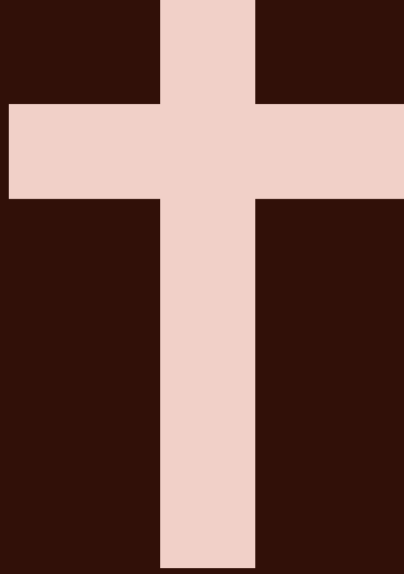

Soso Kitaabuie:
Tawureta, Yabura,
Inyila

The Holy Bible in the Susu language of Guinea (Soso
Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila Bible)

Soso Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila
The Holy Bible in the Susu language of Guinea (Soso Kitaabuie: Tawureta,
Yabura, Inyila Bible)

copyright © 2015 Mission Evangélique Réformée Néerlandaise et les Traducteurs Pionniers de la Bible

Language: Susu

Contributor: Mission Evangélique Réformée Néerlandaise

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
f1d08866-ea3e-5b9b-b506-e7690c5c61d2

Contents

Fe Folo Fole	1	Efese	1176
Yete sote	58	Filipi	1183
Lewi Serexedube	102	Kolosi	1188
Konti Tife	135	Tesaloniki I	1193
Masenyi Donxoe Siida	180	Tesaloniki II	1198
Yosuwe	219	Timote I	1201
Kiitise	245	Timote II	1206
Ruti xa Taruxui	271	Tito	1210
Samuweli I	275	Filemon	1213
Samuweli II	308	Eburu	1215
Isirayila Mangee I	337	Yaki	1228
Isirayila Mangee II	371	Piyeri I	1233
Yudaya Mangee I	405	Piyeri II	1238
Yudaya Mangee II	436	Yaya I	1242
Annabi Esidirasi	474	Yaya II	1247
Annabi Nehemi	486	Yaya III	1248
Esita xa Taruxui	503	Yude	1249
Ayuba	512	Waxayi	1251
Yabura	544		
Taalie	627		
Kawandila	657		
Suuki	667		
Annabi Esayi	673		
Annabi Yeremi	736		
Annabi Yeremi firin nde	803		
Annabi Esekiyeli	810		
Annabi Daniyeli	861		
Annabi Hose	878		
Annabi Yoweli	888		
Annabi Amosi	892		
Annabi Abadiyasi	901		
Annabi Yunusa	903		
Annabi Mika	906		
Annabi Naxumu	913		
Annabi Habakuku	916		
Annabi Sofoni	920		
Annabi Hage	924		
Annabi Sakari	927		
Annabi Malaki	938		
NT			
Matiyu	942		
Maraki	983		
Luki	1009		
Yaya	1053		
Xerae xa taruxui	1084		
Roma	1121		
Korinti I	1140		
Korinti II	1157		
Galati	1169		

Tawureta Munsa Fe Fɔlɔ Fɔlɛ Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

«Tawureta Munsa»

Tawureta Munsa findixi Alatala xa masenyi sebexi singe nan na. Ala Xaxili Seniyenxi naxa taruxui gbegbe fi Annabi Munsa ma alako a xa e sebe. Na taruxuie fe gbegbe masenma won be naxee bara dangi kabi dunija fɔlɛ, han Annabi Munsa Isirayilakae xanin e xa boxi ma temui naxe.

Na birin findixi «Tawureta» nan na, naxan falaxi Eburu xui «xaranyi.» Na xaranyi tide gbo mixi birin be, barima Ala lonni belebele fima mixi ma a kui. Na lonni mu danma fe dangixi kolonfe gbansan xa ma. Won Alatala xa seriye yati toma ne na taruxuie kui.

Tawureta Munsa lanxi kitaabui suuli nan ma. Na singe xili «Fe Fɔlɔ Fɔlɛ,» barima a a masenma won be dunija nun diine fɔlɔxi ki naxe. A firin nde xili «Isirayila xa Yetɛ Sɔtɔɛ,» barima Ala Isirayila ramini naa ne konyiya kui Misira boxi ma. A saxan nde xili «Lewikae Serexedube Bɔnsɔɛ xa Seriyɛ.» Lewi findixi Isirayila serexedubee benba nan na. Na kitaabui a masenxi a lan Isirayilakae xa sali ki naxe. A naani nde xili «Kɔnti Tife.» Isirayila naxan nabaxi kira ra, kelifɛ Misira boxi ma sigafe ra e xa boxi ma, na birin na yi kitaabui kui. A suuli nde xili «Annabi Munsa xa Masenyi Dɔnxɔɛ.» Beenun Isirayilakae xa so e xa boxi ma Ala dennaxe fixi e ma, Annabi Munsa naxa a xa masenyi dɔnxɔɛ ti e be. Na masenyi sebexi na kitaabui suuli nde kui.

«Fe Fɔlɔ Fɔlɛ»

Tawureta Munsa xa kitaabui singe xilixi «Fe Fɔlɔ Fɔlɛ.» Sora tongo suuli nan na a kui. E nɔma itaxunde dɔxɔ naani:

Sora 1 han 11, Dunija rafɔlɔ ki

Alatala naxa dunija daa senbe ra. Baba Adama nun Nene Mahawa findixi a xa daali dɔnxɔɛ nan na. A to e daa, a naxa yaamari nde fi e ma, kɔnɔ a mu bu e naxa Ala matandi. Ibunadama tɔɔre fɔlɔ menni ne. Kabi na temui fe birin naxa kana. Dunija xa yunubi to gbo, Ala naxa nate tongo a xa dunija halaki banbaranyi ra. Na nate kelixi a xa seniyenxi nan ma. Yunubi mu rafan Ala ma feo. Kɔnɔ Ala xa marafanyi ma, a mu tin dunija birin xa halaki. Na kui a naxa Annabi Nuha rakisi kunkui belebele kui, a nun subee mɔoli birin.

Sora 12 han 25, Annabi Ibrahima xa taruxui

Alatala naxa Annabi Ibrahima sugandi, a xa findi saabui fanyi ra dunija birin be. A naxa barake sa a xa fe alako a xa findi si belebele ra. A man naxa saate tongo a be, Kanaan boxi xa findi a bɔnsɔɛ Isirayila gbe ra.

Kɔnɔ na saate mu nu nɔma raka-malide fo Ibrahima xa di sɔtɔ. Sara to a kolon a mu nɔma di baride a xa mɔri Ibrahima be, a naxa a xa konyi gine Hagara fi a ma. Hagara naxa Sumayila bari Ibrahima be, kɔnɔ Ala mu tin Sumayila xa findi ke tongoma ra. Na kui Ala naxa a niya Ibrahima nun Sara xa Isiyaga soto e xa forija kui. Ala naxa gbilen a xa saate ma a nu bara naxan tongo Ibrahima be, a fa na saate tongo Annabi Isiyaga fan be.

Sora 26 han 36, Annabi Isiyaga nun Annabi Yaxuba xa taruxui

Annabi Isiyaga naxa guli firin soto a xa gine Rebeka saabui ra. Ala naxa a ragiri Yaxuba ma, naxan bari dɔnxɔɛ ra, a xa findi ke tongoma ra dangi a taara Esayu ra. Esayu to na to, a naxa wa a xunya faxafe, kɔnɔ Yaxuba naxa a gi, a siga a nga xabile yire. Menni a naxa Raxele nun Leya dɔxɔ. E naxa di xeme fu nun firin bari a be, naxee findi Isirayila bɔnsɔɛ fu nun firin xa yareratɛ ra.

Sora 37 han 50, Annabi Yusufu xa taruxui

Annabi Yaxuba xa di Yusufu mu nu rafan a taarae ma, barima Ala nu bara a masen a be a tan nan findima e xunyi ra. Na nan a niya e naxa a mati konyi ra Misirakae ma. Kono Ala naxa a ragiri Yusufu xa findi mixi belebele ra Misira boxi ma. Alatala man naxa a masen a be a tan nan fama dunija birin natangade xoxoxe nde ma naxan fama. Ne wuyaxi to dangi, kaame naxa sin dunija birin ma. Baloe nu na Misira boxi gbansan nan ma Annabi Yusufu saabui ra. Annabi Yaxuba to a xa die xee Misira baloe fende, e naxa Yusufu li naa. Na kui Annabi Yusufu naxa a xabile birin nafa Misira boxi ma alako e naxa faha kaame ra.

Mixi noma lonni belebele sode yi kitaabui saabui ra. Alatala a yete masenma ne yi taruxuie kui. Ala senbe gbo dangi birin na. A wama ne mixi xa tinxin. Fe naaxi mu rafan a ma feo, a man kiiti sama ne yunubitoe ma. Kono Ala mu tinma mixi xa halaki. A ibunadama xanuma, a wama e malife alako e xa tuubi, e xa kisi a xa marafanyi saabui ra. Na seriyen masenxi «Fe Folo Fole» nan kui. Ala xa won mali na birin kolonde alako won xa findi a xa mixie yati yati ra.

Tawureta Munsa Fe Folo Fole

Dunija Fole

¹ A fole ra, Ala naxa koore nun boxi daa. ² Dunija mu nu yailanxi, sese mu nu na a ma. Dimi nan nu na baa birin ma, kono Ala pengi naxan luxi alo foye nu a malintanma ye xun ma.

³ Ala naxa a masen, «Naiyalanyi xa mini.» Naiyalanyi naxa mini keren na. ⁴ Ala naxa a mato fa, na naiyalanyi fanxi. Ala naxa naiyalanyi nun dimi itaxun. ⁵ Ala naxa naiyalanyi xili sa «yanyi.» A naxa dimi xili sa «koe.» Koe naxa so, kuye naxa iba, loxoe singe nan nu na ki.

⁶ Ala naxa a masen, «Koore walaxe xa lu boxi ye nun koore ye tagi.» ⁷ Na bara findi naaninyi ra

boxi ye nun koore ye tagi. A rabaxi na ki ne. ⁸ Ala naxa yi naaninyi xili sa «koore.» Koe naxa so, kuye naxa iba, loxoe firin nde nan nu na ki.

⁹ Ala naxa a masen, «Boxi ye xa malan yire keren. Xare xa maba.» A rabaxi na ki ne. ¹⁰ Ala naxa na xare xili sa «boxi.» A naxa na boxi ye xili sa «baa.» Ala naxa a mato fa, na birin fanxi.

¹¹ Ala naxa a masen, «Sansie xa mini boxi ma. Sansi mooli birin xa bula. Sansi xori naxan na a bogi kui, a bulama ne birin nun a mooli ra.» A rabaxi na ki ne. ¹² Boxi naxa rafe sansi mooli birin na, a bogi nun a sansi xori na a bili ma, na fan birin nun a mooli. Ala naxa a mato fa, na birin fanxi. ¹³ Koe naxa so, kuye naxa iba, loxoe saxan nde nan nu na ki.

¹⁴ Ala naxa a masen, «Yanbasee xa lu koore ma, yanyi nun koe itaxunfe ra. Waxati birin kolonma yanbasee saabui nan na. Xi yo xi, je yo je a kolonma yanbasee nan saabui ra. ¹⁵ Yanbase na koore ma boxi iyalanse nan na.» A rabaxi na ki ne.

¹⁶ Ala naxa naiyalanse xungbe firin nafala. Naxan xungbo, na xa yanyi yaamari raba. Naxan xurun, na xa koe yaamari raba. A naxa tunbuie fan nafala. ¹⁷ Ala naxa yanbasee sa koore ma alako e xa boxi iyalan, ¹⁸ e xa yanyi nun koe yaamari raba, e xa dimi nun naiyalanyi rafatan. Ala naxa a mato fa, a birin fanxi. ¹⁹ Koe naxa so, kuye naxa iba, loxoe naani nde nan nu na ki.

²⁰ Ala naxa a masen, yexee xa ye ramaxa. Xonie xa jere koore ma.

²¹ Ala naxa yexe xungbe mooli birin daa a nun nimase naxan birin na ye xora. A naxa xoni mooli birin fan daa. Ala naxa a mato fa, a birin fanxi. ²² Ala naxa barake sa e xa fe. A naxe, «Wo xa wuya, wo xa yiriwa alako yexee xa wuya baa ma. Xonie fan xa gbo boxi ma.» ²³ Koe naxa so, kuye naxa iba, loxoe suuli nde nan nu na ki.

²⁴ Ala naxa a masen, «Nimasee mooli birin xa lu boxi ma: xurusee,

bubusee, a nun buurunyi subee.» A rabaxi na ki nε. ²⁵ Ala naxa buurunyi subee mooli birin daa, a naxa xurusee mooli birin daa, a naxa bubusee mooli birin daa. Ala naxa a mato fa, a birin fanxi.

²⁶ Ala naxa a masen, «Won xa adama daa, won xa won foxi lu a ma. A xa yaamari raba yexxe xun ma, xonie xun ma, xurusee xun ma, boxi xun ma, a nun bubusee xun ma.» ²⁷ Ala naxa adama daa gine nun xeme, a a foxi lu e ma. ²⁸ Ala naxa barake sa e xa fe. A naxe, «Wo xa wuya, wo xa yiriwa alako boxi xa rafe. Wo xa yaamari raba boxi xun ma, yexxe xun ma, xonie xun ma, bubusee xun ma.»

²⁹ A naxe, «N bara sansi birin nun sansi bogi birin fi wo ma baloe ra. ³⁰ N bara sansi birin fi sube birin ma naxan na boxi ma, a nun xoni birin ma, a nun bubuse birin ma, nimase birin ma naxee pengima. Sansi birin bara findi e baloe ra.» A rabaxi na ki nε. ³¹ Ala naxa a xa daalise birin mato fa, a fanxi han. Koe naxa so, kuye naxa iba, loxe senni nde nan nu na ki.

2

¹ Koore, boxi, nun se birin daa ki nan nu na ki. ² Loxoe solofere nde Ala xa wali naxa kamali. A naxa a malabu. ³ Ala naxa tide sa na loxe solofere nde ma, a xa findi loxe seniyanxi ra barima a a malabu na loxe nε a xa wali kamalixi xa fe ra.

Baba Adama nun Nene Mahawa

⁴ Taruxui nan ya, dunija daaxi ki naxe. Marigi Alatala boxi nun koore daa temui naxe, ⁵ fotonyi yo mu nu na. Sansi yo mu nu na naxan bulaxi boxi ma barima Marigi Alatala mu nu tune ye ragoroxi sinden. Adama fan mu nu na naxan boxi rawalima, ⁶ kono ye nu luma mini ra boxi bun, a fa yensen ye yire birin ma.

⁷ Marigi Alatala naxa adama yailan bende ra. Na dangi xanbi a naxa nii raso a fate a joe kui. A findi adama ra na ki nε.

⁸ Na xanbi Marigi Alatala naxa yire fanyi yailan sogetede mabiri.

Na yire xili «Eden.» A naxa adama lu menni. ⁹ Marigi Alatala naxa wuri mooli birin nabula menni, wuri tofanyie, wuri naxee bogi fan a don daaxi ra. Na yire tagi wuri firin nu na. Keren xili «Simaya wuri.» Boore xili «Fe fanyi nun fe jaaxi kolon wuri.»

¹⁰ Xure naxan ye rasoxi Eden kui sansie be, a to dangixi, a itaxunxi doxo naani ra. ¹¹ Na singe xili Pison. Na nan dangima Hawila boxi birin ma, xema na dennaxe. ¹² Na xema fan. Wuri ye xiri joxunme fan na na, a nun geme tofanyi naxan xili onixi. ¹³ Na xure firin nde xili Gixon. Na nan dangima Kusi boxi birin ma. ¹⁴ Na xure saxan nde xili Tigiri. Na nan dangima Asuri boxi ma a sogetede biri ra. Na xure naani nde xili Efirati.

¹⁵ Marigi Alatala naxa adama rasabati Eden, alako a xa no na yire rawalide, a man xa meeni na ma. ¹⁶ Marigi Alatala naxa yaamari so adama yi ra, a naxe, «I noma yi wuri bogi birin donde naxan na Eden kui, ¹⁷ kono i naxa <Fe fanyi nun fe jaaxi kolon wuri> bogi don de, barima i nu na don, i faxama nε.» ¹⁸ Marigi Alatala naxa a fala, «A mu fan xeme xa lu be a keren. N fama malima fanyi daalide a be.»

¹⁹ Buurunyi sube birin nun xoni birin Marigi Alatala naxan daalixi bende ra, a naxa e xanin adama xon ma a xa e xili sa. Adama xili naxee sa e xun ma, nee naxa findi e xilie ra. ²⁰ A naxa xuruse birin, xoni birin, a nun buurunyi sube birin xili sa.

Kono na waxati Adama mu a malima fanyi sotoxi sinden. ²¹ Marigi Alatala naxa xi xoli radangi a ma. A naxa a raxi a fanyi ra. A to xi, Marigi Alatala naxa a ganyanyi xori keren ba, a fa menni ragali. ²² Na xanbi, Marigi Alatala naxa Adama ganyanyi xori findi gine ra, a fa na gine fi Adama ma.

²³ Adama naxa a fala, «Yi gine fatanxi n xori nun n sube nan na. A xili nε <gine>, barima a minixi xeme nε i.» ²⁴ Na fe na a toxi, xeme fama

ne kelide a baba nun a nga xun ma, a maso a xa gine ra, e findi keren na. ²⁵ Xeme nun a xa gine mageli nan nu a ra, kono na fe yaagi mu nu e ma.

3

Yunubi singe

¹ Boximase nan nu koota Marigi Alatala xa daalise birin be. A naxa gine maxarin, «Ala a fala ne wo be a wuri bogi naxan birin na Eden kui, a wo naxa a sese don? Nondi na a ra?» ² Gine naxa a yaabi, «Wuri naxee na Eden kui, muxu noma e birin bogi donde, ³ kono wuri naxan na Eden tagi, muxu mu noma na tan bogi donde, muxu mu noma makorede a ra yete yati, xa na mu a ra muxu faxama ne.» ⁴ Boximase naxa a fala gine be, «Ade, wo mu faxama. ⁵ Ala a kolon, wo na a don, wo ya rabima ne. Wo fama fe fanyi nun fe jaaxi kolonde alo Ala yete.»

⁶ Gine to wuri bogi to, a tofan, a fan donse ra, a fan xaxili sotose ra, a naxa keren ba, a don, a nde so a xa mori yi, e nun naxan nu a ra. Na fan naxa a don. ⁷ Na waxati e yae naxa rabi. E naxa a kolon, e mageli nan nu a ra. E naxa xore burexe denbe e boore ra, e e yete sutura a ra.

⁸ Na xanbi, xeme nun a xa gine naxa Marigi Alatala jere xui me nunmare ra. E naxa e noxun wurie xanbi ra. ⁹ Marigi Alatala naxa xili ti, «Adama, i na minden?» ¹⁰ Adama naxa a yaabi, «N bara i xui me Eden kui, kono n bara gaaxu, barima n mageli na a ra. Na nan a ra, n nan n noxunxi.» ¹¹ Marigi Alatala naxa a maxarin, «Nde a masenxi i be i mageli na a ra? Ka i bara na wuri bogi don ba, n naxan ma fe fala i be i naxa a don?» ¹² Adama naxe, «I gine naxan fixi n ma, na nan yi wuri bogi so n yi ra, n naxa a don.»

¹³ Na xanbi, Marigi Alatala naxa gine maxarin, «I yi rabaxi munfe ra?» Gine naxa a yaabi, «Boximase bara n madaxu han n bara na wuri bogi don.»

¹⁴ Awa, Marigi Alatala naxa a fala boximase be, «I to bara yi raba,

awa, n fan n bara i danka xuruse nun buurunyi sube birin ya ma. I findima bubuse nan na i furi fari. I xube nan donma i xa dunijeigiri kui. ¹⁵ N bara depaaxui raso i tan nun gine tagi. N bara a raso i xa die nun a xa die tagi. Gine xa di i xunyi butuxunma ne. I fan a tingilinyi xinma ne.»

¹⁶ Marigi Alatala naxa a fala gine be, «I fan, n i toroma ne i xa di bari kui. Na toore gboma ne. I birama ne i xa mori foxo ra, a i yamari.»

¹⁷ Marigi Alatala naxa a fala Adama be, «I bara bira i xa gine foxo ra. I bara na wuri bogi don, n naxan ma fe fala i be, i naxa a don. Yakosi n bara boxi danka i xa fe ra. I toroma ne baloe sotode i xa dunijeigiri kui. ¹⁸ N tunbe nun baagi raminima ne boxi ma, i baloe sotoma xe nan ma. ¹⁹ I baloe sotoma i yilensure nan na han i gbilenma bende temui naxe i rafalaxi naxan na. Bende nan i ra, i man gbilenma na bende ne.»

²⁰ Adama naxa a xa gine xili sa «Mahawa,» barima a findima ne mixi birin nga ra.

²¹ Marigi Alatala naxa dugi kiri daaxie degge Adama nun a xa gine be, a naxa e ragoro e ma.

²² Marigi Alatala naxa a masen, «Adama bara fe fanyi nun fe jaaxi tagi raba kolon alo won tan. A mu daxa a xa simaya wuri bogi don, xa na mu a ra a mu faxama.»

²³ Marigi Alatala naxa a ramini Eden, a xa boxi rawali Ala a daaxi naxan na. ²⁴ A Adama keri xanbi, Marigi Alatala naxa malekee yaamari, e xa ti Eden sogetede biri ra. E xa nu santidegema te daaxi malintan, na simaya wuri kantade.

4

Kabila nun Habila

¹ Adama nun Mahawa to kafu, Mahawa naxa tsege. E naxa di soto naxan xili Kabila. Mahawa naxe, «Alatala bara n mali di xeme sotofe ra.» ² Na xanbi Mahawa naxa Kabila xanbiratoe xemema soto naxan xili Habila. Xuruse demadonyi nan nu

Habila ra. Bɔxi rawali nan nu Kabila ra.

³ Na temui to dangi, Kabila naxa fa sansi bogi fangadama ra serexe bade Alatala be. ⁴ Kɔnɔ Habila naxa fa xuruse di singee ra nun e ture. Habila nun a xa serexe naxa rafa Alatala ma, ⁵ kɔnɔ Kabila nun a xa serexe mu nu rafa Alatala ma. Alatala mu a ya ti Kabila xa serexe ra. Na na a ra, Kabila naxa xɔnɔ, a yatagi naxa masara.

⁶ Na xanbi Alatala naxa Kabila maxɔrin, «I xɔnɔxi munfe ra? I yatagi masaraxi munfe ra? ⁷ Xa i fe fanyi raba, n na tongoma ne, kɔnɔ xa i fe paaxi raba, Sentane i ratantanma ne. I kata, i xa i yete ba a yi ra.»

⁸ Kabila naxa a fala a xunya be, «Won xee xe ma.» E to so xe ma, Kabila naxa a xunya Habila suxu, a naxa a faha. ⁹ Na xanbi Alatala naxa Kabila maxɔrin, «I xunya Habila na minden?» A naxa a yaabi, «N mu a kolon. Fo n xa meeni n xunya ma?» ¹⁰ Alatala naxa a fala, «I munse rabaxi? N na i xunya wuli gbelegbele xui mefe keli bɔxi ma. ¹¹ N bara i danka barima i bara i xunya faha. N i kerima ne yi bɔxi ma i xunya wuli na dennaxe. ¹² I na bɔxi rawali, i mu baloe sɔtɔma. I findima jɛreti nan na.»

¹³ Kabila naxa Alatala yaabi, «Na naxankate gbo n tan be. ¹⁴ Xa i bara n keri yi bɔxi ma to, won tagi ikuyama ne. N findima jɛreti nan na. Mixi naxan na sa n to, a n faxama ne.» ¹⁵ Alatala naxa a yaabi, «Ade, xa mixi yo i faha, n i gbeɔxɔma ne dɔxɔ solofere.» Alatala naxa tɔnxuma sa Kabila ma alako xa naxan sa a to a naxa nɔ a gere.

¹⁶ Na temui Kabila naxa a makuya Alatala ra. A naxa sabati Nodi bɔxi ma Eden fuge ra. ¹⁷ Kabila nun a xa gine naxa kafu. A xa gine naxa teege, a naxa di sɔtɔ naxan xili Enoki. Kabila nu na taa tife. A naxa a xa di xili sa na taa xun ma.

¹⁸ Enoki naxa Iradi sɔtɔ. Iradi, Mexuyayeli baba na a ra. Mexuyayeli, Metusayeli baba na a ra. Metusayeli, Lameki baba na a ra. ¹⁹ Lameki naxa gine firin sɔtɔ, keren xili Ada, boore xili Silahi. ²⁰ Ada naxa Yabala sɔtɔ. Yabala, xuruse demadonyie nun kiri banxi kanyie baba na a ra. ²¹ Yabala xunya xili Yubali. Yubali, kɔra bɔnbɔee nun xule fee baba na a ra.

²² Silahi fan naxa di sɔtɔ. A xili Tubali Kabila. Xabui nan nu a tan na. Walise wure gbeeli nun wure daaxi mɔɔli birin xabui nan nu a ra. Tubali Kayini xunya ginema xili Nama.

²³ Lameki naxa a fala a xa gine be, «Ada nun Silahi wo xa wo haake to n be. Lameki xa gine, wo xa wo tuli mati n ma wɔyenyi ra.

N bara xeme nde faha gbeɔxɔe ra. N bara na segetala faha barima a bara n maxɔnɔ.

²⁴ Xa mixi solofere nan faxama Kabila gbeɔxɔfe ra, mixi tongo solofere nun solofere nan faxama n tan Lameki gbeɔxɔfe ra.»

²⁵ Adama nun a xa gine naxa kafu. Mahawa naxa di sɔtɔ naxan xili Seti. A bara na xili sa a xa di xun ma barima Ala bara a xa di Habila jɔxɔe so a yi ra Kabila naxan faha. ²⁶ Seti fan naxa di sɔtɔ naxan xili Enosi.

Na waxati mixie naxa Alatala maxandi folo.

5

Adama han Nuha

¹ Adama nun a bɔnsɔe xa taruxui nan ya. Ala to ibunadama die daa, a naxa a foxi lu e ma. ² A naxa e daa xeme nun gine. A barake sa e ma. A e xili sa «adama.» ³ Adama to bu je keme je tongo saxan, a naxa di sɔtɔ a yete misaali ra. A naxa a xili sa Seti. ⁴ Seti xa bari dangi xanbi, Adama naxa bu je keme solomasaxan. A naxa di xeme nun di gine gbete sɔtɔ. ⁵ Adama xa simaya naxa siga je keme solomanaani nun je tongo saxan. Na xanbi a naxa faha.

⁶ Seti to bu je keme je suuli, a naxa findi Enosi baba ra. ⁷ Enosi xa bari dangi xanbi, Seti naxa bu je keme solomasaxan je solofere. A naxa di xeme nun di gine gbetee soto. ⁸ Seti xa simaya naxa siga je keme solomanaani nun je fu nun firin. Na xanbi a naxa faxa.

⁹ Enosi to bu je tongo solomanaani, a naxa findi Kenan baba ra. ¹⁰ Kenan xa bari dangi xanbi, Enosi naxa bu je keme solomasaxan je fu nun suuli. A naxa di xeme nun di gine gbetee soto. ¹¹ Enosi xa simaya naxa siga je keme solomanaani nun je suuli. Na xanbi a naxa faxa.

¹² Kenan to bu je tongo solofere, a naxa findi Mahalaleli baba ra. ¹³ Mahalaleli xa bari dangi xanbi, Kenan naxa bu je keme solomasaxan je tongo naani. A naxa di xeme nun di gine gbetee soto. ¹⁴ Kenan xa simaya naxa siga je keme solomanaani nun je fu. Na xanbi a naxa faxa.

¹⁵ Mahalaleli to bu je tongo senni a nun suuli, a naxa findi Yeredi baba ra. ¹⁶ Yeredi xa bari dangi xanbi, Mahalaleli naxa bu je keme solomasaxan je tongo saxan. A naxa di xeme nun di gine gbetee soto. ¹⁷ Mahalaleli xa simaya naxa siga je keme solomasaxan nun je tongo solomanaani nun suuli. Na xanbi a naxa faxa.

¹⁸ Yeredi to bu je keme je tongo senni a nun firin, a naxa findi Enoki baba ra. ¹⁹ Enoki xa bari dangi xanbi, Yeredi naxa bu je keme solomasaxan. A naxa di xeme nun di gine gbetee soto. ²⁰ Yeredi xa simaya naxa siga je keme solomanaani nun je tongo senni a nun firin. Na xanbi a naxa faxa.

²¹ Enoki to bu je tongo senni a nun suuli, a naxa findi Metusela baba ra. ²² Metusela xa bari dangi xanbi, Enoki naxa bira Ala foxo ra je keme saxan. A naxa di xeme nun di gine gbetee soto. ²³ Enoki xa simaya naxa siga je keme saxan nun je tongo senni a nun suuli.

²⁴ Enoki naxa bira Ala foxo ra. Na xanbi a mu lu na sonon, barima Ala bara a xanin.

²⁵ Metusela to bu je keme je tongo solomasaxan a nun solofere, a naxa findi Lameki baba ra. ²⁶ Lameki xa bari dangi xanbi, Metusela naxa bu je keme solofere je tongo solomasaxan a nun firin. A naxa di xeme nun di gine gbetee soto. ²⁷ Metusela xa simaya naxa siga je keme solomanaani nun je tongo senni a nun solomanaani. Na xanbi a naxa faxa.

²⁸ Lameki to bu je keme je tongo solomasaxan a nun firin, a naxa di soto. ²⁹ A naxa a xili sa Nuha. A naxa a fala, «A fama won malide won ma toore nun won ma wali kui, won naxan nabama boxi ma Alatala bara dennaxe danka.» ³⁰ Nuha xa bari dangi xanbi, Lameki naxa bu je keme suuli je tongo solomanaani a nun suuli. A naxa di xeme nun di gine gbetee soto. ³¹ Lameki xa simaya naxa siga je keme solofere nun je tongo solofere a nun solofere. Na xanbi a naxa faxa.

³² Nuha to bu je keme suuli, a naxa findi Semi, Hami, nun Yefeti baba ra.

6

Ala dunija halaki ki naxe

¹ Na temui xeme nun e xa di ginnee naxa wuya folo. ² Ala xa malekee naxa yabu yi di ginnee ra e xa tofanyi ma. Malekee naxa ndee sugandi, e naxa e findi e xa ginnee ra.

³ Na xanbi, Alatala naxa a fala, «N mu tinma nii xa bu adama fate abadan, barima daalise na a ra. A mu dangima je keme je moxoren na.»

⁴ Na waxati, a nun waxati naxan fa na xanbi ra, nabiyoro bonsoe nu na dunija ma. Na malekee nun na di ginnee nan nee barixi. Geresoe belebelee nun xili xungbe kanyie nan nu nabiyoro bonsoe ra.

⁵ Alatala naxa a to adama bara kobi. Temui birin a xa mapoxunyie findixi a kobi nan na. ⁶ Na naxa Alatala tooro han a bara a yete

maxorin munfe ra a adama daaxi. Na fe naxa a boɲe tooro ki fanyi. ⁷ Alatala naxa a fala, «Adama birin n naxan daaxi, n na birin tongoma ne dunija ma. Mixi yo, sube yo, bubuse yo, xoni naxan jereɲa koore ma yo, n na birin tongoma ne dunija ma, barima n bara nimisa adama daafe ra.» ⁸ Kono Nuha tan nu rafan Alatala ma.

Nuha xa kunkui banbanyi

⁹ Nuha xa taruxui nan ya. Nuha nu findixi tinxintoe nun seniyeɲtoe nan na na waxati mixie tagi. A nu birama Ala nan foxo ra. ¹⁰ Di saxan nan nu Nuha yi ra: Semi, Hami, nun Yefeti.

¹¹ Dunija nu bara kana Ala ya i, a xa fe jaaxi nu bara gbo ye. ¹² Ala naxa dunija to, a kanaxi, mixi birin fe jaaxi rabafe. ¹³ Na kui Ala naxa a masen Nuha be, «N wama adama birin tongofe dunija ma, barima dunija bara kobi a jaaxi ra. N wama adama birin nun dunija birin kanafe. ¹⁴ A lanma i xa kunkui banban wuri ra, naxan xili goferi. Konkoe xa lu a kui. Dole xa sa a kui nun a fari. ¹⁵ I xa a yailan yi ki: I xa kunkui rakuya kanke ya tongo senni nun solofere a nun a tagi. I xa a igbo kanke ya fu nun keren. I xa a ite kanke ya senni nun a tagi. ¹⁶ I xa kunkui xunyi yailan, nongon ya keren xa lu kunkui xunyi nun kunkui de kiri tagi. I xa naade ti a seeti keren ma. I xa a kui rabagan doxo saxan.»

¹⁷ «Na xanbi n tan fama ye radinde dunija ma. A mixi birin sonto. Nimase birin faxama ne. ¹⁸ Kono n bara saate tongo i be. I soma ne yi kunkui kui, i tan nun i xa die, a nun i xa gine, a nun i xa die xa ginee. ¹⁹ I xa fa nimase mooli birin firin firin na, xeme nun gine. Na nan a toma e kisima. ²⁰ Xoni bomsoe birin firin firin, sube bomsoe birin firin firin, bubuse bomsoe birin firin firin, e fama i xon, i xa e rakisi. ²¹ I xa donse mooli birin baki kunkui kui. I xa sa a ragata i tan be a nun e fan be.»

²² Nuha naxa a birin naba Ala naxan masenxi a be.

7

Banbaranyi Belebele

¹ Alatala naxa a masen Nuha be, «So kunkui kui, i tan nun i xa denbaya birin, barima i tan tinxintoe nan i ra yi waxati mixie tagi. ² Sube radaxaxi birin, i xa xeme solofere nun gine solofere baki. Sube raharamuxi birin, i xa xeme keren nun gine keren baki. ³ Xoni fan a mooli birin, i xa xeme solofere nun gine solofere baki. Na kui sube mooli birin xa no lude dunija ma banbaranyi dangi xanbi.»

⁴ «Xi solofere na dangi, n tune ragoroma boxi ma. Xi tongo naani tune fama koe nun yanyi. Nimase birin n naxan daaxi, na birin sontoma ne.» ⁵ Nuha naxa na birin naba Alatala naxan masen a be.

⁶ Na tune fama temui naxe, Nuha xa simaya nu na je keme senni. ⁷ Nuha yo, a xa gine, a xa die nun nee fan xa ginee, e birin naxa e gi ye ma, e sa so kunkui kui. ⁸ Sube radaxaxie, sube raharamuxie, xonie, nun bubusee, e birin ⁹ naxa siga Nuha xon ma kunkui kui, xeme nun ginee, e sa so kunkui kui alo Ala Nuha yamarixi ki naxe.

¹⁰ Xi solofere dangi xanbi, na banbaranyi naxa din dunija ma. ¹¹ Nuha xa simaya nu na je keme senni, kike firin, xi fu a nun solofere. Na loxo ye naxan na boxi bun ma, na naxa te folo, ye naxan na koore ma, na fan naxa goro folo. ¹² Tune naxa bira boxi ma xi tongo naani. Koe a nun yanyi, tune fama.

¹³ Na loxo, Nuha nun a xa die, Semi, Hami, Yefeti, a xa gine, nun a xa di saxanyie xa ginee, e birin naxa so kunkui kui. ¹⁴ Buurunyi sube bomsoe birin, xuruse bomsoe birin, bubuse bomsoe birin, a nun xoni bomsoe birin, e naxa so kunkui kui. ¹⁵ Daalise naxan birin jengima, a firin firin, e naxa fa Nuha xon ma, e sa so kunkui kui. ¹⁶ Nimase birin, xeme nun gine, e soxi ne kunkui kui

alo Ala Nuha yamarixi ki naxe. Na xanbi Alatala naxa naade balan.

¹⁷ Xi tongo naani banbaranyi tema. A naxa kunkui ite. ¹⁸ Ye to gbo boxi ma, kunkui naxa doxo ye fari. ¹⁹ Ye naxa te han a naxa geya birin makoto dunija ma. ²⁰ Ye naxa dusu geya xun han kanke ya solofere nun a tagi. ²¹ Nimase naxan birin nu jere ma dunija ma, e birin naxa faxa: xonie, xurusee, buurunyi subee, bubusee, a nun adamadie. ²² Nimase naxan birin jengima xare ma, e birin naxa faxa. ²³ Ala naxa nimase birin ba dunija ma. Nimase birin naxa faxa: adamadie, xurusee, bubusee, a nun xoni naxee jere ma koore ma, fo Nuha keren, a nun naxee nu na a xun ma kunkui kui. ²⁴ Banbaranyi naxa din dunija ma xi keme xi tongo suuli.

8

Banbaranyi jonyi

¹ Kono Ala naxa ratu Nuha ma, a nun buurunyi sube nun xuruse naxee nu na a xun ma kunkui kui. Ala naxa foye radin dunija ma, ye fa xori folo. ² Ye naxan nu kelima boxi bun ma, na naxa dan. Ye naxan nu kelima koore ma, na fan naxa dan. ³ Loxo yo loxo fo nde ba ye ra. Xi keme xi tongo suuli kamali xanbi, nde naxa ba ye ra ki fanyi ra. ⁴ Kike solofere, xi fu nun solofere nde, kunkui naxa doxo geyae fari, geya naxee na Ararati boxi ma. ⁵ Kike fu xi keren kamali xanbi, geyae fari naxa maba.

⁶ Xi tongo naani dangi xanbi, Nuha naxa wunderi rabi naxan na kunkui ma. ⁷ A naxa xaxa bejin, a nu siga, a nu fa, han ye naxa xurun. ⁸ Na xanbi a naxa ganbe bejin, a xa kolon xa ye bara xori. ⁹ Kono na ganbe naxa yire mato, santide mu na, barima ye dinxi dunija birin ma. A naxa gbilen Nuha yire. Nuha naxa ganbe tongo, a a raso kunkui kui.

¹⁰ A naxa mame ti han xi solofere, a man naxa ganbe bejin a firin nde. ¹¹ Nunmare, ganbe naxa gbilen Nuha yire, oliwi wuri pingi suxuxi a

dekole ra. Na kui Nuha naxa a kolon ye bara ba dunija ma. ¹² A naxa mame ti xi solofere. A naxa ganbe bejin a saxan nde, kono ganbe mu gbilen.

¹³ Nuha xa simaya to siga je keme senni nun je keren, kike keren, xi keren, banbaranyi fa jon dunija ma. Nuha to kunkui xunyi ba naa, a naxa a to xare bara maba. ¹⁴ Kike firin xi moxon a nun solofere to dangi, boxi nu bara xara a fanyi ra. ¹⁵ Ala naxa a masen Nuha be, ¹⁶ «Wo mini kunkui kui, i tan nun i xa gine, i xa die nun e xa ginee. ¹⁷ I xa nimase birin namini kunkui kui: xonie, subee, bubusee, alako e xa yiriwa, e xa wuya dunija ma.» ¹⁸ Na temui Nuha naxa mini fa, a nun a xa die, a xa gine, nun a xa die xa ginee. ¹⁹ Subee fan naxa mini, a nun bubusee, nun xonie. Nimase bonsae birin naxa mini e xati xati ma.

²⁰ Na xanbi, Nuha naxa serexebade yailan Alatala be. A naxa sube nun xoni radaxaxi ndee tongo, a nee ba serexe gan daaxi ra. ²¹ Na tuuri to te, Alatala naxa na gan xiri me. A naxa rafan a ma. A naxa a fala a boje ma, «N mu boxi dankama sonon adama xa fe ra, barima n na kolon adama boje mu fan kafi a dimedi temui. N mu nimase birin sontoma sonon alo n na singe raba ki naxe. ²² Sansi si temui nun sansi xaba temui, xinbeli nun kuyefure, sogofure nun jeme, yanyi nun ke, n mu na bama sonon han dunija jon.»

9

Ala xa saate Nuha be

¹ Na dangi xanbi Ala naxa barake sa Nuha nun a xa die xa fe. A naxa a masen e be, «Wo xa wuya, wo xa yiriwa, wo xa gbo boxi ma. ² Sube naxee na dunija ma nun xoni naxee na koore ma, e gaaxuma ne wo ya ra. Bubuse naxee na boxi ma nun yexe naxee na baa ma, e e gima ne wo ya ra. N bara e birin sa wo sago, ³ n bara e birin findi baloe ra wo be alo

sansie n naxan singe fi wo ma donse ra.»

⁴ «Kɔnɔ wo naxa sube don, naxan wuli mu baxi, barima a wuli findixi sube nii nan na. ⁵ Sube yo naxan wo nii bama, xa na mu a ra mixi yo naxan a boore adamadi nii bama, na kanyi nan gbe na na nii kote sare ra.

⁶ Mixi naxan adamadi nii bama, mixi nan na kanyi fan nii bama, barima Ala fɔxi bara lu adama ma.

⁷ Wo xa wuya, wo xa yiriwa, wo xa gbo bɔxi ma.»

⁸ Na xanbi Ala naxa a masen Nuha nun a xa die bɛ, ⁹ «N bara saate tongo wo nun wo xa die bɛ, ¹⁰ a nun nimase naxan birin nu na kunkui kui: xɔnie, xurusee, buurunyi subee, nimase naxan birin na dunija ma. ¹¹ N bara saate tongo wo bɛ, banbaranyi tan mu nii birin bama sɔnɔn, a mu dunija birin kanama fa.» ¹² Ala naxa a masen, «N bara saate tongo wo nun nimase birin bɛ, saate naxan mu kanama abadan. ¹³ Saate tɔnxuma nan ya, n senkui masenma nɛ koore ma. ¹⁴ Xa n bara kunda sa koore ma, na senkui minima nɛ. ¹⁵ Na temui n natuma nɛ saate xa fe ma, n saate naxan tongoxi wo nun nimase birin bɛ. N mu nii birin bama dunija ma banbaranyi ra sɔnɔn. ¹⁶ Senkui na mini koore ma, n na toma, n natuma saate xa fe ma, saate naxan mu kanama abadan, n saate naxan tongoxi wo nun nimase birin bɛ naxee na dunija ma.» ¹⁷ Ala naxa a masen Nuha bɛ, «Saate tɔnxuma nan ya, n na saate naxan tongoxi nimase birin bɛ.»

¹⁸ Nuha xa di naxee kelixi kunkui kui, e xili Semi, Hami, Yefeti. Hami findixi Kanaankae baba nan na. ¹⁹ Dunija mixi birin fatanxi Nuha xa di saxanyie nan na.

²⁰ Nuha to xɛ rawali folo, a naxa weni sansi si. ²¹ Na sansi to bogi, Nuha naxa weni yailan. A to siisi na ra, a naxa a sa kiri banxi kui a mageli. ²² Kanaankae benba Hami to a baba mageli to, a naxa na fala a taarae bɛ. ²³ Na kui Semi nun Yefeti naxa dugi tongo fa, e so e baba xun e xanbi xanbi ma. E naxa dugi felen e

baba ma, e mu e ya ti e baba mageli ra.

²⁴ Nuha xun to mabɔɔ a ra, a naxa keli, a naxa a kolon fa a xa di dɔnxɔɛ naxan nabaxi a ra. ²⁵ Nuha naxa a fala, «N bara Kanaan danka. A xa findi konyi birin dɔnxɔɛ ra a taarae bɛ.» ²⁶ A man naxa a fala, «N bara Semi Marigi Alatala matɔxɔ. Kanaan xa findi Semi xa konyi ra.

²⁷ Ala xa Yefeti xa bɔxi gbo, a xa lu Semi xa niini bun ma, Kanaan xa findi a xa konyi ra.»

²⁸ Banbaranyi dangi xanbi, Nuha naxa bu dunija ma jɛ kɛmɛ saxan jɛ tongo suuli. ²⁹ Nuha xa simaya to jɛ kɛmɛ solomanaani jɛ tongo suuli, a naxa laaxira.

10

Semi, Hami, nun Yefeti tolobitɛ

¹ Nuha xa die, Semi, Hami, nun Yefeti xa taruxui nan ya, a nun e fan xa die e naxee sɔto banbaranyi dangi xanbi.

² Yefeti xa die xilie nan ya: Gomeri, Magogo, Madayi, Yawani, Tubali, Meseki, Tirasi. ³ Gomeri xa die xilie nan ya: Asikenasi, Rifati, Togarama. ⁴ Yawani xa die xilie nan ya: Elisaha, Tarasisi, Kitimi, Rodanimi. ⁵ Yefeti xa mixie naxa sabati baa dɛ ra e xabile ki ma, kankan nun a gbe xui. E naxa findi si dɔxɔ wuyaxi ra e xa bɔxi ma.

⁶ Hami xa die xilie nan ya: Kusi, Misira, Puti, Kanaan. ⁷ Kusi xa die xilie nan ya: Seba, Hawila, Sabata, Raama, Sabiteka. Raama xa die xilie nan ya: Seeba, Dedan. ⁸ Nimirodi geresoe belebele nan nu a ra. A baba xili Kusi. ⁹ Nimirodi man findi koyinma belebele ra Alatala ya i. Mixie nu a falama, «Koyinma belebele nan Nimirodi ra Alatala ya i.» ¹⁰ A xa mangeya taa singee findi Babilon, Ereki, Akadi, nun Kalene nan na, naxee nu na Sinari bɔxi ma. ¹¹ A naxa keli Sinari, a siga Asiriya bɔxi ma. Menni a naxa taae ti naxee xili Ninewe, Rehoboti, Iri, Kala, ¹² nun Resen, taa belebele naxan na Ninewe nun Kala

tagi. ¹³ Misira naxa findi Ludukae, Anamikae, Lehabakae, Nafatu, ¹⁴ Patirusukae, Kasaluxukae, (Filisitakae keli dennaxe), a nun Kafatorokae benba ra. ¹⁵ Kanaan naxa findi yi mixie baba ra: Sidonkai, a xa di singe, Xitikae, ¹⁶ Yebusukae, Amoriakae, Girigasakae, ¹⁷ Hiwikae, Arakikae, Sinikae, ¹⁸ Arawadakae, Semarakae, nun Xamatakai. Bonsɔɔ naxan birin keli Kanaan, e naxa yensen ye. ¹⁹ Kanaan xa naaninyi naxa keli Sidon sigafe Gerara, a naxa siga han Gasa, a dangi Sodoma, Gomora, Adamaha, nun Seboyimi ra, a siga han Lasa. ²⁰ Hami xa mixie nan ya e xabile ki ma, kankan nun a gbe xui. E naxa findi si dɔxɔ wuyaxi ra e xa boxi ma.

²¹ Yefeti xunya Semi fan naxa die soto. Eberi xa die benba nan na Semi ra. ²² Semi xa die xilie nan ya: Elama, Asuri, Arafaxadi, Ludu, nun Arami. ²³ Arami xa die xilie nan ya: Usi, Xulu, Geteri, nun Meseki. ²⁴ Arafaxadi naxa findi Selaha baba ra. Selaha naxa findi Eberi baba ra. ²⁵ Eberi naxa di firin soto. Keren xili Pelegi. Na nan falaxi «maitaxunyi,» barima Ala dunija mixie itaxun na waxati ne. A xunya xili Yokatan. ²⁶ Yokatan xa die xilie nan ya: Alomodadi, Selefa, Hasaramawete, Yera, ²⁷ Hadorami, Usali, Dikila, ²⁸ Obala, Abimaye, Seeba, ²⁹ Ofiri, Hawila, nun Yobabo. Yokatan naxa na die birin soto. ³⁰ E xa boxi kelima Mesa, a siga han Sebare, naxan na geya sogetede mabiri. ³¹ Semi xa die nan ya a xabile ki ma, kankan nun a gbe xui. E naxa findi si dɔxɔ wuyaxi ra e xa boxi ma.

³² Nuha xa die bonsɔɔɔe xa taruxui nan na ki. Banbaranyi dangi xanbi, yi bonsɔɔɔe nan findi dunija si birin na.

11

Xui masunbuxi ki naxe

¹ Na temui dunija mixi birin nu xui keren nan falama. ² Mixi ndee naxa keli, e siga sogetede mabiri, e geya to Sinari boxi ma. E naxa sabati kene ma naxan na gulunba

kui. ³ E naxa a fala e boore be, «Wo fa, won xa biriki bonbo, won xa e gan.» E naxa biriki findi geme joxɔɔe ra. E naxa mɔta findi dole joxɔɔe ra. ⁴ Na xanbi e naxa a fala, «Won wali suxu, won xa taa ti won yete be, a nun banxi belebele naxan tema han koore ma, alako won xili xa gbo. Na na a ra, won mu lɔɔma won boore ma.»

⁵ Kono Alatala naxa goro na taa matode, a nun na banxi belebele. ⁶ Alatala naxa a masen, «Xa yi mixie bara kafu e boore ma yi wali rabade, e na xui keren fala, wali birin e wama naxan nabafe, a sɔɔneyama ne. ⁷ Won xee, won xa goro e xa xui masunbude alako e naxa e boore woyen xui fahaamu.» ⁸ Na kui Alatala naxa na gali rayensen ye. Na banxi tife naxa dan. ⁹ Na yire xili naxa sa Babeli, barima Alatala dunija mixie xui rawuya menni ne, a fa e rayensen ye dunija birin ma.

Semi han Tera

¹⁰ Semi xa taruxui nan ya. Banbaranyi dangi xanbi je firin, Semi xa simaya naxa je keme li. A naxa findi Arafaxadi baba ra. ¹¹ A to Arafaxadi soto, Semi naxa je keme suuli sa a fari. A naxa di xeme nun di gine gbeteɔ soto.

¹² Arafaxadi to je tongo saxan a nun suuli soto, a naxa findi Selaha baba ra. ¹³ A to Selaha soto, Arafaxadi naxa bu je keme naani nun je saxan. A naxa di xeme nun di gine gbeteɔ soto.

¹⁴ Selaha to je tongo saxan soto, a naxa findi Eberi baba ra. ¹⁵ A to Eberi soto, Selaha naxa bu je keme naani nun je saxan. A naxa di xeme nun di gine gbeteɔ soto.

¹⁶ Eberi to je tongo saxan nun naani soto, a naxa findi Pelegi baba ra. ¹⁷ A to Pelegi soto, Eberi naxa bu je keme naani nun je tongo saxan. A naxa di xeme nun di gine gbeteɔ soto.

¹⁸ Pelegi to je tongo saxan soto, a naxa findi Ruye baba ra. ¹⁹ A to Ruye soto, Pelegi naxa bu je keme

firin nun ƚe solomanaani. A naxa di xeme nun di gine gbeteƚe soto.

²⁰ Ruye to ƚe tongo saxan a nun firin soto, a naxa findi Serugu baba ra. ²¹ A to Serugu soto, Ruye naxa bu ƚe keme firin nun ƚe solofere. A naxa di xeme nun di gine gbeteƚe soto.

²² Serugu to ƚe tongo saxan soto, a naxa findi Naxori baba ra. ²³ A to Naxori soto, Serugu naxa bu ƚe keme firin. A naxa di xeme nun di gine gbeteƚe soto.

²⁴ Naxori to ƚe moxoxen nun solomanaani soto, a naxa findi Tera baba ra. ²⁵ A to Tera soto, Naxori naxa bu ƚe keme nun ƚe fu nun solomanaani. A naxa di xeme nun di gine gbeteƚe soto.

²⁶ Tera to ƚe tongo solofere soto, a naxa findi Iburama, Naxori, nun Xarani baba ra.

Tera xa denbaya

²⁷ Tera xa taruxui nan ya. Tera naxa findi Iburama, Naxori, nun Xarani baba ra. Xarani naxa findi Loti baba ra. ²⁸ Xarani singe naxa faxes a baba Tera be Uru, Kalidi boxi ma, a barixi dennaxe. ²⁹ Iburama nun Naxori naxa ginee fen, e naxa futi xiri. Iburama xa gine xili Sarayi. Naxori xa gine xili Milika. Milika Xarani xa di na a ra. Di firin nu na Xarani yi ra, Milika nun Isika. ³⁰ Sarayi dibaritare nan nu a ra. Di yo mu nu na a be.

³¹ Tera naxa a xa di Iburama, a xa mamadi Loti, naxan findixi Xarani xa di ra, nun Iburama xa gine Sarayi tongo, e naxa keli Uru Kalidi boxi ma sigafe ra Kanaan boxi ma. Kono e to Xarani li, e naxa sabati menni. ³² Tera xa simaya to ƚe keme firin ƚe suuli li, a naxa laaxira Xarani.

12

Alatala Iburama xilife

¹ Alatala naxa a masen Iburama be, «I xa boxi bejin, i xa mixie bejin, i xabile bejin. I xa siga boxi ma n dennaxe masenma i be. ² N i findima ne si belebele ra. N barake sama ne i xa fe. N i xili gboma ne.

Mixie fan barake soto ma i tan nan saabui ra. ³ Mixi naxan dubama i be, n fan barake sama ne na kanyi ma. Mixi naxan i dankama, n fan na kanyi dankama ne. Dunija birin barake soto ma i tan nan saabui ra.»

⁴ Na temui Iburama naxa keli Xarani alo Alatala a masenxi a be ki naxe. Loti fan naxa bira a foxo ra. ⁵ Iburama to keli Xarani, a xa simaya nu bara ƚe tongo solofere nun suuli li. A naxa a xa gine Sarayi, a xunya xa di Loti, a harige birin, nun mixie a naxee soto Xarani, a naxa e birin xanin Kanaan boxi ma.

⁶ Iburama naxa pere han a naxa wuri bili belebele nde li dennaxe xili More, Sikemi mabiri. Kanaankae nu sabatixi menni ne. ⁷ Alatala naxa a yete masen Iburama be. A naxa a fala, «N yi boxi nan fima i bonsoe ma.» Na kui Iburama naxa serexebade yailan Alatala be naxan minixi a ma. ⁸ A naxa siga geya ma Beteli fuge ra. A naxa kiri banxi ti menni, Beteli na a sogedorode, Ayi na a sogetede. A naxa serexebade yailan Alatala be, a fa a maxandi a xili ra. ⁹ Na xanbi a naxa siga Negewi gbengberen yire biri.

Iburama sigafe Misira

¹⁰ Na temui, kaame nu bara din Kanaan boxi ra. Iburama naxa siga Misira. ¹¹ Beenu e xa so Misira boxi ma, Iburama naxa a fala a xa gine Sarayi be, «N a kolon, gine tofanyi nan i ra. ¹² Misirakae na i to ya, e a falama ne n ma gine nan i ra. Na xanbi, e n faxama ne, alako e xa i tongo. ¹³ I xa a fala e be n xunya nan lanxi i ma, alako e xa meeni n ma i xa fe ra. Na kui, n mu faxama i tan saabui ra.»

¹⁴ Iburama to Misira li, Misirakae naxa a to, Sarayi gine tofanyi nan a ra. ¹⁵ Misira mange xa sansalae to Sarayi matoxo a be, a naxa a xanin a xonyi. ¹⁶ Mange naxa meeni Iburama ma Sarayi saabui ra. A naxa xuruse lanmae, xuruse xungbee, sofalee, konyie, nun joxomee fi a ma.

¹⁷ Kono Alatala naxa fure jaaxi sa Misira mange nun a xa denbaya

ma, Iburama xa gine Sarayi xa fe ra. ¹⁸ Misira mange naxa Iburama xili. A naxa a fala a be, «I munse rabaxi n na? Munfe ra i mu a fala n be i xa gine nan a ra. ¹⁹ Munfe ra i a falaxi i xunya na a ra, han n tan bara a findi n ma gine ra? Awa, n ko, i xa gine nan ya. Wo siga!» ²⁰ Na xanbi, Misira mange naxa Iburama xa fe fala a xa korogbae be. E naxa a ragbengben, a tan, a xa gine, nun a harige birin.

13

Iburama nun Loti

¹ Na temui Iburama naxa keli Misira, a siga Negewi gbengberen yire mabiri. A naxa a xa gine nun a harige birin xanin a xun ma. A xunya xa di Loti fan naxa a mati naa. ² Iburama nu bara findi banna ra. Xurusee, gbeti, nun xema nu na a yi ra. ³ A naxa keli Negewi, a nu a xa pere tagi isuxu, sigafe ra ⁴ yire nde Beteli nun Ayi tagi, a nu bara serexebade ti dennaxe. Menni Iburama naxa Alatala maxandi a xili ra.

⁵ Loti, naxan nu na Iburama foxo ra, a fan findixi xurusee nun kiri banxie kanyi nan na. ⁶ Iburama xa xuruse goore nun Loti xa xuruse goore nu gbo na boxi be. E mu nu noma lude yire keren sonon. ⁷ Sonxoe naxa mini Iburama xa xuruse demadonyie a nun Loti xa xuruse demadonyie tagi. Kanaankae nun Perisikae fan nu na menni na waxati.

⁸ Iburama naxa a fala Loti be, «Won naxa konje, won ma xuruse demadonyie fan mu lan e xa konje, barima won tan ngaxakerenma nan won na. ⁹ Yi boxi birin nan i ya i yi ki. Won naxan nabama, won xa fatan. Xa i siga koola ma, n tan sigama yirefanyi nan ma. Xa i siga yirefanyi ma, n tan siga koola ma.»

¹⁰ Loti naxa a ya rasiga, a naxa sa Yuruden mere to. Ye nu na na a fanyi ra. Beenu Alatala xa Sodoma nun Gomora kana, na boxie nu fan han Sowari biri. Na nu

luxi alo Misira boxi, alo Alatala xa yire yailanxi. ¹¹ Na kui Loti naxa Yuruden mere sugandi a yete be. A naxa siga sogetede mabiri. Iburama nun Loti fatan na ki ne. ¹² Iburama naxa lu Kanaan boxi ma, Loti naxa lu Yuruden mere taae tagi. Loti naxa a xa kiri banxie ti Sodoma fe ma. ¹³ Sodomakae nu bara kobi a gbe ra, e nu bara findi yunubitoe belebele ra Alatala be.

¹⁴ Iburama nun Loti to fatan, Alatala naxa a masen Iburama be, «I ya ti sogetede ra, sogegorode, yirefanyi, nun koola. ¹⁵ I boxi naxan birin toxi, n a fima i tan nun i bonsoe ma abadan. ¹⁶ N i bonsoe rawuyama ne alo xube naxan na boxi ma. Xa mixi nde noma xube kontide, a noma ne i bonsoe konti fan kolonde. ¹⁷ Keli, i boxi ipere, a kuyeya nun a gboya, i xa a birin mato barima n a fima i tan nan ma.» ¹⁸ Na temui Iburama naxa kiri banxi yire masara. A naxa sabati wuri belebele ndee mabiri naxan na Mamire nun Hebron fe ma. A naxa serexebade yailan naa Alatala be.

14

Iburama Loti ratangafe

¹ Na waxati Babilon boxi mange Amarafeli, Elasari boxi mange Ariyoki, Elama boxi mange Kedorolameri, nun Goyin boxi mange Tidali, yi mange naani naxa saate tongo e boore be mange suuli ndee gerefe ra. ² Na mange suuli nan ya: Sodoma mange Bera, Gomora mange Birisa, Adamaha mange Sinabu, Seboyimi mange Semeberi, nun Bela mange Sowari. ³ Yi mange suuli naxa e malan gulunba nde kui naxan xili Sidimi, Foxoe Baa na dennaxe to. ⁴ Kabi je fu nun firin yi mange suuli nu na mange Kedorolameri xa noe bun ma, kono je fu nun saxan nde e naxa muruta a xa mangeya ma.

⁵ A je fu nun naani nde, mange Kedorolameri nun mange naxee nu na a seti ma, e naxa siga gere sode. E naxa no a birin na: Refaka naxee nu na Asiteroti Karanayimi, Susika

naxee nu na Hami, Emika naxee nu na Sawe Kiriyatayimi, ⁶ a nun Xorika naxee nu na geya ma Seyiri biri han Paran gbengberen yire fe ma. ⁷ Na xanbi e naxa gbilen, e naxa siga En Misapati, naxan xili Kadesi. E naxa nɔ Amalekikae ra, a nun Amorika naxee nu sabatixi Xasason Tamari.

⁸ Na temui, Sodoma mange, Gomora mange, Adamaha mange, Seboyimi mange, a nun Bela mange (Bela xili Sowari), e naxa e malan gulunba kui naxan xili Sidimi yi mange suuli gerefe ma: ⁹ Elama mange Kedorolameri, Goyin mange Tidali, Babilon mange Amarafeli, nun Lasa mange Ariyoki. Na mange naani naxa yi mange suuli gere. ¹⁰ Yilie nu na Sidimi gulunba kui, dole nu na e kui. Sodoma mange nun Gomora mange to e gi, e naxa fa bira na yilie kui. Mixi donxɔee naxa e gi sigafe ra geya fari. ¹¹ Na mange naani naxee geeni, e naxa Sodoma nun Gomora harige nun e xa baloe birin tongo, e siga. ¹² E naxa Iburama xunya xa di Loti fan suxu a nun a harige birin, barima a nu sabatixi Sodoma nan kui.

¹³ Mixi nde naxa nɔ a gide, a sa na fe birin tagi raba Iburama Eburuka be. Na waxati, Iburama nu sabatixi Mamire Amorika xa wuri bili belebelee nan bun ma. Mamire nun a ngaxakerenyie Esekoli nun Aneri, e nun Iburama nu bara saate tongo e boore be. ¹⁴ Iburama to a me e bara a xunya xa di xemema Loti suxu, a naxa soori keme saxan soori fu nun solomasaxan tongo, naxee nu barixi a xa mixie ya ma. E naxa siga na mangee foxo ra han taa naxan xili Dana. ¹⁵ Kɔe ra Iburama naxa a xa soorie itaxun, e naxa na mangee terenna gere ra. E naxa nɔ na mangee matutunde han Hoba, Damasi kɔola ma. ¹⁶ Iburama naxa nɔ na harige birin masotode. A naxa gbilen a xunya xa di Loti ra, a harige, a xa gine, nun a xa mixi birin.

Iburama nun Melekisedeki

¹⁷ Iburama to gbilen xun nakeli kui kelifa mange Kedorolameri

gerede nun mange naxee nu na a seeti ma, Sodoma mange naxa siga a ralande gulunba kui naxan xili Sawe. Menni xili ne «Mange xa gulunba.»

¹⁸ Na xanbi, Salamu mange Melekisedeki naxa fa taami nun weni ra Iburama be. Ala Xili Xungbe Kanyi xa serexedube nan nu na Melekisedeki ra. ¹⁹ A naxa duba Iburama be a falafe ra, «Ala Xili Xungbe Kanyi, naxan koore nun boxi daaxi, a xa barake sa Iburama ma.

²⁰ Tantui na Ala Xili Xungbe Kanyi be,

naxan i yaxuie rayarabixi i be.» Na temui, Iburama naxa farile fi Melekisedeki ma a naxan soto na gere kui.

²¹ Sodoma mange naxa a fala Iburama be, «N ma mixie ragbilen n ma, kono naafuli tan xa lu i be.»

²² Iburama naxa a yaabi, «N bara n kali Alatala ra, Ala Xili Xungbe Kanyi naxan koore nun boxi daaxi, ²³ n mu sese tongoma naxan findi i gbe ra, hali luuti di, xa na mu a ra sankiri luuti, alako i naxa fa a fala, «N bara Iburama findi banna ra.» ²⁴ N mu sese tongoma, fo n ma soorie naxan donxi. I man xa Aneri, Esekoli, nun Mamire gbe so e yi ra, barima e fan nu na n seeti ma.»

15

Alatala saate tongofe Iburama be

¹ Na xanbi Alatala naxa mini Iburama ma, a naxa a masen a be, «Iburama i naxa gaaxu, n tan nan na i kantama ra. I sare xungbe sotoma ne.» ² Iburama naxa a yaabi, «Marigi Alatala, i munse panigexi n be a fife ra n ma? N to yi ki, di yo mu na n be. Mixi mu na n be naxan n ke tongoma fo n ma walike Eliyeseri Damasi. ³ I mu di yo fixi n tan ma. Naxan barixi n ma banxi kui, na nan findima n ke tongoma ra.» ⁴ Alatala naxa a yaabi, «Ade, na mu findima i ke tongoma ra de. I bari di yati nan fama findide i ke tongoma ra.» ⁵ Alatala naxa Iburama ramini a xa

kiri banxi bun ma, a naxa a masen a be, «I ya rate koore ma. I xa tunbuie konti xa i noma e konti kolonde.» A man naxa a masen a be, «Tunbuie gboxi ki naxe koore ma, i bonsoe fan wuyama na ki ne.» ⁶ Iburama naxa la Alatala ra. Alatala fan naxa na findi tinxinyi ra a be.

⁷ Ala naxa a masen a be, «N tan nan na Alatala ra, naxan i ramini Uru taa kui Babilon boxi ma. N bara i xanin boxi ma, n dennaxe fixi i ma.» ⁸ Iburama naxa a Marigi Alatala maxorin, «N na kolonma di, n fama na sotode?»

⁹ Alatala naxa a masen a be, «Fa ninge gine, si gine, nun yexee kontonyi ra, naxee bara je saxan saxan soto. I man xa fa ganbe nun kolokonde lanma ra.» ¹⁰ Iburama naxa fa na subee ra. A naxa ninge, si gine, nun yexee kontonyi ixaba a tagi. A naxa na sube bolonyie sa e boore ya i, konso a mu na xonie tan ixaba. ¹¹ Yubee naxa fa, e goro na sube faxaxi yire, konso Iburama naxa e birin kerri naa. ¹² Soge to nu dulafe, xi xoli naxa dangi Iburama ma dungben. Dimi naxa sin a ma, gaaxui xungbe naxa a suxu.

¹³ Alatala naxa a masen a be, «A kolon, i bonsoe fama sigade boxi gbete ma e xonyi mu dennaxe ra. E findima ne konyie ra na boxi ma. E fe xone mooli birin sotoma ne menni je keme naani bun ma. ¹⁴ Konso n fama ne na boxikae makiitide, i bonsoe findima konyie ra dennaxe. Na dangi xanbi, i bonsoe kelima ne naa, e fa naafuli xungbe xanin e xun ma. ¹⁵ I tan fama ne bopesa sotode, i man simaya xonkuye sotoma ne, han i sa ratama temui naxe. ¹⁶ Amorikae xa yunubi na gbo ye temui naxe, i bonsoe tolontolonyie fama gbilende kelife e xa konyiya kui.»

¹⁷ Soge to bara dula, kuye bara ifooro, tuuri nun te naxa dangi sube bolonyie tagi. ¹⁸ Na loxoe, Alatala naxa yi saate tongo Iburama be, «N bara yi boxi fi i bonsoe ma, keli Misira xure ma, sa doxo Efirati xure

belebele ra.» ¹⁹ Si doxo wuyaxi nan nu na na boxi ma. Na sie nan ya: Keni, Kenisi, Kadamon, ²⁰ Xiti, Perisi, Refa, ²¹ Amori, Kanaan, Girigasa, nun Yebusu.

16

Sumayila xa bari

¹ Sarayi mu nu di yo bari a xa mori Iburama be. Konyi gine Misiraka nu na Sarayi yi ra, naxan xili Hagara. ² Sarayi naxa a fala Iburama be, «I bara a to, Alatala mu di bari fe ragirixi n tan ma. Konso temunde n noma di sotode n ma konyi gine saabui ra i be. Wo xa lu yire keren to koe ra.» Iburama naxa tin Sarayi xa woyenyi ra. ³ Sarayi naxa a xa konyi gine Hagara Misiraka tongo, a naxa a so a xa mori Iburama yi ra, a xa findi a xa gine ra. Iburama nu bara je fu raba Kanaan boxi ma.

⁴ Iburama nun Hagara naxa xi yire keren, na nan findi Hagara be teege ra. Hagara to bara a kolon a a bara teege, a naxa yo a kanyi ma, a naxa a mato mato ki kobi ra. ⁵ Sarayi naxa a fala Iburama be, «I tan nan a niyaxi yi bote raba xa ilan n na! N tan nan n ma konyi gine fixi i ma a xa findi i xa gine ra. Kabi a naxa a kolon a furuxi, a fa fe kobi nan tun ilanma n na. Alatala xa won tan firinyi makiiti.» ⁶ Iburama naxa a xa gine yaabi, «I xa konyi gine na a ra. I wama fe naxan birin xon ma, i xa na raba a ra.» Sarayi naxa a waxonfe kobi birin naba Hagara ra, han a naxa a gi.

⁷ Alatala xa maleke naxa Hagara li dulonyi nde fe ma Suru kira xon ma gbengberen yire. ⁸ Maleke naxa Hagara maxorin, «Sarayi xa konyi gine Hagara, i kelixi minden? I sigafe minden?» Hagara naxa maleke yaabi, «N nan n gixi n kanyi nan ma.» ⁹ Alatala xa maleke naxa a masen Hagara be, «I man xa gbilen i kelide, i sa i magoro i kanyi be.» ¹⁰ Alatala xa maleke naxa a fala a be, «N fama bonsoe wuyaxi fide i ma, i mu noma naxan konti kolonde.»

11 Alatala xa malekε man naxa a fala a bε,
«I tεεgexi nε yi ki.
I fama di sɔtɔde.
I na di xili sama nε Sumayila,
barima Alatala bara i xui mε i xa
marayaagi kui.

12 I xa di findima geresoe ra
alɔ wulai soe a rabama ki naxe.
A mixi birin gerema nε,
birin a tan fan gerema nε.
A xunyae fan a gerema nε.»

13 Hagara naxa xili sa Alatala xun,
naxan wɔyεn a bε, «Alatala naxan n
toxi.» A naxa a fala, «N bara n toma
to.» 14 Na nan a toxi e na kɔlɔnyi
xili falama, «Ala jipε naxan n toxi.»
Na kɔlɔnyi na Kadesi nun Bereda
nan tagi. 15 Hagara naxa di sɔtɔ
Iburama bε. Iburama naxa a xili sa
Sumayila. 16 Iburama nu bara jε
tongo solomasaxan nun senni sɔtɔ
simaya ra, Hagara fa na di sɔtɔ a bε.

17

Iburama xili masarafe

1 Iburama to bara jε tongo
solomanaani nun solomanaani sɔtɔ
simaya ra, Alatala naxa mini a ma,
a fa yi masen a bε, «N tan nan na
Ala Senbε Kanyi ra. I mapεrε n ya
tode ra tinxinyi kui. 2 N fama nε
saate tongode won firin tagi. N fama
bɔnsɔε gbegbe fide i ma.» 3 Iburama
naxa a xinbi sin, a yatagi rafelen
bɔxi. Alatala naxa a masen a bε,
4 «N bara yi saate tongo i bε. I fama
nε findide si wuyaxi baba ra. 5 I
xili mu falama sɔnɔn Iburama, i xili
fama nε falade Iburahima, barima
n i findima si wuyaxi baba nan na.
6 N fama nε i findide jama gbegbe
baba ra. I fama nε die sɔtɔde naxee
findima si wuyaxi ra, mangεε fan
fama nε minide i xa die ya ma. 7 N
nan n ma saate mabanbanma nε
won firin tagi, hali i dangi xanbi, a
nun i bɔnsɔε, gbilen nee fan bɔnsɔε
bɔnsɔε. A findima saate ra dan mu
na naxan ma. Na kui, n tan nan
na i Marigi Ala ra. N tan nan na i
bɔnsɔε Marigi Ala ra, hali i dangi
xanbi. 8 N fama nε yi bɔxi fide i tan

nun i bɔnsɔε ma, wo faxi sabatide
dennaxe. Kanaan bɔxi birin findima
nε wo gbe ra abadan. N tan nan na
i bɔnsɔε Marigi Ala ra.»

9 Ala man naxa a masen Ibu-
rahima bε, «I tan nun i bɔnsɔε,
gbilen na fan bɔnsɔε bɔnsɔε, wo lan
nε wo xa n ma saate ratinmε. 10 Won
ma saate nan ya, n naxan saxi wo
ma, wo lan wo xa naxan natinmε,
i tan nun i bɔnsɔε: Naxan birin
findixi xεmε ra wo ya ma, e birin
lan nε e xa sunna. 11 Wo xa sunna
findima saate tɔnxuma nan na wo
tan nun n tan tagi. 12 Keli wo tan
ma, a sa dɔxɔ wo bɔnsɔε bɔnsɔε
ra, di xεmε naxan birin barima, a
lanma e xa sunna xi solomasaxan
nde. Na sɛriyε lan nε a xa sa wo xa
konyie ma naxee na wo yi ra, naxee
barixi wo xɔnyi, a nun konyi naxee
saraxi bɔxi gbete ma, hali a mu fa
na i bɔnsɔε xa ya ma. 13 Na kui,
konyi naxan barixi i xɔnyi a nun i
na naxan fan sara, e birin lan nε e
xa sunna alako n ma saate tɔnxuma
xa lu wo fate ma abadan. 14 Xεmε
naxan na lu a fate mu sunna, a fama
nε raminide a bɔnsɔε ya ma, barima
a mu n ma saate rakamalixi.»

15 Na xanbi, Ala naxa a masen
Iburahima bε, «I naxa Sarayi xili
fala i xa gine xun ma sɔnɔn de, a fa
xili nε kɔrε Sara. 16 N barake sama
a xa fe, a fa di xεmε bari i bε. N
barake sama nε Sara xa fe, a fama
findide si gbegbe nga ra. Si dɔxɔ
wuyaxi mangεε fama nε minide a xa
die ya ma.»

17 Iburahima naxa a yatagi rafelen
bɔxi ma, kɔnɔ a naxa yele, a fa a
fala a bɔjε ma, «N tan naxan bara
jε kεmε sɔtɔ simaya ra, n nɔma di
nde sɔtɔde sɔnɔn? Sara naxan bara
jε tongo solomanaani sɔtɔ simaya
ra, a fan nɔma di nde baride fa?»

18 A naxa a fala Ala bε, «I jεngi sa
Sumayila xɔn ma. Na bara n wasa.»

19 Ala naxa a yaabi, «Ade! I xa
gine Sara fama di xεmε baride i bε
i naxan xili sama Isiyaga. N nan n
ma saate mabanbanma nε n tan nun
a tan tagi, a nun a bɔnsɔε ra hali a
fafa xanbi. Saate nan na ki naxan
mu kanama abadan. 20 N bara i xa

maxandi suxu Sumayila xa fe ra. N barake sama ne a xa fe, n man fa di gbege barife ragiri a ma, n bonsœ wuyaxi fima ne a ma. A findima ne mangɛ di fu nun firin baba ra, a nun si xungbe kanyi ra. ²¹ Kɔnɔ, naxan findi n ma saate ra, n fama a mabanbande n tan nun Isiyaga nan tagi, Sara fama di xeme naxan baride i be tamuna yi waxati.» ²² Ala to ge na masenyi ra, a naxa keli Iburahima xun ma.

²³ Iburahima naxa a xa di Sumayila tongo, a nun a xa konyi naxee barixi a xonyi, a nun a naxee saraxi. Xeme naxan birin na a xa banxi kui, a naxa e birin sunna na loxœ ala Ala a yamari ki naxe. ²⁴ Iburahima fan naxa sunna. Iburahima sunna temui naxe, a je tongo solomanaani a nun solomanaani nan nu na a ra. ²⁵ Sumayila sunnama temui naxe, a je fu nun saxan. ²⁶ E naxa e birin sunna loxœ keren, ²⁷ a nun xeme naxan birin nu na Iburahima xa banxi kui, konyi naxee barixi a xonyi, a nun a naxee fan saraxi kelife si gbete ma.

18

Alatala xa masenyi Isiyaga bari ki xa fe ra

¹ Alatala mini ne Iburahima ma Mamire, wuri bili belebele na dennaxe. Na temui, Iburahima nu doxoxi a xa kiri banxi sode de ra kuyefure temui yanyi ra. ² A to xeme saxan to fa ra, a naxa keli mafuren, a sa e ralan. A naxa a igoro e be boxi ma. ³ A naxa a masen e be, «N Marigi, n bara wo maxandi, wo xa wo malabu n tan wo xa konyi xonyi, ⁴ n xa fa ye ra wo be alako wo xa wo sanyie maxa. Wo man xa foye tongo yi wuri bun ma. ⁵ N xa fa taami ra wo xon ma alako wo noma senbe sotode ki naxe. Na xanbi, wo fa siga wo xa jere ra. Na kui wo a kolonma wo xa konyi nan n na.» Na xone naxa a ratin, «Won bara lan na ma. I naxan falaxi, a raba.»

⁶ Na nan lan, Iburahima naxa gbilen mafuren a xa kiri banxi kui.

A naxa a masen a xa gine Sara be, «I xulun. I farin fanyi sigaati ya tongo solofere yailan taami ra.» ⁷ Na xanbi, a naxa a gi, a siga ninge goore, a sa ninge sube boroxoxi fate fanyi keren tongo. A naxa na ninge so a xa walike yi ra, a xa a faxes, a xa a yailan donse ra. ⁸ Na sube to bara ge pinde, Iburahima naxa a tongo, a a so xone yi ra, a nun xije xinbeli nun xije bonboxi. E na na donse donfe, Iburahima naxa ti e seti ma wuri bun ma.

⁹ Na xone naxa Iburahima maxarin, «I xa gine Sara na minden?» A naxa e yaabi, «A na kiri banxi bun ma.» ¹⁰ Na xone mixi keren naxa a masen Iburahima be, «N man gbilenma tamuna yi jondon temui. Na temui i xa gine fama di xeme baride i be.» Sara nu tixi Iburahima xanbi ra kiri banxi sode de ra, a tuli matixi e xa woyenyi ra. ¹¹ Iburahima nun Sara nu bara ge foride. Sara mu nu noma di baride sonon. ¹² Sara to na me, a naxa yeke a yete ma, «N tan na ki naxe yi ki n bara ge tagande. N ma xeme fan bara findi xeme fori ra. Muxu tan di bari temui bara dangi.»

¹³ Alatala naxa a masen Iburahima be, «Sara yelexi munfe ra? A a falaxi munfe ra, a tan mu noma di baride sonon, barima a bara ge tagande? ¹⁴ Na fe na na Alatala mu noma naxan nabade? N na fa tamuna i xonyi be yi temui, Sara fama ne di baride.» ¹⁵ Sara naxa gaaxu, a naxa wule fala, «N mu yelexi de.» Alatala naxa a masen a be, «Iyo, i yelexi ne!»

¹⁶ Na xone naxa ti kira xon ma, e naxa e xunsa Sodoma taa ma. Iburahima naxa siga e matide. ¹⁷ Alatala naxa a masen, «N noma a noxunde Iburahima ma, n wama naxan nabafe? ¹⁸ A fama ne findide si belebele senbema ra. N fama ne barake sade si birin ma a tan saabui ra. ¹⁹ N na a sugandixi ne, alako a xa no yaamari sade a xa die nun a bonsœe ma, e xa no e jengi sade n ma seriye xon ma tinxinyi kui. Na temui, n tan Alatala, n fama ne n ma

laayidi rakamalide n naxan tongoxi Iburahima be.»²⁰ Alatala naxa a masen Iburahima be, «Fe naxan falaxi Sodomakae nun Gomorakae xun, fe magaaxuxi na a ra. E xa yunubi bara gbo han,²¹ n fama gorode n xa sa a mato fe naxan birin falaxi e xun ma, xa a na na ki ne.»

²² Xone firin naxa keli e nu na dennaxe, e naxa siga Sodoma. Kono Alatala nun Iburahima naxa lu yire keren.²³ Iburahima naxa a maso Alatala ra, a naxa a masen a be, «Alatala, i fama ne mixi kobi nun mixi tinxixi birin sontode?»²⁴ Temunde mixi tongo suuli na Sodomakae ya ma naxee findixi mixi matinxixie ra. I fama ne na taa kanade? I mu noma dipede Sodoma jama ma na mixi matinxixi tongo suuli xa fe ra?²⁵ Ade, a mu lan i xa mixi kobi nun mixi tinxixi faxa ki keren. A mu lan kiiti keren xa sa mixi kobi nun mixi tinxixi ma. A mu lan i xa na raba. Naxan dunipa birin makiitima, a rabama ne tinxinyi kira ra.»²⁶ Alatala naxa yaabi ti, «Xa n mixi matinxixi tongo suuli li Sodoma taa kui, n fama ne dipede Sodoma mixi birin ma na mixi tongo suuli xa fe ra.»

²⁷ Iburahima man naxa woyenyi tongo, «N Marigi, n bara i maxandi i xa no dipede n be, n xa no yi masenyi tide i be, ba n tan kelixi xube nun bendε ne.»²⁸ I sa a lima mixi tongo suuli xa mu mixi matinxixi ra, temunde fo mixi tongo naani a nun suuli. Na mixi suuli naxan luma na ki, i fama ne na taa kanade nee xa fe ra?» Alatala naxa a masen, «N mu na kanama xa n mixi matinxixi tongo naani a nun suuli li naa.»

²⁹ Iburahima man naxa a maxoroxo, «Temunde i mixi tongo naani nan lima naa.» Alatala naxa a masen, «N mu fama na kanade na mixi tongo naani xa fe ra.»

³⁰ Iburahima naxa a fala, «N Marigi, n bara i maxandi, i naxa xono xa n man fa woyenyi nde masen i be. Temunde i fama mixi tongo saxan nan lide naa.» Alatala naxa a masen

a be, «N mu fama na kanade xa n mixi matinxixi tongo saxan li naa.»

³¹ Iburahima naxa a masen, «Marigi i xa i haake to n be n ma bone xoroxoe ma. Temunde wo mixi moxonen nan lima naa.» Alatala naxa a masen, «N mu fama na taa kanade na mixi moxonen xa fe ra.»

³² Iburahima man naxa a fala, «N Marigi, n bara i maxandi, i naxa xono. N ma maxorinyi donxoe nan yi ki i be. Temunde, i mixi fu nan lima naa.» Alatala naxa a masen Iburahima be, «N mu fama na taa kanade na mixi fu xa fe ra.»³³ E to ge na masenyi ra, Alatala naxa siga, Iburahima fan naxa gbilen a xonyi.

19

Sodoma nun Gomora xa kasare

¹ Nunmare temui, na maleke firinyie naxa so Sodoma. Loti nu doxoxi na taa sode de ra. A to malekee to fa ra, a naxa keli a sa e ralan kira ra. A naxa a igoro boxi ma e be.² Loti naxa a masen e be, «N bara wo maxandi wo xa tin n xa wo yigiya n xonyi. Wo noma wo sanyie maxade, wo wo malabu. Tina geesege wo kurun wo xa biyaasi ra.» Malekee naxa a yaabi, «Ade! Fo muxu xa xi taa tagi ne to koe ra.»

³ Kono Loti naxa a maxoroxo han e naxa siga a xonyi. A naxa donse fanyi rafala e be, a naxa taami lebinitare gan. E naxa e dege.⁴ Sa temui mu nu a lixi, Sodomakae naxa Loti xa banxi rabilin. Keli segetalae ma, a sa doxo xemoxie ra, e birin nu na naa.⁵ E naxa Loti xili, e a maxorin, «Na mixie na minden, naxee soxi i xonyi to nunmare ra? E ramini muxu ma, muxu xa kafu yire keren.»⁶ Loti naxa mini a xa banxi kui, a ti naade ra, a naade ragali a xanbi ra.⁷ A naxa a masen e be, «Ade! N ngaxakerenyie, wo naxa fe jaaxi raba.»⁸ N ma di gine firinyie na be naxee mu nu xemε fe kolon. N bara tin a ra n xa nee sa wo sagoe, wo xa wo waxonfe birin naba e ra, alako wo naxa sese raba n ma xone ra. N tan bara findi e yatigi ra.»

⁹ Na mixie naxa a fala Loti be, «Mini muxu tagi. Xɔɲe nan i ra be. I mu nɔma kiiti sade muxu ma. Xa i mu i kata, muxu fama fe xɔne dɔxode i ma dangife e tan na.» E naxa sonson Loti ma, alako e xa naade kana. ¹⁰ Na maleke firinyie naxa Loti suxu, e naxa a raso banxi kui, e naade balan e xun ma. ¹¹ Malekee naxa gali radɔnxu, naxee nu tixi naade ra. Keli segetalae ma, sa dɔxo xemoxie ra, e mu nu sese toma fa. Kira naxa ifu e ma.

¹² Na maleke firinyie naxa Loti maxɔrin, «I xa mixi nde na be? I xa i xa di birin namini yi taa kui. I xabile xa keli be, ¹³ barima muxu fafe yi taa kanade. Yi taakae xa wali kobi bara findi seedeɔxɔya ra Alatala be. Alatala man muxu rasanbaxi ne, muxu xa fa yi taa kana.» ¹⁴ Loti naxa siga a fala a xa die xa mɔrie be, «Wo keli be mafuren! Alatala na fafe be kanade yakɔsi.» E naxa a mapɔxun a na gbentefi ne.

¹⁵ Na subaxe ma, malekee naxa gbata Loti ra, e naxa a masen a be, «Keli, i xa gine tongo, a nun i xa di gine firinyi naxee na be. Wo xa keli be alako wo naxa sɔntɔ a nun yi taa mixi kobie ra.» ¹⁶ A to nu wama bufe, malekee naxa Loti suxu a belexe ma, a nun a xa gine, sa a xa di gine firinyie xun ma. E naxa e ramini taa kui, barima Alatala nu bara kinikini e ma.

¹⁷ Malekee to e ramini, keren naxa a masen Loti be, «I gi, alako i xa i nii ratanga. I naxa i kobe rato de! I naxa i mati yi taa yire yoe. Xa i mu wama i xa sɔntɔ, siga na geya yire.» ¹⁸ Loti naxa a fala, «Ade, n Marigi, n bara i maxandi, n mu nɔma na rabade. ¹⁹ N a kolon, i bara hinne i xa konyi di ra. I bara kinikini n ma a gbegbe ra. I bara n nii ratanga. Kɔnɔ, n tan mu nɔma n gide han geya ma, xa na mu a ra n faxama ne. ²⁰ I bara na taa lanmadi to naxan makɔrexi won na? N nɔma na tan lide. A lu n xa siga naa, n nii xa ratanga. A mato, taa xurudi xa mu a ra?» ²¹ Maleke naxa a yaabi, «N bara tin na birin na. N

mu na taa kanama. ²² Siga mafuren. Han i sa soma temui naxe, n mu fefe rabama.» Na taa xili saxi ne Sowari, barima a xurun. ²³ Soge nu tefe temui naxe, Loti naxa so Sowari taa kui.

²⁴ Na temui, Alatala naxa sooda nun te ragoro Gomora taa nun Sodoma taa ma. ²⁵ A naxa na taae tuxunsan, keli sansie ma, a sa dɔxo mixie ra naxee birin sabatixi na taae kui. ²⁶ Loti xa gine naxa a kobe rato, na nan lan a naxa findi fɔxe xuti ra.

²⁷ Na subaxe ma, Iburahima naxa keli, a a xunsa yire ma a nun Alatala de masara dennaxe. ²⁸ A to a ya rasiga Gomora nun Sodoma ma, a nun na rabilinyi birin, a naxa tuuri gbegbe to te ra. ²⁹ Ala to na taae kana Loti nu sabatixi dennaxe, a a ratanga na gbaloe ma Iburahima xa fe nan na.

Loti nun a xa di gine firinyie

³⁰ Loti nu bara gaaxu lufe ra Sowari taa kui. A naxa keli naa, a siga geya fari. A naxa sabati a nun a xa di gine firinyie ra fonme nde kui gemɛ longori ra. ³¹ Lɔxɔe nde, a xa di gine singe naxa a fala a xunya be, «Won baba bara fori. Won na dennaxe yi ki, xeme yo mu na won dɔxoma naxan xɔn alo adama darixi a ra ki naxe. ³² Fa be, won xa won baba rasiisi alako won xa xi a xɔn ma, alako won xa di fi a ma naxan findima a bɔnsɔe ra.» ³³ Na kɔe ra, e naxa e baba rasiisi. A xa di gine singe naxa xi a baba xɔn ma. A mu a xun ma fe yo kolon, a xa di sa temui, nun a keli temui.

³⁴ Kuye to iba, a xa di gine singe naxa a fala a xunya be, «A bara ɲɔn, n tan nun n baba bara xi yire keren to. To kɔe ra, i nun won baba fama xide yire keren. Na temui won nɔma bɔnsɔe fide a ma.» ³⁵ Na kɔe man na, e naxa e baba rasiisi. A xunya fan naxa xi a baba xɔn ma. A mu a xun ma fe yo kolon, a xa di sa temui, nun a keli temui.

³⁶ Loti xa di gine firinyie naxa furi tongo e baba xa di ma. ³⁷ Na di gine singe to di bari, a xili naxa sa Mowaba. Na nan findi Mowabakae

birin benba ra. Han yakosi e na na.
³⁸ A xa di gine firin nde fan naxa di bari, a xili naxa sa Ben Ami. Na nan findi Amonikae birin benba ra. Han yakosi e na na.

20

Ibrahim nun Abimeleki

¹ Ibrahim naxa siga Negewi boxi ma, a sabati Kadesi nun Suru tagi. Na dangi xanbi a naxa siga Gerara, a saxanyi raba menni.
² Ibrahim naxa a fala mennikae be a xa gine Sara xa fe ra, «N xunya ginema nan a ra.» Na kui Gerara mange Abimeleki naxa Sara tongo.

³ Koe to so, Ala naxa a masen Abimeleki be xiye kui, «I fama ne faxade yi gine xa fe ra, i naxan tongoxi, barima xeme taa idoxoe na a ra.»
⁴ Na temui Abimeleki mu nu a makorexi a ra. A naxa a yaabi, «N Marigi, i fama ne si tinxinxi xa fe kanade?»
⁵ Ibrahim a masen ne n be, a yi gine a xunya ginema nan lanxi a ma. Gine fan naxa a fala n be, a taara nan lanxi Ibrahim ma. N naxan nabaxi, n na rabaxi n bope fiixe nan na.»
⁶ Ala man naxa a masen a be na xiye kui, «N tan yati, n na kolon i fe naxan nabaxi, fe kobi xa mu a ra. N tan nan man a niyaxi, i mu noxi yunubi fe rabade n na. Na nan a toxi n mu a luxi i xa a findi i xa gine ra.»
⁷ Yakosi, yi gine ragbilen a xa mori ma. Namiponme nan a ra. A fama ne Ala maxandide i be, alako i nii ratangama ki naxe. Kono xa i mu a ragbilen a xa mori ma, a kolon i fama ne faxade wo nun i xa denbaya birin.»

⁸ Abimeleki naxa keli sinnanyi ma, a naxa a xa konyie birin malan. Fe naxan birin dangixi, a na tagi raba e be. Gaaxui gbegbe naxa e suxu.
⁹ Abimeleki naxa Ibrahim xili a xonyi. A naxa a maxarin, «N yunubi mundun nabaxi i ra, i xa no n tan nun n ma pama findide yunubitoe belebelee ra? I bara fe raba n na, fe naxan mu lan a xa raba.»
¹⁰ Munfe a niyaxi i na rabaxi?»
¹¹ Ibrahim naxa a yaabi, «N a fala ne mixi

naxee birin na be, e mu gaaxuma Ala ya ra, e fama ne n faxade n ma gine xa fe ra.
¹² Nondi nan a ra, n xunya nan man lanxi a ma. Muxu birin baba keren, kono muxu nga keren mu a ra. Na nan a toxi a findixi n ma gine ra.
¹³ Ala to bara n tongo n baba xonyi, n naxa a masen n ma gine be, «Won na siga dede, yandi n bara i maxandi i xa a fala, n xunya nan lanxi i ma.»»

¹⁴ Abimeleki naxa yexeee, sie, ningee, nun konyie tongo, a naxa e birin so Ibrahim yi ra. A man naxa a xa gine Sara ragbilen a ma.
¹⁵ A naxa a fala Ibrahim be, «N ma boxi bara rabi i be. I na wa lufe dede yi boxi ma, i xa lu naa.»
¹⁶ A naxa a fala Sara be, «I bara a to, n bara kobiri kole wulu firin so i taara yi ra, alako yaagi xa ba i ya ra, i tan nun i malan boore birin tagi. Na kui i xun nakeli sotoma ne.»
¹⁷ Ibrahim to Ala maxandi, Ala naxa Abimeleki, a xa gine, nun a xa konyie yalan, alako e man xa no di baride.
¹⁸ Alatala nu bara dibaritarepa ragiri Abimeleki xa mixie ma Ibrahim xa gine Sara xa fe ra.

21

Isiyaga xa bari

¹ Alatala naxa hinne Sara ra, a a xa laayidi rakamali a be.
² Sara naxa teege. A xa mori xa xemeforija kui, a naxa di bari Ibrahim be Ala waxati naxan fala a be.
³ Ibrahim naxa a xa di xili sa Isiyaga, Sara naxan sotoxi a be.

⁴ A naxa a xa di sunna a xi solo-masaxan loxoe alo Ala a yamari ki naxe.
⁵ Ibrahim nu bara pe keme soto simaya ra, Isiyaga barixi temui naxe.
⁶ Sara naxa a fala, «Ala bara n naseewa. Mixi yo na n ma di Isiyaga barife me, muxu birin seewama ne.»
⁷ A man naxa a fala, «Nde nu noma a falade Ibrahim be na temui, loxoe nde fama a lide, Sara findima ne dingee ra? Kono n tan bara di fi a ma a xa xemeforija kui.»

Ibrahim Hagara nun Sumayila kerife

⁸ Isiyaga to mɔ, e naxa a de ba xipe ra. Iburahima naxa jɛlexin xulunyi belebele sa, a xa diyɔre de ba lɔxɔe.

⁹ Na temui Sara naxa Sumayila to yele ra, Misiraka Hagara di naxan barixi Iburahima be. ¹⁰ Sara naxa a fala Iburahima be, «Yi konyi gine kerɪ, a nun a xa di. Yi naxan yi ki, a mu lan a nun n ma di Isiyaga xa lu ke keren.» ¹¹ Na wɔyenyi mu rafan Iburahima ma a xa di xa fe ra, ¹² kɔnɔ Ala naxa a masen Iburahima be, «I bɔje naxa rapaaxu i ma i xa konyi gine nun a xa di xa fe ra. Sara na fe naxan birin fala i be, a birin naba a be, barima Isiyaga nan fama findide i bɔnsɔe ra. ¹³ N si fan naminima ne i xa konyi gine xa di, barima i xa di nan lanxi a fan ma.»

¹⁴ Iburahima naxa keli subaxe ma. A naxa taami tongo a nun kiri gbɔnfɔe, ye na kui. A naxa na birin dɔxɔ Hagara xun ma, a naxa di so a yi ra, a fa e birin nasiga. Hagara naxa a xun ti gbengberen yire ra dennaxe xili Beriseeba. ¹⁵ Ye to bara jɔn a xa kiri gbɔnfɔe kui, a naxa a xa di lu wuri nde bun ma. ¹⁶ A naxa siga, a sa dɔxɔ a xati ma yaamile keren jɔndɔnyi. A naxa a fala, «N mu nɔma n ya tide n ma di ra, a xa fana n ya xɔri.» A naxa siga a sa dɔxɔ a xati ma a nu wa ra. ¹⁷ Ala naxa na di wa xui me koore ma. Ala xa maleke naxa Hagara xili, a naxa a maxɔrin, «Hagara munse i sotoxi? I naxa gaaxu barima Ala bara i xa di wa xui me koore ma. ¹⁸ Keli, i xa meeni i xa di ma, barima n fama a findide si belebele kanyi nan na.»

¹⁹ Ala naxa Hagara ya rabi, a naxa kolonyi nde to. A naxa kiri gbɔnfɔe tongo, a ye sa a kui, a nde fi a xa di ma. ²⁰ Ala naxa a jɛngi sa Sumayila xɔn ma. A naxa mɔ, a sa sabati gbengberen yire, dennaxe xili Paran. A naxa findi xali woli yi matinxinxi ra. ²¹ A nga naxa Misira gine keren fen a be.

Iburahima nun Abimeleki xa saate

²² Na temui Abimeleki nun a xa sɔori mange Pikoli naxa a fala Iburahima be, «I fefe yo rabama wo nun Ala na a ra. ²³ I rakali n be Ala xili ra, fa sa xili ma i mu fama n yanfade, i mu n ma die yanfama, i mu n ma mamadie fan yanfama. I xa fe fanyi raba n be a nun yi bɔxi mixie be i na dennaxe, alɔ n na raba i be ki naxe.» ²⁴ Iburahima naxa a yaabi, «N bara n kali Ala ra.»

²⁵ Iburahima naxa kɔrɔsi raba Abimeleki ra fe ma a xa mixie naxan niyaxi a ra, a xa kolonyi bafe a gbepa. ²⁶ Abimeleki naxa a yaabi, «N mu a kolon naxan na fe rabaxi i ra. I mu yi wɔyenyi falaxi n be, fo to n tan fa na kolon.»

²⁷ Na nan lan, Iburahima naxa yexee nun ningee fi Abimeleki ma, e xa saate tongo e boore be. ²⁸ Iburahima naxa yexee solofere tongo, a naxa e sa a xati ma. ²⁹ Abimeleki naxa a maxɔrin, «I na yexee solofere saxi a xati ma munfe ra?»

³⁰ Iburahima naxa a yaabi, «N nee sofe ne i yi ra, alako i xa a kolon, fa sa xili ma, yi kolonyi naxan yi ki, n tan nan a gexi.»

³¹ Na nan a toxi, na taa xili falama Beriseeba, barima na mixi firinyie e rakali e boore be menni ne. ³² E to na saate tongo e boore be Beriseeba, Abimeleki nun a xa sɔori mange Pikoli naxa ti kira xɔn ma gbilenfe Filisita bɔxi ma. ³³ Iburahima naxa tamare wuri bili keren si Beriseeba. A naxa Alatala maxandi a xili ra, Ala naxan na na. ³⁴ Iburahima jɛ gbegbe raba ne Filisita bɔxi ma.

22

Iburahima xa serexe

¹ Na fe dangi xanbi, Ala naxa Iburahima mato. A naxa a xili, «Iburahima.» Iburahima naxa a ratin, «N tan nan ya.»

² Ala man naxa a masen a be, «I xa di Isiyaga tongo, i xa di kerenyi, naxan nafanxi i ma, i xa a xanin bɔxi ma dennaxe xili Moriya, geya fari n na dennaxe masen i be. I xa a fi n ma serexe gan daaxi ra.»

³ Subaxe ma Iburahima naxa keli, a naxa dɔxɔse yailan a xa sofale fari. A naxa a xa walike firin tongo a nun a xa di Isiyaga. Iburahima naxa yege ibɔɔ naxan findima te xuruse ra serexe bade. A naxa biyaasi folo sigafe ra yire Ala dennaxe masenxi a be. ⁴ Na xi saxan lɔxɔe, Iburahima ya naxa ti na yire makuye ra, a sigafe dennaxe. ⁵ A naxa a fala a xa walike firinyie be, «Wo tan nun sofale xa lu be. N tan nun n ma di, muxu na sigafe geya fari salide. Na temui muxu man gbilenma han be.»

⁶ Iburahima naxa na yege dɔxɔ a xa di Isiyaga xun ma. A man naxa te wole nun fine xanin. E perefe e firin. ⁷ Isiyaga naxa a baba Iburahima xili, «N baba.» A naxa a ratin, «N tan nan ya, n ma di.» Isiyaga naxa a baba maxorin, «N bara a to yege nun te xuruse na won yi ra, kɔnɔ yexee na minden won naxan bafe serexe ra?»

⁸ Iburahima naxa a yaabi, «N ma di, Ala yati nan yexee soma won yi ra, won naxan bama serexe gan daaxi ra.» E perefe e firin.

⁹ E to yire li Ala dennaxe masenxi Iburahima be, Iburahima naxa serexebade yailan, a yege sa a fari. A naxa a xa di Isiyaga xiri, a a sa serexebade kon na, na yege fari. ¹⁰ Na xanbi, Iburahima naxa fine tongo, a naxa a belexe itala a xa a xa di kon naxaba, ¹¹ kɔnɔ Alatala xa maleke naxa a xili koore ma, «Iburahima, Iburahima!» Iburahima naxa a ratin, «N tan nan ya.»

¹² Maleke naxa a fala, «Yi segetala lu naa. I naxa fefe jaaxi yo raba a ra. N bara a kolon i gaaxuma Ala ya ra. N man bara la a ra, i mu tondixi i xa di kerenyi fide n ma serexe ra.»

¹³ Iburahima naxa a ya ragbilen a xanbi ra, a naxa yexee kontonyi to sansi longori ra, a feru firinyi kankanxi sansi firi ra. A naxa siga, a sa na yexee kontonyi tongo, a fa a ra. A naxa na ba serexe ra a xa di noxɔe ra. ¹⁴ Iburahima naxa na yire xili sa «Alatala mixi kima.» Na nan

a toxi han yakɔsi a falama «Alatala mixi kima a xa geya fari.»

¹⁵ Alatala xa maleke man naxa gbilen Iburahima xili ra koore ma.

¹⁶ A naxa a masen a be, «N bara n kali n yete ra, Alatala xa masenyi nan ya. I to bara yi raba, i mu tondi i xa di kerenyi ma n be, ¹⁷ n barake sama ne i ma. I bɔnsɔe wuyama ne alo tunbui naxee na koore ma, xa na mu a ra e gboma ne alo meyenye naxan malanxi baa de ra. I bɔnsɔe fama ne node e yaxuie ra. ¹⁸ N fama ne barake sade dunja si birin ma i bɔnsɔe saabui ra, barima i bara n xui ratinme.»

¹⁹ Iburahima naxa gbilen a xa konyie yire. E birin naxa siga Beriseeba, barima Iburahima nu sabatixi menni ne.

²⁰ Na fe birin to dangi, Iburahima naxa a me Milika die bari ne Iburahima xunya Naxori be. ²¹ E xili nan ya: A xa di singe Usi, na xanbiratoe Busi, Arami baba Kemuweli, ²² Kesede, Haso, Pilidasi, Yidilafi nun Betuweli. ²³ Betuweli findi Rebeka baba nan na. Na di solomasaxanyi, Milika nan nee bari Iburahima xunya Naxori be. ²⁴ Naxori xa konyi gine nu xili ne Reyuma. A yi die nan bari: Teba, Gaxami, Taxasa, nun Maaka.

23

Iburahima xa mixi ragatade

¹ Sara to ne keme ne moxɔren a nun solofere nan soto simaya ra, ² a naxa laaxira Kiriya Araba, Hebron mabiri, Kanaan boxi ma. Iburahima naxa a xa gine non fe raba. ³ Iburahima to ge wade a xa gine be, a naxa siga Xitikae xon ma, a a fala e be, ⁴ «Xɔne nan lanxi n ma wo ya ma be. N bara wo maxandi, wo gaburi yire fi n ma, n noma n ma gine ragatade dennaxe.»

⁵ Xitikae naxa a yaabi, ⁶ «I tuli mati muxu ra a fanyi ra. Ala xa mixi nan i ra muxu ya ma. I na wa i xa gine ragatafe muxu xa gaburi yire yoe, i sago na a ra. Muxu tan ya ma be, mixi yo mu na naxan noma tondide

i be i xa gine ragatade a xa gaburi yire.»

⁷ Iburahima naxa keli, a igoro boxi ma Xiti bɔnsɔɛ ya i, naxee nu sabatixi na boxi ma. ⁸ A naxa a fala e be, «Xa wo bara tin, n xa n ma gine ragata wo xa boxi ma, wo xa n ma maxandi radangi Soxara xa di Eferon ma, ⁹ alako a xa Makipela fɔnmɛ so n yi ra gaburi ra naxan na a xa xe fe ma. N a kolon a tan nan gbe lanxi menni ma. A xa na sara n ma wo ya xɔri, alako birin xa a kolon na boxi bara findi n ma mixi ragatade ra.»

¹⁰ Eferon Xitika nu tixi naa jama tagi. A naxa Iburahima yaabi a xui itexi ra, alako Xitika naxee birin nu malanxi taa sode de ra, e xa nɔ a xa wɔyenyi ramede. ¹¹ A naxe, «N baba, n bara i maxandi, i tuli mati n na. N bara na xe nun na fɔnmɛ fi i ma n bɔnsɔɛ ya xɔri. I xa i xa gine ragata menni.»

¹² Iburahima man naxa a igoro boxi ma jama birin ya xɔri, ¹³ a a fala Eferon be, «I xa i haake to n be. I xa xe masundi nan ya. Yandi, a rasuxu, alako n xa nɔ n ma gine ragatade menni.»

¹⁴ Eferon naxa a yaabi, ¹⁵ «N baba, i tuli mati n na a fanyi ra. Boxi naxan sare lanma gbeti kilo naani nun a tagi, sese mu na ki i tan nun n tan tagi. I xa gine ragata naa tun!»

¹⁶ Iburahima naxa tin na sare ra Xitikaɛ ya xɔri. A naxa gbeti kilo naani nun a tagi maniya a be. ¹⁷ Na xe naxan na Makipela fe ma, Mamire sogetede biri, fɔnmɛ naxan na a nun wuri bili naxan birin sixi na naaninyi ra, ¹⁸ na birin naxa findi Iburahima gbe ra. Na Xitika naxee birin nu malanxi taa sode de ra, e birin findixi na fe seede ra.

¹⁹ Na birin dangi xanbi, Iburahima naxa a xa gine Sara ragata na fɔnmɛ kui Makipela xe fe ma, naxan na Mamire yatagi Hebron mabiri Kanaan boxi ma. ²⁰ Na xe nun na fɔnmɛ naxa ba Xitikaɛ gbepa, a findi Iburahima gbe ra, alako a xa nɔ a xa mixie ragatade menni.

24

Isiyaga xa futi xiri a nun Rebeka

¹ Na waxati Iburahima nu bara ge foride. Alatala nu bara barake sa Iburahima xa fe birin. ² Iburahima naxa a masen a xa walikɛɛ xunyi be, naxan a jengi saxi a harige birin xɔn ma, «I belexe sa n tabe bun ma kali ki ma. ³ N fafe i rakalide koore nun boxi Marigi Alatala ra, alako i naxa Kanaan gine fen n ma di be n sabatixi dennaxe. ⁴ A xɔli n ma i xa siga n bari boxi nan ma, i fa menni gine nde fen n bɔnsɔɛ ya ma n ma di Isiyaga be.»

⁵ A xa walike naxa a yaabi, «Xa a sa li na gine mu tin birade n fɔxɔ ra fafe yi boxi ma, n xa i xa di xanin i xa boxi ma, i kelixi dennaxe?»

⁶ Iburahima naxa a yaabi, «I naxa n ma di ragbilen menni de! ⁷ Alatala naxan na koore ma, naxan n tongoxi n bari mixie ya ma, naxan n nakelixi n ma boxi ma, a fa a kali a yi boxi fima ne n bɔnsɔɛ ma, a tan yati fama ne a xa maleke xede i malife ra, alako i xa nɔ gine tongode menni n ma di be. ⁸ Xa na gine mu fa sa tin birade i fɔxɔ ra, i fama ne ratangade n ma marakali ma, i naxan tongoxi n be. Kɔnɔ i naxa n ma di xanin menni de!»

⁹ Na walike naxa a belexe sa a marigi Iburahima tabe bun ma, a naxa a rakali. ¹⁰ A naxa jɔxɔmɛ fu tongo Iburahima xa jɔxɔmɛ gɔɔre ya ma, a kote gbegbe sa e fari. A naxa keli, a siga Naxori xa taa Padan Arami boxi ma.

¹¹ Iburahima xa walike to menni li, a naxa jɔxɔmɛɛ ragoro taa fari ma kolonyi nde seeti ma. Nunmare temui nan nu a ra, gineɛ minima ye bade temui naxe. ¹² A naxa Ala maxandi, «N marigi Iburahima Marigi Alatala, n bara i maxandi alako n ma jere xa findi n be xun nakeli ra to lɔxɔɛ. I man xa hinne n marigi Iburahima ra. ¹³ I bara n to n na kolonyi seeti ma, taa gine dimɛ na fafe ye bade. ¹⁴ N fama ne gine dimɛ nde maxorinde a xa a xa ye base so n yi ra, n xa ye min.

Xa a sa n yaabi, <Ye min, n xa ye so i xa ɲɔxɔmɛe fan yi ra,> n fama nɛ a kolonde na tɛmɛi, i na gine yati nan sugandixi i xa konyi Isiyaga bɛ. Na tɛmɛi n fama a kolonde i bara hinne n marigi Iburahima ra.»

¹⁵ Beenun a xa gɛ na wɔyɛnyi ra, na nan lan Betuweli xa di gine Rebeka naxa fa. Iburahima xunya Naxori xa mamadi nan lanxi a ma. A xa fɛɲɛ dɔxɔxi a tunki fari. ¹⁶ Gine dimɛdi tofanyi nan nu a ra, naxan mu xɛmɛ fe kolon. A naxa goro kolɔnyi yire, a naxa a ye base rafe ye ra, a man naxa te. ¹⁷ Iburahima xa walike naxa a gi a sa a ralan. A naxa a fala a bɛ, «N bara i maxandi, a lu n xa ye nde min, naxan na i xa fɛɲɛ kui.» ¹⁸ A naxa a yaabi, «N ba, ye min.» A naxa a xa fɛɲɛ ragoro a tunki fari, a ye so a yi ra. ¹⁹ A to gɛ na ra, a naxa a fala a bɛ, «N ye bama nɛ i xa ɲɔxɔmɛe fan bɛ, alako e birin xa ye min a fanyi ra.» ²⁰ Mafuren, a naxa a xa fɛɲɛ ibagan kuure kui, a man a gi sigafe kolɔn dɛ ra a xa ye gbete ba. A naxa ye ba han ɲɔxɔmɛ birin naxa wasa.

²¹ Iburahima xa walike nu fa a maɲɔxun, «Tɛmunde Alatala bara n ma biyaasi sɔɔneya n bɛ.»

²² ɲɔxɔmɛe to bara gɛ ye minde, Iburahima xa mixi naxa ɲɔɛrasoe xɛɛma daaxi so Rebeka ɲɔɛ ra, naxan xa binyɛ giramu senni lima. A man naxa bɛlɛxɛrasoe firin xɛɛma daaxie so a bɛlɛxɛ ra, naxan keren xa binyɛ dangi giramu kɛmɛ ra.

²³ A naxa ginɛdimɛdi maxɔrin, «Nde xa di lanxi i ma? Yandi, a fala n bɛ, i baba nɔma muxu yigiyade to kɔɛ ra?»

²⁴ Rebeka naxa a yaabi, «Betuweli xa di nan lanxi n ma, Milika nun Naxori xa mamadi.»

²⁵ A man naxa a fala, «Muxu xɔnyi sɛxɛ nun ɲooɛ gbegbe na na, yigiya fan na na wo luma dennaxɛ.»

²⁶ Iburahima xa walike naxa a igoro bɔxi ma Alatala bɛ. ²⁷ A naxa a fala, «N marigi Iburahima Marigi Alatala, n bara i tantu. I mu tagan hinnede n marigi Iburahima ra, i xa lanlanteya mu kana. Alatala n xun tixi n marigi

Iburahima xabile nan xɔnyi ra.»

²⁸ Rebeka naxa siga a gi ra a nga yire, alako fe naxan dangixi, a xa a tagi raba a bɛ. ²⁹ Rebeka taara Laban naxa a xulun sigafe ra kolɔn yire, Iburahima xa walike nu tixi dennaxɛ. ³⁰ Laban nu bara a maagine to, ɲɔɛrasoe a ɲɔɛ ra, bɛlɛxɛrasoe a bɛlɛxɛ ra. A man nu bara a xa dentɛgɛ mɛ, xɛmɛ naxan falaxi a bɛ. Na kui, a naxa siga na xɛmɛ ralande kolɔnyi fe ma, ɲɔxɔmɛe nu na dennaxɛ. ³¹ Laban naxa a fala a bɛ, «Alatala bara baraka sa i tan naxan ma fe, i tixi be munfe ra, dennaxɛ makuya taa ra? I xa so n xɔnyi. N bara banxi yailan i yigiya ra, n bara yire rafala i xa ɲɔxɔmɛe luma dennaxɛ.»

³² Iburahima xa walike naxa so Laban xɔnyi. Laban naxa ɲɔxɔmɛe xa kote ragoro, a fa donse so e yi ra, a yire yailan e bɛ. A naxa ye fan so Iburahima xa mixie yi ra, alako e xa e sanyie maxa.

³³ Laban to fa donse ra e bɛ, Iburahima xa walike naxa a fala, «N mu n degema sinden, fo n xa n dentɛgɛ wo bɛ.» Laban naxa a fala a bɛ, «Awa yire, dentɛgɛ sa.»

³⁴ Iburahima xa walike naxa a masen, «N tan nan na Iburahima xa walike ra. ³⁵ Alatala bara barake sa n marigi Iburahima xa fe ki fanyi. A bara findi banna ra, barima Alatala bara xuruse mɔoli birin fi a ma, a nun gbeti, xɛɛma, konyie, ɲɔxɔmɛe, nun sofalee. Alatala bara na birin fi a ma. ³⁶ N marigi Iburahima xa gine Sara bara di fan bari a bɛ a xa forɲa kui. Iburahima a harige birin fixi na di nan ma.»

³⁷ «Iburahima n nakalixi nɛ, <I naxa gine tongo n ma di be naxan findi Kanaanka ra n sabatixi dennaxɛ. ³⁸ I xa siga n baba bari-boore yire n xabile tagi, alako i xa gine tongo n ma di be menni.> ³⁹ N marigi to na fala n bɛ, n naxa a maxɔrin, <Xa na gine fa tondi birade n fɔxɔ ra go?> ⁴⁰ A naxa n yaabi, <N ɲɛɛma Alatala naxan ya i, a fama a xa maleke birade i fɔxɔ ra i xa ɲɛɛ

kui alako a xa sòoneya. I fama nē gine tongode n ma di bē n xabile tagi n baba xonyi. ⁴¹ I na siga n xabile ra, xa e mu fa sa gine dimēdi so i yi ra feo, i bara ratanga n ma marakali ma.»

⁴² «N to kōlōn yire li, n naxa Ala maxandi, <Alatala, n marigi Iburahima naxan batuma, n bara i mayandi i xa n ma biyaasi sòoneya. ⁴³ I ya ti n na yi kōlōnyi sēeti ma. N fama nē gine dimēdi nde maxōrinde naxan fafe ye bade, a xa ye so n yi ra naxan na a xa fēpē kui alako n xa a min. ⁴⁴ Xa a n yaabi, «Ye min, n ye bama nē i xa jōxōmēe fan bē, e min,» n a kolonma na tēmui, Alatala na gine dimēdi yati nan sugandixi n marigi Iburahima xa di bē.»

⁴⁵ «Beenun n xa gē na wōyenyi rapōnde n yetē ma, na nan lan Rebeka naxa fa, fēpē dōxōxi a tunki fari. A naxa goro kōlōnyi ra, a ye ba. N naxa a fala a bē, <N bara i maxandi, n ki ye, n xa a min.> ⁴⁶ A naxa a xa fēpē ragoro mafuren a tunki fari, a naxa a fala n bē, <Ye min. I na gē ye minde n ye soma nē i xa jōxōmēe fan yi ra.> ⁴⁷ N naxa a maxōrin, <Nde xa di na i ra?> A naxa n yaabi, <Betuweli xa di gine nan n na, Naxori nun Milika xa mamadi.> Na kui n naxa xēema so a jōe ra, n naxa xēema bēlexerasoe so a bēlexe ra. ⁴⁸ N naxa n igoro bōxi ma Alatala bē. N naxa n marigi Iburahima Marigi Alatala tantu, barima a bara n xun ti n marigi xunya xa di ginema ra, n xa a futi a xa di bē. ⁴⁹ Yakōsi, Laban, a fala n bē xa i bara tin fe fanyi nun fe tinxinxi rabafe n marigi bē. Xa na mu a ra n sigama nē yire gbete.»

⁵⁰ Laban nun Betuweli naxa a yaabi, «Alatala nan yi fe ragirixi. Muxu mu fama na maxōrōxōde. ⁵¹ Rebeka nan tixi i ya i yi ki. A xanin i xun ma, alako a xa findi i marigi xa di xa gine ra, alō Alatala a masenxi ki naxē.» ⁵² Iburahima xa walikē to na wōyenyi mē, a naxa a igoro bōxi ma Alatala bē. ⁵³ Na xanbi, a naxa bunse gbeti daaxi, bunse

xēema daaxi, a nun dugie fi Rebeka ma. A naxa sanbē fanyie fi Rebeka nga nun a taara fan ma. ⁵⁴ Na dangi xanbi, Iburahima xa walikē nun a xa mixie naxa e dēge, e min, e fa so e sade.

E to keli gēesēge, Iburahima xa walikē naxa a masen Rebeka nga nun a taara bē, «Wo a lu fa n xa gbilen n marigi xonyi.» ⁵⁵ E naxa a fala, «Rebeka xa xi fu jōndōn naba be sinden, na tēmui wo fa siga.» ⁵⁶ Iburahima xa walikē naxa e yaabi, «Wo naxa n makankan be. Alatala bara n ma biyaasi sòoneya. Wo a lu fa n xa gbilen n marigi xonyi.»

⁵⁷ E naxa a fala, «Won xa Rebeka xili, won xa a kolon janige naxan na a bē.» ⁵⁸ E naxa Rebeka xili, e naxa a maxōrin, «I wama sigafe wo nun yi xēmē ra?» Rebeka naxa e yaabi, «Iyo, n wama sigafe.» ⁵⁹ Na kui e naxa e xunya Rebeka nun a mēenima so Iburahima xa walikē nun a xa mixie yi ra.

⁶⁰ E naxa duba Rebeka bē a falafe ra, «Muxu xunya nan lanxi i ma. Ala xa i findi jama gbege barima ra.

I bōnsōe xa nō i yaxuie ra.»

⁶¹ Rebeka nun a xa ginēe naxa dōxō jōxōmēe fari, e naxa bira Iburahima xa walikē fōxō ra. E birin naxa siga.

⁶² Isiyaga nu bara keli kōlōn yire naxan xili «Ala jipe naxan n toxi.» A nu bara sabati Negewi bōxi ma.

⁶³ Lōxōe nde, Isiyaga to mini a mapereede daaxa nunmare tēmui, a naxa Iburahima xa walikē xa jōxōmēe to fa ra. ⁶⁴ Rebeka to bara Isiyaga to, a naxa goro jōxōmēe fari, ⁶⁵ a fa walikē maxōrin, «Nde na na xēmē ra naxan sa fafe na ki, keli daaxa longori ra won nalande?»

⁶⁶ Iburahima xa walikē naxa a yaabi, «N marigi nan a ra.» Na nan lan, Rebeka naxa a ya makoto a xa mafelenyi ra.

Iburahima xa walikē naxa dentege sa Isiyaga bē, a fe naxan birin nadangixi. ⁶⁷ Na xanbi, Isiyaga naxa Rebeka xanin a nga xa kiri banxi

kui, a a findi a xa ginε ra. Isiyaga naxa a xanu a bɔ̃nε birin na, han a nga xa faxε sunnunyi naxa ba a ma.

25

Ibrahimia xa faxε

¹ Ibrahimia man naxa ginε gbεtε dɔ̃xɔ naxan xili Ketura. ² Na ginε naxa die bari a bε. Na die nu xili: Simiran, Yokosan, Medan, Madiyan, Yisebaki, nun Suwa. ³ Yokosan naxa Seeba nun Dedan bari. Dedan bɔ̃nsɔε findi Asurikae, Letusikae, nun Leyumikae nan na. ⁴ Madiyan xa die lanxi Efa, Efere, Hanoki, Abida, nun Elidaa nan ma. Ketura xa die nan lanxi e ma.

⁵ Ibrahimia naxa a harige birin fi Isiyaga ma. ⁶ A naxa se gbege fan fi a xa ginε booree xa die ma, a fa e makuya a xa di Isiyaga ra, a e rasiga bɔ̃xi nde ma naxan na sogetede mabiri.

⁷ Ibrahimia xa simaya naxa siga han jε kεmε jε tongo solofere nun suuli. ⁸ Na xanbi, a naxa faxa hεeri kui, a a benbae li aligiyama. ⁹ A xa die Isiyaga nun Sumayila naxa a ragata Makipela fɔ̃nme kui, Soxara Xitika xa di Eferon xa bɔ̃xi ma Mamire fε ma. ¹⁰ Ibrahimia na bɔ̃xi sara Xitikae bɔ̃nsɔε nan ma. E nun a xa ginε Sara, e birin nagataxi menni nε. ¹¹ Ibrahimia faxa xanbi, Ala naxa barake sa a xa di Isiyaga ma. A nu sabatixi kɔ̃lɔ̃nyi fε ma, naxan xili «Ala jipe naxan n toxi.»

Sumayila xa taruxui

¹² Xilie nan ya naxee findi Sumayila bɔ̃nsɔε ra. Sara nu bara a xa konyi ginε Misiraka Hagara fi Ibrahimia ma. Hagara naxa Sumayila sɔ̃tɔ di ra. ¹³ Sumayila xa die nan ya, e barixi ki naxε e boore fɔ̃xɔ ra: Nebayoti, Sumayila xa di singe, Kedari, Adabeeli, Mibisami, ¹⁴ Misima, Duma, Masa, ¹⁵ Hadada, Tema, Yeturi, Nafisi, nun Kedema. Na di fu nun firinyi findi Sumayila xa die nan na. ¹⁶ Na mixi keren keren ma findi bɔ̃xi mangεε nan na. E naxa e xilie sa e xa taaε xun ma a nun e xa mixie. ¹⁷ Sumayila xa

simaya dan jε kεmε jε tongo saxon nun solofere nε. A naxa laaxira, a sa a benbae li aligiyama. ¹⁸ Sumayila bɔ̃nsɔε nu sabatixi bɔ̃xi nan ma, dεnnaxε nu na Hawila nun Suru tagi. Suru ya rafindixi Misira nan ma Asuri kira ra. E nu sabatixi e ngaxakerenyie nan sεeti ma.

Esayu nun Yaxuba

¹⁹ Isiyaga xa taruxui nan ya: Isiyaga findi Ibrahimia xa di nan na. ²⁰ A to bara jε tongo naani sɔ̃tɔ simaya ra, a naxa Rebeka dɔ̃xɔ, Laban xunya ginεma, Betuweli xa di ginε. Aramikae nan na e ra, kelife Padan Arami. ²¹ Kɔ̃nɔ̃ Rebeka mu nu nɔ̃ma di baride Isiyaga bε. Isiyaga naxa Alatala maxandi a xa ginε xa fe ra a xa nɔ̃ di baride. Alatala naxa a xa duba suxu, Rebeka naxa tεεge.

²² Na die nu fa gere e nga tεεge. A naxa a yetε maxɔ̃rin, «Munfe rabafe n bε yi ki?» Na kui a naxa siga Alatala maxɔ̃rinde. ²³ Alatala naxa a masen a bε, «Si dɔ̃xɔ firin nan na i tεεge. Keren sεnbε gboma nε boore bε. Taara nan fama lude a xunya xa nɔ̃ε bun ma.»

²⁴ A di bari temui to a li, Rebeka naxa gulie bari. ²⁵ A xa di singe findixi mixi gbeeli nan na. Fate maxabe gbege kanyi nan nu a ra. E naxa a xili sa Esayu. ²⁶ Na xanbi a xunya fan naxa bari. A belexe raxutuxi a taara tingilinyi ma. E naxa a fan xili sa Yaxuba. Isiyaga na die barima temui naxε, a nu na jε tongo senni nε.

²⁷ Na di xεmε firinyi naxa mɔ̃. Esayu naxa findi koyinma fanyi ra naxan nu wula i sama. Naxan findi Yaxuba tan na, mixi maxinbelixi nan nu a ra, a tan nu dɔ̃xɔma kiri banxi nan bun ma. ²⁸ Esayu nan nu rafan Isiyaga ma, barima a nu fama sube ra a bε. Yaxuba tan nu rafan Rebeka nan ma.

²⁹ Lɔ̃xɔε nde Yaxuba nu bara supi yailan. Esayu naxa so, a taganxi kelife koyinde. ³⁰ A naxa a fala a bε, «N mu nɔ̃ma fefe ra yi ki. A lu n xa yi supi gbeeli nde min.» Na nan

toxi a Edon xili naxa sa a xun ma, na nan na ki «a gbeeli.» ³¹ Yaxuba naxa a yaabi, «I xa foriṅa tide fi n ma sinden.» ³² Esayu naxa a masen, «N na faxafe, kaame nan na n ma yi ki. Na foriṅa tide munse fanma n ma?» ³³ Yaxuba man naxa a fala, «Fo i xa i kali.» Esayu naxa a kali a a bara a xa foriṅa tide fi a ma. ³⁴ Yaxuba naxa taami nun na toge supi nde so a yi ra. Esayu to ge a degede, a a min, a naxa siga. Esayu mu tide yo toxi a xa foriṅa ma.

26

Isiyaga nun Abimeleki

¹ Kaame naxa so boxi kui, bafe kaame singe ra naxan naba Ibrahima xa waxati. Isiyaga naxa siga Filisita mange Abimeleki xonyi, naxan nu na Gerara. ² Alatala naxa mini Isiyaga ma, a a masen a be, «I naxa siga Misira boxi ma de. I xa lu boxi ma n na dennaxe masen i be. ³ Lu be. Won birin na a ra. N barake sama ne i xa fe, barima n fama yi boxi fide i tan nun i bonsoe nan ma. N laayidi naxan tongo i baba Ibrahima be, n na rakamalima ne. ⁴ N i bonsoe rawuyama ne alo tunbui naxee na koore ma. N yi boxi fima ne i bonsoe ma. N barake sama ne dunṅa si birin ma i bonsoe saabui ra. ⁵ Ibrahima n xui rame ne. A naxa a ṅengi sa n ma seriye, n ma mangeya, n ma yaamarie, nun n ma tonyie xon ma.»

⁶ Na kui Isiyaga naxa sabati Gerara. ⁷ Mixi naxee doxoxi menni, nee naxa a maxorin a xa gine xa fe ma. A naxa e yaabi, a a xunya ginema nan lanxi a ma. A mu suusa a falade e be, a xa gine nan lanxi Rebeka ma alako menni mixie naxa fa a faxa. A bara gaaxu a falade a xa gine na a ra barima Rebeka gine tofanyi nan nu lanxi a ma.

⁸ Isiyaga to bara bu naa, loxoe nde Filisitakae xa mange Abimeleki naxa a ya ramini wunderi ra, a naxa a to Isiyaga na Rebeka mafurukufe. ⁹ Abimeleki naxa a xili a xonyi. A naxa a fala a be, «I xa gine yati nan

lanxi yi ma! Munfe ra i fa a fala muxu be i xunya ginema nan a ra?» Isiyaga naxa a yaabi, «N nu gaaxuxi ne wo naxa fa n faxa. Na nan a to n naxa na fala.» ¹⁰ Abimeleki man naxa a maxorin, «I munse rabaxi muxu ra yi ki? Xa mixi nde fa mini n ma pama ya ma go, a naxa i xa gine findi a yete ra? Na temui i bara muxu ratantan.» ¹¹ Abimeleki naxa yaamari fi a xa pama birin ma, «Mixi yo na din yi xeme nun a xa gine ra, n na kanyi faxama ne.»

¹² Na je ra, Isiyaga naxa xe sa na boxi ma. A to na xe xaba, a naxa a xa sansi wolixi jondon keme soto, barima Alatala bara barake sa a xa fe. ¹³ A harige xun naxa masa, a findi banna ra. ¹⁴ Yexee, si, ninge, nun konyi gbege nu na a yi ra. Na kui Filisitakae naxa Isiyaga tone.

¹⁵ Filisitakae naxa kolonyi birin nafe bende ra, Isiyaga baba Ibrahima xa konyi naxee ge Ibrahima xa waxati. ¹⁶ Abimeleki naxa a fala Isiyaga be, «Fo i xa keli be. I bara senbe soto dangi muxu tan na.»

¹⁷ Isiyaga naxa keli naa, a sa sabati Gerara gulunba kui. ¹⁸ Isiyaga naxa kolonyie iba, naxee nu gexi a baba waxati, Filisitakae naxee dese Ibrahima faxa xanbi. A baba nu na kolonyie xili falama ki naxe, Isiyaga man naxa na xilie fala e xun ma. ¹⁹ Isiyaga xa konyie man naxa kolonyi gbete ge na gulunba yire, dulonyi fa mini a kui. ²⁰ Gerara xa xuruse demadonyie nun Isiyaga xa xuruse demadonyie naxa konje na kolonyi xa fe ra. E birin nu fa a fala e boore be, «Muxu tan nan gbe na na kolonyi ra.» Isiyaga naxa na kolonyi xili fala «sonxoe,» barima sonxoe bara bira a xa fe ra. ²¹ A xa konyie man naxa kolonyi gbete ge, sonxoe man naxa bira na fan xa fe ra. A naxa a xili fala Sitina, na nan na ki «galanbui kolonyi.» ²² Isiyaga naxa keli naa, a sa kolonyi ge yire gbete. Na kolonyi to ge, sonxoe mu bira na tan xa fe ra. A naxa a xili fala Rehoboti kolonyi, na nan na ki «makuye kolonyi,» barima a naxe,

«Alatala bara won makuya bekae ra alako won ma fe xa sooneya yi boxi ma.»

²³ Isiyaga to keli menni sigafe ra Beriseeba, ²⁴ Alatala naxa mini a ma koe ra. A naxa a masen a be, «I baba Iburahima Marigi Ala lanxi n tan nan ma. I naxa gaaxu fefe ra, won tan nan a ra yire birin. N man barake sama ne i xa fe. N i bomsoe rawuyama ne n ma konyi Iburahima xa fe ra.» ²⁵ Isiyaga naxa serexebade yailan na yire, a nu fa Alatala maxandi a xili ra. A naxa sabati naa, a xa konyie man naxa kolonyi gbete ge.

²⁶ Abimeleki boore Ahusati, nun a xa soori mange Pikoli naxa keli Gerara, e siga Isiyaga yire. ²⁷ Isiyaga naxa e maxarin, «Wo faxi n yire munfe ra yi ki? Wo bara n napaaxu han wo bara n keru wo xonyi.» ²⁸ E naxa a yaabi, «Muxu bara a kolon Alatala xa mixi nan lanxi i ma. Muxu man bara a mapoxun, fo won xa saate tongo won boore be marakali ra. ²⁹ I rakali muxu be, i mu fama fe xone rabade muxu ra, barima muxu fan mu fe kobi yo rabaxi i ra, fo fe fanyi. Muxu man naxa i lu, i xa siga bopesa kui. Yakosi Alatala bara barake sa i ma.» ³⁰ Isiyaga naxa donse gbegebe yailan e be. E birin naxa e dege, e naxa e min. ³¹ Kuye to iba, e naxa e rakali e boore be. Isiyaga naxa a pungu e ma, e naxa fatan lanyu kui.

³² Na loxoe kerenyi, Isiyaga xa konyie naxa kolonyi nde xa fe dentege sa a be e naxan gexi. E naxe, «Muxu bara ye li na kolonyi ra.» ³³ Isiyaga naxa na kolonyi xili fala Siba kolonyi, na nan falaxi «marakali.» Na nan a toxi muxu yi taa xili falama han yakosi Beriseeba, na nan falaxi «marakali kolonyi.»

³⁴ Esayu to ne tongo naani raka-mali, a naxa Beeru xa di Yudita nun Elon xa di Basamati doxo. Na firinyi Xitikae nan na e ra. ³⁵ E naxa Isiyaga nun Rebeka bopje rapaaxu e ma.

27

Isiyaga dubafe Yaxuba be

¹ Isiyaga nu bara ge foride, a yae nu bara raforo. A mu noma sese tode fa. A naxa a xa di singe Esayu xili, «N ma di!» Esayu naxa a ratin, «N tan nan ya!» ² Isiyaga naxa a fala a be, «I bara a to, n bara ge foride. N mu a kolon n faxama temui naxe. ³ Tanbe sase nun xali tongo, i xa siga wulai sube fende n be. ⁴ I xa na sube jin alo a rafanxi n ma ki naxe. I xa fa a ra n xon ma, alako n xa no dubade i be beenu n xa faxe.» ⁵ Na temui Rebeka tixi a tuli matixi Isiyaga ra, a naxan falaxi Esayu be. Esayu naxa siga wulai sube bunde a baba be.

⁶ Rebeka naxa a fala a xa di Yaxuba be, «N bara i baba xui me a yi woyenyi falama Esayu be, ⁷ <Sa sube bun n be, i xa a jin a fanyi ra, n xa a don. N na ge na sube donde, n dubama i be Alatala ya i beenun n xa faxe.> ⁸ Yakosi, n ma di, i tuli mati n na a fanyi ra. N naxan falama i be, i xa a raba. ⁹ Siga goore, i xa fa si fanyi firin na. N xa e jin a fanyi ra alo i baba wama a xon ma ki naxe. ¹⁰ N na ge na ra, i xa a xanin i baba xon ma, alako a xa duba i be beenun a xa faxe.»

¹¹ Yaxuba naxa a nga Rebeka yaabi, «Esayu fate maxabe kanyu nan a ra. N tan fate maxabe mu na n be. ¹² N baba na n masuxu, a kolonma ne Esayu xa mu a ra, n findima wule fale nan na a tan be. Beenun n xa duba soto, n fama danke nan sotode.» ¹³ A nga naxa a fala, «Ade, na danke xa gbilen n tan nan ma, n ma di. I naxan nabama, i tuli mati n na. Siga, i sa fa na si fanyi firinyie ra.»

¹⁴ Yaxuba naxa siga, a naxa fa si fanyi firinyie ra a nga xon ma. A nga naxa na donse yailan alo a rafanxi Isiyaga ma ki naxe. ¹⁵ Na xanbi, Rebeka naxa a xa di singe Esayu xa donma tongo, donma naxan fan a xa dugie ya ma banxi kui. A naxa na ragoro Yaxuba ma, a xa di firin nde. ¹⁶ A naxa a xa di belexe nun a

konyi masalaxunxi maxiri si kiri ra.
¹⁷ A naxa sube nun taami so a xa di Yaxuba yi ra, a naxan yailanxi.

¹⁸ Na temui Yaxuba naxa siga a baba yire, a a fala a be, «N baba, n tan nan ya.» A baba naxa a maxorin, «N ma di mundun lanxi i tan ma?»

¹⁹ Yaxuba naxa a baba yaabi, «Esayu nan lanxi n ma, i xa di singe. I naxan maxorinxi n ma, n bara fa a ra. Yandi, keli, i doxo, i xa n ma sube yailanxi don. Na temui i xa duba n be.» ²⁰ Isiyaga naxa a fala a xa di be, «N ma di, i yi sube toxi yi ikorexi ra di?» Yaxuba naxa a yaabi, «I Marigi Alatala nan yi fixi n ma sooneya ra.»

²¹ Isiyaga naxa a fala Yaxuba be, «N ma di, i maso n na, n xa i masuxu, alako n xa la a ra a n ma di Esayu yati nan i ra.» ²² Yaxuba naxa a maso a baba ra. Isiyaga naxa a fate masuxu. A naxa a fala, «I xui maniya Yaxuba xui ra, kono i belexe tan Esayu belexe na a ra.»

²³ Isiyaga mu no Yaxuba kolonde, barima a belexee nu maxirixi xabe ra, alo a taara Esayu na ki naxe. Na kui Isiyaga naxa duba Yaxuba be.

²⁴ Isiyaga man naxa a maxorin, «N ma di Esayu yati nan i ra?» Yaxuba naxa a yaabi, «Iyo.» ²⁵ Isiyaga naxa a fala, «Fa donse ra, i naxan yailanxi, n xa a don, n fa duba i be.» Yaxuba naxa donse so a baba yi ra, Isiyaga naxa a don. Yaxuba naxa weni fan so a yi ra, a naxa na fan min. ²⁶ Na temui, a baba Isiyaga naxa a fala a be, «N ma di, i makore n na, i xa findigilin n ma.» ²⁷ Yaxuba naxa a maso a ra, a naxa findigilin a ma. Isiyaga naxa a xa sose xiri me. Na dangi xanbi, a naxa duba a be. A naxa a masen,

«Iyo, n ma di xiri luxi ne
 alo Alatala barake saxi xe naxan ma.

²⁸ Ala xa xini fi i ma naxan kelima koore ma.

Ala xa boxi daxamui fi i ma.
 Ala xa barake sa i xa xe ma.
 Ala xa weni gbege fi i ma.

²⁹ Ala xa pama birin lu i sagoe.

Ala xa si birin magoro i be.

I xa findi i ngaxakerenyie xa yarerati ra.

E birin xa e magoro i be.

Mixi yo na i danka, na danke xa gbilen a kanyi ma.

Mixi yo na duba i be, Ala xa barake sa na kanyi ma.»

³⁰ Isiyaga to bara ge dubade a be, Yaxuba naxa mini. A mu bu, Yaxuba taara Esayu fan naxa so kelife sube fende. ³¹ A fan naxa na sube yailan a fanyi ra alo a baba wama a xon ma ki naxe. A to fa a ra a baba xon, a naxa a fala a baba be, «N baba, keli, i xa doxo, i sube don n naxan yailanxi i be alako i xa duba n be.»

³² A baba Isiyaga naxa a maxorin, «Nde na i tan na?» Esayu naxa a yaabi, «Esayu nan na n na, i xa di singe.» ³³ Na fe naxa Isiyaga ifu a fanyi ra. A fate birin naxa seren a ma. A naxa a fala a be, «Kono nde tan faxi sube yailanxi ra n be, n naxan donxi yakosi beenun i tan xa so be yi ki? N bara duba na kanyi be. A tan nan fama barake sotode.»

³⁴ Esayu to a baba xa masenyi me, a boje naxa mini, a naxa sonxoe gbege rate. A naxa a baba mayandi, «N baba, duba n fan be.»

³⁵ Isiyaga naxa a yaabi, «I xunya bara n madaxu. N bara ge dubade a tan nan be.» ³⁶ Esayu naxa a fala, «A xili yati na a xun ma, Yaxuba, <mixi mayanfe>. A sanmaya firin nan ya a n mayanfama. A bara n ma forija tide tongo. Yakosi a bara n ma dube fan soto.» Esayu man naxa a maxorin, «Dube yo mu na i yi ra sonon, i lan i xa naxan naba n tan be?»

³⁷ Isiyaga naxa a masen Esayu be, «N bara a tan findi i xunyi ra, n man bara a ngaxakerenyi birin so a yi ra e xa lu a bun ma. N bara barake gbege fi a ma, a nun weni fanyi. N ma di, n noma munse rabade i tan be?» ³⁸ Esayu naxa a fala a baba be, «Dube keren peti nan na i yi ra? N baba, duba n tan fan be.» A naxa wa a xui itexi ra. ³⁹ A baba Isiyaga naxa a yaabi,

«A kolon, i mu fama boxi daxamui sotode,

a nun xini naxan kelima koore ma.

40 I baloma i xa santidegema nan xun na.

I fama walide i xunya xa nɔɛ nan bun ma,

kɔnɔ yare i fama i yete sɔtɔde.

A na nɔɛ naxan sa i ma, i tondima nɛ a ra.»

41 Esayu nu a xunya Yaxuba rafenfe gere ra, a xa dube sɔtɔfe xa fe ra e baba ra. Esayu naxa a fala a bɔɲe ma, «N baba xa ɲɔnfe na ba a ra tɛmui naxɛ, n Yaxuba faxama nɛ.»

42 Rebeka to bara a xa di singe Esayu xa nate tongoxi kolon, a naxa a xa di firin nde Yaxuba xili. A naxa a fala a bɛ, «I bara a to, i taara Esayu wama a gbɛɲɔxɔfe i ma, a xa i faxa. 43 Yakɔsi n ma di, i tuli mati n na a fanyi ra. Keli be, i xa siga Xarani, n taara Laban xɔnyi. I xa sa lu naa. 44 I xa lu a xɔnyi yi saxanyi han beemanu i taara bɔɲe fama gorode tɛmui naxɛ.

45 I taara bɔɲe na goro i ma tɛmui naxan ma, a na nɛemu i raba fɔxi ra, na tɛmui n nan ɲunguma i xa fa. N mu wama ganfe wo firinyi birin na lɔxɔɛ keren.»

46 Rebeka naxa a fala Isiyaga bɛ, «N bɔɲe bara rapaaxu n ma Xiti xa di ginɛe xa fe ra. Xa a sa li Yaxuba fan ginɛ tongo e ya ma yi bɔxi ma, na tɛmui tide yo mu na n tan ma fe ma sɔnɔn.»

28

Yaxuba sigafe Laban xɔnyi

1 Isiyaga naxa Yaxuba xili, a duba a bɛ. A naxa a yamari, «I naxa ginɛ dɔxɔ de naxan findi Kanaanka ra.

2 Keli, i xa siga Padan Arami, i nga baba Betuweli xɔnyi. Menni i xa i nga taara Laban xa di ginɛ nde dɔxɔ.

3 Ala Senbɛ Kanyi xa barakɛ sa i xa fe,

a xa di gbege fi i ma,

a xa i findi si gbege benba ra.

4 Ala xa barakɛ sa i xa fe, a nun i bɔnsɔɛ,

alɔ a laayidixi Iburahima bɛ ki naxɛ, alako yi bɔxi xa findi i gbe ra,

i saxanyi rabafe dennaxɛ,

Ala bɔxi naxan fi Iburahima ma.»

5 Na kui Isiyaga naxa Yaxuba xɛɛ Padan Arami bɔxi ma Betuweli Aramika xa di Laban xɔnyi. Laban findixi Rebeka taara nan na, Yaxuba nun Esayu nga.

6 Esayu naxa a kolon a baba bara duba Yaxuba bɛ, a xɛefe Padan Arami a xa menni ginɛ dɔxɔ. A man naxa kolon sɔtɔ a ma, a baba bara Yaxuba yamari a naxa Kanaan ginɛ dɔxɔ, 7 Yaxuba fan bara a baba nun a nga xui ratinme sigafe ra Padan Arami. 8 Na kui Esayu naxa a fahaamu Kanaan ginɛ mu rafan a baba Isiyaga ma. 9 Na na a ra a naxa siga Iburahima xa di Sumayila yire, a sa na xa di ginɛ Mahalata dɔxɔ, naxan findixi Nebayoti xunya ra.

10 Yaxuba naxa keli Beriseeba sigafe ra Xarani. 11 Kɔɛ to so a ra kira i, a naxa a sa yire nde, a gɛme findi a xa xunsase ra. 12 Kɔɛ ra a naxa xiye sa, same tixi bɔxi fari a xunyi sa dɔxɔxi koore ra. Ala xa malekɛɛ nu tefe same kɔn na, e man nu goro. 13 Alatala nu tixi same fuge ra. A naxa a masen Yaxuba bɛ, «N tan nan na i tanun Iburahima nun i baba Isiyaga Marigi Alatala ra. I saxi bɔxi naxan fari yi ki, n a fima nɛ i tan nun i bɔnsɔɛ ma. 14 I bɔnsɔɛ fama nɛ wuyade alɔ xube. Wo xa bɔxi fama nɛ gbode kelife sogetede ma a sa dɔxɔ sogegorede ra, keli kɔɔla ma sa dɔxɔ yirefanyi ra. N fama hɛeri fide si birin ma i tan nun i bɔnsɔɛ saabui ra. 15 I siga dɛdɛ, won birin na a ra. N i kantama yire birin. N man i ragbilenma nɛ yi bɔxi ma. N mu i raboloma fefe ma. N nan n ma laayidi birin nakamalima nɛ i bɛ.»

16 Yaxuba to xunu, a naxa a fala, «Yakɔsi n bara a kolon Alatala na be, kɔnɔ singe n mu nu a kolonxi.»

17 A naxa gaaxu, a fa a fala, «Yire magaaxuxi nan na be ra. Be findixi Ala xa banxi naade nan na, sigafe ra koore ma.»

18 Yaxuba to keli subaxɛ ma, a naxa na gɛmɛ tongo a xunyi nu saxi naxan ma. A naxa a rakeli, a a ti tɔnxuma ra, a naxa ture maso gɛmɛ xunyi ma. 19 A naxa na yire xili sa Beteli, «Ala xa

banxi.» Beenun na xa raba, na yire xili nu falama ne Lusi. ²⁰ Yaxuba naxa laayidi tongo Ala be a falafe ra, «Xa Ala n kantama kira xon ma, a fa donse nun sose fi n ma, ²¹ n gbilen boṅesa kui n baba xonyi, na temui n Alatala nan findima n Marigi Ala ra. ²² N bara yi geme ti be tonxuma ra, yi yire xa findi Ala batude ra. Alatala, i harige naxan birin fima n ma, n farile bama ne a ra, n na fi i ma.»

29

Yaxuba futi xirife

¹ Na dangi xanbi Yaxuba naxa a xa biyaasi de idoxo. A to boxi li naxan na sogetede, ² a naxa kolonyi nde to wula i. Yexee nun si goore saxan nu malanxi na kolonyi fe ma, konɔ geme xungbe nan nu kolonyi de makotoxi. ³ E nu darixi naxan na, xuruse birin na malan na yire, xuruse demadonyie na kolonyi derakote geme mapindigilinma, a ba naa. Xuruse na ge ye minde, xuruse demadonyie man nu geme ragbilenma kolonyi de ra.

⁴ Yaxuba naxa xuruse demadonyie maxorin, «N ngaxakerenyie, wo kelixi minden yi ki?» E naxa a yaabi, «Muxu kelixi Xarani ne.» ⁵ A naxa e maxorin, «Wo Laban kolon, Naxori xa di xeme?» E naxa a yaabi, «Iyo, muxu a kolon.» ⁶ A naxa e maxorin, «Tana mu na a ma?» E naxa a yaabi, «Sese mu a toxi. A xa di gine Raxele nan fafe na ki e nun xurusee ra.»

⁷ A naxa a fala e be, «Won na yanyi ne yi ki. Xurusee malan temui mu yi ki. Wo ye fi xurusee ma mafuren, wo man xa gbilen e ra e demadonde.» ⁸ E naxa a yaabi, «Muxu mu noma fefe yo rabade yi ki, fo xuruse birin na malan. Na temui, muxu fa yi geme ba kolonyi de ra naxan a makotoxi, muxu ye fi xuruse birin ma.»

⁹ Yaxuba to nu na woyenfe e be, Raxele fan naxa fa a baba xa xurusee ra, barima xuruse demadonyi nan nu lanxi a fan ma. ¹⁰ Yaxuba to Raxele to fa ra, Yaxuba nga taara

Laban xa di gine, a nun a xa xurusee, a naxa a maso kolonyi ra. A naxa geme ba kolonyi de ra, a naxa ye fi Laban xa xuruse birin ma. ¹¹ Yaxuba naxa Raxele xeebu sunbui ra, a nu wa a xui itexi ra. ¹² A naxa a fala Raxele be, «I baba xunya xa di nan lanxi n ma, Rebeka xa di xeme.»

Raxele to na me, a naxa a gi rakoe, a sa na tagi raba a baba be. ¹³ Laban to bara a xunya ginema xa di Yaxuba xa fe me, a naxa siga a sa a ralan. A naxa findigilin a ma, a a xanin banxi. Yaxuba naxa dentege sa Laban be. ¹⁴ Laban naxa a fala a be, «Won birin wuli keren fase keren.» Yaxuba naxa kike keren naba Laban xonyi.

¹⁵ Na loxoe Laban naxa a fala Yaxuba be, «N ma mamadi nan lanxi i ma, konɔ seriye yo mu a falaxi i xa wali n be a fa lu n mu i sare fi. A fala n be, a lanma n xa i sare fi naxan na.» ¹⁶ Na temui di gine firin nan nu na Laban yi ra. A xa di gine singe xili ne Leya, a firin nde Raxele. ¹⁷ Leya ya nu xurun, konɔ Raxele tan gine tofanyi nan nu lanxi a ma. ¹⁸ Raxele nan nu rafan Yaxuba ma ki fanyi ra. A naxa a fala Laban be, «N je solofere nan walima i be, alako i xa i xa di gine firin nde Raxele fi n ma.» ¹⁹ Laban naxa a yaabi, «Beenun n xa n ma di fi mixi gbete ma, n lan n xa a fi i tan nan ma. Lu n xonyi be.» ²⁰ Yaxuba naxa je solofere wali raba Laban yi ra Raxele xa fe ra. Konɔ na je solofere lu ne a be alo xi solofere gbansan, barima Raxele nu rafanxi a ma ki fanyi ra.

²¹ Na je solofere dangi xanbi, Yaxuba naxa a fala Laban be, «N ma kere tongoxi bara kamali. N ma gine so n yi ra fa, n xa a findi n yete ra.»

²² Laban naxa mennika birin xili, e xa fa e dege, e xa jalexinyi xulunyi raba. ²³ Nunmare ra, a naxa a xa di gine singe Leya tongo, a naxa a xanin Yaxuba xon ma. Yaxuba naxa a findi a yete ra. ²⁴ Laban naxa Silipa so a xa di Leya yi ra, a xa findi a xa konyi ra. ²⁵ Kuye to iba, Yaxuba naxa a to Leya na a ra. A naxa a

fala Laban be, «I munse rabaxi n na yi ki? N mu walixi i be Raxele xa fe xa ra? I n yanfaxi munfe ra?»

²⁶ Laban naxa a yaabi, «Muxu tan ma naamunyi mu tinma a ra di gine firin nde xa doxo xeme taa, a singe mu xeme sotoxi. ²⁷ Yi loxoxunyi raba sinden wo nun Leya. Xa i man je solofere wali raba n be, n nan n ma di gine firin nde fan fima ne i ma, a findi i xa gine ra.»

²⁸ Yaxuba naxa na raba. E nun Leya to loxoxunyi raba yire keren, Laban naxa Raxele fan fi a ma, ²⁹ a Bila so Raxele yi ra a xa findi a xa konyi ra. ³⁰ Yaxuba naxa Raxele findi a yete ra, a a xanu dangife Leya ra. Na dangi xanbi a man naxa je solofere wali raba Laban be.

³¹ Alatala to bara a to Leya mu gexi rafande Yaxuba ma alo Raxele, a naxa Leya findi dibari ra, a Raxele findi dibaritare ra. ³² Leya naxa teege, a di xeme bari. A naxa na di xili sa Ruben, a falafe ra, «Alatala bara n ma yaagi to. Yakosi n fa rafanma ne n ma xeme ma.» ³³ A man naxa teege di firin nde ma. A to na di bari, a naxa a fala, «Alatala fan yati a kolon, n mu rafan n ma xeme ma. Na nan a toxi a yi di firin nde fan fixi n ma.» A naxa na di xili sa Simeyon. ³⁴ A man naxa teege di saxan nde ma. A to a bari, a man naxa a fala, «Yi biyaasi, fo n xa rafan ne n ma xeme ma sonon, barima n bara di saxan soto a be.» Na nan a to, a naxa na di xili sa Lewi. ³⁵ A naxa teege di naani nde ma. A to na fan bari, a naxa a fala, «Yi biyaasi n Alatala tantuma ne.» A naxa na di xili sa Yuda. A xa di barife dan na di naani nan ma.

30

Yaxuba di sotofe

¹ Raxele to bara a to, a mu fa di barife, a naxa a taara toone. A naxa a fala Yaxuba be, «Di fi n fan ma, xa na mu a ra n faxama ne.» ² Yaxuba naxa xono a xa woyenyi ma. A naxa a fala a be, «I tan a mapoxunxi ne a Ala na n tan nan na? Ala na a niyaxi i mu di barife!» ³ Raxele naxa

a yaabi, «N ma konyi gine Bila tongo, alako a xa di bari n be. A xa findi n ma saabui ra di barife ra.»

⁴ Raxele naxa a xa konyi gine tongo, a a so a xa xeme Yaxuba yi ra. E to kafu, ⁵ Bila naxa teege, a naxa di xeme bari Yaxuba be. ⁶ Raxele naxa a fala, «Ala bara n ma kiiti sa. A bara n ma woyenyi me. Na nan a toxi a di fixi n ma.» A naxa na di xili sa Dana.

⁷ Raxele xa konyi gine Bila man naxa teege. A naxa di xeme firin nde bari Yaxuba be. ⁸ Raxele naxa a fala, «Ala bara n mali kate birin na alako n xa xun nakeli soto n taara ginema xun ma.» A naxa a xa di xili sa Nafatali.

⁹ Leya to bara a kolon a mu di barima fa, a naxa a xa konyi gine Silipa tongo, a naxa a so Yaxuba yi ra a xa findi a xa gine ra. ¹⁰ Silipa naxa di xeme bari Yaxuba be. ¹¹ Leya naxa a fala, «Heeri bara fa n ma.» A naxa na di xili sa Gadi.

¹² Silipa naxa di firin nde soto Yaxuba be. ¹³ Leya naxa a fala, «N bara jalexin. Yakosi, gine birin bara a kolon n bara heeri gbege soto.» A naxa a xili sa Aseri.

¹⁴ Mengi xaba temui to bara a li, Ruben naxa siga xe ma. A naxa bogise nde li naa, naxan xili marafanyi bogise. A naxa fa a ra a nga xon. Na nan lan Raxele naxa a fala Leya be, «N bara i maxandi, i xa i xa di xa marafanyi bogise ndee fi n ma.» ¹⁵ Leya naxa a yaabi, «I bara n ma xeme ba n yi ra. Na mu i wasaxi? I man waxi n ma di xa marafanyi bogise nan fan tongofe?» Raxele naxa a fala, «To koe ra, wo nun Yaxuba nan fama xide i xa di xa marafanyi bogise joxoe ra.»

¹⁶ Yaxuba to so nunmare ra kelife xe ma, Leya naxa a ralan. A naxa a fala a be, «I xima n tan nan xon ma to koe ra. N bara to koe sare fi n ma di xa marafanyi bogise ra.» A tan nun Yaxuba naxa kafu na koe ra.

¹⁷ Ala naxa Leya xa maxandi tongo, a naxa teege. Na naxa findi a xa di suuli nde ra Yaxuba be. ¹⁸ A naxa a fala, «Ala bara n sare fi n ma konyi gine sofe ra n ma xeme

yi.» A naxa a xa di xili sa Isakari.
¹⁹ Leya man naxa tēge di senni nde ma. A naxa na di bari Yaxuba bē.
²⁰ Leya naxa a fala, «Ala bara n ki. Yi biyaasi n ma xeme n binyama ne, barima n bara di senni bari a bē.» A naxa na di xili sa Sabulon. ²¹ Na xanbi a man naxa di gine bari. A naxa a xili sa Dina.

²² Na temui Ala naxa a jengi rasiga Raxele xa fe xon. A naxa a xa kontofili me, a a findi di bari ra.
²³ Raxele naxa tēge, a naxa di bari. A naxa a fala, «Ala bara n namini n ma yaagi kui.» ²⁴ A naxa na di xili sa Yusufu. Na xili yati nan findixi a xa maxandi ra, fa a falafe, «Alatala man xa di xeme gbete fan fi n ma.»

Yaxuba nun Laban fatanfe

²⁵ Raxele to Yusufu bari, Yaxuba naxa a fala Laban bē, «A lu n xa gbilen n ma boxi ma. ²⁶ A lu n xa n ma ginee xanin a nun n ma die, n walixi i bē naxee xa fe ra. I a kolon n wali naxan xasabi rabaxi i bē.»

²⁷ Laban naxa a fala a bē, «Yandi, xa n nafan i ma, i xa dije, i xa lu be. N bara a kolon sematoe saabui ra, Alatala barake saxi n ma i tan nan xa fe ra. ²⁸ A fala n bē i wama wali sare naxan xon. N na fima ne i ma.»

²⁹ Yaxuba naxa a fala a bē, «I tan yete yati a kolon n walixi i bē ki naxe han i xa goore bara findi a ra. Na saabui kelixi n tan nan ma. ³⁰ Dondoronti nan nu na i yi ra beenu n xa fa, a gbege bara sa a xun ma. Alatala bara barake sa i xa fe kabi n naxa so i xonyi. Yakosi, i mu a luma n xa wali nde raba n ma denbaya fan bē?»

³¹ Laban naxa a maxarin, «A lan n xa yeri fi i ma?» Yaxuba naxa a yaabi, «I naxa sese fi n ma. Xa i bara tin fe ra n naxan falaxi i bē i xa a raba, n fan bara tin n jengi safe ra i xa goore xon ma. ³² N sigama to, n xa i xa xuruse birin mato. Yexee nun si makatunxi birin ti seeti keren, a nun naxee birin nafooroxi. N masundi findima nee nan na. ³³ N ma tinxinyi fama makenende i fama xuruse matode temui naxe. Si naxee birin mu makatunxi nun yexee yore

birin naxee mu fooro, nee bara findi muje ra n mabiri.»

³⁴ Laban naxa a fala, «N bara tin na ra. I naxan falaxi na ki, won bara lan na ma.» ³⁵ Na loxoe Laban naxa si xeme nun ginee mayegeti, sarinyi saxi naxee ma a nun naxee makatunxi. A man naxa yexee rafooroxi mayegeti. A naxa na xuruse birin so a xa die yi ra.

³⁶ Na xanbi a naxa nee xanin yire xi saxan jere rabama dennaxe kira xon e nun Yaxuba tagi. Yaxuba nu fa Laban xa xuruse donxoe demadon.

³⁷ Na temui Yaxuba naxa wuri bili mooli saxan salonyi xinde gira. A naxa e kobolee ba e ma yire nde alako sarinyi fiixe xa makenen.

³⁸ A naxa e sa xurusee ye minde alako xuruse xa e yae ti e ra e ye minma temui naxe. Xurusee na siga ye minde, xuruse xeme xa te xuruse ginee ma salonyie ya i. ³⁹ Na nan a toxi, na xurusee naxa die bari, sarinyie nun katunyie na e ma. ⁴⁰ Yaxuba naxa na xuruse yore sa e xati ma, kon booree ti Laban xa xurusee ya ra sarinyi na naxee ma, a nun naxee mafooroxi. Na ki a goore firin nan yailanxi. A mu tin a gbe xa lu Laban xa xurusee ya ma. ⁴¹ Xuruse senbema nu tema ginema ma temui naxe, Yaxuba naxa na salonyi mooli sa xuruse ye minde alako e xa te ginee ma salonyie ya i. ⁴² Yaxuba mu nu na wali rabama xuruse xurie ra. Na nan a niyaxi xuruse xurie naxa findi Laban gbe ra, a senbema naxa findi Yaxuba gbe ra. ⁴³ Na kui Yaxuba bara findi bannamixi belebele ra. Xurusee, konyie, joxomee, nun sofale gbege bara lu a yi ra.

31

Yaxuba sigafe Kanaan

¹ Na temui Yaxuba nu bara Laban xa di xeme xui me e naxan falama, «Se naxan birin findixi won baba gbe ra, Yaxuba bara a birin tongo. Na nan a toxi a bara findi banna mixi ra.» ² Yaxuba yati naxa a kolon, a mu rafan Laban ma sonon alo singe.

³ Alatala naxa a masen Yaxuba bε, «Gbilen i babae nun i baribooree xa bɔxi ma i kelixi dennaxe. Won birin na a ra.» ⁴ Yaxuba naxa Raxele nun Leya xili. E nu na a xa xurusee demadonfe. ⁵ A naxa a fala e bε, «N bara a kolon n mu rafan wo baba ma alo singe, kono n baba Marigi Alatala bara hinne n na. ⁶ Wo a kolon yati n bara wali wo baba bε n senbe ra. ⁷ A bara n madaxu n wali sare masarafe dɔxɔ fu ra, kono Ala mu tin a xa fe jaaxi raba n na. ⁸ Xa wo baba fa a fala, «Katunyi na xuruse naxee ma, nee nan findima Yaxuba gbe ra,» xuruse birin di barima naxee makatunxi. Xa wo baba fa a fala, «Sarinyi na xuruse naxee ma, nee nan findima Yaxuba gbe ra,» xuruse birin di barima sarinyi na naxee ma. ⁹ Ala bara wo baba xa xurusee ba a yi ra, a naxa e fi n tan ma.»

¹⁰ «Yi xurusee nu tema e boore ma temui naxe, n bara a to xiye kui, xuruse xeme naxee texi xuruse ginεe ma, sarinyi nun katunyi na e birin ma. ¹¹ N ma xiye kui, Ala xa maleke naxa n xili, «Yaxuba». N naxa a ratin, «N tan nan ya.» ¹² A naxa a masen, «I ya rakeli, i xa a mato. Xuruse xeme naxee birin texi xuruse ginεe ma, sarinyi nun katunyi na e ma, barima Laban naxan birin nabaxi i ra, n na toxi. ¹³ N tan nan na Ala ra naxan mini i ma Beteli, i geme tixi tonxuma ra dennaxe. Menni i bara laayidi tongo n bε. Yakosi, keli yi bɔxi ma. I xa siga bɔxi ma i barixi dennaxe.»

¹⁴ Raxele nun Leya naxa Yaxuba yaabi, «Muxu baba mu ke yo luxi muxu tan bε. ¹⁵ Xɔne xa mu na muxu ra muxu baba xonyi? A bara muxu mati, a man bara muxu xa kobiri fan don. ¹⁶ Ala harige naxan birin baxi muxu baba yi ra, a gbilenma ne muxu ma a nun muxu xa die. Yakosi Ala fe naxan birin masenxi i bε, na birin naba.»

¹⁷ Yaxuba naxa a xa ginεe nun a xa die baki noxomee fari. ¹⁸ A naxa a xa xuruse nun a harige birin xanin, a naxan soto Padan Arami sigafe ra a

baba Isiyaga xonyi Kanaan bɔxi ma. ¹⁹ Laban to siga a xa xurusee xabe maxabade e ma, Raxele nu bara a xa kuyee muja. ²⁰ Yaxuba fan Laban Aramika mayanfa ne, barima a siga ne a mu jungui rabira a ma. ²¹ Yaxuba naxa a gi, a nun se naxan birin findi a gbe ra. A to dangi Efirati xure ra, a naxa siga Galadi geya mabiri.

²² A xi saxan loxoe, mixi nde naxa a fala Laban bε a Yaxuba bara a gi. ²³ Laban naxa a ngaxakerenyie tongo, e naxa mini Yaxuba fende xi solofere bun ma. E naxa a li Galadi geya biri ra. ²⁴ Kono koe ra, Ala naxa mini Laban Aramika ma xiye kui. A naxa a masen a bε, «I yete ratanga fe mooli birin falafe ra Yaxuba bε.»

²⁵ Laban naxa Yaxuba li, a xa kiri banxi italaxi geya yire Galadi bɔxi ma. Laban nun a ngaxakerenyie fan naxa e gbe itala menni ne. ²⁶ Laban naxa a fala Yaxuba bε, «I munse rabaxi yi ki? Munfe ra i n mayanfaxi, i fa n ma die xanin alo geelimanie? ²⁷ I gixi noxunyi kui munfe ra? I bara yanfanteya niya n na. I mu i jungui rabira n ma. Xa i n nakolon nu, n xulunyi nan tima i bε, n i ti kira ra jexinyi kui boote nun kora xui ra. ²⁸ Kono i tan mu tinxi yati n xa n ma die nun n ma mamadie sunbu. Xaxili fanyi mu na ki. ²⁹ N noma fe kobi rabade wo ra, kono i baba Marigi Alatala bara a masen n bε to koe ra, «I yete ratanga fe mooli birin falafe ra Yaxuba bε.» ³⁰ Kono i to gbataxi sigafe ra i baba xonyi, i n ma alae tan xaninxi i xun ma munfe ra?»

³¹ Yaxuba naxa Laban yaabi, «N mu n jungu i ma, barima n gaaxu ne i fa i xa di ginεe bafe n yi ra. ³² Kono i na i xa alae to n ma mixi yo yi ra, n na kanyi faxama ne. I xa n ma kote birin mato won ngaxakerenyie ya xori. Naxan birin findixi i gbe ra, i xa a xanin.» Yaxuba mu nu a mapoxunma a Raxele nan a baba xa kuyee tongoxi.

³³ Laban naxa Yaxuba xa kiri banxi kui mato. A man naxa Leya

xonyi, Leya xa konyi xonyi, nun Raxele xa konyi xonyi mato, kono a mu a gbe se yo to naa. A to mini e xonyi, a naxa so Raxele xa kiri banxi kui. ³⁴ Raxele yati nan yi kuyee tongo. A nu bara e noxun doxo se bun ma naxan sama noxome fari, a fa doxo a fari. Laban naxa kiri banxi kui mato, kono a mu a gbe se yo toxi naa. ³⁵ Raxele naxa a fala a baba be, «N baba i naxa xono n ma de, i na to n mu kelixi n ti. N na kike wali ne.» Laban fenyi mooli birin ti ne, kono a mu kuyee to.

³⁶ Yaxuba naxa xono, a naxa woyen xone fala Laban be. A naxe, «N gbaloe mundun nabaxi, n seriye mundun kanaxi naxan a niyama i xa mini n fende yi mooli ra? ³⁷ I bara n ma kote birin kui mato. I gbe see mundun toxi e kui? A masen n be n ngaxakerenyie ya xori a nun i fan ngaxakerenyie ya xori alako e xa won makiiti. ³⁸ N je moxonen nan nabaxi i xonyi, kono i xa yexee nun si keren mu di barixi n yi ra a fa faxes. N man mu i xa xuruse kontonyi yo donxi. ³⁹ N mu faxi xuruse ra i xon ma wulai subee naxan faxaxi. Xuruse naxee mupaxi koe nun yanyi ra, n tan nan na kote birin tongoxi n yete ra. I nu na birin maxorinma n tan nan ma. ⁴⁰ Yanyi ra kuyefure naxa n tooro, koe ra xinbeli naxa n tooro, han n mu nu noma xide a fanyi ra. ⁴¹ N bara je moxonen naba i yi ra. N je fu nun naani walixi ne alako n xa i xa di gine firinyie doxo. N man naxa je senni fan sa a fari i xa goore kantafe ra. Kono i bara n sare masara doxo fu. ⁴² Xa n tanun Iburahima Marigi Ala mu n mali nu, Ala naxan nu n baba Isiyaga raserenma, n sigama n belexe igeli nan na nu. Kono Ala bara n ma marayaagi to, a bara n ma toore kolon. Yi koe dangixi a bara n ma kiiti sa.»

⁴³ Laban naxa Yaxuba yaabi, «I xa gine nan lanxi n ma die ma, e xa die, won ma die nan e ra. Yi xurusee n gbe na e ra, i se naxan birin toxi yi ki, n tan nan gbe e ra. Kono to xanbi,

n noma munse rabade n ma die nun n ma mamadie be? ⁴⁴ Yakosi, won xa saata. Seede xa lu won tagi.»

⁴⁵ Yaxuba naxa geme tongo, a naxa a ti saate tonxuma ra. ⁴⁶ A naxa a fala a ngaxakerenyie be e fan xa gеме matongo. E naxa e matongo, e e malan yire keren. E naxa e dege na gеме kotoxi seeti ma. ⁴⁷ Laban naxa na yire xili fala Yegara Sahaduta. Yi xili nan falaxi «koto seede» Arami xui ra. Yaxuba naxa na xili fala Galede. Yi xili nan falaxi «koto seede» Isirayila xui ra. ⁴⁸ Laban naxa a fala, «Yi gеме kotoxi naxan yi ki, a findixi seede nan na i tan nun n tan tagi.» Na nan a toxi be xili falaxi Galede, «seede gеме kotoxi.» ⁴⁹ Misipa xili fan saxi na yire nan xun. Na xili nan falaxi «jengi sa yire,» barima Laban a fala menni ne, «Alatala xa a jengi sa won tan firinyi xa fe xon ma, hali won fatan xanbi. ⁵⁰ Xa i n ma die tooro, xa na mu a ra i gine gbete doxo, i xa ratu a ma a Ala nan findixi seede ra won tagi, adamadi xa mu a ra.»

⁵¹ Na xanbi Laban naxa a fala Yaxuba be, «I ya ti yi gеме kotoxi ra. Yi tonxuma gеме mato n naxan tixi won tagi. ⁵² Yi gеме kotoxi nun yi tonxuma gеме findixi seede nan na. N mu lan n xa dangi be ra i xa fe jaaxi ra n furi kui. I fan mu lan i xa dangi yi gеме kotoxi nun yi tonxuma gеме ra n ma fe jaaxi ra i furi kui. ⁵³ Iburahima Marigi Ala nun Naxori Marigi Ala xa findi won tan firinyi makiitima ra.» Na temui Yaxuba naxa a yete rakali Ala ra, a baba Isiyaga gaaxuxi naxan ya ra. ⁵⁴ Yaxuba naxa serexe ba geya yire. A naxa a ngaxakerenyi birin xili e xa e dege. E to ge e degede, e naxa xi menni na koe ra.

32

Yaxuba sigafe Esayu yire

¹ Laban to keli subaxe ma, a naxa findigilin a xa die nun a xa mamadie ma. A naxa duba e be. Na xanbi, Laban naxa gbilen a xonyi. ² Yaxuba

to nu sigafe kira xɔn, Ala xa malekɛe naxa mini a ma. A to bara e to, a naxa a fala, «Ala xa yonkinde nan yi ki.» ³ A naxa yi yire xili sa Maxanayimi.

⁴ Yaxuba naxa xɛɛrae xɛɛ a taara Esayu xɔn ma Edon daaxa, Seyiri bɔxi ma. ⁵ A naxa a fala e bɛ, «Wo yi nan falama n marigi Esayu bɛ, <I xa konyi di Yaxuba naxɛ, N bara bu Laban xɔnyi han ya. ⁶ Ningee, sofalee, yɛxɛɛɛ, nun sie nan n yi ra. Konyi xɛmɛɛ nun konyi ginɛɛ fan nan n yi ra. N marigi, n xɛɛrae xɛɛxi nɛ i xɔn ma alako i xa diɲɛ n bɛ.»»

⁷ Na xɛɛrae to gbilen, e naxa a fala Yaxuba bɛ, «Muxu bara i taara Esayu to. A na fafe i yire, a nun gbangbalanyi mixi kɛmɛ naani.»

⁸ Na masenyi naxa Yaxuba bɔɲɛ ramini. Nama naxan nu a fɔxɔ ra, a naxa e itaxun dɔxɔ firin. A naxa yɛxɛɛɛ nun sie itaxun dɔxɔ firin, a nun ningee nun ɲɔxɔmɛɛ. ⁹ A naxa a fala, «Xa Esayu ɲama keren gere, ɲama boore xa nɔ a gide.»

¹⁰ Na xanbi Yaxuba naxa Ala maxandi, «N tanun Iburahima Marigi Ala, n baba Isiyaga Marigi Alatala, i a fala nɛ n bɛ, <Gbilen i xa bɔxi ma, i ngaxakerenyie yire. I na siga, n fe fanyi rabama nɛ i bɛ.»

¹¹ Kɔnɔ yakɔsi n Marigi, n tan xurun yi fe sɔtɔfe ma i naxan nagirixi n ma. I bara i xui rasabati n tan bɛ i xa konyi. N ma yisuxuwuri gbansan nan nu suxuxi n yi ra n Yuruden igirima tɛmɛi naxɛ, kɔnɔ yakɔsi muxu nun ɲama firin nan gbilenfe. ¹² N natanga n taara Esayu ma, barima n bara gaaxu a ya ra. N gaaxuxi nɛ a naxa fa n faxa, n tan nun dingɛɛ nun e xa die. ¹³ I bara a masen n bɛ, <N fe fanyi rabama nɛ i bɛ. N i bɔnsɔɛ rawuyama nɛ alɔ meyenyi naxan kɔnti mu nɔma kolonde baa dɛ ra.»

¹⁴ Yaxuba naxa kɔɛ radangi na yire. A naxa sanbase fanyi mayegeti a harige birin ya ma a naxan fima a taara Esayu ma: ¹⁵ Si kɛmɛ firin, si kontonyi mɔxɔɲɛn, yɛxɛɛ kɛmɛ firin, yɛxɛɛ kontonyi

mɔxɔɲɛn, ¹⁶ ɲɔxɔmɛ ginɛ tongo saxan, e xa die, ninge tongo naani, tuura fu, sofale ginɛ mɔxɔɲɛn, a nun sofale xɛmɛ fu. ¹⁷ A naxa yi xurusee itaxun, a nde so a xa konyie yi ra. A naxa a fala e bɛ, «Wo dangi yare. Wo xa naaninyi lu gɔɔrɛɛ tagi.»

¹⁸ A naxa a fala a xa konyi singe bɛ, «Wo nun n taara Esayu na naralan, a fama i maxɔrinde, <Wo nun nde a ra? I na sigafe minden? Nde gbe na yi xurusee ra naxɛɛ tixi i ya ra yi ki?> ¹⁹ I fama nɛ a yaabide, <N marigi Esayu, i xa konyi Yaxuba nan gbe na e ra. A i sanbaxi yee nan na. A fan na n xanbi ra.» ²⁰ A naxa na masenyi ti a firin nde fan bɛ, a nun a saxan nde, a nun mixi naxɛɛ birin biraxi xurusee fɔxɔ ra. «Wo nun Esayu na naralan tɛmɛi naxɛ, wo xa na masenyi ti a bɛ.

²¹ Wo xa a fala, <I xa konyi Yaxuba na fafe muxu xanbi ra.» Na kui Yaxuba nu na a maɲɔxunfe, «Yakɔsi, n a bɔɲɛ magoroma yi sanbasee nan na. Na tɛmɛi, a na n to, tɛmundɛ a nɔma nɛ n nasɛndɛ.» ²² Yaxuba xa sanbasee naxa ti a ya ra, a tan naxa kɔɛ radangi yonkinde kui.

²³ Kɔɛ kui, Yaxuba naxa keli. A naxa a xa ginɛ firinyie tongo, e xa konyi firinyie, a nun a xa di fu nun kerenyi. E naxa Yaboko igiri. ²⁴ A naxa e ragiri Yaboko xure a nun se naxan birin na a yi ra. ²⁵ A naxa lu mɛnni a keren. Na tɛmɛi, xɛmɛ nde naxa mini a ma, e naxa gere han kuye iba tɛmɛi. ²⁶ Na xɛmɛ to bara a to a mu nɔma nɔla sɔtɔde Yaxuba ma e xa gere kui, a naxa a garin a tɔnxɔnyi ma. A tɔnxɔnyi naxa te a kui. ²⁷ Xɛmɛ naxa a fala, «A lu n xa siga, ba kuye bara iba.» Yaxuba naxa a fala, «N mu i bɛɲinma, fo i duba n bɛ.» ²⁸ Xɛmɛ naxa a maxɔrin, «I xili di?» A naxa a yaabi, «Yaxuba.» ²⁹ Xɛmɛ naxa a fala, «I xili mu falama sɔnɔn Yaxuba. A fa falama nɛ kɔrɛ Isirayila, ba wo nun Ala nan gerexi, wo nun mixie fan bara gere. I tan bara nɔ e ra.»

³⁰ Yaxuba naxa maxɔrinyi ti, «I xili di?» Xɛmɛ naxa a fala, «Munfe ra i

n maxorinma n xili ma?» Na xanbi, a naxa duba Yaxuba be.

³¹ Yaxuba naxa na yire xili Peniyeli, barima a naxe, «N Ala toxi ne n ya i, konon n tan nan man pengife yi ki.» ³² Soge tema temui naxe, Yaxuba nu bara dangi Peniyeli ra, a goroma a seeti ma. ³³ Na nan a toxi han yakosi Isirayilakae mu laare donma naxan na tonxonyi ma, barima Ala Yaxuba masotoxi a tonxon laare nan ma.

33

Yaxuba nun Esayu xa lanyi

¹ Yaxuba to Esayu to fa ra e nun xeme mixi keme naani, a naxa a xa die itaxun Leya nun Raxele ma, a nun e xa konyi gine firinyie. ² A naxa konyi gine firinyie ti yare, e nun e xa die. Nee xanbi ra, Leya fan naxa ti nun a xa die. Raxele nun Yusufu naxa lu donxoe ra. ³ Yaxuba tan naxa siga yare. A to makore a taara ra, a naxa a igoro boxi ma sanya solofere. ⁴ Na nan lan Esayu naxa a gi a sa Yaxuba ralan. A naxa findigilin a ma, a fa a masunbu. E birin nu fa wa ra.

⁵ Esayu to bara ginnee nun dimee to, a naxa maxorinyi ti, «Nde yee ra naxee biraxi i foxo ra yi ki?» Yaxuba naxa a yaabi, «Ala di naxee fixi i xa konyi di ma a xa marafanyi saabui ra.» ⁶ Na kui Leya nun Raxele xa konyi ginnee naxa e maso Esayu ra, e nun e xa die, e fa e igoro boxi ma. ⁷ Leya nun a xa die fan naxa e maso, e naxa e igoro boxi ma. Na xanbi Yusufu nun Raxele naxa e maso Esayu ra, e igoro boxi ma.

⁸ Esayu naxa Yaxuba maxorin, «I munse rabama yi xuruse birin na, n naralanxi naxee ra yi ki?» Yaxuba naxa a yaabi, «N wama ne i tan naxan na n marigi ra, i xa n nafan.» ⁹ Esayu naxa a fala, «N xunya, harige gbegbe na n fan yi ra. I gbe ragata.» ¹⁰ Yaxuba naxa a yaabi, «Ade, n bara i maxandi. Xa i bara n nafan, n i sanbaxi se naxee birin na, i xa e rasuxu. Won tan

firinyi xa maralanyi luxi ne n be alo muxu nun Ala nan luxi yire keren. I bara n nasene a fanyi ra. ¹¹ N bara i maxandi, i xa yi sanbasee rasuxu, barima Ala bara n waxonfe birin naba n be. N hayi mu na sese ma sonon.» Yaxuba naxa a maxoroxo han Esayu naxa tin nee ra.

¹² Esayu naxa a fala, «Won xee kira xon ma, n xa sa i mati.»

¹³ Yaxuba naxa a yaabi, «N marigi, a kolon dimee xa fe xoroxo. Yexee ginnee nun ninge ginnee na xipe fife e xa die ma. Xa won gbata e ra loxoe keren, nee birin fama ne faxade.

¹⁴ N marigi, i tan xa ti yare. N tan xa bira n ma xurusee foxo ra doyin. N xa siga n ma xurusee nun n ma die yaya ra, han muxu soma i xonyi temui naxe Seyiri boxi ma.»

¹⁵ Esayu naxa a fala, «N xa n ma mixi ndee lu i yi ra be.» Yaxuba naxa a yaabi, «Munfe ra? N marigi, n tan wama naxan xon, n xa rafan i ma gbansan.» ¹⁶ Na kui Esayu naxa gbilen na loxoe Seyiri. ¹⁷ Yaxuba tan naxa siga Sukoti. Menni a naxa banxi keren ti a yete be, a nun goore a xa xurusee luma dennaxe. Na nan a toxi na yire xili falama Sukoti, na nan falaxi na ki «banxi xunxuri.»

¹⁸ Yaxuba to so heeri Sikemi taa kui Kanaan boxi ma kelife Padan Arami, a naxa a xa kiri banxi itala taa fari ma. ¹⁹ A xa kiri banxi nu tixi dennaxe, a naxa na boxi sara Hamori xa die ma kobiri kole keme ra. Hamori nan findi Sikemi Baba ra, naxan singe sabati na boxi ma. ²⁰ A naxa serexebade yailan menni, a na yire xili «Isirayila Marigi Ala senbe gbo.»

34

Dina xa marayaagi

¹ Yaxuba xa di gine Dina, Leya naxan barixi a be, na naxa siga Sikemi taa kui ginnee xeebude.

² Mange Hamori Hiwika xa di Sikemi to Dina to, a naxa a madutun, a naxa a futi kana. ³ Na kui Yaxuba xa di gine Dina xa xanunteya naxa lu Sikemi fate. Sikemi naxa woyen

Dina be marafanyi kui. ⁴ Na temui Sikemi naxa a fala a baba Hamori be, «Yi temedi maxandi n be alako n xa a dɔxɔ.» ⁵ Yaxuba a me temui naxe Sikemi bara a xa di gine Dina futi kana, a xa di xemee nu na xe ma xurusee fɔxɔ ra. A mu sese fala han nee so temui.

⁶ Sikemi baba Hamori naxa siga Yaxuba xɔnyi a xa sa wɔyen a be. ⁷ Yaxuba xa die to a me naxan dangixi, e naxa keli xe ma keren na, e gbilen banxi. E bope naxa te ki fanyi ra barima Sikemi fe mayaagixi nan nabaxi Isirayila boxi ma, a fe niya Yaxuba xa di gine ra naxan mu lanma a xa raba.

⁸ Hamori naxa a fala e be, «Wo xa di gine bara rafan n ma di Sikemi ma. N bara wo maxandi, wo xa a fi a ma, a xa findi a xa gine ra. ⁹ Won xa lu fe keren, wo wo xa di ginee fi muxu ma alako muxu xa e dɔxɔ. Na temui wo fan noma muxu gbee dɔxɔde. ¹⁰ Wo xa sabati yi boxi ma muxu seeti ma. Be xa findi wo xɔnyi ra, wo xa yuleya raba, wo xa harige sɔtɔ.»

¹¹ Sikemi naxa a fala Dina baba nun a taarae be, «Wo xa hinne n na. Wo wama se naxan yo xɔn, n a fima wo ma. ¹² Wo noma fe belebele maxorinde n ma naxan findima kote dɔxɔse ra, sa se gbegbe fan fari. Wo na se naxan birin maxorin n ma, n noma a birin fide wo ma alako n xa yi sungbutunyi dɔxɔ.»

¹³ Yaxuba xa die naxa wɔyen furuxi fala Sikemi nun a baba Hamori be, barima Sikemi nu bara e xunya Dina rayaagi. ¹⁴ E naxa a fala e be, «Muxu mu noma muxu xunya ginema fide mixi ma naxan mu sunnaxi. A findima yaagi nan na muxu be. ¹⁵ Muxu mu noma wo waxɔnfe rabade, fo wo xa lu alo muxu tan. Mixi naxan birin na wo xɔnyi, e lan ne e xa sunna alo muxu tan. ¹⁶ Na temui muxu noma muxu xa di ginee fide wo ma, wo xa e dɔxɔ. Muxu fan wo gbee dɔxɔ. Muxu luma wo seeti ma na temui. Won birin findi pama keren na. ¹⁷ Kɔnɔ xa wo mu fa sa tin wo sunnade, muxu muxu xunya ginema rasuxuma ne, muxu keli be.»

¹⁸ Hamori nun a xa di Sikemi naxa tin e xa masenyi ra. ¹⁹ Na segetala mu bu na fe rabafe ra, barima Yaxuba xa di gine bara rafan a ma. A tan nan nu wurugente ra a ngaxakerenyie tagi.

²⁰ Hamori nun Sikemi naxa siga e xa malan yire taa sode de ra. E naxa a masen e xa pama be, ²¹ «Yi mixie won ma fe fanyi na e be. E xa lu yi boxi ma, e xa yuleya raba, barima won ma boxi gbo. Won noma e xa di ginee dɔxɔde, won fan won ma di ginee fima e ma. ²² Xa yi mixie sabatima be, won xa findi pama keren na, fo won xa yi nan naba. Xeme naxan birin na won xɔnyi be, e birin lan ne e xa sunna alo e tan. ²³ Xa won bara tin e xa masenyi ra, na temui e sabatima won xɔnyi. E xa xurusee nun e sɔtɔse birin findi won birin gbe ra.» ²⁴ Mixi naxan birin nu na taa sode de ra na lɔxɔe, e birin naxa tin Hamori nun a xa di Sikemi xa masenyi ra. Xeme naxan birin nu na taa kui, e birin naxa e sunna.

²⁵ E xa sunne xi saxan lɔxɔe, yi xemee sunnade to nu na e xɔnɔfe, Yaxuba xa di xeme firinyie Simeyon nun Lewi, Dina taara xememaie naxa e xa santidegemaie tongo, e so taa kui, e xeme birin faha santidegema ra terenna ra. ²⁶ E naxa Hamori nun a xa di Sikemi fan faha. E naxa Dina tongo Sikemi xɔnyi, e naxa fa a ra. ²⁷ Yaxuba xa di booree naxa se birin tongo naxee findi na mixi faxaxie gbe ra, barima e nu bara e xunya ginema futi kana. ²⁸ E naxa e xa yexee tongo a nun e xa sie, e xa ningee nun e xa sofalee, naxee nu na taa kui a nun daaxa. ²⁹ Se naxan birin nu na, e naxa a birin xanin. E naxa dimeie nun ginee xanin. Banxi naxan birin nu na, e naxa a birin kana.

³⁰ Yaxuba naxa a fala Simeyon nun Lewi be, «Wo bara kontofili ti n ma n lufe ra xɔnanteya dɔxɔe kui Kanaankae nun Peresikae tagi. Xeme gbegbe mu na n yi ra. E fama ne lande n xun ma, e n bonbo, e n xabile birin halaki.» ³¹ E naxa a

yaabi, «A nu lanma yi mixi xa muxu xunya findi langoe ra?»

35

Yaxuba sigafe Beteli

Raxele nun Isiyaga xa faxe

¹ Ala naxa a masen Yaxuba be, «Keli, i siga Beteli. I xa serexebade yailan n be menni, n nan n yete masen i be dennaxe, i nu i gima waxati naxe i taara Esayu ma.»

² Yaxuba naxa a fala a xa denbaya be a nun a foxirabirɛe, «Wo gbilen kuye fe foxo ra, wo xa wo yete seniyeɛn, wo xa wo xa sosee fan masara. ³ Wo wo yailan, won xa siga Beteli. N xa serexebade yailan Ala be, naxan a yete masen n be n nu na kontofili kui temui naxe. A naxa a jengi sa n ma fe xon n siga dennaxe birin.»

⁴ Na temui e naxa e xa kuye birin so Yaxuba yi ra a nun e xa tulirasoe. Yaxuba naxa e birin biri wuri belebele bun ma naxan na Sikemi seeti ma. ⁵ Yaxuba nun a xa die to bara e xa yonkinde ba, Ala naxa gaaxui lu taa mixi birin boje ma, mixi yo mu suusa birade e foxo ra.

⁶ Yaxuba nun a foxirabirɛe naxa siga Lusi, Beteli nan na ki, Kanaan boxi ma. ⁷ A naxa serexebade yailan menni. A naxa na yire xili fala «Beteli Marigi Ala,» barima Ala a yete masen a be menni ne a nu a gife a taara ma temui naxe. ⁸ Rebeka xa di masuxui Debora naxa faxesa. E naxa a ragata Beteli mabiri wuri belebele na dennaxe. Na wuri belebele xili ne «wa tide.»

⁹ Ala man naxa mini Yaxuba ma, a to gbilen kelife Padan Arami. A naxa barake sa a xa fe. ¹⁰ Ala naxa a fala a be, «I xili falafe ne Yaxuba, kono a mu falama na ki sonon. To xanbi i xili fa falama ne Isirayila.» Ala naxa a xili sa Isirayila.

¹¹ A man naxa a masen a be, «N tan nan na Ala ra Senbe Kanyi. N di gbegbe fima ne i ma, alako i xa findi si nde benba ra. I man findima ne si gbegbe benba ra.

Mangee fama ne minide i bonsoe ya ma.

¹² N boxi naxan fi Iburahima nun Isiyaga ma,

n bara a fi i fan ma,

a nun i bonsoe ma naxan fama i xanbi ra.»

¹³ Na nan lan, Ala naxa keli yire, a woyen Yaxuba be dennaxe.

¹⁴ Yaxuba naxa geme tonxuma ti naa, a naxa ture nun weni ifili a ma serexe ra, alako a xa findi geme magaaxuxi ra. ¹⁵ A naxa yi yire xili fala Beteli, Ala woyen a be dennaxe.

¹⁶ Yaxuba nun a xa denbaya to keli Beteli, beenu e xa makore Efarata ra, Raxele naxa di soto. Na di barife naxa findi a be fe xoxoxe ra. ¹⁷ Raxele nu na di barima temui naxe xone kui, di rasuxui naxa a fala a be, «Hali i mu gaaxu, yi biyaasi i man xeme nan barixi.»

¹⁸ Raxele nu bara lu alo mixi faxaxi. A nu a nii magagama temui naxe, a naxa a xa di xili sa Ben Oni, «nimisa di.» Kono a baba tan naxa a xili sa Bunyamin, «di barakaxi.»

¹⁹ Raxele to faxesa, e naxa a ragata Efarata kira de. Na yire xili falama ne yakosi Beteleemu. ²⁰ Yaxuba naxa geme sa gaburi fari tonxuma ra, na na menni han to.

²¹ Isirayila naxa siga a sa yonkin Migidali Ederi xanbi ra. ²² Isirayila nu na menni temui naxe, Ruben naxa a baba xa gine Bila kolon gine ra. Isirayila naxa kolon soto na ma.

Isirayila di xeme fu nun firin nan soto. ²³ Leya naxa Ruben bari di singe, na xanbi ra Simeyon, Lewi, Yuda, Isakari, nun Sabulon.

²⁴ Raxele naxa Yusufu nun Bunyamin bari. ²⁵ Raxele xa konyi Bila naxa Nafatali nun Dana bari. ²⁶ Leya xa konyi Silipa naxa Gadi nun Aseri bari. Nee birin findixi Yaxuba xa die nan na, a naxee soto Padan Arami.

²⁷ Yaxuba naxa siga a baba Isiyaga xonyi Mamire, Kiriyati Araba mabiri. Menni fa xili ne kore Hebron. Iburahima nun Isiyaga sabati ne naa. ²⁸ Isiyaga xa simaya nu bara siga je keme je tongo solomasaxan. ²⁹ A to ge simaya

xɔnkuye sɔtɔde, a naxa faxa, a a benbae masagata aligiyama. A xa di Esayu nun Yaxuba naxa a ragata.

36

Esayu bɔnsɔɛ

¹ Esayu, naxan man xili falama Edon, a xa taruxui nan ya.

² Esayu Kanaan ginɛe dɔxɔ nɛ: Ada, naxan findixi Elon Xitika xa di ra, nun Oholibama, naxan findixi Ana xa di ra, Sibeyon Hiwika xa mamadi.

³ A naxa Sumayila xa di ginɛ Basamati fan dɔxɔ, Nebayoti xunya ginɛma.

⁴ Elifasi findi Ada xa di nan na. Reyuweli findi Basamati xa di nan na.

⁵ Oholibama naxa di xɛmɛ saxan bari a bɛ: Yeyusi, Yalami, nun Kora. Nee birin findi Esayu xa die nan na naxee barixi Kanaan bɔxi ma.

⁶ Esayu naxa a xa ginɛe xanin a xun ma, a xa di ginɛe, a xa di xɛmɛe, a xa konyie, a xa xurusee, nun a harige naxan birin sɔtɔ Kanaan bɔxi ma. A naxa a birin xanin bɔxi gbɛtɛ ma, dɛnnaxɛ makuya a xunya Yaxuba yire ra, ⁷ barima e harige nu bara gbo, e mu nu nɔma lude e boore sɛɛti ma. E nu na dɛnnaxɛ, e xa xuruse birin mu nu nɔma pɔoge sɔtɔde. ⁸ Na nan a to Esayu, naxan findi Edon na, a naxa siga a sa sabati Seyiri geya bɔxi ma.

⁹ Esayu naxan findi Edon bɔnsɔɛ baba ra, na nu sabatixi geyae nan ma Seyiri bɔxi ma, a xa taruxui nan ya.

¹⁰ Esayu xa die nan ya: Elifasi, Ada naxan barixi Esayu bɛ, Reyuweli, Basamati naxan barixi Esayu bɛ.

¹¹ Elifasi xa die nan ya: Teman, Omaru, Sefo, Gatami, nun Kenasi.

¹² Timina, Elifasi xa konyi ginɛ, a Amaleki bari nɛ Elifasi bɛ. Esayu nun a xa ginɛ Ada xa mamadie nan na ki.

¹³ Reyuweli xa die nan ya:

Naxati, Sera, Sama, nun Misa. Esayu nun a xa ginɛ Basamati xa mamadie nan na ki.

¹⁴ Esayu xa die nan ya Oholibama naxan barixi a bɛ: Yeyusi, Yalami, nun Kora. Oholibama findixi Ana xa di ginɛ nan na. Ana findixi Sibeyon xa di ginɛ nan na.

¹⁵ Mangɛ naxee keli Esayu bɔnsɔɛ nee nan ya: Esayu xa di singe Elifasi xa die nan ya:

Mangɛe Teman, Omaru, Sefo, Kenasi,

¹⁶ Kora, Gatami, nun Amaleki. Mangɛe nan na ki naxee fatanxi Elifasi Edonka ra. Ada xa mamadie nan e ra.

¹⁷ Esayu xa di Reyuweli xa die nan ya: Mangɛe Naxati, Sera, Sama, nun Misa.

Mangɛe nan na ki naxee fatanxi Reyuweli Edonka ra. Basamati xa mamadie nan e ra.

¹⁸ Esayu xa ginɛ Oholibama xa die nan ya: Mangɛe Yeyusi, Yalami, nun Kora. Mangɛe nan na ki naxee fatanxi Esayu xa ginɛ Oholibama ra.

Oholibama nan findixi Ana xa di ra. ¹⁹ Esayu, naxan man xili falama Edon, a xa die nan na ki, a nun mangɛ naxee fatanxi Esayu bɔnsɔɛ ra.

²⁰ Seyiri Xorika xa die nan ya, naxee nu na yi bɔxi ma:

Lotan, Sobali, Sibeyon, Ana, ²¹ Dison, Eseri, nun Disan. Xori mangɛe nan na ki naxee fatanxi Seyiri bɔnsɔɛ ra Edon bɔxi ma.

²² Lotan xa di xɛmɛe nan ya: Xori nun Hemami Timina findixi Lotan xunya ginɛma nan na.

²³ Sobali xa di xɛmɛe nan ya: Aliban, Manaxati, Eballi, Sefo, nun Onan.

²⁴ Sibeyon xa di xɛmɛe nan ya: Aya nun Ana,

naxan dulonyi furaxie toxi gbeng-beren yire,
a to nu Sibeyon xa sofalee demadonfe.

²⁵ Ana xa die nan ya:

Dison nun Oholibama,
Ana xa di ginε.

²⁶ Dison xa di xεmεε nan ya:

Hendan, Eseban, Yitiran, nun Keran.

²⁷ Eseri xa di xεmεε nan ya:

Bilihan, Saban, nun Akan.

²⁸ Disan xa di xεmεε nan ya:

Usi nun Aran.

²⁹ Xori mangεε nan ya:

Lotan, Sobali, Sibeyon, Ana,

³⁰ Dison, Eseri, Disan.

Xori mangεε nan na ki Seyiri bɔxi ma.

³¹ Edon mangεε nan ya,

naxee nu na beenu mangε ndee xa lu Isirayila:

³² Beyori xa di Bela naxa findi Edon mangε ra.

A xa taa xili nu fala nε Dinhaba.

³³ Bela to faxa, Sera xa di Yobabo naxan keli Bosara, na naxa findi mangε ra.

³⁴ Yobabo to faxa, Xusama naxan keli Teman bɔxi ma, na naxa findi mangε ra.

³⁵ Xusama to faxa, Bedada xa di Hadada,

naxan bara nɔ Madiyan na Mowaba bɔxi ma,

na naxa findi mangε ra.

A xa taa xili nu fala nε Abiti.

³⁶ Hadada to faxa, Samala Masareka naxa findi mangε ra.

³⁷ Samala to faxa, Sawulu Rehobotika, naxan nu na xure de ra,

na naxa findi mangε ra.

³⁸ Sawulu to faxa, Akibori xa di Bali Hanan,

na naxa findi mangε ra.

³⁹ Akibori xa di Bali Hanan to faxa, Hadara naxa findi mangε ra.

A xa taa xili nu fala nε Pawu.

A xa ginε xili nu fala nε Mehetabeli, Matiredi xa di ginε, Mesahabi xa mamadi.

⁴⁰ Mangεε nan ya naxee kelixi Esayu bɔnsɔε ma:

Timina, Aliba, Yeteti,

⁴¹ Oholibama, Ela, Pinon,

⁴² Kenasi, Teman, Mibisari,

⁴³ Magadiyeli, nun Irami.

Edon mangεε nu mangεya rapεrεma e xa bɔxie nan ma. Esayu xa taruxui nan na ki naxan findixi Edonkae benba ra.

37

Yusufu xa xiye singee

¹ Yaxuba sabati nε Kanaan bɔxi ma, a baba nu na dennaxε. ² Yaxuba bɔnsɔε xa taruxui nan ya. Yusufu, naxan xa simaya nu bara jε fu nun solofere li, a nu xurusee nan kantama a nun a taarae, nun a baba xa ginεε Bila nun Silipa xa die. Yusufu nu a taarae xa fe jaaxie dentεge sama a baba bε. ³ Yusufu nan nu rafan Isirayila ma dangi a xa di birin na, barima a tan bari a xa xεmεforiɲa nan kui. Na kui a naxa donma kuye tofanyi fi a ma.

⁴ Yusufu taarae naxa a kolon e xunya nan nafan e baba ma dangi e birin na. E naxa a rapaaxu fɔlɔ, e mu nu wɔyεn fanyi falama a bε kɔrε.

⁵ Na temui Yusufu naxa xiye nde sa. A to na iba a taarae bε, e naxa a rapaaxu dangife a singe ra. ⁶ A naxa a fala e bε, «Wo tuli mati n ma xiye ra, n naxan saxi. ⁷ Won birin nu na xε nan ma mengi raxiride. Na nan lan, n ma mengi xiri naxa keli, a ti. Mengi xiri naxee nu suxuxi wo tan yi ra, e naxa n gbe xiri rabilin, e birin fa e kuntin n ma xiri bun.»

⁸ A taarae naxa a maxɔrin, «Pe, i wama findife muxu xa mangε nan na, alako i xa nu muxu yamari?» E naxa a rapaaxu dangife a singe ra a xa xiye nun a xa masenyi xa fe ra.

⁹ Yusufu to xiye gbete sa, a naxa na fan iba a taarae bε. A naxa a fala e bε, «N man bara xiye sa. Soge, kike, nun tunbui fu nun keren nu na n bun ma.» ¹⁰ A naxa na xiye tagi raba a baba nun a taarae bε. A baba naxa xaapε a ma, a fa a fala a bε, «I xiye naxan saxi yi ki, a findixi xiye mɔoli mundun na? I waxi nε i nga, i taarae, nun n tan, muxu xa fa muxu igorode bɔxi ma i bε?» ¹¹ A taarae

naxa bira a tɔɔnɛ fe fɔxɔ ra, kɔnɔ a baba naxa a jɛngi sa a xiye xɔn ma.

¹² Yusufu taarae naxa siga Sikemi e baba xa xurusee demadonde.

¹³ Isirayila naxa a fala Yusufu be, «I taarae bara siga xurusee demadonde Sikemi. N naxan nabama, n xa i xee e xɔn ma.»

Yusufu naxa a yaabi, «Awa.» ¹⁴ Isirayila naxa a masen a be, «Siga mafuren i xa sa a mato xa i taarae mu furaxi, xa se mu xurusee fan toxi alako i xa fa na dentɛge sa n be.» A naxa a xee keli Hebiron lanbanyi sigafe ra Sikemi.

¹⁵ Xeme nde naxa Yusufu to Sikemi boxi ma, a na jerefe wula i. Na xeme naxa a maxɔrin, «I munse fenfe?» ¹⁶ A naxa a yaabi, «N na n taarae nan fenfe. Yandi, a fala n be e na xurusee demadonfe dennaxe.»

¹⁷ Na xeme naxa a fala a be, «E mu na be. N bara e xui me a fala ra e xa siga Dotan.» Na kui Yusufu naxa bira a taarae fɔxɔ ra han a sa e li Dotan.

¹⁸ E to sa a to yire makuye, e naxa lan a ma e xa a faxes. ¹⁹ E nu fa a fala ra e boore be, «Yi xiye sa mange nan na fafe yi ki. ²⁰ Wo fa be, won xa a faxes, won xa a ragoro kolonyi nde kui. Won noma a falade sube xaape nde bara a iboo. Na temui won fama a kolonde a xa xiye findima a be fe naxan na.»

²¹ Ruben to na me, a naxa a ba e yi ra yi masenyi ra, «Won naxa a faxes de. ²² A mu lanma wo xa a wuli ramini. Wo xa a ragoro yi kolonyi kui naxan na yi gbengberen yire. Mixi yo naxa a belexe din a ra.» A nu wama a bafe ne e yi ra alako a xa no a ragbilende a baba xɔn.

²³ Yusufu to a taarae yire li, e naxa a xa donma kuye tofanyi rate a ma.

²⁴ E naxa Yusufu ragoro kolonyi nde kui, ye mu nu na naxan kui.

²⁵ Na dangi xanbi, e nu na e degefe temui naxe, e naxa Sumayila di ndee to fa ra kelife Galede. E nu na surayi, seri, nun labunde xaninfe Misira boxi ma joxome fari. ²⁶ Yuda naxa a masen a xunye be, «Won na won xunya faxes gundo kui, na munse

fanma won tan ma? ²⁷ Wo fa, won xa a mati Sumayila bonsɔe mixie ma. Won naxa a faxes, barima won xunya na a ra. Won wuli keren fase keren.» A xunye birin naxa tin a xa masenyi ra.

²⁸ Na Madiyan yulɛ to e yire li, Yusufu taarae naxa a rate kolonyi kui, e fa a mati nee ma kobiri kole mɔxɔnɛn na. Na yule naxee fatanxi Sumayila bonsɔe ra, nee naxa Yusufu xanin Misira boxi ma.

²⁹ Na dangi xanbi Ruben naxa gbilen kolonyi yire Yusufu fɔxɔ ra, kɔnɔ a mu a li naa. A naxa a xa donma birin iboo a ma sunnunyi kui. ³⁰ A naxa gbilen a xunye yire, a a fala e be, «Yusufu mu na yire won na lu dennaxe, n fa munse rabama kore?» ³¹ E naxa si keren faxes, e fa Yusufu xa donma kuye tofanyi maturuxun na sube wuli.

³² Na xanbi, e naxa na donma kuye tofanyi xanin e baba xɔn ma. E naxa a fala a be, «Muxu bara yi to. Yi donma mato ba xa i xa di nan gbe a ra.»

³³ Yaxuba naxa na donma kolon, a fa a fala, «N ma di xa donma na a ra! Wula sube xaape nde bara n ma di Yusufu faxes! A bara a iboo!»

³⁴ Yaxuba naxa a xa donma iboo a ma sunnunyi kui. A naxa sunnun dugi ragoro a ma, a a xa di jon fe raba xi wuyaxi. ³⁵ A xa di xeme nun a xa di ginɛ naxa fe birin naba a be alako sunnunyi xa ba a ma, kɔnɔ Yaxuba mu dundu. A naxa a fala, «N nan n ma di xa sunnunyi xaninma han n sa a lima temui naxe aligiyama.» Yaxuba naxa wa a xa di be.

³⁶ Madiyankae to Misira li, e naxa Yusufu mati Potifari ma, naxan findixi Misira mange kantamixie xunyi ra.

38

Yuda nun Tamari

¹ Na temui, Yuda naxa keli a ngaxakerenyie xun ma, a siga Adulamaka nde xonyi naxan xili Hira.

² Menni Yuda naxa Suwa Kanaanka xa di ginɛ to. A naxa a findi a xa ginɛ ra. E naxa lu e boore ra. ³ Na

gine naxa tɛɛgɛ, a naxa di xɛmɛ bari. Yuda naxa na di xili sa Eri. ⁴ Na gine man naxa tɛɛgɛ di firin nde ma, a naxa di xɛmɛ bari. A naxa na di xili sa Onan. ⁵ Na xanbi, a man naxa di xɛmɛ gbɛtɛ bari. A naxa na di xili sa Selaha. Yuda xa gine na di bari Kesibe nɛ.

⁶ Yuda naxa gine nde fen, a a so a xa di singe Eri yi ra. Na gine xili Tamari. ⁷ Mixi kobi nan nu lanxi Yuda xa di singe Eri ma Alatala ya i. Alatala naxa a ragiri a xa faxa. ⁸ Na xanbi Yuda naxa a fala Onan bɛ, «I taara xa gine tongo, a xa findi i xa gine ra. I xa nimɔxɔ wali raba, alako i xa di fi i taara ma.» ⁹ Kɔnɔ Onan a kolon na di mu fama findide a gbe ra. Na nan a to, e nun a nimɔxɔ na kafu, a a xa maniye sama bɔxi nan ma alako a naxa fa di fi a taara ma. ¹⁰ A nu naxan nabama, na mu nu rafan Alatala ma. Na nan a ra, Ala naxa a ragiri a fan xa faxa.

¹¹ Na tɛmɛi Yuda naxa a fala a xa mamadi Tamari bɛ, «Kaɗɛ xanin i baba xɔnyi, beenun n ma di Selaha mɔma tɛmɛi naxɛ.» A a maɗɔxun nɛ, tɛmunde Selaha fan faxama alɔ a taaraɛ faxaxi ki naxɛ. Na kui Tamari naxa siga, a sa lu a baba xɔnyi. ¹² A mu bu Yuda xa gine naxa fa, naxan nu lanxi Suwa xa di gine ma. Nɔn fe to ba a ra, Yuda naxa siga Timina e nun a boore Hira Adulamaka. E naxa siga Yuda xa xuruse yire, Yuda xa walikɛɛ nu xurusee xabe maxabafe dennaxɛ.

¹³ Mixi nde naxa a fala Tamari bɛ, «I tanun na sigafe Timina a xa xurusee xabe maxabade.» ¹⁴ Tamari naxa a xa kaɗɛ donma rate a ma, a naxa a yatagi makoto mafelenyi ra, a sa dɔxɔ Enayima sode dɛ ra Timina kira xɔn. A nu bara a to, Selaha bara a gine dɔxɔde li, kɔnɔ Yuda mu Tamari fi a ma, a xa findi a xa gine ra.

¹⁵ Yuda to bara Tamari to kira dɛ ra, a yatagi makotoxi mafelenyi ra, a naxa a maɗɔxun langoe ra. ¹⁶ A naxa a fala a bɛ kira ra, «Won xɛɛ, won xa sa kafu.» A mu nu a kolonxi a xa mamadi nan a ra. Kɔnɔ Tamari naxa Yuda maxɔrin, «I munse fima

n ma won na kafu?» ¹⁷ A naxa a yaabi, «N si keren tongoma n ma xurusee ya ma, n fa a ra i xɔn ma.» Tamari naxa a yaabi, «Awa, sɛɛkɛ se nde lu n yi ra be sinden, beenun i fama si ra tɛmɛi naxɛ.» ¹⁸ A naxa a maxɔrin, «I wama n xa munse dɔxɔ i xɔn ma sɛɛkɛ ra?» Tamari naxa a yaabi, «I xa i xa tɔnxuma, a luuti, nun i xa yisuxuwuri so n yi ra.» A naxa na see so a yi ra, e fa kafu e boore ra. Tamari naxa tɛɛgɛ a xa di ma. ¹⁹ Tamari naxa gbilen a xɔnyi. A naxa a xa mafelenyi ba a xun ma, a man naxa a kaɗɛ gine donma ragoro a ma.

²⁰ Yuda naxa a boore Adulamaka xɛɛ si tide na gine ma, alako a xa fa see ra a naxan so gine yi ra seedeɗɔxɔya ra. Kɔnɔ a boore mu na gine to. ²¹ A naxa Enayima mixie maxɔrin, «Yi langoe gine naxan nu na Enayima kira ra, a na minden?» E naxa a yaabi, «Langoe yo mu na be.» ²² A naxa gbilen Yuda yire, a fa a fala, «N mu a lixi naa. Na longori mixie bara a fala n bɛ a langoe yo mu na na kira xɔn.» ²³ Yuda naxa a fala, «Na gine xa na see ragata. Won fan naxa won yetɛ rayaagi. N bara si rasanba a ma, kɔnɔ i mu a lixi naa.»

²⁴ Kike saxan dangi xanbi, mixi nde naxa a fala Yuda bɛ, «I xa mamadi Tamari bara findi langoe ra, a bara furi tongo a xa langoeɗa saabui ra.» Yuda naxa a fala, «Wo a ramini, a xa gan.» ²⁵ E nu fafe a ra tɛmɛi naxɛ, Tamari naxa xɛɛra rasanba a tanun ma, «Yi see mato naxan na n yi ra. Yi tɔnxuma, a luuti, nun yi yisuxuwuri findi mixi nan gbe ra naxan n nafuruxi. I lan nɛ i xa yi kanyi kolon.» ²⁶ Yuda naxa kolon soto na see xa fe ma. A naxa a fala, «A bara seriye rakamali dangife n tan na barima n mu a fixi n ma di Selaha ma.» Na xanbi, a mu a kolon gine ra sɔnɔn.

²⁷ Tamari nu di barima tɛmɛi naxɛ, e naxa a kolon a gulie nan na a furi. ²⁸ Di bari tɛmɛi, keren naxa a bɛlɛxɛ ramini. Di rasuxui naxa a bɛlɛxɛ suxu, a gɛsɛ gbeeli xiri a bɛlɛxɛ ra. A fa a fala, «Yi nan singe

barixi.» ²⁹ Kɔnɔ na diyɔre naxa a belexe raso, a xunya naxa bari. Di rasuxui naxa a fala, «I faxi senbe mundun na yi ki?» Yuda naxa a xili sa Peresi. ³⁰ Na xanbi, boore fan naxa bari gese gbeeli xirixi a belexe ra. Yuda naxa a xili sa Sera.

39

Yusufu na Potifari xɔnyi

¹ Sumayila bɔnsɔee to Yusufu xanin Misira, Misira mange kantamae xunyi Potifari naxa a sara konyi ra. ² Alatala nun Yusufu nan nu a ra. Yusufu nu fe naxan birin nabama a xa mange Misiraka xɔnyi, a birin nu fanma ne a yi ra. ³ A xa mange naxa a kolon a Yusufu nun Alatala na a ra, barima Alatala nu fe birin sɔneyama a be. ⁴ Potifari naxa jɛlexin a ra, a naxa a findi a xa banxi mixie xunyi ra. A naxa a harige birin taxu a ra.

⁵ Potifari to Yusufu findi a xa banxi nun a harige xunyi ra, Alatala naxa barake sa na Misiraka xa banxi ma Yusufu saabui ra. Alatala naxa barake sa Potifari xa banxi nun a xa xee birin ma. ⁶ Na nan a to, Potifari naxa a xa se birin taxu Yusufu ra. A tan mu nu fa a jɛngi saxi fefe xɔn ma, fo a nu donse naxan donma.

Mixi tofanyi nan nu lanxi Yusufu ma. ⁷ Temui nde to dangi, Yusufu xa mange xa gine ya naxa sin a i. A naxa a fala a be, «Fa be, won xa fa kafu.» ⁸ Yusufu naxa tondi, a fa a fala a xa mange xa gine be, «Kafi n naxa fa n ma mange xɔnyi a mu a jɛngi saxi fefe xɔn ma kɔre a xa banxi kui. A bara a harige birin taxu n na. ⁹ A xa banxi kui be, n tan nan dangi mixi birin na. A mu sese rafisaxi n be, fo i keren, ba i tan bara findi a xa gine ra. Yakɔsi, n fe jaaxi rabama munfe ra naxan findi yunubi fe ra Ala be?»

¹⁰ Kɔnɔ na gine naxa bira Yusufu xa fe dalili fɔxɔ ra. A nu a makatama lɔxɔe birin, kɔnɔ Yusufu naxa tondi e xa kafu. ¹¹ Lɔxɔe nde Yusufu naxa so banxi kui a xa wali rabade. Konyi gbete yo mu nu na banxi kui na

temui. ¹² Potifari xa gine naxa a suxu a xa donma ma. A nu fa a fala a be, «Won kafu!» Gine to Yusufu xa donma suxu, Yusufu naxa mini a xa donma kui a a lu gine belexe, a mini a gi ra tande.

¹³ Gine to bara a kolon a bara a gi, a xa donma lu a yi ra, a naxa mini tande, ¹⁴ a naxa a xa banxi konyie xili, a fa na donma masen e be, «Wo yi to, n ma xeme faxi Eburu naxan na, na nan wama won mayanfafe kɔota ra. A faxi ne n yire a muxu xa muxu sa, kɔnɔ n naxa sɔnxɔe rate. ¹⁵ Kabi n bara sɔnxɔe rate, a naxa a gi, a xa donma lu n yi ra. A naxa mini a gi ra tande.»

¹⁶ Potifari xa gine naxa Yusufu xa donma ragata han beenun a xa mange so temui. ¹⁷ A naxa na fe tagi raba a be, a naxe, «I faxi Eburu konyi xeme naxan na yi ki, a faxi ne a xa n mayanfa kɔota ra. ¹⁸ Kɔnɔ n to sɔnxɔe rate, a naxa a xa donma lu n yi ra, a naxa mini a gi ra tande. ¹⁹ I xa konyi na nan nabaxi n na.» Yusufu xa mange to a xa gine xa wɔyenyi me, ²⁰ a bɔne naxa te a jaaxi ra. A naxa Yusufu balan mange xa geelimanie nu na dennaxe.

²¹ Kɔnɔ menni fan, Alatala meeni ne a ma. A naxa a ragiri Yusufu nun geeli mange de xa fan. ²² Geeli mange naxa geelimanie taxu Yusufu ra. Fe naxan birin nu rabama, a nu dangima a tan nan ma. ²³ Geeli mange mu nu Yusufu xa wali xun matoma a ra, barima Alatala nun Yusufu birin na a ra. Alatala nu fe birin sɔneyama Yusufu be.

40

Yusufu na geeli

¹ Na dangi xanbi Misira mange xa walike naxan a jɛngi saxi a xa minse xɔn ma, a nun a xa taami-ganyi naxa fe nde raba naxan mu rafanxi e xa mange ma. ² Misira mange naxa xɔnɔ na walike firinyie ma, naxan jɛngi sama a xa minse xɔn ma a nun naxan a xa taami

ganma. ³ A naxa e suxu, e balan soori mange xa geeli kui, Yusufu nu na dennaxe. ⁴ Soorie xa mange naxa e taxu Yusufu ra, a xa meeni e ma.

E to saxanyi raba geeli kui, ⁵ naxan jengi sama mange xa minse xon ma, a nun naxan taami ganma mange be, nee naxa xiye sa geeli kui kee keren na. Kankan xa xiye nu wama fe nde nan masenfe a kanyi be. ⁶ Na kuye iba Yusufu naxa fa e yire, a naxa e li sunnunyi kui. ⁷ Na temui a naxa na Misira mange xa walike firinyie maxorin, naxee taxuxi a ra, «Munfe ra wo sunnuxi to?» ⁸ E naxa a yaabi, «Muxu bara xiye ndee nan sa, konɔ mixi yo mu na be naxan noma na fasaride.» Yusufu naxa a fala e be, «Wo mu a kolon Ala noma a fasaride wo be? Wo xiye fala n be.»

⁹ Naxan jengi nu sama mange xa minse xon ma, a naxa a xiye fala Yusufu be. A naxe, «N tan ma xiye kui, n weni bili nan to a tixi n ya i. ¹⁰ Salon saxan na a bili ma. A to fuga, a fuge naxa weni bogi moxie ramini. ¹¹ Misira mange xa weni sase suxuxi n yi ra. N naxa na weni bogi moxie ba, n naxa e bundu Misira mange xa weni sase kui, n fa a so a yi ra.» ¹² Yusufu naxa a fala a be, «Yi xiye yi nan fasarixi: Na salonyi saxan naxan na ki, a xi saxan nan masenxi. ¹³ Xi saxan dangi xanbi, Misira mange i xun nakelima ne, a man fa i ragbilen i walide fori. I man fama ne weni tonbili sode Misira mange yi ra alo i darixi a ra ki naxe. ¹⁴ Konɔ i naxa neemu n ma i na heeri soto temui naxe. I xa findi saabui ra n be, i xa n ma fe fala Misira mange be alako n xa mini geeli kui, ¹⁵ barima e n tongoxi noe nan na Eburu boxi ma. Be fan, n mu fefe rabaxi naxan a niyama n xa geeli soto.»

¹⁶ Naxan taami ganma mange be, a to bara a to Yusufu woyenyi naxan tagi rabaxi a boore be, a fanxi a be, a naxa a fala Yusufu be, «N tan fan xiye nde saxi. Debe saxan doxoxi n xun ma, taami fiixe na

e kui. ¹⁷ Debe naxan doxoxi a fari, taamiganyi donse naxan birin nafalama Misira mange be, a birin nu na a kui. Konɔ xonie nu fa na donse masakun naxan doxoxi n xun ma.» ¹⁸ Yusufu naxa a masen a be, «I xa xiye yi nan fasarixi: Na debe saxanyi naxan na ki, a xi saxan nan masenxi. ¹⁹ Xi saxan dangi xanbi, Misira mange i xunyi bolonma ne a de i. A i gbakuma ne wuri ma, xonie i sube masakun.»

²⁰ Xi saxan loxoe, Misira mange bari loxoe, mange naxa xulunyi belebele ti a xa walike be. Naxan jengi sama mange xa minse xon ma, a nun a xa taamiganyi, Misira mange naxa e xun nakeli walikee tagi. ²¹ Naxan jengi sama minse xon ma, a naxa a ragbilen a walide fori, alako a man xa minse so a yi ra. ²² Konɔ a naxa a xa taamiganyi gbaku wuri ma alo Yusufu nu bara a tagi raba ki naxe. ²³ Naxan jengi sama mange xa minse xa fe xon ma, a mu ratu Yusufu xa fe ma, a neemu a ma.

41

Misira Mange xa xiye

¹ Ne firin dangi xanbi, Misira mange naxa xiye nde sa. Na xiye kui a tixi xure de ra. ² A naxa ninge fate fanyi solofere to mini ra xure kui, e na pooge donfe kalee tagi. ³ Na dangi xanbi, ninge solofere gbete, naxee xosixi, nee naxa mini xure de ra boore ningee seeti ma. ⁴ Yi ninge xosixi solofere naxa yi ninge fate fanyi solofere don. Na nan lan Misira mange naxa xunu.

⁵ A to gbilen a sa ra, a man naxa xiye gbete sa. ⁶ Na xiye kui tonsoe solofere fanyi tixi bili keren ma. ⁷ Na dangi xanbi, tonsoe solofere gbete, naxee xun xurun, foye bara e ragan, e tixi boore tonsoe seeti ma. Yi tonsoe xunxurie naxa yi tonsoe rafexi fanyie don. Na nan lan, Misira mange naxa xunu. Na xiye nan na ki.

⁸ Na kuye iba, Misira mange boje nu minixi. A naxa mandurulae nun karamoxoe birin xili. A naxa na xiye masen e be, kononoxi yo mu soto e ya ma, naxan no a tagi rabade a be. ⁹ Na temui naxan a jengi sama mange xa minse xon ma, na naxa woyenyi tongo a fa a fala Misira mange be, «N nan ma kanari ya xaranma ne to loxo. ¹⁰ Temui dangixi, Misira mange xononoxi ne a xa konyie ma. A naxa n suxu, a n balan soori mange xa geeli kui, a nun naxan taami ganma mange be. ¹¹ A tan nun n tan, muxu birin xiye sa ne kee keren kui naxan tagi lan a xa raba. Kankan xa xiye nu wama fe nde masenfe a kanyi be. ¹² Soori mange xa Eburu konyi nde nan nu na geeli kui muxu ya ma. Muxu to na xiye fala a be, a naxa e birin fasari muxu be. Muxu xiye naxee saxi, a naxa kankan gbe fasari a be. ¹³ A birin dangi ne alo a xiye tagi raba muxu be ki naxe. Misira mange bara n tan nagbilen n walide fori, kononoxi a bara boore gbaku wuri ma.»

¹⁴ Misira mange naxa xerae xee Yusufu yire. E naxa a ramini geeli kui a ikorexi ra. E naxa a xunyi bi, e sose gbete ragoro a ma, e siga a ra Misira mange yire. ¹⁵ Misira mange naxa a masen Yusufu be, «N bara xiye nde sa. Mixi yo mu noxi a tagi rabade, kononoxi n bara a me i tan xiye tagi rabama e na naxan fala i be.»

¹⁶ Yusufu naxa Misira mange yaabi, «N tan mu a ra. Ala nan Misira mange xa xiye tagi rabama a be.»

¹⁷ Misira mange naxa a masen Yusufu be, «N ma xiye kui n tixi xure de ra. ¹⁸ N naxa ninge fate fanyi solofere to mini ra xure kui, e na nooge donfe kalee longori ra. ¹⁹ Na nan lan, ninge solofere gbete naxa te e xanbi ra, e xosixi han. E ganyanxori birin saxi kene ma. Han to n mu na ninge xosixi mooli to Misira boxi ma. ²⁰ Na ninge xosixi xun nakanaxie naxa na ninge solofere fate fanyi don. ²¹ Kononoxi na dangi xanbi, mixi yo mu no a

kolonde xa e bara e don. E xa xosi mu masara. Na nan lan, n naxa xunu.»

²² «Na temui n man naxa xiye gbete sa. Tonsoe rafexi fanyi solofere tixi bili keren ma. ²³ Na dangi xanbi tonsoe xunxuri solofere gbete, foye naxee raganxi, nee naxa mini booree seeti ma. ²⁴ Tonsoe ponpoe naxa na tonsoe solofere fanyi don. N bara na fala mandurulae be, kononoxi mixi yo mu no a fasaride n be.»

²⁵ Yusufu naxa a fala Misira mange be, «I xa xiye firinyi birin fe keren nan masenxi. Ala bara i rakolon fe ma a fama naxan nabade. ²⁶ Na ninge solofere fanyie nun na tonsoe solofere fanyie, je solofere nan masenxi na ki. Na tan xiye keren nan a ra. ²⁷ Na ninge xosixi xun nakanaxi solofere nun na tonsoe ponpoe solofere foye naxee raganxi, nee fan je solofere kaame nan masenxi.»

²⁸ «N xa nondi fala i be, Ala bara fe masen Misira mange be a fama naxan nabade. ²⁹ Yi je solofere naxan fafe yi ki, e findima je fanyi nan na Misira boxi be. ³⁰ Na na dangi, kaame je solofere gbete fama fade, won neemuma ne na fe fanyi birin na. Kaame boxi halakima ne. ³¹ Na findima fe magaaxuxi nan na, a lu alo sese fanyi mu nu raba yi boxi ma.»

³² «I yi xiye saxi ne doxo firin, barima Ala xa nate na a ra naxan mu kanama, a man mu buma a xa raba. ³³ Mange, yakosi a lanma i xa xaxilima fen naxan lonnixi. I xa Misira noe so na kanyi yi ra. ³⁴ Mange, i xa mixie sugandi naxee jengi fama sade boxi rawali xon ma yi je fanyi solofere bun ma. Boxi daxamui busali suuli yo suuli, e xa fa keren na mange xon ma, a xa a ragata. ³⁵ E xa donse birin malan, e xa a ragata tae kui Misira mange xa noe bun ma. ³⁶ Yi donse ragataxi fama Misira boxi ratangade kaame ma, naxan fama fade je solofere bun.»

³⁷ Na woyenyi naxa rafan Misira mange nun a xa mixi birin ma.

38 Misira mange naxa a fala e be, «Won noma mixi nde soto naxan luma alo yi xeme? Ala Xaxili na a be.» 39 Misira mange naxa a fala Yusufu be, «Ala bara na fe birin masen i be. Mixi yo mu na naxan xaxili fan alo i tan, a xa lonni man xa dangi i gbe ra. 40 I tan nan fama findide n ma banxi xunyi ra. N ma nama fama birade i xa yaamari nan foxo ra. N ma mange kibanyi nan tun n nadangixi i ra.»

41 Misira mange man naxa a fala Yusufu be, «A mato, n bara noe so i yi ra Misira boxi birin ma.» 42 A naxa a xa gbeti xurunde ba a belexe ra, a naxa a so Yusufu belexe ra. A naxa sose fanyi ragoro a ma. A naxa konmagore xema daaxi ragoro a kon ma. 43 A naxa a rate gise kui, naxan birama Misira mange ragise foxo ra. Soorie nu fa a fala e xui itexi ra nama be, «Wo xinbi sin!» Misira mange a xa mangeya taxu Yusufu ra na ki ne.

44 Misira mange man naxa a fala Yusufu be, «N tan nan mange ra, kon xa i mu yaamari fi naxan ma, fefe mu rabama Misira boxi ma.» 45 Misira mange naxa Yusufu xili sa Safanati Paneya. A naxa Potifera, On serexedube, xa di gine Asana, fi a ma. Yusufu naxa Misira boxi xun mato folo a ra. 46 Yusufu simaya nu bara je tongo saxan li, a fa Misira mange yire temui naxe.

Na temui Yusufu naxa keli Misira mange yire, a sa Misira boxi birin ipere. 47 Na je solofere fanyi kui, boxi birin naxa rawali. 48 Yusufu naxa donse birin malan naxan sotoxi na je solofere bun ma Misira boxi ma. A naxa donse ragata taae kui naxan sotoxi daaxa. 49 Yusufu naxa donse xori gbegbe malan, alo meyeniyi naxan na baa de ra. A naxa gbo ye han a mu na xasabi sebe sonon, barima mixi yo mu noma a konti kolonde.

50 Beenun kaame je sin temui, Yusufu xa gine Asana, On serexedube Potifari xa di gine, naxa di firin bari a be. 51 Yusufu naxa a

xa di singe xili sa Manasi. Na nan na ki, Ala bara a niya n bara nemu n ma toore birin ma, a nun n baba xa denbaya. 52 A naxa a xa di firin nde xili sa Efirami. Na nan na ki, Ala bara n findi di bari ra boxi ma n xun nu goroxi dennaxe.

53 Ne fanyi solofere naxa dangi Misira boxi ma. 54 Kaame je solofere naxa a li folo, alo Yusufu a tagi raba ki naxe. Kaame naxa din dunija birin na, kon baloe nu na Misira boxi tan ma. 55 Kaame to bara Misira boxi birin suxu, nama naxa sonxoe rate Misira mange ma baloe fe ra. Misira mange naxa a fala Misirakae birin be, «Wo siga a fala Yusufu be, a na fe naxan fala wo be, wo xa na raba.» 56 Kaame naxa din boxi birin na. Yusufu naxa donse malandee rabi, a naxa mengi sara Misirakae ma, barima kaame nu bara senbe soto Misira boxi birin ma. 57 Mixie nu fa keli yire birin, fafe mengi sarade Yusufu ma, barima kaame nu bara senbe soto dunija birin ma.

42

Yaxuba xa die sigafe Misira

1 Yaxuba to bara a me a mengi na Misira, a naxa a fala a xa die be, «Wo doxoxi munfe ra? 2 N bara a me a mengi na Misira. Wo goro, wo sa mengi sara won be alako won xa balo, won naxa fa faxes.»

3 Yusufu taara mixi fu naxa goro donse xori sarade Misira. 4 Yaxuba mu tin Bunyamin, Yusufu xunya, xa bira e foxo ra. A nu fa a fala, «N bara gaaxu fe naaxi naxa fa a soto.» 5 Isirayila xa die naxa siga mengi sarade, e nun mixi gbete ra naxee fan nu waxi mengi xon, barima kaame nu bara din Kanaan boxi birin na.

6 Yusufu nan nu findixi mange xungbe ra Misira. A tan nan nu mengi sarama mixi birin ma. Yusufu taarae naxa fa, e e yatagi rafelen boxi ma a ya i. 7 Yusufu to a taarae to, a naxa e kolon, kon a naxa a yete rasan e ma. A naxa woyen e be a xoxoxoe ra, «Wo kelixi

minden?» E naxa a yaabi, «Muxu kelixi Kanaan bɔxi nan ma, fafe donse sarade.» ⁸ Yusufu naxa a taarae kolon, kɔnɔ e tan mu kolon sɔtɔ a xa fe ma. ⁹ Yusufu naxa ratu a xa xiye ma, a naxan sa a taarae xa fe ra. A naxa a fala e be, «Bɔxi rabenyie nan na wo ra. Wo faxi yi bɔxi kobidee nan kolonde.»

¹⁰ E naxa a yaabi, «Ade. Mange, muxu faxi donse na tun sarade. ¹¹ Muxu birin, xeme keren xa die nan lanxi muxu ma. Mixi matinxinxie nan na muxu ra. Muxu na i xa yaamari bun ma, muxu mu findixi bɔxi rabenyie xa ra.» ¹² Yusufu naxa a fala e be, «Wule na a ra. Wo faxi bɔxi kobidee nan fende.» ¹³ E naxa a yaabi, «Muxu tan luxi alo i xa konyie. Muxu di fu nun firin nan a ra. Mixi keren ma die nan na muxu birin na Kanaan bɔxi ma. Muxu birin xunya na muxu baba yire, di keren tan bara laaxira.»

¹⁴ Yusufu naxa a fala e be, «N a kolon a bɔxi rabenyie nan na wo ra. ¹⁵ N wo matoma yi nan ma. Misira mange xili ra, wo mu kelima be danmi wo xunya mu fa. ¹⁶ Wo mixi nde xee wo ya ma a xa sa fa wo xunya ra. Wo tan donxɔee soma geeli ne. N fama wo xa woyenyi matode, n xa a kolon xa wo nɔndi falama, xa na mu Misira mange xili ra, bɔxi rabenyie nan na wo ra.» ¹⁷ A naxa e birin makankan han xi saxan.

¹⁸ Xi saxan lɔxɔe, Yusufu naxa a fala e be, «Xa wo bara n xui suxu, wo mu faxama, barima n gaaxuma Ala ya ra. ¹⁹ Xa mixi matinxinxie nan wo ra, wo mixi keren lu geeli kui, booree xa donse xanin wo xa denbayae xɔn ma, barima e na tɔɔre kui. ²⁰ Wo xa fa wo xunya ra n xɔn ma alako n xa a kolon xa nɔndi falee nan wo ra, na nan a toma wo mu faxama.» ²¹ Na temui, e nu fa a fala e boore be, «Iyo won tan nan yati fɔxi na won yete ma, barima won na won xunya xa yamaɔoxunyi to ne. A naxa won mayandi, kɔnɔ won jan mu a danxun. Na fe nan a toxi won na yi tɔɔre kui.»

²² Ruben to woyenyi tongo, a naxa a fala e be, «N na a fala ne wo be, wo naxa gbaloe fe raba na dimedi ra. Kɔnɔ wo mu tin wo tuli matide n na. Yakɔsi a haake nan won bonbɔfe yi ki.» ²³ E mu nu a kolonxi a Yusufu e xa xui mema, barima xui madangi nu na e tagi. ²⁴ Yusufu naxa a makuya e ra, a nu fa wa. Na dangi xanbi, a naxa fa woyende e be. A naxa Simeyɔn tongo e ya ma, a a sa geeli e ya xɔri.

²⁵ Yusufu naxa yaamari fi a xa walikɛe ma, e xa e xa bekie rafe donse xɔri ra, e xa e xa kobiri fan sa kankan xa bekie kui a nun e fande. Na naxa raba e be. ²⁶ Na temui Yusufu xa taarae naxa e xa mengi kote sa sofalee fari, e naxa siga. ²⁷ E to xide li, keren naxa a xa beki rabi alako a xa donse xɔri so a xa sofale yi ra. A naxa a xa kobiri to a xa beki kui. ²⁸ A naxa a fala a taarae be, «E bara n ma kobiri ragbilen n ma. A tan nan na n ma beki kui yi ki.» E bɔɔre naxa mini. E nu fa e boore maxɔrin kɔntɔfili kui, «Ala munse rabaxi won na yi ki?»

²⁹ E to so e baba Yaxuba yire Kanaan bɔxi ma, e naxa na birin dentɛge a be. ³⁰ E naxa a fala, «Xeme naxan na na bɔxi mange ra, a woyenxi ne muxu be a xɔɔxɔe ra. A man fa muxu findi mixie ra naxee faxi a xa bɔxi rabende. ³¹ Muxu naxa a fala a be, «Mixi matinxinxie nan na muxu ra, bɔxi rabenyie xa mu lanxi muxu ma. ³² Muxu di fu nun firin na a ra, muxu birin baba keren. Keren bara laaxira, muxu xunya na muxu baba fe ma Kanaan bɔxi ma.» ³³ Na xeme naxan na na bɔxi mange ra, a falaxi ne muxu be, «N wama a kolonfe ne xa mixi matinxinxie nan na wo ra. Wo mixi keren lu n yire be. Wo mengi xanin wo xa mixie xɔn, barima kaame na e ma. Wo siga, ³⁴ kɔnɔ wo man xa fa wo xunya ra n xɔn ma. N fama a kolonde na nan ma mixi matinxinxie nan wo ra, bɔxi rabenyie mu wo ra. Na temui, n wo xunya soma wo yi ra, wo man fa yuleya raba n ma bɔxi kui.» ³⁵ E to e xa bekie

ibagan, kankan naxa a xa kɔbiri to a xa beki kui. E tan nun e baba to na kɔbiri to, e birin naxa gaaxu.

³⁶ E baba Yaxuba naxa a fala e be, «Wo bara n nagan n ma die ra. Yusufu mu na fa, Simeyon fan mu na. Wo man waxi Bunyamin nan fan tongofe yi ki. Yi kote birin findixi n tan nan gbe ra.» ³⁷ Ruben naxa a fala a baba be, «Xa n mu Bunyamin nagbilen i ma, i xa n ma di firinyie faxes. Bunyamin so n yi ra, n man fama a ra.» ³⁸ Yaxuba naxa a yaabi, «Wo nun n ma di birin mu sigama, barima a taara bara faxes, a keren nan fa luxi. Xa fe nde sa a soto wo xa biyaasi kui, n ma simaya raponyi findima n be sunnunyi nan na wo foxi ra.»

43

Yaxuba xa die xa biyaasi firin nde

¹ Kaame senbe nu gboma nan tun Kanaan boxi kui. ² Yaxuba nun a xa denbaya to bara ge mengi birin donde e fa naxan na kelife ra Misira, Yaxuba naxa a fala a xa die be, «Wo man xa siga, wo xa sa donse nde sara won be.» ³ Yuda naxa a yaabi, «Misira mange a fala ne muxu be a fanyi ra, <Wo mu n yatagi toma xa wo nun wo xunya birin mu fa.> ⁴ Xa i bara tin muxu nun Bunyamin birin xa siga, muxu sigama ne, muxu sa donse sara i be. ⁵ Kono xa i mu tin na ra, muxu mu sigama, barima na xeme a fala ne muxu be, <Wo mu n yatagi toma xa wo nun wo xunya birin xa mu fa.>»

⁶ Na temui Isirayila naxa a fala, «Munfe ra wo fe kobi ilanxi n na a falafe na xeme be a xunya gbete na wo be?» ⁷ E naxa a yaabi, «Na xeme muxu maxorinxi ne a xoxoxe ra muxu bari ki ma. A nu fa a fala, <Wo baba man na simaya kui? Wo xunya nde na?> Muxu fan naxa a xa maxorinyi birin yaabi. Muxu joxo mu nu a ma, a falama, <Wo fa wo xunya ra.>» ⁸ Yuda naxa a fala a baba Isirayila be, «A lu muxu nun dimedi xa siga. Muxu xa siga, na temui won baloe sotoma ne won mu

faxes, i tan, muxu tan, a nun muxu xa die. ⁹ I ya ti n tan na. I fama a maxorinde n tan nan ma. Xa n mu fa a ra, n fa a ti i ya i, na kote bara findi n gbe ra i mabiri. ¹⁰ Yakosi, xa yi fe xa mu muxu rabuxi nu, muxu bara sige nun fa firin naba nu.»

¹¹ E baba Isirayila naxa a fala e be, «Yi nan to fa a ra, wo fan yi nan nabama. Wo boxi daxamui ndee sa kote alako wo xa na xeme sanba wuri dole, kumi, surayi, labunde, kusu, nun foote kansira. ¹² Wo xa mengi sare singe, wo naxan toxi bekie kui, a nun mengi gbete sare, wo xa na kɔbiri birin xanin wo xun. Temunde na findixi neemui nan na. ¹³ Wo wo xunya tongo, wo xa siga na xeme yire. ¹⁴ Ala Senbe Kanyi xa a niya na xeme xa kinikini wo ma, a xa wo xunya so wo yi ra a nun Bunyamin. Xa n tan fa ganma ne n ma die birin na, n bara yerese.»

¹⁵ Yaxuba xa die naxa na sanbasee yailan. E naxa mengi sare singe kɔbiri tongo, a nun e lanma e xa mengi gbete sara kɔbiri naxan na. E naxa siga Misira a nun Bunyamin, e sa e yete dentege Yusufu be. ¹⁶ Yusufu to Bunyamin to e ya ma, a naxa a fala a xa konyi be, «Yi xeme xanin n xonyi. I xa xuruse ndee faxes, i donse yailan, alako muxu xa muxu dege yire keren to yanyi ra.» ¹⁷ Yusufu xa konyi naxa a xa yaamari raba keren na. A naxa Yaxuba xa die xanin Yusufu xonyi. ¹⁸ Gaaxui naxa lu e ma a nu e xaninma temui naxe Yusufu xonyi. E nu fa a fala e boore be, «E na won xaninfe na kɔbiri nan ma fe ra, won naxan to won ma bekie kui. E fama ne dutunde won ma, e won ma sofalee tongo, e won findi konyie ra.»

¹⁹ Na kui e naxa e maso Yusufu xa banxi konyi ra, e naxa woyen a ra banxi sode de ra. ²⁰ E naxa a fala, «Yandi mange, muxu singe bara fa be nu donse sarade. ²¹ Kono muxu to muxu xide li gbilenfe ra muxu xonyi, muxu naxa muxu xa bekie rafulun, kankan naxa a xa kɔbiri to a xa beki kui na donse saraxi naxan

na. Yakósi muxu man bara fa na kóbiri ragbilende i ma. ²² Muxu bara fa kóbiri gbete fan na, alako muxu man xa donse gbete sara. Muxu mu a kolon mixi yo naxan na kóbiri saxi muxu xa bekie kui.»

²³ Mangé xa konyi naxa e yaabi, «Wo bóne xa sa, wo naxa gaaxu. Ala na a ra, wo baba Marigi Ala nan na harige fixi wo ma wo xa bekie kui. N tan yati nan wo xa kóbiri rasuxu.» Na temui a naxa Simeyon ramini e ma, ²⁴ a fa e raso Yusufu xonyi. A naxa ye so e yi ra, alako e xa e sanyie maxa. A naxa nooge so e xa sofalee yi ra donse ra. ²⁵ Yusufu taarae naxa sanbasee yailan, beenu Yusufu soma temui naxe yanyi ra, barima e nu bara a me e e degema naa ne.

²⁶ Yusufu to so banxi, e naxa a xa sanbasee so a yi ra, e e rafelen boxi ma a be. ²⁷ Yusufu naxa e maxorin xa e yalanxi. A man naxa e maxorin, «Wo baba forixi wo naxan xa fe fala n be, se mu a toxi? A man na simaya kui?» ²⁸ E naxa a yaabi, «I xa konyi muxu baba, sese mu a sotoxi. A man na simaya kui.» E man naxa e rafelen boxi ma a bun ma. ²⁹ Yusufu to a ya rakeli, a naxa a xunya Bunyamin to, a nga xa di. A naxa a fala, «Yi nan na wo xunya ra wo naxan xa fe fala n be?» Yusufu naxa a fala Bunyamin be, «N ma di, Ala xa hēri fi i ma.» ³⁰ A xunya xa fe kinikini naxa goro a sondonyi kui, wa xoli naxa a suxu. A naxa keli mafuren, a so a xide a nu fa wa.

³¹ Yusufu to ge a ya rafurukude, a naxa mini, a na mapoxunyi ba a ya ra. A naxa yaamari fi, «Wo donse itaxun.» ³² A xa walikee naxa a gbe sa a xati ma, e a taarae gbe doxo e xati ma, e Misirakae gbe fan doxo e xati ma, barima Misirakae nun Eburu mixie mu e degema yire keren. Misirakae xa naamunyi mu tinma na ra feo. ³³ Yusufu xa walikee naxa a taarae magoro a ya xori. E birin nu magoroxi a fori ki ma, keli di singe ma han dimedi. Yi fe naxa e birin kaaba. ³⁴ Yusufu to yaamari fi donse xa so e yi ra, Bunyamin xa

donse nu dangi a taarae gbe ra doxo suuli. E birin naxa e dege, e min, han e wasa.

44

Yusufu na a taarae matofe

¹ Yusufu naxa yi yaamari so a xa banxi walikee xunyi yi ra, a naxe, «Yi mixie xa bekie rafe donse ra e noma naxan xaninde. I man xa e xa kóbiri sa e xa bekie kui. ² I xa n ma ye minse gbeti daaxi fan sa e birin xunya donxoe xa beki kui, a nun a xa mengi sara kóbiri.» Yusufu fe naxan birin fala a xa walike be, a naxa a birin naba.

³ Kuye to iba geesege, Yaxuba xa die naxa siga, e nun e xa sofalee ra. ⁴ E naxa keli taa kui, konon beenun e xa makuya, Yusufu naxa a fala a xa walike be, «Keli, i siga na mixie foxo ra, i xa e suxu. I na e li, a fala e be, «Wo fe fanyi masaraxi fe kobi ra munfe ra? ⁵ Munfe ra wo n ma mangé xa ye minse gbeti daaxi se matose mupaxi? Na fe mooli mu fan.» ⁶ Mangé xa walike to e yire li, a naxa na birin fala e be. ⁷ E naxa a yaabi, «Mangé, i woyenma yi mooli ra munfe ra? Muxu tan, i xa konyie mu noma na mooli rabade. ⁸ Muxu kóbiri naxan to bekie kui Kanaan, muxu bara fa a ra. Munfe ra muxu gbeti, xa na mu a ra xesema, mupama i xa mangé xa banxi kui? ⁹ I na sese to muxu yi ra naxan findixi Misira mangé gbe ra, i xa na kanyi faxa, i xa muxu tan donxoe fan findi i xa konyie ra.»

¹⁰ Mangé xa konyi naxa a fala, «Na bara fan. Wo naxan falaxi yi ki, n fan bara tin na ra. N na se keren to mixi naxan yi ra, na tan bara findi n ma konyi ra, wo tan donxoe bara kisi.» ¹¹ E birin naxa e xa bekie ragoro mafuren, e naxa e rafulun. ¹² Mangé xa konyi naxa e fetenken folo fori ma a sa doxo dimedi ra. Na ye minse gbeti daaxi naxa to Bunyamin xa beki kui. ¹³ Na kui Yaxuba xa die naxa e xa donmae iboo. E birin naxa e xa kote baki sofalee fari, e man naxa gbilen taa kui.

14 Yuda nun a xunya to Yusufu xonyi li, e naxa e felen a bun bɔxi ma. 15 Yusufu naxa a fala e be, «Wo yi rabaxi munfe ra? Wo mu a kolon, mixi alo n tan a noma se matode fe birin ma?» 16 Yuda naxa a yaabi, «N munse falama n ma mange be? N lan n xa munse fala? Muxu noma fiixede di? Ala bara i xa konyie to fe kobi xun ma. Muxu bara findi n ma mange xa konyie ra, muxu tan nun yi ye minse gbeti daaxi toxi mixi naxan yi.» 17 Yusufu naxa a fala, «N mu noma na mooli rabade. Yi ye minse gbeti daaxi toxi mixi naxan yi ra, na nan na n ma konyi ra, konɔ wo tan, wo siga xaxilisa kui wo baba yire.»

18 Na xanbi Yuda naxa makore mange ra, a naxa a fala a be, «N bara i mayandi n ma mange, a lu n xa masenyi nde ti i be. I boɔe naxa te n tan i xa konyi xili ma, barima i luxi ne alo Misira mange. 19 A singe ra i muxu maxorin ne, fa a fala, «Wo baba na na? Wo xunya nde na na?» 20 Muxu naxa i yaabi, «Muxu baba forixi na na, a nun muxu xunya, a naxan sotoxi a xa xemeforija kui. Bunyamin taara bara faxesa, a keren nan fa luxi a nga xa die ya ma, a tan nan napan muxu baba ma.»

21 «I bara a fala muxu tan i xa konyie be, «Wo fa a ra n xon ma alako n xa a to n ya ra.» 22 Muxu naxa n ma mange yaabi, «Yi dimedi mu kelima a baba seeti ma, xa na mu a ra a baba faxesa ne.» 23 Konɔ i bara a fala i xa konyie be, «Xa wo nun wo xunya birin mu fa, n mu n ya tima wo be.» 24 Muxu to siga n baba yire, i xa konyi, muxu naxa mange xa dentege sa a be.»

25 «Na dangi xanbi, muxu baba man naxa a fala muxu be, «Wo siga, wo xa sa donse nde sara won be.» 26 Muxu naxa a yaabi, «Muxu mu noma sigade xa muxu nun muxu xunya birin mu a ra. Xa biyaasi lanma, fo muxu nun muxu xunya xa siga. Xa na mu a ra, yi xeme mu muxu rasenema.» 27 I xa konyi, n baba, a a fala ne muxu be, «Wo a

kolon n ma gine di xeme firin nan barixi n be. 28 Keren kelixi ne n xun ma, n joxo luxi a ma temunde sube nde bara a iboo, barima han yakosi n mu nu a to. 29 Xa wo yi di fan tongo n xun ma, fe jaaxi nde naxa a soto, n faxesa ne na sunnunyi ra n fate.»

30 «Yakosi xa n sa gbilen n baba yire, xa muxu nun yi dimedi birin xa mu a ra, 31 n baba faxesa ne, barima a nii luuti nan Bunyamin na. A na a to yi dimedi mu na muxu foxo ra, muxu tan i xa konyie bara e baba forixi faxesa sunnunyi ra a fate. 32 N tan i xa konyi, n dɔxoxi ne seke ra yi dimedi xa fe ra. N nu bara a fala n baba be, «Xa n mu gbilen a ra i yire, na bara findi n ma kote ra n ma dunijeigiri birin kui.»

33 «Yakosi n bara i mayandi, i xa tin n tan xa lu yi dimedi joxoe ra, n xa findi i xa konyi ra, alako yi dimedi nun a taarae birin xa siga. 34 N noma sigade n baba yire di, xa muxu nun yi dimedi birin xa mu a ra? N mu noma a lude sunnunyi xa n baba faxesa n ya xori.»

45

Yusufu a yete masenfe

1 Yusufu to mu nu wama wafe a xa konyie ya xori, a naxa e yamari e birin xa mini. Na kui, a nu a yete masenma a taarae be temui naxe, mixi gbete yo mu nu na naa.

2 Yusufu naxa wa a xui itexi ra, han Misirakae nun Misira mange xa mixi birin naxa na fe kolon. 3 Yusufu naxa a masen a taarae be, «Yusufu nan n na! N baba man na dunije?» Konɔ a taarae mu no a yaabide fefe ma. E de bara ixara, e gaaxu a ya ra.

4 Yusufu naxa a fala a taarae be, «N bara wo maxandi, wo xa wo maso n na.» E naxa e maso a ra. A naxa a fala, «N tan nan na Yusufu ra, wo xunya, wo naxan mati a xa findi konyi ra Misirakae be. 5 Yakosi wo boɔe naxa mini, wo naxa gaaxu, wo to bara n mati konyi ra, n saramae naxa fa n na yi bɔxi ma. Ala nan na ragirixi. A tan nan n xexi wo ya ra

alako n xa wo rakisi. ⁶ Wo bara a to, ñe firin nan yi ki kaame na bɔxi ma, kɔnɔ ñe suuli man luxi. Bɔxi mu rawalima, sansi mu xabama. ⁷ Ala n nasanbaxi ne wo ya ra, alako n xa bɔxi donse nde ragata wo be, wo xa nɔ balode maratange kui. ⁸ Wo tan xa mu faxi n na be. Ala na a ra. A tan nan n findi Misira mange baba ra, a xa banxi nun a xa bɔxi birin xa lu n ma yaamari bun ma.»

⁹ «Wo xulun, wo xa siga n baba yire. Wo xa a fala a be, «I xa di Yusufu yi nan falaxi, «Ala bara n findi Misira mange ra. I xa siga n yire, i naxa dugundi. ¹⁰ I fama lude Gosen bɔxi nan ma n fe ma, i tan, i xa die, i xa mamadie, i xa xurusee, nun i harige birin. ¹¹ Ñe suuli kaame man luxi. N i hayi birin fanma ne Gosen, alako i nun i xa denbaya naxa findi setaree ra.»»

¹² «Wo bara a to wo yete ya ra, n xunya Bunyamin fan bara a to, a n tan yati nan woyenfe wo be. ¹³ Wo xa n ma mangeya senbe tagi raba n baba be, n na naxan kui Misira bɔxi ma, a nun wo fe naxan birin toxi. Wo wo xulun, wo xa fa n baba ra han be.» ¹⁴ Yusufu naxa findigilin a xunya Bunyamin ma, e firin naxa wa a xɔrɔxɔe ra. ¹⁵ Yusufu naxa a taarae fan masunbu, e birin naxa wa. Na xanbi, a taarae naxa suusa woyende a be.

¹⁶ Misira mange naxa kolon soto a ma, a Yusufu taarae bara fa. Na naxa rafan Misira mange nun a xa mixi birin ma. ¹⁷ A naxa a masen Yusufu be, «A fala i taarae be, «Wo kote baki wo xa sofalee fari, wo xa siga Kanaan bɔxi ma. ¹⁸ Na temui wo xa gbilen wo nun wo baba nun wo xabile ra n yire. Se fanyi naxan birin na Misira bɔxi ma, n na a soma ne wo yi ra, wo man fa bɔxi daxamui fanyi don.» ¹⁹ I xa a fala i taarae be, «Wo xa Misira gisee xanin, wo xa wo baba, wo xa die, nun wo xa ginɛe baki e kui, wo xa fa e ra. ²⁰ Wo naxa mone sese xa fe ra, barima se fanyi naxan birin na Misira bɔxi ma, a findima wo gbe nan na.»»

²¹ Isirayila xa die naxa na raba. Yusufu naxa gisee so a taarae yi ra alo Misira mange a fala a be ki naxe. A naxa fandɛ fan so e yi ra e naxan donma kira ra. ²² A naxa donma fanyie fi a taarae birin ma. Kɔnɔ a kɔbiri kole keme saxan nan fi Bunyamin tan ma, a nun donma suuli. ²³ A naxa Misira daxamui fanyi baki sofale fu fari a baba xa sanbe. A man naxa donse xori, taami, nun fandɛ gbetɛe baki sofale ginɛ fu fari a baba xa biyaasi xa fe ra. ²⁴ Na dangi xanbi, a naxa a taarae lu e xa siga. A naxa a fala e be, «Wo naxa galanbu kira xon ma de!»

²⁵ E naxa keli Misira, e te Kanaan bɔxi ma e baba Yaxuba yire. ²⁶ E naxa a fala a be, «Yusufu mu faxaxi! A tan nan Misira bɔxi birin yamarima!» Yaxuba to na me, a mu nɔ lade na ra. ²⁷ Kɔnɔ e to Yusufu xa masenyi birin dentɛge a be, a ya fan naxa gisee to Yusufu naxee rasanbaxi a xaninfe ra, Yaxuba naxa seewa. ²⁸ Isirayila naxa a fala, «N bara ñelexin, n ma di Yusufu man na ñengife. Beenun n xa faxes, n fama ne a tode.»

46

Yaxuba sigafe Misira

¹ Yaxuba naxa a harige birin xanin a xun ma. A to Beriseeba li, a naxa serexe ba a baba Isiyaga Marigi Alatala be. ² Ala naxa Isirayila xili xiye kui, «Yaxuba, Yaxuba.» Isirayila naxa a ratin, «N tan nan ya.» ³ Ala naxa a masen a be, «N tan nan na Ala ra, i baba Marigi Ala. Hali i mu gaaxu sigafe ra Misira, barima n i findima si belebele nan na. ⁴ Won birin nan sigama Misira, n tan nan man fama i ragbilende be. Yusufu yati nan fama i yae ragalide i ñon temui.»

⁵ Na kui, Yaxuba naxa keli Beriseeba. Isirayila xa die naxa e baba Yaxuba, e xa die, a nun e xa ginɛe baki gisee kui, Misira mange naxee rasanba. ⁶ E naxa e xa xurusee tongo, a nun e se naxan

birin soto Kanaan boxi ma. Yaxuba naxa siga Misira a nun a bõnsõe birin. ⁷ A naxa a xa die nun a xa mamadie birin xanin a xun ma. A naxa siga a tan nun a bõnsõe birin.

⁸ Isirayila xa die xili nan ya naxee siga Misira.

Yaxuba nun a xa di xemee xa taruxui nan ya:

Yaxuba xa di singe lanxi Ruben nan ma.

⁹ Ruben xa die nan ya:

Hanoki, Palu, Heseron, nun Karimi.

¹⁰ Simeyõn xa die nan ya:

Yemuweli, Yamin, Ohadi, Yakin, Soxara, nun Soli.

Soli findi Kanaan ginε xa di nan na.

¹¹ Lewi xa die nan ya:

Gerison, Kohata, nun Merari.

¹² Yuda xa die nan ya:

Eri, Onan, Selaha, Peresi, nun Sera.

Kõnõ Eri nun Onan faxa Kanaan boxi nan ma.

Peresi xa die findi Heseron nun Hamuli nan na.

¹³ Isakari xa die nan ya:

Tola, Puwa, Yasubu, nun Simiron.

¹⁴ Sabulon xa die nan ya:

Seredi, Elon, nun Yaxaleeli.

¹⁵ Die nan na ki, Leya naxee bari Yaxuba bε Padan Arami.

A man naxa a xa di ginε Dina bari naa.

A xa di xemee nun di ginε

kõnti birin nalanxi mixi tongo saxan a nun saxan.

¹⁶ Gadi xa die nan ya:

Sefon, Hagi, Suni, Esibon, Eri, Arodi, nun Areli.

¹⁷ Aseri xa die nan ya:

Yimina, Yisiwa, Yisiwi, Beriya,

a nun e xunya ginεma Sera.

Beriya xa die findi Heberi nun Malakiyeli nan na.

¹⁸ Die nan na ki, Silipa naxee bari Yaxuba bε.

E birin nalanxi mixi fu nun senni.

Laban nu bara Silipa so a xa di ginε Leya yi ra.

¹⁹ Yaxuba xa ginε Raxele xa die nan ya:

Yusufu nun Bunyamin.

²⁰ Asena naxa di firin soto Yusufu be Misira boxi ma:

Manasi nun Efirami.

Asana nan lanxi On serexedube Potifari xa di ginε ma.

²¹ Bunyamin xa die nan ya:

Bela, Bekeri, Asibeli, Gera, Naaman, Eki, Rosi, Xupimi, Mupimi, nun Arade.

²² Die nan na ki, Raxele naxee bari Yaxuba bε.

E birin nalanxi mixi fu nun naani.

²³ Dana xa di nan ya:

Xusimi.

²⁴ Nafatali xa die nan ya:

Yaxaseeli, Guni, Yeseri, nun Silemi.

²⁵ Die nan na ki, Bila naxee bari Yaxuba bε.

E birin nalanxi mixi solofere.

Laban nu bara Bila so a xa di ginε Raxele yi ra.

²⁶ Yaxuba nun mixi naxee birin siga Misira,

a bõnsõe birin nalanxi mixi tongo senni nun senni,

bafe a xa die xa ginε ra.

²⁷ Yusufu di xemε firin nan bari Misira.

Yaxuba xabile naxan siga Misira boxi ma,

e kõnti birin nalanxi mixi tongo solofere.

²⁸ Yaxuba naxa Yuda xεε a ya ra Yusufu xõn ma, alako a xa kira yailan e bε sigafe ra Gosen. E to so Gosen boxi ma, ²⁹ Yusufu naxa a gise tongo, a naxa siga a baba Isirayila ralande naa. A to a li, a naxa findigilin a ma, a nu fa wa ra a xõnkuye ra. ³⁰ Isirayila naxa a fala Yusufu bε, «Hali n faxa fa, n bõnε bara sa barima n bara i yatagi to, i man na jengife.»

³¹ Yusufu naxa a fala a taarae bε, a nun a baba xa denbaya, «N xa siga, n xa sa a fala Misira mangε bε, <N taarae nun n baba xa denbaya naxee nu sabatixi Kanaan boxi ma, e birin bara fa n yire. ³² Yi mixie gõõrε kanyie nan e ra. E xurusee nan demadonma. E bara fa e xa gõõrε ra, sie, yεxεεε, ningee, nun

e harige birin.» ³³ Misira mange na wo xili temui naxe, a wo maxorinma ne wo xa wali ma. ³⁴ Wo xa a yaabi, «Muxu tan i xa konyie findixi xuruse maxurie nan na, kabi muxu dimedi temui han yakosi, alo muxu benbae nu a rabama ki naxe.» Na kui wo fama lude Gosen boxi nan ma, barima xuruse demadonyie rapaaxu Misirakae ma.»

47

Yaxuba sabatife Misira

¹ Yusufu naxa siga a sa a fala Misira mange be, «N baba nun n ngaxakerenyie bara fa Gosen kelife Kanaan boxi ma. E bara fa e xa xurusee nun e harige birin na.»

² A naxa a taara suuli ndee masen Misira mange be. ³ Misira mange naxa Yusufu taarae maxorin, «Wo wali mundun nabama?» E naxa Misira mange yaabi, «Muxu tan i xa konyie findixi xuruse demadonyie nan na, alo muxu benbae nu a rabama ki naxe.» ⁴ E man naxa a fala Misira mange be, «Muxu faxi ne, muxu xa lu yi boxi ma sinden, barima sexe mu na muxu xonyi kore xurusee naxan donma. Kaame bara din Kanaan boxi ra. Muxu bara i mayandi i xa muxu tan i xa konyie sago sa, muxu xa lu Gosen boxi ma.»

⁵ Misira mange naxa a fala Yusufu be, «I baba nun i taarae bara fa i foxo ra. ⁶ Misira boxi na i sagoe. Yire fanyi fen Gosen mabiri, i baba nun i ngaxakerenyie luma dennaxe. Xa i mixi matinxinxie kolon e ya ma, e sugandi e xa findi n ma xuruse demadonyie ra.»

⁷ Na dangi xanbi, Yusufu naxa a baba xanin Misira mange yire, a a masen a be. Yaxuba naxa duba Misira mange be. ⁸ Misira mange naxa Yaxuba maxorin, «I xa simaya ne yeri a ra yi ki?» ⁹ Yaxuba naxa Misira mange yaabi, «N ma simaya ne keme ne tongo saxan na a ra yi ki. N simaya dunke naxasixi nan sotoxi. A nan mu makorexi n benbae xa simaya xasabi ra.» ¹⁰ Yaxuba to duba Misira mange be, a naxa siga.

¹¹ Yusufu naxa boxi fanyi fi a baba nun a taarae ma, alo Misira mange a yamari ki naxe. E boxi naxan soto a tan nan fan Misira boxi birin be. A xili Ramesesi. ¹² Yusufu naxa meeni a baba, a taarae, nun a baba xa denbayae birin ma.

¹³ Na temui kaame nu bara senbe soto. Donse mu nu toma keli Misira boxi ma han Kanaan. Kaame naxa pama halaki. ¹⁴ Kobiri naxan birin nu na Misira nun Kanaan boxi ma, Yusufu naxa a masara mengi ra. A naxa na kobiri ragata Misira mange xa banxi kui.

¹⁵ Misirakae nun Kanaankae xa kobiri birin to jon, Misirakae naxa fa Yusufu yire e a fala, «Donse so muxu yi ra! A lanma muxu xa faha i ya xori? Muxu xa kobiri birin bara jon.» ¹⁶ Yusufu naxa e yaabi, «Wo fa wo xa xurusee ra, won xa a masara donse ra, barima kobiri mu na wo yi ra.» ¹⁷ E naxa fa e xa xurusee ra Yusufu xon ma. E xa soe, sie, yexee, ningee, nun sofalee, e nee birin masara Yusufu ma donse ra. A naxa donse taxun e ra e xa xurusee masare ra.

¹⁸ Na ne to dangi, e naxa fa a yire, e a fala a be, «Muxu mu noma muxu noxunde muxu xa mange ma. Kobiri yo mu na muxu yi ra. Muxu xa xuruse fan birin na muxu xa mange yi ra. Muxu gundie nun muxu xa boxie gbansan nan luxi muxu yi ra donse sare ra muxu xa mange be. ¹⁹ A lanma muxu xa faha i ya xori, muxu xa boxie xun xa rakana? Muxu nun muxu xa boxie masara donse ra, muxu xa findi Misira mange xa konyie ra, muxu xa boxie fan xa findi a gbe ra. Sansi xori so muxu yi ra muxu naxan nawalima, muxu xa balo alako muxu naxa faha, boxi fan naxa rabepin.»

²⁰ Na kui Yusufu naxa Misirakae xa boxi birin sara Misira mange be. Kaame xa xoxoxoe nu bara a niya e xa e xa boxi birin mati Misira mange ma. ²¹ Yusufu Misira pama birin findi konyie ra na ki ne. ²² Konso serexedubee tan mu e gbe

bɔxie sara, barima Misira mange nu hinnema e ra donse fe ra.

²³ Yusufu naxa a fala nama be, «N bara wo sara to a nun wo xa bɔxie Misira mange be. Sansi nan yi ki, wo xa bɔxie rawali. ²⁴ A xaba temui, wo a dɔxɔ suuli nde soma Misira mange nan yi ra. Dɔxɔ naani naxee luma, na findima sansi nun baloe nan na, wo tan, wo xa die, a nun wo xa mixi birin be.» ²⁵ E naxa a fala, «I bara muxu rakisi! Muxu bara muxu xa mange xa fe fanyi to a naxan nabaxi muxu be. Muxu findima Misira mange xa konyie nan na.» ²⁶ Yusufu naxa na findi seriye ra. Han to Misira bɔxi daxamui dɔxɔ suuli nde birin findi Misira mange nan gbe ra. Serexedubee xa bɔxie nan gbansan mu findixi Misira mange gbe ra.

²⁷ Isirayilakae naxa sabati Gosen Misira bɔxi ma. Na bɔxi naxa findi e gbe ra. E bɔnsɔe naxa gbo ye. ²⁸ Yaxuba je fu nun solofere nan naba Misira bɔxi ma. A xa simaya naxa je keme je tongo naani nun solofere li. ²⁹ Isirayila xa simaya to nu fa jonfe, a naxa a xa di Yusufu xili, a a fala a be, «Na kui, i xa i belexe dɔxɔ n tabe bunyi ra, i fa i kali n be fa a falafe ra, i mu n nagatama yi Misira bɔxi ma, i xa meeni n ma tinxinyi kui, i hinne n na. ³⁰ N na laaxira temui naxe, i xa n namini Misira, i sa n nagata n benbae xa gaburi yire.» Yusufu naxa a yaabi, «I naxan falaxi n be, n na rabama ne.» ³¹ Yaxuba naxa a fala, «I rakali n be.» Yusufu naxa a kali a be. Na temui Yaxuba naxa a felen a xa sade xunyi ra.

48

Yusufu xa die Manasi nun Eframi

¹ Na fe birin to bara dangi, e naxa a fala Yusufu be, «I baba mu yalanxi.» Yusufu naxa siga a baba yire, a nun a xa di xeme firinyie, Manasi nun Eframi. ² Mixi nde naxa a fala Yaxuba be, «I xa di Yusufu bara fa.» Isirayila naxa senbe raba, a keli, a dɔxɔ sade ma. ³ Yaxuba naxa a fala Yusufu be,

«Ala Senbe Kanyi mini ne n ma Lusi Kanaan bɔxi ma. A naxa barake sa n ma fe. ⁴ Ala naxa a fala n be, «N i findima dibari belebele nan na. N i xa die rawuyama ne, han e findi nama gbegbe ra. N yi bɔxi fima ne i bɔnsɔe ma, hali i dangi xanbi, a findi e gbe ra han dunija jon.»»

⁵ «Yakosi yi di firinyie, i naxee barixi Misira beenun n tan xa fa, n bara e findi n ma die ra. Eframi nun Manasi findima n tan nan gbe ra, alo Ruben nun Simeyon. ⁶ Kono i di naxee barima yee xanbi ra, i gbe lanxi nee nan ma. E fama lude e taarae nan bun ma e ke xa fe ra. ⁷ N to keli Padan, Raxele naxa fana n yi ra kira xon Kanaan bɔxi ma. A jonde mu nu makuya Efarata ra. N naxa a ragata menni, Efarata kira ra, dennaxe xili Beteleemu.»

⁸ Isirayila naxa Yusufu xa die mato, a fa a fala, «Ndee yee ra?» ⁹ Yusufu naxa a baba yaabi, «N ma di xeme na e ra Ala naxee fixi n ma be.» Isirayila naxa a fala, «I xa e maso n na, alako n xa duba e be.» ¹⁰ Yaxuba nu bara ge foride, a yae mu nu see igbema sonon. Yusufu to a xa die maso a ra, Isirayila naxa e masunbu, a findigilin e ma. ¹¹ Isirayila naxa a fala Yusufu be, «N mu nu laxi a ra, xa n i yatagi toma sonon, kono Ala bara a ragiri n bara i xa die fan to.» ¹² Yusufu naxa a xa die tongo a baba san ma, a fa a rafelen bɔxi fari.

¹³ Na dangi xanbi, Yusufu naxa a xa di firinyie tongo e belexe ma. A naxa Eframi suxu a yirefanyi belexe ra, Isirayila koola mabiri. A naxa Manasi suxu a koola belexe ra, Isirayila yirefanyi mabiri. A naxa e maso a ra. ¹⁴ Kono Yaxuba naxa a yirefanyi belexe sa Eframi xunyi fari naxan na dimedi ra. A naxa a koola belexe sa Manasi xunyi fari naxan na di singe ra. A nu a kolon a nu fe naxan nabama a belexe ra. ¹⁵ A naxa duba Yusufu be, a fa a fala, «Ala, n benbae Iburahima nun Isiyaga nere naxan ya xori, Ala naxan na n kantama ra, kafi n bari loxoe han to,

16 Ala naxan maleke xexxi n natan-
gade fe xoxoxe ma,
a xa barake sa yi dimæe xa fe.
Mixie xa e xili n xili ra,
e xa e xili n benbae Ibrahima nun
Isiyaga xili ra.
E bõnsõe xa wuya a gbegebe ra
dunija.»

17 Yusufu naxa a to a baba bara
a yirefanyi belexe sa Efirami xunyi
ma. Na fe mu rafanxi a ma. A naxa
a baba belexe suxu, a ba Efirami
xunyi ma, a fa a sa Manasi xunyi
ma. 18 Yusufu naxa a fala a baba be,
«N baba, na ki xa mu a ra, barima
yi nan na fori ra. I yirefanyi belexe
sama yi nan xunyi ma.» 19 A baba
naxa tondi, a fa a fala, «N ma di, n a
kolon, n a kolon. A fan fama findide
bõnsõe wuyaxi kanyi nan na. A fan
gboma ne, kono a xunya nan fama
gbode dangife a ra. A xunya bõnsõe
findima ne si wuyaxi ra.»

20 A naxa duba e be na loxoe, a fa a
fala, «Isirayilakae duba rabama wo
xilie nan na. E fama a falade, «Ala
xa i lu alo Efirami nun Manasi.» Na
kui a naxa Efirami ti yare Manasi be.

21 Isirayila naxa a fala Yusufu be,
«I bara a to, a gbe mu luxi n xa
laaxira, kono Ala tima ne i fanga ra,
a fa i ragbilen i benbae xa boxi ma.
22 N fama ke fide i ma dangi i taarae
ra. N boxi naxan nasuxu Amorikae
yi ra n ma santidegema nun n ma
xali saabui ra, n bara na fan sa i ke
fari.»

49

Yaxuba xa duba donxoe

1 Yaxuba naxa a xa die xili, a naxa
a fala e be, «Wo xa wo malan, n xa
fe fala naxan fama rabade wo be.»

2 «Yaxuba xa die, wo fa be,
wo xa wo tuli mati wo baba Isirayila
ra.

3 Ruben, i tan, n ma di singe,
i tan nan na n ma fonike di ra.
I bara findi fisamante ra lasiriya kui.
I senbe dangi birin na.

4 Kono i to findi xurutare nan na,
alo ye naxan susuma,
i mu fisamanteya sotoma sonon,

barima i bara i sa i baba xa sade ma
a nun i nanden.
Na bara findi seniyantareja ra.

5 Simeyon nun Lewi findixi ngaxak-
erenmae nan na.
Santidegema nan na e xa geresose
ra.

6 N mu soma e xa fefe ya ma,
n mu tinma doxode e xa malanyi,
barima e xa bojete kui e bara xemee
fafa,
e xa kalabantepa kui e bara tuurae
maxono fufafu.

7 N bara e xa bojete danka,
barima geregie nan e ra.
E naxan nabama, n bara na danka,
barima e ya ixara.
E bõnsõe mu luma yire keren Yax-
uba xonyi,
n e rayensenma ne Isirayila boxi ma.

8 Yuda, i xunya e i tan nan tantuma.
I fama ne xutu sotode i yaxuie ma.
I baba xa di xemee magoroma ne i
be.

9 Yuda, yete yore nan lanxi i ma.
N ma di, i baloma sube nan xun na.
I xinbie kuntanma ne alo yete.
Nde noma suusade a xa i rakeli?

10 Mange sawuri fama lude Yuda
bõnsõe nan yi.

Mixi yo mu mange sawuri bama a
yi,
beemanu tonxuma kanyi fama
temui naxe,
sie suyidima naxan be.

11 A xa sofale xirima weni bili nan
na,
a xa sofale yore xirima weni bili
fanyi nan na.

A xa donma nun a xa xinbeli donma
xama weni ye nan na.

12 A ya mapingixi alo weni,
A pinyi fixe alo xipe.

13 Sabulon fama sabatide baa de ne.
A findima wafu de nan na kunkuie
be.
A xa naaninyi luma ne Sidon nan
seti ma.

14 Isakari senbe gbo alo sofale,
naxan a sama goore firinyie tagi.

15 A saxi boxi naxan ma,

- yire fanyi nan a ra.
A tunki felenma ne kote bun ma,
a luma yaamari nan bun ma.
- 16 Dana a xa nama yamarima ne,
alo Isirayila bɔnsɔe nde.
- 17 A luma ne alo bɔximase kira xɔn
ma,
alo tanbalunbe sankira ra.
A na soe tingilinyi xin,
soe ragi birama ne a fari ma.
- 18 Alatala, n xaxili tixi i xa kisi ra.
- 19 Gadi, geresoe a gerema ne,
kɔnɔ a tan nan e raboronma a
tingilinyi ra.
- 20 Aseri xa bɔxi findima daxamui
fanyi yire nan na,
naxan findima mange daxamude ra.
- 21 Nafatali luma ne alo xeli gine
naxan na a gife,
a woyen fanyie falama ne.
- 22 Yusufu luma ne alo sansi burexe
neene,
naxan bogima a fanyi ra xure seeti
ma.
A salonyie tima tete nan xun.
- 23 Mixie naxa gere giri a ma,
e naxa xali woli a ma gere ra.
- 24 Kɔnɔ a xa xali senbe gbo,
a belexe fan xɔrɔxɔ
Yaxuba Marigi Ala Senbe Kanyi
saabui ra,
naxan findixi Isirayila kantama ra,
naxan luxi alo fanye.
- 25 I baba Marigi Ala fama i malide.
Ala Senbe Kanyi barake sama ne i xa
fe.
A koore barake fima ne i ma,
a bɔxi barake fi i ma,
a dibari barake ragiri i ma.
- 26 I baba xa dube dangi baloe nun se
fanyi birin na,
naxan kelima geya fari,
geya naxan tixi kafi dunipa fole.
Na barake birin xa lu Yusufu ma,
naxan findi a ngaxakerenyie xa
mange ra.
- 27 Bunyamin luma ne alo wulai bare
xaape.

A sube faxama geesege,
a a donxɔe don nunmare.»
28 Isirayila bɔnsɔe fu nun firinyie
nan na ki, a nun dube e baba naxan
nabaxi kankan be.
29 Na dube dangi xanbi, Yaxuba
naxa a jɔngu a xa die ma, a falafe
ra, «N fa sigafe n benba faxaxie nan
yire. N na faxesa, wo n nagata n
benbae ragatade, gaburi naxan na
Eferon Xitika xa xe yire, 30 Makipela
xe fonme ra, Mamire fe ma, Kanaan
bɔxi ma. Iburahima na xe saraxi
Eferon Xitika nan ma, alako na
xa findi a xa mixi ragatade ra.
31 Iburahima ragataxi menni ne, a
nun a xa gine Sara. Isiyaga fan
nagataxi menni ne a nun a xa gine
Rebeka. N tan fan Leya ragataxi
menni ne. 32 Na xe nun na fonme
naxan na naa, e saraxi Xitikae nan
ma.» 33 Yaxuba to bara ge a xa
woyenyi masende a xa die be, a naxa
a sa sade ma, a fa laaxira, a a benbae
li aligiyama.

50

Yaxuba xa jɔn fe

1 Yusufu naxa findigilin a baba
ma, a masunbu, a wama. 2 Na
dangi xanbi, Yusufu naxa yaamari fi
seribae ma e xa a baba fate sɔxɔ seri
ra, alako a fure naxa bɔrɔ. E naxa
na wali raba a baba Isirayila ra 3 xi
tongo naani bun ma e xa naamunyi
ki ma. Misirakae naxa a jɔnfe raba
xi tongo solofere bun.

4 Jɔn fe to bara ba a ra, Yusufu
naxa a fala Misira mange xa mixie
be, «N bara wo mayandi, xa n ma
fe rafan wo ma, wo xa n waxɔnfe
masen Misira mange be. 5 N baba
n nakali ne, a naxe, «N fa na faxafe
ne. I n nagatama gaburi nan kui n
naxan gexi Kanaan bɔxi ma.» Na kui
n wama sigafe ne n xa sa n baba
ragata. N na ge, n fama.»

6 Misira mange naxa a yaabi,
«Siga, i xa sa i baba ragata alo a
i rakalixi ki naxe.» 7 Yusufu naxa
siga a baba ragatade. A naxa siga a
nun Misira mange xa konyie, Misira
mange xa mixi xungbee, Misira

kuntigie, ⁸ a yete xa denbaya, a taarae, nun a baba xa denbaya. E xa dimedie nun e xa xurusee gbansan naxa lu Gosen boxi ma. ⁹ Soorie nun soe ragie naxa Yusufu mati e xa gisee kui. Nama belebele nan nu e ra.

¹⁰ E to Atadi lonyi li Yuruden naakiri ma, e naxa non fe belebele raba. Yusufu naxa binye fi a baba ma, a non fe xanin han xi solofere.

¹¹ Kanaankae naxa e nono doxo na maragate xon ma, naxan nabaxi Atadi xa lonyi ma. E naxa a fala, «Yi non fe findi fe belebele nan na Misirakae be.» Na nan a toxi e naxa «Misira Non fe» xili fala na yire xun Yuruden naakiri ma.

¹² Na kui, Yaxuba xa die naxa e baba waxonfe raba alo a a fala e be ki naxe. ¹³ E naxa a xanin Kanaan boxi ma, e naxa a ragata Makipela xa xe yire fonme kui, Iburahima xe naxan sara Eferon Xitika ma alako na xa findi mixi ragatade ra Mamire seeti ma. ¹⁴ Yusufu to ge a baba ragatade, a naxa gbilen Misira boxi ma, a nun a taarae nun mixi naxan birin a mati.

¹⁵ Yusufu taarae to bara a to e baba bara faxes, e naxa a fala, «Xa Yusufu fa won findi a gerefa ra, won fe naaxi naxan birin nabaxi a ra, a gbeponoma ne won ma.» ¹⁶ Na kui e naxa siga Yusufu yire, e a fala a be, «I baba yi nan falaxi muxu be beenun a xa faxes, a naxe, ¹⁷ <Wo yi fala Yusufu be, «N bara i maxandi, dije i taarae xa gbaloe fe ma a nun e xa yunubi, barima e bara fe naaxi raba i ra. N bara i maxandi, yakosi dije i baba Marigi Ala xa konyie ma.»»» E to na masenyi fala Yusufu be, a naxa wa. ¹⁸ A taarae naxa e felen a bun ma, e fa a fala, «Muxu tan nan ya, i xa konyie.»

¹⁹ Yusufu naxa a fala e be, «Hali wo mu gaaxu. Ala mu na n tan xa ra.

²⁰ Wo lan ne n xun wo naxa fe naaxi raba n na, konko Ala naxa a masara fe fanyi ra alako n xa fe rakamali pama nii ratangafe ra. ²¹ Yakosi hali wo mu gaaxu. N wo hayi birin fanma

ne nun wo xa die.» A xa woyenyi naxa e bonje sa.

Yusufu xa faxes

²² Yusufu naxa lu Misira, a tan nun a xa denbaya birin. A naxa je keme je fu soto simaya ra. ²³ Yusufu naxa a xa mamadie nun a tolobitee to, a xa di Efirami naxee soto. A naxa Manasi xa di Makiri xa die to, a nee tongo a gbe die ra. ²⁴ Yusufu naxa a fala a taarae be, «N fan na faxafe ne, konko Ala wo malima ne a fanyi ra. A fama ne wo tongode Misira, a wo xanin boxi ma a dennaxe laayidi tongo Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba be.» ²⁵ Yusufu naxa Isirayila xa die rakali, a fa a fala, «Ala na wo mali gbilenfe ra Kanaan boxi ma, wo xa n fure xanin naa.»

²⁶ Yusufu laaxira a je keme je fu nan ma. E naxa a fure soto seri ra alako a fate naxa boro, e a ragata fure kankira kui Misira boxi ma.

Tawureta Munsa Isirayila xa Yete Sotɔɛ Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayila xa taruxui fɔlɔxi Tawureta Munsa xa kitaabui singe nan kui, e naxan ma «Fe Fɔlɔ Fɔlɔ.» Na sora dɔnxɔɛ a masenma Isirayila sabatixi Misira bɔxi ma ki naxe Annabi Yusufu xa waxati.

Yusufu nun a taarae to faxa, Isirayila nun Misira xa defanyi naxa xurun fɔlɔ. A rapɔnyi Isirayila naxa findi Misira xa konyie ra. Misira mange naxa e rawali a jaaxi ra, e xa taae ti a be.

Kɔnɔ Alatala naxan mu nɛɛmuma a xa pama ma, a naxa Annabi Munsa xɛɛ Misira bɔxi ma alako Isirayila xa xɔɛya sɔtɔ. Ala naxa kaabanako magaaxuxi fu raba Munsa saabui ra, han Firawuna naxa Isirayila bɔnsɔɛ kerɩ. Isirayila to jɛɛ fɔlɔ, e naxa Xulunyumi baa li Misira bɔxi naaninyi ra. Firawuna nun a xa sɔɔrie naxa kata e sɔntɔde mɛnni, kɔnɔ Ala man naxa kaabanakoe raba, a kira rabi baa tagi Isirayilakae girima dennaxe. Firawuna xa sɔɔrie to bira e fɔxɔ ra, Ala naxa baa ragali e xun ma.

Naakiri ma Isirayila naxa jɛɛ fɔlɔ gbengberenyi ma sigafe ra Kanaan bɔxi ma, Ala dennaxe laayidixi e be. Kira xɔn ma a naxa a xa seriye fi Annabi Munsa ma Turusinina geya fari pama ya xɔri. Kɔnɔ a mu bu, pama naxa Ala xa seriye matandi, e kuye batu. Na nan a niya Ala naxa nate tongo e xa e jɛɛ gbengberenyi ma jɛ tongo naani bun ma, alako Ala matandi birin xa faxa kira xɔn beenu e xa die xa so Kanaan bɔxi ma.

Na jɛɛ kui Ala naxa lu e ya ma a xa hɔrɔmɔlingira saabui ra. A xa nɔɛ nu na na xun ma kɔɛ nun yanyi. E biyaasi tɛmɩ, e hɔrɔmɔlingira ragoro, Ala xa nɔɛ nu tixi e ya ra han a yire li e

yonkinma dennaxe. Na mɔɔli raba nɛ na jɛ tongo naani birin bun ma.

Yi kitaabui rapɔnma Annabi Munsa xa faxe nan ma. Beenun a xa laaxira, a naxa Isirayila pama taxu Yosuwe ra naxan fama e rasode Kanaan bɔxi ma.

Ala lufe a xa pama ya ma, a e xaran tinxinyi ra, a e makanta senbe ra, na birin findixi misaali nan na Ala xa pama be won ma waxati. Ala wama won xun tife kira fanyi ma sigafe ra ariyanna a won nasoma dennaxe. Ala xa won mali na biyaasi kui. *Amina.*

Tawureta Munsa Isirayila xa Yete Sotɔɛ

Isirayilakae xa konyiya Misira bɔxi ma

¹ Isirayila xa die xilie nan ya, naxee e baba Yaxuba mati Misira bɔxi ma, a nun e xa denbayae: ² Ruben, Simeyon, Lewi, Yuda, ³ Isakari, Sabulon, Bunyamin, ⁴ Dana, Nafatali, Gadi, nun Aseri. ⁵ Yaxuba xa die nun a xa mamadie nu lanxi mixi tongo solofere nan ma. A xa di Yusufu jan nu bara siga Misira. ⁶ Yusufu nun a ngaxakerenyie dangi xanbi, ⁷ Isirayilakae naxa yiriwa Misira bɔxi ma, e senbe nu luma xun masa ra.

⁸ Na waxati mange gbete nan nu na Misira xun ma, naxan mu Yusufu kolon. ⁹ A naxa a fala a xa pama be, «Wo a to, Isirayilakae yiriwaxi ki naxe, a bara findi kɔntɔfili ra won be. E bara dangi won na. ¹⁰ Won xa kɔɔta nde raba alako e naxa wuya sɔnɔn. Xa na mu, gere tɛmɩ, e fama nɛ kafude won yaxuie ma, e keli won xun ma.»

¹¹ Na kui, mange naxa e findi konyie ra, a wali xɔɔxɔɛ dɔxɔ e ma Pitomi nun Ramesesi taee tife ra. Misira mange Firawuna nu donse malanma na taee nan kui. ¹² Kɔnɔ wali xɔɔxɔɛ nu dɔxɔma e ma ki naxe, e man nu sigama gbo ra na ki nɛ, han Misirakae bɔjɛ naxa rapaaxu e ma Isirayilakae xa fe ra.

¹³ Misirakae naxa e rawali a jaaxi ra. ¹⁴ E naxa e tōōō wali xōōōōe ra alo biriki bōnbofe nun xēe rawalife. E naxa konyiya jaaxi dōōō e ma.

¹⁵ Misira mange naxa Isirayilakae xa dirasuxuie Sifira nun Puwa yamari, ¹⁶ «Wo na Isirayila ginē xa di rasuxu, xa xēmē nan a ra, wo a faxa keren na. Xa ginē nan a ra, wo xa a lu a xa balo.» ¹⁷ Kōōō dirasuxuie to nu gaaxuma Ala ya ra, e mu nu Misira mange xa yaamari rabatuma. E naxa di xēmēmae lu e xa balo. ¹⁸ Mange naxa dirasuxuie xili, a naxa e maxōrin, «Munfe ra wo di xēmēe luma, e xa balo?» ¹⁹ Dirasuxuie naxa Firawuna yaabi, «Isirayila ginēe sēnbē gbo Misira ginēe bē. Beenu dirasuxui xa e yire li, e jan bara di bari.» ²⁰ Ala naxa hinne na dirasuxuie ra. Isirayila nama naxa wuya dangife a singe ra. ²¹ Dirasuxuie to gaaxu Ala ya ra, Ala naxa die fi e fan ma.

²² Na tēmui, Firawuna naxa a xa nama birin yamari, «Wo Isirayilakae xa diyōre xēmēe woli Nili xure ma, kōōō wo e xa di ginēe tan lu, e xa balo.»

2

Munsa mōfe Misira

¹ Xēmē nun ginē nde naxa e boore futi, e birin fatan Lewi bōnsōe nan na Isirayilakae ya ma. ² Na ginē naxa tēēge, a di xēmē bari. A to a to di fanyi nan nu a ra, a naxa a nōxun kike saxan. ³ A to mu nu nōma a nōxunde sōōōn, a naxa kōlime debe maso dole ra, a diyōre sa a kui, a fa debe dōōō Nili xure ma yoforoe tagi. ⁴ Na diyōre taara ginēma nu tixi yire nde, a ya tixi a xunya ra, alako a xa a kolon fe naxan fama na lide. ⁵ Firawuna xa di ginē naxa goro Nili xure ma a maxade. A to debe to yoforoe tagi, a naxa a xa konyi ginē nde xēe a tongode. ⁶ A to a rabi, a naxa di xēmē to a kui, a wafe. A naxa kinikini a ma, a fa a fala, «Isirayilaka nde xa di na a ra!»

⁷ Na tēmui, diyōre taara naxa Firawuna xa di ginē maxōrin, «N xa

sigā Isirayila dingē nde xili i bē, a xa fa xijē fi a ma?» ⁸ Firawuna xa di ginē naxa a yaabi, «Iyo.» Diyōre taara naxa sigā, a sa diyōre nga xili. ⁹ Firawuna xa di ginē naxa a fala diyōre nga bē, «Yi diyōre xanin, i xa xijē fi a ma n bē. N i sare fima nē.» Diyōre nga naxa diyōre tongo, a xijē fi a ma. ¹⁰ Diyōre to mō, a nga naxa a xanin Firawuna xa di ginē xōn ma, a findi na xa di ra. A to a raminixi ye nan xōōra, a naxa a xili sa Munsa, naxan falaxi «minife» Eburu xui ra.

Munsa sigafe Madiyan

¹¹ Munsa to fonikēya rakamali, a naxa sigā a ngaxakerenyie yire, a xa e xun mato a ra e xa wali xōōōōe kui. A to a ngaxakerenyie yire li, a naxa Misiraka nde to Isirayilaka nde bōnbo ra. ¹² A to mu mixi yo to na longori, a naxa na Misiraka faxa, a fa a fure nōxun mēyenyi kui. ¹³ Na kuye iba, Munsa man naxa mini, a Isirayilaka firin to sōōōō ra. A naxa mixi maxōrin nōndi mu na naxan bē, «I bariboore bōnbofe munfe ra?» ¹⁴ A naxa a yaabi, «Nde i findixi mange nun kiitisa ra muxu xun ma? I wama n fan faxafe nē, alo i na Misiraka faxa ki naxē?» Munsa naxa gaaxu. A naxa a fala a bōjē ma, «N naxan nabaxi a bara kolon.»

¹⁵ Firawuna to a kolon Munsa naxan nabaxi, a naxa kata Munsa faxade. Kōōō Munsa naxa a gi Firawuna ma, a sa sabati Madiyan bōxi ma. Munsa to sigā naa, a naxa kōlōnyi nde li, a fa dōōō a xa a malabu. ¹⁶ Madiyan serexēdube xa di ginē solofere naxa fa ye bade na kōlōnyi yire e baba xa xurusee bē. ¹⁷ Kōōō xuruse dēmadonyi ndee fan naxa fa, e naxa wa na ginēe kerife. Munsa to na to, a naxa keli, a na ginēe xun magere so, a fa ye fi e xa xurusee ma.

¹⁸ Na ginēe to gbilen e baba Reyuweli yire, a naxa e maxōrin, «Munse a niyaxi wo gbilenxi sinanyi ma to?» ¹⁹ E naxa a yaabi, «Misiraka nde bara muxu ratanga xuruse dēmadonyi kobie ma, a man fa ye ba won ma xurusee bē.»

20 Reyuweli naxa a xa di ginɛe maxɔrin, «A na minden? Wo a luxi naa munfe ra? Wo sa a xili, wo donse so a yi ra.»

21 Munsa naxa tin sabatide Reyuweli xɔnyi. Reyuweli naxa a xa di ginɛ Sipora fi Munsa ma, a xa a dɔxɔ. 22 Sipora naxa di xeme bari a bɛ. Xɔɲɛ nan to lanxi Munsa ma na bɔxi ma, a naxa a xa di xili sa Gerisomi, naxan wama a falafe, «Xɔɲɛ nan n na yi bɔxi ma.»

23 Nɛ wuyaxi dangi xanbi, Misira mange naxa faxa. Isirayilakae nu e mawafe Ala bɛ e xa konyiya xɔrɔxɔe xa fe ra. Na maxandi naxa Ala li. 24 Ala naxa e wa xui mɛ. A naxa ratu a xa saatɛ ma naxan xirixi a tan nun Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba tagi. 25 Na kui Ala naxa a ya rafindi Isirayilakae ma, a xa a ɲengi sa e xɔn ma.

3

Munsa xa xɛɛɔaya

1 Munsa bitanyi Yetiro nan nu na Madiyan sɛrɛxɛdubɛ ra. Munsa naxa Yetiro xa xurusee xanin wula i yire makuye, han a sa Ala xa geya Xorebe li. 2 Mɛnni Alatala xa malekɛ naxa mini a ma wuri bili lanmadi ma, naxan radɛxɛxi. Munsa naxa a mato, tɛ nu na na wuri bili ma, kɔnɔ wuri bili mu ganxi. 3 Munsa naxa a fala a yetɛ ma, «N xa n makɔrɛ yi kaabanako ra, n xa a kolon munfe ra wuri bili lanma mu ganxi.»

4 Alatala to Munsa to a makɔrɔxi wuri bili ra alako a xa a igbɛ, a naxa a xili kelife na wuri bili ma, «Munsa, Munsa!» Munsa naxa a ratin, «N tan nan ya.» 5 Ala naxa a masen a bɛ, «I naxa i makɔrɛ be ra. Sankirie ba, barima i tixi yire seniyeɲxi nan ma.» 6 A man naxa a masen, «I baba Marigi Ala na n tan na, Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba Marigi Ala.» Munsa to na mɛ, a naxa a yatagi makoto, barima a nu gaaxuxi Ala matofe ra.

7 Alatala man naxa yi masenyi ti Munsa bɛ, «N bara n ma ɲama xa tɔɔrɛ to Misira bɔxi ma. N bara e wa xui mɛ e xa konyiya kui. N ɲengi

saxi e xa tɔɔrɛ xɔn ma. 8 N goroxi na nan ma, n xa fa e bade Misirakae yi ra, n xa e raso bɔxi fanyi ma, lude gbegbe na dennaxɛ. Xɲɛ nun kumi gbo naa, Kanaankae, Xitikae, Amoriakae, Perisikae, Hiwikae nun Yebusukae xɔnyi. 9 Yakɔsi Isirayilakae wa xui bara n li. N man bara ɲaxankatɛ to Misirakae naxan dɔxɔfe e ma. 10 Siga, n bara i xɛɛ Firawuna xɔn, i xa n ma ɲama Isirayila ramini Misira.»

11 Munsa naxa a fala Ala bɛ, «Mixi mɔɔli mundun na n tan na, n xa siga Firawuna ma Isirayilakae raminife ra Misira?» 12 Ala naxa a yaabi, «Won birin na a ra. I na gɛ ɲama raminide Misira bɔxi ma, wo fama n batude yi geya nan fari. Na findima tɔnxuma ra, fa a fala, n tan yati nan i xɛɛxi.»

13 Munsa naxa a fala Ala bɛ, «N na sa a fala Isirayilakae bɛ, <Wo benbae Marigi Ala nan n xɛɛxi wo ma,> e fa sa n maxɔrin i xili ma, n yaabi mundun fima e ma?» 14 Ala naxa a masen Munsa bɛ, «N na <naxan na> na. I xa Isirayilakae yaabi, <Ala naxan na, a bara n xɛɛ wo ma.>» 15 Ala man naxa a masen Munsa bɛ, «I fama wɔyɛnde yi ki nɛ Isirayilakae bɛ, <Wo benba Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba Marigi Alatala, Ala naxan na, na nan n xɛɛxi wo ma.> N xili nan na ki abadan, n wama mixi birin xa n xili na ki nɛ tɛmɔi birin. 16 Sa Isirayila kuntigie malan, i a fala e bɛ, <Wo benba Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba Marigi Alatala bara mini n ma. A bara a masen n bɛ, «N bara fe to e naxan dɔxɔfe wo ma Misira. 17 N bara natɛ tongo wo raminife ra Misira wo xa tɔɔrɛ kui. N xa wo xanin Kanaankae, Xitikae, Amoriakae, Perisikae, Hiwikae, nun Yebusukae xɔnyi, xɲɛ nun kumi xeɛma dennaxɛ.»>>

18 «Isirayila kuntigie na gɛ i xui ramede, wo sigama nɛ Misira mange yire a falafe ra, <Isirayilakae Marigi Alatala bara fa muxu fɔxɔ ra. I xa muxu sago sa muxu xa fɛɛɲɛn saxan ɲɛrɛ raba gbengberenyi ma,

alako muxu xa serexee ba muxu Marigi Alatala be.»¹⁹ N a kolon Misira mange mu tinma wo lude wo xa siga, xa n mu n senbe masen a be.²⁰ Na kui n fe magaaxuxie rabama ne Misirakae ra, n e tɔɔɔ kaabanakoe ra. Na dangi xanbi, e xa mange tinma ne wo xa siga.²¹ N man a ragirima ne Misirakae xa wo ki, alako wo naxa siga wo belexe igeli ra.²² Isirayila gine birin xa e dɔxɔboore Misirakae makula yirabase gbeti nun xɛema daaxie ra, a nun sosee, wo naxee soma wo xa die ma. Na kui wo harige bama ne Misirakae yi ra.»

4

Alatala a senbe masenfe Munsa be

¹ Munsa naxa Alatala maxorin, «Xa Isirayilakae mu sa la n ma masenyi ra, e fa a fala, «Alatala mu minixi i ma feo,» n munse rabama fa?»² Alatala naxa a maxorin, «Munse na i belexe na ki?» A naxa a yaabi, «N ma yisuxuwuri.»³ Alatala naxa a yamari, «A woli bɔxi.» A to a woli bɔxi, na naxa mafindi bɔximase ra, Munsa fa a gi a ya ra.⁴ Alatala naxa a masen a be, «I belexe itala i xa a suxu a xuli ma.» Munsa naxa a belexe itala. A to a suxu a belexe ra, na naxa findi yisuxuwuri ra.

⁵ Alatala naxa a masen a be, «Na findima tɔnxuma ra e be, fa a fala, e benba Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba Marigi Alatala bara mini i ma.»⁶ Na dangi xanbi, Alatala man naxa a masen a be, «I belexe sa i kanke ma i xa donma bun ma.» A to na raba, a fa a ramini, kune a belexe rafiixexi.⁷ A man naxa a yamari, «I man xa i belexe sa i kanke ma i xa donma bun ma.» A to na raba, a belexe naxa yalan keren na.⁸ Alatala naxa a masen a be, «Xa Isirayilakae mu la i xui ra, xa na mu a ra na tɔnxuma singe ra, temunde e fama ne lade i ra na tɔnxuma firin nde xa fe ra.»⁹ Xa e mu la i xui ra na tɔnxuma firinyie xa fe ra, i xa ye

tongo Nili xure, i a rafili bɔxi ma. A findima ne wuli ra keren na.»

¹⁰ Munsa naxa Alatala yaabi, «N Marigi, i a kolon i xa konyi mu fata wɔyende. N nenyi binya n de i kabi n dimedi temui. To masenyi mu na fe masaraxi.»¹¹ Alatala naxa a masen a be, «Nde mixi nenyi rake-lima? Nde mixi findima boboe ra, xa na mu tulixori? Nde mixi findima ya kanyi ra, xa na mu dɔnxui? N tan Alatala xa mu a ra?»¹² Siga. N i malima masenyi tide. N masenyi yati rasoma ne i de i, i naxan tima.»¹³ Munsa naxa a yaabi, «N Marigi, yandi, mixi gbete xee.»

¹⁴ Na kui Alatala naxa xɔnɔ Munsa ma. A naxa a masen a be, «I taara Haruna go? Lewi bɔnsɔe mu a ra? N a kolon, na tan fata wɔyende. A jan na fafe i ralande. A sɛwama ne i tofe ra.»¹⁵ I masenyie tima ne a be, a naxan falama jama be. N wo firin malima na kui. N a masenma wo be wo lan wo xa naxan fala.¹⁶ Haruna i xui madangima jama be, alɔ namipɔnmɛ Ala xui madangima ki naxe.¹⁷ I xa i xa yisuxuwuri tongo. I kaabanako birin nabama a tan na.»

Munsa gbilenfe Misira

¹⁸ Na temui Munsa naxa gbilen a bitanyi xɔnyi, a a fala a be, «N wama sigafe ngaxakerenyie yire Misira bɔxi ma, n xa a kolon e xa fe na ki naxe.» Yetiro naxa a yaabi, «Siga bɔɔesa kui.»

¹⁹ Alatala nu bara a masen Munsa be Madiyan bɔxi ma, «I xa gbilen Misira. Naxee nu wama i faxafe, nee birin bara faxesa.»²⁰ Na kui Munsa naxa a xa gine nun a xa die baki sofalee fari, e gbilen Misira. Munsa naxa a xa yisuxuwuri fan xanin, Ala naxan ma fe fala a be.

²¹ Alatala naxa yi masenyi ti Munsa be, «I na gbilen Misira, i xa kaabanako birin naba Firawuna ya i, n naxee saxi i sagoe. Na temui n tan nan a xaxili raxɔɔɔɔma, alako a naxa tin n ma jama bepinde.»²² I xa a fala Firawuna be, «Alatala xui nan ya, Isirayila, n ma di singe nan

a ra. ²³ N bara i yamari i xa a beɲin alako a xa siga n batude. I to bara tondi na ra, n i xa di singe faxama ne.»

²⁴ Munsa to nu na biyaasi kui sigafe ra Misira, Alatala naxa mini a ma kɔe ra, a xa a faxes, ²⁵ kɔɔ Munsa xa gine Sipora naxa a xa di xeme sunna geme xepenxi ra, a na soli sa a sanyi ma. A naxa a fala, «N ma mɔri nan i ra, muxu nun naxan wuli keren.» ²⁶ Na kui Alatala naxa Munsa lu na. Sipora xa masenyi, «N ma mɔri nan i ra, muxu nun naxan wuli keren,» a nu wama sunne wuli nan xa fe falafe.

²⁷ Alatala naxa a masen Haruna be, «I xa siga Munsa ralande gbengberenyi ma.» A to naralan Munsa ra Ala xa geya ma, a naxa a sunbu.

²⁸ Munsa naxa Alatala xa xeraya birin ya ba a be. A naxa na kaabanako fee fan fala a be, Ala naxan fixi a ma a rabafe ra.

²⁹ Munsa nun Haruna to Isirayilakae li, e naxa Isirayila fori birin malan. ³⁰ Haruna naxa dentegɛ sa e be Alatala naxan masenxi Munsa be. A naxa kaabanakoe fan naba pama ya xɔri. ³¹ Nama naxa la na birin na. E to a kolon a Alatala pengi saxi Isirayilakae xɔn ma e xa tɔɔre kui, e naxa e igoro bɔxi, e suyidi Ala be.

5

Munsa nun Haruna sigafe Firawuna yire

¹ Na dangi xanbi, Munsa nun Haruna naxa siga Firawuna yire. E naxa a fala a be, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya, «N ma pama beɲin, alako e xa siga n ma sali rabade gbengberenyi ma.»

² Firawuna naxa yi maxorinyi ti, «Nde tan na na Alatala ra, n lan n xa naxan xa yaamari rabatu Isirayila beɲinfe ra? N mu Alatala kolon! Na kui, n mu nɔma a lude Isirayila xa siga fefe ma!»

³ E naxa a fala a be, «Isirayila Marigi Ala bara fa muxu fɔxɔ ra. A lu muxu xa biyaasi xi saxan gbengberenyi yire, alako muxu xa serexɛ

ba muxu Marigi Alatala be, xa muxu mu na raba muxu sontoma ne wuganyi ra, xa na mu santidegema ra.» ⁴ Misira mange naxa e yaabi, «Munsa nun Haruna, munfe ra wo wama pama bafe wali de i? Wo siga wo xa wali ra. ⁵ Yi pama to bara gbo ye yi bɔxi ma, wo wama e xa wali nan xun nakanafe fa.»

⁶ Na loxɔe Firawuna naxa konyie xa mangɛe nun wali xunyie yamari, ⁷ «Wo naxa sɛxe so Isirayila pama yi ra sɔɔn, e naxan malanma boora ra e biriki bɔnbɔma temui naxe. Yakɔsi e xa na sɛxe fen e yete ra. ⁸ E dari biriki xasabi naxan bɔnbɔ ra, wo naxa sese ba na ra. Fuyante nan e ra. Na nan a ra, e a falama, «Muxu xa siga serexɛ bade muxu Marigi Ala be.» ⁹ Wo xa nde sa e xa wali xun ma, alako e naxa yanfa wali ma madaxui woyenyi xa fe ra.» ¹⁰ Konyi xa mangɛe nun wali xunyie naxa a fala Isirayila pama be, «Firawuna naxe a a mu sɛxe soma wo yi ra sɔɔn. ¹¹ Wo xa siga na fende wo yete ra. Wo xa a kolon sese mu bama wo xa wali kote ra.»

¹² Na kui pama naxa yensen Misira bɔxi sɛxe xabade. ¹³ Mangɛe nu e ragbatama ne, e nu fa a fala, «Wo xa wo xa wali rapɔn loxɔ yo loxɔ alo a singe, sɛxe nu soma wo yi ra temui naxe.» ¹⁴ Firawuna xa mixie nu fa Isirayilakae bɔnbɔ naxee nu tixi wali xunyie ra. E nu fa e maxorin, «Munfe ra xoro nun to, wo mu biriki xasabi bɔnbɔxi alo wo darixi a ra ki naxe?»

¹⁵ Isirayila wali xunyie naxa siga e mawade Firawuna xɔn a falafe ra, «I na yi mɔoli rabafe muxu tan i xa konyie ra munfe ra? ¹⁶ E mu sɛxe yo soma muxu yi ra, kɔɔ e a falama a muxu xa biriki bɔnbɔ! I xa mixie na muxu tan i xa konyi bɔnbɔfe, kɔɔ e tan nan wali kanaxi.» ¹⁷ Firawuna naxa e yaabi, «Fuyantee nan wo ra. Na nan a toxi wo a falama, a wo xa siga serexɛ bade Alatala be. ¹⁸ Wo siga walide! Sɛxe yo mu soma wo yi ra, sese man mu bama wo xa biriki konti ra.»

¹⁹ Isirayila wali xunyie naxa kontofili na woyenyi ra, a falafe ra, «Sese mu bama birikie konti ra wo naxan bōnbōma lōxō yo lōxō.»

²⁰ E to mini Firawuna xōnyi, e naxa Munsā nun Haruna li naa. E nu na e memēfe. ²¹ Na wali xunyie naxa a fala e bē, «Alatala xa wo paxankata, barima wo bara muxu maṇaaxu Firawuna nun a xa mixie xōn ma. Wo bara santidegema sa e belexe, e xa muxu faxa.»

²² Munsā naxa gbilen Alatala ma a falafe ra, «Marigi, i bara yi tōre dōxō yi pama ma munfe ra? I n xēxi be munfe ma? ²³ Kabi n naxa siga Firawuna yire woyenfe ra i xili ra, a fa fe ṇaaxi nan tun nabafe yi pama ra. I mu i xa pama xōreyaxi feo.»

6

Ala xa laayidi Munsā bē

¹ Alatala naxa a masen Munsā bē, «I fama a tode yakōsi, n naxan nabama Firawuna ra. N senbe nan fama a niyade a xa Isirayila pama bēṇin, a yete xa e kerī a xa bōxi ma.»

² Ala man naxa a masen Munsā bē, «N tan nan Alatala ra. ³ N naxa n yete masen Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba bē. Kōnō e mu n n xili kolonxi Alatala ra. E n kolonxi Ala Senbema xili nan na. ⁴ Muxu man naxa saata, n xa Kanaan bōxi fi e ma, e xōreya rabaxi dennaxe.

⁵ N bara Isirayilakae wa xui mē e xa konyiya kui Misirakae yi ra. N man bara ratu n ma saate ma.

⁶ Na kui, a fala Isirayilakae bē, «N tan nan Alatala ra. N fama nē wo raminide Misirakae xa nōe bun ma. N xōreya fima nē wo ma. N fama nē wo xun sarade n senbe ra. N paxankate ragoroma nē Misirakae ma e xa wali kobie xa fe ra. ⁷ N wo findima nē n ma pama ra. N fan findima nē wo Marigi ra. Na temui wo a kolonma nē, n tan nan na wo Marigi Alatala ra, naxan wo baxi konyiya kui Misirakae yi ra.

⁸ N fama nē wo rasode bōxi ma, n nakalixi naxan ma fe ra, n xa a fi Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba ma.

N fama nē a fide wo ma, a lu wo sagoe.»»

⁹ Munsā naxa na dentēge Isirayilakae bē, kōnō e mu la a xui ra e xa konyiya xōrōxōe xa fe ra. Limaniya birin nu bara ba e yi. ¹⁰ Alatala naxa a masen Munsā bē, ¹¹ «Siga Misira mange yire. A fala Firawuna bē a xa Isirayila pama bēṇin, e xa mini a xa bōxi ra.»

¹² Kōnō Munsā naxa Alatala yaabi, «Xa Isirayilakae yati mu laxi n xui ra, Firawuna fan mu n xui suxuma feo, n tan naxan ṇan mu fata woyende.» ¹³ Alatala masenyi ti Munsā nun Haruna bē na ki nē, Isirayilakae nun Misira mange Firawuna xa fe ra. A e yamari nē e xa Isirayilakae ramini Misira bōxi ra.

¹⁴ Isirayila bōnsōe yareratie nan yi ki:

Ruben naxan singe bari Isirayila, a xa die nan ya: Xanoki, Palu, Xesiron, nun Karimi. Ruben bōnsōe nan na ki.

¹⁵ Simeyōn xa die nan ya: Yemuweli, Yamin, Ohadi, Yakin, Soxara, nun ginē Kanaanka xa di Sawulu. Simeyōn bōnsōe nan na ki.

¹⁶ Lewi xa die xilie nan yi ki e xa taruxui ki ma: Gerison, Kehati, nun Merari. Lewi xa simaya naxa ṇe keme ṇe tongo saxan a nun solofere li. ¹⁷ Gerison xa die findixi Libini nun Simeyi nan na e xabile ki ma. ¹⁸ Kehati xa die findixi Amarama, Yisehari, Xebiron, nun Yusiyeli nan na e xabile ki ma. Kehati xa simaya naxa ṇe keme ṇe tongo saxan a nun saxan li. ¹⁹ Merari xa die findixi Maxali nun Musi nan na. Lewi xa die nan na ki e taruxui ki ma.

²⁰ Amarama naxa a baba barenyi Yebedi dōxō, naxan Haruna nun Munsā bari a bē. Amarama xa simaya naxa ṇe keme ṇe tongo saxan a nun solofere li.

²¹ Yisehari xa die nan ya: Kora, Nefegi, nun Sikiri.

²² Yusiyeli xa die nan ya: Misayeli, Elesafana, nun Sitiri.

²³ Haruna naxa Aminadabo xa di Eliseeba dōxō, naxan findixi Naxason maagine ra. A naxa Nadabo,

Abihu, Eleyasari, nun Itamari bari Haruna be.

²⁴ Kora xa die nan ya: Asiri, Elekana, nun Abiyasafi a xabile ki ma.

²⁵ Haruna xa di Eleyasari naxa Putiyeli xa di gine doxo. A naxa Finexasi bari a be. Lewi bonsoe yareratie nan na ki e xabile ki ma.

²⁶ Alatala Haruna nun Munsa yamari ne, «Wo Isirayilakae ramini Misira boxi ra e lanxunde ki ma.»

²⁷ Munsa nun Haruna nan woyen Misira mange Firawuna be Isirayilakae ramnife ra Misira kui.

²⁸ Alatala naxa yi masenyi ti Munsa be Misira boxi ma, ²⁹ «N tan nan na Alatala ra. Siga, n xui birin nadangi Misira mange Firawuna ma.» ³⁰ Munsa naxa Alatala yaabi, «N tan nan yi ki, n mu fata woyende a fanyi ra. Firawuna noma tinde n ma masenyi ra di?»

7

Ala xa xeraya Munsa be

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, «Haruna xa i xui madangi Firawuna be alo namjonme Ala xui madangima mixie be ki naxe. ² N i yamarima naxan birin na, i xa na fala i taara Haruna be naxan na madangima Firawuna ma, alako a xa a lu Isirayilakae xa mini Misira boxi ra. ³ N Firawuna xaxili raxoroxoma ne. N tonxuma nun kaabanako gbege rabama ne Misira boxi kui, ⁴ konso Firawuna mu fama a tuli matide wo ra. N fama ne jaxankate xoroxoe doxode Misira ma, n fa n ma jama Isirayila ramini a lanxunde ki ma. ⁵ N na Misira halaki Isirayila ramnife ra e tagi, e n kolonma ne Alatala ra.» ⁶ Munsa nun Haruna naxa Alatala xa yamari suxu alo a masenxi e be ki naxe. ⁷ E nu masenyi tima Firawuna be temui naxe, Munsa xa simaya nu bara je tongo solomasaxan li. Haruna xa simaya nu bara je tongo solomasaxan a nun saxan li.

⁸ Alatala naxa a masen Munsa nun Haruna be, ⁹ «Firawuna na a fala wo be, <Wo xa kaabanako nde raba,> i

tan Munsa, i xa a fala Haruna be, a xa i xa yisuxuwuri tongo, a a woli Firawuna seeti ma. Na mafindima ne boximase ra.»

¹⁰ Na kui Munsa nun Haruna naxa siga Firawuna yire, e fa a raba, alo Alatala e yamarixi ki naxe. Haruna naxa Munsa xa yisuxuwuri woli boxi ma Firawuna nun a xa kuntigie ya i, na naxa findi boximase ra.

¹¹ Na temui Firawuna naxa a xa karamoxoe nun a xa mandurulae xili, e xa na kaabanako mooli raba e xa duureya ra. ¹² E nun Haruna birin naxa e xa yisuxuwurie woli boxi ma. Nee birin naxa mafindi boximasee ra, konso Haruna gbe naxa boore gbe gerun. ¹³ Na kui Firawuna xaxili naxa xoroxo, a mu a tuli mati Munsa nun Haruna ra, alo Alatala nu bara a masen ki naxe.

Mankanse singe: ye findife wuli ra

¹⁴ Alatala naxa a masen Munsa be, «Firawuna xaxili bara xoroxo. A bara tondi n ma jama bepinde.

¹⁵ Tina geesege i xa naralan Firawuna ra Nili xure de. I xa i xa yisuxuwuri xanin, naxan nu bara mafindi boximase ra. ¹⁶ Menni i xa a fala Firawuna be, <Isirayilakae Marigi Alatala bara n xee i yire, n xa a fala i be, «N ma jama bepin, alako e xa siga n batude gbengberenyi ma.» Han yakosi i tan mu tinxi na xui suxude. ¹⁷ Na kui Alatala xa masenyi nan ya, «Na nan a ra, i fama a kolonde, n tan nan Alatala ra. N ma yisuxuwuri na din Nili xure ra, ye mafindima ne wuli ra.

¹⁸ Yexe naxee na Nili xure ma, e fama sontode, e xiri jaaxi fa mini, Misirakae mu noma na ye minde.»»

¹⁹ Alatala naxa a masen Munsa be, «Haruna yamari, <I xa i xa yisuxuwuri itala Misira baae, xuree, nun dabonyi birin ma.> Na a niyama ne ye birin xa mafindi wuli ra Misira boxi ma, hali naxee na fepee kui, wuri nun geme daaxi.»

²⁰ Munsa nun Haruna naxa a raba alo Alatala e yamarixi ki naxe. Haruna naxa a xa yisuxuwuri itala, a a din Nili xure ra. Xure naxa findi wuli ra Firawuna nun a xa kuntigie

ya xori. ²¹ Yexe birin naxa faxa, e xiri jaaxi naxa mini Nili xure ma. Misirakae mu nu noma na ye minde, barima Misira ye birin findixi wuli nan na.

²² Mandurulae fan naxa na kaabanako mooli raba. Firawuna xaxili naxa xoroxo, a mu tin Munsa nun Haruna xui ra, alo Alatala nu bara a masen ki naxe. ²³ Firawuna naxa gbilen a xonyi, a naxa na fe bote ba.

²⁴ Misiraka birin naxa tigie ge Nili xure seetie ma, alako e xa ye min daaxi soto, barima e mu nu noma Nili xure ye minde.

Mankane firin nde: lanxansarimae

²⁵ Alatala to ge Nili xure garinde, xi solofere dangi xanbi, ²⁶ a naxa a masen Munsa be, «I xa siga Firawuna yire, a fala a be, «Alatala bara a yamari, i xa a xa pama bejin, e xa siga a batude. ²⁷ Xa i mu tin na ra, Alatala fama i xa boxi birin xun nakanade lanxansarimae ra. ²⁸ E fama yiriwade Nili xure ma, e fa te, e so i xa banxi kui han e i xa sade li. E soma i xa kuntigie nun Misira pama xa banxie kui, e man soma taami rafalama dennaxe. ²⁹ Lanxansarimae fama ne tede i tan, i xa pama, nun i xa kuntigie birin ma.»

8

¹ Na temui Alatala naxa a masen Munsa be, «A fala Haruna be, a xa a xa yisuxuwuri itala baae, xuree, nun dabonyi birin xun ma alako lanxansarimae xa te Nili xure ma, e so Misira boxi ma.» ² Haruna to a xa yisuxuwuri itala Misira yee xun ma, lanxansarimae naxa te Misira boxi birin ma. ³ Mandurulae fan naxa na kaabanako mooli raba, e fan naxa lanxansarimae raso Misira boxi ma.

⁴ Na dangi xanbi Firawuna naxa Munsa nun Haruna xili, a a fala e be, «Wo sa Alatala maxandi, alako lanxansarimae xa keli n tan nun n ma pama xun ma. N fama i xa pama rabepinde, e xa siga serexee bade Alatala be.» ⁵ Munsa naxa a fala Firawuna be, «Mange, i gbe binye. I xa nate tongo loxoe safe

ra lanxansarimae xa keli i tan, i xa kuntigie, nun i xa pama xun ma, e xa lu Nili xure gbansan ma.» ⁶ A naxa a yaabi, «Tina.» Munsa naxa a fala, «A fama rabade na ki ne, alako i xa a kolon, muxu Marigi Alatala maniyee mu na. ⁷ Lanxansarimae fama kelide i tan, i xa kuntigie, nun i xa pama xun ma, e fa lu Nili xure ma.»

⁸ Munsa nun Haruna to mini Firawuna xonyi, Munsa naxa Alatala maxandi lanxansarimae xa fe ra naxee nu Firawuna tooroma. ⁹ Alatala naxa Munsa xa maxandi suxu. Lanxansarimae naxa faxa banxie, xandee, nun daaxae kui. ¹⁰ Mixie naxa e koto, e xiri jaaxi fa din boxi birin na. ¹¹ Kono Firawuna to a to na fe nu bara dangi, a man naxa a xaxili raxoroxo, a mu tin Munsa nun Haruna xui ra, alo Alatala a masen ki naxe.

Mankane saxan nde: saasie

¹² Na temui Alatala naxa a masen Munsa be, «A fala Haruna be a xa a xa yisuxuwuri itala, a xa din boxi xube ra alako a xa mafindi saasie ra Misira boxi birin kui.» ¹³ E naxa a raba na ki. Haruna to a xa yisuxuwuri itala, a fa boxi xube garin, na birin naxa findi saasie ra, mixie nun xurusee foxo ra. Xube birin naxa findi saasie ra Misira boxi birin kui. ¹⁴ Mandurulae to kata na kaabanako mooli rabade, e mu no. Saasie nu dinxi mixi nun xuruse birin na. ¹⁵ Mandurulae naxa a fala Firawuna be, «Ala foxi yati nan na ki,» kono Firawuna xaxili man naxa xoroxo, a mu tin Munsa nun Haruna xui ra, alo Alatala a masenxi ki naxe.

Mankane naani nde: xerie

¹⁶ Na temui Alatala naxa a masen Munsa be, «Tina geesege i xa kurun, i xa naralan Firawuna ra ye yire. I xa a fala a be Alatala xa masenyi nan ya, «N ma pama bejin, alako e xa siga n batude. ¹⁷ Xa i mu sa tin n ma pama bejinde, n fama xerie nan nadinde i tan, i xa kuntigie, nun i xa pama ma wo xonyi. Xerie fama lude Misirakae xa banxie nun e xa boxie birin ma. ¹⁸ Kono na loxoe, Gosen boxi ratangama ne, n

ma pama na dennaxe. Xɛerie mu luma naa, alako i xa a kolon a n tan Alatala na yi bɔxi yire birin ma. ¹⁹ N tagi rasa luma nɛ n ma pama nun i gbe ma. Wo na kaabanako toma nɛ tina.»»

²⁰ Alatala a raba na ki nɛ. Xɛerie naxa din Firawuna, nun a xa kuntigie ra. Misira bɔxi birin xun naxa rakana xɛerie ra. ²¹ Firawuna naxa Munsa nun Haruna xili, a a fala e bɛ, «Wo xa siga sɛrɛxɛ bade wo Marigi Ala bɛ Misira.»

²² Munsa naxa a yaabi, «Na mu lanma, barima muxu xa sɛrɛxɛ mu rafan Misirakae ma. Xa muxu na sɛrɛxɛ mɔɔli ba Misirakae ya xɔri e naxee xɔnxi, e mu muxu magɔnɔma xɛ? ²³ A lanma muxu xa xi saxan biyaasi raba gbengberenyi ma, muxu fa sɛrɛxɛ ba muxu Marigi Alatala bɛ, alɔ a muxu yamarixi ki naxe.»

²⁴ Firawuna naxa a fala Munsa bɛ, «N fama wo bɛpinde, alako wo xa siga gbengberenyi ma sɛrɛxɛ bade wo Marigi Alatala bɛ. Kɔnɔ wo naxa wo makuya a gbe ra. Yakɔsi, wo Ala maxandi n bɛ.» ²⁵ Munsa naxa a yaabi, «N bara tin. N na mini i xɔnyi, n Alatala maxandima nɛ. Tina, xɛerie makuyama nɛ Firawuna, a xa kuntigie, nun a xa pama ra. Kɔnɔ i tan Firawuna, i naxa muxu madaxu. I naxa tondi Isirayila pama bɛpinde alako e xa sɛrɛxɛ ba Alatala bɛ.»

²⁶ Munsa to mini Firawuna xɔnyi, a naxa Alatala maxandi. ²⁷ Alatala naxa Munsa xa duba suxu. Xɛerie naxa makuya Firawuna, a xa kuntigie, nun a xa pama ra. Hali keren mu lu naa. ²⁸ Kɔnɔ Firawuna man naxa a xaxili xɔrɔxɔ, a mu tin Isirayila pama bɛpinde.

9

Mankane suuli nde: xurusee xa wuganyi

¹ Na temui Alatala naxa a masen Munsa bɛ, «I xa siga Firawuna yire, i xa a fala a bɛ, «Isirayilaka Marigi Alatala xa masenyi nan ya, «I xa n ma pama bɛpin, alako e xa

siga n batude.» ² Xa i tondi e bɛpinde, i kankan e ma, ³ Alatala fama wuganyi paaxi radinde i xa xurusee ma, alɔ soe, sofalee, pɔxɔmɛɛ, ningee, yɛxɛɛɛ, nun si. ⁴ Alatala fama Isirayilakae xa gɔɔrɛ nun Misirakae xa gɔɔrɛ tagi rasade. Isirayilakae xa xurusee mu wuganyi sotoma. ⁵ Alatala bara nate tongo na rabama temui naxe, a falafe ra, «Tina, n fama na nan nabade.»»

⁶ Na kuye iba, Alatala a raba na ki nɛ. Misira gɔɔrɛ birin naxa faxa, kɔnɔ hali xurusee keren mu faxa Isirayilakae xa gɔɔrɛ ya ma. ⁷ Firawuna naxa mixie xɛɛ na fe kolonde. E naxa a fala Firawuna bɛ xurusee keren mu faxaxi Isirayilakae xa gɔɔrɛ kui, kɔnɔ a xaxili naxa xɔrɔxɔ, a man mu tin Isirayila pama bɛpinde.

Mankane senni nde: suurie

⁸ Na temui Alatala naxa a masen Munsa nun Haruna bɛ, «Wo xa tɛ xube rate Firawuna ya xɔri. ⁹ A findima xube ra naxan dinma Misira bɔxi birin na, a suuri ramini Misirakae nun e xa xurusee birin ma.»

¹⁰ E naxa tɛ xube xanin Firawuna yire. Munsa naxa a woli kooore ma, a fa suuri paaxie ramini mixie nun xurusee ma. ¹¹ Mandurulae yati mu nɔ tide Munsa ya i suurie xa fe ra, naxee nu na Misirakae birin ma. ¹² Kɔnɔ Alatala naxa Firawuna xaxili raxɔrɔxɔ, alako a naxa tin Munsa nun Haruna xui suxude, alɔ Alatala nu bara a masen Munsa bɛ ki naxe.

Mankane solofere nde: balabalanyi

¹³ Na temui Alatala naxa a masen Munsa bɛ, «Tina i xa kurun sigafe ra Firawuna yire, a fala a bɛ, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya, «N ma pama bɛpin, e xa siga n batude, ¹⁴ xa na mu a ra n gbaloe mɔɔli birin naminima i tan, i xa kuntigie, nun i xa pama ma n senbe ra. Na kui i fama a kolonde n maniye mu na dunija bende fupɔ fari. ¹⁵ N nu nɔma gbaloe paaxi raminide wo ma n senbe ra, naxan nu nɔma wo sɔntode, wo lɔɛ dunija

ma, ¹⁶ kɔnɔ n bara wo lu dunija alako n xa n senbe masen wo be, dunija xa n xili kolon. ¹⁷ Han ya i kira bolonma n ma pama ya ra, i tondi e xa siga. ¹⁸ Na nan a ra, tina n fama ne balabalanyi magaaxuxi ragorode Misira ma, wo mu naxan mooli to kabi dunija fole. ¹⁹ I xa i xa goore nun i xa se birin naso yire makantaxi kui, barima yi balabalanyi na bira, a mixi nun xuruse birin sontoma ne.»»

²⁰ Firawuna xa kuntigi ndee naxa gaaxu Alatala xa masenyi ya ra, e xulun e xa konyie nun e xa xurusee rasode yire makantaxi kui. ²¹ Kɔnɔ naxee mu nu e joxo saxi Alatala xa masenyi xon ma, e naxa e xa konyie nun e xa xurusee lu tande.

²² Alatala naxa a masen Munsa be, «I belexe itala koore mabiri, balabalanyi xa bira mixi, xurusee, nun xee fari Misira boxi birin ma.» ²³ Munsa to a xa yisuxuwuri itala koore ma, Alatala naxa seyamakonyi, galanyi, nun balabalanyi ragoro Misira boxi ma. ²⁴ Balabalanyi masunbuxi te ra a naxa goro e ma. Misira boxi mu nu na gbaloe mooli to kabi a fole. ²⁵ Na balabalanyi naxa mixie nun xurusee magono Misira boxi birin ma. A naxa xee nun wuri bilie fan kana. ²⁶ Gosen boxi gbansan naxa ratanga na gbaloe ma, Isirayilakae nu na dennaxe.

²⁷ Firawuna naxa Munsa nun Haruna xili, a a fala e be, «Yi biyaasi, n bara yunubi raba. Nondi na Alatala nan be. N tan nun n ma pama bara tantan. ²⁸ Wo xa Alatala madije, alako seyamakonyi nun balabalanyi xa jon. N bara tin wo bepinde, n mu kankanma wo ma sonon.» ²⁹ Munsa naxa a fala a be, «N na mini taa kui, n Alatala maxandima wo be. Galanyi nun balabalanyi danma ne, alako i xa a kolon a Alatala nan gbe dunija ra. ³⁰ Kɔnɔ n bara a kolon, i tan nun i xa kuntigie, wo mu gaaxuxi Marigi Alatala ya ra sinden.»

³¹ Na balabalanyi nu bara sansi funden maniyee nun gese futi kana,

naxee mu nu mo sinden. ³² Mengi nun a maniyee tan mu kana, barima e tan temui mu nu a lixi.

³³ Munsa naxa mini Firawuna xonyi, a siga taa fari ma. A to a belexe itala Alatala maxandide, galanyi, balabalanyi, nun tune naxa dan. ³⁴ Firawuna to na to, a man naxa yunubi soto, barima a tan nun a xa kuntigie naxa e xaxili raxoroxo. ³⁵ Na kui Firawuna mu tin Isirayilakae bepinde, alo Alatala a masenki ki naxe Munsa saabui ra.

10

Mankane solomasaxan nde: ka-toe

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, «Siga Firawuna yire, barima n tan nan a xaxili nun a xa kuntigie xaxili raxoroxo, alako n xa n ma tonxuma makaabaxie masen e be. ² N gbaloe naxan doxoma Misirakae ma, wo xa na fala wo xa die nun wo xa mamadie be, alako wo xa a kolon, n tan nan Alatala ra.»

³ Munsa nun Haruna naxa siga Firawuna xonyi, e a fala a be, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya, «I tondima i yete magorode n be han mun temui? I xa n ma pama bepin, e xa siga n batude. ⁴ Xa i mu e bepin, tina n katoo radinma ne i xa boxi birin ma. ⁵ E boxi gbaata makotoma ne, e sansi nun wuri bili birin donma ne balabalanyi mu naxee lixi. ⁶ E fama sode i tan, i xa kuntigie, nun Misirakae birin xa banxie kui, alo wo benbae mu nu a toxi ki naxe kabi Misira fole.» Munsa to ge na falade, a naxa a kobe so, a mini Firawuna xonyi.

⁷ Firawuna xa kuntigie naxa a fala a be, «Yi xeme won tooroma han mun temui? I xa a xa pama bepin alako e xa siga e Marigi Alatala batude. Han ya i mu a kolon Misira na sontofe ne?»

⁸ Firawuna naxa Munsa nun Haruna xili, a a fala e be, «Wo siga, wo sa wo Marigi Alatala batu.» A man naxa e maxorin, «Ndee na sigafe wo ya ma?» ⁹ Munsa naxa a yaabi, «Muxu birin sigama ne:

fonikee, forie, xεmεe, ginεe, muxu xa xurusee. Alatala xa sali xungbe na a ra.» ¹⁰ Firawuna naxa e yaabi, «Wo wama nε n xa a fala wo bε, <Alatala xa wo kanta.> Xa n sa a lu wo xa siga, wo nun wo xa die, n a kolon wo fe kobi rabama nε. ¹¹ N mu tinma na ra. Xεmεe gbansan noma sigade Alatala batude, barima wo na nan maxorinxi.» A to gε na falade, Firawuna naxa e keru.

¹² Alatala naxa a masen Munsa bε, «I belexε itala Misira bɔxi xun ma, katoee xa fa. E xa burexε xinde birin don balabalanyi mu naxee lixi.» ¹³ Munsa naxa a xa yisuxuwuri itala Misira bɔxi xun ma, Alatala fa foye ramini yanyi nun kɔε keren kui kelife sogetede. Na kuye iba, na foye nu bara fa katoee ra, ¹⁴ naxee din Misira bɔxi birin na. Katoee gbege naxa lu Misira yire birin. Han ya na fe maniyε mu toxi, a man mu toma sɔnɔn. ¹⁵ E naxa bɔxi birin makoto han a ifɔɔɔ. E naxa burexε xinde nun wuri bogi birin don balabalanyi mu naxan lixi. Burexε xinde yo mu lu wurie nun sansie kɔn na Misira bɔxi ma.

¹⁶ Firawuna naxa Munsa nun Haruna xili mafuren. A naxa a fala e bε, «N bara yunubi soto wo Marigi Alatala ra, n bara haake soto wo fan na. ¹⁷ Wo xa dijε n ma, wo xa wo Marigi Alatala maxandi alako a xa yi tɔɔrε ba n ma.» ¹⁸ Munsa naxa keli Firawuna yire, a naxa Alatala maxandi. ¹⁹ Alatala naxa turunnaade foye ramini, a katoo birin tutun sogekorode, a sa e rasin Xulunyumi Baa ma. Hali katoo keren mu lu Misira. ²⁰ Na dangi xanbi Alatala naxa Firawuna xaxili raxorɔxɔ, alako a naxa Isirayilakae bεpin.

Mankane solomanaani nde: dimi

²¹ Na temui Alatala naxa a fala Munsa bε, «I belexε itala koore ma, dimi binye xa sin Misira bɔxi ma.» ²² Munsa to na raba, dimi binye naxa sin Misira bɔxi birin ma. Xi saxan bun ma ²³ mixi mu nɔ a boore tode, mixi mu nɔ kelide a xɔnyi. Kɔnɔ Isirayilakae nu sabatixi dennaxe,

menni tan iyalanxi. ²⁴ Firawuna naxa Munsa xili, a a fala a bε, «Wo xa siga Alatala batude. Wo noma wo xa die nun wo xa ginεe xaninde, kɔnɔ wo xa wo xa xurusee tan lu be.» ²⁵ Munsa naxa a yaabi, «I xa tin muxu xa xurusee xanin muxu naxee bama serεxε ra muxu Marigi Alatala bε. ²⁶ Muxu xa gɔɔrε birin xa siga. Hali keren mu luma be. Ndee bama serεxε nan na muxu Marigi Alatala bε, kɔnɔ muxu mu a kolon sinden xurusee mundun rawalima na kui, fo muxu xa so naa.»

²⁷ Na dangi xanbi Alatala naxa Firawuna xaxili raxorɔxɔ, a mu tin e bεpinde. ²⁸ Firawuna naxa a fala Munsa bε, «Keli n xun ma! I yete ratanga tife ra n ya i sɔnɔn. Xa n i to be, n i faxama nε.» ²⁹ Munsa naxa a yaabi, «A xa raba alo i a fala ki naxε. I mu n toma sɔnɔn.»

11

Marakolonyi mankanε fu nde ra: di singe faxε

¹ Alatala naxa a masen Munsa bε, «N fama kaabanako dɔnxɔε ragorode Firawuna nun Misirakae ma. Na dangi xanbi, Firawuna wo bεpinma nε, wo siga kerenyi ra. ² A fala pama bε e xa e dɔxɔboore makula gbeti nun xεema ra.» ³ Alatala naxa a ragiri Misirakae xa tin Isirayilakae kide. Misira pama nun Firawuna xa kuntigie naxa gaaxu Munsa ya ra.

⁴ Munsa naxa a fala, «Alatala xa masenyi nan ya, <Kɔε tagi n Misira bɔxi igirima nε, ⁵ di singe birin fa faxa kelife Firawuna xa di singe ma, a sa dɔxɔ konyi ginεe xa di singe ra. Firawuna tan mangeya fima a xa di ma, konyi ginε tan taami rafalama, kɔnɔ e xa di singe birin fama nε faxade. Hali Misirakae xa xurusee xa di singee faxama nε. ⁶ Na temui Misira wa xui nde mεma nε, e mu naxan mɔoli mexi temui dangixie, e mu naxan mɔoli mεma temui naxee sa fama. ⁷ Kɔnɔ Isirayilakae xɔnyi, hali bare keren mu wonwonma. Na kui wo xa a kolon n tagi rasa luxi

Misirakae nun Isirayilakae tagi. ⁸ Na temui i xa kuntigie birin fama ne e xinbi sinde n bun ma, e a fala n be, a n tan nun n ma pama birin xa mini e xa boxi kui. N na ge na rabade, n sigama ne.» Munsu to ge na falade, a naxa keli Firawuna xun ma, a xonoxi ki fanyi ra.

⁹ Alatala nu bara a masen Munsu be, «Firawuna mu a tuli matima wo ra. Na kui n nan n ma kaabanakoe xun masama ne Misira boxi kui.»
¹⁰ Munsu nun Haruna nu bara na kaabanakoe birin naba Firawuna ya xori, konko Alatala bara Firawuna xaxili raxoroxo, a mu tin Isirayilakae xa mini a xa boxi kui.

12

Sayamaleke Dangi Sali

¹ Alatala naxa a masen Munsu nun Haruna be Misira boxi ma, ² «Yi kike naxan ya, yi nan findima wo be je kike singe ra. ³ Wo xa a fala Isirayila pama birin be, yi kike xi fu, denbaya yo denbaya xa yexee keren soto. ⁴ Xa denbaya nde xurun, e mu noma na ra, e xa kafu e doxo boore ndee ma alako yexee keren xa e birin nali. ⁵ Na yexee xa findi xeme ra, naxan bara je keren soto, lanyuru yo mu naxan ma. Xa na mu a ra, wo noma si fan nawalide. ⁶ Wo xa a ragata han na kike xi fu nun naani. Na loxoe Isirayila denbaya birin xa e gbe kon naxaba soqe dula temui. ⁷ Wo xa a wuli maso naade gbanyi nun a seetie ma, a donma banxi naxan kui. ⁸ Na sube xa gan te ra, wo xa a don na koe ra taami lebinitare nun burexe xone ra. ⁹ Wo naxa a don a gantare ra, wo naxa a jin ye ra. Wo xa a birin gan a fanyi ra beenu wo xa a ixaba. A xunyi, a sanyie, nun a furingee xa gan temui keren. ¹⁰ Na sese naxa xi han geesege. Xa nde luxi, wo xa na woli te xora. ¹¹ Wo xa a don wo tagi ixirixi, wo xa sankirie soxi wo sanyie, a nun wo xa yisuxuwuri suxuxi wo belexe ra. Wo xa a don mafuren mafuren. Alatala xa Sayamaleke Dangi Sali serexe na a ra.»

¹² «Na koe ra, n Misira boxi isama ne, n di singe birin faxa mixie nun xurusee ya ma. N Misira xa alae paxankatama ne. N tan nan Alatala ra. ¹³ N na na wuli tonxuma to wo xa naade ma, n dangima ne menni xun ma. Kasare yo mu wo lima, n Misira boxi ratonma temui naxe.»

¹⁴ «Na loxoe xa findi sali xungbe nan na wo be Alatala xa binye bun ma. Wo xa na sali raba je yo je Alatala xa yaamari ki ma. ¹⁵ Na sali waxati wo xa taami lebinitare don xi solofere bun ma. Sali fole loxoe, wo xa lebini birin namini wo xa banxie kui. Mixi yo naxan taami lebini daaxi donma na xi solofere bun ma, na kanyi xa ramini Isirayila pama ya ma. ¹⁶ Na sali loxoe singe nun na sali loxoe solofere nde, wo xa wo malan Alatala xa binye bun ma. Na loxoe firinyie, wo naxa wali yo raba bafe donse rafalafe ra.»

¹⁷ «Wo xa yi Taami Lebinitare Sali raba, barima n wo xa pama ramini Misira boxi ra na loxoe ne. N bara wo yamari wo xa yi sali raba je yo je abadan. ¹⁸ Kike singe, xi fu nun naani, nunmare folo temui, wo naxa taami yo don bafe taami lebinitare ra han a xi moxonen nun keren, a nunmare temui. ¹⁹ Na xi solofere bun ma, lebini yo naxa to wo xonyi, barima xone nun Isirayilaka birin naxan lebini donma na waxati bun ma, a raminima ne Isirayila pama ya ma. ²⁰ Wo naxa taami lebini daaxi don dede.»

²¹ Munsu naxa Isirayila fori birin xili, a a fala e be, «Wo xa siga xuruse nde sotoe wo xa denbayae be. Wo xa e kon naxaba Sayamaleke Dangi Sali serexe ra. ²² Wo na ge xuruse kon naxabade, wo xa a wuli maso naade gbanyi nun naade seetie ma hisopi burexe ra. Mixi yo naxa mini a xa banxi kui han geesege. ²³ Alatala na Misira boxi isa di singe faxafe ra, a dangima ne banxie xun ma, wuli na naxee naade gbanyi nun a seetie ma. A mu tinma kanari yo xa so wo xonyi. ²⁴ Wo nun wo xa die xa yi yaamari ratinme je yo je abadan. ²⁵ Wo na so boxi kui

Alatala naxan laayidixi wo be, wo xa yi sali raba a ki ma. ²⁶ Wo xa die na wo maxarin, <Yi sali munse masenma won be,> ²⁷ wo xa e yaabi, <Sayamaleke Dangi Sali serexe nan a ra. Won na rabama Alatala be naxan dangi Isirayilakae xa banxie xun ma Misira, alako e xa ratanga, Misirakae tan xa faxes.>

Isirayila pama naxa a suyidi Alatala be. ²⁸ Isirayilakae naxa na yaamari ratinme alo Alatala a masenxi Munsa nun Haruna be ki naxe.

Mankane fu nde: di singe faxe

²⁹ Koe tagi Alatala naxa di singe birin faxes Misira boxi kui, kelife Firawuna kibanyi kanyi xa di singe ma, a sa doxo geelimani xa di singe ra. A naxa xuruse xa di singe fan birin faxes. ³⁰ Na kui Firawuna naxa keli koe ra, a tan, a xa kuntigie, nun Misirakae birin, e fa e wa xui rate, barima banxi keren mu lu faxes mu ti dennaxe.

³¹ Na koe ra Firawuna naxa Munsa nun Haruna xili, a a fala e be, «Wo nun Isirayilakae, wo mini n ma pama ya ma. Wo siga, wo sa Alatala batu, alo wo nu wama a xon ma ki naxe. ³² Wo xa wo xa xurusee xanin, alo wo a falaxi ki naxe. Wo siga! Wo xa duba n fan be.» ³³ Misirakae nu gbataxi Isirayilakae xa siga. E nu a fala, «Xa e mu sigama, won birin fama ne sontode!» ³⁴ Na nan a ra Isirayilakae naxa taami ramulanxi mafilin e xa dugie kui, beenu taami xa te. E naxa taami nun taami ramulanse doxo e xun ma, e fa siga.

³⁵ Isirayilakae naxa gbeti, xema, nun dugie makula Misirakae ma alo Munsa a fala e be ki naxe. ³⁶ Alatala naxa a ragiri Misirakae xa tin Isirayilakae waxonfe ra. Na kui Isirayilakae naxa se gbegbe soto Misirakae yi ra.

Isirayilakae minife Misira

³⁷ Isirayilakae naxa keli Ramesesi, sigafe Sukoti. Xeme wulu keme senni nu na, bafe ginne nun dimedie ra. ³⁸ Mixi gbetee fan naxa bira e foxo ra, a nun goore gbegbe mooli

birin. ³⁹ E naxa taami gan, na taami lebinitare ramulanxi ra, e faxi naxan na e xun ma kelife Misira. Na taami mu nu texi, barima Misirakae to e keru, e mu no fande rafalade.

⁴⁰ Isirayilakae nu bara je keme naani je tongo saxan naba Misira. ⁴¹ Na je keme naani je tongo saxan jon loxo yati, Alatala xa pama birin mini Misira boxi ra na ne.

⁴² Alatala to na koe radangi Isirayila pama ramifife ra Misira, a lanma Isirayilakae birin xa na koe xungbilenyi radangi Alatala matoxofe ra je yo je. ⁴³ Alatala naxa yi seriye so Munsa nun Haruna yi ra Sayamaleke Dangi Sali xa fe ra, «Mixi yo naxa na serexe don naxan mu findixi Isirayilaka ra. ⁴⁴ Wo xa konyi sunnaxie noma a donde, ⁴⁵ kono wo xa walike naxee kelixi yire gbete, e naxa a don. ⁴⁶ Na serexe xa don banxi nan kui, wo naxa a sube xanin tande, wo naxa a xori yo gira. ⁴⁷ Isirayila pama birin xa Sayamaleke Dangi Sali raba. ⁴⁸ Xa wo xa xone nde wama Sayamaleke Dangi Sali rabafe Alatala xa binye bun ma, fo a xa xeme birin sunna a xa denbaya kui. Xa a bara na raba, a noma na sali rabade alo Isirayilakae. Kono sunnataree mu noma a donde. ⁴⁹ Lasiri nun xone birin na na seriye bun ma.»

⁵⁰ Isirayilaka birin naxa a raba, alo Alatala Munsa nun Haruna yamarixi ki naxe. ⁵¹ Na loxo yati, Alatala naxa Isirayilakae ramini Misira boxi ra, e lanxunde ki ma.

13

Di singe seriye

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «Wo xa di singe birin fi n ma, a findi mixi ra, a findi xuruse ra. N tan nan gbe na Isirayilakae birin xa di singee ra.»

³ Munsa naxa a fala pama be, «Wo xa ratu to loxo ma sali ra, barima Alatala senbe nan wo ramixi Misira boxi ma konyiya kui. Wo naxa lebini yo don na loxo. ⁴ Wo minixi to Abibi

kike nan na. ⁵ Alatala na wo raso bɔxi kui, a naxan laayidixi wo benbae be, Kanaankae, Xitikae, Amorikae, Hiwikae nun Yebusukae sabatixi dennaxe, xine nun kumi xelema bɔxi naxan ma, wo xa Taami Lebinitare Sali raba na kike ra. ⁶ Na sali waxati wo xa taami lebinitare gbansan don xi solofere bun ma. Na xi solofere nde, wo xa sali raba Alatala xa binye bun ma. ⁷ Na xi solofere bun ma taami lebinitare nan donma. Lebini yo naxa lu Isirayilaka nde xɔnyi. ⁸ Na loxo wo xa yi sali xa fe fatanfasi wo xa die be, wo fa a fala, <N yi sali rabama ne, barima Alatala bara n namini Misira bɔxi ra.> ⁹ Yi sali luma ne wo be alo tonxuma naxan saxi wo belexe ma, xa na mu tonxuma naxan saxi wo tigi ma, alako wo naxa nesemu Alatala xa seriye ma. ¹⁰ Wo xa yi sali raba a waxati ne birin na.»

¹¹ «Alatala na wo raso Kanaankae xa bɔxi ma, a a fi wo ma alo a laayidixi wo tan nun wo benbae be ki naxe, ¹² wo xa wo xa di xeme singe birin fi Alatala ma, a nun wo xa xurusee xa di xeme singe. Wo xa di xemema singe birin findixi Alatala nan gbe ra. ¹³ Wo noma yexee xa na mu a ra si fide wo xa sofale xa di singe noxo ra, xa na mu a ra wo xa a kobe gira, a xa faxa. Wo xa wo xa di singe fan xun sara yexee ra. ¹⁴ Xa a sa li wo xa di nde wo maxorinma a wo yi fe rabama fe naxan ma, wo xa a yaabi, <Alatala senbe nan won naminixi konyiya kui Misirakae yi ra. ¹⁵ Firawuna to tondi muxu bepinde muxu xa siga, Alatala naxa Misira di singe birin faxa mixie nun xurusee ya ma. Na nan a ra won xurusee xa di singe birin fima Alatala ma serexe ra, a nun won ma di xeme singe birin xun sarama ne yexee ra.> ¹⁶ Na luma ne wo be alo tonxuma naxan saxi wo belexe ma, xa na mu tonxuma naxan saxi wo tigi ma, barima Alatala senbe nan wo raminixi Misira bɔxi ma konyiya kui.»

Kelife Misira

¹⁷ Firawuna to Isirayila pama bepin, Alatala mu e xun ti Filisita bɔxi kira ra, hali na kira nan to sooneya, barima a a fala ne, «Xa pama gere lima kira xon ma, e nate masarama ne, e fa gbilen Misira.»

¹⁸ Na kui Alatala naxa pama ya rafindi gbengberenyi kira ma Xulunyumi Baa mabiri. Isirayilakae naxa mini Misira e xa geresosee ra e yi ra. ¹⁹ Munsa naxa Yusufu xorie fan xanin, barima Yusufu nu bara Isirayila xa die rakali na fe ma, a falafe ra, «N a kolon, Alatala fama ne wo malide. Na temui wo xa n xorie xanin wo xun ma yire gbete.»

²⁰ Isirayilakae naxa keli Sukoti, e sa yonkin Etama gbengberenyi foloxi dennaxe. ²¹ Alatala nan nu tixi e ya ra. Yanyi ra a naxa e rapere nuxui ra, koe ra a naxa e rapere te dexxe ra koore ma, naxan nu kuye iyalanma e be. Na ki e nu noma jerede koe nun yanyi ra. ²² Loxo yo loxo na nuxui nu tixi e ya ra yanyi ra, na te fan nu tixi e ya ra koe ra.

14

Misirakae Isirayilakae sagatafe

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be e xa gbilen, e xa fa yonkin Pi Haxiroti mabiri ra, Migidoli nun baa tagi. E xa lu baa de ra Baali Sefon ya ra. ³ Firawuna a maroxunma ne, a Isirayilakae bara loe gbengberenyi mabiri. ⁴ N Firawuna xaxili raxoroxoma ne, alako a xa bira wo foxo ra. Na kui n fama matoxo sotope Firawuna nun a xa soorie saabui ra. Misirakae fama ne a kolonde a n tan nan na Alatala ra.» Isirayilakae a raba na ki ne.

⁵ Misira mange nun a xa kuntigie to a kolon, a Isirayilakae bara siga, e naxa nate masara, a falafe ra, «Won munse rabaxi yi ki? Won to Isirayilakae bepinxi, e mu walima won be sonon!» ⁶ Firawuna naxa yaamari fi soe xa xiri soori ragisee ra, soorie xa malan yire keren. ⁷ A naxa soori ragise fanyi keme senni sugandi, soori ragise naxan birin na Misira e fa bira e foxo ra. Soori kuntigi

nu bakixi e birin kui. ⁸ Alatala naxa Misira mangɛ Firawuna xaxili raxɔrɔxɔ, a fa bira Isirayilakae fɔxɔ ra, naxee nu sigafe xun nakeli kui. ⁹ Firawuna nun a xa sɔɔri birin naxa bira Isirayilakae fɔxɔ ra e xa soe nun e xa sɔɔri ragisee ra. Misirakae naxa e li baa dɛ ra, e nu yonkinxi dennaxɛ, Pi Haxirɔti mabiri ra, Baali Sefon ya ra.

¹⁰ Firawuna to makɔrɛ e ra, Isirayilakae naxa e ya rakeli, e naxa Misirakae to fa ra. E naxa gaaxu ki fanyi ra, e fa e mawa Alatala bɛ. ¹¹ E naxa a fala Munsa bɛ, «I won naminixi Misira bɔxi ra munfe ra? Yakɔsi won faxama nɛ gbengberen yire. A mu nu fisa won xa faxa Misira? ¹² Won nu na Misira bɔxi ma tɛmɔi naxɛ, muxu a fala nɛ i bɛ, «Muxu walife Misirakae bɛ, na fisa muxu bɛ dinɛ faxafe ra gbengberenyi ma.» ¹³ Munsa naxa nama yaabi, «Wo naxa gaaxu, wo xa limaniya. To wo fama Alatala xa kisi tode. Misirakae naxee yi ki, wo mu e toma sɔnɔn. ¹⁴ Alatala nan gere soma wo bɛ. Wo sabari.»

¹⁵ Alatala naxa a masen Munsa bɛ, «I mawafe n bɛ munfe ra? A fala Isirayilakae bɛ, e xa ti kira xɔn ma. ¹⁶ I xa yisuxuwuri rate, a itala baa xun ma, alako baa xa rabi, Isirayilakae xa igiri bɔxi xaraxi ra. ¹⁷ N Misirakae xaxili raxɔrɔxɔma nɛ, alako e xa bira wo fɔxɔ ra. Na kui n matɔxɔɛ sɔtɔma Firawuna, a xa sɔɔrie, a xa sɔɔri ragisee, nun a xa soe ragimae saabui ra. ¹⁸ N na gɛ matɔxɔɛ sɔtɔde Firawuna, a xa sɔɔri ragisee, nun a xa soe ragimae saabui ra, Misirakae a kolonma nɛ a n tan nan na Alatala ra.»

¹⁹ Ala xa malekɛ naxan nu na sigafe Isirayila nama ya ra, a naxa gbilen e xanbi ra. Nuxui fan naxa keli e ya ra, a fa ti e xanbi ra. ²⁰ Misirakae nun Isirayilakae tagi. Na nuxui naxa a niya Misirakae xa lu dimi kui, Isirayilakae tan xa lu naiyalanyi kui. E mu nɔ e makɔrɛde e boore ra na kɔɛ ra.

²¹ Munsa to a bɛlɛxɛ itala baa xun ma, Alatala naxa baa tutun

kɔɛ birin na foye xungbe ra kelife sogetede. A naxa kira xaraxi ramini baa tagi. ²² Isirayilakae dangima dennaxɛ, baa yee naxa malan e yirefanyi ma nun e kɔɔla ma. ²³ Misirakae naxa e sagata. Firawuna xa soe, a xa sɔɔri ragisee, nun a xa soe ragimae birin naxa bira e fɔxɔ ra baa tagi. ²⁴ Subaxɛ ma, Alatala naxa a ya rasiga Misira xa sɔɔrie ma kelife koore ma, tɛ nun nuxui na dennaxɛ, a fa e ifu. ²⁵ A naxa a ragiri sɔɔrie ragisee sanyie xa ba na, e xa jɛrɛ xa xɔrɔxɔ. Na kui, Misirakae naxa a fala, «Won xa won gi Isirayilakae ma, barima Alatala nan na e xa gere sofe.»

²⁶ Alatala naxa a masen Munsa bɛ, «I bɛlɛxɛ itala baa xun ma, ye xa radin Misirakae, e xa sɔɔri ragisee, nun e xa soe ragimae xun na.» ²⁷ Munsa to na raba subaxɛ ma, baa naxa gbilen a yire. Misirakae nu na e gife tɛmɔi naxɛ, Alatala naxa ye dusu e birin xun na. ²⁸ Ye naxa Firawuna xa sɔɔrie, a xa ragisee, soe ragimae, nun a xa sɔɔri birin makoto. Naxee nu biraxi Isirayilakae fɔxɔ ra baa kui, nee birin naxa lɔɛ.

²⁹ Kɔnɔ Isirayilakae naxa baa igiri kira xaraxi xɔn ma. Ye nu malanxi e yirefanyi ma nun e kɔɔla ma. ³⁰ Na lɔxɔɛ Alatala naxa Isirayilakae ratanga Misirakae ma. Isirayilakae naxa Misirakae furee to baa dɛ ra. ³¹ Isirayilakae to Alatala sɛnbɛ to a naxan nawalixi Misirakae xili ma, e naxa gaaxu Alatala ya ra, e fa e taxu Alatala nun a xa xɛɛra Munsa ra.

15

Isirayilakae xa bɛɛti

¹ Na dangi xanbi Munsa nun Isirayilakae naxa yi bɛɛti ba Alatala bɛ. «N xa yi bɛɛti ba Alatala bɛ, naxan xili gbo.

A bara soe nun a ragima madula baa ma.

² N sɛnbɛ na Alatala nan na.

N a matɔxɔma bɛɛti ra.

A bara findi n Nakisima nun n Marigi ra.

N tantui rasigama n benbae Marigi ma.

³ Senbema nan Ala ra.

A xili ne Alatala.

⁴ A naxa Firawuna xa soorie nun e ragisee rasin baa ma.

Firawuna xa kuntigie naxa madula Xulunyumi Baa ma.

⁵ Mɔrɔnyie naxa e makoto, e naxa goro a botini ma alo geme.

⁶ Alatala, i senbe magaaxu.

I bara no i yaxuie ra,

i bara no i matandimae ra.

⁷ I xa mangeya senbe magaaxu.

I bope na te, e ganma ne

alo sexe te soxi naxan na.

⁸ I xa foye naxa Xulunyumi baa rabi, kira xaraxi naxa lu a tagi.

Mɔrɔnyie naxa te alo banxi xale.

Ye naxa ti, a xoxo.

⁹ Isirayila yaxui a fala ne,

«N birama ne e foxo ra, han n e li, n e harige tongoma ne, han n wasa. N e sontoma ne n ma santidegema ra.»

¹⁰ Kono i tan naxa foye ramini, baa naxa e radula.

E naxa goro ye xora alo yoxui.

¹¹ Alatala, i maniyɛ mu na adama xa alae ya ma.

I xa seniyenyi fiixe,

i xa nore gbo,

i xa kaabanakoe wuya.

I maniyɛ na minden?

¹² I to i senbe ramini,

boxi naxa e gerun.

¹³ I xa nama naxan xun saraxi,

i fama e xun tide i xa xanunteya ra, naxan mu jonma abadan.

I fama e xun tide i xa lingira seniyenxi yire i senbe ra.

¹⁴ Namane gbetee na na me, e gaaxuma ne.

Filisitakae bope minima ne.

¹⁵ Edon yareratie ifuma ne, Mowaba mangee serenma ne.

Limaniya birin bama ne Kanaan namane yi ra.

¹⁶ Alatala, gaaxui nun kontofili e suxuma ne,

e de balanma ne i senbe ra,

han i xa nama dangi,

i naxan xun saraxi.

¹⁷ I fama ne i xa nama rasabatide i xa geya fari,

i dennaxe sugandixi i xa lingira seniyenxi ra.

¹⁸ Alatala xa mangeya buma abadan.»

¹⁹ Firawuna xa soe, a xa soori ragisee, nun a xa soe ragimae to goro baa ma, Alatala naxa baa radin e xun ma, kono Isirayilakae naxa dangi kira xaraxi ra baa tagi.

²⁰ Haruna maagine Mariyama, naxan findixi namionme gine ra, a naxa boote maxa. Gine gbetee naxa fare boron. ²¹ Mariyama naxa yi beeti ba, «Wo beeti ba Alatala be, barima a xili gbo.

A bara soe nun e ragimae radula baa ma.»

²² Munsa naxa Isirayilakae xun ti Suru gbengberenyi rakelife Xulunyumi Baa de ra. E naxa e jere xi saxan gbengberenyi ma, e mu ye soto. ²³ E naxa Mara li, kono e mu no Mara ye minde barima na ye nu xono. «Mara» wama «xone» nan falafe. ²⁴ Nama naxa sonxo Munsa ma, «Won ye sotoma minden?» ²⁵ Munsa naxa a de rawa Alatala xon ma. Alatala naxa wuri mooli nde masen Munsa be, a fa na woli ye xora, ye xone naxa ba.

Alatala to ge e xaxili matode menni, a naxa yi saate tongo e be, ²⁶ «Xa wo wo tuli mati n xui ra a fanyi ra, xa wo bira n ma tinxinyi foxo ra, xa wo n ma yaamari birin suxu, wo n ma seriye birin binya, n tan, wo Marigi Alatala, n mu fure jaaxi yo ragoroma wo ma, alo n naxan nagoro Misirakae ma. N tan nan Alatala ra, naxan wo rayalanma.»

²⁷ E to dulonyi fu nun firin nun tugi bili tongo solofere li Elimi, e naxa yonkin menni.

16

Isirayilakae xa sonxo

¹ Isirayila nama birin naxa keli Elimi, sigafe ra Sini gbengberenyi ma, naxan na Elimi nun Turusinina

tagi. E biyaasi naxan naba keli Misira han Sini gbengberenyi ma, na naxa bu kike firin a nun xi fu nun suuli. ² Menni Isirayila pama naxa sɔnxɔ Munsa nun Haruna ma, ³ a falafe ra, «Munfe ra Alatala mu a ragirixi won xa faxa Misira bɔxi ma? Menni sube nun taami nu na won yi ra naxan won lugama, kɔnɔ be yi gbengberen yire, won fama faxade kaame nan na.»

⁴ Alatala naxa a masen Munsa be, «N fama taami ragorode wo be kelife koore ma. Nama xa mini, e xa a matongo geesege e naxan donma lɔxɔe keren kui. N fama e xaxili matode, xa e jɛrema n ma yaamari nan ma. ⁵ A xi senni nde, e xa xi firin daaxi matongo.»

⁶ Munsa nun Haruna naxa a fala Isirayila pama be, «To nunmare wo a kolonma ne, a Alatala nan wo raminixi Misira bɔxi ra. ⁷ Tina geesege, wo fama Alatala xa kaabanako tode. A bara wo xa sɔnxɔe me. Munfe ra wo wama sɔnxɔfe muxu tan ma? ⁸ To nunmare Alatala wo kima sube ra, geesege a wo kima taami ra, han wo luga. Wo mu sɔnxɔxi muxu tan xa ma de. Wo sɔnxɔxi Alatala nan ma, naxan bara wo xui birin me.»

⁹ Munsa naxa a fala Haruna be, «A fala Isirayila pama be, e xa e yete masen Alatala be, barima a bara e xa sɔnxɔe me.» ¹⁰ Haruna nu woyenfe Isirayila pama be temui naxe, e naxa e ya rafindi gbengberenyi ma, e fa Alatala xa nɔre to mini ra nuxui kui. ¹¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ¹² «N bara Isirayilakae xa sɔnxɔe me. A fala e be, «Nunmare wo sube donma, geesege wo lugama taami ra. Na kui wo a kolonma ne, a n tan nan na wo Marigi Alatala ra.»»

¹³ Nunmare yati xɔnie naxee xili kɔnkɔlee naxa radin e yonkinde birin ma. Na kuye iba xini naxa lu e yonkinde rabilinyi ma. ¹⁴ Na xini to ba na, se nde naxa lu bɔxi fari alo balabalanyi. ¹⁵ Isirayilakae to na to, e naxa e boore maxorin, «Munse ya?» E mu a kolon se yo na ki. Munsa naxa a fala e be, «Taami nan a ra, Alatala naxan fixi wo ma

baloe ra.» ¹⁶ Alatala xa yaamari nan ya, «Wo xa sigaati ya solofere tongo mixi birin be naxan na wo xɔnyi.»

¹⁷ Isirayilakae a raba na ki ne. ¹⁸ E to a maniya, naxee gbe nu gboxi, a mu dangi ye, naxee fan gbe nu xurunxi, a e ralixi ne. Kankan naxa baloe xasabi soto naxan a ralima.

¹⁹ Munsa naxa a fala e be, «Yi baloe naxa raxi han geesege.»

²⁰ Kɔnɔ ndee mu Munsa xui suxu, e naxa a ragata han geesege. Kulie naxa bira a i, a xiri paaxi naxa mini. Munsa naxa xɔnɔ na kanyie ma.

²¹ Geesege yo geesege, kankan nu fa a gbe donse matongo, kɔnɔ soge na te, a dɔnxɔe naxan luxi, na xunu a i. ²² A xi senni nde, e naxa xi firin daaxi matongo, sigaati ya fu nun naani mixi keren be. Yareratie naxa na dentɛge sa Munsa be. ²³ Munsa naxa a fala e be, «Alatala naxe a tina malabui lɔxɔe nan a ra, lɔxɔe seniyenxi Alatala be. Wo xa nde gan, wo xa nde satun. A dɔnxɔe naxan na lu, wo xa na ragata han tina geesege.» ²⁴ E to nde ragata han geesege, alo Munsa a yamari e be ki naxe, e naxa a to kuli mu biraxi a i, a man mu bɔrɔ. ²⁵ Munsa naxa a fala e be, «Wo xa a don to, barima to nan malabui lɔxɔe ra Alatala xa binye bun ma. Na donse mu goroma bɔxi ma to. ²⁶ Wo xa a matongo xi senni bun ma, kɔnɔ a xi solofere nde, wo mu sese toma, barima malabui lɔxɔe na a ra.»

²⁷ A xi solofere nde, mixi ndee mini ne na donse matongode, kɔnɔ e mu sese to. ²⁸ Na kui Alatala naxa a masen Munsa be, «Wo n ma yaamari nun n ma seriye matandima han mun temui? ²⁹ Wo xa a kolon, n tan Alatala nan malabui lɔxɔe seriye masenxi wo be. Na nan a ra, xi senni nde wo donse xi firin daaxi sɔtɔma. A solofere nde wo naxa siga dede, wo birin xa lu wo xɔnyie, malabui lɔxɔe nan a ra.» ³⁰ Na kui pama naxa e malabu na lɔxɔe solofere nde ma.

³¹ Isirayilakae naxa na donse xili fala «mana,» naxan nu wama a falafe, «Munse a ra?» A maniya funden xori ra, a fiixe, a jɔxun

alɔ digiyanyi. ³² Munsa naxa a fala, «Alatala xa yaamari nan yi ki, <Wo xa yi mana sigaati ya solofere ragata, alako wo bɔnsœ naxee fama baride e xa donse to n naxan nagoroxi wo ma gbengberenyi ma, n to wo ramini Misira bɔxi ra.>»

³³ Na kui Munsa naxa a fala Haruna bɛ, «I xa mana sigaati ya solofere sa sesase kui, i xa a dɔxɔ hɔrɔmɔlingira yire, alako a xa findi tɔnxuma ra wo bɔnsœ bɛ naxee fama baride.» ³⁴ Haruna naxa na sesase dɔxɔ Alatala xa hɔrɔmɔlingira yire saatɛ kankira ya ra, alako a xa ragata alɔ Alatala a masenxi Munsa bɛ ki naxɛ. ³⁵ Isirayilakae mana don nɛ jɛ tongo naani bun ma, han e sa so Kanaan bɔxi ma, si gbɛtɛ sabatixi dennaxɛ. ³⁶ Na sigaati ya solofere naxan nu rawalima na mana maniyafe ra, a dɔxɔ fu findixi busali keren nan na.

17

Turusinina fanye

¹ Isirayila pama birin naxa keli Sini gbengberenyi ma, e fa biyaasi raba alɔ Alatala nu luma e yamari ra ki naxɛ. E to Refidimi li, e naxa yonkin naa, kɔnɔ e mu ye min daaxi sɔtɔ. ² Nama naxa ti Munsa kanke, e a fala a bɛ, «Ye so muxu yi ra.» Munsa naxa wɔyɛn e bɛ, «Wo tima n kanke munfe ra? Wo na Alatala matofe munfe ra?»

³ Ye xɔli nu bara gbaa pama ra, e nu fa a fala Munsa bɛ, «Munfe ra i muxu ramini Misira bɔxi ra? I wama nɛ muxu xa denbaya nun muxu xa xurusee xa faxa ye xɔli ra gbengberenyi ma?»

⁴ Munsa naxa a dɛ rawa Alatala xɔn ma, a falafe ra, «N nɔma munse rabade yi pama ra? A gbe mu luxi e xa n faxa.» ⁵ Alatala naxa Munsa yaabi, «I xa dangi pama ya ra, a nun Isirayila fori ndee. I xa i xa yisuxuwuri tongo, i Nili xure garin naxan na, i ti e ya ra. ⁶ N tima i ya ra, fanye sɛɛti ma, naxan na Xorebe geya yire. I xa na fanye garin. Na kui ye minima nɛ pama naxan minma.» Munsa naxa a raba

na ki Isirayila forie ya xɔri. ⁷ A naxa na yire xili sa Masa nun Meriba, na nan na ki «matœ nun sɔnxœ,» barima Isirayilakae sɔnxɔ nɛ Munsa ma mɛnni, e man naxa Alatala mato na a falafe ra, «Alatala na won tagi ba, ka a mu won tagi?»

⁸ Amalekikae naxa fa Isirayila gereɛde Refidimi. ⁹ Munsa naxa a fala Yosuwe bɛ, «Xɛmɛ ndee mayegeti, wo fa mini Amalekikae gereɛde. Tina, n tima nɛ geya fari Ala xa yisuxuwuri ra n yi.» ¹⁰ Yosuwe naxa Amalekikae gere alɔ Munsa a yamarixi ki naxɛ. Munsa, Haruna, nun Xuru naxa te geya fari. ¹¹ Munsa to a belexɛ itema, Isirayila senbɛ nu gboma, kɔnɔ a to a belexɛ igoroma, Amalekikae senbɛ tan nu gboma. ¹² Munsa belexɛ to binya a ra, e naxa gɛmɛ nde tongo a dɔxɔma naxan fari. Haruna nun Xuru naxa lu Munsa sɛɛti ma, a kɔɔla nun a yirefanyi ma, a belexɛ ratefe ra han soɛ dula tɛmɛ. ¹³ Na kui Yosuwe naxa nɔ Amaleki nun a xa sɔɔrie ra santidɛgɛma xɛjɛnxie ra.

¹⁴ Alatala naxa a masen Munsa bɛ, «Yi taruxui sɛbɛ alako pama xa ratu a ma. I man xa a fala Yosuwe bɛ, <N fama nɛ Amalekikae xa fe jɔnde yi dunija ma.>» ¹⁵ Munsa naxa yire nde rafala sɛrɛxɛbade ra, a naxa na yire xili sa, «Alatala nan xun nakeli fima n ma,» ¹⁶ barima a nu bara a xaxili ti Alatala xa mangeya ra. Munsa naxa a a fala, «Alatala Amalekikae gerema nɛ abadan.»

18

Yetiro sigafe Munsa yire

¹ Munsa bitanyi Yetiro, naxan findixi Madiyan sɛrɛxɛdubɛ ra, a naxa a mɛ Alatala naxan nabaxi Munsa nun a xa pama Isirayila bɛ, e ramini ra Misira bɔxi kui. ² Munsa nu bara a xa ginɛ Sipora nun a xa di firinyi xɛɛ Yetiro xɔnyi. ³ Munsa xa di singe nu xili Gerisomi, barima na xili nu wama a falafe e gbe xui, «Xɔɔɛ nan n na yi bɔxi ma.» ⁴ Boore nu xili Eliyeseri, barima na xili nu wama a

falafe e gbe xui, «N baba Marigi bara n mali, a bara n natanga Firawuna xa santidεgema ma.»

⁵ Munsa bitanyi Yetiro naxa Munsa xa gine nun na xa die xanin Munsa yire gbengberenyi ma, a nu yonkinxi dennaxe, Ala xa geya mabiri. ⁶ Yetiro nu bara xεera xεε Munsa xon a falafe ra, «N tan, i bitanyi Yetiro, n na fafe i xa gine nun a xa di firinyie ra.» ⁷ Munsa naxa mini a bitanyi ralande. A naxa a xinbi sin a ya ra, a man fa a sunbu. E to e boore xεebu, e naxa so Munsa xonyi. ⁸ Munsa naxa fee ya ba a bitanyi be, Alatala naxan birin naba Firawuna nun Misirakae ra Isirayila xa fe ra. A naxa Isirayila xa paxankate birin fala a be, a nun Alatala e rakisixi ki naxe.

⁹ Yetiro naxa sεewa Alatala xa hinne ra a naxan masenxi Isirayila be, a e bafe ra Misirakae yi ra. ¹⁰ Yetiro naxa a fala, «Tantui na Alatala be, naxan wo ba Misirakae nun Firawuna yi ra, naxan Isirayila nama raminixi e xa nεe bun ma! ¹¹ N bara a kolon Alatala senbe gbo dangi adamadie xa alae mooli birin na, barima a bara nama igoro naxan nu bara a yete rafisa Isirayilakae be.» ¹² Na temui Munsa bitanyi Yetiro naxa serexe gan daaxi nun serexe gbete ba Alatala be. Haruna nun Isirayila fori birin naxa na serexe don Munsa bitanyi yire Alatala xa horomolingira kui.

¹³ Na kuye iba, Munsa naxa a magoro, a xa kiiti sa Isirayilakae tagi. Nama naxa lu a yire kelife geesege han nunmare. ¹⁴ A bitanyi to a to Munsa naxan birin nabama nama be, a naxa a fala a be, «I na munse rabafe yi nama be? Munfe ra kiiti wali birin doxoxi i keren nan xun ma kelife geesege han nunmare?» ¹⁵ Munsa naxa a bitanyi yaabi, «Nama faxi n yire Alatala xa kiiti nan fende. ¹⁶ Galanbui na lu mixie tagi e fama n yire n xa kiiti sa Alatala xa yaamarie nun a xa seriye ra.»

¹⁷ Munsa bitanyi naxa a fala a be, «A mu lanma i xa a raba na ki.» ¹⁸ I nun i xa mixie, wo taganma ne. I keren mu noma yi kote xaninde. ¹⁹ I xa i tuli mati n ma marasi ra. Ala xa i mali. I tan xa findi nama xui madangima ra Alatala be. ²⁰ I lan ne i xa e xaran Alatala xa seriye nun a xa yaamarie ra. I xa Ala xa kira masen e be, e birama naxan foxo ra. ²¹ Mixi kendee sugandi nama ya ma, nondi fale naxee gaaxuma Alatala ya ra, naxee riba xonxi. I xa nee findi yareratie ra nama xun ma xunlande ki ma. Nde xa lu mixi wulu keren xun ma, boore mixi keme xun ma, boore mixi tongo suuli xun ma, boore mixi fu xun ma. ²² Nee xa kiiti birin sa mixie tagi, fo kiiti nde naxee xoxoxo. E xa na kiiti xoxoxoe masen i tan be. Na ki, kote mu doxoma i keren xun. ²³ Xa i Ala xui suxuma, na rabafe noma findide sooneya ra wo birin be, bopesa fa lu nama be e xonyi. ²⁴ Munsa naxa a bitanyi xui suxu, a birin naxa raba alo a falaxi ki naxe. ²⁵ Munsa naxa mixi kendee sugandi Isirayilakae ya ma, a fa e doxo nama xun na xunlande ki ma, mixi wulu keren xun ma, mixi keme xun ma, mixi tongo suuli xun ma, nun mixi fu xun ma. ²⁶ E nu kiitisa wali raba temui birin, fo kiiti xoxoxoe e nee nan masenma Munsa be. ²⁷ Na temui Munsa naxa a bitanyi bepin. Yetiro naxa gbilen a xa boxi ma.

19

Isirayila nama sofe Turusinina

¹ Kike saxan yati to dangi, kelife e mini Misira boxi ra temui naxe, Isirayilakae naxa so Turusinina gbengberenyi ma. ² E to keli Refidimi, e naxa so Turusinina gbengberenyi ma, e yonkin geya ya tagi. ³ Munsa naxa te geya fari sigafe Alatala yire. Alatala naxa a xili geya fari, a a masen a be, «I xa a fala Isirayilakae Yaxuba bonsoe be, ⁴ «Wo bara a to, n fe naxan nabaxi Misirakae ra. Wo bara a kolon n faxi wo ra n yire ki naxe. A luxi alo wo bakixi xoni

nan fari. ⁵ Xa wo n xui suxu n ma saate rakamalife ra, wo fama ne findide n ma pama sugandixi ra si birin ya ma. N gbe nan duniya birin na, ⁶ kono wo tan findima n ma si seniye nxi nan na, naxan serexedube wali rabama.» I xa na masenyi ti Isirayilakae be.»

⁷ Munsu naxa goro, a fori birin xili, a fa Alatala xa masenyi birin dentege e be. ⁸ Nama birin naxa a fala, «Muxu Alatala xui birin suxuma ne.»

Munsu naxa pama xa yaabi dentege Alatala be. ⁹ Alatala naxa a masen Munsu be, «N fama woyende i be nuxui kui pama ya xori, alako e xa lanlanteya sa i ma temui birin.»

Munsu naxa pama xa masenyi dentege Alatala be. ¹⁰ Alatala naxa a masen Munsu be, «A fala pama be, e xa e yete raseniye n to nun tina. E xa e xa dugie fan xa. ¹¹ E xa redi tina bora ya ra, barima n fama ne gorode pama birin ya tode ra na loxo Turusinina geya fari. ¹² I xa naaninyi sa geya rabilinyi birin ma, i fa a fala pama be, «Mixi yo naxa te geya fari, mixi yo naxa a makore a ra, barima naxan yo din a ra, na kanyi faxama ne.» ¹³ Wo naxa wo belexe din na kanyi ra, wo a magono gema ra han a faxa. Xa na mu, wo xa a masoxo xalie ra. A findi daalise ra, a findi mixi ra, a lanma a xa faxa. Mixi mu lanma a xa te geya fari, fo sara xui na mini mixi sugandixi ndee fa te.»

¹⁴ Munsu to goro geya ma pama yire, a naxa maraseniye nyi fe fala e be, e xa e yete nun e xa dugie raseniye n. ¹⁵ A naxa a fala pama be, «Wo xa wo yete yailan tina bora ya ra. Sade fe naxa lu wo tan nun wo xa ginnee tagi.»

¹⁶ A xi saxan loxo, galanyi nun seyamakonyi naxa bira boxi ma geesege, nuxui iforoxi naxa to geya ma. Sara xui naxa mini senbe ra. Nama birin naxa gaaxu. ¹⁷ Munsu naxa pama mati geya lanbanyi Ala xui ramede. ¹⁸ Tuuri nu na Turusinina geya ma, barima Alatala nu bara

goro te tagi. Na tuuri nu tema ne, alo filii na gan. Geya nu serema senbe ra. ¹⁹ Sara xui nu sigama gbo ra. Na temui Munsu naxa woyen, Ala naxa a yaabi.

²⁰ Alatala naxa goro Turusinina geya fari, a fa Munsu xili. Munsu to te naa, ²¹ Alatala naxa a masen a be, «I xa goro, i xa a fala pama be, e naxa wuruntun n tofe ra de, xa na mu a ra, a gbege faxama ne. ²² Hali serexedube naxee e makorema n na, e xa e yete raseniye n, alako n naxa fa e faxa.» ²³ Munsu naxa a fala Alatala be, «Nama mu noma tide Turusinina geya fari, barima i jan bara muxu yamari naaninyie xa sa geya rabilinyi ma, pama xa lu e xati ma.» ²⁴ Alatala naxa a masen a be, «I xa goro sinden Haruna foxo ra. Na temui wo firin xa te. Serexedube nun pama naxa te de, xa na mu a ra, e faxama ne.» ²⁵ Munsu naxa goro pama yire, a fa na masenyi ti e be.

20

Ala xa seriyefu

¹ Na temui Alatala naxa yi masenyi ti: ² «N tan Alatala nan wo Marigi Ala ra, naxan wo ramini Misira konyiya kui.»

³ «Wo naxa ala gbete batu bafe n tan na.»

⁴ «Wo naxa kuye yo yailan naxan misaalixi se nde ra, naxan toma koore nun boxi ma, xa na mu naxan luma ye nun boxi bun ma. ⁵ Wo naxa wo mafelen na se molie be, wo naxa e batu, barima n tan wo Marigi Alatala, n mu wama n firin nde xon. Naxee n xonma, n nee bonsoe ratonma ne han e tolon-tononyie, xa na mu a ra e tolobitee xa die. ⁶ Kono mixi naxee n xanuma, e bira n ma seriyefoxo ra, n hinnema e ra xanunteya kui abadan.»

⁷ «Wo naxa n xili yelefu, barima n tan Alatala mu dipema mixie ma, naxee na fe molie rabama.»

⁸ «Wo xa ratu malabui loxo ma, wo xa a binya. ⁹ Wo noma wali birin nabade xi senni bun ma, ¹⁰ kono na xi solofere nde findima malabui

loxoe ra wo Marigi Alatala xa binye bun ma. Wo naxa wali yo raba na loxoe, wo tan, wo xa die, wo xa konyie, wo xa xurusee, nun wo xa xonee. ¹¹ Alatala dunija nun se birin daa xi senni nan bun ma. A to ge na ra a naxa a malabu a xi solofere nde. Na nan a xexi, Alatala naxa barake sa na malabui loxoe ma, a findi loxoe seniyenxi ra.»

¹² «Wo xa wo baba nun wo nga binya. Na kui wo xa simaya xon kuyama ne boxi ma, wo Marigi Alatala naxan fima wo ma.»

¹³ «Wo naxa mixi faxa.»

¹⁴ «Wo naxa yene raba.»

¹⁵ «Wo naxa muje ti.»

¹⁶ «Wo naxa wo boore toonege.»

¹⁷ «Wo naxa mila wo boore xa harige ma, alo a xa banxi, a xa gine, a xa konyie, a xa ninge, xa na mu a xa sofale.»

¹⁸ Nama to na galanyi, seya-makonyi, nun tuuri to geya fari, e fa sara xui me, e naxa seren gaaxui ra. E naxa makuya menni ra, ¹⁹ e fa a fala Munsa be, «I tan xa woyen muxu ra, Alatala xui won faxama ne.» ²⁰ Munsa naxa a fala jama be, «Hali wo mu gaaxu. Ala na wo matofe, alako wo xa gaaxu a ya ra, wo xa yunubi lu na.» ²¹ Nama naxa lu yire makuye, kono Munsa tan naxa siga na nuxui fooroxi yire Alatala nu na dennaxe.

²² Alatala naxa a masen Munsa be, «I xa yi masenyi ti Isirayilakae be, «Wo bara a to, n bara woyen wo ra kelife koore ma. ²³ Wo naxa kuye yo yailan gbeti nun xema ra naxan luma n seeti ma. ²⁴ Wo xa serexebade yailan n be bende ra. Wo xa xurusee ba serexe gan daaxi nun xanunteya serexe ra. Wo na n xili binya, n barake sama ne wo ma. ²⁵ Xa wo sa serexebade tima n be geme ra, wo naxa a ti geme masolixie ra, barima na a niyama ne a xa findi se seniyentare ra. ²⁶ Wo naxa n ma serexebade ite, xa na mu a ra serexedube xa donma kuye bunyi mabama ne.»»

21

Konyiya seriyε

a nun faxe nun maxone joxoe

¹ I xa yi yaamarie masen Isirayilakae be. ² Xa wo konyi sara naxan findi Isirayilaka ra, a xa wali wo be je senni, kono a solofere nde wo xa a bepin barima a xunsare bara jon. ³ Xa a sa li wo nu bara na konyi nun a xa gine sara, wo xa e firin birin bepin je solofere nde. ⁴ Xa konyi kanyi nan gine so a xa konyi yi ra, a fa di bari, na gine nun a xa die luma konyi kanyi yi ra. Xeme gbansan nan bepinma. ⁵ Xa na konyi fa a fala, «N marigi, n ma gine, nun n ma die rafan n ma, n mu wama xoreyafe,» ⁶ a marigi xa a dentege Ala be. Na temui a xa a tuli tunba soxome ra naade wuri ma. Na nan a masenma na konyi bara lu a marigi xa yaamari bun ma a xa dunijeigiri birin kui.

⁷ Xeme na a xa di gine mati konyi ra, gine xoreya ki mu luma alo xeme xoreya ki. ⁸ Xa na gine mu rafan a marigi ma, naxan nu wama a findife a xa gine ra, a lanma a xa lu a xun xa sara. A mu daxa a xa a mati mixi gbeta ma, barima a bara mee a ra. ⁹ Xa a wama a fife a xa di ma gine ra, a lanma a xa a suxu alo a xa di gine yati. ¹⁰ Xa a sa gine gbeta tongo, a naxa sese ba a xa gine singe xa donse, a xa sosee, nun a xa sole ra. ¹¹ Xa a mu na fe saxanyie rakamali a be, gine noma kelide a xon ma, a mu sese fi.

¹² Naxan na mixi bonbo han a naxa faxa, na kanyi lan a fan xa faxa. ¹³ Kono xa a mu a faxafe janigexi, Ala nan tun a ragirixi, a xa a xun taxu yire nde n dennaxe masenma wo be. ¹⁴ Kono xa a nu a faxafe janigexi ne koota nde ra, na kanyi mu noma a xun taxude n ma serexebade ra. Wo xa a faxa.

¹⁵ Naxan na a nga, xa na mu a baba bonbo, na lan ne a xa faxa.

¹⁶ Naxan na adamadi suxu, a xa a mati, na kanyi xa faxa hali a mu gexi na adamadi matide.

¹⁷ Naxan na a nga, xa na mu a baba danka, na kanyi lan ne a xa faxa.

¹⁸ Naxan na mixi maxono gere kui, na kanyi mu suxuma xa mixi maxonoxi mu faxaxi, ¹⁹ xa a noma kelide a xa sade ma, a jere a xa yisuxuwuri ra. Kono maxone ti tan lanma a xa kobiri ba na mixi maxonoxi be han a gema yalande temui naxe.

²⁰ Naxan na a xa konyi faxa bonbo wuri ra, a lanma ne na kanyi xa paxankata. ²¹ Kono xa na konyi sa yalan beenu xi firin, a mu lanma konyi kanyi xa paxankata, barima na konyi findixi a gbe nan na.

²² Mixi naxee bonboma furi gine nde ra, e xa gere kui, na fa a niya gine xa di bari a waxati mu a lixi, kono a mu fe kana a ma, na geresoe xa kobiri nde ba gine be. Gine xa mori nun kiitisa xa nate tongo kobiri xasabi naxan bama. ²³ Kono xa a sa findi gbaloe ra, nii joxoe na nii nan na, ²⁴ ya joxoe na ya nan na, jinyi joxoe na jinyi nan na, belexe joxoe na belexe nan na, sanyi joxoe na sanyi nan na, ²⁵ ganyi joxoe na ganyi nan na, xabe joxoe na xabe nan na, maxone joxoe na maxone nan na.

²⁶ Naxan na a xa konyi bonbo han a ya naxa kana, a lanma a xa a xa konyi xoreya a xa ya kane joxoe ra. ²⁷ Naxan na a xa konyi jinyi gira, na kanyi lanma a xa a xa konyi xoreya a xa jinyi gire joxoe ra.

²⁸ Tuura naxan na mixi faxa, a lanma na tuura xa magono han a faxa. A sube naxa don. Tuura kanyi mu paxankate yo sotoma na kui. ²⁹ Kono xa na tuura darixi na mooli raba ra, a kanyi a kolon kono a mu a xirima a fanyi ra, na kanyi yo, a xa tuura yo, e birin xa magono han e xa faxa. ³⁰ Kiitisa noma nate tongode na tuura kanyi xun sarama naxan na. ³¹ Na seriye keren nan nawalima hali tuura sa dimedi nan faxa. ³² Xa a sa li tuura fa mixi gbetexa konyi nde faxa, gbeti kole tongo saxan nan

fima na konyi marigi ma. Na tuura xa magono han a faxa.

³³ Naxan na yili ge, a lu i mu a de rakotoma, xa a sa li ninge xa na mu a ra sofale nde sa sin na yili kui, ³⁴ a lanma na kanyi xa na xuruse sare fi, xuruse faxaxi xa lu a be.

³⁵ Naxan ma tuura na sa a boore gbe faxa, na tuura baloxi xa mati, na sare nun na tuura faxaxi xa itaxun e boore tagi. ³⁶ Kono xa a sa a li, na tuura darixi na mooli raba ra, a kanyi a kolon kono a mu a xirima a fanyi ra, a lanma tuura baloxi kanyi xa a gbe fi tuura faxaxi kanyi ma, tuura faxaxi xa lu a tan be.

³⁷ Naxan na tuura xa na mu a ra yexee mupa, a sa a mati, xa na mu a ra, a faxa, a lanma na kanyi xa tuura suuli ragbilen na tuura keren joxoe ra, xa na mu, yexee naani na yexee keren joxoe ra.

22

Mupa se joxoe

nun yaamari gbetee

¹ Xa wo mixi suxu a mupe tife koe ra, a fa faxa wo yi bonboe ra, faxe kote mu doxoma wo xun ma. ² Kono xa wo na mooli raba yanyi ra, faxe kote doxoma ne wo xun ma. Mupeti lanma a xa se mupaxie sare ragbilen, kono xa a mu noma na ra, a gundi xa mati konyi ra alako mupe se sare xa fi. ³ Xa a sa li, na se mupaxi na a yi alo ninge, sofale, yexee, xa na mu a ra, a jipe ra, a e jondon firin nan fima a joxoe ra.

⁴ Naxan na a xa xurusee bejin, a sa a boore xa xe kana, na kanyi lanma a xa a sare fi a xa xe bogi fanyi nan na.

⁵ Naxan na te sa nooge ganfe ra, kono te fa mixi nde xa sansi malanxi gan, xa na mu a xa xe, na kanyi lanma a xa na se birin sare fi.

⁶ Xa mixi harige nde taxu a doxoboore ra, kono mixi fa na mupa, na mupeti xa na se sare firin nagbilen a joxoe ra. ⁷ Kono xa na mupeti mu to, se taxuxi naxan na, na xa a kali Ala xili ra kiitisa ma.

yire, alako e xa a kolon a tan xa mu na harige tongoxi. ⁸ Xa se nde sa lu mixi yi ra alo ninge, sofale, yexee, dugi, xa na mu a ra se gbete, kono mixi gbete fa a fala a tan nan gbe na a ra, e lanma e xa siga kiitise yire. Kiiti kanama naxan na, a xa na se sare doxo firin nagbilen a boore ma.

⁹ Xa mixi nde xuruse taxu a boore ra, alo sofale, ninge, xa na mu yexee, na xuruse fa faxes, xa na mu a salonse nde fa gira, xa na mu mixi fa a muna, ¹⁰ a boore xa a kali Alatala ra a mu a yi. Se kanyi xa la na ra, a xa dije na se loxi ma. ¹¹ Kono xa na xuruse mupaxi na a xonyi ne, a joxoe fima ne. ¹² Xa wulai sube nde nan fa a faxes, a taxu naxan na, na xa a binbi masen xuruse kanyi be seedejoxoya ra. Na temui, a mu na joxoe fima.

¹³ Xa mixi xuruse yefu a boore ma, xuruse fa a yete maxono, xa na mu a ra a faxes xuruse kanyi xanbi, a yefuma xa a joxoe fi. ¹⁴ Kono xa fe nde na xuruse soto a kanyi ya xori, a yefuma mu a joxoe fima. Xa a sa li, a herixi nan a ra, heri masundi nan findima a joxoe ra.

¹⁵ Naxan na gine dimedi futi kana naxan xa kote mu doxoxi sinden, a lanma a xa a xa kote doxo alako a xa findi a xa gine ra. ¹⁶ Xa na gine baba mu tin a fide a ma, na futikane kobiri nan fima naxan lanma gine dimedi xa kote ma.

¹⁷ Mandurula gine lanma ne a xa faxes.

¹⁸ Naxan yo yene raba xuruse ra, a lanma a xa faxes.

¹⁹ Naxan yo na serexe ba ala gbete be, bafe Alatala ra, na kanyi lan ne a xa faxes.

²⁰ Wo naxa xone tooro naxan fatan si gbete ra a sabati wo xonyi, barima wo fan nu na xonye ne Misira boxi ma. ²¹ Wo naxa fu kaape gine nun kiridi ma. ²² Wo na fu nee ma, n e wa xui mema ne. ²³ N ma xone tema ne wo xili ma, n wo faxes santidegema ra. Wo xa gine findima ne kaape gine ra, wo xa die fan findima ne kiridie ra.

²⁴ Xa wo sa kobiri doni tooromixi nde be n ma pama ya ma, wo naxa geeni yo fen a xun na alo doniti jaaxi ndee.

²⁵ Wo na wo boore xa dugi doxo seeke ra, wo xa a ragbilen a ma beenun soge xa dula, ²⁶ barima na keren peti nan a yi ra, a na nan felenma a ma. A na n xili, n a xui suxuma ne, barima kinikininte nan n na.

²⁷ Wo naxa n tan Ala bexu. Wo naxa wo xa pama mange danka.

²⁸ Wo naxa dugundi n kide wo xa xe bogie ra. Wo xa wo xa di singe birin fi n ma.

²⁹ Wo xa wo xa xurusee xa di singee fi n ma. Wo xa e lu e nga foxo ra xi solofere. A xi solomasaxan nde, wo fa e fi n ma.

³⁰ Wo xa findi n ma pama seniye nxi ra. Wo naxa wulai sube don, sube gbete naxan faxaxi. Wo xa na mooli fi baree ma.

23

Tinxinyi seriye

nun Isirayila xa salie

¹ Wo naxa mixi toorege, wo naxa wule seede ba mixi jaaxi be. ² Wo naxa bira pama waxonfe jaaxi foxo ra, wo naxa wule seede ba pama xa fe ra. Na mooli tinxinyi kanama ne.

³ Wo naxa mixi rafisa a boore be kiiti kui, hali a findi misikiine ra.

⁴ Wo na wo yaxui xa ninge loxi to, xa na mu a xa sofale, wo xa a xanin a xon ma. ⁵ Wo na wo yaxui xa sofale to, a biraxi kote xungbe bun ma, wo naxa a lu naa. Wo xa a mali.

⁶ Wo naxa seriye matandi tooromixi makiitima temui naxe.

⁷ Wo naxa mixi toorege. Wo naxa a niya mixi tooregexi xa faxes, barima n mu dipema na mixi mooli ma.

⁸ Wo naxa tinxinyi kana kobiri ra, barima na a niyama ne seede xa dundu, tinxintoe xa woyenyi xa mafindi.

⁹ Wo naxa xone tooro naxan fatan si gbete ra. Wo tan yati bara na toore mooli kolon wo nu na Misira boxi ma temui naxe.

¹⁰ Wo xa sansi si, wo xa a xaba je senni bun ma, ¹¹ kōnō a je solofere nde, wo xa bōxi lu na, a xa a malabu. Na temui sansi naxan fama bulade a yete ma, na nōma findide Isirayila tōōromixie xa baloe ra. Burunyi subee fan xa balo na dōnxōe ra. Wo xa na raba wo xa weni nun wo xa oliwi bilie fan na.

¹² Wo xa wali birin naba xi senni bun ma, kōnō a xi solofere nde wo naxa wali yo raba alako wo xa ninge, wo xa sofale, wo xa konyi, nun si gbetē mixi naxee na wo xōnyi, e birin xa e malabu.

¹³ Wo xa wo jōxō sa n ma yaamari birin xōn ma. Wo naxa ala gbetēe batu, e xili jan naxa mini wo de i.

¹⁴ Ne yo je wo xa sali saxan naba n ma binye bun ma. ¹⁵ Wo xa Taami Lebinitare Sali raba yi ki. Xi solofere naxee sugandixi Abibi kike kui, wo xa taami lebinitare gbansan don, alo n wo yamarixi ki naxe. Wo xa a raba na temui ne barima wo mini Misira bōxi kui na kike nan na. Wo naxa n kuma na salie kui.

¹⁶ Xe Xabe Sali, wo xa a raba wo xa sansi bogi singee ra. Sansi Bogi Ba Sali, wo xa a raba je rapōnyi, wo na sansi bogi se raso temui naxe.

¹⁷ Xeme birin xa na sali saxan naba e Marigi Alatala xa binye bun ma je birin kui.

¹⁸ Wo na xuruse ba serexe ra n be temui naxe, wo naxa taami lebini daaxi ba serexe ra a seeti ma de. Wo naxa n ma sali serexe sube ture ragata han geesege. ¹⁹ Wo xa sansi bogi fisamante ba wo xa sansi bogi singee ya ma n tan wo Marigi Alatala be, wo e xanin n ma hōromolingira kui. Wo naxa si jin a nga xije ye ra.

²⁰ N maleke tima ne wo ya ra, naxan wo makantama kira ra sigafe ra bōxi ma n dennaxe yailanxi wo be. ²¹ Wo xa wo tuli mati a ra, wo xa a xui suxu. Wo naxa a matandi. A mu dipema wo xa matandi ma, barima n xili na a xun ma. ²² Kōnō xa wo wo tuli mati a ra, xa wo a xui birin suxu, n findima ne wo yaxuie yaxui ra, wo gerefae gerema ra.

²³ N ma maleke wo matima Amorikae, Xitikae, Perisikae, Kanaankae,

Hiwikae, nun Yebusukae xōnyi. N fama ne e birin sōntōde. ²⁴ Wo naxa suyidi e xa alae be, wo naxa e batu, wo naxa bira e fōxō ra. Wo xa e xa kuyee kana, wo xa e xa geme masolixie magira. ²⁵ Wo xa wo Marigi Alatala batu. A barake sama ne wo xa taami nun wo xa ye ma. A wo xa fure yalanma ne. ²⁶ Gine furi mu kanama wo xa bōxi ma, gine di baritare fan mu toma wo ya ma. N simaya kamalixi fima ne wo ma.

²⁷ N sie ragaaxuma ne wo ya ra n senbe ra. N e ifuma ne alako e xa e gi wo ya ra. ²⁸ N jurie rasanbama ne wo ya ra naxan Hiwikae, Kanaankae, nun Xitikae kerima.

²⁹ Kōnō n mu na rabama je keren kui, alako bōxi naxa fa kana, wulai subee naxa fa wuya wo xili ma. ³⁰ N nee kerima a xuri xuri nan na wo ya ra, han wo wuya, wo fa nōe soto bōxi birin ma.

³¹ N wo xa naaninyi igboma ne keli Xulunyumi Baa ma han Baa Xungbe, kelife Turusinina gbengberenyi ma han a sa dōxō Efirati xure xungbe ra. N mennikae sama ne wo sago, alako wo xa e keru. ³² Wo naxa saate yo tongo mennikae nun e xa alae be.

³³ Wo naxa lu e xa sabati wo xa bōxi ma, xa na mu a ra e a niyama ne wo xa gbilen n fōxō ra. E xa alae findima gantanyi nan na wo be.

24

Ala nun Isirayilakae xa saate

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, «Te n yire be geya fari, i tan, Haruna, Nadabo, Abihu, nun Isirayila forie mixi tongo solofere. Wo xa suyidi yire naxan makuya n na.

² Munsa, i gbansan xa makōre n na, booree xa lu yire makuye. Nama fan naxa te i tan Munsa fōxō ra.»

³ Munsa naxa Alatala xa masenyi nun a xa yaamari birin nadangi nama ma. Nama birin naxa a yaabi xui keren na, «Muxu Alatala xui birin suxuma ne.»

⁴ Munsa naxa Alatala xa masenyi birin sebe. Na kuye iba, Munsa naxa serexebade ti geya bunyi, a naxa

geme tundenyi fu nun firin ti menni, naxee Isirayila bonsoe fu nun firinyi misaalixi. ⁵ A naxa Isirayila fonike ndee xee e xa serexe gan daaxie ba. E man xa tuurae ba Ala be xanunteya serexe ra. ⁶ Munsa naxa na wuli tagi sa feje die kui, a naxa na donxoe kasan serexebade ma. ⁷ A naxa saate kitaabui tongo, a a xaran nama birin be. E naxa a yaabi, «Muxu Alatala xui birin suxuma ne. Muxu a ratinmema ne.» ⁸ Munsa naxa na wuli tongo, a a kasan nama ma. A naxa a masen, «Saate wuli nan ya. Alatala yi saate nan tongoxi wo be a xa masenyi fari.»

⁹ Munsa naxa te, a tan nun Haruna, Nadabo, Abihu, nun Isirayila forie, mixi tongo solofere. ¹⁰ E naxa Isirayila Marigi Ala to. A nu tixi geme noroxi fari. ¹¹ Na Isirayila kuntigie naxa Ala to, konjo a mu e paxankata na ma. E birin naxa e dege, e naxa e min.

¹² Alatala naxa a masen Munsa be, «Te geya fari n yire, i xa fa lu be sinden. N xa geme walaxee so i yi ra, n nan n ma seriye nun n ma yaamarie sebexi naxee ma. I xa Isirayilakae xaran nee ra.» ¹³ Munsa nun a malima Yosuwe naxa te Ala xa geya ma. ¹⁴ Munsa naxa a fala forie be, «Wo xa muxu membe be. Muxu fafe. Haruna nun Xuru xa lu wo fe ma be. Xa fe nde bira a i wo tagi, wo xa a masen e be.» ¹⁵ Munsa to te geya fari, nuxui naxa dusu a xun na. ¹⁶ Alatala xa nore naxa lu Turusinina geya xun na. Nuxui naxa geya makoto xi senni. A xi solofere nde, Alatala naxa Munsa xili na nuxui kui. ¹⁷ Alatala xa nore nu luxi ne Isirayilakae be, alo te xungbe geya fari. ¹⁸ Munsa to nu tema, a naxa so na nuxui kui, a naxa lu geya fari xi tongo naani koe nun yanyi.

25

Horomolingira serexebade,

a teebili, nun a lanpui

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, foniserelae xa yi see mooli ba hadiya ra: ³ xema, gbeti, wure gbeeli, ⁴ gese gere daaxi, gese bulu daaxi, gese gbeeli, suwa dugi, dugi naxan soxoxi si xabe ra, ⁵ yexee kontonyi kiri naxee soxi a gbeeli ra, pere-mui kirie, kasiya wuri, ⁶ ture naxan sama lanpui kui, labunde naxan sama ture seniyenxi nun surayi xun ma, ⁷ a nun geme tofanyi naxee findi serexedube xa donma kuye nun donma kanke raxunma se ra. ⁸ Isirayilakae xa horomolingira ti n be, alako n xa sabati e ya ma. ⁹ Wo xa na lingira nun a xa yirabase birin yailan alo n na masenma i be ki naxe.»

¹⁰ «E xa saate kankira yailan kasiya wuri ra. Na kankira xa kuya nongon firin nun a tagi, a xa igbo nongon keren nun a tagi, a xa ite nongon keren nun a tagi. ¹¹ I xa a kui nun a fari maso xema ra. A de kiri fan xa yailan xema ra. ¹² I xa a suxude digilinxi naani rafala xema ra a tunxun naanie ma, firin na seeti, firin na boore seeti ma.»

¹³ «I xa kasiya wuri kuye firin masoli, e maso xema ra. ¹⁴ I xa e raso kankira suxude digilinxie kui, na kankira xaninma e tan nan ma. ¹⁵ E naxa ramini na abadan.»

¹⁶ «N na saate tonxuma so i yi ra, i xa a sa na kankira kui. ¹⁷ I xa a derakote yailan xema fanyi ra, naxan findima xunsare yire ra. A xa kuya nongon firin nun a tagi, a xa igbo nongon keren nun a tagi. ¹⁸ Maleke sawure firin xa yailan xema xabuxi ra kankira derakote fari. ¹⁹ Maleke sawure nun kankira derakote xa findi keren na. ²⁰ Na maleke sawure firinyie xa ti e boore ya i, e gabutenyie italaxi, e xun sinxi xunsare yire.»

²¹ «I xa na kankira derakote sa a ma, naxan findixi xunsare yire ra. N na saate tonxuma so i yi ra, i xa a sa na kankira kui. ²² N nan n yete masenma i be menni ne, na saate kankira derakote fari, maleke sawure firinyie tagi. N yaamari

birin soma i yi ra menni ne katarabi Isirayilakae ma.»

²³ «I xa teebili nde yailan kasiya wuri ra, naxan kuya nongon firin, a igbo nongon keren, a ite nongon keren nun a tagi. ²⁴ I xa xεema fanyi maso a ma, a nun a de kiri ma. ²⁵ Xebenyi nde xa sa na de kiri bun ma naxan igbo suxui keren a nun a tagi. Xεema xa sa na fan de kiri ma. ²⁶ I xa a suxude digilixi naani rafala xεema ra a tunxun naanie ma, naxee ilanma a sanyie ra ²⁷ na xebenyi bun ma. Wuri kuyee xa so nee kui teebili xaninfe ra. ²⁸ Na wuri kuyee xa masoli kasiya wuri ra, xεema xa maso e ma. Nee nan findima teebili tongose ra. ²⁹ Piletie, tonbilie, pootie, nun paani naxee sama na teebili ma, naxee rawalima serexe yeerama daaxi xa fe ra, nee birin xa yailan xεema fanyi nan na. ³⁰ Taami fan xa sa na teebili ma temui birin, naxan findixi serexe ra n be.»

³¹ «I xa lanpui doxoese nde yailan xεema fanyi xabuxi ra. A sanyi, a bili, a salonyie, nun lanpui doxoode naxee maniya sansi fugee ra, na birin xa findi keren na. ³² Salon senni xa mini lanpui doxoese bili ma, saxan seeti keren, saxan boore seeti. ³³ Tonbili saxan xa lu na salon senni birin xun ma. E xa maniya sansi bogi ra naxan doxoxi a burexee nun a fugee tagi. ³⁴ Tonbili naani gbete xa lu lanpui bili ma. E fan xa maniya sansi bogi ra naxan doxoxi a burexee nun a fugee tagi. ³⁵ Na salon firin firin doxo saxanyie bun ma naxee kelixi a bili ma, a sama ne menni fan ma. ³⁶ Na tonbilie nun lanpui salonyie xa findi keren na, e xa yailan xεema fanyi xabuxi ra.»

³⁷ «I xa lanpui solofere yailan, i xa e doxo e doxoode ma alako e dexε xa yare iyalan. ³⁸ I xa wuki xabase nun xube sase yailan xεema fanyi ra. ³⁹ Xεema naxan nawalima lanpui doxoese nun lanpui yirabase yailanfe ra, na xa findi xεema kilo tongo saxan nun naani nan na. ⁴⁰ I

xa na birin naba alo n a masenxi i be ki naxe geya fari.»

26

Horomolingira tife

¹ «I xa Ala xa horomolingira yailan suwa dugi fu ra, naxee raxunmaxi gese mooli saxan na, gese gere daaxi, gese bulu daaxi, nun gese gbeeli. Na gese xa malekee sawure ramini dugie ma. A xa tofan ki fanyi. ² Dugi birin xa kuya nongon moxonen nun solomasaxan, a xa igbo nongon naani. E kuye nun e igboya xa lan. ³ Dugi suuli xa degε e boore ra, dugi suuli gbete fan xa degε e boore ra. Na kui na dugi fu bara findi dugi firin na. ⁴ I xa gese gere daaxi degε na dugi singe de kiri ma, a nun na dugi firin nde de kiri ma. ⁵ I xa gese tongo suuli degε na firinyi de kiri ma alako e birin xa lan e boore ma. ⁶ Na dangi xanbi i xa suxuse tongo suuli yailan xεema ra, i fa na dugi firinyie ralan e boore ra na suxusee ra. Na nan a niyama horomolingira xa findi dugi keren na.»

⁷ «I xa dugi fu nun keren soxo si xabe ra, naxee Ala xa horomolingira makotoma. ⁸ Dugi keren xa kuya nongon tongo saxan, a xa igbo nongon naani. Na dugi fu nun kerenyi birin xa lan. ⁹ I xa dugi suuli degε e boore ra, e xa findi dugi keren na. Na dugi senni naxee luxi, i xa e fan degε e boore ra. Na dugi senni nde singanma banxi yatagi nan xun ma. ¹⁰ I xa gese tongo suuli degε na dugi singe ra, a nun na dugi firin nde ra. ¹¹ Na dangi xanbi i xa suxuse tongo suuli yailan wure gbeeli ra, i fa na dugi firinyie ralan e boore ra na suxusee ra. Na nan a niyama na birin xa findi dugi keren na naxan Ala xa horomolingira makotoma. ¹² Na dugi xa mayigboe kepa ma donxoε tagi singanma horomolingira nan xanbi ra. ¹³ Na dugi xa kuye kepa na ki naxe, nongon keren nan

luma na seeti firinyie ma, alako horomolingira xa makoto.»

¹⁴ «Na dangi xanbi i xa makotose gbete yailan yexee kontonyi kiri ra, naxan soxi a gbeeli ra. I man xa makotose gbete yailan peremui kiri ra.»

¹⁵ «I xa kasiya wuri xaba xebenyie ra horomolingira tima naxee ma.

¹⁶ Kankan xa kuya nongon fu, a xa igbo nongon keren nun a tagi.

¹⁷ Suxuse firin xa lu horomolingira xebenyi birin ma e kafuma e boore ma naxee ra. ¹⁸ Xebenyi moxonen nan tima horomolingira yirefanyi ma. ¹⁹ Sanbunyi gbeti daaxi tongo naani nan sama na xebenyi moxonen bun ma, xebenyi keren, sanbunyi firin. E xa lu xebenyi suxusee fe ma. ²⁰ Xebenyi moxonen nan tima horomolingira koola fan ma, ²¹ a nun e sanbunyi gbeti daaxi tongo naani, xebenyi keren, sanbunyi firin. ²² Xebenyi senni nan tima horomolingira xanbi ra sogegorode mabiri. ²³ I xa xebenyi firin yailan tuxuie be horomolingira xanbi ra, ²⁴ naxee fuge nun lanbanyi lanma e boore ma, e xiri fuge ra se digilinxi ra. Na tuxui firinyi xa yailan na ki. ²⁵ Na birin lanma xebenyi solomasaxan nan ma, a nun e sanbunyi gbeti daaxi fu nun senni, xebenyi keren, sanbunyi firin.»

²⁶ «I xa wuri suuli yailan kasiya wuri ra, horomolingira xebenyie tima naxee ma. Suuli rawali seeti keren ma, ²⁷ suuli rawali boore seeti ma, suuli rawalima horomolingira xanbi ra sogegorode mabiri. ²⁸ Wuri naxan luma a tagi, na dangima xebenyie nan xun ma, a keli seeti singe a sa doko boore ra. ²⁹ Na xebenyie, nun na wurie, nun se digilinxie wuri soma naxee kui, i xa xema maso na birin ma. ³⁰ I xa na horomolingira ti alo n i yamarixi ki naxe geya fari.»

³¹ «I xa suwa dugi yailan gese gbeeli nun gese bulu daaxi ra. Maleke sawuree xa dege na ma, a xa tofan ki fanyi. ³² I xa a gbaku

kasiya wuri naani ra xema masoxi naxee ma, e tixi gbeti sanbunyie ma. Suxuse naxee dugi xirima wurie ma, xema xa maso nee fan ma. ³³ I na ge dugi gbakude na suxusee ra, i xa saate kankira doko a xanbi ra. Na ki, na dugi luma na yire firin tagi ra, naxan xili yire seniyenxi a nun naxan xili yire seniyenxi fisamante. ³⁴ I xa saate kankira de rakoto a derakote ra yire seniyenxi fisamante kui. Na derakote se findixi xunsare yire nan na. ³⁵ I xa teebili tan doko horomolingira koola ma, lanpui dokose xa lu a ya ra yirefanyi ma.»

³⁶ «I xa suwa dugi gbete yailan gese gere daaxi, gese bulu daaxi, nun gese gbeeli ra horomolingira sode. I xa a masoko a fanyi ra, a xa tofan. ³⁷ I xa a gbaku wuri suuli ma naxee yailanxi kasiya wuri ra, xema masoxi naxee ma, e tixi gbeti sanbunyie ma. Suxuse naxee dugi xirima wurie ma, nee yailanxi wure gbeeli ra.»

27

Serexebade, horomolingira tete

nun horomolingira lanpui ture

¹ «I xa serexebade yailan kasiya wuri ra, naxan kuya nongon suuli, a igbo nongon suuli, a ite nongon saxan. ² I xa feri naani yailan a tuxui birin ma, naxee findixi se keren na serexebade ra. I xa wure gbeeli maso na birin ma. ³ I xa a yirabase birin yailan wure gbeeli ra, alo xube sasee, pelie, pootie, sube sokosee, nun tundee te sama naxee kui. ⁴ I xa se nde yailan wure gbeeli ra naxan sama te xun ma, sube sama naxan fari. I xa suxuse digilinxie wure gbeeli daaxi sa a tuxui ma, ⁵ alako a xa gbaku serexebade kui a tagi. ⁶ I xa wuri kuyee yailan kasiya wuri ra wure gbeeli masoxi e ma. ⁷ E rasoma suxuse digilinxi naanie nan kui serexebade seeti firinyie ma a xanife ra. ⁸ I xa na serexebade yailan xebenyie nan na. Sese naxa

lu a kui. I xa a yailan alo n i yamarixi ki naxe geya fari.»

⁹ «I xa hœromolingira tete yailan yi ki ne: Tete xa kuya nongon keme yirefanyi mabiri ra. I xa gere suwa dugi gbaku na ¹⁰ wuri mœxœnen ma, naxee tixi sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. Na dugi suxusee xa yailan gbeti ra. ¹¹ Tete xa kuya nongon keme kœla fan mabiri ra. I xa gere dugi gbaku na wuri mœxœnen ma, naxee tixi sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. Na dugi suxusee xa yailan gbeti ra. ¹² Tete xa igbo nongon tongo suuli sogegorode mabiri ra. I xa gere dugi gbaku na wuri fu ma, naxee tixi sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. ¹³ Tete xa igbo nongon tongo suuli sogetede fan mabiri ra. ¹⁴ Gere dugi xa gbaku seeti ma wuri saxan ma, naxee tixi sanbunyi ma. Na xa kuya nongon fu nun suuli. ¹⁵ Gere dugi gbete xa gbaku boore seeti ma wuri saxan ma, naxee tixi sanbunyi ma. Na fan xa kuya nongon fu nun suuli. ¹⁶ Tete sode de xa yailan suwa dugi ra naxan masœxi gese gere daaxi nun gese bulu daaxi nun gese gbeeli ra. Na dugi xa nongon xa mœxœnen soto. Na xa gbaku wuri naani ma, naxee tixi sanbunyi ma. ¹⁷ Wuri naxee tixi tete ma, e tixi e sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. Dugi suxusee fan na e ma naxee yailanxi gbeti ra. ¹⁸ Na hœromolingira tete kuyeya lanma nongon keme nan ma, a igboya nongon tongo suuli. Suwa dugi naxee gbakuxi na, e ite nongon suuli. Tete wuri sanbunyi, ¹⁹ hœromolingira yirabase birin, nun tete luuti xirima se naxee ma, na birin yailanma wure gbeeli nan na.»

²⁰ «I xa Isirayilakae yaamari, e xa fa oliwi ture fanyi ra i xœn ma, alako hœromolingira lanpuie xa dexœ temui birin. ²¹ Haruna nun a xa die xa na lanpuie radexœ, naxee na hœromolingira kui, n i lima dennaxe, yire seniyeñxi fisamante ya ra, dugi gbakuxi dennaxe saate kankira ya ra. Na lanpuie xa yanba Alatala ya

xœri kelife kœe han geesege. Seriyen nan na ki Isirayila bœnsœ birin be naxan mu kanama abadan.»

28

Serexedubœ sosee

¹ «I xa i taara Haruna tongo Isirayilakae ya ma, a nun a xa die Nadabo, Abihu, Eleyasari, nun Itamari, e xa serexedubœ wali raba n be. ² I xa sosee seniyeñxie degœ i taara Haruna be, naxee a xa kuntigiya nun a binye masenma. ³ I xa na wali so mixie yi ra n naxee kixi xaxili fanyi ra, naxan a niyama e xa fata. E xa Haruna xa serexedubœ sosee degœ, alako a xa ti n ma serexedubœ wali ra. ⁴ Sosee nan yi ki e naxee degœma: donma kanke raxunmase, donma kuye, tunki raxunmase, donma kuye bun magorœ masœxi, xunmase naxan dœxœma e xunyi ma, nun beleti. E xa na sosee seniyeñxie yailan i taara Haruna nun a xa die be, alako e xa serexedubœ wali raba n be.»

⁵ «Donma degœmae xa gese gere daaxi, gese bulu daaxi, gese gbeeli, gese xœma daaxi, nun suwa dugi malan. ⁶ E xa donma kuye degœ gese gere daaxi, gese bulu daaxi, gese gbeeli, gese xœma daaxi, nun suwa dugi ra. A xa findi wali tofanyi ra. ⁷ E xa tunki raxunmase firin yailan, e xa e degœ donma kuye ma. ⁸ Beleti fan xa yailan gese gere daaxi, gese bulu daaxi, gese gbeeli, gese xœma daaxi, nun suwa dugi ra alo donma kuye. ⁹ I xa onixi gœme firin tongo, i fa Yaxuba xa die xilie masoli e ma ¹⁰ e bari ki ma. Xili senni masoli gœme keren ma, xili senni masoli gœme boore fan ma. ¹¹ Na gœme masolixi firinyie findima wali tofanyi ra, alo sebeli masolima xurundœ ma ki naxe. I xa xœma sa e rabilinyi ma, ¹² i fa nee degœ tunki raxunmasee ma, e xa findi jœxœ rasiga see ra Isirayila die xa fe ma. Na ki Haruna fama e xilie ra n ya i, a xa findi dubœ ra. ¹³ I na xœma sa e rabilinyi ma, ¹⁴ i xa luuti

die yailan xεema ra naxee gbakuma e rabilinyi ma.»

¹⁵ «I xa serexedube donma kanke raxunmase yailan a tofanyi ki ma. A findima kiiti se nan na. I xa a yailan gese gere daaxi, gese bulu daaxi, gese gbeeli, nun suwa dugi ra alo donma kuye yailanxi ki naxe. ¹⁶ A xa kuye nun a xa igboya xa findi suxui keren na. A xa findi dugi firin na, alako a xa findi yuba ra. ¹⁷ A xa raxunma gemε tofanyie safe naani ra. Safe singe findima gemεe nan na, naxee xili sariduwani, topasi, nun emerode. ¹⁸ Safe firin nde, esikaribukulu, safiri, nun diyaman. ¹⁹ Safe saxan nde, opale, agati, nun ametisite. ²⁰ Safe naani nde, kiroso-lite, onixi, nun yasipe. I xa xεema sa nee birin rabilinyi ma. ²¹ Isirayila xa die xilie xa masoli na gemε fu nun firin ma, alo sebeli masolima xurunde ma ki naxe. Kankan xili xa masoli gemε nde ma. E findima Isirayila bœnsœ fu nun firinyi matœnxuma se nan na. ²² I xa luuti die degε na donma kanke raxunmase ma, naxee yailanxi xεema ra. ²³ I xa xurunde firin yailan xεema ra, i xa e degε donma kanke raxunmase ma a de kiri firinyie ma a fuge ra. ²⁴ Na luuti xεema daaxie xa xiri na xurunde firinyie ma, naxee degexi donma kanke raxunmase de kiri ma. ²⁵ I man xa na luuti firinyie xiri donma kuye tunki raxunmasee ma.»

²⁶ «I xa xurunde firin gbete yailan xεema ra, i naxee degema donma kanke raxunmase de kirie ma a labe ra. I xa nee degε donma kuye seeti ma. ²⁷ I xa xurunde firin gbete yailan xεema ra, i naxee degema tunki raxunmasee lanbanyi ma, dennaxe ilanma beleti ra. ²⁸ Donma kanke raxunmase xa xiri donma kuye ma luuti gere daaxi ra naxan nasoma xurundeε kui naxee degexi donma kanke raxunmase nun donma kuye ma.»

²⁹ «Haruna na so hœrœmœlingira kui, Isirayila bœnsœ xili birin sebexi a xa donma kanke raxunmase ma, naxan saxi a kanke fari sondonyi

yailanyi, a findima dube ra Alatala be Isirayila xa fe ra temui birin. ³⁰ I xa gemε firin sa na donma kanke raxunmasee kui, naxan saxi Haruna kanke fari sondonyi mabiri. Nee findixi Ala waxœnfe masen se nan na. Haruna na so Alatala yire, a nœma Alatala waxœnfe kolonde Isirayilakae xa fe ra nee saabui ra.»

³¹ «I xa serexedube xa donma kuye bun magoroe sœxœ gese gere daaxi ra. ³² I xa a xunyi rasode xaba a tagi, i xa na sode de masœxœ, alako bœode yo naxa lu a ma. ³³ I xa a raxunma pirinti gere daaxi, bulu daaxi, nun gbeeli ra naxee misaalixi wuri bogi ra a rabilinyi birin ma. I xa tœlœnyi xεema daaxie degε na pirintie tagi, ³⁴ alako tœlœnyi nde xa lu wuri bogi birin tagi na donma kuye bun magoroe sanbunyi birin ma. ³⁵ Haruna na a ragoro a ma a so temui nun a mini temui Alatala xa hœrœmœlingira kui, na nan a ratangama faxe ma.»

³⁶ «I xa xεema yailan, a sebe a ma, <Alatala gbe>, ³⁷ i fa a xiri xunmase fari luuti gere daaxi ra, ³⁸ alako a xa gbaku a tigi ra. Xa a sa li serexe mu nu baxi seriye ki ma, na kote luma Haruna nan ma, kœnœ na sebeli naxan gbakuxi a tigi ra a niyama ne Alatala xa na serexe suxu.»

³⁹ «I xa donma kuye bun magoroe gbete degε Haruna be suwa dugi ra, a nun xunmase naxan sama a xun ma. I xa a xa beleti masœxœ a tofanyi ra. ⁴⁰ I xa donma kuye bun magoroe, beletie, nun xunmasee degε Haruna xa die fan be, naxee e xa binye nun e xa kuntigiya masenma. ⁴¹ I xa i taara Haruna nun a xa die maxiri na ki, beenun i xa e ti n ma serexedube wali rabade. I xa ture maso e xunyi ma, i fa e masen nama be e bara findi serexedubee ra. ⁴² I xa wantanyi degε suwa dugi ra naxan kelima e tagi han e tabe alako e xa sutura. ⁴³ Haruna nun a xa die xa na mœoli so e ma e makœrema serexebade ra temui naxe, xa na mu a ra e na hœrœmœbanxi kui li temui naxe, n i lima dennaxe. Na nan a niyama e mu yunubi sœtœma, e

tangama ne faxe ma. Seriyε na a ra naxan mu kanama abadan Haruna nun a bonsœ birin bε.»

29

Mixi tife serexedube ra

nun serexee bafe

¹ «I na wa mixi tife n ma serexedube wali rabafe ra, i xa tuura nun yexεε kontonyi firin tongo, lanyuru yo mu na naxee ma, ² a nun taami lebinitare, taami lebinitare ture masunbuxi naxan na, nun taami lebinitare xunxuri ture masoxi naxan ma. I xa na birin naba sansi xœri luxutaxi ra. ³ I xa na taami birin sa debe kui, i a xanin hœrœmœlingira yire, a nun tuura, nun yexεε kontonyi firin. ⁴ I xa Haruna nun a xa die ti serexedube wali ra hœrœmœlingira sode, n e lima dennaxε. I na gε e maxade ye ra e rasenyenfe ra, ⁵ i xa Haruna xa serexedube sosee ragoro a ma, a xa donma bun magorœ, a xa donma kuye bun magorœ, a xa donma kuye, a xa donma kanke raxunmase ra, nun a xa beleti donma kanke raxunmase xirima naxan na. ⁶ I xa xunmase dœxœ a xunyi ma, i fa na tœnxuma xεema daaxi xiri na ra. ⁷ I xa ture seniyenxi surusuru a xunyi ma a tife serexedube ra. ⁸ I na gε na ra, i xa serexedube donma kuye bun magorœ ragoro Haruna xa die fan ma. ⁹ I xa Haruna nun a xa die tagi ixiri beleti ra, i xa xunmase dœxœ e xunyi ma. I Haruna nun a xa die tima serexedubee ra na ki nε. Na xa findi seriyε ra naxan mu kanama abadan.»

¹⁰ «I xa tuura nde xanin hœrœmœlingira sode dε ra, n i lima dennaxε. Haruna nun a xa die na e belexε sa a xunyi, ¹¹ i xa na tuura kœn naxaba Alatala ya xœri hœrœmœlingira sode dε ra, n i lima dennaxε. ¹² I xa na tuura wuli tongo, i nde sa serexebade feri naani ma i belexesole ra. Wuli naxan luxi, i xa na ifili serexebade sanbunyi ma. ¹³ I na gε na ra, i xa na tuura ture tongo naxan na a furingε ma, a laare naxan a bœje makotoxi, a gunguie

nun ture naxan na e ma, i xa na birin gan serexε ra serexebade fari. ¹⁴ Kœnœ a sube, a kiri, nun a xa jape, i xa nee gan taa fari ma, barima yunubi xafari serexε na a ra.»

¹⁵ «I na gε na ra, i xa yexεε kontonyi keren tongo. Haruna nun a xa die e xa e belexε sa a xunyi, ¹⁶ i fa a kœn naxaba. I xa a wuli tongo, i a ifili serexebade rabilinyi ma. ¹⁷ I xa na yexεε kontonyi bolon a xuntunyi ra. I xa a furingε nun a sanyie maxa, i fa e malan a sube nun a xunyi fari, ¹⁸ i na birin gan serexebade fari. Serexε gan daaxi nan na ki Alatala bε, naxan nafan Alatala ma.»

¹⁹ «I na gε na singe ra, i xa na yexεε kontonyi firin nde tongo. Haruna nun a xa die na e belexε sa a xunyi ma, ²⁰ i xa a kœn naxaba. I xa na wuli tongo, i nde sa Haruna nun a xa die yirefanyi tuli kirie ma, e yirefanyi belexε, nun sankurae ma. Wuli naxan luxi, i xa na ifili serexebade rabilinyi. ²¹ I xa wuli nde tongo serexebade fari, a nun ture nde naxan nawalixi mixi tife serexedube ra, i xa nee kasan Haruna, a xa die, nun e xa dugie ma. Na kui Haruna nun a xa die bara ti serexedubee ra, e xa dugie fan bara findi serexedube dugie ra.»

²² «I xa yexεε kontonyi ture tongo, a nun a xuli, a ture naxan na a furingε ma, a laare naxan a bœje makotoxi, a gunguie nun ture naxan e makotoxi, a nun a yirefanyi tabe, barima serexε na a ra naxan a niyama mixi xa ti serexedube wali ra. ²³ I xa na debe tongo taami lebinitare na naxan kui naxan fixi Alatala ma. Na kui i xa taami digilinxi keren tongo, a nun taami lebinitare ture masunbuxi naxan na, nun taami lebinitare xunxuri nde, ²⁴ i xa nee sa Haruna nun a xa die belexε, i nee lintan Alatala ya i serexε ra. ²⁵ Na dangi xanbi, i xa e ba e belexε, i e sa serexε gan daaxi fari serexebade. Serexε ganxi na a ra naxan nafan Alatala ma.»

²⁶ «I xa yexεε kontonyi kanke tongo, naxan baxi Haruna bε, i a

lintan Alatala ya i serexe ra, a xa findi i gbe ra. ²⁷ Na kanke nun na tabe i naxan lintanxi Alatala ya i serexe ra serexedubee tife xa fe ra, ²⁸ nee bara findi Haruna nun a xa die gbe ra. Seriyē nan na ki Isirayilakae be naxan mu kanama abadan. E lan ne e xa na mooli ba e xa xanunteya serexe birin ma, e a fi Alatala ma.»

²⁹ «Haruna na faxa, a xa serexedube sose radangima a xa die nan ma. E ti temui na wali ra, e xa e ragoro e ma. ³⁰ Haruna xa di naxan findima a joxoe ra na nan fama na dugie ragorode a ma xi solofere bun ma, beenun a xa so yire seniyenxi horomolingira kui, n i lima dennaxe, serexedube wali rabafe ra.»

³¹ «Yexee kontonyi naxan baxi serexe ra, Haruna findixi serexedube ra temui naxe, i xa na sube jin yire nde naxan seniyenxi.

³² Na sube nun na taami naxan na debe kui, Haruna nun a xa die xa na don horomolingira sode de ra, n i lima dennaxe. ³³ E keren xa na yunubi xafari serexe don, serexe naxan ba e be e ti loxoe serexedubee ra. A mu lanma mixi gbete xa na don, barima se seniyenxi nan a ra.

³⁴ Xa na serexe sube nun taami nde sa lu han geesege, i xa a gan te xora. A mu donma, barima se seniyenxi nan a ra.»

³⁵ «I xa n ma yaamarie rabatu Haruna nun a xa die xa fe ra na xi solofere bun ma e tima serexedubee ra temui naxe. ³⁶ I xa tuura keren ba loxo yo loxo yunubi xafari serexe ra. Na nan a toma serexebade fan seniyenma. Na xanbi i xa ture ifili serexebade fari, alako a xa findi yire sugandixi ra. ³⁷ I xa na wali raba xi solofere bun ma, alako serexebade xa seniyen, a man xa mixi raseniye naxan dinma a ra.»

³⁸ «Loxo yo loxo a lanma i xa yexee firin ba serexe ra serexebade fari, naxee bara je keren soto. Na xa raba kudai. ³⁹ A singe xa ba geesege, boore xa ba koe so temui. ⁴⁰ I na na yexee singe ba, i xa farin konkronyi suuli, oliwi ture litiri keren, nun weni litiri keren sa na fari. ⁴¹ I na

na yexee firin nde ba koe so temui, i xa sansi bogi nde nun weni sa a fari alo geesege daaxi. I xa nee ba serexe gan daaxi ra, naxan nafan Alatala ma. ⁴² Serexe gan daaxi mooli nan a ra, i bonsoe lanma a xa naxan ba n tan Alatala be abadan. A bama horomolingira sode de nan na n tan Alatala ya xori, n wo lima dennaxe, n woyenma wo be dennaxe.»

⁴³ «N nan n yete masenma Isirayilakae be menni n ma noere kui, naxan menni raseniye nma. ⁴⁴ N nan n ma horomolingira nun n ma serexebade raseniye nma ne, n i lima dennaxe. N Haruna nun a xa die raseniye nma ne, alako e xa n ma serexedube wali raba. ⁴⁵ N sabatima ne Isirayilakae tagi, n man findima ne e Marigi Ala ra. ⁴⁶ Na kui e a kolonma ne n tan nan Alatala ra, e Marigi Ala, naxan e ramini Misira boxi ra, alako n xa sabati e tagi. Alatala nan n tan na, e Marigi Ala.»

30

Surayi serexebade, Isirayilakae xunsare,

Horomolingira ye, ture, nun labunde

¹ «I xa surayi serexebade yailan kasiya wuri ra. ² A xa kuya nongon keren, a igbo nongon keren, a ite nongon firin. Feri naani xa lu a tuxuie ra, e nun serexebade findixi se keren nan na. ³ I xa na serexebade birin maso xema xinde ra, a fari, a seetie, a ferie, nun a de kiri. ⁴ I xa suxuse digilixi firin yailan xema ra serexebade seeti firinyie ma a de kiri labe ra, wuri kuyee soma naxee kui a xanife ra. ⁵ I xa na wurie yailan kasiya wuri ra, i fa xema maso e ma. ⁶ Na surayi serexebade xa doxo dugi ya ra naxan na saate kankira ya ra, yunubi xunsare yire doxoxi naxan fari, n mixi lima dennaxe. ⁷ Haruna xa surayi xiri joxunme gan menni geesege birin, a fentenma lanpuie ma temui naxe. ⁸ A man xa na mooli raba koe so temui.

Surayi nan a ra, naxan lanma a xa gan waxati birin Alatala ya xori. Seriyε na a ra wo bonsɔε be naxan mu kanama abadan. ⁹ Wo naxa sese ba na serεxebade fari bafe surayi seniye nxi ra. Wo naxa surayi seniye nxi ba, wo naxa serεxe gan daaxi ba, wo naxa sansi serεxe ba, wo naxa weni xa na mu a ra ture ba menni. ¹⁰ Ne yo ne Haruna xa yunubi xafari serεxe wuli nde tongo, a a maso surayi serεxebade ferie ma, alako e fan xa seniye nxi. Seriyε nan a ra i bonsɔε lanma a xa naxan naba abadan. Na serεxebade findixi se seniye nxi nan na Alatala be.»

¹¹ Alatala naxa yi masenyi ti Munsa be: ¹² «I na Isirayilakae konti loxoε naxe, birin xa a xunsare fi Alatala ma. Na nan a ra, mankanε yo mu e lima na konti tife xa fe ra. ¹³ Mixi naxan birin kontima, e xa gbeti giramu senni fi Alatala ma. Na xa maniya horomolingira seriyε ki ma. ¹⁴ Mixi naxan birin simaya bara ne moxonen li, a xa a xunsare fi Alatala ma. ¹⁵ Banna mu se sama na giramu senni xun ma, misikiine fan mu nde bama na giramu senni ra. Birin xa na fi Alatala ma e xunsare ra. ¹⁶ Isirayilakae na na gbeti so i yi ra, i xa a rawali horomolingira yailanfe ra, n i lima dennaxe, alako n xa ratu a ma Isirayilakae naxan fixi e xunsare ra.»

¹⁷ Na dangi xanbi Alatala naxa yi masenyi ti Munsa be. ¹⁸ «I xa horomolingira ye sase xungbe yailan wure gbeeli ra, a nun a doxoε. I xa na doxo horomolingira nun serεxebade tagi, i fa maraseniye nxi ye sa a kui, ¹⁹ Haruna nun a xa die naxan nawalima e belexεe nun e sanyie maxafe ra. ²⁰ Beenun e xa so horomolingira kui, n wo lima dennaxe, a lanma e xa e belexεe nun e sanyie maxa na ye ra, alako e naxa faxes. Beenun e xa e makore serεxebade ra serεxe gan daaxi bafe Alatala be, ²¹ a lanma e xa e belexεe nun e sanyie maxa na ye ra, alako e naxa faxes. Seriyε nan na ra e bonsɔε birin be naxan mu kanama

abadan.»

²² Alatala naxa a masen Munsa be, ²³ «I xa se xiri joxunme fanyie tongo, alo wuri wa ye naxan xili miri kilo suuli, wuri fupi naxan xili sinamon kilo firin nun a tagi, kale nde kilo firin nun a tagi naxan xiri joxun, ²⁴ kasiya wuri fupi kilo suuli, nun oliwi ture litiri senni. ²⁵ I xa na birin yailan ture seniye nxi ra naxan nawalima serεxedube tife ra. Na wali xa raba a fanyi ra a raba ki ma.»

²⁶ «I man xa na ture rawali horomolingira nun saate kankira raseniye nxi ra, n wo lima dennaxe, ²⁷ a nun horomolingira teebili, a yirabasee, lanpui doxoε, a yirabasee, surayi serεxebade, ²⁸ serεxebade xungbe, a yirabasee, horomolingira ye sase xungbe, nun a doxoε. ²⁹ I xa na ture seniye nxi rawali na birin naseniye nxi ra. Mixi naxee dinma nee ra, e seniye nxi ma ne. ³⁰ I xa na ture seniye nxi rawali Haruna nun a xa die tife n ma serεxedube ra.»

³¹ «I xa a fala Isirayilakae be a na ture findixi ture seniye nxi nan na wo bonsɔε be abadan. ³² Wo naxa a sa mixi fate ma, wo naxa na ture mooli yailan wali gbeε xa fe ra. Ture seniye nxi nan a ra wo be. ³³ Mixi yo naxan na na ture mooli rafala, a a sa mixi seniye nxi ma, na kanyi bama ne pama ya ma.»

³⁴ Alatala naxa a masen Munsa be, «I xa se xiri joxunme tongo, alo sitakite, onixi, nun galibanon. I xa e masunbu surayi fanyi ra, e xasabi birin xa lan. ³⁵ Na findima surayi ra naxan xiri joxun ki fanyi ra. Foxe di xa sa a ma. Surayi seniye nxi nan a ra. ³⁶ I xa na surayi findi fupi ra i naxan sama saate kankira ya ra horomolingira kui n i lima dennaxe. Se seniye nxi na a ra wo be. ³⁷ Wo naxa yi surayi mooli rafala wo yete be. Se seniye nxi na a ra, wo naxan nawalima Alatala gbansan be. ³⁸ Mixi yo naxan na na mooli rafalama a yete be a xa na xiri rame, na kanyi kerima ne a xa pama ya ma.»

31

Hørœmølingira walikœe

nun malabui lœxœe binyafe

¹ Alatala naxa a masen Munsa bœ,
² «I xa a kolon n bara Uri xa di Besaleli sugandi, Xuru xa mamadi, naxan fatanxi Yuda bœnsœ ra. ³ N bara xaxili fanyi fi a ma naxan fatanxi n tan na, alako a xa wali birin naba ki kolon lonni fanyi ra, ⁴ a xa nœ wali tode a xaxili kui beenun a xa raba, a xa nœ xœema, gbeti, nun wure gbeeli rawalide, ⁵ a xa nœ gemœ fanyi masolide a fa a rabilinyi yailan, a xa nœ kamuderija nun wali gbetœe rabade.»

⁶ «N bara Oholiyabu Axisamaki xa di so a yi ra, naxan fatanxi Dana bœnsœ ra, a xa a mali. N bara xaxili fanyi fi mixie ma, naxee fata walide, alako e xa nœ n ma yaamari birin nabade, ⁷ alœ hœrœmølingira n adamadi lima dennaxœ, saate kankira, a derakote naxan findixi xunsare yire ra, nun hœrœmølingira yirabase birin, ⁸ teebili, teebili yirabasee, lanpui dœxœse xœema daaxi, lanpui yirabasee, surayi serœxœbade, ⁹ serœxœbade xungbe nun a xa yirabasee, ye sase xungbe nun a dœxœse, ¹⁰ serœxœdubœ sose seniyeŋxie Haruna nun a xa die bœ, ¹¹ ture seniyeŋxi, nun surayi naxan ganma hœrœmølingira kui. E xa a birin yailan n ma yaamari ki ma.»

¹² Alatala naxa a masen Munsa bœ,
¹³ «A fala Isirayilakœe bœ a e xa e jœngi sa n ma malabui lœxœe xœn ma, barima nee findima tœnxuma ra won tagi abadan, alako wo xa a kolon a n tan nan na Alatala ra naxan wo raseniyeŋma. ¹⁴ Wo xa wo jœngi sa malabui lœxœe xœn ma, barima a seniyeŋ wo tan bœ. Xa naxan mu a binya, a lan nœ na kanyi xa faxa. Mixi naxan walima malabui lœxœe, na kanyi xa keri n ma jama ya ma. ¹⁵ Xi senni na wo yi ra walife ra, kœnœ a xi solofere nde findima malabui lœxœe nan na, naxan fima Alatala ma. Mixi naxan walima na lœxœe, na kanyi xa

faxa. ¹⁶ Isirayilakœe xa e jœngi sa malabui lœxœe xœn ma, e a rabatu waxati birin. Saate na a ra naxan mu kanama abadan. ¹⁷ A findima tœnxuma nan na, n tan nun Isirayilakœe tagi temui birin, barima n tan Alatala, n koore nun bœxi daaxi xi senni nan bun ma, kœnœ a xi solofere nde, n naxa wali dan, n nan n malabu.»

¹⁸ Alatala to gœ masenyi tide Munsa bœ Turusinina geya fari, a naxa gemœ walaxœ firin so a yi ra seede ra, a xa yaamarie nu sebœxi naxee ma a bœlexœ sole ra.

32

Ninge kuye xœema daaxi

¹ Isirayilakœe to a to, Munsa bara bu geya fari, jama naxa e malan Haruna yire, e fa a fala a bœ, «I xa kuye yailan naxan tima muxu ya ra. Munsa naxan muxu ramixi Misira bœxi ra, muxu mu a kolon fe naxan a sœtoxœ geya fari.» ² Haruna naxa e yaabi, «Langa xœema daaxi naxan birin na wo xa ginœe nun wo xa die tulie ra, wo fa e birin na n xœn ma.» ³ Isirayila jama birin naxa e xa langa xœema daaxie ba e tulie ra, e fa e so Haruna yi ra. ⁴ Haruna naxa na xœema raxunu, a ninge kuye daaxi yailan a ra. A to gœ na ra, e naxa a fala e xui itexi ra, «Isirayilakœe, won ma ala nan ya naxan won namixi Misira bœxi kui.» ⁵ Haruna to na to, a naxa serœxœbade yailan na ninge kuye daaxi ya ra, a fa a fala a xui itexi ra, «Tina, xulunyi tima nœ Alatala bœ.» ⁶ Na kuye iba, e naxa keli subaxœ ma, e serœxœ gan daaxi nun xanunteya serœxœ ba. Mixie naxa e dœge, e minsee min, e fa e waxœnfe raba.

⁷ Na temui Alatala naxa a masen Munsa bœ, «I xa goro jama yire, barima i naxee namini Misira bœxi kui, e bara fe kana a jœaxi ra. ⁸ E bara n ma kira bœpin yi ikœrexi ra, e bara ninge kuye daaxi yailan wure raxunuxi ra, e na batu, e serœxœe ba a bœ, e a fala, «Isirayilakœe, won ma ala nan ya naxan won namixi

Misira bɔxi kui.> ⁹ N tan Alatala n xa a masen i be, yi jama, jama xurutare na a ra. ¹⁰ Won naxan nabama, a lu n xa e sɔntɔ n ma xɔne kui, kɔnɔ i tan, i xa makuya e ra, n xa i findi si xungbe ra.»

¹¹ Na kui Munsa naxa Alatala maxandi, «Alatala, munfe ra i wama xɔnɔfe i xa jama ma, i senbe naxan naminixi Misira bɔxi ra? ¹² Xa i na raba, Misirakae fama a falade a i yi jama raminixi Misira bɔxi kui ne alako i xa e faxa geyae fari, e xa fe xa jɔn dunija. N bara i maxandi, i bɔje magoro, n Marigi. I naxa yi jama sɔntɔ. ¹³ I ratu i xa konyie Iburahima, Isiyaga, nun Isirayila ma, i kalixi naxee ra, a falafe ra, «N wo bɔnsɔe rawuyama ne alɔ tunbui naxee na koore ma. N bɔxi fima wo bɔnsɔe ma ke ra naxan mu bama wo yi ra abadan.» ¹⁴ Na temui Alatala bɔje naxa goro, a mu a xa jama sɔntɔ sɔnɔn.

¹⁵ Munsa naxa goro geya fari na seede walaxe firinyie suxuxi a yi ra, sebeli tixi nee seeti firinyi ma. ¹⁶ Ala nan na walaxee yailan, a sebeli masoli e ma.

¹⁷ Yosuwe to jama xui itexi me, a naxa a fala Munsa be, «N xui nde mema jama yire naxan luxi alɔ gere so xui.» ¹⁸ Munsa naxa a yaabi, «Gere geenife xui mu ya, gere lɔsife xui fan mu a ra. N xulunyi xui nan mema.»

¹⁹ E to makɔre jama ra, Munsa naxa mixie to fare boron na kuye yire. A bɔje naxa te han a fa walaxee woli bɔxi ma geya sanbunyi, e naxa kana. ²⁰ A naxa e xa ninge kuye daaxi woli te xɔra, a gan han a findi xube ra. A naxa na te xube sa ye xɔra, a na fi Isirayilakae ma, e xa a min. ²¹ A naxa fa Haruna maxarin, «Yi jama munse rabaxi i ra, naxan a niyaxi i xa e ti yi yunubi xungbe ra?» ²² Haruna naxa a yaabi, «N marigi, i naxa xɔnɔ n ma! I a kolon yi jama birama fe kobi fɔxɔ ra ki naxe. ²³ E tan nan a falaxi n be, «I xa kuye yailan naxan tima muxu ya ra. Munsa naxan muxu raminixi

Misira bɔxi ra, muxu mu a kolon fe naxan a sɔtɔxi geya fari.> ²⁴ N naxa a fala e be, «Wo xa fa wo xa xɛema ra.» E to fa na xɛema ra, n naxa a woli te xɔra, yi ninge kuye daaxi fa mini.»

²⁵ Munsa naxa a kolon Haruna jama luxi ne e xa e waxɔnfe raba. Na nu wama findife yaagi ra Isirayilakae be e yaxuie mabiri. ²⁶ Munsa naxa sa ti e xa yonkinde sode de ra, a fa a fala a xui itexi ra, «Naxee na Alatala be, wo xa fa n yire.» Lewi bɔnsɔe birin naxa e malan Munsa xanbi ra. ²⁷ A naxa a fala e be, «Isirayila Marigi Alatala bara wo yamari wo birin xa wo xa santidegema tongo, wo fa wo ngaxakerenyi birin faxa, a nun wo booree nun wo dɔxɔbooree naxee bara lu yi fe kui.» ²⁸ Na lɔxɔe Lewi bɔnsɔe naxa Munsa xa yaamari suxu, e fa Isirayilaka mixi wulu saxan faxa. ²⁹ Munsa naxa a fala e be, «To wo bara Alatala waxɔnfe raba wo ngaxakerenyie faxafe. Ala xa baraka sa wo xa fe ma.»

³⁰ Na kuye iba, Munsa naxa a fala jama be, «Wo bara yunubi xungbe raba. N xa gbilen Alatala yire geya fari, alako n xa a mayandi wo xa yunubi xafarife ra.» ³¹ Munsa naxa siga Alatala yire, a a fala a be, «Alatala, n bara i maxandi yi jama be. E bara yunubi xungbe raba kuye yailanfe xɛema ra. ³² N bara i maxandi, i xa dije e ma. Yandi, xa na mu a ra, i xa n xili ba e jɔxɔe ra kisi kitaabui kui, i naxan sebexi.» ³³ Alatala naxa a yaabi, «Ade, n mixie nan xili bama n ma kisi kitaabui kui naxee yunubi rabaxi n na. ³⁴ Yakɔsi, siga, i xa jama xanin n dennaxe masenxi i be. N ma maleke tima i ya ra sinden, kɔnɔ kiiti lɔxɔe na fa, e e xa yunubie sare fima ne.» ³⁵ Alatala Isirayilakae ratɔn ne, barima e a fala ne Haruna be, a xa ninge kuye daaxi yailan e be xɛema ra.

33

Ala lufe Isirayilakae tagi

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, «Wo nun nama i naxan naminixi Misira boxi kui, wo xa siga n dennaxe laayidixi Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba be kali ra, a falafe ra n na fima e bonsocce ma. ² N maleke tima ne wo ya ra. N Kanaankae, Amorikae, Xitikae, Perisikae, Hiwikae, nun Yebusukae kerima ne ³ na boxi ma, xipe nun kumi xelama dennaxe. Kono n tan mu sigama naa wo foxo ra, xa na mu a ra n wo sontoma ne kira xon ma, barima nama xurutare nan wo ra.»

⁴ Nama to na masenyi xoxoxe me, e naxa sunnun. Mixi yo mu a raxunmasee so a ma. ⁵ Alatala naxa a masen Munsa be, «I xa a fala Isirayilakae be, «Xurutaree nan wo ra. Xa n bira wo foxo ra, n wo sontoma ne. Wo xa wo fate raxunmasee birin ba wo ma, n xa a mato n wo xa fe suxuma ki naxe.» ⁶ Na kui e to keli Xorebe geya yire, e naxa e xa xunmasee ba e ma.

⁷ Munsa nu kiri banxi tongoma, a nu a ti Isirayilakae xa yonkinde fari ma. A naxa na xili sa Ala Maxandi yire. Menni mixi nu noma maxorinyi tide Alatala ma. ⁸ Munsa to nu minima sigafe ra na banxi kui, nama birin nu kelima ne, e ti e xa naade ra, e ya ti Munsa ra han a so na kui. ⁹ Munsa na ge sode na banxi kui, nuxui nu goroma na naade ra, Alatala fa sumun a be. ¹⁰ Isirayilakae to nu na nuxui toma na banxi sode de ma, e nu luma e mafelen na boxi ma e xonyi naade ra. ¹¹ Alatala nu woyenma Munsa be e boore ya i, alo mixi woyenma a boore be ki naxe. Sumunyi dangi xanbi, Munsa nu gbilenma nama yire, kono a malima Yosuwe, Nun xa di, na tan mu nu kelima na banxi kui.

¹² Munsa naxa a masen Alatala be, «N Marigi i bara n yamari n xa ti yi nama ya ra, kono i mu a masenxi n be i naxan xema muxu matife ra. I bara a fala n be, «N tan nan i sugandixi, i bara n kenen.» ¹³ N bara i maxandi, xa n i kenenxi, i xa i waxonfe masen n be, alako n xa i

kolon yati, n man xa i xa hinne soto. I xa a kolon, yi si findixi i xa nama nan na.»

¹⁴ Alatala naxa a yaabi, «N tan yati wo matima ne, n xa boresa fi wo ma.» ¹⁵ Munsa naxa a masen a be, «Xa i tan yati mu muxu matima naa, i naxa a lu muxu xa keli be. ¹⁶ Munse noma a masende dunija be a muxu bara i kenen, xa i mu na muxu foxo ra? Na kui xa i na muxu foxo ra, e noma a kolonde i bara n tan nun i xa nama sugandi dunija si birin ya ma.» ¹⁷ Alatala naxa Munsa yaabi, «I naxan falaxi, n a rabama ne, barima i bara n kenen. N tan nan i sugandixi yati.»

¹⁸ Na dangi xanbi Munsa naxa Ala maxandi, «I xa i xa nore masen n be.» ¹⁹ Alatala naxa a yaabi, «N fama n ma fanyi birin masende i be. N tan Alatala, n man fama n xili yati falade i be. N hinnema mixi ra, n wama hinnefe naxan na. N kinikinima mixi ma, n wama kinikinife naxan ma. ²⁰ Kono i mu noma n yatagi tan tode, barima adamadi yo mu noma n yatagi tode, a mu faxa.»

²¹ Alatala naxa a masen a be, «Fanye nde nan be n fe ma. I xa ti naa. ²² N ne dangima n ma nore kui, n i noxunma fonme kui, n fa i ya makoto n belexe ra han n gema dangide temui naxe. ²³ Na temui n fama n belexe bade i ya ma, alako i xa no n kobe tode fa, kono i mu noma n yatagi tan tode.»

34

Seriye walaxe neence

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, «Walaxe firin masoli geme ra, naxee maniya na singee ra i naxee kana. N xa sebeli ti e ma, alo sebeli naxan nu tixi na booree ma. ² I xa kurun tina geesege tefe ra Turusinina geya fari i n lima dennaxe. ³ I naxa fa mixi yo ra, mixi yo naxa te geya ma. Hali xurusee naxa e demadon menni.»

⁴ Munsa naxa geme walaxe firin masoli alo a singee. Subaxe a naxa te Turusinina geya ma na walaxe ra, alo Alatala a yamari ki naxe.

⁵ Alatala to goro nuxui kui Munsa yire a xili masende a be, ⁶ a naxa dangi Munsa ya ra, a fa a yita a be, «N tan nan na Alatala ra. Alatala naxan kinikinima, naxan xa hinne gbo, naxan dipema ibunadama ma. Dugutegeɗa kanyi nan n na, n mu yanfanteya kolon. ⁷ N ma dugutegeɗa buma abadan. N dipema mixi xa tantanyi ma, n mu ratuma e xa matandi ma, n e xa yunubi xafarima.

Koŋo n mu neemuma tinxintareya ma. N tinxintaree sare ragbilenma ne e boŋsoe ma han e tolontolonyie xa waxati.»

⁸ Munsa naxa a felen boxi ma, ⁹ a fa a fala, «N Marigi, n bara i maxandi, xa n i kenɛn, i xa jere muxu ya ma, barima xurutare nan muxu ra. I xa dipɛ muxu xa matandi ma, i xa muxu xa yunubie xafari, alako muxu xa findi i xa pama yati nan na.»

¹⁰ Alatala naxa a yaabi, «N xa saate tongo wo be. N fama ne kaabanakoe rabade wo ya ma, naxee singe mu nu raba dunipa kui. Si birin kaabama ne Alatala xa wali magaaxuxie ma, n naxee rabama i tan saabui ra. ¹¹ Wo jɛngi sa n ma yaamari xɔn ma n naxan falama wo be to. N fama ne Amorikae, Kanaankae, Xitikae, Perisikae, Hiwika, nun Yebusukae keride wo ya ra. ¹² Wo na so na, wo nun e tan naxa saate yo xiri, xa na mu a ra e findima gantanyi nan na wo be. ¹³ A lanma wo xa e xa serexɛbadee rabira, wo xa e xa geme tɔnxumae kana, wo xa e xa kuyee masolixie masege. ¹⁴ Wo naxa wo magoro ala gbete bun ma, barima n tan naxan xili Alatala, n mu wama n firin nde xɔn. ¹⁵ Wo naxa saate xiri wo nun na boxikae ra, alako wo naxa n yanfa, wo fa e xa alae xa serexɛe don e wo xilima lande naxee ma. ¹⁶ Wo naxa menni ginɛ fen wo xa die be, alako e naxa a niya wo xa die xa e xa alae batu. ¹⁷ Wo naxa ala gbete yailan wure raxunuxi ra.»

¹⁸ «Wo xa Taami Lebinitare Sali raba. Xi solofere bun ma Abiba kike ra, wo xa taami lebinitare gbansan don, alo n wo yamarixi ki naxe. Wo xa ratu a ma a n wo raminixi Misira boxi kui na kike nan na.»

¹⁹ «N gbe nan di xeme singe birin na, a findi mixi ra, a findi xuruse ra wo xa goore kui alo ninge, yexɛɛ, xa na mu a ra si. ²⁰ Wo xa sofale xa di singe xun sara yexɛɛ xa na mu a ra si ra. Xa wo mu tin na ra, wo xa na sofale koŋyi gira. Wo xa di xeme singe birin xun sara. Wo naxa wo makore n na wo belexe igeli ra.»

²¹ «Wo xa wali xi senni loxunyi kui, koŋo a xi solofere nde, wo xa wo malabu. Hali a findi xe buxa nun xe xaba temui nan na, wo xa na seriye suxu.»

²² «Wo xa Loxunyi Sali raba Ala tantufe ra wo mengi singe xabama temui naxe, a nun wo xe xabama temui naxe je jɔnyi. ²³ Ne keren kui, xeme birin xa fa sali raba ra Isirayila Marigi Alatala ya xori sanya saxan. ²⁴ Na waxati saxanyi kui, n mu tinma si yo xa fa wo xa boxi ba wo yi ra. N a niyama ne wo xa no e ra, wo fa nde sa wo xa boxi xa gboe xun ma.»

²⁵ «Wo naxa fa xuruse serexɛ ra n xɔn ma, taami lebini daaxi biraxi a foxo ra. Wo na ge Sayamaleke Dangi Sali serexɛe donde, wo naxa na sube donxɔe raxi ye i. ²⁶ Wo xa wo xa sansi bogi fisamante singee ba serexɛ ra wo Marigi Alatala xa hɔromolingira kui. Wo naxa si yore jin a nga xipe ye ra.»

²⁷ Alatala naxa a masen Munsa be, «I xa yi yaamarie sebe, barima nee findixi saate nan na n nun Isirayila pama tagi.» ²⁸ Munsa naxa lu Alatala yire xi tongo naani. Ke nun yanyi a mu sese don, a mu sese min. Na waxati Alatala naxa na seriye fu sebe geme walaxee ma, naxee findixi saate masenyi ra.

²⁹ Munsa naxa goro Turusinina geya fari, walaxe firin suxuxi a yi ra, naxee findixi saate masenyi ra. Munsa mu nu a kolon a yatagi nu bara noŋo a tan nun Ala xa

sumunyi saabui ra. ³⁰ Haruna nun Isirayilakae to nore to Munsa yatagi ma, e mu suusa e makorede a ra. ³¹ Munsa naxa Haruna nun pama kuntigie xili, e fa lu yire keren. ³² E to ge woyende, Isirayila pama birin naxa fa e tuli matide Alatala xa yaamari ra, a naxan masenxi Munsa be Turusinina geya fari. ³³ Munsa to ge na falade, a naxa mafelenyi dusu a yatagi xun na. ³⁴ A nu so kiri banxi kui maxorinyi tide Alatala ma, a nu mafelenyi bama a yatagi ma. A na mini temui naxe, a Ala xa yaamari radangi Isirayila pama ma. ³⁵ Isirayilakae nu a toma Munsa yatagi nu noroxi ki naxe. A na ge na masenyi ra, a man a xa mafelenyi dusu a xun na, han a gbilen temui Alatala yire.

35

Ala xa yaamarie hōromōlingira tife xa fe ra

¹ Munsa naxa Isirayila pama birin malan, a a fala e be, «Alatala xa yaamarie nan ya: ² Wo xa wali xi senni loxunyi kui, kono a xi solofere nde wo xa wo malabu. Loxoe sugandixi na a ra Alatala be. Mixi yo naxan wali suxuma na loxoe, a lanma na kanyi xa faxes. ³ Wo naxa te yo radexe wo xa banxi kui malabui loxoe.»

⁴ Munsa man naxa a masen Isirayila pama birin be, «Alatala xa yaamarie nan ya: ⁵ Wo xa hadiya ba Alatala be. Mixi naxan na a panige a xa hadiya ba, alo xema, gbeti, nun wure gbeeli, ⁶ gese gere daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli, suwa dugi, nun gese naxan yailanxi si xabe ra, ⁷ yexee kontonyi kiri naxee soxi a gbeeli ra, peremui kirie, nun kasiya wuri, ⁸ lanpui ture, labunde naxan masunbuma ture ra, surayi xiri noxunme naxan ganma, ⁹ onixi gemε, nun gemε tofanyi naxee sama serexedube xa donma kuye nun a xa donma kanke raxunmase ma.»

¹⁰ «Wali kolonyie naxee na wo ya ma, e xa fa yi see yailande alo Alatala a yamarixi ki naxe:

¹¹ Hōromōlingira dugie,
a xun makoto see,
a suxusee,
a xebenyie,
a wurie nun e sanbunye,
¹² a nun saatε kankira,
a wuri kuyee,
a derakote,
a nun dugi naxan gbakuma a ya ra,
¹³ hōromōlingira teebili,
a wuri kuyee,
a yirabase,
nun taami naxee bama Alatala be
serexe ra,
¹⁴ hōromōlingira lanpui doxose,
a yirabasee,
a lanpuie,
nun ture naxan sama a kui,
¹⁵ surayi serexebade,
a wuri kuyee,
nun ture seniyenxi,
labunde gan daaxi,
a nun dugi naxan gbakuma
hōromōlingira sode de ra,
¹⁶ serexebade xungbe,
a sube ganse wure gbeeli daaxi,
a wuri kuyee,
a yirabase,
nun hōromōlingira ye sase xungbe
nun a doxose,
¹⁷ hōromōlingira tete xa dugie,
a wurie,
nun e sanbunye,
a nun dugi naxan gbakuma tete sode
de ra,
¹⁸ hōromōlingira maxirisee,
tete maxirisee,
nun e xa luutie,
¹⁹ a nun serexedube sosee Haruna
nun a xa die be.»
²⁰ Isirayila pama naxa keli Munsa xun ma. ²¹ Mixi naxee a panige, nee naxa fa e xa hadiya ra Alatala be a xa hōromōlingira tife ra, Ala e lima dennaxe, a nun serexedube sosee seniyenxie yailanfe ra. ²² Xeme nun gine naxee a panigexi, e naxa fa xunmase xema daaxie ra, alo tularasoe, xurundee, konyi magorosee, belexerasoe, a nun xunmase gbete

naxee yailanxi xεεma ra. E naxa na birin fi Alatala ma sεrεxε ra. ²³ Gεsε gere daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli, suwa dugie, gεsε naxan yailanxi si xabe ra, yεxεε kontonyi kiri naxee soxi a gbeeli ra, nun peremui kirie nu na naxee yi ra, nee naxa fa e ra. ²⁴ Mixi naxee nu a janigexi, nee naxa fa gbeti nun wure gbeeli hadiya ra Alatala bε. Kasiya wuri kanyie naxa fa na wuri ra hōrōmōlingira wali xa fe ra. ²⁵ Ginε naxan birin fata dugi sōxōde, e naxa dugie sōxō e bεlεxε ra, e fa nee ra: dugi gere daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli. E naxa fa suwa dugi ra. ²⁶ Ginε naxan birin fata, e a janige, e naxa gεsε yailan si xabe ra. ²⁷ Nama kuntigie naxa fa onixi gemεe nun gemε tofanyi gbeteε ra, naxee sama sεrεxεdubε xa donma kuye nun a xa donma kanke raxun-mase ra. ²⁸ E naxa fa labundε nun ture ra hōrōmōlingira lanpui bε, a nun ture sēniyenxi nun labundε gan daaxi gbete. ²⁹ Isirayilaka birin naxee a janigexi e bōjε kui, xεmεe nun ginεe, nee naxa fa hadiya ra Alatala xōn ma, alako Munsa xa wali raba Alatala a yamarixi naxan na.

³⁰ Munsa naxa a masen Isirayilakae bε, «Wo a kolon, Alatala bara Besaleli Uri xa di sugandi, Xuru xa mamadi naxan fatanxi Yuda bōnsōε ra. ³¹ Alatala bara xaxili fanyi fi a ma, alako a xa wali birin naba ki kolon lōnni fanyi ra, ³² a xa nō wali tode a xaxili kui beenun a xa raba, a xa nō xεεma, gbeti, nun wure gbeeli rawalide, ³³ a xa nō gemε fanyi masolide a fa a rabilinyi yailan, a xa nō kamuderipna nun wali gbeteε rabade. ³⁴ Ala bara a niya Besaleli xa nō mixi gbete matinkande a xa wali ra. Ala bara na niya Oholiyabu Axisamaki xa di fan bε, naxan fatanxi Dana bōnsōε ra. ³⁵ Ala bara e mali alako e xa fata wali birin na, alō gemε nun wuri masolife, pirinti rabafe, suwa dugi sōxōfe gεsε gere daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli ra, a nun wali birin e naxan toma e xaxili kui.»

36

Besaleli nun Oholiyabu xa wali

¹ Besaleli, Oholiyabu, nun wali fanyi rabae, Alatala bara xaxili fanyi fi naxee ma, alako e xa hōrōmōlingira wali birin naba ki kolon lōnni fanyi ra, nee wali suxu nε alō Alatala a yamari ki naxε.

² Munsa naxa Besaleli, Oholiyabu, nun wali fanyi rabae xili, Alatala bara xaxili fanyi fi naxee ma, naxee nu bara a janige e xa na wali raba.

³ Munsa naxa hadiya birin so e yi ra, Isirayilakae naxee baxi sεrεxε janigexi ra e xa hōrōmōlingira tife xa fe ra. Gεsεsεge yo gεsεsεge, e nu hadiya gbete sōtōma. ⁴ Na wali fanyi rabae naxa keli e xa walie dε i, alako e xa hōrōmōlingira wali gbansan naba. ⁵ E naxa a fala Munsa bε, «Nama fama hadiya naxee ra, a gbo wali bε, Alatala naxan yamarixi.»

⁶ Na kui Munsa naxa yaamari fi, yi xibaaru xa rayensen yonkinde kui, «Mixi naxa wali sōnōn hadiya xa fe ra, naxan bama hōrōmōlingira tife ra.» Nama naxa na xui rabatu, e mu fa na hadiya mōoli ra sōnōn. ⁷ Se naxee nu bara ba, nee nu nōma wali rapōnde a fanyi ra.

⁸ Wali fanyi rabae naxa hōrōmōlingira ti suwa dugi fu ra, a gere daaxi, a bulu daaxi, nun a gbeeli. E malekεε sawurε masōxō a ma a tofan ki ma. ⁹ Dugi birin kuya nōngōn mōxōjεn nun solomasaxan, e igbo nōngōn naani. E kuyε nun e igboya lan. ¹⁰ E dugi suuli dεge e boore ra, e dugi suuli gbete fan dεge e boore ra. Na kui na dugi fu bara findi dugi firin na. ¹¹ E gεsε gere daaxi dεge na dugi singe dε kiri ma, a nun na dugi firin nde dε kiri ma. ¹² E gεsε tongo suuli dεge na firinyi dε kiri ma alako e birin xa lan e boore ma. ¹³ E suxuse tongo suuli yailan xεεma ra, na dugi firinyie ralan e boore ra na suxusee ra. Na nan a niya hōrōmōlingira findi dugi keren na.

¹⁴ E dugi fu nun keren sōxō si xabe ra, naxee Ala xa hōrōmōlingira

makotoma. ¹⁵ Dugi keren kuya nongon tongo saxan, a igbo nongon naani. Na dugi fu nun kerenyi birin lan ne. ¹⁶ E dugi suuli degge e boore ra, e findi dugi keren na. Na dugi senni naxee luxi, e fan degge e boore ra. ¹⁷ E gese tongo suuli degge na dugi singe ra, a nun na dugi firin nde ra. ¹⁸ E suxuse tongo suuli yailan wure gbeeli ra, na dugi firinyie ralan e boore ra na suxusee ra. Na nan a niya na birin findi dugi keren na naxan Ala xa horomolingira makotoma. ¹⁹ E makotose gbete yailan yexee kontonyi kiri ra, naxan soxi a gbeeli ra. E makotose gbete yailan peremui kiri ra.

²⁰ E kasiya wuri xaba xebenyie ra horomolingira tima naxee ra. ²¹ Kankan kuya nongon fu, a igbo nongon keren nun a tagi. ²² Suxuse firin lu horomolingira xebenyi birin ma e kafuma e boore ma naxee ra. ²³ Xebenyi moxonen nan ti horomolingira yirefanyi ma. ²⁴ Sanbunyi gbeti daaxi tongo naani nan sa na xebenyi moxonen bun ma, xebenyi keren, sanbunyi firin. E lu xebenyi suxusee fe ma. ²⁵ Xebenyi moxonen nan ti horomolingira kola fan ma, ²⁶ a nun e sanbunyi gbeti daaxi tongo naani, xebenyi keren, sanbunyi firin. ²⁷ Xebenyi senni nan ti horomolingira xanbi ra sogeorode mabiri. ²⁸ E xebenyi firin yailan tuxuie be horomolingira xanbi ra, ²⁹ naxee fuge nun labe lanma e boore ma, e xiri fuge ra se digilixi ra. Na tuxui firinyi yailan na ki ne. ³⁰ Na birin lanxi xebenyi solomasaxan nan ma, a nun e sanbunyi gbeti daaxi fu nun senni, xebenyi keren, sanbunyi firin.

³¹ E wuri suuli yailan kasiya wuri ra, horomolingira xebenyie tima naxee ma. Suuli rawali seeti ma, ³² suuli rawali boore seeti ma, suuli rawali horomolingira xanbi ra sogeorode mabiri. ³³ Wuri naxan lu a tagi, na dangi xebenyie nan xun ma, a keli seeti singe a sa dexo boore ra. ³⁴ Na xebenyie, nun na wurie, nun

se digilixie wuri so naxee kui, na birin maso xema nan na.

³⁵ E suwa dugi yailan gese gere daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli ra. Maleke sawuree degge na ma, a tofan ki ma. ³⁶ A gbaku kasiya wuri naani ma naxee masoxi xema ra, e tixi gbeti sanbunyiie ma. Suxuse naxee dugi xirima wurie ma, nee fan maso xema ra.

³⁷ E suwa dugi gbete yailan gese gere daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli ra horomolingira sode de ra. E a masoxo a fanyi ra, a xa tofan. ³⁸ E a gbaku wuri suuli ma naxee yailanxi kasiya wuri ra, e masoxi xema ra, e tixi gbeti sanbunyiie ma. Suxuse naxee dugi xirima wurie ma, nee yailanxi wure gbeeli ra.

37

Saate kankira, horomolingira teebili,

horomolingira lanpui, surayi serexebade

¹ Besaleli naxa kankira yailan kasiya wuri ra. A kuya nongon firin nun a tagi, a igbo nongon keren nun a tagi, a ite nongon keren nun a tagi. ² A naxa a kui nun a fari maso xema ra, a naxa a de kiri fan yailan xema ra. ³ A naxa a suxude digilixi naani rafala xema ra a tunxun naanie ma, firin na seeti, firin na boore seeti ma. ⁴ A naxa kasiya wuri firin masoli a be, a fa e maso xema ra. ⁵ A naxa e raso na kankira suxude digilixie kui, nee findi kankira tongose ra.

⁶ A naxa na kankira derakote yailan xema fanyi ra, a findi xunsare yire ra. A kuya nongon firin nun a tagi, a igbo nongon keren nun a tagi. ⁷ A naxa maleke sawuree firin yailan xema xabuxi ra kankira derakote fari na seeti firinyie ma. ⁸ Na maleke sawuree nun na kankira derakote findi keren na. ⁹ Na maleke sawuree firinyie naxa ti e boore ya i, e gabutenyie italaxi, e xun sinxi xunsare yire.

¹⁰ A naxa teebili yailan kasiya wuri ra, naxan kuya nongon firin,

a igbo nongon keren, a ite nongon keren nun a tagi. ¹¹ A naxa xεema fanyi maso a ma, a nun a de kirie ma. ¹² A naxa xebenyi nde sa na de kirie bun ma, naxan igbo suxui keren a nun a tagi. A naxa xεema sa na fan de kirie ma. ¹³ A naxa a suxude digilinxi naani rafala xεema ra a tunxun naanie ma, naxee ilanma a sanyie ra. ¹⁴ E nu na na xebenyi bun ma. Wuri kuyee nu soma nee kui teebili xaninfe ra. ¹⁵ A naxa wuri kuyee masoli kasiya wuri ra, a e maso xεema ra. Nee findi teebili tongose ra. ¹⁶ Piletie, tɔnbilie, pootie, nun paani naxee sama na teebili ma, naxee rawalima serexe yeerama daaxi xa fe ra, a naxa e birin yailan xεema fanyi ra.

¹⁷ A naxa lanpui dɔxɔse nde yailan xεema fanyi xabuxi ra. A sanyi, a bili, a salonyie, nun lanpui dɔxɔde naxee maniya sansi fugee ra, na birin findi keren na. ¹⁸ Salon senni nan mini lanpui dɔxɔse bili ma, saxan sɛeti keren, saxan boore sɛeti. ¹⁹ Tɔnbili saxan nan lu na salon senni birin xun ma. E maniya sansi bogi ra naxan dɔxɔxi a burexee nun a fugee tagi. ²⁰ Tɔnbili naani gbete nan lu lanpui dɔxɔse bili ma. E fan maniya sansi bogi ra naxan dɔxɔxi a burexee nun a fugee tagi. ²¹ Na salon firin firin dɔxɔ saxanyie bun ma naxee kelixi a bili ma, a sa ne mɛnni fan ma. ²² Na tɔnbilie nun lanpui salonyie findi keren na, e yailan xεema fanyi xabuxi ra.

²³ A naxa lanpui solofere yailan, a e dɔxɔ e dɔxɔdee ma alako e dexe xa yare iyalan. ²⁴ Xεema naxan nawalixi lanpui dɔxɔse nun lanpui yirabase yailanfe ra, na findi xεema kilo tongo saxan nun naani nan na.

²⁵ A naxa surayi serexebade yailan kasiya wuri ra. A kuya nongon keren, a igbo nongon keren, a sɛeti naani birin lan, a ite nongon firin. Ferie naxa lu a tuxuie ra, e nun serexebade findi se keren na. ²⁶ A naxa na serexebade birin maso xεema xinde ra, a fari, a sɛetie, a ferie, nun a de kiri. ²⁷ A naxa

suxuse digilinxi firin yailan xεema ra serexebade sɛeti firinyie ma, a de kiri labe ra, wuri kuyee soma naxee kui a xaninfe ra. ²⁸ A naxa na wurie yailan kasiya wuri ra, a naxa xεema maso e ma.

²⁹ A naxa ture seniyenxi nun surayi xiri fanyi yailan naxan nawalima serexedube tife ra. Na wali xa raba a fanyi ra alo labunde rafale a rafalama ki naxe.

38

Serexebade, ye sase xungbe, nun tete

¹ A naxa serexe gan daaxi serexebade yailan kasiya wuri ra, naxan kuya nongon suuli, a igbo nongon suuli, a sɛeti birin lan, a ite nongon saxan. ² A naxa ferie naani yailan a tuxui birin ma, naxee findixi se keren na serexebade ra. A naxa wure gbeeli maso na birin ma. ³ A naxa serexebade yirabase birin yailan wure gbeeli ra, alo xube sasee, pelie, pootie, sube soxɔsee, nun tundee te sama naxee kui. ⁴ A naxa se nde yailan wure gbeeli ra naxan sama te xun ma, sube sama naxan fari. A naxa suxuse digilinxi wure gbeeli daaxi sa a tuxui ma, ⁵ alako a xa gbaku serexebade kui a tagi. ⁶ A naxa wuri kuyee yailan kasiya wuri ra wure gbeeli masoxi e ma. ⁷ A naxa e raso suxuse digilinxi naanie kui serexebade sɛeti firinyie ma a xaninfe ra.

⁸ A naxa hɔrɔmɔlingira ye sase xungbe nun a dɔxɔse yailan wure gbeeli ra, a naxan soto ginɛe ra naxee nu malanma hɔrɔmɔlingira sode de ra.

⁹ A naxa tete yailan suwa dugi ra. Tete kuya nongon kemɛ yirefanyi mabiri ra. ¹⁰ A naxa gere dugi gbaku na wuri mɔxɔɔn ma, naxee tixi sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. Na dugi suxusee naxa yailan gbeti ra. ¹¹ Tete kuya nongon kemɛ kɔɔla fan mabiri ra. A naxa gere dugi gbaku na wuri mɔxɔɔn ma, naxee tixi sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. Na dugi suxusee xa yailan gbeti

ra. ¹² Tete igbo nongon tongo suuli sogegode mabiri ra. A naxa gere dugi gbaku na wuri fu ma, naxee tixi sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. ¹³ Tete igbo nongon tongo suuli sogetede fan mabiri ra. ¹⁴ A naxa gere dugi gbaku seeti ma wuri saxan ma, naxee tixi sanbunyi ma. Na kuye nongon fu nun suuli. ¹⁵ A naxa gere dugi gbete gbaku boore seeti ma wuri saxan ma, naxee tixi sanbunyi ma. Na fan kuye nongon fu nun suuli.

¹⁶ Tete naxa yailan suwa dugi ra. ¹⁷ Wuri naxee tixi tete ma, e tixi e sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. Dugi suxusee fan na e ma naxee yailanxi gbeti ra. ¹⁸ Tete sode de naxa yailan suwa dugi ra naxan masoxoxi gese gere daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli ra. Na dugi kuya nongon moxonen, a ite nongon suuli, alo tete dugi birin xa maite. ¹⁹ A naxa na gbaku wuri naani ma, naxee tixi e sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. Na dugi suxusee nun na wuri xunye yailanxi gbeti ra. ²⁰ Horomolingira nun tete luuti xirima se naxee ma, nee birin yailan wure gbeeli nan na.

²¹ Horomolingira, seede walaxe na naxan kui, a wali dentege nan yi ki. Lewi bonsoe na wali raba Munsa xa yaamari nan bun ma. Haruna xa di, Itamari nan findi na wali yarerati ra. ²² Besaleli, Uri xa di, Xuru xa mamadi, Yuda bonsoe, naxa Alatala xa yaamari birin naba, a naxan masen Munsa be. ²³ Oholiyabu, Axisamaki xa di, Dana bonsoe, findi Besaleli malima nan na. A nu fata se masolide nun suwa dugi masoxode gese gere daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli daaxi ra.

²⁴ Xema xasabi naxan nawalixi horomolingira tife ra, naxan soto hadiya ra, a lan kilo keme solomanaani kilo tongo solomanaani nan ma horomolingira maniyase seriye ki ma. ²⁵ Gbeti xasabi naxan soto mixi kontixie ra, na lan ne kilo wulu saxan kilo keme solomasaxan nun tongo solofere nun suuli nan

ma horomolingira maniyase seriye ki ma. ²⁶ Mixi wulu keme senni mixi wulu saxan keme suuli tongo suuli, naxee nu bara je moxonen soto nun na xanbi, naxee kontixi Isirayilakae tagi, kankan naxa gbeti giramu senni fi horomolingira maniyase seriye ki ma.

²⁷ E naxa gbeti kilo wulu saxan kilo keme naani raxunu wuri sanbunyi keme yailanfe ra horomolingira nun tete be. Wuri sanbun keren findi gbeti kilo tongo saxan nun naani nan na. ²⁸ Na kilo moxonen naxan lu, na naxa yailan dugi nun wuri suxusee nun wuri xunye ra.

²⁹ Wure gbeeli xasabi naxan soto Isirayila xa hadiya ra, a lan kilo wulu firin kilo keme naani nun solofere. ³⁰ E naxa a findi horomolingira sode de wuri sanbunye ra, nun serexebade wure gbeeli daaxi, nun na xa yirabase birin, ³¹ nun tete wuri sanbunye, nun a sode de xa wuri sanbunye, nun tete maxirisee ra.

39

Serexedube sosee

¹ E naxa sose seniyenxie dege Haruna nun serexedube be naxee walima horomolingira kui. Na sose yailanxi gese gere daaxi, bulu daaxi, a gbeeli, nun suwa dugi ra, alo Alatala a yamari Munsa be ki naxe.

² E donma kuye yailan ne xema gese ra, gese gere daaxi, bulu daaxi, a gbeeli, nun suwa dugi ra. ³ E naxa xema kebela itala, e a ixaba e a yailan waya ra. E naxa gese gere daaxi, bulu daaxi, a gbeeli, nun suwa dugi masoxo na waya ra. A findi wali tofanyi nan na. ⁴ E naxa tunki raxunmase firin yailan naxee xirima donma kuye ra. ⁵ Beleti fan yailan na ki ne gese gere daaxi, bulu daaxi, a gbeeli, nun suwa dugi ra. Na beleti nun donma findi keren na. Na birin yailanxi alo Alatala Munsa yamari ki naxe. ⁶ E naxa onixi gemee rawali, e naxa e rabilinyi findi xema ra. E naxa Isirayila xa

die xili masoli e ma, alo e sebeli masolima xurunde ma ki naxe. ⁷ E naxa e sa tunki raxunmasee ma, e xa findi tonxuma see ra Isirayila xa die xa fe ma, alo Alatala Munsa yamari ki naxe.

⁸ E donma kanke raxunmase yailan ne a fanyi ra alo donma kuye. E na suwa dugi soxo xema gese, gese gere daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli ra. ⁹ A xa kuye nun a xa igboya lan ne suxui keren ma, a findi dugi firin na. ¹⁰ Geme to-fanyie safe naani nu na a ma. Safe singe findi geme nan na, naxee xili sariduwani, topasi, nun emerode. ¹¹ Safe firin nde, esikaribukulu, safiri, nun diyaman. ¹² Safe saxan nde, opale, agati, nun ametisite. ¹³ Safe naani nde, kirosolite, onixi, nun yasipe. Xema nu na na geme birin rabilinyi ma. ¹⁴ Isirayila xa die xilie masoli na geme fu nun firin ma, alo sebeli masolima xurunde ma ki naxe. Kankan xili masoli geme nde ma. E findi Isirayila bonsoe fu nun firinyi matonxuma se nan na.

¹⁵ E luuti die dege ne na donma kanke raxunmase ma, naxee yailanxi xema ra. ¹⁶ E xurunde firin yailan xema ra, e e dege donma kanke raxunmase ma a de kiri firinyie ma a fuge ra. ¹⁷ E na luuti xema daaxie xiri na xurunde firinyie ma, naxee degexi donma kanke raxunmase de kiri ma. ¹⁸ E man na luuti firinyie xiri donma kuye tunki raxunmasee ma. ¹⁹ E xurunde firin gbete yailan xema ra, naxee degema donma kanke raxunmase de kirie ma a labe ra. E nee dege donma kuye seeti ma. ²⁰ E man naxa xurunde firin gbete yailan xema ra, naxee degema tunki raxunmasee labe ra, dennaxe ilanma beleti ra. ²¹ Donma kanke raxunmase naxa xiri donma kuye ma luuti gere daaxi ra naxan nasoma xurunde kui naxee degexi donma kanke raxunmase nun donma kuye ma, alo Alatala a yamari Munsa be ki naxe.

²² E naxa serexedube xa donma kuye bun magoroe soxo gese gere

daaxi ra. ²³ E naxa a xunyi rasode xaba a tagi, e na sode de masoxo, alako boode yo naxa lu a ma. ²⁴ E naxa a raxunma pirinti gere daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli ra naxee misaalixi wuri bogi ra a rabilinyi birin ma. ²⁵ E naxa tolonyi xema daaxie dege na pirintie tagi, alako tolonyi nde xa lu wuri bogi birin tagi na donma kuye bun magoroe sanbunyi birin ma. ²⁶ Tolonyi nde lu wuri bogi birin tagi na donma kuye bun magoroe sanbunyi birin ma, alako serexedube xa wali raba alo Alatala a yamari Munsa be ki naxe.

²⁷ E naxa donma kuye bun magoroe gbete dege suwa dugi ra, naxan soxoxi a fanyi ra, Haruna nun a xa di xeme be. ²⁸ Xunmasee naxa yailan suwa dugi ra. E naxa wantan bun soe fan dege suwa dugi ra. ²⁹ E naxa beleti yailan suwa dugi ra, naxan masoxoxi a gere daaxi, a bulu daaxi, nun a gbeeli ra, alo Alatala a yamari Munsa be ki naxe.

³⁰ E naxa walaxe lanmadi yailan xema ra, a findi tonxuma seniye xiri ra. E naxa sebeli masoli a ma, alo e sebeli masolima xurunde ma ki naxe, a masenfe ra, «Mixi seniye xiri Alatala be.» ³¹ E naxa a xiri gese gere daaxi nun gese bulu daaxi ra xunmase ma a tigi ra, alo Alatala Munsa yamari ki naxe.

Horomolingira xa see

³² Horomolingira xa wali rapon na ki ne, Ala mixi lima dennaxe. Isirayilakae a birin naba ne alo Alatala Munsa yamari ki naxe. ³³ E naxa horomolingira xanin Munsa xon ma nun a se birin:

tete nun a see,

suxusee,

xebenyie,

wuri kuyee mooli firin,

wuri sanbunyi,

³⁴ horomolingira makotosee,

naxan yailanxi yexee kontonyi kiri gbeeli ra,

a nun naxan yailanxi peremui kiri ra,

dugi naxan gbakuxi yire seniyeñxi
 fisamante sode de ra,
 35 saate kankira nun a xa wuri
 kuyee,
 seede kankira derakote,
 36 teebili,
 teebili xa yirabase birin,
 taami naxan sama teebili fari serexe
 ra,
 37 lanpui doxo se xema daaxi,
 lanpuie nun e yirabase birin,
 lanpui ture,
 38 Surayi serexebade xema daaxi,
 ture seniyeñxi,
 surayi,
 dugi naxan gbakuxi tete sode de ra,
 39 serexebade wure gbeeli daaxi,
 a xa wuri kuyee,
 wuree sube sama naxee fari,
 a xa yirabase birin,
 ye sase xungbe nun a doxo se,
 40 tete dugie,
 wurie dugie gbakuma naxee ma
 nee sanbunye,
 dugi naxan gbakuxi horomolingira
 sode de ra,
 luutie,
 wurie luutie xirima naxee ra,
 a nun horomolingira xa yirabase
 birin, Ala maxandi yire,
 41 serexedubee xa sose naxee rawal-
 ima yire seniyeñxi kui,
 Haruna nun a xa die xa sose
 seniyeñxie naxee rawalima e
 xa serexedube wali kui.
 42 Isirayilakae naxa na wali birin
 naba, alo Alatala a yamari Munsa be
 ki naxe. 43 Munsa to na wali birin
 to a rabaxi alo Alatala a yamari ki
 naxe, a naxa duba Isirayilakae be.

40

Ala xa yaamarie rakamalife

horomolingira xa fe ra

1 Alatala naxa a masen Munsa
 be, 2 «Kike singe xi singe, i xa
 horomolingira ti, Ala wo lima
 dennaxe. 3 I xa saate kankira doxo
 na kui dugi xanbi ra. 4 I xa teebili
 yailan menni, i fa see doxo a ma
 a raba ki ma. I xa lanpui doxo se
 ti naa, i fa lanpuie doxo a fari. 5 I
 xa surayi serexebade xema daaxi

doxo saate kankira ya ra, i fa dugi
 gbaku horomolingira sode de ra Ala
 maxandi yire. 6 I xa serexebade
 doxo horomolingira sode ya ra, Ala
 wo lima dennaxe. 7 I xa ye sase
 xungbe doxo horomolingira nun
 serexebade tagi, i fa ye sa a kui. 8 I
 xa horomolingira tete ti, i fa dugi
 gbaku tete sode de ra.»

9 «I na ge na ra, i xa ture seniyeñxi
 tongo, i fa a sa horomolingira nun a
 kui se birin ma, e xa seniyeñ Alatala
 be. 10 I man xa na raba serexebade
 nun a yirabase birin ma. E xa
 seniyeñ Alatala be. 11 I man xa na
 raba ye sase xungbe nun a doxo se
 ma, e xa seniyeñ Alatala be.»

12 «I xa Haruna nun a xa die
 malan horomolingira sode de ra, i
 fa e maxa ye ra. 13 I xa serexedube
 sose seniyeñxie ragoro Haruna ma,
 i fa ture seniyeñxi sa a ma alako
 a xa findi n ma serexedube ra.
 14 I xa serexedube sose seniyeñxie
 ragoro a xa die fan ma, 15 i fa ture
 seniyeñxi sa e ma alo i naxan nabaxi
 e baba ra, alako e fan xa findi n
 ma serexedubee ra. Na wali luma
 e yi ra, a nun naxee fama e xanbi ra
 abadan.»

16 Na temui Munsa naxa Alatala
 xa yaamari birin naba alo a fala
 a be ki naxe. 17 Kelif e mini
 Misira boxi kui temui naxe, je firin
 nde, kike singe, teng e singe loxo e,
 a naxa horomolingira ti. 18 Munsa
 naxa horomolingira sanbunye sa,
 a a wuri birin ti, 19 a fa dugie
 itala horomolingira xun ma, a nun
 a makotosee alo Alatala a yamarixi
 ki naxe.

20 Munsa naxa saate walaxe
 firinyie sa saate kankira kui, a fa
 kankira wurie raso kankira suxuse
 digilinxie kui, a kankira derakote sa
 a de ra naxan findixi xunsare yire
 ra. 21 A to ge na rabade, a naxa saate
 kankira xanin horomolingira kui,
 a a doxo yire seniyeñxi fisamante
 kui. A naxa dugi gbaku na ya ra,
 alako mixi yo naxa a to alo Alatala
 a yamarixi ki naxe.

²² A naxa hōromōlingira teebili dōxo dugi ya ra a koola mabiri, ²³ a fa taamie sa a fari a safe ki ma Alatala ya xōri alō Alatala a yamarixi ki naxe. ²⁴ A naxa lanpui dōxose ti hōromōlingira kui teebili ya ra a yirefanyi mabiri, ²⁵ a fa lanpuie ti na fari Alatala ya xōri alō Alatala a yamarixi ki naxe. ²⁶ A naxa surayi serexebade dōxo hōromōlingira kui dugi gbakuxi a ya ra, ²⁷ a fa surayi gan menni alō Alatala a yamarixi ki naxe.

²⁸ A naxa dugi gbaku hōromōlingira sode de ra. ²⁹ A naxa serexebade dōxo hōromōlingira sode de ra. A naxa serexe gan daaxi ba menni nun hadiya alō Alatala a yamarixi ki naxe. ³⁰ A naxa ye sase xungbe dōxo hōromōlingira nun serexebade tagi, a ye sa a kui marasenyenyi xa fe ra. ³¹ Munsa, Haruna, nun Haruna xa die nu luma e belexee nun e sanyie maxa ra naa, ³² e soma hōromōlingira kui temui naxe, a nun e serexe bama temui naxe alō Alatala Munsa yamarixi ki naxe. ³³ Munsa naxa tete rabilin hōromōlingira nun serexebade ra, a fa dugi gbaku tete sode de ra.

³⁴ Munsa to ge na birin na, nuxui naxa din hōromōlingira xun ma, Ala e lima dennaxe. Alatala xa nōre naxa hōromōlingira rafe, ³⁵ han na naxa a niya Munsa mu nu nōma sode na kui. Alatala xa nōre nu bara na rafe, nuxui fan nu radinxi na birin xun ma. ³⁶ Kelifa na temui e xa biyaasie kui, Isirayilakae mu jere foloma fo nuxui na keli hōromōlingira xun ma. ³⁷ Xa nuxui mu te hōromōlingira xun ma, Isirayilakae mu jere raminima sigafe yire gbete. ³⁸ Alatala xa nuxui nu luma hōromōlingira xun ma yanyi nun kōe ra. Isirayilakae nu te dexexi toma nuxui kui kōe ra. A lu na ki ne e xa biyaasi birin kui.

Tawureta Munsa Lewi Serexedube Bonsɔɛ xa Seriyɛ Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Alatala naxa a xa seriyɛ masen a xa pama bɛ Annabi Munsa saabui ra. Na seriyɛ sebɛxi kitaabui suuli kui naxee birin nalanxi xili falama «Tawureta Munsa.» Isirayila fɔɔxi ki naxɛ nun e biraxi seriyɛ naxan fɔɔɔ ra, na birin sebɛxi na kitaabuie nan kui.

«Lewi Serexedube bonsɔɛ xa Seriyɛ» findixi kitaabui saxan nde nan na Tawureta Munsa kui. A sebɛxi mixie nan bɛ naxee nu Ala xa wali rabama Isirayilakae ya ma. Na mixie findixi Lewi bonsɔɛ nan na. Lewi nu findixi Annabi Yaxuba xa di nde nan na. Ala nu bara yaamari fi a Lewi xa die xa findi salide walikɛɛ nun serexedubeɛ ra.

A nu lanma Ala xa wali xa raba a raba ki ma. Na kui Annabi Munsa naxa na birin sebɛ kitaabui kui alako diine yareratie nun Isirayila pama xa na seriyɛ kolon, e xa bira na fɔɔɔ ra. Fe gɛgɛbe sebɛxi yi kitaabui kui serexɛɛ xa fe ra. Ala nu wama nee xa ba e ba ki ma. A maɲ naxa wa adama xa ɲɛɛɛ seniyenyi kui, alɔ Ala nu wama a xɔn ma ki naxɛ a xa pama bɛ. A yaamari wuyaxi fixi nɛ alako adama xa Ala waxɔnfe kolon.

To mixie nɔma lɔnni gɛgɛbe tode yi kitaabui kui. Won xa a kolon Alatala mu yaamarie fixi mixie ma fufafu. Xa Ala bara seriyɛ nde so adama yi ra, a na rabaxi fe nde nan ma. Ala wama a xa mixie xa seniyen barima a a kolon e hɛɛri nan toma na kira seniyenxi xɔn ma. Xa won bira Ala xa marasi fɔɔɔ ra, won fe fanyi sɔtɔma nɛ dunija, won man a sɔtɔ aligiyama. Ala xa won mali alako panige xa lu won bɔɲɛ kui, won xa dunija igiri alɔ won Daa

Marigi won nasixi ki naxɛ. Amina.

Tawureta Munsa Lewi Serexedube Bonsɔɛ xa Seriyɛ

Serexɛ gan daaxi

¹ Alatala naxa Annabi Munsa xili a xa hɔrɔmɔlingira kui, a a masen a bɛ, ² «A fala Isirayilakae bɛ, naxan na wa serexɛ bafe n tan Alatala bɛ, a xa xuruse lanma xa na mu a ra xuruse xungbe ba. ³ Xa a wama xuruse xungbe nan bafe serexɛ gan daaxi ra, fo a xa findi tuura ra lanyuru mu na naxan ma. A xa fa na ra n tan Alatala xa hɔrɔmɔlingira sode dɛ ra, alako n xa a tongo. ⁴ Serexɛba xa a belɛɛ sa xuruse xun tagi, alako n tan Alatala xa na serexɛ tongo, a xa findi a xunsare ra a xa yunubi xa fe ra. ⁵ Na tuura xa faxa n tan Alatala ya i. Haruna xa di serexedubeɛ xa fa na tuura wuli ra, e xa a kasan serexɛbade sɛɛtie ma, serexɛbade naxan na n ma hɔrɔmɔlingira sode dɛ ra. ⁶ E xa tuura bura, e fa a isɛgɛ. ⁷ Haruna xa di serexedubeɛ xa yege radɔɔɔ, e tɛ radɛɛɛ. ⁸ E man xa serexɛ sube, a xunyi, nun a ture sa tɛ i serexɛbade. ⁹ A furingɛ nun a sanyie xa raxa. Serexedube xa na birin gan serexɛbade. Serexɛ gan daaxi na a ra naxan xiri rafan n tan Alatala ma.»

¹⁰ «Xa mixi wama serexɛ gan daaxi bafe xuruse lanma ra, a xa findi yɛxɛɛ kontonyi ra, xa na mu a ra sikɔtɛ, lanyuru mu na naxan ma. ¹¹ Serexɛba xa na kɔn naxaba serexɛbade kɔɔla mabiri n tan Alatala ya i. Haruna xa di serexedubeɛ xa a wuli tongo, e xa a kasan serexɛbade sɛɛtie ma. ¹² E na gɛ sube ixabade, serexedube xa a sube, a xunyi, nun a ture sa tɛ serexɛbade fari. ¹³ Serexɛba xa serexɛ furingɛ nun a sanyie raxa. Serexedube xa na birin gan serexɛbade. Serexɛ gan daaxi na a ra naxan xiri rafan n tan Alatala ma.»

¹⁴ «Xa a wama x̄oni bafe serexe gan daaxi ra n tan Alatala be, fo a xa findi kolokonde nan na, xa na mu a ra ganbe yore ra. ¹⁵ Serexedube xa fa a ra serexebade, a a xunyi bolon a de i, a a sa te, a a gan. A wuli xa ifili serexebade seetie ma. ¹⁶ A xa a game booto ba, a a wole te i xube xun, serexebade sogetede mabiri ra. ¹⁷ Serexedube xa a suxu a gabutenyie ma, a a iboo. A xa a gan, a findi serexe gan daaxi ra, naxan xiri rafan n tan Alatala ma.»

2

Sansi x̄ori serexe

¹ «Xa mixi wama serexe bafe n tan Alatala be naxan findixi sansi x̄ori ra, a xa a luxuta a fanyi ra. A xa ture sa a fari, a surayi fan sa ture fari. ² A xa na so Haruna xa di serexedubee yi ra. Serexedube nde xa sansi x̄ori luxutaxi belexe ya keren ko, ture saxi naxan fari, a nun surayi, a xa a sa te i. Na xa gan n tan Alatala be, a xa findi tonxuma ra na serexe birin xa fe ra. Serexe gan daaxi na a ra naxan xiri rafan n tan Alatala ma. ³ Sansi x̄ori luxutaxi naxan luxi naa findima Haruna nun a xa die nan gbe ra. A seniyeen barima a baxi serexe ganxi nan na naxan baxi n tan Alatala be.»

⁴ «Xa mixi wama serexe bafe n tan Alatala be naxan findixi taami ganxi ra, a xa na yailan sansi x̄ori luxutaxi ra lebini mu na naxan xun. Ture xa masunbu na fan na. Taami lebinitare xunxurie fan noma yailande, ture masoxi naxee ma.»

⁵ «Xa mixi wama serexe bafe naxan findixi taami gilinxi ra, a xa na yailan sansi x̄ori luxutaxi ra lebini mu na naxan xun. Ture xa masunbu na fan na. ⁶ A na ge gilinde, a xa igira, ture sa a ma, a xa findi serexe ra.»

⁷ «Xa mixi wama serexe bafe naxan findixi taami ra naxan ganxi tunde kui, a xa na yailan sansi x̄ori luxutaxi nun ture ra. ⁸ A lanma mixi xa fa na serexe mooli ra n tan Alatala be. Xa na bara so serexedube yi ra, a na xaninma serexebade. ⁹ A xa nde tongo naxan findima tonxuma

ra, a xa na gan serexebade fari, a xa findi serexe ra, naxan xiri rafan n tan Alatala ma. ¹⁰ Sansi x̄ori dinxi naxan luxi a findima Haruna nun a xa die nan gbe ra. A seniyeen barima a baxi serexe ganxi nan na naxan baxi n tan Alatala be.»

¹¹ «Serexe naxan birin bama n tan Alatala be, lebini yo naxa lu a xun. A mu lan wo xa serexe gan daaxi yo ba n tan Alatala be lebini na naxan xun, xa na mu a ra kumi. ¹² Wo noma lebini nun kumi sade sansi bogi singee xun ma naxee bama serexe ra n tan Alatala be, konɔ e naxa gan serexebade fari. ¹³ Foxoe xa sa na serexe mooli birin ma, barima na bara findi saate tonxuma ra wo tan nun wo Marigi Ala tagi. Foxoe xa sa wo xa serexe birin ma.»

¹⁴ «Xa wo wama serexe bafe n tan Alatala be wo xa sansi bogi singe ra, wo xa tonsoe neene gan, ¹⁵ wo ture nun surayi sa a xun, a xa findi sansi bogi singe serexe ra. ¹⁶ Serexedube xa nde tongo na sansi x̄ori, ture, nun surayi ra, na xa findi tonxuma ra. A xa na gan serexebade fari. A xa findi serexe ra, naxan xiri rafan n tan Alatala ma.»

3

Xanunteya serexe

¹ «Xa mixi wama xuruse xungbe bafe xanunteya serexe ra n tan Alatala be, xuruse xemema, xa na mu a ra ginema, a xa findi xuruse ra lanyuru yo mu na naxan ma. ² A xa a belexe sa na xuruse xun tagi n tan Ala xa h̄oromolingira sode de ra, a a kon naxaba. Haruna xa di serexedubee xa na xuruse wuli kasan serexebade seetie ma. ³ Xanunteya serexe kui, a lanma ture naxan na furinge seeti ma, a xa gan te i n tan Alatala ya i, ⁴ a nun a gungui firinyi, e ture, nun laare naxan na a boje ma. ⁵ Haruna xa die xa na birin gan serexe gan daaxi xun ma, naxan na ganfe serexebade fari. A xa findi se xiri joxunme ra n tan Alatala be.»

⁶ «Xa mixi wama xuruse lanma bafe xanunteya serexe ra n tan

Alatala be, xuruse xemema, xa na mu a ra ginema, a xa findi xuruse ra lanyuru yo mu na naxan ma. ⁷ Xa mixi wama yexee bafe serexe ra, a xa na masen n tan Alatala be. ⁸ A xa a belexe sa a xun tagi, a fa a kon naxaba n tan Ala xa horomolingira sode de ra. Haruna xa di serexedube xa na xuruse wuli kasan serexebade seetie ma. ⁹ Yi xanunteya serexe kui, a lanma a ture, a xuli, ture naxan na furinge seeti ma, ¹⁰ a gungui firinyi, e ture, nun laare naxan na a bope ma, na birin xa gan te i n tan Alatala ya i. ¹¹ Serexedube xa na gan serexebade fari. Te xa na birin gan. Na bara findi serexe gan daaxi ra n tan Alatala be.»

¹² «Xa mixi wama si bafe serexe ra, a xa na masen n tan Alatala be. ¹³ A xa a belexe sa a xun tagi, a fa a kon naxaba n tan Ala xa horomolingira sode de ra, Haruna xa di serexedube xa na xuruse wuli kasan serexebade seetie ma. ¹⁴ Yi xanunteya serexe kui, a lanma a ture naxan na furinge seeti ma, ¹⁵ a gungui firinyi, e ture, nun laare naxan na a bope ma, na birin xa gan te i n tan Alatala ya i. ¹⁶ Serexedube xa na gan serexebade fari. Te xa na birin gan. Na bara findi serexe gan daaxi ra n tan Alatala be naxan xiri rafan n ma.»

¹⁷ «Mixi yo naxa sube ture don, mixi yo naxa sube wuli min. Wo sabati dede, na bara findi yaamari ra naxan mu kanama abadan.»

4

Yunubi xafari serexe

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, xa mixi nde sa yunubi raba, konɔ a mu keli a panige ma, a xa bira yi seriye foxo ra. ³ Xa serexedube kuntigi sa Ala xa yaamari nde matandi, na fa findi yunubi ra pama be, a lanma a xa tuura ba serexe ra n tan Alatala be, lanyuru mu na naxan ma, alako na xa findi yunubi xafari serexe ra a be. ⁴ A xa tuura xanin n tan Ala xa horomolingira sode de

ra n ya i, a a belexe sa a xun tagi, a fa a kon naxaba n tan Alatala ya i. ⁵ Serexedube kuntigi xa na tuura wuli xanin n ma horomolingira kui, ⁶ a a belexesole ragoro na wuli xora, a a kasan sanya solofere dugi ya ra naxan gbakuxi yire seniye nxi ma n tan Alatala ya i. ⁷ Serexedube xa wuli nde sa ferie ma naxee na surayi serexebade tunxunyi naani ra, naxan na n tan Alatala ya i n ma horomolingira kui. Wuli naxan luxi, a xa na ifili serexe gan daaxi serexebade lanbanyi ma, naxan na n tan Alatala xa horomolingira sode de ra. ⁸ A xa ture birin ba tuura ma naxan findixi yunubi xafari serexe ra, ture naxan na a furinge seeti ma, ⁹ a gungui firinyi, e ture, nun laare naxan na a bope ma. ¹⁰ A xa na raba alo xanunteya serexe rabama ki naxe. Serexedube xa na gan serexe gan daaxi serexebade fari. ¹¹ Konɔ tuura kiri, a sube, a xunyi, a sanyie, a furinge, nun a panje, ¹² na tuura donxoe birin xa xanin pama yonkinde fari ma, yire seniye nxi, te xube wolema dennaxe. Menni a xa gan te ra na te xube fari.»

¹³ «Xa Isirayila pama birin nan sa n tan Ala xa yaamari nde matandixi, konɔ na mu keli e panige ma, na findima yunubi ra e be. ¹⁴ E na fahaamui soto na ma temui naxe, pama xa tuura yore ba serexe ra n tan Alatala be horomolingira sode de ra naxan findima yunubi xafari serexe ra e be. ¹⁵ Nama forie xa e belexe sa tuura xun tagi n tan Alatala ya i, e a kon naxaba. ¹⁶ Serexedube kuntigi xa na tuura wuli xanin n tan Ala xa horomolingira kui, ¹⁷ a a belexesole ragoro na wuli xora, a a kasan sanya solofere dugi ya ra naxan gbakuxi yire seniye nxi ma n tan Alatala ya i. ¹⁸ Serexedube xa wuli nde sa ferie ma naxee nu na serexebade tunxunyi naani ra, naxan na n tan Alatala ya i n ma horomolingira kui. Wuli naxan luxi, a xa na ifili serexe gan daaxi

serexebade lanbanyi ma, naxan na n ma hōrōmōlingira sode de ra. ¹⁹ A xa ture birin ba tuura ma, a na gan serexebade fari. ²⁰ A xa yi tuura ba serexe ra alo naxan bama yunubi xafari serexe ra. E ba ki birin keren. Na kui, serexedube serexe bama naxan findima e xunsare ra, alako e xa yunubie xa xafari. ²¹ A xa na tuura xanin pama yonkinde fari ma, a xa a gan alo boore tuura ganma ki naxe. Na findima yunubi xafari serexe nan na pama be.»

²² «Xa mangē nde a Marigi Alatala xa yaamari nde matandi, kōnō na mu keli a janige ma, na findima yunubi ra a be. ²³ A na fahaamui soto na ma temui naxe, a xa sikote ba serexe ra, lanyuru mu na naxan ma. ²⁴ A xa a belexe sa sikote xun tagi ma n tan Alatala ya i, a a kōn naxaba serexe gan daaxie kōn naxabama dennaxe. Yunubi xafari serexe na a ra. ²⁵ Serexedube xa a belexesole ragoro na wuli xōra naxan baxi yunubi xa fe ra, a nde sa ferie ma naxee na serexe gan daaxi serexebade tunxunyi naani ra. Wuli naxan luxi, a xa na ifili serexe gan daaxi serexebade lanbanyi ma. ²⁶ A xa na ture birin gan serexebade fari, alo xanunteya serexe rabama ki naxe. Na kui serexedube xunsare serexe bama mangē be, alako a xa yunubi xa xafari.»

²⁷ «Xa mixi nde sa a Marigi Alatala xa yaamari nde matandi, kōnō na mu keli a janige ma, na findima yunubi ra a be. ²⁸ A na fahaamui soto na ma temui naxe, a xa si gine ba serexe ra, lanyuru mu na naxan ma, a xa yunubi xa fe ra. ²⁹ A xa a belexe sa na yunubi xafari serexe xun tagi, a a kōn naxaba serexe gan daaxie kōn naxabama dennaxe. ³⁰ Serexedube xa a belexesole ragoro na wuli xōra naxan baxi yunubi xa fe ra, a nde sa ferie ma naxee na serexe gan daaxi serexebade tunxunyi naani ra. Wuli naxan luxi, a xa na ifili serexe gan daaxi serexebade lanbanyi ma. ³¹ A xa na ture birin ba

si ma, alo xanunteya serexe rabama ki naxe, a na gan serexebade fari, a xa findi se xiri joxunme ra n tan Alatala be. Na kui serexedube xunsare serexe bama na mixi be, alako a xa yunubi xa xafari.»

³² «Xa a yexee bama yunubi xafari serexe ra, fo a xa findi yexee ginema lanyuru mu na naxan ma. ³³ A xa a belexe sa na yunubi xafari serexe xun tagi, a a kōn naxaba serexe gan daaxie kōn naxabama dennaxe. ³⁴ Serexedube xa a belexesole ragoro na wuli xōra naxan baxi yunubi xafari serexe ra, a nde sa ferie ma naxee na serexe gan daaxi serexebade tunxunyi naani ra. Wuli naxan luxi, a xa na ifili serexe gan daaxi serexebade lanbanyi ma. ³⁵ A xa na ture birin ba yexee ma, alo xanunteya serexe rabama ki naxe, a xa na gan serexee fari naxee ganma serexebade fari. Na kui serexedube xunsare serexe bama na mixi be, alako a xa yunubi xa xafari.»

5

Yunubi ndee nun e xa serexee

¹ «Xa mixi nde sa a me e seedee xilima kiiti nde ma, kōnō a gundi seedeyaxi fe naxan ma a mu na fala pama be, na yunubi luma a xun ma. ² Xa mixi din se seniyentare ra a mu a kolon, alo sube raharamuxi binbi, xa na mu a ra xuruse seniyentare binbi, xa na mu a ra bubuse seniyentare binbi, na mixi fan findima ne mixi seniyentare ra, a yunubi soto na kui. ³ Xa mixi nde sa din se seniyentare ra naxan kelixi adamadi fate ma, a fa li a mu a kolon na temui, xa a sa a kolon temui naxe, a findima seniyentare ra, a yunubi sotoma na kui. ⁴ Xa mixi nde sa a kali fufafu, fe fanyi xa na mu a ra fe paaxi ra, a fa neemu na ma, a na ratu na fe ma temui naxe, a findima seniyentare ra, a yunubi soto na kui.»

⁵ «Naxan na yunubi mooli rabama, a lanma a xa a ti na ra. ⁶ A xa yexee gine, xa na mu a ra si gine ba yete ragbilen serexe ra n

tan Alatala be. Na kui serexedube yunubi xafari serexe bama a be, alako a xa yunubi xa xafari.»

⁷ «Xa fere mu na a yi ra na serexe xa fe ra, a xa kolokonde firin xa na mu a ra ganbe firin ba serexe ra n tan Alatala be. Keren xa findi yunubi xafari serexe ra, boore xa findi serexe gan daaxi ra. ⁸ A xa e xanin serexedube xon, serexedube xa yunubi xafari serexe nan singe ba. A xa a konyi gira, konɔ a naxa a xunyi ba a de i. ⁹ A a wuli nde kasanma serexebade seeti ma, wuli naxan luxi, a na ifilima serexebade lanbanyi. Yunubi xafari serexe na a ra. ¹⁰ Serexedube xa na xoni firin nde ba serexe gan daaxi ra a raba ki ma. Na kui, serexedube xunsare serexe bama a be a xa yunubi rabaxi xa fe ra, alako a xa xafari.»

¹¹ «Xa fere mu na a yi ra kolokonde firin, xa na mu a ra ganbe firin sotofe ra, a xa sansi xori dinxi konbo ya keren nun a tagi ba yunubi xafari serexe ra. A naxa ture, xa na mu a ra surayi sa na fari de, barima yunubi xafari serexe na a ra. ¹² A xa na xanin serexedube xon ma, serexedube suxu keren ganma serexebade fari tonxuma ra. A na rabama serexe fari naxee ganma serexebade fari, barima yunubi xafari serexe na a ra. ¹³ Na kui serexedube xunsare serexe bama a be, alako a xa yunubi rabaxi xa xafari. Sansi xori dinxi naxan luxi a findima serexedube nan gbe ra.»

¹⁴ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ¹⁵ «Xa mixi nde sa se nde tongo naxan findixi n tan Alatala gbe ra, konɔ a mu a kolon a na yunubi mooli rabaxi, a xa yexee kontonyi ba yete ragbilen serexe ra n tan Alatala be a xa yunubi xa fe ra. A mu lanma lanyuru yo xa lu na yexee ma, a sare fan xa lan sare ma naxan nawalima horomolingira kui. ¹⁶ A xa na se tongoxi ragbilen serexedube ma, a man xa kobiri sa na fari. Na findima kobiri naxan na, a na se sare nan itaxunma dɔxo suuli ra, a fa dɔxo keren ba a ra, a na so serexedube yi ra. Na kui serexedube

xunsare serexe bama a be sikote ra naxan findi yete ragbilen serexe ra, alako a xa yunubi xa xafari.

¹⁷ Mixi naxan yunubi rabama, a n tan Alatala xa yaamari nde matandi, hali a mu a kolon, na bara yunubi soto, fo a xa na sare fi. ¹⁸ A lanma a xa sikote ba yete ragbilen serexe ra, lanyuru mu na naxan ma, naxan sare lanma seriye ma. Na kui serexedube xunsare serexe bama a be a xa yunubi xa fe ra, a naxan nabaxi a mu a kolon, alako a xa yunubi xa xafari. ¹⁹ Na bara findi yete ragbilen serexe ra, barima a yunubi soto ne n tan Alatala ra.»

²⁰ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ²¹ «Xa mixi nde sa yunubi soto, a fe paaxi raba n tan Alatala ra, alo a ngaxakerenyi madaxufe se nde xa fe ra, naxan nu bara taxu a ra, xa na mu a ra a naxan mupa, xa na mu a ra a naxan baxi a boore yi ra funmalaya ra, ²² xa na mu a ra se loxi a naxan toxi, a fa wule fala na xa fe ra kali ra, ²³ na yunubi raba mooli lanma a xa na se mupaxi ragbilen. Xa a mupaxi ne ba, xa a taxuxi ne a ra ba, xa se loxi na a ra a naxan toxi ba, ²⁴ xa se na a ra wule fala naxan ma fe ra kali ra, a xa na ragbilen a kanyi ma keren na, a man xa kobiri sa na fari. Na findima kobiri naxan na, a na se sare nan itaxunma dɔxo suuli ra, a fa dɔxo keren ba a ra, a na so na kanyi yi ra. ²⁵ A man xa yexee kontonyi xanin serexedube yire yete ragbilen serexe ra Alatala be. Fi yo naxa lu na yexee ma, a sare fan xa lan seriye ma. ²⁶ Na kui serexedube xunsare serexe bama a be n tan Alatala ya i, alako a xa yunubi, a naxan nabaxi, na xa xafari.»

6

Seriye serexedubee be

Serexe gan daaxi seriye

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «Yi yaamari so Haruna nun a xa die yi ra: Seriye nan ya serexe gan daaxi xa fe ra. Serexe gan daaxi xa lu serexebade fari koɛ ra, a

xa gan han geesege. ³ Serexedube xa donma ragoro a ma, a xa wantanyi fixe fanyi so a ra, a xa te xube ba serexe gan daaxi bun ma, a a sa serexebade seeti ma. ⁴ A na ge na wali ra, a xa a xa dugi fanyi ba a ma, a xa dugi gbete ragoro a ma, alako a xa na te xube xanin nama yonkinde fari ma, yire seniye. ⁵ Te naxan dexexi serexebade bun ma, na naxa xuben. Geesege birin serexedube xa yege radoxo, a xa te xuru, a serexe gan daaxi sa na fari. A xanunteya serexee ture fan ganma naa ne. ⁶ Na te dexema temui birin serexebade bun ma, a mu xubenma.»

Sansi xori dinxi seriye

⁷ «Seriye nan ya sansi xori dinxi serexe xa fe ra. Haruna xa die xa fa na serexe ra serexebade n tan Alatala ya i. ⁸ Serexedube xa suxu keren ko sansi xori dinxi ra, a nun ture, a nun surayi naxan birin sama a fari, a xa na birin gan serexe tonxuma ra serexebade fari. Na xiri rafan n tan Alatala ma. ⁹ Naxan luxi, Haruna nun a xa die xa na don a lebinitare ra, horomolingira tete seniye. ¹⁰ A mu lanma a xa jin lebini ra, barima a fatanxi n ma serexe gan daaxie nan na naxee seniye han alo yunubi xafari serexe nun yete ragbilen serexe. ¹¹ Haruna xa di xeme noma na donde. Yaamari na a ra wo bonsoe be naxan mu kanama abadan. Mixi naxan birin a makorema na serexe gan daaxie ra naxee bama n tan Alatala be, na kanyie seniye.»

¹² Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ¹³ «Haruna tima serexedube kuntigi ra loxo naxe, a lanma a tan Haruna nun a xa die xa sansi xori fanyi dinxi konbo ya keren ba serexe ra. Na serexe tagi bama geesege, boore tagi bama nunmare. Na mooli xa raba mixi tima serexedube kuntigi ra temui naxe. ¹⁴ Yi sansi xori dinxi xa gilintunde kui, ture xa sa a ma. A na non, a xuntunye xa gan te xora, a xa findi xiri noxunme ra Alatala

be. ¹⁵ Serexedube naxan findima Haruna noxo ra xa na serexe mooli ba. A xa raba na ki ne temui birin n tan Alatala ya i. Na serexe birin xa gan. ¹⁶ Serexedube xa serexe birin xa gan, e naxa na sese don.»

Yunubi xafari serexe seriye

¹⁷ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ¹⁸ «Yi yaamari so Haruna nun a xa die yi ra: «Seriye nan ya yunubi xafari serexe xa fe ra. Yunubi xafari serexe kon naxabama serexe gan daaxi kon naxabade ne, barima se seniye na a ra. ¹⁹ Serexedube naxan yunubi xafari serexe bama, a na donma n tan Alatala xa horomolingira tete seniye nan kui. ²⁰ Naxan yo dinma na serexe ra, na kanyie seniye. Xa na wuli sa kasan dugi nde ma, na dugi xa xa yire seniye. ²¹ Xa na sube jinma tunde mooli nde kui naxan maniye fefe ra, a na ge a jinde, na tunde xa kana. Xa a jinma tunde kui naxan yailanxi yoxui ra, na tunde xa maxa a fanyi ra ye ra. ²² Xeme serexedube birin xa na don, barima serexe seniye na a ra. ²³ Kon mixi yo naxa yunubi xafari serexe don, naxan wuli xaninma horomolingira kui xunsare ra. Na serexe mooli xa gan te ra.»

7

Yete ragbilen serexe seriye

¹ «Yete ragbilen serexe seriye nan ya: Serexe seniye na a ra. ² Yete ragbilen serexe kon naxabama serexe gan daaxi kon naxabade ne. A wuli xa kasan serexebade seeti ma. ³ A ture birin, a xuli, a ture naxan na a furinge seeti ma, ⁴ a gungui firinyi, e ture, nun laare naxan na a bope ma, na birin xa ba serexe ra. ⁵ Serexedube xa na birin gan serexebade fari serexe gan daaxi ra Alatala be. Yete ragbilen serexe na a ra. ⁶ Xeme serexedube nan na donma yire seniye kui, barima serexe seniye na a ra. ⁷ Yunubi xafari serexe nun yete ragbilen serexe, e seriye birin keren.

Serexedube naxan na xunsare serexe baxi, a tan nan na sube donma. ⁸ Serexe gan daaxi kiri fan luma serexedube yi ra naxan na baxi serexe ra.»

⁹ «Sansi xori dinxi serexe naxan ganxi nun naxan gilixi, e fan findima serexedube nan gbe ra, naxan e baxi serexe ra. ¹⁰ Sansi xori dinxi serexe naxan mu ganxi, ture gbansan nan saxi a ma, xa na mu a ra ture mu saxi a ma, nee findima Haruna xa di birin nan gbe ra.»

Xanunteya serexe seriye

¹¹ «Xanunteya serexee seriye nan ya, naxan bama n tan Alatala be. ¹² Xa mixi nde wama tantui serexe bafe, a man xa taami lebinitaree yailan ture ra, a nun taami xunxurie ture saxi naxee ma, nun taami xunxuri naxee ramulanxi ture ra. ¹³ A na xanunteya serexe bama temui naxe, naxan findixi tantui serexe ra, a xa taami fan jin lebini na naxan xun. ¹⁴ Nde xa ba na taami mooli birin na, a findi serexedube gbe ra, naxan xanunteya serexe wuli kasanma serexebade seetie ma. ¹⁵ Na xanunteya serexe sube donma a ba loxoe ne, sese naxa lu han geesege.»

¹⁶ «Xa laayidi serexe bama, xa na mu a ra serexe panigexi, na sube xa don a ba loxoe ne, kono xa nde sa lu a noma donde geesege fan. ¹⁷ Xa a donxoe sa lu han na fan kuye iba, na sube xa gan gbiki na xi saxan nde loxoe ma. ¹⁸ Xa mixi nde sa a yete xa xanunteya serexe sube don na xi saxan nde loxoe ma, Ala mu a xa serexe tongoma. A luma alo a mu serexe yo baxi, barima na sube findixi se seniyentare nan na. Mixi naxan na rabama, a yunubi sotoma na kui.»

¹⁹ «Serexe sube naxan dinma se seniyentare ra, a mu lanma na sube xa don. Fo a xa gan ne gbiki. Mixi seniyenxi nan noma na xanunteya serexe sube donde, ²⁰ kono seniyentare mu noma n tan Alatala xa xanunteya serexe donde, a raminita ne Isirayila jama ya ma. ²¹ Mixi naxan a belexe dinma se

seniyentare ra naxan kelixi adamadi ma, xa na mu a ra a belexe din sube seniyentare ra, xa na mu a ra se gbete naxan mu seniyenxi, xa na kanyi fa n tan Alatala xa xanunteya serexe don, a raminita ne Isirayila jama ya ma.»

²² Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ²³ «A fala Isirayilakae be, <Wo naxa ninge, yexee, nun si ture don. ²⁴ Wo noma xuruse ture rawalide alo wo wama a xon ma ki naxe xa a faxe a yete ma, xa na mu a ra sube xaane nde naxa a faxe, kono wo mu noma a donde. ²⁵ Naxan yo ture donma, naxan noma rawalide serexe gan daaxi ra n tan Alatala be, na kanyi raminita ne Isirayila jama ya ma. ²⁶ Wo man mu lanmawo xa xoni wuli, xa na mu a ra xuruse wuli yo min yire birin wo na dennaxe. ²⁷ Naxan yo wuli minma, na kanyi raminita ne Isirayila jama ya ma.»»

²⁸ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ²⁹ «A fala Isirayilakae be, <Naxan xanunteya serexe bama n tan Alatala be, a xa n tan Alatala gbe fi n ma. ³⁰ A xa na xuruse ture nun a sisi xanin n tan Alatala yire alako a xa gan te ra n tan Alatala be. A lanma a xa na xuruse sisi lintan n tan Alatala ya i a masenfe ra n be, na findixi n tan nan gbe ra. ³¹ Serexedube xa na ture gan serexebade fari. Na xuruse kanke luma Haruna nun a xa die nan be. ³² Wo xa xanunteya serexee kui, wo man xa xuruse yirefanyi tabe fi serexedube ma. ³³ Xuruse yirefanyi tabe xa findi serexedube nan gbe ra naxan bara wuli nun ture ba xanunteya serexe ra. ³⁴ N bara nate tongo naxan mu kanama abadan, Isirayilakae xa xanunteya serexee kui, e xuruse kanke naxan lintanxi n tan Ala ya i, a nun xuruse yirefanyi tabe e naxan baxi, na birin xa findi serexedube Haruna nun a xa die gbe ra. ³⁵ Kabi Haruna nun a xa die findi n tan Ala xa serexedubee ra, e na nan sotoma n tan Alatala xa serexe gan daaxie ya ma. ³⁶ E to findi serexedubee ra, n tan Alatala

naxa na yaamari fi Isirayilakae ma. Yaamari na a ra naxan mu kanama abadan.»

³⁷ Seriyē nan na ki serexēe xa fe ra, serexē gan daaxi, sansi xōri dинxi serexē, yunubi xafari serexē, yete ragbilen serexē, serexedube ti serexē, nun xanunteya serexē.

³⁸ Alatala nu bara na birin masen Annabi Munsa be Turusinina geya fari a to Isirayilakae yamari e xa fa serexēe ra Turusinina gbengberenyi ma.

8

Serexedubee dōxo serexē

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «Haruna nun a xa die xili hōrōmōlingira sode de ra. I xa fa e xa dugi seniye xie ra, a nun ture seniye xie, tuura naxan bama yunubi xafari serexē ra, yexēe kontonyi firin, nun debe, taami lebinitaree na naxan kui. ³ I xa Isirayila jama birin malan hōrōmōlingira sode de ra.» ⁴ Annabi Munsa naxa Alatala xa yaamari rakamali, jama fan naxa e malan hōrōmōlingira sode de ra.

⁵ Annabi Munsa naxa a fala jama be, «Alatala bara n yamari n xa yi raba.» ⁶ Annabi Munsa naxa Haruna nun a xa die maso, a naxa e maxa ye ra. ⁷ A naxa dugi seniye xie ragoro Haruna ma, a naxa a tagi xiri beleti ra, a guba ragoro a ma, a serexedube donma ragoro na fari, a a tagi xiri beleti ra. ⁸ A naxa kanke makotose ragoro a kōn ma, a gēme firin sa na kui naxee findixi Ala waxōnfe masense ra. ⁹ A naxa xunmase dōxo Haruna xunyi ma, a tōnxuma seniye xie xēma daaxi sa na ma, alo Alatala Munsa yamari ki naxē.

¹⁰ Annabi Munsa naxa ture seniye xie tongo, a nde maso Ala xa hōrōmōlingira ma, nun se naxan birin na a kui. A nee raseniye na ki nē. ¹¹ A naxa ture kasan serexebade ma sanya solofere, a nun serexebade yirabasee, ye ragatade xungbe, nun na saxi se naxan fari, alako e xa seniye. ¹² A man naxa ture nde

sa Haruna xunyi ma, alako Haruna fan xa seniye. ¹³ Annabi Munsa naxa Haruna xa die maso, a dugi seniye xie ragoro e fan ma. A naxa e tagi nun e xunyi xiri dugi ra, alo Alatala a yamarixi ki naxē.

¹⁴ Annabi Munsa to fa tuura yunubi xafari serexē ra, Haruna nun a xa die naxa e belexēe sa na tuura xun tagi. ¹⁵ Annabi Munsa naxa a kōn naxaba, a naxa a wuli nde tongo, a a maso serexebade ferie ma naxee nu na serexebade tunxunyi naani ra. A naxa na raba a belexesole ra, alako a xa serexebade raseniye. A naxa wuli dōnxōe ifili serexebade seetie ma. A serexebade raseniye na ki nē barima a findi xunsarade nan na. ¹⁶ Annabi Munsa man naxa ture tongo naxan nu na ninge furinge rabilinyi, a nun laare naxan nu na a bōje fari, nun a gungui xōri firinyie nun e ture. A naxa nee birin sa te i serexebade fari. ¹⁷ Kōnō a naxa tuura gundi, a kiri, a sube, nun a jape gan te ra jama yonkinde fari ma, alo Alatala a yamarixi ki naxē.

¹⁸ Annabi Munsa naxa fa yexēe kontonyi ra naxan findi serexē gan daaxi ra. Haruna nun a xa die naxa e belexēe sa na yexēe xun tagi. ¹⁹ Annabi Munsa naxa a kōn naxaba, a a wuli nde kasan serexebade seetie ma. ²⁰ A naxa yexēe ixaba a xuntunyie ra. A naxa a xunyi, a xuntunyie, nun a ture gan te i. ²¹ A naxa yexēe furinge nun a sanyie raxa, a yexēe kontonyi gundi birin gan te ra serexebade fari serexē gan daaxi ra, naxan xiri rafan Alatala ma. A na birin naba nē alo Alatala a yamarixi ki naxē.

²² Annabi Munsa naxa yexēe kontonyi firin nde tongo naxan findi serexedube dōxo serexē ra. Haruna nun a xa die naxa e belexēe sa na yexēe xun tagi. ²³ Annabi Munsa naxa a kōn naxaba, a a wuli nde tongo, a a sa Haruna yirefanyi tuli ma, a yirefanyi belexekura ma, nun a sankura ma. ²⁴ A naxa Haruna xa die fan maso, a naxa wuli nde sa e yirefanyi tulie ma, e yirefanyi

belexekura ma, nun e yirefanyi sankura ma. A naxa a wuli nde kasan serexebade seetie ma. ²⁵ A naxa na yexee ture tongo, a nun a xuli, a furinge ture, laare naxan na a boje fari, a gungui xori firinyie nun e ture, nun a yirefanyi tabe.

²⁶ Annabi Munsa naxa debe tongo taami lebinitaree na naxan kui, naxan nu doxoxi Alatala ya i. A naxa taami lebinitare keren ba na, a nun taami keren naxan yailanxi ture ra, a nun taami lanmadi keren. A naxa e sa na yexee ture nun a yirefanyi tabe fari. ²⁷ A naxa na birin so Haruna nun a xa die yi ra, e fa na lintan Alatala ya i alako a xa a kolon a gbe na a ra. ²⁸ Na dangi xanbi, Annabi Munsa naxa e rasuxu e yi ra, a naxa e sa te serexebade fari, serexe gan daaxi nu na dennaxe. Serexedube doxo serexe na a ra, naxan gan xiri rafan Alatala ma.

²⁹ Annabi Munsa naxa yexee kontonyi kanke tongo na serexedube doxo serexe ra, a fa na lintan Alatala ya i a masenfe ra a be. Na naxa findi Annabi Munsa gbe ra alo Alatala a yamarixi ki naxe.

³⁰ Annabi Munsa naxa ture seniye naxi nde tongo, a nun wuli nde naxan nu na serexebade fari, a naxa a kasan Haruna nun a xa dugie ma, a a kasan Haruna xa die nun e xa dugie fan ma, alako e tan nun e xa dugie birin xa seniye naxi.

³¹ Munsa naxa a fala Haruna nun a xa die be, «Wo sube jin horomolingira sode de ra, wo xa a don menni, a nun taami naxan na debe kui naxan findi serexedube doxo serexe ra. N bara yaamari fi, Haruna nun a xa die xa na don. ³² Taami nun sube naxan luxi, wo xa na donxoe gan. ³³ Wo naxa keli horomolingira sode de ra xi solofere bun ma, han wo xa doxoe waxati kamalima temui naxe. ³⁴ Naxan nabaxi to, Alatala a yamarixi wo yunubi xunsare xa fe nan na. ³⁵ Na na a toxi, wo luma horomolingira sode de ra xi solofere bun ma, koe nun yanyi, alo Alatala n yamarixi

a ra ki naxe, alako wo naxa faxe.» ³⁶ Haruna nun a xa die naxa Alatala xa yaamari birin naba na ki a naxan masenxi e be Annabi Munsa saabui ra.

9

Serexedubee xa serexe singee

¹ Xi solomasaxan loxoe, Annabi Munsa naxa Haruna nun a xa die, nun Isirayila forie xili. ² A naxa a masen Haruna be, «I xa serexe firin masen Alatala be, tuura di naxan findima yunubi xafari serexe ra, a nun yexee kontonyi naxan findima serexe gan daaxi ra, lanyuru mu na naxan ma. ³ I xa a fala Isirayilakae be, «Wo xa sikote keren ba yunubi xafari serexe ra. Wo xa tuura di nun yexee di naxee bara je keren soto, lanyuru mu na naxee ma, wo xa e ba serexe gan daaxi ra. ⁴ Wo xa tuura nun yexee kontonyi ba xanunteya serexe ra Alatala be. Wo xa taami fan ba serexe ra, ture sunbuxi naxan na. Wo xa na birin ba barima Alatala minima ne wo ma to.»

⁵ Nama naxa serexee xanin horomolingira sode de ra alo Annabi Munsa e yamarixi ki naxe. E birin naxa e makore horomolingira ra, e ti Alatala ya i. ⁶ Annabi Munsa naxa a masen e be, «Wo xa Alatala xa yaamari rabatu alako a xa a nore masen wo be.»

⁷ Annabi Munsa naxa a masen Haruna be, «I maso serexebade ra. I xa yunubi xafari serexe nun serexe gan daaxi ba xunsare ra i yete be, a nun jama be. I xa jama xa serexe fan ba e be xunsare ra alo Alatala a yamarixi ki naxe.»

⁸ Haruna to a maso serexebade ra, a naxa tuura di kon naxaba a yete yunubi xafari serexe ra. ⁹ A xa die naxa tuura wuli so a yi ra. A naxa a belexesole rasin wuli xora, a nde sa ferie ma naxee nu na serexebade tunxunyi naani ra. A naxa wuli donxoe ifili serexebade lanbanyi ma. ¹⁰ Xuruse ture, a gunguie, nun laare naxan na a boje ma, a naxa na birin gan serexebade fari yunubi xafari serexe ra alo Alatala Annabi Munsa

yamarixi a ra ki naxe. ¹¹ Kɔnɔ a naxa a sube nun a kiri gan pama yonkinde fari ma.

¹² Na dangi xanbi, Haruna naxa serexe gan daaxi kɔn naxaba. A xa die naxa na wuli so a yi ra, a fa a kasan serexebade seetie ma. ¹³ E naxa serexe xuntunyiye nun a xunyi so a yi ra, a na birin gan serexebade fari. ¹⁴ A to ge a furinge nun a sanyie raxade, a naxa e gan e nun serexe gan daaxi ra serexebade fari.

¹⁵ Haruna ge xanbi na ra, a naxa pama xa sikote kɔn naxaba, a xa findi yunubi xafari serexe ra pama be. A na raba ne alo a a singe raba ki naxe. ¹⁶ A naxa serexe gan daaxi ba a seriye ki ma. ¹⁷ A naxa sansi xori dinxi suxu keren gan serexebade fari serexe gan daaxi ba temui geesege. ¹⁸ A naxa tuura nun yexee kontonyi kɔn naxaba xanunteya serexe ra pama be. A xa die naxa na wuli so a yi, a a kasan serexebade seetie ma. ¹⁹ E naxa tuura nun yexee kontonyi ture tongo, naxan na e xuli nun e furinge mabiri, a nun e gunguie, a nun laare naxan na e boje ma, ²⁰ e naxa na birin sa sube kanke ma serexebade fari, e a birin gan. ²¹ Haruna naxa serexe subee kanke nun e yirefanyi tabe ite, a e lintan Alatala ya i a masenfe ra a be, alo Annabi Munsa a yamarixi ki naxe.

²² Haruna naxa a belexee itala, a duba pama be. A to yunubi xafari serexe, serexe gan daaxi, nun xanunteya serexe ba, a naxa goro kelife serexebade seetie ma. ²³ Annabi Munsa nun Haruna naxa so hɔrɔmɔlingira kui. E to mini, e naxa duba pama be. Na temui Alatala xa nɔre naxa mini pama ma. ²⁴ Alatala naxa te ragoro serexebade fari, a serexe gan daaxi nun ture gan. Nama to na to, e naxa e xui ite seewe ra, e e felen boxi ma.

10

Haruna xa di firinyie

¹ Haruna xa di firinyie, Nadabo nun Abihu naxa surayi gansee tongo, e te sa e kui, e surayi gan Alatala ya i. Kɔnɔ e mu na te tongo Ala xa seriye ki ma. ² Na na a to, Alatala naxa te ragoro e ma, e faxa a xa hɔrɔmɔlingira yire seniye nxi kui. ³ Annabi Munsa naxa a fala Haruna be, «Alatala wo rakolonxi ne yi ra, a to a fala, «Naxee makore n na, e xa a kolon n seniye n, pama xa n binya.»» Haruna naxa dundu yen.

⁴ Annabi Munsa naxa Mikayeli nun Elisafan xili, Haruna baba xunya Yusiye li xa die. A naxa a fala e be, «Wo xa wo ngaxakerenyie furee xanin pama yonkinde fari ma, dennaxe makuya yire seniye nxi ra.» ⁵ E naxa e furee xanin pama yonkinde fari ma, alo Annabi Munsa e yamarixi ki naxe. E nu bara serexedube dugie lu e furee ma.

⁶ Annabi Munsa naxa a fala Haruna nun a xa die be, Eleyasari nun Itamari, «Wo naxa wo xunsexe raberin, wo naxa wo xa dugie fan iboo. Wo naxa sese raba naxan noma sunnunyi masende yi mixie xa faxe xa fe ra, alako Alatala naxa xɔnɔ pama ma, a wo fan faxa. Wo ngaxakerenyi Isirayilakae tan noma sunnunde yi mixie xa fe ra Alatala naxee faxaxi te ra. ⁷ Wo naxa keli Ala xa hɔrɔmɔlingira sode de ra yi saxanyi, alako wo naxa faxa. Alatala xa mixi sugandixie nan wo tan na.» E naxa Annabi Munsa xa yaamari rabatu.

⁸ Alatala naxa a masen Haruna be, ⁹ «Wo na so hɔrɔmɔlingira kui, wo naxa weni min. Wo naxa minse yo min naxan mixi siisima, xa na mu a ra wo faxama ne. Na seriye mu kanama wo bonsoe be abadan. ¹⁰ Na nan a niyama wo noma Ala gbe nun adamadi gbe tagi rabade, seniye nyi nun seniye ntarepa. ¹¹ Na fan a niyama ne wo xa no Isirayilakae xarande Alatala xa yaamarie ra, a naxee fixi e ma Annabi Munsa saabui ra.»

¹² Annabi Munsa naxa a fala Haruna nun a xa di donxose be, Eleyasari nun Itamari, «Sansi xori

dinxi naxan baxi serexe ra Alatala be, konɔ naxan birin mu ganxi te ra, wo xa na don serexebade fe ma. Wo naxa lebini sa a xun ma de, barima a seniye. ¹³ Wo xa a don yire seniye, barima a ganxi Alatala be serexe gan daaxie nan fe ma. Na findixi i gbe nun i xa die gbe nan na. Alatala serexedube yamarixi na nan na. ¹⁴ Wo man xa serexe sube kanke nun tabe don yire seniye, ne, naxee bara lintan Ala ya i, a masenfe ra a be. Nee findixi wo gbe nan na, i tan, i xa di xeme, nun i xa di gin. Ala bara na yaamari fi Isirayilakae ma e xa xanunteya serexe xa fe ra. ¹⁵ Ture naxan ganma yo, tabe naxan bama yo, nun kanke naxan lintanma yo, e xa na birin masen Alatala be, na fa findi i gbe nun i xa die gbe ra, alɔ Alatala a yamarixi ki naxe. Seriyen na a ra naxan mu kanama abadan.»

¹⁶ Annabi Munsa to sikote xa fe maxarin, naxan ba yunubi xafari serexe ra, a naxa a me a e nu bara a birin gan te ra, a naxa xɔnɔ Eleyasari nun Itamari ma, Haruna xa die naxee mu faha. A naxa a fala e be, ¹⁷ «Munfe ra wo mu yi yunubi xafari serexe sube donxi yire seniye? Serexe seniye na a ra Alatala naxan fixi wo ma, alako Isirayila nama xa yunubi xa xafari, a findi xunsare ra e be Alatala ya i. ¹⁸ Yi serexe wuli to mu soxi yire seniye ma hɔrɔmɔlingira kui, a nu lan ne wo xa a sube don yire seniye, alɔ Ala n yamarixi a ra ki naxe.» ¹⁹ Haruna naxa Annabi Munsa yaabi, «To e bara e xa yunubi xafari serexe nun e xa serexe gan daaxi ba Alatala ya i, konɔ n to bara yi fe xɔrɔxɔe mɔoli sɔtɔ, Alatala nɔma tinde n xa yunubi xafari serexe sube don to?» ²⁰ Annabi Munsa to na yaabi me, a naxa tin a ra.

11

Donse radaxaxi nun donse raharamuxi

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa nun Haruna be, ² «Wo xa

a fala Isirayilakae be, sube naxee radaxaxi wo be, nee nan ya: ³ Sube tore kanyie naxee tore itaxunxi firinyi ra, e man e xa donse ratema e de i e nu a idon. Wo nɔma na sube mɔoli donde.»

⁴ «Konɔ ndee na naxee donse ratema e de i e nu a idon, e tore tan mu itaxunxi firinyi ra. Nee raharamuxi wo ma. Nɔxɔme raharamuxi wo ma, barima a donse ratema a de i a nu a idon, konɔ a tore mu itaxunxi firinyi ra. ⁵ Yere maniye nde fan donse ratema a de i a nu a idon, konɔ a tore mu itaxunxi firinyi ra. A raharamuxi wo ma. ⁶ Yere fan donse ratema a de i a nu a idon, konɔ a tore mu itaxunxi firinyi ra. A raharamuxi wo ma. ⁷ Xɔse tan, a tore itaxunxi firinyi ra, konɔ a mu donse ratema a de i a nu a idon. A raharamuxi wo ma. ⁸ Wo naxa na subee don, wo naxa din e binbie ra. E raharamuxi wo ma.»

⁹ «Yexe naxee na ye xɔra, wo nɔma naxee donde, nee nan ya: xale kanyie nun bele kanyie naxee na baa ma, xa na mu a ra xure kui. ¹⁰ Konɔ yexe naxee na baa ma, xa na mu a ra xure kui, bele mu na naxee ma, xa na mu a ra xale mu na naxee ma, e raharamuxi wo ma. ¹¹ E raharamuxi wo ma, wo naxa e sube don. E binbie fan raharamuxi wo ma. ¹² Yexe birin bele nun xale mu na naxee ma, e raharamuxi wo ma.»

¹³ «Xɔni raharamuxie nan ya wo mu lan wo xa naxee don: yube, sege, xaruma gbɔntɔe, ¹⁴ a nun nee maniye birin. ¹⁵ Xaaxa fan, wo naxa na don a nun a maniye birin. ¹⁶ Xundi, kofole, a nun tagarantongoe, ¹⁷ wo naxa e don a nun nee maniye birin. ¹⁸ Gbongboe, yedɔnme, ¹⁹ laaba, tuxe, a nun nee maniye birin, wo naxa e don.»

²⁰ «Nimase gabutenyi nun sanyi na naxee ma, e raharamuxi wo ma. ²¹ Konɔ na nimase mɔolie ya ma, naxee tunganma, wo nɔma nee tan donde, ²² alɔ katɔe, tugumie, nun nee maniye birin. ²³ Konɔ, nimase gabutenyi nun sanyi na naxee ma, e raharamuxi wo ma.»

²⁴ «Xa wo dinma sube seniyyentare ra, wo findima mixi seniyyentare ra han nunmare ra. ²⁵ Naxan e binbie maxaninma, na kanyi lan ne a xa a xa dugie xa, a man fa findi mixi seniyyentare ra han nunmare ra. Fo a xa a xa dugie xa. ²⁶ Sube naxee birin tore mu itaxunxi firinyi ra, a nun naxee donse donma, kono a mu gbilenma a rate ra e de i e nu a idon, nee raharamuxi wo ma. Naxan dinma na mooli ra a findima mixi seniyyentare ra. ²⁷ Sube birin tore mu na naxee be, e e jere e sanyi naanie xun na, e raharamuxi wo ma. Naxan dinma e binbie ra na findima mixi seniyyentare ra han nunmare ra. ²⁸ E raharamuxi wo ma. Naxan e binbie maxaninma, na kanyi lan ne a xa a xa dugie xa, a man fa findi mixi seniyyentare ra han nunmare ra.»

²⁹ «Nimase naxan birin luma yilie kui, e haramuxi wo be. E xilie nan ya: bale, jene, kasa, ³⁰ bonbolika, koolo, nun nee maniyee. ³¹ Na nimase xunxuri moolie raharamuxi wo ma. Naxan dinma e binbie ra a findima mixi seniyyentare ra han nunmare ra. ³² Xa e binbie sa bira se nde fari, na fan findima se seniyyentare ra, alo se sa se wuri daaxi, dugi, xuruse kiri xaraxi, beki, xa na mu a ra yirabase nde. A lanma na se mooli xa sa ye xora han nunmare ra alako a xa seniyyen. ³³ Xa na nimase mooli bira feje nde kui, feje nun a kui se birin findima se seniyyentare ra. Na feje xa kana. ³⁴ Ye naxan nu na na feje kui, a na sa donse nde ma, na donse fan findima se seniyyentare ra. Minse yo naxan nu na na feje kui, a fan findima se seniyyentare ra. ³⁵ Xa na nimase mooli binbi bira se yo ma, na findima se seniyyentare ra, alo taami ganse, xa na mu a ra tunde. E to findi se seniyyentaree ra, a lanma wo xa e kana. ³⁶ Kono xa e binbi sa bira dulonyi nan kui, xa na mu a ra ye ragatade nde, nee tan mu findima se seniyyentaree ra. Kono mixi naxan a belexe dinma e binbie ra, na findima mixi seniyyentare ra. ³⁷ Xa

a binbi bira sansi xori ma naxan sima, na mu findima se seniyyentare ra. ³⁸ Kono xa a binbi bira sansi xori tan ma naxan na ye xora, na sansi xori findima se seniyyentare ra wo be.»

³⁹ «Xa xuruse radaxaxi nde faxa, mixi fa din a binbi ra, na kanyi findima seniyyentare ra han nunmare ra. ⁴⁰ Naxan na a sube don, na kanyi lan ne a xa a xa dugie xa, a man fa findi seniyyentare ra han nunmare ra. Naxan na sube binbi maxanin, na kanyi lan ne a xa a xa dugie xa, a man fa findi seniyyentare ra han nunmare ra.»

⁴¹ «Nimase naxan birin a bubuma boxi ma, nee birin raharamuxi wo ma. A mu lanma wo xa nee don. ⁴² Bubusee nun nimase xunxuri naxee jere ma e sanyi naani xun na, xa na mu a ra e sanyi wuyaxi xun na, e sese mu radaxaxi. Wo naxa e don. ⁴³ Wo naxa wo yete findi seniyyentare ra na nimase mooli saabui ra. Wo naxa e don. ⁴⁴ Alatala nan n na, wo Marigi Ala. Wo xa wo yete fi n tan nan ma. Wo xa seniyyen, barima n tan seniyyen. Wo naxa wo yete findi seniyyentare ra na nimase xunxuri saabui ra naxee luma jere ra boxi ma.»

⁴⁵ «N tan nan Alatala ra naxan wo raminixi Misira boxi ma, alako n xa findi wo Marigi Ala ra. Wo xa seniyyen, barima n tan seniyyen. ⁴⁶ Seriyen nan na ki subee, xonie, yexee, nun bubusee xa fe ra. ⁴⁷ Na kui wo noma sube seniyyenxi nun sube seniyyentare tagi raba kolonde, sube radaxaxi nun sube raharamuxi.»

12

Dinge xa serexe

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, xa gine nde sa tege, a di xeme bari, a findima seniyyentare ra xi solofere bun ma, alo a kike walima temui naxe. ³ Xi solomasaxan loxe, di xa sunna. ⁴ Na xi solofere xanbi, dinge luma seniyyentarepa kui xi tongo saxan nun saxan bun ma

a wuli xa fe ra naxan minixi a ma a di bari temui. A mu lanma a xa din se seniyeñxi ra, a mu lanma a xa so yire seniyeñxi kui han maraseniyeñyi waxati xa kamali.»

⁵ «Xa dingɛ di gine bari, a luma seniyeñtareña kui loxoñun firin, alo a kike walima temui naxe. Na xanbi a xa maraseniyeñyi waxati buma xi tongo senni nun senni, a wuli xa fe ra naxan minixi a di bari temui. ⁶ A xa maraseniyeñyi waxati na kamali, di xeme, xa na mu a ra di gine xa fe ra, a xa yexee ñe keren daaxi xanin serexedube xon ma horomolingira sode de ra. A xa na ba serexe gan daaxi ra. A man xa kolokonde yore, xa na mu a ra ganbe ba yunubi xafari serexe ra. ⁷ Serexedube xa na serexee ba Alatala be, a findi na gine xa xunsare ra. Na temui a seniyeñma ne na wuli xa fe ra. Seriyɛ nan na ki gine be naxan di xeme barima, xa na mu a ra di gine. ⁸ Xa fɛere mu na a yi a xa yexee soto, a noma ganbe firin xaninde, xa na mu a ra kolokonde firin. Keren xa ba serexe gan daaxi ra, boore xa ba yunubi xafari serexe ra. Serexedube xa na ba, a findi xunsare ra gine be, a fa seniyeñ.»

13

Furee mixi fate ma

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsu nun Haruna be, ² «Xa mixi fate kiri yire nde funtu, xa na mu a ra a fiixe, xa na mu a ra a findi fi ra, wo xa na kanyi xanin serexedube Haruna yire, xa na mu a ra a xa di nde yire. ³ Fure naxan na a fate, serexedube xa na mato. Xa fate xabe bara fiixe na fi yire, fi fan bara tilin, a sube li, fure ñaaxi na a ra. Serexedube xa maseniyeñ ti, na kanyi bara findi seniyeñtare ra. ⁴ Xa fure ya mu itilin a na kiri nan gbansan fari, fate xabe mu fiixexi na longori, serexedube xa furema yamari a xa lu a kerenyi ma loxoñun keren. ⁵ A xi solofere nde loxoñe, serexedube man xa a mato. Xa a sa li fure mu na lantanfe, a man xa

furema yamari a xa lu a kerenyi ma loxoñun keren. ⁶ A xi solofere nde loxoñe, serexedube man xa a mato a sanmaya firin nde. Xa fure ñingi bara masara, a man mu lantanfe, serexedube xa maseniyeñ ti, na kanyi bara seniyeñ. Fure na a ra naxan mu ñaaxu. A xa a xa dugie xa, a findi mixi seniyeñxi ra. ⁷ Kono xa serexedube bara a mato, fure bara lantan ye na maseniyeñ dangi xanbi, furema man xa gbilen serexedube yire temui gbete. ⁸ Serexedube man xa a mato. Xa fure bara lantan ye, serexedube xa maseniyeñ ti, na kanyi bara findi seniyeñtare ra, fure ñaaxi na a ra.»

⁹ «Xa fure ñaaxi bara lu mixi nde kiri ma, e xa a xanin serexedube yire. ¹⁰ A xa a mato. Xa na mixi kiri bara fiixe yire nde, a fa funtu, fate xabe fan fa fiixe na longori, a bula, sube mini kene ma, ¹¹ fure ñaaxi na a ra naxan mu dandanma. Serexedube xa maseniyeñ ti, na kanyi bara findi mixi seniyeñtare ra. Hali a mu lu a kerenyi ma waxati di bun ma sonon, serexedube man xa a mato. Na tan bara ge findide mixi seniyeñtare ra. ¹² Xa serexedube bara a to a na fi ñaaxi birin bara bari folo, naxan nu na furema fate ma, kelifɛ a sanyie ma han a xunyi, ¹³ a xa maseniyeñ ti, na kanyi bara seniyeñ, barima fi birin bara bari folo. A bara seniyeñ. ¹⁴ Kono xa, fure sa bula, sube mini kene ma, na kanyi bara findi mixi seniyeñtare ra. ¹⁵ Serexedube na fure bulaxi to, a xa maseniyeñ ti, fi bulaxi mu seniyeñ, fure ñaaxi na a ra. ¹⁶ Xa sube bulaxi fa bari, furema xa siga serexedube yire. ¹⁷ A xa a mato. Xa fure bara bari, serexedube xa maseniyeñ ti, furema bara seniyeñ. ¹⁸ Xa suuri mini mixi ma, a fa yalan, ¹⁹ kono na kiri fa fiixe, xa na mu a ra a gbeeli, na kanyi xa siga serexedube yire. ²⁰ A xa a mato. Xa fure ya bara itilin, a sube li, fate xabe bara fiixe na longori, serexedube xa maseniyeñ ti, na kanyi bara findi mixi seniyeñtare

ra. Fure jaaxi na a ra, naxan minixi suuri foxi. ²¹ Xa serexedube mu fate xabe fiixe to, fi fan mu tilin, a mu sube lixi, a mu fiixe a gbe ra, furema xa lu a kerenyi ma loxoxun keran. ²² Xa fure bara lantan ye a fate ma, serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi mixi seniyantare ra, fure jaaxi na a ra. ²³ Kono xa fure mu masaraxi a mu lantanxi a i, suuri barixi na a ra. Serexedube xa masenyi ti, na kanyi mixi seniyenxi na a ra.»

²⁴ «Xa mixi fate bara gan te ra temui dangixi, a kiri fa bari, kono fure gbeeli, xa na mu a ra fure fiixe fa mini na foxi, ²⁵ serexedube xa na mato. Xa furema fate xabe bara fiixe na foxi, fure bara tilin, a sube li, fure jaaxi na a ra, naxan bara mini fate ma kiri dennaxe nu ganxi. Na serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi mixi seniyantare ra, barima fure jaaxi na a ra. ²⁶ Kono xa serexedube mu fate xabe fiixe to fure ma, fi fan ya mu itilin, a mu sube lixi, a mu fiixe a gbe ra, serexedube xa na kanyi yamari a xa lu a kerenyi ma loxoxun keran. ²⁷ Serexedube xa a mato xi solofere nde loxoe. Xa fure bara lantan ye a fate ma, serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi mixi seniyantare ra, fure jaaxi na a ra. ²⁸ Kono xa fure mu masaraxi, a mu lantanxi a i, a mu fiixe alo a singe, a fatanxi na kiri ganxi nan na. Serexedube xa masenyi ti, na kanyi mixi seniyenxi na a ra. Nari na a ra kiri dennaxe gan.»

²⁹ «Xa fure lu xeme, xa na mu a ra gine xunyi ma, xa na mu a ra a kenkenyi ma, ³⁰ serexedube xa na fure mato. Xa fi ya bara itilin, a sube li, fate xabe fiixe, a xurun, serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi mixi seniyantare ra. Fure jaaxi na a ra naxan bara lu a xunyi ma, xa na mu a ra a kenkenyi ma. ³¹ Xa serexedube sa a to fure ya mu itilinfе, a mu sube life, fate xabe fore mu na, a xa furema yamari a xa lu a kerenyi ma xi solofere

bun ma. ³² Serexedube xa na fure mato xi solofere nde loxoe. Xa fure mu lantanfe a i, fate xabe mu fiixe na longori, fi ya mu itilinxi, a mu sube lixi, ³³ na kanyi xa a xunxexe nun a dexabe bi a xa a ba fi ra. Serexedube man xa furema yamari a xa lu a kerenyi ma loxoxun keran. ³⁴ Serexedube xa na fure man mato xi solofere nde loxoe. Xa a mu lantanxi a i, a ya mu itilinxi, a mu sube lixi, serexedube xa masenyi ti, na kanyi mixi seniyenxi na a ra. A xa a xa dugie xa, a seniyen. ³⁵ Kono serexedube xa masenyi dangi xanbi, xa fure bara lantan ye furema fate ma, ³⁶ serexedube man xa a mato. Xa fure bara lantan ye, hali serexedube mu fate xabe fiixe fen. Na kanyi bara findi mixi seniyantare ra. ³⁷ Kono xa na fure mu lantanxi a i, fate xabe fore nde tan bara mini, fure bara yalan. Na kanyi mixi seniyenxi na a ra. Serexedube xa masenyi ti, na kanyi mixi seniyenxi na a ra.»

³⁸ «Xa xeme, xa na mu a ra gine fate kiri bara fiixe yire ndee, ³⁹ serexedube xa na mato. Xa na mu fiixe a gbe ra, kasi moli nde gbansan na a ra. A seniyen.»

⁴⁰ «Xa mixi nde xunxexe bara makon, terere kanyi na a ra, a mu jaaxu. Na kanyi seniyen. ⁴¹ Xa mixi nde xunxexe makonxi a tigi de biri gbansan ne, terere na a ra a mu jaaxu. Na kanyi seniyen. ⁴² Kono xa fure fiixe, xa na mu a ra fure gbeeli mini a xunyi ma, xa na mu a ra a tigi ma, fure jaaxi na a ra. ⁴³ Serexedube xa na mato. Xa na fure funtu naxan minixi a xunyi ma, a fiixe, xa na mu a ra a gbeeli alo fure jaaxi na ki naxe, ⁴⁴ furema na a ra, a mu seniyenxi. Serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi mixi seniyantare ra. Fure na a xunyi ma.»

⁴⁵ «Na fure jaaxi kanyi xa dugi iboxi ragoro a ma, a xa a xunyi bi, a xa a de xabe makoto a belexe ra, a nu a fala a xui itexi ra <Seniyentare, Seniyentare.> ⁴⁶ Danmi na fure jaaxi na a ma, a mu seniyen. Fo a

xa lu a kerenyi ma jama yonkinde fari ma.»

⁴⁷ «Na fure jaaxi noma lude dugi ma naxan yailanxi xuruse xabe ra, xa na mu a ra gese fute ra. ⁴⁸ A man noma lude se nde denbexi ma naxan yailanxi xuruse xabe ra, xa na mu a ra gese fute ra. A man noma lude se nde ma naxan yailanxi xuruse kiri ra. ⁴⁹ Xa na fure bara ifooro, xa na mu a ra a bara gbeeli dugi ma, kiri ma, xa na mu a ra se denbexi ma, fure jaaxi na a ra. A xa masen serexedube be, a xa na mato. ⁵⁰ Na fure na se naxan ma, na se xa ragata yire nde a kerenyi ma xi solofere bun ma. ⁵¹ Xi solofere nde loxoε serexedube man xa a mato. Xa na fure bara lantan ye i na dugi ma, xa na mu a ra na se denbexi ma, xa na mu a ra na kiri ma, fure jaaxi na a ra. Na bara findi se seniyentare ra. ⁵² Serexedube xa se birin gan na fure na se naxan ma, dugi naxan yailanxi xuruse xabe ra, dugi naxan yailanxi gese fute ra, dugi denbexi, xa na mu a ra kiri. ⁵³ Kono xa serexedube bara a mato, na fure mu lantanxi na see ma, ⁵⁴ a xa yaamari fi na see xa maxa ye ra, e xa sa e kerenyi ma xi solofere bun ma sanmaya firin nde. ⁵⁵ A na ge maxade, serexedube man xa na mato. Xa fure mu masaraxi, hali a man mu lantanxi a i, na findixi se seniyentare nan na. A birin xa gan te ra, hali fure na a lahale kerenyi gbansan nan ma. ⁵⁶ Xa serexedube bara a to fure mu fiixe alo singe, a xa na yire gbansan ba na. ⁵⁷ Kono xa fure na lantanfe a i dugi ma, xa na mu a ra dugi denbexi ma, xa na mu a ra kiri ma, fure jaaxi na a ra, fo na xa gan te ra. ⁵⁸ Xa fure bara ba dugi ma, xa na mu a ra dugi denbexi ma, xa na mu a ra kiri ma ye ra a firin nde, a bara seniyen.»

⁵⁹ Seriyε nan na ki fure jaaxi xa fe ra naxan noma lude dugi nde ma naxan yailanxi xuruse xabe ra, xa na mu a ra gese fute ra, a nun dugi nde ma naxan denbexi, a nun kiri nde ma. Na seriyε noma a masende

xa se nde seniyen, xa na mu a mu seniyen.

14

Furema seniyentare

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «Marasenyenyi loxoε, fure jaaxi kanyi xa siga serexedube xon. ³ Serexedube xa siga jama yonkinde fari ma na furema matode. Xa a bara yalan, ⁴ serexedube xa yaamari fi, a xa fa xoni jipe radaxaxi firin na, e nun sediri wuri, gere mooli nde, nun hisopi wuri furema be. ⁵ Serexedube xa yaamari fi, e xa xoni keren kon naxaba feje nde xun ma, dulon ye na naxan kui. ⁶ A xa xoni jipe tongo, a nun sediri wuri, gere mooli nde, nun hisopi wuri, a xa e birin dukulu xoni wuli xora e naxan kon naxabaxi dulon ye xun ma. ⁷ A xa na kasan sanmaya solofere na furema ma, naxan lanma a xa seniyen. Serexedube xa masenyi ti, na mixi bara findi mixi seniyenxi ra. Na temui a xa xoni jipe bepin wula i.»

⁸ «Naxan wama seniyenfe, a xa a xa dugie xa, a xa a fate maxabe bi, a xa a maxa ye ra. Na kui, a seniyenma ne. Na dangi xanbi a noma sode jama yonkinde kui, kono a mu noma sode a xa kiri banxi tan kui xi solofere. ⁹ Xi solofere nde loxoε, a man xa a xunxεε bi, a de xabe, a ya xinbi xabe, a nun a fate maxabe birin. A man xa a xa dugie xa, a xa a fate maxa. Na kui, a seniyenma ne. ¹⁰ Xi solomasaxan nde loxoε, a xa yexεyore xemema firin tongo, a nun yexεε ginema, je keren daaxi, lanyuru mu na naxee ma. A man xa sansi xori dinxi konbo ya keren nun a tagi soto, ture masunbuxi naxan na, a nun ture sigaati ya keren naxan findima serεε ra. ¹¹ Serexedube xa furema nun a xa serεε ti n tan Alatala ya i horomolingira sode de ra. ¹² A xa yexεyore keren tongo, a xa a ba yetε ragbilen serεε ra, a nun ture sigaati ya keren. A xa nee lintan n

tan Alatala ya i. ¹³ A xa na yexexē kōn naxaba yire seniyeñxi yunubi xafari serexē nun serexē gan daaxi bama dennaxē. Serexedube nan gbe yete ragbilen serexē nun yunubi xafari serexē ra. Serexē seniyeñxi nan e ra. ¹⁴ Serexedube xa yete ragbilen serexē wuli nde tongo, a xa a sa furema yirefanyi tuli ma, a belexekura yirefanyi ma, nun a sankura yirefanyi ma. ¹⁵ A man xa na ture sigaati ya keren ifili a yete koola belexe kui. ¹⁶ A xa a belexesole yirefanyi sin ture kui, a nu bara naxan sa a koola belexe kui, a xa na ture kasan dōxo solofere n tan Alatala ya i. ¹⁷ Ture naxan luxi serexedube belexe kui, a xa nde sa furema yirefanyi tuli ma, a nun a belexekura yirefanyi ma, a nun a sankura yirefanyi ma yete ragbilen serexē wuli fari. ¹⁸ Ture dōnxōe naxan luxi serexedube yi ra, a xa na sa furema xunyi ma. Serexedube xa a xun sara n tan Alatala ya i. ¹⁹ Serexedube xa yunubi xafari serexē ba, a xa a xun sara a xa seniyeñtarepa ma. Na dangi xanbi a xa na serexē gan daaxi kōn naxaba. ²⁰ A xa serexē gan daaxi nun sansi xōri dinxi serexē ba serexebade fari. A xa furema xun sara alako a xa seniyeñ.»

²¹ «Xa setare nan na furema ra, fēere mu na a yi na serexē xa fe ra, a xa yexēyōre keren gbansan ba yete ragbilen serexē ra, naxan lintanma n tan Alatala ya i a xa findi furema xa xunsare ra. A xa sansi xōri dinxi konbo ya tagi sōto, ture masunbuxi naxan na, a nun ture sigaati ya keren, ²² nun ganbe firin, xa na mu a ra kolokonde yōre firin. Keren xa findi yunubi xafari serexē ra, boore serexē gan daaxi. ²³ Xi solomasaxan nde lōxōe, a xa fa na serexē ra serexedube xōn hōromōlingira sode de ra n tan Alatala ya i, alako a xa seniyeñ. ²⁴ Serexedube xa yete ragbilen serexē yexēe nun ture sigaati ya keren lintan n tan Alatala ya i. ²⁵ A xa na yexēyōre kōn naxaba yete ragbilen serexē ra. A

xa a wuli nde tongo, a xa na sa furema yirefanyi tuli ma, a yirefanyi belexekura ma, a nun a yirefanyi sankura ma. ²⁶ A xa ture nde ifili a yete koola belexe kui. ²⁷ A xa na ture kasan sanmaya solofere a belexesole yirefanyi ra n tan Alatala ya i. ²⁸ Ture naxan na a belexe kui, a xa dondoronti tongo, a na sa furema yirefanyi tuli ma, a yirefanyi belexekura ma, a nun a yirefanyi sankura ma wuli fari naxan keli yete ragbilen serexē ma. ²⁹ Ture naxan luxi a belexe kui, a xa na sa na furema xunyi ma, alako a xun xa sara n tan Alatala ya i. ³⁰ Serexedube xa ganbe keren ba, xa na mu a ra kolokonde yōre, serexēe ya ma furema naxee sōtoxi. ³¹ A xa keren ba yunubi xafari serexē ra, boore xa findi serexē gan daaxi ra, a nun sansi xōri dinxi. Serexedube furema xun sarama n tan Alatala ya i na ki nē. ³² Seriyē nan na ki maraseniyeñyi xa fe ra furemae be naxee findixi setaree ra.»

³³ Alatala naxa a masen Annabi Munsa nun Haruna be, ³⁴ «Wo na so Kanaan bōxi ma, n naxan fima wo ma ke ra, xa fure jaaxi sa mini wo xa banxi kankee ma menni, ³⁵ banxi kanyi xa sa a fala serexedube be, <N bara fure jaaxi to n ma banxi ma.> ³⁶ Serexedube xa yaamari fi, e xa se birin namini banxi kui beenu a xa siga fure jaaxi matode, alako se naxan na banxi kui, na naxa findi se seniyeñtare ra. E na ge na rabade, serexedube xa siga na banxi matode.»

³⁷ «Serexedube xa na fure mato. Xa fure fōro, xa na mu a ra a gbeeli, a man ya naxa itilin, a banxi kanke suxu, ³⁸ serexedube xa mini banxi kui, a xa banxi naade balan lōxun keren. ³⁹ Xi solofere nde lōxōe, serexedube man xa gbilen naa. Xa fure bara lantan ye i banxi kanke ma, ⁴⁰ serexedube xa yaamari fi, banxi gemēe xa ba na fure na dennaxē, e xa e wōle taa fari ma yire seniyeñtare. ⁴¹ Banxi kanke xa maxōlin banxi kui. Naxan bama, na xa woli taa fari ma yire

seniyentare. ⁴² Geme gbeteē xa sa booree joxɔe ra, banxi kanke xa maso a nɛɛɛ ra.»

⁴³ «Na wali birin dangi xanbi, xa fure jaaxi man mini banxi ma, ⁴⁴ serexedube xa gbilen na mato ra. Xa fure bara lantan ye banxi kui, fure jaaxi na a ra, a findixi se seniyentare nan na. ⁴⁵ Na banxi xa rabira, a gemɛe, a wurie, nun a maso bende birin xa wɔle taa fari ma yire seniyentare. ⁴⁶ Naxan yo soma na banxi kui a balan xanbi, na kanyi fan findima mixi seniyentare nan na han nunmare ra. ⁴⁷ Naxan na a sa na banxi kui, xa na mu a ra a a dege naa, na lanma a xa a xa dugie xa.»

⁴⁸ «Na banxi yailan xanbi, xa serexedube sa gbilen na banxi kui, a fa a to fure mu lantanxi a i, a xa masenyi ti, na banxi bara seniyen, fure bara jon naa. ⁴⁹ Na banxi kanyi xa na marasenyenyi rakamali serexe bafe ra. A xa xoni firin, sediri wuri, gere mooli nde, nun hisopi wuri soto. ⁵⁰ A xa xoni keren kon naxaba feje nde xun ma dulon ye na naxan kui. ⁵¹ A xa sediri wuri, hisopi wuri, gere mooli nde, nun xoni jipe sin xoni kon naxaba wuli xora, naxan na dulon ye kui. A xa a kasan banxi ma sanmaya solofere. ⁵² A xa banxi rasenyen xoni wuli, dulon ye, xoni jipe, sediri wuri, hisopi wuri, nun gere mooli nde ra. ⁵³ A xa xoni jipe bejin taa fari ma wula i. Na kui, na banxi xa fe jaaxi jonma ne, a seniyen.»

⁵⁴ «Seriye nan na ki fure jaaxie xa fe ra naxee minima mixi fate ma, ⁵⁵ dugie ma, banxie ma, ⁵⁶ naxee funtuma, naxee bulama, naxee fiixema, ⁵⁷ alako a xa kolon xa se seniyenxi nan a ra, xa na mu a ra a mu seniyenxi. Seriyen nan na ki na fure jaaxi xa fe ra.»

15

Korɔsila kanyi

nun ginɛ xa kike wali

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsu nun Haruna be, ² «Wo

xa a fala Isirayilakae be, korɔsila kanyi bara findi mixi seniyentare ra. ³ Korɔsila kanyi bara findi mixi seniyentare ra hali korɔsila mu na minife sinden, konɔ a na a fate kui. ⁴ Korɔsila kanyi sama sade naxan ma, se seniyentare na a ra. A doxo gonyi naxan yo ma, na fan se seniyentare na a ra. ⁵ Naxan na din a xa sade ra, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa ye ra. A findima mixi seniyentare nan na han nunmare ra. ⁶ Naxan doxoma a xa gonyi ma, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa ye ra. A findima mixi seniyentare nan na han nunmare ra. ⁷ Naxan yo din na furema fate ra, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa ye ra. A findima mixi seniyentare nan na han nunmare ra. ⁸ Xa furema de ye boxun mixi seniyenxi nde ma, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa. A findima mixi seniyentare nan na han nunmare ra. ⁹ Dɔxose naxan sama soe ma, xa na mu a ra joxome ma, xa furema doxo na fari, na doxose findima se seniyentare nan na. ¹⁰ Naxan na din sese ra furema bara doxo naxan fari, na kanyi bara findi mixi seniyentare ra han nunmare ra. Na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa. ¹¹ Furema belexe seniyentare kanyi dinma mixi naxan na, na xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa ye ra. A findima mixi seniyentare nan na han nunmare ra. ¹² Furema dinma feje naxan na, na xa kana. Xa yirabase wuri daaxi na a ra, a lan a xa maxa ye ra.»

¹³ «Korɔsila kanyi na yalan, a mame tima ne loxun keren beenu a xa findi mixi seniyenxi ra. A xa a xa dugie xa, a xa a maxa dulonyi ye ra. A seniyenma na ki ne. ¹⁴ Xi solomasaxan nde loxoe, a xa ganbe firin tongo, xa na mu a ra kolokonde yore firin, a sa e so serexedube yi ra n tan Alatala ya i horomolingira sode de ra. ¹⁵ Serexedube xa xoni keren ba yunubi xafari serexe ra, boore serexe gan daaxi. Na kui,

kōrosila kanyi bara a xun sara n tan Alatala ya i.»

¹⁶ «Xa xeme nde a xa wantanyi nōxo, a xa a fate birin maxa. A findima mixi seniyyentare nan na han nunmare ra. ¹⁷ Dugi nun kiri naxan birin nōxo, e xa maxa ye ra, e fan findima ne se seniyyentare han nunmare ra. ¹⁸ Xa xeme nun gine kafu e boore ra, e xa e fate maxa. E findima mixi seniyyentaree nan na han nunmare ra.»

¹⁹ «Gine naxan na a xa kike wali kui, a findima mixi seniyyentare nan na loxun keren bun ma. Naxan na din a ra, a fan findima mixi seniyyentare ra han nunmare ra. ²⁰ Gine naxan na a xa kike wali kui, a sama sade naxan ma, se seniyyentare na a ra. A doxo sese naxan ma, na fan se seniyyentare na a ra. ²¹ Naxan yo na din a xa sade ra, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa ye ra. A findima mixi seniyyentare nan na han nunmare ra. ²² Naxan yo na doxo a xa gonyi ma, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa ye ra. A findima mixi seniyyentare nan na han nunmare ra. ²³ Xa se nde saxi na sade ma, xa na mu a ra na gonyi ma a nu doxoxi naxan ma, naxan dinma na se ra a findima mixi seniyyentare nan na han nunmare ra. ²⁴ Xa xeme nde nun na gine kafu, a xa kike wali wuli fa sa a fate ma, a fan findima mixi seniyyentare nan na loxoxun keren bun ma. A na sa sade yo ma, na fan findima se seniyyentare nan na.»

²⁵ «Xa wuli lu mini ra gine ma, naxan mu findixi a xa kike wali wuli ra, xa na mu a ra a xa kike wali temui xon naxa kuya, a findima mixi seniyyentare nan na alo gine naxan na a xa kike wali kui. ²⁶ A na a sa sade naxan ma, xa na mu a ra a doxo gonyi naxan ma, na birin findima ne se seniyyentare ra alo a xa kike wali temui. ²⁷ Naxan dinma na see ra, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a fate maxa ye ra. A findima mixi seniyyentare nan na han nunmare ra.»

²⁸ «Wuli na ba minife, na gine xa mame ti loxoxun keren, a fa seniyyen. ²⁹ Xi solofere nde loxoe, a xa ganbe firin, xa na mu a ra kolokonde yore firin tongo, a xa e xanin serexedube xon hōromolingira sode de ra. ³⁰ Serexedube xa xoni keren ba yunubi xafari serexe ra, boore serexe gan daaxi. Serexedube xunsare serexe bama na gine be n tan Alatala ya i na ki ne.»

³¹ «Wo xa Isirayilakae makuya seniyyentarepa ra, xa na mu a ra, e na e makore n ma hōromolingira ra naxan na wo tagi, e faxama ne.»

³² «Seriye nan na ki kōrosila xa fe ra, a nun xeme naxan a xa wantanyi nōxoma, ³³ gine naxan na kike wali kui, kōrosila naxan minima xeme nun gine fate i, nun xeme naxan nun gine seniyyentare kafuma.»

16

Xunsare loxoe

¹ Haruna xa di firinyi to faxa e yete masenfe ra Alatala be, Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala i taara Haruna be, a na so hōromolingira kui, a naxa lu dangi ra dugi gbakuxi ra xa a dangi temui mu a lixi, alako a naxa faxa. Yire seniyyenxi na a ra saate kankira na dennaxe. Xunsarade na na saate kankira nan fari, n minima nuxui kui dennaxe.»

³ «Haruna xa so hōromolingira kui tuura ra, naxan bama yunubi xafari serexe ra, a nun yexee kontonyi serexe gan daaxi ra. ⁴ A xa guba seniyyenxi gese fute daaxi ragoro a ma, a xa wantanyi gese fute daaxi so. A xa a tagi ixiri beleti gese fute daaxi ra, a xa xunmase doxo a xunyi ma. A na ge a maxade, a xa na dugi seniyyenxi birin nagoro a ma. ⁵ Isirayila pama xa sikote firin so a yi ra yunubi xafari serexe ra, a nun yexee kontonyi keren serexe gan daaxi ra. ⁶ Haruna xa tuura ba a yete xa yunubi xafari serexe ra alako a tan nun a xa denbaya xun xa sara. ⁷ A xa na sikote firinyi ti n

tan Alatala ya i, hōrōmōlingira sode de ra. ⁸ A xa n tan Ala maxandi a xa tōnxuma masen n be na sikote firinyi xa fe ra. Keren xa findi n tan Alatala gbe ra, boore xa lu Sentane be wula i. ⁹ Sikote naxan sugandixi n tan Alatala gbe ra, Haruna xa a ba yunubi xafari serexe ra. ¹⁰ Sikote naxan sugandixi a xa findi Sentane gbe ra, na mu faxama. Haruna xa a ti n tan Alatala ya i, a xa findi xunsare ra, a xa a bejin sigafe ra wula i Sentane be. ¹¹ Haruna xa tuura ba a yete xa yunubi xafari serexe ra, a xa findi a tan nun a xa denbaya xunsare ra. A xa na tuura kon naxaba yunubi xafari serexe ra. ¹² A xa surayi ganse rafe te wole ra naxan tongoxi serexebade fari n tan Alatala ya i. A xa surayi fuji belexe ya firin fan tongo. A xa na birin xanin dugi gbakuxi xanbi ra yire seniyenxi kui. ¹³ A xa na surayi gan n tan Alatala ya i, alako tuuri naxan tema na xa saate kankira noxon a ma alako a naxa faxa. ¹⁴ A xa tuura wuli nde tongo a belexesole ra, a xa a kasan saate kankira makoto se ma xunsarade sogetede biri sanmaya solofere, a man xa a kasan na makoto se ya ra. ¹⁵ A xa sikote kon naxaba pama xa yunubi xafari serexe ra, a fa a wuli xanin dugi gbakuxi xanbi ra. A xa na wuli kasan saate kankira makoto se ma nun saate kankira makoto se ya ra, alo a rabaxi tuura wuli ra ki naxe.»

¹⁶ «Na ki a xunsare sotoma yire seniyenxi be Isirayilakae xa seniyentarepa, e xa fe kobie, nun e xa yunubie xa fe ra. A xa a raba na ki hōrōmōlingira fan be, naxan tixi Isirayilaka seniyentaree tagi. ¹⁷ Mixi yo naxa lu hōrōmōlingira kui han Haruna minima yire seniyenxi fisamante kui temui naxe. A xa a tan nun a xa denbaya xun sara, a nun Isirayila pama birin. ¹⁸ A xa siga serexebade yire naxan na n tan Alatala ya i, a fa xunsare ba na serexebade be. A xa tuura nun sikote wuli sa ferie ma naxee nu na serexebade tunxunyi naanie

ra. ¹⁹ A xa wuli kasan a belexesole ra sanya solofere serexebade ma, alako a xa seniyen Isirayilakae xa seniyentarepa xa fe ra.»

²⁰ «Haruna na ge xunsare bade yire seniyenxi, hōrōmōlingira, nun serexebade be, a xa sikote boore maso naxan mu nu faxa. ²¹ A xa a belexe firinyie sa na sikote xun tagi, a fa Isirayilakae xa seniyentarepa, e xa fe kobie, nun e xa yunubi birin masen n tan Ala be. A na ge na kote birin sade sikote xun, a xa na sikote bejin wula i mixi nde saabui ra naxan bara tin na wali ra. ²² Na sikote yunubi birin xaninma a xun ma wula i, a bejin dennaxe.»

²³ «Na dangi xanbi, Haruna xa so hōrōmōlingira kui, a xa a xa dugi gese fute daaxie ba, a naxee ragoroxi a ma beenu a xa so yire seniyenxi kui. A xa nee lu na. ²⁴ A xa a maxa ye ra yire seniyenxi kui, a dugi gbete ragoro a ma. A na ge, a xa mini, a serexe gan daaxi firin ba, keren a yete be, boore pama be. A xunsare sotoma a yete be nun pama be na kui. ²⁵ A man xa yunubi xafari serexe ture gan serexebade fari.»

²⁶ «Naxan sikote bejin wula i Sentane be, na lan a xa a xa dugie xa, a a fate maxa, a fa gbilen pama yonkinde. ²⁷ Tuura nun sikote naxee baxi yunubi xafari serexe ra, naxee wuli findi xunsare ra yire seniyenxi, nee lan e xa xanin pama yonkinde fari ma, e kiri, e sube, nun e pape birin xa gan te ra. ²⁸ Naxan na wali rabama, a xa a xa dugie xa, a xa a fate maxa ye ra, a fa gbilen pama yonkinde.»

²⁹ «Seriye nan na ki wo be naxan mu kanama abadan. Kike solofere nde, xi fu loxo, wo xa sunyi suxu, wo naxa wali yo raba, wo tan, nun mixi naxee sabatixi naa kon e mu findi Isirayilakae ra. ³⁰ Na findima xunsare loxo ra wo be, alako wo xa seniyen, wo xa yunubi birin xa xafari n tan Alatala ya i. ³¹ Na findima malabui nun sali loxo ra wo be. Wo xa sunyi suxu na loxo. Yi seriye mu kanama abadan.»

³² «Ala naxan sugandixi, a naxan tixi serexedube kuntigi ra, na nan wo xun sarama. A luma a baba xa wali raba ra. A luma serexedube dugi seniyeñxie ragoro ra a ma. ³³ A luma yire seniyeñxi, hōromōlingira, serexebade, serexedubee nun Isirayila jama birin xun sara ra. ³⁴ Yi seriye mu kanama abadan, alako je birin xunsare xa ba Isirayilakae be e xa yunubi birin ma fe ra.»

E Alatala xa yaamari birin suxu alo a masenxi Annabi Munsa be ki naxe.

17

Serexe bama dennaxe

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala Haruna be nun a xa die be, a nun Isirayilaka birin be, Alatala yi nan yamarixi. ³ Isirayilaka naxan ninge, xa na mu a ra yexee, xa na mu a ra si bama serexe ra jama yonkinde kui, xa na mu a ra jama yonkinde fari ma, ⁴ a mu a xaninma hōromōlingira sode de xa ra alako a xa a fi n tan Alatala ma hōromōlingira yire, na kanyi luma ne alo faxeti. A bara faxe ti, a lanma na kanyi xa keri jama ya ma. ⁵ Yi yaamari wama a masenfe ne a Isirayilakae mu lanma e xa serexe ba burunyi. E xa fa xanunteya serexe ra serexedube nan xon n tan Alatala ya i n ma hōromōlingira sode de ra. ⁶ Serexedube xa na wuli kasan n tan Alatala xa serexebade seetie ma hōromōlingira sode de ra, a man xa na ture gan te i, a xa findi xiri fanyi ra n tan Alatala be. ⁷ Isirayilakae naxa sikote serexe ba kuye be sonon de. Na findima yanfanteya nan na n tan Alatala mabiri. Yi yaamari mu kanama abadan.»

⁸ «A fala e be, Isirayilaka, xa na mu a ra xone naxan sabatixi e tagi, xa a serexe gan daaxi, xa na mu a ra serexe gbete ba, ⁹ a mu a xanin hōromōlingira sode de ra, alako a xa fi n tan Alatala ma, na kanyi kerima ne a xa jama tagi.»

Wuli minfe tonyi

¹⁰ «Xa Isirayilaka nde, xa na mu a ra xone nde naxan sabatixi Isirayila boxi ma a naxa wuli min, n gbilenma ne na kanyi foxo ra, n fa a keri a xa jama ya ma, ¹¹ barima sube nii bara lu a wuli ya ma. N bara wuli findi wo xunsare ra, naxan bama serexe ra serexebade fari. Wuli nan na xunsare ra. ¹² Na na a ra, n bara Isirayilakae yamari e naxa wuli min. Wo xa xone naxee sabatixi Isirayila boxi ma, e fan naxa wuli min de. ¹³ Xa Isirayilaka, xa na mu a ra xone nde naxan na wo tagi, sa sube nde, xa na mu a ra xoni nde faxe naxan daxa a xa don, a xa na wuli ifili boxi ma, a bende sa a fari, ¹⁴ barima sube nii na a wuli nan ya ma. Na na a ra, n bara Isirayilakae yamari wo naxa sube wuli yo min, barima sube nii na a wuli nan ya ma. Naxan yo na raba, a fama keride Isirayila jama ya ma.»

¹⁵ «Xa Isirayilaka, xa na mu a ra xone nde naxan na wo tagi, na sube don naxan faxaxi a yete ma, xa na mu a ra sube gbete naxan faxaxi ki gbete ra, na kanyi xa a xa dugie xa ye ra, a man xa a yete maxa. A mu seniyeñma han nunmare ra. ¹⁶ Xa a mu a xa dugie xa, xa a mu a yete maxa, na seniyeñtareja luma ne a ma.»

18

Kafui seriye

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be Alatala nan n na, wo Marigi Ala. ³ Wo naxa Misirakae xa naamunye raba, wo nu na dennaxe. Wo man naxa Kanaankae fan ma naamunye raba, n wo xaninma dennaxe. Wo naxa bira e xa seriye foxo ra. ⁴ Wo xa n tan nan ma seriye nun n ma yaamarie rabatu, barima Alatala nan n na, wo Marigi Ala. ⁵ Wo xa bira n ma seriye nun n ma yaamarie nan foxo ra. Mixi naxan nee rabatuma, a simaya sotoma nee nan saabui ra. Alatala nan n na.»

⁶ «Wo naxa kafu wo nun wo barima. Alatala nan n na.»

7 «Wo naxa kafu wo nun wo nga, naxan findixi wo baba xa gine ra. Wo nga nan wo nga ra, wo naxa kafu a ra.»

8 «Wo naxa kafu wo nun wo nanden, naxan findixi wo baba xa gine ra.»

9 «Wo naxa kafu wo nun wo maagine, naxan findixi wo baba xa na mu a ra wo nga xa di ra, naxan barixi wo xonyi xa na mu a ra yire gbete.»

10 «Wo naxa kafu wo nun wo xa di xeme xa di gine, wo naxa kafu wo nun wo xa di gine xa di gine. E fatanxi wo yete fate nan na.»

11 «Wo naxa kafu wo nun wo baba xa gine gbete xa di gine, wo baba naxan barixi. Wo maagine na a ra.»

12 «Wo naxa kafu wo nun wo baba maagine ra. Wo baba bariboore na a ra.»

13 «Wo naxa kafu wo nun wo nga xunya, xa na mu a ra a taara. Wo nga bariboore na a ra.»

14 «Wo naxa kafu wo nun wo baba xunya xa gine, xa na mu a ra a taara xa gine. Wo baba xunya xa na mu a ra a taara nan gbe findixi na gine ra. Wo nga nun wo mama nan lanxi e ma.»

15 «Wo naxa kafu wo nun wo xa di xa gine, wo xa di nan xa gine a ra.»

16 «Wo naxa kafu wo nun wo xunya, xa na mu a ra wo taara xa gine.»

17 «Xa wo nun gine nde bara kafu, wo nun a xa di gine tan naxa kafu de. Wo nun a xa di xeme xa di gine naxa kafu de, wo nun a xa di gine xa di gine naxa kafu de. Baribooremae na e ra, na fe mooli mu fan.»

18 «Wo nun wo xa gine xunya naxa kafu de, xa na mu a ra a taara, wo xa gine xa simaya kui. Na fe fama ne toone ra.»

19 «Wo nun gine naxa kafu a xa kike wali kui de, barima a mu seniyanxi na temui.»

20 «Sade fe naxa lu wo nun wo malanboore xa gine tagi de, na findima seniyantereja nan na.»

21 «Wo naxa wo xa di yo ba serexe ra Molo ko kuye be. Wo naxa wo

Marigi Ala xili bexu. Alatala nan n na.»

22 «Xeme naxa kafu nun xeme ra. Fe jaaxi na a ra. Xeme lanma e nun gine nan xa kafu.»

23 «Xeme naxa kafu nun sube ra. Gine fan naxa kafu nun sube ra. Na fe mooli mu fan feo.»

24 «Wo naxa wo manoxo yi fe moolie ra, alo na sie a rabaxi ki naxe n naxee keri wo ya ra. 25 E xa fe jaaxie bara boxi yati manoxo. N e ratonxi na nan ma, e mu luma yi boxi ma sonon. 26 Wo tan Isirayilakae nun xope naxee na wo tagi, wo xa n ma seriye nun n ma yaamarie rabatu. Wo naxa yi fe xonxie raba de. 27 Bekae nu bara na mooli raba beenu wo xa fa. Yi boxi findi yire seniyantere ra na nan ma. 28 Xa wo fan bira na mooli foxo ra, wo fan kerima ne yi boxi ma. 29 Mixi yo naxan na mooli rabama, a kelima ne a xa jama ya ma. 30 Wo xa n ma yaamarie rabatu, wo naxa na fe xonxie raba alo mixi naxee nu na be beenu wo xa fa. Wo naxa findi mixi seniyanteree ra. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

19

Tinxinyi naxan nafan Ala ma

1 Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, 2 «A fala Isirayilakae be, wo xa seniyan, barima n tan seniyan, wo Marigi Alatala. 3 Birin xa e nga nun e baba binya. Birin xa malabui loxoe seriye rabatu. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

4 «Wo naxa kuyee batu, wo naxa wure raxunu kuye yailanfe ra. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

5 «Wo xa xanunteya serexe ba n tan Alatala be a raba ki ma. 6 Serexe sube xa don a faha loxoe, xa na mu a ra na kuye iba. Sube na xi saxan ti, na xa sa te i. 7 Naxan luma han xi saxan, a raharamuxi, a mu lan na mooli xa don. 8 Naxan na rabama, a na sare sotoma ne, barima a bara n tan Alatala xa se seniyanxi yelevu. Na kanyi raminima ne Isirayila jama ya ma.»

9 «Wo na xe xaba wo xonyi, wo naxa a tuxuie xaba. Baloe naxan birama boxi ma, wo xa na lu naa. 10 Wo na weni bogi ba wo xa sansie kon na, wo naxa gbilen a ma a firin nde. Bogi naxee fan yolonma e yete ma, wo xa nee fan lu na setaree be, a nun mixie be naxee kelixi pamanε gbetee ma. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

11 «Wo naxa mupe ti. Wo naxa wule fala. Wo naxa wo boore yanfa.

12 Wo naxa wo kali n xili ra wule fari, barima na kui wo wo Marigi Ala xili nan kanama. Alatala nan n na.»

13 «Wo naxa wo ngaxakerenyi tɔɔɔ, wo naxa a mupa. Wo naxa wo xa walike xa wali sare lu han tina.»

14 «Wo naxa tulixori konbi, wo naxa donxui rabira. Wo xa gaaxu n tan Ala ya ra. Alatala nan n na.»

15 «Wo naxa kiiti sa tinxintareya ra. Wo naxa setare rafisa a boore be, wo naxa banna rafisa a boore be. Wo xa kiiti birin sa tinxinyi ra. 16 Wo naxa wo boore mafala. Wo naxa wo boore tɔɔɔge alako a xa faxa. Alatala nan n na. 17 Wo naxa wo ngaxakerenyi xon. Wo xa wo boore rasi, alako wo naxa yunubi soto a xa fe ra. 18 Wo naxa wo gberɔxo. Wo naxa gbɛsɛnxɔnneya ragata wo sondonyi kui wo ngaxakerenyi be. Wo xa wo boore xanu alo wo wo yete xanuma ki naxe. Alatala nan n na.»

19 «Wo xa n ma yaamarie rabatu. Wo naxa xuruse mooli firin rate e boore ma. Wo naxa sansi mooli firin si xe keren ma. Wo naxa dugi ragoro wo ma naxan degexi gese mooli firin na.»

20 «Xa xeme nde nun konyi gine nde kafu xeme gbetε naxan xa kote dɔxoxi, naxan xun mu saraxi sinden, naxan mu xoreyaxi, e xa paxankata. Konɔ wo naxa e faxa, barima konyi gine nan a ra. 21 Na xeme xa yexee kontonyi ba yete ragbilen serexe ra n tan Alatala be horomolingira sode de ra.

22 Serexedube xa na yexee kontonyi findi xunsare ra a be n tan Alatala ya i, a xa findi yete ragbilen serexe ra alako a xa yunubi xa xafari.»

23 «Wo na so boxi kui n naxan fima wo ma, wo naxa wo xa sansi sixie bogie don sinden han je saxan. E mu seniyen, e luxi alo sunnetare. Wo naxa e don. 24 Naxee fan bogima je naani nde ma, na birin fima n tan Alatala nan ma, a xa findi n ma matɔxoε ra. 25 Naxee bogima je suuli nde ma, na tan birin findima wo baloe nan na. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

26 «Wo naxa sube yo don wo mu naxan kon naxabaxi, a wuli xa mini. Wo naxa sematoe wali raba, wo naxa duureya raba. 27 Wo naxa wo xunxexe maxaba wo xunyi seetie ma a radigilixi ra, wo naxa wo de xabe seetie maxaba, 28 wo naxa wo fate maxaba jonyi to soxi wo ma. Wo naxa pirinti ti wo fate ma. Alatala nan n na.»

29 «Wo naxa wo xa di gine mati langoe ra, alako wo xa boxi naxa bira langoepa foxo ra, a xa rafe fe jaaxie ra. 30 Wo xa n ma malabui loxoεe binya, a nun n ma yire seniyenxi. Alatala nan n na.»

31 «Wo naxa mixi fen naxan mixi faxaxie rawoyenma. Wo naxa bira sematoeε foxo ra, xa na mu a ra wo findima seniyentaree nan na. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

32 «Wo xa mixi mxie binya, naxee xunxexe bara fiixe. Wo xa gaaxu wo Marigi Ala ya ra. Alatala nan n na.»

33 «Wo naxa mixi rawali a jaaxi ra, naxee kelixi pamanε gbetε e xa sabati wo xa boxi kui. 34 Wo xa na xone mooli rasene alo wo ngaxakerenyi. Wo xa a xanu alo wo wo yete xanuma ki naxe. Wo fan nu na xonye nan kui Misira boxi ma. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

35 «Wo naxa tinxintareya yo raba, kiiti sade, se kuyeya maniyade, se binyε maniyade, se rafe daaxi maniyade. 36 Wo xa sikeeli xa kamali. Wo se maniyase kamalixie rawali. Alatala nan n na, wo Marigi Ala, naxan wo ramixi Misira boxi ma. 37 Wo xa n ma seriye nun n ma yaamari birin nabatu. Alatala nan n na.»

20

Fe xonxie Ala mabiri

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, xa Isirayilaka nde, xa na mu a ra xone nde naxan sabatixi Isirayila boxi ma, a xa di nde ba serexe ra Molo ko kuye be, pama xa na kanyi magono gemee ra han a xa faha. ³ N tan fan gbilenma ne na mixi foxo ra, n a ramini pama ya ma, barima a bara n ma yire seniyenxi yelevu, a bara n xili seniyenxi kana na serexe mooli ra Molo ko kuye be. ⁴ Xa pama a ya raxi na fe ma, e tondi mixi faxade, naxan a xa di baxi serexe ra Molo ko be, ⁵ n tan gbilenma ne na mixi nun a xabile foxo ra, n nee keru e xa pama ya ma, a nun mixi birin naxee n yanfama Molo ko kuye xa fe ra.»

⁶ «Xa mixi nde n yanfa, a bira sematoe foxo ra, a nun mixi naxan mixi faxaxie rawoyenma, n gbilenma na kanyi foxo ra, n a keru a xa pama ya ma. ⁷ Wo xa wo jere seniyenyi kui, alako wo xa seniyen, barima Alatala nan n na, wo Marigi Ala. ⁸ Wo xa n ma yaamarie rabatu, wo xa e ratinme. Alatala nan n na, naxan wo raseniyenma.»

⁹ «Naxan yo a baba danku, xa na mu a ra a nga, wo xa na kanyi faha. A tan nan a faha fe ragirixi, barima a bara a baba danku, xa na mu a ra a nga.»

¹⁰ «Xa xeme nde yene raba a malan boore xa gine ra, na xeme nun na gine xa faha e xa langoepa xa fe ra.»

¹¹ «Xa xeme nde kafu nun a baba xa gine ra, a bara fe paaxi raba a baba ra. Wo xa na xeme nun na gine faha e xa yunubi xa fe ra.»

¹² «Xa xeme nde kafu nun a xa di xa gine ra, wo xa e firinyi birin faha na yunubi xa fe ra, barima na fe mooli mu fan feo.»

¹³ «Xa xeme nde kafu nun xeme gbete ra alo xeme darixi a raba ra gine ra ki naxe, wo xa e firinyi birin faha na fe xonxi xa fe ra.»

¹⁴ «Xa xeme nde kafu nun gine ra nun na xa di gine ra, e bara fe paaxi raba. Wo xa e gan te ra, xeme nun gine, alako na fe xonxi mooli naxa lu wo tagi.»

¹⁵ «Xa xeme nde kafu nun sube ra, wo xa na xeme nun na sube birin faha.»

¹⁶ «Xa gine nde a maso sube ra kafu boorepa ra, wo xa na gine nun na sube faha na fe paaxi xa fe ra.»

¹⁷ «Xa xeme nde kafu nun a maagine ra, a baba xa di gine, xa na mu a ra a nga xa di gine, fe mayaagixi nan a ra. Wo xa e keru e xa pama ya ma, barima xeme bara kafu nun a maagine ra. Na kote xa lu a xun ma.»

¹⁸ «Xa xeme nde kafu nun gine ra naxan na a xa kike wali kui, a wuli naxa mini kene ma. E firinyi birin xa keru pama ya ma na fe ma.»

¹⁹ «Wo naxa kafu nun wo nga xunya, xa na mu a ra wo nga taara ra, xa na mu a ra wo baba maagine ra, barima wo bariboore nan e ra. Naxan na mooli rabama na kote xa lu a xun ma.»

²⁰ «Xa xeme nde kafu nun a baba xunya xa gine ra, xa na mu a ra a baba taara xa gine ra, e na kote xaninma ne. E birin fama faxade dibaritarepa nan kui.»

²¹ «Xa xeme nde kafu nun a xunya xa gine ra, xa na mu a ra a kafu nun a taara xa gine ra, a bara fe seniyentare raba. E birin fama faxade dibaritarepa nan kui.»

²² «Wo xa n ma seriye nun n ma yaamari birin nabatu, wo xa na birin naba, alako wo mu fama keride ki naxe boxi ma n wo rasabaitima dennaxe. ²³ Wo naxa bira na boxi sie xa seriye foxo ra, n fama naxee keride wo ya ra. E naxan nabama na mu rafanxi n ma feo. ²⁴ N bara a fala wo be na boxi findima wo gbe ra. N bara na boxi fi wo ma, xipe nun kumi gbege na dennaxe. Alatala nan n na, wo Marigi Ala, naxan wo sugandixi sie tagi. ²⁵ Wo xa sube raharamuxie nun sube radaxaxie tagi rasa, e nun xoni raharamuxie nun xoni radaxaxie,

alako wo naxa findi seniyantaree ra e saabui ra. N bara tonyi doxo na subee, na xonie, nun na boximasee ra. E mu seniyen. ²⁶ Wo xa findi n ma pama seniyenxi ra, barima n tan Alatala nan seniyen. N bara wo sugandi sie tagi, alako wo xa findi n gbe ra.»

²⁷ «Mixi yo naxan mixi faxaxie rawoyenma, xa na mu a ra a findi sematoe ra, wo xa a magono gemee ra han a xa faxa. A tan nan a faxa fe ragirixi.»

21

Serexedube xa seniyenxi

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, «A fala Haruna xa di serexedubee be, serexedube naxa a yete findi seniyantare ra a xa mixi nde fure saabui ra, ² fo a xa mixi kende nde alo a nga, a baba, a xa di xeme, a xa di gine, a xunya xemema, a taara xemema, ³ nun a maagine, ginedimedi na naxan na, a mu doxoxi xeme taa sinden, a na a xonyi. Serexedube na din e fure ra, a findima ne mixi seniyantare ra. ⁴ A mu lanma serexedube xa findi seniyantare ra a xa gine fure xa fe ra, xa na mu a ra a xa gine xa mixie fure xa fe ra.»

⁵ «Xa jonfe bara a li, a mu lanma serexedube xa a xunyi bi, xa na mu a ra a de xabee seeti maxaba, xa na mu a ra a fate maxaba. ⁶ E xa seniyen e Marigi Ala be. E naxa e Marigi Ala xili kana, barima e tan nan serexe gan daaxie bama n tan Alatala be, naxee luxi alo n ma donse. E lan e xa seniyen na nan ma. ⁷ A mu lanma serexedube xa langoe gine doxo, xa na mu a ra gine futi kane, xa na mu a ra gine xeme meexi naxan na. Serexedube tan seniyen a Marigi Ala be. ⁸ Wo xa a kolon mixi seniyenxi ra, barima a tan nan serexe fima Ala ma naxee luxi alo donse. Wo xa a kolon a seniyen, barima n tan Alatala seniyen, n tan naxan wo raseniyenma. ⁹ Xa serexedube xa di gine nde a yete rayaagima findife ra langoe ra, a

bara a baba rayaagi. A lanma na gine xa gan te ra.»

¹⁰ «Serexedube kuntigi naxan sugandixi a ngaxakerenyie tagi, e ture seniyenxi sa a ma, e dugi seniyenxi ragoro a ma, na naxa a xunxexe kana, a naxa a xa dugi iboo.

¹¹ A naxa so fure xun ma, a naxa findi seniyantare ra fure xa fe ra, hali a baba xa na mu a ra a nga.

¹² A naxa mini yire seniyenxi kui, a naxa a Marigi Ala xa horomolingira manoxo, barima n tan Ala nan a sugandixi, ture seniyenxi saxi a xunyi ma. Alatala nan n na. ¹³ A xa ginedimedi doxo gine ra. ¹⁴ A

naxa kaape gine doxo, a naxa gine rabejinxi doxo, a naxa langoe doxo, a naxa gine doxo ginedimedi mu naxan na. A xa ginedimedi tongo gine ra a xa mixie ya ma, ¹⁵ alako a naxa a bonsoe rayaagi. Alatala nan n na naxan a raseniyenma.»

¹⁶ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ¹⁷ «A fala Haruna be, mixi mabenxi yo naxa serexedube wali raba, a serexe sa serexebade ma n tan Ala be. Na mu lanma abadan. ¹⁸ Mabenyie nan ya naxee mu daxa e xa e maso serexebade ra: naxan ya mu fan, naxan mu noma jerede a fanyi ra, naxan salonse nde kanaxi, ¹⁹ naxan belexe, xa na mu a ra sanyi giraxi, ²⁰ naxan kuntinxi, naxan xa kuye mu kamalixi, naxan ya mu fanxi, fate kiri fure na naxan ma, nun xeme banaxi. ²¹ Mabenyi yo fatan serexedube Haruna xabile ra, a naxa a maso n tan Alatala xa serexebade ra serexe gan daaxi bafe ra a Marigi Ala be. ²² A noma n tan Ala xa donse seniyenxi mooli birin donde, ²³ konso a mu lan a xa a maso yire seniyenxi fisamante xa dugi ra, xa na mu a ra serexebade ra. A naxa n ma yire seniyenxi xili kana, barima Alatala nan n na, naxan a raseniyenma.» ²⁴ Annabi Munsa naxa na masenyi ti Haruna, a xa die, nun Isirayilaka birin be.

22

Serexee nun maraseniyyeni

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala Haruna nun a xa die be, e xa Isirayilakae xa serexee seniyyenxi ba a ba ki ma, barima e nee fima n tan nan ma. Serexedube naxa n xili seniyyenxi kana. Alatala nan n na.»

³ «A fala e be, xa e bõnsõe mixi nde sa findi seniyyentare ra, a naxa a maso Isirayilakae xa serexee ra e naxee fima n tan Alatala ma, na kanyi kerima ne n ya i. Alatala nan n na.»

⁴ «Kunee fure na mixi yo ma Haruna bõnsõe ya ma, xa na mu a ra korõsila fure, na mu lan a xa serexee seniyyenxi don fo a xa gee seniyyende. A man mu lan mixi xa na raba xa a bara din mixi nde ra naxan bara din mixi fure ra. Xa ye seniyyentare na minife mixi xemeya kui, a mu lan a xa serexee seniyyenxi don. ⁵ Xa mixi nde bara din bubuse ra, xa na mu a ra mixi seniyyentare ra, na mu lan a xa serexee seniyyenxi don. ⁶ Naxan na rabama, na kanyi findima seniyyentare nan na han nunmare. Beenu a xa na serexee seniyyenxi don, a xa a fate maxa. ⁷ Soge na goro, a bara seniyyen, a nõma serexee seniyyenxi donde sonõn, barima a baloe na a ra.»

⁸ «Serexedube naxa sube don naxan faxaxi a yete ma. A man naxa sube don sube gbete naxan faxaxi, alako a naxa findi seniyyentare ra. Alatala nan n na.»

⁹ «Serexedube xa n ma yaamarie rabatu e baloe xa fe ra, alako e naxa yunubi soto, e fa faxa. Alatala nan n na, naxan e raseniyyenma. ¹⁰ Mixi yo naxa serexee seniyyenxi don xa serexedube mu a ra. Hali serexedube xa xõne, xa na mu a ra a xa walike mu lanma a xa a don. ¹¹ Kõno serexedube xa konyi, a naxan sara kõbiri ra, a nun na konyi xa denbaya tan nõma serexedube baloe donde. ¹² Serexedube xa di gine naxan dõxõxi xemee Ala kolontare xõn ma, naxa serexee seniyyenxi don. ¹³ Serexedube xa di gine naxan findixi kaape gine ra,

xa na mu a ra xemee mæxi naxan na e mu di bari, a gbilen a baba xõnyi alo a nu na naa ki naxee a dimedi ra, na gine nõma a baba baloe donde. Mixi yo naxan mu findi Isirayilaka ra, na mu lanma a xa na mooli don. ¹⁴ Xa mixi nde sa serexee seniyyenxi don kolontareya ma, a lan a xa a jõxõe fi kõbiri ra, a man xa nde sa na fari. Na findima kõbiri naxan na, a na donse sare nan itaxunma dõxõ suuli ra, a fa dõxõ keren ba a ra, a na so serexedube yi ra. ¹⁵ Serexedube naxa fe raba n tan Alatala xa serexee seniyyenxi ra, a mu lan naxan xa raba ¹⁶ alako e naxa yunubi soto na serexee xa fe ra e naxee donxi. Alatala nan n na, naxan e raseniyyenma.»

¹⁷ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ¹⁸ «A fala Haruna, a xa die, nun Isirayilakae birin be, Isirayilakae birin, a nun xõne naxee sabatixi Isirayila bõxi ma, mixi naxan serexee gan daaxi bama n tan Alatala be laayidi nde rakamalife ra, xa na mu a ra a yete panige rabafe ra, ¹⁹ a lan a xa tuura nan ba, xa na mu a ra yexee kontonyi, xa na mu a ra sikõte, lanyuru mu na naxan ma. ²⁰ Wo naxa xuruse yo ba lanyuru na naxan ma, barima n tan Ala mu na mooli rasuxuma. ²¹ Xa mixi nde wama xuruse xungbe, xa na mu a ra xuruse lanma bafe xanunteya serexee ra n tan Alatala be, laayidi nde rakamalife ra, xa na mu a ra panige rabafe ra, na xuruse fate xa fan, lanyuru yo naxa lu a ma, xa na mu a ra n tan Ala mu a rasuxuma. ²² Wo naxa xuruse yo ba naxan ya mu fan, naxan maxõnõxi, naxan mabenxi, fure na naxan kiri ma. Wo naxa na mooli sa n tan Alatala xa serexebade fari, a xa findi serexee gan daaxi ra. ²³ I nõma ninge, xa na mu a ra yexee kepa paaxi bade panige serexee ra, kõno i mu nõma na bade laayidi rakamali serexee ra de. ²⁴ Wo naxa xuruse banaxi, xemeya kanaxi, xa na mu a ra xemeya mu naxan be, ba serexee ra n tan Alatala be. Wo naxa na mooli ba serexee ra wo xa bõxi ma. ²⁵ Wo naxa na

xuruse mooli rasuxu xɔɔɛ yi ra, wo xa e ba serexe ra wo Marigi Ala be, barima e fate mu fanxi, e mu kamalixi. N tan Ala mu nee rasuxuma.»

²⁶ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ²⁷ «Ninge yɔɔɛ, yexee yɔɔɛ, nun si yɔɔɛ na bari, e xa lu e nga bun ma xi solofere, beenu e xa findi serexe gan daaxi ra n tan Alatala be. ²⁸ Wo naxa ninge, xa na mu a ra yexee, nun a xa di kon naxaba loxoɛ keren kui.»

²⁹ «Wo xa tantui serexe ba n tan Alatala be a ba ki ma alako n xa a suxu. ³⁰ Wo xa na serexe don na loxoɛ yati, a naxa lu han geesege. Alatala nan n na.»

³¹ «Wo xa n ma yaamarie rabatu, wo xa e suxu. Alatala nan n na. ³² Wo naxa n xili seniye nxi kana. Isirayilakae birin xa a kolon n seniye n. Alatala nan n na, naxan wo raseniye nma. ³³ N tan nan wo ramini Misira boxi ra, n xa findi wo Marigi Ala ra. Alatala nan n na.»

23

Isirayila sali loxoɛɛ

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, n tan Alatala xa sali loxoɛɛ nan ya, naxee seniye nxi wo be. ³ Wo xa wali xi senni, konɔ xi solofere nde findixi malabui loxoɛɛ nan na, malanyi seniye nxi rabama loxoɛɛ naxe. Wo naxa wali yo raba na loxoɛɛ. Na findixi n tan Alatala nan gbe ra. Wo xa na seriye suxu wo sabatide birin.»

⁴ «N tan Alatala xa sali loxoɛɛ gbetee nan ya, wo jama maxilima loxoɛɛ naxee ma: ⁵ Kike singe, xi fu nun naani nde, soge dula temui, Sayamaleke Dangi Sali serexe xa ba n tan Alatala be. ⁶ N tan Alatala xa Taami Lebinitare Sali foloma na kike xi fu nun suuli nde loxoɛɛ ne. Wo xa taami lebinitaree don na xi solofere bun ma. ⁷ Na sali xi singe kui, wo xa malanyi seniye nxi raba. Wo naxa wali yo raba na loxoɛɛ. ⁸ Wo xa serexe gan daaxie ba n tan Alatala be na xi solofere bun ma.

Xi solofere nde loxoɛɛ, wo man xa malanyi seniye nxi raba. Wo naxa wali yo raba na loxoɛɛ.»

⁹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ¹⁰ «A fala Isirayilakae be, wo na so boxi ma n naxan fima wo ma, wo na xe xaba, wo xa a xiri singe xanin serexedube xon. ¹¹ Serexedube xa na masen n tan Alatala be malabui loxoɛɛ dangi xanbi, alako n xa a suxu wo be. ¹² Wo na xiri singe masenma n tan Alatala be loxoɛɛ naxe, wo man xa yexee fanyi je keren daaxi ba serexe gan daaxi ra n be, ¹³ a nun sansi xori dinxi konbo ya keren naxan masunbuxi ture ra. Na findima serexe gan daaxi ra n tan Alatala be naxan xiri rafan n ma. Wo man xa weni litiri keren ba weni serexe ra. ¹⁴ Wo naxan soto xe xaba temui, wo naxa sese don, taami, tonsɔɛ ganxi, nun sansi xori ra, beenu wo xa na serexe ba wo Marigi Ala be. Seriye nan na ki wo bonsɔɛ be wo sabatide birin. Na mu kanama abadan.»

¹⁵ «Folo malabui loxoɛɛ kuye iba ma, wo na xiri singe lintanma Alatala ya i serexe ra loxoɛɛ naxe, loxun solofere xa dangi. ¹⁶ A xi tongo suuli nde, malabui loxoɛɛ xi solofere nde kuye iba, wo man xa serexe ba n tan Alatala be daxamui neene ra. ¹⁷ Wo xa fa taami firin na wo naxan lintanma n tan Alatala ya i serexe ra, kelife ra wo xonyie. Wo xa e yailan sansi xori luxutaxi konbo ya keren na, wo lebini sunbu a ra. Bogise singe serexe nan na ki n tan Alatala be. ¹⁸ Wo man xa yexee fanyi je keren daaxi solofere sa na taami fari, tuura lanma keren, nun yexee kontonyi firin naxee bama serexe gan daaxie ra. Wo man xa sansi xori luxutaxi nun weni serexe sa nee fari. Nee gan xiri nafan n tan Alatala ma. ¹⁹ Wo man xa sikote keren ba yunubi xafari serexe ra, a nun yexee firin je keren daaxi, naxee findima xanunteya serexe ra. ²⁰ Serexedube na birin lintanma n tan Alatala ya i serexe ra, na taami singee, nun na yexee firinyie. E birin fima n tan Alatala nan ma, e fa lu

serexedube be. ²¹ Na loxoe wo xa malanyi seniye nxi raba. Wo naxa wali yo raba na loxoe. Seriyee na a ra wo bonsoe be yire birin abadan. ²² Wo na xe xaba wo xonyi, wo naxa a tuxuie xaba. Baloe naxan birama boxi ma, wo xa na lu naa setaree be, a nun mixie be naxee kelixi jamanegbetee ma. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

²³ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ²⁴ «A fala Isirayilakae be, kike solofere nde, xi singe, wo xa wo malabu na loxoe, wo xa jama maxili sara xui ra, wo malanyi seniye nxi raba. ²⁵ Wo naxa wali yo raba na loxoe, wo xa serexee gan daaxie ba n tan Alatala be.»

²⁶ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ²⁷ «Kike solofere nde, xi fu nde xa findi Xunsare loxoe ra. Wo xa malanyi seniye nxi raba, wo xa sunyi suxu, wo xa serexee gan daaxie ba n tan Alatala be. ²⁸ Wo naxa wali yo raba na loxoe, barima Xunsare loxoe na a ra, wo xun sarama wo Marigi Alatala ya i loxoe naxe. ²⁹ Mixi naxan tondima sunyi suxude na loxoe, na kanyi ramini na ne a xa jama ya ma. ³⁰ Mixi naxan wali yo rabama na loxoe, n a sontoma ne a xa jama tagi. ³¹ Wo naxa wali yo raba. Seriyee na a ra wo bonsoe birin be yire birin, naxan mu kanama abadan. ³² Na findima malabui loxoe nan na wo be. Wo xa sunyi suxu folofe na kike xi solomanaani loxoe nunmare ra, han a xi fu loxoe nunmare ra.»

³³ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ³⁴ «A fala Isirayilakae be, kike solofere nde xi fu nun suuli nde, Bage Ti Sali foloma, a bu xi solofere n tan Alatala xa binye bun ma. ³⁵ Sali xi singe malanyi seniye nxi rabama ne. Wo naxa wali yo raba na loxoe. ³⁶ Wo xa serexee gan daaxie ba n tan Alatala be xi solofere bun ma. Xi solomasaxan nde wo xa malanyi seniye nxi raba. Wo xa serexee gan daaxie ba n tan Alatala be. Sali xungbe na a ra, wo naxa wali yo raba.»

³⁷ «N tan Alatala xa sali loxoe xungbee nan na ki wo be. Wo xa serexee gan daaxie, sansi xori serexee, nun weni serexee ba a ba temui. ³⁸ Wo xa n tan Alatala xa malabui loxoe rabatu, wo xa xanunteya serexee, wo xa laayidi serexee, a nun wo xa janige serexee wo naxee fima n ma, wo xa e rakamali.»

³⁹ «Kike solofere nde xi fu nun suuli nde, wo ge xanbi wo xa xee bogisee malande, wo xa sali raba n tan Alatala be xi solofere bun ma. Sali xi singe nun a xi solomasaxan nde findixi malabui loxoe nan na. ⁴⁰ Sali xi singe, wo xa bogisee fanyie ba sansi bilie kon na, tugi fensee, nun wuri tofanyi jingie. Wo xa seewa wo Marigi Alatala ya i xi solofere bun ma. ⁴¹ Wo xa yi sali raba Alatala be je yo je xi solofere bun ma. Seriyee na a ra wo bonsoe birin be naxan mu kanama abadan. Wo xa na sali raba kike solofere nde kui. ⁴² Wo xa xi bagee kui na xi solofere bun ma. Isirayilakae birin xa xi bagee kui, ⁴³ alako wo bonsoe xa a kolon a n a niyaxi ne wo benbae xa xi bagee kui n e ramini Misira boxi ra temui naxe. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

⁴⁴ Annabi Munsa xa masenyi nan na ki, a naxan masen Isirayilakae be Alatala xa salie xa fe ra.

24

Yire seniye nxi lanpui

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «Isirayilakae yamari, e xa fa oliwi ture fanyi ra i xon, alako lanpuie xa dexe temui birin. ³ Haruna xa a pengi sa lanpuie xon, naxee na horomolingira kui, yire seniye nxi seeti ma. Saate kankira na na yire seniye nxi fisamante nan kui, dugi gbakuxi a sode de ra. A xa a niya lanpuie xa nu dexe n tan Alatala ya i temui birin, kelife nunmare ra han geesege. Seriyee na a ra wo bonsoe be abadan. ⁴ Haruna xa a pengi sa lanpuie xon naxee

dɔxɔxi lanpui dɔxɔ se xɛɛma daaxie fari n tan Alatala ya i.»

⁵ «Wo xa taami fu nun firin yailan sansi xɔri luxutaxi fanyi ra, taami keren, sansi xɔri dinxi konbo ya keren. ⁶ Wo xa e sa safe firin, senni na sɛɛti keren, senni na sɛɛti boore, teebili fari n tan Alatala ya i. ⁷ Wo xa surayi fanyi sa taami safɛe sɛɛti ma, naxan fama gande taami jɔxɔɛ ra n tan Alatala bɛ. ⁸ Taami xa sa teebili fari malabui lɔxɔɛ birin. Seriyɛ na a ra Isirayilakae bɛ abadan. ⁹ Haruna nun a xa die xa na taamie don yire seniyeɛnxi, barima serɛɛ seniyeɛnxi na a ra, naxee fixi Alatala ma a gan daaxi ra. Seriyɛ na a ra naxan mu kanama abadan.»

Ala xa seriyɛ matandie

¹⁰ Lɔxɔɛ nde mixi nde naxa so Isirayilakae ya ma. A nga findi Isirayilaka nan na, kɔnɔ a baba naxa findi Misiraka ra. Gere naxa bira a i na mixi nun Isirayilaka nde tagi. ¹¹ Na kui, na Isirayila ginɛ xa di naxa Alatala xili bɛxu, a a konbi. E naxa a xanin Annabi Munsa xɔn na fe ma. Na mixi nga xili nɛ Selomiti, Dibiri xa di ginɛ, Dana bɔnsɔɛ. ¹² E naxa a suxu a fanyi ra han Alatala yati naxa a xa fe ya iba e bɛ.

¹³ Alatala naxa a masen Annabi Munsa bɛ, ¹⁴ «Nama xa yi konbiti xanin pama yonkinde fari ma. Naxee na konbi mɛxi, nee xa e bɛlɛɛɛ sa a xunyi, pama birin fa a magɔnɔ gɛmɛ ra han a faxa. ¹⁵ I xa a fala Isirayilakae bɛ, mixi yo naxan n tan Ala konbima, na yunubi kote luma a xun ma. ¹⁶ Naxan na n tan Alatala xili bɛxu, pama birin xa a magɔnɔ gɛmɛ ra han a xa faxa. Xa a findi xɔnɛ ra, xa a findi beka ra, a xa faxa barima a bara n tan Alatala bɛxu.»

¹⁷ «Mixi naxan na adamadi faxa, a fan xa faxa. ¹⁸ Mixi naxan na mixi nde xa xuruse faxa, a xa a jɔxɔɛ so a yi. Nii jɔxɔɛ xa fi nii ra. ¹⁹ Mixi naxan na a boore maxɔnɔ, a fan xa maxɔnɔ na ki. ²⁰ Maxɔnɛ jɔxɔɛ maxɔnɛ nan na. Ya jɔxɔɛ ya nan na, jinyi jɔxɔɛ na jinyi nan

na. A xa maxɔnɔ alɔ a a rabaxi a boore ra ki naxɛ. ²¹ Mixi naxan na mixi xa xuruse faxa, a xa a jɔxɔɛ fi, kɔnɔ mixi naxan na adamadi faxa, na kanyi fan xa faxa. ²² Seriyɛ keren na a ra wo birin bɛ, xɔnɛ nun Isirayilakae. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

²³ Annabi Munsa to gɛ na masenyi tide Isirayilakae bɛ, pama naxa na konbiti xanin pama yonkinde fari ma, e a magɔnɔ gɛmɛ ra han a faxa. Na kui e naxa Alatala xa yaamari suxu alɔ Annabi Munsa a masenxi e bɛ ki naxɛ.

25

Malabui jɛ

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa bɛ Turusinina geya fari, ² «A fala Isirayilakae bɛ, wo na so bɔxi kui n naxan fima wo ma, wo xa a lu bɔxi xa malabu n tan Alatala xa binyɛ bun ma. ³ Wo xa xɛ wali suxu, wo xa mɛɛni weni bilie ma, wo xa e bogie ba. Wo xa na birin naba jɛ senni bun ma, ⁴ kɔnɔ jɛ solofere nde wo xa a lu bɔxi xa a malabu n tan Alatala xa binyɛ bun ma. Wo naxa xɛ wali raba, wo naxa fefe raba weni bilie ra na jɛ kui. ⁵ Sansi bogi naxee bulama e yetɛ ma, wo naxa e xaba. Weni bogie naxee bogima e yetɛ ma, wo xa e lu naa barima malabui jɛ na a ra bɔxi bɛ. ⁶ Bɔxi naxan naminima na malabui jɛ kui, wo birin nɔma na donde, wo tan, wo xa konyie, wo xa walikɛɛ, wo xa xɔnɛ, ⁷ wo xa xurusee, a nun burunyi sube naxee na bɔxi kui. Bɔxi naxan namini a yetɛ ra na jɛ ra, na nan findima wo baloe ra.»

Xɔreyɛ Nɛ

⁸ «Wo xa malabui jɛ solofere kɔnti, jɛ tongo naani nun solomanaani, jɛ solofere dɔxɔ solofere. ⁹ A kike solofere xi fu nde, wo xa sarɛe fe pama bɛ bɔxi birin kui, a findima Xunsare Lɔxɔɛ nan na. ¹⁰ Na jɛ tongo suuli nde xa findi xɔreyɛ jɛ ra bɔxi mixi birin bɛ. Konyi birin xa xɔreyɛ sɔtɔ, kankan xa gbilen a xɔnyi a xabile ya ma.

11 Na je tongo suuli nde findima Xoreya Ne nan na wo be. Wo naxa sansi xorie si, wo naxa sansi bogie nun weni bogie ba naxee bulama e yete ma, 12 Xoreya Ne nan na ra, waxati seniye nxi na a ra wo be. Boxi daxamui xa findi wo xa baloe ra.»

13 «Na Xoreya Ne kui, birin xa gbilen e xa boxi ma. 14 Xa wo boxi matima wo ngaxakerenyi ma, xa na mu a ra wo bara nde sara wo ngaxakerenyi ma, wo naxa wo boore tɔɔɔ na kui. 15 Wo xa na sara sare tinxinxira, naxan je kontima kelife Xoreya Ne waxati. Wo ngaxakerenyi xa na mati wo ma seriye ki ma. A xa xe xaba je konti naxee luxi beenu Xoreya Ne xa a li. 16 Xa je wuyaxi luxi, a sare xa mate na ki. Xa je wuyaxi mu luxi, a sare xa magoro. Wo xa a mato xe xabama sanmaya yeri beenu Xoreya Ne xa a li. 17 Wo naxa wo boore tɔɔɔ na kui. Wo xa gaaxu wo Marigi Ala ya ra. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

18 «Wo xa n ma seriye suxu, wo xa n ma yaamarie rabatu, alako wo xa lu yi boxi ma bɔɔsa kui. 19 Boxi daxamui fama wo wasade, wo man sabatima bɔɔsa kui. 20 Xa wo sa maxorinyi ti yi ki, <Xa won mu sese sima je solofere nde kui, xa won mu sansi xabama na temui, won baloma munse ra fa?> 21 N tan nan baraka ragoroma wo ma je senni nde kui, naxan findima baloe ra wo be je saxan bun ma. 22 Wo xa sansi xori si je solomasaxan nde kui, kɔɔ wo donse ragataxi nan donma han je solomanaani nde. Donse naxan nagataxi, na wo ralima ne han baloe neene sa minima temui naxe.»

23 «Wo naxa boxi mati a xa lu wo boore yi ra abadan, barima n tan nan gbe boxi ra. Wo luxi ne alo xɔɔe naxee yigiyaxi n xonyi. 24 Seriye ki ma, wo xa tin yi boxi birin xun xa sara. 25 Xa wo ngaxakerenyi nde a xa boxi mati a xa setarepa ma, a bariboore nde xa na boxi matixi xun sara. 26 Xa a bariboore mu na naxan noma na boxi xun sarade, kɔɔ a tan naxa

sa na xunsare feere soto a yete ra, 27 a xa boxi sare konti seriye ki ma, kelife a sara temui, a fa na jɔɔe ragbilen a sara mixi ma, alako a xa gbilen a xa boxi masoto ra. 28 Kɔɔ xa a mu na xunsare feere soto, na boxi xa lu a sara mixi yi ra han Xoreya Ne ra. Na temui boxi kanyi man xa gbilen a xa boxi masoto ra.»

29 «Xa mixi nde sa a xa banxi mati naxan na taa kui tete rabilinxi naxan na, a noma na banxi xun sarade je keren bun ma. 30 Xa na banxi xun mu sara na je kui, a luma ne a sara mixi nun a bɔɔe yi ra abadan. Hali Xoreya Ne kui a sara mixi mu kelima naa. 31 Kɔɔ banxi naxee tixi taa xunxurie kui, naxee mu rabilinxi tete ra, nee luma alo boxi. E noma xun sarade. Naxan na mooli sarama, a lanma a xa mini na banxi Xoreya Ne ra.»

32 «Lewikae tan noma e xa banxie xun sarade e xa taae kui temui birin. 33 Naxan bara Lewika nde xa banxi sara, a minima ne na kui Xoreya Ne temui, barima banxi naxee na Lewikae xa taae kui, nee findixi Lewikae nan gbe ra Isirayila jama tagi. 34 Xe naxee na Lewikae xa taae rabilinyi, nee mu noma matide, barima Lewikae nan gbe e ra abadan.»

Doni seriye

35 «Xa wo ngaxakerenyi nde findi setare ra, feere mu na a yi ra a baloma naxan na, a lanma wo xa a mali alo xɔɔe, a xa lu wo fe ma. 36 Wo naxa riba sa a xa doni xun ma. Wo xa gaaxu Wo Marigi Ala ya ra. Wo xa wo ngaxakerenyi yigiya. 37 Wo naxa riba sa a xa doni xun ma, wo naxa riba sa a xa donse sare xun ma. 38 Alatala nan n na, wo Marigi Ala, naxan wo raminixi Misira boxi kui, n xa Kanaan boxi fi wo ma, n xa findi wo Marigi Ala ra.»

Mixi xun sara seriye

39 «Xa wo ngaxakerenyi nde a yete mati wo ma a xa setarepa ma, wo naxa konyi wali dɔɔo a ma. 40 A xa lu alo wo xa walike, xa na mu a ra wo xa xɔɔe han Xoreya Ne waxati.

41 Na temui, a tan nun a xa die xa xoreya, e xa gbilen e xabile ma, e benbae xa boxi ma, 42 barima n ma walikée nan Isirayilakae ra, n naxee raminixi Misira boxi ra. A mu lanma e xa mati konyiya ra. 43 Wo naxa e yamari a jaaxi ra, wo xa gaaxu wo Marigi Ala ya ra. 44 Xa wo wama konyie xon, wo xa e sara si gbeteé tagi, naxee na wo rabilinyi. E tan nan xa findi wo xa konyie ra. 45 Wo man noma konyie sarade si gbeteé xa mixie ya ma naxee doxoxi wo tagi, a nun e xabileé mixi naxee barixi wo xa boxi kui. Nee noma findide wo xa konyie ra. 46 Wo noma e lude wo xa die yi ra ke ra. E noma lude konyiya kui abadan, konon wo ngaxakerenyi Isirayilakae mu noma lude e ngaxakerenyi xa yaamari xoxoxe bun ma.»

47 «Xa wo ngaxakerenyi setare nde a yete mati xone bannaxi ma wo xa boxi kui, xa na mu a ra na xone xabile mixi nde ma, 48 wo ngaxakerenyi bariboore nde noma a xun sarade. 49 A soxo, xa na mu a ra a soxo xa di, xa na mu a ra a bariboore nde gbete, noma a xun sarade. Xa a fan feere soto, a noma a yete xun sarade. 50 A xa na xunsare konti seriye ki ma, kelifa a sara je ma, han Xoreya Ne ra. A xa na joxoxe ragbilen a kanyi ma, a xa lu alo wali sare. 51 Xa je wuyaxi luxi, a xunsare xa gbo na ki a kanyi mabiri. 52 Xa je wuyaxi mu luxi beenu Xoreya Ne xa a li, a xunsare xa lan na je xasabi ma. 53 A noma lude alo walike a kanyi xonyi, konon a mu lanma a kanyi xa a yamari a jaaxi ra. 54 Xa a mu noma a yete xun sarade yi feere moli yo ra, a tan nun a xa die xa lu e kanyi yi ra han Xoreya Ne ra, 55 barima n tan nan ma walikée na Isirayilakae ra, n naxee raminixi Misira boxi ra. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

26

Barake nun Danke

1 «Wo naxa kuye yo yailan, wo naxa ala nde rafala, wo naxa geme batu daaxi doxo, wo naxa geme masolixi batu, barima Alatala nan n na, wo Marigi Ala. 2 Wo xa n ma malabui loxoxe rabatu, wo xa n ma yire seniye nxi binya. Alatala nan n na.»

3 «Xa wo n ma seriye suxu, xa wo n ma yaamarie rabatu, 4 n tune ragoroma ne wo be a waxati, boxi daxamui raminima ne, sansie bogima ne xe ma. 5 Sansi bonbo temui buma ne han weni bogi ba temui. Weni bogi ba temui fan buma ne han sansi si temui. Wo wasama ne baloe ra, wo sabati wo xa boxi ma bonesa kui. 6 N hinnema wo ra alako wo xa xi bonesa kui, alako burunyi subee nun geresoe naxa wo tooro wo xonyi. 7 Wo noma ne wo yaxuie ra santidegema ra. 8 Wo xa soori suuli fama ne wo yaxui mixi keme keride. Wo xa soori keme fama wo yaxui mixi wulu fu keride. Wo fama node wo yaxuie ra gere kui. 9 Won birin na a ra. N di wuyaxi fima ne wo ma, n wo rawuya. N nan n ma saate rakamalima ne wo be. 10 Wo yala maale donma ne han maale xaba temui. Wo a fori bama ne a sasee kui a xa gboe ma, alako wo xa no maale neene ragatade. 11 N luma ne wo seeti ma, n mu meema wo ra. 12 N jere ma ne wo ya ma. Wo Marigi Ala nan n na, wo fan bara findi n ma jama ra. 13 Alatala nan n na, wo Marigi Ala, naxan wo ramini Misira boxi ra alako wo naxa lu e yi ra. N bara konyiya kote ba wo xun ma, alako wo xa jere xunnakeli kui.»

14 «Konon, xa wo mu n xui rame, xa wo mu n ma yaamarie birin nabatu, 15 xa wo mu n ma seriye suxu, xa wo mu bira n waxonfe foxo ra, xa wo n ma saate kana, 16 n yi nan nabama wo ra: N yihadi ragoroma ne wo ma, n wo rafurama ne fure jaaxi ra naxan wo yae kanama, naxan wo bone tooroma. Wo sansi xorie sima ne fufafu, barima wo yaxuie na birin donma ne. 17 N gbilenma ne

wo fɔxɔ ra. Wo yaxuie nɔma nɛ wo ra, wo xɔnnantee wo yamarima nɛ. Wo luma gaaxui nan kui, wo nu wo gi hali mixi mu na wo fɔxɔ ra.»

¹⁸ «Kɔnɔ na birin kui, wo mu fama n xui ramede. N wo jaxankatama han sanmaya solofere wo xa yunubie xa fe ra. ¹⁹ N wo xa yete igboɔna kanama nɛ. N koore balanma nɛ wo ya ra han wo xa bɔxi xɔrɔxɔ alɔ wure gbeeli. ²⁰ Wo senbe jɔnma nɛ fufafu. Wo xa bɔxi tondima nɛ daxamui raminide, wo xa sansie mu bogima sɔnɔn.»

²¹ «Xa wo lu n matandi ra, xa wo mu n xui rame, n wo jaxankatama han sanmaya solofere wo xa yunubie xa fe ra. ²² N burunyi subee rafama nɛ wo xili ma. E wo xa die faxama nɛ, e wo xa xurusee ibɔɔ, e wo sɔntɔ han mixi jɔn kirae xɔn ma.»

²³ «Na birin naba xanbi wo ra, xa wo mu tin n ma seriye ra, xa wo lu n matandi ra, ²⁴ n fe xɔrɔxɔɛ rafama nɛ wo ma, n wo jaxankata han sanmaya solofere wo xa yunubie xa fe ra. ²⁵ N gere rakelima nɛ wo ma n ma saate kanaxi xa fe ra. Wo na wo nɔxun wo xa taa makantaxie kui, n wo rafurama nɛ fure jaaxi ra, wo fa lu wo yaxuie sagoe. ²⁶ N kaame radinma wo ma temui naxe, gine fu taami ganma nɛ taami ganse keren kui. E na itaxun a xunxuri ra, e a xanin wo xɔn ma wo a don, kɔnɔ a mu wo wasama.»

²⁷ «Na birin naba xanbi wo ra, xa wo mu wo tuli mati n na, xa wo tondi n waxɔnfe suxude, ²⁸ n fe xɔrɔxɔɛ rafama nɛ wo ma, n wo jaxankata han sanmaya solofere wo xa yunubie xa fe ra. ²⁹ Wo fama wo xa die sube yati donde. ³⁰ N wo xa kuye batudee kanama nɛ naxee na geyae fari. N wo xa gemɛe rabirama nɛ, wo naxee batuma. N furee malanma nɛ wo xa kuyee fari. N wo rabɛpinma nɛ, ³¹ n wo xa taa findi gbengberenyi ra, n wo xa batudee kana, n tondi wo xa serexɛe suxude sɔnɔn. ³² N na ge wo xa bɔxi kanade, wo yaxuie yati

fama kaabade na xa fe ra. ³³ N wo rayensenma nɛ jamanɛ gbeteɛ ma, n wo jaxankatama nɛ santidegema ra. Wo xa bɔxi kanama nɛ, mixi yo mu luma wo xa taae kui.»

³⁴ «Na waxati bun ma wo xa bɔxi malabuma nɛ. Wo na wo yaxuie yire temui naxe, wo xa bɔxi fanma nɛ malabui saabui ra. ³⁵ Wo xa bɔxi malabui sɔtɔma na waxati nan kui a mu naxan sɔtɔ wo nu na menni temui naxe. ³⁶ Naxee mu faxama na gereɛ kui, nee luma nɛ gaaxui kui e yaxuie yire, hali wuri bureɛɛ nan din e ra, fo e e gi. E e gima nɛ, e bira hali santidegema kanyi yo mu na e fɔxɔ ra. ³⁷ E birama nɛ e boore fari, alɔ santidegema kanyi nan e fɔxɔ ra, a fa li mixi yo mu na e fɔxɔ ra. Wo mu nɔma tide wo yaxuie ya ra. ³⁸ Wo sɔntɔma nɛ si gbeteɛ tagi, wo yaxuie nɔma nɛ wo ra. ³⁹ Naxee mu faxama gereɛ kui wo ya ma, nee fama nɛ faxade e yaxuie xa bɔxi ma e xa yunubie nun e benbae xa yunubie xa fe ra.»

⁴⁰ «E fama e xa yunubie nun e benbae xa yunubie masende n be, a nun e naxan nabaxi n na matandi kui. ⁴¹ N fan e tɔɔrɔma nɛ e yaxuie xa bɔxi kui, alako mixi naxee e yete fixi n ma, e xa magoro. E xa e xa yunubie sare fi. ⁴² Na temui n nan n jɔxɔ sama nɛ n ma saate xɔn ma naxan na n tan, nun Yaxuba, Isiyaga, nun Iburahima tagi. N mu nɛemuma na bɔxi ma. ⁴³ Bɔxi fama nɛ malabude na temui, barima Isirayilakae bara siga pon e xa yunubi sare fide. E bara n ma seriye bepin, e bara yo n ma yaamarie ma.»

⁴⁴ «Kɔnɔ, n na e kerɛ sigafe ra e yaxuie yire temui naxe, n mu e rabɛpinma han e xa sɔntɔ. N mu n ma saate kanama e tan ma fe ra, barima Alatala nan n na, e Marigi Ala. ⁴⁵ N nan n jɔxɔ sama nɛ n ma saate singe xɔn ma, n e ramini Misira bɔxi ra sie ya xɔri temui naxe, alako n xa findi e Marigi Ala ra. Alatala nan n na.»

⁴⁶ Alatala xa seriye, a xa yaamarie, nun a xa masenyie nan na ki Alatala naxee masenxi Isirayilakae

be Annabi Munsa saabui ra Turusin-ina geya fari.

27

Mixi naxee e yete fixi Ala ma

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, xa mixi nde laayidi tongo, a xa mixi nde fi n tan Alatala ma, a noma a xun sarade yi kobiri xasabi nan na. ³ Xa xeme na a ra naxan xa simaya kelima je moxoren han je tongo senni, a xun sarama gbeti kole tongo suuli nan na naxan maniyama yire seniye nxi maniyase ra. ⁴ Xa gine na a ra, a xun sarama gbeti kole tongo saxan nun a tagi nan na. ⁵ Xa di xeme na a ra naxan xa simaya kelima je suuli han je moxoren, a xun sarama gbeti kilo moxoren nan na. Xa gine dimedi na a ra, a xun sarama gbeti kole fu nan na. ⁶ Xa di xeme na a ra naxan mu je suuli sotoxi sinden, a xun sarama gbeti kole suuli nan na. Xa di gine na a ra, a xun sarama gbeti kole saxan nan na. ⁷ Xa xemoxi na a ra naxan xa simaya dangima je tongo senni ra, a xun sarama gbeti kole fu nun suuli nan na. Xa jexefori na a ra, a xun sarama gbeti kole fu nan na. ⁸ Xa setare bara na laayidi tongo, naxan mu noma na xunsare xasabi fide, a lan a xa a yete masen serexedube be naxan fama xunsare xasabi falade a be a noma naxan na.»

⁹ «Xa mixi nde laayidi tongo xuruse nde fife ra, naxan noma bade serexe ra n tan Alatala be, na xuruse xa fi n tan Alatala ma. A bara seniye n. ¹⁰ Xuruse gbetae mu fima a masare ra, a fan ba, a mu fan ba. Xa wo na rabama, e firinyi bara findi se seniye nxi ra. ¹¹ Xa sube raharamuxi na a ra, naxan mu bama serexe ra n tan Alatala be, a xa xanin serexedube xon. ¹² Serexedube xa xunsare nde fala sube kepa ma. Na xa findi a sare ra. ¹³ Xa a kanyi wama na sube xun sarafe, a xa na sare fi, a man xa kobiri nde sa na fari. Na findima kobiri naxan na, a na se sare nan itaxunma doko suuli

ra, a fa doko keren ba a ra, a na fi xunsare ra.»

¹⁴ «Xa mixi nde a xa banxi fi n tan Alatala ma, serexedube xa na sare fala banxi kepa ma. Na xa findi a sare ra. ¹⁵ Xa a kanyi wama a xun sarafe, a xa na sare fi, a man xa kobiri nde sa na fari. Na findima kobiri naxan na, a na banxi sare nan itaxunma doko suuli ra, a fa doko keren ba a ra, a na fi xunsare ra. Na temui banxi xa gbilen a kanyi ma.»

¹⁶ «Xa mixi nde a xa xe fi n tan Alatala ma, a sare fatanma sansi xori xasabi nan na naxan noma garansande naa. Gbeti kole tongo suuli xa fi fundenyi maniyase busali naani xasabi ra. ¹⁷ Xa a a xa xe fi Xoreya Ne nan kui, a sare mu masarama. ¹⁸ Xa a a xa xe fi Xoreya Ne dangi xanbi ne, serexedube xa je konti naxee luxi beenu Xoreya Ne gbetae xa fa. A xa nde ba xe sare ra na seriye kui. ¹⁹ Xa xe kanyi wama a xa xe xun sarafe, a xa na sare fi, a man xa kobiri nde sa na fari. Na findima kobiri naxan na, a na xe sare nan itaxunma doko suuli ra, a fa doko keren ba a ra, a na fi xunsare ra. Na temui xe xa lu a yi ra. ²⁰ Xa a mu xe xun sara, a fa a mati mixi gbetae ma, a mu noma a xun sarade sonon. ²¹ Xoreya Ne na a li, na xe kanyi neene xa keli na boxi ma. Boxi bara seniye n, a bara lu alo boxi naxan natonxi. A bara findi Alatala gbe ra, serexedube xa na rawali. ²² Xa mixi bara xe saraxi fi Alatala ma, naxan mu na a xabile ke ya ma, ²³ serexedube xa a sare fala a seriye ki ma. A na kolonma je xasabi nan ma naxee luxi beenu Xoreya Ne xa a li. Na kanyi xa a sare fi na loxoe yati, barima a seniye n n tan Alatala be. ²⁴ Xoreya Ne na a li, na xe gbilenma na xe kanyi singe nan ma, boore a sara naxan ma. ²⁵ Na saree birin maniyama yire seniye nxi xa se maniya ki nan ma. A kole keren lanxi garamu fu nan ma.»

²⁶ «Mixi yo mu noma a xa xuruse di singe fide n tan Alatala ma, barima a jan findixi n tan Alatala gbe nan na. Xuruse xungbe nun a

lanma di singe birin findixi n tan nan gbe ra. ²⁷ Mixi noma sube raharamuxi xa di singe xun sarade. Na mixi xa a sare fi, a man xa kɔbiri nde sa na fari. Na findima kɔbiri naxan na, a na sube sare nan itaxunma dɔxɔ suuli ra, a fa dɔxɔ keren ba a ra, a na fi a xunsare ra. Xa a kanyi mu a xun sarama, a xa a maɗi a sare ra.»

²⁸ «Kɔnɔ se ndee na mixi naxee fima n tan Alatala ma a bɔɲɛ birin na e findi n gbe ra, adama mu noma nee xun sarade sɔnɔn. Nee bara seniyen, nee bara findi n tan Alatala gbansan gbe ra. Nee noma findide mixi, xuruse, xɛ, xa na mu a ra se gbɛɛ ra. ²⁹ Mixi se naxee fima n tan Alatala ma na mɔɔli ra, e xun mu noma sarade, fo e xa faxa nɛ.»

³⁰ «Bɔxi farile birin findima n tan Alatala nan gbe ra, sansi xɔri naxan naminima nun wuri bili naxan bogima. Na farile birin fima n tan Alatala nan ma. ³¹ Xa mixi nde wama a xa farile xun sarafe, a xa a sare fi, a man xa kɔbiri nde sa na fari. Na findima kɔbiri naxan na, a na se sare nan itaxunma dɔxɔ suuli ra, a fa dɔxɔ keren ba a ra, a na fi a xunsare ra. ³² Xuruse farile birin findima n tan Alatala nan gbe ra, xuruse xungbe nun a lanma, xuruse demadonyi naxan birin kɔntima. Na farile birin fima n tan Alatala nan ma. ³³ Xurusee mu matoma xa a fan, xa a mu fan. Xuruse mu noma masarade xuruse gbɛɛ ra, xa na mu a ra na firinyi birin seniyenma nɛ, e findi n tan Alatala gbe ra, e sese mu noma xun sarade sɔnɔn.»

³⁴ Alatala xa yaamarie nan na ki, a naxee so Annabi Munsa yi ra Turusinina geya fari Isirayilakae bɛ.

Tawureta Munsa Isirayila xa Konti Tife Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Munsa xa kitaabui naani nde kui, Isirayila pama xa taruxui nde masenxi naa naxan tide gbo danxaniyatɔɛ birin bɛ. Alatala nu bara Isirayila ramini Misira konyiya kui sigafe ra Kanaan bɔxi ma, a dennaxɛ laayidixi e benbae bɛ. Na sigɛ kui a nu lanma e xa gbengberenyi igiri. E to Turusinina geya li, Alatala naxa mini pama ma alako e xa gaaxu a ya ra, e man xa a xa seriye kolon.

Kɔnɔ na dangi xanbi, Isirayila naxa tagan na jɛrɛ ma, Ala naxa e xɔnɔ xui mɛ. Ala nu fe birin nabama alako e xa a kolon a na mɛɛnife e ma biyaasi kui, kɔnɔ e mu wasa na ra. E to makɔrɛ Kanaan bɔxi ra, Ala naxa mixie sugandi e ya ma naxee siga naa rabende. Nee xa dentɛge naxa a niya Isirayila xa kontɔfili a jaaxi ra, e fa tondi sigade na bɔxi suxude.

Na kui Alatala naxa natɛ tongo na mixie xili ma, naxee minixi Misira bɔxi ma, a e sese mu nu nɔma Kanaan bɔxi masɔtɔde fa, fo e xa die. Isirayila pama naxa jɛ tongo naani raba gbengberenyi ma, alako forie birin xa faxa, e xa die xa mɔ na biyaasi kui.

A rapɔnyi, e naxa makɔrɛ Kanaan naaninyi ra. Mowabakae mu tin e xa so, kɔnɔ Ala naxa a masen a fiixɛ ra a sese mu nɔma a niyade a xa a xa pama Isirayila rabɛnin. Hali e to bara nu yunubi sɔtɔ, Ala e paxankataxi naxan ma fe ra, a mu danyi sa a xa hinne ma e bɛ.

Seriye nan na ki danxaniyatɔɛ birin bɛ. Yunubi mu fan, a Ala raxɔnɔma. Won na gbilen Ala xa seriye fɔxɔ ra, won xa a kolon na mu findima fe fanyi ra won bɛ. Kɔnɔ Ala yuge na ki naxɛ, hali a yunubitɔɛ paxankata a xa yunubie xa fe ra, a man katɛ birin nabama alako a

xa tin a xa hinne ra naxan nɔma findide kisi ra a bɛ abadan. Ala tinxin, a xa kiiti mu kanama. Kɔnɔ a xa xanunteya gbo dangi fe birin na. A wama ibunadama birin xa lu a xa pama ya ma, e fa so ariyanna. Ala xa na raba won birin bɛ. Amina.

Tawureta Munsa Isirayila xa Konti Tife

Isirayila xemɛ konti tife

¹ Isirayilakae xa mini Misira jɛ firin nde, kike firin nde, xi singe, Alatala naxa a masen Munsa bɛ Turusinina gbengberenyi ma hɔrɔmɔlingira kui, ² «Wo xa Isirayila xemɛ birin konti a xabile nun a denbaya ki ma, ³ naxee xa simaya bara jɛ mɔxɔɲɛn li, naxee nɔma findide Isirayila sɔorie ra. I nun Haruna, wo xa e itaxun sɔori gaali ki ma. ⁴ Bɔnsɔɛ xunyie xa wo mali na wali kui. ⁵ E xilie nan ya:

Ruben bɔnsɔɛ ya ma, Sedeyuri xa di xemɛ Elisuru.

⁶ Simeyɔn bɔnsɔɛ ya ma, Surisadayi xa di xemɛ Selumiyeli.

⁷ Yuda bɔnsɔɛ ya ma, Aminadabo xa di xemɛ Naxason.

⁸ Isakari bɔnsɔɛ ya ma, Suwara xa di xemɛ Netaneeli.

⁹ Sabulon bɔnsɔɛ ya ma, Xelon xa di xemɛ Eliyabi.

¹⁰ Yusufu xa di xemɛ Efirami bɔnsɔɛ ya ma, Amixudi xa di xemɛ Elisama.

Yusufu xa di xemɛ Manasi bɔnsɔɛ ya ma, Pedasuru xa di xemɛ Gamaliyeli.

¹¹ Bunyamin bɔnsɔɛ ya ma, Gideyoni xa di xemɛ Abidan.

¹² Dana bɔnsɔɛ ya ma, Amisadayi xa di xemɛ Axiyiseri.

¹³ Aseri bɔnsɔɛ ya ma, Okiran xa di xemɛ Pagiyeli.

¹⁴ Gadi bɔnsɔɛ ya ma, Duweli xa di xemɛ Eliyasafa.

¹⁵ Nafatali bɔnsɔɛ ya ma, Enan xa di xemɛ Axira.»

¹⁶ Na bɔnsɔɛ xunyie nan xilixi, e xa findi Isirayila sɔori mangɛɛ ra.

¹⁷ E naxa kafu Munsa nun Haruna ma, ¹⁸ e xa Isirayila pama malan,

na kike firin nde, xi singe. Xeme birin naxee xa simaya nu bara je mɔxɔɔɔn li, e naxa e tengɛ e xabile nun e denbaya ki ma, ¹⁹ aɔ Alatala a yamari ki naxɛ. Munsa naxa e tengɛ Turusinina gbengberenyi ma.

²⁰ E naxa Isirayila xa di singe Ruben bɔnsɔɔɔ birin tengɛ e xabile nun e denbaya ki ma. E naxa xemɛɛ xili seɓɛ, naxee xa simaya nu bara je mɔxɔɔɔn li, naxee nu nɔma sɔɔriɔna rabade. ²¹ Na xasabi lan nɛ xemɛ wulu tongo naani nun senni, xemɛ kɛmɛ suuli nan ma.

²² E naxa Simeyɔn bɔnsɔɔɔ birin tengɛ e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xemɛɛ xili seɓɛ, naxee xa simaya nu bara je mɔxɔɔɔn li, naxee nu nɔma sɔɔriɔna rabade. ²³ Na xasabi lan nɛ xemɛ wulu tongo suuli nun solomanaani, xemɛ kɛmɛ saxan nan ma.

²⁴ E naxa Gadi bɔnsɔɔɔ birin tengɛ e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xemɛɛ xili seɓɛ, naxee xa simaya nu bara je mɔxɔɔɔn li, naxee nu nɔma sɔɔriɔna rabade. ²⁵ Na xasabi lan nɛ xemɛ wulu tongo naani nun suuli, xemɛ kɛmɛ senni tongo suuli nan ma.

²⁶ E naxa Yuda bɔnsɔɔɔ birin tengɛ e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xemɛɛ xili seɓɛ, naxee xa simaya nu bara je mɔxɔɔɔn li, naxee nu nɔma sɔɔriɔna rabade. ²⁷ Na xasabi lan nɛ xemɛ wulu tongo solofere nun naani, xemɛ kɛmɛ senni nan ma.

²⁸ E naxa Isakari bɔnsɔɔɔ birin tengɛ e xabile nun e denbaya ki ma. E naxa xemɛɛ xili seɓɛ, naxee xa simaya nu bara je mɔxɔɔɔn li, naxee nu nɔma sɔɔriɔna rabade. ²⁹ Na xasabi lan nɛ xemɛ wulu tongo suuli nun naani, xemɛ kɛmɛ naani nan ma.

³⁰ E naxa Simeyɔn bɔnsɔɔɔ birin tengɛ e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xemɛɛ xili seɓɛ, naxee xa simaya nu bara je mɔxɔɔɔn li, naxee nu nɔma sɔɔriɔna rabade. ³¹ Na xasabi lan nɛ xemɛ wulu tongo

suuli nun solofere, xemɛ kɛmɛ naani nan ma.

³² E naxa Yusufu xa di xemɛ Eframi bɔnsɔɔɔ birin tengɛ e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xemɛɛ xili seɓɛ, naxee xa simaya nu bara je mɔxɔɔɔn li, naxee nu nɔma sɔɔriɔna rabade. ³³ Na xasabi lan nɛ xemɛ wulu tongo naani, xemɛ kɛmɛ suuli nan ma.

³⁴ E naxa Yusufu xa di xemɛ Manasi bɔnsɔɔɔ birin tengɛ e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xemɛɛ xili seɓɛ, naxee xa simaya nu bara je mɔxɔɔɔn li, naxee nu nɔma sɔɔriɔna rabade. ³⁵ Na xasabi lan nɛ xemɛ wulu tongo saxan nun firin, xemɛ kɛmɛ firin nan ma.

³⁶ E naxa Bunyamin bɔnsɔɔɔ birin tengɛ e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xemɛɛ xili seɓɛ, naxee xa simaya nu bara je mɔxɔɔɔn li, naxee nu nɔma sɔɔriɔna rabade. ³⁷ Na xasabi lan nɛ xemɛ wulu tongo saxan nun suuli, xemɛ kɛmɛ naani nan ma.

³⁸ E naxa Dana bɔnsɔɔɔ birin tengɛ e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xemɛɛ xili seɓɛ, naxee xa simaya nu bara je mɔxɔɔɔn li, naxee nu nɔma sɔɔriɔna rabade. ³⁹ Na xasabi lan nɛ xemɛ wulu tongo senni nun firin, xemɛ kɛmɛ solofere nan ma.

⁴⁰ E naxa Aseri bɔnsɔɔɔ birin tengɛ e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xemɛɛ xili seɓɛ, naxee xa simaya nu bara je mɔxɔɔɔn li, naxee nu nɔma sɔɔriɔna rabade. ⁴¹ Na xasabi lan nɛ xemɛ wulu naani nun keren, xemɛ kɛmɛ suuli nan ma.

⁴² E naxa Nafatali bɔnsɔɔɔ birin tengɛ e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xemɛɛ xili seɓɛ, naxee xa simaya nu bara je mɔxɔɔɔn li, naxee nu nɔma sɔɔriɔna rabade. ⁴³ Na xasabi lan nɛ xemɛ wulu tongo suuli nun saxan, xemɛ kɛmɛ naani nan ma.

⁴⁴ Isirayila bɔnsɔɔɔ xunyi fu nun firinyi nan kafu Munsa nun Haruna ma na tengɛ tife ra. ⁴⁵ Isirayila xemɛ naxee nu bara je mɔxɔɔɔn li, naxee nu nɔma sɔɔriɔna rabade, ⁴⁶ nee nu

lanxi xeme wulu keme senni nun saxan, xeme keme suuli nun tongo suuli nan ma.

⁴⁷ Kɔnɔ Lewi bɔnsɔɛ mu nu na na konti ya ma, ⁴⁸ barima Alatala nu bara a masen Munsa bɛ, ⁴⁹ «I naxa Lewikae tenge Isirayilakae ya ma. ⁵⁰ I xa hɔrɔmɔlingira nun a xa se birin taxu e ra. N ma saatɛ tɔnxuma na a ra. E xa a maxanin, e xa mɛɛni a ma, e xa yonkin a rabilinyi ra. ⁵¹ Wo na keli sigade, e xa a ragoro. Wo na yire nɛɛnɛ li, e xa a ti. Xa mixi gbɛtɛ a maso a ra naxan mu findi Lewi bɔnsɔɛ ra, na kanyi lan nɛ a xa faxa. ⁵² Isirayilaka birin xa yonkin yire e na dɛnnaxɛ masen e bɛ, e bɔnsɔɛ xa tɔnxuma bun ma, a nun e xa sɔorie. ⁵³ Lewi bɔnsɔɛɛ xa yonkin hɔrɔmɔlingira rabilinyi, xa na mu a ra n xɔnɔma nɛ Isirayila nama ma. Lewikae xa e jɛngi sa hɔrɔmɔlingira xɔn ma.»

⁵⁴ Isirayilakae naxa Alatala xa yaamari birin suxu, a naxan soxi Munsa yi ra.

2

Bɔnsɔɛɛ dɔxɔ ki

¹ Alatala naxa a masen Munsa nun Haruna bɛ, ² «Isirayilaka birin yonkinma e xabilɛ xa tɔnxuma nan bun ma. E birin ya rafindima e booree nan ma, hɔrɔmɔlingira fa lu e tagi.»

³ Yuda bɔnsɔɛɛ nan yonkinma sogetede mabiri e xa tɔnxuma bun ma. Aminadabo xa di Naxason nan e xa yarerati ra. ⁴ A xa sɔorie xasabi lan mixi wulu tongo solofere nun naani, mixi keme senni nan ma. ⁵ Isakari bɔnsɔɛɛ nan yonkinma Yuda bɔnsɔɛɛ sɛɛti ma e xa tɔnxuma bun ma. Suwara xa di Netaneeli nan e xa yarerati ra. ⁶ A xa sɔorie xasabi lan mixi wulu tongo suuli nun naani, mixi keme naani nan ma. ⁷ Sabulon bɔnsɔɛɛ nan yonkinma Yuda bɔnsɔɛɛ sɛɛti ma e xa tɔnxuma bun ma. Xelon xa di Eliyabi nan e xa yarerati ra. ⁸ A xa sɔorie xasabi lan mixi wulu tongo suuli nun solofere, mixi keme naani nan ma. ⁹ Gali naxan yonkin Yuda bɔnsɔɛɛ mabiri, e xasabi

lan mixi wulu keme mixi wulu tongo solomasaxan nun senni, mixi keme naani nan ma. E tan nan tima yare ra.

¹⁰ Ruben bɔnsɔɛɛ nan yonkinma sogetede mabiri e xa tɔnxuma bun ma. Sedeyuri xa di Elisuru nan e xa yarerati ra. ¹¹ A xa sɔorie xasabi lan mixi wulu tongo naani nun senni, mixi keme suuli nan ma. ¹² Simeyɔn bɔnsɔɛɛ nan yonkinma Ruben bɔnsɔɛɛ sɛɛti ma e xa tɔnxuma bun ma. Surisadayi xa di Selumiyeli nan e xa yarerati ra. ¹³ A xa sɔorie xasabi lan mixi wulu tongo suuli nun solomanaani, mixi keme suuli nan ma. ¹⁴ Gadi bɔnsɔɛɛ nan yonkinma Ruben bɔnsɔɛɛ sɛɛti ma e xa tɔnxuma bun ma. Duweli xa di Eliyasafa nan e xa yarerati ra. ¹⁵ A xa sɔorie xasabi lan mixi wulu tongo naani nun suuli, mixi keme senni nun tongo suuli nan ma. ¹⁶ Gali naxan yonkin Ruben bɔnsɔɛɛ mabiri, e xasabi lan mixi wulu keme mixi wulu tongo suuli nun keren, mixi keme naani nun tongo suuli nan ma. E tan nan sigama a firin nde.

¹⁷ Lewi bɔnsɔɛɛ naxan yonkinma e tagi, a birama e fɔxɔ ra hɔrɔmɔlingira xaninfe ra. Bɔnsɔɛɛ birin jɛrɛma e safe ki nan ma e xa tɔnxuma bun ma.

¹⁸ Efirami bɔnsɔɛɛ nan yonkinma sogetode mabiri e xa tɔnxuma bun ma. Amixudi xa di Elisama nan e xa yarerati ra. ¹⁹ A xa sɔorie xasabi lan mixi wulu tongo naani, mixi keme suuli nan ma. ²⁰ Manasi bɔnsɔɛɛ nan yonkinma Efirami bɔnsɔɛɛ sɛɛti ma e xa tɔnxuma bun ma. Pedasuru xa di Gamaliyeli nan e xa yarerati ra. ²¹ A xa sɔorie xasabi lan mixi wulu tongo saxan nun firin, mixi keme firin nan ma. ²² Bunyamin bɔnsɔɛɛ nan yonkinma Efirami bɔnsɔɛɛ sɛɛti ma e xa tɔnxuma bun ma. Gideyoni xa di Abidan nan e xa yarerati ra. ²³ A xa sɔorie xasabi lan mixi wulu tongo saxan nun suuli, mixi keme naani nan ma. ²⁴ Gali naxan yonkin Efirami bɔnsɔɛɛ mabiri, e xasabi lan

mixi wulu keme mixi wulu solo-
masaxan, mixi keme nan ma. E tan
nan sigama a saxan nde.

²⁵ Dana bonsɔɛ nan yonkinma
yirefanyi mabiri e xa tɔnxuma bun
ma. Amisadayi xa di Axiyeseri nan
e xa yarerati ra. ²⁶ A xa sɔɔrie
xasabi lan mixi wulu tongo senni
nun firin, mixi keme solofere nan
ma. ²⁷ Aseri bonsɔɛ nan yonkinma
Dana bonsɔɛ sɛeti ma e xa tɔnxuma
bun ma. Okiran xa di Pagiyeli nan
e xa yarerati ra. ²⁸ A xa sɔɔrie
xasabi lan mixi wulu tongo naani
nun keren, mixi keme suuli nan ma.
²⁹ Nafatali bonsɔɛ nan yonkinma
Dana bonsɔɛ sɛeti ma e xa tɔnxuma
bun ma. Enan xa di Axira nan e xa
yarerati ra. ³⁰ A xa sɔɔrie xasabi lan
mixi wulu tongo suuli nun saxan,
mixi keme naani nan ma. ³¹ Gali
naxan yonkin Dana bonsɔɛ mabiri,
e xasabi lan mixi wulu keme mixi
wulu tongo suuli nun solofere, mixi
keme senni nan ma. E tan nan
sigama a dɔnxɔɛ ra e xa tɔnxumae
bun ma.

³² Isirayilaka naxee tengɛ e xabile
ki ma nun e xa sɔɔri gali ki ma,
e xasabi lan mixi wulu keme senni
nun saxan, mixi keme suuli nun
tongo suuli nan ma. ³³ Lewi bonsɔɛ
tan mu tengɛ Isirayilakae xun ma,
alɔ Alatala a masen ki naxe Munsa
bɛ.

³⁴ Isirayilakae naxa bira Alatala xa
yaamari birin fɔxɔ ra, alɔ a Munsa
yamari a ra ki naxe. E nu yonkinma
e xa tɔnxuma nan bun ma, e man nu
ɲerema e xabile nun e xa denbaya ki
nan ma.

3

Serexɛdubɛe

¹ Haruna nun Munsa xa taruxui
nan ya, Alatala to wɔyɛn Munsa
bɛ Turusinina geya ma. ² Haruna
xa di xemɛ xilie nan yi ki: a xa
di xemɛ singe nu xili nɛ Nadabo,
a xunyaɛ, Abihu, Eleyasari, nun
Itamari. ³ Nee nan sugandixi e xa
findi serexɛdubɛe ra. ⁴ Kɔnɔ Nadabo
nun Abihu naxa faxa Alatala ya i e
to serexɛ gan tɛ ra naxan mu lanxi.

E mu di yo sɔtɔ, kɔnɔ Eleyasari nun
Itamari naxa lu serexɛdubɛɲa kui e
baba Haruna xa yaamari bun ma.

⁵ Alatala naxa a masen Munsa bɛ,
⁶ «I xa Lewi bonsɔɛ masen Haruna
bɛ, e xa a mali a xa serexɛdubɛ
wali kui. ⁷ E xa Haruna nun
Isirayila ɲama mali hɔrɔmɔlingira
wali kui. ⁸ E xa e ɲɔxɔ sa
hɔrɔmɔlingira raxunmasee xɔn na,
e man xa hɔrɔmɔlingira wali raba
Isirayilakae bɛ. ⁹ Na kui i Lewi
bonsɔɛ sama Haruna nun a xa di
xemɛ nan sago. E sugandixi Isir-
ayilakae ya ma Haruna malife nan
na. ¹⁰ I xa Haruna nun a xa die nan
tun ti serexɛdubɛ wali rabafe ra. Xa
mixi gbete sa a maso hɔrɔmɔlingira
ra, na kanyi xa faxa.»

¹¹ Alatala naxa a masen Munsa
bɛ, ¹² «N bara Lewi bonsɔɛ sugandi
Isirayilakae tagi Isirayila ginɛe xa
di singe birin ɲɔxɔɛ ra. Na bonsɔɛ
findixi n gbe nan na, ¹³ barima n gbe
nan na di xemɛ singe birin na. N to
di xemɛ singe birin faxa Misira bɔxi
ma, n naxa Isirayila di xemɛ singe
birin sugandi n yete bɛ, a findi mixi
ra, a findi xuruse ra. N tan nan na
Alatala ra.»

Lewi bonsɔɛ tengɛfe

¹⁴ Alatala naxa a masen Munsa
bɛ Turusinina gbengberenyi ma,
¹⁵ «Lewi bonsɔɛ tengɛ a denbaya
nun a xabile ki ma. Xemɛ birin
tengɛma nɛ naxan ma simaya bara
kike keren li.» ¹⁶ Munsa naxa e tengɛ
alɔ Alatala a yamari ki naxe.

¹⁷ Lewi xa di xemɛ xilie nan yi ki:
Gerison, Kehati, nun Merari.

¹⁸ Gerison xa di xemɛ xilie nan yi
ki a xabile ki ma:
Libini nun Simeyi.

¹⁹ Kehati xa di xemɛ a xabile ki ma:
Amarama, Yisehari, Xebiron nun
Yusiyeli.

²⁰ Merari xa di xemɛ a xabile ki ma:
Maxali nun Musi.

Lewi xabile nan na ki e xa denbaya
ki ma.

²¹ Gerison bonsɔɛ nu na Libini
Simeyi xabile nan na. ²² Naxee
xa simaya nu bara kike keren li, e
xasabi lan mixi wulu solofere mixi

keme suuli nan ma. ²³ Gerison xabile nu yonkinma hōrōmōlingira nan xanbi ra sogegorode mabiri ra. ²⁴ E xunyi nu na Layeli xa di xeme Eliyasafa nan na. ²⁵ Gerison xa mixie nu e joxoe saxi hōrōmōlingira nan xon ma, nun mafelenyi naxan felenma a xun ma, a nun a sode de ra, ²⁶ a nun kolime naxee nu sama hōrōmōlingira nun serexebade rabilinyi ma, a nun na tete sode de ra, a nun luutie e na maxirima naxee ra.

²⁷ Kehati xa mixie nan yi ki: Amarama xabile, Yisehari xabile, Xebiron xabile, nun Yusiyeli xabile. Na xabilee nan minixi e benba Kehati ma. ²⁸ E xa di xeme naxee xa simaya nu bara kike keren li, e xasabi lan mixi wulu solomasaxan keme senni nan ma. Kehati xa mixie nan nu meenima hōrōmōlingira ma. ²⁹ E tan nu yonkinma hōrōmōlingira yirefanyi mabiri ne. ³⁰ Yusiyeli xa di xeme Elisafan nan nu na e xunyi ra. ³¹ Hōrōmōlingira saate kankira, teebili, lanpuie, serexebadee, yirabase naxee rawalima yire seniyeixi kui, nun dugi yarasa naxan na hōrōmōlingira kui, e nu taxuxi e tan nan na. ³² Lewi bōnsōe birin xunyi nu na Haruna xa di xeme Eleyasari nan na. A tan nan nu Lewi bōnsōe mixie xun ma, naxee meenima hōrōmōlingira ma.

³³ Merari xa mixie nan yi ki: Maxali xabile nun Musi xabile. ³⁴ E xa di xeme naxee xa simaya nu bara kike keren li, e xasabi lan mixi wulu senni keme firin nan ma. ³⁵ Abixayili xa di xeme Suriyeli nan nu na Merari xabilee xunyi ra. E nu yonkinma hōrōmōlingira koola mabiri ne. ³⁶ Hōrōmōlingira xebenyie, a wuri kuyee, a kontigibae, a sanbunye, a xa yirabase, nun a rawalisee nu taxuxi e tan nan na. ³⁷ E man nu e joxo sama kontigibae xon ma naxee nu hōrōmōlingira tete rabilinxi, a nun e sanbunye, e xa koridie, nun e xa luutie.

³⁸ Munsa, Haruna, nun a xa di xeme nu yonkinma hōrōmōlingira

sode de nan na sogetede mabiri. E tan nan nu e joxo sama hōrōmōlingira xon ma Isirayilaka birin xili ra. Xa mixi gbete sa a maso hōrōmōlingira ra, na kanyi xa faxa. ³⁹ Lewi bōnsōe di xeme naxee xa simaya nu bara kike keren li, e xasabi lan mixi wulu mōxōnen nun firin nan ma. Munsa nun Haruna nu bara e tengē e xabile ki ma alo Alatala e yamari ki naxe.

⁴⁰ Alatala naxa a masen Munsa be, «Di xeme singe birin tengē Isirayilakae ya ma, naxee simaya bara kike keren li, i xa e xilie sebe.

⁴¹ Lewi bōnsōe xa findi Isirayila di xeme singe birin joxoe ra. Lewi bōnsōe xa goore xa findi Isirayilakae xa xurusee di singee joxoe ra. N tan nan na Alatala ra.» ⁴² Munsa naxa Isirayila di xeme singe birin tengē alo Alatala a yamari ki naxe. ⁴³ Isirayila di xeme singe birin naxee xa simaya bara kike keren li, e xasabi lan mixi wulu mōxōnen nun firin mixi keme firin tongo solofere nun saxan nan ma.

⁴⁴ Alatala naxa a masen Munsa be, ⁴⁵ «Lewi bōnsōe xa findi Isirayila di xeme singe birin joxoe ra. Lewi bōnsōe xa goore xa findi Isirayilakae xa xurusee di singee joxoe ra. N tan nan na Alatala ra. ⁴⁶ Na Isirayila di xeme singe mixi keme firin tongo solofere nun saxan naxee xasabi dangi Lewi bōnsōe konti ra, ⁴⁷ i xa kankan xun sara gbete giramu tongo suuli nun solofere ra naxan mooli rawalima hōrōmōlingira kui. ⁴⁸ I xa na gbete so Haruna nun a xa di xeme yi ra, di singee xunsare ra naxee xasabi nu dangi Lewi bōnsōe xasabi ra.» ⁴⁹ Munsa naxa na gbete suxu naxan fixi di singee xunsare xa fe ra, naxee xasabi nu dangi Lewi bōnsōe xasabi ra. ⁵⁰ A naxa na gbete kilo fu nun suuli nun a tagi rasuxu Isirayila di singee yi ra. Gbete nan a ra naxan nu rawalima hōrōmōlingira kui. ⁵¹ Munsa naxa na xunsare gbete so Haruna nun a xa di xeme yi ra alo Alatala a yamari ki naxe.

4

Kehati xa mixie

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «Kehati xa die tengε Lewi bɔnsɔε ya ma a xabile nun a denbaya ki ma, ³ naxee xa simaya bara jε tongo saxan li han jε tongo suuli, naxee fama hɔrɔmɔlingira wali rabade. ⁴ Kehati xa die lanma e xa mɛeni se seniyenxie ma naxee na hɔrɔmɔlingira kui. ⁵ Isirayilakae na keli sigade, Haruna nun a xa di xemεe xa dugi yarasa ragoro, e saate kankira makoto a ra. ⁶ Na dangi xanbi e xa foye yεxe kiri sa na fari, a nun gεrε dugi. A dɔnxɔε ra e xa wuri kuyee raso kankira tongosee ra.»

⁷ «E na gεrε dugi gbεtε itala teebili ma, e xa piletie, tɔnbilie, nun kundie sa na fari, naxee rawalima weni sεrεxεe ra. Taami naxan bama sεrεxεe ra, na fan sama nε na teebili nan fari. ⁸ E dugi gbeeli nan sama na birin xun ma, e fa foye yεxe kiri itala na fari. Na dangi xanbi e xa wuri kuyee raso teebili tongosee ra.»

⁹ «E xa gεrε dugi dusu lanpui dɔxɔse, lanpuie, a yirabasee, xube sasee, nun ture kundie xun ma. ¹⁰ E xa na birin mafilin foye yεxe kiri nan kui, e fa a sa xaninse fari. ¹¹ E xa gεrε dugi itala sεrεxεbade xεema daaxi fari, e fa a makoto foye yεxe kiri ra, e wuri kuyee raso a tongosee ra. ¹² Na hɔrɔmɔlingira raxunmase birin makotoma garε dugi nan na, e e mafilin foye yεxe kiri kui, e fa na sa xaninse fari. ¹³ E xa xube ba sεrεxεbade wure gbeeli daaxi kui, e fa dugi gbeeli dusu a xun na. ¹⁴ E na a yirabasee sa a fari, alɔ surayi gansee, suxumεe, pelie, nun pɔɔti xungbee, e xa na birin mafilin foye yεxe kiri ra, e fa wuri kuyee raso a tongosee ra. ¹⁵ Haruna nun a xa di xemεe na gε na xunmase seniyenxie nun a yirabasee makotode, Kehati xa die lanma e xa na birin xanin biyaasi kui. Kɔnɔ e mu lanma e xa din na se seniyenxie ra xa na mu e faxama nε. Kehati bɔnsɔεe xa wali nan na ki. ¹⁶ Haruna

sεrεxεdubε xa di xemε Eleyasari nan a jɔxɔ sama lanpui ture, surayi, sansi sεrεxε, nun ture seniyenxi xɔn ma. Hɔrɔmɔlingira raxunmase seniyenxie nun a yirabase birin taxuxi a tan nan na.»

¹⁷ Alatala naxa a masen Munsa nun Haruna be, ¹⁸ «Wo naxa lu Kehati bɔnsɔε xabilee xa ba Lewi bɔnsɔε ya ma. ¹⁹ Haruna nun a xa di xemεe xa e mati hɔrɔmɔlingira kui, e fa e xa wali masen kankan be alako e naxa e makɔrε se seniyenxie ra, e fa faxa. ²⁰ E mu lan e xa e ya masa se seniyenxie ma, hali dondoronti, xa na mu e faxama nε.»

Gerison xa mixie

²¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ²² «Gerison bɔnsɔε tengε a xabile nun a denbaya ki ma, ²³ naxee xa simaya bara jε tongo saxan li han jε tongo suuli, naxee fama hɔrɔmɔlingira wali rabade. ²⁴ Gerison xabile xa wali nan yi ki. ²⁵ E hɔrɔmɔlingira mafelenyie nan xaninma, a nun mafelenyi naxan yailanxi foye yεxe kiri ra, a nun mafelenyi naxan gbakuxi hɔrɔmɔlingira sode dε ra. ²⁶ E xa tεtε mafelenyie fan xanin naxee hɔrɔmɔlingira nun sεrεxεbade rabilinma, a nun naxan gbakuxi tεtε sode dε ra, a nun tεtε luutie. E xa e jɔxɔ sa na se mɔɔli birin xɔn ma. ²⁷ Gerison xabile walima Haruna nun a xa di xemεe xa yaamari nan bun ma, a findi kotee xaninfe ra, a findi wali gbεtε rabafe ra. Nee nan a falama e be e lan e xa naxan naba, a nun e lan e xa naxan xanin. ²⁸ Gerison bɔnsɔε xa wali nan na ki hɔrɔmɔlingira xa fe ra. E na wali rabama Haruna sεrεxεdubε xa di xemε Itamari xa yaamari nan bun ma.»

Merari xa mixie

²⁹ «I xa Merari bɔnsɔε fan tengε a xabile nun a denbaya ki ma, ³⁰ naxee xa simaya bara jε tongo saxan li han jε tongo suuli, naxee fama hɔrɔmɔlingira wali rabade. ³¹ See nan yi ki e tan lan e xa naxee maxanin hɔrɔmɔlingira see

ra: a xebenyie, a wuri kuyee, a kontigibae, nun e sanbunye. ³² E xa tete fan xanin, a nun a kontigibae, e sanbunye, e soronsee, e xa luutie, e xa yirabasee, nun e xa walise birin. Wo see masen kankan be, a lanma a xa naxee xanin. ³³ Merari bonsoe xa wali birin nan na ki horomolingira xa fe ra. E walima Haruna serexedube xa di xeme Itamari xa yaamari nan bun ma.»

Walikée tengefe Lewi bonsœ ya ma

³⁴ Munsa, Haruna, nun pama kuntigie naxa Kehati xa mixie tengē e xabile nun e xa denbaya ki ma, ³⁵ xeme naxee xa simaya bara je tongo saxan li han je tongo suuli, naxee fama horomolingira wali rabade. ³⁶ E xasabi lan mixi wulu firin, mixi keme solofere, tongo suuli nan ma. ³⁷ Xeme nan na ki Kehati xabile ya ma naxee horomolingira wali rabama. Munsa nun Haruna bara e tengē alɔ Alatala Munsa yamarixi ki naxe.

³⁸ E naxa Gerison xa mixie tengē e xabile nun e xa denbaya ki ma, ³⁹ xeme naxee xa simaya bara je tongo saxan li han je tongo suuli, naxee fama horomolingira wali rabade. ⁴⁰ E xasabi lan mixi wulu firin, keme senni, tongo saxan nan ma. ⁴¹ Xeme nan na ki Gerison xabile ya ma naxee horomolingira wali rabama. Munsa nun Haruna bara e tengē alɔ Alatala Munsa yamarixi ki naxe.

⁴² E naxa Merari xa mixie tengē e xabile nun e xa denbaya ki ma, ⁴³ xeme naxee xa simaya bara je tongo saxan li han je tongo suuli, naxee fama horomolingira wali rabade. ⁴⁴ E xasabi lan mixi wulu saxan mixi keme firin nan ma. ⁴⁵ Xeme nan na ki Merari xabile ya ma naxee horomolingira wali rabama. Munsa nun Haruna bara e tengē alɔ Alatala Munsa yamarixi ki naxe.

⁴⁶ Munsa, Haruna, nun Isirayila kuntigie, e Lewi bonsœ mixi naxee tengēxi e xabile nun e xa denbaya ki ma, ⁴⁷ xeme naxee xa simaya bara

je tongo saxan li han je tongo suuli, naxee fama horomolingira wali rabade. ⁴⁸ E xasabi lan mixi wulu solomasaxan, keme suuli, tongo solomasaxan nan ma. ⁴⁹ Xeme nun e xa walie nan na ki Lewi naxee tengēxi Munsa nun Haruna saabui ra alɔ Alatala Munsa yamarixi ki naxe.

5

Mixi seniyantaree, haake tongoe, nun yenelae

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «Isirayilakae yamari e xa kune kanyi nun korosila kanyi birin namini e yonkinde, a nun mixi naxee dinxi fure nde ra, e fa findi seniyantaree ra. ³ A findi xeme ra, a findi gine ra, wo e ramini wo ya ma, e xa sa lu e xati ma alako e naxa seniyantareja raso wo ya ma, n sabatixi dennaxe.» ⁴ Isirayilakae naxa a raba alɔ Alatala a yamarixi ki naxe, e naxa na mixie ramini e ya ma. Alatala a yamari ki naxe Munsa be, e naxa a raba na ki.

⁵ Alatala naxa a masen Munsa be, ⁶ «A fala Isirayilakae be, a findi xeme ra, a findi gine ra, naxan yo na haake nde raba a boore ra, haake naxan findima Alatala xui matandife ra, na fe doxoxi a xun ma. ⁷ A lan ne a xa a ti na haake ra, a xa na fe yailan a nun na kanyi tagi, a man fa na fe kanaxi doxo suuli nde sa na fari. ⁸ Xa a sa li a haake rabaxi naxan na, a bara faxa, a xa mixi yo mu na naxan noma na fe yailanxi rasuxude, na findima Alatala nan gbe ra, a so serexedube yi ra. Fe kane man fa yexee kontonyi keren ba a xa yunubi xafari ra, a a so serexedube yi ra. ⁹ Isirayilakae na serexe ba, e a fi serexedube ma, na serexe findima na serexedube nan gbe ra. ¹⁰ Naxan birin serexe bama, a naxan bama, a gbe nan na ki, kono a naxan fima serexedube ma, serexedube gbe nan na ki.»

¹¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ¹² «A fala Isirayilakae be, e yi nan nabama xa gine nde sa yene raba. ¹³ Xa e nun xeme gbete bara e sa

gundo ra, gine xa mōri mu na kolon, seede mu na, mixi mu a suxu a kui, ¹⁴ kōnō a xa mōri bara a xa gine tōone folo, xa a xa gine seniyeŋxi, xa na mu a mu seniyeŋxi, ¹⁵ a xa a xa gine xanin serexedube yire, a mēngi kilo saxan ba a be serexe ra ture nun surayi mu na naxan xun, barima tōone serexe nan a ra naxan bama a kolonfe ra xa yunubi rabaxi.»

¹⁶ «Serexedube xa na gine ti Alatala ya i, ¹⁷ a fa xube mako boxi ma hōrōmōlingira kui, a a masunbu ye seniyeŋxi ra feŋe kui. ¹⁸ Gine na ti Alatala ya i, serexedube xa a xunsexe fulun, a fa tōone serexe sa gine belexe maratuse ra. Serexedube tan xa na ye tongo naxan findima danka ra, a a lintan gine ya i.»

¹⁹ «Serexedube gine rakalima ne, a a fala, <Xa a sa li i tan nun xeme gbete mu kafuxi, i mu i xa mōri yanfa, i mu seniyeŋtareŋa soto futi kui, i xa ratanga danke ma yi ye fama naxan na. ²⁰ Kōnō xa a sa li, i bara i xa mōri yanfa wo xa futi kui, i nun xeme gbete bara kafu seniyeŋtareŋa kui, ²¹ Alatala xa a ragiri i furi xa kana. Na kui i ngaxakerenyie i dankama ne, e i konbi. ²² Yi ye naxan fama danke ra, a xa i furi mafuntu, a i xore maba.> Gine xa a ratin a falafe ra, <Amina, amina.>»

²³ «Serexedube na ge na danke sebede kiri ma, a xa na kiri xa na ye seniyeŋxi ra, ²⁴ a fa a fi gine ma, a xa a min. Na ye naxan noma findide danke ra, a soma a fate i. ²⁵ Serexedube tōone serexe rasuxuma ne gine yi ra, a a dentege Alatala be serexebade yire. ²⁶ Serexedube xa mēngi suxui keren gan serexebade fari, a findi serexe tōnxuma ra. A na ge na ra, a xa na ye fi gine ma, a xa a min. ²⁷ A na na ye min, xa a sa li na gine bara findi seniyeŋtare ra, a bara a xa mōri yanfa, na ye naxan findima danke ra, a soma ne a fate i, a a tōoro ki fanyi ra. A furi funtuma ne, a xore

mabama ne, a ngaxakerenyie fama ne a dankade.»

²⁸ «Kōnō xa a sa li a mu seniyeŋtareŋa yo rabaxi, tōonege bama ne a xun ma, a man noma di baride. ²⁹ Tōone seriye nan na ki naxan nawalima xa gine findima seniyeŋtare ra, a a xa mōri yanfa futi kui, ³⁰ xa na mu a ra, tōone xaxili na so xeme furi, a fa siike a xa gine ma. A a xa gine xaninma Alatala ya i, serexedube fa na seriye rabatu a xa fe ra. ³¹ Na kui yunubi mu na na xeme ma, kōnō gine tan a xa yunubi sare sōtoma ne.»

6

Mixi xa seriye naxan a yete safe Alatala sago

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, xa xeme nde, xa na mu gine nde sa laayidi tongo Alatala be, a xa lu a sago, na nan na ki a xa findi Nasari ra, ³ na kanyi mu lan a xa weni nun beere min. A naxa sese min naxan kelixi weni bogi ma, xa na mu beere ma. A naxa weni bogi bunda don, a naxa a xare don. ⁴ A temui naxan birin nabama a xa Nasariya kui, a naxa sese don naxan keli weni bili ma, keli a bogi ma a sa doro a xori ra.»

⁵ «A xa Nasariya kui, a mu lanma a xunyi xa bi. A xa lu seniyeŋyi kui, a xunsexe xa nu kuya ra tun. ⁶ Na waxati bun ma, a mu lan a xa a maso fure ra, ⁷ hali a findi a baba ra, a nga, a taara, xa na mu a ra a xunya fure ra. A na Alatala nan sago tun, alo a xunsexe keŋa a masenxi ki naxe. ⁸ A temui naxan birin nabama a xa Nasariya kui, a luma seniyeŋyi nan kui Alatala be.»

⁹ «Xa mixi nde sa faxa a fe ma a terenna ki ma, a xunsexe bara findi se seniyeŋtare ra. Na temui a xa seniyeŋ lōxun keren bun ma, a man fa a xunyi bi na xi solofere lōxoe. ¹⁰ A xi solomasaxan lōxoe, a fogotara firin nan xaninma serexedube xon ma hōrōmōlingira sode de ra, xa na mu ganbe firin. ¹¹ Serexedube xoni keren nan bama yunubi xafari

serexɛ ra, boore findima a gan daaxi nan na, alako a xa yunubi xa xafari, barima a dinfe fure ra, na findima yunubi nan na. Na loxɔɛ a man xa a xunyi raseniyɛn. ¹² A na gɛ na ra, a man xa gbilen a xa laayidi ma. Fo a xa yexɛɛ keren ba yetɛ ragbilen serexɛ ra, naxan jɛ keren a ra a xa yunubi xafarife ra. Loxɔɛ naxee bara dangi, nee mu kontima sonɔn, barima a nu bara seniyentareja soto.»

¹³ «Mixi na gɛ Nasariya rabade, a xa bira yi seriye nan foxo ra. A xa siga hɔrɔmɔlingira sode dɛ ra, ¹⁴ a xa serexɛ gan daaxi ba Alatala bɛ, yexɛɛ naxan bara jɛ keren soto, lanyuru yo mu na naxan ma. A xa yunubi xafari serexɛ fan ba, yexɛɛ gine naxan bara jɛ keren soto, lanyuru yo mu na naxan ma. A xa xanunteya serexɛ ba, yexɛɛ kontonyi, lanyuru yo mu na naxan ma. ¹⁵ A xa serexɛ ndee sa na fari, alo sansi xɔri dinxi serexɛ, weni serexɛ, taami lɛbinitare, lɛki yailanxi ture ra, nun lɛki ture masoxi naxee ma. ¹⁶ Serexɛdubɛ na serexɛ see nan dentɛgɛma Alatala bɛ, a fa yunubi xafari serexɛ ba, a nun serexɛ gan daaxi. ¹⁷ A xa na taami lɛbinitare masen Alatala bɛ, a xa na yexɛɛ kontonyi ba xanunteya serexɛ ra, a xa sansi xɔri dinxi serexɛ nun weni serexɛ sa na fari.»

¹⁸ «Na temui Nasari xa a xunxɛɛ bi hɔrɔmɔlingira sode dɛ ra, a naxan fixi Alatala ma. A xa na raso tɛ xɔra xanunteya serexɛ na bafe dennaxɛ. ¹⁹ Nasari na gɛ a xunxɛɛ bide, serexɛdubɛ yexɛɛ kontonyi bɛlɛɛ ganxi keren nan tongoma a bɛlɛɛ ra, a nun lɛki lɛbinitare firin naxee na debe kui. ²⁰ A xa e dentɛgɛ Alatala bɛ e lintanfe ra. Na findi donse seniyɛnxi nan na serexɛdubɛ bɛ, a nun na yexɛɛ ganyanyi nun a tabe. Na dangi xanbi, Nasari nɔma weni minde sonɔn. ²¹ Nasari seriye nan na ki. A lanma a xa na serexɛɛ ba Alatala bɛ alo a janigexi ki naxɛ, a nun se gbɛtɛɛ a nɔma naxan na. Fo a xa a xa Nasari laayidi rakamali

a seriye ki ma.»

²² Alatala naxa a masen Munsa bɛ, ²³ «A fala Haruna nun a xa die bɛ, e xa duba Isirayilakae bɛ yi ki nɛ:

²⁴ «Alatala xa baraka sa i xa fe, a xa i kanta.

²⁵ Alatala yatagi xa nɔro i ma, a xa hinne i ra.

²⁶ Alatala xa a ya rafindi i ma, a xa boɔɔsa fi i ma.»

²⁷ E dubama Isirayilakae bɛ na ki nɛ, n fan baraka sama nɛ e ma.»

7

Hadiya naxee fixi hɔrɔmɔlingira rabi temui

¹ Munsa to gɛ hɔrɔmɔlingira tide, a naxa ture seniyɛnxi sa a ma, a nun a xunmasee, a xa serexɛbadee, nun a yirabasee, alako nee xa seniyɛn Alatala bɛ. ² Isirayila kuntigie, xabile xunyi naxee bɔnsɔɛɛ tɛngɛ, e naxa hadiyae ba Alatala bɛ. ³ E naxa fa sareti makotoxi senni nun ninge fu nun firin na hɔrɔmɔlingira sode dɛ ra, e xa findi e xa serexɛ ra Alatala bɛ. ⁴ Alatala naxa a masen Munsa bɛ, ⁵ «Yi hadiyae rasuxu e yi ra hɔrɔmɔlingira wali xa fe ra. E taxu Lewi bɔnsɔɛ xa mixie ra kankan xa wali bɛɛ ra.» ⁶ Munsa naxa na sareti nun ninge so Lewi xa mixie yi ra. ⁷ A naxa sareti firin nun ninge naani so Gerison xabile yi ra e xa wali bɛɛ ra. ⁸ A naxa sareti naani nun ninge solomasaxan so Merari xabile yi ra e xa wali bɛɛ ra. E nu na Haruna serexɛdubɛ xa di Itamari xa yaamari nan bun ma. ⁹ Kɔnɔ a mu sese so Kehati xabile tan yi, barima a nu lanma e xa se seniyɛnxi maxanin e tunki fari alo Alatala e yamarixi ki naxɛ.

¹⁰ Serexɛbade nɛɛɛɛ xa wali singe, ture seniyɛnxi to maso a ma temui naxɛ, kuntigie naxa fa e xa serexɛɛ ra serexɛbade yire. ¹¹ Alatala nu bara a masen Munsa bɛ, «Loxɔɛ yo loxɔɛ mixi keren xa fa a xa hadiya ra serexɛbade nɛɛɛɛɛ xa fe ra.» ¹² Na loxɔɛ singe, Aminadabo xa di Naxason kelife Yuda bɔnsɔɛ, ¹³ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan

yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe horomolingira kui. E firin nafexi sansi xori dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ¹⁴ A man naxa fa pooti keren na naxan yailanxi xema giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ¹⁵ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexee kontonyi keren, nun yexee keren naxan xa simaya bara je keren li, ¹⁶ a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ¹⁷ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexee kontonyi suuli, nun yexee suuli naxee xa simaya bara je keren li. Aminadabo xa di Naxason xa hadiya nan na ki.

¹⁸ Na loxoe firin nde, Suwara xa di Netaneeli kelife Isakari bonsoe, ¹⁹ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe horomolingira kui. E firin nafexi sansi xori dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ²⁰ A man naxa fa pooti keren na naxan yailanxi xema giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ²¹ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexee kontonyi keren, nun yexee keren naxan xa simaya bara je keren li, ²² a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ²³ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexee kontonyi suuli, nun yexee suuli naxee xa simaya bara je keren li. Suwara xa di Netaneeli xa hadiya nan na ki.

²⁴ Na loxoe saxan nde, Xelon xa di Eliyabi kelife Sabulon bonsoe, ²⁵ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe horomolingira kui. E firin nafexi sansi xori dinxi

ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ²⁶ A man naxa fa pooti keren na naxan yailanxi xema giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ²⁷ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexee kontonyi keren, nun yexee keren naxan xa simaya bara je keren li, ²⁸ a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ²⁹ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexee kontonyi suuli, nun yexee suuli naxee xa simaya bara je keren li. Xelon xa di Eliyabi xa hadiya nan na ki.

³⁰ Na loxoe naani nde, Sedeyuri xa di Elisuru kelife Ruben bonsoe, ³¹ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe horomolingira kui. E firin nafexi sansi xori dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ³² A man naxa fa pooti keren naxan yailanxi xema giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ³³ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexee kontonyi keren, nun yexee keren naxan xa simaya bara je keren li, ³⁴ a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ³⁵ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexee kontonyi suuli, nun yexee suuli naxee xa simaya bara je keren li. Sedeyuri xa di Elisuru xa hadiya nan na ki.

³⁶ Na loxoe suuli nde, Surisadayi xa di Selumiyeli kelife Simeyon bonsoe, ³⁷ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe horomolingira kui. E firin nafexi sansi xori dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ³⁸ A man naxa fa pooti keren na naxan yailanxi xema giramu keme giramu fu nun naani

ra, naxan nafexi surayi ra, ³⁹ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexee kontonyi keren, nun yexee keren naxan xa simaya bara je keren li, ⁴⁰ a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ⁴¹ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexee kontonyi suuli, nun yexee suuli naxee xa simaya bara je keren li. Surisadayi xa di Selumiyeli xa hadiya nan na ki.

⁴² Na loxo senni nde, Duweli xa di Eliyasafa fatanfe Gadi bonsoe ra, ⁴³ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe horomolingira kui. E firin nafexi sansi xori dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ⁴⁴ A man naxa fa pooti keren na naxan yailanxi xema giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ⁴⁵ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexee kontonyi keren, nun yexee keren naxan xa simaya bara je keren li, ⁴⁶ a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ⁴⁷ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexee kontonyi suuli, nun yexee suuli naxee xa simaya bara je keren li. Duweli xa di Eliyasafa xa hadiya nan na ki.

⁴⁸ Na loxo solofere nde, Amixudi xa di Elisama fatanfe Efirami bonsoe ra, ⁴⁹ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe horomolingira kui. E firin nafexi sansi xori dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ⁵⁰ A man naxa fa pooti keren naxan yailanxi xema giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ⁵¹ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexee kontonyi keren, nun

yexee keren naxan xa simaya bara je keren li, ⁵² a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ⁵³ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexee kontonyi suuli, nun yexee suuli naxee xa simaya bara je keren li. Amixudi xa di Elisama xa hadiya nan na ki.

⁵⁴ Na loxo solomasaxan nde, Pedasuru xa di Gamaliyeli fatanfe Manasi bonsoe ra, ⁵⁵ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe horomolingira kui. E firin nafexi sansi xori dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ⁵⁶ A man naxa fa pooti keren na naxan yailanxi xema giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ⁵⁷ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexee kontonyi keren, nun yexee keren naxan xa simaya bara je keren li, ⁵⁸ a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ⁵⁹ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexee kontonyi suuli, nun yexee suuli naxee xa simaya bara je keren li. Pedasuru xa di Gamaliyeli xa hadiya nan na ki.

⁶⁰ Na loxo solomanaani nde, Gideyoni xa di Abidan fatanfe Bunyamin bonsoe ra, ⁶¹ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe horomolingira kui. E firin nafexi sansi xori dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ⁶² A man naxa fa pooti keren na naxan yailanxi xema giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ⁶³ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexee kontonyi keren, nun yexee keren naxan xa simaya bara je keren li, ⁶⁴ a nun sikote naxan findima yunubi xafari

serexe ra, ⁶⁵ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexee kontonyi suuli, nun yexee suuli naxee xa simaya bara je keren li. Gideyoni xa di Abidan xa hadiya nan na ki.

⁶⁶ Na loxoe fu nde, Amisadayi xa di Axiyeseri fatanfe Dana bonsoe ra, ⁶⁷ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe horomolingira kui. E firin nafexi sansi xori dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ⁶⁸ A man naxa fa pooti keren na naxan yailanxi xesema giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ⁶⁹ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexee kontonyi keren, nun yexee keren naxan xa simaya bara je keren li, ⁷⁰ a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ⁷¹ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexee kontonyi suuli, nun yexee suuli naxee xa simaya bara je keren li. Amisadayi xa di Axiyeseri xa hadiya nan na ki.

⁷² Na loxoe fu nun keren nde, Okiran xa di Pagiyeli fatanfe Aseri bonsoe ra, ⁷³ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe horomolingira kui. E firin nafexi sansi xori dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ⁷⁴ A man naxa fa pooti keren na naxan yailanxi xesema giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ⁷⁵ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexee kontonyi keren, nun yexee keren naxan xa simaya bara je keren li, ⁷⁶ a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ⁷⁷ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin,

yexee kontonyi suuli, nun yexee suuli naxee xa simaya bara je keren li. Aminadabo xa di Naxason xa hadiya nan na ki.

⁷⁸ Na loxoe fu nun firin nde, Enan xa di Axira fatanfe Nafatali bonsoe ra, ⁷⁹ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe horomolingira kui. E firin nafexi sansi xori dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ⁸⁰ A man naxa fa pooti keren na naxan yailanxi xesema giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ⁸¹ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexee kontonyi keren, nun yexee keren naxan xa simaya bara je keren li, ⁸² a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ⁸³ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexee kontonyi suuli, nun yexee suuli naxee xa simaya bara je keren li. Enan xa di Axira xa hadiya nan na ki.

⁸⁴ Isirayila kuntigie xa hadiya malanxie findixi yi nan na serexebade neene xa fe ra: pileti gbeti daaxi fu nun firin, pooti gbeti daaxi fu nun firin, nun pooti xesema daaxi fu nun firin. ⁸⁵ Pileti keren keren lanxi gbeti kilo keren nun a tagi nan ma. Pooti keren keren lanxi gbeti kilo keren nan ma. Se naxee yailanxi gbeti ra, nee lanxi kilo moxonen nun naani nan ma, alo se maniyama ki naxe horomolingira kui. ⁸⁶ Pooti xesema daaxi fu nun firin lanxi xesema giramu keme giramu fu nun naani nan ma, alo se maniyama ki naxe horomolingira kui. Na pooti fu nun firin lanxi xesema kilo keren nun a tagi nan ma. E birin nafexi surayi nan na. ⁸⁷ Serexe gan daaxi xuruse xasabi naxa lan tuura fu nun firin ma, a nun yexee kontonyi fu nun firin, nun yexee fu nun firin naxee xa simaya nu bara je keren li, a nun

e xa sansi x̄ori dinxi serexe. Yunubi xafari serexe xuruse xasabi naxa lan sikote fu nun firin ma. ⁸⁸ Xanunteya serexe xa xuruse xasabi naxa lan tuura m̄ox̄ɔn̄en nun naani ma, yexee kontonyi tongo senni, sikote tongo senni, nun yexee tongo senni naxee bara ɲe keren soto. Nee nan findi hadiyae ra serexebade xa wali folo temui, ture seniyenxi to sa a ma.

⁸⁹ Munsa to so h̄or̄om̄olingira kui, a nun Alatala xa sumun, a naxa Alatala xui me saate kankira derakote fari, a masenyi tima a be maleke firinyie sawure tagi naxee na na kankira fari.

8

Lanpuie d̄ox̄ɔfe

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «A fala Haruna be, a xa lanpui solofere d̄ox̄ɔ alako e xa yanba e d̄ox̄ɔse ya ra.» ³ Haruna a raba na ki ne. A naxa lanpui d̄ox̄ɔ alo Alatala a yamari ki naxe Munsa be. ⁴ Lanpuie d̄ox̄ɔse nu rafalaxi x̄eema dinxi nan na, kelife a sanbunyi ma han a xunyi, alo Alatala a masenxi Munsa be ki naxe.

⁵ Alatala naxa a masen Munsa be, ⁶ «Lewi b̄ons̄ɔe ba Isirayilakae ya ma, i xa e raseniyen. ⁷ I e raseniyenma yi ki ne. Maraseniyen ye makasan e ma. E xa e fate maxabe birin bi, e xa e xa dugie xa, alako e xa seniyen. ⁸ Na xanbi, e xa tuura keren ba serexe ra, a nun mengi naxan masunbuxi ture ra. I xa tuura gbete ba yunubi xafari serexe ra. ⁹ I xa Lewi b̄ons̄ɔe nun Isirayilaka birin malan h̄or̄om̄olingira sode de ra. ¹⁰ Menni, Alatala ya x̄ori, Isirayilakae xa e belexe sa Lewi b̄ons̄ɔe mixie ma. ¹¹ Haruna nan fama e dentegede Alatala be e xa lu alo serexe Isirayilakae ɲox̄ɔe ra. Na kui e noma Alatala xa wali rabade.»

¹² «Lewi b̄ons̄ɔe mixie xa e belexe sa na tuura firinyie ma. Keren bama yunubi xafari serexe nan na, boore ba serexe gan daaxi ra, alako e xa yunubie xa xafari. ¹³ Lewi b̄ons̄ɔe na ti Haruna nun a xa die ya i, i xa

e dentegɛ a serexe ki ma Alatala be. ¹⁴ A lima ne, na temui, i bara Lewi b̄ons̄ɔe tan ba Isirayilakae ya ma, e xa findi n gbe ra.»

¹⁵ «I na ge e raseniyende a serexe ki ma, Lewi b̄ons̄ɔe fama ne sode e xa h̄or̄om̄olingira wali kui. ¹⁶ Isirayilakae nan e ra naxee findixi n gbe ra Isirayila di singe birin ɲox̄ɔe ra. ¹⁷ Isirayila di singe birin nun e xa xuruse di singe birin findixi n gbe nan na, kafi n sa Misirakae xa di singe birin faxa temui naxe. ¹⁸ N naxa Lewi b̄ons̄ɔe tongo Isirayila di singe birin ɲox̄ɔe ra. ¹⁹ N bara e so Haruna nun a xa die yi ra Isirayilakae tagi, alako e xa h̄or̄om̄olingira wali raba Isirayilakae xili ra. E man xa yunubi xafari serexe ba Isirayilakae be, alako gbaloe yo naxa goro Isirayilakae ma e na makore yire seniyenxi ra temui naxe.»

²⁰ Munsa, Haruna, nun pama birin naxa na raba Lewi b̄ons̄ɔe ra alo Alatala a yamari ki naxe. ²¹ Lewi b̄ons̄ɔe naxa e yete raseniyen, e naxa e xa dugie xa. Haruna naxa e dentegɛ Alatala be. A naxa e xa yunubi xafari serexe ba e be e xa seniyen. ²² Na to ba a ra, Lewi b̄ons̄ɔe naxa fa e xa wali suxu h̄or̄om̄olingira xa fe ra Haruna nun a xa die xa yaamari bun ma, alo Alatala a yamari Munsa be ki naxe.

²³ Alatala naxa a masen Munsa be, ²⁴ «Lewi b̄ons̄ɔe mixie xa simaya na ɲe m̄ox̄ɔn̄en nun suuli li, e noma h̄or̄om̄olingira wali suxude. ²⁵ E na ɲe tongo suuli soto, e xa na wali lu naa. ²⁶ E noma e ngaxakerenyie malide na wali kui, k̄on̄ɔ e tan mu noma na rabade s̄on̄on. I xa na seriyee suxu Lewi b̄ons̄ɔe xa fe ra h̄or̄om̄olingira wali rabafe ma.»

9

Sayamaleke Dangi Sali

¹ Isirayilakae to mini Misira boxi ma, e fa lu gbengberen yire ɲe firin, na kike singe Alatala nu bara a

masen Munsa be Turusinina gbengberenyi ma, ² «Isirayilakae xa Sayamaleke Dangi Sali raba ³ yi kike xi fu nun naani, soge dula temui alo a yamarixi ki naxe.»

⁴ Munsa naxa a fala Isirayilakae be, a e xa Sayamaleke Dangi Sali raba. ⁵ E naxa na sali raba kike singe xi fu nun naani soge dula temui Turusinina gbengberenyi ma. E naxa a raba, alo Alatala a yamari ki naxe Munsa be.

⁶ Kɔno na loxo, mixi ndee mu no Sayamaleke Dangi Sali raba barima e nu bara din mixi fure ra, e fa findi seniyyentare ra na loxo. Na loxo kerenyi e naxa siga Munsa nun Haruna yire. ⁷ E a fala e be, «Muxu mu seniyyen fure xa fe ra, kono munfe ra muxu mu lan muxu xa fa muxu xa hadiya ra Alatala be alo Isirayilaka birin?» ⁸ Munsa naxa e yaabi, «Wo mame ti sinden, n xa a mato Alatala naxan yamarima wo xa fe ra.» ⁹ Alatala naxa a masen Munsa be, ¹⁰ «Xa wo mu seniyyen fure nde xa fe ra, xa na mu a ra wo na biyaasi kui, wo man noma Sayamaleke Dangi Sali rabade Alatala xa binye bun ma, keli wo tan ma han a sa wo bonsoe li. ¹¹ Kono e tan xa a raba kike firin nde xi fu nun naani soge dula temui. E yexee don a nun taami lebinitare nun burexe xone ra. ¹² A donxo yo naxa lu han geesege. A xori fan mu iboma. E xa na sali raba a seriye ki ma.

¹³ Kono xa mixi seniyyenxi naxan mu na biyaasi kui, a tondi Sayamaleke Dangi Sali rabade, na kanyi lanma a xa ba Alatala xa pama ya ma, barima a mu fa hadiya ra Alatala be a waxati. Na kanyi fama ne a xa yunubi sare sotode.»

¹⁴ «Xa i xa xone nde wama Sayamaleke Dangi Sali rabafe, a xa a raba a seriye ki ma. Seriye naxan saxi taa kanyie ma, na seriye kerenyi nan luma na xone fan ma.»

¹⁵ Horomolingira ti loxo, saate walaxee na dennaxe, nuxui nde naxa dusu na xun na. Keli nunmare han kuye iba, a nu na horomolingira

fari, a maniyaxi te ra. ¹⁶ Temui birin a nu na na ki ne, nuxui nu na horomolingira fari yanyi ra, a fa yanba alo te koe ra. ¹⁷ Nuxui nefee keli horomolingira xun ma, Isirayilakae fan bara keli, e jere folo han a goro, e fa yonkin menni. ¹⁸ Na kui Isirayilakae nu jere ma Alatala xa yaamari nan bun ma, e man nu yonkinma Alatala xa yaamari nan ma. Fanni nuxui na horomolingira xun ma, e fan yonkinma menni ne. ¹⁹ Xa nuxui sa bu horomolingira fari a gbe ra, Isirayilakae nu birama Alatala xa yaamari nan foxo ra, e lu menni. ²⁰ Temui ndee na nuxui mu buma, a keli. Isirayilakae nu luma Alatala xa yaamari nan bun ma, e fan keli, e yonkin nuxui yire. ²¹ Temui ndee nuxui bara lu yire xi keren, keli koe ra han kuye iba, a fa siga. A nefee keli, Isirayilakae fan bara keli, e bira a foxo ra. ²² Xa nuxui lu horomolingira xun ma xi firin, xa na mu kike keren, xa na mu je keren, Isirayilakae mu nu kelima e yonkinde, fo na nuxui na keli horomolingira xun ma temui naxe. ²³ E nu yonkinma Alatala xa yaamari nan bun ma, e nu kelima Alatala xa yaamari nan bun ma. E nu birama Alatala xa yaamari nan foxo ra, a naxan fixi Munsa saabui ra.

10

Sara firin gbeti daaxi

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «I xa sara firin yailan gbeti bonboxi ra. E rawalima pama xilife nan na malanyi. E man nawalima pama kelife nan na biyaasi temui. ³ E firin na fe temui keren, pama birin xa malan i yire horomolingira de ra. ⁴ Xa sara keren nan fe, Isirayila yareratie nun kuntigie gbansan xa malan i yire.»

⁵ «Wo kelima biyaaside temui naxe, sarae xa fe keren. Na kui naxee doxoxi sogetede, e xa siga. ⁶ Sarae na fe firin, naxee doxoxi yirefanyi ma, nee fan xa siga. Sara

xui nan a masenma pama siga temui bara a li. ⁷ Sara xui kepa gbete nan a masenma pama malan temui bara a li.»

⁸ «Haruna bɔnsɔɛ sɛrɛxɛdubɛɛ nan na sarae fema. Sɛriyɛ nan na ra wo tan nun wo bɔnsɔɛɛ bɛ abadan. ⁹ Wo na wo yaxuie gere wo xa bɔxi ma temui naxɛ, wo xa na sarae fe. Alatala jɔxɔ sama nɛ wo xɔn, a wo ratanga wo yaxuie ma. ¹⁰ Wo xa sali lɔxɔɛ xungbee nun wo xa kike nɛɛnɛ sali lɔxɔɛɛ, wo man xa na sarae fe wo sɛrɛxɛ gan daaxie nun xanunteya sɛrɛxɛɛ bama temui naxɛ. Na nan a niyama, n nan n jɔxɔ sama wo xɔn ma. N tan nan na wo Marigi Alatala ra.»

Isirayilakae tife kira xɔn ma

¹¹ Nɛ firin nde kike firin nde xi mɔxɔnɛn lɔxɔɛ, nuxui naxan nu dɔxɔxi hɔrɔmɔlingira xun ma, Ala xa seede nu na dennaxɛ, a naxa jɛrɛ fɔlɔ. ¹² Na kui Isirayilakae naxa keli Turusinina gbengberenyi ma, e bira na nuxui fɔxɔ ra han a sa ti Paran gbengberenyi xun ma. ¹³ Alatala naxa e yamari Annabi Munsaa saabui ra, e xa na biyaasi singe fɔlɔ.

¹⁴ Yuda bɔnsɔɛ naxa ti yare, e xa tɔnxuma tixi e ya ra. E xunyi nu na Aminadabo xa di xɛmɛ Naxason nan na. ¹⁵ Suwara xa di xɛmɛ Netaneeli nan nu na Isakari bɔnsɔɛ xunyi ra. ¹⁶ Xelon xa di xɛmɛ Eliyabi nan nu na Sabulon bɔnsɔɛ xunyi ra. ¹⁷ Hɔrɔmɔlingira to mafagati, Gerison xa di xɛmɛ nun Merari xa di xɛmɛ naxa a xanin.

¹⁸ Ruben bɔnsɔɛ naxa bira e fɔxɔ ra, e xa tɔnxuma tixi e ya ra. Sedeyuri xa di xɛmɛ Elisuru nan nu na e xunyi ra. ¹⁹ Simeyɔn bɔnsɔɛ naxa bira e fɔxɔ ra. Surisadayi xa di xɛmɛ nan nu na e xunyi ra. ²⁰ Gadi bɔnsɔɛ naxa bira e fɔxɔ ra. Duweli xa di xɛmɛ Eliyasafa nan nu na e xunyi ra. ²¹ Kehati xabile naxa bira e fɔxɔ ra hɔrɔmɔlingira se seniyɛnxie ra. Booree tan lan nɛ e xa hɔrɔmɔlingira ti beenu Kehati xabile xa so. ²² Efirami bɔnsɔɛ naxa bira e fɔxɔ ra, e xa tɔnxuma tixi e ya

ra. Amixudi xa di xɛmɛ Elisama nan nu na e xunyi ra. ²³ Manasi bɔnsɔɛ naxa bira e fɔxɔ ra. Pedasuru xa di xɛmɛ Gamaliyeli nan nu na e xunyi ra. ²⁴ Gideyoni xa di xɛmɛ Abidan nan nu na Bunyamin bɔnsɔɛ xunyi ra. ²⁵ Dana bɔnsɔɛɛ naxa jɛrɛ e birin xanbi ra, e xa tɔnxuma tixi e ya ra. Amisadayi xa di xɛmɛ Axiyɛseri nan nu na e xunyi ra. ²⁶ Okiran xa di xɛmɛ Pagiyeeli nan nu na Aseri bɔnsɔɛ xunyi ra. ²⁷ Enan xa di xɛmɛ Axira nan nu na Nafatali bɔnsɔɛ xunyi ra. ²⁸ Isirayilakae nu jɛrɛma na ki nɛ e gali ki ma.

Kelifɛ Turusinina geya

²⁹ Munsaa naxa a fala a bitanyi Reyuweli Madiyanka xa di xɛmɛ Xobabo bɛ, «Muxu na sigafe Alatala dennaxan laayidixi muxu bɛ. I fan xa fa. Na findima sɔɔnɛya nan na i bɛ, barima Alatala bara laayidi tongo a fe fanyie rabama nɛ Isirayila bɛ.» ³⁰ Xobabo naxa a yaabi, «Ade, n xa gbilen n xɔnyi n ma mixie tagi.» ³¹ Munsaa naxa a maxandi, «Yandi, i naxa keli muxu xun ma. I tan nan yi gbengberenyi birin kolon muxu nɔma yonkinde dennaxɛ. I findima muxu rapɛrɛma nan na. ³² Xa i muxu matima, muxu i kima nɛ hɛeri ra Alatala fama naxan fide muxu ma.»

³³ E naxa keli Alatala xa geya bun ma, e xi saxan jɛrɛ raba. Alatala xa saate kankira nu tixi e ya ra na xi saxan bun ma yonkinde fenfe ra. ³⁴ E to nu kelima e yonkinde, Alatala xa nuxui nu tixi e xun ma fɛɛɛnyeni kui. ³⁵ E to nu saate kankira rakelima temui naxɛ, Munsaa nu a falama, «Alatala, i xa keli, i xa i yaxuie rayensen. Naxee i xɔnxi, nɛ fan xa e gi i ya ra.» ³⁶ E to nu saate kankira ragoroma temui naxɛ, Munsaa nu a falama, «Alatala, i xa i magoro Isirayila pama wuyaxi tagi.»

11

Isirayilakae mawafe

¹ Lɔxɔɛ nde, pama naxa e mawa e xa tɔrɛ xa fe ra Alatala ya i. Alatala

naxa xɔnɔ na fe ma, a fa tɛ rasin pama tagi, a yire nde gan yonkinde sɛɛti ma. ² Nama to gbelegbele Munsa ra, a naxa Alatala maxandi. Na kui tɛ naxa xuben. ³ E naxa na yire xili sa Tabera, na nan na ki «Tɛ mankanɛ,» barima Alatala nu bara tɛ rasin e tagi.

⁴ Mixi kobi ndee to wa donse mɔɔli gbɛtɛ xɔn ma, Isirayilakɛ man naxa e mawa, a falafe ra, «Muxu wama sube nan xɔn! ⁵ Muxu muxu ratuma na donse fanyi ma muxu naxan sɔtɔ Misira bɔxi ma kɔbiri xanbi, alɔ yɛxɛ, kaakunboosi, basiketi, yɛbɛ, nun yɛbɛ maniyɛ. ⁶ Kɔnɔ yakɔsi donse xɔli mu na muxu ma, barima <mana> donse nan tun na be.»

⁷ Na «mana» nu luxi nɛ alɔ funden xɔri fiixɛ. ⁸ Nama nu minima a matongode, e fa a din gɛmɛ ra, xa na mu, mulunyi kui. E nu lɛki yailanma a ra. A nu luxi alɔ ture nu na a ma. ⁹ Mana nu goroma xini goro tɛmɛi.

¹⁰ Munsa naxa pama wa xui ramɛ. Mixi birin nu e mawama e xɔnyi. Alatala naxa xɔnɔ ki fanyi ra. Munsa naxa kɔntɔfli. ¹¹ A naxa Alatala maxɔrin, «N Marigi, munfe ra i bara yi kɔntɔfli lu i xa konyi ma? N munse rabaxi naxan a niyama i xa yi pama xa kote dɔxɔ n xun ma? N tan nan nu wama a xɔn? ¹² N tan nan e barixi? Munfe ra i bara e sa n bɛlɛxɛ, n xa e xanin bɔxi ma i naxan laayidixi e benbae bɛ, alɔ dingɛ a xa di xaninma ki naxɛ? ¹³ N sube sɔtɔma minden yi pama birin bɛ? E e mawama e wama sube xɔn. ¹⁴ N keren mu nɔma yi pama birin xa kote ra, a binya n bɛ. ¹⁵ Faxɛ nan fisa na kote bɛ. Xa n ma fe rafan i ma, i naxa n xun nakana.»

¹⁶ Alatala naxa a masen Munsa bɛ, «Isirayila fori tongo solofere malan n bɛ, i naxee kolon taa yareratɛ nun kuntigie ra. E xa e malan hɔrɔmɔlingira dɛ ra i sɛti ma. ¹⁷ N fama gorode i yire, won xa wɔyɛn. N Xaxili Sɛniyenxi naxan fixi i ma, n na nde bama i ma, n xa na sa e fan ma, alako i keren naxa yi pama xa kote xanin sɔnɔn. Wo nun na kuntigie nan a xaninma fa.»

¹⁸ «A fala pama bɛ, <Wo xa wo yɛtɛ rasɛniyɛn, barima tina wo sube donma nɛ. Alatala bara wo wa xui mɛ, a falafe ra, «Muxu wama sube nan xɔn ma. Lufe Misira nan fisa.» Alatala fama sube fide wo ma wo naxan donma. ¹⁹ Kɔnɔ wo mu a donma xɛ xi keren, xa na mu xi firin, xa na mu xi suuli, xa na mu xi fu, xa na mu xi mɔxɔrɛn. ²⁰ Wo a donma nɛ han kike keren, han a mini wo pɔɛ kui, han a rapaaxu wo ma, barima wo bara Alatala rabɛpin, naxan na wo ya ma. Wo bara wo mawa a falafe ra, «Munfe ra muxu minixi Misira?»>>>

²¹ Munsa naxa a masen Alatala bɛ, «I a falama i sube fima yi pama ma kike keren bun ma? N na xɛmɛ wulu kɛmɛ senni nan ya ma. ²² Xuruse gɔɔrɛ mu nɔma e ralide sube ra. Hali yɛxɛ naxee na baa ma, e mu nɔma e ralide.» ²³ Alatala naxa a yaabi, «N sɛnbɛ xurun na rabade? I fama a kolonde xa n ma wɔyɛnyi findixi nɔndi nan na.»

²⁴ Munsa naxa siga Alatala xa masenyi dentɛgɛde pama bɛ. A naxa pama forie mixi tongo solofere malan Ala xa hɔrɔmɔlingira rabilinyi. ²⁵ Alatala naxa goro nuxui kui, a masenyi ti Munsa bɛ. A naxa a yɛtɛ Xaxili Sɛniyenxi nde tongo naxan nu na Munsa ma, a a sa na fori mixi tongo solofere ma. Na Xaxili Sɛniyenxi to goro e ma, e naxa so masenyi tife Ala xili ra, kɔnɔ e mu a ikuya.

²⁶ Kɔnɔ xɛmɛ firin nu na na fori tongo solofere ya ma naxee mu siga malanyi. E mu siga hɔrɔmɔlingira yire, e naxa lu yonkinde kui. Kɔnɔ Ala Xaxili Sɛniyenxi naxa goro e fan ma, e fa masenyi ti Ala xili ra pama tagi. ²⁷ Fonike nde naxa a gi, a sa a fala Munsa bɛ, «Eledade nun Medadi na masenyi tife Ala xili ra pama tagi.» ²⁸ Nunu xa di xɛmɛ Yosuwe, naxan nu Munsa malima kafi a fonike tɛmɛi, a naxa a fala Munsa bɛ, «N marigi, i xa na fe dan.» ²⁹ Munsa naxa a yaabi, «I tɔɔnɛ tife n tan nan ma fe ra? A xɔli n ma Alatala xa pama birin

findi namijɔnmɛ ra naxee bara Ala Xaxili Seniyeŋxi sɔtɔ!»³⁰ Na temui, Munsa nun Isirayila kuntigie naxa gbilen pama ya ma.

³¹ Alatala naxa foye xungbe ramini kelife baa ma, naxan xɔni gbege radin pama yonkinde rabilinyi, han kelife yonkinde tagi, a sa dɔxɔ fɛɛɛɛn keren jɛɛɛ ra. ³² Nama naxa fɛɛɛɛn na xɔnie matongo ra, han na kuye iba. E man naxa fɛɛɛɛn xɔnie matongo ra, han kankan naxa paani ya fu sɔtɔ, litiri kemɛ saxan tongo suuli sama paani naxan kui. E naxa e rafen e xa yonkinde rabilinyi. ³³ Kɔnɔ beenu Isirayilakae xa ge na sube donde, Alatala naxa xɔnɔ e ma, a e paxankata a xɔrɔxɔɛ ra. ³⁴ E naxa na yire xili sa Kibiroti Hataawa, na nan na ki «milante gaburi,» barima milante gali nan nagata menni. ³⁵ Nama naxa keli Kibiroti Hataawa, e sa yonkin Xaseroti.

12

Mariyama nun Haruna Munsa xili kanafe

¹ Munsa to nu bara Kusi gine dɔxɔ, Mariyama nun Haruna naxa Munsa mafala, ² a falafe ra, «Alatala wɔyɛnma Munsa nan gbansan saabui ra? A mu wɔyɛnma muxu fan saabui ra?» Alatala naxa na masenyi mɛ. ³ Munsa nu findixi yete magoroe nan na dangife mixi birin na.

⁴ Alatala naxa Munsa, Haruna, nun Mariyama xili keren na, a e birin xa siga hɔrɔmɔlingira. E to siga naa, ⁵ Alatala naxa goro nuxui kui hɔrɔmɔlingira de ra. A naxa Haruna nun Mariyama xili. E firin naxa e maso a ra. ⁶ Alatala naxa a masen e be, «Wo tuli mati n ma masenyi ra. N namijɔnmɛ xɛema wo ya ma temui naxɛ, n nan n yete masenma na kanyi be laamatunyi nan kui. N wɔyɛn a ra xiye ra. ⁷ Kɔnɔ n ma konyi Munsa tan gbe mu na na ki xɛ. A tan findixi n dugutege nan na n ma wali birin kui.

⁸ N na n ma masenyi makenɛnma a be, n mu taali wɔyɛnyi rawalima muxu tagi. N nan n yete masenma a be, a fa n niini igbefe. Munfe ra wo mu gaaxu n ma konyi Munsa mafalafe ra?»

⁹ Alatala naxa xɔnɔ e ma, a fa keli e xun ma. ¹⁰ Nuxui to keli hɔrɔmɔlingira xun ma, Mariyama fate naxa rafiixɛ kune ra keren na. Haruna to a to, kune na Mariyama fate birin ma, ¹¹ a naxa Munsa mayandi, «Yandi, n marigi, i naxa muxu ratɔn muxu xa yunubi xa fe ra, muxu naxan nabaxi muxu xa xaxilitarepa kui. ¹² Mariyama naxa lu alo di naxan faxaxi a nga furi, naxan fate sɛɛti bɔrɔxi beenu a bari temui.» ¹³ Munsa naxa a xui rate Alatala ma, «N Marigi, n bara i maxandi, a rayalan!» ¹⁴ Alatala naxa a yaabi, «Xa a baba deye bɔxun a yatagi, a mu yaagima xɛ han lɔxun keren? I xa a ramini pama ya ma. A na ge lɔxun keren nabade pama yonkinde fari ma, wo nɔma a rasode wo ya ma.» ¹⁵ Na kui, e naxa a ramini pama ya ma, a xi solofere raba yonkinde fari ma. Nama mu keli e yonkinde han Mariyama naxa ragbilen e ya ma. ¹⁶ Na to ba a ra, pama naxa keli Xaseroti, e naxa sa yonkin Paran gbengberenyi ma.

13

Kanaan bɔxi rabɛnfe

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «I xa yarerati keren keren sugandi bɔnsɔɛ birin ya ma, i xa e xɛɛ Kanaan bɔxi ma, e xa sa na bɔxi rabɛn, n naxan fima Isirayilakae ma.» ³ Munsa naxa na mixie xɛɛ kelife Paran gbengberenyi ma, alo Alatala a yamarixi ki naxɛ. Na mixi birin findi Isirayila kuntigie nan na. ⁴ E xilie nan yi ki:
Kelife Ruben bɔnsɔɛ ma, Sakuru xa di xɛmɛ Samuwa.
⁵ Kelife Simeyɔn bɔnsɔɛ ma, Xori xa di xɛmɛ Safati.
⁶ Kelife Yuda bɔnsɔɛ ma, Yefune xa di xɛmɛ Kalebi.

- 7 Kelife Isakari bɔnsɔɛ ma, Yusufu xa di xɛmɛ Yigali.
 8 Kelife Efirami bɔnsɔɛ ma, Nunu xa di xɛmɛ Hoseya.
 9 Kelife Bunyamin bɔnsɔɛ ma, Rafu xa di xɛmɛ Paliti.
 10 Kelife Sabulon bɔnsɔɛ ma, Sodi xa di xɛmɛ Gadiyeli.
 11 Kelife Yusufu xa di, Manasi bɔnsɔɛ ma, Susi xa di xɛmɛ Gadi.
 12 Kelife Dana bɔnsɔɛ ma, Gemali xa di xɛmɛ Amiyeli.
 13 Kelife Aseri bɔnsɔɛ ma, Mikayeli xa di xɛmɛ Seturu.
 14 Kelife Nafatali bɔnsɔɛ ma, Fofisi xa di xɛmɛ Naxabi.
 15 Kelife Gadi bɔnsɔɛ ma, Maki xa di xɛmɛ Geyuweli.
 16 Xɛmɛɛ xilie nan na ki Munsa naxee xɛɛ Kanaan bɔxi rabende. Munsa naxa Nunu xa di xɛmɛ Hoseya xili sa Yosuwe.

17 Munsa to e xɛɛ Kanaan bɔxi rabende, a naxa a fala e bɛ, «Wo xa mini Negewi gbengberenyi biri, han wo geyae yire li. 18 Wo xa na bɔxi raben, wo xa a kolon xa mennikae senbɛ gbo, xa e senbɛ mu gbo, xa e wuya, xa e mu wuya. 19 Wo xa a mato xa na bɔxi fan. Wo xa a kolon xa tɛtɛ na na taaɛ rabilinyi ma. 20 Wo xa a mato xa na bɔxi fan sansi bɛ, xa wurie gbo naa. Wo kata wo xa fa na sansi bogi ndee ra.» Weni bilie bogi singe tɛmɛi nan nu a ra.

21 E naxa sa na bɔxi raben, kelife Sini gbengberenyi ma, han Rexobo, Xamata mabiri. 22 E naxa dangi Negewi gbengberenyi ra, e sa Xebiron li, Anaki xa die Aximan, Sesayi, nun Talamayi nu sabatixi dennaxɛ. Xebiron taa nu tixi jɛ solofere beenu Sowan taa xa ti Misira. 23 E to Esekoli gulunba li, e naxa weni bili salonyi nde rasegɛ, a tɔnsɔɛ nu na naxan ma. Mixi firin naxa na xanin wuri kuye ra. E naxa xɔrɛ bogi nde fan tongo, a nun bogise nde naxan xili girenadi, naxan maniye kɔɔbɛ ra. 24 E naxa na yire xili sa Esekoli, na nan na ki «Tɔnsɔɛ yire,» na weni bogi tɔnsɔɛ xa fe ra, e naxan baxi.

25 E to xi tongo naani raba naa na bɔxi rabende, e naxa gbilen 26 Munsa, Haruna, nun Isirayila jama yire. E nu na Kadesi, Paran gbengberenyi ma. Menni e naxa dentɛgɛ sa, e na bɔxi sansi bogie masen e bɛ. 27 E naxa a fala Munsa bɛ, «Muxu so nɛ bɔxi ma, i muxu xɛɛ dennaxɛ. Bɔxi nan a ra, kumi nun xijɛ xɛlɛma dennaxɛ. Na bogise ndee nan ya. 28 Kɔnɔ jama naxan sabatixi na bɔxi ma, e senbɛ gbo. Tɛtɛ dɔxɔxi taa birin na. Taa xungbe nan e ra. Muxu Anaki bɔnsɔɛ yati toxi nɛ naa. 29 Amalekikae sabatixi Negewi gbengberenyi nan ma. Xitikae, Yebusukae, nun Amori-ikae, nee nan sabatixi geya yire. Kanaankae tan sabatixi baa dɛ nan na, a nun Yurudɛn xure dɛ ra.»

30 Kalebi naxa jama masabari Munsa ya xɔri, a falafe ra, «Won xɛɛ! Won xa yi bɔxi findi won gbe ra. Won nɔma na rabade.» 31 Kɔnɔ boore naxee siga bɔxi rabende, nee naxa a fala, «Won mu nɔma sigade na jama gereɛ. E senbɛ gbo won bɛ!» 32 Na kui e naxa fe jaaxi fala na bɔxi xa fe ra Isirayila jama bɛ. E naxa a fala, «Muxu bɔxi naxan nabenxi, bɔxi nan a ra naxan mixi faxama. Mixi gbangbalanyie sabatixi naa. 33 Muxu anabiyoroɛ to nɛ naxan fatanxi Anaki bɔnsɔɛ ra. Muxu nu luxi nɛ alo katɔe e mabiri. E tan yo, muxu tan yo, e birin a toxi na ki nɛ.»

14

Isirayilakae Ala matandife

1 Nama naxa wa xui ramini kɔɛ ra. 2 Isirayilaka birin nu fa wɔyɛn na Munsa nun Haruna ma, e nu a fala, «A nu fisa muxu xa faxa Misira, xa na mu a ra yi gbengberen yire. 3 Munfe ra Alatala muxu rasofe yi bɔxi ma, muxu xa faxa santidegema ra, muxu xa die nun muxu xa ginɛɛ xa suxu gere kui. A mu fisa muxu xa gbilen Misira?» 4 E naxa a fala e booreɛ bɛ, «Won mangɛ keren ti won xun na, won xa gbilen Misira.»

⁵ Munsa nun Haruna naxa e yatagi rafelen bɔxi ma Isirayilaka birin ya xɔri. ⁶ Nunu xa di xeme Yosuwe nun Yefune xa di xeme Kalebi naxa e xa donma ibɔɔ sunnunyi kui. Na mixi firin nu na na xerae ya ma, naxee siga Kanaan bɔxi rabende. ⁷ E naxa fa yi masenyi ti jama be, «Muxu bɔxi naxan matoxi, bɔxi fanyi fanyi nan a ra. ⁸ Xije nun kumi yire nan a ra. Xa Alatala na won be, a won nasoma ne naa, a na bɔxi fi won ma. ⁹ Yandi, wo naxa Alatala matandi. Wo naxa gaaxu na bɔxi mixie ya ra. Won nɔma ne e ra. E sanke yo mu na sɔnɔn, barima Alatala na won tan nan be. Wo naxa gaaxu e ya ra.»

¹⁰ Nama nu wama e magɔnɔfe, kɔnɔ Alatala xa nɔre naxa mini horomolingira Isirayilaka birin ya xɔri. ¹¹ Alatala naxa a masen Munsa be, «Yi jama bama n maberefe mun temui? Munfe ra e siikema hali n kaabanakoe rabama e tagi? ¹² N xa wuganyi radin e ma, n nee faxes. Na temui n bɔnsɔe xungbe senbema nde rakelima ne i saabui ra, naxan dangi e tan na.»

¹³ Munsa naxa Alatala yaabi, «Misirakae bara a kolon, a i yi jama ramini e xa bɔxi ra i senbe nan na. ¹⁴ E bara bekae rakolon. Nee bara a me, a i tan Alatala na i xa jama foxɔ ra, a i i yete masenma e ma, a i nuxui sama e xun ma, a i jere ma e ya ra nuxui kui yanyi ra, nun te kui kɔe ra. ¹⁵ Xa i fa yi jama birin faxes kerenyi ra, bɔnsɔe naxee i xa fe mexi, e a falama ne, ¹⁶ «Alatala senbe yo mu nu nɔma yi jama rasode bɔxi ma, a naxan laayidixi e be. Na nan a ra, a e birin sɔntɔ gbengberenyi ma.»»

¹⁷ «I xa i senbe masen e be, alɔ i tan yati a yitaxi ki naxe, a falafe ra, ¹⁸ «N mu xɔnɔma mafuren mafuren. N ma dije nun fanyi gbo. N mixie xa yunubie nun fe jaaxie xafarima. Kɔnɔ n mixi kobi nun mixi fanyi tagi rasama. N benbae xa yunubi sare dɔxɔma e xa die xun ma han bɔnsɔe saxan, xa na mu naani.» ¹⁹ Yandi, n bara i maxandi, dije i xa jama xa yunubi ma i xa hinne xa fe ra, alɔ

i a rabaxi kabi e mini Misira temui naxe.»

²⁰ Alatala naxa a yaabi, «N bara dije i xa maxandi xa fe ra. ²¹ Kɔnɔ, n bara n kali, nɔndi nan a ra alɔ n to na na, alɔ n ma nɔre naxan bɔxi rafema, ²² xeme naxan birin n ma nɔre nun n ma kaabanakoe toxi, n naxee raba Misira nun gbengberenyi ma, kɔnɔ e fa muruta n ma han sanya fu tuli xɔrɔxɔe ra, ²³ nee sese mu bɔxi toma, n naxan laayidixi e benbae be. Naxan birin murutaxi n ma, e sese mu na toma. ²⁴ Kɔnɔ n ma konyi di Kalebi to bira xaxili gbete foxɔ ra, a fa n nabatu, n a tan nasoma ne na bɔxi ma, a naxan nabexi. A bɔnsɔe ke sɔtoma ne naa. ²⁵ Amalekikae nun Kanaankae to sabati gulunba kui, tina wo xa wo mafindi, wo xa gbilen gbengberenyi ma Xulunyumi Baa mabiri.»

²⁶ Alatala naxa a masen Munsa nun Haruna be, ²⁷ «Yi jama kobi n matandima han mun temui? N bara Isirayilakae xui me, e naxan falama n be, e ti n kanke. ²⁸ A fala e be, «N bara n kali, nɔndi nan a ra, alɔ n to na na, n a rabama ne wo be alɔ n a mexi wo de i ki naxe. ²⁹ Wo tan matandilae, naxan birin kontixi Isirayila jama ya ma, naxee xa simaya bara dangi je mɔxɔnen na, wo faxama ne yi gbengberenyi ma. ³⁰ Wo mu soma bɔxi ma n naxan laayidi wo be, fo Yefune xa di xeme Kalebi nun Nunu xa di xeme Yosuwe. ³¹ Wo xa die, wo naxee ma a e birin faxama gere nan kui, n nee tan nasoma ne na bɔxi kui, wo mæxi naxan na. ³² Wo faxama gbengberenyi nan ma, wo furee luma na ne. ³³ Wo xa die findima jeretie nan na je tongo naani bun ma yi gbengberenyi ma. E wo xa yunubi sare xaninma han wo birin faxes gbengberenyi ma. ³⁴ Wo xi xasabi naxan naba na bɔxi rabende, wo na je xasabi rabama gbengberenyi ma wo xa yunubi xa fe ra. Wo to xi tongo naani raba na bɔxi rabende, wo fama ne je tongo naani rabade gbengberenyi

ma, alako wo xa a kolon n na yunubi xonxi ki naxe. ³⁵ N tan Alatala, n bara ge woyende. N bara na nate tongo yi pama kobi xa fe ra, naxan ti n kanke. E birin faxama ne gbengberenyi ma.»

³⁶ Munsa xa xerae to gbilen kelife na boxi rabende, e naxa fe xoxoxo fala na boxi xa fe ra han Isirayila pama naxa ti Munsa kanke. ³⁷ Na kui, Alatala naxa e faha keren na. ³⁸ Na xerae ya ma, Yefune xa di xeme Kalebi nun Nunu xa di xeme Yosuwe nan gbansan mu faha.

³⁹ Munsa to na masenyi ti Isirayila pama be, e naxa sunnun ki fanyi. ⁴⁰ E naxa keli subaxe ma, e xa te geya longori. E naxe, «Muxu xa te yire, Alatala dennaxe masenxi muxu be. Muxu bara yunubi raba.» ⁴¹ Munsa naxa e maxorin, «Wo Alatala xa yaamari nan matandife? Wo mu geenima na kui. ⁴² Wo naxa te de, barima Alatala mu na wo ya ma sonon. Wo naxa a niya wo yaxuie xa no wo ra. ⁴³ Amalekikae nun Kanaankae na wo ya ra, e wo sontoma ne e xa santidegema ra. Wo to bara wo kobe so Alatala ra, a mu na wo foxo ra.»

⁴⁴ Konon Isirayila pama mu e tuli mati Munsa ra. E naxa te geya yire, konon Alatala xa saate kankira nun Munsa mu keli pama xa yonkinde. ⁴⁵ Amalekikae nun Kanaankae naxee nu sabatixi na geya yire, e naxa goro Isirayilakae xili ma, e fa e bonbo, e e masege han Horoma.

15

Hadiya naxan sama serexee fari

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, «Wo na so boxi ma, n dennaxan fixi wo ma sabatide ra, ³ xa wo wama xuruse bafe serexee ra naxan napan Alatala ma, alo serexee gan daaxi, laayidi serexee, serexee panigexi, xa na mu a ra sali serexee, ⁴ wo xa sansi xori dinxi serexee sa na fari, naxan findima sansi xori dinxi luxutaxi kilo saxan masunbuxi ture litiri keren nun a tagi ra, ⁵ a nun weni litiri

keren nun a tagi. Na sama serexee gan daaxi nun serexee panigexi nan xun ma naxan findima yexee ra. ⁶ Xa a sa findi yexee kontonyi nan na, wo xa sansi xori dinxi serexee sa na fari, naxan findima sansi xori dinxi luxutaxi kilo senni masunbuxi ture litiri firin na, ⁷ a nun weni litiri firin. Na ganxi rafan Alatala ma.»

⁸ «Xa wo wama ninge bafe serexee ra naxan napan Alatala ma, alo serexee gan daaxi, laayidi serexee, xanunteya serexee, ⁹ wo xa sansi xori dinxi serexee sa na fari, naxan findima sansi xori dinxi luxutaxi kilo solomanaani naxan masunbuxi ture litiri saxan na, ¹⁰ a nun weni litiri saxan. Na ganxi rafan Alatala ma.»

¹¹ «Na nan nabama ninge, yexee kontonyie, yexee, nun sie birin be wo naxan bama serexee ra. ¹² Wo xa na raba xuruse birin be. ¹³ Isirayilaka birin xa a raba na ki ne e xa serexee birin be, e naxan bama te ra Alatala be. ¹⁴ Xone naxee na wo ya ma, e fan xa a raba na ki e serexee gan daaxi bama temui naxe. Na rafan Alatala ma. ¹⁵ Seriyee keren nan luma pama birin be, Isirayilakae ba, xone ba. Keli wo tan ma, han wo xa die, nun nee fan xa die naxee fama, wo tan yo, xone yo, wo birin xa Alatala xa seriyee suxu na ki ne. ¹⁶ Isirayilakae ba, xone ba, wo birin na seriyee keren nun yaamari keren nan bun ma.»

¹⁷ Alatala naxa a masen Munsa be, ¹⁸ «A fala Isirayilakae be, «Wo na so boxi ma, n wo rasofe dennaxe, ¹⁹ wo fa na boxi daxamui soto, wo xa nde ba serexee ra n be. ²⁰ Wo na taami singe yailan sansi xori neene ra, wo xa nde ba serexee ra n be, alo wo sansi xori neene nde bama ki naxe xe xaba temui lonyi yire. ²¹ Wo xa na taami singe ba Alatala be ne yo je.»

Yunubi panigetare

²² «Xa a sa li wo tantanxi ne Alatala xa yaamarie suxufe kui, a naxee masenxi Munsa be, ²³ kelife na masen temui, han wo xa die xa mamadie xa temui, ²⁴ xa wo mu

na raba wo panige ra, wo a raba kolontareya kui, pama xa tuura ba serexe gan daaxi ra, naxan nafan Alatala ma. Wo xa sansi xori dinxi serexe nun weni serexe sa na fari a raba ki ma, a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra. ²⁵ Serexedube yunubi xafari maxandima ne Isirayilaka birin be. Alatala dipema ne e ma. Yunubi nan a ra, e mu naxan panigexi. E man bara serexe gan daaxi ba Alatala be, a nun e xa yunubi xafari serexe. ²⁶ Na yunubi xafarima ne Isirayilaka birin nun e xa xone be, barima tantanyi na nu a ra.»

²⁷ «Xa mixi keren nan yunubi raba panigetarepa kui, a xa si gine keren ba yunubi xafari serexe ra, naxan bara ne keren soto. ²⁸ Serexedube yunubi xafari maxandima ne na mixi be naxan yunubi raba panigetarepa kui Alatala ya xori. Na na jon, a xa yunubi bara xafari. ²⁹ Na seriye kerenyi na Isirayilakae nun e xa xone be, yunubi rabafe panigetarepa xa fe ra. ³⁰ Kono xa mixi nde sa Alatala matandi a panige ra, a findi Isirayilaka ra, a findi xone ra, na kanyi kerima ne nama tagi. ³¹ A bara Alatala xa masenyi mabere, a bara Alatala xa seriye matandi. Na kanyi kerima ne nama tagi, barima na yunubi kote doxoxi a xun ma.»

Malabui loxoe kanafe

³² Isirayilakae to nu na gbengberenyi ma, e naxa mixi nde li malabui loxoe a yege fenfe. ³³ E naxa a xanin Munsa nun Haruna xon pama ya xori. ³⁴ E naxa a suxu, kono e mu a paxankata, barima nate mu nu tongoxi a xa fe ra sinden. ³⁵ Alatala naxa a masen Munsa be, «Yi xeme lan ne a xa faxes. Nama birin xa a magono han a faxes yonkinde fari ma.» ³⁶ Nama birin naxa a ramini e yonkinde fari ma, e a magono han a faxes, alo Alatala a yamari Munsa be ki naxe.

Sosee xa seriye

³⁷ Alatala naxa a masen Munsa be, ³⁸ «A fala Isirayilakae be, e tan nun e xa die xa mamadie e xa e xa sosee sanbunyi rafutufutu, e gese gere daaxi xiri a de i. ³⁹ Na sanbunyi rafutufutuxi findima tonxuma nan na wo be, alako wo xa ratu Alatala xa yaamarie ma, wo man xa e rabatu. Wo naxa bira wo yete waxonfee foxo ra, naxee wo ratantanma. ⁴⁰ Na nan a niyama, wo ratuma n ma yaamarie ma, wo man e rabatu. Na kui, wo bara findi n ma mixie ra. ⁴¹ N tan nan Alatala ra, wo Marigi Ala, naxan wo ramini Misira boxi ra, alako n xa findi wo Marigi Ala ra. N tan nan Alatala ra, wo Marigi Ala.»

16

Kora Munsa matandife

¹ Lewi bonsoe mixi nde, naxan xili Kora, Yisehari xa di xeme, Kehati xa mamadi, a nun Datan nun Abirami, Eliyabi xa di xeme, a nun Peleta xa di xeme Oni, naxan fatanxi Ruben bonsoe ra, ² nee naxa ti Munsa kanke. Isirayilaka mixi keme firin mixi tongo suuli nu na e xanbi ra. Kuntigi belebelee nu na e ya ma. ³ E naxa e malan Munsa nun Haruna xili ma, e fa a fala e be, «Wo xa mangeya bara jon! Isirayila pama birin seniye, Alatala man na muxu tagi. Munfe ra wo tan gbansan wo yete itema Alatala xa pama xun ma?»

⁴ Munsa to na me, a naxa a yatagi rafelen boxi ma. ⁵ A naxa a fala Kora nun a xa mixie be, «Tina geesege, Alatala fama a masende won be, a xa mixi seniye, na naxan na. A tinma na kanyi xa makore a ra, a naxan sugandima. ⁶ Kora, i nun i xa mixie, wo xa surayi gansee tongo. ⁷ Tina wo te sa e kui, wo surayi gan Alatala be. Alatala na naxan sugandi, na nan seniye. Lewi bonsoe, yakosi wo bara a radangi a i.»

⁸ Munsa man naxa a fala Kora be, «Lewi bonsoe xa die, wo wo tuli mati. ⁹ Isirayila Marigi Ala wo

sugandixi ne Isirayila jama ya ma a xa hōromōlingira wali xa fe ra. Wo tan nan tima jama ya ra e sali temui. Na mu wo wasa? ¹⁰ A tinma wo tan Lewi bōnsōe xa makōre a ra, kōnō wo wama serexedube wali fan nan nabafe. ¹¹ Na kui i tan nun i xa mixie, wo bara lan wo boore ma wo xa Alatala matandi. Munfe ra wo na tife Haruna kanke?»

¹² Munsā naxa mixi xee Eliyabi xa di xeme Datān nun Abirami xilide, kōnō e naxa tondi, e fa a fala, «Muxu tan mu sigama. ¹³ Munfe ra i bara muxu ramini bōxi ma, kumi nun xipe xelema dennaxe, alako muxu xa faxa yi gbengberenyi ma? I man wama i yete findife muxu xa mange ra? ¹⁴ I mu muxu rasoxi bōxi kui kumi nun xipe xelema dennaxe. I mu xee nun weni bilie xa fixi muxu ma ke ra. I jōxō a ma, a i nun dōnxuie nan a ra? Muxu mu sigama!» ¹⁵ Munsā naxa xōnō ki fanyi ra, a a fala Alatala be, «I naxa e xa serexe suxu. N mu sese tongoxi e yi ra, hali sofale keren. N mu fe naaxi yo rabaxi e ra.»

¹⁶ Munsā naxa a fala Kora be, «I tan nun i xa mixie, tina wo nun Haruna xa ti be Alatala ya i. ¹⁷ Wo birin xa wo xa surayi gansee tongo, wo xa surayi sa a ma, wo wo yete masen Alatala be. Na lanma surayi ganse keme firin tongo suuli nan ma. I tan nun Haruna, wo fan xa wo xa surayi ganse suxu wo yi ra.»

¹⁸ E birin naxa te sa e xa surayi gansee kui, e naxa surayi sa a ma, e fa ti hōromōlingira de ra. Munsā nun Haruna fan nu na naa. ¹⁹ Kora to jama birin malan Munsā nun Haruna xili ma hōromōlingira de ra, Alatala xa nore naxa mini jama birin ma.

²⁰ Alatala naxa a masen Munsā nun Haruna be, ²¹ «Wo mini yi mixie ya ma. N xa e sōntō keren na!»

²² Munsā nun Haruna naxa e yatagi rafelen bōxi ma, e fa a fala, «Alatala, Daali birin Mange, a lanma i xa xōnō jama birin ma, mixi keren xa yunubi xa fe ra?» ²³ Alatala naxa Munsā yaabi, ²⁴ «A fala jama birin

be, e xa e makuya Kora, Datān, nun Abirami xōnyi ra.»

²⁵ Munsā nun Isirayila kuntigie naxa siga Abirami nun Datān yire.

²⁶ A naxa a fala jama be, «Wo wo makuya yi yunubitōe xa lingirae ra. Wo naxa din e xa see ra, alako wo naxa fa faxa e xa yunubie xa fe ra.»

²⁷ Nama naxa a masiga Kora, Datān, nun Abirami xa lingirae ra. Datān nun Abirami naxa mini e xōnyi, e ti naade ra, e nun e xa ginē, nun e xa die.

²⁸ Munsā naxa a fala, «Wo a kolonma a Alatala nan n tixi yi wali birin na, n tan mu a ra. ²⁹ Xa yi mixie mu faxa kaabanakoe ra, Alatala mu n xeexi. ³⁰ Kōnō xa Alatala sa kaabanako raba, a bōxi rabi, e goro e jipe ra a kui, e tan nun e ke birin, na nan a masenma wo be, a e bara Alatala mabere.»

³¹ Munsā to ge na falade, bōxi naxa rabi e sanyi bun ma, ³² a e gerun, Kora nun a xa mixie, e xa lingirae, a nun e xa harige birin. ³³ E naxa goro aligiyama e jipe ra, e tan nun e sōtose birin. Bōxi naxa e makoto, e naxa lōe jama tagi.

³⁴ Isirayilaka naxan birin nu na e seeti ma, e naxa e gi e gbelegbele xui ma, e nu fa a fala, «Bōxi naxa muxu fan gerun de!» ³⁵ Alatala naxa te radin na mixi keme firin mixi tongo suuli ma, naxee surayi gan hōromōlingira de ra.

17

Nama raseniyenfe

¹ Alatala naxa a masen Munsā be, ² «A fala Haruna serexedube xa di xeme Eleyasari be, a xa surayi gansee matongo te xōra, a xa e te wolee rawoli yire makuye. Na surayi gansee bara findi se seniyenxie ra Ala be. ³ Wo xa na surayi gansee matongo, yunubitōe naxee rawalixi e fa faxa, wo e bōnbō han e xa findi a kebela ra, wo e sa serexebade ma. Se seniyenxi na a ra barima a nu bara masen Alatala be. Na kui a findi tōnxuma nan na Isirayilakae be.» ⁴ Eleyasari

serexedube naxa na mixie xa surayi ganse wure gbeeli daaxie matongo, na mixi faxaxie naxee rawalixi, a e bonbo han e findi kebela ra, a e sa serexebade ma. ⁵ Na bara findi tonxuma ra Isirayilakae be, alako e xa ratu a ma a mu lan mixi yo xa surayi gan serexe ra bafe Haruna xa die, xa na mu a ra a fan luma ne alo Kora nun a xa mixie, alo Alatala a masenxi Munsa be ki naxe.

⁶ Na kuye iba, Isirayila jama naxa woyen folo Munsa nun Haruna ma, a e tan nan Alatala xa jama faxaxi. ⁷ E nu e malanfe temui naxe Munsa nun Haruna xili ma, e naxa a to nuxui naxa dusu horomolingira xun ma, Alatala xa nore fa mini e ma.

⁸ Munsa nun Haruna naxa siga horomolingira de ra. ⁹ Alatala naxa a masen Munsa be, ¹⁰ «Wo mini yi mixie ya ma, n xa e sonto kerenyi ra.» Munsa nun Haruna naxa e yatagi rafelen boxi ma, ¹¹ Munsa fa a fala Haruna be, «I xa te wole tongo serexebade yire, i a sa i xa surayi ganse kui a nun surayi nde. Na xanin mafuren mafuren jama mabiri, i sa yunubi xafari maxandi e be. Alatala bara a xa xone fulun yi jama xili ma, sontoe jan bara folo.»

¹² Haruna naxa surayi ganse tongo alo Munsa a fala a be ki naxe, a a gi a siga jama yire, sontoe nu bara folo dennaxe. A naxa surayi ba serexe ra, a fa yunubi xafari maxandi jama be. ¹³ A naxa ti mixi faxaxie nun mixi jipse tagi. Mixi faxafe naxa dan. ¹⁴ Mixi wulu fu nun naani mixi keme solofere nan faxes, bafe Kora xa mixie ra, naxee singe faxes. ¹⁵ Mixi faxafe to dan, Haruna naxa gbilen Munsa yire horomolingira de ra.

Haruna xa yisuxuwuri

¹⁶ Alatala naxa a masen Munsa be, ¹⁷ «A fala Isirayilakae be, bonsoe xunyi birin xa yisuxuwuri keren so i yi ra, na lanma yisuxuwuri fu nun firin nan ma. I xa bonsoe birin xili sebe a xa yisuxuwuri ma. ¹⁸ I xa Haruna xili sebe Lewi bonsoe xa yisuxuwuri ma. Bonsoe xunyi

birin xa yisuxuwuri xa lu naa. ¹⁹ I na yisuxuwurie sama horomolingira nan kui, saate kankira ya tode ra, n luma n yete masen na wo be dennaxe. ²⁰ N mixi naxan sugandixi, na kanyi xa yisuxuwuri mabutunma ne. Na kui, n bara a niya Isirayilakae naxa woyen wo ma sonton.»

²¹ Munsa naxa dentege sa Isirayilakae be. Isirayila bonsoe xunyi birin naxa fa e xa yisuxuwuri ra. Na naxa lan yisuxuwuri fu nun firin ma. Haruna gbe nu na e ya ma. ²² Munsa naxa na yisuxuwurie sa Alatala ya i, horomolingira kui, saate kankira na dennaxe. ²³ Na kuye iba, a to so horomolingira kui, a naxa a to Haruna xa yisuxuwuri, naxan sa Lewi bonsoe xili ra, a bara butun, a bara fuga, a tamare bogi gbeeli ramini. ²⁴ Munsa naxa yisuxuwuri birin namini, a e masen Isirayila jama be. Bonsoe xunyi birin to e to, e naxa e gbe tongo.

²⁵ Alatala naxa a masen Munsa be, «I man xa Haruna xa yisuxuwuri ragbilen saate kankira yire, a xa ragata tonxuma ra matandilae be. Na kui e mu woyenma n ma, e mu faxes.» ²⁶ Munsa naxa Alatala xa yaamari rabatu, alo a masen a be ki naxe. ²⁷ Isirayilakae naxa a fala Munsa be, «A mato, muxu birin jonma ne halaki kui. ²⁸ Naxan yo a maso Alatala xa horomolingira ra, na kanyi faxama ne. Muxu birin xa sonto?»

18

Serexedubee nun Lewi bonsoe xa fe

¹ Alatala naxa a masen Haruna be, «I tan, i xa die, nun Lewi bonsoe birin, wo tan nan yunubi sotoma xa fe jaaxi sa raba horomolingira xa fe ra. Haruna i tan nun i xa die, wo tan nan yunubi sotoma xa fe jaaxi sa raba serexedubepa xa fe ra. ² I xa Lewi bonsoe mixi birin maso i ra, alako e xa i tan nun i xa die mali wo xa wali ra horomolingira kui. ³ E i malima horomolingira wali

kui, kɔnɔ e naxa makɔre yirabase seniyeɔnie nun sɛrɛxɛbade ra, alako wo naxa faxa, e tan nun i tan. ⁴ E birama nɛ i fɔxɔ ra i xa hɔrɔmɔlingira wali birin kui. Mixi gbete yo naxa sunbu wo ra. ⁵ Wo tan gbansan xa seniyeɔn lingira nun sɛrɛxɛbade wali raba, alako Alatala naxa fa a xa xɔne ramini Isirayilakae ma sɔnɔn. ⁶ N tan nan wo ngaxakerenyi Lewi bɔnsɔe tongoxi Isirayilakae ya ma n yete be. N bara e sa wo sagoe, e xa wo mali hɔrɔmɔlingira wali raba ra. ⁷ I tan nun i xa die, wo jɔxɔ sama nɛ wo xa sɛrɛxɛdube wali xɔn ma sɛrɛxɛbade nun yire seniyeɔnxi fisamante, naxan na dugi gbakuxi xanbi ra. N tan nan na wali fixi wo ma. Mixi gbete na a maso na ra, a faxama nɛ.»

⁸ Alatala naxa a fala Haruna be, «N bara Isirayilakae xa hadiya seniyeɔnxi birin fi i tan nun i xa die ma, barima wo tan nan sugandixi sɛrɛxɛdube ra abadan. ⁹ See nan yi ki naxee findima i gbe ra se seniyeɔnie tagi, te mu naxee ganxi: Isirayilakae xa sɛrɛxɛ, e xa sansi xɔri dinxi sɛrɛxɛe, e xa yunubi xafari sɛrɛxɛe, nun e xa yete ragbilen sɛrɛxɛe. Na sɛrɛxɛ seniyeɔnie findima i tan nun i xa die nan gbe ra. ¹⁰ Wo nee donma nɛ alo se seniyeɔnie. Xeme birin nɔma e donde wo xa denbaya kui. Se seniyeɔnie nan e ra wo be.»

¹¹ «Se naxee baxi Isirayilakae xa hadiya seniyeɔnie ra, n nee fan fima nɛ i ma, naxee lintanma n ya i a masenfe ra n gbe na a ra. N na fima i tan, i xa di xeme, nun i xa di ginɛ ma. I xa mixi birin naxee seniyeɔnxi e nɔma na donde. ¹² N man bara daxamui singee fi i ma, Isirayilakae naxee bama n na hadiya ra alo ture, weni, nun sansi xɔrie dinxi. ¹³ Daxamui singee e fama naxan birin na n be, na birin findima i gbe nan na. I xa mixi birin naxee seniyeɔnxi e nɔma na donde.»

¹⁴ «Se naxan birin haramuxi mixie be Isirayila bɔxi ma, a fa findi n gbe ra, n bara na fi i ma. ¹⁵ Di singe

birin naxee fima Alatala ma, a findi mixi ra, a findi xuruse ra, na birin i tan nan gbe a ra. Kɔnɔ ibunadama xa di xeme singe nun sube haramuxi xa di xeme singe, e tan xun sarama nɛ. ¹⁶ E na kike keren sɔto, e xun xa sara gbete kole suuli, naxan kole keren lanma giramu fu ma.»

¹⁷ «Kɔnɔ i naxa ningee, yexee, nun sie xa di singee xun sara, barima e tan seniyeɔnxi. E wuli xa kasan sɛrɛxɛbade ma, e ture xa ba sɛrɛxɛ ra. E xa gan te ra Alatala be. Na rafan a ma. ¹⁸ E ganyanyi nun e yirefanyi tabe findima i gbe nan na, barima e nu lintanxi n tan Alatala ya i sɛrɛxɛ ra. ¹⁹ N bara nee fi i tan nun i xa die ma abadan, Isirayilaka naxan birin bama e xa sɛrɛxɛ seniyeɔnie ra Alatala be. Saate nan a ra naxan mu kanama abadan, i tan nun i bɔnsɔe birin be Alatala ya i.»

²⁰ Alatala naxa a masen Haruna be, «I mu ke sɔtoma Isirayila bɔxi ma alo boore. N tan nan findima i ke ra Isirayilakae tagi. I hayi mu na sese gbete ma.»

²¹ «N Isirayila xa farile fima Lewi bɔnsɔe nan ma sare ra e xa hɔrɔmɔlingira wali xa fe ra. ²² Isirayilakae naxa e maso hɔrɔmɔlingira ra sɔnɔn, alako e naxa fa yunubi sɔto na kui e faxama naxan ma. ²³ Lewi bɔnsɔe nan hɔrɔmɔlingira xa wali rabama. Xa yunubi yo sa mini na wali kui, e tan nan a kote tongoma. Na findima seriye nan na wo be abadan. Lewi bɔnsɔe mu fama ke sɔtode Isirayilakae tagi. ²⁴ N bara Isirayilakae xa farile fi Lewi bɔnsɔe ma ke ra. Na nan a toxi, n na a falaxi e xa fe ra, ke mu na e tan be Isirayilakae tagi.»

²⁵ Alatala naxa a masen Munsa be, ²⁶ «A fala Lewi bɔnsɔe be, «Isirayilakae na fa e xa farile ra, n naxan fima wo ma, wo xa na farile xa farile ba n tan be. ²⁷ Na kui wo fan a rabama nɛ alo wo ngaxakerenyi naxee farile bama e xa sansi xɔri ra lonyi yire, xa na mu a ra e xa weni ra e a bunduma temui naxe. ²⁸ Wo xa wo xa hadiya ba n be

Isirayilakae xa farile ra, wo fa a so Haruna serexedube yi ra. ²⁹ Wo xa farile ba n be hadiya ra wo naxan birin sotoma. Wo xa daxamui singee wo naxee sotoma, wo xa n gbe ba na ra.» ³⁰ I man xa a fala e be, <Wo na ge daxamui fisamante bade n be, wo xa na farile ba sansi xori nun weni ra Lewi bonsoe be. ³¹ Wo tan nun wo xa denbayae noma na donde wo wama a xon dennaxe. Wo xa horomolingira wali sare nan na ki. ³² Daxamui singee bafe mu findima yunubi ra wo be. Wo mu Isirayilakae xa hadiya seniye xie maberema na kui, wo man mu faxama na xa fe ra.»

19

Maraseniye ye

¹ Alatala naxa a masen Munsa nun Haruna be, ² «Ala xa seriye nan ya. Isirayilakae xa fa ninge gine gbeeli ra, naxan mu mabenxi, lanyuru mu na naxan ma, a nun naxan mu sari bendunxi sinden. ³ I xa na so Eleyasari serexedube yi ra, a kon fa raxaba a ya xori yonkinde fari ma. ⁴ Eleyasari xa a wuli nde kasan a belexesole ra horomolingira sode mabiri sanmaya solofere. ⁵ E xa na ninge gundi birin gan a ya xori, a kiri, a sube, a wuli, nun a jape. ⁶ Na ninge na ganfe temui naxe, serexedube xa sediri wuri nde, hisopi, nun gese gbeeli woli te xora.»

⁷ «Na dangi xanbi, serexedube xa a fate nun a xa sosee maxa, a fa so yonkin yire, kon a mu seniye xie han nunmare. ⁸ Naxan bara ninge gan, na fan xa a fate nun a xa sosee maxa, kon a mu seniye xie han nunmare. ⁹ Mixi seniye xie nde xa na ninge ganxi xube mako, a sa e sa yire seniye xie yonkinde fari ma. A ragatama menni ne Isirayila jama be alako e xa maraseniye ye yailan a ra. Yunubi xafari serexe nan a ra. ¹⁰ Naxan bara na ninge ganxi xube mako, na fan xa a fate nun a xa dugie xa, kon a mu seniye xie han nunmare. Na seriye mu kanama

abandan Isirayilakae nun e xone be.»

¹¹ «Naxan na din mixi faxaxi ra, na kanyi findima seniye xie nan na xi solofere bun ma. ¹² A xa a yete raseniye xie yi maraseniye xie ye ra a xi saxan nde nun a xi solofere nde ma. Xa a mu a raba na xi saxan nde nun na xi solofere nde ma, a mu seniye xie ma. ¹³ Xa naxan yo din mixi faxaxi fure ra, a fa lu a mu a yete raseniye xie, na kanyi xa seniye xie dangima ne Alatala xa horomolingira ma. Na kanyi xa keru Isirayilakae ya ma. Maraseniye xie to mu kasanxi a ma, a mu seniye xie.»

¹⁴ «Seriye nan ya: Xa mixi faxa kiri banxi nde kui, mixi yo naxan na naa, xa na mu a ra a soma naa, na kanyi findima mixi seniye xie nan na xi solofere bun ma. ¹⁵ Sesase rabixi birin findima se seniye xie ra. ¹⁶ Mixi naxan din mixi faxaxi ra wula i, naxan bara faxa a jaxi ra, xa na mu a faxa a yete ma, na kanyi findima seniye xie nan na xi solofere bun ma. Naxan din mixi faxaxi xorie ra, xa na mu a gaburi ra, na fan mu seniye xie xi solofere bun ma.»

¹⁷ «A lanma na mixi moli xa seniye xie ye ra, naxan masunbuxi na ninge ganxi xube ra. Na ye xa tongo dulonyi yire, xa na mu a ra xure. ¹⁸ Xeme seniye xie nde xa hisopi wuri salonyi tongo, a a rasin na ye xora, a a kasan na kiri banxi ma, a kui se birin ma, nun mixie ma naxee nu na a kui. E man xa na raba mixi ra naxan dinxi mixi fure ra, naxan faxa a jaxi ra, xa na mu a ra naxan faxa a yete ma, a nun mixi naxan dinxi mixi xorie ra, xa na mu gaburi ra. ¹⁹ Mixi seniye xie xa na ye kasan mixi seniye xie ma a xi saxan nde nun a xi solofere nde. A na ge na ra, a xa a yete nun a xa sosee maxa ye ra, a fa findi mixi seniye xie ra na xi solofere nunmare ra.»

²⁰ «Mixi naxan tondi a yete raseniye xie, na kanyi xa keru jama ya ma, barima a xa

seniyentarepa dangima ne Alatala xa hɔrɔmɔlingira ma. A to mu kasanxi maraseniye ye ra, a mu seniye nxi. ²¹ Yaamari nan na ki Isirayilakae be naxan mu kanama abadan.»

«Maraseniye ye kasanma naxan ma, na kanyi xa a xa dugie xa. A mu seniye nma fo nunmare. ²² Mixi seniye ntare dinma se naxan na, na se bara findi se seniye ntare ra. Mixi naxan dinma na se ra, na fan findima mixi seniye ntare nan na han nunmare.»

20

Meriba ye

¹ Kike singe, Isirayila pama birin naxa so Sini gbengberenyi ma, e yonkin Kadesi. Mariyama naxa faxa menni, e fa a ragata gaburi kui.

² Ye to mu nu na pama yi ra, e naxa e malan Munsa nun Haruna xili ma. ³ E naxa sonxo Munsa ra, e nu a fala, «A nu fisa muxu fan xa faxa Alatala muxu ngaxakerenyie faxa temui naxe. ⁴ Munfe ra wo Alatala xa pama rafaxi yi gbengberenyi ma, muxu nun muxu xa xurusee xa faxa? ⁵ Munfe ra wo muxu ramini Misira boxi ra fafe ra yi yire paaxi, xore bili, weni bili, girenadi wuri bili mu na dennaxe. Hali ye min daaxi mu sotoma be.»

⁶ Munsa nun Haruna naxa keli pama ya ma, e e felen hɔrɔmɔlingira sode de ra. Alatala xa nore naxa mini e ma. ⁷ Alatala naxa a masen Munsa be, ⁸ «I xa yisuxuwuri tongo. I tan nun i taara Haruna, wo xa Isirayilaka birin malan, wo woyen fanye ra e ya xori, alako a xa ye ramini. Wo ye ramini na ne Isirayila pama be alako e tan nun e xa xurusee xa ye min.» ⁹ Munsa naxa a xa yisuxuwuri tongo naxan nu na hɔrɔmɔlingira kui, alɔ Alatala a yamari a be ki naxe. ¹⁰ Munsa nun Haruna naxa pama malan na fanye ya ra, e fa a fala e be, «Wo tuli mati, wo tan matandilae. Muxu xa ye ramini wo be yi fanye kui?»

¹¹ Munsa naxa a belaxe ite, a fanye

bonbo sanya firin a xa yisuxuwuri ra. Ye naxa gbusan fanye ra, pama nun xuruse birin naxa e min.

¹² Konto Alatala naxa a masen Munsa nun Haruna be, «Wo to mu laxi n na, Isirayila pama ya xori, wo xa binye ti n tan Seniye nte ma, wo tan mu fama yi pama rasode na boxi ma n dennaxe fixi e ma.» ¹³ E menni nan xili Meriba ye, barima Isirayilakae sonxo Alatala ma menni ne, a fa a xa seniye nyi masen e be.

Edon mange tondife Isirayila xa dangi

¹⁴ Munsa naxa xerae xee Edon mange ma keli Kadesi, a falafe ra a be, «I ngaxakerenyi Isirayilakae xui nan ya! I a kolon muxu tooxi ki naxe. ¹⁵ Muxu benbae goro ne Misira, muxu naxa je wuyaxi raba menni. Konto Misirakae naxa muxu nun muxu benbae paxankata.

¹⁶ Muxu naxa Alatala maxandi, a fa muxu xui rame. A naxa a xa maleke xee muxu ramini Misira. Yakosi muxu na be Kadesi naxan na wo xa naaninyi ra. ¹⁷ A lu muxu xa dangi wo xa boxi tagi. Muxu mu wo xa xee nun wo xa weni bilie kanama. Muxu mu ye bama wo xa kolonyie kui. Muxu mu sigama koola ma, muxu mu fama yirefanyi ma. Muxu tima wo xa kira xungbe kerenyi nan xon, han muxu dangima wo xa boxi ra temui naxe.» ¹⁸ Edon mange naxa a yaabi, «Wo mu dangima muxu xa boxi ra fefe ma, xa na mu muxu wo gerema santidegema nan na.»

¹⁹ Isirayilakae man naxa a fala a be, «Muxu tan dangima ne kira xon. Xa muxu nun muxu xa xurusee wo xa ye nde min, muxu xa a sare fi. Muxu mu i maxorinxi sese ma, muxu wama dangife ne tun.»

²⁰ Edon mange man naxa a yaabi, «Wo mu dangima feo!» Na kui, a naxa a xa soorie ramini a senbe ki ma Isirayilakae ya ra. ²¹ Edon mange to tondi Isirayilakae xa dangi a xa boxi ra, Isirayila naxa gbilen.

Haruna faxafe

²² Isirayila pama naxa keli Kadesi, e naxa siga Horo geya yire.

²³ Alatala naxa a fala Munsa nun Haruna be Horo geya yire, Edon xa boxi naaninyi ra, ²⁴ «Haruna fama ne a benbae lide aligiyama. A mu soma na boxi ma n dennaxe fixi Isirayilakae ma, barima wo bara n ma yaamari matandi Meriba ye xa fe ra. ²⁵ I xa Haruna nun a xa di xeme Eleyasari xanin Horo geya fari. ²⁶ Menni i xa serexedube dugie ba Haruna ma, i e ragoro a xa di xeme Eleyasari ma. Haruna laaxirama ne menni, a fa a benbae yire li.» ²⁷ Munsa naxa a raba, alo Alatala a yamari ki naxe. E naxa te Horo geya fari Isirayilaka birin ya xori. ²⁸ Munsa naxa Haruna xa donmae ba a ma, a e ragoro a xa di xeme Eleyasari ma. Haruna naxa laaxira geya fari. Munsa nun Eleyasari naxa goro geya ra, ²⁹ e fa Isirayila nama rakolon Haruna faxes ra. Isirayila naxa a non fe raba xi tongo saxan bun ma.

21

Isirayila xa gere singe gbengberenyi ma

¹ Aradi mange Kanaanka, naxan nu sabatixi Negewi boxi ma, a to a me, a Isirayila nu minife Atarima kira nan na, a naxa e gere, a ndee findi geelimanie ra. ² Na kui Isirayila naxa yi laayidi tongo Alatala be, «Xa i yi mixie sa muxu sagoe, muxu e xa taa birin kanama ne.» ³ Alatala naxa tin Isirayilakae xa laayidi ra, a naxa Kanaankae sa e sagoe. Isirayilakae naxa e sonto, e e xa tae kana. Na nan a toxi e naxa menni xili sa Horoma, naxan wama a falafe «gbaloe.»

⁴ Isirayilakae naxa keli Horo geya ma Xulunyumi Baa kira xon ma, alako e xa Edon boxi mabilin. Konolimaniya naxa ba e yi ra, ⁵ e fa a fala Alatala nun Munsa be, «Munfe ra wo muxu raminixi Misira boxi ra, alako muxu xa fa faxes gbengberenyi ma? Taami mu na be, ye mu na be, fo yi donse paaxi naxan goroma koore ma!»

⁶ Na kui Alatala naxa a niya boximasee xa mini e tagi, e xa mixie xin, e mixi gbegbe faxes. ⁷ Nama naxa a fala Munsa be, «Muxu bara yunubi raba woyenfe ra i tan nun Alatala ma. I xa Alatala maxandi muxu be, a xa yi boximasee makuya muxu ra.» Munsa naxa tin na ra, a Alatala maxandi nama be. ⁸ Alatala naxa a yaabi, «Boximasee misaali rafala wure gbeeli ra, a gbaku wuri kuye ra. Mixi xinxi naxan a ya tima na ra, a mu faxama.» ⁹ Munsa naxa boximasee yailan wure gbeeli ra, a a gbaku wuri kuye ra. Na temui boximasee mixi naxee xinxi, e nu noma e ya tide na ra, e kisi.

¹⁰ Isirayilakae naxa siga, e sa yonkin Oboti. ¹¹ E naxa keli menni, e siga Iye Abarimi gbengberenyi ma naxan ya rafindixi Mowaba boxi ma, sogetede mabiri. ¹² E to keli menni, e naxa siga Serede gulunba yire. ¹³ E to keli menni, e naxa siga Arinon de ra, xure naxan na Amori boxi ma. Arinon nan na naaninyi ra Mowabakae nun Amori tagi.

¹⁴ Na nan a ra, a sebexi sebeli nde kui, Alatala xa geree xa fe na naxan kui,

«Wahebi nun a xa gulunbae na Sufa boxi ma,

¹⁵ Arinon gulunbae gexi han Ari, a findi Mowaba naaninyi nan na.»

¹⁶ E to keli, e naxa siga Beeri, Alatala a masen Munsa be dennaxe, «Nama malan, n xa e ki ye ra.»

¹⁷ Isirayilakae yi suuki ba na waxati ne:

«Ye xa te kolonyi ra!

Wo xa beeti ba a xa fe ra!
¹⁸ Mangee nun kuntigie bara a ge, mange tonxuma kanyie.»

¹⁹ E to keli gbengberenyi ma, e naxa siga Matana. E to keli Matana, e naxa siga Naxaliyeli. E to keli Naxaliyeli, e naxa siga Bamoti. ²⁰ E to keli Bamoti, e naxa siga Mowaba gulunba yire, Pisiga geya na dennaxe. Gbengberenyi birin toma ne na geya fari.

²¹ Isirayilakae naxa xerae xee Amori xa mange Sixon yire a

falafe ra, ²² «Muxu wama girife i xa bɔxi nan ma. Muxu mu xε yire nun weni bogi yire lima. Muxu mu wo xa kolon ye minma. Muxu luma mange xa kira gbansan nan xon ma, han muxu i xa bɔxi igiri.»

²³ Sixon mu tin e xa dangi a xa bɔxi ma. A naxa a xa soorie malan, e naxa mini Isirayilakae xili ma gbengberenyi ma, e fa e gere Yahasi. ²⁴ Isirayilakae naxa geeni. E naxa e xa bɔxi birin tongo keli Arinon xure ma han Yaboko xure, han Amonikae xa bɔxi naaninyi ra. E mu no dangide na ra barima Amonikae senbe nu gbo. ²⁵ Konon Isirayilakae naxa Amorikae xa taae birin suxu, e fa sabati nee kui. E naxa Xesibon fan suxu, a nun a xa rabilinyi. ²⁶ Xesibon nan nu na Amorikae xa mange Sixon xa mangataa ra. A nu bara na taa ba Mowaba mange nde yi, a nun a xa bɔxi birin han Arinon xure.

²⁷ Na nan a ra, beetibae a falama, «Wo fa Xesibon! Sixon xa taa xa ti, a man xa senbe soto!» ²⁸ Te bara Xesibon gan, Sixon xa taa bara kana te ra. Mowaba bɔxi xa taa Ari fan bara gan, naxan xa mixie nu noma Arinon tode.

²⁹ Naxankate na wo be Mowabakae, wo tan Kemosi xa batulae. A xa di xeme bara e gi.

A xa di ginse bara findi geelimanie ra Amori mange Sixon xonyi.

³⁰ Konon muxu bara no e ra, Xesibon bara kana han Dibon. Muxu bara e halaki han Nofa, han a sa Medeba li.»

³¹ Isirayila naxa sabati Amorikae xa bɔxi ma. ³² Munsa to ge Yaaseri taa rabende, Isirayila naxa Amorikae keri na longori birin ma. ³³ Na dangi xanbi, e naxa kira tongo sigafe ra Basan. Basan mange Ogo nun a xa soorie naxa e li Edereyi. ³⁴ Alatala naxa a masen Munsa be, «I naxa gaaxu a ya ra! N na sama ne i belexe, a nun a xa soorie nun a xa bɔxi birin. I xa a bonbo alo i Amori mange Sixon bonbɔxi ki naxe

Xesibon.» ³⁵ Isirayilakae naxa Ogo, a xa die, nun a xa soori birin bonbo. Mixi keren mu no a bade e yi. E naxa a xa bɔxi findi e gbe ra.

22

Balaki xa xeraya

¹ Isirayilakae naxa siga e sa yonkin Mowaba fiili ma, Yuruden xure de, Yeriko ya tagi. ² Siporo xa di xeme Balaki nu bara a me Isirayilakae naxan nabaxi Amorikae ra. ³ Mowabakae nu bara gaaxu Isirayila pama belebele xa fe ra. ⁴ Na kui, e naxa a fala Madiyan kuntigie be, «Yi pama belebele fama won ma bɔxi birin xun nakanade, alo ningee mere xun nakanama ki naxe.» Balaki nan nu na Mowaba mange ra na temui.

⁵ A naxa xerae xee Beyori xa di xeme Balami yire, naxan nu sabatixi Potori, a bari taa xure de ra, a falafe ra, «Nama belebele nde bara keli Misira bɔxi ma, e fa yonkin n ma bɔxi seeti ma. ⁶ Yandi, i xa fa yi pama dankade, barima e senbe gbo n be. Temunde, na ki n noma ne e bonbode, n e keri yi bɔxi ma. N a kolon, i na duba naxan be, na bara baraka. I man na naxan danka, na fan bara danka.» ⁷ Mowaba kuntigie nun Madiyan kuntigie naxa siga se matoe sare ra Balami xon, e fa Balaki xa xeraya iba a be.

⁸ Balami naxa a fala e be, «Wo xa ke radangi be. Alatala na yaabi so n yi, n na falama ne wo be.» Na kui, Mowaba kuntigie naxa xi Balami xonyi. ⁹ Alatala naxa mini Balami ma, a a maxarin, «Nde na yi mixie ra i naxee rasenexi i xonyi yi ki?»

¹⁰ Balami naxa a yaabi, «Mowaba mange Siporo xa di xeme Balaki nan yi mixie xee, a e xa fa a fala n be, ¹¹ «Nama belebele nde bara keli Misira bɔxi ma, e fa sabati n ma bɔxi seeti ma. I xa fa yi pama danka, alako n xa no e keride.» ¹² Alatala naxa a masen Balami be, «I naxa bira yi mixie foxo ra, i naxa na pama danka. Barakatoe pama na a ra.»

13 Na kuye iba Balami naxa keli, a a fala Balaki xa kuntigie be, «Wo gbilen wo xa boxi ma, barima Alatala mu tinxi n xa bira wo foxo ra.» 14 Na kui, Mowaba kuntigie naxa gbilen Balaki yire, e a fala a be, «Balami bara tondi birade muxu foxo ra.»

15 Balaki man naxa kuntigi gbege gbege xee, naxee tide dangi a singee ra. 16 E naxa siga Balami yire, e a fala a be, «Balaki xa masenyi nan ya: <N tan Siporo xa di xeme Balaki, n bara i mayandi, i naxa tondi talufe ra n yire! 17 N i sare fima ne a fanyi ra. I wama naxan yo xon, n na fima ne i ma. Yandi i xa yi jama dankan be.» 18 Kono Balami naxa Balaki xa xerae yaabi, «Hali Balaki a xa banxi rafe gbeti nun xema ra, a a so n yi ra, n mu noma fefe rabade n Marigi Alatala mu n yamari naxan na. 19 Wo naxan nabama, wo fan xa lu be han tina geesege. N man xa Alatala xa masenyi rame.» 20 Alatala naxa mini Balami ma koe ra, a a masen a be, «Yi mixie to bara fa i xilide, i xa bira e foxo ra, kono n na naxan fala i be, i na nan nabama.»

21 Na kuye iba Balami naxa baki a xa sofale fari, a bira Mowaba kuntigie foxo ra. 22 Balami sigafe naxa Alatala raxono. Alatala xa maleke naxa siga kira ibolonde Balami ya ra. A nu doxoxi a xa sofale fari, a xa walike firinyie nu na a foxo ra. 23 Balami xa sofale to Alatala xa maleke to kira tagi, santidegema suxuxi a yi, a ramixi a te i, a naxa keli kira xon ma, a so xe ra. Balami naxa sofale bonbo, alako a xa a xun ti kira ra.

24 Alatala xa maleke man naxa sa ti e xa kira di xon ma weni bilie tete firinyie tagi. 25 Sofale to Alatala xa maleke to, a naxa a raxeten tete ra, a Balami sanyi xeten tete ra a jaaxi ra. Balami naxa gbilen a bonbo ra. 26 Alatala xa maleke man naxa sa ti yire raxetenxi a fanyi ra. Dangide yo mu nu na. 27 Sofale to Alatala xa maleke to, a naxa a sa Balami bun ma. Balami naxa xono a ma, a a bonbo a xa yisuxuwuri ra.

28 Na kui, Alatala naxa sofale de ramini, a a niya a xa a fala Balami be, «A saxan nde nan yi ki i n bonboma. N munse rabaxi i ra?» 29 Balami naxa a yaabi, «I n matandixi ne. Xa santidegema na n yi ra nu, n i faxama ne keren na.» 30 Sofale naxa a fala Balami be, «N tan xa mu i xa sofale ra, i tema naxan fari temui birin? N darixi yi moli raba ra?» Balami naxa a yaabi, «Ade.»

31 Na temui Alatala naxa Balami ya rabi maleke tofe ra, a tixi kira tagi, a xa santidegema baxi a te i, a suxuxi a belexe. Balami naxa a felen, a suyidi keren na. 32 Maleke naxa a maxorin, «Munfe ra i bara i xa sofale bonbo sanya saxan? N faxi ne n xa kira ibolon i ya ra, barima i na kira naxan xon yi ki, murutela xa kira na a ra. 33 I xa sofale bara i ratanga n ma sanya saxan. Xa a tan mu a ra nu, n bara i faxa nu, kono n mu a tan faxama.» 34 Balami naxa a fala a be, «N bara yunubi raba! N mu nu a kolonxi, i tixi n ya ra. Kono yakosi, xa yi biyaasi mu i kenexi, n xa gbilen n xonyi.» 35 Alatala xa maleke naxa a masen, «Ade, i xa bira yi mixie foxo ra, kono n na masenyi naxan masen i be, i na nan falama.» Na kui, Balami nun Balaki xa xerae naxa siga.

36 Balaki to a me a Balami na fafe, a naxa siga a ralande taa nde ma Arinon xure de ra, Mowaba xa naaninyi yire. 37 A naxa Balami maxorin, «Munfe ra i mu fa n ma xeraya singe xili ma? I joxo a ma n mu noma i sare fide?» 38 Balami naxa Balaki yaabi, «N bara fa i xon, kono n mu noma woyende na ki tun. Alatala masenyi naxan sama n de i, n na nan tun falama.» 39 Balami nun Balaki naxa siga, e so Kiriyati Xusoti. 40 Balaki naxa ningee nun yexee ba serexe ra, a nde so Balami yi ra a nun kuntigi naxee nu na a foxo ra. 41 Na kuye iba, Balaki naxa Balami xanin Bamoti Baali geya fari. Menni a naxa Isirayila nama seti nde to.

23

Balami dubafe Isirayila nama be

¹ Balami naxa a fala Balaki be, «I xa serexebade solofere yailan be. I man xa fa tuura solofere nun yexee kontonyi solofere ra.»

² Balami naxan maxarin, Balaki naxa a birin naba. E naxa tuura keren nun yexee kontonyi keren ba serexe ra na serexebade keren keren ma. ³ Balami naxa a fala Balaki be, «I xa lu be serexe fe ma, n tan xa n makuya dondoronti. Temunde Alatala fama minide n ma. A naxan yo masen n be, n a falama i be.» Balami to te geya nde fari, ⁴ Alatala naxa mini a ma. Balami naxa a fala a be, «N bara serexebade solofere yailan, n yexee kontonyi keren nun tuura keren nan baxi a birin keren keren fari.» ⁵ Alatala naxa masenyi fi Balami ma a naxan masenma. A naxa a yita a be, «Siga Balaki yire, i xa yi masenyi ti a be.»

⁶ Balami naxa gbilen Balaki yire, a a li a tixi a xa serexe fe ma, a tan nun Mowaba kuntigie. ⁷ Balami naxa a xa masenyi ti yi ki,

«Balaki nan faxi n na kelife Siriya. Mowaba mange nan n xilixi, kelife sogetede geyae kon na.

<Fa, Yaxuba bonsoe danka n be!
I xa xone radin Isirayila ma!>

⁸ N noma mixi dankade di, Alatala mu naxan dankaxi? N noma xonode mixi ma di, Ala mu xonoxi naxan ma?

⁹ N e toma kelife geya kon na, keli yire itexi.

Nama nan a ra, naxan luma a xati ma, naxan tagi rasama e nun si gbete ra.

¹⁰ Nde noma Yaxuba bonsoe kontide, konti naxan dangima meyenyi konti ra?

E nu Isirayila nama itaxun daxonde naani ra,

nde noma a seeti keren yati kontide? Ala xa n mali n xa aligiyama li tinxinyi kui.

Ala xa n mali n xa maniya e ra n ma saya kui.»

¹¹ Balaki naxa a fala Balami be, «I munse rabaxi n na yi ki? N i rafaxi ne n yaxuie dankade, konon i tan na dubafe e be.» ¹² Balami naxa a yaabi, «Alatala na masenyi naxan sa n de i, n mu lan n xa na fala?»

¹³ Balaki man naxa a fala a be, «Won xa siga yire gbete, i noma e tode dennaxe. I seeti keren nan gbansan toma be, i mu e birin toma. Menni i noma e birin tode, i fa e danka.» ¹⁴ A naxa Balami xanin Sofimi, Pisiga geya fari. A naxa serexebade solofere yailan menni, a tuura keren nun yexee kontonyi keren ba serexe ra na serexebade keren keren ma fari. ¹⁵ Balami naxa a fala Balaki be, «I xa lu be i xa serexe fe ma, n tan xa n makuya dondoronti, n nun Alatala xa lu yire keren.»

¹⁶ Alatala naxa mini Balami ma, a masenyi nde fi a ma, a fa a fala a be, «Siga Balaki yire, i xa yi masenyi ti a be.» ¹⁷ Balami naxa gbilen Balaki yire, a a li a tixi a xa serexe fe ma, a tan nun Mowaba kuntigie. Balaki naxa a maxarin, «Alatala munse masenxi?» ¹⁸ Balami naxa yi masenyi ti a be, «Balaki, keli.

Siporo xa di xeme, i tuli mati.

¹⁹ Ala mixi mu a ra, a mu wule falama.

Adamadi mu a ra, a xa a xaxili masara.

A mu a xui masarama.

A mu neemuma a xa saate ma.

A mu laayidi kanama.

²⁰ Ala bara n yamari n xa duba yi nama be.

Alatala bara baraka sa e ma.

N mu noma na masarade.

²¹ Tose mu luma Yaxuba bonsoe ya ma.

Setarepa mu toma Isirayila.

E Marigi Alatala na e foxo ra.

Mange xui mema ne e tagi.

²² Alatala e ramixi Misira boxi ra, senbe na e yi ra alo sexe ninge.

²³ Karamoxo wali mu noma Yaxuba bonsoe toode.

Sematoe mu noma sese rabade Isirayila xili ma.

A fama falade Yaxuba nun Isirayila
 xa fe ra,
 Ala xa wali mato!
²⁴ Yi n̄ama kelima alɔ yete ginε,
 e tima alɔ yete xεmε,
 naxan mu a sama fo a xa sube don,
 a naxan faxa,
 fo a xa a wuli min.»

²⁵ Balaki naxa a fala Balami bε,
 «Xa i mu wama e dankafe, hali i mu
 duba e bε.» ²⁶ Balami naxa a yaabi,
 «N mu a fala i bε, Alatala na naxan
 yo masen n bε, n na nan falama?»

²⁷ Balaki naxa a fala Balami bε,
 «Awa, won xa siga yire gbete.
 Temunde Alatala tinma i xa yi n̄ama
 danka n bε menni.» ²⁸ Balaki
 naxa Balami xanin Peyori geya
 fari, gbengberenyi toma dennaxe.
²⁹ Balami naxa a fala Balaki bε,
 «Sεrεxεbade solofere ti be, i man
 xa fa tuura solofere nun yεxεε
 kontonyi solofere ra.» ³⁰ Balami
 naxan maxorin, Balaki naxa a birin
 naba. A naxa tuura keren nun
 yεxεε kontonyi keren ba sεrεxε ra
 na sεrεxεbade keren keren ma fari.

24

Balami dubafe Isirayila be

¹ Balami to a to a Alatala nu wama
 baraka safe Isirayila xa fe ma, a mu
 karamɔxɔ wali raba alɔ a darixi a
 raba ra ki naxe. A naxa a ya rafindi
 gbengberenyi ma. ² A to Isirayila
 n̄ama to, e yonkinxi e bɔnsɔε ki ma,
 Ala Xaxili naxa goro a ma, ³ a fa yi
 masenyi ti:

«N yi nan masenma,
 n tan Beyori xa di xεmε Balami,
 naxan xa se igbema a fanyi ra,
⁴ naxan Ala xui ramema,
 naxan Ala Xili Xungbe Kanyi xa
 laamatunyi toma,
 naxan fahaamui sɔtɔma suyidi kui.
⁵ Yaxuba, i xa kiri banxie rayabu,
 Isirayila, i xa lingirae tofan.
⁶ E gulunba rafema,
 e luma alɔ laakɔε naxan na xure de
 ra,
 alɔ wuri bilie Alatala naxee sixi ye
 yire.

⁷ Ye mu n̄onma Isirayila n̄ama yi ra,

tunε goroma e xa sansie ma a fanyi
 ra.

E xa mangε senbε gbo Agaga bε,
 Isirayila xa mangeya xili fanyi
 sɔtɔma nε.

⁸ Ala naxa e ramini Misira bɔxi ma,
 e senbε gbo alɔ sεxε ninge.

E e yaxuie xun nakanama nε,
 naxee e xɔri girama,
 e e faxama xalie ra.

⁹ E e malabuma nε alɔ yete,
 nde suusama e rakelide?

Baraka xa lu mixi bε naxan na duba
 wo bε,
 danka xa lu mixi bε naxan na wo
 danka!»

¹⁰ Na kui Balaki naxa xɔnɔ Balami
 ma a n̄axi ra. A naxa a fala, «N i xili
 nε i xa n yaxuie danka, kɔnɔ a sanya
 saxan nde nan yi ki, i na dubafe e bε!

¹¹ Keli be keren na! Siga i xɔnyi! N
 nu bara laayidi tongo i bε wali sare
 xa fe ra, kɔnɔ Alatala mu tinxi i xa
 a sɔtɔ!» ¹² Balami naxa a yaabi, «N
 mu a fala i xa xεrae bε, ¹³ «Hali
 Balaki a xa banxi nan nafe gbeti
 nun xεema ra n bε, n mu nɔma sese
 rabade Alatala mu n yamari naxan
 na. Alatala naxan masenma n bε, n
 nɔma gbilende na fɔxɔ ra?» ¹⁴ Awa,
 yakɔsi, n na gbilenfe n xɔnyi, kɔnɔ
 i xa a kolon yi n̄ama naxan nabama
 wo ra.»

¹⁵ Na temui Balami naxa yi
 masenyi ti a bε:

«Beyori xa di xεmε Balami xa
 masenyi nan ya,
 naxan see igbema a fanyi ra,

¹⁶ naxan Ala xui ramema,
 naxan Ala Xili Xungbe Kanyi xa
 laamatunyi toma,
 naxan fahaamui sɔtɔma Ala Xili
 Xungbe saabui ra.

¹⁷ N fe toxi naxan fama rabade yare.
 N fe toxi naxan makuya yakɔsi ra.
 Tunbui nde fama tede kelife Yaxuba
 xa mixie ma.

Mangε tɔnxuma nde fama kelide
 Isirayila ya ma.

A Mowaba xun nakanama nε,
 a Seti xa die xa fe n̄onma nε.

¹⁸ Edon xa fe goroma nε,
 Seyiri xa fe goroma nε,
 kɔnɔ Isirayila senbε sɔtɔma nε.

19 Mange nde kelima Yaxuba xa mixie ya ma, naxan bekae sɔntɔma.»

20 Balami to Amalekikae to, a naxa yi masenyi ti:

«Amaleki si fisamante na nu a ra, kɔnɔ a rapɔnyi, a bɔnɔma nɛ!»

21 Balami to Kenikae to, a naxa yi masenyi ti:

«Wo sabatide mabanbanxi, wo tɛɛ saxi fanye nan fari,

22 kɔnɔ Asuri fama nɛ wo xun nakanade, a wo findi geelimanie ra.»

23 Na temui a naxa a xa masenyi xun dusu:

«Nde nɔma kiside Ala xa paxankate ma?

24 Kunkuie fama nɛ kelife Kitimi, e nɔma nɛ Asuri nun Xeberi ra, kɔnɔ a rapɔnyi, e fan xun nakanama nɛ.»

25 Na dangi xanbi, Balami naxa keli, a gbilen a xɔnyi. Balaki fan naxa keli naa.

25

Isirayilakae xa kuye batu

1 Isirayilakae to nu yonkinxi Sitimi, e naxa so yɛnɛ rabafe Mowaba ginɛe ra. 2 Na ginɛe naxa Isirayila xɛmɛe xili e xa lan e xa sɛrɛxɛe ma, naxee nu bama e xa kuyee bɛ. 3 Isirayilakae to Peyori xa Bali kuye batu folo, Alatala naxa xɔnɔ e ma. 4 Alatala naxa a fala Munsa bɛ, a a xa pama yarerati birin gbaku wuri kɔn na a ya i, a e ya rafindi soge ma, alako a xa xɔnɛ xa gbilen Isirayila fɔxɔ ra. 5 Munsa naxa Isirayila kiitisaɛ yamari, «Wo xa mixi birin faxa, naxan bara Peyori xa Bali kuye batu!»

6 A fɛfɛ na fala, Isirayilaka nde naxa fa Madiyanka ginɛ nde ra a ngaxakerenyie ya i. Munsa nun Isirayila pama naxee nu na wafe hɔrɔmɔlingira sode dɛ ra, naxa na ginɛ nun na xɛmɛ to. 7 Haruna xa mamadi, Eleyasari xa di xɛmɛ Finexasi sɛrɛxɛdubɛ to na ginɛ nun na xɛmɛ to, a naxa keli, a tanbɛ tongo, 8 a bira na xɛmɛ fɔxɔ ra kiri

banxi kui, a sa a tan nun na ginɛ sɔxɔ a xa tanbɛ ra e furi ma keren na. Na temui Alatala xa xɔnɛ naxa dan. 9 Mixi wulu mɔxɔɔnɛn nun naani nan faxa na gbaloe kui.

10 Alatala naxa a masen Munsa bɛ, 11 «Haruna sɛrɛxɛdubɛ xa mamadi, Eleyasari xa di xɛmɛ Finexasi, bara n ma xɔnɛ ba Isirayilakae ma. N ma xanunteya n ma pama bɛ nu na a bɔɔnɛ kui, a fa a niya a xa na raba. N tan mu Isirayila birin sɔntɔ n ma xanunteya xa fe ra. 12 A fala Finexasi bɛ, n bara bɔɔnɛsa saate xiri a tan nun n tan tagi. 13 Na saate luma n tan nun a bɔnsɔɛ tagi, e fa findi sɛrɛxɛdubɛe ra abadan, barima n ma xanunteya nu na a bɔɔnɛ kui, a man fa a niya Isirayilakae xa yunubi xa xafari.»

14 Isirayilaka naxan faxa e nun na Madiyan ginɛ ra, a nu xili Simiri, Salu xa di xɛmɛ. Simeyɔn bɔnsɔɛ xunyi nde nan nu a ra. 15 Na ginɛ Madiyanka tan nu xili Kɔsibi, Suuru xa di ginɛ. Madiyan xabilɛ ndee xunyi nan nu a baba ra. 16 Alatala naxa a masen Munsa bɛ, 17 «Wo xa Madiyankae gere alo yaxuie! 18 E findixi wo bɛ yaxuie nan na Peyori kuye xa fe ra, nun e maagine Kɔsibi xa fe ra. Kɔsibi findixi e xa yarerati nde xa di ginɛ nan na, 19 naxan faxa Peyori kuye xa fe kui.»

26

Isirayilakae kontife a firin nde

1 Na gbaloe to dangi, Alatala naxa a fala Munsa nun Haruna sɛrɛxɛdubɛ xa di xɛmɛ Eleyasari bɛ, 2 «Wo xa Isirayila pama birin xili sɛbɛ, keli a pɛ mɔxɔɔnɛn ma han na xanbi, a denbaya ki ma, naxan birin nɔma sɔɔriɔna rabade.» 3 Munsa nun Eleyasari sɛrɛxɛdubɛ naxa a fala Isirayilakae bɛ Mowaba bɔxi ma Yuruden xure sɛeti ma Yeriko ya i, 4 «Isirayilaka birin xa konti, keli mixi ma naxan bara pɛ mɔxɔɔnɛn sɔtɔ han na xanbi, alo Alatala a yamari Munsa nun Isirayilakae bɛ ki

naxe.» Isirayila bõnsõe naxee mini Misira bõxi ra, nee nan yi ki.

⁵ A fõlõ Isirayila xa di singe Ruben nan ma, a xa die nan yi ki: Xanõki, Palu, ⁶ Xesiron, Karimi, nun e xabilẽe. ⁷ Ruben bõnsõe xabilẽe nan na ki. Nee xasabi lan mixi wulu tongo naani nun saxan keme solofere tongo saxan nan ma.

⁸ Palu xa di xeme Eliyabi ⁹ nan nu na Nemuweli, Datan, nun Abirami baba ra, naxee keli Munsa nun Haruna xili ma Isirayila kuntigie ya ma. E nun Kora nun a fõxirabiree to keli Alatala xili ma, ¹⁰ bõxi rabi ne, a fa e birin gerun. Na lõxõe Alatala mixi keme firin mixi tongo suuli gan ne te ra, e xa findi misaali ra pama be. ¹¹ Kõnõ Kora xa die tan mu faxa na fe kui.

¹² Simeyõn xa die nan yi ki e xabile ki ma: Nemuweli, Yamin, Yakimi, ¹³ Sera, Sawulu, a nun e xabilẽe. ¹⁴ Simeyõn bõnsõe xabilẽe nan na ki. Nee xasabi lan mixi wulu mõxõnen nun firin, mixi keme firin nan ma.

¹⁵ Gadi xa die nan yi ki e xabile ki ma: Sefon, Xagi, Suni, ¹⁶ Oseni, Eri, ¹⁷ Arodi, Areli, nun e xabilẽe. ¹⁸ Gadi bõnsõe xabilẽe nan na ki. E xasabi lan mixi wulu tongo naani, mixi keme suuli nan ma.

¹⁹ Yuda xa die nan yi ki: Eru nun Onan. Kõnõ e tan faxa Kanaan bõxi nan ma. ²⁰ Yuda xa die nan yi ki e xabile ki ma: Selaha, Peresi, Sera, nun e xabilẽe. ²¹ Peresi xa die nan yi ki: Xesiron, Xamuli, nun e xabilẽe. ²² Yuda bõnsõe xabilẽe nan na ki. E xasabi lan mixi wulu tongo solofere nun senni, mixi keme suuli nan ma.

²³ Isakari xa die nan yi ki e xabile ki ma: Tola, Puwa, ²⁴ Yasubu, Simiron, nun e xabilẽe. ²⁵ Isakari bõnsõe nan na ki e xabile ki ma. E xasabi lan mixi wulu tongo senni nun naani, mixi keme saxan nan ma.

²⁶ Sabulon xa die nan yi ki e xabile ki ma: Seredi, Elon, Yaxaleeli, nun e xabilẽe. ²⁷ Sabulon bõnsõe xabilẽe nan na ki. E xasabi lan mixi wulu tongo senni, mixi keme suuli nan ma.

²⁸ Yusufu xa die nan yi ki e xabile ki ma: Manasi nun Efirami. ²⁹ Manasi xa die nan yi ki: Makiri nun a xabilẽe. Makiri nan Galadi nun a xabilẽe soto. ³⁰ Galadi xa die nan yi ki e xabile ki ma: Yeseri, Xeleki, ³¹ Asireli, Sikemi, ³² Semida, Xeferi, nun e xabilẽe. ³³ Xeferi xa di xeme Selofexadi tan di ginẽe nan tun soto. Nee xilie nan yi ki: Maxala, Nowa, Xogala, Milika nun Tirisa. ³⁴ Manasi bõnsõe xabilẽe nan na ki. E xasabi lan mixi wulu tongo suuli nun firin, mixi keme solofere nan ma.

³⁵ Efirami xa die nan yi ki e xabile ki ma: Sutela, Beker, Taxani, nun e xabilẽe. ³⁶ Sutela xa di nan yi ki: Eran nun a xabilẽe. ³⁷ Efirami xa die nan na ki. E xasabi lan mixi wulu tongo saxan nun firin, mixi keme suuli nan ma. Yusufu xa mamadie nan na ki e xabile ki ma.

³⁸ Bunyamin xa die nan yi ki e xabile ki ma: Bela, Asibeli, Axirama, ³⁹ Sufami, Xufami, nun e xabilẽe. ⁴⁰ Bela xa die naxa findi Arade, Naaman, nun e xabilẽe ra. ⁴¹ Bunyamin xa die nan na ki e xabile ki ma. E xasabi naxa lan mixi wulu tongo naani nun mixi suuli keme senni ma.

⁴² Dana xa die nan yi ki e xabile ki ma. Suxami nun a xabilẽe. Dana bõnsõe nan na ki e xabile ki ma. ⁴³ E xasabi naxa lan mixi wulu tongo senni nun naani, mixi keme naani ma.

⁴⁴ Aseri xa die nan yi ki e xabile ki ma: Yimena, Yisiwi, Beriya, nun e xabilẽe. ⁴⁵ Beriya xa die nan yi ki: Xeberi, Malakiyeli, nun e xabilẽe.

⁴⁶ Aseri xa di ginẽe nu xili ne Sera. ⁴⁷ Aserikae nan na ki e xabile ki ma. E xasabi lan mixi wulu tongo suuli nun saxan, mixi keme naani nan ma.

⁴⁸ Nafatali xa die nan yi ki e xabile ki ma: Yaxaseeli, Guni, ⁴⁹ Yeseri, Silemi, nun e xabilẽe. ⁵⁰ Nafatali bõnsõe nan na ki e xabile ki ma. E xasabi lan mixi wulu tongo naani nun suuli, mixi keme naani nan ma.

⁵¹ Isirayilaka konti lanxi mixi wulu keme senni nun keren, mixi keme solofere tongo saxan nan ma.

⁵² Alatala naxa a masen Munsa be, ⁵³ «Kanaan boxi itaxunma na mixie nan ma e bonsɔɛ xasabi ma, a findi e ke ra. ⁵⁴ Bonsɔɛ birin ke sɔtɔma a xa mixie xasabi bere nan na. Bonsɔɛ naxee xa mixie gbo, i nee gbe ragbo dangi booree ra, naxee xa mixi xurun. ⁵⁵ N tan nan a ragirima bonsɔɛ birin lan a xa ke naxan sɔtɔ e bonsɔɛ xasabi ma. ⁵⁶ Boxi itaxunyi findima Ala xa maragiri nan na, bonsɔɛ xungbee nun bonsɔɛ xurie tagi.»

⁵⁷ Lewi bonsɔɛ nan yi ki naxee konti e xabile ki ma: Gerison, Kehati, Merari, nun e xabilee. ⁵⁸ Lewi bonsɔɛ xabilee nan yi ki: Libini, Xebiron, Maxali, Musi, nun Kora. Kehati nu bara Amarama sɔtɔ. ⁵⁹ Amarama xa ginɛ nu xili ne Yebedi, Lewi xa di ginɛ, naxan bari Misira. A naxa Haruna, Munsa, nun e maagine Mariyama bari Amarama be. ⁶⁰ Haruna nu bara Nadabo, Abihu, Eleyasari, nun Itamari sɔtɔ di ra. ⁶¹ Nadabo nun Abihu faxesa ne, e to serexe gan te ra naxan mu daxa. ⁶² Di xeme naxan konti Lewi bonsɔɛ ya ma, keli a kike keren ma han na xanbi, a xasabi lan mixi wulu mɔxɔɔnɛn nun saxan nan ma. E xa konti nu na a xati ma, barima e mu boxi sɔtɔ ke ra Isirayilakae ya ma.

⁶³ Munsa nun Eleyasari serexedube na mixie nan konti Mowaba boxi ma Yuruden xure seeti ma Yeriko taa ya i, ⁶⁴ kɔnɔ Munsa nun Haruna serexedube mixi naxee konti Turusinina gbengberenyi ma, na keren mu nu na Isirayilakae ya ma sɔnɔn. ⁶⁵ Alatala a fala ne, a nee birin faxama ne gbengberenyi ma. Na kui, e sese mu lu dunja, fo Yefune xa di xeme Kalebi, nun Nunu xa di xeme Yosuwe.

27

Ginɛ xa ke seriye

¹ Yusufu xa di xeme Manasi, na fan xa di xeme Makiri, na fan xa di xeme Galadi, na fan xa di xeme Xeferi, na fan xa di xeme Selofexadi, di ginɛ suuli nan sɔtɔ, naxee nu xili: Maxala, Nowa, Xogala, Milika

nun Tirisa. ² Na di ginɛ nan fa e yete kan dentegɛ Munsa, Eleyasari serexedube, nun Isirayila yareratie be, Isirayila nama birin ya xori, hɔrɔmɔlingira sode de ra. E naxa a masen, ³ «Muxu baba mu di xeme sɔtɔ. A bara faxesa gbengberenyi ma, kɔnɔ a mu nu na Kora xa mixie ya ma naxee keli Alatala xili ma. A tan faxesa a yete kan xa yunubi rabaxi nan ma. ⁴ Munfe ra muxu baba xili bama a xabile xa mixie ya ma, di xeme to mu na a be? Ke nde so muxu fan yi ra, muxu baba ngaxakerenyie tagi!»

⁵ Munsa naxa e xa fe dentegɛ Alatala be. ⁶ Alatala naxa a masen a be, ⁷ «Selofexadi xa di ginɛ bara nɔndi fala. E baba ke so e yi ra alo e baba ngaxakerenyie a sɔtɔ ki naxe. ⁸ A fala Isirayilakae be, <Xa xeme nde sa faxesa di xeme xanbi, wo a ke so a xa di ginɛ yi ra. ⁹ Xa di ginɛ fan mu na a be, wo a ke so a fafaxakerenyie yi ra. ¹⁰ Xa fafaxakeren yo mu na a be, wo a so a baba fafaxakerenyie yi ra. ¹¹ Xa a sa li, a baba fafaxakeren yo mu na, wo a ke so mixi yi ra, e nun naxan makɔre e boore ra a xabilee ya ma.> Na xa findi yaamari nun seriye ra Isirayilakae be, alo n tan Alatala a yamarixi i be ki naxe.»

Yosuwe findife Munsa nɔxɔɔ ra

¹² Alatala naxa a masen Munsa be, «Te yi Abarimi geya fari, alako i xa boxi mato n naxan fima Isirayilakae ma. ¹³ I na ge a matode, i taa masarama ne, i gbilen i benbae ma alo i taara Haruna, ¹⁴ barima wo bara n ma yaamari matandi. Isirayilakae to keli n xili ma ye xoli xa fe ra Kadesi, Sini gbengberenyi ma, wo mu seedepɔxɔya raba n ma seniyenyi xa fe ra.»

¹⁵ Munsa naxa a fala Alatala be, ¹⁶ «Alatala, daali birin Marigi Ala, mixi keren dɔxɔ nama xun ma, ¹⁷ naxan tima e ya ra, e mini temui nun e so temui, naxan e raminima, a e raso, alako i xa nama naxa lu alo xuruse naxee rabepinxi e yete

ma, kantama yo mu e be.»¹⁸ Alatala naxa a masen Munsa be, «I xa Nunu xa di Yosuwe sugandi, Xaxili Seniyenxi na naxan ma. I xa i belexe sa a ma.¹⁹ I xa a ti Eleyasari serexedube nun pama birin ya xori, i fa yaamarie so a yi ra,²⁰ i xa mangeya nde xa dangi a ma, alako Isirayila pama birin xa a xui suxu.²¹ A tima ne Eleyasari serexedube ya i n waxonfe maxorinde geme sugandixie ra. N yaabi naxan fima, a tan nun pama birin jere ma na nan ma. E minima Eleyasari serexedube xui nan ma, e soma Yosuwe xui nan ma.»²² Munsa naxa Alatala xa yaamari raba. A naxa Yosuwe tongo, a sa a ti Eleyasari serexedube nun Isirayila pama ya i,²³ a a belexe sa a ma, a yaamarie so a yi ra, alɔ Alatala nu bara a yamari ki naxe.

28

Geesegɛ nun nunmare serexɛ

¹ Alatala naxa yi masenyi ti Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, e xa n ma serexɛ ba a ba temui. Donsee nan e ra, naxee ganma, e xiri joxunme te n na.

³ «A fala e be, <Lɔxɔ yo lɔxɔ wo xa serexɛ gan daaxi ba Alatala be, yexɛɛ firin, naxee bara je keren soto, lanyuru yo mu na naxee ma.

⁴ Keren xa ba geesegɛ, boore xa ba nunmare. ⁵ Wo man xa sansi xori dinxi kilo saxan ba serexɛ ra naxan namulanxi oliwi ture fanyi litiri keren nun a tagi ra. ⁶ Na serexɛ gan daaxi mooli nu bama n be Turusinina geya ma, a xiri joxunme nu tema n na. ⁷ Weni serexɛ litiri keren nun a tagi bama yexɛɛ seeti ma Alatala be. Na serexɛ rafalama yire seniyenxi nan kui. ⁸ Wo xa sansi xori dinxi serexɛ nun weni serexɛ ba nunmare temui yexɛɛ seeti ma. Na birin findima serexɛ gan daaxi nan na naxan xiri joxunme tema n tan Alatala ra.»

Malabu lɔxɔɛ serexɛ

⁹ Malabui lɔxɔɛ wo xa yexɛɛ firin ba malabu lɔxɔɛ serexɛ ra, naxee

bara je keren soto, lanyuru yo mu na naxee ma. Sansi xori dinxi serexɛ naxan namulanxi ture kilo senni ra, nun weni serexɛ xa ba na yexɛɛ seeti ma. ¹⁰ Malabui lɔxɔɛ serexɛ gan daaxie nan bama geesegɛ nun nunmare serexɛ ra, a nun e xa weni serexɛɛ.

Kike xi singe serexɛ

¹¹ Kike xi singe birin, wo xa tuura firin ba serexɛ gan daaxi ra, a nun yexɛɛ kontonyi keren, a nun yexɛɛ solofere, naxee bara je keren soto, lanyuru yo mu na naxee ma.

¹² Sansi xori dinxi serexɛ kilo solomanaani naxan namulanxi ture ra, a xa sa tuura keren yo tuura keren seeti ma. Sansi xori dinxi serexɛ kilo senni naxan namulanxi ture ra, a xa sa yexɛɛ kontonyi keren yo yexɛɛ kontonyi keren seeti ma.

¹³ Sansi xori dinxi serexɛ kilo saxan naxan namulanxi ture ra, a xa sa yexɛɛ keren yo yexɛɛ keren seeti ma. Serexɛ gan daaxi nan a ra naxan ganma, a xiri joxunme te n tan Alatala ra. ¹⁴ Weni litiri saxan serexɛ xa ba tuura birin be. Weni litiri firin serexɛ xa ba yexɛɛ kontonyi birin be. Weni litiri keren serexɛ xa ba yexɛɛ birin be. Na serexɛ mooli bama kike xi singe birin je kui. ¹⁵ Wo xa sikote keren fan ba Alatala be yunubi xafari serexɛ ra, wo geesegɛ nun nunmare serexɛ bama temui naxe, a nun a xa weni serexɛ.

Sayamaleke Dangi Sali serexɛ

¹⁶ Kike singe xi fu nun naani nde, wo xa Sayamaleke Dangi Sali raba Alatala xa binye bun ma. ¹⁷ Na kike xi fu nun suuli nde findima sali lɔxɔɛ nan na. Wo xa taami lebinitare don xi solofere bun ma. ¹⁸ Na xi singe wo xa wo malan Alabatude. Wo naxa wali yo raba na lɔxɔɛ. ¹⁹ Wo xa yi serexɛ gan daaxie ba Alatala be na lɔxɔɛ: tuura firin, yexɛɛ kontonyi keren, nun yexɛɛ solofere, naxee bara je keren soto, lanyuru yo mu na naxee ma. ²⁰ Sansi xori dinxi serexɛ kilo solomanaani naxan namulanxi ture ra, a xa sa tuura keren yo tuura keren seeti

ma. Sansi x̄ori dinxi serexe kilo senni naxan namulanxi ture ra, a xa sa yexee kontonyi keren yo yexee kontonyi keren seeti ma. ²¹ Sansi x̄ori dinxi serexe kilo saxan naxan namulanxi ture ra, a xa sa yexee yo yexee seeti ma. ²² Wo xa sikote keren fan ba Alatala be yunubi xafari serexe ra. ²³ Wo xa na serexee sa geesege daaxie xun ma, naxee bama loxo birin. ²⁴ Wo xa nee ba xi solofere bun ma. Serexe gan daaxi nan a ra naxan ganma, a xiri joxunme te n tan Alatala ra. Nee bama ne loxo yo loxo, e nun boore serexe gan daaxie, nun weni serexe. ²⁵ A xi solofere nde, wo xa wo malan Ala batude. Wo naxa wali gbete raba na loxo.

Xe Xaba Sali serexe

²⁶ Xe Xaba Sali, wo na fa sansi bogi singee serexe ra Alatala xon ma, wo xa wo malan n batude. Wo naxa wali yo suxu na loxo. ²⁷ Wo xa yi serexee ba: tuura firin, yexee kontonyi keren, nun yexee solofere, naxee bara je keren soto. Nee nan bama serexe gan daaxi ra, e xiri joxunme te n tan Alatala ra. ²⁸ Sansi x̄ori dinxi serexe kilo solomanaani naxan namulanxi ture ra, a xa sa tuura keren yo tuura keren seeti ma. Sansi x̄ori dinxi serexe kilo senni naxan namulanxi ture ra, a xa sa yexee kontonyi keren yo yexee kontonyi keren seeti ma. ²⁹ Sansi x̄ori dinxi serexe kilo saxan naxan namulanxi ture ra, a xa sa yexee keren yo yexee keren seeti ma. ³⁰ Wo xa sikote keren fan ba Alatala be yunubi xafari serexe ra. ³¹ Wo xa na serexee sa boore serexee xun, wo naxee bama loxo birin, e nun sansi x̄ori nun weni naxan fan bama serexe ra. Lanyuru yo naxa lu na serexee ma.

29

Sara xa Sali serexe

¹ «Kike solofere nde xi singe, wo xa wo malan n batude. Wo naxa wali yo raba na loxo. Wo sarae fema ne na loxo. ² Wo xa tuura firin ba serexe gan daaxi ra, a nun

yexee kontonyi keren, a nun yexee solofere, naxee bara je keren soto, lanyuru yo mu na naxee ma. ³ Sansi x̄ori dinxi serexe kilo solomanaani naxan namulanxi ture ra, a xa sa tuura keren yo tuura keren seeti ma. Sansi x̄ori dinxi serexe kilo senni naxan namulanxi ture ra, a xa sa yexee kontonyi keren yo yexee kontonyi keren seeti ma. ⁴ Sansi x̄ori dinxi serexe kilo saxan naxan namulanxi ture ra, a xa sa yexee keren yo yexee keren seeti ma. ⁵ Wo xa sikote keren fan ba Alatala be yunubi xafari serexe ra. ⁶ Na serexe birin sama serexe gan daaxie nan xun, wo naxee bama loxo yo loxo, a nun wo naxee bama kike yo kike a xi singe, a nun sansi x̄ori dinxi nun weni serexe naxan sama e seeti ma. Serexee nan e ra naxee ganma, e xiri joxunme te n tan Alatala ra.»

Yunubi xafari loxo serexe

⁷ «Na kike solofere nde, xi fu loxo, wo xa wo malan n batude, wo fan xa sunyi suxu. Wo naxa wali yo raba na loxo. ⁸ Na loxo wo xa tuura nde ba serexe gan daaxi ra, a nun yexee kontonyi keren, a nun yexee solofere, naxee bara je keren soto, lanyuru yo mu na naxee ma. ⁹ Sansi x̄ori dinxi serexe kilo solomanaani naxan namulanxi ture ra, a xa sa tuura seeti ma. Sansi x̄ori dinxi serexe kilo senni naxan namulanxi ture ra, a xa sa yexee kontonyi keren yo yexee kontonyi keren seeti ma. ¹⁰ Sansi x̄ori dinxi serexe kilo saxan naxan namulanxi ture ra, a xa sa yexee keren yo yexee keren seeti ma. ¹¹ Wo xa sikote keren fan ba n tan Alatala be yunubi xafari serexe ra, dangife na yunubi xafari serexe, nun na serexe gan daaxie wo naxee bama loxo yo loxo, a nun sansi x̄ori dinxi nun weni serexe.»

Bage Ti Sali serexe

¹² «Kike solofere nde, xi fu nun suuli, wo xa wo malan n batude. Wo naxa wali yo raba na loxo. Wo xa sali nde raba n tan Alatala be xi solofere bun ma. ¹³ A xi singe, wo xa

tuura fu nun saxan, yexee kontonyi firin, nun yexee fu nun naani ba serexe gan daaxi ra n tan Alatala be, naxee bara je keren soto, lanyuru yo mu na naxee ma. Wo na e gan, a xiri joxunme te n tan Alatala ra. ¹⁴ Sansi xori dinxi serexe kilo solomanaani naxan namulanxi ture ra, a xa sa na tuura fu nun saxan seeti ma. Sansi xori dinxi serexe kilo senni naxan namulanxi ture ra, a xa sa na yexee kontonyi firin seeti ma. ¹⁵ Sansi xori dinxi serexe kilo saxan naxan namulanxi ture ra, a xa sa na yexee fu nun naani seeti ma. ¹⁶ Wo xa sikote keren fan ba n tan Alatala be yunubi xafari serexe ra, dangife na yunubi xafari serexe, nun na serexe gan daaxie wo naxee bama loxo yo loxo, a nun sansi xori dinxi nun weni serexe.»

¹⁷ «Sali xi firin nde, wo xa tuura fu nun firin, yexee kontonyi firin, nun yexee fu nun naani ba serexe ra, naxee bara je keren soto, lanyuru mu na naxan ma, ¹⁸ a nun e xa sansi xori dinxi nun weni serexe naxan lanma seriye ki ma. ¹⁹ Wo xa sikote keren fan ba n tan Alatala be yunubi xafari serexe ra. Wo xa na serexe sa boore serexe xun, wo naxee bama loxo birin, e nun sansi xori nun weni naxan fan bama serexe ra.»

²⁰ «Sali xi saxan nde, wo xa tuura fu nun firin, yexee kontonyi firin, nun yexee fu nun naani ba serexe ra, naxee bara je keren soto, lanyuru mu na naxan ma, ²¹ a nun e xa sansi xori dinxi nun weni serexe naxan lanma seriye ki ma. ²² Wo xa sikote keren fan ba n tan Alatala be yunubi xafari serexe ra. Wo xa na serexe sa boore serexe xun, wo naxee bama loxo birin, e nun sansi xori nun weni naxan fan bama serexe ra.»

²³ «Sali xi naani nde, wo xa tuura fu nun firin, yexee kontonyi firin, nun yexee fu nun naani ba serexe ra, naxee bara je keren soto, lanyuru mu na naxan ma, ²⁴ a nun e xa sansi xori dinxi nun weni serexe naxan lanma seriye ki ma. ²⁵ Wo xa sikote keren fan ba n tan Alatala

be yunubi xafari serexe ra. Wo xa na serexe sa boore serexe xun, wo naxee bama loxo birin, e nun sansi xori nun weni naxan fan bama serexe ra.»

²⁶ «Sali xi suuli nde, wo xa tuura fu nun firin, yexee kontonyi firin, nun yexee fu nun naani ba serexe ra, naxee bara je keren soto, lanyuru mu na naxan ma, ²⁷ a nun e xa sansi xori dinxi nun weni serexe naxan lanma seriye ki ma. ²⁸ Wo xa sikote keren fan ba n tan Alatala be yunubi xafari serexe ra. Wo xa na serexe sa boore serexe xun, wo naxee bama loxo birin, e nun sansi xori nun weni naxan fan bama serexe ra.»

²⁹ «Sali xi senni nde, wo xa tuura fu nun firin, yexee kontonyi firin, nun yexee fu nun naani ba serexe ra, naxee bara je keren soto, lanyuru mu na naxan ma, ³⁰ a nun e xa sansi xori dinxi nun weni serexe naxan lanma seriye ki ma. ³¹ Wo xa sikote keren fan ba n tan Alatala be yunubi xafari serexe ra. Wo xa na serexe sa boore serexe xun, wo naxee bama loxo birin, e nun sansi xori nun weni naxan fan bama serexe ra.»

³² «Sali xi solofere nde, wo xa tuura fu nun firin, yexee kontonyi firin, nun yexee fu nun naani ba serexe ra, naxee bara je keren soto, lanyuru mu na naxan ma, ³³ a nun e xa sansi xori dinxi nun weni serexe naxan lanma seriye ki ma. ³⁴ Wo xa sikote keren fan ba Alatala be yunubi xafari serexe ra. Wo xa na serexe sa boore serexe xun, wo naxee bama loxo birin, e nun sansi xori nun weni naxan fan bama serexe ra.»

³⁵ «Sali xi solomasaxan nde, wo xa wo malan n tan Ala batude. Wo naxa wali gbetee raba na loxo.

³⁶ Wo xa tuura fu nun firin, yexee kontonyi firin, nun yexee fu nun naani ba serexe gan daaxi ra, naxee bara je keren soto, lanyuru mu na naxan ma. E xiri joxunme tema n tan Alatala ma. ³⁷ Wo man xa sansi xori dinxi nun weni serexe ba naxan lanma seriye ki ma na tuura,

na yexee kontonyi, nun na yexee xa fe ra. ³⁸ Wo xa sikote keren fan ba n tan Alatala be yunubi xafari serexee ra. Wo xa na serexee sa boore serexee xun, wo naxee bama loxo birin, e nun sansi xori nun weni naxan fan bama serexee ra.»

³⁹ «Serexee nan na ki wo lan wo xa naxee ba n tan Alatala be wo xa sali loxoee, bafe wo xa laayidi serexee, wo xa serexee janigexie, wo xa serexee gan daaxie, wo xa sansi xori dinxi serexee, wo xa weni serexee, nun wo xa xanunteya serexee.»

30

Laayidi tongoxi seriye

¹ Munsa naxa Alatala xa yaamari birin fala Isirayilakae be, a naxee so a yi ra. ² Munsa naxa yi masenyi ti Isirayila bonsoe kuntigie be, «Alatala xa yaamarie nan ya: ³ Xa mixi nde sa laayidi tongo Alatala be fe nde ma, xa na mu a a kali Alatala ra fe nde ma, na kanyi lan ne a xa a xui rakamali. A naxan birin falaxi a de ra, a xa a birin naba.»

⁴ «Gine dimedi na sa laayidi tongo fe nde ma Alatala be, a na a baba xonyi temui naxe, a fa a kali, ⁵ a baba naxa a kolon a a xa di gine bara laayidi nde tongo, a baba mu sese fala na fe kui, a xa na laayidi rakamali. ⁶ Kono xa a baba mu tin na laayidi tongoxi ra a me temui, a mu lan na gine dimedi xa a rakamali. Alatala mu a suxuma a ra a baba waxonfe xa fe ra.»

⁷ «Gine na sa laayidi tongo, xa na mu a a kali woyenyi mafuraxi ra, ⁸ xa a xa mori sa na me, a fa lu a mu sese fala na fe ra, a xa na laayidi rakamali. ⁹ Kono xa a xa mori mu tin na fe ra a me temui, a mu lan na gine xa a rakamali. Alatala mu a suxuma a ra.»

¹⁰ «Kaape gine na laayidi tongo, xa na mu, gine naxan nun a xa xeme bara fatan, a xa a xa laayidi rakamali.»

¹¹ «Gine xeme taa idoxoe na laayidi tongo, xa na mu a a kali fe nde ma, ¹² xa a xa mori fa na fe

kolon, kono a mu fefe fala na fe kui, a lanma na gine xa a xa laayidi rakamali. ¹³ A xa mori na a xa laayidi me temui naxe, a noma tinde a ra, xa na mu a ra, a noma tonyi doxode a ma. Alatala mu a suxuma a ra. ¹⁴ A xa mori noma tinde, xa na mu a ra tondide a xa laayidi nun a xa kali birin na. ¹⁵ Xa a mu fefe falama na fe kui, a xa gine lanma a xa a xa laayidi rakamali. A xa dundui a niyama ne gine xa a xa laayidi rakamali. ¹⁶ Xa a xa mori tonyi doxoma a xa gine xa laayidi ma temui gbete, a tan nan yati a xa gine xa kote xaninma.»

¹⁷ «Alatala xa seriye nan na ki a naxan fixi Munsa ma, gine xa fe ra naxan na xeme taa, xa na mu a ra gine naxan na a baba xonyi.»

31

Madiyankae gerefe

¹ Alatala naxa yi masenyi ti Munsa be, ² «I xa Isirayilakae gbe noxo Madiyankae ma. I na ge na ra, i fa taa masara.» ³ Munsa naxa a fala pama be, «Xeme ndee xa geresosee tongo Madiyan xili ma wo gbe noxode Alatala xili ra. ⁴ Isirayila bonsoe birin xa mixi wulu keren keren ba geresoe ra.»

⁵ Isirayila bonsoe fu nun firin naxa mixi wulu keren keren ba geresoe ra. ⁶ Munsa naxa na soori wulu fu nun firin xee gere tide. Eleyasari serexedube xa di xeme Finexasi naxa e mati, se seniye xie nu na a yi ra, a nun sara naxee tonxuma fima e boore ma gere xa fe ra. ⁷ E naxa siga gere tide Madiyan xili ma, alo Alatala a yamari ki naxe Munsa be. E naxa na xeme birin faxe, ⁸ a nun Madiyan mange suuli: Efi, Rekemi, Suuru, Xuru, nun Reba. E naxa Beyori xa di xeme Balami fan faxe santidegema ra. ⁹ E naxa Madiyan ginee nun e xa di birin findi konyie ra. E naxa e xa xurusee, e xa gooree, nun e harige birin tongo. ¹⁰ E naxa e xa tae nun e xa daaxae gan. ¹¹ E naxa e xa harige, e xa xurusee, nun e xa ginee suxu, ¹² e e xanin Munsa,

Eleyasari, nun Isirayila n̄ama x̄on ma e yonkinde Mowaba fili ma, Yuruden xure de i, Yeriko ya tagi.

¹³ Munsa, Eleyasari serexedube, nun Isirayila n̄ama yareratie naxa e ralan yonkinde fari ma. ¹⁴ Munsa naxa x̄on s̄ori wulu xunyie nun s̄ori keme xunyie ma, a a fala e be, ¹⁵ «Munfe ra wo mu yi ginεe faxa? ¹⁶ E tan nan bira Balami xa marasi f̄oxo ra, e Isirayilakae ramini Alatala xa kira x̄on Peyori, Alatala fa gbaloe ragoro a xa n̄ama ma. ¹⁷ Awa, yakosi, wo xeme dime birin faxa, a nun ginε naxee bara xeme fe kolon. ¹⁸ Ginε dimedie tan, wo xa nee ragata wo yete be. ¹⁹ Wo tan naxee bara mixi faxa, xa na mu wo bara din fure ra, wo xa lu yonkinde fari ma xi solofere, a nun mixie wo naxee suxu gere kui. Wo xa wo yete nun wo xa mixi suxuxie raseniye n̄a xi saxan nde nun a xi solofere nde. ²⁰ Wo xa wo xa dugie fan naseniye n̄a a nun see naxan tan birin nafalaxi kiri, si xabe, nun wuri ra.»

²¹ Eleyasari serexedube naxa a fala s̄orie be naxee gere tixi, «Alatala xa seriye nan ya a naxan masenxi Munsa be: ²² Xema, gbeti, wure gbeeli, wure, yoxui, nun sunbui, ²³ se naxan birin mu ganma te ra, wo xa a raso te, a xa seniye n̄a. Na dangi xanbi wo man xa a raseniye n̄a ye ra. Se naxan mu n̄oma rasode te, wo xa na raseniye n̄a ye ra. ²⁴ Wo xa wo xa dugie xa a xi solofere nde. Na temui wo bara seniye n̄a, wo fa n̄oma sode yonkinde.»

Sotose itaxunfe

²⁵ Alatala naxa a masen Munsa be, ²⁶ «I tan, Eleyasari serexedube, nun Isirayila kuntigie, wo xa yi mixi suxuxie, nun e xa xurusee konti, wo naxee s̄oxi gere kui. ²⁷ I xa e itaxun s̄orie nun n̄ama ra. ²⁸ S̄orie gbe ya ma, i xa mixi keren tongo mixi keme suuli yo mixi keme suuli tagi, a xa findi n̄ gbe ra. Xurusee fan na ki, keme suuli yo keme suuli, i keren nan tongoma e ya ma n̄ be. A findi ningee ra, a findi sofalee

ra, a findi xuruse lanmae ra. ²⁹ I xa nee ba s̄orie gbe ya ma, i e fi Eleyasari serexedube ma Alatala xili ra. ³⁰ Isirayila n̄ama gbe ya ma, i xa mixi keren tongo mixi tongo suuli yo mixi tongo suuli ya ma, keme suuli yo keme suuli, i keren nan tongoma e ya ma n̄ be. A findi ningee ra, a findi sofalee ra, a findi xuruse lanmae ra. I xa nee so Lewi b̄ons̄e yi ra, naxee e n̄oxo saxi n̄ ma h̄or̄om̄olingira x̄on.»

³¹ Munsa nun Eleyasari serexedube naxa a raba, al̄o Alatala a yamari ki naxe Munsa be. ³² Naxan soto gere kui, a xasabi lan xuruse lanma wulu keme senni wulu tongo solofere nun suuli nan ma, ³³ ningee wulu tongo solofere nun firin, ³⁴ sofale wulu tongo senni nun keren, ³⁵ ginε naxee mu xeme fe kolon, mixi wulu tongo saxan nun firin. ³⁶ S̄eti naxan fixi s̄orie ma naxee gere ti, a xasabi naxa lan xuruse lanma wulu keme saxan wulu tongo saxan nun solofere keme suuli ma. ³⁷ Alatala gbe naxan ba na ra, na naxa lan xuruse lanma keme senni tongo solofere nun suuli ma. ³⁸ Ningee naxee fixi s̄orie ma, e xasabi naxa lan wulu tongo saxan nun senni ma. Alatala gbe naxan ba na ra, na naxa lan ningee tongo solofere nun firin ma. ³⁹ Sofale naxee fixi s̄orie ma, e xasabi naxa lan wulu tongo saxan keme suuli ma. Alatala gbe naxan ba na ra, na naxa lan sofale tongo senni nun keren ma. ⁴⁰ Mixi naxee fixi s̄orie ma, e xasabi naxa lan wulu fu nun senni ma. Alatala gbe naxan ba na ra, na naxa lan mixi tongo saxan nun firin ma. ⁴¹ Munsa naxa Alatala gbe fi Eleyasari serexedube ma, al̄o Alatala a yamari ki naxe.

⁴² Isirayila n̄ama gbe, Munsa naxan so e yi ra, naxan mu nu na s̄orie gbe ya ma, ⁴³ na findixi xuruse lanmae wulu keme saxan tongo saxan nun solofere keme suuli nan ma, ⁴⁴ a nun ningee wulu tongo saxan nun senni, ⁴⁵ a nun sofale wulu tongo saxan keme suuli, ⁴⁶ a

nun mixi wulu fu nun senni. ⁴⁷ Na kui, xurusee ba, mixie ba, tongo suuli yo tongo suuli, Munsa naxa keren keren ba a birin na, a e so Lewi bɔnsɔɛ yi ra, naxee e ɲɔɲɔ saxi Alatala xa hɔrɔmɔlingira xɔn, alɔ Alatala a yamari a bɛ ki naxɛ.

Tantui hadiya

⁴⁸ Sɔɔri kemɛ xunyie nun sɔɔri wulu xunyie naxa fa Munsa yire, ⁴⁹ e a fala a bɛ, «Muxu tan i xa konyie, muxu bara sɔɔrie konti naxee nu na muxu xa yaamari bun ma. E birin na na. ⁵⁰ Na nan a toxi muxu bara fa hadiyae ra Alatala bɛ xunsare xa fe ra. Kankan bara fa a sɔtɔsee ra alɔ bɛlexerasoe, xurundɛɛ, tulirasoe, nun kɔnmagore xɛɛma daaxi.»

⁵¹ Munsa nun Eleyasari sɛrɛxɛdubɛ naxa na see xɛɛma daaxi rasuxu e yi ra. ⁵² Na xɛɛma birin, sɔɔri xunyie fa naxan na Alatala bɛ, a xasabi lan fayida xɛɛma kilo kemɛ tongo solofere nan ma. ⁵³ Sɔɔrie tan nu e gbee ragataxi e yi ra. ⁵⁴ Munsa nun Eleyasari sɛrɛxɛdubɛ naxa na see birin nasuxu sɔɔri wulu xunyie nun sɔɔri kemɛ xunyie yi ra, e a xanin hɔrɔmɔlingira yire, alako na xa findi tɔnxuma ra Isirayila xa fe ra Alatala bɛ.

32

Bɔnsɔɛ saxan dɔxɔfe Yurudɛn xure sogetede

¹ Gɔɔrɛ gbegbe nan nu na Ruben bɔnsɔɛ nun Gadi bɔnsɔɛ yi ra. E to a to Yaasari nun Galadi bɔxi fan xurusee bɛ, ² e naxa fa Munsa, Eleyasari, nun Isirayila kuntigie yire, ³ e a fala e bɛ, «Taa naxee xili Ataroti, Dibon, Yaasari, Nimira, Xesibon, Eleyale, Sebami, Nebo, nun Beyon, nee na bɔxi ya ma, ⁴ Alatala naxan saxi Isirayila ɲama sagoe. Na longori fan xuruse kanyie bɛ alɔ muxu tan. ⁵ Xa wo bara tin a ra, be xa findi muxu tan gbe ra, hali muxu mu dangi Yurudɛn naakiri ma.»

⁶ Munsa naxa Gadi bɔnsɔɛ nun Ruben bɔnsɔɛ yaabi, «Wo ngaxakerenyie sigama nɛ gere sode, wo tan

xa lu be? ⁷ Munfe ra wo wama limaniya bafe wo ngaxakerenyie yi ra, alako e naxa dangi Yurudɛn naakiri ma bɔxi ma Alatala naxan fixi e ma? ⁸ Wo babae fan bara na wali mɔɔli raba n to e xɛɛ Kanaan bɔxi rabende kelife Kadesi Barineya. ⁹ E to gɛ Esekoli gulunba rabende, e naxa gbilen, e fa limaniya ba Isirayilakae yi ra sofe ra bɔxi ma, Alatala naxan fixi e ma. ¹⁰ Alatala naxa xɔnɔ Isirayilakae ma na lɔxɔɛ, a fa a kali, ¹¹ «Yi mixi naxan birin kelixi Misira, naxan xa simaya bara dangi ɲɛ mɔxɔɲɛn na, e mu soma bɔxi ma n nan n kali Iburahima, Isiyaga nun Yaxuba bɛ dennaxan fife ra e ma, barima e mu bira n fɔxɔ ra e ɲanige birin na. ¹² Fo Yefune xa di xɛmɛ Kalebi Kenisika, nun Nunu xa di xɛmɛ Yosuwe, nee nan peti bira n xui fɔxɔ ra e ɲanige birin na.» ¹³ Alatala naxa xɔnɔ Isirayilakae ma ki fanyi, a fa e rabɛɲin gbengberenyi ma ɲɛ tongo naani bun ma, han na mixi birin faxa, naxee wali ki mu nu rafan a ma. ¹⁴ Wo tan yunubitɔɛ bɔnsɔɛɛ, wo na birafe wo benbae fɔxɔ ra Alatala raxɔnɔfe ra Isirayila xili ma. ¹⁵ Xa wo keli Ala xa kira xɔn, a man Isirayila rabɛɲinma nɛ gbengberenyi ma, e halaki wo xa fe ra.»

¹⁶ E naxa siga Munsa yire, e a fala a bɛ, «Muxu wama gɔɔrɛ tife be muxu xa xurusee bɛ, a nun muxu wama yiree yailanfe be muxu xa ginɛɛ nun muxu xa die luma dennaxɛ. ¹⁷ Kɔnɔ muxu bara tin sɔɔriɲa rabade muxu ngaxakerenyi Isirayilakae bɛ han e xa so e sode. Muxu xa die tan luma be muxu xanbi ra nɛ taa kantaxie kui, alako bekae naxa e tɔɔrɔ. ¹⁸ Muxu mu gbilenma muxu xɔnyi be, fo Isirayilaka birin a gbe bɔxi masɔtɔ. ¹⁹ Kɛ gbɛtɛ mu luma muxu tan bɛ sɔnɔn Yurudɛn naakiri ma. Muxu gbe na bebiri Yurudɛn sogetede nɛ.»

²⁰ Munsa naxa a fala e bɛ, «Xa wo sa a raba alɔ wo a falaxi ki naxɛ, xa wo wo maxiri sigafe ra gere tide Alatala xili ra, ²¹ xa wo mu gbilen be Yurudɛn naakiri ma, han Alatala

ge a yaxuie birin keride a ya ra, ²² na temui be bara findi wo xa boxi ra Alatala xili ra. Menni na lu Alatala xa yaamari bun ma, wo noma gbilende be. Na kui wo bara wo xa laayidi rakamali Isirayila nun Alatala be.»

²³ «Kono xa wo mu sa na seriye rabatu, na bara findi yunubi ra wo be, wo na sare fima ne. ²⁴ Yakosi, wo xa taee ti wo xa ginnee nun wo xa die be. Wo xa gooree yailan wo xa xurusee fan be. Kono wo naxa neemu wo xa laayidi tongoxi ma de, wo xa na rakamali.» ²⁵ Gadi bonsoe nun Ruben bonsoe naxa Munsa yaabi, «Muxu fama ne i xa yaamari birin suxude. ²⁶ Muxu xa die, muxu xa ginnee, nun muxu xa xurusee birin luma be Galadi boxi ma, ²⁷ kono muxu geresosee tongoma ne, muxu fa gere so Alatala be alo i a yitaxi ki naxe, muxu marigi.»

²⁸ Munsa naxa Eleyasari serexedube, Nunu xa di xeme Yosuwe, a nun Isirayila kuntigie yamari, ²⁹ «Xa Gadi bonsoe nun Ruben bonsoe sa dangi Yuruden naakiri ma, e siga gere sode Alatala be, han wo naxa na boxi birin masoto temui naxe, wo xa Galadi boxi so e yi ra ke ra. ³⁰ Kono xa e mu na raba, e fan xa sabati wo tagi Kanaan boxi ma!» ³¹ Gadi bonsoe nun Ruben bonsoe naxa e yaabi, «Alatala naxan birin masenxi a xa konyi die xa fe ra, muxu a birin nabama ne. ³² Muxu dangima ne Yuruden naakiri ma muxu xa geresosee ra sigafe ra Kanaan boxi ma Alatala ya tode ra, kono muxu ke tan findima boxi nan na Yuruden bebiri seeti ma.»

³³ Munsa naxa Amorikae xa mange Sixon nun Basan mange Ogo xa boxi nun na rabilinyi fi Gadi bonsoe, Ruben bonsoe, nun Yusufu xa di xeme Manasi bonsoe seeti keren ma.

³⁴ Gadi xa die naxa gbilen Dibon ti ra, a nun Ataroti, Aroweri, ³⁵ Atiroti Sofana, Yaaseri, Yogbeha, ³⁶ Beti Nimira, nun Beti Xarani. E

bara findi taa makantaxie ra, gooree gbegbe fan nu na.

³⁷ Ruben bonsoe naxa gbilen Xesibon ti ra, a nun Eleyale, Kiriyatayimi, ³⁸ Nebo, Baali Meyoni, nun Sibima. E naxa na taa ndee xilie masara.

³⁹ Manasi xa di Makiri xa die to Galadi taa suxu, e Amorikae kerinaxee nu sabatixi naa, ⁴⁰ Munsa naxa na taa so e yi ra sabatide ra.

⁴¹ Manasi xa Yayiri fan naxa taa ndee suxu, a e xili Yayiri xa taee.

⁴² Noba fan naxa Kenata taa nun a rabilinyi suxu, a yete xili sa e xun ma.

33

Isirayila xa biyaasi kelife Misira

¹ Nere nan ya Isirayilakae naxan naba e xunde ki ma Munsa nun Haruna xa yaamari bun ma e to keli Misira boxi ma. ² Munsa na birin sebexi ne alo Alatala a yamari a be ki naxe.

³ E naxa keli Ramesesi taa Misira boxi kike singe xi fu nun suuli. Sayamaleke Dangi Sali loxoe, na kuye iba Isirayilakae naxa mini Misira xoreya kui Misiraka birin ya xori. ⁴ A a lixi na temui, Misirakae nu na e xa di singee ragatafe, Alatala naxee faxe e ya ma a xa xone kui e xa kuyee xa fe ra.

⁵ Isirayilakae naxa keli Ramesesi, e sa yonkin Sukoti.

⁶ E to keli menni, e naxa siga Etama gbengberenyi de ra.

⁷ E to keli Etama, e naxa gbilen Pi Haxiroti mabiri, Baali Sefon ya tagi, e sa yonkin Migidoli ya ra.

⁸ E to keli menni, e naxa baa igiri, e siga gbengberenyi ma.

E naxa xi saxan jere raba Etama gbengberenyi ma,

e sa yonkin Mara.

⁹ E to keli menni, e naxa siga Elimi, e dulonyi fu nun firin nun tugi tongo solofere li dennaxe.

¹⁰ E to keli menni, e naxa siga Xulunyumi Baa seeti ma.

11 E to keli menni, e naxa siga Sini gbengberenyi ma.
 12 E to keli menni, e naxa sa yonkin Dofika.
 13 E to keli menni, e naxa siga Alusu.
 14 E to keli menni, e naxa siga Refidimi, kɔnɔ e mu ye to naa.
 15 E to keli menni, e naxa siga Turusinina gbengberenyi ma.
 16 E to keli menni, e naxa siga Kibiroti Hataawa.
 17 E to keli menni, e naxa siga Xaseroti.
 18 E to keli menni, e naxa siga Ritima.
 19 E to keli menni, e naxa siga Rimɔn Peresi.
 20 E to keli menni, e naxa siga Libina.
 21 E to keli menni, e naxa siga Risa.
 22 E to keli menni, e naxa siga Kehelata.
 23 E to keli menni, e naxa siga Seeferi geya ma.
 24 E to keli menni, e naxa siga Xarada.
 25 E to keli menni, e naxa siga Makeloti.
 26 E to keli menni, e naxa siga Taxati.
 27 E to keli menni, e naxa siga Tera.
 28 E to keli menni, e naxa siga Mitika.
 29 E to keli menni, e naxa siga Xasamona.
 30 E to keli menni, e naxa siga Mosera.
 31 E to keli menni, e naxa siga Beneyaakan.
 32 E to keli menni, e naxa siga Horo Gidigada.
 33 E to keli menni, e naxa siga Yotobata.
 34 E to keli menni, e naxa siga Abarona.
 35 E to keli menni, e naxa siga Esiyon Geberi.
 36 E to keli menni, e naxa siga Kadesi Sini gbengberenyi ma.
 37 E keli menni nɛ, e naxa siga Horo geya ma, Edon bɔxi naaninyi fɛ ma.
 38 Isirayilakae xa mini Misira jɛ tongo naani kike suuli nde xi singe, Alatala naxa Haruna yamari a xa te Horo geya fari, a xa laaxira menni. 39 Haruna nu bara jɛ kɛmɛ

mɔxɔjɛn nun saxan sɔtɔ, a faxa temui Horo geya fari.

40 Aradi mangɛ, naxan sabatixi Negewi gbengberenyi Kanaan bɔxi ma, a naxa a kolon Isirayilakae bara fa.

41 Isirayilakae to keli Horo geya yire, e naxa sa yonkin Salamona.

42 E to keli menni, e naxa siga Punon.

43 E to keli menni, e naxa siga Oboti.

44 E to keli menni, e naxa siga Iye Abarimi,

Mowaba bɔxi naaninyi ra.

45 E to keli menni, e naxa siga Dibon Gadi.

46 E to keli menni, e naxa siga Alamɔn Dibilatayima.

47 E to keli menni, e naxa siga Abarimi geyae yire,

Nebo geya yatagi.

48 E to keli menni, e naxa siga Mowaba fili ma,

Yurudɛn xure dɛ ra, Yeriko taa yatagi.

49 E naxa yonkin Yurudɛn xure dɛ ra,

Beti Yesimoti nun Abeli Sitimi longori Mowaba fili ma.

Kanaan bɔxi itaxunfe

50 Alatala naxa a masen Munsa bɛ Mowaba fili ma, Yurudɛn xure dɛ ra, Yeriko taa yatagi, 51 «A fala Isirayilakae bɛ, <Wo na Yurudɛn xure giri temui naxɛ sofe ra Kanaan bɔxi ma, 52 wo mennikae birin faxa. Wo xa e xa kuye birin kana, naxee masolixi gɛmɛ ra, naxee yailanxi wure raxunuxi ra. Wo xa e xa batudee fan kana. 53 Wo xa na bɔxi suxu, wo fa sabati naa. N bara na bɔxi fi wo ma. 54 Na bɔxi itaxunma wo ma Alatala xa maragiri kɛja nan ma a xabile ki ma. Naxee bɔnsɔɛ xa mixie na wuya, e xa bɔxi belebele sɔtɔ. Naxee bɔnsɔɛ xa mixie mu wuya, e xa bɔxi xa xurun. Alatala a ragirima kankan naxan sɔtɔma a bɔnsɔɛ ki ma. 55 Kɔnɔ xa wo mu mennikae faxa, e fama maniyade jɔoge nan na naxan mixi ya tɔɔrɔma, xa na mu a ra tunbee naxee mixi fari masɔxɔma. E findima nɛ wo yaxuie ra wo xɔnyi. 56 Na temui, n e xa

yunubi sare dɔxɔma wo tan nan ma.»»

34

Isirayila bɔxi naaninyie

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «A masen Isirayilakae be, «Wo na siga Kanaan bɔxi ma, n naxan fixi wo ma ke ra, a naaninyie nan yi ki: ³ Yirefanyi mabiri, wo xa bɔxi naaninyi sa foloma Sini gbengberenyi nan ma, Edon bɔxi mabiri. Na naaninyi sa foloma Fɔxɔe Baa nan ma sogetede mabiri, ⁴ a sa a kɔnkɔrɔn Tali Tede yirefanyi mabiri, a a xun sa Sini, a dangi Kadese Barineya yirefanyi mabiri, a siga Xasari Adari mabiri, a sa Asimon li. ⁵ A sa keli Asimon, a a kɔnkɔrɔn han Misira dabonyi kui, a fa sa mini Baa Xungbe ma.»»

⁶ «A sogeorode naaninyi findima Baa Xungbe nan na.»

⁷ «A kɔla naaninyi sa foloma Baa Xungbe nan ma, han a fa dɔxɔ Horo geya ra. ⁸ Kelifa ra Horo geya ma, wo xa naaninyi sigama na ki ne han Xamata sode de ra, a sa dɔxɔ Sedade ra. ⁹ A na keli menni, a sigama Sifiron mabiri ne han a sa mini Xasari Enan ma. Wo xa bɔxi naaninyi nan na ki kɔla mabiri.»

¹⁰ «A sogetede, wo xa naaninyi sa kelima Xasari Enan nan ma, a siga han Seefami. ¹¹ A keli menni, a siga Ribila, Ayin sogetede biri, a man siga, a sa din tentenyie ra Kinereti baa sogetede biri ra, ¹² a sa mini Yuruden xure ma, a fa sa a rapɔn Fɔxɔe Baa ma. Wo xa bɔxi naaninyie nan na ki.»

¹³ Munsa naxa na yaamari radangi Isirayilakae ma, a falafe ra, «Bɔxi nan yi ki, naxan itaxunma Isirayila bɔnsɔe solomanaani nun a tagi ma, alɔ Alatala a ragirixi kankan ma ki naxe. ¹⁴ Ruben bɔnsɔe, Gadi bɔnsɔe, nun Manasi bɔnsɔe seeti bara e gbe ke sɔtɔ e denbaya ki ma, ¹⁵ Yuruden naakiri ma, Yeriko ya tagi sogetede biri ra.»

¹⁶ Alatala naxa a masen Munsa be, ¹⁷ «Eleyasari serexedube nun

Nunu xa di xeme Yosuwe nan yi bɔxi itaxunma. ¹⁸ Wo xa yarerati keren keren sugandi bɔnsɔe birin kui, naxee lanma yi bɔxi itaxunyi.

¹⁹ E xilie nan yi ki:

Yuda bɔnsɔe, Yefune xa di xeme Kalebi.

²⁰ Simeyɔn bɔnsɔe, Amixudi xa di xeme Semuweli.

²¹ Bunyamin bɔnsɔe, Kisilon xa di xeme Elidada

²² Dana bɔnsɔe, Yogoli xa di xeme Buuki.

²³ Yusufu xa di Manasi bɔnsɔe, Efodo xa di xeme Xaniyeli.

²⁴ Efirami bɔnsɔe, Sifitan xa di xeme Kemuweli.

²⁵ Sabulon bɔnsɔe, Paranaki xa di xeme Elisafan.

²⁶ Isakari bɔnsɔe, Asana xa di xeme Palatiyeli.

²⁷ Aseri bɔnsɔe, Selomi xa di xeme Axihudi.

²⁸ Nafatali bɔnsɔe, Amixudi xa di xeme Pedaheli.»

²⁹ Alatala nee nan sugandi Kanaan bɔxi itaxunfe ra Isirayilakae ma.

35

Lewi bɔnsɔe xa taae

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, Mowaba fili ma, Yuruden xure fe ma, Yeriko ya tagi, ² «A fala Isirayilakae be, e xa taa ndee nun e rabilinyie sugandi e xa bɔxi kui, e naxee fima Lewi bɔnsɔe ma, e sabatima dennaxe. ³ Lewi bɔnsɔe sabatima na taae nan kui, e xa xurusee luma na rabilinyie. ⁴ Na taa rabilinyie xa gboya sigama ne han nɔngɔn wulu keren na taa seeti naani birin ma, ⁵ kelifa taa tete ma sigafe nɔngɔn wulu firin a sogetede biri, a sogeorode biri, a kɔla ma, nun a yirefanyi ma.»

⁶ «Na taa tongo naani nun solomasaxan ya ma, wo xa taa senni sugandi naxee findima makantadee ra mixie be naxee bara faxe ti e mu a janigexi. ⁷ Wo xa na taa tongo naani nun solomasaxan nun e rabilinyie fi Lewi bɔnsɔe ma. ⁸ Bɔnsɔe naxee xa taae wuya, e xa taa gbege fi.

Bonsɔɛ naxee xa taae mu wuya, e xa taa dondoronti fi Lewi bonsɔɛ ma.»

⁹ Alatala naxa a masen Munsa bɛ, ¹⁰ «A fala Isirayilakae bɛ, e na Yurudɛn xure igiri sofe ra Kanaan bɔxi ma, ¹¹ e xa taae sugandi, naxee findima makantadee ra mixie bɛ naxee bara faxɛ ti e mu a panigexi. ¹² Na taae nan findima makantadee ra na mixie bɛ, han kiitise e makiitima temui naxɛ. Na kui e xa ratanga mixie ma naxee wama e gbepɔxɔfe, naxee wama e faxafe keren na. ¹³ Wo xa taa senni sugandi na wali xa fe ra, ¹⁴ saxan Yurudɛn naakiri ma, saxan Kanaan bɔxi ma. Na taae nan findima wo makantadee ra. ¹⁵ Mixi yo mixi, a findi Isirayilaka ra, a findi xɔɓɛ ra, a findi dangi mixi ra, xa naxan yo sa mixi nde faxesa a mu a panigexi, na kanyi nɔma a nii ratangade na taa sennie nde kui.»

¹⁶ «Kɔnɔ xa mixi sa mixi bɔnbɔ wure ra han a faxesa, nii ba nan a ra. A lan nɛ, a fan xa faxesa. ¹⁷ Xa mixi sa mixi bɔnbɔ gemɛ nan na han a faxesa, nii ba nan a ra. A lan nɛ, a fan xa faxesa. ¹⁸ Xa mixi sa mixi bɔnbɔ wuri nan na han a faxesa, nii ba nan a ra. A lan nɛ, a fan xa faxesa. ¹⁹ Gbepɔxɔɛ xa na faxeti faxesa a a suxuxi temui naxɛ. ²⁰ Xa mixi nde sa a boore radin yɛ maraɓaaxui ma, xa na mu, a panige a xa a gɔnɔ se nde ra, a faxesa, faxeti nan a ra. ²¹ Xa mixi nde sa a boore din a belexɛ ra yaxuya ra, a faxesa, faxeti nan a ra. A lan nɛ, a fan xa faxesa. Gbepɔxɔɛ xa na faxeti faxesa a a suxuxi temui naxɛ.»

²² «Kɔnɔ xa mixi nde sa a boore radin yɛ panigetareɓa kui, xɔnɛ mu na, xa na mu a se nde woli a ma panigetareɓa kui, ²³ xa na mu a a gɔnɔ gemɛ ra panigetareɓa kui, a fa faxesa, kɔnɔ xɔnɛ nun yaxuya mu na a kui, ²⁴ nama xa a makiiti yi sɛriyɛ ra gbepɔxɔɛ xa fe ra. ²⁵ Nama xa a ba gbepɔxɔɛ yi ra, a a raso makantadee kui. A xa lu menni han sɛrɛxɛdubɛ kuntigi laaxirama temui naxɛ, Alatala naxan sugandixi. ²⁶ Kɔnɔ xa na kanyi sa mini makantadee fari ma, a nu bara so dennaxɛ, ²⁷ gbepɔxɔɛ fa a

to, a faxesa, gbepɔxɔɛ mu findima faxeti ra. ²⁸ Mixi naxan nii bama panigetareɓa kui, a xa lu makantadee han sɛrɛxɛdubɛ kuntigi laaxirama temui naxɛ. Sɛrɛxɛdubɛ kuntigi na laaxira temui naxɛ, mixi naxan nii baxi panigetareɓa kui, a nɔma gbilende a xɔnyi maratange kui.»

²⁹ «Sɛriyɛ nan ya wo bonsɔɛ bɛ yire birin, temui birin. ³⁰ Faxeti mu lan a xa faxesa seede keren xui ma, fo seede wuyaxi. ³¹ Faxeti mu lan a xun xa sara, a xa faxesa. ³² Mixi naxan faxɛ ti panigetareɓa kui, a mu lan a xun xa sara alako a xa gbilen a xɔnyi beenun sɛrɛxɛdubɛ kuntigi laaxirama temui naxɛ. ³³ Wo mu lan wo xa bɔxi findi bɔxi sɛniyɛntare ra. Wuli raminife na nan nabama. Faxeti wuli gbansan nan findima bɔxi xunsare ra. ³⁴ Wo naxa wo xɔnyi findi yire sɛniyɛntare ra. N tan Alatala sabaɓixi wo tan Isirayilakae ya ma.»

36

Gine ke kanyi futife sɛriyɛ

¹ Denbaya xunyi naxee nu na Galadi xabile ya ma, Makiri xa die, Manasi xa mamadie, Yusufu xabilɛɛ, nee naxa siga Munsa nun Isirayila denbaya xunyi yire. ² E naxa a fala Munsa bɛ, «Alatala bara a yamari i tan n marigi, i xa yi bɔxi itaxun Isirayila die ma Alatala xa maragiri keɓa ma, a xa findi e ke ra. Alatala man bara i yamari i xa muxu taara Selofexadi xa harige so a xa di ginɛ yi ra. ³ Kɔnɔ xa na di ginɛ sa dɔxɔ bonsɔɛ gbete xemɛɛ xɔn, e ke bama nɛ muxu bonsɔɛ ke ra, a sa e xa xemɛɛ bonsɔɛ ke xun ma. Na kui nde bama nɛ muxu ke ra, naxan fixi muxu bonsɔɛ ma maragiri kui. ⁴ Xɔɓɛya Ne na a li, e ke bama nɛ muxu benbae ke ra, a sa e xa xemɛɛ benbae ke xun ma.»

⁵ Munsa naxa Alatala xa yaamari radangi Isirayilakae ma, a falafe ra, ⁶ «Yusufu bonsɔɛ, wo nɔndi. Alatala xa yaamari nan ya Selofexadi xa di ginɛ bɛ. E xa dɔxɔ xemɛɛ xɔn naxan na xabile nde kui e baba bonsɔɛ

ya ma. ⁷ Sese mu bama Isirayila bɔnsɔɛ nde ke ra, a findi bɔnsɔɛ gbetɛ ke ra. Birin a benba ke nan xun makantama. ⁸ Di ginɛ ke kanyi xa dɔxo xeme xɔn naxan na xabile nde kui a baba bɔnsɔɛ ya ma. ⁹ Sese mu bama Isirayila bɔnsɔɛ nde ke ra, a findi bɔnsɔɛ gbetɛ ke ra. Birin a benba ke nan xun makantama.»

¹⁰ Selofexadi xa di ginɛ naxa Alatala xa yaamari suxu alo Munsu a fala ki naxɛ. ¹¹ E xilie nan ya: Maxala, Tirisa, Xogala, Milika, nun Nowa. E birin naxa dɔxo e dɛɛxɔɛ xɔn ma. ¹² E dɔxo Manasi xa di xabilɛɛ nan xɔn ma. Na kui e ke naxa lu e benba Yusufu bɔnsɔɛ.

¹³ Alatala xa seriye nun yaamarie nan na ki a naxee fixi Munsu ma, katarabi Isirayila ma, e nu na Mowaba fili ma temui naxɛ, Yuruden xure fe ma, Yeriko ya tagi.

Tawureta Munsa Annabi Munsa xa Masenyi Donxɔe Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Ala a xa masenyi singee fixi won ma Annabi Munsa nan saabui ra. Na masenyi donxɔ suulie findixi kitaabui keren nan na, naxan xili falama Tawureta Munsa. A donxɔ singe Ala xa jama folo ki nan masenma. Ala to Annabi Iburahima sugandi, a a xee Kanaan boxi ma, a xa die naxa findi bɔnsɔe belebele ra menni. Annabi Yaxuba waxati, kaame naxa din boxi ra e nu dennaxe. Annabi Yaxuba xa die naxa siga Misira boxi ma baloe fende. Ala naxa a ragiri, e xa e xunya Yusufu li naa. Annabi Yusufu naxa e mali a fanyi ra.

Ala naxa na bɔnsɔe mali han e findi si belebele ra. Ne wuyaxi to dangi, Misira mange naxa gaaxu folo e ya ra. A naxa e findi konyie ra alako e naxa no Misirakae ra. Na konyiya naxa bu han Ala Annabi Munsa xee temui naxe. Ala naxa a mali xoreya fide a xa mixie ma. E naxa mini Misira boxi ma Ala senbe saabui ra, naxan baa botini maba alako e xa a igiri e sanyi ra.

Na kaabanako belebele xanbi, Ala naxa e xun ti Kanaan boxi ra, a dennaxe fi e ma. Kira ra, Ala naxa mini e ma Turusinina geya fari. A naxa a xa yaamari fu fi Annabi Munsa ma, e sebexi geme walaxe ma. Ala man naxa seriye gbete fala Annabi Munsa be alako jama xa lu e Marigi sagoe. Konɔ jama naxa Alatala matandi sanya wuyaxi gbengberenyi ma. Na taruxui birin sebexi Tawureta Munsa nan kui.

Beenun e xa Kanaan boxi soto, Annabi Munsa naxa e malan yire keren. Menni a naxa yi taruxui birin madonxɔ e be. A man naxa gbilen Ala xa seriye birin ma alako e naxa neemu a ma Kanaan. A to ge na birin tagi raba e be, e naxa laayidi

tongo birafe ra Ala xa seriye fonxɔ ra. Na masenyi donxɔ suuli nde birin xili falama, «Annabi Munsa xa masenyi donxɔe.» Na dangi xanbi, Annabi Munsa naxa laaxiraya geya fari.

Yi kitaabui lonni fima won ma alako won xa Ala xa seriye kolon. Ala xa won mali na kolonfe ra. Amina.

Tawureta Munsa Annabi Munsa xa Masenyi Donxɔe

Annabi Munsa xa masenyi singe

Kelife Xorebe geya

¹ Woyenyie nan yi ki, Annabi Munsa naxan masen Isirayilakae birin be. Na temui a nu na Yuruden sogetede biri ra, gbengberenyi ma naxan na Araba, Sufi ya tagi, Paran, Tofeli, Laban, Xaseroti, nun Disahabi longori. ² Keli Xorebe geya han Kadesi Barineya kira ra minife ra Seyiri geyae biri, xi fu nun keren jere na a ra. ³ E xa keli je tongo naani nde ma Misira, a kike fu nun keren nde, xi singe, Annabi Munsa naxa Alatala xa yaamari masen Isirayilakae be. ⁴ Na temui Annabi Munsa nu bara xutu soto Sixon ma, Amori mange, naxan nu sabatixi Xesibon, a nun Ogo, Basan mange, naxan nu sabatixi Asataroti nun Edereyi. ⁵ Yuruden sogetede biri Mowaba boxi ma, Annabi Munsa naxa Ala xa seriye tagi raba e be. Na woyenyi nan yi ki.

⁶ «Won nu na Xorebe geya yire temui naxe, won Marigi Alatala yi nan masen won be, <Wo bara bu yi geya bun ma. ⁷ Wo ti kira xon ma fa. Wo xa siga geya ma Amorikae na dennaxe, nun na longori birin, Araba boxi ma, geya biri, Sefela nun Negewi biri, baa de ra, han Kanaan boxi ma, han Liban sa donxɔ Efirati xure belebele ra. ⁸ Wo xa na boxi mato, n naxan fixi wo ma. Wo siga, wo xa na tongo, barima n tan Alatala yati nan na boxi laayidi tongoxi wo benbae be, Iburahima, Isiyaga, a

nun Yaxuba, a nun e bɔnsɔe birin hali e dangi xanbi.»

Annabi Munsa xa kiitisae

⁹ «Na temui n yi nan fala wo be, <N tan keren mu nɔma wo xa fe nɔde. ¹⁰ Wo Marigi Alatala bara wo ragbo ye. Yakosi wo bara gbo ye alɔ tunbuie naxee na koore ma. ¹¹ Wo benbae Marigi Alatala xa wo rawuya han. A xa baraka sa wo xa fe alɔ a masen ki naxe. ¹² N tan keren nɔma wo xa kalamuie makiitide di? ¹³ Wo kuntigi lɔnnilae sugandi, naxee kolonxi wo bɔnsɔe ya ma. N nee nan findima jama yareratie ra.> ¹⁴ Wo naxa n yaabi, a n ma maɔɔxunyi, a maɔɔxun fanyina a ra. ¹⁵ N naxa wo xa yareratie tongo, wo xa kuntigi lɔnnila naxee kolonxi wo bɔnsɔe ya ma. N naxa e findi mixi wulu, mixi keme, mixi tongo suuli, mixi fu xunyi ra. N naxa e findi yareratie ra wo bɔnsɔe ya ma. ¹⁶ Na temui n naxa yaamari so wo makiitimaie yi ra. N naxe, <Wo xa wo tuli mati wo baribooree ra. Wo xa birin makiiti seriye keja ma, wo ngaxakerenyie tagi nun e tan nun xɔne tagi. ¹⁷ Wo naxa ti mixi yo xɔn ma kiiti sade. Wo naxa xurunyi nun gboe mato. Wo naxa gaaxu mixi yo ya ra, barima kiitisa na Ala nan na. Xa kiiti sa xɔɔɔ wo be han, wo fa a ra n xɔn, n tan kiiti sama.> ¹⁸ Na ki n bara fe birin masen wo be, a lan wo xa naxan naba.»

Ala matandife Kadesi

¹⁹ «Na to dangi, won naxa keli Xorebe geya, won mini gbengberenyi magaaxuxi ra wo bara dennaxe to. Won naxa bira kira fɔɔ ra naxan sigama Amori geyae biri ra, alɔ won Marigi Alatala a masen won be ki naxe. Won naxa so Kadesi Barineya. ²⁰ N naxa a fala wo be, <Wo bara Amori geyae li, won Marigi Alatala dennaxe fixi won ma. ²¹ Wo a mato, wo Marigi Alatala bara yi bɔxi ti won ya i. Wo siga, wo xa na tongo alɔ wo benbae Marigi Alatala a falaxi wo be ki naxe. Wo naxa gaaxu, wo xa limaniya.»

²² «Na temui, wo birin naxa fa n yire, wo fa a fala n be, <Won xa mixie xee, e xa siga yi bɔxi ma, e xa naa raben. Na xa findi nee fan ma wali ra, alako won xa a kolon won lan won xa won jere kira naxan xɔn a nun won sigama taa naxee.> ²³ Wo xa maɔɔxunyi naxa findi n be fe fanyi ra. Na nan a to n naxa xeme mixi fu nun firin mayegeti wo ya ma, wo bɔnsɔe keren keren ma tagi. ²⁴ E naxa siga geyae biri ra han e naxa gulunba li naxan xili Esekoli. E naxa naa raben. ²⁵ E naxa yi bɔxi bogisee ba, e fa e masen won be. E naxa dentegɛ sa won be yi ki, <Won Marigi Alatala bɔxi fanyi nan fixi won ma.> ²⁶ Kɔnɔ wo mu tin tede, wo naxa tondi wo Marigi Alatala xa yaamari ra. ²⁷ Wo a maxɔɔɔ ne wo xa kiri banxie kui. Wo naxa a fala, <Xɔnnanteya na xeeɛi, Alatala won tongoxi Misira bɔxi ma. A wama won sofe Amori naxa nan yi ra alako e xa won halaki. ²⁸ Won sigama minden? Limaniya mu na won be, barima won ngaxakerenyie bara a fala won be a mennikae senbe gbo. E man gbangbalan won be, nun na taae xa fe maxɔɔɔ. Tete naxan naa rabilinxi, a ite han. Muxu Anaki bɔnsɔe yati to ne.»

²⁹ «N naxa a fala wo be, <Wo naxa siike. Wo naxa gaaxu e ya ra! ³⁰ Wo Marigi Alatala naxan jere ma wo ya ra, a gere soma ne wo be alɔ a a rabaxi wo ya xori ki naxe Misira bɔxi ma han gbengberenyi ma. ³¹ Wo man bara a to, wo Marigi Alatala faxi ne wo ra alɔ xeme a xa di xaninma ki naxe, wo jereɛi kira naxan birin na han wo naxa fa be li. ³² Kɔnɔ na birin kui, wo mu nu laxi wo Marigi Alatala ra. ³³ A tan nan ti wo ya ra, a yire fen wo be wo luma dennaxe. Kɔe ra a tan nan nu kira iyalanma wo be te ra. Yanyi fan na, a findi nuxui ra, a ti wo ya ra. ³⁴ Alatala naxa wo xurutuxurutu xui me. A xa xone kui, a naxa a rakali, ³⁵ «Yi mixi kobi yo mu soma yi bɔxi fanyi ma, n naxan laayidixi wo babae be ³⁶ fo Kalebi, Yefune xa

di. A tan a toma ne. A boxi dennaxe nerexi, na findima ne a gbe nun a bõnsõe gbe ra, barima a bara bira n tan Alatala xa kira foxo ra.»»

³⁷ «Wo tan xa fe ra Alatala bara xõõõ n fan ma. A naxa a masen, <I tan yete yati mu soma yi boxi ma.

³⁸ Yosuwe, Nunu xa di, i malima, nan fama sode. Limaniya fi a ma, barima a tan nan tima Isirayilakae ya ra yi boxi masotofe ra, a xa findi e ke ra. ³⁹ Wo xa die, wo a falaxi naxee be, e findima geelimanie ra. E tan naxan mu fe kobi nun fe fanyi tagi raba kolonxi, e tan nan fama sode na boxi ma. N fama na boxi fide e tan nan ma. A findima e tan nan gbe ra. ⁴⁰ Kõõõ wo tan man xa wo mafindi gbilenfe ra gbengberenyi biri ra, sigafe Kale baa mabiri.»»

⁴¹ «Wo naxa a yaabi, <Muxu bara findi yunubitoe ra Alatala ya i, kõõõ yakõsi muxu fa wama sigafe gere sode ne, alo muxu Marigi Alatala muxu yamarixi a ra ki naxe.> Kankan naxa geresose tongo, barima wo a mapõxun ne a yi geya taa masotofe a findima soõneya ra.

⁴² Na nan a to Alatala naxa a masen n be, <A fala e be, wo naxa siga gere sode de, barima n mu na wo ya ma. Wo naxa siga de, wo yaxuie naxa fa wo bõnbõ.> ⁴³ N yi marasi fixi ne wo ma, kõõõ wo mu tin wo tuli matide n na. Wo naxa Alatala xui matandi, wo naxa te yete igboja kui geya fari. ⁴⁴ Na temui Amorika naxee nu sabatixi geya fari e naxa mini wo gere de alo kumi dinma mixi ra ki naxe. E naxa wo bõnbõ keli Seyiri han Horoma. ⁴⁵ Wo to gbilen, wo naxa wa Alatala ya i, kõõõ Alatala mu a tuli mati wo wa xui ra. ⁴⁶ Wo man naxa lu Kadesi, wo bu naa alo wo singe bui naxan naba.»

2

Isirayilakae taae mabilinfe

¹ «Na xanbi won naxa gbilen gbengberenyi kira suxu ra sigafe Kale Baa mabiri, alo Alatala a masen n be ki naxe. Won naxa xi wuyaxi raba Seyiri geyae rabilinyi.»

² «Alatala naxa a fala n be, ³ <Wo bara yi geya mabilin a gbe ra. Wo wo mafindi sigafe ra koola ma.> ⁴ A naxa a fala n be n xa yi yaamari fi wo ma. Wo fama dangide Seyiri boxi seeti ma, wo ngaxakerenyie na dennaxe, Esayu bõnsõe. E fama ne gaaxude wo ya ra, kõõõ wo wo yete masuxu e gerefe ra, ⁵ barima n mu sese soma wo yi ra e xa boxi ma, hali sanyi tide. N bara Seyiri geyae fi Esayu ma. ⁶ Wo na wa donse nun ye naxan xõõõ fo wo a sara e ma gbeti ra. ⁷ Wo Marigi Alatala bara baraka sa wo wali foxi. A bara a jõõõ sa wo xa fe xõõõ ma wo nu yi gbengberenyi igirima temui naxe. Yi je tongo naani bun ma, wo birin nan nu a ra. Sese xa fe mu xõõõõ wo ma.»

⁸ «Won naxa dangi won ngaxakerenyie ra yire makuye, Esayu bõnsõe naxan sabatixi Seyiri boxi ma. Won man naxa dangi Araba, Elata, Esiyon Geberi kira ra yire makuye. Na xanbi won naxa won mafindi, won Mowaba gbengberenyi kira suxu.»

⁹ «Alatala naxa a fala n be, <Wo naxa gere giri Mowabakae ma de. Wo naxa gere ti e be de, barima n mu fama sese sode wo yi ra e xõõõ. N bara Ari boxi fi Loti ma.>»

¹⁰ Singe ra, Emikae nan nu na Ari boxi ma. Nama gbangbalanyi nan nu e ra. E wuya, e fan kuya alo Anaki bõnsõee. ¹¹ Mixi ndee naxa e mapõxun Refakae ra, naxee maniya Anaki bõnsõee ra, kõõõ Mowabakae nu e xilima ne Emikae. ¹² Naxan findi Seyiri boxi ra, Xorikae nan singe nu na naa. Esayu bõnsõe naxa e masuxu, e e faxes. E tan naxa sabati naa. Isirayilakae fan fama na mooli nan nabade boxi ma Alatala na dennaxe fi e ma.

¹³ «Alatala naxa a fala n be, <Yakõsi, wo keli, wo xa Serede xure igiri.>» Won naxa na raba. ¹⁴ Ne tongo saxan nun solomasaxan dangi ne kabi won keli lõxõe Kadesi Barineya han won giri lõxõe Serede xure ra. Na waxati kui geresoe

naxee nu na, nee birin nu bara faxa alo Alatala a rakali e be ki naxe. ¹⁵ Alatala naxa e tuxunsan han e birin naxa halaki.

¹⁶ Na geresoe to bara halaki pama tagi, ¹⁷ Alatala naxa a masen n be, ¹⁸ «Wo fa sigafe dangide Mowaba naaninyi nan na sigafe Ari boxi ma. ¹⁹ Wo makorema ne Amonikae ra. Wo naxa gere giri e ma de. Wo naxa e fen gere ra, barima n mu fama sese sode wo yi ra e xa boxi ma. N naa fixi Loti bonsoe nan ma.»

²⁰ E nu yi boxi mapoxunxi Refakae nan gbe ra. Kabi temui xonnakuye Refakae nan nu sabatixi naa. Amonikae nu e xilima ne Samisumikae. ²¹ Nama senbema nan nu lanxi e ma, e wuya, e man gbangbalan alo Anaki bonsoe. Kono Alatala naxa e halaki Amonikae saabui ra. Naa naxa findi Amonikae gbe ra, e naxa sabati naa. ²² Alatala naxa na mooli raba Esayu xa die be naxee sabatixi Seyiri boxi ma. A to nu Xorikae halakima e saabui ra, naa naxa findi e gbe ra. E sabatixi menni ne han yakosi. ²³ Naxan findi Awikae tan na, naxee nu sabatixi taae kui han Gasa, e naxa halaki Kafatorokae saabui ra. Naa naxa findi Kafatorokae gbe ra, e naxa sabati naa. Kafatorokae naxa keli Kafatoro.

²⁴ Alatala naxa a masen won be, «Wo ti kira xon ma, wo xa Arinon xure igiri. Wo a mato, n bara Sixon Amorika Xesibon mange so wo yi ra nun a xa boxi. Yakosi, wo na tongo, wo e gere. ²⁵ To n fama ne wo xa fe magaaxui lude dunija mixi birin ma. E na wo xili me, e fama ne serende gbirigbiri.»

Sixon mangeya soto ki

²⁶ «N xera xee ne Sixon, Xesibon mange ma, kelife ra Kedemoti gbengberenyi ma. N naxa yi bopesa masenyi ti a be, ²⁷ «Muxu wama i xa boxi igirife. Muxu muxu perema kira nan tun xon ma. Muxu mu sigama koola ma, muxu mu sigama yirefanyi ma. ²⁸ Muxu donse nun ye naxan minma, muxu fama ne a birin sare fide i ma gbeti ra. A lu

kansan muxu xa dangi i xa boxi ma muxu sanyi ra. ²⁹ Esayu bonsoe naxee sabatixi Seyiri boxi ma, nun Mowabakae naxee sabatixi Ari boxi ma, nee naxa muxu sagoe sa dangife ra e xa boxi ma. I fan xa muxu sagoe sa muxu xa Yuruden xure igiri, muxu xa so boxi ma muxu Marigi Alatala dennaxe fixi muxu ma.» ³⁰ Kono Xesibon mange Sixon naxa tondi muxu sagoe fide dangife ra a xa boxi ma, barima wo Marigi Alatala nu bara a xaxili raxoroxo. A naxa a bopje balan alako a xa a so wo yi ra alo wo a toxi ki naxe to.»

³¹ «Alatala naxa a fala n be, «I bara a to, n bara ge Sixon nun a xa boxi sode i yi ra. Naa tongo i gbe.» ³² Sixon nun a xa pama birin naxa keli fafe ra won gere de Yahasi. ³³ Won Marigi Alatala naxa e so won yi ra xunnakeli kui. Won naxa nola soto e ma, a tan, a xa die a nun a xa pama birin. ³⁴ Won naxa na taae birin suxu, won naxa e birin kana. Won man naxa xemee, nun ginnee, a nun dimee birin faxa. Won mu mixi yo lu a jipe ra, ³⁵ kono won mu sese tongo fo xurusee a nun se xori naxee nu na na taae kui. ³⁶ Keli Aroweri Arinon xure de ra, a nun taa naxan na geya lanbanyi, sigafe ra han Galadi, taa yo senbe mu dangi won na. Won Marigi Alatala naxa a birin so won yi ra. ³⁷ Kono wo mu wo makore Amonikae xa boxi ra, Yaboko xure de birin, taa naxee na geya fari, a nun Alatala tonyi doro won ma boxi naxee gerefe ra.»

3

Basan boxi masoto ki

¹ «Won naxa won mafindi tefe ra Basan kira xon ma. Ogo, Basan mange, naxa mini won gere de Ederi, a tan nun a xa pama birin. ² Alatala naxa a fala n be, «I naxa gaaxu a ya ra, barima n a niyama ne i xutu soto a tan nun a xa pama birin ma nun a xa boxi. I xa no a ra alo i a rabaxi Amorikae xa mange Sixon na ki naxe.» ³ Won Marigi Alatala naxa a niya won xa xutu soto Basan

mange Ogo nun a xa naxa birin ma. Won naxa e birin faxa, mixi yo mu lu. ⁴ Na temui won nu bara e xa taae birin suxu. Na taa yo mu lu won mu dennaxe suxu, taa tongo senni na a ra naxan na Aragobo rabilinyi. Na taa birin nu na Ogo xa mangeya nan bun ma Basan boxi ma. ⁵ Na taae birin nu rabilinxi tete itexie nan na, nun naade mabalanxie ra. Taa gbege fan nu na tete mu nu naxee rabilinxi. ⁶ Won naxa na longori taa birin kana alo won a raba Xesibon, Sixon mange xa boxi ra ki naxe. Won naxa xemee, nun ginnee, a nun dimnee birin faxa, ⁷ konon won naxa e xa xurusee nun e harige tan xanin.»

⁸ «Won a raba na ki ne. Na waxati won naxa boxie rasuxu, naxee nu na Yuruden sogetede biri, Amorikae xa mange firinyie yi ra. Na longori keli Arinon xure han Xerimon geya. ⁹ Sidonkae na geya xili falama ne Siriyon. Amorikae tan na xili falama Seniri. ¹⁰ Taa naxee birin na lanbanyi ma, won naxa e birin masoto, a nun Galadi boxi rabilinyi birin, sigafe ra Basan ma sa doxo Salika nun Ederi ra. Na taa birin nu na Ogo xa mangeya nan bun ma Basan boxi ma. ¹¹ Basan mange Ogo nan keren mu faxa Refakae ya ma. A xa wure sade nu na Raaba ne, Amonikae xa mangataa. A kuye nu sigaxi nongon solomanaani, a igboe nongon naani.»

Galadi nun Basan boxi itaxunyi

¹² «Na temui won naxa xutu soto na boxi ma. Kelife Aroweri sigafe ra Arinon xure ma, a nun Galade geya seeti, nun a taae, n naxa na birin so Ruben nun Gadi bonsoe yi ra. ¹³ N naxa Galade seeti donxoe nun Ogo xa mangeya naxan na Basan boxi ma so Manasi bonsoe seeti yi ra. Aragobo rabilinyi nun Basan nu kolonxi Refakae xa boxi nan na. ¹⁴ Manasi xa di Yayiri naxa Aragobo boxi findi a gbe ra, han Gesurikae nun Maakakae naaninyi ra. A naxa a xili sa Basan xun ma, naxan xili falama han yakosi Yayiri taa. ¹⁵ N naxa Galade so Makiri yi ra. ¹⁶ N

naxa Galade seeti so Ruben bonsoe a nun Gadi bonsoe yi ra, han a sa doxo Arinon xure ra. Xure nan na naaninyi ra, han a sa doxo Yaboko xure ra Amonikae naaninyi ra, ¹⁷ a nun Araba boxi naxan nun Yuruden naaninyi baxi, keli Kinereti Baa ma, a sa doxo Araba Foxe Baa ra, naxan na Pisiga lanbanyi ma sogetede.»

¹⁸ «Na temui n naxa yi yaamari fi wo ma, <Wo Marigi Alatala bara yi boxi fi wo ma alako a xa findi wo gbe ra. Wo tan xemee kendee, wo findima ne wo ngaxakerenyi Isirayilakae xa soorie ra. ¹⁹ Wo xa ginnee nun wo xa diyoree, nun wo xa xurusee nan gbansan fama lude taae kui n naxee soxi wo yi ra. N na a kolon xurusee gbege na wo yi ra. ²⁰ Wo sooriya rabama ne han wo Marigi Alatala malabui fima wo ngaxakerenyie ma temui naxe. Wo Marigi Alatala boxi fima e ma Yuruden naakiri nan ma. Na temui kankan fama gbilende a xa boxi ma n naxan soxi a yi ra.»>

²¹ «Na temui n naxa yaamari so Yosuwe yi ra. N fa a fala a be, <I ya bara fee birin to i Marigi Alatala naxee rabaxi yi mange firinyie ra. Alatala fama ne na rabade mangataa birin i na dangi dennaxe. ²² I naxa gaaxu e ya ra, barima i Marigi Alatala nan fama e gerede wo be.»>

Annabi Munsa mu soma Kanaan

²³ «Na temui n naxa Alatala maxandi, ²⁴ <N Marigi Alatala, i bara i xa fisamanteya nun i senbe masen i xa konyi be. Ala gbete yo mu na koore ma a nun boxi naxan noma i foxi a nun i xa kaabanakoe rabade. ²⁵ N bara i mayandi, a lu n xa no Yuruden xure igiride, alako n xa na boxi fanyi nun a xa geya fanyie to naxan na naakiri ma, a nun Liban.> ²⁶ Konon wo tan xa fe ra, Alatala naxa xonon n ma. A mu n danxun, Alatala naxa a fala n be, <A mu lan i xa yi woyenyi fala n be sonon. ²⁷ Te Pisiga geya xuntagi, i xa sogegorode biri, koola biri, yirefanyi biri, a nun sogetede biri mato, konon i xa a kolon a fanyi ra i mu Yuruden igirima. ²⁸ I xa yaamari so Yosuwe yi ra, i xa

limaniya nun senbe fi a ma, barima a tan nan fama tide jama ya ra Yuruden igirife ra. I boxi naxan toma, Yosuwe fama ne na boxi sode Isirayila yi ra, a findi e ke boxi ra.> ²⁹ Na nan a toxi, won naxa lu gulunba Beti Peyori yatagi.

4

Ala xa seriye rabafe

¹ «Yakosi, Isirayila, wo wo tuli mati. Wo xa bira seriye nun yaamari foxo ra n wo xaranfe naxee ra yi ki, alako wo xa simaya soto, wo man xa boxi soto wo babae Marigi Alatala naxan fixi wo ma. ² Wo naxa sese sa yaamari xun, n naxan falaxi wo be. Wo man naxa sese ba a ra. Wo xa wo Marigi Alatala xa yaamari rawali alo n na falaxi wo be ki naxe.»

³ «Wo yae bara fee to Alatala naxee rabaxi Peyori. Wo Marigi Alatala bara mixi birin faxa naxee Bali batuxi Peyori. ⁴ Kono wo tan naxee biraxi wo Marigi Alatala xa fe foxo ra, wo birin man na simaya kui han to.»

⁵ «Wo a kolon, n bara wo xaran seriye nun yaamari ra alo n Marigi Alatala a yamarixi n na ki naxe, alako wo xa a raba boxi ma dennaxe findima wo gbe ra. ⁶ Wo xa a ti xori ma, wo xa a raba, a xa findi lonni ra wo be, a xa xaxili fi wo ma. Si gbetee na yi seriyee kolon, e fama ne a falade, <Yi si findixi lonnila fanyie nan na.> ⁷ Si mundun xa ala makorexi a ra alo won Marigi Alatala a makorema won na ki naxe won na a maxandi temui naxe? ⁸ Seriye nun yaamari tinxinxi na si mundun be alo won ma seriye n naxan soxi wo yi ra yi ki? ⁹ Wo xa fee ragata wo xaxili ma loxo birin wo xa simaya kui, wo naxee toxi. Wo naxa neemu nee ma, e naxa ba wo boje ma. Wo xa e masen wo xa die nun wo xa mamadie be.»

¹⁰ «Wo wo mapoxun loxo ma wo ti wo Marigi Alatala ya i loxo naxe, Xorebe geya fari. Na loxo Alatala naxa a fala n be, <Nama birin xa malan n yire. N xa n ma seriye fala

e be alako e xa gaaxu n ya ra e xa dunjeigiri kui. E man xa a xaran e xa die fan na.> ¹¹ Wo naxa wo maso geya bunyi ra. Te nu bara din geya ra han koore ma. Dimi, nuxui, nun kunda naxa goro. ¹² Alatala naxa woyen wo be te tagi. Wo naxa a woyen xui me, kono wo mu sese to. Wo nu a xui nan tun mema. ¹³ A naxa a xa saate masen wo be, wo naxan nawalima. A naxa na yaamari fu sebe geme walaxe firinyi ma. ¹⁴ Na waxati, Alatala naxa n yaamari n xa wo xaran seriye nun yaamari ra, alako wo xa a raba boxi ma naxan findima wo gbe ra.»

¹⁵ «Wo naxa wo yete ranemu loxo ma de Alatala woyen wo be loxo naxe, Xorebe geya fari te tagi, wo mu a gundi yati to. ¹⁶ Wo naxa findi yunubitoe ra de kuyee yailanfe ra, naxee misalixi xeme, gine, ¹⁷ sube, xoni, ¹⁸ bubusee nun yexee ra naxee na ye ma. ¹⁹ Wo naxa wo yae rate koore ma de, soge batufe ra, xa na mu a ra kike, xa na mu a ra tunbuie. Se naxee birin na koore ma, wo naxa wo igoro e be, wo naxa e batu. Wo Marigi Alatala nee daaxi si birin nan be, naxee na dunja ma. ²⁰ Kono wo tan, Alatala wo ramini ne fe xoxoxoe kui Misira boxi ma alako wo xa findi a xa jama ra, alo wo na ki naxe to loxo.»

²¹ «Alatala naxa xono n ma wo xa fe ra. A naxa a kali a n mu Yuruden igirima, n mu fama sode yi boxi fanyi ma wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma ke ra. ²² N tan, n fama faxade yi boxi nan ma. N mu fama Yuruden igiride feo. Kono wo tan fama ne a igiride, na boxi fanyi findi wo gbe ra. ²³ Wo xa wo jengi sa wo yete xon ma alako wo naxa neemu wo Marigi Alatala xa saate ma a naxan tongoxi wo be. Wo naxa kuye yo yailan wo Marigi Alatala naxee ratonxi wo ma, ²⁴ barima wo Marigi Alatala luma alo te naxan se kanama, a mu wama a firin boore xon ma.»

²⁵ «Wo na die nun mamadie soto temui naxe, wo na bu ki naxe boxi

ma, xa wo kuye yailan se nde misaali ra, xa wo fe jaaxi raba wo Marigi Alatala ya i naxan mu rafan a ma, ²⁶ koore nun boxi nan na won seede ra to loxoe, wo fama ne faxade mafuren boxi ma naxan fama findide wo gbe ra Yuruden naakiri ma. Wo mu fama simaya sotode, wo halakima ne. ²⁷ Alatala wo rayensenma ne jamanee ma. Wo si fama ne xurunde jamae tagi Alatala na wo xanin dennaxe. ²⁸ Menni wo fama kuyee nan batude, mixie naxee yailanxi wuri ra, xa na mu a ra geme, kuye naxee mu noma se tode, e mu fe mema, e mu e degema, e mu se xiri mema. ²⁹ Menni wo fama ne wo Marigi Alatala fende. Wo a toma ne xa wo a fen wo boje fanyi ra, wo janige birin na. ³⁰ Wo xa toore kui na fe birin wo lima ne. Na temui wo fama gbilende wo Marigi Alatala ma, wo a xui mema ne, ³¹ barima wo Marigi Alatala, Ala na a ra naxan kinikinima mixi ma, naxan mu wo rabejinma, naxan mu wo halakima. A mu fama neemude saate ma a rakali naxan na wo babae be.»

³² «Wo wo mapoxun fe forie ma naxee bara dangi duniya ma kabi Ala adama daaxi temui naxe. Fe kaabanakoe gbete fan bara raba na xanbi ra? Nde bara na fe mooli maniyee me sinden? ³³ Nama gbete nde na na ba, naxee bara Ala xui me te tagi, a man fa simaya soto alo naxan bara raba wo tan be? ³⁴ Ala mundun bara jama ba jama gbete yi ra jaxankate ra, tonxuma ra, kaabanakoe ra, gere belebele ra, fe magaaxuxie ra, alo wo Marigi Alatala naxan naba wo be Misira boxi ma wo ya xori?»

³⁵ «Na bara fiixe wo be alako wo xa la a ra a Alatala keren peti nan Ala ra, Ala gbete yo mu na fo a keren. ³⁶ A naxa a xui ramini koore ma alako wo xa gaaxu a ya ra. A naxa te belebele masen wo be boxi fari, a woyen wo be a tagi. ³⁷ A naxa wo babae xanu, a naxa e bonsoe fan sugandi hali e dangi xanbi. Na nan a toxi a wo ramini senbe ra Misira boxi ma. ³⁸ A sie keru wo

be naxee senbe gbo wo tan be, a e xa boxi so wo yi ra ke ra alo wo a toxi ki naxe to. ³⁹ Wo lan ne wo xa a kolon to loxoe wo boje kui, a Alatala keren peti nan na Ala ra koore nun boxi ma. Ala gbete mu na na fo a keren. ⁴⁰ Wo a xa seriye nun a xa yaamari rabatu, n naxan sofe wo yi ra to loxoe, alako wo xa heeri soto wo tan nun wo bonsoe, hali wo dangi xanbi, alako wo man xa simaya xonkuye soto boxi ma wo Marigi Alatala dennaxe fixi wo ma abadan.»

Mixi ratanga taae

⁴¹ Annabi Munsu naxa taa saxan sugandi Yuruden sogetede biri. ⁴² Nee naxa findi mixi ratanga taae ra faxatie be naxee faxe tima, kono e mu a janigexi. Na faxeti noma lude yi taa keren keren na ma kui alako a nii xa ratanga gbejoxoe ma. ⁴³ Na taae findi Beteseri nan na gbengberenyi ma geya fari, Rubenkae xonyi, Ramoti taa naxan na Galede, Gadikae xonyi, a nun Golan, taa naxan na Basan boxi ma Manasikae xonyi.

Annabi Munsu xa masenyi firin nde

⁴⁴ Ala xa seriye nan ya, Annabi Munsu naxan masenxi Isirayilakae be. ⁴⁵ Masenyi, seriye, nun yaamari nan ya, Annabi Munsu naxan fala Isirayilakae be e nu minima Misira boxi ra temui naxe. ⁴⁶ Na temui, e nu na Yuruden naakiri nan ma, gulunba Beti Peyori ya tagi, Amorikae xa mange Sixon xa boxi ma. Sixon nu sabatixi Xesibon ne. Annabi Munsu nun Isirayilakae to mini Misira boxi ma, e naxa nola soto Sixon ma. ⁴⁷ E naxa a xa boxi rasuxu a yi ra, a nun Basan mange Ogo xa boxi. Yi Amorikae xa mange firinyie nu na Yuruden naakiri ma sogetede biri. ⁴⁸ Yi taae nu sigaxi Aroweri han Arinon xure, sigafe ra Xerimon geya ma, naxan xili Siyon. ⁴⁹ Yi taae nan nu Araba boxi ma Yuruden naakiri ma, sogetede biri,

a sa dɔxɔ Araba baa ra Pisiga geya bun ma.

5

Yaamari fu

¹ Annabi Munsa naxa Isirayila nama maxili, a naxa a fala e be, «Isirayilakae, wo wo tuli mati yi seriye nun yaamari ra, n naxan falafe wo be to lɔxɔe. Wo lan wo xa a xaran, wo xa fenten a raba ki ma. ² Won Marigi Alatala bara saate tongo won be Xorebe geya fari. ³ Alatala nun won babae xa mu yi saate xirixi. A xirixi won tan nan birin tagi, won tan naxee na simaya kui yi waxati. ⁴ Alatala woyen ne won be ya nun ya te tagi geya fari. ⁵ Na temui n tan nan nu na wo nun Alatala tagi alako n xa Alatala xa masenyi ya xaran wo be, barima wo nu gaaxuxi te ya ra. Wo mu te geya fari. A naxa a masen wo be, ⁶ «N tan nan na wo Marigi Alatala ra. N tan nan wo raminixi Misira, wo nu na konyiya kui dennaxe.»

⁷ «Wo naxa Ala gbete batu fo n keren.»

⁸ «Wo naxa kuye yailan misaali yo ra, se yo ra naxee na koore nun boxi ma, naxee na ye bun ma. ⁹ Wo naxa wo igoro e be de, wo naxa e batu de, barima n tan nan na wo Marigi Alatala ra, n mu wama n firin boore xɔn. Xa mixi nde n matandi, n na kanyi naxankatama ne, a tan nun a bɔnsɔe han a sa dɔxɔ a tolobitee ra, xa na mu a ra a tolontolonyie ra naxee na n napaaxu. ¹⁰ Kɔnɔ n fe fanyi rabama ne bɔnsɔe wulu be n nafan naxee ma, naxee n ma seriye rabatuma.»

¹¹ «Wo naxa wo Marigi Alatala xili yelefu, barima Alatala mixi naxankatama ne naxan na rabama.»

¹² «Wo lan ne wo xa fenten malabui lɔxɔe ma, wo xa a binya alo wo Marigi Alatala a yamarixi wo be ki naxe. ¹³ Xi senni nan na wo be lɔxɔxunyi kui wali lɔxɔee ra, wo xa wali birin nabafe ra. ¹⁴ A xi solofere nde findixi wo Marigi Alatala xa malabui lɔxɔe nan na. Wo naxa wali

yo raba na lɔxɔe keli wo tan ma, a sa wo xa die li, wo xa konyie, wo xa ningee, wo xa sofalee, wo xa xuruse mɔoli birin, han a sa wo xa xɔne li naxee na wo xɔnyi, alako wo xa konyie fan xa e malabu alo wo tan. ¹⁵ Wo naxa neemu konyi nan nu wo ra Misira. N naxa wo ramini na konyiya kui, a keli n senbe ma. N a falaxi wo be na nan ma, wo xa malabui lɔxɔe binya.»

¹⁶ «Wo xa wo baba nun wo nga binya alo wo Marigi Alatala a yamarixi wo be ki naxe, alako wo xa simaya xɔnkuye nun seewe soto boxi ma wo Marigi Alatala naxan fima wo ma.»

¹⁷ «Wo naxa faxe ti.»

¹⁸ «Wo naxa yene raba.»

¹⁹ «Wo naxa muxe ti.»

²⁰ «Wo naxa wule seedeɔxɔya raba wo boore xun.»

²¹ «Wo naxa mila wo boore xa gine ma, a xa banxi, a xa xe, a xa konyi, a xa ninge, a xa sofale, nun se naxan birin findixi a gbe ra.»

²² «Alatala yi fee nan masen wo xa malanyi kui, a xui itexi ra, geya fari, te tagi, nuxui nun kunda tagi. A mu sese sa a xun ma. A naxa e sebe geme walaxe firin ma, a e so n yi ra.»

²³ «Wo yi xui me kuye ifɔre kui temui naxe, te tagi, geya fari, wo naxa wo maso n na, wo nun wo xa mangee nun kuntigie. ²⁴ Wo naxa a fala, «Muxu Marigi Alatala bara a xa nɔre nun a xa gboe masen muxu be. Muxu bara a xui me woyen na te tagi. Muxu bara a kolon to a Ala nɔma woyende mixi be, na kanyi man fa lu a mu faxe. ²⁵ Yakosi, muxu fa muxu makɔrema faxe ra munfe ra? Yi te muxu faxama ne. Xa muxu man muxu tuli mati won Marigi Alatala xui ra, muxu faxama ne. ²⁶ Mixi mundun luxi alo won tan naxan bara Alatala xui me a woyenma te tagi, na kanyi man fa lu a mu faxe? ²⁷ I tan Munsa, i maso won Marigi Alatala ra, i xa i tuli mati a xa masenyi ra, alako i xa na madangi muxu be, muxu muxu

tuli matima ne i ra, muxu man fa a xui rabatu.»

²⁸ «Alatala naxa wo xa woyenyi me, wo naxan falaxi n be. A naxa a masen n be, <N bara jama fala xui me. E naxan birin falaxi nondi na a ra. ²⁹ Xa n ma fe gaaxui lu e boje ma temui birin, e man naxa n ma yaamari rabatu, e tan nun e bonsoe fama ne heeri sotode abadan. ³⁰ Siga i xa sa a fala e be, e xa so e xa kiri banxie bun ma. ³¹ Kono i tan xa lu n fe ma be. N xa n ma seriye nun yaamari birin masen i be, i lan i xa e xaran naxan na, alako e xa no na raperede boxi ma n fama dennaxe fide e ma.» ³² Wo Marigi Alatala naxan masenxi wo be, wo xa wo tuli mati na ra, wo man xa a rabatu. Wo naxa siga koola ma, wo naxa siga yirefanyi ma. ³³ Wo xa bira yi kira fanyi nan foxo ra won Marigi Alatala naxan masenxi, alako wo naxa faxes, wo fa simaya xonkuye soto seewe kui boxi ma wo fama dennaxe sotode.»

6

Ala xa marafanyi nun a xa seriye

¹ «Seriye, yaamari, nun masenyi nan yi ki, wo Marigi Alatala naxan soxi n yi ra alako n xa a xaran wo ra, wo xa no a rabade boxi ma a fafe naxan fide wo ma. ² Wo xa gaaxu won Marigi Alatala ya ra. Wo xa simaya kui, wo tan, wo xa die, a nun wo xa mamadie, wo xa yi seriye nun yi yaamari birin naba n naxan soxi wo yi ra, alako wo xa simaya xonkuye soto. ³ Isirayilakae, wo wo jengi sa yi birin xon ma, wo man xa fenten a raba ki ma. Wo fama ne heeri sotode, wo fama ne findide nama gbegbe ra yi boxi ma xije nun kumi gbegbe na dennaxe, alo wo benbae Marigi Alatala a falaxi wo be ki naxe. ⁴ Isirayilakae, wo wo tuli mati. Won Marigi Alatala keren peti na a ra. ⁵ Wo lan ne wo xa wo Marigi Alatala xanu wo boje fiixexi ra, wo nii ra, a nun wo senbe birin na. ⁶ N yi masenyi naxan xaranxi wo be yi ki, a xa lu wo boje ma. ⁷ Wo

fama ne a mabanbande wo xa die be temui birin, xa wo na banxi kui, xa wo na biyaasife, koe nun yanyi ra.

⁸ A xa xiri wo belexe nun wo tigi ra tonxuma ra. ⁹ Wo xa a sebe wo xa banxi nun wo xa naade ma.»

¹⁰ «Wo Marigi Alatala na wo xanin temui naxe boxi ma a na dennaxe sofe wo yi ra, alo a rakali wo babae Iburahima, Isiyaga, a nun Yaxuba be ki naxe, wo fama ne taa belebele tofanyie sotode wo mu naxee tixi, ¹¹ banxi rafexie harige mooli birin na wo mu naxee fenxi, kolonyie wo mu naxee gexi, weni bilie nun oliwi bilie wo mu naxee sixi. ¹² Wo na wo dege han wo naxa wasa temui naxe, wo naxa neme wo Marigi Alatala ma de, naxan wo raminixi konyiya kui Misira boxi ma. ¹³ Wo xa gaaxu wo Marigi Alatala ya ra. Wo xa a keren nan batu. Wo xa wo kali a xili nan na. ¹⁴ Wo naxa ala gbete batu de, mixie naxee batuma wo rabilinyi, ¹⁵ barima wo Marigi Alatala mu wama a firin nde xon. Xa na mu a ra a xonoma ne wo ma, a man fa wo faxes.»

¹⁶ «Wo naxa wo Marigi Alatala mato de, alo wo naxan naba Masa. ¹⁷ Wo xa wo Marigi Alatala xa seriye, a xa masenyi, nun a xa yaamari rabatu tinxinyi kui a naxan soxi wo yi ra. ¹⁸ Wo xa wo jere tinxinyi kira ra. Alatala wama fe naxan birin xon ma, wo lan wo xa na nan naba. Na temui wo fama ne heeri sotode, wo fa boxi fanyi soto Alatala a kali naxan na wo babae be. ¹⁹ Wo wo yaxuie kerima ne alo Alatala a masenxi ki naxe.»

²⁰ «Wo xa die na wo maxorin temui naxe, <Munse na yi masenyi, yi seriye, nun yi yaamari ra, won Marigi Alatala naxan soxi won yi ra yi ki?» ²¹ Wo fama ne e yaabide, <Firawuna xa konyie nan nu muxu ra Misira boxi ma, Alatala fa muxu ramini naa a senbe ra. ²² Alatala naxa tonxuma nun kaabanako belebele magaaxuxie raba muxu ya xori Misirakae ra, Firawuna nun a xa denbaya birin na. ²³ A muxu ramini ne Misira alako a xa muxu xanin boxi ma, a a kali dennaxe xa fe

ra won babae be sofe ra won yi ra. ²⁴ Na temui Alatala naxa muxu yaamari, a muxu xa yi seriye birin nawali a rawali ki ma. Xa won gaaxu won Marigi Alatala ya ra, a heeri nun simaya xonkuye fima ne won ma alo a na a rabafe ki naxe yakosi. ²⁵ Xa won sa won Marigi Alatala xa yaamari birin nabatu alo a masenxi won be ki naxe, na findima ne tinxinyi ra won be.»

7

Isirayila nun Kanaankae

¹ «Wo Marigi Alatala na wo xanin boxi ma temui naxe, a dennaxe fima wo ma, a fama ne si solofere keride naxee findi Xitikae, Girigasakae, Amorigae, Kanaankae, Peresikae, Hiwikae nun Yebusukae ra, si solofere naxee senbe gbo wo be, e man wuya wo be. ² Wo Marigi Alatala na e lu wo sagoe temui naxe, wo xutu sotoma ne e ma, wo e halaki. Wo naxa saate xiri wo tagi, wo man naxa kinikini e ma. ³ Wo nun e tan naxa futi malan de. Wo naxa wo xa di ginsee fi e xa di xemee ma, wo naxa ginsee fan fen e ra wo xa di xemee be. ⁴ Xa na mu a ra yi xone fama ne wo xa die ratantande, e xa ala gbete batu. Alatala xonoma ne wo ma na temui, a man fa wo faxa mafurenyi ra. ⁵ Kira nan yi ki wo lan wo xa mini naxan na yi mixie be. Wo xa e xa serexebadee a nun e xa geme batuxie birin kana. Wo xa e xa Asera wuri masolixie bolon, wo xa e xa kuye birin gan.»

⁶ «Wo bara findi wo Marigi Alatala xa pama ra. Wo Marigi Alatala bara wo tan nan sugandi dunipa pama tagi bende fupi fari, alako wo xa findi a yete yati gbe ra. ⁷ Alatala mu wo sugandixi wo xa pama xasabi xa fe xa ra, barima wo xurun si birin be. ⁸ Alatala wo tan nan sugandixi a xa xanunteya xa fe ra. A bara wa saate rakamalife a naxan tongo wo benbae be. Na nan a toxi a wo ramixi boxi ma a senbe ra wo nu na konyiya kui dennaxe. A naxa wo ba Firawuna yi ra, Misira

mange. ⁹ Wo xa a kolon wo Marigi Alatala, nan keren peti na Ala ra. Ala findixi Fonisire Mange nan na naxan a xa saate rakamalima, naxan heeri gbegbe fima wo ma. A na rabama wo bonsoe be naxee fama wo xanbi ra, naxee a xanuma, e man a xa yaamarie rabatu. ¹⁰ Kono a gbilenma ne mixie foxo ra naxee a xonma, a a xonnantee raloma ne keren na. ¹¹ Wo xa fenten n ma yaamari nun n ma seriye ma n naxan soxi wo yi ra to loxo.»

¹² «Xa wo wo jengi sa yi yaamari xon ma, wo naxa fenten a ma, wo Marigi Alatala fama a xa saate rakamalide, a heeri fima ne wo ma alo a rakalixi wo benbae be ki naxe. ¹³ A wo xanuma ne, a barake sa wo xa fe, a man wo rawuya. A di gbegbe barife ragiri wo ma. Wo fa boxi daxamui fan sotode, mengi, weni neene nun ture. A man fa wo xa ningee nun wo xa xurusee rawuya. A yi birin nabama ne boxi ma, a rakali naxan na wo babae be sofe ra wo yi. ¹⁴ A wo barakama ne dangife si birin na. Dibarire mu fama lude wo ya ma, xeme ba, gine ba, xa na mu a ra xuruse. ¹⁵ Alatala wo ratangama ne fure doxo mooli birin ma, a nun fe paaxi birin ma wo naxee kolonxi Misira boxi ma. Kono a yi fure rasanbama mixie nan ma naxee na wo rapaaxu. ¹⁶ Wo lan ne wo xa mixi birin faxa, wo Marigi Alatala naxee soma wo yi ra. Wo naxa kinikini e ma, wo man naxa e xa alae batu, alako e naxa wo ratantan.»

¹⁷ «Wo fama a mapoxunde wo bone ma, <Yi sie gbo dangife won tan na. Won tan nola sotoma nee ma di?> ¹⁸ Kono, wo naxa gaaxu e ya ra. Wo xa ratu wo Marigi Alatala naxan nabaxi Firawuna nun Misira boxi ra. ¹⁹ Wo bara fe xoxoxoe to naxee doxoxi e ma, tonxumae nun kaabanakoe naxee rabaxi. Wo bara wo Marigi Alatala senbe to a wo ramini ki naxe Misira boxi ma. Na nan a toma wo Marigi Alatala na mooli rabama pamane birin na wo gaaxuxi naxee ya ra. ²⁰ Wo

Marigi Alatala fama ne wo yaxuie birin halakide, hali naxee noxunma wo ma. ²¹ Wo naxa gaaxu e ya ra, barima wo nun wo Marigi Alatala na a ra, Ala belebele naxan magaaxu.»

²² «Wo Marigi Alatala fama ne yi nama keride a xuri xuri ra wo ya i. Wo mu no ma e birin faxade waxati keren bun, xa na mu a ra wula i subee fama ne wuyade, e wo tooro. ²³ Wo Marigi Alatala fama ne yi mixie sode wo yi ra. E ifuma ne kira ma, han e sa halaki. ²⁴ A fama ne e xa mangee sode wo yi ra, wo e xili raloe. Mixi yo mu no ma tide wo kanke. Wo e birin halakima ne.»

²⁵ «Wo e xa ala yailanxie ganma ne. Wo naxa mila e xa xee ma nun gbeti ma naxan na kuyee ma. Wo naxa na findi wo gbe ra alako a naxa findi wo fan be gantanyi ra, barima fe nan na ki wo Marigi Alatala naxan naharamuxi. ²⁶ Wo naxa na kuye mooli paaxi raso wo xa banxi kui de, alako wo naxa halaki alo kuyee. Wo nee findima se paaxi nan na barima a raharamuxi.»

8

Nesemufe Alatala ma

¹ «Wo xa yi yaamari birin naba n naxan xaranfe wo be to loxo. Na nan fama a niyade wo xa simaya soto, wo fa findi nama gbege ra. Na temui, wo no ma yi boxi sode alo Alatala a rakalixi wo babae be ki naxe. ² Wo xa wo mapoxun nere xonkuye ma wo Marigi Alatala naxan nagiri wo ma yi gbengberenyi igirife ra yi ne tongo naani bun ma. A yi fe xoxoxee rabaxi ne wo ra, alako wo xa wo yete magoro, a xa wo mato, a xa no a kolonde fe naxan na wo sondonne ma. A man xa no a kolonde xa wo wama a xa seriye mabanbanfe. ³ A bara wo xa fe magoro, a bara wo raxi kaame ra. A bara mana so wo yi ra, wo nun wo benbae mu donse naxan kolon. A a masen wo be na ki ne, a ibunadama mu no ma balode donse xa kansan xun na, konon masenyi fan birin na naxan fatanxi Alatala

ra. ⁴ Wo xa donmae mu nonxi, wo sanyie mu funtuxi yi ne tongo naani bun ma. ⁵ Wo lan ne wo xa a kolon a wo Marigi Alatala na wo xurufe ne alo baba a xa di xuruma ki naxe. ⁶ Wo wo Marigi Alatala xa yaamari mabanban, wo xa wo yete suxu alo a wama a xon ma ki naxe, wo man xa gaaxu a ya ra.»

⁷ «Wo Marigi Alatala wo rasoma ne boxi fanyi ma xuree nun dulonyie na dennaxe. Ye gbege na na boxi bun ma, a man minima gulunba nun geya fari. ⁸ Boxi na a ra mengi, fundenyi maniyee, weni bili, xore, kinkirinsi, oliwi, nun kumi na dennaxe. ⁹ Taami mu nonma sonon, se birin fama ne lude wo yi ra. Wure fama ne minide gemee kui, wure gbeeli fan soto ma ne geya kui.»

¹⁰ «Wo na wo dege han wo naxa luga, wo xa wo Marigi Alatala tantu yi boxi fanyi xa fe ra. ¹¹ Wo naxa wo yete ranemu wo Marigi Alatala xa fe ma de, tondife a xa yaamari nun a xa seriye rabatufe ra, n naxan xaranxi wo be to loxo. ¹² Wo na wo dege han wo naxa luga, wo na banxie ti, wo naxa sabati e kui, ¹³ wo xa xurusee xungbe nun a lanmae na wuya, wo xa gbeti nun wo xa xee ma na gbo, wo harige birin na gbo, ¹⁴ wo xa fenten wo yete ma a fanyi ra alako wo naxa wo yete igbo han wo xa nesemu wo Marigi Alatala ma, naxan wo raminixi Misira boxi ma konyiya kui. ¹⁵ A bara wo radangi gbengberen yire magaaxuxi ra, boximase xone kanyi nun tali na dennaxe, ye mu na boxi naxan ma. A naxa ye ramini fanye kui. ¹⁶ A naxa mana donse so wo yi ra gbengberenyi ma, wo benbae mu nu naxan kolon, alako a xa wo xa fe magoro, a xa wo mato, a fa no fe fanyi rabade wo be. ¹⁷ Wo naxa a mapoxun de a wo senbe nun wo xa koota nan yi harige fixi wo ma. ¹⁸ Wo xa wo ratu wo Marigi Alatala ma, a tan nan yi senbe fima wo ma, alako wo xa na harige birin soto. A man bara saate masen wo be to

loxoe a naxan tongo a nun wo babae ra.»

¹⁹ «Xa wo nεemu wo Marigi Alatala ma, xa wo bira ala gbeteε batufe foxo ra, xa wo tuubi e be, xa wo wo magoro e be, n xa a fala wo be to loxoe, wo halakima ne. ²⁰ Iyo, wo halakima ne alo Alatala si gbeteε halakixi ki naxe wo ya xori, barima wo mu wo tuli matixi wo Marigi Alatala xa masenyi ra.»

9

Isirayilakae Ala matandife

¹ «Isirayilakae wo wo tuli mati. To loxoe wo na sigafe Yuruden nan igiride. Wo fama ne sie ragide naxee gbo wo be, e senbe dangi wo ra. Wo fa e xa taaε tongo naxee tete itexi han. ² Wo fama Anaki xa die nan masotode, mixi senbemaε naxee gbangbalan, wo naxee kolon a fanyi ra. Wo bara a me, e a falama, <Nde noma tide Anaki xa die ya i?> ³ Wo noma a kolonde yakosi, a wo Marigi Alatala na a nerefε wo ya ra, alo te naxan se birin kanama. A tan nan yati e halakima, a e xa fe magoro wo ya xori. Wo e kerima ne, wo e birin halakima ne alo wo Marigi Alatala a masenxi wo be ki naxe. ⁴ Wo Marigi Alatala na e keru wo ya ra temui naxe, wo naxa wo yete matoxo de han wo xa a fala, <Alatala na a xexi muxu yi boxi masotoxi muxu xa tinxinyi saabui ra.> E xa fe kobi raba na a toxi Alatala e kerixi beenun wo xa be li. ⁵ Wo naxa a mapoxun de a wo be sotoxi wo xa tinxinyi nun wo xa fanyi nan ma. Alatala yi sie kerima e xa yuge kobi nan ma, a man xa nate rakamali a naxan tongo wo babae Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba be. ⁶ Wo xa a kolon wo xa tinxinyi xa mu a niyaxi wo Marigi Alatala yi boxi fanyi soxi wo yi ra a xa findi wo gbe ra. Nama xurutare nan na wo ra.»

⁷ «Wo xa wo ratu a ma wo wo Marigi Alatala raxono ki naxe gbengberenyi ma. Wo naxa nεemu wo keli loxoe ma Misira, han so loxoe be, wo nu xurutarena rabama ne

wo Marigi Alatala ra. ⁸ Wo Alatala raxono ne Xorebe geya fari han a naxa wa wo faxafe. ⁹ N to te geya fari alako n xa walaxe geme daaxi tongo naxan findi saate ra Alatala nun won tan tagi, n naxa yanyi tongo naani nun koe tongo naani raba geya fari, n mu taami don, n mu ye fan min. ¹⁰ Alatala naxa yi walaxe geme daaxi firinyie so n yi ra, a naxan sebe a xonye ra. Alatala naxan fala wo be te tagi, wo nu malanxi loxoe naxe geya fari, na birin sebexi walaxe ma.»

¹¹ «Yi yanyi tongo naani nun yi koe tongo naani dangi xanbi, Alatala naxa yi walaxe geme daaxi firinyi so n yi ra naxan findi saate ra. ¹² Alatala naxa a fala n be, <Keli, i xa goro mafuren barima i xa pama i naxan naminixi Misira boxi ra, e bara yangoe belebele raba, e bara e ba kira ma n naxan masen e be, e bara kuye yailan wure raxunuxi ra.> ¹³ Alatala man naxa yi masen n be, <N bara a to yi pama, pama xurutare na a ra. ¹⁴ Keli be, n xa e halaki, n xa e xili jon dunija ma. N i mafindima pama gbegbe ra naxan senbe gbo, e man wuya, dangi boore pama ra.> ¹⁵ N naxa goro geya fari, naxan nu luxi alo a na te nan tagi, na walaxe firinyie suxuxi n yi ra, Ala xa saate sebexi naxee ma. ¹⁶ Na temui n naxa a to wo bara yunubi fe raba wo Marigi Alatala ra. Wo ninge yailan wure raxunuxi ra. Wo wo ba kira ma Alatala naxan masen wo be. ¹⁷ N naxa yi walaxe geme daaxi firinyie suxu n belexe firinyi ra, n fa e wole, e naxa iboo wo ya xori.»

¹⁸ «N naxa bira boxi Alatala ya i alo n naxan naba a singe. N naxa lu naa yanyi tongo naani nun koe tongo naani, n mu taami don, n mu ye fan min. N na birin naba wo xa yunubi nan ma fe ra, naxan napaaxuxi Alatala ma, a a raxono. ¹⁹ N naxa gaaxu Alatala xa xone ra a xonoxi wo ma naxan ma han a wa wo halakife. Kono Alatala man naxa n ma maxandi suxu. ²⁰ A boje nu texi Haruna nan ma a gbe

ra han a wa a halakife, kono n naxa Ala maxandi Haruna fan be. ²¹ N naxa ninge tongo wo naxan yailanxi, naxan findixi wo xa yunubi fe ra, n a woli te xora, n a iwuru han a findi xube ra. N naxa na xube ibagan susui ye xora naxan kelima geya kon na.»

²² «Wo man bara Alatala raxono Tabera, Masa, nun Kibiroti Hataawa. ²³ Alatala to wo xee kelife Kadesi Barineya yi xeraya ra, «Wo siga, wo xa boxi tongo n naxan soxi wo yi ra,» wo naxa wo Marigi Alatala xui matandi. Wo mu la a fala xui ra, wo mu na fan suxu nondi ra. ²⁴ Kabi n naxa sa wo kolon, wo xurutare fe nan tun nabafe Alatala ra.»

²⁵ «Alatala to wa wo faxafe, n naxa n felen boxi ma, n a maxandi yanyi tongo naani nun ke tongo naani bun ma. ²⁶ N naxa Alatala maxandi, «Marigi Alatala, i naxa i yete xa pama halaki, i pama naxan xa xoreya soxi a yi i xa gboe saabui ra, i naxan naminixi Misira boxi ma i senbe ra. ²⁷ I ratu i xa konyie ma, Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba. I naxa i kobe rato yi pama xa xaxili xoxoxoya ma, e xa jaaxui, nun e xa yunubi ma, ²⁸ alako Misirakae naxa a fala, «Alatala mu noma yi mixie xaninde boxi ma a dennaxe laayidi tongoxi e be. A e xonxi ne. A e ramini alako a xa sa e faxa gbengberenyi ma.» > ²⁹ Alatala i xa pama nan lanxi e ma. I gbe nan na e ra, i naxee xoreyaxi i senbe nun i xa mangeya ra.»

10

Ala xa xanunteya

¹ «Na temui Alatala naxa yaamari fi n ma. A naxe, «Walaxe geme daaxi firin yailan alo a singee nu ki naxe. I man xa kankira wuri daaxi yailan. Na temui i xa fa n yire geya fari. ² N man gbilenma ne yi seriye sebe ra naxan nu na boore walaxe ma, i naxee kanaxi. I fama e sade na kankira nan kui.» ³ N naxa kankira yailan wuri mooli nde ra naxan xoxoxo. N naxa walaxe geme daaxi firin fan yailan naxan

maniya booree ra. N naxa te e ra geya fari. ⁴ Alatala naxa sebeli ti yi walaxe neene ma, alo naxan singe nu sebexi booree ma. Yi yaamari fu, a naxee yaxaran wo be geya fari te tagi wo nu malanxi temui naxe, Alatala naxa e so n yi ra. ⁵ N naxa goro geya fari, n fa e sa kankira kui, n naxan yailanxi. E naxa lu naa alo Alatala a fala n be ki naxe.»

⁶ Isirayilakae naxa keli Bene Yakan kolonyie ra sigafe ra Mosera. Haruna laaxira menni ne, a naxa bende soto naa. A xa di Eleyasari naxa findi a xoxoe ra serexedubena kui. ⁷ Na dangi xanbi Isirayilakae naxa siga Gudugoda. E to keli Gudugoda, e naxa siga Yotobata, xure gbegebe na boxi naxan ma. ⁸ Na waxati bun ma, Alatala naxa wali taxu Lewi bonsoe ra, e xa findi kankira xaninyie ra, e xa ti Alatala ya i a xa wali rabafe ma, e man xa duba pama be Alatala xili ra. Na nan nabafe han to loxoe. ⁹ Na fe na a toxi Lewi bonsoe mu ke sotoxi e ngaxakerenyie ya ma. Alatala nan na e tan malima ra alo a a fala ki naxe.

¹⁰ «N naxa lu geya fari yanyi tongo naani nun ke tongo naani alo n naxan naba singe ra. Alatala man naxa n ma maxandi suxu, barima a mu waxi wo faxafe. ¹¹ Alatala naxa a masen n be, «Nama rapere. E xa so boxi ma n nan nakalixi naxan na e babae be sofe ra e yi.»»

¹² «Yakosi fa, Isirayilakae wo Marigi Alatala wama wo xa munse raba? A wama ne wo xa gaaxu a ya ra alako wo xa wo jere a xa kira xon ma, wo xa a xanu, wo xa a rabatu wo bone fiixe nun wo nii birin na. ¹³ Alatala wama ne wo xa a xa yaamari raba, wo xa a xa seriye rabatu, n naxan soxi wo yi ra to loxoe, alako wo xa simaya xa fan. ¹⁴ Wo Marigi Alatala nan gbe na koore nun boxi ra, a nun se naxan birin na a ma. ¹⁵ Alatala wo babae nan xanu. Yakosi fa wo tan nan na e bonsoe ra, a wo tan nan sugandixi boore sie tagi, alo wo a toxi ki naxe to loxoe.»

16 «Wo lan ne wo xa wo xaxili rasenyen, wo naxa xurutarepa raba sonon, 17 barima wo Marigi Alatala keren peti nan na Ala ra, mangee xa mangee, Ala belebele senbema magaaxuxi, naxan mu mixi rafisa a boore be, naxan mu kiiti jaaxi kobiri rasuxuma. 18 A tan nan kiridie nun kaape ginnee kantama ra. Xone rafan a ma, a donse nun sose soma e yi ra. 19 Wo tan fan, wo hinne xone ra naxee na wo ya ma. Wo xa wo mapoxun xone nan nu na wo tan fan na Misira boxi ma. 20 Wo xa gaaxu wo Marigi Alatala ya ra, wo xa tuubi a be, wo xa bira a foxo ra, wo man xa wo rakali a tan nan xili ra. 21 A tan nan na wo xa noore ra. A tan nan na wo Marigi Ala ra, naxan kaabanakoe nun fe magaaxuxie rabaxi wo ya xori. 22 Wo babae nu fama temui naxe Misira, e mu nu dangixi mixi tongo solofere ra. Yakosi wo Marigi Alatala bara wo rawuya dangi tunbuie ra naxee na koore ma.»

11

Won ma xanunteya Ala be

1 Wo xa wo Marigi Alatala xanu, wo tuubi a be, wo xa a xa yaamari, a xa seriye, a xa masenyi, nun a xa tonyi rabatu temui birin.

2 Wo xa a kolon to loxoe wo xa die mu Alatala xa kaabanako magaaxuxie toxi e ya ra. E mu wo Marigi Alatala xa seriye mexi e tuli ra. 3 E mu a xa laamatunyie toxi Misira, a nun a naxan nabaxi Firawuna nun a xa boxi birin na. 4 E man mu fe toxi a naxan nabaxi Misira soorie ra, e xa soe nun gisee ra. E mu a to Ala Misira soorie madulaxi Kale Baa ma ki naxe, e to bira wo foxo ra, Alatala fa e birin halaki kerenyi ra. 5 E man mu fee toxi a naxee raba gbengberenyi ma beenun wo xa be li. 6 A naxa wo ratanga Datan nun Abirami ma, naxee findi Eliyabi xa di xeme ra Ruben bonsoe ya ma. Isirayilakae birin ya xori, boxi naxa a rabi, a fa a raxutu e nun e xa denbayae birin ma, e xa kiri banxie, nun mixi birin ma naxee nu biraxi

e foxo ra. 7 Wo tan nan yati bara fe belebelee to Alatala naxee rabaxi.

8 Na nan a toxi, wo lan wo xa yi seriye rabatu n naxan xaranfe wo be to loxoe, alako wo xa limaniya soto yi boxi masotofe ra wo na sigafe dennaxe. 9 Wo xa yi raba alako wo xa bu boxi ma Alatala a kalixi naxan xa fe ra, a sofe ra wo babae nun e bonsoe yi, xije nun kumi gbege na boxi naxan ma. 10 Wo fama boxi naxan sotode, a mu luxi alo Misira boxi, wo kelixi dennaxe. Misira tan, wo na ge xe sade, fo wo nu ye maxanin a ma laakoe daaxi wo sanyi ra. 11 Wo fama boxi naxan sotode, geya nun gulunba yire na a ra, tune ye naxan nafanma a fanyi ra. 12 Boxi na a ra wo Marigi Alatala jengi saxi naxan xon. A man fa meeni a ma, keli je fole han je jonyi.

Ala xa laayidi

13 Xa wo yi seriye ratinme a fanyi ra n naxan xaranxi wo be yi ki to loxoe, xa wo wo Marigi Alatala xanu, wo a xa seriye raba bone fiixe ra nun wo nii ra, 14 a tune rafama ne wo xa boxi ma, jeme a nun sogofure, alako wo xa harige fanyi soto, alo mengi, weni neene, a nun ture. 15 A man jooge fan nafanma ne wo xa boxi ma wo xa xurusee naxan donma. Wo baloe gbege sotoma ne, wo a don han wo luga. 16 Wo xa fe mooli birin naba alako fefe yo naxa wo ba yi kira fanyi xon ma. Wo naxa wo igoro ala gbetee batufe ra. 17 Xa wo na fe mooli raba, Alatala xonoma ne wo ma. Na temui a a niyama ne tune mu fa sonon, sansi yo mu fanma boxi ma sonon, wo fa halaki yi boxi ma Alatala naxan soxi wo yi ra.

18 Wo xa yi seriye rasabati wo bone ma nun wo nii ra. Wo nde xiri wo belexe nun wo tigi ra tonxuma ra, alako wo naxa neemu a ra. 19 Wo xa a xaran wo xa die ra wo xa banxie kui, wo xa biyaasie kui, wo sa temui, wo keli temui. 20 Wo xa a sebe wo xa banxie nun wo xa naadee ma. 21 Na nan a toma wo xa simaya nun wo xa die xa simaya

xɔn kuyama bɔxi ma Alatala naxan laayidixi wo benbae bɛ han dunipa ranɔnyi. ²² Xa wo yi seriye rabatu a rabatu ki ma, n naxan xaranxi wo bɛ, xa wo wo Marigi Alatala xanu, xa wo wo jɛrɛ a xa kira xɔn ma, xa wo bira a fɔxɔ ra, ²³ Alatala fama nɛ yi sie birin keride wo ya xɔri, wo fa nɔ e ra, naxee gbangbalan wo bɛ, naxee sɛnbɛ gbo wo bɛ. ²⁴ Wo na wo sanyi ti dennaxe birin ma, naa findima wo gbe nan na. Wo xa bɔxi italama keli gbengberenyi ma han Liban, keli Efirati xure ma han Mediteran Baa ra. ²⁵ Mixi yo mu suusama tide wo ya ra. Wo na siga bɔxi naxan yo ma, wo Marigi Alatala a niyama nɛ mennikae xa gaaxu wo ya ra, e bɔjɛ mini alɔ a masenxi wo bɛ ki naxe.

²⁶ Wo a mato, n bara barake nun danke sa wo ya i to. ²⁷ Xa wo wo Marigi Alatala xa seriye rabatu a rabatu ki ma, n naxan soxi wo yi ra to, wo barake sɔtɔma nɛ. ²⁸ Kɔnɔ xa wo mu wo Marigi Alatala xa seriye ratinmɛ, xa wo wo ba kira xɔn ma n naxan soxi wo yi ra to, xa wo bira ala gbɛtɛe fɔxɔ ra wo mu naxee kolon, wo danke nan sɔtɔma.

²⁹ Wo Marigi Alatala na wo xanin bɔxi ma a fama naxan sode wo yi ra, wo dubɛ masenyi tima Garisimi geya nan fari, wo danke masenyi tima Ebalɛ geya nan fari. ³⁰ Na geyae na Yuruden naakiri nan ma, kira xanbi ra naxan na so-gegorode, Kanaankae xa bɔxi ma naxee sabatixi Araba, Giligali ya tagi, More wuri belebele fɛ ma. ³¹ Wo na Yuruden igiri sigafe ra bɔxi ma wo Marigi Alatala dennaxe sofe wo yi ra, menni findima wo gbe nan na, wo man fa sabati naa. ³² Wo lan nɛ wo xa fenten yi seriye nun yi yaamarie ma, n naxee soxi wo yi ra to lɔxɔe.

12

Sali xa seriye

¹ Wo xa yi seriye nun yaamarie rabatu bɔxi ma, wo babae Marigi

Alatala dennaxe sofe wo yi ra. ² Wo xa yire birin kana geyae fari nun fotonyie kui, yi sie kuyee batuma dennaxe. Wo fama yi sie keride. ³ Wo xa e xa sɛrɛxɛbadɛe kana, wo xa e xa gɛmɛ tɔnxumae kana, wo xa e xa Aseri wuri masolixie gan, wo xa e xa kuyee rabira, wo xa e xilie jɔn naa.

⁴ Wo naxa wo Marigi Alatala batu na mɔoli ra de. ⁵ Wo xa Alatala fen yire nde a dennaxe sugandima wo bɔnsɔe ya ma. Na findima Ala xa yire nan na, a xili matɔxɔma dennaxe. Wo xa siga menni ⁶ wo xa sɛrɛxɛe mɔoli birin bade, alɔ sɛrɛxɛ gan daaxie, sɛrɛxɛ naxee mu ganma, farilɛe, hadiyae, sɛrɛxɛ naxee bama alako wo waxɔnfe xa raba, janige sɛrɛxɛe, nun xuruse di singee. ⁷ Wo xa wo xa sɛrɛxɛe don menni, wo tan nun wo xa denbayae. Wo xa jɛlexin harige ra, wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma.

⁸ A mu lanma kankan xa a yete waxɔnfe raba, alɔ wo a rabafe ki naxe yakosi, ⁹ wo to mu so bɔxi ma, wo Marigi Alatala dennaxe fima wo ma malabude ra. ¹⁰ Kɔnɔ wo na Yuruden igiri, wo na sabati bɔxi ma wo Marigi Alatala dennaxe fima wo ma, a fama nɛ wo ratangade wo yaxuie birin ma naxee na wo rabilinyi, wo fa sabati naa bɔjɛsa kui. ¹¹ Na temui, menni findima wo Marigi Alatala xa yire sugandixi nan na, a xili matɔxɔma dennaxe. Wo xa wo xa sɛrɛxɛe ba menni nɛ, n naxee yamarixi wo ra, alɔ sɛrɛxɛ gan daaxie, sɛrɛxɛ naxee mu ganma, farilɛe, hadiyae, a nun sɛrɛxɛ naxee bama alako wo waxɔnfe xa raba. ¹² Wo jɛlexinma nɛ wo Marigi Alatala ra, wo tan, wo xa die, wo xa konyie nun Lewi xa die naxee na wo ya ma barima bɔxi mu na e tan bɛ naxan findi e kɛ ra.

¹³ Wo naxa wo xa sɛrɛxɛ gan daaxie ba wo waxɔnde. ¹⁴ Wo e bama yire nɛ wo Marigi Alatala dennaxe sugandima wo bɔnsɔe ya ma. N naxan birin yamarixi wo ra, wo xa a birin naba menni. ¹⁵ Kɔnɔ i nɔma sube don daaxi faxade, Ala

naxan fixi i ma, yire birin i na sabati dennaxe. Mixi seniye nxi nun mixi seniye nxi noma a donde, alo xeli nun tooke. ¹⁶ Kono wo mu lan wo xa sube wuli min, wo xa a ifili boxi ma alo ye.

¹⁷ Wo mu lan wo xa mengi, weni neene, nun ture don wo xonyi, naxee findima wo xa farile ra Alatala be. Wo mu lan wo xa wo xa xuruse di singee fan don wo xonyi, wo naxee bama serexe ra Alatala be, serexe naxee bama alako wo waxonfe xa raba wo be, nun wo xa janige serexe. Wo mu lan wo xa wo xa bogi singee fan don wo xonyi, wo naxee bama serexe ra. ¹⁸ Wo lan wo xa na see birin don wo Marigi Alatala nan ya i a xa yire sugandixi kui. Wo tan, wo xa die, wo xa konyie, a nun Lewi xa die naxee na wo ya ma, wo xa na serexe don menni jexinyi kui wo Marigi Alatala ya i, a naxan fixi wo ma. ¹⁹ Wo wo jengi sa Lewi xa die xon ma a fanyi ra. Wo naxa neemu e ma.

²⁰ Wo Marigi Alatala na wo xa boxi ragbo ye, alo a a laayidixi wo be ki naxe, xa wo wa sube nan xon ma, wo noma na donde han wo wasa. ²¹ Xa wo makuya Alatala xa yire sugandixi ra a xili matoxoma dennaxe, wo noma xurusee faxade, wo Marigi naxee fixi wo ma, wo fa na sube don n ma seriye ki ma wo xonyie han wo wasa. ²² Mixi seniye nxi nun mixi seniye nxi noma e donde alo xeli nun tooke. ²³ Kono wo mu lan wo xa sube wuli min, barima wuli findixi nii nan na. A mu lan wo xa sube nun a wuli don. ²⁴ Wo naxa wuli min, wo xa a ifili boxi ma alo ye. ²⁵ Wo naxa a min alako wo xa seewa, wo tan, nun wo xa die hali wo dangi xanbi. Wo xa fe tinxinxie raba, Alatala wama naxee xon.

²⁶ Xa wo wama serexe seniye nxi nan bafe Alatala be, alako wo waxonfe xa raba wo be, wo xa na serexe ba yire ne Alatala dennaxe sugandima. ²⁷ Naxan findixi serexe gan daaxi ra, wo xa na sube nun

na wuli sa wo Marigi Alatala xa serexebade. Naxan findixi serexe boore daaxi ra, wo xa a wuli ifili wo Marigi Alatala xa serexebade, wo fa a sube tan don.

²⁸ Wo wo tuli mati, wo lan ne wo xa yi seriye ratinme n naxan soxi wo yi ra, alako wo xa seewa, wo tan nun wo xa die hali wo faxa xanbi abadan, barima fe fanyi na a ra naxan nafan wo Marigi Alatala ma.

²⁹ Wo Marigi Alatala na ge sie halakide wo saabui ra, wo na sabati e xa boxi ma, ³⁰ wo xa wo yete ratanga e xa fe kobi rabafe ma, e halaki xanbi. Wo xa wo yete ratanga e xa alae maxorinfe ma. Wo naxa a fala, «Yi sie nu tuubi rabirama e be di? N fan waxi na nan nabafe.» ³¹ Wo naxa na mooli raba wo Marigi Alatala ra, barima e nu fe kobie rabama e xa alae be Alatala mu wama naxee xon. Mixi nan nu e ra, naxee nu e xa die ganma e xa kuyee be serexe ra.

13

Kuye batue

¹ Wo lan ne wo xa yi seriye raba a raba ki ma n naxan soxi wo yi ra. Wo naxa sese ba a ra, wo man naxa sese fan sa a xun ma. ² Xa namijonme nde, xa na mu a ra waliyu nde, ³ sa kaabanakoe fe nun tonxuma fe raba wo ya xori, a man fa a fala wo be, «Won bira kuye batufe foxo ra, wo tan mu alae naxee kolon,» ⁴ wo naxa wo tuli mati na namijonme ra a nun na waliyu ra de. Wo Marigi Alatala nan fama wo matode na ki, alako a xa no a kolonde xa a xa xanunteya na wo sondonme ma, xa wo a xanuxi wo nii ra. ⁵ Wo lan wo xa tuubi rabira wo Marigi Alatala nan keren be, wo xa gaaxu a ya ra, wo xa a xa yaamarie raba, wo xa a xui rabatu, wo xa a keren nan batu, wo xa bira a foxo ra. ⁶ Yi namijonme nun yi waliyu mooli lan ne a xa faxa, barima a bara wa wo boje ratefe wo Marigi Alatala ma naxan wo ramixi konyiya kui Misira boxi ma. E bara wo ba kira xon Alatala

wo tixi naxan na. Wo xa fe jaaxi jɔn wo tagi.

⁷ Xa wo ngaxakerenyi, xa na mu a ra wo xa di, xa na mu a ra wo xa baate ginε, xa na mu a ra wo boore naxan nafanxi wo ma alo wo yetε, sa wo manahane alako wo xa ala gbetε batu, wo tan mu naxan kolon, wo babae fan mu naxan kolon, ⁸ si gbetεe naxee batuxi wo rabilinyi nun naxee makuya wo ra, keli bɔxi tuxui ma sa dɔxo boore tuxui ra, ⁹ wo naxa tin e xa woyenyi ra, wo naxa wo tuli mati e ra. Wo naxa kinikini e ma, wo naxa e noxun, wo man naxa e kanta. ¹⁰ Wo lan ne wo xa na kanyi faxa, wo a gonɔ geme ra, pama fan fa a magonɔ. ¹¹ Wo xa a magonɔ han a xa faxa, barima a bara kata a xa wo ragbilen wo Marigi Alatala fɔxo ra naxan wo raminixi konyiya kui Misira bɔxi ma. ¹² Isirayilakae birin na na fe me, e luma ne gaaxui kui. Na temui na fe kobi mooli mu noma rabade wo tagi sonon.

¹³ Xa wo a me taa nde xa fe ra, wo Marigi Alatala wo rasabaitima dennaxe, ¹⁴ a mennika ndee a falama e booree be, «Won xa kuye neene ndee batu,» ¹⁵ a lanma wo xa na mixi kobie xon nafen alako wo xa e keɲa kolon. Wo xa a kolon xa na fe kobi bara raba wo tagi. ¹⁶ Xa a sa na ki ne, wo xa na taakae birin faxa santidegema ra. Wo xa na taa halaki nun a xa xurusee birin na. ¹⁷ Wo e harige birin malanma taa tagi ne, wo te sa a ma, wo taa birin gan wo Marigi Alatala ya i. Naa fama findide bɔxi rabepinxi nan na. Menni tan mu findima taa ra sonon. ¹⁸ Wo naxa na se ratonxi sese tongo wo yetε be, wo na naxan ganfe alako nde xa ba Alatala xa xone ra, a xa kinikini wo ma, a xa wo rawuya alo a rakalixi ki naxe wo babae be. ¹⁹ Xa wo tuubi rabira wo Marigi Alatala be a xa seriye rabatufe ma, n naxan soxi wo yi ra to loxoε, xa wo fe tinxinxi raba wo Marigi Alatala ya i, a fama ne na heeri birin fide wo ma.

14

Nɔnfe seriye

¹ Marigi Alatala xa die lanxi wo tan nan ma. Xa faxe fa sa ti, Wo naxa wo yetε maxaba, wo naxa wo xunxexe bi wo tigi de ra. ² Wo bara findi wo Marigi Alatala xa pama seniyeɲxi ra. A wo tan nan sugandixi bɔxi pama birin tagi, wo xa findi a gbe ra.

Sube radaxamuxi nun a radaxamutare

³ Wo mu lan wo xa se seniyeɲtare don. ⁴ Subee nan yi ki, wo lan wo xa naxee don: ninge, yexεε, si, ⁵ xeli, gaale, toke, muntui, burunyi si, geya fari sube naxan maniyaxi yexεε ra, bole, ⁶ sube naxee tore itaxunxi, e man na jooge don, e gbilen a rate ra e kon na.

⁷ Konɔ na subee ya ma, naxee tore itaxunxi firinyi ra, naxee jooge donma, e man fa gbilen a rate ra e kon na, ndee na e ya ma wo naxa e don alo joxome, yere, nun yere maniyε. E findixi sube seniyeɲtare nan na wo be, barima e jooge donma, e man fa gbilen a rate ra e kon na, konɔ e tore mu itaxunxi firinyi ra. ⁸ Xose naxan tore itaxunxi firinyi ra, konɔ a mu jooge donma, a man xa gbilen a rate ra a kon na, na nan a findixi sube seniyeɲtare ra wo be. Wo naxa na sube don, wo man naxa wo belexe din a binbi ra.

⁹ Yexe naxee na ye xora, beleε na naxee birin be a nun xaleε, wo lan wo xa nee nan don. ¹⁰ Konɔ wo mu lan wo xa yexe don beleε mu naxan be a nun xale. Wo xa nee kolon yexe seniyeɲtare ra.

¹¹ Wo noma xoni seniyeɲxi birin donde. ¹² Konɔ xonie xilie nan yi ki wo mu lan wo xa naxee don: yube, sege, xaruma gbontoe, ¹³ a nun e maniyε birin. ¹⁴ Xaaxa fan wo naxa na don a nun a maniyε birin. ¹⁵ Xundi, kofole, a nun tagarantongoe, ¹⁶ wo naxa e don a nun e maniyε birin. ¹⁷ Gbongboe, yedonme, ¹⁸ laaba, tuxe, a nun e maniyε birin, wo naxa e don.

19 Nimase xunxuri gabutenyi kanyi birin raharamunaxi. Wo mu lan wo xa e don. 20 Wo lan wo xa nimasee nan don naxee seniyeñxi.

21 Wo naxa sube don naxan faxaxi a yete ma. Wo xa a so xone Ala kolontaree yi ra, naxee na wo xonyi, alako e xa a don, xa na mu wo xa a mati mixi gbetee ma. Wo tan bara findi wo Marigi Alatala xa jama seniyeñxi ra.

Wo naxa si yore jin a nga xipe ye ra.

Farile

22 Wo sansi naxan birin nawalima xe ma, wo lan ne wo xa farile ba a ra je yo je. 23 Wo xa na farile don yire wo Marigi Alatala xili matoxoma dennaxe. Wo xa farile findima wo xa mengi, wo xa weni neene, wo xa ture, wo xa xurusee xa di singee nan na. Wo xa na ba alako wo noma gaaxude wo Marigi Alatala ya ra ki naxe loxo birin.

24 Xa a sa li wo sabatide makuya wo Marigi Alatala xili matoxode ra, na kote xaninfe xoxoma ne wo be, barima wo Marigi Alatala bara barake gbegbe fi wo ma. 25 Na temui wo xa wo xa farile masara kobiri ra, wo fa na xanin wo Marigi Alatala xili matoxode. 26 Menni wo noma xurusee, weni, nun wo waxonse gbete sarade, alako wo nun wo xa denbayae xa wo dege wo Marigi Alatala ya i seewe kui. 27 Wo naxa neemu Lewikae ma naxee sabatixi wo ya ma, barima se mu na e be naxan findima e ke ra.

28 Ne saxan yo je saxan wo xa wo xa sansi farile birin nagata wo xonyi. 29 Na temui Lewikae, ke mu na naxee be, wo xa xone, kiridie, a nun kaane gine naxee na wo ya ma, e birin xa fa e degede wo xonyi han e luga. Na kui wo Marigi Alatala fama barake sade wo xa fe birin ma.

15

Dijefe doni ma

1 Ne solofere yo je solofere wo xa dije donie ma. 2 Na seriye lan a xa raba yi ki ne: Feere kanyie naxee

birin doni bejinxii e ngaxakerenyi be, e lan ne e xa dije na doni ma. Wo mu lan wo xa wo boore nun wo ngaxakerenyi jaxankata doni fife ma je kui Alatala naxan sugandixi.

3 Wo lan wo xa doko Ala kolontare nan na a xa wo xa doni fi, kono wo naxan donixi wo ngaxakerenyi be, wo lan ne wo xa dije na ma.

4 Na nan a toma setare mu kolonma wo ya ma, barima Alatala barake gbegbe sama ne wo xa fe boxi ma wo Marigi Alatala dennaxe soxi wo yi ra ke ra, alako a xa findi wo gbe ra.

5 A na rabama ne xa wo bira wo Marigi Alatala xui foxo ra. Wo xa a xa yaamari rabatu, n naxan falaxi wo be to loxo. 6 Wo Marigi Alatala barake sama ne wo xa fe alo a masen ki naxe. Wo kobiri donima ne jama gbegbe be, kono wo tan mu doni tongoma. Wo fama ne dangide jama gbegbe ra, mixi yo mu dangima wo ra.

7 Xa setare na wo ngaxakerenyie ya ma wo nun naxee sabatixi boxi keren ma wo Marigi Alatala dennaxe fima wo ma, wo naxa wo nii raxutu, wo xa tondi doni bejinde e be.

8 Wo lanma ne wo xa a doni seewe kui a hayi na naxan ma.

9 Wo xa wo meeni ki fanyi ra, xaxili jaaxi naxa no wo ra a falafe ra, «A gbe mu luxi je solofere nde xa a li, a lan mixi xa dije doni ma je naxan na.»

Wo xa wo meeni, wo naxa kinikinitarepa masen wo ngaxakerenyi setaree be tondife se nde sode a yi ra. Na na raba, a a yaxaseri masama ne Alatala be wo xa fe ra, wo fa findi yunubitoe ra.

10 Wo lan ne wo xa a ki bone fiixe ra. Wo na bone fanyi naxan nabaxi na ki, wo Marigi Alatala barake sama ne wo xa walie wo na so naxee yo ya ma. 11 Setaree luma ne wo xa boxi ma, na nan a toxi n na a falaxi wo be wo xa hinne wo ngaxakerenyie ra, misikiine a nun setare naxee na wo xa boxi ma.

Konyie xoreyafe

12 Xa wo ngaxakerenyi Eburu xeme, xa na mu a ra gine, a yete mati

wo ma konyi ra, a walima ne wo be je senni. A je solofere nde wo xa a xoreya. ¹³ Wo man naxa a bepin a yi igeli ra. ¹⁴ Wo Marigi Alatala se naxan birin fixi wo ma barake ra alo yexee, si, mengi, a nun weni, wo xa na ndee so a yi ra. ¹⁵ Wo wo ratu a ma konyi nan nu wo fan na Misira, wo Marigi Alatala fa wo xun sara. Na fe na a toxi, n yi seriye soxi wo yi ra to loxoe.

¹⁶ Xa konyi nde fa a fala wo be a mu kelima wo xa denbaya ya ma barima wo bara rafa a ma, ¹⁷ na temui wo se tunbase nan tongoma. Wo a tuli tunba banxi naade ma. Na temui a bara findi wo xa konyi ra kude. Wo na mooli nan nabama wo xa konyi gine fan na. ¹⁸ Wo naxa nimisa xoreya fife ra wo xa konyi ma, barima a xa wali je senni bun ma na bara wo rageeni doxo firin dangi walike sare ra. Na kui wo Marigi Alatala barake sama ne wo xa wali birin ma na xa fe ra.

Xuruse di singe

¹⁹ Wo xa ninge, yexee, nun si di xeme singe naxee barima, e birin findima wo Marigi Alatala nan gbe ra. Wo mu lan wo xa ninge xeme di singe rawali, wo man mu lan wo xa yexee di xeme singe xabe maxaba a ma. ²⁰ Ne yo je wo tan nun wo xa denbaya nan na donma yire, wo Marigi Alatala xa yire sugandixi. ²¹ Xa a mabenxi, xa a ya kanaxi, xa na mu fure gbete na a ma, wo naxa na fi wo Marigi Alatala ma serexe ra. ²² Wo noma na donde wo xonyi ne, wo nun mixi seniyenxie, xa na mu a ra, mixi seniyentaree, alo wo xeli nun tooke donma ki naxe. ²³ Kono wo naxa sube wuli don de. Wo a ifilima boxi nan ma alo ye.

16

Sayamaleke Dangi Sali

¹ Abiba kike ra, wo xa Sayamaleke Dangi Sali raba wo Marigi Alatala xa fe ra, barima na kike kui, wo Marigi Alatala wo ramini Misira ra koe nan na. ² Wo serexe naxee bama wo

Marigi Alatala be Sayamaleke Dangi Sali loxoe, e tongoma xuruse nan ya ma: yexee, si, xa na mu a ra ninge. Na serexe bama Alatala xili matoxode ne.

³ Wo naxa taami lebini daaxi don na sali xi solofere bun ma. Wo lan wo xa taami lebinitare nan don naxan findi kinikini taami ra. Na nan wo ratuma loxoe ma wo gbataxi mini Misira boxi ra loxoe naxe. Na a niyama ne wo mu neemu wo mini loxoe ma Misira boxi ra. ⁴ Na xi solofere bun ma, a mu lan lebini siya xa to wo xonyi, wo xa boxi birin ma. Wo serexe naxan bama a xi singe nunmare ra, na mu lan a xa lu han gesege.

⁵ Na Sayamaleke Dangi Sali serexe mu lan a xa raba yire birin, wo Marigi Alatala wo rasabatixi dennaxe. ⁶ Wo a bama yire keren peti ne, wo Marigi Alatala xili matoxode seniyenxi. Na serexe bama nunmare nan na soge goro temui, wo mini waxati naxan ma Misira boxi ra. ⁷ Wo sube jinma ne, wo a don yire wo Marigi Alatala dennaxe sugandixi. Kuye na iba, wo fa siga wo xonyi. ⁸ Xi senni bun ma, wo taami lebinitare nan donma. A xi solofere loxoe wo malanyi belebele raba wo Marigi Alatala xa binye bun ma. Wo naxa wali yo raba na loxoe.

Xe Xabe Sali

⁹ Wo na mengi xaba folo, wo loxoxun solofere nan kontima, ¹⁰ wo fa Loxunyie Sali raba wo Marigi Alatala be. Wo Marigi Alatala barake naxan fixi wo ma wo sotose ra, wo xa nde ba wo janige ra na barake bere ra. ¹¹ Wo seewama ne wo Marigi Alatala ra yire a dennaxe sugandixi a xili falafe ra, wo tan nun wo xa die, wo xa konyie, Lewikae naxee na wo xonyi, xone, kiridie, a nun kaape ginee. ¹² Wo xa ratu konyi nan nu na wo ra Misira boxi ma. Wo lan ne wo xa yi seriye rapere a rapere ki ma.

Bage Ti Sali

¹³ Wo na ge wo xa sansie bonbode lonyi ma, wo naxa weni bogi fan

bundu, wo xa Bage Ti Sali raba xi solofere bun ma. ¹⁴ Wo xa seewa na sali kui, wo tan, wo xa die, wo xa konyie, Lewikae, xone, kiridie, a nun kaape ginse naxee na wo xonyi. ¹⁵ Wo yi sali rabama xi solofere nan bun ma wo Marigi Alatala be a na dennaxe sugandi, barima wo Marigi Alatala barake sama ne wo xa xe wali nun wo xa wali birin ma, wo fa seewa ki fanyi ra.

¹⁶ Ne yo ne, xeme naxan birin na wo ya ma, e lan ne e xa ti e Marigi Alatala ya i sanya saxan, yire a dennaxe sugandixi: Taami Lebinitare Sali, Loxunyie Sali, a nun Bage Ti Sali. Wo mu lan wo xa siga Alatala ma wo yi igeli ra. ¹⁷ Wo keren keren ma fama serexe nan na wo naxi naxan na, wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma barake ra.

Seriye rapere ki

¹⁸ Taae birin kui, wo Marigi Alatala dennaxe fixi wo ma, bonsoe yo bonsoe, wo kiitisee nan sugandima, e xa nama makiiti tinxinyi kui. ¹⁹ Wo naxa topege kiiti sa de, wo man naxa ti mixi yo xon ma. Wo naxa tin fe nde xa wo madaxu, barima se noma nondi false findide ne donxui ra, e nondi mafindi wule ra. ²⁰ Wo lanma wo xa kiiti tinxixi yati nan sa, alako wo xa simaya soto, wo man xa no boxi masotode wo Marigi Alatala dennaxe fixi wo ma.

Kuye rabatufe

²¹ Wo mu lan wo xa Aseri wuri masolixi ti serexebade fe ma, wo dennaxe yailanxi wo Marigi Alatala be. ²² Wo naxa geme ti kuye ra, barima wo Marigi Alatala na fe mooli xonxi.

17

Serexe fanyi

¹ Wo mu lan wo xa ninge xa na mu yexee ba serexe ra wo Marigi Alatala be, naxan kepa mu fan, xa na mu a ra naxan mabenxi, barima wo Marigi Alatala na fe mooli xonxi.

² Xa wo mixi nde to wo xa taae kui, wo Marigi Alatala naxee fixi wo ma, naxan ala gbete batuma, a bara fe paaxi raba naxan mu rafan wo Marigi Alatala ma. A bara Ala xa saate matandi ³ tuubi rabirafe ala gbete be, xa na mu soge, kike, nun tunbuie be. ⁴ Wo na na fe mooli ifale me, wo xa a xon nafen a fanyi ra. Wo na a kolon na fe xonxi bara raba Isirayila boxi ma, ⁵ a na findi xeme ra, xa na mu ginse, wo a kanyi xaninma taa sode de nan na, wo a magono geme ra han a xa faxa.

⁶ Mixi naxan lan a xa faxa, a mu faxama sinden fo a tongo seede firin xui ma, xa na mu a ra saxan. A mu lan a xa faxa seede keren gbansan xui ma. ⁷ Seede nan singe geme wolima a ma a faxafe ra, nama donxoe fan fa a magono. Wo fe paaxi nonma wo tagi na ki ne.

Kiiti magaaxuxie

⁸ Xa faxa kiiti bara fa, xa na mu a ra galanbui, xa na mu maxone, naxan findixi kiiti xoxoxoe ra wo be taa kui, wo xa siga yire wo Marigi Alatala dennaxe sugandixi. ⁹ Wo sigama Lewika serexedubee nan xon, a nun kiitisee naxee na wo xun ma, wo a tagi raba e be. E a falama wo be na temui a lan kiiti xa sa ki naxe. ¹⁰ E naxan falama wo be yire, wo Marigi Alatala dennaxe sugandixi, wo kiiti bolonma na ki ne. E naxan falama wo be, wo xa na birin naba. ¹¹ E seriye naxan birin falama wo be, wo xa na raba. Wo naxa binya yirefanyi ma, xa na mu koola ma. ¹² Xa mixi nde, a xa yete igboja kui, mu a tuli mati kiitisee nun serexedubee ra, wo Marigi Alatala naxee sugandixi a xa wali rabafe ma, na kanyi lanma ne a xa faxa. Wo fe paaxi nonma wo tagi na ki ne Isirayila. ¹³ Nama birin fama lude gaaxui nan kui na temui. E na yi fe me naxan nabaxi, mixi gbete yo mu suusama na yete igboja mooli rabade fa.

Mangeya

¹⁴ Wo na so boxi ma temui naxe, wo Marigi Alatala dennaxe fima wo

ma, wo na sabati naa, temunde wo fama ne a manoxunde wo fan xa wo gbe mange soto alo boore si naxee wo rabilinxi. ¹⁵ Wo Marigi Alatala na mixi naxan sugandi, na nan fama findide wo xa mange ra. Wo naxa tin xone xa findi wo xa mange ra, wo ngaxakerenyi mu naxan na. ¹⁶ A mu lan soe gbegbe xa lu wo xa mange yi ra. A mu lan a xa mixie rasanba Misira e sarade, barima Alatala a falaxi ne wo be, a wo naxa siga na boxi ma sonon. ¹⁷ A mu lan a xa gine gbegbe doxo. Na fee nan fama a ragbilende Alatala foxo ra. A mu lan a xa gbeti gbegbe nun xema gbegbe malan.

¹⁸ Mange na doxo a xa mange kibanyi temui naxe, seriye kitaabui naxan nagataxi Lewika serexedubee yi ra, a xa na misaali yailan a yete be. ¹⁹ A xa na kitaabui ragata a fe ma, a xa a xaran loxoe birin a xa simaya kui, alako a xa gaaxu a Marigi Alatala ya ra, a man xa no a xa seriye nun a xa yaamari rabatude naxan sebexi a kui. ²⁰ Na fe nan fama a niyade, a mu a yete rafisa a ngaxakerenyie be, a man mu tantan seriye ma, a mu binya yirefanyi ma nun koola ma. Na temui a mangeya xonkuye sotoma ne, a tan nun a xa die Isirayila nama tagi.

18

Serexedubee xa wali

¹ Lewika serexedubee nun Lewi xabile donxoe mu fama boxi sotode ke ra alo Isirayila di booree. E baloe findima serexe gan daaxie nan na naxee bama Alatala be. ² E mu fama ke sotode e ngaxakerenyie tagi. Alatala nan findima e ke ra alo a a masen e be ki naxe. ³ Lewika serexedubee mabiri findima serexee nan na Isirayilakae fama naxee bade alo ningee, xa na mu a ra yexee. A lanma sube belexe, a banganyi, nun a furi nan xa so serexedubee yi ra. ⁴ Wo man fa boxi daxamui singe so e yi ra: mengi, weni neene, ture, a nun wo yexee xabe naxan singe maxabama.

⁵ Wo Marigi Alatala Lewi bonsoe nan sugandixi bonsoe birin tagi, alako e tan nun e xa die xa no Alatala xili binyade temui birin.

⁶ Xa Lewika nde wa kelife Isirayila taa kui a na dennaxe, sigafe ra yire Alatala dennaxe sugandixi, ⁷ menni, a lanma a xa a Marigi Alatala xa wali raba a nun a ngaxakerenyi Lewikae ra naxee na naa. ⁸ A lan ne a xa baloe soto alo serexedube booree, bafe a harige ra a faxi naxan na a xun ma, a bara naxan soto.

Sematoe nun duuree

⁹ Wo na so temui naxe boxi ma, wo Marigi Alatala naxan fima wo ma, wo mu lan wo xa so wali paaxie ya ma mennikae na naxee kui. ¹⁰ Mixi naxa mini wo ya ma de naxan a xa di ganma serexe ra, naxan findima sematoe ra, ya kanyi ra, duure ra, koromixi ra, ¹¹ naxan karamoxo wali rabama, naxan woyenma barie, jinnee, nun mixi faxaxie ra. ¹² Wo Marigi Alatala na mixi mooli xonxi. Na fe kobie na a toxi, wo Marigi Alatala yi sie halakima wo ya ra. ¹³ Wo xa lu wo Marigi Alatala waxonki. ¹⁴ Wo fama si naxee halakide na ki, e biraxi sematoe xui nan foxo ra, kono wo Marigi Alatala mu tinma wo tan xa na raba.

Namiponme wali

¹⁵ Wo Marigi Alatala fama namiponme nde rakelide wo ya ma, naxan luma alo n tan. Wo xa wo tuli mati a ra. ¹⁶ Wo na nan yati maxorin wo Marigi Alatala ma, wo nu malanxi loxoe naxe Xorebe geya fari. Wo naxa a fala, «Muxu mu wama muxu Marigi Alatala xui mefe fa. Muxu mu wama yi te belebele fan tofe kore, alako muxu naxa faxa.» ¹⁷ Alatala naxa a masen n be, «E fe fanyi nan falaxi n be. ¹⁸ N fama ne namiponme nde rakelide e ya ma, naxan luxi alo i tan. N fama n ma masenyi fide a ma, a fa na tagi raba e be. ¹⁹ Mixi nde na lu, a mu a tuli mati na namiponme xa masenyi

ra a naxan tima n xili ra, n tan yete yati nan na kanyi makiitima.»

²⁰ «Ƙonɔ xa namijonme yete igboe nde fa masenyi ti n xili ra, n mu naxan fixi a ma, xa na mu a masenyi ti ala gbete xili ra, a lanma ne na kanyi xa faxa. ²¹ Temunde wo fama ne wo yete maxorinde, <Won noma a kolonde di xa yi woyenyi fatanxi Alatala nan na?> ²² Xa namijonme masenyi ti Alatala xili ra, a fa lu a mu kamali, na nan na ki a xa masenyi mu fatanxi Alatala ra. Namijonme nan na falaxi a xa yete igbona kui. Hali wo mu gaaxu a ya ra.»

19

Mixi ratanga taae

¹ Wo Marigi Alatala na fa sie halakide wo ya ra, a fa e xa boxi so wo yi ra, wo fa sabati e xa taae nun e xa banxie kui, ² wo xa taa saxan sugandi na boxi tagi, wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma. ³ Wo xa boxi maniya, wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma ke ra, wo fa a itaxun dɔxɔ saxan. Na nan a toma faxati nde noma sigade na taa nde kui, alako a nii xa ratanga.

⁴ Mixi naxan faxe tixi, a mu a rakelixa a ma, na faxati mooli nan gbansan noma sode yi taa nde kui a nii ratangafe ra. ⁵ Misaali nan ya: Xa mixi siga fotonyi wuri segede, a nun a boore, a xa beera fa koren, a din a boore ra, na fa faxa, na faxati mooli tan noma sode yi taa nde kui a nii ratangafe ra. ⁶ A xa na raba alako mixi naxan wama na fure gberɔxɔfe a xa bɔpete kui, a naxa nɔ faxeti lide kira ra, a fa a faxa. Na mu lanma, barima xonnanteya yo mu nu na a be na mixi faxaxi xa fe ra. ⁷ N yi yaamari fixi wo ma na nan ma. Wo xa taa saxan sugandi, nee xa findi mixi ratanga taae ra.

⁸ Xa wo Marigi Alatala wo xa boxi ragbo ye alo a rakali ki naxe wo babae be, xa a yi boxi birin so wo yi ra a naxan laayidixi wo babae be, ⁹ xa wo yi yaamari raba a raba ki ma

n naxan falaxi wo be to lɔxɔe, wo Marigi Alatala naxa rafan wo ma, wo naxa bira a xa kira fɔxɔ ra, na temui wo man xa taa saxan sugandi, wo xa e sa yi taa saxanyi boore xun ma. ¹⁰ Na kui, mixi tɔɔnegexi mu faxama wo xa boxi ma, wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma ke ra.

¹¹ Ƙonɔ xa mixi nde a yaxui xɔn, a a melɛn, a a faxa, a fa so yi taa nde kui, ¹² na taa forie lan ne e xa a suxu, e a xanin mixi xɔn ma naxan wama na fure gberɔxɔfe, alako faxeti xa faxa. ¹³ Wo naxa kinikini yo ti na kanyi ma. Wo na faxati mooli jɔnma na ki ne Isirayila boxi ma, alako bɔnesa xa lu wo yi ra.

Boxi naaninyi nun seede wule fale

¹⁴ Wo na sabati boxi ma wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma ke ra, wo naxa naaninyi tɔnxumae masiga de wo benbae naxee dɔxɔ. ¹⁵ Mixi naxan yunubi fe rabaxi, xa na mu a ra haake, na kanyi mu lan a xa makiiti mixi keren xa seede baxi ma. Na mooli makiitima seede firin, xa na mu, seede saxan xui nan ma.

¹⁶ Xa seede jaaxi ba nde sa mixi nde tɔɔnegɛ fe nde ma, ¹⁷ yi gere mixi firinyie lan ne e xa siga Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui, e sa e xa galanbui yaxaran serɛɛdubɛe nun kiitisaɛ be naxee na na waxati. ¹⁸ Kiitisaɛ a fe xɔn nafenma ne a ki nun a kepa ma. E na a kolon seede wule nan saxi a ngaxakerenyi xun ma, ¹⁹ a ngaxakerenyi nu wama a makiitife ki naxe, wo xa na kiiti ragbilen a ma. Wo fe jaaxi jɔnma wo tagi na ki ne. ²⁰ Mixi gbeteɛ na na fe me, gaaxui nan luma e ma, e mu suusama na fe kobi mooli rabade fa. ²¹ Wo naxa kinikini na mixi mooli ma. Xa a mixi nan faxaxi, wo a fan faxa. Xa a mixi ya nan kanaxi, wo a fan ya kana. Xa a mixi jinyi nan giraxi, wo a fan jinyi gira. Xa a mixi belexe nan bolonxi, wo a fan belexe bolon. Xa a mixi sanyi nan bolonxi, wo a fan sanyi bolon.

20

Gere seriye

¹ Wo na siga wo yaxuie gere, wo fa a to e xa soee, geresosee, nun soorie dangi wo gbe ra, hali wo mu gaaxu. Wo Marigi Alatala naxan wo raminixi Misira boxi ra, a na wo foxo ra. ² Wo ne wo yailanma temui naxe gere sofe ma, serexedube nan tima a woyen pama be, ³ «Isirayila, wo wo tuli mati! To loxoe wo faxi wo yaxuie nan gere. Limaniya naxa ba wo yi ra de, wo naxa gaaxu, wo boje naxa mini a i, wo naxa seren, ⁴ barima wo Marigi Alatala na wo foxo ra wo yaxuie gere. A e rayarabima ne wo be, wo fa xutu sofo e ma.»

⁵ Na temui mange xa kuntigie xa soorie maxorin, «Mixi nde na wo ya ma, naxan bara ge banxi tide konoo a mu soxi a kui sinden? Na kanyi xa gbilen a xonyi, barima xa a faxa gere kui, mixi gbete fama ne sode a xa banxi kui. ⁶ Mixi nde na wo ya ma be, naxan weni bili sixi, a mu a bogi baxi sinden? Na kanyi xa gbilen a xonyi, barima xa a faxa gere kui, mixi gbete fama ne a xa weni bogi bade. ⁷ Mixi nde na wo ya ma be, naxan bara wa gine xon, konoo a mu a futixi sinden? Na kanyi xa gbilen a xonyi, barima xa a faxa gere kui, mixi gbete fama ne a xa gine futide.» ⁸ Mange xa kuntigie man xa soorie maxorin, «Mixi nde na wo ya ma be limaniya baxi naxan yi, a gaaxu? Na kanyi fan xa gbilen a xonyi alako a naxa limaniya ba a booree fan yi.» ⁹ Mange xa kuntigie na ge woyende pama ra, e xa mangee ti yi soori xundee ya ra.

¹⁰ Wo na wo makore wo yaxuie xa taa ra gereso ki ma, wo xa lanyu maxorin e ma. ¹¹ Xa e tin na ra, e taa naade rabi wo be, e birin xa lu wo xa yaamari nan bun ma, e nu duuti fi. ¹² Konoo xa e mu tin lanyu ra, e fa wo yaabi gere ra, na temui wo xa na taa bilin. ¹³ Wo Marigi Alatala e rayarabima ne wo be. Wo xa xeme birin faxa santidegema ra, ¹⁴ wo xa ginnee, dimnee, xurusee, nun se naxan birin na taa kui, wo xa a tongo wo

yebe be seewe kui. Wo Marigi Alatala bara na fi wo ma.

¹⁵ Wo xa na mooli raba taae fan na, naxee makuya wo ra, naxee mu na taae ya ma wo fama sabbatide dennaxe. ¹⁶ Konoo wo naxa sese lu a nipe ra taae kui, wo Marigi Alatala fama naxee fide wo ma ke ra. ¹⁷ Wo Xitikae, Amorikae, Kanaankae, Peresikae, Hiwikae, nun Yebusukae birin halakima ne alo wo Marigi Alatala a masenxi wo be ki naxe, ¹⁸ alako e naxa wo xaran na fe xonxie rabafe ra e naxee rabama e xa alae be, na fa findi yunubi fe ra wo be wo Marigi Alatala mabiri.

¹⁹ Wo na taa nde bilin a gerefe ma, a mu lan wo xa beera tongo sansie sege xili ma. E findima wo balose nan na. Na daaxa sansie xa mu findixi wo gerefae ra. ²⁰ Sansi naxee bogi mu noma donde, wo noma nee tan segede e xa findi geresose ra wo be taa mixie xili ma, wo nun naxee na gerefe han e sa rayarabima wo be temui naxe.

21

Faxati kolontare

¹ Xa a sa li wo naxa mixi nde fure to boxi ma burunyi, wo Marigi Alatala dennaxe fixi wo ma, konoo wo mu a faxama kolon sinden, ² wo xa forie nun wo xa kiitisee xa a mato taa mundun makorexi na fure ra. ³ E na taa kolon naxan makorexi na ra, na taa forie xa ninge gine tongo, naxan singe mu nu wali, wuri mu nu xiri naxan kon ma, ⁴ e xa a xanin xure nde ma, naxan mu xorima, sansi mu rawalima dennaxe, e xa a kobe gira ye xora. ⁵ Na birin xa raba Lewi xa di serexedubee ya xori, barima wo Marigi Alatala nee nan sugandixi a xa wali rabafe ma, e xa duba mixi be Alatala xili ra, e xa kiiti sa gere xa fe ra.

⁶ Fori naxee birin na taa kui naxan makorexi fure yire ra, e xa e belexee raxa ninge gine fari, e naxan faxaxi xure kui. ⁷ E xa a fala, «Muxu tan xa mu faxe tixi, muxu mu a rabama fan kolon. ⁸ Alatala, i xa Isirayila pama xun sara, i naxan xoreyaxi. Yandi,

i naxa faxe kote doxo Isirayila xun ma, e foxi mu na naxan na.» Na temui Alatala fama ne e xun sarade. ⁹ Wo noma ratangade yi faxe tife mooli ma, xa wo Alatala waxonfe rabama.

Gere xa geelimanie

¹⁰ Wo na siga wo yaxuie gere, xa wo Marigi Alatala e rayarabi wo be, wo e findi wo xa geelimanie ra, ¹¹ temunde mixi nde ya fama ne sinde geelimani gine tofanyi nde ma. Xa na kanyi wama a doxofe ne, ¹² a noma a xaninde a xonyi. Na gine xa a yete xunyi bi, a a belexe xale maxaba, ¹³ a dugi fanyi ragoro a ma. A xa sabati a xa mori xonyi, a fa a baba nun a nga xa jonfe raba kike keren bun ma. Na dangi xanbi xeme noma a findide a xa gine ra. ¹⁴ Xa a sa li a xa fe naxa rapaaxu a ma, a noma a bejinde a xa siga a waxonde, konso a mu lanma a xa a mati kobiri ra, a mu lanma a xa findi a xa konyi ra, barima a nu bara findi a xa gine ra.

Di fori tide

¹⁵ Xa a sa li gine firin na xeme nde yi ra, keren fa rafan a ma dangi boore ra, konso e firinyie bara di bari a be, a mu lanma a xa baate gine xa di rafisa a boore xa di be, ¹⁶ a fa forija tide fi baate gine xa di ma, a fa a li na gine boore nan singe di barixi a be. ¹⁷ A lanma a xa a kolon gine naxan napaaxuxi a ma na ki, na nan ma di findixi di singe ra. A harige doxo firin nan soma di fori yi ra, barima na nan findixi a xa fonike di ra. A tan nan lanma a xa di forija tide soto.

Di xurutare

¹⁸ Xa a sa li xeme nde naxa di xeme kalabante xurutare bari, naxan mu a tuli matixi a baba nun a nga xui ra, naxan tondima birade e xa seriye foxo ra, ¹⁹ a lanma na di baba nun a nga xa a suxu, e xa a xanin forie xon ma taa sode de ra. ²⁰ E xa a fala e be, «Muxu xa di naxan yi ki, a xurutare, a kalabante. Muxu fe naxan birin falama a be, a mu a tuli matima a ra,

fo wayupa rabafe nun siisi fe.» ²¹ Na kui, a xa taa xeme birin xa a magono geme ra, han a faxa. Wo fe paaxi jonma wo tagi na ki ne. Isirayilakae na na fe me, gaaxui luma ne e birin ma.

Mixi gbakuxi fure

²² Xa a sa li wo bara mixi gbaku wuri kon na, naxan bara yunubi fe raba a lan a xa faxa naxan ma, ²³ a fure mu lan a xa lu wuri kon na han geesege. A lan ne a xa ragata na loxoe kerenyi, barima Ala bara fure gbakuxi danka. Wo wo meeni ki fanyi ra, xa na mu a ra na fure gbakuxi nan boxi dankama, wo Marigi Alatala dennaxe fixi wo ma ke ra.

22

Xuruse nun se loxie

¹ Wo na wo ngaxakerenyi xa ninge, xa na mu a ra a xa yexee to, a murutaxi, wo naxa wo kobe ti a ra. Wo lan ne wo xa a xanin a kanyi xon ma. ² Xa wo ngaxakerenyi yire makuya, xa na mu wo mu a kanyi kolon, wo xa xuruse xanin wo xonyi. Wo a ragata han beenun wo a kanyi toma temui naxe, wo fa a so a yi ra. ³ Wo na mooli nan nabama wo ngaxakerenyi xa sofale fan na, a xa donma, a nun a gbe se naxan birin loxi a ma. Wo mu lan wo xa wo kobe ti a ra. ⁴ Xa wo bara wo ngaxakerenyi xa sofale, xa na mu a ra a xa ninge to, a bara bira kira xon ma, wo mu lan wo xa wo kobe ti a ra. Wo lan ne wo xa kafu a ma a rakelide.

Xeme naxee e yete findima gine ra

⁵ Gine mu lan a xa xeme dugi so. Xeme fan mu lan a xa gine dugi so. Mixi naxee na fe mooli rabama, na kanyie mu rafan Marigi Alatala ma.

Kinikinife daalisee ma

⁶ Wo na a to kira xon ma, xoni bara a tee sa wuri kon na, xa na mu a ra boxi ma, a nga felenxi a xeie ma, xa na mu a ra a xa die ma, wo mu lan wo xa a nga nun a xa die birin tongo. ⁷ Wo lan ne wo xa a nga tan nabepin,

a xa siga, wo fa die tan tongo. Na kui wo fama ne simaya xonkuye nun heeri sotode.

Mixi ratanga ki

⁸ Xa wo banxi neene ti, wo lan ne wo xa bilixi nde rabilin banxi fuge ra, alako mixi naxee tema naa, e naxa bira, e fa faxa wo saabui ra.

Se masunbufe

⁹ Wo mu lan wo xa sansi gbete si wo xa weni bilie ya ma, xa na mu a ra a bogi fama findide se raharamuxi nan na. ¹⁰ Wo ne yire buxama, wo mu lan wo xa ninge nun sofale xiri e boore ra sari ra. ¹¹ Wo mu lan wo xa sose ragoro wo ma naxan masunbuxi dugi yexee xabe daaxi nun gese fute daaxi ra.

Mafelenyi

¹² Wo gese nan nafalama ponpon na wo a singan wo xa dugi tuxui naanie ra, wo naxan felenma wo ma.

Gine fe kiiti

¹³ Xa a sa li xeme nde naxa gine dɔxo, e kafu, kono a xa fe to rapaaxu xeme ma, ¹⁴ a a xili kana woyen kobi ra, a nu fa a fala, «N bara yi gine dɔxo, kono muxu to kafu n naxa a li a bara futi kana,» ¹⁵ Na temui gine baba nun a nga xa ginemedi dugi xanin taa forie xon ma taa sode de ra, naxan a masenxi a e xa di futi rasoxi. ¹⁶ A baba xa a tagi raba, «N bara n ma di gine fi yi xeme ma, kono a mu rafan a ma sonon. ¹⁷ A fa wule nan safe a xun ma a a mu futi rasoxi.» Na temui temedi xa mixie xa na ginemedi dugi itala taa forie ya i.

¹⁸ Taa forie na na to, e xa na xeme suxu, e xa a paxankata. ¹⁹ E na a makiiti, e xa alamani bolon a ma naxan findima kobiri kole keme sofe ra temedi baba yi ra, Isirayila gine xili kanafe ma. Na xanbi a lan ne gine xa gbilen xeme xonyi, na xeme naxa mee a ra abadan.

²⁰ Kono xa futi kanafe fa sa findi nondi ra, ginemedi dugi yo mu na naxan a masenma a bara futi raso, ²¹ na gine xa xanin a baba

xa banxi sode de ra, taa mixie fa a magono geme ra han a faxa, barima a bara fe kobi raba gine mu lan a xa naxan naba Isirayila boxi ma, xeme fe kolonfe ra a na a baba xa noe bun ma temui naxe. Wo fe paaxi nonma wo tagi na ki ne.

²² Xa wo xeme suxu, e nun gine xeme taa idoxoe saxi, na fe kobi raba firinyie lan ne e xa faxa, gine nun xeme. Wo fe paaxi nonma na ki ne wo tagi Isirayila boxi ma.

²³ Xa xeme naralan gine dimedi nde ra taa kui, kote bara dɔxo naxan ma fe ra, a fa a futi kana, ²⁴ wo xa na mixi firinyie xanin taa sode de ra, wo e magono geme ra han e xa faxa. Yi gine dimedi faxaxi ne, barima a mu sonxoe ratexi taa kui. Xeme fan faxaxi ne, barima a bara gine futi kana kote bara dɔxo naxan ma fe ra. Wo fe paaxi nonma wo tagi na ki ne.

²⁵ Kono xa xeme naralan gine dimedi ra wula i, kote bara dɔxo naxan ma fe ra, a naxa dutun a ma, a a futi kana, na xeme nan keren lan a xa faxa. ²⁶ Wo naxa fefe raba gine dimedi tan na, barima a mu fe paaxi yo rabaxi a lan a xa faxa naxan ma. Yi fe maniyaxi ne alo xeme naxan waxi a boore faxafe. ²⁷ Na naralanyi rabaxi wula ne. Hali yi gine dimedi xeme kanyi sonxoe rate nu, mixi yo mu sotoma naxan nonma a ratangade.

²⁸ Xa xeme naralan gine dimedi ra kote mu nu dɔxo naxan ma fe ra, a naxa bagan a ma, a a futi kana, mixi nde fa e suxu na fe xun, ²⁹ na xeme kobiri kole tongo suuli nan soma gine baba yi ra, a fa yi gine dɔxo, barima a bara a futi kana. A xa simaya kui, a mu lan a xa mee na gine ra.

23

Langoepa mooli nde

¹ Mixi yo mu lan a nun a baba xa gine xa kafu. A tana fe nan na ra a baba mabiri.

Mixi naxee mu lan e xa lan Alatala xa malanyi

² Mixi naxan xɛmɛya kanaxi, xa na mu a ra a bolonxi, na kanyi mu lan a xa siga Alatala xa malanyi.

³ Yangamadi fan mu sigama Alatala xa malanyi hali a bɔnsɔe fu nde.

⁴ Amonikae nun Mowabakae mu sigama Alatala xa malanyi hali e bɔnsɔe fu nde. ⁵ A luma e bɛ na ki nɛ kudɛi barima yi pamae mu fa wo ralande taami nun ye ra, wo nu na kira xɔn ma tɛmɛi naxɛ wo kelixi Misira. E Beyori xa di xɛmɛ Balami nan sare fi wo dankafe ma Petori, Mesopotamiya bɔxi ma.

⁶ Kɔnɔ wo Marigi Alatala mu tin a tuli matide Balami ra. A naxa na danke masara barake ra barima wo rafan wo Marigi Alatala ma. ⁷ Wo naxa wo jɛngi sa e xa bɔpɛsa nun e xa baloe fe xɔn ma wo xa simaya kui.

⁸ Wo naxa fe jaaxi yo raba Edonkae ra, barima wo ngaxakerenyi nan na e ra. Wo naxa fe jaaxi yo niya Misirakae ra, barima wo saxanyi raba nɛ e xa bɔxi ma.

⁹ E fama bɔnsɔe naxee sɔtɔde, fo e tolobitɛe, nee nan fama sigade Alatala xa malanyi.

Sɔori tɛtɛ kui xa seniɛnyeni

¹⁰ Wo na mini fafe ra tide wo yaxuie ya ra, wo lan nɛ wo xa wo yetɛ ratanga fe kobi birin ma. ¹¹ Xa xɛmɛ nde na wo ya ma naxan mu seniɛnxi, a bara makana wantanyi kui, a lan nɛ a xa mini sɔori tɛtɛ fari ma. ¹² Nunmare ra, a na a maxa ye ra, soge goro tɛmɛi a fa so sɔori tɛtɛ kui.

¹³ Wo fama yire nde nan sugandide dennaxɛ makuya sɔori tɛtɛ ra, naa xa findi suturade ra. ¹⁴ Yili ge se nde lan nɛ a xa lu wo xa kote i. Wo na siga suturade, wo yili ge. Wo na ge wo hayi rabade, wo a makoto, wo fa keli naa. ¹⁵ Wo xa sɔori tɛtɛ lan nɛ a xa seniɛn, barima wo Marigi Alatala a mapɛrɛma a kui wo kantafe ra, a man fa wo yaxuie rayarabi wo bɛ. Xa a fe jaaxi li sɔori tɛtɛ kui, a a makuyama nɛ wo ra.

Seriye konyi xa fe ra

¹⁶ Xa konyi nde a gi a kanyi ma, a naxa siga lude wo xɔnyi, wo naxa gbilen a ra a kanyi xɔn ma de. ¹⁷ A lan nɛ a xa sabati wo xa taa nde kui dennaxɛ na rafan a ma. Wo man naxa a tɔɔrɔ de.

Langoɛpa

¹⁸ Isirayila xɛmɛ, xa na mu a ginɛ mu lan a xa langoɛpa raba.

¹⁹ Langoe sare mu lan a xa so wo Marigi Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui laayidi rakamalise ra, barima wo Marigi Alatala na fe mɔoli xɔnxi.

Doni nun daakan

²⁰ Wo na se nde doni wo ngaxakerenyi bɛ, kɔbiri, donse, xa na mu a ra se gbɛtɛ, wo naxa geeni yo fen a fari. ²¹ Ala kolontare nan lanma a xa wo xa geeni sa, kɔnɔ wo ngaxakerenyi tan mu a ra de. Wo na na seriye rabatu bɔxi ma wo fama dennaxɛ sɔtɔde, wo Marigi Alatala barake sama nɛ wo isofe birin ma.

²² Wo na daakan tongo wo Marigi Alatala bɛ, wo naxa taxiri a rabafe ma, xa na mu wo Marigi Alatala a maxɔrinma nɛ wo ma, wo fa findide yunubitɔe ra. ²³ Xa wo mu daakan tongoxi, yunubi fe mu na. ²⁴ Kɔnɔ xa wo daakan tongo wo Marigi Alatala bɛ, wo lan nɛ wo xa a raba keren na a fanyi ra. Wo fa a raba alɔ wo a janigexi wo dɛ ra ki naxɛ.

²⁵ Wo nɔma wuri bogi ndee bade wo gbe mu naxee ra, wo a don han wo luga, kɔnɔ a mu lan wo xa nde sa wo xa kote i. ²⁶ Wo na so mengi xɛ fan na, wo gbe mu naxan na, wo nɔma tɔnsɔe ndee bade wo belexɛ ra, kɔnɔ wo mu lan wo xa wɔrɔtɛ tongo wo ngaxakerenyi xa mengi xili ma.

24

Xɛmɛ nun ginɛ fatanfe

¹ A nɔma a lide xɛmɛ nde xa ginɛ mu rafanxi a ma sɔnɔn, a fatan kɛɛdi sɛbɛ, a a so a yi ra, a fa a rasiga a baba xɔnyi. ² Na tɛmɛi xa na ginɛ dɔxɔ xɛmɛ gbɛtɛ xɔn ma, ³ a xa fe rapaaxu na xɛmɛ fan ma, na fan fa fatan kɛɛdi sɛbɛ, a a so a yi

ra, a fa a rasiga a baba xonyi, xa na xeme fa sa faxa ne, ⁴ xeme naxan singe mee na gine ra, na mu lan a xa a findi a xa gine ra kore, barima a bara raharamuna a ma. Alatala na fe mooli xonxi. Wo mu lan wo xa na yunubi mooli raba boxi ma wo Marigi Alatala dennaxe fixi wo ma ke ra.

Seriye naxan ibunadama ratangama

⁵ Xeme naxan baxi gine doxode, a mu lan a xa sooripa raba waxati nde bun ma. Kontofili gbete yo mu lan a xa doxo a ra je keren bun ma, alako a xa meeni a xa gine doxoxi ma.

⁶ Wo mu lan wo xa mulunyi nun kile rasuxu mixi yi seeke ra, xa na mu a ra kile gbansan, barima wo a balose nan bama a yi ra na ki.

⁷ Xa Isirayilaka a ngaxakerenyi nde suxu noe ra, a a findi konyi ra, xa na mu a a mati, a lan ne na kanyi xa faxa. Wo fe jaaxi jonma wo tagi na ki ne.

⁸ Wo lan ne wo xa fenten kunge fure xa fe ra. N xaranyi naxan soxi Lewi xa di serexedubee yi, wo lan ne wo xa na raba a raba ki ma. ⁹ Wo xa ratu a ma a wo Marigi Alatala naxan naba Mariyama ra wo kelixi Misira temui naxe.

¹⁰ Wo na doni ti wo ngaxakerenyi be, a mu lanma wo tan xa so a xonyi a xa seeke se tongode. ¹¹ Wo xa lu tandu, wo xa donifa xa fa seeke se ra wo xon ma, a a so wo yi ra.

¹² Xa setare na a ra, a fa a xa xinbeli donma so wo yi seeke se ra, wo mu lan wo xa na ragata wo xonyi koe ra.

¹³ Wo xa a ragbilen a ma soge goro waxati ne, alako a xa a felen a ma koe ra. Na kui a Ala maxandima ne wo be. Setare malife na ki a findima tinxinyi nan na wo nun wo Marigi Alatala tagi.

¹⁴ Wo mu lan wo xa wo xa walike setaree tooro, e findi wo ngaxakerenyie ra, xa na mu e findi xone ra. ¹⁵ Loxoe birin wo lan ne wo xa e xa wali sare fi e ma beenun soge xa goro, barima setare nan e ra, e hayi na na ma. Xa wo mu na rabama, a

mawama ne Alatala be wo xa fe ra, wo fa yunubi soto na kui.

¹⁶ Di babae mu lan e xa faxa e xa die xa yunubie rabafe ma. Die fan mu lan e xa faxa e babae xa yunubie rabafe ma. Ibunadama lanma a xa faxa a yete xa yunubi rabaxi nan ma.

¹⁷ Wo naxa tinxintareya raba mixie ra naxee faxi sabatide wo xa boxi ma. Wo naxa kiridie tooro. Wo naxa kaape gine xa donma tongo seeke ra. ¹⁸ Wo xa ratu a ma a wo Marigi Alatala wo xoreyaxi ki naxe wo xa konyiya kui Misira boxi ma. Na fe na a toxi n yi yaamari fixi wo ma.

¹⁹ Wo na ge xe xabade, wo naxa gbilen tonsoe donxoe tongo ra. Wo xa e lu xone, kiridie, nun kaape ginee be, alako wo Marigi Alatala xa barake sa wo xa fe. ²⁰ Wo na ge oliwi bili ifuyanfuyande, wo naxa gbilen bogi donxoe bade sansie kon na. Wo xa e lu xone, kiridie, nun kaape ginee be. ²¹ Wo na ge weni bogi bade, wo naxa gbilen bogi donxoe ba ra. Wo xa e lu xone, kiridie, nun kaape ginee be. ²² Wo xa ratu wo xa konyiya ma Misira boxi ma. Na fe na a toxi n yi yaamari fixi wo ma.

25

Seriye Luxusinyi

¹ Xa a sa li mixi firin naxa gere, kiitisa xa e mato tinxinyi kui seriye ki ma. ² Nondi mu na naxan be, xa a lanma a xa bonbo, na xa raba kiitisa ya xori fe rabaxi bere ma. ³ Na kui, wo mu lan wo xa dangi luxusinyi ya tongo naani ra. Xa wo nde sa na fari, wo bara wo ngaxakerenyi rayarabi.

Ninge xa wali

⁴ Wo na ninge rawali mengi turuxunde temui naxe, wo mu lan wo xa a de xiri.

Kaape gine ditare

⁵ Xa ngaxakerenma firin sabati yire keren, keren fa faxa a ditare ra, a xa kaape gine mu lan a xa doxo xeme gbete xon ma xabile gbete kui. A lan a xa doxo a nimoxo nan xon

ma, a findi a xa gine ra. ⁶ Na gine di singe naxan barima a nimoxo be, a xa findi a xa mori singe xa di nan na ke ki ma, alako a xa mori xili naxa loe Isirayila boxi ma.

⁷ Xa na xeme tondi a nimoxo doxode, kaape gine xa siga taa forie nan xon ma kiitise yire, a a tagi raba e be yi ki, «N nimoxo bara tondi bonsoe fide a ngaxakerenyi ma, a mu tinma a xa seriyе rakamalide n tan mabiri.» ⁸ Taa forie xa na xeme xili, e xa na fe mato. Xa na xeme tondi a ngaxakerenyi xa kaape gine doxode, ⁹ kaape gine xa a makore a ra taa forie ya xori, a xa a nimoxo xa sankiri ba, a deye boxun a yatagi, a falafe ra, «Yi mooli nan lan a xa raba xeme ra naxan tondima bonsoe fide a ngaxakerenyi ma.» ¹⁰ Na temui Isirayila, na xeme xa denbaya xili falama ne, «Sankiri ba xa denbaya.»

Dinyi naxan mu lan a xa raba gere kui

¹¹ Xa a sa li xeme firin na gerefe, keren xa gine fa siga a xa mori bade boore yi ra a xemeya suxufe ra, ¹² wo xa na gine belexe bolon, wo naxa kinikini a ma.

Tinxinyi yuleya kui

¹³ Wo naxa kiloe kamalitare sa wo xa gbongoe kui, ndee binya, booree yelevu. ¹⁴ Wo naxa se maniyase kamalitare fan lu wo xonyi, ndee xungbo, booree xurun. ¹⁵ Kiloe kamalixi nun se maniyase kamalixi nan lan a xa lu wo yi ra. Na temui wo fama ne simaya xonkuye sotode boxi ma wo Marigi Alatala fama dennaxe sode wo yi ra. ¹⁶ Mixi yo na mooli rabama, a mu rafanma wo Marigi Alatala ma.

Wo yaxui Amalekikae

¹⁷ Wo xa ratu a ma Amalekikae naxan naba wo ra wo to keli Misira. ¹⁸ E mu gaaxu Ala ya ra. E mini ne wo ma kira xon, e xanbirati taganxie bonbo. ¹⁹ Yakosi, wo Marigi Alatala fama ne wo ratangade wo yaxuie ma, naxee na wo rabilinyi boxi ma a fama dennaxe sode wo yi ra. Wo fama Amalekikae rahalakide, alako

e xili xa loe dunija ma. Wo naxa neemu e xa fe rabaxi ma.

26

Boxi daxamui singe nun farile

¹ Wo na so boxi ma wo Marigi Alatala naxan fima wo ma ke ra, a xa findi wo gbe ra, wo xa sabati naa, ² wo keren keren ma fama na daxamui singe seti bade wo Marigi Alatala be. Wo a sa debe kui, wo xa a xanin yire, wo Marigi Alatala dennaxe sugandixi a xili matoxofe ra. ³ Wo xa siga serexedubee xon, naxee na naa na waxati, wo xa a fala e be, «To loxoe won bara so boxi, won Marigi Alatala dennaxe laayidi won benbae be a sofe ra won yi ra.»

⁴ Serexedube na debe rasuxuma ne wo yi ra, a a doxo wo Marigi Alatala xa serexebade ya i. ⁵ Wo xa yi woyenyi fala wo Marigi Alatala be, «N baba, Aramika nan nu a ra naxan nu a jereama. A naxa goro Misira mixi ndee ra, a saxanyi raba naa. E naxa wuya, han e findi si belebele senbema ra, ⁶ konjo Misirakae tan naxa muxu jaxankata, e muxu tooro, e konyiya xorochoe doxo muxu ma. ⁷ Muxu naxa muxu benbae Marigi Alatala makula, a xa muxu mali. A naxa muxu xa maxandi suxu, a man naxa muxu xa mantooroli to, e nu fe jaaxi nun fe xorochoe naxee doxoma muxu ma.»

⁸ «Alatala naxa muxu ramini Misira boxi ma senbe magaaxuxi, kaabanakoe, nun tonxumae ra. ⁹ A naxa fa muxu ra han be, a fa yi boxi so muxu yi ra, xipe nun kumi xeleva dennaxe. ¹⁰ Na nan a toxi, yakosi n faxi yi boxi daxamui singe ra i tan Alatala xon ma, i naxan fixi n ma.»

Wo xa na doxo wo Marigi Alatala ya i, wo a batu. ¹¹ Wo xa seewa wo boore ra, wo tan nun Lewikae, a nun xone naxee na wo ya ma, barake ra, wo Marigi Alatala naxan fixi wo nun wo xa denbaya ma.

¹² Ne saxan yo je saxan na a li, wo xa na je farile fi Lewikae, xone, kiridie, nun kaape ginee ma, naxee

na wo xa taae kui. Nee fan baloe findima na nan na. ¹³ Na temui, wo xa a masen wo Marigi Alatala be, «Naxan findixi i gbe ra, n bara a birin namini n xonyi. N bara a so Lewikae, xoppe, kiridie, nun kaape ginnee yi alo i a yamarixi ki naxe muxu be. N mu i xa yaamari matandixi, n mu nexamuxi keren ma. ¹⁴ N mu farile siya donxi jonyi to so n ma, xa na mu a ra, n to lu seniyyentarepa kui. N mu a fixi serexe ra mixi faxaxi be. N bara bira i tan, n Marigi Alatala, xui nan foxo ra. I naxan yamarixi n be, n bara na birin naba. ¹⁵ I xa muxu mato, kelife i xa koore seniyyenxi ma. I xa barake sa i xa pama Isirayila ma, i xa barake sa boxi ma, i naxan fixi muxu ma, i naxan laayidixi muxu benbae be, xijne nun kumi gbegbe na dennaxe.»

¹⁶ To loxoe wo Marigi Alatala bara wo yamari wo xa a xa masenyi nun a xa seriye rabatu a rabatu ki ma. Wo xa wo jengi sa na seriye xon ma wo bope fiixe ra. ¹⁷ To loxoe wo bara laayidi tongo Alatala be, a a tan nan na wo Marigi Alatala ra, a wo xa jere a xa kira xon ma, a wo xa a xa masenyi, a xa seriye, nun a xa yaamari rabatu. ¹⁸ Wo saate tongoxi ne a be, a wo tan nan na a xa pama ra, alo a a falaxi wo be ki naxe. Wo xa bira a xa seriye foxo ra, ¹⁹ alako a xa fisamanteya fi wo ma si birin xun ma a naxee daaxi. Wo xa noxe, wo xili, nun wo senbe xa dangi e birin na. Wo xa findi pama ra naxan a xa wali rabama, alo a masenxi wo be ki naxe.

27

Barake nun danke

¹ Annabi Munsa nun pama forie yi masenyi nan ti Isirayilakae be, «Wo xa meeni yi yaamarie ma, n naxee fixi wo ma to loxoe. ² Wo na Yuruden xure igiri temui naxe, sigafe ra boxi ma wo Marigi Alatala naxan fima wo ma, wo xa gemexungbe ndee ti, wo e mafixe. ³ Wo na Yuruden igiri sigafe ra boxi ma, wo

Marigi Alatala naxan fima wo ma, xijne nun kumi gbegbe na dennaxe, alo wo babae Marigi Alatala a falaxi wo be ki naxe, ⁴ wo xa yi gemee nan ti Ebali geya fari, n baxi naxee xa fe falade wo be ya, wo fa e mafixe.»

⁵ «Menni wo xa serexebade yailan gemee ra wo Marigi Alatala be, wure mu dinxi naxee ra, ⁶ naxee mu masolixi fefe ma. Wo xa serexe gan daaxi ndee ba wo Marigi Alatala be na serexebade fari. ⁷ Wo xa xanunteya serexee fan ba, wo naxee donma seewe kui wo Marigi Alatala ya i. ⁸ Wo xa Ala xa seriye sebe na gemexixie ma, alako pama xa no xarande a fanyi ra.»

⁹ Annabi Munsa nun Lewika serexedubee naxa yi masenyi ti pama be, «Isirayila pama, wo wo sabari. Wo xa wo tuli mati. To loxoe, wo bara findi wo Marigi Alatala xa pama ra. ¹⁰ Wo xa bira wo Marigi Alatala xui foxo ra. Wo xa a xa masenyi nun a xa seriye rabatu a rabatu ki ma, n naxan xaranfe wo be to loxoe.»

¹¹ Na loxoe kerenyi, Annabi Munsa man naxa yi yaamari so pama yi ra, ¹² «Wo na Yuruden igiri, Simeyon bonsoe, Lewi bonsoe, Yuda bonsoe, Isakari bonsoe, Yusufu bonsoe, nun Bunyamin bonsoe xa ti Garisimi geya fari, e xa dubee ti. ¹³ Ruben bonsoe, Gadi bonsoe, Aseri bonsoe, Sabulon bonsoe, Dana bonsoe, nun Nafatali bonsoe xa ti Ebali geya fari, e xa dankee ti. ¹⁴ Lewi bonsoe xa na masenyi madangi Isirayila pama be e xui itexi ra.»

¹⁵ «Danke na mixi be naxan kuye masolima, xa na mu a ra a kuye yailanma yoxui raxunuxi ra, a tuubi a be dunxui ra. Alatala na se mooli xonxi.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

¹⁶ «Danke na mixi be naxan a baba nun a nga rayaagima.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

¹⁷ «Danke na mixi be naxan naaninyi tonxuma masigama.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

18 «Danke na mixi be naxan donxui ratantanma kira ma.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

19 «Danke na mixi be naxan seriye rakanama xɔɛ, kiridi, xa na mu a ra kaape gine ra.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

20 «Danke na mixi be naxan sama a baba xa gine fe ma, a a baba rayaagi.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

21 «Danke na mixi be naxan yene rabama xuruse ra, na findi xuruse yo ra.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

22 «Danke na mixi be naxan nun a maagine kafuma, a baba xa di gine, xa na mu a nga xa di gine.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

23 «Danke na mixi be naxan nun a bitanyi ginema kafuma.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

24 «Danke na mixi be naxan a boore faxama noxunyi kui.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

25 «Danke na mixi be naxan kobiri rasuxuma mixi toɔɔɛgexi faxafe ra.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

26 «Danke na mixi be naxan tondima Ala xa seriye rabatude.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

28

Barake

1 «Xa wo bira wo Marigi Alatala xui foxɔ ra boɛe fiixe ra, xa wo yi yaamarie rabatu n naxee soxi wo yi ra to loxɔe, Alatala wo findima ne si fisamante ra si birin tagi dunjpa kui. 2 Wo yi barake nan sotoma xa wo bira wo Marigi Alatala xui foxɔ ra.»

3 A barake sama ne taakae nun daaxakae ma, 4 e xa die, daxamui, yexee, sie, nun ningee xun masama ne. 5 A wo xa sagae rafe bogi se ra, a barake sa wo xa farin namaxadee.

6 Wo xa simaya kui, a barake sama ne wo xa fe birin. 7 Wo yaxuie na fa wo gereɛde, Alatala e rayarabima ne wo be. Xa e so kira keren nan na, e gbilenma e gi ra ne wo ya ra kira solofere xɔn. 8 Wo Marigi Alatala barake sama ne wo xa sansi

rawalide nun wo na so fe naxan birin ya ma. A barake sa wo xa fe boxi ma, a dennaxe fima wo ma. 9 Xa wo wo Marigi Alatala xa masenyi raba a raba ki ma, wo man naxa bira a waxɔnfe foxɔ ra, a wo findima a yete xa jama nan na alo a a rakalixi wo be ki naxe. 10 Boxi jamae birin a kolonma ne na temui, a wo tan nan sugandixi Alatala xa wali rabafe ma, e gaaxuma ne wo ya ra.

11 Alatala wo harige xun masama ne boxi ma a dennaxe saate tongo wo benbae be sofe ra wo yi. A wo xa die rawuyama ne, a wo xa xurusee rawuya. 12 Alatala ye ragatade rabima ne wo be koore ma, tuxe xa fa wo xa boxie ma a waxati ma, alako wo xa walie xa fan. Wo hayi mu birama kobiri doni fe ma, fo wo tan kobiri doni xɔɛe be de. 13 Alatala wo tan nan findima si birin ma yarerati ra. Wo mu luma xanbi, wo fisamanteya nan sotoma temui birin. Wo mu nimisama fefe ma, kɔɔ fo wo xa yi yaamari rabatu ne a rabatu ki ma, n naxan xaranxi wo ra to loxɔe wo Marigi Alatala xa fe ra. 14 Fefe yo naxa a niya wo xa ba yi kira xɔn ma n naxan falaxi wo be. Wo naxa bira ala gbete batufe foxɔ ra fefe ma.

Danke

15 Xa wo fa tondi wo Marigi Alatala batude, xa wo tondi a xa yaamarie nun a xa seriye rabade, n naxee xaranxi wo ra to loxɔe a xa fe ra, na temui a fama yi danke nan birade wo foxɔ ra. 16 A taakae nun daaxakae dankama ne. 17 A mu bogi se sama wo xa sagae kui, a man mu barake sama wo xa farin namaxadee. 18 A tondima ne di fide wo ma, wo man mu baloe sotoma. Wo xa ningee, yexee, nun sie xun mu masama. 19 Wo danke nan sotoma yire birin wo xa simaya kui.

20 Wo na so fefe yo naxan ya ma, a danke ragoroma ne wo ma. A wo kui ifuma ne alako wo xa fe naxa soɔneya fefe ma, wo xun xa ra kana, barima wo bara fe jaxi raba, wo man bara gbilen Alatala foxɔ ra.

²¹ Alatala fure jaaxi radinma ne wo ma, han wo jɔn bɔxi ma a dennaxe soma wo yi ra. ²² Alatala a niyama ne wo xa xɔsi, wo fate xa gan, wo xa fura a jaaxi ra. A man bɔxi xara, sansie gan soqe bun ma, e fan fure jaaxi sɔtɔ. A na birin nabama ne wo ra, han wo lɔe. ²³ Koore nun bɔxi xarama ne a xɔrɔxɔe ra. ²⁴ Alatala tune mafindima ne xube ra, naxan goroma wo xa bɔxi ma, a wo sɔntɔ. ²⁵ Alatala senbe fima ne wo yaxuie ma e wo rayarabi. Xa wo e gere kira keren nan na, wo wo gima ne e ya ra kira solofere xɔn. Naxan nabama wo ra, a dunija birin magaaxuma ne. ²⁶ Wo binbie findima xɔnie nun wulai subee xa donse nan na. Mixi yo mu fama e keride.

²⁷ Alatala suuri ikonkonma ne wo ma alo a naxan naba Misirakae ra. A wo tɔɔroma ne mangɛ faxe ra, kasi, nun xɛɛnyɛ naxan mu yalanma. ²⁸ Alatala wo findima ne donxuie ra, a daxui fure fan fi wo ma. ²⁹ Yanyi ra wo ne wo jɛrema, wo luma kira melen na ne alo donxuie. Wo xa wali yo mu findima a ra, wo luma tɔɔrɔ ra ne. Mixie fama ne wo harige bade wo yi ra, e wo tɔɔrɔ a jaaxi ra. Marakisima yo mu luma wo be.

³⁰ Wo na kote dɔxɔ gine xa fe ra, xeme gbete a futi kanama ne. Wo na banxi ti, wo mu nɔma sode a kui. Wo na weni bilie si, wo mu nɔma e bogi bade. ³¹ Wo xa ningee kon naxabama ne wo ya xɔri, wo mu nɔ e sube donde. E wo xa sofale mupama ne wo ma, wo mu a masɔtɔma. Yaxuie wo xa xuruse yɔree tongoma ne, mixi yo mu fama wo malide. ³² Si gbete mixie wo xa die suxuma ne wo ya xɔri, e e findi konyie ra. Wo taganma ne wo xa die mamede, wo mu nɔma na yaxuie ra fefe ma. ³³ Si nde wo mu naxan kolon e baloma wo xa sansie nan xun na, wo xa bɔxi daxamui findima e tan nan gbe ra. E wo rawalima ne, e man fe jaaxi raba wo ra. ³⁴ Na fe tofe wo findima ne daxuie ra.

³⁵ Alatala fi jaaxi dɔxɔma ne wo ma, naxan mu yalanma. A goroma

xinbie nun belenyie nan ma, a fa yensen fate yire birin na, keli wo xunyi ma, a dɔxɔ wo sanyie ra. ³⁶ Alatala fama ne wo tan nun wo xa mangɛ rasigade bɔxi nde ma, wo tan nun wo benbae mu naxan kolon. Menni wo fama ne ala gbete batude, naxee masolixi wuri nun gemɛ ra. ³⁷ Mennikae wo mayelema ne, e yoma wo ma.

³⁸ Wo sansi xɔri gbege rawalima ne wo xa xee ma, kɔnɔ wo dondoronti nan xabama, barima katoe dinma ne a birin na. ³⁹ Wo weni sansi sima ne, wo meeni a ma a fanyi ra, kɔnɔ wo mu a ye minma, barima kuli soma e i ne. ⁴⁰ Oliwi bilie luma ne bɔxi yire birin ma, kɔnɔ wo mu e ture masoma wo ma, barima oliwi bogie birama ne, e mu gbeeli.

⁴¹ Wo die barima ne, kɔnɔ e mu luma wo yi, barima wo yaxuie e xaninma ne. ⁴² Wo xa wurie nun bɔxi daxamui findima katoe nan gbe ra. ⁴³ Xɔɛ naxee na wo ya ma, nee senbe xun masama ne temui birin, kɔnɔ wo tan xa fe magoroma ne. ⁴⁴ Fɛere luma ne e yi ra, kɔnɔ wo tan luma setareɲa nan kui. E findima ne wo xa yareratie ra, kɔnɔ wo tan luma e xanbi ra ne.

⁴⁵ Yi danke birin dɔxɔma ne wo fari, han wo birin ge halakide, barima wo bara tondi wo Marigi Alatala xui ratinmede. Wo mu a xa yaamari nun a xa seriye rabatuxi a rabatu ki ma. ⁴⁶ Na findima tonxuma nun deixare nan na wo tan nun wo bɔnsɔe be abadan.

⁴⁷ Wo to mu tin wo Marigi Alatala batude seewe nun bɔɲesa kui, fe fanyi birin xa lu wo yi ra, ⁴⁸ wo fama ne tɔɔrɔde wo yaxuie yi ra. Kaame nun ye xɔli wo suxuma ne. Wo tima ne wo mageli ra, wo luma setareɲa nan kui. Na kui Alatala fama yɔlonxɔnyi sade wo kɔnyi ma, han wo ge halakide. ⁴⁹ A fama ne si ra wo mu naxan xa xui mema kelifie yire makuye, a xa goro wo ma alo sege goroma tɔxɔe yɔre ma ki naxe. ⁵⁰ Mixi kaarinxie nan e ra, naxee mu forie binyama, naxee mu kinikinima dimɛe ma. ⁵¹ E wo xa xuruse nun

wo xa baloe tongo e yete be, wo xa faxa kaame ra. E wo xa mengi, weni, ture, ninge yore, yexee, nun sie birin xaninma ne. Wo fama ne halakide.

⁵² E fama ne wo xa taee birin nabilinde, wo Marigi Alatala naxee so wo yi ra. E wo gerema ne han wo xa tete itexi senbema yolon, wo laxi naxee ra. ⁵³ Na geree kui wo yaxuie wo rakaamema ne, han wo wo xa die sube yati don, die wo Marigi Alatala naxee fixi wo ma. ⁵⁴ Hali xeme fanyi naxan luma wo ya ma, a mu kinikinima a ngaxakerenma, a xa gine, nun a xa die ma. ⁵⁵ A tondima ne a xa di sube itaxunde e ra, barima na findixi a baloe donxoe nan na. Wo yaxuie na marayarabi sama ne wo fari wo xa taee birin kui. ⁵⁶ Hali gine fanyi naxan luma wo ya ma, naxan mu tinma a sanyi yati xa manoxo, na tan fan mu kinikinima a xa mori fanyi nun a xa die ma. ⁵⁷ A tondima ne a xa diyore sube itaxunde e nun na xanbiratoe ma a naxan barixi, barima a tan wama na donfe, a xa lu a tan gbansan be. Wo yaxuie fama na toore mooli nan doxode wo ma.

⁵⁸ Xa wo mu meeni yi masenyie ma naxee sebexi yi kitaabui kui, xa wo mu gaaxu wo Marigi Alatala xili xungbe magaaxuxi ya ra, ⁵⁹ Alatala fama ne fure jaaxi magaaxuxie doxode wo tan nun wo bomsae ma, naxan mu yalanma. ⁶⁰ A fure jaaxi ikonkoma ne wo xun na, wo nu gaaxuxi naxan ya ra Misira boxi ma. Na fure mooli wo suxuma ne, a no wo ra. ⁶¹ Alatala fure mooli gbege doxoma ne wo ma, naxee xili mu sebexi yi kitaabui kui, han wo birin ge sontode. ⁶² Wo tan naxee nu wuya dangi tunbuie ra koore ma, wo konti xurunma ne, barima wo bara wo Marigi Alatala xui matandi.

⁶³ Alatala fe fanyi rabaxi wo be ki naxe, a nun a wo rawuyaxi ki naxe, a fama wo halakide na ki ne man, wo fa jon boxi ma a naxan fi wo ma. ⁶⁴ A wo rayensen si birin ya ma, keli dunipa tuxui ma, sa doxo boore tuxui ra. Wo fama ne

ala gbete batude, wuri nun geme daaxie, wo tan nun wo benbae mu naxee kolon. ⁶⁵ Na sie tagi, wo mu malabui yo sotoma, wo mu yire yo sotoma wo sabatima dennaxe. Alatala wo borse ratema ne, a wo yaye ramini, a wo nii tooro. ⁶⁶ Wo xa simaya findima kontofili nan na, gaaxui fama ne wo raserende ke nun yanyi ra. ⁶⁷ Wo na na fe mooli to temui naxe, gaaxui fama wo borse rafede. Geesege, wo nu fa a fala, «Xa nunmare nan nu a ra nu!» Nunmare, wo nu fa a fala, «Xa geesege nan nu a ra nu!» ⁶⁸ Alatala wo xaninma ne kunkuie kui Misira, n a fala wo be dennaxe ma wo mu naa toma sonon. Menni, wo katama ne wo yete matide wo yaxuie ma konyie ra, xeme nun ginee, konon mixi yo mu wo sarama.

⁶⁹ Alatala yi saate nan so Annabi Munsa yi ra, a xa a mabanban e nun Isirayilakae tagi, Mowaba boxi ma. Yi saate nun boore saate tagi rasa naxan tongo Xorebe geya fari.

29

Ala xa saate

¹ Annabi Munsa naxa Isirayila jama birin maxili, a a masen e be, «Wo nu na Misira temui naxe, wo fe to ne Alatala naxan naba Firawuna ra, a xa soorie nun a xa boxi birin na. ² Wo bara fe xoxoxoe to, tonxumae nun kaabanakoe a naxee raba e ra, ³ konon han to Alatala mu xaxili fi wo ma naxan noma yi fee kolonde. Wo yae mu a toma, wo tuli man mu a mema. ⁴ Ne tongo naani bun ma a wo ratangama gbengberenyi kui. Wo xa sose nun wo xa sankirie mu kana, ⁵ wo mu taami don, wo mu weni nun beere min. Alatala bara a joxo rasiga wo xa fe xon alako wo xa no a kolonde a tan nan na wo Marigi Ala ra. ⁶ Wo to so be, Xesibon mange Sixon, nun Basan mange Ogo, fa ne wo gere, konon wo naxa no e ra. ⁷ Wo naxa e xa boxie tongo, wo a itaxun Ruben bomsae ma, Gadi bomsae ma, nun Manasi bomsae seti keren ma. ⁸ Na nan a toxi, wo lanma

wo xa bira yi saate seriye fɔxɔ ra, alako wo na so fe naxan yo ya ma, a xa sɔɔneya wo be.»

⁹ «Isirayilakae, wo tan nan malanxi yi ki to lɔxɔe wo Marigi Alatala ya i. Birin na be, wo xa mangɛe, wo xa yareratie, wo xa forie, wo xa sɔɔri mangɛe, ¹⁰ wo xa ginɛe, wo xa die, nun xɔɔɛe naxee wuri sɛgɛma nun ye bama wo be. ¹¹ Wo Marigi Alatala bara saate mabanban kali ra. Wo na be to alako wo xa na xiri, wo tan nun wo Marigi Alatala tagi. ¹² Na temui wo tan nan na a xa pama ra, nun a tan nan na wo Marigi Ala ra, alɔ a kali wo benbae Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba be ki naxe. ¹³ N mu yi saate mabanbanxi kali ra wo tan gbansan xa be, ¹⁴ wo tan naxee na be won Marigi Alatala ya i. N a mabanbanxi wo bɔnsɔe nan fan be naxee mu nu bari sinden.»

¹⁵ «Wo a kolon won buxi Misira bɔxi ma ki naxe, nun won dangi si naxee xa bɔxie ra. ¹⁶ Wo bara yi kuye xɔnxie to yi sie nu naxee batuma, kuye naxee yailanxi wuri, gɛmɛ, gbeti, nun xɛɛma ra. ¹⁷ Xɛmɛ yo, ginɛ yo, bɔnsɔe yo, xabile yo naxa gbilen wo Marigi Alatala fɔxɔ ra, birafe ra na sie xa alae batufe fɔxɔ ra. Wo ya ma, mixi yo naxa lu alɔ wuri sanke naxan pɔsɔne xɔne raminima. ¹⁸ Na mixi mɔɔli naxan bara gɛ yi kali mede, kɔɔɔ a fa sɛɛwa a bɔɔɛ ma a falafe ra, «Sɔɔneya na n be, n xa n yete waxɔnfe raba temui birin, jɛmɛ nun sogofure,» ¹⁹ Alatala mu dijɛma na kanyi ma. A fama nɛ a xa xɔne masende a be a jaaxi ra, barima a mu wama a firin nde xɔn. A danke ragoroma nɛ a ma, naxee sɛbɛxi yi kitaabui kui. A a xili ralɔɛma nɛ dunija ma. ²⁰ Alatala na mixi mɔɔli raminima Isirayila pama ya ma a danke ki ma, alɔ a saate sɛbɛxi ki naxe yi seriye kitaabui kui.»

²¹ «Wo bɔnsɔe naxee fama wo xanbi ra, a nun xɔɔɛe naxee kelima bɔxi makuye ma, e fama furee nun fe xɔɔxɔe tode, Alatala naxee dɔxɔma wo xa bɔxi ma. ²² Soda

nun fɔxɔe fama lude bɔxi fari. Bɔxi mu nɔma rawalide, sese mu nɔma fande, hali burɛɛe keren a mu nɔma findide a ra. Bɔxi luma nɛ alɔ Sodoma, Gomora, Adamaha, nun Seboyimi, Ala taa naxee kana a xa bɔɔɛ xɔne kui. ²³ Na temui si gbeteɛ fama nɛ maxɔrinyi tide, «Alatala yi bɔxi niyaxi yi ki munfe ra? A bɔɔɛ xɔɔxi yi mɔɔli ra munfe ra?» ²⁴ E e yaabima nɛ, «Yi fe rabaxi nɛ barima yi pama bara saate kana, e benbae Marigi Alatala naxan tongo e be, a to e ramini Misira bɔxi ra. ²⁵ E bara kuyee batu e mu naxee kolonxi, Alatala mu tinxi naxee ra. ²⁶ Na fe na a toxi Alatala yi jaaxankate birin dɔxɔxi yi bɔxi ma a xa xɔne kui alɔ a xa kitaabui a masenma ki naxe. ²⁷ A bara a xa xɔne belebele dɔxɔ a xa pama ma, a e tongo e xa bɔxi ma, a e keri bɔxi gbete fan ma, e na dennaxe yi waxati.»

²⁸ «Fe naxee nɔxunxi, won Marigi Alatala nan keren peti nee kolon. Fe naxee masenxi won be, nun won ma die be, nee findixi won gbe nan na han dunija jɔn. A lanma won xa yi seriye masenxi birin nabatu.»

30

Ala xa laayidi

¹ N baraka nun danka naxee birin falaxi wo be, nee fama nɛ kamalide. Wo Marigi Alatala na wo rayensen ye temui naxe bɔxi gbete ma, wo wo mapɔxun yi fee ma. ² Xa wo gbilenma wo Marigi Alatala ma, wo man a xui suxu wo bɔɔɛ nun wo xaxili kui wo tan nun wo xa die, alɔ n a masenxi wo be ki naxe to lɔxɔe, ³ na temui wo Marigi Alatala wo raminima nɛ konyiya kui, a kinikini wo ma, a wo ba sie ya ma a wo rayensen ye dennaxe. ⁴ Hali wo na yire makuye konyiya kui, wo Marigi Alatala sigama nɛ wo fende, a fa wo malan ⁵ wo benbae xa bɔxi ma, alako wo xa naa masɔɔ, a fa mɛɛni wo ma dangife wo benbae ra, a wo rawuya dangi e ra.

⁶ Na temui wo Marigi Alatala yete yati wo bɔnsɔe bɔɔɛ raseniyenma

nɛ, alako wo xa a xanu wo bɔɛe nun wo xaxili birin na. Na kui wo nɔma simaya fanyi sɔtɔde. ⁷ N yi danke naxee birin sɛbɛxi wo bɛ yi ki, nee fama dɔxɔde wo yaxuie nun wo xɔnmae nan ma. ⁸ Na tɛmui wo man tuubi rabirama nɛ a bɛ, wo a xa sɛriyɛ suxu n naxan fixi wo ma to lɔxɔe. ⁹ Wo Marigi Alatala barakɛ sama nɛ wo xa fe birin ma. Wo di gbegbe sɔtɔma nɛ, wo xa xurusee rawuyama nɛ, wo xa sansie fanma nɛ, barima wo fama nɛ rafande Alatala ma alɔ wo benbae. ¹⁰ Na nan nabama, wo na wo tuli mati a ra tɛmui naxɛ, a xa sɛriyɛ nun a xa yaamarie suxufe ra, naxee sɛbɛxi yi kitaabui kui. Na tɛmui wo wo yete ragbilenma nɛ a ma wo bɔɛe fiixe ra, wo xaxili birin na.

Ala xa sɛriyɛ

¹¹ N yi sɛriyɛ naxan falaxi wo bɛ yi ki to lɔxɔe, a kolon yo mu xɔnɔ wo bɛ. ¹² A mu na koore xa ma, alako a xa fala, «Nde nɔma tede koore ma a xa sa fa a ra won bɛ, a a xaran won bɛ alako won xa nɔ a rabade?» ¹³ A mu na baa kiri fan xa ma, alako a xa fala, «Nde nɔma baa igiride a xa sa fa a ra won bɛ, a man xa a xaran won bɛ alako won xa nɔ a rabade?» ¹⁴ Ade, yi sɛriyɛ na wo sɛeti ma nɛ, wo dɛ kui, a nun wo bɔɛe ma. Wo nɔma a rabade.

Simaya sugandi

¹⁵ Isirayilakae, wo a mato. To lɔxɔe n bara simaya nun fe fanyi ti sɛeti, faxɛ nun fe jaaxi fan boore sɛeti. ¹⁶ To lɔxɔe wo tin wo xa wo Marigi Alatala xanu, wo xa jɛrɛ a xa kira ma, wo xa bira a xa yaamari, a xa masenyi, nun a xa sɛriyɛ fɔxɔ ra, alako wo xa simaya fanyi sɔtɔ, wo xa wuya, alako Ala xa barakɛ sa wo ma yire a dennaxɛ findima wo gbe ra. ¹⁷ Kɔnɔ xa wo gbilen a fɔxɔ ra, xa wo tondi a bɛ, xa wo bira kuye batufe fɔxɔ ra, ¹⁸ wo sɔntɔma nɛ feo, wo mu fa bude bɔxi ma wo fama dennaxɛ sɔtɔde Yurudɛn kiri ma. ¹⁹ To lɔxɔe koore nun bɔxi na n seede ra, n bara simaya nun fe fanyi ti wo bɛ sɛeti keren na, faxɛ

nun fe jaaxi fan na boore sɛeti ra. Wo xa simaya fanyi sugandi, wo tan nun wo bɔnsɔɛe. ²⁰ Wo xa wo Marigi Alatala xanu, wo tuubi a bɛ, wo a xa fe suxu. Wo nɔma simaya sɔtɔde na ki nɛ, wo fa jɛ gbegbe raba bɔxi ma, Alatala dennaxɛ saate tongo fife ra wo benba Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba ma.

31

Yosuwe findife Annabi Munsa jɔxɔe ra

¹ Annabi Munsa naxa a fala Isirayilakae birin bɛ, ² «N bara jɛ kɛmɛ jɛ mɔxɔɔnɛn sɔtɔ yi tɛmui, n mu nɔma mangɛya rabade fa. Alatala jan a fala nɛ n bɛ a n mu Yurudɛn igirima. ³ Wo Marigi Alatala yete yati nan wo rapɛrɛma. A sie birin faxama nɛ naxee na naakiri ma alako wo xa e xa bɔxie masɔtɔ. Yosuwe nan findima wo xa mangɛ ra, alɔ Alatala a fala ki naxɛ. ⁴ Alatala yi sie halakima nɛ alɔ a Sixɔn nun Ogo, Amorikae xa mangɛɛ, halaki ki naxɛ, nun e xa bɔxie. ⁵ A e rayarabima nɛ wo bɛ. Wo xa a xa yaamari raba e xa fe ra. ⁶ Wo limaniya, wo xa senbɛ sɔtɔ, wo naxa gaaxu e ya ra, barima wo Marigi Alatala na wo kantafe, a mu wo rabɛɛinma fefe ma.»

⁷ Annabi Munsa naxa Yosuwe xili, a naxa wɔyɛn a bɛ Isirayilakae birin malanxi tagi, «I xa limaniya, i xa senbɛ sɔtɔ, barima i tan nan Isirayilakae rapɛrɛma bɔxi ma Alatala dennaxɛ saate tongoxi wo benbae bɛ. I tan xa e xa kɛ so e yi ra. ⁸ Alatala tima nɛ i ya ra, a mu i rabɛɛinma. A mu gbilenma i fɔxɔ ra fefe ma. Hali i mu gaaxu, i man naxa i yete rabolo.»

⁹ Annabi Munsa to yi sɛriyɛ sɛbɛ, a naxa a taxu sɛrɛxɛdubɛɛ ra, Lewi xa di naxee saate kankira xaninma, nun Isirayila forie. ¹⁰ Annabi Munsa naxa a masen e bɛ, «Jɛ solofere yo jɛ solofere, wo dipɛma doni ma jɛ naxan na, wo yi sɛriyɛ xaranma Bage Ti Sali lɔxɔe nɛ. ¹¹ Wo a

xaranma wo xui itexi nan na Isirayilakae birin be, naxee faxi salide Marigi Alatala ya i a xa yire sugandixi.

¹² Birin malanma menni ne, xeme, gine, dimedi, a nun xone naxee na wo xonyi, alako e xa yi xaranyi me, e xa wo Marigi Alatala binya, e xa bira yi seriye foxo ra. ¹³ Dime naxee mu nu a kolonxi sinden, e fan a mema ne. Na kui e wo Marigi Alatala binya ki kolon, wo na fa boxi sode Yuruden naakiri ma temui naxe.»

¹⁴ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, «I faxesi temui bara makore, Yosuwe xili, wo birin xa siga n ma horomolingira yire. Menni n fa n ma yaamari fi a ma.» Annabi Munsa nun Yosuwe naxa siga Ala xa horomolingira yire. ¹⁵ Alatala naxa mini e ma nuxui kui naxan nu tema kiri banxi sode de ra.

¹⁶ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, «I fa na faxafe ne. I xa faxe xanbi, Isirayila jama fama kuyee nan batude boxi ma e fama sigade dennaxe. E gbilenma ne saate foxo ra won lanxi naxan ma. ¹⁷ Na temui n boje tema ne, n xono e ma han n e rabepin. N nan n yatagi noxunma ne e ma, si gbete e halaki, toore nun fe xoxoxoe fa dusu e xun na. Isirayilakae a kolonma na temui ne, yi toore e lixi ne barima n tan, e Marigi Ala, mu na e ya ma sonon. ¹⁸ N nan n yatagi noxunma ne e ma, barima e bara fe jaaxi raba kuyee batufe ra.»

¹⁹ «Yakosi i xa beeti sebe n naxan xaranma i be. Munsa, i xa a xaran Isirayilakae be alako e naxa neemu a ma, a man xa findi seede ra n tan nun Isirayilakae tagi. ²⁰ N fama yi jama xaninde boxi ma, xije nun kumi xelesma dennaxe, alo n nan n kalixi e babae be ki naxe. E na baloe don a fanyi ra han e belebele, e fama birade ala gbete foxo ra, e man n ma saate kana. ²¹ Toore nun fe xoxoxoe fa bira e foxo ra, yi beeti fan findima seede nan na won tagi. E bonsoe mu neemu a ma. Naxan na e xaxili kui, n a kolon. A jan toma e ya ma beenu e xa so boxi kui n nan n kalixi e be naxan xa fe ra.» ²² Na

loxoe Annabi Munsa naxa na beeti sebe, Ala naxan masenxi. A naxa a xaran Isirayilakae ra.

²³ Na xanbi Alatala naxa a xa yaamari so Annabi Yosuwe yi ra, Nunu xa di. A naxa a masen a be, «I xa limaniya, i xa senbe soto. I tan nan Isirayilakae rasoma boxi ma n nan n kalixi e be naxan xa fe ra. Won birin na a ra.»

²⁴ Annabi Munsa naxa Ala xa seriye birin sebe kitaabui kui. ²⁵ A to ge, a naxa woyen Lewikae ra, naxee Alatala xa saate kankira xaninma. A naxa a masen e be, ²⁶ «Wo yi kitaabui tongo, Ala xa seriye sebexi naxan kui, wo xa a sa wo Marigi Alatala xa saate kankira seeti ma. A xa lu menni seede ra Isirayilakae be, ²⁷ barima n wo xaxili xoxoxoya kolon. Kantagbele nan wo ra. Xa wo Alatala matandima n wo tagi temui naxe, n fama xanbi wo man a matandima ne. ²⁸ Yakosi wo wo malan n seeti ma, forie nun wo bonsoe yareratie, alako n xa yi masenyi xaran wo be. Koore nun boxi nan findima seede ra wo xili ma. ²⁹ N a kolon n fama xanbi, Isirayilakae yunubi fe rabama ne, e gbilen kira foxo ra n naxan falaxi e be. E na fe kobi raba naxan mu rafan Alatala ma, na rajonyi fa findi e be nimise ra barima a boje tema ne.»

³⁰ Annabi Munsa naxa yi beeti birin masen Isirayila jama be.

32

Annabi Munsa xa beeti

¹ «Koore, i tuli mati n ma woyenyi ra.

Boxi, i tuli mati n fala xui ra.

² N ma xaranyi xa yensen ye alo tune ye.

N ma masenyi xa lu alo xini, naxan doxoma burexee ma.

³ N fa na Alatala xili nan masenfe. Wo xa won Marigi Ala tantu.»

⁴ «Alatala maniyaxi fanye nan na, naxan mixi kantama.

A walima tinxinyi nan na.

A xa natte birin fan.

A xa woyenyi mu kanama,
wule yo mu na a de kui.
A tinxin.»

⁵ «Kono wo tan, pama paaxi,
wo bara gegeri Alatala ma.
Yaagi na wo be.

Wo bara findi pama kobi ra.

⁶ Nama daxui, pama xaxilitare,
mixi lan a xa na fe mooli raba a ra?
Wo baba mu lanxi a tan xa ma, wo
daa Marigi,

naxan wo findixi a xa pama ra?

⁷ Wo wo mapoxun loxo dangixie
ma,
wo nee mato,

wo wo babae nun forie maxorin,
e xa fe dangixie tagi raba wo be.

⁸ Ala Xili Xungbe Kanyi naxa boxi
itaxun adamadie ma.

A naxa boxie naaninyi sa Isirayila xa
die xasabi ma.

⁹ Isirayila pama naxa findi a gbe ra.
Alatala naxa Yaxuba xa die findi a
yete gbe ra.»

¹⁰ «A Isirayila toxi gbengberen yire
ne.

A naxa a nengi sa a xon ma,
a naxa meeni a ma alo a ya di
firinyie.

¹¹ A luxi ne alo sege,
naxan luma a xa die xun ma,
a a gabutenyi itala,
a die xanin.

¹² Alatala keren peti nan a xa pama
kantaxi.

Ala gbete yo mu kafu a ma.»

¹³ «A naxa wo rasabati geya fari.
A naxa wo rabalo xe sansie xun na.
A naxa kumi nun ture ramini wo be
geme longori ra.

¹⁴ A naxa ninge nun yexee xije fi wo
ma.

A naxa yexee, sie, nun si kontonyie
fi wo ma sube ra
kelife Basan boxi ma.

A naxa mengi fi wo ma wo naxan
donma,
a naxa weni fi wo ma wo naxan
minma.»

¹⁵ «Isirayila tinxinxi naxa belebele,
a naxa findi di fanyi ra,

kono a bara gbilen Ala foxo ra, a daa
Marigi,
a bara a kantama, a rakisima
rayaagi.

¹⁶ Isirayila naxa Ala raxono
barima a bira ne ala gbete foxo ra,
e fe paaxi raba.

¹⁷ E naxa serexe ba pinnee be,
naxee mu na Ala ra,
e mu naxee kolon sinden,
e babae mu naxee kolon.

¹⁸ Isirayilakae, wo bara neemu wo
kantama ma
naxan wo raminixi dunija ma,
naxan simaya fima wo ma.»

¹⁹ «Alatala to bara a xa die kepa to,
a naxa xono e ma.

²⁰ A naxa a masen,
«N xa gbilen e kantafe foxo ra,
n fa a mato fe naxan fama e lide.»
E mu fan.

Yanfante nan e ra.

²¹ E bara n naxono ala wulee ra.
E bara n boje rate kuyee ra.
N tan fan e raxonoma ne mixie ra,
pama fanyi mu na naxee ra.
N e boje rate si xaxilitare ma.»

²² «Iyo, n ma xone bara gbo ye,
han a bara mixi faxaxie ramaxa.
A luma alo te naxan boxi nun a
daxamui ganma,
han a sa doko geyae sanke ra.

²³ N fe paaxi ragboma ne e fari,
n nan n ma xalie birin wolima ne.

²⁴ N kaame rasoma boxi ma,
n fure paaxi rasanbama ne e ma,
n wulai sube magaaxuxie raminima
ne e ma,

a nun boximase xone kanyie.

²⁵ Naxee na tande, fanfore nan e
faxama.

Naxee na banxi kui, gaaxui nan e
faxama.

E birin faxama ne,
xeme nun gine, dimedi nun fori.»

²⁶ «N nu wama ne e birin halakife,
e xili xa loe dunija ma.

²⁷ Kono n mu tin yaxuie xa n mayele.
N mu wa e xa a mapoxun
a e tan nan yi wali rabaxi,
Ala xa foxi mu a ra.

²⁸ Xaxili kanyi mu na e ra,

lonni mu e yi.

²⁹ Xa lonni kanyi nan e ra nu,
e e sigade kolonma ne nu.

³⁰ Yaxui keren tan noma Isirayilaka
wulu keren nagide di?

Yaxui firin noma birade mixi wulu
fu foxo ra di?

Iyo, xa e Marigi, e Kantama sa e lu e
yaxuie sagoe,
na noma ne rabade.

³¹ Yaxuie yati a kolon,
e xa ala e kantama mu dangi Isiray-
ila Marigi Alatala ra.

³² E xa fe mu dangi Sodoma nun
Gomora ra.

E birin maniyaxi weni bili nan na
naxan bogi xonee raminima,

³³ naxan ye luxi alo boximase xone.

³⁴ Na birin nagataxi gundo nan na n
xonyi.

³⁵ E na bira,
n nan n gbeboxoma ne.

A gbegbe mu luxi.

E yigi tegε laxoe bara makore.»

³⁶ «Alatala fama a xa pama maki-
itide,

konoo a man kinikinima ne e ma,
barima e senbe yo mu na.

Mixi yo mu na naxan noma e
malide.

³⁷ Ala e maxorinma ne fa,
«Wo xa alae na minden,

naxee nu wo kantama,
³⁸ wo naxee rabaloxi sube ture ra,
wo nu weni soma naxee yi ra?

E xa e yete masen wo be,
e xa wo rakisi, e xa wo ratanga.

³⁹ Yakosi wo xa a kolon,
n tan nan keren peti noma mixi
rakiside.

Ala gbete mu na fo n keren.

N tan nan mixi faxama, n a rakeli.

N tan nan mixi maxonoma, n a
rayalan.

Nde gbete noma mixi nde bade n
belexe?

⁴⁰ N kali naxan ti,
n belexe tixi koore ma na nan yi ki:
N nijne. N mu faxama abadan!

⁴¹ Xa n fanfore ralugan,
xa n a suxu n belexe kui,
n nan n gbeboxoma ne n gerefae ma,
n sare fima ne n xonmae ma.

⁴² N nan n ma xalie rasiisima ne wuli
ra,
n ma fanfore sube donma ne.
Geresoe yo mu kisima.»»

⁴³ «Si birin xa sεεwa Alatala xa
pama ra.

Alatala a xa konyie xa faxe boxoma
ne.

A toore boxoma ne a gerefae ma.

A a xa pama nun a xa boxi xun
sarama ne.»

⁴⁴ Annabi Munsa nun Annabi
Yosuwe, Nunu xa di, naxa yi beeti
masenyi birin xaran pama be e xui
itexi ra. ⁴⁵ Annabi Munsa to ge

Alatala xa masenyi tide Isirayilakae
be, ⁴⁶ a naxa a fala e be, «Wo xa
yi masenyi suxu senbe ra n naxan
xaranxi wo be to laxoe. Wo xa a
xaran wo xa die be, alako e xa no
Alatala xa seriye rabatude a fanyi ra.

⁴⁷ Masenyi tilinxi nan yi masenyi ra,
a naxa lu wo be alo masenyi fufafui.
A simaya nan fima wo ma boxi ma
wo fama dennaxe sotode Yuruden
naakiri ma.»

Annabi Munsa xa faxe boxonyi

⁴⁸ Na laxoe kerenyi kui, Alatala
naxa a masen Annabi Munsa be,

⁴⁹ «Siga Abarimi geya longori, Nebo
geya fari Mowaba boxi ma, Yeriko ya
tagi. Menni i xa Kanaan boxi mato,
n naxan fima Isirayilakae ma. ⁵⁰ I na

te geya fari, i fama saya sotode naa,
i i benbae li aligiyama, alo i taara
Haruna xa fe rabaxi ki naxe Horo
geya fari. ⁵¹ Wo na sotoxi ne, barima

wo mu wo xaxili ti n na Isirayilakae
ya xori Meriba ye yire, Kadesi biri
ra, Sini gbengberenyi ma. Na kui
wo mu tin n binyade pama ya xori.

⁵² Na fe na a niyaxi a i noma boxi
tode yire makuye gbansan ne, n
naxan fixi Isirayilakae ma, konoo i
tan gundi mu soma naa.»

33

Munsa xa dubε Isirayila be

¹ Beenu Annabi Munsa xa laaxira,
Ala xa mixi, a duba ne Isirayilakae
be. A xa dubε masenyi nan ya:

2 «Alatala keli nɛ Turusinina geya fari alo soge.

A naxa te Seyiri bɔxi ma Isirayilakae nu na dɛnnaxɛ.

A naxa keli Paran geya yirefanyi ma, malekɛ gbegbe biraxi a fɔxɔ ra.

3 Alatala Isirayila bɔnsɔɛ xanuma.

A a xa mixie kantama, naxee birama a xa seriye fɔxɔ ra.

4 Annabi Munsa bara a xa seriye fi won ma.

Na seriye findixi Yaxuba bɔnsɔɛ xa dariye mate nan na.

5 Alatala findixi Isirayila xa Mange nan na,

pama mangɛɛ xa malanyi e nun Isirayila bɔnsɔɛɛ birin na.»

6 «Alatala xa Ruben bɔnsɔɛ xa simaya xun masa.

A xa mixie xa gbo.»

7 Annabi Munsa yi masenyi nan ti Yuda bɔnsɔɛ xa fe ra,

«Alatala xa Yuda bɔnsɔɛ xui rame, alako a xa gbilen a xa pama ma.

A na katafe.

Alatala xa a mali a yaxuie ya ra.»

8 Annabi Munsa yi masenyi nan ti Lewi bɔnsɔɛ xa fe ra,

«Alatala, i bara i xa tɔnxumae Tumimi nun Urimi so Lewi bɔnsɔɛ yi ra.

Bɔnsɔɛ tinxinxi nan e ra

i naxee mato Masa,

i naxee makiiti Meriba ye xa fe ra.

9 E mu birama e baba nun e nga sagoe xa fɔxɔ ra,

xa na mu e ngaxakerenyie nun e xa die,

e tan birama i xa masenyi gbansan nan fɔxɔ ra,

e birama i xa saate nan tun fɔxɔ ra.

10 E tan nan i xa yaamari masenma Yaxuba bɔnsɔɛɛ bɛ,

e tan nan i xa seriye raxaranma Isirayilakae birin na.

E tan nan man surayi bama serexe ra,

e serexe gan daaxi ba i xa serexɛbade.

11 Alatala, i xa senbɛ fi e ma, i xa barakɛ sa e xa fe birin, i xa e gerefɛ rakori,

i xa e yaxuie rabira

alako e naxa gbilen xanbi ra fefe ma.»

12 Annabi Munsa yi masenyi nan ti Bunyamin bɔnsɔɛ xa fe ra,

«Alatala xanuntenyi nan lanxi e ma. E Marigi Ala e ratangama nɛ,

a man luma nɛ e tagi,

a e kantama temui birin.»

13 Annabi Munsa yi masenyi nan ti Yusufu bɔnsɔɛ xa fe ra,

«Alatala bara barakɛ sa e xa bɔxi.

E ye sɔtɔma nɛ keli koore ma,

e ye sɔtɔ keli bɔxi bun ma.

14 Soge sansie rafanma nɛ,

kike yo kike bogie gbeeli luma nɛ naa.

15 E daxamui fanyi sɔtɔma nɛ e xa geyɛ fari,

naxee tixi naa kabi a fɔlɛ.

16 Ala xa yi bɔxi daxamui se fan.

Naxan wɔyɛn wuri bili radɛxɛxi kui,

a xa hinne Yusufu ra,

a naxan sugandixi mange ra a ngaxakerenyie tagi.

17 Xunnakeli na Yusufu bɛ.

A senbɛ gbo alo ninge tuura,

feri firin nan na a xa geresose ra alo sɛxɛ ninge.

A sie birin bɔnbɔma nee nan na han yire makuye.

Efirami xa di wuyaxie nan a feri singe ra.

Manasi xa di wuyaxie nan a feri firin nde ra.»

18 Annabi Munsa yi masenyi nan ti Sabulon bɔnsɔɛ xa fe ra,

«Sabulon bɔnsɔɛ, wo xa sɛɛwa yuleya nan kui.

Isakari bɔnsɔɛ, wo xa sɛɛwa wo xa kiri banxi nan kui.

19 Wo wo dɔxɔbooree xilima nɛ, wo serexe ba geya fari Ala wa xɔn ki ma,

barima wo wo baloe sɔtɔma fɔxɔ ye nɛ,

a nun hɛɛri naxan na meyɛnyi kui.»

20 Annabi Munsa yi masenyi nan ti Gadi xa fe ra,

«Ala xa barakɛ sa mixi xa fe, naxan Gadi xa fe gboma.

Gadi malabuma ne,
alo yete naxan a xa sube ibooxi
donma.

²¹ Gadi bara boxi fanyi findi a gbe ra,
alo mange naxan a jere ma nama ya
ra.

A bara Alatala xa nate rakamali,
a man bara Ala xa kiiti sa Isirayila
ma.»

²² Annabi Munsa yi masenyi nan
ti Dana bonsoe xa fe ra,
«Dana luxi ne alo yete yore,
naxan tunganma Basan boxi ma.»

²³ Annabi Munsa yi masenyi nan
ti Nafatali bonsoe xa fe ra,
«Xunna fanyi gbege na Nafatali
nan be.
Alatala a rakamalixi fe fanyi ra.
A xa boxi xa gbo ye sogegorode nun
yirefanyi.»

²⁴ Annabi Munsa yi masenyi nan
ti Aseri bonsoe xa fe ra,
«Alatala xa barake sa Aseri, Yaxuba
xa die tagi.
A ngaxakerenyie xa hinne a ra.
A xa ture xa gbo han.
²⁵ A xa naadee xa yailan wure nun
wure gbeeli ra.
A senbe xa bu alo a xa simaya.»

²⁶ «Isirayila, Ala maniye yo mu na.
A a jere ma koore ma fafe ra i
malide.

A nuxui igirima no re ra.

²⁷ Ala, fole mu naxan be, na nan i
kantama ra,

a belexe na i bun kabi fe folo folo.

A tan nan i yaxuie kerima i ya ra,
a man fa a masen i be i xa e halaki.

²⁸ Isirayila sabatima kantari nan kui.
Yaxuba bonsoe luma Ala niini nan
bun ma.

Mengi nun weni gboma ne na boxi
kui,

ye fan kelima ne koore ma.

²⁹ Seewe na wo be, Isirayilakae.

Wo maniye yo mu na sie tagi,

Alatala naxan kisixi,

a naxan kantaxi,

a naxan xun nakelixi.

Wo yaxuie fama ne e magorode wo
ya ra,

wo fan e xa batudee kanama ne.»

34

Annabi Munsa xa faxe

¹ Annabi Munsa naxa te Nebo
geya fari, Mowaba boxi ma, han
Pisiga geya, naxan na Yeriko soget-
ede. Alatala naxa boxi birin masen
a be, keli Galadi a sa doxo Dana ra,
² Nafatali boxi, Efirmi nun Manasi
xa boxi, Yuda xa boxi han baa ma
naxan na sogegorode, ³ Negewi boxi,
a sa rajon Yuruden longorie ra,
Yeriko lanbanyi, tugi bili taa, han
Sowari. ⁴ Alatala naxa a masen a be,
«I ya ti boxi ra n naxan saate tongoxi
Ibrahim, Isiyaga, nun Yaxuba be.
N naxa a fala e be, <N yi boxi fima
wo bonsoe nan ma.> N xa na boxi
masen i be, kono i mu soma naa.»

⁵ Annabi Munsa, Alatala xa konyi,
naxa laaxira menni, Mowaba boxi
ma, alo Alatala a masen ki naxe.
⁶ Alatala naxa a ragata Mowaba boxi
ma gulunba kui Beti Peyori ya tagi.
Mixi yo mu noxi a xa gaburi yire
kolonde han to. ⁷ Annabi Munsa
laaxiraxi a je keme je moxoren nan
ma. Na birin a ya nu se toma a fanyi
ra, a senbe fan nu gbo. ⁸ Isirayilakae
naxa a wa Mowaba boxi ma xi tongo
saxan bun ma. E Annabi Munsa xa
jon fe raba na ki ne.

⁹ Annabi Munsa nu bara a belexe
sa Annabi Yosuwe ma, Nunu xa di,
a fa rafe xaxilimaya ra. Isirayi-
lakae naxa Yosuwe xui rabatu birafe
Annabi Munsa xa yaamarie foxo ra,
Alatala naxee fixi a ma.

¹⁰ Isirayila boxi ma, namijonme
yo mu nu na na naxan maniyama
Annabi Munsa ra. A woyen Ala ra
ya nun ya. ¹¹ Ala a xee ne Misira
fe kaabanakoe rabade Firawuna, a
xa yareratie, nun a xa mixi birin xili
ma. ¹² Annabi Munsa walixi senbe
magaaxuxi nan na Isirayilakae birin
ya xori.

Ala xa Masenyi Annabi Yosuwe bε Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayilakae xa taruxui sebexi kitaabui gbegbe nan kui. A foloma Tawureta Munsa nan ma. Isirayila kuntigie, Annabi Iburahima, Annabi Isiyaga, Annabi Yaxuba, nun a xa di fu nun firinyie, e birin xa taruxui toma Tawureta Munsa kitaabui singe nan kui, naxan xili «Fe Folo Fole.» Na kitaabui raponyi a masenma won bε Isirayilakae Misira boxi li ki naxe.

Tawureta Munsa kitaabui firin nde, naxan xili «Isirayilakae xa yete sotεe,» a foloma Annabi Munsa xa taruxui nan ma. Ala naxa a ragiri a xa bari Misira boxi ma, alako a xa Isirayila pama ramini konyiya kui.

Isirayilakae to Xulunyumi Baa igiri Ala xa kaabanakoe saabui ra, e naxa so gbengberenyi ma. Ala nu wama e xaninfe Kanaan boxi nan ma, a dennaxe laayidi fife ra Isirayilakae ma. Tawureta Munsa kitaabui saxan nde, a naani nde, nun a suuli nde na biyaasi xa fe masenma. Isirayila pama naxa bu gbengberenyi ma ne tongo naani beenun e xa Kanaan boxi li. E bu naa e xa danxaniyatarepa nan ma fe ra.

E to keli Yuruden xure igiride, e xa so Kanaan boxi ma, Alatala naxa a masen Isirayilakae bε a Yosuwe xa findi e xa yarerati ra Annabi Munsa joxεe ra. Annabi Yosuwe naxa e ragiri Yuruden xure ra Ala xa kaabanakoe ra, alo Annabi Munsa e ragiri xulunyumi Baa ra ki naxe.

Na dangi xanbi, Yosuwe naxa e xun ti Kanaan boxi ra, e xa gere so alako e xa na boxi soto. Ala nu wama na fife e ma a xa xanunteya nun a xa saatε nan ma fe ra. Na kui, a naxa e mali na geree kui, han Kanaankae birin naxa gaaxu e ya ra. Isirayila bonsoε fu nun firinyi birin

naxa e gbe boxi soto Ala naxan fi e ma e ke ra.

Na taruxui birin sebexi yi kitaabui kui, kelife pama Yuruden igiri temui naxe, han e naxa no Kanaan boxi birin na. Na kui won Ala senbe toma ne a fanyi ra. A xa pama rafan a ma. A laayidi yo tongo e bε, a na rakamalima ne senbe nun xanunteya ra. Na birin findima misaali fanyi nan na won bε. Xa won fan findi Ala xa mixie ra, a won malima won ma dunijeigiri kui a senbe ra, alo a a laayidi won bε ki naxe.

Ala xa won mali alako won xa na masenyi fahaamu, won man xa la a ra. Amina.

Ala xa Masenyi Annabi Yosuwe bε

Isirayila yarerati Yosuwe

¹ Annabi Munsa, Alatala xa konyi to laaxira, Alatala naxa a masen Nunu xa di xeme Yosuwe bε, Annabi Munsa malima, ² «N ma konyi Munsa bara laaxira. Yakosi, keli i xa Yuruden igiri nun yi pama birin na. Wo xa siga boxi ma n dennaxe sofe Isirayilakae yi ra. ³ Wo na wo sanyi ti dennaxe birin ma, n naa fima ne wo ma, alo n a masen Annabi Munsa bε ki naxe. ⁴ Wo xa naaninyie kelima gbengberen yire ne, a sa doxo Liban geyae ra, han Efirati xure belebele ra, Xitikae xa boxi birin sa doxo Baa Xungbe ra sogegorode. ⁵ Mixi yo mu noma i ra i xa simaya kui. Won birin na a ra, alo muxu nun Munsa nu a ra ki naxe. N mu i rabepinma, n mu i raboloma.»

⁶ «I i senbe so, i xa limaniya, barima i tan nan findima saabui ra yi pama bε, e xa no ke tongode, n nan n kali boxi naxan xa fe ra e babae bε fife ra e ma. ⁷ I lan ne i xa i senbe so, limaniya xa lu i bε ki fanyi ra. I xa i pengi sa yi seriye birin xon ma, i xa a rabatu alo n ma konyi Annabi Munsa i yamarixi a ra ki naxe. I naxa binya yirefanyi ma, i naxa binya koola ma, alako i xa xutu soto yire ma i na siga dennaxe.

⁸ Yi seriye kitaabui fale mu lan a xa makuya i de ra. I xa i jengi sa a xon ma koe nun yanyi, alako i xa a birin nabatu. Naxan birin sebexi i xa a rawali, barima na nan a niyama i na so fe naxan birin ya ma, i xutu sotoma a ma, i findima a ra na ki ne. ⁹ N naxan falaxi i be, i naxa neemu. I i senbe so, i xa limaniya. I naxa gaaxu, i naxa hanme, barima i na siga dede, i nun n tan i Marigi Alatala birin na a ra.»

¹⁰ Yosuwe naxa yi yaamari so nama xunyie yi ra: ¹¹ «Wo wo jere nama tagi, wo e yaamari yi ra, <Wo wo xa donsee xunlan, barima won fama Yuruden igiride beenun xi saxan, alako wo xa boxi masoto won Marigi Alatala naxan sofe wo yi.»»

¹² Yosuwe naxa a fala Ruben bonsoe, Gadi bonsoe, nun Manasi bonsoe seti be, ¹³ «Wo ratu Alatala xa konyi Munsa xa yaamari ma. A to a fala, <Wo Marigi Alatala bara malabui fi wo ma. A bara yi boxi so wo yi.» ¹⁴ Wo xa ginsee, wo xa die, nun wo xa xurusee noma lude boxi ma Annabi Munsa naxan soxi wo yi ra Yuruden kiri ma. Kono wo tan tima a gereso ki nan ma wo ngaxakerenyie ya ra. Wo xa e mali, ¹⁵ han beenun Alatala malabui fima e ma temui naxe alo wo tan, han e fan xa boxi masoto wo Marigi Alatala naxan fife e ma. Na xanbi, wo man fa gbilen wo xa boxi ma, Alatala xa konyi Munsa naxan fixi wo ma Yuruden kiri ma, sogetede biri.»

¹⁶ E naxa Yosuwe yaabi, «I muxu yamarixi fe naxan birin na, muxu a rabama ne. I na muxu xee dennaxe fan, muxu sigama ne. ¹⁷ Muxu i xui rabatuma ne fe birin ma, alo muxu Annabi Munsa xui rabatu ki naxe. I Marigi Alatala xa bira i foxo ra alo e nun Munsa nu a ra ki naxe. ¹⁸ Mixi yo kalabante i xui ma, a mu bira i woyen xui foxo ra, i fe naxan birin falama a be, a mu na me, na kanyi faxama ne. I xa i senbe so, i man xa limaniya.»

2

Fe rabenfe Yeriko

¹ Nunu xa di Yosuwe, naxa fe rabenyi firin xee a gundo ki ma keli Sitimi sigafe ra Yeriko. A naxa a fala e be, «Wo siga Yeriko taa nun a rabilinyi rabende.» E naxa siga, e sa so Raxabi langoe ginde nde xa banxi kui. Na naxa e yigiya naa. ² Yerikoka ndee naxa sa a fala e xa mange be, «I bara a to, Isirayilaka mixi firin bara fa to koe ra, e xa fa yi boxi raben.» ³ Na kui, Yeriko mange naxa xerae xee Raxabi ma, e xa a fala a be, «Xeme naxee soxi i xonyi, e ramini, barima e faxi yi boxi ife nan birin nabende.»

⁴ Kono Raxabi nu bara yi xeme firinyie xanin, a sa e noxun. A naxa a fala mange xa xerae be, «Iyo, yi xeme fa ne n xonyi, kono n mu e kelide kolon. ⁵ E siga ne nunmare ra, taa naade balan temui. Yi xeme sigaxi dede, n mu a kolon. Xa wo sa wo xulun, wo noma e suxude!» ⁶ Raxabi nu bara yi xeme rate banxi gbanyi ra, a e noxun sansi xabaxi xaree ya ma. ⁷ E fenmae naxa siga Yuruden kira xon, han e xure igiride li. E to mini, taakae naxa taa naade balan.

⁸ Beenun fe rabenyie xa xi, Raxabi naxa te banxi gbanyi ra e yire. ⁹ A naxa a fala e be, «N bara a kolon, Alatala bara muxu xa boxi so wo yi ra. Wo mirinyi bara a niya limaniya bara ba muxu tan birin yi ra. Yi boxi mixie bara seren wo ya ra, ¹⁰ barima muxu bara a me a Alatala bara Xulunyumi Baa xara wo ya ra, wo nu minima Misira temui naxe. Muxu man bara a me wo naxan nabaxi Amorikae xa mange firinyie ra, Sixon nun Ogo, naxee nu na Yuruden kiri ma. Wo naxa e raton, a nun e ke birin na. ¹¹ Muxu to na fe me, muxu boje naxa kana. Limaniya naxa ba kankan yi ra wo xa fe ra, barima wo Marigi Alatala nan na Ala ra koore nun boxi ma.»

¹² «Yakosi, wo xa wo kali n be Alatala xili ra, a n kui ifanyina naxan nabaxi wo be, wo fan noma

na kui ifanyijina mooli rabade n tan fan nun n ma denbaya be. Wo xa tonxuma nde so n yi ra, alako n xa a kolon ¹³ wo mu n baba, n nga, n xunyae, n taarae, nun e xa mixi keren faxama.»

¹⁴ Na xeme naxa Raxabi yaabi, «Muxu redixi faxafe ma wo noxo ra. Xa i mu muxu xa fe fala mixi yo be, muxu fan kui ifanyijina rabama ne i be dugutegeja nun tinxinyi ra, Alatala na yi boxi so muxu yi ra temui naxe.» ¹⁵ Raxabi naxa na xeme ragoro luuti ma wunderi ra, barima a xa banxi nu fatuxi tete nan na. A nu sabatixi na tete nan kui. ¹⁶ Raxabi naxa a fala e be, «Wo siga geya biri, xa na mu a ra wo fenmae wo toma ne. Wo xa wo noxun menni han xi saxan, beemanu wo fenmae gbilenma temui naxe. Na xanbi, wo fa siga wo xa jere ra.»

¹⁷ Na xeme naxa a fala Raxabi be, «Muxu mu muxu xa marakali kanama, ¹⁸ konfo i xa yi luuti gbeeli xiri wunderi ra, i muxu ramini dennaxe ra. Muxu na fa temui naxe yi boxi ma, a lanma muxu xa na luuti li naa. I man xa i baba, i nga, i taarae, i xunyae, nun i xa mixie birin malan be i xa banxi kui. ¹⁹ Xa mixi yo mini i xa banxi kui, xa na kanyi faxesa, a a tarixi ne, muxu tan foxi mu na ki. Konfo xa muxu xa mixi nde a belexe din i xa mixi nde ra i xa banxi kui, muxu muxu tarixi ne na temui.

²⁰ Xa i muxu xa fe fala mixi nde be, muxu bara fulun yi marakali ma.»

²¹ Raxabi naxa e yaabi, «Won bara lan na ma.» A naxa na xeme bejin, e naxa siga. Na temui a naxa na luuti gbeeli xiri wunderi ra.

²² Na xeme naxa siga. E to geya yire li, e naxa e noxun naa xi saxan, han e fenmae naxa gbilen. E fenmae naxa e fen kira xon, konfo e mu e to.

²³ Na temui na xeme firinyie naxa goro geya fari fa, e Yuruden igiri, e gbilen Nunu xa di Yosuwe yire. Fe naxan e soto, e naxa na birin tagi raba a be. ²⁴ E naxe Yosuwe be, «Muxu a kolon Alatala bara na boxi birin sa won belexe i. Limaniya bara

ba na boxi mixi birin yi ra tife ra won kanke.»

3

Yuruden igirife

¹ Yosuwe naxa kurun keli ra Sitimi, e Yuruden li, a tan nun Isirayilakae birin. E naxa xi menni han beenun Yuruden igiri loxo xa a li.

² A xi saxan nde, pama xunye naxa pama yonkinde jere, ³ e fa pama yaamari yi ra, «Wo na wo Marigi Alatala xa saate kankira to temui naxe, a doxoxi Lewi die serexedubee xun ma, wo xa bira e foxo ra. ⁴ Konfo a lanma yaamile

keren xasabi xa lu wo tan nun e tan tagi. Wo naxa wo makore e ra de. Wo fama kira tode na ki ne wo wo jere naxan xon, barima wo singe mu nu mini na kira ra sinden.» ⁵ Yosuwe naxa a fala pama be, «Wo wo yete rasenyen, barima tina Alatala kaabanakoe masenma ne wo be.»

⁶ Na kuye iba, Yosuwe naxa a fala serexedubee be, «Wo saate kankira tongo, wo xa ti pama ya ra.» E naxa saate kankira tongo, e naxa e jere pama ya ra.

⁷ Alatala naxa a masen Yosuwe be, «N i xa fe gbo foloma ne Isirayilakae birin ya xori to loxo, alako e xa a kolon won birin na a ra, alo muxu nun Munsa nu a ra ki naxe. ⁸ I tan fan xa yi yaamari so serexedubee yi naxee yi saate kankira xaninma, «Wo na Yuruden xure de li, na temui wo xa goro Yuruden ye xora.»

⁹ Yosuwe naxa a masen Isirayilakae be, «Wo fa be, wo xa wo tuli mati wo Marigi Alatala xa masenyi ra.» ¹⁰ Yosuwe naxa a masen,

«Yi nan fama a niyade wo xa a kolon Ala jije na a ra. A na wo tagi, a tan fama ne Kanaankae, Xitikae, Hiwikae, Perisikae, Girigasakae, Amorikae, nun Yebusukae ragide wo ya ra. ¹¹ Wo bara a to Marigi, naxan na dunija birin Marigi ra, na xa saate kankira tixi wo ya ra, a na Yuruden igirife. ¹² Yakosi wo xa xeme fu nun firin sugandi Isirayila

bɔnsɔɛ fu nun firinyie ya ma, bɔnsɔɛ keren, xɛmɛ keren. ¹³ Sɛrɛxɛdubɛ naxee dunipa birin Marigi Alatala xa saate kankira xaninma, nee nɛfɛ e sanyi rasin Yurudɛn xure ma, Yurudɛn ye bolonma nɛ. Ye naxan kelima fuge biri ra, na birin a malanma yire keren nɛ.»

¹⁴ Nama to mini e xa kiri banxie kui Yurudɛn igirife ra, sɛrɛxɛdubɛ naxee saate kankira xaninma, nee fan naxa e jɛrɛ folo pama ya ra. ¹⁵ Sɛrɛxɛdubɛɛ fɛfɛ Yurudɛn li, e e sanyie rasin ye xɔɔra, Yurudɛn xure naxan ye nu banbaranma yire birin na xɛ xaba tɛmɛi, ¹⁶ na ye naxan kelima fuge biri ra, na naxa bolon, a fa malan yire makuye Adama taa longori, naxan nu na Saratan taa fɛ ma. Ye naxan goroma Fɔxɔɛ Baa ma Yurudɛn fole kui, na birin naxa bolon, pama naxa giri Yeriko ya tagi. ¹⁷ Sɛrɛxɛdubɛ naxee nu Alatala xa saate kankira xaninma, nee naxa ti Yurudɛn tagi bɔxi xare ma, han Isirayila bɔnsɔɛ birin naxa gɛ Yurudɛn igiride e xaraxi ra.

4

Gɛmɛ fu nun firinyie

¹ Nama birin to gɛ Yurudɛn igiride, Alatala naxa a masen Yosuwe bɛ, ² «Wo xɛmɛ fu nun firin mayegeti pama ya ma, bɔnsɔɛ keren, xɛmɛ keren. ³ Wo xa e yaamari e xa gɛmɛ fu nun firin tongo Yurudɛn xure tagi sɛrɛxɛdubɛɛ sanyi xaraxie nu tixi dennaxɛ. Wo e xanin yire wo kɔɛ radangima dennaxɛ.»

⁴ Yosuwe naxa xɛmɛ fu nun firinyie xili e naxee mayegetixi Isirayilakae ya ma, bɔnsɔɛ keren, xɛmɛ keren. ⁵ Yosuwe naxa a fala e bɛ, «Wo dangi wo Marigi Alatala xa saate kankira ya ra, wo xa siga Yurudɛn xure tagi. Wo tan mixi keren kerenma birin xa gɛmɛ keren keren tongo Isirayila bɔnsɔɛ kɔnti ma, wo a dɔxɔ wo tunkie fari, ⁶ alako na xa findi tɔnxuma ra wo tagi. Wo xa die fama wo maxɔrinde tina, <Yi gɛmɛ

findixi wo bɛ munse ra?> ⁷ Wo a falama nɛ e bɛ, <Yi nan a masenxi a Yurudɛn ye bolon nɛ Alatala xa saate kankira ya ra. A nu Yurudɛn igirima tɛmɛi naxɛ, xure ye birin naxa bolon. Yi gɛmɛ findixi pɔxɔ rasiga se nan na Isirayilakae bɛ tɛmɛi birin.>»

⁸ Yosuwe naxan fala Isirayilakae bɛ, e naxa na raba. E naxa gɛmɛ fu nun firinyie tongo Yurudɛn xure tagi, alɔ Alatala a masen Yosuwe bɛ ki naxɛ, e sa e tongo Isirayila bɔnsɔɛ kɔnti ma. E naxa e xanin pama yonkinde, e e dɔxɔ naa.

⁹ Yosuwe naxa gɛmɛ fu nun firin gbɛtɛɛ malan Yurudɛn xure tagi, Ala xa saate kankira xaninmae nu tixi dennaxɛ. Han to na gɛmɛ malanxie na naa. ¹⁰ Sɛrɛxɛdubɛ naxee nu saate kankira xaninma, nee naxa ti Yurudɛn xure tagi, han pama gɛ Alatala xa yaamari birin nabatude, alɔ Annabi Munsa nu bara a masen Yosuwe bɛ ki naxɛ. Nama birin naxa dangi mafuren mafuren. ¹¹ E to bara gɛ dangide, sɛrɛxɛdubɛɛ naxa dangi pama ya ra, e nun Alatala xa saate kankira. ¹² Ruben bɔnsɔɛ, Gadi bɔnsɔɛ, nun Manasi bɔnsɔɛ sɛɛti naxa dangi, e ti e gereso ki ma Isirayila pama ya ra, alɔ Annabi Munsa a fala e bɛ ki naxɛ. ¹³ Geresoe mixi wulu tongo naani pɔndɔn naxa dangi Alatala ya tode ra, geresose na e yi ra, e rɛdixi sigafe ra Yeriko filii ma gere sode.

¹⁴ Na lɔxɔɛ Alatala naxa Yosuwe xili gbo Isirayilakae birin ya xɔri. E naxa a binya a xa simaya kui alɔ e nu Annabi Munsa binyama ki naxɛ.

¹⁵ Na xanbi Alatala naxa a masen Yosuwe bɛ, ¹⁶ «Sɛrɛxɛdubɛɛ yaamari, naxee sɛriyɛ kankira xaninma, e xa te Yurudɛn xure kui.» ¹⁷ Yosuwe naxa sɛrɛxɛdubɛɛ yaamari, «Wo te Yurudɛn xure kui.» ¹⁸ Sɛrɛxɛdubɛ naxee Alatala xa saate kankira xaninma, nee nu e sanyi talama tɛmɛi naxɛ kelifɛ ra Yurudɛn xure kui, Yurudɛn ye man naxa gbilen a yire, a man naxa a jɛrɛ folo alɔ a singe. A naxa banbaran yɛ Yurudɛn yire birin ma.

¹⁹ Nama keli Yuruden xure kike singe xi fu nde ne, e fa sa yonkin Giligali, Yeriko sogetede biri.

²⁰ Yosuwe naxa gemε fu nun firinyie malan Giligali, e naxee tongo Yuruden xure tagi, ²¹ A naxa a fala Isirayilakae be, «Xa wo xa die sa wo maxorin yi gemεe xa fe ra, ²² wo xa e yaabi, «Isirayila yi Yuruden xure igiri a xaraxi nan na.» ²³ Wo Marigi Alatala yi xure xaraxi wo ya xori ne, han wo birin naxa ge dangide alo wo Marigi Alatala a raba Xulunyumi Baa ra ki naxe. Na naxa xara muxu ya xori han muxu birin naxa ge a igiride, ²⁴ alako dunija si birin xa no a kolonde Alatala xonye findixi xonye barakaxi nan na, wo man xa gaaxu wo Marigi Alatala ya ra.»

5

Sunna ti nun Sayamaleke Dangi Sali

¹ Amorikae xa mangεe naxee nu na Yuruden kiri ma sogegorode, a nun Kanaan mangεe naxee birin nu na baa de ra, e to a me, Alatala bara Yuruden xara Isirayilakae ya ra, han e birin naxa ge giride, e bope naxa bolon, limaniya fan naxa ba e yi ra Isirayilakae xa fe ra. ² Na temui, Alatala naxa a masen Yosuwe be, «Gemε xeyenxie yailan finεe ra, i man xa Isirayilakae sunna.»

³ Yosuwe naxa gemεe yailan finεe ra, a naxa Isirayilakae sunna geya fe ma. E naxa naa xili sa laaga.

⁴ Yosuwe e sunna yi fe nan ma. Nama naxan birin keli Misira, xeme geresoe birin faxa ne gbengberenyi kira xon ma, e keli xanbi Misira.

⁵ Nama naxan birin keli Misira, e birin nu sunnaxi, konɔ mixi naxee birin bari gbengberenyi kira xon ma e keli xanbi Misira, nee keren mu nu sunnaxi. ⁶ Na kui, Isirayilakae nu bara ne tongo naani nere raba gbengberenyi ma, han xeme geresoe birin naxa ge faxade naxee tondi Alatala xa yaamari rabatude. Alatala nu bara a kali, a e mu fama

boxi tode Alatala a kali e babae be naxan xa fe ra a sofe ra e yi, xije nun kumi xelema boxi naxan ma. ⁷ Alatala e xa die nan findixi e noxoε ra. Yosuwe naxa e sunna, barima e mu nu sunnaxi biyaasi kui.

⁸ E to ge bonsoε birin sunnade, e naxa lu yire keren malabude han e birin ge yalande. ⁹ Alatala naxa a masen Yosuwe be, «To loxoε n bara Misira yaagi makuya wo ra.» Na nan a toxi menni xili falama Giligali han to.

¹⁰ Isirayilakae naxa yonkin Giligali Yuruden fili ma Yeriko biri ra, e Sayamaleke Dangi Sali raba naa nunmare temui, kike xi fu nun naani nde. ¹¹ Sayamaleke Dangi Sali kuye iba, e naxa na boxi daxamui, taami lebinitare, nun sansi xori ganxie don. ¹² E to boxi daxamui don, na kuye iba, mana mu goro sonon. Isirayilakae fa Kanaan boxi daxamui gbansan nan don na ne ra.

Yeriko suxui

¹³ Loxoε nde Yosuwe nu na Yeriko longori. A naxa xeme nde to, a tixi a ya i, a xa santidegema mageli suxuxi a yi. Yosuwe naxa a makore a ra, a a maxorin, «I na muxu tan nan be, ka muxu yaxui nan lanxi i ma?» ¹⁴ A naxa Yosuwe yaabi, «N tan nan na Alatala xa soorie xa mange ra. N bara fa.» Yosuwe naxa a felen a bun ma, a fa a fala a be, «N Marigi munse masenxi a xa konyi be?» ¹⁵ Alatala xa soori mange naxa a fala Yosuwe be, «I xa sankirie ba i sanyi, barima i tixi yire naxe yi ki, yire seniyanxi na a ra.» Yosuwe naxa a xa sankirie ba a sanyi.

6

Yosuwe xa xutu soxoε Yeriko ma

¹ Yeriko sode de birin nu mabal-anxi ne Isirayilakae xa fe ra. Mixi mu minima, mixi mu soma. ² Alatala naxa a masen Yosuwe be, «A mato, n bara Yeriko taa sa i belexe, a mange, nun a soori palamae. ³ I xa geresoe birin xa yi taa rabilin sanmaya keren xi keren kui, xi senni bun ma. ⁴ Serexedube mixi solofere

xa yexee kontonyi feru solofere suxu e yi ra, e xa jere saate kankira ya ra. A xi solofere nde, wo xa taa rabilin sanmaya solofere, serexedubee nu fa feru fe. ⁵ E na yexee kontonyi feru fe, wo naxa a xui me, jama birin xa sonxoe gbegbe rate. Na temui tete naxan taa rabilinxi, na birama ne a yete ma. Kankan tixi dennaxe biri, a xa so menni ra.»

⁶ Nunu xa di Yosuwe naxa serexedubee xili, a a fala e be, «Wo Alatala xa saate kankira tongo. Serexedube solofere xa yexee kontonyi feru solofere tongo, wo xa ti Alatala xa saate kankira ya ra.»

⁷ A naxa a fala jama be, «Wo dangi, wo xa taa rabilin. Makantati singee xa ti Alatala xa saate kankira ya ra.»

⁸ Yosuwe a fala jama be ki naxe, e naxa a raba na ki. Serexedube solofere, yexee kontonyi feru solofere nu suxuxi naxee yi Alatala ya i, nee naxa e jere, e nu fa feru fe. Alatala xa saate kankira xaninmae naxa bira e foxo ra. ⁹ Makantati singee naxa ti serexedubee ya ra naxee nu feru fefe. Makantati donxoe naxa ti saate kankira xanbi ra. E nu fa e jere feru xui ma. ¹⁰ Yosuwe nu bara yi yaamari so jama yi ra, «Wo naxa sonxoe rate, wo naxa wo xui ite, mixi yo naxa woyen han n na a falama wo be loxoe naxe. Na temui kore, wo fa sonxoe rate.» ¹¹ Alatala xa saate kankira naxa taa rabilin sanmaya keren. Na xanbi e naxa gbilen jama yonkinde, e xi naa.

¹² Yosuwe naxa keli subaxe ma, serexedubee naxa Alatala xa saate kankira tongo. ¹³ Serexedube soloferee, feru soloferee suxuxi naxee yi, nee naxa e jere folo Alatala xa saate kankira ya ra, e nu fa feru fe. Makantati singee tixi yare, Alatala xa saate kankira ya ra. Makantati donxoe fan tixi a xanbi ra, e e jere ma feru xui ma. ¹⁴ A xi firin nde, e naxa taa rabilin sanmaya keren, e fa gbilen jama yonkinde. E naxa na mooli raba xi senni bun ma.

¹⁵ A xi solofere nde, e naxa keli subaxe ma, e taa rabilin alo e darixi

a ra ki naxe. Kono yi biyaasi, e naxa na raba sanmaya solofere. E taa rabilin sanmaya solofere na xi solofere nde kansan ne. ¹⁶ A sanmaya solofere nde, serexedubee naxa feru fe fa. Yosuwe fa a fala jama be, «Wo sonxoe rate, barima Alatala bara yi taa sa wo belexe. ¹⁷ Alatala bara yi taa raton nun a isee birin raton, fo Raxabi langoe gine kerenyi peti naxan natangaxi, nun mixi naxee birin na a xa banxi kui, barima a tan nan yigiya fi won ma xerae ma. ¹⁸ Kono wo a idoyin se ratonxie ma, wo naxa keren xanin wo xun, xa na mu a ra Isirayila jama findima ne se ratonxi ra. ¹⁹ Gbeti, xema, wure, nun wure gbeeli, nee findima Alatala nan gbe ra. Wo xa e ragata a be.»

²⁰ Nama naxa sonxoe rate, serexedubee nu fa feru fe. Nama to feru xui me, e naxa sonxoe gbegbe rate. Tete naxa bira a yete ma, jama fa so keren na taa kui. Taa naxa findi e gbe ra. ²¹ E naxa taa raton, e na taa mixi birin faja santidegema ra, xeme nun ginee, dime nun forie, ningee, yexee nun sofalee. ²² Yosuwe nu bara a fala yi xeme firinyi be, naxee siga yi boxi rabende, «Wo siga na langoe gine xa banxi kui, wo a ramini a nun a xa mixie birin, alo wo wo kali a be ki naxe.» ²³ Yi segetala fe rabenyi firinyie naxa siga, e sa Raxabi ramini banxi kui. E naxa a baba, a nga, a taarae, a xunyae, nun a baribooree birin namini, e fa e makanta e kerenyi ma Isirayila jama yonkinde seeti ma. ²⁴ Isirayilakae naxa taa gan a nun a isee birin na, fo gbeti, xema, wure, nun wure gbeeli. E naxa nee raso naafuli ragatade Alatala xa banxi kui.

²⁵ Yosuwe naxa Raxabi langoe gine lu a si ra, a nun a xa mixie birin. Raxabi naxa sabati Isirayilakae ya ma. Han to a bonsoe na naa, barima a yigiya fi ne Yosuwe xa xera fe rabenyi firinyie ma Yeriko.

²⁶ Na waxati Yosuwe naxa yi

marakali ti, «Danke na mixi be naxan gbilenma Yeriko taa ti ra. Na kanyi xa di singe nan findima na biriki singe sare ra, nun a xa di donxoe nan findima taa naade sare ra.»

²⁷ Alatala nun Yosuwe nan nu a ra. Yosuwe xili naxa te, a din boxi birin na.

7

Akan xa gbaloe

¹ Kono Isirayilakae naxa Alatala xui matandi, e se ndee tongo a tonyi doxoxi naxee ra. Akan, Karimi xa mamadi, Sabidi tolobite, Sera xa tolontolonyi, Yuda bonsoe ya ma, nu bara se ratonxie tongo, Alatala bope fa te Isirayilakae xili ma na xa fe ra.

² Yosuwe naxa mixie xee keli Yeriko, sigafe ra Ayi, dennaxe na Beti Aweni fe ma, Beteli sogetede. A naxa a fala e be, «Wo te, wo xa sa na boxi raben.» Na xemee naxa te Ayi boxi rabende. ³ E naxa gbilen Yosuwe yire, e a fala a be, «Hali pama birin mu siga, mixi wulu firin, xa na mu mixi wulu saxan nan xa te, e Ayi mixie bonboma ne. I naxa pama birin natagan yi fe ma, barima won gerefae mu gbo.» ⁴ Na kui mixi wulu saxan pondon naxa te gere xili ma. Kono Ayi mixie naxa no e ra, e fa e gi e ya ra. ⁵ Ayikae naxa mixi tongo saxan nun senni faxa Isirayilakae ra. E naxa e keri keli taa sode de ra han Sabarimi. E goro goro ma na kira ra, e naxa no e ra.

Na kui Isirayila pama bope naxa kana, limaniya naxa ba e yi ra. ⁶ Yosuwe naxa a xa sose iboo a ma, a naxa a yatagi rafelen boxi ma Alatala xa saate kankira ya i han nunmare, a tan nun Isirayila forie. E naxa bende maso e xunyie ma nimise xa fe ra. ⁷ Yosuwe naxa a fala, «N Marigi Alatala, munfe ra i a niyaxi yi pama xa Yuruden igiri? I wama muxu safe Amorikae belexe ne, i xa gan muxu ra? Muxu na a kolon nu, hali muxu lu Yuruden naakiri ma nu. ⁸ N Marigi, n munse falama kore, Isirayilakae to e gixi

e yaxuie ya ra? ⁹ Kanaankae nun yi boxi mixie na yi fe me, e muxu digilinma ne, e muxu xili pon yi boxi ma. Na kui, i tan fa munse rabama i xili xungbe xa fe ra?»

¹⁰ Alatala naxa a masen Yosuwe be, «Keli, i i yatagi rafelenxi boxi ma munfe ra yi ki? ¹¹ Isirayila bara yunubi raba. Na kui e bara saate kana n naxan tongo e be. Iyo, e bara se ratonxie tongo a mu lan e xa naxan tongo. E bara a mupa, e a noxun e xa kote kui. ¹² Isirayilakae mu noma tide e yaxuie ya ra. E e gima ne e yaxuie ma, barima e fan yete yati bara findi mixi ratonxie ra. N mu luma wo foxo ra, xa wo mu yi se ratonxie kana wo naxee tongoxi. ¹³ Keli, i xa pama raseniye. I xa a fala e be, «Beemanu tina, wo xa wo yete raseniye. Isirayila Marigi Alatala xa maseni nan ya: «Se ratonxie na wo tagi. Isirayila mu noma tide e yaxuie ya ra, danmi na se ratonxie na wo yi ra.» ¹⁴ Tina geesege wo wo maso wo bonsoe ki ma. Alatala na bonsoe naxan masen, na xa a maso a xabile ki ma. Alatala na xabile naxan masen, na xa a maso a denbaya ki ma. Alatala na mixi naxan masen denbaya ya ma, na xa a maso. ¹⁵ Na mixi nun na se ratonxie ganma ne te ra, barima a bara Alatala xa saate kana, a bara fe raba Isirayila, a mu lan a xa naxan naba.»

¹⁶ Yosuwe naxa keli subaxe ma, a naxa Isirayila ti a bonsoe ki ma. A fe naxa ti Yuda bonsoe. ¹⁷ A naxa Yuda xabilee maso, a fe naxa ti Sera xabile. A naxa Sera xabile maso, a denbaya ki ma, a fe naxa ti Sabadi. ¹⁸ A naxa denbaya xunyie maso, a fe naxa ti Akan, Karimi xa di xemee, Sabadi xa di xemee, Sera xa di naxan fatan Yuda bonsoe ra.

¹⁹ Yosuwe naxa a fala Akan be, «N ma di, tantui rasiga Alatala ma, Isirayila Marigi Ala. A tantu. I naxan nabaxi, na tagi raba n be a ki ma. I naxa a noxun n ma.» ²⁰ Akan naxa Yosuwe yaabi, «Nondi na a ra. N tan nan yunubi rabaxi Alatala ra, Isirayila Marigi Ala. N naxan nabaxi

a tan nan yi ki. ²¹ N Sinari donma nde to ne na see ya ma, naxan xa tofanyi maniyε mu na, a nun gbeti kole kemε firin, nun xεema, naxan kilo tagi lima. N naxa mila e ma, n fa e tongo. N bara e biri yili kui n ma kiri banxi bun ma. Gbeti saxi xεema nun donma bun ma.»

²² Yosuwe naxa mixie xεε e gi ra, e xa Akan xa kiri banxi mato. Na see nu nɔxunxi yili kui, gbeti saxi e bun ma. ²³ E naxa a birin nate yili kui kiri banxi bun ma, e a xanin Yosuwe xɔn ma, Isirayila pama tagi. E naxa a ibagan bɔxi Alatala ya i. ²⁴ Yosuwe naxa Sera xa di Akan suxu. A naxa a xa see birin tongo, na gbeti, na donma tofanyi, na xεema, nun a xa kiri banxi. A man naxa a xa di xεmεe, a xa di ginεe, a xa ningee, a xa sofalee, nun a xa xurusee, a naxa na birin suxu, a a xanin Akori gulunba kui. Isirayila birin naxa bira a fɔxɔ ra.

²⁵ Yosuwe naxa a fala Akan bε, «I bara muxu xun mapaaxu, Alatala i fan xun mapaaxuma ne to lɔxɔε.» Na masenyi xanbi, Isirayilakae birin naxa e magɔnɔ gεmε ra, e e gan. ²⁶ E naxa gεmε gbegbe koto a fari. Han to na kotoxi naa. Na kui Alatala bɔjε naxa goro. Na nan a toxi han to, Akori gulunba xili falama na yire xun ma.

8

Ayi masɔtɔε

¹ Alatala naxa a masen Yosuwe bε, «Hali i mu gaaxu, i bɔjε naxa mini a i. Geresoe birin tongo, wo keli, wo xa siga Ayi gereede. A kolon, n bara Ayi mangε sa i belexε a nun a xa pama birin na, a xa taa nun a xa bɔxi. ² I Ayi bɔxi nun a mangε xa fe rabama ne alɔ i Yeriko bɔxi nun a mangε xa fe raba ki naxε, kɔnɔ yi biyaasi e xa se fanyie nun e xa xurusee findima wo harige nan na. I fama taa melende a xanbi xanbi nan ma.»

³ Yosuwe nun geresoe birin naxa keli, e naxa te Ayi. Yosuwe naxa sɔori geresoe fanyi mixi wulu tongo saxan mayegeti, e birin naxa te kɔε

ra. ⁴ A naxa yi yaamari so e yi ra, «Wo a idɔyin, wo xa taa melen a xanbi xanbi ma. Wo naxa wo makuya taa ra a gbe ra. Wo birin xa wo redi. ⁵ N tan nun n ma pama birin, muxu muxu makɔrema ne taa ra mennikae ya ra. E na mini muxu ralande alɔ a singe ra, muxu fama ne muxu gide e ya ra. ⁶ Na kui e birama ne muxu fɔxɔ ra a falafe ra, «E na e gife alɔ boore biyaasi.» Na ki muxu fama ne e raminide taa fari ma. ⁷ Na temui, wo tan xa mini wo nɔxunde, wo fa taa masɔtɔ. Wo Marigi Alatala naa sama ne wo belexε. ⁸ Wo na taa suxu, wo te so naa ra, wo naa gan. A tan nan na ki, wo xa Alatala waxɔnfe rakamali, wo xa n ma yaamari rabatu a rabatu ki ma.»

⁹ Yosuwe naxa e rasiga fa, e sa taa melen a xanbi xanbi ma. E naxa lu Ayi nun Beteli tagi, Ayi sogegorode. Yosuwe nun pama birin naxa xi yonkinde kui na kɔε ra. ¹⁰ Na kuye iba, Yosuwe naxa keli, a pama xunmato a ra. A tan nun Isirayila kuntigie naxa te pama ya ra, sigafe ra Ayi. ¹¹ E tan nun geresoe birin naxa e makɔre Ayi taa ra, e fa yonkinde yailan a kɔla biri ra. Gulunba naxa lu e tan nun Ayi tagi. ¹² Yosuwe nu bara xεmε wulu suuli jɔndɔn xεε taa melende Ayi nun Beteli tagi, Ayi taa sogegorode. ¹³ Na kui sɔorie xa yonkinde xungbe nu na taa kɔla ma, sɔori booree nu na taa melenfe sogegorode biri. Yosuwe naxa siga na kɔε radangi gulunba kui.

¹⁴ Ayi mangε to Isirayila sɔorie to, a tan nun a xa pama naxa mini e gereede fili yire Araba ya ra. Kɔnɔ a mu nu a kolon xa Isirayilakae bara a xa taa melen a xanbi xanbi ma. ¹⁵ Na temui Yosuwe nun Isirayila pama birin naxa e yetε ragi Ayi mixie ya ra gbengberenyi kira xɔn ma. ¹⁶ Ayikae naxa bira e fɔxɔ ra keren na. Yosuwe nun a xa sɔorie naxa e gi han e gε Ayi pama birin naminide taa fari ma. ¹⁷ Xεmε keren mu lu Ayi nun Beteli taae kui, e birin

naxa bira Isirayilakae fɔxɔ ra, e xa e suxu. E naxa taa lu na ki, a rabixi.

¹⁸ Na kui, Alatala naxa a masen Yosuwe bɛ, «I xa tanbɛ itala Ayi biri ra, naxan suxuxi i yi ra, barima n bara a sa i bɛlɛxɛ.» Yosuwe naxa a xun ti taa ra, a xa tanbɛ suxuxi a yi ra Ayi mabiri. ¹⁹ A to na raba, sɔɔri mɛlɛntie naxa mini mafuren mafuren e nɔxunde kui, e fa so taa kui, e tɛ so na ra keren na.

²⁰ Ayikae to e ya ragbilen e xanbi ra, e naxa a to tuuri na tefe koore ma kelife taa kui. E mu nɔ e gide e xa siga dɛdɛ. Isirayilaka naxee nu na e gife gbengberenyi kira xɔn Ayi mixie ya ra, nee naxa e mafindi e xili ma.

²¹ Yosuwe nun Isirayila pama to na tuuri to te ra, e naxa a kolon a sɔɔri mɛlɛntie bara gɛ taa suxude. Na kui e naxa e mafindi, e fa Ayikae bɔnbɔ.

²² Na mɛlɛntie fan naxa fa kelife taa kui, e xa Ayikae gere. Na kui Ayikae naxa raxɛten, Isirayilakae fa e birin faxesa. Mixi yo mu nɔ a gide, mixi yo mu lu a pɛpɛ ra, ²³ fo Ayi mangɛ, e naxan suxu, e a xanin Yosuwe xɔn.

²⁴ Isirayilakae to gɛ Ayikae faxade naxee bira e fɔxɔ ra gbengberenyi kira xɔn ma, e naxa gbilen taa fan kui, e Ayika dɔnxɔɛ birin faxesa e xa santidɛgɛmae ra. ²⁵ Ayika naxee birin faxesa na lɔxɔɛ, xɛmɛɛ nun ginɛɛ, e kɔnti naxa lan mixi wulu fu nun firin ma. ²⁶ Yosuwe to a xa tanbɛ itala Ayi xun ma, a mu a iso fo naakae birin to gɛ faxade. ²⁷ Na kui, Isirayila naxa a wasaso Ayi xuruse nun a harige ra, alɔ Alatala a masen ki naxɛ Yosuwe bɛ.

²⁸ Yosuwe naxa Ayi taa birin kana, a a gan. Han to naa kiroxi. ²⁹ Naxan findi Ayi mangɛ tan na, e naxa na gbaku wuri ma han nunmare. Nunmare to so, Yosuwe naxa yaamari fi e xa a fure ragoro wuri kɔn na. E naxa a rabira taa sode dɛ ra, e fa gɛmɛ gbegbe malan a fari. Han to na gɛmɛ malanxi naa.

Sɛrɛxɛbade Ebali geya fari

³⁰ Na tɛmɛi Yosuwe naxa sɛrɛxɛbade yailan Isirayila Marigi Alatala bɛ Ebali geya fari, ³¹ alɔ

Alatala xa konyi Munsa a fala Isirayilakae bɛ ki naxɛ. E naxa sɛrɛxɛbade gɛmɛ daaxi ti, wure mu nu din naxan na, alɔ a sɛbɛxi Tawureta Munsa kitaabui kui ki naxɛ. E naxa sɛrɛxɛ gan daaxie nun xanunteya sɛrɛxɛɛ ba Alatala bɛ na fari.

³² Mɛnni Yosuwe naxa Ala xa sɛriyɛ sɛbɛ gɛmɛɛ ma Isirayilakae birin ya xɔri, Annabi Munsa naxan sɛbɛ e bɛ. ³³ Isirayilakae, e xa kuntigie, e xa sɔɔri mangɛɛ, e xa kiitisaɛ, nun xɔpɛ naxee nu na e ya ma, e birin naxa siga ti ra Lewi bɔnsɔɛ sɛrɛxɛdubɛɛ ya i, naxee nu Alatala xa saate kankira xaninma. Nama sɛeti keren naxa ti Garisimi geya biri, pama sɛeti boore naxa ti Ebali geya biri, alɔ Alatala xa konyi Munsa a fala Isirayila pama singe bɛ ki naxɛ, a duba e bɛ tɛmɛi naxɛ.

³⁴ Na xanbi, Yosuwe naxa yi sɛriyɛ masenyi birin ti, dubɛɛ nun dankɛɛ, alɔ a sɛbɛxi Tawureta Munsa kitaabui kui ki naxɛ. ³⁵ Annabi Munsa xa masenyi sɛbɛxi keren mu lu, Yosuwe mu naxan tagi raba Isirayila pama birin bɛ, hali ginɛɛ, dimɛɛ, nun xɔpɛ naxee nu na e ya ma.

9

Gabayonkae xa saats

¹ Yurudɛn naakiri mangɛɛ, Xitikae, Amorikae, Kanaankae, Perisikae, Hiwikae, nun Yebusukae xa mangɛ, e to yi gere xa fe mɛ, naxan nabaxi Sefela bɔxi geyae fari, Baa Xungbe dɛ ra, Liban geyae sɛeti ma, ² e naxa e malan, e lanyi xiri e tagi alako e xa Yosuwe nun Isirayila pama gere.

³ Gabayonkae to a mɛ, Yosuwe naxan nabaxi Yeriko nun Ayi ra, ⁴ e naxa yanfanteya maxiri. E naxa siga a xɔn, bɛki kobie nun weni sase ibɔɔxie dɔxɔxi e xa sofalee fari. ⁵ E naxa sankiri fori pɔnxɛ madɛgɛxie so e sanyi, e donma kobi pɔnxɛ ragoro e ma. E naxa taami xuntunyi xaraxie sa e xa kote kui.

⁶ E to Yosuwe li yonkinde kui Giligali, e naxa a fala a tan nun

Isirayilakae be, «Muxu sa kelixi boxi makuye ne yi ki, alako won xa saate xiri.» ⁷ Isirayilakae naxa a fala e be, «Won noma saate xiride di? Xa a sa li wo kelixi yi boxi nan ma, a mu lanma saate xa lu won tagi.» ⁸ E naxa Yosuwe yaabi, «I xa konyie nan lanxi muxu ma.» Yosuwe naxa e maxorin, «Nde na wo tan na? Wo kelixi minden?» ⁹ E naxa Yosuwe yaabi, «I xa konyie kelixi boxi makuye nan ma i Marigi Alatala xili xa fe ra, barima muxu bara a xa fe ifale me, a naxan nabaxi Misira, ¹⁰ a nun a fe naxan birin nabaxi Amorikae xa mange firinyie ra Yuruden naakiri ma, Xesibon mange Sixon, nun Basan mange Ogo, naxan nu sabatixi Asataroti.»

¹¹ «Muxu xa forie nun boxi mixi birin a falaxi ne muxu be, <Wo wo fandé tongo wo naxan donma kira xon ma. Wo xa siga Isirayilakae ralan, wo xa a fala e be wo xa konyie nan muxu ra.> Yakosi, won xa saate tongo won boore be. ¹² Wo bara muxu xa taamie to? Muxu to keli muxu xonyi, taami fanyi na nu a ra, konon yakosi a birin bara xara. ¹³ Muxu xa weni sase neene nu rafexi weni fanyi ra, konon yakosi na birin bara non, weni sasee bara bo. Wo muxu xa donmae mato, a nun muxu xa sankirie. E birin bara kana yi kira xa makuye be.»

¹⁴ Isirayilakae naxa na birin mato, konon e mu Alatala maxorin xa a findixi nondi nan na. ¹⁵ Na kui Yosuwe naxa lanyi xiri e tagi e xa simaya makantafe ra. Marakali naxa lu e tagi.

¹⁶ Xi saxan to dangi na saate xirife ra, Isirayilakae naxa a kolon a e dɔxoboore nan lanxi e ma. ¹⁷ Na lɔxɔe Isirayilakae naxa siga, e sa so e xa taae kui, naxan findixi Gabayon, Kefira, Beeroti, nun Kiriyati Yeyarimi. ¹⁸ Isirayilakae mu e faxa saate xa fe ma, boxi yareratie naxan tongo Gabayonkae be Isirayila Marigi Alatala xili ra, konon pama birin naxa xurutuxurutu e xa yareratie ma. ¹⁹ Mangee naxa a fala pama be, «Muxu tan nan muxu

kalixi e be Isirayila Marigi Alatala xili ra. Won mu noma won belexe dinde e ra. ²⁰ Yakosi won e xa fe suxuma yi ki ne. Won e luma e si nan na alako won naxa Alatala raxonon marakali kanafe ra. ²¹ Won naxa e faxa, konon won xa e rawali wuri segefe nun ye bafe ra pama birin be.» Na kui Isirayila yareratie xa saate mu kanama.

²² Yosuwe naxa e xili, a woyen e be, «Munfe ra wo muxu yanfaxi, wo a fala muxu be, a wo sabatixi yire makuye ne, a fa sa a li, wo sabatixi muxu seeti nan ma? ²³ Na kui wo bara danke soto, wo bara findi muxu xa konyie ra. Wuri segefe nun ye bafe wali luma wo tan nan xun ma muxu Marigi Ala xa pama be abadan.»

²⁴ E naxa Yosuwe yaabi, «Muxu bara a me, i Marigi Alatala a fala ne a xa konyi Munsa be, a xa yi boxi birin so wo yi ra, a xa bekae sonto wo ya xori. Wo xa fa bara gaaxui gbege lu muxu ma muxu nii xa fe ra. Na nan a toxi muxu bara wo yanfa. ²⁵ Yakosi, muxu na wo sago. Wo xa muxu xa fe raba alo wo wama a xon ma ki naxe tinxinyi kui.» ²⁶ Yosuwe naxa na tinxinyi raba, a mu a lu Isirayilakae xa e faxa. ²⁷ Na lɔxɔe a naxa wuri segefe nun ye bafe wali dɔxɔ e xun ma Isirayila pama birin be, a nun Alatala xa serexebade be, naxan na Alatala xa yire sugandixi. Han to Gabayonkae na na wali kui.

10

Gere belebele Gabayon fe ma

¹ Darisalamu mange Adoni Sedeki naxa a me a Yosuwe bara Ayi taa suxu, a bara naa raton, a bara Ayi boxi nun a mange xa fe raba alo a Yeriko boxi nun a mange xa fe raba ki naxe. A man bara a me a Gabayon nun Isirayila bara lanyi xiri, a nee sabatixi e tagi. ² E naxa gaaxu na xa fe ra, barima mangataa belebele nan nu na Gabayon na, naxan xungbo Ayi be. E xa soorie nu findixi xeme gbangbalanyie nan na. ³ Darisalamu

mange Adoni Sedeki naxa xεεra xεε, a xa sa a fala Xebiron mange Hohami be, Yaramuti mange Pirami be, Lakisi mange Yafiya be, a nun Egilon mange Debiri be, ⁴ «Wo te n yire, wo xa fa kafu n ma alako won xa Gabayon gere, barima e tan nun Yosuwe nun Isirayilakae bara lanyi xiri.» ⁵ Yi Amori mange suulie: Darisalamu mange, Xebiron mange, Yaramuti mange, Lakisi mange, nun Egilon mange naxa te nun e xa soorie ra. E naxa e xa yonkinde yailan Gabayon ya ra, e fa gere ti e be.

⁶ Gabayonkae naxa xεεra xεε Isirayilakae xa yonkinde Giligali, e xa sa a fala Yosuwe be, «I naxa i xa konyie rabεnin. I xa te muxu yire mafuren. I xa muxu ratanga Amori mangεe ma, naxee sabatixi geya yire, e wama muxu gerefe.» ⁷ Yosuwe nun a xa soori jalamae naxa keli Giligali, e siga Gabayon.

⁸ Alatala naxa a masen Yosuwe be, «I naxa gaaxu e ya ra, barima n bara ge e sade i belexe. Mixi keren mu noma tide i ya ra e ya ma.» ⁹ Na kui Yosuwe nun a xa mixie naxa keli Giligali, e jere kee ra, alako e xa sin Amorikae xun ma terenna ra. ¹⁰ Alatala naxa Amorikae keri Isirayila ya ra, a fa no e ra senbe ra Gabayon. Isirayilakae naxa bira e foxo ra kira xon naxan tema Beti Xoron, e naxa e bonbo han Aseka nun Makeda. ¹¹ E to nu e gima Isirayilakae ya ra gorofe Beti Xoron kira xon, Alatala naxa balabalanyi xori belebele ragoro e ma keli koore ma, han e sa Asekali. Na balabalanyi xa mixi faxaxie dangi mixie ra, Isirayilakae naxee faxa e xa santidegema ra.

¹² Alatala nu Amorikae safe Isirayila belexe temui naxe, Yosuwe nu bara Alatala maxandi Isirayilakae ya xori a xa soge raxara Gabayon xun, a xa kike raxara Ayalon gulunba xun. ¹³ Soge nun kike naxa e raxara, han Isirayila naxa ge e waxonyi rabade e yaxuie ra. Yi fe sebexi Yasari xa buki kui. Soge naxa

a raxara koore tagi, soge mu gbata dulade feεpen keren kui. ¹⁴ Han to na fe mooli mu toxi dunija. Alatala nu bara Yosuwe xa maxandi suxu, a nu na gere sofe Isirayila be. ¹⁵ Na temui Yosuwe nun a xa soorie naxa gbilen e xa yonkinde Giligali.

¹⁶ Na mange suulie e gi ne, e sa e noxun Makeda fonme ra. ¹⁷ Mixi nde naxa a fala Yosuwe be, «Na mange suulie na e noxunfe Makeda fonme kui.» ¹⁸ Yosuwe naxa yaamari fi, «Wo gemε belebelee mayindigilin na fonme de ma, wo soori ndee ti naa. ¹⁹ Wo tan donxoe, wo naxa dugundi, wo xa bira wo yaxuie foxo ra, wo fa kira bolon e ya ra, alako e naxa no e xonyi masotode, barima wo Marigi Alatala bara e sa wo belexe.»

²⁰ Na kui Yosuwe nun a xa soorie naxa no Amorikae ra, fo mixi keren kerenyi naxee e gi, e sa e xa taa makantaxie masoto. ²¹ Isirayila xa soorie birin naxa gbilen bonesa kui Yosuwe yire Makeda yonkinde kui. Mixi yo mu no e ra.

²² Na temui Yosuwe naxa a fala, «Wo yi gemεe ba fonme de ma, wo xa yi mange suulie ramini.» ²³ E naxa na mixi suuli ramini: Darisalamu mange, Xebiron mange, Yaramuti mange, Lakisi mange, nun Egilon mange. ²⁴ E to yi mangεe ramini Yosuwe ma, Yosuwe naxa Isirayila soorie birin xili, a a fala e xa yareratie be, «Wo wo maso, wo xa wo sanyi ti yi mangεe konyie ma.» E naxa e maso, e e sanyi ti e konyie ma. ²⁵ Yosuwe naxa a fala e be, «Wo naxa gaaxu, wo bone naxa mini a i. Wo wo senbe so, wo man xa limaniya, barima Alatala wo yaxuie birin ma fe rabama yi ki ne, wo nun naxee ne gerema.»

²⁶ Na birin to dangi, Yosuwe naxa e faxa, a fa e gbaku wuri suuli kon na han nunmare. ²⁷ Soge dula temui, Yosuwe naxa yaamari fi e xa e ragoro wuri kon na, e xa e raso fonme kui, e nu noxunxi dennaxe. E naxa gemε belebelee doxo na de ma. Han to naa na na ki.

²⁸ Na ɔxɔɛ Yosuwe naxa Makeda fan suxu, a mennikae nun e xa mange sɔntɔ santidɛgema ra. A mu mixi keren lu. A naxa Makeda mange xa fe raba alɔ a Yeriko mange xa fe raba ki naxɛ.

²⁹ Yosuwe nun Isirayila xa sɔorie naxa keli Makeda, e siga Libina gereɛde. ³⁰ Alatala naxa naakae nun e xa mange sa e belexɛ. E naxa na mixi birin sɔntɔ e xa santidɛgema ra, e mu mixi keren lu. E naxa Libina mange xa fe raba alɔ e Yeriko mange xa fe raba ki naxɛ.

³¹ Yosuwe nun Isirayila xa sɔorie naxa keli Libina, e siga Lakisi gereɛde. ³² Na kuye iba, Alatala naxa Lakisi sa e belexɛ. E naxa na mixi birin faxa santidɛgema ra, alɔ e Libina xa fe raba ki naxɛ. ³³ Geseri mange Horami naxa te kafude Lakisi ma, kɔnɔ Yosuwe naxa a tan nun a xa sɔorie birin faxa, a mu mixi keren lu.

³⁴ Yosuwe nun Isirayila xa sɔorie naxa keli Lakisi, e siga Egilon gereɛde. ³⁵ Na ɔxɔɛ e naxa mennikae birin sɔntɔ, alɔ e Lakisi xa fe raba ki naxɛ.

³⁶ Yosuwe nun Isirayila xa sɔorie naxa keli Egilon, e siga Xebiron gereɛde. ³⁷ E naxa mennikae birin, e xa mange, nun e dɔxɔbooree sɔntɔ, e mu mixi keren lu. E naxa e xa fe raba alɔ e Egilon xa fe raba ki naxɛ, e mennikae birin faxa.

³⁸ Na temui Yosuwe nun Isirayila xa sɔorie naxa e mafindi Debiri taa xili ma, e xa e gere. ³⁹ E naxa mennikae birin, e xa mange, nun e dɔxɔbooree sɔntɔ, e mu mixi keren lu. E naxa e xa fe raba alɔ e Libina, a mange, nun Xebiron xa fe raba ki naxɛ.

⁴⁰ Yosuwe naxa nɔ na bɔxi birin na, geya yire, Negewi gbengberenyi, Sefela bɔxi, nun a mangɛɛ. A naxa na mixi birin sɔntɔ alɔ Isirayila Marigi Alatala a yamari ki naxɛ. ⁴¹ Yosuwe naxa e gere keli Kadesi Barineya han Gasa, Gosen bɔxi birin, sa dɔxɔ Gabayon na.

⁴² Yosuwe naxa nɔ na taaɛ nun e mangɛɛ ra temui kerenyi ra, barima Isirayila Marigi Alatala nan nu gere

soma Isirayila be. ⁴³ Na temui Yosuwe nun Isirayila xa sɔorie birin naxa gbilen e xa yonkinde Giligali.

11

Gere xungbe Meromi xure fe ma

¹ Xasori mange Yabini to yi fee me, a naxa xɛɛraɛ xɛɛ yi mixie xɔn ma: Madon mange Yobabo, Simiron mange, Akisafa mange, ² mange naxee nu sabatixi geyae fari kɔɔla ma, naxee nu sabatixi Yurudɛn gulunba kui, naxee nu sabatixi Kinereti Baa yirefanyi ma, naxee nu sabatixi Sefela bɔxi ma, naxee nu Dɔrɔ rabilinyi ma sogegorode, ³ Kanaankae naxee nu na sogetede nun sogegorode, Amorikae, Xitikae, Perisikae, Yebusukae naxee nu na geyae fari, a nun Hiwikae naxee nu na Xerimon geya bunyi Misipa bɔxi ma. ⁴ Na mangɛɛ naxa e xa sɔorie birin malan, naxee wuya alɔ meyeniyi baa de ra. Soe gbegbe nun sɔori ragise gbegbe fan nu na e yi. ⁵ Yi mangɛɛ naxa lan fe keren ma, e naxa sa e xa yonkinde ti Meromi xure fe ma Isirayilakae gerefe ma.

⁶ Alatala naxa a masen Yosuwe be, «Hali i mu gaaxu e ya ra, barima tina yi temui ma, n tan e birin sama ne i belexɛ, i e faxa Isirayilakae ya xɔri. I fama ne e xa soe san faseɛ bolonde, i fama ne e xa sɔori ragisee gande.»

⁷ Yosuwe nun a xa geresoee naxa sin e ma Meromi xure fe ma. ⁸ Alatala naxa e sa Isirayila belexɛ. E naxa e bɔnbɔ, e e kerɛ han Sidɔn taa xungbe kui, han Misirefoti Mayimi, han Misipa gulunba ra sogetede biri. E naxa e bɔnbɔ, e mu mixi keren lu. ⁹ Yosuwe naxa e xa fe raba alɔ Alatala a masen a be ki naxɛ. A naxa e xa soe san faseɛ bolon, a e xa sɔori ragisee fan gan.

¹⁰ A gbilen gbilen ma, Yosuwe naxa Xasori bɔxi fan suxu, a naxa a mange faxa santidɛgema ra, barima a tan nan nu na mangataa ra na bɔxi birin xun. ¹¹ Yosuwe xa sɔorie naxa e sɔntɔ santidɛgema ra, e mu mixi

keren lu a si ra. Na dangi xanbi e naxa Xasori taa gan.

¹² Yosuwe naxa na taae birin suxu, a mennikae nun e mangɛɛ faxesa santidɛgɛma ra, a menni ratɔn alɔ Alatala xa konyi Munsa a fala a bɛ ki naxɛ. ¹³ Kɔnɔ Isirayila xa sɔorie mu taae gan naxee nu na geyae fari, fo Xasori keren Yosuwe dennaxɛ gan. ¹⁴ Isirayila naxa a wasaso yi taae harige nun e xa xurusee ra, kɔnɔ e naxa mixie tan birin faxesa santidɛgɛma ra. E mu mixi keren lu a pipɛ ra. ¹⁵ Alatala naxan yamari a xa konyi Munsa bɛ, Annabi Munsa fan naxa na yamari Yosuwe bɛ. Yosuwe naxa na birin naba alɔ Alatala a masen Annabi Munsa bɛ ki naxɛ.

¹⁶ Yosuwe naxa na bɔxi birin masɔto: geya yire, Negewi gbengberenyi, Gosen bɔxi, Sefela bɔxi, nun Yurudɛn gulunba, kelife Isirayila geyae ma han baa dɛ ra. ¹⁷ Keli geya Mageli itexi ra Seyiri biri ra, han Bali Gadi, Liban gulunba kui, Xerimon geya bunyi, a naxa naa mangɛɛ birin suxu, a e sɔntɔ. ¹⁸ Yosuwe nun yi mangɛɛ naxa gere xɔnkuye raba. ¹⁹ Taa yo mu nu na naxan tin Isirayila xa lanboorepa ra, fo Gabayon keren Hiwikae nu sabatixi dennaxɛ. Isirayilakae naxa na dɔnxɔɛ birin gere. ²⁰ Alatala nan Kanaankae xaxilie raxɔrɔxɔ, alako Isirayila mixie xa e gere, e xa e ratɔn, e naxa kinikini e ma fefe ma, alɔ Alatala a masen Annabi Munsa bɛ ki naxɛ.

²¹ Na waxati kerenyi kui, Yosuwe naxa Anaki bɔnsɔɛ fan gere, a e sɔntɔ Xebiron, Debiri, Anaba, nun geya yire naxee nu na Yudaya nun Isirayila bɔxi ma. Yosuwe naxa e birin halaki, a e xa taae kana. ²² Na dangi xanbi Anaki bɔnsɔɛ keren mu lu Isirayila bɔxi ma. Naxee mu faxesa, nee naxa sabati Gasa, Gati, nun Asidodi taae kui. ²³ Na kui, Yosuwe naxa na bɔxi birin masɔto alɔ Alatala a masen Annabi Munsa bɛ ki naxɛ. A naxa a itaxun Isirayila

bɔnsɔɛ ma e kɛ ra. Na tɛmui, bɔxi naxa xinbeli, gere yo mu so fa.

12

Mangɛɛ nɔfe

¹ Mangɛɛ nan ya Isirayilakae nɔ naxee ra, e e xa taae tongo Yurudɛn sogetede biri ra, fɔlɔfe Arinon xure ma, a sa dɔxɔ Xerimon geya ra, han a sa Yurudɛn gulunba birin li sogetede biri:

² Amori mangɛɛ Sixɔn, naxan nu sabatixi Xesibɔn, a xa mangɛya nu fɔlɔma Aroweri, naxan tixi Arinon xure dɛ ra, han a sa dɔxɔ Yaboko xure ra, Amoni naaninyi. Yi birin nu findixi Galadi bɔxi sɛeti keren nan na. ³ A man naxa Yurudɛn gulunba sogetede fan yaamari, kelife Kinereti Baa han Fɔxɔɛ Baa Yurudɛn gulunba ra, Beti Yesimoti taa na dennaxɛ. A xa bɔxi nu sigaxi itala ra yirefanyi biri ra han Pisiga geya ra.

⁴ Basan mangɛɛ Ogo, Refa bɔnsɔɛ mixi dɔnxɔɛ nde, naxan nu dɔxɔxi Asataroti nun Edereyi taae. ⁵ A xa mangɛya nu fɔlɔma Xerimon geya nan ma, a siga Salaka, han a sa Basan bɔxi birin li. A xa mangɛya naaninyi nu na Gesurikae nun Maakakae xa bɔxi nan fɛ ma. Yi birin nu findixi Galadi sɛeti boore nan fan na, han Xesibɔn mangɛɛ Sixɔn xa mangɛya fɔlode.

⁶ Annabi Munsa, Alatala xa konyi nun Isirayilakae naxa nɔ na mangɛɛ birin na. Alatala xa konyi Annabi Munsa naxa e xa pamane so Ruben bɔnsɔɛ, Gadi bɔnsɔɛ, nun Manasi bɔnsɔɛ sɛeti keren yi ra, menni xa findi nee gbe ra.

⁷ Mangɛyae nan ya Yosuwe nun Isirayilakae naxee masɔto Yurudɛn kiri ma sogegorode, fɔlɔfe Bali Gadi ma Liban gulunba, han Xalaka geya Seyiri biri ra. Yosuwe naxa yi bɔxi birin itaxun Isirayila bɔnsɔɛ ma, kankan xa a gbe kɛ sɔto. ⁸ E bɔxi naxee sɔto na birin nalanxi na, Isirayila geyae, Sefela bɔxi, Yurudɛn gulunba, gbengberenyi yire, nun Negewi gbengberenyi nan na. Xitikae,

Amorikae, Kanaankae, Perisikae, Hiwikae, nun Yebusukae nan nu sabatixi menni.

⁹ Mangɛ nan ya e nɔxi naxee ra: Yeriko mangɛ, Ayi mangɛ naxan nu na Beteli fɛ ma,

¹⁰ Darisalamu mangɛ, Xebiron mangɛ,

¹¹ Yaramuti mangɛ, Lakisi mangɛ,

¹² Egilon mangɛ, Geseri mangɛ,

¹³ Debiri mangɛ, Gederi mangɛ,

¹⁴ Horoma mangɛ, Aradi mangɛ,

¹⁵ Libina mangɛ, Adulama mangɛ,

¹⁶ Makeda mangɛ, Beteli mangɛ,

¹⁷ Tapuwa mangɛ, Xeferi mangɛ,

¹⁸ Afeki mangɛ, Lasaron mangɛ,

¹⁹ Madon mangɛ, Xasori mangɛ,

²⁰ Simiron Meron mangɛ, Akisafa mangɛ,

²¹ Taanaki mangɛ, Megido mangɛ,

²² Kedesi mangɛ, Yokanayimi mangɛ naxan nu na Karemele biri,

²³ Dɔɔ mangɛ, naxan nu na Dɔɔ bɔxi ma,

Goyimi mangɛ naxan nu na Giligali bɔxi ma,

²⁴ nun Tirisa mangɛ.

Na birin nalanxi, mangɛ tongo saxan a nun keren.

13

Bɔxi masɔɔtaree

¹ Yosuwe to gɛ foride, Alatala naxa a masen a bɛ, «I bara fori kɔɔ pamane gbege man na wo lan wo xa naxee sɔɔ. ² Filisitakae nun Gesurikae xa bɔxi luxi sinden. ³ Bɔxi naxan foloma Sixori xure ma Misira ya tagi, han a sa Ekiron li, naxan na kɔɔla ma, na birin Kanaankae nan gbe nu a ra, kɔɔ na waxati Awikae nu naa suxuxi e yi, e nun Filisita mangɛdi suulie, naxee nu na Gasa, Asidodi, Asikalɔn, Gati, nun Ekiron. ⁴ Kanaankae xa bɔxi fan luxi, folofe Meyara taa ma Sidonkae na dennaxɛ, han a sa Afeki li. Amorikae xa bɔxi fan luxi.»

⁵ «Gebalakae nun Libankae xa bɔxi fan luxi, folofe Bali Gadi ma Xerimon geya bunyi, han a sa Xamata li. ⁶ Sidonka naxee birin na geyae fari, folofe Liban geyae ma, han a sa Misirefoti Mayimi li, n fama

e keride Isirayilakae ya xɔri. I xa na birin fi Isirayila ma ke ra, alo n a masenxi ki naxɛ. ⁷ I xa yi bɔxi itaxun Isirayila bɔnsɔɛ solomanaani ma, a nun Manasi bɔnsɔɛ sɛeti boore ma.»

Manasi, Ruben, nun Gadi bɔnsɔɛ xa bɔxi

⁸ Manasi bɔnsɔɛ sɛeti singe, Ruben bɔnsɔɛ, nun Gadi bɔnsɔɛ nu bara e gbe ke sɔɔ Yuruden kiri ma sogetede biri ra, Ala xa konyi Munsa saabui ra. ⁹ E xa bɔxi sa foloxi kafi Aroweri, taa naxan na Arinon xure fɛ ma, a geya bunyi taa li, a Medeba fiili li, han a sa Dibon li, ¹⁰ a sa Amori mangɛ Sixon Xesibonka xa taa birin li han Amonikae xa naaninyi ra. ¹¹ E man naxa Galadi sɔɔ, Gesurikae nun Maakakae xa bɔxi, Xerimon geya, nun Basan bɔxi han a sa Salaka li. ¹² Basan mangɛ Ogo fan xa bɔxi, naxan nu dɔxɔxi Asataroti nun Edereyi taae, naxan findi Refa bɔnsɔɛ mixi dɔnxɔɛ ra, na fan gbe birin naxa findi Isirayilakae gbe ra. Annabi Munsa naxa nɔ yi pamane birin na, a naxa e xa bɔxi birin tongo. ¹³ Kɔɔ Isirayilakae mu Gesurikae nun Maakakae kerɛ. Han to e sabatixi Isirayilakae ya ma.

Lewi bɔnsɔɛ ke

¹⁴ Annabi Munsa mu bɔxi yo fi Lewi bɔnsɔɛ tan ma, barima serexe gan daaxi naxee bama Isirayila Marigi Alatala bɛ, e nee nan findixi e tan gbe ke ra alo Ala a masen ki naxɛ.

Ruben bɔnsɔɛ xa bɔxi

¹⁵ Annabi Munsa nu bara bɔxi fi Ruben bɔnsɔɛ ma, e xabile ki ma. ¹⁶ E xa bɔxi naxa folo Aroweri Arinon xure de ra, a taa li naxan na geya bunyi, han a sa Medeba rabilinyi li, ¹⁷ a Xesibon li, nun taa naxee birin na naa rabilinyi. Na taa xili: Dibon, Bamoti Bali, Beti Bali Meyoni, ¹⁸ Yahasi, Kedemoti, Mefaati, ¹⁹ Kiriyaatayimi, Sibima, Sereti Saxari naxan na geya fari, ²⁰ Beti Peyori, Pisiga geya fari, Beti Yesimoti, ²¹ taa naxee birin na fiili ma nun Amori mangɛ Sixon, naxan nu dɔxɔxi Xesibon, na xa bɔxi birin.

Annabi Munsa nu bara mangε Sixon faxes, a nun Madiyan mangεdie Efi, Rekemi, Suru, Xuru, nun Reba. E nu sabatixi boxi kui Sixon xa mangeya bun ma. ²² Isirayilakae naxa Beyori xa di xeme Balami fan faxes santidegema ra, naxan nu duureya rabama. ²³ Yuruden xure findixi Ruben bonsɔe xa naaninyi nan na sogegode biri ra. Na taae nun e xa boxie findixi Ruben bonsɔe gbe nan na.

Gadi bonsɔe xa boxi

²⁴ Annabi Munsa naxa yi boxi fi Gadi bonsɔe ma e xabile ki ma: ²⁵ Yaaseri boxi, Galadi boxi taae birin, nun Amoni boxi seeti keren, han a sa Aroweri li, Raba ya tagi, ²⁶ kafi Xesibon han a sa Ramati Misipa nun Betonimi li, kafi Maxanayimi han a sa Debiri boxi li, ²⁷ a sa Beti Harama, Beti Nimira, Sukoti, nun Sefon li, taa naxee nu na Yuruden xure fe ma, a sa Xesibon mangε Sixon xa boxi birin li, nun Yuruden rabilinyi sogetede biri han a sa dxo Kinereti Baa ra. ²⁸ Yi birin naxa findi Gadi bonsɔe ke ra e xabile ki ma, kankan nun a xa taa, nun a daaxa.

Manasi bonsɔe seeti singe xa boxi

²⁹ Annabi Munsa naxa yi boxi fi Manasi bonsɔe seeti singe ma, Manasi xa die seeti keren ma: ³⁰ Basan boxi birin, naxan nu Basan mangε Ogo xa mangeya bun ma, folofe Maxanayimi, han a sa Yayiri li. Na findi taa tongo senni nan na. ³¹ E man naxa Galadi boxi seeti keren soto, e naxa Asataroti nun Edereyi taae soto, naxee nu findixi Basan mangε Ogo gbe ra. Manasi xa di Makiri naxa yi birin soto a xa die seeti keren be e xabile ki ma.

³² Annabi Munsa naxa yi ke fi Isirayilakae ma a nu na Mowaba fili ma temui naxe, Yuruden kiri ma Yeriko sogetede biri. ³³ Kono Annabi Munsa mu boxi yo fi Lewi bonsɔe tan ma. Isirayila Marigi Alatala nan nu na a ke ra alo Ala a masen ki naxe.

14

Isirayila bonsɔe solomanaani xa boxi

¹ Nunu xa di Yosuwe, serexedube Eleyasari, nun xabile kungie Kanaan boxi itaxun Isirayilakae ma ke ra yi ki ne. ² Boxi naxa itaxun Isirayila bonsɔe solomanaani nun a tagi ma Ala xa mali saabui ra, alo Alatala a masen Annabi Munsa be ki naxe. ³ Boxi naxan na Yuruden xure kiri ma sogetede biri, Annabi Munsa naxa na fi bonsɔe firin nun a tagi ma, kono a mu boxi yo fi Lewi bonsɔe tan ma. ⁴ Annabi Yusufu bonsɔe nu bara itaxun firin na, Manasi nun Eframi. Annabi Munsa mu boxi yo fi Lewi bonsɔe ma naxan findixi e gbe yati ra, fo taae, e sabatima dennaxe nun filie e xurusee demadonna dennaxe. ⁵ Isirayilakae naxa na boxi itaxun e boore tagi alo Alatala a masenxi ki naxe Annabi Munsa be.

Kalebi Xebiron sotofe

⁶ Yuda bonsɔe ndee nun Kenisi xa di Kalebi naxa siga Yosuwe xon. Kalebi naxa a fala a be, «I a kolon Alatala naxan fala Annabi Munsa be won firin xa fe ra Kadesi Barineya. ⁷ N je tongo naani nan nu a ra, Alatala xa konyi Annabi Munsa n xexi temui naxe kelife Kadesi Barineya sigafe ra Kanaan boxi ma menni rabende. N to ge na ra, n naxa dentege fanyi sa a be. ⁸ N nan ngaxakerenyi naxee n mati naa, nee naxa limaniya ba jama yi ra, kono n tan bira n Marigi Alatala nan tun foxo ra. ⁹ Na kui Annabi Munsa naxa laayidi tongo n be yi ki, «I i jerexi boxi naxan ma, na findima ne i tan nun i xa die ke ra temui birin, barima i bara bira n Marigi Alatala xui foxo ra a ki ma.»»

¹⁰ «Je tongo naani nun suuli bara dangi kabi Alatala naxa na masen Annabi Munsa be, won nu na gbengberenyi ma temui naxe. Alatala bara n ma simaya rasiga han je tongo solomasaxan a nun suuli. ¹¹ To, n senbe man luxi alo Annabi Munsa n xexi temui naxe. N noma gere sode

yi waxati alo n na raba ki naxe a singe ra. ¹² Awa, i xa yi geya boxi fi n ma alo Alatala laayidi tongo n be ki naxe na loxo. Na loxo e nu a kolon Anaki bonsoe na menni, e xa taa xungbe makantaxi a fanyi ra. Alatala gbansan xa lu n seeti ma. Na kui n noma e keride alo Alatala a masen ki naxe.»

¹³ Yosuwe naxa duba Yefune xa di Kalebi be, a Xebiron xa fi a ma ke ra. ¹⁴ Na taa na a xa die belexe han to, barima Yefune Kenisika xa di Kalebi bira Isirayila Marigi Alatala nan foxo ra. ¹⁵ Kabi na temui bopesa naxa lu na boxi ma, gere yo mu nu na sonon. Singe Xebiron xili nu falama ne Kiriyati Araba, barima Araba nan nu findixi Anaki mixie xa kuntigi ra.

15

Yuda bonsoe xa boxi

¹ Boxi naxan fixi Yuda bonsoe ma e xabile ki ma Alatala xa maragiri saabui ra, sa foloxi Edon naaninyi nan na, a sa doxo Sini gbengberenyi ra yirefanyi ma. ² Na naaninyi foloxi Foxoe Baa de yirefanyi nan ma naxan na Negewi gbengberenyi ma, ³ a siga Tali geya yirefanyi ma Sini biri ra, a te Kadesi Barineya yirefanyi ma han a sa dangi Xesiron na, a man te Adari, a siga han Karaka. ⁴ Na xanbi a Asimon li, a siga Misira xure han baa de ra. Yudayakae xa naaninyi nan na ki yirefanyi biri ra.

⁵ Yudaya naaninyi sogetede biri findixi Foxoe Baa de nan na, han Yuruden xure sinma baa xun dennaxe.

A naaninyi koola biri foloma Yuruden xure sinma baa xun dennaxe, ⁶ a te Beti Xogala biri ra, a siga Beti Araba, han Ruben xa di Bohan xa geme yire ra. ⁷ Na naaninyi texi han Debiri, a dangi Akori gulunba kui ra, a siga koola ma han Giligali, naxan na Adumimi geya ya ra, xure yirefanyi ma. Na naaninyi sigaxi han En Semesi dulonyi ra, a mini En Rogeli ra. ⁸ A keli menni, a goro Hinoma xa gulunba kui, Yebusukae

xa taa yirefanyi ma. Na taa findixi Darisalamu nan na. A siga han geya fari ma Hinoma xa gulunba ya ra sogetede biri nun Refa bonsoe xa gulunba raponyi ra koola biri ra. ⁹ Kelifa na geya fari ma, naaninyi sigama han Nefetowa dulonyi ra. Na xanbi a taa ndee li naxee na Eferon geya fari, a siga Baala, dennaxe xili Kiriyati Yeyarimi. ¹⁰ A Keli menni a siga sogegorode biri han a Seyiri geya li, a siga Yeyarimi geya seeti ma, dennaxe xili Kesalon. A man siga Beti Semesi, han a Timina li. ¹¹ Na naaninyi sigaxi Ekiron nun Sikiron taae seeti ma, han a Baala geya li, a siga Yabaneeli. Na dangi xanbi a sa baa li.

¹² Baa Xungbe de ra findi na naaninyi nan na sogegorode biri ra. Yudayakae xa naaninyie nan na ki. E xabile birin na menni ne.

Kalebi xa boxi

¹³ Yosuwe naxa Yudayakae xa boxi nde fi Yefune xa di Kalebi ma, alo Alatala a yamari ki naxe. A xa taa singe findi Kiriyati Araba nan na, naxan xili Xebiron. Mixi naxan nu xili Araba, na nan lanxi Anaki bonsoe benba ma. ¹⁴ Kalebi naxa Anaki xa di xeme saxanyie keru. Nee nu xili ne Sesayi, Aximan, nun Talama. ¹⁵ Na xanbi e naxa te Debiri xili ma, dennaxe nu xili Kiriyati Sifa. ¹⁶ Kalebi naxa a fala, «Mixi yo naxan na no Sifa taa ra, n nan n ma di gine Akasa fima ne a ma.» ¹⁷ Kalebi xunya Kenasi xa di xeme Otiniyeli naxa no Sifa taa ra. Kalebi naxa a xa di gine Akasa fi a ma.

¹⁸ Akasa to siga Otiniyeli xon, a naxa a fala a be a xa boxi gbete maxarin a baba ma. Akasa to goro a xa sofale fari, Kalebi naxa a maxarin, «I wama munse xon?» ¹⁹ A naxa a yaabi, «N wama naxan xon, i bara boxi fi n ma naxan na yirefanyi biri ra. Yakosi i man xa ye yire fan fi n ma.» Awa, a baba naxa geya yire fi a ma. Ye nu na na geya fari, a man nu na geya bunyi.

Yuda bonsoe xa boxi

²⁰ Yuda xa die ke nan yi ki, e xabile ki ma: ²¹ Taa naxee nu na yirefanyi ma, Negewi gbengberenyi ma, Edon naaninyi fe ma, e xili Kabaseeli, Ederi, Yaguru, ²² Kina, Dimona, Adada, ²³ Kedesi, Xasori, Yitinan, ²⁴ Sifi, Telemi, Beyaloti, ²⁵ Xasori Xadata, Keriyoti Xesiron, naxan findixi Xasori ra, ²⁶ Amama, Sema, Molada, ²⁷ Xasari Gada, Xesimon, Beti Pelati, ²⁸ Xasari Suwali, Beriseeba, Bisiyoteya ²⁹ Baala, Iyimi, Esemi, ³⁰ Elitoladi, Kesili, Horoma, ³¹ Sikilaga, Madamanna, Sansanna, ³² Lebayoti, Siliximi, Ayin, e nun Rimon. E birin nalanxi taa moxoɲen nun solomanaani, nun e daaxae.

³³ Taa naxee nu na Sefela boxi, e xili Esetayoli, Soraha, Asena, ³⁴ Sanowa, En Ganimi, Tapuwa, Enama, ³⁵ Yaramuti, Adulama, Soko, Aseka, ³⁶ Saarayimi, Aditayimi, Gederera, e nun Gederotayimi. E birin nalanxi taa fu nun naani, nun e daaxae.

³⁷ Senan, Xadasa, Migidali Gadi, ³⁸ Dilana, Misipa, Yokatili, ³⁹ Lakisi, Bosikati, Egilon, ⁴⁰ Kabon, Laxamasi, Kitilisi, ⁴¹ Gederoti, Beti Dagon, Nama, e nun Makeda. E birin nalanxi taa fu nun senni, nun e daaxae.

⁴² Libina, Eteri, Asan, ⁴³ Yifita, Asena, Nesibi, ⁴⁴ Keyila, Akisibu, nun Maresa. E birin nalanxi taa solomanaani, nun e daaxae.

⁴⁵ Ekiron nun a daaxae, ⁴⁶ taa naxee na Ekiron nun Asidodi tagi sogegorode, ⁴⁷ Asidodi nun a daaxae, Gasa nun a daaxae, han Misira xure nun Baa Xungbe naralande.

⁴⁸ Taa naxee nu na geya yire, e xili Samiri, Yatiri, Soko, ⁴⁹ Danna, Kiriyati Sanna naxan findi Debiri ra, ⁵⁰ Anaba, Esitemowa, Enama, ⁵¹ Gosen, Xolon, Giloka. E birin nalanxi taa fu nun keren, nun e daaxae.

⁵² Arabi, Duma, Eseyan, ⁵³ Yanimi, Beti Tapuwa, Afeka, ⁵⁴ Xumeta, Kiriyati Araba naxan findi Xebiron na, e nun Siyoro. E birin nalanxi taa solomanaani, nun e daaxae.

⁵⁵ Mayon, Karemele, Sifi, Yuta, ⁵⁶ Yisireeli, Yokodeyan, Sanowa, ⁵⁷ Kayin, Gibiya, nun Timina. E birin nalanxi taa fu, nun e daaxae.

⁵⁸ Xalixuli, Beti Suru, Gedori, ⁵⁹ Maarati, Beti Anoti, nun Elitekon. E birin nalanxi taa senni, nun e daaxae.

⁶⁰ Kiriyati Bali naxan findi Kiriyati Yeyarimi, nun Raba. E birin nalanxi taa firin, nun e daaxae.

⁶¹ Taa naxee nu na gbengberen yire, e xili Beti Araba, Midin, Sekaka, ⁶² Nibisan, Foxoxe taa, e nun En Gedi. E birin nalanxi taa senni, nun e daaxae.

⁶³ Yuda bonsoe mu no Yebusukae keride, naxee doxoxi Darisalamu taa kui. Han to e na Yudayakae ya ma.

16

Eframi nun Manasi bonsoe xa boxi

¹ Boxi naxan fi Yusufu xa die ma Alatala xa maragiri saabui ra, a folo Yuruden xure nan ma Yeriko sogetede biri, Yeriko dulonyi na dennaxe. Na naaninyi dangi Yeriko taa nan na, a siga wula i, han a Beteli geya li. ² A keli naa, a siga Lusi han Ataroti taa, Arakakae na dennaxe. ³ Na xanbi a siga sogegorode biri Yefeletikae yire han Beti Xoron Labe, han Geseri, han Foxe Ye Baa de ra. ⁴ Yusufu xa die Manasi nun Eframi na nan soto ke ra.

⁵ Eframi xa boxi nan ya e xabile ki ma: Naaninyi naxan na fuge ra, a folo Ataroti Adari ne han Beti Xoron Fuge, ⁶ han a baa de li. A keli Mikimetati koola ma, a dangi Taanati Silo fuge ra, a siga Yanowa. ⁷ A goro han Ataroti nun Naarata. A man dangi Yeriko ra, a sa mini Yuruden xure ma. ⁸ A keli Tapuwa, a siga sogegorode biri han Kanna xure, han baa de ra. Eframi bonsoe ke nan na ki e xabile ki ma. ⁹ Eframi bonsoe naxa taa nun daaxa ndee fan soto Manasi bonsoe xa boxi kui. ¹⁰ Eframi bonsoe mu Kanaankae keru Geseri. Han to ne na Eframikae ya ma, konu e findixi konyie nan na.

17

Manasi bɔnsɔɛ xa bɔxi

¹ Yusufu xa di singe Manasi naxa a gbe ke soto Alatala xa maragiri saabui ra. Manasi xa di singe Makiri, naxa findi Galadikae benba ra. A naxa Galadi nun Basan bɔxi soto barima geresoe nan nu a ra.

² Manasi xa mamadie birin naxa e gbe ke soto e xabile ki ma. E xilie nan ya: Abiyeseri, Xeleki, Asireli, Sikemi, Xeferi, nun Semida. Yusufu xa di Manasi xa die nan na ki, nun e xabilɛɛ.

³ Selofexadi, Xeferi xa di, Galadi xa di, Makiri xa di, Manasi xa di mu di xeme yo bari, fo di gine suuli. E xilie nan ya: Maxala, Nuha, Xogala, Milika, a nun Tirisa. ⁴ E naxa siga serexedube Eleyasari, Nunu xa di Yosuwe, nun Isirayila kuntigie xon ma, e a fala e be, «Alatala a masen ne Annabi Munsa be a xa muxu gbe ke fi muxu ma alo muxu benba barenyle na a sotofe ki naxe.» Awa Yosuwe naxa e gbe ke fi e ma alo a a raba e baba xunya xememaɛ be ki naxe. ⁵ Manasi bɔnsɔɛ naxa doxo fu soto, bafe Galadi nun Basan na, naxan na Yuruden kiri ma. ⁶ Manasi xa di ginɛ naxa ke soto alo a xa di xemeɛ. Galadi bɔxi naxa lu Manasi xa di gbeteɛ be.

⁷ Manasi xa bɔxi naxa folo Aseri bɔxi naaninyi ra han Mikimetati taa, naxan na Sikemi sogetede biri ra. A man sigaxi han Yamin naxan na En Tapuwa fe ma. ⁸ En Tapuwa xa bɔxi nu findixi Manasikae gbe nan na, kono Tapuwa taa naxan nu na naaninyi ra, na tan nu findixi Efirami nan gbe ra. ⁹ Na naaninyi nu goroxi han Kanna xure de ra. Manasi xa bɔxi naaninyi findi Kanna xure nan na yirefanyi ma han baa de ra, kono Efirami xa taa ndee nu na Manasi xa taaɛ ya ma. ¹⁰ Efirami xa bɔxi nu Kanna xure yirefanyi nan ma. Manasi gbe nu na koola ma. Baa fan nu findixi e naaninyi nan na. Manasi xa bɔxi koola ma, nu na Aseri xa bɔxi nan seeti ma. A

sogetede biri nu na Isakari xa bɔxi nan seeti ma.

¹¹ Manasi naxa taa ndee soto Isakari nun Aseri xa bɔxie kui. E xilie nan ya: Beti Saan, Yibeleyami, Dorɔ, En Dorɔ, Taanaki, nun Megido, nun e daaxae. Na saxanyi donxose nu na Dorɔ xa mangeya nan bun ma.

¹² Manasi bɔnsɔɛ mu no na taaɛ ra, Kanaan mixie naxa lu naa. ¹³ Kono Isirayilakae to senbe soto, e naxa konyiya doxo Kanaankae ma, kono e mu no e keride.

¹⁴ Yusufu xa die naxa Yosuwe maxorin, «I yi bɔxi kerenyi gbansan fixi muxu ma munfe ra? Muxu xabile wuya, barima Alatala bara barake sa muxu xa fe a fanyi ra.»

¹⁵ Yosuwe naxa e yaabi, «Xa wo wuya Efirami geya yire be, wo xa siga Perisikae nun Refakae xa wondi yire, wo menni masege alako wo xa bɔxi soto.»

¹⁶ Yusufu bɔnsɔɛ naxa a fala a be, «Yi geyae xurun muxu be. Kanaanka naxee fan sabatixi geyae bunyi, Beti Saan nun e daaxae, naxee na Yisireeli geya bunyi, geresoe ragise wure daaxi na e yi ra.» ¹⁷ Yosuwe naxa Yusufu bɔnsɔɛ yaabi, «Eframikae nun Manasikae, wo bara nɔndi fala kono wo wuya, wo senbe fan gbo. A mu lanma wo xa ke doxode keren gbansan soto. ¹⁸ Wo na geyae findi wo gbe ra, hali wondi to a ra. Wo naa masege alako wo xa na tone soto. Wo fama Kanaankae keride hali geresoe ragisee wure daaxi nan to na e yi ra.»

18

Bɔxi naxan luxi

¹ Isirayila nama to ge node bɔxi ra, e naxa e malan Silo, e Ala xa horomolingira ti naa. ² Isirayila bɔnsɔɛ solofere nu na na temui, naxee mu nu e gbe ke sotoxi sinden.

³ Yosuwe naxa a fala Isirayilakae be, «Wo doxoxi be munfe ra? Munfe ra wo mu sigama wo xa bɔxi tongode wo benbae Marigi Alatala naxan fi wo ma? ⁴ Yakosi wo xa mixi saxan sugandi bɔnsɔɛ birin ya ma. N xa e xee, e xa e bɔnsɔɛ xa bɔxi

birin mato, e fa sa na dentɛge n bɛ.
⁵ Na bɔxi xa itaxun dɔxɔ solofere ra, Yuda bɔnsɔɛ xa lu na bɔxi yirefanyi ma, Yusufu bɔnsɔɛ fan xa lu na bɔxi kɔɔla ma. ⁶ Wo na ge na bɔxi itaxunxi dɔxɔ solofere masende n bɛ, n fama nate tongode won Marigi Alatala xa mali saabui ra, alako nee xa itaxun wo ma. ⁷ Kɔnɔ Lewi bɔnsɔɛ mu bɔxi yo sɔtoma, barima e gbe ke findi sɛrɛxɛdubɛna nan na Alatala bɛ. Gadi, Ruben, a nun Manasi bɔnsɔɛ sɛeti singe pan bara e gbe sɔtɔ Yurudɛn xure kiri ma sogetede biri ra alɔ Annabi Munsa a fi e ma ki naxɛ.»

⁸ Na kui na xɛmɛɛ naxa siga. Yosuwe nu bara e yamari, «Wo siga, wo bɔxi iɲɛrɛ. Wo xa a mato a na ki naxɛ. Na xanbi wo xa fa be Silo, n xa nate tongo won Marigi Alatala xa mali saabui ra, won na bɔxi itaxunma wo ma ki naxɛ.» ⁹ Na xɛmɛɛ naxa siga bɔxi matode. E taa naxee to na yire solofere kui, e naxa nee birin xilie sɛbɛ, e fa a ra Yosuwe xɔn Silo yonkinde kui. ¹⁰ Yosuwe naxa nate tongo Silo Alatala xa mali saabui ra. A naxa na bɔxi birin itaxun Isirayila bɔnsɔɛɛ ma.

Bunyamin bɔnsɔɛ xa bɔxi

¹¹ Bunyamin bɔnsɔɛ xabilɛɛ birin naxa e gbe sɔtɔ Yuda bɔnsɔɛ gbe nun Yusufu xa die gbe tagi Alatala xa maragiri saabui ra. ¹² E xa naaninyi kɔɔla ma fɔɔ Yurudɛn xure nan ma, a dangi Yeriko ra kɔɔla biri ra, a te geya ma sogegorode biri ra han a Beti Aweni gbengberenyi li. ¹³ A keli mɛnni, a dangi Lusi ra, naxan man xili Beteli, yirefanyi biri ra. A goro han Ataroti Adari, a te geya fari, naxan na Beti Xoron Labe yirefanyi ma.

¹⁴ Na naaninyi naxa goro na geya fari a siga baa sɛeti xɔn ma sigafe ra Kiriyati Bali, naxan man xili Kiriyati Yeyarimi. Na taa findi Yuda xa die nan gbe ra. Naaninyi nan na ki naxan na sogegorode.

¹⁵ Naxan na yirefanyi ma, a fɔɔ Kiriyati Yeyarimi nɛ, a siga sogegorode biri ra han a Nefetowa dulonyi li. ¹⁶ Na naaninyi naxa goro mɛnni, a siga han Ben Hinoma geya bunyi ra, Refakae xa gulunba kui kɔɔla mabiri. A keli mɛnni, a goro Ben Hinoma geya bunyi ra, Yebusukae fɛ ma. A yirefanyi ma, a siga han En Rogeli. ¹⁷ Na naaninyi sigaxi En Semesi kɔɔla biri ra, a siga Geliloti, naxan na Adumimi geya ya ra. A goro han Ruben xa di Bohan xa fanye ma. ¹⁸ A dangi geya ra kɔɔla biri ra, geya naxan na Yurudɛn gulunba ya tagi. A goro Yurudɛn gulunba kui, ¹⁹ a dangi Beti Xogala ra, kɔɔla biri ra. Na yirefanyi naaninyi danxi Yurudɛn xure sode nan ma Fɔxɛ Baa xun.

²⁰ Yurudɛn xure findixi Bunyamin xabilɛɛ xa bɔxi naaninyi nan na sogetede biri ra. Bunyamin bɔnsɔɛ xa naaninyi birin nan na ki.

²¹ Taa naxee fi Bunyamin bɔnsɔɛ xabilɛɛ ma, nee nan ya: Yeriko, Beti Xogala, Emeki Kesis, ²² Beti Araba, Sɛmarayima, Beteli, ²³ Awimi, Para, Ofara, ²⁴ Kefarahamoni, Ofini, nun Geba. Na birin lanxi taa fu nun firin nan ma, a nun e daaxae. ²⁵ Gabayon, Ramati, Beeroti, ²⁶ Misipa, Kefira, Mosa, ²⁷ Rekemi, Yiripeeli, Tarala, ²⁸ Sela, Elefi, Yebusu naxan man xili Darisalamu, Gibiya, a nun Kiriyati Yeyarimi lanxi taa fu nun naani nan ma a nun e daaxae. Bunyamin bɔnsɔɛ xabilɛɛ ke nan na ki.

19

Simeyɔn bɔnsɔɛ xa bɔxi

¹ Bɔxi taxun firin nde kui, naxan nabaxi won Marigi Alatala xa mali saabui ra, Simeyɔn bɔnsɔɛ naxa e gbe ke sɔtɔ Yuda bɔnsɔɛ xa bɔxi kui. ² Taa naxee fixi Simeyɔn bɔnsɔɛ ma, nee nan ya: Beriseeba, Seeba, Molada, ³ Xasari Suwali, Bala, Esemi, ⁴ Elitoladi, Betuli, Horoma, ⁵ Sikilaga, Beti Marakaboti, Xasari Susa, ⁶ Beti Lebayoti, a nun Saruxɛn. Na birin lanxi taa fu nun saxan nan ma, a

nun e daaxae. ⁷ Ayin, Rimɔn, Eteri, nun Asan lanxi taa naani nan ma, a nun e daaxae. ⁸ Na daaxae sigama han Baalati Beeru, naxan nu xili Ramati Negewi gbengberenyi ma. Simeyɔn bɔnsɔɛ xabilɛɛ kɛ nan na ki. ⁹ E kɛ nu na Yuda bɔnsɔɛ xa bɔxi nan kui, barima bɔxi naxan so Yuda bɔnsɔɛ yi ra, a nu gbo. Nde ba na bɔxi nan na, a naxa so Simeyɔn bɔnsɔɛ yi ra.

Sabulon bɔnsɔɛ xa bɔxi

¹⁰ Bɔxi taxun saxan nde naxa findi Sabulon bɔnsɔɛ xabilɛɛ gbe ra Alatala xa maragiri saabui ra. E xa bɔxi naaninyi sigaxi han Saridi, ¹¹ a te Marala sogegorode, han Dabeseti, a man siga xure dɛ ra naxan na Yokanayimi ya ra. ¹² A keli Saridi a a ibilin sogetede biri ra, a Kisiloti Taboro li. A siga han Daberati, han Yafiya. ¹³ A tan na sogetede biri ra, a siga Gati Xeferi nun Eta Kasin. A na Rimɔn li, a siga Neya biri ra. ¹⁴ Kɔɔla ma, na naaninyi nan sigaxi Xanatɔn han a Yifita Eli gulunba li. ¹⁵ E man naxa Katati, Nahalali, Simiron, Yidala, nun Betelɛmu sɔtɔ. Na birin nalanxi taa fu nun firin, a nun e daaxae. ¹⁶ Sabulon bɔnsɔɛ xabilɛɛ kɛ nan na ki, e xa taae nun e daaxae.

Isakari bɔnsɔɛ xa bɔxi

¹⁷ Bɔxi taxun naani nde naxa findi Isakari bɔnsɔɛ xabilɛɛ gbe ra Alatala xa maragiri saabui ra. ¹⁸ E xa naaninyi naxa yi taae birin li: Yisireeli, Kesuloti, Sunemi, ¹⁹ Xafarayimi, Siyon, Anaxarati, ²⁰ Rabiti, Kisiyon, Abesi, ²¹ Remeti, En Ganimi, En Xada, Beti Pasesi, ²² Taboro, Saxasima, nun Beti Semesi. Naaninyi danxi Yurudɛn xure dɛ nan na. E birin nalanxi taa fu nun senni, a nun e daaxae. ²³ Isakari bɔnsɔɛ xabilɛɛ kɛ nan na ki, e xa taae nun e daaxae.

Aseri bɔnsɔɛ xa bɔxi

²⁴ Bɔxi taxun suuli nde naxa findi Aseri bɔnsɔɛ xabilɛɛ gbe ra Alatala xa maragiri saabui ra. ²⁵ E xa naaninyi na yi taae nan na: Xelekati, Xali, Beten, Akisafa, ²⁶ Alameleki, Amada, nun Misala. E xa naaninyi

sogegorode biri na Karemele geya nun Sixori Libanati xure nan na. ²⁷ E xa naaninyi sogetede biri fɔlɔxi Beti Dagɔn nɛ, Sabulon bɔnsɔɛ na dɛnnaxɛ, nun Yifita Eli gulunba. A siga kɔɔla ma Beti Emeki nun Neyiyeli. A dangi Kabulu ra kɔɔla biri ra. ²⁸ A naxa siga Abadon, Rexobo, Xamɔn, nun Kanna, han Sidɔn taa xungbe. ²⁹ Naaninyi keli Sidɔn, a siga Ramati nun Tire taa makantaxi mabiri. A siga Xosa, a mini Fɔxɛ Ye Baa ma Akisibu bɔxi ma, ³⁰ Uma, Afeki, nun Rexobo taae. E birin lanma taa mɔxɔpɛn nun firin nan ma, a nun e daaxae. ³¹ Yi taae nun daaxae birin findixi Aseri bɔnsɔɛ xabilɛɛ kɛ nan na.

Nafatali bɔnsɔɛ xa bɔxi

³² Bɔxi taxun senni nde naxa findi Nafatali bɔnsɔɛ xabilɛɛ gbe ra Alatala xa maragiri saabui ra. ³³ Na bɔxi naaninyi naxa fɔlɔ Xelefa taa ma, a siga wuri bili belebele nde ma naxan na Saananimi. A dangi Adami Nekebi nun Yabaneeli ra, a Lakuma li, a siga han Yurudɛn xure dɛ ra. ³⁴ Na naaninyi naxa siga sogegorode biri ra han a Asanoti Taboro li, a sa mini Hulɔku taa ma. A Sabulon bɔnsɔɛ xa bɔxi li yirefanyi ma, a Aseri bɔnsɔɛ xa bɔxi li sogegorode biri ra. A Yurudɛn xure li sogetede biri ra. ³⁵ Taae nan ya tete hagigɛɛ nu soxi naxee ra: Sidima, Sere, Xamata, Rakati, Kinereti, ³⁶ Adama, Ramati, Xasori, ³⁷ Kedesi, Edereyi, En Xasori, ³⁸ Yirɔn, Migidali Eli, Xoremi, Beti Anati, Beti Semesi. Na birin lanxi taa fu nun solomanaani nan ma, a nun e daaxae. ³⁹ Nafatali bɔnsɔɛ xabilɛɛ kɛ nan na ki.

Dana bɔnsɔɛ xa bɔxi

⁴⁰ Bɔxi taxun solofere nde naxa findi Dana bɔnsɔɛ xabilɛɛ gbe ra Alatala xa maragiri saabui ra. ⁴¹ E xa bɔxi naaninyi na yi taae nan na: Soraha, Esetayoli, Iri Semesi, ⁴² Saalabin, Ayalon, Yitila, ⁴³ Elon, Timina, Ekiron, ⁴⁴ Eliteke, Gibɛtɔn, Baalati, ⁴⁵ Yehudu, Beneberaki, Gati Rimɔn, ⁴⁶ Yarakɔn dulonyi, Rakɔn, nun bɔxi naxan na Yafa ya ra.

⁴⁷ Kɔnɔ na bɔxi kanyie man naxa gbilen e xa bɔxi ma. Na kui Dana bɔnsɔe naxa siga Lesemi gereɗe. E naxa naa masɔto, e mennikae faxa santidegema ra. E sabati menni, e fa e baba Dana xili sa naa xun. ⁴⁸ Yi taae nun daaxae birin findixi Dana xabilɛe ke nan na.

Yosuwe xa bɔxi

⁴⁹ E to ge e xa bɔxi itaxunde, e naxa Nunu xa di Yosuwe ke fi a ma e tagi Alatala xa maragiri saabui ra. ⁵⁰ Yosuwe taa naxan maxɔrin e ma, Timina Sera, e naxa na fi a ma alo Alatala a masen e be ki naxe. Na taa na Efirami bɔnsɔe xa geya bɔxi nan kui. Yosuwe naxa taa ragbilen a neene ra, a sabati naa. ⁵¹ Serexedube Eleyasari, Yosuwe, nun Isirayila bɔnsɔe xabile kuntigie bɔxi itaxun Alatala xa mali saabui ra na ki ne, a xa horomolingira naade ra naxan nu na Silo.

20

Yete ratanga taae

¹ Alatala naxa a masen Yosuwe be, ² «A fala Isirayilakae be e xa taa ndee sugandi mixie ratangama dennaxe, alo n a fala Annabi Munsa be ki naxe. ³ Xa mixi nde sa a boore nde faxa, kɔnɔ a fa a li a mu a rakelixi a ma, a xa a gi, a siga na taa nde a ratangama gbeɔxɔe ti ma dennaxe. ⁴ A na na taa li temui naxe, a xa ti naa sode de ra, a fa a dentege forie be. Nee xa a raso taa kui, e a yigiya e xɔnyi. ⁵ Xa gbeɔxɔe ti sa siga naa, e naxa na faxeti so a yi ra de, barima na faxe mu kelixi janige xa ma. ⁶ Faxeti xa lu na taa kui han a xa makiiti mennikae ya xori. E xa a lu na taa kui han serexedube kuntigi faxama temui naxe. Na xanbi na mixi xa gbilen a xɔnyi, a kelixi dennaxe.»

⁷ E naxa yi taae sugandi: Kedesi naxan na Galile bɔxi ma Nafatali geyae na dennaxe, Sikemi naxan na Efirami geyae fari, Kiriyati Araba naxan xili Xebiron, naxan na Yuda geyae ma. ⁸ E naxa taa gbetee fan sugandi Yuruden xure kiri ma sogetede biri ra: Beteseri,

naxan na Ruben xa gbengberenyi ma, Ramoti naxan na Galadi bɔxi ma, Gadi bɔnsɔe na dennaxe, Golan naxan na Basan bɔxi ma, Manasi bɔnsɔe na dennaxe. ⁹ Taae nan na ki naxee sugandixi Isirayilakae nun e xa xɔre be, alako naxan na mixi faxa, kɔnɔ a mu a rakelixi a ma, a xa a yete ratanga gbeɔxɔe ti ma meeni. Na kui mixi mu faxama gbeɔxɔe ti saabui ra, beenun jama xa a makiiti.

21

Lewi bɔnsɔe xa taae

¹ Lewi bɔnsɔe kuntigie naxa siga serexedube Eleyasari, Nunu xa di Yosuwe, nun Isirayila bɔnsɔe xabile kuntigie xon ma Silo taa kui Kanaan bɔxi ma. ² E sa a fala e be, «Alatala a masen ne nu Annabi Munsa be a muxu xa taae soto muxu sabatima dennaxe, a nun muxu xa filie fan soto muxu xa xurusee be.» ³ Na kui Isirayilakae naxa yi taae nun yi filie fi Lewi bɔnsɔe ma, e xa findi e ke ra alo Alatala a yamari ki naxe.

⁴ Kehati xabile gbe nan ya: Serexedube Haruna xa die naxa taa fu nun saxan soto Yuda bɔnsɔe xa taae ya ma, Simeyon bɔnsɔe gbee ya ma, nun Bunyamin bɔnsɔe gbee ya ma. ⁵ Kehati xabile, naxee nu luxi, nee naxa taa fu soto Efirami bɔnsɔe gbee ya ma, Dana bɔnsɔe gbee ya ma, nun Manasi bɔnsɔe seeti boore gbee ya ma. Na nate birin tongoxi Ala xa maragiri saabui ra.

⁶ Gerison xa die naxa taa fu nun saxan soto Isakari bɔnsɔe gbee ya ma, Aseri bɔnsɔe gbee ya ma, Nafatali bɔnsɔe gbee ya ma, a nun Manasi bɔnsɔe seeti singe naxan na Basan bɔxi ma, na gbee ya ma. Na nate birin tongoxi Ala xa maragiri saabui ra.

⁷ Merari xa die naxa taa fu nun firin soto e xabile ki ma Ruben bɔnsɔe gbee ya ma, Gadi bɔnsɔe gbee ya ma, nun Sabulon bɔnsɔe gbee ya ma. Na nate birin tongoxi Ala xa maragiri saabui ra.

⁸ Na kui Isirayilakae naxa yi taae nun e filie fi Lewi bɔnsɔe ma alo

Alatala a yamari ki naxε Annabi Munsa saabui ra. ⁹ Taa naxee fixi e ma Yuda nun Simeyɔn bɔnsɔε ya ma, nee nan ya. ¹⁰ Haruna xa die gbe, naxee keli Kehati xabile, nee naxa yi taaε sɔto Ala xa maragiri saabui ra sugandi singe kui: ¹¹ Kiriyaati Araba, naxan findi Xebiron na, a nun fili naxee na Yudaya geya bɔxi rabilinyi ma. Araba findi Anakie benba nan na. ¹² Daaxae nun taa xunxuri naxee na taa fari ma nee findi Yefune xa di Kalebi gbee nan na.

¹³ E taa naxee fi sɛrɛxɛdubɛ Haruna xa die ma, nee nan yi ki: Xebiron, mixi ratanga taa nde, Libina, ¹⁴ Yatiri, Esitemowa, ¹⁵ Xolon, Deberi, ¹⁶ Ayin, Yuta, nun Beti Semesi, nun e filie. Na birin nalanxi taa solomanaani, kelife yi bɔnsɔε firinyi ma.

¹⁷ E naxa yi taaε sɔto Bunyamin bɔnsɔε xa bɔxi kui: Gabayon, Geba, ¹⁸ Anatoti, Alamɔn, nun e filie. Na birin nalanxi taa naani. ¹⁹ Sɛrɛxɛdubɛ Haruna xa die naxa taa fu nun saxan sɔto, nun e filie.

²⁰ Lewika naxee kelixi Kehati xa di booree ya ma, Ala xa maragiri naxa a niya nee naxa taaε sɔto Eframi bɔnsɔε ya ma. ²¹ Na taaε nan ya: Sikemi naxan na Eframi geya bɔxi fari, mixi nɔma ratangade gbɛnɔxɔε ti ma dennaxε, Geseri, ²² Kibisayimi, Beti Xoron, nun e filie. Na birin nalanxi taa naani. ²³ E naxee sɔto Dana xa bɔxi kui, nee nan ya: Eliteke, Gibɛton, ²⁴ Ayalon, Gati Rimɔn, nun e filie. Na birin nalanxi taa naani. ²⁵ E naxee sɔto Manasi bɔnsɔε sɛeti boore xa bɔxi kui, nee nan ya: Taanaki, Gati Rimɔn, nun e filie. Na birin nalanxi taa firin. ²⁶ Yi taa fu nun e filie naxa findi Kehati xa die xabilɛe gbe ra naxee mu nu na Haruna xa die ya ma.

²⁷ Gerison xabilɛe naxa taaε sɔto Manasi bɔnsɔε sɛeti singe ya ma. E xili Golan, mixi ratanga taa nde naxan na Basan bɔxi ma, Bɛsɛtera, nun e filie. Na birin nalanxi taa firin. ²⁸ E naxee sɔto Isakari bɔnsɔε xa bɔxi kui, nee nan ya: Kisiyon, Daberati, ²⁹ Yaramuti, Ganimi, nun e filie. Na birin nalanxi taa naani.

³⁰ E naxee sɔto Aseri bɔnsɔε xa bɔxi kui, nee nan ya: Misala, Abadon, ³¹ Xɛlɛkati, Rexobo, nun e filie. Na birin nalanxi taa naani. ³² E naxee sɔto Nafatali bɔnsɔε xa bɔxi kui, nee nan ya: Kedesi, mixi ratanga taa nde naxan na Galile bɔxi kui nun a filie, Xamoti Dɔro nun a filie, Karatan nun a filie. Na birin nalanxi taa saxan.

³³ Gerison xabilɛe naxa taa fu nun saxan sɔto nun e filie. ³⁴ Lewikae naxee luxi, Merari xabilɛe ra, e naxee sɔto Sabulon bɔnsɔε ya ma, nee nan ya: Yokanayimi, Karata, ³⁵ Dimina, Nahalali, nun e filie. Na birin nalanxi taa naani. ³⁶ E naxee sɔto Ruben bɔnsɔε xa bɔxi kui, nee nan ya: Beteseri, Yahasi, ³⁷ Kedemoti, Mefaati, nun e filie. Na birin nalanxi taa naani. ³⁸ E naxee sɔto Gadi bɔnsɔε xa bɔxi kui, nee nan ya: Ramoti, mixi ratanga taa nde naxan na Galadi bɔxi kui, Maxanayimi, ³⁹ Xesibɔn, Yaaseri, nun e filie. Na birin nalanxi taa naani. ⁴⁰ Taa naxee birin fixi Merari xabilɛe ma, e ralanxi taa fu nun firin. ⁴¹ Taa naxee birin fixi Lewi bɔnsɔε ma Isirayilakae xa bɔxi kui, e ralanxi taa tongo naani nun solomasaxan, nun e rabilinyie. ⁴² Filie nu na taaε birin nabilinxi.

⁴³ Alatala naxa na bɔxi birin fi Isirayilakae ma alo a a laayidi e benbae bɛ ki naxε. Na bɔxi birin naxa findi e gbe ra, e naxa sabati naa. ⁴⁴ Alatala naxa bɔnsa fi e ma e naaninyi birin na, alo a a laayidi e benbae bɛ ki naxε. E yaxui yo mu nɔ xunnakeli sɔtoɔde e xun, barima Alatala e yaxui birin sa ne e sagoe. ⁴⁵ Alatala xa laayidi birin naxa kamali Isirayilakae bɛ. Keren mu lu naxan mu kamali.

22

Sɛrɛxɛbade yailanxi Yurudɛn

¹ Na tɛmui Yosuwe naxa Ruben bɔnsɔε, Gadi bɔnsɔε, nun Manasi bɔnsɔε sɛeti singe xili. ² A a fala e bɛ, «Alatala xa konyi Munsa fe naxan birin fala wo bɛ, wo bara na birin naba. Wo man bara bira n xui birin fɔxɔ ra. ³ Wo mu wo ngaxakerenyie

rabepin yi xi wuyaxie bun ma han to. Wo Marigi Alatala yaamari naxan so wo yi ra, wo bara wo jengi sa a xon ma. ⁴ Yakosi wo Marigi Alatala bara malabui fi wo ngaxakerenyie ma, alo a a masen e be ki naxe. Yakosi wo siga wo xonyi. Wo xa gbilen na boxi ma Alatala xa konyi Munsa dennaxe soxi wo yi ra Yuruden kiri ma. ⁵ Wo xa meeni yi seriye nun yi yaamari rabafe ma, Alatala xa konyi Munsa naxan soxi wo yi ra. Wo xa wo Marigi Alatala xanu, wo xa bira a xa kira birin foxo ra, wo xa wo jengi sa a xa yaamari xon wo janige fiixe ra nun wo nii birin na.»

⁶ Yosuwe naxa duba e be, e fa siga e xonyi. ⁷ Annabi Munsa nu bara ke so Manasi bonsoe seeti keren yi ra Basan. Yosuwe fan naxa ke so yi seeti boore yi ra e ngaxakerenyie fe ma Yuruden sogegorode. Yosuwe to nu e rasigama e xonyi, a naxa duba e be. ⁸ A naxe e be, «Wo nun harige gbege xa gbilen wo xonyi, nun xurusee, gbeti, xema, yoxui, wure, nun dugie. Wo nun wo ngaxakerenyie xa wo yaxuie harige itaxun wo wo wasasoxi naxee.»

⁹ Ruben bonsoe, Gadi bonsoe, nun Manasi bonsoe seeti singe naxa gbilen. E naxa keli Isirayilakae xun ma Silo, Kanaan boxi ma, e siga Galadi boxi ma, boxi naxan findi e gbe ra Alatala xa yaamari bun ma Annabi Munsa saabui ra. ¹⁰ E to so Yuruden nabilinyi Kanaan boxi ma, Ruben bonsoe, Gadi bonsoe, nun Manasi bonsoe seeti singe naxa serexebade belebele yailan Yuruden xure de ra.

¹¹ Isirayilakae to na me, e naxa a fala, «Wo bara a to, Ruben bonsoe, Gadi bonsoe, nun Manasi bonsoe seeti singe bara serexebade yailan Kanaan boxi ma, Yuruden taae kui Isirayilakae fe ma.» ¹² Isirayilakae to na fe kolon, e birin naxa e malan Silo alako e xa te e gere.

¹³ Isirayilakae naxa Finexasi, serexedube Eleyasari xa di xee Galadi boxi ma, Ruben bonsoe, Gadi

bonsoe nun Manasi bonsoe seeti singe xon. ¹⁴ Mange fu, bonsoe yo bonsoe mange keren, naxa a mati. Nee birin nu findixi e xabile xunyie nan na Isirayilakae wulu wulu tagi.

¹⁵ E naxa siga Ruben bonsoe, Gadi bonsoe, nun Manasi bonsoe seeti singe yire, Galadi boxi ma. Finexasi naxa a fala e be, ¹⁶ «Alatala xa jama birin yi nan masenxi, <Wo Isirayila Marigi Ala yanfaxi munfe ra? To, wo gbilenxi Alatala foxo ra munfe ra? Wo serexebade yailanxi munfe ra, naxan findixi Alatala matandife ra? ¹⁷ Won fe jaaxi naxan naba Peyori, han to won na na toore nan kui yi ki. Hali Alatala to jaxankate doxo a xa jama birin ma na fe ma, han to won mu nu seniyen sinden. ¹⁸ To, wo bara muruta wo Marigi Alatala ma. Xa wo Alatala matandima to, tina a xa xone fama ne dusude Isirayila jama nan birin xun ma. ¹⁹ Na kui, boxi naxan findi wo gbe ra, xa na mu seniyenxi, wo xa gbilen Alatala xa boxi ma, alako wo xa wo yete boxi soto muxu tagi. Kono wo naxa Alatala nun Isirayilakae matandi serexebade yailanfe ra de, naxan mu findixi won Marigi Alatala xa serexebade ra. ²⁰ Sera xa di Akan to tinxintareya raba se ratonxie ra, see ra a mu lan naxee xa tongo, Alatala naxa xono Isirayilakae birin ma. A keren xa mu halaki a xa yunubi rabaxi ma.»

²¹ Ruben bonsoe, Gadi bonsoe, nun Manasi bonsoe seeti singe naxa Isirayila mangee yaabi, ²² «Marigi Alatala, a tan nan na Mange Ala ra! A tan nan a kolon muxu yi rabaxi fe naxan ma. Isirayilaka birin fan fama a kolonde. Xa muxu bara Alatala matandi, xa muxu bara tinxintareya raba, muxu naxa kisi to loxo. ²³ Xa muxu serexebade yailanxi muxu yete nan be, alako muxu xa gbilen muxu Marigi Alatala foxo ra, muxu xa serexe gan daaxi, serexe janigexi, nun xanunteya serexe ba, Alatala yete yati nan fama muxu makiitide.»

²⁴ «Kono na mooli xa mu a ra.

Muxu yi rabaxi ne barima muxu nu bara kontofili, tina wo xa die noma ne a falade muxu xa die be, <Dari mundun na wo tan nun Isirayila Marigi Alatala tagi? ²⁵ Alatala Yuruden nan findixi won naaninyi ra. Ruben bɔnsɔe nun Gadi bɔnsɔe, wo gbe yo mu na Alatala gbe ya ma.> Muxu xa die bama ne gaaxufe Alatala ya ra wo xa die saabui ra.»

²⁶ «Na kui muxu naxa a fala, won fan xa serexebade yailan. Serexe gan daaxi nun serexe mooli gbete yo mu bama na, ²⁷ kono na xa findi seede ra wo tan nun muxu tan tagi, wo bɔnsɔe nun muxu bɔnsɔe tagi hali won tan dangi xanbi, muxu Alatala rabatuma serexe gan daaxi, serexe janigexi, nun xanunteya serexe ra a xa horomolingira ya ra. Na temui wo xa die naxa fa sa a fala muxu xa die be, <Wo gbe yo mu na Alatala gbe ya ma.> ²⁸ Muxu bara a fala, tina, xa e sa na woyenyi fala muxu be, xa na mu muxu xa die be, muxu fan e yaabima ne, <Wo Alatala xa serexebade keja mato, muxu babae naxan yailanxi. Serexe gan daaxi nun serexe mooli gbete yo mu bama naa, kono na xa findi seede ra wo tan nun muxu tan tagi.> ²⁹ Ala xa muxu tanga muxu bɔne ratefe ra Alatala xili ma. A xa muxu tanga muxu gbilenfe ra a foxo ra to loxo serexebade yailanfe ra, serexe gan daaxie, serexe janigexie, nun xanunteya serexe bama dennaxe. Nee bama won Marigi Alatala xa serexebade gbansan ne, naxan na won Marigi Alatala xa horomolingira ya ra.»

³⁰ Serexedube Finexasi, mangedia nun Isirayila wulu wulu mangee to yi masenyi me, Ruben bɔnsɔe, Gadi bɔnsɔe, nun Manasi bɔnsɔe seeti singe naxan masenxi, e bɔne naxa rafan e ma. ³¹ Serexedube Eleyasari xa di Finexasi naxa a masen Ruben bɔnsɔe, Gadi bɔnsɔe, nun Manasi bɔnsɔe seeti singe be, «Muxu bara a kolon Alatala na won ya ma to loxo, barima wo mu tinxintareya rabaxi Alatala ra. Wo bara Isirayilakae

ratanga Alatala belexe i.»

³² Serexedube Eleyasari xa di Finexasi nun mangee naxa keli Galadi boxi ma, Ruben, nun Gadi bɔnsɔe nu na dennaxe, e gbilen Kanaan boxi ma Isirayilakae yire, e dentegge sa e be. ³³ Yi dentegge naxa rafan Isirayilakae ma, e naxa Ala tantu. Gere sofe, e xa Ruben nun Gadi xa boxi sonto, na mapoxunyi mu lu e yi sonon. ³⁴ Ruben nun Gadi bɔnsɔe naxa yi xili sa na serexebade xun ma: «A tan nan na won tagi seede ra a Alatala nan na Ala ra.»

23

Yosuwe xa masenyi donxo

¹ Temui gbege dangi ne kafi Alatala naxa malabui fi Isirayila jama ma, a ratangafe a yaxuie ma a rabilinyi. Yosuwe nu bara fori, a xa simaya nu bara bu. ² Na kui Yosuwe naxa Isirayila birin malan, a forie, a mangee, a kiitisae, nun a soori mangee. A naxa a fala e be, «N bara fori, n ma simaya bara a ikuya. ³ Wo bara a to wo Marigi Alatala fe naxan birin nabaxi yi sie ra wo xa fe ra. Wo Marigi Alatala nan gere soxi wo be.»

⁴ «Wo a mato, n bara ke boxi so wo yi ra, Ala naxan janigexi wo bɔnsɔe be. Na boxi birin, sie gbete nu dennaxe, nun dennaxe suxu daaxi luxi, Yuruden nun Baa Xungbe longori sogekorode, n bara na birin itaxun wo ma. ⁵ Wo Marigi Alatala e makuyama ne wo ra pon, a e faza wo ya ra, wo fa e xa boxi tongo alo wo Marigi Alatala a masen wo be ki naxe.»

⁶ «Wo wo senbe so. Wo xa wo meeni seriye birin nabatufe ma naxan sebexi Tawureta Munsa kui. Wo naxa binya yirefanyi ma, wo naxa binya koola ma. ⁷ Wo naxa sunbu yi sie ra, naxee luxi wo ya ma. Wo naxa e xa alae maxandi, wo naxa wo kali e xili ra. Wo naxa e batu, wo naxa wo tuubi e be. ⁸ Kono wo tan xa wo tagi ixiri wo Marigi Alatala xa fe ra, alo wo bara fa a raba ra ki naxe han to.»

⁹ «Alatala bara si gbangbalanyi senbema halaki wo ya ra, keli na ma, han to, mixi keren mu nɔxi tide wo ya ra. ¹⁰ Wo ya ma, mixi keren nu mixi wulu nan kerima, barima wo Marigi Alatala nan nu gere soma wo be alo a a laayidi wo be ki naxe. ¹¹ Wo xa wo jɛngi sa wo yete kan xɔn ma a fanyi ra, wo xa wo Marigi Alatala xanu.»

¹² «Kɔnɔ xa wo wo kobe ti wo Marigi Alatala ra, wo naxa bira si gbete foxo ra naxee luxi wo ya ma, wo naxa sunbu e ra, wo naxa e xa di ginɛ dɔxɔ, ¹³ wo xa a kolon wo Marigi Alatala mu fama yi sie ragide wo ya ra sɔnɔn. E findima wo be yeɛ nun gantanyi nan na, e findi luxusinyi ra wo fari, e findi tunbe ra wo ya kui, han wo birin ge halakide yi boxi fanyi ma wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma.»

¹⁴ «A gbe mu luxi n xa faxa alo nimase birin naxee na duniɔa bende funi fari. Wo xa a kolon wo boje kui, wo nii birin na, wo Marigi Alatala laayidi yo naxan tongoxi wo be, na mu kanama. A xa laayidi birin bara kamali, keren mu kanaxi. ¹⁵ Wo xa a kolon wo Marigi Alatala a xa laayidi fanyi rakamalixi ki naxe, a man fama a xa laayidi jaxankate daaxi rakamalide na ki ne, han a ge wo halakide yi boxi fanyi ma a dennaxe fixi wo ma. ¹⁶ Xa wo tondi yi saate rakamalide wo Marigi Alatala wo yamarixi naxan na, xa wo wo tuubi ala gbete be, wo naxa wo felen e be, Alatala xɔnɔma ne wo ma, wo fa halaki, a wo ralɔe yi boxi fanyi ma, a dennaxe fixi wo ma.»

24

Malanyi dɔnxɔe Sikemi

¹ Yosuwe naxa Isirayila bɔnsɔe birin malan Sikemi, a fa Isirayila forie, a mangɛe, a kiitise, nun a sɔori mangɛe maxili, e birin naxa sa e yete dentegɛ Ala be. ² Yosuwe naxa a masen nama birin be, «Isirayila Marigi Alatala xui nan ya, «Wo benba Tera nun a xa die Iburahima

nun Naxori nu sabatixi kafi temui xɔnkuye xure kiri ma, e nu ala gbete nan batuma. ³ N naxa wo baba Iburahima tongo xure kiri ma, muxu naxa Kanaan boxi birin isa, n fa a bɔnsɔe iwuya. N naxa a xa di Isiyaga fi a ma, ⁴ n fa a niya Isiyaga xa a xa die Yaxuba nun Esayu bari. N naxa Seyiri geya boxi so Esayu yi ra, kɔnɔ Yaxuba nun a xa die tan naxa goro Misira boxi ma.»

⁵ «N naxa Munsa nun Haruna xee Misira boxi ma, n fa jaxankate wuyaxi dɔxɔ Misirakae ma e saabui ra. Na kui n naxa wo ramini Misira ra. ⁶ N to wo babae ramini, Misirakae naxa bira e foxo ra han Xulunyumi Baa de ra. E bakixi sɔori ragisee nun soe fari. ⁷ Wo babae to gbelegbele Alatala ra, a naxa dimi rasin e nun Misirakae tagi. Misirakae to bira wo babae foxo ra baa tagi, Alatala naxa baa radin e xun ma. Wo yae bara na birin to, a naxan nabaxi Misirakae ra. Na dangi xanbi, wo naxa temui xɔnkuye raba gbengberenyi ma.»

⁸ «N naxa wo xanin Amorikae xa boxi ma dennaxe na Yuruden kiri ma. E naxa wo gere, kɔnɔ n naxa e sa wo beɛɛe i, n e keru wo ya ra, wo fa e xa boxi masɔto. ⁹ Siporo xa di Balaki, naxan findixi Mowaba mangɛ ra, a fan naxa keli a xa Isirayila gere. A naxa Beyori xa di xeme Balami xili, alako a xa wo danka, ¹⁰ kɔnɔ n to mu wa n tuli matife na danke ra, Balami xa wɔyenyi naxa mafindi, a fa duba wo be. Na kui n naxa wo ba a beɛɛe i.»

¹¹ «Wo to Yuruden igiri, wo naxa Yeriko li. Yerikokae naxa wo gere, alo Amorikae, Perisikae, Kanaankae, Xitikae, Girigasakae, Hiwikae, nun Yebusukae fan nabaxi ki naxe, kɔnɔ n naxa e birin sa wo beɛɛe i. ¹² N fa juri nde radin Amori mangɛ firinyie ma wo ya ra. A naxa e keru, kɔnɔ na mu findi wo yete xa santidegema nun wo xa xali ra. ¹³ N boxi nan fixi wo ma wo mu naxee rawalixi. N taae nan fixi wo ma, wo mu naxee tixi. N weni bilie nun oliwi bilie nan

fixi wo ma, wo mu naxee sixi. Wo na balofe nee nan xun na yi ki.»

¹⁴ «Yakɔsi wo xa gaaxu Alatala ya ra, wo xa a rabatu janige fanyi nun tinxinyi ra. Wo xa gbilen na alae fɔxɔ ra wo babae naxee batuxi xure kiri ma nun Misira bɔxi ma. Wo xa Alatala batu! ¹⁵ Xa wo mu tinma na ra, wo xa nate tongo wo alae naxee batuma, alɔ Amorikae xa alae e naxee batuma yi bɔxi ma, xa na mu alae wo babae nu naxee batuma xure kiri ma. Kɔnɔ wo xa a kolon a n tan nun n ma denbaya, muxu Alatala nan batuma.»

¹⁶ Nama naxa a yaabi yi wɔyenyie ra, «Na xaxili makuya muxu ra gbilenfe ra Alatala fɔxɔ ra, muxu mu nɔma birade ala gbete fɔxɔ ra, ¹⁷ barima Alatala nan na won Marigi Ala ra. A tan nan muxu ramini Misira bɔxi ra, konyiya kui, muxu tan nun muxu babae. A gere so ne muxu be muxu ya xɔri yi kaabanako belebelee ra. A naxa muxu kanta muxu xa jere birin kui, nun pamae tagi muxu dangixi naxee birin na. ¹⁸ Alatala bara pama birin kerɩ muxu ya ra, a nun Amorikae naxee sibatixi yi bɔxi ma. Muxu tan fan Alatala nan batuma, barima a tan nan na muxu Marigi Alatala ra.»

¹⁹ Yosuwe naxa a fala pama be, «Wo mu nɔma Alatala batude, barima Alatala seniyeɔn, Ala toɔnɛxi na a ra. A mu dipɛma wo xa matandi nun wo xa yunubi ma. ²⁰ Xa wo Alatala finsiriwali birafe ala gbete fɔxɔ ra, a gbilenma ne a xa fe fanyie fɔxɔ ra a nu naxee rabama wo be, a fa gbaloe ramini wo ma, han a wo rapɔn.»

²¹ Nama naxa a fala Yosuwe be, «Ade, muxu Alatala nan batuma.» ²² Yosuwe naxa a fala pama be, «Wo bara findi wo yete kan ma seedee ra. Wo tan nan yete yati Alatala sugandixi alako wo xa a batu.» E naxa Yosuwe yaabi, «Muxu bara findi seedee ra.» ²³ Yosuwe man naxa a fala e be, «Yakɔsi wo xa gbilen ala gbete fɔxɔ ra, naxee na wo tagi. Wo xa wo xaxili ti Alatala ra, Isirayila Marigi Ala.» ²⁴ Nama

naxa a fala Yosuwe be, «Muxu muxu Marigi Alatala nan batuma, muxu a xui rabatu.»

²⁵ Na lɔxɔe, Yosuwe nun pama naxa saata. A naxa seriyɛ nun yaamarie so pama yi ra Sikemi. ²⁶ Yosuwe naxa yi fe birin sebe Ala xa Seriyɛ Kitaabui kui. A naxa geme belebele tongo, a naxa a ti wuri tofanyi bun ma naxan nu na Alatala xa hɔrɔmɔlingira yire. ²⁷ Yosuwe fa a fala pama be, «Wo bara yi geme to? A findima won be seede nan na, barima a bara wɔyenyi birin me, Alatala naxan masenxi won be. A findima seede nan na won be, alako wo naxa wo kobe so wo Marigi Alatala ra.» ²⁸ Na kui Yosuwe naxa pama lu, e birin naxa siga e xa bɔxi ma dennaxe findi e ke ra.

Yosuwe xa saya

²⁹ Yi fe to dangi, Nunu xa di Yosuwe, Alatala xa konyi, naxa laaxira a xa simaya je keme je fu ma. ³⁰ A naxa ragata bɔxi ma a ke naxan na, Timina Sera, Eframi geyae biri ra, Gaasi geya kɔɔla biri ra. ³¹ Isirayila Alatala batu ne Yosuwe xa simaya birin kui, a nun forie xa simaya birin kui, Yosuwe singe faxa naxee be, naxee nu fe birin kolon Alatala naxan naba Isirayilakae be.

³² Isirayilakae Yusufu xɔri naxee xanin e xun ma keli Misira, e sa e ragata Sikemi bɔxi nan ma, Yaxuba bɔxi naxan sara Xamori xa die ma, Sikemi baba ma, mennikae xa kɔbiri kole keme ra. Na bara findi Yusufu xa die ke ra. ³³ Haruna xa di Eleyasari fan naxa faxa. E naxa a ragata a xa di Finexasi xa geya fari, dennaxe nu bara findi a ke ra Eframi bɔnsɔe xa bɔxi ma geya longori.

Kiitisaе бє

Ala xa Masenyi Kiitisaе бє Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Munsa to Isirayila jama ramini Misira бoxi ra, Annabi Yosuwe naxa e xanin Kanaan. Alatala nu bara saate tongo Annabi Ibrahima бє, a Isirayila бonsоє fama na бoxi sоtоde, a findi e gbe ra. Na birin naxa raba alo Ala a masen ki naxє, Annabi Yosuwe fa laaxira. Na taruxui birin sebexi kitaabui kui naxan xili «Ala xa Masenyi Annabi Yosuwe бє.»

Na dangi xanbi, Isirayila die naxa sabati Kanaan бoxi ma, Ala dennaxe fi e ma. Kоnо e nu bara mixi naxee kerі naa, nee man naxa Isirayila gere fоlо. Alatala yati naxa a lu e xa na raba, barima Isirayila nu na gbilenfe Ala xui fоxо ra. Na tоrє to Isirayila li, e naxa ratu Alatala xa seriye ma, e fa bira a fоxо ra alo a lan ki naxє. Na kui, Ala fan naxa e mali alako e xa nо e yaxuie ra. A nu na rabama mixi seniyenxie nan saabui ra naxee findi Isirayila «kiitisaе» ra. Na birin sebexi kitaabui kui naxan xili «Ala xa Masenyi Kiitisaе бє.»

Na taruxui lоnni xungbe masenma won бє. Xa won gbilen Alatala fоxо ra, a fe fanyi naxan fixi won ma, a nee bama nє won yi ra, won fa tоrо a jaaxi ra. Kоnо Ala mu tinma won xa lu na tоrє mоli kui, barima a won xanuxi. Xa won bara won ma yunubi kolon, won fa na masen Ala бє, won a mayandi a xa dije, a mu tondima. Ala бoje fan, a senbe gbo. Xa a sa a li won bara tоrє sоtо won ma yunubi saabui ra, Ala wama won malife alako won xa gbilen a xa kira ma. Won Marigi mu tinma won xa lоє, a fe birin nabama won бє alako won xa lu seniyenyi kui sєwє sоtоma dennaxe.

Ala xa won mali won ma dunijeigiri kui. Amina.

Ala xa Masenyi

Isirayila Kanaan бoxi sоtоfe

¹ Yosuwe faxa xanbi, Isirayilakae naxa Alatala maxorin, «Nde singe kelima muxu ya ma tefe ra Kanaankae gereде?» ² Alatala naxa e yaabi, «Yuda бonsоє nan tema. N bara бoxi sa e sagoe.» ³ Yuda бonsоє naxa a fala e ngaxakerenyi Simeyонkаe бє, «Won birin xa siga e dennaxe soxi muxu yi ra, won xa sa Kanaankae gere. Na dangi xanbi, won birin nan sigama e dennaxe soxi wo tan fan yi ra.» Simeyон бonsоє naxa tin na ra.

⁴ Yudayakae to te, Alatala naxa Kanaankae nun Perisikae sa e sagoe. E naxa xeme wulu fu faxa Beseki. ⁵ Na kui e naxa Kanaankae nun Perisikae бонbо. E to Beseki mange li naa, e naxa na fan gere. ⁶ A naxa a gi, kоnо e naxa bira a fоxо ra han e naxa a suxu, e fa a belexekurae nun a sankurae mabolon. ⁷ Adoni Beseki naxa a fala, «Temui dangixi, n tan bara mange tongo solofere suxu, n e belexekurae nun e sankurae bolon. E naxa e dege donse ra naxan nu birama n degede. Yakosi Ala na na sare ragbilenfe n ma.» E naxa a xanin Darisalamu, a naxa faxa menni.

⁸ Yuda бonsоє naxa Darisalamu gere. E to a suxu, e naxa mennikae sоntо santidegema ra, e taa gan. ⁹ Na dangi xanbi, e man naxa goro Kanaankae gereде, naxee nu sabatixi Isirayila geyae fari, Negewi gbengberenyi nun Se-fela бoxi mabiri.

¹⁰ Yuda бonsоє naxa siga Kanaankae gereде, naxee nu sabatixi Hebron, dennaxe xili nu falama singe ra nu Kiriyati Ariba. E naxa Sesayi, Aximan, nun Talama бонbо. ¹¹ E naxa keli menni sigafe ra Debirikae gereде, dennaxe xili nu falama singe ra nu Kiriyati Sifa. ¹² Kalebi naxa a masen, «Mixi naxan Kiriyati Sifa masоtоma n бє, n nan ma di gine Akasa fima nє na kanyi ma, a findi a xa gine ra.» ¹³ Kenasi

xa di xεmε Otiniyeli, Kalebi xunya nan na masoto. Kalebi fa a xa di gine Akasa fi a ma.

¹⁴ Λοxοε nde Akasa naxa a fala Otiniyeli βε, a xa a bitanyi mayandi a xa xε nde fi a ma. Akasa to goro a xa sofale fari, Kalebi naxa a maxorin, «I wama munse xon?» ¹⁵ A naxa a yaabi, «N wama ne i xa fe fanyi nde raba n βε. I bara boxi nde so n yi ra yirefanyi ma. I xa ye dula nde fan fi n ma.» Kalebi naxa tin na ra, a fa ye dula ndee fi a ma. Keren nu na fuge, boore nu na labe.

¹⁶ Annabi Munsa bitanyi Kenika xa die naxa keli Yeriko, taa naxan xili «Tugi taa,» e nun Yuda bonsoe. E naxa siga sabatide gbengberenyi Yudaya boxi ma, Negewi Aradi yirefanyi ma. E naxa sabati jama tagi. ¹⁷ Yudayakae nun e ngaxakerenyi Simeyankae naxa siga Kanaankae gere, naxee nu sabatixi Sefati. E naxa na taa raton. Na nan a toxi a xili falama Horoma. ¹⁸ E man naxa Gasa, Asikalon, nun Ekiron masoto, a nun e xa boxie. ¹⁹ Alatala nun Yuda bonsoe nan nu a ra. E naxa Isirayila geyae masoto, konon e mu no mixie ra naxee nu sabatixi lanbanyi ma, barima soori ragisee wure daaxi nan nu na e yi ra.

²⁰ E naxa Hebron so Kalebi yi ra, alo Annabi Munsa a fala ki naxe. Kalebi naxa Anaki xa di saxanyie kerin naa. ²¹ Bunyamin xa die mu no Yebusukae keride, naxee nu sabatixi Darisalamu. Han to Yebusukae sabatixi Darisalamu Bunyamin bonsoe ya ma.

²² Yusufu bonsoe naxa Beteli gere. E nun Alatala nan birin nu a ra. ²³ E naxa mixi xee Beteli, e xa menni mato. Yi taa xili nu falama ne singe ra nu Lusi. ²⁴ Na xerae naxa xeme nde to, a na minife taa kui. E naxa a fala a βε, «Taa sode masen muxu βε. Muxu fan fe fanyi rabama ne i βε na temui.» ²⁵ A to taa sode masen e βε, e naxa mennikae faxesantidegema ra, konon e naxa yi xeme nun a xa denbaya lu na. ²⁶ Yi xeme naxa siga Xitikae xa boxi ma, a naxa taa ti, a

Lusi xili sa a xun. Han to na xili nan falama na xun.

²⁷ Konon Manasi bonsoe mu no Beti Saan, Taanaki, Doron, Yibeleyami, Megido, nun e xa boxie masotode. Kanaankae mu tin kelide na boxi ma. ²⁸ Isirayila to senbe soto a fanyi ra, e naxa Kanaankae findi e xa konyie ra, konon e mu e kerin.

²⁹ Eframi bonsoe fan mu no Kanaankae keride naxee nu sabatixi Geseri. Kanaankae naxa lu naa Eframikae ya ma.

³⁰ Sabulon bonsoe fan mu no Kanaankae keride naxee nu sabatixi Kitiron nun Nahaloli. Kanaankae naxa lu naa Sabulonkae ya ma, konon Isirayilakae naxa e findi e xa konyie ra.

³¹ Aseri bonsoe fan mu no Ako, Sidon, Axalabi, Akisibu, Xeleba, Afeki, nun Rexobo masotode.

³² Na nan a toxi Aserikae naxa sabati Kanaankae tagi na boxi ma.

³³ Nafatali bonsoe fan mu no Beti Semesi nun Beti Anati masotode. Nafatalikae naxa sabati Kanaankae tagi na boxi ma. Beti Semesikae nun Beti Anatikae naxa findi e xa konyie ra.

³⁴ Dana bonsoe fan mu no Amorigae keride Isirayila geya bunyie. Na nan a toxi Danakae naxa sabati geyae fari. ³⁵ Amorigae naxa wa lufe Xerege geya, Ayalon, nun Saalabimi, konon Yusufu bonsoe naxa senbe soto, e Amorigae findi e xa konyie ra. ³⁶ Amorigae xa naaninyi nu foloxi Akarabimi, a siga han Sela.

2

Isirayila Alatala xa saate kanafe

¹ Alatala xa maleke naxa keli Giligali, a siga Bokin. A naxa a masen Isirayilakae βε, «N bara wo tongo Misira, n fa wo xun ti boxi ra, n dennaxe saate tongo marakali ra wo benbae βε. N nu bara a fala, «N mu n ma saate kanama abadan.» ² A mu lan wo tan xa saate tongo yi boxi mixie βε. A nu lan ne wo xa e xa serexebadee rabira, konon wo mu n ma yaamari suxu! Wo yi wali mooli rabaxi munfe ra? ³ Na nan a toxi, n xa a fala wo βε, n mu fama e keride wo ya ra. E fama lude wo seti ma

nε. E xa alae findima gantanyi nan na wo bε.»

⁴ Alatala xa maleke to γε yi woyenyi masende Isirayilakae bε, e naxa wa e xui itexi ra. ⁵ E naxa Bokin xili fala yi yire xun, e fa serexεe ba Alatala bε.

Yosuwe xa faxe

⁶ Yosuwe to jama bεjin, Isirayilakae naxa siga e xa bɔxi masotode naxan nu findixi e ke ra. ⁷ Nama naxa Alatala xa seriye suxu Yosuwe xa waxati kui, nun forie xa waxati kui, naxee xa simaya dangi Yosuwe ra, naxee nu bara Alatala xa kaabanakoe to, a naxee rabaxi Isirayila bε. ⁸ Nunu xa di Yosuwe, Alatala xa konyi, naxa laaxira a xa simaya jε keme jε fu ma. ⁹ E naxa a ragata a xa bɔxi ma naxan findi a ke ra, Timinati Xereε, Efirami geya yire, Gaasi geya koola biri.

¹⁰ Yosuwe xunlanmae birin to faxes, mixi gbetεe naxa mini naxee mu Alatala kolon. E mu a kolon a nu bara naxan naba Isirayila bε.

¹¹ Na temui Isirayilakae naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma. E naxa tuubi Bali kuyee bε. ¹² E naxa Alatala finsiriwali, e benbae Marigi Alatala, naxan e ramini Misira bɔxi ma. E naxa bira ala gbetεe fɔxo ra, e rabilinyi mixie nu ala naxee batufe, e nu fa e felen nee bε. E naxa Alatala rapaaxu, ¹³ e a finsiriwali, e Bali kuyee nun Asitarate kuyee batu.

¹⁴ Alatala naxa xɔnɔ Isirayila ma, a naxa e sa e wuru mixie bεlexε. A naxa e sara e yaxuie ma e rabilinyi. E mu fa nɔ tide e yaxuie ya ra sɔnɔn.

¹⁵ E nu sigama gere sode dennaxε birin, Alatala nan nu e bɔnbɔma, a nu fe jaaxi dɔxo e ma, alɔ a nu bara a masen e bε ki naxε marakali ra. E naxa tɔrɔ ki fanyi. ¹⁶ Alatala naxa kiitisa rakeli, e xa e ratanga e wuru mixie ma. ¹⁷ Kɔnɔ Isirayilakae mu tin e tuli matide na kiitisa ra, barima e nu wama ala gbetεe nan batufe, e xa e felen e bε. E naxa gbilen e benbae xa kira fɔxo ra mafuren. E benbae nu bara bira

Alatala xa seriye fɔxo ra, kɔnɔ e tan mu tin na ra feo.

¹⁸ Alatala to nu kiitisa rake-lima, a naxa e mali e xa simaya birin kui alako Isirayilakae xa ratanga e yaxuie ma. Alatala nu kinikinima e ma e xa tɔrε birin kui. ¹⁹ Kɔnɔ kiitisa to bara faxes, e man naxa bira ala gbetεe fɔxo ra dangife e babae ra. E naxa e batu, e felen bɔxi ma e bε. E mu sese ba e xa wali kobie ra, e bɔrε xɔrɔxɔxi tun.

²⁰ Na kui Alatala bɔrε naxa te Isirayilakae xili ma, a fa a masen, «Yi jama bara e kobe ti n ma saate ra n naxan tongo e benbae bε. E bara n xui matandi. ²¹ Na kui, n tan fan mu fama si keren keride e ya ra sɔnɔn, naxee nu na yi bɔxi ma Yosuwe faxes temui naxε. ²² N fama Isirayilakae matode xa e tinma, xa e mu tinma, birade Alatala xa kira fɔxo ra alɔ e benbae a raba ki naxε.» ²³ Alatala naxa yi sie lu naa, a mu naxee saxi Yosuwe sagoe. A mu gbata e keride sɔnɔn.

3

Ala Isirayilakae matofe

¹ Alatala naxa yi sie lu Kanaan bɔxi ma alako e xa Isirayilakae mato, naxee mu nu na gere singee kolon. ² Na rabaxi nε alako Isirayila lanfanmae xa na gere xa fe kolon, naxee mu nu a kolonxi nu. ³ Si naxee lu Kanaan bɔxi ma, nee nan yi ki: Filisitakae xa mangε suuli, Kanaankae birin, Sidɔnkae, nun Hiwikae naxee nu sabatixi Liban geyae fari, kelifε Bali Xerimon geya ma, a sa dɔxo Xamata sode dε ra.

⁴ Yi sie lu nε naa alako Alatala xa Isirayilakae mato, a xa a kolon xa e sa birama a xa seriye fɔxo ra, a naxan sebe e babae bε Annabi Munsa saabui ra. ⁵ Isirayilakae naxa sabati Kanaankae, Xitikae, Amorigae, Perisikae, Hiwikae, nun Yebusukae tagi. ⁶ Isirayilakae naxa mennikae xa di ginεe dɔxo, e fan naxa e xa di ginεe fi mennikae xa di xemεe ma. Isirayilakae man naxa e xa alae batu.

Kiitisa mixi fu nun firin

Otiniyeli, Isirayila kiitisa

⁷ Isirayilakae naxa fe jaaxi raba naxan mu rafan Alatala ma. E naxa neemu Alatala ma, e Marigi Ala, e fa Bali kuyee nun Aseri wuri masolixi batu. ⁸ Alatala naxa xonɔ Isirayila ma, a fa e sa Kusan Risatayimi sago, Mesopotamiya mange, Isirayilakae nu na naxan xa yaamari bun ma je solomasaxan. ⁹ Isirayilakae to Alatala xili e xui itexi ra, a naxa marakisima ramini e be, Kenasi xa di Otiniyeli, Kalebi xunya. ¹⁰ Alatala Xaxili naxa goro a ma. A naxa findi Isirayila kiitisa ra. A to siga gere sode, Alatala naxa Mesopotamiya mange, Kusan Risatayimi, sa a sago senbe ra. ¹¹ Bɔxi naxa lu bɔɓesa kui je tongo naani. Na temui Kenasi xa di Otiniyeli naxa faxesa.

Exudu, Isirayila kiitisa

¹² Isirayilakae man naxa fe jaaxi raba naxan mu rafan Alatala ma. Na nan a toxi, Alatala naxa senbe so Mowaba mange Egilon yi ra Isirayila xili ma, naxan nu bara fe jaaxi raba Alatala ya i. ¹³ Egilon naxa Amonikae nun Amalekikae xili, e birin xa Isirayila gere. Na kui e naxa Tugi taa masoto. ¹⁴ Isirayilakae naxa lu Mowaba mange Egilon xa yaamari bun ma je fu nun solomasaxan.

¹⁵ Isirayilakae to Alatala xili e xui itexi ra, a naxa marakisima ramini e be, Gera Bunyaminka xa di Exudu, naxan nu walima a koola belexe ra. Isirayilakae naxa a xee, a xa duuti xanin Mowaba mange Egilon xon. ¹⁶ Exudu naxa santidegema de firin yailan, naxan xa kuye nongon ya keren lima, a fa a noxon a xa donma bun ma a yirefanyi tabe fari. ¹⁷ A naxa duuti fi Mowaba mange Egilon ma, naxan fate xungbo a gbe ra. ¹⁸ A to ge duuti fide, a naxa xeme ragbilen naxee nu bara na kote xanin.

¹⁹ Exudu to kuyee li naxee nu na Giligali, a naxa gbilen Egilon yire, a fa a fala, «Mange, n wama gundo nde falafe i be.» Mange naxa a

fala booree be, «Wo wo magbilen sinden.» Naxee birin nu na a seeti ma, e naxa e magbilen. ²⁰ Exudu naxa a maso Egilon na, naxan nu doxoxi a xa konkoe itexi xinbelixi kui, dennaxe nu yailanxi a keren peti be. Exudu naxa a fala a be, «Ala bara n xee, n xa yi masenyi fala i be.» Egilon naxa keli a xa doxose kui. ²¹ Na temui Exudu naxa a xa santidegema ba a tee i a koola belexe ra a yirefanyi seeti, a Egilon furi soxo a ra. ²² A kole nun a fe birin naxa so a furi, a mini a fari. Ture naxa raxi a xun ma, barima a bara santidegema lu naa.

²³ Exudu to mini konkoe kui, a naxa naade balan a xun ma saabi ra. ²⁴ Na dangi xanbi, mange xa konyie naxa fa. Enaxa a to konkoe itexi naade balanxi. E nu fa a fala, «A na fe nde nan xun ma banxi xinbelixi kui.» ²⁵ E naxa mame ti han, kono mange to mu nu konkoe itexi naade rabima, e naxa saabi tongo, e na rabi. E naxa e xa mange to bɔxi ma, a bara faxesa.

²⁶ E nu mame tife temui naxe, Exudu nu bara a gi. A naxa dangi kuyee yire ra, a sa a yete ratanga Seyira biri. ²⁷ A fefe so, a naxa feri fe. Isirayilakae naxee nu na Eframi geyae fari, e naxa goro, e naxa ti a xanbi ra. ²⁸ A naxa a fala e be, «Wo bira n foxo ra, barima Alatala bara wo yaxui Mowabakae sa wo sago.» E naxa bira a foxo ra, e siga, e sa ti Yuruden xure de Mowaba biri ra. E mu tin mixi gbete xa xure igiri menni. ²⁹ Na waxati bun ma, e naxa Mowabaka xeme gbangbalanyi mixi wulu fu faxesa. Mixi yo mu no a gide e ya ma. ³⁰ Na loxoe Isirayilakae naxa Mowabakae rayaagi. Bɔxi naxa lu bɔɓesa kui je tongo solomasaxan.

Samagari, Isirayila kiitisa

³¹ Na to dangi, Anati xa di Samagari naxa findi kiitisa ra. A naxa Filisitaka xeme mixi keme senni faxesa ninge rapere wuri ra. Na kui a fan naxa Isirayila ratanga.

4

Debora, Isirayila kiittisa

¹ Isirayilakae man naxa fe jaaxi raba naxan mu rafan Alatala ma. Exudu nu bara faxa na temui. ² Alatala fan naxa e sa Yabini sagoe, Kanaan mange nde, naxan nu na Xasori. Sisera, a xa soorie xunyi, nu sabatixi Xaroseti Goyimi. ³ Isirayilakae naxa Alatala xili e xui itexi ra, barima soori ragise wure daaxi keme solomanaani nan nu na Yabini yi ra. A naxa Isirayilakae tooro a jaaxi ra je moxonen bun ma.

⁴ Na waxati kui, Debora namionme gine, Lapidoti xa gine, nan nu kiittisa ra Isirayila boxi ma. ⁵ A nu kiiti sama tugi bunyi ne, naxan xili «Debora xa tugi,» Raama nun Beteli tagi, Eframi geyae ma. Isirayilakae nu sigama a yire, a xa e xa kiiti sa.

⁶ Debora naxa Kedesika Abinowami xa di Baraki xili, naxan nu na Nafatali bonsoe xa boxi ma, a fa a fala a be, «Isirayila Marigi Alatala yi yaamari nan soxi i yi ra. I xa Nafatalikae nun Sabulonkae xeme wulu fu xanin Taboro geya fari. ⁷ N fama Sisera, Yabini xa soori mange, bendunde i ma Kison xure mabiri. N a xa soori birin nun e ragisee sama ne i sago.» ⁸ Baraki naxa a fala a be, «Xa won birin nan a ra, n sigama, konɔ xa won birin mu a ra, n mu sigama feo.» ⁹ Debora naxa a yaabi, «Na kui, won birin nan sigama, konɔ i mu fama matoxoe yo sotode na kui, barima Alatala fama Sisera sade gine nde nan sagoe.» Na temui, Debora nun Baraki naxa siga Kedesi.

¹⁰ Baraki naxa Nafatalikae nun Sabulonkae maxili Kedesi. Xeme mixi wulu fu naxa bira a foxo ra. Debora fan nu na e ya ma. ¹¹ Heberi Kenika nu bara gbilen a bonsoe foxo ra, naxan findi Xobabo xa die ra, Annabi Munsa bitanyi xemema. Heberi nu bara a xa kiri banxi ti Saanimi, wuri belebele nde bun, Kedesi fe ma.

¹² Mixi nde to a fala Sisera be, a Abinowami xa di Baraki bara te Taboro geya fari, ¹³ a naxa a xa soori birin nun a xa soori ragise keme solomanaani xun lan Kison xure, kelifa Xaroseti Goyimi. ¹⁴ Na temui Debora naxa a fala Baraki be, «Keli, to Alatala fama Sisera sade i sagoe. Alatala nan tima i ya ra.» Baraki naxa goro Taboro geya fari, xeme mixi wulu fu biraxi a foxo ra. ¹⁵ Alatala naxa Sisera nun a xa soori birin nagi Baraki xa santidegema xepexi ya ra. Sisera naxa goro a xa soori ragise kui, a a gi a sanyi ra. ¹⁶ Baraki naxa Sisera xa geresoe keru han Xaroseti Goyimi, e xa soori ragisee kui. Baraki xa soorie naxa e birin faxa santidegema ra, mixi keren mu lu.

¹⁷ Sisera naxa a gi a sanyi ra, a sa a noxun Yayeli xa kiri banxi kui, Heberi Kenika xa gine. A na rabaxi ne barima lanyu nu na Xasori mange Yabini nun Heberi Kenika xabile tagi. ¹⁸ Yayeli naxa mini Sisera ya ra, a fa a fala a be, «N marigi, fa be, i noxun n xonyi, hali i mu gaaxu.» A naxa sa a noxun Yayeli xa kiri banxi kui sade dugi bun ma. ¹⁹ Sisera naxa a fala Yayeli be, «N bara i maxandi, n ki ye ra, n xa a min. Ye xoli na n ma.» Yayeli naxa xipe sase de rabi, a a so a yi. Sisera to a min, Yayeli naxa gbilen a makoto ra. ²⁰ A man naxa a fala Yayeli be, «Ti kiri banxi sode de ra. Xa mixi nde fa sa i maxorin a falafe ra, <Mixi nde mu soxi be?>, i xa na kanyi yaabi, <Ade.>»

²¹ Heberi xa gine Yayeli naxa kiri banxi mabanban wuri nde tongo, derema suxuxi a yi. Xi xoli nu bara ge Sisera node taganyi saabui ra. A naxa a makore Sisera ra doyin, a fa na wuri banban a gbegebe xonyi ma han a soti boxi. Sisera naxa faxa keren na. ²² Yayeli naxa mini Baraki ya ra, naxan nu na birafe Sisera foxo ra. A naxa a fala a be, «Fa be, i xeme naxan fenfe, n xa a masen i be.» Baraki naxa so Yayeli xonyi, a fa Sisera faxaxi to, wuri banbanxi a gbegebe xonyi.

²³ Na loxoе Alatala naxa Kanaan boxi mangе Yabini rayaagi Isirayilakae ya xori. ²⁴ Isirayilakae belexe sa Kanaan mangе Yabini ma na ki ne a xuri xuri ra, han e naxa a faxa.

5

Debora xa beeti

¹ Na loxoе, Abinowami xa di Baraki nun Debora naxa yi beeti ba:

² «Alatala tantu!
Isirayila senbemaе bara keli.

Nama fan bara tin na gere ra.

³ Mangеe, mangеdie, wo wo tuli mati a fanyi ra.

N tan beeti bama ne, n a bama Alatala nan be.

N xa Isirayila Marigi Alatala binya beeti ra.

⁴ Alatala, i to keli Seyiri, Edonkaе xa boxi ma,

boxi naxa seren,
koore nuxui naxa tune ragoro.

⁵ Geyae naxa xoyo Alatala ya i,
yi Turusinina geya fan naxa seren
Isirayila Marigi Alatala ya i.

⁶ Yayeli nun Anati xa di Samagari waxati,

mixi mu nu noma biyaaside mujetie xa fe ra.

⁷ Isirayilakae mu nu noma lude daaxae sonon,

e birin naxa keli naa,
han n tan Debora minixi temui naxe.
N bara findi Isirayila nga ra.

⁸ E nu bara ala neenee batu folo.
Gere nu bara fa han taa naadee ra,
soori makantase nun tanbe yo mu
nu na Isirayilaka mixi wulu
tongo naani yi ra.»

⁹ «Alatala tantu!
N boje na Isirayila mangеe nun
nama foxo ra,
naxee e yete janigexi.

¹⁰ Wo tan naxee tema sofale gine
fixee fari,

wo tan naxee doxoma dugi fanyi
fari,

wo tan naxee jereма kira ra, wo wo
manoxun.

¹¹ Naxee ye bama kolonyi ra,
e Alatala tantuma a xa fe fanyie ma.
Alatala fe fanyi raba ne Isirayila be,

a xa jama tixi taa sode de ra temui
naxe.»

¹² «Debora, xunu!

Xunu, i xa beeti ba.

Abinowami xa di Baraki, keli!

I xa yaxuie xanin.

¹³ Alatala naxa xunnakeli fi a xa
jama fanyi ma,

a naxa n xun nakeli senbemaе tagi.

¹⁴ Eframikae naxa fa,
naxee kelixi Amalekikae xa boxi ma,
Bunyaminkae naxa bira e foxo ra.

Makiri mangеe fan naxa goro,
a nun Sabulon yareratie.

¹⁵ Isakari mangеe naxa lu Debora
seeti ma.

E naxa Baraki mali,
e goro geya bunyi,

konon Rubenkaе tan naxa woyen
han.

¹⁶ Wo luxi wo xa xurusee tagi munfe
ra,

wo nu fa wo tuli mati e wa xui ra?
Rubenkaе tan fo woyenyi jontare.

¹⁷ Galadikae fan naxa lu Yuruden
naakiri ma.

Danakae lu e xa kunkuie fe ma
munfe ra?

Aserikae fan naxa lu wafu ra, baa
de.

¹⁸ Sabulonkaе tan naxa ti faxe ya i.
Nafatalikae fan naxa suusa gere ra.»

¹⁹ «Mangеe naxa fa.

Kanaan mangеe naxa fa gere sode
Taanaki, Megido xure de ra,

konon e mu harige nun gbeti yo soto
na kui.

²⁰ Koore naxa gere so,
tunbuie naxa Sisera gere.

²¹ Kison xure fori naxa e xanin.

N boje xa senbe so,
n xa siga yare!

²² Na temui, soorie naxa e xa soe
ragi.

E naxa e xulun, e gbataxi.

²³ Alatala xa maleke naxa a fala,

«Wo xa Merosi danka.

Wo xa Merosikae birin danka.

E mu nu biraxi Alatala foxo ra
senbemaе tagi.»

²⁴ «Yayeli barakatoe gine nan a ra,
Heberi Kenika xa gine.

Barakatɔɛ belebele nan a ra ginɛe
tagi,

naxee sabatixi kiri banxi kui.

²⁵ Sisera to ye makula, a naxa xijɛ fi
a ma.

A naxa xijɛ fanyi so a yi ra pɔɔti
tofanyi kui.

²⁶ Kiri banxi mabanban wuri suxuxi
a yi,

dɛrɛma fan na a yirefanyi bɛlɛxɛ.

A naxa a banban Sisera xunyi,

a xunyi naxa bɔɔ.

²⁷ Sisera xa fe naxa dan Yayeli bun
ma,

a saxi bɔxi, a naxa faxa.

Sisera xa fe naxa dan Yayeli bun ma,

a saxi bɔxi, a naxa faxa.»

²⁸ «Sisera nga tixi wunderi ra,

a a falama, <Munfe ra a ragise mu
nu fa sinden?

Munfe ra a sɔɔri ragisee buxi fade?>

²⁹ A xa lɔnnilae naxa a yaabi yi
wɔyenyi ra,

³⁰ <Tɛmunde e mu na e harige see xa
tongofe?

E mu na nee xa itaxunfe?

Ginɛ keren sɔɔri keren,

xa na mu a ra sɔɔri keren, ginɛ firin.

E e wasaso se maɲingixie ra naxee
nu rafan Sisera ma,

e e wasaso donma maɲingi dinxie
ra.

Donma maɲingixi keren, donma
dinxie firin,

xunnakeli kanyi xa na sɔɔɔ.>

³¹ Alatala, i yaxuie birin xa halaki na
ki nɛ,

kɔɔɔ i xanuntenyie xa yanba alɔ
soge itexi.»

Na dangi xanbi, bɔxi naxa lu xax-
ilisa kui jɛ tongo naani.

6

Gedeyon findife kiitisa ra

¹ Isirayilakae man naxa fe kobi
raba Alatala ya i naxan mu rafan
a ma. A naxa e sa Madiyankae
xa nɔɛ bun ma han jɛ solofere.

² Madiyankae naxa fe xɔɔɔɔɔɔɔɔ dɔɔɔ
Isirayila ma. Na nan a to, Isiray-
ilakae naxa folee ge geya fari, e

yɛɛ makantadee yailan gɛmɛ lon-
gori ra. ³ Isirayilakae na xɛ sa tɛmui

naxɛ, Madiyankae, Amalekikae, nun
bɔnsɔɛ gbɛtɛɛ naxee kelima sogɛ-
gorode, nee nu tema nɛ, e ti e kanke.

⁴ E nu lu e fɛ ma e xa Isirayilakae
xa daxamui birin kana han Gasa. E

mu nu sese luma Isirayila, hali bɔxi
daxamuie, yɛxɛɛɛ, ningee, xa na mu

a ra sofalee. ⁵ Na mixie nu tema
tɛmui naxɛ, nun e xa xurusee ra, kiri

banxie, nun jɔxɔmɛɛ, e nu luma nɛ
alɔ katɔe gali naxan kasare rabama

bɔxi ma.

⁶ Madiyankae to Isirayila findi
setare bɔxi ra, Isirayilakae naxa

Alatala maxandi. ⁷ E to Alatala
makula Madiyankae xa fe ra,

⁸ Alatala naxa namijɔnmɛ keren xɛɛ
e ma. A naxa a fala e bɛ, «Isirayila

Marigi Alatala xa masenyi nan yi ki,
<N bara wo ramini Misira bɔxi ma,

wo nu na konyiya kui dɛnnaxɛ. ⁹ N
bara wo ba Misirakae bɛlɛxɛ, a nun

wo yaxui birin. N bara e kerɛ wo
ya ra, n fa e xa bɔxi fi wo ma. ¹⁰ N

bara a masen wo bɛ, «N tan nan na
Alatala ra, wo Marigi Ala. Wo naxa

gaaxu Amorikae xa alae ya ra, wo
sabatixi bɔxi naxee ma.» Kɔɔɔ wo

mu biraxi n xui fɔxɔ ra.»

¹¹ Alatala xa malekɛ naxa so Ofara
daaxa kui, a naxa dɔɔɔ wuri bili

bun ma, naxan tixi Yowasi xɔnyi,
naxan nu na Abiyesa bɔnsɔɛ ya

ma. Yowasi xa di Gedeyon nu na
mɛngi bɔnbɔfe yili kui weni bogi

nu bunduma dɛnnaxɛ, alako a xa a
nɔxun Madiyankae ma. ¹² Alatala xa

malekɛ naxa mini a ma, a fa a fala
a bɛ, «I tan geresoe fanyi, wo nun

Alatala birin nan a ra.» ¹³ Gedeyon
naxa a fala a bɛ, «N Marigi, xa muxu

nun Alatala birin nan a ra, yi fe
xɔɔɔɔɔɔɔɔ birin fa muxu lixi munfe

ra? A xa kaabanakɔe na minden?
Muxu babae bara kaabanako nde

madɔɔɔ muxu bɛ. E naxɛ, <Alatala
nan muxu ramini Misira ra.> Yakɔsi

Alatala bara won nabɛɲin, a won sa
Madiyankae sago.»

¹⁴ Alatala naxa a masen a bɛ,
«I sɛnbɛ so. I fama nɛ Isirayila

ratangade Madiyankae bɛlɛxɛ. N

tan xa mu i xexxi?» ¹⁵ A naxa a yaabi, «N Marigi, n tan noma Isirayila ratangade a yaxuie ma? N xabile xa setareɗa dangi xabile birin gbe ra Manasi bɔnsɔe ya ma. N baba xa di dɔnxɔe na n tan nan na.» ¹⁶ Alatala naxa a masen a be, «Kɔnɔ won birin nan a ra. Na kui i fama Madiyankae birin bɔnbɔde alo i na mixi keren nan bɔnbɔfe.» ¹⁷ Gedeyon naxa a yaabi, «Xa i bara hinne n na, tɔnxuma nde masen n be, naxan a masenma i tan yati nan woyenxi n be. ¹⁸ Yandi, i naxa i makuya be ra, beemanu n xa fa n ma serexe ra i be.» Alatala naxa a fala, «N luma be han i fama temui naxe.»

¹⁹ Gedeyon naxa siga, a sa si yore keren faxes, a farin busali keren nafala taami lebinitare ra. A naxa sube sa debe kui, a naxa bore sa bore sase kui, a naxa e dentegede Alatala be wuri bili bun ma. ²⁰ Alatala xa maleke naxa a masen a be, «Sube nun taami lebinitare tongo, i xa e sa yi geme fari, i bore sa a ma.» Gedeyon to ge na rabade, ²¹ Alatala xa maleke naxa a yisuxuwuri itala, a naxa a din sube nun taami lebinitare ra. Na kui te naxa dexe geme ma, a sube nun taami lebinitare birin gan. Na xanbi Alatala xa maleke naxa loe a ma. ²² Gedeyon to a to Alatala xa maleke yati nan a ra, a naxa a fala, «N Marigi Alatala! N bara Alatala xa maleke to, a tixi n ya i.» ²³ Alatala naxa a masen a be, «Hali i mu gaaxu, i mu faxama. I bore xa sa.» ²⁴ Gedeyon naxa serexebade yailan Alatala be menni, a fa a xili fala na xun, «Alatala xa bɔnesa.» Han to, menni na Ofara, Abiyesa xabile na dennaxe.

²⁵ Na loxɔe kɔe ra Alatala naxa a masen Gedeyon be, «I baba xa tuura tongo, naxan bara ne solofere soto. I xa i baba xa Bali kuye serexebade kana, a nun na Aseri wuri masolixi, naxan tixi a xun. ²⁶ Na dangi xanbi, i xa serexebade gbete yailan i Marigi Alatala be yi yire magaaxuxi fari. I xa na tuura ba serexe gan daaxi ra. Na Aseri wuri masolixi, i naxan

kanama, na xa findi yege ra na serexe ganse ra.»

²⁷ Gedeyon naxa mixi fu tongo a xa konyie ya ma, a na birin naba, Alatala naxan masenxi a be. A na raba kɔe nan na, barima a nu gaaxuxi a baba xa mixie nun taakae ya ra. ²⁸ Taakae to keli subaxe ma, e naxa a to Bali kuye serexebade rabiraxi, Aseri wuri masolixi naxan nu tixi a xun ma, na fan nabiraxi. E man naxa tuura to naxan baxi serexe gan daaxi ra serexebade neene fari. ²⁹ E naxa e boore maxɔrin, «Nde yi rabaxi?» E to na fe fen, e fa a fala e boore be, «Yowasi xa di Gedeyon nan foxi a ra.» ³⁰ Na kui taakae naxa a fala Yowasi be, «I xa di ramini, a xa faxes, barima a bara Bali kuye serexebade kana, a man bara Aseri wuri masolixi rabira, naxan nu tixi a xun.»

³¹ Yowasi naxa mixie yaabi, naxee nu tixi a kanke, «Wo tan nan Bali xun mafalama? Wo tan nan a ratangama? Mixi yo naxan Bali xun mafala, na kanyi nan singe faxama beemanu kuye xa iba. Xa Ala nan na Bali ra, a tan xa a yete xun mafala, barima e a tan nan xa serexebade rabiraxi.» ³² Na loxɔe, e naxa Yerubaali xili fala Gedeyon xun ma, e nu fa a fala, «Bali xa a yete xun mafala, barima a bara a xa serexebade rabira.»

³³ Madiyankae, Amalekikae, nun bɔnsɔe gbete naxee keli sogetede, nee naxa e malan, e fa Yuruden igiri, e lu Yisireeli geya bunyi. ³⁴ Alatala Xaxili naxa lu Gedeyon be. A naxa feri fe, a xa Abiyeseri bɔnsɔe maxili alako e birin xa bira a foxo ra. ³⁵ A naxa xerae xee Manasi bɔxi ma, nee fan xa bira a foxo ra. A man naxa xerae xee Aseri, Sabulon, nun Nafatali bɔxi ma, mennikae fan naxa kafu a ma.

³⁶ Gedeyon naxa a fala Alatala be, «Xa i wama Isirayila ratangafe n saabui ra, alo i a masenxi ki naxe, i xa yi raba n be. ³⁷ N xa yexee kiri itala lonyi xun, a xa lu menni kɔe ra. Xa xini dɔxɔ yexee kiri nan kansan

ma, bɔxi tan nabilinyi naxa xara, n fama a kolonde na temui ne, i tan nan Isirayila ratangama n saabui ra, alo i a masenxi ki naxe.»³⁸ A naxa na raba na ki. Na kuye iba, a naxa keli subaxe ma, a yexee kiri bundu alako a xa a kolon xa xini dɔxɔxi kiri ma. Ye, pooti ya keren naxa mini na kui.

³⁹ Gedeyon man naxa a fala Ala be, «Hali i bɔne mu te n xili ma, n ma woyen dɔnxɔe nan yi ki. N man waxi seederɔxɔya nan matofe yi kiri ra. Kiri kansan xa xara, xini xa bɔxi birin bunda.»⁴⁰ Na kɔe ra, Ala naxa na raba na ki. Kiri kansan naxa xara, xini fa bɔxi birin bunda.

7

Madiyankae masɔtɔe

¹ Yerubaali, naxan findi Gedeyon na, a nun nama naxan birin nu biraxi a fɔxɔ ra, e naxa keli subaxe ma, e sa kuru Xarodi dulonyi fe ma. Madiyankae nu malanxi koola biri More geya bunyi. ² Alatala naxa a masen Gedeyon be, «I xa sɔorie bara gbo ye. Xa n bara Madiyankae sa e sagoe, Isirayilakae fama ne e yete wasude n na, e a fala, «Muxu tan nan muxu yete kan natangaxi.»³ I xa nama yaamari, «Gaaxui bara naxee birin seren, e xa gbilen Galadi geya yire.» Xeme mixi wulu mɔxɔnen a nun firin naxa gbilen, kɔnɔ xeme mixi wulu fu tan naxa lu naa.

⁴ Alatala naxa a masen Gedeyon be, «Han ya nama man gbo. Goro e ra xure biri, n fama e mayegetide menni ne. N na a fala i be naxan na, wo nun yi nan sigama, wo nun na kanyi xa siga. N na a fala xeme naxan birin na, e mu sigama, nee naxa bira i fɔxɔ ra.»

⁵ A naxa nama ragoro xure de ra. Alatala naxa a masen Gedeyon be, «Naxee birin na ye kɔn e nenyi ra alo bare, i xa nee ti e xati ma. Naxee fan birin na e xinbi sin, e ye min, i xa nee fan ti e xati ma.»

⁶ Naxee birin ye kɔ e belexe kui, e naxa a min, e konti naxa siga xeme mixi keme saxan. Nama dɔnxɔe

naxa e xinbi sin, e nu fa ye kɔn e nenyi ra. ⁷ Alatala naxa a masen Gedeyon be, «Yi xeme mixi keme saxan naxee ye kɔxi e belexe kui, n fama wo ratangade e tan nan saabui ra. N Madiyankae sama ne i sago. Yi nama dɔnxɔe, kankan xa siga a xonyi.» E naxa fandɛ tongo a nun ferɛ naxee nu na namae yi. ⁸ Gedeyon naxa e ragbilen e xonyi, na xeme mixi keme saxan gbansan naxa lu a yire. Madiyan xa sɔorie nu na a labe ra geya bunyi.

⁹ Na kɔe ra Alatala naxa a masen Gedeyon be, «I xa goro Madiyan sɔorie yire, barima n bara e sa i sagoe. ¹⁰ Xa gaaxui na i ma yi gere xa fe ra, wo nun i xa konyi Pura xa goro Madiyankae yire. ¹¹ I naxan mema naa, na fama i ralimaniyade. Goro e xa sɔorie yire sinden.» A tan nun a xa konyi Pura naxa goro, han sɔorie yonkinde fe ma.

¹² Madiyankae, Amalekikae, nun bɔnsɔe gbete naxee keli sogetede, nu na geya bunyi. E wuya alo katoe. E xa nɔxɔme fan nu wuya alo meyenyi naxan na baa de ra. ¹³ Gedeyon to naa li, xeme nde naxa a xa xiye fala a boore be. A naxa a masen, «N yi xiye nan saxi. N taami ganxi nan toxi a firifirima Madiyan sɔorie yonkinde. A naxa a bɔnbɔ kiri banxi nde ra, a a rabira.»¹⁴ A boore naxa a yaabi, «A mu findixi sese ra fo Gedeyon xa santidegema, Yowasi xa di Isirayilaka. Ala bara Madiyankae nun e xa sɔorie sa a sago.»¹⁵ Gedeyon to ge xiye xa fe tagi raba ramede, a naxa a felen bɔxi ma, a Ala tantu. Na xanbi, a naxa gbilen Isirayila sɔorie yire, a a fala e be, «Wo keli, barima Alatala bara Madiyan sɔorie sa won sagoe.»

¹⁶ A naxa yi xeme mixi keme saxan itaxun dɔxɔ saxan na. A fa ferɛ nun feje lanmadie so e birin yi ra, te na feje kui. ¹⁷ A naxa a fala e be, «Wo xa n mato, n na naxan naba, wo fan xa na raba. N nefɛ sɔorie yire li, n na naxan naba, wo fan xa na raba. ¹⁸ Muxu ferɛ fema temui naxe, wo

fan xa wo gbe fe soorie yonkinde rabilinyi. Wo xa a fala wo xui itexi ra, «Alatala nun Gedeyon be!»

¹⁹ Gedeyon nun a xa soori mixi keme saxan, naxa Madiyan soorie yire li, e e xa yire makantade masara koe tagi temui naxe. E naxa feri fe, e feje iboo. ²⁰ Yi mixi kuru saxanyie naxa feri fe, e naxa feje iboo, te suxuxi e koola belexee ra, feri suxuxi e yirefanyi belexee ra e naxan fema. E nu fa a fala e xui itexi ra, «Won xa gere so Alatala nun Gedeyon be.» ²¹ E birin naxa ti e tide, Madiyan soorie rabilinyi. Madiyankae naxa e gi, e siga sonxo ra. ²² Isirayila soori mixi keme saxanyie nu feri fe temui naxe, Alatala naxa a niya Madiyankae xa e boore faxesa santidegema ra. Soori donxoe naxa e gi han Beti Sita, Serera mabiri, han Abeli Mexola, Tabati mabiri.

²³ Isirayila xeme naxa e malan, Nafatalikae, Aserikae, nun Manasikae. E birin naxa Madiyankae keru. ²⁴ Gedeyon naxa xerae xee Efirami geyae yire, e xa a fala, «Wo goro Madiyankae ya ra, wo singe xa ti Yuruden xure igirima dennaxe han Beti Baara.» Na kui Efirami xeme naxa e malan, e siga Yuruden xure igirima dennaxe, han Beti Baara. ²⁵ E naxa Madiyankae xa mangе firinyie suxu, Orebi nun Seebi. E naxa Orebi faxesa Orebi fanye yire, e naxa Seebi faxesa Seebi weni bogi bunduma dennaxe. E naxa Madiyankae keru, e fa Orebi nun Seebi xunyie ra Gedeyon xon Yuruden fe ma.

8

Madiyankae bonbofe

¹ Efirami xeme naxa a fala Gedeyon be, «I yi mooli rabaxi muxu ra munfe ra? I to siga Madiyankae gere, munfe ra i mu muxu xili, won birin xa siga?» Sonxoe belebele naxa bira a i e tagi. ² A naxa e yaabi, «Wo naxan nabaxi, na dangi n gbe rabaxi ra pon. Efiramikae

xa wali lanmadi tide gbo Abiyeseri bonsoe xa wali xungbe be. ³ Alatala Madiyankae xa mangе Orebi nun Seebi saxi wo tan nan sago. N munse rabaxi naxan tide gbo na be?» A to ge woyende, e boje naxa goro.

⁴ Hali Gedeyon nun a xa soorie mixi keme saxanyie to nu taganxi, e Yuruden igiri ne Madiyankae kerife ra. ⁵ A naxa a fala Sukotikae be, «N bara wo maxandi, wo taami nde so n ma mixie yi ra, barima e bara tagan. N na Madiyankae xa mangе Seba nun Salamuna nan kerife.» ⁶ Sukoti mangе naxa Gedeyon yaabi, «Wo jan bara ge Seba nun Salamuna suxude? A lanma muxu xa taami so i xa soorie yi ra munfe ra?» ⁷ Gedeyon naxa a fala, «Alatala na Seba nun Salamuna sa n sago temui naxe, n fama wo fatee maboo de gbengberen yire tunbee nan na.»

⁸ Gedeyon naxa keli menni, a siga Peniyeli. A naxa mennikae fan makula taami ra. Peniyelikae fan naxa a yaabi alo Sukoti mixie a yaabi ki naxe. ⁹ A naxa a fala nee fan be, «N na xunnakeli soto, n fama be wo xa taa tete birin nabirade.»

¹⁰ Seba nun Salamuna nu na Karakore, e nun e xa soori mixi wulu fu nun suuli jondon. E tan gbansan nan nu luxi. Soori mixi wulu keme mixi wulu moxonon nu bara faxesa santidegema ra bonsoe ya ma naxee kelixi sogetede. ¹¹ Gedeyon naxa te kira xon ma Noba nun Yogbeha sogetede biri. A naxa soorie bonbo naa, naxee nu laxi a ra a gere mu e lima sonon. ¹² Madiyan mangе Seba nun Salamuna fan naxa e gi. Gedeyon naxa bira e foxo ra, han a e suxu, a fa e xa soorie birin nagi.

¹³ Yowasi xa di Gedeyon to fa kelife gere sode Xerege geya fari, ¹⁴ a naxa Sukoti fonike nde suxu, a a karaxan a xa Sukoti mangе nun kuntigie xilie sebe a be. Nee naxa lan mixi tongo solofere a nun solofere ma. ¹⁵ Gedeyon naxa siga Sukoti, a a fala e be, «Seba nun

Salamuna nan yi ki, wo n konbi naxee xa fe ra. Wo naxa a fala, «Wo jan bara gē Sēba nun Salamuna suxude? A lanma muxu xa taami so i xa soorie yi ra munfe ra?»¹⁶ Na kui a naxa taa kuntigie suxu, a e bonbo gbengberen yire tunbee ra.¹⁷ A naxa Peniyeli tete fan nabira, a fa mennikae faxes.

¹⁸ Gedeyon naxa Sēba nun Salamuna maxorin, «Wo mixi naxee faxes Taboro, e nu na di?» E naxa a yaabi, «E nu nē alo i tan. E birin nu luxi alo mangēdie.»¹⁹ Gedeyon naxa a fala e bē, «N taarae nan nu na e ra, n nga xa die. N bara n kali Alatala nje ra, xa wo mu e faxes nu, n fan mu wo faxama nu.»²⁰ A naxa a fala Yeteri bē, a xa di singe, «E faxes!» Kōnō Yeteri mu a xa santidēgema ba a tēe i, barima fonike nan nu a ra, a gaaxuxi.²¹ Sēba nun Salamuna naxa a fala Gedeyon bē, «Xa xeme nan i ra, i tan yete yati xa muxu faxes.» Gedeyon naxa keli keren na, a e faxes. A naxa kōnmagoree ba e xa nōxōmēe kōn ma.

²² Isirayila xeme naxa a fala Gedeyon bē, «I xa findi muxu xa mangē ra, na dangi xanbi i xa di, nun na xa di. I bara muxu ratanga Madiyankae ma.»²³ Gedeyon naxa a fala e bē, «N tan nun n ma di, muxu mu findima wo xa mangē ra. Alatala nan na wo xa mangē ra.»

²⁴ Gedeyon man naxa wōyēn e bē. A naxē, «Xa wo bara tin, a xōli n ma kankan xa xurundē keren so n yi ra, wo naxan sōtōxi wo wasaso see ra gere kui.» Xurundē xēma daaxi nu soxi Madiyankae belexēe ra, barima e kelixi Sumayila bōnsōe nē.²⁵ E naxa a fala, «Muxu bara tin na ra.» E fa dugi itala, e birin fa e xa xurundē keren keren sa dugi kui e naxan sōtō wasaso see ra.

²⁶ Gedeyon xēma naxan maxorin, a binye naxa siga han kilo mōxōpēn, bafe xunmasee ra, tuli rasoe, donma gbeeli Madiyan mangē daaxi, a nun nōxōmēe kōnmagore.²⁷ Gedeyon naxa sēxēdubē kuntigi donma yailan na xēma ra, a a ti Ofara,

a xa taa kui. A rapōnyi, na naxa findi gantanyi ra Gedeyon nun a xa denbaya bē, barima Isirayilakae birin naxa na findi e xa ala ra.

²⁸ Isirayilakae naxa Madiyan lu e xa nōe bun ma, nee mu xunnakeli sōtō sōnōn. Bōxi naxa lu bōpēsa kui nje tongo naani Gedeyon xa simaya kui.²⁹ Yowasi xa di Yerubaali naxa gbilen a xōnyi.³⁰ Gedeyon naxa di tongo solofere bari, barima gine gbegebe nan nu dōxōxi a xōn.³¹ A xa kōnyi gine naxan nu na Sikemi, na fan naxa di xeme bari a bē. A naxa Abimeleki xili fala a xun.³² Yowasi xa di, Gedeyon naxa faxes simaya fanyi kui. E naxa a ragata Yowasi xa gaburi yire Ofara, Abiyesa bōnsōe nu na dēnnaxē.

³³ Gedeyon to faxes, Isirayilakae man naxa Alatala bēpin, e xa Bali kuyee batu. E naxa Bali Beriti findi e xa ala ra.³⁴ Isirayilakae naxa nēemu e Marigi Alatala ma, naxan e ratanga e yaxui birin belexēe i, naxee nu e rabilinxi.³⁵ E mu dugutēgēpa rasiga Yerubaali xa denbaya ma fefe ma, hali a to nu bara fe fanyi gbegebe raba Isirayila bē.

9

Abimeleki findife mangē ra

¹ Yerubaali xa di Abimeleki naxa siga Sikemi a nga xunyie yire. A naxa yi masenyi ti a nga xabile bē,² «Katarabi Sikemi kuntigie birin ma, «Wo wama a xōn ma Yerubaali xa di tongo solofere birin xa findi wo xa mangē ra, ka mixi keren gbansan xa findi wo xa mangē ra? Wo xa wo ratu a ma, won findixi wuli keren fase keren nan na.»³ A nga xunyie naxa na masenyi birin tagi raba Sikemi kuntigie bē. Kuntigie naxa tin birafe Abimeleki fōxō ra, barima e ngaxakerenyi nan nu a ra.⁴ E naxa gbeti kilo solo-masaxan fi a ma, kelife Bali Beriti xa salide kui. Abimeleki naxa kōbiri so xeme rabēpinxie nun kalabantee yi ra, alako e xa bira a fōxō ra.

⁵ A naxa siga a baba xōnyi Ofara, a a xunyae birin faxes. Yerubaali xa di

tongo solofere birin naxa faxa fanye keren fari, fo Yotami, Yerubaali xa di ɔɔɔɔ, naxan nu bara a ɔɔɔɔ e ma. ⁶ Sikemi kungtie nun Beti Milo nama birin naxa e malan Sikemi, gema belebele nun wuri tofanyi tixi dennaxe. E naxa Abimeleki findi mange ra menni.

⁷ Yotami to na fe me, a naxa siga a sa ti Garisimi geya fari, a fa a fala a xui itexi ra, «Sikemi kungtie, xa wo wama ne Ala xa a tuli mati wo ra, wo xa wo tuli mati n tan na. ⁸ ɔɔɔɔ nde, wuri bilie naxa a nate e xa mange keren sugandi. E naxa a fala oliwi bili be, «Findi muxu xa mange ra.» ⁹ Kono oliwi bili naxa e yaabi, «N tan mu gbilenma n ture raminife foxo ra, ture naxan findima binya se ra Ala nun mixie be, alako n xa nu sa n iyan wuri bilie xun.»»

¹⁰ «Wuri bilie naxa a fala xore bili be, «I tan xa fa be, i xa findi muxu xa mange ra.» ¹¹ Kono xore bili naxa a fala e be, «N tan mu gbilenma n bogi ɔɔɔɔme fanyi raminife foxo ra, alako kansan n xa nu sa n iyan wuri bilie xun.»»

¹² «Wuri bilie naxa a fala weni bili be, «I tan xa fa be, i xa findi muxu xa mange ra.» ¹³ Kono weni bili naxa e yaabi, «N tan mu gbilenma n ma weni raminife foxo ra naxan Ala nun mixie rasewama, alako kansan n xa nu sa n iyan wuri bilie xun.»»

¹⁴ «Na kui wuri bilie naxa a fala tunbe kungsi be, «I tan xa fa be, i xa findi muxu xa mange ra.» ¹⁵ Tunbe kungsi naxa wuri bilie yaabi, «Xa wo waxi janige fanyi nan nabafe n be alako n xa findi wo xa mange ra, wo fa be, wo xa fa lu n niini bun ma. Xa na mu a ra, te minima ne tunbe kungsi kui, a Liban wuri bili fanyi birin gan.»»

¹⁶ Yotami man naxa a masen e be, «Yakosi, wo tan Abimeleki findife mange ra, wo a rabaxi tinxinyi nan ma? Wo fe fanyi nan nabaxi Yerubaali nun a xa denbaya ra na ki? Wo a xa fe fanyi sare ragbilenxi a ma na ki ne? ¹⁷ N baba gere soxi ne wo tan be, a a nii fi gere ma, a wo ratanga Madiyankae belexe

i. ¹⁸ Kono wo tan, wo bara keli n baba xa denbaya xili ma to ɔɔɔɔ, wo bara a xa di xeme mixi tongo solofere faxa fanye keren fari, wo fa Abimeleki findi mange ra kungtie xun ma Sikemi. Wo bara Gedeyon xa konyi gine xa di findi wo xa mange ra, barima wo ngaxakerenyi lanxi a tan nan ma. ¹⁹ Xa na birin kelixi janige fanyi nun tinxinyi nan ma Yerubaali nun a xa denbaya mabiri, awa wo tan nun Abimeleki xa rasan wo boore ma. ²⁰ Xa na mu a ra, te xa mini Abimeleki, a xa Sikemi kungtie nun Beti Milo mixie gan. Te xa mini e fan ma, a xa Abimeleki gan!» ²¹ Yotami naxa keli naa, a sa a ɔɔɔɔ Beeri, dennaxe makuya a taara Abimeleki ra.

²² Abimeleki naxa Isirayila yamari je saxan bun ma. ²³ Na temui, Ala naxa xaxili kobi raso Abimeleki nun Sikemi kungtie tagi. Sikemi kungtie fa Abimeleki yanfa. ²⁴ Na kui e birin xa e xa fe jaaxi sare soto. Abimeleki nu bara a ngaxakerenyie faxa, Yerubaali xa di tongo solofere. Sikemikae nu bara Abimeleki mali na faxe tife ra. ²⁵ Sikemi kungtie naxa mixie ti yanfanteya ra Abimeleki xili ma geyae xun tagi, e nu mixie fetenken naxee nu dangima kira ra e yire. Abimeleki naxa na fe me.

²⁶ ɔɔɔɔ nde Ebedi xa di Gaali nun a xunxae naxa fa Sikemi. Taa kungtie naxa lanlanteya sa a ma. ²⁷ E birin naxa siga weni bilie yire, e xa weni bogi ba. E naxa na bogie bundu, e fa xulunyi ti. E naxa so e xa ala batude kui, e naxa e dege, e e min, e fa Abimeleki danka. ²⁸ Ebedi xa di Gaali naxa a fala e be, «Won tan Sikemikae luxi Abimeleki xa ne bun ma munfe ra? Yerubaali xa di xa mu lanxi a ma? Abimeleki mu Sebulu xa findixi taa gomina ra? A lanma wo xa lu Hamori xa mixie tan xa yaamari bun ma, barima Hamori nan Sikemi benba ra. Won luxi Abimeleki xa mangeya bun ma munfe ra? ²⁹ Xa Sikemikae fa bira n tan foxo ra nu, n Abimeleki kerima ne keren na.» Na masenyi dangi

xanbi, Gaali naxa a fala Abimeleki be, «I xa soorie ramini, won xa gere.»

³⁰ Sebulu, taa gomina to Ebedi xa di Gaali xa masenyi me, a boje naxa te. ³¹ A naxa xerae xee gundojoxona ra Abimeleki xon, e xa a fala a be, «Ebedi xa di Gaali nun a xunxae bara fa Sikemi, e na taa mixie boje ratefe i xili ma. ³² Keli, i xa fa to ke ra, i tan nun pama naxan birin biraxi i foxo ra, wo xa taa melen. ³³ Subaxe, i xa keli, i fa taa suxu. Gaali nun a xa mixie na ti wo ya ra, wo xa wo senbe masen e be.»

³⁴ Abimeleki nun a xa soori xunde naani naxa keli ke ra, e sa Sikemi melen. ³⁵ Ebedi xa di Gaali to keli geesege, a sa ti taa sode de ra, Abimeleki nun a xa soorie naxa mini ken ma. ³⁶ Gaali to soorie to, a naxa a fala Sebulu be, «Nama nde nan na gorofe geya fari yi ki.» Sebulu naxa a yaabi, «I geya niini nan findixi mixie ra na ki.» ³⁷ Gaali man naxa a fala, «Nama yati nan na gorofe taa kui yi ki. Nama gbete fan na fafe sematoe xa wuri bili kira xon.» ³⁸ Sebulu naxa a yaabi, «I xa woyen xungbe na minden, i tan naxan nu a falama, «Sikemi luxi Abimeleki xa yaamari bun ma munfe ra?» I mu nu yi mixie konbi xe? Siga, i sa e gere.»

³⁹ Gaali naxa ti Sikemi kuntigie ya ra, e naxa Abimeleki gere. ⁴⁰ Mixi gbegebe naxa faxa taa sode de ra. Abimeleki naxa Gaali keru ⁴¹ han Aruma. Sebulu naxa Gaali ngaxakerenyie keru Sikemi kui, hali keren, a mu lu naa.

⁴² Na kuye iba, pama naxa siga daaxa. Abimeleki to na fe kolon, ⁴³ a naxa soorie tongo, a e itaxun xunde saxan na. E naxa e noxon daaxa han pama birin naxa mini, e fa keli e xili ma, e e bonbo. ⁴⁴ Abimeleki xa xunde naxa sa ti taa sode de ra. Boore xunde firinyi naxa sin na mixie ma, naxee nu na daaxa, e naxa e birin sonto. ⁴⁵ Abimeleki naxa gere so na taa ma yanyi birin, han a naxa no a ra, a mennikae birin

faxa. A man naxa na taa rabira, a foxe sa na ma.

⁴⁶ Sikemikae naxee luxi, e to na fe me, e naxa so Eli Beriti kuye xa salide kui. ⁴⁷ E naxa sa a fala Abimeleki be, a Sikemi taa kuntigie bara malan salide kui. ⁴⁸ Na kui Abimeleki naxa te Salamon geya fari nun pama naxan nu biraxi a foxo ra. Abimeleki naxa beera suxu a belexe. A naxa wuri salonyi nde sege, a a sa a kon ma. Na xanbi, a naxa a fala pama be naxan nu biraxi a foxo ra, «Wo bara a to n naxan nabaxi? Wo fan xa na mooli raba mafuren mafuren.» ⁴⁹ Nama birin naxa wuri salonyi keren keren sege, e fa bira Abimeleki foxo ra. E naxa na wurie ti na salide sode de ra, e fa te so, e mixi birin gan. Sikemika wulu keren, gin ee nun xeme, naxa sonto na ki.

⁵⁰ Na dangi xanbi, Abimeleki naxa siga Tebeti, a xa mennikae gere. A to yonkinde yailan menni, a naxa no Tebeti ra. ⁵¹ Makantade itexi nde nu na taa tagi, xeme nun gin ee naxa sa e noxon menni, a nun taa kuntigie. E naxa na balan e xun ma, e tixi na fari.

⁵² Abimeleki to menni li, a naxa makore a naade ra alako a xa te sa na ma. ⁵³ Na nan lan gin ee nde naxa mengi din se geme daaxi sin Abimeleki xunyi, a xunyi naxa bo. ⁵⁴ Abimeleki naxa a fala a xa fonike be, naxan nu a xa geresose xaninma, a naxe, «I xa santidegema ba a tee i, i xa n napon, alako mixi naxa a fala gin ee nan n faxaxi.» Na kui na fonike naxa a soxo santidegema ra, a a faxa. ⁵⁵ Isirayila xeme to a to Abimeleki bara faxa, e birin naxa gbilen e xonyi.

⁵⁶ Na kui Ala Abimeleki xa wali kobi ragbilen ne a ma, a naxan naba a baba ra, a xunya tongo solofere faxafe ra. ⁵⁷ Ala na toore birin nagbilen ne Sikemikae ma e xa kobina sare ra. Yerubaali xa di xeme Yotami xa danke naxa e birin nayarabi.

10

Isirayila kiitisa Tola

¹ Abimeleki to faxa, Puwa xa di Tola, Dodo xa mamadi, naxan fatanxi Isakari bɔnsɔɛ ra, a naxa keli a xa Isirayila ratanga. A nu sabatixi Samiri nɛ, Efirami geyae fari. ² A naxa findi kiitisa ra Isirayila jɛ mɔxɔjɛn nun saxan. Na xanbi a naxa faxa, e sa a ragata Samiri.

Isirayila kiitisa Yayiri

³ Tola to dangi, Yayiri Galadika naxa keli, a findi Isirayila kiitisa ra jɛ mɔxɔjɛn nun firin. ⁴ Di tongo saxan nan nu na a bɛ. E nu jɛrema sofale tongo saxan nan fari, e nu taa tongo saxan yamarima Galadi bɔxi ma. Han to na taae xili falama Yayiri xa taae. ⁵ Yayiri naxa faxa, e sa a ragata Kamon.

Isirayila kiitisa Yefite

⁶ Isirayilakae man naxa fee raba naxan mu rafan Alatala ma. E naxa Bali nun Asitarate kuye batu, Aramikae xa alae, Sidɔnkae xa alae, Mowabakae xa alae, Amonikae xa alae, a nun Filisitakae xa alae. E naxa Alatala finsiriwali, e tondi tubide a bɛ. ⁷ Alatala bɔjɛ naxa te Isirayila xili ma, a fa e sa Filisitakae nun Amonikae sagoe. ⁸ E naxa Isirayilakae tɔɔɔ, e e naxankata na jɛ bun ma. E man naxa Isirayilakae naxankata naxee fan nu sabatixi Yuruden naakiri ma, Amonikae xa bɔxi ma, jɛ fu nun solomasaxan bun ma. ⁹ Amonikae naxa dangi Yuruden na, alako e xa sa Yudaya, Bunyamin, nun Efirami fan gere. Isirayila bɔjɛ tɔɔɔ nɛ ki fanyi na waxati.

¹⁰ Isirayilakae naxa Alatala xili e xui itexi ra, e nu fa a fala, «Muxu bara yunubi raba i ra, barima muxu bara gbilen muxu Marigi Ala fɔxɔ ra, muxu man bara Bali kuyee batu.» ¹¹ Alatala naxa a masen Isirayilakae bɛ, «Misirakae, Amorikae, Amonikae, Filisitakae, ¹² Sidɔnkae, Amalekikae, nun Mayonkae to wo tɔɔɔ, wo naxa n xili wo xui itexi ra. Na tɛmui, n mu wo ba xɛ e sagoe? ¹³ Kɔnɔ wo tan bara n finisiriwali, wo fa ala gbɛtɛɛ batu. Na nan a toxi

n mu wo ratangama sɔnɔn. ¹⁴ Wo sa sɔnxɔ wo xa alae ra, wo naxee sugandixi. E xa wo ratanga wo xa tɔɔɛɛ ma.»

¹⁵ Isirayilakae naxa a masen Alatala bɛ, «Muxu bara yunubi raba. I xa i waxɔnfe raba muxu ra, kɔnɔ yandi i xa muxu rakisi to.» ¹⁶ Na tɛmui e naxa gbilen si gbɛtɛɛ xa alae fɔxɔ ra, e fa Alatala batu. Alatala nu bara kinikini e ma e xa tɔɔɛɛ kui.

¹⁷ Amonikae naxa e malan, e sa kuru Galadi. Isirayilakae fan naxa e malan, e sa kuru Misipa. ¹⁸ Galadi jama nun mangɛɛ nu fa a fala e boore bɛ, «Xɛmɛ mundun fama yi gere fɔlɔde Amonikae ma? Na kanyi nan findima Galadikae xa mangɛɛ ra.»

11

Isirayila kiitisa Yefite

¹ Yefite Galadika, gereso hagige nan nu na a ra. Langoe ginɛ nde nun Galadi nan ma di nu a ra. ² Galadi xa ginɛ naxa die bari a bɛ. Na ginɛ xa die naxa mɔ, e fa Yefite keri, e a fala a bɛ, «I mu fama muxu baba kɛ sɔtɔde, barima ginɛ gbɛtɛɛ nan ma di lanxi i ma.» ³ Yefite naxa keli, a makuya a taarae ra, a sa sabati Tobo bɔxi ma. Mɛnni xɛmɛ rabɛjɛnɛ naxa lu a fɛ ma, e xa bira a fɔxɔ ra.

⁴ Na dangi xanbi, Amonikae to Isirayilakae gere, ⁵ Galadi forie naxa siga Yefite fende Tobo bɔxi ma. ⁶ E naxa a fala Yefite bɛ, «Won xɛɛ, i xa findi muxu xa yarerati ra alako won xa Amonikae gere.» ⁷ Yefite naxa Galadi forie yaabi, «Wo mu n xɔnxi xɛ? Wo mu n keri n baba xa banxi kui? Munfe ra wo n fenma yakɔsi wo xa tɔɔɛɛ kui?»

⁸ Galadi forie naxa a fala Yefite bɛ, «Na fe yati nan a xɛɛxi muxu faxi i yire yakɔsi, alako won birin xa siga, i xa Amonikae gere, i man xa findi Galadikae birin xa mangɛɛ ra.»

⁹ Yefite naxa Galadi forie yaabi, «Xa wo n nagbilen alako n xa Amonikae gere, xa a sa a li Alatala naxa e sa n sagoe, n tan yati nan findima wo xa mangɛɛ ra.» ¹⁰ Galadi forie

naxa a fala Yefite be, «Alatala bara findi won seede ra, muxu fama i xa woyenyi rakamalide.» ¹¹ Yefite nun Galadi forie naxa siga, pama naxa a findi e xa mange nun e xa soorie yarerati ra. Yefite naxa gbilen a xa masenyi birin ma Alatala ya i Misipa.

¹² Yefite naxa xerae xee Amonikae xa mange xon, e xa a fala a be, «Munfe ra i faxi n gere n ma boxi ma?» ¹³ Amonikae xa mange naxa Yefite xa xerae yaabi, «Isirayilakae to keli Misira, e naxa n ma boxi birin tongo folofe Arinon xure ma, sa doxo Yaboko xure ra, han Yuruden xure. I xa na ragbilen n ma lanyi kui.»

¹⁴ Yefite man naxa xerae xee Amonikae xa mange xon. ¹⁵ E xa a fala a be, «Yefite woyen xui nan yi ki. Isirayilakae mu Mowaba boxi nun Amoni boxi yo tongoxi. ¹⁶ Isirayila pama to keli Misira boxi ma, e naxa e jere gbengberenyi ma han Xulunyumi Baa, e fa so Kadesi. ¹⁷ Na temui Isirayila naxa xerae xee Edon mange xon, e xa a fala a be, «A lu muxu xa dangi i xa boxi ma.» Kono Edon mange mu tin na ra fefe ma. E naxa xerae xee Mowaba mange fan xon. A naxa tondi, Isirayilakae fa lu Kadesi.»

¹⁸ «Na dangi xanbi, e naxa Edon boxi nun Mowaba boxi mabilin gbengberenyi ma. E e jere Mowaba boxi sogetede biri, han e Arinon xure igiri. Na kui e mu soxi Mowaba boxi ma, barima Arinon findixi Mowaba xa naaninyi nan na. ¹⁹ Na temui Isirayilakae naxa xerae xee Sixon xon, Amorikae xa mange naxan nu na Xesibon. Isirayilakae naxa a fala a be, «A lu muxu xa mini i xa boxi ra, muxu xa siga muxu xa boxi ma Ala naxan sugandixi muxu be.» ²⁰ Kono Sixon mu tin Isirayilakae xa mini a xa boxi ra. A naxa a xa pama birin malan, e naxa kuru Yahasi, e Isirayila gere. ²¹ Isirayila Marigi Alatala naxa Sixon nun a xa pama sa Isirayila sagoe. Isirayilakae naxa no e ra, e fa sabati

Amorikae xa boxi birin ma, ²² folofe Arinon xure ma, sa doxo Yaboko xure ra, folofe gbengberenyi ma, sa doxo Yuruden na.»

²³ «Isirayila Marigi Alatala bara Amorikae xa boxi fi muxu ma, i tan wama na boxi bafe muxu yi munfe ra? ²⁴ I xa ala Kemosi, a boxi naxan soxi i yi ra, i mu i wasasoma ne? Muxu fan, muxu Marigi Alatala boxi naxan birin soxi muxu yi ra, muxu na suxuma ne. ²⁵ I joxo a ma i senbe dangixi ne Balaki ra, Siporo xa di, Mowaba mange? Na tan mu tin Isirayila gere fefe ma. ²⁶ Ne keme saxan nan yi ki, Isirayila sabatixi Xesibon nun a rabilinyie, Aroweri nun a rabilinyie, a nun taa birin naxee na Arinon xure de ra. Munfe ra wo mu e rasuxu na waxati bun ma? ²⁷ N tan mu haake yo rabaxi i ra. I tan nan fe jaxi rabafe n na, gere tife n be. Alatala, kiitisa xungbe, a xa Isirayilakae nun Amonikae makiiti to loxo.»

²⁸ Amonikae xa mange mu tin a tuli matide Yefite xa masenyi ra. ²⁹ Alatala Xaxili naxa goro Yefite ma. Yefite naxa Galadi nun Manasi igiri. A naxa dangi Misipa ra Galadi boxi ma. A naxa siga han Amonikae xa boxi ma. ³⁰ Yefite naxa laayidi tongo Alatala be, a a fala a be, «Xa i sa Amonikae birin sa n sagoe, ³¹ naxan singe na mini n ma banxi naade ra fafe n nalande, n ne gbilenma kelife ra Amonikae xa boxi ma seewe kui temui naxe, na kanyi bama serexe gan daaxi nan na Marigi Alatala be.»

³² Yefite naxa siga Amonikae xa boxi ma e gere. Alatala naxa e sa a sago. ³³ A naxa e bonbo a xoxoxe ra folo Aroweri ma, sa doxo Miniti biri ra, taa moxon, han Habila Keramimi. Amonikae naxa lu yaagi kui Isirayilakae ya i.

Yefite xa di gine

³⁴ Yefite naxa gbilen Misipa. A to a xonyi li, a xa di gine naxa mini a ralande. A nu fare boronma maxasee xui ra. A xa di kerenyi nan nu a ra, di xeme mu nu na, di gine

gbete fan mu nu na a be. ³⁵ A fefe a xa di gine to, a naxa a xa donmae iboo, a a fala, «N ma di gine, i bara n naso toore xungbe kui, i bara a niya n xa sunnun a jaaxi ra. N bara laayidi tongo Alatala be, n mu noma gbilende na ma sonon.»

³⁶ A xa di gine naxa a fala a be, «N baba, i laayidi naxan tongo Alatala be, i xa na rakamali. I naxan fala Alatala be, i xa na raba n na, barima Alatala bara i gberoxo i yaxui Amonikae ma.» ³⁷ A man naxa a fala a baba be, «I xa fe keren naba n be. I xa mame ti kike firin alako n xa siga geyae fari, a nun n booree, muxu xa wa ti barima n mu fama doxode xeme xon.» ³⁸ A baba naxa a yaabi, «Siga.» A naxa a xa di gine mame kike firin. A nun a booree naxa siga wa tide geyae fari, barima a mu fama doxode xeme xon.

³⁹ Na kike firinyie raponyi, a naxa gbilen a baba yire. A baba naxa a xa laayidi tongoxi rakamali. A xa di mu nu xeme fe kolonxi. Na nan a toxi Isirayilakae naxa yi naamunyi ramini: ⁴⁰ Ne birin Isirayila ginemedie Yefite Galadika xa di gine xa kinikini rabama ne xi naani, alako e xa ratu a xa fe ma.

12

Eframikae nun Galadikae xa gere

¹ Eframi xeme naxa e malan, e Yuruden igiri. E to Sefon li, e naxa a fala Yefite be, «Munfe ra i sigaxi Amonikae gere, i mu muxu xili alako won birin xa siga? Muxu fama te nan sade i xa banxi ma, wo birin xa gan.» ² Yefite naxa e yaabi, «N tan nun n ma pama, nu na lantareya belebele nan kui yi ki, muxu nun Amonikae ra. N wo maxili temui naxe, wo mu tin fade n bade e sagoe. ³ N to a to wo mu fafe n natangade, n naxa te Amonikae gere, hali na to findi fe xoxoxe ra n be. Alatala naxa e sa n sago. Wo faxi n gere munfe ra?»

⁴ Yefite naxa Galadi xeme birin malan, e xa Eframikae gere. Galadi xeme naxa Eframikae bonbo,

barima e nu bara a fala, «Wo tan Galadikae, wo wo gixi ne kelife Eframi, wo siga Manasi boxi ma.» ⁵ Na gere dangi xanbi, Galadikae naxa ti Yuruden xure igiride ra gbilenfe ra Eframi boxi ma. Eframika nde na wa gbilenfe a xonyi kelife gere yire, fo a xa a fala na Galadikae be, «N wama Yuruden igirife.» Galadikae na kanyi maxorinma ne, «Eframika nan na i ra?» A na e yaabi, «Ade,» ⁶ Galadikae man a falama a be, «Awa, a fala ba <Xiboleti.>» Eframikae to mu fata na falade, e tan nu a falama ne, «Kiboleti.» Na kui Galadikae a kolonma na kanyi findixi Eframika nan na naxan wama a gife. E a kon naxabama keren na menni Yuruden xure igiride ra. Eframika mixi wulu tongo naani nun firin sonto na ki ne.

⁷ Yefite Galadika naxa findi Isirayila kiitisa ra ne senni bun ma. A to faxa, a naxa ragata Galadi tae tagi.

Isirayila kiitisa Ibisani

⁸ Yefite dangi xanbi, Ibisani Beteleemuka naxa findi kiitisa ra Isirayila. ⁹ A naxa di xeme tongo saxan nun di gine tongo saxan bari. A naxa a xa di gine fi bonsoe gbete xeme ma. A man naxa gine tongo saxan fan fen bonsoe gbete ra a xa di xeme be. A naxa findi Isirayila kiitisa ra ne solofere bun ma. ¹⁰ Ibisani to faxa, a naxa ragata Beteleemu.

Isirayila kiitisa Elon

¹¹ Ibisani dangi xanbi, Elon Sabulonka naxa findi kiitisa ra Isirayila boxi ma ne fu bun ma. ¹² A to faxa, a naxa ragata Ayalon, Sabulon boxi ma.

Isirayila kiitisa Abadon

¹³ Ibisani dangi xanbi, Hileli xa di Abadon Piratonka naxa findi kiitisa ra Isirayila. ¹⁴ A naxa di tongo naani nun mamadi tongo saxan soto, e te sofale tongo solofere fari. A naxa findi Isirayila kiitisa ra ne solomasaxan bun ma. ¹⁵ Hileli xa di Abadon Piratonka to faxa, a

naxa ragata Piraton Efirami boxi ma, Amalekikae xa geya fari.

13

Samison barife

¹ Isirayilakae man naxa fe jaaxi raba Alatala ya i. Na nan a toxi Alatala naxa e lu Filisitakae sagoe je tongo naani bun ma.

² Dana bonsoe mixi nde nu na Soraha naxan xili Manowa. Dibaritare nan nu a xa gine ra. ³ Alatala xa maleke naxa mini na gine ma, a fa a fala a be, «Hali dibaritare to i ra, i fama tegede, i fa di xeme bari. ⁴ I naxa sese min naxan noma i siiside. I naxa sese don naxan mu seniyeñxi, ⁵ barima i fama tegede, i di xeme bari. I naxa a xunyi bi, barima yi di fixi Ala nan ma beenu a xa bari. Na kui a xili <Ala xa Nasari.> A tan nan Isirayilakae rakisi foloma Filisitakae ma.»

⁶ Na gine naxa siga, a sa a fala a xa mōri be, «Ala xa mixi nde bara fa n yire, a luxi n be alo Ala xa maleke. A magaaxu. N mu a maxorin a kelixi dennaxe, a fan mu a xili fala n be. ⁷ A naxa a masen n be, <I fama tegede, i fa di xeme bari. I naxa sese min naxan noma i siiside. I naxa sese don naxan mu seniyeñxi, barima yi di fixi Ala nan ma beenu a xa bari, han a laaxirama temui naxe. Ala xa Nasari na a ra.»

⁸ Manowa naxa Alatala maxandi yi ki, «N Marigi, i man xa i xa mixi xee muxu xon ma alako a xa muxu xaran na di xuru ki ra.» ⁹ Ala naxa Manowa xa dube suxu, a man naxa a xa maleke xee a xa gine xon ma. Manowa xa gine nu doxoxi xe ma a xa mōri mu nu na naa. ¹⁰ A to a to, a naxa a gi keren na, a sa a fala a xa mōri be, «Xeme naxan fa n yire, a man bara fa.»

¹¹ Manowa naxa keli, a bira a xa gine foxo ra. A to na xeme li, a naxa a maxorin, «I tan nan woyen n ma gine ra?» A naxa a yaabi, «Iyo.»

¹² Manowa man naxa a maxorin, «I xa masenyi na kamali temui naxe, a lanma muxu xa na di xuru di?»

¹³ Alatala xa maleke naxa a yaabi, «I

xa gine xa a raba alo n a fala a be ki naxe. ¹⁴ A naxa weni sansi bogi yo don, a naxa weni nun a maniye min, a naxa donse seniyeñtare don. A xa na birin naba alo n a fala a be ki naxe.»

¹⁵ Manowa naxa a fala Alatala xa maleke be, «I xa lu be sinden, muxu xa si jin i be.» ¹⁶ Alatala xa maleke naxa a yaabi, «Hali n lu be, n mu i xa donse donma, kono xa i wama serexe gan daaxi tan bafe Alatala be, na fan.» Manowa mu nu a kolon Alatala xa maleke nan a ra.

¹⁷ Manowa naxa a maxorin, «I xili di? Muxu xa na kolon alako muxu xa i matoxo i xa masenyi kamalima temui naxe.» ¹⁸ Alatala xa maleke naxa a maxorin, «I wama n xili kolonfe munfe ra? Gundo nan a ra.»

¹⁹ Manowa naxa na si nun farin nde ba serexe gan daaxi ra fanye nde fari Alatala be. Na temui kaabanako nde naxa raba e ya xori.

²⁰ Na te nu na tefe koore ma temui naxe, Alatala xa maleke fan naxa te koore ma na te kui. Manowa nun a xa gine to na to, e naxa e felen boxi ma.

²¹ Alatala xa maleke to siga, Manowa nun a xa gine mu nu a to sonon. E naxa a kolon Alatala xa maleke yati yati nan nu a ra.

²² Manowa naxa a fala a xa gine be, «Won fama faxade ya barima won bara Ala yati yati to.» ²³ A xa gine naxa a yaabi, «Xa Alatala wama won faxafe nu, a mu won ma serexe gan daaxi suxuma nu, a mu na kaabanako masenma won be nu.»

²⁴ Na dangi xanbi, Manowa xa gine naxa di bari. E naxa a xili fala Samison. A naxa mo Alatala xa barake kui. ²⁵ Alatala Xaxili naxa goro Samison ma a singe ra Maxane Dana, taa naxan na Soraha nun Esetayoli tagi.

14

Samison xa gine Filisitaka

¹ Loxoe nde Samison naxa siga Timina. Menni a naxa sungbutunyi Filisitaka nde to. ² A to gbilen a baba xonyi, a naxa a fala a baba nun a nga be, «N bara Filisitaka sungbutunyi

nde to Timina. Wo xa na fen n be a xa findi n ma gine ra.» ³ A baba nun a nga naxa a fala a be, «Munfe ra i mu gine fen i ngaxakerenyie ya ma, xa na mu a ra won bɔnsɔe ya ma? Na mu fisa Filisitaka nde be, na pama sunnatate?» Samison naxa a baba yaabi, «Na fen n be. A tan nan nafan n ma.» ⁴ A baba nun a nga mu nu a kolon na birin kelixi Alatala nan ma. A nu na gere fenfe Filisitakae ra, barima na waxati e nu na Isirayilakae yamarife.

⁵ Samison nun a baba nun a nga naxa goro Timina. E to weni bilie yire li, yete nde naxa mini Samison ma, a xa a faxes. ⁶ Alatala Xaxili naxa goro a ma alako a xa no yete iboode a belexe ra alo si yore, hali geresose yo to mu nu na a yi ra. A mu na fe fala a baba nun a nga be. ⁷ E naxa siga woyende na sungbutunyi ra, naxan bara rafan Samison ma ki fanyi.

⁸ Na biyaasi dangi xanbi, Samison naxa gbilen Timina na sungbutunyi yire, a xa a findi a xa gine ra. Beenun a xa a li, a naxa mini kira ra, alako a xa na yete binbinyi mato. A naxa kumi tee li naa, e ture na yete xorie longori ra. ⁹ A naxa nde tongo a belexe ra, a xa a kon kira xon ma. A to gbilen a bari mixie yire, a naxa nde fi nee fan ma. E naxa a kon, konɔ Samison mu a fala e be na kumi kelixi dennaxe.

¹⁰ Samison baba fan naxa goro na sungbutunyi xonyi. Na temui Samison naxa xulunyi ti naa, alo segetalae darixi a ra ki naxe. ¹¹ Na sungbutunyi xa mixie to Samison to, e naxa mixi tongo saxan xili naxan luma a seeti ma. ¹² Samison naxa a fala e be, «N xa taali nde sa wo bun ma. Xa wo no na tagi rabade n be beenu yi xulunyi xi solofere xa ba a ra, n donma nun dugi tongo saxan fima wo ma. ¹³ Konɔ xa wo mu no n ma taali tagi rabade n be, wo keren keren ma birin donma nun dugi tofanyi fima n tan nan ma.» E naxa a fala a be, «Awa yire, i xa taali fala. Muxu muxu tuli

matixi i ra.» ¹⁴ Na kui a naxa taali nde fala e be, «Naxan se donma, a donse raminima. Se joxunme kelixi senbema nan ma.» E naxa na taali fen xi saxan bun ma, konɔ e mu no na kolonde.

¹⁵ A xi naani nde, e naxa a fala Samison xa gine be, «Woyen i xa mɔri be alako a xa na taali tagi raba muxu be, xa na mu a ra muxu fama i tan nun i baba xa denbaya gande. A mu lanma wo xa muxu xili be, wo xa fa muxu mupa.»

¹⁶ Samison xa gine naxa wa folo a xa mɔri ya i, a a fala a be, «N mu rafan i ma. I bara n xon, xa na mu a ra i na taali tagi rabama ne n be nu.» A naxa a yaabi, «N mu naxan fala n nga nun n baba be, n na falama i tan nan be?» ¹⁷ Na gine naxa wa Samison ya i xi solofere bun ma, na xulunyi temui. Xulunyi loxɔe donxɔe a naxa na taali tagi raba a xa gine be, barima a nu na a toorofo tun. Na temui na gine naxa na taali tagi raba a xa mixie be.

¹⁸ Beenun soqe dula temui xi solofere nde, taakae naxa Samison xa taali fasari a be yi maxorinyi ra, «Munse joxun kumi be, munse senbe gbo yete be?» Samison naxa e yaabi, «Xa wo mu n ma gine mafuruku nu, wo mu noma n ma taali kui kolonde feo.»

¹⁹ Na dangi xanbi, Alatala Xaxili naxa goro Samison ma. A naxa siga Asikalɔn, a xeme tongo saxan faxes, a e xa donmae nun dugi tongo, a nee fi mixie ma naxee nu bara na taali tagi raba a be. Na temui Samison naxa gbilen a baba xonyi, a xonoxi a jaaxi ra. ²⁰ Na kui Filisitakae naxa Samison xa gine fi xeme gbete ma, xulunyi binye fixi naxan ma.

15

Samison Filisitakae gerefe

¹ Xe xaba temui, Samison naxa si xanin a xa gine xon. A naxa a fala a bitanyi be, «A xoli n ma n tan nun n ma gine xa lu yire keren.» A bitanyi mu tin na ra, ² a fa a fala Samison be, «N joxɔ a ma i meexi a ra ne, na

nan a ra, n bara a fi na xeme ma i xa xulunyi binye fi naxan ma. I xa a xunya doxo, na fan a be pon.»

³ Samison naxa a yaabi, «Yi biyaasi, xa n fe jaaxi raba wo tan Filisitakae ra, wo tan nan a niyaxi.»

⁴ A naxa siga, a xulumase keme saxan suxu. A naxa nee xuli xiri e boore ra firin firin na, a sexe maxiri e xulie ra. ⁵ A naxa sexe radexe naxan nu maxirixi e xulie ra, a e rabepin Filisitakae xa xee ma. Te naxa xee birin gan, sansi naxan nu kotoxi xee ma, a nun sansi naxan mu nu xabaxi sinden. Hali oliwi bili naxee nu na menni, e fan gan ne.

⁶ Filisitakae naxa e booree maxorin, «Nde yi wali rabaxi?» Mixi ndee naxa e yaabi, «Samison foxi nan a ra, barima a bitanyi Timinaka bara a xa gine fi xeme ma, a tan Samison xa xulunyi binye fi naxan ma.» Na kui Filisitakae naxa siga na gine nun a baba gande.

⁷ Samison naxa a fala e be, «Xa wo a raba na ki, n fan n gbeboxoma ne wo ma.» ⁸ A naxa e gere a jaaxi ra, a mixi gbegebe faxes. Na xanbi, a naxa siga, a lu fonme kui Etami geya mabiri.

⁹ Filisitakae naxa soorie xee Yudaya Lexi mabiri. ¹⁰ Yudayakae naxa e maxorin, «Wo faxi muxu gere de munfe ra?» E naxa e yaabi, «Muxu faxi Samison nan suxude, muxu xa fe jaaxi raba a ra alo a a rabaxi muxu ra ki naxe.»

¹¹ Yudayakae xeme wulu saxan naxa siga Samison foxo ra Etami geya yire. E naxa a fala a be, «I munse rabaxi muxu ra yi ki? I mu a kolon won na Filisitakae xa yaamari nan bun ma?» Samison naxa e yaabi, «N e xa fe jaaxi nan tun sare ragbilenxi e ma.» ¹² Yudayakae naxa a fala a be, «Muxu faxi be i xiride ne, muxu xa i so e yi ra.» Samison naxa a fala e be «Wo xa wo rakali xa wo tan mu fama n faxade.» ¹³ E naxa a fala a be, «Won bara lan na ma. Muxu mu i faxama. Muxu xa i xiri, muxu xa i so Filisitakae yi ra tun.» E naxa a xiri luuti neene firin na, e a xanin.

¹⁴ E to Lexi li, Filisitakae naxa sonxoe rate. Alatala Xaxili naxa goro Samison ma, a na luutie bolon alo gese ganxi bolonma ki naxe. ¹⁵ A naxa sofale banganyi xori nde tongo boxi ma, a Filisitakae mixi wulu keren faxes na ra. ¹⁶ Samison naxa a fala, «N bara sofale banganyi xori soto, sofale keren sofale gbegebe ya ma. N bara xeme wulu keren faxes sofale banganyi xori ra.» ¹⁷ A to ge na masenyi ra, a naxa na banganyi xori wole. Menni xili naxa sa Ramati Lexi, «Banganyi xori geya.»

¹⁸ Ye xoli xoxoxoe naxa Samison suxu. A naxa Alatala maxandi, «I bara a niya n xa xutu soto yi mixie ma. N mali alako n naxa faxes ye xoli ma, yi mixi sunnatatee naxa fa n xanin e xonyi.» ¹⁹ Ala naxa fanye iboo Lexi mabiri, ye naxa mini. Samison to ye min, a man naxa senbe soto, a boje naxa sa. E naxa na yire xili fala «Hakore dulonyi.» Han ya na dulonyi na Lexi mabiri. ²⁰ Samison naxa bu kiiti sa ra Isirayila je moxonon Filisitakae xa waxati.

16

Samison nun Dalila

¹ Loxoe nde Samison naxa siga Gasa. A to langoe nde to naa, a naxa so a xonyi. ² Gasakae naxa a kolon Samison nu na na. E naxa menni melen, alako kuye na iba e xa a faxes taa sode de ra. ³ Koe tagi Samison naxa keli, a taa naade suxu, nun a gbakuxi wure naxee ra wurie ma, a na birin tala, a a doxo a tunki fari. A naxa a xanin geya fari naxan na Hebron ya tagi.

⁴ Na dangi xanbi, Samison naxa gine nde kolon Soreki gulunba naxan xili Dalila. Samison naxa na gine xanu. ⁵ Filisitakae xa mangee naxa siga na gine xon, e a fala a be, «I xa a kolon Samison senbe kelixi dennaxe, alako muxu xa no a ra. Xa i ge na kolonde, muxu a xirima ne, muxu keren keren ma fa kobiri kole wulu keren nun kobiri kole keme fi i ma.»

6 Na temui Dalila naxa a fala Samison be, «Yandi, i xa i gundo fala n be, i senbe sotoma ki naxe. Mixi noma munse rabade, e xa i xiri, e no i ra?» 7 Samison naxa a yaabi, «Xa e n xirima luuti neene ra, naxee mu nu xara sinden, n senbe bama n yi, n luma ne alo xeme booree.»

8 Filisitakae naxa luuti neene xaratare solofere xanin Dalila xon ma. A naxa Samison xiri e ra. 9 Filisitakae naxa a xa konkoe melen. Dalila naxa a xui ramini Samison ma, «Filisitakae bara fa i suxude.» Samison naxa na luutie bolon keren na, alo gese naxan ganxi. Na temui e mu no a senbe gundo kolonde.

10 Dalila naxa a fala Samison be, «I wama n madaxufe ne. I bara wule fala n be. Yakosi, yandi, i xa i gundo fala n be. E noma i xiride munse ra?» 11 Samison naxa a fala a be, «Xa mixi n xirima luuti neene ra, sese mu nu xiri naxee ra, n senbe luma alo adamadi birin na ki naxe.»

12 Dalila to ge a xiride luuti neene ra, a naxa gbelegbele, «Samison, Filisitakae bara fa i suxude!» Filisitakae nu bara a xa konkoe melen. Samison naxa luuti bolon a xirixi naxan na alo gese bolonma ki naxe.

13 Dalila naxa a fala Samison be, «Han to i na n madaxufe, i wule nan tun falafe n be. A fala n be a lanma i xa xiri se naxan na.» Samison naxa a yaabi, «N xunsexe, naxan denbexi solofere ra, xa i na birin degge maboe dugi ra, wo naxa dugi soxo se fan soti n xunsexe kui, a sa soron boxi, n senbe luma alo adamadi birin na ki naxe.» 14 Dalila to ge dugi soxo se sode a fanyi ra, a man naxa gbelegbele, «Samison, Filisitakae bara fa i suxude!» Samison naxa xunu, a naxa dugi soxo se birin tala.

15 Dalila naxa a fala Samison be, «I naxe a marafanyi na won tagi, konon ma xanunteya mu na i be. A sanya saxan nan ya i n madaxuma. Han to i tondixi i gundo falade n be, i senbe kelixi dennaxe ma.» 16 Loxoe birin Dalila nu a tooroma yi woyenyi mooli ra. A to doxo a ra, 17 Samison naxa a gundo fala a be, a naxe, «Kafi n bari temui n xunyi mu bixi, barima e n fixi Ala nan ma, Ala xa

Nasari nan n na. Xa n xunyi bi, n senbe luma alo adamadi birin gbe na ki naxe.»

18 Dalila to a kolon Samison bara nondi yati yati fala a be, a naxa Filisita mangee xili, a fa a fala e be, «Wo man xa fa, barima yi biyaasi a bara a xa gundo fala n be.» Filisita mangee naxa siga a xonyi, e man kobiri xanin e saataxi naxan ma. 19 Dalila naxa Samison raxi, a saxi a sanyi ma. A naxa xeme nde xili, a naxa Samison xunsexe denbexi solofere maxaba. Na bara a niya Dalila xa no a ra. A senbe birin nu bara siga.

20 Na temui Dalila naxa gbelegbele, «Samison, Filisitakae bara fa i suxude!» Samison to xunu, a naxa a fala a yete be, «N man xa mini yi fe kui alo boore biyaasi.» A mu a kolon Alatala nu bara a rabepin. 21 Filisitakae naxa a suxu, e a yae soxo, e a xanin Gasa. Menni e naxa a xiri yolonxonyi yoxui daaxi ra geeli kui, a xa nu se binyee mayindigilin, naxan sansi xori luxutama.

Samison xa faxe

22 Na waxati a xunsexe, naxan nu bixi, na naxa mini folo. 23 Loxoe nde Filisita mangee naxa e malan, e xa serexe xungbe ba e xa kuye Dagon be jalexinyi kui. E naxa a fala, «Won ma ala bara Samison sa won sagoe!» 24 Nama to Dagon to, e naxa a matoxo, e fa a fala, «Won ma ala bara won yaxui sa won sagoe, naxan bara won ma boxi kana, a man bara won ma mixie faxa.» 25 Na seewe kui, e naxa a fala, «Won xa Samison xili, won xa a mayele.» E naxa fa a ra kelife geeli kui, e a xiri e xa salide sanyie ra. E naxa a findi mayele se ra.

26 Samison naxa a fala a rapereba be, «A lu n belexe xa sa salide sanyie ma, n xa n kilon e ra.» 27 Xeme nun gine gbegbe nu na salide kui. Filisita mangee fan nu na. Na birin findi mixi wulu saxan nan na, e birin nu fa Samison mayele. 28 Samison naxa Alatala maxandi, «N Marigi Alatala, i xa ratu n ma. N bara i

mayandi, Ala, senbe fi n ma alako n xa n gbenoxo Filisitakae ma n yae xa fe ra.» ²⁹ Samison naxa a kilon na salide sanyie ra, keren na a yirefanyi ma, keren na a koola ma. ³⁰ Samison naxa a fala, «N xa faxa n nun Filisitakae ra.» A naxa salide sanyie tutun a senbe birin na. Salide naxa bira Filisitakae nun mangee ma, naxee nu na salide kui. Filisitaka naxee faxa na fe kui, na konti dangi mixie ra Samison naxee faxa a xa dunijeigiri birin kui.

³¹ A xunyae nun a baba xa denbaya birin naxa goro naa a fure tongode. E naxa a ragata Soraha nun Esetayoli tagi, a baba Manowa xa gaburi kui. Samison nu bara Isirayila yamari je moxonen beenu a xa faxa.

17

Ala maxandife Mike xa banxi kui

¹ Xeme nde nu na Efirami geyae fari naxan xili Mike. ² A naxa a fala a nga be, «I xa gbeti kilo fu nun keren a nun a tagi, naxan muxaxi i ma, a na n xonyi. N bara i xui me, i to nu na muxeti dankafe. N tan nan na tongoxi.» A nga naxa a fala, «Alatala xa n ma di baraka.» ³ A naxa yi gbeti kilo fu nun keren a nun kilo tagi so a nga yi ra. A nga fa a fala a be, «N tan yi gbeti fima Alatala nan ma. N a raxunuma ne, a xa findi kuye ra n ma di be. N fama yi gbeti ragbilende i ma na ki ne.»

⁴ A to gbeti so a nga yi ra, a nga naxa gbeti kilo firin nun a tagi so xabui yi ra. A naxa a raxunu, a a yailan kuye ra. E fa na ti Mike xa banxi kui. ⁵ Mike kuye batude nde soto na ki ne. A naxa serexedube xa dugi nun kuye gbetee yailan. A naxa a xa di nde findi serexedube ra.

⁶ Na waxati kui, mange yo mu nu na Isirayila. Kankan nu a waxonfe nan tun nabama. ⁷ Fonike nde nu na naxan kelixi Beteleemu Yudaya boxi ma. Lewi bonsoe nan nu a ra. ⁸ Yi xeme naxa keli Beteleemu Yudaya boxi ma, a xa yire gbete fen a sabatima dennaxe. A naxa

jeere han a Efirami geyae li, Mike xa banxi nu na dennaxe. ⁹ Mike naxa a maxorin, «I kelixi minden?» A naxa a yaabi, «Lewika nan n na. N kelixi Beteleemu Yudaya boxi nan ma. N na yire fenfe n sabatima dennaxe.» ¹⁰ Mike naxa a fala a be, «Won birin xa lu be. I xa findi n ma denbaya xa serexedube ra, n xaxili tima naxan na. N gbeti kilo firin fima i ma je keren kui, a nun sosee nun donsee.» Na Lewi bonsoe mixi naxa tin na ra, ¹¹ a xa lu Mike yire. Mike naxa meeni a ma, a lu alo a xa di. ¹² Mike naxa a findi a xa serexedube ra, a fa lu a xa banxi kui. ¹³ Mike fa a fala, «Yakosi n bara a kolon Alatala fa fe fanyi rabama ne n be, barima Lewi bonsoe mixi nan na n ma serexedube ra.»

18

Danakae sabatife Layisa

¹ Na waxati mange yo mu nu na Isirayila. Dana bonsoe fan nu na boxi fenfe e luma dennaxe, barima e mu nu ke sotoxi Isirayila bonsoe ya ma sinden. ² Danakae naxa xeme gbangbalanyi mixi suuli mayegeti e bonsoe ya ma, naxee nu na Soraha nun Esetayoli. E naxa e xee, e xa Isirayila boxi raben. E naxa a fala xerae be, «Wo siga na boxi rabende.» E naxa Mike xa banxi li Efirami geyae ma. E naxa xi naa.

³ E nu na menni temui naxe, e naxa na fonike Lewika xui rakorosi. E naxa a maxorin, «Nde fahi i ra be? I munse rabafe yi yire? I na be munfe ra?» ⁴ A naxa e yaabi, «Mike bara fe fanyi raba n be, a wali sare fima n ma, n xa findi a xa serexedube ra.» ⁵ E naxa a fala a be, «Ala maxorin muxu be alako muxu xa no a kolonde xa muxu xa biyaasi sooneyama ne.» ⁶ Na serexedube naxa e yaabi, «Wo siga bopesa kui, barima wo nun Alatala birin nan a ra.»

⁷ Yi xeme suulie naxa siga, e so Layisa. E naxa a to, mennikae sabatixi bopesa kui, alo Sidonkae darixi a ra ki naxe. Si gbete yo mu nu na naxan e toroma, xa na mu a

ra e yamarima. E nu bara makuya Sidonkaе ra, e mu lanyi yo xiri e nun bonsoe gbete tagi.

⁸ Yi xeme mixi suuli to gbilen Soraha nun Esetayoli, e ngaxakerenyie naxa e maxarin, «Wo munse toxi naa?» ⁹ E naxa e yaabi, «Wo keli, won xee. Won xa sa mennikae gere, barima boxi fanyi na e yi ra. Won xa won xulun. Won xa siga naa keren na, won xa na boxi soto! ¹⁰ Wo na so naa, wo a toma ne mennikae boje saxi lepu. Boxi belebele na e yi ra, Ala bara na sa wo belexe. Yire nan a ra, sese mu na yi dunija bendе fupi fari naxan mu na na.»

¹¹ Dana bonsoe soori mixi keme senni naxa keli Soraha nun Esetayoli, geresose na e yi ra. ¹² E naxa te, e sa kuru Kiriyati Yeyarimi Yudaya boxi ma. Na nan a toxi, han to yire naxan na Kiriyati Yeyarimi xanbi ra, na xili falama Maxane Dana. ¹³ E naxa keli menni, e siga Efirami geyae yire, han Mike xa banxi nu na dennaxe.

¹⁴ Na temui yi xeme mixi suuli naxee siga Layisa boxi rabende, nee naxa a fala e ngaxakerenyie be, «Wo a kolon yi banxie kui serexedube kuntigi donma na na, a nun kuye masolixi, nun kuye naxan nafalaxi yoxui ra. Wo xa na birin mato.»

¹⁵ E naxa so na fonike Lewika xonyi, naxan nu na Mike xa banxi kui. E naxa a xeebu. ¹⁶ Dana bonsoe soori mixi keme senni nu tixi naade ra, geresose na e yi ra. ¹⁷ Yi xeme suuli naxee siga boxi rabende, nee naxa so banxi kui, e naxa kuye masolixi tongo, a nun serexedube kuntigi xa donma, kuyee, nun na kuye naxan nu raxunuxi. Serexedube nu tixi banxi sode de ra, a nun yi soori mixi keme senni, e xa geresose suxuxi e yi.

¹⁸ E to ge kuye masolixi tongode Mike xa banxi kui, a nun serexedube kuntigi xa donma, kuyee, nun kuye naxan nu raxunuxi, serexedube naxa a fala e be, «Wo na munse rabafe?» ¹⁹ E naxa a yaabi, «Dundu, i naxa sese fala. I xa bira muxu

foxo ra tun. I xa findi muxu xa serexedube ra, muxu xaxili tima naxan na. A lanma i xa findi serexedube ra mixi keren ma denbaya be, ka Isirayila bonsoe nde be?» ²⁰ Serexedube naxa seewa na woyenyi ra. A naxa serexedube kuntigi xa donma, kuyee, nun na kuye masolixi tongo, a naxa bira e foxo ra.

²¹ E naxa ti kira xon ma, dimsee, xurusee, nun kote na e ya ra.

²² E to makuya Mike xa banxi ra, Mike doxo booree naxa e malan, e fa bira Dana xa die foxo ra.

²³ E naxa sonxoe rate Dana xa die ma. Danakae naxa a fala Mike be, «Munse niyaxi? I wama gere sofe munfe ra?»

²⁴ A naxa e yaabi, «Wo bara n ma kuyee nun n ma serexedube xanin. Munse fa luma n yi? N wo gerema na nan ma.»

²⁵ Dana xa die naxa a fala a be, «I naxa sonxo muxu ra, xa na mu xeme ndee fama wo bonbode xone ra. Na kui i fama ne gande i tan nun i xa denbaya ra.» ²⁶ E to na fala, e naxa siga. Mike naxa a kolon e senbe gbo a be, na na a niya, a naxa gbilen a xonyi.

²⁷ E naxa Mike xa see nun a xa serexedube xanin Layisa. E naxa mennikae faxesantidegema ra, e na taa birin gan. Layisakae mu nu sese kolon barima e boje nu saxi, yaxui yo mu nu na e yi ra. ²⁸ Mixi yo mu no e ratangade, barima e nu makuya Sidon na, dari mu nu na e nun si gbete tagi. E nu na geya bunyi Beti Rexobo biri. Dana xa die naxa gbilen Layisa taa ti ra a firin nde, e sabati naa. ²⁹ E naxa e baba Isirayilaka Dana xili sa na taa xun, naxan singe nu xili Layisa. ³⁰ Dana xa die naxa Mike xa kuye ti naa. Gerisomi xa di Yonatan, Munsa xa mamadi, naxa findi Dana bonsoe xa serexedube ra, han e yaxuie e xanin jamanе ma temui naxe. ³¹ E nu Mike xa kuye nan batuma, Ala xa banxi nu na Silo waxati naxan ma.

19

Fe jaaxi Bunyamin boxi ma

¹ Mange yo mu nu na Isirayila bɔxi ma na tɛmui. Lewika nde, naxan nu na Efirami geyae yire, naxa konyi gine nde fen Betelɛemu Yudaya bɔxi ma. ² Kɔnɔ na gine naxa yene raba, a keli a xa mɔri xun ma, a siga Betelɛemu Yudaya bɔxi ma a baba xɔnyi. A to kike naani raba naa, ³ a xa mɔri naxa siga a yire alako e xa lan fe keren ma. A xa konyi fonike naxa a mati, e siga sofale firin fari. Na gine naxa a raso a baba xɔnyi. Na gine baba to na xeme to, a naxa a rasene seewe ra. ⁴ A bitanyi naxa a makankan, e fa lu a xɔnyi xi saxan. A naxa e yigiya a fanyi ra.

⁵ Xi naani nde, Lewika naxa kurun a xa kote yailan na, kɔnɔ a bitanyi naxa a fala a be, «I de iba taami ra sinden, wo fa siga.» ⁶ E naxa dɔxɔ, e naxa e dege yire keren. Na xanbi a bitanyi naxa a fala a be, «I xa xi be to kɔe ra. I xa tin na ra alako i bɔje xa rafaan i ma.» ⁷ Na gine xa mɔri naxa keli, a xa siga, kɔnɔ a bitanyi naxa a karaxan a xa na kɔe radangi naa.

⁸ Xi suuli nde, a man naxa kurun, a xa siga. A bitanyi man naxa a fala a be, «N bara i mayandi, i xa i de iba sinden, i fa siga nunmare ra.» E man naxa e dege yire keren. ⁹ Na xeme to keli, a xa siga, a tan nun a xa gine, nun a xa fonike konyi, a bitanyi man naxa a mayandi, «I bara a to, kɔe na sofe. Wo xa xi be to, i bɔje xa rafaan i ma. Tina wo xa kurun, wo xa siga wo xɔnyi.» ¹⁰ Na gine xa mɔri mu tin na ra. A naxa keli, a nun a xa gine naxa dɔxɔ sofale firinyie fari, e siga Yebusu biri ra, naxan findixi Darisalamu ra. ¹¹ E makɔrexi Yebusu ra tɛmui naxe, nunmare nu bara so. Yi fonike konyi naxa a fala a marigi be, «Won xa ti be Yebusu taa kui, won xa xi be.» ¹² A marigi naxa a yaabi, «Won mu soma taa i si gbete sabatixi dennaxe. Won xa xi Isirayila taa nde ne Gibiya.» ¹³ A man naxa a fala a xa fonike konyi be, «Won xee, won xa so Gibiya, xa na mu Rama, won xa xi menni.» ¹⁴ E

naxa jere han soge dula tɛmui. E nu bara makɔre Gibiya ra, Bunyamin bɔnsɔe xa bɔxi ma. ¹⁵ E naxa so Gibiya, e xa xi naa. E naxa ti taa tagi, kɔnɔ mixi yo mu tin e yigiyade.

¹⁶ Fori nde, naxan keli Efirami geyae mabiri, kɔnɔ a nu sabatixi Gibiya ne, a naxa so taa kui nunmare, kelife walide xe ma. Menni mixie tan Bunyamin xa die nan nu e ra. ¹⁷ Na fori to xɔje to taa tagi, a naxa e maxɔrin, «Wo kelixi minden? Wo sigafe minden?» ¹⁸ E naxa a yaabi, «Muxu kelixi Betelɛemu Yudaya bɔxi nan ma, muxu na sigafe Efirami geyae ma, n sabatixi dennaxe. N kelixi Betelɛemu Yudaya bɔxi nan ma, n na sigafe Alatala xa banxi, kɔnɔ n mu yigiya sɔtɔxi sinden. ¹⁹ Nooge nun burexe na muxu yi muxu xa sofale naxan donma. Taami nun weni fan na muxu yi muxu naxan donma, n tan, n ma gine, nun n ma fonike konyi. Sese mu luxi naxan mu na muxu yi ra.» ²⁰ Na fori naxa a fala a be, «Ala xa wo bɔje sa. N bara wo yigiya, wo mu luma taa tagi to kɔe ra.» ²¹ A naxa e xanin a xa banxi kui, a jooge so sofalee yi. Biyaasilae to e sanyie maxa, e naxa e dege, e naxa e min.

²² E to nu na e degefefe, taa mixi rabejinxie naxa fa, e naxa banxi bilin, e naade kɔnkɔn senbe ra. E nu fa a fala fori be, banxi kanyi, «Xeme naxan soxi i xa banxi kui, a ramini alako muxu xa yene raba a ra.» ²³ Banxi kanyi naxa mini, a a fala e be, «Ade, n ngaxakerenyie, wo naxa yi fe jaaxi raba n ma xɔje ra. N bara wo mayandi. Yi xeme bara so n xɔnyi, wo naxa yi yunubi xɔnxi raba a ra. ²⁴ N ma di ginɛdimɛdi nan yi ki, a nun yi xeme xa gine, n xa nee ramini wo ma, wo xa wo waxɔnfe raba e ra. Kɔnɔ wo naxa na fe xɔnxi mɔoli raba yi xeme ra.» ²⁵ Yi xeme mu tin e tuli matide a ra. Na kui, xeme naxa a xa gine suxu, a a ramini e ma tande. E naxa a kolon gine ra, e fa a maxi na kɔe birin na han geesege. Kuye to iba, e naxa a

bɛnin.

²⁶ Subaxɛ yi ginɛ naxa fa, a bira banxi dɛ ra, a xa mɔri yigiyaxi dennaxɛ. A naxa lu naa han gɛɛsɛgɛ. ²⁷ Gɛɛsɛgɛ a xa mɔri naxa keli, a xa siga. A to naadɛ rabi, a naxa a xa ginɛ to banxi sode dɛ ra, a bɛlɛxɛ saxi naadɛ gonyi ma. ²⁸ A naxa a fala a xa ginɛ bɛ, «Won xɛɛ,» kɔnɔ a mu a yaabi. A nu bara faxa. Na kui a naxa a sa a xa sofale fari, a siga a xɔnyi. ²⁹ A to so a xɔnyi, a naxa finɛ tongo, a naxa a xa ginɛ ibolon a salonsee ma dɔxɔ fu nun firin. A naxa na xuntunyie rasanba Isirayila bɔnsɔɛ fu nun firinyie ma.

³⁰ Naxee birin na to, e naxa a fala, «Kafi Isirayilakae naxa keli Misira bɔxi ma, han to, yi fe jaaxi mɔoli mu nu raba sinden. Won xa lu yire keren, wo xa natɛ tongo yi xa fe ra.»

20

Isirayilakae nun Bunyamin bɔnsɔɛ gerefe

¹ Isirayilakae birin, fɔlo Dana ma, sa dɔxɔ Beriseeba nun Galadi ra, e naxa e malan Ala ya i Misipa. ² Isirayila bɔnsɔɛ kuntigi birin nu na Ala xa jama xa malanyi. Sɔori wulu kɛmɛ naani nu na, e birin fata santidɛgɛma ra. ³ Bunyaminkae naxa a kolon Isirayilakae nu malanxi Misipa.

Isirayilakae naxa a fala na Lewika bɛ a xa yi fe jaaxi dentɛgɛ sa e bɛ. ⁴ Na kui Lewika naxan ma ginɛ faxaxi, a naxa a masen e bɛ, «Muxu nun n ma ginɛ naxa Gibiya li Bunyamin bɔxi ma, muxu xa xi naa. ⁵ Gibiya xɛmɛ naxa keli n xili ma kɔɛ ra. E naxa banxi bilin n nu na dennaxɛ, e xa n faxa. E naxa e waxɔnfe raba n ma ginɛ ra han na faxa. ⁶ N naxa a fure ibolon bolon, n naxa a xuntunyie rasanba Isirayila bɔnsɔɛ birin ma, e xa a kolon yi fe jaaxi naxan nabaxi Isirayila bɔxi ma. ⁷ Yakɔsi, Isirayilakae birin, wo xa wɔyen, wo xa kiiti sa.»

⁸ Nama birin naxa lan a ma mixi yo naxa gbilen a xɔnyi, ⁹ fo e xa

mixie sugandi sinden naxee tema Gibiya xili ma. ¹⁰ E naxa a fala, «Xɛmɛ fu yo xɛmɛ fu, won xa keren xɛɛ a xa donse fen sɔorie bɛ. Naxee luxi, e xa te Gibiya e xa wali jaaxi sare ragbilen mennikae ma, naxee bara fe xɔnxi raba Isirayila bɔxi ma.» ¹¹ Na kui Isirayila xɛmɛ birin naxa e malan na taa xili ma.

¹² Isirayila bɔnsɔɛ naxa xɛɛrae xɛɛ Bunyamin xabile birin ma, e xa e maxɔrin, «Yi fe jaaxi mɔoli dangixi wo tagi di? ¹³ Wo xa na Gibiyaka mixi jaaxie so muxu yi ra, muxu xa e faxa alako yi yunubi xa ba Isirayila ma.» Bunyaminkae naxa tondi e ngaxakerenyi Isirayilakae xui suxude. ¹⁴ E naxa keli e xa taae kui, e fan xa malan Gibiya Isirayilakae gere. ¹⁵ Santidɛgɛma kanyie wulu mɔxɔɔnɛn nun senni nu na Bunyaminkae ya ma, nun Gibiyaka mixi kɛmɛ solofere naxee sugandixi gere xili ma. ¹⁶ Sɔori yi matinxinxi kɛmɛ solofere nu na e ya ma, naxee fata gɛmɛ wolide laati ra e kɔola bɛlɛxɛ ra. E fata se birin gɔnɔde na ra. ¹⁷ Isirayilaka sɔorie santidɛgɛma kanyie nu lanxi xɛmɛ wulu kɛmɛ naani bafe Bunyaminkae ra. ¹⁸ E naxa te Beteli, e Ala maxɔrin, «Nde singe tema muxu ya ma a xa Bunyaminkae gere?» Alatala naxa e yaabi, «Yudayakae singe xa na gere fɔlo.»

¹⁹ Gɛɛsɛgɛ, Isirayilakae naxa kuru Gibiya xili ma. ²⁰ E naxa Bunyaminkae gere Gibiya ya tagi. ²¹ Bunyaminka naxee keli Gibiya, nee naxa Isirayilaka wulu mɔxɔɔnɛn nun firin faxa. ²² Na dangi xanbi, Isirayilakae naxa limaniya, e man naxa te Bunyaminkae xili ma, e nu na dennaxɛ na lɔxɔɛ singe. ²³ E man naxa te Beteli, e naxa wa han nunmare, e fa Alatala maxɔrin, «A lanma muxu man xa Bunyaminkae gere, muxu ngaxakerenyie?» Alatala naxa e yaabi, «Wo e gere.»

²⁴ Awa na xi firin nde, Isirayilakae man naxa te Bunyamin xa die

xili ma. ²⁵ Na loxoе Bunyaminka naxee keli Gibiya naxa Isirayila xeme wulu fu nun solomasaxan faxa santidegema ra. ²⁶ Na temui Isirayilakae birin naxa te Beteli, e naxa wa Alatala ya i. E naxa sunyi suxu han nunmare, e serexe gan daaxi nun xanunteya serexe ba Alatala be. ²⁷ E naxa Alatala xa marasi fen. Na waxati Ala xa saate kankira nu na Beteli. ²⁸ Finexasi, Eleyasari xa di, Haruna xa mamadi, nu a pengi saxi na birin xon ma. E naxa Ala maxorin, «A lanma muxu man xa te Bunyaminkaе xili ma, muxu ngaxakerenyie, ka a lanma muxu xa gere lu naa?» Alatala naxa e yaabi, «Wo man xa gere so. Tina n e sama wo sageo.»

²⁹ Na temui Isirayilakae naxa Gibiya melen. ³⁰ E to te Bunyaminkaе xili ma Gibiya ya tagi e nu na dennaxe boore biyaasi, ³¹ Bunyamin xa die naxa mini e gere. E naxa mixi tongo saxan faxa Beteli nun Gibiya kirae xon ma. ³² Bunyaminkaе naxa a fala e boore be, «Won man na e bonbofe ne yi ki alo a singe,» kono Isirayilakae tan nu bara a fala e boore be, «Won xa won makuya taa ra, e xa bira won foxo ra kirae xon ma.»

³³ Isirayila xeme naxa e malan Bali Tamari. Naxee nu na Gibiya melenfe, nee fan naxa mini kene ma. ³⁴ Isirayila soori fanyi wulu fu naxa Gibiya gere a jaaxi ra. Bunyaminkaе mu gexi a kolonde gbaloe nu bara e li. ³⁵ Alatala naxa Bunyamin bonsoe bonbo Isirayila ya xori. Xeme santidegema kanyi wulu moxonen nun suuli, xeme keme naxa faxa na loxoе. ³⁶ Bunyamin xa die naxa a kolon e mu geenixi yi biyaasi. Isirayilakae naxa a lu e xa gbilen Gibiya mabiri, barima e a kolon soori gbete nu na e melenfe.

³⁷ Soori naxee nu Gibiya melenfe, nee naxa so taa kui keren na, e mixi birin faxa santidegema ra. ³⁸ E nu bara lan a ma e xa te so taa ra, tuuri gbege xa te koore ma. ³⁹ Isirayilaka boore to na to, e

naxa e mafindi Bunyaminkaе xili ma. Bunyaminkaе to bara mixi tongo saxan faxa, e naxa a fala e boore be, «Won na e bonbofe ne yi ki alo a singe.» ⁴⁰ Kono e to tuuri to te ra koore ma kelife e xa taa kui, ⁴¹ Bunyaminkaе naxa gaaxu na gbaloe ya ra. Isirayilakae naxa e mafindi, e xa e gere.

⁴² Bunyaminkaе naxa gbilen e foxo ra, e e gi gbengberen kira xon ma. Soori naxee nu na taa kui, nee mu tin e xa e ba e yi. E naxa bira e foxo ra, e e faxa, barima e nu bara makore e ra. ⁴³ Isirayilakae naxa e rabilin, e bira e foxo ra Gibiya fuge ra. ⁴⁴ Bunyamin soori fanyi wulu fu nun solomasaxan naxa faxa na gere kui. ⁴⁵ Xeme wulu suuli naxa faxa, naxee nu bara e gi gbengberen kira xon ma, sigafe ra Rimon geya mabiri. Xeme wulu firin naxa faxa, naxee nu bara e gi han Gidomi. ⁴⁶ Na loxoе Bunyamin soori fanyi wulu moxonen nun suuli naxa faxa, e birin santidegema kanyi. ⁴⁷ Xeme keme senni, naxee nu bara e gi gbengberenyi Rimon geya mabiri, naxa lu menni kike naani. ⁴⁸ Isirayilakae naxa bira Bunyamin xa die foxo ra e xa taa birin kui. E naxa e faxa santidegema ra, xeme nun xurusee. E naxa te fan so e xa taa birin na.

21

Bunyamin bonsoe xa gine sotoe

¹ Isirayila xeme nu bara e yete rakali Misipa, a falafe ra, «Mixi yo naxa a xa di gine fi Bunyaminka nde ma.» ² Nama naxa siga Beteli, e naxa lu Ala ya i han nunmare. E naxa wa e xui itexi ra. ³ E nu fa a fala, «Isirayila Marigi Alatala bonsoe nde baxi muxu ra munfe ra?» ⁴ Na kuye iba, e naxa keli subaxe ma, e serexebade yailan, e fa serexe gan daaxi nun xanunteya serexe ba Ala be. ⁵ Isirayilakae naxa a maxorin, «Xabile mundun mu na won ya ma to naxan mu faxi Alatala xa malanyi?» E nu bara e rakali mixi

xili ma naxan mu fama Alatala xa malanyi Misipa. E nu bara a fala na kanyi xa faxesa.

⁶ Isirayilakae naxa kinikini e ngaxakerenyi Bunyaminkae ma, e nu fa a fala, «To loxoe bonsoe keren bara ba Isirayila ra. ⁷ Won munse rabama e be alako e xa ginee soto, barima won tan bara won kali Alatala ra, won mu won ma di ginee fima e ma?» ⁸ Na kui, e naxa a fala, «Xabile nde na Isirayila bonsoe ya ma naxan mu te Alatala yire Misipa?» E naxa a mato fa Yabesi Galadi mixi yo mu nu na e ya ma.

⁹ E to pama mato, e naxa a kolon Yabesi Galadi xabile mu nu na e ya ma. ¹⁰ Nama naxa soori wulu fu nun firin xee Yabesi Galadi e xa mixi birin, ginee nun dimedie, faxesa santidegema ra. ¹¹ «Wo lan ne wo xa menni xeme birin faxesa. Wo man xa ginee faxesa naxee mu findixi ginemedi ra.» ¹² E naxa ginemedi keme naani li Yabesi Galadi, naxee mu xeme fe kolon. E naxa e xanin Silo Kanaan boxi ma.

¹³ Nama birin naxa xerae xee Bunyamin xa die xon ma naxee nu na Rimon geya mabiri. E naxa lanyi woyenyi masen e be. ¹⁴ Na temui Bunyaminkae naxa gbilen Isirayila boxi ma. Isirayilakae naxa Yabesi Galadi ginee so e yi ra, kon e birin mu gine soto.

¹⁵ Nama naxa kinikini e ma, barima Alatala nu bara a ragiri nde xa ba Isirayila bonsoe ra. ¹⁶ Forie naxa a fala, «Won munse rabama e be alako naxee mu gine soto, e fan xa gine ndee doxo? Bunyaminka gine birin bara faxesa. ¹⁷ A lanma e xa ke tongoe soto, alako bonsoe nde naxa ba Isirayila ya ma. ¹⁸ Kon won mu noma won ma die sode e yi ra, barima won bara won nakali, «Mixi naxan a xa di gine fima Bunyaminka nde ma, na kanyi xa danka.»

¹⁹ «Awa, won naxan nabama, na nan yi ki. Ne yo ne sali nde rabama Silo, Beteli koola ma, Beteli nun Sikemi kira fuge ra, Lebona yirefanyi ma.» ²⁰ E naxa a fala

Bunyaminkae be, «Wo siga, wo sa wo noxun weni bilie xora. ²¹ Silo ginee na mini fare boronde, wo xa mini weni bilie xora, wo xa Silo gine ndee tongo wo yete be, wo man xa gbilen Bunyamin boxi ma. ²² Xa e baba, xa na mu a ra e taarae, fa wo kalamude muxu xon, muxu a falama ne e be, «Wo xa dije e ma muxu xa fe ra, barima muxu mu gine sotoxi e xa soori birin be. Wo tan xa mu wo xa die fixi e ma. Na kui wo mu na marakali kanaxi.»

²³ Bunyamin xa die naxa na birin naba. E naxa gine tongo e xa konti ma ginee ya ma, naxee nu na fare boronfe. E naxa e xanin e xa boxi ma, e man naxa e xa taee ti, e sabati naa. ²⁴ Isirayilakae fan naxa gbilen e xonyi, e bonsoe nun xabile nu na boxi naxan ma. ²⁵ Na waxati mange yo mu nu na Isirayila. Kankan nu a waxonfe nan nabama.

Ruti xa Taruxui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui findixi taruxui di nan na ginε firin xa fe ra. Ginε nde nun a xa mōri nan keli e xōnyi Isirayila bōxi ma, e tunu Mowaba bōxi ma. Menni, na xeme nun a xa di xeme firinyie naxa faxa. Na kaape ginε nun a xa die xa ginε naxa lu naa e keren setarepa kui. A rapōnyi, na kaape ginε naxa nate tongo a xa gbilen a xōnyi. A xa mamadi Ruti naxa bira a fōxo ra xanunteya xa fe ra. E to so Isirayila bōxi ma e xa sunnunyi kui, Alatala naxa kaabanakoe nde raba naxan a masenma a tōoromixie xanuma. A naxa meeni na ginε firinyie ma a fanyi ra, alako e naxa lu setarepa kui e kerenyi ma.

Yi taruxui nōma limaniya fide to mixie ma, naxee nōma a maṅoxunde a Ala bara nēemu e ma. Xa mixi bira Ala fōxo ra, e a sago rabama, Ala mu nēemuma e ma fefe ma. Tōore nde nōma e lide, kōno Alatala nōma na tōore mafindi fe fanyi ra. Yi taruxui fole makinikini, kōno a rapōnyi a Ala senbe nun a xa xanunteya masenma won be. Ala xa won mali na kolonde won ma dunipeigiri kui. Amina.

Ruti xa Taruxui

*Elimeleki xa denbaya tunufe
Mowaba*

¹ Alatala xa kiitisea xa waxati, kaame din ne Isirayila bōxi ra. Xeme nde naxa keli Beteleemu, naxan nu na Yudaya bōxi ma. A naxa tunu Mowaba bōxi ma, a tan, a xa ginε, nun a xa di firinyie. ² Na xeme xili Elimeleki, a xa ginε Nowemi, a xa die, Maxalon nun Kiliyon. E fatan Efarata xabile nan ma. E naxa sa sabati Mowaba bōxi ma.

³ Na temui Nowemi xa mōri Elimeleki naxa faxa. Nowemi naxa lu naa fa, a nun a xa di firinyie.

⁴ Na di firinyie naxa Mowaba ginε

dōxo. Ginε singe xili Oropa, a firin nde Ruti. E naxa lu menni han je fu. ⁵ Na xanbi Maxalon nun Kiliyon fan naxa faxa. Nowemi naxa lu naa fa a keren. Xeme mu na, di mu na.

⁶ Nowemi to a me a Alatala bara a xa nama mali baloe fe ra, ⁷ Nowemi nun a xa die xa ginε firinyie naxa keli Mowaba bōxi ma, e nu sabatixi dennaxe. E to kira li naxan sigama Yudaya bōxi ma, ⁸ Nowemi naxa a fala a xa die xa ginε be, «Wo xa gbilen wo ngae xōnyi. Alatala xa hinne wo ra, alo wo a rabaxi n tan nun n ma die be ki naxe. ⁹ Alatala xa xeme fi wo ma, wo sabatima naxan xon bōpasa kui.» Nowemi naxa findigilin e ma, kinikini naxa e rawa.

¹⁰ E naxa a fala a be, «Ade, na mu lanma. Won birin xa siga i bōnsōe yire.» ¹¹ Nowemi naxa e yaabi, «N ma mamadie, wo xa gbilen. Munfe ra wo wama birafe n fōxo ra? N tan nōma di gbete baride sōnōn wo dōxoma naxee xon? ¹² N ma mamadie, fo wo xa gbilen wo xōnyi. N bara fori. N mu nōma xeme gbete sōtode sōnōn. Hali n sa xeme gbete soto to, n fa di bari to koe ra, ¹³ wo nōma na di memede han a mo wo fa dōxo a xon ma? Wo nōma na ra? N ma mamadie, wo mu nōma na ra. Na xōxō. Wo nōma tondide xeme gbete be, han n ma die mo? Alatala naxan nagirixi n ma, a xōxō dangife wo xa tōore ra. Alatala bara n tōoro ki fanyi.»

¹⁴ Na kui Oropa nun Ruti man naxa wa folo. Oropa naxa findigilin Nowemi ma, a fa gbilen a xōnyi, kōno Ruti tan naxa kankan Nowemi ma. ¹⁵ Nowemi naxa a fala a be, «Ruti, Oropa bara gbilen a xa mixie xōnyi. A bara gbilen a xa diine ma. I tan fan, i xa bira a fōxo ra.» ¹⁶ Ruti naxe, «I naxa n karaxan n xa gbilen i fōxo ra. I naxa n keri. I nu siga dede, n fan sigama menni ne. Won sabatima ne yire keren. I xa mixie findima n ma mixie nan na. I Marigi Ala findima n fan Marigi nan na. ¹⁷ N luma i seeti ma han i faxa, n fa ragata i xa gaburi seeti ma. Xa n

i bejin, Alatala xa i haake mini n i. Saya gbansan xa won nafatan.»

¹⁸ Nowemi to a kolon, Ruti xa nate mu masarama, a naxa dundu. ¹⁹ E firin naxa ti kira xon ma han Beteleemu. E to so taa kui, pama naxa terenna e tofe ra. Ginnee nu fa maxorinyi ti, «Nowemi nan ya?» ²⁰ Nowemi nu fa e yaabi, «N mu xilima Nowemi sonon. Wo xa n xili Mara, barima Ala Senbema bara n ma dunipeigiri raxoroxo n ma.» («Nowemi» wama a falafe ne «a noxun.» «Mara» wama a falafe ne «a xono.») ²¹ «N siga sigama, n nun fe fanyi nan siga, kono Alatala bara n nagbilen n belexe igeli ra. Munfe ra wo n xilima Nowemi? Alatala Senbema bara ti n kanke, a bara naxankate doxo n ma.»

²² Nowemi gbilen a xonyi na ki ne, a tan nun a xa di xa gine Ruti Mowabaka. E soxi Beteleemu funden maniye xaba temui ne.

2

Boosu Ruti malife

¹ Senbema nde nu na Isirayila boxi ma, naxan xili Boosu. A fatan Elimeleki xabile nan na. ² Ruti Mowabaka naxa a fala Nowemi be, «N wama sigafe xe ma funden maniye donxoe matongode. Temunde n xe kanyi nde toma naxan hinnema n na.» Nowemi naxe, «Awa n ma mamadi, i n lima be.»

³ Ruti naxa siga funden maniye donxoe matongode xe walikxe xanbi ra. Alatala naxa a ragiri, a xa a xun ti Boosu, Elimeleki xabile mixi nde xa xe ra. ⁴ Na waxati Boosu nu baxi sode keli Beteleemu. A naxa a xa walikxe xebu, «Wo nu wali, Alatala xa wo ratanga.» E naxa a ratin, «Amina, Alatala xa barake fi i fan ma.» ⁵ Boosu naxa maxorinyi ti walikxe xunyi ma, «Nde na na sungbutunyi ra?» ⁶ A naxa a yaabi, «Na sungbutunyi Mowabaka na a ra, naxan fa Nowemi matide keli Mowaba boxi ma. ⁷ A mayandi nan ti a xa funden maniye donxoe matongo walikxe xanbi ra. Kafi a fa

geesege, han yakosi a na walife, fo a to a malabufe yi ki bage bun ma.»

⁸ Na temui Boosu naxa a fala Ruti be, «N ma di, i tuli mati. I xa lu be n ma walikxe ginnee xanbi ra. Hali i mu siga xe gbete ma funden maniye donxoe matongode. ⁹ E na siga xe naxan ma, i fan xa bira e foxo ra. N bara jungui lu n ma xemee ma, e naxa i tooro. Xa ye xoli i suxu, i xa siga ye minde, walikxe xa ye naxan saxi feje kui.»

¹⁰ Ruti naxa a igoro boxi ma jalexinyi saabui ra, a fa a fala, «N tan, beka mu n na, kono i bara hinne n na. I hinnexi n na munfe ra?»

¹¹ Boosu naxa a yaabi, «Mixie bara a fala n be, i naxan nabaxi i mama be kafi i xa mori naxa faxa. E naxe, i bara i baba yo, i nga yo, nun i baride, i bara a birin bejin, i fa siga mixie xonyi i mu dennaxe kolon. ¹² Ala xa i barayai. Isirayila Marigi Ala xa i sare rakamali, i xaxili tixi Marigi naxan na.» ¹³ Ruti naxa a fala Boosu be, «N ma mange, i bara hinne n na, i bara nde ba n ma toore ra. I xa woyenyi bara so n tan i xa konyi boje kui, na binye gbo n tan be.»

¹⁴ E dege waxati Boosu naxa a fala Ruti be, «Fa be, i xa taami nun bore nde don.» Ruti naxa doxo walikxe fe ma. Boosu naxa funden maniye gilixi nde so a yi ra. A naxa na don han a luga, a fa a donxoe ragata. ¹⁵ A man to siga funden maniye matongode, Boosu naxa yaamari fi a xa walikxe ma. A naxe, «Hali a so a xabatare fan xora, wo naxa sonxo a ma. ¹⁶ Wo na funden maniye raxiri, wo xa nde lu naa, a xa na fan matongo. Hali wo mu sese fala a be.»

¹⁷ Ruti naxa wali han nunmare. A to ge walide, a naxa funden maniye bonbo, a konbo ya firin nan soto.

¹⁸ Ruti to so na birin na taa kui, a naxa a masen Nowemi be. A donse naxan don Boosu yire, a naxa na donxoe fan so Nowemi yi ra. ¹⁹ Nowemi naxa Ruti maxorin, «I walixi xe mundun ma to? I yi funden maniye matongoxi minden? Ala

xa na mixi baraayi naxan hinnexi i ra.» Ruti naxa a birin ya maxaran a mama be. A man naxa a fala, «Mixi naxan n malixi, a xili ne Boosu.»²⁰ Nowemi naxa a fala a xa di xa gine be, «Ala xa a baraayi, Ala naxan mu a xa saate fanyi kanama, a fa hinne a xa mixie ra naxee na dunija a nun naxee na aligiyama. Yi xeme lanxi won xabile mixi nde nan ma. Won xabile ratangama nan a ra.»

²¹ Ruti Mowabaka naxa a yaabi, «Na xeme naxe, a n xa wakili a xa walike foxo ra han funden maniye xabe xa ba a ra.»²² Nowemi naxa a fala a xa di xa gine be, «N ma di, a lanma i xa bira a xa walike ginee foxo ra, alako mixi yo naxa i toro xe gbetee ma.»

²³ Na kui Ruti naxa lu Boosu xa walike ginee foxo ra han funden maniye nun mengi maniye xabe naxa jon. Ruti sabati Nowemi xonyi, na ki ne.

3

Ruti nun Boosu xa lanyi

¹ Nowemi naxa a fala a xa di xa gine be, a naxe, «Ruti, n wama i xa xeme taa fanyi soto. ² I a kolon, Boosu, i sa walixi naxan xonyi nun a xa walike ginee ra, won xabile nan a ra. To nunmare ra, Boosu sigama lonyi ma funden maniye bonbode. ³ I naxan nabama, i xa i yailan a fanyi ra. I xa i maxa, i labunde sa i ma, i i maxiri dugi fanyi ra. Na temui i xa siga lonyi yire. I i ya manoxun Boosu ma han a xa ge a degede. ⁴ A na so a sade, i xa a mato a saxi dennaxe. A na xi, i xa a xa dugi ba a sanyie ma, i i sa a san labe ra. A fama i rabafe falade i be.»⁵ Ruti naxa a yaabi, «Awa, n a birin nabama ne alo i a falaxi ki naxe.»

⁶ Na temui Ruti naxa siga na lonyi ma. A mama naxan falaxi a be, a naxa na raba. ⁷ Boosu to ge a degede, a naxa a sa funden maniye kuruxi fe ma jexinyi kui. Ruti naxa a maso a ra doyin doyin, a dugi ba a sanyie ma, a fa a sa a san labe ra. ⁸ Koe tagi, Boosu naxa xunu, a naxa gine

to a san labe ra. ⁹ A naxa a maxorin, «Nde a ra?» Ruti naxa a yaabi, «I xa konyi nan n na. N xili Ruti. N faxi ne, xa i noma n futide, barima muxu xabile ratangama na i ra.»

¹⁰ Boosu naxa a masen a be, «N ma di, Ala xa i baraayi. Yi hinne fan i xa hinne singe be, barima i mu sigaxi segetala se kanyi foxo ra, i mu sigaxi segetala setare foxo ra. ¹¹ N ma di, xanmeri yo naxa lu i yi ra. N a birin nabama ne i be i naxan maxorinxi, barima pama birin a kolon gine fanyi nan i ra. ¹² I bara nondi fala. N tan, wo xabile ratangama nan n na, konxabile ratangama gbete na naxan makore i ra n tan be. ¹³ Koe radangi be to. Geesege, xa na mixi tin i ratangade, awa. Xa a mu tin, n tan i ratangama ne. N bara n kali Alatala ra! I xa xi be han kuye xa iba.»

¹⁴ Ruti naxa a sa Boosu san labe ra han subaxe ma. A naxa keli beenun soqe xa te, barima Boosu mu nu wama mixi xa a kolon yi gine nu na lonyi ma. ¹⁵ A naxa a fala a be, «I xa mafelenyi tongo, a de suxu.» Ruti to a xa mafelenyi de suxu, Boosu naxa funden maniye konbo ya keren sa a kui. Boosu naxa Ruti rate na kote ma, Ruti fa siga taa kui.

¹⁶ A naxa gbilen a mama Nowemi xonyi. Nowemi naxa a maxorin, «N ma mamadi, fe bara dangi a fanyi ra?» Ruti naxa a ya maxaran Boosu naxan birin nabaxi a be. ¹⁷ A naxe, «A bara yi funden maniye konbo ya keren fi n ma. A naxe n be, «I mu gbilenma i mama xonyi i belexe igeli.» ¹⁸ Nowemi naxa a fala a be, «N ma mamadi, i xa lu be han won xa a kolon yi fe raponma ki naxe. Na xeme mu a raxarama, fo yi fe xa yailan to yati ne.»

4

Boosu Ruti futife

¹ Boosu naxa siga taa naade ra, taakae malanma dennaxe, a doxo. Na xabile ratangama, Boosu nu naxan xa fe falama, na naxa fa.

Boosu naxa a fala a be, «N ba, fa i magoro be.» A naxa fa, a doxo. ² Boosu man naxa a fala taa kuntigi fu be, «Wo fa, wo wo magoro be.» E to doxo, ³ Boosu naxa a masen na xabile ratangama be, «Nowemi, naxan kelixi Mowaba, a wama Elimeleki xa boxi matife. I a kolon, Elimeleki won taara na a ra. ⁴ N nu wama i xa kolon soto na fe ma, i xa na boxi xun sara taakae nun taa kuntigie ya xori. Xa i noma a xun sarade, i xa a raba. Xa i mu noma na ra, a fala n be, alako n xa a kolon, barima mixi gbete mu noma a xun sarade fo i xa i xui fi. N tan nan i xanbi ra.» Na xeme naxa a yaabi, «N a xun sarama ne.»

⁵ Na temui Boosu naxa yi woyenyi sa na fari, a naxe, «I ne yi boxi sarama loxe naxe Nowemi nun Ruti Mowabaka ma, i man xa na kaape gine fan doxo, alako faxamixi xili naxa loe na boxi xun ma.» ⁶ Na xabile ratangama naxa a yaabi, «Na kui n mu noma a xun sarade, xa na mu a ra n yete ke kanama ne. I xa a xun sara, n tan mu noma.» ⁷ Singe ra Isirayila boxi ma, xa mixi nde nu wama lanyi xirife, fo a xa sankiri ba, a xa a so a boore yi ra. Na nan a masenma lanyi bara ge xiride. ⁸ Na kui, na xabile ratangama to a fala Boosu be, «I xa na boxi xun sara i yete be,» a naxa a xa sankiri ba, a a so Boosu yi ra.

⁹ Na dangi xanbi Boosu naxa a masen taa kuntigie nun jama be, «Wo bara findi seedee ra to. Elimeleki, Kilon, nun Maxalon xa see, n bara e birin sara Nowemi ma. ¹⁰ Maxalon xa gine, Ruti Mowabaka, n bara na fan doxo alako faxamixi xili naxa loe a xa boxi xun ma, a xabile nun a xa taa mixie naxa neemu a xa fe ma. To wo bara findi yi fe seedee ra.» ¹¹ Nama nun kuntigie naxa a yaabi, «Muxu bara tin findide seedee ra! Muxu bara Alatala maxandi yi gine be naxan sofe i xonyi.

Alatala xa a lu alo Raxele nun Leya naxee bara die soto, e findi Isirayila jama ra.

Alatala xa senbe fi i ma Efarata xabile ya ma.

Alatala xa xili xungbe fi i ma Beteleemu taa kui.

¹² Alatala xa di gbegbe fi i ma yi sungbutunyi saabui ra.

Alatala xa wo xa die findi denbaya ra alo Peresi xa denbaya,

Peresi naxan Tamari barixi Yuda be.»

¹³ Na temui, Boosu naxa Ruti xa futi xiri. E to lu yire keren, Alatala naxa a ragiri Ruti xa tege, a di soto.

¹⁴ Na kui ginee naxa a fala Nowemi be, «Ala tantu, barima Alatala bara xabile ratangama fi i ma. Isirayilakae xa tantui rasiga Ala ma!

¹⁵ Yi di fama meenide i ma, a i kantama i xa jexexeforija kui. I xa mamadi Ruti, naxan yi di sotoxi i be, a fan i xanuma, a tide gbo i be dangi di solofere ra.»

¹⁶ Nowemi naxa na diyore tongo, a a sa a kanke ma, a findi a meenima ra.

¹⁷ Nowemi doxo boore ginee naxa xili sa yi diyore xun ma, a falafe ra, «Nowemi bara di soto, a xili Obedo.» Obedo xa di nan Yisayi ra. Yisayi xa di nan Dawuda ra.

¹⁸ Peresi xa taruxui nan ya:

Peresi naxa Heseron soto.

¹⁹ Heseron naxa Rami soto.

Rami naxa Aminadabo soto.

²⁰ Aminadabo naxa Naxason soto.

Naxason naxa Salimon soto.

²¹ Salimon naxa Boosu soto.

Boosu naxa Obedo soto.

²² Obedo naxa Yisayi soto.

Yisayi naxa Dawuda soto.

Ala xa Masenyi singe Annabi Samuweli be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayila bɔnsɔɛ fu nun firinyie to mini Misira xa konyiya bun ma, Annabi Munsa nan nu findixi e xa yarerati ra. A lu ne e ya ma han e so Kanaan bɔxi ma, Ala naxan laayidixi e be. Na temui e nu birama Annabi Yosuwe fɔxɔ ra. A xa waxati dangi xanbi, Isirayila bɔnsɔɛ birin nu na e xati ma. Kɔnɔ e yaxuie to kata e tɔɔrɔde, Ala naxa «Kiitisae» ramini naxee nu luma e mali ra na waxati xɔrɔxɔɛ bun ma.

Yi temui serexedube nde nu na Silo, Ala xa saate kankira nu ragatama dennaxe. A bɔɔɛ nu fanxi, kɔnɔ a xa die mu nu luma Ala xa seriye xa kira xɔn ma alo e baba. Na kui Alatala naxa a niya Samuweli xa findi namijɔnmɛ ra Isirayila be, naxan nɔma e ratangade e yaxuie ma. Kɔnɔ pama tan nu wama mange nde xɔn ma naxan nu luxi alo pamanɛ gbeteɛ xa mange, naxan findi sɔɔri gali xunyi ra.

Nama waxɔnfe mu nu rafanxi Samuweli ma, kɔnɔ Ala naxa tin na ra, a fa Sɔlu ti mange ra Isirayila xun ma. Kɔnɔ a mu bu Sɔlu naxa findi Ala matandila ra. Na kui Samuweli naxa a fala a be a mixi gbete findima ne mange ra a jɔxɔɛ ra.

Dawuda xa taruxui fɔlɔxi na ki ne. Ala naxa Dawuda masen Samuweli be, a xa a rakolon a findima ne Isirayila mange ra Sɔlu dangi xanbi. A segetala temui, Dawuda naxa lu Sɔlu sɛeti ma, a a mali fe wuyaxi kui. Kɔnɔ Sɔlu to a kolon a Ala fama mangeya fide Dawuda nan ma, a naxa fe birin naba alako a xa a faxa. Kɔnɔ Dawuda to findi Ala xa mixi tinxinxi nan na, a mu mange Sɔlu yelevu. A nu xanunteya masenma Sɔlu be, barima a naxe Alatala nan a sugandixi mange ra a xa pama xun ma.

Na tinxinyi yati findixi misaali nan na won birin be. Ala to

findi ibunadama Marigi ra, a lanma won birin xa bira a xui fɔxɔ ra. Hali dunija mange lan e xa na kolon. Ala nɔma mixie findide pama yareratie ra, kɔnɔ xa e ba Ala xa kira xɔn ma, e xa fe mu sɔɔneyama. Dawuda findixi Isirayila mange xungbe nan na barima a nu jɛrema Ala xa seriye nan xɔn.

Annabi Samuweli to Dawuda ti Isirayila mange ra, a naxa masenyi gbete ti naxan tide gbo won be han to lɔxɔɛ. A naxe Ala xa mange xungbe fama minide Dawuda bɔnsɔɛ ya ma. Na mixi findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na, naxan ma fe falaxi Inyila Isa kui. Ala xa won mali birafe a xa mangeya fɔxɔ ra abadan. Amina.

Ala xa Masenyi singe Annabi Samuweli be

Samuweli bari ki

¹ Xeme nde nu na Ramatayimi taa kui, Sofimu yire, Efirami geya longori, naxan xili Elekana. Efirami bɔnsɔɛ nan nu a ra, fatanfe a benba Sufu, Tohu, nun Elihu ra. Yeroxama xa di nan nu a ra. ² A gine firin nan dɔxɔ: Ani nun Peninna. Peninna nu bara die bari, kɔnɔ di yo mu nu na Ani tan yi ra. ³ Ne yo je Elekana nu kelima a xonyi, a siga Silo, a xa Alatala Mange Xungbe batu, a serexe ba a be. Eli xa di firinyie, Xofini nun Finexasi, nan nu na Alatala xa serexedubee ra menni na temui.

⁴ Elekana ne a xa serexe bama, a nu darixi serexe sube nde fi ra a xa gine Peninna nun na xa die ma. ⁵ Kɔnɔ a nu naxan fima a xa gine Ani tan ma, na gbo boore gbe be. A nu na rabama ne barima Ani nu rafan a ma ki fanyi ra, hali Alatala to mu nu di fe ragiri na ma. ⁶ A siina nu a mayelema temui birin a xa dibaritarepa xa fe ra. ⁷ Ne yo je, Ani ne tema Alatala batu banxi, a siina Peninna nu a mayelema han a nu tondi a degede, a bonbo wa tun na.

⁸ A xa mɔri Elekana nu a maxɔrin, «Munfe ra, i tondima i degede, i nu

fa wa? Munfe ra i nimisaxi? N tan mu i wasa dangi di fu ra?»

⁹ Yi biyaasi tan, Elekana xa mixie to ge e degede nun e minde Silo, Ani tan naxa keli e ya ma, a siga Alatala batu banxi. Eli serexedube nu magoroxi naa a xa dxoxose ma naade fe ma. ¹⁰ Ani bɔɔɔe to mapaxuxi a ra, a naxa Alatala maxandi yaye gbegebe ra. ¹¹ Na kui a naxa laayidi tongo Alatala be a falafe ra, «Alatala Mange Xungbe, xa i sa i ya ragoro i xa konyi gine xa yaagi ma, xa i sa ratu n ma, xa i mu neemu i xa konyi gine ma, xa i di xeme keren fi i xa konyi gine ma, n na fima ne i ma a xa simaya birin kui, a xunyi mu bima feo.»

¹² A xa Ala maxandi xon to kuya, Eli naxa Ani rakorosi a de ramaxama, ¹³ konɔ xui yo mu minima. Ani nu woyenfe a bɔɔɔe nan ma, konɔ Eli tan joxo a ma a a siisixi ne. ¹⁴ Na kui a naxa a fala a be, «I luma yi siisi kui han mun temui? Sa na raba yire gbete!» ¹⁵ Ani naxa a yaabi, «N marigi, n mu weni minxi, n mu bere minxi. N na n ma kontofili nan masenfe Alatala be. ¹⁶ I naxa n mapoxun siisila ra. N ma toore xa gboe nan a niyaxi, n na n bɔɔɔe ma fe masenfe Alatala be.» ¹⁷ Eli naxa a yaabi, «Awa, siga bɔɔɔesa kui. Isirayila Marigi Ala xa i xa maxandi suxu.» ¹⁸ Ani naxa a fala a be, «I xa hinne n tan i xa konyi gine ra.» Na dangi xanbi, a naxa a dege, a bɔɔɔe naxa rafa a ma, a yatagi naxa masara. ¹⁹ Na kuye iba, Elekana nun a xa denbaya naxa kurun. E to ge salide, e naxa gbilen e xonyi Rama.

Na dangi xanbi, Elekana nun a xa gine Ani naxa kafu, Alatala fa ratu a xa fe ma. ²⁰ Ani naxa teege, a fa di xeme bari, a a xili sa Samuweli, naxan nu wama a falafe, «Alatala bara a me.» A na xili saxi ne a xun ma barima a nu a falama a yete ma, «N yi di maxandixi Alatala nan ma.»

²¹ Na je igbilenyi Elekana nun a xa denbaya man naxa te Silo serexe bade Alatala be, a man xa a xa laayidi rakamali. ²² Konɔ Ani tan mu

te. A naxa a fala a xa mori be, «N xa mame ti han diyore de ba temui, n fa a xanin Silo a dentegede Alatala be, a xa lu naa kerenyi ra.» ²³ A xa mori naxa a yaabi, «Naxan nafaan i ma, na raba. Lu be han a de ba temui. Alatala xa a xa masenyi rakamali.» Na kui Ani naxa lu banxi han a xa di de ba temui.

²⁴ A to Samuweli de ba, a naxa a xanin Silo Alatala batu banxi, a nun tura je saxan daaxi, farin kilo fu, nun weni. Na temui a xa diyore nu xurun. ²⁵ E naxa tura kon naxaba serexe ra, e fa diyore dentegede Eli be. ²⁶ Ani naxa a fala a be, «N marigi, i haake to n be. Gine naxan fa be Alatala maxandide i ya xori, n tan nan nu a ra. ²⁷ N nu a maxandife yi di xeme nan ma fe ra. Alatala bara n ma maxandi suxu. ²⁸ N tan fan wama a fife Alatala ma, a xa lu Alatala sagoe a xa simaya birin kui.» Na dangi xanbi, e naxa suyidi Alatala be.

2

Ani xa suuki

¹ Na kui, Ani yi suuki nan ba Alatala be,

«Alatala bara n bɔɔɔe raseewa, a bara n xun nakeli.

N de bara mafulun n yaxuie xili ma, n seewaxi Alatala xa mali xa fe ra.

² Alatala xa seniyenyi maniyee mu na. Ala gbete yo mu na, bafe a tan na. Senbema yo mu na alo won Marigi Ala.

³ Wo naxa wo yete igbo, na woyenyi mooli naxa mini wo de i,

barima Alatala, Ala nan a ra naxan fe birin kolon, naxan mixi xa wali birin maniyama sikeeli ra.

⁴ Gereso senbemaee xa xali igirama ne, konɔ yete magoroe senbe sotoma.

⁵ Naxee singe nu lugaxi, nee nu walima ne alako e xa taami sare soto,

konɔ naxee nu kaamexi,

nee tan bara wasa.

Gine dibaritare di solofere barima ne,

kɔnɔ dibari bara findi dibaritare ra.

⁶ Alatala nan mixi faxama,
a tan nan mixi baloma.

A mixi rasigama aligiyama,
a tan nan mixi rakelima faxe ma.

⁷ Alatala nan keren mixi raban-
nama,

a tan nan mixi rafuxarima.

A mixi itema,

a tan nan mixi igoroma.

⁸ A misikiine bama a xa setareɲa kui,
a niya a xa dɔxɔ kuntigie tagi binye
ra.

Alatala nan gbe na dunija tunxun-
yie ra,

a bɔxi italaxi e tan nan fari.

⁹ A ɲɔxɔ sama ne a batulae ɲere ki
xɔn ma,

kɔnɔ mixi kobie tan lɔema ne dimi
kui.

Mixi yo mu geenima a yete senbe ra.

¹⁰ Alatala matandilae xa fe kanama
ne.

Galanyi bulama e tan nan xili ma.

Alatala bɔxi birin makiitima ne.

A senbe fima ne a xa mange
sugandixi ma,

a fa a xa Masihu senbe gbo.»

¹¹ Na dangi xanbi, Elekana naxa
gbilen a xɔnyi Rama. A naxa a xa
di Samuweli lu Alatala xa wali ra Eli
serexedube fe ma.

Eli xa die xa wali ɲaaxi

¹² Fuyante nan nu na Eli xa die
ra, naxee mu nu birama Alatala fɔxɔ
ra. ¹³ Yi serexedube nu walima
yi ki ne ɲama ra: Mixie to nu

fama serexe bade, e ne serexe sube
ɲinma, serexedube xa walike nu
sube sɔxɔse belebele ¹⁴ ragoroma ne

tunde kui, xa na mu se ɲin se gbete
kui, a nu naxan yo sɔxɔ, a a rate, a

na soma serexedube nan yi ra. E nu
na mɔɔli rabama Isirayilakae birin

na naxee nu fama Silo. ¹⁵ Waxati
ndee beenun xuruse ture gan temui

xa fɔɔ, serexedube xa walike nu a
falama ne serexe kanyi be, «Beenun

i xa na sube gan, i xa nde so n yi
ra serexedube be. A mu wama sube

ganxi xɔn.» ¹⁶ Xa serexe kanyi a
yaabi, «A lanma ture xa gan sinden.

Na dangi xanbi, i na wa naxan xɔn, i
xa na tongo.» Serexedube xa walike

nu a yaabima ne, «N tondi. Xa i

mu tin, n a tongoma senbe nan na.»

¹⁷ Na kui, Eli xa die nu yunubi ɲaaxi
nan sɔtɔma Alatala ra, barima e mu
nu binye yo saxi serexee ma naxee
nu bama a be.

¹⁸ Samuweli nu Alatala xa wali
rabama ne, donma kuye serexedube

daaxi ragoroxi a ma. ¹⁹ Ne yo ne a
nga nun a baba nu fama Silo serexe

bade. A nga nu a sanbama guba
di ra. ²⁰ Eli nu Ala maxandima ne

Elekana nun a xa gine be a falafe
ra, «Alatala xa a ragiri i xa gine xa

di gbete bari i be di ɲɔxɔe ra a
naxan fixi Alatala ma.» Na dangi

xanbi, Elekana nun Ani naxa gbilen
e xɔnyi. ²¹ Alatala naxa hinne Ani

ra, a fa di xeme saxan nun di gine
firin bari. Na temui Samuweli nu na

mɔfe Alatala ya i.

²² Eli serexedube naxan nu bara
fori ki fanyi ra, a naxa a kolon a

xa die nu na fe ɲaaxi rabafe Isirayi-
lakae ra. E nun gine naxee nu wali

rabama hɔrɔmɔlingira sode de ra,
e nu yene rabama nee yete yati ra.

²³ Eli naxa a xa die maxɔrin, «Munfe
ra wo yi mɔɔli rabama? ɲama birin

wo xa wali kobi nan falafe n be.
²⁴ N ma die, wo xa ba na mɔɔli

rabafe. N naxan mefe wo xun, a
mu fan feo. Wo Alatala xa ɲama

ramurutama ne a xa seriye ma. ²⁵ Xa
mixi yunubi raba a boore ra, Ala nan

a makiitima, kɔnɔ xa mixi sa yunubi
raba Alatala ra, nde xari sama na

kanyi be?» Kɔnɔ Eli xa die mu tin
e tuli matide e baba ra, barima Ala

sago na nu a ra e xa faxa.

²⁶ Na fonike Samuweli nu na mɔfe
a fanyi ra. A nu rafa Ala ma, a nu

rafa mixie ma.

²⁷ Lɔxɔe nde namipɔnme nde
naxa fa Eli yire, a a fala a be,

«Alatala xa masenyi nan ya: N mu
n yete masen xe i benbae be Misira,

e nu na Firawuna xa yaamari bun
ma temui naxe? ²⁸ N tan nan i

benba sugandi Isirayila bɔnsɔe birin
tagi, a xa findi serexedube ra n ma

hɔrɔmɔlingira kui, a xa te n ma
serexe gande, a xa surayi gan serexe

ra, a nun a xa serexedube donma

kuye ragoro a ma n ya i. Isirayila e xa serexex ganxi naxan birin fima n ma, n a birin fi i benba bɔnsɔɛ nan ma.»

²⁹ «Munfe ra wo n ma hadiyae nun n ma serexex yelebuma, n naxee yamarixi e xa ba n be n ma banxi kui? Munfe ra i i xa die binyaxi dangi n tan na, alako wo xa wo yete rabɔrɔge hadiya singee ra, n ma jama Isirayila naxee baxi? ³⁰ Na kui, n tan Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Singe n nu bara laayidi tongo wo be, wo xa denbaya nun wo benbae xa denbaya xa n ma wali raba, kɔnɔ yakɔsi n bara na nate masara, barima n mixi nan binyama naxan n binya, kɔnɔ naxee tan n maberema, n yaagi nan dusuma e xun. ³¹ N fama ne i tan nun i xa denbaya senbe xun nakanade, xemɔxi yo mu toma wo ya ma. ³² Isirayila xa fe na te, i fama tɔɔre sɔtɔde n ma banxi xa fe ra. I xa mixie mu simaya xɔnkuye sɔtɔma sɔnɔn. ³³ I xa mixi nde luma n ma serexexbade xa wali kui, kɔnɔ na findima yaye nun tɔɔre nan na i be. I xa mixie mu simaya xɔnkuye sɔtɔma.»

³⁴ «Fe naxan i xa di firinyie sɔtɔma, na nan findima i be tɔnxuma ra: Xofini nun Finexasi birin faxama lɔxɔɛ keren ne. ³⁵ N serexedube tinxinxi nde fenma, naxan n bɔne nun n xaxili waxɔnfe rabama. N bɔnsɔɛ fima ne a ma naxan jɛrema Masiihu ya i, n naxan sugandima. ³⁶ I bɔnsɔɛ mixie fama ne e magorode a bun ma, alako e xa kɔbiri di sɔtɔ, xa na mu, donse di. E fama a falade a be, «Serexedube wali nde fi n ma, alako n xa n baloe nde sɔtɔ.»»

3

Alatala Samuweli xilife

¹ Na fonike Samuweli nu na Alatala xa wali rabafe Eli fe ma. Na temui Alatala mu nu wɔyenma mixie be a gbe ra, a xa laamatunyie fan mu nu wuya. ² Kɔɛ nde ra Eli serexedube nu saxi a xa konkoe kui. A yae mu nu se toma a fanyi

ra, a gbe mu nu luxi a xa findi dɔnxui ra. ³ Ala xa lanpui mu nu xubenxi sinden. Samuweli tan nu a saxi Alatala xa banxi kui, saate kankira nu na dennaxe. ⁴ Alatala naxa Samuweli xili. Samuweli naxa a ratin, «N tan nan ya.» ⁵ Na kui a naxa siga a gi ra Eli yire, a a fala a be, «N bara fa i xa xili ma.» Eli naxa a yaabi, «Ade, n mu i xili de. Siga, i i sa.» Samuweli naxa gbilen, a sa a sa.

⁶ Alatala man naxa Samuweli xili. Samuweli naxa keli, a siga Eli yire, a a fala a be, «I to n xili, n bara fa» Eli naxa a yaabi, «Ade, n mu i xili. Siga, i sa i sa.» ⁷ Samuweli mu nu Alatala kolonxi sinden, barima han na temui Alatala mu nu wɔyen a be. ⁸ Alatala man naxa Samuweli xili a saxan nde. Samuweli naxa keli, a siga Eli yire, a a fala a be, «I to n xili, n bara fa.» Na kui Eli naxa a fahaamu a Alatala nan na fonike xilife. ⁹ Eli naxa a fala Samuweli be, «Gbilen i sa i sa. I na na xui me sɔnɔn, i xa a ratin, «Alatala, wɔyen. I xa konyi di a tuli matima i ra.»» Samuweli naxa gbilen, a sa a sa a sade. ¹⁰ Alatala naxa fa a yire, a man naxa a xili, «Samuweli, Samuweli.» Samuweli naxa a ratin, «Alatala, wɔyen. I xa konyi di a tuli matixi i ra.»

¹¹ Alatala naxa a masen Samuweli be, «N fama ne fe nde rabade Isirayila, naxan mixie de ixarama. ¹² Na lɔxɔɛ, n naxan birin falaxi Eli xa denbaya xa fe ra, n a birin nakamalima ne, kelife a folɛ han a rapɔnyi. ¹³ N bara a fala a be, a n fama ne a xa denbaya jaxankatade abadan a xa yunubi xa fe ra. A nu a kolon a a xa die na n maberefe, kɔnɔ a tan mu tɔnyi dɔxɔ e ma. ¹⁴ Na nan a ra, n bara n kali Eli xa denbaya xa fe ra, xunsare yo mu na e be. Serexex nun hadiya mu nɔma e xa yunubie xafaride.»

¹⁵ Samuweli naxa a sa han gɛɛɛɛɛɛ, a fa Alatala xa banxi naadee rabi. Samuweli nu gaaxuxi a xa laamatunyi yabade Eli be, ¹⁶ kɔnɔ Eli naxa a xili, a a fala a be, «N ma di Samuweli.» Samuweli naxa

a ratin, «N na be.» ¹⁷ Eli naxa a maxorin, «Alatala munse masenxi i be? I naxa sese noxun n ma. Xa i woyen keren noxun n ma, Ala xa na sare ragbilen i ma, a fa nde sa na fari.» ¹⁸ Na kui, Samuweli naxa Ala xa masenyi birin nadangi Eli ma, a mu sese noxun a ma. Eli naxa a fala, «Alatala nan a ra. A xa a sago raba.»

¹⁹ Samuweli nu na mofe, Alatala fan nu na a foxo ra. A mu Alatala xa masenyi yo rabejinxi. ²⁰ Kelifa Dana han Beriseeba, Isirayila birin naxa a kolon a Samuweli findixi Alatala xa namiponme nan na. ²¹ Alatala nu luma mini ra Samuweli ma Silo, a xa xa masenyi ti a be.

4

Saate kankira loefe

¹ Na waxati Samuweli nu Alatala xa masenyi kawandima Isirayilakae birin be.

Isirayilakae naxa mini Filisitakae gere. E naxa yonkin Ebeneseri, Filisitakae naxa sa yonkin Afeki. ² Filisitakae naxa mini a gere ki ma Isirayilakae ya i. Na gere kui e naxa Isirayilakae bonbo, e mixi wulu naani faha. ³ Soorie to gbilen yonkin yire, Isirayila forie naxa maxorinyi ti, «Munfe ra Alatala a luxi Filisitakae xa won bonbo to? Won xee Silo Alatala xa saate kankira tongode. A xa lu won tagi, a xa fa won nakisi won yaxuie ma.»

⁴ E naxa mixie xee Silo Alatala xa saate kankira tongode, naxan doxoxi maleke sawure firinyie tagi. Eli xa di firinyie Xofini nun Finexasi naxa na saate kankira mati han Isirayilakae nu yonkinxi dennaxe. ⁵ Alatala xa saate kankira to so yonkinde, Isirayilakae naxa e xui ite han boxi fa seren. ⁶ Filisitakae to na me, e naxa a fala, «Munse na yi xui gbe ra naxan tefe Isirayilakae xonyi yi ki?» E to a kolon a Alatala xa saate kankira bara fa Isirayilakae yonkinde, ⁷ e naxa gaaxu, barima e nu a falama, «Ala bara fa e yire. Naxankate na won be, naxan maniyie mu toxi sinden. ⁸ Naxankate

na won be. Nde won kantama yi ala senbema ma? Alae nan yi ki naxee gbaloe mooli birin doxo Misirakae ma gbengberenyi ma. ⁹ Filisitakae, won xa limaniya, won xa lu alo xeme senbema, alako Isirayilakae naxa no won na alo won tan noxi e ra ki naxe. Won xa findi xeme senbema ra, won xa gere so!»

¹⁰ Filisitakae naxa gere ti, e naxa Isirayilakae bonbo han e gi e siga e xonyi. Na loxoe kasare naxa gbo. Isirayilaka mixi wulu tongo saxan naxa faha na gere kui. ¹¹ Filisitakae naxa Ala xa saate kankira suxu, e fa Eli xa di firinyie Xofini nun Finexasi faha.

¹² Na loxoe Bunyamin bonsoe mixi nde naxa a gi kelifa gere yire han Silo taa kui. A xa dugie iboxi a ma, xubutanyi soxi a xunyi birin ma. ¹³ A to so, a naxa Eli li, a doxoxi kira de ra, barima a nu kontofli kui saate kankira xa fe ra. Xera fe naxan to gere yire a naxa na tagi raba a be, taakae naxa gbelegbele. ¹⁴ Eli to e gbelegbele xui me, a naxa maxorinyi ti, «Munfe ra e na gbelegbelefe yi ki?» Xera naxa fa a yire keren na, a na xibaaru fala a be. ¹⁵ Eli nu bara je tongo solomanaani nun solomasaxan soto, a yae mu nu sese toma sonon. ¹⁶ Xera naxa a fala Eli be, «N fahi n gi ra ne yi ki kelifa gere yire.» Eli naxa a maxorin, «N ma di, munse dangixi naa?» ¹⁷ Xera naxa a yaabi, «Isirayila a gixi ne Filisitakae ya ra, nee bara no e ra a fanyi ra. I xa di firinyie fan bara faha, Xofini nun Finexasi. Filisitakae bara Ala xa saate kankira suxu.» ¹⁸ A fefe Ala xa saate kankira xa fe me, Eli naxa bira a legere ma taa naade seeti ma. A kobe naxa gira, a naxa faha, barima xemoxi tironxi nan nu a ra. A nu bara findi Isirayila yarerati ra je tongo naani bun ma.

¹⁹ A xa di Finexasi xa gine nu furuxi, a gbe mu nu luxi a xa di bari. A to a me a Ala xa saate kankira bara suxu, a tanun nun a xa mori fan bara faha, a naxa a felen a furi ma xone kui, a di bari keren na.

20 A to nu na faxe de nan ma, ginsee naxa a fala a be, «I xa limaniya, i di xeme nan barixi.» Kono a mu a joxo yo saxi na woyenyi xon ma, a mu a yaabi. 21 A naxa diyore xili sa Ikabodi, naxan nu wama a falafe, «Nore bara jon Isirayila.» A na fala ne barima Alatala xa saate kankira nu bara suxu, a xa mori nun a tanun fan nu bara faha. 22 A naxa a fala, «Nore bara jon Isirayila, barima e bara Alatala xa saate kankira suxu.»

5

Ala xa saate kankira Filisitakae xonyi

1 Filisitakae naxa Ala xa saate kankira suxu Ebeneseri, e a xanin Asidodi. 2 E naxa a xanin e xa kuye xungbe Dagon batu banxi, e sa a doko na kuye fe ma. 3 Na kuye iba, Asidodikae naxa Dagon li, a rabiraxi a ya tagi ma Ala xa saate kankira bun ma. E naxa a rakeli, e a doko a dokode.

4 Na kuye iba, e man naxa Dagon li, a man nabiraxi Ala xa saate kankira bun ma, a xunyi nun a belexee bolonxi, e saxi sode de ra. Kuye gundi nu na a xati ma. 5 Na nan a ra, han yakosi, Dagon kuye xa serexedubee nun naxee birin soma Dagon batu banxi kui Asidodi, e mu lan e xa e sanyi ti na sode de ra.

6 Alatala naxa a senbe ragoro Asidodikae ma, a kasare gbege raba e tagi, a a niya fie xa mini e ma na longori birin. 7 E to na fe to, e naxa a fala, «Isirayila xa Ala xa saate kankira mu luma won xonyi, barima a na won tan nun won ma ala Dagon jaxankatafe ki fanyi.» 8 E naxa Filisitakae kuntigi birin malan, e e maxorin, «Won munse rabama Isirayila xa Ala xa saate kankira ra? A xa xanin Gati.» E naxa Isirayila Marigi Ala xa kankira xanin Gati. 9 Kono na dangi xanbi, Alatala naxa a senbe ramini Gatikae ma, kelife e xa dimee ma han a sa doko e xa forie ra. Na fi jaaxi naxa din e birin na.

10 Na kui e naxa Ala xa kankira xanin Ekiron. A to so naa, Ekironkae naxa gbelegbele a falafe ra, «E bara

Isirayilakae xa Ala xa kankira rafa muxu xonyi, alako a xa muxu xa mixie faha.» 11 E fan naxa Filisitakae kuntigie malan, e a fala e be, «Wo xa Isirayilakae xa Ala xa kankira ragbilen a yire, alako a naxa muxu xa mixie faha.» Na taa birin nu bara kontofili na faxe xa fe ra. Ala nu bara a senbe masen e be. 12 Mixi naxee mu nu faha, fi jaaxi naxa doko nee ma. Nama xa maxandi naxa te han koore ma.

6

Ala xa saate kankira gbilenfe

1 Alatala xa saate kankira kike solofere nan naba Filisitakae xa boxi ma. 2 Na temui e naxa e xa serexedubee nun e sematoe malan, e e maxorin, «A lanma muxu xa munse raba Alatala xa saate kankira ra? Wo na ragbilen ki fala muxu be.»

3 E naxa e yaabi, «Xa wo sa Alatala xa saate kankira ragbilen a yire, wo naxa a ragbilen yete ragbilen serexe xanbi. Fo wo xa wo xunsare ba, alako wo xa yalan, wo man xa a kolon fe naxan a niyaxi a a senbe mu gbilenxi wo foxo ra.»

4 Filisitakae naxa maxorinyi ti, «A lanma muxu xa munse ba yete ragbilen serexe ra a be?» E naxa e yaabi, «Wo xa se suuli yailan xema ra na fi jaaxi misaali ra. Wo man xa se suuli gbete yailan xema ra jene misaali ra. Na xasabi nan lanxi Filisita mange suulie xasabi ma, gbaloe ragoroxi naxee xa boxi ma. 5 Wo na ge na fi jaaxi misaali yailande xema ra, a nun na jene xema daaxi naxee jene misaalixi wo xa boxi kasara naxee xa fe ra, wo xa Isirayila Marigi Ala matoko. Temunde a xa xone nde bama wo tan, wo xa kuyee, nun wo xa boxi ma. 6 Wo naxa wo xaxili xoxoxo alo Misirakae nun e xa Firawuna. Wo mapoxun jaxankate ma Ala naxan doko e ma han e Isirayilakae kerie e xonyi e siga. 7 Yakosi, wo xa sareti neene yailan. Wo ninge dinge firin tongo, wuri singe mu nu sa naxee kon, wo e xiri sareti ra. Wo xa e xa die ragbilen banxi. 8 Wo

na ge na wali ra, wo xa Alatala xa saate kankira baki sareti fari. Na se yailanxie xεema ra, naxee findixi wo yete ragbilen serexe ra, wo xa nee sa kankira lanma nde kui, wo na kankira baki boore fe ma. Na dangi xanbi, wo xa na ningee nun na sareti bepin, e xa siga e yete ra. ⁹ Xa e e xun ti Isirayila boxi nan na Beti Semesi biri ra, na findima tonxuma nan na a a Alatala nan yi gbaloe ragoroxi won ma, konɔ xa e mu siga na biri, na fan findima tonxuma nan na a yi gbaloe mu kelixi Alatala xa ma, a ilanxi ne a ra tun.»

¹⁰ Filisitakae na nan naba. E naxa ningee dingee firin tongo, e e xiri sareti ra, e na ningee xa die mabalan kule kui. ¹¹ E naxa Alatala xa saate kankira baki sareti kui, a nun kankira boore, jene xεema daaxi nun e xa fi misaali yailanxi xεema ra nu na naxan kui. ¹² Na ningee dingee naxa ti kira xon ma naxan sigama Beti Semesi biri. E naxa bira na kira kerenyi foxo ra e xui ramini ra. E mu siga koola ma, e mu siga yirefanyi ma. Filisita mangee naxa bira e foxo ra han Beti Semesi naaninyi ra.

¹³ Beti Semesikae nu na fundenyi maniyε xabafe gulunba kui. E to Alatala xa saate kankira to fa ra, e naxa seewa. ¹⁴ Sareti naxa ti Yosuwe Beti Semesika xa xe ma. Gεme xungbe nu na menni. E naxa sareti wuri iboo, e na ningee ba serexe gan daaxi ra Alatala be. ¹⁵ Lewi bonsoe mixie naxa Alatala xa saate kankira ragoro, nun na kankira, naxan nu doxoxi a fe ma, xεema see nu na naxan kui. E naxa nee doxo na gεme xungbe fari. Na loxoε Beti Semesikae naxa serexe gan daaxie nun serexe mooli gbeteε ba Alatala be. ¹⁶ Filisita mange suulie to na birin to, e naxa gbilen Ekiron na loxoε kerenyi.

¹⁷ Filisitakae nu bara se suuli yailan xεema ra naxee misaalixi na fi naaxi ra. E nee fi e yete ragbilen serexe nan na Alatala be, keren Asidodi be, keren Gasa be, keren Asikalon be, keren Gati be, keren

Ekiron be. ¹⁸ Nene xεema daaxi keren keren, e na nan ba Filisita mangee xa taa suuli be, a nun e xa daaxae be naxee na gεme xungbe lima, Alatala xa saate kankira doxo naxan fari, Yosuwe Beti Semesika xa xe yire.

¹⁹ Alatala naxa mixi tongo solofere faxa Beti Semesi nama mixi wulu tongo suuli ya ma, barima e nu bara saate kankira rabi, e a kui mato. Taa birin naxa sunnun na gbaloe xa fe ra, Alatala naxan nagoroxi e ma. ²⁰ Beti Semesikae naxa a fala, «Nde noma tide Alatala ya i, naxan findixi Ala Seniyenxi ra? Won yi kankira makuyama won na minden?» ²¹ E naxa xεerae xεε Kiriyaati Yeyarimi a falafe ra, «Filisitakae bara fa Alatala xa saate kankira ra. Wo fa a xanin wo xonyi.»

7

Isirayilakae gbilenfe Ala ma

¹ Kiriyaati Yeyarimi xεmee naxa fa Alatala xa saate kankira tongode, e a xanin Abinadabo xonyi geya nde fari. E naxa a xa di xεme Eleyasari findi a kantama ra. ² Alatala xa saate kankira ne moxonon nan naba Kiriyaati Yeyarimi. Na temui Isirayila nama nu wama gbilenfe Alatala ma. ³ Samuweli naxa a fala Isirayilakae be, «Xa wo wama wo yete ragbilenfe Alatala ma wo bope birin na, wo xa Asataroti kuye nun kuye gbeteε ba wo tagi, wo Alatala keren batu. Na temui, a wo rakisima ne Filisitakae ma.» ⁴ Na kui, Isirayilakae naxa Bali kuyee nun Asataroti kuyee ba e tagi, e fa Alatala keren batu.

⁵ Samuweli naxa e yamari, «Isirayilaka birin xa malan Misipa, n xa Alatala maxandi wo be.»

⁶ Isirayilakae naxa e malan Misipa Samuweli xa yaamari bun ma. E naxa ye ba, e a ifli Alatala ya i sunyi kui. Menni e naxa a fala, «Muxu bara yunubi raba Alatala ra.»

⁷ Filisita mangee to a me a Isirayilakae malanxi Misipa, e naxa siga e gereede. Isirayilakae naxa gaaxu e ya

ra, ⁸ e a fala Samuweli be, «I naxa muxu rabepin. I xa muxu Marigi Alatala makula muxu be, a xa muxu ratanga Filisitakae ma.» ⁹ Samuweli naxa yexee yore keren ba serexeg gan daaxi ra Alatala be, a a makula Isirayila xa fe ra. Alatala naxa a xa maxandi suxu.

¹⁰ Samuweli nu na serexeg bafe Alatala be temui naxeg, Filisitakae naxa Isirayilakae gere, konɔ Alatala naxa galanyi xui ramini a belebele ra e xili ma. Na kui Filisitakae naxa gaaxu, Isirayilakae fa nɔ e ra.

¹¹ Isirayilakae naxa Filisitakae keru Misipa, e e bonbo han Beti Kara.

¹² Samuweli naxa gemeg nde tongo, a naxa a sa Misipa nun Seeni tagi a falafe ra, «Alatala muxu mali ne han be.» ¹³ Filisitakae rayaagi na ki ne, e mu fa Isirayila boxi ma sonon. Alatala naxa a senbe masen Filisitakae be Samuweli xa simaya bun ma. ¹⁴ Filisitakae taa naxeg ba Isirayilakae yi ra, e naxa gbilen Isirayila ma, kelife Ekiron han Gati. Na temui lanyu naxa lu Isirayila nun Amorikae tagi.

¹⁵ Samuweli findi ne Isirayila yarerati ra a xa simaya birin kui.

¹⁶ Ne yo ne, a nu biyaasi nde rabama sigafe ra Beteli, Giligali, nun Misipa alako a xa Isirayilakae rapere. ¹⁷ Na biyaasi dangi xanbi a nu gbilenma ne a xonyi Rama, a findi mennikae fan xa mangeg ra. A serexegbade yailan Alatala be na taa kui.

8

Isirayila wama mangeg xungbe xon

¹ Samuweli to fori, a naxa a xa die findi kiitisee ra Isirayila xun ma. ² A xa di xemeg singe xili ne Yoweli, a firin nde xili Abiya. E tan nan nu na kiitisee ra Beriseeba. ³ Samuweli xa di xemeg mu bira e baba xa misaali foxo ra. Kobiri nu rafan e ma, e mu nu kiiti sama tinxinyi ra. ⁴ Na kui Isirayila kuntigie naxa e malan, e siga Samuweli xonyi Rama. ⁵ E naxa a fala a be, «I bara fori, i xa di xemeg mu birafe i xa misaali foxo ra. Kiitisa nde doxo muxu xun

ma naxan findima muxu xa mangeg xungbe ra, alo jamaneg booree a rabama ki naxeg.» ⁶ Samuweli to e xa masenyi meg, a falafe ra, «Mangeg nde so muxu yi ra naxan muxu maki-itima,» na fe mu rafan a ma. Na kui a naxa Alatala maxandi. ⁷ Alatala naxa Samuweli yaabi, «I tuli mati jama xui ra. E mu megxi i tan xa ra, e megxi n tan nan na. E mu tinma sonon n xa findi e xa mangeg ra. ⁸ E naxan nabafe i ra, e na nan tun nabafe kabi n sa e ramini Misira han to. E bara meg n na, e xa ala gbeteg batu. ⁹ Yakosi, i tuli mati e xui ra, konɔ i xa e rakolon a fanyu ra mangeg fama e yamaride ki naxeg.»

¹⁰ Samuweli naxa Alatala xa masenyi birin nadangi jama ma, naxeg nu wama mangeg xon. ¹¹ A naxeg, «Mangeg naxan fama doxode wo xun ma, a wo xa di xemeg nan findima a xa soorie nun a xa soe ragie ra. Ndeg nu e yi a ragie ya ra. ¹² Ndeg findima yareratie nan na mixi wulu xun ma, xa na mu a ra mixi tongo suuli. Ndeg a xa xeg buxama, ndeg a xa xeg xabama. Ndeg geresose nun soori ragiee yailanma. ¹³ A wo xa di gineg nan findima a xa labunde yailanyie ra, a xa kurisomae, a nun a xa taamiganyie. ¹⁴ A wo xa weni sansi fanyie nun wo xa oliwi wuri fanyie tongo, a e so a xa mixie yi ra. ¹⁵ A wo xa sansie farile nun wo xa weni farile tongoma ne, a a fi a xa walikee nun a xa mixie ma. ¹⁶ A wo xa walike fanyie, wo xa fonikee, nun wo xa sofalee tongoma ne a yeteg xa wali xa fe ra. ¹⁷ A wo xa xuruse farile bama ne, a wo fan findi a xa konyie ra. ¹⁸ Na loxog wo deg rawama ne Alatala be mangeg xa fe ra wo naxan sugandixi, konɔ a mu wo yaabima.»

¹⁹ Nama mu tin e tuli matide Samuweli xa masenyi ra. E naxa a yaabi, «Ade! Mangeg xa doxo muxu xun ma, ²⁰ muxu fan xa lu alo jamaneg boore na ki naxeg. Muxu xa mangeg xa muxu yamari, a xa ti muxu ya ra geree kui.» ²¹ Samuweli

to pama xui me, a naxa a madangi Alatala be. ²² Alatala naxa Samuweli yaabi, «I tuli mati e ra. I mange dɔxɔma ne e xun ma.» Samuweli naxa a fala Isirayila pama be, «Birin xa gbilen e xa taa kui.»

9

Solu sugandife mange ra

¹ Xeme senbema nde nu na Bunyamin bɔnsɔe ya ma, a xili Kisu. A benbae nan yi ki: Abiyeli, Serori, Bekorati, nun Afiya. ² A xa di xeme gbangbalanyi nde nu na naxan xili Solu. A nu rayabu Isirayilaka birin be, a man nu kuya dangi e birin na. ³ Lɔxɔe nde Kisu xa sofale lanmae naxa lɔe, a naxa a fala a xa di xeme Solu be, «Konyi keren tongo, i sa n ma sofale lanmae fen.»

⁴ E naxa mini Efirami geyae ra, e Salisa bɔxi ipere, kɔnɔ e mu sofalee to. E naxa Bunyamin bɔnsɔe xa bɔxi fan ipere, kɔnɔ e mu e to. ⁵ E to so Sufu bɔxi ma, Solu naxa a fala a xa konyi be naxan nu biraxi a fɔxɔ ra, «Won gbilen, alako n baba naxa kɔntɔfili won ma fe ra, dangi sofalee xa fe ra.» ⁶ Na konyi naxa a yaabi, «Ala xa mixi binye nde na yi taa kui, naxan xa masenyi kamalima temui birin. Won xa a maxɔrin a xa sɔɔneya kira masen won be.» ⁷ Solu naxa a fala a xa konyi be, «Mixi nɔma sigade Ala xa mixi ma a belexe igeli ra? Hali taami keren mu na won ma gbɔnfɔe kui. Sese mu na won yi ra, won naxan fima Ala xa mixi ma. Won na rabama di?» ⁸ A xa konyi naxa a yaabi, «Kɔbiri di na n yi ra won naxan fima Ala xa mixi ma, alako a xa sɔɔneya kira masen won be.» ⁹ Na waxati, Isirayilaka naxee nu wama maxɔrinyi tife Alatala ma e nu a falama, «Won xa siga sematɔe yire.» To na sematɔe xili falama namipɔnme.

¹⁰ Solu naxa a fala a xa konyi be, «Awa, won xee.» E naxa siga na taa kui, na Ala xa mixi nu na dennaxe. ¹¹ E to so naa, e naxa ginɛdimɛdie li kira xɔn, e sigafe ye bade. E

naxa e maxɔrin, «Sematɔe na be?» ¹² Ginɛdimɛdie naxa e yaabi, «Iyo, a baxi sode yakɔsi, kɔnɔ wo xulun de, barima a faxi serexe bade pama nan be geya fari. ¹³ Xa wo soma taa kui yakɔsi, wo a lima ne naa beenun a xa te geya fari serexe xɔlide. Nama mu a degema a xanbi, fo a xa serexe duba beenun mixie xa a xɔli. Wo te yakɔsi. Wo a lima naa.»

¹⁴ E to so taa kui, Samuweli naxa mini e ralande sigafe ra geya fari. ¹⁵ Beenun Solu xa fa, Alatala nu bara a fala Samuweli be, ¹⁶ «Tina, yi waxati, n Bunyamin bɔnsɔe mixi nde xema i yire. I xa ture sa a xunyi ma a masenfe ra a a xa findi n ma Isirayila pama mange ra. A fama n ma pama rakiside Filisitakae ma. N bara n ma pama xui me.»

¹⁷ Samuweli to Solu to, Alatala naxa a fala a be, «N xeme naxan xa fe fala i be, a tan nan yi ki. Yaamari luma a yi ra n ma pama xun na.» ¹⁸ Solu naxa a maso Samuweli ra taa sode de ra, a naxa a fala a be, «Yandi, sematɔe xa banxi masen muxu be.» ¹⁹ Samuweli naxa a yaabi, «Sematɔe na n tan nan na. Won xee geya fari. Won birin xa won dege yire keren. Tina n i xa kɔntɔfili bama i ma, n fa i bepin. ²⁰ I naxa kɔntɔfili i xa sofale lanmae xa fe ra naxee lɔexi kabi xi saxan. Sese mu e toxi, e bara to. Naxan tide gbo Isirayila, a findima nde gbe ra? I tan xa mu a ra, a nun i baba xa denbaya birin?» ²¹ Solu naxa a fala a be, «Bunyaminka nan n na. Muxu tan xa mu xurun bɔnsɔe birin be Isirayila? Muxu xabile fan mu xurun xabile birin be Bunyamin bɔnsɔe tagi? Munfe ra i wɔyenma n be yi ki?»

²² Samuweli naxa Solu nun a xa konyi raso banxi kui, a naxa binye magorode so e yi ra mixi xilixi tongo saxan tagi. ²³ Samuweli naxa a fala kurisoma be, «Fa donse ra n nu naxan ma i xa a sa a xati ma.» ²⁴ Kurisoma naxa fa sube tabe ra, a a dɔxɔ Solu ya i. Samuweli naxa a fala Solu be, «Yi sube don, naxan saxi a xati ma i be, n to yi malanyi maxili.»

Na loxɔɛ, Sɔlu nun Samuweli naxa e dɛgɛ yire keren. ²⁵ Na dangi xanbi, e naxa goro kelife geya fari, e so taa kui. E naxa lu yire keren banxi fari, berede nu na dennaxɛ.

²⁶ Na kuye iba subaxɛ, e naxa keli. Samuweli naxa Sɔlu xili banxi fari ma, e xa e boore to. A naxa a fala a bɛ, «Keli, n xa i mati kira xɔn.» Sɔlu naxa keli, e naxa mini kira ma, a tan nun Samuweli. ²⁷ E to mini taa fari ma, Samuweli naxa a fala Sɔlu bɛ, «A fala i xa konyi bɛ, a xa dangi yare.» Konyi to dangi yare, Samuweli naxa a fala Sɔlu bɛ, «Ti be, alako n xa Alatala xa masenyi nde fala i bɛ.»

10

Sɔlu tife mangɛ ra

¹ Samuweli naxa ture bitirɛ keren tongo, a a surusuru Sɔlu xunyi. A naxa a sunbu, a a fala a bɛ, «Alatala bara i sugandi, a i xa findi mangɛ ra a xa pama kɛ tongoma xun ma. ² I na keli be to, i mixi firin lima Raxele gaburi fɛ ma Bunyamin bɔnsɔɛ naaninyi ra, yire nde naxan xili Selesa. E fama a falade i bɛ, <Wo siga sofale lanma naxee fende, e bara to. Yakɔsi i baba fa kɔntɔfilixi wo tan nan ma fe ra. A naxɛ, «N ma di toma di kɔrɛ?»» ³ I na keli menni, i siga han i sa so Taboro, wuri belebele na dennaxɛ. I xɛmɛ saxan lima na naxee na tefe Ala maxandide Beteli. Si saxan na xɛmɛ keren yi ra, taami saxan na xɛmɛ firin nde yi ra, weni na xɛmɛ saxan nde yi ra. ⁴ E na i xɛɛbu, e taami firin fima i ma. ⁵ I na keli menni, i siga Gibeya Elohimu, Filisitakae xa sɔɔri gali nde na dennaxɛ. I na so taa kui, i namijɔnmɛ gali nde lima, naxee gorofe geya fari e bɛɛti bafe Ala bɛ kɔrae, maxasee, nun xule ra. ⁶ Alatala Xaxili ragoroma nɛ i ma, wo birin nan Alatala xa xɛera ibama, i findima mixi nɛnɛ nan na. ⁷ Na tɔnxuma na raba i bɛ, i xa fe raba naxan na i bɔpɛ ma, barima Alatala na i fɔxɔ ra. ⁸ Na dangi xanbi, i xa goro Giligali n ya ra. N na i li naa, n fama nɛ sɛrɛxɛ gan daaxie

nun xanunteya sɛrɛxɛ bade. I xa n mame xi solofere, beenun n xa i yire li, n fa i rakolon a lanma i xa naxan naba.»

⁹ Sɔlu fɛfɛ keli Samuweli xun ma, Alatala naxa a xaxili masara, na tɔnxuma birin naxa raba a bɛ na loxɔɛ yati. ¹⁰ E to so Gibeya, e naxa namijɔnmɛ gali li naa. Alatala Xaxili naxa goro Sɔlu ma, a fa masenyi ti Ala xili ra e tagi. ¹¹ A kolonmae to a to a Sɔlu bara namijɔnmɛ masenyi ti, e naxa a fala e boore bɛ, «Munse Kisu xa di sɔtɔxi? Sɔlu fan bara findi namijɔnmɛ ra?» ¹² Mixi nde naxa maxɔrinyi ti e ya ma, «Nde na e karamɔxɔ ra?» Na kui yi taali fala folo na loxɔɛ nɛ, «Sɔlu fan bara findi namijɔnmɛ ra?»

¹³ A to gɛ Alatala xa masenyi tide, a naxa te geya fari. ¹⁴ Sɔlu sɔxɔ naxa Sɔlu nun a xa konyi maxɔrin, «Wo tan siga minden?» Sɔlu naxa a yaabi, «Muxu sigaxi sofale lanmae nan fende, kɔnɔ muxu mu e to. Na nan a ra, muxu naxa siga Samuweli yire.» ¹⁵ A sɔxɔ naxɛ, «Samuweli naxan fala wo bɛ, a fala n bɛ.» ¹⁶ Sɔlu naxa a sɔxɔ yaabi, «A a fala nɛ muxu bɛ, a sofale lanmae bara to.» Kɔnɔ Sɔlu mu sese masen mangɛya xa fe ra, Samuweli naxan fala a bɛ.

¹⁷ Samuweli naxa pama birin maxili Misipa Alatala ya i, ¹⁸ a a fala e bɛ, «Isirayila Marigi Alatala yi nan masenxi, <N tan nan Isirayila ramini Misira bɔxi ra, n wo ba e bɛlɛxɛ. N bara wo ratanga wo yaxuie ma.» ¹⁹ Kɔnɔ to wo tan bara wo Marigi Ala bɛpin, naxan wo ratanga gbaloe nun kɔntɔfilie ma. Wo naxɛ, <Mangɛ nde dɔxɔ muxu xun ma!» Awa, wo xa ti Alatala ya i wo bɔnsɔɛ ki ma, wo xabile ki ma.»

²⁰ Samuweli to gɛ Isirayila bɔnsɔɛ birin masende Ala bɛ, Bunyamin bɔnsɔɛ naxa sugandi. ²¹ A to gɛ Bunyamin bɔnsɔɛ masende a xabile ki ma, Matiri xabile naxa sugandi. Na Matiri xabile ya ma, Kisu xa di Sɔlu naxa sugandi, kɔnɔ a mu nu na e ya ma. E naxa a fen, e mu a to. ²² E

naxa Alatala maxorin, «Solu na be?» Alatala naxa e yaabi, «A noxunxi kotee longori ra.» ²³ E naxa siga e gi ra, e sa a suxu naa, e a ti pama birin ya i. A nu kuya e birin be. ²⁴ Samuweli naxa a fala pama birin be, «Wo bara a to, Alatala naxan sugandixi? A maniyε mu na pama tagi.» E birin naxa jεlexinyi xui ramini, e a fala, «Kisi na mange be.»

²⁵ Samuweli naxa seriyε seβε mangeya xa fe ra, a na seveli sa Alatala ya i. Na dangi xanbi, a naxa pama ragbilen a xonyi. ²⁶ Solu fan naxa gbilen a xonyi Gibeya. Kuntigi ndee naxa a mati, Alatala naxee bojε ya rafindi a ma. ²⁷ Fuyante ndee fan nu na, naxee nu a falama, «Yi xeme nan won nakisima?» E naxa yo a ma, e mu fa buja yo ra a xon ma, kono Solu mu sese fala na fe ma.

11

Solu xa gere singe

¹ Amoni mange Naxasa naxa yonkin Yabesi taa ya ra Galadi boxi ma. Yabesikae naxa a fala a be, «Won xa saate xiri, muxu xa lu i sagoe.» ² Naxasa Amonika naxa e yaabi, «Won noma saate xiride, kono fo wo xa tin n xa wo yirefanyi ya kana, alako yaagi xa dusu Isirayila birin xun na.» ³ Yabesi kuntigie naxa a fala a be, «Xi solofere fi muxu ma, alako xεrae xa siga Isirayila taa birin. Xa mixi yo mu noma muxu ratangade, muxu luma i sagoe.»

⁴ Xεrae naxa siga Gibeya Solu xonyi. E to ge dentεge sade, pama birin naxa wa a xoxoxε ra. ⁵ Na temui, Solu naxa fa kelife xe ma a xa ningee foxo ra. A naxa maxorinyi ti, «Munfe ra pama na wafe yi mooli ra?» E naxa Yabesikae xa masenyi dentεge a be. ⁶ Solu to na me, Alatala Xaxili naxa goro a ma, a bojε naxa te senbe ra. ⁷ A naxa ninge firin tongo, a e ibolon a xuntun xuntunyi ra. A naxa na xuntunyie rasanba Isirayila taa birin ma na xεrae saabui ra, a falafe ra, «Xa naxan yo

mu bira Solu nun Samuweli foxo ra, na kanyi xa ningee fan nabama yi ki ne.» Alatala xa yaragaaxui naxa goro Isirayilakae ma, e birin naxa te gere xili ma lanyi kui. ⁸ Solu naxa e konti Beseki. Isirayila xeme xasabi lan mixi wulu keme saxan nan ma. Yuda bonsoε xeme lan mixi wulu tongo saxan. ⁹ E naxa a fala xεrae be, «Wo sa a fala Yabesikae be Galadi boxi ma, <Tina, soge na xono, wo xun fama rakelide.>» Xεrae to na xibaaru masen Yabesi pama be, e naxa jεlexin ki fanyi ra. ¹⁰ Na kui Yabesi pama naxa a fala Amonikae be, «Tina, muxu luma wo sagoe, wo wo waxonyi rabama ne muxu ra.»

¹¹ Na kuye iba, Solu naxa pama findi gali saxan na. Subaxe e naxa so Amonikae yonkinde, e e bonbo han yanyi tagi. Mixi naxee mu faxa, nee naxa yensen han mixi firin mu no lude yire keren.

¹² Nama naxa a fala Samuweli be, «Ndee a fala a Solu mu noma mangeya rabade won xun ma? Wo na mixie ramini, muxu xa e faxa.» ¹³ Kono Solu naxa e yaabi, «Mixi yo mu faxama to, barima to Alatala bara Isirayila rakisi.» ¹⁴ Samuweli naxa a fala pama be, «Won xεε Giligali, alako mange xa magoro a xa kibanyi kerenyi ra.» ¹⁵ Nama birin naxa siga Giligali, e naxa Solu ti mange ra Alatala ya i. E naxa xanunteya serεxe ba menni Alatala be, Solu nun Isirayilakae naxa seewa ki fanyi ra.

12

Samuweli xa masenyi donxε

¹ Samuweli naxa a masen Isirayilakae birin be, «Wo a kolon n bara n tuli mati wo ra, n naxa mange doxo wo xun ma. ² Mange nan yi ki naxan tima wo ya ra. N tan bara fori, n xunsexe bara fiixe, n ma die na wo ya ma. N bara ti wo ya ra kelife n fonike temui ma han to. ³ Awa, n tixi wo ya i na nan ma, alako wo xa a fala n be Alatala nun mange sugandixi ya xori, xa a sa li

n bara ninge xa na mu sofale nde ba wo yi ra. Wo xa a fala xa n bara mixi nde tóóró, xa n bara mixi nde xun nakana, xa n bara kóbiri rasuxu funmaya ra. Wo xa na fala, n xa na sare ragbilen wo ma.»⁴ E naxa a yaabi, «I mu muxu tóóró, i mu muxu xun nakana, i mu kóbiri rasuxu muxu yi.»⁵ A man naxa a fala e be, «Alatala nun a xa mange sugandixi na seede ra to lóxóe, wo mu n nakórósixi sese xa fe ra.» E naxa a yaabi, «A na na fe seede ra!»

⁶ Samuweli naxa a masen jama be, «Alatala nan Munsa nun Haruna ti wo xun ma, a tan nan wo benbae ramini Misira bóxi ra. ⁷ Awa yakósi, wo ti Alatala ya i, n xa wo ratu fe fanyie ra, Ala naxan nabaxi wo tan nun wo babae be. ⁸ Yaxuba fa xanbi Misira, wo babae naxa Alatala xili a xa fa e mali. Alatala naxa Munsa nun Haruna xee wo benbae ramini Misira kui, e fa e rasabati yi bóxi ma. ⁹ Kónó e to neemu e Marigi Alatala ma, a naxa e lu Xasori xa sóorie xa mange Sisera belexe. Filisitakae nun Mowabakae fan naxa e gere. ¹⁰ Isirayilakae naxa a fala Alatala be, «Muxu bara yunubi raba Alatala rabolofe ra, muxu fa Bali kuye nun Asiteroti batu. Yandi, i xa muxu ba muxu yaxuie belexe. Muxu i batuma ne.» ¹¹ Na nan a niya, Alatala naxa Yerubaali, Bedan, Yefite, nun Samuweli xee wo bade wo yaxuie yi ra naxee nu wo rabilinxi. Na kui wo naxa lu bójesa kui.»

¹² «Wo to a to Amonikae xa mange Naxasa na fafe wo gere, wo naxa a fala n be, «Muxu wama mange xa ti muxu xun ma.» Kónó wo Marigi Alatala nan findixi wo xa mange ra! ¹³ Awa yakósi, Alatala bara mange nde ti wo xun na, alo wo nu wama a xón ma ki naxe. ¹⁴ Xa wo sa gaaxu Alatala ya ra, xa wo sa a batu, xa wo sa wo tuli mati a ra, xa wo mu sa a matandi, xa wo nun wo xa mange sa bira Alatala fóxó ra, fe birin sóoneyama ne wo be. ¹⁵ Kónó xa wo mu wo tuli mati Alatala ra, xa wo sa a matandi, Alatala xa xóné goroma ne

wo ma, alo a goro wo benbae ma ki naxe. ¹⁶ Yakósi wo ti, wo xa a mato Alatala fe xungbe naxan nabama wo ya xóri. ¹⁷ Mengi xaba temui nan to, kónó n Alatala maxandima ne, a xa tune nun galanyi rabira bóxi ma, alako wo noma a kolonde wo bara fe jaaxi raba Alatala ya i mange maxandife a ma.»

¹⁸ Samuweli naxa Alatala maxandi. Na lóxóe yati, Alatala naxa galanyi nun tune rabira bóxi ma. Nama naxa gaaxu Alatala nun Samuweli ya ra, ¹⁹ e fa a fala Samuweli be, «I xa i Marigi Alatala maxandi muxu be, i xa konyi die, alako muxu naxa faxes, barima muxu bara nde sa muxu xa yunubie fari, a falafe ra, «Mange nde ti muxu xun ma.»» ²⁰ Samuweli naxa a fala jama be, «Hali wo mu hanme. Wo bara na fe kobi birin naba, kónó wo naxa makuya Alatala ra, wo xa a xa yaamarie raba wo bóje birin na. ²¹ Wo naxa wo makuya a ra, wo naxa bira fe fufafu fóxó ra, naxee munafanyi yo mu na, naxee mu wo malima fefe ma, barima ala wule daaxie nan e ra. ²² Alatala mu a xa jama raboloma a yete xili xungbe xa fe ra, barima a bara nate tongo wo xa findi a xa jama ra. ²³ N mu bama Alatala maxandife wo be, xa na mu a findima yunubi nan na n be Alatala ya i. N luma wo xaran na fe fanyi nun tinxinyi nan na. ²⁴ N naxan tun falama wo be, wo xa gaaxu Alatala ya ra, wo a xa yaamarie raba wo bóje birin na. Wo xa ratu a xa fe xungbee ma a naxee rabaxi wo ya i. ²⁵ Kónó xa wo fe kobi raba, wo bóno ma ne, wo tan nun wo xa mange.»

13

Solu xa yunubi

¹ Solu nu bara je tongo saxan soto a to findi mange ra. A xa mangeya bu ne je tongo naani nun firin. ² Solu naxa xeme wulu saxan sugandi sóorie ra Isirayila. Xeme wulu firin nu na a seeti ma Miki-masi nun Beteli geya fari, xeme

wulu keren nu na a xa di Yonatan sɛɛti ma Gibeya, Bunyamin xɔnyi. A naxa pama dɔnxɔɛ ragbilen e xɔnyi. ³ Lɔxɔɛ nde Yonatan naxa Filisitakae xa sɔorie bɔnbɔ, naxee nu na Geba. Filisitaka booree naxa na fe mɛ. Sɔlu naxa yaamari fi feri xa fe bɔxi birin kui, Isirayilakae xa a ramɛ. ⁴ Isirayila birin naxa a mɛ a Sɔlu bara Filisitakae xa sɔorie bɔnbɔ, Isirayila naxa rapaaxu Filisitakae ma. Isirayila pama naxa malan Sɔlu fɛ ma Giligali.

⁵ Filisitakae fan naxa e malan Isirayila gere xili ma. Sɔori ragise wulu tongo saxan nan nu na e yi ra, a nun soe ragie wulu senni. Na pama nu wuya alɔ meyenyi naxan na baa dɛ ra. E naxa yonkin Mikimasi, Beti Aweni sogetede. ⁶ Isirayila mixie bɔɲɛ naxa rapaaxu e ma, barima Filisitakae nu bara e raxɛtɛn. E naxa siga e nɔxun fɔnmɛɛ nun yilie kui gemɛ yire. ⁷ Ndee naxa Yurudɛn xure igiri, e siga Gadi nun Galadi bɔxi ma. Sɔlu nu na Giligali. Nama naxan nu na a fɛ ma, nee birin nu bara gaaxu ki fanyi ra.

⁸ Sɔlu naxa Samuweli mame xi solofere alɔ e nu lanxi a ma ki naxɛ, kɔnɔ Samuweli mu fa, pama naxa yensen fɔlɔ. ⁹ Na kui Sɔlu naxa yaamari fi, «Wo fa sɛrɛɛ gan daaxi ra, a nun xanunteya sɛrɛɛ.» A naxa na sɛrɛɛ gan daaxi ba. ¹⁰ A to gɛ na ra, Samuweli naxa so. Sɔlu naxa siga a xɛɛbude. ¹¹ Samuweli naxa a maxɔrin, «I munse rabaxi?» Sɔlu naxa a yaabi, «N to a to pama na yensenfe, i tan mu faxi a waxati, a nun man Filisitakae bara malan Mikimasi, ¹² n naxa a mapɔxun, «Filisitakae goroma nɛ n fɔxɔ ra Giligali, beenun n xa Alatala maxandi.» Na nan a ra, fɛɛrɛ to mu na n yi, n bara sɛrɛɛ gan daaxi ba.» ¹³ Samuweli naxa a fala Sɔlu bɛ, «I bara xaxilitarepa raba i Marigi Alatala xa sɛriyɛ matandife ra. Alatala nu wama i xa mangeya rasabatife Isirayila xun ma abadan, ¹⁴ kɔnɔ yakɔsi i xa mangeya bara kana. Alatala bara mixi gbɛtɛ fen

naxan bɔɲɛ lanxi Ala bɔɲɛ ma. A bara na kanyi ti mange ra a xa pama xun ma, barima i tan mu Alatala xa yaamari rabatuxi.»

¹⁵ Na tɛmɛi Samuweli naxa keli Giligali, a siga Gibeya, Bunyamin bɔnsɔɛ xa bɔxi. Sɔlu naxa a xa sɔorie konti, a fa li xɛmɛ mixi kɛmɛ senni nu na a yi ra. ¹⁶ Sɔlu nun a xa di xɛmɛ Yonatan naxa e xa sɔorie ti a gere ki ma Geba Bunyamin xɔnyi. Filisitakae nu tixi Mikimasi. ¹⁷ Sɔori gali saxan naxa mini Filisitakae xa yonkinde. Keren naxa e xun ti Ofara kira ra, Suwali bɔxi mabiri. ¹⁸ Keren naxa e xun ti Beti Xoron kira ra. Keren naxa e xun ti naaninyi kira ra, naxan goroma Seboyima gulunba gbengberenyi fɛ ma.

¹⁹ Xabui yo mu nu toma Isirayila bɔxi birin ma, barima Filisitakae nu bara yi tɔnyi dɔxɔ, «Eburu mixie naxa santidɛgema nun tanbɛ yo yailan.» ²⁰ Isirayilakae birin nu sigama Filisitakae nan xɔn ma, e xa walisee ralugande alɔ kerie, bɔxi buxa see, nun beerae. ²¹ Bɔxi buxa se nun kerie ralugan sare findixi gbeti giramu solomasaxan nan na. Beera nun sɔxɔse ralugan sare findixi gbeti giramu naani nan na. ²² Na nan a niya gere lɔxɔɛ santidɛgema nun tanbɛ mu nu na Isirayilaka yo yi ra, hali Sɔlu nun a xa di Yonatan. ²³ Filisitakae xa sɔori gali nde naxa fa yonkin Mikimasi yatagi.

14

Yonatan xa gere nde

¹ Lɔxɔɛ nde, Sɔlu xa di Yonatan naxa a fala a xa konyi bɛ, naxan nu a xa geresosee maxaninma, «Won xa be igiri, won xɛɛ Filisitakae yonkinde.» A mu sese fala a baba bɛ na xa fe ra. ² Sɔlu nu na Gibeya naaninyi Migiron wuri nde bun ma naxan xili «girenadi.» Xɛmɛ kɛmɛ senni nu na a yi ra. ³ Alatala xa sɛrɛɛdubɛ nde nu na a fɛ ma, naxan xili Ahiya, Axituba xa di xɛmɛ, Ikabodi xa nɛɛgaari. Alatala xa sɛrɛɛdubɛ, Eli xa di xɛmɛ Finexasi nan xa di xɛmɛ nu na Ikabodi

ra. Mixi yo mu nu a kolon a Yonatan bara siga Filisitakae yire.

⁴ Yonatan naxa dangi fanye firin tagi. Keren nu xili nɛ Bɔsesi, boore fan nu xili nɛ Sene. ⁵ Keren nu na kɔɔla ma Mikimasi ya tagi, boore nu na yirefanyi ma Geba ya tagi.

⁶ Yonatan naxa a fala a xa konyi bɛ, naxan nu a xa geresose maxan-inma, «Won xɛɛ yi sunnatatee yire. Tɛmunde Alatala fe nde rabama won saabui ra, barima Alatala nɔma marakisi rabade mixi xurudi saabui ra, xa na mu mixi wuyaxi saabui ra.» ⁷ A xa konyi naxa a yaabi, «I waxɔnfe birin naba, hali i mu siike, won birin na xaxili keren.» ⁸ Yonatan naxa a fala a bɛ, «Won xɛɛ han na mixie xa won to. ⁹ Xa e a fala <Wo ti menni, muxu fama ya>, won tima menni nɛ, won mu tema e yire. ¹⁰ Kɔnɔ xa e a fala, <Wo fa bɛ>, won tema nɛ, barima Alatala bara e sa won bɛlexɛ. Na nan findima won bɛ tɔnxuma ra.»

¹¹ E to mini Filisitakae ma, nee naxa a fala, «Isirayilakae nan yi ki. E na minife fɔnmɛ kui, e nu e nɔxunxi dennaxɛ.» ¹² Filisitaka naxee yonkinxi menni, e naxa a fala Yonatan nun a xa konyi bɛ, «Wo fa be, muxu xa fe nde fala wo bɛ.» Yonatan naxa a fala a xa konyi bɛ, naxan nu a xa geresosee xaninma, «I xa te n fɔxɔ ra, barima Alatala bara yi mixie sa Isirayilakae bɛlexɛ.» ¹³ Yonatan naxa te a wulumen na, a xa konyi na a xanbi ra. Yonatan nun a xa konyi naxa na Filisitakae faxa. ¹⁴ Na gere kui Yonatan nun a xa konyi naxa mixi mɔxɔnɛn nun nde faxa na yire raxɛtenxi. ¹⁵ Filisitakae bɔpɛ naxa mini yonkinde kui, gaaxui fa pama suxu na longori birin. Bɔxi yati naxa sɛrɛn. Alatala nu bara a ragaaxu a paaxi ra.

¹⁶ Sɔlu xa yire makantɛɛ, naxee nu na Gibeya, Bunyamin bɔnsɔɛ xa bɔxi ma, nee naxa Filisitakae to e yensenfe gi kui. ¹⁷ Sɔlu naxa a fala sɔɔrie bɛ, «Wo kɔnti ti, won xa a kolon naxan minixi won ya ma.» E to kɔnti ti e naxa a to a Yonatan

nun a xa konyi mu na pama ya ma.

¹⁸ Alatala xa saatɛ kankira to nu na Isirayilakae yonkinde kui, Sɔlu naxa a fala Ahiya bɛ, «Fa Alatala xa saatɛ kankira ra.» ¹⁹ Sɔlu nu wɔyɛnma sɛrɛxɛdubɛ ra tɛmui naxɛ, gere sɔnxɔ xui fan nu gboma nan tui Filisitakae yonkinde. Na kui Sɔlu naxa a fala sɛrɛxɛdubɛ bɛ, «Hali i mu Ala maxandi kɔrɛ.» ²⁰ Sɔlu naxa a xa sɔɔrie xili, e fa siga gere yire. Menni e naxa a to Filisitakae nu na e boore sɔxɔfe santidɛgɛma ra paxasi daaxi. ²¹ Isirayilaka ndee, naxee nu na Filisitakae xa nɔɛ bun ma, nee naxa fa Sɔlu nun Yonatan mabiri. ²² Isirayilaka naxee nu bara e nɔxun Eframi geya longori ra, e birin naxa mini Filisitakae gereɛde e gi tɛmui. ²³ Na lɔxɔɛ, Alatala Isirayila rakisi nɛ. Gere naxa lantan yɛ han Beti Aweni.

²⁴ Isirayilakae nu na tɔɔrɛ nde kui na lɔxɔɛ, barima Sɔlu nu bara a kali pama bɛ, «Danke na mixi bɛ, naxan a dɛgɛma beenun n xa n gbe pɔxɔ n yaxuie ma.» Na kui, mixi yo mu donse don na lɔxɔɛ. ²⁵ Nama xa pɛrɛ kui, e naxa kumi li fɔtɔnyi nde kui, ²⁶ kɔnɔ mixi yo mu a nɛmunɛmun Sɔlu xa marakali xa fe ra. ²⁷ Yonatan to na yire li, a fa kumi to, a naxa a xa yisuxuwuri rasin kumi kui, a a makɔn. A ya naxa iyalan keren na. A mu nu a baba xa marakali mɛxi. ²⁸ Mixi nde naxa a fala a bɛ, «I baba bara pama rakali a falafe ra, <Danke na mixi bɛ naxan a dɛgɛma to.> Na nan a toxi pama na tɔɔrɛ kui yi ki.» ²⁹ Yonatan naxa a yaabi, «N baba na pama tɔɔrɔfe nɛ na ki. Wo a mato n ya iyalanxi ki naxɛ, n to yi kumi kɔnxi. ³⁰ Xa won ma sɔɔri gali won yaxuie xa donse nde don to nu, nde jan bara sa Filisitakae xa xunnakane fari nu.»

³¹ Na lɔxɔɛ e naxa Filisitakae bɔnbɔ, kelife Mikimasi ma, han Ayalon. Nama nu bara tagan ki fanyi ra. ³² E naxa din e yaxuie xa see ra. E naxa yɛxɛɛɛ, sie, nun ningee kɔn naxaba keren na, e fa e don a nun e wuli ra. ³³ Mixi ndee to a fala Sɔlu bɛ, a a xa sɔɔrie na yunubi sɔtɔfe

Alatala ra sube donfe a wuli ra, Solu naxa a fala pama xa fe ra, «Yanfante nan e ra. Wo fa gεmε xungbe ra be. ³⁴ Wo yensen pama tagi, wo a fala e bε, mixi birin xa fa a xa ninge ra, a xa γεχεε, xa na mu a ra a xa si. E xa a faxes be. Na kui, e noma a donde, e mu yunubi soto Alatala ra sube donfe a wuli ra.» Kε ra, mixie birin naxa siga menni e xa xuruse ra, e xa a kon naxaba naa. ³⁵ Solu serexebade singe ti ne Alatala be menni.

³⁶ Na temui Solu naxa a fala, «Won xa bira na Filisitakae foxo ra to kε ra yati. Won xa e tuxunsan han subaxe, won naxa mixi keren lu na.» Sorie naxa a yaabi, «Won xa a raba alo i wama a xon ma ki naxe.» Serexedube naxa a fala, «Won xa Ala maxorin sinden.»

³⁷ Na kui Solu naxa Ala maxorin, «A lanma n xa bira Filisitakae foxo ra? I tan e sama ne Isirayila belexe?» Konon na loxe, Ala mu a yaabi. ³⁸ Solu naxa a xa sori gali xunye xili, a a fala e bε, «Wo xa a mato yunubi naxan nabaxi to. ³⁹ N bara n kali Isirayila Rakisima Alatala ra, hali n ma di Yonatan nan a rabaxi, n na a faxama ne.» Nama birin ya ma, mixi yo mu a yaabi. ⁴⁰ A naxa a fala Isirayila pama bε, «Wo ti menni, n tan nun n ma di Yonatan, muxu tima bebiri.» Nama naxa a yaabi, «I waxonyi raba.» ⁴¹ Na temui Solu naxa Alatala maxandi, «Isirayila Marigi Ala, kiiti sa muxu tagi.» Alatala naxa a masen a kiiti fanxi pama nan bε, a mu fanxi Solu nun Yonatan bε. ⁴² Solu man naxa Alatala maxandi kiiti xa sa a tan nun Yonatan tagi. Na kui kiiti mu fanxi Yonatan bε.

⁴³ Solu naxa a xa di Yonatan maxorin, «I munse rabaxi?» Yonatan naxa a yaabi, «N kumi nde nan kon, n naxan tongo n ma yisuxuwuri ra. N tan nan yi ki, i xa n faxes.» ⁴⁴ Solu naxa a fala, «I nondi. Yonatan, i xa faxes. Xa n mu i faxes, Ala xa n paxankata a paaxi ra.» ⁴⁵ Konon sori gali naxa a fala Solu bε, «A lanma Yonatan xa

faxes, naxan geeni soto Isirayila be senbe ra? Astofulahi. Muxu bara muxu kali Alatala ra, hali xunsexe keren a mu bama a xunyi ra, barima Yonatan walixi to Ala xa mali saabui nan na.» E Yonatan ratanga Solu ma na ki ne. ⁴⁶ Solu to ge Filisitakae keride waxati nde bun ma, a naxa gbilen a xonyi. Filisitaka naxee luxi, e fan naxa siga e xonyi.

⁴⁷ Solu to findi Isirayila mange ra, a naxa gere ti a yaxuie birin bε: Mowabakae, Amonikae, Edonkae, Soba mangee, nun Filisitakae. ⁴⁸ A naxa Amalekikae bonbo senbe ra, a Isirayila ba mixie belexe naxee nu e xa boxi tuxunsanma.

⁴⁹ Solu xa di xemee nu xili ne: Yonatan, Yisiwi, nun Malakisuwa. A xa di ginεe nu xili ne: Merabi, nun a xanbiratoe Mikali. ⁵⁰ Solu xa ginεe nu xili ne Axinowama, Aximaasi xa di. A xa sori gali mange nu findi Abeneri nan na, Solu soro Neri xa di. ⁵¹ Solu baba Kinsi nun Abeneri baba Neri nan lanxi Abiyeli xa die ma. ⁵² Solu nu Filisitaka gerema a xa simaya birin kui. Solu nu gbangbalanyi senbemaεe birin naso ne a xa sorie ya ma.

15

Solu xa tantanyi

¹ Samuweli naxa a fala Solu bε, «Alatala n tan nan xee n xa i sugandi mange ra a xa pama Isirayila xun ma. I tuli mati Alatala xa masenyi ra. ² Mange Alatala xui nan ya: «N bara nate tongo Amalekikae xa fe ra, naxee tondi Isirayila xa dangi e xa kira xon kelife ra Misira. ³ Yakosi, siga, e raton. I naxa e sese lu naa. I xa e xa xemee, e xa ginεe, e xa die, e xa diyoree, e xa ningee, e xa γεχεεε, e xa sie, e xa noxomee, e xa sofalee birin faxes.»

⁴ Solu naxa a xa sori gali malan Telayimi. Xeme mixi wulu keme firin nan faxi kelife koola ma, xeme mixi wulu fu nan faxi kelife Yuda bonsoe ma. ⁵ Solu naxa gantanyi te fole kui Amalekikae xa taa fari ma. ⁶ A naxa a fala Keni bonsoe

be, «Wo mini Amalekikae tagi, alako wo naxa sonto e ya ma, barima wo hinne ne Isirayilakae ra e minixi Misira boxi ra temui naxe.» Keni bonsoe naxa mini Amalekikae ya ma.

⁷ Solu naxa Amalekikae bonbo ke-life Hawila ma han Suri sode de ra Misira ya ra. ⁸ A naxa Amaleki mange Agaga suxu, a mu a faxesa, konso a naxa a xa pama tan birin sonto santidegema ra. ⁹ Solu nun a xa pama mu tin Agaga faxade. E naxa a lu a nii ra, a nun a xa xuruse fanyi borogexie, a xa yexese, a xa sie, nun a xa ningee. E mu tin nee sontode, konso naxee mu fanxi, e nee nan faxesa.

¹⁰ Alatala naxa yi masenyi ti Samuweli be, ¹¹ «N nimisaxi Solu xa fe ra n naxan tixi mange ra, barima a bara a kobe so n na, a mu biraxi n woyen xui foxo ra.» Samuweli naxa sunnun ki fanyi, a Alatala makula na koe birin na. ¹² A naxa keli subaxe ma, a siga Solu yire. Mixi nde naxa a fala a be a Solu bara siga Karemele geya fari tonxuma nde tide. Na dangi xanbi, a keli menni, a goro Giligali. ¹³ Samuweli to Solu yire li, Solu naxa a fala a be, «Ala xa baraka sa i ma. N bara Alatala xa yaamari ratinme.» ¹⁴ Samuweli naxa a maxarin, «N xuruse wa xui mundun mefe yi ki?» ¹⁵ Solu naxa a yaabi, «Nama nan faxi yi xurusee ra e naxan tongoxi Amalekikae yi ra, alako e xa e ba serexe ra i Marigi Alatala be. Muxu bara na donxoe tan sonto.»

¹⁶ Samuweli naxa a fala Solu be, «Awa yire. N xa Alatala xa masenyi fala i be a naxan fixi n ma yi koe ra.» Solu naxa a fala, «Awa, na fala n be.» ¹⁷ Samuweli naxa a fala, «Alatala mu i tixi xe mange ra Isirayila bonsoe xun ma, hali i to nu a kolon mixi xurudi nan i ra?» ¹⁸ Alatala i xee ne, a a fala i be, «Siga Amaleki yunubitoe sontode. I xa e birin jon feo.» ¹⁹ Munfe ra i mu i tuli matixi Alatala xui ra? Munfe ra i baganxi na see ma, i fe paaxi raba Alatala ya i?»

²⁰ Solu naxa Samuweli yaabi, «N bara Alatala xui rabatu a fanyi ra. N bara bira a xa kira foxo ra, a n tixi naxan xon ma. N faxi Amaleki mange Agaga nan tun na, n bara Amaleki pama donxoe birin sonto.

²¹ Konso pama bara a xa xuruse fanyie mayegeti, nee xa findi serexe fisamantee ra i Marigi Alatala be Giligali.» ²² Samuweli naxa a yaabi,

«Alatala jlexinma serexe gan daaxie nun hadiyae nan na ba,

ka a jlexinma mixie nan na naxee a xui rabatuma?

N xa a fala i be,

yaamari rabatufe fisa serexe bafe be,

yete magoroe fisa, yexee kontonyi ture be.

²³ Ala xui matandife paaxu,

alo sematoe xa wali paaxuxi ki naxe.

Ala xa yaamari matandife paaxu,

alo kuye batufe paaxuxi ki naxe.

I to bara Alatala xa yaamari rabepin,

a fan fama ne i rabepinde,

a mangeya ba i yi ra.»

²⁴ Solu naxa a fala Samuweli be, «N bara yunubi raba. N bara Alatala xa seriye kana, n bara i fan xui matandi. N nu gaaxuxi pama nan ya ra, n naxa n tuli mati e ra.

²⁵ Yakosi n bara i mayandi, dipe n ma yunubi ma. I naxa gbilen n foxo ra. Na kui n fan xa suyidi Alatala be.» ²⁶ Samuweli naxa a fala Solu be,

«N mu birama i foxo ra, barima i bara i kobe raso Alatala xa masenyi ra, Alatala fan bara i rabepin, a bara Isirayila mangeya ba i yi ra.»

²⁷ Samuweli to a mafindi sigafe ra, Solu naxa a xa donma suxu, a fa boo a yi ra. ²⁸ Samuweli naxa a fala a be,

«To Alatala fan bara Isirayila mangeya ba i yi ra na ki, a a fi i boore ma, naxan fan dangi i tan na.

²⁹ Alatala naxan findixi Isirayila senbe ra, a mu wule falama, a xaxili mu masarama. Ibunadama mu a ra.» ³⁰ Solu man naxa a fala,

«N bara yunubi raba. Yandi, n bara i maxandi, i xa n binya Isirayila nun

a kuntigie ya i. Bira n fɔxɔ ra, n xa suyidi i Marigi Alatala bɛ.»

³¹ Na tɛmui Samuweli naxa bira Sɔlu fɔxɔ ra. Sɔlu naxa suyidi Alatala bɛ. ³² Na dangi xanbi Samuweli naxa a fala, «Wo fa Amaleki mange Agaga ra.» Agaga naxa fa bɔɓɛsa kui, barima a maɓɔxunxi nɛ e mu xɔnɔxi a ma sɔnɔn e xa a faxa. ³³ Samuweli naxa a fala a bɛ, «I to dingɛe xa die faxa i xa santidegema ra, i nga fan xa di bama a yi ra.» Samuweli to na fala, a naxa a faxa Alatala ya i Giligali.

³⁴ Samuweli naxa siga Rama. Sɔlu fan naxa siga a xɔnyi Gibiya. ³⁵ Samuweli mu Sɔlu to sɔnɔn. A naxa sunnun Sɔlu xa fe ra. Alatala fan naxa nimisa a Sɔlu findife mange ra Isirayila.

16

Samuweli Dawuda tife mange ra

¹ Alatala naxa a masen Samuweli bɛ, «I sunnunma Sɔlu xa fe ra han mun tɛmui? N bara a rabɛnin, n bara Isirayila mangɛya ba a yi. I xa feri ture sase rafe ture ra, i xa siga Beteleɛmu. N i xɛɛfe Yisayi Beteleɛmuka nan xɔnyi, barima n bara mange sugandi a xa di xɛmɛe ya ma.» ² Samuweli naxa a fala, «N sigama di? Sɔlu na a kolon, a n faxama nɛ.» Alatala naxa a fala, «I xa ninge xanin i xun ma, i a fala, «N fafe yi sɛrɛxɛ bade Alatala bɛ.» ³ I xa Yisayi xili na sɛrɛxɛ ma. Na tɛmui n i rakolonma i lan i xa naxan naba. I fama nɛ mixi sugandide, n naxan masenma i bɛ.»

⁴ Samuweli naxa a raba alɔ Alatala a fala a bɛ ki naxɛ, a siga Beteleɛmu. Taa forie to a to, e naxa gaaxu. E naxa a maxɔrin, «I faxi fe fanyi nan na muxu bɛ?» ⁵ A naxa e yaabi, «Iyo, n faxi sɛrɛxɛ bade Alatala nan bɛ. Wo xa wo raseniyeɓ, wo xa fa lan na sɛrɛxɛ ba ma.» A naxa a fala Yisayi nun a xa die fan bɛ, e fan xa e raseniyeɓ, e xa lan sɛrɛxɛ ba ma.

⁶ Mixie to fa, Samuweli naxa Yisayi xa di Eliyabi to. A naxa a maɓɔxun, «Mixi nan na ki Alatala

naxan sugandixi mange ra.» ⁷ Kɔnɔ Alatala naxa a fala Samuweli bɛ, «I naxa mixi fate bɛndɛ xa mato. N mu na xɛmɛ sugandixi. N ya mu tima fe ra, adamadi ya tima naxan na. N tan mixi bɔɓɛ ma fe nan matoma.»

⁸ Yisayi naxa Abinadabo xili, a a masen Samuweli bɛ. Kɔnɔ Samuweli naxa a fala, «Alatala mu yi fan sugandixi.» ⁹ Yisayi naxa Sanma masen Samuweli bɛ. Kɔnɔ Samuweli naxa a fala, «Alatala mu yi fan sugandixi.» ¹⁰ Yisayi naxa a xa di soloferee birin masen Samuweli bɛ keren keren, kɔnɔ Samuweli naxa a fala Yisayi bɛ, «Alatala mu e sese sugandixi.»

¹¹ Na tɛmui Samuweli naxa a maxɔrin, «Di gbɛtɛ yo mu na i yi ra?» Yisayi naxa a yaabi, «Dimɛdi keren nan fa luxi, kɔnɔ na tan na xurusee demadonfe.» Samuweli naxa a yaabi, «I xa mixi nde xɛɛ a fɔxɔ ra, a xa fa. Won mu sɛrɛxɛ donma fo a xa fa.» ¹² Yisayi naxa mixi nde xɛɛ a xilide. A to fa, Samuweli naxa a to a xɛmɛ tofanyi na nu a ra. A ya iyalan, a fate bɛndɛ fan. Alatala naxa a fala Samuweli bɛ. «A tan nan ya. I xa ture sa a xunyi a sugandife ra.» ¹³ Samuweli naxa feri ture sase tongo naxan nu rafexi ture ra, a ture sa Dawuda xunyi a taarae ya xɔri. Kelifɛ na lɔxɔɛ, Ala Xaxili Seniyenxi naxa lu Dawuda fɔxɔ ra. Na dangi xanbi, Samuweli naxa gbilen Rama.

¹⁴ Kɔnɔ Alatala Xaxili naxa gbilen Sɔlu fɔxɔ ra. Alatala naxa a niya jinne nde xa a tɔɔɔɔ. ¹⁵ Sɔlu xa walikɛɛ naxa a fala a bɛ, «Ala bara a niya jinne nde xa i tɔɔɔɔ. ¹⁶ Muxu marigi, i xa yaamari fi muxu ma, i xa konyi die, muxu xa sa mixi fen naxan fata kɔra raberede. Ninne na i tɔɔɔɔ, na kanyi xa kɔra rabere i bɔɓɛ safe ra.» ¹⁷ Sɔlu naxa a sago fi a falafe ra, «Wo sa na mixi fen n bɛ, naxan fata a fanyi ra.»

¹⁸ A xa walikɛ nde naxa a fala, «N bara Yisayi xa di xɛmɛ to Beteleɛmu. A kɔra raberema a fanyi ra. Gbangbalanyi tofanyi na a ra, naxan fata gere sode. A wɔyɛn ki fan. Alatala

xa barakatōe na a ra.» ¹⁹ Solu naxa mixie xēe Yisayi xōn ma, a falafe ra a xa a xa di Dawuda so a yi ra, naxan na xurusee demadonfe. ²⁰ Yisayi naxa taami, weni, nun si baki sofale fari, a a so a xa di Dawuda yi ra katarabi Solu ma. ²¹ Dawuda naxa siga a yete dentegede Solu be. Dawuda naxa rafan a ma ki fanyi. Solu naxa a findi a xa geresose xaninma ra. ²² Solu naxa xēera ti Yisayi ma a falafe ra a be, «Yandi, Dawuda xa lu n yi ra. A rafan n ma ki fanyi.» ²³ Ala to a niya jinne xa bira Solu fōxō ra, Dawuda nu fa kōra rabere han Solu fisa, jinne fa gbilen a fōxō ra.

17

Goliyati xa gere woyenyi

¹ Filisitakae naxa e xa sōorie malan gere xili ma Efesi Damimi, Soko nun Aseka tagi Yudaya bōxi ma. ² Solu nun Isirayila xa sōorie fan naxa e malan, e sa yonkin Terebinti gulunba kui Filisitakae ya ra. ³ Filisitakae nu na geya yire sēeti keren, Isirayilakae fan nu na boore sēeti, gulunba na e tagi.

⁴ Filisitakae xa senbema nde naxa mini, naxan nu xili Goliyati, a kuya metiri saxan. ⁵ Sōori xunyi makantase nu na a xun na, naxan yailanxi wure gbeeli ra. Kanke makantase wure gbeeli daaxi nu na a ma, naxan binye lanxi kilo tongo senni ma. ⁶ Sanyi makantase wure gbeeli daaxi nu na a sanyie ma, tanbe wure gbeeli daaxi fan nu gbakuxi a fari. ⁷ A xa tanbe nu yailanxi wuri kuye ra naxan xungbo alō mabōe xa wuri, dugi masōxō se. A xa tanbe jōe nu yailanxi wure ra, a xa binye kilo solofere. A xa makantase xungbe nu na mixi nde yi ra naxan nu tixi a ya ra.

⁸ Goliyati naxa ti Isirayila xa sōorie ya ra, a a fala e be a xui itexi ra, «Munfe ra wo tixi gere ki ma? Filisitaka nan n na, Solu xa konyie nan wo tan na. Wo mixi keren sugandi wo ya ma, a xa fa, muxu firin xa gere. ⁹ Xa a nō n na, muxu

findi wo xa konyie ra, muxu xa wali wo be. Kōnō xa n tan nō a ra, wo fan findi muxu xa konyie ra, wo xa wali muxu be.» ¹⁰ Na Filisitaka naxa a fala, «To n bara yi gere mōoli ti wo be. Wo mixi keren sugandi, muxu xa fa gere.» ¹¹ Solu nun Isirayila xa sōorie to na masenyi me, e naxa gaaxu ki fanyi ra.

¹² Dawuda baba findixi Yisayi Eframika nan na, naxan nu na Betelēemu Yuda bōnsōe xa bōxi ma. Di xeme solomasaxan nan nu na a yi ra. Solu xa waxati, a nu bara fori. ¹³ Yisayi xa di saxan singee nu biraxi Solu fōxō ra gere kui. E xilie nan ya: di singe Eliyabi, di firin nde Abinadabo, di saxan nde Sanma. ¹⁴ Dawuda nan nu na e birin xanbiratoe ra. Na nan a ra, Dawuda taara saxanyie to siga Solu yire gere xa fe ra, ¹⁵ Dawuda nu luma siga ra Solu yire, a man nu fa gbilen a baba Yisayi xōnyi xurusee demadonfe ra Betelēemu. ¹⁶ Xi tongo naani bun ma, na Filisitaka nu minima ne Isirayilakae ya i gēesege nun nummare.

¹⁷ Na temui Yisayi naxa a fala Dawuda be, «Yi donse magilixi nun yi taami fu xanin mafuren i taarae xōn ma, e yonkinma dennaxe. ¹⁸ I xa yi xije xuti fu fan xanin e xa yarerati xōn ma. I taarae xun mato a ra, i xa fa n kunfa ba. ¹⁹ E na Solu nun Isirayila xa sōori birin fōxō ra Terebinti gulunba kui, Filisitakae gerefe ra.»

²⁰ Dawuda naxa kurun subaxe ma. A to xurusee taxu mixi nde ra, a naxa a xa kote tongo, a siga a baba xa yaamari ra. A to so Isirayila yonkinde, a a li ne sōorie nu na minife gere xili ma e xui itexi ra. ²¹ Isirayilakae nun Filisitakae nu tixi gere ki ma e boore ya i. ²² Dawuda naxa a xa kote lu kote kante yi ra, a fa a gi a siga sōorie yire. A fefe so, a naxa a taarae xēebu. ²³ E nu woyenfe temui naxe, Filisitakae xa senbema naxa mini. Gadika nan nu a ra, naxan nu xili Goliyati. A naxa a xa masenyi kerenyi ti Dawuda ya xōri. ²⁴ Isirayilakae to na senbema

to, e naxa e magbilen e xanbi xanbi ma gaaxui be. ²⁵ E nu a fala e boore be, «Wo bara a to mini ra? A faxi Isirayila nan tun maberede. Xa Isirayilaka nde sa no yi faxade, Solu naafuli gbegbe nan fima na kanyi ma, a a xa di gine fan fi a ma, a man duuti fe bama ne a xa denbaya xun ma Isirayila boxi ma.»

²⁶ Dawuda naxa mixi ndee maxorin a fe ma, «Naxan na yi Filisitaka faza a fa yaagi ba Isirayila ma, munse rabama na kanyi be? Pe, nde na yi Filisitaka gaantare ra, naxan na Ala Kisi Kanyi xa soorie maberefe?» ²⁷ Nama naxa a yaabi, e fe fala a be naxan nabama mixi be naxan na Filisitaka faxama. ²⁸ Dawuda taara Eliyabi to na woyenyi me, a naxa xono a xunya ma. A naxa a fala a be, «Munse i rafaxi be? I xurusee luxi nde yi ra gbengberenyi ma? N i kolon a fanyi ra. Yete igboe nan i ra, i tan fuyante. I faxi sunbude gere nan na?» ²⁹ Dawuda naxa a fala, «N munse rabaxi? N mu maxorinyi xa tun tixi?» ³⁰ Na kui a naxa a kobe so a taara ra, a man naxa mixi gbete maxorin na fe ma. E fan naxa na yaabi kerenyi fala a be.

³¹ Na mixie to Dawuda xa masenyi fala Solu be, Solu naxa a xili. ³² Dawuda naxa a fala Solu be, «Mixi yo naxa gaaxu yi Filisitaka ya ra. N tan yati, i xa konyi, n a gerema ne.» ³³ Solu naxa a yaabi, «I mu noma yi Filisitaka gere. Dimedi nan i ra. A tan bara mo gere fe kui kabi a fonike temui.» ³⁴ Dawuda naxa a fala Solu be, «N tan i xa konyi, n tan nan n baba xa xurusee demadonma ra. Wula sube alo yete na fa n ma xuruse nde suxude, ³⁵ n a kerima ne, n a bonbo han n na xuruse ba a de i. Xa a a ya rafindi n ma, n a suxuma a kon xabe nan ma, n a faza. ³⁶ I xa konyi to fata yete nun wulai sube bonbode na ki, n na mooli fan nabama ne yi Filisitaka sunnatara ra, barima a Ala Kisi Kanyi xa soorie maberema.» ³⁷ Dawuda man naxa a fala, «Alatala naxan n natanga

yete nun wulai sube ma, a fama n natangade yi Filisitaka fan ma.» Na kui, Solu naxa a yaabi, «Siga, Alatala xa lu i seeti ma.»

³⁸ Solu naxa a xa makanta see ragoro Dawuda ma, a xa soori xunyi makantase wure gbeeli daaxi, a nun a kanke makantase. ³⁹ Dawuda naxa Solu xa santidegema ragoro a tee kui, naxan nu xirixi a tagi, kon a fefe jere folo a mu no, barima a mu darixi na mooli ra. Na kui a naxa a fala Solu be, «N mu noma sigade yi kanta see ra n ma, barima n mu darixi a ra.» Dawuda naxa na kanta see birin ba a ma. ⁴⁰ A naxa a xa yisuxuwuri tongo, a geme manoxunxi suuli fen fole kui, a e sa a xa gbongoe kui. A naxa siga na Filisitaka xili ma, a xa laati suxuxi a yi ra.

⁴¹ Filisitaka naxa a makore Dawuda ra, a xa kanke makantase xungbe xaninma tixi a ya ra. ⁴² A to Dawuda to, a fonike tofanyi na a ra, a naxa yo a ma. ⁴³ Filisitaka naxa a fala Dawuda be, «Pe, bare nan n na, i to fama n gere wuri ra?» A naxa Dawuda danka a xa alae xili ra, ⁴⁴ a fa a fala a be, «Fa be, n i sube soma xonie yi ra naxee jere ma koore ma, a nun subee naxee na wula i.»

⁴⁵ Dawuda naxa a yaabi, «I tan fafe n gere santidegema nun tanbe mooli firin nan na. N tan i gerema Isirayila xa soorie Marigi Alatala nan xili ra, i naxan maberema. ⁴⁶ To Alatala i sama ne n belexe. N i bonboma ne, n i xunyi bolon, n Filisitakae binbi fima ne xonie nun sube xaape ma. Na temui, dunipa birin a kolonma ne a Ala na Isirayila foxo ra. ⁴⁷ Yi jama birin fama a kolonde a Alatala mu mixi rakisima santidegema nun tanbe saabui ra. Mixi kisima Alatala nan saabui ra, naxan wo sama muxu belexe.»

⁴⁸ Filisitaka to siga folo Dawuda ma, Dawuda naxa a gi keren na e nun Filisitaka xa naralan. ⁴⁹ A naxa a belexe ragoro a xa gbongoe kui, a geme keren tongo, a woli a xa laati ra. Geme naxa na Filisitaka gon a

tigi ma, a a xun konkota bɔɔ. A naxa bira a yatagi ma bɔxi. ⁵⁰ Dawuda senbe gbo Filisitaka be na ki ne, a a faxa laati nun gemɛ keren peti ra santidegema xanbi. ⁵¹ Dawuda naxa a gi a siga na Filisitaka saxi dennaxe, a Filisitaka xa santidegema ba a tɛɛ i, a a faxa a ra, a a xunyi bolon a de i.

Filisitakae to a to e xa senbema bara faxa, e naxa e gi. ⁵² Isirayilakae nun Yudakae naxa e xui ramini, e fa Filisitakae kerɛ gulunba fɔle, han Ekiron taa naade ra. Filisitaka binbie nu saxi kira xɔn kelife Saarayimi han Gati nun Ekiron. ⁵³ Isirayilakae to ge Filisitakae keride kira xɔn ma, e naxa gbilen nee yonkinde, e e xa see xanin. ⁵⁴ Dawuda naxa na Filisitaka xunyi xanin Darisalamu, a a xa geresose ragata a yete xa kiri banxi kui.

⁵⁵ Solu to Dawuda to sigafe ra na Filisitaka gereɛde, a naxa a xa soori mange Abeneri maxɔrin, «Nde xa di na yi segetala ra?» Abeneri naxa a yaabi, «Mange, n mu na kolon feo.» ⁵⁶ Mange naxa a yamari, «I xa a kolon naxan xa di na yi segetala ra.» ⁵⁷ Dawuda to gbilen kelife na Filisitaka faxade, Abeneri naxa a xanin Solu yire. Filisitaka xunyi nu suxuxi Dawuda belexe. ⁵⁸ Solu naxa a fala a be, «N ma di, nde na i baba ra?» Dawuda naxa a yaabi, «I xa konyi Yisayi Beteleemuka xa di nan n na.»

18

Yonatan nun Dawuda xa saate

¹ Dawuda nun Solu to ge de masarade, Yonatan naxa findi Dawuda xanuntenyi ra. Yonatan nu a xanuxi alo a yete yati. ² Na loxoɛ Solu naxa kankan Dawuda ma, a mu tin a xa gbilen a baba xɔnyi. ³ Yonatan nun Dawuda naxa saata, barima Dawuda nu rafan a ma alo a yete yati. ⁴ Yonatan naxa a xa donma xungbe ba a ma, a a ragoro Dawuda ma, a nun a xa santidegema, a xa xali, nun a xa beleti. ⁵ Solu Dawuda rasanba dede gere sode, Dawuda nu

geenima ne. Na nan a to Solu naxa a findi a xa soorie xunyi ra. Na fe naxa rafan pama ma, a nun Solu xa mixie yati.

⁶ Soorie nu gbilenma temui naxe kelife gere sode, Dawuda Goliyati faxa gere naxan kui, Isirayila ginɛe naxa mini Solu ralande. E nu sigi sama maxase mooli ndee ra, e nu fare boronma, e nu e xui itema seewe kui. ⁷ Na sigie kui ginɛe nu a falama,

«Solu bara mixi wulu wulu bonbo, kɔnɔ Dawuda tan mixi wulu wulu doxo fu nan bonboxi.»

⁸ Solu naxa xɔnɔ ki fanyi ra na sigi xa fe ra. A naxa a fala, «E naxe Dawuda bara wulu fu bonbo, n tan bara wulu keren bonbo. A gbe mu luxi a xa n ma mangeya soɔɔ.»

⁹ Kelife na loxoɛ ma, Solu boɛe naxa rapaaxu a ma Dawuda xa fe ra.

¹⁰ Na kuye iba, Ala naxa a niya jinne xa bira Solu foxo ra, a masenyi ti alo namipɔnmɛ. A xa tanbe nu suxuxi a yi ra. Dawuda nu na kora raberefe a be, alo a darixi a ra ki naxe temui birin. ¹¹ Solu naxa a xa tanbe ite, a fa a fala, «N Dawuda mabanbanma ne banxi kanke.» A naxa kata sanya firin, kɔnɔ Dawuda naxa keli tanbe ya i. ¹² Solu mu nu suusaxi Dawuda ra soɔnɔn, barima Alatala nu na Dawuda foxo ra, a gbilen Solu tan foxo ra.

¹³ Solu naxa Dawuda findi soori wulu keren mange ra, alako a xa a makuya a ra. Dawuda nun a xa soorie nu luma siga ra gere sode, Dawuda nu fa gbilen ¹⁴ xunnakeli kui, barima Alatala nu na a foxo ra. ¹⁵ Solu to a to fe birin sooneyaxi Dawuda be, a naxa lu gaaxui kui a ya ra. ¹⁶ Kɔnɔ Dawuda nu rafan Isirayila nun Yuda bonsoɛ ma, barima a nu tima e ya ra na gere birin kui.

¹⁷ Loxoɛ nde Solu naxa a fala Dawuda be, «N ma di gine singe nan ya, a xili Merabi. N bara a fi i ma. I xa soori wali tun naba n be Alatala xa gereɛe kui.» Solu nu a falama a boɛe kui, «Hali n mu a faxa n yete ra, n xa a lu Filisitakae

xa na raba n be.» ¹⁸ Dawuda naxa Sölu yaabi, «Nde na n tan na? N baba xabile xurun Isirayila bõnsõe ya ma, n tan xa findi mange bitanyi ra?» ¹⁹ Waxati to a li a nu lanma Sölu xa di gine Merabi xa fi Dawuda ma, Sölu naxa a fi Mexolaka Adiriyeli ma.

²⁰ Sölu xa di gine Mikali nu Dawuda xanuxi. E to na fala Sölu be, na naxa rafan a ma. ²¹ Sölu nu a falama a yete ma, «N xa a fi a ma, alako a xa findi gantanyi ra a be, Filisitakae xa a faxe.» Na kui Sölu man naxa a fala Dawuda be, «To i xa findi n bitanyi ra.»

²² Sölu naxa yaamari fi a xa mixie ma, «Wo a fala Dawuda be gundo ra, <I bara rafan mange nun a xa mixi birin ma. I xa tin findide mange bitanyi ra.>» ²³ Sölu xa mixie to na fala Dawuda be, a naxa e yaabi, «Wo tan be, fe xuri nan a ra findife mange bitanyi ra? Setare na n tan na, naxan tide mu gbo feo.» ²⁴ Sölu xa walikée naxa na dentegē sa Sölu be. ²⁵ Sölu naxa e yamari, «Wo a fala Dawuda be, <Mange mu wama sese xõn kote ra fo i xa Filisitaka xeme keme soli xaba, i fa e ra be, alako a xa a gbe nõxõ a yaxuie ma.>» Na kui Sölu nu wama Filisitaka xa Dawuda faxe. ²⁶ Sölu xa walikée to a xa masenyi ti Dawuda be, na fe naxa a kenēn, a naxa a mapõxun na nõma a niyade a xa findi mange bitanyi ra. Beenun lõxõe dõnxõe xa a li, ²⁷ Dawuda nun a xa sõorie naxa sa Filisitaka xeme keme firin faxe. Dawuda naxa e soli xaba, a fa na xasabi kamalixi ra mange xõn ma, alako a xa findi mange bitanyi ra. Na temui Sölu naxa a xa di gine Mikali fi Dawuda ma, a xa findi a xa gine ra.

²⁸ Sölu nu bara a kolon Alatala na Dawuda fõxõ ra. Sölu xa di gine Mikali nu Dawuda xanuxi. ²⁹ Sölu nu gaaxuxi Dawuda ya ra, a a findi a yaxui ra abadan. ³⁰ Filisita kuntigie nu gere tima Isirayila be, kõnõ Dawuda nu e bõnbõma dangife Sölu xa sõorie birin na. Na kui a naxa xili xungbe sõtõ.

19

Yonatan Dawuda malife

¹ Sölu naxa a fala a xa di Yonatan nun a xa mixie be, a e xa Dawuda faxe. Kõnõ Dawuda nu rafan Yonatan ma ki fanyi. ² Na nan a ra, Yonatan naxa sa na fe yaba Dawuda be, «N baba wama i faxafe. I xa mēeni i yete ma tina gēesegē. I xa i nõxun. ³ Tina n nan n baba matima daaxa i i nõxunma dennaxe. N i xa fe falama a be, n xa a nate kolon, alako n xa na fala i be.» ⁴ Yonatan naxa Dawuda xun mafala a baba Sölu be, a falafe ra, «Mange, i naxa yunubi sõtõ i xa konyi Dawuda xa fe ra, barima a mu fe jaaxi yo rabaxi i ra. A hinnexi ne i ra tun. ⁵ A mu gaaxu faxe ya ra, alako a xa na Filisitaka faxe. Na kui Alatala naxa Isirayila xun nakeli. I fan bara na to, i fan bara jēlexin na xa fe ra. Munfe ra yakõsi i wama yunubi rabafe, mixi nii bafe ra tõjēgē kui? Munfe ra i wama Dawuda faxafe na ki tun?» ⁶ Sölu naxa a xa di Yonatan xui rame a fanyi ra. A naxa a kali Alatala ra, a Dawuda mu faxama. ⁷ Yonatan naxa Dawuda xili, a na birin tagi raba a be. A naxa Dawuda xanin Sölu yire, Dawuda man naxa wali Sölu be alõ a darixi a ra ki naxe.

⁸ Gere man naxa bira Isirayila nun Filisita tagi. Dawuda naxa mini Filisitakae gere, a naxa e bõnbõ a fanyi ra, e fa e gi. ⁹ Lõxõe nde Ala naxa a niya jinnē xa bira Sölu fõxõ ra. A nu dõxõxi a xõnyi, tanbe suxuxi a yi ra. Dawuda nu na kõra raberefe. ¹⁰ Sölu naxa a xa xali woli Dawuda ma, a xa a sõxõ banxi kanke. Dawuda naxa tanbē dē maba, tanbē naxa sõrõn banxi kanke. Dawuda naxa a gi, a a nõxun na kõe ra.

¹¹ Sölu naxa mixie xēe Dawuda xõnyi, e xa a xa fe kolon, alako e xa a faxe gēesegē. Kõnõ a xa gine naxa a fala a be, «Xa i mu i gi, e i faxama ne.» ¹² A xa gine naxa a ragoro wunderi ra, a naxa a gi. A ratangaxi na ki ne. ¹³ Na dangi xanbi, Mikali naxa wuri masolixi sa Dawuda xa sade ma, a dugi felen a

xun ma, a si kiri sa a xunsase fari. ¹⁴ Solu to mixie xεε Dawuda suxude, a xa gine naxa a fala e be, «A mu yalanxi.» ¹⁵ Solu man naxa e xεε alako e xa Dawuda gundi to. A naxa a fala e be, «Wo xa fa a ra a xa sade ma.» ¹⁶ Xεεrae to fa, e naxa a li wuri masolixi nan na sade ma, si kiri saxi xunsase fari. ¹⁷ Solu naxa a xa di Mikali maxorin, «I n yanfaxi yi ki munfe ra? I a niyaxi munfe ra n yaxui xa a gi?» Mikali naxa a yaabi, «A a fala ne n be, xa i mu a lu n xa siga, n i faxama ne.»

¹⁸ Dawuda a gi na ki ne, a siga Samuweli yire Rama. A naxa dentegε sa a be Solu naxan nabaxi a ra. Na dangi xanbi, Dawuda nun Samuweli naxa siga, e sa lu Nayoti. ¹⁹ Mixi nde naxa Solu rakolon a Dawuda sa na Nayoti, Rama mabiri. ²⁰ Solu naxa mixie xεε Dawuda suxude, konɔ e naxa namipɔnmεε to kira ra Samuweli fɔxɔ ra. Xεεrae to mixie to masenyi tife Ala xili ra, Ala Xaxili naxa goro e fan ma, e fan naxa so na masenyi mɔɔli tide. ²¹ E to na dentegε Solu be, a naxa mixi gbetεε xεε, konɔ nee fan naxa so masenyi tife Ala xili ra. A naxa mixie xεε a saxan nde, konɔ nee fan naxa so masenyi tife Ala xili ra.

²² Na dangi xanbi Solu yetε yati naxa siga Rama. A to kolɔnyi li Seku taa kui, a naxa mixie maxorin, «Dawuda nun Samuweli na minden?» E naxa a yaabi, a e sa na Nayoti, Rama mabiri. ²³ A naxa Nayoti kira suxu Rama mabiri, konɔ Ala Xaxili naxa goro a ma kira xɔn. A naxa masenyi ti Ala xili ra han Nayoti, Rama mabiri. ²⁴ A fan naxa donma rate a ma, a fa masenyi ti Ala xili ra Samuweli ya xɔri. A naxa a felen bɔxi ma donma mu a ma. A naxa lu na ki na yanyi nun na kɔε birin. Yi taali minixi na fe nan kui, «Solu fan bara findi namipɔnmεε ra ba?»

20

Yonatan nun Dawuda xa saate

¹ Dawuda naxa keli namipɔnmεε yire Rama taa kui, a siga Yonatan tode, a sa a maxorin, «N munse rabaxi n xa haake sɔto i baba ra? N munse niyaxi a ra, a wama n faxafe naxan ma?» ² Yonatan naxa a yaabi, «Ade, n baba mu i faxama. A mu sese rabama a mu a fala n be, a findi fe xuri ra, a findi fe xungbe ra. N baba mu fefe nɔxunma n ma. A mu fefe rabama a mu a fala n be.» ³ Dawuda naxa a fala a be, «I baba a kolon, a n nafan i ma. A naxε, «N mu yi falama Yonatan be, xa na mu a tɔɔroma ne.» Konɔ n bara n kali Ala ra, san tongo keren mu na n tan nun faxε tagi.»

⁴ Yonatan naxa a fala Dawuda be, «I nu wa naxan yo xɔn, n na nan nabama.» ⁵ Dawuda naxa a yaabi, «Kike Neεne Sali serεεε nan tina. A lanma ne n nun mangε xa muxu dege yire keren. A lu n xa siga, n xa n nɔxun daaxa, han a xi saxan nde lɔxɔε nunmare. ⁶ Xa a n ma fe maxorin, a fala a be, «Dawuda n maxandi ne, a n xa dije a ma, a xa siga a xɔnyi Beteleεmu, a xa lan a xabile ma naxan serεεε bama naa je yo je.» ⁷ Xa a i yaabi, «Na fan,» awa, bɔpεsa na n be, i xa konyi. Konɔ xa a xɔnɔ na fe ma, i bara a kolon nate na a yi, a wama n tɔɔrofe ma. ⁸ I xa n xun mafala na ki ne, barima won bara saate xiri Alatala ya i. Xa i haake nan n ma, i yetε xa n faxes, hali i mu n xanin i baba yire.»

⁹ Yonatan naxa a kali Dawuda be, «Xa n a kolon n baba wama i faxafe, n na falama ne i be.» ¹⁰ Dawuda naxa a fala Yonatan be, «Xa i baba fa i yaabi a xɔne ra, nde n nakolonma?» ¹¹ Yonatan naxa a yaabi, «Won xa siga burunyi.» E to menni li, ¹² Yonatan naxa a fala Dawuda be, «N bara n kali Isirayila Marigi Alatala ra, tina xa na mu tina bora yi waxati, n nan n baba maxorinma n xa a kolon naxan na a bɔpε ma i xa fe ra. Xa fe fanyi na a ra, n i rakolonma. ¹³ Konɔ xa a sa li a wama i tɔɔrofe ne, n mu fa na fala i be, Alatala xa n yetε tɔɔro, a xa nde sa a xun ma. Na temui, n a

luma ne i xa siga boɓesa kui, Alatala xa lu i foɓo ra, alo a nu na n baba foɓo ra ki naxe. ¹⁴ I xa hinne n na Alatala xa hinne ra n ma duniɓeigiri birin kui. N faxa xanbi, ¹⁵ i naxa ba hinnefe n ma denbaya ra, hali Alatala i yaxui birin ba ne yi duniɓa bende fuɓi fari.» ¹⁶ Yonatan naxa saate tongo Dawuda boɓsoe be, a fa a fala, «Alatala xa Dawuda gbe noxo a yaxuie ma.» ¹⁷ Yonatan man naxa Dawuda rakali a xa xanunteya xa fe ra, barima Yonatan Dawuda xanu ne alo a a yete xanu ki naxe.

¹⁸ Yonatan naxa a fala a be, «Tina nan na Kike Neene Sali ra. E na a to i mu na, e fama ne i xa fe maxorinde. ¹⁹ A xi saxan nde, i xa siga i sa i noxun dennaxe Eseli geme xanbi ra, yi fe to folo. ²⁰ N xali saxan nan wolima i mabiri ra, alo n wama se nde nan bunfe. ²¹ Na temui, n didi xema ne xalie fende. Xa n a fala a be, «Xalie na i seeti ma,» na findima tonxuma nan na i be a i naxa gaaxu, barima heri nan tun na i be. Ala tantu. ²² Kono, xa n sa a fala didi be, «Xalie na i ya ra pon,» na findima tonxuma nan na i be i xa i gi, barima Ala nan a niyaxi i xa siga. ²³ Alatala nan na won ma saate seede ra.» ²⁴ Dawuda naxa a noxun fotonyi kui.

Kike Neene Sali to a li, mange Solu naxa a magoro teebili ra, a xa a dege. ²⁵ A naxa doxo banxi bili kanke, alo a darixi a ra ki naxe. Yonatan naxa doxo a ya ra, Abeneri naxa doxo a fe ma. Kono Dawuda tan mu nu na a doxode. ²⁶ Na loxoe Solu mu sese fala Dawuda xa fe ra, barima a noxo a ma a mu faxi a xa seniyentarepa xa fe nan ma. ²⁷ Na kuye iba, Kike Neene Sali xi firin nde, Solu to a to Dawuda mu fa, a naxa Yonatan maxorin, «N ma di, munfe ra Yisayi xa di mu faxi a degede xoro, a mu fa to?» ²⁸ Yonatan naxa Solu yaabi, «Dawuda n mayandi ne, n xa dije a ma, a xa siga Betelesmu. ²⁹ A naxa a fala n be, «Yandi, a lu, n xa siga lande n xabile xa serexe ma. N taara bara n xili. I xa tin n xa siga n ngaxakerenyie yire.» Na nan a

ra, Dawuda mu na be to mange xa teebili ra.»

³⁰ Na temui Solu naxa xono a xa di Yonatan ma, a a fala a be, «Gine matandila xa di nan i ra. I noxo a ma a n mu a kolon a i na Yisayi xa di nan be? I xa yaagi nan na ki, a nun i nga!

³¹ I mu a kolon a fanni Yisayi xa di na duniɓa, xaxili sa yo mu na i be i xa mangeya xa fe ra? I xa mixi nde xee a suxude. A lanma a xa faxa.»

³² Yonatan naxa a baba Solu yaabi, «Munfe ra a lanma a xa faxa? A munse rabaxi?» ³³ Solu to a xa tanbe ite a xa di xili ma, Yonatan naxa a kolon a a baba nu wama Dawuda faxafe ne. ³⁴ A naxa keli a xonoxi ra, a mu sese don na Kike Neene Sali xi firin nde. A boɓe nu rapaaxuxi a ma Dawuda nun a yete kan ma yaagi xa fe ra.

³⁵ Na kuye iba, Yonatan naxa siga daaxa yire nde, a nun Dawuda nu lanxi naxan ma. A naxa dimedi nde fan xanin naa. ³⁶ A naxa a fala a be, a naxe, «N na xali woli, i gi, i sa fa a ra.» Dimedi naxa a gi folo, Yonatan fa xali woli a ya ra pon.

³⁷ Dimedi to xali yire li, Yonatan naxa a xui ite a falafe ra, «Xali makuya menni ra pon!» ³⁸ A man naxa sonxo a ra, a naxe, «I xulun, i naxa ti de!» Yonatan xa dimedi naxa xalie matongo, a fa a ra a marigi xon ma. ³⁹ A mu nu sese kolon na fe kui, kono Dawuda nun Yonatan tan naxa e boore fahaamu. ⁴⁰ Yonatan naxa a xa xali nun a xa tanbee so dimedi yi ra, a a fala a be, «Yi see xanin taa kui.» ⁴¹ Dimedi to siga, Dawuda naxa mini koola mabiri, a fa a yatagi rafelen boxi sanya saxan.

E naxa filinfilin e boore ma, e fa wa, a gbengbenyi Dawuda. ⁴² Yonatan naxa a fala Dawuda be, «Won bara saate xiri. Alatala na seede ra won tan nun won boɓsoe tagi abadan.

Yakosi, i xa siga boɓesa kui.»

21

Dawuda xa gi

¹ Na dangi xanbi, Dawuda naxa siga Nobo, Yonatan naxa gbilen taa kui. ² Dawuda to Nobo li, a naxa

sigasereɛdube Aximeleki xonyi. A to Dawuda to, a naxa gaaxu, a fa a maxorin, «I keren nan a ra? Mixi yo mu na i foxo ra?»³ Dawuda naxa Aximeleki yaabi, a naxe, «Mange nan n xexi, kono a a fala n be, a mixi yo naxa a kolon a n xexi fe naxan ma. N bara a fala n ma soorie be, e xa n naralan yire nde.⁴ Donse nde na na? Taami suuli so n yi ra, xa na mu donse gbete.»⁵ Sereɛdube naxa a yaabi, «Taami yo mu na n yi ra, fo taami seniyenxi naxan baxi sereɛ ra. I xa soorie noma na donde xa a sa li e nun ginɛ mu saxi yire keren yi saxanyi.»

⁶ Dawuda naxa a fala a be, «Tonyi nan doxoxi muxu ma ginɛ fe rabafe ma muxu sigama gere sode temui naxe. N ma soorie maraseniye nyi rabama e ne sigama dede. Yi biyaasi tide to gbo biyaasi gbete be, e birin seniyenxi ki fanyi ra.»⁷ Na kui sereɛdube naxa sereɛ taami so a yi ra, barima taami gbete yo mu nu na. Na sereɛ taami nu masarama taami neene ra loxoe birin Alatala ya i.⁸ Na loxoe Solu xa mixi nde nu na menni sali xa fe ra. Edonka nan nu a ra, naxan xili Dowege, naxan findixi Solu xa xuruse kantee xunyi ra.

⁹ Dawuda naxa a fala Aximeleki be, a naxe, «Tanbe yo mu na i yi ra, xa na mu santidegema? N to gbataxi mange xa xeraya xa fe ra, n mu faxi n ma santidegema nun n ma geresose ra.»¹⁰ Sereɛdube naxa a yaabi, «Goliyati Filisitaka xa santidegema na be, i naxan faxes Ela gulunba kui. A mafilinxi dugi nde kui, a saxi sereɛdubee xa donma xanbi ra. Xa i wama a xon, a tongo. Gbete mu na be.» Dawuda naxa a fala, «A so n yi ra, a maniyɛ yo mu na.»

¹¹ Na loxoe Dawuda naxa keli, a a gi Solu ya ra. A naxa siga Gati mange Akisi xonyi.¹² Akisi xa mixie naxa a fala a be, «Isirayila mange Dawuda xa mu yi ki, naxan xa fe falama, «Solu bara mixi wulu wulu faxes. Dawuda tan bara mixi wulu wulu doxo fu faxes?»»

¹³ Dawuda to na fe me, a naxa gaaxu ki fanyi Gati mange Akisi ya ra.¹⁴ Na kui a naxa a niya pama xa a mapoxun daxui ra. A naxa daxuna raba e tagi, a se korin naade ma, a deye nu goro a de xabe ma.¹⁵ Akisi naxa a fala a xa mixie be, a naxe, «Wo mu a toxi a findixi daxui nan na yi ki. Wo faxi yi xeme ra n xon ma munfe ra?»¹⁶ N hayi na daxui ma n xonyi? Yi mixi mooli xa so n ma banxi kui?»

22

Solu Aximeleki naxankatafe

¹ Dawuda naxa sa a noxun Adulama fonme kui. A taarae nun a barenye to na kolon, e naxa siga a foxo ra.² Mixi naxee nu na toore nde kui alo doni kanyie, e naxa lu a fe ma, e a findi e xa mange ra. Mixi keme naani pondon nu na a foxo ra.

³ Dawuda naxa keli menni, a naxa siga Misipa Mowaba boxi ma. A naxa a fala Mowaba mange be, a naxe, «Yandi, a lu n baba nun n nga xa sabati be sinden, han n xa a kolon Alatala wama naxan xon n be.»⁴ Dawuda naxa a xa mixie xanin na mange xonyi, e naxa lu menni Dawuda fe ma.⁵ Annabi Gadi naxa a fala Dawuda be, a naxe, «I naxa lu yi mange xonyi. I xa gbilen Yudaya.» Dawuda naxa keli, a so Xereti fotonyi yire.

⁶ Solu to Dawuda nun a foxirabiree xa xibaaru me, a nu na Gibeya, tamare bili bun ma, geya fari. A xa tanbe nu suxuxi a yi ra, a xa mixie nu na a fe ma.⁷ A naxa a fala e be, a naxe, «Wo wo tuli mati, wo tan Bunyamin bonsoe. Yisayi xa di fama ne weni yiree nun xee fide wo ma? A wo findi soori wulu xunye ra, xa na mu soori keme xunye ra?»⁸ Wo birin bara n yanfa. Mixi yo mu n nakolonxi n ma di nun Yisayi xa di bara saate xiri. Wo mu kinikini n ma, wo mu a fala n be n ma di wama n ma konyi xunyi ikelife n xili ma, alako na xa gantanyi sa n ya ra alo a fa na ki naxe yi ki to.»

⁹ Sölu xa xuruse kantee xunyi, Edonka Dowege, na naxa a fala Sölu be, «N tan Yisayi xa di to ne Nobo, Axituba xa di Aximeleki xonyi. ¹⁰ Aximeleki naxa Alatala maxandi a be, a donsee so a yi ra, a nun Goliyati Filisitaka xa santidegema.»

¹¹ Mange naxa xerae xee serexedube Aximeleki xilide, a nun a xa denbaya nun serexedube naxee birin nu na Nobo. E to fa mange yire, ¹² Sölu naxa a fala e be, a naxe, «Axituba xa di, i tuli mati n na.» A naxa a yaabi, «N marigi, n tuli matixi i ra.» ¹³ Sölu naxe, «Munfe ra i yanfe maxirixi n xun ma, wo tan nun Yisayi xa di? Munfe ra i taami nun santidegema soxi a yi ra, i man fa Alatala maxandi a be, alako a xa a ya rafindi n ma, a xa gantanyi te n be alo a fa na ki naxe yi ki to.»

¹⁴ Aximeleki naxa woyenyi tongo, a naxe, «Nde tinxin i bitanyi Dawuda be i xa mixie ya ma? Nde xa binye dangima a ra i xa banxi kui? ¹⁵ N bara Alatala maxandi a be sanya wuyaxi. Mange, i naxa yi kalamui sa i xa konyi nun a xa denbaya xun ma, barima n mu sese kolon yi fe kui.» ¹⁶ Mange naxa a fala, «Aximeleki, n i tan nun i xa denbaya faxama to.» ¹⁷ Mange naxa a fala a xa soorie be, naxee nu tixi a fe ma, a e xa Alatala xa serexedube faxesa, barima e mu a rakolon a Dawuda na gife a ma. Kono soorie tan mu tin na rabade.

¹⁸ Na kui mange naxa a fala Dowege be, «I tan xa yi serexedube faxesa.» Awa Dowege Edonka naxa e faxesa. Na loxo a mixi tongo solomasaxan nun suuli nan faxesa, serexedube donma ragoroxi naxee ma. ¹⁹ A naxa e xa taa mixie fan faxesa santidegema ra, xemee yo, ginnee yo, dimnee yo, diyoree yo. Hali ningee ba, sofalee ba, yexee ba, e naxa e birin faxesa santidegema ra.

²⁰ Aximeleki xa di xemee Abiyatari, Axituba xa mamadi, na nan keren no a gide. A naxa siga alako a xa bira Dawuda foxo ra. ²¹ A naxa a fala Dawuda be a Sölu bara Alatala

xa serexedube faxesa. ²² Dawuda naxa a yaabi, «Na loxo n nu bara a maroxun a Dowege Edonka fama ne n ma fe falade Sölu be. N tan nan a niyaxi i xa mixie xa faxesa. ²³ Hali i mu gaaxu. Lu n seeti ma, barima naxan wama n faxafe, a wama i fan faxafe. I na kantari nan kui n fe ma.»

23

Dawuda gife

¹ E naxa fa a fala Dawuda be, a Filisitakae bara din Keyila taa ra, a e na e xa baloe mupafe lonyie yire.

² Dawuda naxa Alatala maxorin, a naxe, «N noma ne Filisitakae ra?» Alatala naxa a yaabi, «Siga, i xa Keyila ratanga Filisitakae ma.» ³ Kono Dawuda xa mixie naxa a fala a be, «Hali be Yudaya boxi, won bara gaaxu. Won mu suusama sigade Keyila Filisitakae gerede.» ⁴ Dawuda man naxa Alatala maxorin na xa fe ra. Alatala naxa a yaabi, «Keli, i xa siga Keyila, barima n bara Filisitakae sa i sagoe.» ⁵ Na kui Dawuda nun a xa soorie naxa siga naa Filisitakae gerede. E naxa e bonbo, e fa e xa gooree tongo. Dawuda Keyilakae ratanga na ki ne.

⁶ Aximeleki xa di Abiyatari to siga Dawuda yire Keyila, a nu bara serexedube kanke raxunmase xanin naa.

⁷ E to a fala Sölu be, a Dawuda bara so Keyila taa kui, Sölu naxa a fala, «Ala bara a sa n belexe, barima Dawuda bara a yete balan Keyila taa kui naade xoxoxee xanbi ra.» ⁸ Sölu naxa a xa soorie xili, e xa goro naa Dawuda nun a xa soorie rabilinde.

⁹ Dawuda to Sölu waxonfe naaxi kolon, a naxa a fala Abiyatari serexedube be, a xa fa serexedube kanke raxunmase ra. ¹⁰ Dawuda naxa Alatala maxorin, «Isirayila Marigi Alatala, n tan i xa konyi di bara a kolon a Sölu wama fafe Keyila, a xa fa yi taa kana n tan nan ma fe ra. ¹¹ Keyila mangee n soma ne a yi ra? Sölu fama ne be alo n a mexi ki naxe? Isirayila Marigi Alatala, i xa na masen n

bɛ.» Alatala naxa a yaabi, «Solu fama nɛ.»¹² Dawuda man naxa a maxɔrin, «Keyila mangɛɛ n soma nɛ Solu yi ra, n tan nun n ma sɔɔrie?» Alatala naxa a yaabi, «E wo sama nɛ a sagoe.»¹³ Na kui Dawuda nun a xa mixie naxa keli Keyila, mixi kɛmɛ senni jɔndɔn, e siga yire gbɛtɛ. Mixie to a fala Solu bɛ, a Dawuda bara a gi Keyila, Solu naxa na gere lu na.

¹⁴ Dawuda naxa lu Sifi gbengberenyi ma geyae yire. Solu nu a fenma, kɔnɔ Ala mu a sa a bɛlɛxɛ i.¹⁵ Dawuda naxa a to, Solu nu na a fenfe, a xa a faxes. Dawuda nu na Xoresa, Sifi gbengberenyi ma.¹⁶ Lɔxɔɛ nde Yonatan naxa siga Xoresa Dawuda ralimaniyade.¹⁷ A naxa a fala a bɛ, «Hali i mu gaaxu, n baba Solu mu i masɔtɔma feo. I findima nɛ Isirayila mangɛ ra, n tan luma i sɛeti ma. N baba Solu na kolon.»¹⁸ Na kui e naxa saate xiri Alatala ya i. Dawuda naxa lu Xoresa, Yonatan naxa gbilen a xɔnyi.

¹⁹ Sifikae naxa siga Solu yire Gibeya, e sa a fala a bɛ, «Dawuda nɔxunxi gbengberenyi yirefanyi ma Xakila geyae mabiri.²⁰ Mangɛ, xa i wama a xɔn, i xa goro naa. Muxu a sama nɛ i sagoe.»²¹ Solu naxa e yaabi, «Alatala xa barake sa wo xa fe, barima wo bara kinikini n ma.²² Wo siga sinden, wo man xa a mato ki fanyi ra. Wo xa a kolon a na dennaxɛ, wo man xa a kolon nde na a fɔxɔ ra. Mixi na a ra naxan kɔɔta ki fanyi.²³ Wo na gɛ a nɔxunde kolonde, wo xa na fala n bɛ alako won birin xa siga. Xa a na Yudaya bɔxi ma, n a fenma nɛ yire birin han n a toma temui naxɛ.»

²⁴ Sifikae naxa gbilen e xɔnyi Solu ya ra. Dawuda nun a xa mixie nu na Mayon gbengberenyi ma kɔɔla mabiri.²⁵ Solu nun a xa mixie naxa mini Dawuda fende. Dawuda to na kolon, a naxa siga fanye yire Mayon gbengberenyi ma. Solu to na mɛ, a naxa bira Dawuda fɔxɔ ra menni.²⁶ Solu nu jɛrɛma geya sɛeti ma, Dawuda fan nu jɛrɛma geya

boore sɛeti ma, gulunba nu na e tagi. Dawuda nu a gife a senbɛ ra, kɔnɔ Solu xa mixie nu na a raxɛtenfe.

²⁷ Na temui xɛɛra nde naxa fa Solu yire, a a fala a bɛ, «I xa fa keren na. Filisitakae man bara din Isirayila bɔxi ra!»²⁸ Na kui Solu naxa gbilen Dawuda fɔxɔ ra na Filisitakae xa fe ra. Na nan a niya, e naxa menni xili sa Sela Hamalekoto. Na nan na ki «Fatan fanye.»

24

Dawuda tondife Solu faxade ma

¹ Dawuda naxa siga En Gedi geya yire.² Solu to gbilen kelife Filisitakae gereɛde, mixie naxa a fala a bɛ, a Dawuda na En Gedi gbengberenyi ma.³ Solu naxa sɔɔri wulu saxan tongo, naxee fata gere sode dangi Isirayilakae birin na, e naxa mini Dawuda nun a xa mixie fende, han e sa so fanyee longori ra.⁴ Solu naxa dangi gɔɔrɛɛ yire, naxee nu na kira dɛ ra. A naxa so fɔnmɛ kui a xa ye rafili. A mu a kolon Dawuda nun a xa mixie fan nu na na fɔnmɛ kui.⁵ Dawuda xa mixie naxa a fala a bɛ, «Alatala bara yi lɔxɔɛ fi i ma. A xa masenyi bara kamali a falafe ra, «N tan nan i yaxui sama i bɛlɛxɛ, alako i xa i sago raba a ra.»» Na temui Dawuda naxa a maso dɔyindɔyin Solu xanbi ra, a fa a xa burumusi sɛeti xaba.

⁶ Dawuda to gɛ na rabade, a naxa nimisa Solu xa burumusi sɛeti xabafe ma.⁷ A naxa a fala a xa mixie bɛ, «Alatala xa n natanga na fe mɔɔli ma. N bara na raba n marigi ra, Alatala naxan sugandixi mangɛ ra.»⁸ Dawuda naxa tɔnyi dɔxɔ a xa sɔɔrie ma Solu gerefe ra. Solu naxa mini fɔnmɛ kui, a siga.

⁹ Dawuda fan naxa mini fɔnmɛ kui, a fa Solu xili a xui itexi ra, «N ma mangɛ, n marigi!» Solu to a kobe rato, Dawuda naxa a xunyi felen bɔxi ma, a suyidi a bɛ.¹⁰ Dawuda naxa a fala Solu bɛ, a naxɛ, «Munfe ra i tuli matima mixie xa wɔyenyi ra, naxee a falama, a n tan mu wama i xa fe fanyi xɔn ma?»¹¹ To lɔxɔɛ

Alatala bara i sa n sagoe fɔnme kui. N ma mixie bara a fala n be, a n xa i faxes, kɔnɔ n bara tondi. N bara a fala, <N mu n marigi gerema, Alatala naxan sugandixi mange ra.> ¹² I bara a to se naxan na n belexe? N bara i xa burumusi seeti xaba. N nu noma i faxade, kɔnɔ n mu a raba. Na kui i noma a kolonde fe jaaxi yo mu na n furi kui i xa fe ra. N mu wama i matandife, n mu wama haake xɔn, kɔnɔ i tan na birafe n fɔxɔ ra, i xa n faxes.»

¹³ «Alatala xa won makiiti. Alatala xa n gbe jɔxɔ. N tan mu i faxama feo. ¹⁴ Forie a falama, <Naaxupa kelima mixi jaaxie nan ma.> Na kui n xa a fala i be, n tan mu i faxama feo. ¹⁵ I tan Isirayila mange, i wama nde gerefe? I na birafe nde fɔxɔ ra? Mixi xurudi naxan tide mu dangi bare faxaxi ra, xa na mu a ra nimase xunxuri? ¹⁶ Alatala xa won firin makiiti. A xa nɔndi fi n ma, a xa n natanga i belexe.»

¹⁷ Dawuda to ge na masenyi tide, Solu naxa a fala a be, a naxe, «I tan nan yati xui a ra, n ma di Dawuda?» Solu naxa wa folo. ¹⁸ A fa a fala Dawuda be, a naxe, «I tinxin n tan be, barima i bara n ma fe kobi masara fe fanyi ra. ¹⁹ To tan i bara i xa marafanyi masen n be. Alatala nu bara n sa i sagoe, i fa tondi n faxade. ²⁰ Xa mixi a yaxui masoto, a bejinma bɔnesa kui? Alatala xa i sare fi i naxan nabaxi n be to lɔxɔe. ²¹ N a kolon i fama ne findide mange ra, Isirayila fama xande i xa mangeya bun ma. ²² I xa i kali Ala xili ra, a i mu n bɔnsɔe sontoma n faxes xanbi, i man mu n xili kanama n ma mixie tagi.»

²³ Dawuda to a kali Solu be, Solu naxa gbilen a xɔnyi, Dawuda nun a xa mixie naxa siga kantari yire.

25

Nabali nun Dawuda xa galanbui

¹ Samuweli to laaxira, Isirayila birin naxa malan a xa jɔnfe ma, e xa a ragata a xɔnyi Rama. Na temui

Dawuda naxa goro Paran gbengberenyi ma. ² Kuntigi nde nu na Mayon, naxan ma yexe wulu saxan nun si wulu keren nu na Karemele. A nu sigaxi a xa na yexee xabe mabide. ³ Na xeme nu xili ne Nabali, a xa gine xili Abigayili. Gine xaxilima nan nu a ra, naxan tofan ki fanyi. Kɔnɔ a xa mɔri xaxili nu xɔrɔxɔ, a nu luma fe jaaxi raba ra. Kalebi bɔnsɔe nan a ra.

⁴ Dawuda naxa a me gbengberenyi ma a Nabali na a xa yexee xabe mabife. ⁵ A naxa a xa mixi fu xee, a falafe ra, «Wo siga Nabali yire, wo xa a xeebu n be. Wo xa yi masenyi ti n xili ra, wo naxe, ⁶ <Ala xa fe birin sɔneya i be, i tan nun i xa denbaya. ⁷ Muxu a mexi ne, a i xa walikee na i xa yexee xabe xabafe. Kabi i xa xuruse kantee faxi Karemele, muxu nu na e fɔxɔ ra bɔnesa kui. Sese mu baxi e yi ra na waxati bun ma. ⁸ I xa i xa mixie maxɔrin xa nɔndi na a ra. Na kui i xa hinne n ma mixie ra yi xulun lɔxɔe. I xa muxu ki i noma naxan na, barima muxu findixi i xa konyie nan na, naxee birama i xa di Dawuda fɔxɔ ra.»>

⁹ Dawuda xa xerae to so naa, e naxa a xa xeraya iba Nabali be a xili ra, e mu sese sa na fari. ¹⁰ Nabali naxa xerae yaabi, a naxe, «Nde na Dawuda ra, nde na Yisayi xa di ra? Konyi gbegbe na na to, naxee e gima e marigi ma. ¹¹ Wo waxi ne n xa n ma taami nun n ma sube tongo, n naxee fenxi n ma walikee be, n xa na so mixie yi ra n mu naxee kelide yati kolon?»

¹² Dawuda xa xerae naxa gbilen. E to so, e naxa na birin denteege. ¹³ Dawuda naxa a fala a xa sɔrie be, a naxe, «Wo xa wo xa santidegema xiri wo tagi.» E naxa na raba. Dawuda fan naxa a xa santidegema tongo, a a xiri a tagi. Mixi keme naani jɔndɔn naxa bira a fɔxɔ ra, mixi keme firin naxa lu kotee san na.

¹⁴ Nabali xa walikee nde naxa sa na fe yaba a xa gine Abigayili be, a naxe, «Dawuda bara xerae xee won marigi ma keli gbengberenyi ma, e xa a xeebu, kɔnɔ a mu e

rasenexi a fanyi ra feo. ¹⁵ Kabi muxu na burunyi, na mixie fe fanyi nan naba muxu be. E mu muxu tɔɔɔ, e mu sese ba muxu yi. ¹⁶ E bara muxu kanta kɔe nun yanyi muxu xa xuruse demadonyi wali kui. ¹⁷ I xa a mato i noma naxan nabade, xa na mu a ra won marigi nun a xa denbaya fama fe jaaxi sotode. I xa mɔri xaxili xɔɔɔ, a mu mixi yo xa marasi mema.»

¹⁸ A xa gine Abigayili naxa taami keme firin tongo, a nun weni kundi firin, yexee ganxi suuli, kaabe ganxi busali firin, tamare mɔli nde suxui keme, nun xɔe xaraxi xuti keme firin. A naxa na kote baki sofale fari. ¹⁹ A naxa a fala a xa konyie be, «Wo siga yare, n fafe.» A mu sese fala a xa mɔri Nabali be. ²⁰ A naxa baki sofale fari, a goro geya ma. Dawuda nun a xa sɔrie fan nu na gorofe, e fa naralan na gine ra. ²¹ Dawuda nu bara a fala a xa mixie be, a naxe, «N bara Nabali xa xurusee makanta fufafu gbengberenyi ma. Sese mu baxi a xa naafuli ra, kɔɔ a naxa n ma wali fanyi sare masara fe jaaxi ra. ²² Xa a sa li n mu Nabali xa xeme birin faxa beenun tina geesege, Ala xa n paxankata a jaaxi ra.»

²³ Abigayili to sa Dawuda to, a naxa goro mafuren sofale fari, a suyidi Dawuda be. ²⁴ A to bira a sanyi bun ma, a naxa a fala a be, «N marigi, i xa i haake to n be. I xa i tuli mati n tan, i xa konyi gine xui ra. ²⁵ I naxa i tuli mati Nabali xui ra. Xaxilitare nan a ra, alɔ a xili <Nabali> a masenma ki naxe. A daxuna nan tun falama. N tan mu i xa xerae toxi. ²⁶ Ala to i ratanga nii bafe ma, a to i ratanga i gbepɔɔfe ma, Ala xa a niya i yaxuie xa lu alɔ Nabali. Ala be, i tan be, naxee wama fe jaaxi rabafe i tan na, nee birin xa lu alɔ Nabali.»

²⁷ «Yakosi, n tan i xa konyi gine faxi buɔa naxan na, na xa itaxun i foxirabirɔe ma. ²⁸ Yandi, i xa diɔe muxu ma. Alatala xa i bonsoe sabati, barima Ala xa geresoe nan i ra. Ala xa i ratanga fe jaaxi birin ma.

²⁹ I Marigi Alatala xa i nii ratanga i yaxuie ma. Alatala xa i yaxuie makuya i ra pon. ³⁰ Alatala na ge hinnede i ra, a i findi Isirayila mange ra, alɔ a laayidixi i be ki naxe, ³¹ a mu lanma i boɔe xa tɔɔɔ fe nde ma i naxan nabaxi, alɔ mixi nii bafe fufafu i gbepɔɔfe ra. Alatala na ge hinnede i ra, i ratu n ma.»

³² Dawuda naxa a fala Abigayili be, a naxe, «Tantui na Isirayila Marigi Alatala be, naxan i xexi n yire to. ³³ Ala tantu i xaxili fanyi xa fe ra, Ala xa baraka sa i xa fe, i tan naxan n natangaxi gbaloe rabafe ma alako n xa kisi. ³⁴ N xa a fala i be Isirayila Marigi Alatala xili ra, naxan n natangaxi fe kobi rabafe ma, xa i mu i xulun fafe ra n yire nu, beemanun kuye xa iyalan, Nabali xa xeme birin bara faxa nu.» ³⁵ Abigayili Dawuda sanba see naxee ra, Dawuda naxa e rasuxu, a fa a fala a be, «Gbilen i xɔnyi boɔesa kui. N bara ge i xui suxude.»

³⁶ Abigayili to Nabali yire li, a naxa a to a na xulunyi xungbe tife jɔlexinyi kui, a siisixi feo. A mu sese fala a xa mɔri be han geesege. ³⁷ Na kuye iba, siisi to ba Nabali fate i, a xa gine naxa dentege sa a be, a fa gaaxu ki fanyi ra. ³⁸ Xi fu pɔndon dangi xanbi, Alatala naxa Nabali faxa.

³⁹ Dawuda to Nabali faxa fe me, a naxa a fala, «Tantui na Alatala be, naxan n natanga Nabali xa xaxilitareɔa ma alako n naxa jaaxuna raba. Alatala bara Nabali xa jaaxuna sare ragbilen a ma.» Dawuda naxa xerae xee, e xa sa a fala Abigayili be, a xa findi a xa gine ra. ⁴⁰ E to siga Karemele na falade a be, ⁴¹ a naxa a yatagi felen boxi ma, a fa a fala, «N marigi Dawuda, i xa konyi gine nan n na, naxan mu tondima i xa walikɔe sanyie maxade.»

⁴² Abigayili naxa keli keren na, a te sofale fari, a bira Dawuda xa xerae foxɔ ra, a nun gine dimedi suuli. Na ki a naxa findi Dawuda xa gine ra. ⁴³ Dawuda nu bara Axinowama Yisireelika fan dɔɔ. ⁴⁴ Solu nu bara

a xa di gine Mikali, Dawuda xa gine singe, fi Layisa xa di Paliti Galimuka ma.

26

Dawuda tondife Solu faxade a firin nde

¹ Sifikae naxa siga Solu yire, e sa a fala a be, a Dawuda noxunxi Xakila geyae fari gbengberenyi ya ra. ² Solu naxa Isirayila soori fanyi wulu saxan xanin Sifi gbengberenyi ma Dawuda fende. ³ E naxa yonkin Xakila geyae yire, gbengberenyi ya ra kira de ra. Dawuda tan nu na gbengberenyi ma. A to a me a Solu na a fenfe gbengberenyi ma, ⁴ a naxa fe rabenyie xee. Na kui a naxa a kolon a Solu bara fa. ⁵ Na temui, Dawuda naxa siga Solu yonkinde. A naxa yire to Solu nun a xa soorie xunyi Abeneri, Neri xa di, nu xife dennaxe e xa soorie tagi.

⁶ Dawuda naxa Aximeleki Xitika nun Seruya xa di Abisayi, Yowaba xunya, maxorin, «Nde n matima Solu yire?» Abisayi naxa a yaabi, «N tan.» ⁷ Dawuda nun Abisayi naxa goro pama yire koe ra. Solu nu saxi pama tagi, a na xife, a xa tanbe soronxi a xun sade ra. Abeneri nun pama birin saxi a rabilinyi. ⁸ Abisayi naxa a fala Dawuda be, «Ala bara i yaxui sa i belexe to. A lu n tan xa a banban boxi ma n ma tanbe ra sanmaya keren. A mu findima firin na!» ⁹ Kono Dawuda naxa a fala Abisayi be, «I naxa a faxes! Nde noma Alatala xa mixi sugandixi faxade, na yunubi mu fa lu a xun ma? ¹⁰ N bara a fala i be Alatala xili ra, Alatala nan keren noma a faxade, a xa simaya kamalima temui naxe, xa na mu gere nde kui. ¹¹ Alatala xa n natanga n belexe safe ra Alatala xa mixi sugandixi ma! A xa tanbe nun a xa ye kundi tongo tun, won xee.» ¹² Na ki Dawuda naxa Solu xa tanbe nun a xa ye kundi xanin, mixi yo mu e to, mixi yo mu na fe kolon, mixi yo mu xunu. Alatala nu bara xi xoli tilinxi radangi e birin ma.

¹³ Dawuda naxa dangi boore seeti ma yire makuyaxi, a sa ti geya xun tagi. ¹⁴ Dawuda naxa a xui ramini pama nun Neri xa di Abeneri ma, a naxe, «Abeneri, i mu n xui ratinma?» Abeneri naxa a maxorin, «Nde na i ra, naxan gbelegbelefe mange ra yi ki?» ¹⁵ Dawuda naxa a fala Abeneri be, «Xeme gbangbalanyi mu i ra, naxan maniye mu na Isirayila? Pe, munfe ra i mu fa i xa mange kanta, i marigi? Mixi nde so ne wo tagi a xa mange faxes. ¹⁶ I naxan nabaxi na ki, na mu fan. N xa a fala i be Alatala xili ra, a lan ne i xa faxes, i to mu wo xa mange kantaxi, Alatala xa mixi sugandixi. A mato ba, mange xa tanbe nun a xa ye kundi na minden, naxee nu na a xun sade ra?»

¹⁷ Solu naxa Dawuda xui kolon, a naxa a maxorin, «N ma di Dawuda, i xui nan na ki?» Dawuda naxa a yaabi, «N marigi, n tan nan a ra. ¹⁸ Munfe ra i na birafe n tan i xa konyi foxo ra? N munse rabaxi, naxan mu rafan i ma? ¹⁹ Yakosi, n marigi, i tuli mati n na. Xa Alatala nan i boje ratexi n ma, i xa serexe nde ba alako a xa dije n ma. Kono xa mixie nan i boje ratexi n ma, Alatala xa e danka, barima e wama n kerife Alatala xa pama ya ma, n xa siga ala gbete batude. ²⁰ N mu wama faxafe yire naxan makuya Alatala ya tode ra. A luxi alo i tan Isirayila mange na dondoli di nde nan gerefe, alo i na xoni xunxuri di nde nan fenfe geya ma.»

²¹ Solu naxa a yaabi, «N bara haake soto i ra. Dije, n ma di Dawuda, n mu fe paaxi yo rabama i ra sonon, barima to tan i bara hinne n na. N xaxilitarepa naxan nabaxi i ra, a mu fan.» ²² Dawuda naxa a yaabi, «Mange xa tanbe nan yi ki, i xa konyi nde xa fa a tongo. ²³ Alatala mixi birin sare fima a xa tinxinyi nun a xa kinikini nan ma. To Alatala nu bara i sa n belexe, kono n mu tin Alatala xa mixi sugandixi toorode. ²⁴ I nii tide to gboxi n be to, tina n fan nii tide gboma ne Alatala be

na ki, a n natangama ne tōore birin ma.» ²⁵ Solu naxa a fala Dawuda be, «N ma di Dawuda, Alatala xa i baraayi. Ala xa i xa fe birin sooneya.» Dawuda naxa siga a xa kira xon, Solu fan naxa gbilen a xonyi.

27

Dawuda sigafe Filisita boxi ma

¹ Dawuda naxa a fala a yete ma, a naxe, «Laxoe nde Solu man katama ne n faxade. N xa n gi a ya ra Filisita boxi ma, alako a xa gbilen n foxo ra Isirayila boxi ma. Na nan noma n bade a belexe.» ² Dawuda nun a xa mixi keme sennie naxa keli, e naxa siga Mayi xa di Akisi yire, naxan findixi Gati mange ra. ³ Dawuda naxa sabati Akisi xonyi Gati boxi ma, a tan nun a xa mixi keme senni, birin nun a xa denbaya. Dawuda xa denbaya fan nu na, a xa gine firinyie, Axinowama Yisireelika nun Abigayili Karemeleka, Nabali xa gine fori. ⁴ Solu to a kolon a Dawuda bara a gi Gati, a naxa gbilen a foxo ra.

⁵ Dawuda naxa a fala Akisi be, «Xa a sa i kenan mange, i xa yire nde so n tan yi ra, i xa konyi di, n luma dennaxe. A mu lanma n tan i xa konyi xa lu i seeti ma mangataa kui.»

⁶ Na laxoe Akisi naxa Sikilaga taa so a yi ra. Na nan a toxi Sikilaga naxa findi Yuda mangee gbe ra han to.

⁷ Dawuda je keren kike naani nan naba Filisita boxi ma.

⁸ Dawuda nun a xa soorie nu sigama Gesurikae, Girisikae, Amalekikae gere, barima nee nu sabatixi kelifi Suru boxi ma han Misira boxi ma kabi temui xonkuye.

⁹ Dawuda nu darixi naakae sonto ra ginee nun xemee, a fa e xa xuruse xungbee, e xa xuruse lanmae, e xa sofalee, e xa joxomee, nun e xa dugie, a na birin xanin Akisi yire.

¹⁰ Akisi nu a maxorinma, «Wo gere so minden to?» Dawuda nu a yaabima, «Yudaya, Yerameeli, nun Keni xa gbengberenyie.» ¹¹ Dawuda nu na mixie faxama na nan ma,

alako e naxa no sigade Gati, e sa dentegge sa Dawuda xa fe rabaxi xa fe ra. A nu walima na ki ne Filisita boxi ma. ¹² Na kui Akisi nu laxi Dawuda ra, a nu a falama, «Dawuda bara a yete rapaaxu a xa jama Isirayila ma. A mu kelima n xun ma abadan.»

28

Solu sigafe karamoxoe yire

¹ Na waxati, Filisitakae nu bara e xa soorie malan sigafe ra Isirayilakae gere. Akisi naxa a fala Dawuda be, «I tan nun i xa soorie, wo xa n mali yi gere kui.» ² Dawuda naxa Akisi yaabi, «I fama a kolonde n noma naxan nabade.» Akisi naxa a fala a be, «N i findima ne n ma kantama ra abadan.»

³ Samuweli nu bara faxes. Isirayilakae birin a xa jonfe raba ne, a ragata Rama, a bari taa kui. Na waxati Solu nu bara tonyi doko karamoxoe xa wali ra, naxee nu woyenma faxamixie nun jinnee ra.

⁴ Filisitakae naxa e malan Sunemi, Solu naxa Isirayilakae malan Gilibowa. ⁵ Solu to Filisita jama to, a boje naxa mini a i, a gaaxu a jaaxi ra. ⁶ Solu naxa Alatala maxandi, kono Alatala mu a yaabi xiye ra, a mu a yaabi serexedube nun namijonme xui ra.

⁷ Na kui Solu naxa a xa mixi ndee xili, a naxe, «Wo sa gine sematoo nde fen, naxan fata woyende mixi faxaxie ra, alako a xa n mali.» Solu xa mixie naxa a yaabi, «Gine nde na Endori, naxan woyenma faxamixie ra.» ⁸ Solu to na me, a naxa a dugi masara alako mixi naxa a kolon a tan na a ra. A tan nun mixi firin, e naxa siga na gine yire koe ra. Solu naxa a fala a be, «Se mato n be faxamixi nde saabui ra, n naxan xili falama i be.» ⁹ Gine naxa a yaabi, «I a kolon Solu tonyi naxan dokoxi karamoxoe wali ra, naxee woyenma faxamixie nun jinnee ra. Munfe ra i na gantanyi tefe n be, i xa n faxes?»

¹⁰ Solu naxa a rakali a be, «Alatala

xili ra, i naxa kɔntɔfili. A findi kote yo ra, n tan nan a tongoma.»

¹¹ Na ginε naxa a maxɔrin, «I wama wɔyɛnfe faxamixi mundun na?» A naxa a yaabi, «Samuweli.»
¹² Ginε to Samuweli to, a naxa gbelegbele, a fa a fala Solu bε, «Munfe ra i bara n madaxu? I tan nan yati na Solu ra!»
¹³ Mangε naxa a fala a bε, «Hali i mu gaaxu! I munse toxi?»
 Ginε naxa a fala Solu bε, «A luxi alɔ malekε nde na kelife bɔxi ma.»
¹⁴ A naxa a maxɔrin, «A lahalε na di?»
 Ginε naxa a yaabi, «Xanfɔri nan a ra, burumusi ragoroxi a ma.»
 Solu naxa a kolon keren na a Samuweli nan a ra. A naxa a tigi sin bɔxi ma, a suyidi.
¹⁵ Samuweli naxa a fala Solu bε, «Munfe ra i n tɔɔrɔxi, n xa mini i ma?»
 Solu naxa a yaabi, «N na kɔntɔfili belebele nan kui. Filisitakae bara fa n gerede. N tan bara Alatala xili, kɔnɔ a bara mεε n na, a mu n yaabixi namijɔnmεε saabui ra, a mu n yaabixi xiye saabui ra. N fa i xilixi na nan ma, alako i xa a masen n bε a lanma n xa naxan naba.»

¹⁶ Samuweli naxa a maxɔrin, «Xa Alatala bara mεε i ra, a bara findi i gerefara, i fa n tan maxɔrinma munfe ra?»
¹⁷ Alatala bara fe raba, alɔ a a fala i bε ki naxε n tan saabui ra. A bara mangεya ba i yi ra, a a so Dawuda yi ra.
¹⁸ I to tondi Alatala xui suxude Amaleki xa fe ra, a nu xɔnɔxi naxan ma, Alatala tan na fe mɔoli nan niyama i ra to.
¹⁹ Alatala fama nε i tan nun Isirayila sade Filisitakae sagoe. Tina, i tan nun i xa die birin luma nε n fe ma be, Alatala Isirayila xa sɔorie sama nε Filisitakae sagoe.»

²⁰ Na temui Solu naxa bira bɔxi gaaxui ra Samuweli xa masenyi xa fe ra. A senbe yo mu na, barima a mu nu sese donxi na lɔxɔε nun na kɔε ra.
²¹ Na ginε to Solu xa gaaxui to, a naxa a fala a bε, «To tan n bara i xui ratinmε, hali na nu nɔma findide faxε ra n bε.»
²² Yakɔsi i xa i tuli mati n na. I xa tin n xa donse nde fi i ma, alako i xa nɔ senbe sɔtode biyaasi xa fe ra.»
²³ Kɔnɔ Solu mu tin, a naxε,

«N mu n dεgema.» A xa mixie nun na ginε naxa karaxan, alako a xa a dεge. A rapɔnyi a naxa tin na ra, a keli bɔxi ma, a dɔxɔ sade ma.
²⁴ Ginε naxa keli keren na, a naxa a xa ninge lanma bɔrɔgexi faxa. A naxa taami lɛbinitare rafala farin nun ture ra.
²⁵ A naxa a fi Solu nun a xa mixie ma, e naxa e dεge, e fa siga na kɔε yati ra.

29

Dawuda kelife Filisitakae ya ma

¹ Filisitakae naxa e xa sɔorie malan Afeki, Isirayilakae tan naxa e xa sɔorie malan dulonyi yire Yisireeli mabiri.
² Filisitakae xa sɔori mangεε nu jεrema e xa galie ya ra, ndee lanxi mixi keme ma, ndee nu lanxi mixi wulu ma. Dawuda nun a xa sɔorie nu na e xanbi ra mangε Akisi seeti ma.
³ Filisita sɔori mangεε naxa Akisi maxɔrin, «Pe, yi Isirayilakae na munse rabafe be?»
 Akisi naxa e yaabi, a naxε, «Dawuda nan a ra, naxan nu findixi Isirayila mangε Solu xa mixi ra, kɔnɔ a na n fɔxɔ ra kabi jε wuyaxi. Han yakɔsi n mu fe jaaxi yo toxi a ra, kabi a naxa so n xɔnyi.»

⁴ Filisita sɔori mangεε naxa xɔnɔ Akisi ma na xa fe ra, e fa a fala a bε, «A lanma i xa Dawuda ragbilen yire, i dennaxε soxi a yi ra. A mu lanma a xa bira won fɔxɔ ra, alako a naxa won yanfa gere kui. Na yanfanteya mɔoli mu nɔma xε a niyade Solu xa dipε a ma?»
⁵ Mixie nu sigi sama, e fare boron Dawuda matɔxɔfe ra. E nu a fala, «Solu bara mixi wulu keren faxa, kɔnɔ Dawuda tan bara mixi wulu fu faxa.»

⁶ Akisi naxa Dawuda xili, a a fala a bε, «N bara n kali Alatala ra, i tinxin. N nu wama nε, won birin xa siga gere kui, won man fa, barima n mu fe jaaxi yo toxi i ra. Kɔnɔ i mu rafan n ma sɔori mangεε ma.»
⁷ I naxan nabama, i xa gbilen muxu fɔxɔ ra bɔjεsa kui, alako Filisita sɔori mangεε bɔjε naxa rapaaxu e ma.»
⁸ Dawuda naxa a maxɔrin,

«N tan i xa konyi, n munse rabaxi, naxan mu rafanxi i ma, naxan a niyama n xa gbilen n marigi yaxuie gerefe foxo ra?»

⁹ Akisi naxa Dawuda yaabi, a naxe, «N a kolon. I rafan n ma alo Alatala xa xera, kono Filisita soori mangee naxe, «Muxu mu tinma a xa bira muxu foxo ra gere kui!» ¹⁰ Na nan a ra, tina subaxe i tan nun i xa mange xa soorie, naxee faxi i foxo ra, wo xa gbilen.» ¹¹ Dawuda nun a xa soorie naxa keli subaxe ma, e gbilen Filisita boxi ma. Filisitakae tan naxa te Yisireeli.

30

Dawuda nun Amalekikae xa gere

¹ A xi saxan nde, Dawuda nun a xa soorie to so e xonyi Sikilaga, e naxa a to a Amalekikae nu bara so Negewi boxi ma, e Sikilaga gan. ² E naxa mixi birin suxu, ginsee yo, xemsee yo, dimsee yo, e e xanin e piye ra e xun ma. ³ Dawuda nun a xa soorie to e xonyi li, e naxa a to e xa taa nu ganxi, e xa ginsee nun e xa die nu xaninxi. ⁴ Na kui, Dawuda nun a xa mixie naxa wa han e tagan. ⁵ Amalekikae nu bara Dawuda xa gine firinyie fan xanin: Axinowama Yisireelika, nun Abigayili Karemeleka, Nabali xa kaape gine.

⁶ Dawuda naxa tooo ki fanyi, barima pama nu wama a magonofe. Birin bone nu rapaaxuxi e ma e xa die xa fe ra, kono Dawuda naxa limaniya a xaxili tife ra a Marigi Alatala ra. ⁷ A naxa a fala Aximeleki xa di Abiyatari be, a naxe, «Fa Alatala maxorin see ra.» Abiyatari naxa fa a ra Dawuda xon. ⁸ Dawuda naxa Alatala maxorin, a naxe, «Xa n siga yi mixie foxo ra, n noma e masotode?» Alatala naxa a yaabi, «I xa siga e foxo ra. I fama ne e masotode, i man gbilenma ne e birin na.» ⁹ Dawuda nun a xa soorie mixi keme senni naxa siga, e fa Besori xure li. ¹⁰ Mixi keme firin naxa lu menni taganyi xa fe ra. Dawuda nun mixi keme naanie naxa siga yare.

¹¹ E to Misiraka nde li wula i, e naxa fa a ra Dawuda yire. E naxa ye nun donse nde so a yi ra, ¹² alo xore nun tamare mooli nde xaraxi. A to ge a degede, a naxa a yete kolon. A nu bara feyen saxan nun ke saxan ti, a mu a dege, a mu ye min. ¹³ Dawuda naxa a maxorin, «Nde xa mixi na i ra? I keli minden?» A naxa a yaabi, «Misiraka nan n na, Amalekika nde xa konyi. A xi saxan nan yi ki, n marigi n naboloxi, barima n to mu yalanxi. ¹⁴ Muxu Kereti nun Kalebi xa mixie bonbo ne gbengberenyi ma, Yudaya. Muxu te so ne Sikilaga fan na.» ¹⁵ Dawuda naxa a maxorin, «I noma n xaninde yi mixie yire?» A naxa a yaabi, «Xa i kali Ala ra a i mu n faxama, a i mu n sama n marigi belexe, n i xaninma ne e yire.»

¹⁶ Na kui, a naxa e xanin Amalekikae yire. E naxa e li e nu na e degefe, e siisife see ra e naxee soto gere kui Filisita nun Yudaya boxi ma. ¹⁷ Dawuda naxa e gere, keli geesege han nunmare. Mixi yo mu no a gide, fo segetala mixi keme naani naxee siga joxomee fari. ¹⁸ Amalekikae se naxee suxu, Dawuda naxa a birin masoto, a nun a xa gine firinyie. ¹⁹ Dawuda naxa a xa mixi birin masoto, dimsee ba, forie ba, a nun e xa see birin. ²⁰ Dawuda naxa e xa xuruse xungbee nun a lanmae tongo, mixie fa a fala, «See nan ya Dawuda naxee soto gere kui!»

²¹ Dawuda naxa gbilen na mixi keme firinyie yire, naxee nu bara lu Besori xure taganyi xa fe ra. E naxa mini Dawuda nun a foxirabirsee ma. Dawuda naxa a maso e ra, a e xebu. ²² Mixi kobi ndee naxee nu na Dawuda xa soori keme naani ya ma, nee naxa a fala, «Yi xemee naxee mu bira won foxo ra gere kui, a mu lanma e xa sese soto, fo e xa die nun e xa ginsee. E xa nee tongo, e xa siga.» ²³ Dawuda naxa a fala e be, «N ngaxakerenyie, wo naxa yi mooli raba see ra Alatala naxee fixi won ma, barima a bara won natanga, a

won yaxuie sa won belexe. ²⁴ Nde wo xui ramema yi fe kui? A lanma won xa se birin itaxun won ma mixie birin na, naxee siga gere sode nun naxee lu kote san na.» ²⁵ Na loxoƎ Dawuda naxa na findi seriye ra Isirayila boxi birin ma. Han to a na na ki ne.

²⁶ E to so Sikilaga, Dawuda naxa e sotose seeti rasanba a xanuntenyi Yuda forie ma a falafe ra, «Wo mabiri nan yi ki, muxu naxee sotoxi Alatala yaxuie yi ra!» ²⁷ A naxa na see rasanba yi mixie ma naxee na gere kui: Betelikae, Ramotika naxee nu na gbengberenyi ma, Yatirikae, ²⁸ Arowerikae, Sifimotikae, Esitemowakae, ²⁹ Rakalikae, Yerameeli mixie, Keni mixie, ³⁰ Horomakae, Bori Asankae, Atakika, ³¹ Hebironkai, nun mixi naxee nu na yire birin Dawuda nun a xa soorie siga dennaxe.

naxa a to a Solu nun a xa die bara faxe. Na kui e naxa keli e xa taee xun ma, e e gi. Filisitakae naxa sabati e xa taee kui. ⁸ Na kuye iba, Filisitakae to siga faxe mixie xa see tongode, e naxa Solu nun a xa di saxanyie fure to Gilibowa geya fari. ⁹ E naxa Solu xunyi bolon, e naxa a xa geresosee tongo. E naxa na xibaaru masen Filisita boxi birin ma, e xa kuye banxie nun e xa pama ya ma. ¹⁰ E naxa Solu xa geresose raso Asitarate kuye xa banxi kui, e naxa a fure gbaku Beti San tete ra.

¹¹ Yabesikae Galadi boxi ma, e to a kolon Filisitakae fe naxan nabaxi Solu ra, ¹² e xa soori gbangbalanyie naxa nere na koƎ birin na, e fa Solu nun a xa di furee tongo Beti San tete ra, e gbilen Yabesi. Menni e naxa na furee gan, ¹³ e naxa e xorie ragata tamare bili nde bun ma Yabesi. E naxa sunyi suxu xi solofere bun ma.

31

Solu xa faxe

¹ Na temui Filisitakae naxa Isirayila gere. Isirayilakae naxa e gi e ya ra, mixi gbegbe naxa faxe Gilibowa geya fari. ² Filisitakae naxa Solu nun a xa die raxeten, e fa Solu xa die Yonatan, Abinadabo, nun Malakisuwa faxe.

³ Gere naxa no Solu ra. Xali wolie to Solu soxo, a nu serenma a paaxi ra. ⁴ Solu naxa a fala a xa soori be, naxan nu a geresose maxaninma, a naxe, «I xa n faxe i xa santidegema ra, alako yi sunnatatee naxa n faxe xone paaxi ra.» Solu xa soori to mutin na rabade gaaxui xa fe ra, Solu naxa a yete faxe a xa santidegema ra. ⁵ Solu xa geresose maxaninma to a to Solu bara faxe, na fan naxa a yete faxe a xa santidegema ra a fe ma. ⁶ Solu faxe na ki ne na loxoƎ, a tan nun a xa di saxanyie, a xa soori naxan nu a xa geresose maxaninma, nun a xa soori birin.

⁷ Isirayilaka naxee nu na gulunba naakiri ma, nun Yuruden xure naakiri ma, nee naxa a to a Isirayila soorie na e gife. E man

Ala xa Masenyi firin nde Annabi Samuweli bε Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayila mangε singe Sɔlu to faxa, Dawuda naxa a binya ki fanyi ra. A naxa laayidi tongo Sɔlu xa mixie bε, a a mu fe ƚaaxi yo rabama e ra hali Sɔlu to nu bara findi Dawuda yaxui ra. Na birin a masenxi nε a Dawuda nu wama birafe Ala xa seriye fɔxo ra.

Yudayakae naxa Dawuda ti mange ra e xun ma, kɔno Isirayila bɔnsɔe naxee nu na koola ma, nee mu tin. Gere naxa lu Yudaya nun Isirayila tagi. A rapɔnyi Isirayilakae fan naxa tin Dawuda xa findi e xa mangε ra.

Dawuda to findi mangε ra, a naxa gbata sigade Ala xa saate kankira fɔxo ra, naxan mu nu soxi Darisalamu sinden. Ala naxa sɛɛwa na xa fe ra, a fa saate xiri a tan nun Dawuda bɔnsɔe tagi. A naxa a fala Dawuda bε a mangeya mu bama a bɔnsɔe yi ra abadan.

Dawuda xa yaamari naxa sabati a fanyi ra Isirayila bɔxi ma. A naxa senbe soto a yaxuie xun ma. Kɔno na mangeya sɔneya kui, Dawuda naxa fe kobi nde raba. Ala naxa Annabi Natan xεε Dawuda yire, a fa na yunubi nun na yunubi sare masen a bε a fiixe ra. Dawuda to tuubi, Ala naxa diƚe a ma. Na taruxui findixi masenyi fanyi nan na ibunadama bε, Ala yunubi xafarima ki naxε.

Kɔno yunubi tan fe birin kanama nε. Dawuda xa denbaya naxa tɔɔɔ ki fanyi ra. A xa di Abisalami naxa a matandi, a a keru Darisalamu. A rapɔnyi, Dawuda naxa gbilen mangeya ra, kɔno a nu bara tɔɔɔ a gbe ra a xa simaya kui.

Ala xa won mali xaxili fanyi sɔtode na taruxui birin kui. Amina.

Ala xa Masenyi firin

nde Annabi Samuweli bε

Dawuda Sɔlu xa faxe kolonfe

¹ Sɔlu faxa xanbi, Dawuda naxa gbilen Sikilaga kelife Amalekikae bɔnbode. A naxa lu naa xi firin.

² A xi saxan nde, xεmε nde naxa fa keli Sɔlu yire. A nu bara a xa donma ibɔɔ a ma, a bende so a xunyi ma sunnun fe ma. A to so Dawuda yire, a naxa a xinbi sin a bun ma binye kui. ³ Dawuda naxa a maxɔrin, «I kelixi minden?» A naxa a yaabi, «N nan n gixi Isirayila xa gali nan ya ma.»

⁴ Dawuda naxa a fala a bε, «Munse dangixi naa? Na tagi raba n bε.» A naxa a yaabi, «Isirayilakae bara e gi gere ma. Mixi gbege bara faxa e ya ma. Hali Sɔlu nun a xa di xεmε Yonatan bara laaxira.» ⁵ Dawuda naxa a fala xεmε bε, naxan nu dentege safe a bε, a naxε, «I tan a kolonxi di, a Sɔlu nun a xa di xεmε Yonatan bara laaxira?»

⁶ A naxa a yaabi, «N Sɔlu li Gilibowa geya nan fari a maxɔnɔxi a ƚaaxi ra. A nu wama a yete faxafe tanbe ra, barima Filisita sɔori soe ragie nu bara a raxeten. ⁷ A to n to, a naxa n xili. N naxa a ratin. ⁸ A naxε, «Nde na i tan na?» N naxa a yaabi, «Amalekika nde nan n na.» ⁹ A naxa a fala n bε, «N mu gexi faxade, i xa n mali n xa faxa.» ¹⁰ Na kui n naxa a faxa, barima n na kolon, a mu kisima feo. N naxa fa a xa mange tonxuma nun a xa belexe rasoe ra i tan n marigi xɔn ma.»

¹¹ Dawuda nun a xa mixie naxa e xa donmae ibɔɔ sunnunyi kui na dentege xa fe ra. ¹² E naxa Sɔlu, a xa di xεmε Yonatan, nun Alatala xa ƚama Isirayila bɔnsɔe xa ƚonfe raba, naxee faxaxi gere kui. E naxa wa, e naxa sun han nunmare nee xa fe ra.

¹³ Dawuda naxa na xεmε maxɔrin, naxan fa dentege sa a bε, «I keli minden?» A naxa a yaabi, «Xɔne Amalekika xa di nan n na.»

¹⁴ Dawuda naxa a maxɔrin, «I tan mu gaaxu Ala xa Mixi Sugandixi

faxade?» ¹⁵ Dawuda naxa a xa soori nde xili, a a yamari, «Yi xeme faxes!» A naxa na raba. ¹⁶ Dawuda naxa a fala na Amalekika be, «I to a fala a i bara Ala xa Mixi Sugandixi faxes, i bara i yete xun nakana. A lanma i xa faxes.»

¹⁷ Dawuda naxa yi suuki sebe Solu nun a xa di xeme Yonatan xa fe ra, ¹⁸ a fa yamari fi Yudayakae xa a xaran. A xili ne «Xali xa suuki.» A sebehi Yasari xa buki kui.

¹⁹ «Isirayila, wo xa mange xungbe bara laaxira geya fari, soori fanyie bara faxes.

²⁰ Wo naxa na fala Gati taa kui, wo naxa na xibaaru masen Asikalon taa kui, alako Filisita di ginnee naxa fa seewa, alako e tan sunnateree xa di ginnee naxa fa jalexin.

²¹ Gilibowa geyae, tune nun xini naxa bira wo ma, wo xa xee naxa fan, barima mange Solu xa kanke makantase bara yaagi soto naa, ture yo mu soma a ma sonon!»

²² «Yonatan xa xali bara soori xungbee faxes,

Solu xa tanbe xa wali bara sooneya.

²³ Solu nun Yonatan naxee nu rafanxi mixie ma e xa simaya kui,

e birin fa faxes loxoere keren.

E nu xulun dangi segee ra.

E senbe nu gbo dangi yetee ra.

²⁴ Isirayila di ginnee, wo xa wa Solu xa fe ra,

naxan nu dugi fanyie ragoroma wo ma,

naxan nu xema fima wo ma xunmasee ra.»

²⁵ «Korogbae bara faxes gere kui.

Yonatan bara laaxira wo xa geyae fari.

²⁶ Yonatan ngaxakerenyi, n sunnunxi i xa fe ra.

I xa fe nu xoxoxo n ma!

I xa xanunteya nu na n be dangi ginnee xa xanunteya ra.

²⁷ Korogbae bara faxes gere kui.

Geresosee bara kana.»

2

Mange firin

¹ Na to dangi, Dawuda naxa Alatala maxarin, a naxee, «N xa te Yuda taa nde kui?» Alatala naxa a yaabi, a naxee, «Iyo.» Dawuda man naxa a maxarin, «Yuda taa mundun?» Alatala naxa a yaabi, «Hebiron boxi.» ² Na kui Dawuda naxa te naa a nun a xa gine firinyie: Axinowama Yisireelika nun Nabali Karemeleka xa gine fori Abigayili.

³ Dawuda naxa a foxirabiree nun e xa denbayae xanin a xun ma. E naxa sa sabati Hebiron boxi.

⁴ Yuda xeme naxa e malan Hebiron, e fa Dawuda findi Yuda bonsoree mange ra. Dawuda to a kolon a Yabesi Galadi xeme nu bara Solu ragata, ⁵ a naxa xerae xee e xon ma, e xa sa a fala e be, «Ala xa wo baraayi wo xa hinne xa fe ra wo naxan masenxi Solu be a xa maragate kui. ⁶ Alatala xa hinne wo ra, a xa lu wo seeti ma. N fan hinnema ne wo ra na xa fe ra.

⁷ Wo limaniya tongo, wo senbe soto, barima wo marigi Solu bara faxes, Yuda bonsoree bara n tan sugandi e xa mange ra.»

⁸ Na temui, Solu xa soorie xa mange Abeneri nu bara Solu xa di Isiboseti xanin Maxanayimi. ⁹ A naxa a findi Asuri, Yisireeli, Eframi, nun Isirayila birin mange ra. ¹⁰ Solu xa di Isiboseti nu bara je tongo naani soto, a findixi mange ra temui naxee Isirayila xun ma. A naxa e yamari je firin bun ma. Kono Yuda bonsoree tan naxa lu Dawuda xa mangeya bun ma. ¹¹ Dawuda naxa Yuda bonsoree yaamari je solofere kike senni Hebiron kui.

¹² Neri xa di Abeneri nun Solu xa di Isiboseti xa mixie naxa keli Maxanayimi sigafe ra Gabayon.

¹³ Seruya xa di xeme Yowaba nun Dawuda xa soorie naxa e li Gabayon ye yire. E naxa ti seeti, booree naxa ti naakiri ma. ¹⁴ Abeneri naxa a fala Yowaba be, «Won ma soori ndee xa e boore gere won ya tode ra.» Yowaba naxa tin na ra. ¹⁵ Xeme fu nun firin naxa keli Bunyamin nun Solu xa di

Isiboseti xa mixie ya ma. Xeme fu nun firin naxa keli Dawuda xa mixie ya ma. E naxa ti e boore kanke. ¹⁶ Birin naxa a gerefa suxu a xunyi ma, a santidegema raso a furi kui. E birin naxa faxa temui keren. Na kui e naxa menni xili sa Xelekati Asurin, naxan nu wama a falafe e xa xui ra «Santidegema yire.» ¹⁷ Na loxo Dawuda xa mixie naxa Abeneri nun Isirayila mixie bonbo a jaaxi ra.

¹⁸ Seruya xa di saxanyie nu na na gere kui: Yowaba, Abisayi, nun Asaheli. Asaheli to xulun alo xeli, ¹⁹ a naxa bira Abeneri foxo ra a xoxoxe ra. ²⁰ Abeneri naxa a ya rafindi a ma, a a maxorin, «I tan nan a ra Asaheli?» Asaheli naxe, «Iyo, n tan nan a ra!» ²¹ Abeneri naxa a fala a be, «I xa bira soori gbete foxo ra. I xa na faxa, i noma na xa geresose tongode i yete be.» Kono Asaheli mu tin gbilende a foxo ra. ²² Abeneri man naxa a fala Asaheli be, «N lu na. Xa n i faxa, n munse falama i taara Yowaba be?» ²³ Kono Asaheli mu tin. Na nan a niya, Abeneri naxa a soxo a furi ma, a xa tanbe fa mini a xanbi ra, a faxa keren na. Na dangi xanbi, naxan yo ne dangima Asaheli faxade ra, fo a ti naa.

²⁴ Yowaba nun Abisayi naxa bira Abeneri foxo ra, han soge dula temui, e fa so Ama geya yire, Giyaxa ya tagi, Gabayon gbengberenyi kira ra. ²⁵ Bunyamin bonsoe soorie naxa ti gere ki ma Abeneri xanbi ra geya fari. ²⁶ Abeneri naxa a fala Yowaba be, «Santidegema faxe nan tun tima? I mu a kolon a na rajonma fe jaaxi nan ma? I xa yaamari fi i xa mixie xa gbilen e ngaxakerenyie foxo ra.» ²⁷ Yowaba naxa a yaabi, «N xa a fala i be Ala ya xori. Xa i tan xa mu woyen nu, muxu birama ne wo foxo ra han geesege.» ²⁸ Na temui, Yowaba naxa feri fe, alako a xa soorie xa gbilen Isirayilakae foxo ra. Gere dan na ki ne.

²⁹ Abeneri nun a xa mixie naxa e jere koe birin na, e dangi Araba boxi ra, e Yuruden xure giri, e

dangi Bitiron na, e sa so Maxanayimi. ³⁰ Yowaba to gbilen Abeneri foxo ra, a naxa a xa mixi birin malan. Asaheli nun mixi fu nun solomanaani nu baxi Dawuda xa mixie ra na gere xa fe ra. ³¹ Kono Dawuda xa mixie nu bara Bunyaminka mixi keme saxan tongo senni faxa, naxee nu na Abeneri foxo ra. ³² E naxa Asaheli fure xanin e xun ma, e sa a ragata a benbae xa gaburi Beteleemu. Yowaba nun a xa mixie naxa e jere koe birin na, e sa so Hebiron subaxe ma.

3

Solu nun Dawuda xa mixie (Yudaya Mange I 3:1-4)

¹ Gere bu ne ki fanyi ra Dawuda xa mixie nun Solu xa mixie tagi, Dawuda senbe nu gboma, Solu xa mixie tan senbe nu xurunma. ² Dawuda xa die nan ya naxee barixi Hebiron. A xa di singe findixi Aminon nan na, Axinowama Yisireelika naxan bari a be. ³ A xa di firin nde findixi Kileyaba nan na, Nabali Karemeleka xa gine Abigayili naxan bari a be. A xa di saxan nde findixi Abisalomi nan na, Gesuri mange xa di gine Talamayi, Maaka naxan bari a be. ⁴ A xa di naani nde findixi Adoniya nan na, Hagi naxan bari a be. A xa di suuli nde findixi Sefataya nan na, Abitali naxan bari a be. ⁵ A xa di senni nde findixi Yitireyami nan na, a xa gine Egela naxan bari a be. Dawuda xa die nan na ki naxee bari Hebiron.

⁶ Solu xa mixie nun Dawuda xa mixie nu na gerefe temui naxe, Abeneri nu katama senbe sode Solu xa mixie ya ma. ⁷ Solu xa konyi gine nde nu na naxan xili Risipa, Aya xa di gine. Isiboseti naxa Abeneri maxorin, «Munfe ra i biraxi n baba xa konyi gine foxo ra?» ⁸ Abeneri naxa xono Isiboseti ma na woyenyi xa fe ra, a fa a yaabi, «Pe, bare nan n na Yudaya boxi ma? N fe gbege rabaxi ne i bonsoe be, i baba xa denbaya be, nun i baba booree be. I baba xa xanunteya xa fe ra, n mu tin i sode Dawuda yi ra. Kono yakosi

i fa n kalamuxi yi ginε nan ma fe ra?
⁹ Ala xa n makiiti a jaaxi ra, xa n mu fe birin naba alako Dawuda xa fe xa kamali, alo Alatala a laayidixi a be ki naxe, ¹⁰ a xa mangeya ba Solu yi ra, a fa Dawuda xa mangeya mabanban Yudaya boxi ma, kelife Dana han Beriseeba.» ¹¹ Isiboseti mu suusa a yaabide woyen keren na, barima a gaaxuxi a ya ra.

¹² Abeneri naxa xεεrae xεε Dawuda ma, e xa sa a fala a be a tan xili ra, «Nde gbe na yi boxi ra?» E man xa sa a fala a be, «Won xa saata, n xa i mali Isirayila birin ya xa rafindi i ma.» ¹³ Dawuda naxa a yaabi, «Awa, won xa saate xiri, kono n mu wama i xa fa n yire n ma ginε Mikali xanbi, Solu xa di ginε.» ¹⁴ Dawuda naxa xεεrae xεε Solu xa di Isiboseti ma, a falafe ra, «N ma ginε rasanba n ma be, n naxan xa kote doxo Filisitaka soli kemε ra.» ¹⁵ Na kui Isiboseti naxa sa a ba a xa mōri Palatiyeli yi ra, Layisa xa di. ¹⁶ A xa mōri naxa bira a foxo ra han Baxurimi a wama, kono Abeneri naxa a fala a be, «Gbilen i xonyi.» Palatiyeli naxa gbilen. ¹⁷ Abeneri nun Isirayila forie naxa e boore to. A naxa a fala e be, «Singe wo nu wama ne Dawuda xa findi wo xa mangε ra. ¹⁸ A lanma wo xa a raba yakosi, barima Alatala a fala ne a xa fe ra, «N nan ma jama bama ne Filisitakae nun a yaxuie birin yi ra n ma konyi Dawuda nan saabui ra.» ¹⁹ Abeneri naxa woyen Bunyamin bonsōe fan be. Na dangi xanbi, a naxa siga Hebiron a falafe ra Dawuda be Isirayilakae nun Bunyamin bonsōe naxan natexi. ²⁰ Abeneri to siga Dawuda yire Hebiron, a tan nun mixi moxonen, Dawuda naxa xulunyi ti a tan nun a xa mixie be. ²¹ Abeneri naxa a fala Dawuda be, «N marigi, tin n xa siga Isirayila birin xun lan, alako wo xa saate xiri, birin xa lu i xa mangeya bun ma, alo i wama a xonma ki naxe.» Dawuda naxa tin Abeneri xa masenyi ra, a naxa a lu a xa siga bonesa kui.

²² A mu bu, Yowaba nun Dawuda

xa soorie naxa fa see ra e naxee soto gere nde kui. Abeneri mu nu na Dawuda yire Hebiron, barima Dawuda nu bara a bejin bonesa kui. ²³ Yowaba nun a xa soorie naxa a kolon Neri xa di Abeneri nu bara fa mangε yire, a man fa siga bonesa kui. ²⁴ Yowaba naxa siga mangε yire, a a fala a be, «I munse rabaxi Abeneri to fa i yire? I a luxi munfe ra a xa siga bonesa kui? ²⁵ I mu a kolon Neri xa di Abeneri faxi i madaxude nun i rabende ne?»

²⁶ Yowaba to keli Dawuda yire, a naxa mixie xεε Abeneri foxo ra Sira ye kundi yire. E naxa fa a ra, kono Dawuda mu nu fefe kolon. ²⁷ Abeneri to gbilen Hebiron, Yowaba naxa a mabendun a gundo ki ma taa naade ra, alo a ne wama e xa e boore to. A naxa a soxo fine ra a furi ma menni a xunya Asaheli gbenoxofe ra. Abeneri faxes na ki ne.

²⁸ Dawuda to na fe kolon, a naxa a fala, «Ala ya xori, Abeneri xa faxe mu findixi n ma kote ra, a mu findixi n ma mangeya xa kote ra. ²⁹ Yi faxe kote na Yowaba nun a bonsōe nan xun ma! Kundi fure xa lu a bonsōe mixi ndee ma abadan, xa na mu a ra, maben fure, faxe jaaxi, ka kaame.» ³⁰ Yowaba nun a taara Abisayi Abeneri faxes na ki ne, e xunya Asaheli xa fe ra, naxan faxes gere kui Gabayon. ³¹ Dawuda naxa a fala Yowaba nun a xa soorie be, a naxe, «Wo xa wo xa donmae iboo sunnunyi kui, wo xa jonfe dugi ragoro wo ma Abeneri xa faxe xa fe ra.» Mangε Dawuda naxa Abeneri fure mati gaburi de ra. ³² E naxa Abeneri ragata Hebiron. Mangε Dawuda naxa wa a xui itexi ra, a nun jama birin.

³³ Mangε naxa yi suuki ba a be, a naxe, «Abeneri lan ne nu a xa faxes alo matandila nde?

³⁴ I belexe mu nu xirixi, i sanyie fan mu nu xirixi!

I faxaxi ne, alo mixi tinxintare nde naxan jaxankatama.»

³⁵ Nama birin naxa wa Abeneri xa fe ra. Dawuda xa mixie to wa a xa a

dεge, Dawuda naxa a kali, a naxe, «Ala xa n xun nakana a jaaxi ra xa n nan n dεgema beemanu soge dulama temui naxe.» ³⁶ Nama to Dawuda xa woyenyi me, na naxa rafan e ma. Mange Dawuda xa fe nu jama kenema. ³⁷ Nama birin naxa a kolon a Neri xa di Abeneri mu faxa mange xa yaamari xa ma. ³⁸ Mange naxa a fala a xa mixie be, a naxe, «N xa a fala wo be, to kuntigi xungbe bara faxa Isirayila. ³⁹ Hali n to findixi wo xa mange sugandixi ra, n senbe bara xurun Seruya xa die ya i. Ala xa e xa wali jaaxi sare ragbilen e tan tinxintaree ma.»

4

Isiboseti xa faxe

¹ Solu xa di Isiboseti to a me, a Abeneri bara faxa Hebiron, li-maniya naxa ba a yi, Isirayilakae fan naxa kontofili folo. ² Soori mange firin nu na Solu xa di yi ra. Keren nu xili Baana, boore nu xili Rekabu. Rimon Beerotika xa di xemee nan nu e ra. Beerotikae nu na Bunyamin bonsoe ya ma, ³ barima e e gixi ne, e sa doxo Gitayimi. Han to, e sabatixi menni ne.

⁴ Di mabenxi keren nu na Solu xa di Yonatan yi ra. A je suuli nan nu a ra, Solu nun Yonatan faxa temui naxe Yisireeli. Gine naxan nu xipe fima a ma, na naxa a tongo, a xa a gi. Na gbata kui, gine naxa bira, na di sanyi naxa maxono, a maben. Na di nu xili ne Mefiboseti.

⁵ Rimon xa di xemee Rekabu nun Baana naxa siga Isiboseti xonyi yanyi tagi. Isiboseti nu saxi, a nu a xife. ⁶ E naxa so banxi kui, alo e nu na donse nan fenfe, konjo e naxa so Isiboseti yire, e fa a furi soxo a xa faxa a xa sade ma. E to ge na rabade, Rekabu nun a taara Baana naxa e gi. ⁷ E nu bara so Isiboseti xa banxi kui, e fa a li a saxi a xa sade ma a xa konkoe kui. E to ge a soxode, e a faxa, e naxa a xunyi bolon, e a xanin e xun ma. E naxa e jere ke birin na Araba kira xon ma. ⁸ E naxa Isiboseti xunyi xanin

Dawuda xon ma Hebiron, e fa a fala, «Mange, Isiboseti xunyi nan yi ki, Solu xa di xemee, i yaxui naxan nu wama i faxafe. N marigi, Alatala bara i gbenoxo Solu bonsoe ma to.»

⁹ Dawuda naxa Rimon Beerotika xa die Rekabu nun Baana yaabi, «N bara n kali Alatala ra, naxan n natanga toore birin ma, n xa nondi fala wo be. ¹⁰ Mixi nde to a fala n be, a mange Solu bara faxa, na kanyi joxo nu a ma, a a xibaaru fanyi nan ibaxi n be. Konjo n tan bara yaamari fi, e xa a suxu, e a faxa Sikilaga taa kui. A xa xibaaru sare nan na ki! ¹¹ Mixi kobie na tinxintoe nde faxa a xa banxi kui, han a xa sade ma, a mu lan xe e fan xa na nii sare fi? N mu lan xe n xa na mixie xa fe jon yi duniya ma?» ¹² Dawuda naxa a xa soorie yamari, e xa e faxa. E naxa e belexee nun e sanyie bolon, e sa e furee singan Hebiron ye yire. Konjo e naxa Isiboseti tan xunyi tongo, e a ragata Abeneri xa gaburi kui Hebiron.

5

Dawuda findife Isirayila mange ra (Yudaya Mange I 11:1-3)

¹ Isirayila bonsoe birin naxa fa Dawuda yire Hebiron, e fa a fala a be, «Won birin bonsoe keren. ² Solu xa mangeya bun ma, i tan nan nu Isirayila rapereema e xa geree kui. Alatala a masenxi ne i be, «I tan nan menima n ma jama Isirayila ma, i tan nan findima e xa yarerati ra.»»

³ Na kui, Isirayila fori birin to fa mange Dawuda yire Hebiron, e nun Dawuda naxa saate xiri Ala ya xori. Forie naxa ture nde sa Dawuda xunyi ma tonxuma ra a e bara a sugandi a xa findi Isirayila mange ra. ⁴ Dawuda xa simaya nu bara je tongo saxan li na temui. A xa mangeya bu ne je tongo naani. ⁵ A je solofere kike senni nan naba mangeya ra Hebiron Yuda bonsoe xun ma. A je tongo saxan nun saxan nan naba mangeya ra Darisalamu Isirayila nun Yuda bonsoe xun ma.

⁶ Mange Dawuda nun a xa soorie naxa siga Darisalamu alako e xa Yebusukae gere, naxee nu sabatixi menni. Mennikae naxa a fala Dawuda be, «I mu soma be feo. Hali donxuie nun mabenyei noma i keride!» E joxo a ma a Dawuda mu noma sode naa. ⁷ Konon Dawuda naxa no e ra, a Siyoni taa senbe yire masoto. Na nan a toxi, na taa xili falama «Dawuda xa taa.» ⁸ Na loxo Dawuda naxa a fala, «Naxan wama yi Yebusukae masotofe, fo a xa so ye yire boxi nan bun ma. Na kui a noma Dawuda yaxuie ra naxee luma alo mabenyei nun donxuie!» Na nan a ra, mixie nu a falama a donxui nun mabenyei mu soma mange xa banxi kui.

⁹ Dawuda to no e ra, a naxa sabati na yire makantaxi kui, a fa na xili sa «Dawuda xa taa.» A naxa a rabilinyie birin ti, kelifa Milo han taa mabiri. ¹⁰ Dawuda senbe nu gboma nan tui, barima Alatala Senbema nu na a seeti ma. ¹¹ Tire mange Xirami naxa mixie xee Dawuda yire. E naxa sediri wuri, banxi banbanyie, nun game masolie rasanba a ma, alako e xa mange banxi ti a be. ¹² Dawuda nu a kolon, a Alatala nan a tixi mange ra Isirayila xun ma, a xa mangeya xa sabati Alatala xa nama Isirayila xa fe ra.

¹³ Dawuda to keli Hebron, a naxa konyi ginne nun gine gbete soto Darisalamu, naxee bara die bari a be. ¹⁴ Na die xili nan yi ki, naxee barixi a be Darisalamu: Samuwa, Sowa, Natan, Sulemani, ¹⁵ Yibixari, Elisuwa, Nefegi, Yafiya, ¹⁶ Elisama, Eliyada, Elifeleti.

¹⁷ Filisitakae to a me, a e bara Dawuda sugandi Isirayila mange ra, e birin naxa siga senbe ra a foxo ra, konon Dawuda to a me, a fa goro a xa yire makantaxi. ¹⁸ Filisitakae naxa fa, e naxa so Refa gulunba kui. ¹⁹ Dawuda naxa Alatala maxarin, a naxe, «A lanma n xa siga Filisitakae gere? I e sama ne n sagoe?» Alatala naxa a yaabi, «Siga, n e sama ne i belexe.» ²⁰ Na kui Dawuda

naxa siga, a e bonbo Baali Perasimi. A naxa a fala, «Alatala bara n yaxuie bonbo n ya ra, alo ye naxan bonboma xare ra diki iboma temui naxe.» Na yire xili sa Baali Perasimi na nan ma. ²¹ Filisitakae naxa e xa kuyee lu menni. Dawuda nun a xa mixie naxa nee birin xanin.

²² Na dangi xanbi Filisitakae man naxa te, e sa so Refa gulunba kui. ²³ Dawuda to Alatala maxarin, a naxa a yaabi, «I naxa te e ya ra de. I xa i mabilin e xanbi ra ne, i din e ra fotonyi ya ra. ²⁴ I na sanyi xui me wurie kon na temui naxe, i siga keren na Filisitakae foxo ra, barima a lima Alatala bara mini i ya ra e bonbode.» ²⁵ Dawuda naxa a raba, alo Alatala a falaxi a be ki naxe. A naxa Filisitakae bonbo, kelifa Geba ma han Geseri.

6

Saate kankira tunufe Darisalamu (Yudaya Mangee I 13:4-14, 15:25-16:3)

¹ Dawuda man naxa Isirayila soorie malan, e konti naxa siga mixi wulu tongo saxan. ² E naxa siga Bale Yuda, Ala xa kankira tongode, Alatala xili falama naxan xun, Alatala Senbema magoroxi naxan ma malekee masolixie tagi. ³ E naxa Ala xa kankira doko sareti neene nde fari, e fa e jere a seeti ma kelifa Abinadabo xonyi geya fari. Abinadabo xa di xeme Usa nun Axiyo nan nu sareti neene raperefe. ⁴ E naxa a rapere kelifa Abinadabo xonyi geya fari. Axiyo nu jerefe sareti ya ra, Ala xa kankira nu na naxan fari. ⁵ Dawuda nun Isirayila nama nu na Alatala matoxofe maxase mooli birin na. Maxase wuri daaxie nun kora mooli ndee nu na e yi ra.

⁶ E to Nakon xa lonyi li, ningee naxa wa birafe. Na kui Usa naxa a belexe itala, a Ala xa kankira suxu. ⁷ Alatala naxa xono a ma a xa na karinyi ma, a fa a sonto Alatala xa kankira fe ma. ⁸ Dawuda naxa xono Alatala Usa faxafe ra. E naxa na yire xili sa Peresi Usa. Naa xili falama na ki ne han to loxo.

⁹ Dawuda naxa gaaxu Alatala ya ra na loxoε, a a fala, «Alatala xa kankira fa soma n tan xonyi di?» ¹⁰ A naxa nate tongo a a mu lanma a xa a raso a xa taa kui sinden, a xa a xanin Obedo Edon Gatika xonyi. ¹¹ Alatala xa kankira naxa lu menni han kike saxan. Na waxati bun ma, Alatala naxa baraka sa Obedo Edon nun a xa mixi birin ma. ¹² E naxa sa na dentege mange Dawuda be. E naxe, «Alatala bara duba Obedo Edon xa foxe be Alatala xa kankira xa fe ra.»

Na kui Dawuda naxa siga Obedo Edon xonyi, a sa Alatala xa kankira tongo, a a xanin seewe ra a xa taa kui. ¹³ Kankira xaninyie to santongo senni raba, Dawuda naxa tuura nun ninge borogexi ba serexe ra. ¹⁴ Dawuda nu na fare boronfe a senbe birin na Alatala ya i, dugi fiixe ragoroxi a ma. ¹⁵ Dawuda nun Isirayila pama naxa na kankira rasiga Darisalamu, e nu Alatala matoxo sarae fe xui ra.

¹⁶ E nu kankira rasoma Dawuda xa taa kui temui naxe, Solu xa di gine Mikali nu tixi wunderi ra. A to Dawuda to fare boron na, Ala xa kankira ya ra, a bope naxa rapaaxu a ma. ¹⁷ E naxa Alatala xa kankira doxo kiri banxi bun ma Dawuda nu naxan tixi a be. Na temui Dawuda naxa serexe gan daaxie nun xanunteya serexee ba. ¹⁸ A to ge na serexee bade, a naxa duba pama be Alatala Senbema xili ra. ¹⁹ A naxa taami keren, tamaree, nun xore maniyee fi gine nun xeme birin ma, e fa gbilen e xonyi.

²⁰ Dawuda to gbilen a xonyi, a xa sa duba a xa denbaya be, Mikali naxa a ralan, a a fala a be, «I tan, Isirayila mange, i tan nan fare boronfe i mageli ra i xa konyie nun e xa ginε ya i yi ki, alo segetala xurutare nde, i mu yaagi?» ²¹ Dawuda naxa a yaabi, a naxe, «N a rabaxi Alatala nan be, naxan n sugandi, a n nafisa i baba nun a bonsoe birin be, a n findi a xa pama Isirayila mange ra. N matoxoe nan tife Alatala be. ²² N bara tin nde xa sa na fari, n man xa n yete magoro a be. Na konyi

ginε i naxee xa fe fala, nee fan n binyama ne.» ²³ Na na a ra, Solu xa di gine Mikali mu di yo bari a xa simaya kui.

7

Ala xa laayidi Dawuda be (Yudaya Mangε I 17:1-27)

¹ Mange Dawuda to ge sabatide a xa mange banxi kui, a yaxui naxee birin a rabilinyie naxa lu a bun ma Alatala saabui ra, ² a naxa a fala Annabi Natan be, a naxe, «A mato ba, n tan sabatixi sediri wuri banxi fanyi nan kui yi ki, kono Ala xa seede kankira tan na kiri banxi nan bun ma.» ³ Natan naxa mange yaabi, a naxe, «Naxan birin na i bope ma, a birin naba, Alatala na i foxo ra.»

⁴ Na koe ra, Alatala naxa a masen Natan be, ⁵ «Siga, a fala n ma konyi Dawuda be, «Alatala yi nan masenxi, a n xa a fala i be, «I tan nan banxi tima n be n sabatima dennaxe? ⁶ Kabi n naxa Isirayila ramini Misira, han to, n mu lu banxi kui. N bara n jere n ma horomolingira kui naxan findixi kiri banxi ra. ⁷ N jere naxan birin naba n nun Isirayila bonsoe ra, n mu a fala n ma mixi sugandixi yo be, munfe ra i mu banxi ti n be sediri wuri ra?»»

⁸ «I xa a fala n ma konyi Dawuda be, «Alatala Senbema xa masenxi nan yi ki: N tan nan i tongo xuruse demadon wali kui, n i findi n ma pama Isirayila mange ra. ⁹ N bara i kanta i xa jere birin kui, n bara i yaxui birin sonto. Yakosi n i findima ne xili xungbe kanyi ra dunija kuntigie ya ma. ¹⁰ N boxi fima n ma pama Isirayila pama ma e sabatima dennaxe, e fa lu bojesa kui abadan. Mixi kobi mu e toroma sonon alo temui dangixi. ¹¹ Keli n kiitisae doxo temui naxe n ma pama Isirayila xun na, han ya n i yaxui birin safe ne i sagoe.»

«Alatala xa masenxi nan ya: Alatala yati bonsoe fima ne i ma. ¹² I xa simaya na kamali, i fa i benbae li aligiyama, n a niyama ne i xa di xa findi mange ra i joxoe ra, n fa a xa

mangeya mabanban. ¹³ A fama n ma horomobanxi tide, n a xa mangeya mabanbanma ne abadan. ¹⁴ N findima a baba nan na, a fan findi n ma di ra. A na ba n ma kira xon ma, n a jaxankatama ne mixie saabui ra. ¹⁵ Konon n ma hinne mu bama a ma, alo n a ba Solu ma ki naxe, n naxan igoroxi i ya i. ¹⁶ I bonsoe nun i xa mangeya mabanbanma ne abadan, i xa kibanyi doxoma ne temui birin.» ¹⁷ Natan naxa Ala xa masenyi birin dentege Dawuda be.

¹⁸ Na dangi xanbi, mange Dawuda naxa a magoro Alatala ya i, a a masen a be, «N Marigi Alatala, munfe ra i n tan nun n xabile xa fe itexi yi ki? ¹⁹ I man bara a fala e xa fe fama itede yare. N Marigi Alatala, i darixi na mooli raba ra Adama di nan be? ²⁰ N tan Dawuda, i xa konyi, n noma munse falade i be? I n boje birin kolon. ²¹ I bara yi fe xungbe raba i xa laayidi nun i janige xa fe ra, i fa a masen n tan i xa konyi be. ²² N Marigi Alatala, i senbe gbo, i maniyе mu na. Ala gbete yo mu na bafe i tan na. Muxu na nan mexi muxu tuli ra. ²³ Bonsoe mundun na yi dunipa ma naxan luxi alo Isirayila bonsoe, i xa jama sugandixi? I tan Ala bara na si kerenyi xun sara i yete be, e fa findi matoxoe ra i be. I tan bara kaabanakoe raba e be, i fa sie nun e xa alae keri i xa jama ya ra, i naxan xun saraxi Misira. ²⁴ I bara senbe so i xa jama Isirayila yi ra, alako a xa findi i xa jama ra abadan, i fan xa findi e Marigi Ala ra.»

²⁵ «Yakosi, n Marigi Alatala, i xa i xa laayidi rakamali n be. I naxan fala n xabile xa fe ra, i xa na ragiri abadan. ²⁶ I xili xa ite abadan! Mixie xa a fala, «Alatala Senbema findixi Isirayila Marigi nan na! I xa senbe fi i xa konyi Dawuda bonsoe ma!» ²⁷ I tan yati, Isirayila Marigi Alatala Senbema, i bara a masen n be, «N bonsoe fima ne i ma.» Na nan a ra, n tan i xa konyi bara limaniya soto n xa yi maxandi ti i ma. ²⁸ Yakosi, n Marigi Alatala, i tan nan na Ala ra. Nondi nan i xa masenyi ra. I bara

i xa hinne masen n be. ²⁹ Yakosi, baraka sa n xabile ma, alako e xa ti i ya tode ra abadan. I tan, n Marigi Alatala, i tan nan woyenxi. I xa masenyi nan a niyama n bonsoe baraka sotoma abadan.»

8

Dawuda geree geenife (Yudaya Mangе I 18:1-17)

¹ Na birin dangi xanbi, Dawuda naxa Filisitakae bonbo, a e lu a xa yaamari bun ma.

² A naxa Mowabakae fan bonbo. Mixi naxee suxu, a naxa nee itaxun doxo saxan, a fa doxo firin faxa. Mowabakae naxa lu Dawuda xa noe bun ma, e nu fa duuti fi a ma.

³ Dawuda to gere ti Efirati xure longori, a naxa Rexobo xa di Hadadeseri bonbo, naxan findixi Soba mange ra. ⁴ Dawuda naxa Hadadeseri xa soe ragi mixi wulu keren keme solofere suxu, a nun soori mixi wulu moxonen. A naxa soe birin san fase raxaba, bafe soe keme jondon a naxee ragata a yete be.

⁵ Aramikae naxa keli e xonyi Damasi, e xa Hadadeseri Soba mange mali, konon Dawuda naxa e xa mixi wulu moxonen nun firin sonto. ⁶ Na kui Dawuda naxa a xa soorie rasabati Damasi, Aramikae fa lu a xa yaamari bun ma, e duuti fi. Alatala nu Dawuda xun nakelima yire birin.

⁷ Dawuda naxa kanke makantase xema daaxi gbege ba Hadadeseri xa mixie yi ra, a e xanin Darisalamu.

⁸ A naxa wure gbeeli gbege fan tongo Betaxa nun Berotayi, Hadadeseri xa taee.

⁹ Xamata mange Tohu to a me, a Dawuda bara Hadadeseri xa soorie birin bonbo, ¹⁰ a naxa a xa di Yorami xee mange Dawuda yire, a xa sa a xeebu, a man xa a tantu Hadadeseri gerefe nun a bonbofe ra. Yorami naxa a sanba gbeti, xema, nun wure gbeeli ra. ¹¹ Mange Dawuda naxa na birin fi Alatala ma. A nu luma na raba ra xema nun gbeti birin na a naxan sotoma gere kui a yaxuie yi ra, ¹² alo

Aramikae, Mowabakae, Amonikae, Filisitakae, Amalekikae, nun Rexobo xa di Hadadeseri Soba mange.

¹³ Na nan a ra Dawuda naxa xili xungbe soto a to Aramikae bonbo Foxe Gulunba, a mixi wulu fu nun solomasaxan sonto dennaxe. ¹⁴ A naxa a xa soorie rasabati Edon boxi birin ma. Menni nu na Dawuda xa yaamari nan bun ma, barima Alatala nu xun nakeli fima a ma yire birin.

¹⁵ Dawuda naxa a xa jama Isirayila yamari tinxinyi nun nondi ra. ¹⁶ Seruya xa di Yowaba nan nu na Dawuda xa soorie xa mange ra. Axiludu xa di Yehosafati nan nu na mange xa keedi ragatama ra. ¹⁷ Axituba xa di Sadoki nun Abiyatari xa di Aximeleki nan nu na serexedube kuntigie ra. ¹⁸ Seraya nan nu na Dawuda xa sebeliti ra. Yehoyada xa di Benaya nan nu na Keretikae nun Peletakae xa mange ra. Dawuda xa di xeme fan nu walima e baba xa mangeya kui.

9

Dawuda mænife Mefiboseti ma

¹ Dawuda naxa maxorinyi ti, a naxe, «Solu xabile mixi nde na na, n noma hinnede naxan na Yonatan xa fe ra?» ² Solu xa konyi nde nu na naxan xili Siba. E to fa a ra Dawuda yire, mange naxa a maxorin, «I tan nan xili Siba?» A naxe, «Iyo mange, n tan nan a ra, i xa konyi di.» ³ Mange naxa a maxorin, «Mixi gbete mu na Solu xabile ya ma n noma hinnede naxan na?» A naxa mange yaabi, a naxe, «Yonatan xa di xeme keren na na, naxan sanyi mabenxi.» ⁴ Mange naxa a maxorin, «A na minden?» Siba naxa a fala, «A na Amiyeli xa di Makiri xonyi Lodebara taa kui.»

⁵ Mange Dawuda naxa a xee Amiyeli xa di Makiri fende Lodebara taa kui. ⁶ Yonatan xa di Mefiboseti, Solu xa mamadi to Dawuda yire li, a naxa a yatagi rafelen boxi ma. Dawuda naxa a xeebu, «Mefiboseti.» Mefiboseti naxa a ratin, «N tan nan ya, i xa konyi di.» ⁷ Dawuda

naxa a fala a be, a naxe, «Hali i mu gaaxu, a kolon n wama hinnefe i ra i baba Yonatan xa fe ra. N Solu xa boxie birin nagbilenma ne i ma. A xoli n ma i xa i dege n xonyi loxo yo loxo.» ⁸ Mefiboseti man naxa a yatagi rafelen boxi ma, a a fala, «I wama n ma fe fanyi xonma munfe ra? N tide mu dangi hali bare faxaxi nde yati ra.»

⁹ Na temui mange naxa Siba xili, a a fala a be, «N bara Solu nun a xa die xa se birin fi i marigi Yonatan xa di ma. ¹⁰ I tan, i xa die, nun wo xa konyie, wo xa xe sa a be, alako a xa baloe soto. I marigi xa di Mefiboseti fama a degede n xonyi loxo yo loxo.» Di xeme fu nun suuli nun konyi moxoren nan nu na Siba yi ra. ¹¹ Siba naxa a fala mange be, a naxe, «Mange, n i xa yaamari rabama ne alo i a falaxi n be ki naxe.» Dawuda nu bara a fala, a Mefiboseti a degema mange xonyi alo mange xa die a rabama ki naxe.

¹² Di lanma di nde nu na Mefiboseti yi ra, a xili Mike. Siba xa mixie birin nu walima Mefiboseti be. ¹³ Mefiboseti nu sabatixi Darisalamu ne, temui birin a nu a degema mange xonyi ne. A sanyi firinyie nu mabenxi.

10

Dawuda xa xerae Amonikae yire (Yudaya Mange I 19:1-19)

¹ Na to dangi, Amonikae xa mange naxa faha, a xa di Xanun naxa findi mange ra a joxoxe ra. ² Dawuda naxa a fala, «N hinnema ne Naxasa xa di Xanun na, alo a baba a rabaxi n tan be ki naxe.» Na kui Dawuda naxa xerae xee, e xa sa jon xeebui ti a baba xa faxe ma. Dawuda xa xerae to Amoni boxi li, ³ kuntigie naxa a fala Xanun be, e naxe, «I joxoxe a ma a Dawuda yi mixie xeexi i baba xa jonfe nan kunfa bade? E faxi i xa boxi rabende ne, alako Dawuda xa be kana.» ⁴ Na kui Xanun naxa Dawuda xa xerae suxu, a e dexabe seeti bi, a e xa donmae iboo e xore yailanyi ma, a e keri e mageli ra

yaagi kui. ⁵ Dawuda to a mɛ e naxan nabaxi, a naxa mixie rasiga a xa xɛɛrae ralande, e a fala e bɛ, «Wo xa lu Yeriko, han wo dɛ xabee xa mini. Na tɛmɛi, wo xa fa.» A na raba e xa yaagi xa fe nan ma.

⁶ Amonikae naxa a kolon, a e xa fe bara rapaaxu Dawuda ma. Na kui e naxa sɔɔrie malan kelife yire wuyaxi: mixi wulu mɔxɔɔnɛn kelife Beti Rexobo nun Soba Arami bɔxi ma, mixi wulu keren Maaka mange xa bɔxi ma, nun mixi wulu fu nun firin Tobo xa bɔxi ma. ⁷ Dawuda to na fe mɛ, a naxa Yowaba nun a xa sɔɔrie rasiga na gere sode. ⁸ Amonikae naxa ti a gere ki ma e xa taa sode dɛ ra. Aramika naxee tan kelixi Soba nun Beti Rexobo, sa sɔɔrie xun ma naxee keli Tobo nun Maaka, nee naxa lu e xati ma taa fari ma.

⁹ Yowaba naxa a to gere tixi a bɛ yare nun xanbi. A naxa a xa sɔɔri sɛnbɛmae ti Aramikae ya ra, ¹⁰ a booree ti Amonikae ya ra, a xunya Abisayi xa yaamari bun ma. ¹¹ A naxa a fala a xunya bɛ, «Won xa won boore sɛnbɛ so. Aramikae sɛnbɛ na gbo n bɛ, i fa n mali, kɔnɔ n fan xa Amonikae sɛnbɛ sa gbo i bɛ, n sigama nɛ i malide. ¹² I xa limaniya, i xa sɛnbɛ so. Won xa gere so won ma mixie nun won Marigi Ala xa taae bɛ. Alatala fama a sago rabade.»

¹³ Yowaba nun a xa sɔɔrie to makɔre Aramikae ra, e naxa e gi a ya ra. ¹⁴ Amonikae to na to, e fan naxa e gi Abisayi ya ra, e so taa kui. Na gere dangi xanbi, Yowaba naxa gbilen Darisalamu.

¹⁵ Aramikae to a to, a Isirayilakae bara e bɔnbɔ, e man naxa e sɛnbɛ birin xunlan. ¹⁶ Hadadeseri naxa Aramika gbɛtɛɛ xili kelife Efirati naakiri ma, e fa Hadadeseri xa sɔɔri mange Sobaki li Xelama taa kui. ¹⁷ Dawuda to na kolon, a naxa Isirayilakae birin xunlan, e naxa giri Yurudɛn xure naakiri ma, e siga Xelama. Aramikae naxa ti Dawuda ya ra, e fa a gere. ¹⁸ Kɔnɔ Aramikae mu nɔ a ra, e naxa e

gi Isirayila ya ra. Dawuda naxa e xa soe rafi wulu tongo naani faxa, a nun sɔɔri wulu tongo naani. A naxa e xa sɔɔri mange Sobaki fan bɔnbɔ, a naxa faxa mɛnni. ¹⁹ Mange naxee birin nu na Hadadeseri malife, nee to a to Isirayila bara e bɔnbɔ, e naxa saate xiri e nun Dawuda ra, e fa lu a xa yaamari bun ma. Kabi na waxati, Aramikae mu suusa Amonikae malide sɔnɔn.

11

Dawuda nun Batiseba (Yudaya Mangɛɛ I 20:1)

¹ Na nɛ igbilenyi, mangɛɛ nu geree tima waxati naxɛ, Dawuda naxa Yowaba nun Isirayila sɔɔrie xɛɛ Amonikae gereɛ, a nun Raba taa suxude. Kɔnɔ Dawuda tan naxa lu Darisalamu. ² Nunmare nde, Dawuda naxa keli a xa sade ma, a siga a maɲɛɛɛde a xa koore banxi fari. Kelife na yire itexi, a naxa ginɛ tofanyɛ nde to, a na a maxafe. ³ Dawuda naxa mixi nde xɛɛ a xa fe maxɔrɛnde. A naxa fa a fala a bɛ, a Eliyami xa di Batiseba nan a ra, naxan dɔxɔxi Uri Xitika xɔn. ⁴ Dawuda naxa mixie xɛɛ, e xa a xili. A to fa, Dawuda naxa a kolon ginɛ ra. Na dangi xanbi, Batiseba naxa gbilen a xɔnyi. Na tɛmɛi a nu baxi gɛɛde a xa kike wali ra. ⁵ Batiseba to a kolon a bara tɛɛgɛ, a naxa na fala Dawuda bɛ, a naxɛ, «N bara furi tongo.»

⁶ Na kui, Dawuda naxa Yowaba yamari, a xa Uri Xitika rafa a tan Dawuda ma keli gere yire. Yowaba naxa na raba, ⁷ Uri naxa siga Dawuda yire. Dawuda naxa maxɔrinyi ndee ti a ma Yowaba nun a xa sɔɔrie xa fe ra, naxee nu na gere sofe. ⁸ Na dangi xanbi, Dawuda naxa a fala Uri bɛ, «Siga i xɔnyi, i xa sa i maxa.» Uri to keli mange banxi sigafe a xɔnyi, Dawuda naxa se fanyɛ nde rasanba a ma.

⁹ Kɔnɔ Uri mu gbilen a xɔnyi. A naxa xi mange xa buntunyi kui mange makantɛɛ ya ma. ¹⁰ Na kuye iba mixi nde naxa sa a fala Dawuda

be, «Uri mu siga a xonyi.» Na kui, Dawuda naxa Uri xili, a a maxorin, «Munfe ra i mu gbilen i xonyi? I mu kelixi biyaasi xe?» ¹¹ Uri naxa a yaabi, «Alatala xa saate kankira, Isirayila, nun Yudaya soorie, nun n marigi Yowaba, e birin na leele bun ma gere yire. A lanma n tan xa so n xonyi, n xa n dege, n xa n min, n nun n ma gine xa kafu na kui? N bara n kali i xa simaya yati ra, n mu na fe mooli rabama.»

¹² Dawuda naxa a yaabi, «I xa lu be to. Tina n i bejinma ne.» Na kui Uri naxa lu Darisalamu na xi firinyi. ¹³ Dawuda naxa a xili a xa a dege a xonyi. Na temui Dawuda naxa a rasiisi, kono na koe ra Uri mu siga a xonyi. A man naxa xi mange makantee ya ma. ¹⁴ Na kuye iba, Dawuda naxa bataaxe sebe Yowaba ma, a a so Uri yi ra. ¹⁵ A sebexi na bataaxe kui, «Wo xa Uri ti yire nde gere xoxoxi dennaxe. Gere kui wo xa wo magbilen wo keli a xun, alako a xa faxa na gere kui.»

¹⁶ Yowaba naxa Uri ti yire nde a a kolon gere xoxoxi dennaxe ki fanyi. ¹⁷ Taakae to mini Yowaba xili ma, Dawuda xa mixi ndee naxa sonto. Uri Xitika nu na nee ya ma. ¹⁸ Yowaba naxa xera xee Dawuda yire, a fe birin dentege a be naxan dangixi na gere kui. ¹⁹ Yowaba naxa a fala na xera be, «I na ge na dentege sade, ²⁰ xa mange fa xono, a fa yi woyenyi mooli fala, «Munfe ra wo wo masoxi na taa ra a gbe ra gere sode? Wo mu nu a kolon a e noma bunyi tide kelife taa tete fari ma? ²¹ Yerubese ti xa di Abimeleki mu faxa na ki xe? Gine nde nan a gono geme xungbe ra kelife Tebesi taa tete ra. Wo wo masoxi na tete ra munfe ra?» Na temui i xa yi woyenyi sa i xa dentege fari, a falafe ra, «I xa konyi Uri Xitika fan bara faxa na gere kui.»

²² Xera naxa siga, a fe birin dentege sa Dawuda be naxan dangi gere kui alo Yowaba a fala a be ki naxe. ²³ A naxe, «Yi mixie bara no muxu ra. E to mini taa fari ma,

muxu naxa e matutun han e man naxa so taa sode de ra. ²⁴ Kono na temui mixi gbete naxa xalie woli muxu ma kelife taa tete fari. Muxu xa mixi ndee naxa faxa, hali i xa konyi di Uri, na Xitika.» ²⁵ Dawuda naxa na xera yaabi yi ra, «Yowaba, i boje naxa rapaaxu i ma yi fe ma, barima gere tan kui, fo mixi nde xa faxa ne. I xa na taa suxu senbe ra, i a birin kana.» I tan fan xa a ralimaniya.

²⁶ Uri xa gine to a me a xa mori bara faxa, a naxa kaaje fe raba. ²⁷ A xa kaaje fe to ba a ra, Dawuda naxa a xili, a a findi a xa gine ra. Na temui a naxa di xeme keren bari a be. Kono Dawuda naxan nabaxi, na mu rafan Alatala ma.

12

Annabi Natan xa masenyi Dawuda be

¹ Alatala naxa Natan xee Dawuda xon ma. Natan naxa a fala a be, «Mixi firin nu na taa nde kui, keren nu findixi banna nan na, boore setare. ² Xuruse gbegebe nu na na banna yi ra, ³ kono yexee gine keren peti nan nu na setare tan yi ra. A na sara ne, a nu a balo a xonyi a xa die ya ma. A nu donse xuntunyie fima a ma, a nu ye fi a ma a yete xa tonbili ra. Koe ra yexee nu xima a kanke nan ma. A nu luxi ne a be alo a xa di. ⁴ Loxoe nde xoje naxa fa na banna xonyi. Na banna to mu tin xuruse bade a yete xa goore kui, a naxa siga a sa na setare xa yexee kerenyi tongo, a a faxa, a a rafala a xa xoje be.»

⁵ Dawuda to na me, a naxa xono ki fanyi ra na banna ma, a naxa a fala Natan be, «N bara n kali Alatala xili ra, na banna lan ne a xa faxa. ⁶ A man xa na yexee joxoe naani ragbilen na setare ma, barima a bara fe kobi raba, a mu kinikini.»

⁷ Na temui Natan naxa a fala Dawuda be, a naxe, «I tan nan na na banna ra! Isirayila Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe, «N bara i sugandi Isirayila mange ra, n bara i ratanga Solu ma, ⁸ n fa a xa banxi

so i yi ra, a nun a xa ginεε, a nun Isirayila nun Yudaya birin. Xa na mu i wasa nu, n nu noma nde sade na xun ma. ⁹ Munfe ra i Alatala xui maberexi, i wali jaaxi raba? I bara Uri Xitika faxa Amonikae saabui ra, i bara Uri xa ginε tongo, i a findi i gbe ra. ¹⁰ Yakosi, gere mu makuyama i bɔnsɔε ra sɔnɔn, barima i bara n xui mabere, i Uri Xitika xa ginε findi i gbe ra. ¹¹ N xa a fala i bε, n tan Alatala fama i tɔɔrɔde i bɔnsɔε tagi. N fama i xa ginεε bade i yi ra, n e so i xa mixi nde yi ra, e nun nee fa kafu kenε ma. ¹² I tan fe jaaxi rabaxi a gundo daaxi nε, kɔnɔ n i sare ragbilenma a kenε ma daaxi nε Isirayila jama ya xɔri.»

¹³ Dawuda naxa a fala Natan bε, «N bara yunubi raba Alatala ra!» Natan naxa a yaabi, «Alatala bara dijε i xa yunubi ma, i mu faxama. ¹⁴ Kɔnɔ i to a niyaxi Alatala yaxuie xa nɔ a maberede yi fe kui, i xa di naxan fama baride, na tan faxama nε.» ¹⁵ Natan naxa gbilen a xɔnyi.

Alatala naxa fure radin diyɔrε ma, Uri xa ginε naxan bari Dawuda bε. ¹⁶ Dawuda naxa Ala maxandi diyɔrε bε, a man sunyi suxu a xa fe ra. A to so a xɔnyi, a naxa a sa bɔxi ma. ¹⁷ A xa forie naxa fe birin naba alako a xa keli bɔxi ma, a xa a dεge, kɔnɔ a mu tin feo. ¹⁸ A xi solofere nde diyɔrε naxa faxa. Dawuda xa walikεe mu nu wama na falafe a bε, barima e nu a falama e boore tagi, «Diyɔrε to mu nu faxaxi, muxu nu wɔyεn nε a bε, a mu muxu danxun. Yakosi muxu fama a xa diyɔrε xa faxε falade a bε di? A fama fe xɔnε nan nabade!»

¹⁹ Dawuda naxa sogi a xa walikεe ma, e na fe nde madukufe e xui igoroxi ra e boore tagi. Na kui a naxa a kolon a xa diyɔrε bara faxa. A naxa a xa walikεe maxɔrin, «Diyɔrε bara faxa?» E naxa, «Iyo, a bara faxa.» ²⁰ Dawuda naxa keli bɔxi, a a maxa, a labunde sa a ma, a dugie masara, a fa siga Alatala xa banxi kui suyidide Ala bε. A to keli menni, a naxa siga a xɔnyi, a donse

maxɔrin, a a dεge. ²¹ A xa walikεe naxa a maxɔrin, e naxε, «Munfe ra diyɔrε nu baloxi tɛmui naxε, i nu sunma, i nu wama, kɔnɔ diyɔrε to faxaxi fa, i bara keli, i i dεge?» ²² A naxa e yaabi, «Diyɔrε to nu baloxi, n nu sunma, n nu wama, barima n jɔxɔ a ma a tɛmunde Alatala dijɛma n ma, a n ma diyɔrε rakisi. ²³ A to bara faxa, n fa sunma munfe ra? N noma a ragbilende dunija ma fa? N tan a lima nε naa, kɔnɔ a tan mu gbilenma n tan ma sɔnɔn.»

²⁴ Na tɛmui Dawuda naxa a xa ginε Batiseba madundu. E naxa lu yire keren, a naxa tɛεge, a di xεmε bari. E naxa a xili sa Sulemani. Alatala to a xanu, ²⁵ a naxa Annabi Natan xεε Dawuda yire, a falafe ra, Yedideya xili fan xa sa a xun, naxan wama a falafe Alatala xanuntenyi.

²⁶ Yowaba naxa Amonikae xa mangataa Raaba gere, a na mange banxi suxu. ²⁷ A naxa mixie xεε a falafe ra Dawuda bε, «N bara Raaba gere, n man bara e xa ye yire suxu. ²⁸ Yakosi i xa sɔɔrie malan, wo xa te taa suxude. A mu lanma n tan xa na binyε sɔɔ.»

²⁹ Dawuda to sɔɔrie malan, e naxa siga Raaba. A naxa din taa ra, a a suxu. ³⁰ A naxa Amoni mange xa mange tɔnxuma ba a xun ma, a fa a sa a yetε xun ma. A binya kilo tongo saxan, a yailanxi xεεma nan na. Gεmε tofanyi fan nu na a ma. Dawuda naxa se gbegbe sɔɔ na taa kui. ³¹ A naxa na taakae findi konyie ra, naxee nu wuri xabama a nun biriki bɔnbɔma. A a raba na ki nε Amonikae xa taa birin kui. Na dangi xanbi Dawuda nun a xa sɔɔrie naxa gbilen Darisalamu.

13

Aminon nun Tamari

¹ Na to dangi, fe nde naxa Dawuda xa di Abisalomi xunya ginεma tofanyi Tamari li. Dawuda xa di Aminon naxa a xanu folɔ. ² A naxa wa a maaginε Tamari xɔn ma han na naxa findi a bε fure ra. Ginε dimedi nan nu a ra, kɔnɔ Aminon mu noma a makɔrede a

ra. ³ Aminon boore nde nu na na, naxan nu xili Yonadabo, Dawuda taara Simeya xa di. A nu koota ki fanyi ra. ⁴ A naxa a boore maxorin, «Mange xa di, munfe ra i yatagi ixonoxi loxoe yo loxoe? A fala n be.» Aminon naxa a yaabi, «N wama n bariboore Abisalomi maagine Tamari nan xon.» ⁵ Yonadabo naxa a fala a be, «I naxan nabama, i xa i sa, alo i na fura a gbe ra. I baba na fa i xeebude, i xa a mayandi a falafe ra, <A lu n maagine Tamari xa fa n yire, a xa donse yailan n ya xori, a a so n yi ra a yete ra.>»

⁶ Na temui Aminon naxa a sa, alo a furaxi ne. Mange to fa a xeebude, a naxa a fala a be, «Yandi, a lu Tamari xa fa n yire, a xa donse nde yailan n ya xori, a a so n yi ra a yete ra.» ⁷ Dawuda naxa mixie xee Tamari xonyi, a falafe ra, «I xa siga i taara Aminon xonyi, alako i xa donse yailan a be.»

⁸ Tamari naxa so a taara Aminon xa banxi kui, a naxa a li a saxi. A naxa donse nde yailan, a ture sa a ma, a a jin a ya tode ra. ⁹ A to ge, a naxa a makore a ra donse ra a yi tunde kui alako a xa a so a yi ra, konon Aminon mu tin a donde. A naxa yaamari fi mixi birin xa mini. E to mini, ¹⁰ a naxa a fala Tamari be, «Fa donse ra n ma konkoe kui. I xa a fi n ma i belexe ra.» Tamari naxa donse tongo a naxan yailanxi, a siga a ra a taara xa konkoe kui. ¹¹ A to donse ti a be, a naxa dutun a ma, a a fala a be, «N xunya, won xa kafu!» ¹² A maagine naxa a yaabi, «N taara yandi, i naxa dutun n ma, barima na fe mooli mu lanma a xa raba Isirayila boxi ma. I naxa yi daxupa raba. ¹³ N na yaagi mooli xaninma di? I xili fan kanama ne Isirayila. I xa mange mayandi, a mu tondima n fide i ma.» ¹⁴ A mu tin a tuli matide a ra, a naxa dutun a ma, a a futi kana.

¹⁵ Na to ba a ra, Tamari xa fe naxa rapaaxu Aminon ma, a fa a fala a be, «Keli, i siga!» ¹⁶ A naxa a yaabi, a naxe, «Ade! Xa i n keri, na paaxu

dangi i naxan nabaxi n na!» Konon Aminon mu a tuli mati a ra. ¹⁷ A naxa a xa konyi xili, a a fala a be, «Yi gine keri n be, i fa naade balan.» ¹⁸ Aminon xa konyi naxa a keri, a naade balan alo a falaxi a be ki naxe.

Donma nu ragoroxi Tamari ma, naxan jingi masunbuxi. Mange xa di gine naxee mu nu xeme fe kolon sinden nu darixi na donma mooli ra. ¹⁹ Tamari naxa xube radin a yete xun na, a a xa donma iboo a ma. A naxa a belexe sa a xun ma, a siga gbelegbele ra. ²⁰ A taara Abisalomi naxa a maxorin, «I taara Aminon bara dutun i ma? N xunya, i sabari. I naxa kontofili yi xa fe ra. I taara nan a ra.» Kabi na temui Tamari naxa sabati a taara Abisalomi xonyi sunnunyi kui. ²¹ Mange Dawuda to na fe kolon, a naxa konon ki fanyi. ²² Abisalomi mu sese fala Aminon be na xa fe ra, konon xonnanteya naxa lu a boje kui Aminon mabiri, barima a nu bara fe kobi raba a maagine Tamari ra.

²³ Ne firin dangi xanbi, Abisalomi xa walikoe nu na a xa yexee xabe maxabafe Bali Xasori, Efirami boxi fe ma. Abisalomi naxa mange xa di birin xili naa, e xa xulunyi raba. ²⁴ Abisalomi naxa siga mange yire, a naxe, «Mange, n ma yexee xabe xaba temui bara a li. Xa i sa tinma, i xa fa a nun i xa mixie na xulunyi.» ²⁵ Mange naxa Abisalomi yaabi, a naxe, «Ade, n ma di, a mu lanma muxu birin xa siga, xa na mu a ra a findima kote xungbe nan na i be.» Abisalomi naxa a karaxan, konon mange naxa tondi, a fa duba a be. ²⁶ Abisalomi naxe, «N ba, xa fe na na ki ne, a lu n xunya Aminon tan xa fa.» Mange naxe, «Munfe ra?» ²⁷ Abisalomi naxa a karaxan, han mange naxa tin Aminon nun mange xa di birin xa siga na xulunyi.

²⁸ Abisalomi naxa a fala a xa konyie be, «Aminon na siisi, n fama yaamari fide wo ma wo xa a faxa. Na waxati hali wo mu gaaxu, n tan nan wo yamarixi. Wo xa limaniya, wo a faxa.» ²⁹ Abisalomi xa konyie

naxa na raba Aminon na, alo Abisalomi e yamarixi ki naxe. Mange xa di birin to na to, e naxa e gi e xa soe fari.

³⁰ Mange Dawuda naxa na xibaaru me beenu e xa a yire li, a falafe ra, «Abisalomi bara mange xa di xeme birin faxes, keren mu luxi.» ³¹ Mange naxa a xa donma iboo sunnunyi kui, a fa goro boxi ma, a tan nun a xa mixie. ³² Dawuda taara Simeya xa di xeme Yonadabo, naxa a fala a be, «N marigi, i xa di xeme birin xa mu faxaxi. Aminon gbansan nan faxaxi. Na nate nu na Abisalomi furi kabi Aminon dutunxi a maagine Tamari ma temui naxe. ³³ Mange, i naxa la na xibaaru ra, a falafe ra i xa di xeme birin bara faxes. Aminon gbansan nan faxaxi.»

³⁴ Na kui Abisalomi naxa a gi. Na temui taa makante naxa mixi gbege to fa ra kira xon ma kelife geya yire. ³⁵ Yonadabo naxa a fala mange be, «I xa die nan fafe yi ki, alo n a fala i be ki naxe.» ³⁶ A jan mu ge woyende, mange xa die naxa so wa ra. Mange nun a xa mixie fan naxa wa folo.

³⁷ Abisalomi nu bara a gi, a siga Gesuri mange Amixudi xa di xeme Talamayi xonyi. Dawuda a xa di xa jonfe raba ne temui xonkuye. ³⁸ Abisalomi lu ne Gesuri xonyi je saxan. ³⁹ Mange Dawuda boje goro ne Aminon xa faxes xa fe ra, a Abisalomi lu na sinden.

14

Abisalomi gbilenfe Darisalamu

¹ Seruya xa di xeme Yowaba nu a kolon a Abisalomi rafan Dawuda ma. ² Na kui Seruya naxa Tekowa gine nde fen naxan koota. A naxa a fala a be, «I xa i maxiri alo kaaje gine. I naxa labunde nun ture sa i ma de. I xa lu alo gine naxan buxi jonfe sunnunyi kui temui xonkuye. ³ Na temui i xa siga mange yire, i fa woyen a be alo n a falama i be ki naxe.» Yowaba naxa na woyenyi birin masen a be.

⁴ Na gine Tekowaka naxa sa woyen mange be na ki. A naxa a yatagi rafelen boxi ma mange ya i, a fa a fala, «Mange, i xa n nakisi.» ⁵ Mange naxa a maxarin, «Munse niyaxi?» A naxa a yaabi, «Kaaje gine nan n na, n ma mori bara faxes. ⁶ Di xeme firin nu na n yi ra. Loxoe nde e naxa gere daaxa. Mixi yo mu nu na naxan e tagi ibama. Na kui keren naxa boore faxes. ⁷ Yakosi n ma mixie bara a fala n be, a n xa n ma di so e yi ra naxan luxi, e xa a fan faxes n ma di faxaxi gbejoxofe ra. E wama na ke tongoma kerenyi faxafe naxan luma n be, alako n ma mori xili nun a xa fe xa jon feo.»

⁸ Mange naxa a fala na gine be, «I naxa kontofili. Siga i xonyi. N yaamari fima i xa fe ra yakosi.» ⁹ Na Tekowa gine naxa a yaabi, «N ma fe rabaxi sare xa gbilen n tan nun n xabile ma. Na kote naxa lu mange nun a xa kibanyi xun ma.» ¹⁰ Mange naxa a fala a be, «Xa mixi nde sa i rakiiti, i xa fa a ra n xon ma. A mu i rakiitima sonon.» ¹¹ Na gine naxa a yaabi, «Mange, i xa laayidi tongo n be i Marigi Alatala xili ra, alako n ma di faxaxi gbejoxofe soxi mixi naxan yi, na naxa nde sa n ma toore xun ma n ma di baloxi faxafe ra.» Mange naxa a fala a be, «N xa a fala i be Alatala xili ra, sese mu fama i xa di tode.»

¹² Na temui na gine naxa a fala mange be, «I xa i haake to, n xa masenyi nde ti i be.» A naxe, «Awa yire.» ¹³ Gine naxa a maxarin, «Munfe ra i na rabaxi Alatala xa jama ra? I xa woyenyi a masenxi i tan bara tantan, barima i mu tinxi mixi rafade i naxan kerixi. ¹⁴ Ibunadama birin faxama ne. E luxi ne alo ye iflixixi naxan mu makoma sonon! Konjo Ala mu tinma mixi xa simaya xun nakanade. A fe birin nabama alako naxan bara a makuya a ra, na man xa makore a ra.»

¹⁵ «Mange, n bara yi birin masen mange be to, barima n bara gaaxu jama ya ra. N bara a mapoxun a temunde i noma tinde n tan i xa

konyi xa masenyi ra. ¹⁶ N bara a maṁoxun a i noma n bade n yaxui belexe i naxan wama n tan nun n ma di faxafe, muxu naxa lu sonon Ala xa jama ya ma. ¹⁷ Mange xa masenyi xa boṁesa fi n ma. I tan luxi ne n be alo Alatala xa maleke naxan noma fe fanyi nun fe jaaxi tagi rasade. I Marigi Alatala xa i mali.»

¹⁸ Mange naxa na gine yaabi, «Nondi fala n be, i naxa fefe noxun n ma.» Gine naxe, «Awa yire n mange n marigi.» ¹⁹ Mange naxa a maxorin, «I xa masenyi birin fatanxi Yowaba nan na?» Gine naxa a fala a be, «Mange, i bara nondi yati fala. Mixi mu noma fefe noxunde i ma. Yowaba nan n xexi n xa na birin masen i be. ²⁰ I xa konyi Yowaba yi rabaxi ne, alako fe nde xa masara. Kono i tan, n marigi, i xaxili fan alo Alatala xa maleke nde. I fe birin kolon naxan dangima yi boxi ma.»

²¹ Mange naxa a fala Yowaba be, a naxe, «I naxan fala, n wama na nan nabafe. Siga, i sa fa n ma di Abisalomi ra.» ²² Yowaba naxa a magoro boxi ma binye kui, a fa duba mange be. A naxa a fala mange be, «Mange n marigi, to n bara i xa hinne to n mabiri, barima i bara tin n ma woṁenyi ra.» ²³ Yowaba naxa siga Gesuri Abisalomi foxo ra, a fa fa a ra Darisalamu. ²⁴ Kono Abisalomi to Darisalamu li, mange naxa yaamari fi a a naxa fa mange yire, a xa lu a xonyi. Na kui Abisalomi naxa siga a xonyi, a mu mange yire li.

²⁵ Mixi yo mu nu na Isirayila boxi ma, naxan nu tofan alo Abisalomi, kelife a xunyi han a sanyi. Nama birin na to ne. ²⁶ Ne yo je a nu luma a xunyi bii ra, barima a xunsexu nu binya han kilo firin mange maniyase ki ma. ²⁷ Abisalomi di xeme saxan nan bari, a nun di gine nde naxan xili Tamari. Gine tofanyi na nu a ra.

²⁸ Abisalomi naxa lu Darisalamu je firin, mange mu tin e xa boore to ra. ²⁹ Abisalomi naxa Yowaba xili alako a xa a masen mange be, kono Yowaba fan mu tin e xa boore to

ra. Abisalomi naxa a xili a sanya firin nde, kono Yowaba mu a xa xili ratin. ³⁰ Na kui Abisalomi naxa a fala a xa mixie be, «Wo a kolon, Yowaba xa mengi xe na n gbe fe ma. Wo sa te so naa ra.» ³¹ E to ge na rabade, Yowaba naxa siga Abisalomi yire, a sa a maxorin a a xa xe ganxi fe naxan ma. ³² Abisalomi naxa a yaabi, «N bara i xili alako n xa i xee mange xon, i xa a maxorin n be, <Munfe ra i n tongoxi Gesuri, i fa n na be? Xa i mu wama n tofe, a nu fisa n xa lu menni!> Yakosi n wama n yete dentegefe mange be. Xa n bara seriye nde kana, a xa n faxa.» ³³ Yowaba naxa siga mange yire, a sa Abisalomi xa xera iba mange be. Na temui mange naxa Abisalomi xili. Abisalomi to siga mange yire, a naxa a magoro boxi ma binye kui, mange fa a sunbu.

15

Abisalomi findife mange ra

¹ Na temui Abisalomi naxa soori ragise nun soee soto, a nun soori mixi tongo suuli, naxee nu jere ma a ya ra. ² Abisalomi nu kelima geesege, a ti kira de ra naxan nu soma mangataa. Mixi naxee nu minima naa ra sigafe ra mange yire alako e xa e xa kontofili masen a be, Abisalomi nu nee maxorinma, «Wo kelixi minden?» E na e kelide fala a be, ³ Abisalomi nu a falama ne e be, «Nondi na wo be, kono mixi yo mu a tuli matima wo ra mange xonyi. ⁴ Xa n tan nan findixi kiitisa ra Isirayila boxi ma nu, n mixi birin makiitima tinxinyi nun nondi nan na nu.» ⁵ Mixi naxee nu e xinbi sinma a be, Abisalomi nu e belexe suxuma, a e sunbu. ⁶ Abisalomi nu na nan nabama Isirayilakae birin be, naxee nu sigama mange yire kiiti nde xa fe ra. Na kui a naxa e boje ya rafindi a yete ma.

⁷ Ne naani dangi xanbi, Abisalomi naxa a fala mange be, «Dije n ma, n xa siga Hebron laayidi nde rakamalide, ⁸ n naxan tongo Alatala be, n nu na Gesuri taa kui temui

naxe Arami bɔxi ma. N a fala ne, xa Alatala n nagbilen Darisalamu, n serexe bama ne a be Hebrion.»⁹ Mange naxa a fala a be, «Siga bɔnesa kui.» Na temui Abisalami naxa a xun ti Hebrion na.

¹⁰ Abisalami naxa mixie xee Isirayila bɔnsɔee birin ma, e xa a fala, «Wo na sara xui me temui naxe, wo xa a fala, Abisalami bara mangeya tongo Hebrion.»¹¹ A naxa mixi keme frin tongo Darisalamu, naxee a mati Hebrion, kɔnɔ e mu a kolon Abisalami nu wama naxan nabafe naa.¹² Abisalami to nu serexe bama Alatala be Hebrion, a naxa Axitofeli xili Gilo taa kui. Axitofeli nu findixi Dawuda rasima nde nan na. Na waxati Abisalami nu senbe sɔtɔma, mixi gbege nu luma a seeti ma.

¹³ Na temui mixi nde naxa a masen Dawuda be, «Abisalami rafan Isirayilakae ma.»¹⁴ Na kui Dawuda naxa a fala a xa mixie be Darisalamu, «Won xa won gi, xa na mu a ra Abisalami fama ne won sɔntɔde. Wo xulun alako a naxa won li taa kui, a fa won faxesantidegema ra.»¹⁵ Mange xa mixie naxa a yaabi, «Mange, i na wa fefe xɔn ma, muxu na i xanbi ra.»¹⁶ Mange nun a xa mixie naxa keli a xɔnyi, e xa e gi. A naxa konyi gine fu lu naa alako e xa meeni mange xa banxi ma.¹⁷ Nama birin naxa bira mange fɔxɔ ra kelife Darisalamu. E to banxi dɔnxɔe li, e naxa ti naa.

¹⁸ A xa sɔorie, a xa sɔori Keretikae nun Peletakae, nun a xa sɔori keme senni naxee keli Gati, e birin naxa dangi mange ya tode ra.¹⁹ Mange naxa a fala Gatika Itayi be, «Munfe ra i fan faxi muxu fɔxɔ ra? I xa lu be mange neene seeti ma. Xɔne nan i ra, naxan jan bara keli a xa bɔxi ma.²⁰ I faxi xoro ne. A mu lanma i xa lintan muxu fɔxɔ ra, barima n tan yati mu n sigade kolon. Wo xa gbilen, i tan nun i ngaxakerenyie. Alatala xa hinne i ra a xa tinxinyi kui.»²¹ Itayi naxa mange yaabi, «Mange, n xa a fala i be Alatala ya xori, i siga dede, n fan sigama naa. Xa na findi faxe ra, xa na findi kisi ra, n mu kelima i seeti ma.»

²² Mange Dawuda naxa a fala Itayi be, «Awa yire.» Na kui Itayi, a xa mixie, nun e xa denbayae naxa lu Dawuda fɔxɔ ra.

²³ Nama birin nu na wafe e xui itexi ra, e dangi temui. Mange nun a xa jama naxa Sediron xure di igiri, e kira suxu naxan sigama gbengberenyi ma.²⁴ Sadoki nun Lewi bɔnsɔe mixie nu na na, Alatala xa kankira xanife ra. E naxa Alatala xa kankira ragoro, alako Abiyatari xa nu serexe ba han jama xa ge minide taa kui.²⁵ Mange naxa a fala Sadoki be, «I xa Alatala xa kankira ragbilen taa kui. Xa Alatala wama hinnefe n na, a n nagbilenma ne, n xa a xa hɔrɔmɔlingira nun a xa kankira to.²⁶ Kɔnɔ xa a sa li n ma fe mu rafan Alatala ma sɔnɔn, a sago xa raba.»

²⁷ Mange man naxa a fala serexedube Sadoki be, «Wo xa gbilen bɔnesa kui, i tan nun i xa di Aximaasi, a nun Abiyatari nun a xa di Yonatan.²⁸ N luma gbengberenyi filii ma, han n xibaaru sɔtɔma wo ra temui naxe.»²⁹ Na kui Sadoki nun Abiyatari naxa gbilen Darisalamu Alatala xa kankira ra, e fa lu menni.

³⁰ Dawuda nun a xa jama naxa te Oliwi kira xɔn ma sunnunyi kui, e nu wama, e xunyi makotoxi, e sanyi igeli.³¹ Mixi nde naxa a fala Dawuda be, a Axitofeli nun Abisalami birin na a ra yi fe kui. Dawuda naxa Ala maxandi, «Alatala, i xa Axitofeli xa marasie kana.»

³² Dawuda to so geya fari, mixie nu salima dennaxe, Xusayi Arika naxa fa a ralande, a xa donma ibɔxi a ma, xube soxi a xunyi ra sunnunyi xa fe ra.³³ Dawuda naxa a fala a be, «Xa i bira n fɔxɔ ra, i findima kote nan na n be.³⁴ I naxan nabama, i xa gbilen taa kui Abisalami yire, i fa a fala a be, «Mange, n bara nate tongo n xa findi i xa konyi ra alo n a rabaxi i baba be ki naxe.» Na ki i noma Axitofeli xa marasie xun nakanade n be.³⁵ Serexedube Sadoki nun Abiyatari fan na n malife. I na naxan yo me mange xa banxi kui, i xa a fala e be.³⁶ E fama e xa

die Aximaasi nun Yonatan xeede n yire i xa xibaaru ra.» ³⁷ Dawuda xanuntenyi Xusayi gbilen taa kui na nan ma. A tan nun Abisalomi naxa so Darisalamu temui keren.

16

Dawuda nun Siba

¹ Dawuda to dangi geya xun tagi ra, a naxa naralan Mefiboseti xa konyi Siba ra. Sofale firin nu na a yi ra, taami keme firin bakixi e fari, tamare mooli nde suxui keme, xore xaraxi debe keme, nun weni lului keren. ² Mange naxa a maxarin, «I munse rabama yi birin na?» Siba naxa a yaabi, «Sofalee findima mange xa mixi maxanin see ra, taami nun xore findima donse nan na fonikee be, weni tan senbe nan fima mixie ma naxee taganma gbengberenyi ma.» ³ Mange naxa a maxarin, «I marigi xa di na minden?» Siba naxa a yaabi, «A na Darisalamu taa kui, barima a naxe, «Isirayilakae n baba xa mangeya ragbilenma ne n ma to.»» ⁴ Mange naxa a fala Siba be, «N bara Mefiboseti ke birin fi i ma.» Siba naxe, «Mange n marigi, n bara i tantu. I xa hinne n na kudei.»

⁵ Mange Dawuda to Baxurimi li, Solu xabile xa mixi nde naxa mini naxan xili Simeyi. Gera xa di nan nu a ra. A naxa dankee rasiga Dawuda ma. ⁶ A naxa gemee mawoli Dawuda nun a xa mixie ma, naxee nu na e perefe Dawuda xa pama nun a xa soorie tagi. ⁷ Simeyi nu a dankama yi ki ne, «Keli be, keli be, i tan faxeti seriyelatare. ⁸ Alatala xa Solu bonsoe nii sare doxo i xun ma, i tan naxan findixi mange ra a joxoe ra. Alatala bara mangeya ragbilen i xa di Abisalomi ma. Yi toore bara findi i xa faxeti sare ra.»

⁹ Seruya xa di Abisayi naxa a fala mange be, «N marigi, munfe ra won a luma yi xeme xurutare xa mange konbi? Sago fi n ma n xa a xunyi bolon a de i.» ¹⁰ Mange naxa a yaabi, «Seruya xa di, i mu na yi fe kui feo. Yi mixi n dankaxi ne,

barima Alatala bara a yamari a xa n danka. Nde noma a falade a be, «Munfe ra i yi rabama?»» ¹¹ Dawuda naxa a fala Abisayi nun a xa mixie be, «Xa n ma di barixi yati wama n faxafe, a mu findima n be terenna ra yi mixi fan xa n faxa naxan kelixi Bunyamin bonsoe! Wo a lu na. A xa n danka alo Alatala a yamarixi ki naxe. ¹² Temunde Alatala na n ma toore to, a fama to danke mafindide fe fanyi ra.»

¹³ Dawuda nun a xa mixie naxa bira e xa kira foxo ra. Kono Simeyi nu perefe geya kanke Dawuda mabiri, a nu a danka, a nu geme mawoli a ma, a nu xube rate a ma. ¹⁴ Mange nun a xa pama birin naxa e yonkinde li, e taganxi. Menni e naxa e malabu.

¹⁵ Abisalomi nun a xa pama tan naxa so Darisalamu. Axitofeli fan nu na a foxo ra. ¹⁶ Dawuda xanuntenyi Xusa Arika to so Abisalomi yire, a naxa a fala a be, «Kisi na mange be! Kisi na mange be!» ¹⁷ Abisalomi naxa Xusa yaabi, «Xanunteya mu na i boje kui i boore be? Munfe ra i mu bira i xanuntenyi foxo ra?» ¹⁸ Xusa naxa Abisalomi yaabi, «Ade! N tan birama mixi nan foxo ra Alatala nun Isirayila pama naxan sugandixi. N wama lufe na nan seeti ma. ¹⁹ A nun, a lanma n xa Dawuda xa di rabatu. A xa di mu i ra? N walima ne i be alo n wali i baba be ki naxe.»

²⁰ Abisalomi naxa a fala Axitofeli be, «Yakosi, a lanma won xa munse raba?» ²¹ Axitofeli naxa a fala Abisalomi be, «I xa i sa i baba xa konyi ginnee fe ma a naxee luxi mange banxi kui. Na kui Isirayilaka birin a kolonma ne xonnanteya bara lu i tan nun i baba tagi. I xa mixie limaniyama ne i xa fe ra.» ²² E to kiri banxi ti mange banxi fari, Abisalomi naxa a sa a baba xa konyi ginnee fe ma Isirayila pama ya xori.

²³ Na waxati Abisalomi nun Dawuda birin nu birama Axitofeli xa marasie foxo ra, alo marasie naxee kelixi Ala ma.

17

Xusa nun Axitofeli xa marasie

¹ Axitofeli naxa a fala Abisalomi be, «A lu n xa mixi wulu fu nun firin mayegeti, n xa siga Dawuda foxo ra to koe ra yati. ² N a lima naa, a taganxi, limaniya yo mu na a be, fo gaaxui. Na kui pama e gima ne, n fa mange faxes a keren. ³ Na temui n pama birin malanma, e xa gbilen i ma. Na fatanma Dawuda xa faxe nan na. Nama fama lude bopesa kui na ki ne.» ⁴ Na masenyi naxa rafa Abisalomi nun Isirayila kuntigie birin ma.

⁵ Abisalomi naxa a fala, «Wo Xusa Arika xili. Won xa na fan xui rame.» ⁶ Xusa to fa, Abisalomi naxa a fala a be, «Axitofeli xa marasi nan ya. I tan a toma di? A lanma ka a mu lanma?» ⁷ Xusa naxa a yaabi, «Yi biyaasi, Axitofeli xa marasi mu fan. ⁸ I i baba kolon, i a xa soorie kolon. Gbangbalanyie nan e ra, e xaape alo yete naxan xa die baxi a yi. I baba gere kolon. A mu xima pama ya ma. ⁹ A lima yakosi a jan bara a noxun geya yire nde. I xa mixi nde na faxes na gere kui, pama fama ne a falade, «Abisalomi xa mixie bara sonto a paaxi ra!» ¹⁰ Limaniya fama ne bade mixie yi ra, hali soori xoxoxoe. Isirayila i baba kolon soori ra, e a xa mixie kolon gbangbalanyie ra.»

¹¹ «N ma marasi nan ya. I xa Isirayila birin malan kelife Dana ma han Beriseeba. I xa mixie na wuya alo meyenyi naxan na baa de ra, i tan yati fama e rasode gere kui. ¹² A na dede, won fama a tode, won fama ne gorode a ma, alo xini goroma boxi ma ki naxe. Mixi keren mu luma e ya ma, muxu fama Dawuda nun a xa soori birin faxade. ¹³ Xa a sa a noxun taa nde kui, Isirayilakae fama na taa tete gemee bendunde luutie ra han tete birin ba naa.»

¹⁴ Abisalomi nun Isirayila kuntigie naxa a fala, «Xusa Arika xa marasi nan fan dangi Axitofeli xa marasi ra.» Alatala nu bara Axitofeli xa marasi kootaxi xun nakana, alako Abisalomi xa tooro.

¹⁵ Xusa naxa a fala Sadoki nun Abiyatari serexedubee be, «Axitofeli bara Abisalomi nun Isirayila forie rasi marasi nde ra, kono n tan bara e rasi fe gbete ra. ¹⁶ Yakosi wo xa xeraya iba Dawuda be keren na, a falafe ra, «I naxa lu filli ma gbengberenyi seeti ma to koe ra de. I xa dangi naa ra pon, alako mange nun a xa mixie naxa sonto.»»

¹⁷ Yonatan nun Aximaasi nu na En Rogeli. Konyi gine nde naxa siga Xusa xa masenyi falade e be, alako e fan xa siga na xeraya ibade Dawuda be. E nu na En Rogeli ne barima e mu nu suusama lude Darisalamu taa kui. ¹⁸ Kono fonike nde naxa e to, a sa na fe dentege Abisalomi be. Yonatan nun Aximaasi naxa e xulun, e sa so Baxurimi taa kui mixi nde xonyi. E naxa goro na mixi xa kolonyi kui, naxan nu na a xa foxoe ra. ¹⁹ Gine nde naxa dugi sa na kolonyi de ra, a fa sansi xori dinxi sa na dugi fari, alako mixi naxa sogi fe nde ma. ²⁰ Abisalomi xa soorie naxa so na gine xa banxi kui, e naxa a maxorin, «Aximaasi nun Yonatan na minden?» Gine naxa e yaabi, «E bara xure igiri.» Abisalomi xa soorie naxa e fen, kono e mu e to. Na temui e naxa gbilen Darisalamu.

²¹ E to gbilen, Aximaasi nun Yonatan naxa te kolonyi ra, e siga a fala Dawuda be, «Wo xa xure igiri mafurenyi ra. Axitofeli bara yi marasi fi Abisalomi ma wo xili ma.» ²² Na kui Dawuda nun a xa pama naxa Yuruden igiri subaxe ma, e mu mixi keren lu e xanbi ra.

²³ Axitofeli to a to a Abisalomi mu a xa marasi suxuxi, a naxa baki a xa sofale fari, a gbilen a bari taa kui. A naxa a xa fee yailan, a fa a yete gbaku. A faxes na ki ne. E naxa sa a ragata a baba xa gaburi seeti ma.

²⁴ Dawuda naxa so Maxanayimi. Abisalomi nun a xa soorie naxa Yuruden xure igiri. ²⁵ Abisalomi naxa Amasa ti a xa soorie yarerati ra, Yowaba noxo ra. Amasa findi Yeteri xa di nan na, naxan Naxasa xa di gine Abigayili doxo. Abigayili findi Yowaba nga Seruya xunya nan

na. ²⁶ Abisalomi nun a xa jama naxa yonkin Galadi boxi ma.

²⁷ Dawuda to so Maxanayimi taa kui, Naxasa xa di Soobi, naxan kelixi Raba taa kui Amonikae xa boxi ma, a nun Amiyeli xa di Makiri, naxan kelixi Lodebara, a nun Barasilayi, naxan kelixi Rogelimi taa kui Galadi boxi ma, ²⁸ nee naxa fa yi se birin na Dawuda xa mixie be: sadee, piletie, feɲee, fundenyi maniyɛ, mengi maniyɛ, farin, sansi xori ganxie, toge mooli firin, ²⁹ kumi, yexɛɛ nun ninge xijɛ. E naxa fa na birin na Dawuda nun a xa jama xon ma, alako e xa e dege, barima e nu yi nan falama, «Yi jama bara tagan. Kaame nun ye xoli nan e suxuxi gbengberenyi ma yi ki.»

18

Dawuda Abisalomi gerefe

¹ Dawuda naxa a xa soorie konti, a mangɛ sugandi gali die be, mixi wulu keren nun mixi kemɛ daaxi. ² Dawuda naxa a xa soorie itaxun doxo saxan na. A singe xunyi naxa findi Yowaba ra, a firin nde xunyi naxa findi Seruya xa di Abisayi ra, Yowaba xunya, a saxan nde xunyi naxa findi Itayi ra, Gatika. Mange Dawuda naxa a fala e be, «N fan luma wo seeti ma yi gere kui.» ³ Kɔnɔ a xa soorie naxa tondi, a falafe ra, «A mu lanma i fan xa so gere kui. Xa muxu sa muxu gima ne, na mu findima fefe ra e be. Hali won ma gali die seeti sa faxe ne, na tide mu luma e be. Kɔnɔ i tan tide dangi soori wulu fu ra. A fan ki ma, a lanma i xa lu taa kui, alako i xa no minide muxu malide xa fee mu sa sooneya.» ⁴ Mange naxa e yaabi, a naxe, «Awa, wo sago.» Gali die naxa mini e doxo ki ma mixi wulu nun mixi kemɛ daaxi, mange fan nu tixi taa naade ra. ⁵ Mange naxa Yowaba, Abisayi, nun Itayi yamari, «Wo naxa fe xoxoxoe raba Abisalomi ra n ma fe xanunteya ma.» Nama birin naxa mange xa yaamari me, a naxan falaxi soori yareratɛ be Abisalomi xa fe ra.

⁶ Gali die naxa mini taa fari ma Isirayila gerefe. Gere naxa sin ye Efirami fotonyi kui. ⁷ Dawuda xa soorie naxa xunnakeli fanyi sooto, e Isirayilaka wulu moxoxon faxe na loxoere kerenyi. ⁸ Gere naxa din boxi birin na. Soori gbegbe naxa loe fotonyi kui dangi a faxaxie ra santidegema ra.

⁹ Dawuda xa soorie naxa Abisalomi li fotonyi kui. A xa sofale tixi wuri xungbe nde bun ma, Abisalomi xunxexe kuye kankanxi wuri salonyie ma, a fa singan kuye ma. A xa sofale naxa a gi. ¹⁰ Soori nde to na to, a naxa sa a fala Yowaba be, a naxe, «N bara Abisalomi to, a gbakuxi wuri xungbe nde ra.» ¹¹ Yowaba naxa a yaabi, «I to a to, munfe ra i mu a faxe keren na? Xa i na raba nu, n gbeti kole fu nun beleti keren nan fima i ma na fe rabaxi sare ra.» ¹² Na xeme naxa a fala Yowaba be, «Hali i gbeti kole wulu keren fi n ma, n mu dinma mange xa di xeme ra, barima mange i tan nun Abisayi yamari muxu birin ya xori ne, «Wo naxa fe xoxoxoe raba Abisalomi ra n ma fe xanunteya ma.» ¹³ Xa n sa na fe raba nu, sese mu noma n tangade mange ma, naxan fama fe birin kolonde. Hali i tan mu noma n natangade a ma.» ¹⁴ Yowaba naxa a fala a be, «N mu luma be n de makanafe ra i be.» A naxa tanbe saxan tongo, a sa e banban Abisalomi sondonyi ma. Han na waxati Abisalomi nu gbakuxi wuri ma, a mu nu faxaxi. ¹⁵ Segetala fu naxee nu Yowaba xa geresosee maxaninma, nee naxa Abisalomi rabilin, e a bonbo han a faxe.

¹⁶ Na temui Yowaba naxa sara fe, alako jama xa gbilen Isirayilakae foxo ra. ¹⁷ E naxa Abisalomi tongo, e a sa yili xungbe nde kui fotonyi tagi, e geme gbegbe koto a fari. Isirayilaka birin naxa e gi, e naxa siga e xonyi. ¹⁸ Abisalomi nu bara geme tonxuma masoli, a a ti Mange xa Gulunba kui. A nu bara a fala, «Di yo mu na n be naxan n xili binyama.» Na kui a naxa a yete xili

sa na geme tɔnxuma xun ma. Han to mixie na xilima «Abisalomi xa geme tɔnxuma.»

¹⁹ Sadɔki xa di Aximaasi naxa a fala Yowaba be, «A lu n xa sa a masen mange be a Alatala bara a rakisi a yaxui belexe.» ²⁰ Yowaba naxa a yaabi, «Na mu findima xibaaru fanyi xa ra to. Temui gbete i noma xibaaru fanyi masende mange be, kɔnɔ to mu lanma barima mange xa di bara faxa.» ²¹ Yowaba naxa a fala Kusika nde be, «Siga, i sa a dentege mange be i naxan toxi be.» Kusika to ge a xinbi sinde Yowaba bun ma, a naxa siga mafurenyi ra.

²² Sadɔki xa di Aximaasi fan naxa a fala Yowaba be, «Yandi, a lu n fan xa siga mange yire Kusika foxo ra.» Yowaba naxa a yaabi, «N ma di, i wama sigafe munfe ra? Yi biyaasi mu findixi xibaaru fanyi ra.» ²³ Aximaasi naxa a fala a be, «A fa findi fefe ra, n tan wama sigafe na masenyi ra.» Yowaba naxa a yaabi, «Awa yire, siga.» Aximaasi naxa mini Yuruden gulunba biri ra, a dangi na Kusika ra.

²⁴ Dawuda nu doxoxi taa naade de ra. Taa kantama naxa te tete fari naade biri ra. A to a ya rasiga, a naxa sa mixi nde to fa ra a keren. ²⁵ Taa kantama to na fala a xui itexi ra, mange naxa a fala, «Xa mixi keren na a ra, a na fafe xibaaru nan na.» Na xeme to nu na fafe, ²⁶ taa kantama naxa mixi gbete to, naxan na fafe a gi ra. A naxa a fala a xui itexi ra, «Mixi gbete na fafe a gi ra.» Mange naxa a fala a be, «Na fan fafe xibaaru nde nan na.» ²⁷ Taa kantama naxa a fala, «A luxi n be alo Sadɔki xa di Aximaasi nan yare. N a gi ki kolon.» Mange naxe, «Mixi fanyi nan a ra. A na fafe xibaaru fanyi nan na.» ²⁸ Aximaasi to makore mange ra, a naxa a fala a xui itexi ra, «Gere bara sooneya!» A naxa a yatagi rafelen boxi ma, a fa a fala, «Tantui na i Marigi Alatala be, naxan n ma mange yaxuie ragoroma a bun ma!» ²⁹ Mange naxa a maxarin, «Abisalomi go, tana mu na n ma

fonike ma?» Aximaasi naxa a yaabi, «Yowaba to n tan nun mange xa konyi nde xee, fe nde nu na, kɔnɔ n mu a kolon fe naxan a ra.» ³⁰ Mange naxa a fala a be, «Lu be sinden.» Aximaasi naxa ti a xati ma.

³¹ Kusika to so, a naxa a fala, «N ma mange, n bara fa xibaaru nde ra i be. To, Alatala bara i rakisi i yaxuie belexe tinxinyi ra.» ³² Mange naxa a maxarin, «Abisalomi go, tana mu na n ma fonike ma?» A naxa a yaabi, «Mange, mixi naxee fe jaaxi rabama i ra, nun i yaxuie birin na, e xa fe xa jon alo na fonike Abisalomi.»

19

Dawuda wafe Abisalomi xa fe ra

¹ Na kui mange naxa sunnun ki fanyi. A naxa te a xa konkoe kui taa naade xun ma, a wama. A nu a fala a yete ma, «N ma di Abisalomi, n ma di Abisalomi, a nu fisa n tan xa faxa i joxoe ra. Abisalomi, n ma di. Ee, n ma di!»

² E naxa na dentege Yowaba be, e naxe, «Mange na wafe sunnunyi kui Abisalomi xa fe ra.» ³ E gere naxan geenixi na loxoe, na naxa findi sunnunyi ra boxi birin be, barima pama nu bara a me a mange tooxi a xa di Abisalomi xa faxe xa fe ra. ⁴ Soorie naxa so taa kui, e xun sinxi alo e na e gi gere ma yaagi kui.

⁵ Mange naxa a yatagi makoto, a nu fa gbelegbele a xui itexi ra, «N ma di Abisalomi! N ma di Abisalomi! N ma di!» ⁶ Yowaba naxa so mange yire, a a fala a be, «To i bara i xa soorie rayaagi, naxee i nii ratangaxi, a nun i xa die, i xa ginnee, nun i xa konyi ginnee. ⁷ I mixie xanuma, naxee i xonxi, i mixie xonma, naxee i xanuxi. To i bara a masen a i xa soorie nun e xa yareratie tide yo mu na i be. Xa muxu birin sa faxa nu fo Abisalomi, na nan nafanma i ma nu. ⁸ I naxan nabama, keli, i xa woyen fanyi fala i xa soorie be. Xa na mu a ra, n bara n kali Alatala ra, beenu koe xa so i xa xeme birin kelima ne i xun ma to. Na fe xoxoxoma i xa toore birin be i

naxan kolon kabi i bari temui.» ⁹ Na temui mange naxa mini, a a magoro taa naade ra. Nama to na kolon, e naxa siga a yire.

Isirayilaka naxee nu biraxi Abisalomi foxo ra, nee nu bara e gi na temui e siga e xonyi. ¹⁰ Na bonsoe birin nu a falama, «Mange Dawuda bara won ba won yaxuie belexe i, a tan nan won baxi Filisitakae yi ra, kono a a gixi ne Abisalomi tan ya ra. ¹¹ Yakosi, Abisalomi, won naxan findi mange ra, na bara faxa gere kui. Won munse mamefe, won mu sa mange ragbilenma?»

¹² Mange Dawuda tan naxa a fala serexedube Sadoki nun Abiyatari be, «Wo a fala Yuda forie be, <Munfe ra wo mu yarerati wali rabama mange ragbilenfe ra a xonyi? Mange jan bara Isirayila waxonfe me. ¹³ N ngaxakerenyi nan wo ra, won wuli keren, fase keren. Munfe ra wo na bufe mange ragbilenfe ra?» ¹⁴ Wo xa a fala Amasa fan be, <Won wuli keren, fase keren xa mu a ra? N bara n kali Ala ra, n i tima ne n ma soorie xa mange ra Yowaba joxoe ra kudei.» ¹⁵ Na kui Dawuda naxa a niya Yudakae birin xa lan a gbilenfe ma. E naxa xera xee mange ma, a xa gbilen, a tan nun a xa mixi birin.

¹⁶ Mange naxa gbilen folo, a fa Yuruden xure li. Yudayakae naxa siga Giligali, e xa a rasene. ¹⁷ Gera xa di Simeyi, naxan kelixi Bunyamini bonsoe, naxan nu Dawuda dankaxi Baxurimi, a fan naxa siga mange Dawuda ralande. Yudayakae nun ¹⁸ Bunyaminka soori mixi wulu keren nan nu na a foxo ra.

Siba, naxan nu bara wali Solu xa denbaya be, a tan nun a xa di fu nun suuli, a nun a xa konyi moxoren, e fan naxa siga Yuruden xure mange ralande. ¹⁹ Mixie nu na mange xa nama malife xure igiride temui naxe, Gera xa di Simeyi naxa bira mange bun ma, ²⁰ a a mayandi, «N marigi, i naxa xone ragata i boje kui n be. I naxa i gbe joxo n ma fe jaaxi ra, n naxan nabaxi i ra i

mini loxo. ²¹ N marigi, n bara n ma yunubi kolon. Na kui, to, n singe nan faxi i rasenede Yusufu xa mixie ya ma.»

²² Na temui Seruya xa di Abisayi naxa a fala Dawuda be, «A mu lanma xe Simeyi xa faxa, barima a bara mange danka, Alatala naxan sugandixi?» ²³ Dawuda naxa a yaabi, «Seruya xa die, munse na won tagi? Wo wama findife n yaxuie nan na to? A lanma mixi nde xa faxa to Isirayila boxi ma? N jan a kolon n bara ge mangeya sotode to.» ²⁴ Mange naxa a fala Simeyi be, «N tan Isirayila mange, n bara n kali, n mu i faxama.»

²⁵ Solu xa di Mefiboseti fan naxa siga mange ralande. Kabi mange Dawuda keli loxo Darisalamu, a mu a sanyie maxa, a mu a xa dugie xa, a mu a de xabe yailan. A nu mame tife ne mange xa gbilen bojesa kui. ²⁶ A to fa mange ralande Darisalamu, mange naxa a maxorin, «Mefiboseti, n to keli Darisalamu, munfe ra i mu bira n foxo ra nu?» ²⁷ A naxa a yaabi, «N ma mange, n tan mu a ra. Na loxo n ma konyi nan n madaxu. N a fala ne a be a xa n baki n ma sofale fari sigafe ra mange foxo ra. N nu a rabama na ki ne, barima n sanyie mu fan. ²⁸ Kono n ma konyi naxa siga n xun mafalade i xon. Yakosi, i tan naxan luxi alo Alatala xa maleke, i sagoe xa raba. ²⁹ A seriyi ki ma a nu lanma i xa n baba bonsoe birin faxa e xa fe kobi xa fe ra i tan mabiri, kono i bara tin n xa lu i xa denbaya ya ma, won birin xa won dege yire keren. Na kui n mu noma i maxandide fefe ra fa.»

³⁰ Mange naxa a fala a be, «I naxa woyenyi yo sa na fari. N bara nate tongo Siba xa boxie xa itaxun.»

³¹ Mefiboseti naxa a yaabi, «N tan be a noma a birin tongode. N jalexinxi barima i tan mange bara so to i kendexi ra.»

³² Barasilayi Galadika nu bara mange mati han Yuruden xure keli Rogelimi. E to xure igiri, a naxa

a j̄ungu mange ma. ³³ Barasilayi xa simaya nu bara j̄e tongo solomasaxan li. A nu bara m̄eɛni mange ma a to siga Maxanayimi kelife Darisalamu. Kuntigi belebele nan nu a ra. ³⁴ Mange naxa a fala Barasilayi b̄e, «I xa lu n fe ma Darisalamu. N nan j̄oxo sama ne i xon ma a fanyi ra.»

³⁵ Barasilayi naxa mange yaabi, «A lanma n xa te Darisalamu? J̄e yeri luxi n ma simaya ra fa? ³⁶ N bara j̄e tongo solomasaxan soto, n bara tagan s̄onon. Hali donse nun minse fanyi, n de mu noma na kolonde. N tuli mu noma sigi xui mede. A mu lanma n xa findi kote tun na n ma mange b̄e. ³⁷ N man i matima ne dondoronti, k̄ono i wama yi h̄eri mooli fife n ma munfe ra? ³⁸ Yandi, i xa dije n tan i xa konyi xa gbilen n baride, n xa sa faxa menni, n nga nun n baba xa gaburi na dennaxe. K̄ono i naxan nabama n b̄e, i xa Kimehami xanin i xun ma, i xa a mali alo i wama a xon ma ki naxe.» ³⁹ Mange naxa a fala, «Awa, n xa Kimehami xanin n xun ma, n xa i waxonfe birin naba a b̄e.» ⁴⁰ Nama birin to Yuruden xure giri, mange naxa Barasilayi sunbu, a duba a b̄e. Na temui Barasilayi naxa gbilen a xonyi, ⁴¹ mange naxa siga Giligali, a nun Kimehami.

Yuda j̄ama nun Isirayila j̄ama s̄eti keren nan mange mali Yuruden igiride. ⁴² K̄ono Isirayila xeme naxa e mawa mange xon, a falafe ra, «Muxu ngaxakerenyi Yudayakae i baxi muxu yi ra munfe ra? E tan i xa j̄ama matixi munfe ra kelife ra Yuruden xure han i xonyi?» ⁴³ Yudaya xeme naxa Isirayilakae yaabi, e naxe, «Mange kelixi muxu b̄ons̄e ne. A mu lanma wo xa xono na fe ma. Muxu bara mange makula donse ra? A bara muxu buja?» ⁴⁴ Isirayilakae naxa a fala e b̄e, «Muxu to findixi b̄ons̄e fu ra, muxu tide gbo wo b̄e mange mabiri, a gbengbenyi yi mange Dawuda. Wo wama muxu xurunfe munfe ra? Muxu tan xa singe mu mange

gbilenfe fala?» K̄ono Yudayakae naxa x̄oxo dangi Isirayilakae ra.

20

Seeba mange Dawuda matandife

¹ Mixi s̄eriyetare nde nu na, naxan nu xili Seeba, Bikiri xa di, fatanfe Bunyamin b̄ons̄e ra. Seeba naxa feri fe Isirayila j̄ama ma, a a fala e b̄e,

«Won mu birama Dawuda foxo ra. Won nun Yisayi xa di mu na ke keren.

Isirayila j̄ama xa gbilen e xonyi!»

² Isirayila xeme birin naxa keli Dawuda xun ma, e bira Bikiri xa di Seeba foxo ra. Yudaya xeme tan naxa lu e xa mange s̄eti ma, e sa a mati kelife Yuruden xure ma, han Darisalamu.

³ Mange Dawuda to so a xonyi Darisalamu, a naxa a xa konyi gine fu tongo, a nu bara naxee lu a xa banxi kantade, a e yigiya banxi makantaxi nde kui. A naxa a j̄engi sa e xon ma, k̄ono a nun e tan mu kafu s̄onon. E naxa lu na banxi kui e kaape ki ma han e faxa.

⁴ Mange naxa a fala Amasa b̄e, «Siga, sa Yudaya s̄orie malan be-nun xi saxan wo xa be li.» ⁵ Amasa naxa siga na rabade, k̄ono a naxa dugundi. ⁶ Na xi saxan to dangi, Dawuda naxa a fala Abisayi b̄e, «Yakosi Bikiri xa di Seeba fama won toorode dangife Abisalomi ra. I xa n ma s̄orie tongo, wo xa siga a fende, alako a naxa a noxun taa makantaxi nde kui, a fa loe won ma.» ⁷ Yowaba xa mixie fan naxa bira Abisayi foxo ra, a nun Keretikae nun Peletakae. E birin naxa mini Darisalamu ra, sigafe Bikiri xa di Seeba fende.

⁸ E to fanye xungbe yire li Gabayon, Amasa naxa mini e ya ra. Yowaba nu bara a xa fine tee xiri a xa geresose donma tagi. A to nu makorefe Amasa ra, a xa fine naxa mini a tee kui a bira. ⁹ Yowaba naxa Amasa x̄ebu, «A rabaxi di ngaxakerenyi?» A naxa a dexabe suxu a yire fanyi b̄elexe ra x̄ebui kui. ¹⁰ Amasa mu a j̄oxo sa fine

xɔn ma naxan nu na Yowaba kɔɔla belexe i. Yowaba naxa Amasa furi sɔxɔ, a a furingee ramini kene ma, a naxa faxa keren na.

Na temui Yowaba nun a xunya Abisayi naxa siga Bikiri xa di Seeba fende. ¹¹ Yowaba xa mixi nde naxa ti Amasa fure fe ma, a a fala a xui itexi ra pama be, «Naxan na Yowaba nun Dawuda be, wo xa bira Yowaba foxɔ ra.» ¹² Amasa to nu saxi a wuli xɔɔra kira tagi, pama fan nu tixi naa a matode. Na kui Yowaba xa na mixi naxa Amasa fure bendun sexe xɔɔra, a dugi nde felen a ma, alako pama naxa ti naa a matode. ¹³ A to a ba kira ra, pama naxa bira Yowaba foxɔ ra, sigafe Bikiri xa di Seeba fende.

¹⁴ Yowaba naxa dangi Isirayila bɔnsɔee birin na sigafe ra taa nde naxan xili Abeli Beti Maaka longori ra. Berimukae fan naxa bira a foxɔ ra. ¹⁵ E birin naxa Abeli Beti Maaka rabilin, Seeba nu na na taa kui. E naxa bende malan tete kanke, alako e xa a rabira, e xa so taa kui.

¹⁶ Na kui gine xaxilima nde naxa a fala a xui itexi ra kelife tete kui, a naxe, «Wo wo tuli mati! Wo Yowaba xili n be a xa fa be, muxu xa woyen.» ¹⁷ Yowaba to a makore, na gine naxa a maxorin, «Yowaba nan i ra?» A naxa a yaabi, «Iyo.» A naxa a fala a be, «I tuli mati n tan i xa konyi gine xui ra.» A naxe, «Awa.» ¹⁸ A naxa a fala, «Birin a kolon kabi temui xɔnkuye, yi Abeli taa findixi xaxilima yire nan na. Mixie fama be ne temui birin marasi fende. ¹⁹ Isirayila xa taa nde nan Abeli ra naxan bɔpɛsa kolon dangi a birin na. Munfe ra i wama taa kanafe naxan findixi Alatala gbe ra?»

²⁰ Yowaba naxa a yaabi, «Ala xa n natanga na ma. N mu wama Abeli Beti Maaka kanafe. ²¹ Muxu faxi Eframika nde nan foxɔ ra, Bikiri xa di Seeba. A bara mange Dawuda matandi. Xa wo a so muxu yi, muxu kelima ne be keren na.» Gine naxa a yaabi, «Muxu a xunyi nan wolima wo ma tete fari ma.»

²² Na gine naxa woyen a xa mixie ra xaxilimaya ra. E naxa Bikiri xa di Seeba xunyi bolon a de i, e a woli tete fari ma, Yowaba nun a xa mixie ma. Yowaba to na to, a naxa feri fe, a xa mixie birin naxa gbilen e xɔnyi. Yowaba naxa siga mange yire Darisalamu.

²³ Yowaba nan nu na Isirayila sɔorie xa mange ra. Yehoyada xa di Benaya nan nu na Keretikae nun Peletakae xunyi ra. ²⁴ Adorami nan nu na mange xa walikae xa yarerati ra. Axiludu xa di Yehosafati nan nu na mange xa keedi makantade xunyi ra. ²⁵ Sewa nan nu a xa sebeliti ra. Sadoki nun Abiyatari nan nu na serexedubee xunyie ra. ²⁶ Ira Yayirika nan nun na Dawuda xa serexedube ra.

21

Solu nun a bɔnsɔe

¹ Dawuda xa waxati, kaame sin ne bɔxi ma je saxan. Dawuda to Alatala maxorin na fe keli fe naxan ma, a naxa a yaabi, «A kelixi Solu nun a bɔnsɔe Gabayonkae faxafe nan ma.» ² Mange naxa Gabayonkae xili, e xa de masara. Isirayilakae mu nu e tan na. Amorikae nan nu e ra, naxee nu bara saata e nun Isirayilakae ra. Kɔnɔ Solu na saate kana ne, a e gere Isirayila nun Yudaya be.

³ Dawuda naxa a fala Gabayonkae be, «N nɔma munse rabade wo be, naxan nɔma a niyade wo xa dije Alatala xa pama Isirayila ma?» ⁴ Gabayonkae naxa a yaabi, «Gbeti nun xema fe mu na muxu nun Solu bɔnsɔe tagi. Muxu tan mu nɔma mixi yo faxade Isirayila bɔxi ma.» Mange naxa a fala, «Wo naxan yo fala, n na nan nabama wo be.» ⁵ E naxa a fala mange be, «Solu nu wama muxu sɔntofe ne, muxu xa jon Isirayila bɔxi ma. ⁶ Na kui a bɔnsɔe mixi solofere xa sa muxu sagoe, e binbie xa sa Alatala ya i Ala xa Mixi Sugandixi Solu xa taa kui, dennaxe xili falama Gibeya.» Mange

Dawuda naxa e yaabi, «N e sama ne wo sagoe.»

⁷ Mange mu tin Sölu xa mamadi Mefiboseti sode e yi ra. Yonatan xa di nan nu na ra. Dawuda nu bara a kali Sölu xa di Yonatan be a mu fe naaxi yo rabama a xa denbaya ra.

⁸ Mange naxa Aya xa di gine Risipa, xa di xeme firin tongo, a naxee bari Sölu be. Nee xili ne Aramoni nun Mefiboseti. A naxa Sölu xa di gine Mikali, xa di xeme suuli fan tongo, a naxee bari Barasilayi xa di Adiriyeli be, Mexolaka. ⁹ A naxa na mixie so Gabayonkae yi ra, e fa e sangbon geya fari Alatala ya i loxoere keren kui, naxan findixi xe xabe loxoere singe ra.

¹⁰ Aya xa di gine Risipa naxa a xa kaape dugi itala fanye fari furee nu na dennaxe, a doxo a ma kelife xe xabe han tune bire. A mu tin xonie xa goro furee ma yanyi ra, a mu tin burun subee xa e don koe ra. ¹¹ Mixi nde naxa sa na fe fala Dawuda be. Risipa na raba Sölu nan xa fe ra, barima a xa konyi gine nan nu a ra. ¹² Na temui Dawuda naxa siga Sölu nun a xa di xeme Yonatan xorie tongode Yabesi, Galadi boxi ma. Filisitakae to e faxesa Gilibowa, e e furee gbaku Beti San taa nan kui, Yabesikae fan nu bara sa e furee tongo, e e xanin Yabesi. ¹³ Na ki, Dawuda naxa Sölu, a xa di, nun na mixi solofere xorie tongo, a e xanin. ¹⁴ A naxa yaamari fi, a Sölu nun a xa di Yonatan xorie xa ragata Sela, Bunyamin bonsore xa boxi ma, Sölu baba Kisu xa gaburi yire. E to ge mange waxonfe rabade, Ala naxa hinne e xa boxi ra.

¹⁵ Gere man naxa bira a i Isirayila nun Filisita tagi. Dawuda nun a xa soorie naxa siga Filisitakae gere. Dawuda nu bara tagan folo na temui. ¹⁶ Yisibi Benobi, naxan fatan Rafa bonsore ra, nu a falama a a wama Dawuda faxafe. Tanbe kuye nu na a yi ra naxan binye nu dangi kilo saxan na. Santidegema fan nu xirixi a tagi. ¹⁷ A nu na Dawuda gerefe temui naxe, Seruya xa di Abisayi naxa fa Dawuda malide, a

na Filisitaka faxesa. Na kui, Dawuda xa mixie naxa a rakali a a yete mu minima gere sode sonon, alako mange fanyi naxa ba Isirayila xun.

¹⁸ Na gere to ba a ra, gere gbete man naxa bira a i Gobo, Filisitakae nun Isirayilakae tagi. Sibekayi, Husatika naxa Safa faxesa, Rafa bonsore nde.

¹⁹ Temui gbete, gere naxa bira a i Gobo man, Filisitakae nun Isirayilakae tagi. Na gere kui, Yare, Oregimu xa di Elexanan Beteleemuka naxa Goliyati Gatika faxesa, naxan xa tanbe nu xungbo alo dugi soxo wuri.

²⁰ Gere gbete man naxa bira a i Gati. Rafa bonsore senbema nde nu na, belexe sole senni senni nan nu na a belexe firinyi ma, san sole senni senni a sanyi firinyi fan ma, a birin nalanxi sole moxonon nun naani. ²¹ A to Isirayila konbi, Dawuda taara Simeya xa di Yonatan naxa a faxesa.

²² Na Gatika naani birin kelixi Rafa bonsore ne. Dawuda nun a xa soorie nan nee birin faxesa.

22

Dawuda xa beeti (Yabura Dawuda 18:1-50)

¹ Alatala to Dawuda ratanga Sölu nun a yaxuie ma, Dawuda naxa yi beeti ba Alatala be. ² A naxe, «Alatala nan n ma fanye ra, Alatala nan n ma yire makantaxi ra, Alatala nan n nakisima ra.

³ N Marigi Ala luxi alo geme yire n lingira sotoma dennaxe. A luxi alo wure lefa n be, alo senbema naxan n nakisima, alo taa makantaxi n sabatima dennaxe. I tan, n nakisima, i n natangama n yaxuie ma.

⁴ Ala tantu!
N to i xili,
i bara n natanga n yaxuie ma.

⁵ Faxe nu bara wa nefe n na, alo moronyie naxee dusuma mixi xun na.

N nu bara kontofili gbaloe ra,

⁶ faxe luuti nu bara n xiri,

faxe yeƙe nu bara itala n ya ra.

⁷ N ma tɔɔre kui, n bara Alatala xili, n bara n Marigi Ala maxandi.

A bara n xui me a xa hɔrɔmɔlingira kui,

n wa xui bara a tuli li.

⁸ Awa, koore nun bɔxi naxa imaxa, e sereɛn Ala xa xɔne ya i.

⁹ Tuuri nu minima a jɔe i,

tɛ nu minima a de i,

tɛ wole nu kasanma.

¹⁰ A naxa koore walaxe jɛnken, a goro nuxui binye fari.

¹¹ A naxa ti maleke fari, a a jere koore ma foye fari.

¹² Nuxui ifɔɔroxie nu na a rabilinyi, e rafexi ye ra.

¹³ Tɛ wolee nu minima a xa yanbe ya ra.

¹⁴ Alatala xui nu luxi alo se sarinyi. Koore Mange naxa a xui ramini.

¹⁵ A naxa seyamakɔnyie woli alo xalie,

e xa n yaxuie keru.

¹⁶ Baa bunyi naxa maba, bɔxi xɔri naxa makenen, Alatala jɔe foye to mini.

¹⁷ A naxa a belexe itala keli koore ma,

a n suxu, a n namini baa ye xɔra.

¹⁸ A naxa n natanga n yaxui senbema ma,

n xɔnnante naxee senbe gbo n be.

¹⁹ E nu n gerema n xunsin lɔxɔe kui,

kɔnɔ Alatala nu findixi n malima nan na.

²⁰ A naxa n namini, a naxa n nakisi a xa xanunteya xa fe ra.

²¹ Alatala n suxu n ma tinxinyi nan ma,

a n ma seniyenyi sare ragbilen n ma,

²² barima n nu jereɛma Alatala xa kira nan xɔn,

n mu n baxi n Marigi Ala xa kira ma alo mixi jaaxie.

²³ N birama a xa yaamarie fɔxɔ ra, n mu gbilenma a xa seriye fɔxɔ ra.

²⁴ N tinxin ne a be, n fe kobi birin lu na.

²⁵ Na kui Alatala naxa n ma tinxinyi nun n ma seniyenyi sare ragbilen n ma.

²⁶ Mixi naxan tima i seeti ma, i fan tima na kanyi nan seeti ma.

Mixi naxan mu findi filankafui ra i mabiri,

i fan mu i xa laayidi kanama na kanyi be.

²⁷ Mixi naxan seniyen i ya xɔri, i fan i xa seniyenyi masenma na kanyi be.

Mixi naxan fe kanama, i fan fata na sare ragbilende a ma.

²⁸ I mixi magoroxie itema ne,

i yete igboee magoroma ne.

²⁹ I tan Alatala nan na n ma naiyalanyi ra.

Alatala nan dimi iyalanma n be.

³⁰ Xa i na n fɔxɔ ra,

n mu gaaxuma sɔɔri gali ya ra.

Xa n Marigi Ala na n fɔxɔ ra,

n suusama ne gere ra.

³¹ Ala xa kira kamalixi.

Ala xa masenyi seniyenxi.

A findixi makante nan na mixi be,

naxan a yete taxu a ra.

³² Nde na Ala ra xa Alatala mu a ra? Nde na ibunadama xa fanye ra xa muxu Marigi Ala mu a ra?

³³ Ala nan na n ma yire makantaxi ra,

naxan kira fanyi yailanma n be.

³⁴ A n malima n ma jere kui, alo a xeli malima ki naxe a xa jere

kui geyae fari.

³⁵ A n malima n ma gere kui, alo senbema naxan xali wure gbeeli

daaxi italama.

³⁶ I findixi n ma kantama nan na,

i n xun nakelima.

³⁷ I n naperema a fanyi ra,

n ma kira mu findima tɔɔre ra n be.

³⁸ N na n yaxuie kerima, n e sɔntɔma.

N mu gbilenma e fɔxɔ ra fo n e birin faha.

³⁹ N e faxama ne, n e bonboma ne.

E mu kelima sɔnɔn, e luma n bun ma abadan.

⁴⁰ I senbe fima n ma gere kui, i n yaxuie ragoroma n bun ma.

⁴¹ I n yaxuie kerima n ya ra,

i n xonnantee ralɔɛma nɛ.
⁴² E e ya ragema nɛ, kɔnɔ e rakisima mu na!
 E Alatala xilima nɛ, kɔnɔ a mu e yaabima!
⁴³ N e luntunma nɛ e findi xube ra, n e iboronma nɛ alɔ boora.
⁴⁴ I bara n natanga n ma jama xa joxɔnsɔsɔɛ ma, i bara n findi jamanɛɛ xa mangɛ ra, i bara sie lu n sagoe n mu naxee kolon.
⁴⁵ Si gbɛtɛɛ n matɔxɔma, e n ma yaamari birin suxuma.
⁴⁶ Si gbɛtɛɛ mu suusama sɔnɔn, e minima e xa yire makantaxie kui gaaxui ra.

⁴⁷ Kisi na Alatala bɛ, tantui na a bɛ naxan luxi alɔ fanye n bɛ, a xili xa matɔxɔ.
⁴⁸ Tantui na Ala bɛ, naxan n gbe joxɔma, naxan sie luma n sagoe,
⁴⁹ naxan n bama n yaxuie yi ra, naxan n natema yaxuie xun ma, naxan n bama mixi jaaxi bɛlɛɛ i.

⁵⁰ Na nan a ra, n i matɔxɔma sie tagi, Alatala!
 N bɛɛti bama i xili ra.
⁵¹ A bara a xa mangɛ sugandixi rakisi, a mu gbilen na mangɛ fɔxɔ ra, naxan findixi Dawuda nun a bɔnsɔɛ ra abadan.»

23

Dawuda xa masenyi dɔnxɔɛ

¹ Dawuda xa masenyi dɔnxɔɛ nan ya:

Yisayi xa di Dawuda xa masenyi nan ya,
 kuntigi xungbe,
 Yaxuba Marigi Ala naxan sugandixi mangɛ ra,
 bɛɛtiba naxan maniye mu na Isirayila bɔxi ma.

² «Alatala Xaxili bara so n dɛ i, a xa masenyi nan ya.

³ Isirayila Marigi Ala bara wɔyɛn, Isirayila xa fanye bara a fala n bɛ, <Naxan na mangɛya xaninfe tinxinyi ra, naxan na mangɛya xaninfe Ala xa yaragaaxui kui,
⁴ na kanyi luxi nɛ alɔ gɛɛsɛgɛ, soge te tɛmui nuxui yo mu a ya ma. A luxi alɔ yanbɛ nun tune naxan sansi raminima bɔxi ma.
⁵ N ma denbaya na na ki nɛ Ala bɛ, barima muxu xa saate mu kanama abadan, a mabanbanxi a fanyi ra. A fama n ma kisi rakamalide, a hinnɛma n na fe fanyi birin na.»
⁶ «Kɔnɔ mixi sɛriyɛtare luxi nɛ alɔ sansi tunbe daaxi naxan xun nakanama,
 naxan mu matongoma bɛlɛɛ ra,
⁷ naxan xabama dɛgɛma nun kerɛ ra, naxan ganma tɛ ra a bulaxi dɛnnaxɛ.»

Dawuda xa sɛnbɛmaɛ (Yudaya Mangɛ I 11:10-47)

⁸ Dawuda xa sɔɔrie xunyiɛ nan ya: Xakimoni xa di Yasobeyami, naxan findi e xunyi ra. A tan naxan man nu xili Adino Esinika, nan mixi kɛmɛ solomasaxan faxa tanbɛ ra gere keren kui.

⁹ A firin nde findi Dodayi xa di Eleyasari nan na, Axowaka. A nu na Dawuda xa sɛnbɛma saxanyie ya ma, naxee Dawuda mali Filisitakae gereɛde, Isirayilakae to e gi e ma e siga geya fari. ¹⁰ A tan nan Filisitakae gere, han a bɛlɛɛ kankan a xa santidɛgɛma ma. Alatala naxa xun nakeli fanyi fi e ma na lɔxɔɛ. Nama mu gbilen Eleyasari yire fo gere to jɔn. E naxa mixi faxaxie harige tongo.

¹¹ A saxan nde findi Age xa di Sanma nan na, Hararaka. Filisitakae nu e malanxi Lexi tɛmui naxɛ. Bɔxi nde nu na mɛnni, toge nu sixi naxan ma. Isirayilakae nu bara e gi Filisitakae ma, ¹² kɔnɔ Sanma naxa ti na toge xɛ tagi Filisitakae gereɛde. Alatala naxa xunnakeli fanyi fi e ma na lɔxɔɛ.

13 Yarerati saxan, Dawuda xa yarerati tongo saxanyie ya ma, naxa siga Dawuda yire Adulama fonme ra. Filisitakae nu tixi Refa gulunba kui. 14 Na waxati Dawuda nu na a xa yire makantaxi kui, Filisitakae fan nu na Beteleemu.

15 Dawuda naxa a sago nde fala, «A xoli n ma n xa Beteleemu kolonyi ye min.» 16 Na soori yarerati saxanyie naxa Filisita naaninyi igiri, e sa ye ba kolonyi ra naxan na Beteleemu naade ra. E to fa na ra Dawuda be, a naxa tondi na minde. A naxa a ifili boxi ma serexe ra Alatala be. 17 A naxa a fala, «Ala xa n natanga na ma. N mu noma yi ye minde, n ma xeme naxan sotoxi n be e nii sare ra. Na luma alo e nii tide mu gbo n be.» Na kui a naxa tondi ye minde a xa senbema saxanyie naxan soto a be.

18 Yowaba ngaxakerenyi Abisayi nan nu findixi na senbema saxanyie xunyi ra. A nu bara xeme keme saxan faxa a xa tanbe ra. A xili nu gbo alo na xeme saxanyie. 19 A naxa binye soto dangi e tan na, konɔ a mu nu na e ya ma hali a to nu findixi e xa mange ra.

20 Yehoyada xa di Benaya Kabaseeli findi senbema nde xa di nan na. A nu bara fe xungbe gbegbe raba, alo Ariyeli Mowabaka firinyie faxafe. A man naxa yete nde faxa kolonyi kui balabalanyi temui. 21 Loxoe nde a naxa Misiraka gbangbalanyi nde faxa. Tanbe belebele nu na Misiraka yi ra. Benaya naxa na ba a yi ra wuri di ra, a a faxa a yete xa tanbe ra. 22 Yehoyada xa di Benaya xa fe xungbe nan na ki. A xili gbo na senbema saxanyi ya ma. 23 A naxa binye soto dangi na xeme tongo saxan na, konɔ a senbe mu gbo na senbema saxanyi be. Dawuda xa gundo soori nan nu a ra.

24 Senbema gbete nan ya: Yowaba xunya Asaheli, naxan nu na na mixi tongo saxanyie ya ma, Dodo xa di Elexanan Beteleemuka,

25 Samoti Harorika, Erika Xarodika, 26 Xeleesi Pelonka, Ikesi xa di Ira Tekowaka,

27 Abiyeseri Anatotika, Mebunnayi Husatika,

28 Salamon Ahoxika, Maharayi Netofaka,

29 Baanna xa di Xeleda Netofaka, Ribayi xa di Itayi, naxan keli Gibiya Bunyamin bonsoe xa boxi ma,

30 Benaya Piratonka, Xurayi Gaasika,

31 Abiyeli Arabaka, Asamafeti Baxurimika,

32 Eliyaba Saalabonka, Hasemi xa di Yonatan,

33 Saama Hararaka, Sakara xa di Axiyama Hararaka,

34 Maakaka xa di Axasabayi xa di Elifeleti,

Axitofeli Gilonka xa di Eliyami,

35 Xesero Karemeleka, Paarayi Aribika,

36 Natan ngaxakerenyi Yigali Sobaka, Bani Gadika,

37 Seleki Amonika, Seruya xa di Naxarayi Berotika,

naxan nu Yowaba xa geresosee xaninma,

38 Ira nun Garebe Yatirikae,

a nun 39 Uriya Xitika.

E birin nalanxi, mixi tongo saxan nun solofere.

24

Isirayila nama kontife (Yudaya Mange I 21:1-26)

1 Na temui Alatala naxa konɔ Isirayila ma a sanya firin nde. A naxa manoxunyi nde raso Dawuda boje e xili ma, a a fala a be, «Siga Isirayila nun Yudaya mixie konti.» 2 Na kui mange Dawuda naxa a fala a xa soorie xa mange Yowaba be, a naxe, «Siga Isirayila bonsoe birin xonyi, kelifa Dana ma han Beriseeba. I xa na nama konti alako n xa mixi xasabi kolon.» 3 Yowaba naxa mange yaabi, «I Marigi Ala xa nama rawuya doxo keme i ya xori, konɔ mange, munfe ra i wama yi rabafe?»

4 Mange naxa a yaabi a xoxoxoe ra. Yowaba nun soori mange naxa keli

mange xun, e siga Isirayila pama kontide. ⁵ E naxa Yuruden xure igiri, e yonkin Aroweri yirefanyi ma. Na taa na gulunba nan kui Gadi, Yaaseri biri. ⁶ E naxa siga Galadi boxi ma, Tatimi Xodosi, Dana Yaan, nun Sidon biri. ⁷ E naxa siga Tire yire makantaxi, a nun taa birin naxee nu na Hiwikae nun Kanaankae xa boxi ma. A ranonyi, e naxa siga han Beriseeba, naxan na Yudaya boxi yirefanyi biri.

⁸ E to ge boxi birin isade kike solomanaani xi moxonen bun ma, e naxa so Darisalamu. ⁹ Yowaba naxa pama xasabi dentege mange be. Xeme mixi wulu keme solomasaxan nan nu na Isirayila, naxee nu noma findide soorie ra. Xeme mixi wulu keme suuli nan nu na Yudaya fan, naxee nu noma findide soorie ra.

¹⁰ Dawuda to ge pama kontide, a boje naxa mapaaxu, a fa a fala Alatala be, «N to yi rabaxi, n bara yunubi belebele raba. Yakosi n bara i mayandi i xa dije i xa konyi xa yunubi ma. Na bara findi n ma daxupa ra.» ¹¹ Dawuda to keli geesege, a lixi Alatala nu bara masenyi ti a xa namijonme Gadi be, Dawuda xa waliyu, a naxe, ¹² «I xa a fala Dawuda be, Alatala yi nan masenxi i be, «N bara fe saxan masen i be, i xa keren sugandi i wama n xa naxan naba i ra.»»

¹³ Gadi naxa siga Dawuda yire, a a fala a be, «Alatala yi nan masenxi i be, «I bara tin paxankate mundun na: kaame xa sin boxi je solofere, xa na mu i yaxuie xa no wo ra e xa santidegema ra kike saxan, xa na mu fure jaaxi xa din Isirayila pama ma xi saxan bun ma. Yakosi i xa a mato n lan n xa naxan fala n xema be.»» ¹⁴ Dawuda naxa Gadi yaabi, «N boje bara mapaaxu a xoxoxe ra. A lan n xa n sa Alatala nan belexe i, naxan xa kinikini gbo. Na fisa adamadie belexe be.»

¹⁵ Alatala naxa fure jaaxi radin Isirayila ma, kelife geesege han a waxati naxan fala. Na kui, kelife Dana han a sa doxo Beriseeba ra,

xeme wulu tongo solofere nan faxa Isirayila boxi ma. ¹⁶ Ala xa maleke to Darisalamu kana folo, Alatala naxa nimisa na toore xa fe ra. A naxa a masen maleke be naxan nu na pama ya ma, «Na lan. E lu na sinden.» Alatala xa maleke nu tixi Arawuna Yebusuka xa lonyi ma.

¹⁷ Dawuda to maleke to faxe ti ra pama tagi, a naxa a fala Alatala be, «N tan nan yunubi rabaxi, n tan nan yi fe kobi niyaxi. Yi pama munse rabaxi? N Marigi Alatala, i xa n tan nun n ma denbaya halaki, i xa i xa pama lu na.»

¹⁸ Na temui Annabi Gadi naxa siga Dawuda yire, a a fala a be «Keli, i xa sa serexebade ti Alatala be Arawuna Yebusuka xa lonyi ma.» ¹⁹ Dawuda naxa te naa alo Gadi a fala a be Alatala xili ra ki naxe.

²⁰ Keli yire itexi nde ma, Arawuna naxa mange nun a xa mixie to fa ra a yire. A naxa keli keren na, a sa e ralan, a a felen boxi ma mange bun ma. ²¹ Arawuna naxa a maxorin, «Mange faxi munse fende a xa konyi yire?» Dawuda naxa a yaabi, «N wama yi lonyi nan sarafe i ma alako n xa serexebade ti Alatala be. Na ki fure jaaxi xa jon pama ma.» ²² Arawuna naxa Dawuda yaabi, «Mange, a tongo. N marigi xa a waxonfe raba a ra. N bara yi ningee fan so i yi ra, e xa findi serexe gan daaxi ra. Yi saretie noma gande yege ra, yi mengi fan xa findi serexe ra. ²³ N bara yi birin fi i ma.» Arawuna man naxa a fala mange be, «I Marigi Alatala xa i xa serexe rasuxu.»

²⁴ Kono mange Dawuda naxa a fala Arawuna be, «Ade, n wama a sarafe ne kobiri ra naxan lanma seriye ki ma. N mu se bama serexe ra Alatala be, naxan mu kelima n yete harige ma. N mu noma serexe gan daaxi bade n mu naxan sare baxi.» Na kui Dawuda naxa Arawuna xa lonyi nun a xa ningee sara gbeti kilo tongo suuli ra. ²⁵ Dawuda naxa serexebade ti menni Alatala be, a fa serexe gan daaxi nun xanunteya serexe ba. Alatala naxa

na serexee suxu Isirayila be, fure
naaxi dan na ki ne.

Isirayila Mangɛe xa Taruxui Sɛniyenxi singe Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui findixi Isirayila mangɛe xa taruxui singe nan na. Annabi Samuweli xa kitaabui rapɔnma mangɛ Dawuda xa taruxui nan na. Yi kitaabui folɔma boore rapɔnxi dennaxe.

Alatala nan Dawuda tixi mangɛ ra a xa pama Isirayila xun ma. A xa pama nu rafan a ma, a nu wama e xa bira a xa seriye foxɔ ra alako dunjɔa xa na misaali to. Dawuda to tin birade Ala foxɔ ra, Ala naxa laayidi tongo a bɔnsɔe bɛ, e xa lu kibanyi kui abadan.

Dawuda to laaxira, a xa di Sulemani naxa ti Isirayila mangɛ ra. Ala naxa baraka sa a xa fe ma a fanyi ra, a findi mangɛ lonnixi banna ra. A naxa Alatala xa hɔrɔmɔbanxi ti Darisalamu, pama nu serexɛe bama dennaxe. Kɔnɔ a mu bu, a naxa makuya folɔ Ala xa seriye ra, a fa kuye batui masunbu Ala batui ra.

Mangɛ Sulemani to gbilen Ala xa seriye foxɔ ra, Alatala naxa a xa tinxinyi masen, a fa Dawuda bɔnsɔe xuru folɔ. A naxa a lu e xa e jɛrɛ kira jaaxi xɔn ma, kɔnɔ a naxa a masen e bɛ na kira jaaxi e xun tima dennaxe ra. Mangɛ nde bara na fahaamu, a fa gbilen Alatala xa kira ma, kɔnɔ boore mu na mɛ, a xa fe fa rapɔn gbaloe ma.

Mangɛ Dawuda xa waxati Isirayilakae nu itaxunxi bɔnsɔe fu nun firin nan na, naxee fatanxi Annabi Yaxuba xa di fu nun firinyi ra. Ala nu bara Annabi Yaxuba xili masara «Isirayila» ra, a Kanaan bɔxi fi e ma ke ra, e xili naxa fala «Isirayilakae.» Kɔnɔ Alatala to Dawuda bɔnsɔe paxankata e xa filankafuijɔa xa fe ra, a naxa bɔnsɔe fu ba e

xa yaamari bun ma, bɔnsɔe firin gbansan naxa lu e yi ra.

Na bɔnsɔe firinyi findixi Yudaya nun Bunyamin bɔnsɔe nan na. Yudaya to xungbo boore bɛ, e birin xili naxa sa «Yudaya.» Na bɔnsɔe fu naxan baxi Dawuda bɔnsɔe xa yaamari bun ma, e fan xili naxa sa na waxati «Isirayila.» Mangɛya firin nu na na temui, Yudaya nu na yirefanyi ma, Isirayila nu na koola ma.

Yudaya mangɛe kata nɛ e xa pama xa bira Ala xa seriye foxɔ ra. Kɔnɔ Isirayila mangɛe mu tin na ra, e fa kuyee ti e xa mixie bɛ e xa na batu. Mangɛ Yerobowami naxa na wali kobi folɔ Beteli nun Dana, a fa yensen bɔxi birin ma. Mangɛ Axabi naxa Samari findi Isirayila mangataa ra. E na birin naba nɛ alako pama naxa lu siga ra Darisalamu serexɛe bade alo Alatala a yamarixi ki naxe.

Mangɛ Akabu xa waxati, Ala naxa namipɔnme nde rakeli naxan xili Annabi Eliya. A xa fe mu nu rafan mangɛ ma fefe ma, kɔnɔ Ala naxa a mali a xa kaabanakoe belebelee raba Isirayilakae ya ma, alako e xa gbilen Ala waxɔnfe ma. Na kui Alatala mu tin a xa pama rabolode hali e to nu birama yunubie foxɔ ra. A naxa fe birin naba alako e man xa tin lude a xa mangɛya bun ma, e fa a sago raba.

Ala xa fe raba ki nan na ki. A a xa pama paxankatama alako e xa gbilen a ma. A hinnema e ra temui birin, hali e na kira jaaxi xɔn ma alako a rapɔnyi e xa kisi sɔtɔ. A na fe mɔoli fan nabama to mixie ra. Ala xa won mali na fahaamude. Amina.

Isirayila Mangɛe xa Taruxui Sɛniyenxi singe

Dawuda xa mangɛya rapɔnyi

¹ Mangɛ Dawuda xa simaya nu bara a ikuya. Xinbeli nu na a fate i temui birin, hali dugie to nu felenma a ma a fanyi ra. ² Na kui, a xa mixie

naxa a fala a be, «Ginedimedi nde xa fen i be, naxan meenima i ma, a nu fa a sa i fe ma alako xinbeli xa ba i ma.» ³ E naxa ginedimedi tofanyi nde fen Isirayila boxi ma, han e sa Abisaga Sunamika to. E naxa na xanin mange xon ma. ⁴ Na temedi nu tofan ki fanyi. A nu meeni mange ma, a nu wali birin naba a be. Konon na kui mange mu a kolon gine ra.

⁵ Na temui Xagiti xa di Adoniya naxa a yete ite folo, a nu fa a fala, «N tan nan findima Isirayila mange ra.» A naxa soe nun kuntigi mapereese tongo, a nun korogba tongo suuli. ⁶ A xa simaya kui, a baba Dawuda nu a luxi a yete nan yi, a mu nu a falama a be, «Yi lu, yi mu fan?» Adoniya fate nu tofan ki fanyi. Abisalomi xanbiratoe nan nu a ra.

⁷ A tan nun Seruya xa di Yowaba nun Abiyatari serexedube naxa lan fe keren ma, e xa kafu a ma Adoniya xa mangeya masoto. ⁸ Konon Sadoki serexedube, Yehoyada xa di Benaya, Annabi Natan, Simeyi, Reyi, nun Dawuda xa soori senbemaie naxa tondi birade Adoniya foxo ra.

⁹ Adoniya naxa ningee nun yexee borogexie ba serexe ra Soxeleti fanye fe ma, dennaxe na En Rogeli seeti ma. A naxa a ngaxakerenyie, mange xa die, nun mange xa mixie birin xili. ¹⁰ Konon a mu Annabi Natan, Benaya, mange xa soori senbemaie, nun a xunya Sulemani tan xili.

¹¹ Natan naxa a fala Sulemani nga Batiseba be, «I mu a mexi a Xagiti xa di Adoniya bara findi mange ra, a fa li won marigi Dawuda mu fefe kolonxi na fe kui? ¹² Yakosi i naxan nabama, i i tuli mati n ma marasi ra, alako i xa i tan nun i xa di Sulemani nii ratanga. ¹³ I xa siga mange Dawuda yire, i a fala a be, «Mange n marigi, i mu laayidi tongo xe n tan i xa konyi gine be, fa a fala n ma di Sulemani fama mangeya sotode i boxo ra, a doxo i xa kibanyi kui? Munfe ra Adoniya na findife mange ra yakosi?» ¹⁴ I nun mange woyenma temui naxe, n fan so temui

nan na ki wo yire, n fa i xa woyenyi rakamali.»

¹⁵ Batiseba naxa so mange xa konkoe kui. Mange nu bara fori ki fanyi. Abisaga Sunamika nu na meenife a ma. ¹⁶ Batiseba naxa suyidi, a a magoro mange ya i. Mange naxa a maxorin, «Munse niyaxi?» ¹⁷ Batiseba naxa a yaabi, «N marigi, i bara i kali i Marigi Alatala xili ra, a falafe ra a n ma di nan findima mange ra i boxo ra, a doxo i xa kibanyi kui. ¹⁸ Konon mange n marigi, yakosi Adoniya nan fa findife mange ra, a fa li i mu fefe kolon na kui. ¹⁹ A bara ninge nun yexee turaxi gbegbe ba serexe ra. A bara mange xa die birin xili, fo n ma di Sulemani, naxan findixi i xa konyi fanyi ra. A bara Abiyatari serexedube nun Yowaba soori mange fan xili. ²⁰ Mange n marigi, Isirayila pama tuli matixi i tan nan na, alako i xa a masen naxan doxoma i xa kibanyi kui i boxo ra. ²¹ Xa na mu a ra, i na bele temui naxe i benbae fe ma, yi pama fama n tan nun n ma di Sulemani xa fe xun nakanade ne alo kaafirie.»

²² A woyen temui, Annabi Natan naxa mange xonyi li. ²³ Mixi nde naxa a raso mange xa konkoe kui, a a fala, «Annabi Natan bara fa.» Natan naxa a magoro boxi ma mange ya i. ²⁴ Na temui a naxa a masen mange be, «Mange n marigi, i tan nan a falaxi, «Adoniya nan findima mange ra n boxo ra, a doxo n ma kibanyi kui?» ²⁵ N i maxorinxi ne na ma barima Adoniya jan bara ningee nun yexee borogexi gbegbe ba serexe ra. A bara mange xa die birin, soori mange, nun Abiyatari serexedube xili. E birin na e degefe yire keren, e a falama, «Kisi na mange Adoniya be!» ²⁶ Konon, a mu n tan xilixi, n tan naxan findixi i xa konyi fanyi ra. A mu Sadoki serexedube xilixi, a mu Yehoyada xa di Benaya xilixi, a mu i xa di Sulemani xilixi, naxan fan findixi i xa konyi ra. ²⁷ Na fe kelixi i tan

na ma, mange n marigi? Munfe ra i mu a fala n tan i xa konyi fanyi be, mixi naxan fama doxoode i xa kibanyi kui?»

²⁸ Mange Dawuda naxa a fala, «Wo Batiseba xili n be.» A to so mange yire, ²⁹ mange naxa a kali a be, «N bara n kali Alatala ra, naxan n natangaxi n ma toore birin kui, ³⁰ alo n nan n kali Alatala ra ki naxe a falafe ra, <I xa di Sulemani nan findima mange ra n joxoe ra, a tan nan doxoma n ma kibanyi kui,> to yati n fama ne na laayidi rakamalide.» ³¹ Batiseba naxa a magoro, a suyidi mange ya i, a fa a fala «Mange n marigi Dawuda xa kisi abadan!»

³² Mange Dawuda naxa a fala a xa mixie be e xa Sadoki serexedube, Annabi Natan, nun Yehoyada xa di Benaya xili. Nee to fa mange yire, ³³ a naxa a masen e be, a naxe, «Wo xa n ma mixie tongo, wo xa n ma di Sulemani doxo n ma sofale fari, wo goro a ra Gixon. ³⁴ Menni, serexedube Sadoki nun Annabi Natan xa ture surusuru a xunyi ma, a tife ra Isirayila mange ra. Wo na ge na rabade, wo xa ferife, wo fa a fala wo xui itexi ra, <Kisi na mange Sulemani be!> ³⁵ Na temui wo birin xa gbilen, wo xa a doxo n ma kibanyi kui. A tan nan findima mange ra n joxoe ra. N bara a ti Isirayila nun Yudaya mange ra.»

³⁶ Yehoyada xa di Benaya naxa mange yaabi, «N ma mange, a xa raba na ki! A xa findi i Marigi Alatala sagoe ra! ³⁷ Alatala nu na n ma mange be ki naxe, a xa lu Sulemani fan be na ki. Sulemani xa mangeya xa gbo dangi n marigi mange Dawuda gbe ra.»

³⁸ Sadoki serexedube, Annabi Natan, Yehoyada xa di Benaya, Keretikae, nun Peletakae naxa Sulemani rate mange Dawuda xa sofale fari, e siga a ra Gixon. ³⁹ Sadoki serexedube naxa so horomolingira kui, a feritongo ture seniyenxi nu na naxan kui. A naxa na ture surusuru Sulemani xunyi ma. Na temui e

naxa sara fe, jama birin naxa a fala e xui itexi ra, «Kisi na mange Sulemani be!» ⁴⁰ Nama birin naxa bira a foxo ra jalexinyi kui. E nu xule fe, e nu e xui ite han boxi naxa seren na xui ma.

⁴¹ Adoniya nun a xa jama to ge e degede, e naxa na xui me. Yowaba to na sara xui me, a naxa a fala, «Sonxoe mundun na taa kui na ki?» ⁴² Na temui yati, Abiyatari serexedube xa di Yonatan naxa so. Adoniya naxa a xili, a naxe, «Mixi hagige nan i ra, naxan faxi xibaaru fanyi ra.» ⁴³ Kono Yonatan naxa Adoniya yaabi, «Won marigi mange Dawuda bara Sulemani ti mange ra. ⁴⁴ Mange bara Sadoki serexedube, Annabi Natan, Yehoyada xa di Benaya, Peletakae, nun Keretikae xee Sulemani matide mange xa sofale fari. ⁴⁵ Sadoki serexedube nun Annabi Natan bara ture seniyenxi surusuru a xunyi ma Gixon, a xa findi mange ra. E birin bara keli menni seewe kui. Na jalexinyi bara din taa birin na. Wo na xui nan mefe yi ki. ⁴⁶ Sulemani jan bara a magoro mange kibanyi kui. ⁴⁷ Mange xa mixie birin bara fa won marigi mange Dawuda yire, e xa duba a be a falafe ra, <I Marigi Ala xa Sulemani xili ite dangi i tan na, a xa mangeya xa gbo dangi i gbe ra!> Mange naxa suyidi a xa sade ma. ⁴⁸ A naxa yi masenyi ti, a naxe, <Tantui na Isirayila Marigi Alatala be, naxan mixi nde doxoxi n ma kibanyi kui n ya xori.»

⁴⁹ Adoniya xa mixie a naxee xili, nee birin naxa so serenfe gaaxui ra. E naxa keli, kankan naxa siga a xonyi. ⁵⁰ Adoniya fan naxa gaaxu, a siga horomolingira, a serexebade ferie suxu. ⁵¹ Mixi nde naxa a fala Sulemani be a Adoniya to gaaxuxi Sulemani ya ra, a soxi horomolingira nan kui, a serexebade ferie suxu, a a fala, «Fo mange Sulemani xa a kali n be to, a mu n tan a xa konyi faxama santidegema ra.» ⁵² Sulemani naxa yi yaabi fi, a naxe, «Xa a sa findi

mixi fanyi nan na, sese mu a toma. Kɔnɔ xa a sa findi mixi kobi nan na, a faxama ne!»⁵³ Na kui mange Sulemani naxa mixie xεε, e xa a ragoro serεxεbade fari. Adoniya naxa siga mange yire, a suyidi a be. Sulemani naxa a fala a be, «Siga i xɔnyi.»

2

Dawuda xa jungui nun a laaxira temui

¹ Dawuda to a kolon a nu fa na saya kira nan xɔn, a naxa yi masenyi ti a xa di Sulemani be, a naxe,² «N na saya kira nan xɔn ma yi ki alo ibunadama birin. I xa i senbe so, i xa ti gben. ³ I xa i jɔxɔ sa i Marigi Alatala xa yaamarie xɔn ma, i xa bira a xa kira fɔxɔ ra. I xa a xa seriye rabatu, i xa a xa yaamarie ratinme. I xa bira a xa lonni fɔxɔ ra, i xa a xui suxu alo a seβexi ki naxe Tawureta Munsa kui, alako fe birin xa sooneya i be i siga dede. ⁴ Na nan a toma, Alatala a xa masenyi rakamalima, a naxan masen n be a to a fala, «Xa i xa die fe birin nabama alako e xa e jere n ma kira xɔn e boje birin na, e nii birin na, Isirayila mangeya luma e yi ra abadan.»»

⁵ «I a kolon Seruya xa di Yowaba naxan naba n na, i a kolon a naxan naba Isirayila soorie xa mangee, Abeneri, nun Amasa ra. A naxa e faxesa bojesa waxati, a e wuli maso a xa beleti nun a xa sankirie ma. ⁶ Na kui i xa feere fen alako a naxa siga aligiyama bojesa kui. ⁷ I xa i jɔxɔ sa Barasilayi Galadika xa die xɔn ma, alako e xa e dege i xa teebili ra, barima e na mooli nan naba n be n nu na n gife i taara Abisalomi ma temui naxe. ⁸ Fo i xa Gera xa di Simeyi Baxurimi xa fe fan mato, naxan fatanxi Bunyamin bonsɔe ra. A n danka ne a jaaxi ra, n nu sigafe Maxanayimi loxɔe naxe. N to gbilen, a naxa n nalan Yuruden xure biri. Menni n naxa n kali Alatala ra a n mu a faxama santidegema ra. ⁹ Yakosi i naxa dipe a ma de. Xaxilima nan i ra, i a kolon

a lanma i xa a rasiga aligiyama ki naxe.»

¹⁰ Na temui Dawuda naxa laaxira, a naxa bele a benbae fe ma a xa taa kui. ¹¹ A je tongo naani mangeya nan naba Isirayila xun ma. A naxa je solofere raba Xebiron, a je tongo saxan nun saxan naba Darisalamu. ¹² A xa di Sulemani naxa magoro a xa kibanyi kui, a xa mangeya naxa mabanban.

¹³ Xagiti xa di Adoniya naxa siga Sulemani nga Batiseba yire. Batiseba naxa a maxɔrin, «I faxesa bojesa kui?» A naxa a yaabi, «Iyo, n faxesa bojesa kui.» ¹⁴ Adoniya naxa a fala a be, «N wama woyen keren nan falafe i be.» Batiseba naxa a yaabi, «Na fala n be.» ¹⁵ Adoniya naxa yi masenyi ti a be, «I a kolon a nu lanma n tan nan xa findi mange ra. Isirayila birin ya nu rafindixi n tan nan ma n xa findi mange ra. Kɔnɔ Alatala naxa a niya mangeya xa so n xunya yi ra. ¹⁶ Yakosi, n wama fe keren gbansan nan xɔn ma i yi, i naxa tondi n be.» Batiseba naxe, «Na fala n be.» ¹⁷ Adoniya naxa a fala, «Yandi, i xa a fala mange Sulemani be a xa Abisaga Sunamika fi n ma gine ra. A mu tondima i be.» ¹⁸ Batiseba naxa a yaabi, «Awa, n woyenma mange be i xa fe ra.»

¹⁹ Batiseba naxa siga mange Sulemani yire, a xa sa Adoniya xa fe fala a be. Mange to a nga to, a naxa keli a xa kibanyi, a siga a ralande. A naxa a igoro a nga be, a kibanyi gbete maxili. Sulemani nga naxa a magoro a yirefanyi ma. ²⁰ Na temui a nga naxa a fala a be, «N wama fe nde nan xɔn. I naxa tondi n be.» Mange naxa a yaabi, «Nga, i xa na fala n be, n mu tondima i be.» ²¹ A nga naxa a fala a be, «I xa Abisaga Sunamika fi gine ra i taara Adoniya ma.» ²² Mange Sulemani naxa a nga yaabi, «Munfe ra i Abisaga maxɔrinma Adoniya be? Na luxi alo i wama n ma mangeya nan sofe a yi ra, a to findixi n taara

ra. I xa a so Abiyatari serexedube nun Seruya xa di Yowaba fan yi ra.»

²³ Na kui mange Sulemani naxa a kali Alatala ra, a naxe, «Ala xa n xun nakana xa Adoniya mu faxama a xa woyenyi xa fe ra! ²⁴ Yakosi, n bara n kali Alatala xili ra, naxan n dɔxɔxi n baba Dawuda xa mange kibanyi kui, to yati Adoniya faxama ne. N bara n kali Alatala ra naxan n ma fe birin sooneyama, naxan bɔnsɔe fima n ma.» ²⁵ Mange Sulemani naxa Yehoyada xa di Benaya yamari, a xa sa Adoniya faxesa. A raba na ki ne.

²⁶ Na dangi xanbi, mange naxa a fala Abiyatari serexedube be, «Siga i xonyi Anatoti boxi ma. A lan i xa faxesa, kɔnɔ n bara dije barima i Ala xa saate kankira xanin ne n Baba Dawuda ya i, i man tɔɔrɔ ne n baba xa tɔɔre.» ²⁷ Sulemani Abiyatari keri na ki ne. Na kui Alatala xa masenyi naxa kamali, Ala naxan masen Eli bɔnsɔe xa fe ra Silo.

²⁸ Yowaba nu bara Adoniya mali mange matandide, kɔnɔ a mu nu na Abisalomi tan xa mange matandife kui. Na kui, a to fe me Sulemani naxan naba, a naxa a gi, a siga hɔrɔmɔlingira kui, a sa serexebade ferie suxu. ²⁹ Mixie to a fala mange Sulemani be, a Yowaba bara a gi a siga hɔrɔmɔlingira kui serexebade yire, mange Sulemani naxa Yehoyada xa di Benaya yamari, «Sa a faxesa!» ³⁰ Benaya naxa siga Alatala xa hɔrɔmɔlingira, a a fala a be, «Mange naxe i xa mini.» A naxa a yaabi, «N tondi! N xa faxesa be!» Benaya naxa sa Yowaba xa woyenyi dentege mange be. ³¹ Mange naxa a fala Benaya be, «I xa a raba alo a a falaxi ki naxe. I na a faxesa, a ragata. Na kui i fama n tan nun n ma denbaya ratangade Yowaba xa wuli raminixi fufafui ma. ³² Alatala fama na yunubi sare ragbilende a tan nan ma, barima a mixi firin faxesa ne naxee nu tinxin a tan be, naxee xa fe binye nu dangi a tan gbe ra. N baba Dawuda mu nu a kolon a Neri xa di Abeneri nun

Yeteri xa di Amasa, Isirayila soorie xa mange faxesa Yowaba xa santidegema nan saabui ra. ³³ E wuli sare dɔxɔma Yowaba nun a bɔnsɔe nan xun ma abadan, kɔnɔ Alatala xa hinne nan luma Dawuda, a bɔnsɔee, a xa denbaya nun a xa mangeya ma.» ³⁴ Yehoyada xa Benaya naxa siga, a sa Yowaba faxesa, a a ragata a xonyi gbengberenyi ma.

³⁵ Mange naxa Yehoyada xa di Benaya findi soorie xa mange ra. A naxa Sadoki serexedube ti Abiyatari jɔxɔe ra.

³⁶ Mange naxa xera ti Simeyi ma, a a fala a be, «Banxi nde ti Darisalamu, i luma dennaxe. I naxa mini taa kui de. ³⁷ I na Sediron xure igiri lɔxɔe naxe minife ra taa kui, i faxesa na lɔxɔe yati ne.» ³⁸ Simeyi naxa mange yaabi, a naxe, «Awa yire, i tan n marigi naxan falaxi, n na nan nabama.» Simeyi naxa bu Darisalamu ki fanyi, ³⁹ kɔnɔ je saxan to dangi, a xa konyi firin naxa e gi e siga Maaka xa di Akisi xonyi, Gati mange. Mixi ndee to a fala a be, «I xa konyi firin na Gati,» ⁴⁰ a naxa te a xa sofale fari, a siga a xa konyie foxo ra Gati, Akisi xonyi. A to e masoto, a naxa e ragbilin.

⁴¹ Mixi nde naxa sa na fala mange be, a Simeyi mini ne Darisalamu, a siga Gati, a man gbilen. ⁴² Mange naxa Simeyi xili, a a fala a be, «N mu n kali Alatala ra xe i ya xori, fa a fala, <Xa i mini Darisalamu taa kui, n i faxesa ne na lɔxɔe yati?> I mu a fala xe n be a i n xui suxuma ne a fanyi ra? ⁴³ Munfe ra i mu tin na laayidi rakamalide i naxan tongo Alatala be? Munfe ra i mu n ma yaamari suxu?» ⁴⁴ Mange naxa a fala Simeyi be, «I a kolon i fe jaaxi naxan birin naba n baba ra, mange Dawuda, Alatala fama na sare ragbilende i ma, ⁴⁵ kɔnɔ a bara barake sa mange Sulemani ma. Dawuda xa mangeya mabanbanxi a fanyi ra Alatala ya i.» ⁴⁶ Na temui mange naxa Yehoyada xa di Benaya yamari a xa Simeyi faxesa. A naxa

na raba. Sulemani xa mangeya mabanban na ki ne.

3

Sulemani xa xaxilimaya (Yudaya Mangee II 1:2-13)

¹ Sulemani naxa lanyi xiri a tan nun Misira mange firawuna tagi futi ra, a na xa di gine doxo. A naxa na gine yigiya «Dawuda xa Taa» kui, barima a mu nu gexi a xa mange banxi, Alatala xa hoxomobanxi, nun Darisalamu tete tide. ² Nama nu serexe bama geyae nan fari, barima Alatala xa banxi mu nu tixi sinden. ³ Sulemani nu Alatala xanuma, a man nu birama a baba Dawuda xa yaamarie foxo ra, kono a fan nu serexe nun surayi bama geyae nan fari alo booree.

⁴ Mange naxa siga Gabayon serexe bade, barima na geya tide nu gbo. Sulemani naxa serexe gan daaxi wulu keren ba menni na serexebade fari. ⁵ Alatala naxa mini Sulemani ma xiye kui Gabayon koe ra. Ala naxa a fala a be, «I wama fe naxan yo xon, a fala n be n xa a fi i ma.» ⁶ Sulemani naxa a yaabi, a naxe, «I bara hinnente ya belebele raba i xa konyi n baba Dawuda be, barima a a jere ne i ya i nondi ra, tinxinyi ra, nun panige fixe ra. I bara hinne a ra, i di fi a ma, naxan magoroxi a xa kibanyi kui. Na nan a niyaxi n be to. ⁷ Yakosi, n Marigi Alatala, i tan nan n magoroxi mange kibanyi kui n baba Dawuda joxoe ra. N luxi alo dimedi yi mangeya kui. ⁸ N na i xa jama sugandixi tagi, naxan wuya han e konti mu noma kontide. ⁹ Xaxilimaya fi n ma, alako n xa no jama raperede a fanyi ra, n xa no fe fanyi nun fe jaaxi tagi rasade. Xa na mu, nde fata yi jama raperede?»

¹⁰ Sulemani xa maxandi naxa rafan Marigi ma. ¹¹ Na kui, Ala naxa a masen Sulemani be, «I to waxi xaxilimaya nan xon yi jama raperefe ra, i mu simaya xonkuye xa maxorinxi, i mu bannaya xa maxorinxi, i mu i yaxuie faxafe xa maxorinxi, ¹² n bara i xa maxandi

suxu. N xaxilimaya fanyi fima ne i ma, naxan maniyee mu toxi sinden, a man mu toma temuie ma naxee sa fama. ¹³ N bannaya nun binye fima ne i ma, naxee maniyee mu toma mange gbetee yi i xa waxati, hali i to mu e maxorinxi. ¹⁴ Xa i bira n ma kira foxo ra, i n ma seriyee nun n ma yaamari ratinme, alo i baba Dawuda a raba ki naxe, n i xa simaya ikuyama ne.»

¹⁵ Na temui Sulemani naxa xunu na xiye ma. A naxa gbilen Darisalamu Alatala xa saate kankira yire. A naxa serexe gan daaxie nun xanunteya serexee ba, a fa na don a tan nun a xa mixie birin na.

¹⁶ Langoe gine firin naxa siga mange yire kiiti fenfe ra a yi. ¹⁷ Na gine nde naxa a fala a be, a naxe, «N marigi i xa i haake to n be. N nun yi gine, muxu birin nan na banxi keren kui. N naxa di bari a ya xori. ¹⁸ Xi saxan to dangi, a fan naxa di bari. Muxu doro nan tun nu a ra, mixi gbete yo mu nu na banxi kui fo muxu firin peti. ¹⁹ Koe nde kui, yi gine naxa a sa a xa di fari, a xa di naxa faha. ²⁰ A to na to, a naxa n ma di tongo n seeti ma, a fa a xa di faxaxi sa n tan fe ma. N nu xife, n mu nu na sese kolon. ²¹ Geesege n to keli n xa xipe fi n ma di ma, n naxa a to na di bara faha. Kono n to a igbe fa a fanyi ra, n naxa a to n ma di mu a ra, n naxan barixi.»

²² Boore gine naxa woyenyi tongo, a a fala, «A mu na na ki xe. N ma di nan baloxi, i tan nan xa di faxaxi.» Gine singe naxa boore matandi a falafe ra, «I wule! N ma di xa mu faxaxi, n gbe nan baloxi.» E nu woyenma na ki ne mange ya xori. ²³ Na kui mange naxa yi masenyi ti e be, «Nde naxe, «N ma di nan baloxi, i gbe nan faxaxi.» Boore naxe, «I wule. N gbe nan baloxi, i gbe nan faxaxi.»»

²⁴ Na woyenyi dangi xanbi, mange naxa mixie yamari, «Wo fa santidegema ra n be ba.» E to fa na santidegema ra a xon ma, ²⁵ a naxa a fala e be, «Wo yi diyore baloxi ibolon

a tagi, wo sæeti nde so yi ginε yi ra, wo boore sæeti so na boore ginε yi ra.»

²⁶ Na tēmui ginε naxan xa di baloxi, na bɔɲε naxa a xaba a xa di xa fe xanunteya xafe ra, han a a fala mangε bε, «Yandi, n bara i maxandi n marigi, wo di baloxi so a yi ra, wo naxa yi di faxa.» Kɔnɔ boore ginε tan naxa a fala, «Yi di naxa lu n yi ra, a naxa lu i fan yi ra. Wo a ibolon!»

²⁷ Mange to na mε, a naxa a masen, «Wo naxa diyɔrε faxa. Wo xa yi di baloxi so na ginε singe yi ra, a nga nan na ki.»

²⁸ Isirayila nama to mangε xa kiiti mε, e naxa gaaxu a ya ra, barima e nu bara a kolon Ala xaxili nan na a bɔɲε ma mangεya rapεrεfe ra tinxinyi kui.

4

Sulemani xa kuntigi xungbee

¹ Mange Sulemani nu Isirayila bɔxi birin yamarima. ² A xa kuntigi xungbee nan yi ki:

Sadɔki xa di Asaraya, naxan findi sεrεxεdubε ra.

³ Sifa xa di Elixorefa nun Ahiya, naxee findi sebelitie ra.

Axiludu xa di Yehosafati, naxan findi keedi ragatε ra.

⁴ Yehoyada xa di Benaya, naxan findi sɔɔrie xa mangε ra.

Sadɔki nun Abiyatari, naxee findi sεrεxεdubεε ra.

⁵ Natan xa di Asariyahu, naxan findi gominae xa mangε ra.

Natan xa di Sabadi, naxan findi mangε xa sεrεxεdubε ra.

⁶ Ahisari, naxan findi mangε xa banxi walikεε xunyi ra.

Abeda xa di Adonirami, naxan findi konyie xunyi ra.

⁷ Mange Sulemani nu bara gomina fu nun firin ti Isirayila bɔxi xun ma. Kike yo kike ɲε kui, gomina keren nu fama baloe ra mangε nun a xa denbaya bε. ⁸ E xilie nan ya:

Xuru xa di, naxan nu gomina ra Efirami bɔnsɔε xa geya bɔxi xun ma.

⁹ Dekeri xa di, naxan nu gomina ra Makasa, Saalabimi, Beti Semesi, Elon, nun Beti Hanan taaε xun ma.

¹⁰ Xeseda xa di, naxan nu gomina ra Arubotu, Soko, nun Xeferi bɔxi xun ma.

¹¹ Abinadabo xa di, naxan nu gomina ra Dɔrɔ bɔxi xun ma, naxan mangε Sulemani xa di ginε Tafati dɔxɔ.

¹² Axiludu xa di Bana, naxan nu gomina ra Taanaki, Megido, nun Beti Saan xun ma, dennaxε na Saratan sæeti ma.

A tan nan nu gomina ra Yisireeli fan xun ma, kelife Beti Saan han Abeli Mexola, han Yokineyami xanbi ra.

¹³ Geberi xa di, naxan nu gomina ra Ramoti, Galadi bɔxi ma.

A tan nan nu gomina ra Manasi xa di Yayiri xa taaε xun ma, Galadi bɔxi ma.

A tan nan nu gomina ra na bɔxi xun ma, kelife Aragobo han Basan, taa xungbe makantaxi tongo senni nu na dennaxε.

¹⁴ Ido xa di Axinadabo nan nu gomina ra Maxanayimi xun ma.

¹⁵ Aximaasi nan nu gomina ra Nafatali bɔxi xun ma, naxan mangε Sulemani xa di ginε Basamati dɔxɔ.

¹⁶ Xusayi xa di Bana nan nu gomina ra Aseri nun Beyaloti xun ma.

¹⁷ Paruwa xa di Yehosafati nan nu gomina ra Isakari bɔxi xun ma.

¹⁸ Ela xa di Simeyi nan nu gomina ra Bunyamin bɔxi xun ma.

¹⁹ Uri xa di Geberi nan nu gomina ra Galadi bɔxi xun ma,

a Amorikae xa mangε Sixɔn xa bɔxi, nun Basankae xa mangε Ogo xa bɔxi.

Geberi keren nan nu na bɔxi birin gomina ra.

²⁰ Yudayakae nun Isirayilakae nu wuya alo baa dε ra meyenyi. E nu e dεgema, e nu e minma sεwε kui.

5

Sulemani xa mang'eya
(Yudaya Mang'ee II 2:1-16)

¹ Mange Sulemani nu b̄oxi birin yamarima, kelife Efirati xure ma, han Filisita b̄oxi, han Misira naaninyi ra. Na mixi birin nu duuti fima mange Sulemani ma a xa simaya birin kui.

² Mange Sulemani nun a xa mixie baloe findi yi nan na l̄ox̄e keren kui: farin fup̄i daaxi busali kem̄e tongo saxan, ɲ̄eraba busali kem̄e firin tongo naani, ³ ninge b̄or̄oḡexi fu, ninge demadon daaxi m̄ox̄ɔ̄ɛn, xuruse lanma kem̄e, bolee, xelie, burunyi sie, nun x̄oni b̄or̄oḡexie.

⁴ Mange Sulemani nan nu b̄oxi birin yamarima naxee nu na Efirati xure yirefanyi ma, kelife Tifisa han Gasa. Na b̄oxi mang'ee nun e xa mixie nu sabatixi b̄ɔ̄ɲ̄esa nan kui. ⁵ Yudayakae nun Isirayilakae birin, kelife Dana han Beriseeba, nu sabatixi b̄ɔ̄ɲ̄esa nan kui e xa weni bilie nun e xa x̄or̄e bilie tagi Sulemani xa mang'eya bun ma.

⁶ Soe ḡor̄e wulu tongo naani nu na Sulemani yi ra, naxee nu a xa s̄or̄i ragisee bendunma. Soe ragi mixi wulu fu nun firin nan nu na Sulemani yi ra. ⁷ Sulemani xa gomina fu nun firinyie nu fama baloe ra a b̄e nun a xa mixie b̄e. Kike yo kike gomina nde nu fama mang'ee hayi birin na. ⁸ E nu fama m̄engi nun sex̄e ra soe birin b̄e ḡor̄ee kui.

⁹ Ala xaxilimaya, l̄onni, nun fahaamui ḡbegbe nan so Sulemani yi ra. E nu gbo al̄o baa d̄e ra m̄eyenyi. ¹⁰ Sulemani xa xaxilimaya nu dangi fugerakae nun Misirakae xa xaxilimaya birin na. ¹¹ A xa xaxilimaya nu dangi mixi birin na, hali Etani Esiraka, Maxolo xa die Heman, Kalik̄oli, nun Darada. A xili naxa din b̄oxi birin na naxee nu Isirayila rabilinyi. ¹² A taali wulu saxan nan fala, a nun b̄eeti wulu keren nun suuli. ¹³ A wuri ḡbegbee xa fe fala, a folofe Liban wuri xungbe ma naxan xili s̄ediri,

a sa hisopi sansi xunxuri li naxan bulama banxi xale ma. A subee, x̄onie, bubusee, nun ȳex̄e fan xa fe fala. ¹⁴ Dunija mang'ee nu luma mixie x̄e ra e xa fa mang'ee Sulemani xa l̄onni nun xaxilimaya rame.

¹⁵ Tire mang'ee Xirami naxa kuntigie x̄e mang'ee Sulemani x̄on, barima a nu bara a m̄e a a tan nan tixi mang'ee ra a baba ɲ̄ox̄e ra. Xirami nu bara Sulemani baba Dawuda xanu kabi a rakuya.

¹⁶ Sulemani naxa Xirami yaabi, ¹⁷ «I nu n baba Dawuda kolon, a mu n̄o banxi tide a Marigi Alatala b̄e gere xa fe ra, naxan nu na a yire birin han Alatala naxa a yaxuie sa a sanyi bun ma. ¹⁸ Yak̄osi Alatala bara a ragiri n xa lu b̄ɔ̄ɲ̄esa kui. Gere nun fe x̄on̄e bara ɲ̄on. ¹⁹ Na kui n bara a ɲ̄anige n xa banxi ti n Marigi Alatala b̄e al̄o a a yitaxi ki nax̄e n baba Dawuda b̄e. A naxa a masen a b̄e, «I xa di, n naxan d̄ox̄oma i xa kibanyi kui i ɲ̄ox̄e ra, na nan fama banxi tide n b̄e.» ²⁰ I naxan nabama, i xa yaamari fi Liban s̄ediri wuyaxie xa xaba n b̄e. N ma walik̄ee kafuma n̄e i xa walik̄ee ma. N e xa wali sare fima n̄e al̄o i wama a x̄on ki nax̄e. Mixi yo mu na naxan fata wuri xabade al̄o Sid̄onkae.»

²¹ Mange Xirami to Sulemani xa w̄oyenyi m̄e, a naxa s̄eewa ki fanyi ra, a fa a fala, «Alatala tantu. A bara di xaxilima fi Dawuda ma naxan n̄oma yi ɲ̄ama xungbe rap̄ereɗe.»

²² Xirami naxa Sulemani yaabi, a nax̄e, «N bara i xa masenyi m̄e. N i wax̄onfe birin nabama n̄e, s̄ediri wurie nun sipire wurie xa fe ra.

²³ N ma walik̄ee wurie ragoroma n̄e kelife Liban han baa d̄e ra. N e xirima e boore ra, alako n xa e rap̄ere baa fari han i wama dennax̄e x̄on. Menni n e rafulunma, i fa e xanin. N tan wama naxan x̄on na wali sare ra, i xa baloe fi n tan nun n ma mixie ma.»

²⁴ Mange Xirami naxa s̄ediri wuri nun sipire wuri birin so mang'ee Sulemani yi ra, a nu wama naxan x̄on. ²⁵ N̄e yo ɲ̄e, mang'ee Sulemani nu farin busali wulu tongo

solomasaxan nun ture fifa mɔxɔɓɛn fima nɛ Xirami ma a xa banxi baloe xa fe ra. ²⁶ Alatala xaxilimaya fi nɛ Sulemani ma alɔ a a fala a bɛ ki naxɛ. Defanyi naxa lu Xirami nun Sulemani tagi, e fa saatɛ xiri e boore bɛ.

²⁷ Mange Sulemani naxa Isirayilaka wulu tongo saxan yamari e xa wali a bɛ. ²⁸ Kike yo kike, a naxa mixi wulu fu rasiga Liban bɔxi ma, e xa wali kike keren mɛnni, e fa kike firin naba e xɔnyi. Adonirami nan nu na na fe xunyi ra. ²⁹ Mixi wulu tongo solofere nan nu kote maxaninma, mixi wulu tongo solomasaxan nan nu gɛmɛ masolima mange Sulemani bɛ geyae kɔn na Liban. ³⁰ Sulemani xa gominæ nu bara mixi wulu saxan kɛmɛ saxan sugandi naxee nu wali xun matoma a ra. ³¹ Mange nu bara yaamari fi, a walikɛɛ xa gɛmɛ xungbe tofanyie masoli naxee findima Ala xa banxi sanbunyi ra. ³² Sulemani nun Xirami xa banxitie nun Gebalakaɛ naxa gɛmɛ masoli.

Wurie nun gɛmɛɛ yailan na ki nɛ Ala xa banxi xa fe ra.

6

Alatala xa hɔrɔmɔbanxi tife

¹ Nɛ kɛmɛ naani jɛ tongo solomasaxan to dangi kelife Isirayila mini Misira bɔxi ra temui naxɛ, mange Sulemani naxa Alatala xa hɔrɔmɔbanxi ti fɔlɔ Siwi kike kui. Na jɛ findixi a xa mangɛya jɛ naani nde nan na Isirayila bɔxi xun ma. ² Sulemani Ala xa banxi ti yi maniye xasabi nan na: A kuyɛ jɔngɔn ya tongo senni, a gboe jɔngɔn ya mɔxɔɓɛn, a ite jɔngɔn ya tongo saxan. ³ A yatagi buntunyi xa kuyɛ nu lanxi jɔngɔn ya mɔxɔɓɛn nan ma, alɔ banxi xa kuyɛ na ki naxɛ. A gboe fan findi jɔngɔn ya mɔxɔɓɛn nan na.

⁴ A wunderie nu yailanxi banxi xalɛ nan kui, wurie fan nu yailanxi e fari. ⁵ A naxa konkoe fatu hɔrɔmɔbanxi xalɛ rabilinyi. ⁶ Konkoe singee xa gboe nu lanxi

jɔngɔn ya suuli nan ma. Nee fari konkoe gbɛtɛɛ naxa dɔxɔ naxee xa gboe nu lanxi jɔngɔn ya senni ma. Nee fan fari konkoe gbɛtɛɛ naxa dɔxɔ naxee xa gboe nu lanxi jɔngɔn ya solofere ma. Hɔrɔmɔbanxi xalɛ xa marabinye nu raxurunxi a fuge biri ra, alako konkoeɛ masa wurie mu soma banxi xalɛ kui ki naxɛ. ⁷ E to nu hɔrɔmɔbanxi tima, e nu gɛmɛɛ rawalima naxee jan nu bara masoli geya yire e tongoxi dennaxɛ. Na ki walise yo xui mu nu mema hɔrɔmɔbanxi yire, alɔ dɛrɛma, bera, xa na mu a ra walise gbɛtɛ naxan yailanxi wure ra. ⁸ Naadɛ nde nu na banxi yirefanyi ma naxan minima konkoeɛ yire ma. Tede same daaxi nde nu yailanxi banxi kui ma, naxan nu konkoeɛ kui masɔtɔma koore ra. ⁹ E to gɛ banxi tide, Sulemani naxa a raxunma sɛdiri wurie ra. ¹⁰ Konkoe naxee nu tixi hɔrɔmɔbanxi sɛɛtie ma, e ite jɔngɔn ya suuli. Na birin nu xirixi banxi ma sɛdiri wurie ra.

¹¹ Alatala naxa a masen mange Sulemani bɛ, a naxɛ, ¹² «N xa a fala i bɛ yi banxi tife xa fe ra, xa i sa i jɛrɛ n ma kira xɔn ma, xa i sa n ma sɛriye rabatu, xa i sa n ma yaamarie suxu, n nan n ma laayidi rakamalima nɛ i bɛ, n naxan fala i baba Dawuda bɛ. ¹³ Na kui n luma nɛ n ma jama tagi, n mu i bɛpinma abadan.»

¹⁴ Sulemani naxa Ala xa hɔrɔmɔbanxi ti, a wali raɓɔn. ¹⁵ A naxa sɛdiri wuri xebenyie mafatu banxi xalɛɛ ma a kui, kelife a xalɛ fɔlɛ ma han banxi xunyi ra. A naxa sipirɛ wuri xebenyie mafatu banxi gbaata ma. ¹⁶ A naxa sɛdiri wuri xebenyie mafatu konkoe jɔngɔn ya mɔxɔɓɛn daaxi ma banxi kui dunxui ra, kelife a gbaata ma han fuge. Na nu findixi Yire Seniyenxi Fisamante nan na. ¹⁷ Banxi palaa dɔnxɔɛ naxan nu na na yatagi, nu kuya jɔngɔn ya tongo naani. Na nu findixi Yire Seniyenxi nan na. ¹⁸ Sɛdiri wuri xebenyie naxee nu fatuxi banxi xalɛɛ ma palaa ma, sansi bogie nun sansi fugee fan nu masolixi e ma. Na ki, gɛmɛ mu nu

toma banxi kui ma fefe ma.

¹⁹ Sulemani naxa Yire Seniyenxi Fisamante yailan h'oromobanxi kui, Alatala xa saate kankira d'oxoma dennaxe. ²⁰ Na yire kuya j'ongon ya m'ox'onen, a igbo j'ongon ya m'ox'onen, a ite j'ongon ya m'ox'onen. X'ema nu masoxi na konkoe xalee birin ma, a nun serexebade ma naxan yailanxi sediri wuri ra. ²¹ Mange Sulemani naxa x'ema maso na Yire Seniyenxi Fisamante xalee ma. A naxa y'olonx'onyi xunxuri x'ema daaxie gbaku naa sode de ra. ²² Ba na ra, a nu bara x'ema maso na h'oromobanxi xalee birin ma, a nun serexebade ma naxan nu na naa.

²³ A naxa maleke firin misaali masoli wulai oliwi wuri ra. E ite j'ongon ya fu. ²⁴ Maleke singe gabutenyi keren xa kuye j'ongon ya suuli, a gabutenyi firin nde fan xa kuye j'ongon ya suuli, naxan lanma n'ongon fu ma kelife a k'oola ma han a yirefanyi ma. ²⁵ Boore maleke fan gbee lanxi j'ongon ya fu nan ma. E firinyi nu yailanxi keja keren nan na. ²⁶ E firinyi ite j'ongon ya fu. ²⁷ Sulemani naxa na malekee ti Yire Seniyenxi Fisamante tagi, alako malekee gabutenyie xa banxi xalee li, e fan xa e boore li banxi tagi. ²⁸ Sulemani naxa x'ema maso na maleke firinyie birin ma.

²⁹ A naxa yaamari fi, a e xa malekee, tugi bilie, nun wuri fuge tofanyi misaalie masoli banxi xalee ma, naxee nu na Yire Seniyenxi Fisamante nun Yire Seniyenxi kui. ³⁰ A naxa x'ema maso banxi gbaata ma na yire firinyie kui. ³¹ A naxa h'oromobanxi xa naad'ee yailan wulai oliwi wuri ra. A e gbaku oliwi wuri xebenyie ra naxee xa marabinye mu nu banxi xalee gbe lima, fo d'oxo naani. ³² Na naad'ee firinyie nu yailanxi wulai oliwi wuri nan na. Maleke, tugi bili, nun wuri fuge tofanyie misaalie nu masolixi na naad'ee ma. X'ema nu masoxi na naad'ee nun na misaalie ma ³³ A naxa na m'oli raba naad'ee ma naxee nu na Yire Seniyenxi ma. E

yailanxi oliwi wuri ra, e gbakuxi wuri xebenyie ra naxee mu nu banxi xalee xa marabinye lima fo d'oxo saxan. ³⁴ Naad'ee firinyi gbete nu yailanxi sipire wuri ra. ³⁵ A naxa yaamari fi e xa malekee, tucie, nun sansi fuge tofanyi misaalie masoli e ma. Na dangi xanbi a naxa x'ema maso naad'ee nun na misaalie ma.

³⁶ A naxa buntunyi yailan g'eme masolixie ra, naxee nu d'oxoxi safe saxan na, a nun sediri wuri safe keren na.

³⁷ Alatala xa banxi d'oxo folo Siwi kike nan na, Sulemani xa mang'eya je naani nde. ³⁸ A naxa j'on Bulu kike ra, kike solomasaxan nde, Sulemani xa mang'eya je fu nun keren nde. Na banxi birin ti je solofere nan bun ma, a fa lu alo Ala nu wama a x'on ma ki naxe.

7

Mange banxi tife

¹ Sulemani bu ne je fu nun saxan a yete xa banxie tife ra. ² A banxi naxan singe ti a a xili sa ne «Liban fotonyi banxi.» A nu kuya j'ongon ya k'eme, a igbo j'ongon ya tongo suuli, a ite j'ongon ya tongo saxan. A xunyi wurie nu d'oxoxi kinki safe naani naxee xun, nee nu yailanxi sediri wuri nan na. ³ Na kinkie fari nu makotoxi sediri xebenyi tongo naani nun suuli nan na a safe ki ma, fu nun suuli safe keren. ⁴ Banxi seetie ma, wunderi safe saxan nu na e ma, e ya rafindixi e boore ma. ⁵ Naad'ee saxan fan nu na wunderie ya tagi. ⁶ Buntunyi nu na naxan xa kuye j'ongon ya tongo suuli lima, a igboe j'ongon ya tongo saxan. ⁷ Banxi pala naxan fan nu yailanxi sediri wuri ra keli a gbata ma han fuge, nan nu findixi a xa kiiti sade ra.

⁸ A banxi gbete ti ne na xanbi ra a nu luma dennaxe. A a yailan alo boore. Na xanbi ra, a naxa banxi gbete ti Firawuna xa di gine be a naxan d'oxo. ⁹ Nee birin ti g'eme masolixie nan na naxee xabaxi sera ra a kui nun a fari, kelife a bunyi

ma han fuge. ¹⁰ Banxi sanbunyi dɔxɔ gɛmɛ tofanyi xungbee nan na, naxee xabaxi ɲɔngɔn ya fu xa na mu a ra ɲɔngɔn ya solomasaxan ma. ¹¹ A fuge ra, sɛdiri wuri nun gɛmɛ tofanyie nu na naxee xabaxi a fanyi ra. ¹² Na tɛtɛ xungbe nu yailanxi gɛmɛ xabaxi safɛ saxan na, sɛdiri wuri fan nu saxi na fari, alɔ Alatala xa banxi nun a gbutunyi.

¹³ Mange Sulemani naxa mixi nde fen Tire, naxan xili Xirami. ¹⁴ Kaape gine nde xa di nan nu a ra fatanfe Nafatali bɔnsɔɛ ra. Tireka nan nu a Baba ra, naxan nu wure gbeeli rawalima. A lɔnnixi, a xaxili fan, a fata wure gbeeli rawalide a mɔɔli birin na. A siga nɛ mange Sulemani yire, a na wali mɔɔli raba.

¹⁵ A kinki firin xabu wure gbeeli ra, naxee ite ɲɔngɔn ya fu nun solomasaxan, naxee xa radigilinyi lanxi ɲɔngɔn ya fu nun firin ma. ¹⁶ A xunyi firin xabu na kinki firinyie bɛ, naxee ite ɲɔngɔn ya suuli. ¹⁷ A se raxunmase fu nun naani xabu na xunyi firinyie bɛ, xunyi keren solofere. ¹⁸ A mangoe bogi maniyɛe yailan safɛ firin na na se raxunmase radɔxɔxi firinyie ma. ¹⁹ A fuge maniyɛe masoli na kinki xunyi firinyie ma naxee nu na buntunyi ra. E ite ɲɔngɔn ya naani. ²⁰ A mangoe bogi maniyɛe kɛmɛ firin masoli na kinki xunyi firinyie ma. ²¹ A na kinkie ti buntunyi ya tagi. Naxan nu na a yirefanyi ma, a xili naxa sa Yakin, naxan nu na a kɔɔla ma, na xili naxa sa Boosu. ²² Na kinkie konde ra, fugee nu masolixi mennie ma.

²³ A naxa ye sase xungbe digilinxi yailan yɔxui ra. A dɛ igboe ɲɔngɔn ya fu, a ite ɲɔngɔn ya suuli, a xa radigilinyi ɲɔngɔn ya tongo saxan. ²⁴ Na ye sase dɛ rabilinyi bunyi, ninge maniyɛ nu masolixi a ma e radɔxɔxi e boore ra a rabilinyi birin ma. Ninge fu na ɲɔngɔn ya keren ma, suuli a fari, suuli a bun. Ninge yo, ye sase yo, na birin yailanxi kerenyi nan na.

²⁵ Na ye sase nu dɔxɔxi ninge maniyɛ gbetɛ fu nun firin fari. Saxan ya rafindixi kɔɔla biri, saxan ya rafindixi sogegode biri, saxan ya rafindixi yirefanyi biri, saxan ya rafindixi sogetede biri. Na ye sase naxan nu xili «Baa» nu dɔxɔxi na ninge fari, e ya rafindixi tande ma. ²⁶ Na ye sase xa marabinye nu findixi suxu keren nan na. A dɛ kiri masolixi maniyɛ sansi fuge tofanyi ra. Ye fifa kɛmɛ solofere fifa tongo suuli nu nɔma sade a kui.

²⁷ A naxa e sanbunyi fu yailan. E birin nu kuya ɲɔngɔn ya naani, e igbo ɲɔngɔn ya naani, a ite ɲɔngɔn ya saxan. ²⁸ E na sanbunye rafala ki naxɛ, wure ralenfetɛnxie nu na wure gbetɛ naani tagi. ²⁹ Yɛtɛ misaalie, ninge misaalie, nun malekɛ misaalie nu yailanxi na wure ralenfetɛnxie ma, a nun pirinti gbetɛɛ. ³⁰ Wure digilinxi naani nu na sanbunyi keren keren ma bɛ a ti se ra, naxee nu xirixi e boore ra wure gbeeli firin na. Wure nde nu na na tuxui naanie ma ye sase bun ma. Na birin nu yailanxi tɛmui kerenyi nan na. ³¹ Se digilinxi nde nu na ye sase nu dɔxɔxi naxan kui. Na ite ɲɔngɔn ya keren sanbunyi bɛ, a igbo ɲɔngɔn ya keren nun a tagi. Se ndee nu masolixi na ma. Na wure ralenfetɛnxie mu nu digilinxi, e sɛɛti naanie birin xa maniyɛ nu lan. ³² Na wure digilinxi naani naxee nu na a ye maxanin se tuxui naanie ra, e ite ɲɔngɔn ya keren nun a tagi, firin nu xirixi e boore ra wure gbeeli ra. ³³ Na wure digilinxi maniyɛ sɔɔri ragise sanyie ra. E birin nu yailanxi wure gbeeli ra tɛmui kerenyi ra.

³⁴ Se nde nu na tuxui naanie birin na naxee nu sɛnbɛ fima e ma. ³⁵ Se digilinxi nde nu na ye sase dɔxɔde kui. Na ite sanbunyi bɛ ɲɔngɔn ya keren. Sanbunye fuge, a kilɔndee nun a wure ralenfetɛnxie birin nu yailanxi wure gbeeli nan na tɛmui kerenyi ra. ³⁶ Malekɛ misaalie, yɛtɛ misaalie, nun tugi misaalie nu yailanxi na kebelae ma, nun se gbetɛɛ. ³⁷ Ye maxanin se fu

nu yailanxi ki kerenyi ra na ki ne wure gbeeli ra. E birin nu lan.

³⁸ Xirami ye sase fu yailan ne wure gbeeli ra, naxee nu doxo na ye maxanin se fu fari. Ye litiri wulu keren keme senni jondon nu sama kankan kui. Ye sase nu igbo jongon ya naani. ³⁹ A naxa ye maxanin see doxo Alatala xa horomobanxi setie ma, suuli kola biri, suuli yirefanyi biri. Na ye sase belebele naxan nu xili «Baa,» a naxa na doxo banxi yirefanyi ma, a makore a sogetede biri ra. ⁴⁰ Xurami naxa ye sasee, te xube ko see nun tundee yailan.

Na kui, Xurami naxa ge mange Sulemani xa walie ra Ala xa horomobanxi xa fe ra. Na walie nan ya: ⁴¹ kinki firinyie, e xunyi tofanxie, se raxunmase naxee e fari, ⁴² kobe bogi maniyie keme naani gbakuxi e ra, kobe bogi maniyie safe firin se raxunmase keren ma kinkie xunyi ra, ⁴³ sunbui maxanin se fu, ⁴⁴ ye sase xungbe naxan xili «Baa,» ninge fu nun firin misaali naxee na ye sase xungbe bun ma, ⁴⁵ tundee, pelie, paanie. Xurami se naxee birin yailan mange Sulemani be Alatala xa banxi xa fe ra, a e yailan wure gbeeli raxunuxi nan na. ⁴⁶ Mange nu na yoxui raxunu Yuruden mere yire ne, Sukoti nun Saratan tagi. ⁴⁷ Mange Sulemani na birin yailan wure gbeeli nan na, naxan xa gboe xasabi mu nu noma kolonde.

⁴⁸ Sulemani se gbegbe yailan ne Ala xa banxi be, alo serexebade xema daaxi, teebili xema daaxi nde taami serexe sama dennaxe, ⁴⁹ lanpui doxo se xema daaxie naxee dexema Yire Seniyenxi kui seriye ki ma, a fuge misaalixie, lanpuie, te xube ko se xema daaxie, ⁵⁰ paanie, finse, potti tofanyie, piletie, kolopotti xema fanyi daaxie, Ala xa horomobanxi xa naadse gbaku se xema daaxie, naxee nu na Yire Seniyenxi Fisamante sode de ra nun horomobanxi sode de ra.

⁵¹ Sulemani Alatala xa horomobanxi xa see yailan xema ra na ki ne. A to

ge na ra, a naxa se birin naso Alatala xa horomobanxi xa naafuli ragatade kui, a baba Dawuda naxee fixi Ala ma.

8

Saate kankira doxofe horomobanxi kui

(Yudaya Mang'ee II 5:2-6:11)

¹ Na temui, Sulemani naxa Isirayila forie, bonsoe xunyie, nun Isirayila denbaya xunyie maxili alako e xa te Alatala xa saate kankira ra kelife Siyon, Dawuda xa taa. ² Isirayilaka birin naxa e malan mange yire alako e xa kike solofere sali raba. ³ Isirayila forie birin to menni li, Lewikae naxa saate kankira tongo, ⁴ e a xanin a nun Ala xa Naralande Kiri banxi, a nun se seniyenxi naxee nu na a kui. Lewika serexedubee nan na wali raba.

⁵ Mange Sulemani nun Isirayila jama naxee birin nu maxilixi, naxa ti saate kankira ya ra. E naxa xuruse lanmae nun a xungbe gbegbe ba serexe ra, naxan konti mu nu noma kolonde. ⁶ Serexedubee naxa Alatala xa saate kankira doxo a doxode Ala xa horomobanxi, Yire Seniyenxi Fisamante kui. E a doxo malekee gabutenyie bun ma. ⁷ Malekee gabutenyie nu italaxi saate kankira nun a maxanin see xun ma. ⁸ Saate kankira maxanin see findixi wuri kuyee nan na, naxee jooe nu toma kafi pala ma yire seniyenxi kui, kono e mu nu noma tode horomobanxi tande tan ma. Han to saate kankira na menni. ⁹ Sese mu nu na na saate kankira kui, fo na walaxe firinyi Annabi Munsa naxee sa a kui. A na raba Xorebe geya yire ne, Alatala saate xiri loxo e nun Isirayilakae tagi, e mini temui Misira.

¹⁰ Serexedubee to mini Yire Seniyenxi kui, nuxui nde naxa goro Alatala xa banxi ma, a a rafe. ¹¹ Serexedubee mu no lude menni e xa e xa wali raba, barima na nuxui nu na naa, Alatala xa nore nu bara lu banxi birin ma. ¹² Na kui, Sulemani naxa a fala,

a a sabatima nuxui fooro nan kui.

13 Na kui n bara lingira ti i be, i sabatima dennaxe abadan.»

14 Mange naxa a ya rafindi, a duba Isirayila jama birin be. E birin nu tixi. 15 A naxa a masen, «Tantui na Isirayila Marigi Alatala be, naxan woyen n baba Dawuda be a kere ra. A fe naxan birin masen a be, a na birin nakamalixi ne. 16 A naxe, «Kafi n nan n ma jama ramini Misira boxi ra, n mu nu taa sugandixi Isirayila bonsoe tagi n banxi tima dennaxe. N man mu xeme sugandixi naxan findima n ma Isirayila jama yarerati ra. Kono n bara Darisalamu nan sugandi alako n xili xa lu naa. N man bara Dawuda sugandi alako a xa findi n ma Isirayila jama xunyi ra.»»

17 «N baba Dawuda naxa nate tongo a boje kui, a fo a xa banxi ti Isirayila Marigi Alatala be. 18 Alatala naxa a fala n baba Dawuda be, «I to nate tongo i boje kui n ma banxi xa fe ra, na bara findi janige fanyi ra. 19 Kono i tan xa mu na banxi tima. I xa di nan na tima. I naxan barixi, na nan n ma banxi tima.» 20 Alatala bara a xa masenyi rakamali. N tan bara ti n baba Dawuda boxoe ra Isirayila mange kibanyi kui, alo Alatala a masen ki naxe. N man bara banxi ti Isirayila Marigi Alatala be. 21 N bara Alatala xa saate kankira doxo naa, a xa saate walaxe na na kui. A na saate xiri a nun Isirayilakae nan tagi.»

22 Mange Sulemani naxa ti serexebade ya i jama birin ya xori, a naxa a belexe itala koore ma, a fa a fala, 23 «Isirayila Marigi Alatala, i maniyе mu na koore nun boxi ma. I dugutegexi i xa saate nun i xa hinne xa fe nan na i xa konyie mabiri, naxee jereма i ya tode ra e boje fiixe ra. 24 Na na a ra, to loxo e i bara i xa laayidi rakamali i xa konyi n baba Dawuda be. 25 Yakosi, Isirayila Marigi Alatala, i laayidi naxan tongoxi i xa konyi n baba Dawuda be, i xa na rakamali. I bara a masen a be, «Xa i bonsoe fenten e jere ki ma alo i a rabaxi ki

naxe, e naxa n ma seriyе binya, mixi nde na e bonsoe ya ma naxan fama lude Isirayila kibanyi kui abadan.»

26 Yakosi, Isirayila Marigi Alatala, i xa i xa masenyi rakamali, i naxan masen i xa konyi Dawuda be.»

27 «Kono Ala tan noma sabatide dunija bende fuji fari adamadie tagi? Koore nun a xa gboe xurun i be. N banxi naxan tixi i be a xurun koore be. I luma menni di? 28 N Marigi Alatala, i xa i xa konyi xa dube suxu, i xa a xa maxandi tongo, i xa i tuli mati i xa konyi wa xui ra. 29 I xa i jengi sa yi banxi xon ma ke nun yanyi ra, barima i xili matoxoma be. I xa i xa konyi xa maxandi suxu yi banxi kui. 30 I xa i tuli mati i xa konyi nun i xa jama wa xui ra, e i maxandima be temui naxe. Kelifе koore ma i doxoxi dennaxe, i xa i tuli mati muxu ra, i man xa dije.»

31 «Xa mixi nde sa yunubi raba a boore ra, e fa a fala a be a xa kali nde ti serexebade yire yi banxi kui, 32 i xa na fe mato kelifе koore ma, i xa kiiti sa nondi ra alako fe kane nun tinxintoe birin xa e sare soto.»

33 «Xa i xa jama Isirayila sa yunubi raba i ra, e yaxuie fa no e ra na xa fe ra, xa e bara tin gbilenfe ra i yire, e i xili matoxo, e i maxandi yi hromobanxi kui, 34 i xa na fe mato kelifе koore ma, i xa i xa jama Isirayila xa yunubie xafari, i fa e ragbilen boxi ma, i dennaxe fixi e tan nun e babae ma.»

35 «Xa koore sa balan, tune yo mu fa, barima e bara yunubi raba i ra, xa e fa i maxandi be, e i xili matoxo, e gbilen e xa yunubi foxo ra i e rayaagixi naxan ma, 36 i xa na fe mato kelifе koore ma, i xa i xa konyie, i xa jama Isirayila xa yunubie xafari, i xa i xa seriyе fanyi masen e be alako e xa na jere ki kolon, i fa tune ragoro i xa boxi ma, i naxan findi e gbe ra.»

37 «Xa kaame sa sin yi boxi ma, xa na mu fure, xa na mu baloe kane, xa na mu gere, xa na mu gbaloe gbete, 38 xa mixi nde sa i maxandi,

xa i xa pama Isirayila a mawa i xon, barima e bara a kolon e xa tōre kelixi fe naxan ma, e fa e bēlexe itala yi banxi mabiri, ³⁹ i xa na fe mato kelife koore ma i magoroxi dennaxe, i xa dipe, i xa mixi birin sare fi a xa wali ra, i tan naxan adama birin bōpe ma fe kolon. I keren peti nan ibunadama birin sondon ma fe kolon. ⁴⁰ Na kui e fama gaaxude i ya ra, e jere i xa kira xon e xa simaya birin kui yi bōxi ma, i naxan fixi muxu babae ma.»

⁴¹ «Xa xōpe nde sa fa kelife pamanē ma, naxan mu findi i xa pama Isirayila mixi nde ra, ⁴² a fa i xili xungbe nun i senbe xa fe ra, a i maxandi yi banxi kui, ⁴³ i xa na fe mato kelife koore ma i i magoroxi dennaxe, i xa a xa maxandi suxu alako si birin xa gaaxu i xili ya ra dunija, alo i xa pama Isirayila. E xa a kolon i tan nan xili maxandima yi banxi kui n naxan tixi.»

⁴⁴ «Xa i xa pama sa mini a yaxuie gere de alo i a masen e be ki naxe, xa e i maxandi yi taa mabiri ra i dennaxe sugandixi, xa e i maxandi yi banxi mabiri ra n naxan tixi i xili ra, ⁴⁵ i xa na fe mato, i xa e xa dube suxu, i xa kiiti tinxinxi sa e be.»

⁴⁶ «Xa e sa yunubi raba i ra, alo adamadi birin darixi naxan na, xa i bōpe te e xili ma, i fa e sa e yaxuie sagoe, e findi geelimanie ra yire makuye, xa na mu a ra yire makorexi, ⁴⁷ xa e bara xaxili soto na konyiya kui, e fa i maxandi e xa geeli kui, <Muxu bara yunubi raba, muxu bara fe jaaxi raba, muxu bara kobi,> ⁴⁸ xa e man e yete ragbilen i ma e bōpe fixe ra, e nii birin na, e fa i maxandi pamanē ma konyiya kui yi bōxi mabiri, i naxan fixi e babae ma, a nun yi taa mabiri, i naxan sugandixi, a nun yi banxi mabiri, n naxan tixi i be, ⁴⁹ i xa na fe mato kelife koore ma i magoroxi dennaxe, i xa i tuli mati e xa maxandi nun e wa xui ra, i xa kiiti tinxinxi sa e be, ⁵⁰ i xa dipe i xa pama ma naxan yunubi rabaxi i ra. I xa e xa yunubie xafari e naxan nabaxi i ra. I xa

hinne e ra e yaxuie ya xōri, alako e yaxuie fan xa hinne e ra. ⁵¹ E findixi i xa pama nan na, i ke tongoe, i naxee ramini Misira bōxi ra konyiya kui.»

⁵² «Yakosi, n Marigi Ala, i xa muxu xa maxandi mato, i xa a rame, muxu naxan nabaxi yi banxi kui, ⁵³ barima i tan nan muxu ba dunija bōnsōe tagi muxu xa findi i ke tongoe ra, alo i a masen Isirayila be ki naxe i xa konyi Munsa saabui ra, a to muxu benbae ramini Misira bōxi ra.»

⁵⁴ Mange Sulemani to ge na maxandi tide Alatala be, a naxa keli Alatala xa serexebade yire, a xinbi nu sinxi dennaxe a bēlexe itexi koore ma. ⁵⁵ Na temui a naxa ti Isirayila pama ya xōri, a duba e be a xui itexi ra. A naxe, ⁵⁶ «Tantui na Alatala be, naxan bara malabui fi a xa pama Isirayila ma, alo a a masen ki naxe. A masenyi naxee ti a xa konyi Annabi Munsa saabui ra, keren mu na a mu naxan nakamali. ⁵⁷ Won Marigi Alatala xa lu won seeti ma alo a raba won benbae be ki naxe. Ala naxa won nabolo, a naxa won nabepin. ⁵⁸ Ala xa won bōpe ya mafindi a ma, alako won xa won jere a xa kira xon ma, won xa a xa yaamari birin nabatu, won xa gbilen fee fōxo ra a tonyi dōxoxi naxee ra, won xa bira a xa seriye fōxo ra a naxan so won benbae yi ra. ⁵⁹ Ala xa ratu n ma maxandi ma kōe nun yanyi. Won Marigi Alatala xa n tan a xa konyi nun a xa pama Isirayila makanta fe jaaxi ma loxo birin, ⁶⁰ alako dunija birin xa a kolon a Alatala nan na Ala ra. Ala gbete mu na. ⁶¹ Wo bōpe birin xa lu won Marigi Alatala nan be, alako won xa a xa yaamarie ratinme, won xa won jere a xa seriye ma alo wo darixi a ra ki naxe.»

⁶² Mange nun Isirayila pama birin naxa serexe ba Alatala be. ⁶³ Mange Sulemani naxa ninge wulu mōxōpen nun firin ba xanunteya serexe ra, a nun yexee wulu keme mōxōpen. Na dangi xanbi, Mange nun pama naxa Ala xa banxi rabi. ⁶⁴ Sulemani naxa

tete yire raseniyen serexe ra Alatala xa hōromōbanxi ya ra. A naxa serexe gan daaxie ba naa, a nun xanunteya serexee ture nun sansi xōri ra, barima serexebade yōxui daaxi, Sulemani naxan yailan, na nu xurun na serexe birin be.

⁶⁵ Sulemani nun Isirayilakae birin sali raba ne won Marigi Alatala ya xōri xi solofere bun ma. Nama gbegebe fa ne kelifa Xamata han Misira xure. E to ge na sali ra, e man naxa sali xi solofere gbete bun ma, a findi xi fu nun naani ra. ⁶⁶ A xi fu nun suuli nde, mange naxa jama bejin e xa gbilen e xōnyi. E naxa duba mange be, e fa gbilen e xōnyi seewe kui, Alatala xa hinne xa fe ra a xa konyi Dawuda nun a xa jama Isirayila mabiri.

9

Ala xa masenyi Sulemani be (Yudaya Mang'ee II 7:11-22)

¹ Mange Sulemani to ge Alatala xa banxi nun a yete xa banxi tide, a a waxōnfe birin naba na xa fe ra, ² Alatala man naxa mini a ma alo a raba Gabayon ki naxe. ³ Alatala naxa a fala a be, «N bara i xui me, n bara i xa maxandi suxu. N bara tin yi banxi xa findi n gbe ra, i naxan tixi. N xili xa lu a ma abadan, n nan n jengi sama ne a xōn ma. ⁴ Xa i sa i jere n ma kira xōn ma bōje tinxinxi ra, alo i baba Dawuda, i fa n ma yaamarie, n ma seriye, nun n ma xaranyi suxu a fanyi ra, ⁵ n i xa mange kibanyi mabanbanma ne, alo n a saataxi i baba Dawuda be ki naxe. N a masen ne a be, «Isirayila mangeya mu bama i bōnsōe yi ra.» ⁶ Kōnō xa wo wo kobe ratoma, wo fa gbilen n ma seriye nun n ma yaamarie fōxō ra, xa wo sa tuubi Ala gbete be, ⁷ n wo talama ne n ma bōxi ma, n naxan fixi wo ma, n yi banxi rakasanje, n naxan findixi n xili falade ra. Na temui si birin fama ne yeleda Isirayila xa fe ma, e yo wo ma. ⁸ Na temui mixi ne dangima yi banxi ra, naxan bara xili fanyi sōtō, e de ixarama ne, e

a fala, «Munfe ra Alatala yi bōxi nun yi banxi xa fe xun nakanaxi yi ki?» ⁹ E a yaabima ne, «Ala yi birin niyaxi e ra ne barima e bara gbilen e babae Marigi Alatala fōxō ra, naxan e ramini Misira bōxi ra. E bara e tagi ixiri ala gbete ra, e e batu, e tuubi e be. E yi tōore sōtōxi na nan ma.»»

Mange Sulemani xa wali ndee (Yudaya Mang'ee II 8:1-18)

¹⁰ Mange Sulemani nu bara Alatala xa banxi nun a yete xa banxi ti je mōxōnen bun ma. ¹¹ Tire mange Xirami to bara nu sediri nun sipire wurie, nun xema so Sulemani yi ra, a nu wama naxan xasabi xōn, a naxa taa mōxōnen fi Xirami ma Galile bōxi ma. ¹² Xirami to mini na taae matode, nee mu rafan a ma. ¹³ A naxa a fala Sulemani be, «N ngaxakerenyi, i taa mōoli mundun fixi n ma yi ki?» Xirami naxa na taae xili sa «Taa fufafu.» Na xili nan na e xun ma han to. ¹⁴ Kōnō Xirami naxa xema kilo wulu naani rasanba mange Sulemani ma.

¹⁵ Mange Sulemani nu bara tekū wali rakeli banxie nun taae tife ra, alo Alatala xa banxi, mange Sulemani xa banxi, Milo taa, Darisalamu tete, Xasori taa, Megido taa, nun Geseri taa. ¹⁶ Firawuna, Misira mange, dusu ne Geseri taa xun na, a te so na ra, na Kanaankae birin faxa. Na dangi xanbi a na fi a xa di gine ma, naxan dōxō mange Sulemani xōn ma.

¹⁷ Mange Sulemani yi taa birin ti ne: Geseri taa, Beti Xoron Labe, ¹⁸ Baalati nun Tamari naxee nu na gbengberenyi ma, ¹⁹ nun taa gbete sōori ragisee nun soee nu ragatama dennaxe. Sulemani nu bara banxi nun taa gbegebe ti Darisalamu, Liban bōxi, nun a xa bōxi birin ma, alo a nu wama a xōn ma ki naxe.

²⁰ Xitikae, Amorigae, Peresikae, Hiwikae, nun Yebusukae naxee lu Isirayila bōxi ma, kōnō e mu findi Isirayilakae ra. ²¹ E babae mu faxa Isirayila xa santidegema saabui ra Isirayilakae so temui. Na kui Sulemani na mixie findi ne konyie ra.

Han to e na konyiya kui. ²² Kono Sulemani mu tin Isirayila di yo xa findi konyi ra. Isirayilakae nu findixi a xa soorie, sebelitie, soori xunye, nun soe ragi xunye nan na. ²³ Mang'e Sulemani mixi keme suuli mixi tongo suuli nan ti xunye ra konyie xun ma naxee nu a xa wali rabama.

²⁴ Sulemani Firawuna xa di gine tongo ne Dawuda xa taa kui, a a ratunu banxi gbete kui, a naxan ti a be. Na temui fa a naxa Milo taa ti.

²⁵ Mang'e Sulemani nu serexe gan daaxie nun xanunteya serexe bama sanya saxan je yo je serexebade fari, a naxan yailan Alatala be. A nu surayi bama serexe ra serexebade nde fari naxan nu na Alatala ya i. A Alatala xa hromobanxi rapon.

²⁶ Mang'e Sulemani kunkuie yailan ne Esiyon Geberi, Elata fe ma, baa de ra naxan nu na Edon boxi ma.

²⁷ Mang'e Xirami walike ndee so ne Sulemani yi ra, naxee nu bakima na kunkuie kui Sulemani xa walikese seti ma. E nu kunkui wali kolon a fanyi ra. ²⁸ Na kunkuie siga ne Ofiri boxi ma xema kilo wulu fu nun naani tongode mang'e Sulemani be.

10

Seeba Mang'e Gine fafe Mang'e Sulemani xebude (Yudaya Mang'ee II 9:1-12)

¹ Seeba mang'e gine to Sulemani xili gbe me Alatala xili xa fe ra, a naxa siga maxorinyi xoroxose tide a ma. ² A naxa siga Darisalamu, a sanbase gbege xanin a xun ma joxomee fari alo labunde, xema, nun gema tofanyie. A naxa a xa maxorinyi birin ti Sulemani ma. ³ Mang'e Sulemani naxa a xa maxorinyie birin yaabi, na birin naxa sooneya a be.

⁴ Seeba mang'e gine to ge Sulemani xa lonni tode, a nun a xa banxie a naxee ti, ⁵ a xa donsee, a xa walikese nun e wali ki, e xa dugie, e ludee, na fe birin naxa a de ixara. ⁶ A naxa a fala mang'e be, «N fe naxee birin

mexi n ma boxi ma i xa masenyie nun i xa lonni xa fe ra, na birin findixi nondi nan na. ⁷ Beenun n xa be to n yete ra, n mu la e xa masenyi ra. Kono yakosi n bara a kolon i xa lonni gbo dangife e naxan masenxi n be. I fe naxan birin tagi rabaxi n be nun i xa naafuli, na dangi i xili ra. ⁸ Nlexinyi na i xa mixie be, nlexinyi na i xa konyie be, barima e na i seti ma temui birin i xa lonni ramefe ra. ⁹ Tantui na i Marigi Alatala be, naxan hinnexi i ra, a fa i doro Isirayila mang'e kibanyi kui. I Marigi Ala na raba ne barima Isirayila rafan a ma abadan. A i findixi ne e xa mang'e ra alako i xa e yamari tinxinyi nun nondi ra.» ¹⁰ A naxa xema kilo wulu naani fi mang'e ma, a nun labunde gbege, nun gema tofanyie. Kabi na temui, Seeba mang'e gine labunde xasabi naxan fi mang'e Sulemani ma na jondon mu to Isirayila boxi ma sonon.

¹¹ Xirami nun Sulemani xa walikese naxee fa xema ra kelife Ofiri boxi ma, nee man naxa fa wuri nun gema tofanyie ra. ¹² Mang'e naxa na wuri rawali Alatala xa hromobanxi sode de ra, a nun mang'e xa banxi sode de ra. A man naxa na wuri rawali korae yailanfe ra beetibae be. Na wuri moli mu nu toxi Yudaya sinden.

¹³ Mang'e Sulemani naxa Seeba mang'e gine waxonse birin so a yi ra dangife a naxan nasanbaxi a ma. Na xanbi, a naxa gbilen a xa boxi ma, a tan nun a xa mixie.

Mang'e Sulemani xa naafuli (Yudaya Mang'ee II 1:14-17, 9:13-28)

¹⁴ Ne yo je Sulemani nu xema kilo wulu moxonen nun firin, kilo keme senni tongo naani nun naani sotoma, ¹⁵ bafe a naxan soto yuleya duuti ra. A man nu xema nun gbeti sotoma mang'ee nun gominiae ra Arabu boxi ma.

¹⁶ Mang'e Sulemani naxa soori makantase keme firin yailan xema ra, kankan yailanxi xema kilo solofere nan na. ¹⁷ A man naxa soori

makantase xunxuri keme saxan yailan xema ra, kankan yailanxi xema kilo saxan nan na. A naxa e gbaku banxi kui naxan xili falama Liban Foton Banxi. ¹⁸ Mange naxa kibanyi xungbe yailan sili jinyi ra, a fa xema fanyi maso a ma. ¹⁹ Santide senni nu na na kibanyi ma. A xanbi radigilixi, belexe sade firin nu na a setie ma, yete masolixi firin fan nu na a setie ma. ²⁰ Yete fu nun firin fan masolixi nu na santidee setie ma, senni nu na yirefanyi ma, sennie nu na koola ma. Na kibanyi maniye mu nu na mangataa yo kui sinden. ²¹ Mange Sulemani xa pooti birin nun Liban Foton Banxi xa pileti birin nu yailanxi xema nan na. A mu nu gbeti rawalima fefe ma, a tide mu gbo a be. ²² Kunkuie nu na mange yi ra naxee nu sigama Tarasisi je saxan yo je saxan xema, gbeti, sili jinyi, kule, nun xoni tofanyie tongode. Xirami xa walikee nu a malima na wali kui.

²³ Mange Sulemani xa bannaya nun a xa lonni naxa gbo ye dangi boxi mange birin na. ²⁴ Boxi mange birin nu wama Sulemani xa lonni ramefe Ala naxan saxi a xaxili ma. ²⁵ Nee birin nu mange sanbama gbeti, xema, dugie, geresosee, labundee, soe, nun sofalee ra je yo je.

²⁶ Sulemani naxa soori ragisee nun soe ragie malan. Soori ragisee wulu keren keme naani, nun soe ragie wulu fu nun firin nan nu na mangataa Darisalamu nun taa makantaxi gbetee. ²⁷ Mange naxa a niya gbeti xa wuya Darisalamu dangife geme xori ra. Wuri fanyi fan naxan xili sediri naxa wuya dangife sikomoro wuri ra naxee na Sefela boxi ma. ²⁸ Sulemani nu soe sarama Misira nun Kowa boxi nan ma. Mange xa yulee nu sigama e tongode. ²⁹ E soori ragisee sara gbeti kilo solofere ra, e soe sara gbeti kilo keren nun a tagi. E na mooli sara Xiti nun Arami mangee fan be.

11

Sulemani gbilenfe Alatala foxo ra

¹ Mange Sulemani naxa gine gbegebe doko naxee mu findixi Isirayilakae ra, alo Firawuna xa di gine, Mowaba ginee, Amoni ginee, Edon ginee, Sidon ginee, nun Xiti ginee. ² Alatala nu bara a fala Isirayilakae be na sie xa fe ra, «Wo naxa siga e xonyi, e fan naxa fa wo xonyi. Xa na mu, e wo boje ya rafindima ne e xa alae mabiri.» Kono Sulemani tan bira na mixie nan foxo ra, ginee maxanufe ra. ³ A mange di gine keme solofere nan doko, a konyi gine keme saxan fan tongo. Na ginee naxa a boje mafindi.

⁴ A to fori, na ginee nu bara a boje birin mafindi ala gbetee ma, a mu bira a Marigi Alatala foxo ra alo a baba Dawuda. ⁵ Mange Sulemani nu Sidonkae xa ala Asiteroti nun Amonikae xa ala Moko fan batuma. ⁶ Mange Sulemani naxa fe raba, naxan mu rafan Alatala ma, a mu a xui rakamali Alatala be alo a baba Dawuda. ⁷ Na kui Sulemani naxa serexebade yailan Mowaba xa ala Kemosi be, a nun Amonikae xa ala Moko be geya fari, naxan nu na Darisalamu ya ra. ⁸ A nu na mooli rabama a xa ginee birin be, naxee nu fatanxi si gbetee ra, naxee nu surayi nun serexee bama e xa alae be.

⁹ Alatala naxa xono mange Sulemani ma, barima a nu bara a kobe so Isirayila Marigi Alatala ra, naxan mini a ma sanya firin. ¹⁰ Alatala nu bara tonyi doko ala gbete batufe ra, kono Sulemani mu Alatala xa yaamari suxu. ¹¹ Na kui Alatala naxa a fala Sulemani be, «I to bara na mooli raba, i mu bira n ma yaamarie foxo ra n naxee birin masen i be, i n ma saate kana, n i xa mangeya bama ne i yi ra, n fa a so i xa konyi nde yi ra. ¹² Kono i baba Dawuda xa fe ra, n mu na rabama i xa simaya kui, n mangeya bama ne i xa di xeme yi ra. ¹³ N mu mangeya birin bama a yi ra, n bonsoe keren nan luma i

xa di be n ma konyi Dawuda xa fe ra, nun Darisalamu xa fe ra n naxan sugandixi.»

¹⁴ Alatala naxa Sulemani gerefa nde ramini, naxan nu xili Hadada. Edon mange xa di nan nu a ra. ¹⁵ Dawuda Edon boxi gere temui naxe, a xa soori mange Yowaba nu bara te naa Isirayila soorie furee ragatade. Na temui a man naxa Edon xeme birin faxes. ¹⁶ Yowaba nun a xa soorie naxa lu naa kike senni, han e ge xeme birin faxade ¹⁷ Hadada nun a baba xa konyi Edonka ndee nu bara e gi, e siga Misira. Na raba Hadada dimedi temui ne. ¹⁸ E to keli Madiyan, e naxa siga Paran. E naxa mixie tongo menni, e fa siga Misira Firawuna yire. Misira mange naxa banxi so a yi ra, a a joxo sa a xa donse fe xon ma, a boxi fan fi a ma.

¹⁹ Hadada naxa rafan Firawuna ma, han a a xa mange gine xunya fi a ma gine ra. ²⁰ Mange gine Tapenesi xunya naxa di xeme bari a be, naxan nu xili Genuhati. Tapenesi na de ba Firawuna xonyi ne, a fa lu menni Firawuna xa die ya ma.

²¹ Hadada to a me a Dawuda nun a xa soori mange Yowaba bara faxes, a naxa a fala Firawuna be, a xa dije a ma a xa gbilen a xonyi. ²² Firawuna naxa a yaabi, «Munfe ra i wama gbilenfe i xonyi? I waxonfe birin na be.» A naxa a yaabi, «I nondi, konso dije n xa gbilen.»

²³ Ala naxa gerefa gbete ramini mange Sulemani be, naxan findixi Eliyada xa di Reson na, naxan nu bara a gi kelife Soba mange Hadadeseri xonyi, ²⁴ Dawuda nu na e gerefe temui naxe. Reson xa soorie nan malan a fe ma, e fa lu Damasi, e mangeya soto menni. ²⁵ Reson nun Hadada findi Sulemani yaxuie nan na a xa simaya birin kui. Arami mange Reson nu Isirayila nama xonxi.

²⁶ Nebati xa di Yerobowami nu kelixi Sereda ne Efirmi boxi ma. A nga naxa findi kaape gine nde ra, naxan xili Seruya. A nu walima mange Sulemani xa mixie ya ma,

konso mange xa fe mu nu rafan a ma. ²⁷ Na rakeli yi fe nan ma: Mange Sulemani nu na Milo tife, a nun a baba xa taa tete yire nde. ²⁸ Yerobowami to findi gbangbalanyi fanyi nan na, Sulemani naxa a findi teku wali xunyi ra Yusufu bonsoe xun ma.

²⁹ Loxoe nde Yerobowami naxa mini Darisalamu, a Annabi Ahiya Siloka li kira xon ma e doro. Donma xungbe neene nu ragoroxi namiponme ma. ³⁰ Annabi Ahiya naxa a xa donma neene iboo xuntun fu nun firin na, ³¹ a fa a fala Yerobowami be, «Xuntun fu tongo, barima Isirayila Marigi Alatala yi nan masenxi n be, <N fama ne mangeya bade Sulemani yi ra, n fa bonsoe fu sa i tan xa yaamari bun ma. ³² N bonsoe keren luma ne Sulemani bun ma n ma konyi Dawuda xa fe ra nun Darisalamu xa fe ra, n taa naxan sugandixi Isirayila bonsoe ya ma. ³³ N na rabama ne barima e bara e kobe so n na, e Sidon xa ala Asiteroti, nun Mowaba xa ala Kemosi, nun Amoni xa ala Moloکو batu. E mu e jere ma n ma kira xon ma, e mu n ma yaamarie ratinmema alo Sulemani baba Dawuda a raba ne ki naxe. ³⁴ N mu mangeya birin bama Sulemani yi ra, a xa lu mangeya kui a xa simaya birin na n ma konyi sugandixi Dawuda xa fe ra, naxan bara n ma yaamarie nun n waxonfe rabatu. ³⁵ Konso n mangeya bama ne Dawuda xa di Sulemani yi ra, n bonsoe fu fi i ma. ³⁶ N bonsoe keren nan luma a xa di yi ra, alako n ma konyi Dawuda foxi xa lu Darisalamu abadan, n dennaxe sugandixi n xili xa fe ra. ³⁷ N i tongoma ne, n i findi mange ra Isirayila xun na. I luma i waxonde ne. ³⁸ Xa i sa i tuli mati n na, xa i sa i jere n ma kira xon, xa i sa wali n be, i n ma yaamarie ratinme, i n ma seriye rabatu, alo n ma konyi Dawuda a raba ki naxe, n luma ne i seeti ma temui birin, n i bonsoe rasabatima ne, alo n naxan nabaxi n ma konyi mange Dawuda be, n Isirayila fima ne i

ma. ³⁹ N mange Dawuda bõnsõe rayaagima ne, kõõõ kude xa mu a ra.» ⁴⁰ Mange Sulemani naxa wa Yerobowami faxafe. Na nan a niya, Yerobowami naxa a gi, a sa a xunyi taxu Sisaki ra Misira mange. A naxa lu menni han mange Sulemani naxa faxa.

⁴¹ Sulemani xa taruxui dõnxõe, a fõle nun a rapõnyi, a sebexi Sulemani xa taruxui kui. ⁴² Sulemani xa mangeya naxa bu jẽ tongo naani Darisalamu nun Isirayila xun ma. ⁴³ Na xanbi, Sulemani naxa laaxira. E naxa a ragata a babae seeti ma a baba Dawuda xa taa kui. A xa di Robowami naxa lu a jõxõe ra.

12

Robowami nun Yerobowami (Yudaya Mangee II 10:1-15)

¹ Robowami naxa siga Sikemi, barima Isirayilakae birin nu malanxi naa, e xa a ti mange ra. ² Nebati xa di Yerobowami naxa na fe me Misira, a to a gi Sulemani ma a siga dennaxe. ³ Mixi ndee naxa a xili a xa fa Isirayila bõxi ma. Yerobowami nun Isirayilakae birin naxa siga Robowami yire, e a fala a be, ⁴ «I baba muxu suxu ne alo konyie. Yakõsi tan, i xa nde ba muxu xa kote ra i baba naxan saxi muxu fari. Na kui muxu fama i xa yaamari rabatude.» ⁵ A naxa e yaabi, «Xi saxan na dangi, wo xa fa.» Nama naxa siga.

⁶ Mange Robowami naxa marasi fen forie ra, naxee nu na a baba Sulemani fe ma a xa simaya kui, a fa e maxõrin, «Wo marasi mundun fima n ma n nan n ma jama yaabima naxan na?» ⁷ E naxa a yaabi, «Xa i fe fanyi rabama jama be, xa i tin e waxõnfe ra, xa i wõyen fanyi fala e be, e luma ne i xa yaamari bun ma temui birin.»

⁸ Kõõõ Robowami mu tin forie xa marasi ra. A naxa a lanfanma booree maxõrin a lanma a xa naxan naba. ⁹ A naxa e maxõrin, «Wo marasi mundun fima n ma n na n ma jama yaabima naxan na, jama

naxan n mayandima n xa nde ba e xa kote ra n baba naxan saxi e fari.» ¹⁰ A lanfanmae naxa a yaabi, «I xa yi jama yaabi yi ki, naxee i mayandixi i xa nde ba e xa kote ra i baba naxan saxi e fari. I xa a fala e be, «N belexe sole lanmadi xungbo n baba tagi be. ¹¹ Yakõsi, n baba xa kote xõrõxõ a naxan dõxõ wo ma, n tan na xun masama ne. N baba wo bõnbõ luxusinyie nan na, kõõõ n tan fama wo bõnbõde talie nan na.»»

¹² Xi saxan to dangi, Yerobowami nun jama naxa siga Robowami yire, naxan nu bara a fala, «Xi saxan na dangi, wo xa fa.» ¹³ Mange Robowami naxa e yaabi a xõrõxõe ra, a mu forie xa marasi tongo. ¹⁴ A naxa e yaabi a lanfanmae xa marasi ra, «N na n baba xa kote xõrõxõe xun ma sama ne a naxan dõxõ wo ma. N baba wo bõnbõ luxusinyie nan na, kõõõ n tan fama wo bõnbõde talie nan na.» ¹⁵ Na kui, mange mu tin a tuli matide jama ra. Marigi Alatala nu bara na ragiri alako a xa a xa masenyi rakamali a naxan fala Nebati xa di Yerobowami be Annabi Ahiya Siloka saabui ra.

¹⁶ Isirayilakae to a kolon mange mu tin a tuli matide e ra, e naxa a yaabi, «Munse na won nun Dawuda bõnsõe tagi?

Ke mu na muxu be Yisayi xa die tagi. Isirayila xa gbilen e xõnyi.

Yakõsi Dawuda, i xa meeni i xa banxi ma i yete ra.»

Na kui, Isirayila birin naxa gbilen e xõnyi.

¹⁷ Isirayilaka naxee nu sabatixi Yudaya taae kui, nee naxa lu Robowami xa yaamari bun ma.

¹⁸ Na dangi xanbi, mange Robowami naxa Adorami xee, naxan jengi nu saxi teku wali xõn ma, kõõõ Isirayilakae naxa a magõõõ han a faxa. Mange Robowami naxa a gi keren na sigafe ra Darisalamu a xa soõri ragise kui. ¹⁹ Isirayila Dawuda xabile matandi na ki ne. Han to e mu lanxi.

²⁰ Isirayilaka birin to a me a Yerobowami bara fa, e naxa e malan,

e a xili, e a findi mange ra Isirayila birin xun ma. Yudaya nan keren sa Dawuda bɔnsɔɛ dɛ ra.

²¹ Robowami to so Darisalamu, a naxa Yuda nun Bunyamin bɔnsɔɛ sɔɔrie malan, geresoe fanyi wulu kɛmɛ tongo solomasaxan, alako e xa Isirayila gere, Isirayila xa gbilen Robowami xa mangɛya bun ma.

²² Kɔnɔ Alatala naxa a masen a xa mixi Semaya bɛ, ²³ «A fala Sulemani xa di Robowami bɛ, Yudaya mange, a nun Isirayilakae birin naxee na Yudaya nun Bunyamin bɔxi ma, ²⁴ Alatala xa masenyi nan yi ki: <Wo naxa te de sigafe ra won ngaxakerenyie gere. Wo birin xa gbilen wo xɔnyi, barima n tan nan yi fe ragirixi.>» E naxa Alatala xa masenyi rabatu, e naxa gbilen, e mu siga Yerobowami gere dɛ sɔnɔn.

²⁵ Yerobowami naxa Sikemi taa ti Eframi geyae yire, a sabati naa. Na dangi xanbi, a man naxa siga, a Peniyeli ti. ²⁶ Yerobowami naxa a fala a bɔnɛ ma, «Tɛmunde yi pama fama gbilende, e lu Dawuda bɔnsɔɛ xa yaamari bun ma, ²⁷ xa e luma te ra sɛrɛxɛɛ bade Alatala xa banxi kui Darisalamu. Yi pama bɔnɛ ya fama nɛ rafindide e marigi Robowami Yudaya mange ma, e n tan faxa, e fa gbilen Yudaya mange Robowami ma.»

²⁸ A to gɛ marasi fende, mange naxa ninge misaali firin yailan xɛɛma ra, a fa a fala pama bɛ, «Wo xa sigɛ Darisalamu mu lanma sɔnɔn. Isirayila, wo xa alae nan yi ki naxee wo ramini Misira bɔxi ma.» ²⁹ A naxa keren ti Beteli, a keren ti Dana. ³⁰ Na nan findixi yunubi ra e bɛ. Nama nu luma siga ra na kuyee batude Beteli, xa na mu a ra Dana. ³¹ Yerobowami naxa salidee ti yire itexi, a fa mixie ti sɛrɛxɛdubɛ ra naxee mu findi Lewi die ra.

³² Yerobowami naxa sali nde raba kike solomasaxan nde xi fu nun suuli nde ra, alɔ sali naxan mɔoli nu rabama Yudaya. A yetɛ yati naxa sɛrɛxɛɛ ba na kuye ninge daaxie bɛ, a naxee yailan Beteli. A naxa

sɛrɛxɛdubɛɛ dɔxɔ Beteli na salide yiree, a naxee ti geyae kɔn. ³³ A naxa sɛrɛxɛ ba na salide kui, a naxan yailan Beteli. A na raba kike solomasaxan nde xi fu nun suuli nde nɛ. A nu bara na kike sugandi a yetɛ kan waxɔnki ra. A naxa sali xungbe raba Isirayilakae bɛ, a surayi gan sɛrɛxɛ ra Beteli sɛrɛxɛbade fari.

13

Namijɔnme xa masenyi Yerobowami bɛ

¹ Alatala xa xɛɛra nde naxa fa Beteli kelife Yudaya bɔxi ma. Yerobowami nu tixi sɛrɛxɛbade fari, a na surayi ganfe sɛrɛxɛ ra. ² Alatala xa xɛɛra naxa a xui ite sɛrɛxɛbade a xɔrɔxɔ ra a Alatala xa masenyi fala a xui itexi ra. A naxɛ, «Sɛrɛxɛbade, sɛrɛxɛbade! Alatala xa masenyi nan ya: <Di xɛmɛ nde barima nɛ mange Dawuda bɔnsɔɛ ya ma, a xili Yosiya. A i xa sɛrɛxɛdubɛɛ findi sɛrɛxɛ ra i fari, naxee surayi bama sɛrɛxɛ ra salide geyae fari. Mixi xɔrie nan yati ganma i fari!» ³ Na lɔxɔɛ a naxa tɔnxuma fi e ma, a naxa a fala e bɛ, «Tɔnxuma nan ya alako wo xa a kolon a n tan Alatala xui yati nan falaxi wo bɛ. Yi sɛrɛxɛbade fama nɛ ibɔɔde, a xube ibɔgonma bɔxi ma.»

⁴ Mange Yerobowami to Ala xa xɛɛra xa masenyi mɛ, a naxan fala a xui itexi ra Beteli sɛrɛxɛbade xa fe ra, a naxa a bɛlɛxɛ itala na sɛrɛxɛbade fari, a fa a fala, «Na xɛmɛ suxu.» A to na raba, a bɛlɛxɛ naxa xɔrɔxɔ a ra, a mu nɔ a ramaxade sɔnɔn. ⁵ Na sɛrɛxɛbade naxa ibɔɔ keren na, a xube naxa ibɔgon bɔxi ma, alɔ Alatala xa xɛɛra a fala ki naxɛ.

⁶ Na kui mange naxa a fala Ala xa xɛɛra bɛ, «I Marigi Alatala maxandi n bɛ, alako n bɛlɛxɛ xa yalan.» Ala xa xɛɛra naxa Ala maxandi a bɛ, Yerobowami bɛlɛxɛ naxa yalan alɔ a singe. ⁷ Mange naxa a fala Ala xa xɛɛra bɛ, «Fa n xɔnyi i xa i malabu, n buya nde fima i ma.» ⁸ Ala xa xɛɛra naxa mange yaabi, «Hali i naafuli gbege fima n ma, n mu soma i xɔnyi. N mu sese donma, n mu

sese minma be, ⁹ barima Alatala n yamarixi yi nan na, «I naxa sese don, i naxa sese min na yire. I xa gbilen i xonyi kira gbete ra.» ¹⁰ A naxa gbilen kira gbete ra, a mu gbilen kira ra a fa naxan xon ma a singe.

¹¹ Namijonme xemoxi nde nu na Beteli taa kui. A xa di nde naxa na fe ya maxaran a be, Ala xa xera naxan birin naba Beteli na loxo, nun a woyenyi naxee fala mang'e be. A xa di to ge na fe birin masende a be, ¹² a naxa a tan nun a xunya maxarin, «A gbilen kira mundun na?» A xa die nu bara a kolon na xera gbilen kira naxan na. E to na fala e baba be, ¹³ a naxa a fala e be, «Wo fa n ma sofale ra.» E to a yailan, a naxa te a fari, ¹⁴ a bira Ala xa xera foxo ra, han a sa a li wuri nde bun ma.

A naxa a fala a be, «Ala xa xera na i tan nan na naxan keli Yudaya?» A naxa a yaabi, «Iyo, n tan nan a ra.» ¹⁵ Namijonme xemoxi naxa a fala a be, «Won xa gbilen n xonyi, won xa won dege.» ¹⁶ Ala xa xera naxa a yaabi, «N mu noma gbilende, n mu noma sode i xonyi. N mu sese donma, n mu sese minma yi yire, ¹⁷ barima Alatala a masenxi ne n be, «I naxa sese don, i naxa sese min, i naxa gbilen kira ra i fa fama faxi naxan xon ma.»»

¹⁸ Xemoxi naxa a fala a be, «N tan fan findixi namijonme nan na alo i tan. Maleke nde nan goroxi n ma, a Ala xa masenyi ti n be, a falafe ra, «Na mixi ragbilen i xonyi, a xa a dege, a xa a min.»» A nu wule nan falafe a be. ¹⁹ Na kui Ala xa xera naxa gbilen, e naxa e dege, e naxa e min.

²⁰ E nu doxoxi teebili ra temui naxe, Ala xa masenyi naxa goro na namijonme xemoxi ma, ²¹ a naxa a xui ite Ala xa xera be naxan keli Yudaya boxi ma. A naxa a fala a be, «Ala xa masenyi nan ya: «I to i Marigi Alatala xa yaamari matandi, i mu a xui suxu, ²² a falafe ra i naxa sese don, i naxa sese min be, i fure mu ragatama i benbae xa gaburi yire.»»

²³ Ala xa namijonme to ge a degede, na xemoxi naxa fa a xa sofale ra alako boore xa siga. ²⁴ A to siga, a xa biyaasi kui yete nde naxa dutun a ma kira xon ma, a a faxa. A fure naxa sa kira xon ma, a xa sofale nun na yete naxa ti a fe ma. ²⁵ Dangi mixie naxa a fure to kira de ra, yete tixi a fe ma. E to Beteli li, namijonme xemoxi nu na dennaxe, e naxa na fe fala mixie be.

²⁶ Namijonme xemoxi naxan Ala xa xera ragbilen a xonyi a to na fe me, a naxa a fala, «Na Ala xa xera nan a ra, naxan Alatala xa yaamari matandixi. Alatala bara a niya yete xa a iboo, a xa a faxa, alo a masenxi a be ki naxe.» ²⁷ Na temui a naxa a fala a xa die be, «Wo fa n ma sofale ra.» E naxa na raba. ²⁸ A to siga, a naxa Ala xa xera fure to kira xon ma, yete nun sofale tixi a fe ma. Yete mu fure donxi, a mu sofale ibooxi. ²⁹ Namijonme xemoxi naxa Ala xa xera fure tongo, a a sa a xa sofale fari, a gbilen a ra. Namijonme xemoxi naxa a raso taa kui, a a kasange, a a xa jon fe raba. ³⁰ A to a fure sa gaburi kui, a naxa a fala, «N ngaxakerenyi, i nu tooxo.»

³¹ Na to ba a ra, xemoxi naxa a fala a xa die be, «N na faxa, wo xa n sa yi gaburi kui Ala xa xera fure saxi dennaxe. Wo xa n xorie sa a xorie fe ma. ³² A naxan fala Alatala xili ra Beteli nun yi serexebade naxee na geyae ma Samari boxi ma, a fama ne kamalide.»

³³ Na fee to dangi, Yerobowami mu gbilen a xa fe jaaxie foxo ra. A mixi mooli birin ti serexedube ra na salidee kui geyae fari, naxee na tin na ra. ³⁴ Na nan findi Yerobowami bonsoe xa yunubi ra. Ala e sonto ne, a e fa e raloe dunija ma.

14

Yerobowami xa mang'eya rajonyi

¹ Na temui Yerobowami xa di Abiya naxa fura. ² Yerobowami naxa a fala a xa gine be, «I xa i maxiri kepa nde ra, alako mixi naxa a kolon a Yerobowami xa gine nan i

ra. I siga Silo Annabi Ahiya xɔn ma, naxan a fala n be, a n findima ne yi boxi mange ra. ³ I xa taami fu, se joxunme ndee, nun kumi nde xanin a xɔn. A a falama ne i be, fe naxan fama won ma di lide.»

⁴ Yerobowami xa gine naxa a raba na ki, a naxa siga Silo, a sa so Ahiya xɔnyi. Ahiya nu bara fori, a ya mu nu se igbema sɔnɔn. ⁵ Alatala nu bara a fala Ahiya be, «Yerobowami xa gine nan fafe yi ki, a faxi i maxɔrinde a xa di xa fe ma, barima na mu yalanxi. I xa n ma masenyi ti a be. A fama gundo ki nan ma, alako mixi mu a kolonma ki naxe Yerobowami xa gine na a ra.»

⁶ Ahiya to a sanyi xui me a bara makɔre naade ra, a naxa a fala a be, «So, Yerobowami xa gine. I faxi a gundo ki ma munfe ra? Masenyi xɔrɔxɔe nan yi ra i be. ⁷ Siga, i sa a fala Yerobowami be, Isirayila Marigi Alatala naxe, «N bara i xa fe ite jama tagi, n bara i ti mange ra n ma jama Isirayila xun ma, ⁸ n bara mang'eya ba Dawuda bɔnsɔe yi ra, n a fi i tan ma. Kɔnɔ i mu luxi alɔ n ma konyi Dawuda, naxan n ma seriye rabatu, a bira n fɔxɔ ra a bɔje birin na n waxɔnfe rabade. ⁹ I wali ki jaaxu dangi mixi birin na. I bara n naxɔnɔ i xa kuyee batufe ra, naxee yailanxi wure raxunuxi ra. I bara i kobe raso n na. ¹⁰ Na nan a toxi, n gbaloe ragoroma i tan Yerobowami bɔnsɔe, i xa konyie, nun i xa mixi xɔreyaxie ma. E birin sɔntɔma ne. N fe jaaxi bama ne wo tagi, alɔ gine banxi makɔma ki naxe. ¹¹ Yerobowami bɔnsɔe naxan na faha taa kui, baree nan na fure donma. Naxan na faha wula i, xɔnie nan na donma.» Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹² Ahiya man naxa a fala na gine be, «Yakɔsi i xa gbilen i xɔnyi. I nefɛ i sanyi ti taa kui, wo xa di faxama ne. ¹³ Isirayilakae birin a jɔn fe raba, e a ragata gaburi kui. A keren nan sama gaburi kui Yerobowami xa denbaya ya ma, barima a keren nan fe fanyi rabaxi Isirayila Marigi

Alatala be Yerobowami xa mixie tagi. ¹⁴ A gbe mu luxi sɔnɔn Alatala xa fa mange dɔxɔ Isirayila xun ma Yerobowami jɔxɔe ra. ¹⁵ Alatala xa xɔne sinma ne Isirayila ma, alɔ foye xungbe sinma kalee ma xure de ra ki naxe. A Isirayila talama ne yi boxi fanyi ma, a naxan fi a benbae ma, a fa e rayensen ye xure kiri ma, barima e bara kuyee yailan. ¹⁶ A Isirayila sama ne a yaxuie belexe i yunubi xa fe ra, Isirayila naxan naba Yerobowami fɔxi ra.»

¹⁷ Yerobowami xa gine naxa siga. A to so Tirisa, a bara makɔre naade ra a xɔnyi, a xa di naxa faha. ¹⁸ E naxa a ragata, Isirayila birin fa a jɔn fe raba, alɔ Alatala a masen ki naxe a xa konyi Annabi Ahiya be.

¹⁹ Yerobowami xa taruxui dɔnxɔe na Isirayila mang'ee xa taruxui kui. A xa geree nun a xa mang'eya xa fe birin sebexi a kui. ²⁰ Yerobowami mang'eya raba ne je mɔxɔnen nun firin. Na temui a naxa faha, a xa di xeme Nadabo naxa ti mange ra a jɔxɔe ra.

²¹ Sulemani xa di Robowami findi Yudaya mange ra temui naxe, a xa simaya nu na je tongo naani nun keren. A je fu nun solofere mang'eya nan naba Darisalamu, Alatala taa naxan sugandi a xili xa fe ra Isirayila bɔnsɔe birin tagi. A nga Amonika nu xili ne Naama.

²² Yudayakae fan naxa Alatala raxɔnɔ e xa yunubie ra, e benbae mu nu darixi naxee mɔoli ra. ²³ E fan naxa serexebadee yailan yire itexi birin fari wurie fe ma, e fa gemɛ masolixie nun Aseri wuri masolixie ti naa. ²⁴ Langoee fan nu na naa. E nu fe jaaxie rabama na sali mɔoli kui, alɔ sie, Ala naxee keri na boxi ma, nee nu a rabama ki naxe beenun Isirayilakae xa sabati naa.

²⁵ Na bara a niya Robowami xa mang'eya je suuli nde ra, Misira mange Sisaki xa Darisalamu gere. ²⁶ A naxa naafuli birin tongo naxan nu na Alatala xa banxi nun mange xa banxi kui. A naxa wure lefae fan tongo, Sulemani nu bara naxee

maso xεεma ra. ²⁷ Mangε Robowami naxa e joxoxe yailan yoxui ra, a e taxu soori mangεe ra naxee mangε xa banxi naadεe makan-tama. ²⁸ Mangε nu sigama Ala xa banxi kui temui naxε, soorie nu na wure lefae rawalima. Mangε na gbilen, e man fa na wure lefae ragbilen soori banxi kui.

²⁹ Robowami xa taruxui donxoxe sebexi Yudaya mangεe xa taruxui nan kui. ³⁰ Temui birin, Robowami nun Yerobowami nu luma e boore gere ra. ³¹ Robowami to laaxira, e naxa a ragata a benbae seeti ma Dawuda xa taa kui. A xa di Abiya naxa ti a joxoxe ra. A nga Amonika nu xili ne Naama.

15

Abiyami findife Yudaya mangε ra (Yudaya Mangεe II 13:1-22)

¹ Yerobowami xa mangeya je fu nun solomasaxan nde ra, Nebati xa di Abiyami naxa ti mangε ra Yudaya. ² A xa mangeya bu ne je saxan Darisalamu. A nga nu xili ne Maaka, Abisaalon xa di. ³ A fan naxa bira yunubi fee foxo ra, a baba nu naxee rabama. A boje birin mu nu na a Marigi Alatala be, alo a benba Dawuda gbe nu na ki naxε. ⁴ Koxo Alatala naxa a ti mangε ra Darisalamu a baba Dawuda xa fe ra, ⁵ barima Dawuda nu bara Alatala waxonfe raba, a bira a xa seriye foxo ra a xa dunijeigiri birin kui, fo Uri Xitika xa fe. ⁶ Robowami nun Yerobowami nu e boore gerema e xa simaya birin kui.

⁷ Abiyami xa taruxui donxoxe sebexi Yudaya mangεe xa taruxui kui. Abiyami nun Yerobowami nu e boore gerema temui birin. ⁸ A naxa laaxira, e a ragata a benbae seeti ma Dawuda xa taa kui. A xa di Asa naxa ti mangε ra a joxoxe ra.

Asa findife Yudaya mangε ra (Yudaya Mangεe II 14:1-2, 15:16-16:6,11-14)

⁹ Isirayila mangε Yerobowami xa mangeya je moxonen nde ra, Asa

naxa ti mangε ra Yudaya. ¹⁰ A je tongo naani nun keren nan naba mangeya kui Darisalamu. A nga nu xili ne Maaka, Abisaalon xa di. ¹¹ Asa naxa Ala waxonfe raba alo a benba Dawuda a raba ki naxε. ¹² A naxa kuye fe kana, a babae naxee folo, a langoee keru na serexebadee xun ma.

¹³ A naxa mangε gine binye ba a nga Maaka ma, barima a nu Asera kuye batuma. A naxa na kuye rabira, a a gan, a a xube woli Sediron xure kui. ¹⁴ Hali Asa boje birin to nu na Alatala nan be a xa simaya birin kui, a mu ge kuye serexebadee birin kanade yire itexie Yudaya boxi ma. ¹⁵ Asa naxa xεεma, gbeti, nun se fanyie raso Alatala xa banxi kui, a tan nun a baba naxee ba Alatala be.

¹⁶ Asa nun Isirayila mangε Baasa nu e boore gerema e xa simaya birin kui. ¹⁷ Isirayila mangε Baasa naxa te Yudaya gere xili ma. A naxa Rama taa ti, alako a xa kira ibolon Yudaya mangε Asa ya ra. ¹⁸ Asa naxa gbeti nun xεεma tongo Alatala xa banxi nun mangε xa banxi kui, a a so xεεrae yi ra, a e xεε Damasi taa, Arami mangε Ben Hadada yire yi masenyi ra: ¹⁹ «Won xa saate xiri won tagi alo n baba nun i baba a raba ki naxε. Sanbase nan ya, xεεma nun gbeti. Saate kana naxan na i nun Isirayila mangε Baasa tagi, alako a xa makuya n na.»

²⁰ Ben Hadada naxa tin mangε Asa xa masenyi ra. A naxa a xa soori xunye xεε Isirayila tae suxude. E naxa Iyono, Dana, Abeli Beti Maaka, Kinereti, nun Nafatali boxi suxu. ²¹ Baasa to na fe me, a naxa Rama tife wali rati, a lu Tirisa taa kui. ²² Na wali to ti, mangε Asa naxa Yudayakae birin xili, e xa fa tekugemεe nun wurie tongode Baasa nu naxee rawalima Rama. E naxa na birin xanin, e a rawali Geba nun Misipa tife ra.

²³ Asa xa taruxui donxoxe, a xa geree xa fe, a xa taa tife xa fe, nun a xa fe birin sebexi Yudaya nun

Isirayila mangée xa taruxui kui. Asa to fori, fure nde naxa a sanyie suxu. ²⁴ Asa naxa laaxira. E naxa a ragata gaburi kui a benba Dawuda xa taa a benbae fe ma. A xa di Yehosafati naxa ti mangée ra a joxoe ra.

Nadabo findife Isirayila mangée ra

²⁵ Yerobowami xa di Nadabo naxa ti Isirayila mangée ra Yudaya mangée Asa xa mangeya je firin nde ra. Nadabo naxa mangeya xanin je firin Isirayila boxi ma. ²⁶ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, a a jere a baba xa kira xon ma, naxan a niya Isirayila xa yunubi raba. ²⁷ Ahiya xa di Baasa, fatanfe Isakari bonsoe ra, naxa yanfanteya maxiri a xun ma. Baasa naxa a faxa Gibeton, a tan Nadabo nun Isirayilakae nu na Filisitakae gerefe temui naxe. ²⁸ Baasa a faxa Yudaya mangée Asa xa mangeya je saxan nde ne, a ti Isirayila mangée ra a joxoe ra. ²⁹ A to findi mangée ra, a naxa Yerobowami bonsoe birin faxa. A mu keren lu, a e birin sonto ne, alo Alatala nu bara a masen ki naxe Annabi Ahiya saabui ra, naxan nu na Silo. ³⁰ A faxa Yerobowami xa yunubi nan ma fe ra, naxan a niya Isirayila fan xa e kobe raso e Marigi Alatala ra.

³¹ Nadabo xa taruxui donxoe nun a fe naxan birin naba, na sebexi Isirayila mangée xa taruxui kui. ³² Asa nun Isirayila mangée Baasa nu e boore gerema e xa simaya birin kui.

Baasa findife Isirayila mangée ra

³³ Yudaya mangée Asa xa mangeya je saxan nde ra, Ahiya xa di Baasa naxa ti Isirayila mangée ra Tirisa. A bu ne mangeya kui je moxonen nun naani. ³⁴ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, a bira Yerobowami xa kira foxo ra, naxan a niya Isirayila fan xa yunubi raba.

16

Baasa xa mangeya

¹ Alatala naxa yi masenyi ragoro Xanani xa di Yehu ma Baasa be: ² «N bara i tongo dunija bende fupi fari,

n i findi n ma pama xa mangée ra. Kono i tan bara bira Yerobowami xa kira foxo ra, i n ma Isirayila pama ti yunubi rabafe ra, naxan bara n naxono a jaaxi ra. ³ Na kui n i tan Baasa bama ne mangée ra, alo gine a xa banxi kui makoma ki naxe. N i bonsoe luma ne, alo n Nebati xa di Yerobowami bonsoe luxi ki naxe. ⁴ Baasa bonsoe naxan na faxa taa kui, baree nan na donma. Naxan na faxa wula i, xonie nan na donma.»

⁵ Baasa xa taruxui donxoe nun a xa gere ki fanyi, birin sebexi Isirayila mangée xa taruxui kui. ⁶ Baasa naxa laaxira, a naxa ragata Tirisa. A xa di Ela naxa ti mangée ra a joxoe ra. ⁷ Alatala a xa masenyi ti ne Baasa nun a bonsoe be, Xanani xa di Annabi Yehu saabui ra. Na masenyi ti a xa fe jaaxie nan ma fe ra, naxee mu rafanxi Alatala ma. A nu bara maniya Yerobowami bonsoe ra, a naxan sonto.

Ela findife Isirayila mangée ra

⁸ Asa xa mangeya je moxonen nun senni nde ra, Baasa xa di Ela naxa ti Isirayila mangée ra. A xa mangeya bu ne je firin. ⁹ Simiri, a xa soori mangée nde, naxan nu findixi a xa soori ragisee seeti keren xunyi ra, naxa yanfanteya xiri a xun. Loxoe nde Ela nu na Tirisa a siisife Arisa xonyi, naxan findi na mangée xa banxi kante ra. ¹⁰ Simiri naxa so naa, a a faxa. Yudaya mangée Asa xa mangeya je moxonen nun solofere nde ra, Simiri naxa ti Isirayila mangée ra Ela joxoe ra.

¹¹ A to findi mangée ra, a naxa dexo kibanyi, a Baasa bonsoe birin faxa ne. A mu na xa mixi yo lu, na boore nde ba, na joxoe ba. ¹² Simiri Baasa bonsoe birin sonto ne, alo Alatala a masen ki naxe Baasa xili ma Annabi Yehu saabui ra. ¹³ Baasa nun a xa di Ela faxa e xa yunubi fufafue nan ma fe ra, e Isirayila Marigi Alatala raxonoxi naxee ra. ¹⁴ Ela xa taruxui donxoe birin sebexi Isirayila mangée xa taruxui kui.

Simiri findife Isirayila mangée ra

¹⁵ Yudaya mange Asa xa mangeya $\eta\epsilon$ $\mu\alpha\chi\omega\eta\epsilon\eta$ nun solofere nde ra, Simiri naxa mangeya raba xi solofere bun ma Tirisa. Isirayila nama nu na Gibeton Filisitakae gere. ¹⁶ Nama to a $\mu\epsilon$, a Simiri bara mange yanfa, a a faxa, e naxa soori xunyi Omiri ti Isirayila mange ra keren na. ¹⁷ Na temui Omiri nun Isirayila soorie naxa keli Gibeton, e sa Tirisa rabilin.

¹⁸ Simiri to a to, taa birin nabilinxi, a naxa so mange banxi kui, a na gan a $\gamma\epsilon\tau\epsilon$ xun ma. ¹⁹ A faxa a xa yunubie nan ma fe ra, naxee nu bara Alatala raxonon. A nu bara bira Yerobowami xa kira foxo ra, a a niya Isirayila nama fan xa yunubi raba.

²⁰ Simiri xa taruxui $\delta\alpha\nu\chi\omega\epsilon$ nun a xa yanfanteya sebexi Isirayila mangee xa taruxui kui.

Omiri findife Isirayila mange ra

²¹ Na temui Isirayila nama seeti nu wama Ginati xa di Tibini tife mange ra, boore seeti nu wama Omiri nan xon. ²² Nama seeti naxan nu na Omiri foxo ra, nee naxa no Ginati xa di Tibini xa nama ra. E naxa Tibini faxa, e Omiri ti mange ra.

²³ Yudaya mange Asa xa mangeya $\eta\epsilon$ tongo saxan nun keren nde ra, Omiri naxa findi Isirayila mange ra, a bu na kui $\eta\epsilon$ fu nun firin. A to $\gamma\epsilon$ $\eta\epsilon$ senni rabade Tirisa, ²⁴ a naxa Samari geya sara Semeri ma gbeti kilo tongo solofere ra. A naxa taa ti naa fari, a na taa xili sa Samari, barima na geya kanyi nu xili ne Semeri.

²⁵ Omiri nu fe paaxie rabama, naxee mu rafan Alatala ma. A xa fe paaxie nu dangi Isirayila mange singee gbee ra. ²⁶ A Nebati xa di Yerobowami foxi birin naba ne, a a niya Isirayila nama fan xa e Marigi Alatala raxonon e xa fe fufafue ra.

²⁷ Omiri xa taruxui, nun a xa gere ki fanyi, na birin sebexi Isirayila mangee xa taruxui kui. ²⁸ Omiri naxa laaxira, a ragata a benbae seeti ma Samari. A xa di Akabu naxa ti mange ra a $\eta\alpha\chi\omega\epsilon$ ra.

Akabu findife Isirayila mange ra

²⁹ Yudaya mange Asa xa mangeya $\eta\epsilon$ tongo saxan nun solomasaxan nde ra, Omiri xa di naxa findi Isirayila mange ra. A bu ne mangeya kui Isirayila xun ma Samari $\eta\epsilon$ $\mu\alpha\chi\omega\eta\epsilon\eta$ nun firin. ³⁰ Akabu naxa fe paaxie raba, naxee mu rafan Alatala ma, dangi mange singee ra. ³¹ Bafe Nebati xa di Yerobowami xa yunubi ra, a naxa Sidon mange Etibaali xa di Yesabela fan tongo $\gamma\iota\eta\epsilon$ ra, a fa na xa kuye Bali batu, a a xinbi sin na bun ma. ³² A naxa serexebade yailan Bali kuye be Bali xa banxi kui, naxan nu tixi Samari. ³³ Akabu naxa Aseri wuri masolixie fan yailan, naxee nu xili Asera. Akabu naxa Alatala raxonon na fe moolie ra, dangife Isirayila mange singee ra.

³⁴ A xa waxati, Xiyeli Betelika naxa gbilen Yeriko taa ti ra. A naa ti folo a xa di singe Abirami sare nan na, a wali rapon naadee tife nan ma a xa di Segubu sare ra, alo Alatala nu bara a masen ki naxe Nunu xa di Annabi Yosuwe saabui ra.

17

Annabi Eliya

¹ Eliya Tisibeka, naxan findi Galadi boxi mixi nde ra naxa a fala mange Akabu be, «N xa a fala i be Isirayila Marigi Alatala xili ra, n naxan nabatuma, toofare tune nun xini yo mu fama, fo n Ala maxandi.»

² Alatala yi nan masen Annabi Eliya be, ³ a naxe, «Keli be, i xa siga sogetede biri ra, i sa i noxun Keriti xure yire. ⁴ I xure ye nan minma, n donse rasanbama ne i ma xaxae saabui ra.»

⁵ A naxa siga, a a raba alo Alatala a fala a be ki naxe, a sa sabati Keriti xure yire Yuruden sogetede biri. ⁶ Xaxae nu fama taami nun sube ra a xon ma geesege nun nunmare. A nu xure ye nan minma. ⁷ Kono temui nde to dangi, na xure naxa xori, barima tune mu nu fama na boxi ma na waxati.

⁸ Na temui Alatala naxa a masen a be, a naxe, ⁹ «Keli, i xa siga Sarepeta

naxan na Sidon boxi ma. I xa lu naa. N bara yaamari fi kaape gine nde ma, a xa i balo.» ¹⁰ A naxa keli, a siga Sarepeta. A to so na taa kui, a naxa kaape gine nde to, a yege matongofe. A naxa na gine xili, a a fala a be, «Yandi, n ki ye ra n xa a min.» ¹¹ Gine to nu sigafe ye foxo ra a be, a man naxa a xili, a a fala a be, «Yandi, i xa fa taami xuntunyi fan na n be.»

¹² Gine naxa a yaabi, «N xa a fala i be i Marigi Alatala xili ra, taami yo mu na n yi ra, fo farin pooti ya keren, a nun ture dondoronti kundi kui. N na yege di matongofe na nan ma, n xa sa na yailan n tan nun n ma di be. Muxu na ge na donde, muxu fama faxade ne.»

¹³ Eliya naxa a fala a be, «Hali i mu gaaxu, sa a raba alo n a falaxi i be ki naxe. Kono i naxan nabama, i xa n ma taami nan singe yailan, i fa a ra. Na dangi xanbi, i xa i gbe nun i xa di gbe yailan. ¹⁴ Isirayila Marigi Alatala a masen ne, «Farin mu jonma pooti kui, ture mu jonma kundi kui, beenun Alatala tune rafama boxi ma temui naxe.»»

¹⁵ Na kui gine naxa siga, a a raba alo Alatala a yamarixi ki naxe Annabi Eliya saabui ra. Na waxati bun ma baloe nu na a tan, a xa di, nun Annabi Eliya yi. ¹⁶ Farin mu nu jonma pooti kui, ture mu nu jonma kundi kui alo Alatala a masen ki naxe Annabi Eliya saabui ra.

¹⁷ Na fee to dangi, na kaape gine xa di naxa fura. Na fure senbe naxa gbo, han a jengi naxa jon a fate i.

¹⁸ Gine naxa a fala Annabi Eliya be, «Munse na won tagi, i tan Ala xa mixi? I faxi ne n xonyi i xa fa n natu n ma yunubie ra, i man xa n ma di faxes?» ¹⁹ Eliya naxa a yaabi, «I xa di so n yi ra.» A naxa dimedi tongo a nga yi ra, a a xanin a xa konkoe kui naxan nu na banxi kui koore kon na. A to a sa sade ma, ²⁰ a naxa Alatala maxandi a be, a naxe, «N Marigi Alatala, i wama n yatigi kaape gine toorofe yi ki ne,

a xa di xa faxes?» ²¹ A naxa a yete itala dimedi fate fari sanya saxan, a Alatala maxandima a falafe ra, «N Marigi Alatala, n bara i maxandi, i xa yi di jengi ragbilen a fate i.» ²² Alatala naxa Annabi Eliya xa maxandi suxu, dimedi jengi naxa gbilen a fate i. ²³ Eliya naxa a tongo, a goro a ra a nga xon, a a fala a be, «I xa di mato, a kisixi.» ²⁴ Gine naxa a fala Eliya be, «Yakosi n bara a kolon a Ala xa mixi nan i ra, naxan Alatala xa masenyi tinxinxi masenma.»

18

Annabi Eliya nun Mange Akabu

¹ Temui xon to kuya, Alatala naxa a masen Annabi Eliya be a je saxan nde ra, a naxe, «Siga Akabu yire, n tune rafama ne boxi ma fa.» ² Eliya naxa siga Akabu yire. ³ Kaame nu bara senbe soto Samari boxi ma. Akabu naxa Abadiyasi xili, naxan nu walima mange banxi kui. A nu gaaxuma Alatala ya ra ki fanyi ra. ⁴ Yesabela nu Alatala xa namijonme faxama temui naxe, Abadiyasi namijonme keme tongo ne, a sa e noxon mixi tongo suuli suuli ma fonme firin kui, a e balo ye nun taami ra.

⁵ Akabu naxa a fala Abadiyasi be, a naxe, «I xa boxi birin isa mere fende won ma soee nun won ma sofalee noma jooge sode dennaxe, alako e naxa faxes.» ⁶ Akabu nun Abadiyasi naxa boxi itaxun e bore ma, e xa a isa. Akabu naxa siga kira nde xon, Abadiyasi naxa siga kira gbete xon.

⁷ Abadiyasi naxa naralan Annabi Eliya ra kira xon. Abadiyasi to a to, a naxa a felen a bun ma, a a fala a be, «N marigi Eliya, i tan yati nan a ra?»

⁸ Eliya naxa a yaabi, «Iyo, n tan nan a ra. Sa a fala i xa mange be, i bara Annabi Eliya to.» ⁹ Abadiyasi naxa a fala, «N haake mundun nabaxi i ra naxan a niyama i xa yi molli raba n na? Yi findima faxe nan na n be Akabu mabiri. ¹⁰ N xa a fala i be i Marigi Alatala xili ra, jamane

nun bōxi yo mu na, n ma mange mu i fenxi dennaxe. Mennikae na a fala i mu na, Akabu e rakalima xa e mu i toxi. ¹¹ Yakōsi i naxe, «Sa a fala mange be i bara Annabi Eliya to.» ¹² Kōno n na keli i xun ma ya, Alatala Xaxili Seniyenxi fama i xaninde yire nde. Na kui, n na ge xera ibade Akabu be, a lima muxu mu i toma be sōnon, a fa n faxes na ma. N tan bara gaaxu Alatala ya ra kabi n dimedi temui. ¹³ N marigi, e mu a falaxi i be, n naxan naba Yesabela nu Alatala xa namijonmee faxama temui naxe? N Alatala xa namijonmee keme nan noxun fonme kui tongo suuli suuli ma. N nu fa e balo taami nun ye ra. ¹⁴ Kōno yakōsi, xa i n xee n ma mange xon ma, n xa a fala a be n bara Annabi Eliya to, a n faxama ne!» ¹⁵ Annabi Eliya naxa a yaabi, «N bara n kali n Marigi Alatala ra, to n nan n yete masenma ne Akabu be.»

¹⁶ Abadiyasi naxa siga Akabu yire, a fa dentege sa a be. Akabu naxa siga Eliya foxo ra. ¹⁷ A to sa Eliya to, Akabu naxa a fala a be, «I tan nan Isirayila ya isoxi yi ki?» ¹⁸ Annabi Eliya naxa a yaabi, «N tan xa mu Isirayila ya isoxi. I tan nun i baba bonsōe nan Isirayila ya isoxi, barima wo bara Alatala xa yaamarie rabolo, i bira Bali kuye foxo ra. ¹⁹ Yakōsi, i xa Isirayila pama birin malan Karemele geya ma, a nun wo xa Bali kuye xa namijonmee keme naani tongo suulie, a nun Asera kuye xa namijonmee keme naanie, i xa gine Yesabela naxee rabaloma.»

²⁰ Akabu naxa mixie xee Isirayilakae xilide. A naxa na namijonmee malan Karemele geya fari. ²¹ Na temui Eliya naxa a maso pama birin na, a fa yi masenyi ti e be, «Wo tan luma filankafuipa kui han mun temui? Xa Alatala nan Ala ra, wo bira a foxo ra. Xa Bali nan Ala ra, wo bira a tan Bali foxo ra.» Nama mu a yaabi.

²² Annabi Eliya man naxa a fala e be, «N keren nan be Alatala xa namijonmee ra. Bali xa

namijonmee mixi keme naani tongo suuli na be. ²³ Wo xa tuura firin so muxu yi ra. Bali namijonmee xa e gbe sugandi, e xa a ibolon, e a sa yege fari, kōno te mu doxoma a ra. N tan fan xa tuura boore ibolon, n a sa yege gbete fari, n fan mu te doxoma a ra. ²⁴ Muxu na ge na rabade, Bali namijonmee xa wo marigi ala maxandi. N tan fan xa Alatala maxandi. Ala naxan na te ragoro serexe ma, na nan findima pama birin Marigi Ala ra.» Nama birin naxa tin na fe ra.

²⁵ Eliya naxa a fala Bali xa namijonmee be, «Wo tuura keren sugandi, wo singe xa a ibolon, barima wo tan nan gbo. Wo wo marigi ala maxandi, kōno wo naxa te sa.» ²⁶ E naxa tuura keren tongo, e a ibolon, e a sa yege fari, e fa Bali maxandi folo. Keli geesege ma, han yanyi tagi, e a falama, «Bali, muxu yaabi.» Kōno yaabi yo mu fa, xui nde yo mu me. E naxa tungan tungan folo e xa serexebade ya i. ²⁷ Yanyi tagi to a li, Annabi Eliya naxa yo e ma, a falafe ra, «Wo wo xui ite de, barima a to findixi ala ra, fee wuya a yi. Temunde a na biyaasi kui, xa na mu a ra a na xife. Wo xa a raxunu.»

²⁸ E man naxa e xui ite senbe ra. E naxa e fate maxaba santidegemae nun tanbee ra, han e wuli mini. ²⁹ Yanyi to dangi, e naxa Bali kuye maxandi a namijonmee daaxi han nunmare serexe ba temui. Kōno yaabi yo mu fa, xui nde yo mu me, tonxuma nde yo mu to.

³⁰ Na temui Annabi Eliya naxa a fala pama be, a naxe, «Wo wo maso n na.» Nama to na raba, Eliya naxa Alatala xa serexebade yailan, naxan nu bara kana menni temui dangixi. ³¹ Eliya naxa geme fu nun firin tongo, naxan lanxi Yaxuba xa die konti ma, Alatala a masen naxan be, «I xili falama ne Isirayila.» ³² A naxa serexebade yailan na geme fu nun firinyi ra Alatala xili ra. A naxa fole ge na serexebade rabilinyi, ye konbo ya naani noma naxan nafede.

³³ A naxa yege sa na fari, a tuura ibolon, a na sa na yege fari.

³⁴ A to ge na ra, a naxa mixie yamari, «Wo yi feɲe naani rafe ye ra, wo a ifili yi yege nun yi serexe ma.» E to ge na rabade, a man naxa a fala e be, «Wo man xa a raba.» E to a raba a firin nde, Eliya man naxa a fala, «Wo man xa ye sa.» E naxa a raba a saxan nde. ³⁵ Ye nu soli serexebade ra, fole fa rafe ye ra.

³⁶ Nunmare serexe ba temui, Annabi Eliya naxa a maso serexebade ra, a a fala, «Iburahima, Isiyaga, nun Isirayila Marigi Alatala, birin xa a kolon to a i tan nan na Ala ra Isirayila. Birin xa a kolon a n tan nan na i xa konyi ra, naxan yi fe birin nabaxi i xui ma! ³⁷ Alatala, i xa n ma maxandi suxu. Yandi, i xa a suxu, alako yi pama xa a kolon a i tan Alatala nan na Ala ra, naxan noma e boɲe ragbilende i ma.»

³⁸ Na kui Alatala naxa te ragoro, a serexe gan, a yege gan, hali gem'e nun boɲi gan ne. Ye naxan nu fole kui, a birin naxa xara feo. ³⁹ Nama to na to, e naxa e yatagi rafelen boɲi ma, e fa a fala, «Alatala nan Ala ra! Alatala nan Ala ra!» ⁴⁰ Annabi Eliya naxa a fala e be, «Wo Bali xa namiponm'e suxu. A keren naxa a gi.» Nama naxa e suxu, Eliya naxa e xanin Kison xure yire, a e birin kon naxaba.

⁴¹ Na temui Eliya naxa a fala Akabu be, «Siga i xonyi. I xa i dege, i xa i min, barima na xui i naxan mexi yi ki na fama tune nan na.»

⁴² Akabu naxa te a xonyi a degede nun a minde, konɔ Annabi Eliya tan naxa te Karemele geya fari, a fa a felen boɲi ma, a yatagi fa lu a sanyie tagi. ⁴³ A naxa a fala a xa konyi be, «Te yire itexi, i xa baa mabiri mato.» Konyi to te naa, a naxa baa mato, a mu sese gbete to. Eliya naxa a ragbilen na yire itexi sanya solofere baa matode. ⁴⁴ A sanya solofere nde, konyi naxa a fala, «Nuxui di nan tefe baa xun ma. A nun belexe monde lan.» Eliya naxa a fala a be, «Siga, i xa sa a fala Akabu be, a xa baki a xa

soori ragise kui, a xa goro geya fari mafuren mafuren alako a naxa biri boora. Tune na fafe!»

⁴⁵ Nuxuie naxa koore birin ifoɔɔɔ, foye naxa keli, tune belebele naxa sin boɲi ma. Akabu naxa te a xa soori ragise kui, a siga Yisireeli.

⁴⁶ Alatala naxa senbe fi Eliya ma, a fa a gi a sanyi ra, a dangi Akabu ya ra han Yisireeli sode de ra.

19

Annabi Eliya gaaxufe

¹ Akabu naxa sa dentege sa Yesabela be, Eliya naxan birin nabaxi, a a xa namiponm'e faxaxi santidegema ra ki naxe. ² Yesabela naxa xera xee Eliya ma, a a fala a be, «Xa n lu mu i faxa beenun tina yi waxati alo i n ma namiponm'e faxa ki naxe, alae xa n danka.»

³ Annabi Eliya to na me, a naxa a gi a xa a nii ratanga. A naxa so Beriseeba Yudaya boɲi ma, a naxa a xa konyi lu menni. ⁴ A tan naxa siga gbengberenyi ma a feɲen keren jere raba, a doxo wuri nde bun ma, a Ala maxandi faxe ra. A naxe, «Alatala, n ma toore bara dangi a i. N nii tongo, barima n mu fisa n benbae be.»

⁵ Na temui a naxa a sa, a xi na wuri bun ma. Maleke nde naxa goro a ma, a din a ra, a a fala a be, «Keli i xa i dege.» ⁶ Taami jinxi nu na menni gem'e furee fari, a nun ye feɲe. A naxa a dege, a ye min, a man naxa a sa. ⁷ Ala xa maleke naxa fa a ma a firin nde, a din a ra, a a fala a be, «Keli i xa i dege, barima biyaasi xonkuye na i ya ra.» ⁸ A naxa keli, a a dege, a ye min. A senbe naxan soto na donsee ra, na naxa a niya a xa no a jerede xi tongo naani, ke tongo naani bun ma, han a Ala xa Xorebe geya li.

⁹ Menni a naxa ke radangi fonme nde kui. Na temui a naxa yi masenyi me: «I na munse rabafe be Eliya?»

¹⁰ A naxa a yaabi. «N bara n yete fi i tan Alatala Senbema ma. Isirayilakae bara i xa saat'e rabolo, e bara i xa serexebadee kana, e bara

i xa namijonmɛ faxa santidegema ra. N keren nan fa luxi, e na katafe n fan faxade.» ¹¹ Alatala naxa a masen a bɛ, «Mini tande Alatala ya i, i keli fonmɛ kui.» A to mini, Alatala naxa dangi a ya i. Foye xungbe senbema nde naxa a xun sa geya ma, a gemɛ ibɔɔma, a fanyee ibutuxunma, kɔɔ Alatala mu nu na na foye kui. Na temui bɔxi fan naxa sɛrɛn, kɔɔ Alatala mu nu na na bɔxi sɛrɛnyi kui. ¹² Na dangi xanbi, tɛ fan naxa mini, kɔɔ Alatala mu nu na na tɛ xɔɔra.

Na to ba a ra, xui jɔxunmɛ nde naxa mini dɔyi dɔyi ra. ¹³ Annabi Eliya to na mɛ, a naxa a yatagi makoto a xa donma ra, a naxa mini fonmɛ kui, a ti fonmɛ dɛ ra. A mu bu, xui nde naxa mini a ma, a naxɛ, «I na munse rabafe be Eliya?» ¹⁴ A naxa a yaabi, «N bara n yɛtɛ fi i tan Alatala Senbema ma. Isirayilakae bara i xa saate rabolo, e bara i xa sɛrɛɛbadɛɛ kana, e bara i xa namijonmɛ faxa santidegema ra. N keren nan fa luxi, e na katafe n fan faxade.» ¹⁵ Alatala naxa a masen a bɛ, «I xa gbilen gbengberenyi kira xɔn ma sigafe ra Damasi. I na so naa, i xa ture seniyenxi sa Xasayeli xunyi a masenfe ra, a xa findi Arami mange ra. ¹⁶ I xa ture seniyenxi sa Nimisi xa di Yehu fan ma, a xa findi Isirayila mange ra. Na dangi xanbi i xa ture sa Elise xunyi, Safati xa di, Abeli Mexolaka xa mamadi, a tan xa findi namijonmɛ ra i jɔxɔɛ ra. ¹⁷ Naxan na tanga Xasayeli xa santidegema ma, Yehu a faxama nɛ. Xa naxan tanga Yehu xa santidegema ma, Elise a faxama nɛ. ¹⁸ Kɔɔ n mixi wulu solofere luma nɛ Isirayila, naxee mu suydixi Bali kuye bɛ, e dɛ mu a sunbuxi.»

¹⁹ Eliya naxa keli mɛnni, a sa Safati xa di Elise li, a na bɔxi buxafe. Ninge mɔxɔɔnɛn nun naani nan nu jɛrɛfɛ a ya ra, a nu firinyi nan nawalife e xanbi ra. Eliya naxa dangi a fɛ ma, a naxa a xa donma woli a ma. ²⁰ Elise naxa a xa ningee rabolo, a a gi Eliya fɔxɔ ra, a a fala

a bɛ, «Yandi, i xa dijɛ n xa sa n jɔngu nga nun n baba ma. Na temui n birama nɛ i fɔxɔ ra.» Eliya naxa a fala a bɛ, «Gbilen i xa wali ra. I munse mɛxi n na?» ²¹ A to a makuya Eliya ra, a naxa ninge firin tongo, a e ba sɛrɛɛ ra. A naxa wurie findi yege ra e nu maxirixi naxee ra, a subɛ jɔn jama bɛ. Na dangi xanbi, a naxa bira Annabi Eliya fɔxɔ ra, a findi a xa batula ra.

20

Arami mange Samari taa gerefe

¹ Arami mange Ben Hadada naxa a xa sɔɔrie birin malan. Mange tongo saxan nun firin nan nu e ya ma, soe nun sɔɔri ragisee nu na e yi ra. E naxa Samari rabilin, e fa gere ti e bɛ.

² Na kui Ben Hadada naxa xɛrae xɛɛ Isirayila mange Akabu xɔn. ³ A naxa a fala a bɛ, «A lanma i xa i xa gbeti, i xa xɛɛma, i xa ginɛ tofanyie, nun i xa die birin findi n gbe ra.» ⁴ Isirayila mange naxa a yaabi, «Mange, n bara findi i xa konyi ra, n bara n harige birin fi i ma.»

⁵ Na dangi xanbi mange naxa xɛra gbetɛɛ xɛɛ a falafe ra, «Mange Ben Hadada naxɛ, «A lanma i xa i xa gbeti, i xa xɛɛma, i xa ginɛ tofanyie, nun i xa die birin findi n gbe ra. ⁶ Tina yi waxati, n mixie xɛɛma nɛ i xɔnyi, e xa sa i xa banxi kui mato, a nun i xa mixie xa banxie, e xa se birin tongo naxan tide gbo i bɛ.»

⁷ Isirayila mange naxa taa kuntigie xili, a a fala e bɛ, «Wo xa a kolon, a yi mixi wama won tɔɔrɔfɛ nɛ. N nu bara a fala a bɛ a n nan n ma ginɛ, n ma die, n ma xɛɛma, nun n ma gbeti birin fima nɛ a ma. N mu nu tondixi na sese ra.» ⁸ Kuntigie nun jama birin naxa a yaabi, «I naxa i tuli mati a ra, i naxa a danxun.»

⁹ Na kui Akabu naxa a fala Ben Hadada xa xɛrae bɛ, «Wo sa a fala won ma mange bɛ a a naxan singe fala, n bara tin na ra, kɔɔ a naxan saxi na fari, n mu na rabama.» Xɛrae naxa gbilen na falade mange

Ben Hadada be. ¹⁰ Ben Hadada naxa xεεrae xεε mang'e Akabu ma a falafe ra, «Xa n mu Samari xun nakana, sese mu lu yi taa kui fa, mixi noma naxan matongode a belexesole ra, alae xa n danka.» ¹¹ Kono Isirayila mang'e naxa a yaabi, «Soori naxan na sigafe gere sode, a mu lan a xa a yete matoxo, alo soori naxan bara ge gere sode.» ¹² Ben Hadada to na woyenyi me, a nu na bere minfe ne a nun mang'e gbete e xa leele bun ma. A naxa a fala a xa soorie be, «Won xee gere sode.» Na kui e naxa e ya rafindi Samari taa ma.

¹³ Na temui namiponme nde naxa a maso Isirayila mang'e Akabu ra, a naxa a masen a be, «Alatala naxe, <I yi soori gali to? To yati n e birin sama ne i sagoe, alako i xa a kolon a n tan nan na Alatala ra.» ¹⁴ Akabu naxa a maxorin, «A fama na rabade nde saabui ra?» Namiponme naxa a fala a be, «Alatala naxe i fama na rabade gominæ xa segetalæ nan saabui ra.» Akabu naxa a maxorin, «Nde findima e xa yarerati ra na gere kui?» A naxa a yaabi, «I tan.» ¹⁵ Na kui Akabu naxa gominæ xa segetalæ malan, e findi mixi keme firin mixi tongo saxan nun firin na. Isirayila pama naxan nu na e xanbi ra, e findi mixi wulu solofere nan na.

¹⁶ E naxa mini gere sode yanyi tagi. A lixi Ben Hadada nun a malima mang'e tongo saxan nun firin nu na bere minfe e xa leele bun ma. ¹⁷ Gominæ xa segetalæ singe naxa mini gere sode. Mixie naxa a fala Ben Hadada be, «Soorie bara mini Samari taa kui.» ¹⁸ A naxa e yaabi, «Xa na soorie fafe lanyi nan fende, xa na mu a ra e wama gere sode, wo xa e suxu kono wo naxa e faxe de.»

¹⁹ Isirayila gominæ xa segetalæ naxa mini, e nun Isirayila soori pama. ²⁰ E to gere so, kankan naxa mixi nde faxe. Aramikæ naxa e gi keren na, Isirayilakæ fa bira e foxo ra. Arami mang'e Ben Hadada fan naxa a gi a xa soe fari, a nun soori nde naxee nu na soori ragisee kui. ²¹ Isirayila mang'e naxa mini, a

Aramikæ xa soe faxe, a e xa soori ragisee kana. Na findi ne gbaloe ra Aramikæ be. ²² Na namiponme man naxa a maso Isirayila mang'e ra, a a fala a be, «I xa wakili, i xa fee rafala, barima tamuna Arami mang'e man fama ne i gere de.»

²³ Arami soorie naxa a fala e xa mang'e be, «Isirayilakæ xa ala senbe gbo geya nan fari. Na nan a toxi e won bonboxi. Xa won sa e gere fili nan ma nu, won noma ne e ra. ²⁴ I naxan nabama, i xa na mang'e ba naxee na i xa mixie ya ma, i fa gominæ ti e joxoe ra. ²⁵ I xa soori gbete fen soori faxaxie joxoe ra, i xa soe nun soori ragisee fen a kanaxie joxoe ra. Na temui, won man sigama e gere de fili nan ma, won fama ne node e ra a fanyi ra.» Mang'e naxa na birin naba, alo e a fala a be ki naxe.

²⁶ Na je igbilenyi, Ben Hadada naxa a xa soorie malan, a e xanin Afeki biri ra, e xa Isirayila gere. ²⁷ Isirayilakæ fan naxa e xa soorie malan, e fande soto, e siga e ralande. Isirayilakæ to yonkin Arami pama ya i, e lu ne alo si goore lanmadi firin Aramikæ xa gboe xa fe ra.

²⁸ Ala xa mixi naxa a maso Isirayila mang'e ra, a a masen a be, «Alatala xui nan yi ki: Aramikæ to a fala a Alatala senbe gbo geya nan fari a mu findixi ala ra fili tan ma, n e sama ne i sagoe, alako i xa a kolon n tan nan Alatala ra.» ²⁹ E naxa yonkin e boore ya i xi solofere bun ma. Na temui gere naxa folo, Isirayilakæ fa Arami soorie mixi wulu keme faxe. ³⁰ A donxoe naxa mini e gi ra Afeki tete kui, kono tete fan yati naxa bira e ma, a mixi wulu moxonen nun solofere faxe. Ben Hadada tan nu bara a gi, a sa a noxun konkoe nde kui.

³¹ A xa soorie naxa a fala a be, «Muxu a me ne, a Isirayilakæ xa mang'e boje fan. Muxu xa beki dugi xiri muxu tagi, muxu xa luuti xiri muxu xunyi sununyi tonxuma ra, muxu xa muxu yete dentege Isirayila mang'e be.

Temunde a dijɛma i faxafe ma.» ³² E naxa beki dugi xiri e tagi, e luutie xiri e xunyie sunnunyi tɔnxuma ra, e fa e yete dentegɛ Isirayila mang'ee be, e fa a fala, «I xa konyi Ben Hadada bara i mayandi i naxa a faxesa.» Akabu naxa e yaabi, «A man baloxi? N ngaxakerenyi nan a ra.»

³³ Na mixie to na me, e naxa a mapɔxun fe fanyi na a ra. E naxa mang'ee yaabi, «Iyo, Ben Hadada i ngaxakerenyi nan a ra!» Akabu naxa e yamari, «Wo sa fa a ra.»

Ben Hadada naxa mini a nu na dennaxe, a siga Akabu yire. Akabu naxa a baki a xa soori ragise kui.

³⁴ Ben Hadada naxa a fala a be, «N taae ragbilenma ne i ma, n baba naxee ba i baba yi ra. I noma i xa makiti tide Damasi, alo n baba gbe to nu na Samari.» Akabu naxa a fala a be, «Won xa saate xiri, n fa i bejin.» E to saate xiri, a naxa a bejin.

³⁵ Namijonme nde naxa a fala a jere boore be Alatala xui ra, «N bonbo.» Kono a jere boore mu tin a bonbode. ³⁶ Na kui, a naxa a fala a jere boore be, «I to mu tinxi i tuli matide Alatala xa masenyi ra, yete nde fama ne i faxade.» A to keli menni, yete naxa dutun a ma, a a faxesa. ³⁷ Na namijonme naxa siga mixi gbete fan yire, a a fala a be, «N bonbo.» Na kanyi naxa a bonbo han a a maxono.

³⁸ Namijonme naxa sa ti kira ra mang'ee nu dangima dennaxe. A naxa a yatagi maxiri dugi nde ra a fi daaxi. ³⁹ Mang'ee to dangi naa, namijonme naxa a fala mang'ee be a xui itexi ra, «N tan i xa soori, n nu na gere yire ne. Soori nde naxa mini gere ya ma, a fa won yaxui suxuxi nde taxu n na, a a fala n be, «Yi xeme suxu gben. Xa a a ba i yi, i nii nan findima a sare ra, xa na mu i kobiri ba.» ⁴⁰ Kono n nu yanfaxi wali nde kui, na xeme suxuxi naxa no a gide.» Mang'ee naxa a fala a be, «I bara i yete makiiti. A lanma i xa faxesa.»

⁴¹ Na temui namijonme naxa dugi ba a yatagi ma, Isirayila mang'ee naxa a kolon fa namijonme nde nan a

ra. ⁴² A naxa a fala mang'ee be, «I to bara i yaxui bejin n naxan saxi i belexe i, n mixi naxan natonxi, i nii nan findima a sare ra, i xa jama findima a xa jama sare nan na.» ⁴³ Na kui Isirayila mang'ee naxa gbilen a xonyi Samari sunnunyi nun boje mapaxui kui.

21

Naboti xa sansi yire

¹ Yisireelika nde nu na naxan xili Naboti. Sansi yire nu na a yi ra Samari mang'ee Akabu xa boxi fe ma.

² Akabu naxa a fala Naboti be, «I xa i xa sansi yire so n yi ra, n xa a findi n ma laakoe yire ra, barima a makore n ma banxi ra. N sansi yire gbete soma i yi ra a joxoe ra naxan fan na be, xa na mu a ra, n xa a sara kobiri ra.» ³ Naboti naxa Akabu yaabi, a naxe, «Alatala xa n natanga n benbae ke sofe ra i yi.»

⁴ Akabu naxa so a xonyi, a sunnuxi ra, a boje mapaxuxi Yisireelika Naboti xa masenyi xa fe ra, a falafe ra, «N mu n benbae ke soma i yi ra.» A naxa a sa, a a kobe raso mixie ra, a mu tin donse donde. ⁵ A xa gine Yesabela naxa siga a yire, a a maxarin, «Munfe ra i boje mapaxuxi, i mu tin i degede?»

⁶ A naxa a yaabi, «N bara a fala Yisireelika Naboti be a xa a xa sansi yire so n yi ra, n xa a sara, xa na mu a ra, n xa sansi yire gbete so a yi ra, kono a mu tin na ra fefe ma.» ⁷ Na kui, a xa gine Yesabela naxa a fala a be. «Pe, i tan xa mu findixi Isirayila mang'ee ra? Awa, mang'ee, keli, i xa i dege jalexinyi kui. N tan Yisireelika Naboti xa sansi yire soma ne i yi ra!»

⁸ A xa gine naxa bataaxe sebe Akabu xili ra, a mang'ee Akabu xa tonxuma sa a ma, a fa a rasanba forie nun kuntigie ma, naxee nu sabatixi Naboti xa taa kui. ⁹ A sebexi bataaxe kui, «Wo sunyi nun sali rabafe ti jama be, Naboti xa doko jama birin ya i. ¹⁰ Wo xa fuyante firin doko a ya i, naxee a tojnegema, a falafe ra a bara Ala nun mang'ee konbi. Na kui wo xa a ramini taa

kui, wo a magɔnɔ gemɛ ra han a xa faxes.»

¹¹ Naboti xa taa mixie, forie nun kuntigie naxa a raba, alo Yesabela a yamarixi ki naxe na bataaxe kui. ¹² E naxa sun e sali, e Naboti doxo nama birin ya tode ra, ¹³ e fa fuyante firinyi radoxo a yire. Na fuyante firinyie naxa Naboti toɔnege nama ya i, a falafe ra, «Naboti bara Ala nun mange konbi.» Nama naxa Naboti xanin taa fari ma, e a magɔnɔ han a faxes. ¹⁴ E naxa xerae xee Yesabela ma, a falafe ra, «Naboti bara magɔnɔ gemɛ ra, a bara faxes.»

¹⁵ Yesabela to a me a Naboti bara magɔnɔ gemɛ ra han a bara faxes, a naxa siga Akabu yire, a a fala a be, «Yakosi keli, i xa Naboti xa sansi yire tongo, Naboti Yisireelika tondi naxan sarade i ma kobiri ra. Naboti a mu na sonon, a bara faxes.» ¹⁶ Akabu to a me, a Naboti bara faxes, a naxa keli keren na, a sa Naboti xa sansi yire findi a gbe ra.

¹⁷ Alatala naxa a masen Annabi Eliya Tisibeka be, a naxe, ¹⁸ «Siga Isirayila mange Akabu yire Samari. A na Naboti xa sansi yire, a naxan findixi a gbe ra. ¹⁹ I xa a fala a be, «Alatala xa masenyi nan ya: «I bara faxes ti, i bara mixi ke muɔa! Baree fama i wuli makonde, e Naboti wuli makonxi dennaxe.»» ²⁰ Akabu naxa Eliya yaabi, «I tan n yaxui, i bara n to?» A naxa a fala a be, «Iyo, n bara i to. I to i yete fi fe jaaxi rabafe ma, naxan mu rafanxi Alatala ma, ²¹ n gbaloe ragoroma ne i ma, n i bama ne Isirayila, n xeme birin faxes xore nun konyi i bonsoe ya ma Isirayila. ²² N i xa foxe luma ne, alo Nebati xa di Yerobowami nun Ahiya xa di Baasa xa foxee, barima i bara n naxono, i man bara Isirayila nama birin napere yunubi kui.»

²³ «Alatala xa masenyi nan ya Yesabela xa fe ra, a naxe, «Baree fama ne Yesabela donde Yisireeli tete fe ma. ²⁴ Akabu xa mixi naxan na faxes taa kui, baree nan na donma. Naxan na faxes wula i, yube nan na donma.»»

²⁵ Mixi yo mu na naxan a yete fi fe jaaxi rabafe ma alo Akabu. A xa gine Yesabela nu a boɔe ratema na fe kui. ²⁶ A nu fe jaaxi rabama dangi mixi birin na. A nu kuyee batuma alo Amorikeye, Alatala naxee keru Isirayilakae ya ra.

²⁷ Akabu to Annabi Eliya xa masenyi me, a naxa a xa donma iboo sunnunyi kui, a naxa sunnun dugi ragoro a ma, a sunyi suxu. A nu a sama sade ma, na sunnun dugi ragoroxi a ma, xa na mu a nu nere doyi doyi a sunnunxi ra. ²⁸ Alatala naxa a masen Eliya Tisibeka be, a naxe, ²⁹ «I bara a to Akabu a yete magoroxi n be ki naxe? A to bara a yete magoro n be, n mu gbaloe ragoroma a ma fanni a baloxi. N gbaloe ragoroma a bonsoe ma a xa di xa waxati ne.»

22

Akabu xa geree

(Yudaya Mangee II 18:2-27)

¹ Ne saxan naxa dangi, gere yo mu lu Arami nun Isirayila tagi. ² A ne saxan nde ra, Yudaya mange Yehosafati naxa goro Isirayila mange yire. ³ Isirayila mange naxa a fala a xa mixie be, «Wo a kolon a Ramoti, naxan na Galadi boxi ma, won tan nan gbe a ra. Won naxa siike a rasuxude Arami mange yi ra.» ⁴ Isirayila mange Akabu naxa a fala Yudaya mange Yehosafati be, «Won birin na a ra sigafe Ramoti Galadi boxi ma?» Yehosafati naxa a yaabi, «Iyo, i tan yo n tan yo, won birin keren. Won ma jamae nun won ma soe fan a birin keren.»

⁵ Yehosafati naxa a fala Isirayila mange be, «N bara i maxandi, won xa Alatala sago fen yi fe kui yakosi.»

⁶ Isirayila mange naxa namiponme keme naani malan, a e maxorin, «A lanma ka a mu lanma won xa siga Ramoti gere de Galadi boxi ma?» E naxa a yaabi, «Wo te, Ala fama e sade i sagoe mange.» ⁷ Konu Yehosafati naxa mange maxorin, «Alatala xa namiponme nde mu na

be, won noma naxan maxorinde?»
⁸ Isirayila mange naxa Yehosafati yaabi, «Xeme keren peti nan be, won noma Alatala maxorinde naxan saabui ra, kono a mu rafaan n ma, barima a xunnakane fe nan gbansan falama n ma fe ra. A mu xunnakeli fe yo falama n be. A xili Mike. Yimila xa di na a ra.» Yehosafati naxa a fala, «A mu lanma mange xa na woyen mooli fala.»⁹ Na kui, Isirayila mange naxa a xa batula keren xili, a a fala a be, «Fa Yimila xa di Mike ra n be keren na.»

¹⁰ Isirayila mange nun Yudaya mange Yehosafati nu doxoxi e xa kibanyie kui, mange donmae ragoroxi e ma. E nu na lonyi ma, Samari taa sode de ra. Namijonmee nu na e xa masenyie tife e be.
¹¹ Kenaana xa di Sedekiya nu bara feri wure daaxie yailan, a fa a fala mange be, «Alatala xa masenyi nan ya: <Wo Aramikae bonboma yi ferie nan na han e sonto.>»¹² Namijonme birin nu na masenyi mooli falama e be. E naxa a fala, «Wo te Ramoti Galadi boxi ma. Wo xunnakeli nan sotoma, Alatala fama ne e sade mange sagoe.»

¹³ Xera naxan siga Mike xilide, na naxa a fala a be, «I bara a to, namijonme birin bara lan e xa fe fanyi fala mange be. I fan xa kata, wo xui xa lu keren, i xa fe fanyi fala mange be.»¹⁴ Mike naxa a fala, «Alatala pipe na a ra. N Marigi Alatala na naxan yo masen, n na nan falama.»

¹⁵ A to mange yire li, mange naxa a fala a be, «Mike, a lanma ka a mu lanma muxu xa siga gere sode Ramoti Galadi boxi ma?» Mike naxa a yaabi, «Wo te, wo xunnakeli nan sotoma. Alatala fama ne e sade wo sagoe.»¹⁶ Kono mange naxa a fala a be, «N nan bara a fala i be sanya wuyaxi, i xa i kali nondi yati nan falade n be Alatala xili ra.»

¹⁷ Mike naxa a yaabi,
 «N bara Isirayila birin to,
 e yensenxi geyae fari,
 alo xuruse rabepinxie.
 Alatala xa masenyi nan ya:

Marigi mu na yi pama be.

Kankan xa gbilen a xonyi bonesa kui.»

¹⁸ Isirayila mange naxa a fala Yehosafati be, «N mu a fala xe i be, a mu noma fe fanyi masende n ma fe ra, fo fe paaxi tun?»

¹⁹ Na temui Mike naxa a fala e be, «Yakosi, wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra. N bara Alatala to a xa kibanyie kui, a xa maleke gali nu tixi a yirefanyi ma nun a koola ma.»²⁰ Alatala naxa a fala, «Nde wama sigafe xaxili kobi rasode Isirayila mange Akabu xunyi, a xa sa Ramoti gere Galadi boxi ma alako a xa faxa?» Nde naxa a yaabi xaxili nde ra, nde fan naxa a yaabi xaxili gbete ra.²¹ Na kui pinne nde naxa mini, a ti Alatala ya i, a a fala, «N tan noma ne a ra.» Alatala naxa a maxorin, «I noma di?»²² A naxa a yaabi, «N sigama ne, n fa wule fala mange be a xa namijonmee saabui ra.» Alatala naxa a fala a be, «I fama ne a node, na sooneyama ne. Siga, i xa sa na raba.»²³ Yakosi, Alatala bara wule sa i xa namijonmee de i. Ala bara nate paaxi tongo i xa fe ra.»

²⁴ Na temui, Kenaana xa di Sedekiya naxa a maso, a Mike de ragarin, a fa a fala, «Alatala Xaxili minixi kira mundun na n ma n xa woyen i be?»²⁵ Mike naxa a yaabi, «I fama na tode, i i gima i noxunde fende temui naxe.»²⁶ Isirayila mange naxa a fala, «Wo Mike xanin taa mange Amon nun mange xa di Yowasi xon ma.»²⁷ Wo xa a fala e be, «Mange naxe, a wo xa yi xeme sa geeli kui, a wo naxa donse so a yi ra, fo taami xare nun ye, han n sa fama temui naxe xunnakeli kui.»²⁸ Mike naxa a yaabi, «Xa i sa gbilen xunnakeli kui, n ma masenyi mu kelixi Alatala ma.» A man naxa a fala pama ya xori, «Nama birin, wo xa wo tuli mati n ma masenyi ra a fanyi ra!»

²⁹ Isirayila mange nun Yudaya mange Yehosafati naxa te Ramoti Galadi boxi ma.³⁰ Isirayila mange naxa a fala Yehosafati be, «I xa

so gere kui mange donma ragoroxi i ma.» Isirayila mange tan naxa mange dugi ba a ma, a soori donma gbansan nagoro a ma, a siga gere sode. ³¹ Arami mange nu bara a fala a xa soori tongo saxan nun firinyi be, naxee findixi soori ragise xa soorie yareratie ra, «Wo xa kate birin naba wo xa Isirayila mange gbansan nan fen, wo a faxesa.» ³² Soori ragise xa soorie yareratie to Yehosafati to, e naxa a manoxun temunde Isirayila mange nan a ra. E naxa e xun ti a ra, e xa sa a gere. Yehosafati naxa a malimae xili. ³³ Soori ragise xa soorie yareratie naxa a kolon Isirayila mange xa mu a ra, e fa gbilen a foxo ra.

³⁴ Na temui soori nde naxa xali woli na ki tun. Tanbe naxa sa Isirayila mange soxo a kanke makantase lenbee tagi. Mange naxa a fala a xa soori ragise ragima be, «Gise mafindi, i xa n namini gere fari ma, barima n bara maxono.» ³⁵ Gere naxa xoxoxo na loxo ki fanyi ra. Mange nu tixi a xa soori ragise kui, a ya rafindixi Aramikae ma. A naxa faxesa na nunmare ra, a wuli gbegbe nu na a xa soori ragise kui. ³⁶ Sogogoro temui, yaamari naxa fi, «Birin xa gbilen e xonyi, birin xa siga e xa boxi ma.»

³⁷ Mange faxesa na ki ne, a naxa ragata Samari taa kui. ³⁸ E to mange xa soori ragise kui ixa Samari ye yire, baree naxa Akabu wuli makon, langoe ginxe fan naxa e maxa naa, alo Alatala a masen ki naxe.

³⁹ Akabu xa taruxui donxo, nun a fe naxan birin naba, nun a banxi tixi ki naxe sili pinyie ra, nun a taa naxee ti, na birin sebexi Isirayila mange xa taruxui kui. ⁴⁰ Akabu naxa ragata a benbae fe ma. A xa di Axasiya naxa findi mange ra a joxo ra.

Yehosafati findife Yudaya mange ra
(*Yudaya Mangee II 20:31-21:1*)

⁴¹ Asa xa di Yehosafati findi Yudaya mange ra, Isirayila mange Akabu xa mangeya je naani nde ne.

⁴² Ne tongo saxan nun suuli nu na Yehosafati be, a to nu findima mange ra Darisalamu. A nga nu na Sili xa di Asuba nan na. ⁴³ Yehosafati naxa jere a baba Asa xa kira xon ma, a mu a makuya Alatala xa kira ra. ⁴⁴ Kono kuye batufe yire itexie ma, na mu dan Yudaya boxi ma. Mixie mu tagan serexe bafe ra naa, a nun surayi ganfe serexe ra. ⁴⁵ Lanyi nu na Yehosafati nun Isirayila mange tagi.

⁴⁶ Yehosafati xa taruxui donxo, nun a xa gere ki fanyi, na sebexi Yudaya mange xa taruxui kui. ⁴⁷ A naxa tonyi doko langoe xa wali ma kuye batudee, naxee nu na kabi a baba Asa waxati. ⁴⁸ Mange nu na Edon, Yudaya mange gomina nde nan ti naa. ⁴⁹ Yehosafati naxa kunkuie yailan Tarasisi, alako e xa siga xema fende Ofiri, kono kunkuie naxa kana Esiyon Geberi. ⁵⁰ Na kui Akabu xa di Axasiya naxa a fala Yehosafati be, «N ma mixie nun i i xa mixie birin xa siga na wali rabade kunkuie kui.» Kono Yehosafati mu tin na fe ra. ⁵¹ Yehosafati naxa bele a benbae fe ma, a ragata a benba Dawuda xa taa kui. A xa di Yehorami naxa ti mange ra a joxo ra.

Isirayila mange Axasiya

⁵² Akabu xa di Axasiya naxa findi mange ra Samari, Isirayila boxi xun ma, Yudaya mange Yehosafati xa mangeya je fu nun solofere nde ra. A bu ne mangeya kui je firin Isirayila xun ma. ⁵³ A naxa fe raba, naxan mu rafan Alatala ma, a naxa a jere a baba nun a nga xa kira xon ma. A naxa fe raba alo Nebati xa di Yerobowami, naxan a niya Isirayila birin xa yunubi raba. ⁵⁴ A naxa Bali kuye batu, a a xinbi sin a be. Na kui a naxa Isirayila Marigi Alatala raxono, alo a baba a raba ki naxe.

Isirayila Mangɛe xa Taruxui Sɛniyenxi firin nde Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui findixi Isirayila mangɛe xa taruxui firin nde nan na. Yi kitaabui folɔma Annabi Elise xa waxati nɛ, Annabi Eliya te koore ma temui naxe. Alatala na namijɔnmɛe firinyie xɛɛ nɛ Isirayila mangɛe xa waxati alako e xa Ala xa masenyi ti e bɛ. Na kawandi nu xɔrɔxɔma ki fanyi ra mangɛe xa xaxilitarepa xa fe ra. E nu wama birafe kuyee fɔxɔ ra alɔ si kaafirie naxee nu na e rabilinyi. Kɔnɔ Annabi Elise naxa Alatala sɛnbɛ magaaxuxi masen pama birin bɛ, e xa a kolon Ala sɛnbɛ gbo kuyee sɛnbɛ bɛ.

Yi kitaabui kui Isirayila xa taruxui nun Yudaya xa taruxui tagi rasaxi. Isirayila mangɛe nu kuyee batuma, e man nu nɔɛ xɔrɔxɔɛ dɔxɔma pama ma. E nu luma fe jaaxi raba ra e xa mixie ra temui birin. Mange ndee naxa kata gbilenfe ra na fe mɔɔli fɔxɔ ra, kɔnɔ e mu nu wuya. Na kui, a rapɔnyi Alatala naxa Asiriya mangɛe xɛɛ Isirayila bɔxi ma, a xa nɔ Isirayilakae ra, a fa e xanin konyiya kui.

Na temui Yudayakae gbansan nan nu luxi bɔxi ma Ala nu bara naxan fi Annabi Iburahima bɔnsɔɛ ma. Mange fanyi ndee nu na e xa taruxui ya ma naxee fe birin naba alako kuye yo naxa batu na bɔxi ma. Ndee naxa sɛrɛxɛdubɛɛ mali alako Ala xa hɔrɔmɔbanxi xa yailan, mixie xa batui raba seriye ki ma. Kɔnɔ Sentanɛ nu luma e ratantan na. A rapɔnyi, mange naxee bira kira jaaxi fɔxɔ ra, nee naxa a niya pama xa gbilen Ala waxɔnfe fɔxɔ ra. Na kui Ala naxa Babilɔn mangɛe xɛɛ Yudaya bɔxi ma, a xa nɔ mennikae ra, a fa e xanin konyiya kui.

Na birin findixi misaali belebele nan na to mixie bɛ. Ala fe birin

nabama alako adamadie xa bira a xa seriye fɔxɔ ra. Kɔnɔ xa adama mu tin lude na kira xɔn ma, a fama a tode na kira a xaninma dɛnnaxe. Mixi mu nɔma yode Ala ma, a mu na sare sɔtɔ. Ala xa seriye fan won bɛ. Ala xa won mali alako won xa lu na kira fanyi xɔn ma naxan won xaninma ariyanna. Amina.

Isirayila Mangɛe xa Taruxui Sɛniyenxi firin nde

Annabi Eliya nun Mangɛ Axasiya

¹ Akabu faxa xanbi, Mowabakae naxa muruta Isirayilakae xili ma. ² Axasiya naxa bira kelifɛ a xa koore banxi kɔn na Samari, a maxɔnɔ a belebele ra. A naxa xɛɛrae rasiga Ekironkɛe xa ala Bali Sebubu maxɔrinde xa a nɔma yalande. ³ Na temui Alatala xa malekɛ naxa a fala Annabi Eliya Tisibekɛ bɛ, «I xa siga Samari mangɛe xa xɛɛrae ya ra, i a fala e bɛ, «Ala mu na Isirayila bɔxi ma, wo to fa sigama Ekironkɛe xa ala Bali Sebubu maxɔrinde? ⁴ Na xa fe ra, Alatala xa masenyi nan ya Axasiya bɛ, i mu goroma sade ma i saxi naxan kɔn na. I faxama nɛ.»» Annabi Eliya to gɛ na falade mangɛe xa xɛɛrae bɛ, a naxa siga.

⁵ Xɛɛrae naxa gbilen mangɛe Axasiya yire. A naxa e maxɔrin, «Wo gbilenxi munfe ra?» ⁶ E naxa a yaabi, «Mixi nde nan muxu ralanxi, a a fala muxu bɛ «Wo gbilen mangɛe yire, naxan wo xɛɛxi, wo a fala a bɛ, Ala mu na Isirayila bɔxi tan ma, i to fa xɛɛrae xɛɛma Ekironkɛe xa ala Bali Sebubu maxɔrinde? Na xa fe ra, i mu goroma sade ma i saxi naxan ma. I faxama nɛ.»» ⁷ Axasiya naxa e maxɔrin, «Yi xɛmɛ nu na di, naxan wo ralanxi a yi wɔyenyi fala wo bɛ?» ⁸ E naxa a yaabi, «Fate maxabe kanyi nan nu a ra, beleti kiri daaxi xirixi a tagi.» Axasiya naxa a fala keren na, «Eliya nan a ra, na Tisibekɛ.»

⁹ A naxa sɔɔri mangɛe nde xɛɛ, naxan nu sɔɔri mixi tongo suuli

yamarima, a xa Annabi Eliya suxu. Na to siga Eliya yire, a naxa a li a dɔxɔxi geya xun tagi. A naxa a fala Eliya bɛ, «Ala xa mixi, mang'e naxɛ, a i xa goro!» ¹⁰ Eliya naxa a fala na sɔori mang'e bɛ, naxan nu sɔori mixi tongo suuli yamarima, «Xa Ala xa mixi nan n na, tɛ xa goro keli koore ma, a xa i tan nun i xa mixi tongo suuli birin gan.» Na kui, tɛ naxa goro keren na, a a tan nun a xa mixi tongo suuli gan.

¹¹ Axasiya naxa sɔori mang'e gbɛtɛ xɛɛ, na fan nun a xa sɔori mixi tongo suuli, e xa Eliya suxu. Na sɔori mang'e naxa a fala Eliya bɛ, «Ala xa mixi, mang'e naxɛ a i xa goro keren na!» ¹² Eliya naxa a yaabi, «Xa Ala xa mixi nan n na, tɛ xa goro keli koore ma, a xa i tan nun i xa mixi tongo suuli gan.» Na kui Ala naxa tɛ ragoro, a a tan nun a xa mixi tongo suuli gan.

¹³ Axasiya man naxa sɔori mang'e saxan nde xɛɛ, na fan nun a xa sɔori mixi tongo suuli ra. Na sɔori mang'e saxan nde naxa tɛ geya kɔn na. A to Eliya yire li, a naxa a xinbi sin a bun ma, a a mayandi, «Ala xa mixi, n bara i maxandi, i xa kinikini n tan nun n ma mixi tongo suuli ma. ¹⁴ Ala bara tɛ ragoro keli koore, a na sɔori mang'e firinyi singe nun e xa mixie gan. Kɔnɔ yakɔsi, i xa kinikini muxu tan ma, i xa muxu ratanga na ma.»

¹⁵ Ala xa malekɛ naxa goro, a a fala Annabi Eliya bɛ, «Wo birin xa goro. I naxa gaaxu a ya ra.» Eliya nun a tan sɔori mang'e naxa goro mang'e yire, ¹⁶ Eliya naxa a fala mang'e bɛ, «Alatala xui nan ya, «Ala mu na Isirayila bɔxi tan ma, i to fa xɛɛrae xɛɛma Ekironkae xa ala Bali Sebubu maxorinde? Na xa fe ra, i mu goroma sade ma i saxi naxan kɔn na. I faxama nɛ.»»

¹⁷ Axasiya naxa faxa alɔ Alatala a masen ki naxɛ Annabi Eliya saabui ra. A xunya Yorami naxa ti mang'e ra a ɲɔxɔɛ ra Isirayila. Na raba Yuda mang'e Yosafati xa di Yehorami xa mang'eya ɲɛ firin nde nan na,

barima di mu nu na Axasiya tan bɛ. ¹⁸ Axasiya xa taruxui dɔnxɔɛɛ, nun a fe naxee raba, na sɛbɛxi Isirayila mang'ee xa taruxui kui.

2

Annabi Eliya ratefe koore ma

¹ Beenun Alatala xa Annabi Eliya rate koore ma foye xungbe kui, Eliya nun a xa taalibi Elise nu kelifɛ Giligali nɛ. ² Eliya naxa a fala Elise bɛ, «I xa lu be yandi, barima Alatala wama n xɛɛfɛ Beteli.» Kɔnɔ Elise naxa a yaabi, «N bara n kali Alatala ra, n bara n kali n yetɛ nii ra, n mu gbilenma i fɔxɔ ra feo!» Na kui e firin birin naxa goro Beteli.

³ Namijɔnmɛ naxee nu na Beteli, nee to Elise to, e naxa a fala a bɛ, «I a kolon a Alatala i karamɔxɔ ratema nɛ koore ma to?» A naxa e yaabi, «Iyo n a kolon. Wo wo sabari.»

⁴ Eliya naxa a fala a bɛ, «Elise, i xa lu be, barima Alatala wama n xɛɛfɛ Yeriko.» A naxa a yaabi, «N bara n kali Alatala ra, n bara n kali n yetɛ nii ra, n mu gbilenma i fɔxɔ ra feo!» Na kui e firin birin naxa goro Yeriko.

⁵ Namijɔnmɛ naxee nu na Yeriko, nee to Elise to, e naxa a fala a bɛ, «I a kolon a Alatala i karamɔxɔ ratema nɛ koore ma to?» A naxa e yaabi, «Iyo, n a kolon. Wo wo sabari.»

⁶ Eliya naxa a fala a bɛ, «I xa lu be, barima Alatala wama n xɛɛfɛ Yurudɛn mabiri.» A naxa a yaabi, «N bara n kali Alatala ra, n bara n kali n yetɛ nii ra, n mu gbilenma i fɔxɔ ra feo!» Na kui e firin birin naxa siga.

⁷ Namijɔnmɛ mixi tongo suuli naxa fa, e ti yire nde. E naxa Eliya nun Elise to Yurudɛn xure dɛ ra.

⁸ Eliya naxa a xa donma rate a ma, a a mafilinfilin, a xure garin a ra. Xure naxa itaxun firin na, e fa giri e sanyi xaraxi ra. ⁹ E to nu dangife, Eliya naxa Elise maxorin, «I wama n xa munse raba i bɛ beenun n xa tongo i xun ma?» Elise naxa a yaabi, «Yandi, n wama naxan xɔn, i xa xaxilimaya namijɔnmɛ daaxi dɔxɔ firin xa lu n ma.» ¹⁰ Eliya naxa a

yaabi, «I fe xɔɔɔɔɔɔ nan maxɔrinxi na ki, kɔɔɔ xa i n to, n tongoma i xun ma tɛmɛi naxɛ, na rabama nɛ i bɛ. Xa n mu tongoma i ya xɔri, na mu rabama i bɛ.»

¹¹ E sigama wɔyɛn na tɛmɛi naxɛ, soe nun gise tɛ daaxi naxa e rafatan, Eliya naxa te koore ma foye xungbe kui. ¹² Elise naxa a ya ti a ra, a gbelegbele, «N baba! N baba! Isirayila xa sɛnbɛma!» Na tɛmɛi a mu Eliya to sɔnɔn. A naxa a xa donma ibɔɔ firin na sunnunyi kui, ¹³ a fa Eliya xa donma tongo naxan bira bɔxi ma.

A naxa gbilen Yurudɛn xure dɛ ra.

¹⁴ A naxa xure ye garin donma ra Eliya naxan lu a yi ra, a a fala, «Eliya Marigi Alatala na minden?» Xure ye man naxa itaxun firin na alo a singe, Elise fa giri a sanyi xaraxi ra.

¹⁵ Yeriko namijɔnmɛɛ nu tixi e na a matofe. E naxa a fala, «Eliya xa xaxilimaya namijɔnmɛɛ daaxi bara dangi Elise ma.» E naxa siga a ralande, e sa e igoro a bɛ bɔxi.

¹⁶ E naxa a fala a bɛ, «I malima gbangbalanyi mixi tongo suuli na be muxu ya ma. E xa siga i marigi fende. Tɛmunde Alatala Xaxili bara a xanin, a sa a lu geya nde kɔn na, xa na mu a ra gulunba nde kui.» A naxa e yaabi, «Wo naxa e rasiga de.» ¹⁷ Kɔnɔ e to na fe maxɔɔɔɔɔ, a naxa tin na ra. E naxa na mixi tongo suuli xɛɛ Eliya fende. E naxa a fen xi saxan bun ma, e mu a to. ¹⁸ E to gbilen Yeriko Elise yire, a naxa a fala e bɛ, «N mu a fala xɛ wo bɛ, wo naxa siga?»

Annabi Elise xa kaabanakoe singee

¹⁹ Yerikokae naxa a fala Annabi Elise bɛ, «Muxu marigi, i a kolon yi taa fan sabatide ra alo i a toxi ki naxɛ, kɔnɔ a ye mu fanxi, xɛ fe mu sɔɔneyaxi.» ²⁰ A naxa a fala e bɛ, «Wo fa se sase nɛɛnɛ nde ra n bɛ, a nun fɔxɛ.» E naxa fa na ra. ²¹ A naxa siga ye dulonyi yire, a fɔxɛ woli ye ma, a fa a fala, «Alatala xa masenyi nan ya: «N bara yi ye yailan. A mu nimasee faxama sɔnɔn, a mu

xɛ kanama sɔnɔn.»» ²² Sa kelifɛ na lɔxɔɛ ma han to, na ye fanxi alo Annabi Elise a masenxi ki naxɛ.

²³ Annabi Elise naxa keli mɛnni, a te Beteli. A to nu na kira xɔn ma, dimɛdi gali naxa mini taa kui, e fa a mayelede, a falafe ra, «Dangi, i tan lɛla kanyi!» ²⁴ A naxa a ya ragbilen e ma, a e danka Alatala xili ra. A to na raba, wulai sube firin naxa mini fɔtonyi kui, a mixi tongo naani nun firin ibɔɔ na dimɛɛ ra. ²⁵ Annabi Elise to keli mɛnni, a naxa siga Karemele geya fari. A keli mɛnni nɛ, a gbilen Samari.

3

Isirayila mange Yorami

¹ Akabu xa di xɛmɛ Yorami naxa ti mange ra Isirayila bɔxi ma Samari, Yudaya mange Yehosafati xa mangɛya jɛ fu nun solomasaxan nde ra. A mangɛya jɛ fu nun firin nan naba. ² A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, kɔnɔ a xa yunubi rabaxi mu lu alo a baba nun a nga naxan naba. Yorami tan naxa Bali kuye rabira, a baba naxan ti. ³ Kɔnɔ a naxa bira Nebati xa di Yerobowami xa yunubi mɔɔli fɔxɔ ra, naxan a niya Isirayila pama xa yunubi raba. A mu tin a makuyade na fe mɔɔli ra.

Isirayilakae nun Mowabakae gerefe

⁴ Mowaba mange Mesa nu xuruse nan demadonma. A nu duuti fima nɛ Isirayila mange ma yɛxɛɛ yɔrɛ wulu kɛmɛ nun yɛxɛɛ kontonyi wulu kɛmɛ ra, e xabee saxi na nan fari. ⁵ Isirayila mange Akabu faxa xanbi, Mowaba mange naxa muruta Isirayila mange xili ma. ⁶ Na kui mange Yorami naxa mini Samari taa kui, a sa a xa sɔɔrie xun mato a ra Isirayila bɔxi birin ma.

⁷ A to a rɛdi Mowaba gerefe ma, a naxa xɛɛra xɛɛ Yudaya mange Yehosafati ma, a falafe ra, «Mowaba mange bara muruta n xili ma, i tinma n malide a gerefe?» Yehosafati naxa a yaabi, «Won birin

nan tema Mowabakae gereḁe. N ma ꝓama, i xa ꝓama nan a ra, n ma soee, i xa soee nan e ra.» ⁸ A man naxa a maxorin, «Won tema kira mundun na?» Yehosafati naxa a yaabi, «Won tema Edon gbengberen yire nan na.» ⁹ Isirayila mangē, Yudaya mangē, nun Edon mangē to e ꝓere xi solofere, ye min daaxi naxa ꝓon e xa soorie nun e xa xurusee yi ra. ¹⁰ Na kui Isirayila mangē naxa a fala, «Alatala bara wa won tan mangē saxanyie safe Mowabakae belexe i.»

¹¹ Kono Yehosafati naxa e maxorin, «Alatala xa namiponme yo mu na won ya ma, naxan noma Alatala xilide won be?» Isirayila mangē xa mixi nde naxa a yaabi, «Annabi Elise na be, Safati xa di xeme, Annabi Eliya foxirabire.» ¹² Yehosafati naxa a fala, «Alatala xa masenyi na a yi ra.» Isirayila mangē Yehosafati nun Edon mangē naxa goro a yire. ¹³ Annabi Elise naxa a fala Isirayila mangē be, «Munse na won tan tagi? Siga i baba nun i nga xa namiponmee yire.» Isirayila mangē naxa a yaabi, «Ade, barima Alatala yi mangē saxanyi xilixi ne be, a xa fa e sa Mowabakae sagoe.»

¹⁴ Annabi Elise naxa a fala a be, «N bara n kali mangē Alatala ra, n naxan batuma, xa n mu binye saxi Yehosafati xa ma nu, n mu tinma yati i xa ti n ya i nu. ¹⁵ Wo fa kora bonboe nde ra n be.» A to kora bonbo folo, Alatala naxa fa Elise ma, ¹⁶ a a fala a be, «Wo yili wuyaxi ge yi gulunba kui. ¹⁷ Alatala yi nan masenxi, wo mu foye toma, wo mu tune toma, kono yi gulunba birin nafema ne ye ra, wo nun wo xa xurusee naxan minma. ¹⁸ Kono na tan findixi fe xuri nan na Alatala be. Naxan dangima a ra, a Mowabakae sama ne wo sagoe. ¹⁹ Wo e xa taa kantaxie nun e xa taa xungbee birin kanama ne. Wo e xa wuri bogilae birin nabirama ne. Wo e xa ye dulonyie birin desema ne. Wo gemee rayensenma ne e xa xe fanyie ma.» ²⁰ Na kui geesege serexe ba

temui, ye naxa fa keli Edon biri ra, a boxi makoto ye ra.

²¹ Mowabakae to a me a mangee na tefe e gereḁe, e naxa mixie malan naxee fata geresose ra, e fa ti Mowaba naaninyi ra. ²² E to keli geesege gbe, soge yanbe nu tixi na ye ma, a fa lu Mowabakae be alo gulunba rafexi wuli nan na. ²³ E naxa a fala, «Wuli nan a ra. Mangee bara santidegema tongo e boore xili ma, e e boore faxa. Yakosi, Mowabakae won xee, won sa e xa see tongo.»

²⁴ E to Isirayilakae yonkinde li, Isirayilakae naxa keli, e e bonbo han e naxa e gi e ya ra. ²⁵ Isirayilakae naxa Mowaba taae kana, e gemee ba na tete ma, e e mawoli Mowabakae xa xee ma. E naxa ye dulonyie dese gemee ra, e wuri bogilae birin nabira.

Kire Xareseti taa tete gemee nan tun nu fa luxi. Laati kanyie naxa a rabilin, e a magono. ²⁶ Mowaba mangē to a to gere senbe bara gbo a be, a naxa santidegema kanyi keme solofere tongo, e xa kira raboo sigafe ra Edon mangē yire, kono e mu no. ²⁷ Na kui a naxa a xa di xeme singe tongo, naxan nu lan a xa ti mangē ra a ꝓoxoe ra, a a ba serexe ra taa tete fari. Na temui, xone belebele naxa goro Isirayilakae ma, e fa e makuya Mowaba mangē ra, e gbilen e xa boxi ma.

4

Annabi Elise kaape gine nde malife

¹ Namiponme nde xa gine naxa a mawa Elise xon, a naxe, «I xa batula nde, naxan nu gaaxuma Alatala ya ra, n ma xeme nan nu a ra, kono a bara faxa. Mixi nde, naxan xa doni nu na a ma, na bara fa n ma di firinyie tongode, e xa findi konyie ra na doni ꝓoxoe ra.» ² Elise naxa a fala a be, «N noma munse rabade i be? Munse na i yi ra banxi?» Gine naxa a yaabi, «Sese mu na n tan i xa konyi yi ra, fo ture ꝓoti keren.» ³ Elise naxa a fala a be, «Siga, i xa se

sase wuyaxi yefu. I naxa dondoronti gbansan fen, i xa a gbege nan fen.

⁴ I na gbilen banxi, i xa naade balan wo nun i xa die xun ma. I xa na ture pooti keren ifili na se sase birin kui. Naxan na a rafe, i xa na doxo a xati ma.»

⁵ Na gine naxa siga, a sa se sasee yefu. A naxa so a xonyi a naade balan a tan nun a xa die xun ma. A xa die nu fa se sasee radangi a ma, a nu ture sa e kui. ⁶ A to ge se sase ndee rafede, a naxa a fala a xa di be, «Se sase gbete man so n yi ra.» A xa di naxa a yaabi, «Se sase gbete yo mu na fa.» Na temui, ture fan naxa a iti. ⁷ A naxa sa na birin yaba Ala xa mixi Annabi Elise be. Elise naxa a fala a be, «Sa na ture mati, i fa i xa doni fi. Na temui wo nun i xa die xa balo na donxo ra.»

Sunamika xa di xeme

⁸ Loxoe nde Annabi Elise naxa siga Sunami taa kui. Gine kuntigi nde nu na menni, naxan Elise karaxan a fo a xa a dege a xonyi. Sa kelife na loxo ma, xa Elise minima menni ra, a nu a degema naa ne. ⁹ Gine naxa a fala a xa mori be, «N a kolon, yi xeme naxan luma dangi ra won xonyi, Ala xa mixi seniyenxi nan a ra. ¹⁰ Yandi, won xa konkoe lanmadi keren yailan a be banxi kooe ra, won sade, teebili, gonyi, nun lanpui doxo a be naa kui, alako menni xa findi a malabude ra, a na fa won xonyi temui naxe.»

¹¹ Loxoe nde Elise naxa siga naa, a sa a malabu na konkoe kui. ¹² A naxa a fala a foxirabire Gexasi be, «Yi gine Sunamika xili ba.» Gexasi naxa a xili, gine naxa fa Elise yire. ¹³ Elise naxa a fala Gexasi be, «A fala yi gine be, <I bara fe gbege raba muxu be. Muxu tan noma munse rabade i be? Muxu xa fe fanyi fala mange be i xa fe ra, xa na mu soorie xa mange be?>» Gine naxa a yaabi, «N sabatixi n ma nama nan tagi.»

¹⁴ Na woyenyi masare dangi xanbi, Elise naxa Gexasi maxorin, «Awa, won xa munse raba yi gine be?» Gexasi naxa a yaabi, «Di yo mu a be, a xa mori fan bara fori.»

¹⁵ Elise naxa a fala Gexasi be, «I man xa a xili.» Gexasi naxa na gine xili, gine naxa fa, a ti naade ra. ¹⁶ Elise naxa a fala a be, «Yi temui tamuna, i fama di baride, i a sa i kanke ma.» Gine naxa a fala, «Ade n marigi, Ala xa mixi, i naxa n tan i xa konyi gine mayenden.»

¹⁷ Na gine naxa teege, a di xeme bari na temui yati ma, alo Elise a fala a be ki naxe.

Sunamika xa di xa faxe

¹⁸ Na di to mo, loxo nde a naxa siga a baba yire xe ma xe xaba temui. ¹⁹ A naxa a fala a baba be, «N baba, n xunyi n xonoma a paaxi ra.» A baba naxa a fala a xa konyi be, «A xanin a nga xon ma.» ²⁰ Na konyi naxa a tongo, a a xanin a nga xon ma. Didi naxa lu a nga san ma han yanyi tagi, a fa faxa.

²¹ Gine naxa te a xa di ra, a a sa Ala xa mixi xa sade ma, a naade balan a xun ma, a mini. ²² A naxa a xa mori xili, a a fala a be, «Yandi i xa konyi keren nun sofale keren so n yi ra, n xa siga na Ala xa mixi foxo ra, n man fama.» ²³ A xa mori naxa a maxorin, «To, i sigafe a tode munfe ra? Kike Neene Sali mu a ra, malabui loxo fan mu a ra.» A naxa a yaabi, «I naxa kontofili.» ²⁴ Na kui, gine naxa a fala a sofale xa yailan a biyaasi ki ma. A naxa a fala a xa konyi be, «I xa sofale rapere mafurenyi ra. Won naxa ti kira xon ma de, fo n na a fala i be temui naxe.»

²⁵ E naxa e xun ti Ala xa mixi yire ra Karemele geya kon. Ala xa mixi to sa a to yire makuye, a naxa a fala a foxirabire be, «Na gine Sunamika nan fafe na ki. ²⁶ I gi i sa a maxorin, <Munse niyaxi? Tana mu na i xa mori ma? Tana mu na i xa di ma?>» Gine naxa a yaabi, «Tana yo mu na,» ²⁷ kon a fefe Ala xa mixi yire li geya kon, a naxa bira a bun ma, a a sanyie suxu. Gexasi naxa wa a masigafe a marigi ra, kon Elise naxa a fala a be, «A lu na, a sunnunxi ne. Fe xoxoxoe nde bara a soto, kon Ala na fe noxunxi n ma ne sinden, a mu n

nakolonxi na ra.» ²⁸ Na temui gine naxa a fala a be, «N marigi, n di maxarin ne i ma? N mu a fala xe i be, i naxa n mayenden?»

²⁹ Annabi Elise naxa a fala a foxirabire be, «Keli, i i tagi ixiri, i xa n ma yisuxuwuri tongo, i siga mafuren na di yire, i n ma yisuxuwuri sa a yatagi ma. I naxa dugundi kira xon ma mixi xεεbufe ra.» ³⁰ Didi nga naxa a fala, «N bara n kali Alatala nun i tan xili ra, n mu sigama i xanbi.» Na kui e naxa keli, e birin naxa siga.

³¹ Gexasi tan nu bara ti yare, a Elise xa yisuxuwuri sa didi yatagi ma. Konon na di faxaxi mu a xui yo ramini, a mu a ramaxa. Gexasi naxa gbilen Elise ralande, a dentεge sa a be, a naxe, «Didi mu kelixi de.»

³² Annabi Elise to so banxi kui, a naxa a li didi faxaxi saxi a xa sade ma. ³³ Elise naxa naade balan a tan nun na fure xun ma, a xa Alatala maxandi. ³⁴ A naxa te sade ma, a a itala didi fure fari. A naxa a de sa a de ma, a a ya sa a ya ma, a a belexee sa a belexee ma. A naxa lu na ki, han didi fate naxa wolen. ³⁵ Elise naxa so a mapεrefe konkoe kui, a man naxa gbilen te ra didi fari. Na temui didi naxa tison sanya solofere, a fa a ya rabi. ³⁶ Elise naxa Gexasi xili, a a fala a be, «Yi gine Sunamika xili ba.» Gine to fa Elise yire, Elise naxa a fala a be, «I xa di tongo.» ³⁷ Gine naxa fa a a xinbi sin Annabi Elise bun ma, a a sanyie suxu. Na temui a naxa a xa di tongo, a mini.

Annabi Elise nun donse jaaxi

³⁸ Elise naxa gbilen Giligali. Na temui kaame nu dinxi boxi ra. Namiponmee to nu dōxoxi Annabi Elise san na, a naxa a fala a foxirabire be, «Tunde dōxo te ma, i xa donse nde yailan yi namiponmee be.» ³⁹ Keren naxa mini e ya ma, a siga burunyi bogi se ndee fende. A naxa sansi nde to, a na bogi gbege matongo, a e sa a xa donma kui. A to so namiponmee yire, a naxa e maxaba, a e sa tunde kui, konon e mu a kolon se naxan a ra.

⁴⁰ Donse to ge rafalade, e birin naxa a don folo, konon e fεfe a raso e de i, e naxa gbelegbele, e naxe, «Ala xa mixi, xone nde na yi donse ma tunde kui.» E mu non a donde. ⁴¹ Elise naxa a fala, «Wo farin nde tongo.» A naxa na nde sa tunde kui, a fa a fala, «Wo yi donse sa yi mixie be, e xa e dege.» Donse nu bara ge fande, xone yo mu nu na a i fa.

Annabi Elise taami rawuyafe

⁴² Mixi nde nan fa kelife Baali Salisa. A nu fafe taami nun sansi bogi singee nan na Ala xa mixi xon ma, taami mōxōnen nun mengi neene beki keren. Annabi Elise naxa a fala a batula be, «I xa yi donse fi yi jama ma, alako e xa e dege.»

⁴³ A batula naxa a fala a be, «N yi donse itaxunma yi xeme keme birin na di?» Elise naxa a fala, «Donse itaxun yi mixie ra tun, alako e xa e dege, barima Alatala nan a masenxi, «Yi mixie birin e degema ne, taami dōnxoe man lu.»» ⁴⁴ Na kui a naxa taami itaxun e ra, e naxa a don han e luga, a dōnxoe naxa lu alo Ala a masen ki naxe.

5

Naaman xa yalanyi kune fure ma

¹ Arami mange xa soorie xunyi Naaman nu rafan a xa mange ma. A tide nu gbo a xa mange be, barima Alatala xunnakeli fi Arami boxi ma a tan nan saabui ra. Konon kune fure nu na yi soori xunyi gbangbalanyi ma. ² Lōxoe nde Aramikae to siga Isirayila gere, e temedi nde suxu ne, e a xanin e xun ma, a xa findi Naaman xa gine xa konyi ra. ³ Na temedi naxa a fala a marigi be, «Xa n marigi xa mōri siga nu namiponmee yire, naxan na Samari, na noma ne yi kune fure bade a ma nu.»

⁴ Naaman naxa na dentεge sa a xa mange be, temedi Isirayilaka naxan falaxi a be. ⁵ Arami mange naxa a fala Naaman be, «I xa siga Samari. N bataaxe sebeta Isirayila mange ma i xa fe ra.» Naaman naxa gbeti kilo keme saxan, xema kilo tongo senni,

nun donma tofanyi fu xanin a xun ma.

⁶ A naxa na bataaxe xanin Isirayila mange xon ma, a nu sebexi naxan kui, «N bara n ma soorie xunyi Naaman xee i yire, alako i xa kune fure ba a ma.» ⁷ Isirayila mange to ge bataaxe xarande, a naxa a xa donma iboo, a fa a fala, «Pe, Ala nan n na, naxan faxe tima, naxan mixi rakisima, yi mange to fa a falama n be, a n xa kune fure ba mixi nde ma? Wo a mato, n tan be, a wama gere nan xon.»

⁸ Ala xa mixi Elise to a me, a mange bara a xa donma iboo sunnunyi kui, a naxa xera xee mange ma, a falafe ra, «I i xa donma ibooxi munfe ra? I naxan nabama, a xee n yire, alako a xa a kolon namijonme nde na Isirayila boxi ma.» ⁹ Na kui, Naaman naxa siga a xa soee nun a xa soori ragise ra, a fa ti Annabi Elise xa banxi sode de ra. ¹⁰ Elise naxa mixi xee tande a falafe ra Naaman be, «Sa i maxa Yuruden xure ma sanya solofere. Na kui i fate yalanma ne, i fa seniye.»

¹¹ Naaman naxa xono na woyenyi ma, a nu fa siga a fala ra, «N joxo a ma, a minima ne nu n ya i, a a Marigi Alatala maxandi, a a belexe sa kune yire ma n fate i, kune fure xa ba n ma. ¹² Xure fanyi mu na n xonyi Damasi, alo Abana nun Farpara xuree, naxee dangi Isirayila xuree birin na? N mu noma n maxade xe menni, n seniye?» Na kui a naxa gbilen a xonoxi ra.

¹³ Kono a xa konyie naxa a fala a be, «Xa yi namijonme sa fe xoroxo nde nan fala i be nu, i mu a rabama xe nu? A to a falaxi i be a i xa sa i maxa, a mu lanma xe i xa na raba?» ¹⁴ Na kui Naaman naxa goro Yuruden xure, a sin a xora sanya solofere, alo Ala xa mixi a masen ki naxe. Na dangi xanbi a fate naxa fan alo dimedi, a seniye.

¹⁵ Naaman naxa gbilen Ala xa mixi yire, a tan nun a jere booree birin na. A to so, a naxa ti a ya i, a a fala, «N bara a kolon, Ala mu na dede xa Isirayila boxi xa mu a ra.

Yakosi, n bara i mayandi, i xa n ma bupa rasuxu.» ¹⁶ Elise naxa a yaabi, «N bara n kali Alatala ra, n naxan batuma, n mu noma i xa bupa rasuxude.» Naaman naxa a karaxan a xa na rasuxu, kono a naxa tondi.

¹⁷ Na temui Naaman naxa a fala Elise be, «Awa yire, i naxan nabama n be, i xa be boxi bende nde so n tan i xa konyi yi ra, sofale firin noma naxan xaninde. N wama serexebade tife na bende fari, n fa serexe gan daaxi nun serexe gbete ba Alatala gbansan be. N mu serexe yo bama ala gbete be soton. ¹⁸ Kono Alatala xa dije n ma yi fe kerenyi ma. N ma mange ne soma a xa ala Rimon xa salide kui, alako a xa suyidi a be, a luma n belexe suxu ra a yi, na a niyama ne n tan fan xa n igoro boxi ma Rimon kuye xa banxi kui. Alatala xa dije n ma na xa fe ra.»

¹⁹ Elise naxa a yaabi, «Siga bojesa kui.» Na temui Naaman naxa keli a xun a siga.

A to a makuya dondoronti, ²⁰ Elise foxirabire Gexasi naxa a fala a boje ma, «N marigi bara a lu yi Aramika xa siga, a mu a xa bupa rasuxu. N bara n kali Alatala ra, n tan xa n gi a foxo ra ba, alako n xa se nde soto a ra.» ²¹ Awa, Gexasi naxa a gi Naaman foxo ra. Naaman to sa a to a gi ra fafe ra a foxo ra, a naxa goro mafuren a xa gise kon na, a sa a ralan, a a maxarin, «Munse niyaxi? Tana mu na?» ²² A naxa a yaabi, «Heri tun. N marigi nan n xexi n xa fa a fala i be, «Namijonme xone firin nan faxi n xonyi keli Efirami geyae ma. Yandi, gbeti kilo tongo saxan nun donma firin fi n ma e be.» ²³ Naaman naxa a fala a be, «I xa gbeti kilo tongo senni rasuxu.» A naxa a karaxan, a na gbeti sa beki firin kui, a nun donma firin, a e so a xa konyi firin yi ra. Nee naxa ti Gexasi ya ra, e a xanin a be.

²⁴ E to tentenyi fari li, Gexasi naxa kote rasuxu e yi ra, a a raso banxi, a fa na mixie ragbilen, nee naxa siga. ²⁵ Na dangi xanbi, a naxa fa a marigi yire. Annabi Elise naxa

a maxorin, «I kelixi minden yi ki Gexasi?» Gexasi naxa a yaabi, «N mu siga dede.» ²⁶ Kono Elise naxa a fala a be, «Naaman to goro a xa gise kui i ralande, n mu na to xe n bope ma? Yi waxati a lanma i xa gbeti, donmae, oliwi bilie, sansie, xuruse lanmae nun a xungbee, konyi ginnee nun konyi xemee fen yi ki? ²⁷ Naaman xa kune fure luma ne i nun i bonsoe ma abadan!» Gexasi naxa keli a ya i. Kune naxa din a fate birin na, a fa rafixe alo kunda.

6

Beera kole tofe

¹ Namionme ndee naxa a fala Annabi Elise be, «Yi lude xurun won be. ² Xa i tinma a ra, won xee Yuruden xure, kankan xa wuri keren keren sege, won xa yire yailan malande ra be.» Annabi Elise naxa tin na a ra, a fa a fala e be, «Wo siga,» ³ kono mixi nde naxa a fala e ya ma, «Yandi, i fan xa fa muxu foxo ra.» Elise naxa tin na ra, a naxe, «Awa, won birin na a ra.»

⁴ Na kui e birin naxa siga Yuruden xure de ra, e naxa so wurie segefe. ⁵ Mixi nde to nu wuri segefe, a xa beera kole naxa koren, a sin ye xora. A naxa gbelegbele, a naxe, «Ee! N marigi, beera yefuxi nan a ra.» ⁶ Ala xa mixi naxa a fala, «A biraxi minden?» A to a birade masen a be, Annabi Elise naxa wuri xuntunyi nde bolon, a naxa a woli na yire yati, beera kole fa te ye fari. ⁷ Elise naxa a fala a boore be, «A tongo.» Boore naxa a belexe itala, a beera kole tongo.

Annabi Elise nofe Arami soorie ra

⁸ Arami mange nu na Isirayila gerefe. Na kui a nu luma yire xa fe fala ra a xa kuntigie be, e xa soorie fama yonkinde dennaxe. ⁹ Kono Ala xa mixi naxa xera xee Isirayila mange ma, a falafe ra, «I naxa siga na yire de, xa na mu a ra i Aramikae lima ne naa.» ¹⁰ Awa, Isirayila mange naxa a xa soorie rasanba yire, Ala xa mixi dennaxe

matonxuma a be alako e xa naa madoxo. Na naxa raba sanmaya wuyaxi.

¹¹ Arami mange bope naxa ifu a ma na fe ma. A naxa a xa kuntigie xili, a a fala e be, «Yanfante nde na won ya ma, naxan won ma gundoe falama Isirayila mange be. Nde na ra?» ¹² A xa kuntigi nde naxa a yaabi, «Mange, muxu tan mu a ra! Isirayila xa namionme Elise nan i xa woyenyi birin nadangima Isirayila mange ma, hali i naxan falama i xa konkoe kui.»

¹³ Mange naxa a fala e be, «Wo sa a lude kolon, n xa mixie xee e xa sa fa a ra.» E naxa a yaabi, «A na Dotan.» ¹⁴ Mange naxa soori gali xee naa, soe nun soori ragisee fari. E naxa so naa koe ra, e Dotan taa rabilin. ¹⁵ Ala xa mixi foxirabire to keli subaxe ma, a naxa soori gali to taa rabilinyi soe nun e ragisee ra. A naxa na dentege sa Ala xa mixi be, a naxe «Ee! N karamoxo, won munse rabama?» ¹⁶ A naxa a yaabi, «I naxa gaaxu, naxee na won foxo ra, nee gbo dangi mixie ra, naxee na e tan foxo ra.» ¹⁷ Annabi Elise naxa Ala maxandi a foxirabire be, a naxe, «N Marigi Ala, a ya rabi alako a xa to ti.» Ala naxa a ya rabi, a naxa soe nun soori ragisee te daaxie to geyae fari Elise rabilinyi birin na.

¹⁸ Aramikae nu na gorofe Elise yire. Annabi Elise naxa Ala maxandi a xa na soorie ya donxu. Ala naxa Elise xa maxandi suxu, a nee radonxu. ¹⁹ E to Elise yire li, a naxa a fala e be, «Na kira mu yi ki, na taa fan mu yi ki. Wo bira n foxo ra, n xa wo mati mixi yire, wo naxan fenfe.» Na kui a naxa e xanin Samari taa kui.

²⁰ E to so naa, Elise naxa Alatala maxandi, a xa na mixie ya raboo, alako e xa to ti. Alatala to e ya rabi, e naxa fa a to, e na Samari taa nan kui. ²¹ Isirayila mange naxa Elise maxorin, «N ba, n xa e faxes? A lanma e xa sonto?» ²² A naxa a yaabi, «I naxa e faxes. I naxee suxuma gere kui santidegema nun

xali ra, i luma e findi ra geelimanie nan na, i mu e tan faxama, ka? Donse nun ye fi yee ma, i fa e rabɛnin e xa siga e marigi yire.»²³ Na kui Isirayila mangɛ naxa donse gbegebe so e yi ra. E to gɛ e dɛgede, mangɛ naxa e bɛnin sigafe e marigi yire. Na dangi xanbi, Aramikae xa sɔorie mu gbilen fa ra Isirayila bɔxi ma sɔnɔn.

Kaame sofe Samari

²⁴ Na fe to ba a ra, Arami mangɛ Ben Hadada naxa a xa sɔorie birin malan, e xa siga Samari taa gereɗe.

²⁵ Taa xa suxui naxa a niya, kaame xungbe xa so Samari. Na fe naxa xɔɔxɔ han sofale xunyi naxa mati gbeti kole tongo solomasaxan na, ganbe sube itaxunxi dɔxɔ naani ra, na dɔxɔ keren gbeti kole suuli.

²⁶ Isirayila mangɛ nu na a mapɛrefe taa tɛtɛ fari tɛmɛi naxe, gine nde naxa a fala a be a xui itexi ra, «Mangɛ, muxu rakisi, n marigi.»

²⁷ A naxa a yaabi, «Xa Alatala mu i rakisi, n tan i rakisima di? Sese mu na lonyi ma, sese mu na weni bogi sase kui.»²⁸ Mangɛ naxa a maxɔrin, «Munse niyaxi?» Gine naxa a yaabi, «Yi gine nan a fala n be, a muxu xa n gbe di don to, tina muxu a fan gbe don.»²⁹ Muxu bara n gbe pin, muxu bara a don, kɔnɔ na kuye iba, n naxa a fala a be a xa fa a xa di ra, muxu xa na fan don, kɔnɔ a bara a xa di nɔxun.»

³⁰ Mangɛ to na gine xa masenyi mɛ, a naxa a xa donma ibɔɔ a ma. A to nu na a mapɛrefe tɛtɛ nan fari, nama naxa nɔ a tode a beki dugi ragoroxi a ma a xa mangɛ donma bun ma.³¹ Mangɛ nu fa a fala, «Ala xa n ma tɔore xunmasa dangi yi fan na xa n mu Safati xa di xeme Elise xunyi ba a dɛ i to.»

³² Elise nu dɔxɔxi a xɔnyi, taa forie nu na a sɛeti ma. Mangɛ naxa a xa mixi nde xee Elise ma, kɔnɔ beenun na xera xa banxi li, Elise nu bara a fala taa forie be, «Wo a to, na faxeti xa di bara mixi nde xee, a xa fa n xunyi bolon n dɛ i. Wo wo redi. Na xera na fa, wo naade balan a ya

ra, wo naxa tin a xa so. A marigi sanyie xui jan xa mu a xanbi ra na ki?»³³ A jan mu a xa wɔyenyi rapɔnxi, xera naxa fa a ma, a falafe ra, «Yi naxankate kelixi Alatala yati nan ma. N na n xaxili tima Alatala ra munfe ra sɔnɔn?»

7

¹ Elise naxa a fala, «Wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra, <Tina, yi waxati, won farin kilo fu nun firin, xa na mu mengi maniyɛ kilo mɔxɔnɛn nun naani sarama gbeti kole keren nan na Samari taa sode dɛ.»² Mangɛ xa mixi nde, naxan nu mangɛ matima yire birin, na naxa Ala xa mixi yaabi, «Hali Alatala koore rabi ne, i naxan falaxi na ki, na mu nɔma rabade?» Elise naxa a fala a be, «I tan a toma ne i ya ra, kɔnɔ i mu a donma feo!»

Arami sɔorie e gife e xa see xun ma

³ Kune kanyi naani nu na taa sode dɛ ra. Nee naxa a fala e bore be, «Won na faxɛ mamefe be munfe ra?»⁴ Xa won sa so taa kui, won faxama ne kaame ra. Xa won man lu be, won faxama ne. Won naxan nabama, won xa sa won yetɛ so Aramikae yi ra e yonkinde kui. Xa e dije won ma, won baloma ne. Xa e won faxesa, won faxama ne.»

⁵ Na kui e naxa keli nunmare ra, e xa sa e yetɛ so Aramikae yi ra, kɔnɔ e to nee yonkinde li, mixi yo mu nu na menni.⁶ Marigi nu bara soe nun gise gali xui ramini Aramikae yonkinde kui, alɔ sɔori gali ne fama. Na kui, e naxa a fala e bore be, «Isirayilakae bara Xitikae nun Misirakae xili e malide gere kui.»⁷ Na naxa a niya e xa e gi, e e xa se birin lu naa. E naxa keli e xa kiri banxie, e xa soe, nun e xa sofalee xun ma, e e yonkinde lu na ki, e e gi e nii ratangafe ra.

⁸ Kune kanyie to na fe li yonkinde kui, e naxa so kiri banxi nde bun ma, e e dɛge. E to gɛ e dɛgede, e naxa gbeti, xema, nun sosee xanin, e sa na see nɔxun yire nde. E man naxa gbilen kiri banxi gbete kui, e sa see tongo, e e xanin e nɔxunde.

⁹ Na dangi xanbi, e naxa a fala e bore be, «Won mu na fe fanyi xa rabafe yi ki. To loxo'e findixi xibaarui fanyi iba loxo'e nan na, xa won dundu yi fe ma, subaxe naxa yi fe li won yi, naxankate jaaxi won lima ne. Won xee, won xa sa mang'ee rakolon yi fe fanyi ra.» ¹⁰ E naxa siga e sa taa naade kante xili, e a fala a be, «Muxu bara so Aramikae yonkinde kui, muxu mu mixi yo lixi naa. E birin siga. E bara keli e xa soe nun e xa sofalee xirixi xun ma, mixi yo mu na e xa kiri banxie kui.»

¹¹ Taa naade kante naxa na dentege sa mang'ee be. ¹² Mang'ee naxa keli na ke ra, a a fala a xa mixie be, «Aramikae wama naxan nabafe won na, n xa na fala wo be. E to a kolonxi kaame na won ma, e kelixi ne e yonkinde, e sa e noxun burunyi, e nu fa a fala, «E nefee mini e xa taa kui, won baganma ne e ma, won fa so e xa taa kui.»» ¹³ A xa mixi nde naxa a yaabi, «Yandi, won xa mixi suuli sugandi, e xa soe ndee tongo naxee luxi won yi ra taa kui, e xa siga yi fe matode. Hali e faxes naa, na mu jaaxu dangi faxafe ra taa kui be. Won fama a matode fe naxan a ra.» ¹⁴ E naxa gise nun soe rafi firin xee Arami soorie foxo ra, alako e xa a kolon fee na ki naxe. ¹⁵ Nee naxa bira e foxo ra han Yuruden xure. Aramikae nu bara e xa sosee nun e xa geresosee lu kira xon ma e xa gi kui. Isirayila xerae naxa gbilen e xa mang'ee yire, e na dentege sa a be. ¹⁶ Na temui jama naxa mini taa kui, e sa se birin tongo Aramikae yonkinde kui.

Na kui farin fupni kilo fu nun firin naxa sara gbeti kole keren na. Mengi maniye kilo moxonon nun naani naxa sara gbeti kole keren na, alo Alatala a masen ki naxe. ¹⁷ Mang'ee nu bara a matima lu taa sode de ra. Nama to mini taa kui e xa gbata gbata kui, e naxa na mang'ee xa mixi maboron, a faxes. Namiponme xa masenyi naxa kamali, a naxan fala mang'ee be a to siga a yire. ¹⁸ Namiponme nu bara

a fala mang'ee be, «Tina yi waxati, Samari taa naade ra, mixi farin kilo fu nun firin sarama gbeti kole keren nan na, xa na mu mengi maniye kilo moxonon nun naani sarama gbeti kole keren na.» ¹⁹ Mang'ee matima nu bara a yaabi, «Hali Alatala koore rabi ne, i naxan falaxi na ki, na mu noma rabade?» Elise naxa a fala a be, «I tan a toma ne i ya ra, koni i mu a donma feo!» ²⁰ Fee dangi na ki ne yati. Nama naxa a maboron e xa gbata gbata kui taa sode de ra, a naxa faxes.

8

Sunami gine xa boxi

¹ Annabi Elise nu bara a fala Sunami gine be, a naxan xa di rakeli faxes ma, «I tan nun i xa denbaya, wo tunu, wo xa siga yire gbete, barima Alatala fama ne kaame radinde yi boxi ma han je solofere.» ² Na Sunami gine naxa a xui suxu, a siga Filisita boxi ma, a nun a xa denbaya, e lu naa je solofere. ³ Na je solofere dangi xanbi, na gine naxa gbilen Isirayila, kelife Filisita boxi ma. A naxa siga mang'ee yire, a a mayandi a xa a xa banxi nun a xa boxi ragbilen a ma.

⁴ Beenun a xa so naa, mang'ee nun Annabi Elise xa batula Gexasi nu na sumunfe. Mang'ee naxe, «Annabi Elise xa kaabanako fee fala n be.» ⁵ Gexasi to nu na a falafe a be, Annabi Elise Sunami gine xa di rakeli ki naxe faxes ma, na gine fan so temui nan na ki mang'ee yire, alako a xa a maxandi a xa boxi nun a xa banxi ma. Gexasi naxa a fala mang'ee be, «Na gine yati nan ya, a nun a xa di Annabi Elise naxan nakeli faxes ma.» ⁶ Mang'ee naxa na gine maxarin na fe ma. Sunami gine naxa na birin yaba a be. Mang'ee naxa gine xa fe so a xa walike xungbe nde yi ra, a a fala naxan be, «Won xa yi gine xa se birin nagbilen a ma, a nun geeni naxan birin sotoxi a xa boxi ma kabi a keli temui be.»

Annabi Elise nun Xasayeli

⁷ Annabi Elise to biyaasi raba sigafe ra Damasi, Arami mang'e Ben Hadada naxa fura. Mixi nde naxa a fala mang'e be a Annabi Elise nu na Damasi. ⁸ Mang'e naxa Xasayeli yamari, a naxe, «I xa buya nde xanin Annabi Elise xon, alako a xa Alatala maxorin n be, xa n kisima yi fure ma?»

⁹ Xasayeli naxa Damasi boxi se fanyie baki joxome tongo naani fari, a a xanin Elise xon sanbasee ra. A to so a yire, a naxa ti a ya i, a a fala a be, «I xa di Ben Hadada, Arami mang'e nan n xexi i xon ma, n xa i maxorin xa a yalanma yi fure ma?» ¹⁰ Elise naxa a yaabi, «Sa a fala a be, <Iyo, i yalanma.> Konon a nondi ki ma, i xa a kolon a Alatala bara a fala n be, a mang'e faxama ne.» ¹¹ Ala xa mixi Elise naxa a ya banban a ra, a mu a magirama, han Xasayeli fa yaagi. Na temui Elise naxa so wafe. ¹² Xasayeli naxa a maxorin, «I na wafe munfe ra?» Elise naxa a yaabi, «N na wafe ne barima n a kolon, i fama ne fe jaaxi dexe Isirayilakae ma. I fama ne e xa yire makantaxie gande, i e xa fonikee faxa santidegema ra, i e xa diyoree maboron, i e xa furuginne furi raboo.» ¹³ Xasayeli naxa a maxorin, «N tan mixi xuri noma na fe mooli xungbe rabade di?» Elise naxa a yaabi, «Alatala bara a masen n be a i fama ne findide Arami mang'e ra.»

¹⁴ Xasayeli naxa keli Elise xun ma, a gbilen a xa mang'e yire. Na naxa a maxorin, «Elise munse falaxi i be?» A naxa a yaabi, «A a falaxi ne a i yalanma.» ¹⁵ Na kuye iba, Xasayeli naxa sade dugi tongo, a a rasin ye xora, a a dusu mang'e yatagi xun na, a fa a madekun han a faxa. Na dangi xanbi, Xasayeli naxa ti mang'e ra Ben Hadada joxoe ra.

Yehorami xa mang'eya Yudaya xun ma
(Yudaya Mang'ee II 21:2-20)

¹⁶ Akabu xa di Yorami xa mang'eya ne suuli nde ra Isirayila xun ma, Yehosafati xa di Yehorami naxa findi Yudaya mang'e ra. ¹⁷ A nu findima

mang'e ra temui naxe, a ne tongo saxan nan nu a ra. A naxa mang'eya xanin Darisalamu ne solomasaxan.

¹⁸ A naxa a jere Isirayila mang'ee xa kira xon ma, alo Akabu nun a bonsoe a raba ki naxe, barima Akabu xa di gine nde nan nu dexe a xon ma. A naxa fe jaaxie raba naxee mu rafan Alatala ma. ¹⁹ Konon Alatala mu nu wama Yudaya sontofe, mang'e Dawuda xa fe ra, a a fala naxan be a mang'eya luma ne a tan nun a bonsoe yi ra abadan.

²⁰ Yehorami xa mang'eya kui, Edon boxi naxa Yudaya xa mang'eya matandi, e fa e yete xa mang'e dexe.

²¹ Yehorami naxa siga Sayiri nun a xa soori ragisee birin na. A naxa keli koe ra, a Edonkae gere. Nee naxa a xa soori gali rabilin, e no e ra. Na kui Isirayila xa soorie naxa gbilen e xonyi. ²² Han to Edonkae mu lu Yudaya xa yaamari bun ma. Libina fan Yudaya xa yaamari matandi na temui ne.

²³ Yehorami xa taruxui dexe nun a fe naxee birin naba, na sebexi Yudaya mang'ee xa taruxui kui. ²⁴ A naxa laaxira, e fa a ragata a benbae fe ma Dawuda xa taa kui. A xa di Axasiya naxa findi mang'e ra a joxoe ra.

Yorami xa mang'eya Yudaya xun ma
(Yudaya Mang'ee II 22:1-6)

²⁵ Akabu xa di Yorami xa mang'eya ne fu nun firin nde ra Isirayila xun ma, Yehorami xa di Axasiya naxa ti mang'e ra Yudaya. ²⁶ Axasiya xa simaya nu na ne moxonon nun firin a findi mang'e ra temui naxe. A naxa mang'eya ne keren naba Darisalamu. A nga nu xili ne Atalaya, Isirayila mang'e Omiri xa di gine. ²⁷ A to kelixi Akabu bonsoe ne, a naxa a jere na kira xon, a fe raba naxan mu rafan Alatala ma.

²⁸ A tan nun Akabu xa di Yorami naxa siga Arami mang'e Xasayeli gere de Ramoti, Galadi boxi ma, konon Aramikae naxa no e ra. ²⁹ Mang'e Yorami naxa gbilen Yisireeli, a xa a dandan, barima Aramikae nu bara

a maxoŋo gere kui Rama, a to nu Arami mange Xasayeli gerefe. Yuda manga Yehorami xa di Axasiya naxa goro Yisireeli Akabu xa di Yorami xonyi, barima a nu furaxi.

9

Yehu tife manga ra Isirayila

¹ Annabi Elise naxa a xa taalibi nde xili, a a fala a be, «I tagi ixiri beleti ra alako i xa yi ture xanin Ramoti taa kui, Galadi boxi ma. ² I na menni li, i xa Yehu fen, Yehosafati xa di, Nimisi xa mamadi. I xa a xili keli a ngaxakerenyie tagi, wo sa lu wo doro ma. ³ I yi ture tongo, i a surusuru a xunyi, i a fala a be, Alatala yi nan masenxi, «N bara i sugandi, i xa findi manga ra Isirayila xun ma.» I na ge na rabade, i xa i gi, i keli naa mafuren.»

⁴ Na kui, na namijonme fonike naxa siga Ramoti, Galadi boxi ma. ⁵ A so temui naxe, soori manga nu na malanyi. A naxa a fala, «Manga, n xexxi i xon.» Yehu naxa a maxorin, «I wama woyenfe nde be muxu ya ma?» A naxa a yaabi, «Manga, i tan.»

⁶ Na kui, Yehu nun namijonme xa taalibi naxa so banxi kui. Xera naxa ture surusuru Yehu xunyi, a a fala a be, «Isirayila Marigi Alatala yi nan masenxi i be, «N bara i sugandi, i xa findi Ala xa pama Isirayila xa manga ra. ⁷ I fama i xa manga Akabu bonsoe sontode, alako n ma namijonmee nun n ma konyie gbe xa joxo. ⁸ Akabu bonsoe birin sontoma ne, a xa xeme yo mu kisima, hali naxan senbe mu gbo. ⁹ N Akabu bonsoe ragoroma ne alo n a raba Nebati xa di Yerobowami nun Ahiya xa di Baasa ra ki naxe. ¹⁰ Baree nan Yesabela donma Yisireeli xee ma, a mu ragatama feo.» A to ge na falade, a naxa siga keren na a gi ra.

¹¹ Yehu to gbilen a xa manga xa walikee yire, nee naxa a maxorin, «Munse niyaxi? Yi daxui faxi i tode munfe ra?» Yehu naxa e yaabi, «Wo yi mixi mooli kolon. Fefe mu a ra.»

¹² Kono e naxe, «I wule fu! A fala muxu be.» A naxa na dentege sa e be. A naxe, «Alatala yi nan masenxi, «N bara i sugandi, i xa findi Isirayila manga ra.» ¹³ A to na fala, soori manga birin naxa e yete xa sosee ba, e a itala Yehu bun ma. E naxa feri fe tonxuma ra, e fa a fala, «Yehu nan manga ra!»

¹⁴ Na kui, Yehosafati xa di Yehu, Nimisi xa mamadi naxa manga Yorami yanfa. Yorami nun Isirayila xa soori gali nu na Ramoti makantafe, Galadi boxi ma, barima Arami manga Xasayeli nu wama e gerefe. ¹⁵ Kono manga Yorami nu bara gbilen a dandande Yisireeli. Aramikae nu bara a maxoŋo gere kui. Yehu naxa a fala a booree be, «Wo to bara n findi manga ra, mixi yo naxa mini taa kui sigafe ra Yisireeli n ma fe falade naa.»

¹⁶ Yehu naxa te a xa gise kui, a siga Yisireeli, Yorami nu na a dandanfe dennaxe. Yuda manga Axasiya fan nu bara siga naa Yorami xeebude. ¹⁷ Taa makante naxan nu tixi Yisireeli tete kon na, na to Yehu xa mixie to fa ra, a naxa a fala, «Nama nde nan fafe yi ki.» Manga Yorami naxa a yamari, «Soori nde xee soe fari, a xa a kolon fe naxan niyaxi.» ¹⁸ Na soori to Yehu yire li, a naxa a maxorin, «Manga wama a kolonfe ne fe naxan niyaxi?» Yehu naxa a yaabi, «I xa fe mu na a ra. I tan xa bira n foxo ra tun.» Taa makante naxa a fala manga be, «Won ma xera bara sa pama li, kono a mu na gbilenfe.»

¹⁹ Yorami man naxa soori gbete xee soe fari. Na fan to Yehu yire li, a naxa a fala a be, «Manga wama a kolonfe ne fe naxan niyaxi?» Yehu naxa a yaabi, «I xa fe mu na a ra. I tan xa bira n foxo ra tun.» ²⁰ Taa makante naxa dentege sa, «Won ma xera bara sa pama li, kono a mu na gbilenfe. A luxi n be alo naxan gise ragife, a ragi ki xoxoxoe maniya Nimisi xa di Yehu ra.» ²¹ Awa Yorami naxa a fala a xa mixie be, «Wo fa n ma gise ra.» E to fa na ra a be,

Isirayila mang'e Yorami nun Yudaya mang'e Axasiya naxa te e xa gisee fari sigafe ra Yehu yire. E naxa a li Naboti Yisireelika xa xee fe ma. ²² Yorami to Yehu li naa, a naxa a maxorin, «Yehu, tana mu na?» Yehu naxa a yaabi, «Tana yati yati na na. I nga Yesabela na kuye batufe, a na manduruna rabafe.»

²³ Yorami to na me, a naxa a xa gise mafindi a a gi, a naxa a fala a xui itexi ra Axasiya be, «Yanfanteya nan a ra Axasiya!» ²⁴ Yehu naxa xali woli, a so Yorami tunki firinyie tagi, a a sondonyi soxo. Yorami naxa bira a xinbie ma gise kui. ²⁵ Yehu naxa a fala Yorami ragima Bidikari be, «A fure woli be Yisireelika Naboti xa xe ma. I i ratuxi, won firin to nu na a baba Akabu foxo ra, Alatala a masen ne: ²⁶ «I xa a kolon a n tan bara Naboti nun a xa die woli to, i naxan naminixi xoro. N i sare fima yi boxi yati nan fari. Alatala xui nan na ki.» Awa, i xa a fure woli yi xe yati ma, alo Alatala a masenxi ki naxe.»

²⁷ Yuda mang'e Axasiya to na fe to, a naxa a gi Beti Hagan kira xon ma. Yehu naxa bira a foxo ra, a a fala a xa soorie be, «Wo a fan soxo.» E naxa a soxo a xa soori ragisee kui Guru geya tede ra, Yibeleyami fe ma. A naxa no a gide, a siga Megido, kono a naxa faxa menni. ²⁸ A xa konyie naxa a xanin gisee kui han Darisalamu, e sa a ragata a benbae fe ma, Dawuda xa taa kui. ²⁹ Axasiya findi Yudaya mang'e ra, Akabu xa di Yorami xa mang'eya je fu nun keren nde ne.

³⁰ Yehu naxa siga Yisireeli. Yesabela to na fe me, a naxa lini ti a ya ra, a a xunxexe yailan, a fa sa ti wunderi ra koore banxi kon na. ³¹ Yehu to nu sofe taa naade ra, Yesabela naxa a maxorin, «Tana mu na Simiri, i tan naxan i xa mang'e faxaxi?» ³² Yehu naxa a ya rate wunderi ra, a maxorinyi ti, «Nde na n be? Nde?» Mang'e gine makante ndee naxa e ya ragoro Yehu ma. ³³ Yehu naxa a fala nee be, «Wo na gine woli boxi ma!» E naxa a

woli boxi ma. A woli naxa kasan banxi xale nun soee ma, Yehu fa a xa gise rapere a fari. ³⁴ Na xanbi, a naxa so taa kui, a a dege. A to ge, a naxa a fala, «Wo sa na gine dankaxi ragata, barima mang'e xa di gine nan nu a ra.» ³⁵ E naxa siga, kono a fure sese mu nu luxi naa fa, fo a xunkonkota, a sanyie, nun a belexee. ³⁶ E to na fe dentege mang'e Yehu be, a naxa a fala, «Alatala xa masenyi nan kamalixi, a naxan ti Annabi Eliya Tisibeka saabui ra. A a fala ne, «Baree Yesabela sube donma ne Yisireeli boxi ma. ³⁷ Yesabela binbi luma ne alo jape naxan xee rafanma. Mixi yo mu noma a falade sonon Yesabela nan yi ki.»

10

Akabu xa denbaya sontofe

¹ Akabu xa di xeme tongo solofere nu na Samari boxi ma. Yehu naxa bataaxee rasanba Yisireeli mang'ee ma Samari boxi ma, forie ma, a nun mixie ma, naxee joxo nu saxi Akabu xa die xon ma. Yi nan nu sebexi na bataaxee kui: ² «Wo xa mang'e xa die, a xa soori ragisee, a xa soee, a xa taa makantaxi, nun a xa geresosee to na wo yi ra, ³ wo xa wo xa mang'e xa di palama nde dexo a baba xa kibanyi kui alako wo xa wo xa mang'e bonsoe makanta.»

⁴ E to na bataaxe masoto, e boje naxa mini, e fa a fala, «Mange firin mu sa no tide a kanke, muxu tan na rabama di?» ⁵ Mang'e xa banxi xunyi, taa mang'e, forie nun mixi naxee joxo nu saxi mang'e xa die xon ma, nee naxa yi masenyi rasanba Yehu ma, «Muxu tan bara findi i xa walikxe ra, i wama naxan yo xon, muxu na nan nabama. Muxu mu mixi yo tima mang'e ra. I xa i sago raba.»

⁶ Yehu naxa e yaabi a xa bataaxe firin nde kui, a naxe e be, «Xa wo na n tan nan be, wo xa wo xa mang'e xa die xunyi bolon, wo fa n yire Yisireeli tina yi waxati ma.» Mang'e xa di tongo solofere nu itaxunxi taa kuntigie ma, nee nu na e maxurufe.

⁷ E to na bataaxe masoto, e naxa mange xa di mixi tongo solofere birin xunyi bolon e de i, e e sa sagae kui, e a rasanba Yehu ma Yisireeli. ⁸ X'era naxa sa a fala Yehu be, «E bara fa mange Yorami xa die xunyi ra.» Yehu naxa a yamari, «E malan doxo firin taa naade ra han geesege.» ⁹ Na kuye iba, Yehu naxa mini, a ti nama ya i, a fa a fala e be, «Yunubi mu wo ma. N tan nan n ma mange yanfaxi, n a faxesa. Kono nde yi mixie tan faxaxi? ¹⁰ Wo xa a kolon, Alatala xa masenyi birin bara kamali Akabu bonsoe xili ma. Alatala naxan masen Annabi Eliya saabui ra, na bara kamali.» ¹¹ Yehu naxa Akabu bonsoe birin faxesa naxee nu na Yisireeli, a xa kuntigie, a booree, nun a xa serexedubee. Akabu xa mixi keren mu kisi.

¹² Na dangi xanbi, Yehu naxa siga Samari. A nu na Beti Ekeda Xurusee kira xon ma temui naxe, ¹³ Yehu naxa Yudaya mange Axasiya ngaxakerenyi ndee to. A naxa e maxarin, «Nde na wo tan na?» E naxa a yaabi, «Axasiya ngaxakerenyie nan muxu ra. Muxu na sigafe mange nun mange nga xa di xemee nan xeebude.» ¹⁴ Yehu naxa yaamari fi, «Wo e suxu e pipe ra.» E naxa e suxu, e e birin xanin Beti Ekeda, e e kon naxaba menni, e e woli ye ragatade kui. E konti nu lanxi mixi tongo naani nun firin nan ma. Mixi keren mu kisi.

¹⁵ A to keli menni, a naxa Rekabu xa di Yehonadabo li kira xon ma, na nu fafe a ralande. Yehu naxa a xeebu, a a maxarin, «I janige fiixexi n be, alo n gbe fiixexi i be ki naxe?» Yehonadabo naxa a yaabi, «Iyo.» Yehu naxa a fala a be, «Xa a na na ki ne, te be n seeti ma n ma gise kui.» Yehu naxa a belexe itala Yehonadabo be, a a rate a xa gise kui. ¹⁶ Yehu naxa a fala a be, «Won xee, i xa a mato n na walife Alatala be senbe naxan na.» A naxa a xanin a xun ma a xa gise kui. ¹⁷ E to so Samari, Yehu naxa Akabu xa mixi donxoe birin sonto feo, alo Alatala nu bara a masen ki naxe Annabi

Eliya saabui ra.

¹⁸ Na xanbi, Yehu naxa nama birin malan, a a fala e be, «Wo xa a kolon, n fama Bali kuye batude dangife Akabu ra. ¹⁹ Yakosi fa wo Bali kuye xa namiponmee birin maxili, a xa serexedubee birin nun a batuma birin, keren naxa lu. E birin xa fa n yire, barima n wama serexe gbege bafe Bali kuye be. Xa naxan yo mulan na serexe, n na kanyi faxama ne.» Kono na masenyi kui, Yehu nu wama e madaxufe ne, alako a xa Bali kuye batui birin sonto. ²⁰ Yehu naxa yaamari fi, «Wo xulunyi belebele ti Bali kuye be.» E naxa na masenyi ti nama be. ²¹ Yehu naxa xerae rasanba Isirayila boxi yire birin ma. Bali kuye batui birin naxa fa. Keren mu lu, naxan mu fa. E birin naxa so Bali xa salide kui, a rafe tapu. ²² Yehu naxa yaamari fi, guba xa ragoro Bali kuye batui birin ma. E naxa na raba. ²³ Yehu nun Rekabu xa di Yehonadabo naxa siga Bali xa salide kui, Yehu fa a fala e be, «Wo a mato, Alatala xa mixi yo naxa lu wo ya ma. Bali kuye batui nan gbansan xa lu be.» ²⁴ Yehu nun mixie naxa so, e xa xurusee ba serexe ra Bali kuye be. Yehu nu bara soori tongo solomasaxan ti tande, a a fala e be, «Xa yi kuye batui mixi keren a ba wo yi ra, n wo nii nan findima a joxoe ra.»

²⁵ E to ge serexe bade, a naxa a fala a xa soori gbangbalanyie be, «Wo so, wo e birin faxesa, mixi yo naxa kisi.» Soorie naxa e faxesa e xa santidegemae ra, e e fure lu naa. Na dangi xanbi, e naxa so yire Bali kuye nu ragataxi dennaxe. ²⁶ E naxa na kuye masolixi ramini, e a gan. ²⁷ E Bali kuye nun a xa salide kana, e naa findi suturadee ra. Han to suturadee nan na menni ra. ²⁸ Yehu naxa Bali kuye xa fe jon Isirayila. ²⁹ Kono Yehu mu a makuya Yerobowami Nebati xa di xa yunubie ra, naxan Isirayilakae ti yunubi rabafe ma. A mu na mooli raba na tan xa kuyee ra, na ninge masolixi firinyi xee ma daaxi naxee

nu batuma Beteli nun Dana.

³⁰ Alatala naxa a masen Yehu be, «I to bara n sagoe raba Akabu bõnsõe xa fe ra, n i bõnsõe dõxõma ne Isirayila kibanyi ma han i tolon-tonloni.» ³¹ Kõnõ na birin kui, Yehu mu Isirayila Marigi Alatala waxõnfe ratinme a bõne birin na. A mu danyi sa Isirayila xa kuye batui jaaxi ma, Yerobowami naxan fõlo.

³² Na waxati, Alatala naxa a niya nde xa nu ba ra Isirayila xa bõxi ra. Xasayeli naxa e tõõõ e xa bõxi sogetede. ³³ A naxa nõ Galadi bõxi birin na, Gadikae, Rubenkae, nun Manasikae nu sabatixi dennaxe, sa keli Aroweri xure ma, a siga Arinon gulunba kui, han a sa Basan bõxi li.

³⁴ Yehu xa taruxui dõnxõee nun a fe fanyi naxee birin naba, nee sebexi Isirayila mang'ee xa taruxui kui. ³⁵ Yehu naxa laaxira, e a ragata Samari. A xa di Yehowaxasi naxa ti mang'ee ra a jõxõe ra. ³⁶ Yehu je mõxõnen nun solo-masaxan mang'eya nan naba Isirayila, Samari taa kui.

11

Yudaya mang'ee gine Atalaya (Yudaya Mang'ee II 22:10-12)

¹ Axasiya nga Atalaya to a to a xa di bara faxa, a naxa nate tongo a xa mang'ee bõnsõe birin faxa. ² Kõnõ Yehoseeba, mang'ee Yorami xa di gine, Axasiya fan maagine, naxa Axasiya xa di Yowasi tongo mang'ee xa die ya ma, alako Atalaya naxa a tan faxa alõ booree. Yehoseeba naxa sa a nõxun konkoe nde kui, a nun dinge naxan jõxõ nu saxi a xõn. ³ E naxa lu naa Alatala xa hõrõmõbanxi kui je senni, Atalaya xa mang'eya bun ma.

Yowasi tife mang'ee ra (Yudaya Mang'ee II 23:1-21)

⁴ A je solofere nde ra, Yehoyada naxa xera ti Karikae xa sõõri mang'ee nun mang'ee makantee ma. A naxa e raso Alatala xa hõrõmõbanxi kui, e fa saate gundo daaxi xiri e bore tagi naa. Na dangi xanbi, a naxa mang'ee xa di masen e be. ⁵ A

naxa yi yaamari so e yi ra, a naxe, «Wo yi nan nabama. Wo tan naxee walima malabui lõxõe, wo xa wo itaxun dõxõ saxan na. Dõxõ keren xa mang'ee xa banxi makanta, ⁶ dõxõ firin nde xa sa Suru naade makanta, dõxõ saxan nde xa naade makanta mang'ee makantee xanbi ra. Wo xa mang'ee xa banxi makantafe masara wo boore tagi. ⁷ Seeti boore firinyi, naxee mu walima malabui lõxõe, nee tan xa Alatala xa hõrõmõbanxi makanta a fanyi ra mang'ee nõxunxi dennaxe. ⁸ Wo mang'ee rabilinma ne, geresosee ra wo yi. Mixi yo a maso wo ra, wo a faxa. Wo xa lu mang'ee fe ma, a na siga dede.»

⁹ Sõõri xunyi naxee tixi sõõri keme xun na, e naxa serexedube Yehoyada xa yaamarie rabatu, alõ a a falaxi ki naxe. Kankan naxa a xa sõõri mixi keme denteege Yehoyada be, naxee nu walima malabui lõxõe, nun naxee mu nu walima na lõxõe. ¹⁰ Serexedube naxa mang'ee Dawuda xa tanbee nun kanke makantasee so sõõri xunye yi ra, naxee nu ragataxi Alatala xa hõrõmõbanxi kui. ¹¹ Mang'ee makantee naxa geresosee tongo, e naxa ti kelifa Alatala xa hõrõmõbanxi yirefanyi ma han a koola ma, serexebade nun banxi fe ma, alako e xa mang'ee makanta. ¹² E to ti naa, Yehoyada naxa mang'ee xa di ramini, a mang'ee tõnxuma dusu a xun na, a munyaati so a yi ra. A naxa ture seniyeñxi surusuru a xunyi, a a ti mang'ee ra. Nama naxa e belexee bõnbõ, e nu a fala e xui itexi ra, «Kisi na mang'ee be!»

¹³ Atalaya to mang'ee makantee nun jama xui me, a naxa siga e yire Alatala xa hõrõmõbanxi. ¹⁴ A naxa a to, mang'ee tixi hõrõmõbanxi kinki fe ma, alõ mang'ee darixi a ra ki naxe. Mang'ee makantee tixi mang'ee fe ma, e sarae fema. Nama birin nu seewaxi, e sarae xui ramini. Atalaya naxa a xa sosee ibõõ a yete ma sunnunyi kui, a gbelegbele, «Yanfanteya! Yanfanteya!» ¹⁵ Na kui serexedube Yehoyada naxa sõõri keme xunye yamari, «Wo a ramini

hōromōbanxi fari ma sōorie yire. Mixi yo na wa a malife, wo na kanyi faxa santidegema ra.» Serexedubē mu nu wama a xa faxa Alatala xa hōromōbanxi kui. ¹⁶ Sōorie naxa a suxu, e a xanin mang'e xa banxi kui kira ra soee soma dennaxē ra, e a faxa menni nē.

¹⁷ Yehoyada naxa saate xiri Alatala, mang'e, nun pama tagi, a falafe ra e birin xa bira Alatala fōxo ra. ¹⁸ Bōxi pama birin naxa so Bali kuye xa banxi kui, e serexebadee nun kuyee kana. E naxa Bali kuye xa serexedubē Matan faxa serexebade fē ma. Yehoyada serexedubē naxa sōorie ti, naxee Alatala xa hōromōbanxi makantama. ¹⁹ A naxa sōori kemē xunyie tongo, Kari sōorie, mang'e makantēe, nun bōxi pama birin, e fa mang'e mati kelife Alatala xa hōromōbanxi han mang'e banxi. E naxa so mang'e banxi kui mang'e makantēe xa naade ra. Mang'e Yowasi naxa a magoro mang'e kibanyi kui. ²⁰ Bōxi pama birin nu na sēwe nun sabari nan kui, barima Atalaya nu bara faxa santidegema ra mang'e banxi kui.

12

Yudaya mang'e Yowasi (Yudaya Mang'ee II 24:1-14)

¹ Yowasi findi mang'e ra temui naxē, a jē solofere nan nu a ra. ² Yehu xa mang'eya jē solofere nde ra Isirayila bōxi ma, Yowasi findi mang'e ra na jē nan na. A naxa jē tongo naani mang'eya raba Darisalamu. A nga nu xili nē Sibeya, Beriseebaka nan nu a ra. ³ Yowasi nu fe fanyi nan tun nabama Alatala ya i, alō serexedubē Yehoyada a masen a bē ki naxē. ⁴ Kōno na birin kui, kuye batudee mu kana Yudaya. Nama man nu luma siga ra serexē bade nun surayi gande na kuyee bē.

⁵ Yowasi naxa a fala serexedubē bē, «Kōbiri naxan birin bama serexē ra Alatala xa banxi kui, kōbiri naxan fima mixie xunsare ra, xa na mu fe gbete ra, ⁶ serexedubēe xa a rasuxu, a xa rawali yire kanaxie yailanfe

ra Alatala xa banxi ma.» ⁷ Kōno han Yowasi xa mang'eya jē mōxōjēn nun saxan nde ra, serexedubēe mu nu Alatala xa banxi yailanxi sinden. ⁸ Mang'e Yowasi naxa serexedubē Yehoyada nun a booree xili, a a fala e bē, «Munfe ra wo mu Alatala xa banxi yailanxi sinden? Yakōsi wo naxa kōbiri yo tongo kōbiri ragatade kui, naxan mu rawalima Alatala xa banxi yailanfe ra.» ⁹ Serexedubēe naxa lan a ma, a e naxa kōbiri yo rasuxu mixie yi ra sōon, e mu naxan nawalima banxi yailanfe ra.

¹⁰ Na kui serexedubē Yehoyada naxa kankira nde tongo, a yale ti a ma, a a dōxo serexebade yirefanyi ma, mixie nu soma Alatala xa banxi kui dennaxē ra. Serexedubē naxee nu e jōxo saxi sode dē xōn ma, nee nu kōbiri sama na kankira nan kui, mixie nu fama naxan na Alatala xa banxi kui. ¹¹ E na a to kōbiri bara gbo kankira kui, serexedubē xungbe nun mang'e xa sebeliti nu fama nē na kōbiri sade bēki kui, e kōbiri kōnti, naxan na Alatala xa hōromōbanxi kui, ¹² e a so walike xunyie yi ra, naxee nu Alatala xa banxi yailanma. Walike xunyie nu na kōbiri soma kamuderie nun banxitie nan yi ra, naxee nu Alatala xa banxi yailanma, ¹³ a nun gemē masolie nun banxi dōxōe yi ra. Na kōbiri fan nu findima wuri, gemē masolixi, nun se gbete sare nan na, naxee nu rawalima Ala xa banxi yailanfe ra. ¹⁴ Kōno na kōbiri mu nu rawalima se sase gbete daaxie, finēe, paanie nun sarae yailanfe ra Alatala xa banxi xa fe ra. ¹⁵ A nu soma banxi rawalie nan yi ra, alako e xa Alatala xa banxi yire kanaxie gbansan yailan. ¹⁶ E mu nu na kōbiri rawali ki maxōrinma banxi rawalie ma, barima e nu tinxin na fe kui. ¹⁷ Kōbiri naxan nu soma yete ragbilen serexē ra nun yunubi xafari serexē ra, na mu nu sama na kankira kui Alatala xa banxi kui. A nu soma serexedubēe nan yi ra.

¹⁸ Na temui, Arami mang'e Xasayeli naxa siga Gati gerede. A to nō a ra, a naxa wa Darisalamu fan

gerefe. ¹⁹ Yudaya mangɛ Yowasi naxa xɛɛma birin ba Alatala xa banxi naafuli ragatade kui, a benba Yudaya mangɛ Yehosafati, Yehorami, nun Axasiya naxan fi Alatala xa hɔrɔmɔbanxi ma, a nun e naxan sa Yudaya mangɛ xa banxi kui, a fa na birin nasanba Arami mangɛ Xasayeli ma. Na naxa a niya a xa gbilen Darisalamu gerefe fɔxɔ ra.

²⁰ Mangɛ Yowasi xa taruxui dɔnxɔɛ sebɛxi Yudaya mangɛ xa taruxui kui. ²¹ A rapɔnyi a xa mixie naxa a yanfa, e a faxa Beti Milo, Sila mabiri. ²² A xa mangɛ banxi mixie, Simeyata xa di Yosabadi nun Someri xa di Yehosabadi nan a faxa. Yowasi naxa ragata a benbae fɛ ma, Dawuda xa taa kui. A xa di Amasiya naxa ti a jɔxɔɛ ra.

13

Isirayila mangɛ Yehowaxasi

¹ Axasiya xa di Yowasi xa mangɛya jɛ mɔxɔɛn nun saxan nde ra Yudaya xun ma, Yehu xa di Yehowaxasi naxa ti mangɛ ra Isirayila bɔxi ma. A mangɛya jɛ fu nun solofere nan naba Samari. ² A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma. A naxa bira Nebati xa di Yerobowami xa yunubie fɔxɔ ra, naxan nu bara Isirayila ratantan na kui. Yehowaxasi mu gbilen na yunubie fɔxɔ ra.

³ Alatala xɔnɔ nɛ Isirayila ma na fe ma, a nu e rabolo Arami mangɛ yi ra, Xasayeli nun a xa di Ben Hadada.

⁴ Yehowaxasi naxa Alatala maxandi a xa hinne a ra. Alatala naxa a xa maxandi suxu, barima, a nu bara Isirayila xa tɔɔre to Arami mangɛ xa nɔɛ bun ma. ⁵ Alatala naxa Isirayila rakisima nde fi e ma, a e ba Arami xa mangɛya bun ma, e fa lu bɔɛsa kui. ⁶ Kɔnɔ e mu gbilen Yerobowami bɔnsɔɛ xa yunubie fɔxɔ ra. Asera kuye masolixie yati nu tixi Samari taa kui. ⁷ Yehowaxasi xa sɔɔri gali nu bara xurun, soe ragi mixi tongo suuli, gise fu, nun sɔɔri wulu fu nan tun nu fa luxi, barima Arami mangɛ nu bara e bɔnbɔ, alɔ bɔxi iboronma ki naxɛ.

⁸ Yehowaxasi xa taruxui dɔnxɔɛ, a fe fanyi naxee birin naba, nee sebɛxi Isirayila mangɛ xa taruxui kui. ⁹ A naxa laaxira, a ragata a benbae fɛ ma Samari. A xa di Yowasi naxa ti a jɔxɔɛ ra.

Isirayila mangɛ Yehowasa

¹⁰ Yowasi xa mangɛya jɛ tongo saxan nun solofere nde ra Yudaya xun ma, Yehowaxasi xa di Yehowasa naxa ti mangɛ ra Isirayila xun ma. A naxa mangɛya jɛ fu nun senni raba Samari. ¹¹ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, a mu gbilen Nebati xa di Yerobowami xa yunubie fɔxɔ ra. ¹² Yowasi xa taruxui dɔnxɔɛ, a fe fanyi naxee birin naba, alɔ a Yudaya mangɛ Amasiya gere ki naxɛ, na fee birin sebɛxi Isirayila mangɛ xa taruxui kui. ¹³ Yowasi naxa laaxira, a ragata Isirayila mangɛ seɛti ma Samari. Yerobowami naxa ti mangɛ ra a jɔxɔɛ ra.

Elise xa faxɛ

¹⁴ Annabi Elise to fura, a nu laaxirama fure naxan ma, Isirayila mangɛ Yowasi naxa goro a yire sunnunyi kui, a yi wɔyɛnyi ti a bɛ wa kui, «N ba, n ba, Isirayila senbɛma.» ¹⁵ Elise naxa a yaabi, «Xali nun tanbɛ nde tongo.» Mangɛ naxa na raba. ¹⁶ Na xanbi Elise naxa a fala Isirayila mangɛ bɛ, «Xali rafala.» Elise naxa a bɛlɛxɛ sa mangɛ bɛlɛxɛ ma, a fa a fala a bɛ, ¹⁷ «Wunderi rabi naxan na sogetede biri.» A naxa a rabi. Elise naxa a fala a bɛ, «Xali woli.» A naxa a woli. Elise naxa a fala a bɛ fa, «Xunnakeli tanbɛ nan yi ki Alatala bɛ, a naxan fima i ma Aramikae xili ma. I Aramikae bɔnbɔma nɛ Afeki taa kui han i e sɔntɔ.» ¹⁸ Na tɛmɛi Elise naxa a fala, «Xalie tongo.» Mangɛ naxa e tongo. Elise naxa a fala a bɛ, «Bɔxi bɔnbɔ xalie ra.» Mangɛ naxa bɔxi bɔnbɔ sanya saxan, a fa a iti. ¹⁹ Annabi Elise naxa xɔnɔ a ma, a naxɛ, «Xa i bɔxi bɔnbɔ nɛ sanya suuli nu, xa na mu sanya senni, i nu nɔma nɛ Aramikae sɔntɔde. Kɔnɔ yakɔsi i fama e bɔnbɔde sanya saxan gbansan nɛ.»

²⁰ Na dangi xanbi, Annabi Elise naxa laaxira, e fa a ragata. Na je xun gbilenyi, Mowaba soorie naxa so Isirayila boxi ma. ²¹ Na temui Isirayilakae nu na e xa mixi faxaxi nde ragatafe. E to Mowabakae to fa ra, e naxa e xa mixi fure sa mafurenyi ra Annabi Elise xa gaburi kui. Na fure to din Elise xorie ra, a naxa keli faxe ma, a gbilen balo ra.

²² Arami mange Xasayeli nu Isirayilakae tooroma Yehowaxasi xa mangeya bun ma. ²³ Kono Alatala naxa kinikini e ma. A naxa hinne e ra a xa saate xa fe ra, a naxan xiri Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba tagi. Han yakosi Alatala meenima e ma na nan ma. ²⁴ Arami mange Xasayeli naxa faxa, a xa di Ben Hadada naxa ti mange ra a joxoe ra. ²⁵ Yehowaxasi xa di Yehowasa naxa taae ba Ben Hadada yi ra, na baba Xasayeli naxee ba a baba Yehowaxasi yi ra gere kui. Yowasi naxa a bonbo sanya saxan, a na taae masoto.

14

Yudaya mange Amasiya

(Yudaya Mangee II 25:1-28, 26:1-2)

¹ Yehowasa xa di Yowasi xa mangeya je firin nde ra Isirayila boxi ma, Yowasi xa di Amasiya naxa ti mange ra Yudaya. ² A je moxonen nun suuli nan nu a ra, a ti mange ra temui naxe. A naxa je moxonen nun solomanaani mangeya raba Darisalamu. A nga nu xili ne Yehowadin, Darisalamuka nan nu a ra. ³ A naxa Alatala waxonfe raba, kono a mu lu alo a benba Dawuda. A bira a baba Yowasi xa misaali nan yati foxo ra. ⁴ Na birin kui, kuye batudee nu na geya yiree, mixie man nu serexee nun surayi bama menni.

⁵ Amasiya xa mangeya to senbe soto, a naxa mixie faxa, naxee a baba faxa. ⁶ Kono a mu nee xa die tan faxa, alo Alatala a yamarixi ki naxe Tawureta Munsa kitaabui kui a falafe ra, «A mu lanma babe xa faxa

a xa di xa yunubi xa fe ra. Di fan mu lanma a xa faxa a baba xa yunubi xa fe ra. Kankan lan a xa faxa a yete kan xa yunubi nan xa fe ra.»

⁷ Amasiya naxa Edonka mixi wulu fu faxa foxe gulunba kui, a Sela taa tongo, a a xili sa Yokatili. A xilima na ki ne han to.

⁸ Amasiya to ge marasi fende mixi gbete ra, a naxa xerae xee Isirayila mange Yehu xa mamadi Yehowasa ma, Yehowaxasi xa di, a falafe ra, «Fa, won xa fa gere.»

⁹ Isirayila mange Yehowasa naxa Yudaya mange Amasiya yaabi yi ra, «Liban tunbe di naxa xera xee Liban sediri wuri xungbe ma a falafe ra, <I xa di gine fi n ma di ma.> Na dangi xanbi, Liban wulai sube nde naxa tunbe maboron. ¹⁰ I bara Edon bonbo a fanyi ra, na bara a niya i xa i yete igbo. Sewa i xa xunnakeli ra, i xa lu i xonyi. I gbaloe fenfe i yete be munfe ra? I sontoma ne, i nun Yudaya ra»

¹¹ Kono Amasiya mu a tuli mati a ra. Na kui Isirayila mange Yehowasa naxa siga a xili ma, a tan nun Yudaya mange Amasiya naxa e bore gere Beti Semesi, Yudaya boxi ma.

¹² Isirayila naxa Yudaya bonbo, e fa e gi e so e xonyi. ¹³ Isirayila mange Yehowasa naxa Axasiya xa mamadi Amasiya findi a xa geelimani ra Beti Semesi. A naxa fa Darisalamu tete rabira kelifa Eframi xa naade ra han naade naxan na tunxui ma, nongon ya keme naani jondon. ¹⁴ A naxa xema nun gbete birin tongo naxan nu na Alatala xa banxi nun mange xa banxi kui. A naxa mixi ndee fan suxu, a gbilen Samari.

¹⁵ Yehowasa xa taruxui donxoe, a fe fanyi naxee raba, nun a xa gere e nun Yudaya mange Amasiya, na birin sebexi Isirayila mangee xa taruxui kui. ¹⁶ Yehowasa naxa laaxira, e a ragata Isirayila mangee fe ma Samari. A xa di Yerobowami naxa ti mange ra a joxoe ra.

¹⁷ Isirayila mange Yehowaxasi xa di Yehowasa to faxa, Yudaya mange Yowasi xa di Amasiya xa mangeya

xɔn man naxa kuya jɛ fu nun suuli. ¹⁸ Amasiya xa taruxui dɔnxɔɛ, na seɓexi Yudaya mang'ee xa taruxui kui. ¹⁹ Mixi ndee naxa yanfanteya maxiri a xun ma Darisalamu, a naxa a gi, a siga Lakisi. E naxa bira a fɔxɔ ra Lakisi, e sa a faxa menni. ²⁰ E naxa a fure xanin soe fari, e sa a ragata Darisalamu a benbae fɛ ma Dawuda xa taa kui. ²¹ Yudaya nama birin naxa Amasiya xa di Asaraya ti mang'e ra a baba jɔxɔɛ ra. A jɛ fu nun senni nan nu a ra. ²² Mang'e Amasiya xa faxe dangi xanbi, Asaraya naxa Elata taa ti, a a sa Yudaya xa bɔxi xun ma.

Isirayila mang'e Yerobowami firin nde

²³ Yowasi xa di Amasiya Yudaya mang'e, xa mang'eya jɛ fu nun suuli nde ra, Yowasi xa di Yerobowami naxa ti Isirayila mang'e ra Samari. A mang'eya jɛ tongo naani nun keren naba. ²⁴ A naxa fe raba naxan mu rafan Ala ma, a mu gbilen Nebati xa di Yerobowami xa yunubi fɔxɔ ra, a Isirayilakae ti naxan na. ²⁵ A naxa a niya Isirayila naaninyie xa gbilen a ra kelife Lebo Xamata kɔɔla ma, han Araba baa de ra yirefanyi ma, alo Isirayila Marigi Alatala nu bara a masen ki naxe Amitayi xa di Annabi Yunusa be, naxan findi Gati Xeferika ra. ²⁶ Alatala naxa Isirayila xa tɔɔre xɔɔxɔɛ to, e rakisima yo mu nu na, ²⁷ a naxa e rakisi Yowasi xa di Yerobowami saabui ra. A mu nu wama a xɔn Isirayila xili xa jɔn dunija ma.

²⁸ Yerobowami xa taruxui dɔnxɔɛ, a fe fanyi naxee birin naba, nun a xa xunnakeli Damasi nun Xamata ragbilenfe ra Yudaya ma, na birin seɓexi Isirayila mang'ee xa taruxui kui. ²⁹ Yerobowami naxa laaxira, e a ragata Isirayila mang'e fɛ ma Samari. A xa di Sakari naxa ti mang'e ra a jɔxɔɛ ra.

15

Yuda mang'e Asaraya (Yudaya Mang'ee II 26:1-23)

¹ Yerobowami xa mang'eya jɛ mɔxɔjɛn nun solofere nde ra Isirayila xun ma, Amasiya xa di Asaraya naxa ti mang'e ra Yudaya. ² A mang'eya soto a jɛ fu nun senni nan ma, a fa jɛ tongo suuli nun firin mang'eya raba Darisalamu. A nga nu xili ne Yekoliya, Darisalamuka nan nu a ra. ³ A Alatala waxɔnfe raba ne a ki ma, alo a baba Amasiya. ⁴ Kɔnɔ na birin kui, kuye batudee mu jɔn geyae yire, mixie nu luma serexee nun surayi man ba ra menni. ⁵ Alatala naxa kune fure sa mang'e ma, han a faxa lɔxɔɛ. A nu sabatixi banxi nde nan kui, naxan nu na a xati ma. A xa di Yotami nan nu na a xa fɔxɔɛ xunyi ra, a man nu a xa mang'eya fan napɛrema bɔxi kui.

⁶ Asaraya xa taruxui dɔnxɔɛ, a fe fanyi naxee birin naba, na seɓexi Yudaya mang'ee xa taruxui kui. ⁷ Asaraya naxa laaxira, e a ragata a benbae fɛ ma, Dawuda xa taa kui. A xa di Yotami naxa ti mang'e ra a jɔxɔɛ ra.

Isirayila mang'e Sakari

⁸ Yudaya mang'e Asaraya xa mang'eya jɛ tongo saxan nun solomasaxan nde ra, Yerobowami xa di Sakari naxa ti Isirayila mang'e ra Samari, kike senni bun ma. ⁹ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, alo a benbae naxan naba. A mu gbilen Nebati xa di Yerobowami xa yunubi fɔxɔ ra, a Isirayila ti naxan na. ¹⁰ Yabesi xa di Salumu naxa yanfanteya maxiri a xun ma, a a faxa Yibeleyami, a ti mang'e ra a jɔxɔɛ ra. ¹¹ Sakari xa taruxui dɔnxɔɛ seɓexi Isirayila mang'ee xa taruxui kui. ¹² Alatala xa masenyi nan kamali a xa faxe kui, a naxan masen Yehu be, a to a masen, «I bɔnsɔɛ Isirayila yamarima ne han i tolontolonyi.» A raba na ki ne.

Isirayila mang'e Salumu

¹³ Yabesi xa di Salumu naxa ti mang'e ra Isirayila, Yudaya mang'e Osiyasi xa mang'eya jɛ tongo saxan nun solomanaani nde ra. A naxa mang'eya raba kike keren Samari.

14 Menaxemi, Gadi xa di Salumu naxa keli Tirisa, a te Samari, a Yabesi xa di Salumu faxesa, a ti mang'e ra a joxoxe ra. 15 Salumu xa taruxui donxoxe, nun a yanfe naxan ti, na sebexi Isirayila mang'ee xa taruxui kui. 16 Na temui, Menaxemi naxa keli Tirisa, a siga Tifisa taa gerede. A naxa mennikae birin faxesa, a nun naxee nu na naa rabilinyi, barima e mu nu tinma a xa yaamari ra. Hali gine furuxie, a nu e faxesa ne, a e furi raboo.

Isirayila mang'e Menaxemi

17 Yudaya mang'e Asaraya xa mang'eya je tongo saxan nun solomanaani nde ra, Gadi xa di Menaxemi naxa ti Isirayila mang'e ra. A mang'eya je fu nan naba Samari. 18 A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma. A mu gbilen Nebati xa di Yerobowami xa yunubie foxo ra, a Isirayila pama ti naxan na.

19 Asiriya mang'e Pulu naxa so Isirayila boxi kui, a xa naa gere, kono Menaxemi naxa gbeti kilo wulu tongo saxan fi a ma, alako a xa a mali a xa mang'eya xa mabanban. 20 Menaxemi naxa na kobiri soto Isirayila banna ra, mixi keren keren gbeti kole tongo suuli. A to na fi Asiriya mang'e ma, na naxa Isirayila boxi gerefere lu na, a gbilen a xonyi.

21 Menaxemi xa taruxui donxoxe, nun a naxan birin naba, na sebexi Isirayila mang'ee xa taruxui kui. 22 Menaxemi naxa laaxira, a ragata a benbae fe ma. A xa di Pekaxaya naxa ti mang'e ra a joxoxe ra.

Isirayila mang'e Pekaxaya

23 Yudaya mang'e Asaraya xa mang'eya je tongo suuli nde ra, Menaxemi xa di Pekaxaya naxa ti Isirayila mang'e ra Samari. A naxa mang'eya je firin naba. 24 A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, a mu gbilen Nebati xa di Yerobowami xa yunubie foxo ra, a Isirayilakae tixi naxee ra. 25 A malima nde, Remaliyahu xa di Peka, naxa a yanfa, a a faxesa mang'e banxi kui Samari.

Galadika mixi tongo suuli naxa a mali na kui, e Aragobo nun Ariye fan faxesa. Na dangi xanbi Peka naxa ti mang'e ra Pekaxaya joxoxe ra.

26 Pekaxaya xa taruxui donxoxe, a fe fanyie naxee birin naba, na birin sebexi Isirayila mang'ee xa taruxui kui.

Isirayila mang'e Peka

27 Yudaya mang'e Asaraya xa mang'eya je tongo suuli nun firin nde ra, Remaliyahu xa di Peka naxa ti Isirayila mang'e ra Samari. A naxa mang'eya je moxoxen naba. 28 A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, A mu gbilen Nebati xa di Yerobowami xa yunubie foxo ra, a Isirayila pama ti naxee ra. 29 Peka nu mang'e ra temui naxee Isirayila, Asiriya mang'e Tigilati Pileseri naxa fa, a Iyono, Abeli Beti Maaka, Yanowa, Kedesi, Xasori, Galadi, nun Galile suxu, Nafatali boxi birin, a na mixi birin xanin Asiriya. 30 Hoseya, Ela xa di xeme naxa yanfanteya maxiri, Remaliyahu xa di Peka xun ma, a na faxesa. A naxa ti mang'e ra a joxoxe ra, Osiyasi xa di xeme Yotami xa mang'eya je moxoxen nde ra. 31 Peka xa taruxui donxoxe, a fe naxan birin naba, na sebexi Isirayila mang'ee xa taruxui kui.

Yudaya mang'e Yotami

(Yudaya Mang'ee II 27:1-9)

32 Remaliyahu xa di Peka xa mang'eya je firin nde ra Isirayila boxi ma, Osiyasi xa di Yotami naxa ti mang'e ra Yudaya xun ma. 33 A je moxoxen nun suuli nan nu a ra. A naxa mang'eya je fu nun senni raba Darisalamu. Sadoki xa di Yerusa nan nu na a nga ra. 34 A naxa fe raba naxan nafan Alatala ma, alo a baba Osiyasi a raba ki naxee. 35 Kono na birin kui, kuye batudee mu jon geyae yire, mixie nu luma serexee nun surayi man ba ra menni. Yotami naxa Alatala xa banxi naade nde ti, naxan xili Fuge Naade.

36 Yotami xa taruxui donxoxe, a fe naxan birin naba, na sebexi Yudaya

mangee xa taruxui kui. ³⁷ Na temui Alatala naxa a niya Arami mangee Resin nun Remaliyahu xa di Peka xa Yudaya gere. ³⁸ Yotami naxa laaxira, e a ragata a benbae fe ma a benba Dawuda xa taa kui. A xa di Axasi naxa ti mangee ra a joxoe ra.

16

Yudaya mangee Axasi (Yudaya Mangee II 28:1-27)

¹ Remaliyahu xa di Peka xa mangeya je fu nun solofere nde ra, Yotami xa di Axasi naxa ti mangee ra Yudaya boxi ma. ² A je moxonen nan nu a ra na temui. A naxa je fu nun senni mangeya raba Darisalamu. A mu a Marigi Alatala waxonfe raba alo a benba Dawuda a raba ki naxe. ³ A nu birama Isirayila mangee xa kira nan foxo ra. A naxa a xa di yati ba serexe gan daaxi ra, alo si gbetee nu a rabama ki naxe, Alatala naxee keru Isirayilakae ya ra. ⁴ A nu serexe bama, a nu surayi gan serexe ra geyae fari nun wuri bilie bun ma.

⁵ Na temui Arami mangee Resin nun Isirayila mangee Peka Remaliyahu xa di, naxa Darisalamu gere. E naxa Axasi rabilin a xa taa kui, konjo e mu no a ra. ⁶ Na waxati Arami mangee Resin nu bara Elata taa lu Arami boxi xa noe bun ma. A nu bara Yuda bonsoe tongo naa. Edonkae sabati naa e joxoe ra. Nee na menni han to. ⁷ Axasi naxa xerae xee Asiriya mangee Tigilati Pileseri xon, e xa sa a fala a be, «I xa konyi nan lanxi n ma, n xaxili tixi i tan nan na. I xa fa n natangade Arami mangee nun Isirayila mangee ma, e faxi n gerede.» ⁸ Axasi naxa gbeti nun xema tongo, naxan nu na Alatala xa banxi kui nun mangee banxi kui, a naxa a rasanba Asiriya mangee ma duuti ra. ⁹ Asiriya mangee naxa tin na fe ra, a fa siga Damasi gerede. A to no na taa ra, a naxa mennikae findi konyie ra, a e rasiga Kire taa kui. A Resin faxa, menni mangee.

¹⁰ Mangee Axasi to siga Damasi, Asiriya mangee Tigilati Pileseri yire, a naxa serexebade to naa. A naxa na serexebade pirinti nun a yailan ki rasanba Uri serexedube ma Darisalamu. ¹¹ Uri naxa na serexebade mooli ti Darisalamu, beenun mangee Axasi xa gbilen kelife Damasi. ¹² Mangee to gbilen kelife Damasi, a fa na serexebade to, a naxa a maso a ra, a serexe ba a fari. ¹³ A naxa a xa serexe gan daaxi nun a xa sansi xori serexe gan na fari. A naxa weni serexe ifili a fari, a xanunteya serexe wuli makasan a ma. ¹⁴ Serexebade naxan nu yailanxi wure gbeeli ra, naxan nu na Alatala ya i, horomobanxi nun serexebade neene tagi, a naxa na ti serexebade neene fe ma koola biri ra. ¹⁵ Mangee Axasi naxa serexedube Uriya yamari yi ra, «Geesege serexe gan daaxi, nunmare serexe, mangee xa serexe gan daaxi, nun sansi xori hadiya, jama xa serexe gan daaxi, jama xa sansi xori hadiya, nun jama xa serexe ture daaxi, nee birin xa ba yi serexebade xungbe fari. Serexebade wure gbeeli daaxi xa rawali n tan be.» ¹⁶ Serexedube Uriya naxa a raba alo mangee Axasi a yamari ki naxe.

¹⁷ Mangee Axasi naxa Ala xa banxi ye sasee doxode ba a bore ra, a na ye sasee tongo e fari. A ye sase xungbe ragoro keli tuura wure gbeeli daaxie fari, a a doxo boxi ma. Na ye sase nu xili ne «Baa.» ¹⁸ A naxa malabui loxoe malande masara Ala xa banxi kui, a nun mangee sode, Asiriya mangee xa fe ra.

¹⁹ Axasi xa taruxui donxoe, a fe naxan birin naba, na sebexi Yudaya mangee xa taruxui kui. ²⁰ Axasi naxa laaxira, a ragata a benbae fe ma Dawuda xa taa kui. A xa di Xesekiya naxa ti mangee ra a joxoe ra.

17

Isirayila mangee Hoseya

¹ Yudaya mangee Axasi xa mangeya je fu nun firin nde ra, Ela xa di

Hoseya naxa findi Isirayila mangé ra Samari. A jé solomanaani mangéya raba. ² A naxa fe raba naxan mu rafan Ala ma, kóno a mu lu alo mangé singee, naxee xa yunubie dangi a gbe bé. ³ Asiriya mangé Salamanesari to sa Hoseya gere, a a lu a xa nóe bun ma, Hoseya naxa tin duuti fife ra a ma. ⁴ Kóno Asiriya mangé naxa a kolon fa, a Hoseya nu wama a matandife. A tondi duuti rasanbade a ma, a man xéerae xéé Misira mangé So xón ma, mali fende a ra. Na kui Asiriya mangé naxa Hoseya suxu, a a raso geeli. ⁵ Na dangi xanbi, a naxa din Isirayila bóxi birin na, a Samari rabilin, jé saxan bun ma naa suxuxi a yi ra. ⁶ Hoseya xa mangéya jé solomanaani nde ra, Asiriya mangé naxa nó Samari taa ra, a Isirayilakae xanin Asiriya bóxi ma konyiya kui. A naxa e rasabati Xala taa kui Gosan bóxi ma Xaboro xure dé ra, a nun Medekae xa taae kui.

Isirayila xa yunubie

⁷ Na fe birin naba né, barima Isirayilakae nu bara yunubi raba e Marigi Alatala ra, naxan e ramini Misira bóxi ra Firawuna xa nóe bun ma. Isirayila nu bara bira ala gbetée fòxo ra, ⁸ e nu e batu alo si booree Alatala naxee kerixi e ya ra. Isirayilakae nu bara e tuli mati e xa mangé ra na fe kui. ⁹ Isirayilakae nu bara fee raba gundo ra e Marigi Alatala ra, e mu lan e xa naxee raba. E nu bara kuye batudee yailan yire itexie e xa taae birin kui, keli yire makantadee ma han taa makantaxie kui. ¹⁰ E naxa gémé masolixie nun Asera kuyee ti geyae kón na, wurie bun ma. ¹¹ Menni, e naxa surayi gan séréxe ra na kuyee bé, alo sie nu a rabama ki naxé, Alatala naxee keri e ya ra. E naxa Alatala matandi e xa na fe jaaxie ra. ¹² E nu kuyee batuma, hali Alatala to bara nu tónyi dóxo na fe ma, a falafe ra, «Wo naxa na móoli raba.» ¹³ Alatala nu bara Isirayila nun Yudaya rakolon na birin na a xa namipónmée saabui ra. A nu bara a fala, «Wo xa gbilen

wo xa wali kobie fòxo ra. Wo xa bira n ma yaamarie nun n ma tónyie fòxo ra, alo n ma sériyé a masenxi ki naxé, n naxan yamari wo benbae ra n ma konyi namipónmée saabui ra.»

¹⁴ Kóno e mu e tuli mati Alatala ra. E naxa e bóje raxóxo, alo e benbae naxee mu danxaniya e Marigi Alatala ma. ¹⁵ E naxa Alatala xa yaamarie matandi, e a xa saate kana naxan nu xirixi Ala nun e benbae tagi. E naxa bira fe fufafu fòxo ra, e e yeté findi fuyantee ra. E naxa bira sie xa naamunyie fòxo ra, naxee e rabilinxi, Alatala tónyi dóxo naxee ma. ¹⁶ E naxa e Marigi Alatala xa yaamarie birin matandi. E naxa ninge wure daaxi firin yailan kuyee ra, e naxa Asera kuye masoli wuri ra, e naxa suyidi tunbuie bé, e naxa Bali kuye batu. ¹⁷ E naxa e xa di xémée nun e xa di ginée ba séréxe gan daaxi ra. E naxa bira duureya nun sematofe fòxo ra. E naxa e yeté fi ala gbetée ma, e fe raba naxan mu rafan Alatala ma.

¹⁸ Na nan a niya Alatala naxa xóno Isirayila bónsóe ma, a fa e makuya a ya tode ra. Yuda bónsóe keren nan lu fa. ¹⁹ Hali Yuda bónsóe, e mu nu birama e Marigi Alatala xa yaamarie fòxo ra a raba ki ma. E fan naxa bira Isirayila xa misaali fòxo ra. ²⁰ Alatala naxa mée Isirayila bónsóe birin na, a naxa e paxankata, a e rabolo a xunnakanamae bélexe i, a e keri a ya tode ra. ²¹ A to Isirayila ba Dawuda bónsóe ra, a naxa e lu Nebati xa di Yerobowami xa mangéya bun ma, naxan bara e ragbilen Alatala fòxo ra a xa yunubi xungbe saabui ra. ²² Isirayilakae naxa bira Yerobowami xa yunubie birin fòxo ra. E mu e makuya nee ra, ²³ han Alatala naxa Isirayila makuya a ya tode ra, alo a a masen a xa konyi namipónmée bé ki naxé. Na kui Isirayilakae naxa makuya e xa bóxi ra, e sa lu Asiriya bóxi ma han to.

Samarikae

²⁴ Asiriya mangé naxa fa mixie ra keli Babilón, Kuta, Awi, Xamata, nun

Sefarawayimi, a fa nee lu Samari taae kui Isirayilakae ɲɔɲɔe ra. Na kui e naxa Samari findi e gbe ra, e sabati naa. ²⁵ Nee to mu nu gaaxuma Alatala ya ra, Alatala naxa yetee radin e ma, e nu e faxes. ²⁶ E naxa a fala Asiriya mange be, «I mixi naxee xaninxi e xa sabati Samari boxi ma, nee mu menni alae batu ki kolon. Naa alae bara yetee radin e ma e e faxes a kolontareya ma.» ²⁷ Asiriya mange naxa yi yaamari fi, «Serexedube nde xa sabati na boxi ma, a xa e xaran na boxi alae batu ki ra.» ²⁸ Serexedube keren, naxan nu bara xanin Asiriya boxi ma, na naxa siga Beteli taa kui Samari boxi ma, a mennikae xaran Alatala yaragaaxui ra.

²⁹ Kɔnɔ na sie, kankan nu a gbe alae tima na kuye banxie kui, Samarikae nu bara naxee ti e xa taae kui nun yire itexie fari. ³⁰ Babilonkae naxa Sukoti Benoti kuye ti. Kutakae naxa Nerigali kuye ti. Xamatakae naxa Asima kuye ti. ³¹ Awikae naxa Nibahasi nun Taritaki kuye ti. Sefarawayimikae tan nu luma e xa die nan ba ra serexe gan daaxi ra e xa kuyee, Adarameleki nun Anameleki be. ³² Na sie to nu gaaxuma Alatala fan ya ra, e nu mixi mooli nan birin tima Alatala xa serexedube ra, nee xa nu serexe ba e be na yire itexie fari. ³³ Na kui, e nu Alatala batuma, kɔnɔ e man nu e gbe kuye fan batuma e gbe ki ma.

³⁴ Han to e birama na naamun forie foxo ra, e mu gaaxuma Alatala ya ra. E mu nu e yete xa naamunye rakamalima, e man mu nu Alatala xa seriye fan nakamalima, a naxan so Yaxuba bonsoe yi ra, a naxan xili sa Isirayila. ³⁵ Alatala nu bara yi saate tongo e be, a e yamari yi ra, «Wo naxa gaaxu ala gbete ya ra, wo naxa suyidi e be, wo naxa e batu, wo naxa serexe yo ba e be. ³⁶ A lanma wo xa gaaxu Alatala nan keren ya ra, naxan wo raminixi Misira boxi ma a senbe xungbe ra. Wo xa suyidi a tan nan be, wo man xa serexe ba a keren nan be. ³⁷ Wo xa wo ɲɔɲɔ

sa a xa kiraya, a xa seriye nun a xa yaamarie xon ma loxo birin, a naxee sebe xi wo be. Wo naxa gaaxu ala gbete ya ra. ³⁸ Wo naxa neemu n ma saate ma, wo naxa gaaxu ala gbete ya ra. ³⁹ A lanma wo xa gaaxu wo Marigi Alatala nan ya ra, barima a tan nan wo baxi wo yaxuie birin belexe i.»

⁴⁰ Kɔnɔ e mu e tuli mati Alatala xui ra, e naxa bira e xa naamunyi forie foxo ra. ⁴¹ Yi sie nu Alatala batuma, e man nu e xa kuye masolixie fan batuma. E xa die nun nee fan ma die na e benbae xa kira nan xon ma han to.

18

*Yudaya mange Xesekiya
(Yudaya Mangee II 29:1-2, 31:1,
32:1-19, Annabi Esayi 36:1)*

¹ Ela xa di Hoseya xa mangeya je saxan nde ra, Axasi xa di Xesekiya naxa ti mange ra Yudaya boxi ma. ² A je moxonen nun suuli nan nu a ra. A naxa mangeya je moxonen nun solomanaani raba Darisalamu. A nga nu xili ne Abi, Sakari xa di gine. ³ A naxa fe raba naxan nafan Alatala ma, alo a benba Dawuda a raba ki naxe. ⁴ A kuye batudee kana yire itexie fari, a geme masolixie iwuru, a Asera kuye bolon. A naxa boximase wure gbeeli daaxi fan kana, Annabi Munsa naxan yailan, barima Isirayilakae nu surayi ganma a fan be serexe ra, e nu a xili Nexusetana.

⁵ Xesekiya nu a xa lanlanteya sama Isirayila Marigi Alatala ma dangife Yudaya mange birin na. ⁶ A boje nu xirixi Alatala ra, a tondi a xa kira bepinde, a bira Alatala xa seriye foxo ra, a naxan so Annabi Munsa yi ra. ⁷ Alatala nu luma a seeti ma, a a niya a xa fe birin xa nu sooneya ra. Xesekiya naxa tondi lude Asiriya xa mangeya bun ma. ⁸ A naxa Filisitakae bonbo han Gasa mabiri, kelife e xa yire makantadee ma han e xa taa makantaxi kui.

⁹ Xesekiya xa mangeya je naani nde ra, naxan ilan Ela xa di Hoseya

xa mangeya ꝓe solofere nde ra Isirayila, Asiriya mangε Salamanesari naxa fa Samari gere, a a rabilin. ¹⁰ ꝓe saxan dangi xanbi, Xesekiya xa mangeya ꝓe senni nde nan nu a ra, Isirayila mangε Hoseya fan xa mangeya ꝓe solomanaani nde, Samari naxa lu Asiriyakae belexe i. ¹¹ Asiriya mangε naxa Isirayilakae xanin Asiriya bɔxi ma Xala mabiri nun Xaboro de ra Gosan xure, a nun Medekae xa taae kui. ¹² E Marigi Alatala na raba ne e ra, barima e tondi ne e tuli matide a ra, e a xa saate kana. E mu Alatala xa konyi Annabi Munsa xa seriye rabatu.

¹³ Mangε Xesekiya xa mangeya ꝓe fu nun naani nde ra, Asiriya mangε Senaxeribi naxa Yudaya taa makantaxie gere, a no e ra. ¹⁴ Yudaya mangε Xesekiya naxa xεera xεe Asiriya mangε ma Lakisi, a naxe, «Dipe, n bara won ma saate kana. Gbilen n fɔxo ra, n xa tin i waxɔnfe birin na.» Na kui, Asiriya mangε naxa Xesekiya yamari a xa fa gbeti kilo wulu solomanaani, a nun xεema kilo kemε solomanaani ra. ¹⁵ Xesekiya naxa gbeti birin fi a ma, naxan nu na Alatala xa hɔrɔmɔbanxi nun mangε banxi kui. ¹⁶ A naxa gbeti nun xεema ba, naxan nu fatuxi Alatala xa hɔrɔmɔbanxi naadee nun e gbanyie ma, a na birin fi Asiriya mangε ma.

¹⁷ Asiriya mangε naxa a xa soori mangε, a xa kuntigie xunyi, nun a rasima singe xεe Xesekiya xɔn ma Darisalamu, kelife ra Lakisi. E to Darisalamu li, e naxa ti ye yire xungbe fe ma, mixie nu gare soma dennaxe. ¹⁸ E naxa mangε xili menni. Xilikiya xa di Eliyakimi, mangε xa banxi xunyi, mangε xa sebeliti Sebena, nun Asafi xa di Yowa, naxan findixi mangε xa keedi ragate ra, nee naxa mini Asiriyakae ralande.

¹⁹ Asiriya mangε rasima singe naxa yi masenyi ti e be, «Wo a fala Xesekiya be, Asiriya mangε xungbe yi nan masenxi, <I xaxili tixi munse

ra? ²⁰ I woyen fufafu nan tun falaxi! I ꝓoxo a ma a i bara fεere nun senbe soto n gerefe ra? I laxi nde ra, naxan a niyama i xa n matandi? ²¹ I i xa lanlanteya saxi Misirakae nan ma fa? E luxi alo wuri ponpoe naxan girama, a fa i soxo i kilonma a ra temui naxe. Misira mangε Firawuna na na ki ne mixi birin be, naxee e xaxili tixi a ra. ²² Temunde wo n yaabima ne, «Muxu xaxili tixi muxu Marigi Alatala nan na.» Kɔno n xa a fala wo be Xesekiya bara ge serεxebadee kanade geyae fari, a fa a fala Yudayakae nun Darisalamukae be, «Wo Alatala batu Darisalamu xa serεxebade gbansan ne.»»

²³ «Xa i sa noma soe ragi wulu firin sotode i xa pama ya ma, n marigi Asiriya mangε soe fima ne i ma, e naxee ragima. ²⁴ Hali i i xaxili ti Misirakae ra, soe ragie nun gisee xa fe ra, i senbe xurun n ma mangε xa mixi xuri di nde nofe ra. ²⁵ Bafe na ra, wo marigi Alatala xa mu waxi n xa be gere? Alatala nan a falaxi n be, <Siga, i na bɔxi kana.»»

²⁶ Xilikiya xa di Eliyakimi, Sebena, nun Yowa naxa a fala Asiriya mangε rasima be, «Yandi, i xa woyen muxu be Arami xui ra, muxu tan i xa konyie na xui fahaamuma. I naxa woyen muxu be Yuda xui ra pama ya xori naxan na tete fari.» ²⁷ Kɔno Asiriya mangε rasima naxa e yaabi, «N marigi n xεexi yi masenyi falade i xa mangε nun i tan nan gbansan be? N mu woyenfe yi mixie fan xa be, naxee doxo xi tete fari yi ki, naxee fama e yete xa gbi fuxi donde nun e yete xoli minde nun wo tan na?»

²⁸ Mangε rasima naxa keli, a a fala a xui itexi ra Yudaya xui ra, a naxe, «Wo wo tuli mati Asiriya mangε xungbe xa masenyi ra, ²⁹ <Wo naxa tin Xesekiya xa wo madaxu, barima a mu fata wo ratangade n belexe i! ³⁰ Wo naxa tin a xa wo madaxu wo xaxili tife Alatala ra, a falafe ra, «Alatala muxu rakisima ne, yi taa mu luma Asiriyakae xa

mange sagoe.» ³¹ Wo naxa wo tuli mati Xesekiya ra de! Asiriya mange yi nan falaxi, «Xa wo tin lude n ma yaamari bun ma, kankan fama a xa xee bogisee donde, kankan a xa kolonyi ye min, ³² han n sa fama wo xaninde boxi nde ma temui naxe, naxan luxi alo wo xa boxi, mengi nun weni fanyi, taami nun weni xee, oliwi bilie nun kumi na dennaxe. Na kui, wo baloma ne a fanyi ra, wo ratanga faxe ma.» Wo naxa wo tuli mati Xesekiya ra, naxan wama wo madaxufe a falafe ra, «Marigi Alatala won nakisima ne.» ³³ Si gbete xa alae no ne e xa mixie bade Asiriya mange belexe i? ³⁴ Xamata nun Arapadi xa alae go? Sefarawayimi, Hena nun Iwa xa alae go? Nee bara Samari ba n belexe i? ³⁵ Namanee birin xa alae ya ma, ala mundun a xa mixie rakisixi n belexe i? Alatala tan noma Darisalamu ratangade n ma?»

³⁶ Nama naxa dundu, e mu a yaabi, barima mange a fala ne, «Wo naxa a yaabi de.» ³⁷ Xilikiya xa di Eliyakimi, mange xa banxi xunyi, Sebena sebeliti, nun Asafi xa di Yowa keedi ragate, nee naxa siga mange Xesekiya yire e xa sosee iboxi e ma sunnunyi kui, e fa Asiriya mange rasima xa masenyi dentege a be.

19

Xesekiya nun Annabi Esayi xa sumunyi

(Annabi Esayi 37:1-38)

¹ Mange Xesekiya to na fe me, a naxa a xa donma iboo a ma, a beki dugi ragoro a ma sunnunyi kui, a fa siga Alatala xa banxi kui. ² A naxa a xa banxi xunyi Eliyakimi, a xa sebeliti Sebena, nun serexedube forie xee Amosu xa di Annabi Esayi xon, beki dugi ragoroxi e ma. ³ E naxa a fala a be, Xesekiya yi nan falaxi, «To findixi sunnunyi, paxankate, nun boje mapaaxu loxo nan na. A luxi alo die bari temui bara a li, konso senbe mu na sonon e xa bari. ⁴ I Marigi

Alatala na Asiriya mange xa xera xa masenyi me Ala nipe rasotofe ra, temunde a a paxankatama ne a xa na woyenyie ma. I xa Ala maxandi alako won ma mixi donxoe naxa faxa.»

⁵ Mange Xesekiya xa mixie naxa siga Annabi Esayi yire. ⁶ Esayi naxa a masen e be, «Wo a fala wo xa mange be, Alatala yi masenyi nan tixi, «I naxa gaaxu Asiriya mange xa xerae xa marasotoe xa fe ra, a naxee falaxi n be. ⁷ N fama a xaxili mafindide xibaarui nde ra, a fa gbilen a xonyi. N a faxama santidegema ra menni ne.»

⁸ Mange xa xera to gbilen Asiriya mange yire, a naxa a li a xa mange nu bara keli Lakisi, a nu na Libina gerefe. ⁹ Na temui Asiriya mange naxa a kolon a Kusi mange Tiri-haka na fafe a gerefe. Na kui a man naxa xerae xee Xesekiya ma, a falafe ra, ¹⁰ «Wo a fala Yudaya mange Xesekiya be, «I xa ala, i laxi naxan na, na naxa i madaxu de a falafe ra, «Darisalamu mu luma Asiriya mange belexe i.» ¹¹ I a kolon a fanyi ra Asiriya mange naxan nabaxi pamanee birin na. E e sonto ne a jaaxi ra. I tan fa fama i bade n yi ra di? ¹² N benbae si naxee bonbo, e xa alae e ratanga ne, alo Gosan, Xarani, Resefa, nun Eden bonsoe naxee na Teli Asari? ¹³ Xamata mange, Arapadi mange, Sefarawayimi mange, Hena mange, nun Iwa mange na minden?»

¹⁴ Xesekiya naxa bataaxe rasuxu xerae yi ra, a naxa a xaran. Na dangi xanbi, a naxa te Alatala xa banxi, a a itala Alatala ya i. ¹⁵ Xesekiya naxa Alatala maxandi, a naxe, «Isirayila Marigi Alatala, naxan magoroxi malekee tagi, i tan nan na dunipa birin Marigi ra, i tan nan koore nun boxi daaxi. ¹⁶ Alatala, i i tuli mati a fanyi ra, i xa Senaxeribi xa masenyi rame, naxan a xa mixi xeexi Ala Nipe rasotode. ¹⁷ Alatala, nondi na a ra, Asiriya mange bara si birin sonto, a e xa fe xun nakana. ¹⁸ E naxa nee xa alae woli te i, e e

kana. A n'ondi ki ma, na kuyee mu findixi Ala ra, barima ibunadama nan nee yailanxi wuri nun g'e m'e ra. ¹⁹ Yandi, muxu Marigi Alatala, i xa muxu ratanga Senaxeribi ma, alako dunija birin xa a kolon, a i tan nan keren na Ala ra.»

²⁰ Awa, Amosu xa di Annabi Esayi naxa x'era x'ee mang'e Xesekiya ma, a nax'e, «Isirayila Marigi Alatala yi nan masenxi, <N bara i xa maxandi suxu i naxan tixi Asiriya mang'e Senaxeribi xa fe ra. ²¹ Alatala xa masenyi nan ya a xili ma, Siyoni taa fama yode i ma, Darisalamu tofanyi fama i maberede.

²² I nde konbixi, i nde maberexi? I sonx'oxi nde ma? I bara i yete igbo Isirayila Seniyent'oe ma.

²³ I xa x'erae bara Marigi rasoto. I bara a fala, «N tan bara te han Liban geyae fari n ma gisee kui. N sediri wuri itexie fon, n sipire wuri tofanyie sege fot'onyi depxei kui.

²⁴ N tigie ge paman'ee ma, n e ye min. N Nili xure senkin'ee birin x'orima ne n sanyie ra.»»»

²⁵ Alatala nax'e, «I mu a mexi ba, a n bara yi fee nate nu a rakuya, kafi n i daa temui? N fa na e rabafe ne. I tan findixi taa senb'ema'e sontoma nan tun na,

²⁶ na taa mixie senbe mu na e xa ti wo kanke. Gaaxui nun yaagi nan tun e sotoma. E luma alo jooge xare, alo sexe naxan na banxi kon na, alo mengi bili naxan xarama beenun a xa bogi.

²⁷ Kon'o n i doxo temui, i mini temui sigafe ra gere sode, i fa temui, n na birin kolon.

I man na n matandi, n na fan kolon.

²⁸ I to bara n matandi na ki, i i yete igbo n ma,

n na n ma xurunde gbakuma ne i jo'e ra,

n na n ma karaf'oe soti i de kui, n i ragbilen i kelide.»

²⁹ Alatala nax'e, «Xesekiya, tonxuma nan ya i be:

Toofare wo sansi x'ori yolonxi nan donma.

Tamuna wo sansi bali nan donma. Kon'o tamuna boore, wo sansie nan donma wo naxee sima wo e xaba,

wo weni min naxan kelima weni bilie ma, wo naxee sima.

³⁰ Yuda bonso'ee naxee kisima, nee luma ne alo wuri bili naxan a sanke na boxi bun ma, a fa a bogi ramini a fuge biri ra.

³¹ Barima mixi ndee ratangama ne faxe ma Darisalamu, Siyoni mixi ndee kisima ne.

Alatala Senb'ema a mafurama ne na birin nabade.»

³² Na kui, Alatala yi masenyi nan tixi Asiriya mang'e xa fe ra,

«A mu soma yi taa kui, a mu xali yo wolima be, a mu tima wo kanke a xa wure lefa ra, a mu bende matema tunganfe ra wo xa tete ra.

³³ A gbilenma a fa kira nan na, a mu soma yi taa kui!

Alatala xa masenyi nan na ki.

³⁴ N yi taa makantama ne, n a rakisima ne n xili nun n ma konyi Dawuda xa fe ra.»

³⁵ Na ko'e ra Alatala xa maleke naxa mini, a sa Asiriyaka wulu kem'e tongo solomasaxan nun suuli faxa. A donx'oe to keli geesege, e naxa na furee to e ya ma. ³⁶ Na kui, Asiriya mang'e Senaxeribi naxa gbilen a x'onyi Ninewe. ³⁷ Lox'oe nde, a to nu na salife a xa ala Nisiri xa banxi kui, Adarameleki nun Sareseri naxa a faxa santidegema ra, e e gi Ararati boxi ma. Esarixadoni naxa ti mang'e ra a baba Senaxeribi joxo'e ra.

20

*Xesekiya xa fure
(Yudaya Mang'ee II 32:24-26,
Annabi Esayi 38:1-8,21-22)*

¹ Na jee ra, Xesekiya naxa fura a jaaxi ra. A gbe mu nu luxi a xa faxa. Amosu xa di Annabi Esayi naxa siga

a yire, a a fala a be, Alatala yi nan masenxi, «I xa yaamarie fi i xa mixie ma, barima i na faxafe ne yi ki, i mu kisima yi fure ma.»² Xesekiya naxa a yatagi mafindi banxi xale ma, a Alatala maxandi, a naxe,³ «Alatala, yandi hinne n na, i a kolon a n nan jerexi ne kira tinxixi xon ma n ma dunijeigiri kui n boje fiixe ra. N mu i matandi, n mu gbilen i waxonfe foxo ra.» Xesekiya naxa wa ki fanyi ra.

⁴ Annabi Esayi mu nu gexi minide mange banxi tete kui, Alatala man naxa a masen a be, a naxe,⁵ «Gbilen i xa sa a fala n ma jama yarerati Xesekiya be, i benba Dawuda Marigi Alatala yi nan masenxi, «N bara i xa maxandi me, n bara i yaye to. N i yalanma ne, a xi saxan nde, i tema ne Alatala xa banxi.»⁶ N je fu nun suuli sama ne i xa simaya xun ma. N i tan nun yi taa ratangama ne Asiriya mange ma. N yi taa makantama ne n ma konyi Dawuda xa fe ra.»

⁷ Annabi Esayi naxa a fala Xesekiya xa mixie be, «Wo xore bogi xaraxi nde mondo, wo xa a sa a xa fi ya i.» E naxa na raba, Xesekiya naxa yalan.⁸ Xesekiya nu bara a fala Annabi Esayi be, «N a kolonma tonxuma mundun ma, a Alatala n na yalanma ne, n man fa siga a xa banxi a xi saxan nde ma?»⁹ Annabi Esayi naxa a yaabi, «Yi nan findima Alatala xa tonxuma ra i be, alako i xa a kolon a Alatala a xa masenyi rakamalima ne. I wama soge niini xa a magbilen a xanbi xanbi ma doxo fu, ka a xa siga a yare yare ma doxo fu?»¹⁰ Xesekiya naxa a yaabi, «Soge niini luma siga ra a yare yare nan ma. I xa a niya a xa gbilen a xanbi xanbi ma.»¹¹ Na temui, Annabi Esayi naxa Ala maxandi a xa na raba. Alatala naxa soge niini magbilen a xanbi xanbi ma doxo fu. Na soge niini nu tixi Axasi tede nan ma.

Xesekiya nun Babilon mange xa xerae
(Annabi Esayi 39:1-8)

¹² Na temui Babilon mange Mero-daki Baladan naxa bataaxe nun buja rasanba Xesekiya ma, barima a nu bara Xesekiya furafe me.¹³ Xesekiya naxa na xerae rasene, a a xa naafuli birin masen e be, alo gbeti, xema, surayi, labunde nun ture xiri joxunme, a xa gere-sose ragatade nun a xa bannaya birin dennaxe. Sese mu lu, Xesekiya mu naxan masen e be a xa banxi nun a xa boxi kui.¹⁴ Na dangi xanbi, Annabi Esayi naxa fa Xesekiya yire, a a maxarin, «Na mixie munse falaxi i be? E kelixi minden?» Xesekiya naxa a yaabi, «E kelixi boxi makuye nde ne, dennaxe xili Babilon.»¹⁵ Esayi man naxa a maxarin, «E munse matoxi i xa banxi kui?» Xesekiya naxa a yaabi, «Se naxan birin na n ma banxi kui. Sese mu luxi n xonyi n mu naxan masenxi e be.»

¹⁶ Na kui, Annabi Esayi naxa a fala Xesekiya be, «I tuli mati Alatala xa masenyi ra,¹⁷ «Loxoe na fafe, yi mixie fama i harige birin xaninde Babilon, i benbae naxan luxi i yi ra. Alatala xa masenyi nan na ki.¹⁸ E fama i xa die suxude, i naxee barixi, e e bana Babilon mange be.»¹⁹ Xesekiya naxa a fala Esayi be, «Alatala xa masenyi i naxan tixi, a fan.» A na fala ne barima a naxe, «Bojesa nun kantari tan luma ne be, n ma simaya birin kui.»

²⁰ Xesekiya xa taruxui donxoe nun a xa wali fanyie a naxee raba, alo ye sase yailanfe nun ye kira rabofo sofe ra taa kui, na sebexi Yudaya mange xa taruxui kui.²¹ Xesekiya naxa laaxira, e a bele a benbae fe ma. A xa di Manasi naxa ti mange ra a joxoe ra.

21

Yudaya mange Manasi
(Yudaya Mang'ee II 33:1-20)

¹ Manasi je fu nun firin nan nu a ra a findi mange ra temui naxe. A naxa lu kibanyi kui je tongo suuli bun ma Darisalamu. A nga nu xili ne Xefesiba.² A naxa fe raba naxan mu

rafan Alatala ma, a bira sie xa naa-
munyi jaaxie fɔxɔ ra, Alatala naxee
keri na bɔxi ma Isirayila bɔnsɔe ya
ra. ³ A naxa kuye batudee yailan a
baba nu bara naxee kana. A naxa
Bali kuye xa sɛrɛxɛbadee yailan, a
Asera kuye ti, alɔ Isirayila mangɛ
Akabu a raba ki naxɛ. A maɲ naxa
tunbuie batu fɔlɔ, a a xinbi sin nee
bun ma. ⁴ A naxa sɛrɛxɛbade ndee ti
kuyee bɛ Alatala xa banxi kui, naxan
nu tixi Darisalamu Alatala xili xa
fe ra. ⁵ A naxa sɛrɛxɛbade ndee ti
tunbuie batufe ra, Alatala xa banxi
tɛtɛ firinyie kui. ⁶ A naxa a xa di
gan sɛrɛxɛ ra. A nu duure fe nun
sematoe fe raba, a nu wɔyɛn pinnɛe
nun mixi faxaxie ra. A ti Alatala
kanke, a nu fe raba naxan mu rafan
Alatala ma.

⁷ A naxa Asera kuye masolixi ti
Alatala xa banxi kui. Alatala nu
bara a masen Dawuda nun a xa di
Sulemani bɛ banxi naxan ma fe ra,
«N bara Darisalamu nun yi banxi
sugandi Isirayila bɔnsɔe birin ya
ma, n xili sabatide ra abadan. ⁸ N
mu Isirayila kerima e xa bɔxi ma
sɔnɔn, n naxan fixi e benbae ma, xa
e sa birama n ma yaamarie nun n
ma sɛriyɛ fɔxɔ ra, n ma konyi Munsa
naxan masen e bɛ.»

⁹ Kɔnɔ Isirayila mu Alatala xui
suxu. E xa mangɛ Manasi naxa e
xun ti kira jaaxi xɔn ma. E xa
yunubie naxa dangi sie xa yunubie
ra, Alatala naxee sɔntɔ Isirayila
ya ra. ¹⁰ Na kui Alatala naxa a
xa masenyi ti a xa namijɔnmɛe
saabui ra, a falafe ra, ¹¹ «Yudaya
mangɛ Manasi, i to bara yunubi
raba dangife Amorikae ra, i a niya
Yudayakae xa kuyee batu, ¹² n tan
Isirayila Marigi Alatala xa a masen
i bɛ, n gbaloe ragoroma nɛ Yudaya
nun Darisalamu ma, naxan findima
tɛrenna ra mixi birin bɛ. ¹³ N
Darisalamu makiitima nɛ alɔ n a
raba Samari ra ki naxɛ. N wo xa
fe matoma nɛ alɔ n Akabu bɔnsɔe
xa fe mato ki naxɛ. N Darisalamu
mafindima nɛ a legere ma, alɔ pileti
mafindima ki naxɛ a na gɛ max-
ade. ¹⁴ N na n ma pama dɔnxɔe
rabɛpinma nɛ, n e lu e yaxuie sagoe,

e xun nakana, e halaki, ¹⁵ barima e
bara fe raba naxan mu rafan n ma, e
ti n kanke kabi n e benbae raminixi
temui naxɛ Misira bɔxi ra.»

¹⁶ Bafe Yudaya xun tife ra
kira jaaxi xɔn ma, Manasi naxa
Darisalamuka gbege man faxa
tɔɔnɛge kui. ¹⁷ Manasi xa taruxui
dɔnxɔe, a fe jaaxi naxee birin naba,
na sɛbɛxi Yudaya mangɛe xa taruxui
kui. ¹⁸ A naxa laaxira, e naxa a
ragata a benbae fɛ ma gaburi nde
kui mangɛ banxi xanbi ra, mangɛ
Usa ragata dɛnnaxɛ. A xa di Amon
naxa ti mangɛ ra a jaaxɔe ra.

Yudaya mangɛ Amon

(Yudaya Mangɛe II 33:21-25)

¹⁹ Amon nu bara jɛ mɔxɔɔn
nun firin sɔtɔ, a ti mangɛ ra temui
naxɛ. A naxa mangɛya jɛ firin
naba Darisalamu. A nga nu xili
nɛ Mesulemeti, Xarusu naxan bari
Yotoba bɛ. ²⁰ A naxa fe raba naxan
mu rafan Alatala ma, alɔ a baba
Manasi a raba ki naxɛ. ²¹ A naxa
bira a baba xa kira fɔxɔ ra fe birin
kui, a naxa kuyee batu a baba naxee
batu, a suyidi e bɛ. ²² A naxa mɛe
a benbae Marigi Alatala ra, a mu
bira a xa kira fɔxɔ ra. ²³ A xa
kuntigie naxa a yanfa, e a faxa a
yɛtɛ banxi kui. ²⁴ Kɔnɔ pama naxa
na yanfantee faxa, e a xa di Yosiya
ti mangɛ ra a jaaxɔe ra. ²⁵ Amon
xa taruxui dɔnxɔe, a fe naxee birin
naba, na sɛbɛxi Yudaya mangɛe xa
taruxui kui. ²⁶ E naxa a ragata a xa
gaburi kui, mangɛ banxi xanbi ra,
mangɛ Usa ragata dɛnnaxɛ. A xa di
Yosiya naxa ti mangɛ ra a jaaxɔe ra.

22

Yudaya mangɛ Yosiya

(Yudaya Mangɛe II 34:1-2)

¹ Yosiya jɛ solomasaxan nan nu a
ra, a findi mangɛ ra temui naxɛ. A
naxa mangɛya jɛ tongo saxan nun
keren naba Darisalamu. A nga nu
xili nɛ Yedida, Adaya naxan bari
Bɔsikati bɛ. ² A naxa fe raba naxan
nafan Alatala ma, a a jɛrɛ a benba
Dawuda xa kira xɔn ma. A mu ba
na kira ma fefe ma.

Serexedube kuntigi saate kitaabui tofe

(Yudaya Mang'ee II 34:8-18)

³ Yosiya xa mang'eya je fu nun solomasaxan nde ra, a naxa Asaliya xa di, Mesulama fan xa mamadi Safan sebeliti xee Alatala xa banxi, yi yaamari ra: ⁴ «Siga serexedube xungbe Xilikiya yire, a xa kobiri konti jama fahi naxan na Alatala xa banxi naade kantee xon ma. ⁵ A xa so walike xunyie yi ra, naxee joxo saxi Alatala xa banxi yailanfe xon ma. E xa a so walikee yi ra naxee na yire bulaxie yailanfe banxi xale ma, ⁶ nun xabuie, banxitie yi ra. A man xa findi wuri nun geme sare ra, walikee hayi na naxan ma Alatala xa banxi xa fe ra. ⁷ Kono e naxa na kobiri rawali ki maxorin e ma de, barima mixi tinxinxie nan e ra.»

⁸ Na temui serexedube xungbe Xilikiya naxa a fala Safan sebeliti be, «N bara won ma seriye kitaabui to Alatala xa banxi kui!» Xilikiya naxa a so Safan yi ra, Safan naxa a xaran folo a xui itexi ra. ⁹ Na dangi xanbi, a naxa siga mange yire, a denteege sa mange be a falafe ra, «Kobiri naxan nu na Alatala xa banxi kui, i xa walikee bara na so walike xunyie yi ra naxee joxo saxi Alatala xa banxi yailanfe xon ma.» ¹⁰ A naxa yi masenyi fan sa na fari, a naxe, «Serexedube Xilikiya bara kitaabui nde so n yi ra.» Safan naxa a xaran mange be a xui itexi ra.

¹¹ Mange to seriye kitaabui xa masenyi me, a naxa a xa sosee iboo sunnunyi kui. ¹² A naxa serexedube Xilikiya, Safan xa di Axikama, Mike xa di Akibori, Safan sebeliti, nun mange rasima Asaya yamari, ¹³ «Wo siga Alatala maxorin n tan nun Yudaya jama be yi kitaabui xa masenyi wama naxan falafe won be, won naxan toxi. Alatala xa xone bara gbo. A xonoxi won ma, barima won babae mu tin birade yi kitaabui xui foxo ra, e mu jere kira xon ma, naxan sebexi na kitaabui kui.»

¹⁴ Serexedube Xilikiya, Axikama, Akibori, Safan, nun Asaya naxa

siga namijonme gine Xulida yire, Salumu xa gine, Tikifa xa di, Xaraxasi xa mamadi. Na gine nu sabatixi Darisalamu taa neene nan kui, a nu meenima mange xa sosee ma. Xerae to denteege sa na gine be, ¹⁵ a naxa e yaabi, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: <Wo a fala wo xema be, ¹⁶ a Alatala naxe a n gbaloe ragoroma ne yi boxi nun a xa mixie ma, alo Yudaya mange a xaranxi yi kitaabui kui ki naxe. ¹⁷ E to bara n nabolo, e nu surayi gan ala gbete be e naxee yailanxi e yete belexe ra, n boje bara te yi yire xili ma. A luxi alo te naxan mu xubenma muku!» ¹⁸ Kono wo a fala Yudaya mange be, naxan wo xexi be Alatala maxorinde, wo naxe, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: ¹⁹ I tan Yosiya to gaaxu n ya ra i i yete magoro n tan Alatala be n ma masenyi xa fe ra yi boxi nun a xa mixie xili ma, n bara i xa maxandi suxu. I to i xa sosee iboo sunnunyi kui, i fa wa n ya i, n bara i xui me. Alatala xa masenyi nan na ki. ²⁰ Na xa fe ra, i ragatama ne i benbae fe ma bojesa kui. I yae mu fama gbaloe birin tode, n naxee ragoroma yi yire ma.» Na dangi xanbi, na xerae naxa na masenyi denteege mange be.

23

Yosiya nama ragbilenfe Ala ma (Yudaya Mang'ee II 34:3-7,29-33)

¹ Mange naxa Yudaya nun Darisalamu forie birin xili. ² A naxa te Alatala xa banxi, jama birin biraxi a foxo ra: Yudayakae, Darisalamukae, serexedubee, namijonmee nun jama birin, kelife dimedie ma han a sa forie li. A naxa saate kitaabui xaran e be, naxan to Alatala xa banxi kui. ³ Mange nu tixi buntunyi nan na, a laayidi tongo birafe ra Alatala foxo ra, a xa a xa yaamarie, a xa seriye, nun a xa masenyi birin nabatu a boje nun a nii birin na, alako na saate kitaabui xa masenyi xa kamali. Nama fan naxa na saate tongo.

4 Mangé naxa yamari fi serexédubée kuntigi Xilikiya ma, nun a xa serexédubée ma, nun Alatala xa banxi naade kantée ma, a e xa see birin namini Alatala xa banxi kui, naxee nu yailanxi Bali, Asera, nun kooremasee bε. A naxa sa e gan Darisalamu taa fari ma Sediron gulunba kui, e xube fa xanin Beteli. 5 A naxa kuyee xa serexédubée ba, Yudaya mangée naxee ti surayi ganfe ra kuyee bε geyae fari Yudaya taae kui nun Darisalamu taa fari ma. E nu serexée bama Bali kuyee, soqe, kike, nun tunbuie bε. 6 A naxa Asera kuye masolixi ramini Alatala xa banxi kui, a a xanin Darisalamu fari ma Sediron gulunba kui, a a gan han a findi tε xube ra. A naxa na xube woli gaburie fari. 7 A naxa konkoe rabira Ala xa banxi kui, yenelae nu yene rabama dennaxe e xa kuyee xa fe ra. Ginée fan nu sosee yailanma Asera kuye bε naa.

8 Yosiya naxa Yudaya serexédubée birin xili, e xa kuye batudee kana geyae fari, mixie nu surayi ganma serexée ra dennaxe, kelifé Geba ma han Beriseeba. A naxa kuye batudee kana, naxee nu na taa mangé Yosuwe xa naade sode de ra, nun taa naade sode de koola ma. 9 Serexédubée naxee nu serexée bama kuyee bε geyae fari, nee mu nu sigama Alatala xa serexébade yire Darisalamu, kono e nu sunbuma e ngaxakerenyi Alatala xa serexédubée ra, e nu taami lebinitare don nee ya ma.

10 Mangé Yosiya naxa serexébade nde kana naxan nu xili Tofeti, alako mixi yo naxa a xa di ba serexé gan daaxi ra Mólókó kuye bε sónon. Na serexébade nu na Ben Hinoma xa gulunba nan kui. 11 A naxa kuyee kana Alatala xa banxi sode de ra, naxee nu masolixi soe daaxie nun gise daaxie ra. Yudaya mangée nan nee ti naa soqe batufe ra. Nee nu na Natan Meleki xa konkoe nan fe ma Alatala xa banxi tete kui. 12 Mangé naxa serexébade ndee kana, naxee nu na Axasi xa konkoe fe ma koore ra, Yudaya mangée nun

Manasi naxee ti Alatala xa banxi tete kui. A to gε e kanade, a naxa e gan, a e xube woli Sediron gulunba kui. 13 Mangé naxa kuye batude ndee kana, naxee nu na Darisalamu yatagi, Kasare geya yirefanyi biri ra, Isirayila mangé Sulemani naxan ti Asitarate bε, Sidonkae xa kuye jaaxi. A man naxa serexébadee kana naxee nu tixi Kemosi bε, Mowabakae xa kuye jaaxi, a nun Mólókó bε, Amonikae xa kuye jaaxi. 14 A naxa na gεmε masolixie ibutuxun, a naxa na wuri masolixie gan, a fa mixi faxaxi xorie rayensen na yire seniarentaree ma.

15 Yowasi naxa na mooli raba Beteli serexébade fan na, Nebati xa di Yerobowami naxan ti alako Isirayilakae xa yunubi raba. A naxa na serexébade kana na yire itexi fari, a fa menni nun na Asera kuye masolixi gan, a na birin findi tε xube ra. 16 Yosiya to gaburi ndee to geya mabiri, a naxa mixi faxaxi xorie tongo naa, a e gan na serexébadee fari, alako a xa findi yire seniarentare ra, Alatala xa masenyi xa kamali alo namiponme a fala ki naxe. 17 Na temui Yosiya naxa pama maxorin, a naxe, «Munse na yi gεmε tonxuma ra naxan tixi be?» Mennikae naxa a yaabi, «Ala xa mixi nde xa gaburi nan a ra naxan keli Yudaya boxi ma, a woyen Beteli serexébade xili ma, a fee fala i naxee rabaxi yi ki.» 18 A naxa a fala e bε, «Wo yi gaburi lu na, mixi yo naxa yi Yudaya namiponme xorie tongo, a nun namiponme xorie naxan keli Samari, nee tan xorie xa ragata e xa gaburie kui.»

19 Yosiya man naxa kuye banxie birin kana, Isirayila mangé naxee ti Samari taae kui, e nu Alatala matandima naxee kui. Yosiya naxa na birin kana, alo a a raba ki naxe Beteli. 20 A naxa na kuye xa serexédubée faxesa, a e xorie gan e xa serexébadee fari. A to gε na rabade, a naxa gbilen Darisalamu.

21 Mangé naxa yi yaamari fi pama ma, «Wo Saya Maleké Dangi sali raba wo Marigi Alatala xa binye

bun ma, alo a sebexi saate kitaabui kui ki naxe.»²² Isirayila bonsœ mu nu Saya Maleke Dangi sali raba na ki kafi kiitisae nu bœxi yamarima temui naxe. Na sali mu nu rabama Isirayila mang'ee nun Yudaya mang'ee xa waxati.²³ Na rabaxi Yosiya xa mang'eya je fu nun solomasaxan nde gbansan ne. A naxa na sali raba Alatala xa binye bun ma Darisalamu.

²⁴ Yosiya man naxa manduru-lae, naxee woyenma mixi faxaxie ra, sematoee, denbaya kuyee, kuye gbetœ, nun se jaaxie, a naxa na birin jon Yudaya nun Isirayila bœxi ma, alako Alatala xa seriye xa rabatu naxan sebexi saate kitaabui kui, serexedube Xilikiya naxan to Alatala xa banxi kui.²⁵ Isirayila mang'ee yo mu nu na naxan luxi alo Yosiya, naxan gbilenxi Alatala ma a bœje, a nii, nun a senbe birin na, alo Annabi Munsa xa seriye a masenxi ki naxe. Kabi a waxati han a dangi xanbi, a maniye yo mu soto.

²⁶ Hali na birin to raba, Alatala xa xone mu gbilen Yudaya foxo ra, Manasi xa fe rabaxie saabui ra, a a matandi naxee kui.²⁷ Alatala naxa a masen, «N Yudaya fan makuyama ne n ya tode ra, alo n a rabaxi Isirayila ra ki naxe. N ma taa sugandixi Darisalamu raboloma ne, a nun n ma banxi, n a masen dennaxe xa fe ra, «N xili luma be ne.»»²⁸ Yosiya xa taruxui donxœ, a fe fanyi naxan birin naba, na sebexi Yudaya mang'ee xa taruxui kui.

²⁹ Na temui Misira mang'ee Firawuna, naxan xili Neko, naxa siga Asiriya mang'ee gere de Efirati xure mabiri. Yosiya to mini a gere ki ma, Firawuna naxa a faxes Megido.³⁰ Yudayakae naxa a fure baki soori ragise nde kui, e a xanin keli Megido sigafe ra Darisalamu, e sa a ragata a xa gaburi kui. Nama naxa a xa di Yehowaxasi tongo, e ture surusuru a xunyi ma, e a ti mang'ee ra a baba joxœ ra.

Yudaya mang'ee Yehowaxasi (Yudaya Mang'ee II 36:2-4)

³¹ Yehowaxasi je moxonen nun saxan nan nu a ra, a ti mang'ee ra temui naxe. A naxa kike saxan mang'eya raba Darisalamu. A nga nu xili ne Xamutali, Yeremi xa di naxan keli Libina.³² A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, alo a benbae a raba ki naxe.³³ Firawuna naxan xili Neko, na naxa no a ra, a a xiri yoloxonyi ra Ribila, Xamata bœxi ma. Neko naxa duuti fife ti Yudaya ma, naxan findi gbeti kilo wulu saxan nun xema kilo tongo saxan na.³⁴ A naxa Yosiya xa di Eliyakimi ti mang'ee ra a baba Yosiya joxœ ra. A naxa a xili masara Yehoyakimi ra. A naxa Yehowaxasi suxu geeliman ra, a a xanin Misira bœxi ma. Yehowaxasi naxa faxes naa.³⁵ Yehoyakimi naxa Yudayakae yamari e xa duuti fi e xa naafuli xasabi ma, alako a xa gbeti nun xema fi Firawuna Neko ma, a a yamarixi naxan na.

Yudaya mang'ee Yehoyakimi (Yudaya Mang'ee II 36:5-8)

³⁶ Yehoyakimi je moxonen nun suuli nan nu a ra, a findi mang'ee ra temui naxe. A naxa mang'eya je fu nun keren naba Darisalamu. A nga nu xili ne Sebida, Pedaya xa di naxan keli Ruma.³⁷ A naxa fe raba naxan mu rafan Ala ma, alo a benbae a raba ki naxe.

24

Yudaya mang'ee Yehoyakimi

¹ Yehoyakimi xa mang'eya waxati, Babilon mang'ee Nebukadansari naxa gere rakeli a ma. Yehoyakimi naxa lu a xa noe bun ma je saxan, kono na dangi xanbi a naxa a matandi.² Alatala naxa Kalidikae, Aramikae, Mowabakae, nun Amonikae rakeli, e xa fa a gere. A nee xee ne e xa fa Yudaya sonto, alo a masenxi ki naxe a xa konyi namijonmœ saabui ra.³ Na raba Alatala xa yaamari nan ma, barima a nu wama Yudakae makuyafe a ra e xa yunubie xa fe

ra, e naxee matinkan Manasi fɔxɔ ra. ⁴ A man nu wama e jaxankatafe Manasi xa tɔɔɔɔɔɔɔɔ xa fe ra, naxan a niya a xa Darisalamuka gbegbe faxa. Alatala mu wa dijefe na fe ma.

⁵ Yehoyakimi xa taruxui dɔnxɔɔɔ, a fe naxan birin naba, na sebexi Yudaya mang'ee xa taruxui kui. ⁶ Yehoyakimi naxa ragata a benbae fe ma. A xa di Yehoyakini naxa ti mang'e ra a jɔxɔɔɔ ra. ⁷ Misira mang'e mu mini a xa bɔxi kui sɔnɔn, barima Babilɔn mang'e nu bara a xa bɔxi birin ba a yi ra, kelife ra Misira susude ma, han a sa Efirati xure li.

*Yudaya mang'e Yehoyakini
(Yudaya Mang'ee II 36:9-10)*

⁸ Yehoyakini jɛ fu nun solo-masaxan nan nu a ra, a findi mang'e ra temui naxe. A naxa mang'eya kike saxan naba Darisalamu. A nga nu xili Nexuseta, Elinatan xa di, naxan keli Darisalamu. ⁹ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, alɔ a baba a raba ki naxe.

¹⁰ Na waxati Babilɔn mang'e Nebukadansari xa sɔorie naxa siga Darisalamu gereɔe. E naxa na taa rabilin, alako mixi yo naxa so, mixi yo naxa mini. ¹¹ Babilɔn mang'e Nebukadansari naxa fa, a ti taa yatagi a xa sɔorie nu taa rabilinfe temui naxe. ¹² Na temui Yudaya mang'e Yehoyakini naxa a yete so Babilɔn mang'e yi ra, a tan, a nga, a rasimae, a xa kuntigie, nun a xa banxi mɛɛnimae. Babilɔn mang'e naxa a findi geelimani ra a xa mang'eya jɛ solomasaxan nde ra. ¹³ A naxa naafuli birin tongo naxan nu ragataxi Alatala xa banxi nun mang'e xa banxi kui. A naxa yirabase xɛɛma daaxie ibolon a xuntunyie ra, mang'e Sulemani naxee yailan Alatala xa banxi xa fe ra, alɔ Alatala a yamari ki naxe. ¹⁴ A naxa Darisalamukae birin xanin. Kuntigie, sɔori fanyie, walikɛɛ, nun xabuie birin. E birin nalanxi mixi wulu fu. A setaree nan gbansan lu naa. ¹⁵ A naxa Yehoyakini xanin Babilɔn, a tan, a nga, a xa ginɛɛ, a xa

kuntigie, nun a xa bɔxi senbɛmae, ¹⁶ sɔori wulu solofere, nun xabui wulu keren. Mixi naxee birin nu nɔma gere sode nu na na jama ya ma. Babilɔn mang'e naxa e birin xanin Babilɔn bɔxi ma. ¹⁷ A naxa Yehoyakini sɔxɔ Mataniya naxa ti mang'e ra a jɔxɔɔɔ ra. A naxa a xili masara Sedekiya.

*Yudaya mang'e Sedekiya
(Yudaya Mang'ee II 36:11-16,
Annabi Yeremi 39:1-7, 52:1-11)*

¹⁸ Sedekiya jɛ mɔxɔɔɔɔɔɔ nun keren nan nu a ra, a ti mang'e ra temui naxe. A naxa mang'eya jɛ fu nun keren naba Darisalamu. A nga nu xili nɛ Xamutali, Yeremi xa di naxan keli Libina. ¹⁹ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, alɔ Yehoyakimi a raba ki naxe. ²⁰ Alatala nu bara yi fe birin nagiri Darisalamu nun Yudaya ma a xa xɔnɛ kui. A e makuya a ra na nan ma. Na dangi xanbi, Sedekiya naxa Babilɔn mang'e matandi.

25

*Nebukadansari Darisalamu sux-
ufe
(Yudaya Mang'ee II 36:17-21,
Annabi Yeremi 52:3-30)*

¹ Babilɔn mang'e Nebukadansari xa mang'eya jɛ solomanaani nde, kike fu, xi fu nde ra, a naxa fa a nun a xa sɔori gali ra Darisalamu gere xili ma. E naxa yonkin taa rabilinyi ra, e se nde ti alako e xa nɔ tede tete fari. ² Taa naxa lu suxui kui han mang'e Sedekiya xa mang'eya jɛ fu nun keren nde ra. ³ Kike naani nde xi solomanaani nde ra, kaame to bara nu senbe sɔtɔ taa kui, donse yo mu nu na jama yi ra sɔnɔn, ⁴ taakae naxa yale ti taa tete ma kɔɔ ra, sɔori senbɛmae fa mini naade ra naxan na tete firinyie tagi, mang'e xa malabude fe ma, e fa siga Araba fili ma. Kalidikae nu yonkinxi taa rabilinyi.

⁵ Kalidikae to taa sɔorie to e gi ra, e naxa bira e xa mang'e fɔxɔ ra, e fa a suxu Yeriko fili ma. Mang'e xa sɔorie naxa e gi a xun ma, e yensen

ye. ⁶ Kalidikae naxa mange suxu, e a xanin Babilon mange xon ma Ribila. Menni e naxa a makiiti. ⁷ E naxa Sedekiya xa die kon naxaba a ya xori, e fa a tan yae kana. Na dangi xanbi, Babilon mange naxa a xiri wure gbeeli yolonxonnyi ra, a a xanin Babilon.

Nebukadansari Darisalamu kanafe

⁸ Kike suuli nde xi solofere nde ra, Nebukadansari xa mangeya je fu nun solomanaani nde nan nu a ra Babilon xun ma, Nebusaradan Babilon mange xa soori xunyi naxa siga Darisalamu. ⁹ A naxa Alatala xa banxi, mange xa banxi, nun Darisalamu banxi xungbe birin gan. ¹⁰ Kalidikae xa soori naxee nu na a foxo ra, e naxa tete rabira naxan nu Darisalamu rabilinxi.

¹¹ Nebusaradan, Babilon soori mange naxa Darisalamu pama donxoe xanin Babilon, naxee nu luxi taa kui, nun naxee e yete so Babilon mange yi ra. ¹² Kon a naxa tin setare ndee tan xa lu naa, e xa nu boxi rawali, e nu weni bilie si.

¹³ Kalidikae naxa see tongo naxee yailanxi wure gbeeli ra, e e raxunu alako e xa na wure gbeeli xanin Babilon. Na kui, e naxa kinki firin, ye sase xungbe, nun a doxodee kana. ¹⁴ E naxa Alatala xa banxi tundee, pelie, finne, tonbilie, nun yirabase birin tongo, naxee nu yailanxi wure gbeeli ra. ¹⁵ A naxa yirabasee nun pootie fan birin tongo naxee nu yailanxi xema nun gbeti ra. ¹⁶ Banxi kinki firinyie, ye sase xungbe naxan xili «baa,» a doxode naxee nu na a bun ma, Sulemani naxee yailan Alatala xa banxi be, na birin findixi wure gbeeli gbegbe nan na, naxan xasabi mu nu noma kolonde. ¹⁷ Na banxi kinki firinyie xa maiteya nu nongon ya fu nun solomasaxan lima. Na kinki xunyi nu yailanxi wure gbeeli nan na, e masoli koobe bogi maniyee ra. Nee xa maiteya nu nongon ya saxan lima.

¹⁸ Babilon soori mange naxa serexedube kuntigi Seraya, serexedube firin nde Sefaniya, nun horomobanxi naade makante saxanyie xanin a xun ma. ¹⁹ A naxa yi mixi xungbee fan xanin: soori mange, mange rasima suuli, kuntigi nde naxan nu soorie sugandima, nun na kuntigi xa mixi tongo senni. ²⁰ Babilon soori mange Nebusaradan naxa na mixi birin xanin Babilon mange xon ma Ribila. ²¹ Babilon mange naxa e faxa Ribila, Xamata boxi ma. Yudayakae rakelixi e xa boxi ma na ki ne.

Yudaya mange Gedalaya (Annabi Yeremi 40:7-9, 41:1-3)

²² Nebukadansari pama donxoe naxan lu Yudaya, a naxa Axikama xa di, Safan xa mamadi Gedalaya, findi e xa mange ra. ²³ Isirayila soori mangee to a kolon a Babilon mange bara Gedalaya ti mange ra, e birin naxa siga a xeebude Misipa nun e xa soorie ra. Na soori mangee xilie nan ya: Netaniya xa di Sumayila, Kareya xa di Yoxanan, Tanxumeti xa di Seraya Netofaka, nun Maakaka xa di Yaasaniya. ²⁴ Gedalaya naxa laayidi tongo e tan nun e xa soorie be, a naxe, «Wo naxa gaaxu Kalidikae ya ra. Wo lu yi boxi ma Babilon mange xa yaamari bun ma, na kui wo xa fe sooneyama ne.»

²⁵ Kon a kike solofere nde ra, Netaniya xa di Sumayila, naxan tanun findi Elisama ra mange bonsoe ya ma, naxa fa a nun mixi fu ra, e fa Gedalaya faxa, a Yudakae nun Kalidikae faxa, naxee nu na a seti ma Misipa. ²⁶ Na kui pama birin, forie, dimedie nun soori mangee naxa e gi e siga Misira boxi ma, barima e nu gaaxuxi Kalidikae ya ra.

Efli Merodaki hinnefe Yehoyakini ra

(Annabi Yeremi 52:31-34)

²⁷ Yudaya mange Yehoyakini xa sige je tongo saxan nun solofere nde ra Babilon boxi ma, a kike fu nun firin nde, xi moxonon nun solofere nde ra, Babilon mange Efli Merodaki naxa Yudaya mange Yehoyakini

ramini geeli. ²⁸ A naxa hinne a ra, a a xa kibanyi radangi mangɛ gbetɛɛ ra, a tan nun naxee nu a ra Babilon boxi ma. ²⁹ A naxa a xa geelimani sosee masara, a nu fa lu a dege ra mangɛ xa teebili ra temui birin. ³⁰ Babilon mangɛ naxa a joxo sa a xa fe xon ma a fanyi ra a xa simaya birin kui.

Yudaya Mangɛe xa Taruxui Sɛniyenxi singe Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayila findixi Ala xa pama nan na. E xa taruxui noma lonni belebele fide to mixie ma, barima na kui won noma a kolonde a lanma Ala xa konyie xa jere ki naxe. Na taruxui toma kitaabui naani kui. Firin xili «Isirayila Mangɛe xa Taruxui,» yi boore firinyie xili «Yudaya Mangɛe xa Taruxui.» A singe, Isirayila nu lanxi si keren nan ma, konɔ seeti keren to kuye batu folo, a naxa findi Isirayila pama ra, boore seeti naxa findi Yudaya pama ra. Mangɛe birin xa taruxui sebexi «Isirayila Mangɛe xa Taruxui» firinyi kui. «Yudaya Mangɛe xa Taruxui» firinyi, Yudaya mangɛe xa fe nan gbansan masenma.

«Yudaya Mangɛe xa Taruxui» kitaabui singe foloma sora solo manaani nan ma, naxee mixi xilie masenma naxee bara lu dunja kelife baba Adama xa waxati han mangɛe Solu xa waxati. Solu findixi Isirayila mangɛe singe nan na. Ala naxa a sugandi, konɔ a mu bu Ala xa kira xon ma. Na na a ra, Ala naxa Dawuda ti a joxoxe ra. Dawuda findixi Isirayila mangɛe xungbe nan na, naxan fata pama rapere, a man fata birade Ala xa seriye foxo ra. Ala naxa barake sa a xa fe ma han a xili xungbe soto dunja birin ma. Ala naxa saatɛ tongo Dawuda nun a bonsoe be, a xa di nde xa Ala xa pama rapere abadan. Na taruxui birin sebexi yi kitaabui singe nan kui.

«Yudaya Mangɛe xa Taruxui» kitaabui firin nde foloma Dawuda xa di Sulemani xa mangɛya xa taruxui nan ma. Sulemani naxa bira a baba jere ki foxo ra. A naxa pama yamari lonni ra, a man naxa Ala batu soobe

ra. Ala naxa tin Sulemani xa a xa hoxoxobanxi ti Darisalamu.

Sulemani to faxa, a xa di Robowami naxa ti a joxoxe ra. Robowami naxa a tuli mati a lanfanmae xa marasi ra naxee bara a niya Isirayilakae boje xa rapaaxu e ma. Isirayila bonsoe fu naxa mini Robowami xa yaamari bun ma, e Yerobowami ti e xa mangɛe ra. Robowami xa mangɛya xili ne Yudaya, Yerobowami xa mangɛya xili ne Isirayila.

Mangɛe naxee tixi Robowami dangi xanbi, ndee findixi mangɛe fanyie nan na naxee bira Ala xa seriye foxo ra. Konɔ ndee mu tin Ala xa kira ra, e fa kuye batu, e mixi tɔɔɔ. Na kui Ala naxa e jaxankata si gbete saabui ra naxee fa e gerede. Yudayakae to na tɔɔre to, e naxa gbilen Ala ma, Ala fan naxa e tongo, a e mali node e yaxuie ra. Mangɛe fanyie nun mangɛe jaaxie nu fa masara e boore tagi. Na mooli naxa bu je keme saxan je tongo solofere nun firin. A raponyi Ala naxa a lu Isirayila nun Yudaya yaxuie xa no e ra, e e xanin konyiya kui Asiriya nun Babilon boxi ma.

Yi taruxui makinikini, barima a a masenma won be mixi naxan na heeri kui, e noma Ala rabolode, na fa findi konyiya xoxoxe ra e be. Ala xa won natanga na ma. Isirayila pama xa findi misaali ra won be. Xa won luma Ala xa kira xon ma, won ma dunjeigiri fanma ne, konɔ xa won tondima na ra, won tɔɔre gbansan nan soto ma. Ala xa na lonni raso won xaxili kui. Amina.

Yudaya Mangɛe xa Taruxui Sɛniyenxi singe

Benba Adama han Annabi Ibrahim

(*Fe Folo Fole 5:1-32, 10:1-32, 11:10-32*)

¹ Adama naxa Seti soto. Seti naxa Enosi soto. Enosi naxa Kenan soto. ² Kenan naxa Mahalaleli soto. Mahalaleli naxa Yeredi soto. ³ Yeredi naxa

Enoki soto. Enoki naxa Metusela soto. Metusela naxa Lemeki soto. ⁴ Lemeki naxa Nuha soto. Nuha naxa di xeme saxan soto: Semi, Hami, nun Yefeti.

⁵ Yefeti xa die nan ya: Gomeri, Magogo, Madayi, Yawani, Tubali, Meseki, nun Tirasi. ⁶ Gomeri xa die nan ya: Asikenasi, Rifati, nun Togarama. ⁷ Yawani xa die nan ya: Elisaha, Tarasisi, Kitimi, nun Rodanimi.

⁸ Hami xa die nan ya: Kusi, Misirayimi, Puti, nun Kanaan. ⁹ Kusi xa die nan ya: Seba, Xawila, Sabata, Raama, nun Sabiteka. Raama xa die nan ya: Seeba nun Dedan. ¹⁰ Kusi naxa Nimirodi bari, naxan findi geresoe singe ra adamadie tagi. ¹¹ Misirayimi naxa die soto, naxee findixi Ludukae, Anamikae, Lehabakae, Nafatukae, ¹² Patirusukae, Kasaluxukae, nun Kafatorokae ra. Filisitakae benba na Kafatoro nan na. ¹³ Kanaan naxa die soto, naxee findixi Sidonkae, Xitikae, ¹⁴ Yebusukae, Amoriakae, Girigasakae, ¹⁵ Hiwikae, Arakakae, Sinikae, ¹⁶ Arawadakae, Semarakae, nun Xamatakae ra.

¹⁷ Semi xa die nan ya: Elama, Asuri, Arafaxadi, Ludu, nun Arami. Arami xa die nan ya: Usu, Xulu, Geteri, nun Meseki. ¹⁸ Arafaxadi naxa Sela soto. Sela naxa Eberi soto. ¹⁹ Eberi naxa di xeme firin soto. Keren xili Pelegi barima boxi itaxunxi a xa waxati. A firin nde xili Yokatan. ²⁰ Yokatan xa die nan ya: Alomodadi, Selefa, Xasaramawete, Yera, ²¹ Hadorami, Usali, Dikila, ²² Obala, Abimaye, Seeba, Ofiri, Xawila, nun Yobabo. ²³ Yokatan xa die nan na ki.

²⁴ Semi naxa Arafaxadi soto. Arafaxadi naxa Sela soto. ²⁵ Sela naxa Eberi soto. Eberi naxa Pelegi soto. Pelegi naxa Rewu soto. ²⁶ Rewu naxa Serugu soto. Serugu naxa Naxori soto. Naxori naxa Tera soto. ²⁷ Tera naxa Iburahima soto naxan findi Iburahima ra.

*Annabi Iburahima xa die
(Fe Folo Fole 25:1-4, 12-16)*

²⁸ Iburahima xa die nan ya: Isiyaga nun Sumayila. ²⁹ Sumayila xa die nan ya: Sumayila xa di singe Nebayoti, Kedari, Adabeeli, Mibisami, ³⁰ Misema, Duma, Masa, Hadada, Tema, ³¹ Yeturi, Nafisi, nun Kedema. Sumayila xa die nan na ki.

³² Iburahima xa konyi gine Ketura xa die nan ya a naxee bari Iburahima be: Simiran, Yokosan, Medan, Madiyan, Yisebaki, nun Suuwa. Yokosan naxa Seeba nun Dedan soto. ³³ Madiyan naxa Efa, Efere, Xanoki, Abida, nun Elidaa soto. Yi die birin fatanxi Ketura nan na.

³⁴ Iburahima naxa Isiyaga soto. Isiyaga xa die nan ya: Esayu nun Isirayila. ³⁵ Esayu xa die nan ya: Elifasi, Reyuweli, Yeyusu, Yalami, nun Kora. ³⁶ Elifasi xa die nan ya: Teman, Omaru, Sefi, Gatami, Kenasi, Timina, nun Amaleki. ³⁷ Reyuweli xa die nan ya: Naxati, Sera, Saama, nun Misa.

³⁸ Seyiri xa die nan ya: Lotan, Sobali, Sibeyon, Ana, Dison, Eseri, nun Disan. ³⁹ Lotan xa die nan ya: Xori nun Homami. Lotan maagine xili Timina. ⁴⁰ Sobali xa die nan ya: Aliban, Manaxati, Ebali, Sefi, nun Onan. Sibeyon xa die nan ya: Aya nun Ana. ⁴¹ Ana xa di xili Dison. Dison xa die nan ya: Xemedan, Eseban, Yitiran, nun Keran. ⁴² Eseri xa die nan ya: Bilihan, Saawan, Yaakan. Disan xa die nan ya: Usu nun Aran.

⁴³ Mang'ee nan ya naxee bara Edon boxi yamari beenu Isirayilakae xa mang'ee nde soto: Beyori xa di Bela, naxan kelixi Dinhaba taa. ⁴⁴ Bela to faxesa, Sera xa di Yobabo, naxan kelixi Bosara, naxa boxi yamari. ⁴⁵ Yobabo to faxesa, Xusama, naxan kelixi Teman, naxa boxi yamari. ⁴⁶ Xusama to faxesa, Bedada xa di Hadada, naxan nu bara Madiyankae bonbo Mowaba boxi ma, naxa boxi yamari. A kelixi Abiti taa ne. ⁴⁷ Hadada to faxesa, Masareka Samala naxa boxi yamari. ⁴⁸ Samala to faxesa, Sawulu naxan kelixi Rehoboti, taa naxan na xure

de ra, naxa boxi yamari. ⁴⁹ Sawulu to faxa, Akibori xa di Bali Xanan naxa boxi yamari. ⁵⁰ Bali Xanan to faxa, Hadada, naxan kelixi Pawu, naxa boxi yamari. A xa gine xili Mehetabeli. Na nga xili Matiredi, a mama xili Mesahabi. ⁵¹ Hadada fan naxa faxa.

Edon mang'ee nan ya: Timina, Aliba, Yeteti, ⁵² Oholibama, Ela, Pinon, ⁵³ Kenasi, Teman, Mibisari, ⁵⁴ Magadiyeli, nun Irami. Edon mang'ee nan na ki.

2

Isirayila xa die

¹ Isirayila xa die nan ya: Ruben, Simeyon, Lewi, Yuda, Isakari, Sabulon, ² Dana, Yusufu, Bunyamin, Nafatali, Gadi, nun Aseri.

³ Yuda xa die nan ya: Eri, Onan, Sela. Suwa xa di gine Kanaanka nan e barixi. Yuda xa di singe Eri naxa fe jaaxi raba Alatala ya i. A a faxa na nan ma. ⁴ Yuda xa mamadi Tamari naxa Peresi nun Sera bari a be. Yuda di suuli soto na ki ne.

⁵ Peresi xa die nan ya: Xesiron nun Xamuli. ⁶ Sera xa di suulie nan ya: Simiri, Etani, Heman, Kalikoli, nun Darada. ⁷ Karimi naxa Akan soto, naxan bara fe jaaxi raba Isirayila ra a to se ratonxi tongo. ⁸ Etani naxa Asaraya soto.

⁹ Xesiron xa die nan ya: Yerameeli, Rami, nun Kalebi.

¹⁰ Rami naxa Aminadabo soto. Aminadabo naxa Naxason soto, naxan findi Yudayakae xa mang'ee ra. ¹¹ Naxason naxa Salimon soto. Salimon naxa Boosu soto. ¹² Boosu naxa Obedo soto. Obedo naxa Yisayi soto. ¹³ Yisayi xa die nan ya: Eliyabi, a xa di singe, Abinadabo, a xa di firin nde, Simeya, a xa di saxan nde, ¹⁴ Netaneeli, a xa di naani nde, Radayi, a xa di suuli nde, ¹⁵ Osemi, a xa di senni nde, nun Dawuda, a xa di solofere nde. ¹⁶ Yisayi xa di ginee nan ya: Seruya nun Abigayili. Seruya naxa di xeme saxan soto: Abisayi, Yowaba, nun Asaheli. ¹⁷ Abigayili naxa

Amasa soto Yeteri be, naxan fatanxi Sumayila bonsoe ra.

¹⁸ Xesiron xa di Kalebi naxa die soto a xa gine Asuba ra. E xili Yesere, Sobabo, nun Aradon. A xa gine Yeriyoti fan naxa di nde soto a be.

¹⁹ Asuba to faxa, Kalebi naxa Efarata doxo, naxan Xuru bari a be. ²⁰ Xuru naxa Uri soto. Uri naxa Besaleli soto.

²¹ Xesiron to je tongo senni soto, a naxa Galadi baba Makiri xa di gine doxo. E naxa Segubu soto. ²² Segubu naxa Yayiri soto, naxan taa moxonon nun saxan yaamari Galadi boxi ma.

²³ Gesurikae nun Siriyakae naxa Yayiri xa taae soto a nun Kenata nun taa tongo senni naxee na a rabilinyi. Yi mixi birin kelixi Makiri bonsoe ne, Galadi baba. ²⁴ Xesiron to faxa Kalebi Efarata, a xa gine Abiya naxa Asexuri bari a be, naxan findi Tekowa baba ra.

²⁵ Xesiron xa di singe Yerameeli xa die nan ya: Rami, a xa di singe, Buna, Oreni, Osemi, nun Ahiya. ²⁶ Yerameeli xa gine boore Atara naxa Onan soto. ²⁷ Yerameeli xa di singe Rami xa die nan ya:

Maasa, Yamin, nun Ekeri. ²⁸ Onan ma die nan ya: Samayi nun Yada. Samayi xa die nan ya: Nadabo nun Abisuri. ²⁹ Abisuri xa gine Abixayili naxa Axaban nun Molidi soto. ³⁰ Nadabo xa die nan ya: Seleda nun Apayimi. Seleda naxa faxa a ditare ra. ³¹ Apayimi naxa Yiseyi soto. Yiseyi naxa Sesaan soto. Sesaan naxa Axalayi soto. ³² Samayi xunya Yada xa di nan ya: Yeteri nun Yonatan. Yeteri naxa faxa a ditare ra. ³³ Yonatan xa die nan ya:

Peleta nun Sasa. Yerameeli xa die nan na ki. ³⁴ Sesaan mu di xeme yo soto fo di ginee. A xa konyi Misiraka xili Yara. ³⁵ Sesaan naxa a xa di gine fi a xa konyi Yara ma. A naxa Atayi bari. ³⁶ Atayi naxa Natan soto. Natan naxa Sabadi soto.

³⁷ Sabadi naxa Efilali soto. Efilali naxa Obedo soto. ³⁸ Obedo naxa Yehu soto. Yehu naxa Asaraya soto. ³⁹ Asaraya naxa Xelezi soto. Xelezi naxa Eleyasa soto. ⁴⁰ Eleyasa naxa Sisimayi soto. Sisimayi naxa Salumu

soto. ⁴¹ Salumu naxa Yekamiya soto. Yekamiya naxa Elisama soto.

⁴² Yerameeli xunya Kalebi xa di singe xili Mesa. Mesa naxa Sifi nun Maresa soto, naxan findi Xebiron baba ra. ⁴³ Xebiron xa die nan ya: Kora, Tapuwa, Rekemi, nun Sema. ⁴⁴ Sema naxa Raxami soto. Raxami naxa Yoreyami soto. Rekemi naxa Samayi soto. ⁴⁵ Samayi naxa Mayon soto. Mayon naxa Beti Suru soto. ⁴⁶ Kalebi xa konyi gin'e Efa xa die nan ya: Xarani, Mosa, nun Gasesi. Xarani naxa Gasesi soto. ⁴⁷ Yadayi xa die nan ya: Regemi, Yotami, Gesana, Peleti, Efa, nun Saafi. ⁴⁸ Kalebi xa konyi gin'e Maaka xa die nan ya: Seberi nun Tirana. ⁴⁹ A man naxa Madamanna baba Saafi nun Makabena nun Gibiya baba Sewa bari. Kalebi xa di gin'e xili Akasa. ⁵⁰ Kalebi xa die nan ya: Sobali, Xuru xa di, a xa gin'e Efarata xa di singe, Kiriyati Yeyarimi baba, ⁵¹ Salima, Beteleemu baba, nun Xarefa, Beti Gaderi baba. ⁵² Kiriyati Yeyarimi baba Sobali xa die nan ya: Harowe, Menuhoti bonsoe tagi. ⁵³ Kiriyati Yeyarimi xabil'e nan ya: Itirikae, Putikae, Suumaka, nun Miserayikae. Sorey-atakae nun Esetayolikae fatanxi e tan nan na. ⁵⁴ Salima xa die nan ya: Beteleemu, Netofakae, Atiroti Beti Yowaba, Menuhoti bonsoe tagi, Sorahakae, ⁵⁵ sebelitie xabile naxee sabatixi Yabesi, Tiratikae, Simey-atakae, nun Sukatikae. Kenikae nan na ki, naxee fatanxi Xamata, Rekabu baba ra.

3

Mang'e Dawuda xa die

¹ Dawuda xa di naxee barixi Xebiron, nee nan ya: A xa di singe Aminon, naxan nga findi Axinowama ra Yisireelika, a xa di firin nde Daniyeli, naxan nga findi Abigayili ra Karemeleka, ² a xa di saxan nde Abisalomi, naxan nga findi Gesuri mang'e Talamayi xa di gin'e Maaka ra, a xa di naani nde Adoniya, naxan nga findi Xagiti ra,

³ a xa di suuli nde Sefataya, naxan nga findi Abitali ra, a xa di senni nde Yitireyami, naxan nga findi Egela ra. ⁴ Yi di senni barixi Xebiron ne. Dawuda naxa mang'eya raba Xebiron je solofere, kike senni, a naxa mang'eya raba Darisalamu je tongo saxan nun saxan.

⁵ Di naani nan ya a naxee soto Darisalamu Amiyeli xa di gin'e Batiseba ra: Simeya, Sobabo, Natan, Sulemani. ⁶ Dawuda xa di solomanaanie nan ya: Yibixari, Elisawa, Elifeleti, ⁷ Noga, Nefegi, Yafiya, ⁸ Elisama, Eliyada, nun Elifeleti. ⁹ Dawuda xa die, a naxee soto konyi gin'e saabui ra mu na yi die ya ma. Tamari findi e maagine nan na.

Yudaya Mang'ee

¹⁰ Sulemani naxa Robowami soto. Robowami naxa Abiya soto. Abiya naxa Asa soto. Asa naxa Yehosafati soto. ¹¹ Yehosafati naxa Yorami soto. Yorami naxa Axasiya soto. Axasiya naxa Yowasi soto. ¹² Yowasi naxa Amasiya soto. Amasiya naxa Asaraya soto. Asaraya naxa Yotami soto. ¹³ Yotami naxa Axasi soto. Axasi naxa Xesekiya soto. Xesekiya naxa Manasi soto. ¹⁴ Manasi naxa Amon soto. Amon naxa Yosiya soto. ¹⁵ Yosiya xa di singe naxa findi Yoxanan na, a xa di firin nde, Yehoyakimi, a xa di saxan nde, Sidekiya, nun a xa di naani nde, Salumu. ¹⁶ Yehoyakimi naxa Yekoniya nun Sidekiya soto.

Yudaya Mang'ee xoreya soto xanbi

¹⁷ Mang'e Yekoniya naxan nu na konyiya kui, a xa die nan ya: Salatiyeli, ¹⁸ Malakirami, Pedaya, Seenasari, Yekamiya, Hosama, nun Nedabiya. ¹⁹ Pedaya xa die nan ya: Sorobabeli nun Simeyi. Sorobabeli xa die nan ya: Mesulama nun Xananiya. Selomiti naxa findi e maagine ra. ²⁰ Pedaya xa di suuli booree nan ya: Xasuba, Oheli, Berekiya, Xasadiya, nun Yusabi Xeseda. ²¹ Xananiya xa die nan ya: Pelataya, Yesaya, Refaya xa die, Aranan xa die, Abadiyasi xa

die, Sekanaya xa die. ²² Sekanaya xa di findi Semaya nan na. Semaya xa die nan ya: Xatusi, Yigali, Bariya, Neyaraya, nun Safati, e birin nalanxi mixi senni. ²³ Neyaraya xa die nan ya: Eliyowenayi, Xisikiya, nun Asirikama, e birin nalanxi mixi saxan. ²⁴ Eliyowenayi xa die nan ya: Hodafiya, Eliyasibu, Pelaya, Akubu, Yoxanan, Delaya, nun Anani, e birin nalanxi mixi solofere.

4

Yuda xabil'ee

¹ Yuda xa die nan ya: Peresi, Xesiron, Karimi, Xuru nun Sobali. ² Sobali xa di Reyaya naxa Yaxati soṭo. Yaxati naxa Axumayi nun Lahadi soṭo. Soreyatakae xabil'ee fatanxi nee nan na. ³ Etami xa die nan ya: Yisireeli, Yisema, nun Yidibasi. E maagine xili Haseleliponi. ⁴ Penuweli findi Gedori baba nan na. Eseri naxa findi Xusa baba ra. Yi mixie fatanxi Xuru nan na, Efarata xa di singe, Beteleemu baba. ⁵ Tekowa baba Asexuri naxa gine firin doxo, Xela nun Nayara. ⁶ Nayara naxa Axusami, Xeferi, Temeni, nun Axasetari bari Asexuri be. ⁷ Xela naxa Sereti, Soxara, Etenani, nun Kosi bari a be. ⁸ Kosi naxa Anubi nun Sobeba soṭo, a nun Harumi xa di Axaraxeli xabil'ee.

⁹ Yabesi naxa binye soṭo dangife a ngaxakerenyie birin na. A nga naxa a xili sa Yabesi barima a a soṭo toore nan kui. ¹⁰ Yabesi naxa Isirayila Marigi Ala maxandi, «I xa barake sa n ma, i xa n ma boxi xun masa, i xa n mali i senbe ra, i xa n natanga toore ma.» Ala naxa a xa dube suxu.

¹¹ Suuxa ngaxakerenyi Kelubu naxa Mexiri soṭo. Mexiri naxa Eseton soṭo. ¹² Eseton naxa Beti Rafa, Paseya, nun Texinna soṭo. Texinna naxa Iri Naxasa soṭo. Yi mixie findixi Rekakae nan na.

¹³ Kenasi xa die nan ya: Otiniyeli nun Seraya. Otiniyeli xa die nan ya: Xatati nun Meyonotayi. ¹⁴ Meyonotayi naxa Ofara soṭo. Seraya naxa Yowaba soṭo, naxan findi xabuie baba ra naxee nu na Xabuie

xa gulunba. ¹⁵ Yefune xa di Kalebi xa die nan ya: Iru, Ela, nun Naami. Ela naxa Kenasi soṭo. ¹⁶ Yehaleleli xa die nan ya: Sifi, Sifa, Tiriya, nun Asareeli. ¹⁷ Esira xa die nan ya: Yeteri, Meredi, Efere, nun Yalon. Meredi xa gine nde naxa Mariyama, Samayi, nun Yiseba bari. Yiseba naxa findi Esitemowa baba ra. ¹⁸ Meredi xa gine Yudayaka xa die nan ya: Gedori baba Yeredi, Soko baba Xeberi, Sanowa baba Yekutiyeli. Firawuna xa di Bitiya, naxan nu bara doxo Meredi xon ma, na nan na die bari. ¹⁹ Hodiya xa gine, Naxami maagine, naxa Keyila baba Garimika soṭo, a nun Esitemowa Maakaka. ²⁰ Simon xa die nan ya: Aminon, Rinna, Ben Xanan, nun Tilon. Yiseyi naxa Soxeti nun Ben Soxeti soṭo.

²¹ Yuda xa di Sela xa die nan ya: Leka baba Eri, Maresa baba Laada, Asibeya xabile naxee dugi yailanma, ²² Yokimi, Kosebake, Yowasi, nun Sarafi, naxan Mowaba nun Yasubi Lexemi yaamari kabi temui xonnakuye. ²³ E tan nan nu fepe yailanma mange be Netayimi nun Gedera taae kui e nu sabatixi dennaxe.

Simeyon xa die

²⁴ Simeyon xa die nan ya: Nemuweli, Yamin, Yaribu, Sera, nun Sawulu. ²⁵ Sawulu naxa Salumu soṭo. Salumu naxa Mibisami soṭo. Mibisami naxa Misema soṭo. ²⁶ Misema naxa Xamuweli soṭo. Xamuweli naxa Sakuru soṭo. Sakuru naxa Simeyi soṭo. ²⁷ Simeyi naxa di xeme fu nun senni nun di gine senni soṭo. A ngaxakerenyie mu di gbege soṭo. E xabil'ee mu wuya alo Yuda bonsoe. ²⁸ E sabatixi Beriseeba, Molada, Xasari Suwali, ²⁹ Bila, Esemi, Toladi, ³⁰ Betuweli, Horoma, Sikilaga, ³¹ Beti Marakaboti, Xasari Susimi, Beti Biri, nun Saarayimi. E naxa lu na taae kui han Dawuda xa mangeya temui. ³² E man nu na Etami, Ayin, Rimon, Token, nun Asan, na taa suuli ³³ nun e rabilinyi han Baalati. E xa boxie nun e benbae nan na ki.

³⁴ Simeyɔn bɔnsɔɛ xunye nan ya: Mesobabo, Yameleki, Amasiya xa di Yosa, ³⁵ Yoweli, Yosibiya xa di Yehu, Asiyeli xa di Seraya, ³⁶ Eliyowenayi, Yaakoba, Yesohaya, Asaya, Adiyeli, Yesimiyeli, Benaya, ³⁷ nun Sisa, Sifeyi xa di, Alon xa di, Yɛdaya xa di, Simiri xa di, Semaya xa di.

³⁸ Xabilɛ mangɛ nan na ki. E xa denbayae naxa wuya ki fanyi ra. ³⁹ E naxa siga han Gedori gulunba sogetede ɲooge yire fende e xa xurusee bɛ. ⁴⁰ E naxa fili fanyie to naa. A belebele, mixi yo mu nu na. Singe Hami bɔnsɔɛ nan nu na menni. ⁴¹ Yudaya mangɛ Xesekiya xa waxati kui, yi mixi naxee xili sebɛxi, e naxa siga naa, e banxie birin kana, e mennikae ratɔn alako e xa sabati na, ɲooge fanyi nu na dennaxɛ e xa xurusee bɛ. ⁴² Simeyɔn bɔnsɔɛ mixi kɛmɛ suuli naxa siga Seyiri geyae yire. E xa yareratie findi Yiseyi xa die nan na, Pɛlataya, Neyaraya, Refaya, nun Yusiyeli. ⁴³ E to gɛ Amalɛkikae bɔnbɔde, naxee nu luxi naa, e naxa sabati menni. Han to e bɔnsɔɛ na naa.

5

Ruben xa die

¹ Isirayila xa di singe findi Ruben nan na, kɔnɔ di singe tide naxa ba a yi ra, a so Isirayila xa di Yusufu xa die yi ra, barima Ruben nu bara a baba xa ginɛ kolon ginɛ ra. ² Yuda naxa sɛnbɛ sɔtɔ a ngaxakerenyie tagi han mangɛya naxa lu a bɔnsɔɛ yi, kɔnɔ di singe tide tan naxa lu Yusufu xa die yi.

³ Isirayila xa di singe Ruben xa die nan ya: Xanɔki, Palu, Xesiron, nun Karimi. ⁴ Yoweli bɔnsɔɛ nan ya: Semaya naxa Gogo sɔtɔ. Gogo naxa Simeyi sɔtɔ. ⁵ Simeyi naxa Mike sɔtɔ. Mike naxa Reyaya sɔtɔ. Reyaya naxa Bali sɔtɔ. ⁶ Bali naxa Bɛera sɔtɔ. Asiriya mangɛ Tigilati Pileseri naxa Ruben bɔnsɔɛ mangɛdi Bɛera xanin konyiya kui.

⁷ Bɛera ngaxakerenyie nan ya, e xabile ki ma: Yeyiyeli, Sakari, ⁸ nun

Bela, Asasi xa di, Sema xa di, Yoweli xa di. E naxa sabati bɔxi ma fɔlɔfe Aroweri sa dɔxɔ Nebo nun Bali Meyoni ra. ⁹ E nu sabatixi gbengberenyi fɔlɛ ma, han Efirati xure ra. Xuruse gbegbe nu na e yi ra Galadi bɔxi ma. ¹⁰ Mangɛ Sɔlu xa waxati kui, Ruben bɔnsɔɛ naxa Hagarikae gere, naxee nu na Galadi naaninyi sogetede biri.

Gadi xa die

¹¹ Gadi bɔnsɔɛ nun Ruben bɔnsɔɛ sabatixi e boore nan ya i Basan bɔxi kui, han Salaka. ¹² E xilie nan ya: Yoweli, mixi singe, Safami, a firin nde, Yaanayi, nun Safati naxee nu na Basan bɔxi ma. ¹³ E xunya solofere nan ya: Mikayeli, Mesulama, Seeba, Yorayi, Yakan, Siya, nun Eberi. ¹⁴ Abixayili xa die nan na ki, Xuri xa di, Yarowa xa di, Galadi xa di, Mikayeli xa di, Yesisayi xa di, Yado xa di, Busi xa di. ¹⁵ Abidiyeli xa di Axi, Guni xa mamadi, e naxa findi e xabilɛ xunyi ra. ¹⁶ E sabatixi Galadi, Basan, na rabilinyi, han Sarɔn naaninyie ra. ¹⁷ Yudaya mangɛ Yotami nun Isirayila mangɛ Yerobowami naxa e xilie sebɛ.

¹⁸ Ruben bɔnsɔɛ, Gadi bɔnsɔɛ, nun Manasi bɔnsɔɛ sɛeti keren, e xa sɔɔri xasabi sigama han mixi wulu tongo naani nun naani, mixi kɛmɛ solofere tongo senni. E birin fata gere sode. Makantase, santidɛgɛma, nun xali nu na e yi ra. ¹⁹ E naxa Hagarikae, Yeturikae, Nafisikae, nun Nodabokae gere. ²⁰ Ala naxa xun nakeli fi e ma Hagarikae xun ma, barima e nu bara Ala maxandi gere kui. Ala naxa e xa duba suxu barima e laxi a ra. ²¹ E naxa e yaxuie xa xurusee ba e yi: ɲɔxɔmɛ wulu tongo suuli, yɛxɛɛ nun si wulu kɛmɛ firin tongo suuli, nun sofale wulu firin. E naxa mixi wulu kɛmɛ fan suxu. ²² E e yaxui gbegbe faxa nɛ barima na gere kelixi Ala yati nan ma. E naxa sabati naa han e siga konyiya kui temui naxɛ.

Manasi bɔnsɔɛ sɛeti keren

²³ Manasi bɔnsɔɛ sɛeti keren sabatixi bɔxi nan ma naxan fɔlɔxi Basan han Bali Xerimon, sa dɔxɔ

Seniri, nun Xerimon geya ra. E wuya. ²⁴ E xa denbaya mangɛe nan ya: Efere, Yiseyi, Eliyeli, Asiriyeli, Yeremi, Hodafiya, nun Yaxadiyeli. Yi denbaya mangɛe sɛnbɛ gbo, naafuli gbegbe na e yi. ²⁵ Kɔnɔ e naxa e babae Marigi Ala yanfa, e mennikae xa kuyee batu, Ala nɔ naxee ra a singe. ²⁶ Na kui Ala naxa a niya, Asiriya Mangɛe Pulu nun Tigilati Pileseri bɔnɛ xa te, e fa Ruben bɔnsɔɛ, Gadi bɔnsɔɛ, nun Manasi bɔnsɔɛ tagi xanin Xala, Xaboro, nun Hara, han Gosan xure e na dennaxɛ han to. ²⁷ Lewi xa die nan ya: Gerison, Kehati, nun Merari. ²⁸ Kehati xa die nan ya: Amarama, Yisehari, Xebiron, nun Yusiyeli. ²⁹ Amarama di xɛmɛ firin nan sɔtɔ, Haruna nun Munsa, a nun di ginɛ keren, Mariyama. Haruna xa die nan ya: Nadabo, Abihu, Eleyasari, nun Itamari. ³⁰ Eleyasari naxa Finexasi sɔtɔ. Finexasi naxa Abisuwa sɔtɔ. ³¹ Abisuwa naxa Buuki sɔtɔ. Buuki naxa Usi sɔtɔ. ³² Usi naxa Seraxaya sɔtɔ. Seraxaya naxa Merayoti sɔtɔ. ³³ Merayoti naxa Amaraya sɔtɔ. Amaraya naxa Axituba sɔtɔ. ³⁴ Axituba naxa Sadɔki sɔtɔ. Sadɔki naxa Aximaasi sɔtɔ. ³⁵ Aximaasi naxa Asaraya sɔtɔ. Asaraya naxa Yoxanan sɔtɔ. ³⁶ Yoxanan naxa Asaraya sɔtɔ, naxan findi sɛrɛxɛdubɛ ra Ala xa hɔrɔmɔbanxi kui Sulemani naxan tixi Darisalamu. ³⁷ Asaraya naxa Amaraya sɔtɔ. Amaraya naxa Axituba sɔtɔ. ³⁸ Axituba naxa Sadɔki sɔtɔ. Sadɔki naxa Salumu sɔtɔ. ³⁹ Salumu naxa Xilikiya sɔtɔ. Xilikiya naxa Asaraya sɔtɔ. ⁴⁰ Asaraya naxa Seraya sɔtɔ. Seraya naxa Yehosadaki sɔtɔ. ⁴¹ Alatala to Yudaya nun Darisalamu xanin konyiya kui, Nebukadansari naxa Yehosadaki xanin a xun ma.

6

Lewi xa die

¹ Lewi xa die nan ya: Gerison, Kehati, nun Merari. ² Gerison ma die nan ya: Libini nun Simeyi. ³ Kehati xa die nan ya: Amarama, Yisehari,

Xebiron, nun Yusiyeli. ⁴ Merari xa die nan ya: Maxali nun Musi.

⁵ Lewi bɔnsɔɛ babae nan ya: Gerison naxa Libini sɔtɔ. Libini naxa Yaxati sɔtɔ. Yaxati naxa Sima sɔtɔ. ⁶ Sima naxa Yowa sɔtɔ. Yowa naxa Ido sɔtɔ. Ido naxa Sera sɔtɔ. Sera naxa Yeyaterayi sɔtɔ.

⁷ Kehati xa die nan ya: Kehati naxa Aminadabo sɔtɔ. Aminadabo naxa Kora sɔtɔ. Kora naxa Asiri sɔtɔ. ⁸ Asiri naxa Elekana sɔtɔ. Elekana naxa Ebiyasafi sɔtɔ. Ebiyasafi naxa Asiri sɔtɔ. ⁹ Asiri naxa Taxati sɔtɔ. Taxati naxa Uriyeli sɔtɔ. Uriyeli naxa Yusiya sɔtɔ. Yusiya naxa Sawulu sɔtɔ. ¹⁰ Elekana xa die nan ya: Amasayi nun Aximoti. ¹¹ Elekana naxa Sofayi sɔtɔ. Sofayi naxa Naxati sɔtɔ. ¹² Naxati naxa Eliyabi sɔtɔ. Eliyabi naxa Yeroxama sɔtɔ. Yeroxama naxa Elekana sɔtɔ. ¹³ Elekana naxa Samuweli sɔtɔ. Samuweli xa die nan ya: Yoweli, a xa di singe, nun Abiya. ¹⁴ Merari xa die nan ya: Merari naxa Maxali sɔtɔ. Maxali naxa Libini sɔtɔ. Libini naxa Simeyi sɔtɔ. Simeyi naxa Usa sɔtɔ. ¹⁵ Usa naxa Simeya sɔtɔ. Simeya naxa Xagiya sɔtɔ. Xagiya naxa Asaya sɔtɔ.

Bɛɛtibae Dawuda xa waxati

¹⁶ Saate kankira to dɔxɔ Alatala xa hɔrɔmɔlingira kui, Dawuda naxa bɛɛtibae sugandi naxee bɛɛti bama. ¹⁷ Singe e nu bɛɛti bama Alatala xa hɔrɔmɔlingira nan ya ra, Kiri Banxi Naralande. E naxa na wali raba menni han mange Sulemani Alatala xa hɔrɔmɔbanxi tixi Darisalamu temui naxɛ.

¹⁸ Bɛɛtibae xilie nan ya a nun e xa die: Kehati xabile ya ma, Heman bɛɛtiba, Yoweli xa di, Samuweli xa di, ¹⁹ Elekana xa di, Yeroxama xa di, Eliyeli xa di, Towa xa di, ²⁰ Sufu xa di, Elekana xa di, Maxati xa di, Amasayi xa di, ²¹ Elekana xa di, Yoweli xa di, Asaraya xa di, Sefaniya xa di, ²² Taxati xa di, Asiri xa di, Ebiyasafi xa di, Kora xa di, ²³ Yisehari xa di, Kehati xa di, Lewi xa di, Isirayila xa di.

²⁴ Heman malima, naxan nu tixi a yirefanyi ma, na findi Asafi nan na, Berekiya xa di, Simeya xa di, ²⁵ Mikayeli xa di, Baaseya xa di, Malakiya xa di, ²⁶ Etini xa di, Sera xa di, Adaya xa di, ²⁷ Etani xa di, Sima xa di, Simeyi xa di, ²⁸ Yaxati xa di, Gerison ma di, Lewi xa di.

²⁹ Naxee kelixi Merari xabile ya ma, nee nu tima koola nan ma. E xunyi findi Etani nan na, Kisi xa di, Abidi xa di, Maluku xa di, ³⁰ Xasabiya xa di, Amasiya xa di, Xilikiya xa di, ³¹ Amasi xa di, Bani xa di, Semeri xa di, ³² Maxali xa di, Musi xa di, Merari xa di, Lewi xa di.

³³ E ngaxakerenyie Lewi bõnsõe ya ma, nu na Alatala xa horomolingira wali kui. ³⁴ Haruna nun a xa die naxa serexẽ gan daaxi ba serexẽbade fari, e man surayi gan serexẽ ra surayi serexẽbade fari. E na wali birin naba yire seniyenxi fisamante nan kui naxan findi Isirayila xunsare ra, alõ Ala xa konyi Munsa a masenxi ki naxe.

³⁵ Haruna xa die nan ya: Eleyasari, a xa di Finexasi, a xa di Abisuwa, ³⁶ a xa di Buuki, a xa di Usi, a xa di Seraxaya, ³⁷ a xa di Merayoti, a xa di Amaraya, a xa di Axituba, ³⁸ a xa di Sadõki, a xa di Aximaasi.

*Lewi bõnsõe xa taee
(Yosuwe 21:1-42)*

³⁹ E xa taee nan ya e sabatixi dennaxe: Haruna xa die, naxee kelixi Kehati xabile ya ma, nee nan singe bõxi soto Ala xa maragiri kui. ⁴⁰ Xebiron nun a rabilinyie naxa findi e gbe ra, Yudaya bõxi ma, ⁴¹ kono Xebiron daaxa nun taa naxee nu na na rabilinyi, nee naxa findi Yefune xa di Kalebi gbe ra. ⁴² Haruna xa die naxa Xebiron soto, naxan findixi mixi ratanga taa ra, e naxa Libina nun a rabilinyi, Yatiri, Esitemowa nun a rabilinyi soto, ⁴³ e naxa Xilen nun a rabilinyi, Debiri nun a rabilinyi, ⁴⁴ Asan nun a rabilinyi, Beti Semesi nun a rabilinyi fan soto. ⁴⁵ E taa naxee soto Bunyamin bõxi ma nee nan ya:

Gabayon, Geba, a rabilinyi, Alemeti, a rabilinyi, Anatoti, nun a rabilinyi. E naxa taa fu nun saxan soto e xabile ki ma. ⁴⁶ Kehati xa di booree naxa taa fu soto Ala xa maragiri kui Efirami bõnsõe, Dana bõnsõe seeti keren, nun Manasi bõnsõe seeti keren xa bõxie ma. ⁴⁷ Gerison ma die naxa taa fu nun saxan soto e xabile ki ma Isakari bõnsõe, Aseri bõnsõe, Nafatali bõnsõe, nun Manasi bõnsõe seeti keren xa bõxie ma naxee nu na Basan bõxi ma. ⁴⁸ Merari xa die naxa taa fu nun firin soto Ala xa maragiri kui Ruben bõnsõe, Gadi bõnsõe, nun Sabulon bõnsõe xa bõxie ma.

⁴⁹ Isirayilakae taee nun e rabilinyie fi Lewi bõnsõe ma na ki ne. ⁵⁰ E naxa na taee fi e ma Ala xa maragiri kui, taa naxee nu na Yuda, Simeyon, nun Bunyamin bõnsõe xa bõxie ma. ⁵¹ Kehati xabile booree naxa taee soto Efirami bõnsõe xa bõxi ma. ⁵² E naxa mixi ratanga taa Sikemi nun a rabilinyi fi e ma Efirami geya ma, a nun Geseri, a rabilinyi, ⁵³ Yokineyami, a rabilinyi, Beti Xoron, a rabilinyi, ⁵⁴ Ayalon, a rabilinyi, Gati Rimon, nun a rabilinyi. ⁵⁵ E naxa Aneri, a rabilinyi, Bileyami, nun a rabilinyi soto Manasi bõnsõe tagi xa bõxi ma. Kehati xabile booree xa taee nan na ki.

⁵⁶ Gerison ma die xa taee nan ya: Golan, a rabilinyi, naxan na Basan bõxi ma, Asataroti, a rabilinyi, naxee na Manasi bõnsõe tagi xa bõxi ma, ⁵⁷ Kadesi, a rabilinyi, Daberati, a rabilinyi, ⁵⁸ Ramoti, a rabilinyi, Anemi, a rabilinyi, naxee na Isakari bõnsõe xa bõxi ma. ⁵⁹ E xa taa naxee na Aseri bõnsõe xa bõxi ma nee nan ya: Masala, a rabilinyi, Abadon, a rabilinyi, ⁶⁰ Hukoki, a rabilinyi, Rexobo, nun a rabilinyi. ⁶¹ E xa taa naxee na Nafatali bõnsõe xa bõxi ma, nee nan ya: Kadesi naxan na Galile bõxi ma, Xamon, a rabilinyi, Kiriyaatayimi nun a rabilinyi.

⁶² Merari xa die xa taee nan ya: Rimono, a rabilinyi, Taboro, a rabilinyi, naxee na Sabulon bõnsõe xa bõxi ma. ⁶³ E xa taa naxee na

Ruben bɔnsɔɛ xa bɔxi ma Yuruden naakiri ma Yeriko ya ra, nee nan ya: Beteseri naxan na gbengberenyi ma, a rabilinyi, Yahasa, a rabilinyi, ⁶⁴ Kedemoti, a rabilinyi, Mefaati, a rabilinyi. ⁶⁵ E xa taa naxee na Gadi bɔnsɔɛ xa bɔxi ma, nee nan ya: Ramoti naxan na Galadi bɔxi ma, a rabilinyi, Maxanayimi, a rabilinyi, ⁶⁶ Xesibɔn, a rabilinyi, Yaaseri, nun a rabilinyi.

7

Isakari xa die

¹ Isakari xa di naani nan ya: Tola, Puwa, Yasubu, nun Simiron. ² Tola xa die nan ya: Usi, Refaya, Yeriyele, Yamayi, Yibisami, nun Samuweli. Yi mixie nan findixi e xabile mang'ee ra. Mang'ee Dawuda xa waxati kui, Tola xa di mixi wulu mɔxɔɔnɔn nun firin, keme senni findi soori nan na. ³ Usi xa di xili Yisiraxiya. Yisiraxiya xa die nan ya: Mikayeli, Abadiyasi, Yoweli, nun Yisiya. Yi mixi suuli nan findi e xabile mang'ee ra. ⁴ Usi xa mixi wulu tongo saxan nun senni findi soori nan na, barima e xa gin'ee nun e xa die wuya. ⁵ Isakari xabile birin ya ma, xeme mixi wulu tongo solomasaxan nun solofere findi soori gbangbalanyie nan na.

Bunyamin xa die

⁶ Bunyamin xa die nan ya: Bela, Bekeri, nun Yediayeli. ⁷ Bela xa di suuli nan ya: Esibon, Usi, Yusiyele, Yerimoti, nun Yiri. Yi mixie nan findi e xabile mang'ee ra. Soori gbangbalanyi mixi wulu mɔxɔɔnɔn nun firin, tongo saxan nun naani nu na e ya ma. ⁸ Bekeri xa die nan ya: Semira, Yowasi, Eliyeseri, Eliyowenayi, Omeri, Yeremoti, Abiya, Anatoti, nun Alemeti. Yee birin Bekeri xa die nan e ra. ⁹ E xabile xunyie xilie sebexi, e soori mixi wulu mɔxɔɔnɔn keme firin nu na. ¹⁰ Yediayeli xa di xili Bilihan. Bilihan xa die nan

ya: Yeyusu, Bunyamin, Exudu, Ke-naana, Setani, Tarasisi, nun Axisaxari. ¹¹ Yediayeli xa die birin findi e xabile xunyie nan na. Soori mixi wulu fu nun solofere keme firin nu na e ya ma. ¹² Iri xa die nan ya: Supimi nun Xupimi. Axeri xa di xili Xusimi.

Nafatali xa die

¹³ Nafatali xa die nan ya: Yaxas-eeli, Guni, Yeseri, nun Salumu, Bila xa di.

Manasi xa die

¹⁴ Manasi xa die nan ya: A xa konyi gin'ee naxan kelixi Siriya bɔxi ma naxa Asireli nun Makiri bari a be. Makiri naxa Galadi soɔ. ¹⁵ Makiri naxa gin'ee fen Xupimi nun Supimi be. Makiri maagine xili Maaka. Makiri xa di firin nde xili Selofexadi. Selofexadi mu di xeme yo soɔ, fo di gin'ee. ¹⁶ Makiri xa gin'ee Maaka naxa di bari, a xili sa Peresi xun ma. A xunya xili Seresi. Peresi xa die nan ya: Ulami nun Rakemi. ¹⁷ Ulami xa di xili Bedan. Galadi xa die nan na ki, Makiri xa di, Manasi xa di. ¹⁸ Galadi maagine Hamoleketi xa die nan ya: Isihodi, Abiyeseri, nun Maxala. ¹⁹ Semida xa die nan ya: Axiyani, Sikemi, Likixi, nun Aniyama.

Eframi xa die

²⁰ Eframi xa die nan ya: Eframi naxa Sutela soɔ. Sutela naxa Bereda soɔ. Bereda naxa Taxati soɔ. Taxati naxa Eleyada soɔ. Eleyada naxa Taxati soɔ. ²¹ Taxati naxa Sabadi soɔ. Sabadi naxa Sutela soɔ. Gatikae naxa Eseri nun Eleyadi faxe nee to siga e xa xurusee mupade. Eseri nun Eleyadi bari menni ne. ²² E baba Eframi naxa sunnun temui xɔnkuye. E ngaxakerenyie naxa a madundu. ²³ Na dangi xanbi a xa gin'ee naxa teeg'e. A to di bari, a naxa a xili sa Beriya barima toore nu bara gbo a xonyi. ²⁴ A naxa di gin'ee soɔ naxan xili Seera. Na naxa Beti Xoron Labe nun Beti Xoron Fuge ti, a nun taa gbete naxan xili Useni Seera. ²⁵ Eframi naxa Refa soɔ. Refa naxa Resefa

soto. Resefa naxa Tela soto. Tela naxa Taxani soto. ²⁶ Taxani naxa Ladana soto. Ladana naxa Amixudi soto. Amixudi naxa Elisama soto. ²⁷ Elisama naxa Nunu soto. Nunu naxa Yosuwe soto.

²⁸ E naxa sabati Beteli nun a rabilinyi, Naarani, a sogetede, Geseri nun a rabilinyi, a sogegorode, Sikemi nun a rabilinyi, han Aya nun a rabilinyi. ²⁹ Manasi bõnsõe xa taae nan ya: Beti Saan, a rabilinyi, Taanaki, a rabilinyi, Megido, a rabilinyi, Doro, nun a rabilinyi. Isirayila xa di Yusufu bõnsõe sabatixi yi taae nan kui.

Aseri xa die

³⁰ Aseri xa die nan ya: Yimina, Yisiwa, Yisiwi, nun Beriya. E maagine xili Sera. ³¹ Beriya xa die nan ya: Xeberi nun Malakiyeli, naxan findi Birisafiti baba ra. ³² Xeberi xa die nan ya: Yefeleti, Someri, nun Xotama. E maagine xili Suwa. ³³ Yefeleti xa die nan ya: Pasaki, Bimali, nun Asefati. Yefeleti xa die nan na ki. ³⁴ Someri xa die nan ya: Axi, Roga, Xuba, nun Arami. ³⁵ Someri xunya Helemi xa die nan ya: Sofaxa, Yimena, Selesi, nun Amali. ³⁶ Sofaxa xa die nan ya: Suwa, Xaraneferi, Suwali, Beri, Yimira, ³⁷ Beteseri, Hodo, Saama, Silesa, Yitiran, nun Beera. ³⁸ Yeteri xa die nan ya: Yefune, Pisepa, nun Ara. ³⁹ Ula xa die nan ya: Ara, Xaniyeli, nun Risiya. ⁴⁰ Aseri xa die nan na ki, mang'ee, mixi xungbee, soorie gbangbalanyie, mang'edie nan nu e ra e xabilee ya ma, naxee konti siga han mixi wulu moxõnen nun senni.

8

Bunyamin xa die

¹ Bunyamin xa die nan ya: Bela, a xa di singe, Asibeli, a xa di firin nde, Axara, a xa di saxan nde, ² Noxa, a xa di naani nde, nun Rafa, a xa di suuli nde. ³ Bela xa die nan ya: Adari, Gera, Abihudi, ⁴ Abisuwa, Naaman, Axowa, ⁵ Gera, Sefufani, nun Xurami. ⁶ Exudu xa die nan ya, naxee findi xabile mang'ee ra:

⁷ Naaman, Ahiya, nun Gera. Singe e nu na Geba, kõõõ Gera naxa e xanin Manaxati. Gera naxa Usa nun Axixudi soto. ⁸ Saxarayimi to mee a xa gin'e Xusimi nun Baara ra, a naxa die soto Mowaba bõxi ma. ⁹ A xa gin'e Xodesi xa die nan ya: Yobabo, Sibiya, Mesa, Malakama, Yeyusi, Sakiya, nun Mirima. ¹⁰ A xa die nan na ki naxee findi xabile mang'ee ra.

¹¹ A xa gin'e Xusimi xa die nan ya: Abitubu nun Elipaali. ¹² Elipaali xa die nan ya: Eberi, Misami, nun Semedi, naxan Ono, Lodi, nun e rabilinyi tixi.

¹³ Beriya nun Sema, naxee findi Ayalon xabile mang'ee ra, naxa Gatake kerri. ¹⁴ Beriya xa mixie nan ya: Axiyo, Sasaki, Yeremoti, ¹⁵ Sebadaya, Aradi, Ederi, ¹⁶ Mikayeli, Yisepa, nun Yoxa. ¹⁷ Elipaali xa die nan ya: Sebadaya, Mesulama, Xisiki, Xeberi, ¹⁸ Yisemerayi, Yisiliya, nun Yobabo. ¹⁹ Simeyi xa die nan ya: Yakimi, Sikiri, Sabidi, ²⁰ Eliyenayi, Siletayi, Eliyeli, ²¹ Adaya, Beraya, nun Simirati. ²² Sasaki xa die nan ya: Yisepan, Eberi, Eliyeli, ²³ Abadon, Sikiri, Xanan, ²⁴ Xananiya, Elama, Antotiya, ²⁵ Yifideya, nun Penuweli. ²⁶ Yeroxama xa die nan ya: Sameserayi, Sexaraya, Atalaya, ²⁷ Yaaresiya, Eliya, nun Sikiri. ²⁸ Darisalamu xabile mang'ee nan na ki.

²⁹ Gabayon baba Yeyiyeli sabati Gabayon ne. A xa gin'e xili Maaka. ³⁰ A xa die nan ya: Abadon, a xa di singe, Suru, Kisu, Bali, Neri, Nadabo, ³¹ Gedori, Axiyo, Sekeri, ³² nun Mikiloti, naxan findi Simeyami baba ra. E fan sabati Darisalamu ne e bari mixie ya ma.

³³ Neri naxa Kisu soto. Kisu naxa Solu soto. Solu xa die nan ya: Yonatan, Malakisuwa, Abinadabo, nun Esibaali. ³⁴ Yonatan xa di xili Meribaali. Meribaali naxa Mike soto. ³⁵ Mike xa die nan ya: Piton, Meleki, Tareya, nun Axasi. ³⁶ Axasi naxa Yehowada soto. Yehowada xa die nan ya: Alemeti, Asamafeti, nun

Simiri. ³⁷ Simiri naxa Mosa soto. Mosa naxa Bineya soto. Bineya naxa Rafa soto. Rafa naxa Eleyasa soto. Eleyasa naxa Aseli soto. ³⁸ Aseli xa die nan ya: Asirikama, Bokeru, Sumayila, Seyaraya, Abadiyasi, nun Xanan. Aseli xa die nan na ki. ³⁹ Aseli xunya Eseka xa die nan ya: Ulami, a xa di singe, Yeyusu, a xa di firin nde, nun Elifeleti a xa di saxan nde. ⁴⁰ Ulami xa die soori gbangbalanyie nan nu e ra. E fata xali ra. E xa die nun mamadie wuya e konti sigama han mixi keme tongo suuli. Bunyamin bõnsõe nan e birin na.

9

Darisalamukae

¹ Isirayilakae xilie birin sebexi Isirayila mang'ee xa buki nde kui. ² Yuda bõnsõe nu bara siga konyiya kui Babilon bõxi ma e xa yanfanteya xa fe ra. Naxee singe gbilen sabatide e xõnyi Isirayila bõxi ma, e findi Isirayila serexedubee, Lewikae, nun mixie nan na, naxee walima Ala xa hõromõbanxi kui. ³ Yuda bõnsõe, Bunyamin bõnsõe, Efirami bõnsõe, nun Manasi bõnsõe mixi ndee naxa sabati Darisalamu. ⁴ Yuda bõnsõe xa mixi, naxee sabati Darisalamu, findi Utayi nan na, Amixudi xa di, Omeri xa di, Imiri xa di, Bani xa di, Peresi xa di, Yuda xa di. ⁵ Siloka naxee sabati naa, nee findi Asaya nan na, di singe, nun a xa die. ⁶ Sera xa di naxee sabati naa, nee findi Yuweli, nun a ngaxakerenyie nan na, mixi keme senni, mixi tongo solomanaani. ⁷ Bunyamin xa di naxee sabati naa, nee nan ya: Mesulama xa di Salu, Hasenuwa xa di, Hodafiya xa di, ⁸ a nun Yeroxama xa di Yibineya, a nun Usi xa di Ela, Mikiri xa di, a nun Sefataya xa di Mesulama, Reyuweli xa di, Yibiniya xa di, ⁹ a nun e ngaxakerenyie e xabile ki ma, mixi keme solomanaani, mixi tongo suuli nun senni.

¹⁰ Serexedubee naxee sabatixi Darisalamu, nee nan ya: Yedaya, Yehoyaribu, Yakin, ¹¹ Xilikiya xa di

Asaraya, Mesulama xa di, Sadoki xa di, Merayoti xa di, Axituba xa di, naxan findi Ala xa hõromõbanxi wali xunyi ra, ¹² Yeroxama xa di Adaya, Pasura xa di, Malakiya xa di, Masayi xa di, Adiyeli xa di, Yasera xa di, Mesulama xa di, Mesilemiti xa di, Imeri xa di, ¹³ a nun e ngaxakerenyie, e denbaya xunyie, mixi wulu keren, keme solofere tongo senni. E birin findi kuntigie nan na, naxee walima Ala xa hõromõbanxi kui. ¹⁴ Lewi bõnsõe mixi naxee sabatixi Darisalamu, nee nan ya: Xasubu xa di Semaya, Asirikama xa di, Xasabiya xa di, Merarika, ¹⁵ a nun Bakibakari, Xeresi, Galali, Mataniya, Mika xa di, Sikiri xa di, Asafi xa di, ¹⁶ a nun Semaya xa di Abadiyasi, Galali xa di, Yedutun xa di, a nun Asa xa di Berekiya, Elekana xa di, naxan sabatixi Netofakae xa taae kui.

¹⁷ Ala xa hõromõbanxi naade makantee nan ya: Salumu, naxan findi e xunyi ra, Akubu, Talamon, Aximan, a nun e ngaxakerenyie. ¹⁸ Salumu bõnsõe nan naade makanta wali rabafe han to hõromõbanxi sogetede biri ra. Naade naxan xili «Mang'e naade.» E benbae findi ne naade makantee ra Lewikae be. ¹⁹ Salumu, Kore xa di, Ebiyasafi xa di, Kora xa di, a nun a ngaxakerenyi naxee findi naade makantee ra, naxa Alatala xa hõromõlingira kanta alo e babae singe a raba ki naxe. ²⁰ Finexasi, Eleyasari xa di, nu findixi naade makantee xunyi nan na. Alatala nu na a seeti ma. ²¹ Meselemiya xa di Sakari nu bara findi Kiri Banxi Naralande naade makante ra. ²² Mixi keme firin, fu nun firin nu bara sugandi na wali rabade. E xili birin sebexi a nun taa xilie e sabatixi dennaxe. Dawuda nun Annabi Samuweli nu bara na wali so e yi ra. ²³ E tan nun e xa die naxa Alatala xa hõromõlingira naade kanta. ²⁴ Naade makante ndee nu tixi sogetede, sogegorode, koola, nun yirefanyi ma. ²⁵ E ngaxakerenyi naxee nu na taae kui, e nu fama e

malide xi solofere bun ma. ²⁶ Naade makante kuntigie Lewikae, naxa yiree kanta Ala xa hōromōbanxi kui naafuli nu ragataxi dennaxe. ²⁷ E nu xima Ala xa hōromōbanxi rabilinyi nē alako e xa mēnni makanta, a nun e xa naadee rabi gēesegē.

²⁸ Lewika ndee nu yirabasee ragatama, e nu e ramini lōxo yo lōxo, e man nu e kōnti. ²⁹ Booree nu yirabasee ragata, naxee nu na yire seniyeŋxi, a nun farin, weni, ture, surayi, nun se jōxunmēe. ³⁰ Serexedubēe xa die nu labundēe masunbu. ³¹ Salumu xa di Matitiya Lewika, naxan keli Kora xabile ya ma, nu taami ganma naxan nu bama serexe ra. ³² E ngaxakerenyi ndee, Kehati bōnsōe ya ma, nu taami dōxōma teebili ra malabui lōxōe birin. ³³ Bēetiba naxee findi Lewi xabilēe xunyie ra, nu sabatixi Ala xa hōromōbanxi yigiyadee kui. Wali gbete yo mu nu na e yi ra, barima e findi wali birin xunyi nan na. E nu walima kōe nun yanyi. ³⁴ Lewi xabilēe xunyie nan na ki, naxee sabatixi Darisalamu.

*Solu bōnsōe
(Isirayila Mang'ee I 8:29-38)*

³⁵ Gabayon baba Yeyiyeli nu sabatixi Gabayon taa nan kui. A xa giŋe xili Maaka. ³⁶ A xa di nan ya: Abadon, a xa di singe, Suru, Kisu, Bali, Neri, Nadabo, ³⁷ Gedori, Axiyo, Sakari, nun Mikiloti. ³⁸ Mikiloti naxa Simeyami soto. E nu sabatixi e ngaxakerenyie fē ma Darisalamu. ³⁹ Neri naxa Kisu soto. Kisu naxa Solu soto. Solu xa die nan ya: Yonatan, Malakisuwa, Abinadabo, nun Esibaali. ⁴⁰ Yonatan naxa Meribaali soto. Meribaali naxa Mike soto. ⁴¹ Mike xa die nan ya: Piton, Meleki, Tareya, nun Axasi. ⁴² Axasi naxa Yara soto. Yara xa die nan ya: Alemeti, Asamafeti, nun Simiri. Simiri naxa Mosa soto. Mosa naxa Bineya soto. ⁴³ Bineya naxa Refaya soto. Refaya naxa Eleyasa soto. Eleyasa naxa Aseli soto. ⁴⁴ Aseli xa di senni nan ya: Asirikama, Bokeru,

Sumayila, Seyaraya, Abadiyasi, nun Xanan. Aseli xa die nan na ki.

10

*Mang'ee Solu xa faxe
(Samuweli I 31:1-13)*

¹ Filisitakae naxa Isirayilakae gere. Isirayilakae naxa e gi, a gbege naxa faxa Gilibowa geya fari. ² Filisitakae naxa bira Solu nun a xa die fōxo ra, han e Yonatan, Abinadabo, nun Malakisuwa faxa. ³ Gere naxa xōrōxo. Tanbē nde naxa Solu sōxo a jaaxi ra. ⁴ A naxa a fala a xa geresose maxaninyi bē, «N faxa i xa santidegema ra, alako yi gaantaree naxa n nayaagi.» Kōno na xeme mu suusa na rabade. Na na a ra, Solu naxa a yete faxa a xa santidegema ra. ⁵ A xa geresose maxaninyi to na to, a fan naxa a yete faxa. ⁶ Solu nun a xa di saxanyi faxa na ki nē. A xa denbaya birin naxa laaxira temui keren. ⁷ Isirayilakae, naxee nu sabatixi geya lanbanyi, e to a kolon a sōorie na e gife, Solu nun a xa die bara faxa, e fan naxa e gi. Filisitakae e xa tae birin soto na ki nē.

⁸ Na kuye iba, Filisitakae naxa gbilen gere yire, e xa sōori faxaxie harige tongo. E naxa Solu nun a xa die to Gilibowa geya fari. ⁹ E to gē e xa harige tongode, e naxa Solu xunyi nun a xa geresosee xanin sōorie yire. E naxa na xibaarui masen Filisitakae birin bē, a nun e xa kuyee bē. ¹⁰ E naxa Solu xa geresosee lu e xa ala xa banxi kui, e a xunyi gbaku e xa ala Dagon xa banxi kui. ¹¹ Yabesikae, naxee na Galadi, e to a mē Filisitakae naxan nabaxi Solu ra, ¹² e naxa siga e sa Solu nun a xa die furee tongo, e fa e ragata Yabesi terebinti wuri bun ma Galadi. Yabesikae naxa sunyi suxu xi solofere. ¹³ Solu faxa a xa yanfanteya nan ma fe ra a naxan niya Alatala ra. A mu Alatala xa woyenyi suxu, a naxa marasi fen mixie ra naxee woyenma mixi faxaxie ra. ¹⁴ A mu marasi fen Alatala ra, na na a ra Alatala naxa a faxa,

a Solu xa mangɛya fi Yisayi xa di Dawuda ma.

11

Dawuda findife Isirayila mangɛ ra (Samuweli II 5:1-10)

¹ Isirayilakae birin naxa a masen Dawuda bɛ Xebiron, «Won wuli keren, fase keren. ² Hali Mangɛ Solu xa waxati i tan nan nu Isirayila rapɛrema. I Marigi Alatala naxa a masen i bɛ, «I xa n ma pama Isirayila rapɛre, i xa findi e xa yarerati ra.» ³ Isirayila forie birin naxa siga a foxo ra Xebiron. Dawuda naxa saate xiri e tagi Alatala ya i. E naxa ture sa a xunyi ma Isirayila mangɛ ki ma, alo Alatala nu bara a masen Annabi Samuweli bɛ ki naxɛ.

⁴ Mangɛ Dawuda nun Isirayilakae naxa siga Darisalamu, naxan man nu xili Yebusu, barima Yebusu bɛnsɔɛ nu sabatixi naa. ⁵ E naxa a fala Dawuda bɛ, «I mu soma be feo.» Kɔnɔ Dawuda naxa nɔ Siyon yire makantaxi masotode. Na kui e menni xili fala Dawuda xa taa. ⁶ Dawuda nu bara a fala, «Naxan singe na Yebusu gere, n na kanyi findima nɛ mangɛ ra.» Seruya xa di Yowaba singe nan gere so, a fa findi sɔorie xa mangɛ ra. ⁷ Dawuda naxa sabati na yire makantaxi kui, na na a ra naa xili naxa fala Dawuda xa taa. ⁸ Dawuda naxa menni nun a rabilinyi yailan. Yowaba fan naxa wali gbete raba Darisalamu alako naa xa fan. ⁹ Dawuda senbe nu luma gbo ra, barima a nun Mangɛ Alatala nan nu a ra.

¹⁰ Dawuda xa sɔori xunyi, naxee bara a mali Isirayila mangɛya sotode, alo Alatala nu bara a masen ki naxɛ, ¹¹ na sɔori gbangbalanyie xilie nan ya: Xakimoni xa di Yasobeyami, naxan findi e xunyi ra. A nu bara mixi keme saxan faha tanbe ra gere keren kui. ¹² A firin nde findi Dodayi xa di Eleyasari nan na, Axowaka. A nu na Dawuda xa senbema saxanyie ya ma. ¹³ A nu bara Dawuda mali Filisitakae gere de Pasi Damimi. A xa sɔorie naxa e gi Filisitakae ma, mengi xɛ nu

dennaxɛ. ¹⁴ Kɔnɔ Eleyasari naxa lu naa han a Filisitakae bɔnbɔ Alatala xa mali ra.

¹⁵ Yarerati saxan, Dawuda xa yarerati tongo saxanyie ya ma, naxa siga Dawuda yire Adulama fɔnme ra. Filisitakae nu tixi Refa gulunba kui. ¹⁶ Na waxati Dawuda nu sabatixi yire makantaxi, Filisitakae nu sabatixi Beteleemu mabiri. ¹⁷ Dawuda naxa a sago nde fala, «A xoli n ma n xa Beteleemu kolonyi ye min.» ¹⁸ Na sɔori yarerati saxanyie naxa Filisitakae xa naaninyi igiri, e sa ye ba kolonyi ra naxan na Beteleemu naade ra. E to fa na ye ra Dawuda bɛ, a naxa tondi a minde. A naxa a ifili boxi ma serexe ra Alatala bɛ. ¹⁹ A naxa a fala, «Ala xa n natanga na ma. N mu noma yi ye minde, n ma xeme naxan sotoxi n bɛ e nii sare ra. Na luma alo e nii tide mu gbo n bɛ.» Na kui a naxa tondi na ye minde a xa senbema saxanyie naxan soto a bɛ.

²⁰ Yowaba ngaxakerenyi Abisayi nan nu findixi na senbema saxanyie xunyi ra. A nu bara xeme keme saxan faha a xa tanbe ra. A naxa xili xungbe soto na xeme saxanyie ya ma. ²¹ E naxa a binya, e a findi e xa mangɛ ra, kɔnɔ a mu lu e ya ma.

²² Yehoyada xa di Benaya Kabaseelika nu findixi sɔori magaaxuxi nan na. A nu bara fe xungbe gbege raba, alo Ariyeli Mowabaka firinyi faxafe. A man naxa yete nde faha kolonyi kui balabalanyi temui. ²³ Loxɔɛ nde a naxa Misiraka gbangbalanyi nde faha, naxan xa maiteya kanke ya firin lima. Tanbe belebele nu na na Misiraka yi ra, naxan gbo alo dugi sɔxo wuri. Benaya naxa na ba a yi ra, a a faha a yete xa tanbe ra. ²⁴ Yehoyada xa di Benaya xa fe xungbe nan na ki. A xili gbo na senbema saxanyi ya ma. ²⁵ A naxa binye soto dangi na xeme tongo saxan na, kɔnɔ a senbe mu nu gbo na senbema saxanyie bɛ. Dawuda xa gundo sɔori nan nu a ra.

²⁶ Senbema gbete nan ya: Yowaba xunya Asaheli, Dodo xa di

Elexanan Betselemuka, ²⁷ Samoti Harorika, Xelɛsi Pelonka, ²⁸ Ikesi xa di Ira Tekowaka, Abiyeseri Anatotika, ²⁹ Sibekayi Xusaka, Ilayi Axowaka, ³⁰ Maharayi Netofaka, Baanna xa di Xelɛda Netofaka, ³¹ Ribayi xa di Itayi, naxan keli Gibiya Bunyamin bɔnsɔɛ xa bɔxi ma, Benaya Piratonka, ³² Xurayi naxan keli Gaasi gulunba yire, Abiyeli Arabaka, ³³ Asamafeti Baxurimika, Eliyaba Saalabonka, ³⁴ Hasemi xa die Gisonkae, Saage xa di Yonatan Hararaka, ³⁵ Sakara xa di Axiyama Hararaka, Uru xa di Elifala, ³⁶ Xeferi Mekeraka, Ahiya Pelonka, ³⁷ Xesero Karemeleka, Esibayi xa di Naarayi, ³⁸ Natan ngaxakerenyi Yoweli, Hagari xa di Mibixari, ³⁹ Seleki Amonika, Naxarayi Berotika, Seruya xa di Yowaba xa geresose xaninma, ⁴⁰ Ira nun Garebe Yatirikae, ⁴¹ Uriya Xitika, Axalayi xa di Sabadi, ⁴² Siisa xa di Adina Rubenkae xa mangɛ nun a xa mixi tongo saxan, ⁴³ Maaka xa di Xanan, Yosafati Mitinika, ⁴⁴ Usiya Asatarotika, Xotama xa die Saama nun Yeyiyeli Arowerikae, ⁴⁵ Simiri xa die Yediyayeli, Yoxa xunya Tisika, ⁴⁶ Eliyeli Maxawika, Eliyeli xa die Yeribayi nun Yosawiya, Itima Mowabaka, ⁴⁷ Eliyeli, Obedo, nun Yaasiyeli Mesobaka.

12

Sɔɔri gbɛtɛɛ birafe Dawuda fɔxo ra

¹ Sɔɔrie nan ya naxee siga Dawuda yire Sikilaga, alako e xa a mali gere sode. Na waxati Dawuda mu nu na Kisu xa di Solu fe ma. ² Bunyamin bɔnsɔɛ nan nu e ra, Solu ngaxakerenyie. E nu fata tanbe nun gemɛe wolide e yirefanyi nun e kɔɔla belexe ra. ³ E xilie nan ya: Mangɛ Axiyeseri, Semaa xa die Yowasi Gibiyaka, Asamafeti xa die Yesiyeli nun Peleti, Beraka nun Yehu Anatotika, ⁴ Yisemaya Gabayonka, naxan findi sɔɔri xungbe ra na sɔɔri tongo saxan ya ma,

a fan findi e xa mangɛ nan na, ⁵ Yeremi, Yaxasiyeli, Yoxanan, nun Yosabadi Gederaka, ⁶ Elusayi, Yermoti, Beyalaya, Semaraya, Sefataya Xarufuka, ⁷ Elekana Koraka, Yisiya Koraka, Asareli Koraka, Yoweseri Koraka, Yasobeyami Koraka, ⁸ nun Yeroxama Gedorika xa die Yowela nun Sebadaya.

⁹ Sɔɔri gbangbalanyi Gadika ndee naxa siga Dawuda yire wula i. Nee fata gere ra, geresose nu na e yi ra alo kanke makantase nun tanbe. E senbe nu gbo alo yetse, e xulun alo xeli naxee e gima geyae fari. ¹⁰ E xilie nan ya: Eseri, e xunyi, Abadiyasi, a firin nde, Eliyabi, a saxan nde, ¹¹ Misemanna, a naani nde, Yeremi, a suuli nde, ¹² Atayi, a senni nde, Eliyeli, a solofere nde, ¹³ Yoxanan, a solomasaxan nde, Elesabada, a solomanaani nde, ¹⁴ Yeremi, a fu nde, a nun Makabanayi, a fu nun keren nde. ¹⁵ Gadikae nan yi ki naxee findi sɔɔri xungbee ra. Naxan xurun e ya ma, a senbe gbo mixi kemɛ be. Naxan xungbo e ya ma, a senbe gbo mixi wulu be. ¹⁶ Nee naxa Yuruden xure giri a rafexi temui naxe, kike singe, e fa geya lanbanyi mixie kerisogetede nun sogedorode mabiri.

¹⁷ Bunyaminka nun Yudayaka ndee naxa siga Dawuda xa yire makantaxi. ¹⁸ Dawuda naxa e ralan, a a fala e be, «Xa wo faxi bɔpɛsa nan kui alako wo xa n mali, won bɔpɛe findima keren nan na. Kɔnɔ xa a sa a li wo faxi n yanfade n yaxuie nan be, n tan naxan mu fe paaxi yo rabaxi, won benbae Marigi Ala kiiti sama ne.» ¹⁹ Na temui Alatala Xaxili Seniyenxi naxa goro Amasayi ma, naxan findi sɔɔri tongo saxan xunyi ra. A naxa a fala,

Ala xa Yisayi xa di Dawuda mali,
Ala xa bɔpɛsa fi a ma,
Ala xa bɔpɛsa fi Dawuda malima ma,
barima Ala nan Dawuda malixi.

Na kui Dawuda naxa e rasene, e xa lu a xa sɔɔri mangɛe ya ma.

²⁰ Manasi soori ndee nu bara e sa Dawuda de ra a nu wama kafufe Filisitakae ma temui naxe Solu gere. E nun Dawuda mu no Filisitakae malide barima Filisita mange ndee nu bara gaaxu, e fa a fala, «Dawuda fama ne won yanfade, a kafu a marigi Solu ma, e won gere.»
²¹ E to na fala, Dawuda naxa gbilen Sikilaga. Manasika naxee nu biraxi a foxo ra, e xilie nan ya: Adena, Yosabadi, Yediyayeli, Mikayeli, Yosabadi, Elihu, nun Siletayi. Soori wulu keren mange nan nu na e birin na.
²² E nu Dawuda malima a xa soorie rapere, barima e birin fata sooripa rabade. Singe, e nu Isirayila soorie nan rapere. ²³ Loxo yo loxo Dawuda malimae xun nu masama han a xa soori gali naxa lu alo Ala gbe.

²⁴ Soori xasabi nan ya naxee fa Xebiron Dawuda yire, alako e xa Dawuda mali, Solu xa mangeya xa radangi a ma alo Alatala nu bara a masen ki naxe: ²⁵ Yudayakae, soori wulu senni keme solomasaxan. Geresose nu na e birin yi ra. ²⁶ Simeyankae, soori gbangbalanyie wulu solofere soori keme. ²⁷ Lewikae, soori wulu naani keme senni. ²⁸ Yehoyada, naxan findi yarerati ra Haruna joxoe ra, a nun a xa soori wulu saxan keme solofere. ²⁹ Sadoki, segetala soori gbangbalanyi, nun a xabile kuntigie, mixi moxonen nun firin. ³⁰ Bunyaminkae, Solu bonsoe, soori wulu saxan. E mu nu gbo barima a gbege nu na Solu nan ma seeti. ³¹ Eframikae, soori wulu moxonen keme solomasaxan. E birin soori gbangbalanyi naxee benbae xili nu gbo. ³² Manasikae, soori wulu fu nun solomasaxan. E tan nan nu sugandixi mangeya radangife ra Dawuda ma. ³³ Isakarikae, kuntigi keme firin nun e xa mixi naxee nu na e xa yaamari bun ma. E fan nu bara a kolon Isirayila lan a xa naxan naba na waxati. ³⁴ Sabulonkae, soori wulu tongo suuli. E redixi gere xili ma, geresose nu na e yi

ra. ³⁵ Nafatalikae, soori xunyi wulu keren, a nun soori wulu tongo saxan nun solofere. Wure lefa nun tanbe nu na e birin yi ra. ³⁶ Danakae, soori wulu moxonen nun solomasaxan keme senni. Geresose na e birin yi ra. ³⁷ Aserikae, soori wulu tongo naani. E birin redixi. ³⁸ Soori naxee keli Yuruden naakiri ma sogetede biri, nee findi Rubenkae, Gadikae, nun Manasikae nan na, e lan mixi wulu keme moxonen nan ma. Geresose na e birin yi ra.

³⁹ Yi soorie fa ne Xebiron alako e xa Dawuda doxo mange ra Isirayila xun na. Na panige nan nu na e be. Isirayilakae birin nu bara na nate tongo. ⁴⁰ E naxa lu menni Dawuda yire xi saxan e e degema, e e minma. E ngaxakerenyie nan nu na donse rafalama e be. ⁴¹ E doxobooree fan naxa fa donse ra kelife ra Isakari boxi, Sabulon boxi, nun Nafatali boxi ma. E naxa fa na ra sofalee, joxome, soee, nun ningee fari. E naxa fa kote mooli birin na alo donse, farin, xore xaraxi, weni bogi xaraxi, weni, ture, xuruse lanma nun a xungbe. E naxa fa a gbege ra barima Isirayilaka birin nu seewaxi.

13

Dawuda saate kankira xaninfe Darisalamu.

(Samuweli II 6:1-11)

¹ Dawuda naxa soori wulu xunyi, soori keme xunyi, nun kuntigi birin xili, e xa malan. ² Dawuda naxa a fala Isirayila nama birin be, «Xa a findixi fe fanyi nan na, xa a kelixi won Marigi Alatala nan ma, won xa xerae xee won ngaxakerenyie ma, naxee na Isirayila boxie ma. Won xa serexedubee nun Lewikae fan xili, naxee na Isirayila taae kui, alako won birin xa lu yire keren. ³ Won xa won Marigi xa saate kankira ragbilen won yire, barima Solu xa mangeya waxati, won mu siga a foxo ra.» ⁴ Nama birin naxa tin na fe fanyi ra.

⁵ Dawuda naxa Isirayila birin malan, keli Sixori xure ma Misira

bɔxi, sa dɔxɔ Xamata ra, alako e xa Ala xa saate kankira tongo Kiriyati Yeyarimi. ⁶ Dawuda nun Isirayila birin naxa te Baala Yudaya bɔxi ma, dennaxe xili Kiriyati Yeyarimi. E nu wama Ala xa saate kankira tongofe. Alatala xa kibanyi nu na maleke sawure firin tagi na kankira fari, Alatala maxandima dennaxe. ⁷ E naxa Ala xa saate kankira tongo Abinadabo xɔnyi, e a dɔxɔ kote xanin se nɛɛɛnɛ kui. Usa nun Axiyo naxa a ragi. ⁸ Dawuda nun Isirayilakae naxa sɛɛwa ki fanyi Ala ya xɔri. E naxa bɛɛti ba kɔrae, maxasee, nun sarae xui ra.

⁹ E to lɔnyi li e dennaxe ma Kidon, ninge naxee nu kote xanin se mabendunma, naxa salaxun e wa birafe. Usa naxa saate kankira suxu a belexe ra alako a naxa bira. ¹⁰ Alatala naxa xɔnɔ Usa ma, a a faxa keren na, barima a mu nu lan a xa a belexe din saate kankira ra. Usa faxa na ki nɛ Ala ya xɔri.

¹¹ Dawuda naxa xɔnɔ Usa faxafe ma. Menni xili naxa sa «Usa gbaloe.» Han ya na xili saxi naa xun. ¹² Dawuda naxa gaaxu Ala ya ra na lɔxɔɛ. A naxa a yete maxɔrin, «N Ala xa saate kankira rasoma n xɔnyi di?» ¹³ Na lɔxɔɛ Dawuda mu saate kankira xanin a xɔnyi Darisalamu. A naxa a raso Obedo Edon xa banxi kui, naxan na Gati. ¹⁴ Ala xa saate kankira naxa lu Obedo Edon xa denbaya yire kike saxan. Alatala naxa barake sa e ma na xa fe ra.

14

Dawuda xa denbaya (Samuweli II 5:11-16)

¹ Tire mangɛ Xirami naxa mixie xɛɛ Dawuda xɔn ma alako e xa banxi belebele ti a tan Dawuda bɛ. E naxa sediri wuri xanin e xun ma, a nun walike naxee a rawalima. ² Dawuda naxa a kolon a Alatala yati nan a findixi Isirayila mangɛ ra. A a kolon Ala luma a xa mangɛya ite ra a xa pama xa fe ra. ³ Dawuda naxa ginɛ gbetɛɛ dɔxɔ Darisalamu. E naxa di ginɛ nun di xemɛɛ bari a bɛ. ⁴ A xa di naxee

barixi Darisalamu, e xilie nan ya: Samuwa, Sobabo, Natan, Sulemani, ⁵ Yibixari, Elisuwa, Elipeleti, ⁶ Noga, Nefegi, Yafiya, ⁷ Elisama, Beeliyada, nun Elifeleti.

Filisitakae Dawuda gerefe (Samuweli II 5:17-25)

⁸ Filisitakae to a mɛ Dawuda bara findi Isirayila mangɛ ra, e naxa siga a gereɛ. Dawuda fan naxa mini e ya ra. ⁹ Filisitakae naxa gere ti Isirayilakae bɛ naxee nu na Refa gulunba. ¹⁰ Dawuda naxa Ala maxɔrin, «N xa siga Filisitakae gereɛ? I e sama n sagoe?» Alatala naxa a masen a bɛ, «Siga, n fama nɛ e sade i sagoe.»

¹¹ Dawuda nun a xa sɔorie naxa te Bali Perasimi, e fa Filisitakae bɔnbɔ. Na kui Dawuda naxa a fala, «Ala bara n yaxuie kana, alɔ ye gbege bogoni bɔɔma a ra ki naxe.» Na fe nan a toxi, Bali Perasimi xili falaxi yi yire xun. ¹² Filisitakae nu bara e xa kuyee lu gere yire. Dawuda naxa yaamari fi e xa gan.

¹³ Filisitakae man naxa gere ti Isirayilakae bɛ naxee nu na Refa gulunba. ¹⁴ Dawuda man naxa Ala maxɔrin xa a lanma a xa e gere. Ala naxa a yaabi, «I naxa bira e fɔxɔ ra de. I xa e mabilin han wondi yire. I xa mame ti menni ¹⁵ han i xa xui nde mɛ wuri bilie kɔn na. Na temui i fa mini wondi kui e gereɛ. N tan nan minima i ya ra, nee bɔnbɔ i bɛ.» ¹⁶ Dawuda naxa a raba alɔ Ala a masenxi a bɛ ki naxe. E naxa Filisitakae bɔnbɔ kelife Gabayon, sa dɔxɔ Geseri ra. ¹⁷ Na kui Dawuda xili naxa xungbo yire birin. Alatala naxa a niya si birin xa gaaxu Dawuda ya ra.

15

Ala xa saate kankira sigafe Darisalamu

¹ Dawuda naxa banxie ti Darisalamu taa kui, dennaxe nu xili Dawuda xa taa. Menni a naxa kiri banxi ti Ala xa saate kankira luma dennaxe. ² Dawuda naxa yaamari fi a mixi yo mu Ala xa saate kankira

maxaninma fo Lewikae, barima Alatala e tan nan sugandixi na ma. Na bara findi e xa wali ra temui birin. ³ Dawuda naxa Isirayila birin xunlan Darisalamu Alatala xa saate kankira rasofe ra banxi kui naxan nu yailanxi na xa fe ra.

⁴ Dawuda naxa Haruna xa die nun Lewikae malan:

⁵ Kehati xa die, mixi keme mixi moxonen.

E xunyi na Uriyeli nan na.

⁶ Merari xa die, mixi keme firin mixi moxonen.

E xunyi na Asaya nan na.

⁷ Gerison xa die, mixi keme mixi tongo saxan.

E xunyi na Yoweli nan na.

⁸ Elisafan xa die, mixi keme firin.

E xunyi na Semaya nan na.

⁹ Xebiron xa die, mixi tongo solo-masaxan.

E xunyi na Eliyeli nan na.

¹⁰ Yusiyeli xa die, mixi keme mixi fu nun firin.

E xunyi na Aminadabo nan na.

¹¹ Dawuda naxa serexedubee Sadoki nun Abiyatari, a nun Lewikae Uriyeli, Asaya, Yoweli, Semaya, Eliyeli nun Aminadabo xili.

¹² A naxa a fala e be, «Wo tan nan na Lewi xa denbayae xunyiye ra. Wo wo yete raseniye, wo tan nun wo xa mixie. Wo xa te wo Marigi Alatala xa saate kankira ra. Wo xa a xanin yire n dennaxe yailanxi a be. ¹³ Temui dangixi won Marigi Alatala nu bara xonɔ won ma, barima Lewikae nan nu lan e xa na xanin a seriye ki ma.»

¹⁴ Serexedubee nun Lewikae naxa e yete raseniye beenu e xa te Isirayila Marigi Alatala xa saate kankira ra. ¹⁵ Lewikae naxa Alatala xa saate kankira suxu wurie ma a xaninma naxee ra, e e sa e tunkie fari alo Alatala Annabi Munsa yamari ki naxe.

¹⁶ Dawuda naxa a fala Lewikae xunyiye be e xa beetiba ndee sugandi e xa mixie ya ma naxee beeti bama korae nun maxasee xui ra jalexinyi kui. ¹⁷ Lewikae naxa Yoweli xa di Heman sugandi, a nun Berekiya xa di Asafi, nun Kusaya xa di Etani, naxan nu na Merari xa die ya

ma. ¹⁸ Lewikae gbete nan nu na naade kantee ra: Sakari, Ben, Yasiyeli, Semiramoti, Yexiyeli, Unni, Eliyabi, Benaya, Maaseya, Matitiya, Elifelehu, Mikineyahu, Obedo Edon, nun Yeyiyeli. ¹⁹ Lewika gbete nan nu na beetibae ra: Heman, Asafi, nun Etani. E nu maxasee raberema jalexinyi kui. ²⁰ Sakari, Asiyeli, Semiramoti, Yexiyeli, Unni, Eliyabi, Maaseya, nun Benaya nu korae raberema. ²¹ Matitiya, Elifelehu, Mikineyahu, Obedo Edon, Yeyiyeli, nun Asasiya nu korae luuti solo-masaxan daaxi raberema. ²² Lewika Kenaniya naxa findi xunyi ra naxan Ala xa saate kankira xaninma. A nu na wali kolon. ²³ Berekiya nun Elekana nu a malima na wali kui. ²⁴ Serexedubee Sebanaya, Yosafati, Netaneeli, Amasayi, Sakari, Benaya, nun Eliyeseri nan nu sarae fema Ala xa saate kankira ya ra. Obedo Edon nun Yexiya nan nu saate kankira xaninyie ra.

²⁵ Dawuda, Isirayila forie, nun soori wulu xunyiye naxa ti kira xon alako e xa sa Alatala xa saate kankira mati jalexinyi kui kelife ra Obedo Edon xonyi. ²⁶ Ala naxa Lewikae mali a xa saate kankira xaninde. Na kui e nu bara tuura solofere nun yexee kontonyi solofere ba serexe ra. ²⁷ Dawuda, Lewika naxee saate kankira xaninma, beetibae, nun Kenaniya, beetibae xa mange, e birin nu maxirixi donma tofanyie kui. Dawuda naxa serexedube donma fan nagoro a ma. ²⁸ Isirayilakae birin naxa te Alatala xa saate kankira ra jalexinyi kui. Ndee naxa ferie nun sarae fe, ndee naxa maxasee nun korae rabere.

²⁹ Solu xa di gine Mikala naxa Isirayilakae to Alatala xa saate kankira raso ra Dawuda xa taa kui. A to mange Dawuda to fare boron na jalexinyi kui, a naxa mange Dawuda rapaaxu.

16

Dawuda Ala tantufe

¹ E to so Darisalamu, e naxa Ala xa saate kankira dɔxɔ hɔrɔmɔlingira kui, Dawuda naxan yailanxi a lude ra. E naxa serexe gan daaxi nun xanunteya serexe ba. ² Dawuda to ge na serexe bade, a naxa duba Isirayila nama be Alatala xili ra. ³ Na xanbi a naxa taami, sube, nun donse joxunme so Isirayilakae birin yi ra.

⁴ A Lewika naxee sugandi dubafe ra nama be, e Isirayila Marigi Alatala matɔxɔ, e a tantu a xa saate kankira ya ra. Nee xilie nan ya: ⁵ Asafi, naxan findi e xunyi ra, Sakari, naxan na na xanbi ra, Yeyiyeli, Semiramoti, Yexiyeli, Matitiya, Eliyabi, Benaya, Obedo Edon, nun Yeyiyeli. Korae nu na e yi ra, maxasee nu na Asafi yi ra. ⁶ Serexedube Benaya nun Yaxasiyeli nu sarae fema Ala xa saate kankira ya ra.

⁷ Na lɔxɔe Dawuda naxa yi beeti so Asafi nun a xa mixie yi ra alako e xa Alatala tantu.

⁸ Wo Alatala matɔxɔ, wo a maxandi. Wo a masen sie be a fe xungbe naxee rabaxi.

⁹ Wo beeti ba a be, wo a tantu binye kui.

Wo wo mapoxun a xa fe fanyie birin ma.

¹⁰ Wo a xili seniye nxi matɔxɔ.

Wo tan naxee na Alatala fenfe, seewe xa lu wo bɔpɛe kui.

¹¹ Wo xa bira Alatala nun a senbe foxɔ ra.

Wo wo ya rafindi a ma.

¹² Wo wo ratu a xa kaabanakoe ma, a xa fe fanyie ma a naxee rabaxi, a nun a xa marasi.

¹³ Wo tan Isirayila bara findi a xa konyie ra.

Yaxuba xa die, Alatala bara wo sugandi.

¹⁴ Alatala nan na won Marigi Ala ra, A tan nan kiiti sama boxi birin ma.

¹⁵ Wo wo ratu a xa saate ma temui birin,

a xa woyenyi ma abadan.

¹⁶ A na saate naxan tongo Iburahima be, a a kali Isiyaga be.

¹⁷ A na nan xirixi e nun Yaxuba tagi,

a findi saate ra Isirayila be naxan mu kanama abadan.

¹⁸ Na saate nan ya:

«N Kanaan boxi fima ne wo ma, a findi wo ke ra.»

¹⁹ Wo mu nu gbo,

xɔpɛ nan nu wo ra na boxi kui.

²⁰ Wo to siga pamane gbete ma, wo naxa lu e xa mangeya bun ma,

²¹ Ala mu tin mixi yo xa wo jaxankata.

A naxa mang'ee rakɔrosi wo xa fe ra,

²² «Wo naxa wo belexe din n ma mixi sugandixie ra,

wo naxa n ma namijonmee tɔrɔ.»

²³ Dunija birin xa beeti ba Alatala be.

Lɔxɔe birin wo xa a xa kisi xa fe masen.

²⁴ Wo xa a xa fe fanyie tagi raba si gbete be,

wo xa a xa kaabanakoe masen dunija birin be.

²⁵ Alatala senbe gbo, a lanma won xa a matɔxɔ.

A magaaxu alae birin be.

²⁶ Wule nan na si gbete xa alae ra, kɔnɔ Alatala nan koore daaxi.

²⁷ Nɔre xungbe na a yi ra,

senbe nun seewe gbo a xonyi.

²⁸ Si birin, wo xa Alatala matɔxɔ, wo xa a senbe kolon.

²⁹ Wo xa a xili matɔxɔ,

wo xa serexe ba a be a xa hɔrɔmɔlingira kui,

wo xa a batu seniye nyi kui.

³⁰ Adama birin xa seren a ya ra.

Ala mu tinma dunija xun xa rakana.

³¹ Koore nun dunija xa seewa, birin xa a kolon Alatala nan mange ra.

³² Baa nun yexee xa Ala senbe masen,

boxi nun subee xa Ala xa fanyie masen.

³³ Wondi wuri xa Alatala xili masen, naxan fafe dunija makiitide.

³⁴ Wo xa Alatala tantu barima a fan, a xa xanunteya mu kanama abadan.

³⁵ Wo xa a masen Ala be,

«Ala, muxu rakisi, muxu ratanga si gbete ma,

alako muxu xa i xili matoxo,
na xa findi fe fanyi ra muxu be.

³⁶ Tantui na Isirayila Marigi Alatala
be temui birin.»

Nama naxa a ratin, «Tantui na
Alatala be.»

³⁷ Dawuda naxa Asafi nun a
xunxae yamari e xa meeni Alatala
xa saate kankira ma temui birin.

³⁸ A naxa Yedutun xa di Obedo Edon,
nun Xosa, a nun a xa mixi tongo
senni nun solomasaxan yamari
e xa hoxomolingira naade kanta.

³⁹ Serexedube Sadoki nun a xa mixie
naxa lu Alatala xa hoxomolingira
naxan nu na Gabayon geya fari. ⁴⁰ A
nu lan ne e xa serexe gan daaxi
ba geesege nun nunmare temui
Alatala be alo a sebexi Isirayilakae
be kitaabui kui ki naxe. ⁴¹ Heman,
Yedutun, nun boore naxee nu
sugandixi fan nu na alako e xa
Alatala tantu, barima a xa fonisireya
mu jonna abadan. ⁴² Heman
nun Yedutun nu sarae fema, e nu
maxasee raberema alako e xa beeti
ba Alatala be. Yedutun xa die nan
nu na naade kantee ra. ⁴³ Na dangi
xanbi, pama birin naxa siga e xonyi.
Dawuda fan naxa gbilen a xonyi, a
xa duba a xa denbaya be.

17

*Ala xa saate Dawuda be
(Samuweli II 7:1-17)*

¹ Dawuda to ge sabatide a xa
banxi neene kui, a naxa a fala
Annabi Natan be, «I bara a to, n
na banxi tofanyi nan kui naxan
yailanxi sediri wuri ra, konjo Alatala
xa saate kankira tan na kiri banxi
nan kui.» ² Annabi Natan naxa
Dawuda yaabi, «I xa i waxonfe raba,
barima wo nun Ala na a ra.»

³ Na ke ra, Ala naxa a masen
Annabi Natan be, ⁴ «Sa a fala n ma
konyi Dawuda be Alatala xa masenyi
nan ya, «I tan mu banxi tima n be
n luma dennaxe. ⁵ Kabi n Isirayila
ramini Misira boxi kui han to, n na
kiri banxi nan kui. Banxi gbete yo
mu nu na n yi ra. ⁶ Muxu nun
Isirayila xa jere kui, n mu a fala n

ma pama xa yarerati yo be, n naxee
sugandi e xa meeni n ma pama ma,
e xa banxi sediri wuri daaxi ti n
be.» ⁷ Yakosi i xa a masen n ma
konyi Dawuda be, «Mange Alatala xa
masenyi nan ya: I nu na goore ne
xuruse kantade, n naxa i findi n ma
pama Isirayila xa mange ra. ⁸ I nu
sigama dennaxe birin won birin nan
nu a ra, n naxa i yaxuie halaki i ya
ra, n naxa i xili rate alo mixi binye
naxee na boxi fari. ⁹ N bara yire
nde sugandi n ma pama Isirayila be
e sabatima dennaxe, alako e naxa
gaaxu sonon, tinxintaree xa e lu naa.
¹⁰ N e malima ne alo n a raba ki
naxe n to kiitisae doxo n ma pama
Isirayila xun ma. N man na rabama
i tan fan be, i xa ti i yaxuie fari. N
tan Alatala fama ne senbe fide i ma a
nun i xabile birin. ¹¹ I xa dunjigiri
na kamali temui naxe, i naxa gbilen
i benbae yire, n meenima ne i xa
die ma. N keren sugandima ne, a
xa findi mange ra i joxoxe ra. ¹² Na
kanyi nan fama hoxomobanxi tide n
be. N a rasabatima mangeya kui,
alako a xa bu abadan. ¹³ N findima a
baba nan na, a tan fan findima n ma
di nan na. N ma fonisireya mu bama
a yi ra alo n a ba ki naxe mange singe
yi ra. ¹⁴ N a findima n ma pama
xa mange nan na, a xa mangeya mu
kanama abadan.»

¹⁵ Annabi Natan naxa Ala xa
masenyi ti Dawuda be alo Ala a
masenxi a be ki naxe. ¹⁶ Na xanbi
mange Dawuda naxa siga, a sa a
yete dentege Marigi Alatala be, a a
fala, «N Marigi Alatala, nde na n tan
na a nun n ma denbaya ra naxan
a niyama i xa yi nate mooli tongo
muxu be? ¹⁷ N Marigi Ala, i naxan
falaxi i xa konyi xa denbaya xa fe
ra, fe xuri mu a ra de! N Marigi
Alatala i bara hinne n na alo mixi
xungbe. ¹⁸ N tan Dawuda, n noma
munse falade i be yi xunnakeli xa fe
ra i naxan fixi i xa konyi ma? I i xa
konyi kolon. ¹⁹ Marigi Alatala, i bara
yi nate tongo n be i xa xanunteya xa
fe ra alako dunja xa i senbe kolon.»

²⁰ «Alatala, i maniyee mu na, ala

gbete mu na ba i tan na. Muxu bara na kolon. ²¹ Si gbete na dunija naxan luma alo Isirayila naxan Marigi a ramini konyiya kui, a a findi a xa pama ra? I bara kaabanakoe raba, fe magaaxuxie. I bara sie keri i xa pama ya ra, i naxan naminixi Misira boxi ra, alako i xili xa kolon. ²² Marigi Alatala, i bara a ragiri Isirayila xa findi i xa pama ra, i fan bara findi e Marigi Ala ra. Na mu kanama abadan.»

²³ «Marigi Alatala, i xa masenyi i xa konyi nun a xa denbaya xa fe ra, na xa kamali. I naxan fala, yandi i xa na ragiri. ²⁴ I xa na ragiri alako i xili xa gbo temui birin. Dunija xa a fala, <Mange Alatala, Isirayila Marigi Ala nan a ra.> I xa konyi Dawuda, nun a xa denbaya, i xa meeni e ma abadan. ²⁵ N Marigi Ala, i bara i janige masen i xa konyi be a falafe ra i xa a xa denbaya xun nakeli. Na na a ra i xa konyi bara limaniya i maxandife ra. ²⁶ Alatala, i tan nan na Ala ra. I bara yi masenyi fanyiti i xa konyi be. ²⁷ I bara wa i xa konyi xa denbaya barakafe, alako a xa balo i ya i abadan. Alatala barake sama naxan ma, na barake mu bama a yi ra abadan.»

18

Dawuda nola sotofe (Samuweli II 8:1-18)

¹ Na to dangi, Dawuda naxa Filisitakae bonbo, a e rayaagi. A naxa Gati nun a rabilinyie ba e yi ra. ² A naxa Mowabakae fan bonbo, e fa lu a xa yaamari bun ma, e duuti ba. ³ Dawuda naxa Soba mange Hadadeseri fan bonbo Xamata mabiri, barima a nu wama Efirati xure xa lu a xa yaamari bun ma. ⁴ Dawuda naxa soori ragise wulu keren, soe ragi wulu solofere, nun soori wulu moxonen ba e yi ra. A naxa soe birin tore bolon fo soe keme pondon a naxee ragata a yete be.

⁵ Siriyaka naxee na Damasi naxa fa Soba mange Hadadeseri malide,

konon Dawuda naxa soori wulu moxonen nun firin bonbo e ra.

⁶ Dawuda naxa a xa soorie doxo Siriya boxi ma Damasi taa kui. Siriyakae naxa lu Dawuda xa yaamari bun, e duuti ba a be. Dawuda siga dede, Alatala nu xunnakeli fima ne a ma. ⁷ Dawuda naxa Hadadeseri xa soorie xa wure lefa xanin Darisalamu xema masoxi naxee ma. ⁸ A naxa Hadadeseri xa yoxui gbege tongo Tibati nun Kunu. Sulemani naxa na yailan maxase xungbe ra, salide kontigibae, a nun serexebade walisee ra naxee nu rawalima horomobanxi kui.

⁹ Xamata mange Tohu naxa a me a Dawuda bara Soba mange Hadadeseri xa soorie birin bonbo. ¹⁰ A naxa a xa di Hadorami xee mange Dawuda xon, a xa a xebu a be, a man xa a matoxo a xa gere xa fe ra Hadadeseri mabiri ra. A man naxa xema, gbete, nun yoxui fi Dawuda ma, barima gere nu na Tohu nun Hadadeseri tagi. ¹¹ Mange Dawuda naxa na birin fi Alatala ma, a nun gbete nun xema a naxan nasuxu sie birin yi ra alo Edon, Mowaba, Amoni, Filisita, nun Amaleki.

¹² Seruya xa di Abisayi naxa Edonka wulu fu nun solomasaxan bonbo gulunba kui Foxoe yire. ¹³ A naxa soorie lu Edon alako naa birin xa lu Dawuda xa yaamari bun ma. Dawuda siga dede, Alatala nu xunnakeli fima ne a ma.

¹⁴ Dawuda naxa a xa pama Isirayila yamari seriye nun tinxinyi ra. ¹⁵ Seruya xa di Yowaba nan nu na soorie xa mange ra. Axiludu xa di Yehosafati nan nu na mange xa xui madangi ra. ¹⁶ Axituba xa di Sadoki nun Abiyatari xa di Abimeleki nan nu na serexedubee ra. Sawesa nan nu na mange xa sebeliti ra. ¹⁷ Yehoyada xa di Benaya nan nu na Keretikae nun Peletakae xunyi ra. Mange Dawuda xa die nan nu na a xanbi ra.

19

Dawuda nun Amonikae xa gere (Samuweli II 10:1-19)

¹ Na to dangi, naxan naba na nan yi ki. Amonikae xa mangɛ Naxasa naxa faxa, a xa di naxa ti a ɲɔxɔe ra. ² Dawuda naxa a maɲɔxun, «N fe fanyi rabama nɛ Naxasa xa di Xanun bɛ, barima a baba fe fanyi raba nɛ n bɛ.» Dawuda naxa xɛɛrae xɛɛ Xanun xɔn e xa sa a nu tɔɔɔ a nu sɛgɛ sa a baba ɲɔnfe ma. Dawuda xa xɛɛrae naxa so Amonikae xa bɔxi ma Xanun yire, e xa a nu tɔɔɔ sa. ³ Kɔnɔ Amonikae xa kuntigie naxa a fala Xanun bɛ, «I ɲɔxɔ a ma Dawuda yee xɛɛxi i nu tɔɔɔ sade i baba ɲɔnfe nan ma? E faxi nɛ e xa fa be kolon, e xa be ya iso, e xa yi bɔxi tegerenya raba. A xa xɛɛrae faxi be na nan ma.»

⁴ Na kui Xanun naxa Dawuda xa xɛɛrae suxu, a naxa e dɛ xabe maxaba, a naxa e xa donmae raxaba e xɔɔɛ yailanyi, a fa e rabɛɲin. ⁵ Mixi nde to na fe dɛntɛgɛ Dawuda bɛ, a naxa mixie xɛɛ a xa xɛɛrae yire a falafe ra, «Wo lu Yeriko han wo dɛ xabee xa mini. Na tɛmɛi wo xa gbilen be.» Dawuda xa xɛɛrae xaxili nu bara ifu ki fanyi ra.

⁶ Xanun nun Amonikae to a kolon a e bara xɔnnanteya raso e nun Dawuda tagi, e naxa gbeti kilo wulu tongo saxan nun naani fi Siriyakae ma, naxee nu na Mesopotamiya, Maaka nun Soba, alako e xa fa sɔɔri ragisee nun soe ragie ra e bɛ. ⁷ Na kui Maaka mangɛ nun a xa ɲama naxa fa sɔɔri ragise wulu tongo saxan nun firin na, e fa malan Medeba. Amonikae fan naxa mini e xa taae kui, alako e xa Dawuda gere. ⁸ Dawuda fɛfɛ na kolon, a naxa sɔɔri mangɛ Yowaba nun a xa sɔɔri gbangbalanyi birin xɛɛ e yire. ⁹ Amonikae naxa mini, e ti gere ki ma taa sode dɛ ra. Mangɛ naxee fa e malide, e nu tixi e xati ma daaxa i.

¹⁰ Yowaba naxa a kolon gere na a ya ra, a man na a xanbi ra. A naxa Isirayila sɔɔri fanyie mayegeti, a e ti Siriyakae ya ra. ¹¹ A naxa sɔɔri dɔnɔxɔe lu a xunya Abisayi xa yaamari bun ma, e xa ti Amonikae ya ra. ¹² Yowaba naxa a fala a

xunya bɛ, «Xa Siriyakae sɛnbɛ gbo n bɛ, i xa fa n malide. Xa Amonikae fan sɛnbɛ gbo i bɛ, n fan sigama i malide. ¹³ I xa limaniya, won xa won sɛnbɛ so won bɔnɔɔe xa fe ra nun won Marigi Ala xa taae xa fe ra. Alatala xa a waxɔnfe raba.»

¹⁴ Yowaba nun a xa sɔɔrie naxa Siriyakae gere. Nee naxa e gi Yowaba ma. ¹⁵ Amonikae to a to, Siriyakae bara e gi, e fan naxa e gi Abisayi ma. Yowaba xunya naxa so taa kui, Yowaba naxa gbilen Darisalamu.

¹⁶ Siriyakae to a kolon Isirayila bara e bɔnbɔ, e naxa xɛɛrae xɛɛ Siriyakae ma naxee nu na xure naakiri ma. Hadadeseri xa sɔɔri mangɛ Sofaki nan nu na e xunyi ra. ¹⁷ Dawuda to na kolon, a naxa Isirayilakae birin malan, e naxa fa e Yurudɛn igiri, e siga Siriyakae gere. Siriyakae man naxa e gi Isirayilakae ya ra. ¹⁸ Dawuda naxa sɔɔri nun e ragise dɔxɔ wulu solofere faxa, a nun sɔɔri wulu tongo naani gbɛtɛ. A naxa sɔɔri mangɛ Sofaki fan faxa. ¹⁹ Hadadeseri malimae to a kolon a Isirayilakae bara e bɔnbɔ, e naxa lanyi xiri e nun Dawuda tagi, e naxa lu a xa yaamari bun. Kabi na waxati, Siriyakae mu tinma Amonikae malide sɔnɔn.

20

Dawuda Amonikae nun Filisitaekae gerefe

(Samuweli II 11:1, 12:26-31)

¹ Na ɲɛ igbilenyi, gere tɛmɛi to a li, Yowaba nun a xa sɔɔri gbangbalanyie naxa siga Amonikae gere. Yowaba naxa taa nde suxu naxan xili Raba, a fa mɛnni kana. Dawuda tan naxa lu Darisalamu. ² Dawuda naxa mangɛ tɔnxuma xɛɛma daaxi ba Amonikae xa mangɛ xunyi ma, naxan xa binyɛ dangi kilo tongo saxan na. Gɛmɛ tofanyi diyaman daaxi fan nu na a ma. Na mangɛ tɔnxuma naxa dɔxɔ Dawuda xun ma, a fa se gbegbe xanin a xun ma a naxan sɔto gere kui. ³ Nama naxan nu na naa, Dawuda naxa e xanin a xun ma, a e findi konyie ra naxee

wuri, gɛmɛ, nun wure xabama. A Amonikae xa taa birin xa fe raba na ki nɛ. Na xanbi, Dawuda nun a xa soorie naxa gbilen Darisalamu.

⁴ Na to dangi, Isirayilakae nun Filisitakae naxa gere Geseri. Na gere kui, Sibekayi Xusaka naxa Sipayi faxesa. Sipayi findi Refa bɔnsɔɛ nan na. Filisitakae naxa yaagi na fe ma.

⁵ Isirayilakae nun Filisitakae man naxa gere. Yi biyaasi Yayiri xa di Elexanan naxa Goliyati xunya Laxami Gatika faxesa. A senbɛ nu gbo, a xa tanbɛ xa xungboe nu luxi alɔ dugi sɔxɔ wuri.

⁶ Gere gbɛtɛ naxa mini Gati. Xɛmɛ kuye nde nu na, sole senni nan nu na a salonse birin ma, nee malanxi mɔxɔpɛn nun naani. Na fan Rafa bɔnsɔɛ nan nu a ra. ⁷ A to Isirayila konbi, Dawuda xunya Simeya xa di Yonatan naxa a faxesa. ⁸ Yi xɛmɛ birin fatanxi Rafa bɔnsɔɛ nan ma naxan nu sabatixi Gati. Dawuda nun a xa soorie naxa e birin sɔntɔ.

21

Isirayila pama kɔntife (Samuweli II 24:1-9)

¹ Sentanɛ to wa Isirayila ratantafe, a naxa Dawuda bɔpɛ rate a xa Isirayilakae kɔnti. ² Dawuda naxa a fala Yowaba nun kuntigie bɛ, «Wo siga, wo xa sa Isirayilakae kɔnti, keli Beriseeba ma, sa dɔxɔ Dana ra. Wo xa na xasabi dentɛgɛ n bɛ.» ³ Yowaba naxa a yaabi, «Alatala xa Isirayila pama rawuya dɔxɔ kɛmɛ. Mangɛ, n marigi, i xa konyie xa mu nee birin na? I yi mɔɔli maxɔrinxi munfe ra? Munfe ra i wama Isirayila xa yi yunubi sɔtɔ?» ⁴ Kɔnɔ mangɛ xui mu matandima, na na a ra Yowaba naxa mini, a naxa Isirayila birin ipɛrɛ, a fa gbilen Darisalamu. ⁵ A naxa pama xasabi fala Dawuda bɛ. Isirayilakae xa kɔnti nan ya: xɛmɛ santidɛgɛma kanyi miliyɔn keren, wulu kɛmɛ. Yudayakae xa kɔnti nan ya: xɛmɛ santidɛgɛma kanyi wulu kɛmɛ naani, tongo solofere. ⁶ Yowaba mu Lewi nun Bunyamin

bɔnsɔɛ kɔnti, barima mangɛ xa yaamari mu nu rafanxi a ma.

⁷ Yi yaamari naxa rapaaxu Ala ma. A naxa Isirayila xa tantanyi seri ba.

⁸ Dawuda naxa a fala Ala bɛ, «N to yi rabaxi, n bara yunubi belebele raba. Yakɔsi n bara i mayandi i xa diɲɛ i xa konyi xa yunubi ma. Na bara findi n ma daxɔpa ra.» ⁹ Alatala naxa a masen Gadi bɛ, naxan findi namijɔnɛ ra mangɛ bɛ Dawuda xa waxati, ¹⁰ «I xa a fala Dawuda bɛ, Alatala yi nan masenxi i bɛ, «N bara fe saxan masen i bɛ, i xa keren sugandi i wama n xa naxan naba i ra.»» ¹¹ Gadi naxa siga Dawuda yire, a a fala a bɛ, «Alatala yi nan masenxi i bɛ, ¹² «I bara tin paxankate mundun na: kaame xa sin bɔxi ɲɛ saxan, xa na mu i yaxuie xa nɔ wo ra e xa santidɛgɛma ra kike saxan, xa na mu Alatala xa a xa malekɛ xɛɛ a xa Isirayila pama halaki, a xa bɔxi birin kana a xa santidɛgɛma ra nun fure ɲaaxi ra xi saxan. Yakɔsi i xa a mato n lan n xa naxan fala n xɛɛma bɛ.»» ¹³ Dawuda naxa Gadi yaabi,

«N bɔpɛ bara mapaaxu a xɔrɔxɔɛ ra. A lan n xa n sa Alatala bɛlɛxɛ i naxan xa kinikini gbo. Na fisa adamadie bɛlɛxɛɛ bɛ.» ¹⁴ Alatala naxa fure ɲaaxi radin Isirayila ma han xɛmɛ wulu tongo solofere naxa faxesa Isirayila bɔxi ma. ¹⁵ Ala naxa malekɛ xɛɛ Darisalamu, a xa sa naa kana. A nu naa kanafe tɛmɛi naxɛ, Alatala naxa e xa tɔɔrɛ mato, a fa nimisa. A naxa a masen malekɛ bɛ naxan nu na naa kanafe, «Na lan. E lu naa sinden.» Alatala xa malekɛ nu tixi Oronan Yebusuka xa lonyi ma. ¹⁶ Dawuda to a ya rate, a naxa Alatala xa malekɛ to, a tixi koore ma, a xa santidɛgɛma baxi a tɛɛ i, a ya rafindixi Darisalamu ma. Dawuda nun forie naxa sunnun donma ragoro e ma, e e yatagi rafelen bɔxi. ¹⁷ Dawuda naxa a fala Ala bɛ, «N tan xa mu yaamari ti e xa Isirayila pama kɔnti? N tan nan yunubi rabaxi, n tan nan yi fe kobi niyaxi. Nama tan munse rabaxi? N Marigi Alatala, i xa n tan nun ma denbaya halaki, i xa i xa pama lu

naa.»

¹⁸ Alatala xa maleke naxa a masen Gadi be a xa a fala Dawuda be, a xa te serexebade yailande Alatala be Oronan Yebusuka xa lonyi ma.

¹⁹ Dawuda naxa te naa alo Gadi a fala a be Alatala xili ra ki naxe.

²⁰ Oronan to nu naa lonyi ma, a mengi bonbofe, a naxa a mafindi, a fa maleke to. A tan nun a xa di naanie naxa e noxun. ²¹ Na waxati, Dawuda fan nu sigafe Oronan yire. Oronan to a to, a naxa keli lonyi ma, a sa a felen boxi ma Dawuda bun ma. ²² Dawuda naxa a fala Oronan be, «N wama yi lonyi sarafe i ma, alako n xa serexebade ti Alatala be. A mati n ma a sare ra, alako fure paaxi xa jon jama ma.» ²³ Oronan naxa Dawuda yaabi, «Mange, a tongo. N marigi xa a waxonfe raba a ra. N bara yi ningee fan so i yi ra, e xa findi serexe gan daaxi ra. Yi saretie noma gande yege ra, yi mengi fan xa findi serexe ra. N bara yi birin fi i ma.»

²⁴ Konon mange Dawuda naxa a fala Oronan be, «Ade, n wama a sarafe ne kobiri ra naxan lanma seriye ki ma. N mu se bama serexe ra Alatala be, naxan findima i tan harige ra. N mu noma serexe gan daaxi bade n mu naxan sare baxi.» ²⁵ Na kui Dawuda naxa xema kilo solofere fi Oronan ma na lonyi xa fe ra. ²⁶ Dawuda naxa serexebade ti menni Alatala be, a fa serexe gan daaxi nun xanunteya serexe ba. A to Alatala maxandi, Alatala naxa a yaabi te ra naxan sinxi serexebade ma keli koore ma. ²⁷ Na temui Alatala naxa woyen maleke be, a fa santidegema raso a tee i.

²⁸ Dawuda nu serexe bama Oronan Yebusuka xa lonyi nan ma sonon, barima a nu bara a kolon a Alatala a yaabima menni ne.

²⁹ Alatala xa hromolingira, Annabi Munsa naxan yailan gbengberenyi ma, a nun serexebade serexe gan daaxi bama dennaxe, nee nu na yire itexi nde ne Gabayon na waxati. ³⁰ Konon Dawuda mu nu noma sode naa, a xa woyen Ala ra, barima a

nu henmexi Alatala xa maleke xa santidegema ra.

22

Ala xa hromobanxi folofe

¹ Dawuda naxa a masen, «Won Marigi Alatala xa banxi xa ti be, a nun serexebade, serexe gan daaxi bama dennaxe.»

² Dawuda naxa yaamari fi, xone konyi birin naxee sabatixi Isirayila boxi ma, e xa malan. A naxa e findi gema xabamae ra Ala xa banxi xa wali xa fe ra. ³ Dawuda naxa wure gbegbe fen, naxan findima lantumae nun naade gbaku see ra. A naxa yoxui gbegbe fan fen naxan mu nu noma maniyade a gboe xa fe ra. ⁴ Sidonkae nun Tirekae naxa Dawuda mali, a naxa wuri fanyi gbegbe soto. Na wuri mooli xili ne sediri. ⁵ Dawuda nu fa a fala, «N ma di Sulemani dimedi na a ra, a mu wali kolon sinden. Hromobanxi naxan tima Alatala be, na lanma a xa tofan, a xa rayabu, a xili xa gbo si birin ya ma.» Na kui, Dawuda se gbegbe malan ne na banxi tima naxan na beenu a xa faxa

⁶ Dawuda naxa a xa di Sulemani xili, a a fala a be a xa banxi ti Isirayila Marigi Alatala be. ⁷ A naxe, «N ma di, nate nu na n be n xa banxi ti n Marigi Alatala be, ⁸ konon Alatala bara yi masen n be yi ki, <I bara wuli ifili a gbe ra n ya i i xa yihadi geree kui, i mixie gbegbe faxa. Na nan a ra, i tan nu lan i xa banxi ti n be. ⁹ Konon i fama di nde sotode, naxan findima bonesa mixi ra, n malabui fima naxan ma a yaxuie xa fe ra. A xili fama falade Sulemani. Isirayila luma bonesa nun maraxare kui a xa simaya birin kui. ¹⁰ A tan nan fama banxi tide n be, a fa findi n ma di ra, n fan findi a baba ra. A xa mangeya kibanyi buma abadan Isirayila.»

¹¹ «Yakosi, n ma di, Alatala xa lu i seti ma, alako i xa i Marigi Alatala xa banxi ti sonneya ra alo a a falaxi i xa fe ra ki naxe. ¹² Alatala xa lonni nun xaxili fanyi fi i ma a i tima mange ra temui naxe Isirayila

bɔxi ma, alako i xa i Marigi Alatala xa seriyɛ rabatu. ¹³ Fe birin fama nɛ soɔneyade i bɛ xa i Alatala xa seriyɛ nun a xa yaamarie rabatuma, a naxee soxi Annabi Munsa yi ra Isirayila bɛ. I xa i senbɛ so, i xa limaniya. I naxa gaaxu fefe ya ra, i bɔɲɛ naxa mini.»

¹⁴ «N ma katɛ kui, n bara xɛɛma kilo miliyɔn saxan, kilo wulu kɛmɛ naani malan Alatala xa banxi xa fe ra. N man bara gbeti kilo miliyɔn tongo saxan nun naani malan. Yɔxui nun wure bara gbo han na kɔnti mu nɔma kolonde. N bara wuri nun gɛmɛ fan fen. I man fama nde sade na xun. ¹⁵ Walikɛ gbegbe na i yi ra naxee fata gɛmɛ xabade, naxee fata gɛmɛ nun wuri masolide. E wali mɔɔli birin kolon. ¹⁶ Xɛɛma, gbeti, yɔxui, nun wure na i yi ra han a bara dangi a i. Keli, i xa wali suxu keren na! Alatala xa i mali.»

¹⁷ Dawuda naxa a fala Isirayila kuntigi birin bɛ, e xa fa a xa di Sulemani mali. A naxa a fala e bɛ, ¹⁸ «Wo Marigi Alatala mu na wo fɔxɔ ra? A mu bɔɲɛsa fixi wo ma wo yaxui birin ya ra? A bara bekae sa n bɛlɛxɛ i. Yi bɔxi bara findi Alatala nun a xa nama gbe ra. ¹⁹ Wo xa wo Marigi Alatala fen wo bɔɲɛ nun wo nii birin na. Wo keli, wo xa hɔrɔmɔbanxi seniyɛnxi ti wo Marigi Alatala bɛ, alako wo xa fa Alatala xa saate kankira nun a xa se seniyɛnxi raso Ala xa banxi kui.»

23

Lewi bɔnsɔɛ xa kɔnti

¹ Dawuda to bara gɛ foride, a naxa a xa di Sulemani sugandi Isirayila mangɛ ra. ² A naxa Isirayila kuntigie, sɛrɛxɛdubɛɛ, nun Lewikae malan. ³ E naxa Lewikae kɔnti, naxee nu bara ɲɛ tongo saxan sɔtɔ. E kɔnti naxa siga xɛmɛ wulu tongo saxan nun solomasaxan. ⁴ Dawuda naxa a fala, «N bara mixi wulu mɔxɔɲɛn nun naani ba, e xa e ɲɛngi sa Alatala xa banxi wali rabafe xɔn. Mixi wulu senni xa findi kiitisae ra. Mixi wulu naani xa findi naade

kantɛ ra. ⁵ Mixi wulu naani xa Alatala matɔxɔ maxasee xui ra, n naxee yailanxi a matɔxɔ se ra.»

⁶ Dawuda naxa Lewikae itaxun xundɛ ma, e benba Lewi xa die ki ma: Gerison, Kehati, nun Merari. ⁷ Gerison xa die: Ladana nun Simeyi. ⁸ Ladana xa die: Yɛxiyɛli, di singe, Setama nun Yoweli, e mixi saxan. ⁹ Simeyi xa die: Selomoti, Xasiyɛli, nun Xarani, e mixi saxan. Ladana xa denbaya kuntigie nan na ki.

¹⁰ Simeyi xa die: Yaxati, Sisa, Yeyusu nun Beriya. Simeyi xa di naani nan na ki. ¹¹ Yaxati, di singe, Sisa, di firin nde. Yeyusu nun Beriya mu di gbegbe sɔtɔ. E naxa findi denbaya keren na.

¹² Kehati xa die: Amarama, Yisehari, Xebiron, nun Yusiyɛli, e mixi naani. ¹³ Amarama xa die: Haruna nun Munsa. Haruna naxa findi Ala xa mixi seniyɛnxi ra, a nun a bɔnsɔɛ abadan, alako e xa surayi ba sɛrɛxɛ ra Alatala bɛ, e xa a xa wali gbɛtɛ raba, e man xa duba mixi bɛ Ala xili ra tɛmɛi birin. ¹⁴ Munsa findi Ala xa mixi nan na. A xa die naxa lu Lewi bɔnsɔɛɛ ya ma. ¹⁵ Munsa xa die: Gerisomi nun Eliyɛseri. ¹⁶ Gerisomi xa die: Sebuweli, di singe. ¹⁷ Eliyɛseri xa die: Rexabiya, di singe. Eliyɛseri mu di gbɛtɛ sɔtɔ, kɔnɔ Rexabiya naxa di gbegbe bari. ¹⁸ Yisehari xa die: Selomiti, di singe. ¹⁹ Xebiron xa die: Yeriya, di singe, Amaraya, di firin nde, Yaxasiyɛli, di saxan nde, nun Yekameyami, di naani nde. ²⁰ Yusiyɛli xa die: Mike, di singe, nun Yisiya, di firin nde.

²¹ Merari xa die: Maxali nun Musi. Maxali xa die: Eleyasari nun Kisi. ²² Eleyasari faxa nɛ, a mu di xɛmɛ yo lu, kɔnɔ a di ginɛ tan lu nɛ. Kisi xa die naxa e dɔxɔ ginɛ ra, barima e dɛxɔɛ nan nu e ra. ²³ Musi xa die: Maxali, Ederi nun Yerimoti, e di saxan.

²⁴ Yee nan findi Lewi bɔnsɔɛɛ ra denbaya xunye ki ma. E birin kɔntixi keren kerɛnyi ra. E nu walima Alatala xa banxi kui kabi e na ɲɛ mɔxɔɲɛn. ²⁵ Dawuda nu

bara a fala, «Isirayila Marigi Alatala bara b̄n̄esa fi a xa p̄ama ma. E xa lu Darisalamu abadan. ²⁶ Lewikae mu fama Ala xa h̄r̄om̄olingira nun a yirabasee xaninde s̄on̄n.» ²⁷ Dawuda xa nat̄e d̄on̄x̄oe nan na ki, Lewikae k̄ontife naxee bara p̄e m̄ox̄on̄en s̄ot̄o. ²⁸ E nu Haruna xa die malima Alatala xa banxi wali ra, al̄o m̄eenife t̄ete nun konkoe ma, se raseniye nfe, wali xunxuri rabafe Ala xa banxi kui, ²⁹ taami yailanfe naxan bama s̄er̄exe ra Ala b̄e, farin dinfe naxan findima s̄er̄exe ra, taami lebinitare yailanfe, nun donse m̄ooli birin nafalafe. ³⁰ E nu lanma e xa Alatala mat̄ox̄o ḡees̄ege nun nunmare birin. ³¹ E man nu s̄er̄exe gan daaxie bama Alatala b̄e malabui l̄ox̄oe ma, Kike Neene Sali, nun sali xungbe waxati. E nu lanma e xa Alatala rabatu a s̄er̄iȳe ki ma. ³² E tan nan nu Kiri Banxi Naralande nun yire seniyenxi kantama. E man nu e ngaxakerenyi Haruna xa die xa yaamari rabatuma Alatala xa banxi wali rabafe ma.

24

Serexedubee itaxunfe

¹ Haruna nu bara di naani s̄ot̄o: Nadabo, Abihu, Eleyasari, nun Itamari. ² Nadabo nun Abihu singe naxa faxa e baba b̄e. E mu di yo bari. Eleyasari nun Itamari nan nu na s̄er̄ex̄edub̄ee ra. ³ Sad̄oki, Eleyasari xa di, nun Aximeleki, Itamari xa die, naxa Dawuda mali Haruna xa die itaxunfe ra e wali ki ma. ⁴ Mang'ee nu wuya Eleyasari xa die nan ya ma, dangi Itamari xa die ra. Na nan a to e naxa Eleyasari xa die findi denbaya fu nun senni ra. Itamari xa die naxa findi denbaya solomasaxan na. ⁵ E naxa e sugandi Ala xa mali ra, barima Eleyasari xa die nun Itamari xa die birin findixi Ala xa walik̄ee nan na. ⁶ Netaneeli xa di Semaya Lewika nan nu e xilie sebema mang'e, kuntigie, s̄er̄ex̄edub̄e Sad̄oki, Abiyatari xa di Aximeleki, nun s̄er̄ex̄edub̄ee xa denbaya xunyie, nun Lewikae ya x̄ori. E naxa denbaya keren sugandi

Eleyasari xa die ya ma, e man naxa keren sugandi Itamari xa die ya ma.

⁷ Ala naxa a ragiri denbayae xa sugandi yi ki: a singe Yehoyaribu, a firin nde Ȳedaya, ⁸ a saxan nde Xarima, a naani nde Seyorimi, ⁹ a suuli nde Malakiya, a senni nde Miyamin, ¹⁰ a solofere nde Hak̄osi, a solomasaxan nde Abiya, ¹¹ a solomanaani nde Yosuwe, a fu nde Sekanaya, ¹² a fu nun keren nde Eliasibu, a fu nun firin nde Yakimi, ¹³ a fu nun saxan nde Xupa, a fu nun naani nde Yesebeyabi, ¹⁴ a fu nun suuli nde Biliga, a fu nun senni nde Imeri, ¹⁵ a fu nun solofere nde Xesiri, a fu nun solomasaxan nde Hapisesi, ¹⁶ a fu nun solomanaani nde Petaxiya, a m̄ox̄on̄en nde Yesekiyeli, ¹⁷ a m̄ox̄on̄en nun keren nde Yakin, a m̄ox̄on̄en nun firin nde Gamulu, ¹⁸ a m̄ox̄on̄en nun saxan nde Delaya, a m̄ox̄on̄en nun naani nde Maasiya.

¹⁹ A nu lan e xa Alatala xa h̄r̄om̄obanxi xa wali suxu na ki n̄e, al̄o e benba Haruna a fala e b̄e ki nax̄e. Isirayila Marigi Alatala nu bara na yaamari so Haruna yi ra.

²⁰ Lewi b̄ons̄oe gb̄et̄ee nan ya. Amarama xa die: Subayeli. Subayeli xa die: Yexedeya. ²¹ Rexabiya xa die: Yisiya, di singe. ²² Yisehari xa die: Selomoti. Selomoti xa die: Yaxati. ²³ Xebiron xa die: Yeriya, di singe, Amaraya, di firin nde, Yaxasiyeli, di saxan nde, Yekameyami, a xa di naani nde. ²⁴ Yusiyeli xa die: Mike. Mike xa die: Samiri. ²⁵ Mike xunya: Yisiya. Yisiya xa die: Sakari. ²⁶ Merari xa die: Maxali nun Musi a nun a xa mamadi Yaasiyahu. ²⁷ Merari xa mamadie: Yaasiyahu, Sohami, Sakuru, nun Ibiri. ²⁸ Maxali xa die: Eleyasari. Eleyasari mu di yo s̄ot̄o. ²⁹ Kisi xa die: Yerameeli. ³⁰ Musi xa die: Maxali, Ederi, nun Yerimoti. Lewi xa die nan ya a denbaya ki ma.

³¹ E fan sugandixi Ala xa mali nan na al̄o e ngaxakerenyie Haruna xa die. Na raba mang'e Dawuda,

Sadoki, Aximeleki, serexedubee xa denbaya xunyie, nun Lewikae ya xori. Na kui Eleyasari nun Itamari xa denbayae birin lan.

25

Beetibae

¹ Dawuda nun soori mang'ee naxa Asafi, Heman, nun Yedutun bonsöee sugandi e xa namiponme masenyi ti beeti daaxi, korae nun maxasee xui ra. Xeme xilie nan ya naxee nu na wali rabama: ² Asafi xa die: Sakuru, Yusufu, Netaniya, nun Asareela. Asafi xa die, naxee nu na a xa yaamari bun ma, naxee nu namiponme masenyi tima mang'e be: ³ Yedutun xa die: Gedalaya, Seri, Yesaya, Simeyi, Xasabiya, nun Matitiya. Na mixi senni naxa lu e baba Yedutun xa yaamari bun ma. Yedutun nu namiponme masenyi tima kora xui ra, alako a xa Alatala matoxo, a xa a tantu.

⁴ Heman xa die: Buukiya, Mataniya, Yusiyeli, Sebuweli, Yerimoti, Xananiya, Xanani, Eliyata, Gidaliti, Romanti Eseri, Yosobekasa, Maloti, Hotiri, Maxasiyoti. ⁵ Yi mixi birin findixi Heman xa die nan na, naxan nu Ala xui madangima mang'e be. Ala naxa senbe fi a ma, a xa di fu nun naani soto, a nun di gine saxan. ⁶ Nee birin nu na e baba xa yaamari bun ma, e xa beeti ba korae xui ra Alatala xa banxi kui. Asafi, Yedutun, nun Heman nu na mang'e xa yaamari nan bun ma. ⁷ Yi karamoxo naxee fata beeti bade Alatala be, e findi mixi keme firin mixi tongo solomasaxan nun solomasaxan nan na. ⁸ E birin sugandixi Ala xa mali nan na e xa wali kepa ma, tagi rasa yo mu nu na a lanmadi, a xungbe, a karamoxoe, nun a xarandi tagi.

⁹ Ala naxa a ragiri e xa sugandi yi ki: A singe, Asafi xa di Yusufu. A firin nde, Gedalaya, a xunyae, nun a xa die, e mixi fu nun firin. ¹⁰ A saxan nde, Sakuru, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ¹¹ A naani nde, Yisiri, a xa die, nun a

xunyae, e mixi fu nun firin. ¹² A suuli nde, Netaniya, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ¹³ A senni nde, Buukiya, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ¹⁴ A solofere nde, Yesarela, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ¹⁵ A solomasaxan nde, Yesaya, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ¹⁶ A solomanaani nde, Mataniya, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ¹⁷ A fu nde, Simeyi, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ¹⁸ A fu nun keren nde, Asareli, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ¹⁹ A fu nun firin nde, Xasabiya, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ²⁰ A fu nun saxan nde, Subayeli, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ²¹ A fu nun naani nde, Matitiya, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ²² A fu nun suuli nde, Yerimoti, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ²³ A fu nun senni nde, Xananiya, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ²⁴ A fu nun solofere nde, Yosobekasa, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ²⁵ A fu nun solomasaxan nde, Xanani, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ²⁶ A fu nun solomanaani nde, Maloti, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ²⁷ A moxonen nde, Eliyata, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ²⁸ A moxonen nun keren nde, Hotiri, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ²⁹ A moxonen nun firin nde, Gidaliti, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ³⁰ A moxonen nun saxan nde, Maxasiyoti, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ³¹ A moxonen nun naani nde, Romanti Eseri, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin.

26

Hromobanxi naade kantee

¹ Naade kantee nan ya: Kore xa die naxan baba findi Asafi ra: Meselemya. ² Meselemya xa die: Sakari nan na di singe ra, Yediyayeli, nan

na a firin nde ra, Sebadaya nan na a saxan nde ra, ³ Yataniyeli nan na a naani nde ra, Elama nan na a suuli nde ra, Yehoxanan nan na a senni nde ra, Eliyehowenayi nan na a solofere nde ra. ⁴ Obedo Edon xa die: Semaya, di singe, Yehosabadi di firin nde, Yowa di saxan nde, Sakara di naani nde, Netaneeli, di suuli nde, ⁵ Amiyeli, di senni nde, Isakari, di solofere nde, Pewuletayi, di solomasaxan nde. Ala nu bara baraka sa Obedo Edon xa fe. ⁶ A xa di singe Semaya naxa di xem'ee bari naxee findixi kuntigie ra e xa denbayae xun ma barima e senbe nu gbo. ⁷ Semaya xa die: Otini, Refayeli, Obedo, Elesabada, nun e xunyae Elihu nun Semakiya, xeme gbangbalanyie. ⁸ Yi mixi tongo senni nun firin birin baba nu lanxi Obedo Edon nan ma. E senbe nu gbo ki fanyi Ala xa wali kui.

⁹ Meselemya xa die nun a xunyae findixi mixi fu nun solomasaxan nan na. E senbe fan nu gbo. ¹⁰ Merari xa di Xosa naxa di xem'ee bari: Simiri, a baba naxan findi xunyi ra hali di singe to mu nu a ra. ¹¹ Xilikiya, a firin nde, Tebaliya, a saxan nde, Sakari, a naani nde. Xosa xa die nun a xunyae nu lanxi mixi fu nun saxan nan ma. ¹² Yi mixi birin nun e xunyae findixi naade kantee nan na Alatala xa banxi kui. ¹³ E nu luma mixi sugandi ra Ala xa mali ra alako e xa a kolon nde lan a xa naade mundun kanta. Denbaya birin, mixi xuri nun mixi xungbe, e birin nu na na konti kui.

¹⁴ Ala naxa a ragiri sogetede naade xa ilan Selemiya ra. Koola naade naxa ilan a xa di Sakari ra, naxan findixi lonnila ra. ¹⁵ Yirefanyi naade naxa ilan Obedo Edon na. A xa die fan naxa lan banxi ma see ragatama dennaxe. ¹⁶ Sogedorode naade naxa ilan Supimi nun Xosa ra Alatala xa maragiri saabui ra. E naxa Saaleketi naade fan kanta, naxan nu na kira ma naxan tema. Xunde firin nu na menni, e ya rafindixi e boore ma. ¹⁷ Lewika senni nu na sogetede biri, mixi naani koola biri, mixi naani

yirefanyi biri, mixi naani see ragatama banxi naxan kui, yire firin, ¹⁸ sogedorode biri, mixi naani nu na kira de ra, mixi firin banxi sode de ra. ¹⁹ Naade kantee nan na ki naxee kelixi Kore nun Merari xa die ya ma.

²⁰ Lewikae nan ya naxee nu e jengi sama naafuli nun se seniyenxie xon ma naxee ragatani Ala xa horomobanxi kui. ²¹ Ladana xa di naxee fatanxi Gerison bonsoe ra Ladana saabui ra, e xa denbaya xunyi nu lanxi Yexiyeli nan ma. ²² Yexiyeli xa die fan, Setama nun a xunya Yoweli, nu e jengi saxi naafuli xon ma naxan nagatani Alatala xa horomobanxi kui.

²³ Amaramakae, Yiseharikae, Xebironkae, nun Yusiyeelikae ²⁴ naxa Gerisomi xa di Sebuweli, Munsa xa mamadi, sugandi a xa meeni naafuli ma, ²⁵ e nun a bari boore naxee fatanxi Eliyeseri xabile ra. E findi Eliyeseri xa di Rexabiya nan na, na fan xa di Yesaya, na fan xa di Yorami, na fan xa di Sikiri, nun na fan xa di Selomiti. ²⁶ Selomiti nun a bari booree nan nu e jengi sama naafuli nun se seniyenxie xon ma, mange Dawuda naxee radaxa xabile mixi wulu yarerati, mixi keme yarerati, nun soori xunyi nan nee fixi Ala ma. ²⁷ E nu bara e harige ba Alatala xa banxi be e naxan soto gere kui. ²⁸ Selomiti nun a xunyae man nu e jengi sama naafuli fan xon ma, Annabi Samuweli, Kisi xa di Solu, Neri xa di Abeneri, nun Seruya xa di Yowaba naxan fixi Ala ma. ²⁹ Kenaniya nun a xunyae, naxee findi Yisehari bonsoe ra, nan nu e jengi saxi kiiti safe xon ma Darisalamu fari ma Isirayila. ³⁰ Xasabiya nun a xunyae, naxee nu na Xebiron, xeme gbangbalanyie, e mixi wulu keren keme solofere, e nu e jengi sama Isirayila boxi xon ma naxan nu na Yuruden naakiri ma sogedorode mabiri. E nu e jengi sama Alatala nun mange xa wali xon ma menni biri. ³¹ Yeriya findi Xebiron mange nan na a xabile ki ma. Dawuda xa mangeya je

tongo naani nde, mixi ndee naxa taruxuie mato, e fa a kolon xeme gbangbalanyie na Yaaseri, Galadi boxi ma. ³² A ngaxakerenyi gbangbalanyie nu lanxi mixi wulu firin keme solofere nan ma, e birin xabile xunyie. Mange Dawuda naxa e findi Ruben, Gadi, nun Manasi bɔnsɔɛ sɛeti keren xunyie ra.

27

Isirayila sɔɔrie

¹ Isirayila sɔɔrie xunyie nan ya naxee findi denbaya xunyie ra. E tan nan nu findixi mange xa sɔɔri gali xunyie ra, sɔɔri wulu nun sɔɔri keme ki ma. Kike yo kike xeme wulu mɔxɔɔɛn nun naani nu sɔɔri wali rabama.

² Sabadiyeli xa di Yasobeyami findi xunde singe xa mange nan na, ɲe kike singe. Xeme wulu mɔxɔɔɛn nun naani nu na a xa yaamari bun ma. ³ Sabadiyeli findi Peresi xa di nde nan na. A findi sɔɔri birin xa mange nan na ɲe kike singe.

⁴ Dodayi Axowaka findi xunde firin nde mange nan na ɲe kike firin nde. Mikiloti naxa findi a xa sɔɔrie xunyi ra. Xeme wulu mɔxɔɔɛn nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

⁵ Serexedube Yehoyada xa di Benaya findi xunde saxan nde mange nan na ɲe kike saxan nde. Xeme wulu mɔxɔɔɛn nun naani nu na a xa yaamari bun ma. ⁶ Benaya nan nu na Dawuda xa sɔɔri tongo saxanyie xunyi ra. A xa di Amisabadi nu na a baba xa yaamari bun ma.

⁷ Yowaba xunya Asaheli findi xunde naani nde mange nan na ɲe kike naani nde. A xa di Sebadaya naxa findi a ɲɔxɔɛ ra. Xeme wulu mɔxɔɔɛn nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

⁸ Samehuti Yisiraka findi xunde suuli nde mange nan na ɲe kike suuli nde. Xeme wulu mɔxɔɔɛn nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

⁹ Ikesi xa di Ira Tekowaka findixi xunde senni nde mange nan na ɲe kike senni nde. Xeme wulu

mɔxɔɔɛn nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

¹⁰ Xelesi Pelonka naxan fatan Eframi bɔnsɔɛ ra findi xunde solofere nde mange nan na ɲe kike solofere nde. Xeme wulu mɔxɔɔɛn nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

¹¹ Sibekayi Xusaka naxan fatan Sera xabile ra findi xunde solomasaxan nde mange nan na ɲe kike solomasaxan nde. Xeme wulu mɔxɔɔɛn nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

¹² Abiyeseri Anatɔtika naxan fatan Bunyamin bɔnsɔɛ ra findi xunde solomanaani nde mange nan na ɲe kike solomanaani nde. Xeme wulu mɔxɔɔɛn nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

¹³ Maharayi Netofaka naxan fatan Sera xabile ra findi xunde fu nde mange nan na ɲe kike fu nde. Xeme wulu mɔxɔɔɛn nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

¹⁴ Benaya Piratonka naxan fatan Eframi bɔnsɔɛ ra findi xunde fu nun keren nde mange nan na ɲe kike fu nun keren nde. Xeme wulu mɔxɔɔɛn nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

¹⁵ Xeledayi Netofaka naxan fatan Otiniyeli xabile ra findi xunde fu nun firin nde mange nan na ɲe kike fu nun firin nde. Xeme wulu mɔxɔɔɛn nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

¹⁶ Isirayila bɔnsɔɛɛ xa sɔɔrie xa mangɛe nan ya: Ruben bɔnsɔɛ xun ma, Sikiri xa di Eliyeseri. Simeyɔn bɔnsɔɛ xun ma, Maaka xa di Sefataya, ¹⁷ Lewi bɔnsɔɛ xun ma, Kemuweli xa di Xasabiya. Serexedube Sadoki nan nu na Haruna xabile xun ma. ¹⁸ Yudaya bɔnsɔɛ xun ma, Dawuda taara Elihu. Isakari bɔnsɔɛ xun ma, Mikayeli xa di Omeri. ¹⁹ Sabulon bɔnsɔɛ xun ma, Abadiyasi xa di Yisemaya. Nafatali bɔnsɔɛ xun ma, Asiriyeli xa di Yerimoti. ²⁰ Eframi bɔnsɔɛ xun ma, Asasiya xa di Hoseya. Manasi bɔnsɔɛ sɛeti keren xun ma, Pɛdaya xa di Yoweli. ²¹ Manasi bɔnsɔɛ sɛeti boore xun ma sogetede biri, Sakari

xa di Ido. Bunyamin bõnsõe xun ma, Abeneri xa di Yaasiyeli. ²² Dana bõnsõe xun ma, Yeroxama xa di Asareli. Isirayila bõnsõee xa sõorie xa mang'ee nan na ki.

²³ Dawuda mu mixie kõnti, naxee nu bara ge γε μὴ μὲν σὸτὸδε, barima Alatala nu bara a masen a Isirayilakae wuyama ne alo tunbuie.

²⁴ Seruya xa di Yowaba nu bara Isirayilakae kõnti fõlo, kõno a mu a rapõn Alatala xa xõne xa fe ra Isirayila ma. Na kõnti mu sebexi Dawuda xa taruxui buki kui.

²⁵ Adiyeli xa di Asamafeti findi mang'e xa naafuli ragate nan na. Yusiya xa di Yonatan fan findi mang'e xa naafuli ragate nan na Darisalamu fari ma, daaxa nun taa gbetei kui. ²⁶ Kelubu xa di Esiri findi mang'e xa xe sae xunyi nan na.

²⁷ Simeyi Ramatika nan nu a jõxo sama mang'e xa weni bilie xõn ma. Sabidi Sefamika nan fan nu a jõxo sama mang'e xa weni ragatadee xõn ma. ²⁸ Bali Xanan Gederika nan nu mēenima mang'e xa oliwi nun sikomoro xee ma Sefela bõxi ma.

Yowasi nan fan nu mēenima mang'e xa ture ragatadee ma. ²⁹ Sitirayi Sarõnka nan nu mēenima mang'e xa xuruse xungbee ma Sarõn bõxi ma.

Adalayi xa di Safati nan fan nu mēenima mang'e xa xuruse xungbee ma gulunba kui. ³⁰ Sumayila xa di Obili nan nu mēenima mang'e xa jõxõmee ma.

Yexedeya Meronotika nan fan nu mēenima mang'e xa so-falee ma. ³¹ Yasisi Hagarika nan nu mēenima mang'e xa xuruse lanmae ma. Yi mixie birin nu e jengi sama mang'e Dawuda harige nan xõn ma.

³² Mange Dawuda baba xunya Yonatan findi mixi rasi, lõnnila, nun sebeliti nan na. Xakimoni xa di Yexiyeli nan nu mēenima mang'e xa die ma. ³³ Axitofeli fan findi mang'e rasima nan na. Arakika Xusayi findi mang'e defanboore nan na.

³⁴ Benaya nun Abiyatari xa di Yehoyada naxa findi Axitofeli jõxõe ra. Yowaba naxa findi sõorie xa mang'e xungbe ra.

28

Dawuda waxõnfe Ala xa hõrõmõbanxi xa fe ra

¹ Dawuda naxa Isirayila xunye birin malan Darisalamu, bõnsõe xunye, sõori xundee xunye, mixi wulu nun mixi keme xunye, mang'e xa naafuli mēenimae, mang'e xa xurusee mēenimae, mang'e xa die mēenimae, mang'e xa denbaya mēenimae, xeme gbangbalanyie, nun kuntigi birin. ² Mange Dawuda naxa ti, a a masen e be, «N ngaxakerenyie nun n ma jama, wo wo tuli mati n na. Nate nu na n be, n xa banxi ti Alatala xa saate kankira dõxõma dennaxe, naxan nõma findide won Marigi Ala lude ra. Na kui, n bara na wali fõlo.»

³ «Kõno Ala naxa a masen n be <I mu banxi tima n be n luma dennaxe, barima yihadila nan i ra. I bara adamadie faxe.> ⁴ Isirayila Marigi Alatala n tan nan sugandixi n baba xa mixi birin tagi, n xa findi Isirayila mang'e ra abadan, barima a Yuda nan sugandixi a xa findi xunyi ra,

a n baba xa denbaya sugandi Yuda bõnsõe birin tagi. N baba xa die birin ya ma, a n tan nan sugandixi, n xa findi Isirayila mang'e ra. ⁵ N ma di xeme wuyaxie tagi, Ala naxee fixi n ma, a n ma di Sulemani nan sugandixi Isirayila mang'e ra, Alatala xa mang'eya bun ma.»

⁶ «Ala naxa a masen n be <I xa di Sulemani nan n ma hõrõmõbanxi nun a tete tima, barima n bara a sugandi n ma di ra, n tan yete yati nan findima a baba ra. ⁷ N fama a xa mang'eya rasabatide abadan, xa a n ma yaamarie nun n ma seriye rabatuma alo a na rabafe ki naxe to.»

⁸ «To lõxõe, n bara a fala won Marigi Ala ya xõri Isirayilaka birin be, Alatala xa jama, wo xa wo Marigi Alatala xa seriye birin nabatu. Wo xa na nate tongo Ala ya xõri naxan wo xui birin namema. Wo xa na raba alako wo xa yi bõxi fanyi masõto, a xa findi ke ra wo xa die be naxee fama wo xanbi ra abadan. ⁹ N

ma di Sulemani, i xa i baba Marigi Alatala kolon, a naxan batuma. I fan xa a batu i bɔɔɛ nun i panige birin na, barima Alatala a kolon naxan na sondonyi birin kui. A adama panige birin kolon. Xa i Alatala fen, a tinma nɛ i xa a to. Kɔnɔ xa i a rabɛɛɛn, a fan i rabɛɛɛnma nɛ kerɛnyɛ ra. ¹⁰ I xa a mato, Alatala bara i sugandi, alako i xa a xa hɔrɔmɔbanxi ti. I xa limaniya, i xa na wali suxu.»

¹¹ Dawuda naxa hɔrɔmɔbanxi ti ki tagi raba Sulemani bɛ, a tɛtɛ, a rabilinyi banxie, naafuli yire, konkoe itexie, konkoe gbɛtɛɛ, nun saate kankira dɔxɔde. ¹² Dawuda naxa fe birin masen a xa di bɛ naxan nu na a xaxili ma Alatala xa hɔrɔmɔbanxi tife ra, alɔ tɛtɛ, konkoe, naafuli yire, nun se sɛniyenxie yire. ¹³ A man naxa a tagi raba a bɛ sɛrɛxɛdubɛɛ nun Lewikae itaxunma ki naxɛ, a nun e walima ki naxɛ Alatala xa banxi kui. A naxa se birin masen a bɛ naxan nawalima Alatala xa banxi kui. ¹⁴ A naxa wali se xɛɛma daaxie nun gbɛti daaxie xa binyɛ xasabi masen a bɛ. ¹⁵ A naxa lanpui dɔxɔsee nun lanpuie xa binyɛ xasabi masen a bɛ, naxɛɛ yailanma xɛɛma ra a nun naxɛɛ yailanma gbɛti ra. ¹⁶ A naxa xɛɛma nun gbɛti binyɛ xasabi masen a bɛ naxan yailanma teebilie ra sɛrɛxɛ taami sama naxɛɛ fari. ¹⁷ A naxa yirabase xɛɛma nun gbɛti daaxi mɔɔli birin xa binyɛ xasabi masen a bɛ. ¹⁸ A naxa surayi sɛrɛxɛbade xɛɛma daaxi xa binyɛ xasabi masen a bɛ, a nun na yailan ki. A naxa a masen a bɛ na mangɛ ragise nun na malekɛ sawurɛ xɛɛma daaxie, naxɛɛ gabutenyie italaxi Alatala xa saate kankira xun ma, nɛɛ yailanma ki naxɛ.

¹⁹ Dawuda naxa a fala a bɛ, «Alatala nan yi birin sɛbɛxi. N naxan masenxi i bɛ a fatanxi a xaxili nan na.» ²⁰ Dawuda naxa a fala a xa di Sulemani bɛ, «I sɛnɛ so, i xa limaniya. Wali suxu. I naxa gaaxu fefe ma, barima n Marigi Alatala na i sɛɛti ma. A mu i rabɛɛɛnma. A mu i raboloma han i gɛ a xa hɔrɔmɔbanxi wali birin na. ²¹ Sɛrɛxɛdubɛɛ nun

Lewika xundɛ birin na i xanbi ra Ala xa banxi xa wali xa fe ra. Walikɛ mɔɔli birin na naa naxɛɛ fata wali ra. Kuntigie nun pama fan e tuli matima i xa yaamari birin na.»

29

Dawuda xa masenyi Isirayila bɛ

¹ Mangɛ Dawuda naxa a fala pama birin bɛ, «N ma di Sulemani, Ala naxan sugandixi, a mu gɛxi mɔde, a sɛnɛɛ mu gbo sinden. Wali naxan na bɛ, a gbo, barima banxi xa mu a ra naxan tima mixi bɛ. A tima Alatala nan bɛ. ² N bara n sɛnɛɛ birin sa n Marigi Ala sagoe a xa banxi tife ra. N bara xɛɛma, gbɛti, yɔxui, wure, wuri, gɛmɛ tofanyɛ, diyaman mɔɔli birin, nun gɛmɛ fiixɛ gbɛgbɛ malan, alako e xa rawali e rawali ki ma. ³ Dangi na ra, n bara n harige birin, xɛɛma nun gbɛti, fi n Marigi Ala xa hɔrɔmɔbanxi xa fe ra, barima yi wali tide gbo n bɛ. ⁴ N harige nan ya: xɛɛma Ofiri daaxi kilo wulu kɛmɛ wulu firin, gbɛti fanyɛ kilo wulu kɛmɛ firin tongo saxan nun solomasaxan. Na findima banxi yiree maso se nan na. ⁵ Xɛɛma nun gbɛti birin xa rawali a rawali ki ma, alako walikɛɛ xa wali xa sɔɔneya. Yakɔsi, nde bara panige nde tongo Alatala bɛ to?»

⁶ Denbaya xunyie, Isirayila bɔnsɔɛ kuntigie, mixi wulu nun mixi kɛmɛ xunyie, nun mangɛ xa wali xunyie naxa panige tongo yi wali xa fe ra. ⁷ E naxa yi harige xasabi fi Ala xa banxi xa fe ra: xɛɛma, kilo wulu kɛmɛ tongo solofere, gbɛti kilo wulu kɛmɛ saxan tongo naani, yɔxui kilo wulu kɛmɛ senni fu nun firin, a nun wure kilo miliyon saxan wulu kɛmɛ naani. ⁸ Birin naxa gɛmɛ tofanyie so Yexiyeli Gerisonka yi ra, naxan nu naafuli ragatama Alatala xa banxi xa fe ra. ⁹ Nama naxa sɛɛwa e panige xa fe ra, barima e na rabaxi e bɔɔɛ birin nan na Alatala bɛ. Mangɛ Dawuda fan naxa sɛɛwa na xa fe ra. ¹⁰ Dawuda naxa Alatala tantu pama birin ya xɔri. A naxa a fala,

«Muxu benba Isirayila Marigi Alatala, tantui na i be abadan.

¹¹ Alatala, binye, senbe, nun matoxoe birin na i be.

Se naxan birin na koore nun boxi ma,

i tan nan gbe a ra.

Dunipa birin na i tan nan xa mangeya bun ma.

¹² Bannaya nun xunnakeli fatanxi i tan nan na.

I se birin yamarima,

senbe birin na i yi ra.

I keren nan noma mixi gbode,

i keren nan noma a rasabatide.»

¹³ «Muxu Marigi Ala, to, muxu bara i tantu, muxu bara i xili makaabaxi matoxo. ¹⁴ N tan nun n ma pama senbe mu noma yi harige mooli soto. A birin kelima i tan nan ma. Muxu tan mu sese fima, i tan singe mu naxan fixi muxu ma.

¹⁵ Muxu luma alo xopee i ya i, alo muxu benbae. Muxu xa simaya luxi ne yi bende fupi fari alo niini naxan minima a mu bu a loe. Xaxili tide yo mu na muxu be. ¹⁶ Muxu Marigi Alatala, yi harige fanyi birin kelima i tan nan ma, muxu naxan xunlanxi alako muxu xa banxi ti i xili seniyenxi be. I tan nan gbe na a birin na.»

¹⁷ «N Marigi Ala, n a kolon i bope birin kolon, tinxinyi man rafan i ma. N yi serexe janigexi i be n bope tinxinxi nan na. N man bara a to, i xa pama fan serexe fixi i ma a tan janige kerenyi nan kui e seewaxi ra. ¹⁸ Muxu babae Iburahima, Isiyaga, Isirayila Marigi Alatala, i xa yi xaxili rasabati i xa pama bope kui, alako e naxa i yanfa. ¹⁹ N ma di Sulemani mali alako a fan xa bira i xa yaamari, i xa xaranyi, nun i xa seriye foxo ra a bope birin na. A man xa yi banxi ti n naxan foloxi yi ki.»

²⁰ Dawuda naxa a fala pama birin be, «Wo wo Marigi Alatala tantu.» Nama naxa e babae Marigi Alatala tantu, e fa e igoro, e e felen Alatala be mangе ya xori. ²¹ Na loxoe kuye iba, Isirayila naxa serexe

nun serexe gan daaxi gbegbe ba Alatala be: tuura wulu keren, yexee kontonyi wulu keren, yexee lanma wulu keren, weni serexe, a nun serexe gbete. ²² E naxa e dege na loxoe, e e min Alatala ya i jalexinyi belebele kui. E man naxa Dawuda xa di Sulemani ti mangе ra a sanmaya firin nde. E naxa ture sa a xunyi ma Alatala ya i, a xa findi e xa yarerati ra. E naxa Sadoki fan ti serexedube ra. ²³ Sulemani naxa doxo Alatala xa mangе kibanyi kui, a findi mangе ra a baba Dawuda joxoe ra. A naxa xunnakeli soto, Isirayila birin naxa a xa yaamari rabatu. ²⁴ Kuntigie, soorie, nun mangе Dawuda xa die birin naxa tin lude mangе Sulemani xa yaamari bun ma. ²⁵ Alatala naxa Sulemani xa fe ite Isirayilaka birin ya xori. A naxa a xa mangeya ite dangi Isirayila mangе singee birin na.

Dawuda xa laaxira

²⁶ Yisayi xa di Dawuda naxa mangeya raba Isirayila birin xun na. ²⁷ A je tongo naani mangeya nan naba. A je solofere raba Xebiron, a je tongo saxan nun saxan naba Darisalamu. ²⁸ A naxa simaya fanyi kamalixi soto, a laaxiraya foripa fanyi nun seewe kui. Harige kanyi nan nu a ra, a xili fan nu gbo. A xa di Sulemani nan ti mangе ra a joxoe ra. ²⁹ Mangе Dawuda naxan nabaxi, a folo nun a raponyi, na birin sebexi Annabi Samuweli, Annabi Natan, nun Annabi Gadi xa kitaabuie kui. ³⁰ Yi kitaabuie a xa mangeya fanyi xa fe falama, naxan dangixi a xa waxati Isirayila boxi ma nun boxi gbete ma.

Yudaya Mangɛe xa Taruxui Sɛniyenxi firin nde Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayila findixi Ala xa pama nan na. E xa taruxui nɔma lɔnni belebele fide to mixie ma, barima na kui won nɔma a kolonde a lan Ala xa konyie xa e jɛrɛ ki naxɛ. Na taruxui toma kitaabui naani kui. Firin xili «Isirayila Mangɛe xa Taruxui,» yi boore fan firin xili «Yudaya Mangɛe xa Taruxui.» Singe, Isirayila nu lanxi si keren nan ma, kɔnɔ sɛeti keren naxa so kuye batufe, e naxa findi Isirayila pama ra, boore sɛeti naxa findi Yudaya pama ra. Mangɛ birin xa taruxui sɛbexi «Isirayila Mangɛe xa Taruxui» firinyi kui. «Yudaya Mangɛe xa Taruxui» firinyi Yudaya mangɛe xa fe nan gbansan masenma.

«Yudaya Mangɛe xa Taruxui» kitaabui firin nde fɔlɔma Dawuda xa di Sulemani xa mangɛya xa taruxui nan ma. Sulemani naxa bira a baba jɛrɛ ki fɔxɔ ra. A naxa pama yamari lɔnni ra, a man naxa Ala batu sɔɔbɛ ra. Ala naxa tin Sulemani xa a xa hɔrɔmɔbanxi ti Darisalamu.

Sulemani to faxa, a xa di Robowami naxa ti a jɔxɔɛ ra. Robowami naxa a tuli mati a lanfanmae xa marasi ra naxee bara a niya Isirayilakae bɔjɛ xa rapaaxu e ma. Isirayila bɔnsɔɛ fu naxa mini Robowami xa yaamari bun ma, e Yerobowami ti e xa mangɛ ra. Robowami xa mangɛya xili nɛ Yudaya, Yerobowami xa mangɛya xili nɛ Isirayila.

Mangɛ naxee tixi Robowami dangi xanbi, ndee findixi mangɛ fanyie nan na, naxee bira Ala xa seriye fɔxɔ ra. Kɔnɔ ndee mu tin Ala xa kira ra, e fa kuye batu, e mixi tɔɔrɔ. Na kui Ala naxa e paxankata si gbɛtɛe saabui ra naxee fa e gereɛde. Yudayakae to na tɔɔrɛ to, e naxa gbilen

Ala ma, Ala fan naxa e tongo, a e mali nɔde e yaxuie ra. Mangɛ fanyie nun mangɛ jaaxie nu fa masara e boore tagi. Na mɔoli naxa bu jɛ kɛmɛ saxan jɛ tongo solofere nun firin. A rapɔnyi Ala naxa a lu Isirayila nun Yudaya yaxuie xa nɔ e ra, e e xanin konyiya kui Asiriya nun Babilɔn bɔxi ma.

Yi taruxui makinikini, barima a a masenma won bɛ mixi naxan na hɛeri kui, e nɔma Ala rabolode, na fa findi konyiya xɔrɔxɔɛ ra e bɛ. Ala xa won natanga na ma. Isirayila pama xa findi misaali ra won bɛ. Xa won luma Ala xa kira xɔn ma, won ma dunijɛigiri fanma nɛ, kɔnɔ xa won tondima na ra, won tɔɔrɛ gbansan nan sɔtɔma. Ala xa na lɔnni raso won xaxili kui. Amina.

Yudaya Mangɛe xa Taruxui Sɛniyenxi firin nde

*Sulemani xa mangɛya fɔle
(Isirayila Mangɛe I 3:1-15)*

¹ Dawuda xa di Sulemani xa mangɛya nu mabanbanxi a fanyie ra, barima a Marigi Alatala nu na a sɛeti ma, a nu a xa fe mate. ² Na temui Sulemani naxa Isirayila pama birin xili, mixi wulu xunyie, mixi kɛmɛ xunyie, kiitise, Isirayila yarɛratie, a nun denbaya xunyi birin. ³ Sulemani nun pama naxa siga Gabayon, yire itexi Kiri Banxi Naralande nu na dɛnnaxɛ, Alatala xa konyi Munsa nu bara naxan yailan gbengberenyi ma. ⁴ Dawuda nu bara Alatala xa saate kankira tan xanin Darisalamu, a a dɔxɔ kiri banxi nde kui a nu bara naxan ti. Singe, na kankira nu na Kiriyati Yeyarimi nɛ. ⁵ Sɛrɛxɛbade yɔxui daaxi, Uri xa di Besaleli, Xuru xa mamadi, nu bara naxan yailan, na nu na Alatala xa hɔrɔmɔlingira ya ra. Sulemani nun pama naxa siga Alatala waxɔnfe fende menni. ⁶ Sulemani naxa te na sɛrɛxɛbade yɔxui daaxi fɛ ma, Alatala ya xɔri,

Kiri Banxi Naralande na dennaxe, a fa serexe gan daaxi wulu keren ba.

⁷ Na koe ra, Ala naxa mini Sulemani ma, a a masen a be, «I wama se naxan xon, a fala n be, n xa a fi i ma.» ⁸ Sulemani naxa Ala yaabi, «I bara hinne n baba Dawuda ra, i bara n ti mange ra a joxoe ra. ⁹ Yakosi, n Marigi Alatala, i naxan masen n baba Dawuda be, i xa a rakamali, barima i bara n ti jama xun ma naxan gbo alo xube. ¹⁰ N bara i maxandi yakosi, i xa lonni nun fe kolonyi fi n ma, alako n xa no yi jama rajerede. Xa na mu a ra nde noma yi jama gbegbe rajerede?»

¹¹ Ala naxa a masen Sulemani be, «Yi nan faxi i sondonyi ma. I mu bannaya maxandi, xa na mu a ra naafuli, xa na mu a ra binye. I mu n maxandi n xa i xonnantee faxa. I mu n maxandi n xa i xa simaya xon nakuya. I lonni nun fe kolonyi nan maxandixi, alako i xa n ma jama rajere, n i tixi naxee xun ma. ¹² Na na a ra n bara i xa maxandi suxu. N lonni nun fe kolonyi fima ne i ma, n man bannaya, naafuli, nun binye sama na fari dangife mange birin na naxee singe ti a nun naxee tima i dangi xanbi.» ¹³ Na kui, Sulemani naxa keli Gabayon yire itexi, Kiri Banxi Naralande nu na dennaxe, a gbilen Darisalamu, a Isirayila rajere.

¹⁴ Sulemani naxa soori ragisee nun soe ragie malan. Soori ragisee wulu keren keme naani, nun soe ragi wulu fu nun firin nan nu na mangataa ra Darisalamu nun taa makantaxi gbetee kui. ¹⁵ Mange naxa a niya gbeti nun xema xa wuya Darisalamu dangife geme xori ra. Wuri fanyi naxan xili sediri, na naxa wuya dangife sikomoro wuri ra naxee na Sefela boxi ma. ¹⁶ Sulemani nu soe sarama Misira nun Kowa boxi nan ma. Mange xa yulee nan nu sigama e sarade a be. ¹⁷ E soori ragisee sara gbeti kilo solofere ra, e soe sara gbeti kilo keren nun a tagi ra. E na mooli sara Xiti nun Siriya mang'ee fan be.

¹⁸ Sulemani naxa yaamari fi a horomobanxi xa ti Alatala be, mange banxi xa ti a tan fan be.

2

Ala xa horomobanxi tife (Isirayila Mang'ee I 5:1-12)

¹ Sulemani naxa xeme wulu tongo solofere yamari e xa findi kote xaninyie ra. A man naxa xeme wulu tongo solomasaxan tongo geme masolie ra, naxee walima geya ma. A man naxa xeme wulu saxan keme senni soto wali xunyie ra.

² Sulemani naxa xera xee Tire mange Xirami xon, a xa sa a fala a be, «Temui dangixi i bara sediri wuri rasanba n baba Dawuda ma alako a xa a xa banxi ti. ³ Yakosi n fafe horomobanxi tide n Marigi Alatala be, serexee bama dennaxe. Menni surayi fama gande serexe ra, taami serexe sama teebili ma Ala be, serexe gan daaxi bama geesege nun nunmare birin, sali rabama malabui loxoe ra, kike neenee ra, nun sali xungbee ra. Yi seriye mu kanama Isirayila boxi ma abadan.

⁴ N horomobanxi naxan tima, a lan a xa findi banxi xungbe nan na, barima muxu Marigi Ala dangi alae birin na. ⁵ Nde noma banxi tide Ala be, naxan xa gboe dangima koore xa gboe ra? N tan naxan ya, n mu noma horomobanxi tide a be. N noma naxan gbansan na, n yire nde yailanma serexe gan daaxi bama a be dennaxe.»

⁶ «Yakosi, mixi fanyi nde rasanba n ma, naxan fata xema, gbeti, yoxui, nun wure rawalide. A xa fata gese gbeeli nun a foore rawalide, a man xa fata se masolide. A xa fa Yudaya nun Darisalamu, a xa kafu n ma walike fanyie ma, n baba Dawuda naxee sugandixi. ⁷ I xa Liban wuri bilie rasanba n ma alo sediri, sipire, nun santali. N a kolon i xa walikee fata Liban wuri bolonde. N ma walikee fan sigama ne e malide. ⁸ E wuri gbegbe fenma ne n be, barima n horomobanxi naxan tima, a lanma a xa xungbo, a xa tofan. ⁹ N sare naxan fima i xa

wuri bolonyie ma na nan ya: mengi maniyɛ busali wulu tongo solomasaxan, fundenyi maniyɛ busali wulu tongo solomasaxan, weni fifa wulu suuli, nun ture fifa wulu suuli.»

¹⁰ Tire mang'ɛ Xirami naxa Sulemani yaabi bataaxɛ ra, «Alatala nan i tixi mang'ɛ ra a xa xanunteya xa fe ra a xa pama bɛ.» ¹¹ A man naxa a fala, «Tantui na Isirayila Marigi Alatala bɛ, naxan koore nun bɔxi daaxi. A bara di xɛmɛ fi Dawuda ma naxan xa lonni nun xaxili gbo, naxan noma banxi tide Alatala bɛ a nun mang'ɛ banxi a yɛtɛ kan bɛ. ¹² Yakosi, n bara Xuramabi xɛɛ i yire. A fata walide ki fanyi ra. ¹³ A nga kelixi Dana bɔnsɔɛ nɛ, Tireka nan na a baba ra. A fata xɛɛma, gbeti, yɔxui, wure, gɛmɛ, nun wuri rawalide, a nun gɛsɛ gbeeli nun a fɔɔrɛ rawalide. A dugie kolon. A fata se birin masolide i wama naxee xɔn. A kafuma i xa walikɛɛ ma wali kui, a nun n marigi i baba Dawuda xa walikɛɛ ma. ¹⁴ I naxan fala mengi maniyɛ, fundenyi maniyɛ, ture, nun weni xa fe ra, i xa na raba. ¹⁵ I wama Liban wuri xasabi naxan xɔn ma, muxu na sɛgɛma nɛ, muxu man e maxaninma nɛ kunkuie kui baa ma han Yafa. Menni i noma e ratede Darisalamu.»

¹⁶ Sulemani naxa mixie kɔnti naxee nu na Isirayila bɔxi ma, kɔnɔ e mu findi Isirayilakae ra. A baba Dawuda fan nu bara na mɔɔli raba. Na mixi xasabi nu lanxi mixi wulu kɛmɛ tongo suuli nun saxan kɛmɛ senni nan ma. ¹⁷ Yi mixie ya ma a naxa xɛmɛ wulu tongo solofere yamari e xa findi kote xaninyie ra. A man naxa xɛmɛ wulu tongo solomasaxan tongo gɛmɛ masolie ra, naxee walima geya ma. A man naxa xɛmɛ wulu saxan kɛmɛ senni soto wali xunyiɛ ra naxee mixie rawalima.

3

*Hɔrɔmɔbanxi wali fɔɔɔfe
(Isirayila Mang'ee I 6:1-38)*

¹ Sulemani naxa Alatala xa banxi ti fɔɔɔ Darisalamu, Moriya geya fari, a baba Dawuda dennaxɛ sugandi, Yebusuka Oronan xa lonyi fari. ² A naxa wali fɔɔɔ a xa mang'eya jɛ naani, kike firin, xi firin nde lɔxɔɛ ma. ³ Sulemani Ala xa banxi ti yi xasabi nan na: A xa kuyɛ nɔngɔn ya tongo senni, a xa gboɛ nɔngɔn ya mɔxɔɔnɛn. ⁴ A yatagi buntunyi xa gboɛ nɔngɔn ya mɔxɔɔnɛn, alɔ banxi xa gboɛ na ki naxɛ. A xa maite fan findi nɔngɔn ya kɛmɛ mɔxɔɔnɛn nan na. Sulemani naxa a kui birin yailan xɛɛma tinse ra. ⁵ A naxa banxi kui banban sipire wuri ra, a fa e raxunma xɛɛma tinse ra, tugi fɛnsɛ dɛnbɛxi masolixi e ma. ⁶ A man naxa e raxunma gɛmɛ tofanyie ra, a nun xɛɛma ra naxan keli Parawayimi bɔxi ma. ⁷ A naxa banxi birin maso xɛɛma ra, a a maso banxi kinkie ma, naadɛɛ ma, naadɛ gbanyie ma, nun a sɛɛtie ma. A man naxa malekɛ misaali yailan banxi kankeɛ ma.

⁸ A naxa a yire seniyeɔnxi fisamante ti. A xa kuyɛ nɔngɔn ya mɔxɔɔnɛn, alɔ hɔrɔmɔbanxi fan xa gboɛ to findixi nɔngɔn ya mɔxɔɔnɛn na. A naxa a maso xɛɛma tinse fanyi ra naxan xasabi nu lanxi kilo kɛmɛ firin kilo naani ma. ⁹ A naxa xɛɛma kilo senni findi lantuma ra. A man naxa konkɔɛ fan naxunma xɛɛma ra naxee na koore.

¹⁰ A naxa malekɛ firin yailan yire seniyeɔnxi fisamante kui bafata raxunuxi ra, a fa a maso xɛɛma ra. ¹¹ Malekɛ gabutenyie xa kuyɛ nu lanxi nɔngɔn ya mɔxɔɔnɛn nan ma. Malekɛ singɛ kɔɔla gabutenyi xa kuyɛ nɔngɔn ya suuli, a yire seniyeɔnxi sɛɛti lixi. A yirefanyi gabutenyi boore malekɛ gabutenyi lixi. Na gabutenyi fan lanxi nɔngɔn ya suuli nan ma. ¹² Malekɛ firin nde yirefanyi gabutenyi xa kuyɛ nɔngɔn ya suuli, a yire seniyeɔnxi sɛɛti lixi. A kɔɔla gabutenyi boore malekɛ gabutenyi lixi. ¹³ Na malekɛ firinyi gabutenyie xa kuyɛ nu lanxi nɔngɔn ya mɔxɔɔnɛn nan ma. E tixi

e sanyie xun na, e yatagi rafindixi banxi ma. ¹⁴ A naxa dugi tofanyi gbaku na, naxan nagbeelixi nun a rafooroxi, maleke pirintie masoxoxi a ma.

¹⁵ A naxa g'eme firin ti banxi yatagi, e xa maite nongon ya tongo saxan nun suuli. E xuntagi masolixi, na masoli xa kuye nongon ya suuli. ¹⁶ Na g'eme xuntagi masolixie maniya luuti denbexie ra, koobe bogi maniye keme rafalaxi gbakuxi e ra. ¹⁷ A naxa na g'eme firinyi ti banxi yatagi, keren na koola ma, boore na yirefanyi ma. Naxan na yirefanyi ma na xili Yakin, naxan na koola ma na xili Boosu.

4

H'oromobanxi se seniyenxie (Isirayila Mang'ee I 7:23-51)

¹ A naxa yoxui serexebade yailan, naxan xa kuye nongon ya m'oxon'nen lima, a igboe nongon ya m'oxon'nen, a ite nongon ya fu.

² A naxa ye sase xungbe digilixi yailan yoxui ra. A de xa maigboe nongon ya fu, a ite nongon ya suuli, a xa maradigilinyi nongon ya tongo saxan. ³ Na ye sase de rabilinyi bunyi masolixi maniya ningee ra, naxee doxoxi e boore ra. Ningee fu na nongon ya keren ma, suuli a fari, suuli a bun. Ningee yo, ye sase yo, na birin yailanxi a boore nan na kerenyi ra. ⁴ Na ye sase nu doxoxi ningee gbete fu nun firin fari. Saxan ya rafindixi koola ma, saxan ya rafindixi sogegorode ma, saxan ya rafindixi yirefanyi ma, saxan ya rafindixi sogetede ma. Na ye sase naxan nu xili «Baa» nu doxoxi na ningee fari, e ya rafindixi tande ma. ⁵ Na ye sase xa de rabinye suxu keren. A de kiri masolixi maniya sansi fuge tofanyi ra. Ye fifa keme solofere fifa tongo suuli nu noma sade a kui.

⁶ A man naxa ye sase fu gbete yailan alako e xa xuruse serexe gan daaxie maxa menni. Suuli nu doxoxi h'oromobanxi yirefanyi ma, suuli nu

doxoxi a koola ma. Serexedubee tan nu e maxama ye nan na, naxan nu na na ye sase xungbe kui, naxan nu xili «Baa.»

⁷ A naxa lanpui doxose fu yailan x'ema ra, alo a nu sebexi ki naxe. A naxa e doxo h'oromobanxi kui, suuli yirefanyi ma, suuli koola ma.

⁸ A naxa teebili fu fan yailan, a e doxo h'oromobanxi kui, suuli yirefanyi ma, suuli koola ma. A naxa pooti tofanyi keme yailan x'ema ra.

⁹ A naxa serexedubee xa tete yailan, a nun tete xungbe gbete nun a naadee. A naxa naadee maso yoxui ra. ¹⁰ Na ye sase digilixi xungbe naxan xili «Baa,» a doxoxi h'oromobanxi yirefanyi sogetede biri.

¹¹ Xurami naxa tundee, suxumee, nun pootie fan yailan. Na kui, Xurami naxa ge mange Sulemani xa walie ra Ala xa h'oromobanxi xa fe ra. Na walie nan ya: ¹² g'eme tofanyi tixi firin, e xuntagi masolixi alo luuti denbexie, ¹³ koobe bogi maniye keme naani gbakuxi e ra, safe firin na kankan xuntagi a luttie ma, ¹⁴ ye sase nun e doxosee, ¹⁵ ye sase xungbe naxan xili «Baa,» ningee fu nun firin naxee na ye sase xungbe bun ma, ¹⁶ tundee, nun suxumee. Yi see birin, Xuramabi naxee yailan mange Sulemani be, Alatala xa banxi xa fe ra, e birin yailanxi yoxui fanyi nan na. ¹⁷ Mange nu na yoxui raxunuma Yuruden mere nan ma, Sukoti nun Saratan tagi. ¹⁸ Sulemani yoxui naxan nawalixi naa, a binye xasabi mu noma kolonde.

¹⁹ Sulemani nu bara se birin yailan Ala xa banxi be: serexebade x'ema daaxi, teebilie taami serexe sama dennaxe, ²⁰ lanpui nun e doxose x'ema daaxie naxee dexema yire seniyenxi kui seriyee ki ma, ²¹ fugee, lanpuie, suxumee x'ema tinse daaxie, ²² finnee, pooti tofanyie, piletie, kolopooti x'ema fanyi daaxie, naadee x'ema daaxi naxee nu na yire seniyenxi fisamante sode de ra, nun h'oromobanxi sode de ra.

5

Hɔrɔmɔbanxi rabife
(*Isirayila Mangɛ I 8:1-13*)

¹ Sulemani to ɛ Alatala xa hɔrɔmɔbanxi tide, a naxa se birin naso a kui a baba Dawuda naxee fixi Ala ma, gbeti, xɛɛma, a nun se mɔɔli birin. A naxa e sa naafuli ragatade Ala xa banxi kui.

² Na tɛmɔi, Sulemani naxa Isirayila forie, bɔnsɔɛ xunyie, nun Isirayila denbaya xunyie, maxili alako e xa te Alatala xa saate kankira ra kelife Siyon, Dawuda xa taa.

³ Isirayilaka birin naxa e malan mangɛ yire alako e xa kike solofere nde sali raba. ⁴ Isirayila forie birin to mɛnni li, Lewikae naxa saate kankira tongo, ⁵ e a xanin a nun Ala xa Kiri Banxi Naralande, a nun se seniyenxi naxee nu na a kui. Lewi sɛrɛxɛdubɛɛ nan na wali rabaxi.

⁶ Mange Sulemani nun Isirayila pama, naxee birin nu maxilixi, naxa ti saate kankira ya ra. E naxa xuruse lanmae nun a xungbe gbegbe ba sɛrɛxɛ ra, naxan kɔnti mu nɔma kolonde. ⁷ Sɛrɛxɛdubɛɛ naxa Alatala xa saate kankira dɔxɔ a dɔxɔde, Ala xa hɔrɔmɔbanxi kui, yire seniyenxi fisamante. E a dɔxɔ malekɛɛ gabutenyie bun ma. ⁸ Malekɛɛ gabutenyie nu italaxi saate kankira nun a maxanin see xun ma. ⁹ Saate kankira maxanin see findixi wuri kuyee nan na, naxee nu minima yire seniyenxi fisamante kui, kɔnɔ e mu nu nɔma tode hɔrɔmɔbanxi tande ma. Han to saate kankira na mɛnni. ¹⁰ Sese mu nu na na saate kankira kui, fo na walaxɛ firinyi Annabi Munsa naxee sa a kui. A na raba Xorebe geya yire, nɛ Alatala saate xiri lɔxɔɛ, Isirayilakae mini tɛmɔi Misira.

¹¹ Na tɛmɔi sɛrɛxɛdubɛɛ naxa mini yire seniyenxi kui. Sɛrɛxɛdubɛɛ naxee nu na na xundɛ kui, e birin nu bara seniyen. ¹² Lewika bɛɛtibae, Asafi, Heman Yedutun, e xa die, nun e ngaxakerenyie, e birin maxirixi dugi fanyi gɛsɛ futi daaxi ra. E nu na sɛrɛxɛbade sogetede biri, maxasee nun kɔrae nu na e yi ra. Sɛrɛxɛdubɛɛ

mixi kɛmɛ mɔxɔɛn fan nu na e sɛɛti ma, e sarae fema. ¹³ Sara fee nun bɛɛtibae naxa kafu e boore ma Alatala matɔxɔde e xa sarae, maxasee, nun kɔrae xui ra. E naxa Alatala tantu yi masenyi ra, «Ala xa hinne gbo, a xa fonisireya mu ɲɔnma abadan!» Na tɛmɔi, nuxui naxa Alatala xa banxi rafe. ¹⁴ Sɛrɛxɛdubɛɛ mu nɔ lude naa e xa wali rabade na nuxui xa fe ra. Alatala xa nɔrɛ nu bara a xa banxi rafe.

6

Sulemani xa masenyi
(*Isirayila Mangɛ I 8:14-21*)

¹ Na tɛmɔi Sulemani naxa a masen, «Alatala, a fala nɛ a a luma nuxui magaaxuxi kui. ² N tan bara lingira ti Ala bɛ, a luma dɛnnaxɛ abadan.»

³ Mange naxa a ya rafindi, a duba Isirayila pama birin bɛ. E birin nu tixi. ⁴ A naxa a masen, «Tantui na Isirayila Marigi Alatala bɛ, naxan wɔyɛn n baba Dawuda bɛ a kɛrɛ ra. A fe naxan birin fala a bɛ, a na birin nakamalixi nɛ. ⁵ <Kafi n nan n ma pama ramini Misira bɔxi ra, n mu nu taa sugandixi Isirayila bɔnsɔɛɛ tagi n banxi tima dɛnnaxɛ. N man mu xɛmɛ sugandixi naxan findima n ma Isirayila pama xa yarerati ra. ⁶ Kɔnɔ n Darisalamu nan sugandixi, alako n xili xa lu naa. N man Dawuda nan sugandixi alako a xa findi n ma Isirayila pama xunyi ra.»

⁷ «N baba Dawuda naxa nate tongo a bɔɲɛ kui, fo a xa banxi ti Isirayila Marigi Alatala bɛ. ⁸ Alatala naxa a fala n baba Dawuda bɛ, <I to nate tongo i bɔɲɛ kui n ma banxi xa fe ra, na bara findi ɲanige fanyi ra. ⁹ Kɔnɔ i tan xa mu na banxi tima. I xa di nan tan na tima. I naxan barixi, na nan n ma banxi tima.> ¹⁰ Alatala bara a xa masenyi rakamali. N tan bara ti n baba Dawuda ɲɔxɔɛ ra Isirayila mange kibanyi kui, alɔ Alatala a masen ki naxɛ. N man bara banxi ti Isirayila Marigi Alatala bɛ. ¹¹ N bara Alatala xa saate kankira dɔxɔ naa, a xa saate

walaxe na na kui. A na saate xiri a nun Isirayilakae nan tagi.»

¹² Sulemani naxa ti Alatala xa serexebade ya ra, Isirayila pama birin ya xori, a fa a belexe itala. ¹³ Sulemani nu bara tide yailan yoxui ra tete tagi, a kuya nongon ya suuli, a igbo nongon ya suuli, a ite nongon ya saxan. A naxa a xinbi sin naa Isirayila pama ya xori, a a belexe itala, a fa a fala, ¹⁴ «Isirayila Marigi Alatala, i maniyε mu na koore nun boxi ma. I dugutegexi i xa saate nun i xa hinne xa fe ra i xa konyie mabiri, naxee jεrema i ya tode ra e boje fiixe ra. ¹⁵ Na na a ra, to loxoe i bara i xa laayidi rakamali i xa konyi n baba Dawuda be. ¹⁶ Yakosi, Isirayila Marigi Alatala, i laayidi naxan tongoxi i xa konyi n baba Dawuda be, i xa na rakamali. I bara a masen a be, «Xa i bonsoe fenten e jere ki ma alo i a rabaxi ki naxe, e naxa n ma seriye binya, mixi nde luma ne e ya ma naxan luma Isirayila kibanyi kui abadan.» ¹⁷ Yakosi, Isirayila Marigi Alatala, i xa i xa masenyi rakamali, i naxan fala i xa konyi Dawuda be.»

¹⁸ «Kono Ala tan noma sabatide dunija bendε fupi fari adamadie tagi? Koore nun a xa gboe xurun i be. N banxi naxan tixi i be a xurun koore be. I luma menni di? ¹⁹ N Marigi Alatala, i xa i xa konyi xa dube suxu, i xa a xa maxandi tongo, i xa i tuli mati i xa konyi wa xui ra. ²⁰ I xa i jengi sa yi banxi xon ma koe nun yanyi, barima i naxe a i i yete masenma be ne. I xa i xa konyi xa maxandi suxu yi banxi kui. ²¹ I xa i tuli mati i xa konyi nun i xa pama wa xui ra, e i maxandima be temui naxe. Kelife koore ma i doxoxi dennaxe, i xa i tuli mati muxu ra, i man xa dije.»

²² «Xa mixi nde sa yunubi raba a boore ra, e fa a fala a be a xa marakali nde raba i xa serexebade yire yi banxi kui, ²³ i xa na fe mato kelife koore ma, i xa kiiti sa tinxinyi ra alako yunubitoe nun tinxintoe birin xa e sare soto.»

²⁴ «Xa i xa pama Isirayila sa yunubi raba i ra, e yaxuie fa no e ra na xa fe ra, xa e tin e yete ragbilende i ma, e i xili matoxo, e i maxandi yi horomobanxi kui, ²⁵ i xa na fe mato kelife koore ma, i xa i xa pama Isirayila xa yunubie xafari, i fa e ragbilen boxi ma, i dennaxe fixi e tan nun e babae ma.»

²⁶ «Xa koore sa balan, tune yo mu fa, barima e bara yunubi raba i ra, xa e fa i maxandide be, e i xili matoxo, e gbilen e xa yunubi foxo ra i e rayaagixi naxan ma, ²⁷ i xa na fe mato kelife koore ma, i xa i xa konyie, i xa pama Isirayila xa yunubie xafari, i xa i xa seriye fanyi masen e be alako e xa na rapere ki kolon, i fa tune ragoro i xa boxi ma, i naxan findi e gbe ra.»

²⁸ «Xa kaame sa sin yi boxi ma, xa na mu fure, xa na mu baloe kanε, xa na mu gere, xa na mu gbaloe gbete, ²⁹ xa mixi nde sa i maxandi, xa i xa pama Isirayila e mawa i be, barima e bara e xa toore saabui kolon e fa e ya rafindi yi banxi ma e i maxandi, ³⁰ i xa na fe mato kelife koore ma i magoroxi dennaxe, i xa dije, i xa mixi birin sare fi a xa wali ra, i tan naxan adama birin boje ma fe kolon. I keren peti nan ibunadama birin sondon ma fe kolon. ³¹ Na kui e fama gaaxude i ya ra, e e jere i xa kira xon e xa simaya birin kui yi boxi ma, i naxan fixi muxu babae ma.»

³² «Xa xone nde sa fa kelife pamane gbete ma, naxan mu findi i xa pama Isirayila mixi nde ra, a fa i xili xungbe nun i senbe xa fe ra, a i maxandi yi banxi kui, ³³ i xa na fe mato kelife koore ma i magoroxi dennaxe, i xa a xa maxandi suxu alako si birin xa gaaxu i xili ya ra dunija, alo i xa pama Isirayila. E xa a kolon i tan nan xili maxandima yi banxi kui n naxan tixi.»

³⁴ «Xa i xa pama sa mini a yaxuie gere de alo i a fala e be ki naxe, xa e i maxandi yi taa mabiri ra i dennaxe sugandixi, xa e i maxandi yi banxi mabiri n naxan tixi i xili ra, ³⁵ i xa

na fe mato, i xa e xa dube suxu, i xa kiiti tinxinxi sa e be.»

³⁶ «Xa e sa yunubi raba i ra, alo adamadi birin darixi naxan na, xa i bope te e ma, i fa e sa e yaxuie sagoe, e findi geelimanie ra yire makuye, xa na mu a ra yire makorexi, ³⁷ xa e sa xaxili soto na konyiya kui, e fa i maxandi e xa geeli kui, «Muxu bara yunubi raba, muxu bara fe jaaxi raba, muxu bara kobi,» ³⁸ xa e man e yete ragbilen i ma e bope fixe ra, e nii birin na, e fa i maxandi pamanε ma konyiya kui, e e ya rafindi yi boxi mabiri, i naxan fixi e babae ma, a nun yi taa mabiri, i naxan sugandixi, a nun yi banxi mabiri, n naxan tixi i be, ³⁹ i xa na fe mato kelife koore ma i magoroxi dennaxe, i xa i tuli mati e xa maxandi nun e wa xui ra, i xa kiiti tinxinxi sa e be, i xa dipε i xa pama ma naxan yunubi rabaxi i ra. ⁴⁰ Yakosi, n Marigi Ala, i xa muxu xa maxandi mato, i xa a rame, muxu naxan nabaxi yi banxi kui.»

⁴¹ «Yakosi n Marigi Alatala, keli, i fa i xa malabude, i tan nun i senbe xa lu saate kankira foxo ra, alako kisi xa lu i xa serexedubee be, alako i xa danxaniyatose xa lu heeri kui, n Marigi Alatala. ⁴² N Marigi Alatala i naxa i xa mixi sugandixi rabejin, i xa ratu i xa konyi Dawuda xa dugutegepa ma.»

7

Ala xa nore gorofe a xa horomobanxi kui
(Isirayila Mangée I 8:62-66)

¹ Sulemani to ge salide, te naxa goro keli koore ma, a serexe gan daaxi nun serexe gbetee birin gan. Alatala xa nore fan naxa horomobanxi rafe. ² Serexedubee mu no sode Alatala xa banxi kui, barima Alatala xa nore nu bara a xa banxi rafe. ³ Isirayilakae birin to te nun Alatala xa nore to horomobanxi kui, e naxa e yatagie rafelen boxi ma, e fa Alatala matoxo yi masenyi ra, «Ala fan, a xa fonisireya mu nonna abadan.»

⁴ Mange nun pama birin naxa serexe ba Alatala be. ⁵ Mange Sulemani naxa ninge wulu moxonen nun firin ba serexe ra, a nun yexee wulu keme moxonen. Na dangi xanbi, mange nun pama naxa Ala xa banxi rabi. ⁶ Serexedubee nun Lewikae naxa ti e tide e boore ya ra. Beetibasee, mange Dawuda nu bara naxee yailan Alatala matoxofe ra, nu na Lewi beetibae yi ra. E naxa Alatala matoxo yi masenyi ra, «Ala xa fonisireya mu nonna abadan.» Serexedubee tan naxa sarae fe, Isirayilakae birin fa keli, e ti.

⁷ Sulemani naxa tete yire raseniyen serexe ra Alatala xa horomobanxi ya ra. A naxa serexe gan daaxie gan naa, a nun xanunteya serexe naxee findi a ture yiree ra, barima yoxui serexebade, Sulemani naxan yailanxi, a xurun na serexe birin be. ⁸ Sulemani nun Isirayilakae birin sali raba ne xi solofere bun ma. Nama gbege fa ne kelife Xamata han Misira xure. ⁹ A xi solomasaxan nde, e naxa sali xungbe raba. E nu bara serexebade raseniyen xi solofere bun ma. Na dangi xanbi, e man naxa sali xi solofere gbetee bun ma. ¹⁰ Kike solofere nde, xi moxonen nun saxan loxoe, Sulemani naxa pama ragbilen e xonyi. E birin nu bara seewa e bope kui fe fanyi ra, Alatala naxan nabaxi Dawuda, Sulemani, nun a xa pama Isirayila be.

¹¹ Sulemani to ge Alatala xa banxi nun a xa mange banxi wali ra, a to a waxonfe birin nakamali na wali firinyi xa fe ra, ¹² Alatala naxa mini Sulemani ma koe ra, a a masen a be, «N bara i xa dube suxu. Yi banxi bara findi serexebade ra. N bara na nate tongo. ¹³ N na koore balan temui naxe, tune mu fa, xa na mu a ra n na katoe yamari temui naxe, e xa sa boxi tuxunsan, xa na mu a ra n na fa fure jaaxi ra n ma pama ma, ¹⁴ xa n ma pama, n xili falaxi naxan xun, naxa e magoro, e n maxandi, e fa gbilen e xa wali kobie foxo ra, n nan n tuli matima ne e ra koore ma,

n fa e xa yunubie xafari, n e xa bɔxi rayalan. ¹⁵ Yakosi n nan n yae tima ne yi yire ra. N nan n tuli matima ne maxandie ra naxee rabama be. ¹⁶ N bara nate tongo n xili xa fala be abadan. N yae nun n bɔɔe mu kelima be.»

¹⁷ «I tan fan, xa i ɔere n ma kira xɔn ma alo i baba Dawuda, i fa n ma yaamarie, n ma seriye, nun n ma xaranyi suxu a fanyi ra, ¹⁸ n i xa mange kibanyi mabanbanma ne, alo n a rasaataxi i baba Dawuda be ki naxe. N a masen ne a be, «Isirayila mang'eya mu bama i bɔnsɔe yi ra.» ¹⁹ Kɔnɔ xa wo wo kobe so n na, wo fa gbilen n ma seriye nun n ma yaamarie fɔxɔ ra, xa wo sa tuubi Ala gbete be, ²⁰ n wo talama ne n ma bɔxi ma, n naxan fixi wo ma, n yi banxi rakasan ye i, n naxan findixi n xili falade ra. Na temui sie birin fama ne yeleda Isirayila xa fe ma, e yo wo ma. ²¹ Mixie ne dangima yi banxi itexi ra, e de ixarama ne, e a fala, «Alatala yi bɔxi nun yi banxi xa fe ralɔxi yi mɔoli ra munfe ra?» ²² E e yaabima ne, «Ala yi birin niyaxi e ra ne barima e bara gbilen e babae Marigi Alatala fɔxɔ ra, naxan e ramini Misira bɔxi ra. E bara e tagi ixiri ala gbete batufe ra, e tuubi e be. E yi tɔore sɔtɔxi na nan ma.»»

8

Sulemani xa wali gbete (Isirayila Mang'ee I 9:10-28)

¹ Ne mɔxɔnen bun ma, Sulemani naxa Alatala xa banxi nun a yete banxi ti. ² A naxa taae yailan, Xirami naxee so a yi ra, a fa Isirayilakae rasabati naa. ³ Sulemani naxa Xamata Soba gere, a nɔ a ra. ⁴ A naxa Tadimoro ti gbengberenyi ma, a nun taa gbete Xamata bɔxi ma mange harige ragatama dennaxe. ⁵ A naxa Beti Xoron Fuge nun Beti Xoron Labe ti, a na taae makanta tete fanyie nun naade xungbee ra. ⁶ A naxa Baalati ti a nun taa gbete mange harige ragatama dennaxe,

alo sɔori ragisee nun soee. Sulemani naxa yire gbegbe ti a yete be Darisalamu, Liban, nun a xa bɔxi birin a naxan yamarima.

⁷ Xitikae, Amorigae, Peresikae, Hiwikae, nun Yebusukae naxee lu Isirayila bɔxi ma, naxee mu findi Isirayilakae ra, ⁸ Isirayilakae mu naxee faxa, Sulemani naxa e findi konyie ra. Han to e na na ki ne. ⁹ Sulemani mu tin Isirayilaka yo xa findi konyi ra a xa walie xa fe ra, barima geresoe nun sɔori xunyie nan nu lanxi e tan ma, e nu mɛnima a xa sɔori ragisee nun a xa soee ma. ¹⁰ Mange Sulemani naxa mixi keme firin mixi tongo suuli ti xunyie ra jama xun. ¹¹ Sulemani naxa Firawuna xa di gine tongo Dawuda xa taa kui, a a ratunu banxi gbete kui, a naxan tixi a be. A naxa a fala, «N ma gine mu luma Isirayila mange Dawuda xa banxi kui, Alatala xa saate kankira na dennaxe. Naa findixi yire seniyanxi nan na.»

¹² Sulemani nu serexe gan daaxie bama Alatala be, a xa serexebade fari naxan nu tixi hɔrɔmɔbanxi ya ra. ¹³ A serexee ba ne alo Annabi Munsa a yamari ki naxe lɔxɔ yo lɔxɔ, malabui lɔxɔe ra, kike neene ra, nun sali xungbe saxanyie ra ɔe yo ɔe. Nee findi Taami Lebinitare Sali, Lɔxunyie Sali, nun Bage Ti Sali nan na.

¹⁴ Sulemani naxa a baba Dawuda xa nate rakamali serexedubee nun Lewikae xa fe ra. Kankan nu a gbe wali rabama. Lewikae nu Ala matɔxɔma, e man nu fa serexedubee mali. Naade kantee fan naxa e gbe wali raba, kankan naxa ti a tide alo Ala xa mixi Dawuda a yamari ki naxe. ¹⁵ Serexedubee nun Lewikae mu mange xa yaamari yo matandi, hali a naxan fala naafuli xa fe ra. ¹⁶ Sulemani xa wali birin kamali na ki ne, kelife Alatala xa banxi kɔrin lɔxɔe ma, a sa dɔxɔ a rapɔnyi ra. Alatala xa banxi wali birin raba ne, a kamali a fanyi ra.

¹⁷ Na to dangi Sulemani naxa siga Esiyon Geberi nun Elata baa de

ra Edon bɔxi ma. ¹⁸ Mangɛ Xirami naxa kunkuie nun e rapɛɛɛma fanyie rasanba Sulemani ma. Nee naxa sa a gbee xun ma Ofiri bɔxi ma, alako e xa xɛɛma kilo wulu fu nun suuli kilo kɛɛɛ saxan tongo mangɛ Sulemani bɛ. E nun mangɛ Sulemani xa walikɛɛ naxa siga na ra Sulemani xɔn ma.

9

Seeba mangɛ ginɛ sigafe Darisalamu (Isirayila Mangɛ I 10:1-13)

¹ Seeba mangɛ ginɛ to Sulemani xili xa gboe mɛ, a naxa siga Darisalamu maxɔrinyi xɔɔxɔɛ tide a ma, alako a xa a xa lɔnni mato. A xa kuntigie naxa a mati naa, e naxa labundɛ, xɛɛma gbege, nun gɛɛɛ tofanyie xanin jɔxɔmɛɛ fari sanbasee ra. A naxa maxɔrinyi gbege ti Sulemani ma. ² Sulemani naxa a xa maxɔrinyi birin yaabi, na sese mu nu xɔɔxɔ a bɛ.

³ Seeba mangɛ ginɛ to gɛ Sulemani xa lɔnni tode, a nun a xa banxi a naxan tixi, ⁴ a xa baloe naxan saxi a xa teebili ma, a xa walikɛɛ nun e xa dugi tofanyie, a nun a xa sɛɛɛɛ a naxee bama Alatala xa hɔɔmɔbanxi kui, a dɛ naxa ixara na fe birin ma. A naxa a fala mangɛ bɛ, ⁵ «N fe naxee birin mɛxi n ma bɔxi ma i xa masenyie nun i xa lɔnni xa fe ra, na birin bara findi nɔndi ra. ⁶ Beenun n xa be to n yetɛ ra, n mu nu laxi e xa masenyi ra. Kɔnɔ yakɔsi n bara a kolon i xa lɔnni gbo dangife e naxan masenxi n bɛ. E fe naxan birin tagi rabaxi n bɛ i xa fe ra, i xili dangi na birin na. ⁷ Nɛlexinyi na i xa mixie bɛ, jɛlexinyi na i xa konyie bɛ, barima e na i sɛɛti ma tɛmɛi birin i xa lɔnni ramɛfe ra. ⁸ Tantui na i Marigi Alatala bɛ, naxan hinnexi i ra, a fa i dɔxɔ a xa mangɛ kibanyi kui, i xa mangeya raba alɔ a wama a xɔn ma ki naxɛ. I Marigi Ala na raba nɛ barima Isirayila rafan a ma, a man wama Isirayila xa bu tɛmɛi birin. A i findi nɛ e xa mangɛ ra, alako i xa e yamari tinxinyi nun

nɔndi ra.» ⁹ A naxa xɛɛma kilo wulu naani fi mangɛ ma, a nun labundɛ gbege nun gɛɛɛ tofanyie. Kabi na tɛmɛi, na labundɛ mɔɔli mu toma Isirayila, Seeba mangɛ ginɛ naxan fixi mangɛ Sulemani ma.

¹⁰ Xirami nun Sulemani xa walikɛ naxee fa xɛɛma ra kelife Ofiri bɔxi ma, nee man naxa fa wuri nun gɛɛɛ tofanyie ra a bɛ. ¹¹ Mangɛ naxa na wuri rawali Alatala xa hɔɔmɔbanxi sode dɛɛ ra, a nun mangɛ xa banxi sode dɛɛ ra. A man naxa na wuri rawali korae yailanfe ra bɛɛtibae bɛ. Na fe mɔɔli mu nu toxi Yudaya sinden. ¹² Mangɛ Sulemani naxa Seeba mangɛ ginɛ waxɔnse birin so a yi ra dangife a tan naxan sanbaxi a ra. Na xanbi, a naxa gbilen a xa bɔxi ma, a tan nun a xa konyie.

Sulemani xa bannaya (Isirayila Mangɛ I 10:14-29)

¹³ Nɛ yo jɛ Sulemani nu xɛɛma kilo wulu mɔxɔɔn nun firin, kilo kɛɛɛ senni tongo naani nun naani sɔtoma, ¹⁴ bafe a nu naxan sɔtoma yulɛɛ yi duuti ra. A man nu xɛɛma nun gbeti sɔtoma mangɛɛ nun gominae ra Arabu bɔxi ma. ¹⁵ Mangɛ Sulemani naxa wure lefa kɛɛɛ firin maso xɛɛma ra, kankan nafalaxi xɛɛma kilo solofere nan na. ¹⁶ A man naxa wure lefa xunxuri kɛɛɛ saxan maso xɛɛma ra, kankan masoxi xɛɛma kilo saxan nan na. A naxa e gbaku banxi kui, naxan xili falama Liban fɔtɔn banxi. ¹⁷ Mangɛ naxa kibanyi xungbe yailan sili jinyi ra, a fa a maso xɛɛma tinse ra. ¹⁸ Na kibanyi te see findixi xɛɛma nan na, kibanyi nu na yetɛ masolixi firin tagi. ¹⁹ Yetɛ fu nun firin fan masolixi nu na te see sɛɛtie ma, senni na yirefanyi ma, sennie na kɔɔla ma. Na kibanyi maniye mu nu na mangataa yo kui sinden. ²⁰ Mangɛ Sulemani xa pɔɔti birin nun Liban fɔtɔn banxi xa pileti birin findixi xɛɛma nan na. A mu nu gbeti rawalima fefe ma. ²¹ Kunkuie nu na mangɛ yi ra naxee nu luma siga ra Tarasisi jɛ saxan yo jɛ saxan xɛɛma, gbeti, sili jinyi, kule, nun

xɔni tofanyi tongode. Xirami xa walikɛɛ nu a malima na wali kui.

²² Mangɛ Sulemani xa bannaya nun a xa lɔnni naxa gbo yɛ dangi bɔxi mangɛ birin na. ²³ Bɔxi mangɛ birin nu wama Sulemani xa lɔnni ramɛfe Ala naxan fixi a ma. ²⁴ Nee birin nu mangɛ sanbama gbeti, xɛɛma, dugie, gere-sosee, labundɛɛ, soe, nun sofalee ra nɛ yo nɛ. ²⁵ Soe nun sɔɔri ragise ragatade wulu naani nu na Sulemani yi ra. Sɔɔri soe ragi wulu fu nun firin fan nu na a yi ra taa makan-taxie nun Darisalamu kui, mangɛ xɔnyi. ²⁶ Mangɛ birin, kelife xure xungbe ma, sa dɔxɔ Filisita bɔxi ra, han a sa dɔxɔ Misira naaninyi ra, e birin nu na a xa yaamari bun ma. ²⁷ Mangɛ nan a niya gbeti xa wuya Darisalamu alɔ gemɛ xɔri. Sɛdiri wuri fan naxa wuya alɔ sikomoro wuri na Sefela bɔxi ma ki naxɛ. ²⁸ Sulemani xa soe nu kelima Misira nɛ nun bɔxi gbɛtɛɛ ma.

*Sulemani xa faxɛ
(Isirayila Mangɛ I 11:41-43)*

²⁹ Sulemani xa taruxui dɔnxɔɛ, a fɔlɛ nun a rapɔnyi, sɛbɛxi Annabi Natan xa taruxui sɛbɛxi kui, a na Annabi Ahiya Siloka xa namijɔnmɛ masenyi sɛbɛxi kui, nun Annabi Ido xa laamatunyi masenyi sɛbɛxi kui Nebati xa di Yerobowami xa fe ra. ³⁰ Sulemani xa mangɛya naxa bu nɛ tongo naani Darisalamu nun Isirayila xun ma. ³¹ Na xanbi, Sulemani naxa laaxira. E naxa a ragata a babae sɛɛti ma a baba Dawuda xa taa kui. A xa di Robowami naxa ti a nɔxɔɛ ra.

10

*Isirayila Robowami matandife
(Isirayila Mangɛ I 12:1-20)*

¹ Robowami naxa siga Sikemi, barima Isirayilakɛ birin nu malanxi naa nɛ, e xa a ti mangɛ ra. ² Nebati xa di Yerobowami to na fe mɛ Misira bɔxi ma, a a gi dennaxɛ Sulemani ma, a naxa gbilen Isirayila. ³ A to Isirayila li, mixi ndee

naxa a xili. A nun Isirayilakɛ birin naxa siga Robowami yire, e a fala a bɛ, ⁴ «I baba muxu suxu nɛ alɔ konyie. Yakɔsi tan, xa i nde bama muxu xa kote ra i baba naxan dɔxɔ muxu fari, muxu fama i xa yaamari rabatude.» ⁵ A naxa e yaabi, «Xi saxan na dangi, wo xa fa.» Na kui, jama naxa siga.

⁶ Mangɛ Robowami naxa marasi maxɔrin forie ma, naxee nu na a baba Sulemani fɛ ma a xa simaya kui. A naxa e maxɔrin, «Wo marasi mundun fima n ma n jama yaabima naxan na?» ⁷ E naxa a yaabi, «Xa i fe fanyi rabama jama bɛ, xa i tin e waxɔnfe ra, xa i wɔyɛn fanyi fala e bɛ, e luma nɛ i xa yaamari bun ma temui birin.»

⁸ Kɔnɔ Robowami mu tin forie xa marasi ra. A naxa a lanfanmae maxɔrin a lanma a xa naxan naba. ⁹ A naxɛ e bɛ, «Wo marasi mundun fima n ma, n jama yaabima naxan na, jama naxan n mayandixi n xa nde ba e xa kote ra n baba naxan dɔxɔ e fari.» ¹⁰ A lanfanmae naxa a yaabi, «I xa yi jama yaabi yi ki nɛ, naxee i mayandixi i xa nde ba e xa kote ra i baba naxan dɔxɔ e fari. I xa a fala e bɛ, «N belexɛ sole lanmadi xungbo n baba tagi bɛ. ¹¹ Yakɔsi, n baba xa kote xɔrɔxɔ a naxan dɔxɔxi wo ma, n na a xunmasama nɛ. N baba wo bɔnbɔ luxusinyie nan na, kɔnɔ n tan fama wo bɔnbɔde talie nan na.»

¹² Xi saxan to dangi, Yerobowami nun jama naxa siga Robowami yire, naxan nu bara a fala e bɛ, «Xi saxan na dangi, wo xa fa.» ¹³ Mangɛ Robowami naxa e yaabi a xɔrɔxɔɛ ra. A mu forie xa marasi tongo fefe ma. ¹⁴ A naxa e yaabi a lanfanmae xa marasi ra, «N baba kote xɔrɔxɔɛ naxan dɔxɔ wo xun ma, n na xunmasama nɛ. N baba wo bɔnbɔ luxusinyie nan na, kɔnɔ n tan fama wo bɔnbɔde talie nan na.» ¹⁵ Na kui, mangɛ mu tin a tuli matide jama ra. Marigi Alatala nu bara na ragiri alako a xa a xa masenyi rakamali a naxan fala Nebati xa di

Yerobowami bɛ Annabi Ahiya Siloka saabui ra.

¹⁶ Isirayilakae to a kolon mange mu tin a tuli matide e ra, e naxa a yaabi,

«Muxu gbe se mundun na Dawuda yi?»

Kɛ mu na muxu bɛ Yisayi xa die tagi. Isirayila xa gbilen e xɔnyi.

Yakɔsi Dawuda, i xa mɛɛni i xa banxi ma i yetɛ ra.»

¹⁷ Isirayila birin naxa gbilen e xɔnyi. Isirayilaka naxee nu

sabatixi Yudaya taae kui, e naxa lu Robowami xa yaamari bun ma.

¹⁸ Na dangi xanbi, mange Robowami naxa Hadorami xɛɛ, naxan ɲengi nu saxi wali xɔɔxɔɛ rabafe xɔn ma, kɔnɔ Isirayilakae naxa a magɔnɔ han a faxa. Na kui, mange Robowami naxa a gi keren na sigafe ra Darisalamu a xa sɔɔri ragise kui. ¹⁹ Isirayila Dawuda bɔnsɔɛ matandi na ki nɛ. Han to e mu lanxi.

11

Robowami xa mangɛya

(Isirayila Mangɛ I 12:21-24)

¹ Robowami to so Darisalamu, a naxa Yuda nun Bunyamin bɔnsɔɛ sɔɔrie malan, geresoe fanyi wulu kɛmɛ tongo solomasaxan, alako e xa Isirayila gere, Isirayila xa gbilen Robowami xa mangɛya bun ma.

² Kɔnɔ Alatala naxa a masen a xa mixi Semaya bɛ, ³ «A fala Sulemani xa di Robowami bɛ, Yudaya mange, a nun Isirayilakae birin naxee na Yudaya nun Bunyamin bɔxi ma, ⁴ «Alatala xa masenyi nan yi ki: Wo naxa te de, sigafe ra wo ngaxakerenyie gerede. Wo birin xa gbilen wo xɔnyi, barima n tan nan yi fe ragirixi.» E naxa Alatala xa wɔyenyi rabatu, e gbilen, e mu siga Yerobowami gerede sɔnɔn.

⁵ Robowami naxa sabati Darisalamu, a taa makantaxie ti Yudaya, ⁶ alɔ Betelɛmu, Etami, Tekowa, ⁷ Beti Suru, Soko, Adulama, ⁸ Gati, Maresa, Sifi, ⁹ Adorayimi,

Lakisi, Aseka, ¹⁰ Soraha, Ayalon, nun Hebron. Robowami yi taa makan-taxie ti Yudaya nun Bunyamin bɔxi nan ma.

¹¹ A nee yailan a fanyi ra gere ki ma. A sɔɔri xunyie lu naa, a baloe, ture, nun weni so e yi ra. ¹² Wure lefa nun tanbɛɛ nu na e yi ra, e senbɛ nu gbo. Yuda nun Bunyamin bɔnsɔɛ lu nɛ a xa yaamari bun ma na ki nɛ.

¹³ Sɛrɛxɛdubɛɛ nun Lewikae naxa keli e xɔnyi Isirayila bɔxi birin ma, e xa fa Yudaya, e kafu Robowami ma.

¹⁴ Lewikae nu bara mɛɛ e xa banxie nun e harige ra sigafe ra Yudaya nun Darisalamu, barima Yerobowami nun a xa die mu tin e xa sɛrɛxɛdubɛ wali raba Alatala bɛ.

¹⁵ Yerobowami nu bara sɛrɛxɛdubɛɛ ti kuye batudee ra geyae fari, yɛxɛɛ kontonyi nun ninge masolixie tixi dennaxɛ kuye ra.

¹⁶ Isirayilaka naxee nu wama e Marigi Alatala batufe, kelife bɔnsɔɛ birin, nee naxa bira Lewikae fɔxɔ ra sigafe ra Darisalamu, alako e xa sɛrɛxɛ ba e babae Marigi Alatala bɛ. ¹⁷ Na kui e naxa Sulemani xa di Robowami xa mangɛya mabanban Yudaya ɲe saxan bun ma. Na waxati kui, e naxa ɲere Dawuda nun Sulemani xa kira xɔn ma.

¹⁸ Robowami naxa Yerimoti xa di gine Mahalata dɔxɔ. Na gine findi Dawuda xa di xeme Yerimoti, nun a xa gine Abixayili, xa di gine nan na. Abixayili findi Yisayi xa di xeme Eliyabi xa di gine nan na.

¹⁹ Mahalata naxa die bari a bɛ: Yeyusu, Semaraya, nun Sahami.

²⁰ Robowami naxa Abisalomi xa di gine Maaka fan dɔxɔ. Maaka naxa Abiya, Atayi, Sisa, nun Selomiti bari a bɛ.

²¹ Abisalomi xa di gine Maaka nu rafan Robowami ma, dangife a xa ginɛɛ nun a xa konyi ginɛɛ birin na. Gine fu nun solomasaxan nun konyi ginɛɛ tongo senni nu na a yi ra. A naxa di xeme mɔxɔɲɛn nun solomasaxan nun di gine tongo senni sɔto na ginɛɛ ra.

²² Robowami naxa Maaka xa di Abiya findi a xa di fisamante ra. A nu wama na nan xa findi mange ra.

²³ A naxa xaxilimaya raba, a a xa di booree birin nasabati Yudaya nun Bunyamin taa makantaxie kui, a fa baloe nun ginɛ gbegbe fen e bɛ.

12

Robowami xa mangɛya kanafe (Isirayila Mangɛe I 14:25-28)

¹ Robowami xa mangɛya to ma-banban, a tan nun Isirayilakae birin naxa Alatala xa sɛriyɛ rabolo. ² Na bara a niya Misira mangɛ Sisaki xa Darisalamu gere Robowami xa mangɛya jɛ suuli nde ra. ³ Sɔɔri ragise wulu keren kɛmɛ firin nun soe ragi wulu tongo senni nan nu na a yi ra. A naxa keli Misira bɔxi ma e nun jama gbegbe ra, naxee findixi Libiyakae, Sukikae, nun Etiyopikae ra. ⁴ A naxa nɔ Yudaya taa makan-taxie ra, a so Darisalamu.

⁵ Na tɛmɛi, Annabi Semaya naxa siga Robowami yire. Yudaya yareratɛ fan nu na naa, barima e fa Darisalamu Sisaki xa fe nan na. A naxa a fala e bɛ, «Alatala xa masenyi nan ya: <Wo bara n nabɛɲin, n fan wo rabɛɲinma Sisaki sagoe.>» ⁶ Isirayila mangɛ nun yareratɛ naxa e magoro Alatala bɛ, e fa a fala, «Alatala tinxin.» ⁷ Alatala to a to e bara e magoro a bɛ, a naxa a masen Semaya bɛ, «E to bara e yetɛ magoro n bɛ, n mu fama e halakide. A gbe mu luxi n xa e rakisi. N ma xɔnɛ mu fama lude Darisalamu ma Sisaki saabui ra. ⁸ Kɔnɔ e xa lu Sisaki xa nɔɛ bun ma sinden, han e xa a kolon, si gbetɛe xa mangɛya rabatufe nun Ala xa mangɛya rabatufe, naxan fan.»

⁹ Misira mangɛ Sisaki naxa te Darisalamu gere. A naxa naafuli birin tongo naxan nu na Alatala xa banxi nun mangɛ xa banxi kui. A naxa wure lefae fan tongo, Sulemani nu bara naxee maso xɛɛma ra. ¹⁰ Mangɛ Robowami naxa e jɔxɔɛ yailan yɔxui ra, a e taxu sɔɔri mangɛe ra naxee mangɛ xa banxi naadɛ makantama. ¹¹ Mangɛ nu sigama Ala xa banxi kui tɛmɛi

naxɛ, sɔɔrie nu na wure lefae xan-inma a mati ra. E na gɛ na ra, e man nu fa e ragbilen sɔɔri banxi kui. ¹² Robowami to bara a magoro Alatala bɛ, a mu gbaloe sɔɔ Alatala xa xɔnɛ saabui ra. Na waxati Ala yaragaaxui fanyi nde nu na Yudaya.

¹³ Mangɛ Robowami mangɛya sɔɔxi tɛmɛi naxɛ, a nu bara jɛ tongo naani nun keren sɔɔ simaya ra. A naxa Isirayila yaamari jɛ fu nun solofere Darisalamu kui, Alatala taa naxan sugandi Isirayila bɔnsɔɛ birin ya ma, alako a xili xa matɔxɔ naa. Robowami nga Amonika nan nu a ra, a xili nɛ Naama. ¹⁴ Robowami fe jaaɲi raba nɛ, barima a mu Alatala fen a bɔjɛ birin na. ¹⁵ Robowami xa taruxui, a fɔlɛ nun a rapɔnyɛ birin sɛbɛxi Annabi Semaya xa taruxui kui, a nun Annabi Ido xa laamatunyi masenyi sɛbɛxi kui, alako mixi xa a kolon. ¹⁶ Robowami to laaxira, e naxa a ragata a babae sɛɛti ma Dawuda xa taa kui. A xa di Abiya naxa ti a jɔxɔɛ ra.

13

Abiya xa mangɛya (Isirayila Mangɛe I 15:1-8)

¹ Yerobowami xa mangɛya jɛ fu nun solomasaxan nde ra, Abiya naxa ti mangɛ ra Yudaya. ² A xa mangɛya bu nɛ jɛ saxan Darisalamu. A nga nu xili nɛ Mikayahu, Uriyeli Gibeyaka xa di ginɛ. Gere naxa sin Abiya nun Yerobowami tagi. ³ Abiya naxa gere rakeli, a tan nun sɔɔri fanyi xɛmɛ wulu kɛmɛ naani, kɔnɔ Yerobowami naxa sɔɔri fanyi xɛmɛ wulu kɛmɛ solomasaxan ti a ya ra.

⁴ Abiya naxa te Semarayima geya fari, Efirami geyae ma, a fa a fala, «Yerobowami nun Isirayilakae, wo wo tuli mati n na. ⁵ Wo mu a kolon Isirayila Marigi Alatala bara Isirayila mangɛya fi Dawuda nun a xa die ma abadan? Na saatɛ mu nɔma kanade. ⁶ Kɔnɔ Yerobowami,

naxan findixi Dawuda xa di Sulemani xa walikɛ Nebati xa di ra naxa keli, a a marigi matandi. ⁷ Mixi rabɛɛnɛnɛnɛ ndee naxa a rabilin, e nɔɛ dɛrɛn Robowami ma, Sulemani xa di naxan mu nu gexi mɔde, naxan xa maɲɔxunyi xɔn mu nu kuyaxi. Na kui Robowami mu nɔ e ra.»

⁸ «Yakɔsi, wo tixi a xa mangɛya nan kanke, Alatala naxan taxuxi Dawuda bɔnsɔɛ ra. Sɔɔri gbegbe na wo yi ra. Ninge masolixie fan na wo yi ra, Yerobowami naxee yailanxi wo bɛ xɛɛma ra. E bara findi wo xa alae ra. ⁹ Na kui wo bara Haruna xa die rabolo, Alatala naxee tixi sɛrɛxɛdubɛɛ ra. Wo bara wo yetɛ findi sɛrɛxɛdubɛɛ ra, alɔ si gbetɛɛ a rabama ki naxɛ. Mixi yo naxan fama tuura lanma nun yɛxɛɛ kontonyi solofere ra, alako a xa na wali raba, wo na tima sɛrɛxɛdubɛ ra ala nde bɛ naxan mu findixi Ala ra.»

¹⁰ «Alatala nan na muxu tan Marigi Ala ra. Muxu mu a raboloxi, muxu man bara tin Haruna xa die xa findi Alatala xa sɛrɛxɛdubɛɛ ra, Lewikɛ fan xa e xa wali raba. ¹¹ Gɛɛsɛgɛ yo gɛɛsɛgɛ, nunmare yo nunmare, muxu sɛrɛxɛ gan daaxie bama Alatala bɛ, muxu surayi ganma sɛrɛxɛ ra, muxu taami sɛrɛxɛ sama Ala xa teebili seniyeɛnxi fari, muxu lanpui xɛɛma daaxi radɛxɛma nunmare yo nunmare, barima muxu tan birama muxu Marigi Alatala xa seriye nan fɔxɔ ra. Kɔnɔ wo tan, wo bara a rabolo. ¹² Ala nun a xa sɛrɛxɛdubɛɛ nan na muxu xunyi ra. Sarae na muxu yi ra naxee nɔma xui xungbe raminide alako gere xa ramaxa wo xili ma. Isirayila xa die, wo naxa wo babae Marigi Alatala gere. Wo mu xunakeli sɔtɔma na kui.»

¹³ Yerobowami xa sɔɔrie naxa Yudayakɛ bilin. Ndee nu na e ya ra, ndee nu na e xanbi ra. ¹⁴ Yudayakɛ to a to gere na e ya ra, a man na e xanbi ra, e naxa Alatala xili e xui itexi ra, sɛrɛxɛdubɛɛ fa sarae fe. ¹⁵ Yudayakɛ to e xui ite, Alatala naxa Yerobowami nun Isirayilakɛ bɔnbɔ Abiya nun Yudayakɛ ya xɔri. ¹⁶ Isirayilakɛ naxa e gi Yudayakɛ

ma, Ala naxa e sa Yudaya sagoe. ¹⁷ Abiya nun a xa pama naxa Isirayila xa sɔɔri fanyi wulu kɛmɛ suuli faxa na gere kui. ¹⁸ Na findi nɛ yaagi ra Isirayilakɛ bɛ. Yudayakɛ tan xun nakeli nɛ, barima e babae Marigi Alatala nu bara e mali.

¹⁹ Abiya naxa bira Yerobowami fɔxɔ ra, a fa taaɛ rasuxu a yi ra, alɔ Beteli, Yesana, Eferon, nun e rabilinyie. ²⁰ Yerobowami mu sɛnbɛ sɔtɔ Abiya xa waxati. Alatala nan a bɔnbɔ, a naxa faxa. ²¹ Kɔnɔ Abiya xa mangɛya mabanban nɛ a fanyi ra. Gine fu nun naani nu na a yi ra. E di xɛmɛ mɔxɔɲɛn nun firin bari, nun di gine fu nun senni.

²² Abiya xa taruxui gbetɛɛ, a naxan nabaxi nun a naxan falaxi, a sɛbɛxi Annabi Ido xa taruxui sɛbɛxi kui. ²³ Abiya to laaxira, e naxa a ragata a babae sɛɛti ma Dawuda xa taa kui. A xa di Asa naxa ti a pɔxɔɛ ra.

14

Asa xa mangɛya

¹ Asa naxa fe fanyi raba tinxinyi kui a Marigi Alatala ya xɔri. ² A naxa sɛrɛxɛbadɛɛ kana yire itexie kuye nu batuma dennaxɛ. A man naxa kuye gɛmɛɛ nun Aseri wuri masolixie kana. ³ A naxa a fala Yuda bɔnsɔɛ bɛ a e xa e babae Marigi Alatala fen, e xa a xa seriye nun a xa yaamarie rabatu. ⁴ Asa naxa kuye batude birin kana Yudaya bɔxi ma, a nun sɛrɛxɛbadɛɛ surayi nu ganma dennaxɛ kuyee bɛ. A xa mangɛya lu nɛ bɔɲɛsa kui a xa waxati. ⁵ A naxa taa makantaxie ti Yudaya, bɔɲɛsa nu na bɔxi birin ma. Gere yo mu nu na naa na pɛɛ bun ma Alatala saabui ra. ⁶ Asa naxa a fala Yudayakɛ bɛ, «Won xa yi taaɛ yailan alako e xa sɛnbɛ sɔtɔ. Won xa tɛtɛɛ nun wure naade ti. Han ya yi bɔxi findixi won gbe nan na, barima won bara won Marigi Alatala fen. Na bara a niya won xa lu bɔɲɛsa kui yi waxati.» Na kui e naxa bɔnbɔ wali ra, na birin naxa sɔɔnɛya.

⁷ Yudaya sɔɔri xeme wulu keme saxan nu na Asa yi ra. Wure lefa xungbee nun tanbee nu na e yi ra. Bunyamin sɔɔri xeme wulu keme firin tongo solomasaxan fan nu na. Wure lefa lanmadie nun xalie nu na e yi ra. E birin findi gereso jalamae ra.

⁸ Sera Kusika naxa mini e gerede sɔɔri gali ra. Sɔɔri ragise keme saxan nu na e yi ra. E naxa siga han Maresa. ⁹ Asa fan naxa siga naa e gerede. E birin naxa ti gere ki ma Sefata gulunba Maresa mabiri. ¹⁰ Asa naxa a Marigi Alatala maxandi, «Alatala, i maniyɛ mu na naxan noma senbetare malide senbemaɛ ya i. Muxu Marigi Alatala, i xa muxu mali. Muxu bara muxu xaxili ti i ra yi gere xungbe xa fe ra. Alatala i tan nan na muxu Marigi Ala ra. I naxa tin mixi yo xa no i ra.»

¹¹ Alatala naxa Kusikae bonbo Asa nun Yudayakae ya xori, e naxa e gi. ¹² Asa nun a xa sɔɔri gali naxa bira e foxo ra han Gerara. Kusika gbegbe naxa faxesa. E mu no e yete sotode sonon, barima Alatala nun a xa senbemaɛ nu bara ge e xun nakanade. Yudayakae naxa harige gbegbe xanin. ¹³ E naxa taaɛ birin kana Gerara rabilinyie, barima mennikae mu suusa Alatala ya ra. E naxa harige gbegbe ba e yi ra barima bannaya nu na menni ki fanyi ra. ¹⁴ E naxa xuruse kanyie fan suxu, e xurusee nun joxomeɛ ba e yi ra, e gbilen Darisalamu.

15

Asa kuyee kanafe

¹ Ala Xaxili to goro Odedi xa di Asaraya ma, ² a naxa siga Asa yire, a a masen a be, «Asa, Yudayakae, nun Bunyaminkae, wo wo tuli mati n na. Xa wo bira Alatala foxo ra, a fan na wo foxo ra. Xa wo a fen, wo a toma ne. Kono xa wo a rabolo, a fan wo raboloma ne. ³ Ne wuyaxi Isirayila mu Ala nipe fen. Serexedube mu nu na naxan e xaranma. Seriyɛ mu nu na boxi ma. ⁴ Kono e xa toore kui, e naxa gbilen Isirayila Marigi Alatala

ma. E to a fen, a naxa tin e xa a to. ⁵ Na waxati mixi mu nu jereɛma bonɛsa kui, barima fe xoxoxe nu na boxi birin ma. ⁶ Sie nu e boore gerema, taaɛ nu e boore gerema. Ala nan na toore mooli birin niyaxi e ra. ⁷ Kono wo tan, wo wo senbe so, wo wo tunnabexi, barima wo xa wali sare fama ne ragbilende wo ma.»

⁸ Mangɛ Asa to Annabi Odedi xa namijonme masenyi me, a naxa limaniya, a fa kuye birin kana Yudaya nun Bunyamin boxi ma, a nun a taa naxee masoto Efirami geya yire. A man naxa Alatala xa serexebade yailan, naxan nu na horomobanxi ya ra. ⁹ A naxa Yudayakae nun Bunyaminkae birin malan, a nun xone naxee kelixi Efirami, Manasi, nun Simeyon bonsoɛɛ xa boxie ma. Kabi e naxa a to Marigi Alatala nu na nee seeti ma, xone gbegbe naxa kafu e ma kelife Isirayila boxi ma. ¹⁰ Na malanyi raba Darisalamu ne kike saxan nde Asa xa mangeya je fu nun suuli nde ra. ¹¹ Na loxoe e naxa xuruse xungbe keme solofere nun xuruse lanma wulu solofere ba serexe ra Alatala be. E nee soto na gere nan kui. ¹² E naxa nate tongo e xa e babae Marigi Alatala fen e bone nun e nii birin na. ¹³ Mixi yo tondi Isirayila Marigi Alatala fende, na kanyi lan ne a xa faxesa, dimedi yo, fori yo, xeme yo, xa na mu ginɛ. ¹⁴ E naxa e rakali Alatala ra e xui itexi ra, e fa saraɛ nun feri fe. ¹⁵ Yudayakae birin naxa seewa yi marakali ra, barima e a rabaxi e bone birin nan na. E nu bara Alatala fen soobe ra, a tan nan bara tin e xa a to. Alatala naxa bonɛsa lu e xa boxi birin ma.

¹⁶ Mangɛ Asa man naxa a mama Maaka tide magoro, barima a nu bara Asera kuye yailan. Asa naxa a xa kuye yensen, a fa a gan Sediron gulunba kui. ¹⁷ Kono hali Asa to nu bara a yete fi Alatala ma a xa simaya birin kui, a mu ge kuye batudee birin kanade Isirayila geyae fari. ¹⁸ A naxa gbeti, xema, nun se gbetee raso Ala xa banxi kui, a tan nun a baba naxee fixi Ala ma.

¹⁹ Gere yo mu lu Isirayila bɔxi ma, han Asa xa mangɛya jɛ tongo saxan nun suuli nde.

16

Asa xa mangɛya rapɔnyi (Isirayila Mangɛɛ I 15:16-22)

¹ Asa xa mangɛya jɛ tongo saxan nun senni nde, Isirayila mangɛ Baasa naxa te Yudaya gerede. A naxa Rama yailan, alako Yudaya mangɛ Asa nun a xa mixie naxa fɛɛrɛ sɔtɔ sofe ra mɛnni e xa e keri. ² Asa naxa gbeti nun xɛɛma tongo Alatala xa banxi nun mangɛ xa banxi kui, a fa xɛɛrae xɛɛ Siriya mangɛ Ben Hadada yire Damasi yi masenyi ra, ³ «Won xa saate xiri won tagi alo n baba nun i baba a raba ki naxɛ. Sanba se nan ya, xɛɛma nun gbeti, saate kana naxan ma i nun Baasa tagi, alako a xa makuya n na.»

⁴ Ben Hadada naxa tin mangɛ Asa xa masenyi ra. A naxa a xa sɔɔri xunyie xɛɛ Isirayila taaɛ suxude. E naxa Iyono, Dana, nun Abeli Mayimi suxu, a nun taa gbɛtɛɛ baloe nu ragatama dennaxɛ Nafatali bɔxi ma. ⁵ Baasa to na fe mɛ, a naxa Rama taa tife wali iti. ⁶ Na wali to iti, mangɛ Asa naxa fa Yudayakae ra, e fa gɛmɛɛ nun wurie xanin, Baasa nu naxɛɛ rawalima Rama. E naxa na birin nawali Geba nun Misipa tife ra.

⁷ Na tɛmɛi Annabi Xanani naxa siga Yudaya mangɛ Asa xɔn, a a fala a bɛ, «I to i xaxili ti Siriya mangɛ ra i Marigi Alatala jɔxɔɛ ra, Siriya xa sɔɔrie bara gɛ e yɛtɛ sɔtɔde i ya ra. ⁸ Kusikae nun Libiyakae xa sɔɔri gali gbo, sɔɔri ragise nun soe na e yi ra. Kɔnɔ Alatala mu e sa i sago xɛ i i xaxili ti a ra tɛmɛi naxɛ? ⁹ Alatala adamadi birin matoma nɛ alako a xa a kolon naxɛɛ e bɔjɛ fixi a ma. I bara lu alo xaxilitare yi fe kui. Yakɔsi gere luma nɛ i xa bɔxi ma tɛmɛi birin.» ¹⁰ Asa naxa xɔnɔ na namipɔnɛ ma, a fa a raso geeli kui, a nun mixi gbɛtɛ naxɛɛ mu rafanxi a ma.

¹¹ Asa xa taruxui, a fɔlɛ nun a rapɔnyi, a sɛbɛxi Yudaya nun Isirayila mangɛɛ xa taruxui kui. ¹² A xa mangɛya jɛ tongo saxan nun solomanaani nde, fure jaaxi naxa Asa suxu a sanyie ma. Na kui a mu Alatala fen, a seribae gbansan nan fen na fure xa fe ra. ¹³ A xa mangɛya jɛ tongo naani nun keren nde, Asa naxa laaxiraya. ¹⁴ E naxa a ragata a xa gaburi gexi kui Dawuda xa taa. E naxa a bɛlɛ sade nde ma, labunde fanyi nu saxi dennaxɛ ma. Surayi gbeɛbe fan naxa gan a fure bɛ.

17

Yehosafati xa mangɛya

¹ Asa xa di Yehosafati naxa ti mangɛ ra a baba jɔxɔɛ ra. A naxa a sɛnbɛ so Isirayila xili ma. ² A naxa sɔɔrie lu Yudaya taa makantaxie birin kui. A man naxa e lu taaɛ kui, a baba nu bara naxɛɛ sɔtɔ Yudaya nun Efirami bɔxi ma. ³ Alatala naxa Yehosafati mali, barima a nu jɛrɛma a baba Dawuda xa kira singe nan xɔn, a mu Bali kuye batu. ⁴ A nu a baba Marigi Ala nan batuma, a bira a xa yaamarie fɔxɔ ra, Isirayila mu nu tinma naxɛɛ ra. ⁵ Alatala naxa Yehosafati xa mangɛya mabanban, Yudayakae birin nu fama bupae ra a xɔn. A xa naafuli nun a xili fanyi naxa gbo. ⁶ A bɔjɛ naxa bira Alatala fɔxɔ ra. A naxa kuye batudeɛ kana Yudaya geyae fari, a man naxa Aseri kuye wuri daaxie kana na.

⁷ A xa mangɛya jɛ saxan nde, a naxa a xa kuntigie Ben Xayili, Abadiyasi, Sakari, Netaneeli, nun Mike xɛɛ mixie xarande Yudaya taaɛ kui. ⁸ Lewikae xilie nan ya, naxɛɛ siga e matide: Semaya, Netaniya, Sebadaya, Asaheli, Semiramoti, Yonatan, Adoniya, Tobiya, Tobo Adoniya. Sɛrɛxɛdubɛɛ xilie nan ya, naxɛɛ siga e matide: Elisama nun Yehorami. ⁹ E naxa Alatala xa kitaabui xanin e xɔn ma, e xa Tawureta Munsa xaran mixie bɛ Yudaya taa birin kui.

¹⁰ Alatala xa yaragaaxui naxa lu si gbeteɛ yi ra Yudaya rabilinyi, e mu Yehosafati gere sɔnɔn.

¹¹ Filisitakae naxa fa buɲae nun duuti ra Yehosafati xɔn. Arabue fan naxa fa yeɲeɛ kontonyi wulu solofere keme solofere ra, a nun sikɔte wulu solofere keme solofere. ¹² Yehosafati xa fe nu tema a fanyi ra. A naxa yire makantaxie ti Yudaya, a nun taa gbeteɛ baloe ragatama dennaxe. ¹³ Baloe gbegebe nu na a yi ra Yudaya taae kui. A xa sɔorie fan nu wuya Darisalamu.

¹⁴ Na sɔorie xasabi nan ya e denbaya ki ma: fatanfe Yuda bɔnsɔe ra, sɔori wulu wulu mange Adina, a nun a xa sɔori jalama mixi wulu keme saxan. ¹⁵ Mange Yehoxanan nu na a seeti ma, a nun xeme wulu keme firin xeme wulu tongo solomasaxan. ¹⁶ Sikiri xa di Amasiya fan nu na a seeti ma, a nun a xa sɔori jalama wulu keme firin. Amasiya nu bara a yeɛ fi Alatala ma. ¹⁷ Fatanfe Bunyamin bɔnsɔe ra, sɔori jalama Eliyada, a nun a xa sɔori wulu keme firin nu na. Xalie nun wure lefae nu na e yi ra. ¹⁸ Yehosabadi nu na a seeti ma, a nun a xa sɔori wulu keme wulu tongo solomasaxan. Geresose fan nu na e yi ra. ¹⁹ Sɔorie nan na ki naxee nu na mange bun ma, bafe naxee nu na Yudaya taa makantaxie kui.

18

Yehosafati nun Axabi (Isirayila Mangɛ I 22:1-28)

¹ Yehosafati naxa bannaya nun binye gbegebe soto. A naxa saate xiri e nun Isirayila mange Axabi tagi futi nde saabui ra. ² Ne ndee to dangi, a naxa siga Axabi yire Samari. Axabi naxa xuruse lanmae nun a xungbe gbegebe ba serexe ra a be nun a xa mixie be. A naxa a maxandi a xa bira a foxo ra sigafe ra Ramoti gereɛde Galadi boxi ma. ³ Isirayila mange Axabi naxa a fala Yudaya mange Yehosafati be, «Won birin na a ra sigafe ra Ramoti Galadi

boxi ma?» Yehosafati naxa a yaabi, «Iyo, i tan yo n tan yo, won birin keren. Won ma pamae fan birin keren. Won birin nan sigama gere sode.»

⁴ Yehosafati naxa a fala Isirayila mange be, «Yakosi n bara i maxandi, won xa Alatala sagoe fen yi fe kui.»

⁵ Isirayila mange naxa namijonme keme naani malan, a e maxorin, «A a lanma ka a mu lanma won xa siga Ramoti gereɛde Galadi boxi ma?» E naxa a yaabi, «Wo te, Ala fama e sade i sagoe mange.»

⁶ Kɔnɔ Yehosafati naxa mange maxorin, «Alatala xa namijonme nde mu na be, won noma naxan maxorinde?»

⁷ Isirayila mange naxa Yehosafati yaabi, «Xeme keren peti nan be, won noma Alatala maxorinde naxan saabui ra, kɔnɔ a mu rafan n ma, barima a gbaloe fe nan gbansan falama n ma fe ra. A mu xun nakeli fe yo falama n be. A xili Mike. Yimila xa di na a ra.» Yehosafati naxa a fala, «A mu lanma mange xa yi woyen mooli fala.» ⁸ Na kui, Isirayila mange naxa a xa batula keren xili, a a fala a be, «Fa Yimila xa di Mike ra n be keren na.»

⁹ Isirayila mange nun Yudaya mange Yehosafati nu doxoxi e xa kibanyie kui, mange donmae ragoroxi e ma. E nu na lonyi ma, Samari taa sode de ra. Namijonmee nu na e xa masenyie tife e be.

¹⁰ Kenaana xa di sedekiya nu bara feri wure daaxie yailan, a fa a fala mange be, «Alatala xa masenyi nan ya: Wo Siriyakae bonboma yi ferie nan na han e sonto.» ¹¹ Namijonme birin nu na masenyi mooli nan falama e be. E naxa a fala, «Wo te Ramoti Galadi boxi ma. Wo xun nakeli nan soto, Alatala fama e sade mange sagoe.»

¹² Xera naxan siga Mike xilide, na naxa a fala a be, «I bara a to, namijonme birin bara lan e xa fe fanyi fala mange be. I fan xa kata, wo xui xa lu keren, i xa fe fanyi fala a be.» ¹³ Mike naxa a fala, «Alatala jipe na a ra. N Marigi Alatala na

naxan yo masen, n na nan falama.»
¹⁴ A to mang'e yire li, mang'e naxa a fala a be, «Mike, a lanma ka a mu lanma muxu xa siga gere sode Ramoti Galadi boxi ma?» Mike naxa a yaabi, «Wo te, wo xun nakeli nan sotoma. Alatala fama e sade wo sagoe.»
¹⁵ Kono mang'e naxa gbilen a fala ra a be, «N jan bara a fala i be sanya wuyaxi, i xa i kali nondi yati nan falafe ra n be Alatala xili ra.»

¹⁶ Mike naxa a yaabi,
 «N bara Isirayila birin to yensenxi geyae fari,
 alo xuruse rabejinxie.
 Alatala xa masenyi nan ya:
 Marigi mu na yi nama be.
 Kankan xa gbilen a xonyi bojesa kui.»

¹⁷ Isirayila mang'e naxa a fala Yehosafati be, «N mu a fala xe i be, a mu noma fe fanyi masende n ma fe ra, fo a paaxi tun?»
¹⁸ Na temui Mike naxa a fala, «Yakosi, wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra. N bara Alatala to a xa kibanyi kui, a xa maleke gali nu tixi a yirefanyi nun a koola ma.
¹⁹ Alatala naxa a fala, «Nde wama sigafe xaxili kobi rasode Isirayila mang'e Axabi xunyi, a xa sa Ramoti gere Galadi boxi ma alako a xa faxes?»
 Nde naxa a yaabi xaxili nde ra, nde fan naxa a yaabi xaxili gbete ra.
²⁰ Na kui pinne nde naxa mini, a ti Alatala ya i, a a fala, «N tan noma ne a ra.»
 Alatala naxa a maxarin, «Di?»
²¹ A naxa a yaabi, «N sigama ne, n fa wule fala mang'e be a xa namijonmee saabui ra.»
 Alatala naxa a fala a be, «A madaxu ki nan na ki. Siga, i xa sa na raba.»
²² Yakosi, Alatala bara wule sa i xa namijonmee dei. Ala bara nate paaxi tongo i xa fe ra.»

²³ Na temui, Kenaana xa di sedekiya naxa a maso, a Mike de ragarin, a fa a fala, «Alatala Xaxili minixi kira mundun na n ma n xa woyen i be?»
²⁴ Mike naxa a yaabi, «I fama a tode a fanyi ra, i na so i noxunfe banxie kui temui naxe.»
²⁵ Isirayila mang'e naxa a fala, «Wo Mike tongo, wo sa a taxu taa xunyi

Amon, nun mang'e xa di Yowasi ra.
²⁶ Wo xa a fala, «Mang'e naxe wo xa yi xeme sa geeli. Wo naxa donse yo so a yi ra fo taami xuntunyie nun ye han n gbilenma temui naxe xaxilisa kui.»
²⁷ Mike naxa a fala, «Xa i gbilen xaxilisa kui, Alatala mu masenyi yo tixi n be.»
 A man naxa a fala, «Namae, wo n xui suxu.»

²⁸ Isirayila mang'e nun Yudaya mang'e Yehosafati naxa te Ramoti Galadi boxi gere.
²⁹ Isirayila mang'e naxa a fala Yehosafati be, «N na so gere kui, n donma gbete ragoroma ne n ma, kono i tan xa mang'e donmae ragoro i ma.»
 Isirayila mang'e naxa donma gbete ragoro a ma, e fa siga gere sode.
³⁰ Siriya mang'e nu bara soori ragise xunyie yaamari, «Wo naxa soori lanma nun a xungbe yo gere bafe Isirayila mang'e ra.»

³¹ Soori ragise xunyie to Yehosafati to, e naxa a fala, «Isirayila mang'e nan na ki.»
 E naxa a rabilin a gere ki ma. Yehosafati naxa Ala maxandi, Alatala fa a demen. Ala naxa e makuya a ra.
³² Soori ragise xunyie to a to Isirayila mang'e mu a ra, e naxa gbilen a foxo ra.
³³ Na temui soori nde naxa xali woli, na xali naxa sa a ilan Isirayila mang'e Axabi ra, a a soxo a kanke gbuli ma a xa wure donma de firinyie tagi. Mang'e naxa soori ragise rapere ma yaamari, «Gbilen xanbi, won xa mini yi gere kui. N bara maxono.»
³⁴ Gere naxa xoxoxo na loxoe birin. Isirayila mang'e naxa a kilon a xa soori ragise ra Siriyakae ya i han nunmare. A naxa faxes soge dula temui.

19

Yehosafati na Ala xa mang'eya bun ma

¹ Yudaya mang'e Yehosafati naxa gbilen a xonyi Darisalamu bojesa kui.
² Annabi Xanani xa di Yehu naxa siga Yehosafati yire, a a fala a be, «I mixi kobi malixi munfe ra? Alatala yaxui noma rafande i ma? Alatala bara xono i ma na fe ma.

³ Kɔnɔ i fan bara fe fanyi ndee raba alɔ Aseri wuri masolixie kanafe bɔxi ma, i man bara Ala fen i bɔɲe birin na.»

⁴ Yehosafati naxa lu Darisalamu, kɔnɔ a man naxa bɔxi ipere keli Beri Seeba, sa dɔxɔ Efirami geya ra, a fa mixie ragbilen e babae Marigi Alatala ma. ⁵ A naxa kiitisae dɔxɔ Yudaya taa makantaxi birin kui. ⁶ A naxa a fala kiitisae be, «Wo xa wo ɲengi sa wo xa wali xɔn ma a fanyi ra, barima wo mu kiiti sama mixie xa fe xa ra, wo na rabama Alatala nan be. Na kui Ala luma ne a xa seriye masen na wo be. ⁷ Yakɔsi, Alatala xa yaragaaxui xa lu wo be. Wo xa wo xa wali raba sɔɔbe ra, barima won Marigi Alatala mu wama muɲe xɔn, a mu tinma wo xa mixi rafisa a boore be, a fan mu wama wo xa tinxintareya raba kɔbiri xa fe ra.»

⁸ Yehosafati to gbilen Darisalamu, a naxa Lewikae, serexedubee, nun Isirayila denbaya xunyie ti kiitisae ra Darisalamu, alako Alatala xa seriye xa gere rapɔn pama tagi. ⁹ A naxa e yaamari, «Wo xa wali dugutegeɲa nun bɔɲe fiixe ra Alatala xa yaragaaxui kui. ¹⁰ Wo wo ngaxakerenyie makiitima temui naxe e xɔnyi faxeti fe ra, xa na mu a ra yaamari nde matandi fe ra, wo xa na birin tagi raba e be a fanyi ra alako e naxa yunubi sɔtɔ Alatala mabiri, a fa xɔnɔ wo nun wo ngaxakerenyie ma. Xa wo na rabama a raba ki ma, wo mu yunubi sɔtɔma. ¹¹ Serexedube Amaraya nan na wo birin xun Alatala xa seriye xa fe ra. Sumayila xa di Sebadaya nan na wo birin xun bɔxi mange xa seriye xa fe ra. Yudaya gomina nan na a ra. Lewikae nan findi wo xa kiitisae ra. Wo wo senbe so, wo xa wali a fanyi ra. Alatala xa fe fanyi rabae mali.»

20

Yehosafati Mowabakae gerefe

¹ Na to dangi, Mowabakae, Amonikae, nun Mewuni naxa siga

Yehosafati gerefe. ² Mixi nde naxa siga, a sa a fala Yehosafati be, «Nama xungbe na fafe i gerefe kelife baa naakiri ma, Siriya bɔxi ma. E na Xasason Tamari, e dennaxe ma En Gedi.»

³ Yehosafati naxa gaaxu, a fa nate tongo a xa Alatala maxandi. A Yudayakae yaamari e xa sunyi suxu na xa fe ra. ⁴ Yudayakae naxa e malan, e xa Alatala maxandi. Mixie fa na nan ma kelife Yudaya taa birin. ⁵ Yehosafati naxa ti Yudaya nun Darisalamu pama tagi, Alatala xa banxi kui tete neene ya ra. ⁶ A naxa a masen, «Muxu babae Marigi Alatala, i tan xa mu na Ala ra koore ma? I tan xa mu na si birin ma mange ra? Senbe birin kanyi mu i tan xa ra? I noma fe birin na.

⁷ I tan xa mu na muxu Marigi Ala ra, naxan yi bɔxi mixie kerixi i xa pama Isirayila ya xɔri? I tan xa mu na muxu Marigi Ala ra, naxan yi bɔxi fixi i xanuntenyi Iburahima bɔnsɔe ma, a xa lu e yi ra abadan?

⁸ E naxa sabati be, e naxa i xa hɔrɔmɔbanxi fan ti be. E bara a fala,

⁹ «Xa fe xɔrɔxɔe muxu li, alɔ gere naxan fatanxi Ala xa kiiti ra, fure ɲaaxi, xa na mu a ra kaame, muxu fama tide yi banxi ya i i ya xɔri, barima i xili nan falama be. Muxu i xilima ne alako i xa muxu demen muxu xa tɔɔre kui, i xa i tuli mati muxu ra, i xa muxu rakisi.»

¹⁰ Yakɔsi Amonikae, Mowabakae, nun Seyiri geya mixie, i mu tin muxu benbae xa so naxee xɔnyi e mini Misira bɔxi ma temui naxe, e tan, muxu benbae mu naxee sɔntɔxi,

¹¹ nee bara na sare ragbilen muxu ma, e xa muxu keri bɔxi ma i dennaxe fixi muxu ma. ¹² Muxu Marigi Ala, i mu e makiitima xe? Muxu senbe bara ɲɔn yi gali ya i naxan wama muxu gerefe. Muxu ma kolon muxu fefe naxan nabama, kɔnɔ muxu xaxili tixi i tan nan na.»

¹³ Yudayaka birin naxa ti Alatala ya i. E xa mamadie, e xa die, nun e xa ginɛ birin nu na naa.

¹⁴ Na temui Alatala xaxili naxa goro Yaxasiyeli ma, Sakari xa di, Benaya

xa di, Yeyiyeli xa di, Mataniya xa di. Lewika nan nu a ra naxan kelixi Asafi xa die ya ma. ¹⁵ Yehosafati naxa a fala, «Yudayakae, Darisalamukae, i tan mangɛ Yehosafati, wo wo tuli mati n na. Alatala xa masenyi nan ya: <Wo naxa gaaxu, wo naxa kɔntɔfili yi pama xungbe ya ra, barima wo gbe gere mu ya. Ala nan ma gere a ra. ¹⁶ Tina wo xa goro yi gere xili ma. E tema Sisi mabiri, wo fama e lide gulunba rapɔnyi Yeruweli gbengberenyi ma. ¹⁷ Hali wo mu e gere, wo xa ti na, e ya ra, wo fama a tode Alatala wo rakisima ki naxɛ. Yudaya nun Darisalamu, gaaxui nun kɔntɔfili naxa lu wo yi ra tina. Wo xa mini tun, wo nun Alatala na a ra.>»

¹⁸ Yehosafati, Yudayakae, nun Darisalamukae birin naxa e igoro, e e yatagie rafelen bɔxi ma Alatala ya i. ¹⁹ Lewikae, Kehati xa die nun Kore xa die ya ma naxa keli, e Isirayila Marigi Alatala matɔxɔ e xui itexi ra.

²⁰ Nama naxa keli subaxɛ ma, e naxa siga Tekowa gbengberenyi mabiri. E nu minima tɛmui naxɛ, Yehosafati naxa ti e ya ra, a fa a fala, «Yudayakae nun Darisalamukae,

Wo wo tuli mati n na.

Wo xa limaniya wo Marigi Alatala saabui ra,

alako wo xa senbɛ sɔtɔ.

Wo xa limaniya Ala xa namijɔnmɛɛ saabui ra,

alako wo xa xun nakeli sɔtɔ.»

²¹ Na xanbi, a naxa wɔyɛn pama bɛ, e xa Alatala xa bɛɛtibanɛɛ sugandi naxɛɛ Alatala xa mangɛya seniyeɛnxi matɔxɔma, sɔɔrie minima taa kui tɛmui naxɛ. E naxa yi tantui rasiga Ala ma, «Wo Alatala matɔxɔ, barima a xa hinne buma nɛ abadan.» ²² E to na matɔxɔɛ fɔlɔ, Alatala naxa Amonikae, Mowabakae, nun Seyiri geya mixie ya iso naxɛɛ nu faxi Yudaya gere xili ma. E nu fa e boore bɔnbɔ. ²³ Amonikae nun Mowabakae naxa din Seyiri geya mixie ra, alako e xa e ratɔn, e xa e

sɔntɔ. E to gɛ na ra, e naxa e boore fan faxa fɔlɔ.

²⁴ Yudayakae to so gbengberenyi fɔlɔde, e naxa gali xungbe to, kɔnɔ e birin nu faxaxi. Binbie gbansan nan nu mɛnni. Mixi keren mu nu kisixi e ya ma. ²⁵ Yehosafati nun a xa pama naxa xi saxan naba sɔɔri faxaxie harige xaninfe ra. E naxa naafuli gbegbe to na, han e mu nɔ na birin xaninde. ²⁶ A xi naani lɔxɔɛ, e naxa sa e malan Beraka gulunba kui Alatala tantude. Han to e na yire xili falama Beraka na nan ma. ²⁷ Yudaya nun Darisalamu sɔɔrie naxa gbilen Darisalamu jɛlexinyi kui Yehosafati xa mangɛya bun ma. Alatala nu bara e rasɛɛwa e yaxuie sɔntɔfe saabui ra. ²⁸ E to so Darisalamu, e naxa siga han Alatala xa banxi kui, kɔrae nun sarae nu raberema dɛnnaxɛ. ²⁹ Si birin to a mɛ a Alatala bara Isirayila yaxuie gere, Alatala xa yaragaaxui naxa lu e yi ra. ³⁰ Yehosafati xa mangɛya naxa lu bɔjɛsa kui a Marigi Ala saabui ra.

*Yehosafati xa mangɛya rapɔnyi
(Isirayila Mangɛɛ I 22:41-51)*

³¹ Yehosafati mangɛya sɔtɔ Yudaya a jɛ tongo saxan nun suuli nan ma, a fa jɛ mɔxɔjɛn nun suuli mangɛya raba Darisalamu. A nga nu xili nɛ Asuba, Silixi xa di gine.

³² Yehosafati nu jɛrɛma a baba Asa xa kira xɔn a xa simaya birin kui, a lu Alatala xa tinxinyi kui. ³³ Kɔnɔ kuye batudee mu nu gexi kanade bɔxi kui geyae fari. Nama mu nu e bɔjɛɛ xirixi e babae Marigi Ala ra sinden.

³⁴ Yehosafati xa taruxui dɔnxɔɛ, a fɔlɛ nun a rapɔnyi birin sebɛxi Xanani xa di Yehu xa taruxui kui, naxan toma Isirayila mangɛɛ xa taruxui kui.

³⁵ Na to dangi Yudaya mangɛ Yehosafati naxa saatɛ xiri a nun Isirayila mangɛ Axasiya tagi, naxan jɛrɛ ki jaaxu. ³⁶ E naxa kunkuie yailan naxɛɛ sigama Tarasisi. E naxa ndee yailan Esiyon Geberi.

³⁷ Na kui, Dodawahu Maresa xa di

Annabi Eliyeseri naxa namijɔnme masenyi ti Yehosafati bɛ, «I to saate xirixi i nun Axasiya tagi, Alatala i xa wali kanama nɛ.» Na na a to, a xa kunkuie naxa gan, e mu siga Tarasisi.

21

Yehorami xa mangɛya (Isirayila Mangɛ II 8:16-24)

¹ Yehosafati naxa laaxiraya, e naxa a ragata a babae sɛeti ma Dawuda xa taa kui. A xa di Yorami naxa ti a jɔxɔɛ ra. ² Yorami xunyea nan ya, Isirayila mangɛ Yehosafati xa die: Asaraya, Yɛxiyeli, Sakari, Asariyahu, Mikayeli, nun Sefataya. ³ E baba nu bara harige gbege fi e ma, gbeti, xɛema, nun bɔxie alɔ taa makantaxie Yudaya bɔxi ma. Kɔnɔ a naxa mangɛya lu Yorami yi, barima a tan nan na di singe ra.

⁴ Yehorami to ti a baba jɔxɔɛ ra, a fa a xa mangɛya mabanban, a naxa a xunyea birin nun Isirayila kuntigi ndee faxesa santidɛgɛma ra.

⁵ Yehorami mangɛya sɔtɔ a xa simaya jɛ tongo saxan nun firin nan ma, a fa jɛ solomasaxan mangɛya raba Darisalamu. ⁶ A naxa jɛrɛ alɔ Isirayila mangɛ darixi a ra ki naxɛ. A naxa bira Axabi xa misaali fɔxɔ ra, barima a nu bara Axabi xa di gine dɔxɔ. A naxa fee raba naxee mu rafan Alatala ma. ⁷ Kɔnɔ Alatala mu tin Dawuda bɔnsɔɛ bade mangɛya ra saate xa fe ra, a naxan tongo Dawuda bɛ, a falafe ra mangɛya mu bama a tan nun a xa die yi ra abadan.

⁸ A xa mangɛya kui, Edon naxa Yudaya xa mangɛya matandi, e fa e yɛtɛ xa mangɛ dɔxɔ. ⁹ Yehorami nun a xa sɔɔri xunyiie naxa siga sɔɔri ragisee kui Edonkae gereɛde. Edonkae naxa e mabilin kɔɛ ra, kɔnɔ Yorami nun a xa sɔɔri ragisee xunyiie naxa nɔ e ra. ¹⁰ Han to Edon mu tinxi lude Yudaya xa yaamari bun ma. Libina fan naxa a xa mangɛya matandi. Na birin Yorami lixi nɛ

barima a nu bara a babae Marigi Alatala rabolo.

¹¹ Yorami naxa kuye batudee yailan Yudaya geyae fari. A naxa Darisalamukae nun Yudayakae ratantan na yanfanteya ra. ¹² Annabi Eli naxa kɛɛdi rasanba a ma naxan a falaxi, «I baba Dawuda Marigi Alatala xa masenyi nan ya: I to mu i jɛrɛxi i baba Yehosafati nun Yudaya mangɛ Asa xa kira xɔn ma, ¹³ i i jɛrɛxi Isirayila mangɛ nan ma kira xɔn, i Yudayakae nun Darisalamukae ratantan Ala rabolofe ra alɔ Axabi bɔnsɔɛ a rabaxi ki naxɛ, i jan man fa i xunya fafaxakerenyie faxesa naxee nu fisa i tan bɛ, ¹⁴ Alatala fama nɛ fure jaaxi ra i xa jama ma, a nun i xa die, i xa ginɛ, i xa xurusee, ¹⁵ a nun i tan ma. Na fure jaaxi xunmasama nɛ lɔxɔ yo lɔxɔ i furi kui han a bula.»

¹⁶ Filisitakae nun Arabue naxee nu sabatixi Kusikae fɛ ma, Alatala naxa nee rakeli Yehorami gere xili ma. ¹⁷ E naxa siga Yudaya, e fa mangɛ harige birin tongo, a xa die nun a xa ginɛ. E naxa a xa di lanma Yehowaxasi gbansan lu na.

¹⁸ Na gere dangi xanbi, Alatala naxa Yorami fura a furi ma, fure ra, naxan mu yalanma. ¹⁹ Na tɔɔrɛ xun nu fa masa lɔxɔ yo lɔxɔ jɛ firin bun ma, han Yorami furi naxa bula, a faxesa tɔɔrɛ jaaxi kui. A xa jama mu surayi gan a bɛ binyɛ daaxi ra alɔ e a rabaxi a babae bɛ ki naxɛ.

²⁰ A mangɛya sɔtɔ a jɛ tongo saxan nun firin nan ma, a fa jɛ solomasaxan mangɛya raba Darisalamu. A to faxesa, mixi yo mu kinikini a ma. E naxa a ragata Dawuda xa taa kui, kɔnɔ e mu tin a sade mangɛ xa gaburie yire.

22

Axasiya xa mangɛya (Isirayila Mangɛ II 8:25-29, 9:27-29)

¹ Darisalamukae naxa Yorami xa di lanma Axasiya ti Yehorami jɔxɔɛ ra. Arabue nu bara a xa di booree faxesa. Yorami xa di Axasiya findi

Yudaya mangʻe ra na ki ne. ² Axasiya mangʻeya soto a je tongo naani nun firin nan ma. A mangʻeya raba Darisalamu je keren. A nga nu xili ne Atalaya, Omiri xa di gine nan nu a ra. ³ Axasiya fan naxa a jere Axabi bonsɔe xa misaali ma, barima a nga nu marasi jaaxi nan fima a ma. ⁴ A naxa fee raba naxee mu rafan Alatala ma, alo Axabi bonsɔe a raba ki naxe. A baba faxa xanbi, Axabi rasimae nu luma a ratantan na.

⁵ Na bara a niya Axasiya xa bira Isirayila mangʻe Axabi xa di Yehorami foxo ra, e xa siga Siriya mangʻe Xasayeli gere de Ramoti Galadi boxi ma. Siriyakae naxa Yorami maxono na gere kui. ⁶ Siriyakae to a maxono Rama, Yorami naxa gbilen Yisireeli a dandande. Gere to jon Isirayila nun Siriya mangʻe Xasayeli tagi, Yudaya mangʻe Yorami xa di Asaraya naxa goro Yisireeli Axabi xa di Yorami xebude, barima a nu maxonoxi a jaaxi ra.

⁷ Ala xa maragiri kui, Axasiya to fa Yorami yire, na nan findi Axasiya be bonɔe ra. A to so na, a tan nun Yehorami naxa mini sigafe ra Nimisi xa di Yehu yire. Alatala nu bara Yehu sugandi a xa Axabi bonsɔe sonto. ⁸ Yehu nun Axabi bonsɔe xa gere kui, Yehu naxa Yudaya kuntigie nun Axasiya xa mamadie li naa, a naxa e faxa. Axasiya xa mamadie nu na Axasiya xa yaamari nan bun ma. ⁹ E naxa Axasiya fen, e naxa a suxu Samari a nu noxunxi dennaxe. E naxa fa a ra Yehu yire, e fa a faxa. Na xanbi, e naxa a ragata, barima e nu a falama ne, «Yehosafati xa di na a ra, naxan nu Alatala fenma a boje birin na.» Axasiya xa mixi yo mu nu na naxan noma findide mangʻe ra.

*Mangʻe gine Atalaya xa mangʻeya
(Isirayila Mangʻee II 11:1-3)*

¹⁰ Axasiya nga Atalaya to a to a xa di bara faxa, a naxa keli, a mangʻe xa die birin faxa Yudaya. ¹¹ Konɔ mangʻe xa di gine Yehoseeba, naxa Axasiya xa di Yowasi tongo

gundo ra mangʻe xa die ya ma Atalaya nu wama naxee faxafe, a fa a xanin gine di maxurui nde xon, a diyore nun na di maxurui noxun horomobanxi konkoe nde kui. Mangʻe Yehorami xa di gine Yehoseeba, serexedube Yehoyada xa gine, Axasiya xunya ginema, Yowasi noxun na ki ne Atalaya ma, a mu no a faxade. ¹² E Yowasi nun a xuru mixie noxun ne, Alatala xa horomobanxi kui je senni bun ma. Na waxati, Atalaya nan nu boxi yamarima.

23

*Yowasi xa mangʻeya
(Isirayila Mangʻee II 11:4-20)*

¹ Je solofere nde ra, Yehoyada naxa limaniya xoroxoe tongo, a saate xiri a nun mixi keme xunye tagi: Yeroxama xa di Asaraya, Yehoxanan xa di Sumayila, Obedo xa di Asaraya, Adaya xa di Maaseya, nun Sikiri xa di Elisafati. ² A naxa Yudaya jere, a naxa Lewikae nun denbaya xunye xanin Darisalamu, naxee nu na Yudaya taee kui.

³ Na pama naxa saate tongo mangʻe be Ala xa banxi kui. Yehoyada naxa a masen, «Mangʻe xa di nan ya. A tan nan fama mangʻeya sode alo Alatala a masenxi ki naxe Dawuda bonsɔe xa fe ra. ⁴ Wo naxan nabama, serexedube nun Lewikae naxee walima malabui loxe, a xunde singe xa horomobanxi sode dee kanta. ⁵ Xunde firin nde xa lu mangʻe banxi kui. Xunde saxan nde xa lu Yesodi xa naade ra. Nama tan fama lude Alatala xa banxi tete nan kui. ⁶ Mixi yo naxa so Alatala xa banxi kui, fo serexedube nun Lewikae naxee walima naa. Nee nan noma sode, barima seniyentoe nan e ra, konɔ pama tan mu noma sode naa kui. ⁷ Lewikae xa mangʻe bilin, santidegema suxuxi e yi ra. Mixi yo naxan katama a xa so na banxi kui, wo a faxa. Wo xa lu mangʻe seeti ma a so temui nun a mini temui.»

⁸ Lewikae nun Yudayakae birin naxa bira serexedube Yehoyada xa yaamari foxo ra. Kankan naxa bira a xa xunde foxo ra, naxan soma banxi kui malabui loxo'e nun naxan minima na loxo'e. Serexedube Yehoyada mu tin xunde yo xa ba na wali kui. ⁹ Serexedube Yehoyada naxa tanbee nun wure lefa xungbee nun a lanmae so mixi keme xunyiie yi ra. Na tanbee nun makanta see nu findixi mange Dawuda nan gbe ra, naxee nu ragataxi Ala xa banxi kui. ¹⁰ A naxa jama birin ti a yire, e xa geresose na e yi ra, kelifé banxi yirefanyi ma, sa doxo banxi koola ra, kelifé serexebade ma, sa doxo banxi kanke ra, alako e xa mange bilin. ¹¹ E naxa mange xa di ramini keme ma, e mange tonxuma sa a xun ma, e Ala xa saate sebexi so a yi ra, e ture surusuru a xunyi ma, e fa a masen e xui itexi ra, «Simaya xa lu mange be!»

¹² Atalaya to jama xui me mange matoxo ra a itexi ra, ¹³ a naxa jama sagata Ala xa hromobanxi. Menni, a naxa mange to, a tixi hromobanxi sanyie seeti ma sode de ra, yareratie nun sara fee tixi a seeti ma, Yudaya jama seewaxi, sarae nu fema, beetibae nu beeti bama korae xui ra. Atalaya naxa a xa donma iboo xone kui, a fa a fala, «Yanfanteya, yanfanteya!»

¹⁴ Na temui, serexedube Yehoyada naxa soori keme xunyiie ramini, a fa e yaamari, «Wo xa a ramini be kui, wo xa a faxesa santidegema ra. Naxan yo birama a foxo ra, wo na kanyi fan faxesa.» Serexedube nu bara a fala, «Wo naxa a faxesa Alatala xa banxi kui de.» ¹⁵ E naxa a suxu mange xa banxi naade ra naxan xili «Soe naade,» e fa a faxesa menni.

¹⁶ Yehoyada naxa saate tongo, a tan yo, jama yo, mange yo, e birin xa findi Alatala xa jama ra. ¹⁷ Nama birin naxa so Bali kuye xa banxi kui, e fa na kuyee nun serexebadee kana. E naxa Bali xa serexedube Matan suxu, e a faxesa serexebade yire. ¹⁸ Yehoyada naxa serexedube

nun Lewikae yaamari e xa Alatala xa banxi wali suxu alo Dawuda nu bara a fala e be ki naxe. E birin nu itaxunxi xunde kima, e xa serexe gan daaxi ba Alatala be alo a sebexi Tawureta Munsa kui ki naxe. Dawuda nu bara a fala na birin xa raba tantui nun beeti ra. ¹⁹ Yehoyada naxa yire kantee ti hromobanxi naade ra alako mixi seniarentare yo naxa so menni. ²⁰ A naxa soori keme xunyiie, kuntigie, yareratie, nun jama birin maxili e xa mange mati kelifé Alatala xa hromobanxi, han mange xa banxi. E naxa mange raso naade xungbe ra, e fa a doxo mange kibanyi kui. ²¹ Nama birin naxa seewa, taa naxa lu bopesa kui, Atalaya faxesa xanbi santidegema ra.

24

Yehowasa Ala xa hromobanxi yailanfe

(Isirayila Mangée II 12:1-17)

¹ Yehowasa mangeya soto a xa simaya je solofere nan ma, a fa je tongo naani mangeya raba Darisalamu. A nga xili Sibiyá, Beriseebaka nan nu a ra. ² Serexedube Yehoyada xa waxati, Yehowasa naxa lu tinxinyi kui Alatala ya i. ³ Yehoyada naxa gine firin fen Yowasi be. A di xemee nun di ginee soto na kui.

⁴ Na to dangi, Yowasi naxa a janige a xa Alatala xa banxi yailan.

⁵ A naxa serexedube nun Lewikae malan, a a fala e be, «Wo siga Yudaya taae kui nun Isirayila boxi ma je yo je kobiri malande, alako wo xa wo Marigi Ala xa banxi yailan. Wo xa gbata yi wali ra.» Kono Lewikae mu a suxu soobe ra.

⁶ Mange naxa serexedube kuntigi Yehoyada xili, a a maxorin, «Munfe ra i mu Lewikae karaxanxi e xa duuti maxili Yudaya nun Darisalamu, alo Alatala xa konyi Munsa a yamari ki naxe, nun Isirayila jama fan tin a ra ki naxe Ala xa hromolingira xa fe ra, seedejoxoya na dennaxe?»

⁷ Atalaya, mang'e gine jaaxi nun a xa die nu bara se seniye xie birin ba Alatala xa banxi kui, e xa nee rawali Bali kuyee be. ⁸ Na kui, mang'e naxa a fala a kankira xa yailan, a xa doxo Alatala xa banxi naade ra tande. ⁹ Marakolonyi naxa ti Yudaya nun Darisalamu, a kankan lan a xa fa kobiri ra Alatala be, alo Alatala xa konyi Munsa nu bara Isirayila yaamari a ra ki naxe gbengberenyi ma. ¹⁰ Kuntigie nun jama birin naxa tin na ra, e naxa fa kobiri ra, e a sa kankira kui han a a rafe. ¹¹ Kankira to rafe kobiri ra, e naxa a xanin Lewikae xonma alako nee xa a kui ife kolon mang'e xili ra. Mang'e xa sebeli ti nun serexedube kuntigi fe mati naxa kankira iba. E to ge, e man naxa kankira doxo a doxode. E nu na rabama ne loxo yo loxo. Kobiri gbegbe naxa soto na kui. ¹² Mang'e nun Yehoyada nu na kobiri soma walike xunyi nan yi ra, e xa nu walike sare fi a ra. Walike nu na naxee gema masolima, naxee kamuderi wali rabama, naxee wure nun yoxui rawalima Alatala xa banxi yailanfe ra. ¹³ Wali naxa sooneya walike wakili saabui ra. Ala xa hoxomobanxi naxa gbilen a xa tofanyi singe ma, nde naxa sa a senbe xun ma. ¹⁴ E to ge na wali ra, e naxa kobiri donxoe ragbilen mang'e nun Yehoyada ma. Mang'e naxa se gbete yailan na kobiri ra, naxee nu rawalima Alatala xa banxi kui, alo gbeti potti nun xema potti, a nun yirabasee naxee nu rawalima serexe gan daaxi bafe ra. Serexe gan daaxie nu bama Alatala xa banxi kui Yehoyada xa simaya birin kui.

¹⁵ Yehoyada xa simaya to kamali a fanyi ra, a naxa laaxiraya. A xa simaya nu bara siga han je keme je tongo saxan. ¹⁶ E naxa a ragata Dawuda xa taa kui boxi mang'e fe ma, barima a nu bara fe fanyi raba Isirayila boxi ma Ala nun a xa banxi be.

¹⁷ Yehoyada to faxa, Yudaya kuntigie naxa fa mang'e yire, e fa e felen boxi ma a bun ma. Na kui,

mang'e naxa a tuli mati e xa marasi ra. ¹⁸ E naxa e babae Marigi Alatala xa banxi rabepin, e fa tuubi Aseri kuyee be. Alatala naxa xono Yudaya nun Darisalamu ma e xa yunubie xa fe ra.

¹⁹ Alatala naxa namiponmese xee e xon a xa seriye ra, kono e mu tin e tuli matide na masenyi ra. ²⁰ Ala Xaxili naxa lu serexedube Yehoyada xa di Sakari ma, a fa a masen jama be, «Ala xa masenyi nan ya: Munfe ra wo na n tan Alatala xa seriye matandife? Wo xa fe yo mu sooneyama, barima wo bara n tan Alatala rabepin. N fan fama wo rabepinde na nan ma.» ²¹ Na kui, jama naxa nate tongo e xa Sakari yanfa. Na naxa a niya mang'e xa yaamari fi e xa Sakari magono gema ra Alatala xa banxi tete kui han a xa faxa. ²² Mang'e Yowasi nu bara neemu Sakari baba Yehoyada xa hinne ma, a naxan naba a be. A Sakari faxa. Beenu Sakari xa faxa a yi nan masen, «Alatala xa i foxi to, a xa i sare ragbilen i ma.»

²³ Ne keren to dangi, Siriya soori gali naxa Yowasi gere. E naxa so Yudaya nun Darisalamu, e naxa kuntigi birin faxa, e fa e harige xanin Damasi mang'e xon ma. ²⁴ Siriya soorie mu nu wuya, kono Alatala nan Yudaya soori gali xungbe sa e sagoe, barima Yudayakae nu bara e babae Marigi Alatala rabepin. Ala Siriyakae rawali ne alako Yowasi xa jaxankata. ²⁵ Siriyakae nu bara Yowasi maxono gere kui. E naxa gbilen e xonyi, Yowasi tan nu toorofe na temui a xa sade ma. A xa walike naxa nate tongo e xa a faxa, barima a nu bara serexedube Yehoyada xa di faxa. E naxa a faxa a xa sade ma. Nama naxa Yowasi ragata Dawuda xa taa kui, kono e mu tin a ragatade mang'e xa gaburie yire. ²⁶ Mixie xilie nan ya naxee Yowasi yanfa: Amonika Simeyata xa di Sabadi, nun Mowabaka Simiriti xa di Yosabadi. ²⁷ Folo a xa die xilie ma, namiponme masenyi wuyaxie naxee ti a xa fe ra,

a sa dɔxɔ Ala xa banxi wuli ra a naxan naba, na birin sɛbɛxi mangɛɛ xa taruxui kui. A xa di Amasiya naxa ti a jɔxɔɛ ra.

25

Amasiya xa mangɛya (Isirayila Mangɛɛ II 14:1-20)

¹ Amasiya mangɛya sɔtɔ a xa simaya jɛ mɔxɔjɛn nun suuli nan ma, a fa jɛ mɔxɔjɛn nun solomanaani mangɛya raba Darisalamu. A nga nu xili nɛ Yehowadin. Darisalamuka nan nu a ra. ² Amasiya naxa jɛrɛ Alatala xa tinxinyi ra, kɔnɔ a mu a raba a bɔjɛ birin na. ³ A xa mangɛya to mabanban, a naxa walikɛɛ faxes naxee a baba faxes a xa mangɛya kui. ⁴ Kɔnɔ a mu na walikɛɛ xa die tan faxes, barima Alatala xa yaamari sɛbɛxi Tawureta Munsa kui, «Baba mu lan a xa faxes a xa di xa yunubi xa fe ra. Di fan mu lan a xa faxes a baba xa yunubi xa fe ra. Kankan lan a xa faxes a yetɛ nan ma yunubi xa fe ra.»

⁵ Amasiya naxa Yudayakae malan, a fa e ti e xabilɛ ki ma. A naxa mixi wulu xunyie nun mixi kemɛ xunyie sugandi Yuda nun Bunyamin bɔnsɔɛ bɛ. A to xemɛ kɔnti naxee nu bara gɛ jɛ mɔxɔjɛn sɔtɔde, a naxa xemɛ wulu kemɛ saxan sɔtɔ naxee fata tanbɛ nun wure lefa ra gere kui.

⁶ A man naxa kɔbiri fi Isirayila sɔɔri jalama mixi wulu kemɛ ma alako nee xa sa e xun.

⁷ Ala xa mixi nde naxa fa, a fa a fala a bɛ, «Mangɛ, i naxa Isirayila sɔɔri gali xanin, barima Alatala mu Isirayila nun Efirami bɔnsɔɛ bɛ. ⁸ Xa i e xanin gere sode, hali i gere so a mɔoli birin na, Ala fama nɛ i lude i yaxuie sagoe. Senbɛ na Ala nan yi ra mixi malife ra xa na mu a ra mixi ralɔsife ra.» ⁹ Amasiya naxa a fala Ala xa mixi bɛ, «N jan bara gbeti kilo wulu saxan kilo kemɛ naani so e yi ra.» Ala xa mixi naxa a yaabi, «Alatala nɔma i kide dangife na ra.» ¹⁰ Na kui, Amasiya naxa Efirami sɔɔrie ragbilen e xɔnyi. E

naxa gbilen e xɔnyi, kɔnɔ e bɔjɛ nu texi Yudaya xili ma.

¹¹ Amasiya naxa a senbɛ so, a fa a xa sɔɔri gali rapɛrɛ gere kui. E naxa Seyirika wulu fu faxes gulunba kui fɔxɔɛ jinma dennaxɛ. ¹² Yudaya sɔɔrie naxa Seyirika wulu fu gbete suxu, e naxa e xanin gelenyi fari, e fa e radin yɛ, e faxes.

¹³ Efiramikae, Amasiya naxee ragbilen e xɔnyi, nee naxa bagan Yudaya taaɛ ma kelife Samari ma, sa dɔxɔ Beti Xoron na. E naxa mixi wulu saxan faxes, e fa mennikae harige xanin e xun ma.

¹⁴ Amasiya to gɛ Edonkae bɔnbɔde, a naxa fa e benba Seyiri xa kuyee ra, a e findi a xa alae ra. A naxa e batu, a surayi gan e bɛ sɛrɛxɛ ra. ¹⁵ Na kui Alatala naxa xɔnɔ Amasiya ma, a fa namijɔnme xɛɛ a yire a falafe ra, «Munfe ra i yi sie xa kuyee batuxi, naxee mu nu nɔma e xa jama ratangade i ma?»

¹⁶ A to na wɔyenyi fala a bɛ, Amasiya naxa a maxɔrin, «Muxu bara i ti mangɛ rasima ra? Yi masenyi lu na, xa i mu wama gbaloe xɔn.» Namijɔnme naxa a xa masenyi rapɔn, «N bara a kolon Ala bara natɛ tongo a xa i sɔntɔ, barima i bara kuyee batu, i man bara tondi n ma marasi ramɛde.»

¹⁷ Amasiya to gɛ marasi fende mixi gbeteɛ ra, a naxa xɛraɛ xɛɛ Isirayila mangɛ Yowasi ma, Yehowaxasi xa di, «Fa, won xa fa gere.» ¹⁸ Isirayila mangɛ Yowasi naxa a yaabi, «Liban tunbe di naxa xɛraɛ xɛɛ Liban sɛdiri wuri xungbe ma a falafe ra, <I xa di ginɛ fi n ma di ma.> Na dangi xanbi Liban wulai sube nde naxa tunbe maboron. ¹⁹ I naxɛ i bara nɔ Edon na. I bara i yetɛ igbo na fe ma. I naxan nabama, i xa lu i xɔnyi. Munfe ra i wama jaxankate fenfe? I fama birade, i tan nun Yuda bɔnsɔɛ!»

²⁰ Ala naxa a niya Amasiya xa tondi na wɔyenyi ra, barima a nu wama a lufe a yaxuie sagoe a xa Edon kuye batui xa fe ra.

²¹ Isirayila mangɛ Yowasi naxa te

Yudaya mangɛ Amasiya gerede. Na gere naxa raba Beti Semesi Yudaya boxi ma. ²² Isirayila naxa no Yudaya ra, Yudayakae birin naxa e gi e so e xonyi. ²³ Isirayila mangɛ Yowasi naxa Yudaya mangɛ Amasiya findi geelamani ra Beti Semesi. A naxa a xanin Darisalamu, a menni tete kanke ya keme rabira kelife Efirami naade ma, sa doxo Tuxui naade ra. ²⁴ A naxa xema, gbeti, nun yirabase birin tongo Ala xa banxi kui, Obedo Edon jengi nu saxi naxee xon ma. A man naxa mangɛ xa naafuli tongo a xa banxi kui. A naxa mixi ndee fan tongo, a gbilen Samari.

²⁵ Isirayila mangɛ Yowasi, Yehowaxasi xa di to faxa, Yudaya mangɛ, Yowasi xa di Amasiya xa mangɛya xon man naxa kuya je fu nun suuli. ²⁶ Amasiya xa taruxui, a fole nun a raponyi birin sebexi Yudaya nun Isirayila mangɛ xa taruxui kui. ²⁷ Alatala to Amasiya rabepin, yanfe naxa a suxu Darisalamu. A naxa a gi a siga Lakisi, konon mixi ndee naxa siga a foxo ra, e a faxa menni. ²⁸ E naxa a fure xanin soee fari, e a ragata a babae fe ma Yudaya mangataa.

26

Osiyasi xa mangɛya
(*Isirayila Mangɛ II 14:21-22,*
15:1-7)

¹ Yudayakae naxa Osiyasi ti mangɛ ra a baba Amasiya joxoe ra. A nu bara je fu nun senni soto na waxati.

² A baba to taa masara, Osiyasi naxa Elata taa raso Yudaya xa mangɛya bun ma. ³ Osiyasi mangɛya soto a je fu nun senni nan ma, a fa je tongo suuli nun firin mangɛya raba Darisalamu. A nga nu xili ne Yekoliya. Darisalamuka nan nu a ra.

⁴ A nere ne Alatala xa tinxinyi kui alo a baba Amasiya.

⁵ Osiyasi naxa Ala yaragaaxuiya matinkan Annabi Sakari saabui ra. Alatala nu luma xaxili fanyi fi ra Sakari ma laamatunye kui. Osiyasi xa fe birin naxa sooneya, barima a

nu Alatala waxonfe fenma. ⁶ A to siga Filisitakae gerede, a naxa Gati, Yabine, nun Asidodi tete rabira. A naxa taae ti Asidodi boxi ma Filisitakae ya ma. ⁷ Ala naxa a mali Filisitakae gerede, a nun Arabue naxee nu sabatixi Guru Bali, a nun Mayonkae. ⁸ Mayonkae naxa duuti ba Osiyasi be, naxan senbe xa gboe nu bara kolon han Misira boxi ma. ⁹ A naxa koore banxi senbermae ti Darisalamu Tuxui naade nun Gulunba naade xun ma. ¹⁰ A naxa yire makantadee ti daaxa. A naxa kolonyie fan ge na, barima xuruse gbegbe nu na a yi ra. A xa walikee nu walima naa mere fanyie ma, ndee fan nu menima naa weni bilie ma Karemele geyae fari. Boksi rawalife nu rafan a ma. ¹¹ Soori gali nu na Osiyasi yi ra, naxee nu na mangɛ xa mixi Xananiya xa yaamari bun ma. Sebiliti Yeyiyeli nun yarerati Maaseya nu bara na gali itaxun a xunde ki ma. ¹² Denbaya kanyi mixi wulu firin keme senni nan nu yi soori palamae raperema. ¹³ Soori palama wulu keme saxan nun solofere keme suuli nu na naa, naxee nu mangɛ malima a yaxuie gerede. ¹⁴ Osiyasi naxa wure lefae, tanbee, tunde leberese, tabe makoto see, xalie, nun laatie so e yi ra. ¹⁵ Xaxilima ndee naxa a mali xalie nun geme xungbe woli see yailande Darisalamu. E naxa e doxo yire itexie fari. Na bara a niya a xa xili gbe soto han yire makuye. Ala nu a malima na birin kui alako a xa senbe soto.

¹⁶ Konon a xa mangɛya to ge mabanbande, a naxa a yete igbo. A naxa a Marigi Alatala xa seriye rabepin, a so Alatala xa horomobanxi kui surayi gande serexebade fari. ¹⁷ Serexedube, Asaraya naxa bira a foxo ra, a nun Alatala xa serexedube tongo solomasaxan. ¹⁸ Yi xeme gbangbalanyie naxa yi woyenyi xoxoxoe fala Osiyasi be, «Surayi ganfe serexe ra na mu findi i tan Osiyasi xa wali ra. Serexedube nan ma wali na ra. Haruna xa die sugandixi ne

Ala be e xa na wali raba. I tan xa mini hōromōbanxi kui, barima i bara Ala xa seriyē matandi. Na fe mu findima xun nakeli ra i be Marigi Alatala ya i.»¹⁹ Osiyasi bōje naxa te serexedubēe xili ma. Surayi sa se nu na a belexe i. Kune naxa mini a tigi ma keren na serexedubēe ya xōri, Alatala xa hōromōbanxi kui, surayi ganma serexebade naxan ma.²⁰ Serexedubēe Asaraya nun a booree to na kune to a tigi ma, e naxa a ramini tande mafuren. A tan fan yete yati naxa gbata minife ra, barima Alatala nu bara a bōnbō.²¹ Mang'e Osiyasi naxa findi kune kanyi ra, han a faxa temui. A naxa lu banxi nde kui a kerenyi ma, barima kune kanyi mu lan a xa so Alatala xa banxi kui. A xa di Yotami naxa mang'eya soto, a fa lu mang'e banxi kui, a nama yaamari.

²² Osiyasi xa taruxui dōnxōee, a fole nun a rapōnyi, a birin sebexi Amosu xa di Annabi Esayi xa kitaabui kui.²³ Osiyasi to laaxiraya, e naxa a ragata gaburi kui mang'ee xa bōxi nde ma, barima e nu a falama ne, «Kune kanyi na a ra.» A xa di Yotami naxa ti mang'e ra a jōxōe ra.

27

Yotami xa mang'eya (Isirayila Mang'ee II 15:32-38)

¹ Yotami mang'eya soto a je mōxōnen nun suuli nan ma, a fa je fu nun senni mang'eya raba Darisalamu. A nga nu xili Yerusa, Sadōki xa di ginē.² A jere ne Alatala xa tinxinyi kui. A bira ne a baba Osiyasi xa misaali fōxō ra, kōnō a tan mu so Alatala xa hōromōbanxi kui serexe dubama dennaxe. Na waxati nama tan mu nu a xa wali naaxi luma.

³ Yotami naxa Alatala xa hōromōbanxi naade nde yailan, naxan nu na fuge ra. A man naxa banxi gbege ti Ofeli tete kui.⁴ A naxa taae ti Yudaya geyae yire, a nun koore banxie wondie kui.⁵ A naxa Amoni mang'e gere, a nō a ra. Amonikae naxa yi duuti fi je saxan

bun ma: gbeti kilo wulu saxan keme naani, mengi maniye busali wulu tongo naani, fundenyi maniye busali wulu tongo naani.⁶ Yotami naxa senbe soto a fanyi ra, barima a bara jere a Marigi Alatala xa kira xōn ma.

⁷ Yotami xa taruxui dōnxōee, a xa geree nun a xa walie, nee birin sebexi Isirayila nun Yudaya mang'ee xa taruxui kui.⁸ A mang'eya soto a je mōxōnen nun suuli nan ma, a fa je fu nun senni mang'eya raba Darisalamu.⁹ Yotami to laaxiraya, e naxa a ragata Dawuda xa taa kui. A xa di Axasi naxa ti a jōxōe ra.

28

Axasi xa mang'eya (Isirayila Mang'ee II 16:1-9)

¹ Axasi mang'eya soto a je mōxōnen nan ma, a fa je fu nun senni mang'eya raba Darisalamu. A mu lu Alatala xa tinxinyi kui, alo a baba a raba ki naxe.² A naxa jere Isirayila mang'ee fōxi, a Bali kuyee yailan yōxui ra.³ A naxa surayi gan serexe ra Hinoma xa die xa gulunba kui. A man naxa a xa die gan te ra, e xa findi serexe ra. Alatala sie naxee kerixi Isirayila, e nu na fe raharamuxi mōolie nan nabama.⁴ Axasi naxa surayi gan, a man naxa serexe ba kuye batudee geyae fari, nun wuri bili xindee bun ma.

⁵ A Marigi Alatala naxa a sa Siriya mang'e belexe i, naxan Isirayila xun nakana, a e findi geelimanie ra, a e xanin Damasi. Na kui Isirayila mang'e lu ne a xa nōe bun, a tōrō han.⁶ Remalياهو xa di Peka naxa Yudaya sōori palama wulu keme mōxōnen faxa lōxōe keren kui, barima e nu bara e babae Alatala rabepin.⁷ Eframi sōori palama Sikiri naxa mang'e xa di Maaseya, mang'e xa gomina Asirikama, nun mang'e xa sōori yarerati Elekana birin faxa.⁸ Isirayilakae naxa mixi wulu keme firin suxu geelimanie ra e ngaxakerenyie ya ma, ginē, di xemēe, nun di ginē. E man naxa

harige gbegbe fan tongo, e a xanin Samari.

⁹ Alatala xa namipɔnme nde nu na menni naxan xili Odedi. A naxa mini soorie ya ra naxee nu na gbilenfe Samari. A naxa a masen e be, «Wo babae Marigi Alatala nu xɔnɔxi ne Yudayakae ma, na nan a toxi wo e masɔtɔxi. Kɔnɔ wo bara naxan naba e ra, na bara gbo ye han a bara koore li. ¹⁰ Yakɔsi wo wama Yuda xa die nun Darisalamu xa die xa findi wo xa konyie ra. Kɔnɔ wo tan go? Wo mu a kolon wo fan bara yunubi sɔtɔ wo Marigi Alatala ra? ¹¹ Yakɔsi wo wo tuli mati n na. Wo xa yi geelimanie ragbilen e xɔnyi, wo ngaxakerenyie, barima Alatala bara xɔnɔ wo ma.»

¹² Eframi kuntigi ndee Yehoxanan xa di Asaraya, Mesilemoti xa di Berekiya, Salumu xa di Yexisikiya, nun Xadalayi xa di Amasa, naxa keli soori gali xunyie xili ma. ¹³ E naxa a fala e be, «Wo naxa yi geelimanie raso be kui, barima na fama ne a niyade won xa yunubi sɔtɔ Alatala ra. Wo wama ne won ma yunubie xun xa masa? Alatala nan xɔnɔxi Isirayila ma.» ¹⁴ Na kui soorie naxa geelimanie nun harige bejin, e naxan sɔtɔ gere kui. E na birin naba kuntigie nun pama nan ya xori. ¹⁵ Na kuntigi naxee xilie sebexi, nee naxa na harige ya ma to, dugi nun sankiri naxan nu na, e naxa nee findi geelimani magelie xa sosee ra. E naxa baloe nun minse so e yi ra, e seri sa e xa fie ra. Na temui e naxa e raso Yeriko, tugi taa, e ngaxakerenyie yire. Naxee mu no e jereɗe, e naxa nee tan xanin sofalee fari. E to ge na ra, e naxa gbilen Samari.

¹⁶ Na waxati, mange Axasi naxa Siriya mange maxandi a xa a mali. ¹⁷ Edonkae nu bara fa Yudayakae gereɗe, e mixi ndee suxu, e e xanin. ¹⁸ Filisitakae fan nu bara taae gere naxee nu na Sefela nun Negewi biri Yudaya boxi ma. E naxa Beti Semesi, Ayalon, Gederoti, Soko, Timina, Gimiso, nun e rabilinyie suxu.

¹⁹ Alatala nan wa Yudaya rayaagife, barima Isirayila mange Axasi nu bara Yudaya ya iso a xa yanfante ya ra Alatala be. ²⁰ Asiri mange Tigilati Pileseri to fa Yudaya, a mu tin a malide, a naxa a gere. ²¹ Axasi naxa naafuli seeti tongo Alatala xa banxi, mange xa banxi, nun kuntigie xa banxi kui, a na fi Asiri mange ma, kɔnɔ na mu a niya Tigilati Pileseri xa a mali. ²² Hali a xa tɔɔre kui, Axasi mu gbilen Alatala ma. ²³ A nu serexe bama Damasikae xa alae be, naxee nu bara no a ra. A naxa a fala, «Siriya mange xa alae nan Siriya malixi, n fan serexe bama ne e be, alako e xa n fan mali.» Na birin findi tantanyi nan na Axasi nun Isirayila be.

²⁴ Axasi naxa Ala xa banxi se seniyeɗe birin kana, a Alatala xa banxi naadee balan. A naxa serexeɗadee yailan Darisalamu yire birin, ²⁵ a man naxa yire itexie yailan Yudaya taa birin kui, alako e xa surayi gan serexe ra ala gbete be. A a babae Marigi Alatala raxɔnɔ na ki ne a paaxi ra.

²⁶ A xa taruxui donxɔe nun a xa wali birin, a fole nun a rapɔnyi birin sebexi Yudaya nun Isirayila mange xa taruxui kui. ²⁷ Axasi to laaxiraya, e naxa a ragata Darisalamu taa kui, kɔnɔ e mu a ragata Isirayila mange xa gaburi yire. A xa di Xesekiya naxa ti a jɔxɔe ra.

29

Xesekiya xa mang'eya (Isirayila Mang'ee II 18:1-4)

¹ Xesekiya mang'eya sɔtɔ a je moxɔɗen nun suuli nan ma, a fa je moxɔɗen nun solomanaani mang'eya raba Darisalamu. A nga nu xili ne Abiya, Sakari xa di gine. ² A a jere ne Alatala xa tinxinyi kui, alo a baba Dawuda a raba ki naxe.

³ A xa mang'eya je singe kike singe kui, a naxa Alatala xa banxi naadee rabi, a e yailan. ⁴ A naxa serexedubee nun Lewikae maxili, a e malan tete kui soggorode. ⁵ A

naxa a masen e bɛ, «Lewikae, wo wo tuli mati n na. Wo xa wo raseniyen, wo xa wo babae Marigi Alatala xa banxi raseniyen, wo xa se seniyentare birin ramini Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui. ⁶ Won babae nu bara Alatala rabeɲin, e fe kobi raba e Marigi Alatala ra. E nu bara e kobe ti Alatala ra, nun a xa hɔrɔmɔbanxi ra. ⁷ E naxa hɔrɔmɔbanxi naadeɛ yati balan. E naxa lanpuie raxuben, e mu surayi nun sɛrɛxɛ gan daaxi ba Isirayila Marigi Ala bɛ yire seniyenxi kui. ⁸ Na kui, Alatala naxa xɔnɔ Darisalamu nun Yudaya ma, a naa findi gbaloe yire ra. Si gbɛtɛɛ yoma won ma alo wo a toxi ki naxɛ. ⁹ Na bara a niya won babae xa faxa santidɛgɛma ra, won ma ginɛɛ, nun won ma di xɛmɛɛ nun ginɛɛ bara findi geelimanie ra. ¹⁰ Yakɔsi n bara a janige n bɔɲɛ kui won xa saate tongo Isirayila Marigi Alatala bɛ, alako a xa xɔnɛ xa gbilen won fɔxɔ ra. ¹¹ Yakɔsi n ma die, wo xa wo tun nabɛxi, barima Alatala nan wo sugandixi, alako wo xa findi a xa konyie ra, wo xa surayi gan sɛrɛxɛ ra a bɛ.»

¹² Na kui yi Lewikae naxa keli: Amasayi xa di Maxati, Asaraya xa di Yoweli, Kehati xa di ndee, Merari xa di ndee, Abidi xa di Kisi, Yehaleleli xa di Asaraya, Gerison xa di ndee, Sima xa di Yowa, Yowa xa di Eden, ¹³ Elisafan ma die Simiri nun Yeyiyeli, Asafi xa die Sakari nun Mataniya, ¹⁴ Heman xa die Yɛxiyeli nun Simeyi, nun Yedutun xa die Semaya nun Yusiyeli.

¹⁵ E to gɛ e yetɛ raseniyende, e naxa e ngaxakerenyie malan, e xa Alatala xa banxi fan raseniyen Alatala xa sɛriyɛ ki ma. Mange nu bara na yaamari fi. ¹⁶ Sɛrɛxɛdubɛɛ naxa so Alatala xa banxi kui alako e xa naa raseniyen. E se seniyentare naxee birin li Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui, nun a tɛtɛ kui, Lewikae naxa na birin tongo, e a wɔlɛ i Sediron gulunba kui. ¹⁷ E na wali fɔlɔ kike xi singe nɛ. A xi solomasaxan nde, e nu bara

gɛ mɛnni birin naseniyende han buntunyi ra. E man wali nɛ xi solomasaxan hɔrɔmɔbanxi fan yati raseniyende. Kike singe xi fu nun senni nde, e naxa gɛ na wali birin na.

¹⁸ Na dangi xanbi, e naxa siga mangɛ Xesekiya yire, e dɛntɛgɛ sa a bɛ, «Muxu bara Alatala xa banxi birin naseniyen, sɛrɛxɛbade, sɛrɛxɛ gan daaxi bade nun a yirabasee, teebili, taami sɛrɛxɛ sama dennaxɛ, nun a yirabasee. ¹⁹ Muxu bara se birin yailan, muxu bara se birin naseniyen, mangɛ Axasi naxan kɔsɛ a xa tinxintareya kui a xa mangɛya waxati. Na birin na Alatala xa sɛrɛxɛbade ya ra.»

²⁰ Kuye to iba, mangɛ Xesekiya naxa taa kuntigie malan, e te Alatala xa hɔrɔmɔbanxi. ²¹ Mange naxa yaamari fi Haruna xa di sɛrɛxɛdubɛɛ ma, e xa tuura solofere, yɛxɛɛ kontonyi solofere, yɛxɛɛyɔrɛ xɛmɛma solofere, nun sikote solofere ba yunubi xafari sɛrɛxɛ ra Alatala xa sɛrɛxɛbade fari. ²² Sɛrɛxɛdubɛɛ naxa tuurae kɔn naxaba, e e wuli kasan sɛrɛxɛbade ma. E naxa yɛxɛɛ kontonyie kɔn naxaba, e e wuli kasan sɛrɛxɛbade ma. E naxa yɛxɛɛyɔrɛ kɔn naxaba, e e wuli kasan sɛrɛxɛbade ma. ²³ Na dangi xanbi, e naxa fa sikoteɛ ra naxee findima yunubi xafari sɛrɛxɛ ra. Mange nun pama naxa e bɛlɛxɛ sa e ma. ²⁴ Sɛrɛxɛdubɛɛ naxa e kɔn naxaba, e e wuli ifili sɛrɛxɛbade ma yunubi xafari sɛrɛxɛ ra Isirayila birin bɛ. Mange nu bara a fala a na sɛrɛxɛ gan daaxi nun na yunubi xafari sɛrɛxɛ xa raba Isirayila birin bɛ. ²⁵ Mange naxa Lewikae ti Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui, bɛɛtibasee alo maxasee nun kɔrae nu na e yi ra, alo Dawuda, Annabi Gadi, nun Annabi Natan nu bara a yamari ki naxɛ. Alatala xa yaamari nan nu a ra, a naxan masenxi a xa namijɔnmeɛ saabui ra. ²⁶ Lewikae naxa ti naa, Dawuda xa bɛɛtibasee suxuxi e yi ra, sɛrɛxɛdubɛɛ fan naxa ti naa, sarae nu na e tan fan yi ra. ²⁷ Xesekiya

naxa yaamari fi e xa sɛrɛxɛ gan daaxi ba sɛrɛxɛbade. E to na fɔlɔ, bɛɛtibae fan naxa bɛɛti ba fɔlɔ Alatala bɛ sarae xui nun Isirayila mange Dawuda xa bɛɛtibasee ra. ²⁸ Nama birin naxa e felen bɔxi, bɛɛtibae naxa bɛɛti ba sarae xui han na sɛrɛxɛ gan daaxi gɛ bade. ²⁹ E to gɛ sɛrɛxɛ gan daaxi bade, mange nun pama naxan bira a fɔxɔ ra, e birin naxa e tuubi, e Ala batu. ³⁰ Na dangi xanbi, mange Xesekiya nun a xa kuntigie naxa Lewikae yaamari a e xa Alatala matɔxɔ Dawuda nun Annabi Asafi xa bɛɛtie ra. E naxa Ala matɔxɔ sɛɛwɛ ra, e fa e xin bi sin, e e felen bɔxi e Ala batu.

³¹ Na tɛmɛi Xesekiya naxa a masen, «Yakɔsi, wo to nu fama, se nu na wo bɛlɛxɛ i Alatala bɛ, wo wo maso, wo nun wo xa sɛrɛxɛe nun wo xa tantui sɛrɛxɛe ra Alatala xa hɔrɔmɔbanxi ra.» Nama naxa fa e xa sɛrɛxɛe ra, a nun e xa tantui sɛrɛxɛe ra. Naxee fan a janige e bɔɲɛ fanyie kui, nee fan naxa fa sɛrɛxɛ gan daaxie ra. ³² Sɛrɛxɛ gan daaxie nan ya pama naxee fi: ninge tongo solofere, yɛxɛɛ kontonyi kɛmɛ, nun yɛxɛɛyɔrɛ kɛmɛ firin. Na birin findi sɛrɛxɛ gan daaxie nan na Alatala bɛ. ³³ E man naxa ninge kɛmɛ senni nun xuruse lanma wulu saxan ba sɛrɛxɛ ra. ³⁴ Kɔnɔ sɛrɛxɛdubɛe to mu nu wuya, e mu nɔ sɛrɛxɛ gan daaxie birin bade. Na kui, e ngaxakerenyi Lewikae naxa e mali na wali rapɔnde, beemanun sɛrɛxɛdubɛ booree xa gɛ e yɛtɛ rasɛniyɛnde. Lewikae nu bara a janige e bɔɲɛe kui a e xa e yɛtɛ rasɛniyɛn mafuren, dangi sɛrɛxɛdubɛe waxɔnyi ra. ³⁵ Sɛrɛxɛ gan daaxi gɛgɛbe nu na, a nun ture naxan bama xanunteya sɛrɛxɛ ra, a nun sɛrɛxɛ yeerama naxan nu sama sɛrɛxɛ gan daaxi xun ma. Na kui, pama man naxa Alatala batu fɔlɔ a xa banxi kui. ³⁶ Xesekiya nun pama birin naxa sɛɛwa, barima Alatala bara na wali birin nagiri sɔɔneya ra.

Xesekiya Sayamalekɛ Dangi Sali rabafe

¹ Xesekiya naxa xɛɛrae xɛɛ Isirayila nun Yudaya birin kui. A man naxa bataaxɛe sɛbɛ Efirmikae nun Manasikae ma, alako e xa fa Alatala xa banxi Darisalamu Sayamalekɛ Dangi Sali rabade Isirayila Marigi Alatala xa binyɛ bun ma. ² Mange, kuntigie, nun pama birin nu bara natɛ tongo Darisalamu e xa Sayamalekɛ Dangi Sali raba kike firin nde. ³ E mu nɔ na rabade a waxati, barima sɛrɛxɛdubɛ birin mu nu gɛxi e yɛtɛ rasɛniyɛnde. Nama fan mu nu malanxi Darisalamu. ⁴ Mange nun pama naxa tin na natɛ ra. ⁵ E naxa Isirayila birin maxili, kelife Bere Seeba ma, sa dɔxɔ Dana na, alako e xa fa Sayamalekɛ Dangi Sali raba Darisalamu Isirayila Marigi Alatala xa binyɛ bun ma. A nu bara bu pama mu na sali raba alɔ a sɛbɛxi ki naxɛ.

⁶ Xɛɛrae naxa mange nun kuntigie xa bataaxɛ xanin Isirayila nun Yudaya birin. E naxa mange xa yaamari masen, «Isirayilakae, wo gbilen Alatala ma, Iburahima, Isiyaga, nun Isirayila Marigi Ala, alako a fan xa gbilen wo ma, a wo tan naxee ratangaxi Asiriya mangɛe bɛlɛxɛ i. ⁷ Wo naxa lu alɔ wo babae nun wo ngaxakerenyie, naxee nu bara e babae Marigi Alatala rabɛɲin. Ala bara gbaloe ragiri e ma, alɔ wo a toxi ki naxɛ. ⁸ Yakɔsi, wo naxa wo kobe ti Ala ra alɔ wo babae a rabaxi ki naxɛ. Wo wo bɛlɛxɛ so Alatala yi ra, wo xa fa a xa hɔrɔmɔbanxi, a naxan nasɛniyɛn waxati birin bun ma. Wo xa wo Marigi Alatala rabatu, alako a xa xɔnɛ xa gbilen won fɔxɔ ra. ⁹ Xa wo gbilen Alatala ma, wo ngaxakerenyie nun wo xa die hinne sɔtɔma nɛ mixie ra, naxee e xanin konyiya kui. Xa wo gbilen wo Marigi Alatala ma, a fama nɛ hinnɛde wo ra, a mu nɛɛmuma wo ma.» ¹⁰ Xɛɛrae naxa siga tae birin Efirmi nun Manasi bɔxi ma, han Sabulon. Kɔnɔ na mixie mu tin e xa masenyi ra, e man fa yo

xɛɛrae ma. ¹¹ Aserikae, Manasikae, nun Sabulonkae ndee naxa e yete magoro, e siga Darisalamu. ¹² Ala naxa a niya Yudayakae birin xa kafu e boore ma mangɛ nun kuntigie xa yaamari rabafe ra alo Alatala a fala ki naxe.

¹³ Nama gbege naxa e malan Darisalamu, alako e xa Taami Lebinitare Sali raba kike firin nde. ¹⁴ E naxa keli, e kuye serexɛbade birin kana Darisalamu, a nun surayi gande, e fa na birin wɔɛ i Sediron fole kui. ¹⁵ Kike firin nde, xi fu nun naani nde ra, e naxa Sayamaleke Dangi Sali xa serɛɛ ba. Serexɛdubɛe nun Lewikae nu bara yaagi e xa seniɛntarepa xa fe ra, e fa e yete raseniɛn. E naxa serɛɛ gan daaxie ba Alatala xa banxi kui.

¹⁶ Serexɛdubɛe naxa ti e yire alo Ala xa mixi Munsa a yamarixi ki naxe Tawureta Munsa kui. Lewikae to wuli so e yi ra, e naxa a kasan serɛɛbade ma. ¹⁷ Mixi seniɛntaree to nu wuyaxi pama ya ma, Lewikae naxa Sayamaleke Dangi Sali serɛɛ ba e bɛ, alako e xa a fi Alatala ma. ¹⁸ Mixi seniɛntare wuyaxie nu na pama ya ma kelife Efirami, Manasi, nun Sabulon. E bara Sayamaleke Dangi Sali serɛɛ don, kɔnɔ na mu radaxaxi Ala xa masenyi kui. Na nan a to, Xesekiya naxa Alatala maxandi e bɛ, «Alatala naxan fan, diɛ ¹⁹ seniɛntaree birin ma naxee na e babae Marigi Ala fenfe e boɛe kui.» ²⁰ Alatala naxa Xesekiya xa dubɛ suxu, a diɛ pama ma.

²¹ Isirayilakae naxee nu malanxi Darisalamu naxa Taami Lebinitare Sali raba xi solofere bun ma nɛlexinyi kui. Lɔxɔɛ birin ma, Lewikae nun serexɛdubɛe nu Alatala matɔxɔma e xa bɛtibasee ra Ala xa binyɛ bun ma e senbɛ birin na. ²² Xesekiya naxa Lewikae ralimaniya, barima e nu bara Alatala xa wali raba a raba ki ma. E naxa serɛɛ don xi solofere bun ma. E man naxa xanunteya serɛɛ ba e babae Marigi Alatala bɛ.

²³ Nama birin naxa lan a ma, e xa xi solofere gbete sa na sali

xun ma. E naxa na raba sɛɛwe kui. ²⁴ Yudaya mangɛ Xesekiya naxa tuura wulu keren nun xuruse lanma wulu solofere ba serɛɛ ra. Kuntigie fan naxa tuura wulu keren nun xuruse lanma wulu fu ba serɛɛ ra. Serexɛdubɛe gbege naxa e yete raseniɛn. ²⁵ Yudaya pama, serexɛdubɛe, Lewikae, Isirayilakae, nun xɔɛɛ kelife Isirayila boxi ma, e birin naxa sɛɛwa. ²⁶ Nɛlexinyi gbege naxa lu Darisalamu. Na fe mɔɔli nu bara ba tofe Darisalamu kabi Isirayila mangɛ Dawuda xa di Sulemani xa waxati. ²⁷ Serexɛdubɛe nun Lewikae naxa keli, e duba pama bɛ. Alatala naxa na dubɛ suxu a xa yire seniɛnxi kui koore ma.

31

Xesekiya Ala xa seriyɛ mabanbanfe

(Isirayila Mangɛ II 18:4)

¹ Sali to pɔn, Isirayilakae naxa siga Yudaya taaɛ kui, e kuye gɛmɛ masolixie kana, e Asera kuye wuri daaxie sɛgɛ, e serɛɛbade birin kana naxee nu na geyae fari Yudaya, Bunyamin, Efirami, nun Manasi boxi ma. Na dangi xanbi, Isirayilakae naxa gbilen e xɔnyɛ.

² Xesekiya naxa serexɛdubɛe nun Lewikae ti kanɛn xa wali ra: serɛɛ gan daaxie bafe, xanunteya serɛɛ bafe, hɔɔmɔbanxi wali rabafe, matɔxɔɛ nun tantui bɛɛti bafe Alatala bɛ, nun Alatala xa hɔɔmɔbanxi naade makantafe.

³ Mangɛ naxa nde ba a harige ra a a fi serɛɛ gan daaxie ra naxee bama gɛɛsɛgɛ, nunmare, malabui lɔxɔɛ, kike nɛɛnɛ, sali xungbee alo a sɛbɛxi Alatala xa seriyɛ kui ki naxe.

⁴ Xesekiya naxa a masen pama nun Darisalamukae bɛ, e xa serexɛdubɛe nun Lewikae mali e xa harige sɔto, alako e xa senbɛ sɔto Alatala xa seriyɛ kui.

⁵ E to na masenyi mɛ, Isirayilakae naxa farile ba e xa sansie bogi singee ra, mengi, weni nɛɛnɛ, ture, kumi, nun daxamui gbete. E naxan fixi, na nu gbo. ⁶ Isirayilakae nun Yudayakae,

naxee nu sabatixi Yudaya taae kui naxa farilɛ ba e xa xuruse xungbee nun e xa xuruse lanmae ra, e man naxa farilɛ ba se seniyeɗɗe ra e naxee fixi e Marigi Alatala ma. Na naxa findi kote gbege ra. ⁷ E naxa na kote malan folo kike saxan nde ra, e ge kike solofere nde ra. ⁸ Xesekiya nun kuntigie to na kote to, e naxa Alatala nun a xa pama tantu. ⁹ Xesekiya naxa serexedubee nun Lewikae maxorin na kote xa fe ma. ¹⁰ Na kui, serexedube kuntigi Asaraya, naxan kelixi Sadoki xabile naxa a yaabi, «Kabi won yi hadiya fe folo Alatala xa banxi kui, baloe bara gbo muxu yi ra han muxu mu noma na birin donde. Naxan luxi na nan ya. A gbo barima Alatala bara barake sa a xa pama ma.»

¹¹ Xesekiya naxa yaamari fi e xa konkoe yailan Alatala xa banxi kui. E naxa na raba. ¹² Mixie naxa fa hadiyae, farilee, nun se seniyeɗɗe ra, e a sa na konkoe kui. Lewika Konaniyahu nun a xunya Simeyi naxa meeni na birin ma. ¹³ Mangɛ Xesekiya nun Ala xa banxi yarerati Asaraya naxa mixie sugandi naxee luma Konaniyahu nun a xunya Simeyi xa yaamari bun ma. Na mixie xilie nan ya: Yexiyeli, Asaraya, Naxati, Asaheli, Yerimoti, Yosabadi, Eliyeli, Yisimakiya, Maxati, nun Benaya. ¹⁴ Yimina xa di Lewika Kore, naxan nu sogetede naade makantama, a tan nan nu a pengi saxi see xon ma, mixie naxee janigexi Ala be. A nu na se seniyeɗɗe itaxunma. ¹⁵ Eden, Minyamin, Yosuwe, Semaya, Amara, nun Sekanaya nu Kore malima see itaxunde e ngaxakerenyie ma serexedubee xa taae kui. Mixi xungbee nun mixi lanmae bara e gbe soto e xunde ki ma. ¹⁶ E naxa see itaxun xeme dimedi birin ma naxee nu bara ge je saxan soto, naxee xilie nu sebexi taruxui kui, naxee nu lanma e xa serexedube wali raba Alatala xa horomobanxi kui e xunde ki ma. ¹⁷ E naxa see itaxun serexedubee ma, naxee

xilie nu sebexi taruxui kui e xa denbaya ki ma. E naxa see itaxun Lewikae ma e xa wali nun e xunde ki ma, naxee nu bara ge je maxoren soto. ¹⁸ E man naxa see itaxun Ala xa horomobanxi walike birin ma, naxee xilie nu sebexi taruxui kui, e naxa a i taxun e xa mamadie, e xa ginɛ, e xa di xeme nun e xa di ginɛ ma. ¹⁹ Haruna xa di serexedubee, naxee nu na daaxa, taa fari ma, taaka ndee nu bara sugandi naxee see itaxunma yi serexedubee nun yi Lewikae ma, naxee xilie nu sebexi taruxui kui.

²⁰ Xesekiya na nan naba Yudaya boxi ma. A wali ne hinne, tinxinyi, nun nonde kui a Marigi Alatala be. ²¹ A xa wali birin a naxan naba Ala batufe xa fe ra, a nun Ala xa seriye nun yaamari xa fe ra, na birin sooneyaxi ne a be. A na birin naba a boje birin nan na alako a xa a Marigi Alatala sagoe raba.

32

*Xesekiya xa mangɛya ranonyi
(Isirayila Mangɛ II 18:13-37,
Annabi Esayi 36:1-22)*

¹ Yi fe tinxinxie dangi xanbi, Asiri mangɛ Senaxeribi naxa so Yudaya boxi ma, a naxa taa makantaxie mabilin a xa e soto. ² Xesekiya to a kolon a Senaxeribi wama Darisalamu gerefe ne, ³ a naxa kuntigie nun soori palamae maxili. E naxa nate tongo e xa ye badee dese naxee na taa fari ma. ⁴ Mixi gbege naxa na wali suxu, e naxa kolonyie dese, e ye kirae dese naxee nu kelima boxi bun ma. E naxa a fala, «Munfe ra won a luma Asiri mangɛ xa ye soto be?» ⁵ Xesekiya naxa wali suxu senbe ra. A naxa tete yailan dennaxe nu kanaxi, a naxa nde sa a xa maite xun ma, han a sa soorie xa yire makantaxi li, a naxa tete gbete ti tete singe fari ma, a naxa Milo yailan Dawuda xa taa kui, a naxa geresosee nun wure lefa gbege malan. ⁶ A naxa soori xunyie ti pama xun, a fa pama malan taa sode de ra. A naxa a masen e be,

⁷ «Wo limaniya, wo wo senbe so. Gaaxui yo naxa lu wo yi ra, wo naxa kontofli Asiri mangɛ xa fe ra, a nun a xa soori gali. Naxan na won seeti ma na gbo dangife se be naxan na a tan seeti ma. ⁸ Adama senbe gbansan nan na a yi ra, konɔ won Marigi Alatala nan na won malima ra yi gere kui.» Nama naxa e xaxili ti Yudaya mangɛ Xesekiya xa masenyi ra.

⁹ Na to dangi, Asiri mangɛ Senaxeribi naxa xɛrae xɛɛ Darisalamu. Na temui a tan nu na Lakisi gerefe nun a xa soori birin na. A naxa yi xɛraya rasiga Yudaya mangɛ Xesekiya ma, a nun Yudaya mixie ma naxee nu sabatixi Darisalamu. ¹⁰ «Senaxeribi xa masenyi nan ya: Wo xaxili tixi munse ra naxan a niyama wo xa doxo toore kui Darisalamu? ¹¹ Xesekiya na wo madaxufe ne a falafe ra, «Won Marigi Alatala fama won ratangade Asiri mangɛ belexe ma.» A wama ne wo xa faxa kaame nun ye xoli ma. ¹² Xesekiya yati bara ala batudee nun serexebadee kana, a fa a fala Yudaya nun Darisalamu be wo xa wo tuubi serexebadee keren nan gbansan be, wo xa surayi gan menni. ¹³ Wo mu a kolon xe muxu naxan naba si gbete ra, n tan nun n babae? Na sie xa alae bara no e ratangade n belexe ma? ¹⁴ Ala mundun na sie ya ma, n babae naxee raton, naxee bara no a xa pama ratangade n belexe ma? Munfe ra wo a mapoxunxi a wo xa ala noma wo ratangade n ma? ¹⁵ Wo naxa a lu Xesekiya xa wo madaxu na ki de. Wo naxa la a ra, barima si xa ala yo mu no a xa pama ratangade n belexe ma nun n babae belexe ma. Mangeya yo mu no muxu ra. Wo xa alae fan mu fama wo ratangade n belexe ma.»

¹⁶ Senaxeribi xa xɛrae naxa na woyenyi mooli xun masa Alatala nun a xa konyi Xesekiya xili ma. ¹⁷ Senaxeribi nu bara bataaxe sebe naxan Isirayila Marigi Alatala konbima yi woyenyi ra, «Si gbete xa alae to mu no e ratangade n

belexe ma, Xesekiya xa ala fan mu noma a xa pama ratangade n belexe ma.» ¹⁸ E naxa woyen Eburu xui ra Darisalamukae be naxee nu na tete kon na alako gaaxui xa lu e yi ra, e xa taa masoto. ¹⁹ E naxa Darisalamu Marigi Ala maniya si gbete xa alae ra, naxee findixi kuye yailanxie ra.

²⁰ Mangɛ Xesekiya nun Amosi xa di Annabi Esayi naxa Ala maxandi folo mali ra. ²¹ Na kui Alatala naxa maleke nde xee Asiri mangɛ xa soori jalamae xili ma, a e birin soto a nun e xa yareratie. Mangɛ to na to, a naxa gbilen a xonyi yaagi kui. A naxa so a xa ala xa banxi kui, a yete xa die naxa a faxa menni santidegema ra. ²² Alatala Xesekiya nun Darisalamukae ratanga Asiriya mangɛ Senaxeribi belexe ma na ki ne. Ala naxa e ratanga e doxo boore birin ma. ²³ Mixi gbegebe naxa fa bupa fanyie ra Darisalamu Alatala nun Yudaya mangɛ Xesekiya be. Keli na temui ma Xesekiya xili naxa te si birin ya ma.

²⁴ Na waxati Xesekiya naxa fura, a gbe mu lu a xa laaxiraya. A to Alatala maxandi, Alatala naxa a xa dube suxu, a kaabanako raba. ²⁵ Konɔ Xesekiya mu na kaabanako kolon Alatala be, a a yete igbo. Na na a ra Alatala naxa xono a tan nun Yudaya nun Darisalamu ma. ²⁶ Xesekiya naxa tuubi a xa yete igboe xa fe ra. Darisalamukae fan naxa tuubi. Na kui Alatala xa xone naxa gbilen e foxo ra Xesekiya xa mangeya bun ma.

²⁷ Xesekiya xa naafuli nun a xa binye nu bara gbo. Gbeti, xema, gema tofanyie, surayi, wure lefae, nun se fanyi gbete nu na a yi ra. ²⁸ Banxie fan nu na a yi ra, a nu mengi, weni neene, ture, nun xurusee ragatama dennaxe. ²⁹ A naxa tae ti, a naxa xurusee xungbee nun a lanmae gbegebe soto Ala saabui ra. ³⁰ Xesekiya man naxa Gixon dulonyi dese fuge ra, alako na ye xa dangi Dawuda xa taa sogegorode mabiri. A xa wali birin sooneya ne.

³¹ Kɔnɔ Babilɔn kuntigi ndee to fa Xesekiya yire kaabanako xa fe ra naxan naba a xa bɔxi ma, Ala naxa a rabolo a yete xa na ya iba, alako a xa a bɔne ma fe kolon.

³² Xesekiya xa taruxui dɔnxɔe nun a xa dugutegeɲa wali, na birin seɓexi Amosi xa di Annabi Esayi xa laamatunyi kui, a nun Isirayila nun Yudaya mangɛ xa taruxui kui. ³³ Xesekiya naxa laaxiraya, e a ragata binye yire Dawuda xa die xa gaburie ya ma. Yudayakae nun Darisalamukae birin naxa a binya a laaxiraya temui. A xa di Manasi naxa ti a ɲɔxɔe ra.

33

Manasi xa mangɛya (Isirayila Mangɛ II 21:1-18)

¹ Manasi mangɛya sɔto a ɲe fu nun firin nan ma, a fa ɲe tongo suuli nun suuli mangɛya raba Darisalamu. ² A naxa bira fe ɲaaxie fɔxɔ ra alo sie Alatala naxee kerɪ Isirayilakae ya ra. ³ A naxa kuye batudee yailan geyae fari, a baba Xesekiya naxee kana. A Bali kuyee xa sɛrɛxɛbadee yailan, a Aseri kuye wuri daaxie ti, a man tuubi tunbuie bɛ naxee na koore ma. ⁴ A naxa yi sɛrɛxɛbade mɔolie ti Alatala xa banxi kui, Alatala a fala dennaxe ma, n xili fama falade be ne Darisalamu temui birin. ⁵ A naxa sɛrɛxɛbadee ti tunbuie bɛ Alatala xa hɔrɔmɔbanxi tɛtɛ firinyi kui. ⁶ A naxa a xa die gan sɛrɛxɛ ra Hinoma gulunba kui. A naxa duureya nun mandurɲa mɔoli birin naba, a sematɔe nun mixie maxɔrin naxee fata mixi faxie rawɔyende. A xa fe ɲaaxie xun naxa masa Alatala ya xɔri han a xɔnɔ a ma.

⁷ A naxa kuye gɛmɛ masolixi ti Ala xa banxi kui Ala a fala dennaxe ma Dawuda nun a xa di Sulemani bɛ, «N bara yi banxi sugandi, n bara Darisalamu sugandi Isirayila bɔnsɔe birin ya ma, n xili xa matɔxɔ be abadan. ⁸ N mu Isirayila kerima yi bɔxi ma n naxan fixi wo babae ma xa wo n ma seriye, n ma yaamarie, nun n ma xaranyie rabatuma wo

naxan sɔto Annabi Munsa saabui ra.» ⁹ Kɔnɔ Manasi naxa Yudaya nun Darisalamu ralɔe, e xa ɲaaxu dangife sie ra Alatala naxee sɔntɔ e ya ra. ¹⁰ Alatala naxa wɔyɛn Manasi nun a xa ɲama bɛ, kɔnɔ e mu e tuli mati a ra.

¹¹ Na na a ra, Alatala naxa a niya Asiriya sɔori xunyie xa fa e gereɛde. E naxa Manasi suxu, e yɔlɔnxɔnyi sa a ma, e kɔnyi gbaku a banganyi ra, e a xanin Babilɔn bɔxi ma. ¹² A to lu na ɲaxankate kui, a naxa a Marigi Alatala maxandi, a a yete magoro a babae Marigi Ala bɛ. ¹³ A to a maxandi, Alatala naxa a xa dube suxu, a a ragbilen a xa mangɛya Darisalamu. Na kui Manasi naxa a kolon Alatala nan Ala ra.

¹⁴ Na dangi xanbi, Manasi naxa tɛtɛ ti Dawuda xa taa fari ma, kelife Gixon soggorode mabiri gulunba kui, a sa dɔxɔ taa naade ra naxan xili «Yeɛɛ naade.» A naxa Ofeli geya mabilin. A naxa nde sa tɛtɛ xa maite xun ma. A man naxa sɔori xunyie lu Yudaya taa makantaxie kui.

¹⁵ Na temui a naxa kuye birin ba Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui, a sɛrɛxɛbadee kana a nu bara naxee ti hɔrɔmɔbanxi tentenyi fari nun Darisalamu taa kui. A naxa e birin wɔle i taa fari ma. ¹⁶ A to gɛ na ra, a naxa Alatala xa sɛrɛxɛbade yailan, a fa xanunteya sɛrɛxɛ nun tantui sɛrɛxɛ ba naa. A naxa a masen Yudayakae bɛ e xa Isirayila Marigi Alatala rabatu. ¹⁷ Nama tan mu gbilen kuye batudee fɔxɔ ra geyae fari, kɔnɔ e nu e Marigi Alatala nan gbansan batuma mennie.

¹⁸ Manasi xa taruxui dɔnxɔe, a xa Ala maxandi nun namɲɔnmɛe xa masenyie Isirayila Marigi Alatala xili ra, na birin seɓexi Isirayila mangɛ xa taruxui kui. ¹⁹ A xa Ala maxandi nun Ala na suxu ki naxe, na seɓexi Hosayi xa seɓeli kui. Manasi naxan nabaxi beenu a xa a yete magoro Ala bɛ, a xa yunubie, a xa yanfanteya, a xa kuye batudee geyae fari, a xa Aseri kuye wuri daaxie, nun a xa gɛmɛ masolixie, na birin

masenxi na sebeli kui. ²⁰ Manasi naxa laaxiraya, e a ragata a xɔnyi. A xa di Amon naxa ti a jɔxɔɛ ra.

Amon xa mangɛya
(*Isirayila Mangɛɛ II 21:19-26*)

²¹ Amon mangɛya sɔtɔ a jɛ mɔxɔjɛn nun firin nan ma, a fa jɛ firin mangɛya raba Darisalamu. ²² A naxa bira fe jaaxie fɔxɔ ra alɔ a baba Manasi, a sɛrɛxɛɛ ba kuyee bɛ a baba nu bara naxee yailan batu se ra. ²³ A mu a magoro Alatala bɛ alɔ a baba Manasi a raba ki naxɛ. Amon xa yunubie naxa dangi a baba gbe ra. ²⁴ A xa sɔɔri xunyie naxa natɛ tongo, e fa a faxa a xa mangɛ banxi kui. ²⁵ Kɔnɔ jama tan mu tin na yanfantee ra, e naxa e fan faxa. Nama naxa Amon xa di Yosiya ti a jɔxɔɛ ra.

34

Yosiya xa mangɛya
(*Isirayila Mangɛɛ II 22:1-20, 23:1-20*)

¹ Yosiya mangɛya sɔtɔ a jɛ solomasaxan nan ma, a fa jɛ tongo saxan nun keren mangɛya raba Darisalamu. ² A Alatala waxɔnfe tinxinxi raba nɛ, a jɛrɛ a baba Dawuda fɔxi. A mu siga yirefanyi ma, a mu siga kɔɔla ma.

³ A xa mangɛya jɛ solomasaxan nde, a naxa a baba Dawuda Marigi Ala fen fɔɔ. Fonike nan nu a ra na temui. A xa mangɛya jɛ fu nun firin nde, a naxa Yudaya nun Darisalamu raseniyeɛn fɔɔ. A naxa kuye batudee ba geyae fari, a Aseri kuye wuri daaxie kana, a kuye yɔxui daaxie ba naa. ⁴ A naxa yaamari fi Bali kuye xa sɛrɛxɛɛ badee xa kana, surayi ganma dennaxɛ kuye bɛ xa ba naa, Aseri kuye wuri daaxie xa sɛgɛ, kuye naxee yailanxi yɔxui ra xa iluntun. A naxa na kuye iluntunxi fupi funfun e xa sɛrɛxɛbae xa gaburie fari. ⁵ A naxa kuyee xa sɛrɛxɛdubɛɛ xɔrie gan kuye sɛrɛxɛɛ badee fari, alako Yudaya nun Darisalamu xa seniyeɛn. ⁶ A naxa siga Manasi, Efirami, Simeyɔn, nun Nafatali taae

kui, nun e xa yire kanaxie kui, ⁷ a fa sɛrɛxɛɛ badee nun Aseri kuye wuri daaxie kana. A naxa kuyee iluntun, a surayi sɛrɛxɛɛ badee sɛgɛ Isirayila bɔxi birin ma. Na temui a naxa gbilen Darisalamu.

⁸ Yosiya xa mangɛya jɛ fu nun solomasaxan nde ra, a naxa Asaliya xa di Safan, nun taa gomina Maaseya, nun Yowaxasa xa di Yowa sebeliti xɛɛ a Marigi Alatala xa banxi yailande. A nu wama bɔxi nun hɔrɔmɔbanxi raseniyeɛnfe. ⁹ E naxa siga sɛrɛxɛdubɛ kuntigi Xilikiya yire, e fa kɔbiri so a yi ra naxan nu bara fi Ala xa hɔrɔmɔbanxi xa fe ra. Lewikae naxee findixi naade kantɛɛ ra nu bara na kɔbiri maxili jama ma, jama naxan kelixi Manasi, Efirami, Isirayila, Yudaya, Bunyamin bɔxi ma, nun Darisalamu. ¹⁰ E naxa na kɔbiri taxu Alatala xa banxi wali xunyie ra. Alako nee xa nɔ kamudɛrie, banxitie nun walikɛ mɔɔli birin sare fide. ¹¹ E man xa nɔ gemɛ nun wuri sarade, e xa banxi gbɛtɛɛ rakeli Yudaya mangɛɛ nu bara naxee lu e xa kana. ¹² Yi mixie wali nɛ sɔɔbe ra Lewika ndee xa yaamari bun ma. Nee xilie nan ya: Merari xa die Yaxati nun Abadiyasi, nun Kehati xa die Sakari nun Mesulama. ¹³ Yi Lewikae nan nu na bɛɛtiba fanyie ra. E naxa wali birin mato. Lewika gbɛtɛɛ naxa e jɔxɔ sa sebeli tife nun naade makantafe xɔnma.

¹⁴ E to nu kɔbiri raminife, naxan nu bara xanin Alatala xa banxi kui, sɛrɛxɛdubɛ Xilikiya naxa seriye kitaabui to Alatala naxan fixi Annabi Munsa saabui ra. ¹⁵ Xilikiya naxa a fala sebeliti Safan bɛ, «N bara Tawureta Munsa to Alatala xa banxi kui.» Xilikiya naxa na kitaabui so Safan yi ra. ¹⁶ Safan naxa kitaabui xanin mangɛ xɔn, a fa a dentɛgɛ, «I yaamari naxan fi, i xa walikɛɛ bara na birin naba. ¹⁷ E bara fa kɔbiri ra naxan nu na Alatala xa banxi kui, e na so wali xunyie yi ra a nun mixi yi ra naxee na na wali rabafe.» ¹⁸ Sebeliti Safan man naxa a dentɛgɛ mangɛ bɛ, «Sɛrɛxɛdubɛ

Xilikiya bara kitaabui nde so n yi ra.» Safan naxa na radangi mangɛ ma. ¹⁹ Mangɛ to na kitaabui xa masenyi mɛ, a naxa a yetɛ xa dugie ibɔɔ sunnunyi ma.

²⁰ Mangɛ naxa yi yaamari so Xilikiya, Safan xa di Axikama, Mike xa di Abadon, sɛbeliti Safan, nun mangɛ rasi Asaya yi ra, ²¹ «Wo siga, wo sa Alatala maxɔrin n bɛ, a nun Isirayilakae nun Yudayakae bɛ, yi masenyi xa fe ra naxan sɛbɛxi yi kitaabui kui wo naxan toxi. Alatala xa xɔnɛ gbo won xili ma, barima won babae mu Alatala xa sɛriyɛ rabatu alo a sɛbɛxi yi kitaabui kui ki naxɛ.»

²² Xilikiya nun mangɛ xa xɛɛra booree naxa siga Xulida xɔn ma, Salumu xa ginɛ. Salumu Tokehata xa di, Xasira xa mamadi nan nu a ɲɔɔ saxi hɔrɔmɔbanxi dugi seniyeɲɛ xɔnma. Xulida, namijɔnmɛ ginɛ nan nu a ra. A nu sabatixi Darisalamu, taa nɛɛnɛ kui. E naxa dɛ masara alo mangɛ a fala ki naxɛ.

²³ Xulida naxa a fala e bɛ, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: <A fala mangɛ bɛ naxan wo xɛɛxi,

²⁴ a Alatala xa masenyi nan ya: N fama ɲaxankatɛ ra yi taa nun a xa mixie bɛ, n danke ragoroma nɛ naxɛɛ xaranxi Yudaya mangɛ bɛ yi kitaabui kui, ²⁵ barima e bara n nabolɔ, e bara surayi gan sɛrɛxɛ ra alae gbɛtɛɛ bɛ. Na bara a niya n xa xɔnɔ e xa wali ma. N ma xɔnɛ bara lu yi taa xun ma, a mu kelima naa.» ²⁶ Kɔnɔ wo xa a fala mangɛ bɛ naxan wo xɛɛxi alako a xa Alatala xa natɛ kolon, Isirayila Marigi Alatala naxan masenxi, ²⁷ <I bɔɲɛ to bara yi fe suxu, i fa i magoro n bɛ, i i tuli mati n wɔyenyi ra n naxan falaxi yi taa nun a xa mixie xili ma, i fa i xa dugie ibɔɔ yetɛ magore kui, i i mawa n bɛ, na birin kui, n tan Alatala fan bara i xui mɛ. ²⁸ N i xaninma nɛ i benbae yire bɔɲɛsa kui. E fama i ragatade, i yae mu yi taa nun a xa mixie xa ɲaxankatɛ toma.» E naxa na dentege mangɛ bɛ.

²⁹ Mangɛ naxa Yudaya nun

Darisalamu forie xili. ³⁰ A naxa te Alatala xa banxi yire, Yudayakae, Darisalamukae, sɛrɛxɛdubɛɛ, Lewikae, nun ɲama birin, kelife mixi mɔxie ma sa dɔxɔ dimɛɛ ra, birin naxa bira a fɔxɔ ra. Mangɛ naxa kitaabui xaran e bɛ Ala xa saate fe sɛbɛxi naxan kui, e nu bara naxan to Alatala xa banxi kui. ³¹ Mangɛ naxa ti a tide, a saate tongo Alatala bɛ a xa bira Alatala xa sɛriyɛ, a xa yaamari, nun a xa xaranyi birin fɔxɔ ra a bɔɲɛ nun a nii birin na. ³² A naxa yaamari fi Darisalamukae, Bunyaminkae, nun mixi birin ma naxɛɛ nu na Darisalamu na waxati, e fan xa saate tongo e babae Marigi Ala bɛ.

³³ Yosiya naxa kuye batui birin dan si gbɛtɛɛ nun Isirayila nu naxan nabama. A naxa Isirayilakae birin yaamari e xa e Marigi Alatala rabatu. Mangɛ xa simaya birin kui, ɲama mu tin e babae Marigi Alatala rabolode.

35

Yosiya Sayamalekɛ Dangi Sali rabafe

(Isirayila Mangɛ II 23:21-23)

¹ Yosiya naxa Sayamalekɛ Dangi Sali raba Darisalamu Alatala xa binyɛ bun ma. E naxa na sɛrɛxɛ ba kike singe xi fu nun naani lɔxɔɛ.

² A naxa sɛrɛxɛdubɛɛ ti e xa wali ra Alatala xa banxi kui. A naxa e rali-maniya. ³ A naxa a fala Lewikae bɛ, naxɛɛ nu Isirayila birin xaranma,

naxɛɛ nu bara seniyeɲ Alatala xa wali xa fe ra, «Wo saate kankira seniyeɲxi dɔxɔ salide kui Dawuda xa di Sulemani, Isirayila mangɛ, naxan tixi. Wo mu a xaninma wo tunki fari sɔnɔn. Wo xa wali wo Marigi Alatala nun a xa ɲama Isirayila bɛ. ⁴ Wo xa sali fe dɔxɔ a denbaya nun a xundɛ ki ma, alo Isirayila mangɛ Dawuda a sɛbɛxi ki naxɛ,

alo a xa di Sulemani a yamarixi ki naxɛ. ⁵ Lewikae, xundɛ yo xundɛ a denbaya kima xa ti yire seniyeɲxi kui wo ngaxakerenyi booree ti kima e xabile ki ma. ⁶ Wo lan nɛ wo xa Sayamalekɛ Dangi Sali sɛrɛxɛ ba, wo

wo yɛtɛ rasɛniyɛn, wo na rafala wo ngaxakerenyie bɛ Alatala xa sɛriyɛ ki ma, Annabi Munsa naxan fixi wo ma.»

⁷ Yosiya naxa yɛxɛɛɛ, yɛxɛɛyɔrɛɛ, nun sie ba sɛrɛxɛ ra jama bɛ Sayamalekɛ Dangi Sali xa fe ra. A man naxa ninge wulu saxan ba a harige ra na mixi wulu tongo saxan bɛ. ⁸ A xa kuntigie fan naxa xurusee ba sɛrɛxɛ ra jama, sɛrɛxɛdubɛɛ, nun Lewikae bɛ. Xilikiya, Sakari, nun Yɛxiyɛli, Ala xa banxi yareratie naxa xuruse lanma wulu firin kɛmɛ senni nun ninge kɛmɛ saxan ba sɛrɛxɛ ra sɛrɛxɛdubɛɛ bɛ na sali tɛmui. ⁹ Lewika xunyie, Konaniyahu a ngaxakerenyie, Semaya Netaneeli, Xasabiya, Yeyiyeli nun Yosabadi naxa xuruse lanma wulu suuli nun ninge kɛmɛ suuli ba Lewikae bɛ na sali tɛmui.

¹⁰ Wali raba yi ki nɛ: Sɛrɛxɛdubɛɛ nun Lewikae naxa ti e sanyi ra e xundɛɛ ki ma alɔ mangɛ a yamarixi ki naxɛ. ¹¹ Sayamalekɛ Dangi Sali sɛrɛxɛ kɔn to raxaba, Lewikae nu a wuli soma sɛrɛxɛdubɛɛ yi ra, nee nu fa na wuli kasan sɛrɛxɛbade ma. Lewikae na gɛ sɛrɛxɛ burade, ¹² e nu na sube itaxunma jama ma e xabilɛɛ ki ma. Naxan findima sɛrɛxɛ gan daaxi ra Alatala bɛ, e nu na sama a xati ma alɔ a sɛbɛxi Tawureta Munsa kui ki naxɛ. Ninge fan naba na ki nɛ. ¹³ E naxa Sayamalekɛ Dangi Sali sɛrɛxɛ gan tɛ ra a sɛriyɛ ki ma, e man donse sɛniyɛnxi gbɛtɛɛ jɛn tundɛɛ kui, e na itaxun jama ma. ¹⁴ Na dangi xanbi, e naxa e gbe nun sɛrɛxɛdubɛɛ gbe jɛn. E nu a rabama na ki nɛ, barima Haruna xa di sɛrɛxɛdubɛɛ nu sɛrɛxɛ gan daaxie nun ture bama sɛrɛxɛ ra han kɔɛ ra. Lewikae nan nu na birin nafalama Haruna xa di sɛrɛxɛdubɛɛ bɛ.

¹⁵ Asafi xa di bɛɛtibae naxa ti e tide alɔ Dawuda, Asafi, Heman, nun mangɛ rasi Yedutun a yamari ki naxɛ. Naadɛ kantɛɛ fan nu na e tide. E mu nu kelima e walideɛ, barima e ngaxakerenyi Lewikae nu e gbe donse rafalama. ¹⁶ Na lɔxɔɛ

Alatala xa wali birin naba Sayamalekɛ Dangi Sali sɛriyɛ ki nan ma, alako sɛrɛxɛ gan daaxi xa ba Alatala xa sɛrɛxɛbade fari alɔ Yosiya a yamari ki naxɛ.

¹⁷ Isirayilaka naxɛɛ nu na, nee naxa Sayamalekɛ Dangi Sali nun Taami Lɛbinitare Sali raba xi solofere bun ma. ¹⁸ Sayamalekɛ Dangi Sali yo mu nu raba na ki Isirayila bɔxi ma kabi Annabi Samuweli xa waxati. Isirayila mangɛ yo mu nu lu na naxan nu bara a raba alɔ Yosiya, sɛrɛxɛdubɛɛ, Lewikae, Yudayakae, Isirayilakae, nun Darisalamukae a rabaxi ki naxɛ. ¹⁹ Na Sayamalekɛ Dangi Sali raba Yosiya xa mangɛya jɛ fu nun solomasaxan nde nɛ.

²⁰ Na dangi xanbi, Yosiya to gɛ Alatala xa banxi yailande, Misira mangɛ Neko naxa te Karakemisi gereɛde, Efirati xure fɛ ma. Yosiya naxa wa gere tife Neko bɛ. ²¹ Neko naxa xɛɛraɛ xɛɛ a yire a falafe ra, «Yudaya mangɛ, i wama n gerefe munfe ra? N mu minixi i tan xa gereɛde. N minixi n yaxui nde nan gereɛde, alɔ Ala a fala n bɛ ki naxɛ. I naxa ti Ala kanke xa na mu a ra i xun nakanama nɛ. Muxu nun Ala na a ra.» ²² Kɔnɔ Yosiya mu gbilen a xa nate fɔxɔ ra, a naxa tondi a tuli matide Ala xa masenyi ra Neko naxan falaxi. A naxa siga Megido gulunba gere sode. ²³ Menni sɔɔrie naxa mangɛ Yosiya sɔxɔ tanbɛɛ ra. A naxa a fala a xa mixie bɛ, «Wo n xanin, barima n maxɔnɔxi a jɛaxi ra.» ²⁴ Yi gere yire, a xa mixie naxa a ramini na ra a xa sɔɔri ragise kui. E naxa a radangi a xa sɔɔri ragise firin nde kui, e fa a xanin Darisalamu. A naxa laaxiraya menni, e fa a ragata a babae xa gaburie fɛ ma. Yudaya nun Darisalamu birin naxa lu sunnunyi kui Yosiya xa faxɛ xa fe ra. ²⁵ Annabi Yɛrɛmi naxa jɔnfe bɛɛti nde sɛbɛ Yosiya xa binyɛ bun ma. Han to bɛɛtibae na bama Isirayila bɔxi ma, na fan sɛbɛxi jɔnfe bɛɛti buki kui.

²⁶ Yosiya xa taruxui dɔnxɔɛɛ nun a xa dugutɛgɛɲa Alatala xa sɛriyɛ

ma, ²⁷ a fole nun a raponyi birin sebexi Isirayila nun Yudaya mang'ee xa taruxui kui.

36

Yehowaxasi xa mang'eya (*Isirayila Mang'ee II 23:30-35*)

¹ Nama naxa Yosiya xa di Yehowaxasi ti mang'e ra Darisalamu a baba joxoe ra. ² Yehowaxasi mang'eya soto a je moxonen nun saxan nan ma, a kike saxan mang'eya raba Darisalamu.

³ Misira mang'e naxa a ba mang'eya ra Darisalamu, a fa gbeti kilo wulu saxan nun xema kilo tongo saxan maxili e ma duuti ra. ⁴ Misira mang'e naxa Yehowaxasi ngaxakerenyi Eliyakimi ti mang'e ra Yudaya nun Darisalamu xun ma. A naxa Eliyakimi xili masara Yehoyakimi ra. Neko naxa a ngaxakerenyi Yehowaxasi xanin Misira boxi ma.

Eliyakimi xa mang'eya (*Isirayila Mang'ee II 23:36-24:7*)

⁵ Eliyakimi mang'eya soto a je moxonen nun suuli nan ma, a fa je fu nun firin mang'eya raba Darisalamu. A naxa fe jaaxi raba a Marigi Alatala ya xori. ⁶ Babilon mang'e Nebukadansari naxa a gere, a fa yoloxonyi yoxui daaxi sa a ma, a a xanin Babilon boxi ma. ⁷ Nebukadansari naxa see ba Alatala xa horomobanxi kui, a fa e xanin a xonyi Babilon.

⁸ Yehoyakimi xa taruxui donxoe, a xa fe jaaxie nun a xa yunubie a naxee rabaxi, nee birin sebexi Isirayila nun Yudaya mang'ee xa taruxui kui. Yehoyakini naxa ti mang'e ra a joxoe ra.

Yehoyakini xa mang'eya (*Isirayila Mang'ee II 24:8-17*)

⁹ Yehoyakini mang'eya soto a je solomasaxan nan ma, a fa kike saxan xi fu mang'eya raba Darisalamu. A naxa fe jaaxi raba a Marigi Alatala ya xori. ¹⁰ Naaraba fole, mang'e Nebukadansari naxa a xanin Babilon, a nun harige naxan nu na Alatala xa banxi kui. A naxa

Yehoyakimi ngaxakerenyi sedekiya ti mang'e ra Yudaya nun Darisalamu xun ma.

Sedekiya xa mang'eya (*Isirayila Mang'ee II 24:18-25:21,* *Annabi Yeremi 39:1-10, 52:1-27*)

¹¹ Sedekiya mang'eya soto a je moxonen nun keren nan ma, a fa je fu nun keren mang'eya raba Darisalamu. ¹² A naxa fe jaaxi raba a Marigi Alatala ya xori. A mu a yete magoro Annabi Yeremi be, naxan nu woyenma Alatala xili ra.

¹³ A naxa mang'e Nebukadansari fan matandi, naxan nu bara a rakali Ala xili ra. A naxa a kobe ti Alatala ra, a naxa a boje balan gbilenfe ra Isirayila Marigi Alatala ma. ¹⁴ Serexedube kuntigie nun pama naxa Alatala rabolo, e fe jaaxi raba si gbete darixi naxan na. E naxa seniyentarepa raba Alatala xa banxi kui, a nu bara naxan naseniyen.

¹⁵ E babae Marigi Alatala nu xerae xema temui birin, barima a nu wama a xa pama nun a xa horomobanxi rakisife. ¹⁶ Kono e naxa yo Ala xa xerae nun e xa masenyi ma. E mu tin Ala xa namiponmoe xa woyenyi ra fefe ma. Na na a ra Alatala naxa xono a xa pama ma, han na xone seri mu na sonon. ¹⁷ Na kui Alatala naxa Kalidi mang'e xee e xili ma, a fa e xa segetalae faxesalide kui. Ala naxa pama birin so a yi ra, ginxe nun xeme, fonikee nun mixi moxie. ¹⁸ Nebukadansari naxa se birin ba Ala xa banxi kui, a lanmae nun a xungbee. A naxa naafuli tongo Alatala nun mang'e nun a xa kuntigie xa banxie kui. ¹⁹ A naxa Ala xa banxi gan, a Darisalamu tete rabira. A banxi fanyie nun se fanyi birin gan taa kui. ²⁰ Naxee mu faxesalide kui, Nebukadansari naxa nee xanin Babilon konyiya kui a tan nun a xa die be, nee lu naa ne han Perise mang'eya waxati. ²¹ Alatala xa masenyi, a naxan masenxi Annabi Yeremi saabui ra, a kamalixi na ki ne. Na masenyi nan ya:

«Boxi fama a malabude ɲɛ tongo
solofere,
han a xa malabui waxati kamali
a mu naxee raba gbaloe waxati.»

Sirusi xa yaamari

(Annabi Esidirasi 1:1-4)

²²Perise mangɛ Sirusi xa mangɛya
ɲɛ singe, Alatala naxa a sa Sirusi
xaxili ma alako a xa nate tongo
yaamari nde xa fe ra, a man xa na
masen, a xa na seɓe a xa mangɛya
birin kui. Alatala nu bara na birin
masen Annabi Yeremi saabui ra. Na
yaamari nan ya: ²³ «Perise mangɛ
Sirusi xa masenyi nan ya: Alatala
naxan na koore ma, naxan bara
si birin sa n ma yaamari bun ma,
na bara a masen n be n xa a xa
hɔrɔmɔbanxi ti Darisalamu Yudaya
boxi ma. Naxee kelixi a xa ɲama ya
ma, e xa te Darisalamu. E Marigi
Alatala xa lu a seeti ma.»

Ala xa Masenyi Annabi Esidirasi be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayila xa taruxui findixi masenyi belebele nan na Ala xa mixie be. Alatala to Isirayila sugandi a xa pama ra, e jere ki a nun Ala e meeni ki naxe, na misaali xungbe masenma. Isirayila nu luxi ne alo di lœxi naxan gbilenma a baba xa kira singe ma jaxankate saabui ra.

Isirayila bõnsœ fu nun firin to e Marigi xa kira bejin, Ala naxa a niya si gbete xa no Isirayila ra, e e keri e xa boxi ma, e e findi konyie ra. Na naxa raba Isirayila seeti ra naxan nu na koola ma, a man naxa raba Isirayila seeti ra naxan nu na yirefanyi ma. Namijõnme nu na birin kolonma ne, e fa a fala kene ma, beenun a xa raba. E xa masenyi kui, e nu a falama a Alatala na a niyama e xa xanin konyiya kui e xa yunubie xa fe ra, e man nu a falama a Alatala e ragbilenma ne e xa boxi ma je tongo solofere dangi xanbi.

Annabi Esidirasi xa waxati, na je tongo solofere nu bara kamali. Alatala naxa a niya Perise mange Sirusi xa nate tongo Isirayila konyie ragbilenfe e xõnyi Darisalamu, alako e xa Ala xa hõrõmbõnxi ti. Sirusi nu wama a xõn e xa serexee ba a be, kõnõ Ala nu na birin nabama ne alako a xa a xa laayidi rakamali. A nu na meenife a xa pama ma.

Isirayila bõnsœe to gbilen e xõnyi, e yaxuie naxa fe birin naba alako e naxa Ala xa hõrõmbõnxi ti. E naxa kalamui sa Perise mangee be Isirayila xa fe ra, kõnõ a rapõnyi Isirayila naxa no wali rabade. Ala xa namijõnme Hagi nun Sakari naxa e ralimaniya na wali kui. Na limaniya luma Ala xa mixie yi ra han to. Xa mixi luma Ala seeti ma, e fama tõore sõtõde Ala yaxuie saabui ra, kõnõ a rapõnyi e xa fe sõneyama ne

Alatala fõrõme ra. Ala xa won mali lufe a xa sõneya kira xõn. Amina.

Ala xa Masenyi Annabi Esidirasi be

Isirayilakae gbilenfe Darisalamu

¹ Perise mange Sirusi xa mangeya fõlo je naxan na, Alatala naxa wa fe rakamalife a naxan masen Annabi Yeremi be. Alatala naxa a sa Sirusi bõne ma, a xa yi masenyi fala, a man xa a sebe mixie be naxee na a xa yaamari bun ma. Na masenyi nan yi ki: ² «N tan Perise mange Sirusi xui nan ya. Marigi Alatala naxan na koore ma naxan dunija mangeya birin fixi n ma, a bara n yaamari, n xa hõrõmbõnxi ti a be Darisalamu, Yudaya boxi ma. ³ Naxee birin findixi Ala xa pama ra wo ya ma, e birin xa gbilen Darisalamu, Yudaya boxi ma, alako e xa hõrõmbõnxi ti Isirayila Marigi Alatala be, naxan na Ala ra Darisalamu. ⁴ Perisekae xa e dõxõboore Isirayila mixie ki gbeti, xema, se fanyie, nun xurusee ra naxee bama serexee janigexie ra Ala xa hõrõmbõnxi kui Darisalamu.»

⁵ Yuda nun Bunyamin bõnsœ kuntigie, Lewi bõnsœ mixie nun serexedube naxee nu na e ya ma, a nun Ala naxee birin bõne rate sigafe ra, e birin naxa siga Ala xa hõrõmbõnxi tide Darisalamu. ⁶ E dõxõbooree naxa e ki gbeti, xema, se fanyie, xurusee, nun harige ra, a nun serexee janigexie. ⁷ Mange Nebukadansari nu bara se gbege ramini Darisalamu hõrõmbõnxi kui a xa waxati, a fa e raso a xa ala xa banxi kui. Perise mange Sirusi naxa na birin namini, ⁸ a e taxu kõbiri ragatama Miteredati ra, a xa a rasanba Yudaya mange Sesebasari ma.

⁹ Na see konti nan yi ki: paani xema daaxi tongo saxan, paani gbeti daaxi wulu keren, fine mõxõnen nun solomanaani, ¹⁰ pileti xema daaxi tongo saxan, pileti gbeti daaxi keme naani, pileti fu, a nun yirabase gbete wulu keren. ¹¹ Na se xema daaxi nun gbeti

daaxi birin kōnti naxa lan yirabase wulu suuli keme naani ma. Isirayila geelimanie to keli Babilon gbilenfe ra Darisalamu, Sesebasari naxa na naafuli birin xanin a xun ma.

2

Mixi naxee gbilen Yudaya

- 1 Mixie nan yi ki mange Nebukadansari fa naxee ra Babilon boxi ma, naxee nu wama gbilenfe e xonyi Darisalamu nun Yudaya.
- 2 Sorobabeli, Yesuwa, Nehemi, Seraya, Reelaya, Morodekayi, Bilesan, Mispari, Begifayi, Rexumi, nun Baanna naxa findi e xa yareratie ra. Na Isirayila xeme kōnti nan yi ki:
- 3 Paroso xa die, mixi wulu firin, mixi keme, mixi tongo solofere nun firin.
- 4 Sefataya xa die, mixi keme saxan, mixi tongo solofere nun firin.
- 5 Ara xa die, mixi keme solofere, mixi tongo solofere nun suuli.
- 6 Mowaba Paxati xa die, mixi wulu firin, mixi keme solomasaxan nun mixi fu nun firin. Mowaba Paxati kelixi Yesuwa nun Yowaba xabile ne.
- 7 Elama xa die, mixi wulu keren, mixi keme firin, mixi tongo suuli nun naani.
- 8 Satu xa die, mixi keme solomanaani, mixi tongo naani nun suuli.
- 9 Sakayi xa die, mixi keme solofere nun mixi tongo senni.
- 10 Bani xa die, mixi keme senni, mixi tongo naani nun firin.
- 11 Bibayi xa die, mixi keme senni, mixi mōxōnen nun saxan.
- 12 Asigadi xa die, mixi wulu keren, mixi keme firin, nun mixi mōxōnen nun firin.
- 13 Adonikama xa die mixi keme senni, mixi tongo senni nun senni.
- 14 Begifayi xa die mixi wulu firin, mixi tongo suuli nun senni.
- 15 Adin xa die, mixi keme naani, mixi tongo suuli nun naani.
- 16 Ateri xa die, Xesekiya xabile, mixi tongo solomanaani nun solomasaxan.

- 17 Beseyi xa die, mixi keme saxan mixi mōxōnen nun saxan.
- 18 Yora xa die, mixi keme, mixi fu nun firin.
- 19 Xasuma xa die, mixi keme firin, mixi mōxōnen nun saxan.
- 20 Gibari xa die, mixi tongo solomanaani nun suuli.
- 21 Beteleemu xeme, mixi keme, mixi mōxōnen, a nun saxan.
- 22 Mixi naxee keli Netofa, mixi tongo suuli nun senni.
- 23 Mixi naxee keli Anatoti, mixi keme mixi mōxōnen nun solomasaxan.
- 24 Mixi naxee keli Asamafeti, mixi tongo naani nun firin.
- 25 Mixi naxee keli Kiriya Yeyarimi, Kefira, nun Beroti, mixi keme solofere, mixi tongo naani nun saxan.
- 26 Mixi naxee keli Rama nun Geba, mixi keme senni, mixi mōxōnen nun keren.
- 27 Mixi naxee keli Mikimasi, mixi keme, mixi mōxōnen nun firin.
- 28 Mixi naxee keli Beteli nun Ayi, mixi keme firin, mixi mōxōnen nun saxan.
- 29 Mixi naxee keli Nebo, mixi tongo suuli nun firin.
- 30 Magibisa xa die, mixi keme, mixi tongo suuli nun senni.
- 31 Elama gbete xa die, mixi wulu keren, mixi keme firin, mixi tongo suuli nun naani.
- 32 Xarima xa die, mixi keme saxan, mixi mōxōnen.
- 33 Mixi naxee keli Lodi nun Xadidi, mixi keme solofere, mixi mōxōnen nun suuli.
- 34 Mixi naxee keli Yeriko, mixi keme saxan, mixi tongo naani nun suuli.
- 35 Mixi naxee keli Senaa, mixi wulu saxan, mixi keme senni, mixi tongo saxan.
- 36 Serexedubee kōnti nan yi ki: Yedaya xa di naxee kelixi Yesuwa xabile, mixi keme solomanaani, mixi tongo solofere nun saxan.

- 37 Imeri xa die, mixi wulu keren, mixi tongo suuli nun firin.
- 38 Pasura xa die, mixi wulu keren, mixi keme firin, mixi tongo naani, nun solofere.
- 39 Xarima xa die, mixi wulu keren, mixi fu nun solofere.
- 40 Lewi bɔnsɔe kɔnti nan yi ki: Yesuwa nun Kadamiyeli xa die, mixi tongo solofere nun naani.
- 41 Bɛɛtibae kɔnti nan yi ki: Asafi xa die, mixi keme, mixi mɔxɔɔnɛn nun solomasaxan.
- 42 Hɔrɔmɔbanxi makantɛe kɔnti nan yi ki: Salumu, Ateri, Talamɔn, Akubu, Xatita, nun Sobayi xa die, mixi keme, mixi tongo saxan nun solomanaani.
- 43 Hɔrɔmɔbanxi walikɛe nan yi ki: Sixa xa die, Xasufa xa die, Tabayoti xa die,
- 44 Kerosi xa die, Siyaha xa die, Padon xa die,
- 45 Lebana xa die, Hagabaha xa die, Akubu xa die,
- 46 Xagabi xa die, Salamayi xa die, Hanan xa die,
- 47 Gideli xa die, Gaxari xa die, Reyaya xa die,
- 48 Resin xa die, Nekoda xa die, Gasama xa die,
- 49 Usa xa die, Paseya xa die, Bisayi xa die,
- 50 Asana xa die, Mewunima xa die, Nefusima xa die,
- 51 Bakibuki xa die, Xakufa xa die, Xarixuri xa die,
- 52 Basiluti xa die, Mexida xa die, Xarasa xa die,
- 53 Barakosi xa die, Sisera xa die, Tema xa die,
- 54 Nesiya xa die, nun Xatifa xa die.
- 55 Mange Sulemani xa walikɛe xa die nan yi ki: Sotayi xa die, Sofereti xa die, Peruda xa die,
- 56 Yaala xa die, Darakɔn xa die, Gideli xa die,
- 57 Sɛfataya xa die, Xatili xa die, Pokɛrɛti Hasebayimi xa die, nun Ami xa die.
- 58 Hɔrɔmɔbanxi walikɛe nun Sulemani xa walikɛe xa die birin findixi mixi keme saxan, mixi tongo solomanaani, nun firin nan na.
- 59 Mixie nan yi ki naxee keli Mela, Xarasa, Kerubu Adan, nun Imeri. E mu nɔ a masende a e xabile findixi Isirayilakae nan na.
- 60 Delaya xa die, Tobiya xa die, nun Nekoda xa die, e findixi mixi keme senni mixi tongo suuli nun firin nan na.
- 61 Sɛrɛxɛdubɛe xa die fan nu na e ya ma: Xabaya xa die, Hakosi xa die, nun Barasilayi xa die. Barasilayi xa die benba nu bara Barasilayi Galadika xa di gine dɔxɔ,
- a man naxa na xili tongo.
- 62 E xilie to mu to taruxui kui, e mu nɔxi sɛrɛxɛdubɛ wali rabade.
- 63 Mange naxa a fala e bɛ, a e naxa donse sɛniyenxi don han sɛrɛxɛdubɛ nde nɔma e xa fe rafiixede Ala xa tɔnxumae Urimi nun Tumimi saabui ra tɛmui naxɛ.
- 64 Nama naxan gbilen Yudaya, a birin findi mixi wulu tongo naani nun firin, mixi keme saxan mixi tongo senni nan na. 65 Konyi ginee nun xeme mu nu na na kɔnti ya ma. E fan lanxi mixi wulu solofere, mixi keme saxan tongo saxan nun solofere nan ma. Bɛɛtibae fan findi mixi keme firin nan na.
- 66 Yi daalise xasabi nu na e yi ra: soe keme solofere, tongo saxan nun senni, soe banaxi keme firin, tongo naani nun suuli, 67 jɔxɔmɛ keme naani, tongo saxan nun suuli, a nun sofale wulu senni, keme solofere mɔxɔɔnɛn.
- 68 Xabile kuntigie to Ala xa banxi li Darisalamu, e naxa sɛrɛxɛ janigexi ba Ala xa banxi xa fe ra, alako a man xa ti menni. 69 E naxa kɔbiri ba yi wali xa fe ra. Na kɔbiri findi kɔbiri kole wulu tongo senni nun keren nan na xɛema daaxi, a nun kɔbiri kole wulu suuli gbeti daaxi. E

man naxa serexedube dugi keme ba yi wali xa fe ra.

⁷⁰ Na nan na ki serexedubee, Lewi bonsoe mixie, beetibae, horomobanxi kantae, nun horomobanxi walikae, e birin naxa sabati e gbe taae kui, a nun Isirayilakae birin.

3

Ala xa serexebade nun horomobanxi tife

¹ Kike solofere to kamali, Isirayilaka naxee nu na na taae kui, nee birin naxa e malan Darisalamu.

² Yosadaki xa di Yesuwa nun a booree serexedubee, a nun Salatiyeli xa di Sorobabeli nun a booree, e naxa kafu e boore ma, e serexebade ti Isirayila Marigi Ala be, alako e xa serexe gan daaxie ba alo Annabi Munsa a masen seriye kui ki naxe.

³ E naxa na serexebade ti a yire fori, e man naxa serexe ba folo geesege nun nunmare. E nu na birin nabafe gaaxui nan kui si gbete xa fe ra, naxee nu na e rabilinyi.

⁴ E naxa Bage Ti Sali raba alo a sebexi kitaabui kui ki naxe, e man nu serexee bama loko yo loko seriye ki ma. ⁵ E nu serexe gan daaxi bama Kike Neene Sali nun sali xungbee waxati, a nun temui gbete mixi nde na a janige temui naxe. ⁶ Na kike solofere nde lokoe singe, e naxa serexe ba folo Ala be, kono Alatala xa horomobanxi mu nu korinxi sinden.

⁷ Na temui e naxa kobiri ba alako Sidon nun Tire geme masolie nun banxitie xa fa e malide. E naxa sansi xorie, weni, nun ture fan ba e be, alako e xa fa wuri ra ye kira ra kelife Liban han Yafa, alo Perise mange Sirusi a yamari ki naxe. ⁸ Na je igbilenyi, kike firin nde, Salatiyeli xa di Sorobabeli, Yosadaki xa di Yesuwa, e ngaxakerenyie, serexedubee, Lewi bonsoe mixie, nun pama naxan keli konyiya kui Perise boxi ma, e birin naxa wali folo. Alatala xa banxi wali naxa taxu Lewi bonsoe mixie ra, naxee nu bara je moxonen nun a xanbi

soto. ⁹ Yesuwa naxa a xa die, nun a ngaxakerenyi Kadamiyeli, nun a xa die ti horomobanxi walikae xunyie ra, a nun Xenadadi, a xa die, nun a ngaxakerenyi naxee kelixi Lewi bonsoe.

¹⁰ Walikae to ge Alatala xa horomobanxi korinde, serexedubee nun Asafi xa di Lewi bonsoe mixie naxa Alatala matoko sarae nun maxasee xui ra, Isirayila mange Dawuda xa seriye ki ma. ¹¹ E nu Alatala tantu, e a matoko yi beeti ra, «Alatala nan fan, a hinnema Isirayila ra abadan.»

Nama birin naxa Alatala matoko e xui itexi ra, Alatala xa banxi korinfe xa fe ra. ¹² Fori naxee nu bara Ala xa horomobanxi singe to, e findi serexedubee ra, e findi kuntigie ra, e naxa wa e xui itexi ra. Booree naxa e xui rate seewe kui. ¹³ Nama mu no jalexinyi xui nun wa xui tagi rasade, barima pama xui xa gboe nu sigama han yire makuye.

4

Isirayila yaxuie xa kats

¹ Yuda bonsoe nun Bunyamin bonsoe yaxuie naxa a kolon, mixi naxee nu na konyiya kui Perise boxi ma, e bara Isirayila Marigi Alatala xa horomobanxi ti folo. ² E naxa siga, e a fala Sorobabeli nun Isirayila kuntigie be, «Muxu wama a xon ma ne, won birin xa kafu won bore ma Ala xa horomobanxi tife ra. Muxu wo Marigi Ala nan batuma, muxu fan nu serexe bama ne a be kabi Asiriya mange Esarixadoni temui, naxan fa muxu ra be.»

³ Kono Sorobabeli, Yesuwa, nun Isirayila kuntigie naxa e yaabi, «A mu lanma won birin xa yi wali raba. Muxu gbansan nan Ala xa horomobanxi tima Isirayila Marigi Alatala be, alo Perise mange Sirusi a yamari ki naxe.» ⁴ Na kui, mennikae naxa kata limaniya bade Yudayakae yi ra. E naxa fe birin naba alako e xa na salide tife lu na. ⁵ E naxa kobiri fi Yudaya marasima ndee ma alako na wali xa kana. Kelife Perise

mange Sirusi xa temui, sa doxo Perise mange Dariyusi xa temui ra, e naxa fe birin naba na wali xun nakanafe ra.

⁶ Asuyerusu to mangeya soto Perise boxi ma, Yudayakae yaxuie naxa kalamui keedi nde sebe a ma Yudayakae nun Darisalamukae xa fe ra. ⁷ Perise mange Atasakasi xa waxati fan, Bikilamu, Miteredati, Tabeeli nun e boore donxoe naxa bataaxe sebe mange ma Arami xui ra. ⁸ Gomina Rexumi xa sebeliti Simesayi naxa yi bataaxe sebe mange Atasakasi ma a rakolonfe ra Darisalamu xa fe ma. A yi nan sebe: ⁹ «Yi bataaxe fatanxi Gomina Rexumi nan ma, nun a xa sebeliti Simesayi, a xa kuntigi naxee findixi kiitisa, sebelitie Erekiakae, Babilonkae, nun Susaka naxee kelixi Elama boxi ma, ¹⁰ a nun si gbete mixie, mange xungbe Usinapari naxee rasiga Efirati naakiri ma, e xa sabati Samari taae kui. ¹¹ Mange Atasakasi, yi bataaxe fatanxi i xa konyie nan na, naxee na xure naakiri ma. ¹² Mange, i xa a kolon Yuwifite naxee keli i xa boxi ma, e bara fa muxu mabiri, e fa sabati Darisalamu. E na na taa rakelife, naxan kolonxi matandilae xa taa ra. E bara a tete yailan folo. ¹³ Mange, i xa a kolon, xa e na tete yailan, e naxa na taa ti, mennikae mu duuti yo fima i ma sonon. Na findima fe xoxoe nan na mangasanyi be. ¹⁴ Na na a ra, muxu tan naxan tixi i xanbi ra, muxu mu noma na fe binyetarepa tode, a fa lu muxu mu i rakolon. ¹⁵ I na i babae xa taruxuie xaran, i fama a tode na taaka matandilae mu mange yo binyama. Kabi temui xonkuye e luma mangee matandi ra. E xa taa nu bara kana na nan ma. ¹⁶ Mange, muxu xa a fala i be, xa yi taa nun a tete rakeli, i fama ne gande i xa boxi ra naxan na bebiri Efirati xure naakiri ma.»

¹⁷ Mange naxa e yaabi yi sebeli ra, «I tan gomina Rexumi, nun i xa sebeliti Simesayi, nun I xa kuntigi naxee na Samari nun yire gbete Efirati xure naakiri ma, n bara wo

xebu. ¹⁸ N ma mixie bara wo xa bataaxe madangi n ma xui ra, e a xaran n be. ¹⁹ N bara e yamari e xa na taa taruxui fen. Na kui n bara a kolon, na taa luma mangasanyi matandi ra kabi temui xonkuye. ²⁰ Mange gbangbalanyi ndee nu na Darisalamu, naxee nu jaman e birin yamarima naxee nu na Efirati xure naakiri ma. Birin nu duuti fima e ma. ²¹ Na kui, wo xa a fala na mixie be a e xa wali iti han n yaamari fima temui naxe. ²² Wo xa na mato a fanyi ra alako mangasanyi xun naxa rakana na fe ma.»

²³ Gomina Rexumi, nun a xa sebeliti Simesayi, nun mange gbete to mange Atasakasi xa bataaxe xaran, e naxa siga keren na Darisalamu Yuwifite yire, e xa na wali iti senbe ra. ²⁴ Na kui Ala xa banxi tife Darisalamu naxa iti han Perise mange Dariyusi xa mangeya je firin nde.

5

Gbilene hromobanxi tife ma

¹ Na temui Annabi Xagayi nun Ido xa di Annabi Sakari naxa Isirayila Marigi Ala xa masenyi ti Yuwifite be, naxee nu na Yu-daya nun Darisalamu. ² Na dangi xanbi, Salatiyeli xa di Sorobabeli nun Yosadaki xa di Yesuwa, naxa gbilene Ala xa hromobanxi ti ra Darisalamu. Ala xa namijonmee naxa kafu e ma na wali kui.

³ Na waxati, Tatenayi, naxan findi gomina ra Samari boxi ma, a nun Setara Bosenayi, nun e xa kuntigie naxa fa, e e maxarin, «Nde wo yamarixi wo xa yi banxi nun yi tete ti? ⁴ Ndee na yi wali kui? Wo xa na kanyie xilie fala muxu be.» ⁵ Konon Ala nu a jengi saxi Yuwifite kuntigie xon ma. Yuwifite yaxuie mu no wali itide, beenun e xa bataaxe sebe mange Dariyusi ma, e man xa a yaabi soto yi wali xa fe ra.

⁶ Samari gomina Tatenayi, Setara Bosenayi, nun e xa kuntigie naxa yi bataaxe sebe mange Dariyusi ma: ⁷ «Mange Dariyusi, muxu bara i

xεεbu. ⁸ Mange, muxu xa i rakolon muxu bara siga Yudaya bɔxi ma, e na Ala Xungbe xa hɔrɔmɔbanxi tife dennaxe. Yuwifie na a tife gemε xungbee ra, wurie saxi a kɔn na. E xa wali na sɔɔneyafe a fanyi ra. ⁹ Muxu bara e xa forie maxɔrin, <Nde wo yamarixi wo xa yi salide nun yi tete ti?> ¹⁰ Muxu man bara e xa yareratie xilie maxɔrin, alako muxu xa nee fala i be.»

¹¹ «Kɔnɔ e muxu yaabixi yi masenyi nan na: <Ala xa konyie nan muxu ra, naxan koore nun bɔxi daaxi. Muxu wama a xa hɔrɔmɔbanxi nan tife, Isirayila mange xungbe nde nu bara naxan singe ti temui xɔnkuye. ¹² Kɔnɔ kabi muxu benbae Ala Koore Daa Mange raxɔnɔ, a naxa e findi Babilɔn mange Nebukadansari xa konyie ra. Na Kalidika naxa yi salide kana, a man fa bekae xanin Babilɔn. ¹³ Na waxati dangi xanbi, Sirusi naxa findi Babilɔn mange ra, a fa yaamari fi a xa mangeya jε singe ra, Ala xa hɔrɔmɔbanxi man xa ti. ¹⁴ Mange Sirusi naxa xεema nun gbeti ba Babilɔn salide kui, Babilɔn mange Nebukadansari naxan tongoxi Darisalamu salide kui, a na birin so Sesebasari yi ra, a naxan ti Yudaya gomina ra. ¹⁵ A naxa a fala a be, «Yi se birin xanin Darisalamu, e xa raso Ala xa hɔrɔmɔbanxi kui. Wo xa Ala xa banxi ti a yire fori.» ¹⁶ Sesebasari to fa Darisalamu, a naxa Ala xa hɔrɔmɔbanxi kɔɔrin. Sa keli na lɔxɔε ma fa dɔxɔ to ra, muxu na na wali nan fari, kɔnɔ a mu jɔnxi sinden.»»

¹⁷ «Mange, na kui xa i bara tin a ra, i xa mange taruxui forie mato, alako i xa a kolon xa mange Sirusi yaamari fi nε Ala xa hɔrɔmɔbanxi xa ti Darisalamu. Na temui, i xa i sago masen muxu be na fe ma.»

6

Hɔrɔmɔlingira rabife

¹ Mange Dariyusi naxa mixie yamari e xa na taruxui forie fen

Babilɔn naafuli ragataxi dennaxe. ² E naxa sebeli nde to Axameta taa kui Mediya bɔxi ma naxan yi masenxi: ³ «Mange Sirusi xa mangeya jε singe, a naxa a yamari a Ala xa hɔrɔmɔbanxi, naxan nu na Darisalamu, a man xa gbilen ti ra, alako serexεε xa ba menni. A xa ti gemε xungbee fari. A xa ite nun a xa gboe xa lan nɔngɔn ya tongo senni ma. ⁴ Gemε masolixi xa findi safe saxan na, wuri neene fan xa findi safe keren na. Na wali sare xa keli mangasanyi xa naafuli kui. ⁵ Mange Nebukadansari se naxee tongo Darisalamu hɔrɔmɔbanxi kui, yirabase xεema nun gbeti daaxie, nee birin xa ragbilen, e xa raso Ala xa hɔrɔmɔbanxi kui naxan tima Darisalamu.»

⁶ «Na nan a ra, Samari gomina Tatenayi, Setara Bosenayi, nun wo xa kuntigie, wo gbilen yi fe fɔxɔ ra. ⁷ Wo xa a lu Yuwifi gomina nun e xa forie xa Ala xa hɔrɔmɔbanxi ti a yire fori. ⁸ N bara wo yamari na Yuwifie xa wali xa fe ra, wo xa wo xa duutie fi e tan nan ma, a xa findi na wali sare ra, alako Ala xa banxi tife xa sɔɔneya. ⁹ E hayi na fe naxan birin ma, a xa findi Koore Ala xa serexεε gan daaxi ra, wo xa na fi e xa serexεdubεε ma, alɔ tuura yɔrε, yεxεε kontonyi, yεxεε, mengi, fɔxɔε, weni, nun ture. Wo xa na fi e ma lɔxɔ yo lɔxɔ alɔ e wama a xɔn ma ki naxe. Wo naxa na wali lu na de, ¹⁰ alako e xa serexεε fanyi ba Koore Ala be, e man xa duba mange nun a xa die be. ¹¹ N bara yi yaamari sa na fari: Mixi yo naxan tondi n ma seriye ratinmede, wo xa wuri keren ba na kanyi xa banxi ma, wo xa a gbaku na wuri ma. A xa banxi xa kana a xa matandi xa fe ra. ¹² Mange nun mixi naxan birin katama e xa Ala xa hɔrɔmɔbanxi rabira, naxan tixi Darisalamu, Ala xa na kanyie fan nabira. N tan Dariyusi, n ma yamari nan na ki. Fo wo xa na raba nε teku.»

¹³ Na kui, Samari mange Tatenayi, Setara Bosenayi, nun e xa kuntigie naxa na yaamari rabatu alɔ

mange Dariyusi a yamarixi ki naxe. ¹⁴ Yuwifi xa wali naxa sooneya a fanyi ra alo e xa forie nu wama a xon ma ki naxe. Annabi Xagayi nun Ido xa di Annabi Sakari fan naxa lu Ala xa masenyi kawandi ra. Ala xa horomobanxi naxa ti alo Isirayila Marigi Ala a yamarixi ki naxe, Perise mangee Sirusi, Dariyusi, nun Atasakasi sago bun ma. ¹⁵ Na horomobanxi naxa ge tide Adari kike, xi saxan nde, Dariyusi xa mangeya je senni nde kui.

¹⁶ Isirayila serexedubee, Lewi bonsoe, nun pama birin naxan kelixi konyiya kui Perise boxi ma, e naxa Ala xa horomobanxi rabi seewe ra. ¹⁷ Na loxoe e naxa tuura keme, yexee kontonyi keme firin, nun yexee keme naani ba serexe ra. E man naxa si kontonyi fu nun firin ba yunubi xafari serexe ra Isirayila bonsoe fu nun firin xa yunubie xa fe ra. ¹⁸ E naxa serexedubee nun Lewi bonsoe mixie birin ti kankan xa wali ra horomobanxi kui Darisalamu, alo a sebexi Tawureta Munsa kui ki naxe.

¹⁹ Yuwifi naxee kelixi konyiya kui Perise boxi ma, nee naxa Sayamaleke Dangi Sali raba kike singe xi fu nun naani nde ma. ²⁰ Serexedubee nun Lewi bonsoe mixie birin nu bara e yete raseniye, alako e xa Sayamaleke Dangi Sali serexe ba e ngaxakerenyie, serexedubee, nun pama birin be, naxee kelixi konyiya kui Perise boxi ma. ²¹ Isirayilaka naxee keli konyiya kui nun e doxoboore naxee ghlen na boxi xa naamunyi foxo ra, e birin naxa malan yire keren Isirayila Marigi Alatala xa fe fenfe ra. ²² E naxa Taami Lebinitare Sali raba xi solofere bun ma seewe kui, barima Alatala nu bara Asiriya mange boje mafindi e be, alako e xa Isirayila Marigi Ala xa horomobanxi ti.

7

Annabi Esidirasi xa wali

¹ Na waxati to dangi, Perise mange Atasakasi xa mangeya bun

ma, Annabi Esidirasi naxa fa Darisalamu.

Esidirasi findi Seraya xa di nan na.

Seraya findi Asaraya xa di nan na.

Asaraya findi Xilikiya xa di nan na.

² Xilikiya findi Salumu xa di nan na.

Salumu findi Sadoki xa di nan na.

Sadoki findi Axituba xa di nan na.

³ Axituba findi Amaraya xa di nan na.

Amaraya findi Asaraya xa di nan na.

Asaraya findi Merayoti xa di nan na.

⁴ Merayoti findi Seraxaya xa di nan na.

Seraxaya findi Yusiyeli xa di nan na.

Yusiyeli findi Buuki xa di nan na.

⁵ Buuki findi Abisuwa xa di nan na.

Abisuwa findi Finexasi xa di nan na.

Finexasi findi Eleyasari xa di nan na.

Eleyasari findi Haruna serexedube kuntigi xa di nan na.

⁶ Annabi Esidirasi naxa fa Darisalamu kelife Babilon boxi ma. Karamoxo belebele nan nu a ra, a Tawureta Munsa kolon a fanyi ra, Isirayila Marigi Alatala seriye naxan so Annabi Munsa yi ra. Perise mange naxa Annabi Esidirasi waxonfe birin naba a be, barima mixi na a ra a Marigi Alatala jengi saxi naxan xon ma.

⁷ Isirayilaka ndee, serexedubee, Lewikae, beetibae, salide naade kantae, a nun walikae, e birin naxa te Darisalamu, mange Atasakasi xa mangeya je solofere nde ra.

⁸ Annabi Esidirasi soxi Darisalamu, mange xa mangeya je solofere kike suuli nde nan ma. ⁹ A keli Babilon kike singe xi singe ne, a naxa so Darisalamu kike suuli nde a xi singe nde ma, Ala xa hinne saabui ra. ¹⁰ Annabi Esidirasi nu bara a tunnabexi xaranyi ma nun Alatala xa seriye rabafe ma. A nu Ala xa seriye tinxinxi masenma ne Isirayilakae be.

¹¹ Mange Atasakasi yi bataaxe nan sebe Annabi Esidirasi ma, naxan findi serexedube nun karamoxo ra, naxan Ala xa seriye birin kolon Isirayila xa fe ra. ¹² «Yi bataaxe kelixi n tan Atasakasi nan ma, mangee xa mange, katarabi Annabi Esidirasi ma, naxan mixi xaranma Koore

Marigi Ala xa seriye ra. ¹³ N bara yaamari fi alako i tan xa nɔ Isirayilakae, serexedubee, nun Lewi bɔnsɔe mixie birin xaninde Darisalamu, naxee na be Perise bɔxi ma kɔnɔ e wama sigafe naa. ¹⁴ N tan mangɛ nun n ma santigi solofere nan i xɛxi, i xa sa a mato Yundayakae nun Darisalamukae na Ala xa seriye rabatufe ki naxe. Na kitaabui na i yi ra. ¹⁵ I man xa gbeti nun xɛema xanin, n tan nun n ma santigie naxan janigexi Isirayila Marigi Ala be naxan na Darisalamu. ¹⁶ I man xa gbeti nun xɛema xanin, Babilɔnkae naxan soma i yi ra, a nun Isirayilakae nun e xa serexedubee naxan janigema e Marigi Ala xa hɔrɔmɔbanxi be naxan na Darisalamu. ¹⁷ I xa tuurae, yexɛɛ kontonyie, yexɛɛɛ, mɛngi, nun wɛni sara na naafuli ra, e xa ba serexe ra wo Marigi Ala xa serexebade ma Darisalamu. ¹⁸ I tan nun i ngaxakerenyie na wa fe naxan nabafe yi gbeti nun xɛema dɔnxɔe ra, wo xa a raba alɔ Ala wama a xɔn ma ki naxe. ¹⁹ I xa siga yirabasee birin na, muxu bara naxee so i yi ra, naxee lan e xa rawali wo Marigi Ala xa banxi kui. I xa na dentege Ala be Darisalamu. ²⁰ Xa i hayi na kɔbiri gbete ma, i xa a tongo mangɛ xa naafuli yire alako i Marigi Ala xa banxi wali xa sɔɔneya.»

²¹ «N tan mangɛ Atasakasi bara yaamari fi n ma kɔbiri yire xunyii ma naxan na xure naakiri ma, xa a sa a li Annabi Esidirasi, Ala xa serexedube naxan mixi xaranma Koore Ala xa seriye ra, xa a hayi na kɔbiri nde ma, wo xa a so a yi ra, ²² han gbeti kilo wulu saxan, kilo keme naani, mɛngi xɔri busali wulu keren, wɛni litiri wulu firin, litiri keme firin, ture litiri wulu firin, litiri keme firin, a nun fɔxɔe a na wa naxan xasabi xɔn. ²³ Wo xa Koore Ala xa yaamari birin naba a fanyi ra a xa hɔrɔmɔbanxi xa fe ra, alako a naxa xɔnɔ won ma mangɛya ma a nun n ma die ma. ²⁴ Wo naxa duuti yo rasuxu yi mixie yi ra, hali

bɔxi igiri sare. Wo naxa sese ba yi serexedubee yi ra, a nun Lewi bɔnsɔe mixie, beɛtibae, salide naade kantae, walikɛe, a nun naxee birin walima Ala xa banxi kui.»

²⁵ «I tan Annabi Esidirasi, i xa mangɛ nun kiitisee ti jama be naxee na xure naakiri ma alɔ Ala a masenma i be ki naxe lɔnni ki ma. E xa Ala xa jama yamari tinxinyi ra. I xa Ala xa seriye masen mixie be naxee mu a kolon. ²⁶ Mixi yo naxan mu i Marigi Ala xa seriye rabatu, a nun mangɛ xa seriyee, na kanyi xa faxa, xa na mu a xa kerɔ bɔxi ma, xa na mu a xa kɔbiri ba, xa na mu a xa sa geeli.»

²⁷ Tantui na Alatala be, won benbae Marigi Ala, naxan mangɛ bɔje rafalaxi a xa wali birin ma Alatala xa hɔrɔmɔbanxi tife ra Darisalamu. ²⁸ Marigi bara hinne n na mangɛ nun a xa santigie nun a xa batulae ya xɔri. N Marigi Alatala to na senbe fi n ma, n naxa Isirayila kuntigie malan alako muxu birin xa te.

8

Annabi Esidirasi xa biyaasi

¹ Denbaya kanyie xili nan ya, naxee n mati kelife Babilɔn sigafe ra Darisalamu mangɛ Atasakasi xa waxati:

² Gerisomi, naxan keli Finexasi xabile.

Daniyeli, naxan keli Itamari xabile. Xatusi, naxan keli Dawuda xabile.

³ Sekanaya xa di nde.

Sakari nun xeme keme tongo suuli, naxee keli Paroso xabile.

⁴ Eliyehowenayi, naxan keli Mowaba Paxati xabile.

Seraxaya xa di nde nun mixi keme firin.

⁵ Sekanaya xa di ndee.

Yaxasiyeli xa di nde nun mixi keme saxan.

⁶ Ebedi, naxan keli Adin xabile.

Yonatan xa di nun mixi tongo suuli.

⁷ Yesaya, naxan keli Elama xabile.

Atalaya xa di, nun mixi tongo solofere.

⁸ Sebadaya, naxan keli Sefataya xabile.

Mikayeli xa di nde nun mixi tongo solomasaxan.

⁹ Abadiyasi, naxan keli Yowaba xabile.

Yexiyeli xa di nun mixi keme firin mixi fu nun solomasaxan.

¹⁰ Selomiti xa di ndee.

Yosifiya xa di nun mixi keme mixi tongo senni.

¹¹ Sakari, naxan keli Bibayi xabile, a nun mixi moxonen nun solomasaxan.

¹² Yoxanan, naxan keli Asigadi xabile, a nun mixi keme mixi fu.

¹³ Elifeleti, Yuweli, nun Semaya, naxee keli Adonikama xabile, nun mixi tongo senni.

¹⁴ Utayi nun Sabudu, naxee keli Begifayi xabile, nun mixi tongo solofere.

¹⁵ N naxa yi mixie malan xure de ra, xure naxan goroma Ahawa. Muxu naxa lu menni xi saxan. N to naxa mato, n naxa a rakorosi a serexedubee nu na, konɔ Lewi bonsoe mixie mu nu na naxa ya ma.

¹⁶ N naxa yi kuntigie xili: Eliyeseri, Ariyeli, Semaya, Elinatan, Yaribu, Elinatan, Natan, Sakari, nun Mesulama. N naxa karamoxo Yoyaribu nun Elinatan fan xili. ¹⁷ N naxa e xee Kasifiya, mange Ido xonyi. N naxa a fala e be e xa Ido nun a ngaxakerenyie mayandi e xa mixi ndee so muxu yi ra naxee noma walide won Marigi Alatala xa hɔromobanxi kui.

¹⁸ Won Marigi Ala naxa muxu mali na fe kui, e fa Maxali xa di Serebiya xee, naxan keli Lewi bonsoe ma. Xaxilima nan nu a ra. A naxa fa, a nun a xa die, nun a xunxae. E birin nalanxi mixi fu nun solomasaxan. ¹⁹ Xasabiya nun Yesaya, naxan keli Merari bonsoe, nun e xunxae nun e xa die, e fan naxa fa. E lan mixi moxonen nan ma. ²⁰ E naxa fa hɔromobanxi walike keme firin nun moxonen na, alo mange Dawuda nun boxi kuntigie nu bara nate tongo ki naxe. Nee xa lu Lewi bonsoe mixie xa yaamari bun ma. E xilie birin nu sebexi.

²¹ Na temui, n naxa a fala mixi birin be Ahawa xure de ra, muxu xa

sunyi suxu, muxu xa muxu magoro muxu Marigi Ala be, alako muxu xa a maxandi a xa muxu xa biyaasi sooneya muxu tan nun muxu xa die be. A xa muxu harige birin kanta.

²² N yaagixi mange maxorinde a xa soorie xa sa muxu mati alako e xa muxu ratanga muxu yaxuie ma kira xon ma. N nu bara a fala mange be, «Muxu Marigi Ala menima a foxirabiree ma, konɔ a xonoma senbe ra mixi birin ma naxan a raboloma.» ²³ Na nan a toxi muxu naxa sunyi suxu, muxu naxa muxu Marigi Ala maxandi. A naxa na duba suxu.

²⁴ N naxa mixi fu nun firin sugandi serexedube kuntigie ya ma. Nee findixi Serebiya, Xasabiya, nun e xunya fu nan na. ²⁵ N naxa gbeti, xee ma, nun yirabase maniya e be, mange, a xa santigie, a xa mangedie, nun Isirayilakae naxee soxi muxu yi ra muxu Marigi Ala xa hɔromobanxi be. ²⁶ N naxan soxi e yi ra na nan ya: gbeti kilo wulu fu nun firin, kilo keme, yirabase gbeti daaxi kilo wulu saxan kilo keme naani, xee ma kilo wulu saxan kilo keme naani, ²⁷ potti xee ma daaxi moxonen, naxan sare kobiri kole xee ma daaxi wulu keren lima, nun yirabase firin naxan yailanxi yoxui ra. Na sare gbo alo xee ma sare. ²⁸ N naxa a fala e be, «Wo bara findi wo benbae Marigi Alatala gbe ra, wo tan nun yi naafuli birin. Wo birin bara findi serexe janigexi ra a be. ²⁹ Wo xa wo jengi sa yi birin xon ma han wo xa sa a dentege serexedube kuntigie be, Lewi bonsoe mixie nun Isirayila xabile kuntigie be Darisalamu, Alatala xa hɔromobanxi xa naafuli ragatama dennaxe.» ³⁰ Na nan na ki serexedubee nun Lewi bonsoe mixie naxa xee ma, gbeti, nun yirabase maniyaxie soto, e naxan xaninma Darisalamu muxu Marigi Ala xa banxi kui.

³¹ Muxu naxa keli Ahawa xure de ra sigafe ra Darisalamu, kike singe xi fu nun firin nde ra. Ala naxa muxu ratanga muxu yaxuie ma kira

xɔn ma. ³² Muxu to so Darisalamu, muxu naxa muxu malabu xi saxan. ³³ A xi naani nde, muxu naxa xεεma, gbeti, nun yirabasee maniya Ala xa hɔrɔmɔbanxi kui. Muxu naxa na so sɛrɛxɛdubɛ Meremoti, Uriya xa di yi ra, Finexasi xa di Eliyeseri, nun Yesuwa xa di Yosabadi, nun Binuwi xa di Nowadiya ya xɔri. E birin findixi Lewi bɔnsɔɛ mixie nan na. ³⁴ E to gɛ na birin kɔntide nun a maniyade, e naxa na xasabi sɛbɛ.

³⁵ Nama naxan keli konyiya Perise bɔxi ma, nee naxa sɛrɛxɛ gan daaxi ba Isirayila Marigi Ala bɛ. Na findi tuura fu nun firin nan na Isirayila bɔnsɔɛ birin bɛ, nun yɛxɛɛ kontonyi tongo solomanaani nun senni, yɛxɛɛ tongo solofere nun solofere, nun sikɔtɛ fu nun firin. Na findi yunubi xafari sɛrɛxɛ nan na a gan daaxi. ³⁶ E naxa mangɛ xa yaamari so a rasimae nun a xa gominae yi ra, naxee nu na naakiri ma, alako e xa Isirayilakae mali Ala xa banxi tide.

9

Si gbete ginɛ dɔxɔfe

¹ Na fe birin to ba a ra, kuntigie naxa fa n yire, e naxa a fala n bɛ, e naxɛ, «I xa a kolon a Isirayilakae, sɛrɛxɛdubɛɛ, nun Lewi bɔnsɔɛ mu gbilenxi si gbeteɛ xa naamunyi jaaxie fɔxɔ ra. E bara bira Kanaankae, Xitikae, Perisikae, Yebusukae, Amonikae, Mowabakae, Misirakae, nun Amorikae xa wali kobie fɔxɔ ra. ² E bara na sie xa di ginɛ dɔxɔ, e man bara e fen futi ra e xa die bɛ. E bara won ma si seniyeɛnxi masunbu si gbeteɛ ra. Forie nun kuntigie nan singe na fe rafɔlɔ.»

³ N to na mɛ, n naxa n ma donmae ibɔɔ, n naxa n xunɛxɛɛ nun dɛ xabe matala, n fa dɔxɔ yigitege kui. ⁴ Mixi naxee findi Ala yaragaaxuie ra, nee birin naxa fa n yire na mixie xa wali kobi xa fe ra. N naxa lu naa han nummare sɛrɛxɛ tɛmɛi. ⁵ Nummare sɛrɛxɛ tɛmɛi, n naxa siga, n naxa n xinbi sin, n nan n bɛlɛxɛ ti n Marigi Alatala bɛ n ma

donma ibɔɔxɛ ra n ma. ⁶ N naxa a fala, «N Marigi, n bara kɔntɔfili, n bara yaagi i xɔn ma, barima muxu xa yunubie i mabiri bara gbo han a bara dangi a i. ⁷ Kelife muxu benbae xa tɛmɛi ma, fa dɔxɔ to ra, muxu na na wali kobie nan fari. Na na a ra, i bara muxu nun muxu xa mangɛɛ nun muxu xa sɛrɛxɛdubɛɛ jaaxankata. I bara muxu lu si gbeteɛ yi ra, e xa muxu faxa santidegema ra, e xa muxu xanin, e xa muxu harige birin suxu. Han to muxu na na kɔntɔfili nan kui. ⁸ Kɔnɔ yakɔsi, yi waxati di kui, i tan muxu Marigi Alatala bara hinne muxu ra, i bara nde rakisi, i bara muxu raso i xa yire seniyeɛnxi, alako muxu xa limaniya, muxu xa hɛɛri nde soto muxu xa konyiya kui. ⁹ Muxu nu na konyiya kui, kɔnɔ muxu Marigi Ala mu muxu rabolo. A naxa hinne muxu ra Perise mangɛɛ ya xɔri. A naxa muxu rakisi alako muxu xa muxu Marigi Ala xa hɔrɔmɔbanxi ti a nu na dennaxɛ, muxu man xa kantari soto Yudaya bɔxi ma Darisalamu kui.»

¹⁰ «Yakɔsi, muxu Marigi Ala, muxu xa munse fala sɔnɔn? ¹¹ Muxu bara i xa seriye matandi, i seriye naxan so muxu yi ra i xa konyi di namijɔnmɛɛ saabui ra. E a fala nɛ, «Wo fama sode bɔxi naxan ma, wo lan wo xa dɔxɔ dennaxɛ, naakae xa yunubie bara gbo han a bara dangi a i. Mɛnni birin bara findi yire seniyeɛntare ra. ¹² Wo naxa tin wo xa die fide naakae ma. Wo man naxa na di ginɛ fan tongo wo xa die bɛ. Wo naxa saate yo tongo e bɛ, wo man naxa bira e harige fɔxɔ ra. Xa wo mu bira na fe jaaxi mɔɔlie fɔxɔ ra, wo fama nɛ sɛnbɛ sɔtɔde, wo na bɔxi daxamui donma nɛ, wo xa die fan fama na bɔxi sɔtɔde kɛ ra.»

¹³ «Muxu Marigi, i bara muxu jaaxankata muxu xa yunubie xa fe ra, kɔnɔ na jaaxankateɛ mu gbo alo muxu xa yunubi gboxi ki naxɛ. I bara tin muxu rakiside, muxu tan naxee na be yi ki. ¹⁴ Munse nɔma a niyade muxu man xa gbilen i xui matandi ra, han muxu nun yi si

gbetee xa lu yire keren? Xa na na a ra, i fama xonode muxu ma han i muxu birin halaki. Mixi keren mu kisima. ¹⁵ Isirayila Marigi Alatala, i bara tin i xa muxu rakisi. Muxu tixi i ya tode ra, muxu tan yunubitoe, hali mixi seniyantare yo mu daxa a xa ti i ya tode ra.»

10

Meefe si gbete ginnee ra

¹ Annabi Esidirasi to nu wafe Ala xa banxi de ra yunubi xafari maxandife ra, Isirayilaka gbegbe naxa fa a seeti ma, xeme, ginnee, a nun dime. E fan naxa wa folo ki fanyi ra. ² Awa, Yexiyeli xa di Sekanaya, naxan kelixi Elama bonsoe, a naxa a fala Annabi Esidirasi be, «Muxu bara wali kobi raba naxan mu rafan muxu Marigi Ala ma si gbete di ginnee doxofo ra. Kono hali won to bara na raba, Ala tan noma won nakiside. ³ Won xa saat tongo won Marigi Ala be meefe si gbete ginnee ra, alo i tan nun Ala yargaaxuie wama a xon ma ki naxe. Won xa Ala xa seriye rabatu. ⁴ Yandi, i xa muxu mali, muxu xaxili tixi i tan nan na. Muxu na i xanbi ra. I i senbe so, i fe raba naxan lanma a xa raba.»

⁵ Na temui Annabi Esidirasi naxa serexedube kuntigie, Lewi bonsoe mixie, nun Isirayilaka birin nakali na masenyi ra. E to ge e rakalide, ⁶ Annabi Esidirasi naxa keli Ala xa banxi naade ra, a siga Eliyasibu xa di Yehoxanan xonyi. A nu na naa temui naxe, a mu sese don, a man mu ye min nama xa wali kobi xa fe ra. ⁷ Masenyi naxa rayensen Yudaya nun Darisalamu kui, a mixi naxan birin keli konyiya kui, e xa e malan Darisalamu. ⁸ Kuntigie nun forie man naxa a fala a mixi yo naxan tondima na ra beenun xi saxan bun, na kanyi harige birin bama ne a yi ra, a man fa keri Isirayilakae ya ma naxee kelixi konyiya kui.

⁹ Xi saxan kamalixi loxo naxe, Yudayakae nun Bunyaminkae naxa e malan Darisalamu. Na naxa sa lan kike solomanaani xi moxopen nde ma. Nama nu tixi Ala xa banxi de

ra. E birin nu serenma na loxo nate tongoxi xa fe ra, nun tunde belebele fan nu na fafe. ¹⁰ Serexedube Esidirasi naxa keli, a a masen e be, «Wo bara wali naaxi raba si gbete ginnee doxofo ra. Na bara findi yunubi xungbe ra Isirayila be. ¹¹ Wo xa wo xa yunubi masen wo babae Marigi Alatala be. Wo man xa a sago raba. Wo xa gbilen yi si gbete mixie nun e xa ginnee foxo ra.»

¹² Nama birin naxa a yaabi e xui itexi ra, «Awa, muxu bara tin na ra, alo i a falaxi ki naxe. ¹³ Kono nama gbo, tunde fan na fafe yi temui. Won mu noma yi fe ya ibade tande ma. Xi keren xa na mu a ra xi firin fe mu yi ki, barima mixi gbegbe bara yunubi fe raba won ya ma. ¹⁴ Kuntigie xa lu be nama xili ra. Naxee birin si gbete di ginnee doxoxi won ma tae kui, e xa fa keren keren yi ra waxati ma naxan tongoxi e be. Taa yo taa xa forie nun kiitise xa nee xa fe mato han Ala dipema won ma temui naxe.»

¹⁵ Asaheli xa di Yonatan nun Tikifa xa di Yaxaseya naxa kafu Mesulama nun Sabetayi Lewi bonsoe mixi ma, e gbansan mu tin na xaxili ra. ¹⁶ Kono e boore naxee kelixi konyiya kui, nee naxa tin na nate tongoxi ra. Annabi Esidirasi serexedube naxa kuntigi keren sugandi xabile keren keren birin ya ma. E naxa na fe mato folo kike fu nde, xi singe ra. ¹⁷ Kike singe xi singe nde ra, e naxa ge na xeme xa fe ya ibade naxee gine gbetee doxo.

¹⁸ A naxa a li, serexedubee fan xa di ndee nu bara si gbete ginnee doxo, alo Yesuwa xa di ndee, Yosadaki xa di, nun a xunxae, Maaseya, Eliyeheri, Yaribu, nun Gedalaya. ¹⁹ E naxa laayidi tongo e xa e xa ginnee bejin, e man xa yexee kontonyi ba serexe ra e xa yunubi xa fe ra.

²⁰ Nee xilie nan ya:

Fatanfe Imeri xabile ra: Xanani nun Sebadaya.

²¹ Fatanfe Xarima xabile ra: Maaseya, Eliya, Semaya, Yexiyeli, nun Yusiya.

- 22 Fatanfe Pasura xabile ra: Eliy-
owenayi, Maaseya, Sumayila,
Netaneeli, Yosabadi, e nun
Elaasa.
- 23 Fatanfe Lewi bənsəe ra: Yosabadi,
Simeyi, Kelaya, naxan man
xili Kelita, Petaxiya, Yudaya,
nun Eliyeseri.
- 24 Kelife bəstibae ya ma: Eliyasibu.
Kelife Ala xa hərəməbanxi naade
makantamae ya ma: Salumu,
Telemi, nun Uri.
- 25 Boore Isirayilakae xilie nan ya
naxee na mooli rabaxi:
Fatanfe Paroso xabile ra: Ramiya,
Yesaya, Malakiya, Miyamin,
Eliyeseri, Malakiya, nun
Benaya.
- 26 Fatanfe Elama xabile ra:
Mataniya, Sakari, Yexiyeli,
Abidi, Yeremoti, nun Eliya.
- 27 Fatanfe Satu xabile ra: Eliyowe-
nayi, Eliyasibu, Mataniya, Yer-
emoti, Sabadi, nun Asisa.
- 28 Fatanfe Bibayi xabile ra Yehox-
anan, Xananiya, Sabayi, nun
Atelayi.
- 29 Fatanfe Bani xabile ra: Mesu-
lama, Maluku, Adaya, Yasubu,
Seyala, nun Yeremoti.
- 30 Fatanfe Mowaba Paxati xabile
ra: Adina, Kelali, Benaya,
Maaseya, Mataniya, Besaleli,
Binuwi, nun Manasi.
- 31 Fatanfe Xarima xabile ra: Eliye-
seri, Yisiya, Malakiya, Se-
maya, Simeyon, ³² Bunyamin,
Maluku, nun Semaraya.
- 33 Fatanfe Xasuma xabile ra:
Matenayi, Matata, Sabadi,
Elifeleti, Yeremayi, Manasi,
nun Simeyi.
- 34 Fatanfe Bani xabile ra: Maa-
dayi, Amarama, Yuweli,
³⁵ Benaya, Bədəya, Keluhayi,
³⁶ Faniya, Meremoti, Eliya-
sibu, ³⁷ Mataniya, Matenayi,
nun Yaasu.
- 38 Fatanfe Binuwi xabile ra: Simeyi,
³⁹ Selemiya, Natan, Adaya,
⁴⁰ Makinadebayi, Sasayi,
Sarayi, ⁴¹ Asareli, Selemiya,
Semaraya, ⁴² Salumu, Ama-
raya, nun Yusufu.
- ⁴³ Fatanfe Nebo xabile ra: Yeyiyeli,
Matitiya, Sabadi, Sebina, Yido,
Yoweli, nun Benaya.
- ⁴⁴ Yi mixi birin nu bara si gbete ginēe
daxo, nde nu bara die bari.

Ala xa Masenyi Annabi Nehemi be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayila bonsoe fu nun firin to e Marigi xa kira bejin, Ala naxa a niya si gbete xa no Isirayila ra, e e keri e xa boxi ma, e e findi konyie ra. Namijonme nu na birin kolonma, e fa a fala kene ma, beenun a xa raba. E xa masenyi kui, e nu a falama a Alatala a niyama e xa xanin konyiya kui e xa yunubie xa fe ra, e man nu a falama a Alatala e ragbilenma ne e xa boxi ma je tongo solofere dangi xanbi.

Annabi Nehemi xa waxati, na je tongo solofere nu bara kamali. Annabi Esidirasi nu bara wali folo Darisalamu tife ra, konon wali nu bara rati. Nehemi to na fe kolon, a naxa lu sunnunyi kui. Mange xungbe naxa na sunnunyi rakorosi, a fa a maxorin a sunnunxi fe naxan ma. Nehemi to ge na tagi rabade, a naxa mange mayandi a xa tin a xa siga walide Darisalamu. Mange naxa tin, a fa a mali na biyaasi kui.

Annabi Nehemi to Darisalamu li, a naxa tete tife wali mato a fanyi ra. A naxa a fala jama be, e birin xa kafu e boore ma na wali rabafe ra. Na wali to sooneya folo, Isirayila yaxuie naxa fe birin naba alako wali xa kana. Konon e mu no Nehemi nun Isirayila jama ra. Wali naxa kamali, jama fa sali xungbe raba Alatala tantufe ra.

Isirayila xa taruxui findixi masenyi belebele nan na Ala xa mixie be temui birin. Alatala to Isirayila sugandi a xa jama ra, a naxa e yamari e xa lu a xa kira xon ma, xa na mu a ra, a naxe e fama jaxankate jaaxi sotode. Na to ge kamalide yati yati, Ala naxa hinne e ra, a fa e ragbilen a xa kira ma alako e xa lu hერი kui. Alatala na nan nabama a xa mixie birin be han

won ma waxati. Ala xa won ya rabi na nondi ma. Amina.

Ala xa Masenyi Annabi Nehemi be

Nehemi xa Ala maxandi

¹ Annabi Nehemi, Xakalaya xa di, xa masenyi nan ya. Atasakasi xa mangeya je maxoren nde, Kisilewi kike ra, n tan Nehemi nu sabatixi Suse taa senbema nan kui. ² Ngaxakerenyi Xanani nun xeme ndee naxa fa, keli Yudaya boxi ma. N naxa e maxorin Yuwifie xa fe ma, naxee keli konyiya kui, e fa sabati Yudaya. N man naxa e maxorin Darisalamu taa xa fe ma. ³ E naxa n yaabi, «Naxee kelixi konyiya kui, e siga Yudaya, e na toore nun yaagi nan kui. Darisalamu tete yire nde kanaxi, a naadee ganxi.»

⁴ N to na masenyi me, n naxa wa, n naxa sun, n naxa Koore Mange maxandi. N naxe, ⁵ «Alatala, Ala naxan na koore ma, Ala xungbe naxan magaaxu, naxan saate mabanbanxi mixie be naxee a xanuxi, e fa bira a xa yaamarie foxo ra, ⁶ i xa i tuli mati i xa konyi xa maxandi ra. I xa n to. Koe nun yanyi ra n i maxandima i xa konyi Isirayilakae be. Muxu bara yunubi raba i ra, n tan, n ma denbaya, nun Isirayilakae birin. ⁷ Muxu bara fe jaaxi raba i ra. Muxu bara i xa masenyi, i xa seriye, nun i xa yaamarie matandi, i naxee fi i xa konyi Annabi Munsa ma. ⁸ I a fala ne i xa konyi Annabi Munsa be, «Xa wo mu luma tinxinyi kui, n fama ne wo rayensende jamanee kui. ⁹ Konon xa wo sa wo yete ragbilen n ma, wo man bira n ma seriye foxo ra, n sa wo tongoma ne yire makuye, n fa wo ra yire n dennaxe sugandixi n xili matoxofe ra.» ¹⁰ Muxu tan nan na i xa konyie ra, i xa jama, i naxee ramixi konyiya kui i senbe ra. ¹¹ Marigi, n bara i maxandi, i xa tin i tuli matide i xa konyie xa maxandi ra, naxee gaaxuma i xili ra. I xa sooneya raba n be to. N sigama

mange naxan xɔn, i xa a niya a xa hinne n na.»

Na temui n tan nan nu na mange xa minse radangima ra.

2

Annabi Nehemi sigafe Darisalamu

¹ Mange Atasakasi xa mangeya je mɔxɔɔnɛn nde Nisan kike ra, mange nu na degefede temui naxe, n naxa weni so a yi ra sunnunyi kui. N to mu nu darixi na mɔoli ra, ² mange naxa n maxɔrin, «I sunnunxi munfe ra? I mu furaxi, kɔnɔ i bɔɔɔe tan mu rafanxi i ma.» N naxa gaaxu a xa wɔyenyi ra. ³ N naxa a yaabi, «Ala xa simaya gbegbe fi i ma! N sunnunxi ne barima n benbae ragataxi taa naxan kui, a birin bara kana, a naadee fan bara gan.» ⁴ Mange naxa a masen n be, «I wama munse xɔn ma?» N naxa Koore Ala maxandi n bɔɔɔe ma, ⁵ n fa mange yaabi, «Mange, xa i janige fanyi rabama n tan i xa konyi be, a lu n xa siga Yudaya bɔxi ma, alako n xa taa rakeli n benbae ragataxi dennaxe.»

⁶ Mange naxa n maxɔrin, a xa gine nu dɔxɔxi a seeti ma, a naxe, «I xa biyaasi buma han mun temui?» N to xi kɔnti fala a be n gbilenma naxan ma, mange naxa tin n xa siga. ⁷ N man naxa mange maxandi, «Mange, xa i bara tin, a xoli n ma i xa keedi sebe n naxan soma naakiri gominæe yi ra, alako e xa a lu n xa dangi e xa bɔxi ma han n Yudaya li. ⁸ I xa keedi gbete sebe mange xa fɔton makante Asafi ma, alako a xa wurie so n yi ra n naxee yailanma Ala xa horɔmɔbanxi tete naadee ra, a nun n naxee rawalima tete nun n ma banxi wali kui.» Mange naxa na birin naba n be, barima n Marigi Ala jengi saxi n ma fe xɔn ma.

⁹ N to xure xungbe igiri, n naxa na keedie so naakiri mangæe yi ra, mange Atasakasi naxee sebe e ma. Soori mangæe nun soe ragie nu bara n mati naa. ¹⁰ Sanbalati Xoronka nun a xa malima Tobiya Amonika to n ma fe me, e bɔɔɔe naxa rapaaxu e

ma, barima e mu nu tinma mixi xa Isirayilakæe mali.

¹¹ N to so Darisalamu, n naxa xi saxan naba menni. ¹² N mu fefe fala mixi yo be Ala naxan masenxi n be n bɔɔɔe kui n xa a raba Darisalamu. Na temui n nun xeme ndee naxa mini kɔe ra. N ma soe gbansan nu na muxu yi ra. ¹³ Muxu naxa mini taa kui Gulunba naadee ra, muxu fa siga Daragon dula biri ra Xuruse Gbi naadee yire. N to Darisalamu tete birin nabilin, n naxa a to yire nde kanaxi, naadee fan ganxi. ¹⁴ N naxa siga Dula naadee biri mange xa ye yire na dennaxe, kɔnɔ n ma soe mu dangide sɔto. ¹⁵ Na kui n naxa tete mato kelife fole ra, han n so taa kui Gulunba naadee ra.

¹⁶ Taa mangæe mu nu a kolonxi n nu na wali naxan kui. N mu nu sese tagi rabaxi Yuwifæe, serexedubæe, forie, kiitisee, nun kuntigie be. ¹⁷ Na temui n naxa a masen e be, «Wo won ma tɔore toxi! Darisalamu bara ge kanade. Te bara a naadee gan. Wo fa, won xa Darisalamu tete yailan. Na nan a toma won mu luma yaagi kui sɔnɔn.» ¹⁸ N naxa a yaxaran e be n Marigi Ala jengi saxi n xɔn ma ki naxe. N man naxa mange xungbe xa wɔyenyi masen e be. E to na birin me, e naxa n yaabi, «Won keli, won xa a yailan.» E naxa limaniya na natæ xa fe ra.

¹⁹ Sanbalati Xoronka, a malima Tobiya Amonika, nun Gesemi Arabuka to yi fe me, e naxa yo folo muxu ma, e nu fa a fala muxu be, «Wo na munse rabafe be? Wo wama mangasanyi matandife ne?»

²⁰ N naxa e yaabi, «Ala naxan na koore ma, na nan fama xunnakeli fide muxu ma. A xa konyie nan muxu ra. Muxu fama kelide, muxu xa be yailan. Kɔnɔ wo tan, sese mu be naxan findima wo gbe ra. Darisalamu, wo xɔnyi mu a ra.»

3

Darisalamu tete yailanfe

¹ Eliyasibu serexedubæe kuntigi nun a ngaxakerenyi serexedubæe

naxa keli, e tete naade nde yailan naxan xili Yexee naade. E to ge, e naxa wali masen pama be, e Ala maxandi a xa fe ra. E tete rapon na ki ne folofe Meya yire makantaxi ma, sa dɔxo Xananeli yire makan-taxi ra.

² Yeriko xemee naxa tete yire nde yailan e seeti ma.

Imiri xa di Sabudu naxa tete yire nde yailan nee seeti ma.

³ Haseneya xa die naxa tete naade yailan naxan xili Yexee naade. E naxa naade see birin yailan alako a xa senbe soto, a man xa balan a fanyi ra.

⁴ Uri xa di Meremoti, naxan findixi Hakosi xa mamadi ra, naxa tete yire nde yailan Haseneya xa wali seeti ma.

Berekiya xa di Mesulama, naxan findixi Mesesabeli xa mamadi ra, naxa wali Meremoti xa wali seeti ma.

Baanna xa di Sadoki naxa wali Mesulama xa wali seeti ma.

⁵ Tekowa naxa tete yire nde yailan Sadoki xa wali seeti ma, konɔ e xa kuntigie mu tin lude wali yareratie xa yaamari bun ma.

⁶ Paseya xa di Yoyada nun Besodeya xa di Mesulama naxa Yesana naade yailan. E naxa naade isee birin yailan alako a xa senbe soto, a man xa balan a fanyi ra.

⁷ Melataya Gabayonka, Yadon Meronotika, Gabayonkae, nun Misipakae, naxee keli gomina taa naakiri ma, nee naxa wali Yoyada nun Mesulama xa wali seeti ma.

⁸ Xarihaya xa di Yusiyele, naxan fata xee ma rawalide, naxa tete yire nde yailan Melataya xa wali seeti ma.

Xananiya, naxan labunde rafalama, naxa tete yire nde yailan Yusiyele xa wali seeti ma. E naxa Darisalamu tete yailan han a igbode.

⁹ Xuru xa di Refaya, naxan na Darisalamu seeti mange ra, naxa wali Xarihaya nun Xananiya xa walie seeti ma.

¹⁰ Xarumafi xa di Yedaya naxa wali Refaya xa wali seeti ma, a xa banxi ya ra.

Xasabeneya xa di Xatusi naxa wali Yedaya xa wali seeti ma.

¹¹ Xarima xa di Malakiya nun Mowaba Paxati xa di Xasubu, naxa tete yire nde yailan nun yire makan-taxi naxan xili Taami Gande.

¹² Haloxesi xa di Salumu, naxan na Darisalamu seeti xunyi ra, naxa wali suxu Malakiya nun Xasubu seeti ma.

¹³ Xanun nun Sanowakae naxa Gulunba naade yailan. E naxa naade isee birin yailan alako a xa senbe soto, a xa balan a fanyi ra. E man naxa tete yailan han Xuruse Nape naade ra. Na xa kuye nongon ya wulu keren.

¹⁴ Rekabu xa di Malakiya, naxan na Beti Hakeremi mange ra, naxa Nape naade yailan. A naxa naade isee birin yailan alako a xa senbe soto, a xa balan a fanyi ra.

¹⁵ Kolixose xa di Salumu, naxan na Misipa mange ra, naxa Dulonyi naade yailan. A naxa naade isee birin yailan alako a xa senbe soto, a xa balan a fanyi ra. A man naxa tete yailan folofe Xera Ye yire ma, mange xa laakoe fe ma, sa dɔxo Dawuda xa taa gorode ra.

¹⁶ Asibuki xa di Nehemi, naxan na Beti Suru seeti mange ra, naxa tete yailan han mange Dawuda xa gaburi, han ye ragata yire, han soori jalamae xa banxi.

¹⁷ Bani xa di Rexumi, naxan keli Lewi bonsoe ma, naxa wali Nehemi xa wali seeti ma.

Xasabiya, naxan na Keyila seeti mange ra, naxa wali Rexumi xa wali seeti ma.

¹⁸ Xenadadi xa di Bafaya, naxan na Keyila seeti mange ra, naxa wali a ngaxakerenyi Xasabiya xa wali seeti ma.

¹⁹ Yesuwa xa di Eseri, naxan na Misipa taa mange ra, naxa tete yailan geresosee banxi ya ra, han tete tuxui ra.

²⁰ Sabayi xa di Baruki, naxa tete yailan fɔlofe na tuxui ra, sa dɔxo Sɛrɛxɛdubɛ Xungbe Eliyasibu xa banxi ra.

²¹ Uriya xa di Meremoti, naxan findixi Hakosi xa mamadi ra, naxa tete yailan fɔlofe Eliyasibu xa banxi naade ra, han a xa banxi danxi dennaxe.

²² Sɛrɛxɛdubɛ naxee keli Darisalamu rabilinyi ra, nee naxa tete yailan Meremoti xa wali seeti ma.

²³ Bunyamin nun Xasubu naxa tete yailan naxan nu na e xa banxi ya ra.

Maaseya xa di Asaraya, naxan findixi Ananaya xa mamadi ra, a naxa tete yailan a xa banxi fe ma.

²⁴ Xenadadi xa di Binuwi naxa tete yailan fɔlofe Asaraya xa banxi, han tete tuxui ra.

²⁵ Yusayi xa di Pelali naxa tete yailan na tuxui ya ra, yire makantaxi na dennaxe, fɔlofe mange xa banxi, han geeli yire.

Paroso xa di Pɛdaya naxa tete yailan Yusayi xa wali seeti ma.

²⁶ Hɔrɔmɔbanxi walikɛ naxee nu na Ofeli geya fari Darisalamu taa kui, nee naxa tete yailan han Ye naade, naxan nu na sogetede mabiri, yire makantaxi fe ma.

²⁷ Tekowa naxa tete yailan fɔlofe yire makantaxi, han tete Ofeli geya lima dennaxe.

²⁸ Sɛrɛxɛdubɛ naxa tete yailan han Soee xa naade. Kankan nu walima a yete xa banxi ya ra.

²⁹ Imeri xa di Sadɔki fan naxa tete yailan a xa banxi ya ra.

Sekanaya xa di Semaya, naxan Sogetede naade makantama, naxa tete yailan sɛrɛxɛdubɛ xa wali seeti ma.

³⁰ Selemiya xa di Xananiya nun Salafi xa di senni nde Xanun naxa tete yailan Semaya xa wali seeti ma.

Berekiya xa di Mesulama naxa tete yailan Selemiya nun Xanun xa wali seeti ma, a xa konkoe ya ra.

³¹ Malakiya, naxan xɛɛma walima, naxa tete yailan Mesulama xa wali

seeti ma, fɔlofe hɔrɔmɔbanxi walikɛ xa banxie nun yulɛ xa banxi, sa dɔxo Mifikade naade han konkoe itexi tuxui ra.

³² Mixi naxee xɛɛma walima, a nun yulɛ, nee naxa tete yailan konkoe itexi tuxui ra nun Yɛxɛɛ naade lan tagi.

³³ Sanbalati to a kolon e na tete yailanfe, a naxa xɔnɔ ki fanyi ra.

³⁴ A naxa yo Yuwifie ma. A naxa a fala a ngaxakerenyie nun soori Samarikae ya xɔri, «Yi Yuwifi kobilae na munse rabafe? E xa wali sooneyama ne? E fama sɛrɛxɛɛ bade naa? E noma na wali ra? E noma na gɛmɛ ganxie rakelide sɔnɔn?»

³⁵ Tobiya Amonika, naxan nu na a fe ma, na naxa a fala, «E na tete tima ki naxe, hali xulumase noma na rabirade.»

³⁶ Na kui Annabi Nehemi naxa Ala maxandi, a naxe, «Muxu Marigi Ala, yandi, i xa i tuli mati muxu ra barima e na yofe muxu ma. I xa na sare ragbilen e ma, e xa findi konyie ra e yaxuie xa bɔxi ma. ³⁷ I naxa dije e ma. I naxa e xa yunubie xafari, barima e bara muxu konbi, muxu tan naxee na Darisalamu tete yailanfe.»

³⁸ Muxu naxa na tete yailan han a tagi, barima pama nu bara a panige e xa na wali suxu senbe ra.

4

Tete wali kanafe

¹ Sanbalati, Tobiya, Arabukae, Amonikae, nun Asidodikae to a me a Darisalamu tete bara yailan fɔlo, e naxa xɔnɔ ki fanyi ra. ² E birin naxa lan e xa siga gere sode Darisalamu, na wali xa kana.

³ Na kui muxu naxa muxu Marigi Ala maxandi, a xa muxu kanta. Muxu man naxa yire makantee ti kɔɛ nun yanyi ra muxu yaxuie xa fe ra. ⁴ Kɔnɔ Yudayakae nu a falama, «Muxu bara tagan. Tete xa kanɛ gbo han won jan mu noma tete neɛne rakelide kɔɛ.» ⁵ Muxu yaxuie nu a falama, «E mu fama won tode han won so e tagi, won fa e faxes. Na kui e xa wali fama dande.»

6 Yuwifi naxee nu sabatixi e yaxuie sɛɛti ma, nee naxa fa a fala muxu bɛ han dɔxɔ fu, «Wo fa muxu xɔnyi.» 7 N naxa sɔɔrie ti xabile ki ma xare ra, tɛtɛ dɛnnaxɛ mu ite, e xa mɛnni kanta santidɛgɛma, xali, nun tanbɛ ra. 8 N to gɛ na birin matode, n naxa a fala kuntigie nun kiitisae bɛ pama ya xɔri, «Wo naxa gaaxu e ya ra. Wo xa ratu wo Marigi Magaaxuxi ma. Wo xa gere so won ngaxakerenyie bɛ, wo xa di xɛmɛe nun wo xa di ginɛɛ, wo xa ginɛɛ nun wo xa banxie xa fe ra.» 9 Yaxuie to a mɛ muxu bara e janige kolon, Ala naxa e xa natɛ kana. Muxu birin man naxa gbilen tɛtɛ yire, kankan naxa a xa wali suxu.

10 Keli na lɔxɔɛ ma n ma mixie sɛɛti keren nu walima tɛtɛ yire, boore sɛɛti nu mixie makantama tanbɛɛ, kanke makantasee, nun xalie ra. Kuntigie tixi Yudayakae sɛɛti ma. 11 Walikɛ naxee nu tɛtɛ yailanma, nun naxee nu kote maxaninma, e nu walima geresose suxuxi e bɛlɛxɛ, 12 santidɛgɛma xirixi e tagi. E nu wali na ki nɛ. Naxan feri fema alako mixi xa a kolon e yaxuie na fafe, a nu tixi n tan sɛɛti ma. 13 N naxa a fala kuntigie nun kiitisae bɛ, pama ya xɔri, «Wali gbo, walikɛɛ tagi ikuya e boore ra. Won birin nayensenxi tɛtɛ ra. 14 Wo naxan nabama, wo nɛfɛ feri xui mɛ tɛmɛi naxɛ, wo birin xa wo malan muxu sɛɛti ma. Won Marigi Ala nan gere soma won bɛ.»

15 Muxu nu walima na lahalɛ nan na. Tanbɛɛ na pama sɛɛti keren bɛlɛxɛ i, kelife subaxɛ han tunbuie mini tɛmɛi. 16 Na tɛmɛi yati n man naxa a fala pama bɛ, «Birin nun a xa konyi xa xi Darisalamu kui alako won xa taa kanta kɔɛ ra, won man xa wali yanyi ra.» 17 N tan, n ngaxakerenyie, n ma konyie, n ma kantamixi naxee nu biraxi n fɔxɔ ra, hali muxu xa dugie, muxu mu e rate muxu ma. Kankan keren kerenma xa geresose nan nu suxuxi a yi ra, hali a sigama ye bade tɛmɛi.

5

Konyiya nun doni

1 Lɔxɔɛ nde Yudaya pama, xɛmɛɛ nun ginɛɛ, naxa kalamui sa e ngaxakerenyi ndee xa fe ra. 2 Ndee naxa a fala, «Muxu xa di xɛmɛɛ nun di ginɛɛ bara wuya. Muxu wama mengi xɔn ma alako muxu xa balo.» 3 Mixi gbɛtɛɛ naxa a fala, «Muxu bara muxu xa xɛɛ, weni bilie, nun banxie dɔxɔ sɛɛkɛ, alako muxu xa baloe sɔtɔ kaamɛ tɛmɛi.» 4 Mixi gbɛtɛɛ fan naxa a fala, «Muxu bara muxu xa xɛɛ nun muxu xa weni bilie dɔxɔ sɛɛkɛ ra, alako muxu xa duuti fi mangɛ ma. 5 Na kui, hali won birin findixi wuli keren fase keren nan na, muxu xa die bara findi muxu ngaxakerenyie xa konyie ra. Muxu xa di ginɛ gbɛgɛɛ findixi konyie ra, muxu mu nɔma sese ra. Muxu xa kɔbiri bara pɔn, muxu xa xɛɛ nun weni bilie bara findi mixi gbɛtɛɛ gɛɛ ra.»

6 N to e xa kalamui mɛ, n bɔpɛ naxa te a paaxi ra. 7 N naxa natɛ tongo n xa kalamui sa kuntigie nun kiitisae ma. N naxa e maxɔrin, «Munfe ra wo wo ngaxakerenyie donima kɔbiri alako wo xa geeni sɔtɔ?» N naxa malanyi belebele xili na xa fe ra. 8 N naxa a fala e bɛ, «Won bara won ngaxakerenyi Yuwifie xun sara kaafirie ma. Yakɔsi wo wo ngaxakerenyie yati nan matima wo bore ma?» E mu nɔ sese yaabide, e birin naxa dundu. 9 N man naxa a fala e bɛ, «Wo naxan nabaxi a mu fan feo! Wo mu gaaxuma Ala ya ra alako kaafirie naxa won nayaagi? 10 N tan, n ngaxakerenyie, nun n ma walikɛɛ, muxu fan bara e doni kɔbiri nun mengi, kɔnɔ a mu lanma won xa geeni fen na kui. 11 Wo xa e xa xɛɛ ragbilen e ma, e xa weni bilie, e xa oliwi bilie, a nun e xa banxie. Wo man xa wo xa geeni ragbilen e ma, naxan findixi kɔbiri, mengi, weni, nun ture ra.» 12 E naxa n yaabi, «Muxu na birin nagbilenma nɛ e ma. Muxu mu sese bama e yi ra. I naxan falaxi, muxu na nan nabama.» Na xanbi kɔrɛ n naxa

serexedubee xili. N naxa donitie rakali e xa woyenyi ma serexedubee ya xori. ¹³ N man naxa n ma donma yuba fito, n naxa a ikuyukuyu, n fa a fala, «Ala xa yi mooli raba mixi ra naxan mu a xa laayidi rakamalima. Ala xa na kanyi xa banxi nun a harige birin ba a yi ra, a xa lu setarepa kui.» Mixi malanxie naxa a ratin, «Amina.» E naxa Alatala matoxo. Na dangi xanbi, jama naxa na laayidi rakamali.

¹⁴ Kabi n naxa findi gomina ra Yudaya, folo Atasakasi xa mangeya je moxonen nde ma han a je tongo saxan nun firin nde ma, n tan nun n ngaxakerenyie mu balo duuti ra, naxan findi gomina sare ra. ¹⁵ Singe mangee nu jama tooroma a jaaxi ra. E nu taami, weni, nun gbeti kilo tagi bama e yi duuti ra. E xa waliksee fan nu mixie tooroma. Kono n mu na fe mooli raba, barima n gaaxuma Ala ya ra. ¹⁶ N bara n yete fi na tete wali ma, n tan nun n ma mixi birin. Muxu mu boxi yo soto na kui. ¹⁷ Yuwifie nun kuntigie, mixi keme mixi tongo suuli, nun xope naxee keli jamanee ma, e birin nu e degema n xonyi ne. ¹⁸ Loxoe birin ninge keren, yexee senni, nun xonie nu rafalama donse ra. Xi fu yo xi fu, weni fan nafalama. Na birin kui n mu tin gomina sare rasuxude, barima jama nu toorofe tete wali xa fe ra.

¹⁹ «N Marigi Ala, i xa ratu n ma wali xa fe ra, n naxan nabaxi yi jama be.»

6

Isirayila yaxuie katafe wali kanade

¹ Sanbalati, Tobiya, Gesemi Arabuka, nun muxu yaxui birin to a me a muxu bara ge tete yailande, yale yo mu nu na a ma sonon, naade gbakufe gbansan nan nu fa luxi, ² Sanbalati nun Gesemi naxa xera xee n xon ma, a falafe, «Fa, won xa won bore to Kefrimi daaxa, Ono gulunba kui.» E nu wama fe jaaxi

nan nabafe n na. ³ Kono n naxa xerae xee yi yaabi ra, «Wali gbege na n yi ra, n mu noma gorode wo yire, xa na mu a ra wali kanama ne.»

⁴ E naxa xera xee n yire sanmaya naani, kono n na yaabi kerenyi nan fi e ma.

⁵ A sanmaya suuli nde, Sanbalati naxa a xa konyi xee n yire, bataaxe nde na a yi ra, naxan sebexi mixi birin ma. ⁶ Yi nan nu sebexi, «Si birin bara fe nde me wo xa fe ra. Gesemi fan naxe a nondi na a ra. E naxe a i tan nun Yuwifie wama mangasanyi matandife, na nan a toxi wo na tete yailanfe. E man naxe a i tan yati wama findife Isirayila mange ra.

⁷ I bara namiponmee sugandi naxee fama a falade Darisalamukae xa lu i xa mangeya bun ma, i xa findi Yudaya mange ra. Mange xungbe fama na woyenyi birin mede. Awa, i xa fa, won xa won bore to.»

⁸ N naxa a yaabi, «I naxan birin falaxi yi ki, nondi keren mu na a kui. I tan nan yi wule falaxi.» ⁹ Yi mixi birin nu wama muxu boje nan naminife tun. E e mapoxun ne limaniya bama muxu yi ra, muxu fa wali dan. «N Marigi, senbe fi n ma.»

¹⁰ Loxoe nde n naxa siga Semaya xonyi, Delaya xa di, Mehetabeli xa mamadi. A nu a yete balanxi banxi kui. A naxa a fala n be, «Won xee Ala xa horomobanxi kui, won xa naade mabalan won ma, barima e fama koe ra i faxade.» ¹¹ N naxa a yaabi, «N xa n gi? Xeme mu na n tan na? N noma sode Ala xa horomobanxi kui, n man xa balo? Adama birin xa mu soma menni. N tan mu soma naa feo.» ¹² N naxa a kolon Ala xa mu a xeexi. Tobiya nun Sanbalati nu bara a sare fi alako a xa na woyenyi mooli fala n be. ¹³ E bara wa n xa gaaxu, n xa bira e xa woyenyi foxo ra, n xa yunubi soto na kui, alako e xa n xili kana, e xa n nayaagi.

¹⁴ «N Marigi Ala, i xa ratu Tobiya, Sanbalati, Nowadiya, nun namiponmee wule false xa fe jaaxi ma, e naxan nabaxi n na alako e xa n boje ramini a i.»

15 Tete naxa ge yailande Elulu kike, xi mɔxɔɓen nun suuli. Muxu naxa na wali raba xi tongo suuli nun firin bun ma. 16 Muxu yaxuie to yi fe me, e naxa gaaxu ki fanyi ra. Si birin naxa yaagi muxu rabilinyi, e fan naxa a kolon muxu nɔxi na birin nabade muxu Marigi Ala nan saabui ra.

17 Na saxanyi bun ma, Yudaya kuntigi gbegbe nu bataaxe rasanbama Tobiya ma, e fan a xa bataaxe masotoma. 18 Yudayaka gbegbe nu bara saate tongo a be marakali ra, barima a bitanyi nan nu na Sekanaya ra, Ara xa di. Yehoxanan nu bara Berekiya xa di Mesulama dɔxɔ. 19 Temui birin e nu a xa fe fanyi ifalama n ya xori, e man n ma woyenyie radangima a ma. Tobiya nu bataaxe rasanbama n ma alako n xa gaaxu.

7

Taa makanta ki

1 Tete nun naade to ge yailande, naade makantee, beetibae, nun Lewikae birin naxa e xa wali suxu. 2 N naxa n ma yaamarie so n xunya Xanani yi ra, a nun Xananiya naxan nu na soorie xun ma Darisalamu. Na nu bara findi mixi hagige ra, a nu tinxin, a man nu gaaxuma Ala ya ra. 3 N naxa a fala e be, «Wo naxa taa naade rabi han soge xono temui, e man xa balan saabi ra wo ya xori. Darisalamukae fan yire makantama ne, kankan xa lu a xa banxi naade ra.» 4 Darisalamu nu xungbo, kono na temui mixi mu nu wuya, banxie fan mu nu gexi tide.

5 N Marigi Ala naxa a raso n xaxili kui, n xa kuntigie, kiitisae, nun pama malan, n xa konti ti. N naxa taruxui buki to. Mixi naxee singe te, e xilie nu sebexi na kui. A sebexi, 6 «Babilon mange Nebukadansari naxa fa yi mixie ra kelife Darisalamu. E naxa lu konyiya kui, han e gbilenxi Darisalamu nun Yudaya temui naxe. Kankan naxa siga a

xonyi. 7 Sorobabeli, Yosuwe, Nehemi, Asaraya, Raamiya, Naxamani, Morodekayi, Bilesan, Misipereti, Begifayi, Nexuma, nun Baanna naxa e mati. Isirayilakae xilie nun e konti nan yi ki:

8 Paroso xa die, mixi wulu firin, mixi keme, mixi tongo solofere nun firin.

9 Sefataya xa die, mixi keme saxan, mixi tongo solofere nun firin.

10 Ara xa die, mixi keme senni, mixi tongo suuli nun firin.

11 Mowaba Paxati xa die, naxee fatanxi Yesuwa nun Yowaba ma, mixi wulu firin, mixi keme solomasaxan, mixi fu nun solomasaxan.

12 Elama xa die, mixi wulu keren, mixi keme firin, mixi tongo suuli nun naani.

13 Satu xa die, mixi keme solomasaxan, mixi tongo naani nun suuli.

14 Sakayi xa die, mixi keme solofere, mixi tongo senni.

15 Binuwi xa die, mixi keme senni, mixi tongo naani nun solomasaxan.

16 Bibayi xa die, mixi keme senni, mixi mɔxɔɓen nun solomasaxan.

17 Asigadi xa die, mixi wulu firin, mixi keme saxan, mixi mɔxɔɓen nun firin.

18 Adonikama xa die, mixi keme senni, mixi tongo senni nun solofere.

19 Begifayi xa die, mixi wulu firin, mixi tongo senni nun solofere.

20 Adin xa die, mixi keme senni, mixi tongo suuli nun suuli.

21 Ateri xa die, naxee fatanxi Xesekiya ra, mixi tongo solomanaani nun solomasaxan.

22 Xasuma xa die, mixi keme saxan, nun mixi mɔxɔɓen nun solomasaxan.

23 Beseyi xa die, mixi keme saxan, mixi mɔxɔɓen nun naani.

24 Xarifi xa die, mixi keme, mixi fu nun firin.

25 Gabayon xa die, mixi tongo solomanaani nun suuli.

- 26 Betelɛmukae nun Netofakae, mixi kɛmɛ, mixi tongo solomasaxan nun solomasaxan.
- 27 Anatotikae, mixi kɛmɛ, mixi mɔxɔɲɛn nun solomasaxan.
- 28 Beti Asamafetikae, mixi tongo naani nun firin.
- 29 Kiriyaŋi Yeyarimi, Kefirakae, nun Berotikae, mixi kɛmɛ solofere, mixi tongo naani nun saxan.
- 30 Ramakae nun Gebakae, mixi kɛmɛ senni, mixi mɔxɔɲɛn nun keren.
- 31 Mikimasikae, mixi kɛmɛ, mixi mɔxɔɲɛn nun firin.
- 32 Betelikae nun Ayikae, mixi kɛmɛ, mixi mɔxɔɲɛn nun saxan.
- 33 Neboka ndee, mixi tongo suuli nun firin.
- 34 Elamaka ndee, mixi wulu keren, mixi kɛmɛ firin, mixi tongo suuli nun naani.
- 35 Xarima xa die, mixi kɛmɛ saxan, mixi mɔxɔɲɛn.
- 36 Yeriko xa die, mixi kɛmɛ saxan, mixi tongo naani nun suuli.
- 37 Lodi xa die, Xadidi xa die, nun Ono xa die, mixi kɛmɛ solofere, mixi mɔxɔɲɛn nun keren.
- 38 Senaa xa die, mixi wulu saxan, mixi kɛmɛ solomanaani, nun mixi tongo saxan.»
- 39 «Sɛrɛxɛdubɛɛ kɔnti nan yi ki: Yɛdaya xa die, naxee fatanxi Yesuwa xa denbaya ra, mixi kɛmɛ solomanaani, mixi tongo solofere nun saxan.
- 40 Imeri xa die, mixi wulu keren, mixi tongo suuli nun mixi firin.
- 41 Pasura xa die, mixi wulu keren, mixi kɛmɛ firin, mixi tongo naani nun solofere.
- 42 Xarima xa die, mixi wulu keren, mixi fu nun solofere.»
- 43 «Lewikae kɔnti nan yi ki: Yesuwa, Kadamiyeli, nun Hodafiya xa die, mixi tongo solofere nun naani.»
- 44 «Bɛɛti bae kɔnti nan yi ki: Asafi xa die, mixi kɛmɛ, mixi tongo naani nun solomasaxan.»
- 45 «Naadɛ makantɛɛ kɔnti nan yi ki: Salumu xa die, Ateri xa die, Talamɔn xa die, Akubu xa die, Xatita xa die, nun Sobayi xa die, mixi kɛmɛ, mixi tongo saxan nun solomasaxan.»
- 46 «Hɔrɔmɔlingira walikɛɛ kɔnti nan yi ki: Sixa xa die, Xasufa xa die, Tabayoti xa die,
- 47 Kerosi xa die, Saya xa die, Padon xa die,
- 48 Lebana xa die, Xagaba xa die, Salamayi xa die,
- 49 Hanan xa die, Gidɛli xa die, Gaxari xa die,
- 50 Reyaya xa die, Resin xa die, Nekoda xa die,
- 51 Gasama xa die, Usa xa die, Paseya xa die,
- 52 Bisayi xa die, Mewunima xa die, Nefusima xa die,
- 53 Bakibuki xa die, Xakufa xa die, Xarixuri xa die,
- 54 Basiluti xa die, Mexida xa die, Xarasa xa die,
- 55 Barakɔsi xa die, Sisera xa die, Tema xa die,
- 56 Nesiya xa die, nun Xatifa xa die.»
- 57 «Sulemani xa walikɛɛ xa die kɔnti nan yi ki: Sotayi xa die, Sofereti xa die, Perdida xa die,
- 58 Yaala xa die, Darakɔn xa die, Gidɛli xa die,
- 59 Sɛfataya xa die, Xatili xa die, Pɔkereti Hasebayimi xa die, nun Amon xa die.»
- 60 «Hɔrɔmɔbanxi walikɛɛ nun Sulemani xa walikɛɛ, mixi kɛmɛ saxan, mixi tongo solomanaani, nun firin.»
- 61 «Mixie nan yi ki naxee keli Teli Mela, Teli Xarasa, Kɛrubu, Adan, nun Imeri, kɔnɔ e mu nɔ a masende a Isirayila die yati yati nan e ra:
- 62 Delaya xa die, Tobiya xa die, nun Nekoda xa die, mixi kɛmɛ senni, mixi tongo naani nun firin.»
- 63 «Yi mixie nu na sɛrɛxɛdubɛɛ ya ma: Xabaya xa die, Hakɔsi xa die, nun Barasilayi xa die, naxan nu bara Barasilayi Galadika xa di

gine nde dɔxɔ, e fa na xili sa a xun ma. ⁶⁴ E naxa e ramini sɛrɛxɛdubɛ wali kui barima e mu nɔ e xilie tode taruxui kui. ⁶⁵ Gomina naxa e yaamari, e naxa sɛrɛxɛdubɛ donse seniyɛnxi don han sɛrɛxɛdubɛ nde xa Ala sagɔe maxɔrin Urimi nun Tumimi ma.»

⁶⁶ «Nama birin kɔnti lanxi mixi wulu tongo naani nun firin, mixi kɛmɛ saxan tongo senni nan ma. ⁶⁷ E xa konyie kɔnti lanxi mixi wulu solofere, mixi kɛmɛ saxan tongo saxan nun solofere nan ma. Bɛɛtiba kɛmɛ firin tongo suuli nun suuli fan nu na e ya ma. Nama nu bara xuruse gbege xanin naa: soe kɛmɛ solofere, tongo saxan, nun senni, sofale kɛmɛ firin, tongo naani, nun suuli, ⁶⁸ ɲɔxɔmɛ kɛmɛ naani, tongo saxan, nun suuli, sofale mɔɔli nde wulu senni, kɛmɛ solofere mɔxɔɲɛn.»

⁶⁹ «Denbaya kanyie naxa see fi alako wali xa raba. Gomina naxa xɛɛma kole wulu keren, pɔɔti fanyie tongo suuli, nun sɛrɛxɛdubɛ dugi kɛmɛ suuli, tongo saxan fi wali xa fe ra. ⁷⁰ Denbaya kanyie naxa xɛɛma kole wulu mɔxɔɲɛn, nun gbeti kole wulu firin nun kɛmɛ firin fi wali xa fe ra. ⁷¹ Nama naxan luxi naa naxa xɛɛma kole wulu mɔxɔɲɛn, nun gbeti kole wulu firin, nun sɛrɛxɛdubɛ dugi tongo senni nun solofere fi wali xa fe ra.»

⁷² «Sɛrɛxɛdubɛɛ, Lewikae, hɔrɔmɔbanxi naadɛ makantɛɛ, bɛɛtibae, nun hɔrɔmɔbanxi walikɛɛ, nun Isirayilaka birin naxa sabati e xɔnyi.»

8

Ala xa sɛriyɛ xaranfɛ

¹ Kike solofere nde, Isirayilakae nu bara sabati e xa taaɛ kui. Na tɛmɛui e birin naxa e malan Darisalamu taa kui naadɛ ya ra, naadɛ naxan xili «Ye naadɛ.» E naxa a fala sɛriyɛ karamɔxɔ Esidirasi bɛ a xa fa Tawureta Munsa ra Alatala naxan fixi Isirayila ma. ² Esidirasi naxa fa a ra pama yire: xɛmɛɛ, ginɛɛ, nun

mixi naxee birin nɔma masenyi fahaamude. Yi malanyi ti kike solofere nde xi singe lɔxɔɛ nɛ.

³ Keli gɛɛsɛgɛ ma a sa dɔxɔ yanyi tagi ra, Esidirasi nu kitaabui xaranma pama bɛ naxan nu malanxi «Ye naadɛ» ya ra. Xɛmɛɛ, ginɛɛ, nun mixi naxee birin nɔma masenyi fahaamude, e naxa e tuli mati a fanyie ra na xaranyi ra. ⁴ Sɛriyɛ karamɔxɔ Esidirasi nu tixi se nde fari naxan yailanxi wuri ra alako mixi xa a to. Matitiya, Sema, Anaya, Uriya, Xilikiya, nun Maaseya nu tixi a yirefanyie ma. Pɛdaya, Mikayeli, Malakiya, Xasuma, Xasabadana, Sakari, nun Mesulama nu tixi a kɔɔla ma. ⁵ Esidirasi naxa kitaabui rabi pama ya xɔri. A nu na dennaxɛ pama birin a toxi. A to kitaabui rabi, birin naxa ti. ⁶ Esidirasi naxa Marigi Xungbe Alatala tantu. Nama naxa a ratin, «Amina. Amina.» E naxa e bɛlɛxɛ itala, e e mafelen bɔxi ma Alatala ya i. ⁷ Lewika Yesuwa, Bani, Serebiya, Yamin, Akubu, Sabɛtayi, Hodiya, Maaseya, Kelita, Asaraya, Yosabadi, Hanan, nun Pelaya naxa yi sɛriyɛ tagi raba pama bɛ naxan tixi. ⁸ E naxa Tawureta Munsa, Ala xa sɛriyɛ, xaran pama bɛ a fanyie ra, e man a fasari alako birin xa a fahaamu.

⁹ Nama to na sɛriyɛ mɛ, e naxa sunnun, e wa fɔɔɔ. Na nan a toxi gomina Nehemi, sɛrɛxɛdubɛ nun sɛriyɛ karamɔxɔ Esidirasi, nun Lewika naxee nu pama xaranma, nee naxa a fala birin bɛ, «To xa findi sali lɔxɔɛ ra won Marigi Alatala bɛ. Wo naxa sunnun, wo naxa wa.» ¹⁰ Esidirasi man naxa a fala e bɛ, «Wo siga, wo xa donse fanyie don, wo xa wo min a fanyie ra, wo man xa nde so setaree yi ra, barima to bara findi sali lɔxɔɛ ra won Marigi bɛ. Wo naxa sunnun, barima Alatala xa sɛɛwɛ sɛnbɛ fima nɛ wo ma.» ¹¹ Lewikae fan naxa pama masabari, e nu fa a fala, «Wo wo sabari, barima to bara findi sali lɔxɔɛ ra Ala bɛ. Wo naxa sunnun.» ¹² E birin naxa gbilen e xɔnyi, e xa sa e dɛgɛ, e

man xa e min. E naxa donse rasanba e booree ma ꞑelexinyi kui, alo a fala e be ki naxe.

Bage Ti Sali

¹³ Na kuye iba, denbaya kanyie Isirayilakae ya ma, serexedubee, nun Lewikae naxa e malan seriye karamoxo Esidirasi yire alako e xa Tawureta Munsa rame. ¹⁴ Yi seriye kui, Alatala naxan so Annabi Munsa yi ra, a sebexi Isirayilakae xa bagee ti, e xa lu e kui kike solofere nde sali temui. ¹⁵ Yi sali loxo ma, a lan ne e xa a fala Isirayilakae birin be, a nun naxee na Darisalamu, «Wo xa mini wula i oliwi salonyi, miriti salonyi, tugi fense, nun tufu salonyi fende, alako wo xa bagee ti alo a sebexi ki naxe.»

¹⁶ Na kui Isirayilakae naxa mini wuri salonyie segede. E naxa bagee ti e xa banxie fari, tande ma, horomobanxi tete kui, nun Ye Naade nun Eframi xa Naade ya ra. ¹⁷ Nama, naxee birin keli konyiya kui, e naxa bagee ti e luma naxee kui. Na naxa findi seewe belebele ra. Kabi Nunu xa di Yosuwe temui, e mu nu na mooli raba.

¹⁸ Loxo yo loxo, e nu fa Tawureta Munsa xaran, kelife sali folo loxo han a rapon loxo. E naxa na raba xi solofere bun ma. A solomasaxan nde, e birin naxa e malan, e fa sali belebele raba alo a sebexi ki naxe.

9

Nama xa sunyi

¹ Na kike xi moxonon nun naani loxo, Isirayilakae naxa e malan e xa sunyi suxu. E naxa sunnun donma ragoro e ma, e bende maso e fate ma. ² Isirayila bonsoe naxa lu yire keren, xone yo mu nu na e ya ma. E naxa e xa yunubi nun e babae xa yunubi masen Ala be. ³ Kuye to iba, e naxa ti, e e tuli mati Tawureta Munsa xaranyi ra, e Marigi Alatala naxan soxi e yi ra. Soge to xono folo, e naxa e xa yunubi masen e Marigi Alatala be, e man naxa tuubi a be han soge naxa te a fanyi ra.

⁴ Lewika Yesuwa, Bani, Kadamiyeli, Sebanaya, Buni, Serebiya, Bani, nun Kenani naxa ti wuri yailanxi ma, e fa e Marigi Alatala xili e xui itexi ra. ⁵ Lewika Yesuwa, Kadamiyeli, Bani, Xasabeneya, Serebiya, Hodiya, Sebanaya, nun Petaxiya naxa a masen jama be, «Wo keli, wo xa wo Marigi Alatala tantu, danyi mu na naxan ma.»

«Muxu bara i xili xungbe matoxo, naxan dangi tantui nun matoxoe birin na. ⁶ I tan nan na muxu Marigi Alatala ra, i keren, naxan koore nun tunbuie daa, naxan boxi nun a isee birin daa, naxan baa nun yexe birin daa. I bara na nimase birin daa. Hali tunbui naxee na koore ma, e fan bara tuubi i be. ⁷ I tan nan na Marigi Alatala ra naxan Annabi Iburama sugandixi, a a ramini Uru Kalidi boxi kui, a Iburahima xili sa a xun ma. ⁸ I naxa a to a bone tinxin i ya i. I naxa saate tongo a be, i xa Kanaan boxi fi a bonsoe ma, Kanaankae, Xitikae, Amorigae, Perisikae, Yebusukae, nun Girigasakae nu na dennaxe. I bara na saate rakamali, barima i tinxin.»

⁹ «I naxa muxu benbae xa sunnunyi to Misira boxi ma, i man naxa e xui me Xulunyumi Baa ma. ¹⁰ I naxa kaabanakoe nun tonxumae raba Firawuna, a xa walikae, nun a xa jama birin xili ma, barima i bara a kolon e bara e yete igbo muxu benbae ma. Na kui i bara xili magaaxuxi soto, naxan na i yi ra han to. ¹¹ I naxa baa bolon e ya xori alako e xa giri. E naxa giri e xaraxi ra baa tagi, konon naxee nu biraxi e foxo ra, i naxa ye radin nee xun ma, i e radula alo geme goroma ye botini ma ki naxe. ¹² Yanyi ra, i naxa nuxui findi e rapere se ra. Koe ra, i naxa te ti e be naxan kira iyalanma, e e jere ma naxan na.»

¹³ «I naxa goro Turusinina geya fari, i fa woyen e be keli koore ma. I naxa seriye tinxinxi, nondi, marasi nun yaamari fanyie masen e be. ¹⁴ I xa walike Munsa saabui ra, i naxa i xa malabui loxo seniye nxi xa fe masen e be, i xa yaamari, i xa

marasi, nun i xa seriye. ¹⁵ Kaame to e suxu, i naxa taami ragoro e ma keli koore. Ye xoli nu na e ma temui naxe, i naxa ye ramini geme longori ra. I naxa e xee boxi tongode i i rakali naxan na sofe ra e yi ra.»

¹⁶ «Kono muxu benbae naxa finiriwaliya raba e xa yete igboja kui. E mu e tuli mati i xa yaamari ra. ¹⁷ E mu tin i xui ratinmede. E mu ratu i xa kaabanakoe ma, i naxee raba e be. E naxa e kobe ti i ra, e man naxa nate tongo gbilenfe ra konyiya kui. E mangē nde sugandi na nan ma. Kono i tan mu e rabepin, barima Alanan lanxi i ma naxan dipema, naxan kinikinima, naxan hinnema. I xa xone mu mafura. I xa xanunteya gbo. ¹⁸ I mu e rabepin hali e to ninge kuye yailan yoxui ra, e fa a fala, «Muxu xa ala nan yi ki naxan muxu ramini Misira boxi ma.» E to fe jaaxi fala i xa fe ra, i mu e rabepin fefe ma. ¹⁹ I xa fonisireya kui i mu e rabepin gbengberenyi ma. I mu nuxui ba e ya ra, naxan nu e raperema yanyi ra. I mu te ba naa, naxan nu kira iyalanma e be koe ra. ²⁰ I naxa i Xaxili Fanyi so e yi ra alako e xaxili xa fan. I naxa mana taami nun ye so e yi ra alako e xa balo. ²¹ Ne tongo naani bun ma, i jengi saxi e xa fe xon ma gbengberenyi ma. E hayi nu na se naxan birin ma, i naxa na so e yi ra. E xa dugie mu kana, e sanyie mu funtu.»

²² «I naxa mangeyae nun si gbete so e yi ra, boxi naxee nu na e xa boxi naaninyi ra. E naxa mangē Sixon xa boxi Xesibon tongo, e man naxa mangē Ogo xa boxi Basan tongo. ²³ I naxa e xa die rawuya dangife tunbuie ra naxee na koore ma. I naxa na boxi so e yi ra i naxan laayidi e babae be. ²⁴ E xa die naxa na boxi soto. I naxa Kanaankae nun e xa mangē ragoro e ya i, i naxa e sa e belexe i, alako e xa e waxonfe raba e ra. ²⁵ E naxa taae nun boxi fanyie soto, a nun banxi naxee rafexi harige ra, kolonyie, weni bilie, oliwi bilie, nun sansi gbegbe naxee

bogima a fanyi ra. E naxa e dege, e naxa luga baloe fanyi ra, e naxan soto i xa hinne saabui ra.»

²⁶ «Kono e mu lu i xa yaamari bun ma. E naxa i matandi, e naxa e kobe ti i xa seriye ra. E naxa i xa namiponmese faxesa, naxee nu bara kawandi ti e be e xa gbilen i ma. E naxa fe jaaxi gbegbe raba i ra. ²⁷ Na kui i naxa e sa e yaxuie belexe i, naxee bara e jaxankata. Kono e to i xili e xa toore kui, i naxa e xa maxandi suxu koore ma. I naxa marakisimae xee e xon ma, naxee bara e ba e yaxuie belexe i. ²⁸ E to malabui soto, e man naxa fe jaaxi raba folo i ra. Na kui, i naxa e rabepin e yaxuie yi ra, naxee barano e ra. Kono e to gbilen i xili ra, i man naxa e xa maxandi suxu koore ma i xa fonisireya saabui ra. I bara e ratanga sanmaya wuyaxi. ²⁹ I naxa fe birin naba, alako e xa bira i xa seriye foxo ra, kono e naxa e yete igbo, e mu e tuli mati i xa yaamarie ra. E naxa tondi i xa seriye rabatude, naxan noma a rabatumaerakiside. E naxa e kobe ti i ra, e mu i xui rabatu fefe ma.»

³⁰ «I naxa lu e seeti ma kabi temui xonkuye. I nu e ralimaniyama i Xaxili ra i xa namiponmese saabui ra, kono e mu e tuli mati i ra. Na kui i naxa e sa si gbete belexe i. ³¹ Kono hali i to na raba, i tondi ne e sontode i xa fonisireya xa fe ra. I mu e rabepin kerenyi ra, barima Alanan na i ra naxan hinnema mixie ra, naxan kinikinima e ma.»

³² «Yakosi, i tan muxu Marigi Ala Xungbe, i senbe gbo, i mag-aaxu, i i xa saate rakamalima, i hinnema mixi ra. Yandi, i xa i jengi sa muxu xa toore xon ma, muxu xa mangē, muxu xa kuntigie, muxu xa serexedubee, muxu xa namiponmese, muxu babae, nun muxu xa jama birin. Kabi Asiriya mangē xa temui, han to muxu na toore nan kui. ³³ I bara fe tinxinxi raba muxu be. I tan bara dugutegena raba, kono muxu tan bara fe jaaxi raba i ra. ³⁴ Muxu xa mangē, muxu xa kuntigie, muxu

xa serexedubee, nun muxu babae mu bira i xa seriye foxo ra. E mu e tuli matixi i xa yaamari nun i xa masenyi ra. ³⁵ Hali i to harige nun boxi fanyi sa e xa mangeya bun ma temui naxe, e mu i xui rabatu, e mu gbilen e xa wali jaaxie foxo ra. ³⁶ To loxo muxu na konyiya nan kui. Muxu bara findi konyie ra boxi ma i dennaxe fixi muxu benbae ma, alako e xa balo na boxi fanyi saabui ra. ³⁷ Kono na boxi bogi fanyi birin luma mange gbetee nan be, muxu na naxee bun ma muxu xa yunubie xa fe ra. E e waxonfe rabama muxu fatee nun muxu xa xurusee ra. Muxu na toore belebele nan kui.»

10

Nama xa nate tongoxi

¹ Na birin kui, muxu bara yi nate sebexi tongo, muxu xa mangee, Lewikae, nun muxu xa serexedubee xa tonxuma doxoxi a ma. ² E xilie nan yi ki:

Gomina Nehemi Xakalaya xa di, Sedekiya,

³ Seraya, Asaraya, Yeremi,

⁴ Pasura, Amaraya, Malakiya,

⁵ Xatusi, Sebanaya, Maluku,

⁶ Xarima, Meremoti, Abadiyasi,

⁷ Daniyeli, Gineton, Baruki,

⁸ Mesulama, Abiya, Miyamin,

⁹ Maasiya, Biligayi, nun Semaya.

Serexedubee nan na ki.

¹⁰ Lewikae nan yi ki:

Asanaya xa di Yesuwa, Xenadadi xa di Binuwi, Kadamiyeli,

¹¹ nun e ngaxakerenyie, Sebanaya, Hodiya, Kelita, Pelaya, Hanan,

¹² Mika, Rexobo, Xasabiya,

¹³ Sabudu, Serebiya, Sebanaya,

¹⁴ Hodiya, Bani, nun Beninu.

¹⁵ Kuntigie nan yi ki:

Paroso, Mowaba Paxati, Elama, Satu, Bani,

¹⁶ Buni, Asigadi, Bibayi,

¹⁷ Adoniya, Begifayi, Adin,

¹⁸ Ateri, Xesekiya, Asuru,

¹⁹ Hodiya, Xasuma, Beseyi,

²⁰ Xarifi, Anatoti, Nebayi,

²¹ Magapiyasi, Mesulama, Xesiri,

²² Mesesabeli, Sadoki, Yaduwa,

²³ Pelataya, Hanan, Anaya,

²⁴ Hoseya, Xananiya, Xasubu,

²⁵ Haloxesi, Pilixa, Sobeki,

²⁶ Rexumi, Xasabana, Maaseya,

²⁷ Ahaya, Hanan, Anan,

²⁸ Maluku, Xarima, nun Baanna.

²⁹ «Nama donxoe birin, serexedubee, Lewikae, naade makantee, beetibae, horomobanxi walikae, nun mixi naxee birin mini si gbetee ya ma e bira Ala xa seriye foxo ra, e xa ginnee, e xa di xemee, e xa di ginnee, nun mixi naxee birin fe fahaamuma, ³⁰ nee birin naxa kafu e ngaxakerenyi kuntigie ma. E naxa e rakali e xa bira Ala xa seriye foxo ra, Ala xa konyi Munsa naxan fixi e ma, e xa e Marigi Alatala xa yaamari, a xa masenyi, nun a xa seriye birin nabatu.»

³¹ «Muxu naxa nate tongo muxu xa tondi muxu xa die fide yi boxi mixie ma. Muxu fan xa tondi e xa di ginnee fende muxu xa di xemee be.

³² Muxu mu sese sarama malabui loxoe nun sali loxoe, yi boxi mixie fama naxee ra alo mengi, xa na mu a ra se gbete. Ne solofere nde birin na, muxu mu boxi rawalima, muxu man dijema ne donie birin ma. ³³ Ne yo ne muxu xa gbeti nde ba, a xa rawali muxu Marigi Ala xa horomobanxi kui, ³⁴ alo serexe taami, sansi xori naxee bama serexe ra loxo yo loxo, serexe gan daaxi naxee bama loxo yo loxo, naxee bama malabui loxoe, naxee bama kike neene ti loxoe, naxee bama sali loxoe, naxee bama seniyenyi xa fe ra, naxee bama Isirayila xa yunubi xafarife ra, a nun wali naxan birin nabama muxu Marigi Ala xa banxi kui.»

³⁵ «Serexedubee, Lewikae, nun pama birin naxa nate tongo Ala xa mali ra, xabilee naxee fama yege ra a waxati ki ma, naxan ganma Ala xa banxi kui, alo a sebexi kitaabui kui ki naxe. ³⁶ Muxu naxa nate tongo ne yo ne muxu xa muxu xa

bɔxi daxamui singee nun muxu xa sansi bogi singee xanin Alatala xa banxi. ³⁷ Muxu man xa muxu xa di xeme singee nun muxu xa xuruse di singee xanin serexedubee xon ma, muxu Marigi Ala xa banxi kui, alo a sebexi kitaabui kui ki naxe.»

³⁸ «Muxu naxa nate tongo, muxu xa muxu xa farin xun singee, sansi bogi singee, weni neene, nun ture neene xanin muxu Marigi Ala xa horomobanxi bilie kui serexedubee be. Muxu man xa farile fi Lewikae ma. E luma siga ra na farile foxo ra muxu walima dennaxe. ³⁹ E xa na raba Haruna bonsoe serexedube nde ya xori. E xa farile ba na farile nan kui, e fa na tan xanin horomobanxi bilie kui, daxamui ragatama dennaxe. ⁴⁰ Isirayilakae nun Lewikae xa na mengi, weni neene, nun ture neene xanin na bilie kui horomobanxi xa see saxi dennaxe. Serexedubee, naade kantae, nun beetibae fan na menni ne. Muxu mu muxu Marigi Ala xa horomobanxi raboloma!»

11

Yuwifi naxee fa Darisalamu

¹ Nama kuntigie naxa sabati Darisalamu taa seniyenxi, a nun mixi gbete naxee sugandixi Ala xa mali ra. Mixi fu yo mixi fu, keren naxa sugandi dɔxofe ra Darisalamu. Mixi donxoe naxee luxi, nee naxa sabati taa gbete. ² Nama naxa duba mixie be, naxee bara tin lude Darisalamu.

³ Isirayilakae, serexedubee, Lewikae, horomobanxi walikae, nun Sulemani xa konyie xa die, naxee mu nu na Darisalamu, nee naxa sabati e xonyi, e xa taae kui Yudaya bɔxi ma.

⁴ Bɔxi mange naxee sabati Darisalamu, ndee keli Yuda bonsoe nun Bunyamin bonsoe ne. Naxee kelixi Yuda bonsoe, nee xilie nan yi ki: Atayaya nun Maaseya. Atayaya baba xili Yusiya. Na fan baba xili Sakari. Na fan baba xili Amaraya. Na fan baba xili Sefataya. Na fan baba xili Mahalaleli. Na

fan baba xili Peresi. ⁵ Maaseya baba xili Baruki. Na fan baba xili Kolixose. Na fan baba xili Xasaya. Na fan baba xili Adaya. Na fan baba xili Yoyaribu. Na fan baba xili Sakari. Na fan baba xili Selaha. ⁶ Na kui, Peresi xabile naxee sabati Darisalamu, e findixi mixi keme naani, mixi tongo senni nun solomasaxan nan na.

⁷ Naxee kelixi Bunyamin bonsoe, nee xilie nan yi ki: Salu, nun a foxirabirae Gabayi nun Salayi. Salu baba xili Mesulama. Na fan baba xili Yowedi. Na fan baba xili Pedaya. Na fan baba xili Kolaya. Na fan baba xili Maaseya. Na fan baba xili Itiyeli. Na fan baba xili Yesaya. ⁸ Nee xa mixie malanxi mixi keme solomanaani, mixi mɔxɔɔɔn nun solomasaxan. ⁹ Sikiri xa di Yoweli nan findixi e xa mange singe ra. E xa mange firin nde lanxi Hasenuwa xa di Yuda nan ma.

¹⁰ Naxee findixi serexedubee ra, nee xilie nan yi ki: Yoyaribu xa di Yedaya, Yakin, ¹¹ Seraya, nun e wali boore. Seraya baba xili Xilikiya. Na fan baba xili Mesulama. Na fan baba xili Sadoki. Na fan baba xili Merayoti. Na fan baba xili Axituba, Ala xa banxi yarerati. ¹² Nee birin malanxi mixi keme solomasaxan, mixi mɔxɔɔɔn nun firin. Adaya fan nu na, a nun a wali boore naxee findi denbaya kanyie ra. Adaya baba xili Yeroxama. Na fan baba xili Pelalaya. Na fan baba xili Amasi. Na fan baba xili Sakari. Na fan baba xili Pasura. Na fan baba xili Malakiya. ¹³ Nee birin malanxi mixi keme firin, mixi tongo naani nun firin. Amasayi fan nu na, a nun a wali boore naxee findi kuntigie ra. A baba xili Asareli. Na fan baba xili Axesayi. Na fan baba xili Mesilemoti. Na fan baba xili Imeri. ¹⁴ Nee birin malanxi mixi keme, mixi mɔxɔɔɔn nun solomasaxan. Hagidoli xa di Sabadiyeli nan findi e xa yarerati ra.

¹⁵ Naxee findixi Lewikae ra, nee xilie nan yi ki: Semaya, naxan baba xili Xasubu. Na fan baba xili Asirikama. Na fan baba xili Xasabiya. Na fan baba xili Buni.

16 Sabetayi nun Yosabadi, Lewikae xa mange naxee nu Ala xa banxi yailanma. 17 Mataniya, naxan baba xili Mika. Na fan baba xili Sabadi. Na fan baba xili Asafi, mange naxan Ala matɔxɔe nun Ala maxandi rabama. Bakibukiya nan findi na mange firin nde ra. Abeda, naxan baba xili Samuwa. Na fan baba xili Galali. Na fan baba xili Yedutun. 18 Lewika naxee nu sabatixi Darisalamu, Ala xa taa seniyeŋxi, e malanxi mixi keme firin, mixi tongo solomasaxan nun naani.

19 Naxee nu hɔrɔmɔbanxi naadɛ makantama, nee xilie nan yi ki: Akubu, Talamɔn, nun e ngaxakerenyie naxee nu naadɛ makan-tama. Nee malanxi mixi keme, mixi tongo solofere nun firin.

20 Isirayilakae, serexedubɛe, nun Lewika naxee luxi, e tan sabatixi Yudaya taae nan kui e xɔnyi.

21 Hɔrɔmɔbanxi walikɛe sabatixi Ofeli geya nan fari. Sixa nun Gisepa nan findi e xa mangɛe ra. 22 Lewika naxee sabatixi Darisalamu, e xa mange findixi Yusayi nan na. A baba xili Bani. Na fan baba xili Xasabiya. Na fan baba xili Mataniya. Na fan baba xili Mika. Na fan baba xili Asafi, naxan findixi beɛtibae xa mange ra Ala xa banxi kui. 23 Beɛtiba birin nu na mange xungbe xa yaamari nan bun ma lɔxɔe birin.

24 Petaxiya findixi mange xa marasima nan na pama be. A baba xili Mesesabeli. Na fan baba xili Sera. Na fan baba xili Yuda.

25 Yuda bɔnsɔe mixie sabatixi Kiriya Araba, Dibon, Yekabeseeli, 26 Yesuwa, Molada, Peleti, 27 Xasari, Beriseeba, 28 Sikilaga, Mekona, 29 Rimɔn, Soraha, Yaramuti, 30 Sanowa, Adulama, Lakisi, Aseka, e nun e rabilinyie. E naxa sabati fɔlɔfe Beriseeba ma sa dɔxɔ Hinoma gulunba ra. 31 Bunyamin bɔnsɔe mixie sabatixi Geba, Mikimasi, Aya, Beteli, nun e rabilinyie ne. 32 E man sabatixi Anatɔti, Noba, Ananaya, 33 Xasori, Rama, Gitayimi, 34 Xadidi, Seboyima, Nebalati, 35 Lodi, Ono, nun se yailanmae xa gulunba fan

kui. 36 Lewika ndee naxee kelixi Yudaya, nee naxa sabati Bunyamin bɔxi ma.

12

Serexedubɛe nun Lewikae

1 Serexedubɛe nun Lewikae nan yi ki, naxee gbilen Darisalamu e nun Salatiyeli xa di Sorobabeli nun Yesuwa ra:

Seraya, Yeremi, Esidirasi,

2 Amaraya, Maluku, Xatusi,

3 Sekanaya, Rexumi, Meremoti,

4 Ido, Ginetɔn, Abiya,

5 Miyamin, Mowadiya, Biliga,

6 Semaya, Yoyaribu, Yɛdaya,

7 Salu, Emɔki, Xilikiya, nun Yɛdaya.

Serexedubɛe kuntigie nan na ki, nun e ngaxakerenyie naxee nu na Yesuwa xa waxati.

8 Lewikae nan yi ki:

Yesuwa, Binuwi, Kadamiyeli,

Serebiya, Yudaya, nun Mataniya.

E nu findixi beɛtiba mangɛe nan na.

9 E ngaxakerenyie Bakibukiya nun Unni nu tima e ya ra na wali kui.

10 Yesuwa findi ne Yoyakima baba ra. Yoyakima findi ne Eliyasibu baba ra. Eliyasibu findi ne Yoyada baba ra. 11 Yoyada findi ne Yonatan baba ra. Yonatan findi ne Yaduwa baba ra.

12 Yoyakima xa waxati, serexedubɛe xabilee nun e xunye nan ya:

Meraya nan findi Seraya xabile xunyi ra.

Xananiya nan findi Yeremi xabile xunyi ra.

13 Mesulama nan findi Esidirasi xabile xunyi ra.

Yehoxanan nan findi Amaraya xabile xunyi ra.

14 Yonatan nan findi Maluku xabile xunyi ra.

Yusufu nan findi Sebanaya xabile xunyi ra.

15 Adina nan findi Xarima xabile xunyi ra.

Xelekayi nan findi Merayoti xabile xunyi ra.

16 Sakari nan findi Ido xabile xunyi ra.

Mesulama nan findi Gineton xabile xunyi ra.

17 Sikiri nan findi Abiya xabile xunyi ra.

Pilitayi nan findi Minyamin nun Mowadiya xabile xunyi ra.

18 Samuwa nan findi Biliga xabile xunyi ra.

Yehonatan nan findi Semaya xabile xunyi ra.

19 Matenayi nan findi Yoyaribu xabile xunyi ra.

Yusayi nan findi Yedaya xabile xunyi ra.

20 Kalayi nan findi Salayi xabile xunyi ra.

Eberi nan findi Emeki xabile xunyi ra.

21 Xasabiya nan findi Xilikiya xabile xunyi ra.

Netaneeli nan findi Yedaya xabile xunyi ra.

22 Serexedube xilie nun Lewika denbaya kanyie xilie nu sebexi Eliyasibu, Yoyada, Yonatan, nun Yaduwa xa waxati, Perise mange Dariyusi xa mangeya bun ma.

23 Lewika denbaya kanyie xilie nu sebexi taruxui buki kui han Eliyasibu xa mamadi Yonatan xa waxati. 24 Lewikae xa mangee Xasabiya, Serebiya, Kadamiyeli xa di Yosuwe, nu Alatala matoxoma temui naxe, e ngaxakerenyie nu tixi e ya i, alo Ala xa mixi Dawuda a yamari ki naxe.

25 Mataniya, Bakibukiya, Abadiyasi, Mesulama, Talamon, nun Akubu nu horomobanxi naade kantama, 26 Yosuwe xa di Yoyakima xa waxati kui, Yosadaki xa mamadi. Na waxati Nehemi nan nu na gomina ra, Esidirasi nan nu na serexedube nun seriye karamoxo ra.

Darisalamu tete rabi

27 Darisalamu tete rabi, e xerae xee ne Lewikae birin ma Yudaya boxi ma, alako e xa fa Darisalamu nelixin xulunyi tide beetie ra, naxee bama maxa see nun kora moli ndee xui ra. 28 Beetibae naxa fa kelife Darisalamu fari ma, a nun Netofa foxoe ra, 29 Beti Giligali, Geba,

nun Asamafeti. 30 Serexedube nun Lewikae naxa e yete raseniye, e man naxa pama, nun taa naade nun taa tete fan naseniye.

31 N naxa Yudaya mangee rate tete kon na. N man naxa beetiba pama firin sugandi. Nama singe xa pere tete kon na yirefanyi ma, Xuruse naade mabiri. 32 Hosaya nun Yudaya mangee seeti naxa bira yi pama foxo ra, 33 e nun Asaraya, Esidirasi, Mesulama, 34 Yuda, Bunyamin, Seraya, Yeremi, 35 serexedube naxee feru fema, Yonatan xa di Sakari, naxan benbae findixi Semaya, Mataniya, Mike, Sabudu, nun Asafi ra. 36 Sakari ngaxakerenyie Semaya, Asareli, Milalayi, Gilalayi, Maayi, Netaneeli, Yuda, nun Xanani naxa bira e foxo ra. Dawuda xa beetibasee nu na e yi ra. Seriyee karamoxo Esidirasi nan nu na e xa yarerati ra. 37 E to Dulonyi naade li, e naxa te Dawuda xa taa kui tete kon na. E naxa dangi Dawuda xa banxi ra han e sa Ye naade li sogetede biri.

38 Na pama firin nde naxa siga kola ma. N naxa bira e foxo ra tete kon na, muxu nun pama donxo. Muxu naxa mini yire makantaxi ra naxan xili Taami Gande, muxu naxa siga han tete igbode. 39 Muxu naxa mini Efirami naade ra, Naade Fori, Yexe naade, Xananeli yire makantaxi, Meya yire makantaxi, han muxu Yexeyore naade li. Muxu naxa ti Geeli naade ya ra.

40 Na pama firinyi naxa ti Ala xa banxi kui. N tan nun kiitisee nu na, nun 41 serexedube Eliyakin, Maaseya, Minyamin, Mike, Eliyowenayi, Sakari, nun Xananiya. Ferie fan nu na e yi ra. 42 Serexedube Maaseya, Semaya, Eleyasari, Usi, Yehoxanan, Malakiya, Elama, nun Eseri fan nu na. Yisiraxaya nan nu na beetibae xa mangee ra.

43 Nama naxa serexe gbegbe ba seewe kui barima e Marigi Ala nu bara e rassewa. Ginee nun dimee fan nu seewaxi. Na nelixinyi xui naxa siga yire makuye.

⁴⁴ Na loxoe muxu naxa xemee sugandi naxee bilie kantama, serexee bogise singee nun farile ragatama dennaxe. Yi xemee lan ne e xa sansi bogi singee xun lan, naxee fixi serexedubee nun Lewikae ma, kelife xee ma alo a sebexi kitaabui kui ki naxe. Yudayakae nu bara nelixin serexedubee nun Lewikae xa wali ra. ⁴⁵ E naxa e Marigi Ala xa wali raba a fan yi ra. E tan, beetibae, nun naade makantee nu e raseniyeenma alo Dawuda nun a xa di Sulemani a masenxi ki naxe. ⁴⁶ Dawuda nun Asafi xa waxati, beetiba mangee nu na naxee nu Ala matoxoma suukie nun tantuie ra. ⁴⁷ Sorobabeli nun Nehemi xa waxati, Isirayila birin nu baloe soma beetibae, naade makantee, Lewikae, serexedubee, nun Haruna xa die yi ra loxoe birin.

13

Nehemi xa wali donxoe

¹ E nu na Tawureta Munsu xaranfe nama be temui naxe, e naxa yi sebeli to, «Amonika nun Mowabaka mu daxa e xa so Ala xa mixie ya ma, ² barima e mu fa taami nun ye ra Isirayilakae ralande e xa biyaasi kui, e kobiri fi Balami nan ma, a xa fa Isirayilakae danka. Konoo muxu Marigi Ala naxa na danke mafindi barake ra.» ³ E to na me, e naxa si gbete mixi birin keru Isirayilakae ya ma.

⁴ Beenu na xa raba, serexedube Eliyasibu nan nu na bilie xunyi ra muxu Marigi Ala xa banxi kui. A bariboore nde nan nu lanxi Tobiya ma. ⁵ A nu bara bili belebele so a yi ra yi se birin nagatama dennaxe: mengi, surayi, horomobanxi isee, mengi farile, weni neene, nun ture, naxee fima Lewikae, beetibae, nun naade makantee ma. ⁶ Na birin naba temui naxe, n mu nu na Darisalamu, barima n nu bara gbilen Babilon mange Atasakasi yire, a xa mangeya ne tongo saxan nun firin nde ra. Na ne to non, mange naxa tin ⁷ n bepinde, n xa gbilen Darisalamu. N to naa li, n naxa Eliyasibu xa wali

kobi to bili sofe ra Tobiya yi ra, Ala xa banxi kui. ⁸ Na fe naxa n boje rapaaxu n ma. N naxa Tobiya xa se birin woli tande. ⁹ N naxa e yaamari e xa na bilie raseniyeen, n fa Ala xa banxi see raso naa, alo serexee nun surayi.

¹⁰ N naxa a me fan, se naxee lan e xa fi Lewikae ma, e mu nu na fixi e ma. Lewikae nun beetibae, naxee nu lanxi e xa Ala xa wali raba, nee nu bara siga e xa xee rawalide. ¹¹ N naxa sonxoe rate kiitisae ma, n fa e maxorin, «Wo Ala xa banxi rabepinxi munfe ra?» N naxa Lewikae nun beetibae malan, n fa e ragbilen e xa wali ra. ¹² Na temui kore Yudayaka birin naxa fa mengi farile, weni neene, nun ture ra, a xa malan bilie kui. ¹³ N naxa Selemiya serexedube ti, a xa na bilie makanta, a nun seriye karamoxo Sadoki, Lewika Pedaya, Sabudu xa di Hanan, Mataniya xa mamadi. N na mixie sugandixi ne barima tinxin mixie nan nu na e ra. A nu lan ne e xa na see itaxun e ngaxakerenyie ma.

¹⁴ N Marigi Ala, i naxa neemu n ma na xa fe ra. I xa ratu n ma, n wali tinxinxi naxan naba i xa horomobanxi nun sali xa fe ra.

¹⁵ Na temui n naxa Yudayaka ndee to wali kui malabui loxoe. E sansi bogi bunduma, e mengi xabama, e a bakima sofale fari, e man weni bogi, weni, xore, nun kote gbete bakima, e a xanin Darisalamu malabui loxoe, e xa a mati. N naxa na tonyi doxo e ma senbe ra. ¹⁶ Tireka naxee sabatixi Darisalamu, e fan nu fama ne yexee nun kote mooli birin na Darisalamu, e xa a mati malabui loxoe Yudayakae ma. ¹⁷ N naxa sonxoe rate Yudaya kuntigie ma yi ki, «Wo na munse rabafe? Wo na binye nan bafe malabui loxoe ma? ¹⁸ Wo babae fan nu na nan nabama. Na nan a niyaxi won Marigi Ala naxa won paxankata, a yi taa kana. Wo na a xa xone xun masafe, barima wo mu malabui loxoe binyaxi.»

¹⁹ Na temui n naxa yaamari fi, koe so temui, beenu malabui loxoe xa

a li, Darisalamu naadɛe xa balan han malabui lɔxɔe xa ba a ra. N man naxa n ma walike segetala ndee dɔxɔ naadɛe ra, e naxa tin kote yo xa so malabui lɔxɔe. ²⁰ A bara sanya keren, xa na mu a ra firin li, yulɛe makiti sama Darisalamu fari ma, tɛtɛ seeti ma. ²¹ N naxa na tɔnyi fan dɔxɔ e ma yi wɔyɛnyi ra, «Wo kɔe radangima tɛtɛ seeti ma munfe ra? Xa wo na raba kɔre, n belexe wo lima ne.» Kafi na dangi, e mu fa malabui lɔxɔe sɔnɔn.

²² N naxa a fala Lewikae be, e xa e yete raseniyen, e xa fa naadɛe makantade, alako mixie xa malabui lɔxɔe binya.

N Marigi Ala, i xa ratu n ma wali ma, i man xa n kanta i xa fonisireya kui.

²³ Na waxati, n naxa Yuwifi ndee to naxee bara ginɛe dɔxɔ naxee keli Asidodi, Amoni, nun Mowaba bɔxi ma. ²⁴ E xa di ndee nu Asidodi xui falama, xa na mu a ra si gbete xui, e mu Yudaya xui falama. ²⁵ N naxa na fan tɔnyi dɔxɔ e ma, n fa e danka. N naxa mixi ndee bɔnbɔ, n e xunsexe matala. N naxa fa e rakali Ala xili ra, «Wo naxa wo xa di ginɛe fi e xa di xemɛe ma, wo fan naxa e xa di ginɛe dɔxɔ wo yete be, xa na mu a ra wo xa die be. ²⁶ Na fe xa mu a niyaxi Isirayila mange Sulemani findixi yunubitɔe ra? A maniyɛ yo mu nu na dunipa sie ya ma. Ala naxa a xanu, a man a findi Isirayila mange ra. Kɔnɔ si gbete ginɛe naxa a raso yunubi fe kui. ²⁷ Wo fan wama na yunubi mɔoli nan nabafe? Wo wama findife tinxintaree nan na won Marigi Ala be, ginɛe futife ra si gbete ya ma?»

²⁸ Eliyasibu serexedube kuntigi xa di Yoyada nan nu na Sanbalati Xoronka bitanyi ra. N naxa a rabolo.

²⁹ N Marigi Ala, i xa ratu n ma fe ma, barima e bara serexedube wali manɔxɔ, e man bara serexedube nun Lewikae xa saate kana.

³⁰ N naxa si gbete mixi birin kerɛ serexedube nun Lewikae ya ma, n naxa e ti e xa wali ra. ³¹ N man naxa yege fi serexedube ma sali temui

nun bɔxi daxamui singe serexe ba temui.

N Marigi Ala, i xa ratu n ma fe ma i xa fonisireya kui.

Esita xa Taruxui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Alatala nu bara Isirayila bɔnsɔe sa e yaxui Babilɔnkae sagoe e xa yunubie xa fe ra. E naxa bu naa konyiya kui ꞑe wuyaxie bun ma. A raꞑonyi si gbetee fan naxa nɔ Yuwifii yaxui singee ra, Yuwifii fa lu nee xa mangeya bun ma. Yi kitaabui fe falama naxan dangi Perise bɔxi ma Yuwifii ndee xa fe ra, naxee nu xili Morodekayi nun Esita.

Yuwifii xa diine nu seriye nde masenma, naxan mu nu rafanxi kaafiri senbema nde ma Perise bɔxi ma, naxan nu xili Haman. A nu wama mixi birin xa a xinbi sin bɔxi ma a binyafe ra, kɔnɔ Morodekayi mu nu wama na rabafe, barima a nu na mooli rabama Alatala gbansan nan be. Na kui Yuwifii xa fe mu nu rafanxi a ma, a fa nate tongo a xa e tɔɔɔ.

Kɔnɔ Ala meenima a xa nama ma, a e mali e xa tɔɔre kui. Morodekayi taara xa di ginema Esita nu bara findi Perise mange gine ra a xa tofanyi nun a xa tinxinyi xa fe ra. Na fe naxa a niya a xa nɔ mange xungbe mayandide a xa a mali yi fe kui. Haman waxɔnfe ꞑaaxi mu sɔɔneya, barima Ala nu bara a xa mixi Esita lu Perise mange seeti ma Ala waxɔn waxati ma. Ala xa mangeya gbo mangeya birin be. Amina.

Esita xa Taruxui

Mange gine Fasati tondife mange Asuyerusu be

¹ Mange nde nu na naxan nu xili Asuyerusu. A xa mangeya folɔ Inidiya bɔxi nan ma, han a sa dɔɔɔ Etiyopi bɔxi ra. Bɔxi keme mɔɔɔɔn nun solofere nan nu na a xa nɔe bun ma. ² Na waxati, a nu dɔɔɔɔxi Suse ne, a xa mangataa.

³ A xa mangeya ꞑe saxan nde, a naxa xulunyi ti a xa mangedi nun a xa walikee be. Perise nun

Mediya sɔɔri mangee, kuntigie, nun bɔxi gominæ naxa fa. ⁴ Mange Asuyerusu naxa a xa naafuli, nun a xa dariye masen e be xi keme tongo solomasaxan bun ma.

⁵ Na to dangi, mange naxa xulunyi ti Suseka birin be a xa tete kui. Xi solofere bun ma, banna nun setare birin naxa fa na xulunyi. ⁶ Mange banxi naxa rafe ki fanyi ra. Dugi fiixee nun dugi fɔɔree nu gbakuxi luuti fiixee nun luuti gbeelie ra. Dugie gbakuxi luutie ma gbeti xurundee ra. Na birin nu xirixi geme dɔɔɔɔxi tofanyie ra. Xeema kibanyi nun gbeti kibanyi tofanyie nu na. Bɔxi gbaata nu yailanxi geme tofanyi mooli moolie ra. ⁷ Mange naxa weni gbegbe itaxun mixie ma, e xa na min xeema pɔɔti mooli wuyaxie kui. ⁸ Weni xasabi naxan e kenen, e naxa na min, barima mange nu bara a xa walikee yamari, e xa mixie waxɔnfe raba.

⁹ Mange gine Fasati fan naxa xulunyi ti ginee be mange Asuyerusu xa banxi kui.

¹⁰ Xulunyi xi solofere nde, mange Asuyerusu to siisi weni ra, a naxa a xa batula solofere xili. Yi xeme solofere nu xili Mehuman, Bisita, Xarabona, Bigita, Abagita, Setari, nun Karakasi. ¹¹ Mange naxa a fala e be, e xa fa mange gine Fasati ra a xɔn ma. A xa a maxiri a fanyi ra, mange gine tɔnxuma xa dɔɔɔ a xun ma, alako nama nun mangedi birin xa a xa tofanyi to. Gine tofanyi nan nu na Fasati ra. ¹² Kɔnɔ mange gine Fasati naxa tondi mange xa yaamari ra, xerae naxan masen a be. Na naxa mange xɔnɔ ki fanyi.

¹³ Awa, mange naxa a xa lonnila solofere xili naxee nu seriye nun naamunyi kolon a fanyi ra. ¹⁴ Yi mangedi solofere nan ya: Kasena, Setara, Adamata, Tarasisi, Meresi, Marasena, nun Memukan. Yi Mediyakae nun Perisekae tide nu gbo birin be, barima e tan nan nu na mange seeti ma. ¹⁵ Mange naxa e maxɔrin, «N tan mange Asuyerusu bara xerae rasiga mange gine

Fasati ma a xa fa, kɔnɔ a bara tondi n ma yaamari suxude. Seriyɛ ki ma, a lanma n xa munse raba a ra?»

¹⁶ Memukan naxa a masen mange nun mangɛdie bɛ, «Mangɛ ginɛ Fasati mu fe jaaxi rabaxi i tan mange gbansan xa ra, a man bara fe jaaxi raba mangɛdie nun jamae ra naxee na i xa mangeya bun ma. ¹⁷ Ginɛ na a mɛ tɛmɛi naxɛ, mange ginɛ bara a xa mɔri matandi, bɔxi ginɛ birin fan luma nɛ e xa mɔrie matandi ra. Ginɛ a falama nɛ, «Mangɛ Asuyerusu xɛera rasiga nɛ mange ginɛ Fasati ma a xa fa, kɔnɔ a mu tin.» ¹⁸ Perise nun Mediya mangɛdie xa ginɛ na yi fe mɛ tɛmɛi naxɛ, e fan tondima nɛ e xa mɔrie binyade. Na na raba marapaaxui nun binyatarepa mu jɔnma. ¹⁹ Mangɛ, xa i bara tin, a lanma i xa mange ginɛ Fasati yamari a naxa fa i yire sɔnɔn. Ginɛ gbɛtɛ tongo naxan fisa a bɛ, na xa findi mange ginɛ ra. Na yaamari xa sɛbɛ Perisekae nun Mediyakae xa seriyɛ kui, naxan mu nɔma masarade. ²⁰ Ginɛ birin na yi yaamari xungbe mɛ i xa mangeya bun ma, e fama nɛ e xa mɔrie binyade ki fanyi ra, kelifɛ ginɛ xuri ma, han ginɛ xungbe.»

²¹ Na marasi naxa rafan mange nun mangɛdie ma. Asuyerusu naxa a raba alo Memukan a fala ki naxɛ. ²² A naxa bataaxɛɛ rasanba a xa bɔxi birin ma e gbe sɛbeli ra nun e yetɛ bari xui ra. Na kɛɛdi naxɛ a xɛmɛ birin xa findi denbaya xunyi ra, a nun a xa denbaya mixi birin xa a bari xui fala.

2

Esita findife mange ginɛ ra

¹ Na dangi xanbi, mange bɔjɛ naxa goro. A naxa ratu mange ginɛ Fasati xa fe rabaxi ma, a nun a yetɛ nate naxan tongoxi a xa fe ra. ² Mangɛ xa batulae naxa a fala a bɛ, «Ginɛdimɛdi tofanyi ndee xa fen i bɛ. ³ Yaamari fi i xa bɔxi birin ma, e xa fa ginɛdimɛdi tofanyie birin na i xa mangataa Suse. E xa lu i xa

ginɛ xa banxi kui. Hege, i xa walike banaxi naxan mɛɛnima i xa ginɛ ma, na xa a jɛngi sa e xɔn ma, alako nde xa sa e xa tofanyi xun ma. ⁴ Ginɛ naxan na rafan i ma e ya ma, na xa findi mange ginɛ Fasati jɔxɔɛ ra.» Yi wɔyɛnyi naxa mange kɛnɛn, a naxa na raba.

⁵ Yuwifi nde nu na Suse naxan nu xili Morodekayi. A findi Yayiri xa di nan na, Simeyi xa mamadi, Kisu tolobite kelifɛ Bunyamin bɔnsɔɛ ma. ⁶ Babilɔn mange Nebukadansari nan fa a ra konyiya kui, a nun Yuda ya mange Yekoniya nun Isirayilaka gbɛtɛɛ. ⁷ Morodekayi baba xunya xa di ginɛ Hadasa, e nu naxan ma Esita, a nu na Morodekayi nan yi ra, kabi a baba nun a nga faxa tɛmɛi. A naxa a xuru, a a findi a xa di ra. Ginɛdimɛdi tofanyi nan nu a ra.

⁸ Mangɛ xa yaamari to masen a xa bɔxi mixie bɛ, e naxa fa di ginɛ wuyaxi ra Hege xɔn ma Suse. Esita nu na e ya ma. ⁹ A to rafan Hege ma, Hege naxa fate ratofan ture, donse fanyi, nun konyi ginɛ solofere so a yi ra. A naxa e yigiya mange xa ginɛ xa banxi kui dennaxɛ fan yire birin bɛ.

¹⁰ Esita nu fatanxi bɔnsɔɛ nun si naxan na, a mu na masen mixi yo bɛ, barima Morodekayi nu bara na tonyi dɔxɔ a ma. ¹¹ Lɔxɔɛ birin Morodekayi nu a makɔrema mange xa ginɛ xa banxi ra, a xa Esita xa fe xibaarui kolon.

¹² Na ginɛ birin naxa kike fu nun firin naba mange xa ginɛ xa banxi kui. Kike senni bun ma, ture nun labundɛ mɔoli ndee nu masoma e ma. Na dangi xanbi, ture nun labundɛ mɔoli gbɛtɛɛ nu masoma e ma. Na jɛ keren to kamali, ginɛ naxa nɔ e yetɛ masende mange bɛ. ¹³ Ginɛ nɛ sigama mange xɔn ma, e wa sese xanife e xun ma, e nu na soma nɛ e yi ra. ¹⁴ Ginɛ nu soma mange xɔnyi nunmare tɛmɛi nɛ, e fa gbilen mange xa ginɛ xa banxi firin nde kui. Menni mange xa konyi banaxi Saasagasi nu mɛɛnima e ma. Na xanbi e mu gbilenma

mange xonyi, fo naxan na a kenene e ya ma, a na xili.

¹⁵ Abixayili xa di Esita, Morodekayi naxan xuruxi, na xa temui to a li sigafe ra mange xonyi, a mu sese xanin a xun ma fo mange xa walike Hege naxan fala a be. Esita nu rafan mixi birin ma. ¹⁶ E naxa Esita raso mange Asuyerusu xun ma a xa mangeya je solofere nde ra, Tebeti kike fu nde ra. ¹⁷ Esita naxa rafan mange ma dangi ginnee birin na. A xa xanunteya to lu mange bɔne kui dangi ginɛdimɛdie birin na, a naxa a findi mange ginɛ Fasati ɲoxɔe ra. ¹⁸ Mange naxa xulunyi belebele ti Esita be, a a xa kuntigie nun a xa walike birin xili. A na loxɔe findi malabui loxɔe ra a xa nama be, a e birin buɲa mange ki ma.

Morodekayi mange ratangafe

¹⁹ Ginɛdimɛdie to malan sanya firin nde ra, Morodekayi nu doxoxi mange xa banxi naade ra. ²⁰ Esita mu nu a bɔnsɔe nun a xa mixie xa fe falaxi mixi yo be, alo Morodekayi nu bara a yamari ki naxe. Esita nu luma a xui suxu ra, alo a darixi a ra ki naxe kabi a dimɛdi temui.

²¹ Loxɔe nde Morodekayi nu doxoxi mange xa banxi naade seeti ma. Bigitana nun Teresi, naxee nu na mange xa banxi sode de makantafe, e naxa xɔɔo mange Asuyerusu ma, e fa nate tongo e xa a faxesa. ²² Morodekayi to na me, a naxa a fala mange ginɛ Esita be, alako a xa na masen mange be a xili ra. ²³ Mange to na fe xɔn nafen, a naxa a kolon nɔndi na a ra. A naxa na xeme firinyie gbaku wuri ma e faxafe ra. Na birin naxa sebe taruxui buki kui mange ya xɔri.

3

Haman wama Yuwifie faxafe

¹ Na dangi xanbi, mange Asuyerusu naxa Hamɛdata Agagaka xa di Haman binya, a a ti mangɛdie birin xun ma. ² Mange xa mixie birin nu e xinbi sinma Haman bun

ma, alo mange e yamari ki naxe. Kɔɔo Morodekayi tan nu tondima ne a xinbi sinde a bun ma, a man mu a felenma a be bɔxi ma. ³ Mange xa mixie naxa Morodekayi maxɔrin, «I mange xa yaamari matandima munfe ra?» ⁴ E nu luma Morodekayi maxɔrin na na fe ma, kɔɔo a mu a tuli matima e ra. Sa na fari, a nu bara a fala e be a Yuwifie na a ra. Na temui, e naxa na dentegɛ Haman be, e xa a mato a naxan nabama.

⁵ Haman to a to Morodekayi mu tinma a xinbi sinde a bun ma, a naxa xɔɔo ki fanyi. ⁶ A to a kolon, Yuwifie nan Morodekayi ra, a mu tin a tan gbansan xa tɔɔo de fa. A nu wama a xa mixi birin nan nahalakife fa, Yuwifie naxee birin nu na Asuyerusu xa mangeya bun ma.

⁷ Awa, mange Asuyerusu xa mangeya je fu nun firin nde, kike singe, naxan xili Nisan, Haman naxa sematoe maxɔrin, a xa a kolon a lanma a xa Yuwifie faxesa kike nun loxɔe naxan ma. Sematoe naxa a to na lanxi kike fu nun firin nde nan ma, naxan xili Adari.

⁸ Na temui Haman naxa a masen mange Asuyerusu be, «Si nde na i xa nama ya ma, naxan yensenxi i xa mangeya yire birin. E xa seriye mu luxi alo si gbeteɛ xa seriye, barima e tondima i xa yaamarie yati suxude. A mu lanma e xa sabati i xa bɔxi ma. ⁹ Mange, xa i tinxi, yaamari fi e xa halaki. N tan yati bara tin kɔbiri gbete kole wulu fu fide i xa mixie ma naxee yi wali rakamalima.»

¹⁰ Mange naxa a xa tɔnxuma ba a belexesole ra, a naxa a so Hamɛdata xa di Haman yi ra, na Agagaka naxan nu findixi Yuwifie yaxui ra.

¹¹ Mange naxa a fala a be, «I xa i xa kɔbiri ragata. I man xa i waxɔnfe raba yi mixie ra.»

¹² Na kike singe, xi fu nun saxan nde, Haman naxa mange xa sebelitie malan, e xa a xa yaamari sebe mange rasimae, bɔxi gominae, nun si birin mangɛdie ma. Bataaxee naxa sebe si birin xa sebeli ki ma nun si birin bari xui ra. E naxa nee sebe mange Asuyerusu xili ra. E

man naxa mange xa tɔnxuma fɔxi sa na kɛɛdie ma. ¹³ Xɛɛrae naxa siga na kɛɛdie ra mangataa yire birin ma. A nu seɓɛxi kɛɛdie kui, kike fu nun firin nde, kike naxan xili Adari, na xi fu nun saxan nde, Yuwififi birin xa faxa, dimɛdi yo, fori yo, diyɔɔɛ yo, gine yo. E sɔtɔse birin xa lu mixi gbɛtɛɛ bɛ. Yi birin xa raba na lɔxɔɛ nɛ. ¹⁴ A nu lan nɛ yi yaamari xa fi mixi birin ma, alako e xa nɔ na rabade na lɔxɔɛ.

¹⁵ Mange xa xɛɛrae naxa siga e gi ra alo mange a fala ki naxɛ. Asuyerusu nun Haman naxa lu yire keren e xa wɛni min, kɔnɔ mixi naxee nu na Suse mangataa, e birin bɔɓɛ naxa mini a i.

4

Morodekayi Esita mayandife

¹ Morodekayi to yi fe birin mɛ, a naxa a xa dugi ibɔɔ a ma, a sunnun donma ragoro a ma, a tɛ xube maso a fate ma, a mini taa kui a wama a xui itexi ra. ² A naxa siga han mange xɔnyi, kɔnɔ a mu nɔ sode, barima sunnun donma kanyi mu daxa sofe naa. ³ Mange xa yaamari to so taa birin kui, Yuwififi naxa wa e xui itexi ra sunnunyi kui. E naxa sunnun donma ragoro e ma, e tɛ xube maso e fate ma. E naxa na birin naba sunyi kui.

⁴ Esita xa konyi ginɛe nun xɛmɛ banaxi naxee nu mɛɛnima a ma, e to Morodekayi xa fe fala Esita bɛ, sunnunyi naxa a bɔɓɛ suxu a ɓaaxi ra. A naxa dugi nde rasanba Morodekayi ma, kɔnɔ a mu tin a xa sunnun donma ratede a ma. ⁵ Esita naxa Hataki xili, xɛmɛ banaxi mange naxan yamari a xa mɛɛni Esita ma. A naxa a xɛɛ Morodekayi xɔn ma, alako a xa a kolon a sunnunxi fe naxan ma.

⁶ Hataki naxa sa Morodekayi li taa kui mange xa banxi sode dɛ ra. ⁷ Haman naxan naba, a nun a kɔbiri xasabi naxan laayidi mange bɛ Yuwififi faxafe ra, Morodekayi naxa na birin dɛntɛgɛ Hataki bɛ. ⁸ A naxa na bataaxɛ masen a bɛ naxan

xaranxi Suse taa kui Yuwififi faxafe xa fe ra. Morodekayi naxa a fala a bɛ a xa na kɛɛdi so Esita yi ra, a man xa dɛntɛgɛ sa a bɛ. A nu wama nɛ Esita xa mange mayandi Yuwififi bɛ, alako a bɔnsɔɛ naxa tɔɔɔɔ.

⁹ Hataki naxa gbilen Esita yire, a naxa Morodekayi xa masenyi birin tagi raba a bɛ. ¹⁰ Esita to na mɛ, a man naxa Hataki xɛɛ Morodekayi xɔn ma, a xa sa yi fala a bɛ, ¹¹ «Mange xa walikɛe nun a xa mixi birin a kolon gine yo, xɛmɛ yo naxan sigama mange yire beenu mange xa a xili, na kanyi lanma sɛriyɛ ki ma a xa faxa. Xa mange sa tin, a a xa sawuri xɛɛma daaxi itala a bɛ, a nɔma dipɛde na kanyi ma. Kɔnɔ a xi tongo saxan nan ya, mange mu n xili!»

¹² Hataki to na fala Morodekayi bɛ, ¹³ Morodekayi naxa Esita yaabi, a naxɛ, «Esita, hali i to na mange nan xɔnyi, i naxa a maɓɔxun de a i keren nɔma kiside Yuwififi ya ma. ¹⁴ Xa i dundu yi fe ma, saabui gbete minima nɛ Yuwififi bɛ, kɔnɔ i tan nun i xabile halakima nɛ. Nde a kolon xa i findixi mange gine ra yi lɔxɔɛ yati yati nan ma fe ra?»

¹⁵ Na kui Esita naxa Morodekayi yaabi yi wɔyenyi ra, ¹⁶ «Siga, i sa Suse Yuwififi birin malan, wo xa sunyi suxu n bɛ. Wo naxa ye min, wo naxa wo dɛge yanyi saxan nun kɔɛ saxan bun ma. N tan nun n ma konyie fan sunyi suxuma na ki nɛ. Na dangi xanbi, n sigama nɛ mange yire, hali tonyi to dɔxɔxi na ma. Xa e n faxa, awa yire.»

¹⁷ Na tɛmɛi Morodekayi naxa Esita waxɔnfe raba, alo a fala a bɛ ki naxɛ.

5

Esita sigafe mange Asuyerusu xɔn ma

¹ Sunyi xi saxan nde, Esita naxa a maxiri mange gine dugie ra, a sa siga mange yire. Mange nu dɔxɔxi a xa kibanyi kui, a ya tixi naadɛ ra. ² A to mange gine Esita to, a tixi naa, a xa fe naxa rafan a ma. Mange naxa a xa sawuri xɛɛma daaxi itala

a be, Esita naxa a belexe din na sawuri xunyi ra. ³ Mange naxa a maxorin, «Mange gine Esita, munse niyaxi? I wama munse xon ma? N mu tondima, hali i wama n ma mangeya tagi nan xon ma.»

⁴ Esita naxa a yaabi, «Mange, xa a sa i kenen, n wama a xon ma wo nun Haman xa fa n xonyi to, won birin xa won dege a fanyi ra i xa binye bun ma.» ⁵ Mange naxa xera rasiga Haman ma keren na, alako e xa sa Esita waxonfe raba. ⁶ Mange nun Haman naxa siga Esita xonyi, e e dege yire keren. E nu na weni minfe temui naxe, mange naxa Esita maxorin, «Esita, i wama naxan xon ma, a fala n be. N mu tondima. I waxonfe na munse ra? Hali i wama n ma mangeya tagi nan xon ma, n a soma ne i yi ra.» ⁷ Esita naxa mange yaabi, a naxe, «N wama naxan xon ma, ⁸ xa i bara tin a ra, a xoli n ma wo nun Haman man xa fa n xonyi tina. Na temui, won na ge won degede, n na n waxonfe falama i be.»

⁹ Na loxe Haman nu seewaxi ki fanyi, kono a to Morodekayi to mange xa banxi sode de ra, a boje naxa te a jaaxi ra, barima Morodekayi tondixi a binyade, a mu gaaxuxi a ya ra fefe ma. ¹⁰ Na kui Haman naxa a sabari, a gbilen a xonyi. Menni a naxa a booree nun a xa gine Seresi xili. ¹¹ A naxa a yete igbo folo a xa naafuli xa fe ra, a xa di wuyaxi xa fe ra, nun a tide xa fe ra, mange naxan fixi a ma kuntigie nun mangedie tagi.

¹² Haman naxa a fala e be, «Safe na birin xun ma, mange gine Esita n tan keren nan xili, a muxu nun mange xa sa muxu dege a xonyi to. Tina fan, muxu man sigama ne naa. ¹³ Kono na birin mu findima seewe ra n be, danmi n na Yuwifi Morodekayi toma mange xa banxi sode de ra.»

¹⁴ A xa gine Seresi nun a booree naxa a fala a be, «I naxan nabama, tina geesege, i xa wuri kuye nongon ya tongo suuli ti, i fa mange mayandi Morodekayi xa gbaku na kon na. Na

kui wo nun mange sigama ne Esita xonyi seewe kui.» Na fe naxa rafan Haman ma ki fanyi ra, a fa na wuri ti naa.

6

Mange Morodekayi binyafe

¹ Na ke ra mange mu no xide. A naxa xera rasiga bukie tongode naxee nu findixi mangeya xa taruxui ra. Na naxa xaran mange be. ² E naxa fe nde xaran Morodekayi xa fe ra. A nu bara a kolon mange banxi kantamae Bigitana nun Teresi nu wama mange Asuyerusu faxafe ne. ³ Na kui mange naxa a xa batulae maxorin, «Won Morodekayi binya di na fe ma?» Mange xa batulae naxa a yaabi, «Fefe mu nu raba a be sinden.»

⁴ Mange man naxa e maxorin, «Nde baxi sode n ma banxi kui yakosi?» Haman nu bara so mange xonyi, alako a xa a mayandi Morodekayi xa gbaku wuri ma, naxan nu bara ge tide naa. ⁵ Na na a ra mange xa batulae naxa mange yaabi, «Haman nan be.» Mange naxa a fala e be, «A xa fa n yire.» ⁶ Haman to so, mange naxa a maxorin, «Mixi nde na n wama naxan binyafe ki fanyi. N lan n xa munse raba na kanyi be?» Haman naxa a mapoxun a boje ma, «Mixi gbete mu na mange wama naxan binyafe bafe n tan na.» ⁷ Na kui Haman naxa mange yaabi, «Mange, i wama mixi naxan binyafe, ⁸ a lanma mange dugi, mange bara naxan nagoro a ma, a xa na ragoro na mixi ma. E man xa fa soe nde ra i bara doxo naxan fari, mange tonxuma saxi naxan ma. ⁹ I xa mixi xungbe nde xa na dugi ragoro na mixi ma, i wama naxan binyafe. A na te soe fari, boore xa a rapere taa kui, a xa siga masenyi ti ra, «Wo a mato mange naxan nabama mixi be, a wama naxan binyafe.»

¹⁰ Awa, mange naxa a fala Haman be, «I xulun, i sa dugi nun soe tongo,

i fa i xa woyenyi birin nakamali Morodekayi be, na Yuwifi naxan dɔxɔma mange xa banxi sode de ra. I naxa neemu i fala xui sese ma.»¹¹ Na temui Haman naxa sa dugi nun soe tongo. A naxa mange dugi ragoro Morodekayi ma. Morodekayi to te soe fari, Haman naxa soe rapere taa kui a masenfe ra nama be, «Wo a mato mange naxan nabama mixi be, a wama naxan binyafe.»

¹² E to ge na rabade, Morodekayi naxa gbilen mange xa banxi sode de ra, Haman tan naxa a xulun sigafe ra a xonyi, a yatagi ixɔnɔxi.¹³ Haman to na birin fala a xa gine Seresi nun a defanbooree be, e naxa a yaabi, «Xa yi Morodekayi, Yuwifi bɔnsɔe na a ra, i mu nɔma tide a kanke. I fama ne i yete xun nakanade tun!»

¹⁴ Na temui yati mange xa mixi ndee naxa fa a xilide, a xa siga mange gine Esita xonyi a degede.

7

Esita xa mayandi

¹ Mange nun Haman naxa siga mange gine Esita xonyi e degede.

² Na sigɛ firin nde kui, mange nu weni minma temui naxe, a man naxa gbilen Esita maxɔrin na, «Esita, i wama naxan xɔn ma, a fala n be alako n xa na raba. Munse xɔli i ma? Hali i wama n ma mangeya tagi nan xɔn ma, n a fima ne i ma.»

³ Mange gine Esita naxa a yaabi, «Mange, xa i sa tin, n wama fe naxan xɔn ma, i xa n tan nun n bɔnsɔe rakisi. ⁴ N tan nun n ma mixie bara mati, alako muxu xa halaki, muxu xa faxa, muxu xa jɔn feo. Xa e muxu mati konyie gbansan nan na nu, n mu fefe falama i be nu, n dunduma ne tun, barima na fe mu xɔrɔxɔ nu han n xa mange tɔɔrɔ.»

⁵ Mange Asuyerusu naxa mange gine Esita maxɔrin keren na, «Nde suusaxi yi fe mɔɔli mapɔxunde? Na kanyi na minden?»⁶ Esita naxa a yaabi, «Muxu yaxui xungbe, naxan wama muxu tɔɔrɔfe, na findixi yi

Haman mixi kobi nan na.» Haman to na woyenyi me, gaaxui naxa a suxu a jaaxi ra.

⁷ Mange bɔje naxa te, a mini tandɛ ma. Haman to a kolon mange jan bara nate tongo a xa fe ra, a naxa lu mange gine Esita fe ma, a xa a mayandi a xa a rakisi.⁸ Haman to a felen mange gine Esita bun ma, mange so temui nan na ki kelife tandɛ ma. Mange naxa sɔnxɔe rate, «Yi xeme na munse rabafe yi ki? A man wama dutunfe mange gine Esita nan ma n ya xɔri n ma banxi kui?» Mange fefe na woyenyi fala, mixie naxa Haman yatagi makoto, e a xanin.

⁹ Xarabona, mange xa mixi nde, naxa a fala mange be, «Haman jan bara wuri ti a xonyi, a nu wama Morodekayi gbakufe dennaxe, Morodekayi naxan nu bara mange rakisi. Na wuri ite nɔngɔn ya tongo suuli.» Awa, mange naxa a yamari, «Haman xa gbaku menni ne.»¹⁰ Na na a ra Haman naxa gbaku na wuri ma, naxan nu tixi Morodekayi xili ma a faxafe ra. Na dangi xanbi, mange bɔje naxa goro.

8

Yuwifie xunnakeli sɔtɔfe

¹ Na lɔxɔe mange Asuyerusu naxa Yuwifie yaxui Haman xa se birin fi mange gine Esita ma. Morodekayi naxa a yete masen mange be, barima Esita nu bara a fala mange be a Morodekayi findixi a taara nan na. ² Mange naxa a xa tɔnxuma ba a yete belexe ra, a naxan nasuxu Haman yi, a a so Morodekayi yi ra. Esita naxa Haman harige birin taxu Morodekayi ra.

³ Na temui Esita naxa a mafelen mange bun ma, a a mayandi a naxa Haman Agagaka waxɔnfe kobi raba Yuwifie ra. ⁴ Mange naxa a xa mangeya sawuri xema daaxi itala Esita mabiri. Na nan a niya Esita naxa keli a ti a ya i. ⁵ A naxa a masen a be, «Mange, xa i tin, xa n ma fe rafan i ma, xa i bara nate tongo, xa i

n xanuxi yandi i xa kēedi sēbe naxan Hamēdata xa di Agagaka Haman xa yaamari kanama, yaamari naxan fi Yuwifie faxafe ra i xa mangeya birin kui. ⁶ N tan mu nōma n ya tide n ma mixie ra tōre nun gbaloe xa e soto.»

⁷ Awa, mangē Asuyerusu naxa a masen mangē ginē Esita nun Yuwifi Morodekayi bē, «N bara Haman faxesa, barima a nu wama Yuwifie halakife nē. N man bara Haman harige fi Esita ma. ⁸ Yakōsi wo naxan nabama, wo xa kēedi sēbe n xili ra, naxan nōma Yuwifie xa fe fande. Wo xa n ma mangē tōnxuma sa a ma, barima xa n ma tōnxuma na a ma, na yaamari mu nōma masarade.»

⁹ Na lōxōe yati, e naxa sēbelitie maxili. Morodekayi naxa yaamari fi e ma naxan nabama Yuwifie xa fe ra. E naxa na bataaxē sēbe mangē rasimae, gominae, nun mangēdie birin ma naxee nu na bōxi kēmē mōxōnēn nun solofere xun ma, kēlife Inidya ma, han Etiyopi. Kankan gbe nu sēbexi a xa sēbeli ki ma nun a bari xui ra. Yuwifie fan naxa e gbe soto e xa sēbeli ki ma nun e bari xui ra. Na raba kike saxan nde nē, kike naxan xili «Sifan,» na xi mōxōnēn nun saxan nde lōxōe. ¹⁰ Na bataaxē naxa sēbe mangē xili ra, a xa tōnxuma naxa sa e ma. Xēera naxee nu lan e xa bataaxē rasanba, nee naxa siga e gi ra mangē xa soe fanyie fari.

¹¹ Mangē xa kēedi a masen nē, Yuwifie nōma e malande e xa e yētē xun magere. Xa mixi yo wama e gerefe, mangē bara tin Yuwifie xa e faxesa, e nun e xa ginē nun e xa die. E man nōma e harige birin tongode. ¹² Yi yaamari nu lanxi a xa raba mangē Asuyerusu xa mangeya birin kui, Ada kike, nē kike fu nun firin nde, a xi fu nun saxan nde ma. ¹³ Na yaamari nu sēbexi kēedie ma, bōxi yo bōxi xa e gbe soto alako birin xa a kolon, Yuwifie fan xa rēdi e gbepōxode e yaxuie ma. ¹⁴ Mangē to yaamari fi, xēerae naxa siga e gi ra

mangē xa soe fanyie fari. Yi yaamari naxa xaran Suse mangataa kui.

¹⁵ Morodekayi naxa mini mangē xa banxi kui, mangē dugi fōre nun a fiixē ragoroxi a ma, mangē tōnxuma xēema daaxi dōxōxi a xun ma, nun donma xungbe gbeeli ragoroxi a ma. Susekae birin naxa sēewa, e e xui rate nēlexinyi kui. ¹⁶ Yuwifie naxa sēewa ki fanyie ra e xa xunnakeli xa fe ra. ¹⁷ Yire birin nun taa birin mangē xa yaamari xaranxi dennaxē, Yuwifie naxa xulunyi ti sēewe kui. Mixi wuyaxi naxee kelixi si gbētē ya ma, e naxa e yētē findi Yuwifie ra, barima e nu bara gaaxu e ya ra.

9

Yuwifie yaxuie faxafe

¹ Ada kike fu nun firin nde, xi fu nun saxan nde to a li, mangē xa yaamari nu lanma a xa raba. Na lōxōe ma Yuwifie yaxuie nu wama e masotofe, kōnō fee naxa masara, Yuwifie naxa nō e ra. ² Mangē Asuyerusu xa mangeya yire birin, Yuwifie naxa e malan e yaxuie gerefe. Mixi yo mu nō tide e ya ra, sie birin naxa gaaxu. ³ Bōxi birin mangēdie, mangē rasimae, gominae, nun mangē xa mixie naxa Yuwifie mali, barima e nu gaaxuxi Morodekayi ya ra. ⁴ Morodekayi nu bara findi mixi xungbe ra mangē banxi kui. A xili fanyie naxa yire birin li, a tide xun nu masama tun. ⁵ Na na a ra Yuwifie naxa e yaxuie bōnbō santidēgema ra, e e faxesa. E naxa e waxōnfe birin naba e yaxuie ra.

⁶ Yuwifie naxa mixi kēmē suli faxesa Suse mangataa. ⁷ E man naxa Parasandata, Dalifōn, Asipata, ⁸ Porata, Adaliya, Aridata, ⁹ Paramasata, Arisayi, Aridayi, e nun Fayesata birin faxesa. ¹⁰ Na mixi fu findi Hamēdata xa di Haman xa die nan na, Yuwifie yaxui. E naxa na mixie faxesa, kōnō e mu mixi yo harige tongo.

11 Na loxoe yati, mange naxa a kolon mixi naxan xasabi faxaxi Suse mangataa. 12 Mange naxa a fala mange gine Esita be, «Yuwifie bara mixi keme suuli faxes Suse mangataa, a nun Haman xa di fu. Xa e bara na mooli raba yi taa kui, e munse rabaxi yire gbetee n ma mangeya kui? Kono i wama naxan xon, n na rabama ne i be. I waxonfe na munse ra di? Na birin nabama ne i be.» 13 Esita naxa a yaabi, «Xa i bara tin, Yuwif naxee na Suse, e man xa no e gberoxode tina. Haman xa di fu xa gbaku wuri ma.» 14 Mange naxa yaamari fi a xa raba alo Esita a falaxi ki naxe. Na yaamari naxa xaran Susekae be. Haman xa di fu fan naxa gbaku wuri ma. 15 Ada kike xi fu nun naani nde ra, Yuwifie man naxa e malan, e xeme keme saxan faxes taa kui, kono e mu e harige yo tongo.

16 Yuwif naxee nu na boxi gbetee ma, nee fan naxa e malan, e yete xun magerede e yaxuie ma. E naxa e yaxui mixi wulu tongo solofere a nun suuli faxes, kono e fan mu nee harige yo tongo. 17 Na birin naba Ada kike xi fu nun saxan nde ne. A xi fu nun naani nde ra, Yuwifie naxa e malabu seewe kui, e xulunyi ti. 18 Yuwif naxee nu na Suse, nee naxa e yaxuie gere na xi fu nun saxan nde nun fu nun naani nde ma. E naxa e malabu seewe kui a xi fu nun suuli nde loxoe, e xulunyi fan ti. 19 Na nan a toxi Yuwif naxee na daaxae, nee xulunyi tima Ada kike xi fu nun naani nde ma seewe kui, kankan a doroore bupama na temui.

20 Morodekayi naxa na fe birin sebe bataaxee kui Yuwifie ma, naxee nu yire makuyee nun yire makoxie Asuyerusu xa mangeya kui. 21 A naxa a sebe, Yuwifie xa Ada kike xi fu nun naani nde nun a xi fu nun suuli nde findi sali loxoe ra ne yo ne, 22 barima e e yete soto e yaxuie yi ra na temui ne, e xa toore findi jalexinyi nan na, e xa sunnunyi findi seewe nan na. Na loxoe a lan ne e xa e dorooree bupa, e man xa setaree ki. 23 Yuwifie

naxa Morodekayi xa yaamari suxu, na naxa findi naamunyi ra e be ne yo ne.

24 E na birin naba ne barima Hamadata Agagaka xa di Haman, Yuwifie yaxui, nu bara wa Yuwifie birin halakife. A nu bara jeli bonbo, naxan xili Puri, alako a xa e halaki, a xa e sonto. 25 Kono Esita nu bara siga mange yire. Mange naxa keedi sebe yi ki, «Haman nu wama fe jaxi naxan nabafe Yuwifie ra, na xa gbilen a ma. A xa die fan xa gbaku wuri ma.» 26 Na nan a toxi yi loxoe xili falama «Purie,» barima e bari xui ra e jeli xili falama, «Puri.» Bataaxe sebeli to kamali na ki, 27 Yuwifie naxa na loxoe firinyie findi sali loxoe ra. Na naxa findi naamunyi ra e tan nun e bonsoe be, nun mixie be naxee soma e xa diine kui. E xa yi loxoe firinyie binya ne yo ne, e xa fe birin naba alo Morodekayi a yamari ki naxe. 28 Ne naxee sa fama, Yuwifie xa denbayae naxee na yire birin, e xa yi Puri loxoe binya, alako e tan nun e bonsoe naxa neemu yi fe dangixi ma.

29 Awa, Abixayili xa di Esita, naxan findixi mange gine ra, a nun Morodekayi, e naxa yi bataaxe mange daaxi firin nde sebe Puri Sali xa fe ra. 30 E naxa bataaxee rasiga Yuwifie birin ma, naxee nu na mange Asuyerusu xa boxi keme moxonon nun solofere birin kui, alako mixie xa jere borisa nun tinxinyi kui. 31 E man naxa a masen Yuwifie be, e xa Puri Sali loxoe raba a waxati yati ma, alo Morodekayi nun mange gine Esita e yamarixi ki naxe. E tan nun e bonsoe birin xa sunyi suxu, e xa Ala maxandi. 32 Mange gine Esita xa yaamarie Puri salie xa fe ra, na naxa findi seriye ra, e fa sebe yi kitaabui kui.

10

Morodekayi nun mange Asuyerusu senbe

1 Mange Asuyerusu naxa duuti maxili mixi birin ma, kelife xare ma

han surie ma. ² Mange senbe nun a xa limaniya birin sebexi Perise nun Mediya mangεe xa taruxui kui. Morodekayi tide gbo ki, na fan sebexi na kui. ³ Morodekayi Yuwifi naxa findi mangεe Asuyerusu xa mixi xungbe ra, a man naxa findi mixi kεnde ra Yuwifie be. E naxa a xanu ki fanyi, barima a nu wali fanyi rabama e be alako Yuwifie xa fe xa siga yare ma.

Ayuba xa Taruxui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui findixi Ayuba xa taruxui nan na naxan masenyi hagige masenma adamadie birin be. Kabi won benba Adama nun nene Mahawa to yunubi raba, mixi birin na dunija igirife na toore nan kui. Na toore noma a niyade mixie xa xono Ala ma, e fa a maxorin munfe ra a e luma e xa tooro. Xa mixie joxo a ma a e bara e jere tinxinyi kui Ala ya i, na yaabi fife xoxo.

Ayuba xa fe nu na na ki ne. A booree naxa a fala a be a toore jaaxi a soto a xa yunubie nan ma fe ra. Ayuba mu tin na yaabi ra, a fa a fala na mu a ra. Na kui a nu wama Ala xa kiiti xon alako a xa a kolon a jaxankataxi fe naxan ma. A ranonyi Ala naxa a masen Ayuba be a a mu noma Alatala xa fe raba ki fahaamude. Ayuba to so na fe kui a boje birin na, a xaxili naxa sa.

Kono bafe na masenyi ra, seriye gbete toma yi taruxui kui naxan tide gbo. Ala to barake sa Ayuba xa fe ma a xa tinxinyi xa fe ra, Sentane naxa Ayuba tojenge a falafe ra Ala be a Ayuba nu birama Ala waxonfe foxo ra alako a xa barake soto tun. Ala nu wama a masenfe Sentane be a a xa tinxintoe Ayuba nu na Ala xa seriye ratinmefe fe gbete nan ma. Ala naxa tin toore xa doro Ayuba ma, alako Sentane xa a to na toore mu nu noma a niyade Ayuba xa Ala xa seriye bejin.

Na kui won birin noma a kolonde a mu lanma won xa bira Alatala foxo ra alako won xa barake tun soto. A lanma won xa Ala xui suxu barima won Daa Marigi nan na Alatala ra. Xa won barake soto, xa won mu a soto, a lanma won xa won Marigi Alatala batu won ma fe birin kui. Ala xa won mali na rabade. Amina.

Ayuba xa Taruxui

Alatala nun Sentane xa de masare singe

¹ Xeme nde nu na Usu boxi ma naxan nu xili Ayuba. Mixi hagige nan nu lanxi a ma, a matinxin. A nu gaaxuma Ala ya ra, a mu nu birama fe jaaxi foxo ra. ² Di xeme solofere nun di gine saxan nu na a yi ra. ³ A xa goore nu lanxi yexee wulu solofere, joxome wulu saxan, ninge wulu keren, a nun sofale keme suuli nan ma. Walike gbege saxi na nan fari. Binye nu saxi yi xeme ma dangi mixi birin na na sogetede biri ra.

⁴ A xa die nu xulunyi tima ne e boore xonyie, e nu e maaginee xili alako e birin xa nu e dege yire keren. ⁵ Xulunye na ba a ra, Ayuba nu serexe gan daaxie bama ne a xa di birin be eraseniyenfe ra. A nu a maroxunma ne a temunde e bara yunubi nde soto, xa na mu a ra e bara Ala danka e boje kui. Na kui Ayuba nu luma serexe ba ra e be temui birin.

⁶ Loxoe nde Ala xa malekee naxa fa Alatala yire. Sentane fan nu na e ya ma. ⁷ Alatala naxa Sentane maxorin, «I kelixi minden?» Sentane naxa a yaabi, «N kelixi dunija iperede.» ⁸ Alatala man naxa a maxorin, «I bara n ma konyi Ayuba rakorosi? A maniyee yo mu na dunija ma. A fan, a tinxin. Ala yaragaaxui nan a ra, fe jaaxi mu rafan a ma.» ⁹ Sentane naxa a yaabi, «Ayuba xa gaaxui i ya ra tun mu a ra? ¹⁰ I mu a kantaxi xe, a tan, a xa denbaya, nun a harige birin? I bara barake sa a suxufe birin ma, alako a xa goore xa gbo tun. ¹¹ Kono xa a sa li i naxa din a harige ra, n xa a fala i be, a fama ne i dankade keren na.» ¹² Alatala naxa a fala Sentane be, «Awa yire, n bara a harige birin sa i sagoe, kono i naxa a gundi tooro de.» Na temui Sentane naxa keli Alatala yire.

¹³ Loxoe nde Ayuba xa die nu na xulunyi tife e taara xonyi. ¹⁴ Xera nde naxa fa Ayuba yire, a a fala a be, «I xa walikee nu na ningee rawalife xe ma, sofalee fan nu na e

de madonfe na longori. ¹⁵ Sebaka ndee naxa din i xa walikɛe ra, e e faxa santidegema ra. E man ningee fan xanin. N keren peti nan nɔ n yete bade e yi. N faxi na fe nan dentegede i be.»

¹⁶ Na mu ge na masenyi ra, xɛera gbete naxa fa, a a fala Ayuba be, «Ala bara a ragiri galanyi xa goro i xa yexee nun e makantamae ma. A bara e birin faxa. N keren peti nan nɔ n yete bade e yi. N faxi na fe nan dentegede i be.»

¹⁷ Na fan mu ge a xa masenyi ra, xɛera gbete naxa fa, a a fala Ayuba be, «Kalidika, gaali dɔxɔ saxan bara bagan i xa jɔxɔmɛe ma, e e makantamae faxa santidegema ra, e jɔxɔmɛe xanin. N keren peti nan nɔ n bade e yi. N faxi na fe nan dentegede i be.»

¹⁸ Na fan mu ge a xa masenyi ra, xɛera gbete naxa fa, a a fala Ayuba be, «I xa die to nu na xulunyi tife e taara xɔnyi. ¹⁹ Foye belebele faxi na temui ne keli gbengberenyi ma, a banxi rabira i xa die ma. E birin bara faxa. N keren peti nan kisixi. N faxi na nan dentegede i be.»

²⁰ Na kui Ayuba naxa keli, a a xa donma ibɔɔ a ma, a a xunyi bi sunnunyi ma, a fa a rafelen bɔxi ma.

²¹ A naxa a fala,
«N faxi dunija n mageli nan na n bari temui,
n man gbilenma n mageli nan na n siga temui.

Alatala bara n ki harige ra,
Alatala man bara na harige ba n yi.
Tantui na Ala be.»

²² Na birin kui, Ayuba mu yunubi yo raba, a mu fe kobi yo fala Ala be.

2

Alatala nun Sentane xa de masare firin nde

¹ Lɔxɔe nde Alatala xa malekɛe man naxa fa a yire, Sentane man nu na e tagi. ² Alatala naxa Sentane maxɔrin, «I kelixi minden?» Sentane naxa a yaabi, «N kelixi dunija ijerede.» ³ Alatala man naxa a

maxɔrin, «I bara n ma konyi Ayuba rakɔɔsi? A maniyɛ yo mu na dunija ma. A fan, a tinxin. Ala yaragaaxui nan a ra, fe jaaxi mu rafan a ma. Han ya a xa tinxinyi mu masara, hali i to waxi n xa a halaki tun.» ⁴ Sentane naxa a yaabi, «Adama fe birin nabama a fate xa tɔɔre matangafe nan na. A nɔma a harige birin masarade yalanyi ra. ⁵ Xa i a fate yati tɔɔroma, a i dankama ne keren na.» ⁶ Alatala naxa a fala Sentane be, «Awa yire, n bara a fate sa i sagoe, kɔnɔ i naxa a faxa de.»

⁷ Na temui Sentane naxa keli Alatala yire. A naxa suurie ikonkon Ayuba fate birin ma, keli a sanyi kui ma han a xuntagi. ⁸ Ayuba naxa dɔxɔ te xube xɔɔra sunnunyi kui, a nu a fate xɔɔlin feje kebele ra. ⁹ A xa gine naxa a fala a be, «Han ya i na i xa tinxinyi kui? Ala rasoto sɔnɔn, i xa faxa.» ¹⁰ Kɔnɔ Ayuba naxa a yaabi, «I wɔyenfe ne na ki alo xaxilitare. Xa won tinma Ala xa heri ra, a mu lanma won xa tin a xa xɔɔxɔe fan na?» Na kui Ayuba mu yunubi yo soto a xa wɔyenyie kui.

Ayuba nun a boore saxanyie

¹¹ Ayuba boore saxanyie to a xa tɔɔre xa fe me, e naxa keli e xɔnyi sigafe ra Ayuba yire. E xili: Elifasi Temanka, Bilidada Suuxaka, nun Sofara Naamaka. E naxa lu yire keren, e lan fe keren ma, e xa sa Ayuba kunfa ba, e xa a madundu. ¹² E to sa a to keli yire makuye, e naxa san a ma, e bɔnbɔ gbelegbelefe ra. E naxa e xa donmae ibɔɔ e ma, e xube maso e ma sunnunyi kui. ¹³ E naxa dɔxɔ Ayuba sɛeti ma bɔxi, han xi solofere. Mixi yo mu wɔyen keren fala a be, barima e a to ne, a xa tɔɔre nu gbo ki fanyi ra.

3

Ayuba xa masenyi

«Ayuba nimisafe a xa bari ra»

¹ Na birin to dangi, Ayuba naxa a bari lɔxɔe danka ² yi masenyi ra:

3 «N bari ɔɔɔɔe xa nɛɛmu dunija ra. Na kɔɔe ra e naxɛ, <Di xɛmɛ na a ra.>
 4 Ala xa na ɔɔɔɔe findi dimi ra, na ɔɔɔɔe xa nɛɛmu a ra, a xa tɔnyi dɔɔɔɔ soge yanbafɛ ra na ɔɔɔɔe kui.
 5 Ala xa na ɔɔɔɔe findi dimi ra, a xa nuxui ifɔɔɔɔe dusu a xun na, a xa lu dimi magaaxuxi kui.
 6 Ala xa na kɔɔe ifɔɔɔɔ, a xa na ba kɔnti ra jɛ kui, a xa na ba kɔnti ra kike kui.
 7 Ala xa na kɔɔe kuma di ra, sɛɛwɛ xui yo naxa ite.
 8 A xa findi danke ti se ra manduru-lae bɛ, naxee ninginangɛ xilima.
 9 Na ɔɔɔɔe subaxɛ tunbuie naxa yanba, kuye naxa iba, naiyalanyi yo naxa mini,
 10 barima a mu sɛsɛ raba naxan nu nɔma n barifɛ dandɛ, naxan nu nɔma n nɔxunde n ma tɔɔɔɔe ma.
 11 Munfɛ ra n nga furi mu bira nu? Munfɛ ra n mu faxa nu beenu n xa bari?
 12 Munfɛ ra n nga n nasɛnɛxi a san ma, a xijɛ fi n ma?
 13 Xa na mu a ra, yi tɛmɛi n bɛlɛxi bɔjɛsa kui nu
 14 mangɛɛ nun rasimae fɛ ma, naxee xa banxie bara gɛ kanadɛ,
 15 naxee nu bara xɛɛma nun gbɛti gbɛgbɛ sɔtɔ.
 16 Munfɛ ra e mu n nagata, alɔ diyɔɔɔɔe naxan mu waxi, naxan mu mini kɛnɛ ma?
 17 Gaburi tan kui, mixi jaaxie mu nɔma sɛsɛ ra, mixi taganxie e malabuma nɛ.
 18 Konyie bɔjɛsa sɔtɔma nɛ, e mu e kanyi xui mɛma gaburi kui.
 19 Dimɛdiɛ nun foriɛ na mɛnni, konyie e yɛtɛ sɔtɔma naa.
 20 Munfɛ ra Ala a niyama adamadiɛ xa mini kɛnɛ ma, naxee findi tɔɔɔɔmixie ra, naxee nimisaxi e xa dunijɛigiri kui,
 21 naxee faxɛ xɔli mawama, kɔnɔ e mu faxa,

naxee faxɛ fenma dangi naafuli ra,
 22 naxee jɛlɛxinma gaburi life ra?
 23 Munfɛ ra mixi barima, Ala kira balanxi naxan ya ra, Ala naxan naxɛtɛnma yire birin?
 24 N ma donse findixi n ma tɔɔɔɔe nan na, n ma minse findixi n yaye nan na.
 25 N na gaaxu fɛ naxan na, na nan n lima. Fe naxan na n nasɛrɛn, n na nan sɔtɔma.
 26 Bɔjɛsa mu na n bɛ, n mu nɔma n sabaridɛ. Malabui mu na n bɛ, fo tɔɔɔɔe.»

4

Elifasi Temanka xa masenyi singe

«Tinxintɔɔe mu tɔɔɔɔma»

1 Elifasi Temanka naxa a fala,
 2 «Ayuba, i haakɛ to n bɛ n xa wɔyɛn. N mu nɔma dundudɛ.
 3 I bara mixi gbɛgbɛ xaran, i bara e ralimaniya.
 4 I xa masenyie bara mixie mali, i xa wɔyɛnyie bara e sɛnbɛ so.
 5 Yakɔsi i tan nan to fa na tɔɔɔɔfɛ, limaniya bara ba i tan yi.
 6 I mu i xaxili ti i xa danxaniya ra Ala ma? I mu lama i xa tinxinyi ra?
 7 I bara mixi fanyi to halakixi tɔɔɔɔe ma? Tinxintɔɔe nɔma bɔnɔdɛ?
 8 N naxan nakɔɔɔsixi, fɛ jaaxi rabae nan tɔɔɔɔma.
 9 Ala e xun nakanama a xa xɔnɛ kui.
 10 Yɛtɛ xa yirindinyi nun baratɛ xa jarandanyi magaaxu, kɔnɔ e jinyie fama nɛ magiradɛ.
 11 Yɛtɛ yati faxama kaamɛ ra, a xa die yɛnsɛn yɛ.»
 12 «Masenyi ndɛ bara fala n bɛ a gundo ki ma, n tuli bara a makɔlikɔli xui mɛ.
 13 Xiye sa tɛmɛi kɔɔe tagi,
 14 gaaxui naxa n suxu han n fate naxa sɛrɛn.
 15 Tubari ndɛ naxa dangi n ya i. N fate xabɛɛ naxa kɛli, e ti.
 16 Tubari nu tixi naa.

N a to ne, kono mixi yo a ra n mu a kolon.
 N bara mixi maniye tan to.
 N naxa xui nde me yi makolikoli ra,
 17 <Adamadi tinxin Ala ya i? A seniyen a Marigi ya i?
 18 Xa Ala mu la a xa malekee ra a xa walikée,
 xa a tantanyi toma nee ma,
 19 ibunadama go, naxan yailanxi bende ra,
 naxan noma iwurude alo kaari?
 20 Adamadie faxama loxo yo loxo, sese mu na kanama.
 21 E xa simaya luuti bolonma ne, e faha fahaamutareja kui.»

5

Elifasi Temanka xa masenyi firin nde

«Ayuba, Ala maxandi»

1 «Yakosi, i xa xili ti i xui itexi ra. Nde i yaabima?
 I seniyentoe mundun xilima?
 2 Gbesenxonneya xaxilitare faxama ne,
 toone lonnitare halakima ne.
 3 N bara xaxilitare nde to, a xa fe sooneyama,
 kono na ikorexi ra n naxa yi danke bira a foxo ra.
 4 <Mali birin xa ba a xa die yi ra, kiiti xa kana e ra,
 mixi yo naxa e mali na kui.
 5 Kaametoee xa a xa xe don, e xa baloe birin ba a yi ra hali naxan na tunbe xora.
 Mixie xa mila a xa naafuli ma, e xa a ba a yi.>
 6 Toore nun paxankate fama ne.
 7 Adamadi tooroma ne a xa dunijeigiri kui.
 Na mu kanama, alo te na radexe, a fulefule tefe fan to mu kanama.
 8 Xa n tan nan a ra nu, n Alatala nan maxandima,
 n nan n ma toore masen a be.
 9 A kaabanakoe rabama, a xa fe xungbee mu kontima.
 10 A tune ragoro boxi ma, a ye rasiga xe ma.
 11 A tooromixi xa fe itema, a mixi sunnunxi rakisima.

12 A mixi kootaxi xa fe xun nakanama,
 alako e waxonfe naxa sooneya.
 13 A mixi madaxui suxuma gantanyi ra,
 a yanfante waxonfe kanama.
 14 E xa yanyi findima e be dimi ra, e luma alo donxui naxee mu se toma.
 15 Alatala tooromixi ratangama woyen xoxoxe ma,
 naxan kelima yanfantee de kui.
 A e ratangama senbema xa fe jaaxi ma.
 16 Xaxili tide luma ne tooromixi be. Tinxintare de balanma ne.
 17 Nelexinyi na adama be Ala naxan xuruma.
 Wo naxa tondi Ala Senbe Kanyi xa xurui ra,
 18 barima a fi naxan sama mixi ma, a na fan dandanma,
 a fe xone naxan naminima, a na rayalanma.
 19 A mu tondima i ratangade toore ma,
 a i rakisima toore birin kui.
 20 Kaame na sin boxi ma, a i ratangama ne faxe ma,
 gere na mini, a i ratangama santidegema ma.
 21 A i ratangama ne woyen jaaxi ma, a i ba gbaloe kui.
 22 I mu gaaxuma kaame ya ra, i mu serenma sube xaape ya ra,
 23 barima saate luma ne i nun dunija kui isee tagi,
 gemee nun subee mu i tooroma sonon.
 24 Bopesa luma ne i xonyi, mupe yo mu tima i xa goore.
 25 I xa die wuyama ne, i bonsoe gboma ne alo burunyi sexe.
 26 I mu gaburi lima, i xa simaya mu kamalixi,
 alo maale fan to mu xabama a xaba temui mu a lixi.
 27 Muxu bara yi nondi kolon, i fan xa a rame, i xa a fahaamu.»

6

Ayuba xa masenyi singe

«N ma toore gbo n ma fe jaaxie be.»
 1 Ayuba naxa a yaabi,

2 «Xa n ma tɔɔre sa maniyama nu,
xa a sa sama sikeeli ma nu,
3 a binye dangima ne baa meyenye
ra.
Na nan a toxi yusi yo mu na n ma
woyenye ma.
4 Ala Senbe Kanyi xa tanbe bara n
soxo,
na xone bara te n xaxili ra.
Ala na n gerefe a jaaxi ra.
5 Nooge fanxi dennaxe, sofale wama
menni?
Ninge wa xui mema a xa donse ya
i?
6 Bande donma foxe xanbi?
Tɔxele pintare joxun?
7 N mu nu wama naxan xon,
na bara findi n baloe ra hali na fa
kanaxi.
8 Ala xa n ma dube suxu n be,
a xa n waxonfe rakamali.
9 Ala xa n xun nakana, a xa n faxa.
10 Na kui, n madundui sotoma ne,
hali n to yi tɔɔre birin kolonxi,
n seewa n to mu gbilen Ala
Seniyentoe xa yaamari foxo
ra.
11 N nan n xaxili tima senbe mundun
na fa?
N ma dije munse fanma n ma
sonon?
12 N senbe gbo alo fanye?
N fate xoxoxo alo wure?
13 Nde noma n malide?
Senbe mundun luxi n ma?»
14 «Tɔɔromixi hayi na a dugutegɛ xa
mali ma,
hali na mu sa gaaxuma Ala Senbe
Kanyi ya ra.
15 N ngaxakerenyie bara n yanfa,
alo xure naxan xorima.
16 Neme temui, ye banbaran ye, a
radunda,
17 konɔ sogofure ra, ye birin xori.
18 Biyaasilae kira bama a ma ye
fenfe ra,
e fa loe gbengberen yire.
19 Tema Biyaasilae e xun tima ye yire
ra.
Seebakae fan e xaxili tima na xure
ra,
20 konɔ e na menni li, e xure xorixi
nan toma.
Na kui limaniya bama ne e yi ra.
21 Wo luxi na ki ne n be.

Wo bara gaaxu n ma tɔɔre ya ra.
22 N xoro nu, n nu wo makula ne,
wo xa n xun sara wo xa naafuli nde
ra?
23 N wo makula ne,
wo xa n xun sara n yaxui gbeeli nde
ma?
24 Wo n xaran.
Wo n ma tantanyi masen n be,
alako n xa n sabari.
25 Nɔndi tan mu mixi yo tɔɔroma.
Konɔ wo xa masenyie tan fala xun?
26 Wo bara kiiti sa,
wo mu wo tuli matixi tɔɔromixi tan
xa woyenyi ra.
27 Wo fata kiiti jaaxi sade kiridie
ma.
Wo mu yanfanteya ba wo boore yete
yati ra.
28 Kosi fa yandi, wo wo ya ti n na.
N mu wule falama wo be.
29 Wo xa kiiti tinxinxi sa,
alako n xili fanyi naxa kana.
30 Wo fe fale jaaxi mema n na?
N mu fata fe fanyi nun fe jaaxi tagi
rasade?»

7

Ayuba xa masenyi singe de idoxoe

«A a mawafe Ala be»

1 «Mixi xa fe mu luxi xe dunjina ma
alo soori?
A xa dunjigiri mu luxi xe alo
walike?
2 Konyi gbatama koe xa so,
walike gbatama a sare ra.
3 N tan fan, n ke bara findi tɔɔre ra,
n ma wali sare bara findi xone ra.
4 N ne n sama, n lu ra a mane, <N
kelima temui mundun?»
Xixoli mu n tan be,
tɔɔre nan tun a ra koe birin kui.
5 Kuli dinfe n fate ra,
n kiri na borofe, yalee tife a ma.
6 N ma simaya xulun maboe xa
maboe wuri be.
7 Ala, i xa ratu a ma n ma simaya
jengi nan tun a ra,
n yae mu fe fanyi toma kore.
8 Ya naxan tixi n na,
na mu n toma sonon,
a gbe mu luxi n xa loe i ma.
9 Kunda na te, a man loe.

Adamadi fan na siga aligiyama, a mu gbilenma fa ra.

10 A mu gbilenma a xonyi sɔnɔn, a xa fɔxɔɛ mu ratuma a xa fe ma sɔnɔn.

11 Na nan a toxi n mu n de suxuma, n nan n ma tɔɔɛ ifalama ne, n nan n mawa n ma xɔɔɔɛ kui.

12 N findixi i be baa nan na, xa na mu a ra, daalise xun solofere kanyi,

i to fa biraxi n ma fe fɔxɔ ra yi mɔɔli ra?

13 N na a fala, <N xa n sa, n xa xi, alako n xa n ma tɔɔɛ mayanfa,>

14 i n magaaxu xiye nun laamatunyi naaxie ra.

15 Faxɛ nan tun xɔli fa n ma to, dangi yi xɔrie ra naxee luxi n be yi ki.

16 N ma simaya bara rapaaxu n ma, n mu wama bufe dunɔpa ma sɔnɔn. N bepin, n nii tide mu na sɔnɔn.

17 Munse na adama ra naxan a niyama i xa i jɔxɔ sa a xɔn ma,

18 i nu a mato temui birin?

19 I i yae bama n na temui mundun? I n luma n yetɛ ra mun lɔxɔɛ?

20 Xa n bara yunubi raba i ra, na fala n be, i tan naxan adamadi matoma. N tan yegetixi i yi ra munfe ra matoe ra?

21 Munfe ra i mu dijɛ n ma fe kobi ma?

Munfe ra i mu n ma yunubi xafari? A gbe mu luxi n xa findi bendɛ ra.

Na temui i mu n toma sɔnɔn.»

8

Bilidada Suuxaka xa masenyi singe

«Haake mu sigama Aligiyama.»

1 Bilidada Suuxaka naxa a masen,

2 «I yi wɔyenyi mɔɔli falama han temui mundun?

I xa wɔyenyi luxi ne alɔ foye.

3 Ala nɔma nɔndi mafindide wule ra?

Ala Senbe Kanyi nɔma tinxinyi ifude?

4 Xa i xa die yunubi nan nabaxi a ra,

a e jaxankataxi na nan ma.

5 Xa i tan Ala fenma, xa i Ala Senbe Kanyi makulama,

6 xa yunubi mu na i ma, xa i tinxin, Ala a jɛngi sama ne i xɔn ma, a i rasabati i xa tinxinyi kui.

7 I harige dɔnxɔɛ fama dangide na singe ra.»

8 «Fahaamui fen won babae ra, i xa xaxili sɔtɔ nee benbae fan na.

9 Won tan mu buxi dunɔpa ma, xaxili xɔnkuye mu na won be.

10 E mu fahaamui fima xe i ma? E e xaxili xa masenyie tima i be yi ki:

11 Wofiri bulama xare ma?

Xure i baare findima a ra ye mu dennaxe?

12 Hali a na a bili ma, a mu xabaxi, a lisima mafuren dangi jooge birin na.

13 Na nan fama rabade mixie ra, naxee neemuma Ala ma. Tinxintare xaxili tide jɔnma na ki ne.

14 A xaxili tide bara kana, alɔ mixi naxan a kilɔnma sayeɛ tee ra.

15 A na a kilɔn na ra, a kanama ne, a kanyi bira.

16 A luma alɔ sansi, ye naxan kui rafexi,

a a salonyi iyan soge linlinyi ya ma laakɔɛ xun ma,

17 a a sankee soti gemɛ malanxi longori ra.

18 Xa i na sansi tala naa, a lisima ne,

19 a mu fanma menni sɔnɔn.

Sansi gbete man fa bula a nu na dennaxe.

20 Ala mu tinxintɔɛ rawɔlema, a mu tinxintare senbe soma.

21 A gbe mu luxi a xa i raseɛwa, i xa matɔxɔɛ fale ra i fama naxan tide.

22 I xɔnmixie fama lude yaagi kui, e xɔnyie fa bira.»

9

Ayuba xa masenyi firin nde

«Ala xa kiiti xɔɔxɔ»

1 Ayuba naxa a yaabi,

2 «N na birin kolonxi nɔndi ra.

Ala nɔma nɔndi fide adama ma di?

3 Xa Ala na kiiti safe,
adama tan mu noma a de tongode a
kanke ra.
4 A tan nan gbe na lonni nun senbe
ra, nde noma tide a kanke?
5 Ala noma geyae talade e tide,
a e mafindi a xa xone kui.
6 A noma boxi bunyi raserende, a a
bo a ra.
7 A noma soge nun tunbuie iforode.
8 A tan nan koore itala,
a a jere baa moronyie fari.
9 A tan nan tunbui birin sa,
kankan na a yire.
10 A bara fe xungbee raba
won mu noma naxee fahaamude.
A xa kaabanakoe mu noma kontide.
11 A noma dangide n seeti ma, n mu
a to.
A loe, n mu no a tode.
12 Nde noma a xa se tongoxi rag-
bilende?
Nde noma a falade a be, <I na munse
rabafe?>
13 Ala mu gbilenma a xa xone foxo
ra.
Yetε igboe xaxili tide birin birama a
ya i.
14 N tan, n a yaabima di?
N woyen mooli mundun falama a
be?
15 Hali nondi sa na n be, n mu noma
tide a kanke.
N ma kiitisa madjefe nan tun luma
n yi.
16 Xa n sa a xili, a naxa n yaabi,
n mu lama a ra a bara a tuli mati n
na,
17 barima a bara n tooro a gbe ra,
a bara n paxankata na ki tun.
18 A mu n luma n xa malabu,
a bara n ma xone xun masa a jaaxi
ra
19 N mu noma a ra, barima a senbe
gbo n be.
Muxu nun Ala mu noma makiitide,
barima kiitisa mu na muxu tagi.
20 Hali n sa tinxin nu, n de mu nondi
fima n ma.
Hali yunubi mu na n ma nu,
n de kiiti rakanama ne n na.
21 Yunubi na n ma? N mu a kolon
N nimisaxi n ma dunijeigiri nan tun
na.
22 N tan be, a birin keren,

barima Ala tinxintoe nun tinxintare
birin paxankatama.
23 Gbaloe na tinxintoe li,
Ala mu na toore toma.
24 Tinxintare na boxi nde soto tinx-
intareya kui,
Ala a niyama kiitisea xa tin na ra.
Xa Ala mu a ra, nde a ra fa?
25 N ma simaya xulun gila be,
A jonma beenun n xa heeri soto.
26 N ma simaya dangima alo kunkui,
alo sege naxan goroma toxeyore ma.
27 N na a fala,
<N xa neemu n ma mawa ma,
n xa ba sunnunxi, n xa n senbe so,>
28 n ma toore nan birin luma n
magaaxu ra.
N a kolon i mu nondi fima n ma.
29 N to bara yunubi soto,
n nondi fenma n yete be munfe ra?
30 Hali n sa n maxa ne ye tinsexi ra,
hali n sa n belexee maxa xosi ba se
ra,
31 i n nagoroma ne boora,
n xa rapaaxu n ma dugie ma.
32 Ala mu luxi alo adamadi,
n noma naxan xilide kiiti ma,
alako n xa n gbe fala,
kiitisa xa kiiti sa muxu tagi.
33 Kiitisa yo mu na
naxan noma kiiti sade n nun Ala
tagi.
34 Ala xa a xa wuri bonbo ti se ba n
xun ma,
a xa a xa fe magaaxuxi ba n yi ra,
35 alako n xa no woyende a ra
gaaxutarepa kui.
Konon ma fe to mu na ki xe, n xa lu
n keren.»

10

*Ayuba xa masenyi firin nde de
idoxoe*

«Ayuba maxorinyi tife Ala ma»

1 «N ma dunijeigiri bara rapaaxu n
nii ma.
Na kui n xa n gbe fala.
Xone naxan na n furi kui, n xa na
makenen.
2 N bara a fala Ala be, I naxa n suxu.
I xa n nakolon i n suxuxi fe naxan
ma.
3 N toorofo rafan i ma,
n tan naxan findixi i xa daalise ra?

Tinxintare waxonfe rafaŋ i ma?
⁴ I fe to ki mu makuya adamadi fe to ki ra?
⁵ I xa simaya maniya adamadi gbe ra?
⁶ I n tɔɔɔfe munfe ra?
 I na n ma yunubie fenfe munfe ra?
⁷ I ɲan n ma tinxiŋi kolon,
 i ɲan a kolon mixi yo mu n natangama i belexe i.
⁸ I tan nan n daaxi, i tan nan n sɔntoma.
⁹ I xa ratu a ma a i n daaxi bende nan na.
 I man wama n nagbilenfe menni ne?
¹⁰ I bara n yailan alo mixi naxan xipe yailanma donse fanyi ra.
¹¹ I bara n fate birin yailan, kiri, sube, xori, nun fase.
¹² I bara n ma simaya xon kuya, i bara hinne n na, i bara i ɲengi sa n nii xon ma.»
¹³ «Kɔnɔ yakɔsi n bara a kolon naxan nu na i xaxili ma n ma fe ra.
¹⁴ I bara wa n ma yunubi tofe, alako i xa tondi diɲede n ma.
¹⁵ Xa yunubi na n ma, ɲaxankate na n be.
 Xa yunubi mu na n ma, n na yaagi kui, n mu noma n xunyi yati rakelide.
¹⁶ Xa n sa n xunyi rakeli, i n bonboma i senbe magaaxuxi ra, alo yete senbema a rabama ki naxe.
¹⁷ I xa xone na xun masafe n ma fe ra, i xa ɲaxankate bara gbo ye.
¹⁸ I n naminixi n nga tɛge i munfe ra?
 Xa n sa faxa naa ne nu, mixi yo mu nu n toma,
¹⁹ n mu baloma nu, n nu tongoma ne n nga tɛge,
 n nagoro gaburi kui keren na.
²⁰ Naxan luxi n ma simaya ra, a mu gbo sɔnɔn.
 Yandi, i xa gbilen n foxo ra fa, seewe dondoronti xa lu n be
²¹ beenu n xa siga aligiyama, dimi na dennaxe.
 N mu gbilenma dunija ma sɔnɔn.
²² Dimi xungbe na aligiyama.
 Adama xaxili ifuma naa.

Menni naiyalanyi yati nan findima dimi ra.»

11

Sofara xa masenyi singe

«Ayuba, i xa tuubi Ala ma»

¹ Sofara Naamaka naxa a fala,
² «A mu lan mixi xa i xa yi masenyi gbege yaabi?
 Masenyi ratofanxi mu nɔndi fima masenyi ma.
³ I ɲoxo a ma a mixi dunduma i xa woyenyie ma,
 i xa yo Ala ma, mixi yo mu i rayaagi?
⁴ I naxe, <Sese mu luxi n ma lonni ra, n bara seniyeŋ Ala ya i.>
⁵ Xa Ala sa woyen i be nu,
⁶ a a xa lonni gundo masenma ne i be,
 naxan dangima adamadi xa fe to ki ra.
⁷ I noma Ala xa tilinyi kolonde?
 I noma Ala Senbe Kanyi xaxili birin fahaamude?
⁸ Na lonni ite koore xa maite be, a tilin aligiyama be.
 I noma sode na kui?
⁹ A kuya boxi be,
 a xa gboe dangi baa ra.
¹⁰ Xa Ala sa mixi suxu, a fa a makiiti, nɔndi luma na kanyi be?
¹¹ Ala mixi ɲaaxie kolonma, a tinxiŋtaree toma.
¹² Xaxilitare mu noma findide lonnila ra,
 alo sofale fan to mu noma findide adamadi ra.
¹³ Xa i tan i yete ragbilen Ala ma, xa i i belexe itala a be,
¹⁴ xa i gbilen tinxiŋtareya foxo ra,
 xa i a matanga i xa denbaya kui,
¹⁵ na kui i xunnakeli sɔtoma ne, i senbe soto, i limaniya a fanyi ra.
¹⁶ Na temui i neemuma ne i xa tɔɔre ma,
 alo xure naxan bara dangi a rakuya.
¹⁷ I xa dunijeigiri yanbama ne alo soge,
 i xa dimi bama ne,
 a lu alo kuye na iba.
¹⁸ I boɲe a raxarama ne, xaxili tide lu i be,

fe jaaxi a makuyama ne i ra, i xi xoli fanyi raba.

19 I na i sa, mixi yo mu i xa xi xoli kanama i ma.

Mixie fama ne i xa hinne e ra.

20 Kono tinxintaree xa fe xun nakanama ne, e mu kisima, faxe nan e mamexi.»

12

Ayuba xa masenyi saxan nde

«Daalise birin na Ala xonye i.»

1 Ayuba naxa a yaabi,

2 «Duniya xui nan na wo kon na.

A luxi ne yi ki alo lonni birin na wo tan gbansan yi ra.

3 Kono n tan fan, xaxili na n be alo wo tan.

Wo mu fisa n be de.

Wo naxan falaxi, nde mu noma na kolonde?

4 N na Ala maxandi, alako n xa yaabi nde soto a ra, tinxintoe findi a booree be mayele se ra.

5 Mixie naxee mu na toore kui, e yoma tooromixi xa toore ma.

E a falama e nun na toore nan lan.

6 Kontofili yo mu na mujetie xonyi. Kuye batuie Ala xili maberema, kono e boje saxi.

7 Maxorinyi ti subee ma wula i, e xa i ralanni.

Xonie fan xa na masen i be.

8 Boxi mato, na fan xa findi lonni ra i be.

Yexee maxorin baa ma, nee fan xa na masen i be.

9 E birin a kolon Alatala foxi nan na ki.

10 Daalise birin nii na a xonye i, adamadi birin jengi fatanxi a tan nan na.

11 Adama xa a joxo sa yi masenyie xon ma, alo a de a joxo sama donse xon ma ki naxe.

12 Lonni na forie yi ra, simaya xonkuye nan xaxili fima mixi ma.

13 Lonni nun senbe na Ala nan yi ra, marasi nun xaxili fanyi na a tan nan be.

14 Xa Ala se kana, a mu noma rafalade sonon.

Xa a tan nan mixi balanxi, na kanyi mu minima.

15 Xa Ala kankan tune ma, se birin xarama ne.

Xa a a bejin, a banbaran ye boxi ma.

16 Senbe nun nondi na a tan nan yi ra.

Mixi naxan madaxuxi nun mixi madaxui, e birin a gbe.

17 A noma marasimae suxude, a noma kiitisae xaxili ifude.

18 Mange yolonxonyi naxan saxi mixie ma,

Ala na bama ne e ma, a a sa mange tan ma.

19 Ala serexedubee xaninma konyiya kui,

a mangasanyi rabira.

20 A masenyi bama marasimae yi, a forie xa lonni mafindima.

21 A kuntigie rayaagima, a senbemaie igoroma.

22 A gundoe makenenma, a dimi findi naiyalanyi ra.

23 A jamanee xun nakelima, a man e xun nakana.

A e rasiga, a man e rafa.

24 A xaxili bama jamanee mangee yi ra,

a e raloe gbengberenyi ma.

25 E luma alo donxui naxee mu naiyalanyi toma,

e luma alo siisilae kira ifuma naxee ma.»

13

Ayuba xa masenyi saxan nde de idoxoe

«Daalise birin na Ala xonye i»

1 «Iyo, n ya bara na birin to, n tuli bara na me.

2 Wo naxan kolon, n tan fan na kolon. Wo mu fisa n be.

3 N tan wama ne gbansan, n xa woyen Ala Senbe Kanyi ra, n wama n yete nan xun mafalafe a be.

4 Wo tan bara n tojerege.

Wo mu faxi seri yo ra n be.

5 Xa wo wo sabarixi ne nu, na nan fisa.

Na nu noma findide ne lonni ra.

6 Wo xa wo tuli mati n ma masenyi ra,

wo xa n xunmafala woyenyie rame.

7 Wo tan wama woyen tinxintaree
nan falafe Ala xili ra?
Wo wama wule nan falafe wo Marigi
xili ra?
8 Wo wama Ala malife ne?
Wo wama Ala nan xun mafalafe?
9 Wo munse rabama xa a sa wo
sondonyie mato?
Wo noma Ala madaxude alo wo mixi
madaxuma ki naxe?
10 N a kolon, a wo rakorosima ne xa
wo tantanma wo xa gundoe
kui.
11 Wo mu gaaxuma a senbe ya ra?
Wo mu gaaxuma a xa xone ya ra?
12 Wo xa masenyie luma alo te xube,
wo makanta see senbe mu na.
13 Wo wo sabari, wo a lu n xa woyen.
Fe naxan n lima, na n lima ne.
14 N suusaxi n yete raminide kene
ma munfe ra,
hali na to noma findide ne faxe ra n
be?
15 Hali Ala n faxesa,
n nan n xaxili tima a tan nan na.
N nan n yete xun mafalama a tan
nan ya i.
16 Na yati noma findide kisi ra n be,
barima tinxintare mu suusama tide
a ya i.
17 Wo n ma masenyie rame,
wo wo tuli mati e ra.»
18 «Wo a lu n xa n gbe fala,
n a kolon nondi luma ne n be.
19 Nde noma n ma yunubi masende
n be?
Xa na raba, n dunduma ne, n tin
faxafe ra.»
20 «Ala, fe firin gbansan naba n be,
alako n naxa noxun i ma sonon.
21 I xonye ba n ma,
i man xa ba n magaaxufe.
22 Na temui n xili fa, n i yaabima ne,
xa na mu a ra n noma ne woyende,
i n yaabi.
23 N ma yunubi nun n ma fe jaaxi
xasabi lanxi munse ma?
N ma yunubi nun n ma fe jaaxi
masen n be.
24 I mæxi n na munfe ra?
I n findixi i yaxui ra munfe ra?
25 I wama senbe xuri kanyi nan
naserenfe?

I wama birafe mixi xurudi nan foxo
ra?
26 I bara n paxankata a jaaxi ra
n ma yunubie xa fe ra n naxee
rabaxi n fonike temui ra.
27 I yolonxonnyi nan saxi n sanyie ma,
alako i xa n jere ki birin kolon,
i xa naaninyi sa n ma jere ma.
28 N fate na borofe ne yi ki, alo dugi
xiyee naxan xinxi.»

14

Ayuba xa masenyi naani nde

«Adama xa dunjigiri xoxoxo»

1 «Adama, gine bari di,
a xa simaya dunke, kontofili gbo a
ma.
2 A luxi ne alo fuge naxan minima, a
fa xaba.
A luxi ne alo niini naxan mu buma.
3 I wama n maniyafe na nan na, i xa
n makiiti?
4 Nde noma seniyenyi raminide
seniyentareja kui?
Mixi yo!
5 Xa i tan nan mixi xa simaya konti
ragirixi,
xa i tan nan nate tongoxi a xa
simaya konti dande ma,
6 i xa gbilen a foxo ra,
alako a xa a malabu alo walike
a malabuma ki naxe wali
raponyi.»
7 «Xa wuri bili na a ra nu,
a na xaba, a xuntunyi man gbilenma
ne jingi ra,
a salonyie man fan.
8 Xa a sanke sa bu boxi bun ma,
a xuntunyi tan naxa faxesa bende kui,
9 tune bire, a man noma findide a ra
alo a singe.
10 Konon adamadi tan,
xa a faxesa, a senbe birin jonma ne,
a mu baloxi sonon.
11 Baa nun xure noma xoride,
12 konon adamadi laaxiraxi mu ke-
lima,
fo koore xa jon, a fa xunu.
13 A xoli n ma i xa n noxun
aligiya,

han i xa xɔnɛ dangima tɛmɛi naxɛ,
i fa ratu n ma.

14 Kɔnɔ Adama na faxa, a man
gbilenma balo ra?

N mame tima nɛ n ma wali kui,
han n nɔxɔɛ fa tɛmɛi.

15 I na n xili, n fama i xa xili ratinde,
barima i wama nɛ i xa daali xɔn.

16 Yakɔsi i n sanyi tongo ki birin
igbema.

I mu n ma yunubie toma.

17 N ma fe jaaxie nɔxun bɛki kui, n
ma yunubie xafari!»

18 «Kɔnɔ geya birama a yensen yɛ,
fanye tala a yire,

19 ye kira rabɔɔ gɛmɛɛ xɔn ma,
a bɔxi bɛndɛ xanin a xun.

I fan adamadi xaxili tide rabama na
ki nɛ.

20 I nɔma adama ra, a fa faxa.

I na gɛ a tɔɔrɔde, i a xanin
aligiya.

21 Xa a xa die binyɛ sɔtɔma, a mu na
kolon.

Xa binyɛ bama e ma, a mu na toma.

22 Adama xa tɔɔrɛ gbo duniya bɛndɛ
fɔni fari,

a bɔnɛ luma sunnunyi kui.»

15

*Elifasi Temanka xa masenyi firin
nde*

«Ayuba xa wɔyɛnyi mu fan»

1 Elifasi Temanka naxa a fala,

2 «Lɔnnila xa yaabi nɔma maniyade
foye ra?

A yetɛ igboma na nan na?

3 A nɔma a xun mafalade wɔyɛnyi
fufafu ra?

A nɔma masenyi falade naxan tide
mu na?

4 I na binyɛ bafe Ala ma,

i na limaniya bafe mixie yi ra Ala
batufe ra.

5 I xa fe jaaxi nan a niyafe i xa
wɔyɛn na ki.

I wama mixie madaxufe i dɛ ra.

6 I dɛ yati nan findixi seede ra i xa
fe jaaxie ma. N tan mu a ra.»

7 «Adama singe i tan nan na?

I singe daa geyae bɛ?

8 I Ala xa gundo rame nɛ,

alako i xa lɔnni sɔtɔ i yetɛ kan bɛ?

9 I munse kolon muxu tan mu naxan
kolon?

I fahaamui mundun sɔtɔxi muxu tan
mu naxan sɔtɔxi?

10 Forie na muxu ya ma naxee fori i
baba bɛ.

11 I mu limaniya sɔtɔ Ala xa
masenyie kui,

muxu naxee fala i bɛ marafanyi ra?»

12 «I bɔnɛ texi munfe ra, han i ya
bara gbeeli a i,

13 i dɛ nu fa wɔyɛnyi fala xɔnɛ kui
Ala bɛ?

14 Adamadi seniyen? Gine bari di
tinxin?

15 Xa Ala mu lama a xa seniyentɔɛ
ra,

xa koore yati mu seniyen Ala ya i,

16 adamadi go, naxan bara kana,

naxan fe jaaxi rabama tɛmɛi
birin?»

17 «I tuli mati n na, n xa na tagi raba
i bɛ.

N fe naxan toxi,

n xa na fala i bɛ,

18 lɔnnilae naxan masenxi, e naxan
sɔtɔ e babae ra e mu a nɔxun.

19 Ala bɔxi fixi e tan nan ma, xɔnɛ
gbɛtɛ yo mu nu na sinden.

20 Mixi jaaxi tɔɔrɔma nɛ a xa
simaya birin kui,

kɔnti saxi a xa simaya ma.

21 A halaki fe mɛma, mupɛtie
baganma a ma, e a xa bɔnɛsa
kana.

22 A a kolon a mu kisima, san-
tidɛgema na a mamefe.

23 A a lintanma balo fende, a a kolon
a mu ratangama dimi ma.

24 Tɔɔrɛ nun kɔntɔfili bara a maga-
axu,

e gere tima alɔ mangɛ nun a xa
sɔɔrie,

25 barima a bara a yetɛ igbo Ala ma,
a bara suusa Ala Senbɛ Kanyi ra.

26 A bara suusa Ala gerede a xa wure
lefae bun ma.

27 A bara xungbo han a furi xale
bara dɔxɔ,

28 kɔnɔ a fama sabatide taa kanaxie
nan kui,

naxee na birafe, mixie mu na
dennaxe.

29 A xa naafuli jɔnma ne,
a xa bannaya kana.

Barake mu luma a xa se sɔtɔe ma
sɔnɔn.

30 A mu nɔma kelide dimi kui.
A bɔnsɔe fama gande,

a sɔntɔ Ala kere foye ra.»

31 «Xa a xaxili tima fe fufafu ra, a fe
fufafu nan sɔtɔma.

32 Beenun a xa simaya xa kamali,
a fama jaxankate sɔtɔde.

33 A luma alo sansi bogi naxee bama
e xinde ra,
alo sansi fuge naxee birama.

34 Tinxintare xa denbaya mu gboma,
mixi naxee kɔbiri rasuxuma tinx-
intareya kui,

e xa banxie ganma ne te ra.

35 Fe jaaxi mapɔxunfe findima tɔore
nan na.

Na mapɔxunyi fama a kanyi yan-
fade.»

16

Ayuba xa masenyi suuli nde

«Ayuba xa seede na koore ma»

1 Ayuba naxa a yaabi,

2 «N bara wo xa masenyi maniyɛ
gbegbe mɛ.

Wo mu fata mixi madundude.

3 Wo xa masenyie maniya foye ra.

E jɔnma temui mundun?

N ma yaabie bara wo raxɔnɔ?

4 Xa wo tan nan nu na tɔɔrɔfe,
n tan fan nu nɔma wɔyende ne alo
wo tan,

n wo tɔɔrɛgɛ, n yo wo ma.

5 Kɔnɔ n tan mu nu na rabama,
n wo senbe soma n ma wɔyenyie
nan na nu, n de wo rali-
maniya.»

6 «N ma wɔyenyi mu n ma tɔɔre
bama,

n ma sabari fan mu a makuyama n
na.

7 Yakɔsi fa, n bara tagan.

Ala, i bara n ma denbaya birin
halaki.

8 I bara n fate birin ba n ma,
na bara findi seede ra n xili ma.

9 Ala xa xɔne bara dutun n ma,
a bara n tɔɔrɔ a jaaxi ra,

alo n yaxui nɔma a rabade ki naxe.

10 N yaxuie fe jaaxi falama n ma fe
ra,

e n nayaagima, e n bonbɔma.

E birin e malanma n xili ma.

11 Ala mu n natanga fonike karinxie
ma,

a n so mixi jaaxie yi ra.

12 N nu bɔrɛsa nan kui,

kɔnɔ a naxa n suxu,

a n imaxa, a n xun nakana.

N bara lu alo se a luma naxan bonbɔ
ra.

13 A xa tanbɛe n nabilinxi yire birin,
e bara n bɔrɛ sɔxɔ kinikinitareja

kui,

e n furingɛe ramini kene ma.

14 A n gerema alo geresoe xaarɛ.

15 N bara sunnun donma ragoro n
fate ma,

n bara n xun sin bɔxi ma.

16 Wa bara n yae gbeeli,

saya bara makɔre n na.

17 Kɔnɔ n mu fe jaaxi yo rabaxi.

N nu Ala maxandima seniyenyi nan
kui.

18 Bende, i naxa dusu n wuli xun na,
a lu n wa xui xa makenen yire
birin.»

19 «Kelifɛ yakɔsi ma fa, n ma seede
na koore ma,

n xunmafalama na yire itexi.

20 N booree na yofɛ n ma,

kɔnɔ n nan n mawama Ala nan be.

21 N seede xa n xun mafala Ala xɔn
ma,

alo mixi a boore xun mafalama ki
naxe,

22 a xa n xun mafala barima a gbe
mu luxi n xa siga,

n mu gbilenma sigɛ naxan kui.»

17

Ayuba xa masenyi suuli nde de idɔxɔe

«N xaxili tixi gaburi nan na»

1 «N na n nii magagafe,

a gbe mu luxi n ma simaya ra,
gaburi a de rabixi n ya ra.

2 Mixie na yofɛ n ma, n mu nɔma
xide.

3 Ala, yandi, taani n be,
 mixi gbetɛ yo mu tinma na rabade,
 4 barima i bara n booree xaxili
 balan.
 I naxa a lu e xa no n na.
 5 E luma alo xeme naxan donse fima
 mixi gbetɛ ma,
 a xa di kaamexi ya xori.
 6 Mixi birin n mayelema,
 e e de ye boxunma n yatagi.
 7 N ya mu fa sese toma maraɲaaxui
 xa fe ra,
 n fate birin bara ba n ma.
 8 Tinxintɔɛ kaabama n ma,
 e fa xono tinxintaree ma.
 9 Tinxintɔɛ luma a xa kira xon,
 seniyeɲtɔɛ senbe xun masama.
 10 Wo tan birin noma fade,
 kono n mu laxi a ra xa n lonnila
 keren toma wo ya ma.
 11 N ma simaya konti bara jon,
 n mu gexi n ma walie ra,
 n waxonfe mu soɲeyaxi n be.
 12 Yi tinxintaree fe mafindima,
 a falafe ra a dimi nan na naiyalanyi
 ra.
 E naxe a naiyalanyi bara makore,
 kono e na falama dimi nan kui.
 13 N xaxili tixi aligiyama nan na fa,
 n xa sa bele dimi kui,
 14 gaburi xa findi n baba ra,
 kuli xa findi nga nun n maagine ra.
 15 N xaxili tixi munse ra soɲon?
 N xaxili tide yo mu na fa.
 16 N xaxili tide na aligiyama nan na,
 n goroma dennaxe bende xora.»

18

*Bilidada Suuxaka xa masenyi firin
 nde*

«Mixi ɲaaxie xa xunnakanɛ»

1 Bilidada Suuxaka naxa a fala,
 2 «Wo yi masenyi mooli danma
 temui mundun?
 Wo xa xaxili soɲo alako won xa
 woyen a fanyi ra.
 3 Wo muxu maroxunxi subee ra
 munfe ra?
 Munfe ra muxu findixi wo be xaxil-
 itare ra?
 4 Ayuba, i tan naxan xonoxi, dunipa
 xa dan i xa fe ra?
 Geya xa tala i be a tide?»

5 «N xa a fala wo be,
 mixi ɲaaxi xa fe jonma ne,
 alo te xubenma ki naxe, a ba
 naiyalanyi raminife.
 6 A xa denbaya xa fe jonma ne,
 a yete xa fe danma ne.
 7 A mu a ɲerema senbe ra soɲon,
 a waxonfe fama ne a xun nakanade.
 8 A bara suxu yeɛ ra,
 a mu minima naxan kui soɲon.
 9 Gantanyi bara a sanyi suxu,
 a mu a bama naxan yi soɲon.
 10 Gantanyi luuti nu noxunxi bende
 bun ma,
 gantanyi nu texi sankira xon ma.
 11 Gaaxui bara a suxu a xa fe birin
 kui.
 12 Kaame bara a suxu, a bara lu toore
 kui.
 13 A fate bara ba a ma,
 a salonse na borofe saya kira xon
 ma.
 14 A bara keli a xonyi a nu laxi
 dennaxe ra,
 a na sigafe mange magaaxuxi yire.
 15 I noma lude a xa banxi kui,
 a gbe mu luxi soɲon.
 Aligiyama bara findi a xonyi ra.
 16 A sankee bara xara,
 a salonyie bara lisi.
 17 Dunipa mixie bara neemu a ma,
 e mu ratuma a xili ma soɲon.
 18 A bara keli naiyalanyi kui,
 a so dimi kui dunipa fari ma.
 19 Di mu a be, i fa a i ne mamadi.
 A nu sabatixi dennaxe,
 bonsoe yo mu a be menni soɲon.
 20 Bonsoe naxee sa fama, keli soget-
 ede nun sogegode,
 nee fama ne kaabade a xa xun-
 nakane ma, gaaxui fa e suxu.
 21 Tinxintare xa maraɲonyi luma na
 ki ne,
 Ala kolontare xa fe rabama na ki
 ne.»

19

Ayuba xa masenyi senni nde

«N nakisima na fafe»

1 Ayuba naxa a yaabi,
 2 «Wo fama n toorode han temui
 mundun?
 Wo n boɲe halakima wo xa masenyi
 ra han temui mundun?»

3 A dɔxɔ fu nan yi ki wo n konbima,
 n tɔɔɔfe mu wo yaagima?
 4 Xa nɔndi na a ra, n na yunubi kui,
 awa, na yunubi luma n tan nan ma.
 5 Xa wo wama a masenfe n be a wo
 fisa n be,
 xa wo wama n ma tɔɔɔre findife n ma
 yunubi ra,
 6 wo xa a kolon xɔne naxan na n ma,
 na fatanxi Ala nan na,
 a tan nan n suxuxi a xa yeɛ ra.
 7 Xa n sa gbelegbele n ma xɔne xa fe
 ra,
 n mu yaabi yo sɔtɔma.
 Xa n sa wa kiiti xa sa,
 kiiti tinxinxi yo mu sama.
 8 Ala bara kira ibolon n ya ra,
 n mu nɔma dangide,
 a bara n ma kira ifɔɔɔ n ma.
 9 A bara n xun nakana,
 a bara binye birin ba n ma.
 10 A bara n ma fe birin nabira.
 A bara n xaxili tide tala alɔ sansi bili
 talama ki naxe.
 11 A bara xɔnɔ n ma a paaxi ra,
 n bara findi a yaxui ra.
 12 A xa geresoe bara n nabilin,
 e na n gerefe,
 n mu nɔma n gide e ma.
 13 A bara n ngaxakerenyie makuya
 n na,
 n kolonmae bara yensen ye.
 14 N dɔxɔbooree bara n nabɛɛɛn,
 n defanbooree bara n nabolɔ.
 15 N ma xɔɛe nun n ma konyie,
 nee mu n kolon sɔnɔn.
 16 N na n ma konyi xili, hali n a
 mayandi,
 a mu n ma xili ratinma.
 17 N de xiri bara rapaaxu n ma gine
 ma,
 n ma fe mu rafan n ngaxakerenyie
 ma.
 18 Dimɛe yati yoma n ma.
 19 N gundo xiri boore bara n xɔn,
 n xanuntenyie bara n yanfa.
 20 N fate birin bara ba n ma, n xɔrie
 mini kenɛ ma.
 Sese mu luxi sɔnɔn.
 21 N booree, wo kinikini n ma, yandi,
 wo kinikini n ma,
 barima Ala nan n bɔnbɔxi.
 22 Munfe ra wo n tɔɔɔɔma alɔ Ala a
 rabaxi ki naxe?
 Wo mu nu wasa sinden?»

23 «Xa n ma wɔyenyie sɛbexi buki
 kui nu,
 24 xa e masolixi gɛmɛ ma wure ra nu,
 na temui e buma nɛ nu abadan.
 25 Kɔnɔ n tan a kolon n nakisima
 njɛ na a ra.
 A fama wɔyenyi dɔnxɔɛ falade
 dunjɛna ma.
 26 N fate na gɛ bɔɔɔde, n tan yati
 fama nɛ Ala tode.
 27 N tan nan yati fama a tode n yae
 ra, a mu mataalima n be.
 Na kui n bɔɛ sɛɛwama nɛ a fanyi
 ra.
 28 Wo tan naxee maxɔrinyi tima,
 «Won a tɔɔɔfe munfe ra?»
 Wo fama n ma nɔndi kolonde.
 29 Wo xa gaaxu santidegema ya ra,
 barima paxankate wo sɔtɔma nɛ wo
 xa fe paaxie ma.
 Na kui wo fama a kolonde a kiitisa
 nde na.»

20

Sofara xa masenyi firin nde

«Tɔɔɔre nan na tinxintare ke ra»

1 Sofara Naamaka naxa a fala,
 2 «I xa masenyi bara n tɔɔɔɔ,
 fo n xa i yaabi.
 3 N bara marakɔɔsi nde mɛ
 naxan bara n xaxili ifu.
 N i yaabima n ma lonni ra na nan
 ma.
 4 I mu a kolon kabi adama naxa daa,
 a lu dunjɛna ma,
 5 mixi paaxie xa xunnakeli mu
 buma?
 E xa jɛlexinyi dunke?
 6 Hali a xa fe gbo ye,
 hali a xunyi koore li,
 7 a fama sɔntɔde a lu alɔ se naxan
 tide mu na,
 a kolonmae nu fa maxɔrinyi ti, «A na
 minden?»
 8 A dangima nɛ alɔ xiye.
 9 A kolonmae mu a toma sɔnɔn,
 a lɔɛma nɛ a xa mixie ma.
 10 A xa die setaree kima see ra,
 e baba naxee muja.
 E baba xa naafuli gbilenma nɛ na
 mixie ma.
 11 Senbe naxan nu na a yi ra a fonike
 ra,
 na birin kanama nɛ, a findi bende
 ra.

12 Fe jaaxi na rafan mixi ma,
 a fa na ragata a furi kui,
 13 a mu a bejin,
 a mu gbilen na fɔxɔ ra,
 14 a xa donse findima pɔsɔne nan na
 a furi kui.
 15 A naafuli naxan donxi, a fama na
 bɔxunde.
 Ala yati na bama ne a furi kui.
 16 A bɔximase xa xɔne nan besuma,
 biida nan a faxama.
 17 A harige naxan sɔtɔxi,
 naxan bara gbo ye alo xure,
 18 a na birin nagbilenma ne,
 a mu nɔma na sese donde.
 Na mu findima jɛlexinyi ra a be,
 19 barima a bara se ba tɔɔrɔmixie yi
 ra.
 A bara e xa banxie ba e yi ra, a mu
 naxee tixi.
 20 Wasabali nan to nu a ra a xa mile
 kui,
 a harige keren mu ratangama.
 21 A to nu se birin marɔxunxi a yete
 nan be,
 a xa heeri mu buma.
 22 A ne na a xa fanyi tagi,
 tɔɔrɔ sin temui nan na ki a ma.
 23 A dege temui, Ala fama a tɔɔrɔde
 a xa xɔne ra,
 na tɔɔre fa findi a xa donse ra.
 24 Xa geresose lanmadi mu a tɔɔrɔ,
 geresose xungbe nan nawalima a
 xili ma.
 25 Hali a tanbe tala e a sɔxɔxi naxan
 na,
 fe magaaxuxi gbete fama ne a lide.
 26 A xa naafuli birin luma dimi nan
 kui,
 te fa na birin gan a xɔnyi.
 27 Ala a xa yunubi makenen ma,
 adamadie na sare ragbilen a ma.
 28 A xa naafuli birin sigama ne
 Ala xa xɔne lɔxɔe.
 29 Ala na nan fima mixi jaaxi ma ke
 ra.
 Na bara findi Ala janige ra na mixi
 mɔoli be.»

21

Ayuba xa masenyi solofere nde

*«Munfe ra tinxintaree mu
 tɔɔrɔma?»*

¹ Ayuba naxa a yaabi,

² «Wo wo tuli mati n ma masenyi ra.

Wo xa na raba n be.

³ Wo dije n be, n xa woyen.

N na ge, wo fa yo n ma.

⁴ N nan n xun mawaxi mixi nan xili
 ma?

Folo yi temui ma, n dije ma munfe
 ra fa?

⁵ Wo wo ya ti n na, wo xa n fate igbe.

Wo mu kaabaxi xe n fate ma?

⁶ N nan n marɔxun a ma,

gaaxui nan n suxuma,

n fate birin nu seren n ma.»

⁷ «Munfe ra mixi jaaxie buma
 duniya ma?

Munfe ra e findima xemɔxi
 senbema ra?

⁸ E xa die xun nakelima,

e bɔnsɔee fan fe fanyi sɔtɔma e ya
 jije ra.

⁹ E xa denbayae luma bɔjesa kui,

gaaxui yo mu e ma,

Ala fan mu e tɔɔrɔma.

¹⁰ E xa tuurae senbe gbo,

e tema e xa ninge ginɛ ma,

nee die barima, e furi mu birama.

¹¹ Na mixi jaaxie xa die fare
 boronma,

¹² e sigi sama maxasee, kɔra, nun
 xule xui ra.

¹³ E xa simaya kamalima heeri kui,

e man fa faxe sɔneyaxi ra.»

¹⁴ «A nun, e nu a falama ne Ala be e
 xa simaya kui,

«I makuya muxu ra, muxu mu wama
 i xa seriye kolonfe.

¹⁵ Muxu Ala Senbe Kanyi rabatuma
 munfe ra?

A maxandife findima geeni mundun
 na muxu be?»

¹⁶ N a kolon e harige mu nu fatanxi
 e yete xa ra,

n nan n makuyama mixi jaaxie xa
 marasi ra na nan ma.

¹⁷ Kɔnɔ halaki mixi jaaxie lima
 temui birin ne?

Ala gbaloe gbegbe ragirima e ma a
 xa xɔne kui?

¹⁸ E xa fe kanama a gbe ra,

alo maale lagi foye

naxan na fanafananma?

¹⁹ Ala jaxankate ragatama e xa die
 be?

Munfe ra a mu e tan yati
 naxankatama?
 20 A lanma e tan yati xa e xa tɔɔrɛ to
 e ya ra,
 e tan yati xa Ala Senbɛ Kanyi xa
 xɔnɛ kolon.
 21 Xa mixi jaaxi gɛ faxade,
 a mu a xa denbaya xa tɔɔrɛ
 kolonma.
 22 Adamadi nɔma lɔnni nde fide Ala
 ma,
 mangɛya birin na
 naxan ma yaamari bun ma?
 23 Mixi nde faxama bɔnɛsa kui,
 a senbɛ gbo,
 kontofili yo mu lu a ma,
 24 a fate fan, a xɔrie xɔɔɔɔ gben.
 25 Kɔnɔ mixi gbɛtɛ tan faxama tɔɔrɛ
 kui,
 a mu hɛeri yo nemunnɛmun.
 26 Na mixi firinyi birin sama bɛndɛ
 nɛ,
 kuli fa e don.
 27 N wo xa maɔɔxunye kolon a fanyi
 ra,
 wo wama nɔndi rakanafe n na
 naxee xafe ra.
 28 Wo naxɛ, <Kuntigi xa banxi na
 minden?
 Mixi jaaxi xɔnyi na di?>
 29 Kɔnɔ wo mu maxɔrinyi tixi
 biyaasilae ma?
 Wo mu wo tuli matixi e xa dɛntɛgɛ
 ra?
 30 Mixi jaaxi mu gbaloe sɔtɔma
 gbaloe lɔxɔɛ,
 a ratangama nɛ na xɔnɛ ma.
 31 Nde tima a ya i a a makiiti?
 Nde a xa wali kobi sare ragbilenma
 a ma?
 32 Mixie a xaninma gaburi,
 e man fa binyɛ sa a ma mɛnni.
 33 Gaburi bɛndɛ mu a tɔɔrɔma,
 a binyɛ sɔtɔ nama gbegbe ra.
 34 Na kui, wo n madunduma madun-
 dui fuyan na di?
 Madaxui masenyie nan tun na wo xa
 lɔnni masenyie kui.»

22

*Elifasi Temanka xa masenyi saxan
 nde*

«Ayuba xa gbilen Ala ma»

1 Elifasi Temanka naxa a fala,
 2 «Adama tide na Ala bɛ?
 Ade, adama lɔnnixi nɔma a yetɛ
 gbansan nan malide.
 3 I xa tinxinyi findima geeni mundun
 na Ala Senbɛ Kanyi bɛ?
 I lufe nɔndi kui, na Ala malima di?
 4 Ala na i naxankatafe i xa tinxinyi
 nan xa fe ra?
 A na kiiti jaaxi safe i ma na nan ma?
 5 I xa fe jaaxi mu gboxi xɛ?
 I xa yunubie mu wuyaxi xɛ han a
 dangi a i?
 6 I bara see rasuxu sɛɛkɛ ra i ngax-
 akerenyie yi ra.
 I bara e xa sosee yati ba e ma,
 i e mageli ti.
 7 I mu nu mixi kima ye ra, ye xɔli nu
 naxan ma,
 i mu nu kaamɛtɔɛ kima donse ra.
 8 I nu bɔxi soma senbɛma nan yi ra,
 naa findi yetɛ igboe sabatide ra.
 9 I nu kaapɛ ginɛe nun kiridie keri
 nɛ e bɛlɛxɛ igeli ra.
 10 Na nan a toxi i rabilinxi gantanyie
 ra,
 fe magaaxuxie i sɔtɔxi.
 11 I mu na dimi jaaxi tofe?
 I mu na ye tofe i madulafe naxan
 xɔɔra?»
 12 «Ala mu na koore ma?
 Tunbuie mato, e itexi ki naxɛ.
 13 I fa a falama munfe ra,
 <Ala munse kolon?
 Ala naxan na nuxuie fari ma,
 na nɔma kiiti sade be?
 14 Nuxuie na Ala nun adamae nan
 tagi.
 Ala a jɛrɛma koore ma,
 kɔnɔ a mu nɔma adamae tode.>
 15 I wama lufe na kira fori nan xɔn
 ma,
 tinxintaree na dɛnnaxɛ kabi tɛmui
 xɔnnakuye?
 16 E faxa nɛ e xa simaya konti mu
 kamali,
 alo ye banbaranxi se xaninma ki
 naxɛ.
 17 E a fala nɛ Ala bɛ,
 <Gbilen muxu fɔxɔ ra.
 Ala Senbɛ Kanyi nɔma munse
 rabade muxu bɛ?>
 18 Kɔnɔ Ala nan harige gbegbe fi e
 ma.

Na nan a toma n mu n tuli matima
mixi jaaxie xa marasi ra.

19 Tinxintɔɛ mixi jaaxie xa halaki
toma nɛ,

a findi e bɛ jɛlɛxinyi ra.

Mixi fanyie yoma nɛ e ma, e a fala,

20 «Muxu yaxuie bara sɔntɔ,
tɛ bara e xa naafuli gan.»

21 Na kui, i tan xa i xa fe yailan i tan
nun Ala tagi,

alako i xa bɔjɛsa sɔtɔ, i man xa
hɛɛri kolon.

22 I xa tin a xa marasi ra,
i xa a xa masenyi masɔtɔ i bɔjɛ kui.

23 Xa i man gbilenma Ala Sɛnbɛ
Kanyi ma,

a fama i xun nakelide.
I xa fe jaaxi makuya i xɔnyi ra,

24 i xa xɛɛma woli xure ma,
na xɛɛma naxan kelixi Ofiri bɔxi ma.

25 Na tɛmui Ala Sɛnbɛ Kanyi nan
findima i harige ra,

a findi i xa xɛɛma nun gbɛti jɔxɔɛ
ra.

26 Ala Sɛnbɛ Kanyi nan fama rafande
i ma

dangife fe birin na.

I fama i xaxili tide a tan nan na.

27 I na a maxandi, a i xa dubɛ
suxuma nɛ.

Na tɛmui i xa i gbe laayidi rakamali
a mabiri.

28 A i xa natɛɛ sɔɔnɛyama nɛ,
a tɛ yanbama i bɛ i xa kirae birin
xɔn ma.

29 Ala a niyama nɛ i xa mixi
magoroxi rakeli,

barima a luma na mixi mɔɔli mali
ra.

30 A nɔma yunubitɔɛ yati rakiside,
i xa seniyenyi saabui ra.»

23

*Ayuba xa masenyi solomasaxan
nde*

«Ala na minden?»

1 Ayuba naxa a yaabi,

2 «To fan n ma yaxaseri masa
xɔrɔxɔ,

a xa kote gbo n xun,
n sɛnbɛ bara jɔn.

3 Xa a sa li n nu nɔma Ala tode nu,
xa a sa li n nu nɔma sigade a xɔnyi
nu,

4 n nan n xaxili kui ifee birin falama
nɛ a bɛ nu.

5 Na kui n nu nɔma nɛ a xa yaabi
kolonde,

alako n xa fahaamui sɔtɔ na kui.

6 A fama a sɛnbɛ birin naminide n
ma kiitife ra?

Ade, a a yae nan tima n na tun.

7 Na tɛmui a n ma tinxinyi toma nɛ,
a fa nɔndi fi n ma.»

8 «Kɔnɔ Ala mu toma sogetede,

a mu toma sogogorode.

9 N a fenma kɔɔla ma, n a fenma
yirefanyi ma,

kɔnɔ a mu toma.

10 Kɔnɔ a tan n toma a fanyi ra.

A na gɛ n tode, a nɔndi fima n ma.

11 N biraxi nɛ a fɔxɔ ra,
n a xa seriye birin nabatu.

12 N mu a xa yaamarie bɛjinxɪ.

A waxɔnfe findixi nɛ n waxɔnfe ra.»

13 «Nde nɔma a xa natɛ tongoxi
masarade?

A wama naxan xɔn, a na nan
nabama.

14 A naxan janigexi n ma fe ra,
a fama na nan nagiride n ma.

A fama fe gbɛtɛɛ fan sade na fari.

15 Na nan a toma n gaaxuma a ya ra.
N na a xa fe maɔxun, n mu su-
usama.

16 Ala bara limaniya ba n yi,
Ala Sɛnbɛ Kanyi bara n magaaxu,

17 kɔnɔ n mu dunduma na dimi xa
fe ra,

na dimi mu nɔma n na.»

24

*Ayuba xa masenyi solomasaxan
nde dɛ idɔxɔɛ*

«Ala kiiti sama tɛmui mundun?»

1 «Munfe ra Ala Sɛnbɛ Kanyi mu
lɔxɔɛ ragataxi kiiti safe ma?

Munfe ra a xa mixie mu na lɔxɔɛ
kolonxi?

2 Mixie naaninyie tɔnxuma
masigama,

e xurusee mupama, e e ragbɛngben
yire gbɛtɛ.

3 Kiridie xa sofale mupama e ma,
kaɔnɛ gine xa ninge rasuxuma a yi
ra sɛɛke ra.

4 E setaree xa kira balanma e ya ra,
e tɔɔrɔmixie karaxanma e xa e
nɔxun.
5 Tɔɔrɔmixie minima subaxe ma
baloe fende e xa die be,
e walima alɔ sofale gbengberenyi
ma,
e mu donse yo sɔtɔma.
6 E xe xabama tinxintaree be,
e e xa sansi bogie bama e be.
7 E kɔe radangima xinbeli ra,
dugi yo mu e yi ra e naxan felenma
e ma.
8 Tɔne e bundama naxan kelima
geyae kɔn na,
bage to mu e be,
e e xide fenma gemse longori ra.
9 Kiridi nga xijee bama e de i,
seeke rasuxuma setaree yi ra.
10 Nee mageli nan sigama.
E kote xaninma kaame ra e ma.
11 E sansi xorie wuruma, e ture ba a
i,
e weni bogi boronma, e weni ba a i.
E na birin nabama ye xoli ra e ma.
12 Mixie e mawama taa kui.
Mixi maxonoxie xili tima,
kɔnɔ Ala gbe fe yo mu na na fee.»
13 «Mixi jaaxie, nee mu naiyalanyi
kolon,
e mu na kirae kolon,
e mu e jereema nee xɔn ma.
14 Faxeti kelima subaxe ma,
a tɔɔrɔmixi nun setaree faxesa,
a mupɛ ti kɔe ra.
15 Kuye na ifɔɔɔ, yeneɓa a falama,
«Mixi yo mu n toma,»
a fa mini dugi dusuxi a yatagi xun
na.
16 Kɔe ra mupɛtie naadee kanama,
yanyi ra e e yete mabalan banxie
kui.
Naiyalanyi mu rafan e ma hali.
17 E tan, kɔe findixi e be e xa yanyi
nan na,
dimi nan e malima.»
18 «Banbaranyi fama tinxintare
xaninde,
a dankaxi nan a ra dunija ma.
A mu weni bilie toma sɔnɔn.
19 Aligiyama yunubitɔe xa fe danma
ne,

alɔ soge linlinyi balabalanyi ye
xorima ki naxe.
20 Gine naxan xijee fixi yunubitɔe
ma,
na neemuma ne a ma,
kulie tan fa a don.
Mixi yo mu ratuma a ma sɔnɔn.
Na kui a xa tinxintareya bara tala
alɔ sansi talama ki naxe.
21 A fe jaaxi rabama gine dibaritare
ra,
a mu kinikinima kaape gine ma.
22 Kɔnɔ Ala naxan fata na tuuræ
suxude senbe ra,
e nii rapaaxu e ma,
23 a nee luma e xa bojesa kui,
a fa bira mixi gbete tan ma fe fɔxɔ
ra.
24 Mixi minima waxati nde nan
nabade,
kɔnɔ na waxati na kamali,
a xa fe xuben a jɔn.
Adamadi luxi ne alɔ maale na mɔ xe
xun ma,
maale xabee fa a xaba.»
25 «Nde nɔma n ma masenyi matan-
dide?
Nde nɔma a falade nɔndi mu a ra?»

25

*Bilidada Suuxaka xa masenyi
saxan nde*

«Mangeya na Ala nan yi»

1 Bilidada Suuxaka naxa a fala,
2 «Mangeya na Ala nan yi,
fo won xa gaaxu a ya ra.
A tan nan bojesa ragirima koore
ma.
3 A xa gali konti nɔma kolonde?
Nde na a xa soge yanbe mu naxan
lima?
4 Adama tinxinma di Ala ya i?
Gine bari di seniyenma di?
5 Xa kike xa yanbe yete yati mu gbo
Ala be,
xa tunbuie mu seniyen a ya i,
6 adamadi go,
naxan xurun alɔ kuli,
naxan findixi kuli yore di gbansan
na?»

26

Ayuba xa masenyi solomanaani nde

«Nde noma Ala senbe fahaamude?»

- 1 Ayuba naxa a yaabi,
- 2 «I fata senbetare malide. I fata mixi ralimaniyade.
- 3 I fata lonnitare raside. I xaxili fanyi masenma,
- 4 kono i na masenma nde be? Nde na xaxili fixi i ma?»
- 5 «Mixi faxaxie serenma baa nun boxi bun ma.
- 6 Aligiyama naade rabixi Ala ya tode ra, a naa igbexi.
- 7 Ala nan koore daaxi, a a singan kuye ma, a boxi singan a yete ma.
- 8 A tunc ye ragatama nuxuie kui, ye xa binye man mu no e boode.
- 9 A a xa kibanyi ya makotoxi nuxuie nan na.
- 10 A naaninyi saxi naiyalanyi nun dimi tagi.
- 11 Koore serenma, a kaabama Ala xaape xui mefe ra.
- 12 A senbe baa imaxama, a baa yexee magaaxuxi iboma a xaxili fanyi ra.
- 13 A kere foye koore raseniyenma, a belexe boximase gixi soxoma.
- 14 Xa yee findixi a xa wali xurie nan na, won mu noma naxee fahaamude a fanyi ra, nde noma a senbe magaaxuxi tan fahaamude?»

27

Ayuba xa masenyi solomanaani nde de idoxe

«Fo n xa nondi fala»

- 1 Ayuba man naxa masenyi ti:
- 2 «N bara n kali Ala Senbe Kanyi ra, naxan mu nondi fima n ma, naxan bara n nafe xone ra,
- 3 danmi n pengima, danmi n pengi naxan fatanxi Ala ra na nan n fate i,
- 4 tinxintareya mu minima n de i,

N mu wule falama.

- 5 Han n faxa, n mu nondi fima wo ma, n mu n yete topegeama.
- 6 N tan a kolon n tinxin, sese man mu n bama menni. N mu n ma fe jaaxi yo kolon.»
- 7 «N yaxui xa suxu alo mixi jaaxi, n gerefa xa suxu alo tinxintare.
- 8 Ala na nate tongo a xa na mixi moolie faxa, xaxili tide yo mu luma e be,
- 9 Ala nee maxandi xui tongoma e tooro temui?
- 10 Ala rafan na mixi mooli ma? A Ala maxandima temui birin?»
- 11 «N xa Ala senbe masen wo be, n mu Ala Senbe Kanyi waxonfe noxunma wo ma.
- 12 Wo birin bara yi to a fanyi ra, wo fa woyenyi fufafu falama munfe ra?»
- 13 «Ala naxan nagirima mixi jaaxi ma, Ala Senbe Kanyi naxan soma a yi ra ke ra, na nan yi ki:
- 14 A xa die na wuya, e faxama santidegeama nan na, a xa mamadie faxa kaame ra.
- 15 A xa mixi ndee na lu, nee fa faxa a xanbi, e xa kaape ginne mu wama e xa fe ra.
- 16 A xa naafuli na gbo ye alo meyenyi, a xa dugi na wuya alo bende gbegbe malanxi,
- 17 a tan nan na malanxi, kono tinxintoe nan na dugi ragoroma a ma, seniyentoe nan na naafuli sotoma.
- 18 A xa banxi luma alo turunturunyi, alo xoni keri xa bage di.
- 19 A bannaxi nan a sama, kono a ragatama a tooroxi nan na. A na a ya rabi, sese mu na a yi ra sonon.
- 20 Gaaxui a suxuma terenna ra, alo banbaranyi, alo turunnaade koe kui.
- 21 Foye xungbe a xaninma, a a tala a sabatide.

22 Tanbɛe wolima a ma, a mu bama
a ra,
fo a xa a gi nɛ.
23 Mixie jɛlexinma nɛ a xa xun-
nakanɛ ra,
e yo a ma.»

28

*Ayuba xa masenyi solomanaani
nde de idɔxɔɛ man*

«Lɔnni na minden?»
1 «Yire na na gbeti bama bɔxi ma
dennaxɛ,
xɛɛma raxunude fan na na.
2 Yire na na wure bama bɔxi ma
dennaxɛ,
gɛmɛ raxunuxi fan wure gbeeli
raminima.
3 Mixi yili gema bɔxi bun dimi kui
na see fenfe ra.
4 E yili gema wula i,
dennaxɛ makuya mixi sabatide ra.
Menni mixi goroma luuti ma bɔxi
bun ma.
5 Baloe minima bɔxi fari,
kɔnɔ a bunyi tan luma alo tɛ nan
yiriyirima.
6 Menni e gɛmɛ tofanyie toma,
e xɛɛma fuɗi raminima.
7 Xɔni xaarɛ mu menni kira kolon,
sɛgɛ mu menni toma.
8 Sube magaaxuxi mu e jɛrɛma
menni,
yɛtɛ mu dangima naa.
9 Kɔnɔ adama tan gɛmɛ xɔrɔxɔɛ
gema,
han a geya bunyi li.
10 A yili gema gɛmɛ kui,
alako a xa naafuli to.
11 A ye kira balanma,
a tɛ xaninma naa alako a xa se
nɔxunxi to.»
12 «Kɔnɔ lɔnni tan toma minden?
Xaxili fanyi lude na minden na?
13 Adama mu lɔnni tide kolon.
Lɔnni mu toma dunija mixi baloxie
tagi.
14 A mu toma dabonyi xungbe kui,
a mu toma baa ma.
15 A mu sarama xɛɛma ra, a mu
sɔtɔma gbeti ra.
16 A mu sama sikeeli ma xɛɛma sɛti
ma,

xa na mu a ra gɛmɛ tofanyie sɛeti
ma.

17 A maniyɛ mu na.
A maniyɛ mu findi xɛɛma ra,
a mu findi gɛmɛ tinsexi ra,
a mu findi xɛɛma pɔɔti tofanyi ra.
18 Lɔnni tide gbo diyaman bɛ,
a sɔtɔfe tide gbo gɛmɛ tofanyi bɛ
naxan toma baa ma.
19 Lɔnni maniyɛ mu findi gɛmɛ to-
fanyi ra,
naxan kelixi yire makuye.
A mu maniyama sikeeli ra alo
xɛɛma.»

20 «Na kui, lɔnni kelixi minden?
Xaxili fanyi lude na minden na?
21 A nɔxunxi nimasee ma naxee na
bɔxi ma,
a nɔxunxi xɔnie ma naxee na koore
ma.
22 Aligiyama bara a xa fe nde mɛ,
kɔnɔ a mu a kolon.
23 Ala nan lɔnni kira kolon,
a tan nan a lingira toma,
24 barima a tan nan dunija nun
koore igbɛma han e dande.
25 A to gɛ foye nun ye itaxunde,
26 a to gɛ tunɛ, seyamakɔnyi, nun
galanyi yamaride,
27 awa, a naxa lɔnni ramini, a a mato
a fanyi ra.
28 Na kui a naxa a fala adamadie bɛ,
Ala xa yaragaaxui findixi lɔnni nan
na,
fe jaaxi bɛɗinfe findixi xaxili fanyi
nan na.»

29

Ayuba xa masenyi dɔnxɔɛ

«N ma temui fanyi dangixi»

1 Ayuba naxa yi masenyi ti:
2 «Xa n ma temui dangixie nan a ra
yi ki nu,
Ala nu mɛɛnima n ma temui naxɛ.
3 A xa naiyalanyi to nu na n xun ma,
a to nu tɛ tima n bɛ kira xɔn ma dimi
kui.
4 N sɛnbɛ nu gbo na temui,
n nun Ala dɛ nu fan.
5 Na temui Ala Sɛnbɛ Kanyi nu na n
sɛeti ma,
n ma die fan nu na n nabilinyi.
6 N ma fe birin nu sɔɔneyaxi,

xipe nun ture nu gbo n yi ra.»

7 «N to nu sigama taa sode de ra,
pama nu na dennaxe,
8 fonikee nu kira ibama ne n be,
forie nu keli e ti n binyafe ma.
9 Kuntigie nu e sabarima ne n ya ra,
10 mangee nu woyenyi so n yi, e tan
dundu,
11 barima naxan na n xui me, a fe
fanyi fala n ma fe ra.
Naxee nu n toma, n nu rafanma e
ma.
12 N nu tooromixie malima,
n nu kiridie kima, booree nu
neemuma naxee ma.
13 Mixi naxan nu na saya kira xon
ma,
na nu dubama ne n be.
N nu kaape gine bope raseewama.
14 N nu n jereama tinxinyi kui,
nondi nu findixi n yuge nan na.
15 N nu findixi saabui fanyi nan na
donxui nun mabenyi be.
16 N nu findixi babe nan na setaree
be,
n xope mali e xa toore kui.
17 N nu tinxintaree xa fe xun
nakanama,
n misikiine ratanga e xa fe kobie ma.
18 N nu a mapoxunma saya n lima
heeri nan kui,
n ma simaya fa kamali alo baa de ra
meyenyi.
19 N nu a mapoxunma n ma
dunipeigiri sooneyama ne,
alo sansi naxan sanke bara ye li, a
salonyi xini soto.
20 N nu a mapoxunma n xun nake-
lima ne temui birin,
n tanbe woli senbe ra.»
21 «Mixie nu e tuli matima ne n na,
e e sabari n ma marasi ramefe ra.
22 N ma masenyie nu rafanma e ma,
e mu nu e matandima.
23 E nu n mamema alo mixi tune
mamema ki naxe,
e n ma woyenyi birin suxu seewe
kui.
24 E na n yatagi to,
e birin nu e xaxili tima n na.
25 N nu e rapereama,
n nu luxi ne e be alo e xa mange,
naxan doxoxi kibanyi kui e tagi,

a nu tooromixie madundu.»

30

Ayuba xa masenyi donxoe de idoxoe

*«Ayuba xa seewe bara findi sun-
nunyi ra»*

1 «Konon yakosi tan, fonikee n
mayelema,
naxee babae nu findixi n be fuyan-
tee ra,
n nu yoma naxee ma.
2 E yusi mu nu na n be,
barima senbe yo mu nu e be.
3 Kaameto nan nu e ra,
naxee nu sigama gbengberen yire
baloe fende.
4 E nu joogee matalama fotonyie
kui,
wuri sankee gbansan nan nu find-
ima e xa donyi ra.
5 Mixie nu e kerima pama ya ma,
alo mupeti kerima ki naxe.
6 E nu yigiyama game longorie nan
na geyae kon na,
7 xa na mu a ra kunsie bun ma.
8 Fuyantee nan nu e ra,
naxee nu bara keridoxi kui.»
9 «Konon yakosi fa, nee nan n
mayelema
e xa sigie nun e xa masenyie ra yi ki.
10 N ma fe mu rafan e ma.
E de ye boxunma n yatagi ma,
e nu fa e makuya n na.
11 Kabi Ala n nabolo n ma toore kui,
e xa mayele mu jonma.
12 Yi mixi ya mapoxunxie kelima n
xili ma,
e nu gantanyi jaaxie te n be.
13 E n ma kira ibolonma n ya ra.
14 E luma alo soori jaaxie, naxee
soma taa kui tete yale ra.
15 Gaaxui bara n suxu,
n ma fe xun bara rakana,
n ma kisi bara dangi n na alo nuxui
dangima ki naxe.»
16 «Yakosi, a gbe mu luxi n ma
simaya xa jon,
n ma toore bara kamali.
17 N ma toore bara gbo ye,
n mu xima ke ra sonon.

18 A luma alo dugi nde nan xirixi n
kɔnyi ma,
a xa n faxa.

19 Ala bara n nagoro han
n bara lu alo boora, xa na mu a ra te
xube.»

20 «Ala, n bara i xili, kɔnɔ i mu a
ratinxi.

N bara ti i ya i, alako i xa n to.

21 I bara tɔɔre ɲaaxi dɔxɔ n ma,
i senbe bara nɔ n na.

22 A luxi alo turunnaade bara n nate
koore ma.

23 N a kolon i na n xaninfe aligiyama
ne,
dunɲa mixi birin sigama dennaxe.»

24 «Kɔnɔ mixi naxan na saya kira
xɔn ma,

na mu Ala maxandima xe?

Mixi naxan na tɔɔre kui,

na mu Ala makulama xe?

25 N mu n ya ye ramini tɔɔromixi be
nu?

N mu kinikini setare ma nu?

26 N wa heeri nan xɔn ma,

kɔnɔ ɲaxankate nan n lixi.

N wa lufe naiyalanyi nan kui,

kɔnɔ dimi nan dusuxi n xun na.

27 N bɔɲe na tɔɔrofe lɔxɔe birin.

28 N na dimi kui,

naiyalanyi yo mu na.

N tixi ɲama tagi, n nu fa wa n xui
itexi ra.

29 N bara lu alo wula i baree nun
burunyi xɔni ɲaaxie.

30 N kiri bara fɔɔro n ma,

n fate birin kui na iganfe.

31 N ma kɔra sunnunyi xui tima,

n ma xule ɲɔn fe wa xui raminima.»

31

Ayuba xa masenyi donxɔe rapɔnyi

«Yunubi sare nan ya»

1 «N nate tongo ne,
n naxa yabu ginɛdimɛdi ra.

2 Ala munse ɲanigema n be koore
ma?

Ala Senbe Kanyi ke mundun fima n
ma kelifɛ ra a ma?

3 Setareɲa mu ragataxi mixi ɲaaxi xa
be?

Naxankate mu tinxintare xa lima?

4 Ala mu nu n fɔxi birin matoma xe?
A mu nu n ma santongoe birin
kɔntima xe?»

5 «Xa n bara n ɲere wule kui, xa n
bara mixi madaxu,

6 Ala xa n maniya sikeeli tinxinxɪ ra.
A n ma tinxinyi toma ne.

7 Xa n bara kira tinxinxɪ beɲin,
xa n bɔɲe bara bira n ya waxɔnfe
fɔxɔ ra,

xa n bara n manɔxɔ fe ɲaaxi ra,

8 mixi gbeteɛ xa n ma sansi sixie bogi
don,

n ma sansi sixie birin xa matala bɔxi
ma.

9 Xa gine xɔli bara n suxu,

xa n bara bira n dɔxɔboore xa gine
fɔxɔ ra,

10 n ma gine xa bande ɲin xeme
gbete be,

a tan nun na xa kafu,

11 barima yene findixi fe ɲaaxi nan
na,

kiitiseɛ naxan makiitima a xɔrɔxɔe
ra.

12 Yene, te nan a ra naxan sigama
ganyi ti ra han yahannama,

a mixi harige birin xun nakana.»

13 «Xa n mu findi mixi tinxinxɪ ra nu
n ma konyie mabiri,

muxu to nu galanbuma,

14 n Ala yaabima di nu?

N nan n yete xun mafalama di nu?

15 Ala keren xa mu muxu birin daaxi
muxu nga teege i?

Ala keren xa mu muxu birin na-
baloxi muxu nga xiɲe ra?»

16 «Xa n mu setaree ki nu,
xa n mu kaape gine mali nu,

17 xa n keren bara n ma donse don,
n mu kiridi ki,

18 n naxan xuru, n findi a be babe ra
kabi a yɔre ra,

naxan nga kaape gine bara lu n
xɔnyi kabi a teegeɛxi a ma,

19 xa n mu tɔɔromixi ki dugi ra nu,

20 na kanyi lu a mu duba n be

na dugi xa fe ra naxan kelixi n ma
yexexe xabe ma,

21 xa n bara kiridi nde tɔɔro,

n to a kolonxi kiitisae nɔndi fima n ma,
 22 n belexe xa bolon n tunki ma,
 n xorie xa magira,
 23 barima n gaaxu Ala xa paxankate
 ya ra a gbe ra,
 n mu nɔma sese ra a senbe ya i.»

24 «Xa n bara n xaxili ti n ma xεema
 ra,
 xa n bara la n ma naafuli ra,
 25 xa n bara jεlexin n harige xa gboe
 ra,
 n naxan soto n ma dunijeigiri kui,
 26 xa n bara n ya ti soge nun kike xa
 yanbe ra,
 27 n fa nee batu n boje kui gundo ra,
 n nan n belexe sunbu e xa binye bun
 ma,
 28 Ala xa n paxankata,
 barima na fe mɔoli mu fan,
 n bara findi yanfante ra Ala mabiri.»

29 «N bara jεlexin n xɔnma xa tɔre
 ra,
 n sεewa a xa paxankate ra,
 30 n tan naxan mu nu tinma a
 dankade n de ra,
 n xa na yunubi mɔoli raba?
 31 N ma xɔje birin mu nu a falama
 xe:
 <A n de wasaxi sube ra>?
 32 N nu biyaasilae yigiyama ne alako
 e naxa xi tande.
 33 N bara n ma fe jaaxie nɔxun n
 boje kui alo
 adamadie darixi a ra ki naxe? Ade.
 34 N bara gaaxu jama xa woyenyi ra,
 xa na mu a ra n xabile xa woyenyi
 ra,
 n fa lu n xonyi nɔxunyi kui n mu
 nɔndi fala? Ade.»

35 «Xa mixi na naxan tinma a tuli
 matide n na,
 n ma masenyi donxɔe nan na ki.
 Ala xa n yaabi.
 A naxan toma n ma, a xa na sebe,
 36 n xa na dɔxo n xun ma, n xa a
 gbaku n kɔn ma.
 37 N dentεe sama ne a be,
 alo mixi dentεe sama mange be ki
 naxe.
 38 Xa n ma boxi nde bara xɔno n xili
 ma,

xa mixi nde ya ye bara silon na,
 39 xa n bara donse nde don n mu a
 rawalima sare fi,
 xa n bara a kanyi tɔro,
 40 mengi naxan na n ma boxi ma, na
 xa findi tunbe ra,
 n ma fundenyi xa findi jooge jaaxi
 ra.»

Ayuba xa masenyi donxɔe nan na ki.

32

Elihu xa masenyi singe

«Ala nan lonni fima mixi ma»

1 Yi xeme saxanyie naxa ba Ayuba
 xa woyenyi yaabife, barima a nu
 a yete findixi nɔndi fale nan na.
 2 Na kui Elihu, Barakeeli Buusika xa
 di, naxan fatan Rama xabile ra, a
 boje naxa te Ayuba xili ma, barima
 na nu a yete findixi nɔndi fale nan
 na Ala ya i. 3 A boje naxa te a
 boore saxanyie xili ma, barima e
 mu nu nɔma Ayuba yaabide hali
 e to a kolonxi nɔndi mu nu a be.
 4 Na mixi saxanyie to nu moxi a be,
 Elihu mame ti na nan ma woyenfe
 ra Ayuba be. 5 Elihu nu bara a to,
 yaabi yo mu nu na yi mixi saxanyie
 yi ra fa. Na kui a boje naxa te.

6 Elihu, Barakeeli Buusika xa di,
 naxa a fala,
 «Fonike nan n na, forie nan wo tan
 na.

N gaaxu n ma marakolonyi sade wo
 ya i na nan ma.

7 N naxe, <Fori nan fata woyende, a
 xa simaya xɔnkuye xa fe ra.>

8 Kɔno Ala Senbe Kanyi nan xaxili
 fima adama ma.

9 Simaya xɔnkuye gbansan xa mu
 xaxilimaya fima mixi ma,
 forie gbansan xa mu findixi nɔndi
 kanyie ra.

10 Na kui n bara wo maxandi,
 wo xa wo tuli mati n ma
 marakolonyi ra.»

11 «N bara wo xa masenyi raponyi
 mame,
 n bara n tuli mati wo xa masenyi
 birin na,
 wo naxan falaxi Ayuba xa fe ra.

12 N bara wo xa masenyie rame,
 kɔnɔ wo mu nɔxi Ayuba
 yaabide,
 wo mu nɔxi nɔndi makenende a be.
 13 Wo naxa a fala de,
 <Won tan bara gɛ lonni sɔtɔde.
 Won xa lu Ala xa yi xeme rafa-
 haamu,
 adamadi mu nɔma na rabade.>
 14 Ayuba mu a xa masenyi tixi n tan
 xa xili ma.
 N fan man mu a yaabima wo xa
 masenyie ra.»

15 «Limaniya bara ba wo yi ra.
 Yaabi yo mu na sɔnɔn wo naxan
 tima.
 16 N bara wo xa masenyi dande to,
 yaabi yo mu minima wo de kui fa.
 17 Yakɔsi n xa n gbe fala,
 n tan fan xa n ma lonni masen kɔre,
 18 barima fe gbegebe na n furi kui.
 N xaxili na n tutunfe,
 19 alɔ weni nɛɛɛ naxan xufuxufufe,
 a wama a sase bulafe.
 20 N xa wɔyen alako n bɔɛ xa goro.
 N de xa yaabi ti.
 21 N mu mixi yo rafisama a boore be,
 n mu taamixiya rabama mixi yo be.
 22 N mu fata taamixiya ra,
 n na na raba, Ala n naboloma nɛ.»

33

Elihu xa masenyi singe de idɔxɔɛ

«Xunmafalama xa lu Adama be.»

1 «Yakɔsi Ayuba, i i tuli mati n ma
 masenyi ra,
 i xa n ma wɔyenyi rame.
 2 N bara n de rabi,
 n nenyi bara keli.
 3 N ma masenyi kelixi n bɔɛ fiixe
 nan kui,
 nɔndi nan minima n de i.
 4 Ala Xaxili bara n daa,
 Ala Senbe kanyi jengi bara n findi
 mixi pipɛ ra.
 5 Xa i nɔma n yaabide,
 i xa na raba.
 6 Won firin birin lan Ala ya i.
 N fan yailanxi bendɛ nan na.
 7 Na kui i naxa gaaxu n ya ra.
 8 Kɔnɔ i bara wɔyenyi nde fala,
 n naxan mexi n tuli ra.

9 I bara a fala, <N seniyen, n mu
 yunubi rabaxi,
 10 kɔnɔ Ala man na fe nde tofe n na,
 n findixi a yaxui ra naxan ma.
 11 A bara n sanyi mabalan
 yɔlonxɔnyi kui,
 a nu fa n fɔxi birin igbe.>

12 Kɔnɔ n xa a fala i be,
 nɔndi mu i be na fe kui,
 barima Ala gbo mixi be.
 13 I wama Ala rakiitife munfe ra?
 A mu yaabi fima a xa fe rabaxi birin
 ma.
 14 Ala fe masenma won be ki nde ra,
 kɔnɔ won mu won jɔxɔ sama na
 xɔn ma.
 15 A nɔma wɔyende xiye ra kɔɛ ra,
 mixi xima temui naxe e xa sade ma.
 16 A nɔma adamadie tuli rabide na
 temui,
 a e rakolon fee ra naxee kelixi a tan
 ma,
 17 alako e xa kira jaaxi bejin,
 a man xa e ratanga e yetɛ kan igbofe
 ma.
 18 Na kui, a e ratangama nɛ gaburi
 gbaloe ma,
 a e ratanga santidegema ma.
 19 Ala man nɔma masenyi tide
 adamadi be a xa tɔɔre nde ra,
 naxan xɔnɛ soma han a xɔrie kui a
 xa fure dagi tagi.
 20 Donse yati fa rapaaxu a ma, a mu
 nɔ a degede.
 21 A fate ba a ma, a xɔrie birin sa
 kenɛ ma.
 22 A makɔre aligiyama ra, Saya-
 maleke fa a fɔxɔ ra.»

23 «Kɔnɔ xa xɛera xunmafalama nde
 sa lu a be
 maleke galie ya ma,
 naxan fama tinxin ki masende na
 kanyi be,
 24 Na kui, xɛera xunmafalama find-
 ima saabui fanyi ra a be,
 Ala hinne a ra, a a masen Ala be,
 <A rakisi faxe ma, n bara a xunsare
 ba.>
 25 Na kui, a fate man gbilenma
 dimɛdija,
 a man fonike senbe sɔtɔ.
 26 Adamadi na Ala hinnente
 maxandi,
 a Ala yatagi toma nɛ sɛɛwe kui,

Ala fa tinxinyi fi a ma.

27 Na kanyi beeti bama ne mixie ya
i, a a fala,
<N yunubi rabaxi ne,
n tinxinyi madalin,
kono na sare mu ragbilenxi n ma a
ki ma.

28 Ala bara n xoreya,
n tan naxan xun nu tixi aligiyama
ra.
A man bara gbilen naiyalanyi masen
na n be.>

29 Ala nan na rabama adama be,
keren, firin, han saxan,

30 alako a xa a ba faxe yi,
a xa a lu naiyalanyi kui.»

31 «Ayuba, i tuli mati n na,
i xa i sabari, i xa n ma masenyi rame.

32 Xa yaabi nde na i be, i xa na fala,
barima n wama nondi fife i ma.

33 Kono xa na mu a ra, i tuli mati n
na,
i xa i sabari alako i xa xaxili soto n
na.»

34

Elihu xa masenyi firin nde

«Ala xa kiiti tinxin»

1 Elihu naxa a masen,
2 «Lonnillae, wo wo tuli mati.
Xaxilimae, wo n ma masenyi rame,
3 barima tuli woyenyi sensima,
alo nenyi donse sensima ki naxe.
4 Won xa tinxinyi sugandi,
won xa bira fe fanyo foxo ra.»

5 «Ayuba naxe, <N tinxin, kono Ala
mu nondi fixi n ma.

6 Hali n to tinxinxi, a bara n lu alo
wule fale.

N mu yunubi yo rabaxi, kono n na
toore jaaxi kui.>

7 Nde yaagi sotoxi dangi Ayuba ra?

8 A bara a nere tinxintareya kui,
a bara lu fe jaaxi rabae ya ma.

9 A bara a fala,
<Geeni mu na adamadi be
naxan birama Ala waxonfe foxo ra.>

10 Xaxilimae, wo wo tuli mati n na.
Ala nun fe jaaxi tagi ikuya,
Ala Senbe Kanyi mu tinxintareya
kolon.

11 A mixie xa fe rabaxi sare rag-
bilenma e ma,
a kote doxoma e xun ma e nun
naxan lan.

12 Ala mu noma fe jaaxi rabade.
Ala Senbe Kanyi mu noma tinxinyi
kanade.

13 Nde a ti a xa dunija yamari?
Nde dunija taxuxi a ra?

14 Xa Ala mu a jengi saxi adamadie
xon ma nu,

a fa a xaxili nun a jengi ba e yi,
15 adamadi birin faxama kerenyi
nan na nu, e findi bende ra.

16 Xa xaxili fanyi na i yi ra,
i xa i tuli mati n ma masenyi ra.

17 Tinxintare noma dunija ya-
maride?

I Tinxintoe Senbema nan kala-
muma?

18 I noma a falade mange be,
<Mixi xuri di nan i ra?>

I noma a falade kuntigie be,
<Wo jaaxu?>

19 Ala mu mange rafisa mixie be,
a mu bannae rafisa setaree be,
barima a tan nan birin daaxi.

20 Faxe man e birin terennama ne.
Namae e xunyi ikelima, koe kui e
birin soto.
Senbema yati faxama ne
foyogonton.

21 Ala adamadie xa kira birin
matoma,
a e foxi igbe.

22 Dimi mu na naxan noma tinxinta-
ree noxunde.

23 Ala hayi mu na temui xonkuye ma
mixi makiitife ra.

24 A noma senbema xun nakanade
mafurenyi ra,
a fa mixi gbete doxo e joxoe ra.

25 A na e xa fe jaaxi to,
a noma e bade dunija ma kerenyi
ra koe kui.

26 A noma e bonbode alo mixi kobi
nama ya xori,

27 barima e mexi a xa seriyen nan na,
e a xa kira bepin.

28 E bara a niya setare wa xui xa Ala
li.

Ala tooromixi malima.

29 Xa Ala a sabari, nde noma a
kalamude?

Xa Ala a noxun, nde noma a tode?
Adamadi mu noma na ra,

namanɛe yati mu nɔma na ra.

³⁰ Ala mu tinxintare luma mangɛya
kui,
alako a xa gantanyi te pama bɛ.

³¹ Na mixi mɔɔli mu a falama Ala bɛ,
«N bara gbilen fe jaaxi foxɔ ra n ma
jaxankatɛ xa fe ra.

³² N fe jaaxi naxan nabaxi,
na masen n bɛ, n mu na rabama
sɔnɔn?»

³³ Ala lanma a xa a sare fi?
I tan nan a matandife, n tan mu a ra,
i tan nan yaabi tima.

³⁴ Xaxilimae nun lɔnnilae naxee e
tuli matixi n na,
muxu birin bara lan yi ma:

³⁵ Ayuba wɔyɛnfe xaxilitarepa nan
kui,
lɔnni mu a yi.

³⁶ Ayuba xa jaxankata han a dande,
barima a xa masenyie mu tinxin.

³⁷ A xa yunubi xun nan tun masafe.
A wɔyɛnma muxu bɛ yetɛ igboja ra,
A a xa Ala matandi xun masama a
xa wɔyɛnyi ra.»

35

Elihu xa masenyi saxan nde

«Ala i xa fe kolon»

¹ Elihu naxa a fala,

² «I jɔxɔ a ma nɔndi na i bɛ i na a
fala,

«N ma tinxinyi fatanxi Ala nan na?»

³ I bara a maxɔrin,
«Geeni mundun na n bɛ xa n mu
yunubi rabama?»

⁴ N tan nan i yaabima na ra, i tan
nun i booree.

⁵ Koore mato. Nuxui mu na i xun ma
xɛ?

⁶ Xa i yunubi raba, na findima tɔɔrɛ
ra Ala nan bɛ?

Xa i a matandi, na findima kote
mundun na a bɛ?

⁷ Xa i tinxin, na findima geeni
mundun na a tan bɛ?

⁸ I xa fe jaaxi nɔma adamadi nan
gbansan tɔɔrɔde,
adamadi naxan luxi alɔ i tan.

I xa tinxinyi fan nɔma findide geeni
ra adamadi nan gbansan bɛ.

⁹ Mixie e wa xui mɛma barima fe
jaaxi rabae wuya.

Mixie xili tima na kobija xa fe ra.

¹⁰ Kɔnɔ mixi yo mu a falama,

«N Daa Mangɛ Ala na minden,
n bɛɛti bama naxan bɛ kɔɛ ra,

¹¹ naxan lɔnni fima adamadi ma
dangife subee ra naxee na dunija
ma,

dangife xɔnie ra naxee na kuye ma?»

¹² Mixie xili tima, kɔnɔ a mu e
yaabima

fe jaaxi rabae xa yetɛ igboja xa fe
ra.

¹³ E xili tima fufafu,
barima Ala mu a tuli matima e ra,
Ala Sɛnbɛ Kanyi mu e xui ramɛma.

¹⁴ Kɔnɔ i tan nan a falaxi a i mu Ala
toxi,

i xa fe saxi a ya i, i na a mamɛfe tun.

¹⁵ A mu nu xɔnɔ i xa matandi
wɔyɛnyie ma sinden.

¹⁶ Ayuba, i bara i dɛ rabi fufafu
xaxilitarepa falafe ra.»

36

Elihu xa masenyi naani nde

«Ala adama rasima»

¹ Elihu man naxa a fala,

² «I xa mamɛ ti, n fama n ma lɔnni
masende i bɛ Ala xa fe kui.

³ N ma lɔnni kelima yire makuye nɛ.
N nɔndi fima nɛ n Daa Mangɛ ma.

⁴ Wule yo mu na n ma masenyi kui.
I nun naxan a ra yi ki,
tinxintɔɛ nan a ra naxan xa lɔnni
kamalixi.»

⁵ «Ala sɛnbɛ gbo,
a mu yoma mixi yo ma.
A sɛnbɛ gbo, a janige fan.

⁶ A mu a luma mixi jaaxie xa bu,
a mɛɛnima tɔɔrɔmixie ma.

⁷ A mɛɛnima nɛ tinxintɔɛɛ ma,
a e rasabati mangɛɛ sɛɛti ma
kibanyi,

a e xa fe ite e xa bu abadan.

⁸ Kɔnɔ xa e suxuxi tɔɔrɛ nan kui,

⁹ a e xa fe jaaxie masen e bɛ,
e naxee rabaxi e xa yetɛ igboja kui.

¹⁰ A marasi fanyi fi e ma,

a a fala e bɛ e xa tinxintareya bɛpin.

¹¹ Xa e e tuli matima a ra, e na seriye
rabatu,

e xa simaya xɔn kuyama nɛ hɛɛri
kui, e xa fe birin sɔnɛya.

12 Kɔnɔ xa e mu e tuli matima a ra,
e faxama ne santidegema ra
lonnitarepa kui.

13 Tinxintaree xɔnɔma,
e mu Ala maxandima a na e suxu
temui naxe.

14 E faxama e fonike nan na langoee
ya ma.

15 Kɔnɔ Ala tɔɔrɔmixie rakisima ne
e xa tɔɔre saabui ra.
Tɔɔre nan marasi fima e ma.»

16 «A wama i tan fan nakisife i xa
tɔɔre kui,
alako tɔɔre naxa i raxeten,
alako donse fanyi xa lu i yi ra.

17 Kɔnɔ i na a raba alɔ mixi jaaxie,
jaxankate naxan lan a xa dɔxɔ mixi
jaaxie ma,
na kiiti tinxixi nan dɔxɔma i fan
ma.

18 I naxa yo Ala ma i xa xɔne kui,
i naxa gbilen Ala fɔxɔ ra se nde xa
fe ra.

19 I wa xui nɔma i raminide i xa
tɔɔre kui?
I nɔma na rabade i yete senbe ra?

20 Kɔe naxa findi i be mixi tɔɔrɔ se
ra,
21 i naxa bira fe jaaxi fɔxɔ ra i xa
tɔɔre xa fe ra.

22 Fisamante nan Ala ra a senbe xa
fe ra.
Nde nɔma a raside?
23 Nde nɔma a yamaride?
Nde nɔma a falade, <I bara tantan?>

24 I xa a xa kewali matɔxɔ,
alɔ mixie luma a ba ra beeti ra ki
naxe.

25 Adamadi birin bara a xa wali to,
duniya birin a toma kelife yire
makuye.

26 Ala senbe gbo, won mu nɔma na
birin kolonde.
Won mu nɔma a xa abadan konti
kolonde.

27 A ye tonbie mafindima tune ra,
a fa a ragoro boxi ma.

28 Nuxuie nan tune ye rayensenma
adamadi birin xun ma.

29 Nde nɔma nuxui xa wali fahaa-
mude?
Nde nɔma galanyi xa fe kolonde?

30 A seyamakɔnyi ragoroma baa ma,
a naiyalanyi xungbe ramini.

31 A jamanɛ makiitima nee nan na.

A baloe fima e ma a fanyi ra.

32 A seyamakɔnyi wolima a
waxɔnde.

33 Galanyi xui mixie rakolonma ne
tune xa fa ma,
hali xuruse gɔɔree fan nakolonma
ne,
e nu fa gbata e makɔrede e lingira
ra.»

37

Elihu xa masenyi suuli nde

«Ala xa kewali senbe gbo»

1 «N bɔre serɛnma na nan ma.

2 Wo wo tuli mati Ala xui ra,
na xui gbe naxan minima a kere i.

3 A xa seyamakɔnyi koore birin
nafema ne, a duniya naaninyi
birin li.

4 Na dangi xanbi galanyi bula.
A luma alɔ Ala wama a xui xungbe
xa me yire birin.

5 Ala xui findixi kaabanakoe nan na.
A fe xungbe rabama won mu naxan
fahaamuma.

6 A a falama balabalanyi be, <Goro
boxi ma.>
A tune ye fan nagoro a gbegebe ra.

7 A adamadi xa wali birin danma
ne kerɛnyi ra,
alako e xa a kolon a tan nan na birin
nagirima.

8 Sube xaape fan soma e lingira na
temui ne.

9 Turunnaade foye kelima a yire,
a sa findi foye xinbeli ra kɔla ma.

10 Ala a jengi foye findima balabal-
anyi ra
a baa ye fari birin naxɔrɔxɔ gben,
11 a nuxuie raxinbeli, a a xa seya-
makɔnyi lu e ma.

12 A xa yamari nan na birin na,
a tan nan nee birin naperema
duniya bende fuji fari,
a waxɔnfe rabafe ra.

13 Na birin luma alɔ luxusinyi
a boxi isee xunsinma naxan na,
xa na mu a ra, alɔ fe fanyi a hinnema
e ra naxan na.»

14 «Ayuba, i xa i tuli mati n ma
masenyi ra.
I xa Ala xa kaabanakoe mato.

15 I na birin naba ki kolon Ala yi ra?

A seyamakɔnyi raminima nuxui kui
ki naxɛ, i na kolon?

16 Nuxui luma koore ma ki naxɛ, i na
fan kolon?

Na birin findixi Ala xa lɔnni xungbe
nan na

naxan maniye mu na.

17 Foye fure nefɛ mini,

kuye ifurama i tan naxan ma,

18 i fan nɔma koore walaxɛ nde
yailande alɔ Ala?

19 Muxu naxan masenma Ala bɛ na
fala muxu bɛ ba.

Na lɔnni mɔɔli mu muxu yi.

20 N na wɔyen, fo mixi gbete xa na
radangi nɛ a ma?

Fo fe nde xa fala a bɛ a fa kolon sɔto
na ma?

21 Yakɔsi soge mu toma nuxuie xanbi
ra,

fo foye e ba a ya ma.»

22 «Yanbɛ tofanyi nde na kelife kɔɔla
ma,

naxan findixi Ala xa nɔrɛ xungbe ra.

23 Adama mu nɔma Ala Senbɛ Kanyi
lide.

A senbɛ gbo,

a tinxin.

A mu nɔma tinxintɔɛ tɔɔrɔde.

24 Adama lan a xa gaaxu Ala ya ra
na nan ma.

Yɛtɛ igboe mu rafan a ma.»

38

Ala xa masenyi singe Ayuba bɛ

«Ayuba, n yaabi xa i nɔma»

1 Ala naxa Ayuba yaabi turunnaade
foye kui, a naxɛ,

2 «Nde na n ma walie ya isofe a xa
xaxilitare wɔyenyie ra?

3 I i tagi ixiri gben alɔ gbangbalanyi,
n xa maxɔrinyi ndee ti i ma, i xa n
yaabi.

4 I nu na minden n to nu dunija
daama?

Na fala ba xa lɔnni kanyi na i ra.

5 I a kolon nde dunija maniyaxi?

Nde a maniye luutie italaxi?

6 Dunija bunyi na minden?

Nde gɛmɛ tixi dunija na naxan fari?

7 Nde na raba tunbuie to nu e sɛɛwɛ
xui itema,

malekɛ bɛɛtibae fan to nu n xili
matɔxɔma?»

8 «Nde baa naadɛ balan,
n to a ramini bɔxi ma?

9 N tan nan nuxui ragoro a ma, n
dimi dusu a xun na,

10 n a naaninyi sa alako a naxa dangi
menni ra.

11 N tan nan dande sa mɔrɔnyie bɛ,
alako e naxa te, e a radangi a i.»

12 «I bara yaamari fi lɔxɔɛ keren i xa
simaya kui subaxɛ xa mini,

13 a xa mixi jaaxie raterenna, a e
makenɛn?

14 Dunija birin makenɛnma nɛ
subaxɛ naiyalanyi kui,

a lu alɔ bɛndɛ bunda tɔnxuma saxi
naxan ma.

A yire birin toma nɛ alɔ dugi
mapingixi.

15 Kɔnɔ mixi jaaxie tan bara kuma
naiyalanyi ra, e senbɛ bara
kana.»

16 «I baa ye kelide kolon?

I bara baa bunyi li?

17 I bara aligiyama sode dɛ to?

I bara saya naadɛ igbɛ?

18 I dunija igboja kolon?

A fala n bɛ xa i na fe birin kolon.»

19 «Naiyalanyi kelima minden?

Dimi xɔnyi na minden?

20 I na yiree kolon?

I naa siga kira kolon?

21 Xa i na birin kolon, awa i jan nu
bara bari,

i xa simaya gbo.

22 I balabalanyi ragatade kolon?

I bara na yire to?

23 N na balabalanyi ragataxi tɔrɛ
temui nan ya ra,

gere ti lɔxɔɛ ya ra.

24 Seyamakɔnyi kelima minden a
yensen ye?

Foye naxan kelima sogetede, na a
jɛrɛma dunija ma di?

25 Nde tunɛ kira rabɔɔma,

a seyamakɔnyi nun galanyi yamari
e xa mini?

26 Nde a niyaxi tunɛ xa bira bɔxi ma

mixi mu na dennaxe alo gbengberen yire?

27 Nde a niyaxi nooge xa bula wula i?

28 Nde findixi tune baba ra?

Nde xini raminima?

29 Nde balabalanyi daaxi naxan ke-
lima koore ma?

30 Nde a niyama baa ye xa xinbeli a
xoxoxo,

a findi balabalanyi ra,

a dusu baa xun na a xoxoxo alo
gemse?»

31 «I tan nan tunbuie sa koore ma,
kankan xa lu a yire a tofan ki ma?

32 I tan nan tunbuie raminixi e
waxati

alako adamadie xa no sube
tonxumae tode e ya ma?

33 I koore yamari ki kolon?

I bara so boxi yailan ki kui?»

34 «I fata nuxuie yamaride alako ye
xa banbaran ye?

35 I fata seyamakonyi yamaride
alako e xa i xa wali raba?

E luma i xa yaamari bun ma, a falafe
ra,

«Muxu na be?»

36 Nde lonni rasoxi adamadi boje
kui,

a a xaxili daa?

37 Xaxilima mundun noma nuxui
birin kontide?

Nde noma ye ragorode keli koore
ma,

38 alako boxi xa bunda, xube xa findi
boora ra?»

39 «Yetee ne saxi kaame ra e ma,

40 i tan nan sube fima e ma e xa
kaame ba?

41 Xaxae go, e xa die ne wama koore
ma,

i tan nan e baloma?»

39

Ala xa masenyi firin nde Ayuba be

«Nde mɛɛnima subee ma?»

1 «I wula i si di bari temui kolon
geyae fari?

I bara xeli to di bari ra?

2 I e xa furi maxanin kike konti kolon
beenu e di bari waxati xa a li?

3 E na e sa, e di barima,

alako e xa fulun e furi xa xone ma.

4 E xa die na mo,

e keli e nga xun ma, e mu fa sonon.»

5 «Nde luuti baxi sofale ma,

a a rabejin wula i?

6 N tan nan wula findixi a xonyi ra

n a lu yire, foxe sunbuxi bende ra
dennaxe.

7 Taa xa wundui mu rafan a ma,

a mu tinma mixie xa a rapere.

8 A wula isama nooge fende a balose
ra.»

9 «I noma sexe ninge rawalide?

A koe radangima i xa goore kui?

10 I noma a xiride sari ra,

a xa boxi buxa i be?

11 I i yigi suxuma a senbe gbe ra?

I noma i xa wali xungbee taxude a
ra?

12 I noma a xeede xe xabe, a xa i mali
i xa baloe rasode?»

13 «Xoni mooli nde na na naxan
gabutenyi dunkee ibonboma seewe
kui,

konon e mu tofan gbongboe
gabutenyie be.

14 A a xelee sama boxi ma,

a e lu meyenyi bun ma alako
wuyenyi xa lu e ma,

15 a mu a mapoxun sube nde noma
tide e fari, e bula.

16 A mu mɛɛnima a xa die ma,

a luma alo a gbe mu e ra.

17 A na mooli rabama

barima Ala mu lonni nun xaxili
fanyi fixi a ma.

18 Konon a na a gi folo,

a soe ragie nun soe luma ne a xanbi
ra.»

19 «I tan nan soe senbe fima a ma?

I tan nan a konyi xabee rakuyama?

20 I tan nan a niyama a xa no
tugande alo katoe,

a birin magaaxu a xui ra?

21 A boxi iboronma a sanyi ra, a
jalexinxi a senbe ra.

22 A mu gaaxuma sese ya ra,

a mu a magbilenma santidegema ya
i.

23 Tanbee nun e sase gbakuxi a ma,

24 a gbataxi tuganma, a xulun a gide gere yire.

25 Gere sara na fe,
a tan kelima ne fa keren na a gereso ki ma.»

26 «I xa lonni bara a niya sege xa a jere koore ma sigafe ra yirefanyi ma?

27 I tan nan yaamari fima a ma a xa a tee sa yire itexi?

28 Koe ra, a yigiyama geme longori ra geyae fari.

Menni nan findixi a be a makantade nan na.

29 A subee toma na yire makuye ne, a baloma naxee ra.

30 Sube xinde joxun a xa diyore be. Binbi lu dede a na menni.»

40

Ala xa masenyi saxan nde Ayuba be

«Nde mu lama Ala ra?»

1 Alatala man naxa a masen Ayuba be,

2 «I tan naxan Ala Senbe Kanyi kalamuma,

i suusama a rakiitide?
Xa lonnila na i tan na,
yaabi nde ti yi birin ma ba.»

3 Ayuba naxa Alatala yaabi,

4 «Mixi xuri di nan n na.
N tan i yaabima munse ra?
N bara n de suxu n belexe ra, n dundu yen.

5 N woyen ne keren, n naxa woyen firin.

Na xanbi, n mu sese sama na fari sonon.»

6 Ala man naxa a masen Ayuba be turunnaade foye kui,

7 «I i tagi xiri gben alo gbangbalanyi, n xa maxorinyi ndee ti i ma, i xa n yaabi.

8 I mu laxi a ra n ma kiiti tinxin?
I wama nondi bafe n yi ra ne, a xa lu i tan be?

9 I senbe gbo Ala gbe be?
I xui magaaxu alo a gbe?

10 Na kui, i i maxiri nore nun xun-nakeli ra ba,
i xa tofan, i xa i senbe masen.

11 I xa i xa xone magaaxuxi ramini ba,

i yete igboee xun nakana.

12 E birin kuntan,
mixi naaxie igbantu e yire.

13 Bende radin e birin xun na,
e balan gaburi kui.

14 Na temui n fan yete yati i matoxoma ne,
barima i yete senbe bara i rakisi.»

15 «Mali mato ba a fanyi ra,
na sube magaaxuxi n naxan daaxi alo n i fan daaxi ki naxe.
A jooge donma alo ninge.

16 A senbe gbe na a gungui ne,
senbe malanxi a furi kiri bun.

17 A xuli senbe gbo alo konde bili,
a sanyi fasee wuya, e gadara.

18 A xorie luxi alo yoxui, xa na mu a ra wure.

19 Ala xa daalise fisamante nan a ra,
kono a gaaxuma Ala xa santidegema ya ra.

20 A a baloe fenma geyae kon sube xaape ya ma.

21 A xima niini bun ma,
a a noxun dabonyie kui.

22 A a malabuma wuri bilie niini bun ma,
naxee na dabon de ra.

23 Dabonyi ye xa gboe mu a magaaxuma.

Yuruden xure na banbaran ye, a mu a toxoma.

24 A ya rabixi noma suxude?
A noma suxude gantanyi ra, a joe xa tunba?»

25 «I noma soje suxude konyi ra?
I noma a de xiride, i a ba ye xora?

26 I noma a joe, xa na mu a ra a de tunbade,
i luuti sa a ma?

27 A i mayandima i xa a fulun?
A hayi na woyenyi joxunme ma a falafe ra i be?

28 Wo saate xirima?
A findima i xa konyi ra a xa simaya kui?

29 I noma berede a ra alo xoni di?
I noma a xiride, a findi i xa die xa bere se ra?

30 I noma a matide?
Yuloe a itaxunma e bore ma?

31 I noma a kiri masoxode tanbee ra?

I noma a xunyi soxode soxose nde
ra?
32 Gere ti a be,
na mu neemuma i ra.
I mu na ifirinma sonon.»

41

*Ala xa masenyi naani nde Ayuba
be*

«Ala xa daalise senbema»

1 «Mixi mu noma a ra,
a xa toe gbansan findima gaaxui nan
na.
2 Xa mixi mu suusama a ya ra,
nde fa noma suusade n tan ya ra?
3 Nde n donixi se nde ra n naxan
nagbilenma a ma?
Duniya birin findixi n gbe nan na.
4 N mu noma dundude na soje xa fe
ma,
a salonsee senbe gbo, a man tofan.
5 A bura feere na nde be?
Nde mu gaaxuma a jinyie ya ra?
6 Nde noma a de rabide?
A jinyi magaaxuxie a de kui rafexi.
7 Xalee fatuxi a kiri ma alo soori xa
wure lefa,
8 e xetenxi e bore ra,
foye sode yati mu na e tagi
9 e fatuxi e bore ma a fanyi ra.
10 A na jengi senbe ra,
yanbe nan luma mini ra,
a yae fan luxi alo geesege soje.
11 Te yiriyiri minima a de i,
e fulefulee nu fa yensen ye kuye ma.
12 Tuuri nde minima a joje,
na luxi ne alo fifa naxan doxoxi te
ma, a satunfe.
13 A jengi findima te ra,
te yiriyiri nu fa mini a de i.
14 Senbe xutunxi a konyi ra,
birin gaaxuma a ya ra.
15 A kiri xorocho, a senbe gbo.
16 A kanke luxi alo geme xungbe.
17 A na ti, limaniya bama ne
senbemaie yi ra,
e seren, e e gi.
18 Santidegema na din a ra,
a mu a xabama.
Tanbe mooli yo mu na naxan noma
a soxode.
19 Wure luxi ne a be alo sexe,
yoxui lu a be alo wuri boroxi.
20 A mu gaaxuma tanbee ya ra,

laati kuni luma a be alo maale lagi.

21 Gbendegela luma a be alo sexe,
tanbe xungbe mayele a be.
22 Bele xepenxi nde nun tunbee na a
furi bunyi,
nee luma boora tirindin na ne alo
sari to yire buxama.
23 A baa ixufuxufuma alo ye ne
satunma,
a dabonyi lu alo ture ne satunma.
24 A na a jere ye xora,
moronyi fixe nan luma te ra a xanbi
ra.
25 Mange yo mu a be duniya,
a daaxi ne, gaaxui yo mu a yi.
26 A a ya ragoroma ne daalise yete
igboe ma,
a findixi subee birin ma mange nan
na.»

42

*Ayuba xa yaabi firin nde nun Ala
xa masenyi donxo*

1 Ayuba naxa Alatala yaabi,
2 «N bara a kolon i noma fe birin na,
sese mu noma i janige kanade.
3 I a masen ne i xa masenyi kui,
<Nde na n ma walie ya isofe a xa
xaxilitare woyenyie ra?>
I nondi, n bara woyen a xaxilitare
daaxi,
n mu nu i xa kaabanakoe faha-
muxi.
I xa fe rabaxie gbo n xunyi be.
4 I man a masen ne,
<I tuli mati n na, n xa woyen.
N xa maxorinyi ndee ti i ma, i xa n
yaabi.>
5 A singe n nu i xa fe ifale nan mema,
kono yakosi, n bara so na fe kui.
6 N a kolonxi na nan ma n naxan
nabaxi a mu fan.
N bara tuubi,
n bara n magoro bende,
n te xube maso n ma sunnunyi kui.»
7 Alatala to ge a xa masenyi tide
Ayuba be, a naxa a masen Elifasi
Temanka be, «N bara xono i tan nun
i boore firinyie ma, barima wo mu
nondi falaxi n ma fe ra, alo n ma
konyi Ayuba a rabaxi ki naxe. 8 Na
kui wo ninge nun yexee kontonyi
solofere ba serexe gan daaxi ra wo

yεte be. Wo sa Ayuba fen, a xa duba wo be. Wo mu nɔndi falaxi n ma fe ra alɔ Ayuba a rabaxi ki naxe, kɔnɔ n mu wo naxankatama wo xa daxupa ma Ayuba xa fe ra.»

⁹ Elifasi Temanka, Bilidada Suuxaka, nun Sofara Naamaka naxa fe birin naba alɔ Alatala a yamari e ra ki naxe. Alatala naxa Ayuba xa dube suxu. ¹⁰ Ayuba to ge dubade a booree be, Alatala naxa a harige birin nagbilen a ma. A man naxa na harige xun masa dɔxɔ firin dangife a singe ra.

¹¹ Ayuba xunyae nun a taarae nun a kolonma birin naxa fa a xεεbude a xɔnyi, e e dege yire keren. E naxa a nu tɔɔɔ sa, e a kunfa ba tɔɔɔe xa fe ra Alatala nu bara naxan dɔxɔ a ma. Kankan naxa kɔbiri kole keren nun xurunde xεema daaxi keren fi a ma.

¹² Alatala naxa barake sa Ayuba dangife a singe ra. A naxa yεxεε wulu fu nun naani sɔɔ, nɔxɔmε wulu senni, ninge wulu keren, nun sofale wulu keren. ¹³ A naxa di xεmε solofere nun di gine saxan sɔɔ. ¹⁴ A xa di gine singe nu xili ne Yemima, a firin nde Kesiya, a saxan nde Kerenapuku. ¹⁵ Gine yo mu nu na na bɔxi ma naxan nu tofan Ayuba xa die be. E baba naxa ke fi e fan ma, alɔ a rabaxi ki naxe e maaxεmεe be.

¹⁶ Na dangi xanbi, je kemε je tongo naani naxa sa Ayuba xa simaya xun ma. A naxa a xa die to, a xa mamadie, a tolobitee, nun a tolontolonyie. ¹⁷ Ayuba xa simaya kamalixi ne a fanyi ra, a fa laaxira.

Yabura Dawuda Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui findixi beeti kitaabui nan na. Annabi Dawuda naxa yi beeti wuyaxie sebe Ala saabui ra, a e malan kitaabui kui danxaniyatsee be. A naxa beeti ndee sa kitaabui kui namihonme gbetee naxee sebe alo Asafi (Yabura 50). Beetibae nu yi beetie bama Ala xa hohomobanxi kui sali temui. Dawuda to beeti ndee sebe, a naxa yaamari fi beetibae ma na beeti lanma a xa ba ki naxe (Yabura 3:3, 4:1). To danxaniyatsee fan noma yi beetie bade e gbe ki.

Bafe na ra, yi beetie findixi misaali xungbe nan na danxaniyatsee be kabi temui xonkuye. Mixi noma rakoroside yi beetie kui a Ala wama ne mixie xa e boje xa fe masen a be. Xa kontofili nde na mixie furi kui, Ala tinma e xa na masen a be, a findi Ala maxandi ra. Xa mixie na sofe fahaamui kui Ala xa gboe xa fe ra, e noma na fan masende Ala be, a findi Ala matoxoe ra. Adamadi lanma a xa na fe mooli birin masen e Marigi Ala be. Ala wama na de masare mooli xon ma a tan nun danxaniyatsee tagi.

Ala xa i mali yi xaranyi ra, a xa a niya i fan xa masenyi ti Ala be naxan na i furi kui, alako a fan xa i yaabi, wo de xa fan. Amina.

Yabura Dawuda

1

Kira firinyi

Ala xa seriye

¹ Nelexinyi na adama nan be, naxan mu birama mixi jaaxi xa marasi foxo ra, naxan mu a jere ma yunubitoe foxo ra, naxan mu a makorema mixie ra, naxee yoma Ala fe ma.

² Nelexinyi na adama nan be, Alatala xa seriye rafan naxan ma,

naxan a joxo sama Alatala xa seriye xon ma koe nun yanyi.

³ Na adama maniyee wuri bili ra naxan tixi xure de. A bogima a waxati.

A burexe mu lisima. Na adama, fefe suxuma, a sooneyama ne a be.

⁴ Kono a mu na ki xe mixi jaaxie tan be.

E tan maniyee maale lagi ra foye naxan xaninma.

⁵ Mixi jaaxie bonoma ne kiiti waxati,

e mu luma tinxin mixie ya ma. Lude mu na e be.

⁶ Alatala meenima tinxintoe ma a xa kira xon ma, kono mixi jaaxi tan xa kira findima gbaloe kira nan na.

2

Ala xa Mixi Sugandixi

Ala xa seriye

¹ Munfe ra sie boje texi fufafu?

² Dunija mangee bara keli, xunmatie bara ti Alatala nun a xa mixi sugandixi kanke.

³ Na dunija mangee naxe, «Won xa won ba e yi ra, Won xa mini e xa noe bun ma.»

⁴ Marigi naxan na koore ma, na na yelefe e ma.

⁵ A xonoma e ma, a e magaaxuma.

⁶ Ala xa masenyi nan ya, «N tan nan mange sugandi, n a doxo Siyoni geya fari, n ma yire seniyenxi.»

⁷ Na mange sugandixi xa masenyi nan ya,

«N xa Alatala xa nate masen wo be. Ala bara a masen n be, <To, i bara findi n ma di ra.

N tan bara findi i baba ra.

⁸ I xa n maxandi n xa si birin fi i ma, e xa findi ke ra i be. Dunija birin xa findi i gbe ra.

⁹ I e yamarima sawuri ra, i e kanama alo wure feje booma ki naxe,

a kebelae yensen ye.»»

10 Yakosi wo tan mangæe, wo xaxili
soto.

Kuntigie, wo bira nondi foxo ra.

11 Wo Alatala batu gaaxui ra,
wo seewa a xa fe ra,
wo gaaxu a ya ra.

12 Wo wo xun sin a xa mixi sugandixi
be.

Xa na mu a ra, a wo halakima ne wo
xa dunijeigiri kui.

Ala xa xone dexema alo te nu so filii
ra.

Nelexinyi na adama nan be,
naxan kantari fenma Ala ra.

3

Dawuda nun a xa di Abisalomi

Ala maxandi

1 Dawuda xa beeti a nu a gima a xa
di Abisalomi ma temui naxe.

2 Alatala, n yaxuie bara wuya.
N gerefæe bara gbo.

3 Mixi wuyaxi a falama,
Ala mu noma n nakiside.

Nengi rate.

4 Kono i tan Alatala, i findixi n
kantama nan na.

N ma binye nun n ma xunnakeli
fatanxi i tan nan na.

5 N nan n xui rate Ala ma,
a n yaabima keli a xa geya seniyenxi
fari.

Nengi rate.

6 N nan n sama, n xa xi,
n man xunuma xaxili sa kui,
barima Alatala nan na n demenma
ra.

7 N mu gaaxuma yi pama dunija ya
ra,

naxee mu wama n ma fe xon ma.

8 Alatala yandi, n nakisi, n Marigi
Ala.

I n yaxuie de ragarinma ne,
i mixi jaaxi jinyie magirama ne.

9 Marakisima nan na Alatala ra.
I xa barake sa i xa pama xa fe.

Nengi rate.

4

*Alatala keren nan noma n kan-
tade*

Ala maxandi

1 Dawuda xa beeti beetibae xa
mangæ be. A xa ba kora xui ra.

2 N Marigi Ala tinxinxi, n na n xui
rate i ma, yandi a ratin n be.

N ma toore kui, i n boje sama.
Hinne n na, n ma dube suxu.

3 Adamadie, wo n ma binye
masarama yaagi ra han mun
temui?

Wo birama fe fufafu nun wule foxo
ra han mun temui?

4 Wo xa a kolon Alatala bara tinx-
intoe sugandi.

N nan n xui rate Alatala ma, a a
ramema ne.

5 Wo fan xa gaaxu, wo gbilen yunubi
fe foxo ra.

Wo wo yete rasi kee ra, wo xa wo
raxara.

6 Wo xa serexe ba tinxinyi kui,
wo xa wo yete taxu Alatala ra.

7 Mixi gbege a falama,
«Nde noma heeri masende won
be?»

Alatala, i xa noere masen muxu be.

8 I bara n boje rafe seewe ra
dangife xe xaba temui ra.

9 N na n sa, n xima bojesa kui,
barima i tan Alatala, i keren nan
noma n kantade.

5

N soma Ala xonyi

Ala maxandi

1 Dawuda xa beeti beetibae xa
mangæ be xule xui ra

2 Alatala, i tuli mati n ma maxandi
ra,

i xa n ma toore kolon.

3 N Marigi Ala, i tuli mati n ma
maxandi ra,

n na i tan nan maxandife.

4 Alatala, kuye ne ibama, i n xui
ramema.

Geesege, n nan n yete ragbilenma i
ma, n i memæ.

5 I mu nelexinma fe kobi ra.

Fe jaaxi mu noma makorede i yire
ra.

6 Yete igboe mu tima i ya i.

I tinxintaree birin xonxi.

7 I wule fale rahalakima.

I faxatie nun yanfantee xonma.

⁸ Kɔnɔ n tan soma i xa banxi kui i xa fonisireya saabui nan na.

N nan n igoroma i xa hɔrɔmɔbanxi seniyeŋxi kui gaaxui ra.

⁹ Alatala, n yaxuie xa fe ra, n xun ti i xa tinxinyi ra, i xa kira yailan n ya ra.

¹⁰ Nɔndi mu na n yaxuie xa masenyi sese kui.

E yuge mu fan.

E xa wɔyenyi mixi rafilima ne, barima e de ipɔxun.

¹¹ Ala, e paxankata.

E xa yanfe xa gbilen e ma.

E keru e xa fe kobi ma, barima e bara i matandi.

¹² Kɔnɔ mixi naxan birin a yete taxuma i ra,

e birin xa seewa, e xa pɛlexinyi naxa pɔn abadan.

I xili rafanxi mixi naxee ma, e makanta,

e xa seewa i xa fe ra,

¹³ barima i tan Alatala, i barake sama mixi tinxinxi xa fe.

I xa hinne naxan e rabilinxi, a bara findi e xa kantari ra.

6

Furema wa xui

Ala maxandi

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be. A xa ba kɔra luuti solomasaxan xui ra.

² Alatala, i naxa n paxankata i xa xɔne kui,

i naxa n tɔrɔ i xa bɔne te kui.

³ Alatala, hinne n na, n bara halaki. Alatala, n nayalan, n xɔrie na serenfe ne yi ki.

⁴ N nii birin na serenfe tɔre ra. Alatala, han temui mundun fa?

⁵ Alatala, fa n nii rakisi.

N natanga i xa fonisireya xa fe ra.

⁶ Mixi mu nɔma ratude i ma gaburi kui.

Nde nɔma i tantude aligiyama?

⁷ N bara tɔrɔ han n senbe birin bara pɔn.

Kɔe yo kɔe n wama, han n ma sade birin bunda n ya ye ra.

⁸ Sunnunyi bara n ya mafɔrɔ.

N mu sese tofe n yaxuie xa gboe xa fe ra.

⁹ Wo wo masiga n na, wo tan tinxintaree, barima n wa xui bara Alatala li.

¹⁰ Alatala bara n ma maxandi me. Alatala bara n ma dube suxu.

¹¹ N yaxuie birin yaagima ne, han e e gi.

7

Kiitisa fanyi nan na Ala ra

Ala maxandi

¹ Dawuda xa beeti mɔoli nde Alatala be Kusi Bunyaminka xa fe ra.

² N Marigi Alatala, i tan nan na n kantama ra.

N natanga n yaxuie ma, n ba e yi ra,

³ e naxa n faxa alo yete mixi faxama ki naxe.

A na naxan suxu, na mu bama a yi ra.

⁴ N Marigi Alatala,

xa n bara kɔbiri ramuruta,

⁵ xa n bara fe paxaxi raba mixi ra, muxu nun naxan dɔxɔxi bɔnesa kui, xa n bara n gerefa muja tɔnege kui,

⁶ n yaxuie xa n keru, e xa n masɔtɔ, e xa n maboron, e n faxa.

⁷ Alatala, n mali,

i bɔne xa te n yaxuie ma.

N demen, seriye na i tan naxan yi ra.

⁸ I xa nɔe xa lu pamae xun, e xa lu i xa yaamari bun ma.

⁹ Alatala, pamae makiiti.

Alatala, n ma nɔndi makenen e be n ma tinxinyi nun n ma seriye bere ra.

¹⁰ Danyi sa fe kobi rabae xa fe ma.

Senbe fi mixi tinxinxie ma

i tan, Ala naxan tinxin,

naxan birin sondon ma fe kolon.

¹¹ Ala, n kantama na i tan nan na, naxan mixi tinxinxi rakisima.

¹² Kiitisa fanyi nan na Ala ra,

naxan xɔnɔma tinxintaree ma temui birin.

¹³ Xa mixi paxaxie mu gbilen e yuge foxɔ ra,

Ala a xa santidegema raluganma ne,

a a xa xali maxiri.
 14 Ala na faxatise yailanma mixi
 naaxie nan xili ma,
 a a xa tanbee de findi te ra.

15 Mixi naaxi luma fe naaxi nan tun
 naba ra.
 A a noxo sa a xon ma han a findi a
 ra.

16 A yili gema han a tilin,
 a fa bira a yete xa yili gexi kui.

17 A xa fe naaxi nun a xa gegeriri
 bara gbilen a ma.

18 N Alatala tantuma ne a xa tinxinyi
 xa fe ra.
 N suuki bama ne Alatala xili ra, Ala
 xili xungbe kanyi.

8

*Xili xungbe kanyi nan lanxi Ala
 ma*

Ala matoxoxe

1 Dawuda xa beeti beetibae xa
 mange be. A xa ba maxase luuti
 daaxi xui ra.

2 Muxu Marigi Alatala!
 Xili xungbe kanyi nan lanxi i ma
 dunija bende fupi fari,
 i tan naxan ma nore na koore ma.

3 Dimee nun diyoree i senbe
 matoxoma,
 i i yaxuie nun i gerefae de balanma
 na matoxoxe ra.

4 N na koore mato,
 i naxan yailanxi i belexe ra, kike a
 nun tunbuie,

5 n nan n yete maxorinma ne,
 «Munse lanxi adama ma
 i to i manoxunma a xa fe ma?
 Munse lanxi adamadi ma
 i to i pengi sama a xa fe xon ma?»

6 I a daaxi ki naxe,
 a gbe mu luxi a xa findi maleke ra.
 I bara binye nun fisamanteya fi a
 ma.

7 I bara yaamari so a yi ra i xa
 daalisee birin xun ma.
 I bara dunija findi a sanyi bun ma
 se ra:

8 yexese, ningee, wulai subee,

9 xoni naxee perema koore ma,
 yexe naxee birin perema baa ma.

10 Muxu Marigi Alatala!

Xili Xungbe Kanyi nan lanxi i ma
 dunija bende fupi fari!»

9

*Alatala kolonxi a xa tinxinyi nan
 ma*

Ala matoxoxe

1 Dawuda xa beeti beetibae xa
 mange be. A xa ba alo beeti naxan
 xili «Di xa faxe.»

2 Alatala, n i tantuma n sondonyi
 birin na,
 n i xa wali fanyi ixaranma mixi birin
 be.

3 N seewama ne i xa fe ra,
 i tan Alatala Xili Xungbe Kanyi,
 n i matoxoxe beeti ra.

4 N yaxuie gbilenma ne e kelide.
 Xa e bara ti i ya i,

e sanyie mu xanma boxi,
 e nii mu xanma dunija,
 5 barima i xa tinxinyi kui,
 i tan mange bara kiiti so n yi.

6 I bara si gbete kalamu,
 i fe kobi rabae rahalakima,
 i e xili raloma ne han dunija jon.

7 I bara e xa taee sonto,
 na taa sontoxie luma ne na ki han,
 e xa fe neemu mixie ra!

8 Alatala xa mangeya tixi,
 danyi mu na a ma.
 A xa kibanyi doxoxi kiiti safe nan
 ma.

9 A dunija makiitima tinxinyi kui,
 a doxoxi sie xun ma tinxinyi kui.

10 Tooromixie kantama nan na
 Alatala ra,
 e ratangama na a tan nan na e xa
 kontofilie kui.

11 Alatala, i kolonma laxi i ra,
 barima i singe mu nu i fenma
 rabolo.

12 Alatala doxoxi a xa geya seniye
 xun,
 won xa a tantu beetie ra.

A bara fe naxee raba,
 won xa nee masen si birin be.

13 Ala ratuxi wuli filixi ma,
 a fan na noxoma ne.
 A tooromixie wa xui danxunxi.

14 Alatala, kinikini n ma.

I xa n mato.

A mato n yaxuie na n toorofe ki
 naxe.

I tan naxan n nakisima saya kira ma,
 15 alako n xa i tantu Siyoni pama
 tagi,
 n xa seewa i xa kisi ra.

16 Sie nu gantanyi naxan texi e
 yaxuie be,
 e bara e yete sanyie suxu a ra.

17 Alatala kolonxi a xa tinxinyi nan
 ma.

Tinxintaree suxuma e yete belexe
 foxi nan saabui ra.

18 Matandila naxee neemuma Ala
 ma,
 e birin narɔnma aligiyama ne.

19 Ala fama ratude tɔɔromixi ma,
 a mu neemuma e ma abadan.

20 Alatala, keli, i naxa a lu adama xa
 no i ra.

A makiiti.

21 Alatala, i xa e magaaxu.

E xa a kolon ibunadama gbansan
 nan e ra.

10

I naxa neemu setare ma

Ala maxandi

1 Alatala, i i makuyaxi n na munfe
 ra?

I i noxunxi muxu ma muxu xa tɔɔre
 kui munfe ra?

2 Yete igboe setaree tɔɔroma,
 a xa mapɔxunyi kobi noma e ra.

3 A a yete igboma a xa wali jaaxi xa
 fe ra.

Alatala xɔnoma a xa naafuli soto ki
 ma.

4 Mixi jaaxi yete igboe naxe,
 «Ala mu na! A mu noma sese rabade
 n na!»

A xa mapɔxunyi birin nan ya.

5 A xa wali birin sooneyama ne.

A mu gaaxuma Ala xa kiiti ya ra.

A yoma a yaxuie ma.

6 A mapɔxunma a boje ma,

«Sese mu a niyama n bira.

Tɔɔre man mu n suxuma.»

7 A de mixi dankama, a wule fala.

A fe jaaxi tinxintare nan tun
 falama.

8 A mixi melenma taa fari ma, a xa
 mixi fanyi faha.

A mu taganma fe jaaxi rabafe ra
 mixi fanyi ra.

9 A setaree melenma alo yete.

A e suxu a xa gantanyi ra.

10 Na setaree luma a xa noe bun ma.

11 A a falama a boje kui,

«Ala mu sese toma. A ya raxixi.»

12 Alatala keli! I naxa neemu setare
 ma.

13 Munfe ra mixi jaaxi yoma Ala
 ma?

Munfe ra a a falama a yete be,

«Ala mu n jaxankatama?»

14 Kɔno Ala, i tɔɔre nun nimise toma.

I tɔɔromixie malima.

Naxan mu noma a yete kantade,

a a yete taxuma i tan na na.

I tan nan na kiridi malima ra.

15 Mixi jaaxi senbe kana!

E jaxankata e xa fe jaaxi xa fe ra!

E raloe yi dunija ma!

16 Mange nan Alatala ra.

Na mu kanama abadan.

Kuye batui mu luma a xa boxi ma.

17 Alatala, i i tuli tixi mixi magoroxie
 ra.

I limaniya fima e ma.

I e xa maxandi suxuma.

18 I tɔɔromixi nun kiridi kantama,
 alako adamadi naxan findixi bende
 ra, a naxa e magaaxu.

11

Tinxinyi rafan Ala ma

Ala matɔxɔe

1 Dawuda xa beeti beetibae xa
 mange be

N bara Alatala findi n yigi ra. Wo a
 falama n be di,

«I i gi alo xoni naxan tunganma sigafe
 ra geya ma,

2 barima mixi jaaxie bara e xa xalie
 tongo, e xa mixi boje fanyie
 faha.»

3 Xa seriye mu na mixie tagi sɔnon,
 tinxintoe fa munse rabama?

4 Alatala na a xa horomobanxi
 seniye nxi kui.

A xa kibanyi na ariyanna.

A adamadie matoma a fanyi ra,

a xa a kolon naxan na e sondonyi
 kui.

5 Alatala tinxintoe nun tinxintare
 matoma.

Gbaloe rafan naxee ma, a nee
raƚaaxu.

⁶ A tinxintare luma tɔɔre mɔoli birin
kui.

Na luma ne alo te wolenxi nun foye
ƚaaxi.

⁷ Alatala tinxin. Tinxinyi rafan a ma.
Tinxintɔe fama a yatagi tode.

12

Naaxuƚa bara gbo ye

Ala maxandi

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa
mange be. A xa ba kɔra luuti
solomasaxan xui ra.

² Alatala, muxu rakisi!

Lanlanteya mu na sɔnɔn,
nɔndi false bara ƚɔn adamadie tagi.

³ Kankan a boore tɔɔregeɓa,
a a yanfama wɔyen ƚɔxunme ra.
Filankafui nan e ra.

⁴ Alatala xa e de balan. E de igbo.

⁵ E naxe, «Muxu senbe gbo, muxu
fata wɔyende.

Nde nɔma muxu ra?»

⁶ Alatala a masenma,
«N kelima tɔɔrɔmixi nun setare xa
fe ra ya.

N e ratangama mixie ma naxee e
ƚaxankatama.»

⁷ Alatala xa masenyi seniyeɓ.

A luma alo gbeti
mixi naxan naxunuma sanya
solofere
alako a gbi xa ba.

⁸ Alatala, i tɔɔrɔmixi kantama,
i muxu ratangama yi mixi mɔoli ma
temui birin.

⁹ Na mixi ƚaaxie e marereɓa yire
birin,
ƚaaxuƚa bara gbo ye adamadie ya
ma.

13

Han mun temui?

Ala maxandi

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa
mange be

² Alatala, i neemuma n ma han mun
temui?

I i nɔxunma n ma han mun temui?

³ N boje tɔɔrɔma han mun temui?

N sondonyi ƚaxankatama han mun
temui?

N luma n yaxuie bun ma han mun
temui?

⁴ N Marigi Alatala, a mato, i xa n
yaabi.

Ti n fanga ra, xa na mu n faxama ne,

⁵ n yaxuie fa a fala, «N bara nɔ a ra.»

N yaxuie ƚelexinma ne n ma bire ra.

⁶ Kɔnɔ n tan bara la i xa hinne ra,
n boje bara ƚelexin i xa kisi xa fe
ra.

N beeti bama Alatala be a xa hinne
nan ma.

14

Naaxuƚa

Ala matɔxɔe

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa
mange be

Xaxilitare a falama a boje kui, «Ala
mu na.»

A boje bara kana, a ƚaaxuƚa nan
tun nabama.

Fe fanyi rabae mu na sɔnɔn.

² Alatala a ya ragorofe adamadie ma
keli ariyanna,

a xa a to xa lonnila nde na na naxan
Ala fenma.

³ Kɔnɔ birin bara kira bejin, e
ƚaaxu.

Hali fe fanyi rabama keren mu na
sɔnɔn.

⁴ Marɔxunyi fanyi mu na fe kobi
rabae be?

E na n ma pama xa geeni nan tun
donfe.

E mu Alatala xilima fefe ma.

⁵ Kɔnɔ e fama serende Ala ya ra,
naxan na tinxintɔe ya ma.

⁶ Wo bara wa setaree waxɔnfe
kanafe,

kɔnɔ e Kanta Marigi Alatala na na.

⁷ Nde fama kisi ra Isirayila be kelife
Siyon?

Alatala nan fama a xa pama
raminide konyiya kui.

Yaxuba bɔnsɔe seewama ne, Isiray-
ila ƚelexinma ne!

15

Sali mixi

Ala xa seriye

¹ Dawuda xa beeti

Alatala, nde noma lude i xa salide
kui?
Nde noma sabatide i xa geya
seniyenxi fari?
2 Mixi naxan jerema tinxinyi kira
xon ma,
naxan fe fanyi rabama,
naxan nondi falama a bope fiixe ra.
3 A mu mixi mafalama,
a mu fe naaxi rabama a boore ra,
a man mu a rayaagima.
4 A a makuyama mixi ra naxan mu
rafan Ala ma,
konon a mixi binyama naxan gaax-
uma Ala ya ra.
Hali a toroma, a mu a xa marakali
masarama.
5 A mu mixi donima kobiri ra alako
a xa geeni soto.
A mu kobiri rasuxuma a xa wule sa
mixi xun ma.
Yi mixi molli mu dinkonma abadan.

16

Ala xanuntenyi

Ala matoxoe

1 Dawuda xa suuki
Ala, i xa n kanta!
N ma kantari na i yi ra.
2 Alatala, n Marigi nan i ra.
N ma fe fanyi birin na i tan nan yi.
3 Yi boxi seniyentose rafan n ma.
Mixi xungbe nan e ra.
4 Kuye batuie xa tore gboma ne.
Konon n tan mu serexe wuli daaxi
bama kuyee be.
N de mu e xili falama.
5 Sese mu na n yi ra, fo Alatala.
N waxonfe birin, Ala nan a ra.
N ma dunipeigiri birin na Ala yi ra.
6 Ala naxan soxi n yi ra na fan n be,
n bara nelixin a ra.
7 N bara Alatala tantu, a marasi fima
n ma.
Hali koe ra, n xaxili sotoma ne.
8 Loxo yo loxo n xaxili tixi Alatala ra.
Xa a na n seeti ma,
n mu birama.
9 N bope nelixinma ne,
n xaxili seewama ne,
n fate fan malabuma ne bopea kui,
10 barima i mu n nii rabepinma
aligiya ma.
I mu i xanuntenyi luma gaburi kui.

11 I simaya kira masenma n be.
Nelixinyi gbegbe na i yire.
Fe fanyi mu nonma i yire fanyi ma
abadan.

17

N ma kiiti bolon

Ala maxandi

1 Dawuda xa Ala maxandi
Alatala, n ma maxandi rame tinxinyi
xa fe ra.
I tuli mati n wa xui ra.
I tuli mati n ma maxandi xui ra wule
mu na naxan kui.
2 I xa n ma kiiti bolon,
barima naxan tinxin, i na kolon.
3 I na n bope mato koe ra,
i na n ma dunipeigiri mato yanyi ra,
i mu tantanyi yo toma n na.
N mu tinma woyen naaxi xa mini n
de i.
4 Mixi gbetee fe naaxi rabama,
konon n tan bara i xa yaamari suxu.
N mu birama suutee xa kirae foxo
ra.
5 N birama i tan nan foxo ra,
n mu na kira bepinma.
6 Ala, n i xilima ne, barima i yaabi
fima mixi ma.
Yandi, i xa i tuli mati n ma maxandi
ra.
7 I xa hinne muxu ra,
i tan naxan mixie rakisima e yaxuie
ma,
naxee yigiya fenma i ra.
8 Meeni n ma alo i ya firinyie.
N noxun alo toxeyore
naxan a noxunma a nga gabutenyie
bun ma.
9 Na na a toma, mixi naaxi naxee n
nabilinxi,
e mu noma n na.
10 Yete igboe nan e ra, e de igbo.
11 E bara fa n foxo ra yakosi,
e n nabilin, e alako e xa n faxes.
12 E luxi alo yete naxan sube fenma,
alo yete kaamexie naxee gbataxi
sube faxade.
13 Alatala, keli! N yaxuie gere, i xa
no e ra.
N natanga mixi naaxie ma i xa
santidegema ra.
14 N natanga na dunipa mixi molie
ma,

naxee e masundi sotoma yi
dunijeigiri gbansan kui.
E raluga na masundi ra, i naxan
nagataxi e be.
E xa die fan xa wasa na ra,
a donxoe xa lu e xa mamadie be!
¹⁵ Konon n tan fama ne i yatagi tode
tinxinyi saabui ra.
N na xunu, n wasama ne i yatagi ra.

18

Ala senbe magaaxuxi

Ala matoxoe

¹ Alatala xa konyi Dawuda xa beeti
beetibae xa mange be. A yi beeti nan
ba Alatala be a to a ratanga Solu nun
a yaxui birin ma.
² Alatala, n senbe nun n xanuntenyi
nan i ra.
³ N nakisima Alatala luma alo fanye,
a findi n be tete ra.
N Marigi Ala luma alo geme xungbe,
n yigiyama dennaxe.
Senbema nan a ra naxan n
nakisima,
naxan n makantama.
⁴ N xa a fala n xui itexi ra:
Ala tantu! Ala bara n nakisi n yaxuie
ma.
⁵ Saya nu bara n nabilin,
faxe nu bara gbaku n xun ma.
⁶ Laaxira nu bara makore n na,
gaburi nu bara a de rabi n ya ra.
⁷ N Alatala maxandima n ma toore
kui,
n nan n Marigi Ala xilima n xui itexi
ra.
A n xui mema a xa horomobanxi kui,
a a tuli matima n wa xui ra.
⁸ Boxi naxa seren,
geya naxa ramaxa Ala xa xone xa fe
ra.
⁹ A xa xone naxa lu alo tuuri naxan
tema,
alo te naxan minima a de i,
alo te wole dexexi.
¹⁰ Ala naxa kuye iboo firin na, a
goro,
a sanyie tixi nuxui ifooroxi fari.
¹¹ A ti maleke xun ma,
a jere koore ma foye fari.
¹² A a noxun dimi kui,
tune nun nuxui ifooroxie tagi.

¹³ Seyamakonyi naxa mini a ya ra
nuxuie kui.

Balabalanyi nun te naxa goro.

¹⁴ Alatala xui naxa lu alo galanyi
kelife koore,

Ala Xili Xungbe Kanyi naxa a xui
ramini,

balabalanyi nun te fan naxa goro.

¹⁵ A naxa a xa tanbee woli,
a a yaxuie rayensen seyamakonyi ya
ra.

¹⁶ Baa nun boxi naxa rabi Alatala xa
xone ya ra.

¹⁷ Alatala naxa n suxu kelife koore
ma, a n ba ye xora.

¹⁸ A naxa n natanga n yaxui
senbema ma,
n xonmixi naxee senbe gbo n be.

¹⁹ E naxa n gere n ma toore kui,

konon Alatala naxa n natanga.

²⁰ A naxa n namini gbaloe kui a xa
xanunteya saabui ra.

²¹ Alatala bara n ma tinxinyi sare
ragbilen n ma,
a bara n mali n ma kewali seniyenxi
xa fe ra.

²² N bara lu Alatala xa kira xon,
n mu n Marigi Ala bepin kobina ra.

²³ N bara a xa seriye birin suxu,
n mu tondixi a xa yaamarie ra-
batude.

²⁴ N bara tinxin a ya ra,
n mu tin birade yunubi foxo ra.

²⁵ Alatala bara n ma tinxinyi sare
ragbilen n ma,
a bara n mali n ma kewali seniyenxi
xa fe ra.

²⁶ I dugutegepa masenma dugutegepa
kanyi be.

I tinxinyi masenma tinxintoe be.

²⁷ I seniyenyi masenma seniyentoe
be,

konon i koota nde rabama mixi jaaxi
ra.

²⁸ I yete magoroe rakisima ne,
konon i yete igboe tan magoroma ne.

²⁹ Alatala, i tan nan naiyalanyi ra n
be.

N Marigi Ala, n ba dimi kui.

³⁰ Xa won birin na a ra,
n mu gaaxuma gali xungbe gere.

N noma gere xoxoxe ra Ala xa mali
 saabui ra.
 31 Ala xa kira fan.
 Alatala xa masenyi tinxin.
 A mixie kantama naxee yigiya
 fenma a ra.
 32 Ala gbete mu na, fo Alatala.
 Senbema mu na, fo won Marigi Ala.
 33 Ala nan senbe fima n ma,
 a n nanere seniyenyi kui.
 34 A n malima n xa lu alo xeli,
 naxan fata jerede yire xoxoxe.
 35 A bara n nafala gere kui,
 a n malima xali fanyi rawalide.
 36 I bara n xun nakeli,
 i bara n tongo i xonye i,
 i bara i jengi sa n xon ma.
 Na nan a niyaxi n dariye sotoxi,
 37 n senbe sotoxi, alako n naxa bira.
 38 N birama n yaxuie foxo ra han n
 e suxu.
 N mu gbilenma e foxo ra fo n no e
 ra.
 39 N nee rabirama ne han e mu no
 kelide sonon,
 e fa lu n sanyi bun.
 40 I senbe soma n yi ra n ma gere kui.
 I n yaxuie ragoroma n bun ma,
 41 i a niya n xa no e ra.
 N xonmixie mu woyenma sonon.
 42 E mixie xilima e xa fa e mali,
 konon mixi yo mu e rakisima.
 E Alatala xilima, konon a fan mu e
 yaabima.
 43 N e luxutama ne e fa lu alo xube,
 foye naxan xaninma.
 N e boronma alo bende.
 44 I bara n natanga jama murutaxi
 ma,
 i fa n findi sie xunyi ra.
 N mu naxan kolon na bara lu n bun
 ma.
 45 E n xui rabatuma,
 xone woyen joxunme falama n be.
 46 E mu suusama n ya ra.
 E minima e xa tete makantaxi kui
 gaaxui ra.
 47 Alatala senbe mu jonma abadan.
 Tantui na n ma Kantama be.
 Tantui na n Marigi Ala Marakisima
 be.
 48 Ala nan n gberoxoma.

Ala nan sie rabirama n ma noe bun
 ma.
 49 Ala nan n natangama n yaxuie ma.
 I tan nan n itema n yaxuie xun ma.
 I tan nan n natangama suutee ma.
 50 Alatala, n i tantuma sie tagi na
 birin nan ma,
 n beeti bama ne i be.
 51 A xunnakeli nun hinne fima ne a
 xa mixi sugandixi ma,
 naxan findi mange Dawuda nun a xa
 die ra abadan.

19

Ala xa noxe nun seriy

Ala matoxe

1 Dawuda xa beeti beetibae xa
 mange be
 2 Koore Ala xa noxe masenma.
 Koore walaxe Ala xa wali masenma.
 3 Yanyi lonni masenma loko yo loko.
 Dimi xaxili masenma koe yo koe.
 4 Xui yati yati mu a ra,
 woyenyi fan mu a ra.
 Tuli mu noma e xui mede.
 5 E foxi toma dunija birin ma.
 E foxi yire makuye birin lima,
 han soge sa sama kankira naxan kui.
 6 Soge minima ne alo xeme naxan
 baxi gine doxide,
 a fa mini a xa konkoe kui,
 alo mixi xungbe naxan jere ma a
 yete xa kira xon.
 7 A jere foloma sogetede, a sa jon
 sogegorode.
 Sese mu noma a wuyenyi bade.
 8 Alatala xa seriy, seriy fanyi na a
 ra.
 A senbe fima mixi ma.
 Alatala xa nondi, nondi yati na a ra.
 A lonnitare findima lonnila ra.
 9 Alatala xa noe, noe tinxixi na a ra.
 A mixi bone rapelxinma ne.
 Alatala xa masenyi, masenyi tinsexi
 na a ra.
 A mixi xaxili ya rabima ne.
 10 Alatala xa yaragaaxui, fe
 seniyenxi na a ra.
 A mu jonma abadan.
 Alatala xa yaamari, yaamari fanyi
 na a ra.
 A birin tinxin.
 11 Ala xa yaamari, a fan xema be,

a fan dangi xεεma fanyi birin na.
Ala xa yaamari, a ɲoxun kumi be,
a ɲoxun dangi kumi fanyi birin na.

¹² I xa konyi xaxili sɔtɔma ne i xa
seriyε kui.

A geeni gbege toma ne naa.

¹³ Nde nɔma a yete kan yuge ɲaaxie
birin kolonde?

I xa n ma yunubi nɔxunxi xafari n
mu naxan kolon.

¹⁴ I xa n ma yunubi makenenxi
makuya n na.

A naxa n suxu senbe ra.

Na tɛmui n fama findide mixi tinx-
inxi ra,

naxan mu yunubi ɲaaxi rabama.

¹⁵ Wɔyenyi naxan kelima n de i,
a nun wɔyenyi naxan kelima n boɲe
ma,

Ala xa na tongo n be ɲelɛxinyi ra.

Alatala, n kantama nan i ra, i bara n
xunsara.

20

Ala xa mange mali

Ala maxandi

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa
mange be

² Alatala xa i yaabi i xa tɔɔre kui.

Yaxuba Marigi Ala xa i ratanga.

³ Ala xa i mali kelife a xa yire
seniyenxi,

a xa i mali kelife Siyon geya fari.

⁴ Ala xa i xa serεxe birin suxu,
a xa ɲelɛxin i xa serεxe gan daaxie
ra.

Nengi rate.

⁵ Ala xa i waxɔnfe fi i ma,
a xa i xa wali sɔɔneya i be.

⁶ Won won xui itema ɲelɛxinyi kui.

Won won ma tɔnxuma itema won
Marigi Ala xili ra.

Alatala xa i xa maxandi birin na-
suxu.

⁷ N a kolon a Alatala a xa mixi
sugandixi rakisima ne.

A a yaabima ne a senbe ra kelife ra
a xa yire seniyenxi.

⁸ Nde lama a xa sɔɔri ragise ra,

nde lama a xa soee ra,
kɔnɔ won tan laxi won Marigi
Alatala xili nan na.

⁹ Soee tan birama ne,
kɔnɔ won tan tixi tun.

¹⁰ Alatala xa mange rakisi,
a xa won ma maxandi suxu.

21

Mange barakatε

Ala matɔxε

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa
mange be

² Alatala, mange bara sεεwa i senbe
ra.

A xa ɲelɛxinyi gbo barima i bara a
rakisi.

³ I bara a waxɔnfe raba,
i bara a xa dube suxu.

Nengi rate.

⁴ I fama barake ra a be,
i tɔnxuma mange daaxi dɔxɔma a
xun ma,

a yailanxi xεεma ra.

⁵ A bara i maxandi a xa simaya xa fe
ra.

I bara na maxandi suxu,
a xa simaya xɔn naxa kuya han.

⁶ I to a rakisi, a xa binye naxa gbo.

I naxa xunnakeli nun binye fi a ma.

⁷ I naxa a findi barakatε xungbe ra.

I naxa a rasεεwa i ya i.

⁸ Mange lama Alatala nan na.

A mu birama Ala Xili Xungbe xa
hinne saabui ra.

⁹ I fama i yaxui birin suxude.

I fama nɔde i xɔnmixie ra.

¹⁰ I na fa, i e ɲɔnma ne,

alo tε belebele wuri ganma ki naxe.

Alatala xɔnɔma e ma han tε e gan.

¹¹ I bɔnsɔεε bama ne duniɲa ma, i
adamadie rapɔn.

¹² E bara wa fe ɲaaxi rabafe i ra.

E bara kata han,

kɔnɔ na mu findixi sɔɔneya yo ra e
be,

¹³ barima i tan nan fama e ragide i
xa xali ra.

¹⁴ Alatala, i xa i senbe masen e be.

Muxu wama beeti bafe i ya xɔri,
muxu xa i matɔxɔ i senbe xa fe ra.

22

Ala, i naxa i makuya n na

Ala maxandi

1 Dawuda xa beeti beetibae xa mange be. A xa ba alo beeti naxan xili «Subaxe xeli.»

2 Ala, n Marigi Ala, i n naboloxi munfe ra?

I kisi makuya n na, i mu n wa xui rame?

3 N Marigi Ala, ke nun yanyi, n i xilima,

konon i mu n ma xili ratinma.

4 Konon i tan Seniyentoe,

i xa kibanyi rabilinxi Isirayila xa tantui ra.

5 Muxu benbae bara danxaniya i ma. I bara e rakisi e xa danxaniya saabui ra.

6 E to i xili, i naxa e xoreya.

E bara danxaniya i ma.

I mu e lu yaagi kui.

7 Konon n tan bara findi mixi xuri ra alo dondoli,

alo mixi mu na n tan na.

Adamadie n nayaagima, mixie n mayelema.

8 Mixi naxan birin n toma, e yoma n ma.

E de petesima n ma,

e e belexesole tima n ma a jaaxi ra.

9 E naxe, «I ya ti Alatala ra.

A i rakisima, a i ratangama, barima i rafan a ma!»

10 Ee Ala, i bara n namini n nga teege,

i bara n sa a kanke ma.

11 N xaxili tixi i ra kafi n bari temui. I findixi n Marigi Ala ra kafi n baxi foye tode.

12 I naxa i makuya n na, barima kontofili bara wuya n xun. Malila yo mu na n fe ma.

13 Senbemaie bara n nabilin alo Basan tuurae.

14 E de rabixi alo yete xaapee.

15 N nii na bafe n fate, n xorie na bafe e radoxodee.

N bope mu sama, limaniya bara ba n yi.

16 N senbe doloxi alo boora.

N nenyi bara kankan n kon na.

I na n mafindife bende ra.

17 Mixi jaaxi gali bara n nabilin alo baree.

E bara n belexe nun n sanyi tunba.

18 N xori birin saxi keke ma.

E ya banbanxi n na.

19 E n ma dugie itaxunma e bore ma,

E n ma dugi fanyi matoma a lanma a xa lu naxan be.

20 Alatala, i naxa i makuya n na!

N ma senbema nan i ra.

I xa i xulun n malide.

21 I xa n nii rakisi santidegema ma.

I xa n natanga na baree ma.

22 I xa n nakisi na yete ma.

I xa n nakisi na tuurae ferie ma.

23 N i xili masenma ne n ma mixie be,

n i matoxoma ne jama tagi.

24 Wo tan naxan gaaxuma Alatala ya ra,

wo xa a tantu.

Wo tan naxan kelixi wo benba Yaxuba bonsoe,

wo xa a matoxo.

Wo tan naxan kelima Isirayila bonsoe,

wo xa gaaxu a ya ra.

25 Ala mu yoma misikiine xa toore ma.

A mu a yete noxunma a ma xe,

a a xa maxandi suxuma ne.

26 Ala, n i matoxoma jama xungbe ya ma.

N fama n ma laayidi rakamalide mixie be,

naxee gaaxuma Ala ya ra.

27 Mixi magoroxie fama e degede, han e wasa.

Naxee Alatala fenma, e fama a matoxode.

Ala xa simaya fi wo ma.

28 Dunija birin fama ratude Alatala xa fe ma,

e man birin e ya rafindima a ma.

Si birin fama e magorode a be,

29 barima birin na Alatala xa mangeya nan bun.

A si birin yamarima.

30 Dunija senbemaie na ge e degede, e birin fama e magorode Ala be.

Naxee birin findima bende ra,

e fama e xun sinde Ala be.

E mu noma e yete nii ratangade.

31 Adamadie birin fama Ala batude.

E e Marigi xa fe falama e bore be.

³² Ala fama a xa tinxinyi masende mixi birin be naxee fama baride. Ala bara na ragiri.

23

Alatala n mɛɛnima

Ala matɔxɔɛ

Dawuda xa beɛti

¹ Alatala n mɛɛnima
alɔ xuruse kante a xa xuruse
mɛɛnima ki naxe.

Se birin na n yi ra n hayi na naxan
ma.

² Alatala n xaninma fe fanyi ma,
alɔ xuruse kante xurusee xaninma
ɲooɛ fanyi ma ki naxe,
alɔ a e xun tima ye raxaraxi ra ki
naxe.

³ A senbe fima n ma.
A n tima kira tinxinxi xɔn, barima
Alatala nan a ra.

⁴ Hali n ɲere dimi kui, n mu gaax-
uma,

barima i na n seɛti ma.
I n kantama, i n xun tima yire fanyi
ra.

⁵ I donse rafalama n be n yaxuie ya
xɔri.

I se xiri ɲoxunme sama n ma.
I n ma ɲoɔti rafema minse ra a fanyi
ra.

⁶ Heeri nun hinnenteya birama n
foxo ra n ma dunijeigiri kui.
N luma ne Ala xa hoɔmɔlingira kui
loxo yo loxo,
han n ma dunijeigiri ɲon.

24

*Nde soma Ala xa hoɔmɔbanxi
kui?*

Ala xa seriye

Dawuda xa beɛti

¹ Alatala nan gbe na boxi nun a isee
birin na,
dunija nun adamadi birin.

² A tan nan boxi doxoxi baee nun
xuree tagi.

³ Nde noɲa tede Alatala xa geya
fari?

Nde noɲa sode a xa hoɔmɔbanxi
kui?

⁴ Naxan xa wali fan,
naxan boɲe seniyeɲ,
naxan mu birama fe fufafu foxo ra,
naxan mu wule falama,

na kanyi nan soma Ala xa
hoɔmɔbanxi kui.

⁵ Alatala barake sama a ma,
a rakisima Ala a sare ragbilenma a
ma.

⁶ Yi mixi mooli nan Ala fenma.
Yaxuba xa mixie wama Ala kolonfe.
Nengi rate.

⁷ Tete naadee xa rabi, hoɔmɔbanxi
naade forie fan xa rabi.
Noɲe Kanyi na sofe.

⁸ Nde na yi Noɲe Kanyi ra?
Alatala senbema nan a ra, Alatala,
naxan senbe gbo gere kui.

⁹ Tete naadee xa rabi, hoɔmɔbanxi
naade forie fan xa rabi.
Noɲe Kanyi na sofe.

¹⁰ Nde na yi Noɲe Kanyi ra?
Mange Alatala nan Noɲe Kanyi ra.

25

Ala, hinne n na

Ala maxandi

Dawuda gbe

¹ N xaxili tixi i tan Alatala nan na.
² N Marigi Ala, n bara n yete taxu i
ra

alako yaagi naxa n soto,
alako n yaxuie naxa n mayele.

³ Naxan yo la i ra, na kanyi mu yaagi
sotoma,
konɔ yanfante tan, yaagi sotoma ne
a fanyi ra.

⁴ Alatala, i xa kira masen n be,
n xaran i xa kira ra.

⁵ N naɲere i xa nonɲi kira xɔn,
i man xa n matinkan i xa kira ra,
barima i tan Ala nan n nakisima.
N xaxili tixi i ra loxoɛ birin.

⁶ Alatala, i maɲoxun i xa marafanyi
nun i xa fonisireya ma,
barima e na na kabi dunija foɛ.

⁷ I naxa i maɲoxun n ma yunubi ma,
n naxan nabaxi n ma segetalaya kui,
n i raxɔnɔxi temui naxe.

Alatala, i maɲoxun n ma i xa fon-
isireya kui,
barima i fan.

⁸ Alatala fan, a tinxin.
Na nan a toxi a kira masenma
yunubitɔɛ be.

9 A tan nan mixi magoroxi rapere ma
tinxinyi kui.

A e matinkanma a xa kira ra.

10 Alatala xa fonisireya nun tinxinyi
na mixie be,

naxee a xa saate nun a xa yaamari
mabanbanma.

11 Alatala, n ma yunubie xafari i xili
xa fe ra,

barima e mu xurun.

12 Nde gaaxuma Alatala ya ra?

Alatala kira masenma na kanyi be
a lanma a xa jere naxan ma.

13 A aligiyama lima ne seewe kui.

A bomsae fan fama sabatide yi boxi
ma.

14 Alatala a xa gundo masenma
mixie be,

naxee gaaxu a ya ra.

A a xa saate masenma ne e be.

15 N xaxili tixi Alatala ra loxe birin
barima a tan nan n natangama fe
jaaxi ma.

16 Alatala, yandi, hinne n na,
barima toromixi nan n na,

n malima fan mu na.

17 N boje bara toro. N namini na
toore kui.

18 I ya rasiga n ma sunnunyi nun n
ma jaxankate ma,

i xa dije n ma yunubi birin ma.

19 I xa a mato n yaxuie wuyaxi ki
naxe.

E n xonxi a jaaxi ra.

20 N nii makanta, i xa n natanga,
alako yaagi naxa n soto i xa niini
bun ma.

21 Seriyee nun tinxinyi xa n kanta
barima n xaxili tixi i tan na.

22 Ala, Isirayila xunsara a xa toore
birin ma.

26

Tinxintoe jere ki

Ala maxandi

Dawuda gbe

1 Alatala, i xa n ma kiiti sa, barima n
jere ki tinxin.

N bara n yete taxu i ra, n mu birama.

2 Alatala, n boje mato, n sondonyi
makiiti,

3 barima n laxi i xa hinne ra,
n man n jere ma i xa seriyee ma.

4 N mu luma wule falee ya ma,
n mu jere ma filankafuie tagi.

5 Fe kobi rabae mu rafan n ma,
n tan nun mixi jaaxie mu luma yire
keren.

6 Alatala, n nan n jere ki raseniye n,
n man luma ne i xa serexebade.

7 N tantui beeti bama,

n i xa kaabanakoe masenma.

8 Alatala, i xa horomobanxi rafan n
ma, i xa noore na dennaxe.

9 I naxa n nii ba alo yunubitoe nun
faxatie.

10 E fe jaaxie rabama, e kobiri
rasuxuma tinxintareya ra.

11 Konon n tan luma tinxinyi kui.

N xun sara, i xa dije.

12 N jere ki tinxin.

N Alatala tantuma ne malanyie kui.

27

I xaxili ti Alatala ra

Ala maxandi

Dawuda gbe

1 Alatala nan na n ma naiyalanyi ra.

N nakisima na a ra.

N lan n xa gaaxu nde ya ra?

N ma dunijeigiri na Alatala nan ma
niini bun ma.

N lan n xa gaaxu nde ya ra?

2 N gerefae nun n yaxui naxee fe
jaaxi rabama,

e na fa n nahalakide,

e tan nan birama.

3 Hali soori gaali n nabilin,

n boje mu serenna.

Hali soori gaali fa n gere de,

n boje suusama ne.

4 N fe keren nan maxarin Alatala
ma,

n na na nan fenfe.

N wama lufe Alatala xa horomobanxi
nan kui

n ma dunijeigiri birin,

alako n xaxili xa ti Alatala xa fe fanyi
ra,

n man xa no a xa horomobanxi
matode.

5 A n natangama ne toore ma
horomobanxi kui.

A n noxunma ne na niini bun ma.

A n natema ne geya fari.

6 A n xun nakelima ne n yaxuie ya xori naxee n nabilinxi.
N serexe bama ne a xa horomobanxi kui jalexinyi ra.
N suuki ba, n beeti ba Alatala be.

7 Alatala, i tuli mati n xui ra, n na i maxandife.

Hinne n na, i man xa n yaabi.

8 N boje wama i fenfe.

Alatala, n i fenma ne.

9 I naxa i kobe ti n na.

I naxa mee i xa konyi ra xone kui.

I tan nan na n malima ra.

N ma marakisima Ala, i naxa n nabolo,

i naxa n nabepin.

10 Xa n nga nun n ba n nabolo, Alatala tan a makorema ne n na.

11 Alatala, i xa kira masen n be.

N xun ti kira tinxinxi ra, alako n yaxuie naxa n suxu.

12 I naxa n nabolo n yaxuie xa e sago raba n na, barima e bara findi tojregelae ra n be.

Fe kobi rabae nan lanxi e ma.

13 N laxi a ra n Alatala xa fe fanyi toma ne yi dunija bende fupi fari.

14 I xaxili ti Alatala ra.

I senbe xun xa masa, i xa limaniya.

I xaxili ti Alatala ra.

28

Ala jengi dɔxɔxi a xa mixie xɔn ma

Ala maxandi

Dawuda gbe

1 Alatala, n bara i xili.

I xa senbe luma n be alo fanye.

I tuli mati n na, xa na mu a ra n luma alo faxa mixi.

2 N na n belexe ite i be i xa yire seniye nxi mabiri,

i xa n ma maxandi xui rame.

3 I naxa n lu alo mixi jaaxie nun tinxintaree.

E e boore yanfama, e boje mu fan.

4 E xa wali kobi sare ragbilen e ma.

E naxan nabaxi mixie ra,

i xa na raba e fan na.

A lanma e xa na mooli soto,

5 barima e mu Alatala xa wali kolon. A fama e rabirade, e mu keli sonon.

6 Alatala tantu, a bara n ma dube suxu.

7 Alatala nan na n senbe nun n kantama ra.

N xaxili tixi a tan nan na naxan n malima.

N boje seewama ne, n fa beeti ba a be.

8 Alatala nan a xa jama senbe ra, a findi a xa mixi sugandixi kantama ra.

9 I xa jama rakisi, i xa barake ragoro e ma.

Meeni e ma alo xuruse demadonyi meenima a xa goore ma ki naxe.

I jengi dɔxɔ e xɔn ma abadan.

29

Alatala xui magaaxuxi

Ala matɔxɔe

Dawuda xa beeti

1 Malekee, wo Alatala matɔxɔ, a xa binye nun a senbe xa fe ra.

2 Wo xa Alatala matɔxɔ, wo xa a batu a nore seniye nxi kui.

3 Alatala xui mema baa ma, Ala Binye Kanyi xui luma alo galanyi,

a a xui rasigama baa xungbee ma.

4 Alatala xui senbe gbo, a magaaxu.

5 Alatala xui wuri bili xungbee igi-rama,

alo naxee na Liban boxi ma.

6 Alatala Liban wuri bilie ituganma alo ninge di,

a Siriyon geya ituganma alo sexe i ninge.

7 Alatala xui te rayensenma alo seya-makonyi.

8 Alatala xui Kadesi gbengberenyi raserenma.

9 Alatala xui a niyama xelie nun sie xa bari.

Nama birin e xui itema a xa horomobanxi kui,

a a fala,

«Matɔxɔe na Ala be!»

10 Alatala nu na a xa kibanyi kui dunija banbaran ye temui naxe.

A xa mangeya mu jonma abadan.

11 Alatala nan senbe fima a xa nama
ma,
a barake nun bojesa fima e ma.

30

Ala xa xone mu buma

Ala matoxoe

- 1 Dawuda xa beeti a naxan sebe Ala
xa hromobanxi xa fe ra
2 N bara i matoxo Alatala,
barima i bara n nakeli.
I mu tin n yaxuie xa xunnakeli soto
n xun ma.
3 N Marigi Alatala, n to i xili,
i naxa n nayalan.
4 Alatala, i naxa n nii rakisi saya ma,
i mu tin n xa goro gaburi kui.
5 Danxaniyatoe, wo xa beeti ba
Alatala be,
wo xa a xili matoxo.
6 A xa xone mu buma,
kono a hinnema i ra i xa simaya
birin kui.
Nunmare, mixie wama, kono
geesege e fa nelixin.
7 N bojesa soto temui naxe n naxa a
fala,
«N mu noma birade.»
8 Alatala, temui dangixi i naxa n
senbe lu alo geya,
kono yakosi i bara i noxun n ma.
N boje bara ifu.
9 Alatala, n naxa i xili, n naxa i
maxandi.
10 N naxa a fala i be,
«N ma faxe findima geeni mundun
na i be?
Xa n bara goro gaburi kui,
na noma findide matoxoe ra i be?
Na noma i xa lanlanteya masende
dunja be?»
11 Alatala, i tuli mati n na, i xa
kinikini n ma.
Alatala, n mali.
12 I bara n ma nimise masara seewe
ra.
I bara n ma sunnun donma masara
nelixin donma ra.
13 N Marigi Alatala, na na a ra n mu
dunduma,
n tantui beeti bama ne i be abadan.

31

Lafe Ala ra

Ala maxandi nun Ala matoxoe

- 1 Dawuda xa beeti beetibae xa
mange be
2 Alatala, n bara n xaxili ti i ra.
I naxa tin n xa lu yaagi kui, i xa kiiti
fanyi sa n ma.
3 I xa i tuli mati n na, n nakisi.
I xa lu n be alo fanye,
alo yire makantaxi alako n xa kisi.
4 N ma senbema nun n ma kantama
nan i ra.
I xa n xun ti kira fanyi xon i xili fanyi
xa fe ra.
5 N yaxuie bara yele itala n ya ra,
kono i fama n natangade na
ma.
6 N bara n xaxili ti i ra.
Alatala Nondi Marigi, i bara n nakisi.
7 Kuye batui mu rafan n ma,
n tan, nan n taxuma Alatala nan na.
8 N seewama ne i xa hinne xa fe ra,
barima i bara n ma toore to,
n sondonyi na paxankata, i na kolon.
9 I mu n soxi n yaxuie yi ra, i bara n
xoreya.
10 Alatala, hinne n na,
barima n na toorefe.
N fate birin bara ba n ma.
11 N ma simaya na jonfe toore kui.
N ma dunjeigiri xoxo.
N senbe bara jon n ma yunubi xa fe
ra.
N fate bara kana 12 n yaxuie xa fe ra.
N bara yaagi n doxooree xon ma.
N booree, xa na mu a ra naxee n
toma taa kui,
e e gima ne n ma.
13 E birin bara neemu n ma alo n jan
bara faxa.
N luxi alo se loxi.
14 N bara n yaxuie xui me.
Gbaloe na n nabilinyi.
E bara lan a ma e xa n faxa.
15 Kono n tan bara n taxu i ra, i tan
n Marigi Alatala.
16 N na i sagoe.
N natanga n yaxuie ma naxee wama
n paxankatafe.

17 I xa i xa konyi to, n nakisi i xa hinne ra.
 18 Alatala, n na i xili, i naxa n lu yaagi kui.
 Ala xa mixi jaaxie rayaagi,
 Ala xa e rasabari faxe ra.
 19 Ala xa e xui radundu,
 barima yi wule falee e yete igboma,
 e yo tinxintoe ma.

20 I xa hinne gbo, i naxan nagataxi i yaragaaxuie be,
 naxee i xa kantari fenma.
 21 I bara e yigiya alako fe kobi rabae naxa e suxu.
 I bara e ratanga wule falee ma.
 22 Alatala tantu, barima a bara hinne n na n ma toore kui.
 23 N ma gaaxui kui, n nu bara a fala, «I bara i noxun n ma,»
 konon i bara n ma maxandi suxu.

24 Danxaniyatoe, wo xa Alatala xanu.
 Alatala togondiyatoe rakisima ne,
 konon a yete igboe naxankatama ne.
 25 Wo tan naxee wo xaxili tixi Alatala ra,
 wo wo senbe so, wo xa limaniya.

32

Ala yunubi xafarife

Ala matoxoe

Dawuda xa lonni beeti
 1 Nelexinyi na adama be
 naxan xa yunubi bara ba,
 naxan xa fe kobi bara xafari.
 2 Nelexinyi na adama be
 Alatala bara dije naxan ma fe kobi ma,
 a nun maifui mu na naxan xaxili ya ma.
 3 Danmi n dunduxi, n mu noma minide toore kui.
 N nu tooroma ne yanyi birin na.
 4 Koe nun yanyi i xa toore na n fari.
 N senbe bara kana, a bara lu alo gbengberen yire.

5 N bara n ma yunubi masen i be,
 n mu n ma yunubi noxunxi fa.
 N bara a fala,
 «Fo n xa n ma yunubi ya xaran Alatala be.»

I tan Alatala bara n ma yunubi ba n ma.

6 Mixi tinxinxi birin xa i maxandi a waxati.
 Xa toore gbo alo banbaranyi,
 a mu sese niyama a ra.
 7 N ma kantari lanxi i tan nan ma.
 I man sunnunyi bama n ma.
 N i tantuma ne i xa maratange xa fe ra.

8 N wo xaranma ne kira ra
 wo lan wo xa bira naxan foxo ra.
 N wo rasima ne,
 n nan n pengi sama ne wo xa fe xon ma.
 9 Wo naxa lu alo soe,
 xa na mu a ra sofale xaxilitare,
 naxan mu ranerema fo karafoe ra.

10 Fe xone gbege ragataxi mixi jaaxi be,
 konon naxan a xaxili tixi Alatala ra,
 Ala xa fonisireya na kanyi rabilinma ne.
 11 Mixi tinxinxie, wo ssewa Alatala ra,
 wo man xa nelexin.
 Wo Ala tantu nelexinyi kui wo xui itexi ra,
 wo tan mixi tinxinxie birin.

33

Ala na woyen, a fe ragirima ne

Ala matoxoe

1 Tinxintoe, wo xa Alatala matoxo wo xui itexi ra.
 Tinxintoe lan e xa Ala matoxo.
 2 Wo xa Alatala tantu kora ra,
 wo xa beeti ba kora ra luuti fu daaxi.
 3 Wo xa beeti neene ba a be,
 wo xa na raba maxasee ra wo xui itexi ra.
 4 Alatala xa masenyi tinxin,
 a a xa wali birin nabama soobe ra.
 5 Tinxinyi nun seriye rafaan a ma,
 dunja birin nafexi Alatala xa hinne ra.
 6 Alatala naxa koore daa a xa woyenyi ra.
 A to woyen keren fala, tunbuie naxa mini keren na.
 7 A naxa baa fan malan yire keren,
 a xa ye ragata.
 8 Boxi birin xa gaaxu Alatala ya ra.

Duniya mixi birin xa a binya.
⁹ A na woyen, a fe ragirima ne.
 A na yaamari fi, a rabama ne.
¹⁰ Alatala sie xa natsee kanama ne.
 A mu e xa wali sooneyama.
¹¹ Kono Alatala xa fe ragirixie buma
 abadan.
 A waxonfe sooneyama ne waxati
 birin.
¹² Nalexinyi na si be naxan marigi
 findixi Alatala ra.
 Nalexinyi na bonsoe be Alatala
 naxan sugandixi.
¹³ Alatala a ya ragoroma duniya ma
 kelife ariyanna,
 a mixi birin mato.
¹⁴ Kelife a xonyi, a duniya mixi birin
 matoma ne.
¹⁵ Naxan adamadie boje daaxi,
 a a jengi sama e xa walie xon.
¹⁶ Mange yo mu kisima a xa soorie
 saabui ra.
 Soori fan mu kisima a yete senbe ra.
¹⁷ Soori joxo a ma a xa soe noma a
 rakiside,
 kono na tan mu findima kisi ra a be.
¹⁸ Alatala nan meenima mixie ma
 naxee gaaxuma a ya ra,
 naxee e xaxili tima a xa hinne ra,
¹⁹ alako e nii naxa laaxira,
 alako e xa balo kaame waxati.
²⁰ Won xaxili tixi Alatala nan na.
 A tan nan won malima ra,
 a tan nan won kantama ra.
²¹ Won bojee seewaxi a tan nan ma
 fe ra,
 barima won bara la a xili seniyeuxi
 ra.
²² Alatala, i xa hinne muxu ra,
 barima muxu xaxili tixi i tan nan na.

34

Ala yaragaaxuie sare

Ala matoxoe

¹ Dawuda to a yete findi daxui ra
 Abimeleki ya i alako a xa a bejin,
 a naxa yi beeti sebe.
² N Alatala tantuma waxati birin.
 A xa matoxoe mu bama n de i.
³ N Alatala matoxoma n boje kui.
 Tooromixie fama ne na mede, e fa
 seewa.
⁴ Won birin xa Alatala binya,
 won xa a xili matoxo.

⁵ N to Alatala maxandi, a naxa n
 yaabi,
 a n ma gaaxui birin ba n yi.
⁶ Naxan na a ya ti Ala ra,
 a seewama ne, a mu yaagima.
⁷ Xa tooromixi a xui ramini,
 Alatala a mema ne, a fa a rakisi a xa
 toore kui.
⁸ Alatala xa maleke Ala yaragaaxuie
 rabilinma ne, a e kanta.
⁹ Wo a mato, Alatala fan de!
 Nalexinyi na adama be naxan xaxili
 tixi a ra.
¹⁰ Seniyeuxoe, wo xa gaaxu Alatala
 ya ra,
 alako wo hayi birin xa fan.
¹¹ Kaame yete suxuma ne,
 kono Alatala fenmae hayi birin
 fanma ne.
¹² N ma die, wo fa, wo xa fa wo tuli
 mati n na.
 N xa Alatala yaragaaxui masen wo
 be.
¹³ Nde wama simaya xonkuye xon?
 Nde wama lufe seewe kui temui
 birin?
¹⁴ Xa wo wama na xon,
 woyen jaaxie naxa mini wo de i,
 wo naxa wule yo fala.
¹⁵ Wo xa fe jaaxi lu na, wo xa fe
 fanyi raba.
 Wo xa wo tunnabexi bojesa fenfe
 ra.
¹⁶ Alatala tinxintoe toma ne, a a tuli
 matima e wa xui ra.
¹⁷ Alatala a kobe soma fe kobi rabae
 ra,
 alako e xili xa neemu duniya ra.
¹⁸ Tinxintoe na e mawa Alatala be,
 a a tuli matima ne e ra,
 a e ba e xa toore kui.
¹⁹ Alatala luma mixi fe ma naxan
 sunnunxi a boje ma,
 a mixi rakisima naxan xaxili bara
 ifu.
²⁰ Toore gbege tinxintoe lima ne,
 kono Alatala a rakisima na birin ma.
²¹ Alatala meenima ne a ma,
 sese mu a toma.
²² Fe jaaxi nan mixi jaaxi faxama.
 Tinxintoe yaxuie fama paxankatade.

23 Alatala a xa konyie xun sarama
nε.
Naxan a xaxili tima Ala ra,
na mu kiiti jaaxi sotoma.

35

Mixi jaaxi sare

Ala maxandi

Dawuda gbe

1 Alatala, i xa mixi tōōro naxan
wama n tōōrofe.

Naxan wama n gerefe, na kanyi
gere.

2 Keli, i xa n mali i xa geresose ra.

3 I xa xali nun tanbe xa ite n yaxuie
xili ma.

A fala n be, a i tan nan n ma
marakisima ra.

4 Ala xa n yaxuie rayaagi, a xa e
xaxili ifu,

naxee wama n faxafe.

Naxee fe jaaxie maxirima n xun ma,
Ala xa e rayaagi, a xa e keru.

5 E xa lu alo maale lagi foye naxan
nayensenma.

Alatala xa maleke xa e keru.

6 Ala xa e lu dimi kui,

Ala xa e xa kira masalaxun.

Alatala xa maleke xa e keru.

7 E bara yele itala n ya ra,

e bara yili ge n birama dennaxe,

alako e xa n faha hali n mu fe jaaxi
yo rabaxi e ra.

8 Ala xa na sare ragbilen e ma.

Ala xa e suxu yele kui, Ala xa e
rabira yili kui.

9 Na temui n boje jlexinma ne
Alatala ra.

N seewama ne a xa marakisi xa fe
ra.

10 N boje a falama ne,

«Alatala, i maniyε mu na.

Nde noma tōōromixi ratangade
senbema ma?

Nde noma setare ratangade mujetie
ma?»

11 Wule faleε n tōōregema,

e nu fe fala e mu naxan kolon.

12 E n ma fe fanyi sare ragbilenma fe
jaaxie ra.

Mixi birin bara n nabolo.

13 Kōō e tan nu furaxi temui naxe,
n nu luma sunnun na e be,
n nu fa sunyi suxu,

n Ala maxandi e be temui birin.

14 N sunnunxi e be alo n sunnunma
n boore be ki naxe,

xa na mu a ra n ngaxakerenyi be.

N kinikinixi e be alo n kinikinima n
nga be ki naxe.

15 Kōō tōōre to n tan li, e birin naxa
jlexin.

E naxa kafu e bore ma n xili ma,
e xa n jaxankata, e xa n nahalaki.

16 Mixi jaaxie nun konbitie,
e birin n ma fe xōōxi, e nu ye.

17 N Marigi, munfe ra i tinma na
mōōli xa raba?

N nii ratanga e xa gere ma, n nii
rakisi yi yetε ma.

18 Na kui n i tantuma ne malanyi
xungbe kui,

N i matōōma jama gbegbe tagi.

19 Ala xa n natanga n yaxuie ma,
naxee wama yofe n ma.

Ala xa n natanga n xōōmixie

naxee wama n konbife hali n mu fe
yo rabaxi e ra.

20 E mu wōōyen fanyi yo falama,
e mixi fanyi madaxuma tun.

21 E n tōōregema a falafe ra, «Muxu
bara a to.»

22 Alatala, i bara na birin to. I naxa
dundu de.

N Marigi, i naxa i makuya n na.

23 N Marigi Ala, keli,

i xa n xun magere so,

i xa n xun mafala.

24 N Marigi Alatala, i xa n ma kiiti sa
i xa tinxinyi ra,

alako n yaxuie naxa n mayele.

25 I naxa tin e xa a fala,

«Muxu bara nō a ra, muxu bara a
masoto.»

26 Ala xa n xōōmixie rayaagi, n
yaxuie xaxili xa ifu.

27 Ala xa n xanuntenyie raseewa,
naxee a falama e xui itexi ra,

«Tantui na Alatala be naxan a xa
konyi luma bojesa kui.»

28 N i xa tinxinyi masenma ne,

n i tantuma ne temui birin.

36

*Adama xa jaaxija nun Ala xa
hinne*

Ala matɔxɔɛ

- 1 Alatala xa konyi Dawuda xa beeti beetibae xa mange be
 2 N bara mixi jaaxi xa matandi maɔɔxun n boɔe kui.
 A mu a kolon a lanma a xa gaaxu Ala ya ra.
 3 A a yete igboma han a mu nɔma a xa yunubi tode,
 a mu nɔma a jere ki xɔnde.
 4 A xa woyenyi jaaxu, a nu mixi madaxu tun.
 A mu fe fanyi yo kolon.
 5 A fe jaaxi maɔɔxunma kɔe ra, a fa kira jaaxi suxu,
 barima a mu tondima fe kobi lude.
- 6 Alatala, i xa hinne koore lima,
 i xa dugutegeɔna sigama han nuxui.
 7 I xa tinxinyi gbo alo geyae.
 I xa kiiti tilin alo baa.
 I tan nan adamadie nun subee rakisima.
 8 Ala, i xa hinne fan.
 Adamadie birin yigiya sɔtɔma ne i yi ra,
 alo tɔxɔe yɔre luma e nga gabutenyie bun ma ki naxe.
 9 E wasama i xa neme nan na,
 i xa fe fanyi luma e be alo ye xinbeli.
 10 I tan nan gbansan nɔma adama rabalode.
 I xa naiyalanyi bara muxu xa kira iyalan.
 11 I xa hinne i kolonmae ra,
 i xa i xa tinxinyi masen tinxintɔe be.
 12 I xa n natanga yete igboee ma,
 i naxa a lu mixi jaaxie xa n kerɔ.
 13 Tinxintaree birama ne, e mu nɔma kelide sɔɔn.

37*Mixi jaaxi nun mixi fanyi ma-sundi**Ala xa seriye*

- Dawuda gbe
 1 I naxa kontofili mixi jaaxie ra.
 I naxa tin lude alo e tan.
 2 E lisima ne mafuren alo pooge,
 e faxama ne alo sansie.
 3 I xa i taxu Alatala ra, i xa fe fanyi rabatu.

- I xa lu yi boxi ma, nɔndi xa findi i xa baloe ra.
 4 Alatala xa findi i waxɔnfe ra.
 Na kui a i waxɔnfe ragirima ne.
 5 I i xaxili ti Alatala ra, a birin taxu a ra.
 A tan nan fe ragirima.
 6 Ala fama i xa nɔndi makenende alo a soge raminima ki naxe geesege.
 A i xa xunnakeli makenenma alo soge naxan yanbama yanyi ra.
 7 I boɔe raxara Alatala ya i,
 i xa mame ti, Ala na na.
 I naxa mixi jaaxi tɔɔne hali a xa fe birin sɔɔneyaxi.
 8 I naxa xɔɔ, i i boɔe magoro.
 Na tɔɔne lu na, a mu fee sɔɔneyama i be.
- 9 Ala fama mixi jaaxie rapɔnde,
 kɔɔ naxee e xaxili tixi Ala ra,
 e fama yi boxi sɔtɔde ke ra.
 10 A mu buma mixi jaaxie xa loe dunija ma.
 E mu toma dede.
 11 Naxee boɔe magoroxi,
 e tan nan fama yi boxi sɔtɔde ke ra,
 e lu boɔesa kui.
 12 Tinxintare tinxintɔe yanfama, a xɔɔ a ma.
 13 Kɔɔ Marigi yelemma na mixi jaaxi ma,
 barima a a kolon a fama naxan sɔtɔde.
 14 Mixi jaaxie santidegema bama a tee i,
 e xali fan suxu,
 alako e xa misikiine nun setare tɔɔɔ,
 e xa tinxintɔe kɔn naxaba.
 15 Kɔɔ e tan nan fama faxade e yete xa santidegema saabui ra.
 E xa xalie fama girade.
 16 Se xuri naxan na tinxintɔe yi ra,
 a fisa mixi jaaxie xa bannaya be,
 17 barima Alatala e senbe kanama ne,
 a fa tinxintɔe mali.
 18 Alatala jengi saxi mixi fanyi xɔn.
 E ke buma ne abadan.
 19 E mu yaagima tɔɔre temui, e lugama ne kaame waxati.
 20 Kɔɔ mixi jaaxie faxama ne.
 Alatala yaxuie luma ne alo fiili,
 naxan sexe lisima, a fa gan.

21 Mixi jaaxi doni tongoma ne, kono e mu a fima.
 Mixi fanyi tan mixie kima a xa fonisireya kui.

22 Alatala xa barakatosee yi boxi sotoma ne ke ra,
 kono Ala naxan dankama, na kanyi fama halakide.

23 Naxan jere ki rafa Alatala ma, a na kanyi malima ne a xa dunijeigiri kui.

24 Hali a sa dinkon, a mu birama, barima a belexe na Alatala yi ra.

25 Kabi n dimedi temui, han n xemoxi ra,
 n mu tinxintoe keren toxi Ala naxan nabepinxi,
 naxan xa die taami makulama.

26 Tinxintoe ki tima, a mixie donima. A xa die barake sotoma ne.

27 I xa fe kobi lu na, i xa fe fanyi raba. Na kui i simaya xonkuye sotoma ne.

28 Seriyef rafa Alatala ma. A mu a xa hinnentee rabepinma. A e kantama ne abadan. Kono mixi jaaxie bonsoe fama ne halakide.

29 Tinxintosee fama ne yi boxi sotode ke ra, e lu be abadan.

30 Tinxintoe lonni nan masenma, seriyef nan minima a de kui.

31 A Marigi Ala xa seriyef na a boje kui,
 a mu birama kira xon.

32 Mixi jaaxi tinxintoe yanfama, a xa a faxa.

33 Kono Alatala mu tinxintoe luma a yaxuie sagoe.
 A mu tinma e xa a tojefge kiiti temui.

34 I xaxili ti Alatala ra, a xa kira suxu, alako a xa i rakeli, i xa yi boxi soto ke ra.
 Na temui i mixi jaaxie toma ne e halakixi.

35 Temui dangixi n bara senbema jaaxi nde to.
 A xungbo alo wuri tofanyi.

36 Kono n to dangi a yire a firin nde, n naxa a li a xa fe xuben.

N naxa a fen, kono n mu a to.

37 I xa mixi fanyi nan mato, tinxintoe nan igbe.
 Na mixi mooli findima barakatoe nan na.

38 Kono yunubitosee tan fama ne sontode,
 e bonsoe birin fa halaki.

39 Alatala tinxintosee rakisima ne, a findi e xa makantama ra e xa toore kui.

40 A e malima ne, a e ratanga. A e ratanga mixi jaaxie ma, a e rakisi,
 barima e yigiyaxi a tan nan ma.

38

N senbe bara kana

Ala maxandi

1 Dawuda xa maxandi beeti

2 Alatala, i naxa n jaxankata i xa xone kui,
 i naxa n halaki i xa bojete kui.

3 I bara n maxono i xa tanbe ra, i bara n nabira.

4 Yalanyi yo mu na n be i xa xone kui.
 N ma yunubi bara a niya n fate birin xa tooro.

5 N ma yunubie bara gbo n xun ma. Na kote bara binya, n mu a noma sonon.

6 N ma fie bara gbo, e xiri bara jaaxu.
 Na birin fatanxi n ma xaxilitarepa nan na.

7 N boje bara kana, xunnakeli mu na n be.
 N luma fefnen na sunnunyi nan kui.

8 N fate birin wolenxi, yalanyi yo mu na sonon.

9 N senbe bara kana, n fate birin bara ba n ma.
 N boje tooroxi tun.

10 N Marigi, i n waxonfe kolon, n ma toore mu noxunxi i ma.

11 N boje mu saxi, n senbe bara jon.
 N ya mu naiyalanyi toma sonon.

12 N xanuntenyie nun n booree bara keli n xun ma
 n ma fure xa fe ra, n ngaxakerenyie bara e makuya n na.

13 Naxee wama n faxafe, e bara yeleta itala n ya ra.

Naxee wama n tɔɔɔfe, e bara n konbi,
e n tɔɔɔegema temui birin.

14 Kɔnɔ n mu n tuli mati na wɔyenyie ra,

n mu n de rabi n xa e yaabi.

15 N luma alo tuli xɔri, n luma alo boboe.

16 Alatala, n xaxili tixi i tan nan na.
N Marigi Ala, i tan nan gbansan nɔma n yaabide.

17 N naxe, «I naxa tin n yaxuie xa yo n ma,
e xa jɛlexin n ma tɔɔɔe xa fe ra.»

18 A gbe mu luxi n xa bira,
n na tɔɔɔfe temui birin.

19 N bara n ti n ma yunubi rabaxie ra,
n yangoe naxee rabaxi, na fe bara n kɔntɔfili.

20 N yaxuie tan kende, e senbe gbo.
N xɔnmixie bara wuya, hali nɔndi mu na e be.

21 Naxee fe fanyi masarama fe jaaxi ra, e n tɔɔɔoma,
barima n tan birama fe fanyi nan fɔxɔ ra.

22 Alatala, i naxa n nabɛpin.
N Marigi Ala, i naxa i makuya n na.

23 N Marigi, i xa fa mafuren n malide.

N Marigi, n ma marakisima nan i ra.

39

Adama luma alo foye

Ala maxandi

1 Dawuda xa beeti beetibae xa mange Yedutun be

2 N bara a fala, «N fe birin nabama,
alako n naxa yunubi raba n de ra.

N fe birin nabama,
alako n naxa na wɔyenyi mɔoli fala mixi jaaxie ya xɔri.»

3 N ma tɔɔɔe xungbe kui,
n naxa dundu, n mu sese fala, n naxa n sabari tun.

4 N boje nu satunma, n ma tɔɔɔe naxa lu alo te dexexi.

Na bara a niya n xa yi wɔyenyi fala,

5 «Alatala, a masen n be n faxama temui mundun,

n ma simaya sigama han minden,
alako n xa n senbe xa xurunyi kolon.

6 I bara n ma simaya radunke, a xɔn mu kuya sɔnɔn.

Adama luma alo foye naxan dangima.»

Nengi rate.

7 Adama luxi ne alo niini, naxan minima, a fa dangi.

A naafuli malanma, kɔnɔ naxan fama a sɔtɔde,
a mu na kolon.

8 N Marigi, n fa n xaxili tima nde ra?
I tan nan gbansan nɔma n malide.

9 N nakisi n ma yunubie birin ma.
I naxa n nayaagi daxuie ya xɔri.

10 N bara dundu, n mu sese falama,
barima i tan nan na walife.

11 I xa fure ba n ma, beenu i xa n naɔnɔn tɔɔɔe kui.

12 I mixi jaxankatama a xa yunubi xa fe ra.

Naxan nafan adama ma, i na bama a yi.

Na fe luma ne alo kuli naxan bogise fanyi xun nakanama

beenu mixi xa a matongo.

Adamadi misaalixi foye nan na naxan dangima.

Nengi rate.

13 Alatala, n ma dube suxu,
i xa i tuli mati n ma maxandi ra.

I xa n wa xui me, barima i xa xɔje nan n na.

N luma alo n benbae,
n mu buma yi duniɔa bende fupi fari.

14 I xa i xa jaxankate ragbilen n fɔxɔ ra sinden,

xa na mu a ra n faxama ne.

40

N mu nɔma dundude

Ala maxandi nun Ala matɔxɔe

1 Dawuda xa beeti beetibae xa mange be

2 N bara n xaxili ti Alatala ra,
a bara a tuli mati n na.

3 A bara n ba boora xɔra,
a n sanyi radiki fanye ra.

4 A bara beeti neene sa n boje ma naxan findixi tantui ra Ala be.

Mixi gbegbe na na me, e gaaxuma ne Ala ya ra,

e e yete taxu Alatala ra.

5 Nelexinyi na adama nan be
 naxan a xaxili tixi Alatala ra,
 naxan mu a kobe ratoxi yete igboe
 ma,
 naxan mu a kobe ratoxi kuye batufe
 ma.
 6 N Marigi Alatala,
 i bara i xa fe fanyi gbegbe masen
 muxu be.
 I maniye mu na.
 N wama na birin tagi rabafe mixie
 be,
 kono i xa fe fanyi wuya han a bara
 dangi a i.
 7 I mu wama serexe tun xa xon ma.
 I bara n tuli rabi.
 I mu wama serexe gan daaxi xon
 ma,
 i mu wama serexe yunubi xafari
 daaxi fan xon ma.
 8 N bara fa kitaabui makuntanxi ra
 naxan sebexi n be.
 9 N Marigi Ala, n bara tin i waxonfe
 ma.
 I xa seriye na n sondonyi kui.
 10 N tinxinyi masenma jama be.
 I xa a kolon Alatala, n mu fama
 dundude i xa fe ma.
 11 N mu noma dundude i xa nondi
 ma.
 N i xa fe fanyi nun i xa marakisi fe
 falama ne.
 N mu i xa fonisireya nun i xa nondi
 noxunma jama ma.
 12 I tan Alatala, i mu fama tondide n
 be i xa marafanyi ma.
 I xa fonisireya nun i xa nondi n
 kantama ne temui birin.
 13 Toore gbegbe bara n nabilin.
 N ma yunubi fan bara gbo han a
 bara dangi a i.
 E bara wuya dangife n xunsexee ra.
 Limaniya bara ba n yi ra.
 14 Alatala, yandi, n natanga.
 Alatala, yandi, n mali.
 15 Naxee wama n nii bafe, naxee
 wama n ma fe jaaxi xon ma,
 e birin xa makuya n na yaagi kui.
 16 Naxee n mayelema, yaagi xa e de
 ixara.
 17 Naxee birin biraxi i foxo ra,
 e xa seewa, e xa jalexin i xa fe ra.
 Naxee wama i xa kisi xon ma,

e xa a fala temui birin, «Tantui na
 Alatala be.»
 18 Setare nun misikiine nan na n na,
 kono Marigi bara ratu n ma fe ma.
 I tan nan na n ma malima ra a nun
 n nakisima.
 N Marigi Alatala, i naxa dugundi!

41

Furema Ala maxandife

Ala maxandi

1 Dawuda xa beeti beetibae xa
 mange be
 2 Nelexinyi na mixi be naxan
 hinnema tooromixi ra.
 Alatala a ratangama ne a xa toore
 ma.
 3 Alatala a ratangama ne, a a rabalo.
 A jalexinma ne dunipa.
 I mu a luma a yaxuie sagoe.
 4 Alatala a malima ne a fura temui,
 a a rayalan.
 5 N a falama a be,
 «Alatala, hinne n na.
 N nayalan barima n bara yunubi
 raba i ra.»
 6 N yaxuie woyen jaaxie falama, e
 naxe,
 «A faxama mun temui?
 A xili loema mun loxe?»
 7 Naxan fama n xeebude a filankafui
 woyenyi falama.
 Fe jaaxi gbo a boje kui.
 A na keli n xun ma, a na mooli
 falama.
 8 N xonmixie n ma fe makolikolima
 e boore be,
 e xa n tooro.
 9 E naxe, «Fure jaaxi bara a suxu,
 a bara tagan, a mu kelima sonon.»
 10 Hali n defanboore, n nu laxi
 naxan na,
 muxu nun naxan nu muxu degema
 yire keren,
 na bara a kobe ti n na.
 11 Alatala, hinne n na, i xa n nakeli,
 alako n xa n yaxuie sare ragbilen e
 ma.
 12 N a kolon n nafan i ma,
 barima i mu n luma n yaxuie sagoe.
 13 I n malima ne barima n tinxin.
 I bara tin n xa lu i seeti ma abadan.

14 Tantui na Isirayila Marigi Alatala
be abadan.
Amina. Amina.

42

N sondonyi nimisaxi munfe ra?

Ala maxandi

1 Kora xa die xa lonni beeti beetibae
xa mange be

2 Ala, n wama lufe i yire.

N i fenma alo xeli ye fenma ki naxe.

3 N hayi na Ala piye ma.

N a yire lima mun temui?

4 Yakosi n wama koe ra,

n wama yanyi ra.

Mixi n maxorinma,

«I Marigi Ala na minden?»

5 N na ratu yi fe ma, n boje seewama
ne.

Singe n nu pama raperema Ala xa
horomobanxi nan kui,

e nu beeti bafe jalexinyi kui,

e tantui rasiga Ala ma.

6 Munfe ra n sondonyi nimisaxi?

Munfe ra n boje sunnunxi?

N xa n xaxili ti Ala ra,

n man xa a tantu a xa kisi xa fe ra.

7 N Marigi Ala, n boje nimisaxi n
yete kan ma fe ra.

Na na a ra n nan n natuma i ma
Yuruden,

n na dennaxe yi temui,

Xerimon nun Misari geyae na
dennaxe.

8 N ma toore xun nan tun masafe.

A luma alo susui ye naxan sinma
xure ye xun.

9 Alatala hinnema n na yanyi ra,

n fan beeti bama a be koe ra.

N Ala maxandima naxan n na-
baloma.

10 N bara a fala Ala be,

naxan senbe gbo alo fanye,

«I nesemuxi n ma munfe ra?

I n luxi toore kui

n yaxuie xa noe bun ma munfe ra?»

11 N yaxuie n tooroma konbi ra loxo
yo loxo.

E n maxorinma, «I Marigi Ala na
minden?»

12 N sondonyi nimisaxi munfe ra?

N boje sunnunxi munfe ra?

N xa n xaxili ti Ala ra,

n man xa a tantu a xa kisi xa fe ra.

N Marigi nan na n ma marakisima
ra.

43

N boje sunnunxi munfe ra?

Ala maxandi

1 Ala, i xa n ma kiiti sa.

I xa n xun mafala pama danxaniy-
atare xon ma.

I xa n natanga yanfantee nun wule
false ma.

2 Ala n ma kantama na i tan nan na,
i n nabepinxi munfe ra?

I n luxi toore kui n yaxuie xa noe
bun ma munfe ra?

3 I xa n ma kira iyalan i xa nondi ra,
i xa n xun ti sigafe ra i yire i xa geya
seniyenxi fari.

4 N nan n makorema ne Ala xa
serexebade ra,

Ala naxan findixi n ma seewe nun n
ma jalexinyi ra.

N beeti bama n Marigi Ala be kora
ra.

5 N sondonyi nimisaxi munfe ra?

N boje sunnunxi munfe ra?

N xa n xaxili ti Ala ra,

n man xa a tantu a xa kisi xa fe ra.

44

Muxu mu i xa saate kanama

Ala maxandi

1 Kora xa die xa lonni beeti beetibae
xa mange be

2 Ala, muxu bara a me muxu benbae
saabui ra,

i wali naxan nabaxi temui dangixi.

3 I bara sie keru be

alako muxu benbae xa sabati yi boxi
ma.

4 E mu be soto e xa santidegema xa
ra,

e mu kisi soto e yete senbe xa ra.

I tan nan senbe bara e rakisi,

i tan nan xa hinne bara findi na
saabui ra.

5 Ala, i tan nan findi n ma mange ra.
Yandi, i xa Yaxuba bonsoe rakisi.

6 Muxu fama muxu yaxuie rag-
bilende i tan nan saabui ra,

muxu fama e ragorode i xili ra.

7 N mu n xaxili tixi n ma xali xa ra,
n ma santidegema mu noma n naki-
side.

8 Kɔnɔ i tan nan muxu ratangama
muxu yaxuie ma,
i tan nan muxu xɔnmixie rayaag-
ima.
9 Muxu Ala nan matɔxɔma temui
birin,
muxu i tan nan xili tantuma abadan.
Nengi rate.

10 Kɔnɔ yakɔsi i bara muxu rabɛɓin,
i bara muxu rayaagi.
I mu muxu xa sɔɔrie malima sɔnɔn.
11 I bara muxu ragi muxu yaxuie ya
ra,
naxee muxu xɔnxi,
nee bara muxu harige birin ba
muxu yi ra.
12 I bara muxu rabɛɓin alako e xa
muxu faxa alɔ xurusee,
i bara muxu rayensen jamane
gbetee ma.
13 I bara i xa nama mati sare xuri ra,
naxan mu findima geeni ra i be.
14 I bara muxu rayaagi muxu
dɔxɔbooree xɔn ma.
Muxu rabilinyie yoma muxu ma.
15 I bara a niya si gbetee xa muxu
mayele,
e nu e xunyie lintan muxu ma.
16 N xaxili ifuxi temui birin, n bara
yaagi.
17 Naxee n xɔnxi, nee n mayelema,
e n konbima.
E wama e gberɔxɔfe.

18 Hali yi birin to rabaxi muxu ra,
muxu mu neemuxi i ma,
muxu mu i xa saatɛ kanaxi.
19 Muxu bɔɓɛ mu gbilenxi i fɔxɔ ra,
muxu mu muxu makuyaxi i xa kira
ra,
20 naxan a niyama i xa muxu lu
wulabaree tagi,
muxu xa faxa.
21 Xa muxu sa neemu muxu Marigi
Ala xili ma,
xa na mu a ra muxu naxa ala gbetee
batu,
22 Ala mu a kolonma xe?
A mu mixi gundo birin kolon?
23 Kɔnɔ mixie na muxu faxafe alɔ
xurusee.
E na rabama temui birin i tan nan
ma fe ra.

24 N Marigi, xunu. I xife munfe ra?
Keli, i naxa mee muxu ra temui
birin.
25 I yatagi nɔxunma muxu ma
munfe ra?
I neemuxi muxu xa tɔɔre nun yaagi
ma munfe ra?
26 Muxu bira ne bɔxi, muxu mu
nɔma kelide sɔnɔn.
27 Yandi, keli, fa muxu mali.
I xa muxu xun sara i xa hinne xa fe
ra.

45

Mange xa futi

Ala matɔxɔɛ

1 Kora xa die xa lonni beeti beetibae
xa mange be. A xa ba alɔ beeti
naxan xili «Fuge tofanyie.» Xa-
nunteya sigi.
2 Wɔyen fanyie bara n bɔɓɛ rafe.
N xa yi wali raba mange be.
N nenyi luma ne alɔ sebeliti fanyi xa
kale.

3 I tofan adamadi birin be, i fata
wɔyen nɔxunme tide,
barima Ala barake sama i xa fe ma
temui birin.
4 I xa i xa santidegema xiri i tagi,
alako i xa xunnakeli nun i xa binye
xa kolon.
Sɔɔri senbema nan i ra.
5 I senbe gbo.
Te i xa sɔɔri ragise fari, nɔndi,
magoroe, nun tinxinyi xa fe
ra.
I xa fe xungbe raba.
6 I xa tanbee magaaxu.
E fama i yaxuie sondonyi sɔxɔde,
sie birama ne i sanyie bun.

7 «Ala, i xa mange kibanyi buma ne
abadan.
Tinxinyi nan findixi i xa mangeya
tonxuma ra.»

8 Tinxinyi nan nafan i ma.
Naaxuipa mu rafa i ma fefe ma.
Na nan a toxi i Marigi Ala bara i
sugandi seewe kui.
Fisamante nan i ra dangife i booree
ra.
9 Labunde nun se xiri nɔxunme na i
xa dugi ma.

Xulunyi tima i xa mange banxi to-
fanyi kui.

Korae j̄lexinyi xui raminima i be.

10 Mangē xa di ginē luma i s̄eti
ma,

i xa ginē fan na i fē ma, a maxirixi
x̄ema tofanyi ra.

11 N ma di ginē, i tuli mati n na.

I naxa kankan i b̄ns̄e ma,
xa na mu a ra i xa denbaya nun i
baba ma.

12 I xa i igoro mangē be
naxan findixi i marigi ra.

I tofan, i rafan a ma ki fanyi.

13 Tirekae fama bunsee ra i be,
naafuli kanyie fan fanma i binyade.

14 Mangē xa di ginē soma banxi kui,
a maxirixi dugi tofanyi ra, x̄ema na
a ma.

15 A xa konyi ginēe a matima mangē
x̄on.

Mangē fan maxirixi dugi tofanyi ra.

16 Ginē so temui, mixi birin
j̄lexinxi,
e xulunyi tima.

17 I xa die fama lude alo i benbae,
e findi mangēe ra b̄xi birin xun ma.

18 N i tan findima xili kanyi nan na
abadan.

B̄ns̄e birin i mat̄x̄oma nē waxati
yo waxati.

46

Won mu gaaxuma

Ala mat̄x̄e

1 Kora xa die xa beeti beetibae xa
mangē be gin̄edimedi xui daaxi

2 Ala, won kantama nan a ra.
Won ma kantari na a yi ra.

A won malima won ma t̄ore birin
kui.

3 Xa b̄xi sa ser̄en, won mu gaax-
uma.

Xa geya sa bira baa ma, won mu
gaaxuma.

4 Xa m̄onyie sa xaape, won mu
gaaxuma.

Xa geya sa a imaxa, a ser̄en, won mu
gaaxuma.

5 Xure nan a ra, naxan salonyie Ala
xa taa ras̄ewama.

Ala Xili Xungbe Kanyi xa
h̄om̄olingira seniyenxi na
menni nē.

6 Ala na na taa kui, na taa mu a
ramaxama,
a a malima subax̄e nefe a li.

7 Sie s̄onx̄e ratema, mangeyae bi-
rama nē.

Ala nefe a xui ramini, dunija birin
xununma nē.

8 Mangē Alatala na won s̄eti ma.

Won ma kantari na Yaxuba Marigi
Ala yi ra.

9 Wo fa Alatala xa wali mato,
a gbaloe naxan luxi b̄xi ma.

10 A tan nan gere j̄onma dunija
birin ma.

A xali girama nē.

A tanbe kanama nē,

a makantase gan.

11 «Wo wo raxara, wo xa a kolon Ala
na n tan nan na.

N si birin yamarima.

N ma yaamari na dunija birin ma.»

12 Alatala na won s̄eti ma,

Won ma kantari na Yaxuba Marigi
Ala yi ra.

47

Ala fisamante mangē

Ala mat̄x̄e

1 Kora xa die xa beeti beetibae xa
mangē be

2 Wo tan sie birin, wo wo belexe
bonbo,

wo s̄onx̄o, wo xui ite j̄lexinyi kui
Ala be!

3 Alatala Xili Xungbe Kanyi maga-
axu.

Mangē xungbe nan a ra dunija birin
xun ma.

4 A bara sie ragoro won bun ma,
e xa lu won sagoe.

5 A bara b̄xi fi won ma ke ra,
naxan findixi Yaxuba b̄ns̄e xa
xunnakeli ra.

A won xanu.

Nengi rate.

6 Ala tema j̄lexin xui nan tagi,
a fama sarae fe xui ma.

7 Wo beeti ba Ala be, wo beeti ba!

Wo beeti ba won ma mange be, wo beeti ba!

⁸ Ala nan mange ra dunjina birin xun ma, wo xa lonni beeti ba.

⁹ Ala magoroxi mange kibanyi seniyeñxi kui, si birin mange nan a ra.

¹⁰ Sie xa mangee kafuma Iburahima Marigi Ala xa pama ma, barima Ala nan a ragiri mangee xa dunjina kanta.

Ala na se birin xun.

48

Ala xa taa Siyon

Ala matoxo

¹ Kora xa die xa beeti. Sigi seniyeñxi.

² Alatala gbo.

A lanma won xa a matoxo a xa taa kui a xa geya seniyeñxi fari.

³ Ala xa geya Siyon tofan, a rafan dunjina birin ma. Na findi Mange Xungbe xa taa nan na.

⁴ Ala a jengi sama a xa taa makan-taxi xon, a bara a yete findi a kantama ra.

⁵ Mangee to e malan Siyon gere xili ma,

⁶ e naxa kaaba na tofe ra. E naxa gaaxu, e fa e gi.

⁷ E to gaaxu na ya ra, e naxa seren alo gine naxan na di barife,

⁸ xa na mara alo Tarasisi xa kunkuie foye xungbe naxee imaxama.

⁹ Won Marigi Ala kaabanako naxan nabaxi a xa taa kui, won bara na me, won bara na to. Mange Alatala na taa rakisima temui birin.

Nengi rate.

¹⁰ Ala, muxu na so i xa Horomolingira kui, muxu ratuma i xa hinne nan ma.

¹¹ Ala Xili Xungbe Kanyi, i xili tantuma ne dunjina yire birin. I xa mangeya tinxin.

¹² Nama jalexinma ne Siyon geya fari, Yudakae seewama ne i xa kiiti xa fe ra.

¹³ Wo xa Siyon mabilin,

wo xa a xa soori tidee konti.

¹⁴ Wo xa a tete nun a yire makan-taxie mato, alako wo xa na fala wo xa die be.

¹⁵ Ala nan na won Marigi Ala ra abadan.

A won naperema han aligiyama.

49

Aligiyama sigafe mu kanama

Ala xa seriy

¹ Kora xa die xa beeti beetibae xa mange be

² Wo wo tuli mati yi ra, wo tan pama birin. Dunjina pama birin, wo wo tuli mati n na.

³ Tide xuri kanyi, tide xungbe kanyi, setare a nun se kanyi, wo birin xa wo tuli mati.

⁴ N fama woyenyi hagige nan falade wo be, n boje xaxili fanyi naxan mapoxunxi.

⁵ N nan n tuli tixi taali ra, n fama na tagi rabade wo be kora xui ra.

⁶ Munfera n fa gaaxuma gbaloe loxo ya ra, n yaxuie xa fe kobi n nabilinma temui naxe?

⁷ E laxi e xa bannaya nan na, e nu fa e yete matoxo e harige xa gboe ra.

⁸ E mu noma e bore xunsarade, E mu noma e xunsare fide Ala ma.

⁹ E nii xunsare xoxoxo, e mu noma a fide abadan.

¹⁰ E tan mu faxama? E mu sigama aligiyama?

¹¹ Won a toma, lonnilae faxama, lonnitaree fan faxama ne. E fa e harige lu mixi gbete yi ra.

¹² Mixi naxee e xilie saxi boxie xun ma, e mapoxunxi ne e xa banxie luma ne naa abadan,

e xonyi mu kanama keli lanfanmae ma, a sa doxo lanfanma gbete ra.

¹³ Hali mixi xungbe, a mu buma. A faxama ne alo subee.

14 Mixi naxee laxi e yete ra, e xa kira nan ya.
E xui rafan naxee ma, nee birama ne e foxo ra.
15 E aligiyama lima ne.
Faxe e raloxema ne.
Mixi tinxinxi e maboronma ne.
E xa tofanyi kanama ne.
Aligiyama findima ne e xonyi ra.

16 Kono Ala n nii xunsarama ne aligiyama,
a n xanin.

Nengi rate.

17 Mixi na findi banna ra, a harige na gbo,
i naxa gaaxu,
18 barima a mu sese xaninma aligiyama.
A harige mu birama a foxo ra.
19 A jalexinma ne a harige ra a xa dunjigiri kui,
barima birin a matoxoma na xa fe ra,
20 kono a fa siga aligiyama
a a benbae li na,
naxee mu dunja toma sonon.
21 Xa banna mixi xaxili mu na,
a luxi ne alo sube naxee faxama.

50

Serexe naxan nafan Ala ma

Ala xa seriye

Asafi xa beeti
1 Alatala na woyenfe.
A na dunja birin xilife,
keli sogetede han sogegorode.
2 Kelife Siyon, Ala xa tofanyi yanbama.
3 Won Marigi Ala na fafe,
a mu dunduxi.
Te belebele na a ya ra,
foye xungbe fan na a rabilinyi.
4 A xui tema koore ma,
a xui goroma boxi
kiiti sade a xa mixie be.
5 «N batulae, naxee laayidi tongoxi
n be serexe ra,
wo xa wo malan.»
6 Ala xa masenyi tinxixi kelima
koore nan ma,
barima kiitisa nan na Ala ra.

7 «N ma mixie, wo wo tuli mati, n xa woyen.
Isirayila, n bara wo kalamu.
Ala nan n na, wo Marigi Ala.
8 N mu xonoxi wo xa serexe xa fe ra.
Wo serexe gan daaxie bama n be temui birin.
9 N mu tuura tongoma wo xonyi.
N mu si kontonyi fan tongoma wo xa kule.
10 N gbe nan na sube birin na wula i.
N gbe nan na sube birin na geyae ma.
11 N gbe nan na xoni birin na koore ma.
N gbe nan na sube birin na fili ma.
12 Xa kaame n suxuma nu, n ma falama wo tan be.
N gbe nan na dunja birin na.
13 N tan tuura sube donma? Ade.
N tan si kontonyi wuli minma? Ade.
14 A lanma wo xa tantui rasiga n ma,
na xa findi wo xa serexe ra.
Wo xa wo xa laayidie rakamali n be,
n tan Ala Xili Xungbe Kanyi.
15 Wo xa n xili wo xa toore kui.
N fama wo ratangade,
wo fan fama n matoxode.»

16 Ala xa masenyi nan ya, mixi jaaxie be,
«wo na n ma yaamari nun n ma saatε durusife munfe ra?
17 N ma seriye mu rafan wo ma.
Wo mu n ma woyenyi danxunma.
18 Wo nun mujetie na a ra.
Wo nun yene rabae na a ra.
19 Fe jaaxi nan tun minima wo de i,
wo wule nan tun falama.
20 Wo nun naxan nga keren a ra,
wo na tojogema.
21 Wo naxan nabaxi, na nan ya.
Han yakosi n bara n sabari.
Wo joxo a ma a n na wo seeti ma,
kono n fama xaapede wo ma,
n fama a birin ya bade wo be.
22 Wo xa yi fe me,
wo tan naxee neemuxi Ala ma,
xa na mara n wo xa fe kanama ne.
Mixi yo mu wo ratangama.
23 Naxan tantui serexe bama n be,
na mixi bara n matoxo.

Mixi naxan a jere ki matoma a fanyi
ra,
n fama n tan Ala xa marakisi
masende a be.»

51

Dawuda xa yunubi

Ala maxandi

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa
mange be. ² Annabi Natan woyenfe
Dawuda be a yunubi raba Batiseba
ra temui naxe.

³ Ala, hinne n na alo i darixi a ra ki
naxe.

Dije n ma fe jaaxi ma i xa boje
fanyi saabui ra.

⁴ I xa n naseniyen n ma fe kobi birin
ma.

I xa n ma yunubi xafari.

⁵ N bara n ma yunubi kolon.

N mu noma neemude na ma.

⁶ N na fe jaaxi rabaxi i keren nan
na.

N naxan nabaxi a mu rafan i ma.

I na n makiiti,
nondi luma ne i be.

⁷ N barixi yunubi fe nan kui,
kabi nga furi ba neene ra.

⁸ Kono nondi na lu mixi boje kui,
na nan nafan i ma.

Na lonni masen n be.

⁹ N seniyen hisopi burexe ra,
alako n xa fiixe.

N seniyen,
alako n xa fiixe fon alo xipe.

¹⁰ Nelexinyi nun seewe fi n ma,
alako n boje xa sa.

¹¹ I kobe ti n ma yunubi ra,
i xa n ma fe kobi birin ba n ma.

¹² N Marigi Ala, n boje mafindi boje
seniyenxi ra,
xaxili fanyi fi n ma.

¹³ I naxa n makuya i ya tode ra.
I naxa i Xaxili Seniyenxi ba n yi ra.

¹⁴ Kisi seewe nun limaniya fi n ma
naxan n malima.

¹⁵ N i xa kira masenma ne i matandi-
lae be,

alako e man xa bira i foxo ra.

¹⁶ N nakisima Ala,
n bara mixi faxa.
Yandi, n xunsara,
alako n xa i xa fe fanyi masen.

¹⁷ N Marigi, na niya n be,

n xa i tantu.

¹⁸ Serexe mu rafan i ma,
xa na mu a ra n na bama ne i be nu.
I mu wama serexe gan daaxi xon.

¹⁹ Serexe fanyi findixi yete magoroe
nan na.

Ala wama yi serexe mooli nan xon
ma.

²⁰ I xa hinne Siyoni ra,
i xa Darisalamu tete rakeli.

²¹ Na temui i jalexinma ne serexe
tinxinxi

nun serexe gan daaxi ra.

Na temui tuurae nan bama serexe ra
i xa serexebade.

52

De jaaxi

Ala xa seriyε

¹ Dawuda xa lonni beeti beetibae xa
mange be. ² Masenyi nan ya Dowege
Edonka xa fe ra, naxan a fala Solu be
a Dawuda na Aximeleki xonyi.

³ I i yete igboma fe kobi rabafe ra
munfe ra?

Ala xa hinne buma ne abadan.

⁴ I de luma alo fine naxan fe jaaxi
rabama.

Yanfante nan i ra.

⁵ Fe jaaxi rafan i ma dangife fe fanyi
ra.

Wule rafan i ma dangife nondi ra.
Nengi rate.

⁶ I woyen xui xaape, i de mu fan.

⁷ Na kui Ala fama i rahalakide temui
birin.

A i suxuma ne, a i keri i xa banxi kui,
a i keri dunija ma.

Nengi rate.

⁸ Tinxintoe naxee findima seedee ra
e fama yeleda na kanyi ma yi ki ne,

⁹ «Wo na mixi mato,
naxan mu nu a xaxili tixi Ala ra.

A naxa la a xa naafuli ra,
a a yete kanta a xa yanfanteya ra.

¹⁰ Kono, n tan naxan laxi Ala xa
hinne ra,

n ma fe birin na sooneyafe
alo Oliwi wuri tofanyi naxan na Ala
xonyi.»

¹¹ N i tantuma ne abadan i xa wali
xa fe ra.

N xaxili tixi i xili fanyi nan na i xa
danxaniyatoe tagi,

barima i fan.

53

Xaxilitare xa masenyi

Ala xa seriyε

¹ Dawuda xa lonni beeti beetibae xa mange be. A xa ba xule xui ra.

² Xaxilitare a falama a boje kui, «Ala mu na.»

E fe haramuxie rabama, e mu tinxin. Mixi yo mu na naxan fe fanyi rabama.

³ Ala a ya ragoroma adamadie ma kelife ariyanna, a xa e mato xa xaxilima nde na na naxan Ala fenma.

⁴ Kono birin bara makuya Ala ra, e nu fe jaaxi raba.

Hali mixi keren mu na naxan fe fanyi rabama.

⁵ Tinxintaree xaxili mu na?

E nu n ma jama toro tun.

E mu Ala xilima feo.

⁶ E fama serende gaaxui ra na nan ma, barima Ala fama na mixi moolie rayensende, naxee wama wo toro fe.

⁷ Nde kelima Siyon a xa Isirayila rakisi?

Ala na a xa jama ramini konyiya kui,

Yaxuba bonsoe seewama ne, Isirayila nelexinma ne.

54

N Marigi tima n bun ma

Ala maxandi

¹ Dawuda xa lonni beeti beetibae xa mange be. A xa ba kora xui ra.

² Sifikae to a fala Solu be a Dawuda a noxunxi e xonyi, Dawuda naxa yi beeti ba.

³ Ala, n nakisi i xili ra, n ma kiiti sa i senbe ra.

⁴ Ala, n ma dubε suxu, i tuli mati n ma woenyi ra.

⁵ Xore ndee bara keli n xili ma, mixi kobi naxee wama n faxafe.

E mu Ala kolon fefe ma. Nengi rate.

⁶ Ala n malima, n Marigi tima n bun ma.

⁷ A n yaxuie xa kobina sare rag-bilenma e ma.

I xa e halaki i xa dugutegepa kui.

⁸ N bara a janige n xa serexe ba i be. Alatala, n i xili tantuma ne barima i fan,

⁹ i man n nakisima n ma toro kui, n fa no n yaxuie ra.

55

Yanfantee

Ala maxandi

¹ Dawuda xa lonni beeti beetibae xa mange be. A xa ba kora xui ra.

² Ala, n ma dubε suxu, i naxa i noxun n ma maxandi ma.

³ I tuli mati n na, i xa n yaabi.

Xanmeri nun gaaxui bara ge n suxude

⁴ n yaxuie xa woenyi xa fe ra, a nun mixi jaaxie xa wali kobi xa fe ra.

E wama n toro fe, e n toro gema xone kui.

⁵ N boje bara seren, n sondonyi bara gaaxu faxe ya ra.

⁶ Gaaxui nun serenyi bara n suxu a jaaxi ra.

Na bara n natagan.

⁷ Xa gabutenyi nan nu na n be nu alo ganbe,

n nu bara siga yigiya fende nu,

⁸ n nu n gima ne, n siga yire makuye, n sigama wula i ne nu.

Nengi rate.

⁹ N xa n gi mafuren, alo foye xungbe.

¹⁰ N Marigi, fe kobi rabae rayensen ye.

I naxa e lu e xa lan fe kobi ma, barima kobina nun gere bara gbo taa kui.

¹¹ Koe nun yanyi ra fe kobi rabae taa rabilinma,

e xa fe jaaxi nun tinxintareya raba taa kui.

¹² E bara fe birin kana.

Gbesenxonneya nun maifui bara gbo taa kui.

¹³ Xa yaxui nan tun n konbima nu, n dipema.

Xa n xonmixi nan tun kelima n xili ma nu,

n nan n noxunma ne a ma nu.

14 Kɔnɔ i tan n lanfanma nan i ra, n xanuntenyi, n defanboore.

15 Won de fan, won birin sigama Ala xa hɔrɔmɔbanxi.

16 E xa e terenna faxe ra, e xa goro gaburi kui e jipe ra, barima e e jereɓa fe jaaxie nan tun kui.

17 Kɔnɔ n bara Ala xili.

Alatala n nakisima ne.

18 N gbelegbelema kɔe a nun yanyi ra. A bara n xui me.

19 N yaxuie to wuya, a bara n natanga na gere ma.

20 Ala naxan na a xa kibanyi kui kabi a fole,
a a tuli matima n na, a fa n yaxuie rabira,

Nengi rate

barima e tondixi tuubide.

E mu gaaxu Ala ya ra.

21 Yi mixie bara e bore gere, e saats kana.

22 E de ipɔxun alɔ xijɛ, kɔnɔ gere na e bɔje kui.

E xa wɔyenyi salaxun alɔ ture, kɔnɔ e mixi tɔɔrɔma alɔ sandeɓema naxan baxi a tee i.

23 I xa i xaxili ti Alatala ra, a i malima ne.

A mu tinma tinxintɔe xa bira.

24 Ala, yi geresoe nun yi yanfantee xanin aligiyama.

I naxa e xa simaya kɔnti rakamali.

Ala, n bara n taxu i ra.

56

N mu gaaxuma sɔnɔn

Ala maxandi nun Ala matɔxɔe

1 Dawuda xa suuki beɛtibae xa mange be. A xa ba alɔ beɛti naxan xili, «Ganbe na wuri makuye fari.» A a ba Filisitakae a suxu temui naxe Gati.

2 Ala, hinne n na barima mixie na n gerefe.

E gere tima n be temui birin.

3 N yaxuie feɓpenma gere ra.

Ala Xungbe, n gerefae bara wuya.

4 N na gaaxu temui naxe, n nan n xaxili tima i tan nan na.

5 N Ala xa masenyi matɔxɔma.

N mu gaaxuma sɔnɔn, barima n bara la Ala ra.

Ibunadama gbansan noma munse rabade n na?

6 Temui birin n yaxuie wama n tɔɔrɔfe e xa wɔyenyi ra.

N ma fefe mu rafanxi e ma.

7 E lanxi n ma jaxankate ma, e bira n foxɔ ra yire birin alako e xa n faxa.

8 I naxa tin e xa ratanga e xa fe jaaxie ma.

Ala, i xa xone xa e rabira.

9 I n ma dunijeigiri kolon, i n yaye toxi.

N ma tɔɔre birin sebexi i yi ra.

10 N na i xili temui naxe, n yaxuie gbilenma ne n foxɔ ra.

N a kolon n nun Ala na a ra.

11 N Ala xa wɔyenyi matɔxɔma, n Alatala xa masenyi matɔxɔma.

12 N mu gaaxuma sɔnɔn, barima n bara la Ala ra.

Ibunadama gbansan noma munse rabade n na?

13 Ala, n xa n ma laayidi rakamali i be, n ma tantui serexee ra,

14 barima i bara n natanga faxe ma.

I mu tin n xa bira, alako n xa jere i xa kira xon ma yi bende fuji fari.

57

N bara limaniya soto

Ala maxandi

1 Dawuda xa suuki beɛtibae xa mange be. A xa ba alɔ beɛti naxan xili «I naxa halaki ti.» Dawuda naxa yi ba a to a gi Solu ma, a sa so fonme kui.

2 Ala, hinne n na, yandi i xa hinne n na.

N maratange fenma i yire alɔ tɔxeyɔre a fenma a nga gabutenyi bun ma ki naxe han fe xɔrɔxɔe xa dangi.

3 N bara Ala Xili Xungbe Kanyi maxandi

naxan n ma fe birin sɔneyama.

4 N xonmixie n jaxankatama temui naxe,

Ala n nakisima ne kelifa ariyanna,

Nengi rate
 a hinne nun nɔndi ragoroma n ma.
 5 Yete bara n nabilin,
 n saxi e tagi, e tan naxee adamadie
 faxama.
 E pinyie luxi alo tanbee,
 e nenyie luxi alo santidegema naxan
 baxi a tee i.
 6 Ala, i xa i xa binye masen koore
 ma,
 i xa a masen boxi ma.
 7 E bara ye te ti n ya ra, a gbe mu luxi
 n xa so a ra.
 E bara yili ge n ya ra, kɔnɔ e tan nan
 biraxi a kui.

Nengi rate.

8 Ala, n boje bara limaniya, n bara
 limaniya soto.
 N beeti bama ne, n i tantuma ne.
 9 N boje bara keli n na,
 n xa n ma korae tongo, n xa beeti ba
 han subaxe.
 10 Marigi, n i tantuma ne sie tagi.
 N beeti bama ne i be bonsoe tagi.
 11 I xa hinne koore lima ne,
 i xa tinxinyi tema ne han nuxuie.
 12 Ala, i xa i xa binye masen koore
 ma,
 i xa a masen boxi ma.

58

Adamadie sare

Ala xa seriye

1 Dawuda xa suuki beetibae xa
 mange be. A xa ba alo beeti naxan
 xili «I naxa kasare ti».
 2 Wo xa woyenyi mu tinxin.
 Adamadie, wo noma kiiti sade nɔndi
 ra?
 3 Ade, wo fe jaaxi rabama wo boje
 kui,
 wo fe jaaxi rabama yi boxi ma,
 wo mixi ratantanma dunija ma.
 4 Kafi e bari temui,
 e findixi mixi jaaxi nan na.
 Wule fale bara loe kabi e bari loxo.
 5 E xa xone luxi ne alo boximase
 xone,
 alo boximase naxan mu boximase
 suxui xui ramema.
 6 Hali boximase suxui fanyi, a mu
 noma a suxude.
 7 Ala, i xa e pinyi kana e de i, barima
 e luxi ne alo yete.

Alatala, i xa e de wanwan.
 8 E jonma ne alo ye naxan iflima
 boxi.
 E xa tanbe mu jere ma senbe ra.
 9 A luma alo boe naxan fate loema
 lingi kui.
 A luma alo di naxan baxi a nga fate
 i, a mu foye to.
 10 Beenun tunde xa fura yege ma-
 linsinxi ra,
 xa na mu a ra yege xare ra,
 Ala e koma ne, a e wole a i.
 11 Mixi tinxinxi fama jexinde
 barima a fama gberoxoe
 soto.
 A fama a sanyi maxade mixi jaaxi
 wuli ra.
 12 Adamadie fama a falade, «Iyo, Ala
 mixi tinxinxi sare fima.
 Iyo, Ala kiiti sama ne dunija ma.»

59

Bare xaape

Ala maxandi

1 Dawuda xa suuki beetibae xa
 mange be. A xa ba alo beeti naxan
 xili «I naxa halaki ti». A naxa a ba
 Solu to soorie xee e xa Dawuda faxa
 a xa banxi kui.
 2 N Marigi Ala, n natanga n yaxuie
 ma.
 N ma fe xa te dangife n yaxuie xa fe
 ra.
 3 N natanga tinxintaree ma.
 N nakisi faxetie ma,
 4 barima e wama n faxafe.
 Senbema na e malanfe n xili ma,
 hali n mu findi fe kobi raba ra,
 hali n mu yunubi yo raba Alatala ra.
 5 Hali n mu na fe jaaxi rabafe,
 e e gima n foxo ra, e xa n gere.
 Keli, i fa n mali! Yandi n ma fe mato.
 6 Isirayila Marigi Alatala, Mange Ala,
 keli,
 i xa si danxaniyataree raton.
 I naxa dije yi yanfante tinxintaree
 ma.

Nengi rate.

7 E fama koe ra alo bare xaape e fa
 taa rabilin.
 8 E de luma alo bare de xunfe min-
 ima naxan kui.
 E xa woyenyi mixi toroma alo san-
 tidegema.

E naxe, «Nde noma won ma woyenyi mede?»

⁹ Kono Alatala, i tan nan yeleva e ma.

I si danxaniyatarae birin mayelema.

¹⁰ N nan n yete ratangama e senbe ma i tan nan saabui ra.

Ala nan na n ma kantama ra.

¹¹ N Marigi Ala, naxan xa hinne gbo, i xa ti n ya ra,

i xa n yaxuie rabira.

¹² N Marigi, n ma kantama, i naxa e faha keren na.

I xa e rabira alako n ma pama naxa neemu i senbe ma.

¹³ E yunubi rabama e xa woyenyie ra.

I xa e suxu e xa yete igbona kui.

E dankae nun wulee nan tun falama.

¹⁴ I xa e ranon i xa xone ra, alako e naxa to sonon,

alako e xa a kolon Ala nan Mange ra Yaxuba bonsae nun dunija birin xun ma.

Nengi rate.

¹⁵ E fama koe ra alo bare xapae e fa taa rabilin.

¹⁶ Baree donse fenma yire birin koe ra,

kono e mu lugama.

¹⁷ N i senbe matoxoma beeti ra.

N i xa hinne matoxoma geesege,

barima n ma kantama nan i ra,

i n kantama n ma toore kui.

¹⁸ N ma senbema, n beeti bama i be.

N Marigi Ala nan n kantama ra,

n Marigi Ala nan n hinnema n na.

60

Ala fama xunnakeli ra

Ala maxandi

¹ Dawuda xa lonni suuki beetibae xa mange be. A xa ba alo beeti naxan xili «Fuge tofanyi alo Ala xa saate.»

² Isirayila to Sirenikaere gere, e yi beeti ba na temui ne. E nu kelixi Mesopotamiya nun Soba boxi ma.

Yowaba naxa Edonka wulu fu nun firin faha fole kui foxoe na dennaxe.

³ Ala, i bara muxu raloe,

i bara nde ba muxu xa gali ra,

i bara xono muxu ma,

kono yakosi, i xa senbe fi muxu ma.

⁴ I bara boxi raseren,

i bara a iboo.

I xa na yailan muxu be

barima boxi wama kanafe.

⁵ I bara fe xoxoxoe doko i xa mixie ma,

han e bara lu alo siisila.

⁶ Kono naxee gaaxuxi i ya ra,

i bara tonxuma so e yi ra,

e xa no e yaxuie ra.

⁷ I xa i xanuntenyie rakisi i senbe ra,

i xa muxu xa dube suxu.

⁸ Ala xa masenyi nan ya,

a naxan falaxi horomobanxi

seniyenxi kui,

«N Sikemi taa fima ne wo ma xun-

nakeli kui,

n Sukoti geya lanbanyi fan fi wo ma.

⁹ Galadi boxi, n gbe. Manasi boxi, n gbe.

Eframikaere nan findima n ma gere-soe ra.

N mange dokoma ne Yudaya.

¹⁰ Mowabakaere findima n ma konyie nan na.

Edon findi n ma boxi ra.

N gere xui ratema ne Filisita.»

¹¹ Ala, nde noma n xaninde na taa makantaxi kui?

Nde noma n xaninde han Edon boxi ma?

¹² I tan gbansan, i tan naxan muxu raloe,

i tan naxan mu nu na muxu xa soorie seeti ma.

¹³ Muxu mali muxu yaxuie gere.

Adamadi xa mali, sese mu a ra,

¹⁴ kono Ala xa mali tan fama muxu yaxui birin halakide.

61

Kelifa yire makuye

Ala maxandi

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be. A xa ba kora xui ra.

² Ala, i tuli mati n ma maxandi ra.

N ma maxandi rame.

³ N i maxandima kelifa ra boxi makuye.

N boje mu saxi.

N xanin geya fari naxan ite dangife n na.

4 I findixi n be yire nan na
n kantaxi dennaxe n yaxuie ya i.
5 N wama lufe i xonyi temui birin.
N wama lufe i xa kantari kui,
alo xoni yore luma a nga gabutenyi
bun ma ki naxe.
6 N Marigi Ala, i bara i tuli mati n ma
maxandi ra.
I bara ke fi n ma,
nun mixi birin ma naxee gaaxuxi i
xili ya ra.
7 Mange xa simaya xunmasa,
alako a xa bu a gbegbe ra.
8 A xa mangeya xa bu i ya i temui
birin,
I xa hinne a ra, i xa findi a dugutegbe
ra.
9 Iyo, n mu taganma beeti bafe ra i
xili binye be,
barima i n ma maxandi yaabima
temui birin.

62

Ala xa bopesa

Ala xa seriye

1 Dawuda xa beeti beetibae xa
mange Yedutun be
2 N bopbe saxi Ala nan saabui ra,
n ma kisi fatanxi a tan nan na.
3 A luxi n be alo fanye,
n ma marakisima nun n makantama
nan a ra.
N mu noma birade sonon.
4 Wo dutunma mixie ma han mun
temui,
wo xa e rabira, alo banxi nun tete
fori?
5 E wule falama alako e xa mixie ba
yire fanyi e nu dennaxe.
E dube tima e de ra, konon e danke
tan tima e bopbe ra.
Nengi rate.
6 N bopesa sotoma Ala nan na,
barima n xaxili tixi a tan nan na.
7 A luxi alo fanye na a ra n be,
n ma marakisima nun n ma makan-
tama nan a ra.
N mu noma birade sonon.
8 N ma kisi nun n ma binye na Ala
nan yi.
Ala n makantama nan a ra,
n yigi tide nan a ra.
9 Nama, wo xa wo taxu a ra,

wo xa wo xa kontofili masen a be.
A tan nan noma won malide.
Nengi rate.
10 Adamadie luma alo foye naxan
dangima.
Mixi xungbe findima mixi xuri ra,
Xa e xa fe bara maniya,
a yelebu alo foye.
11 Wo naxa harige fen fe kobi ra,
wo naxa a fen mure ra.
Xa wo xa naafuli sa gbo,
wo naxa wo xaxili ti na ra.
12 Ala bara fe firin fala n naxee mexi.
Keren, senbe na Ala be.
13 A firin nde, n Marigi nan hinnente
ra,
barima a mixie sare ragbilenma e
ma.

63

Ala xa hinne fan simaya be

Ala matoxoe

1 Dawuda xa beeti, a naxan ba
Yudaya, a to nu gbengberenyi ma
temui naxe
2 Ala nan n Marigi ra.
Ala n i fenma, barima n hayi na i ma,
alo fate hayi to na ye ma gbeng-
berenyi ma.
3 N luma i xa horomobanxi kui
alako n xa i senbe nun i xa binye to.
4 I xa hinne fan simaya be.
N bara i matoxo.
5 N i tantuma n ma simaya birin kui,
n nan n belexee itema i mabiri.
6 N bonsoe wasama ne i tantufe ra
seewe kui.
7 N na n sa n i xa fe mapoxunma kee
birin,
8 barima i tan nan n malima.
N seewama ne i niini bun ma.
9 N nii bara fatu i ma, i belexe luma
ne n bun ma.
10 Naxee katama n faxade, e tan nan
faxama.
11 Santidegema fama ne e soxode,
wulai baree fa e ibode.
12 Mange seewama ne Ala xa fe ra.
Naxee e kalima Ala xili ra, nee fama
ne a matoxode.
Konon wule falee dee balanma ne.

64

Adama xa mapoxunyi tilin

Ala maxandi

1 Dawuda xa beeti beetibae xa mange be
 2 Ala, i tuli mati n wa xui ra, N natanga n yaxuie ma.
 3 N noxun mixi jaaxie ma naxee wama n toofofe tinxintareya kui.
 4 E de xaape alo santidegema, e xa woyen jaaxie luma alo tanbee.
 5 E mu gaaxuma tinxintoe ya ra, e luma a naxankata ra tun.
 6 E de kobi, e yele italama mixi ya ra. E naxe, «Nde na kolonma?»
 7 E yanfante ya yailanma, e a fala, «Won xa keli a yanfa xili ma. A sooneyama ne.»
 Adama xa mapoxunyi tilin.
 8 Kono Ala na tanbee woli, e e lima ne keren na.
 9 E bara wule fala. Naxee e toma, e e gima ne.
 10 Na gaaxui adama birin suxuma ne.
 E Ala xa wali masenma, e a xa wali kolonma ne.
 11 Tinxintoe seewama ne Alatala ra, a fa lu a niini bun ma. Sondon fanyi kanyi jalexinma ne.

65*Saabui fanyi**Ala matoxoe*

1 Dawuda xa beeti beetibae xa mange be
 2 Matoxoe na i tan Ala be Siyoni geya fari.
 Muxu laayidi naxan tongoxi i be, muxu na birin nakamalima ne.
 3 Ala, i muxu xa maxandi birin mema ne.
 Dunija birin fama ne birade i foxo ra.
 4 Tantanyi to no muxu ra, i bara muxu xa yunubi xafari.
 5 I naxan sugandima a xa makore i xa salide ra, na jalexinma ne barima a buma ne i xonyi.
 Muxu bara wasa i xa fe fanyi ra, fe seniye nxi naxan kelixi i xa horomolingira.
 6 I muxu xa maxandi yaabima kaabanako nun tinxinyi ra.

Ala, i bara findi muxu rakisima ra. Dunija yire birin xaxili tixi i ra.

7 I bara geya daa i senbe ra barima senbema nan i ra.
 8 I bara baa xui radundu, moronyi xui mu na.
 I bara pama fan masabari.
 9 Dunija birin gaaxuma ne i xa kaabanakoe ya ra.
 Kelifa sogetede han sogegode, e birin e jalexin xui raminima ne i xa fe ra.
 10 I boxi meeni, a a rafe fe fanyi ra. I xure rafema ye ra alako mixie xa baloe soto.
 11 I tune ye sama boxi ma alako boxi xa boroxo sansi be.
 I barake sama xe ma, a xa fan.
 12 Xe xaba temui i fe fanyi raminima ne.
 I xa sansi sase rafema ne, han a fili a ma.
 13 Gbengberenyi filie nun geyae fanma ne.
 14 Xurusee yiriwama ne filii ma. Sansi yiriwama ne geya bunyie. Na birin, Ala xa fe fanyi nan masenma won be seewe kui.

66*Ala xa kaabanakoe magaaxu**Ala matoxoe*

Beeti nun suuki beetibae xa mange be
 1 Adamadie birin xui xa ite seewe ra Ala be.
 2 Wo xa a xili binya beeti ra, wo xa a binya matoxoe ra.
 3 Wo xa a fala Ala be, «I xa kaabanakoe magaaxu. I senbe gbo han. Hali i yaxuie serema i ya ra.
 4 Dunija birin i batuma, e i binya beeti ra, e i xili matoxo.» Nengi rate.
 5 Wo fa Ala xa wali matode. A na fe raba adamadie tagi, na magaaxu.
 6 A baa findi xare ra, a mixi ragiri xure ma e sanyi xaraxi ra.
 Na kui, won jalexinma ne a ra.
 7 A dunija yamarima senbe ra abadan.

A ya tixi sie ra, matandilae mu noma
kelide sonon.

Nengi rate.

⁸ Sie, wo xa won Marigi Ala tantu,
wo xa wo xui ramini a matoxofe ra.

⁹ A bara simaya fi won ma,

a mu tin won xa bira,

¹⁰ barima Ala won boje kolon.

A bara won mato alo mixi gbeti
matoma ki naxe

a a raxunu alako a gbi xa ba.

¹¹ I bara muxu xun ti yeje kui ra,

i man bara kote doxo muxu xun ma.

¹² I bara a lu mixie xa no muxu ra,
muxu xa tooro ye nun te xora.

Kono a raponyi, i bara muxu xun ti
daxamui yire ra.

¹³ N fama serexe gan daaxi ra i xa
banxi kui,

n nan n ma laayidi rakamalima ne,

¹⁴ n naxee fala n de ra n nu toore kui
temui naxe.

¹⁵ N xuruse turaxie bama ne serexe
gan daaxi ra,

alo yexee kontonyie, tuurae, nun si
donbie.

Nengi rate.

¹⁶ Wo fa, wo xa wo tuli mati,
wo tan naxee gaaxuma Ala ya ra.

N xa a masen Ala naxan nabaxi n be.

¹⁷ N bara a xili, n bara a matoxo.

¹⁸ Xa yanfanteya nu na n boje kui
nu,

n Marigi mu nu a tuli matima n na.

¹⁹ Kono Ala bara n xui rame,
a n ma dube suxu.

²⁰ Tantui na Ala be naxan bara n ma
maxandi xui me,
a man bara hinne n na.

67

Si birin xa Ala xa marakisi kolon

Ala matoxe

¹ Beeti nun suuki beetibae xa mange
be. A xa ba kora xui ra.

² Ala xa hinne won na,
Ala xa barake ragoro won ma,
Ala xa naiyalanyi xa yanba won ma,

Nengi rate

³ alako a xa kirae xa kolon dunija
ma,

alako si birin xa a xa marakisi kolon.

⁴ Ala, sie xa i tantu, si birin xa i tantu.

⁵ E xa beeti ba jexinyi kui,
barima i sie makiitima nondi ra,

i tan nan e rapere ma yi dunija
bende fupi fari.

Nengi rate.

⁶ Ala, sie xa i tantu,
si birin xa i tantu.

⁷ Boxi bara daxamui ramini won be,
tantui na won Marigi Ala be.

⁸ Ala xa barake sa won ma,
dunija birin xa gaaxu a ya ra.

68

Ala nan dunija mange ra

Ala matoxe

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa
mange be

² Ala xa keli, a yaxuie xa yensen ye.
Naxee a xonma, e xa e gi a ya ra.

³ I i yaxuie raloma ne
alo foye te tuuri raloma ki naxe.

Kaafiri loma ne Ala ya i,
alo ture xunuma te i ki naxe.

⁴ Kono mixi tinxinxi jexinma ne,
e e seewe xui itema ne Ala ya i.

E tan luma na jexinyi nan kui.

⁵ Won xa beeti ba Ala be, won xa a
xili matoxo beeti ra.

Naxan jere ma nuxui fari, won xa a
rasene.

A xili Alatala.

Won xa won seewe xui rate a ma.

⁶ Ala, misikiine baba nan a ra.

Ala, kaape makante nan a ra.

Ala xonyi seniye.

⁷ Ala denbaya fima denbayatare ma,
Ala xoreya fima geelimanie ma, e
jexinma ne.

Kono Ala matandie luma ne gbeng-
berenyi ma.

⁸ Ala, i nu na i xa pama ya ra wula i
temui naxe,

⁹ boxi birin nu serenma ne.
Tune ye nu goroma Ala ya i,
Isirayila Marigi Ala, naxan na Siy-
oni.

¹⁰ Ala nu tune ye ragoroma boxi ma,
a xa senbe fi a xa boxi taganxi ma.

¹¹ I bara i xa pama rasabati naa.

I bara tooromixi mali naa.

I na birin nabaxi ne barima i fan.

¹² Marigi masenyi fanyi soma a xa
xerae yi ra.

Gali belebele nan e ra. E naxe,
¹³ «Geresoe mangæe na e gife,
 e na e gife wo ya ra.
 Wo xa ginæe naxee luxi banxi,
 e fama yi gere naafuli itaxunde.
¹⁴ Wo fama wo malabude wo xa
 xurusee fe ma.
 Ala mæenima ne a xa pama ma
 alo a mæenima ganbæe ma ki naxe.
 E gabutenyi luma alo gbeti nun
 xæema nan na e ma.»
¹⁵ Ala Xili Xungbe Kanyi bara
 mangæe rayensen
 Salamon geya ma balabalanyi
 saabui ra.
¹⁶ Basan geya, Ala naxan daaxi,
 konde wuyaxi naxan bæ,
¹⁷ wo na Ala xa geya sugandixi
 matofe tõe ra munfe ra,
 a bara a xa hõrõmõlingira ti
 dennaxe?
 Ala luma ne mænni temui birin.
¹⁸ Alatala xa geresoe xa gisee wuya
 dangi wulu fu ra.
 A xa geresoe fan dangi wulu wulue
 ra.
 Ala na e ya ma.
 Sinayi geya na yire seniyeñxi kui.
¹⁹ N Marigi Alatala, i bara te koore
 ma.
 I bara geelimanie xanin.
 Adamadie bara i buña,
 matandilae fan bara wa sofe i xõnyi.
²⁰ Tantui na i bæ lõxõ birin,
 a won ma kote xanife lõxõ yo lõxõ.
 Won ma marakisima na Ala nan na.
²¹ Won Marigi Alatala won nakelima
 ne faxe ma.
 Won ma marakisima na Ala nan na.
²² Ala a yaxuie xunyi kanama ne.
 Naxee jere kira jaaxi xõn ma,
 a nee fan xun xõri bõõma ne.
²³ Marigi naxe, «N fama ne e ra
 kelife Basan,
 n fa e ra kelife baa ma,
²⁴ alako wo xa fa e wuli to wo
 sanlaabe ra.
 Wo xa baree fan e donma ne.»
²⁵ Ala, muxu bara i to fa ra pama ya
 ma.
 Ala nun a xa mangæe sugandixi na
 sofe hõrõmõlingira kui.
²⁶ Bæetibae na yare, kora bõnbõee na
 e fõxõ ra,

ginæe na maxase ramaxafe e ra-
 bilinyi.

²⁷ Wo xa Ala tantu malanyie,
 Isirayila xa die, wo xa Alatala tantu.

²⁸ Bunyamin nan ya,
 naxan barixi dõnxõe ra.
 A tan nan findixi e xa mangæe ra.
 Yudaya mangæe nan ya, e nun e xa
 mixie.

Sabulon mangæe nan ya,
 Nafatali mangæe nan ya.

²⁹ Ala, i xa masenyi ti senbe ra.
 I xa i senbe masen alo temui dangixi.

³⁰ I xa banxi na Darisalamu.
 Mangæe fama i buñade naa.

³¹ I xa xaape Misira ma,
 naxan maniye mali xungbe ra naxan
 na ye xõra.

A luma alo tuura gali,
 ninge yõree biraxi naxee fõxõ ra.

Na ninge yõree luma alo si gbetæe
 naxee duuti fima Misira ma.
 Si gbetæe naxee wama gere xõn, i
 xa e rayensen ye.

³² Misira xæerae, a nun Kusi xæerae,
 xa fa duuti ra Ala bæ.

³³ Mangæe naxee birin na dunija, nun
 a rabilinyi,
 wo xa bæeti ba Ala bæ, wo xa Alatala
 tantu,

³⁴ naxan jere ma nuxui fari koore
 ma kabi a rakuya,
 naxan galanyi xui raminima senbe
 ra.

³⁵ Wo xa a kolon, Ala senbe gbo.
 A Isirayila yamarima a senbe ra,
 senbe naxan kelima koore ma.

³⁶ Ala, i na i xa hõrõmõlingira kui.
 Ala, i magaaxu.
 Isirayila Marigi Ala senbe fima ne a
 xa pama ma.
 Ala tantu!

69

N na birife

Ala maxandi

¹ Dawuda xa bæeti bæetibae xa
 mangæe bæ. A xa ba alo bæeti naxan
 xili, «Fuge tofanyie.»

² Ala, n nakisi!
 Ye bara te han n konyi.

3 N na birife boora tilinxi kui,
 n sanyi mu tide yo sotofo.
 N na madulafe ye xɔɔra.
 4 N bara i xili han n bara tagan,
 n xui yo mu na sɔnɔn,
 n ya bara n xɔnɔ i fenfe ra.
 5 N xɔnmixie bara wuya dangi n
 xunsexe ra.
 Senbɛmae nan e ra naxee wama n
 faxafe.
 E findi n yaxuie ra hali n mu fefe
 rabaxi e ra.
 N mu fe jaaxi yo rabaxi e ra,
 kɔnɔ e wama n xa sare nde fi.
 6 Ala, i n ma tantanyi kolon,
 n ma yunubie mu nɔxunxi i ma.
 7 Mange Alatala, i naxa a lu
 danxaniyatɔɔe xa yaagi n ma fe ra.
 Isirayila Marigi Ala, i naxa a lu
 i fenmae xa ifu n ma fe ra.
 8 E n konbima i tan nan ma fe ra.
 N bara yaagi han.
 9 N xunya e mu n kolon sɔnɔn,
 n bara lu n taarae bɛ alɔ xɔɔe nde.
 10 N wama i waxɔnfe rabafe.
 I konbimae bara findi n yaxuie ra.
 11 N wama, n sunma.
 Na birin man kui, mixie n konbima.
 12 N sunnun donma ragoroma n ma,
 e n mayelema.
 13 Naxee dɔxɔxi taa sode de ra, nee
 n mafalama,
 siisilae n mayelema sigi ra.
 14 Kɔnɔ Alatala, n bara i maxandi.
 Ala i xa hinne n na barima i xa hinne
 gbo.
 15 N nakisi alako n naxa biri boora
 xɔɔra,
 n natanga n xɔnmixie ma.
 16 I naxa tin n xa madula, ye naxa n
 nalɔɔe,
 n naxa goro aligiyama.
 17 Alatala, n xui ratin,
 i tan naxan fan, naxan xa hinne gbo.
 I xa kinikini n ma, i xa n mali.
 18 I naxa i nɔxun i xa konyi ma.
 N na tɔɔre kui, yandi n mali.
 19 I xa i makɔre n na,
 i xa n xunsara, i xa n nakisi n yaxuie
 ma.

20 I bara n ma tɔɔre nun n ma yaagi
 kolon,
 n yaxuie birin na i ya i.
 21 Konbi bara n bɔɔe kana han n
 bara fura.
 N hayi na kinikini ma, kɔnɔ a mu na.
 N hayi na mixi madundumae ma,
 kɔnɔ e mu toma.
 22 E pɔsɔne sama n ma donse,
 e minse xɔne soma n yi ra, ye nɔxɔe
 ra.
 23 E xa teebili xa findi gantanyi ra e
 bɛ,
 e xa naafuli xa findi yeɛ ra naxan e
 suxuma.
 24 E ya xa ifɔɔɔ, e xa dɔnxu.
 E tagi xa e xɔnɔ han e xa bira.
 25 I xa xɔnɔ e ma, e xa na te kolon.
 26 E xa gɔɔre xa nɔn,
 adamadie naxa lu e xɔnyi sɔnɔn,
 27 barima e tɔɔrɔmixie xa tɔɔre xun
 masama,
 i naxee jaxankata.
 E mixie mayelema, i naxee halaki.
 28 I xa e xa yunubi birin to,
 alako e naxa i xa kisi soto sɔnɔn.
 29 E xilie xa ba simaya sebeli kui,
 e naxa lu tinxintɔɔe ya ma.
 30 N tan na tɔɔrɔfe yi temui,
 Ala, i xa n nakisi, i xa n nakeli.
 31 N fama Ala xili matɔxode bɛeti ra,
 n fama tantui rasigade a ma.
 32 Na rafan Alatala ma dangife
 sɛrɛɛ ra,
 hali ninge kamalixi na a ra,
 hali tuura feri kanyi na a ra,
 toree na naxan bɛ.
 33 Tɔɔrɔmixie sɛɛwama ne na tofe
 ra.
 Naxee Ala fenma, e simaya xɔnkuye
 sɔtoma ne.
 34 Alatala a tuli matima setaree ra,
 a mu neemuma a xa mixie ma e xa
 tɔɔre kui.
 35 Koore nun bɔxi xa a matɔxɔ,
 baa nun yeɛɛɛ xa a binya.
 36 Ala fama Siyoni rakiside,
 a Yuda taae tima ne.
 A man jama sabati naa,
 naa xa findi e gbe ra.
 37 Na findima a xa konyie xa ma-
 madie ke nan na.
 Ala xanuntenyie fama ne lude naa.

70

Ala fenmae xa sɛɛwa

Ala maxandi

- ¹ Dawuda xa maxandi beeti beetibae xa mange be
² Ala, n nakisi! Alatala, fa n mali mafuren.
³ Ala xa mixie rayaagi naxee wama n faxafe.
 Ala xa e kerɪ, Ala xa e ya ifu, naxee wama n tɔɔɔfe.
⁴ Ala xa e kerɪ yaagi kui, naxee a falama n be, «I xa tɔɔɔ!»
⁵ I fenmae xa sɛɛwa.
 Naxee wama i xa kisi xɔn, e xa Ala matɔxɔ temui birin.
⁶ Ala, n findixi misikiine nun tɔɔɔmixi nan na, fa n mali, i naxa dugundi.

71

Fori xa maxandi

Ala maxandi

- ¹ Alatala, n kantama na i tan nan na, i naxa tin n xa lu yaagi kui.
² I xa n nakisi, i xa n mali i xa tinxinyi kui.
 I tuli mati n na, i n nakisi.
³ I xa n kanta.
 I bara a fala n be n xa lu i xa niini bun ma temui birin, alako n xa kisi.
 N kantama na i tan nan na.
⁴ N Marigi Ala, n natanga mixi naaxie senbe ma, n natanga xɔnnante tinxintaree ma.
⁵ N Marigi Alatala, n xaxili tixi i tan nan na kabi n dimedi temui,
⁶ kabi n nu na n nga tɛɛge i.
 I tan nan a niya n xa bari.
 N i matɔxɔma temui birin.
⁷ N findixi misaali nan na mixi wuyaxi be,
 barima n kantama senbema na i tan nan na.
⁸ N i matɔxɔma temui birin.
⁹ I naxa mee n na n ma forɪna kui, i naxa n nabɛɪn n ma senbetareya kui.
¹⁰ N yaxuie n mafalama,

e wɔyɛnma e bora ra alako e xa n faxa.

- ¹¹ E naxe, «Ala bara a rabolo, won xa bira a fɔxɔ ra, won xa a suxu.
 Mixi yo mu nɔma a ratangade.»
¹² Ala, i naxa i makuya n na.
 N Marigi Ala, fa n mali mafuren.
¹³ Ala xa e rayaagi, a xa e rapɔn, naxee n tɔɔɔegema.
 Ala xa e rayaagi, a xa e ya ifu, naxee wama n tɔɔɔfe.
¹⁴ N xaxili tixi i ra kude i.
 N luma i matɔxɔ ra temui birin.
¹⁵ N i xa tinxinyi nun i xa kisi tantuma lɔxɔe birin,
 barima e wuya han n jan mu nɔma e birin kolonde.
¹⁶ N i xa kaabanako rabaxie matɔxɔma ne.
 N Marigi Alatala, n fama i xa tinxinyi gbansan masende.

- ¹⁷ Ala, i na n xaranfe kabi n dimedi temui.
 Han ya n i xa kaabanakoe matɔxɔma.
¹⁸ Ala, i naxa n nabɛɪn yakɔsi, n bara fori, n xunsexɛ fan bara fuga.
 I naxa n nabɛɪn alako n xa i senbe masen to nun tina mixie be.
¹⁹ Ala, i xa tinxinyi gbo alo geya.
 I xa kaabanako wuya.
 I maniyɛ na minden?
²⁰ Hali i to bara a niya muxu xa tɔɔɔ, muxu xa halaki, i fama muxu rakiside, i fama muxu rakelide gaburi tilinxi kui.
²¹ I xa n xun nakeli, i xa n madundu.
²² N Marigi Ala, na kui n i tantuma ne kɔra ra
 i xa dugutegeɪna xa fe ra.
 Isirayila xa Seniyentɔe, n beeti bama i be kɔra ra.
²³ N beeti bama ne i be, n i matɔxɔ, barima i bara n xun sara.
²⁴ N i xa tinxinyi matɔxɔma ne temui birin,
 barima naxee nu wama n tɔɔɔfe, e bara lu yaagi kui.

72

Isirayila mange

Ala maxandi

Sulemani gbe

1 Ala, i xa a niya mange xa kiiti
tinxinxi sa.

I xa tinxinyi xa lu mange xa di de i.

2 Na kui a xa i xa pama makiiti nondi
ra,

a xa tinxin tɔɔromixie be.

3 Masenyi xa ti geyae fari, pama
boje saxi ra,

xibaarui xa yensen boxi ma, tinxinyi
nan pama yamarima.

4 Mange xa seriye raba tɔɔromixie
be,

a xa setare xa die rakisi, a xa e
gerefae rayensen.

5 Mixie xa gaaxu i ya ra abadan,
danmi soge nun kike yanbama.

6 Mange xa lu alo tune naxan birama
xee ma, naxan boxi rafa ma.

7 Tinxintɔe xa fe fanma na waxati
ne,

danmi kike yanbama, bojesa gboma
ne.

8 A xa mangeya gboma ne,
sa folo sogetede han a sa doxo soge-
gorode ra,

a folo Efirati xure ma han sa doxo
boxi danyi ra.

9 Mixi naxee na wula i, e xinbi sinma
ne a bun ma,

a yaxuie lu a sanyi bun ma.

10 Tarasisi mangee nun Suri mangee
fama ne bu nae ra.

Seeba nun Seba mangee fan duuti
fima ne a ma.

11 Mange birin e xinbi sinma ne a
bun ma,

sie birin lu a xa yaamari bun ma.

12 Na kui setaree fama ne a xilide
marakisima.

A misikiine senbetare malima ne.

13 A kinikinima ne senbetaree nun
setaree ma,

a tɔɔromixie rakisi.

14 A e xoreyama ne maifui nun fe
kobie ma,

barima e findixi a xanuntenyie nan
na.

15 A xa mangeya xa bu!

A Seeba boxi xa xema sotoma ne.

Mixie xa Ala maxandi a be temui
birin,

e naxa tagan dubade a be.

16 Ala donse yiriwama ne boxi kui.

Geyae rafema ne sansie ra,

e bogie lu alo sansi bogi naxee na
Liban.

Mixie gboma ne taa kui alo boxi
sexe.

17 Mange Ala xili gbo abadan!

Dan mu na a xili ma soge bun ma.

Si birin barake sotoma ne a saabui
ra,

e fa a matoxo.

18 Isirayila Marigi Alatala tantu.

A keren nan kaabanakoe rabama.

19 A xili xungbe xa tantu abadan.

Dunipa birin xa a xa binye kolon.

Amina! Amina!

20 Yisayi xa di Dawuda xa maxandie
raponyi nan na ki.

73*Naaxuna sare**Ala maxandi*

1 Asafi xa beeti

Nondi hagige nan ya: Ala fan Isiray-
ila be,

a fan mixie be naxee sonduonyi
seniyenxi.

2 A gbe mu nu luxi n tan yati xa ba
kira ma,

n sanyie xa bira kira gbete foxo ra.

3 N nu yete igboe tonema,

n to a to mixi naaxie findixi naafuli
kanyie ra.

4 Sese mu e ifuma han e xa faxe,
e fate yalanxi tun.

5 E mu adamadie xa tɔɔre kolon,
e mu naxankataxi alo booree.

6 Yete igbona findixi xunmase nan
na e be,

e mixi tɔɔroma loxo yo loxo.

7 E e ya tima se birin na,

e waxonfe bara dangi a i.

8 E yoma mixi ma,

e fe naaxi panigema yete igbona kui.

9 E Ala fe maberema, e de mu dikima
sese falafe ra dunipa ma.

10 Na nan a ra, Ala xa pama a xun
tima e ra,

e la e xa woyenyie ra.

11 E naxe, «Ala tan won jere ki kolonma di?

Fahaamui mundun na a be?»

12 Mixi jaaxie na na ki ne.

E boje saxi naafuli yiriwafe kui.

13 N joxo a ma, «N nan n boje rasenyenxi ne fu.

N gbilenfe fe kobie foxo ra, na mu fanxi n be.

14 N jaxankataxi temui birin, loxo yo loxo nde sama n ma kote xun.»

15 Xa n sa na mooli fala nu, n bara yanfanteya raba i xa die ra nu.

16 Awa, n naxa fahaamui fen yi fe ma.

Na nu xoxoxo n be,

17 han n so loxoe Ala xa horomolingira kui,

n fa a mapoxun fe naxan fe kobi rabae lima.

18 I e tima kira salaxunxi nan xon ma,

i fa e xun nakana.

19 E xa fe jonma kerenyi nan na, fe magaaxuxi e xaninma ne.

20 Marigi, alo xiye dangima ki naxe mixi xunu temui,

i na keli, e fan xa fe bama i ya i na ki ne.

21 N boje to nu mapaaxuma, a nu luxi ne n be alo tanbe nan n soxoma.

22 Daxui nan nu n na, n mu nu sese fahaamuxi.

N nu luxi ne alo xuruse xaxilitare i ya i.

23 Konon han ya n na i seeti ma, n yirefanyi belexe suxuxi i yi ra.

24 I n naperema i xa marasi ra, i man n nasenema ne i xa nore kui.

25 Nde gbete na n yi ra koore ma?

Ba i tan na, sese gbete xoli mu n ma yi dunija ma.

26 N fate nun n xaxili taganma ne, konon Ala n boje sama ne abadan.

27 Naxee e makuyama i ra, bonon mixi nan e ra.

I mixie de balanma, naxee birin i finsiriwalima.

28 Konon n ma heeri findixi n masofe nan na Ala ra.

N bara Marigi Alatala sugandi n xun taxude ra,

alako n xa i xa wali fanyie birin masen dunija be.

74

Ala xa horomolingira kanaxi xa fe

Ala maxandi

Asafi xa lonni beeti

1 Ala, munfe ra i muxu rabepinxi kerenyi ra?

Munfe ra i xa xone turuma i xa jama xili ma i naxan nabalofe?

2 I xa ratu i xa jama ma i naxan xun saraxi,

i ke fima naxan ma,

i sabatixi naxan ya ma Siyon geya ma.

3 I xa a yire mato a yaxuie naxan kanaxi,

i xa i xa horomobanxi to e naxan kasaraxi.

4 I yaxuie bara e xui ite i xa naralan banxi kui,

e bara e xa felekie rate naa.

5 E nu luxi alo beera kanyi naxee fotonyi segema.

6 E bara horomolingira xunmasee kana beera nun deremae ra,

7 e naa gan te ra.

E bara na yire mabere i xili sabatixi dennaxe.

8 E nu a falama ne e boje ma, «Won xa e sonto!»

E bara Ala xa batudee birin gan.

9 I xa kaabanakoe mu toma, namijonmee fan mu na muxu ya ma kore.

Muxu mu a kolon yi fe buma han temui mundun.

10 Ee Ala, yaxui mayele tima han temui mundun?

Danyi mu na e xa konbie ma?

11 Munfe ra i mu i senbe magaaxuxi masen e be?

I xa keli, i xa e sonto!

12 Kabi temui xonkuye, Ala nan na n ma mange ra,

a tan naxan findixi xunnakeli saabui ra dunija ma.

13 I tan nan baa iboo i senbe ra,
i daalise magaaxuxie xunyie ibu-
tuxun naa.

14 I tan nan e xunyie ibutuxun,
i e fi donse ra wulai subee ma.

15 I tan nan dulonyie nun xuree
raboo,
i tan nan dabonyie raxori,
naxee mu darixi xori ra.

16 Yanyi nun koe findixi i gbe nan na,
kike nun soge, i tan nan e daaxi.

17 I tan nan boxie naaninyie birin
saxi.
I tan nan sogofure nun neme daa.

18 I xa ratu a ma a muxu yaxuie na i
tan Alatala nan maberefe,
nama xaxilitare na i xili bexufe!

19 Yandi, i naxa i xa nama xanuxi
rabolo
alo ganbe di raboloma sege yi ra ki
naxe.

I naxa neemu i xa misikiinee ma.

20 I xa i joxo sa i xa saate ma,
barima fe kobie bara gbo yi boxi ma
han a bara dangi a i.

21 I naxa tcoromixie lu e xa yaagi
kui.

Misikiinee nun setaree xa i xili
matoxo.

22 Ala, i xa keli i xili xunmafalafe ra.
I xa ratu xaxilitare xa mabere ma.

23 I naxa neemu i yaxuie xa
woyenyie ma,
i naxa neemu i gerefae xa sonxoe ma
naxan mu jonma.

75

Ala xa kiiti

Ala matoxoe

1 Asafi xa beeti beetibae mange be.
A xa ba alo beeti naxan xili «I naxa
kasare ti.»

2 Muxu Marigi Ala, muxu bara i
matoxo.
Matoxoe na i be, i tan naxan na
muxu seeti ma,
i tan naxan xa kaabanakoe falama
yire birin.

3 I naxe, «N ma waxati sugandixi na
a li,
n tan nan kiiti sama tinxinyi ra.

4 Dunipa nun a xa mixie fama
xunude,

kono n tan nan a kinkie senbe soma.
5 N a falama yete igboe nun mixi
kobie be,

«Wo naxa wo yete igbo, wo naxa wo
xunyi ite.

6 Wo naxa wo xunyi ite koore ma,
wo ba yete igbona woyenyi falafe
ra.»

7 Wo xa a kolon xunnakeli mu ke-
lima sogetede,

a mu kelima sogegorode, a mu ke-
lima gbengberenyi ma.

8 Ala nan kiiti sama, a mixi nde xa
fe ragoro, a mixi nde xa fe ite.

9 Tonbili nde na Alatala xonye,
weni xaape rafalaxi na naxan kui.

A na soma dunipa mixi naaxie nan
yi, e a min han a jon.

10 N na masenyi tima temui birin,
n Yaxuba Marigi Ala matoxoma
beeti ra.

11 «N mixi naaxie xa yete igbona xun
nakanama ne,
n tinxintoe xun nakeli.»

76

Ala xa xunnakeli

Ala matoxoe

1 Asafi xa beeti beetibae xa mange
be. A xa ba kora xui ra.

2 Ala kolonxi Yudaya boxi ma, a xili
gbo Isirayila.

3 A xonyi na Salamu, a xa banxi na
Siyon.

4 A geresosee alo xalie, wure
lefae, nun santidegema kana
menni ne.

5 I xa nore gbo alo koyinma,
naxan gbilen kelifa geyae ma, subee
wuya dennaxe.

6 I bara no senbema ra, naxee mu
xunuma sonon,
naxee mu no gere tide i kanke.

7 I tan Yaxuba Marigi Ala to keli e xili
ma,
e xa soe ragie nun e xa soe naxa
halaki.

8 I magaaxu! I xa xone kui, nde
suusama i ya ra?

9 I to kiiti sa koore ma, dunija naxa sabari gaaxui kui.

10 I xa kiiti naxa tɔɔrɔmixie rakisi.

11 I xa xɔnɛ ibunadama mabiri findixi i matɔxɔɛ nan na.

I xa bɔjɛte luxi nɛ alɔ beleti i i tagi ixirima naxan na gere kui.

12 Wo xa wo xa daakan nakamali wo Marigi Alatala bɛ,

wo xa fa sɛrɛxɛɛ ra a xɔn ma, wo tan naxee birin a rabilinxi.

13 A tan nan jɛngi bama senbɛmae fate i, a magaaxu dunija mangɛɛ bɛ.

77

Ala xa maratangɛ mu masarama

Ala maxandi

1 Asafi xa bɛɛti bɛɛtibae xa mange Yedutun bɛ

2 N nan n xui ratefe Ala nan ma. A a tuli matima nɛ n xui ra.

3 Lɔxɔ xɔrɔxɔɛɛ na fa n ma, n nan n Marigi xilima nɛ.

Kɔɛ ra, n nan n bɛlɛxɛ itala a bɛ, kɔnɔ n mu madundui sɔtɔma.

4 N nan n natu Ala ma, n wa n bɔjɛ ma.

N nan n maɔɔxun a ma, limaniya ba n yi.

5 I mu tinma n xa xi.

N xaxili ifuxi, jan n mu nɔma wɔyɛnde.

6 N nan n maɔɔxunma waxati dangixie ma.

7 N nan n natuma nee ma n ma bɛɛtie saabui ra.

N nan n yɛɛɛ maxɔrin,

8 «N Marigi mɛɛma nɛ ibunadama ra abadan?

A mu hinnema mixie ra sɔnɔn?

9 Danyi na a xa fanyi ma?

A tondima a xa laayidie kamalide?

10 A bara nɛɛmu a xa hinne ma?

A xa xɔnɛ bara nɔ a xa kinikini ra?

11 N ma tɔɔrɛ kui a luma n bɛ alɔ Ala Xili Xungbe Kanyi na masarafe.»

12 A lanma n xa ratu Alatala xa walie ma,

a xa kaabanakoe a naxee rabaxi temui dangixi.

13 N nan n xaxili rasigama nɛ i xa kɛwali birin ma,

n nan n maɔɔxunma nɛ i xa walie ma.

14 Ala, i xa kira seniyɛn.

Ala gbɛɛ mu na, i maniye mu na!

15 I tan Ala nan kaabanakoe rabama, i fe magaaxuxie masen jamanɛɛ tagi.

16 I i xa jama xun saraxi i senbɛ nan na,

Yaxuba nun Yusufu xa mamadie.

17 Ala, baa xungbe to i to, a dulonyi naxa sɛrɛn.

18 Nuxuie naxa ye gbegbe ragoro, galanyi naxa bula koore ma, seyamakɔnyie naxa lu alɔ tanbɛ wolixie.

19 I xa sarinyi xui naxa bula, seyamakɔnyie naxa dunija iyalan, bɔxi naxa a imaxa, a sɛrɛn.

20 I naxa kira rabɔɔ baa ma, i dangi ye xungbe tagi, kɔnɔ i fɔxi mu to.

21 I naxa i xa jama rapɛrɛ alɔ xuruse gɔɔrɛ

Annabi Munsa nun Haruna saabui ra.

78

Ala nun Isirayila

Ala matɔxɔɛ

1 Asafi xa lɔnni bɛɛti

N ma jama, wo wo tuli mati n ma xaranyi ra,

wo wo, tuli mati n ma masenyi ra.

2 N misaali nde falama wo bɛ,

n fe dangixie madɔxɔ,

3 muxu fe naxee mɛ, muxu fe naxee kolon,

muxu babae saabui ra.

4 Muxu mu nee nɔxunma e bɔnsɔɛɛ ma,

muxu Alatala xa matɔxɔɛ falama nɛ e xanbiratie bɛ,

muxu a senbɛ nun a xa kaabanakoe masenma nɛ e bɛ.

5 Ala bara yaamarie masen Yaxuba bɛ,

a sɛriye sa Isirayila bɔxi kui,

a won benbae yamari e xa na masen e xa die bɛ,

6 alako di naxee fama tina, nee xa no
a kolonde,
e fan xa a masen e gbe die be e fama
naxee baride.
7 Na kui e fama e xa lanlanteya sade
Ala ma,
e mu neemuma a xa wali xungbee
ma,
e e xoxo sama ne a xa yaamarie xon
ma.
8 E mu luma alo e benbae,
naxee tuli xoxoxo,
naxee findi matandilae ra,
naxee tun mu rabexi,
naxee xaxili mu tixi Ala keren na.
9 Eframikae xali kanyie naxa e kobe
so gere ra,
10 e mu Ala xa saate rakamali,
e mu bira a xa seriye foxo ra.
11 E naxa neemu a xa wali magaax-
uxie ra,
a nun a xa kaabanakoe ra a naxee
masen e be.
12 A kaabanako raba ne e benbae ya
xori Misira, Sowan fili ma.
13 A naxa baa iboo, a e ragiri,
a ye rati alo bilixi.
14 A naxa e rapere nuxui saabui ra
yanyi ra,
a naxa e rapere te yanbe ra koe ra.
15 A naxa fanye iboo gbengberenyi
ma,
a ye gbegbe ramini na kui alo
dabonyi.
16 A naxa ye ramini geme longori ra,
a lu alo xure.
17 Kono e mu gbilen e xa yunubi
rabafe foxo ra,
e fa Ala matandi gbengberenyi ma.
18 E naxa Ala mato donsee
maxorinfe ra.
19 E naxa Ala mabere a falafe ra,
«Ala noma won nabalode yi gbeng-
berenyi kui?»
20 A bara ye ramini fanye kui,
kono a noma taami fan fide e ma?»
21 Ala to na me, a naxa xono ki fanyi
ra,
a fa te radexe Yaxuba xa pama xili
ma,
a fa xono Isirayila pama ma,
22 barima e mu nu laxi Ala ra,

e mu e xaxili tixi a xa kisi ra.
23 Na kui Ala naxa yaamari fi koore
naadse xa rabi,
24 «mana» xa goro e ma baloe ra,
naxan findi koore taami ra.
25 Birin naxa na senbemaie xa taami
don, e fa wasa na ra.
26 Ala naxa foye rafa keli sogetede
biri,
a foye rafa a senbe ra keli yirefanyi
ma,
27 naxan a niya xonie xa goro e ma
a gbegbe ra alo xube nun baa de
meyenyi.
28 A naxa e gbegbe rayolon e
yonkinde tagi,
e xa kiri banxie rabilinyi ma.
29 E naxa na don han e wasa.
Ala nu bara e hayi li.
30 Kono hali e to nu bara donse soto,
a mu bu 31 Ala xa xone man naxa
goro e ma,
a Isirayila senbemaie nun e fonike
fafa.
32 Hali na birin to raba, pama mu tin
gbilende e xa yunubie foxo ra.
E mu la Ala xa kaabanakoe ra.
33 Na kui a naxa e lu e xa fuyante
kui,
han e xa fe naxa rapon gaaxui kui.
34 Fo faxe na dutun e ma,
e fa so Ala fenfe,
e e yete ragbilen a ma,
35 e e ratu a Ala nan e senbe ra,
a Ala Xili Xungbe Kanyi nan e rak-
isima ra.
36 Kono e nu wama a madaxufe e xa
woyenyie nan na,
e wule fala a be e de ra.
37 A xa fe mu nu na e boje ma,
e mu nu birama a xa saate foxo ra.
38 Kono Ala to findi hinnente ra,
a naxa e xa yunubie xafari, a e
paxankatafe lu naa.
A naxa dije e ma sanya wuyaxi,
a mu tin a xa xone birin xa mini.
39 A nu a kolon a bende nan tun lanxi
e ma,
e jengi na dan, a mu gbilen sonon.
40 Sanmaya yeri e murutama a ma
gbengberenyi ma,

sanmaya yeri e a raxɔnɔma na yire
maxare ma?

41 E nu luma Ala mato ra,
e nu ti Isirayila xa Seniyentɔe kanke.

42 E mu e ratu a senbe ma.
E neemu a ma a e rakisi e gerefae
ma temui naxe.

43 E neemu a xa tonxumae ma a
naxee masen Misira boxi ma.
E neemu a xa kaabanakoe ma a
naxee raba Sowan fiili ma.

44 A naxa e xa Nili xure nun a
salonyie findi wuli ra
han e mu no na ye minde.

45 A naxa xerie radin e ma e halak-
ife ra.

A naxa lanxansarimae malan menni
e kasarafe ra.

46 A naxa tugumie radin e xa xee ma,
katoe naxa xe bogi don gbiki.

47 A naxa e xa weni sansie kana
balabalanyi ra,

a naxa e xa sikomoro bilie tuxunsan
tune xinbeli ra.

48 Balabalanyi naxa e xa xurusee
faxa,

galanyi naxa e xa gooree sonto.

49 A naxa a xa xone xoxoxoe ramini
e ma,

a boje naxa te e ma,
han a naxa maleke kasaratie ragoro
e xili ma.

50 A naxa a xa xone fulun e ma,
a mu e nii ratanga faxe ma, a fe
xoxoxoe radin e ma.

51 A naxa Misira di singe birin faxa,
e Hami bonsoe fonike birin faxa.

52 Na nan a ra a naxa a xa pama
ramini alo yexee goore,
a naxa e rapere alo xurusee gbeng-
berenyi ma.

53 A naxa e xanin bojesa kui gaaxui
yo mu e soto,

konɔ a naxa e yaxuie madula baa
ma.

54 Na ki, a naxa e xanin a xa boxi
seniyenxi ma,

a xa geya a naxan soto a senbe ra.

55 A naxa bonsoe keri e ya ra,
a fa na boxie itaxun Isirayila
bonsoe ma ke ra,
a menni findi e sabatide ra.

56 Konɔ e man naxa gerehiri Ala Xili
Xungbe Kanyi ma,

e tondi a xa yaamarie rabatude.

57 E naxa e makuya Ala ra,
e findi yanfante ra alo e benbae a
rabaxi ki naxe,

e lu alo xali kanaxi.
58 E naxa a raxono e xa kuye batudee
ra,

e a ratone e xa wuri masolixie ra.

59 Ala to na fe me, a naxa xono ki
fanyi, a Isirayila rabolo.

60 A naxa a xa lingira rabejin Silo, a
nu naxan tixi mixie tagi.

61 A naxa a xa saate kankira lu yaxui
sagoe,

e kankan a xa noxe xa tonxuma ma.

62 A to xono a xa pama Isirayila ma,
a naxa a niya e xa sonto santidegema
ra.

63 E xa fonikee naxa gan te ra,
e xa ginedimodie mu matoxoe soto,

64 e xa serexedubee naxa faxa san-
tidegema ra,

e xa kaape ginee fan mu wa.

65 Marigi naxa keli

alo mixi naxan kelixi xi xoli ma,
alo soori naxan noma a xa siisi ra.

66 A naxa a yaxuie bonbo,
a e lu yaagi kui naxan mu nonma.

67 A naxa Yusufu bonsoe rabejin,
a tondi Efirami bonsoe sugandide.

68 A naxa Yuda bonsoe sugandi,
a nun Siyon geya naxan nu rafanxi
a ma.

69 A naxa a xa horomolingira ti alo
yire itexi,

alo a dunja tixi ki naxe, a xa bu
xonkuye ra.

70 A naxa a xa konyi Dawuda
sugandi, a a tongo goore ya
ma,

71 a nu meenife yexee ma dennaxe,
alako a xa meeni Ala xa pama ma,
naxan findixi Yaxuba bonsoe Isiray-
ila ra.

72 Dawuda naxa meeni e ma a boje
fixe ra,

a e masuxu xaxilimaya ra.

79

Ala gbenoxofe

Ala maxandi

1 Asafi xa beeti
Ala, sie bara so i xa boxi kui,

e i xa hōrōmōlingira findi yire
seniyentare ra,
e Darisalamu kana.
² E bara i xa konyie furee findi xōnie
xa baloe ra,
e bara i xanuntenyie so wulai sube
yi ra.
³ E bara e sōntō Darisalamu ra-
bilyini, e mu ragata.
⁴ Si naxee na muxu rabilinyi e muxu
konbima,
e yoma muxu ma.
⁵ Alatala, i xōnōma nē muxu ma
abadan?
I xa tōōnē danma mun temui?
⁶ I xa xōnō pamanēe ma naxee mu i
kolon,
i xa xōnō mangēyae ma naxee mu i
batuma,
⁷ barima e bara Isirayila xun
nakana,
e bara a xa lingira rabira.
⁸ I naxa ratu muxu xa yunubi dan-
gixie ma.
I xa hinne muxu ra mafuren,
barima senbe yo mu na muxu be
sōnōn.
⁹ Kafu muxu ma, muxu rakisima Ala,
i xili xa nōre xa fe ra.
I xa muxu rakisi,
i xa muxu xa yunubie xafari i xili xa
fe ra.
¹⁰ Munfe ra pamanēe a falama,
«E Marigi Ala na minden?»
E xa a kolon i fama i xa konyie wuli
gbeṅxōde muxu ya xōri.
¹¹ I xa i tuli mati geelimanie wa xui
ra,
i senbe xa nee rakisi naxee xa kiiti-
sae wama e faxafe.
¹² N Marigi, i xa sare dōxō solofere
ragbilen na sie ma,
naxee bara i bexu.
¹³ Na kui, muxu tan i xa pama fan
fama nē i batude,
muxu tan i xa xurusee fama nē
i xa matōxōe masende muxu
bōnsōe be abadan.

80

Ala mēenife a xa sansie ma

Ala maxandi

¹ Asafi xa beeti beetibae xa mange
be. A xa ba alo beeti naxan xili
«Fuge tofanyie alo Ala xa saatē.»
² Isirayila kantama, i i tuli mati n na,
i tan naxan Yusufu bōnsōe raperema
alo xuruse gōōre.
I xa i xa nōre masen,
i tan naxan magoroxi maleke ma-
solixie tagi.
³ I senbe ramini Efirami, Bunyamin,
nun Manasi bōnsōe ya i,
i xa muxu rakisi.
⁴ Ala, i xa muxu ragbilen,
i xa hinne muxu ra alako muxu xa
kisi soto.
⁵ Mange Ala, i tondima i xa pama xa
maxandi suxude
i xa xōnē xa fe ra han mun temui?
⁶ I e rabaloma e yaye ra,
i e yaye fima e ma minse ra han mun
temui?
⁷ I bara lantareya raso muxu nun
muxu dōxōbooree tagi,
e yoma muxu ma.
⁸ Mange Ala, i xa muxu ragbilen,
i xa hinne muxu ra alako muxu xa
kisi soto.
⁹ I weni bili nde tala nē Misira naxan
findixi i xa pama ra.
I naxa sie ndee keru yire nde, i fa a
tan si naa.
¹⁰ I to na yire yailan a be,
a naxa a sankee masōrōn, a bōxi
rafe.
¹¹ Geyae naxa lu a xa niini bun ma,
a salonyie nu xungbo alo sediri
wurie.
¹² A salonyie nu kuya ra han e baa
nun xure de li.
¹³ Kōnō i tan bara a xa tete kana,
dangi mixie fa a bogi ba.
¹⁴ Wulai xōsee naa yegelenma,
buurunyi subee fan baloma a bogie
ra. Munfe ra?
¹⁵ Mange Ala yandi, i xa gbilen fa ra,
i ya ragoro muxu ma keli koore,
i muxu mato, kinikini na weni bili
ma,
¹⁶ i naxan si i yete be i belexe ra.
¹⁷ Yakōsi a bara gan, a sege i xa xōnē
saabui ra.

18 I belexe xa lu Adama xa Di ma,
naxan na i yirefanyi ma,
i naxan xun nakelixi.
19 Muxu mu muxu makuyama i ra
sonon.
I xa kisi fi muxu ma alako muxu
man xa i batu.
20 Mange Ala, i xa muxu ragbilen,
i xa hinne muxu ra alako muxu xa
kisi soto.

81

Tuli matife Ala ma

Ala maxandi

1 Asafi xa beeti beetibae xa mange
be. A xa ba maxase luuti daaxi xui
ra.
2 Wo xa seewa xui rate Ala ma,
naxan findixi won senbe ra.
Wo wo xui rasiga Yaxuba Marigi Ala
ma.
3 Wo xa beeti ba maxase nun kora
xui ra.
4 Wo xa feri fe kike neene te temui,
won ma sali loxo na a ra.
5 Na findixi Ala xa seriye nan na
Isirayila be,
Yaxuba Marigi Ala xa yaamari na a
ra.
6 Yaamari na a ra Ala naxan so
Yusufu bonsoe yi ra,
a to mini Misira boxi xili ma.

N naxa xui nde me n mu naxan
kolon, a naxe,
7 «N bara kote ba e xun ma,
n bara debe binye ba e belexe.
8 Wo to n xili wo xa paxankate kui,
n naxa wo rakisi, n naxa wo yaabi
kelife sesarinyi yire,
n naxa wo mato Meriba ye yire.
9 N ma pama Isirayila, wo wo tuli
mati n ma marasi ra.
10 Wo naxa Ala gbete batu,
wo naxa wo xinbi sin Ala gbete ma.
11 N tan nan na wo Marigi Ala ra,
naxan wo ramini Misira boxi ra.
Wo wo de rabi a belebele ra, n a
rafema ne.»

12 «Kono n ma pama mu a tuli matixi
n na,
Isirayila mu n xui ratinme.
13 Na kui n naxa e lu e xa boje
xoxoxoya kui,
e xa jere e yete xaxili ma.

14 Xa a sa li nu n ma pama naxa a
tuli mati n na,
xa Isirayila sa tin n ma kira ra nu,
15 n fama ne a yaxui birin nayaagide
keren na,
n e ragoro temui birin.
16 Alatala yaxuie fama gaaxude a ya
ra, e halaki abadan.
17 Kono n wo tan baloma ne donse
fanyi ra,
n kumi raminima ne geme kui wo
be.»

82

Ala xa kiiti a xa senbema be

Ala matoxe

1 Asafi xa beeti
Ala tixi a xa malanyi ya ra,
a kiiti safe koore senbema ya ma.
2 «Wo kiiti sama kobina ra han mun
temui?
Wo nondi fima mixi jaaxie ma
munfe ra?
3 Wo xa misikiine nun kiridie xa
kiiti sa seriye ki ma.
Wo xa setaree nun fuxarilae ratanga
kiiti jaaxi ma.
4 Wo xa setaree nun toromixie rak-
isi.
Wo xa e ba mixi kobie belexe i.»
5 Kono e mu fahaamui soto na fefe
ma.
E e jere ma dimi nan kui tun.
Dunija sanbunyi birin serema.
6 N a fala ne, «Koore senbema nan
wo ra,
Ala Xili Xungbe Kanyi xa die nan wo
birin na,
7 kono wo faxama ne alo adamadie,
wo birama ne alo dunija mangee.»
8 I tan Ala, keli, i xa dunija makiiti,
barima i tan nan gbe na sie birin na.

83

Isirayila yaxuie

Ala maxandi

1 Asafi xa beeti
2 Ee Ala, i naxa i sabari!
Ala, i naxa lu dundui kui,
3 barima i yaxuie mu e raxaraxi,
i xonmae bara e xunyi ikeli.

4 E na yanfe xɔrɔxɔe maxirife i xa
nama xili ma,
e na e boore bɔɲe ratefe i xanun-
tenyie xili ma.

5 E naxe, «Won xa e xili ɲɔn sie ya
ma,
alako birin xa nɛemu Isirayila xili
ma.»

6 E bara lan e boore ma i xili ma.

7 Edonkae, Sumayila bɔnsɔe,
Mowabakae, Hagarikae,
8 Gebalakae, Amonikae, Amalekikae,
Filisitakae, Tirekae,
9 nun Asiriyakae birin bara kafu Loti
bɔnsɔe ma.

10 I xa e bɔnbɔ alɔ i a raba
Madiyankae ra ki naxe.
I xa e bɔnbɔ alɔ i a raba mange
Yabini na ki naxe,
a nun a xa sɔɔri mange Sisera ra ki
naxe Kison xure yire.

11 E sɔntɔ nɛ Endori,
e fure naxa lu bɔxi ma, e mu ragata.

12 I xa fe xɔrɔxɔe raba e xa kuntigie
ra,
alɔ i raba Orebi nun Seebi ra ki naxe.
E xa yareratɛ xa lu alɔ Sɛba nun
Salamuna, naxee a fala,

13 «Won xa Ala xa nama xa bɔxi findi
won gbe ra.»

14 N Marigi Ala, i xa na mixie lu alɔ
sɛxe, foye naxan xaninma.

15 I xa e xun nakana alɔ tɛ fɔtɔnyi
ganma ki naxe geyae fari.

16 I xa bira e fɔxɔ ra xɔnɛ kui alɔ
turunnaade magaaxuxi.

17 Marigi, i xa e rayaagi alako e xa
gbilen i ma.

18 Yaagi nun gaaxui xa lu e bɔɲe ma,
i xa e bɔnsɔe rapɔn abadan.

19 E xa a kolon a i tan nan xili
Alatala,
a Ala Xili Xungbe Kanyi na i tan nan
na dunɲa xun na.

84

Sigafe ra salide xungbe

Ala matɔxɔe

1 Kora xa die xa beɛti beɛtibae xa
mange be. A xa ba maxase luuti
daaxi xui ra.

2 Mange Alatala, i xa lingira tofan!

3 N wama sofe i xa tɛtɛ kui n bɔɲe
birin na.
Na waxɔnyi minima n de i i tan Ala
nan be, i tan naxan ɲɲe a ra.

4 Hali xɔni xunxurie alɔ turunna
nun debelinyi
e tɛe sama i xa sɛrɛxɛbade sɛɛti ma
e xa die luma dennaxe.
I tan Alatala Sɛnbɛma, n ma Mange
nun n Marigi,

5 sɛɛwe na mixie be, naxee sabatixi
i xa banxi kui.
E luma i matɔxɔ ra dennaxe abadan.
Nɛngi rate.

6 Sɛɛwe na mixie be naxee sɛnbɛ
lanxi i tan Ala ma,
naxee kira suxuxi sigafe ra salide
xungbe.

7 E Baka gulunba igirima temui
naxe,
e ye dulonyie to nɛ, tunde ye gbege
bara naa rafe.

8 E keli yire fanyi nde, e siga yire
fanyi gbete.
E na birin to nɛ kira xɔn sigafe ra
Ala yire
e e yete masen a be dennaxe.

9 N Marigi Alatala Sɛnbɛma, n ma
dube suxu!
Yaxuba Marigi Ala, i n ma maxandi
rame.
Nɛngi rate.

10 Ala, hinne i xa mixi sugandixi ra
naxan findixi muxu xa wure lefa ra.

11 Xi keren nadangife i xa banxi kui,
na ɲɔxun dangife xi wulu wulu ra
yire gbete.
N lufe i xa banxi de ra, na fan lufe
ra tinxintaree xɔnyi,

12 barima Ala Xungbe findixi won
ma kantari nan na,
a hinne nun binye fima nɛ won ma.
A mu tondima tinxintaree kide heeri
ra.

13 Marigi Sɛnbɛma, heeri na mixi be
naxan a yete taxuma i ra.

85

Ala xa hinne

Ala maxandi

1 Kora xa die xa beɛti beɛtibae xa
mange be

2 Marigi, i xanunteya masenma i xa
 nama be,
 i Yaxuba bonsoe xun nakelima.
 3 I dijema i xa nama xa fe jaaxie
 ma,
 i a xa yunubie birin xafarima.
 Nengi rate.
 4 I i xa xone ragbilenma a foxo ra,
 i dijema a ma.
 5 Ala, i man xa muxu rakisi, i man
 xa hinne muxu ra.
 6 I xonoma ne muxu ma abadan?
 Na xone mu bama muxu xa yi
 waxati kui?
 7 I mu noma dijede mu ma,
 i xa nama xa kisi, e xa seewa?
 8 Alatala, i xa dugutegepa masen
 muxu be, i xa muxu rakisi.
 9 N nan n tuli matima ne n Marigi
 Ala xa masenyi ra,
 barima a boresa nan fima a xa nama
 tinxinxi ma.
 Ala xa e mali gbilenfe ra e xa daxupa
 ma.
 10 A kisi yati yati nan fima mixie ma
 naxee gaaxuma a ya ra,
 alako a xa nore xa sabati won ma
 boxi kui.
 11 Dugutegepa nun nondi na yire
 keren.
 Tinxinyi nun boresa jere ma kira
 keren xon.
 12 Nondi kelima lanbanyi ma,
 tinxinyi kelima koore ma.
 13 Alatala heri fima ne won ma,
 alako won ma boxi xa daxamui
 ramini.
 14 Tinxinyi jere ma a ya ra,
 a findi sanyi foxi ra kira xon ma.

86

N hayi na Ala ma

Ala maxandi

1 Dawuda xa Ala maxandi
 Marigi, i i tuli mati n na, i xa n yaabi.
 Misikiine fuxarixi na n na.
 2 I xa n makanta, i dugutege na n na.
 N Marigi Ala, i xa i xa konyi di rakisi
 naxan a taxuxi i ra.
 3 Kinikini n ma, n Marigi, barima n
 i xilima loxoe birin.
 4 I xa seewe fi i xa konyi di ma,

n xaxili tixi i tan nan na, n Marigi.
 5 I tan Marigi, i fan, i kinikini,
 i xa dugutegepa gbo mixie be naxee
 birin i xilima.
 6 Marigi, i xa i tuli mati n ma
 maxandi ra, i xa n ma dube
 suxu.
 7 N i xilima n ma toore kui, barima i
 n natinma.
 8 N Marigi, i maniye mu na alae tagi,
 i xa kaabanakoe dangi wali birin
 na.
 9 I si naxee daa dunipa ma, nee fama
 ne e xinbi sinde i bun ma,
 e i xili matoxo,
 10 barima i gbo, i man kaabanakoe
 rabama.
 I tan keren peti na nan Ala ra.
 11 N Marigi, i xa i xa kira masen n
 be,
 n xa n jere i xa nondi kui.
 Boje fanyi fi n ma, alako n xa gaaxu
 i xili ya ra.
 12 N i matoxoma n boje fiixe birin
 na, n Marigi Ala.
 N i xili matoxoma ne abadan,
 13 barima i xa hinne tilin.
 I bara n nii ratanga faxe ma.
 14 Ee Ala, yete igboe ndee bara keli n
 xili ma,
 gbalotoe wama n faxafe.
 E mu i kolon feo.
 15 Kono n Marigi, i tan nan findixi
 Ala ra,
 naxan kinikinima, naxan hinnema
 ibunadama ra,
 naxan boje mu tema mafuren,
 naxan mu taganma dugutegepa nun
 xanunteya ma.
 16 I xa i ya rafindi n ma, i xa hinne
 n na.
 I xa senbe fi i xa konyi di ma,
 i xa i xa konyi gine xa di rakisi.
 17 Tonxuma nde ramini n be seede
 ra,
 alako naxee n xonxi, e xa a to, e xa
 yaagi,
 i xa mali nun i xa madundui xa fe
 ra.

87

Barife Siyoni

Ala matoxoxe

- 1 Kora xa die xa beeti
Alatala xa taa tixi geya seniyenxie
fari.
2 Siyoni naadse rafa Marigi ma,
dangi Yaxuba xa lingira birin na.
3 Mixie Ala xa taa matoxoma a fanyi
ra
Nengi rate.
4 «N xa a fala Raxabi nun Babilon n
kolonma,
a nun Filisita, Tire, nun Kusi.
5 A falaxi Siyonikae xa fe ra,
«E to barixi naa, Marigi Ala e makan-
tama ne.»
6 Alatala bara a sebe sie xa buki kui,
«Yi tan barixi naa.»
Nengi rate.
7 Beetibae a falama e xui itexi ra,
«N ma saabui birin na i tan ne.»

88*Saya kira**Ala maxandi*

- 1 Kora xa die xa beeti beetibae xa
mange be. A xa ba xule ra. Heman
Esiraka xa lonni beeti.
2 Marigi, n nakisima Ala,
n i xilima yanyi nun koxe ra.
3 I xa n ma maxandi suxu,
i xa n ma dube tongo.
4 N bara tōōō n ma dunipeigiri kui,
yakosi n bara makore saya ra.
5 N na mixie ya ma naxee na saya
kira xon ma.
N senbe yo mu na sōōō.
6 A luxi ne alo n jan saxi furee tagi
gaburi kui,
i mu ratuxi naxee xa fe ma sōōō,
naxee bara makuya i xa hinne ra.
7 I bara n na so yili tilinxi kui dimi
xōōra.
8 I xa xōōō bara dutun n ma,
a n makoto alo baa mōōōnyi mixi
makotoma ki naxe.
Nengi rate.
9 I bara n defanbooree makuya n na,
i bara e bōōōe rapaaxu e ma.
N luma banxi kui,
n mu minima fefe ma.
10 N Marigi, n i xilima loxo yo loxo
yaye ra,
n na n belexee tixi i be.

- 11 I kaabanakoe rabama mixi fax-
axie nan be?
E noma kelide, e i matoxo?
12 I xa dugutegepa xa fe falama
gaburi kui?
I xa xanunteya masenma naa?
13 I xa kaabanako toma aligiyama?
I xa tinxinyi kolonma yire dennaxe
xa fe bara neemu mixi ra?
14 N Marigi, n tan i xilima,
geesege yo geesege n i maxandima.
15 Marigi, i tondima n be munfe ra?
I i kobe soma n na munfe ra?
16 N na tōōōe kui kabi n dimedi
temui.
N gaaxuxi, xaxilisa birin bara ba n
yi ra.
17 I xa xōōōe senbe bara dangi a i,
i xa fe magaaxuxie bara no n na.
18 E n nabilinxi alo banbaranyi,
e dusu n xun na.
19 I bara n xanuntenyie birin
makuya n na,
n dōōōboore bara keli n xun ma.

89*Ala xa saate**Ala matoxoxe*

- 1 Etani Esiraka xa lonni beeti
2 N beeti bama n Marigi xa
dugutegepa xa fe ra.
N na masenma ne bōōōōe birin be, a
falafe ra,
3 «I xa dugutegepa mabanbanxi
koore ma abadan.
I xa hinne mu kanama.»
4 «N bara saate xiri n nun n ma mixi
sugandixi ra,
n bara yi kere tongo n ma konyi di
Dawuda be.
5 «N i bōōōōe rasabatima ne abadan,
n i xa kibanyi ti temui birin.»
Nengi rate.
6 N Marigi, naxee na koore ma e i
matoxoma,
malekee i tantuma i xa dugutegepa
xa fe ra.
7 Nde na koore ma naxan maniyama
Marigi Ala ra?
Nde luxi alo Marigi Ala malekee ya
ma?

- 8 Ala magaaxu a xa seniyeŋtɔɛ xa malanyi,
e birin e magoro a bɛ.
- 9 Marigi Ala, nde senbɛ gbo alɔ i tan Mange Ala?
I xa dugutegeɗa na yire birin.
- 10 I tan nan baa yamarima,
i a mɔrɔnyie raxara.
- 11 I tan nan nɔ Misira ra, i a sɔntɔ.
I i yaxuie rayensen i senbɛ ra.
- 12 I tan nan gbe koore ra, i tan nan gbe bɔxi ra.
I tan nan dunija birin daa.
- 13 Se naxan na kɔɔla ma, se naxan na yirefanyi ma,
i tan nan a birin daaxi.
Taboro nun Xerimon geyae i xili matɔxɔma.
- 14 I senbɛ gbo.
- 15 Tinxinyi nun nɔndi nan na i xa kibanyi sanbunyi ra,
xanunteya nun dugutegeɗa fan tixi i ya ra.
- 16 Marigi, sɛɛwe na ɗama bɛ naxan i xili matɔxɔma,
e e ɗereɗa i xa naiyalanyi nan ma.
- 17 E sɛɛwama i xili xa fe ra, e xun nakelima i xa tinxinyi saabui ra.
- 18 I tan nan findixi e xa naiyalanyi nun e senbɛ ra.
Muxu senbɛ gbo i xa hinne xa fe ra.
- 19 Muxu Marigi nan na muxu kantama nun muxu xa mange ra,
Isirayila xa Seniyeŋtɔɛ na a ra.
- 20 I wɔyen nɛ i xa ɗama bɛ laa-matunyi ra, a falafe ra,
«N bara senbɛ fi geresoe nde ma, n naxan xun nakelixa ɗama tagi.
- 21 N bara n ma konyi Dawuda to,
n ture seniyeŋxi surusuru a xunyi ma sugandi ra.
- 22 N na n belexe rasoma a bun ma,
n senbɛ fima nɛ a ma a fanyi ra.
- 23 A yaxui mu a terennama,
tinxintare mu a tɔɔrɔma.
- 24 N a yaxuie ibutuxunma nɛ,
n a xɔnmae bɔnbɔma nɛ.
- 25 N xanunteya nun n ma dugutegeɗa luma nɛ a ma,
a senbɛ gboma n xili nan saabui ra.
- 26 Baae nun xuree birin sama nɛ a xa mangeya bun ma.
- 27 A a falama nɛ n bɛ,
«N Baba nan i ra, n Marigi Ala, n ma marakisima.»
- 28 N a findima nɛ n ma di singe ra,
naxan xungbo dunija mangɛe birin bɛ.
- 29 N na n ma dugutegeɗa mabanbanma nɛ a bɛ,
muxu saate naxan xirixi, a mu kanama abadan.
- 30 N a bɔnsɔɛ rasabatima nɛ,
n a xa mange kibanyi mabanbanma nɛ fanni koore na.
- 31 A xa die na n ma seriye rabolo,
e mu e ɗere n ma yaamari bun ma,
- 32 e n xui matandi, e mu n waxɔnfe suxu,
- 33 n e bɔnbɔma luxusinyi nan na,
n e ɗaxankatama fure ɗaaxie ra.
- 34 Kɔnɔ n mu n ma dugutegeɗa bama a ma.
N mu n xui yanfama,
35 n mu n ma saate kanama,
n man mu n xui masarama.
- 36 N na n kalixi n ma seniyeŋyi ra,
n mu Annabi Dawuda yanfama.
- 37 A bɔnsɔɛ kisima nɛ abadan,
a xa kibanyi luma nɛ n ya i alɔ soge,
- 38 a rasabatima nɛ alɔ kike,
naxan findima seedeɗɔxɔya ra abadan.»
- Nengi rate.
- 39 Kɔnɔ i tan bara i xa mixi sugandixi makuya i ra,
i bara mɛɛ a ra, i xɔnɔ a ma.
- 40 I bara i xa saate kana i xa konyi bɛ,
i a ba a xa kibanyi kui.
- 41 I bara a xa tɛtɛ bɔɔ, i bara a makantade kana.
- 42 Mixi naxee dangima, e harige bama naa.
A dɔxɔbooree yoma a ma.
- 43 I bara a yaxuie senbɛ so, han e bara sɛɛwa.
- 44 I mu a xa santidegeɗa wali rasɔɔneya,
i mu a malixi gere kui.
- 45 I bara a xa fe raxuben,
i bara a xa kibanyi woli bɔxi.
- 46 I bara nde ba a xa fonikeya ra,
i yaagi dusu a xun na.

Nengi rate.
 47 Alatala, i i nɔxunma n ma han
 mun temui?
 I xa xɔnɛ dɛxɛma alɔ tɛ han mun
 lɔxɔɛ?
 48 I xa ratu a ma n ma simaya dunke
 ki naxɛ.
 I ibunadama daaxi fuyan nan na?
 49 Nde baloxi naxan mu faxama?
 Nde nɔma a yetɛ bade saya kira xɔn
 ma?
 50 N Marigi, i xa dugutɛgɛɲa singe na
 minden,
 i i kali naxan na Dawuda bɛ i xa
 tinxinyi kui?
 51 N Marigi, i xa i ɲɔxɔ sa i xa konyie
 xa yaagi xɔn ma.
 I xa na kote to mixi wuyaxie naxan
 dɔxɔ n xun ma.
 52 N Marigi, i xa i ratu a ma i yaxuie
 n maberema ki naxɛ,
 n tan i xa mixi sugandixi.
 53 Tantui na Marigi bɛ abadan. Am-
 ina. Amina.

90

Adama birin faxama nɛ

Ala maxandi

1 Ala xa mixi Munsa xa Ala maxandi
 N Marigi, i tan findixi muxu kan-
 tama nan na abadan.
 2 Beenun geyae nun duniya xa daa,
 i tan nan nu na Ala ra abadan.
 3 I ibunadama ragbilenma bɛndɛ i.
 I na nan fala, «Adamadi xa gbilen
 bɛndɛ.»
 4 Nɛ wulu keren luxi nɛ i bɛ
 alɔ lɔxɔ keren naxan bara dangi,
 alɔ waxati keren naxan bara dangi
 kɔɛ kui.
 5 I a niya adamadi mu keli a xa xixɔli
 ma.
 A luxi alɔ ɲooge naxan minima a
 yetɛ ra.
 6 A keli subaxɛ ma, a fuga,
 nummare temui a jan bara lisi, a
 xara.
 7 I xa xɔnɛ muxu ɲɔnma nɛ, a muxu
 magaaxu.
 8 I muxu xa yunubi birin kolon,
 hali muxu xa fe ɲaaxi naxee findixi
 gundo ra.

9 Muxu xa simaya birin luma i xa
 xɔnɛ bun ma.
 Muxu xa duniɲeigiri xa bui birin,
 ɲengi rate keren.
 10 Muxu xa simaya buma ɲɛ tongo
 solofere,
 ɲɛ tongo solomasaxan xa a sɔɔnɛya,
 kɔnɔ na birin findixi tɔɔrɛ nun
 ɲaxankatɛ nan na.
 Simaya dangima nɛ mafuren ma-
 furen, a muxu lu dimi kui.
 11 Nde i xa xɔnɛ sɛnbɛ kolon?
 Nde gaaxuma na ya ra?
 12 A muxu ratu simaya raɲɔnyi ma,
 alako muxu xa xaxili sɔtɔ muxu xa
 duniɲeigiri kui.
 13 N Marigi, i xa i ya rafindi muxu
 ma
 I xa xɔnɛ buma han mun temui?
 Kinikini i xa konyi die ma.
 14 Kuye na iba, i xa muxu rawasa i
 xa dugutɛgɛɲa ra,
 alako muxu xa sɛɛwa muxu xa
 simaya birin kui.
 15 I tɔɔrɛ xasabi naxan dɔxɔ muxu
 ma,
 i yaagi xasabi naxan sa muxu ma,
 i man xa muxu rasɛɛwa na xasabi
 ra.
 16 I xa i xa kaabanakoe masen muxu
 bɛ, i xa konyie.
 I xa nɔrɛ xa mini muxu xa die ma.
 17 Muxu Marigi Ala xa tofanyi xa lu
 muxu ya i.
 A xa muxu xa wali sɔɔnɛya, a xa
 baraka sa muxu xa wali ma!

91

Gaaxutareɲa

Ala matɔxɔɛ

1 Naxan luma Ala Xili Xungbe Kanyi
 xa kantari bun ma,
 a a malabuma nɛ Ala xa kantɛ kui.
 2 N na a masenma Alatala bɛ,
 «I tan nan na n ma kantari nun n
 makantade ra,
 i tan n Marigi Ala, n laxi naxan na.»
 3 A tan nan i ratangama gantanyie
 ma naxee tema i bɛ,
 a i ratanga wuganyi ma.
 4 A i makantama nɛ
 alɔ tɔxɔɛ a xa die makantama ki
 naxɛ a gabutenyi bun ma.

A xa dugutegeɓa luma ne alo soori
xa wure lefa.
5 I mu gaaxuma gbaloe ra koe ra,
i mu gaaxuma xalie ra yanyi ra,
6 i mu gaaxuma wuganyi ra dimi kui,
i mu gaaxuma fure jaaxi ra soge
bun ma.
7 Mixi wulu noma ne birade i koola
ma,
mixi wulu fu noma birade i yire-
fanyi ma, konɔ sese mu i
toma.
8 I na birin toma ne i ya i,
i findi seede ra tinxintare xa
jaxankate ma,
9 barima i bara la i Marigi ra, a bara
findi i xa kantari ra.
Ala Xili Xungbe kanyi findixi i xa
makantade nan na.
10 Sese mu i lima,
wuganyi yo mu soma i xonyi,
11 barima a a xa malekee yamarima
e xa i makanta yire birin.
12 E i tongoma ne e belexee kui,
alako i naxa i sanyi radin geme ra.
13 I noma yetee nun boximasee ra,
i senbe dangi barattee nun biidae ra.
14 Alatala xa masenyi nan ya:
«A to laxi n na, n a rakisima ne.
N a makantama ne barima a n xili
kolon.
15 A na n xili, n a yaabima ne.
Tore na a li, n luma ne a seeti ma.
N a rakisima ne, n a xun nakeli.
16 N simaya xonkuye fima ne a ma,
n na n ma kisi masen a be.»

92

Simaya kamalixi

Ala matɔxɔɔ

1 Beeti naxan bama malabui loxoɔ
2 Marigi batufe fe fanyi na a ra.
Ala Xili Xungbe Kanyi, a lanma i xili
xa matɔxɔ beeti ra.
3 Kuye iba, a lanma i xa xanunteya
xa matɔxɔ,
koe kui, muxu xa i tantu i xa
dugutegeɓa xa fe ra.
4 Matɔxɔɔ xa ba kora luuti fu daaxi
xui ra nun adamadi xui ra.
5 Marigi, n jalexinma i xa kaa-
banakoe ra,

n nan n seewe xui itema i xa wali xa
fe ra.
6 Marigi, i naxan nabama, a
makaaba, i xaxili tilin.
7 Xaxilitare mu sese kolonma na kui,
a mu fahaamui soɔma i xa fe ma.
8 Ala kolontaree luma alo sansi
naxan bulama filu ma, a fuga,
konɔ na dangi xanbi, a jon abadan.
9 Konɔ i tan Marigi, matɔxɔɔ na i be
temui birin.
10 N Marigi, i yaxuie halakima ne,
i fe kobi rabae birin nayensen ye.
11 I senbe fima ne n ma alo sexe
ninge,
i ture fanyi sa n ma.
12 N yae a toma n gerefae xun
goroma ki naxe,
n tuli e gi xui me.
13 Tinxintɔee xa fe fanma ne alo tugi
bili,
e xa fe te alo sediri wuri bili naxee
na Liban.
14 E sibatixi Alatala xa horomobanxi
tete kui,
e xa fe fanma ne won Marigi Ala ya
i.
15 Hali e forixi e xunsexe fiixexi,
senbe na e be fe fanyi rabafe ra,
16 alako e xa a masen,
«Alatala tinxin, n tixi a xa seriye nan
fari,
tinxintareya yo mu na a ma.»

93

Mange Ala

Ala matɔxɔɔ

1 Marigi Alatala nan na mange ra.
Xunnakeli na a yi, a senbe gbo.
A xa dunija xanxi, a mu serenma.
2 I xa mangeya folɔ mu na, a dan mu
na.
I tan nan na Ala ra abadan.
3 Marigi, baa moronyi rawunduma
alo galanyi,
galanyi naxan goroma, a bula.
4 I senbe gbo na xui be,
i xa xunnakeli dangi baa moronyie
ra.
Marigi senbe gbo koore ma.
5 I xa seriye xanxi, seniyentɔe nan
lanxi i ma abadan.

94

Ala xa jaxankate

Ala xa seriye

- 1 N Marigi Ala naxan a gbejoxoma,
i xa i makenen i xa nore kui.
- 2 I tan naxan dunija kiiti sama, i xa
keli,
i xa yete igboe xa walie ragbilen e
ma.
- 3 N Marigi, a lanma mixi kobie xun
xa rakeli han mun temui?
- 4 A lanma mixi jaaxie xa e yete
matoxo tun e xa yete igboja
kui?
- 5 Alatala, e i xa jama toroma, e i xa
mixie halakima.
- 6 E kaape ginne nun xone faxama, e
kiridie nii bama.
- 7 E nu fa a fala, «Alatala mu yi fee
toma,
Yaxuba Marigi Ala mu yi
rakorosima.»
- 8 Wo tan xaxilitaree, naxee luma
jama tagi,
wo xaxili sotoma mun temui?
- 9 Naxan tuli daaxi, na luma a mu fe
me?
Naxan ya daaxi, na luma a mu se to?
- 10 Naxan jamanee xuruma, na mu e
jaxankatama?
A tan nan xaxili fima ibunadama
ma.
- 11 Alatala a kolon a adamadie xa
majoxunyie na ne fufafu.
- 12 Alatala, Seewe na mixi be i naxan
matinxinma,
i naxan matinxinma i xa seriye ra,
- 13 alako a xaxili xa sa toore loxoe,
han mixi jaaxie e gbe jaxankate
sotoma temui naxe.
- 14 Alatala mu a xa jama raboloma,
a mu a xa mixie rabepinma.
- 15 Kiiti tinxixi fama ne sade,
tinxintoe bone birama ne na foxo
ra.
- 16 Nde n xun mafalama mixi jaaxie
xon ma?
Nde tima n be mixi kobie xili ma?
- 17 Xa n Marigi mu findi n malima ra
nu,
n ma fe danma ne gaburi kui nu.
- 18 N Marigi, n na majoxun

a n sanyi mu tima sonon,
i xa dugutegeja n demenma.

19 N ma kontofilie na wuya,
i e bama n ma, i fa n nasewa.

20 I noma tinde mangeya tinxintare
ra,
naxan yaamari tima fe kobi ra?

21 E kafuma e bore ma tinxintoe
faxafe ra,
e mixi tojenge kiiti kui.

22 Kono Marigi nan na n kantama ra,
a luma alo fanye n sabatima naxan
fari.

23 A e xa wali kobie ragbilenma ne e
ma,
a e xun nakana e xa jaaxuna ra.
Muxu Marigi Ala e sontoma ne.

95

Mange Ala matofe

Ala matoxoe

1 Won xa beeti ba Marigi be seewe
ra,
won xa won xui ite won nakisima
senbema be.

2 Won xa a matoxo,
won xa a matoxoe ba a be beetie ra,
3 barima Alatala, Ala xungbe na a ra,
naxan findixi mange xungbe ra
senbema birin xun ma.

4 Yire tilinxi na a belexe.
Geya xuntage findixi a gbe nan na,
5 alo baa nun boxi a naxee daaxi a
belexe ra.

6 Wo fa, won xa suyidi, won xa won
igoro,

won xa won xinbi sin Alatala ya i
naxan won daa,

7 barima a tan nan won Marigi Ala
ra.

Won findixi a xa jama nan na a
naxan demadonma,
alo xuruse demadonyi meenima
gore ma ki naxe.

Wo xa a xui me to.

8 Wo naxa wo bone raxoxo alo
naxan nabaxi Meriba,
alo naxan nabaxi Masa gbeng-
berenyi ma temui dangixi.

9 Wo benbae n mato ne na loxoe,
hali e to nu bara n wali foxi to.

10 Na bɔnsɔɛ xa fe naxa rapaaxu n ma ɲɛ tongo naani bun ma. N naxa a fala, «Nama xurutare nan yi ki, naxan mu n waxɔnfe kolon.»

11 Na kui n naxa n kali n ma xɔnɛ kui, «E mu soma n ma malabude kui fefe ma!»

96

Kiitisa na fafe

Ala matɔxɔɛ

1 Wo bɛɛti nɛɛnɛ nde ba Alatala bɛ! Dunija birin xa bɛɛti ba Alatala bɛ!

2 Wo bɛɛti ba Marigi bɛ, wo a xili matɔxɔ.

Wo xa a xa kisi masen mixie bɛ tɛmɛi birin.

3 Wo xa a xa nɔrɛ fala si birin bɛ, wo a xa kaabanakoe masen jama birin tagi.

4 Marigi Ala gbo, a lanma won xa a matɔxɔ, naxan dangi sɛnbɛmae birin na.

5 Sie birama ala naxee fɔxɔ ra, e findixi kuyee fufafu gbansan nan na,

kɔnɔ Alatala nan koore daa.

6 Nɔrɛ nun naiyalanyi kelima a tan nan ma, sɛnbɛ nun naiyalanyi luma nɛ a xa hɔrɔmɔbanxi kui.

7 Bɔnsɔɛ birin, wo xa tantui rasiga Alatala ma,

wo Alatala matɔxɔ a xunnakeli nun a xa sɛnbɛ xa fe ra.

8 Wo xa a xili binya alɔ a lanma wo xa a raba ki naxɛ.

Wo xa fa hadiya ra, wo xa a raso a xa hɔrɔmɔbanxi tɛtɛ kui.

9 Wo xa suyidi Marigi bɛ a xa nɔrɛ ya i.

Dunija birin xa sɛrɛn a ya ra.

10 Wo xa a fala si birin bɛ, «Alatala nan na Mange ra.

Dunija xanxi, a mu a imaxama. Ala pamae makiitima tinxinyi ra.

11 Koore xa sɛɛwa, bɔxi xa ɲɛlexin. Baa nun a kui isee xa wundu sɛɛwɛ ra.

12 Xɛɛ nun e xa bogi see xui xa ite, wondi wuri bilie xa e sɛɛwa xui ite

13 Alatala ya ra naxan fafe.

A fafe dunija makiitide.

A dunija makiitima tinxinyi nan na, a ɲamae makiiti nɔndi ra.»

97

Mange Ala magaaxu

Ala matɔxɔɛ

1 Alatala nan na mange ra.

Dunija xa ɲɛlexin, surie xa sɛɛwa.

2 Nuxui nun kuye ifɔɔrɔxi a rabilinma.

A xa kibanyi dɔxɔxi tinxinyi nun nɔndi fari.

3 Tɛ tixi a ya ra, a a yaxuie birin ganma a rabilinyi.

4 A dunija iyalanma a xa seya-makɔnyie ra,

dunija mixie na a to, e sɛrɛnma nɛ.

5 Geyae xunuma dunija Marigi Alatala ya ra alɔ kumi dole.

6 Koore a xa tinxinyi masenma, si birin a xa nɔrɛ toma.

7 Kuye batue fama nɛ yaagide a ya ra,

sɛnbɛmae e felenma nɛ a bun ma.

8 Siyonikae na a xui mɛ, e sɛɛwama nɛ,

Yudayakae ɲɛlexinma nɛ i tan Alatala xa kiiti ra,

9 barima i tan Marigi xun nakelixa sɛnbɛmae birin bɛ.

10 Alatala xanuntenyi xa fe ɲaaxi xɔn.

Alatala a batulae makantama nɛ, a e ba mixi kobie bɛlexɛ.

11 Naiyalanyi na tinxintɔɛɛ nan bɛ, sɛɛwɛ na mixie bɛ naxee bɔɲɛ fiixɛ.

12 Tinxintɔɛɛ, wo sɛɛwa Marigi ra, wo xa tantui rasiga a xili seniyenxi ma.

98

Bɛɛti nɛɛnɛ bama Alatala bɛ

Ala matɔxɔɛ

1 Bɛɛti

Wo bɛɛti nɛɛnɛ ba Alatala bɛ, barima a bara kaabanakoe raba, a bɛlexɛ sɛnbɛma bara xunnakeli soto a bɛ.

2 Marigi bara a xa kisi masen, a bara a xa tinxinyi sa kɛnɛ ma ɲamanɛɛ ya i.

³ A mu nɛɛmu a xa dugutegeɓa nun
a xa xanunteya ma Isirayila
bonsɔɛ mabiri.
Duniya birin bara won Marigi Ala xa
kisi to.

⁴ Duniya birin xa Alatala matɔɔɔ,
e xa bɛɛti ba sɛɛwɛ kui.

⁵ Wo xa Alatala matɔɔɔ kɔra xui nun
bɛɛti ra,

⁶ wo xa sarae fe sɛɛwɛ ra wo Mange
Alatala ya i.

⁷ Baa nun duniya xa e xui ramini,

⁸ xuree xa e belexɛɛ bɔnbɔ,
geyae xa e xui ite sɛɛwɛ ra ⁹ Alatala
ya ra,

barima a fafe duniya makiitide.

A duniya makiitima tinxinyi nan na,
a pamae makiitima nɔndi ra.

99

Mange Alatala seniyeɛn

Ala matɔɔɔɛ

¹ Ala dɔɔɔxi a xa kibanyi kui keru-
bimi malekɛɛ tagi.

A xa pama tixi gaaxui kui, bɔxi na
serɛnfe.

² Alatala gbo Siyoni, a tixi sie birin
xun ma.

³ E xa i xili xungbe magaaxuxi
matɔɔɔ a xa seniyeɛnyi xa fe
ra.

⁴ Mange senbe xa matɔɔɔ,

tinxinyi rafan a ma,
a kiiti sama nɔndi ra Yaxuba xa bɔxi
ma.

⁵ Wo Marigi Alatala matɔɔɔ,
wo wo magoro a bun ma a xa
seniyeɛnyi xa fe ra.

⁶ Munsa nun Haruna nu na a xa
serɛxɛdubɛɛ ya ma,

Annabi Samuweli nu na mixie ya ma
naxee a maxandima.

E to a xili, a naxa e yaabi.

⁷ A to seriye nun yaamari masen e
be nuxui kui,
e naxa a xui suxu.

⁸ Muxu Marigi Alatala, i bara e xa
maxandi suxu.

I to Isirayila paxankata e xa yunubi
xa fe ra,
i man bara diɓe e ma.

⁹ Wo xa wo Marigi Alatala matɔɔɔ,
wo xa wo xinbi sin a xa geya
seniyeɛnxi fari,
barima won Marigi Alatala seniyeɛn!

100

Tantui bɛɛti

Ala matɔɔɔɛ

¹ Tantui bɛɛti
Duniya birin xa Alatala matɔɔɔ!

² Wo xa Alatala batu sɛɛwɛ kui.
Wo xa fa a ya i wo sɛɛwɛ xui itexi
ra.

³ Wo xa a kolon Alatala nan wo
Marigi Ala ra.

A tan nan won daaxi, won findixi a
gbe nan na.

Won findixi a xa pama nan na,
naxan luxi alɔ a xa xuruse goɔre a
naxan demadonma.

⁴ Wo so a xa naadɛɛ ra a tantufe ra,
wo so a xa hɔrɔmɔbanxi tɛtɛ kui a
matɔɔɔfe ra!

Wo tantui rasiga a ma, wo a xili
matɔɔɔ,

⁵ barima Alatala fan, a xa xanunteya
buma nɛ abadan,
a xa dugutegeɓa mu pɔnma duniya
bende fuɓi fari ma.

101

Dawuda xa natɛɛ

Ala matɔɔɔɛ

¹ Dawuda xa bɛɛti
N dugutegeɓa nun tinxinyi
matɔɔɔma nɛ.

N bɛɛti bama i tan nan be Alatala.

² N fe birin nabama lufe ra tinxintɔɔ
xa kira xɔn.

I fama n yire mun tɛmɛi?

N na n jɛreɛma nɛ n boɓe fiixɛxi ra
n ma mixie tagi.

³ N mu n ya tima fe tinxintare ra,
n mu tinma yanfante xa kira ra,
n nun e tan mu lanma fe yo ma.

⁴ N tan nun mixi paxaxi tagi kuya,
n mu wama yunubi xɔn.

5 N mixi de balanma ne naxan a boore mafalama.
N mu tinma yete matoxoe nun yete igboja ra.
6 N na n joxo sama ne yi boxi dugutegee xon ma,
alako e xa lu n seeti ma.
N wama tinxintoe nan xon ma, e xa n mali.
7 Yanfantee mu luma n ma mixie ya ma,
wule false mu tima n ya i.
8 Geesege birin n mixi kobie sontoma ne,
alako na mixi mooli naxa lu Alatala xa taa kui.

102

Furema xa maxandi

Ala maxandi nun Ala matoxoe

1 Tooromixi naxan Alatala maxandife a xa toore kui.
2 Alatala, i xa n ma maxandi suxu, i xa i tuli mati n wa xui ra.
3 I naxa i kobe so n na n ma toore kui.
I xa n ma maxandi suxu mafuren.
4 N ma simaya na loefe alo tuuri loema kuye ma ki naxe,
n xorie na jonfe alo yege ganma te ra ki naxe,
5 n boje na lisife alo sexe naxan na fili ma.
N mu donse donma sonon.
6 N na wa n xui itexi ra, n xorie birin makenenma ne.
7 N bara lu alo xundi naxan toma wula i,
alo koofole naxan na banxi tonbolonyi kui.
8 N mu noma xide.
N kiroxi alo xoni naxan na kerenyi ma banxi fari.
9 N yaxuie yoma n ma loxoe birin,
e n xili rawalima danke woyenyi ra.
10 N de rafexi texube ra alo donse,
n yaye silonma n ma minse xun ma
11 i xa bojete nun i xa xone xa fe ra.
I bara n keru pon!
12 N ma simaya bara lu alo niini naxan loema dimi kui,
alo sexe naxan lisima fili ma.
13 Konon i tan Alatala luma ne i xa kibanyi kui abadan,

i xili mu loema dunija ma.
14 I fama ne kelide i xa kinikini Siyoni ma,
barima a lanxi i xa hinne a ra yi waxati sugandixi ma.
15 A gemee nun a boxi rafan i xa konyi die ma.
16 Sie birin fama gaaxude Alatala xili ya ra,
mangee birin fama e xinbi sinde i xa noje ya ra.
17 Alatala man fama ne Siyoni tide,
a a yete masen a xa noje kui.
18 A a ya rafindima ne misikiine xa maxandi ma,
a mu yo a xa dube ma.
19 Na xa sebe bonsoe be naxee fama,
alako mixi naxee mu daaxi sinden e xa Alatala matoxo,
20 barima a a ya ragoroma won ma kelife a xa yire seniye nxi itexi.
Alatala boxi matoma kelife koore ma,
21 alako a xa geelimanie wa xui rame,
a xa mixie ratanga naxee na faxe xa kira ma,
22 alako e xa Alatala xili masen Siyoni taa kui,
e xa a matoxo beeti ra Darisalamu,
23 sie na e malan temui naxe Alatala batufe ra.
24 A bara n ma senbe ba n yi ra n ma dunijeigiri kui,
a bara n ma simaya radunke.
25 N naxa a fala a be, «N Marigi Ala, i naxa n nii ba n ma simaya tagi ra,
i tan naxan buma abadan,
26 I tan nan dunija daa,
i tan nan koore itala i xonye ra.
27 E tan jonma ne, konon i tan buma ne abadan,
e birin forima ne alo sose, konon i tan e masarama ne alo donma.
I e masarama ne, alo donma naxan nagoroma, a wole.
28 Konon i tan mu masarama, i mu jonma abadan.
29 I xa konyie xa die fama ne sabatide be,
e bonsoe fa bu xaxilisa kui i ya i.»

103*Ala xa marafanyi**Ala matɔxɔɛ*

- ¹ Dawuda xa bɛɛti
N xa Alatala tantu n nii birin na,
n xa a xili seniye nxi matɔxɔ.
- ² N xa Alatala tantu n nii birin na,
n naxa nɛɛmu a xa hinne ma.
- ³ A tan nan dijɛma i xa yunubie ma,
a i xa furee rayalan,
- ⁴ a i ratanga faxɛ ma,
a i rabilin a xa xanunteya nun a xa
kinikinɪ ra.
- ⁵ A hinnɛma i ra i xa dunijɛigiri kui,
alako i man xa senbɛ sɔtɔ i xa forɪɲa
kui alɔ sɛgɛ.
- ⁶ Alatala jɛrɛma tinxinyi kui,
a kiiti tinxixi sama tɔɔrɔmixie bɛ.
- ⁷ A bara a xa kira masen Annabi
Munsa bɛ,
a a xa kaabanakooe masen Isirayi-
lakae bɛ.
- ⁸ Alatala kinikinima mixie ma, a
hinne e ra,
a mu xɔnɔma e ma mafuren ma-
furen,
a xa xanunteya gbo.
- ⁹ A mu mixie tɔɔrɔma tɛmɪi birin,
a xa xɔnnanteya mu buma.
- ¹⁰ A mu won jaxankatama won ma
yunubi rabaxi ki ma,
a mu won ma yunubi sare rag-
bilenma won ma.
- ¹¹ Koore itexi bɔxi xun ma ki naxɛ,
a xa xanunteya fan gboxi na ki nɛ a
yaragaaxuie bɛ.
- ¹² Sogetede makuyaxi sogegorode ra
ki naxɛ,
a won ma yunubie fan makuyaxi
won na na ki nɛ.
- ¹³ Babae kinikinima e xa die ma ki
naxɛ,
Alatala fan kinikinima a yara-
gaaxuie ma na ki nɛ,
- ¹⁴ barima a a kolon won yailanxi se
naxan na,
a ratuxi a ma a bɛndɛ nan won na.
- ¹⁵ Adamadie xa simaya maniya sansi
ra naxan fugama fili ma,
- ¹⁶ kɔnɔ foye na bɔnbɔ a ra, a xarama
nɛ, a lɔɛ.
- ¹⁷ Kɔnɔ Alatala a yaragaaxuie
xanuma nɛ abadan,

- a xa tinxinyi birama nɛ e bɔnsɔɛɛ
fɔxɔ ra,
- ¹⁸ naxee a xa saatɛ binyama,
e a xa sɛriyɛ rabatu.
- ¹⁹ Alatala bara a xa kibanyi dɔxɔ
koore ma,
a dunɪɲa birin yamari.
- ²⁰ Wo tan malekɛɛ, wo xa Alatala
tantu,
wo tan naxee senbɛ gbo, wo tan
naxee a rabatuma.
- ²¹ Wo tan senbɛma naxee na koore
ma,
wo xa Alatala tantu,
wo tan naxee a waxɔnfɛ rabama.
- ²² Wo tan birin naxee daaxi,
wo xa Alatala tantu yire birin a xa
mangɛya bun ma.
N xa Alatala tantu n nii birin na.

104*Alatala xa daalisee**Ala matɔxɔɛ*

- ¹ N xa Alatala tantu n nii birin na.
N Marigi Alatala, i senbɛ gbo, nɔrɛ
nun yanbɛ na i ma,
- ² a luxi alɔ naiyalanyi yati findixi i
xa guba nan na.
I koore italaxi alɔ dugi xungbe i
sabatixi naxan bun ma,
- ³ i xa konkoe tixi nuxuie fari ye
ragataxi dɛnnaxɛ.
I nuxuie findi i xa jɛrɛ se ra,
i i jɛrɛ foye fari.
- ⁴ I foye xɛɛma i xa masenyi ra,
i tɛ rasanbama i xa wali rabafe ra.
- ⁵ Ala dunɪɲa tixi nɛ alɔ banxi tixi ki
naxɛ,
a mu a mamaxama feo.
- ⁶ A baa dusu nɛ a xun ma alɔ dugi,
a geyae xuntagi makoto.
- ⁷ I to xaajɛ ye ma, a a gi i xa galanyi
xui ma,
- ⁸ geyae nun gulunbae fa lu yire i nu
wa dɛnnaxɛ xɔn.
- ⁹ I naaninyi saxi ye bɛ a mu tunganma
naxan xun ma,
alako a naxa gbilen din na xare ma.
- ¹⁰ I dulonyie findi xuree ra,
naxee susuma geya longorie ra,

11 a ye xoli ba burunyi subee birin
ma,
a ye xoli ba wulai sofalee ma.
12 Xonie sabatixi nee fe ma,
e e xui raminima wuri salonyie kon
na burexee longori ra.
13 I geyae bundama ye ra keli koore
ma,
boxi wasama i xa wali ra.
14 I nooge raminima xurusee be,
i sansie rabulama adamadie be,
e baloe sotoma naxee ra.
15 I weni fima mixie ma, naxan e
boje rafanma e ma,
i ture raminima e be, naxan e kiri
ratofanma,
i e baloma donse ra, naxan senbe
fima e ma.
16 Liban wuri bilie, Marigi naxee
sixi,
e bara ye soto a fanyi ra,
17 xonie e tee sama e kon na.
Gbongboe e tee sama sipire wuri
bilie kon na,
18 wulai sie xima geyae fari,
sagalee luma geme longorie ra.
19 I kike yailanxi sali waxatie kolonfe
nan na.
Soge a dula temui kolon.
20 I dimi rafama ke ra, burun subee
jerema temui naxe.
21 Yetee na e xui ramini donse fenfe
ra, Ala e kima baloe ra.
22 Soge nefee mini, e gbilen e xa
fonmee ra.
23 Mixie tan mini, e sa feeren walide.
24 Alatala, i xa daalisee wuya.
I e birin daaxi xaxilimaya nan na.
Boxi rafexi i xa daalisee ra,
25 baa fan nafexi i xa daalisee ra,
ndee xurun, ndee xungbo, e wuya.
26 Kunkui xungbee jerema menni
fari,
peremui jerema baa bun ma
jelaxinyi ra.
27 Yi daalisee birin e xaxili tixi i tan
nan na e baloe xa fe ra.
28 I na e ki, e a sotoma ne i saabui ra,
e wasa.
29 I na e kuma, e gaaxuma ne.
I na e pengi ba, e faxama ne, e gbilen
bende.

30 I na i pengi raso e fate, e man balo,
boxi man fa fan.

31 Alatala xa nore xa bu abadan!
Alatala xa seewa a xa daalie ra!

32 A na boxi mato, a serenma ne,
a na din geyae ra, e ganma ne.

33 N Alatala matoxoma ne fanni n
baloxi,
n beeti bama ne n Marigi Ala be
fanni n na dunija ma.

34 N ma dube xa rafan a ma.
N seewama ne Alatala xa fe ra.

35 Kon yunubitoe tan xa loe
dunija ma.

Mixi paaxie naxa lu naa sonon!
N bara Alatala matoxo n nii birin na.
Wo Alatala tantu!

105

Isirayila xa xoreya

Ala matoxoe

1 Wo Alatala xili matoxo,
wo a xa kaabanakoe masen pamae
tagi.

2 Wo beeti ba a be a xa kaabanakoe
xa fe ra.

3 Wo xa seewa a xili seniyenxi xa fe
ra,
mixi naxee Alatala fenma, e xa
jelaxin.

4 Wo xa Alatala xa senbe fen,
wo xa kata lude a ya i temui birin.

5 Wo xa ratu a xa kaabanakoe ma,
wo naxa neemu a xa kiiti ma,

6 wo tan Ala xa konyi Iburahima
bonsoe,
wo tan Yaxuba xa die a naxee
sugandi.

7 A tan nan won Marigi Alatala ra,
a kiiti sama dunija birin ma.

8 Alatala a ratuma a xa saate ma
temui birin,
a mu neemuma a xa laayidi ma
abadan,

9 a naxan tongoxi Iburahima nun
Isiyaga be marakali ra.

10 A bara na nate tongo Yaxuba be,
a bara na saate xiri Isirayila ra,

11 a masenfe ra, «N bara Kanaan
boxi fi wo ma ke ra.»

12 Beenu e xa wuya menni,

13 e nu na lintanfe tun,
 14 Ala mu tin mixi yo xa nɔ e ra.
 A naxa a xɔrɔxɔ pamanɛ mangɛɛ bɛ
 a falafe ra,
 15 «Wo naxa n ma pama sugandixi
 tɔrɔ de,
 wo naxa fe jaaxi raba n ma
 namijɔnmɛe ra.»
 16 Beenu Ala xa kaamɛ ragoro
 dunija ma, a baloe ba dunija
 yi ra,
 17 a naxa a xa mixi nde Yusufu rasiga
 e yara konyiya kui.
 18 A sanyie nun a konyi nu balanxi
 yɔlɔnxɔnyi ra,
 19 han Ala xa laayidi naxa kamali, a
 nɔndi fi a ma temui naxɛ.
 20 Na temui mangɛ xungbe naxa
 yaamari fi a xa mini geeli kui,
 a xa fulun.
 21 Mangɛ naxa Yusufu findi a xa
 banxi xunyi ra,
 a a gbe se birin sa a nɔɛ bun ma,
 22 alako mangɛ xa mixie xa lu a
 waxɔn ki,
 bɔxi forie xa xaxili sɔtɔ a saabui ra.
 23 Na dangi xanbi, Isirayila pama
 Yaxuba bɔnsɔɛ naxa fa Misira,
 e sabati Hami xa bɔxi ma.
 24 Ala naxa a xa pama wuya dangife
 e yaxuie ra.
 25 A naxa Misirakae bɔjɛ masara,
 han e fa a xa pama xɔn,
 e nate jaaxi tongo e xa fe ra.
 26 Na temui a naxa a xa konyi di
 Munsa xɛɛ,
 a nun a xa mixi sugandixi Haruna.
 27 E naxa Ala xa tɔnxumae
 makaabaxie raba,
 Hami xa bɔxi xa mixie tagi.
 28 E to Ala xa masenyi ti Misirakae
 bɛ,
 Ala naxa dimi rasin bɔxi ma, kuye
 naxa ifɔrɔ.
 29 A naxa menni ye mafindi wuli ra,
 yɛxɛɛ fa faxa.
 30 E xa bɔxi naxa rafe lanxansarimae
 ra,
 e so han mangɛ xa banxi kui.

31 A naxa yaamari fi xɛɛrie nun
 saasie xa din bɔxi birin na.
 32 A naxa balabalanyi nun tune
 ragoro bɔxi ma,
 seyamakɔnyi naxa din menni ra.
 33 A naxa e xa weni bilie nun e xa
 xɔrɛ bilie kana,
 a nun wuri bilie birin naxee nu na e
 xa bɔxi ma.
 34 A naxa yaamari fi katoe xa wuya
 han,
 35 e fa sansie birin kana Misira bɔxi
 ma,
 e bɔxi daxamui birin don.
 36 A rapɔnyi a naxa di singe birin
 faxa e xa bɔxi kui,
 e naxee bari e sɛnbɛ ra.
 37 Ala naxa a xa pama ramini kɔbiri
 nun xɛɛma ra,
 mixi yo mu faxa e ya ma.
 38 Misirakae naxa sɛɛwa e xa mini
 ra,
 barima e nu bara gaaxu Isirayilakae
 ya ra.
 39 Ala naxa nuxui itala e xun ma
 yanyi ra,
 a tɛ ti koore ma kɔɛ ra naiyalanyi ra.
 40 E to a maxandi, a naxa fa kɔnkɔlɛɛ
 ra e bɛ,
 naxan findixi koore baloe ra e bɛ.
 41 A naxa fanye rabi,
 a ye ramini e bɛ,
 alɔ xure naxan jɛrɛma gbengberɛn
 yire tagi.
 42 Ala to ratu a xa laayidi seniyɛnxi
 ma,
 a naxan tongo a xa konyi di Ibu-
 rahima bɛ,
 43 a naxa a xa pama ramini sɛɛwe
 kui,
 a a ragiri a xa mixi sugandixie xa
 jɛlɛxin bɛɛti ba.
 44 A naxa si gbɛtɛɛ xa bɔxi fi e ma,
 pamanɛɛ xa naafuli naxa findi e gbe
 ra,
 45 alako e xa Ala xui suxu,
 e xa a xa yaamarie rabatu.

Wo xa Alatala matɔxɔ!

106

Nɛɛmufe Ala xa xanunteya ma
Ala matɔxɔɛ

1 Wo xa Alatala matoxo.

Wo xa a tantu barima a fan,
a xa xanunteya buma abadan.

2 Nde Alatala xa wali xungbe
masenma,

nde a xa matoxoe bama?

3 Seewe na tinxintoe be,
naxee birama tinxinyi foxo ra loxoe
birin.

4 Alatala, i xa ratu n ma i hinnema i
xa pama ra temui naxe,

i na e rakisi, i xa n fan mali,

5 alako n xa i xa mixi sugandixie xa
heri soto,

n xa seewa i xa pama ra,

n xa plexin i ke tongomae ya ma.

6 Muxu bara yunubi raba alo muxu
benbae,

muxu bara fe kobie raba jaaxupa
kui.

7 Muxu benbae to nu na Misira boxi
ma,

e mu e joxo sa i xa kaabanakoe xon
ma,

e mu ratu i xa xanunteya ma.

E naxa e kobe raso i ra Xulunyumi
baa fe ma.

8 Kono a naxa e rakisi a xili xa fe ra,
alako a xa a senbe masen.

9 A to xaape Xulunyumi baa ma, a
naxa xori,

e naxa a igiri a xaraxi ra.

10 A naxa e rakisi e xonmixie belexe
i,

a e xunsara e yaxuie belexe.

11 Ye naxa dusu e yaxuie xun na,
hali mixi keren a mu kisi.

12 Na kui e naxa la a xa masenyi ra,
e a matoxo beeti ra.

13 Kono a mu bu, e man naxa neemu
a xa walie ma,

e tondi a waxonfe rabade.

14 E naxa bira e yete waxonfe foxo
ra gbengberenyi ma,

e Alatala mato.

15 A naxa e waxonse so e yi ra,
kono na dangi xanbi, a naxa e rapon.

16 Ala xa pama naxa Munsu nun
Haruna tone,

naxee findixi Alatala xa konyi
seniyenxie ra.

17 Boxi naxa a rabi,

a Datan nun Abirami xa mixie
ragoro a kui.

18 Te naxa e foxirabire jaaxie gan.

19 E naxa ninge misaali yailan wure
ra,

e a batu kuye ra.

20 Ninge naxan sexe donma,

e naxa na misaali findi e Marigi
Alatala joxoe ra.

21 E naxa neemu e Rakisima Ala ma,
naxan fe xungbee raba Misira,

22 naxan kaabanakoe raba Hami
boxi ma,

naxan fe magaaxuxie raba Xulun-
yumi baa ma.

23 Ala nu wama e sontofe,

kono a xa mixi sugandixi Munsu
naxa a maxandi,

a xa a xa xone xoxoe lu na.

24 E naxa tondi a xa boxi fanyi
suxude, e mu la a xa laayidi
ra.

25 E naxa ti Alatala kanke e xa kiri
banxie kui, e mu a xui suxu.

26 Na kui a naxa laayidi tongo e be,
a xa e faxa gbengberenyi ma,

27 a xa e bonsoe faxa pamanee tagi,
a xa e rayensen dunipa ma.

28 E naxa Bali Peyori batu,

e serexe sube don naxan baxi mixi
faxaxie be.

29 E naxa Ala raxono e xa fe kobie ra,
han a naxa fure jaaxi nde ragoro e
ma.

30 Finexasi to keli, a naxa Ala
maxandi e be,

fure jaaxi naxa ba e ra.

31 Mixi naxa na tinxinyi kolon a be
abadan.

32 Alatala xa pama naxa a raxono
Meriba xure fe ma.

Annabi Munsu naxa toro e xa fe ra,

33 a to woyen xoxoe fala e xa Ala
matandi xa fe ra.

34 E mu Kanaan sie sonto alo Alatala
e yamari ki naxe.

35 E naxa sabati e ya ma, e bira e
naamunyie foxo ra.

36 E naxa nee xa kuyee batu, na fa
findi gantanyi ra e be.

37 E naxa e xa di xemee nun e xa di
gine ba serexe ra jinnee be.

38 E to e xa die faxa serexe ra Kanaan
xa kuyee be,

e naxa bɔxi findi bɔxi seniyyentare ra.

39 E e yete findi mixi seniyyentare ra na ki ne,
e e Marigi yanfa.

40 Na kui Alatala naxa xɔnɔ a xa nama ma,
a ke tongomae mu rafanxi a ma sɔnɔn.

41 A naxa e rabolo si gbete yi ra,
e yaxuie naxa e yamari.

42 E yaxuie naxa nɔ e ra,
e fa lu e senbe bun ma.

43 Sanya wuyaxi Ala naxa e rakisi,
kɔnɔ e mu gbilen a matandife ra.
Na kui e naxa lɔe e xa yunubie xa fe ra.

44 Kɔnɔ Ala naxa e tɔɔre to,
a naxa e wa xui me.

45 A naxa ratu a xa saate ma,
a kinikini e ma a xa xanunteya tilinxi xa fe ra.

46 A naxa a niya mixie xa kinikini e ma konyiya kui.

47 Muxu Marigi Alatala, muxu rakisi.
I xa muxu ramini sie tagi,
alako muxu xa i xili seniyyenxi tantu,
muxu xa sɛɛwa i matɔxɔfe ra.

48 Tantui na Isirayila Marigi Alatala be abadan!

Nama birin xa a fala: «Amina!»

Wo xa Ala matɔxɔ!

107

Tantui serexe kisi xa fe ra

Ala matɔxɔe

1 Wo Alatala tantu, barima a fan,
a xa xanunteya buma abadan!

2 Alatala naxan xun sara,
a naxee baxi e yaxuie yi ra,

3 a naxee ramini sie tagi sogetede
nun sogedorode mabiri,
a naxee faxi kelife koola nun baa mabiri,
e birin xa Alatala tantu.

4 Ndee lɔxi gbengberenyi ma,
e mu sabatide yo toxi.

5 Kaame nun ye xoli nu e halakima,
limaniya naxa ba e yi.

6 E to e de rawa Alatala be e xa tɔɔre kui,

a naxa e fulun e xa paxankate ma.

7 A naxa e rapere kira tinxinxi nde xɔn ma,

alako e xa yire fanyi to e sabatima dennaxe.

8 E xa Alatala tantu a xa xanunteya xa fe ra,

nun a xa kaabanakoe xa fe ra a naxan nabaxi adamadie be,

9 barima a ye xoli bama mixie ma,
a kaamete rawasama donse fanyie ra.

10 Ndee nu sabatixi dimi kui nun faxe xa nɔe bun ma,
geeli xɔɔxɔe kui, yɔlɔnxɔnyi mabal-anxi e ma.

11 Barima e muruta ne Ala xa masenyi xili ma,

e Ala xa marasi xɔn.

12 A naxa e bɔje mafixe tɔɔre ra.

E naxa dagalan ye, mixi yo mu e mali.

13 E naxa Marigi maxandi nimise kui,

a naxa e rakisi e xa paxankate ma.

14 A naxa e ramini dimi kui nun faxe xa nɔe bunma,

a naxa luutie bolon e nu xirixi naxee ra.

15 E xa Marigi batu a xa dugutegeɛna xa fe ra,

nun a xa wali makaabaxie xa fe ra adamadie be.

16 Barima a bara wure naade wuru,
a kondonyie kana.

17 Xaxilitaree nu bara e yete suxu e xa murute nun e xa fe paaxie ra, e lu nimise kui.

18 Donse birin bara nu rapaaxu e ma,

e nu fa na faxe nan dei.

19 E xa na xɔɔɔe kui, e naxa e xui rate Alatala ma,

a naxa e rakisi e xa xɔɔɔe ma.

20 A naxa a xa masenyi rasanba e ma, a e rayalan,

a e ba e xa paxankate kui.

21 E xa Marigi tantu a xa dugutegeɛna nun a xa wali makaabaxie xa fe ra adamadie be.

22 E xa serexe ba a xa wali fanyie kolon fe ra a be.

E man xa a xa wali fanyie ifala e xui itexi ra sɛɛwɛ kui!
 23 Naxee nu biyaasima kunkui xungbee kui baa ma,
 e man nu yuleya raba yee xun ma,
 24 nee bara Marigi wali fɔxie nun a xa wali makaabaxie to baa ma.
 25 A naxa masenyi ti, turunnaadɛ foye naxa keli
 a mɔrɔnyie ramaxa,
 26 a nu biyaasilae xa kunkui ite a nu a sin,
 e nu na paxankatɛ kui.
 27 E xun naxa magi a ra e naxa lu alo siisilae.
 E xa xaxilimaya birin naxa lu e ma fu.
 28 E xa nimise kui e naxa Marigi xili e xui itexi ra,
 a naxa e ratanga na gbaloe ma.
 29 A naxa turunnaadɛ foye iti, a a masabari,
 mɔrɔnyie naxa e raxara.
 30 E naxa sɛɛwa nee xa maraxarɛ ra, a naxa e xunti e waxɔnde ra.
 31 E xa Marigi tantu a xa dugutɛgɛɓa nun a wali makaabaxie xa fe ra adamadie bɛ!
 32 E xa a xa fe gbo jama bɛ,
 e xa a matɔxɔ Forie xa malanyi!
 33 A xure xungbee masarama gbengberenyi ra,
 a dulonyi findi bɔxi maxare ra.
 34 A bɔxi fanyi findima fɔxɔɛ yire ra, na bɔxikae xa fe jaaxi xa fe ra.
 35 A gbengberenyi findima xure ra a yire maxare findi xure guli ra,
 36 a kaamɛtɔɛ rasabati naa,
 e taa ti naa e sabatide.
 37 E xɛ sama, e wuri bilie sima naxee bogi barakama.
 38 A dubama e bɛ, e wuya,
 a mu sese bama e xa xuruse kɔnti ra.
 39 Ndee gbee xurunma,
 tɔɔrɛ nun paxankatɛ ra.
 40 A maraɓaaxui dusuma forie xun na,
 a e ralɔɛ gbengberenyi ma kirae mu dennaxɛ ma,
 41 A misikiinee bama tɔɔrɛ kui,
 a e xa denbayae rawuya alo xurusee.

42 Mixi tinxinxie na toma e jɛlɛxinma a ra,
 Kɔnɔ tinxintaree birin dɛ balanma nɛ.
 43 Xaxilima naxan na, a xa a jɔxɔ sa yi fe birin xɔnma,
 a xa Marigi xa dugutɛgɛɓa fahaamu.

108

Xunnakeli Ala saabui ra

Ala maxandi

1 Dawuda xa bɛɛti
 2 Ala, n bara nate tongo n bɔjɛ kui.
 N Marigi Xunnakeli Kanyi, n n xui raminima nɛ bɛɛtie ra.
 3 N n ma kɔrae nun n ma maxasee berema nɛ subaxɛ ma.
 4 N Marigi, n i batuma nɛ sie tagi,
 n i matɔxɔma nɛ bɛɛti ra jamanɛɛ ya ma,
 5 barima i xa dugutɛgɛɓa gbo dangi koore ra,
 i xa xanunteya ite alo nuxuie.
 6 Ala, i xunyi rakeli koore ma,
 i xa nɔrɛ xa lu bɔxi birin xun ma,
 7 alako i xanuntenyie xa kisi i sɛnbe saabui ra.
 Yandi, n ma duba suxu.
 8 Ala bara wɔyɛn a xa lingira seniyɛnxi kui,
 «N n xun nakelima nɛ,
 n Sikemi bɔxi itaxun,
 n Sukɔti gulunba sɔtɔma nɛ.
 9 N gbe nan Galadi ra, n gbe nan Manasi ra.
 Efirami bɔxi tan luma nɛ alo n xun makantase,
 Yudaya findi n ma munyaati ra.
 10 N n sanyi maxama Mowaba bɔxi ma,
 n n ma sankiri wolima Edon nan ma a xa findi n gbe ra.
 N gere ti xui mɛma nɛ Filisita bɔxi ma.»
 11 «Nde n xun tima taa makantaxi ra?
 Nde n xaninma Edon bɔxi ma?
 12 Ala mu a ra, naxan muxu rabɛjɛnxi gere kui?
 13 I xa fa muxu malide, i xa muxu ba muxu yaxuie yi ra.
 Adamadie xa mali fufafu na a ra.

14 Won fama won senbe raminide
Ala xa mali saabui ra.
A tan nan fama won yaxuie iwurude.»

109

Tɔɔɔɛgɛla xa maxandi

Ala maxandi

1 Dawuda xa beeti beetibae xa
mange be
N Marigi Ala, n naxan matɔɔɔma, i
naxa lu dundui kui,
2 barima mixi jaaxie na wule falafe
n xun ma.
E de mu fan, e wule fala tun.
3 E na n nabilinfe xɔnnanteya
woyenye ra,
hali n mu fe jaaxi yo rabaxi e ra.
4 N na fe fanyi raba e be, e n gere.
N a ragbilenma i tan Ala nan ma.
5 E n ma wali fanyi sare ragbilenma
n ma a kobi ra,
n ma xanunteya, e na masarama n
be xɔnnanteya ra.
6 I xa na tɔɔɔɛgetɔɔ taxu mixi kobi
nde ra,
a defanboore xa a yanfa.
7 A na makiiti, kiiti xa kana a ra.
I naxa a xa maxandi suxu.
8 A xa simaya xa dunke koti.
Mixi gbete xa a xa wali tongo.
9 A xa die xa findi kiridie ra, a xa
gine xa findi kaape ra.
10 A xa die xa findi peretie ra naxee
kule matima tun.
E xa makuya e baride ra naxan bara
kana.
11 Donifa xa a ke birin tongo,
a xa geeni birin xa findi si gbete gbe
ra.
12 Mixi yo naxa kinikini a ma,
mixi yo naxa hinne a xa kiridie ra.
13 A bonsoe xa sonto, e xilie xa
neemu mixie ra.
14 Alatala xa ratu a xa fe kobie ma,
a nga xa yunubi naxa xafari.
15 Alatala xa ratu na yunubie ma
temui birin,
a xa e xa fe ranemu dunija ra,
16 barima e mu dugutegepa rakamal-
ima,
e misikiinee nun fuxarilae tɔɔɔma,
han e faxa sunnunyi kui.

17 Naxan mixi dankama, na kanyi xa
danke soto.

Naxan dubama mixie be, a xa
barake soto.

18 Danke xa ragoro a ma
alo a donma ragoroma a ma ki naxe.
A xa so a fate i alo ye,
a xa so a xorie alo ture.

19 A xa lu a ma alo a xa sose luma a
ma ki naxe,
a xa bilin a ma alo a beleti bilinma
a tagi ki naxe temui birin.

20 Alatala xa na sare fi n ma yaxuie
be,
naxee fe kobi falama n xun ma.

21 Kono i tan n Marigi Alatala,
i xa hinne n na i xili xa fe ra,
i xa n nakisi i xa dugutegepa fanyi
saabui ra.

22 N luxi ne alo misikiine fuxarila,
naxan bope na tɔɔɔfe ki fanyi ra.

23 N ma fe jonfe alo niini naxan
kuyama nunmare ra.
Mixi n kerima alo katoe kerima ki
naxe.

24 N xinbie serenma, n fate jonma,
sunyi xa fe ra.

25 E n nayaagima temui birin.
E na n to, e yoma n ma tun.

26 N Marigi Ala, i xa n mali,
i xa n nakisi i xa dugutegepa xa fe
ra.

27 E xa a kolon, i senbe na n malife.

28 E tan n dankama,
kono i barake nan fima n ma.
Yaagi fama ne dusude e xun na,
kono n tan i xa konyi di, n seewama
ne.

29 N yaxuie xa ifu,
e xa yaagi xa dusu e xun na.

30 N Alatala tantuma ne n xui itexi
ra,

n a matɔɔɔma ne nama ya ma,
31 barima a tixi misikiine seti ma,
a xa e ratanga mixie ma naxee
wama e faxafe.

110

*Alatala nan Mange Xungbe
dɔɔɔma*

Ala matɔɔɔe

Dawuda xa beeti

1 Alatala xa masenyi n marigi be:
«I magoro n yifanyi ma,

han n xa i sanyi ti i yaxuie fari.»

² Alatala i senbe ragboma ne kelife
Siyoni,
han i i yaxuie yamari.

³ I xa soorie luma ne i foxo ra gere
kui.
Na kuye na iba subaxe ma,
i senbe gboma ne seniyenyi kui alo i
fonike waxati.

⁴ Alatala bara a kali yi laayidi ra,
naxan mu kanama:
«N bara i findi serexedube ra
abadan,
a Melekisedeki daaxi.»

⁵ Marigi luma i yifanyi ma,
a mangee kanama ne a xa xone
loxoe.

⁶ A a xa kiiti rapere ma ne pamanee
fari,
a e sonto, a mange xungbe nde xun
nakana.

⁷ Mange xure ye minma kira i.
A xun nakelima na nan ma.

111

Ala matoxoma fe naxee ma

Ala matoxoe

¹ Wo Alatala matoxo!

N Alatala batuma ne n boje birin na,
tinxintoe nun pama ya ma.

² Marigi xa walie makaaba.
E rafan mixie ma naxee tinma e
matode.

³ A xa walie noroxi,
a xa tinxinyi buma ne abadan.

⁴ A a niya birin xa ratu a xa kaa-
banakoe ma.
Alatala hinnema adamadie ra, a
kinikini e ma.

⁵ A baloe fima mixi ma naxan gaax-
uma a ya ra,
a ratu a xa saate ma abadan.

⁶ A bara a xa wali senbe masen a xa
pama be,
pamanee gbete ke sofe ra e yi.

⁷ A walima nondi nun tinxinyi nan
fari.

A xa yaamarie findima seriye fanyi
nan na,

⁸ naxee mu kanama abadan,

adamadie lanma e xa naxee raka-
mali.

⁹ A bara a xa pama xun sara,
a bara a xa saate mabanban abadan.
A xili seniye, a magaaxu.

¹⁰ Xaxilimaya foloma Alatala yara-
gaaxui nan ma.

Mixi naxan gaaxuma Ala ya ra, a
xaxili fanyi sotoma ne.

Adamadie lanma e xa a matoxo
abadan.

112

Tinxintoe sare

Ala matoxoe

¹ Wo Marigi Ala matoxo!

Heeri na mixi be naxan gaaxuma
Marigi ya ra,
naxan tinma a xa yaamarie ra-
batude.

² A bonsoe senbe gboma ne boxi ma.
Barake luma tinxintoe nan ma.

³ Naafuli nun bannaya luma a yi ra,
a xa tinxinyi xanxi abadan.

⁴ Yanbe minima dimi kui tinxintoe
be,

naxan kinikinima a boore ma,
naxan hinnema adamadie ra,
naxan luma pere ra tinxinyi kui.

⁵ Barake luma mixi be naxan mixie
kima,

naxan tinma mixi donide,
naxan walima tinxinyi ra.

⁶ Na kanyi mu birama,
mixie mu neemuma a xa tinxinyi
ma.

⁷ A mu gaaxuma xibaaru paaxi ya
ra,
barima a xaxili tixi Alatala ra, a boje
xanxi.

⁸ A boje raxara, gaaxui yo mu a ma.
A raponyi, a noma ne a yaxuie ra.

⁹ A misikiine kima,
a perema tinxinyi kui temui birin,
a xun nakelima tun.

¹⁰ Mixi paaxi tooroma na tofe ra,
a a jinyi maxinma, a xa fe xun
nakanama.

Mixi paaxie xa nate mu kamalima
fefe ma.

113*Alatala maniye mu na**Ala matɔxɔɛ*

- 1 Wo Alatala matɔxɔ!
Alatala xa konyi die, wo xa a
matɔxɔ.
Wo Alatala xili matɔxɔ.
2 Tantui na Alatala be abadan.
3 Tantui na Alatala be yire birin,
kelife sogetede mabiri, han soge-
gorode.

- 4 Alatala xa nɔɛ na pamanɛe xun ma,
a xa nɔɛ na koore ma.
5 Nde maniye won Marigi Alatala ra,
naxan magoroxi a xa kibanyi kui
koore ma,
6 naxan a ya ragoroma koore nun
boxi ma.
7 A misikiine xun nakelima,
a tɔɔɔmixi bama a xa setareja kui.
8 A a tima a xa kuntigie seeti ma.
9 A di gbege fima gine dibaritare
ma,
alako a xa seewa soto a xa die ya ma.

Wo Alatala matɔxɔ!

114*Isirayila boxi Ala xa jama rasenefe**Ala matɔxɔɛ*

- 1 Yaxuba bɔnsɔɛ naxan findixi Isir-
ayila ra,
e naxa mini Misira xa konyiya ra,
2 e sabati Yudaya Ala xa
hɔɔmɔlingira luxi dennaxe.
Isirayila boxi naxa findi Ala xa
mangeya ra.
3 Xulunyumi baa to Isirayila jama
to,
a naxa rabi mafuren.
Yuruden xure to e to fa ra, a man
naxa kira fi e ma.
4 Isirayila geyae to e to, e naxa tujan
tujan jɛlexinyi ra,
alo yexɛɛ kontonyie nun yexɛɛ yɔɔɛ
tujanma ki naxe.
5 Munse a niyaxi na baa xa rabi
mafuren?

Munse a niyaxi Yuruden xure kira
fixi e ma?

- 6 Munse a niyaxi Isirayila geyae xa
jɛlexin
alo yexɛɛ kontonyie nun yexɛɛ
yɔɔɛ?
7 Dunija birin xa serɛn Marigi ya ra,
naxan findi Yaxuba Marigi Ala ra,
8 naxan ye dulonyi ramini fanye
xɔɔxɔɛ kui.

115*Alatala gbo kuyee be**Ala matɔxɔɛ*

- 1 Matɔxɔɛ mu lanma muxu tan be,
matɔxɔɛ lanma Alatala nan be,
a xa hinne nun dugutegepa xa fe ra.
2 Munfe ra pamanɛe a falama,
«E xa Ala na minden?»
3 Muxu Marigi Ala na koore ma,
a a waxɔnfe birin nabama.
4 Kɔnɔ e xa kuyee yailanxi xɛɛma
nun gbeti nan na,
e yete belexɛɛ saabui ra.
5 De na e be, kɔnɔ e mu wɔyɛnma,
ya na e be, kɔnɔ e mu se toma,
6 tuli na e be, kɔnɔ e mu xui mema,
jɔɛ na e be, kɔnɔ e mu se xiri mema.
7 Belexɛ na e be, kɔnɔ e mu se
masuxuma,
sanyi na e be, kɔnɔ e mu e jɛɛɛma.
Xui yo mu minima e kɔn na!
8 E yailanmae fama nɛ lude alo e tan.
Mixi naxee e xaxili tima e ra
e findima senbetaree nan na.
9 Isirayila bɔnsɔɛ, i xaxili ti Alatala
ra,
naxan findi i xa demeri nun i kan-
tama ra.
10 Haruna bɔnsɔɛ, i xaxili ti Alatala
ra,
naxan findi i xa demeri nun i kan-
tama ra.
11 Wo tan naxee findixi Ala yara-
gaaxuie ra,
wo wo xaxili ti Alatala ra,
naxan findi i xa demeri nun i kan-
tama ra.
12 Marigi a jɔxɔ saxi won xɔn ma.
A won barakama nɛ.

Isirayila bɔnsɔɛ yo, Haruna bɔnsɔɛ
yo,

13 nun Ala yaragaaxuie birin yo,
e barake sɔtɔma nɛ.

14 Alatala xa wo tan nun wo xa die
yiriwa.

15 Alatala naxan koore nun bɔxi daa,
a xa barake fi wo ma.

16 Alatala nan gbe koore ra,
kɔnɔ a naxa dunija tan fi adamadie
ma.

17 Mixi faxaxie xa mu Alatala
matɔxɔma,
mixi naxee sigama aligiyama e mu
nɔma matɔxɔɛ rabade,

18 kɔnɔ won tan naxee na dunija,
a lanma won xa tantui rasiga Alatala
ma,
fɔlɔ yi temui ma han dan mu naxan
ma.

Wo Alatala matɔxɔ!

116

Ala xa kisi faxe ma

Ala matɔxɔɛ

1 N Alatala xanuma barima a n xui
mɛma.

A naxa kinikini n wa xui ma.

2 A to a tuli mati n na,
n a maxandima nɛ n ma simaya
birin kui.

3 Faxɛ luuti nu bara n xiri,
aligiyama tɔɔrɛ nu bara n li,
nimisɛ nun kɔntɔfili nu bara nɔ n
na,

4 kɔnɔ na temui n naxa Alatala
maxandi,
«Alatala, yandi, n nakisi!»

5 Hinnente nan Alatala ra, a tinxin.
Won Marigi Ala kinikinima won ma.

6 A mixi magoroxi kantama.
N senbɛ to ɲɔn, a naxa n nakisi.

7 N xa n nii raxara,
barima Alatala bara fe fanyi raba n
bɛ.

8 Alatala, i bara n nii ratanga faxɛ
ma,
i yaye ba n ya ra,

i n sanyi senbɛ so,

9 alako n xa ɲɛrɛ i tan Alatala ya ra
mixi baloxi ya ma.

10 N to nu n xaxili tima i ra,
n naxa a fala i bɛ,

«N na tɔɔrɔfe.»

11 Limaniya to ba n yi ra,
n naxa a fala, «Wule fale nan mixi
birin na.»

12 Alatala, n i sare fima di, i xa hinne
xa fe ra?

13 N i xa maratange masenma nɛ
ɲama bɛ,

Alatala xili matɔxɔfe ra.

14 N na n ma laayidie rakamalima nɛ
Alatala bɛ,
a xa ɲama birin ya xɔri.

15 Alatala a ɲɔxɔ sama nɛ a batulae
xa simaya xɔn ma.

16 I tan Alatala xa konyi di nan n na,
i xa konyi gine xa di,
i naxan nafulunxi saya luuti ra.

17 N tantui serɛxɛ bama nɛ i bɛ, n i
xili matɔxɔma nɛ.

18 N na n ma laayidie rakamalima nɛ
Alatala bɛ,

a xa ɲama birin ya xɔri,

19 Alatala xa banxi tɛtɛ kui,
Darisalamu ɲama ya xɔri.

Wo Marigi matɔxɔ!

117

Ala xa xanunteya

Ala matɔxɔɛ

1 Si birin xa Alatala matɔxɔ,
bɔnsɔɛ birin xa a tantu,

2 barima a xa xanunteya gbo won
mabiri,
a xa dugutɛgɛɲa mu ɲɔnma abadan.

Wo Alatala matɔxɔ!

118

Xaxili tife Alatala ra

Ala matɔxɔɛ

1 Wo Alatala tantu barima a fan,
a xa xanunteya mu ɲɔnma abadan.

2 Isirayila xa a fala,
«A xa xanunteya mu jɔnma
abadan!»

3 Haruna bɔnsɔɛ xa a fala,
«A xa xanunteya mu jɔnma
abadan!»

4 Ala yaragaaxuie xa a fala,
«A xa xanunteya mu jɔnma
abadan!»

5 N ma tɔɔrɛ kui, n naxa Alatala
maxandi.

A naxa n ma duba suxu n fulunfe ra.

6 Alatala na n sɛɛti ma,
n mu gaaxuma fefe ma.

Adamadi nɔma munse niyade n na?

7 Alatala na n fɔxɔ ra, a n malima.
N fama nɛ nɔde n yaxuie ra.

8 Xaxili tife Alatala ra, na nan fan
beenun xaxili tife adamadi ra.

9 Yɛtɛ taxufe Alatala ra dangi yɛtɛ
taxufe duniɲa mangɛɛ ra.

10 Si birin nu n nabilinxi n gere xili
ma,
kɔnɔ Alatala naxa a niya n xa nɔ e
ra.

11 E nu n nabilinxi a ɲaaxi ra,
kɔnɔ n naxa nɔ e ra Alatala xili ra.

12 E naxa din n na alɔ kumi tɔnsɔɛ,
kɔnɔ e naxa jɔn alɔ sɛxɛ xaraxi
ganma ki naxe.

Alatala nan a niya n xa nɔ e ra.

13 E nu n matutunma sɛnbɛ ra,
a gbe mu nu luxi n xa bira,
kɔnɔ Alatala naxa n mali.

14 Alatala nan na n sɛnbɛ nun n ma
sɛɛwɛ ra,
A bara n nakisi!

15 Sɛɛwɛ nun xunnakeli xui naxa
mini tinxintɔɛɛ xɔnyi a falafe
ra,

16 «Alatala naxa wali sɛnbɛ ra!
A naxa a mangɛya masen,
a kaabanakoe raba.»

17 N mu faxa, n naxa kisi,
alako n xa Alatala xa kaabanakoe
masen ɲama bɛ.

18 Alatala bara n ɲaxankata,
kɔnɔ a mu n luxi n xa faxa.

19 Wo tinxinyi naadɛɛ rabi n bɛ,

n soma mɛnni Alatala tantufe ra.

20 Alatala xa naadɛ nan yi ki,
tinxintɔɛɛ soma naxan kui.

21 N i tantuma nɛ, barima i bara n
ma duba suxu,
i bara findi n nakisima ra.

22 Banxitie mɛɛ gɛmɛ naxan na,
na bara findi banxi sangantimɛ ra.

23 Na kelixi Marigi nan ma.

Kaabanakoe na a ra won tan bɛ.

24 Lɔxɔɛ nan yi ki Alatala naxan
ɲanigexi,
won xa ɲɛlexin, won xa sɛɛwa a xa
fe ra.

25 Yandi Alatala, muxu rakisi!
Yandi Alatala, muxu xun nakeli.

26 Baraka na mixi ma naxan fafe
Marigi xili ra.

Muxu Alatala matɔxɔma a xa banxi
kui.

27 Marigi nan na Alatala ra,
naxan xa nɔrɛ bara yanba won ma.
Wo xa sɛrɛxɛ xiri sɛrɛxɛbade sɛɛti
ma.

28 N Marigi Ala nan i ra, n i tantuma
nɛ,
n Marigi Ala nan i ra, n i matɔxɔma
nɛ.

29 Wo Alatala tantu barima a fan.
A xa xanunteya mu jɔnma abadan.

119

Ala xa seriye kerenyi

Ala xa seriye

1 Sɛɛwɛ na mixie bɛ naxɛɛ ɲɛrɛ ki
tinxin,
naxɛɛ biraxi Alatala xa seriye fɔxɔ
ra.

2 Sɛɛwɛ na mixie bɛ naxɛɛ Ala xa
masenyi mɛma,
naxɛɛ a fenma e bɔɲɛ birin na.

3 Nee mu tinxintareya rabama fefe
ma,
e birama Ala xa kira nan fɔxɔ ra.

4 I bara i sago masen muxu bɛ,
alako muxu xa muxu ɲɔxɔ sa a xɔn
ma a fanyi ra.

5 N wama fe birin nabafe
alako n xa i xa yaamarie rabatu.

6 Na kui n mu fama yaagide i
waxɔnfe xa fe ra.

7 N na i xa yaamarie kolon,

n i batuma ne n boje fiixe ra.

⁸ N i xa yaamarie ratinmeta ne,
i naxa me n na kerenyi ra.

⁹ Fonike jere ma seniyenyi kui di?
A bira i xa masenyi foxo ra.

¹⁰ N i fenma n boje birin nan na.
I naxa n lu n xa makuya i xa
yaamarie ra.

¹¹ N i xa masenyi ragatama ne n
boje ma,

alako n naxa yunubi raba i ra.

¹² Matoxoe na i be Alatala.
I xa yaamarie masen n be.

¹³ N i xa seriye durusima ne,
i naxan masenxi i kere ra.

¹⁴ N seewaxi birafe ra i xa masenyi
foxo ra,

alo n na findi banna belebele ra.

¹⁵ N n joxo saxi i sago xon ma, n i
xa kira matoma ne.

¹⁶ I xa yaamarie rafan n ma,
n mu neemuma i xa masenyi ma.

¹⁷ Fe fanyi raba n tan, i xa konyi di
be,

alako n xa kisi, n xa i xa masenyi
ratinme.

¹⁸ N ya rabi alako n xa i xa seriye
fanyi igbe.

¹⁹ Xoje nan lanxi n ma yi dunja
ma,

i naxa i xa yaamarie noxun n ma.

²⁰ N hayi na i xa tinxinyi ma.

²¹ I i xui ratema yete igboe xili ma,
mixi dankaxi naxee i xa yaamarie
rabepinma.

²² I xa n natanga yaagi nun
marajaxui ma,

barima n i xa masenyi suxuxi.

²³ Hali mangee n tojogema,
i xa konyi di a joxo sama ne i xa
yaamarie nan xon ma.

²⁴ I xa masenyi rafan n ma,
e n nasima a fanyi ra.

²⁵ N na toje xungbe kui.

Yandi, i xa n nakisi i xa masenyi ra.

²⁶ N to n ma jere ki masen i be, i n
yaabi ne.

Yandi, i xa i xa yaamari masen n be.

²⁷ N mali i sago fahaamufe ra,

alako n xa n joxo sa i xa kaabanakoe
xon ma.

²⁸ N na wafe nimise ma.

N xun nakeli alo i a laayidixi ki naxe.

²⁹ Wule falafe makuya n na.

Hinne n na i xa seriye saabui ra.

³⁰ N bara dugutegeja kira sugandi,
n boje birama i xa seriye nan foxo
ra.

³¹ Alatala, n xirixi i xa seriye nan na,
i naxa n lu yaagi kui.

³² N na n jerefe i xa yaamarie xa
kira nan xon ma,
barima i bara a niya i waxonfe xa lu
n boje ma.

³³ Alatala, n matinxin i xa yaamarie
ra,

alako n xa lu i xa kira xon ma n ma
simaya birin kui.

³⁴ Xaxili fanyi fi n ma,

alako n xa n joxo sa i xa seriye xon
ma,

n man xa a rabatu n boje birin na

³⁵ N najere i xa yaamarie xa kira
xon ma,

barima e rafan n ma

³⁶ N boje rafindi i xa masenyi ma,

i naxa a rafindi bannaya tinx-
intareya ma.

³⁷ N yae ba see ra naxee jonma,

n nakisi i xa kira xon ma.

³⁸ I xa laayidi rakamali i xa konyi di
be,

i naxan nagataxi i yaragaaxuie ya ra.

³⁹ N ba yaagi kui n gaaxuxi naxan ya
ra,

barima i xa seriye fan.

⁴⁰ N wama birafe i xa masenyi foxo
ra a fanyi ra.

N nakisi i xa tinxinyi kui.

⁴¹ Alatala, fa i xa xanunteya nun i xa
kisi ra n be,

alo i a laayidi ki naxe.

⁴² Na temui, n noma ne n maberema
yaabide,

barima n tan laxi i xa masenyi ra.

⁴³ I naxa nondi masenyi ba n de i,

barima n xaxili tixi i xa kiiti ra.

⁴⁴ N i xa seriye rabatuma ne abadan.

⁴⁵ N luma xoreya nan kui,

barima n na i sago nan fenfe.

46 N i xa masenyi falama ne mangɛɛ be,
n mu fama lude yaagi kui.

47 Birafe i xa yaamarie fɔxɔ ra, na rafen n ma.

48 N na n belexee itema tantui ra i xa yaamarie xa fe ra, naxee rafen n ma.

N wama n jɔxɔ safe i xa seriyee xɔn ma.

49 I xa ratu i xa masenyi ma, i naxan masen i xa konyi di be, naxan xaxili sa fima n ma yare.

50 N madunduma n ma tɔɔre kui i xa laayidi nan saabui ra.

51 Yete igboe n mayelema ne, kɔnɔ n mu i xa seriyee kira bejinma.

52 Alatala, n to n natu i xa kiiti tinxinxie ma i naxan saxi temui dangixi, n boje limaniyama ne.

53 N boje texi a jaaxi ra tinxintaree xili ma naxee i xa seriyee raboloma.

54 N sabati dede, n beeti bama ne i xa yaamarie xa fe ra.

55 Kɔe ra n na n natuma ne i xili ma. Alatala, n fama ne i xa seriyee rat-inmede.

56 N darixi i sago rabatufe nan na.

57 Alatala, i tide gbo n be. N bara laayidi tongo i xa masenyi rabatufe ra.

58 N wama lufe i seeti ma n boje birin na.

Hinne n na alo i a masen ki naxe.

59 N to n jere ki mato, n bara gbilen i xa masenyi ma.

60 N gbatama ne, n mu dugundima i xa yaamarie rabatufe ra.

61 Hali mixi jaaxie kankan n ma, n mu neemuma i xa seriyee ma.

62 Kɔe tagi, n kelima ne, n i matoxo i xa kiiti tinxinxi xa fe ra.

63 I yaragaaxui birin findixi n jereboore nan na, nun naxee i sago rabatuma.

64 Alatala i xa xanunteya na dunipa birin ma, n xaran i xa yaamarie ra.

65 Alatala, i bara fe fanyi raba n tan i xa konyi be, alo i a laayidixi ki naxe.

66 N xaran fe tagi rasade nun fe kolonyi ra, barima n laxi i xa yaamarie ra.

67 N nu bara loe beemanu i xa n ma fe magoro, kɔnɔ yakosi fa n na i xa masenyi nan nabatufe.

68 I fan, i fe fanyi rabama, n xaran i xa yaamarie ra.

69 Hali yete igboe wule sama n xun, n i xa yaamarie rabatuma ne n boje birin na.

70 E boje xoxoxo alo geme, kɔnɔ i xa seriyee joxun n be.

71 N ma tɔɔre bara n mali i xa yaamarie kolonfe ra.

72 I xa masenyi fan n be xema nun gbeti ra.

73 I tan nan n daaxi, i tan nan n nafalaxi i xonye ra.

Fahaamui fi n ma i xa yaamarie kolonfe ra.

74 I yaragaaxuie xa seewa n tofe ra, barima n xaxili tixi i xa masenyi ra.

75 Alatala, n a kolon i xa kiiti tinxinxi ra, n a kolon i n ma fe magoroxi xanunteya nan ma.

76 Yandi, i xa xanunteya xa n madundu, alo i a laayidi n tan, i xa konyi be ki naxe.

77 I xa kinikini n ma alako n xa kisi, barima i xa seriyee rafen n ma.

78 Yete igboe xa yaagi soto, barima n mu fe yo rabaxi e ra e n tɔɔroma naxan ma.

N tan joxo sama i sago nan xɔn ma.

79 I yaragaaxuie xa gbilen n ma, a nun naxee i xa masenyi kolon.

80 N boje xa i xa yaamarie suxu, alako yaagi naxa fa dusu n xun na.

81 A xoli n ma n xa i xa kisi soto, kɔnɔ n xaxili tixi i xa masenyi nan na.

82 N i xa laayidi rakamalixi mamefe. N a falama n boje kui, «I n madunduma mun temui?»

- 83 N luxi alo kundi naxan na raxarafe,
kɔnɔ n mu nɛɛmuma i xa yaamarie ra.
- 84 N xa mame ti han mun temui, beenun i xa n yaxuie paxankata?
- 85 Yetɛ igboe gantanyi tima n ya ra. Seriyɛ mu na ki.
- 86 I xa yaamari birin tinxin. N natanga tɔɔɔɛɛ ma.
- 87 A gbe mu luxi e xa n ma fe kana, kɔnɔ n tondi nɛ i xa yaamarie rabolode.
- 88 N nakisi i xa xanunteya ra, alako n xa i xa masenyi suxu.
- 89 Alatala, i xa masenyi na koore ma abadan.
- 90 I xa xanunteya buma nɛ kelife to bɔnsɔɛ ma han bɔnsɔɛ naxee sa fama. I dunija xanxi nan daa.
- 91 I xa seriyɛ buma han to, birin na i xa mangɛya nan bun ma.
- 92 Xa n mu sɛɛwa i xa seriyɛ ra nu, n bara bɔnɔ n ma tɔɔɔɛ kui nu.
- 93 N mu nɛɛmuma i xa masenyi ra feo, barima i n kisixi e tan nan saabui ra.
- 94 N bara n yetɛ fi i ma, n nakisi. N tinma i sago suxufe ra.
- 95 Mixi paaxie wama n faxafe, kɔnɔ n tan ɲɔɔ saxi i xa masenyi xɔn ma.
- 96 N a kolon dunija fe birin ɲɔnma nɛ, kɔnɔ i xa seriyɛ mu kanama abadan.
- 97 I xa seriyɛ rafan n ma. N na n ɲɔɔ saxi a xɔn ma kude.
- 98 I xa yaamarie n findima fahaamula nan na dangi n yaxuie ra, barima e na n bɔɲɛ kui temui birin.
- 99 N xaxili fan n karamɔxɔɛ xaxili bɛ, barima n na n ɲɔɔ saxi i xa masenyi nan xɔn ma.
- 100 N fe kolon dangife forie ra, barima n i sago rabatuxi.
- 101 N bara n sanyi ba kira paaxie xɔn ma, n xa bira i xa masenyi fɔxɔ ra.
- 102 N mu i xa seriyɛ bɛɲin, barima i tan nan yati n xaran na ra.
- 103 I xa masenyi ɲɔxun n dɛ kui dangi kumi ra.
- 104 N xaxili fanyi sɔto i sago nan na. Na kui n bara kira paaxie tan xɔn.
- 105 I xa masenyi findixi lanpui nan na n san tide, a findi naiyalanyi ra n ma kira xɔn ma.
- 106 N bara laayidi tongo naxan mu kanama, n fama nɛ birade i xa seriyɛ tinxinxi fɔxɔ ra.
- 107 N bara tɔɔɔ a gbe ra. Alatala, n nakisi i xa masenyi ra.
- 108 Alatala, n bara i maxandi, i xa n ma matɔxɔɛ suxu sɛɛɛɛ ra, i xa n xaran i sago ra.
- 109 N nii na faxɛ ya i temui birin, kɔnɔ n mu nɛɛmuma i xa seriyɛ ma.
- 110 Mixi paaxie gantanyi tema n bɛ, kɔnɔ n mu n makuyama i sago ra.
- 111 I xa masenyi findixi n kɛ nan na abadan, a n bɔɲɛ rasɛɛwama nɛ.
- 112 N bɔɲɛ birama nɛ i xa yaamarie fɔxɔ ra abadan.
- 113 N filankafui xɔnma, kɔnɔ i xa seriyɛ rafan n ma.
- 114 N kantari nun n makantama na i tan nan na, n xaxili tixi i xa masenyi ra.
- 115 Wo wo masiga n na, wo tan mixi kobie, alako n xa Ala xa yaamarie ratinmɛ.
- 116 N demen alo i a laayidi ki naxɛ, alako n xa kisi. I naxa fe kana n xaxili tixi naxan na.
- 117 I xa ti n fanga ra, alako n xa kisi. N ya tixi i xa yaamarie ra.
- 118 I xa tondi mixie ra naxee e makuyama i xa seriyɛ ra, barima madaxuna nun wule na e xa fe birin kui.
- 119 I mixi kobie ɲɔnma nɛ yi dunija ma, alo xabui gbeti gbi bama ki naxɛ. Na nan a ra i xa masenyi rafan n ma.
- 120 N fate sɛɛnma i xa magaaxui ra, n hanmɛxi i xa kiiti ra.
- 121 N walima nɔndi nun tinxinyi nan na.

I naxa n lu n yaxuie yi ra.

122 I xa n ma fe sooneya i senbe ra,
I naxa lu yete igboe xa no n na.

123 N ya tixi i xa kisi ra temui birin,
a nun i xa masenyi tinxinxi.

124 Hinne i xa konyi ra i xa xanunteya kui.

N xaran i xa yaamarie ra.

125 Fahaamui fi n tan, i xa konyi ma,
alako n xa i xa masenyi kui kolon.

126 Mixie na i xa seriye matandife.
Alatala, a lanma i xa ti e ya ra yakosi.

127 I xa yaamarie rafanxi n ma dangife xema fanyi ra,

128 n to a mapoxun i sago tinxin,
n kira birin xonma ne naxan mu findi nondi ra.

129 I xa masenyi n de ixarama,
n a rabatuma na nan ma.

130 I xa masenyi kui matofe,
a xaxili fima ne xaxilitaree ma.

131 A na n nii ra n xa i sago kolon.

132 I ya rafindi n ma, i xa hinne n na,
alo i darixi a raba ra ki naxe i xanuntenyie be.

133 I xa n ti i xa masenyi fari,
i naxa lu fe jaaxi yo xa no n na.

134 N ba adamadie xa noe bun ma,
alako n xa i xa yaamarie ratinme.

135 I yatagi noe rayanba i xa konyi ma,
i xa n xaran i xa yaamarie ra.

136 N luma wa ra a gbe ra,
barima n a kolon mixie mu i xa seriye ratinmema.

137 Alatala i tinxin, i xa kiitie fan tinxin.

138 I xa masenyi tinxin, a man findixi nondi yati nan na.

139 N boje rapaaxuma ne n ma,
barima n yaxuie mu e tuli matima i xa masenyi ra.

140 I xa masenyi bara a yete xa nondi masen,
a rafan n tan i xa konyi ma.

141 Hali n xurun, mixie yoma n ma,
n mu neemuma i sago ma.

142 I xa tinxinyi buma abadan.
I xa seriye nondi na a ra.

143 Sunnunyi nun toere n suxuxi,
konon i xa yaamarie noxun n be.

144 I xa seriye tinxin abadan.
Fahaamui fi n ma alako n xa kisi.

145 Alatala, n na n de rawafe i be n boje birin na.

N yaabi, alako n xa no i xa yaamarie ratinmede.

146 N na n de rawafe i be.
N nakisi, alako n xa no i sago rabade.

147 N kelima beemanu subaxe xa a li,
n i maxandi i xa n demen.
N xaxili tixi i xa masenyi nan na.

148 N mu xima koere ra,
n na n mapoxunma i xa masenyi nan tun ma.

149 I i tuli mati n xui ra i xa xanunteya xa fe ra.

Alatala, n nakisi i xa kiiti bere ra.

150 Mixie bara maso n na,
naxee wama fe jaaxie xon.

E makuya i xa seriye ra.

151 Konon i tan Alatala, i makore n na,
i xa yaamarie findixi nondi nan na.

152 N a kolon kabi a rakuya,
i bara i xa masenyi mabanban alako a xa bu abadan.

153 N ma toere mato, i xa n nakisi,
barima n mu neemuxi i xa seriye ma.

154 I xa n xun mafala, i xa n xun sara.
N nakisi alo i a laayidi ki naxe.

155 Kisi makuya mixi jaaxie ra,
barima e mu birama i xa yaamarie foxo ra.

156 Alatala, i xa kinikini gbo.

N nakisi i xa kiiti bere ra.

157 N gerefae wuya,
konon n mu gbilen i sago foxo ra.

158 I yanfamae tofe rapaaxu n ma,
barima e mu i xa masenyi suxuma.

159 A mato, i xa yaamarie rafan n ma.
Alatala, n nakisi i xa xanunteya xa fe ra.

160 I xa masenyi nondi na a ra,
i xa kiiti tinxinxi buma ne abadan.

161 Mangee n toeroma hali n mu fe jaaxi yo rabaxi e ra,

konon n gaaxuma i xa masenyi ya ra n boje birin na.

162 N seewaxi i xa laayidi ra,
alo mixi naxan geeni xungbe sotoxi.

163 N wule xonxi, a rapaaxu n ma,

kɔnɔ i xa sɛriye n xanuntenyi na a
ra.

164 N i matɔxɔma sanmaya solofere
lɔxɔ yo lɔxɔ

i xa kiiti tinxinxi xa fe ra.

165 Bɔɲɛsa gbegebe nan na mixie bɛ,
i xa sɛriye rafanxi naxee ma.

Fefe mu e rabirama.

166 Alatala, n xaxili tixi i xa kisi ra,
n birama nɛ i xa yaamarie fɔxɔ ra.

167 N i xa masenyi suxuma nɛ,
barima e rafan n ma ki fanyi ra.

168 N birama nɛ i sago nun i xa
masenyi fɔxɔ ra.

I n ɲɛɛ ki birin kolon.

169 Alatala, i xa n ma duba suxu.

Fahaamui fi n ma i xa masenyi
saabui ra.

170 N ma maxandi xa i li.

N nakisi alɔ i a laayidi ki naxɛ.

171 I matɔxɔɛ xa mini n dɛ i,
barima i n xaranfe i xa yaamarie
nan na.

172 N dɛ xa bɛɛti nde ba i xa masenyi
xa fe ra,

barima i xa yaamarie birin tinxin.

173 I xa fa n dɛmɛn,

barima n i sago nan sugandixi.

174 Alatala, n nii na i xa kisi ma,

i xa sɛriye n nasɛwama nɛ.

175 I xa n nakisi alako n xa nɔ i
matɔxɔde.

I xa kiitie xa n dɛmɛn.

176 N nabɛɲinxi nɛ alɔ yɛɛ lɔɛxi.

I xa n tan i xa konyi fen,

barima n mu nɛɛmuxi i xa yaamarie
ma.

120

Ratangafe gere ma

Ala maxandi

1 Biyaasilae xa bɛɛti nde

N na Alatala maxandi n ma tɔɔɛ
kui,

a n yaabima nɛ.

2 Alatala, n natanga wule faleɛ dɛ
ma,

naxee mixie madaxuma.

3 Mixi madaxui, a fama munse
rabade?

4 A fama sɔxɔɛ nan tide tanbɛ ralu-
ganxie ra,
a fama ganyi tide tɛ wolee ra.

5 A xɔɔxɔ n bɛ lufe ra Meseki bɔxi
ma,

a xɔɔxɔ n bɛ lufe ra Kedari bɔnsɔɛ
ya ma.

6 N bara bu yi mixie ya ma,

naxee bɔɲɛsa xɔnxi.

7 N tan na bɔɲɛsa nan bɛ,

kɔnɔ n nɛfɛ wɔyɛn,

e tan wama gere nan xɔn ma.

121

Dɛmɛri kelima Ala ma

Ala matɔxɔɛ

1 Biyaasilae xa bɛɛti nde

N na n ya ratema geyae mabiri.

N ma dɛmɛri kelima minden?

2 N ma dɛmɛri fatanma Alatala nan
na,

naxan koore nun bɔxi daaxi.

3 A mu tinma i xa bira.

A i kantama, a mu kinsɔnma.

4 Isirayila kantama mu kinsɔnma, a
mu xima.

5 Alatala nan i kantama.

A findixi niini nan na i bɛ,

6 alako soge naxa i tɔɔɔ yanyi ra,

kike naxa i tɔɔɔ kɔɛ ra.

7 Alatala i ratangama nɛ tɔɔɛ birin
ma, a i nii makantama.

8 I na mini, Alatala luma nɛ i sɛɛti
ma.

I na so, Alatala birama nɛ i fɔxɔ ra.

A na i sɛɛti ma yakɔsi, a na i sɛɛti
ma abadan.

122

Bɔɲɛsa xa lu Darisalamu

Ala matɔxɔɛ

1 Biyaasilae xa bɛɛti nde Dawuda
naxan sɛbɛ

N bara sɛɛwa n biyaasi booree xa
wɔyɛnyi ma, a falafe ra,

«Won xɛɛ Alatala xa banxi!»

2 «Yakɔsi muxu sanyie tixi i tan
Darisalamu sode dɛ ra.»

3 Darisalamu taa na a ra naxan tixi
lanyi kui.

4 Alatala xa mixie tema nɛ naa e
bɔnsɔɛ ki ma

alako e xa Alatala xili matɔxɔ alɔ a
yamarixi ki naxɛ.

5 Kiitisa xa kibanyie dɔxɔxi menni
ne,
Dawuda bɔnsɔe xa mange kibanyie.

6 Wo bɔnesa maxandi Darisalamu
be!

«Ala xa i xanuntenyie ratanga fe
xɔrɔxɔe ma.

7 Ala xa a niya bɔnesa xa lu i xa tete
kui.

Ala xa i ratanga gere ma.»

8 N ngaxakerenyie nun n xanun-
tenyie xa fe ra,

n a falama ne, «Bɔnesa xa lu wo be!

9 N i xa heeri fenma ne won Marigi
Alatala xa hɔrɔmɔlingira xa fe
ra.»

123

Ala xa konyie

Ala maxandi

1 Biyaasilae xa beeti nde

N na n ya ratema i tan nan na,
i tan naxan ma kibanyi na koore ma.

2 Muxu yae tixi muxu Marigi Alatala
nan na a xa kinikini xa fe ra,
alɔ konyie yae tixi e marigi ra ki
naxe.

3 Alatala, kinikini muxu ma, barima
nama bara yo muxu ma,

4 yete igboe bara muxu mabere.

124

Ala xa maratange

Ala matɔxɔe

1 Biyaasilae xa beeti nde Dawuda
naxan sebe

Isirayila nama xa a fala:

Xa Alatala mu lu won seeti ma nu,

2 xa Alatala mu won mali gere kui
nu,

3 na gerefæe bara won xun nakana e
xa xɔne ra nu,

4 alɔ banbaranyi dinma xure ma ki
naxe,

5 a fa mixie madula ye xɔra senbe
ra.

6 Tantui na Alatala be,

naxan mu tin e xa nɔ won na.

7 Won bara kisi alɔ xɔni naxan kisixi
gantanyi ra.

Gantanyi bara kana,

yele bara bɔɔ a ra,

won bara e lu naa.

8 Won ma demeri na Alatala xili nan
na,

naxan koore nun bɔxi daaxi.

125

Alatala a xa nama rabilinfe

Ala xa seriye

1 Biyaasilae xa beeti nde

Naxee e xaxili tima Alatala ra,
e senbe sɔtɔma ne alɔ Siyoni geya
naxan mu serenma, a bu abadan.

2 Darisalamu rabilinxi geyæe ra ki
naxe,

Alatala a xa nama fan nabilinxi na
ki ne abadan.

3 Mangasanyi jaaxi mu tinxintɔe xa
bɔxi yamarima,

alako tinxintɔe belexe naxa lan fe
jaaxi.

4 Alatala, hinne mixi fanyie ra, naxee
bɔne fiixe,

5 kɔnɔ i tan Alatala, i xa tinxintaree
keri e yuge ma.

Ala xa bɔnesa lu Isirayila bɔxi ma.

126

Ala mixi xɔreyafe

Ala matɔxɔe

1 Biyaasilae xa beeti nde

Alatala to geelimanie ragbilen Siy-
oni,

a lu ne muxu be alɔ xiye.

2 Muxu naxa ye,

muxu naxa beeti ba seewe ra.

Sie nu a falama ne e bore be,

«Alatala bara kaabanakoe raba yie
be.»

3 Iyo, Alatala bara kaabanakoe raba
muxu be,

muxu seewaxi ki fanyi ra.

4 Alatala, muxu harige ragbilen
muxu ma

alɔ ye ragbilenma Negewi bɔxi xure
xɔrixie ra ki naxe.

5 Mixi naxee xe sama yaye ra, e fama
ne a xabade seewe kui.

⁶ Mixi naxan sigama sansi side, e na wafe,
na mixi gbilenma ne baloe ra, a seewaxi.

127

Ala nan banxi tife

Ala matoxe

¹ Biyaasilae xa beeti nde Sulemani naxan ba
Xa Alatala xa mu banxi ti,
a timae walima ne fufafu.
Xa Alatala xa mu taa makantama,
a kantamae walima ne fufafu.

² Wo kelima subaxe ma,
wo walima han ke ra baloe sotofe ra.

Na kui wo walima tun.
Kono Ala a xanuntenyie man kima e sa temui.

³ Die findima ne ke ra mixi be Alatala naxan kima,
fe fanyi sare nan e ra,
naxee kelima a tan ma.

⁴ Die naxee sotoxi fonike temui,
nee tide luma ne alo soorie xa xalie.

⁵ Barake na mixi be naxan xa xali sase rafexi.
A yaxuie mu noma a rayaagide nama ya i.

128

Di findixi baraka nan na

Ala xa seriye

¹ Biyaasilae xa beeti nde Seewe na Alatala xa yaragaaxui nan be,

naxan perema a xa kira xon ma.

² I xa wali geeni luma i tan nan be,
a findi seewe nun harige ra i be.

³ I xa gine luma ne alo wuri bogila i xa banxi kui,

i xa die luma ne alo wuri neenee i xa teebili seeti ma.

⁴ A na na ki ne Alatala xa yaragaaxui be,
a barakaxi.

⁵ Alatala xa i baraka kelifa Siyoni.

I xa Darisalamu harige to i xa simaya birin kui.

⁶ I xa i xa die xa die to.

Ala xa boresa lu Isirayila boxi ma.

129

Ala xunnakeli fife tooromixi ma

Ala matoxe

¹ Biyaasilae xa beeti nde Isirayila xa a fala:

N gerefae bara n tooro kabi n fonike temui.

² E bara n tooro a paaxi ra kabi a fole,

kono e mu no n na.

³ E bara n fari iboo alo xe sae boxi booma ki naxe.

⁴ Kono Alatala tinxin.
A bara mixi kobie xa luuti xirixie bolon.

⁵ Ala xa Siyoni xonmixie rayaagi.

⁶ Ala xa e lu alo banxi fari nooge,
naxan xarama beenun a xa tala,

⁷ naxan mu findima baloe ra xe sae be.

⁸ Dangi mixie naxa duba wo be, a falafe ra,

«Ala xa wo baraka.
Muxu bara duba wo be Alatala xili ra.»

130

Alatala Marakisima

Ala maxandi

¹ Biyaasilae xa beeti nde Alatala, n i xilima n ma toore tilinxi nan kui.

² N Marigi, i xa i tuli mati n xui ra,
i xa n ma maxandi rame kinikini kui.

³ Xa i tan Alatala ratuma mixie xa yunubie ma,
nde noma tide i ya ra sonon?

⁴ Kono i tan yunubie xafarima ne.
Na kui mixi gaaxuma ne i ya ra.

⁵ N xaxili tixi Alatala nan na n nii birin na,

n ya tixi a xa masenyi nan na.

⁶ N xaxili naxan tixi n Marigi ra,
na dangi taa makante xa mame ti ra kuye iba ra.

A gbo na be.

⁷ Isirayila, i xa i xaxili ti Alatala ra,

barima i xa xanunteya na a boꝛe
kui,
a i xunsare birin fima ne.
8 A tan nan Isirayila xun sarama a
xa yunubie birin ma.

131

Danxaniyatɔe xa maraxare

Ala matɔxɔe

1 Biyaasilae xa beeti nde Dawuda
naxan ba
Alatala, yete igboe mu n na,
n mu la n yete ra.
N mu soma fee ya ma naxee senbe
gbo n be,
naxee dangi n ma fahaamui ra.
2 N naxan nabaxi, n na n sabarixi ne,
n na n nii raxara alo di de baxi.
3 Isirayila, i xa i xaxili ti Alatala ra
temui birin.

132

Ala xa laayidi Dawuda nun Darisalamu be

Ala maxandi

1 Biyaasilae xa beeti nde
Alatala, i xa ratu Dawuda ma a nun
a xa toore birin ma.
2 A naxa a rakali Alatala be,
a naxa a rakali Yaxuba Marigi Ala
Senbema be,
3 «N mu soma n xonyi, n mu n sama,
4 n mu n ya maxima,
n mu n ya magirama,
5 han n sa lingira sotoma Yaxuba
Marigi Ala Senbema be temui
naxe.»
6 Won nu bara a xa fe me Efarata
boxi ma.
Won naxa a li Yaara xa xe ma.
7 «Won xee a xa horomolingira yire,
won xa won xinbi sin a santide ya i.
8 Alatala, keli i xa talu i sabatide, i
tan nun i xa saate kankira.
9 I xa serexedubee xa lu xunnakeli
kui,
i dugutegee xa e seewe xui rate.»
10 I xa konyi Dawuda xa fe ra,
i naxa mee i xa mange sugandixi ra.

11 Alatala a kali ne Dawuda be,
marakali naxan mu kanama,
a naxe, «N i bonsɔe nde nan doxoma
i xa kibanyi ma.

12 Xa i xa die sa n ma saate binya,
e n ma yaamarie rabatu,
e xa die fan luma ne i xa kibanyi ma
abadan.»

13 Barima Alatala bara Siyoni
sugandi,
menni nan nafanxi a ma a sabatide
ra.

14 A naxe, «N sabatide nan be ra
abadan.
N doxoma be n ma kibanyi kui
barima be rafanxi n ma.

15 N barake sama ne Siyonikae ma,
n baloe fi e xa misikiinee ma.

16 N kisi fima ne e xa serexedubee
ma,
e dugutegee beeti bama ne seewe
kui.»

17 «Be n Dawuda senbe rakelima ne,
n naiyalanyi raminima ne n ma Mixi
Sugandixi be.

18 N yaagi dusuma ne a yaxuie xun
na,
konɔ n noɔe dusuma a tan nan xun
na.»

133

Ala xa nama xa lanyi

Ala matɔxɔe

1 Biyaasilae xa beeti nde Dawuda
naxan ba
Ngaxakerenyie lanma e xa lu lanyi
kui.

Fe fanyi yati yati nan na ki.

2 Na fan alo ture naxan surusuruma
Haruna xunyi ma,
a fa goro a dexabe ma,
han a dugi li.

3 Na luma ne alo xini naxan goroma
Xerimon nun Siyoni geyae
ma,
barima Alatala barake nun kisi
ragoroma naa abadan.

134

Duba serexedube be

Ala matɔxɔe

1 Biyaasilae xa beeti nde

Wo tan Alatala xa konyie,
wo xa Alatala matoxo,
wo tan naxee walima koe ra Alatala
xa horomobanxi kui.

² Wo xa wo belexe ite horomobanxi
kui Alatala matoxofe ra.

³ Alatala naxan koore nun boxi daa,
a xa barake sa wo ma kelife Siyoni.

135

Isirayila xa matoxoe

Alatala matoxoe

¹ Wo Marigi Alatala matoxo, wo a xili
matoxo.

Alatala xa konyie, wo xa a matoxo,

² wo tan naxee walima Alatala xa
horomobanxi kui,
won tan naxee walima Ala xa banxi
tete kui.

³ Wo xa Alatala matoxo, barima a
fan.

Wo xa beeti ba a xili matoxofe ra,
barima a rafan a ma.

⁴ Alatala bara Yaxuba sugandi a yete
be,
alako Isirayila xa findi a xa pama
fanyi ra.

⁵ N tan a kolon a Alatala gbo,
won Marigi dangi alae birin na.

⁶ Alatala a waxonfe rabama ne koore
nun boxi ma,
a a rabama ne baa tilinxie ma.

⁷ A nuxuie ratema keli dunipa tunx-
unyi naani ma,
a tunc rafa nun seyamakonyi, a foye
xungbe ramini a ragatade kui.

⁸ A Misira di singee birin faxes,
keli mixie ma han a sa xurusee li.

⁹ A naxa tonxumae nun kaabanakoe
raba Misira,
Firawuna nun a xa walikoe birin xili
ma.

¹⁰ A naxa sie wuyaxi bonbo, a mange
senbema gbegbe faxes.

¹¹ A naxa Amorikae xa mange Sixon,
Basan mange Ogo, nun Kanaan
mange birin xa boxi tongo,

¹² a naxa a fi a xa pama Isirayila ma
ke ra.

¹³ Alatala, i xili mu loema abadan, i
xili ifalama ne temui birin,

¹⁴ barima Alatala fama ne a xa pama
gbexode,
a fa kinikini a xa konyie ma.

¹⁵ Si naxee mu Ala kolon,
e kuyee yailanma xema nun gbeti
nan na e belexe ra.

¹⁶ De na na kuyee be, konoe e mu
woyenma.

Yae na e be, konoe e mu se toma.

¹⁷ Tulie na e be, konoe e mu fe mema.
Nengi yo mu e fate i.

¹⁸ E rafalamae xa lu alo e tan, a nun
naxee birin lama e ra.

¹⁹ Isirayilakae, wo tan xa Alatala
tantu.

Haruna bonsoe, wo xa Alatala tantu.

²⁰ Lewi bonsoe, wo xa Alatala tantu.
Wo tan Ala yaragaaxuie, wo xa
Alatala tantu.

²¹ Tantui na Alatala be kelife Siyoni.
Tantui na Alatala be naxan sabatixi
Darisalamu.

Wo xa Alatala matoxo!

136

Tantui na Ala be a xa xanunteya xa fe ra

Ala matoxoe

¹ Wo Alatala tantu, barima a fan,
dan mu na a xa xanunteya ma.

² Wo Alatala tantu naxan dangi alae
birin na,
barima dan mu na a xa xa-
nunteya ma.

³ Wo marigie xa Marigi tantu,
barima dan mu na a xa xa-
nunteya ma.

⁴ Wo xa a tan tantu,
a tan naxan keren kaabanakoe
rabama,
barima dan mu na a xa xa-
nunteya ma,

⁵ a tan naxan koore daaxi a xa
fahaamui ra,
barima dan mu na a xa xa-
nunteya ma,

⁶ a tan naxan boxi itala yee fari,
barima dan mu na a xa xa-
nunteya ma,

- 7 a tan naxan yanba se xungbee daaxi,
barima dan mu na a xa xanunteya ma,
8 soqe, alako a xa yanyi iyalan,
barima dan mu na a xa xanunteya ma,
9 kike nun tunbuie, alako e xa kœ iyalan,
barima dan mu na a xa xanunteya ma.
- 10 Wo xa a tan nan tantu,
a tan naxan Misirakae xa di singee faxa,
barima dan mu na a xa xanunteya ma,
- 11-12 a tan naxan Isirayila ramini Misira bœxi ma a senbe nun a xa nœ ra,
barima dan mu na a xa xanunteya ma,
- 13 a tan naxan Xulunyumi baa ibolon firin na,
barima dan mu na a xa xanunteya ma,
- 14 a tan naxan Isirayilakae radangi baa tagi,
barima dan mu na a xa xanunteya ma,
- 15 a tan naxan Firawuna nun a xa nama rasin Xulunyumi baa xœra,
barima dan mu na a xa xanunteya ma.
- 16 Wo xa a tan nan tantu,
a tan naxan a xa nama radangi gbengberenyi ra,
barima dan mu na a xa xanunteya ma,
- 17 a tan naxan mange xungbee faxa,
barima dan mu na a xa xanunteya ma,
- 18 a tan naxan mange senbemaefaxa,
barima dan mu na a xa xanunteya ma,
- 19 alœ Amori mange Sixœn,
barima dan mu na a xa xanunteya ma,
- 20 alœ Basan mange Ogo,
barima dan mu na a xa xanunteya ma,

- 21-22 a tan naxan e xa bœxi fi a xa konyi Isirayila ma ke ra,
barima dan mu na a xa xanunteya ma.
- 23 Wo xa a tan nan tantu,
a tan naxan ratuxi muxu xa konyiya ma,
barima dan mu na a xa xanunteya ma,
- 24 a tan naxan muxu baxi muxu yaxuie yi ra,
barima dan mu na a xa xanunteya ma,
- 25 a tan naxan neme fima a xa daali birin ma,
barima dan mu na a xa xanunteya ma.
- 26 Wo Ala tantu naxan na koore ma,
barima dan mu na a xa xanunteya ma.

137

Isirayila xa konyiya Babilœn bœxi ma

Ala matœxœ

- 1 Muxu nu dœxœxi Babilœn xuree de ra Siyoni xa fe ratufe ra.
- 2 Muxu nu bara muxu xa kœrae gbaku wuri bilie kœn na.
- 3 Muxu yaxuie nu Siyoni beœtie maxœrin muxu ma,
e nu wama beœti seewaxi nde xœn.
E naxe, «Siyoni beœti nde ba muxu be.»
- 4 Muxu nœma beœti bade Alatala be yi konyiya kui di?
- 5 Darisalamu, xa n neœmu i ma,
n belexe naxa nœ kœra raberede sœnœn,
- 6 n nœnyi xa kankan n de kui.
Na xa raba n na xa a sa li n naxa neœmu Darisalamu ma,
xa a xa fe mu findi n ma seewœ ra.
- 7 Alatala, i xa ratu Edonkae xa fe raba ma Darisalamu xa nimise lœxœ.
E tan nan nu a falama,
«Won xa a kana han won sa a ba a bunyi ra.»
- 8 Babilœn, wo xa xunnagore bara ge panigede,

sεεwε na a bε naxan i sare rag-
bilenma i ma,
i fe jaaxi naxan nabaxi muxu ra.
9 Sεεwε na mixi bε
naxan i xa die suxuma,
a e butuxun fanye fari.

138

Ala batufe bɔɛ birin na

Dawuda xa bεeti
1 N i batuma nε n bɔɛ birin na,
n i matɔxɔ alae ya i.
2 N na n xinbi sinma nε i xa
hɔrɔmɔlingira mabiri,
n i xili matɔxɔ i xa xanunteya nun
dugutegeɛna xa fe ra,
barima i bara i xili nun i xa masenyi
rate fe birin xun na.
3 N to i xili, i naxa n yaabi,
i naxa n nalimaniya i senbε ra.
4 Mange naxee birin na yi dunɔna
ma,
e na i xa masenyi rame,
e xa i matɔxɔ.
5 E xa Alatala xa kira matɔxɔ,
barima Alatala xa nɔre gbo.
6 Hali Alatala na koore ma,
a mεenima nε mixi magoroxie ma,
kɔnɔ a makuyama nε yetε igboee ra.
7 N na lu tɔɔre kui,
i n nakisima nε,
i n yaxuie xa xɔnε xun nakanama
nε,
i fa n nakisi i senbε ra.
8 Alatala n ma fee rakamalima nε.
Alatala, dan mu na i xa xanunteya
ma.
I naxa i xa daalie rabolo.

139

Ala mixie kolonfe

Ala matɔxɔε

1 Dawuda xa bεeti bεetibae xa
mange bε
Alatala, i n bɔɛ birin kolon.
2 I n dɔxɔ temui kolon, i n keli temui
kolon,
i n ma maɔxunye birin kolon
beenun n xa e maɔxun.
3 I n pεre temui kolon, i n sa temui
kolon,
i n ma kirae birin kolon.

4 Beenun wɔyenyi xa mini n dε i,
i tan jan bara a birin kolon.
5 I n nabilinma nε i xɔnyεe ra.
6 Na fe kolonyi makaabaxi gbo n tan
bε,
a dangi n ma fahaamui ra.

7 N sigama minden, n xa n makuya i
Xaxili ra?
N na n gima minden, n xa n nɔxun
i ma?
8 Xa n sa te koore nε, i na menni.
Xa n sa goro aligiyama nε, n i lima
nε naa.
9 Xa n sa keli subaxe ma, n baa igiri,
10 i belexε n naperema nε, i senbε n
malima nε.
11 Xa a sa li n fa a fala,
«N nɔma n nɔxunde dimi kui
naiyalanyi mu na dennaxe,»
12 i n toma nε na dimi kui alo n na
soge nan bun ma.

13 I tan nan n nii daaxi,
i tan nan n nafalaxi n nga tεεε.
14 N i matɔxɔma nε barima n daa ki
makaaba.
I xa wali maniyε mu na.
N na kolonxi a fanyi ra.
15 N fate ki mu nu nɔxunxi i ma
a to yailanxi gundo kui.
16 I yae naxa n to beenun n xa findi
a ra.
N ma lɔxɔε birin nu sεbexi i xa buki
kui beenun n xa daali.
17 Ala, i xa maɔxunye gbo, e tilin.
18 Xa n sa e kɔntima nε nu, e wuya
meyenyi xɔri bε.
Na birin kui, n luma i yi.

19 Ala, yandi, i xa mixi jaaxie faha,
i xa faxetie makuya n na.
20 I yaxuie fe jaaxi falama i xa fe ra,
e i xili kanama.
21 Alatala, a mu lanma n xa i
xɔnmixie xɔn?
A mu lanma i matandilae xa
rapaaxu n ma?
22 N e xɔnma nε.
E bara findi n yaxuie ra.
23 Ala i xa n bɔɛ kui mato,
i xa n ma kɔntɔfli kolon.
24 A mato xa n na kira kobi nde nan
xɔn ma,

i naxan xɔnxi.
Xa a na na ki ne, i xa n ti kisi kira
nan xɔn ma.

140

Mixi kobi alo bɔximase

Ala maxandi

- ¹ Dawuda xa beeti beetibae xa
mange be
² Alatala, n natanga mixi jaaxie yi
ra,
naxee wama n tɔɔrɔfe,
³ naxee nate tongoma e bɔje ma
gere masofe ra lɔxɔ yo lɔxɔ.
⁴ E xa wɔyenyi xɔnɔ alo bɔximase xa
xɔne.

Nengi rate.

- ⁵ Alatala, i xa n natanga mixi jaaxie
belexe i.
I xa n natanga mixi kobie ma naxee
wama n nabirafe.
⁶ I xa n natanga yete igboe xa gan-
tanyi nun luutie ma,
naxee yele italama n ma kirae ra n
suxufe ra.
⁷ Alatala, n Marigi Ala nan i ra.
I xa i tuli mati n wa xui ra.
⁸ Alatala, n nakisima senbema,
naxan n natangama n gere lɔxɔe,
⁹ i naxa tin mixi kobie waxɔnfe ra,
i naxa na sɔɔneya e be alako e xun
naxa fa rakeli.

Nengi rate.

- ¹⁰ N gerefae xa fe jaaxi maxirixie xa
gbilen e ma.
¹¹ Te wole xa dɔxɔ e xun na,
e xa radin te xɔɔra, e naxa fa mini
na kui sɔnɔn.
¹² Fe jaaxi rabae naxa sabati yi bɔxi
ma,
tɔɔre nan tun xa ragiri e ma.
¹³ N a kolon Alatala kiiti fanyi sama
ne misikiinee be,
a nondi fima setaree ma.
¹⁴ Tinxintɔe i xili matɔxɔma ne,
nondilae kisima ne i ya i.

141

Mixi jaaxie xa gantanyi

Ala maxandi

- ¹ Dawuda xa beeti

Alatala, n bara i maxandi, i xulun n
malife ra,
i xa i tuli mati n ma maxandi ra.
² N ma duba xa te i mabiri alo surayi
xiri,
n ma belexe ti xa lu alo nunmare
serexe.

- ³ Alatala, n de makanta
alako fe jaaxi yo naxa mini n de kui.
⁴ I naxa tin n bɔje xa siga fe jaaxi
ma,
n naxa lan wali kobi rabae ma n ma
geeni xa fe ra.

⁵ Xa tinxintɔe n bɔnbɔ, a fan n be,
a xa xurui fan alo labunde naxan
sama n fate ma.
N mu tondima na fe ra.
Kɔnɔ n Ala maxandima a xa mixi
jaaxi waxɔnfe kana.

- ⁶ E xa kiitisae xa radin gelenyi ra.
Mixi jaaxie xa a kolon n ma
masenyi fan.
⁷ E xa a fala, «Muxu xɔrie bara
yensen aligiyama,
alo xe sa bɔxi buxama ki naxe.»

- ⁸ Kɔnɔ n Marigi Alatala, n ya tixi i
tan na.
N kantari toma i seeti ma, i naxa n
nii rabolo.
⁹ N natanga gantanyie ma e naxee
tema n be,
n natanga mixi jaaxie xa yele ma.
¹⁰ E tan xa suxu nee ra, n tan xa kisi.

142

Danxaniyatɔe xa kantari

Ala maxandi

- ¹ Dawuda xa lonni beeti a to nu na
fonme ra
² N na n xui ratema Alatala nan ma
kinikini xa fe ra.
³ N na n ma kontofili dentegema a
tan nan be,
n na n ma nimise ya ba a be.
⁴ Limaniya na ba n yi ra,
i tan n sigade kolon.
E bara gantanyi te n be n ma kira ra.
⁵ N nabilinyi mato: mixi yo mu na n
be,
kantari mu na n be, meenima yo mu
na n be.

6 Alatala, i tan nan keren peti na n
be sɔnɔn.
I keren nan findixi n kantama ra yi
duniya bende fuɲi fari.
7 I xa n wa xui me, barima n senbe
birin bara ɲɔn.
N ba n kerimae yi ra, barima e senbe
gbo n be.
8 N namini geeli kui,
alako n xa i xili matɔxɔ.
Na kui tinxintɔee fama ne e malande
n yire i xa hinne xa fe ra.

143

Ala xa maxandi hagige

Ala maxandi

Dawuda xa beeti
1 Alatala, i tuli mati n ma maxandi
ra,
i xa kinikini n wa xui ma.
I xa n ma duba suxu i xa dugutegeɲa
nun i xa tinxinyi xa fe ra.
2 I naxa i xa konyi makiiti, barima
daali yo mu tinxin i ya i.
3 N yaxui birama ne n foxɔ ra,
a n boronma ne boxi ma,
a n luma ne faxe niini bun ma alo
faxamixie.
4 Na kui n xaxili bara ifu. Limaniya
bara ba n yi.
5 N natuma ne loxoɛ dangixie ma,
n na n xaxili rasigama i xa wali birin
ma,
n na n ɲoxɔ rasiga i xa daalie ma.
6 N na n belexe italama ne i be,
n nii i fenma ne alo gbengberenyi ye
fenma ki naxe.
Nengi rate.
7 Alatala, yandi, i xulun n yaabife ra.
Limaniya bara ge bade n yi ra.
I naxa i kobe raso n na,
xa na mu n luma ne alo faxamixie.
8 Kuye na iba, i xa i xa dugutegeɲa
masen n be,
barima n xaxili tixi i tan nan na.
N ɲere kira masen n be,
barima n xaxili tixi i tan nan na.
9 Alatala, n natanga n yaxuie ma,
barima n kantari sɔtɔma i niini nan
bun ma.
10 N xaran i waxɔnfe rabafe ra,

barima i tan nan na n Marigi Ala ra.
I Xaxili Seniyenxi xa n ti kira fanyi
xɔn ma.
11 Alatala, i xa n nakisi i xili xa fe ra,
i xa n ba toore kui i xa tinxinyi xa fe
ra,
12 i xa n yaxuie de balan i xa
dugutegeɲa xa fe ra,
i xa n gerefae xun nakana,
barima i xa konyi nan lanxi n ma.

144

Munse na adamadi ra Ala be?

Ala maxandi

1 Dawuda xa beeti
Tantui na Alatala be, naxan findixi
n ma fanye ra,
naxan n belexe rawalima a xa gere
kui,
2 naxan findixi n xanuntenyi
senbema ra,
naxan findixi n kantama nun n
nakisima ra,
naxan noma n yaxuie ra alako n xa
kantari sɔtɔ.
3 Alatala, munse na adama ra i to fa
meenixi a ma?
Munse na adama xa di ra i to fa i
ɲoxɔ saxi a xɔn ma?
4 Adamadi luxi ne alo ɲengi foye,
a xa simaya dangima ne alo niini
dangima ki naxe.
5 Alatala, i xa koore rabi i gorofe ra,
i fa din geyae ra alako tuuri xa te.
6 I xa seyamakonyi rabula yaxuie
rayensenfe ra.
Xalie woli alako e xa siga.
7 I xa i belexe itala kelife koore ma,
alako i xa n nakisi, i xa n natanga n
yaxuie ma
alo mixi ratangama mɔronyie ma ki
naxe.
8 N nakisi wule faleɛ ma naxee
wama n madaxufe.
9 Ala, n beeti neene bama ne i be n
ma kora luuti fu daaxi xui ra.
10 N i matɔxɔma ne, i tan naxan
mangee xun nakelima,
naxan i xa konyi Dawuda ratangama
santidegema ɲaaxi ma.

11 N nakisi, n natanga n yaxuie ma,
naxan wule falama mixi madaxufe
ra.
12 Na temui muxu xa di xemee
fanma ne alo wuri bilie,
muxu xa di ginse tofanma ne alo
kontigiba,
naxee masolixi mange banxi kui.
13 Muxu xa banxie rafema ne daxa-
mui mooli birin na,
muxu xa goore wuyama ne a wulu
wulu ma,
14 Muxu xa ningee xungboma ne,
lanyuru yo mu luma e ma,
e furi mu birama,
sonxoe mu mema muxu malandee.
15 Seewe na pama be Ala fama yi fe
mooli rabade naxan na.
Seewe na pama be Alatala findixi
naxan Marigi Ala ra.

145

*Ala xa kaabanakoe nun xa-
nunteya*

Ala matoxoe

Dawuda xa Ala matoxoe
1 N ma Mange Ala, n i matoxoma ne,
n i xili tantuma ne abadan.
2 Loxo yo loxo n i matoxoma ne, n i
xili tantuma ne abadan.
3 Alatala senbe gbo, matoxoe birin
na a tan nan be,
adamadi mu noma sode na birin kui.
4 Yi waxati mixie fama ne i xa kaa-
banakoe falade boore waxati
mixie be.
5 E fama ne i xa noore tofanyi
masende.
N luma ne i xa kaabanakoe
manoxun na.
6 E fama ne i senbe magaaxuxi xa fe
falade.
N luma ne i xa kaabanakoe masen
na.
7 E fama ne jalexinde i xa hinne
xungbe ra,
e i xa tinxinyi masenma ne beeti
seewaxi ra.
8 Alatala hinne mixi ra, a kinikini,
a dijexi, a xa xanunteya gbo.
9 Alatala fe fanyi rabama mixi birin
be,

a kinikini a xa daali birin ma.
10 Alatala, i xa daalie birin i
matoxoma ne,
i xa seniyeentoe i tantuma ne.
11 E i xa mangeya xungbe xa fe
masenma ne,
e i senbe xa fe falama ne,
12 alako mixie xa i xa kaabanakoe
kolon, a nun i xa mangeya
noroxi.
13 I xa mangeya mu nonna ne, i xa
noe buma ne abadan.
14 Alatala bira mixi malima,
a mixi magoroxi xun nakelima ne.
15 Dunija birin a xaxili tixi i ra,
i tan nan e baloma a waxati.
16 I tan nan i belexe rabima,
i birin nawasa e hayi na naxan ma.
17 Alatala tinxin a xa fe birin kui,
a dugutegexi a xa daalie ma.
18 Alatala makore a maxandilae ra,
naxee a maxandima e boje fiixe ra.
19 A a yaragaaxuie waxonfe rabama
ne,
a e xa duba suxuma ne, a e rakisi.
20 Alatala a xanuntenyie makantama
ne,
konon a mixi paaxie birin sontoma
ne.
21 N de Alatala matoxoma ne.
Daali xa a xili seniyeenxi matoxo
temui birin.

146

Ala xa mali gbo adama xa mali be

Ala matoxoe

1 Wo Alatala matoxo!
N nii xa Alatala matoxo,
2 n xa a matoxo n ma simaya birin
na.
N n Marigi Alatala matoxoma ne
beeti ra, fanni n na n nii ra.
3 Wo naxa wo yete taxu mixi xung-
bee ra,
barima adamadie na e ra,
naxee mu noma mixi rakiside.
4 E nii bama ne e fate i, e gbilen
bende.
Na loxoe yati, e naxan janigexi, na
birin nonna ne.

5 Σεewe na mixi be, Yaxuba Marigi
Ala naxan malima.
Σεewe na mixi be, naxan a xaxili
tima a Marigi Alatala ra,
6 Ala naxan koore nun boxi daa,
Ala naxan baa nun a kui see birin
daa,
dugutegeɗa na Ala naxan be
abadan.
7 Alatala tɔɔɓegetɔɔe xun mafalama,
a donse fima kaametɔɔe ma,
a geelimanie raminima geeli kui,
8 a donxuie ya rabɔɔma,
a mixi magoroxie xun nakelima,
a tinxintɔɔe xanuma,
9 a meɓnima xɔɓe ma,
a kiridie nun kaɗe ginɛe bun tima,
kɔɔ a mixi jaaxie tan xun
nakanama ne.
10 Siyoni, wo Marigi Alatala xa
mangeya mu ɗonma abadan.
Wo xa Alatala matɔɔɔ!

147

Ala senbe maniyɛ mu na

Ala matɔɔɔ

1 Wo Alatala matɔɔɔ.
A lanma Alatala xa matɔɔɔ beɛti ra.
Fe fanyi na a ra.
2 Alatala na gbilenfe Darisalamu ti
ra,
a Isirayila xa mixi rafama ne kelife
konyiya kui,
3 a tɔɔɓmixie ralimaniyama, a e
rayalanma e xa fure kui.
4 Alatala tunbuie kɔnti kolon,
a e birin xilima e xili ra.
5 Won Marigi Alatala senbe gbo,
dan mu na a xa fahaamui ma.
6 Alatala mixi magoroxi bun tima,
kɔɔ a yete igboe xa fe kanama.
7 Wo xa beɛti ba Alatala be tantui ra,
wo xa beɛti ba Ala be kɔrae xui ra.
8 A tan nan nuxui raminima koore
ma,
a tune rafa boxi ma,
a sansie rasoli geyae fari.
9 A xurusee rabaloma,
a donse fima xaxa yɔɓe ma, e na e
xui ramini temui naxe.

10 Soe senbe mu findixi fefe ra Ala
be.
Xeɓe xa senbe mu findixi fefe ra Ala
be.
11 Ala yaragaaxuiya nan nafanma a
ma.
Ala wama mixi xɔn naxan xaxili tixi
a xa xanunteya ra.
12 Darisalamu, i xa Alatala matɔɔɔ.
Siyoni, i xa Ala tantu,
13 barima a tan nan i xa naade
makantama,
a tan nan barake sama i xa ɗama
ma.
14 A bɔɓesa fima i xa boxi ma,
a donse fanyi fima i ma.
15 Alatala dunija yamarima,
a a waxɔnfe rayensenma mafuren
mafuren.
16 A balabalanyi ragoroma ne alo
geɛe fute,
a na rayensen alo te xube.
17 A ragoro boxi ma, nde nɔma tide
na xinbeli ya ra?
18 A na a xui ramini e ma, e xunuma
ne,
a na foye rafa, balabalanyi man
findima ne ye ra.
19 Alatala bara Annabi Yaxuba
rakolon a xa masenyi ra,
a bara a xa seriye nun a xa yaamarie
masen Isirayila be.
20 A mu na mɔɔli ragirixi si gbete yo
be.
Nee luma Ala xa seriye kolontareya
nan kui.

Wo xa Alatala matɔɔɔ!

148

Dunija xa Ala matɔɔɔ

Ala matɔɔɔ

1 Wo Alatala matɔɔɔ!
Wo Alatala matɔɔɔ kelife koore ma.
Wo a matɔɔɔ yire itexi kui.
2 Alatala xa malekɛe xa a matɔɔɔ,
a xa galie xa a matɔɔɔ koore ma.
3 Soge nun kike xa a matɔɔɔ,
tunbui dexexie fan xa a matɔɔɔ.
4 Koore xa a matɔɔɔ,
a nun ye naxan toma naa.

⁵ E birin xa Alatala xili matoxo,
barima a yamari nan fi, e naxa daa.

⁶ A naxa e ti e tide, e xa lu naa
abadan.

A naxa na seriye sa, naxan mu
kanama.

⁷ Wo Alatala matoxo kelife boxi ma.
Baa nun nimase birin naxee na baa
tilinyi kui,

⁸ seyamakonyi, balabalanyi, kunda,
nuxuie,

nun foye xungbe naxan a xa yaa-
mari ratinmema,

⁹ geyae nun tentenyie, wuri bogilae
nun sediri bilie,

¹⁰ wulai subee nun xurusee,
bubusee nun xonie,

¹¹ duniya mangee nun sie,
mangedie nun duniya kuntigie,

¹² fonikee nun ginemedie, dimee
nun forie,

¹³ e birin xa Alatala xili matoxo,
barima a xili gbansan nan itexi,
a nore dangi koore nun boxi ra.

¹⁴ A bara mange senbema rakeli a xa
pama xun na,
a xa seniyentoe naxan matoxoma,
seniyentoe naxan findixi Isirayila a
xa pama xanuxi ra.

Wo Alatala matoxo!

149

Beeti neene

Ala matoxoe

¹ Wo Alatala matoxo!

Wo beeti neene ba a be,
wo matoxoe raba a batulae tagi.

² Isirayila xa seewa a daali Marigi ra.
Siyoni pama xa seewa e xa Mange
ra.

³ E xa a xili matoxo fare boron yi ra,
e xa beeti ba maxase nun kora xui
ra,

⁴ barima Alatala seewaxi a xa pama
ra,
a kisi fima ne yete magoroe ma.

⁵ A xa seniyentoe xa seewa yi binye
ra,

e xa e seewe xui ite
hali e xa sadee ma.

⁶ Ala matoxoe xa lu e de i.

Na luxi alo santidegema xaaxexi e
belexe kui,

⁷ e naxan nawalima e gbe joxofe ra,
si jaaxie jaxankatafe ra.

⁸ E e yaxuie xa mangee sama ne
yolonxonyie ra,

e e xa yareratie xirima ne a xoxoxoe
ra,

⁹ na fa findi e xa kobija sare ra.

Xunnakeli belebele nan na ki Ala xa
seniyentoe be.

Wo xa Alatala matoxo!

150

Birin Ala matoxofe

Ala matoxoe

¹ Wo Alatala matoxo!

Wo xa Ala matoxo a xa horomobanxi
kui.

Wo xa a matoxo koore ma.

² Wo xa a matoxo a xa kaabanakoe
xa fe ra.

Wo xa a matoxo a senbe xungbe xa
fe ra.

³ Wo xa a matoxo feri xui nun kora
xui ra,

⁴ wo xa a matoxo maxase nun fare
boron yi ra,

wo xa a matoxo kora maniyee nun
xule xui ra,

⁵ wo xa a matoxo maxase xui itexi
ra.

⁶ Nimase birin xa Alatala matoxo.

Wo Alatala matoxo!

Ala xa Taalie Masenyi Fole

Isirayila mange Dawuda to faxes, Alatala naxa a xa di Sulemani sugandi a xa findi Isirayila mange ra. Na kui Sulemani naxa Ala maxandi a xa a mali Isirayila yamaride. A nu wama lonni nan xon alako a xa no na wali rabade a raba ki ma. Na maxandi naxa Alatala makenen, a fa na duba suxu. Sulemani to findi lonnila belebele ra Ala saabui ra, dunija birin naxa na kolon a ma, e nu fa siga a xa marasi fende.

Na temui Annabi Sulemani naxa a xa fe kolonyi findi sebeli ra Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra. A xa kitaabui sebexi ki naxe, a findi taali woyenyie nan na. Na sebe ki tofan, a man lonni belebele masenma to danxaniyatose be.

Yi taalie masenyi havigee masenma mixi be alo:

Woyen fanyi tide nan gbo adamadie tagi.

Langoena findima toore nan na mixi be.

Ala xa seriye mixi malima dunijeigiri kui.

Tunnaxoneya findima ne setarepa ra, tunnabexiya findima harige ra.

Yete igbona mu fan, yete magore nan fan.

Lanyi xa lu denbaya kui.

Die xa xuru Ala xa seriye ra.

Wule nun xone woyenyi mu fan nama be.

Adamadie lanma e xa gaaxu Ala ya ra.

Ala xa a xa masenyi raso won bone kui, alako won xa a sago kolon, won man xa a rabatu won ma dunijeigiri kui. Na birin findima marasi fanyi nan na won be dunija nun aligiyama. Amina.

Ala xa Taalie

Yi kitaabui sebexi fe naxan ma

¹ Isirayila mange Dawuda xa di Sulemani, xa taalie nan ya:

² E sebexi ne mixie be alako e xa lonni, e xa rasi, xaxili fanyi xa lu e be, ³ xurui fanyi xa lu e yi, e xa bira tinxinyi, nondi, nun fe fanyi foxo ra.

⁴ Xaxili fanyi mu naxee yi, nee xa na soto, mapoxunyi fanyi xa lu fonikee be, e xa fe fanyie kolon, e lan e xa naxee raba.

⁵ Lonnila xa a tuli mati alako a xa fe kolonyi xun xa masa.

Xaxilima xa a tuli mati, alako a xa nere ki fanyi kolon, ⁶ taali kui fixefe xa sooneya e be, e xa fahaamui soto lonnilae xa masenyie nun taalie ma.

⁷ Alatala xa yaragaaxui findixi lonni fole nan na.

Xaxilitaree nan yoma lonni nun marasi ma.

⁸ N ma di, i i tuli mati i baba xa marasi ra,

i naxa tondi i nga xa xurui ra,

⁹ barima xunmase tofanyi nan findima a ra i xunyi ma, kon magore nan a ra i konyi ma.

¹⁰ N ma di, i naxa tin yunubitose xa i ratantan.

¹¹ Xa e a fala, «Bira muxu foxo ra, won xa sa kira madoxo mixie be, won xa e faxes,

won xa gantanyi te mixie be naxee mu fefe rabaxi won na,

¹² Won xa e xun nakana, alo gaburi a rabama ki naxe mixie ra naxee sigama aligiyama.

¹³ Won fama naafuli sotope na kui, won ma banxie rafema ne se fanyie ra.

¹⁴ Lu muxu ya ma alako i xa nde soto,

won ma kobiri malande xa findi keren na.»

¹⁵ N ma di, i naxa bira na mixi mooli foxo ra, i naxa lu na kira xon ma,

16 barima e fe jaaxi nan tun nabama,
e gbataxi mixi nii bade.

17 Gantanyi mu tema xoni ya xori,

18 kono e tan gantanyi tema e yete kan suxuse nan na.

E e yete nan nii bafe e yete ra.

19 Birafe geeni tinxintare foxo ra, nun mixi nii bafe, na kira mooli findima gantanyi nan na.

20 Xaxilimaya xili tima kira xunyiye ra,

a a xui raminima taa malandee.

21 A xili tima pama tagi, a woyenma taa sode dee ra.

22 A naxe, «I tan xaxilitare, i birama xaxilitarena foxo ra han mun temui?

Mixi mayelee yoma mixi ma han mun temui?

Xaxilitaree fe kolonyi xonma han mun temui?

23 Wo gbilen fa ra n ma marasie ma. N na n xaxili luma ne wo ma, n fahaamui fima ne wo ma n ma masenyi xa fe ra.

24 N bara wo xili, kono wo mu n ma xili ratinxi.

N bara n belexe itala wo be, kono wo bara tondi.

25 Wo to bara tondi n ma marasie birin na,

wo to mu tinxi n ma seriye ra,

26 n fan fama ne yeledede wo ma wo xa toore kui.

Gaaxui na wo boje ramini a i, n mu wo malima fefe ma.

27 Gaaxui fama ne wo lide alo turunnaade foye,

toore fama ne wo suxude alo foye xungbe.

Na toore nun kontofili na wo li temui naxe,

28 wo n xilima ne, kono n mu wo xa xili ratinma.

Wo n fenma ne, kono wo mu n toma,

29 barima wo bara xaxilimaya xon, wo bara tondi Alatala xa yaragaaxui ra.

30 E mu nu wama n ma marasie xon, e mu nu wama n ma seriye suxufe.

31 Na kui e fama e xa wali sare sotode,

e fama e pere ki raponyi tode.

32 Xaxilitarena nan fama xaxilitaree gande.

Lonnitarena nan fama lonnitaree gande.

33 Kono naxan tan a tuli matima n na,

na kanyi luma ne kantari kui a xonyi,

a lu bojesa kui, a mu gaaxuma toore ya ra.»

2

Xaxilimaya fan adamadie be

1 N ma di, xa i n ma masenyie suxu, xa i n ma seriye rabatu,

2 xa i i tuli mati lonni ra, xa nondi rafan i boje ma,

3 xa i xaxili fanyi fen, xa i nondi maxili,

4 xa i a fen alo gbeti, xa i a fen a fanyi ra

alo bannaya fenma ki naxe,

5 na kui, i Alatala xa yaragaaxui kolonma ne,

i Ala xa fe fahaamuma ne,

6 barima Alatala nan lonni fima, xaxili fanyi nun nondi minima a kere i.

7 A fe fanyi gbegebe ragatama tinxintoe be.

A nondi fale makantama.

8 A mixi tinxinxi makantama, a a xanuntenyie ratangama kira xon ma.

9 Na kui, i nondi nun tinxinyi kolonma ne,

kira tinxinxi naxee mixi tima fe fanyi ma.

10 Lonni fama i boje nan ma, fe kolonyi joxunma i be,

11 xaxili fanyi i ratangama,

nondi i makantama,

12 a i ratangama kira jaaxi ma,

a i ratangama woyen kobi fale ma,

13 naxee gbilenma tinxinyi kira foxo ra,

naxee perema dimi kui,

14 fe jaaxi rafanxi naxee ma,

naxee pelexinxi kobina ra,

15 naxee xa kira mu tinxin,

naxee pere ki mu fan.

16 Lɔnni i ratangama ne gine jaaxi ma,
langoe gine xa de ipɔxunyi ma,
17 naxan a xa xeme singe finsiriwal-
ima,
naxan neemuma a Marigi Ala xa
saate ma.
18 A xa wali kobi a rabirama ne,
a jere ki a xanin aligiyama.
19 Mixi naxee birama a foxo ra,
e mu gbilenma sonon, e mu kisi
sotoma.
20 A lanma i xa i jere mixi fanyie
nan ma kira ra,
i xa tinxintose xa kira suxu.
21 Mixi tinxinxie luma ne yi boxi ma,
mixi havigee mu kelima be,
22 konɔ mixi jaaxie tan jonma ne yi
boxi ma,
tinxintaree kerima ne.

3

Ala xa seriye fan

1 N ma di, i naxa neemu n ma
marasie ma,
i boje xa n ma seriye rabatu,
2 barima e fama i xa simaya xon
nakuyade bojesa kui.
3 I naxa dugutegepa nun nondi
rabenin,
i xa e xiri i kon ma, i xa e sebe i
sondonyi ma.
4 I fama hinne nun xaxili fanyie
sotode na ki ne,
Ala nun adamadie ya i.
5 I yete taxu Alatala ra i boje birin
na, i naxa la i yete ra.
6 I xa Ala kolon i xa kira birin xon,
a tan nan fama jere ki fanyie
masende i be.
7 I naxa i xaxili ti i yete ra,
i xa gaaxu Alatala ya ra,
i xa gbilen fe jaaxi foxo ra.
8 Na findima yalanyi nan na i fate be,
a senbe fi i xorie ma.
9 Alatala binya i harige ra,
i xa daxamui singe fi a ma.
10 Na nan a niyama baloe nun minse
gbo i yi ra,
i xa sagae birin nafe.
11 N ma di, i naxa tondi Alatala xa
matinxinyi ra,
i xa a xa marasie suxu,

12 barima Alatala marasi fima ne a
xanuntenyie ma,
alo babae e xa di matinxinma
marafanyi kui ki naxe.

13 Seewe na mixi be naxan xaxili-
maya sotoxi,
seewe na adama be naxan fahaamui
soto.

14 Xaxilimaya xa geeni gbo gbeti be,
a tide dangi xema ra.

15 A fan geme tofanyi be,
a tide dangi i waxonse birin na.

16 Xaxilimaya findima simaya
xonkuye nan na,
a findi bannaya nun xunnakeli ra.

17 Xaxilimaya kira fan,
a bojesa fima adamadie ma.

18 A findixi simaya wuri nan na a
suxumae be.
Mixi naxee kankanma lonni ma, nee
seewama ne.

19 Alatala boxi yailanxi lonni nan na,
a koore yailanxi xaxili fanyie nan na.

20 A xa lonni nan ye raminixi boxi
ma,
a xa xaxili fanyie nan ye ragataxi
nuxuie kui.

21 N ma di, seriye nun nondi ragata
i boje kui,
e naxa makuya i ra.

22 E simaya nun hinne fima ne i ma,
23 i xa dunijeigiri sooneyama ne, i
mu dinkonma.

24 I na i sa, i mu gaaxuma, i xima ne
a fanyie ra.

25 I naxa gaaxu gbaloe ya ra,
i naxa gaaxu mixi jaaxie xa gere ya
ra,

26 barima Alatala nan na i xa xaxilisa
ra.
A i ratangama ne gantanyi birin ma.

27 I naxa tondi mixi malide
i noma naxan na.

28 I naxa a fala i boore be, «Siga, tina
i fa,»

xa a mali xa feere na i be to.

29 I naxa i defanboore yanfa.

30 I naxa mixi tojege, naxan mu fe
jaaxi yo rabaxi i ra.

31 I naxa geresoe toone, i naxa bira
a jere ki foxo ra.

32 Alatala mixi jaaxi xɔnma,
kɔnɔ tinxintɔɛ tan nafan a ma.

33 Alatala mixi jaaxi xa banxi
dankama nɛ,
kɔnɔ a barakɛ sama nɛ tinxintɔɛ
sabatide ma.

34 Ala yɛtɛ igboe igoroma nɛ,
kɔnɔ a hinnɛma mixi magoroxi tan
na.

35 Xaxilimae nɔrɔma nɛ,
kɔnɔ xaxilitaree tan yaagi nan
sɔtɔma.

4

A baba xa masenyi

1 N ma die, wo wo tuli mati wo baba
xa marasi ra,
wo wo jɛngi sa na xɔn ma alako wo
xa xaxili sɔtɔ,

2 barima n na lɔnni fanyi nan fife wo
ma yi ki.

Wo naxa tondi n ma masenyi ra.

3 Di fanyi nan nu n na n baba bɛ.
Di kerenyi nan nu n na n nga bɛ.

4 N baba nu n nasima yi wɔyenyi
nan na, a naxɛ,
«I xa n ma masenyi ragata i bɔjɛ
kui,
i xa n ma seriye suxu alako i xa
simaya sɔtɔ.

5 I xa lɔnni fen, xaxili fanyi xa lu i
bɛ.

I naxa nɛɛmu n ma masenyi ma,
i naxa nɛɛmu n ma seriye ma.

6 I naxa e rabɛjin, e i makantama
nɛ.
N ma seriye xa rafan i ma, a i
ratangama nɛ.»

7 Lɔnni folɛ nan yi ki:
I xa lɔnni fen, i xa fe birin naba
alako i xa xaxili sɔtɔ.

8 Xa i xaxilimaya binya, a i itema nɛ.
Xa i a suxu, a i xunnakelima nɛ.

9 A findima xunmase tofanyi nan na
i xunyi ma,
a findi diyaman xa yanbɛ ra i bɛ.

10 N ma di, xa i i tuli mati n ma
masenyi ra,
i xa simaya xɔn kuyama nɛ.

11 N bara xaxilimaya kira masen i bɛ,
n bara i ti kira tinxinxi xɔn ma.

12 Xa i i jɛrɛma na kira nan ma, i mu
tɔɔrɔma.

Xa i i gima na kira nan xɔn ma, i mu
dinkonma.

13 Lɔnni suxu, i naxa a rabolo, i naxa
a rabɛjin,
barima a findima simaya nan na i
bɛ.

14 I naxa bira mixi jaaxi fɔxɔ ra,
i naxa mixi kobi xa kira suxu.

15 I naxa jɛrɛ na xɔn, i naxa i
makɔrɛ na ra.
I kobe so na ra, i dangi.

16 Mixi jaaxie mu nɔma xide e mu
fe jaaxi raba.

Xi xɔli mu nɔma e suxude e mu mixi
ratantan.

17 Fe jaaxi findixi e xa donse nun
minse nan na.

18 Tinxintɔɛ xa kira nɔrɔma nɛ,
a yanbɛ naiyalanyi raminima nɛ alo
soge.

19 Kɔnɔ mixi jaaxie xa kira luxi nɛ
alo dimi,
e mu fe kolon naxan fama e rabi-
rade.

20 N ma di, i i jɛngi sa n ma masenyi
xɔn ma,
i i tuli mati n ma marasi ra.

21 E mato temui birin, i e ragata i
sondonyi kui,

22 barima e findima simaya nan na
mixie bɛ,
naxee e fahaamuma.

E findima yalanyi nan na e fate bɛ.

23 I bɔjɛ kanta dangife se birin na,
barima simaya kelima a tan nan ma.

24 Wule naxa mini i dɛ i,
i naxa mixi madaxu i xa wɔyenyi ra.

25 I nɛ wɔyɛnma mixi bɛ, i i ya ti a
ra,
i naxa i ya rasiga yire gbɛtɛ.

26 I jɛngi sa i jɛrɛ ki xɔn ma,
i lu kira fanyi xɔn ma.

27 I naxa binya yirefanyi ma,
i naxa binya kɔɔla ma.

I naxa i sanyi ti kira jaaxi xɔn ma.

5

Yɛnɛ xa kanari

1 N ma di, mɛɛni n ma lɔnni ma,
i i tuli mati n ma xaxili fanyi ra,

2 alako i xa fahaamui sɔtɔ,
i dɛ xa wɔyenyi xɔri fala.

3 Langoe xa woyenyie joxun alo
 kumi,
 a masalaxun alo sulopi,
 4 kono a rajonyi xono alo meli,
 a xenen alo santidegema de firinyi.
 5 A sanyie a xun tima gbaloe ra,
 a xa kira mixi xaninma aligiyama
 ne.
 6 A mu luma simaya kira xon ma.
 A loxi, kono a mu a kolon.
 7 Yakosi, n ma di, i i tuli mati n na,
 i naxa i makuya n ma masenyi ra.
 8 I makuya langoe xa kira ra,
 i naxa i makore a xa banxi naade ra,
 9 alako binye naxa ba i ma,
 xeme ya ixaraxi naxa fa i xa
 dunipeigiri kana.
 10 Xa na mu a ra mixi gbetee nan
 lugama i harige ra,
 i xa wali tone lu booree be,
 11 i i xa simaya rajon toore kui,
 i fate birin ba i ma a paaxi ra.
 12 I a falama ne kore,
 «N na marasi xon munfe ra?
 N boje tondi na seriye ra munfe ra?»
 13 Munfe ra n mu n tuli mati n
 karamoxoe ra,
 n mu n tuli mati n nasimae ra?
 14 N fa na toore birin donxoe nan kui
 yi ki pama ya xori.»
 15 Ye min, naxan minima i yete xa
 kolonyi ra.
 16 I naxa tin i xa kolonyi ye xa goro
 mixie bun ma,
 i naxa tin i xa ye xa makana taa kui.
 17 Na ye xa findi i keren nan gbe ra,
 i tan nun xopee naxa na itaxun.
 18 Barake xa lu i xa kolonyi ma,
 i xa seewa i xa gine ra i
 naxan futi i fonike ra.
 19 I xa gine tofan alo bole, a fan alo
 xeli.
 A xa marafanyi xa lu i boje kui,
 i xa a maxanu temui birin.
 20 N ma di, i birama mixi gbetee xa
 gine foxo ra munfe ra?
 Munfe ra i gine xipe sunbuma
 i gbe mu naxan na?
 21 Alatala adama jere ki birin kolon.
 A adama xa kira birin toma.
 22 Mixi paaxi xa wali paaxie nan a
 suxuxi,

a xa yangoe nan findixi gantanyi ra
 a be.
 23 A xa xurutarepa nan a niyama a
 faxa,
 a xa daxupa nan a niyama a bono.

6

Tunnaxone nun langoeja

1 N ma di, xa i i yete taanixi i boore
 nde be,
 i findixi hamilu ra a be e nun mixi
 gbete tagi,
 2 xa i i yete raxetenxi i xa woyenyi
 nde ra,
 xa i i yete xirixi na laayidi mooli ra,
 3 n ma di, i xa fe birin naba i yete
 raminide a kui,
 xa na mu a ra i luma ne i boore
 sagoe.
 Siga, i i felen i boore be, i xa a
 mayandi.
 4 I naxa xi de, na raba keren na.
 5 I i yete ratanga yi fe mooli ma,
 alo xeli a yete ratangama koyinma
 belexe ma ki naxe,
 alo xoni fan a yete ratangama gan-
 tanyi ma ki naxe.
 6 Tunnaxone, siga dondoli yire.
 Marasi fen a ra, alako i xa findi
 xaxilima ra.
 7 Mange mu na dondoli be,
 kuntigi nun yarerati fan mu a be,
 8 kono a walima sogofure temui,
 alako a xa baloe soto a naxan donma
 jeme ra.
 9 I tan tunnaxone, i i sama han mun
 temui?
 I kelima xixoli ma temui mundun?
 10 Xixoli na i suxu, i na kinson, i na i
 sa,
 11 setarepa fan fama ne i suxude
 terenna ra,
 alo mupeti mixi terennama ki naxe.
 Kaame i suxuma ne, alo soori mixi
 suxuma ki naxe.
 12 Fuyante mu tinxin, a wule
 raperema a de i ne.
 13 A luma a ya magira ra,
 a nu mixi makebentin a sanyie nun
 a belexee ra wule tonxuma ra.
 14 Fe paaxi na a xaxili kui,
 a gere masoma temui birin.
 15 Na kui kasare fama ne a suxude,

a a xun nakana kerenyi ra.

16 Fe senni na Alatala naxee xonxi,
a mu tinma nee ra fefe ma:

17 yete igboe xa mixi mato ki,
wule minima de naxan kui,
belexe naxan nii bama fufafu ra,

18 boje naxan fe tinxintare
manoxunma,
sanyi naxee e gima sigafe ra fe kobi
rabade,

19 seede naxan wule falama,
a nun mixi naxan ngaxakerenmae
tagi isoma.

20 N ma di, i baba xa seriye ragata,
i naxa tondi i nga xa marasi ra.

21 E xa lu i boje kui temui birin, e
xiri i kon ma.

22 E i raperema ne i xa dunijeigiri
kui,
e i makanta i xa sade ma, e i rasi i
keli temui.

23 Na seriye findixi lanpui nan na,
na xaranyi kira masenma ne i be,
na marasi i xun tima simaya kira
nan xon ma.

24 E i ratangama gine kobi ma,
nun xoje gine de inoxunxi ma.

25 I naxa wa na gine xon ma a xa
tofanyi ma,
i naxa tin a xa no i ra a yae ra.

26 Langoe gine naxan mu na xeme
taa, a mixi findima setare nan
na,

konon gine yenela naxan doxoxi xeme
nde xon, a mixi faxama ne.

27 Mixi nde noma te tongode, a a sa
a yuba kui,
a fa lu a xa donma mu gan?

28 Mixi nde noma a jerede te wole
tagi,
a fa lu a sanyi mu gan?

29 Na maniyama ne alo xeme naxan
yabuma gine xeme taa idoxoe
ra.

Xeme yo din na gine ra, a fama
naxankate nan sotode.

30 Mixi mu yoma mujeti ma,
naxan mujeti tixi a xa kaame ma,

31 konon a na suxu fo a xa mujafe
sare fi,
hali na findi a xa naafuli birin na.

32 Konon xaxilitare nan tun yene
rabama gine ra.

A a xun nakana na fe mooli ra.

33 A fe xoxoxoe sotoma ne yaagi kui,
naxan mu gbilenma a foxo ra sonon,

34 barima toone xeme boje ratema
ne a naaxi ra.

Gine kanyi mu kinikinima a gbe
noxoe loxoe.

35 A boje mu goroma kobiri ra.

Hali i a gbegbe fi a ma, a mu a
rasuxuma.

7

Yenela xa gantanyi

1 N ma di, n ma woyenyi ragata i
boje kui,

n ma seriye xa lu i sondonyi ma.

2 N ma seriye suxu alako i xa simaya
soto,

n ma xaranyi xa rafan i ma alo i ya
firinyie.

3 N ma seriye xiri i belexesolee ra, a
sebe i sondonyi ma.

4 Lonni xa findi i maagine ra,
xaxili fanyi xa findi i bari mixi ra.

5 N ma seriye i ratangama ne langoe
ma,

e i ratangama ne yenela xeme taa
idoxoe ma.

6 Loxoe nde, n nu na n ma banxi kui,
n tande matoma wunderi ra.

7 N naxa xaxilitare nde to,
segetala naxan xa fahaamui mu gbo.

8 A naxa kira suxu naxan dangima
langoe gine xa banxi de ra.

A nu bara a xun ti menni ra.

9 Nunmare temui nan nu a ra,
koe nu bara so, kuye nu bara ifooro.

10 Gine nde naxa sa a ralan,
a maxirixi langoe gine ki,
a nu wama na xeme madaxufe ne.

11 Gine murutaxi nan a ra,
naxan woyen xui ite, a mixi
matandi.

12 A jereema taa kui xeme fenfe ra.

13 A naxa na xeme suxu,
a a masunbu, a a fala a be yete
igbopa ra,

14 «N laayidi tongo ne Ala be,
n bara na rakamali serexe ra to.

15 N minixi i fende na nan ma.

Yakɔsi n bara i to.

16 Misira sade dugi maɓingixi na n sade ma,

17 a nun labunde xiri fanyi mooli birin na.

18 Fa be, won xa yene raba han geesege,

won xa won waxonyi birin naba,

19 barima n ma xeme mu na banxi, a sigaxi biyaasi xonkuye.

20 A bara kobiri gbege xanin a xun ma, a mu fama fo yi kike non.»

21 A naxa no na xeme ra a xa koota saabui ra,

a naxa no a ra a xa de ipoxunyi ra.

22-23 Xeme naxa bira a foxo ra keren na,

alo ninge naxan sigafe ninge faxade, alo xeli naxan a sanyi rasofe yeke kui,

alo xoni naxan tife gantanyi ma, han tanbe fa a boje soxo, a faxa, a mu a kolon a xa simaya danma menni ne.

24 Yakɔsi n ma die, wo wo tuli mati n na,

wo n ma masenyi rame.

25 I boje naxa i madaxu i xa bira na gine mooli foxo ra,

i naxa i jere a xa kira ra,

26 barima a bara mixi gbege faxa, a bara senbema yati rabira.

27 A xa banxi findixi faxe kira nan na,

mixi goroma aligiyama dennaxe ra.

8

Lɔnni naxan fatanma Ala ra

1 Lɔnni mu mixi xilima xe?

Xaxili fanyi mu a yete masenma xe?

2 A xa masenyi tima yire itexi fari, a woyenma kira de ra nun kira ralandee.

3 A a xui itema taa sode de ra mixi dangima dennaxe.

A naxe, ⁴ «Adamadie, n na wo tan nan maxilife, masenyi na n yi ra ibunadama birin be.

⁵ Xaxilitare xa xaxili soto, lonnitare xa lonni fen.

6 Wo wo tuli mati n ma masenyi hagige ra,

masenyi tinxinxi naxan minima n de i.

7 N na nondi nan falafe wo be yi ki. Tinxintareya mu rafan n ma fefema.

8 N ma woyenyi birin tinxin, wule nun seniyentarepa yo mu na e ya ma.

9 Nee fixe xaxilima be, e tinxin lonnilae be.

10 Wo xa n ma lonni fen dangi gbeti ra,

wo xa a kolon xaxili fanyi tide gbo xema fanyi be,

11 fahaamui tide dangi gemetofanyi ra.

Sese mu na naxan tide dangima nee ra.»

12 «N tan lonni, n soma fe kui, n a tagi raba.

13 Xa Alatala xa yaragaaxui na i be, i fe paaxi nan xonma.

Yete igbopa, fe paaxie, nun woyen kobie,

n nee nan xonma.

14 N gbe nan na marasi nun nondi ra,

xaxili fanyi nun senbe kanyi nan n na.

15 N tan nan mangee raperepa, mangee naxee yaamari tima tinxinyi ra.

16 N tan nan boxi yareratieraperepa,

n kuntigie tima adamadie ya ma.

17 N mixi nan xanuma, naxan n xanu.

Naxee n fenma, nee n toma ne.

18 Bannaya nun binye na n tan nan yi ra,

harige naxan mu kanama.

19 N naxan fima mixi ma a fan xema fanyi be,

a xa geeni dangi gbeti ra.

20 N nan n jerepa nondi kira nan xon ma,

tinxinyi na dennaxe,

21 alako n xanuntenyi xa harige soto ke ra,

fe fanyi xa lu e yi ra dunijeigiri kui.»

22 «Alatala naxa n daa a xa wali birin foler.

23 N nu na kabi fɔɛ, beenun bɔxi xa daa.
 24 N bari temui baa mu nu na, dulonyi mu nu na.
 25 N bari ne beenun geyae xa mini,
 26 beenun bɔxi nun fɔtonyi xa daa.
 27 A to nu koore daafe, n nu na.
 A to nu koore walaxe italafe, n nu na.
 28 A to nu nuxui tife koore ma, n nu na.
 A to nu ye raminife senbe ra bɔxi bun, n nu na.
 29 A to nu naaninyi safe baa be alako ye naxa fa banbaran pe, n nu na.
 A to nu dunija bunyi doxofo, n nu na.
 30 N fan nu na a fe ma a malife ra, loxo yo loxo n findi a be seewe nan na,
 n fa n jalexin a ya i temui birin.
 31 N jalexinxi a xa dunija daaxi nan na,
 a findixi n be seewe ra lufe ra adamadie tagi.»
 32 «Yakosi n ma die, wo wo tuli mati n na,
 seewe na mixi be naxan birama n ma kira foxo ra.
 33 Wo wo tuli mati n ma xaranyi ra, wo xa findi lonnilae ra.
 Wo naxa a rabolo de.
 34 Seewe na mixi be naxan a tuli matima n na,
 naxan luma n seeti ma temui birin, naxan n mamema naade ra.
 35 N kolonma bara kisi, Alatala bara hinne na kanyi ra.
 36 Konɔ n gerefata tan bara a yete bonɔ,
 n xonmixi na faxe fenfe na ki ne.»

9

Xaxilimaya nun lonnitareja

1 Lonni bara a xa banxi ti fanye solofere fari.
 2 A bara xuruse nde faxes, a weni yailan,
 a xa doxo teebili ra a degede.
 3 A bara xerae xee taa kui mixi xilife ra,
 4 «Wo tan xaxilitaree nun fahaamutare,
 wo fa be.

5 Wo xa fa n ma taami don,
 wo xa fa n ma weni fanyi min.
 6 Wo xa gbilen fe jaaxie foxo ra,
 wo xa bira xaxilima xa kira foxo ra.»
 7 Mixi yo naxan katama yete igboe matinxinde,
 a marajaaxui nan sotoma.
 Mixi yo naxan katama mixi jaaxi raside,
 a konbi nan sotoma.
 8 Xa i xurutare rasi, a i xonma ne.
 Xa i xaxilima rasi, a i xanuma ne.
 9 I naxan falama lonnila be,
 a nde nan sama a xa lonni xun.
 I naxan masenma tinxintoe be,
 a nde nan sama a xa tinxinyi xun.
 10 Lonni foloma Alatala xa yargaaxui nan ma.
 Fahaamui sotoma Ala Seniyentoe kolonfe nan ma.
 11 I xa dunijeigiri xon kuyama ne lonni ra,
 i xa simaya pe konti xun masama ne fahaamui ra.
 12 Xaxilima lonni sare nan sotoma,
 konɔ mixi naxan yoma a boore ma,
 na toore nan tun sotoma.
 13 Xaxilitareja luxi ne alo gine naxan de wuya,
 a mu xuru, a mu fe kolon.
 14 A doxoma a xa banxi sode de nan na
 doxofo ma naxan na yire itexi,
 15 alako a xa dangi mixie xili a xui itexi ra,
 naxee na e jerefe kira tinxinxie xon ma.
 16 A a falama mixie be naxee mu fahaamui sotoxi,
 «Wo tan xaxilitaree, wo fa be.
 17 Minse mujaxi joxun,
 taami donxi dunxui ra, na fan joxun.»
 18 E mu a kolon faxe dimi nan menni ra.
 Mixi naxee a xa xili ratinma,
 nee xun tixi aligiyama nan na.

10

Taali woyenyie

1 Sulemani xa taalie
 Di xaxilima, a baba raseewama ne,

kɔnɔ di lɔnnitare findima nimise
nan na a nga bɛ.

2 Harige sɔtɔ ki jaaxi mu sese
gasama mixi ma,

kɔnɔ tinxinyi nan simaya fima mixi
ma.

3 Alatala mu mixi tinxinxi luma
kaame ra,

kɔnɔ a tondima nɛ mixi jaaxi
waxɔnfe ra.

4 Belexɛ walitare setarepa nan
bendunma mixi ma,

belexɛ wakilixi bannaya nan fima
mixi ma.

5 Di naxan wakilima xɛ xaba tɛmɔi
a findixi xaxilima nan na,

kɔnɔ di naxan xima xɛ xaba tɛmɔi
a findixi yaagi nan na a baba
bɛ.

6 Barakɛ na mixi tinxinxi fɔxɔ ra,
gbaloe bira nɛ tinxintaree fɔxɔ ra.

7 Tinxintɔɛ xili findima duba nan na,
kɔnɔ mixi jaaxi xili lɔɛma nɛ.

8 Lɔnnila tinma lude seriye bun ma,
kɔnɔ lɔnnitare xa wɔyɛnyi a xun
nakanama nɛ.

9 Mixi naxan jɛrɛma nɔndi ra,
a jɛrɛma kantari nan kui,

kɔnɔ mixi naxan mu a jɛrɛma
tinxinyi ra,

na tan fama rayarabide nɛ.

10 Mixi naxan nɔndi nɔxunma a
booree ma, a e tɔɔrɔfe nɛ.

Dɛ kanyi xaxilitare a xun nakanama
nɛ.

11 Wɔyɛnyi tinxinxi tinxintɔɛ xa
simaya xɔn kuyama nɛ,

kɔnɔ mixi jaaxi tan dɛ gbaloe
raminima nɛ.

12 Gbɛsɛnxɔnnɛya gere rakelima nɛ,
kɔnɔ marafanyi dipɛma nɛ fe kanaxi
birin ma.

13 Lɔnni nan na xaxilima nɛnyi bun
ma,

kɔnɔ gbendegela nan sinma xaxil-
itare fari ma.

14 Fe kolonyi ragataxi lɔnnilae yi ra,
kɔnɔ lɔnnitare xa wɔyɛnyi fe nan
tun kanama.

15 Banna mixi harige findixi a kanta
se nan na,

kɔnɔ setarepa nan misikiine xun
nakanama.

16 Tinxintɔɛ xa geeni findixi simaya
nan na,

mixi jaaxi sare findixi jaxankate
nan na.

17 Mixi naxan xurui fahaamuma, a
tixi simaya kira nan xɔn,

kɔnɔ naxan mɛɛma na marasi ra, a
bɔnɔma nɛ.

18 Wule fale gbɛsɛnxɔnnɛya ra-
gatama nɛ,

xaxilitare nan mixi tɔɔrɛgɛma.

19 Wɔyɛnyi rawuyafe nɔma mixi fin-
dide yunubitɔɛ ra,

kɔnɔ xaxilima tan a dɛ suxuma nɛ.

20 Tinxintɔɛ xa wɔyɛnyi tide gbo
gbeti bɛ,

kɔnɔ mixi jaaxi bɔjɛ tide xurun.

21 Tinxintɔɛ xa marasi mixi
rapɛrɛma nɛ,

kɔnɔ xaxilitare faxama lɔnnitarepa
nan kui.

22 Alatala xa barakɛ nan mixi ban-
nama,

mixi sɛnbɛ mu sese sama na fari.

23 Fe jaaxi rafan mixi kobi ma,

kɔnɔ lɔnni rafan xaxilima ma.

24 Mixi jaaxi hɛnmɛma fe naxan na,
na nan a lima.

Mixi tinxinxi waxɔnfe, Ala nan na
nabama a bɛ.

25 Fe xɔrɔxɔɛ na fa, mixi jaaxi yo
mu tima,

kɔnɔ tinxintɔɛ tan tima nɛ abadan.

26 Muluxunyi fe naxan niyama mixi
jinyi ra,

tuuri fe naxan niyama mixi ya ra,

tunnaxɔnɛ fan na nan niyama a
xɛɛma ra.

27 Alatala xa yaragaaxui simaya nan
fima mixi ma,

kɔnɔ mixi jaaxie xa simaya xɔn mu
kuya.

28 Mixi tinxinxie xa tina findima e bɛ
sɛɛwɛ nan na,

kɔnɔ mixi jaaxie xa tina findima e
bɛ tɔɔrɛ nan na.

29 Alatala xa kira findixi kantari nan
na mixi tinxinxie bɛ,

kɔnɔ a findixi halaki nan na tinx-
intaree bɛ.

30 Tinxintɔɛ mu birama fefe ma,

kɔnɔ mixi jaaxi mu luma bɔxi ma.

31 Mixi tinxinxi dɛ lɔnni nan
masenma,

kɔnɔ wule fale nɛnyi bolonma nɛ.

32 Tinxintɔɛ dɛ fe fanyi nan falama,

kɔnɔ mixi jaaxi fe jaaxi nan
falama.

11

Sikeeli kamalitare

- 1 Alatala sikeeli kamalitare nan xonxi,
 kono sikeeli kamalixi rafaŋ a ma.
 2 Yete igboŋa findima yaagi nan na,
 kono yete magore findima lonni nan na.
 3 Tinxinyi tinxintoe rapereŋa ne,
 kono tinxintareya yanfante halakima ne.
 4 Naafuli mu mixi malima Ala xa kiiti loxoŋe,
 tinxinyi gbansan nan mixi ratangama na faŋe ma.
 5 Tinxinyi tinxintoe rapereŋa ne kira fanyi xon,
 kono ŋaaxupa mixi ŋaaxi halakima ne.
 6 Tinxinyi tinxintoe rakisima ne,
 yanfante tan luma mile gantanyi nan kui.
 7 Mixi ŋaaxi na faŋa, sese mu soonyama a be sonon.
 A xa naafuli mu senbe yo fima a ma na temui.
 8 Tinxintoe ratangama ne paxankate ma,
 mixi ŋaaxi tan luma na paxankate nan kui.
 9 Mixi kobi a boore xun nakanama a xa woyenyie nan na,
 kono tinxintoe ratangama ne a xa lonni saabui ra.
 10 Tinxintoe na heeri soto, taa nelexinma ne.
 Mixi ŋaaxi na faŋa, birin bara geeni.
 11 Tinxintoe munafanyi rafama ne a xa taa ma,
 mixi ŋaaxie tan taa xun nakanama e xa woyenyie nan na.
 12 Lonnitare yoma ne a boore ma,
 lonnila tan luma sabari nan kui.
 13 Naafixi gundo makenenma ne,
 dugutege tan a suturama ne.
 14 Marasitarepa pama rabirama ne,
 kono marasima wuyaxi tan findima kisi nan na e be.
 15 Mixi yo taani mixi be fe nde ma, a fama ne nimisade.
 Tondife na rabade, na nan fisa.
 16 Gine fanyie binye sotoma ne,
 kono xeme ŋaaxi naafuli nan tun sotoma.
 17 Xeme fanyie jere ki a malima ne,

- kono xeme ŋaaxi toore nan bendunma a yete ma.
 18 Mixi ŋaaxi xa geeni fama ne a madaxude.
 Tinxintoe tan xa geeni findima sare fanyi nan na a be.
 19 Tinxintoe kisima ne,
 kono tinxintare faŋe nan sotoma.
 20 Boŋe ŋaaxi mu rafaŋ Alatala ma,
 a wama tinxinyi nan xon.
 21 Mixi ŋaaxi fama ne fe ŋaaxi sotode,
 kono tinxintoe tan kisima ne.
 22 Gine tofanyi xaxilitare luma ne alo xurunde xema daaxi xose jore ra.
 23 Tinxintoe fama ne fe fanyi sotode,
 kono xone nan luma mixi ŋaaxi tan be.
 24 Mixi naxan belexe yelefu ki tide, a bannaya sotoma ne,
 kono mixi kumaxi tan findima setare nan na.
 25 Mixi naxan a harige itaxunma, a fama ne harige sotode.
 Ye xoli mu luma mixi ma naxan a boore kima ye ra.
 26 Nama mixi dankama ne naxan tondima baloe matide,
 e dubama ne mixi be naxan tinma pama xa nde soto.
 27 Fe fanyi rabae, fe fanyi sotoma ne,
 kono fe ŋaaxi rabae, fe ŋaaxi nan sotoma.
 28 Mixi naxan a xaxili tima a xa naafuli ra,
 a fama ne birade,
 tinxintoe tan luma ne alo burexe naxan mu lisima.
 29 Mixi naxan toore bendunma a xa denbaya ma,
 fe fufafu nan fama findide a ke ra.
 Lonnitare fama lude ne lonnila xa yaamari bun ma.
 30 Tinxintoe kisima ne,
 lonnilae mixie masotoma ne.
 31 Xa tinxintoe a sare soto dunija ma,
 mixi ŋaaxi nun yunubitoe fan a sotoma ne.

12

Marasi tide

- 1 Mixi yo tinma marasi ra, na wama lonni nan xon,
 naxan tan mu tinma na ra, daxui nan a ra.

2 Alatala hinnema ne mixi fanyi ra,
a mixi kobi tan naxankata.

3 Naaxuna mu xili xungbe fima mixi
ma,
kono sese mu a niyama tinxintoe
sankee xa tala.

4 Gine fanyi findima a xa mori xa
xunnakeli nan na,
gine jaaxi tan luma ne alo kuli
naxan na jinyi kui.

5 Mixi tinxinxie xa mapoxunyi fan,
kono mixi jaaxi xa marasi mixi
madaxuma ne.

6 Mixi jaaxi xa woyenyi mixi
faxama ne,
kono tinxintoe tan xa woyenyi mixi
rakisima ne.

7 Mixi jaaxie xa fe fama ne kanade,
kono sese mu mixi tinxinxie xa den-
bayae toma.

8 Nama lonnilae matoxoma ne,
kono boje jaaxi kanyie, e yoma ne
nee ma.

9 Yete magore, malima keren peti na
naxan be,
a fisa yete igboe be, baloe mu na
naxan yi ra.

10 Tinxintoe meenima ne a xa xuruse
ma,
kono mixi jaaxi tan ya ixara.

11 Boxi rawali baloe sotoma ne,
kono lonnitare birama fe fufafu nan
foxo ra.

12 Mixi jaaxi harige fenma tinx-
intareya ra,
kono tinxintoe sankee tan sigama
boxi suxu ra ne.

13 Fe jaaxi findima gantanyi nan na
mixi jaaxi be,
kono tinxintoe a yete ratangama ne
na toore ma.

14 Woyen fanyi findima xunnakeli
nan na mixi be,
alo mixi to a xa wali sare sotoma.

15 Lonnitare a mapoxunxi a a xaxili
fan,
lonnila tan marasi nan fenma.

16 Lonnitare boje te rafura,
lonnila tan mu konbi yaabima.

17 Tinxintoe nondi nan falama a
boore xun,
kono seede ba jaaxi wule nan tun
madoxoma.

18 Mixi de wuyaxi xa woyenyi
mixi maxonoma ne alo san-
tidegema,
kono lonnila tan xa woyenyi mixi
nan nayalanma.

19 Nondi fale xa masenyi mu
masarama,
kono wule fale xa masenyi luma ne
masara ra.

20 Maifui nan na mixi jaaxi boje
kui,
seewe na mixi be, naxan gere rax-
ubenma.

21 Fe jaaxi yo mu tinxintoe lima,
kono mixi jaaxie na nan tun
sotoma.

22 Alatala wule falee xonma ne,
a hinnema ne nondi falee ra.

23 Lonnila a xa lonni masen temui
kolon,
lonnitare tan a xa daxuna nan
ifalama a xui itexi ra.

24 Tunnabexilae findima mangee
nan na,
kono tunnaxonee findima konyie ra.

25 Kontofili luma ne mixi lahale
masara ra,
woyen fanyi tan a boje raseewama
ne.

26 Tinxintoe kira tinxinxi masenma
ne a boore be,
mixi jaaxi tan a boore raloe ma ne.

27 Koyinma tunnaxone mu a xa
tooke ganma,
kono tunnabexila meenima ne a
sotosee ma.

28 Simaya na kira tinxinxi nan xon
ma.
Faxe mu fulama na kira ra.

13

Xurutare tondima marasi suxufe

1 Di lonnila a tuli matima a baba xa
marasi nan na,
kono xurutare mu a tuli matima
marasi ra.

2 Mixi fanyi xa woyenyie fe fanyi
nan naminima,
kono yanfante tan wama gere nan
xon.

3 Mixi naxan a de suxuma, a xun
nakelima ne,
naxan de wuyaxi, na tan a xun
nakanama ne.

4 Tunnaxone xa fefe mu sooneyama,
kono tunnabexi harige gbege
sotoma ne.

5 Wule mu rafan tinxintɔɛ ma,
kɔnɔ mixi jaaxi tan a yete rayaag-
ima ne.
6 Tinxinyi tinxintɔɛ makantama ne,
fe jaaxi yunubitɔɛ tan nahalakima
ne.
7 Mixi nde a yete findima banna nan
na,
kɔnɔ sese mu a yi ra.
Boore tan a yete findima setare nan
na,
kɔnɔ harige gbegbe na a yi ra.
8 Banna xa kɔbiri a xun sarama mixi
kobie ma,
kɔnɔ mixi kobie mu sese fenma
setare ra.
9 Tinxintɔɛ luxi ne alo lanpui dexexi,
mixi jaaxi tan xa lanpui xubenma
ne.
10 Yetɛ igboɔa gere nan nabulama,
kɔnɔ marasi ramefe findima lonni
nan na.
11 Harige naxan sɔtɔma tinxintareya
kui, a sigama xurun na ne,
kɔnɔ harige naxan sɔtɔma dɔyi dɔyi
tinxinyi kui, na sigama gbo ra
ne.
12 Xa mixi mu a waxɔnfe sɔtɔma, a
tɔɔrɔma ne,
kɔnɔ xa a sɔtɔ, a sɛɛwama ne
dunijeigiri kui.
13 Mixi naxan yoma marasi ma, a na
sare sɔtɔma ne,
naxan tan marasi binyama, na fama
ne sare fanyi sɔtɔde.
14 Xaxilima xa marasi findima
simaya nan na,
a mixi ratangama gantanyi jaaxi
ma.
15 Fahaamui findima hinne nan na
mixi be,
kɔnɔ mixi jaaxi tan xa kira xɔrɔxɔ.
16 Xaxilima a xa lonni rawalima,
kɔnɔ xaxilitare daxupa nan tun fun-
funma.
17 Xɛera tinxintare findima tɔɔre
nan saabui ra,
xɛera tinxinxi tan fama yalanyi nan
na.
18 Mixi naxan tondima marasi ra, a
setareɔa nun yaagi sɔtɔma ne,
kɔnɔ naxan marasi ramema, a binye
nan sɔtɔma.
19 A jaɔxun, mixi waxɔnfe na raba a
be,
kɔnɔ xaxilitare mu tinma gbilende a
waxɔnfe jaaxi fɔxɔ ra.

20 Mixi na lu xaxilima fɔxɔ ra, a fan
xaxili sɔtɔma ne,
kɔnɔ lonnitaree xa malan booreɔa,
findima tɔɔre nan tun na.
21 Yunubitɔɛ sare findima fe jaaxi
nan na,
tinxintɔɛ tan sare findima hɛeri nan
na.
22 Mixi fanyi ke luma a xa mamadie
nan be,
yunubitɔɛ tan ke luma tinxintɔɛe
nan be.
23 Baloe gbegbe minima ne setare xa
xe ma,
kɔnɔ tinxintareya luma ne kasara
ra.
24 Babe naxan mu a xa di xuruma
luxusinyi ra,
na di mu rafan a ma.
Babe naxan a xa di xuruma,
na di rafan a ma.
25 Tinxintɔɛ wasama ne baloe ra,
kɔnɔ tinxintare tan luma kaame ra
ne.

14

Gine lonnila

1 Gine lonnila senbe fima ne a xa
denbaya ma,
kɔnɔ gine lonnitare a xa denbaya
xun nakanama ne.
2 Mixi naxan a jereɔa a tinxinxi ra,
a gaaxuma ne Ala ya ra,
kɔnɔ naxan a jereɔa tinxintareya
ra, na nan yoma Ala ma.
3 Yetɛ igboe xa wɔyenyi findima
bonbɔɛ nan na a be,
lonnila tan xa wɔyenyi a makan-
tama ne.
4 Xa ninge mu bɔxi buxama, saga mu
rafema.
Ninge xa wali a niyama ne mixi xa
baloe gbegbe sɔtɔ.
5 Seede fanyi mu wule falama,
seede jaaxi tan wule nan tun fun-
funma.
6 Mixi mayele lonni fenma ne, kɔnɔ
a mu a sɔtɔma.
Lonni kolonfe mu xɔrɔxɔ xaxilima
be.
7 I xa i makuya xaxilitaree ra,
barima i mu lonni yo sɔtɔma e ra.
8 Lonnila a jaɔxɔ sama ne a jere ki
xɔn ma,
lonnitare tan a yete madaxuma ne.

9 Xaxilitare yoma yunubi tongofe ma,
 kɔnɔ tinxintɔɛ Ala xa hinne nan fenma.
 10 Mixi a yete xa tɔɔre kolon a bɔɔre kui,
 a mu a xa sɛɛwe masenma mixi gbete be.
 11 Mixi jaaxie xa denbaya halakima ne,
 tinxintɔɛɛ tan xa denbaya fanma ne.
 12 Mixi jɔxɔ a ma a a jere ki fan,
 a fa li kɔre a na gbaloe kira nan xɔn ma.
 13 Mixi nɔma yeleda a de ra, a tɔɔrɔxi a bɔɔre kui.
 Sɛɛwe nɔma mafindide tɔɔre ra.
 14 Mixi jaaxi yo, mixi fanyi yo,
 e birin e xa wali sare sɔtɔma ne.
 15 Xaxilitare lama ne mixi birin xa masenyi ra,
 kɔnɔ xaxilima kira matoma ne beenu a xa bira na fɔxɔ ra.
 16 Xaxilima gaaxuma ne Ala ya ra, a fa gbilen fe jaaxi fɔxɔ ra,
 kɔnɔ xaxilitare tan soma ne na fe jaaxi kui mafuren.
 17 Mixi naxan bɔɔre tema mafuren, a daxupa nan nabama.
 Mixi madaxui mu rafan mixi yo ma.
 18 Daxupa findima ne xaxilitare ke ra,
 xaxilimae tan lonni nan sɔtɔma.
 19 Mixi jaaxie fama ne e xinbi sinde tinxintɔɛɛ bun ma,
 e kantari nan fenma tinxintɔɛɛ xɔnyi.
 20 Setare rapaaxu birin ma, hali a dɔxɔboore,
 kɔnɔ banna rafan mixi gbege ma.
 21 Mixi naxan yoma a ngaxakerenyi ma, a bara yunubi sɔtɔ,
 kɔnɔ naxan kinikini tɔɔrɔmixi ma, na bara sɛɛwe sɔtɔ.
 22 Mixi naxee fe jaaxi maɔɔxunma, nee bɔnɔma ne.
 Kɔnɔ naxee fe fanyi maɔɔxunma, na kanyie marafanyi nun nɔndi nan toma.
 23 Geeni na wali birin kui,
 kɔnɔ wɔyenyi gbansan findima setarepa nan na.
 24 Bannaya nan na lonnila sare ra,
 daxupa nan tun luma lonnitare tan yi ra.

25 Seede nɔndi fale mixi nii ratangama ne,
 kɔnɔ wule fale mixi madaxuma tun.
 26 Mixi naxan gaaxu Alatala ya ra,
 a tan nun a xa die luma ne kantari kui.
 27 Alatala xa yaragaaxui simaya fima ne mixi ma,
 alako e xa ratanga gantanyi ma naxan findima faxe ra.
 28 Nama xa gboe findima mange xa xunnakeli nan na,
 kɔnɔ pama xa xurunyi findima mange xa xunnagore nan na.
 29 Xaxilima bɔɔre te xɔnɔ,
 kɔnɔ xaxilitare a xa daxupa masenma ne a xa bɔɔre te saabui ra.
 30 Bɔɔresa findima simaya nan na,
 kɔnɔ mile tan findima fure nan na.
 31 Naxan setare tɔɔrɔma, na bara yo setare Daa Mange ma,
 kɔnɔ naxan kinikini setare ma, na bara a Daa Mange matɔxɔ.
 32 Mixi jaaxi xa jaaxupa a xun nakanama ne,
 kɔnɔ tinxintɔɛ kantari sɔtɔma ne hali faxe ya i.
 33 Lonni na xaxilima bɔɔre kui,
 xaxilitare yati nɔma na tode.
 34 Tinxinyi bɔxi rasigama ne yare,
 yunubi tan pama rayaagima ne.
 35 Walike lonnila rafan mange ma,
 kɔnɔ a walike yaagitare tan xɔnma ne.

15

Yaabi bɔrɔxɔxi

1 Yaabi bɔrɔxɔxi mixi bɔɔre ragoroma ne,
 kɔnɔ wɔyɛn xɔne tan mixi bɔɔre ratema ne.
 2 Xaxilima xa wɔyenyi a niyama ne xaxili fanyi xa rafan mixie ma,
 kɔnɔ xaxilitare xa wɔyenyi daxupa nan tun masenma.
 3 Alatala mixi birin matoma,
 mixi jaaxi nun mixi fanyi.
 4 Wɔyɛn fanyi mixi rayalanma,
 kɔnɔ wɔyɛn xɔne mixi xaxili tɔɔrɔma ne.
 5 Xaxilitare yoma ne a baba xa marasi ma,
 xaxilima tan na marasi nan suxuma.

6 Harige fanyi na tinxintɔe xɔnyi,
kɔnɔ tɔɔre gbansan nan findima
tinxintare sare ra.
7 Lɔnnilae xa wɔyenyie xaxili fima
ne mixi ma,
kɔnɔ fe fanyi yo mu na lɔnnitaree
bɔɔre kui.
8 Alatala mixi jaaxi xa sereɔe
xɔnma,
kɔnɔ a tinxintɔe xa duba suxuma ne.
9 Alatala mixi jaaxi xa kira xɔnma,
kɔnɔ mixi naxan birama tinxinyi
fɔxɔ ra a rafan a ma.
10 Kira fanyi beɔɔnife findima
jaxankate nan na.
Xurutareɔa mixi xun tima faxe kira
nan ma.
11 Alatala to fe birin kolon,
hali naxan nabama aligiyama nun
yahannama,
a ibunadama bɔɔre fan kolon.
12 Yete igboe mu wama marasi xɔn
ma,
a mu sigama lɔnnila yire.
13 Bɔɔre seewaxi mixi lahale fanma,
kɔnɔ bɔɔre tɔɔrɔxi mixi lahale
kanama ne.
14 Xaxilima lɔnni nan fenma,
kɔnɔ xaxilitare daxu wɔyenyi nan
tun falama.
15 Hali misikiine tɔɔrɔ a xa simaya
kui,
xa a bɔɔre seewaxi, na findima ne
baloe ra a be.
16 Setare Ala yaragaaxui,
fan banna xaxili ifuxi be.
17 Bande ɔɔɔre donfe xanunteya kui,
na fan sube donfe be gbeseɔnɔnɔya
kui.
18 Bɔɔre rate gere xɔre isoɔɔma ne,
bɔɔre ragore sɔnɔɔe raxinbelima ne.
19 Tunnaɔɔne xa kira mabalanxi
tunbee nan na,
kɔnɔ tinxintɔe xa kira ɔɔɔre ɔɔɔn.
20 Di lɔnnixi findima seewe nan na a
baba be,
kɔnɔ di lɔnnitare yoma ne a nga ma.
21 Xaxilitareɔa rafan lɔnnitare ma,
kɔnɔ xaxilima xa kira tinxin.
22 Marasitareɔa wali kanama ne,
kɔnɔ marasi gbege wali nan
sɔɔnɔyama.
23 Seewe na mixi be naxan fata a
boore yaabide.

Wɔyenyi tide gbo naxan falaxi a fala
ki ma nun a fala temui ma.
24 Xaxilima xa kira a ratema ne
koore ma,
a a mali a xa aligiyama kira
matanga.
25 Alatala yete igboe xa banxi rabi-
rama ne,
kɔnɔ a kaare gine xa bɔxi makan-
tama ne.
26 Maɔɔɔnun kobi rapaaxu Alatala
ma,
kɔnɔ wɔyɔn fanyi tan seniyen.
27 Milante findima ne tɔɔre ra a xa
denbaya be,
kɔnɔ naxan mu wama geeni tinx-
intare xɔn,
na kanyi kisi nan sɔɔɔma.
28 Tinxintɔe fe matoma ne a fanyi ra
beenu a xa yaabi nde fi,
kɔnɔ fe jaaxi mafura minide mixi
jaaxi de i.
29 Alatala makuya mixi jaaxie ra,
kɔnɔ a a tuli matima tinxintɔe xa
maxandi ra.
30 Xeeɔa ya iyalanxi mixi bɔɔre
raseewama ne,
xeeɔaya fanyi senbe nan fima mixi
ma.
31 Mixi naxan a tuli matima kisi
marasi ra,
na kanyi luma ne lɔnnilae ya ma.
32 Naxan tondima marasi ramede,
na yoxi a yete nan ma,
kɔnɔ naxan tinma marasi ramede,
na kanyi xa lɔnni nan xun masama.
33 Ala xa yaragaaxui findima lɔnni
nan na mixi be.
Yete magore fama binye nan na.

16

Ala xa maragiri

1 Adamadi nate tongoma a bɔɔre kui,
kɔnɔ maragiri na Ala nan beɔɔre.
2 Adama tan be, a xa kira birin fan,
kɔnɔ kiiti sa mange Ala a bɔɔre
kolon.
3 Wali birin taxu Alatala ra, alako a
xa sɔɔnɔya.
4 Alatala fe birin yailanxi fe nde nan
ma.
Hali mixi jaaxi daaxi gbaloe lɔxɔe
nan ma fe ra.
5 Alatala yete igboe xɔnxi.
Naxankate nan a mamefe.

6 Yunubi xafarima hinne nun dugutegeya nan saabui ra.
Alatala xa yaragaaxui mixi ratangama fe jaaxi nan ma.

7 Mixi jere ki na rafan Alatala ma, a a niyama ne gere xa jon na kanyi nun a yaxuie tagi.

8 Se dondoronti sotoxi tinxinyi ra na nan fisa se gbegbe sotoxi be tinxintareya kui.

9 Mixi nate tongoma a xa fe rabaxi ma, kono na fee ragiri mange na Alatala nan na.

10 Mange xa masenyi tide gbo, a xa kiiti xa tinxin.

11 Alatala na sikeeli tinxinxi nan be, a xa wali nan na se maniyase kamalixi ra.

12 Fe jaaxi mu rafan mangee ma, barima tinxinyi nan mange kibanyi mabanbanma.

13 Mangee xa hinne na tinxintoe be, nondi fale rafan e ma.

14 Mange xa bojete mixi faxama ne, kono lonnila fata mange boje ragorode.

15 Mange xa jalexinyi findima simaya nan na, a xa hinne luma ne alo nuxui naxee tune ye raminima.

16 Lonni sotoe fan xee ma sotoe be, xaxili fanyi sotoe fan gbeti sotoe be.

17 Tinxintoe xa kira mu sigama fe jaaxi ma.
Mixi naxan a jengi saxi a jere ki xon ma, na kisima ne.

18 Yete igbona mixi nan xun nakanama, yete iteya mixi nan naloe ma.

19 Lufe yete magoree ya ma, na fan naafuli itaxunfe be yete igboee ya ma.

20 Heeri na mixi be naxan a jengi sama fe raba kie xon ma.
Seewe na mixi be naxan a xaxili tima Alatala ra.

21 Mixi sabarixi findima xaxilima nan na.
Woyen joxunme xaxili fima ne mixi ma.

22 Xaxili fanyi simaya nan fima xaxilima ma, xaxilitarepa findima jaxankate nan na xaxilitare be.

23 Xaxilima a jengi sama a xa masenyi ma, alako lonni fanyi xa mini a de kui.

24 Woyen fanyi findixi kumi nan na, naxan xaxili nun fate rayalanma.

25 Adama a mapoxun ne a xa kira fanxi, kono a raponyi a xun tima faxe nan na.

26 Walike xa kaame nan a tutunma wali ma.

27 Fuyante fe jaaxi mapoxunma ne, a xa masenyi mixi gan.

28 Mixi kobi gere xore isoxoma ne, naafixi defanmae tagi isoma.

29 Mixi kobi a boore ratantanma ne, a na ti kira jaaxi xon ma.

30 Mixi naxan tonxuma masenma a ya nun a de ra, a wama fe jaaxi nde nan nabafe.

31 Xunsexe fixe findima binye nan na, naxan sotoma kira tinxinxi xon ma.

32 Dije mixi fan geresoe be, yete suxui tide dangi taa suxufe ra.

33 Mixi kanda bunma fe nde ma, kono fe birin nagiri mange na Alatala nan na.

17

Lantareya

1 Taami xuntunyi sotofe bojesa kui na nan fisa sube gbegbe sotofe be lantareya na dennaxe.

2 Walike xaxilima senbe gbo dangife wali kanyi xa di ra, naxan fe mayaagixi rabama.
Na walike mooli tan ke sotoma ne na denbaya kui.

3 Xee ma nun gbeti matose na te nan na, kono Alatala nan adama boje matoma.

4 Fe kobi raba woyen tinxintare ramema, a a tuli matima wule fale ra.

5 Mixi naxan yoma setaree ma, na bara setare Daa Marigi yelevu.
Mixi naxan yelevu a boore xa toore ma, na jaxankate nan sotoma.

6 Mamadie findixi forie xa seewe nan na, babae fan findixi e xa die xa seewe nan na.

7 Mange xa woyenyi mu lan xaxilitare de i,
wule mu lan mange de i.
8 Ki tife naadæe rabima ne, a fe birin sooneyama ne.
9 Dijefe konbi ma a marafanyi nan na gboma,
konon na ifalafe a xanuntenmae tagi isoma.
10 Tantanyi masenfe lonnila be a fahaamui fima ne a ma,
dangife lonnitare bonbofe luxusinyi ya keme ra.
11 Mixi jaaxi naxan mange matandima tun,
soori kinikinitare nan xema a xili ma.
12 Naralanfe sube xaape ra, naxan xa die baxi a yi,
na fisa naralanfe xaxilitare ra,
naxan jere ma a xa xaxilitareja kui.
13 Mixi naxan fe fanyi joxoma fe jaaxi ra,
fe jaaxi mu makuyama na xa banxi ra.
14 Gere folofe luxi ne alo bogoni ibofofe.
Na kui beenun sonxoe xa mini, keli naa.
15 Mixi naxan nondi fima fe kobi rabama,
nun mixi naxan tinxintoe tojenge ma,
e mu rafa Alatala ma.
16 Hali kobiri lu lonnitare yi ra,
a mu na rawalima lonni sotofe ra.
17 Mixi a defanboore xanuma temui birin,
a a ngaxakerenyi malima a tooro temui.
18 Lonnitare naxan xaxili mu na,
na nan gbansan taanima a boore be.
19 Gere rafa mixi yo ma,
yunubi fan nafa na kanyi ma.
Mixi naxan a yete igboma,
xunnakane nan a lima.
20 Mixi yo madaxui tima, na mu heeri sotoma,
Mixi yo woyen kobi falama, na tooroma ne.
21 Mixi yo di lonnitare bari, na fama ne toorode.
Mixi yo di xaxilitare soto, na mu seewama.
22 Boje seewaxi, seri fanyi na a ra,

xaxili sunnunxi tan xorie nan xun nakanama.
23 Mixi jaaxi see rasuxuma gundo ra,
alako kiiti tinxinxi xa mafindi.
24 Lonni makore xaxilima ra,
konon xaxilitare ya tixi fe makuyaxi nan na.
25 Di xaxilitare findima toore nan na a baba be,
a findi xone ra a nga be.
26 A mu lan kobiri xa ba tinxintoe yi ra,
a mu lan kuntigi xa bonbo a xa tinxinyi xa fe ra.
27 Xaxilima a de nan suxuma, a boje mu tema.
28 Xaxilitare noma a mapoxunde lonnila ra xa a dunduxi,
a noma a mapoxunde fahaamula ra xa a sabarixi.

18

Booretare

1 Booretare a waxonfe gbansan nan fenma,
a yo marasi birin ma.
2 Xaxilitare mu wama xaxili fanyi xon,
a wama a yete xa mapoxunyi nan tun masenfe.
3 Mixi jaaxie yoma mixie ma,
e yoma e ma han e sa yaagi.
4 Adama xa woyenyi tilin alo baa,
a lonni raminima naxan luxi alo dulonyi ye fanyi.
5 Nondi fife mixi jaaxi ma, a mu fan.
A mu lanma tinxintoe xa tojenge.
6 Lonnitare sonxoe xore isoxoma,
a bonboe sotoma a de saabui ra.
7 Xaxilitare de a xun nakanama ne,
a nyeni findixi gantanyi nan na a nii be.
8 Naafixi xa masenyi luxi ne alo donse joxunme,
naxan goroma mixi furi kui.
9 Tunnaxone nun kasare raba,
nee nga keren, e baba keren.
10 Alatala findixi kantari senbema nan na,
tinxintoe luma naxan niini bun ma.
11 Naafuli findixi banna xa kantari nan na,
a joxo a ma tete na a ra naxan mu noma kanade.
12 Gbaloe na yete igboja xanbi ra,

kɔnɔ nɔrɛ na yetɛ magore fɔxɔ ra.
 13 Mixi naxan yaabi fima beenu a xa
 mixi xui rame,
 a daxupa masenma nɛ, a a yetɛ
 rayaagi.
 14 Xaxili limaniyaxi mixi malima nɛ
 a xa fure kui,
 kɔnɔ limaniya baxi naxan yi,
 na mu kelima sɔnɔn.
 15 Lɔnnila katama se kolonde,
 a a tuli matima masenyi fanyi ra.
 16 Kira rabixi mixi bɛ naxan ki tima,
 mangɛ yati tofe sɔnɛyama nɛ na
 kanyi bɛ.
 17 Mixi naxan singe a yetɛ xun
 mafalama fe kui,
 a luma nɛ alɔ nɔndi na a tan nan bɛ,
 kɔnɔ a kalamuti maxɔrinyi xɔrɔxɔɛ
 tima nɛ a ma.
 18 Fe lufe Ala ma a sɔnxɔɛ nɔnma nɛ,
 a gere nɔn sɛnbɛmae tagi.
 19 Mixi konbixi xa bɔnɛ xɔrɔxɔɛ
 luma nɛ alɔ taa makantaxi.
 Na sɔnxɔɛ mɔɔli xɔrɔxɔ dangife
 geeli kondonyi ra.
 20 Adama xa masenyi nɔma a baloe
 fide a ma,
 a hayi fanma nɛ a xa wɔyenyi saabui
 ra.
 21 Faxɛ nun simaya fatanma mixi xa
 wɔyenyi nan na.
 Wɔyenla a sare sɔtɔma nɛ.
 22 Gine sɔtɔfe findixi hɛeri nan na,
 naxan fatanxi Alatala ra.
 23 Setare mayandi tima,
 kɔnɔ se kanyi a yaabima a xɔrɔxɔɛ
 nan na.
 24 Xa mixi booree wuya, na nɔma
 findide tɔrɛ ra a bɛ,
 kɔnɔ boore nde na na naxan fan a
 ngaxakerenyi bɛ.

19

Setare tinxinxi

1 Setare tinxinxi fan xaxilitare wule
 fale bɛ.
 2 Gbatafe ra i mu naxan kolon, a
 mixi ratantanma nɛ.
 3 Adamadi a yetɛ xun nakanama nɛ
 a xa daxupa ra,
 kɔnɔ a fa a bɔnɛ rate Alatala tan ma
 na xunnakanɛ xa fe ra.
 4 Bannaya a niyama nɛ mixi xa
 boore gbegbe sɔtɔ,

kɔnɔ setarepa defanboorepa
 kanama nɛ.
 5 Tɔɔnɛgeti fama nɛ naxankate
 sɔtɔde,
 wule fale mu kisima.
 6 Mixi gbegbe katama e yetɛ rafande
 kinikinintee ma,
 birin birama nɛ mixi fɔxɔ ra naxan
 ki tima.
 7 Setare mu rafa a ngaxakerenyie
 yati ma,
 a mu rafa a boore fan ma.
 A na e maxandi, e mu e tuli matima
 a ra.
 8 Mixi naxan xaxili fenma, a fe fanyi
 rabama nɛ a yetɛ bɛ.
 Mixi naxan fahaamui fenma, a xa fe
 sɔnɛyama nɛ.
 9 Tɔɔnɛgeti fama nɛ naxankate
 sɔtɔde,
 halaki birama nɛ wule fale fɔxɔ ra.
 10 Naafuli mu lan xaxilitare yi ra,
 alɔ a to mu lan konyi fan xa kuntigie
 yaamari.
 11 Lɔnnila bɔnɛ te xɔnɔ, a mu konbi
 ragbilenma.
 Na kui a binyɛ sɔtɔma nɛ.
 12 Mangɛ xa xɔnɛ maniya yetɛ xaɔnɛ
 ra,
 a xa hinne fan maniya xini ra
 burexe xinde ma.
 13 Di xaxilitare kontofili nan
 bendunma a baba ma,
 gine xa sɔnxɔɛ xunxuri luxi nɛ alɔ
 ye
 naxan luma mini ra feɛnɛ yale di kui,
 a mu a itima.
 14 Mixi banxi nun harige sɔtɔma e
 baba ke ra,
 kɔnɔ Ala nan gine xaxilima fima
 xeme ma.
 15 Tunnaxɔnɛ mixi luma nɛ xixɔli
 kui,
 a kaame nan tun sɔtɔma.
 16 Mixi naxan Ala xa seriye raba-
 tuma,
 a a yetɛ ratangama nɛ faxɛ ma,
 kɔnɔ naxan mu a nɛngi sama a nɛrɛ
 ki xɔn ma,
 a faxama nɛ.
 17 Setare kife na maniyaxi Alatala
 donife nan na.
 Ala fama nɛ na doni ragbilende a
 ma.
 18 I xa fe birin naba i xa di xurufe ra
 alako a xa kisi,

xa na mu a ra, a faxama ne.
 19 Mixi naxan luma xonɔ ra, a na sare fima ne.
 Xa i a mali keren, a man gbilenma ne na ma.
 20 I xa i tuli mati marasi ra, i xa tin e xa i xaran, alako i xa findi xaxilima ra.
 21 Manɔxun gbegbe na mixi boje kui, konɔ Alatala waxonfe nan kamalima.
 22 Adamadi wama a boore xa dugutegepa a ma. Setare fisa wule fale be.
 23 Alatala xa yaragaaxui mixi rakisima ne. Na mixi na a sa koɛ ra, a mu hanmema toore yo ra.
 24 Tunnaxone a donse tongoma ne a belexe, konɔ a mu wakilima a rasofe ra a de i.
 25 Mixi mayele bonbo, alako xaxilitare xa xaxili soto. Xaxilima na rasi, alako a xaxili xun xa masa.
 26 Di naxan a baba kasarama, a a nga kerɪ, mixi rayaagixi na a ra.
 27 N ma di, xa i mu marasi ramema, i bara i yete makuya fe kolonyi ra.
 28 Seede wule fale yoma seriye nan ma, tinxintareya nan minima mixi jaaxi de i.
 29 Mixi mayele paxankatama ne, lonnitare bonboma ne.

20

Siisila xa xaxilitarepa

1 Weni mixi rayaagima, beere mixi madaxuma ne. Siisila mu noma findide xaxilima ra.
 2 Mange boje texi maniya yete xaape ra. Mixi naxan mange raxonoma, na bara a yete tooro.
 3 Mixi binyaxi mu tinma gere ra, konɔ xaxilitare birama sonxoe nan foxo ra.
 4 Mixi tunnaxonoxi mu yire buxama a waxati. Xe xaba temui a baloe fenma ne, konɔ a mu sese toma.

5 Marasi tilin alo ye naxan na baa ma. Fahaamui kanyi na birin matoma ne.
 6 Mixi gbegbe dugutegepa falama e yete xun ma, konɔ dugutege yati yati toma dunija ma?
 7 Tinxintoe jerepa tinxinyi nan na, seewe na a xa die be.
 8 Mange kiitisa fata mixi boje jaaxi tode.
 9 Nde noma a falade, «Fe jaaxi yo mu n boje ma, n seniye nxi, yunubi yo mu na n ma?»
 10 Sikeeli tinxintare mu rafan Alatala ma.
 11 Fonike xa jere ki tinxixi a boje ki masenma ne.
 12 Tuli naxan fe mema, ya naxan se toma, Alatala nan na birin daaxi.
 13 Xixoli naxa rafan i ma de, xa na mu a ra i findima setare nan na. I ya lanma a xa rasege, alako i xa baloe soto a fanyi ra.
 14 Sareso nan a falama yule be, «Na sare mu fan n be feo,» konɔ a fa keli na xun ma a yete matoxofe ra.
 15 Xema nun geme tofanyi gbegbe na dunija, konɔ lonnila xa woyenyi tide gbo e birin be.
 16 Mixi xa seke se rasuxu a naxan taani xope be, xa na mu a ra a naxan taani langoe be.
 17 Donse naxan soto wule ra, a fole a joxun, konɔ a raponyi a luxi ne alo geme xori i de i.
 18 Marasi fanyi nan wali sooneyama. Nama naxa gere so marasi xanbi.
 19 Naafixi lanlanteya kanama ne. I naxa la mixi ra naxan de wuya.
 20 Mixi na yo a nga nun a baba ma, a dunija igirima dimi nan kui.
 21 Harige naxan sotoma mafurenyi ra, na mu buma.
 22 I naxa a fala, «N nan n gberoxoma ne.» I xaxili ti Alatala nan na, a i rakisima ne.

23 Alatala mu wama maniya se tinxintare xon ma.
Sikeeli tinxintare mu fan.
24 Alatala nan adamadi xun tima kira nde ra.
Ibunadama tan mu noma na fahaamude.
25 Laayidi tongofe Ala be mafuren mafuren mapoxunyi gbegbe xanbi,
na findixi gantanyi nan na adamadi be.
26 Mange lonnila fata mixi jaaxie mayegetide,
a ti e fari a xoxoxe ra.
27 Alatala xaxili fima adamadi ma, a findi a be lanpui ra,
alako a xa a yete boje mato a fanyi ra.
28 Xanunteya nun dugutegeja mange kantama ne.
Mange kibanyi sabatima ne mange xa xanunteya saabui ra.
29 Fonike senbe findixi a xa xunakeli nan na.
Xemoxi xunsexe fiixe findixi a xa binye nan na.
30 Bonboe findixi kobipa seri nan na, luxusinyi adama xaxili matinxinma ne.

21

Alatala mange raperefe

1 Alatala nan mange boje raperefe, alo a xure raperefe ki naxe a waxonki ra.
2 Adamadi joxo a ma a xa kira birin tinxin,
konon Alatala nan mixi boje matoma sikeeli ra.
3 Wo xa bira nondi nun tinxinyi foxo ra.
Na rafa Alatala ma dangife serexe ra.
4 Yeti igbona nun fe jaaxi rabafe, na birin findixi yunubi nan na.
5 Wakilila harige xun masama ne,
konon gbata gbegbe findima toore nan na.
6 Harige naxan sotoxi wule ra, a mu buma, a mixi xaninma ne aligiyama.
7 Mixi jaaxie xun nakanama ne, barima e mu tinxinyi rabatuma.
8 Mixi kobi mu tinxin,

konon mixi fanyi a jerefe kira tinxinxi xon ma.
9 Lufe ra banxi fari ma, a fisa lufe ra gine geresoe seeti ma banxi kui.
10 Mixi jaaxi wama fe jaaxi nan tun xon ma.
A mu kinikinima mixi yo ma, hali doxoboore.
11 Xaxilitare na a to e mixi mayele jaxankatama,
a xaxili di sotoma ne,
konon xaxilima tan fahaamui sotoma lonni nan kui.
12 Ala naxan tinxin, a mixi jaaxi matoma ne,
a e xun nakana.
13 Mixi naxan tondima a tuli matide setare wa xui ra,
a fan fama ne wade, mixi mu a tuli matima a ra.
14 Bojete kife gundo ra, a boje ragoroma ne.
Mixi kife suture ra, a xa xone magoroma ne.
15 Jerefe tinxinyi kui, na findixi seewe nan na tinxintoe be,
konon na jere ki mooli mu rafa mixi jaaxi ma.
16 Mixi naxan gbilenma kira fanyi foxo ra,
na fama ne lude mixi faxaxie ya ma.
17 Mixi naxan birama a waxonfe gbansan foxo ra,
na luma ne setareja kui.
Mixi naxan weni nun donse fanyi tun fenma,
na mu bannama.
18 Mixi jaaxi findima tinxintoe xunsare nan na,
yanfante findi mixi fanyi xunsare ra.
19 Lufe ra gbengberenyi ma,
a fisa lufe ra gine fitinetoe seeti ma.
20 Harige fanyi nun ture gbegbe na lonnila xonyi,
konon lonnitare bara a gbe birin don.
21 Mixi naxan birama tinxinyi nun hinne foxo ra,
a simaya, kiiti fanyi, nun binye sotoma ne.
22 Lonnila noma ne node taa makan-taxi ra,
a e xa tete rabira e xaxili nu tixi naxan na.
23 Mixi naxan fata a de suxude, na mu tooro ma.

24 Yete igboe yoma ne mixie ma,
a fe birin suxuma na xaxili nan na.
25 Mixi tunnaxɔnɔxi waxɔnfe a
faxama ne,
barima a mu tinma walide.
26 Lɔxɔe birin mixi tunnaxɔnɔxi mil-
ama ne a waxɔnse ma.
Tinxintɔe tan mixi kima a gbe se
birin nan na.
27 Mixi jaaxi xa serexe mu rafan Ala
ma.
Xa a sa a ba maɔxunyi kobi ra,
Alatala xa xɔne xun masama
ne.
28 Seede wule fale halakima ne,
kɔnɔ seede nɔndi fale xa simaya nan
buma.
29 Mixi jaaxi a yatagi ifɔɔroma,
kɔnɔ tinxintɔe fe tinxixi nan
nabama.
30 Lɔnni yo mu na, fahaamui yo mu
na, marasi yo mu na,
naxan senbe gbo Alatala be.
31 Soe maxirima gere so lɔxɔe ne,
kɔnɔ xunnakeli fatanma Alatala nan
na.

22

Xili fanyi

1 Xili fanyi fan naafuli be,
binye tide dangi xee ma nun gbeti
tide ra.
2 Banna nun setare birin lan,
barima Alatala nan e birin daa.
3 Xaxilima na fe xɔrɔxɔe to, a a yete
nan natangama a ma.
Xaxilitare tan na fe xɔrɔxɔe to, a
soma a kui ne keren na,
a fa naxankate sɔɔ.
4 Yete magore naxan gaaxuma
Alatala ya ra,
a bannaya, binye, nun simaya
sɔɔma ne.
5 Tunbee nun gantanyie na tinx-
intare xa kira xɔn ma,
kɔnɔ mixi naxan meenima a yete
ma, a a makuyama ne menni
ra.
6 Fonike matinxin kira fanyi ra,
alako a naxa gbilen na fɔxɔ ra a mo
temui.
7 Banna setare yamarima ne,
doni tongoe fan findi donifa xa
konyi ra.
8 Mixi jaaxi tɔɔre nan sɔɔma a sare
ra,

a senbe fama ne kanade.
9 Hinnente barakama ne,
barima a tɔɔromixie kima a xa
donse ra.
10 Mixi mayoe keri, alako
ɔɔxɔnsɔsɔe xa ɔn.
Na temui gbeseɔnɔnɔya nun kon-
bie danma ne.
11 Bɔɔe xa seniyenyi rafan mixi
naxan ma,
wɔyen fanyie nan minima na de i,
a fa findi mange defanboore ra.
12 Alatala nɔndi nan makantama,
kɔnɔ a yanfante xa wɔyenyi xun
nakanama ne.
13 Mixi tunnaxɔnɔxi nan a falama,
«Yete xaaxexi na tande, n na mini
kene ma, a n faxama ne.»
14 Gantanyi nan na langoe gine xa
wɔyenyi ra.
Alatala xɔnɔxi mixi naxan ma, na
suxuma na gantanyi kui.
15 Xaxilitareja naxan na dimedi
bɔɔe kui,
a bama xuru luxusinyi nan saabui
ra.
16 Mixi naxan setare tɔɔroma geeni
nde xa fe ra,
nun mixi naxan banna kima,
na firinyi findima fuxarila nan na.

Lɔnnila xa taalie

17 I i tuli mati lɔnnilae xa marasi ra,
i bɔɔe rabi n ma masenyie be.
18 A lan i xa e ragata i sondonyi kui,
e naxa makuya i de ra.
19 N wama i rasife ne to lɔxɔe,
alako i xa i yete taxu Alatala ra.
20 N bara taali tongo saxan sebe i ma,
naxee findixi marasi nun lɔnni ra i
be,
21 alako i xa nɔndi xɔri yati kolon,
i fan xa sa na iba i xee ma be.
22 I naxa setare rahalaki i xa kɔbiri
sɔɔ,
i naxa tɔɔromixi tɔɔrege,
23 barima Alatala tan e xun
mafalama ne,
a fa tɔɔromixie yaxuie tɔɔɔ.
24 I naxa bira mixi bɔɔe gbe fɔxɔ ra,
naxan xɔnɔxi temui birin,
25 xa na mu a ra i fan darima ne na
mɔɔli ra,
na fa findi gantanyi ra

i suxuma naxan na.

26 I naxa lu mixie ya ma naxee taanima e booree be, naxee se doxoma seeke ra mixie be, 27 xa na mu a ra e i xa sade raminima ne i bun ma, a fa li kobiri mu na i yi ra i xa a fi.

28 I naxa i babae xa naaninyi matonxuma saxi ba e yire de.

29 Walike naxan fata a xa wali ra, mangee nan hayi luma a ma. A mu walima setaree be.

23

Naafuli xa gantanyi

1 Wo nun kuntigi na doxo wo degede, i xa i jengi sa i raba ki xon ma de.

2 Xa kaame na i ma, i naxa a gbegbe don.

3 I naxa mile na donse fanyi ma, barima a noma i madaxude.

4 I naxa i yete ratagan naafuli fenfe ma.

Kobiri xoli naxa findi i xaxili waxonfe birin na.

5 Xa i i ya ti bannaya ra, a loema i ma alo sege naxan tema kuye ma ki naxe, a siga.

6 I naxa mixi naaxi xa taami don, i naxa mila a xa donse fanyi ma.

7 Na mixi mooli wama i madaxufe ne.

A a falama i be, «I dege, i min,» konon marafanyi yo mu na a boje kui i be.

8 I fama ne na donse boxunde, i xa woyen fanyi findi woyen fufafu ra.

9 I naxa masenyi ti xaxilitare be, barima a yoma ne i xa woyen fanyi birin ma.

10 I naxa naaninyi tonxuma fori tala. I naxa so kiridie xa xe ra,

11 barima e xunmafalama senbe gbo, a e gberoxoma ne.

12 I boje rabi xaranyi be,

i i tuli mati marasi fanyi ra.

13 I naxa tagan fonike matinxinde, xuru luxusinyi mu a faxama.

14 Xa i a xuru luxusinyi ra, i bara a nii makanta.

15 N ma di, xa lonni fanyi lu i boje kui,

seewe bara lu n tan fan boje kui.

16 N boje jalexinma ne i xa woyen tinxinxie ra.

17 I naxa yunubitoe toone,

i xa gaaxu Alatala nan ya ra,

18 alako i xa xunnakeli soto yare.

19 N ma di, i tuli mati a fanyi ra,

i xa xaxili soto,

i boje xa lu kira tinxinxie fari.

20 I naxa lu siisilae ya ma,

xa na mu a ra naxee xa donse xoli dangi a i.

21 Na mixi moolie findima ne setaree ra,

e xa tunnaxoneya a niyama ne dunkobi gbansan nagoro e ma.

22 I i tuli mati i baba ra naxan i barixi,

i naxa yo i nga ma a na fori.

23 Nondi, lonni, xaranyi, nun xaxili fanyi fen,

i naxa mee e ra.

24 Tinxintoe baba seewama ne, xaxilima baba jalexinma ne.

25 I xa fe birin naba alako i baba nun i nga xa seewa,

i bari mixie xa lu jalexinyi kui.

26 N ma di, i i boje rabi n be,

i xa i ya ti n jere ki misaali ra.

27 Langoe gine findixi gantanyi nan na,

gine yenexi i rabirama ne.

28 Na gine mooli i yanfama ne alo mupeti,

a a niyama ne xeme gbegbe xa findi yanfantee ra.

29 Nde toore nun nimise sotoma?

Nde luma gere nun kalamui ya ma?

Nde bonboe fufafu sotoma?

Nde ya gbeelima ne soe?

³⁰ Siisilae nan luma na mooli sotofe ra,

beere mooli birin joxunxi naxee be.

³¹ I naxa i ya ti weni gbeeli ra,

naxan min mu xono.

³² A mixi xinma ne alo boximase, a i bun alo tali.

³³ I yae see toma naxee mu na dunija,

i xaxili ifuma ne.

³⁴ I luma ne fa alo xeme naxan saxi kunkui kui baa mawonyie fari.

³⁵ Siisila nan a falama, «E bara n bonbo,

kono sese mu n toxi.

N xunuma mun temui?

N man wama beere nde xon.»

24

Milafe mixi jaaxie ma

¹ I naxa mila mixi jaaxie ma,

i naxa tin lufe e ya ma.

² E bone kobi, e xa woyenyi xoxoxo.

³ Lonni banxi tima ne, xaxili fanyi denbaya rasabati a kui.

⁴ Fe kolonyi a niyama ne e xa harige soto,

harige hagige naxan maniye mu na.

⁵ Lonnila senbe gbo, xaxilima senbe xun masama ne.

⁶ I hayi na marasima alako fe xa sonyaya,

xunnakeli sotoma marasimae nan saabui ra.

⁷ Lonni xoxoxo xaxilitare be, woyenyi yo mu na a naxan falama malanyi kui.

⁸ Mixi naxan fe jaaxi xabuma, a xili ne koota jaaxi xabui.

⁹ Xaxilitarepa findixi yunubi nan na. Adamadie mixi mayele xonma.

¹⁰ Xa limaniya bama i yi ra toore kui, i senbe mu gbo.

¹¹ Mixie ratanga naxee na saya kira xon ma, e ba mixie yi ra naxee wama e faxafe.

¹² Xa i a falama, «Muxu mu nu a kolon,»

naxan bone ma fe kolon, a mu na toma?

Naxan jengi saxi i xa simaya xon ma,

na mu i furi ife kolon?

A mu kankan sare ragbilenma a ma xe?

¹³ N ma di, kumi nde don, barima se joxunme nan a ra, a fan i fate be.

¹⁴ Kono i xa a kolon xaxili luma ne alo kumi.

Xa i a soto, i xunnakeli lima ne yare, i xaxili tima naxan na, na mu kanama.

¹⁵ I naxa gantanyi itala tinxintoe be, i naxa a xonyi kana.

¹⁶ Tinxintoe noma birade sanmaya solofere, a man keli.

Kono mixi jaaxi birama ne toore kui kerenyi ra.

¹⁷ I naxa jalexin i yaxui xa bire ra, i bone naxa rafan i ma i na a to tooro ra,

¹⁸ xa na mu a ra Alatala i xa mapoxunyi kobi toma ne, a fa a xa xone ragbilen i yaxui foxo ra.

¹⁹ I naxa xono fe jaaxi rabae ma, i naxa e toone.

²⁰ Mixi jaaxi mu fe fanyi lima yare, e xa lanpui fama ne xubende.

²¹ N ma di, i xa gaaxu Alatala ya ra, i xa mangee binya,

i naxa lu matandilae ya ma, ²² barima halaki nan fama e raterennade.

Nde a kolon Ala halaki naxan dusuma e xun na?

²³ Lonnila gbetee xa taalie nan ya: Wo naxa mixi rafisa a boore be kiiti kui.

²⁴ Mixi naxan a falama mixi jaaxi be, «I tinxin,» jama birin fama ne na kanyi dankade,

si birin xonoma ne a ma.

²⁵ Kono mixi naxan mixi jaaxi kalama muma nondi kui,

na kanyi bara fe fanyi raba, a fama
ne barake sɔtɔde.

26 Yaabi tinxixi ɲɔxun ne alɔ xa-
nuntenyi xa xεεbui.

27 Fɛntɛn i xa wali ma, i fe raba baloe
sɔtɔfe ra,
na tɛmui i fa denbaya rasabati.

28 I naxa i dɔxɔboore tɔɲɛge.
Wule naxa mini i dɛ kui.

29 I naxa a fala,
«A naxan nabaxi n na, fo n fan na
raba a ra,
n a xa wali kobi sare ragbilenma ne
a ma.»

30 N bara dangi tunnaxɔne nde xa xε
ra,
a nun xaxilitare nde xa sansi yire ra.

31 N tunbee nun ɲooge ɲaaxie nan
tun to naa.

Tɛtɛ fan nu biraxi.

32 N naxa na fe maɲɔxun han a naxa
findi xaxili ra n bε:

33 Xixɔli na i suxu, i kinsɔn fɔlɔ, i i
belexεe findigilin i ma,

34 setareɲa fa dutun i ma alɔ muɲɛti
ɲaaxi.

25

Fe nɔxunxi

1 Sulemani xa taali ndee nan ya,
Yuda Mange Xesekiya naxee sεbε:

2 Ala fee nɔxunma, mangεε katama
e fahaamude.

3 Koore xa maiteya nun bɔxi xa
tilinyi mu kolonma.

Mange sondon ma fe fan mu nɔma
kolonde.

4 Xa gbeti gbi ba, a nɔma findide se
tofanyi ra.

5 Xa mixi ɲaaxi ba mangε rabilinyi,
a xa mangεya sabatima ne tinxinyi
saabui ra.

6 I naxa i yetε igbo mangε ya xɔri,
i naxa i yetε findi mixi xungbe ra.

7 A fisa kuntigi nan xa i xili i xa dɔxɔ
yire nde,
dine a xa i rakeli mixi xungbe nde
bε.

8 I na fe nde to, i naxa gbata sigafe
ra kiiti banxi,
barima xa fe gbete minima i mu
naxan kolon,
na nɔma i rayaagide i dɔxɔboore ya
xɔri.

9 Fe na so wo nun i dɔxɔboore tagi,
i naxa mixi gbete xa gundo
makenen,

10 xa na mu a ra mixi nde na na
kolon,

a i rayaagima ne,
i fa xili kanε soto abadan.

11 Wɔyɛnyi falaxi a ki ma,
a tofan alɔ xεema nun gbeti.

12 Xaxilima xa marasi tide gbo xaxili
fenyi bε,

alɔ xurunde naxan yailanxi xεema
fanyi ra.

13 Dugutεge xεera ɲɔxun a xεema bε,
alɔ foye fanyi naxan fama walikεe
ma xε xaba tɛmui.

14 Mixi naxan a falama a setaree
kima, kɔnɔ a mu a rabama,
na kanyi luxi ne alɔ nuxui nun foye
naxan mu fama ye ra.

15 Tunnabexiya a niyama ne mange
xa natε masara,
wɔyɛn ɲɔxunmε sɛnbε gbo han a
nɔma xɔri ragirade.

16 I na kumi to, naxan i ralima, na
nan kɔn.

Xa a radangi ye, i a bɔxunma ne.

17 I naxa i dɔxɔboore xɔnyi sigafe
radigan,

xa na mu a ra i xa fe fama ne
raɲaaxude a ma.

18 I dɔxɔboore tɔɲɛgefε xɔnɔ
alɔ santidegema xaapexi, alɔ tanbe
rameluxi.

19 I xaxili tife yanfante ra, na luxi ne
alɔ ɲinyi kanaxi, alɔ sanyi mabenxi.

20 Mixi naxan sigi sama mixi sun-
nunxi ya xɔri,
na maniya mixi ra

naxan xinbeli dugi bama furema ma
xinbeli temui.

A xa sunnunyi xun nan tun masama
alo mixi na gbengbe sa fi ya i.

21 Xa kaame na i yaxui ma, donse so
a yi ra.

Xa ye xoli na a ma, ye so a yi ra, a
xa a min.

22 Xa i na wali mooli raba a be,
na luxi ne alo i bara te wole dɔxɔ a
xun ma.

Alatala nan i gberɔxɔma.

23 Foye naxan kelima koola ma,
na fama ne tune ra.

Nenyi naxan naafixiya falama,
na mixi yatagi i xɔnɔma ne.

24 Lufe ra banxi fari ma,
na fisa lufe ra gine fitinetɔe seeti ma
banxi kui.

25 Xibaaru fanyi naxan kelixi yire
makuye,
a maniya ye xinbeli ra mixi taganxi
be.

26 Tinxintɔe naxan nate tongoma,
a xa bira mixi jaaxi fɔxɔ ra,
na maniyaxi ye dulonyi nan na
naxan bara dunda,
a ye mu fan sɔnɔn.

27 Kumi donfe a radangi a i, na mu
fan.

Binye fenfe i yete ra, na fan mu fan.

28 Mixi naxan mu nɔma a yete
raxande a na xɔnɔ,
na luxi ne alo taa kanaxi naxan tete
bara bira.

26

Lɔnnitare nun binye

1 Kuye mu xinbelima sogofure ra,
tune mu fama maale xaba temui,
na ki a mu lan lɔnnitare xa binye
sɔtɔ.

2 Danke mu mixi fanyi suxuma.
Na fe luma ne alo xɔni naxan mu
dɔxɔma, koyinma xa a gɔnɔ.

3 Soe bonbɔma ne alako a xa a gi,
karafoe raɔsoma ne sofale de i alako
mixi xa a rapere,
xaxilitare fan xuruma ne wuri ra
alako a xa matinxin.

4 I naxa xaxilitare yaabi a maɔɔxun
ki ra,

xa na mu a ra wo birin lan.

5 I xa xaxilitare yaabi a maɔɔxun ki
ma,

xa na mu a ra a a yete findima
xaxilima nan na.

6 Mixi naxan xaxilitare xeema
masenyi nde tide,
na bara a yete tɔɔrɔ.

7 Taali wɔyenyi naxan minima xax-
ilitare de i,
na luxi ne alo mabenyi sanyi
naxan senbe mu na.

8 Xaxilitare binyafe luxi ne alo geme
safe laati kui.

9 Taali wɔyenyi naxan minima xax-
ilitare de i,
na luxi ne alo luxusinyi
naxan na siisila belexe i.

10 Mixi naxan wali soma xaxilitare
yi ra,

xa na mu a ra mixi yi ra a mu naxan
kolon,

na luxi ne alo sɔori naxan tanbe
wolima jama mabiri.

11 Xaxilitare naxan gbilenma a xa
daxupa ma,

na luxi ne alo bare naxan gbilenma
a xa bɔxunyi don na.

12 Xaxilitare fan fisa mixi be naxan
a yete findixi lɔnnila ra.

Fe sɔoneyama ne na xaxilitare be
dangife na yete igboe ra.

13 Mixi tunnaxɔnɔxi nan a falama,
«Yete na kira ra, yete na taa kui.»

14 Naade rabima, a man nagalima,
alo tunnaxɔne naxan a ya rabima a
xa sade ma, a man xi.

15 Mixi tunnaxɔnɔxi a donse suxuma
a belexe ra,

kɔnɔ a mu a rasoma a de i tun-
naxɔnɔya saabui ra.

16 Mixi tunnaxɔnɔxi a yete rafisa
xaxilima solofere be
naxee yaabi fima xaxilimaya ra.

17 Dangii mixi naxan a yete rasoma
gere kui naxan mu a matoxi,
na maniya mixi ra naxan bare sux-
uma a tulie ma.

18-19 Mixi naxan a boore madaxu, a
fa a fala, «Bere nan nu a ra,»

na maniya daxui ra naxan te maxir-
ima tanbe ma, a a woli.

20 Xa yege mu na, te xubenma ne.
Xa mixi keren a sabari, sonxoe
danma ne.

21 Tige findima ne te wole ra, yege
findi te ra.

Sonxola fan gere rabirama na ki ne.

22 Naafixi xa masenyi luxi ne alo
donse joxunme,
naxan goroma mixi furi kui.

23 Mixi jaaxi naxan woyen
joxunme falama,
na luxi ne alo biriki to jaaxie se fixe
masoma naxee ma.

24 Mixi jaaxi a boore madaxuma
woyen joxunme ra,
konon yanfanteya na a boje kui.

25 Hali a woyenyi joxun, i naxa la a
ra de,
barima kobija na a sondonyi kui.

26 A xa xonnanteya noxunxi a xa
mayendenyi saabui ra,
konon a xa kobija fama ne minide
kene ma mixie tagi.

27 Mixi naxan yili gema gantanyi ra,
a tan nan fama birade a kui.

Mixi naxan geme wolima,
na geme gbilenma a tan nan ma.

28 Wule fale tojonegetoe nan xonma,
Mixi naxan a boore matoxoma wule
ra,
na kasare nan tun nabama.

27

Tina xa fe

1 I naxa i yete matoxo tina xa fe ra,
barima i mu a kolon naxan fama
rabade.

2 I naxa i yete matoxo, a lu mixi gbete
nan xa i matoxo.
Mixi gbete xa matoxoe fisa i yete xa
matoxoe be.

3 Kote nan geme ra, meyenyi fan
binya,
konon xaxilitare xa gbesenxonneya
xoroxo a birin be.

4 Boje xa te xoroxo, xone fan maga-
axu,
konon nde noma tide tone tan ya ra?

5 Marakorosi raminife kene ma mixi
xa tantanyi xa fe ra,

na fisa marakorosi noxunfe
marafanyi xa fe ra.

6 I xanuntenyi xa marakorosi xono,
konon la na ra.

I yaxui tan i madaxuma ne woyenyi
joxunme ra.

7 Mixi lugaxi mu wama hali kumi
xon,

konon kaametoe tan, hali se xone nan
a ra,
a joxun a be.

8 Xeme naxan a makuyama a xonyi
ra,

na maniya xoni ra naxan a
makuyama a tee ra.

9 Labunde nun surayi boje
raseewama ne,

alo i xanuntenyi xa marasi fanyi.

10 I naxa i defanboore rabolo,
i naxa i baba defanboore rabolo.

I naxa i bariboore xili i xa toore ma.
I doxoore makorexi fisa i ngaxak-
erenyi makuyaxi be.

11 N ma di, bira lonni foxo ra alako
n boje xa rafan n ma.

Na kui n noma ne mixi yaabide
naxan wama n nayaagife.

12 Xaxilima a yete ratangama fe
xoroxoe ma,

konon xaxilitare tan soma ne na kui,
a fa jaxankate soto.

13 Mixi xa seeke se rasuxu a naxan
taani xone be,

xa na mu a ra a naxan taani langoe
be.

14 I na i doxoore xeebu i xui itexi
ra geesege gbe ra,

i bara a boje rapaaxu a ma i tan
mabiri.

15 Gine fitinetoe luxi ne alo tune di
naxan fejenma fa ra.

16 Na gine mooli raxanfe, na
maniyama foye raxanfe ra,
a suxufe xoroxo alo ture suxufe i
belexe ra.

17 Wure nan wure raluganma.
Mixi a boore rakamalima ne.

18 Mixi naxan meenima xore bili ma,
a a bogi donma ne.
Mixi naxan meenima a karamoxo
ma, a binye sotoma ne.

19 Adama yatagi na ki naxe, na nan
minima ye xora.
Adama yati na ki naxe, na toma ne
a boje kui.

20 Aligiyama mu wasama mixi fax-
axie ra,
adama fan mu wasama a waxonse
ra.

21 Xesema nun gbeti matoma te ra,
konon mixi makiitima a xili nan ma.
22 I na maale din, a lagi bama ne a
ma,
konon xaxilitarena mu bama xaxil-
itare boje kui.

23 I xa i xa xuruse birin kolon a fanyi
ra, i xa meeni e ma,

24 barima bannaya mu buma temui
birin,
xunnakeli fan mu buma abadan.

25 Xurusee na ge e balode nooge ra
naxan toma fili ma nun geya
fari,

26 yexese xabe yailan dugi ra i be,
si kontonyi findi kobiri ra i xe
sarama naxan na,

27 si xije findi i xa denbaya nun i xa
konyie balo se ra.

28

Mixi jaaxi xa gaaxui

1 Mixi jaaxie luma ne gaaxui kui,
e e gima ne hali mixi mu e foxo ra.
Tinxintose tan mu gaaxuma,
e suusa alo yete.

2 Mange die wuya pama matandila
ya ma,
konon mange xaxilima fata pama
raxande.

3 Setare naxan a boore setaree
tooroma,
na maniya tune wunde ra naxan xe
kanama.

4 Seriyе matandi mixi jaaxi
matoxoma ne,
seriyе rabatui tan xonoma ne mixi
kobi ma.

5 Mixi jaaxie mu seriyе kolon,
konon Alatala fenmae a fahaamuma
ne a fanyi ra.

6 Setare tinxinxi fisa banna tinx-
intare be.

7 Seriyе batula findixi di xaxili fanyi
nan na,
konon wasatare tan a baba rayaagima
ne.

8 Mixi naxan a xa naafuli xun
masama riba ra,
a xa bannaya gbilenma ne kinikin-
inte ma.

9 Mixi naxan tondima a tuli matide
seriyе ra,
Ala mu a xa duba suxuma feo.

10 Mixi naxan tinxintose ratanta-
nma,
a birama a yete kan xa gantanyi nan
kui,

tinxintose tan fa ke fanyi sotide.

11 Banna mixi joxo a ma a xa lonni
gbo,
konon setare xaxilima noma ne na
kanyi ra.

12 Tinxintose xun na rakeli, pama
jalexinma ne,
konon tinxintare xun na rakeli, pama
a noxunma ne.

13 Mixi naxan a xa yunubie
noxunma, a xa fe mu
sooneyama,

konon mixi naxan a tima a xa
yunubie ra, a gbilen e foxo ra,
Ala kinikinima a ma.

14 Seewe na mixi be naxan gaaxuma
Ala ya ra,
konon boje xoxoxe kanyi luma toore
nan kui.

15 Mixi jaaxi naxan pama setare
yamarima,
a luxi ne alo yete magaaxuxi nun
wulai sube xaaje.

16 Mange xaxilitare mixi tooroma ne,
konon mange naxan naafuli tinx-
intare xonma,
na simaya xonkuye sotoma ne.

- 17 Mixi naxan a kolon a bɔɛe kui a faxe tixi,
na luma a gi ra ne han aligiyama.
Mixi yo naxa na kanyi mali.
- 18 Mixi naxan jɛrema tinxinyi ra, na kisima ne,
kɔɔ filankafui tan birama ne kerenyi ra.
- 19 Mixi naxan a xa bɔxi rawalima, na baloe sɔtɔma ne,
kɔɔ naxan birama fe fufafu fɔxɔ ra, na setareɲa nan sɔtɔma.
- 20 Mixi dugutegeɲi barake sɔtɔma ne,
kɔɔ naxan gbatama bannaya ra, a jaxankatama ne.
- 21 A mu lan mixi xa mixi rafisa a boore be,
kɔɔ mixi nde fe jaaxi rabama taami xuntunyi xa fe ra.
- 22 Milante gbatama bannaya ra,
kɔɔ a mu a kolon a tɔɔre nan tun sɔtɔma.
- 23 Mixi naxan marasi xɔɔxɔe fima mixi nde ma,
na hinne nan sɔtɔma dangife mixi ra
naxan luma wɔyen jɔxunme gbansan fala ra mixie be.
- 24 Mixi naxan a baba nun a nga muɲama,
a fa a fala «A mu jaaxu,»
na bara findi kasarati ra.
- 25 Mixi naxan milama harige ma,
na findima geresoe nan na,
kɔɔ naxan bara a yete taxu Alatala ra,
na nan bara hɛeri gbege sɔtɔ.
- 26 Mixi naxan laxi a yete kan xaxili ra,
na bara findi xaxilitare ra,
kɔɔ mixi naxan jɛrema xaxili fanyi ra,
na kanyi kisima ne.
- 27 Mixi naxan setare kima, na mu tɔɔrɔma,
kɔɔ naxan setare kumama, na danke nan sɔtɔma.
- 28 Mixi jaaxie xun na rakeli, jama a nɔxunma ne,
kɔɔ mixi jaaxie na halaki, tinxintɔe tan xun nakelima ne.

29

Marakɔɔsi tide

- 1 Mixi naxan tondima marakɔɔsi ra,
na kanyi jaxankatama ne kerenyi ra.
- 2 Tinxintɔe na senbe sɔtɔ, jama sɛɛwama ne,
kɔɔ tinxintare na findi mange ra, jama tɔɔrɔma ne.
- 3 Lonni rafan mixi naxan ma, na a baba rasɛɛwama ne,
kɔɔ naxan birama langoɛra fɔxɔ ra, na ganma ne a harige ra.
- 4 Mange bɔxi rasabatima tinxinyi nan na,
kɔɔ mange naxan kɔbiri fenma a yete be,
na bɔxi xun nakanama ne.
- 5 Mixi naxan a boore tamixiyama,
a na yeɛ italafe a boore nan be.
- 6 Mixi jaaxi xa yunubi findixi gantanyi nan na a be,
kɔɔ tinxintɔe xun nakelima ne sɛɛwe kui.
- 7 Tinxintɔe katama ne tinxinyi xa raba setaree be,
kɔɔ mixi jaaxi mu mɛɛnima setaree ma fefe ma.
- 8 Mixi mayelee a niyama ne taakae xa xɔɔɔ,
kɔɔ xaxilimae tan jama bɔɛe ragoroma ne.
- 9 Xa kiiti lu xaxilima nun xaxilitare tagi,
na xaxilitare sɔnxɔe ratema ne tun, bɔɲesa xa kana.
- 10 Faxetie tinxintɔe xɔnma,
kɔɔ mixi tinxinxie e boore makan-tama ne.
- 11 Xaxilitare bɔɛe xa te mafura,
kɔɔ xaxilima tan a yete suxuma ne.
- 12 Mange na bira wule fɔxɔ ra, a xa mixi birin findima ne mixi jaaxie ra.
- 13 Fe keren na setare nun mixi kobi tagi: Alatala nan e birin daa.
- 14 Mange naxan setare makiitima nɔndi ra,

na xa kibanyi mabanbanma ne abadan.

15 Di xurufe luxusinyi ra, na a niyama ne a xaxili soto, kono di lufe a yete yi ra, na findima yaagi nan na a nga be.

16 Mixi jaaxie na senbe soto, yunubie gboma ne, kono tinxintoe fama ne e xun-nagore tode.

17 I xa di matinxin alako i xa lu bojesa kui, a jere ki xa i raseewa.

18 Xa nama mu Ala xa fe toma, e birama e yete waxonfe nan tun foxo ra. Seewe na mixi be naxan Ala xa seriye rabatuma.

19 Woyenyi xa mu konyi matinxinma. Hali a na me, a mu a rabatuma.

20 Xaxilitare fisa mixi be, naxan jengi mu sama a xa woyenyi xon ma.

21 Konyi naxan kanyi bara a kana kabi a dimedi temui, na findima toore nan na a kanyi be.

22 Bojete nan gere raminima, a findi yunubie ra.

23 Yete igbona mixi rayaagima ne, kono yete magore mixi xun nake-lima ne.

24 Mixi naxan kafuma mujeti ma, na bara a yete gan.

A a kolon danke na seede tinxintare be,

kono a nondi noxunma ne.

25 Gaaxufe mixi ya ra, na findima gantanyi nan na,

kono naxan a yete taxuma Alatala ra, a kisima ne.

26 Mixi gbegbe mange xa hinne fenma,

kono Alatala nan mixi birin maki-itima nondi ra.

27 Mixi jaaxie rapaaxu tinxintoe ma,

tinxintoe rapaaxu mixi jaaxie ma.

30

Aguru xa masenyi

1 Yake xa di Aguru xa masenyi nan ya a naxan masenxi Itiyeli nun Ukala be:

2 N ma lonni mu gbo alo booree, n mu gexi fahaamui gbegbe soto.

3 N mu findixi lonnila ra, n mu lonni sotoxi Ala xa Seniyentoe xa fe ra.

4 Nde texi koore, a man naxa goro? Nde foye malanxi a belexe kui?

Nde ye ragataxi a xa sosee kui?

Nde dunija naaninyie saxi?

A xili di? A xa di xili di?

I na kolon?

5 Ala xa masenyi birin findixi nondi nan na,

a findi kantari ra mixi be naxan lama a ra.

6 I naxa se sa na masenyi xun ma, alako Ala naxa i suxu, a fa i xa wule to.

7 N wama fe firin maxorinfe i ma beenun n xa faxa.

I naxa tondi.

8 Madaxuja nun wule makuya n na. I naxa n findi setare ra, i naxa n findi banna ra.

Baloe gbansan fi n ma, naxan n wasama.

9 Xa n sa se gbegbe soto, n gaaxuma ne n naxa neemu i ma,

n fa a fala, «Nde na Alatala ra?»

Xa n sa lu setareja fan kui,

n gaaxuma ne n naxa mujete ti,

n fa i tan n Marigi Ala xili kana.

10 I naxa konyi xili kana a kanyi be, alako a naxa i danka, na haake lu i ma.

11 Mixi ndee e baba dankama, e e nga finsiriwali.

12 Mixi ndee e yete findima seniyentoe ra,

kono e mu noma seniyentareja bade e ma.

13 Mixi ndee e yete itema,

e a mapoxun e dangi mixi birin na.

14 Mixi ndee na naxee luxi alo sube xaape

naxee wama setaree faxafe, e xa e ba dunija.

15 Di firin na nisi be naxee a falama,
«N ki, n ki.»

Se saxan na na, xa na mu a ra, se
naani,
naxee mu wasama, naxee mu a
falama, «Na lan.»

16 E tan nan ya: aligiyama, gine
dibaritare,
gbengberenyi, nun te.
Nee sese mu a falama, «Na lan.»

17 Mixi naxan yoma a baba ma,
naxan mu a nga xui rabatuma,
xaaxae kelima ne gulunba yire e a
yae sakun,
sege yoree fa a donde.

18 Se saxan na na, xa na mu a ra, se
naani,
n mu naxee fahaamuma e xa tilinyi
xa fe ra.

19 E tan nan ya: Sege xa kira koore
ma,
boximase xa kira fanye fari,
kunkui xa kira baa ma,
xeme xa kira ginedimedi xonyi.

20 Gine yenela xa wali nan ya:
A na ge a degede, a a de raxa, a fa a
fala,
«N mu fe jaaxi yo rabaxi.»

21 Se saxan na na, xa na mu a ra, se
naani,
naxee mu noma lude dunija fari.

22 E tan nan ya: Konyi findife mange
ra,

xaxilitare findife banna ra,
23 gine maxanutare dorofo xeme taa,
konyi gine naxan findife a kanyi ke
tongoe ra.

24 Sube naani na naxee xurun
dunija subee birin be,
kono e xa lonni dangi a birin na.

25 E tan nan ya: Dondoli naxan
senbe mu gbo,

kono e baloe fenma a fen waxati.

26 Yere maniyee nde naxan senbe mu
gbo,
kono a yili gema game longori yigiya
sotode.

27 Mange mu na katoe be,
kono e e jere ma xunlande ki ma.

28 Kasa naxan noma tongode belexe
ra,
kono a toma mange xa banxi kui.

29 Se saxan na na, xa na mu a ra, se
naani,
naxee jere ki tofan.

30 E tan nan ya: Yete naxan senbe
gbo, a suusa sube birin be,

31 konkore naxan jere ma a xun
nakelixa ra,
si kontonyi, nun mange, soorie na
naxan foxo ra.

32 Xa i bara i yete igbo xaxilitare ja
kui,

xa i bara wa fe jaaxi nde rabafe,
i xa gbilen na foxo ra,

33 barima xije na bonbo, a binyama
ne,
joe na din, wuli minima ne,
xone xun na masa, a findima ne gere
ra.

31

Mange Lemuweli xa marasi

1 Mange Lemuweli xa masenyi nan
ya a nga naxan fi a ma marasi ra:

2 N ma di, i tuli mati n na,
n ma di fanyi, n naxan barixi,
n naxan soto Ala saabui ra.

3 I naxa i senbe fi gine jaaxie ma,
naxee fata mangee ralode.
I naxa bira na gine mooli foxo ra.

4 Mange Lemuweli, a mu lanma
mangee xa weni min.

Beere xoli mu lanma a xa mange
suxu,

5 xa na mu a ra e neemuma ne e yete
xa seriye ma,
e fa toromixi yanfa.

6 Na minse mooli xa so mixie nan yi,
naxee na saya kira xon ma,
alako e xa neemum e xa fe xorochoe
birin ma.

7 Naxan weni minxi a neemuma ne
a xa setareja ma,
a mu ratuma a xa toore ma sonon.

8 I xa detare xunmafala,
i xa misikiine mali.

9 I xui ramini, kiiti sa nondi ra.

I xa toromixi nun setare xun-
mafala.

Gine fanyi

- 10 Nde noma gine fanyi sotode?
A tide gbo diyaman be.
- 11 A xa mōri laxi a ra,
a findixi harige fanyi nan na a be
temui birin.
- 12 A fe fanyi rabama a xa mōri be,
a mu fe jaaxi yo rabama a ra a xa
dunijeigiri kui.
- 13 A yexee xabe nun gese fute fenma,
a nee rafalama sosee ra.
Na wali rafan a ma.
- 14 A luma alo yule xa kunkui,
a sa baloe fenma yire makuye a fa a
ra.
- 15 A kurunma ne alako a xa kuri so
a xa denbaya be,
a man wali so a xa walike ginse yi
ra.
- 16 A boxi matoma ne, a fa na sara.
A geen naxan sotoma a na sarama
sansu nan na, a a si.
- 17 A tunnabexi, a walima senbe ra.
- 18 A a kolon a xa wali sooneyama ne.
A lanpui radexema ne, a wali ke fan
na.
- 19 A yexee xabe findima ne gese ra,
a gese findima sose ra.
- 20 A setare kima, a misikiine malima.
- 21 A mu gaaxuma jeme ya ra,
barima a xinbeli donma fanyie
yailanxi a xa denbaya be.
- 22 A sade dugi yailanma,
a dugi tofanyi degema a yete be.
- 23 Taa kuntigi nan a xa mōri ra,
a doxoxi forie ya ma.
- 24 A sosee degema, a e mati.
A beletie fan yailanma,
yulsee nee wafuma a ma.
- 25 A senbe gbo, mixie a binyama.
A mu gaaxuma fefe ma.
- 26 A lonni masenma mixie be,
a man e xaran a fanyi ra.
- 27 A a jengi sama a xa denbaya xon
ma,
a mu walitarepa kolon.
- 28 A xa die a matoxoma,
a xa mōri a tantuma yi woyenyi ra:
- 29 «Gine fanyie na na de,
konɔ i maniye mu na e ya ma.»
- 30 Fate xa tofanyi mixi madaxuma
ne, a mu buma.

Tantui na gine nan be naxan gaax-
uma Alatala ya ra.

- 31 Wo xa na gine xa wali fanyi sare
fi a ma,
wo xa na gine mooli matoxo taa kui.

Kawandila xa Kitaabui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Sulemani yi kitaabui nan seɓɓexi a xa bannaya, a xa nɔɓe, nun a xa lonni belebele nan xa fe ra. Na birin findixi masenyi hagige nan na a be Alatala xa maragiri kui. A naxa a fahaamu na birin findixi «fe fufafu» nan na. Birafe na fe mooli foxo ra, na luxi alɔ mixi «naxan birama foye foxo ra.» Foye na na, kɔnɔ a sigama ne, a mu buma. A suxufe mu sooneyama. A na na ki ne won ma dunijeigiri kui.

Yi kitaabui xa masenyi tide gbo barima to mixie mu taganma birade fe wuyaxi foxo ra naxan mu findixi Alatala xa seriye ra. E birin katama ne naafuli sotode. E lonni fenma alako na tan fan xa findi kobiri ra. Na kira xon ma e fe mooli birin nabama naxee noma rafande e fate ma. Na jere ki kui adamadi luma yunubi raba ra.

Alatala naxan masenma won be Annabi Sulemani saabui ra a findixi yi nan na: A lanma adamadi xa bira Alatala xa seriye foxo ra yi dunija bende fupi fari. Ala dunija naxan daaxi a fan adama be, kɔnɔ a mu lanma a xa findi a xa ala ra. Alatala jexexinyi fima mixi ma, kɔnɔ a wama ne e xa a kolon a tan nan findixi e Marigi ra. A lanma adama xa dunija igiri, a ya tixi Ala nan na. A xa a kolon dunija see mu buma, e luxi ne alɔ «foye» naxan loema yen.

Yi kitaabui a masenma ne won be a lanma won Marigi xa findi Alatala Daali Mange nan na, a naxa findi daali se nde ra. Ala xa won mali na kolonfe ra won boje kui. Amina.

Kawandila xa Kitaabui

Dunija fu na a ra!

¹ Dawuda xa di Darisalamu mange xa kawandi nan ya:

² Dunija findixi fe fufafu nan na.

Dunija fee tide yo mu na,
na birin findixi fuyan nan na.
N tan kawandila xa masenyi nan
nan ki.

³ Adamadi geeni mundun sotoma a
xa wali ma soge bun ma?

⁴ Ndee faxama, ndee barima, dunija
fan na keɓa keren loxoɓe birin.

⁵ Soge tema, a goroma, a man gbilen
a texi dennaxe.

⁶ Foye fan minima, a sigama yire-
fanyi ma, a a mafindima koola
ma.

A na ge mafindide, a man gbilen a
kelide.

⁷ Xure birin xun tixi baa nan na,
kɔnɔ baa mu rafema.

Xuree kelima dennaxe, e man
gbilenma menni ne.

⁸ Fe birin jereɓa, a mu taganma, a
mu masarama.

Adama ya mu wasama fe matode,
a tuli fan mu lugama fe ramede.

⁹ Naxan bara dangi nu,
na nan man gbilenma a ra.

Naxan bara raba nu, na nan man
nabama.

Fe neene mu rabama dunija ma
naxan jondon mu nu raba.

¹⁰ Fe neene yo mu na naxan a
niyama mixi xa a fala,

«Yi mato, fe neene na a ra!»

N xa a fala wo be, na fe mooli jan nu
na beenun won tan xa bari.

¹¹ Nama mu ratuma fe dangixi ma,
fe naxan sa fama rabade, jama
neemuma ne na fan na.

¹² N tan Kawandila, n bara
findi mange ra Isirayila boxi ma

Darisalamu. ¹³ N nate tongoxi ne,
fe naxee birin nabafe yi dunija ma,

n xa e mato a fanyi ra. Na kui n
a to ne a Ala kote xoxoxoɓe nan saxi

adamadie fari. ¹⁴ N bara wali birin
mato naxan nabama yi dunija ma.

Fufafu na a birin na! Birafe na wali
foxo ra, a luxi ne alɔ mixi na birafe
foye nan foxo ra.

¹⁵ Naxan kuntinxi, na mu noma
matinxinde,

naxan luxi, na mu noma kamalide.

¹⁶ N naxa a mapoxun n yete
ma, a n tan bara lonni fen dangi
Darisalamu mange birin na, naxee

singe fa n tan yara. N bara lonni nun fe kolonyi gbegbe soto dunija xa fe ma. ¹⁷ N naxa nate tongo n xa xaxilimaya nun xaxilitareja fan mato. Kono n bara a to na fan luxi alo birafe foye nan foxo ra.

¹⁸ Xaxilimaya nun kontofili nan jerema kira keren xon ma. Fe kolonyi gboma ki naxe, toore fan gboma na ki ne.

2

Adamadi waxonfe

¹ N a fala ne n yete be, «N xa jalexinyi mato, n xa a kolon naxan fan.» N naxa a to a jalexinyi fan mu buma. ² N naxa n yete maxarin, «Yelefe tun mu findixi fe kamalixi ra. Jalexinyi tide na munse ra?» ³ N naxa nate tongo n ma lonni fenfe kui, n xa jalexinyi fen weni ra. N nu wama a kolonfe munse munafanyi gbo adamadie be e xa dunijeigiri kui.

⁴ N naxa wali xungbe ndee suxu alo banxi tife nun xe safe. ⁵ N naxa yire tofanyie yailan naafuli kanyi e malabuma dennaxe sansi tofanyie ya ma. ⁶ N naxa ye yire ge naxee a niyama ye xa sa n ma sansie ma. ⁷ N naxa konyie sara, naxee bara die soto naxee findixi n gbe ra, e fa lu n xonyi. N naxa xuruse gbegbe soto, dangi Darisalamukae birin na naxee nu na beenu n xa bari. ⁸ N naxa gbeti, xema, nun naafuli mooli birin soto. N naxa yelibae soto, a nun gine gali adama waxonfe xa fe ra. ⁹ N naxa findi mixi xungbe ra dangife Darisalamukae birin na naxee nu na beenu n xa bari. N naxa na birin naba lonni fenfe ra.

¹⁰ N naxa n waxonfe mooli birin fen, n mu tondi sese ra naxan nu rafanxi n ma.

N ma wali yati nu rafanxi n ma, na nan findixi n ma geeni ra.

¹¹ Kono n to n ma wali birin mato, n naxan nabaxi toore kui, n naxa a to na birin fufafu. A nu luxi ne alo mixi naxan birama foye foxo ra a mu sese suxu.

¹² Na temui n naxa n joxo sa xaxilimaya nun xaxilitareja xon ma.

Naxan tima mange ra n joxoe ra, na fama munse rabade?

¹³ N naxa a to xaxilimaya fan dangi xaxilitareja ra, alo naiyalanyi fan to fanxi dimi be.

¹⁴ Xaxilima se toma a ya ra, xaxilitare tan a jerema dimi nan kui.

Kono e firin birin faxama ne.

¹⁵ Na nan a ra n naxa a mapoxun, xa n tan nun xaxilitare birin faxama ne, n ma xaxilimaya tide fa na munse ra?

N naxa a fala n yete be, «Xaxilimaya fan fe fufafu nan a ra.»

¹⁶ Xaxilima nun xaxilitare xa fe mu ratuma mixie ra, e neemuma ne e firin birin ma, e firin birin faxama ne.

¹⁷ Na kui dunijeigiri naxa rapaaxu n ma, barima n bara a kolon n ma wali mu buma. A luxi ne alo mixi naxan birama foye foxo ra, e mu a suxu. ¹⁸ N ma wali naxa rapaaxu n ma, barima n bara a kolon fo n xa na birin lu mixi gbete yi ra. ¹⁹ Na mixi findima xaxilima nan na, ka xaxilitare ra? Nde noma na kolonde? Kono a tan yati ne sotoma ne n ma wali birin xun ma! Fe fufafu nan na ki. ²⁰ Na kui n naxa nimisa wali birin xa fe ra n naxan naba yi dunija ma.

²¹ Mixi naxan walixi lonni nun fate ra, a fa na wali lu mixi nde yi ra naxan mu sese raba na wali kui, na findixi fe fufafu nan na naxan xoxoxo ki fanyi ra. ²² Mixi geeni mundun sotoma a xa wali nun a xa kate kui a naxan nabaxi yi dunija ma? ²³ A xa wali findixi toore xoxoxoe nan na a be. Hali koe ra a boje mu malabuma. Fe fufafu nan na ki.

²⁴ A lanma mixi xa a dege, a xa a min, a xa a xa wali raba seewe kui. N bara a kolon na birin kelixi Ala nan ma. ²⁵ Mixi mu noma a degede, a fe fanyi kolon xa Ala mu a mali? ²⁶ Mixi naxan nafan Ala ma, Ala a kima xaxili fanyi, fahaamui, nun seewe nan na. Kono xaxilitare

tan, Ala a niyama ne a xa a harige birin so mixi gbete yi ra naxan nafan Ala ma. Yi fan findixi fe fufafu nan na, alo mixi naxan birama foye foxo ra.

3

Temui na fe birin ma

¹ Temui na fe birin ma, fe birin dunija ma, a xa waxati na na.

² Waxati nde na di barife ma, waxati nde na faxafe ma. Waxati nde na sansi sife ma, waxati nde na sansi xabafe ma.

³ Waxati nde na faxe tife ma, waxati nde na dandan tife ma. Waxati nde na se kanafe ma, waxati nde na se yailanfe ma.

⁴ Waxati nde na wafe ma, waxati nde na yelefe ma. Waxati nde na yaye raminife ma, waxati nde na fare boronfe ma.

⁵ Waxati nde na gemæ rayensenfe ma,

waxati nde na gemæ malanfe ma.

Waxati nde na sunbu tife ma, waxati nde na a titareya ma.

⁶ Waxati nde na se fenfe ma, waxati nde na a lufe ma. Waxati nde na se ragatafe ma, waxati nde na a wolufe ma.

⁷ Waxati nde na se iboofofe ma, waxati nde na a degefe ma.

Waxati nde na woyenfe ma, waxati nde na dundufe ma.

⁸ Waxati nde na xanu tife ma, waxati nde na xon tife ma.

Waxati nde na geresofe ma, waxati nde na saatafe ma.

⁹ Walike geeni mundun sotoma a xa kate kui? ¹⁰ N bara kote to Ala naxan doxi adamadie xun. ¹¹ A bara se birin natofan a waxati ma. A bara a niya adamadi xaxili xa siga abadan fe ma, hali a mu no Ala xa walie kolonde keli a folo ma han a ranyoni. ¹² N a kolon fefe mu na naxan fan adamadi be, fo a seewa, a fe fanyi raba a xa dunijeigiri kui.

¹³ Mixi a degefe, a a min, a seewa a xa wali kui, na nan findixi Ala xa ki ra adamadi be. ¹⁴ N a kolon Ala xa wali birin buma ne abadan. Sese mu sama a xun ma, sese mu bama a ra.

Ala fe rabama ne alako adamadi xa gaaxu a ya ra.

¹⁵ Naxan na na, na jan nu na nu.

Naxan fama rabade, na jan nu na nu.

Adamadi naxan nabaxi, Ala fama ne na makiitide.

¹⁶ N bara fe gbete fan to yi dunija ma:

Nondi mafindima wule ra, tinxinyi mafindima tinxintareya ra.

¹⁷ N naxa a mapoxun n xaxili kui, Ala tinxintoe nun tinxintare makiitima ne,

barima fe birin a waxati na na.

¹⁸ N man naxa a mapoxun n xaxili kui, Ala na mixie matofe ne, alako e xa a kolon daalise nan lanxi e ma alo wulai subee. ¹⁹ E firin birin fama ne raponde yire keren, e firin birin faxama ne. E firin birin jengima ki keren, adama yo sube yo, e birin lan. Fe fufafu na na birin na.

²⁰ E birin sigade keren. E kelixi bende ne, e man gbilenma bende ne. ²¹ Nde a kolon xa mixi faxaxi xaxili tema koore ne, xa sube faxaxi xaxili goroma boxi ne?

²² N a kolon fefe mu na naxan fan adamadi be, fo a seewa a xa wali kui. Na nan findixi Ala xa maragiri ra adamadi be. Nde noma a masende a be naxan fama rabade a dangi xanbi?

4

Faxafe nun balofe

¹ N man bara n xaxili rasiga paxankate birin ma, naxan na rabafe yi dunija ma.

Mixi paxankataxi na wafe, e madunduma yo mu na.

Noe na mixie be naxee na e paxankatafe.

E madunduma yo mu na.

² N bara a mapoxun, mixi faxaxi nan seewaxi dangife mixi baloxi ra.

³ Mixi naxan mu barixi sinden, nee xa hæri dangi mixi faxaxi nun mixi baloxi ra,

barima e mu paxankate kolon naxan na rabafe yi dunija ma.

⁴ N bara a to, mixi walima e xunnakeli fenma mile kui. Yi fan findixi fe fufafu nan na, alo birafe foye foxo ra.

⁵ Xaxilitare a belexee findigilixi a ma, a mu walima, han a xun nakana.

⁶ Bopesa dondoronti fisa kate gbegbe be.

Na kate luxi ne alo mixi naxan birama foye foxo ra.

⁷ N bara fe fufafu gbete fan to yi dunija ma.

⁸ Xeme nde nu na naxan nu na a kerenyi ma, mixi yo mu nu na a be.

A nu walima temui birin, kono a mu wasa a xa naafuli ra.

A naxa a yete maxorin, «N na walife toore kui nde be?» Yi mooli fan findixi fe fufafu nan na.

⁹ Mixi firin malanxi sooneya dangife mixi ra naxan luma a keren. Na firinyie xa wali dangi na mixi kerenyi gbe ra.

¹⁰ Xa a sa li keren bira, a boore a rakelima ne.

Kono mixi naxan birama, a malima mu na, na toroma ne a jaaxi ra.

¹¹ Na maniyaxi mixi firin nan na, naxee saxi e boore fe ma xinbeli temui,

e nu wuyenyi soto e boore saabui ra. Kono mixi naxan na a kerenyi ma, na xinbeli bama di?

¹² Mixi jaaxi noma ne mixi keren na,

kono mixi firin tan tima ne a kanke. Luuti xori saxan malanxi mu bolonma mafuren.

¹³ Misikiine xa di naxan xaxili fan, a senbe gbo mange be naxan mu fata marasi fanyi nun a jaaxi tagi rasade.

¹⁴ Na mixi mooli noma minide geeli kui, a findi mange ra. A barixi setarepa nan kui, a fa mangeya soto.

¹⁵ Dunija mixi birin saxanyi nan nabama, i na dangi mixi gbete fa ti i joxoe ra. ¹⁶ Mixi wuyaxi dangixi ne beenun na kanyi xa bari. Mixi naxee fama a xanbi ra, a xa fe mu fama rafande e ma. Na fan findixi fe fufafu nan na, alo mixi naxan birafe foye foxo ra.

¹⁷ I na siga salide Ala xa banxi, i xa i yete mato a fanyi ra. I na siga, i xa i tuli mati masenyi ra naxan tima naa. Na tide gbo dangife serexe bafe ra naxan nabama xaxilitarepa kui, barima xaxilitaree mu a kolon, a e na fe kobi nan xun ma na ki.

5

Laayidi tongofe Ala be

¹ I naxa gbata i de rabide woyenyi xili ma,

i naxa gbata laayidi tongode Ala be, barima Ala tan na koore ne, kono i tan na boxi nan ma.

Awa, i xa woyenyi naxa wuya.

² Alo xiye to kelima mapoxunyi gbegbe ma, xaxilitarepa fan kelima de wuya nan ma.

³ Xa i bara laayidi tongo Ala be, i naxa dugundi a rakamalide. Xaxilitarepa mu rafan Ala ma. A lanma i xa i xa laayidi rakamali.

⁴ Laayidi tongotarepa fisa laayidi rakamalitarepa be. ⁵ I naxa tin i xa woyenyi xa findi yunubi ra. I naxa a fala Ala xa xera be, «N mu nu wama laayidi yati tongofe.» Na fe mooli Ala raxonoma ne, a a niya i xa wali xun xa rakana. ⁶ Xiye wuyaxi safe nun woyenyi tife findixi fe fufafu nan na. Na kui a lanma i xa gaaxu Ala ya ra.

⁷ I naxa terenna xa a sa li i mixie toma taa kui naxee fuma misikiinee ma, e seriyee kana, e kiiti jaaxi sa tinxintoe ma. Mange a boore mange nan malima, han a mangeya xungbe soto. ⁸ E birin geenima xe samae nan saabui ra, hali mange xungbe.

⁹ Kobiri rafan mixi naxan ma, a mu wasama.

Bannaya rafan naxan ma, a naafuli mu a ralima.

Fe fufafu nan na ki.

¹⁰ Harige gboma ki naxe, a donmae fan gboma na ki ne.

Na kui munafanyi mundun na harige kanyi be, ba a ya tife ra a harige ra?

11 Walike luga ba, a mu luga ba, a xixoli fanyi rabama ne.

Kono banna xa naafuli a niyama ne a mu xixoli fanyi raba.

12 N fe magaaxuxi nde rakorosixi yi dunija ma:

Kankanfe bannaya ma han a banna toro,

13 xa na mu a ra, bannaya loefe toore nde saabui ra,

a fa li banna xa di mu ke soto.

14 Adamadi mini ki naxe a nga tege, a man gbilenma bende a mageli ra na ki ne.

A mu sese xaninma a xun ma a naxan soto a xa wali kui.

15 Yi fe xorocho.

Adamadi fa ki naxe yi dunija ma, a man sigama na ki ne.

A xa kate findixi fe fufafu nan na.

16 A dunija igirima dimi nan kui, kontofili, toore, nun boje manaaxui kui.

17 Na kui n naxa a fahaamu a fan adama be xa a a dege, a a min, a seewa a xa wali ra, a naxan nabama dunija ma a xa simaya kui, Ala naxan nagirixi a ma na nan findixi a xa geen ra. 18 Xa Ala a ragiri mixi ma a xa harige soto, a fa seewa na ra han a wasa, na bara findi Ala xa ki nan na. 19 Na kui, a mu kontofilima a xa simaya xa dunke xa fe ra, barima Ala bara a niya a boje xa lu seewe kui tun.

6

Bannaya nun seewe

1 N fe xorochoe gbete nan to yi dunija ma: 2 Ala bannaya nun binye ragirixi mixi nde ma han a wasa na birin na, kono Ala fa a niya a mu xan a yi, a fa a lu mixi gbete yi ra. Fe fufafu nan na ki naxan xorocho a gbe ra.

3 Hali mixi di keme soto, a naxa simaya xon kuye soto, xa a mu noma seewade a harige ra, nama mu fa a ragata gaburi kui a ragata ki ma, diyore naxan baxi a nga furi, na fisa na kanyi be. 4 Na diyore mu findima a ra, a kelima dimi nan kui, a xili yati mu falama. 5 A mu soge xa

naiyalanyi toxi, a mu sese kolonxi, kono a xa fe fisa na naafuli kanyi be, 6 hali naafuli kanyi fa lu dunija ma ne wulu firin seewetareja kui. E birin mu sigama aligiyama xe?

7 Mixi xa kate birin nabama furi fe nan ma fe ra, kono a mu wasama feo.

8 Munse luma xaxilima yi ra naxan mu na xaxilitare yi ra? Munse luma misikiine be xa a jere ki fan a boore ya xori?

9 Se toxi fisa manoxunyi be? Fe fufafu nan na ki naxan luxi alo mixi naxan birafe foye foxo ra.

10 Daalise birin pan bara xili soto, adama naxan nu na, a pan bara kolon.

Adama mu noma mixi ra naxan senbe gbo a be.

11 Woenyi na gbo, fe fufafu fan gboma ne.

A mu mixi yo malima.

12 Nde a kolon fe naxan fan adamadi be a xa dunijeigiri kui, naxan dangima mafuren mafuren alo niini? Nde noma a falade a be fe naxan nabama a faxa xanbi?

7

Xaxili fanyi

1 Xili fanyi fan dangi labunde fanyi ra.

I faxa lochoe fan dangi i bari lochoe ra.

2 Sofe kaape banxi fisa sofe xulun banxi be,

barima faxe ragirixi adama birin be. A lanma mixi baloxi xa ratu na ma.

3 Sunnunyi fisa yele be, barima mixi boje fanyi sotoma ne sunnunyi kui.

4 Xaxilima a joxo rasigama ne faxe ma, xaxilitare tan na yelefe nan tui.

5 Xaxilima xa xurui fisa xaxilitare xa matoxoe be.

6 Xaxilitare xa yele luxi ne alo bolee naxee mabulama tunde bun ma.

Fe fufafu nan na ki.

7 Kobiri tinxintare a niyama ne xaxilima xa findi xaxilitare ra,

ye dɔxɔɛ a bɔɛ mafindima nɛ.

⁸ Fe rapɔnyi fisa a fɔlɛ bɛ.
Mixi sabarixi fisa yetɛ igboe bɛ.

⁹ I bɔɛ naxa gbata tede,
barima xaxilitaree bɔɛ nan tema.

¹⁰ I naxa lu a fala ra,
«Singe dangi yakɔsi ra.»
Xaxilimaya wɔyenyi mu na na ra.

¹¹ Xaxilimaya luxi nɛ alɔ kɛ,
a munafanyi na dunɔpa mixi birin
bɛ.

¹² Xaxilimaya findixi mixi xa kantari
nan na,
kɔbiri fan findixi mixi xa kantari
nan na,
kɔnɔ xaxilimaya nan fisa,
barima a xaxilima rakisima.

¹³ Ala xa wali mato.
A naxan madalin, nde nɔma na
matinxinde?

¹⁴ I xa sɛɛwa hɛɛri tɛmɔi.
Tɔɔrɛ tɛmɔi na a li, i xa ratu a ma,
a Ala nan na firinyi birin daaxi.
Na kui adamadi mu nɔma a xa tina
kolonde.

¹⁵ N ma simaya fufafu kui,
n a toxi nɛ tinxintɔɛ nde faxa simaya
dunke kui hali a to tinxinxi,
tinxintare nde bu dunɔpa hali a to
mu tinxin.

¹⁶ I naxa i yetɛ findi tinxintɔɛ ra,
i naxa i yetɛ findi lɔnnila ra,
xa na mu a ra i i yetɛ kanama nɛ.

¹⁷ I naxa findi tinxintare ra,
xa na mu a ra i faxama nɛ beenu i
xa waxati xa a li.

¹⁸ A lanma i xa i jɔxɔ sa na marasi
firinyi xɔn ma.
Ala xa yaragaaxui xa fe sɔɔneyama
nɛ na birin kui.

¹⁹ Xaxilima xa xaxilimaya a senbɛ
gboma nɛ dangi taa mangɛ fu
ra.

²⁰ Tinxintɔɛ mu na yi dunɔpa ma,
naxan fe fanyi tun nabama, a mu
yunubi yo raba.

²¹ I naxa i tuli mati mixi xa wɔyenyi
birin na,

xa na mu a ra i fama i xa konyi xui
mede a i dankama,

²² alɔ i tan yati bara a raba sanya
wuyaxi mixie ra.

²³ N na birin igbɛxi nɛ xaxilimaya ra.
N naxa a fala, «N xa findi xaxilima
ra,» kɔnɔ n mu nɔ.

²⁴ Xaxilimaya tan tilin, a makuya
won na,
nde nɔma a fahaamude?

²⁵ Na kui n naxa kata na kolonde,
n xa so xaxilimaya kui, n xa fahaamui
sɔtɔ,
n xa a kolon tinxintareya findixi
xaxilitarepa nan na,
xaxilitarepa fan findixi daxupa nan
na.

²⁶ N bara fe nde to naxan xɔnɔ dangi
faxɛ ra.

Ginɛ na a ra naxan findixi yetɛ ra,
naxan bɔɛ findixi gantanyi ra,
naxan belɛxɛ luxi alɔ luuti balanxi.
Mixi naxan nafan Ala ma,
a kelima nɛ na ginɛ xun ma,
kɔnɔ na ginɛ yunubitɔɛ nan
masɔtɔma.

²⁷ N tan kawandila yi nan to n ma fe
matoxi birin kui:

²⁸ N naxa xɛmɛ tinxinxi keren to
xɛmɛ wulu ya ma,

n naxa a fen han,
kɔnɔ n mu ginɛ yo to pama ya ma
naxan tinxin.

²⁹ N yi nan gbansan to kɔrɛ:
Ala adamadi daaxi nɛ e tinxinxi,
kɔnɔ e tan naxa e yetɛ madaxu.

8

Xaxilimaya nun mangɛya

¹ Xaxilima maniye mu na.
Nde fata fe tilinxi fatanfaside?
Xaxilima yatagi nɔrɔma a xa xaxili-
maya saabui nan na,
a lahalɛ masarama nɛ.

² N xa a fala wo bɛ, a lanma wo xa
mangɛ xa yaamari rabatu, barima
wo bara wo rakali Ala ya xɔri. ³ I
naxa gbata kelide mangɛ ya xɔri. I
naxa ti fefe xanbi ra naxan mu fan.
Mangɛ a waxɔnfe nan nabama. ⁴ A
lu ki yo ki, nɔɛ na mangɛ nan yi. Nde
nɔma a matandide?

⁵ Mixi naxan mangɛ xa yamari raba-
tuma,

fe jaaxi yo mu a soto ma.
Xaxilima a jere ki nun jere waxati kolon.

⁶ Fe birin lanma a xa raba a waxati nun a keja ma, hali na fa findima fe xoxoxe ra mixi be.

⁷ Mixi to mu a kolon fe naxee fama rabade, nde noma nee tagi rabade a be?

⁸ Mixi yo mu noma a jengi yamaride, mixi yo mu noma a faxesoxe sugandide.

Mixi mu noma kelide gere xun ma, tinxintareya mu fe kobi rabae bepinma.

⁹ N bara yi birin rakorosi dunija ma. N naxa mixi to a na a boore yamarife, a fa a yete tooro na kui.

¹⁰ N naxa mixi jaaxie to naxee ragatama binye kui, mixie nu naxee matoxoma horomolingira yire taa kui. Fe fufafu nan na ki.

¹¹ Xa fe kobi rabae mu jaxankate soto a temui, jama fan fama ne birade e waxonfe jaaxie foxo ra.

¹² N a kolon hali fe kobi rabae gbilen fe jaaxi rabafe ra han sanmaya keme, sooneya tan nabama ne mixi be naxan gaaxuma Ala ya ra, naxan luma a batu ra. ¹³ Kono fe mu sooneyama mixi jaaxie be naxee mu gaaxuma Ala ya ra, e xa simaya xon mu kuyama alo mixi niini.

¹⁴ Fe fufafu gbete na na yi dunija ma: Fe xoxoxe naxan lan a xa doxo mixi jaaxi ma, na nan doxoma tinxintoe ma. Fe fanyi naxan lan a xa raba tinxintoe be, na nan nabama mixi jaaxi be. N xa a fala wo be, na fe mooli findixi fe fufafu nan na.

¹⁵ Na kui a lanma adama xa seewa a xa dunijeigiri kui. Fe yo mu na naxan fisa yi be: Mixi lanma e xa e dege, e xa e min, e xa seewa. Na ki a seewama ne a xa wali ra a xa dunijeigiri kui, Ala naxan fixi a ma dunija bende fupi fari.

¹⁶ N to nate tongo n xa fahaamui soto adamadi xa wali xa fe ra, a naxan nabama koe nun yanyi, ¹⁷ n naxa Ala xa wali mato. Mixi yo

mu noma sode fe birin kui naxan nabama dunija ma. Hali a kata han, a mu a kolonma feo. Hali xaxilima naxan a falama a bara ge na kolonde, a mu noma na kolonde yati yati.

9

Adamadi mu yare kolon

¹ N to n maroxun na fe birin ma, n a toxi ne tinxintoe, xaxilimae, nun e xa kate birin kelima Ala nan ma. Adamadi mu a kolon a fama naxan lide a yara, xanunteya xa na mu a ra xonnanteya. Na birin na Ala nan yi. ² Adamadi birin sigama ne aligiyama. Tinxintoe ba, tinxintare ba, seniyentoe ba, seniyentare ba, serexeba ba, serexebatare ba.

Mixi fanyi ba, mixi jaaxi ba e birin sigama ne aligiyama. Mixi naxan laayidi tongoma ba, mixi naxan mu suusama na tongode ba, e birin sigama ne aligiyama.

³ Fe xoxoxe nan yi ki fe birin ya ma dunija ma: maraxon ki keren nan na nee birin be. Adamadi beje rafexi fe jaaxi nan na, e walima xaxilitareja nan na e xa dunijeigiri kui. Na dangi xanbi, e faxamixie lima ne aligiyama. ⁴ Mixi baloxi gbansan noma a xaxili tide fe nde ma. Bare jipe fisa yete faxaxi be.

⁵ Naxee baloxi, nee a kolon a e faxama ne, kono mixi faxaxie tan mu fefe kolon. Sare fi yo mu na e be sonon, e xa fe yati bara neemu mixie ra.

⁶ E xa xanunteya, e xa xonnanteya, e waxonfe, nee birin bara jon. E tan gbe yo mu na yi dunija fee tan ya ma sonon.

⁷ Siga, i i dege seewe kui, i i xa weni min beje fanyi kui. Ala wama na nan xon i be. ⁸ I xa sose fiixe ragoro i ma, i xa labunde fanyi sa i fate ma. ⁹ I xa dunija igiri seewe kui wo nun i xanuntenyi gine. Ala bara yi simaya nan fi i ma. Hali a to dangima alo foye, hali a xoxoxo, Ala xa maragiri na a ra i be. ¹⁰ I noma wali naxan na, i xa na raba i senbe

birin na, barima i naxan nabama dunija ma, alɔ walife, fe matofe, fe fahaamufe, nun fe kolonfe, na sese mu na aligiyama i sigafe dennaxe.

¹¹ N man bara fe gbete to yi dunija ma:

Naxan xulun dangi a boore ra, a mu gbata geenima temui birin xe, naxan senbe gbo dangi a boore ra, a mu gere geenima temui birin xe,

naxan xaxili fan a boore be, a mu donse sotoma temui birin xe, naxan ma lonni dangi a boore ra, a mu naafuli sotoma temui birin xe,

naxan xa fahaamui gbo a boore be, a mu hinne sotoma temui birin xe.

Ala xa maragiri tan fe birin nabama a waxati ne.

¹² Mixi yo mu a kolon fe fama a lide temui naxe:

Yeɛe suxuma ne yeɛe xɔɔɔɔe kui, xɔni suxuma ne gantanyi ra.

Na ki fe xɔɔɔɔe adamadi terennama ne kerenyi ra.

¹³ N man bara yi xaxilimaya misaali to dunija ma naxan tide gbo.

¹⁴ Taa xuri nde nu na, mixi mu nu gbo dennaxe. Mange senbema nde naxa na taa gere, a fa tede yailan na taa tete bunyi. ¹⁵ Na taaka nde nu na, naxan findixi setare xaxilima ra. A naxa na taa rakisi a xa xaxilimaya saabui ra, kɔnɔ na dangi xanbi mixi yo mu ratu a xa fe ma. ¹⁶ Na kui n naxe,

Xaxilimaya fisa palamaya be, kɔnɔ setare xa xaxilimaya maberema ne, mixi mu a xa masenyi suxuma.

¹⁷ Xaxilima xa masenyi raxaraxi ramefe,

na fisa mange xa sɔnxɔe rate be xaxilitaree tagi.

¹⁸ Xaxilimaya fisa geresosee be, kɔnɔ yunubitɔe keren gbansan noma fe fanyi gbegbe xun nakanade.

10

Taali woyenyi

¹ Tugitugi na faxa labunde xun ma, labunde xiri kanama ne. Xaxilitareɲa nan xui mema dangife xaxilimaya xui ra.

² Xaxilima bɔɲe matinse, xaxilitare bɔɲe ɲaaxu.

³ Xaxilitare a xa xaxilitareɲa masenma ne birin be a xa ɲere kui.

⁴ Xa i xa mange xɔnɔ i ma, i naxa keli i xa wali xun ma, i xa sabari fe xɔɔɔɔe rabɔɔɔɔma.

⁵ N fe xɔɔɔɔe nde fan toxi yi dunija ma naxan kelixi mange ma:

⁶ A nɔe fima ne xaxilitare nde ma, banna nde tan mu nɔe yo sɔɔ.

⁷ N bara konyi nde to a soe ragima, mange nde fa a ɲere a sanyi ra.

⁸ Yili ge noma birade a xa yili gexi kui,

mixi naxan yale tima tete ma, bɔximase noma na fan xinde.

⁹ Mixi naxan geme masolima, a noma a maxɔnɔde geme ra.

Mixi naxan yege bɔɔma, a noma a maxɔnɔde yege ra.

¹⁰ Xa beera kole torixi, a mu ralu-gan, na a niyama ne wali xa xɔɔɔɔ.

Xaxilimaya xunnakeli fima mixi ma na ki ne.

¹¹ Xa bɔximase mixi xin beenun bɔximase suxuma xa a suxu, mixi naxan bɔximase suxuma, a mu geenima.

¹² Hinne gbegbe na xaxilima xa masenyi kui,

kɔnɔ xaxilitare tan xa woyenyi a yete bɔnɔma ne.

¹³ A xa masenyi foloma lonnitareɲa ra,

a rapɔn daxupa ra.

¹⁴ Xaxilitare xa woyenyi wuya.

Adamadi mu a kolon fe naxan fama fade.

Nde a rakolonma fe ra naxan fama a lide?

¹⁵ Xaxilitare a yete rataganma,

hali taa kira, a mu a kolon.

¹⁶ Naxankate na taa be naxan xa mange findixi fonike yore ra, naxan xa kuntigie kurunma xulunyi tife ra.

¹⁷ Nelexinyi na taa be naxan xa mange fatanxi mange bonsore ra, naxan xa kuntigie e degema a waxati ma senbe sotofe ra, e mu siisi.

¹⁸ Xa banxi kanyi tunnaxono, banxi xunyi birama ne, xa a mu a findi tunnabexi ra, a xa banxi fama ne minide.

¹⁹ Mixi donse rafalama ne alako a xa nelexin, a weni minma ne alako a xa ssewa, a kobiri sotoma ne alako a hayi birin xa fan.

²⁰ I naxa mange danka hali i xa manoxunyi kui, i naxa banna danka hali i xa konkoe kui, barima xoni nde i xui xaninma ne, a na fala mixi nde be.

11

Wakilife

- ¹ Taali ndee nan yi ki:
Xa i taami woli ye ma,
i fama ne a masotode loxoe nde.
- ² I xa i xa sotose taxu mixi solofere ra,
xa na mu a ra, mixi solomasaxan,
barima i mu a kolon naxankate
naxan fama dunipa lide.
- ³ Xa nuxui rafexi ye ra,
tune fama ne birade boxi ma.
Xa wuri bira yire fanyi ma, xa a bira
kola ma,
a luma naa ne.
- ⁴ Mixi yo bonbo foye rabenfe ra, na
mu sansi sima.
Mixi yo bonbo nuxui matofe ra, na
mu fama sansi xabade.
- ⁵ I mu pengi nun xorie rafala ki
kolon furi gine furi kui,
i man mu Ala Daali Mange xa wali
fan kolon.

⁶ I xa wakili kelife gesege han nun-
mare sansi sife ra,
barima i mu a kolon i xa wali
mundun fama sooneyade.

⁷ Naiyalanyi tofe noxun.

⁸ A lanma mixi xa ssewa a xa simaya
ra,
kono a naxa nesemu dimi ma naxan
nu na a xa simaya kui.
Fe naxan birin fama, fe fufafu na a
ra.

⁹ Fonike, i xa nelexin i xa fonikeya
kui,
i sondonyi xa ssewa i xa fonikeya
waxati kui.

I xa bira i bore nun i waxonfe foxo
ra,
kono i xa a kolon a Ala i makiitima
ne na birin ma.

¹⁰ Na kui kontofili makuya i ra,
toore keru i foxo ra.
Fonikeya findixi fe fufafu nan na.

12

Faxe makore

- ¹ I xa ratu i Daali Marigi ma i xa
fonikeya kui,
beenun i nimisa loxoe xa fa,
beenun toore waxati xa i li, i fa a
fala,
«Sesewe yo mu na n be sonon.»
- ² I xa ratu a ma beenun soge xa dimi,
beenun kike nun tunbuie xa iforo,
beenun nuxui xa siga tune bira
xanbi.
- ³ Na temui banxi kantee serema ne,
xeme palamae e felenma ne,
maale dinmae xurunma ne,
mixi naxee se igbema e luma ne
dimi kui,
- ⁴ banxi naadde balanma ne,
maale din xui danma ne,
xoni xui dunduma ne naxan nu
mixie raxunuma,
- ⁵ xeme fama ne gaaxude yire itexi ra,
e fama ne gaaxude fe xorochoe ra kira
xon ma,
xemoxi xunsexe fama ne fiixede,
katoe bama ne kasare tife,
seri mu dandanyi tima sonon.

Na temui mixi sigama ne a xa lingira
donxɔɛ,

wa xui minima ne kirae xɔn ma.

⁶ Na rabama ne beenun gbeti xa
bolon,

beenun xεεma tɔnbili xa kana,

beenun feɲε xa ibɔɔ dulonyi ma,

beenun ye bendun se xa kana
kolonyi yire,

⁷ beenun adamadi xa gbilen bende a
daaxi naxe,

a nii fan xa gbilen Ala ma naxan a
raso a fate i.

⁸ N tan Kawandila xa a fala wo be,
«Fe fufafu nan na na birin na. A
birin luxi ne alɔ foye!»

⁹ Wo xa a kolon yi Kawandila
findixi xaxilima nan na, naxan bara
nama xaran. A bara taalie mato, a
e yailan. ¹⁰ Yi Kawandila kata ne a
xa masenyi fanyie nun sebeli tinx-
inxie sɔtɔ naxee nɔndi masenma.

¹¹ Xaxilimae xa masenyie luxi ne
alɔ wuri rameluxi naxee xurusee
rapereɛma. Na masenyie malanxi
luxi ne alɔ lantuma naxee maban-
banxi wuri ma. Na birin fatanxi
Xuruse demadonyi keren nan na.

¹² N ma di, naxan dangi na
masenyie ra, i xa i yete ratanga na
ma. Danyi mu na sebeli yailanfe ma.
Xaranyi gbegbe mixi rataganma ne.

¹³ A birin xundusuxi yi masenyi nan
na:

Won xa gaaxu Ala ya ra, won xa a
xa yaamarie rabatu,

barima adamadi xa wali lanma a xa
findi na nan na.

¹⁴ Won xa gaaxu Ala ya ra barima
a taɲ nan mixi xa wali birin
makiitima,

hali fe naxan birin nɔxunxi,

a findi a fanyi ra ba, a findi a jaaxi
ra ba.

Annabi Sulemani xa suuki fisamante Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Sulemani, naxan nu findixi Isirayila mangε ra a baba Dawuda dangi xanbi, a nu bara kitaabui ndee seβε Ala xa lonni xa fe ra. Alatala nu bara fe gbegbe masen a be a xa mangeya kui, naxee bara findi lonni xungbe ra dunija birin be.

Yi kitaabui kui, Ala bara lonni mooli gbete masen Sulemani be, naxan findixi xanunteya ra xeme nun gine tagi. Tawureta Munsa a masenma won be, Alatala to xeme daa, a naxa a to a hayi nu na gine ma. A naxa e firin daa alako e xa kafu e booree ra, e xa wuya. Na kui won a kolonma xanunteya naxan na xeme nun gine tagi, a findixi Ala sago nan na. Xa a sa li xeme, xa na mu a ra gine, a wama na fe mooli xon futi mu na naxan na, na temui a bara findi yunubi ra. Yene mu rafan Ala ma, konon futi xirife xeme nun gine tagi, Alatala yati nan na yamarixi.

«Sulemani xa suuki fisamante» a na birin masenma taali woyenyi ra. Xeme wama gine xon, gine fan wama xeme xon. E bara e boore xanu han e wama lufe yire keren tun. Na xanunteya mooli mu jaaxu. Ala wama na xon mixie be naxee bara nate tongo e xa futi xiri. Ala fe naxan daaxi, na mu nomma findide yunubi ra xa a rawalima a rawali ki ma.

Ala xa na seriye masen won be, alako won xa lu seniyenyi kui alo Alatala wama a xon ma ki naxe. Amina.

Annabi Sulemani xa suuki fisamante

Gine xanuxi xa jalexinyi

¹ Annabi Sulemani xa suuki fisamante nan ya:

Gine xa masenyi a xanuntenyi be

² «I xa n masunbu.

I xa xanunteya joxun weni be.

³ I xiri joxunme luxi ne alo labunde, naxan xiri fanyi minima.

Na nan a ra i rafan ginedime birin ma.

⁴ I xa n tongo,

won xa siga.

Mange xa n xanin a xonyi.

Ginedime xa masenyi gine be

I xa fe na a niyama won xa lu seewe kui.

I xa xanunteya joxun weni be.

Nondi na mixi be i rafanxi naxan ma.»

Gine xa masenyi ginedime be

⁵ «Darisalamu ginedime, n kiri fooro,

konon tofan alo Kedari xa kiri banxie,

alo dugi naxee gbakuxi Annabi Sulemani xonyi.

⁶ Wo naxa n kiri fooroxi mato, soge nan n fooroxi.

N nga xa di xeme nu xonoxi n ma, e nu n xema e xa weni bilie rawalide.

N mu non jengi sade n gbe xon ma.»

Gine xa masenyi a xanuntenyi be

⁷ «N xanuntenyi, i xa a fala n be i xurusee de madonma dennaxe, alako n naxa lu i fen na malabui temui

i booree xa xuruse gooree ya ma.»

Xeme xa masenyi gine be

⁸ «Gine tofanyi fisamante,

xa i mu na yire kolon,

i xa n ma yexee foxi fen,

i xa i gbee de madon n ma goore longori ra.

⁹ N xanuntenyi,

i tofan alo Misira mange xa soe, naxan a ragise bendunma.

¹⁰ I xa tulirasoee bara i xeree ratofan,

i konyi rayabu konmagore kui.

¹¹ Won xa maratofan se gbete fen, naxee yailanxi xema nun gbete ra.»

Gine xa masenyi a xa xeme xa fe ra

¹² «N ma labunde xiri nu mema, mange xa xulunyi yire.

13 N xanuntenyi maniyaxi se sase nan na,
naxan gbakuxi n xijɛɛ tagi,
se xiri fanyi saxi a kui.

14 A xiri luxi nɛ alɔ sansi fuge xiri,
naxee kelixi wɛni bilie ya ma En
Gedi boxi ma.»

Xɛmɛ xa masenyi ginɛ bɛ

15 «N xanuntenyi, i tofan, i tofan.

I yae rayabu alɔ ganbɛ.»

Ginɛ xa masenyi xɛmɛ bɛ

16 «N xanuntenyi,

i tofan, i tofan.

Won na dennaxɛ,

nooge fanyi bara findi won ma sade
ra,

17 sɛdiri wuri salonyie bara findi
won ma banxi xunyi ra,

sipirɛ wuri bara findi won ma banxi
kanke ra.»

2

Xanuntenyie xa tofanyi

Ginɛ xa masenyi xɛmɛ bɛ

1 «N tan luma nɛ alɔ sansi fuge
tofanyi,

naxan mooli toma Sarɔn gulunba
yire.»

Xɛmɛ xa masenyi ginɛ bɛ

2 «I tan luxi nɛ alɔ sansi fuge tofanyi
tunbee ya ma.

I tofan ginɛdimɛɛ birin bɛ.»

Ginɛ xa masenyi a xa xɛmɛ xa fe ra

3 «N xanuntenyi luxi nɛ alɔ mangoe
bili wondi kui.

A fan sɛgetalɛ birin bɛ.

N bara wa lufe a xa niini bun ma,

a xa fe rafan n ma

alɔ mangoe rafanma mixi ma ki
naxɛ.

4 A bara n xanin a xɔnyi,

a xa xanunteya bara findi jɛlɛxinyi
ra n bɛ.»

Ginɛ xa masenyi a xa xɛmɛ bɛ

5 «Donse jɔxunmɛ so n yi, n ki
mangoe,

barima xanunteya naxan na n bojɛ
kui,

a bara n sɛnbɛ ba n yi ra.

6 N xunyi na n xanuntenyi bɛlɛxɛ,

a na n mafurukufe a yirefanyi ra.»

Ginɛ xa masenyi ginɛdimɛɛ bɛ

7 «Darisalamu ginɛdimɛɛ, n bara wo
mayandi,

tookɛ nun xeli xili ra naxee na wula
i,

wo naxa xanunteya raxunu, wo
naxa a rakeli,

beenu a wama a xɔn ma tɛmui
naxɛ.»

Ginɛ xa masenyi a xa xɛmɛ xa fe ra

8 «N xanuntenyi xui na a ra,

a na fafe a gi ra geyɛɛ fari.

9 A gima alɔ tookɛ,

a tunganma alɔ xeli.

A na be won ma tɛtɛ xanbi ra,

a na be matofɛ wundɛri ra.

10 A naxa a fala n bɛ,

«N xanuntenyi tofanyi, keli, i xa fa,

11 barima jɛmɛ tɛmui bara dangi,

tunɛ mu birama sɔnɔn.

12 Sansi na bogifɛ daaxa,

jɛlɛxin waxati bara a li,

xɔnie na e xui raminifɛ won ma boxi
ma.

13 Xɔrɛ bili na bogifɛ,

wɛni bili na fugafɛ, a xiri fan.

N xanuntenyi, keli, i xa fa.

14 N ma ginɛ, i naxa i nɔxun

alɔ ganbɛ a nɔxunma gɛmɛɛ longori
ra ki naxɛ.

Mini, n wama i xui jɔxunmɛ mɛfɛ,

n wama i yatagi tofanyi tofɛ.»

Xɛmɛ xa masenyi a xa mixie bɛ

15 «Wo xulumaseɛ suxu,

naxee wama muxu xa wɛni bili
fugaxie kanafɛ.»

Ginɛ xa masenyi xɛmɛ bɛ

16 «N xanuntenyi findixi n gbe nan
na,

n fan findixi a gbe nan na.

A a xa xuruseɛ dɛ madonma sansi
fugaxie ya ma.

17 N xanuntenyi, beenu kuyɛ xa iba,

i xa gbilen, i xa i gi alɔ tookɛ,

i xa i gi geyɛɛ fari alɔ xeli.»

3

Ginɛ a xanuntenyi fenfe

Ginɛ xa masenyi xɛmɛ xa fe ra

1 «Kɔɛ ra n bara n xanuntenyi fen n
ma sade ma,

kɔnɔ n mu a toxi.

2 N naxa keli, n naxa mini taa kui,

n xa n xanuntenyi to, kɔnɔ n mu a
toxi.

3 N to taa kantamae li, n naxa e
maxorin,

<Wo bara n xanuntenyi to?>

4 N to dangi e ra,
n naxa n xanuntenyi li yire nde,
n naxa a suxu, n mu a lu,
n naxa a xanin n nga xonyi,
a xa konkoe kui n barixi dennaxe.»
Gine xa masenyi ginedimæ be

5 «Darisalamu ginedimæ, n bara wo
mayandi,
tooke nun xeli xili ra naxee na wula
i,
wo naxa xanunteya raxunu, wo
naxa a rakeli,
beenu a wama a xon ma temui
naxe.»

6 «Nde na fafe kelife gbengberen
yire?

A na xube ratefe alo tuuri.
Na tuuri luxi ne alo surayi tuuri
naxan xiri fan.

7 Sulemani ragise na a ra,
Isirayila xa soori gbangbalanyi
tongo senni na a matife,

8 santidegema na e birin yi ra,
e fata gere ra, e fata mixi makantade
koe ra.

9 Mange Sulemani ragise na a ra,
a yailanxi wuri fanyi ra naxan kelixi
Liban.

10 A raxunmaxi xema, gbeti, nun
dugi gbeeli ra.

Darisalamu gine nu bara dugi degæ
Sulemani ragise raxunmafe
ra,

mange xa marafanyi xa fe ra.

11 Siyon ginedimæ, wo xa mange
Sulemani mato,
mange tonxuma na a xun ma,
a nga naxan soxi a yi ra a xa futi xiri
loxoe.

Na loxoe a nu seewaxi ki fanyi ra.»

4

*Gine maniyaxi sansi yire nan na
Xeme xa masenyi gine be*

1 «N xanuntenyi, i tofan, i tofan.

I yae rayabu alo ganbe,
e noxunxi mafelenyi kui.

I xunsexe gbo.

E luxi ne alo si goore naxan goroma
Galadi geya fari.

2 I jinyi fiixe alo yexee goore naxan
xabe maxabaxi,

e kelixi maxade.

I jinyi keren mu baxi,
e birin na e boore seeti ma.

3 I de tofan,
i de kiri luxi ne alo luuti gbeeli.
I xere tofan alo mangoe naxan ix-
abaxi a tagi.

E makotoxi i xa mafelenyi kui.

4 I konyi filinxi,
a luxi alo Dawuda xa yire makantaxi
itexi.

I xa konmagore maniyaxi soorie xa
makantasee nan na,
naxee gbakuxi soori banxi kanke.

5 I xipe firinyi luxi ne alo bole xa
gulie,
naxee e de madonma sansie tofanyi
tagi.

6 Soge na goro, koe naxa so,
n tema ne labunde nun surayi na
dennaxe.

7 N xanuntenyi, i tofan,
sese mu luxi i xa tofanyi ra.

8 N ma gine, won xa keli Liban,
won xa keli Liban Amana geya fari,
Seniri nun Xerimon geyae fari,
yete nun baratæ na dennaxe.

9 N ma gine, i n sondonyi
rasewama.

N xunya, i na i ya ti n na, n boje
jlexinma ne.

I xa konmagore tofe rafan n ma.

10 N ma gine, i xa xanunteya noxun
n be,

dangife weni ra.

A xiri fan dangife labunde ra.

11 N ma gine, i de kiri noxun kumi
be,

i nenyi noxun dangi kumi nun xipe
ra.

I xa dugi xiri luxi ne alo Liban xiri
fanyi.»

12 «N ma gine, i findixi n gbe nan na,
alo sansi yire tete rabilinxi naxan
na.

N xunya, i luxi ne alo n ma kolonyi,
naxan balanxi, mixi gbete mu noma
ye bade naa.

13 I fan alo sansi yire sansi mooli
birin na dennaxe,
alo mangoe, laali, sansi xiri fanyi,

14 sansi fuge nerefunyi, wuri bili
naxan fuɲi ɲoxun,
wuri bili naxan xiri fan, surayi mooli
birin kelixi naxee ma.

15 I luxi ne alo ye naxan minima boxi
ma,
naxan a niyama Liban sansi birin xa
fan.»

Gine xa masenyi xeme be

16 «Foye fanyi xa fa kelife koola ma,
kelife yire fanyi ma,
alako n ma sansi xiri xa te.
N xanuntenyi xa fa n yire,
a xa sansi bogi fanyi don naxee
findixi a gbe ra.»

5

Xeme xa tofanyi

Xeme xa masenyi gine be

1 «N xanuntenyi, n bara so n ma
sansi yire.

N xunya, n bara n ma surayi malan,
n bara kumi don,
n bara weni nun xijne min.

N bara a fala n booree be e fan xa e
min,

e xa xanunteya kolon.»

Gine xa masenyi xeme xa fe ra

2 «N nu na xife, kono n bojne mu xixi,
a n xanuntenyi xui mexi,
naxan nu bara naade konkon.»

Xeme xa masenyi gine be

«N maagine, n doxoquine, naade rabi
n be.

N ma tooke gine, naxan xa tofanyi
maniyne mu na.

Xini bara n xunyi xinbeli,
a bara n xunxexe bunda.»

Gine xa masenyi xeme be

3 «N jan nu bara n ma dugi ba,
fo n man xa a ragoro n ma?

N jan nu bara n sanyi maxa,
fo n man xa ti boxi ma?

4 N xanuntenyi naxa a belexe raso
naade longori ra,

alako a xa a rabi.
N bojne naxa seewa a xa fe ra.

5 N naxa keli alako n xa naade rabi
n xanuntenyi be.

Labunde nu na n belexe ma,
ture nu na n belexesolee ma.

Na birin naxa lu naade rabi se ma.

6 N naxa naade rabi n xanuntenyi be,
kono a jan nu bara siga.

N bojne naxa sunnun.

N naxa a fen, kono n mu a toxi.

N naxa a xili, kono a mu n ma xili
ratinxi.

7 Taa kantamae to n to,
e naxa n suxu, e n bonbo,
e n ma xinbeli dugi muɲa.»

Gine xa masenyi ginedimee be

8 «Darisalamu ginedimee,
n bara wo mayandi,
xa wo bara n xanuntenyi to,
wo xa a fala a be a xoli bara n suxu
xanunteya xa fe ra.»

Ginedimee xa masenyi gine be

9 «Gine tofanyi fisamante,
i xanuntenyi fan a birin be?

I bara muxu mayandi

barima a fan a birin be?»

Gine xa masenyi ginedimee be

10 «N xanuntenyi kiri fiixe, a rag-
beeli.

A kolon ɲoxun na xeme wulu fu ya
ma.

11 A xunyi luxi ne alo xesema fanyi,
a xunxexe ifooroxi alo xaxa foore
xabe.

12 A yae rayabu alo ganbe naxee tixi
xure de ra,

e fiixe alo xijne, e yanbama alo
diyaman.

13 A xeree luxi ne alo labunde yai-
lande,

a de kiri maniyaxi sansi fuge tofanyi
nan na,

a xiri ɲoxun.

14 A belexe tofan alo belexesolerasoe
xesema daaxi,

diyaman na naxan ma.

A fate luxi ne alo sili jinyi fiixe,
geme tofanyi mooli nde, yee masoxi
naxan ma.

15 A sanyi senbe gbo alo fanye fiixe,
naxan tixi xesema fari.

A tofan alo Liban,
a ite alo sediri wuri bilie.

16 A de ipoxun, a xa fe birin fan.

Darisalamu ginedimee, n xanun-
tenyi na na ki ne,

n de fan boore nan a ra.»

6

Gine xa tofanyi

Ginedimee xa masenyi gine be

1 «Gine tofanyi fisamante, i xanun-
tenyi sigaxi minden?»

A siga minden mabiri alako won
birin xa a fen?»

Gine xa masenyi ginedimεe be

2 «N xanuntenyi bara siga a xa sansi
yire,

se xiri fanyi na dennaxe,

alako a xa a mapere,

a xa sansi fuge tofanyi nde ba.

3 N findixi n xanuntenyi gbe nan na,
a fan findixi n gbe nan na.

A luma a mapere ra sansi fuge
tofanyie ya ma.»

Xeme xa masenyi gine be

4 «N de fan boore, i tofan alo Tirisa,
i rayabu alo Darisalamu,
i senbe gbo alo Isirayila xa soorie.

5 I naxa i ya ti n na,

xa na mu a ra n xaxili ifuma ne.

I xunsexee gbo.

E luxi ne alo si goore naxan goroma
Galadi geya fari.

6 I jinyi fiixe alo yexee goore naxan
xabe maxabaxi,

e kelixi naxee maxade.

I jinyi keren mu baxi,

e birin depxi.

7 I xere tofan alo mangoe naxan
ixabaxi a tagi.

E noxunxi i xa mafelenyi bun ma.

8 Mange gine tongo senni noma lude
naa,

mange xa konyi gine tongo solo-
masaxan fan lu naa,

a nun a xa ginedimεe tofanyi gbege
naxan konti mu kolon.

9 Konɔ gine keren peti nan n yi
naxan dangi e birin na.

A keren nan na a nga be,

naxan nafanxi a ma dangife e birin
na.

Ginedimεe, mange gine, nun
mange xa gine,

e birin a matoxoma yi woyenyi ra,

10 «Nde na yi gine ra,

naxan yanbama alo subaxe
naiyalanyi,

naxan tofan alo kike,

naxan fate yanbama alo soqe,

naxan mamirin alo tunbui gaali?»

Gine xa masenyi a xa futi xa fe ra

11 «N wama gorofe sansi yire,

alako n xa sansi neene to gulunba
kui,

alako n xa a kolon xa weni bili bara
bogi,

xa mangoe bara fuga.

12 N mu nu a kolon

xa n yete fama tede n ma pama xa
mange ragise kui.»

7

Gine nun xeme xa xanunteya

Ginedimεe xa masenyi gine be

1 «Sulamika, i xa gbilen, i xa gbilen,
alako muxu xa i mato.»

Xeme xa masenyi gine be

«Munfe ra wo Sulamika matoma
a fare boronfe ki naxe pama ya ma?»

Xeme xa masenyi gine be

2 «Mange xa di, i sanyi tofan sankiri
kui.

I tagi bilinyi rayabu alo xunmase
mixi naxan yailanxi.

3 I furi digilin, a rafexi fe fanyi ra,

i tagi luxi alo mengi malanxi,

a rabilinxi sansi fuge tofanyie ra.

4 I xije firinyi luxi alo xeli xa gulie.

5 I konyi filinxi, a luxi alo yire
makantaxi itexi,

naxan yailanxi sili jinyi ra.

I yae luxi alo ye ragatadee Xesibon,

Bati Rabimi naade seeti ma.

I noe luxi alo Liban xa yire makan-
taxi,

naxan ya rafindixi Damasi ma.

6 I xunyi luxi alo Karemele geya,

i xunsexee luxi alo dugi gbeeli.

Mange mu noma a ya bade naxan
na.

7 N xanuntenyi, i tofan,

n xanuntenyi fanyi, i rafan n ma.

8 I kuya alo tugi bili,

i xije misaalixi naxan bogie ra.

9 N bara a fala n yete be,

«N xa te na tugi kon na, n xa na bogi
suxu.»

I xije misaalixi weni bili bogi nan
na,

i de xiri noxun alo mangoe,

10 i de rafan n ma dangife weni ra.»

Gine xa masenyi xeme be

«Iyo, a maniyaxi weni nan na,

naxan findixi n xanuntenyi gbe ra,

won firin naxan minma.

11 N bara findi n xanuntenyi gbe ra,
a xoli na n tan nan ma.
12 N xanuntenyi, won xa mini daaxa,
won xa koe radangi taa xunxurie
kui.
13 Won kurunma ne sigafe ra weni
bogi bili matode,
won xa a to xa e fugaxi,
won xa a mato xa mangoe fan fuge
bara mini.
Menni n n ma xanunteya masenma
ne i be.
14 Xanunteya joxun alo sansi bogi.
N na fe fanyi fori nun a neene
ragataxi i tan nan be.»

8

Xanunteya senbe gbo

Gine xa masenyi xeme be

1 «Xa i findixi n taara xemema nan
na nu,
n nga xipe fixi naxan ma,
n nu noma i masunbude mixi ya xori
n mu yaagima na ra.
2 N nu noma i xaninde n nga yire,
i xa findi n karamoxo ra,
n fa weni fanyi nun mangoe ye so i
yi ra.»

Gine xa masenyi ginedimae be

3 «N xunyi na n xanuntenyi belexe,
a na n mafurukufe a yirefanyi ra.
4 Darisalamu ginedimae, n bara wo
mayandi,
wo naxa xanunteya raxunu, wo
naxa a rakeli,
beenu a wama a xon ma temui
naxe.»

Ginedimae xa masenyi gine xa fe ra

5 «Nde na yi gine ra naxan kelixi
gbengberen yire,
a a xanuntenyi belexe suxuxi?»

Gine xa masenyi xeme be

«N bara i raxunu mangoe bili bun
ma,
i nga tooxi i baride dennaxe.
6 N xa findi i keren gbe ra,
alo i xa tonxuma naxan gbakuxi i
kon ma,
xa na mu a ra naxan nasoxi i
belexesole ra,
barima xanunteya senbe gbo dan-
gife faxe ra.

N wama i xon n yete be,
alo aligiyama wama mixie xon ma ki
naxe.

Xanunteya senbe gbo alo te,
Alatala naxan nadexexi, a mu
xubenma.

7 Baa ye mu noma xanunteya rax-
ubende,

xure ye mu noma a bade.
Mixi naxan wama a harige birin
masarafe xanunteya ra,
mixi na kanyi mayelema ne.»

Gine taara xemema xa masenyi

8 «Xunya ginema na muxu yi ra,
a mu moxi sinden, a xipe xurun.
Muxu fama munse rabade a be
mixi na a fen temui naxe?»

9 Xa a luxi alo tete naxan balanxi,
muxu a yensema ne gbeti ra,
konon xa a luxi alo naade naxan
nabixi,
muxu a balanma ne.»

Gine xa masenyi xeme be

10 «N tan luxi ne alo tete naxan mu
rabima,
n xipe findixi yire makantaxie nan
na.

Na kui n bara findi n xanuntenyi xa
bonesa ra.

11 Weni sansi bili yire nu na Sule-
mani yi ra Bali Hamon.

A naxa a taxu a xa walikae ra,
naxee nu lanma e xa gbeti kobiri
kole wulu fi na xa fe ra.

12 N tan nan n ma weni bilie yire
makantama.

I bara gbeti kole wulu soto,
i xa walikae bara gbeti kole keme
firin soto.»

Xeme xa masenyi gine be

13 «I tan naxan na sansi yire,
i booree wama i xui ramefe,
konon n tan nan na ramema.»

Gine xa masenyi xeme be

14 «N xanuntenyi,
i xa i gi alo xeli,
i xa i gi alo tooke tefe ra geyae fari,
surayi joxunme na dennaxe.»

Ala xa masenyi Annabi Esayi be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Esayi xa kitaabui findixi masenyi belebele nan na dunija birin be. Alatala a xilixi ne, a xa Yudaya mangɛe Osiyasi, Yotami, Axasi, nun Xesekiya mali a sago kolonde. Mangɛ ndee nu birama kuyee foxo ra, ndee nu e yete taxuma mangɛ booree ra naxee senbe gbo e be. Na birin kui Annabi Esayi naxa a masen e be, a Alatala gbansan nan noma mixi malide. Kuye tan findixi wuri senbetare nan na. Dunija mangɛe fan findixi ibunadama gbansan nan na, naxee mu noma sese ra Ala xa maragiri ya ra. Alatala nan findixi dunija mangɛ seniyenxi ra.

Isirayila bɔnsɔe fu nun firinyi nu fatanxi mangɛya firin nan na. Naxan nu na kɔla mabiri, a xili Isirayila. Naxan nu na yirefanyi mabiri, a xili Yudaya. Annabi Esayi xa kitaabui a masenma e firin birin Ala matandixi ki naxe, e fa xanin konyiya kui jamane ma na xa fe ra. Beenun na xa raba Yudaya, Alatala naxa yi masenyi fi a xa namijonme ma alako a xa pama xa ratanga na birin ma, kɔnɔ pama mu tin e tuli matide Ala ra. Mangɛ nde alo Xesekiya naxa kata birade Ala foxo ra, kɔnɔ booree tan mu tin na ra fefe ma.

Na kui Ala xa paxankate naxa bira e birin foxo ra, e fa xanin konyiya kui Babilon bɔxi ma. Namijonme xa kawandi findixi marasi nan na won birin be. Mixi naxan tondima a tuli matide Alatala ra, a xa fe fama ne xun nakanade. Kɔnɔ Annabi Esayi xa masenyi luma ne alo boore namijonme xa masenyi. E birin a falama a ibunadama xa yunubie a niyama ne e xa paxankate soto, kɔnɔ e man Ala xa hinne masenma naxan a niyama mixie xa tuubi, e gbilen e xa yunubie foxo ra, Ala fa e rakisi.

Ala xa kisi joxun. A foloma dunija nan ma, a fa aligiyama li. Mixi naxee birama Ala waxɔnfe foxo ra, e hɛeri toma ne na jere kui. Dunijeigiri xoxoxo, kɔnɔ naxan luma Ala xa fe kui, a xunnakeli toma ne. Annabi Esayi man a masenma, yi dunija na jon, Ala fama ne a xa pama rasode a xonyi, bɔnesa nun baraka luma dennaxe. Na kisi fan. Ala xa won mali na sɔtode a xa hinne saabui ra. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Esayi be

Isirayila xa serexe kanaxie a xa yunubie xa fe ra

¹ Masenyi naxee goro Amosu xa di Esayi ma, Yudaya nun Darisalamu xa fe ra, Yudaya mangɛe Osiyasi, Yotami, Axasi, nun Xesekiya xa waxati.

² Alatala nan masenyi tife, koore nun bɔxi birin xa e tuli mati a ra.

Alatala naxe,

«N bara die xuru, n e ramɔ, kɔnɔ e bara muruta n ma.

³ Ninge yati a kanyi kolon, sofale fan a kolon a kanyi donse sama a be dennaxe.

Kɔnɔ Isirayila tan mu sese kolon, n ma pama mu sese fahaamuxi.»

⁴ Naxankate na yi pama yunubitɔe be,

naxan yunubi kote xaninma, naxan findixi fe paaxi rabae ra, naxan findixi di murutaxie ra.

E bara me Alatala ra, e Isirayila xa Seniyentɔe mabere, e e kobe raso a ra.

⁵ Wo na paxankate fenfe munfe ra? Wo tondixi gbilende Alatala ma munse ma?

Wo bara fura wo xunyi ma, wo tɔɔɔxi wo bɔje ma.

⁶ Kelife wo sanyi ma han wo xunyi, wo xa fefe mu lanxi.

Wo xa fie ya mu ixaxi, e mu maxirixi, ture yo mu saxi e ma.

7 Wo xa b̄oxi bara kana, wo xa taae bara gan.

Si gbete na wo xa daxamui donfe wo ya x̄ori,
e na a birin tongofe e yete be.

8 Siyoni taa na a kerenyi ma alo bage di xe tagi,

alo leele naxan tixi mere ma,
alo taa naxan nabilinxi yaxuie ra.

9 Xa Alatala Senbema mu mixi ndee rakisi won be nu,
won bara lu nu alo Sodoma nun Gomora taae.

10 Wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra,

wo tan naxee maniyaxi Sodoma kuntigie ra.

Wo xa won Marigi Alatala xa seriye rame,
wo tan naxee luxi alo Gomora pama.

11 Alatala naxe,
«N munse rabama wo xa serexe wuyaxie ra?

N bara luga yexe kontonyi serexee ra,
n bara luga xuruse boregexie ture ra.

Tuurae, yexee nun si kontonyie wuli mu rafan n ma.

12 Nde wo xilixi fafe ra n ma horomobanxi tete kui, tife ra n ya i?

13 Wo ba fafe hadiya fufafu ra.
Surayi xiri mu rafan n ma fefe ma.
Wo xa kike neene salie, wo xa malabui loxoe, wo xa malanyie,
nun wo xa salie xungbee,

e sese mu rafanxi n ma.
14 N wo xa kike neene salie xonxi,
wo xa sali birin bara n bone rapaaxu n ma.

15 Wo na wo belexee itala sali kui temui naxe,
n na n ya ragalima ne alako n naxa fa a to.

Hali wo maxandie bira e boore foxo ra,
n mu e ramema, barima faxetie nan wo ra.

16 Wo lu fe fiixe kui, wo wo yete rasenyen,
wo ba yunubie rabafe n ya i.

17 Wo wo matinkan fe fanyi rabade,
wo lu tinxinyi kui,
wo mixi kobie makiiti,

wo kiridie nun kaape ginxe xun mafala.»

18 Alatala naxe, «Wo fa, won xa woyen.

Hali wo xa yunubie to bara wo manoxo,
wo noma fiixede fon.

Hali e sa xosi ne alo gare gbeeli,
e noma ne fiixede alo xuruse fiixe fate maxabe.

19 Xa wo tin wo tuli matide n na,
wo yi b̄oxi daxamui donma ne,
20 konoxa wo sa tondi n natinmede,
santidegema nan wo sontoma.»
Alatala xui nan na ki.

21 Yi taa luxi ne alo ginxe naxan nu dugutegexi a xa m̄ori ma a fa me a ra, a findi langoe ginxe ra.
A singe a nu tinxin a fanyi ra,
konoxa yakosi a bara findi faxati ra?

22 I xa gbeti bara findi se kanaxi ra,
i xa weni bara sunbu ye ra.

23 I xa mangee bara muruta, e findi mujetie ra,
buna tinxintare rafan naxee ma.
Na kui e mu kiridie malima,
e mu kiiti fanyi sama kaape ginxe xa toore xa fe ra.

24 Alatala Senbema xui nan ya, na xa fe ra.
Isirayila Marigi Ala Senbema naxe,
«N naxankate doxoma ne n gerefae ma,
n na n gbe joxo n yaxuie ma.

25 N gbilenma ne n yi sa ra i ma a xoxoxe ra,
n i rasenyen alo gbeti gbi bama ki naxe te ra,
alako i xa ba tinxintareya ma.

26 N kiitisa tinxinxie tima ne wo xun alo singe,
n marasima fanyie luma ne wo tagi alo temui dangixi.

Na dangi xanbi, i xili fama ne falade
«Taa tinxinxi naxan dugutegexi.»

27 Siyoni xun sarama ne tinxinyi ra,
tuubi mixie kisima ne tinxinyi saabui ra.

28 Konoxa gbaloe goroma ne murutelae nun yunubitoe ma,
halaki lu mixie foxo ra, naxee e kobe soma Alatala ra.

29 Wo fama ne yaagide fotonyi ra wo nu kuye batuma dennaxe.
Wo yaagi belebele sotoma ne na yiree xa fe ra.
30 Wo fama ne lude alo wuri bili lisixi,
ye mu na naxan ma.
31 Senbema senbe nonna ne,
a tan nun a xa wali birin gan,
a rakisima yo mu lu na.

2

Ala xa xunnakeli nun a xa xone

1 Amosu xa di Annabi Esayi xa masenyi nan ya Yuda nun Darisalamu xa fe ra.
2 Waxati donxoe Alatala xa banxi tixi geya naxan fari,
na fama ne lude geyae birin xun ma.
Si birin e xun tima ne na yire itexi ra.
3 Bonsoe wuyaxi sigama ne naa, e a fala,
«Wo fa, won xa te Alatala xa geya fari,
Yaxuba Marigi Ala xa banxi na dennaxe.
A won xaranma ne a xa seriyee ra,
alako won xa bira a xa kira foxo ra.»
Alatala xa seriyee minima Siyoni geya ma,
a xa masenyi foloma Darisalamu taa kui.
4 Alatala nan kiiti sama pamanee tagi,
a findi si wuyaxi tagi ibama ra.
E fama e xa santidegemae xabude kerie nan na,
e e xa tanbee findi worotee ra.
Gere nonna ne sie tagi,
soorija mu matinkanma sonon.
5 Yaxuba bonsoe, wo fa,
won xa won jere Alatala xa naiyalanyi ma.
6 Alatala, i bara i xa pama rabolo,
barima e birama naamunye foxo ra,
naxee kelixi sogetede mabiri.
Se matoe bara wuya naxee walima alo Filisitakae.
I xa pama nun si Ala kolontaree bara lanyi xiri.
7 I xa pama bara xee ma nun gbeti gbegbe soto,

e xa naafuli mu nonna.
E xa boxi bara rafe soori xa soee nun e ragisee ra.
8 Kuyee toma ne yire birin.
Kankan a xinbi sinma kuyee be, e naxee masolixi e belexe ra.
9 E felenma ne e be, e e magoro e batufe ra.
Na kui, i naxa dije e ma feo.
10 Wo wo noxun fanyee tagi boxi ma,
alako wo xa wo makuya Alatala xa xone ra,
naxan fama a xa noore makaabaxi kui.
11 Adamadi xa yete igboya magoroma ne,
mixie xa yete iteya kuntin.
Alatala keren nan a yete itema na loxoe.
12 Alatala Senbema xa kiiti loxoe fama yete igboe be.
Naxee bara e yete ite, Ala fama ne e ragorode.
13 A Liban sediri bili nun Basan xa wuri bili itexi birin nagoroma ne.
14 A geya itexi fan bama ne.
15 A mixie xa banxi makantaxie kanama ne,
a e xa tete rabira.
16 A e xa kunkui xungbee radulama ne.
17 Alatala fama ne Adamadi xa yete igboya ragorode,
a mixie xa yete iteya kuntin.
Alatala keren nan a yete itema na loxoe.
18 Kuye fe birin kanama ne.
19 Mixie e noxunma ne fonmee tagi gemee longori ra,
e yili gema ne boxi kui, e fa e noxun Alatala xa xone ma,
naxan fama a xa noore makaabaxi kui,
a na keli boxi raserende temui naxe.
20 Na loxoe, mixie fama ne e xa kuye wolode bale nun tuuke ma,
e nu naxee yailanxi xee ma nun gbeti ra e batufe ra.
21 E e noxunma ne yilie nun fonmee kui fanye longori ra,
e xa e makuya Alatala xa xone ra,
naxan fama a xa noore makaabaxi kui,

a na keli boxi raserende temui naxe.

²² Wo ba wo yete taxufe adamadi ra,
nengi keren peti na naxan be.
Tide mundun na a ma?

3

Naxasi birafe Yudaya kui

¹ Marigi Alatala Senbema bara
nate tongo

Darisalamu nun Yudaya xun
nakanafe ra.

A xa baloe nun ye ba e yi ra,

² a xa e xa palamae nun e xa soorie
ragoro,

a xa e xa kiitisee nun namijonmee
rasabari,

a xa e xa sematoe nun e xa forie
makuya e boore ra,

³ a xa e xa soori mangee, e xa marasi-
mae, e xa walike fanyie,
nun e xa mixi kootaxi birin ba e yi
ra.

⁴ N fama fonikee nan tide mangeya
ra e xun ma,

dimee nan fama doxode e fari.

⁵ Kankan fuma ne a boore ma,
fonikee tima ne xemoxie kanke,
fuyantee fan bagan mixi binye ma.

⁶ Na kui, mixi nde a falama ne a bari
boore nde be,

«Donma fanyi to na i tan yi ra,
i xa findi muxu xa yarerati ra,
i xa mangeya tongo yi naxasi kui.»

⁷ Kono a ngaxakerenyi a yaabima ne,
«Seriba mu na n na,
donma nun donse yo mu na n ma
banxi kui.

Wo naxa n findi pama xa mangere ra.»

⁸ Darisalamu na birafe, Yudaya xun
na kanafe,

barima e Alatala matandima e xa
woyenyi nun e xa wali ra,

e bara muruta Alatala xa mangeya
ma.

⁹ E xa kaarinyi findi seede paaxi nan
na e xili ma.

E yunubi rabama kene nan ma,
alo Sodomaka naxee mu e xa yunubi
noxun.

Naxankate na e be,

e na gbaloe nan bendunfe e yete ma
na ki.

¹⁰ Wo a fala tinxintoe be, a na kira
fanyi xon ma,

a fama ne a xa tinxinyi sare sotode.

¹¹ Naxankate na mixi paaxi tan be,
gbaloe fama ne a lide a paaxi ra,
a fama ne a xa tinxintareya sare
sotode.

¹² Dimee nan na n ma pama
paxankatafe,

ginnee nan noe doxoxi a ma,
mangee na a raloe kira paaxi xon
ma.

¹³ Kono Alatala bara a ikeli kiitisa
yire,

a xa kalamui tinxixi masen, a xa
kiiti sa nondi ra.

¹⁴ Alatala na a xa pama kuntigie
nun a mangee makiitife yi
woyenyi ra,

«Wo bara n ma pama xun nakana.
Wo bara misikiinee muja.

¹⁵ Won n ma pama halakima munfe
ra?

Wo setaree tooroma munfe ra?»
Marigi Alatala Senbema xui nan na
ki.

¹⁶ Alatala naxe, «Siyoni ginnee findixi
yete igboe nan na,

naxee e perema e xunyi rakelixi,
e e pere meremere ra e sankonyi
xunmasee nu e xui ramini.

¹⁷ Alatala fama ne suuri raminide e
xunyi ma,

a e xunxexe birin ba e ma.»

¹⁸ Na loxoe, Alatala e xa xun-
mase birin bama ne e yi ra: e xa
sankonyi xunmase tofanyie, e xa
konmagore, e xa xunmase naxee
misaalixi kike ra, ¹⁹ e xa tulira-
soe, e xa belexerasoe, e xa mafe-
lenyie, ²⁰ e xa xun maxirisee, e xa
sankonyi xunmasee, e xa belatie, e
xa labunde sasee, e xa makantasee,
²¹ e xa belexesole xurundee, e xa
joe xurundee, ²² e xa xulun dugie,
e xa donma kuyee, e xa donma
fari igoroe, e xa gboufoe, ²³ e xa
dugie, e xa donma bunmagore, e xa
xunmaxirie, nun e xa mafelenyie.
Alatala na birin bama ne e yi ra.

²⁴ Se boroxi nan findima e xa
labunde ra.

Luuti nan findima e xa beleti ra.
E xunyi denbexi bima ne.
Beki nan findima e xa dugi ra.
E fate kiri tofanyi ganma ne.

²⁵ Santidegema e xa morie faxama
ne,
e xa palamae faxama gere nan kui.
²⁶ Siyoni pama wa xui minima ne
sunnunyi kui,
alo kaape gine naxan doxo boxi ma,
a wa.

4

Naxankate raponyi

¹ Na loxoe gine solofere a falama ne
xeme keren be,
«Muxu xa baloe nun muxu xa
maxirisee xa findi muxu xa
kote ra,
konon i tan xa muxu doxo, i xili xa lu
muxu xun,
alako yaagi xa ba muxu ma.»

² Na loxoe Alatala xa salonyi tofanyi
minima ne a xa nore kui,
Isirayila boxi xa daxamui fanyi xa lu
a xa mixie be naxee kisixi.

³ Mixi naxee fama lude Siyoni nun
Darisalamu,
e findima ne seniyentoe ra naxee
xili sebexi kisi mixie ya ma.

⁴ Marigi fama ne Siyoni ginee xa
seniyentarepa maxade,
a Darisalamukae raseniyen e xa faxe
tife ma kiiti tinxixi saabui ra,
a fa e sare ragbilen e ma.

⁵ Na temui Alatala fama Siyoni geya
makotode nuxui nun tuuri
nan na yanyi ra,
a te xungbe ramini e xun ma koe ra.
A xa nore nan luma se birin xun ma,

⁶ alo bage xungbe naxan niini mixi
makantama soqe ma,
a findi yire kantaxi ra tunc goro
temui.

5

Alatala xa sansi yire

¹ N xa beeti ba n xanuntenyi be,
n xanuntenyi naxan bara weni xe sa.
Weni xe nu na n xanuntenyi yi ra
boxi turaxi ma.

² A naxa boxi buxa, a gemee ma-
tongo, a sansi fanyie si a ma.
A naxa tide itexi ti naa tagi,
a yili ge weni bogi bunduma
denname.

A joxo nu a ma a sansi fama ne weni
bogi raminde,
konon a bogi kanaxi nan naminixi.

³ Darisalamukae nun Yudayakae, wo
kiiti n tan nun n ma weni xe
ma.

⁴ Munse man luxi, n mu naxan
nabaxi n ma xe be?

Munfe ra n xaxili to nu tixi bogi
fanyi ra, a fa bogi kanaxi
ramini n be?

⁵ N xa a fala wo be n naxan nabama
n ma xe ra.

N sansanyi talama ne alako xurusee
xa a maxin.

N tete bama ne alako a xa maboron.

⁶ N a raboloma ne alako tunbe
nun jooge xa bula sansi fanyi
joxo ra.

N nuxuie yamarima, e naxa tunc yo
rayolon a ma.

⁷ Na weni xe misaalixi Alatala
Senbema xa pama Isirayila
nan na,

a man misaali Yudaya pama fan na.
Alatala nu wama tinxinyi nan xon,
konon a faxe tife nan tun to
naa.

A nu wama fe fanyi nan xon, konon a
wa xui nan tun me naa.

⁸ Naxankate na mixie be, naxee
banxie tima e fari idoxo,
naxee xee doxoma e bore ra, han e
boxi birin tongo,
e tan keren gbansan lu naa.

⁹ Alatala Senbema a masen ne n be,
«Na banxi galie fama ne tuxun-
sande,

mixi mu sabatima na banxi tofanyie
kui fa.

¹⁰ Weni xe xungbe, bogi dondoronti
raminima ne.

Sansi xori gbeqe, findima maale
dondoronti nan na.»

11 Naxankate na mixie be naxee kelima subaxe ma sigafe ra beere fende,
e fa na min han e ya gbeeli koe ra.

12 E koraе, maxasee, nun sarae raberema e xa xulunye kui, kono e mu Alatala xa wali tan kolonma, e mu a belexe foxi toma.

13 Na fahaamutarena nan a niyama e xa xanin konyiya kui pamanе ma.

E xa palamae faxama ne kaame ra, e xa mixie tooroma ne ye xoli ma.

14 Aligiyama naade rabima ne e be, Siyoni kuntigie nun e xa pama xa so naa,

a nun taa xurutaree nun mixi naaxie.

15 Adama xa fe xun nakanama ne, yete igboe xa fe goroma ne.

16 Kono Alatala Senbema tantuma ne a xa tinxinyi xa fe ra.

Ala Seniyentoe a yete masenma a xa fe fanyie nan saabui ra.

17 Na temui yexeee e de madonma ne na yire kanaxie ma alo e na e xonyi ne,

xonee fan baloe toma naa.

18 Naxankate na mixie be, naxee yunubie bendunma e yete ma wule ra,

naxee e e yete xirima fe naaxie ra alo kote naxan xirima sofale fari.

19 Na mixie nu fa a fala e de ra, «Alatala xa a xulun a xa wali raba ra, alako muxu xa a to.

Isirayila Marigi Ala sago seniyenxi xa raba, alako muxu xa a kolon.»

20 Naxankate na mixie be, naxee fe naaxi findima fe fanyi ra,

e fe fanyi findi fe naaxi ra.

E dimi xili naiyalanyi,

e naiyalanyi xili dimi.

Fe xone luxi ne a be alo fe noxunme, fe noxunme lu e be alo fe xone.

21 Naxankate na mixie be, naxee e yete mapoxunxi fe kolonyie ra,

e e yete findi xaxilimae ra.

22 Naxankate na mixie be, naxee xili xungbe sotoma beere minfe kui,

e fisa e boore be siisi fe kui.

23 E nondi fi funmala ma kobiri xa fe ra,

e nondi ba nondi kanyi yi ra.

24 Na mixie xa fe xun nakanama ne alo saxe xaraxi ganma ki naxe.

E luma ne alo sansi naxee sankee boroma, e fugee yensen alo xube,

barima e bara me Alatala Senbema xa seriye ra,

e Isirayila xa Seniyentoe xa masenyi mabere.

25 Na nan a ra Alatala boje texi a xa pama xili ma,

a belexe italaxi, a xa e bonbo.

Geyae bara seren, binbie bara yensen taa kui.

Hali na birin to rabaxi, a xa xone mu nonxi,

a belexe man italaxi e xili ma.

26 Alatala bara tonxuma masen pamanе ma,

a e xili e xa fa kelife yire makuye.

27 Mixi taganxi yo mu na e ya ma,

mixi yo sanyie mu binyaxi a bun ma,

mixi yo mu kinsone a xa xi,

mixi yo xa beleti mu fulunxi a tagi,

mixi yo xa sankiri luuti mu bolonxi.

28 Na mixie xa xalie noe raxapenxi, e xa tanbe woli see birin italaxi a fanyi ra,

e xa soe toree xoxoxo alo geme,

e xa soori ragise sanyie xui gbo alo turunnaade.

29 E parandan alo yete naxan sube suxuma,

a a xanin yire makuye.

30 Na loxoe e parandanyi mema ne alo baa moronyie,

toore nan tun toma boxi ma,

naiyalanyi findima dimi nan na,

nuxui ifoxoxie lu koore ma.

6

Esayi findife Ala xa xera ra

1 Mange Osiyasi faxesa ne naxan na, n naxa n Marigi Ala to a xa

kibanyi itexi kui. A xa nɔrɛ nu gbo, a xa donma xungbe nu italaxi a xa hɔrɔmɔlingira kui. ² Malekɛɛ nu na a xun ma. Gabutenyi senni nu na kankan bɛ: gabutenyi firin nu e yatagi makotoxi, firin nu e sanyie makotoxi, firin nan nu a niyama e xa pɛrɛ koore ma. ³ E nu fa a fala e boore bɛ e xui itexi ra, Alatala Sɛnbɛma sɛniyen han!

A xa nɔrɛ dunɔpa birin lima nɛ!

⁴ E xui nu hɔrɔmɔbanxi naadɛɛ raserɛnma, banxi fa rafe tuuri ra.

⁵ Na kui n naxa gbelegbele, «Naxankatɛ na n bɛ, barima n findixi adamadi sɛniyantare nan na, naxan sabatixi pama sɛniyantare ya ma. N yae na n Marigi Ala Sɛnbɛma to, n faxama nɛ!»

⁶ Na tɛmɔi na malekɛ keren naxa tugan, a fa n yire, tɛ wole keren na a yi ra a nu bara naxan tongo sɛrɛxɛbade kui. ⁷ A naxa a dɔxɔ n dɛ ra a fa a fala, «Yi to bara din i dɛ ra, i xa tinxintareya bara ba, i xa yunubi bara xafari.»

⁸ N naxa n Marigi xui mɛ a masen na, «N na n nde xɛɛma? Nde sigama xɛɛra ibade muxu bɛ?» N naxa a yaabi, «N tan nan ya. I xa n tan xɛɛ.»

⁹ Awa, a naxa a fala n bɛ, «Sa a fala yi pama bɛ, <Wo wo tuli matima n na, kɔnɔ wo mu fahaamui sɔtɔ? Wo fe matoma, kɔnɔ wo mu a kui kolon?»

¹⁰ I xa yi pama xaxili raxɔrɔxɔ, i xa e tuli dɛsɛ, i xa e ya ragali. E ya nu nɔma to tide, e tuli nu nɔma fe mɛde, e xaxili nu nɔma fahaamui sɔtɔde, e fa tuubi, e kisi.»

¹¹ N naxa a maxɔrin, «N marigi, na buma han tɛmɔi mundun?» A naxa n yaabi, «Han e xa taaɛ na gɛ kanade, mixie xa pɔn naa, e xa banxi xa bira, e xa xɛɛ xa gan.»

¹² Han Alatala na gɛ pama xaninde yire makuye, e xa bɔxi fa rabɛpin.

¹³ Hali mixi ndee fa kisi naa, gbaloe man fama nɛ dinde naa ra.»

«Kɔnɔ wuri bili xungbe na sɛgɛ, a sanke sɛniyenxi luma nɛ bɔxi bun ma.»

7

Alatala xa masenyi mangɛ Axasi bɛ

¹ Yudaya mangɛ Axasi xa waxati, naxan findixi Yotami xa di nun Osiyasi xa mamadi ra, Arami mangɛ Resin nun Isirayila mangɛ Peka, Remaliyahu xa di, e naxa siga Darisalamu gereɛde, kɔnɔ e mu nɔ a ra.

² Dawuda bɔnsɔɛ mixie to a kolon a Aramikae bara lanyɔ xiri Efirami bɔnsɔɛ ra, Mangɛ Axasi nun a xa pama naxa sɛrɛn gaaxui kui, alo foye wuri bilie ramaxama ki naxɛ.

³ Na tɛmɔi Alatala naxa a masen Annabi Esayi bɛ, «I tan nun i xa di Seyara Yasubu, wo xa siga mangɛ Axasi naralande ye ragatade xungbe xanbi ra, kira naxan sigama dugi xama dennaxɛ. ⁴ A fala a bɛ, <I naxa kɔntɔfli. I xa limaniya. Hali i mu gaaxu yi mixi firinyi ra, naxɛɛ luma alo tɛ xubenxi naxan tuuri tun raminima. I naxa gaaxu Arami mangɛ Resin nun Remaliyahu bɔnsɔɛ ya ra. ⁵ Aramikae, nun Remaliyahu xa mixie Efiramikae bara yanfanteya nan xiri i xun ma na ki, a falafe ra, ⁶ «Won xa Yudaya gere, won xa a ya iso, won xa nɔ a ra, Tabeeli xa findi e xa mangɛ ra.»»

⁷ Kɔnɔ Alatala xa masenyi nan ya na xa fe ra, «Na mu sɔnɛyama, n mu na rabama feo,

⁸ barima Damasi mangɛ Resin nan Arami yamarima.

Nɛ tongo senni nun suuli gbansan nan luxi,

Efirami bɔnsɔɛ xa yensen.

⁹ Samari mangɛ Remaliyahu nan Efirami yamarima.

Xa wo mu wo yetɛ taxu wo Marigi Ala ra,

wo mu kisima.»

¹⁰ Alatala naxa yi masenyi fan ti Axasi bɛ, a naxɛ, ¹¹ «I xa n tan i Marigi Alatala maxandi tɔnxuma ma n

ma masenyi xa fe ra.» ¹² Axasi naxa a yaabi, «N mu sese maxandima i ma, barima n mu wama i tan Alatala matofe siike kui.»

¹³ Na kui Annabi Esayi naxa a fala, «Dawuda bɔnsɔɛ, wo luma mixie ratagan na, kɔnɔ yakɔsi wo wama Alatala nan fan nataganfe?

¹⁴ Alatala yete yati fama ne tɔnxuma nde fide wo ma: Gine dimedi nde fama tegede, a di bari, a na di xili sa Emanuweli, naxan fasarixi, «Ala na won ya ma.» ¹⁵ A xipe fene nun kumi nan donma han a mɔ, a nɔ fe kobi nun fe fanyi tagi raba kolonde.

¹⁶ Kɔnɔ beenun a xa na simaya soto, na mange firinyi i gaaxuxi naxee ra, nee xa bɔxie fama ne kanade. ¹⁷ Na temui Alatala fama ne gbaloe nde ra wo xun ma naxan mu kolonxi wo nun wo babae xa waxati kafi Eframi a makuyaxi Yudaya ra temui naxe. Alatala Asiriya mange nan xema wo yire.»

¹⁸ Na lɔxɔɛ, Alatala xerie rafama ne kelife Misira xuree ma, a nun kumie kelife Asiriya bɔxi ma. ¹⁹ E fama ne lude folee kui, gɛmɛ longorie ra, kunsie fari, nun ye yiree. ²⁰ Na lɔxɔɛ Marigi fama ne Asiriya mange ra kelife xure xungbe naakiri ma, a xa wo rayaagi a paaxi ra, alɔ mixi naxan fate maxabe birin mabima.

²¹ Na lɔxɔɛ, mixi fama ninge keren nun si firin nan gbansan sɔtɔde, ²² e xipe fene sɔtoma naxan na. E luma na nun kumi gbansan nan don na.

²³ Na lɔxɔɛ, weni bili wulu keren nu na xe naxan ma, naxan sare nu gbeti kole wulu keren lima, naa findima ne tunbe nun baagi yire ra, ²⁴ koyinmae xalie wolima dennaxe.

²⁵ Xee nu sama geya naxee fari, tunbe nun baagi dinma ne naa ra, mixi yo mu suusa sigade naa sɔnɔn. Naa findima xurusee madonde nan gbansan na.

8

Annabi Esayi xa di xili safe

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, «I xa keedi tongo, a sebe kale ra, «Maheri Salali Hasi Basi,»

naxan fasarixi «Kasare ti, se birin xaninma mafuren mafuren.» ² I xa serexedube Uri nun Yeberekiya xa di Sakari xili seedee ra n be.»

³ Na temui, n naxa n maso n ma gine ra, a naxa tege a di bari. Alatala naxa a masen n be, «A xili sa, «Maheri Salali Hasi Basi.» ⁴ Beenun na di xa mɔ, a fa nɔ a falade, «N nga, n ba,» Asiriya mange fama ne naafuli xaninde a naxan toma Damasi taa kui nun Samari bɔxi ma.»

⁵ Alatala man naxa a masen n be, a naxe,

⁶ «Yi pama to bara Silowa xure xa baraka bejin,

Ala naxan fixi e ma, e fa bira Resin nun Remaliyahu xa di xa fe fɔxɔ ra,

⁷ n tan Alatala fama ne banbaranyi xungbe ra e xili ma,

naxan findi Asiriya mange yete igboe ra.

A senbe luma ne alɔ banbaranyi naxan kelima xure,

a fa dangi bɔxi birin ma,

⁸ a din Yudaya ra, a te han a gbe mu nu luxi mennikae fan xa madula.

Emanuweli, na fama ne wo xa bɔxi birin xun nakanade.»

⁹ «Wo tan pamanɛ naxee na dunija, wo gere xui rate, kɔnɔ wo xun nakanama ne.

Wo wo yete yailan gere xili ma, kɔnɔ wo faxama ne.

Wo xa ti gere ki ma, kɔnɔ wo birama ne.

¹⁰ Wo natee tongo, kɔnɔ a mu sɔneyama.

Wo lanyi xiri wo boore tagi, kɔnɔ wo mu tima ne,

barima Ala na muxu ya ma.»

¹¹ Alatala naxa n nasi senbe ra, a falafe ra n be, a n naxa bira yi pama jere ki kobi fɔxɔ ra. A naxe,

¹² «I naxa yanfanteya xili fala fe ma, yi pama a falama fe naxan ma yanfanteya.

I naxa gaaxu fe ya ra, yi pama gaaxuma fe naxan ya ra.

¹³ I xa Mange Alatala nan kolon seniyentɔɛ ra,

i xa xanme a tan nan xa fe ra,

i xa gaaxu a tan nan ya ra.

¹⁴ Na kui a findima ne wo be yire seniye nxi ra.

Kono Isirayila bonsoe firinyie be, a findima ne geme ra e dinma naxan na, e fa bira, a findima ne gantanyi ra Darisalamukae be.

¹⁵ Mixi gbegebe e sanyi radinma ne a ra, e bira, e e maxono, e xanin konyiya kui.»

¹⁶ Yi seedejoxoya naxan sebexi, wo xa tonxuma sa a ma, wo xa a ragata n ma foxirabiree yire. ¹⁷ N tan xaxili tixi Alatala ra, naxan a kobe soxi Yaxuba bonsoe ra sinden. N bara n ma lanlanteya sa a ma. ¹⁸ N tan nun n ma die, Alatala naxee fixi n ma, muxu findixi tonxumae nan na Isirayila boxi ma Mange Alatala be, naxan sabatixi Siyoni geya fari.

¹⁹ Mixi ndee a falama wo be, wo xa siga karamoxoe yire, naxee mixi faxaxie rawoyenma makoyikoyi ra, wo xa gundo kolon. Kono a mu lanma mixie xa e xa maxorinyie ti e Marigi Ala tan ma? A lanma mixi baloxi xa maxorinyi ti mixi faxaxi ma? ²⁰ Won xa won tuli mati Ala xa seriye ra a seedejoxoya fixi naxan ma. Xa na mu a ra, jama luma dimi nan tun kui, ²¹ E boxi igirima kaame nun kontofili nan na. Kaame na xoxoxo e ma temui naxe, e e ya ratema ne koore ma, e e xa mange nun e Marigi Ala danka. ²² E na ge na rabade, e fa e ya ragoro dunjama, e mu sese toma fo toore, dimi, nun bonjesatareya.

²³ Kono na dimi mu luma boxi ma abadan, toore mu noma na jama ra. Sabulon nun Nafatali boxi halaki ne temui dangixi, kono na boxi naxan xili falama «jamane xa Galile,» na fama ne norode kelifa baa de ra, han Yuruden naakiri ma.

9

Di naxan findima mange ra

¹ Nama naxan nu na a jerefe dimi kui, e bara naiyalanyi xungbe to. Toore xa noe nu na naxee fari,

naiyalanyi xungbe bara yanba e ma. ² Alatala, i bara na jama xun nakeli, i bara seewe xungbe fi e ma.

E seewaxi i ya ra alo mixie seewama sansi xaba temui ki naxe, alo mixie seewama harige sotofe ra ki naxe.

³ E seewaxi barima kote binye naxan nu detenxi e ma, i bara na ba naa, luxusinyi naxan nu e bonboma e fari ma, i bara na kana alo i Madiyankae rabira temui naxe.

⁴ E yaxuie xa sankiri naxee nu e maboronma, e donma naxee noxoxi wuli ra, nee birin bara wole te xora, e gan feo.

⁵ Barima Ala bara a niya won xa di nde soto, a mangeya fixi naxan ma. Na di fama xilide yi ki ne: Marasima fisamante, Ala Senbema, Baba naxan buma abadan, Bonjesa Mange.

⁶ A xa mangeya nun a xa bonjesa mu jonma. A doxoma ne Dawuda xa kibanyi kui abadan. A na mangeya rabama tinxinyi nun nondi nan na, kelifa yakosi ma han dan mu naxan ma. Mange Alatala fama na nan nabade, barima a mu wama a firin nde xon.

⁷ Marigi nu bara kiiti jaaxi sa Yaxuba bonsoe ma, a naxan doxo Isirayila ma.

⁸ Eframikae nun Samarikae nu bara na kolon, kono e naxa a fala e xa yete igboya kui,

⁹ «Biriki banxi bara bira, kono muxu fama a tide geme masolixie nan na. Sikomoro bilie bara sege, kono muxu fama sediri bilie side e joxoe ra.»

¹⁰ Na woyenyi ma Alatala fama ne Resin yaxuie rageenide e xili ma,

11 A fama ne Aramikae ra kelife sogetede,
 A fa Filisitakae fan na keli sogegorode,
 alako e xa Isirayilakae sonto a jaaxi ra.
 Hali na birin to raba,
 Alatala xa xone mu gbilenxi e foxo ra,
 a belexe man itexi e xili ma,
 12 barima pama tan tondi ne a yete ragbilende a bonboma ma,
 e mu Mange Alatala fen.
 13 Na kui Alatala Isirayila xunyi nun a xuli bolonma ne,
 a tugi bili nun kale xunxuri rabi-rama ne.
 14 Isirayila xunyi na a xa yareratie nan na,
 a xuli na a xa namionme wule false nan na.
 15 Na yareratie bara pama raloe,
 e bara e ifu.
 16 Na nan a ra, Alatala mu jalexinma e xa fonikee ra,
 a mu kinikinima e xa kiridie nun kaaje ginne ma,
 barima e birin yunubi jaaxie rabama,
 woyen kobie nan tun minima e de i.
 17 Gbaloe na fafe e ma alo te naxan na fili ma,
 a fa pooge jaaxi nun tunbe birin gan,
 tuuri fa te koore ma.
 18 Mange Alatala xa xone bara dunija raseren,
 adamadie bara lu alo te naxee e boore gan, mixi yo mu kisi.
 19 E bara e boore mupa naxan nu na e yirefanyi ma,
 konso e naxa lu kaame kui.
 E bara nde mupa naxan nu na e koola ma,
 konso e mu wasa, kankan naxa din a boore ra.
 20 Manasikae bara Eframikae tooro,
 Eframikae bara Manasikae tooro,
 e firin bara din Yudaya ra.
 Hali na birin to raba,
 Alatala xa xone mu gbilenxi e foxo ra,
 a belexe man itexi e xili ma.

10

Alatala xonofe yarerati jaaxie ma
 1 Naxankate na yareratie be,
 naxee yaamari jaaxie sebema,
 naxee toonege tima,
 2 alako e xa misikiine tooro kiiti jaaxi ra,
 e tinxintareya raba setaree ra naxan baloe bama kaaje ginne nun kiridie yi ra.
 3 Wo munse rabama dentege sa loxo Alatala ya i?
 Wo wo xaxili tima nde ra alako wo xa ratanga?
 4 Wo birama ne geelimanie bun ma,
 wo bono mixi faxaxie ya ma.
 Hali na birin to rabama,
 Alatala xa xone mu gbilenma wo foxo ra,
 a belexe man itema ne wo xili ma.

Asiriya xa naxankate

5 Naxankate na Asiriya be,
 naxan findixi n ma wuri bonbo ti se ra n ma xone kui.
 N ma gbendegela na a ra.
 6 N e tan nan xema pamanne muru-taxi xili ma,
 n e tan nan nasigama pama xili ma,
 naxan n naxonoxi,
 alako e xa naafuli ba na pama yi ra,
 e fa e maboron taa kui alo boora.
 7 Konso Asiriyakae xa nate tan nu na fe gbete nan ma.
 E nu bara nate tongo e xa e xun nakana kerenyi ra,
 alo e luma a raba ra dunija ma ki naxe.
 8 E xa mange naxe, «N ma soori yareratie birin mu findixi mangee xa ra?
 9 Kalano taa mu sonto xe alo Karakemisi?
 Xamata fan mu faxa xe alo Arapadi?
 Samari mu kana xe alo Damasi?
 10 Xa n bara no na boxie ra a nun e xa kuyee,
 kuye naxee senbe gbo Darisalamu nun Samari gbee be,
 11 n mu na mooli rabama xe Darisalamu fan nun a xa kuyee ra?

N naxan nabaxi Samari nun a xa
kuye ra,

n mu noma xe na fan nabade
Darisalamu ra xe?»

12 «Kɔnɔ n tan Alatala na ge n ma
wali birin nakamalide Siyoni geya
fari nun Darisalamu, n fama ne n
ya rafindide Asiriya mange ma, n a
xa yete igboya sare ragbilen a ma,

13 barima a luma a fala ra,
«N bara yi birin naba n yete senbe
ra,

n ma fahaamui nan a niya dunija
boxi birin xa lu n yi ra,

n bara sie xa naafuli tongo n yete be,
n bara no mange birin na, n findixi
mange senbema nan na.

14 N bara n belexe itala sie xa ban-
naya tagi,

n fa naafuli tongo alo mixi xoni xelse
bama a tee kui ki naxe.

Mixi yo mu no tonyi doxode n ma.»

15 «Bera kole a yete matoxoma a
rawalima be?

Sera a yete matoxoma kamuderi be?
Bonbo wuri noma mixi belexe rat-
ede?

Luxusinyi noma mixi bonbode?

16 Na kui Alatala Senbema fama ne
a xa soori xungbee xoside,

a fa e gan te xoxoxe ra.

17 Isirayila Marigi Alatala luma ne
alo te seniyenxi,

naxan e xa tunbe nun baagi birin
ganma loxo keren.

18 Isirayila xa fotonyi nun a xa
xee xun fama ne kanade alo
furema naxan na xosife.

19 Dimedi yati noma a xa wuri bili
donxose kontide naxee luma
a xa fotonyie kui.»

Isirayila mixi donxose

20 Na loxoe Isirayila mixi donxose
mu e xaxili tima mixie ra
sonon,

naxee nu bara no e ra.

Yaxuba bonsoe e xaxili tima Alatala
nan na,

naxan findixi Isirayila xa Seniyentoe
ra.

21 Yaxuba bonsoe mixi donxose fama
ne gbilende Ala Senbema ma.

22 Isirayila, hali i xa pama sa gbo ne
alo meyeniyi naxan na baa de ra,

dondoronti nan tun gbilenma e
xonyi.

Alatala bara nate tongo tinxinyi kui
Isirayilakae sontofe ra.

23 Alatala Senbema fama ne na nate
rakamalide boxi birin kanafe
ra.

24 Na kui Alatala Senbema bara yi
masenyi ti, a naxe,

«Wo tan, n ma pama naxan sabatixi
Siyoni,

hali wo mu gaaxu Asiriyakae ya ra,
naxee na wo bonbofe luxusinyi nun
wuri ra,

alo Misirakae nu a rabama ki naxe.

25 A gbe mu luxi n ma xone xa gbilen
wo foxo ra,

a fa e tan xun nakana.»

26 Alatala Senbema fama ne a xa
luxusinyi itede e xili ma,

alo a naxan naba Madiyankae xa
mange Orebi ra.

A fama ne a xa yisuxuwuri itede baa
xun ma,

alo a raba Misira boxi ma ki naxe.

27 Na loxoe Ala wo xa kote binye
bama ne wo tunki ma e naxan
saxi wo xun ma.

Wo xun nakelima ne han na kote
birin ba wo xun ma.

28 Wo yaxuie soma ne Ayata, e dangi
Migiron ra, e kote nde lu Miki-
masi.

29 E dangima menni ne, e yonkin
Gebali.

Gaaxui Ramakae suxuma ne,
mixie e gima ne Solu xa boxi ma
Gibeya.

30 Bati Galimukae na wafe.
«Layisakae, wo xa wo tuli mati.

Anatotikae, wo makinikini.»

31 Madamenakae na yesenfe,

Gebimikae na e noxunfe.

32 Na loxoe na yaxuie danma Nobo
ne,

e e belexe ramaxa Siyoni geya xili
ma Darisalamu.

33 Marigi Alatala Senbema mato,
a na wuri bili salonyi bolonfe senbe
ra.

A na wuri bili itexi rabirafe boxi ma.

34 A fama ne Liban fotonyi belebele fonde a xa bera ra.

11

Al Masihu xa mangeya

1 Salonyi nde bulama ne Yisayi bɔnsɔɛ ma, a sanke a niyama ne a xa bogi fanyi ramini.

2 Alatala Xaxili goroma ne a ma, a findi fahaamui, kolonyi, marasi, senbe, nun Ala yaragaaxui ra.

3 A seewama ne Alatala xa yaragaaxui kui.

A mu kiiti sama fe toxi xa na mu a ra fe mexi tun xa ma.

4 A misikiinee makiitima ne tinxinyi ra,

a nate fanyi tongo setaree be.

A dunija makiitima ne a xɔrɔxɔɛ ra, a yaamari fi mixi jaaxie xa sɔntɔ.

5 A fe birin nabama tinxinyi nan na, a xa laayidi mu kanama feo.

6 Na lɔxɔɛ, wulai bare nun yexee luma ne yire keren,

xulumase nun si, ninge yɔre nun yete,

e birin luma ne yire keren,

dimedi nde fa e de madon.

7 Ninge nun barate e de madonma ne yire keren,

e xa die sa yire keren.

Yete nun ninge birin fama sexe nan donde.

8 Na lɔxɔɛ diyɔre berema ne tanbalunbe ra,

dimedi a belexe raso sagale yili kui.

9 Fe xɔrɔxɔɛ yo mu sɔtɔma n tan Alatala xa geya seniyenxi fari,

dunija birin n kolonma ne alo yexee baa kolonma ki naxe.

10 Na lɔxɔɛ, Yisayi bɔnsɔɛ findima tonxuma nan na si birin be,

e fa e xun ti a ra binye kui.

11 Na lɔxɔɛ, Alatala man a xonye italama ne

a xa pama donxɔɛ rakisife ra, naxee nu luma Asiriya, Misira, Patiroso, Kusi, Elama, Sinara, Xamata, nun baa surie ma.

12 A tonxuma masenma ne si birin be.

A Isirayila nun Yudaya mixie malanma ne, naxee nu rayensenxi dunija tunxun naani ma.

13 Efirami bɔnsɔɛ xa tɔne jonma ne,

Yuda bɔnsɔɛ xa gere masofe fan jonma ne.

Efirami bɔne xinbelima ne Yudaya mabiri,

Yudaya fan gere luma ne.

14 E lanma ne Filisitakae gerefe ma sogetede mabiri,

e e yaxuie fan gere naxee na sogegorode mabiri.

E noma ne Edonkae nun Mowabakae ra,

Amonikae fan lu e sagoe.

15 Alatala baa itaxun ne a xa pama be e to keli Misira boxi ma.

A Efirati xure fan itaxunma ne a xa foye magaaxuxi ra,

a fa findi kira ra, pama naxee igirima e xaraxi ra.

16 Alatala kira fima ne a xa pama donxɔɛ ma,

alako e xa keli Asiriya, alo e benbae Isirayilakae mini Misira boxi ra ki naxe.

12

Marakisi Mange xa matɔxɔɛ

1 Na lɔxɔɛ wo fama ne a falade,

«Muxu bara i tan Alatala matɔxɔ.

I nu bara xɔnɔ muxu ma,

kɔnɔ i xa xɔne bara gbilen muxu foxɔ ra,

i fa muxu madundu.

2 Muxu Rakisima nan na Ala ra.

Muxu bara la i ra, sese mu muxu magaaxuma sɔnɔn,

barima i tan Alatala nan na muxu senbe ra,

i tan nan na muxu xa kisi ra.

Na bara a niya muxu xa beeti ba i matɔxɔfe ra.»

3 Wo fama ne ye bade kisi dulonyi kui seewe ra.

4 Na lɔxɔɛ, wo fama ne a falade,

«Wo xa Alatala matɔxɔ,

wo xa a xili masen dunija be,

wo xa a xa wali fanyie fala jamane ma.

⁵ Wo xa Alatala matoxo beetie ra a xa kaabanakoe xa fe ra.

Wo xa dunija birin nakolon a xa nore ra.

⁶ Wo tan Siyonikae, wo xa wo xui ramini seewe ra, barima Isirayila xa Seniyentoe senbe gbo wo tagi!»

13

Babilon xa fe rajonyi

¹ Alatala xa masenyi Amosi xa di Annabi Esayi be Babilon xili ma.

² Wo tonxuma raba geya fari, wo wo xui rate e yamarife ra, e xa kuntigie xa naadee igbusan.

³ N bara yaamari fi n ma mixi sugandixie ma, n bara n ma jalamae xili n ma xone masende xunnakeli kui.

⁴ Nama xui wunduma geyae fari, namae na e malanfe naa. Mange Alatala na a xa soorie xilife gere ma,

⁵ e kelixi yire makuye koore baanyi. Alatala nun a xa mixie fama ne yi boxi naxankatade a xa xone kui.

⁶ Wo xa gbelegbele toore kui, barima Alatala xa loxoe bara makore, a na fafe alo gbaloe naxan kelixi Ala Senbema ma.

⁷ Mixie senbe nonna ne, limaniya ba e bope ma.

⁸ Gaaxui nun toore noma ne e ra, e e kutun xone be alo gine di furi na keli a ra. Gaaxui belebele toma ne e yatagie ma.

⁹ Alatala xa loxoe xoxoxoe na fafe, a fama ne a xa xone ra naxan boxi xun nakanama, naxan yunubitoe sontoma.

¹⁰ Tunbuie xa yanbe nonna ne, soge ifooroma ne, kike mu yanbama sonon.

¹¹ N dunija ratonma ne a xa fe jaaxi xa fe ra,

n yunubitoe naxankata e xa yunubie xa fe ra.

N yete igboe xun nakanama ne, n funmalae xa noe rabira.

¹² N adamadie xurunma ne, alo xema fanyi xurunma ki naxe.

¹³ N tan Mange Alatala, n koore nun boxi raserenma ne n ma xone kui.

¹⁴ Mixie luma ne e gi ra alo bole naxan na wula i, e lu alo xuruse kantama mu naxan foxo ra.

E gbilenma ne e xonyi e kelixi dennaxe.

¹⁵ E naxee suxuma kira ra, e fama ne e soxode tanbe ra, e fa faxade santidegema ra.

¹⁶ E xa die sontoma ne a jaaxi ra e ya xori, e xa banxie kasara, e xa ginee masa e ya xori.

¹⁷ N na birin nabama Medekae nan saabui ra, gbeti nun xema mu naxee madaxuma.

¹⁸ E xa xalie fonikee rabirama ne, e mu kinikinima diyoree ma, e mu kinikinima dimedie ma.

¹⁹ Alatala nan Babilon xa fe xun nakanama, alo a rabaxi Sodoma nun Gomora ra ki naxe.

Babilon, naxan xa nore gbo dunija ma, a birama ne a xa yete igboja kui.

²⁰ Mixi yo mu sabatima menni sonon. Hali biyaasilae nun xuruse demadonyie mu yonkinma naa.

²¹ Wulai subee gbansan nan luma naa.

Wulai baree nun xundie nan xima naa banxi kanaxie kui.

Wulai sie toma ne naa tuganfe ra. Sikote toma ne naa e tunganma.

²² Xulumasee nan luma e xui ramini ra mange banxie kui,

wulai baree e jere na longori birin. Babilon naxankata temui bara a li, a gbe mu luxi sonon.

14

Babilon xa naxankate

1 Alatala kinikinima ne Yaxuba bonsoe ma, a fa e rasabati e xonyi Isirayila boxi ma. Xore fan kafuma ne e ma, e lu lanyi kui Yaxuba bonsoe ya ma. 2 Sie e malima ne sabatide e xonyi, na sie fa findi Isirayila xa konyie ra. Mixi naxee nu bara e suxu, e tan yati bara findi Isirayila xa konyie ra.

3 Alatala na malabui fi wo ma wo xa tore nun fe xoxoxe xa fe ra temui naxe, a fa wo ramini wo xa konyina wali xoxoxe kui naxan nu bara dexo wo ma, 4 wo fama ne yi masenyi tide Babilon mange be, «Munse paxankate kanyi raloxi? A tore naxan dexo mixie ma, na nonxi di?»

5 Alatala bara mixi paaxi xa wuri bonbo ti se ibolon, a bara mange kobi xa munyaati igira,

6 naxan nu pamae bonboma a xa boje te ra, naxan mu danma naxan nu ne dextoma pamanee ma a xa xone kui.»

7 «Yakosi dunina na malabui nun xaxilisa nan kui fa, birin na e xui itefe seewe kui.

8 Hali wuri bili naxee na Liban, e na nelixinfe i xa fe danyi ra, e nu fa a fala, <Kafi i bira, mixi yo mu muxu fonma sonon.>

9 Aligiyama na a yailanfe i fafe ra. Kuntigie furee rakelima ne i ya ra aligiyama dimi kui, si mange birin nakelima ne e xa kibanyie kui,

10 i rasenefe yi woyenyi ra, <I fan senbe bara kana alo muxu tan, won birin bara lu yire keren.

11 I xa yete igboya bara ragoro gaburi kui, i xa sigie bara dundu, kulie bara lu i xa sade ma.»

12 «I bara bira kelife koore ma, i tan naxan nu yanbama alo subaxe looloe. E bara i rabira boxi, i tan naxan nu noxi pamanee ra.

13 I nu a fala ne i boje kui,

<N tan tema ne han ariyanna, n findi naa mange ra, n dexo n ma kibanyi kui malanyi ya ma naxan nabama na geya seniyenxi fari.

14 N tema ne nuxui fari, n lu alo Ala Senbema.»

15 «Kono i xa nate bara kana, e bara i ragoro kelife koore ma han gaburi kui, i xa lu yili tilinxi kui aligiyama.

16 Faxe mixi naxee i toma naa, nee e ya banbanma ne i ra, e fa a mapoxun,

<Yi nan findixi na mixi ra naxan nu dunina imaxama, naxan nu mangeya kanama,

17 naxan nu dunina findima gbengberenyi ra a xa taee kanafe ra, naxan nu tondima a xa geelimanie bepinde?»

18 «Namane mange birin nagataxi e xa gaburi binye nan kui,

19 kono i tan mu ragataxi i xa gaburi kui,

alo salonyi naxan segema wuri ma, alo soori naxan faxaxi santidegema ra a lu a booree furee ya ma, e birin fa goro aligiyama yili kui.

20 Binye yo mu luma i xa non fe kui alo e tan, barima i bara i xa boxi tuxunsan, i bara i xa pama sonto.»

«Mixi paaxi xa die xili neemuma ne dunina ra.

21 E xa die kon xa raxaba e babae xa yunubie xa fe ra,

e naxa e ikeli fa, e boxi soto e taee tima dennaxe.

22 N tan Alatala Senbema kelima ne e xili ma,

n Babilon xili nun a bonsoe donxoe raponma ne,

e xa di yo mu luma naa.

23 N e xonyi findima xundi yire nan na ye paaxi luma dennaxe.

N nee xun nakanama feo.»

Alatala Senbema xa masenyi nan na ki.

Asiriya xa paxankate

24 Mange Alatala bara a kali yi masenyi ra,
«N nate naxan tongoxi a fama kamalide,
n waxonfe mu kanama.
25 N Asiriya butuxunma ne n ma boxi kui,
n e boronma ne n ma geyae fari.
E xa noe bama ne n ma jama fari,
n e xa kote bama ne n ma mixie xun.»

26 Nate nan na ki naxan tongoxi dunja birin xili ma.
Alatala Senbema belexe nan na ki,
a naxan italaxi pamanee birin xili ma.
27 Alatala bara na nate tongo. Nde na kanama?
Alatala nan belexe italaxi. Nde na isoma?

Filisita xa paxankate

28 Mange Axasi faja je naxan na, Ala yi masenyi nan ti,
29 «Filisitakae, wo naxa seewa wo yaxuie birafe ra.
Kelife boximase nde ma, boximase gbete nan barima,
naxan xulun, a xono na singe be.
30 Na kui, misikiinse fama ne balode, tɔɔɔmixie malabuma ne xaxilisa kui,
kono wo tan Filisitakae, n wo faxama ne kaame ra,
n wo bonsoe donxoe sontoma ne.
31 Wa xui xa mini wo ya ma, limaniya xa ba wo yi!
Tuuri fɔɔre na tefe koola biri ra, soori yo mu baxi e ra.»

32 Yaabi mundun fima sie xa xerae ma?
E a falama ne, «Alatala nan Siyoni xa fe mabanbanxi,
a a xa jama tɔɔɔxi kanta.»

15

Mowaba xa paxankate

1 Masenyi nan ya Mowaba xa fe ra:
A xa taa Ari xun bara rakana koe keren kui.
A xa taa Kiri xun bara rakana koe keren kui.
2 Dibonkae sigama ne wade e xa kuyee yire.

Mowabakae na wafe e xa taae Nebo nun Medeba xa fe ra,
e e xunyi bii, e e de xabee maxaba sunnunyi kui.

3 E jonyi dugie ragoroma e ma kira ra.
E birin wama ne e xui itexi ra e xa banxie kon na nun e xa taa malandee kui.

4 Xesibonkae nun Eleyalekae na gbelegbelefe,
e wa xui sa mema han Yahasi taa kui.
Mowaba soorie na gbelegbelefe na nan ma,
limaniya bara ba e yi ra.

5 N bonje fan na wafe Mowabakae xa fe ra.
E xa mixie e gima ne han Sowari taa, han Egelati Selisiya taa.

E tema ne wa ra Luxiti,
e wa Xoronayimi kira ra,
6 barima Nimirin xure bara xori,
filie bara xara, sansie bara kana,
burexe xinde yo mu na sɔnɔn.

7 Na bara a niya e xa e xa se donxoe xanin konde yire xure fe ma.

8 Mowaba wa xui mema ne naaninyie ra,
han Egelayimi, han Beera Elimi.

9 Dimon xuree ragbeelixi wuli ra,
kono n mu gexi sinden.
Gbaloe dinma ne Mowabakae birin na,
naxee e gima, nun naxee luma e xa boxi ma.

16

Mowabakae demeri fenfe Darisalamu

1 Wo xa yexee kontonyi nde rasanba boxi mange xon ma,
kelife Sela naxan na Mowaba wula i, han Siyoni geya tofanyi.

2 Mowaba ginne e gima ne Arinon xure igiridee,
kono e luma ne alo xoni naxee kerixi e tee kui.

3 Mowabakae naxe, «Darisalamukae, wo xa wo bore to,
wo xa nate nde tongo muxu xa fe ra.
Wo xa muxu noxun wo xonyi,
wo naxa muxu yanfa won yaxuie ma.

4 Wo xa Mowabakae ratanga kasarati ma, naxee kantari fenma wo xonyi, wo xa e makanta.»

Kasarati fama sigade, a xa nate mu kamalima boxi kanafe ra.

5 Mangɛ kibanyi fama nɛ maban-bande dugutegeya ra.

Tinxintɔɛ nde naxan fatanxi Dawuda bɔnsɔɛ ra, naxan kiiti sama nɔndi ra tinxintɔɛ be,

a fama nɛ a magorode a xa kibanyi kui.

6 Muxu bara Mowabakae xa yetɛ igboɲa kolon.

A ɲɔɲɔ a ma a fisa mixi birin be.

A a yetɛ matɔɲoma temui birin, kɔnɔ nɔndi yo mu na na matɔɲɔɛ kui.

7 Yakɔsi Mowabakae na wafe e xa boxi xa fe ra,

e na sunnunyi kui Kire Xareseti xa daxamui kanɛ xa fe ra.

8 Xesibon nun Sibima weni bilie bara kana.

Namanɛ mangɛɛ bara nee birin kana,

naxee nu sigama Yaasɛri taa mabiri, han gbengberenyi ma, han baa de ra.

9 Na kui n fan wama nɛ Yaasɛri sɛɛti ma Sibima weni xɛ xa fe ra.

N yaye Xesibon nun Eleyale lima nɛ, barima wo mu sɛɛwɛ xui raminima sɔnɔn wo xa xɛɛ nun wo xa weni bogie xa fe ra.

10 Sɛɛwɛ xui bara ɲɔn wo xa sansi yiree.

Nelexin xui mu mema wo xa weni xɛɛ yire sɔnɔn.

Weni yailanmae mu weni bogi bunduma sɔnɔn,

e mu nelexin sigi sama na wali xa fe ra.

11 N bɔɲɛ na tɔɔrɔfe Mowaba xa fe ra,

n sondonyi na wafe Kiri Xareseti xa fe ra.

12 Mowabakae bara mini sigafe ra e xa kuyee yire, e xa sa e xa alae makula,

kɔnɔ na fan findima fe fufafu nan na.

13 Alatala xa masenyi nan na ki Mowaba xa fe ra, naxan masenxi temui dangixi.

14 Kɔnɔ yakɔsi Alatala naxɛ, «Beenun ɲɛ saxan xa kamali, alɔ a kamalima walikɛ be a xa lanyi kui ki naxɛ, Mowabakae xa xunnakeli ɲɔnma nɛ, a xa ɲama mabere. Mixi dondoronti nan natangama gbaloe ma.»

17

Damasi xa ɲaxankate

1 Masenyi nan ya Damasi xa fe ra: Damasi taa xun nakanama nɛ.

2 Aroweri taaɛ rabɛɲinma nɛ, e findi fiili ra xuruse de madonma dennaxɛ.

Mixi yo mu luma naa naxan xurusee tɔɔrɔma.

3 Efirami taa makantaxi xun nakanama nɛ.

Damasi mu findima mangataa ra sɔnɔn.

Arami mixi dɔnɲɔɛɛ luma nɛ alɔ Isirayilakae.

4 «Na lɔɲɔɛ Yaxuba xa dariyɛ xurunma nɛ,

a fate xɔsima nɛ.

5 A luma nɛ alɔ xɛɛ xaba temui Refa gulunba kui.

Sansie tixi, e xabamae fa e xaba.

6 Bogi keren keren nan luma a sansi kɔn na,

alɔ Oliwi bogi keren keren luma a bili kɔn na ki naxɛ,

firin xa na mu a ra saxan lu a kɔn na,

naani xa na mu a ra suuli to salonyi keren ma.»

Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan na ki.

7 Na lɔɲɔɛ mixie fama nɛ Daali Marigi tode, naxan findixi Isirayila xa Seniyentɔɛ ra.

8 E mu e ya rafindima kuyee ma sɔnɔn, e belexɛ naxee yailanxi. E mu sigama surayi gande e xa wuri masolixie yire, e belexɛ sole naxee rafalaxi.

9 Na lɔɲɔɛ e xa taa sɛnbɛmae rabɛɲinma nɛ, e findi fotɔnyɛ ra geya fari, alɔ Amori xa taaɛ rabɛɲin ki

naxe Isirayilakae ya ra. A birin kanama ne.

¹⁰ Wo bara nɛɛmu wo Rakisima Alama,
naxan findixi wo kantama ra.
Wo bara sansi fanyi si naxan kelixi yire makuye.

¹¹ Wo to e si, e naxa bula wo ya xori na kuye iba gɛɛsɛgɛ.

E naxa fuga keren na, kɔnɔ a xaba temui wo mu bogi yo toma naa.

Wo luma tɔɔre nan tun kui.

¹² Naxankate xungbe nan na ki.

Nama gbegbe na wundufe alo baa mɔɔɔnyi,

e na sɔnɔɔ ratefe alo susui belebele.

¹³ Kɔnɔ hali e wundu,
e e gima ne Alatala xa xaape ya ra,
e siga yire makuye alo foye maale lagi xaninma ki naxe,

alo foye sɛɛɛ xaninma ki naxe geyae fari,

alo turunnaade xube rakelima ki naxe.

¹⁴ E fama gere ra nunmare temui ne,
kɔnɔ beenun kuye xa iba, sese mu luma naa sɔnɔn.

Naxee dusuma won xun na, e fu won ma,

nee xa fe rabama na ki ne.

Naxee baganma won ma, e won ma naafuli tongo, e xa fe ranɔnma na ki ne.

18

Kusi xa naxankate

¹ Wo tan naxee na Kusi xuree naakiri ma,

xɔni gabutenyi xui mɛma dennaxe,

² naxee xɛɛrae xɛɛma kunkui kui baa ma.

N tan bara xɛɛrae xulunxie xɛɛ na si ma,

si bɔnsɔɛ kuye rayabuxi,

naxan magaaxu kabi e fɔle gere xa fe ra,

naxan sabatixi bɔxi ma xure wuyaxi na dennaxe.

³ Wo tan dunipa mixi birin, naxee sabatixi wo xa bɔxi ma,

wo na tɔnxuma to geya fari, wo wo ya ti na ra.

Wo na sare xui mɛ, wo wo tuli mati na ra,

⁴ barima Alatala yi nan masenxi n be, a naxe,

«N magoroxi n xɔnyi xaxilisa kui,
alo wuyenyi luxi sansi ma sogofure temui ki naxe,

alo nuxui na ti xe xun ma jɛmɛ ra.»

⁵ Beenun sansi xaba temui xa a li,
sansi na ge fugade, kɔnɔ a bogi mu minixi sinden,

Alatala fama ne sansi fuge bolonde fine ra,

a fa salonyie yati masege.

⁶ A bogi nan luma xɔnie nun wulai sube be,

e naxan donma sogofure nun jɛmɛ ra.

⁷ Na temui si senbema nde fama ne hadiya ra Mange Alatala be,

si bɔnsɔɛ kuye, rayabuxi,

naxan magaaxu yire birin,

naxan xa xui fala xɔnɔ.

E fama na hadiya ra Siyoni geya nan fari,

Alatala Senbema xili matɔxoma dennaxe.

19

Misira xa naxankate nun e xa kisi

¹ Naxankate na Misira be.

Alatala na fafe Misirakae xili ma nuxui fari.

E xa kuyee na sɛɛnfe a ya ra,
gaaxui bara lu e bɔpe ma.

² N Misirakae radinma ne e boore ra,
kankan nu fa a ngaxakerenyi nun a de fan boore gere taa nun mangeya xa fe ra.

³ Limaniya bama ne Misirakae yi ra,
n e xa nate birin kana ne e ra.

E marasi fenma ne e xa alae ra,
e e benba faxaxie maxandi sematooe nun duuree saabui ra.

⁴ N Misirakae soma ne mangee yi ra
naxee xa fe maxɔɔɔɔ,

naxee xa yaamari findi tɔɔre ra jama be.

Alatala Senbema xa masenyi nan ya.

⁵ Baa nun xuree ye xɔrima ne.

⁶ Ye naxan luma xureguli, a bōrōma nē, a xiri paaxi fa te.

Sansi birin naxee na xure dē ra e lisima nē.

⁷ Hali naxee na Nili xure xungbe dē ra, a soma baa ma dēnnaxē, e fan lisima nē.

Xē naxee na xure dē ra, e xarama nē, foye fa a birin xanin.

⁸ Yēxē suxui birin wama nē, naxee kōnyi nun yēlē wolima xure ma.

⁹ Naxee gēsē rawalima, e fan luma nē tōōrē kui, limaniya ba e yi ra.

¹⁰ Naxee dugie rawalima, e xun nakanama nē, e bōjē rapaaxu e ma.

¹¹ Sowan mangēe mu sese fahaamuma,

Firawuna xa marasie mu xaxili fanyi yo sotoxi yi fe kui.

Mixi a falama di Firawuna bē, «Muxu tan findixi lōnnilae nan na, mangēe forie xa die nan muxu ra?»

¹² Wo xa lōnnilae na minden? E xa wo rakolon Mangē Alatala fama naxan nabade Misira ra.

¹³ Sowan mangēe findixi xaxilitare nan na,

Nofa mangēe mu gēxi fahaamui sotoḍe.

Misira bōnsōe yareratīe na Misirakae ralōefe nē.

¹⁴ Marigi bara e xaxili ya iso, alako e xa Misirakae ralōe e xa fe birin kui,

e fa lu alō siisila naxan birama a xa bōxunyi ma.

¹⁵ Misirakae mu nōma sese ra e xa mangēe nun e xa kuntigie saabui ra.

¹⁶ Na lōxōe Misirakae na Mangē Alatala xa senbē to, e sērenma nē gaaxui kui alō ginēe. ¹⁷ Yudaya xili nan fama Misirakae magaaxude a paaxi ra, fe ma Alatala Senbema naxan natexi e xili ma.

¹⁸ Na lōxōe taa suuli nan luma Misira bōxi ma, naxee Kanaan xui falama, e man lu Alatala Senbema yi ra. Na taa nde fama nē xilide Heresi.

¹⁹ Na lōxōe sērexēbade keren luma nē Alatala bē Misira bōxi tagi, tōnxuma gēmē fan tima nē a bē

Misira naaninyi ra. ²⁰ Na findima Alatala Senbema xa tōnxuma nun seedejōxōya nan na Misira bē. E na e xui rate Alatala ma, a marakisima xēema nē e ratangade e xa paaxankatamae ma.

²¹ Na lōxōe Alatala a yetē masenma nē Misirakae bē, e fa a kolon Ala ra. E fama a batude sērexē nun sansi xōri hadiya nan na, e kēre tongo a bē e naxan nakamalima. ²² Alatala gbaloe ragoroma nē Misirakae ma, kōnō e na e yetē ragbilen a ma, Alatala man kinikinima nē e ma a xa hinne ra.

²³ Na lōxōe kira luma nē Misira nun Asiriya tagi. Asiriyakae sigama nē Misira, Misirakae fan siga Asiriya. E malanma nē yire keren Alatala batufe ra.

²⁴ Na lōxōe Isirayila, Misira, nun Asiriya, barakē luma nē e saxanyi birin ma dunija. ²⁵ Alatala Senbema dubama nē e bē, a a masen, «Barakē xa lu n ma paama Misira ma, barakē xa lu n ma daalise Asiriya bē, barakē xa lu n kē tongoma Isirayila bē.»

20

Tōnxuma Misira nun Kusi xa fe ra

¹ Asiriya mangē Saragōn to a xa soōri mangē xē Asidodi taa gereḍe, a fa nō a ra, a a suxu, ² Alatala naxa yaamarī nde fi Amosu xa di Annabi Esayi ma. A naxē, «I xa i xa sunnunyi dugi nun i xa sankiri ba, i lu na ki fa.» Esayi naxa a rabatu, a fa a jēre a mageli ra.

³ Nē saxan to dangi, Alatala naxa a masen, «N ma konyi Esayi a jērexī a mageli nan na yi jē saxan bun ma tōnxuma ki ma Misira nun Kusi xa fe ra. ⁴ Asiriya mangē fama Misiraka nun Kusika mixi suxuxie xaninde na ki nē. Dimēdie nun forie birin sigama e mageli nan na yaagi kui.

⁵ Mixi naxee xaxili nu tixi Misira nun Kusi ra, e luma gaaxui nun yaagi nan kui. ⁶ Na lōxōe naxee nu sabatixi baa dē ra e a falama nē, «Fe mato naxan nabaxi Misirakae nun Kusikae ra. Muxu xaxili nu tixi e tan nan na e xa muxu ratanga Asiriya

ma. Yakɔsi muxu fa ratangama di fa?»»

21

Babilɔn xa naxankate

¹ Naxankate masenyi nan ya gbengberenyi be naxan na baa de ra. Mixi magaaxuxie na fafe alo turunnaade kelife Negewi gbengberenyi ma fe xɔɔxɔe kelima dennaxe.

² N bara laamatunyi magaaxuxi to. «Yanfante na yanfe tife, kasarati na kasare tife. Elama, gere ti a be. Mediya, a rabilin. N fama tɔɔre dande Babilɔn findixi naxan saabui ra.»

³ «Na kui n fate yati na tɔɔrofe alo gine di furi na keli a ra.

N naxan to, n naxan me, na bara n kaaba.

⁴ N boɔe na tɔɔrofe, n na serenfe gaaxui kui.

N nu na boɔesa mamefe alako n xa malabui soto, kɔɔo yakɔsi na bara findi fe magaaxuxi ra n be.»

⁵ «Donse yailan, won xa won dege yire keren.

Sɔɔri yareratie wo wo xa kanta see yailan.»

⁶ Alatala a masen ne n be, a naxe, «Yire makante ti, alako a fe naxan toma a xa na masen wo be.

⁷ A fama ne sɔɔrie tode firin firin na, soee, sofalee, nun jɔxɔme fari.

A xa e mato a fanyi ra.»

⁸ A mu bu, yire makante naxa a xui ramini alo yete xaɔe, a falafe ra,

«Lɔxɔ yo lɔxɔ n tima naa fe matode, kɔe yo kɔe n mamɛ tima naa.

⁹ N sɔɔri ragie toma fa ra firin firin na.

E naxe, «Babilɔn bara bira, e xa kuyee birin saxi boxi ma xuntun xuntunyi ra.»

¹⁰ Wo tan n ma naxan bara bonbo alo maale naxan na lonyi ma,

Isirayila Marigi Alatala Senbema xa masenyi nan yi ki.»

Duma xa naxankate

¹¹ Naxankate na Dumakae be. Mixi nde n xilima kelife Seyiri, a naxe,

«Yire kantama, munse rabaxi yi kɔe ra?

Munse dangixi naa?»

¹² Yire kantama fa a yaabi,

«Kuye na ibafe, kɔɔo kɔe man soma ne.

Xa wo wama na kolonfe, wo man xa fa n maxɔrin.

Iyo, wo man xa fa.»

Arabu xa naxankate

¹³ Naxankate na Arabue be.

Wo tan Dedanka naxee yonkinma kɔe ra Arabu wula i,

¹⁴ wo xa fa ye ra mixie be ye xoli na naxee ma.

Temakae wo xa fa taami ra mixi be

¹⁵ naxee na e gife santidegema ya ra naxan wama e faxafe, naxee na e gife xali ya ra naxan wama e sɔntɔfe.

¹⁶ Alatala yi nan masenxi n be, «Ne keren nan tun luxi Kedari xa fe xa dan, alo walike je kontima ki naxe. ¹⁷ Kedari xa sɔɔrie xa xalie xurunna ne.» Alatala nan xui a ra, Isirayila Marigi Ala.

22

Darisalamu xa naxankate

¹ Naxankate na gulunba be toe tima dennaxe.

Munse a niyaxi wo birin texi wo xa banxie fari?

² Singe wo nu xulunyi rabama, wo nu wo xui ite jɛlexinyi kui, kɔɔo yakɔsi wo xa fe na di?

Wo xa mixie mu faxa santidegema ra,

e mu faxa gere kui.

³ Wo xa mangɛe nan tun e gixi e siga yire makuye.

Mixi naxee luxi, nee bara suxu gere yo mu so.

⁴ Na kui n naxa a fala, «Wo n lu na,
n xa wa a xoxoxoe ra.
Wo naxa kata n madundufe ra n ma
nama xa kasare ma.»

⁵ Alatala Senbema xa loxoe ya isoxi
nan nu a ra,
kasare nun toore nu gboxi temui
naxe gulunba kui toe tima
dennaxe.

Tete nu birama, sonxoe nu tema
geya fari.

⁶ Elamakae e xa xali sase gbakuma e
ma,
e nu sigama soori ragisee kui nun
soe fari.

Kirikae e xa wure lefae mabama.

⁷ Soori nu bara wuya wo xa gulunba
fanyie kui,

e nu wuya wo xa taa naade ra.

⁸ Sese mu luxi wo nun wo yaxuie tagi
sonon.

Na loxoe wo naxa geresosee tongo
naxan nu nu mange xa banxi
kui.

⁹ Wo naxa a to yale gbegbe nu bara
ti Dawuda xa taa tete ma.

Wo naxa ye ragata yire nde lan-
banyi.

¹⁰ Wo naxa Darisalamu banxie mato,
wo fa nde rabira alako wo xa
tete senbe so.

¹¹ Wo naxa ye ragatade yailan tete
firinyie tagi,

ye sama naxan kui kelife ye ra-
gatade fori.

Kono wo mu wo ya rafindixi Ala ma
naxan nu bara na fori yailan.

Wo mu la a yailanma ra naxan nu
bara nate tongo na wali xa fe
ra kafi a rakuya.

¹² N Marigi Alatala nu bara xili ti na
loxoe nama xa wa sunnunyi
kui,

wo xa wo xunyie bi, wo xa sunnunyi
dugi ragoro wo ma.

¹³ Kono wo mu tin na ra, wo naxa
xulunyi ti jalexinyi kui,

wo ninge nun yexee faxes wo naxee
donma,

wo weni min a falafe ra,
«Won xa won dege, won xa wo min,
barima tina won faxama ne.»

¹⁴ Alatala Senbema bara a masen n
be, a naxe,

«Wo xa yi yunubi tan mu xafarima
han wo faxes loxoe.»
Mange Alatala xui nan yi ki.

¹⁵ N Mange Alatala naxa a masen
n be, a naxe,
«Siga mange banxi xunyi Sebina
yire, a fala a be,

¹⁶ «I gbe na munse ra be?

Nde na i be be naxan a niyama i xa
gaburi tofanyi ge yi geya fari?

¹⁷ A gbe mu luxi, Alatala xa i suxu, a
xa i woli yire makuye.

A i maxirima ne alo kote,

¹⁸ a i woli boxi belebele nde ma.

I tan nun i xa soori ragise fanyie xa
fe nonma menni ne,

i tan naxan i xa mange bonsoe
rayaagi.

¹⁹ N i kerima ne i xa walide,
n i tide bama ne i yi ra.»

²⁰ «Na loxoe n Xilikiya xa di
Eliyakimi xilima ne, a xa n ma
wali raba. ²¹ N i xa mange guba

ragoroma ne a ma, n i xa beleti xiri
a tagi, n fa i xa mangeya fi a ma.

A findima Darisalamukae nun Yu-
dayakae baba nan na. ²² N Dawuda

xa mangeya saabi soma ne a yi ra.
A na naade nde rabi, mixi yo mu

a balanma. A na naade nde balan,
mixi yo mu a rabima. ²³ A fama

ne binye ra a baba bonsoe be. N a
tima ne alo wuri di naxan banbanxi

a fanyi ra banxi bili ma, ²⁴ a baba
bonsoe xa fe birin gbakuma naxan

na, fe xunxurie nun fe xungbee.»

²⁵ Mange Alatala man naxa a
masen, «Kono loxoe nde na wuri di

naxan nu banbanxi a fanyi ra banxi
bili ma, a fama ne bolonde, a bira a

nun fe naxan birin nu gbakuxi a ra.»
Alatala xui nan na ki.

23

Tire xa jaxankate

¹ Naxankate na Tirekae be.

«Tarasisi kunkui kanyie, wo xa wo
wa xui ite,

barima Tire boxi xun bara rakana.

Banxi mu luma naa sonon,

wafu birin bara kana.»

Sipirika ndee xa masenyi nan na ki.

2 Wo wo sabari, wo tan naxee
sabatixi baa de ra,
wo tan naxee findixi yulee ra Sidon
taa kui,
wo tan naxee bara naafuli soto
yuleya ra wafu de saabui ra.
3 Baa bara a niya wo xa sansi xori
soto kelife Sixori.
Daxamui naxan mini Nili xure de ra,
na nan findixi bannaya ra wo
be.
Namanee xa makiti xungbe raba ne
wo xonyi.

4 Sidonkae, wo yaagi,
wo tan naxee xa noe nu na baa xun
ma.
Xui nde minima kelife baa ma, a
naxe,
«N luxi ne alo di baritare,
naxan mu di bari xone kolon,
naxan mu di yo barima,
naxan mu di yo ramoma, xeme xa
na mu a ra gine.»

5 Misirakae na na xibaaru me Tire
xa fe ra,
e fama ne gaaxude.

6 Wo xa siga Tarasisi.
Wo tan naxee na baa de ra, wo xa
wo wa xui ite.

7 Singe wo xa taa nu na jalexinyi
nan kui,
kono yakosi nde wo xa mixie xan-
inxi yire makuye?

8 Nde yi nate tongoxi Tire xili ma,
a tan naxan nu mange tima,
a tan naxan xa yulee nu findixi
kuntigie ra,
a tan naxan xa yulee nu binyaxi
dunija birin ma?

9 Alatala Senbema nan yi nate ton-
goxi,
alako yete igboya xa kana,
xili xungbe kanyie xa magoro.

10 Tarasisikae, wo xa boxi rawali
alo a rabama Nili xure de ra ki naxe,
barima Sidon nun Tire xa wafue mu
na sonon.

11 Alatala bara a belexe itala baa xun
ma,
a bara mangeyae raseren.

A bara yaamari fi Fenisiya xa yire
makantaxie xa kana.

12 A naxe, «I tan Sidon taa tofanyi,
i mu luma bere ra sonon,
e fama ne i xun nakanade feo.
Hali wo wo gi Sipiri suri ma,
wo mu bopesa sotoma.

13 Kalide boxi mato ba. E xun bara
rakana.
Asiriyakae bara sa wulai subee sa-
goe.

E bara e xa yire makantaxie rabilin,
e fa e gere han sese mu luxi sonon.»

14 «Tarasisi kunkui kanyie, wo xa
wo wa xui ite,
barima wo xa wafu makantaxi xun
bara rakana.»

15 Tire luma neemui nan kui han
je tongo solofere, mange keren
xa bui xasabi. Ne tongo solofere
raponyi, fe fama rabade Tire be alo
a falaxi sigi kui langoe gine xa fe ra
ki naxe,

16 «I tan langoe gine, birin neemuxi
naxan ma,
i xa kora bonbo a fanyi ra taa kui,
i xa sigi sa alako mixie xa ratu i xa
fe ma.»

17 Ne tongo solofere raponyi, Ma-
rigi a ya rafindima ne Tire ma. A
gbilenma ne a xa langoeja fori ma,
a a yete sa dunija mangeyae birin
sagoe kobiri xa fe ra. 18 Kono a xa
geeni fama rawalide Alatala xa fe
nan kui. A mu noma na ragatade
a yete be, a luma mixie nan be
naxee birama Alatala foxo ra, alako
e xa donma fanyie nun baloe gbegbe
soto.

24

Dunija xa naxankate

1 Alatala fama ne dunija kanade,
sese mu lu boxi ma sonon,
adamadie yensenma ne.

2 Mixi birin luma toere nan kui:
serexedube nun pama, kuntigi nun
konyi,

gine banxi kanyi nun konyi gine,
yule nun saresoe,

yefu ti nun setare, doni tongoe nun
doni kanyi.

3 Dunija fama ne kanade,

a isee birin jɔnma ne a ma.
Alatala xui nan na ki.

⁴ Dunija tuxunsanma ne, a ixarama
ne,

kuntigie yati halakima ne.

⁵ Dunija mixie bara dunija kɔsɔ,
e bara e kobe so seriye ra,
e Ala xa yaamarie matandi,
e a xa saate kana.

⁶ Na nan a ra Alatala dunija ha-
lakima,
na kote dusu adamadie xun na,
dunija mixie mu gbo sɔnɔn.

⁷ Xe xaba temui sansie xurunma ne,
xe xabae nimisa.

⁸ Sanbanyi nun kɔra xui danma ne,
xulunyi yensen.

⁹ Mixie mu e sɛwama sigi xui ra,
donse yati mu rafanma e ma.

¹⁰ Taa kanaxi luma na ki ne tun,
a banxie birin balan.

¹¹ Sɔnxɔe tema ne taa kui minse nun
donse xa fe ra.

Sɛwe bara jɔn, jɛlexinyi bara siga.

¹² Sɔntɔe nan tun luma taa kui fa,
taa naade kana feo.

¹³ Na jaxankate na jɔn dunija
bende fupi fari pamanse tagi,
na luma ne alo oliwi bili naxan
imaxama alako a bogie xa ba,
na luma ne alo sansi tɔnsɔe keren
keren naxee luma xe ma xe
xabae dangi xanbi.

¹⁴ Kɔnɔ naxee na sogeorode biri,
nee e xui itema ne sɛwe ra,
e beeti ba Alatala matɔxɔfe ra.

¹⁵ Naxee na sogetede biri,
nee Alatala matɔxɔma ne,
e Isirayila Marigi Alatala xili matɔxɔ
baa surie ma.

¹⁶ Kelife dunija tunxun naanie ra,
won beeti mema ne naxan a falama,
«Nɔre kanyi nan Tinxintɔe ra.»

Kɔnɔ n tan naxa e yaabi,
«N xun nakanafe, n fate na bafe n
ma.

Naxankate na n be.
Tinxintaree bara n yanfa a jaaxi
ra.»

¹⁷ Gbaloe nan wo lima, wo tan
dunija mixie.

¹⁸ Naxan na a gi na gbaloe ya ra, a
birama yili nan kui.

Naxan na te na yili kui, yeɛ nan
dusuma a xun na.

Koore walaxe birama ne,
bɔxi fan sɛren.

¹⁹ Dunija kanama ne, a ibɔɔ, a
sɛren.

²⁰ A dagalanma ne alo siisila,
a imaxa alo bage turunnaade mini
temui,

barima a xa yunubie bara gbo.
A birama ne, a mu kelima sɔnɔn.

²¹ Na lɔxɔe Alatala koore daalie nun
dunija mangɛe jaxankatama
ne e xa walie ma.

²² E fama ne malande yire keren alo
geelimanie naxee na geeli kui.
E buma ne naa han e fa kiiti.

²³ Kike nun soge lɔema ne,
Mangɛ Alatala yaamari tima ne Siy-
oni geya fari Darisalamu
forie ya i a nɔre fanyi bun ma.

25

*Tɔɔrɔmixi xa kantari na Ala nan
na*

¹ Alatala, n Marigi na i tan nan na.
N i xili matɔxɔma ne i xa fe
makaabaxie xa fe ra,
i naxee natexi kabi temui xɔnkuye
dugutegeɛna kui.

² I bara muxu yaxuie xa taa makan-
taxi rabira,
a findi gɛme yensenxie ra naxan mu
tima sɔnɔn.

³ Na nan a ra jama senbɛmae i
matɔxɔma ne,
si jaaxie fa i binyade.

⁴ I findixi misikiine xa kantari nan
na,
yire makantaxi tɔɔrɔmixi luma
dennaxe.

I luxi alo banxi fanyi turunnaade
kui,
alo bage naxan tixi soge ya ma.

Si jaaxi maniyaxi turunnaade nan
na naxan bɔnbɔma banxi ra,

⁵ a lu alo wuyenyi naxan na gbeng-
berenyi ma.

I jamane xa sɔnxɔe raxinbelima ne,
alo nuxui niini nde bama soge xa
wuyenyi ra ki naxe.

Na pama jaaxi xa sigi sa danma na
ki ne.

⁶ Yi geya fari, Alatala Senbema fama
ne xulunyi belebele tide,
pama birin xa minse nun donse
joxunmee li naa.

⁷ Yi geya fari, Alatala fama ne mafe-
lenyi bade bonsoe birin ma,

⁸ a saya xa fe kanama ne abadan.
Won Marigi Alatala yaye mafu-
rukuma ne yatagi birin ma,
a a xa pama xa yaagi birin ba
duniya ya xori.

Alatala xui nan na ki.

⁹ Na loxo e a falama ne,
«Won Marigi Ala nan yi ki won won
xaxili tixi naxan na.

A bara won nakisi.
Alatala nan yi ki won won xaxili tixi
naxan na.

Won xa seewa a xa kisi ra.»

¹⁰ Alatala xonye luma ne yi geya fari,
kono Mowabakae maboronma ne
alo sexe.

¹¹ E katama ne e xa e ba a yi ra,
kono Alatala e xa yete igboya
ragoroma ne,
a e senbe birin non.

¹² A e xa yire makantaxie rabirama
ne,
a na birin butuxun han a findi xube
ra.

A e xa yete igboya ragoroma ne feo.

26

Taa senbema xa beeti

¹ Na loxo e yi beeti nan bama
Yudaya boxi ma:

Ala bara taa senbema fi won ma,
naxan xa tete findima kisi ra won be.

² Naade xa rabi, pama tinxinxi xa so,
pama naxan mu lanlanteya kana.

³ Mixi naxan panige fan,
a findima bonesa kanyi nan na,
barima a laxi i ra.

⁴ Wo wo yete taxu Alatala ra temui
birin,

barima Alatala nan na Ala ra naxan
na abadan,
naxan senbe gbo alo fanye.

⁵ A bara yete igboe ragoro,
a e xa taa itexi igoro, a findi xube ra,

⁶ misikiinee nun setaree naxan
iboronma.

⁷ I tan Alatala tinxinxi, i tinxintoe xa
fe sooneyama ne.

⁸ Muxu jereema i xa seriye nan ma,
muxu xaxili tixi i ra.

Muxu i xili matoxoma muxu boje
birin na.

⁹ Muxu nii yati hayi na i ma koe ra,
a i fenma geesege.

I na i xa kiiti sa duniya ma,
na nan duniya mixie matinkanma
tinxinyi ra.

¹⁰ Kono mixi jaaxie tan, hali e
kinikini e ma,

e mu birama tinxinyi foxo ra.

Hali pama birin birama tinxinyi
foxo ra,

e tan tondima ne gbilende fe jaaxi
foxo ra,

e mu gaaxuma Alatala xa mangeya
ya ra.

¹¹ Alatala, i senbe gbo, kono e mu na
toma.

I xanunteya naxan saxi i xa pama
ma, a niya e xa na to,

na xa findi e be yaagi ra, i xa te fa e
gan.

¹² Alatala, i bara bonesa fi muxu ma,
barima i tan nan muxu xa wali birin
nakamalima muxu be.

¹³ Muxu Marigi Alatala, marigi
gbetee bara noe doxo muxu
ma bafe ra i tan na,

kono muxu i tan nan keren batuma.

¹⁴ Na marigie bara faxa, e mu
baloma sonon, e nii mu ke-
lima abadan.

I bara keli e xili ma, i e sonto.

I bara e xa fe birin naloe.

¹⁵ Alatala, i bara i xa pamane ragbo
ye,

i bara e xa boxi naaninyie masara,
boxi xa gbo.

I bara matoxoe soto na fe kui.

¹⁶ Alatala, e nu na i fenfe i xa
paxankate kui,

e fa i maxandi.

¹⁷ E nu e xui itema i ma alo gine
naxan na di barife toore kui.

¹⁸ Muxu bara tooro na di barife kui,
kono na fe findixi fufafu nan na.

Muxu mu wali yo rabaxi naxan
findixi kisi ra dunija be,
e mu kisi soto muxu saabui ra.

¹⁹ Kɔnɔ i tan nan faxa mixie rake-
lima faxe ma.

«Wo tan naxee saxi bende bun ma,
wo xa keli, wo xa seewa.

Wo luxi ne alo xini soge naxan
ralɔema.

Wo fan nalɔema na ki ne.»

²⁰ N ma jama, wo xa gbilen wo
xɔnyi,

wo xa naade balan saabi ra.

Wo xa wo nɔxun dondoronti han yi
xɔne xa dangi sinden.

²¹ Alatala fama ne kelife a xɔnyi,
a fa dunija mixie ratɔn e xa yunubie
xa fe ra.

Bɔxi wuli dentegema ne a naxan
minxi,

a mu mixi faxaxie ragatama sɔnɔn.

27

Isirayila xa kisi

¹ Na lɔxɔe, Alatala ninginange mag-
aaxuxi jaxankatama ne a xa
santidegema xungbe ra.

Na xili Lewitan, a sabatixi baa nan
ma.

A suxufe xɔrɔxɔ, barima a salaxun
a gbe ra,

kɔnɔ Alatala a sɔntɔma ne.

² Na lɔxɔe, wo xa beeti ba n ma weni
bili fanyie xa fe ra.

³ N tan Alatala nan na a kantama ra.
N ye sama ne a ma temui birin.

N a kantama ne kɔe nun yanyi ra
alako mixi yo naxa a tɔrɔ.

⁴ N xɔnɔ xɔnɔ, kɔnɔ xa n sa tunbee
li naa,

n e gerema ne, n te din e ra.

⁵ Xa a sa li e naxa fa n yire lanyi
xiride,

n tinma ne a ra a fanyi ra.

⁶ Lɔxɔe na fafe, Yaxuba bɔnsɔe a
sanke sɔrɔnma ne,

Isirayila bɔnsɔe a salonyie nun a
fugee ramini,

a dunija rafe a bogie ra.

⁷ Alatala Yaxuba bɔnsɔe bɔnbɔ ne,
alo a e yaxuie bɔnbɔ ki naxe?

A e faxa ne, alo a e faxa ki naxe?

⁸ A xa xɔne naxa din e ra, a e xanin
alo foye xungbe.

⁹ Yaxuba bɔnsɔe xa yunubie xafari
na ki ne.

Na kui, e naxa kuye serexebadee
kana,

e naxa Asera wuri masolixie ba e xa
bɔxi ma,

e naxa kuye xa surayi gansee kana.

¹⁰ Taa senbema bara kiro,
e findi ne yire rabepinxi ra alo
gbengberenyi.

Ningee nu luma naa e demadonde,
e e sa, e menni wuri burexe birin
don.

¹¹ Wuri salonyie na xara, ginnee nu e
gan te ra.

Nama xaxilitare nan nu a ra.

E daali mange mu kinikinixi e ma na
nan ma.

Naxan e daaxi, na mu hinnexi e ra.

¹² Na lɔxɔe, Alatala wuri bilie
imaxama ne, keli Efirati xure de ra
han Misira xure de ra. A wo tan
Isirayila xa die birin matongoma ne
keren keren.

¹³ Na lɔxɔe, feri xungbe fema ne,
alako mixi naxee nu lɔexi Asiriya
bɔxi ma, a nun naxee nu yensenxi
Misira bɔxi ma, e birin gbilenma ne,
e fa suyidi Alatala be geya seniyenxi
fari Darisalamu.

28

Naxankate na Samari be

¹ Naxankate na Efirami taa yete
igboe siisilae be,

naxan tixi gulunba koore ra,

kɔnɔ a xa tofanyi luxi ne alo sansi
fuge lisixi.

² Senbema nan fafe yi ki Marigi xili
ra,

naxan luxi alo turunnaade foye
xungbe,

alo balabalan tune naxan senbe
Samari xun nagoroma.

³ Efirami taa yete igboe siisilae bi-
rama ne, e maboron.

⁴ Na sansi fuge lisixi naxan tixi
gulunba koore ra,

a luxi ne alo xore bogi moxi naxan donma kerenyi ra.

⁵ Na loxoe, Alatala Senbema luma ne alo mange katanyi tofanyi a xa pama donxoe be.

⁶ A xaxili tinxinxi fima ne kiitisaema, a senbe fi soorie ma naxee na gere kui.

⁷ Konon wo xa serexedubee nun namijonmee bara loe.

Beere e dagalanma ne, e daxu laamatunyi to temui, e mu fata fe tagi rabade.

⁸ E tixi e yete xa boxunyi tagi, e birin noxoxi a paaxi ra.

⁹ «Ala wama e xaranfe? A fahaamui fima e ma? E luxi alo diyore naxee de baxi e nga xijne ra.

¹⁰ Fo a xa woyen e be diyore daaxi.»

¹¹ Alatala fama a masende yi pama be xone saabui ra,

¹² «Malabude nan yi ki, wo xa wo malabu.

Yire raxaraxi na a ra.»

Konon e mu tin e tuli matide a ra.

¹³ Na kui Alatala fama ne masenyi tide e be diyore daaxi,

alako e xun xa rakana, yaxuie xa e suxu, e e xanin.

¹⁴ Awa, wo tan mixi mayelee, wo tan naxee Darisalamu yamarima, wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra.

¹⁵ Wo naxe, «Muxu nun saya bara saata,

muxu nun gaburi bara lanyi xiri. Gbaloe yo mu muxu lima won ma kantari kui.»

Konon e na e noxunfe wule xanbi ra.

¹⁶ Alatala e yaabima ne,

«N bara geme hagige doxo Siyoni, geme fanyi naxan mu kanama.

Limaniya mu bama mixi yi ra naxan a taxuma na geme ra.

¹⁷ N bara tinxinyi ti seriyen ra, n bara nondi sa kiiti ki ra.

Wo xa wule naxee findixi wo xa kantari ra,

banbaranyi fama ne e xaninde.

¹⁸ Wo xa saate, wo nun saya ra, a kanama ne,

wo xa lanyi, wo nun gaburi ra, a fulunma ne.

Gbaloe noma ne wo ra a fanyi ra.

¹⁹ Fe xoxoxe na wo li, a wo xun nakanama ne,

geesege yo geesege, fejenen yo fejenen, ke yo ke.

Wo na so yi fe kui, wo ifuma ne gaaxui ra.»

²⁰ «Wo xa sade xurun, wo mu noma wo sade a ma.

Wo xa xinbeli dugi xurun, a mu wo kantama xinbeli ra.

²¹ Alatala kelima ne alo a keli Perasimi geya fari ki naxe,

a xonoma ne alo a xono Gabayon gulunba kui ki naxe,

alako a xa a xa wali makaabaxi raba.

²² Na kui wo ba mayele tife,

alako a naxa fa gbilen wo xiri ra, barima Ala bara a xa nate masen n

be boxi kanafe ra.»

²³ «Wo wo tuli mati n xui ra, wo wo tuli mati n ma masenyi ra.

²⁴ Xe sa xe buxama temui birin?

A bende ramaxama loxoe birin?

²⁵ A na ge boxi buxade, a mu sansi garansanma?

A mu sansi xori birin wolima a ki ma?

²⁶ A Marigi Ala a xaran a si ki ra.

²⁷ Sansi mooli nde mu bonboma wure ra,

a bonboma wuri nan na.

²⁸ Sansi mooli gbete noma bonbode wure ra,

konon a mu radangima a i.

²⁹ Na wali ki birin fatanxi Alatala Senbema nan ma.

A xa walie makaaba, a xa fe fanyie gbo.»

29

Naxankate na Darisalamu be

¹ Naxankate na Ariyeli taa be, mange Dawuda nu sabatixi dennaxe.

Wo xa nu wo xa salie raba ra ꞑe yo
 ꞑe alo wo darixi a ra ki naxe,
² kɔnɔ n fama nɛ Ariyeli xa tɛtɛ
 rabilinde,
 a fa tɔɔɔ gere kui, a xa lu alo
 sɛrɛxɛbade naxan dɛxɛxi.
³ N fama nɛ wo rabilinde n ma sɔɔrie
 ra,
 muxu xa wali raba wo xa tɛtɛ
 kanade.
⁴ Wo xa fe fama nɛ magorode han a
 lu alo wo xui na minife bɔxi
 nan bun ma.
 Wo xa wɔyenyi makɔlikɔlima nɛ
 kelife gaburi kui.
⁵ Wo yaxuie wuyama nɛ alo xubu-
 tanyi,
 e xa sɔɔrie luma nɛ alo maale lagi
 foye ma.
 Kɔnɔ na temui ya magire keren kui,
⁶ Alatala Sɛnbɛma fama nɛ sesarinyi
 nun galanyi ra,
 bɔxi sɛrɛnma nɛ, turunnaade
 goroma nɛ, tɛ minima nɛ.
⁷ Na temui Ariyeli yaxuie lɔɛma nɛ
 keren na,
 e fa lu alo xiye ꞑaaxi mixi raxunuma
 temui naxe.
 Na sɔɔrie nun e xa gereso wali birin
 ꞑonma nɛ feo.
⁸ A luma nɛ alo kaamɛtɔɛ naxan xiye
 sa a na a dɛgefe,
 kɔnɔ a fa xunu kaame ra a ma.
 A luma nɛ alo mixi naxan xiye sa a
 na ye minfe,
 kɔnɔ a fa xunu ye xoli ra a ma.
 A luma na ki nɛ na sɔɔri gali xa fe ra
 naxan na Siyoni mixie gerefe.
⁹ A xa findi wo bɛ tɛrɛnna ra, wo dɛ
 xa ixara.
 Wo wo yae raxi, wo xa findi dɔnxuie
 ra.
 Wo na dagalanfe siisi daaxi, kɔnɔ
 beere mu a ra.
¹⁰ Alatala nan wo raxixi,
 a bara wo xa namijɔnmɛe yae
 balan,
 a bara wo xa sematɔe xunyi makoto.
¹¹ Yi laamatunyi luxi nɛ alo sebeli
 matɔnxumaxi. Na soma mixi nan
 yi naxan fata a xarande alako a xa
 a xaran, kɔnɔ a fa a yaabi, «N mu
 nɔma a xarande wo bɛ, barima a

balanxi tɔnxuma ra.» ¹² Xa na mu a
 ra, a luxi alo sebeli naxan soma mixi
 xarantare yi ra alako a xa a xaran,
 kɔnɔ a fa a yaabi, «N tan mu fata a
 xarande.»

¹³ Alatala xa masenyi nan ya:

«Yi ꞑama bara fa, e xa n matɔxɔ e dɛ
 ra, kɔnɔ e bɔꞑɛ tan makuya n
 na.

E xa batui findixi adamadie xa yaa-
 mari ratinmɛfe nan tun na.

¹⁴ Na nan a toxi n man yi ꞑama dɛ
 ixarama nɛ kaabanakoe ra.

Lɔnnilae xa lɔnni mu gema na
 kolonde,

fe kolonyie mu soma na fe kui.

¹⁵ ꞑaxankatɛ na mixie bɛ naxee
 e nɔxunma Alatala ma nate
 kobi rabafe ra.

E to e xa walie rabama dimi nan kui,
 e mapɔxun, «Nde muxu toxi? Nde a
 kolon muxu naxan nabama?»

¹⁶ Wo xa daxuꞑa sɛnbɛ gbo.

Bɛndɛ nɔma lude alo a yailanma?

Se yailanxi nɔma a falade a
 yailanma bɛ, a mu n yailanxi?

Fɛꞑɛ nɔma a falade a yailanma bɛ,
 a xaxili mu fan?»

¹⁷ A gbe mu luxi Liban wondi xa
 masara xɛ ra,
 xɛ fan xa masara wondi ra.

¹⁸ Na lɔxɔɛ, tuli xɔrie kitaabui xaran-
 mae xui mɛma nɛ,
 dɔnxuie fan minima nɛ dimi xɔɔra,
 e se to.

¹⁹ Yɛtɛ magoroe sɛɛwama nɛ Alatala
 ra,

misikiinɛe sɛɛwama nɛ Isirayila xa
 Seniyentɔɛ ra.

²⁰ Funmala mu luma naa sɔnɔn,
 mixi mayele lɔɛma nɛ.

Fe kobi rabae lɔɛma nɛ.

²¹ E mixi tɔɔꞑɛgɛma wule ra, e gan-
 tanyi italama tinxintɔɛe bɛ.

²² Yaxuba bɔnsɔɛ Marigi xa masenyi
 nan ya naxan Iburahima xun
 saraxi:

«To dangi xanbi, Yaxuba bɔnsɔɛ mu
 yaagima sɔnɔn,

a bɔꞑɛ mu rapaaxuma a ma.

²³ A xa die na n ma walie to e tagi,
 e n xili binyama nɛ,

e e magoroma ne Yaxuba xa
Seniyentɔe be,
e gaaxuma ne Isirayila Marigi Ala ya
ra.
24 Mixi ifuxi fahaamui sɔtɔma ne,
sɔnxɔe ratee tinma ne lonni ra.»

30

Naxankate bɔnsɔe murutela be

1 Alatala xa masenyi nan ya,
«Naxankate na bɔnsɔe murutela be.
E natɛe tongoma, naxee mu kelixi n
tan ma.
E saatɛe xirima, n Xaxili mu e ya-
marixi naxee ra.
Na kui e yunubi xun masama tun.
2 E sigama Misira, e e yetɛe taxu
menni mange ra.
E wama lufe a xa kantɛ bun ma.
E na birin naba n tan xanbi.
3 Misira mange xa kantɛ findima
yaagi nan na wo be,
lufe a xa niini bun ma na wo
tɔɔrɔma ne tun.
4 Hali wo kuntigie xɛɛ Sowan nun
Xanɛsi Misira bɔxi ma,
5 e birin fama lude yaagi nan kui
na nama xa fe ra naxan mu
e malima.
E mu wo demɛnma, e wo rayaagima
tun.»
6 Naxankate na Negewi gbeng-
berenyi subee be.
E bɔxi xɔrɔxɔe nan igirima yetɛe
nun bɔximasee na dennaxe,
e xa bannaya xanife ra sofalee nun
ɲɔxɔmɛe fari nama xɔn ma,
naxan mu fata e malide fefe ma.
7 Misira xa mali findima fe fufafu
nan tun na!
Na nan a ra, n naxa yi xili sa a xun
ma: Turunnaade taganxi.
8 Yi fe seɓe walaxe ma e be,
a seɓe buki ma alako a xa findi seede
ra abadan.
9 Nama murutela nan a ra, naxan a
booree madaxuma,
naxan mu wama a tuli matife
Alatala xa seriye ra.
10 E a falama sematoe be, «Wo naxa
laamatunyie to.»
E a falama namipɔnmɛe be, «Wo
naxa masenyi tinxinxi ti.»

E naxe, «Wo xa masenyi ɲɔxunmɛe
ti,
wo xa wɔyen fanyi fala, hali nɔndi
mu a ra.

11 Wo xa keli yi kira xɔn ma,
wo xa Isirayila xa Seniyentɔe
masenyi lu naa.»

12 Isirayila xa Seniyentɔe xa yaabi
nan ya,

«Wo to tondi yi masenyi ra,
wo fa la tɔɔre nun madaxui ra,
13 yi yunubi luma ne wo be alo tɛte
kanaxi,

naxan birama tɛrenna ra.
14 A kanama ne alo feɲe kanaxi,
hali tɛ kɔ se, xa na mu a ra ye base
mu mini a kui.»

15 Marigi Ala naxan findixi Isirayila
Seniyentɔe ra, a xa masenyi
nan ya:

«Xa wo gbilen n ma, wo fa wo
raxara,
n wo rakisima ne.

Xa wo dɔxɔ, wo fa wo taxu n na,
n senbe fima ne wo ma.
Kɔnɔ wo mu tin na ra.

16 Wo naxe, «Ade, muxu tan muxu
gima soee nan fari.»
Awa yire, wo fama gide.

Wo naxe, «Muxu tan muxu gima soe
xulunxie nan fari.»
Awa yire, kɔnɔ wo kerimae xulun
wo be.

17 Wo wulu keren, wo gima ne wo
yaxui keren ya ra.

Xa yaxui suuli na a ra, wo birin wo
gima ne,
wo fa lu alo geya wuri keren
gbansan tixi naxan fari.»

18 Kɔnɔ na kui Alatala na mame tife
alako a xa hinne wo ra.

A fama ne kelide, a kinikini wo ma,
barima Alatala tinxin.
Sɛɛwe na mixi be, naxan a xaxili tixi
a ra.

19 Siyonikae, wo tan naxee sabatixi
Darisalamu,

wo mu yaye raminima sɔnɔn.
Wo na a xili, a hinnema ne wo ra,
a na wo xui mɛ, a wo yaabima ne
keren na.

20 Hali wo Marigi a niya wo xa lu fe
xɔrɔxɔe kui,
wo karamɔxɔe mu e nɔxunma wo
ma sɔnɔn,
wo fama ne e tode wo yae ra.

21 Wo na siga yirefanyi ma, wo na
siga kɔɔla ma,
wo fama ne masenyi mɛde wo xanbi
ra naxan a falama wo be,
«Kira fanyi nan ya, wo xa wo jere a
xɔn ma.»

22 Na kui wo xa kuye naxee yailanxi
gbeti nun xɛema ra,
wo fama ne nee wolide alo se
seniyɛntaree,
wo fa a fala, «Wo keli be!»

23 Na temui Alatala tunc rafama ne
wo xa sansie ma,
wo xa bɔxi daxamui gboma ne.
Na temui wo xa xurusee sigama ne e
demadonde fili xungbee ma.

24 Ninge nun sofale naxee xe
buxama,
e fama se fanyi nan donde naxan
nafalaxi e be.

25 Xuree wuyama ne wo xa geyae
fari.
Na temui faxe xungbe nan tima,
yire senbema itexie rabirama ne.

26 Alatala fama ne a xa pama xa
maxɔne nun fie rayalande.
Na lɔxɔe kike yanbama ne alo soge,
soge xa yanbe fan xun masama ne
dɔxɔ solofere.

27 Alatala na fafe kelife yire makuye,
a xɔnɔxi a xɔrɔxɔe ra, a fama ne
tuuri belebele kui.
Te minima ne a kere kui xone xa fe
ra.

28 A jengi luxi ne alo banbaranyi
naxan tema han mixi kɔnyi.
A pamanɛe suxuma ne,
a karafoe sa e ma, a se nde raso e
banganyie ra,
a e xanin yire e mu wama sigafe
dennaxe.

29 Kɔnɔ wo tan beeti bama ne na
lɔxɔe alo sali temui,
wo bɔreɛ seɛwama ne alo mixi
naxee xule fema sigafe ra
Alatala xa geya fari,

Alatala naxan luxi alo fanye Isirayila
be.

30 Alatala a xui xaape raminima ne,
a a senbe masenma ne xone belebele
nun te kasare ra.

A fama ne sesarinyi, galanyi, tunc
xungbe, turunnaade, nun bal-
abalanyi ra.

31 Alatala xui fama ne Asiriyakae
butuxunde,
a e rabira a xa mangeya ra.

32 A na e bonbo wuri xɔrɔxɔe ra
temui naxe,
a xa pama beeti bama ne maxasee
nun korae xui ra.

33 Te yire bara yailan mange xili ma
a rakuya.

A tilin, a igbo.
Yege gbege malanxi na te belebele
xa fe ra.

Alatala jengi luxi ne alo te jaaxi
naxan ganma a fanyi ra.

31

Misira xa mali

1 Naxankate na wo be,
wo tan naxee wo yete taxuma Misira
ra,
wo tan naxee lama e xa soori ragise
wuyaxie ra,
wo tan naxee e xa soe ragimae
matoma.
Wo mu Isirayila xa Seniyentɔe
fenma,
wo mu wama Alatala xa mali xon
ma.

2 Kɔnɔ Ala xaxili nan gbo,
a fata paxankate ragorode mixie ma.
A xui mu kanama.

A kelima pama jaaxi xili ma,
naxee mixi kobie malima.

3 Misirakae mu findixi Ala ra,
adamadie nan tun na e ra.
E xa soee mu findixi xaxili xa ra,
sube nan tun na e ra.

Alatala na keli temui naxe mixie xili
ma,

naxan mali tima yo, naxan mali
fenma yo,

a e birin halakima ne.

4 Alatala xa masenyi nan ya:
«Yetɛ na yirindin a xa sube suxuxi
xun ma,

hali xuruse demadonyi gbegbee
 katama ne a keride,
 a mu gaaxuma e xa sonxoe rate ya
 ra,
 a mu kelima na sube xun ma fefe
 ma.
 Alatala Senbema fan goroma ne gere
 sode Siyoni geya fari na ki ne.
 5 Alatala Senbema Darisalamu
 makantama ne,
 alo xoni a gabutenyie italama a
 yoree xun ma ki naxe,
 a e kanta, a e rakisi, a a ti e xun ma.»
 6 Isirayilakae, wo xa gbilen Ala
 ma wo bara wo makuya naxan na.
 7 Na loxoe wo fama ne wo xa kuyee
 rabejinde wo naxee yailanxi gbeti
 nun xesema ra yunubi xa fe ra.
 8 «Asiriyakae fama ne sontode san-
 tidagama ra,
 naxan mu fatanxi pengi kanyi ra.
 E e gima ne na ya ra, e xa fonikee
 xaninma ne konyiya kui.
 9 E xa yire makantaxi birama ne
 gaaxui kui,
 limaniya bama ne e xa soori mangee
 yi ra gere fa temui.»
 Alatala xa masenyi nan na ki,
 naxan na gere te radexema Siyoni
 geya ma Darisalamu kui.

32

Mangeya tinxinxi

1 Mangē fama ne mangeya rapereḁe
 tinxinyi ra,
 a xa kuntigie kiiti sama ne seriye ki
 ma.
 2 Kankan luma ne alo banxi fanyi
 turunnaade dinma naxan na,
 alo xure naxee ye xaninma gbeng-
 beren yire,
 alo geme niini boxi ixaraxi ma.
 3 Na temui ya naxee se fenma, nee
 se igbema ne.
 Tuli naxee e matima, nee fe mema
 ne.
 4 Xaxilitaree fama ne fahaamui
 sotode,
 boboe nenyi fama ne kelide, nee fa
 woyen a fanyi ra.
 5 Mixi kobi mu xilima kuntigi,
 mixi tinxintare mu binye sotoma
 sonon,

6 barima e mu nondi falama, e mu
 fe fanyi majoxunma.
 A fe seniyenxi bote rabama, a wule
 falama Alatala xa fe ra,
 a kaametoḁe luma a xa kaame kui,
 a tondi ye ma mixi be, ye xoli na
 naxan ma.
 7 Mixi jaaxi wali ki mu fan,
 a a mato a misikiine xun nakanama
 tojrege ra ki naxe.
 8 Kono mixi fanyi tan a matoma ne
 a fe fanyi rabama ki naxe,
 a xun nakeli a xa wali fanyi saabui
 ra,
 9 Banna ginēe, wo xa wo tuli mati n
 xui ra.
 Wo tan naxee laxi wo yete ra, wo xa
 n ma masenyi rame.
 10 Beenun je keren xa dangi, wo
 serenma ne gaaxui ra,
 wo tan naxee laxi wo yete ra,
 barima weni bogie kanama ne,
 xe xabe fan mu fanma.
 11 Banna ginēe, wo xa wo magoro,
 wo tan naxee laxi wo yete ra, wo xa
 gaaxu.
 Wo xa wo xa dugi fanyi masara
 kaaje dugi ra.
 12 Wo xa wa wo xa weni bogi nun xe
 kanaxie xa fe ra.
 13 Wo xa wa n ma jama xa boxi xa
 fe ra,
 naxan bara findi jooge nun tunbe
 yire ra.
 Wo xa wa wo xa taee xa fe ra
 jalexinyi jonxi dennaxe.
 14 Wo xa yire makantaxi raboloma
 ne,
 wo xa taa fanyi findima ne wula ra,
 sofale nun xurusee de madonma
 dennaxe.
 15 A luma na ki ne han Ala a Xaxili
 Seniyenxi ragoroma won ma
 temui naxe keli koore ma.
 Na temui na gbengberenyi findima
 ne sansi yire ra,
 a gbo ye alo fotonyi.
 16 Seriyē rapereḁe ne gbengberenyi
 ma,
 tinxinyi fan sabatima ne sansi yire.
 17 Tinxinyi xa wali findima bojesa
 nan na,
 a findi xaxilisa nun kantari ra
 waxati birin.

18 N ma pama luma ne naa boṛesa
kui, maraxare kui.
19 Hali fotonyi kana, taa bira,
20 heeri nan luma wo be,
wo tan naxee sansi sima xure de ra,
wo tan naxee tinma wo xa ningee
nun wo xa sofalee xa e de
madon.

33

Gbaloe nun kisi

1 Naxankate na i be, i tan naxan
gbaloe rabama.
Naxankate na i be, i tan naxan yanfe
tima.
I na ge na rabade, i xun fa rakana,
yanfe gbilen i ma.
2 Alatala hinne muxu ra, muxu xaxili
tixi i tan nan na.
I xa muxu senbe xun masa, i xa
muxu ratanga fe xoxoxo ma.
3 Sie e gima ne i xui ya ra,
pamanee yensenma ne i xa gere xui
ra.
4 Wo tan sie, mixie fama ne wo xa
naafuli suxude,
alo katoe dinma xe ra ki naxe.
5 Wo tan Siyonikae, Alatala gbo, a
sabatixi koore nan ma.
A tinxinyi nun nondi fima ne wo ma.
6 A wo bun ti.
A kisi, xaxili fanyi, nun fahaamui
ragatama ne wo be,
wo tan naxee gaaxuma a ya ra.
7 Wo a mato, palamae nun xerae na
wafe tande.
8 Mixi yo mu toma kirae ma sonon.
Saate bara kana, saate seedee bara
yaagi, binye yo mu na sonon.
9 Boxi na sunnunyi nun halaki nan
kui.
Liban xa mere bara maxara,
Basan nun Karemele fotonyi
burexee na yolonfe.
10 Alatala naxe, «Yakosi n kelima ne
fa, wo fa n matoxo.
11 Wo to nate fufafu tongo, wo man
fe fufafu nan sotoma.
Wo pengi luxi ne alo te naxan fama
wo gande.

12 Te dinma ne sie ra, e gan alo tunbe
masegexi, sese mu lu.»

13 Wo tan naxee makuya n na, wo xa
wo tuli mati n ma fe rabaxie
ra.

Wo tan naxee makore n na, wo xa la
n senbe ra.

14 Yunubitoe naxee na Siyoni, e bara
gaaxu.

Alatala yaxuie bara seren folo.

«Nde noma lude te kasarati seeti
ma?

Nde ratangama te xubentare ma
won ya ma?»

15 Mixi nan a ra naxan jere
tinxinyi ra,

naxan nondi falama, naxan tondima
geeni soto ki jaaxi ra,

naxan mu a belee italama buna
kobi be,

naxan mu a tuli matima mixi faxafe
nate tongoe ra,

naxan mu a xaxili tima fe jaaxi ra.

16 Na mixi moli tan sabatima ne
geya fari yire makantaxi kui,
a baloe nun ye soto a fanyi ra.

17 Wo yae mange toma ne a xa
tofanyi kui,

wo man fa boxi to naxan xa gboe mu
jonma.

18 Wo ratuma ne wo gaaxu ki ma, a
falafe ra,

«Na mange na minden? Duuti
maxili go? Yire makantaxi
xunmato go?»

19 Wo mu fama na bonsoe yete igboe
tode sonon,

naxee xa xui fahaamufe xoxoxo.

20 Siyoni mato, won ma sali rabama
dennaxe.

Menni wo Darisalamu toma ne,
taa naxan naxaraxi, pama naxan
mu talama e xonyi sonon.

21 Won Marigi Senbema luma ne naa
won ya ma xuree seeti ma.

Won yaxuie mu noma tide na xuree
ma e xa kunkuie kui,

22 barima Alatala nan na won ma
kiitisa ra,

a seriye yati nan fima won ma.

Alatala nan na won ma Mange ra,

a won natangama fe jaaxi nan ma.

23 Wo tan sie, wo xa luutie bara yɔntɔn,
wo xa kunkui wuri mu tixi,
wo xa bela mu gexi italade.
Na kui wo xa naafuli fama ne xaninde,
hali mabenyeie noma na rabade.
24 Siyonika yo mu a falama, «N mu yalanxi.»
E xa yunubie fama ne xafaride.

34

Edon xa kiiti

1 Wo wo maso, wo tan pamanee,
alako wo xa wo tuli mati.
Sie, wo xa wo tuli mati n na a fanyi ra.
Duniya pama birin xa e tuli mati n ma masenyi ra,
2 barima Alatala xonoxi pamanee nun e xa soori gaali birin ma.
A fama ne dinde e ra, a e raton.
3 E xa mixi faxaxie mu ragatama.
E binbie boroma ne, e xiri fa te koore ma.
E wuli ifilima ne geyae ma.
4 Hali tunbui naxee na koore ma, e birama ne,
alo burexee nun xoree birama ki naxe.
Koore walaxe makuntanma ne alo dagi.
5 Alatala naxe, «N ma santidegema na ge na wali ra,
a goroma ne Edon pama xili ma, n fa e sonto kiiti xa fe ra.»
6 Wuli na Alatala xa santidegema ma.
A bara ge serexe kon naxabade a ra, xurusee wuli nun ture na a ma.
Alatala na serexe nde kon naxabafe Bosara,
a na faxe tife a jaaxi ra Edon boxi ma.
7 Nama sontoma ne, sexe ningee nun tuurae fan faxa,
han boxi yati bara noxo na wuli birin na.
8 Alatala xa nate nan na ki,
alako Siyoni gbe xa noxo Edon xa yaxuya xa fe ra.

9 Edon xa xuree nun boxi luma ne alo dole, a fa lu gan na.

10 A mu xubenma koe nun yanyi ra, a tuuri luma ne te ra tun.
Menni findima gbengberenyi yire nan na abadan,
mixi yo mu dangima naa sonon.

11 Xoni nun wulai sube mooli birin luma ne naa.
Alatala bara nate tongo menni xa findi gbengberen yire ra.

12 Menni mangɛ mu sese toma naa e yamarima rabama naxan xun na,
e xa kuntigie yensenma ne feo.

13 Menni xa yire makantaxie findima tunbee yire,
e xa taae luma ne alo wulai, wule baree nun xonie luma dennaxe.

14 Wulai subee mooli birin sabatima naa,

15 Boximase a xale sama ne naa, a fa e rasege, a e kanta.
Hali yubee sabatima menni ne, e fa die rasege.

16 Alatala xa sebeli mato a fanyi ra.
Yi sube birin fama ne lude naa, e fa wuya.

Alatala bara na nate tongo, a Xaxili yati fama ne na rakamalide.

17 A tan nan yati e xa fe matoma, a na boxi itaxun e ra,
a fa findi e gbe ra abadan.

35

Ala xa kira

1 Nelexinyi xa lu gbengberen yire, seewe xa lu wulai alo sansi fugaxie yire.

2 Sansi tofanyie xa lu naa, seewe xui xa ite.

A xa lu alo Liban fotonyi, a xa tofan alo Karemele geya nun Saron yire.

Won Marigi Alatala xa nore toma ne naa a fanyi ra.

3 Wo tan naxee bara gaaxu han wo belexe mu se suxuma, wo xinbi fa seren,
wo senbe xa so.

4 Wo a fala mixie be naxee bara gaaxu,
«Wo xa limaniya, hali wo mu gaaxu!

Wo Marigi Ala bara fa wo gbe
 ɲɔxɔde.
 A fama wo rakiside a senbe ra.»
⁵ Na temui, donxuie ya rabooma ne,
 tulixorie fe mema ne.
⁶ Mabenyie tunganma ne alo xeli,
 boboe fan seewe xui ramin-
 ima ne,
 barima xuree minima ne gbeng-
 berenyi ma.
⁷ Boxi maxaraxi mafindima ne baa
 ra,
 dulonyi minima ne gbengberen yire.
 Wulai baree xonyi bara findi ye yire
 ra.
⁸ Kira mabama naa naxan xili
 falama, «Kira Seniyenxi.»
 Mixi seniyentare mu dangima
 menni, fo naxan lanma a xa
 dangi na.
 Xaxilitaree mu tima na kira xon ma.
⁹ Yetee nun burunyi sube mu toma
 naa, fo lasiri mixi.
¹⁰ Alatala naxee xoreyaxi, nee nan
 gbilenma e xonyi na kira xon
 ma.
 E soma ne Siyoni seewe ra naxan mu
 nonna.
 E jalexinma ne tun.
 Sunnunyi nun toore bama ne e ma
 abadan.

36

Asiriya mange xa masenyi

¹ Mange Xesekiya xa mangeya
 ne fu nun naani nde ra, Asiriya
 mange Senaxeribi naxa no Yudaya
 taa senbemaie ra. ² A to ge na
 rabade, Asiriya mange naxa a xa
 soori mange xee Darisalamu mange
 xon ma, kelife ra Lakisi, a tan nun
 a xa soori senbemaie. E naxa ti
 ye yire xungbe fe ma, mixie nu
 gare soma dennaxe. ³ Xilikiya xa
 di Eliyakimi, mange xa banxi xunyi,
 mange xa sebeliti Sebena, nun Asafi
 xa di Yowa, naxan findixi mange
 xa keedi ragate ra, nee naxa mini
 Asiriyakae ralande.

⁴ Asiriya mange rasima singe naxa
 yi masenyi ti e be, «Wo a fala Xe-
 sekiya be, Asiriya mange xungbe yi
 nan masenxi, «I xaxili tixi munse ra?»
⁵ I woyen fufafu nan tun falaxi! I

ɲɔxɔ a ma i bara fere nun senbe
 soto n gerefe ra? I laxi nde ra, naxan
 a niyama i xa n matandi? ⁶ I i xa lan-
 lanteya saxi Misirakae nan ma fa? E
 luxi alo wuri ponpoe naxan girama,
 a fa i soxo i kilonma a ra temui naxe.
 Misira mange Firawuna na na ki ne
 mixi birin be, naxee e xaxili tixi a ra.
⁷ Temunde wo n yaabima ne, «Muxu
 xaxili tixi muxu Marigi Alatala nan
 na.» Konon xa a fala wo be Xesekiya
 bara ge serexebadee kanade geyae
 fari, a fa a fala Yudayakae nun
 Darisalamukae be, «Wo Alatala batu
 Darisalamu xa serexebade gbansan
 ne.»»

⁸ «Xa i sa noma soe ragi wulu firin
 sotode i xa pama ya ma, n marigi
 Asiriya mange soe fima ne i ma, e
 naxee ragima. ⁹ Hali i i xaxili ti
 Misirakae ra, soe ragie nun gisee xa
 fe ra, i senbe xurun n ma mange xa
 mixi xuri di nde nofe ra. ¹⁰ Bafe na
 ra, wo Marigi Alatala xa mu waxi n
 xa be gere? Alatala nan a falaxi n
 be, «Siga, i na boxi kana.»»

¹¹ Na temui Eliyakimi, Sebena,
 nun Yowa naxa a fala Asiriya mange
 rasima be, «Yandi, i xa woyen muxu
 be Arami xui ra, muxu tan i xa
 konyie na xui fahaamuma. I naxa
 woyen muxu be Yuda xui ra pama
 ya xori naxan na tete fari ma.»

¹² Konon Asiriya mange rasima naxa e
 yaabi, «N marigi n xeexi yi masenyi
 falade i xa mange nun i tan nan
 gbansan be? N mu woyenfe yi mixie
 fan xa be, naxee doxoxi tete fari yi
 ki, naxee fama e yete xa gbi fuxi
 donde nun e yete xoli minde nun wo
 tan na?»

¹³ Mange rasima naxa keli, a a
 fala a xui itexi ra Yudaya xui ra,
 a naxe, «Wo wo tuli mati Asiriya
 mange xungbe xa masenyi ra, ¹⁴ «Wo
 naxa tin Xesekiya xa wo madaxu,
 barima a mu fata wo ratangade n
 belexe i! ¹⁵ Wo naxa tin a xa wo
 madaxu wo xaxili tife Alatala ra, a
 falafe ra, «Alatala muxu rakisima
 ne, yi taa mu luma Asiriyakae xa
 mange sagoe.» ¹⁶ Wo naxa wo tuli
 mati Xesekiya ra de! Asiriya mange

yi nan falaxi, «Xa wo tin lude n ma yaamari bun ma, kankan fama ne a xa xee bogisee donde, kankan a xa kolonyi ye min, ¹⁷ han n sa fama wo xaninde boxi nde ma temui naxe, naxan luxi alo wo xa boxi, mengi nun weni fanyi, taami nun weni xee na dennaxe.» ¹⁸ Wo naxa wo tuli mati Xesekiya ra, naxan wama wo madaxufe a falafe ra, «Marigi Alatala won nakisima ne.» Si gbete xaxa alae no ne e xa mixie bade Asiriya mange belexe i? ¹⁹ Xamata nun Arapadi xa alae go? Sefarawayimi, Hena nun Iwa xa alae go? Nee bara Samari ba n belexe i? ²⁰ Namanee birin xa alae ya ma, ala mundun a xa mixie rakisixi n belexe i? Alatala tan noma Darisalamu ratangade n ma?»

²¹ Nama naxa dundu, e mu a yaabi, barima mange a fala ne, «Wo naxa a yaabi de.» ²² Xilikiya xa di Eliyakimi, mange xa banxi xunyi, Sebena sebeliti, nun Asafi xa di Yowa keedi ragate, nee naxa siga mange Xesekiya yire e xa sosee ibooxi ra e ma sunnunyi kui, e fa Asiriya mange rasima xa masenyi dentete a be.

37

Mange Xesekiya marasi fenfe Annabi Esayi ra

¹ Mange Xesekiya to na fe me, a naxa a xa donma iboo a ma, a beki dugi ragoro a ma sunnunyi kui, a fa siga Alatala xa banxi kui. ² A naxa a xa banxi xunyi Eliyakimi, a xa sebeliti Sebena, nun serexedube forie xee Amosu xa di Annabi Esayi xon, beki dugi ragoroxi e ma. ³ E naxa a fala a be, Xesekiya yi nan falaxi, «To findixi sunnunyi, paxankate, nun boje mapaxu loxo nan na. A luxi alo die bari temui bara a li, konso senbe mu na sonon e xa bari. ⁴ I Marigi Alatala na Asiriya mange xa xera xa masenyi me Ala nipe rasotofe ra, temunde a a paxankatama ne a xa na woyenyie ma. I xa Ala maxandi

alako won ma mixi donxoee naxa faxa.»

⁵ Mange Xesekiya xa mixie naxa siga Annabi Esayi yire. ⁶ Esayi naxa a masen e be, «Wo a fala wo xa mange be, Alatala yi masenyi nan tixi, «I naxa gaaxu Asiriya mange xa xerae xa marasotote xa fe ra, a naxee falaxi n be. ⁷ N fama a xaxili mafindide xibaarui nde ra, a fa gbilen a xonyi. N a faxama santidegema ra menni ne.»

⁸ Mange xa xera to gbilen Asiriya mange yire, a naxa a li a xa mange nu bara keli Lakisi, a nu na Libina gerefe. ⁹ Na temui Asiriya mange naxa a kolon a Kusi mange Tirihaka na fafe a gerefe. Na kui a man naxa xerae xee Xesekiya ma, a falafe ra, ¹⁰ «Wo a fala Yudaya mange Xesekiya be, «I xa ala, i laxi naxan na, na naxa i madaxu de a falafe ra, «Darisalamu mu luma Asiriya mange belexe i.» ¹¹ I a kolon a fanyi ra Asiriya mange naxan nabaxi pamanee birin na. E e sonto ne a paaxi ra. I tan fa fama i bade n yi ra di? ¹² N benbae si naxee bonbo, e xa alae e ratanga ne, alo Gosan, Xarani, Resefa, nun Eden bonsote naxee na Teli Asari? ¹³ Xamata mange, Arapadi mange, Sefarawayimi mange, Hena mange, nun Iwa mange na minden?»

¹⁴ Xesekiya naxa bataaxe rasuxu xerae yi ra, a naxa a xaran. Na dangi xanbi, a naxa te Alatala xa banxi, a a itala Alatala ya i. ¹⁵ Xesekiya naxa Alatala maxandi, a naxe, ¹⁶ «Isirayila Marigi Alatala, naxan magoroxi malekee tagi, i tan nan na dunija birin Marigi ra, i tan nan koore nun boxi daaxi. ¹⁷ Alatala, i i tuli mati a fanyi ra, i xa Senaxeribi xa masenyi rame, naxan a xa mixi xeexi Ala Nipe rasotode. ¹⁸ Alatala, nondi na a ra, Asiriya mange bara si birin sonto, a e xa fe xun nakana. ¹⁹ E naxa nee xa alae woli te i, e e kana. A nondi ki ma, na kuyee mu findixi Ala ra, barima ibunadama nan nee yailanxi wuri nun game ra. ²⁰ Yandi, muxu Marigi Alatala, i xa

muxu ratanga Senaxeribi ma, alako duniya birin xa a kolon, a i tan nan keren na Ala ra.»

²¹ Awa, Amosu xa di Annabi Esayi naxa xεεra xεε mange Xesekiya ma, a naxε, «Isirayila Marigi Alatala yi nan masenxi, <N bara i xa maxandi suxu i naxan tixi Asiriya mange Senaxeribi xa fe ra. ²² Alatala xa masenyi nan ya a xili ma, Siyoni taa fama nε yode i ma, Darisalamu tofanyi fa i maberede.

²³ I nde konbixi, i nde maberexi? I sɔnxɔxi nde ma? I bara i yetε igbo Isirayila Seniyentɔε ma.

²⁴ I xa xεεraε bara Marigi rasɔto. I bara a fala, «N tan bara te han Liban geyae fari n ma gisee kui.

N sɛdiri wuri itexie fɔn, n sipirε wuri tofanyie sεge fɔtɔnyi dɛnɛxi kui.

²⁵ N tigie ge jamanεε ma, n e ye min. N Nili xure sɛnkinεε birin xɔrima nε n sanyie ra.»»

²⁶ Alatala naxε, «I mu a mexi ba, n bara yi fee nate nu a rakuya, kafi n i daa tɛmui? N fa na e rabafe nε. I tan findixi taa sɛnbɛmaε sɔntɔma nan tun na,

²⁷ na taa mixie sɛnbε mu na e xa ti wo kanke. Gaaxui nun yaagi nan tun e sɔtɔma. E luma nε alɔ ɲooge xare, alɔ sεxε naxan na banxi kɔn na, alɔ mɛngi bili naxan xarama beenun a xa bogi.

²⁸ Kɔnɔ n i dɔxɔ tɛmui, i mini tɛmui sigafe ra gere sode, i fa tɛmui, n na birin kolon.

I man na n matandi, n na fan kolon.

²⁹ I to bara n matandi na ki, i i yetε igbo n ma, n na n ma xurundε gbakuma nε i ɲɔε ra, n na n ma karafɔe sɔti i dε kui, n i ragbilen i kelide.»

³⁰ Alatala naxε, «Xesekiya, tɔnxuma nan ya i bε:

Toofare wo sansi xɔri yolonxi nan donma.

Tamuna wo sansi bali nan donma. Kɔnɔ tamuna boore, wo sansie nan donma wo naxee sima wo e xaba,

wo weni min naxan kelima weni bilie ma, wo naxee sima.

³¹ Yuda bɔnsɔεε naxee kisima, nee luma nε alɔ wuri bili naxan sanke na bɔxi bun ma, a fa a bogi ramini.

³² Barima mixi ndee ratangama nε faxε ma Darisalamu, Siyoni mixi ndee kisima nε.

Alatala Sɛnbɛma a mafurama nε na birin nabade.»

³³ Na kui, Alatala yi masenyi nan tixi Asiriya mange xa fe ra,

«A mu soma yi taa kui, a mu xali yo wolima be, a mu tima wo kanke a xa wure lefa ra,

a mu bende matema tunganfe ra wo xa tete ra.

³⁴ A gbilenma a fa kira nan na, a mu soma yi taa kui!

Alatala xa masenyi nan na ki.

³⁵ N yi taa makantama nε, n a rakisima nε n xili nun n ma konyi Dawuda xa fe ra.»

³⁶ Na kɔε ra Alatala xa maleke naxa mini, a sa Asiriyaka wulu kemε tongo solomasaxan nun suuli faxes. A dɔnxɔεε to keli gεεsεge, e naxa na furee to e ya ma. ³⁷ Na kui, Asiriya mange Senaxeribi naxa gbilen a xɔnyi Ninewe. ³⁸ Lɔxɔεε nde, a to nu na salife a xa ala Nisiri xa banxi kui, Adarameleki nun Sareseri naxa a faxes santidεgema ra, e e gi Ararati bɔxi ma. Esarixadoni naxa ti mange ra a baba Senaxeribi ɲɔxɔε ra.

38

Xesekiya xa yalanyi

¹ Na lɔxɔεε mange Xesekiya naxa fura a ɲaaxi ra. A gbe mu nu luxi a xa faxes. Amosu xa di Annabi Esayi naxa siga a yire, a a fala a bε, Alatala yi nan masenxi, «I xa yaamarie fi i xa mixie ma, barima i na faxafe nε yi ki, i mu kisima yi fure ma.»

² Xesekiya naxa a yatagi mafindi banxi xalε ma, a Alatala maxandi, a

naxe, ³ «Alatala, yandi hinne n na, i a kolon n nan jerexi ne kira tinxixi nan xon ma n ma dunijeigiri kui n boje fiixe ra. N mu i matandi, n mu gbilen i waxonfe foxo ra.» Xesekiya naxa wa ki fanyi ra.

⁴ Annabi Esayi mu nu gexi minide mange banxi tete kui, Alatala man naxa a masen a be, a naxe, ⁵ «Gbilen i xa sa a fala n ma jama yarerati Xesekiya be, i benba Dawuda Marigi Alatala yi nan masenxi, <N bara i xa maxandi me, n bara i yaye to. N i yalanma ne, a xi saxan nde. N je fu nun suuli sama ne i xa simaya xun ma. ⁶ N i tan nun yi taa ratangama ne Asiriya mange ma. N yi taa makantama ne n ma konyi Dawuda xa fe ra.»

⁷ Annabi Esayi naxa a yaabi, «Yi nan findima Alatala xa tonxuma ra i be, alako i xa a kolon a Alatala a xa masenyi rakamalima ne. ⁸ Ala naxe, <N a niyama ne soge niini xa gbilen a xanbi xanbi ma doxo fu Axasi tede ma.» Na temui, soge niini naxa magbilen a xanbi xanbi ma doxo fu a goroxi ki naxe.

⁹ Yudaya mange Xesekiya xa beeti nan ya, a naxan sebexi a to yalan a xa fure ma:

¹⁰ N nu a fala ne nu,
«A lanma n xa laaxira yi waxati fanyi n ma dunijeigiri kui?
N ma simaya xa dunke na ki?»

¹¹ N man nu a fala ne nu,
«N mu Alatala toma yi dunja ma sonon,
n man mu ibunadama yo toma fa naxan sabatixi yi bende fuji fari.

¹² N ma lingira bara tongo n xun, alo xuruse kante xa leele italama ki naxe.

N ma simaya na mafilinfe alo maboe xa gese.

Maboe na ge gese soxode, a donxoe naxan luxi, a na xaba.

Alatala, i tan fan, beenun nunmare xa so, i bara n ma simaya ranon.

¹³ N naxa mame ti han gesege, konon i bara n xorie igira alo yete a rabama ki naxe.

Beenun koe xa so, i bara dan ti n ma simaya ma.

¹⁴ N nu n xui xurudi raminima ne alo debelin xoni,
n nu wama ne alo ganbe sunnunxi.
N nu n ya rate koore ma, n nu fa a fala,
<N Marigi n na toorofo, i xa n mali.»

¹⁵ «N noma na tagi rabade di?
A tan yati bara n yaabi, a fa n ma duba suxu.

Na kui n fama n jerede yete magore nan kui n ma simaya birin na.

¹⁶ N Marigi, ibunadama kisima na ki ne.
N jengife to na nan ma.»

«I tan bara n ma yalanyi ragbilen n ma, n xa kisi.

¹⁷ I bara n mali na toore kui.
I xa xanunteya bara n natanga faxe ma,

i bara n ma yunubie birin woli i kobe ra.

¹⁸ I a kolon a n ma gaburi mu findima matoxoe ra i be,
saya mu i matoxoma,
faxes mixie fan mu i tantuma beeti ra.

Naxee goroma gaburi kui,
nee xaxili mu tixi i xa hinne ra sonon.

¹⁹ Mixi jije nan i matoxoma, alo n na i matoxofe ki naxe to loxoe.
Babae masenyi tima e xa die be i xa hinne xa fe ra.»

²⁰ Alatala bara n nakisi.
Won xa beeti ba a be korae ra a xa horomobanxi kui.

Won xa lu na raba ra won ma simaya birin na.

²¹ Annabi Esayi nu bara a fala, a e xa fa xore bogi yailan, e a fatu mange Xesekiya xa fi ma, alako a xa yalan. ²² Xesekiya nu bara a yaabi, «Tonxuma mundun a niyama n xa a kolon n man noma tede Alatala xa horomobanxi?»

39

Xesekiya Babilon mange xa xerae rasenefe

1 Na temui Babilon mange Mero-daki Baladan naxa bataaxe nun buɓa rasanba Xesekiya ma, barima a nu bara Xesekiya furafe nun a yalanfe me. 2 Xesekiya naxa na xerae rasene, a a xa naafuli birin masen e be, alo gbeti, xema, surayi, labunde nun ture xiri joxunme, a xa geresose ragatade nun a xa bannaya birin na dennaxe. Sese mu lu, Xesekiya mu naxan masen e be a xa banxi nun a xa boxi kui. 3 Na dangi xanbi, Annabi Esayi naxa fa Xesekiya yire, a a maxarin, «Na mixie munse falaxi i be? E kelixi minden?» Xesekiya naxa a yaabi, «E kelixi boxi makuye nde ne, dennaxe xili Babilon.» 4 Esayi man naxa a maxarin, «E munse matoxi i xa banxi kui?» Xesekiya naxa a yaabi, «Se naxan birin na n ma banxi kui. Sese mu luxi n xonyi n mu naxan masenxi e be.»

5 Na kui, Annabi Esayi naxa a fala Xesekiya be, «I tuli mati Alatala xa masenyi ra, 6 «Loxoe na fafe, yi mixie fama ne i harige birin xaninde Babilon, i benbae naxan luxi i yi ra. Alatala xa masenyi nan na ki. 7 E fama ne i xa die suxude, i naxee barixi, e e bana Babilon mange be.» 8 Xesekiya naxa a fala Esayi be, «Alatala xa masenyi i naxan tixi, a fan.» A na fala ne barima a naxe, «Bopesa nun kantari tan luma ne be, n ma simaya birin kui.»

40

Ala a xa nama xunsarafe

1 Ala xa masenyi nan ya:
«Wo xa n ma nama madundu e xa tɔɔre kui.
2 Wo xa a fala Darisalamu be a a xa naxankate bara jon,
a xa yunubie sare bara ge fide,
a Alatala bara na ragbilen a ma han doxo firin.»
3 Mixi nde na a xui raminife gbengberen yire a falafe ra,
«Wo xa kira yailan Alatala be,
wo sankira matinxin wo Marigi ya ra.

4 Gulunba xa ite, geya xa igoro,
kira naaxi xa yailan a fanyi ra.

5 Alatala xa noɔre makenenma ne daali birin ya xori.»
Alatala xa masenyi yati nan na ki.

6 Mixi nde bara a fala n be, «I xui rate.»

N bara a yaabi, «N xa munse fala?»
A naxe, «Adama xa noɔre luxi ne alo sansie.

7 E lisima ne, Alatala xa foye e fuge kana.

Adamadie maniyaxi sansie nan na.

8 Sansie xarama ne, e fuge kana,
kono Alatala tan xa masenyi mu kanama abadan.»

9 Siyoni, i xa te geya itexi nde fari.

Darisalamu, i xa i xui ite senbe ra limaniya kui.

A fala Yudaya taae be, «Wo Marigi Ala na be.»

10 Marigi Alatala na fafe senbe ra,
noɔre xanxi a belexe i.

Xunnakeli na a be.

11 A menima ne a xa xurusee ma,
a a xa yexe yoree tongoma ne, a e sa a kanke ma,

a e ngae ragbengben.

12 Nde baa ye maniyaxi a belexe kui?

Nde koore walaxe maniyaxi?

Nde dunipa bendɛ maniyaxi?

Nde geyae doxoxi sikeeli ra?

13 Nde Alatala Xaxili kolon?

Nde noma marasi fide a ma?

14 Nde a yamarima? Nde a matinkanma?

Nde fe kolonyi masenma a be?

Nde a masenma a be se yailanma ki naxe?

15 Namanee luxi ne a be alo se xunxurie.

A e rakelima ne a fanyi ra.

16 Liban sube birin nalanxi mu serexe gan daaxi lima naxan daxe a be,

Liban fotonyi belebele mu yege lima a xa serexe ganfe ra.

17 Sese mu pamanee ra a ya i, e findixi a be fe fufafu nan na.

18 Wo wama Ala maniyafe nde ra?
Wo a misaalima munse ra?

19 Yirawali kuye nan masolima,
xabui xεεma radin a ma,
a fa gbeti yolonxonnyie yailan a kuye
gbakuma naxan na.

20 Setaree wuri nde nan fenma
naxan mu kanama mafuren
mafuren,
a mixi fen naxan fata a masolide
alako a naxa bira.

21 Wo mu a kolon? Wo mu na fe
mexi kabi temui xonkuye?
Wo mu na fahaamuxi kabi dunija
daa temui?

22 A tan nan sabatixi dunija birin
xun ma.
Dunija mixie luxi ne a be alo katoee.
A tan koore walaxe italaxi ne alo
dugi naxan sama leele ma.

23 A tan nan mangεe xun nakanama,
a mixi xungbee xa fe magoro.

24 E luxi ne alo sansi naxan si to,
konon beenu e xa mo, a fa wuyenyi
radin e ma naxan e xarama
gben.

Na temui foye xungbe e xaninma ne
alo sexe xare.

25 Ala Seniyentεe xa masenyi nan ya:
«Wo n tan Ala maniyama nde ra?

N misaalixi nde be?

26 Wo wo yae rakeli koore ma.

Nde na se yanbaxie daaxi?

Ala nan e yamarima, a e xilie kolon.
A senbe xa saabui ra, sese mu luxi e
ma.»

27 «Na kui, wo tan n ma pama,
naxan fatanxi Yaxuba ra, naxan
findixi Isirayila ra,
munfe ra wo a falama,
<Alatala mu fe toxi naxan doxoxi
muxu ma.

Muxu Marigi Alatala mu wama
muxu gbe joxofe.»

28 Wo mu a kolon? Wo mu na fe
mexi?

Alatala findixi Ala nan na kabi
abadan,

a dunija yati nan daaxi a folε ra.

A mu taganma, danyi mu na a xaxili
ma.

29 A senbe fima ne mixi taganxi ma,
a limaniya fi senbetaree ma.

30 Hali dimedie e taganma, segetalae
birama,

31 konon naxee e xaxili tima Alatala
ra,

nee senbe neene sotoma ne, e fa
tugan alo segee.

E e jere, e e gi, e mu taganma fefe
ma.»

41

Ala nan na Isirayila xa mali ra

1 «Namanεe, wo wo sabari.
Si yensenxie, wo limaniya,
wo xa wo maso n ma kiiti yire ra.»

2 «Nde mixi tixi kira xon ma keli
sogetede,
wo xa kiiti sama naxan xili ra?
Nde pamanεe saxi a sagoe, a mangεe
xa fe igoro a be?

A xa santidegema e xun nakanama
ne, a xa xali e rayensen ye.

3 A e kerima ne senbe ra, a man siga
yire gbete na rabade.

4 Nde na fee ragirixi a xa yaamari ra
kabi dunija folε?

N tan Alatala, naxan na fe folε nun
fe raponyi ra,
n tan bara na mooli birin nagiri.»

5 «Namanεe gaaxuma ne na birin ya
ra,
sie seren gaaxui ra dunija birin.

6 E limaniya fima e bore ma, a falafe
ra, <Wo wo senbe so!»

7 Yirawalie e bore malima alako
xεεma xa sa kuye ma.

E naxe, <A fan na ki ne.»

E kuye banbanma lantumae ra alako
a naxa fa bira.»

8 «Konon wo tan Isirayila findixi n ma
koyi nan na.

N wo tan Yaxuba bonsεe nan
sugandixi,

naxan fatanxi n xanuntenyi Ibu-
rahima bonsεe.

9 N wo tongoxi dunija tunxunye
nan na, a falafe ra,

<N ma koyi sugandixie nan wo ra,
n mu mema naxee ra.»

10 Wo naxa gaaxu, barima n na wo
foxo ra.

Wo naxa kontofili, barima n tan nan
na wo Marigi Ala ra.

N senbe fima wo ma n belexe tinx-
inxi nan na.»

11 «Naxee birin wo maberefe, e
fama yaagi nan tun soto.

Naxee wo fenfe gere ra, e halakima
ne, e non.

12 Wo na wo yaxuie fen, wo mu fama
e tode, barima e loema ne.

Naxee wo fenma gere ra, nee nonma
ne.

13 Na rabama ne barima n tan nan
na wo Marigi Alatala ra,

naxan wo belexe rasuxu,
a a fala, <Wo naxa gaaxu, n fafe wo
malide.>

14 Yaxuba bonsoe, wo naxa gaaxu.

Isirayila, wo wo senbe so.

Hali wo findixi mixi xunxurie nan
na alo kuli di,

n tan naxan lanxi wo Rakisima
ma, naxan findixi wo xa
Seniyentoe ra,

n tan yete yati fama ne wo malide.

N xui nan na ki.»

15 «N a niyama ne wo xa senbe
magaaxuxi soto wo yaxuie ya
ra.

Wo luma ne alo wure wali se naxan
geyae rabooma, a e findi xube
ra.

16 Wo yaxuie rayensenma ne

alo xe sa naxee maale bonbo, foye fa
maale lagi xanin.

Wo seewama ne Alatala ra,

wo Isirayila xa Seniyentoe tantuma
ne.»

17 «Misikiinee nun setaree ye fenma,
konon e mu a toma.

E nenyi xarama ye xoli ra.

Konon n tan Alatala, n e xa maxandi
tongoma ne.

N tan Isirayila Marigi Ala, n mu
neemuma e ma.

18 N xuree rabooma ne geya
maxaraxie ma,

n dulonyi raminima ma gulunbae
kui.

N gbengberenyi mafindima ne ye
yire ra.

19 N sediri, kasiya, miriti, nun oliwi
wuri bilie sima ne gbeng-
berenyi ma.

N sipire, orimi, nun buyisi sansi bilie
si wula i,

20 alako pama xa na to, e fa faha-
mui soto,

a na birin findixi Isirayila xa
Seniyentoe Alatala senbe wali
nan na.»

21 Alatala naxe, «Wo fa, wo wo xa
marakoroosi masen n be.

Wo xa na birin tagi raba a fanyi ra
Yaxuba Marigi be.

22 Wo xa fa wo xa kuyee ra alako e xa
a fala muxu be fe naxee fama
rabade.

Fe naxee singe rabaxi, e xa e raba ki
fala muxu be,

alako muxu xa xaxili soto na kui.

E xa a fala muxu be fe naxan fama
rabade,

23 alako muxu xa a kolon a e findixi
alae nan na.

E xa fe nde raba, a na findi fefe yo
ra,

naxan noma muxu de ixarade,
muxu xa gaaxu e ya ra.

24 Wo tan kuyee, <Wo mu noma na
sese ra, wo tide yo mu na.

Mixi naxan wo batuma, na mixi
findixi mixi xonxi nan na.»

25 «N bara mixi nde rakeli koola
mabiri,

a fama n xili ra kelife sogetede
mabiri.

A mangee iboronma ne alo feje
rafale bendee iboronma ki
naxe.

26 Nde na fe masenxi kabi a fole,
alako muxu xa na kolon bee-
nun a xa raba?

Nde na falaxi, alako muxu xa a
kolon nondi fale nan a ra?

Kuye yo mu na fe masen.

Kuye yo mu na xibaarui fi.

Kuye yo mu e xui ite.

27 N tan nan na singe masen Siyoni
be,

<Yi nan fama rabade.>

N tan xera nan xee Darisalamu.

28 N naxan toma yi kuyee tagi,

keren mu na naxan noma masenyi
nde tide,

naxan noma n ma maxorinyie
yaabide.

29 Wo xa e mato: Kuye fufafu nan e ra!
E wali foxi yo mu na!
Sese mu na yi kuyee ra!»

42

Alatala xa Konyi Sugandixi

1 N ma Konyi Sugandixi nan yi ki, n
noxo saxi naxan xon ma,
n naxan xanuma n nii birin na.
N bara n Xaxili ragoro a ma.
A tinxinyi masenma ne pamanee be,
2 konon a mu xaapema e ma, a mu
sonxoe ratema e ma,
a mu a yete igboma.
3 A mu kale kuntinxi igirama, a mu
lanpui dexxe xuri raxubenma.
A kiiti sama a seriye ki nan ma.
4 A mu dagalanma, a mu birama,
han a ge tinxinyi rasabatide dunija
ma.
Namanee xaxili tima a xa yaamari
tinxinxi nan na.
5 Alatala Nondi Kanyi xa masenyi
nan ya,
Ala naxan koore daa, a a walaxe
itala,
naxan boxi daa, a nun se birin
naxan toma naa,
naxan pengi fixi dunija mixie ma,
alako e xa dunija igiri.
6 «N tan Alatala nan na,
naxan i xexxi, naxan i makantaxi,
naxan a niya i xa findi saate saabui
ra ibunadama be,
naxan a niya i xa findi naiyalanyi ra
pamanee be,
7 alako i xa donxueie ya raboo, i xa
geelimanie ramini geeli,
i xa mixie xoreya naxee na dimi
kui.»
8 «Alatala nan n na, n xili nan na ki.
N mu wama n firin nde xon,
n mu tinma n ma matoxoe xa fi
kuyee ma.
9 N ma masenyi singee bara raka-
mali,
n man fe neene masenma ne wo be
naxan fama rakamalide.
N nee xa fe rakolon wo ra beenu e
xa raba.»

10 «Wo xa beeti neene ba Alatala be,
wo a matoxo sa keli dunija baanyi
ra,
wo tan naxee biyaasima baa xun
ma,
wo tan naxee baloma baa kui,
wo tan naxee sabatixi pamanee kui.
11 Gbengberenyi nun taae xa e xui
ite,
Kedarikae sabatixi dennaxe.
Selakae xa e seewe xui ite geyae fari.
12 E xa Alatala matoxo alo a lan a xa
matoxo ki naxe.
Namanee birin xa a matoxo.
13 Alatala minima ne alo palama,
a boje te gere xa fe ra, a gereso xui
ramini senbe ra.»
14 «Kabi a rakuya n sabarixi, n
dunduxi, n nan n yete suxuxi.
Konon yakosi n nan n xui ramini
alo gine naxan di barife.
15 N sansie ralisima ne geyae fari,
geya findi gbengberenyi ra.
N xuree mafindima ne xare ra,
n ye yiree xori.
16 N donxueie rapere ma ne kira nde
ra, e mu naxan kolon,
n dimi findi e be naiyalanyi ra,
n boxi magexi findi boxi saxi ra e
jere ma dennaxe.
N na nan yati rabama e be, n mu e
rabepinma.
17 Naxee e xaxili tixi kuyee ra,
e gbilenma ne yaagi kui.
Na kuyee yailanxi wure raxunuxi
nan tun na,
konon na mixie a falama e be, «Wo
findixi won ma alae nan na.»
18 «Tulixorie, wo wo tuli mati.
Donxueie, wo wo ya ti n na.
19 Nde donxuxi, xa n ma konyi xa mu
a ra?
Nde tuli xorixi, xa n n ma xera xa
mu a ra?
Nde donxuxi, xa n ma konyi boje
saxi xa mu a ra?
20 Wo bara fe gbegbe to, konon wo mu
wo noxo saxi e xon ma.
E bara e tuli mati, konon e mu fefe
fahaamuxi.
21 Tinxinyi to rafan Alatala ma,
a bara wa a xa seriye binyafe, nama
xa a kolon.»

22 Kɔnɔ yi n̄ama xun bara rakana,
e suxuxi yili nun geeli nan kui.
E yaxuie bara e xanin, mixi yo mu
na naxan e rakisima,
mixi yo mu na naxan maxandi tima
e bɛ e xa gbilen.»

23 Nde a tuli matima na fee ra wo ya
ma?

Nde a n̄ɔxɔ sama na fee xɔn ma
tɛm̄ui naxan sa fama?

24 Nde Yaxuba soxi mup̄eti yi ra?

Nde Isirayila soxi kasaratie yi ra?
Alatala xa mu a ra, won yunubi
rabaxi naxan na?

E mu waxi n̄ɛrɛfe a xa kira xa xɔn
ma,
e man mu e tuli matixi a xa seriye
xa ra.

25 Na kui a naxa a xa xɔnɛ dusu
Isirayila xun na,

a niya gere xa e xun nakana.

Na tɛ bara dɛxɛ e rabilinyi,
kɔnɔ e mu e n̄ɔxɔ saxi na xɔn ma.

43

Isirayila Rakisima kerenyi

1 Alatala xa masenyi nan ya,
naxan Yaxuba daaxi,
naxan Isirayila yailanxi bɛndɛ ra:
«Hali wo mu gaaxu, barima n bara
wo xun sara,
n bara wo xili wo xili ra, barima n
gbe nan wo ra.

2 Wo na baa igiri, won birin nan a
ra.

Wo na xure igiri, a mu wo xaninma.
Wo na dangi tɛ xɔɔra, a mu wo
ganma, a mu wo tɔɔrɔma,

3 barima n tan Alatala nan na wo
Marigi Ala ra,

Isirayila xa Sɛniyɛntɔɛ, wo Rak-
isima.

N Misira nan fixi i xunsare ra,
n Etiyopi nun Seba fixi wo n̄ɔxɔɛ
nan na.

4 Wo tide to gbo n bɛ n ma xa-
nunteya xa fe ra,

n mixie nan bama wo n̄ɔxɔɛ ra, n
nama fi wo nii rakisife ra.

5 Wo naxa gaaxu, n na wo fɔxɔ ra.
N fama nɛ wo bɔnsɔɛ ra, kelife soget-
ede nun sogegorode mabiri,

6 n fama wo xilide kelife yirefanyi
nun kɔɔla ma.

«Wo fa n ma die ra, kelife yire
makuye,

7 e birin naxee xilixi n xili ra,
n naxan daaxi n ma nɔrɛ xa fe ra.»

8 Namae xa fa naxee ya na kɔnɔ e
mu se toma,

e tuli na kɔnɔ e mu fe mɛma.

9 Namae nun sie xa e malan.

Nde na e ya ma naxan nu bara yi
fe masen won bɛ beenu a xa
raba?

E xa seedee ramini, naxee nɔma a fe
rafiixɛde,

alako booree xa a kolon a nɔndi na
a ra.»

10 Alatala xa masenyi nan ya,

«Wo tan nan na n ma seedee ra, n
ma konyi sugandixi,

alako wo xa n kolon, wo xa la n na.

Ala yo mu nu na n ya ra, Ala yo mu
fama n xanbi ra.

11 N tan keren nan na Alatala ra.
Mixi rakisima yo mu na bafe n tan
na.

12 N tan nan nɔndi masenxi, n tan
nan wo rakisixi,

n tan nan fe nɛnɛ masenma wo bɛ.
Ala xɔrɛ nde xa mu n na wo tagi.

Wo tan nan na n ma seedee ra a n
keren nan na Ala ra.

13 Kabi fɔlɔ fɔlɛ n tan nan Ala ra.

Mixi yo mu nɔma mixi bade n
bɛlɛxɛ,

mixi yo mu nɔma n ma fe rabaxi
masarade.»

14 Alatala xa masenyi nan ya,

Ala naxan wo xun sara,

Ala naxan findixi Isirayila xa
Sɛniyɛntɔɛ ra.

A naxɛ, «N yaamari fima nɛ Babilɔn
geelimanie xa fa e xa kunkuie
kui,

e nu laxi naxee ra.

15 Alatala na n tan nan na, wo xa
Sɛniyɛntɔɛ,

naxan Isirayila daa, naxan findixi
wo xa mangɛ ra.»

16 Alatala xa masenyi nan ya, Ala
naxan kira bɔɔ baa tagi,

naxan dangide ramini mɔrɔnyie
xɔɔra,

17 naxan a niya soori rafi see nun
soe ragie xa kata dangide
menni,
e fa lu baa xɔɔra abadan, e mu te.
Na soori gali xubenxi ne alo lanpui
xubenma ki naxe.

18 «Wo naxa wo maɔɔxun fe singee
ma,
wo fe forie lu na.

19 Wo mu a toxi, n na fe neene
rabafe?

Wo mu gexi na kolonde?

N na kira nde boofe gbengberenyi
ma,

n na xuree raminife yire maxaraxi
ma.

20 Burunyi daalise n matɔɔɔma,
alo wulai bare nun xundi, barima
n ye raminima gbengberenyi
ma,

n xure xungbee raboo yire maxaraxi
ma,

alako n ma jama sugandixi xa ye
min,

21 alako n jama naxan daaxi a xa n
matɔɔɔ.»

22 «Yaxuba, wo mu maxandi tima n
xili ra.

Isirayila, wo mu fefe rabafe birafe ra
n foɔɔ ra.

23 Wo mu tin yexee bade serexe ra
n be,

wo mu tin n binyade serexe ra.

N mu kote doɔɔxi wo xun ma sansi
serexe ra,

n mu wo karaxan surayi ganfe ra.

24 Wo mu labunde fanyi sara n be,
wo mu ninge ture gbege ba serexe
ra.

Wo naxan nabaxi, wo bara n nata-
gan wo xa yunubie ra,

wo bara n naxɔɔ wo xa jaaxupa
ra.»

25 «N tan nan a ra, naxan i xa
yunubie xafarima n xili xa fe
ra,

n fa neemu i xa yunubie ma feo.

26 I xa i xa fe dangixi masen n be,
won xa a mato kiiti na ki naxe.

27 I benba singe yunubi raba ne.

I xa yarerati muruta ne n xili ma.

28 Na nan a ra, n fama i xa
serexedubee rayaagide,

naxee walima n ma horomolingira
kui.

N a niyama ne Yaxuba bɔnsɔe xun
xa rakana,

Isirayila bɔnsɔe xa yaagi.»

44

Kuye yailanma xa wali

1 «N ma konyi Yaxuba bɔnsɔe, wo xa
wo tuli mati,

n ma jama sugandixi Isirayila, wo
xa n xui rame.

2 Alatala xa masenyi nan ya,
naxan wo daaxi wo nga tege i,
naxan wo bun tima.

N ma konyi Yaxuba, hali i mu
hanme,

wo tan Yesurun n naxan sugandixi,

3 barima n ye ragoroma ne wo xa
boxi maxaraxi ma,

n xure raminima ne gbengberen
yire ma.

N nan n Xaxili ragoroma ne wo
bɔnsɔe ma,

n barake sama ne wo xa die ma.

4 E fanma ne alo jooge naxan toma
fili tagi,

alo wuri naxee sixi xure de i.

5 Nde a falama ne, «Alatala gbe nan
n na,»

a Yaxuba xili sa a xun ma.

Nde a sebema ne a belexe ma,
«Alatala gbe,»

a Isirayila xili sa a xun ma.»

6 «Alatala xa masenyi nan ya,
Alatala Sebema naxan findixi Isir-
ayila mange nun a rakisima
ra.

N tan nan na fe foɔɔ ra, n tan nan na
fe ranɔnyi ra.

Ala gbete yo mu na bafe n tan na.

7 Nde maniyaxi n tan na? A xa na
fala.

Na kanyi xa woyen ba, a xa fe dan-
gixi masen kabi n ma jama
daa temui.

A xa fe masen naxan fama rabade,
iyo a xa na fala kene ma.

8 Wo naxa gaaxu, wo naxa seren.

N mu na masenxi wo be xe, beenu
na fee xa raba?

N ma seedee nan wo ra.

Ala gbete na na, ba n tan na?

Ade, fanye gbete mu na hali keren.»

⁹ Fuyantee nan kuye yailanmae ra.
E xa wali tide yo mu na.
E xa seedee ya mu na, e xaxili ifuxi.
E fama lude na yaagi nan kui.

¹⁰ Nde kuye yailanma, naxan mu
noma a malide fefe ra?

¹¹ Na kanyie yaagima ne.
Adamadi nan tun na e ra.
E birin xa e malan, e xa ti n ya ra.
N e birin nagoroma ne gaaxui nun
naxankate ra.

¹² Kuye yailanma wure xabuma te
xora,
a kuyee yailan derema ra, a a rawali
a yete senbe ra.
Kaame nun ye xoli luma ne a suxu
ra, a fa tagan.

¹³ Kamuderi luuti italama ne a
maniyafe ra, a a korin.

A wali folo wali see ra,
a a yailan han a lu alo mixi tofanyi
naxan tima a xa banxi kui.

¹⁴ A nu wuri ndee si fotonyi yire,
a mame ti han tune ye a ramo, a fa
a sege.

¹⁵ A nde findi yege ra, alako xinbeli
naxa a suxu,
a nde rawali taami ganfe ra.
Kono naxan luxi, a na findi ala ra a
naxan batuma,
a kuye rafala, a suyidi a be.

¹⁶ A seeti findi yege ra,
a sube ganma naxan na,
a fa a dege, a a fala, «Yi te fan.
Xinbeli mu n suxuma be.»

¹⁷ A wuri donxo nan findima a xa
kuye ala ra,
a suyidi naxan be a batufe ra.
A maxandi ti a be, a falafe ra,
«N nakisi, barima i tan nan n ma ala
ra.»

¹⁸ Kono na mixi mu gexi fahaamui
sode.
A luxi alo donxui naxan mu se toma,
a xaxili mu fata fee tagi rabade.

¹⁹ Sese mu a a boje ratima sonon, a
xa a mapoxun,
«N bara wuri seeti sa te i,
alako n xa taami nun sube gan a te
wole ra n naxan donma.
A lanma n xa na wuri donxo rafala
kuye ra Ala naxan xonma?»

N xa n suyidi wuri xuntunyi be?»

²⁰ Na kuye yailanma birama se nan
foxo ra naxan findima te xube
ra.

A boje bara a yete yanfa.
A mu fata a yete rakiside,
a man mu xaxili soto a falafe ra, «N
naxan tixi n belexe ra wule
ala nan a ra.»

²¹ «Yaxuba bonsoe, wo xa ratu yi fee
ma,
wo tan Isirayila nama naxan findixi
n ma konyi ra.

N wo daa ne, alako wo xa findi n ma
konyi ra.

Isirayila, n mu neemuma wo ma.

²² N bara wo xa yunubie xafari, wo
naxan soto wo xa murute kui,
n bara nee ba naa alo nuxui bama
koore ma ki naxe.

Wo xa gbilen n ma, barima n bara
wo xun sara.»

²³ Koore xa seewa Alatala xa wali xa
fe ra.

Boxi bunyi xa a xui ramini.
Geyae xa e xui ite alo wuri naxee na
fotonyi kui,
barima Alatala bara Yaxuba xun
sara,
a bara a noje masen Isirayila ya ma.

²⁴ Wo Rakisima Alatala xa masenyi
nan ya naxan wo rafalaxi wo
nga tege,

«N tan, Alatala nan n na, naxan fe
birin daaxi,
naxan koore itala,
naxan boxi rafala a belexe ra,

²⁵ naxan namijonne wule falee xa
tonxumae kana,
naxan sematoe rayaagi,
naxan lonnilae xa marasi mafindi
lonnitarepa ra,

²⁶ naxan a xa namijonne konyie xa
masenyie rakamali,
naxan a xa xerae xui findi nondi ra,
naxan a masenma Darisalamu xa fe
ra, «Nama fama sabatide naa,
naxan a masenma Yudaya taae xa fe
ra, «E man fama ne tide,»

²⁷ naxan a falama baa be, «Xara, n i
xa ye raxorima ne,»

28 naxan mange Sirusi xεεma a sago rabade, alɔ xuruse madonyi a rabama ki naxe,
naxan a masenma Darisalamu xa fe ra, <A man xa ti,>
naxan a masenma hɔrɔmɔbanxi xa fe ra, <A man xa ti!>»

45

Ala xa wali nun Sirusi

1 Alatala xa masenyi nan ya a xa mixi sugandixi Sirusi be,
a naxan xεεxi jamanεε xun nakanafe ra, e xa lu a xa yaamari bun ma,
a naade rabixi naxan be alako a xa wali xa sɔɔneya.
2 «N tima ne i ya ra, n tentenyi magoro i be,
n wure gbeeli naade kana, n wure naade yensen ye i ya ra.
3 N naafuli noxunxi fima ne i ma, alako i xa a kolon n tan nan Isirayila Marigi Alatala ra,
naxan i xilixi i xili yati ra.
4 N ma konyi Yaxuba xa fe ra, n ma jama sugandixi Isirayila, n i xilixi i xili nan na, n binye fima ne i ma hali i to mu n kolonxi sinden.
5 N tan nan na Alatala ra, Ala gbete yo mu na bafe n tan na. N senbe fima ne i ma hali i to mu n kolonxi sinden.
6 Na kui mixi birin fama ne a kolonde a Ala kerenyi nan n na,
kelife sogetede han sogegorode, Ala gbete yo mu na.
7 N tan nan koore iyalanma, n dimi rasin,
n tan nan heri raminima, n gbaloe raba.
N tan Alatala na n na fee birin nabama.»
8 «Tune ye xa goro kelife koore ma, nuxui xa rabi ye raminife ra. Bɔxi fan xa rabi na ye sɔɔfe ra. Kisi xa sɔɔ alɔ sansi bulama ki naxe, tinxinyi xa lu na.
N tan Alatala nan na birin daaxi.»

9 Naxankate na mixi be, naxan a yailanma matandima,
naxan findixi feje xuntunyi tun na. Bende doloxi a falama feje yailanma be,
«I n yailanfe munse ra? I xa wali mu fan!»

10 Naxankate na mixi be, naxan a falama a baba nun a nga be,
«Wo munse barixi?»

11 Alatala xa masenyi nan ya, Isirayila xa Seniyentɔε naxan wo daaxi,

«Wo wama n maxorinfe tina fe nan ma n naxan nabama n ma die ra?»

Wo wama n yamarife n ma wali xa fe nan na?

12 N tan nan bɔxi yailanxi, n fa mixi daa a fari.

N tan nan koore itala n belexe ra, n tunbuie yamari.

13 N tan nan man Sirusi xεεma n ma tinxinyi xa fe ra.

N kira rabɔɔma ne a be alako a xa n ma taa ti,
a xa n ma jama xɔɔya xunsare xanbi.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

14 Alatala xa masenyi nan ya,
«Misira nun Etiyopi xa naafuli luma ne i yi ra,

Sebakae findima ne i xa konyie ra, e bira i fɔxɔ ra yɔlɔnxɔnyi kui, e suyidi i be, e a fala i be,

<Ala na i fɔxɔ ra, a maniye mu na, Ala gbete mu na.>»

15 Isirayila Marigi Ala, a Rakisima, Ala nan i ra, naxan mu a yete masenma kene ma.

16 Kuye yailanmae fama ne lude yaagi kui, e e birin xanin,

17 kɔɔɔ Alatala Isirayila tan rakisima ne abadan,
a mu fama yaagide feo.

18 Alatala naxan koore daaxi, naxan firin nde mu na,
naxan dunija daaxi a ki nun a keja nan ma,
a fa adamadie rasabati a ma,

a fa a fala, «Alatala nan na, Ala gbetε yo mu na.

19 N mu woyenxi dunxui xa ra de.
N mu a fala Yaxuba bɔnsɔε bε e xa n fen na ki tun.
N tan Alatala nɔndi nan falama, n tinxinyi nan masenma.»

20 «Wo wo malan, wo fa, wo wo maso, wo tan mixi gixie kelife namanεε ma,

Kuye batuie mu sese kolon,
e kuye maxandima naxee mu nɔma mixi rakiside.

21 Wo wo xui ramini, wo xa marakolonyi ti e bε.

E xa e bore rasi.
Nde yi masenyi tixi kabi tɛmɔi xɔnkuyε? N tan xa mu a ra?

Ala gbetε yo mu na bafe n tan na,
Ala naxan tinxin, naxan mixi rakisima.

22 Wo xa gbilen n ma, wo tan naxee kelima dunija tunxunyie ma,
alako wo xa kisi sɔtɔ,
barima Ala gbetε yo mu na bafe n tan na.

23 N bara n kali n yetε ra nɔndi ki ma,
n ma masenyi mu kanama fefe ma.
Xinbi birin sinma nε n bun ma,
kali birin nabama n tan nan xili ra.

24 Nama a falama nε n bε,
«Tinxinyi nun senbε toma i tan Alatala nan gbansan yi.»»

Mixi naxee nu murutaxi a ma,
e fama nε a yire yaagi kui.

25 Kɔnɔ Isirayila bɔnsɔε gbe nɔxɔma nε Alatala saabui ra,
e fa xunnakeli sɔtɔ.

46

Babilɔn xa alae

1 Babilɔn xa kuye Beli a xinbi sinma.
A xa kuye Nebo fan a felenma bɔxi ma.

Sofalee e bendunma xanin se fari.
Na kote binya, a sofalee rataganma nε.

2 E mu nɔ na kuyee ratangade.
E birin xa siga konyiya kui.

3 «Yaxuba bɔnsɔε, wo wo tuli mati n na.

Isirayilaka naxee luxi, wo wo tuli mati n na.

Kabi wo barixi tɛmɔi naxε, n bara wo xanin n belexε, n bara wo bun ti.

4 N nu na raba nε han wo fori waxati.

Wo xunxεε to nu fiixεma, n tan nan man nu wo bun tima.

N to wo daa, n man nu wo malima nε, n wo xanin, n wo rakisi.

5 Wo n ma maniyε toma minden?
Wo n firin nde kolon?

6 Naafuli kanyi xεεma nun gbeti raminima, a a sa sikeeli fari,
alako xabui xa kuye nde yailan a bε,
a a xinbi sinma naxan bε a batufe ra.

7 E na tongo, e a dɔxɔ e tunki fari, e a xanin yire, e a tima dennaxε.

Menni a tixi tun, a mu sigama dεdε.
Hali mixi nde a mawa a bε, a mu a yaabima,

a mu mixi ratangama a xa tɔrε ma.»

8 «Wo tan murutεlae, wo xa ratu na fee ma, alako wo xa nɔ kisode.

9 Wo xa ratu n naxan nabaxi tɛmɔi dangixi.

Ala gbetε yo mu na bafe n tan na, n firin nde mu na.

10 Ala gbetε mu na naxan fe masenma beenun a xa raba,
naxan nɔma a falade,

«N waxɔnfe fama nε rakamalide. N tan nan a ragirima.»

11 N tan nan xɔni nde xilima kelife sogetede mabiri,

naxan n waxɔnfe rabama n bε.
Iyo, n naxan falaxi, n a rabama nε,
n naxan natexi, n a rakamalima nε.

12 Wo wo tuli mati n na, wo tan naxee xaxili xɔrɔxɔ,

wo tan naxee makuyaxi tinxinyi ra.

13 N ma kiiti tinxinxi bara makɔrε, a mu makuya feo.

N fama n ma kisi fan na, a mu buma.
N Siyon rakisima nε,

N nan n ma nɔrε ragoroma nε Isirayila ma.»

47

Babilɔn birafe

1 «Babilon taa, keli i xa kibanyi kui,
i dɔxɔ bɔxi ma.
I xa tofanyi nun i xa bannaya bama
ne i yi.
2 Wali see tongo kuri sofe ra.
I xa mafelenyi bama ne i ma, i xa
dugi mate, i xure igiri i mageli
ra.
3 I jaibɔma ne yaagi kui,
n fama ne n gbe jɔxɔde kinikini
xanbi.»
4 Alatala Senbema nan findi muxu
xunsarama ra, Isirayila xa
Seniyentɔe.
5 «Babilon nama, wo dɔxɔ, wo wo de
balan.
Wo xa mangeya bara jɔn.
6 N nu xɔnɔxi n ma nama ma, n fa e
ke tongomae xun nakana.
N naxa e lu wo sagoe, kɔnɔ wo mu
kinikini e ma fefe ma.
Hali forie, wo bara e jaxankata a
jaaxi ra.
7 Wo nu a falama ne, <N ma mangeya
mu jɔnma abadan!>
Kɔnɔ wo mu wo jɔxɔ saxi fe xɔn ma
naxan nɔma wo lide.»
8 «Yakɔsi wo wo tuli mati n na,
wo tan banna naxee a marɔxunxi a
fefe mu nɔma wo tɔɔrɔde,
naxee a falama, <N keren nan tide
gbo dunɔja,
n mu findima kaape ra, n ma die mu
bama n yi.>
9 Kɔnɔ n xa a fala wo be, na fe
firinyie wo lima ne feɛɛɛn
keren kui.
Wo ganma ne wo xa die ra, wo findi
kaape ra
hali wo duureya nun karamɔxɔ wali
rawuya.
10 Wo nu laxi wo xa jaaxuna nan na,
wo jɔxɔ a ma na mu toma.
Wo xa fe kolonyi bara wo madaxu.
Wo bara a fala wo bɔɔɛ ma, <N keren
nan be, n tan nan gbansan
tide gbo.>
11 Gbaloe fama ne wo lide, wo
mu nɔma wo yete ratangade
naxan ma wo xa naafuli ra,
gbaloe naxan wo tɛrennama.»

12 «Wo to laxi na fe mɔoli nan na, wo
xa lu wo xa duureya,
nun wo xa manduruya kui wo darixi
naxan na.
Wo a marɔxun a na sooneyama ne
wo be, wo fa geeni wo yaxui
xun ma,
13 kɔnɔ na birin fama ne wo rata-
gande.
Wo xa se matoe xili, naxee koore
matoma,
e fe fala naxan fama wo lide.
14 Nee tan fan luma ne alo sexe
naxan ganma te ra.
E mu nɔma e yete rakiside te xɔɔra.
Sese mu luma e yi ra, hali te xunx-
uri e dɔxɔma naxan seeti ma
xinbeli temui.
15 E mu nɔma fefe rabade wo be,
hali wo to bara wo xaxili ti e ra kabi
wo dimedi temui.
E sigama ne yare e xa kira jaaxi xɔn
ma.
Mixi yo mu nɔma wo rakiside.»

48

Isirayila nun Ala xa lanyi

1 «Yaxuba bɔnsɔe naxan xili Isiray-
ila, naxan fatanxi Yudaya ra,
wo wo tuli mati n na.
Wo tan naxee wo kalima Alatala xili
ra,
wo tan naxee Isirayila Marigi Ala
maxandima tinxintareya kui,
2 wo tan naxee wo yete xilima Taa
Seniyenxi Kanyie,
wo tan naxee wo xaxili tima Isirayila
Marigi Alatala ra,
3 n naxan masenxi wo be temui
dangixi, n bara ge na ragiride.
4 N to a kolon wo xaxili xɔɔxɔ alo
wure,
5 n naxa wo rakolon na fe ra beenun
a xa raba,
alako wo naxa fa a fala,
<Muxu xa kuye wuri daaxie nun
wure daaxie nan na fe
natexi.>
6 Wo bara na me? Wo bara so na fe
kui?»
«Yakɔsi n fe neene masenma ne wo
be,
naxee nu bara nɔxun wo ma.
7 Nee minixi yi waxati ne,
wo mu nu naxee kolon.»

Na kui wo mu noma a falade, <Iyo, muxu nu nee kolon.>

8 Wo mu na fee fahaamuxi temui dangixi barima wo tuli xoxoxo.

Yanfantee nan wo ra kabi wo bari temui.

9 N xili xa fe ra, n mu n ma xone ramini wo ma kerenyi ra.

N ma matoxoe xa fe ra, n mu wo rabolo.

10 N bara wo mato, kono n mu a rabaxi alo xabui a rabama ki naxe gbeti ra.

N wo matoma toore nan saabui ra.

11 N yi rabama n yete be alako n xili naxa kana, alako n ma matoxoe naxa fi n firin nde ma.»

12 «Yaxuba bonsoe, wo wo tuli mati n na.

Isirayila n naxan xilixi, wo wo tuli mati n na.

N tan nan na a singe ra, n tan nan na a donxoe ra.

13 N belexe nan dunija bunyi saxi, n senbe nan koore italaxi.

N na e xili, e tima ne keren na.»

14 «Wo xa wo malan, wo xa wo tuli mati n na.

Kuye mundun bara yi fe masen wo be beenun a xa raba?

Alatala bara mixi nde sugandi naxan a sagoe rabama Babilon na,

naxan e xili xun nakanama.

15 Iyo, n tan yati bara n ma masenyi ti,

n bara a xili, a xa na wali rakamali.»

16 «Wo wo maso n na, wo xa wo tuli mati.

Kabi a fole, n mu woyen dunxui ra.

Na fe rabama n ya xori.»

Yakosi, n Marigi Alatala na n xeeffe, a a Xaxili ragoroxi n ma.

17 Wo Rakisima Alatala, Isirayila xa Seniyentoe, a xa masenyi nan ya,

«N tan findixi wo Marigi Alatala nan na,

naxan wo xa fe sooneya ki masenma,

naxan wo raperema jere ki fanyi ra.

18 Xa wo wo joxo sa n ma seriye xon ma nu,

bonesa nun kisi nu gboma ne wo yi ra alo ye naxan na baa ma.

19 Wo bonsoe nu wuyama ne alo meyenyi naxan na baa de ra,

wo xa die xilie mu nu bama n ya i.

20 Wo xa keli Babilon seewe xui ra.

Wo xa na masen dunija birin be.

Wo xa a fala, <Alatala bara a konyi Yaxuba xun sara.>

21 Ye xoli mu luma e ma gbengberenyi ma,

a fanye ibooma, a ye ramini a kui.

22 Mixi jaaxi xa fe mu sooneyama.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

49

Alatala xa konyi

1 Si yensenzie, wo xa wo tuli mati n na.

Yire makuyee, wo xa wo joxo sa n woyen xui xon ma.

Alatala n xili ne kabi n nga tege, a naxa n xili fala beenun n xa mini foye ra.

2 A naxa n de lu alo santidegema xepexi a belexe,

a naxa n findi xali joe rameluxi ra, a naxa n sa a xa xali gbongoe kui.

3 A naxa a fala n be, «Isirayila, n ma konyi nan i ra,

n na n ma noore masenma naxan saabui ra.»

4 Kono n naxa a yaabi, «N ma wali mu sooneyaxi,

n bara kata, kono fufafu na a ra.

N ma wali sare na n Marigi Alatala nan yi.»

5 Na kui Alatala naxa masenyi nde ti, naxan n daa n nga tege i, n xa findi a xa konyi ra,

alako n xa Yaxuba bonsoe ragbilen a ma,

Isirayila jama man xa malan a fe ma.

Alatala bara binye xungbe fi n ma, a tan naxan findixi n senbe ra.

6 A naxe, «Yaxuba bonsoe Isirayila ragbilenfe n ma,

wali na a ra naxan xurun i be n ma konyi.

N man i findima ne naiyalanyi ra si gbetee be,
alako n ma kisi xa masen dunija yire birin.»

⁷ Alatala xa masenyi nan ya,
Alatala naxan findixi Isirayila Xunsarama ra, Isirayila xa Seniyentoe,
won bonsoe naxan xonxi,
naxan walixi mangee be,
«Mangee na wo to, e tima ne,
kuntigie na wo to, e e xinbi sinma ne wo bun ma,
barima dugutegge Alatala naxan Isirayila xa Seniyentoe ra,
na nan wo sugandixi.»

⁸ Alatala xa masenyi nan ya,
«N wo yaabima yaabi temui ne,
n wo rakisima kisi loxo ne.
N wo makantama ne,
n wo tima ne alo jama n saate tongo naxan be,
alako wo xa boxi xa fan, naxan kanaxi a xa yailan.

⁹ Geelimanie minima ne,
mixi naxee na dimi xora, nee xoreya sotoma ne.

¹⁰ E luma ne alo xurusee naxee e demadonna filie ma,
kaame nun ye xoli mu e suxuma,
kuyefure nun soqe xone mu e tooro ma.
E rahinnema nan luma e rapere ra,
a e xun ti dulon yire ra.

¹¹ Tentenyi ragoroma ne, yili rafe,
alako e xa kira xa fan.

¹² E fama ne kelife yire makuye,
kelife koola nun soqogorode ma,
kelife Asuwan boxi ma.»

¹³ «Naxee na koore ma, e xa e seewe xui ite,
naxee na boxi ma, e xa nelixin,
naxee na geyae fari, e xa beeti ba,
barima Alatala a xa jama madunduma ne,
a kinikini tooro mixie ma.»

¹⁴ Kono Siyonkae nu a falama ne,
«Alatala bara muxu rabolo,

Muxu Marigi bara neemu muxu ma.»

¹⁵ «Dinge noma neemude a xa diyore ma?

A mu kinikinima xe a xa di ma?
Hali a tan neemu,
n tan mu neemuma wo ma.

¹⁶ Wo xilie korinxi n belexe kui,
n yae tixi ne i xa banxi ra temui birin.

¹⁷ Wo xa die na gbilenfe wo xonyi.
Naxee wo tooro xi, nee na kelife wo xun ma.

¹⁸ Wo wo ya ite. Wo xa die bara e malan, e na fafe.

N tan Alatala bara n kali n yete ra,
wo xa mixie fama ne lude wo seeti ma,
alo dugi tofanyie luma gine ma ki naxe a xa futi xiri loxo.»

¹⁹ «Hali wo yaxuie to wo xonyi kanaxi, e wo xa jama rayensen ye,
yakosi wo fama ne wuyade han wo gbo wo xa boxi be.

Mixi naxee kasare tixi wo xonyi, e bara siga.

²⁰ Wo xa di naxee barixi yi tooro waxati,
e fama ne a falade, <Be xurun won be.

Won xa yire neene ti won luma dennaxe.>

²¹ Na temui wo fama ne a falade,
<Nde yi die barixi n be?

Mixi rabejinxi nan nu na n na.
Ala nu bara n nabolo, a mee n na.

Nde yi die ramoxi?
N keren peti nan nu a ra.
Yi die kelixi minden?>»

²² Won Marigi Alatala xa masenyi nan ya,

«N nan n belexe itema ne jamanee be,

n tonxuma masen e be,
alako e xa fa wo xa di xemee ra e belexe,

e xa fa wo xa di ginee ra e tunki ma.

²³ Mangee meenima ne wo xa die ma,
mange ginee e ramoxi.

Na mixi xungbee e xinbi sinma ne
 wo bun ma,
 e wo sanyie masunbuma ne.
 Na kui wo fama ne a kolonde a
 Alatala na n tan nan na.
 Mixi naxee e xaxili tima n na, na
 kanyi mu yaagima.»

24 Soori xa se tongoxi noma rasux-
 ude a yi ra?

Senbema xa mixi suxuxi noma bade
 a yi ra?

25 Alatala wo yaabima yi ki ne:

«Iyo, n soori xa se tongoxi rasuxuma
 ne a yi ra,

n senbema xa mixi suxuxi bama ne
 a yi ra.

N wo gerefae gerema ne, n wo xa die
 rakisi.

26 Naxee wo jaxankatama, e fama
 ne e yete sube donde,

e siisima ne e yete wuli ra.

Na kui ibunadama birin a kolonma
 ne,

a n tan nan Alatala ra, wo Rak-
 isima, wo Xunsarama, Yaxuba
 xa Senbema.»

50

Yunubi sare

1 Alatala xa masenyi nan ya:

«N keedi mundun sebexi n xa mee
 wo nga ra?

N sare mundun sotoxi wo matife ra?
 Wo matixi wo yete xa yunubie nan
 ma fe ra.

N meezi wo nga ra a xa matandi nan
 ma.

2 Munfe ra wo mu n yaabima?

Munfe ra wo mu tima n ya ra?

Wo a maroxunxi ne n belexe mu
 fata wo fulunde?

Wo a maroxunxi ne n senbe mu
 noma wo rakiside?

N ma woyen keren noma baa xa-
 rade.

N noma xure findide gbengberenyi
 ra, yexee xa faxa, e xa borɔ.

3 N fata koore rafɔɔɔde,
 alo mixi na kaape dugi ragoroxi a
 ma.»

4 N Marigi Alatala bara masenyi so n
 yi ra

naxan noma mixi taganxi malide.

A n na naxunuma geesege birin, a n
 tuli ibama,

alako n xa n tuli mati a ra alo
 xarandi fanyi.

5 N Marigi Alatala bara n tuli rabi,
 n tan mu tondima birade a foxo ra.

6 N nan n fari tima ne n yaxuie xa n
 bonbo.

N na n xere fan tima ne e xa n de
 xabe matala.

N mu n ya tagi noxun e xa konbie
 ma,

n mu tondi e xa e de ye boxun n ma.

7 N Marigi Alatala to n mali,

n mu yaagi, n mu n gi.

N luma ne alo fanye, barima n a
 kolon n mu luma yaagi kui.

8 Naxan n gbe joxoma a na n seeti
 ma.

Nde wama n sonxofe? Won xa
 woyen.

Nde wama n kalamufe? Kiiti xa sa.

9 N Marigi Alatala nan n malife.

Nde noma a ra?

E xa kalamui kanama ne alo dugi
 fori teese naxan donma.

10 Nde gaaxuma Alatala ya ra wo ya
 ma,

a Ala xa konyi xui suxu?

Naxan birin na jerefe dimi xora
 naiyalanyi xanbi,

a xa a xaxili ti Alatala xili ra, a la a
 ra.

11 N xa a fala wo be,

wo tan naxee te radexema,

wo fa tanbe raxapenma gere xili ma,
 N fama ne wo tɔɔɔde a xɔɔɔɔɔ ra.

51

Isirayila fatanxi dennaxe ra

1 «Wo wo tuli mati n na, wo tan
 naxee tinxinyi nun Alatala
 fenfe.

Wo xa wo ya ti fanye ra Alatala wo
 raminixi dennaxe.

2 Wo xa wo ya ti wo baba Iburahima
 nun wo nga Sara ra naxee wo
 barixi.

N to a xili a keren nan nu a ra,

konɔ n to ge dubade a be,

a findi ne bonsoe wuyaxi benba ra.

3 Alatala Siyon madunduma ne,
 a kinikini a xa kasare birin ma.

Alatala a xa gbengberenyi findima
ne yire fanyi ra alo Eden boxi,
a a xa boxi ratofanma ne alo a darixi
a ra ki naxe.

Sɛɛwɛ nun ɲɛlɛxinyi lu naa,
suuki nun bɛɛti ba temui birin.»

4 «N ma ɲama, wo wo tuli mati n na.
N ma si, wo xa n xui rame.
Seriye fatanxi n tan nan na,
n ma kiiti tinxixi findima ne
naiyalanyi ra sie be.

5 N ma kiiti tinxixi bara makore,
n ma kisi na fafe,
sie fama ne e xaxili tide n senbe ra.

6 Wo wo ya rate koore ma.
Menni loema ne alo foye tuuri
raloema ki naxe.

Wo wo ya ti boxi ra.
Menni ɲonma ne alo dugi fori.
Mennikae faxama ne alo tugitugi.
Kono n ma kisi tan abadan nan a ra,
n ma tinxinyi mu kanama.»

7 «Wo xa wo tuli mati n xui ra, wo
naxan kolon tinxinyi ra.
N ma seriye sabatixi wo boɲe kui.
Wo naxa gaaxu mixie xa mabere ya
ra,
wo naxa wo gi e xa sonxoe ya ra.

8 Nimase xunxurie e donma ne alo
dugi,
teese e rapon alo gese fute.
Kono n ma tinxinyi buma ne
abadan,
n ma kisi luma ne bonsoe ya ma
temui birin.»

9 Alatala, i xa keli senbe ra.
I xa keli alo singe ra.
I tan xa mu Misirakae bonbo alo
wulai sube magaaxuxi?

10 I tan xa mu baa xungbe raxori,
i fa kira iboo baa tagi i xa mixi
rakisixie dangima dennaxe?

11 Alatala xa mixi xoreyaxie
gbilenma ne,
e fa so Siyon kui bɛɛti ra, sɛɛwɛ nan
luma e be abadan.
E boɲe rafanxi e ma, ɲɛlɛxinyi luma
ne e sondonyi kui.
Nimise nun yaye makuyama ne e ra.

12 «N tan nan wo boɲe madunduma.

Nde noma gaaxude adamadi ya ra,
naxan faxama, naxan ɲonma alo
sɛɛɛ?

13 Munfe ra wo fa neemuxi wo daal-
ima Alatala ma,
naxan koore italaxi, a boxi bunyi sa?
Munfe ra wo luma gaaxui kui temui
birin wo yaxuie ya ra naxee
wama wo toorofo?

Wo gaaxuma e ya ra munfe ra?

14 A gbe mu luxi, wo xa geelimanie
fama ne xoreya sotoɲe,
e mu faxama geeli kui,
e mu faxama kaame ra.

15 N tan nan na wo Marigi Alatala ra,
naxan baa imaxama, a moronyie
ramini.

N xili ne Alatala Senbema.

16 N nan n ma masenyi saxi ne i de
i,
n na n belexe ti i xun ma,
n tan naxan koore itala, n boxi bunyi
sa,
naxan Siyonkae xilima, «N ma
ɲama.»»

17 «Darisalamukae, wo keli keren
na,
wo tan naxee Alatala xa minse
xoroxoe minxi,
wo tan naxee a xa xone kolonxi,
a to din wo ra, a fa a lu wo xa bira
alo siisilae.

18 A xa di yo mu nu na naxan a
malima a xa ɲere kui,
naxan lu a seeti ma a suxufe ra.

19 Na gbaloe xoroxoe bara wo soto,
kasare nun sontoe, kaame nun gere,
nde noma wo madundude?

20 Wo xa die bara bira, e saxi kira
xunyi ra,
alo xeli naxan suxuxi yeɛ ra.
Alatala xa xone bara din e ra,
a bara e ɲaxankata a ɲaaxi ra.»

21 Na kui wo tan tooromixie, wo xa
wo tuli mati yi masenyi ra
wo tan naxee luxi alo siisilae beere
xanbi.

22 Wo Marigi Alatala naxan a xa
ɲama makantama,
a xa masenyi nan ya,
«Awa, n mu xonoxi wo ma sonon,
na xone mu wo lima sonon.

23 N ma xone sigama wo yaxuie nan ma naxee bara wo tooro, e fa a fala <Wo wo felen boxi ma, muxu xa ti wo fari.> E bara wo tooro na ki, e fa jere wo fari alo boxi.»

52

Xibaaru fanyi Darisalamu be

1 Siyonikae, wo xa keli senbe ra, wo xa dugi tofanyi ragoro wo ma, wo tan taa seniyenxi. Sunnatatee nun seniyentaree mu soma wo xonyi sonon.

2 Darisalamukae, wo xa keli, wo xube ba wo ma, wo doxo kibanyi kui. Yoloxonyi xa ba wo konyi ma.

3 Alatala xa masenyi nan ya, «E wo matixi ne fufafu, wo xun mu sarama kobiri ra.»

4 Alatala Senbema xa masenyi nan ya, «Singe n ma pama nu na Misira boxi nan ma konyiya kui. Na dangi xanbi, Asiriyakae naxa e jaxankata, e e xanin.

5 Yakosi na findixi munse ra n be? E bara n ma pama xanin fufafu, e fa yo e ma e xa yaamari kui.» Alatala xa masenyi nan ya, «Temui birin n xili na kanafe.

6 Na kui n bara nate tongo a n ma pama fama ne n xili kolonde, e fa a kolon a n tan nan yi masenyi tixi, a n tan nan na e seeti ma.»

7 Xera tofe fa ra geya fari, fe fanyi na a ra. A fama ne xibaaru fanyi ra naxan bonesa fima mixi ma, naxan findima kisi ra, naxan a masenma Siyoni be, «Wo Marigi Ala nan mange ra!»

8 Wo wo tuli mati wo kantamae ra, e bara e xui ite seewe ra. Alatala na gbilen Siyoni, e fama ne a tode e yae ra.

9 Darisalamukae, wo birin xa wo xui ite seewe ra, barima Alatala na a xa pama mayotofe, a na Darisalamu xun sarafe.

10 Alatala na a senbe seniyenxi masenfe pamanen ma. Dunipa birin fama ne Alatala xa kisi tode.

11 Wo siga, wo siga. Wo naxa wo maso se seniyentare yo ra.

Wo xa mini na kui seniyenxi kui, wo tan naxee horomolingira see xaninma Alatala be.

12 Kontofili naxa a niya wo xa gbata, gaaxui naxa a niya wo xa wo gi, barima Alatala nan tixi wo ya ra, Isirayila Marigi Ala nan tixi wo xanbi ra.

13 «N ma konyi xa fe sooneyama ne, a xa fe te, a xun nakeli, a tide xungbe soto.

14 A xa fe magore findima terenna nan na mixi gbegbe be, a lahale mafindi, a mu lu adama ki ma sonon,

15 a man mangee de ixarama ne maraseniyenxi ra, a naxan fima bonsoe gbegbe ma. E findima ne seedee ra fe nde ma, e mu naxan singe toxi, e fahaamui sotoma ne fe nde xa fe ra, e mu naxan singe mexi.»

53

Ala xa konyi findife serexe ra

1 Nde laxi won ma masenyi ra? Nde Alatala senbe toxi?

2 A xa konyi lu ne alo sansi xuri, naxan tixi boxi xare ma. A to ki mu nu rayabu, a xa tofanyi mu gbo.

3 Mixi rapaaxuxi nan nu a ra pama mu tinxi naxan na. Tooromixi nan nu a ra, naxan darixi jaxankate ra. Mixie mu tinxi e ya tide a be. E nu yo a ma, e mu tide yo fixi a ma.

4 A bara won ma toore findi a gbe ra, a bara won ma kontofili findi a gbe ra. Won tan bara a mapoxun a Ala nan a dankaxi, a a xa toore fatanxi Ala nan na.

5 Kɔnɔ a sɔxɔ nɛ won ma yunubie xa fe ra,
 a butuxun won ma jaaxuna xa fe ra.
 A jaxankate soto nɛ alako won xa yalanyi soto,
 a xa fie findixi kisi nan na won bɛ.
 6 Won birin nu lɔxi nɛ alɔ xuruse naxee yensenma wula i,
 kankan naxa siga a xa kira xɔn ma.
 Kɔnɔ Alatala bara won ma yunubie kote dɔxɔ a xun.

7 Tɔɔrɛ nun fe xɔrɔxɔɛ to a li,
 a mu a dɛ rabi hali keren.
 A lu nɛ alɔ yɛxɛɛ naxan xaninfe a faxade.

A a sabari nɛ tɔɔrɛ kui,
 alɔ yɛxɛɛ xabe maxaba temui.

8 A to gɛ kiiti tinxintare sɔtɔde, a naxa faxa.
 Nde nɔ a bade duniɲa mixie yi ra?
 A jaxankataxi n ma jama xa yunubie nan ma fe ra.

9 E nu wama a fure ragatafe mixi jaaxie nan ya ma,
 kɔnɔ a rapɔnyi a ragata mixi banaxie nan ya ma,
 barima a mu mixi tɔɔrɔ, a mu mixi madaxu.

10 Alatala bara nate tongo a xa a jaxankata tɔɔrɛ ra,
 kɔnɔ sɛrɛxɛ na ba yunubie xa fe ra,
 a fama nɛ a bɔnsɔɛ tode, a bu abadan.
 Alatala waxɔnfe rakamalima a tan nan saabui ra.

11 A na gɛ a xa wali rabade,
 a fama nɛ sɛɛwade.

«N ma konyi tinxinxɪ jama findima nɛ tinxintɔɛɛ ra,
 a e xun sara e xa yunubie xa fe ra.

12 N tide xungbe soma nɛ a yi ra,
 a xunnakeli sare soto senbɛ ra,
 a to faxa matandilae yi ra,
 a nu bara a yetɛ fi sɛrɛxɛ ra mixi gbegbe xa yunubie xa fe ra.»

54

Siyoni xa xunnakeli

1 «Dibaritare, naxee mu nɔma di baride, wo xa sɛɛwa,

wo xa bɛɛti ba, wo tan naxee mu di sɔtɔxi sinden.
 Wo fama nɛ di wuyaxi sɔtɔde dangife gine gbetɛɛ ra.
 Alatala xa masenyi nan na ki.»

2 «Wo xa wo xɔnyi raxungbo,
 wo xa nde sa wo xa banxie xa gboe xun,

wo xa na birin yailan a fanyi ra,
 3 barima wo yiriwama nɛ yirefanyi nun kɔɔla ma wo xa bɔxi kui.
 Wo xa mixie jamanɛ nde mixie kerima nɛ,
 e fa sabati e xa taɛɛ kui.

4 Hali wo mu hanmɛ, wo mu yaagi yo sɔtoma.

Wo naxa gaaxu na ya ra, wo xa fe mu ragoroma nɛ.

Wo fama nɛ nɛɛmude na yaagi xa fe ra wo naxan soto wo fonike temui,

wo mu lu ra mapɔxun na wo xa kaɔnɛ fe ra,

5 barima wo Daali Mangɛ mɛɛnima wo ma
 alɔ xɛmɛ mɛɛnima a xa gine ma ki naxɛ,
 naxan xili falama wo Marigi Alatala Senbema,
 naxan findixi Isirayila xa Seniyentɔɛ ra,

naxan wo Rakisima,
 naxan xili Ala duniɲa kanyi.

6 Alatala fama nɛ wo ragbilende a ma,

alɔ gine naxan nu bara rabolo, a fa lu tɔɔrɛ kui,

alɔ sungbutunyi naxan xa mɔri bara mɛɛ a ra.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

7 «Ala naxɛ, <N i rabolo nɛ temui dunke di,

kɔnɔ n man i masoma nɛ n na n ma xanunteya xungbe kui.

8 N i keri bɔjɛte xungbe nan kui temui dunke di,

kɔnɔ n man kinikinima nɛ i ma marafanyi kui abadan.»

N tan Alatala wo kantama xa masenyi nan na ki.»

9 «A luma nɛ n bɛ alɔ Nuha xa temui, n to n kali a banbaranyi mu duniɲa kanama sɔnɔn.

N bara n kali a n mu xɔnɔma wo ma,
n mu wo sɔntɔma sɔnɔn.

¹⁰ Hali geyae sa sɛrɛnfɛ nɛ, tentenyie
naxa gira a ra,
n ma xanunteya mu nɔma xurunde
wo bɛ,
n mu ma bɔnɛsa saate kanama n
naxan tongoxi won bɛ.
Alatala xa masenyi nan na ki naxan
kinikinima wo ma.»

¹¹ «Wo tan bɔnsɔɛ naxankataxi,
naxee bara tɔɔɔ kinikinitareɲa kui,
n man wo xa taa tima nɛ gemɛ fanyi
fari,

n wo raxunma diyaman na,
¹² N wo xa yire itexi yailanma gemɛ
tofanyie nan na,
n wo xa naadɛ raxunma gemɛ
rayabuxie ra,
n wo xa tɛtɛ ti gemɛ yanbaxie ra.

¹³ Wo xa die birin birama nɛ Alatala
fɔxɔ ra,
e xa fe birin sɔnɛya.

¹⁴ N to wo gbe nɔxɔma,
wo man fama nɛ tide sɛnbɛ ra.
Wo yaxuie mu wo tɔɔɔma sɔnɔn,
wo mu luma gaaxui kui.
Wo mu gaaxuma fefe ya ra sɔnɔn.

¹⁵ Xa gere sa bula wo xili ma,
na mu kelixi n tan xa ma.
N xa a fala wo bɛ, wo gerefae xa fe
kanama nɛ.

¹⁶ N tan nan xabui daa,
naxan wure raxunuma tɛ ra, a fa
geresose yailan.
Na kui n man fa sɔɔri daa, naxan a
yaxuie xa fe kanama.

¹⁷ Kɔnɔ geresose naxan birin
yailanxi wo tan xili ma,
n a niyama nɛ e mu wo li fefe ma.
Naxan yo wo tɔɔnɛgɛ, kiiti nan
kanama na kanyi ra.
Alatala a xa konyie gbe nɔxɔma nɛ.
Alatala xa masenyi nan na ki.»

55

Ala xa kisi ibunadama bɛ

¹ «Ye xɔli na wo tan naxee ma,
wo fa ye yire, wo xa fa ye min.
Hali kɔbiri mu na wo yi ra,
wo fa, wo xa fa donse sɔtɔ, wo xa wo
dɛgɛ.

Wo fa, wo xa wɛni nun xijɛ min hali
wo mu a sare fi.

² Munfe ra wo kɔbiri bama see xa fe
ra naxee mu findi baloe ra?
Munfe ra wo wali rabama naxan
tide mu na wo bɛ?

Wo wo tuli mati n na,
wo xa wo balo fe fanyi ra naxan
sɛwɛ fima wo ma.

³ Wo wo tuli mati n na,
wo xa fa n yire alako wo xa baloe
sɔtɔ.

Na kui n fama xanunteya saate
xiride won tagi naxan mu
kanama.

Na luma nɛ alɔ n saate naxan xiri
Annabi Dawuda nun n tan
tagi a seriye ki ma,

⁴ n naxan tixi seede ra sie bɛ,
a findi mangɛ xungbe ra e bɛ.

⁵ Wo fama nɛ sie xilide wo mu naxee
kolon,

sie fama nɛ wo yire naxee mu nu wo
kolon,

barima wo Marigi Alatala, Isirayila
xa Seniyɛntɔɛ fama nɛ binyɛ
fide wo ma.

⁶ Wo xa gbilen Alatala ma, a to nɔma
tode.

Wo xa a xili, a to na yire makɔrexi.

⁷ Mixi naxi xa gbilen a xa kira kobi
fɔxɔ ra,

yunubitɔɛ xa a xa natɛ lu naa.

A xa gbilen won Marigi Alatala ma,
alako a xa kinikini a ma,
a xa a xa yunubie xafari.

⁸ N ma mapɔxunyie nun wo tan xa
mapɔxunyie, e keren mu a ra.
N ma kirae nun wo xa kirae fan, e
keren mu a ra.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

⁹ «Kooɛ makuyaxi bɔxi ra ki naxɛ,
n ma kira makuyaxi wo gbee ra na
ki nɛ.

N ma mapɔxunyie makuya wo gbee
ra pon.

¹⁰ Tɛnɛ na goro bɔxi ma,
a mu gbilenma fo a bɔxi bunda, a
sansie rafan, naxee adamadie
birin nabaloma.

¹¹ N ma masenyi fan na na ki nɛ
naxan minima n dɛ i.

A mu gbilenma n ma fo a n sagoe
rakamali,

a n waxɔnfe raba, n a xɛɛxi naxan ma.
 12 Wo minima sɛɛwɛ nun bɔɔɛsa nan kui,
 geyae yati nɛlɛxinyi sigi sama nɛ wo ya ra,
 daaxa sansie e bɛlɛxɛ bɔnbɔma nɛ wo bɛ.
 13 Sipirɛ wuri bulama nɛ tunbe sansi nu na dɛnnaxɛ,
 wuri gbɛtɛɛ bulama nɛ ɔooge ɔaaxi nu na dɛnnaxɛ.
 Na birin findima tɔnxuma nan na Alatala xa fe ra,
 tɔnxuma naxan mu kanama abadan.»

56

Bɔnsɔɛ gbɛtɛɛ kisi sɔtɔfe

1 Alatala xa masenyi nan ya:
 «Wo bira nɔndi nun tinxinyi fɔxɔ ra,
 barima n ma kisi na fafe,
 a gbe mu luxi n ma tinxinyi xa to.
 2 Baraka na mixi bɛ naxan walima na ki,
 naxan a sɛriyɛ suxuma a fanyi ra,
 naxan a ɔɔxɔ sama malabu lɔxɔɛ xa fe xɔn ma,
 a mu a mabere, a mu a bɛlɛxɛ ti wali ɔaaxi ma.»
 3 «Xɔɔɛ naxan a xaxili ti Alatala ra,
 na naxa a fala,
 <Alatala n bama nɛ a xa ɔama ya ma n ma xɔɔɛya xa fe ra.>
 Mixi banaxi naxa a fala,
 <N luxi nɛ Ala bɛ alɔ wuri xaraxi naxan tide mu gbo.>»
 4 Alatala xa masenyi nan ya:
 «Mixi banaxi naxee e ɔɔxɔ sama malabui lɔxɔɛ xa fe xɔn ma,
 naxee n waxɔnfe rabama,
 naxee n ma saatɛ mabanbanma,
 5 n tɔnxuma nde tima nɛ nee bɛ n ma banxi kui,
 naxan tide dangi di barife ra.
 N e xili xungboma nɛ abadan,
 na binyɛ mu bama e ma fefe ma.
 6 Xɔɔɛ naxee e xaxili tima Alatala ra,
 e bira a xili fɔxɔ ra xanunteya kui,
 e a batu,
 e e ɔɔxɔ sa a xa malabui lɔxɔɛ xa fe xɔn ma,
 e mu a mabere,
 naxee n ma saatɛ mabanbanma,

7 n e xaninma nɛ n ma geya sɛniyenxi ma,
 e xa sɛɛwa n ma banxi kui mixi n maxandima dɛnnaxɛ.
 N e xa sɛrɛxɛ gan daaxi nun e xa sɛrɛxɛ gbɛtɛɛ suxuma nɛ n ma sɛrɛxɛbade fari,
 barima n ma banxi xili falama nɛ <Salide banxi si birin bɛ.>
 8 Alatala xa masenyi nan ya, Ala naxan Isirayila di rayensenxie malanma,
 a naxɛ, <N man e malanma nɛ n yire.>»

9 Wo tan sube naxee na burunyi, wo fa wo dɛ madon.
 10 E kantamae luxi nɛ alɔ dɔnxuie,
 e mu gɛxi fahaamui sɔtɔde.
 E luxi nɛ alɔ bare naxee mu nɔma wonwonde,
 e saxi tɛmɛi birin, xi xɔli nan tun ɔɔxun e bɛ.
 11 E luxi nɛ alɔ bare naxee mu lugama e xa donse ra.
 E luxi nɛ alɔ xuruse kantɛɛ naxee mu gɛxi fahaamui sɔtɔde,
 kankan biraxi a yetɛ xa kira nan fɔxɔ ra geeni xa fe ra.
 12 E a falama e booree bɛ,
 «Wo fa, won xa beere fen, won xa sisi.
 Tina fan won xa gbilen na raba ra.
 Tɛmunde tina fama nɛ fisade to bɛ.»

57

Bɔɔɛsa kanyi

1 Tinxintɔɛ na saya kira xɔn ma,
 kɔnɔ mixi yo mu a ɔɔxɔ sa na hinnɛtɔɛ xa fe xɔn ma.
 Mixie mu a kolon a Ala nan tinxintɔɛɛ bama tɔɔrɛ kui.
 2 Naxan luma tinxinyi xa kira xɔn ma,
 a malabui fanyi sɔtɔma nɛ yare.
 3 «Kɔnɔ wo tan sematoe bɔnsɔɛ,
 naxee fatanxi yɛnɛ nun langoɛɔa ra,
 wo fa be.
 4 Wo nde mayelefe? Wo nde maberefe wo dɛ ra?
 Matandilae nan wo ra naxee fatanxi wule falɛ ra.
 5 Wo yɛnɛ rabama wurie bun ma mixi kuyee batuma dɛnnaxɛ.

Wo die faxama serexε ra fole kui na kuyee bε.

6 Na kuyee findixi wo xa alae nan na wo birama naxee foxo ra.

Wo minse serexε bama e bε, wo sansi xori fima e ma.

A mu lanma n xa n gbe joxo na fe ma?»

7 «Wo bara sade yailan geya fari wo serexεe bama dennaxe.

8 Wo wo xa kuyee tonxumae tima wo xa naade seeti ma.

Wo bara gbilen n tan foxo ra, wo fa kuyee xili e xa sa wo fe ma sade ma.

Wo to γε saate xiride wo bore tagi, wo naxa sade fe raba.

9 Wo bara ture nun labunde xanin wo xa mange xon,

wo bara xεerae xεε han aligiyama.

10 Na birin findixi taganyi nan na wo bε,

kono wo man tondixi gbilende na foxo ra.

Wo wo senbe nan tun sofe, lufe ra na kira xon ma.»

11 «Pe, wo kontofilixi nde xa fe ra, naxan a niyama wo xa nεemu n ma?

Wo gaaxuxi nde ya ra, naxan a niyama wo mu n ma fe mato sonon?

Munse a niyaxi wo xa n yanfa?

N to dunduxi a xonkuye ra, na nan a niyaxi wo mu gaaxuxi n ya ra sonon?

12 N wo makiitima nε wo xa wali ma, wo naxan xilima wali fanyi.

Na mu fanma wo bε fefe ma.

13 Wo xa wo xa kuyee xili.

Won xa a mato xa e noma wo malide.

Foye e xaninma nε!

Kono naxan yo na a xaxili ti n tan na,

a yi boxi sotoma nε ke ra,

a te n ma geya seniyenxi nan fari.»

14 Alatala a falama nε,

«Wo wakili, wo xa kira yailan,

wo xa se naaxi birin ba n ma jama ya ra!»

15 Marigi Ala, naxan ma fe mu kanama abadan,

naxan xili seniyen, a xa masenyi nan ya,

«N sabatixi koore nan na seniyenyi kui.

N mixi xilima nε n seeti ma naxan boje tooxi,

naxan bara a yetε magoro.

N wama e ralimaniyafe,

n wama e xun nakelife.

16 N mu wama n ma xone xa bu e foxo ra,

xa na mu n na n xaxili fixi mixi naxee ma, nee taganma nε.

17 Isirayila to mila yunubi rabafe ma, n naxa e jaxankata, n e rabolo, kono e xa murute nan tun xun nu masama.

18 N bara e wali ki yati to, kono n e dandanma nε, n e mali, n e boje doxo,

19 alako e man xa beeti ba n bε.

N tan Alatala naxe,

«Bojesa xa lu yire makuyekae bε!

N e rayalanma nε.»

20 Kono mixi naaxie tan luma nε alo baa moronyie,

naxee mu raxara, naxee noxoε tun natema.

21 N tan Alatala naxe,

«Bojesa yo mu na mixi naaxie tan bε.»

58

Sunyi fanyi

1 «I xa i xui ite alo sara fe xui, a falafe ra n ma jama bε e bara muruta,

Yaxuba bonsoε bara yunubi soto.

2 Loxo yo loxo e ya rafindixi n ma.

A luxi nε alo e wama n waxonyi nan kolonfe,

alo jama naxan wama tinxinyi xon, naxan mu gbilenxi Ala xa yaamari foxo ra.

E n maxandima kiiti tinxinxi safe ra, a luxi nε alo e na wa Ala xa makore e ra.»

3 «Kono e a falama, «Munfe ra muxu sunma,

kono i mu a suxuma?

Munfe ra muxu muxu suyidima i bε, kono i mu a toma?»

N xa a fala wo be wo xa sunyi kui
wo wo yete waxonfe nan tun
nabama,

wo kote xoxoxe foxo wo xa walikae
xun ma.

4 Wo sunxi temui naxe, wo wo bore
gerema,

wo sonxoe ratema, wo wo bore
bonbo mixi kobija kui.

N mu na sunyi mooli suxuma feo!

5 N wama sunyi naxan xon, na find-
ima mixi xa suyidi nan tun
na?

Mixi a tigi tife boxi, alo maale moxi
foye naxan ramaxama,

na keren findima sunyi ra?

Sunnunyi dugi ragorofe mixi ma,
xube tefe mixi xunyi ra,

na xili falama sunyi fanyi naxan
nafan Alatala ma?»

6 «N wama sunyi mooli naxan xon,
wo xa gbilen tinxintareya foxo ra,
wo xa kote xoxoxe ba mixi
xun ma.

Geelimani xa xoreya, kote xoxoxe
xa ba mixi xun ma.

7 Wo xa donse fi kaametoe ma,
wo xa xide fi mixi ma a mu naxan
yi,

wo xa dugi ragoro mixi ma a mu
naxan yi,

wo naxa a lu wo ngaxakerenyi xa
siga a belexe igeli ra.

8 Na kui wo yanbama ne alo subaxe
looloe,

wo yalanma mafuren mafuren,

wo xa tinxinyi kolonma ne wo ya ra,
Alatala xa nore wo kantama ne wo
xanbi ra.

9 Na temui wo Alatala maxandima
ne, a fa na suxu.

Wo na a xili a xa wo mali, a wo xa
xili ratinma ne, <N na be.>»

«Xa wo mu mixi tooroma,
xa wo mu mixi toonegema,

10 xa wo kaametoe malima,

xa wo tooromixi kima,
na kui wo yanbama ne dimi kui, wo
fa dimi kana alo soge yanyi
tagi.

11 Alatala wo raperema ne temui
birin,

a wo hayi fanma ne wo be hali temui
xoxoxe kui.

A senbe fima ne wo ma,
wo fa lu alo laakoe ye mu xoxima
naxan ma.

12 Wo xa pama fama ne wo xa yire
kanaxie tide alo a singe.

E fama ne wo xili falade, <Taa bilitie,
banxitie, nun taa yalanmae.>»

13 «Xa wo malabui loxoe seriye ra-
batu,

xa wo mu wo waxonfe raba n ma
loxoe seniyeanyi kui,

xa wo seewa na loxoe xa fe ra,
wo a binya wo xa jere ki fanyi ra,

wo mu tin woyenyi fufafu ra,

14 na kui wo fama ne seewade
Alatala xa fe kui,

n fa wo xa fe ite wo xa boxi fanyi
ma,

wo xa jalexinyi na wo benba Yax-
uba ke nan na.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

59

Tinxintareya raponyi

1 Alatala fata wo rakiside,
a fata wo xa duba ramede,

2 konoo wo xa wali jaaxi nan wo
makuyaxi wo Marigi Ala ra,

wo xa yunubie nan a yatagi noxunxi
wo ma.

Na nan a ra, a mu wo xa maxandi
suxuma.

3 Wuli na wo belexee ma, yunubi na
wo ma.

Wo wule falama, fe jaaxi na wo de
kui.

4 Mixi yo mu birama kiiti tinxinxi
foxo ra,

nondi tide mu na wo xa kiitife kui.
Wo birama woyenyi fufafu nan foxo
ra,

wo wulee falama naxee toore nun fe
jaaxi raminima.

5 Wo luxi ne alo boximase xele.
Naxan na donma, a kanyi faxama
ne.

Na xale na bula, boximase nan min-
ima.

Wo luxi ne alo sayele.

6 A gese mu findima dugi ra.
A naxan yailanma na mu noma a
makotode.

Fe ñaaxi na a ra, naxan mu tinxin feo.

⁷ E xulun fe ñaaxi rabade, e gbata mixi tɔɔɓɓede, e a faxa. E xa maɓɓoxunyi kobi, e fe xun nakanama nan tun.

⁸ E mu wama bɔɓɓesa xɔn ma, tinxinyi yo mu na e xa kira xɔn ma. E kira madalinxie nan yailanxi, naxan mixi xun tima tinxintareya xɔn.

⁹ Na nan a ra, won makuyaxi tinxinyi ra, a mu nɔma won lide.

Won naiyalanyi nan fenma, kɔnɔ dimi nan tun sinma won ma. Won kuye iba nan mamefe, kɔnɔ won luma kɔɛ tan nan kui.

¹⁰ Won na won santide fenfe alɔ donxui naxan ñerema a yire masuxu ma.

Won birama yanyi ra, alɔ won na ñerefe dimi nan kui.

Won luxi ne alɔ mixi faxaxi senbemaɛ tagi.

¹¹ Won xurundunma alɔ burun subee,

won wa xui raminima alɔ ganbe. Won gbe ñɔxɔɛ nan fenfe, kɔnɔ won mu a sɔtoma.

Won xaxili tixi kisi nan na, kɔnɔ a makuya won na.

¹² Muxu na na ki ne, barima muxu xa yunubie wuya,

e findixi seede nan na muxu xilima. Muxu xa yunubie toma ne muxu ya ma,

muxu bara e kolon, muxu bara muxu ti e ra.

¹³ Muxu bara i matandi, muxu bara i yanfa.

Muxu bara gbilen muxu Marigi Ala fɔxɔ ra.

Muxu bara fe xɔɔɔxɔɛ dɔxɔ muxu ngaxakerenyie ma,

muxu bara wule fala naxee fatanxi muxu bɔɓɓe kui.

¹⁴ Muxu nun tinxinyi tagi ikuya.

Nɔndi mu toma won ya ma sɔnɔn. Yanfanteya gbo.

¹⁵ Nɔndi to xɔnɔ, tinxintɔɛ nan tun tɔɔɔma.

Alatala to a to, a tinxinyi mu na sɔnɔn, na mu rafan a ma.

¹⁶ A a toxi ne mixi yo mu nimisaxi, a a de rawa Alatala xɔn ma na fe ma. Na kui a bara na kisi wali suxu a yete ra a xa tinxinyi xa fe ma.

¹⁷ A xa tinxinyi luxi ne alɔ kanke makantase,

a xa kisi lu alɔ a xunyi makantase. Gbeɓɔxɔɛ luxi ne a be alɔ donma a naxan nagoroma a ma,

a xa wakili lu a be alɔ xinbeli donma.

¹⁸ Ala kankan sare fima ne a xa wali ra,

a xɔnɔ a yaxuie ma yire makuye, a e sare fi.

¹⁹ Ibunadama gaaxuma ne Alatala xili ya ra,

e a xa nɔɔɔ binya kelife sogetede ma han sogegode,

barima Alatala senbe e lima ne alɔ ye naxan diki bɔɔma a ra.

²⁰ «Xunsarama na fafe Siyon, Yaxuba bɔnsɔɛ be naxee tuubima e xa yunubie xa fe ra.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

²¹ Alatala naxe, «N ma saate nan ya e be:

<N Xaxili naxan goroxi i ma, na n ma masenyi naxan saxi i de i, nee mu kelima wo xun ma, nee mu kelima wo xa die xun ma, nee mu kelima e fan xa die xun ma abadan.>

Alatala xa masenyi nan na ki.»

60

Darisalamu xa dariye

¹ «Wo keli, wo xa naiyalanyi bara fa, Alatala xa nɔɔɔ bara ti wo ma.

² Dimi bara dusu bɔxi birin xun na, kuye bara ifɔɔɔ na ñamae ma, kɔnɔ Alatala bara ti wo xun ma, a xa nɔɔɔ bara lu wo ya ma.

³ Ñamanɛ fama ne wo xa nɔɔɔ ma, mangɛɛ bendunma ne wo xa looloe xa yanbe ma.»

⁴ «Wo wo ya rage wo rabilinyi.

E birin malanxi wo yire, wo xa die fafe kelife yire makuye,

wo xa di ginsee dɔxɔxi mixie tunki fari.

⁵ Wo na na to, wo sɛɛwama nɛ hɛri ra,
wo bɔɲɛ ɲɛlɛxin.

Bannaya naxan na baa naakiri ma a findima nɛ wo gbe ra,
ɲamanɛɛ xa bannaya fa lu wo xɔnyi.

⁶ Ɔɔxɔmɛ gali wuyama nɛ wo xa bɔxi ma,
fafe ra kelife Madiyan nun Efa bɔxi ma.

Naxee fama kelife Seeba,
e fama xɛɛma nun surayi nan na,
e nu Alatala matɔxɔ.

⁷ Kedari xa xurusee malanma nɛ wo xɔnyi,

Nebayoti yɛxɛɛ kontonyie lu wo sa-
goe,

ndee ba sɛrɛxɛ gan daaxi ra n ma
sɛrɛxɛbade fari.

N ma hɔrɔmɔbanxi yanbama nɛ n
ma nɔrɛ ra.»

⁸ «Laaba fiixɛɛ ɲɛrɛma koore ma
alɔ ganbɛ naxee gbilenma e
xɔnyi.

⁹ Ɔamanɛɛ xaxili tixi n na,
Tarasisi kunkuie na yare fafe ra wo
xa die ra kelife yire makuye.

E fama nɛ gbeti nun xɛɛma ra wo
Marigi Alatala binyafe ra,

Isirayila xa Seniyɛntɔɛ naxan bara
wo xun nakeli.»

¹⁰ «Xɔɲɛɛ yati fama nɛ wo xa tɛtɛ
rakelide,

ɲamanɛɛ mangɛɛ walima nɛ wo bɛ.
Hali n to wo ɲaxankata n ma xɔnɛ
kui,

n fama nɛ hinnɛde wo ra n ma
kinikini xa fe ra.

¹¹ Hali wo mu wo xa taa naadɛɛ
balan,

barima mixie fama nɛ naafuli ra
kelife ɲamanɛ ma,

e xa mangɛɛ tixi yare.

¹² Si yo naxan tondima walide wo bɛ,
a xun nakanama nɛ.»

¹³ «Liban xa wuri fanyie xaninma nɛ
wo xɔnyi,

alako n ma hɔrɔmɔbanxi xa rakeli,
nɔrɛ xa lu n sanyi tide.

¹⁴ Wo gerefɛɛ xa die fama nɛ e yɛtɛ
magorode wo bɛ,

wo yaxuie e xinbi sin wo bun ma.

E fama nɛ wo xili falade, «Siy-
oni, Isirayila Marigi Seniyɛnxi
Alatala xa taa.»»

¹⁵ «Hali n wo rabolo nɛ nu,
mixi yo mu lu wo xa bɔxi ma,
n fama nɛ wo findide si xungbe ra,
naxan luma xunnakeli kui abadan.

¹⁶ Ɔamanɛɛ xa mangɛɛ xijɛ fima nɛ
wo ma.

Na kui wo a kolonma nɛ a n tan nan
na Alatala ra,

wo Rakisima, wo Xunsarama, Yax-
uba Marigi Senbɛma.

¹⁷ N xɛɛma fima nɛ wo ma wure
gbeeli ɲɔxɔɛ ra,

n gbeti fi wo ma wure ɲɔxɔɛ ra,

n wure gbeeli fi wo ma wuri ɲɔxɔɛ
ra,

n wure fi wo ma gɛmɛ ɲɔxɔɛ ra.

Bɔɲɛsa nun tinxinyi nan findima wo
xa mangɛɛ ra.

¹⁸ Fe kobi mu toma wo xa bɔxi ma,
gbaloe mu wo xɔnyi lima.

Wo xa tɛtɛ xili falama nɛ «Kisi,>

wo xa taa naadɛ xili fala «Matɔxɔɛ.>

¹⁹ Soge xa mu yire iyalanma wo bɛ
yanyi ra sɔnɔn,

kike xa mu yire iyalanma wo bɛ kɔɛ
ra sɔnɔn.

A kelima Alatala yati nan ma,

a a xa nɔrɛ fima nɛ wo ma abadan.

²⁰ Soge nun kike mu dulama sɔnɔn,

Alatala nan findima wo xa
naiyalanyi ra tɛmɛi birin.

Wo xa sunnunyi tɛmɛi ɲɔnma nɛ.

²¹ Wo xa ɲama luma tinxinyi nan
kui,

wo xa bɔxi lu wo bɛ abadan.

Wo luxi nɛ alɔ sansi solie n naxee
sixi n bɛlɛxɛ ra,

alako n xa n ma nɔrɛ masen dunija
bɛ.

²² Hali wo xurun, wo senbɛ luma nɛ
alɔ gali belebele.

Alatala nan n na.

N yi wali rabama nɛ mafuren ma-
furen.»

61

Ala xa xɛɛra kisixi

¹ N Marigi Alatala Xaxili na n ma,

barima a bara n sugandi xibaaru
fanyi kawandide t̄or̄omixie
be,

n xa e b̄ɔ̄ɛ nimisaxi rayalan.

A bara n x̄e geelimanie x̄oreyade,
n xa mixie ramini e xa dimi kui.

² N xa mixie rakolon a Alatala xa
hinne temui bara fa,

a e gbe ɲɔxɔma n̄e.

A fama n̄e e madundude,

³ a xa hinne ra a naxan fima Siy-
onikae ma, naxee na sun-
nunyi kui.

A dariye fima n̄e e ma e xa t̄or̄e
ɲɔxɔe ra,

a e wa xui madunduma s̄eɛwe nan
na.

E xa nimise findima mat̄ox̄ɔe nan
na.

E xili falama n̄e «Konde fanyi
Alatala naxan sixi,»

alako a xa a n̄ore masen dunija ma.

⁴ E e xa taa kanaxi yailanma n̄e,

e e xa tete biraxi rakeli,

e xa yire kanaxi fori findi yire fanyi
ra.

⁵ X̄ɔ̄ɛ fama n̄e wo xa xurusee de
madonde,

e wo xa x̄e rawalima n̄e.

⁶ Wo tan xili falama n̄e «Alatala xa
s̄er̄ex̄edube,
naxee Ala xa wali rabama.»

⁷ «N ma pama xa yaagi masarama
h̄eri gbegbe nan na,

e ke belebele nan sotoma e xa yaagi
ɲɔxɔ ra.

E yire belebele sotoma n̄e e xa b̄oxi
singe tagi,

e fa s̄eɛwa abadan.»

⁸ «Tinxinyi nan nafan n tan Alatala
ma,

k̄onɔ funmaya rapaaxu n ma ki
fanyi.

N mixi sare fima n xui b̄ere nan na,

n mu n ma saate kanama abadan.

⁹ E b̄ons̄ɔe kolonma n̄e sie tagi,
e b̄ons̄ɔe luma n̄e b̄ons̄ɔe gbete ya
ma.

Mixi naxee e toma,

e a kolon Alatala xa pama barakaxi
nan e ra.»

¹⁰ N bara s̄eɛwa Alatala ra ki fanyi,
n ɲel̄ex̄inxi n Marigi Ala xa fe ra,

barima a bara n nakisi,

a bara n matinxin,

alɔ guba ragoroma mixi ma ki nax̄e.

A luxi n̄e alɔ t̄onxuma naxan tima
s̄er̄ex̄edube xun ma,

alɔ k̄onmagore naxan gbakuma k̄on
ma.

¹¹ Alatala tinxinyi nun mat̄ox̄ɔe
raminima n̄e dunija ya ma,

alɔ sansi x̄orie findima solie ra ki
nax̄e laak̄ɔe tagi.

62

Siyoni xa futi

¹ «N mu dunduma Siyoni xa fe ra,
n mu taganma Darisalamu xa fe ra,

han e gbe ɲɔxɔma temui nax̄e,

han e kisi s̄otɔ.

² Na temui paman̄e wo xa tinxinyi
toma n̄e,

e xa manḡe kaabama n̄e wo xa
dariye ma.

Alatala xili n̄eɛɛ fima n̄e wo ma.

³ Wo findima n̄e pama tofanyi ra
Alatala belexe kui,

wo xa manḡeya yanba a yi.

⁴ E mu wo xili falama s̄on̄on <B̄oxi
raboloxi,>

xa na mu a ra <B̄oxi kanaxi.>

E wo xili falama n̄e <N ma baate,>

e wo xa b̄oxi xili fala <Gine d̄ox̄ɔe.>

E wo xilima na ki n̄e barima Ala wo
xanuxi,

a bara wo xa b̄oxi tongo a yete be

alɔ x̄eme gine tongoma ki nax̄e.

⁵ Wo fan wo xa b̄oxi tongoma wo
yete be na ki n̄e,

Ala fan ɲel̄ex̄in wo ra.

⁶ N kantamae tima n̄e Darisalamu
tete fari,

nax̄ee luma Ala maxandi ra wo be
yanyi nun k̄ɔe ra.

Wo tan nax̄ee Alatala xilima,

wo naxa tagan na raba ra,

⁷ wo naxa wo sabari

han a xa Darisalamu rasabati,

a fa findi tantui ra dunija birin ma.»

⁸ Alatala a kalixi n̄e a senbe ra,

«N mu i xa donse sama i yaxuie
belexe s̄on̄on,

e mu wo xa weni n̄eɛɛ minma

wo naxan nawalixi.

⁹ Nax̄ee x̄e sama, n̄e nan a donma
tantui ra Alatala be.

Naxee weni bogi bunduma, nee nan
a minma n ma hōrōmōbanxi
buntunyi ra.»

10 «Wo mini taa kui naadē ra,
wo sa n ma pama xa kira rafala!
Wo a yailan, wo gēmē ba kirae ra!
Wo xa tōnxuma ti sie bē.

11 Alatala xa masenyi nan yi ki
duniya bē,

«Wo a fala Siyonikae bē,
Wo Rakisima na fafe.

A fama wo sare ra.»

12 E xili falama nē «Nama Seniyenxi,»
Alatala naxan xun saraxi.

Wo xili falama nē «Nama fenxi,»
«Nama naxan mu raboloxi.»»

63

Gbejoxoxe loxoxe

1 Nde na fafe kelife Edon bōxi ma,
dugi gbeeli ragoroxi naxan ma,
dugi naxan yailanxi Bosara taa kui?
A senbē gbo, a tofan.
A fa a fala, «N xa a fala wo bē nōndi
ki ma,
n faxi wo rakiside nē!»

2 «Munfe ra i xa dugi gbeelixi alo
mixi naxan weni bogi bun-
duma?»

3 «N tan keren bara wali alo mixi
naxan weni bunduma.
Si yo mu n malixi na wali kui.
N bara e boron n ma xōnē kui,
e wuli fa kasan n ma dugi ma han a
gbeeli soe.

4 N bōjē nu wama gbe joxoxe nan
xōn.
Xunsare temui bara a li.

5 N mu mixi to naxan n malima,
na kui n bara kisi wali suxu n yete
ra,
n ma xōnē fa n tutun yare.

6 N bara sie boron n ma xōnē kui,
e fa lu alo siisilae, e wuli lu bōxi ma.»

7 N Alatala xa hinne fe falama nē wo
bē.

Won xa a tantu a xa fe rabaxie xa fe
ra,

a naxan nabaxi won bē.

A bara fe fanyi wuyaxi raba Isirayila
bōnsōē bē,
a xa hinne nun kinikini saabui ra.

8 A a fala nē, «N laxi a ra n ma pama
nan yi ki,

maifuya mu na naxee ya ma!»

Na kui a naxa findi e rakisima ra.

9 E xa tōrē xa fe nu a tōrōma,
kōnō a fafe bara findi e xunsare ra.
A bara e tongo,

a e xanin a xa xanunteya nun
kinikini kui kabi temui xōn
kuye.

10 Kōnō e naxa muruta a ma,
e fa a Xaxili Seniyenxi tōrō.

Na kui a naxa e bējin,
a findi e yaxui ra e gerefā.

11 Nama bara a marōxun fe singee
ma,
naxan nabaxi Annabi Munsa xa
waxati.

E bara e yete maxōrin,

«Ala naxan Isirayilakae ragiri Xu-
lunyumi baa ma,

na na minden?

Ala naxan a xa pama tongo alo
xuruse demadonyi,

na na minden?

Ala naxan a Xaxili Seniyenxi ragoro
a xa pama ma,

na na minden?

12 Ala naxan Munsa mali a senbē
karalanke ra,

naxan baa ibōō e ya ra e ragirife ra,
alako a xili xa binya abadan,

13 na na minden?»

Na kui e mu bira.

E senbē nu gbo alo soe naxan a gima.

14 Alatala Xaxili nu malabui fima e
ma,

e fa lu alo ninge naxan jooge donma
fili ma.

I bara i xa pama rapere na ki.

I bara xili fanyi soto na ma.

15 I xa i ya ragoro keli koore ma,

kelife i xa kibanyi seniyeñxi kui,

naxan itexi, naxan luma nōrē kui,

i fa a mato i xa xanunteya nun senbē
na e yete masenfe di?

I xa hinne nun kinikini makuya
muxu ra.

16 Kōnō hali Iburahima nun Isirayila
nēemu muxu ma,

i tan nan na muxu Baba ra.

Alatala nan muxu Baba ra,

muxu Xunsarama kabi temui
xōnkuye.

17 Munfe ra i a niyama, muxu xa i xa kira rabeɓin?
Munfe ra i muxu boɓe xoroɓoma han muxu xa susa i ra?
Muxu Marigi, i xa muxu ragbilen i xa yaragaaxui kui.
18 I xa hoɗomɔbanxi nu na muxu belexe,
koɗo yakosi muxu yaxuie bara menni boron.
19 I gbe nan muxu ra kabi temui xonkuye,
koɗo e tan mu tinxi i xa yaamari ra, e mu i xili falama.
Xa i sa koore rabi ne nu gorofe ra dunja,
geyae serenma ne i ya ra nu.

64

Isirayila xa maxorinyi

1 Dunja rakolon i xili senbema ra, alako sie xa seren gaaxui kui i ya ra. A xa lu alo yege naxan dexema, a fa ye satun a xoroɓe ra.
2 I bara kaabanakoe raba naxee bara muxu terenna,
i bara goro, geyae fa seren i ya ra.
3 Yi fe mooli mu kolonxi sinden. I keren nan bara na fe mooli kolon, i tan naxan mixi malima naxee laxi i ra.
4 I fa ne mixi malide naxee tinma tinxinyi ra,
naxee wama birafe i xa kira foxo ra.
Koɗo muxu tan bara yunubi raba, i fa xono muxu ma.
Muxu noɗa kiside sonon?
5 Muxu birin bara findi mixi seniyentare ra.
Muxu naxan nabama i be a noxoxi alo dunkobi.
Muxu xa fe luxi ne alo burexe lisixi. Muxu xa yunubie na muxu xaninfe alo foye burexe xaninma ki naxe.
6 Koɗo mixi yo mu na muxu ya ma naxan i xilima,
e mu i xa fe suxuma,
barima i bara i yete makuya muxu ra,
i bara muxu tooro muxu xa yunubi xa fe ra.

7 Koɗo yakosi, Muxu Marigi, Muxu Baba,
muxu bara lu alo bende doloxi i yi ra,
i naxan nawalima a xa findi feɓe tofanyi ra.
Muxu tan nan i belexe wali foxi masenma.
8 I naxa xono muxu ma Marigi. I naxa ratu muxu xa yunubie ma. I ya ti muxu ra, i xa jama.
9 I xa taa seniyenxie bara findi gbengberen yire ra,
Siyoni bara findi yire maxaraxi ra, Darisalamu bara kana,
10 i xa hoɗomɔbanxi muxu nu seewaxi naxan na,
na bara gan.
Muxu harige fanyi birin bara kana.
11 Na birin kui, i tondixi muxu malide?
I i sabarima han mun temui?
I muxu jaxankatama nan tui?

65

Kiiti nun kisi

1 «N bara n yete masen mixie be naxee mu nu n xilixi,
mixie bara n to naxee mu nu n fenma.
N bara a fala, <N tan nan ya,> si nde be naxan mu nu xilima.
2 N na n belexe ti ne loxoe birin jama tuli xoroɓoxi be,
naxan jereɗa kira jaaxi xon e yete waxonyi fenfe ra.
3 Na jama katama temui birin n naxonofe ra.
E serexee bama sansi yire,
e surayi fan gan serexe ra e xa alae be.
4 E doɗoma gaburi seeti ma koɗe ra, e xose sube don, a nun se seniyentare gbeteɗe.
5 E a falama mixie be, <Wo naxa wo maso n na de,
barima n seniyenxi dangife wo ra.> Na mixi mooli xa fe xoroɓo alo tuuri naxan tema te yire, a siga mixi ma.»
6 «Yi nan sebexi n ya i,
N mu dunduma na ma feo.
N na sare birin fima ne e ma.
7 N tan wo Marigi naxe,

«N wo xa yunubi sare fima ne,
wo tan nun wo benbae ma,
barima wo nu serexee bama geyae
nan fari,
wo nu fe jaaxi raba n na menni.
Na kui n wo xa yunubi sare fima ne
wo ma,
wo xa fe jaaxie xa fe ra.»»

8 Alatala xa masenyi nan ya,
«Mixi na bogi nde bundufe temui
naxe,
e fa wa na bogi wolafe,
mixi gbete a falama ne e be,
«I naxa na wole. Ye nde man luxi a
kui.»

N fan na mooli rabama ne n
foxirabiree ra.
N mu e birin jaxankatama.

9 N Yaxuba xa di ndee rakelima ne,
n Yuda xa di ndee ki n ma geyae ra.
N na n ma geyae fima ne n ma jama
sugandixi ma,

e xa sabati naa, a fa findi e ke ra.

10 Saron fili fima ne e ma e xurusee
madonna dennaxe,
Akori gulunba findima malabude
nan na e xa goore be.

N na birin nabama ne n ma jama be
naxan n fenma.»

11 «Kono wo tan naxee wo kobe soxi
n tan Alatala ra,
wo fa neemu n ma geya seniyenxi
ma,

wo fa serexee ba wo xa alae be,
naxan xilima Gadi «Xunnafanayi
kanyi»

xa na mu a ra, naxan xilima Meni
«Maragiri kanyi.»

12 n bara nate tongo wo tan
jaxankatama santidegema
nan na,

wo birin fa faxes.

N bara wo xili, kono wo mu fa.

N bara woyen, kono wo mu wo tuli
mati.

Wo bara fe jaaxi raba naxan mu
rafan n ma feo.»

13 Na kui wo Marigi Ala yi nan fala,
«N ma konyie e degema ne,
kono n wo tan luma kaame nan kui.
N ma konyie e minma,
kono ye xoli luma ne wo tan ma.

N ma konyie seewama ne,
kono yaagi dusuma ne wo tan xun
na.

14 N ma konyie beeti bama seewe
nan kui,

kono wo tan wama ne toore kui, wo
boje fa ranaaxu wo ma.

15 Wo xili findima ne danke ra n ma
jama tagi.

Alatala Senbema wo faxama ne,
kono a xili neene fima ne a xa konyie
ma.

16 Mixi naxan dube rabama yi boxi
ma,

a na rabama Nondi nan kui Ala xili
ra.

Mixi naxan kali tima yi boxi ma,
a na rabama Nondi nan kui Ala xili
ra.

Toore dangixi neemuma ne n na, a
ba n ya i.»

17 «Wo xa a kolon n fama ne koore
nun boxi neene daade.

Mixi mu ratuma fe forie ma sonon.

18 Kono n ma daali, wo xa seewa
abandan,

barima n Darisalamu daama ne a xa
wo raseewa han.

19 N seewama ne Darisalamu tagi,
n fe fanyi raba n ma mixie be,

wa xui mu mema sonon.

20 Di yo mu faxama a yore ra sonon,
mixi moxi yo fan mu faxama fo a xa
simaya kamali.

Mixi naxan je keme simaya sotoma,
a fa faxes,

a luma ne alo a na faxes a dimedi
temui,

a findi mixi dankaxi ra.

21 E banxie tima ne, e sabati e kui.

E wuri bilie sima ne, e e bogi don.

22 E mu banxie tima sonon, mixi
gbete fa sabati nee kui.

E mu sansi sima sonon, mixi gbete
fa na bogi don.

N ma jama buma ne, alo wuri
xungbee.

N ma mixi sugandixie seewama ne e
xa wali ra.

23 E mu walima fu ra,

e xa die mu gbaloe sotoma.

E findima Ala bonsoe barakaxi nan
na,

e tan nun e xa die luma na ki ne
abandan.

24 Beenu e xa n maxandi, a lima ne
n jan bara e xui suxu.
Beenu e xa ge fe nde falade, n jan
bara na me.
25 Xulumase nun si luma ne kule
keren.
Yete nun ninge pooge donma ne yire
keren.
Kono boximase luma a balo ra xubu-
tanyi nan na.
E mu fe yo kanama n ma geya
seniyenxi fari.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

66

Kiiti nun kisi

1 Marigi xa masenyi nan ya,
«Kooore nan na n ma kibanyi ra,
duniya nan na n san tide ra.
Banxi mooli mundun noma tide n
tan be?
Yire mundun noma findide n mal-
abude ra?
2 N belexe nan see birin nafalaxi
naxee na duniya.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

«Mixi naxan nafan n ma,
a findixi yete magore nan na,
a gaaxu n ya ra, a n xui suxu.
3 Kono mixi naxan ninge bama
serexe ra gbansan,
na tan luma ne alo faxeti.
Mixi naxan yexee bama serexe ra
gbansan,
na tan luma ne alo mixi naxan bare
konyi girama.
Mixi naxan sansi xori bama serexe
ra gbansan,
na tan luma ne alo mixi naxan xose
wuli bama serexe ra.
Mixi naxan surayi ganma serexe ra
gbansan,
na tan luma ne alo kuye batui.
E bara e xa kira sugandi,
kira naxan findixi seniyentarepa
xonxi ra.
4 Na kui n fan e paxankatama ne,
n fe magaaxuxi ragoroma ne e ma,
barima n to e xili, e mu n ma xili
ratinxi,
n to woyen, e mu e tuli mati n na.
E bara fe naaxi raba n ya xori,
e bara kira sugandi, naxan mu rafan
n ma.»

5 Wo xa wo tuli mati Alatala xui ra,
wo tan naxee gaaxuxi a ya ra,
«Wo ngaxakerenyi naxee wo xonma,
e wo keru n xili xa fe ra, e naxe,
<Wo xa Alatala tantu alako muxu xa
wo xa seewe to.>
Kono e fama ne yaagide.
6 Wo bara na sonxoe me kelife taa
kui,
kelife Ala xa hoxomobanxi kui?
Alatala na a yaxuie sare fife.
Na findixi na xui nan na wo naxan
mema.»

7 Beenu di bari xone xa a li,
a jan ge di baride.
Beenu toore xa fa,
a jan bara di xeme soto.
8 Nde singe bara yi fe mooli me?
Nde singe bara yi fe mooli to?
Namane noma findide a ra loxoe
keren kui?
Bonsoe noma senbe sotoe temui
keren kui?
Kono Siyoni bara foye to keren na.
9 Wo Marigi Alatala naxe,
«N mixi malima han e di bari temui,
n fa e rabolo na kui?
Gine furi na mo, n mu fama na di
bari sooneyade xe?»
10 Wo tan Darisalamu rafan naxee
ma,
wo xa seewa a xa fe ra.
Wo tan naxee wama a be,
wo xa jalexin a xa fe ra.
11 Wo fama ne a xipe minde han wo
luga,
wo bopesa soto a saabui ra,
a wo hayi birin fan.
12 Alatala xa masenyi nan ya,
«N bopesa fima ne a ma alo xure
xungbe,
n pamane naafuli xaninma ne a xon
ma alo banbaranyi.
A fama ne meenide wo ma alo dinge
meenima a xa di ma ki naxe.
13 N wo xa toore bama ne wo ma alo
dinge a xa di xa toore bama ki
naxe.
Na birin toma ne Darisalamu.»
14 Wo na na to, wo bopse seewama
ne,
wo xa fe sooneya alo pooge naxan
toma fili ma.

Alatala a senbe masenma ne a xa
konyie be,

a yaxui fama ne a xa xone kolonde.

¹⁵ Alatala nan na ki, a na fafe te
xora,

a jere ma foye xungbe fari.

A a xa xone ragoroma ne senbe ra,

a jaxankate ti te ra.

¹⁶ Alatala a xa kiiti sama ne te nun
santidegema ra,

a fa mixi gbegbe sontode.

¹⁷ Alatala naxe, «Mixi naxee
serexe bama wondi kui, e fa xose
nun bale sube don, a nun donse
seniyentare gbete Alatala naxee
xonxi, e xa fe fama ne raponde
kerenyi ra.»

¹⁸ «N fama ne si birin malande,
si naxee xui wuyaxi falama, n fa n
ma nore masen e be e xa fe rabaxie
nun e xa mapoxunye xa fe ra. ¹⁹ N
tonxuma nde luma ne e tagi, n fa
e xa mixi kisixie xee bonsoe tagi,
alo Tarasisi, Pulu, Ludu xali wolie,
Tubali, Yawani, nun si gbete naxee
na yire makuyee, naxee mu n xili
kolon, naxee mu n ma nore toxi
sinden. N ma xerae fama ne n
ma nore masende e be. ²⁰ E man
fama ne wo ngaxakerenyie ra naxee
toma na pamanee tagi. E fama ne
e ra n ma geya seniyenxi fari alo
serexe fama ki naxe. E fama ne
e ra soee nun joxomee fari, e tixi
saretie kui. E fama ne na birin na
alo Isirayilakae fama e xa hadiyae
ra sesase seniyenxie kui ki naxe
Alatala xa horomobanxi kui. ²¹ N
serexedube ndee sugandima ne e
fan ya ma, e xa lu Lewi bonsoe seti
ma.»

²² «N tan Alatala, n xa a fala wo be,
a n fama ne koore neene nun boxi
neene yailande wo be. Na buma
ki naxe, wo xili nun wo bonsoe
buma na ki ne abadan. ²³ Keli kike
neene serexe ma han kike neene
serexe gbete, keli malabu loxoe ma
han malabu loxoe gbete, ibunadama
birin fama ne suyidide n ya i. ²⁴ E
mixi faxaxie toma ne naxee muru-
taxi n ma. Nimasee e furee donma
ne, te fan e sube gan, e fa findi fe
magaaxuxi ra adamadie be.»

Ala xa masenyi Annabi Yeremi be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayila nu bara itaxun dɔxɔ firin. Sɛɛti naxan nu na kɔɔla ma a nu xili Isirayila, sɛɛti naxan nu na labe ra a nu xili Yudaya. Alatala nu bara a niya Isirayila xa xanin konyiya kui Asiriya bɔxi ma a xa yunubie xa fe ra. Yudaya nu bara ratanga na ma barima mangɛ ndee nu na naxee nu wama birafe Alatala xa sɛriye fɔxɔ ra, e mu kuye batu. Kɔnɔ a dɔnxɔɛ ra, Yudaya fan bara suxu Sentanɛ xa gantanyi ra, e fa kuye batu fɔlɔ. Annabi Yeremi nu findixi Ala xa namijɔnmɛ nan na na temui.

Annabi Yeremi naxa Ala xa sɛriye masen Yudayakae be a fanyi ra, alako e xa a kolon e xa kuye batui findima fe jaaxi nan na e be Alatala mabiri. A naxa e kawandi han, kɔnɔ e mu tin gbilende Ala ma. Na kui Annabi Yeremi xa masenyi bara xɔrɔxɔ. A naxa Ala xa nate tagi raba e be a falafe ra e yaxuie Babilɔnkae fama nɛ e bɔnbɔde na yunubi xa fe ra. Hali Yudaya to findixi Ala xa nama ra, Ala nu bara nate tongo e xa paxankate jaaxi sɔtɔ Babilɔnkae saabui ra. Annabi Yeremi to na fala Yudaya mangɛ be, a naxa xɔnɔ a ma, a a sa geeli kui.

Yudayakae mu laxi a ra a e findi Babilɔn xa konyie nan na e xa yunubi xa fe ra. E naxa a maɔxun e nɔma e ratangade na paxankate ma Misirakae saabui ra. Annabi Yeremi naxa a masen e xa maɔxunyi findixi wule nan na naxan mu rafanxi Ala ma. A nu lanma e xa tin Alatala xa paxankate ra, e xa a kolon e na sɔtɔxi fe naxan ma.

Annabi Yeremi xa kitaabui na kawandi nun na taruxui birin masenma won be. Alatala xa masenyi a naxan fixi a xa namijɔnmɛ ma, na birin bara kamali. Adamadi birin xa a kolon

yunubi mu fan, a findixi paxankate nan na e be. Na nan a ra, fo e xa gbilen yunubi fɔxɔ ra, e xa bira Alatala xui fɔxɔ ra. Na gbansan nan nɔma findide sɔɔneya ra adama be a xa dunijeigiri kui. Ala xa won mali na kira xɔn ma. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Yeremi be

Annabi Yeremi xa wali

¹ Annabi Yeremi xa masenyi nan ya. A baba xili Xilikiya, sɛrɛxɛdube naxan keli Anatoti, Bunyamin bɔxi ma. ² Yudaya mangɛ Yosiya naxan nu findixi Amon xa di ra, a xa mangɛya jɛ fu nun saxan nde, Alatala naxa wɔyɛn Annabi Yeremi be. ³ Annabi Yeremi man nu kawandi tima Yudaya mangɛ Yehoyakimi xa waxati, han Yudaya mangɛ Sedekiya xa mangɛya jɛ fu nun keren nde, kike suuli nde, Darisalamukae nu xaninma konyiya kui temui naxɛ. Yehoyakimi nun Sedekiya nan nu na Yosiya xa die ra.

⁴ Alatala naxa yi masenyi ti n be yi ki,

⁵ «Beenu n xa i nɔnɔ i nga tɛɛge, n tan nu i kolon. Beenu i nga xa i sɔtɔ, n nu bara xɛɛraya ragiri i ma, i xa findi namijɔnmɛ ra sie birin xun ma.»

⁶ N naxa a yaabi,
«N Marigi Alatala, n mu fata masenyi tide, barima fonike nan n na.»

⁷ Alatala naxa a masen n be,
«I naxa a fala a fonike nan i ra, barima i tan nan sigama mixie xɔn ma, n i xɛɛma dennaxɛ. I xa n ma yaamari birin masen e be.»

⁸ I naxa gaaxu e ya ra,
barima won birin nan a ra. N i makantama nɛ.»
Alatala xa masenyi nan ya.

⁹ Na temui Alatala naxa a xɔnye itala n dɛ ma, a fa a masen n be, «I bara a to, n bara n ma masenyi sa

i xaxili ma. ¹⁰ To n bara i sugandi i xa findi n ma xεera ra duniya sie tagi. I xunnakanε xa fe falama nε mangeya ndee bε, e fa bira, e kana. I xunnakeli xa fe falama nε mangeya gbetεe bε, e fa e sanke sɔrɔn, e sabati a fanyi ra.»

¹¹ Alatala naxa yi woyenyi masen n bε yi ki, «Annabi Yeremi, i munse toxi?» N naxa a yaabi, «N wuri nan toxi naxan bogima sinnanyi ma.»

¹² Alatala naxa a masen n bε, «I bara a to a fanyi ra, n ma masenyi rakamalife mu kanama.»

¹³ Alatala man naxa yi woyenyi masen n bε yi ki, «I munse toxi?» N naxa a yaabi, «N tunde satunxi nan toxi kɔɔla biri.» ¹⁴ Alatala naxa a masen n bε, «Naxankate birin kelima kɔɔla nan ma, a fa bɔxi jama birin halaki. ¹⁵ Alatala xa masenyi nan ya. N fama nε jama birin xilide kelife kɔɔla ma, e xa e xa mange kibanyie dɔxɔ Darisalamu sode dε ra, e yi tete birin nabilin, e Yudaya taae birin suxu. ¹⁶ N e makiitima nε e xa fe kobi rabaxie ma, barima e bara n finsiriwali, e surayi gan serεxe ra kuyee bε, e tuubi e bε e naxee yailanxi e belexe ra. ¹⁷ I tan xa i tagi ixiri, i xa keli, i xa n ma masenyi birin tagi raba e bε. I naxa gaaxu e ya ra, xa na mu a ra n fe nde masenma nε i bε naxan dangi nee ra pon. ¹⁸ To n bara i findi xεera ra Yudaya mange, kuntigie, serεxedubee, nun jama birin xun ma. I luma nε alo tete belebele wure daaxi, alo yire makantaxi. ¹⁹ E i gerema nε, kɔnɔ e mu xutu sɔtɔma i ma, barima n na i fɔxɔ ra i makantafe nan na.» Alatala xa masenyi nan ya.

2

Isirayilakae xa yanfe

¹ Alatala naxa yi woyenyi masen n bε yi ki,

² «I xa sa a fala Darisalamukae bε, Alatala bara a masen, «N bara ratu wo xa xanunteya ma, a nu na ki naxe singe ra wo fonike temui.

Wo nu bara bira n fɔxɔ ra gbengberen yire,

xεε mu nu saxi dennaxe.

Wo na raba marafanyi nan kui.

³ Isirayila nu findixi Alatala nan gbe ra,

alo sansi bogi singe.

Naxee e tɔrɔ, nee fan fama nε tɔrɔde.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

⁴ Yaxuba bɔnsɔe, wo xa wo tuli mati Alatala xa masenyi ra.

Isirayila xabile birin, wo xa wo tuli mati.

⁵ Alatala bara a masen,

«Wo babae n ma fe kobi mundun toxi

naxan a niyaxi e xa gbilen n fɔxɔ ra?

Wo bara bira fe fufafu fɔxɔ ra, awa wo tan fan findima mixi fufafu nan na.

⁶ E mu a falaxi wo bε,

«Alatala na minden,

naxan won naminixi Misira bɔxi ra, naxan won xanin gbengberen yire?

Folee nun bɔxi maxare gbansan nan na menni.

Adamadie mu nɔma balode na bɔxi ma.»

⁷ N bara wo xanin bɔxi fanyi ma,

alako wo xa baloe fanyi soto.

Kɔnɔ wo to fa, wo bara n ma bɔxi findi yire seniarentare ra,

wo bara fe xɔnxi raba naa n dennaxe fixi wo ma ke ra.

⁸ Serεxedubee mu Alatala fenxi.

Karamɔxɔe mu n kolon.

Yareratie bara n yanfa.

Namijɔnmee bara Bala kuye masenyi ti.

E bara bira se fɔxɔ ra naxan mu nɔma e malide.

⁹ Na nan a toxi n wo jaxankatama.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

«N wo xa mamadie fan makiiti.

¹⁰ Wo sa Kitimi suuri mato,

wo xa mixie xεε Kedari,

wo na birin mato a fanyi ra.

Wo mu yi kuye batufe mɔoli toma naa.

¹¹ Si nde na na naxan Ala bepin,

e fa kuye findi e xa ala ra?

N ma jama bara e xa xunnakeli masara,

e fa e xaxili ti kuye ra naxan mu
noma e malide.

12 Koore bara findi seede ra na fe ma.
Na bara findi kinikini nun kaa-
banako ra.

A lanma na xa wo xaxili ifu,
a xa wo de ixara.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

13 «N ma pama bara fe paaxi firin
naba:

E bara n bejin,
n tan naxan nu luxi alo ye fanyi e
be,

ye naxan mu nonma.
E bara fere yailan, ye ragatama
denname,
konko e iboxi, ye birin bara mini a
ra.»

14 «Konyi nan na Isirayila ra,
ka a findixi di lasiri nan na?
Munfe ra a paxankataxi?

15 A luxi ne alo yete xaape nan na
xaapefe e ma.

E xa boxi bara findi gbaloe yire ra.
Mixi yo mu na sonon e xa taa ganxie
kui.

16 Misiraka naxee na Nofi nun
Tapanxesi,
e fama ne wo xun nakanade.

17 Na fatanxi fe naxan ma,
wo gbilenxi wo Marigi Alatala xa
kira fanyi foxo ra.

18 Yakosi munfe ra wo na Misira kira
xon?

Wo wama Nili xure ye nan minfe?
Munfe ra wo na Asiri kira xon?

Wo wama Efirati xure ye nan minfe?
19 Ala xa wo xa kobina ragbilen wo
ma.

Ala xa wo xa finsiriwaliya sare fi wo
ma,

alako wo xa a kolon gbilenfe wo
Marigi Alatala foxo ra,
a findixi fe paaxi nun fe xone nan
na.

Wo paxankataxi ne barima wo bara
tondi gaaxude n ya ra.»

Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

20 «Kabi temui xonnakuye n bara wo
lu wo yete yi.

Wo bara a fala a yanfanteya mu na
wo bope kui,

konko wo bara siga kuye batude
geyae fari wuri bun ma.

Na bara findi langoeja ra wo be.

21 Wo nu luxi ne alo weni bili fanyi
n naxan sixi.

Munse a niyaxi wo xa n nabolo?
Yakosi wo luxi ne alo weni bili paaxi
naxan mu bogi fanyi raminima.

22 Hali wo wo maxa soda saafunyi
ra,

wo xa yunubi mu noma bade.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

23 «Wo noma a falade di,

<N mu noxoxi. N mu biraxi Bali kuye
foxo ra?>

Wo wo foxi mato gulunba yire.

Wo xa wo joxo ti wo xa fe rabaxie
ra.

Wo bara lu alo joxome gine
rabepinxi,

24 alo wulai sofale

naxan sofale xeme fenma a xiri ma
gbengberen yire.

Nde noma a bade na ma?

Mixi naxan katama a suxude, a
taganma ne.

A mu masotoma fo na waxati dangi.

25 Wo naxa gbata birade kuye foxo
ra.

Wo wo gima naa wo sanyi igeli ra,
hali ye xoli na wo ma.

Konko wo bara n yaabi,

<Ade, muxu mu noma gbilende
kuyee foxo ra.

E rafan muxu ma, muxu wama
kafufe e ra.»

26 «Isirayilakae fama ne lude yaagi
kui

alo mupeti naxan suxuxi.

Mangee, kuntigie, serexedubee, nun
namijonmee,

e birin luma ne yaagi kui,

27 naxee a falama wuri masolixi be,
<N baba,>

naxee a falama geme masolixi be, <N
daa mange.>

Na mixi mooli bara e kobe ti n na,
e bara tondi e ya rafindide n ma.

Konko e xa toore kui,

e man a falama n be, <Keli, i xa muxu
rakisi.>

28 Wo xa kuyee na minden, wo naxee
yailanxi,

naxee bara wuya Yudaya taae kui?
E tan xa keli, e xa wo ratanga wo xa
tʊʊre ma,
xa e fata na rabade.

²⁹ Munfe ra wo tan matandilae
wama n makiitife?»
Alatala xa masenyi nan na ki.

³⁰ «N bara wo xa die bɔnbɔ alako e
xa matinxin,
kɔnɔ e mu matinxinxi.
Wo bara wo xa namijɔnmɛɛ faxa
wo xa santidegɛma ra,
alɔ yete xaarɛxi.

³¹ To mixie, wo xa la Ala xa masenyi
ra.
N Isirayila luxi gbengberen yire nɛ,
xa na mu a ra dimi kui?
Munfe ra n ma jama a falama,
<Muxu wama lufe muxu yete ra,
muxu mu birama i fɔxɔ ra sɔnɔn?»

³² Gine dimedi noma nɛemude a xa
konmagore ma,
xa na mu a xa demui?
N ma jama bara nɛemu n tan ma
kabi temui xɔnnakuye.

³³ Wo bara wo maxiri alako wo xa
xanuntenyi nde fen.
Wo bara dangi mixi birin na na wali
kobi mɔɔli kui.

³⁴ Wo bara setaree faxa, naxee mu
fe jaaxi yo rabaxi.
Wo xa dugie nɔxɔxi e wuli ra.

³⁵ Kɔnɔ wo a falama,
<Muxu mu fe kobi rabaxi.
Ala xa xɔnɛ xa gbilen muxu fɔxɔ ra.>
N tan nan wo makiitima nɔndi ra,
barima wo bara a fala,
<Muxu mu yunubi rabaxi.>

³⁶ Wo kira masaraxi munfe ra,
wo fa wo xaxili ti Misira ra?
Wo fama nɛ yaagide e xɔn ma,
alɔ wo yaagixi Asiriya xɔn ma ki
naxɛ.

³⁷ Wo minima nɛ e xɔnyi wo belexe
igeli ra,
barima wo taxuxi naxee ra, Alatala
bara nee rabɛjin.
Wo mu xunnakeli yo sɔtɔma e
saabui ra.»

3

Isirayila xa danxaniyatareja

¹ «Xa xɛmɛ mɛɛ a xa gine ra,

na gine naxa sa dɔxɔ xɛmɛ gbete
xɔn,

a xa xɛmɛ singe man noma gbilende
a ma sɔnɔn?

Yi bɔxi bara lu seniyantareja kui.
Wo tan naxee bara langoeja raba
wo xanuntenyi kuyee ra,
yakɔsi wo man fa wama gbilenfe n
ma nɛ?»

Alatala xa masenyi nan na ki.

² «Wo wo ya rate, wo xa a mato,
xa yire nde na wo mu langoeja
rabaxi dennaxɛ.

Wo nu na wo xanuntenyi alae
memefe kira xɔn ma,
alɔ mujɛtie naxee e nɔxunma kira
dɛ e xa dutun mixie ma.
Wo bara yi bɔxi nɔxɔ wo jɛrɛ ki
seniyentare ra.

³ Na nan a ra n mu tune rafaxi,
n mu jɛmɛ tune ragoro wo bɛ.
Kɔnɔ wo ya xɔrɔxɔ alɔ langoe gine,
wo mu yaagixi fefe ma.

⁴ Han ya wo a falama n bɛ,
<Muxu baba, naxan mɛɛnixi muxu
ma muxu fonike temui,

⁵ han to i xɔnɔxi muxu ma?
I mu dijɛma sɔnɔn?»
Iyo, wo na nan falaxi,
kɔnɔ wo mu wo baxi na kira jaaxi
xɔn fefe ma.»

⁶ Alatala naxa a masen n bɛ mange
Yosiya xa waxati, «I bara Isirayila
xa yanfanteya to? A bara yɛnɛ
raba geya birin fari, a nun wuri
bili tofanyi birin bun ma. ⁷ N bara
a maɔxun, na dangi xanbi a man
fama nɛ gbilende n ma, kɔnɔ a mu
fa. A maagine tinxintare Yudaya fan
a toxi. ⁸ N to mɛɛ Isirayila ra, n to
fatan kɛɛdi so a yi ra a xa yɛnɛ xa
fe ra, a maagine Yudaya tinxintare
mu gaaxu n ya ra feo. A fan bara
siga yɛnɛ rabade. ⁹ Isirayila xa kuye
batufe, gɛmɛ nun wuri daaxi, na
bara bɔxi findi yire seniyantare ra.
¹⁰ Na birin kui Yudaya tinxintare,
Isirayila maagine, a mu janige ton-
goxi a bɔnɛ kui a xa a yete ragbilen
n ma. A na fala a dɛ gbansan nan
na.» Alatala xa masenyi nan na ki.

11 Na temui Alatala naxa a masen n be,
«Isirayila tinxintare fisa Yudaya seniyentare be.

12 I xa sa masenyi ti koola biri ra,
«Isirayila seniyentare, i yete ragbilen n ma.

N mu xonoxi wo ma sonon.
Hinnente nan n na,
n bonje mu luma xono ra temui birin.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

13 «Wo xa wo ti wo xa wali kobi ra.
Wo bara wo Marigi Alatala matandi,
wo bara bira ala gbete foxo ra wuri bilie bun ma.

Wo mu tin wo tuli matide n xui ra.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

14 Alatala xa masenyi nan ya,

«Wo tan kalabantee,
wo gbilen n ma.

N tan nan na wo Marigi ra.
N fama ne wo mayegetide taa nun xabile kui,
n fa wo ragbilen Siyon.

15 N yareratie tima ne wo be, naxee rafan n ma.

E lonni nun xaxili fanyi masenma ne wo be.»

16 Alatala xa masenyi nan ya.

«Wo na wuya wo xa boxi kui,
wo fama ne nsemude Alatala xa saate kankira ma.

Wo mu a xa fe falama,
wo xa mapoxunyi mu sigama a ma.

Wo mu a kolonma a bara loe,
wo mu gbete fenma.

17 Kono na temui Darisalamu xili fama ne falade

«Alatala xa kibanyi.»

Si birin sigama naa Alatala xili ra.

E gbilenma ne e xa mapoxunyi jaaxi foxo ra.

18 Na waxati Yudayakae fama ne kafude Isirayilakae ma.

E birin kelima boxi nan na naxan na koola ma,

e fa gbilen boxi ma n dennaxe fixi wo babae ma ke ra.

19 N tan nu bara a fala,
«N wama ne wo xa lu alo n ma die,
n xa boxi fi wo ma ke ra,

naxan tofan boxi birin be.»

N bara a mapoxun a wo n xili falama ne «N Baba.»

N bara a mapoxun wo mu gbilenma n foxo ra.

20 Kono wo tan Isirayila, wo bara n yanfa

alo gine naxan a xa mori yanfa a yene raba.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

21 Isirayilakae e xui itema geya fari,
e wama, e Ala maxandima,
barima e bara kira jaaxi suxu,
e bara nsemu e Marigi Alatala ma.

22 Alatala naxe, «Wo tan matandilae,
wo gbilen,

n noma wo rakiside wo xa yanfanteya ma.»

Isirayilakae naxa a yaabi,
«Awa, muxu gbilenma ne i ma,
barima i tan nan na muxu Marigi Alatala ra.

23 Iyo, xui naxan kelima geya fari,
wule na a ra.

Iyo, muxu Marigi Alatala nan na Isirayila rakisima ra.

24 Kabi muxu dimedi temui,
kuye ratonxie bara muxu babae xa harige xun nakana,
e xa xurusee nun e xa die.

25 Na yaagi bara muxu soto,
binye birin bara ba muxu ma,
barima muxu bara yunubi raba won Marigi Alatala ra,

muxu tan nun won babae,
kabi muxu dimedi temui han to.

Muxu mu muxu tuli matixi muxu Marigi Alatala xui ra.»

4

Yudaya xa gbaloe

1 Alatala xa masenyi nan ya,
«Isirayila, xa wo wo yete ragbilen n ma,

xa wo fe ratonxi ba n ya tode ra,
xa wo mu lintan wo xa kewali ra,

2 xa wo wo kali Alatala xili ra tinxinyi nun nondi ra,

sie fama ne baraka nun binye sotode Alatala saabui ra.»

3 Alatala xa masenyi nan ya xεmεε
 be
 naxee na Yudaya nun Darisalamu:
 «Wo xa xe neene masege,
 wo naxa sansi xori si kungsi tunbe
 xora.
 4 Xεmε naxee na Yudaya nun
 Darisalamu,
 wo xa wo bope seniyen Alatala be.
 Wo xa fe paaxi ba wo sondonyi kui,
 alo fe paaxi bama wo ma ki naxe wo
 sunna temui.
 Wo xa na raba alako n bope naxa te
 wo ma,
 n ma xone fa wo gan alo te
 naxan mu noma xubende wo xa fe
 kobi rabaxie xa fe ra.
 5 Wo xa yi masenyi ti Yudayakae be,
 wo man xa a fala Darisalamukae be.
 Wo xa feri fe Isirayila yire birin,
 wo xa a fala wo xui itexi ra,
 <Wo xa so taa makantaxie kui.>
 6 Wo xa a matonxuma Siyonkae be e
 xa e gi,
 e naxa ti kira xon ma,
 barima n na fafe toore nun
 naxankate ra kelife koola ma.
 7 Sie kanama bara kira suxu, alo yete
 naxan minima sube fende.
 A bara keli a xonyi alako a xa wo xa
 boxi kana.
 Wo xa taae birin fama ne kanade,
 mixi yo mu luma naa.
 8 Na nan a ra wo lanma wo xa
 sunnun donma ragoro wo ma,
 wo xa sunnun, wo xa jonfe raba,
 barima Alatala xa xone mu
 gbilenma wo foxo ra.»
 9 Alatala xa masenyi nan ya:
 «Na loxe limaniya bama ne mange
 nun kuntigie yi ra.
 Serexedubee nun namiponmee dee
 ixarama ne.»
 10 N bara Ala yaabi,
 «N Marigi Alatala,
 munfe ra i bara a fala i xa pama nun
 Darisalamu be,
 <Wo fama bopeesa sotode,>
 konon santidegema bara ge e fax-
 ade?»
 11 Na temui a fama ne a falade pama
 nun Darisalamu be,
 «Foye bara keli gbengberen yire.
 A mu fama fe fanyi ra,

a fama n ma pama nan toorode.
 12 A findixi foye magaaxuxi nan na,
 naxan kelixi n yire.
 Yakosi n e naxankatama ne.»
 13 Yaxuie na fafe alo foye belebele
 naxan kelife koore ma.
 E xa soori ragisee luma ne alo turun-
 naade.
 E xa soe xulun alo segee.
 Gbaloe bara won li, won bara halaki.
 14 Darisalamu, wo wo bope
 raseniyen, alako wo xa kisi.
 Kewali kobi luma wo bope ma han
 temui mundun?
 15 Danakae bara na gbaloe masenyi
 ti,
 Eframikae fan bara na fala.
 16 Wo xa sie rasi, wo xa Darisalamu
 fan nasi,
 yaxuie na kelife yire makuye ne, e
 na fafe Yudaya taae kui.
 17 Alatala xa masenyi nan ya:
 «E bara Darisalamu rabilin
 alo xe kantamae xe rabilinma ki
 naxe.
 Na fama ne Darisalamu lide
 barima e bara n matandi.
 18 Na findixi wo xa wali kobi sare
 nan na.
 Wo naxan nabaxi,
 na bara gbilen wo ma a paaxi ra,
 han a wo sondonyi soxo.»
 19 N bope fan na toorofe.
 N bara sunnun.
 N mu noma madundude,
 barima n bara sarae nun gere xui
 me fa ra.
 20 E a falama gbaloe na fafe,
 boxi birin bara kana.
 N ma kiri banxie bara bira keren na,
 lingira yo mu na n yi ra.
 21 Gere tonxuma a itima han mun
 temui?
 Gere xui minima han mun loxe?
 22 Alatala naxe, «N ma pama xaxili
 mu na,
 e mu n kolon,
 e luxi ne alo di lonnitaree.
 E fe paaxi nan gbansan kolon,
 konon e mu fata fe fanyi rabade.»

23 N bara laamatunyi to yi bɔxi xa fe ra.

Sese mu luma yi bɔxi ma,
hali koore mu yanbama a ma.

24 N bara laamatunyi to geyae xa fe ra.

Geyae fama ne serende, tentenyie ramaxa.

25 N bara laamatunyi to nimase xa fe ra.

Mixi mu luma yi bɔxi ma sɔnɔn,
xɔnie fan bara e gi.

26 N bara laamatunyi to yi yire xa fe ra.

Karemele geya findima ne gbengberenyi ra,
taa birin fama gande Alatala nun a xa xɔne xa fe nan na.

27 Alatala bara a masen,

«Yi bɔxi birin paxankatama ne,
kɔnɔ n mu a birin xun nakanama.

28 Na nan a ra yi bɔxi na sunnunyi kui, koore bara ifɔɔrɔ.

N tan nan a ragirixi,
n mu gbilenma n ma nate fɔxɔ ra.

29 Geresoe na fa soe fari, mixi birin e gima ne.

Geresoe na fa tanbee ra, mixi yo mu luma taa kui.

Ndee e gima ne wondi yire, ndee e gi geyae fari.

Mixi birin kelima ne taa kui.

30 I tan naxan xun nakanaxi, i na munse rabafe?

I wama i maxirife dugi fanyi ra,
i wama kɔnmagore xee ma daaxi ragorofe i ma,

i wama tofan se safe i ya kiri ma?

I na na birin nabafe i xanuntenyie be fufafu,

barima i mu rafan e ma sɔnɔn.

E wama i faxafe tun.

31 N bara wa xui nde me.

Na wa xui luxi ne alo furi gine naxan na a xa di singe barife.

Darisalamu na saya kira xɔn ma, a na a falafe,

«A gbe mu luxi sɔnɔn, faxetie xa n nii ba.»

5

Ala xa gbejɔxɔ
Annabi Yereimi xa masenyi Darisalamukae be

1 «Wo xa yire birin mato Darisalamu,

wo xa maxɔrinyi ti taa kui, alako wo xa tinxintɔe nde to,

naxan jɛrema kira fanyi xɔn ma,
naxan birama nɔndi fɔxɔ ra.

Xa wo sa na mixi mɔoli to,
n dijɛma ne Darisalamu ma.

2 E e kalima ne Alatala xili ra,
kɔnɔ na birin findixi wule nan na.

3 Alatala, n a kolon i wama tinxinyi nan xɔn ma.

I bara Isirayilakae paxankata,
kɔnɔ e mu fahaamui yo sɔtɔxi na kui.

I bara e tɔɔrɔ, kɔnɔ e mu lonni sɔtɔxi na kui.

E bɔje bara xɔɔxɔ alo geme,
e tondi danxaniyade.

4 N bara a fala, setaree gbansan nan yi nama ra.

Na nan a ra e mu Alatala xa kira kolon,
e mu e Marigi Ala xa seriye fahaamuma.

5 A lanma n xa yi masenyi ti kuntigie nan be,

barima e tan Alatala xa kira kolon,
e e Marigi Ala xa seriye fahaamuma.

Kɔnɔ e birin lan, e sese mu tin birade Ala fɔxɔ ra.

E birin bara a matandi.

6 Na nan a ra burunyi yete e faxama,
wulai bare e ibɔɔ.

Barate e melenma e xa taa sode dee ra, a xa e faxa,

barima e xa kewali kobi bara gbo,
han a bara dangi a i.»

Alatala xa masenyi Darisalamukae be

7 «Darisalamu, a lanma n xa dije i ma?

I xa die bara n nablo,
e e kalima kuye nan xili ra.

N nu bara e balo,
kɔnɔ e bara n yanfa, e bira langoe fɔxɔ ra.

8 E maniyaxi soe xemema nan na,
kankan fa bira a dɔxɔboore xa gine fɔxɔ ra.

9 Alatala xa masenyi nan ya:

A mu lanma n xa yi mixi mɔoli paxankata?

A mu lanma n xa n gbejɔxɔ yi si mɔoli ma?

10 Wo te e xa tɛtɛ fari, wo xa e rabira,
kɔnɔ wo naxa jama birin xun nakana.

Wo xa e tɔɔɔ,
barima e mu tinxi birade Alatala fɔxɔ ra.

11 Alatala xa masenyi nan ya:
Isirayila nun Yudaya birin bara n yanfa.

12 E bara Alatala rabolo,
e fa a fala, <Ala mu na.
Won mu fama gbaloe sɔtɔde santidɛgɛma nun kaame ra.>

13 E xa namijɔnmɛ mu n xui xa masenma.
E fe jaaxi naxan masenma,
na xa gbilen e ma.»

14 Na nan a ra Mangɛ Alatala bara a masen,
«Wo to na mɔoli fala,
n bara n ma masenyi lu i dɛ kui.
N ma masenyi luxi nɛ alɔ tɛ
naxan fama yi jama gande alɔ tɛ
yege ganma ki naxɛ.»

15 Alatala xa masenyi nan ya:
«N xa a fala wo bɛ Isirayila,
n fama nɛ jama nde ra wo xili ma.
Nama senbɛma nan a ra naxan
kelima yire makuye,
naxan bara bu dunija,
i mu naxan xui kolon,
i mu nɔma naxan fahaamude.

16 E xa tanbɛ jaaxu, e mixi faxama nɛ.

Geresoe gbangbalanxi nan e ra.

17 E wo xa baloe donma nɛ,
e wo xa di birin tongoma nɛ,
e wo xa xuruse birin mujama nɛ,
e wo xa sansi sixi birin kanama nɛ,
e wo xa taa makantaxie rabirama nɛ
e xa santidɛgɛma ra,
wo nu laxi taa naxee ra.»

18 Alatala xa masenyi nan ya:

«Kɔnɔ n mu wo birin sɔntɔma.

19 Xa a sa li wo a fala,
<Munfe ra muxu Marigi Ala bara yi
fe mɔoli raba muxu ra?>

Ala wo yaabima nɛ,
<Wo to n nabolɔ alako wo xa kuyee
batu wo xɔnyi,
naxee kelixi jamanɛ gbɛtɛ ma,

wo tan findima na jamanɛ xa
konyie nan na e tan xɔnyi.>

20 Wo xa yi masen Yaxuba xa die bɛ,
wo xa a fala Yudayakɛ bɛ,

21 <Wo wo tuli mati,
wo tan jama xaxilitare, jama
kinikinitare,
naxan ya mu se toma,
naxan tuli mu fe mema.

22 Alatala xa masenyi nan ya:
Wo mu gaaxuma n ya ra?
Wo mu sɛrɛnma n tofe ra,
n tan naxan baa naaninyi saxi
meyenyi ra,

alako baa naxa dangi yire nde?
Baa mɔɔnyɔ kelima nɛ,
kɔnɔ e mu nɔma dangide naaninyi
ra naxan saxi.>

23 Yi jama sondonyi xɔɔxɔ.

E bara Ala matandi,
e bara gbilen a fɔxɔ ra.

24 E mu a falama e bojɛ kui,
<Won xa gaaxu won Marigi Alatala
ya ra,
naxan tunɛ ye ragoroma jɛmɛ
temui,

a fɔlɛ nun a rajɔnyɔ,
alako xɛ xa xaba a waxati.>

25 Wo xa kewali kobi bara na birin
kana,
wo xa yunubie bara a niya baloe xa
ba wo yi ra.

26 Mixi jaaxi ndee masunbuxi n ma
jama ra,
naxee gantanyi italama mixi bɛ alɔ
xɔni suxuie.

27 E e xa banxi rafema se mujaxie
ra,
alɔ tɔxɔɛ kule naxan nafexi tɔxɔɛ
ra.

E bannaxi na naafuli mɔoli nan na.

28 Fe jaaxie bara e xungbo han a
bara dangi a i.

E mu fe fanyi rabama kiridie bɛ,
e mu tinxi setaree mabiri.
E naafuli nan tun fenma.

29 Alatala xa masenyi nan ya:

A mu lanma n xa yi mixi mɔoli
jaxankata?

A mu lanma n xa n gberɔxɔ yi si
mɔoli ma?

30 Fe ratɔnxi naxee mu daxa,
nee bara so yi bɔxi kui.

31 Namijɔnmɛ na wule falafe,
sɛrɛxɛdubɛɛ na mujɛ tife,

na birin bara rafa n ma pama ma.
Wo munse rabama wo xa boxi mu-
nafanyi xa fe ra?»

6

Darisalamu xa paxankate

1 «Bunyaminkae, wo wo gi, wo keli
Darisalamu.

Sara fe Tekowa, gere tonxuma rate
Beti Hakeremi,

barima paxankate na fafe kelife
koola ma,

a gbe mu luxi gbaloe xa wo li.

2 Siyon, taa tofanyi, n wo xun
nakanama ne.

3 Xuruse demadonyie fama ne e xa
kiri banxie tide yire,

wo xa taa nu na dennaxe,
e fa e xa xurusee makanta menni.»

4 «Siyon yaxuie, wo keli, wo gere so
na taa xili ma.

Wo xa siga yanyi ra.

Soge na goro, wo naxa kontofili,

5 wo man xa siga koe ra,
banxi makantaxie kanade.»

6 Mange Alatala bara a masen Siyon
yaxuie be,

«Wo sa wuri bilie xaba,

wo te se yailan alako wo xa so
Darisalamu tete kui.

Taa na a ra naxan lanxi a xa raton,
barima e luma e boore tooro ra
temui birin.

7 Fe paaxi minima yi taa kui temui
birin,

alo ye minima kolonyi kui ki naxe.

Kobija nun fe paaxi gbansan nan na
e tagi.

Na birin luxi ne alo fure n naxan
toma temui birin.»

8 «Darisalamu, i xa i tuli mati n ma
marasi ra,

alako n naxa n makuya i ra,

i fa lu alo gbengberenyi, mixi mu
sabatixi dennaxe.»

9 Mange Alatala bara a masen,

«Isirayilaka naxee luxi,

e birin bama ne boxi ma,

alo sansi bogi gbilenma ba ra ki
naxe.»

10 «Nde n ma masenyi ramema?

Nde findima na seede ra?

Wo tuli xoxoxo, wo mu fe mema.

Wo yoma Alatala xa masenyi ma,

wo mu wama a xa marasi xon.

11 Alatala xa xone gbo n boje kui,
n xa na fala wo be.»

«Ala xa xone Isirayilakae birin lima
ne,

dimedi naxee berema kira ra,

fonike naxee malanma,

xeme nun gine naxee moxi a fanyi
ra.

12 N nan n belexe tima e ma temui
naxe,

mixi gbete fama ne e xa banxie
tongode,

e xa xee, a nun e xa ginee.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

13 «Kelifi dimedi ma, doxofe xemoxi
ra,

e birin na e yete xa geeni nan fenfe.

Namijonme nun serexedube fan na
mixi madaxufe.

14 E mu fe gbegbe rabama n ma
pama malife ra.

E a falama, «Wo naxa kontofili, wo
boje xa sa.»

Kono bojesa yo mu na.

15 A lanma e xa yaagi e xa fe kobie
ra,

kono e mu yaagima.

Yaagitare nan lanxi e ma.

Na nan a ra, n fama e rabirade kiiti
waxati.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

16 Alatala bara a masen,

«Wo xa kira fanyi fen,

wo xa a kolon kira forie nu na ki
naxe.

Kira tinxixi na minden?

Wo xa lu na kira fari alako wo xa
bojesa soto.»

Kono pama bara a yaabi,

«Muxu mu wama lufe na kira xon
ma.»

17 Ala bara a masen, «N bara wo xa
soorie ti wo xa tete fari,

naxee meenima wo ma.

Wo xa e xui rame.»

Kɔnɔ ɲama bara a yaabi,
«Muxu mu wama e xui ramɛfe.»

18 Ala bara a masen, «Namanɛ birin,
wo wo tuli mati,

wo xa a mato naxan fama rabade be.

19 Dunija birin, wo wo tuli mati.

N tan nan fama yi ɲama
ɲaxankatade,

n tan nan fama e maɲɔxunyi sare
ragbilende e ma,

barima e mu tin e tuli matide n ma
masenyi ra,

e bara yo n ma sɛriyɛ ma.

20 N hayi na e xa surayi sɛrɛxɛ ma,
naxan kelixi Seeba?

N hayi na e xa labunde sɛrɛxɛ ma,
naxan kelixi yire makuye?

Wo xa sɛrɛxɛ gan daaxie mu rafan n
ma,

n mu tinma wo xa sɛrɛxɛ sese rasux-
ude.

21 Na nan a ra Alatala bara a masen,
N fama nɛ gɛmɛ dɔxɔde yi ɲama ya
ra,

e fama e sanyi radinde naxan na.

Babae nun e xa die,
dɔxɔbooree nun dɛfanbooree,
e birin sɔntɔma nɛ.»

22 Alatala bara a masen,
«Nama nde na fafe kelife kɔɔla ma,
ɲama gbege naxan na dunija yire
birin.

23 Xali nun tanbe na e yi ra.

E ɲaaxu, e mu kinikini kolon.

E xui gbo alɔ mɔrɔnyi.

Soe kanyie nan e ra.

E birin malanxi alako e xa Siyon
gere.»

24 Isirayila na wɔyɛnfe e bore tagi,
«Won bara e xibaaru mɛ,

limaniya bara ba won yi ra,

kɔntɔfili bara won suxu.

Won na tɔɔrɔfe alɔ ginɛ naxan na di
barife.

25 Wo naxa mini daaxa de,
wo naxa ɲɛre kira xɔn ma,
barima won yaxuie won nabilinxi,
santidegɛma na e yi ra.»

26 N bara e yaabi, «N ma ɲama, wo
sunnun donma ragoro wo ma,

wo xa sunnun alɔ mixi naxan xa di
kerenyi bara faxa.

Wo xa sunnunyi xa gbo,

barima won yaxuie na fafe keren
na.»

27 Alatala bara a masen n bɛ, «N i
findixi mixi nan na
naxan n ma ɲama matoma.

I xa e mato alako i xa a kolon xa e
ɲɛrɛ ki fan.

I luxi nɛ alɔ mixi naxan wure nun
gbeti raxunuma, a e gbi ba.

28 E birin findixi matandilae nan na
naxee yoma Ala ma.

E luxi alɔ wure nun yɔxui, naxan gbi
mu baxi.

E mu fan.

29 Xabui tɛ radɛxɛma a fanyi ra

alako a xa wure nun yɔxui raxunu,
e gbi xa ba.

Kɔnɔ fe ɲaaxi mu ɲɔnma n ma ɲama
tagi.

E luxi nɛ alɔ sunbui naxan mu bama
wure kui.

30 E xili falama <gbeti kanaxi>,
barima Alatala bara e rabɛɲin.»

7

Isirayila xa gbalɔe

1 Alatala naxa yi masenyi ti
Annabi Yereimi bɛ,

2 «I xa ti Alatala xa hɔrɔmɔbanxi
naadɛ ra,

i fa yi wɔyɛnyi masen naa,

<Wo wo tuli mati Alatala xa masenyi
ra,

wo tan Yudayaka naxee birin soma
yi naadɛe ra fafe tuubide
Alatala bɛ.

3 Isirayila Mange Alatala naxɛ, xa wo
kira masara,

wo naxa fe fanyi suxu,

n wo luma nɛ yi bɔxi ma.

4 Wo naxa la yi wule masenyi ra, wo
nu fa a fala:

Alatala xa hɔrɔmɔbanxi nan yi ki,
Alatala xa hɔrɔmɔbanxi, Alatala xa
hɔrɔmɔbanxi.

5 Xa wo kira masara,

xa wo fe fanyi suxu,

xa wo tinxin wo booree tagi,

6 xa wo mu xɔɲɛ, kiridi, nun kaɲɛ
ginɛ tɔɔrɔ,

xa wo mu mixi faxa tɔɔɔɔge ra yi
 bɔxi ma,
 xa wo mu bira ala gbetɛe fɔxɔ ra,
 naxee findima tɔɔɔɔ ra wo be,
 7 na tɛmɔi n wo luma nɛ yi bɔxi ma
 abadan,

n naxan fixi wo babae ma.

8 Kɔnɔ wo bara bira wule fɔxɔ ra,
 naxan mu sese fanma wo ma.

9 Munfe ra wo wama faxe nun yɛnɛ
 rabafe,

wo wo kali wule ra,
 wo surayi gan sɛɛɛɛ ra Bala kuye
 be,

wo bira ala gbetɛe fɔxɔ ra,

wo mu naxee kolon?

10 Na xanbi wo fa fa tide n ya i,
 n ma banxi kui, n xili matɔxɔma
 dennaxe.

Wo naxe wo bara kisi,
 kɔnɔ wo fe xɔnxi rabama.

11 Wo yi banxi findixi mixi jaaxi
 banxi nan na,

n xili falama dennaxe?

N tan Alatala bara a birin to.

12 Wo xa ratu Silo ma,
 n ma yire sɛniyenxi singe nu na
 dennaxe.

N bara mɛnni fan jaaxankata,
 n ma Isirayila jama xa jaaxɔɔa xa
 fe ra.»

13 Alatala xa masenyi nan ya.

«Yakɔsi, wo to bara yi fe birin naba,
 wo to tondi n ma masenyi suxude,
 n naxan falaxi wo be tɛmɔi birin,
 wo to tondi n ma xili ratinde,

14 n fama nɛ fe rabade yi
 hɔɔmɔbanxi ra,

alɔ n naxan nabaxi Silo ra.

N na mɔɔli rabama nɛ yi banxi ra,

n naxan fixi wo nun wo babae ma,
 wo laxi naxan na.

15 N wo makuyama nɛ n yire ra,
 alɔ n wo ngaxakerenyie Efirami
 bɔnsɔɛ makuyaxi n na ki
 naxe.»

Alatala xa masenyi Annabi Yereimi be

16 «I tan, hali i mu Ala maxandi yi
 jama be,

hali i mu i xui ite salide,

hali i mu n makula,

barima n mu i danxunma.

17 I mu a toxi fe naxan nabama
 Yudaya taae nun Darisalamu
 kui?

18 E xa die yege matongoma,
 babae tɛ radɛxɛma,
 ginɛe fan taami xinde ramulanma, e
 a ramɔndɔ kuye be,

wo naxan xilima koore mange ginɛ.

E man minse bama sɛɛɛɛ ra.

Na kui e bara n naxɔnɔ,

19 n tan fan fama nɛ e tɔɔɔɔde.»

Alatala xa masenyi nan ya:

«E bara e yɛtɛ tɔɔɔɔ,

e bara e yɛtɛ kan nayaagi.

20 Na nan a toxi n tan Marigi Alatala
 naxe,

«N ma jaaxankatɛ na yi bɔxi ma,

mixie nun subee nun bogisee ma.

E birin fama nɛ gande tɛ ra,

naxan mu xubenma.»

21 Isirayila Mange Alatala naxa a
 masen,

«Wo xa wo xa sɛɛɛɛ gan daaxi fan
 don.

22 N mu sɛɛɛɛ fe gbansan xa fala wo
 babae be,

n to e ramini Misira bɔxi ra.

23 Kɔnɔ n e yaamari yi nan na,

«Wo bira n xui fɔxɔ ra,

alako n xa findi wo Marigi Ala ra,

wo fan xa findi n ma jama ra.

Wo xa jɛɛɛ n ma kira xɔn ma,

n naxan masenxi wo be,

alako wo xa hɛɛri sɔtɔ.»

24 Kɔnɔ e mu e tuli mati n na,
 e bara bira e xa mapɔxun kobi fɔxɔ
 ra,

e bara e kobe ti n na,

e mu biraxi n fɔxɔ ra.

25 Kabi wo babae naxa mini Misira
 bɔxi ra han to,

n na n ma konyi namijɔnmɛɛ xɛɛfe
 wo ma.

26 Kɔnɔ wo mu wo tuli matixi n na.

Wo xaxili xɔɔxɔxi,

wo bara kobi dangife wo babae ra.»

27 «I na yi wɔyenyi birin fala e be,
 e mu i danxunma.

I na e xili, e mu a ratinma.

28 Na tɛmɔi i xa a fala e be,

«Si nan ya naxan mu e tuli matima

e Marigi Alatala xa masenyi ra.

E mu marasi mema.

Seriye yo mu na e yi ra.»

²⁹ I xunsexe maxaba,
i naxan naluxi i xa kali xa fe ra.
Alatala bara xɔɔ, a bara yi pama
rabepin.

³⁰ Yudayakae bara fe raba n mu
wama naxan tofe.
E bara fe xɔɔxi dɔɔɔ n ma banxi kui,
n xili falama dennaxe.
E bara na findi yire seniyantare ra.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

³¹ «E bara kuye batude yailan geya
fari Tofeti
nun Hinoma gulunba kui,
alako e xa e xa die gan serexe ra.
N tan mu e yamarixi na fe mɔɔli ra,
a makuya n ma mapɔɔxunyi ra pon.»

³² Alatala xa masenyi nan ya.
«Lɔɔɔɔɔ fama fade Tofeti xili
masarama nɛ.
Hinoma gulunba fama nɛ xilide
Faxɛ Tide.
Tofeti findima nɛ gaburi yire ra.

³³ Xɔɔnie nun subee fama nɛ na pama
binbie donde.
Mixi yo mu luma naa naxan e ker-
ima.

³⁴ Xulunyi pɔɔnma nɛ Yudaya nun
Darisalamu bɔxi kui.
Sigi mu sama, yeliba mu wɔyɛnma.
Fuuti mu xirima na gbaloe xa fe ra.»

8

*Isirayila nun Annabi Yereimi xa
tɔɔɔɔɔ
Alatala xa masenyi*

¹ Alatala xa masenyi nan ya: «Na
waxati Yudaya mangɛɛ, kuntigie,
serexedubɛɛ, namipɔɔnmɛɛ, nun
Darisalamukae, e xɔɔrie ratema nɛ
gaburi kui, ² e sa rayensen kenɛ
ma soge, kike, nun tunbuie bun
ma, e naxee xanu, e naxee batu,
e bira naxee fɔɔɔ ra, e naxee fen,
e tuubi naxee bɛ. Na nan a ra,
e xɔɔrie mu sama gaburi kui, e xa
rayensen bɔxi ma. ³ Mixi naxee mu
faxesa na pama paxaxi ya ma, n fama
nɛ e rayensende pamanɛ ma, faxɛ
xɔɔli e suxuma dennaxe.» Alatala xa
masenyi nan na ki.

Alatala xa masenyi Annabi Yereimi bɛ

⁴ I xa a fala e bɛ,
«Alatala bara a masen,
«Mixi nɔma birade, e mu keli?
Mixi nɔma e mafindide, e mu
gbilen?»

⁵ Munfe ra Darisalamu pama n
matandima?
Munfe ra e gbilenxi kira fanyi fɔɔɔ
ra, e bira kira paxaxi fɔɔɔ ra?
Yi mixie luma nɛ e xa yanfe kui,
e tondi gbilende n ma.

⁶ N nan n tuli matima nɛ e xui ra,
kɔɔɔ e xa wɔyɛnyi mu lanma.
Mixi yo mu gbilenma a xa kobija
fɔɔɔ ra.
A mu a falama, «N na munse
rabafe?»
Kankan birama a yetɛ waxɔɔnfe nan
fɔɔɔ ra,

alo soe naxan gbataxi sigafe gere
sode.

⁷ Hali gbongboe naxan na koore ma,
a gbilen waxati kolon.
Ganbɛ, turunna, nun yedɔɔnmɛ birin
e e gbilen waxati kolon.

Kɔɔɔ n ma pama mu Alatala xa
seriye kolon.»

Alatala xa masenyi Isirayila bɛ

⁸ «Wo a falama, «Lɔɔnnilae nan muxu
ra,
muxu Alatala xa seriye kolon.»
Kɔɔɔ wo na falama di?
Wo xa diine sebelitie bara Ala xa
seriye masara wule ra.

⁹ Wo xa lɔɔnnilae bara yaagi, e xaxili
bara ifu,
barima e bara xanin konyiya kui.
E bara na sɔɔɔ barima e yoxi Alatala
xa masenyi ma.

E findixi lɔɔnnila mɔɔli mundun na?»
Alatala xa masenyi Annabi Yereimi bɛ

¹⁰ «Na nan a ra n fama e xa ginɛ
fide xɛmɛ gbɛtɛɛ ma.

Mixi gbɛtɛɛ fama e xa xɛɛ bade e yi
ra,
barima e birin na e yetɛ xa geeni
gbansan nan fenfe.

A folofe e xa namipɔɔnmɛɛ ma, a sa
dɔɔɔ e xa serexedubɛɛ ra,
e birin na wule falafe.

¹¹ E mu fe gbegbe rabama n ma
pama malife ra.

E a falama, «Wo naxa kontɔfili, wo
bɔɔnɛ xa sa.»

Kɔnɔ bɔɲɛsa yo mu na.
 12 A lanma e xa yaagi e xa fe kobie
 ra,
 kɔnɔ e mu yaagima.
 Yaagitare nan lanxi e ma.
 Na nan a ra, n fama e rabirade kiiti
 waxati.»
 Alatala xa wɔyenyi nan na ki.

13 Alatala xa masenyi nan ya:
 «N bara natɛ tongo n xa e rabolo.
 N mu weni bogi fima e ma,
 n mu xɔrɛ bogi raminima e xa xɔrɛ
 bilie kɔn na.

E burexɛ lisima nɛ,
 mixi gbɛtɛɛ fa e bogi bade.»

Isirayila xa masenyi e boore bɛ

14 «Won na munse rabafe be?
 Won xa malan, won xa won gi taa
 makantaxie kui,
 won xa faxa naa,
 barima won Marigi Alatala bara
 natɛ tongo
 a xa won sɔntɔ, a xa xɔnɛ dɔxɔ won
 ma won ma yunubie xa fe ra.

15 Won bara wa bɔɲɛsa xɔn, kɔnɔ
 bɔɲɛsa yo mu na.
 Won bara wa yalanyi xɔn, kɔnɔ gere
 bara keli.

16 Won yaxuie xa soe xui mɛma
 Dana bɔxi mabiri,
 bɔxi birin na sɛrɛnfɛ na xui ma.
 E fama nɛ bɔxi birin xun nakanade,
 e fa mixi birin sɔntɔde.»

Alatala xa masenyi Isirayila bɛ

17 Alatala xa masenyi nan ya:
 «N na be. N bara bɔximase ɲaaxie
 rasanba wo ma.
 Mixi yo mu nɔma e ra, e wo xinma
 nɛ.»

Annabi Yeremi xa masenyi Alatala bɛ

18 «Fɛɛrɛ yo mu na, n bɔɲɛ bara
 tɔɔrɔ.

19 I tuli mati n bɔnsɔɛ wa xui ra
 naxan kelife yire makuye.
 E a falama, <Alatala mu na Siyon?
 Siyon mangɛ mu na sɔnɔn?>
 Ala e yaabima nɛ,
 <Munfe ra e wama n naxɔnɔfe e xa
 kuyee ra
 naxee tide yo mu na, naxee kelixi
 yire makuye?>

20 Xɛ xaba tɛmui bara dangi,
 sogofure fan bara dangi.
 Han ya won mu kisi sɔtɔ.

21 N bɔnsɔɛ xa tɔɔrɛ bara findi kote
 ra n bɛ.

N bara kinikini, limaniya bara ba n
 yi ra.

22 Seri yo mu na Galadi bɔxi ma?

Seriba yo mu naa?

Munfe ra n bɔnsɔɛ mu nɔma ya-
 lande?

23 Ye yo mu na n fate kui sɔnɔn

naxan findima ya ye ra.

N bara wa kɔɛ nun yanyi ra n bɔnsɔɛ
 bɛ naxan tɔɔrɔxi.»

9

Wule falafe

Alatala xa masenyi

1 «Xa a sa li n mixi nde sɔtɔ naxee
 na biyaasi kui,
 n kafuma nee nan ma, n na n ma
 ɲama rabɛɲin.

N wama n makuyafe nɛ e ra,
 barima yɛnɛlae nun yanfantee nan
 e ra.

2 E dɛ wule falama alɔ sɔɔri naxan
 tanbɛ wolima.

Wule sɛnbɛ gbo e ya ma, e mu nɔndi
 kolon.

E luma yunubi raba ra, e mu n
 kolon.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

3 «Wo naxa la wo boore ra,
 wo naxa la wo ngaxakerenyi ra,
 barima birin luma nɛ e boore
 madaxu ra,
 e birin bira tɔɔɲɛgɛ fɔxɔ ra.

4 Kankan wule falama e boore bɛ,
 yanfanteya gbo e ya ma.

E dɛ bara wule matinkan,
 e luma na yunubi kira nan xɔn ma.

5 Yanfantee nan e ra,
 e mu wama n tan kolonfe.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

6 Mange Alatala bara a masen,

«N fama nɛ e matode,

alɔ xabui naxan wure raxunuma
 alako a gbi xa ba.

N fama nɛ fe nde rabade e xa
 ɲaaxuɲa xa fe ra.

7 Wule fale nan e ra, yanfanteya
 rafan e ma.

E fe fanyi falama e boore bɛ e dɛ nan
 kui,

kɔnɔ yanfanteya na e bɔɲɛ ma.

8 A mu lanma n xa e jaxankata na fe ma?

A mu lanma xe e sare xa fi?»
Alatala xa masenyi nan na ki.

9 «N ya ye raminima geyae nun gbengberenyie xa fe ra.

Na birin ganxi, mixi mu na, xuruse mu na.

10 N gemæe malanma ne yire Darisalamu nu na dennaxe, menni xa findi wulai baree xonyi ra. N Yudaya taae findima ne gbaloe yire ra, mixi yo mu lu naa.»

Isirayila xa masenyi

11 «Adamadi mundun noma na fe fahaamude?

Xa Ala bara na tagi raba mixi nde be, a xa a masen muxu be.

Be boxi findixi gbaloe boxi nan na, a birin ganxi, mixi mu na.»

Alatala xa masenyi

12 Alatala bara a masen, «Na gbaloe e lixi ne barima e bara n ma seriye rabolo n naxan fixi e ma. E mu e tuli matixi n ma masenyi ra, e mu n ma yaamarie rabatuxi. 13 E bara bira e yete waxonfe foxo ra, e nu Bali kuyee batu e babae naxee masenxi e be. 14 Na nan a ra n tan Isirayila Marigi Alatala bara nate tongo yi nama xa psonne gerun. 15 N e rayensenma ne jamanne ma, e tan nun e babae mu dennaxe kolon, n e sontoma ne santidegema ra.»

Alatala xa masenyi

16 Mange Alatala xa masenyi nan ya:

«Wo wo tuli mati.
Wo mixie xili naxee fata wade,
e xa e wa xui ramini.

17 E xa e xulun e wa xui raminide.
Won tan fan xa wa,
ya ye xa mini.»

Isirayila xa masenyi

18 Wa xui minima Siyon taa kui:

«Won bara gbaloe soto,
won bara lu yaagi kui.

Won bara keli won ma boxi ma,
won ma banxie bara kana.»

Annabi Yereimi xa masenyi

19 «Wo tan ginæe, wo wo tuli mati
Alatala xa masenyi ra,
wo wo tuli mati a xa woyenyi ra.

Wo wo xa die nun wo booree matinkan wa ra,

20 barima faxe bara so won xonyi.

Won ma die bara faxa kira ra,
won ma fonikee bara faxa taa kui.»

Alatala xa masenyi

21 Alatala xa masenyi nan ya:

«A fala pama be mixie na faxafe,
e luxi boxi ma alo maale xiri naxee xabaxi,

kono mixi mu na naxan e malanma.»

22 Alatala xa masenyi nan ya:

«Lonna naxa a yete matoxo a xa lonni xa fe ra.

Senbema naxa a yete matoxo a senbe xa fe ra.

Banna mixi naxa a yete matoxo a xa bannaya xa fe ra.

23 Xa mixi wama a yete matoxofe fe nde ma,

a xa a yete matoxo a xa danxaniya nan ma fe ra.

Alatala nan n na,
hinnente naxan tinxinyi nun seriye rawalima dunija ma.

Na fe mooli rafan n ma.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

24 Alatala xa masenyi nan ya:

«Loxoe fama fade, n mixi halakima ne,

naxan sunnaxi kono a boje mu seniye,

25 alo Misirakae, Yudayakae, Edonkae,

Amonikae, Mowabakae,
naxee birin e xunxexe maxabama

naxan na e xunyi setie ma.
Yi si birin naxee na gbengberenyi

ma,
e sunnaxi, kono e mu sunna wali rabama.

Hali Isirayilakae mu sunna wali rabama,

e boje mu seniye.»

10

Kuyee

Alatala xa masenyi

1 Isirayila bonsoe, wo wo tuli mati
Alatala xa masenyi ra.

2 Alatala xa masenyi nan ya:

«Wo naxa bira si gbetɛɛ ɲɛɛ ki fɔxɔ
ra.

Wo naxa gaaxu tɔnxumae ya ra
naxee na koore ma.

Si gbetɛɛ gaaxuma na fe mɔɔli nan
ya ra.

³ E xa diine mu findixi nɔndi ra.

E wuri segema wula i,
mixi nde a masoli beera ra.

⁴ E a raxunma gbeti nun xɛɛma ra,
e lantuma mabanban dɛɛɛma ra
alako a naxa bira.

⁵ Na kuyee mu nɔma wɔyɛnde.

A luxi nɛ alo wuri naxan tixi laakɔɛ
yire xɔnie magaaxu se.

A mu nɔma ɲɛɛɛde, fo mixi a xanin.
Wo naxa gaaxu na kuye mɔɔli ya ra,
barima a mu nɔma fe ɲaaxi xa na
mu a fanyi rabade.

⁶ Alatala, i maniyɛ mu na.

I senbɛ gbo, i xili magaaxu.

⁷ Dunija mangɛ, nde na naxan mu
gaaxuma i ya ra?

A lanma dunija birin xa gaaxu i ya
ra,

barima i maniyɛ yo mu na dunija
lɔnnilae tagi,

xa na mu a ra dunija mangɛɛ ya ma.

⁸ Dunija mixi findixi lɔnnitare nun
xaxilitare nan na.

Na kolonma e xa wuri batui nan kui.

⁹ Kuyee findixi gbeti nan na Tarasisi
daaxi,

a findixi xɛɛma ra Ufasi daaxi.

Xabui nan a yailanma.

Dugi gbeeli ragoroxi a ma.

Walikɛɛ nan kuye yailanma.

¹⁰ Kɔnɔ Alatala nan findixi Ala ra
nɔndi ki ma.

Ala ɲiɲɛ nan Mangɛ ra abadan.

Dunija sɛɛɛnma a xa xɔnɛ nan ya
ra,

sie mu nɔma tide a ya ra.

¹¹ Wo xa a masen e bɛ,

«Yi kuyee xa mu dunija nun koore
daaxi,

e mu nɔma bude dunija bendɛ fupi
fari.»»

¹² Alatala nan bɔxi daa a senbɛ ra,

a dunija ti a xa lɔnni ra,

a koore walaxɛ itala a xaxili ra.

¹³ A na yaamari fi, ye xa malan koore
ma, a malanma nɛ,

a findi nuxui ra dunija xun ma,

ye nun foye na mini, galanyi fan a
xui ramini.

¹⁴ Adamadi xaxili mu na.

Kuye yailanma fama nɛ yaagide a xa
wali xa fe ra,

barima kuyee findixi wule nan na,

e mu ɲɛngima fefe ma.

¹⁵ Se fufafu nan e ra,

e findixi mixi xa wali nan na naxee
tide yo mu na,

naxee dangima dunija ɲaxankatama
lɔxɔɛ naxɛ.

¹⁶ Yaxuba Marigi mu maniyama
kuye ra.

Yaxuba Marigi nan birin daaxi,

a Isirayila sugandi a xa ɲama ra.

A xili falama nɛ Mangɛ Alatala.

¹⁷ Wo wo harige malan,

wo tan naxee na taa suxuxi kui,

¹⁸ barima Alatala bara a masen,

«N bekae kerima nɛ

alo mixi naxan gɛmɛ wolima laati
ra.

N e halakima nɛ, e mu kisima.»

Isirayila xa masenyi

¹⁹ «Naxankatɛ birin na n bɛ, n ma
tɔɔɛ gbo.

Kɔnɔ n a falama nɛ n yetɛ bɛ,

tɔɔɛ nan a ra n naxan soto,

n xa tin na ra.

²⁰ N ma kiri banxi bara bira,

a luutie bara bolon.

N ma die bara keli n xun ma,

mixi yo mu na naxan n malima
banxi tide.

²¹ Isirayila yareratɛ xaxili mu na,

e mu Alatala fenxi.

E xaxilitareɲa toma na kui.

E fɔxirabirɛɛ yensenxi na nan ma.

²² Won xui magaaxuxi mɛma nɛ
naxan kelixi kɔɔla ma,

naxan fama Yudaya xa taaɛ kanade,

e xa findi wulai bareɛ xɔnyi ra.

²³ Alatala, n a kolon adamadi mu
fefe ragirima,

a mu a yetɛ rapɛɛɛma dunijɛigiri
kui.

²⁴ Alatala, n matinxin i xa seriye ra,

kɔnɔ i naxa xɔnɔ n ma,

xa na mu a ra n faxama nɛ.

²⁵ I xa xɔnɔ si gbetɛɛ nan ma naxee
mu i kolon,

i xa xɔnɔ ɲamaɛ nan ma naxee mu
i xili falama,

barima e wama Yaxuba bɔnsɔɛ nan
faxafe,
e wama e xun nakanafe nɛ, e xa e
sɔntɔ,
e wa e xɔnyi xa findi gbaloe yire ra.»

11

Alatala xa saate kanafe

Alatala xa masenyi

¹ Alatala naxa yi masenyi ti Annabi
Yereimi bɛ,

² «A fala Yudayakae nun Darisala-
mukae bɛ,

«Wo wo tuli mati yi saate ra.

³ Isirayila Marigi Ala bara a masen,
dankɛ na tuli xɔri bɛ naxan mu yi
saate ramema,

⁴ saate n naxan masenxi wo babae
bɛ

e mini lɔxɔɛ kelife ra Misira bɔxi ma.
E to keli naa fe xɔrɔxɔɛ kui,

n naxa a fala e bɛ,
Wo xa wo tuli mati n na,
wo xa n ma yaamari rabatu.

Na kui wo findima nɛ n ma pama ra,
n fan findi wo Marigi Ala ra.

⁵ N na n kali wo babae bɛ naxan na,
bɔxi fanyi fife ra wo ma xijɛ nun
kumi na dennaxɛ,

n bara na rakamali to lɔxɔɛ.

Wo na na bɔxi nan ma to.»

Annabi Yereimi xa masenyi

N naxa a yaabi, «Amina Marigi
Alatala.»

Alatala xa masenyi

⁶ Alatala naxa a masen n bɛ,
«Yi masenyi ti i xui itexi ra Yudaya
taae kui,

a nun Darisalamu kirae xɔn ma.
A fala, «Wo wo tuli mati yi saate ra,
wo xa a rabatu.

⁷ Kabi n naxa wo babae ramini
Misira bɔxi ra,
n bara e yaamari, e xa e tuli mati n
na.»

⁸ Kɔnɔ e mu tin n xui ramede.
Kankan bara bira a bɔjɛ paxaxi fɔxɔ
ra.

Na nan a ra n fama n ma saate
rakamalide,
n e yamarixi naxan na, e naxan
matandixi.»

⁹ Alatala bara a masen n bɛ,
«Yudayakae nun Darisalamukae
wama n yanfafe.

¹⁰ E bara e babae xa jɛrɛ ki paxaxi
tongo,

e tondi n ma masenyi ra,
e fa bira ala gbɛtɛɛ fɔxɔ ra, e e batu.
Isirayila bɔnsɔɛ nun Yuda bɔnsɔɛ
bara n ma saate matandi,
n naxan tongo e babae bɛ.

¹¹ Na kui Alatala xa masenyi nan ya:
«N fama nɛ e paxankatade han e mu
nɔ minide.

E fama nɛ e mawade n bɛ, kɔnɔ n
mu e xui suxuma.

¹² Yudaya xa taaɛ nun Darisala-
mukae fama nɛ ala gbɛtɛ
maxandide,

e surayi ba sɛrɛxɛ ra naxee bɛ.
Kɔnɔ na kuyee mu fama e rakiside e
xa tɔɔrɛ kui.

¹³ Yudayakae, wo kuyee batuma wo
xa taaɛ kui.

Na sɛrɛxɛbadeɛ findixi yaagi nan na
wo bɛ.

Darisalamukae, kuye sɛrɛxɛbade na
wo xa kira birin xɔn ma,
wo surayi bama sɛrɛxɛ ra Bali kuye
bɛ dennaxɛ.»

¹⁴ I naxa duba yi pama bɛ,
i naxa i mawa n tan Ala bɛ, i naxa n
maxandi,

barima n mu e wa xui suxuma.»

¹⁵ «Munfe ra n xanuntenyi fama n
ma banxi kui,

a lu fe kobi raba ra tɛmui birin?
Wo a mapɔxunxi nɛ wo xa sɛrɛxɛɛ
nɔma wo rakiside,

hali fe paxaxi to fa rafan wo ma?

¹⁶ Alatala nu bara wo xili
«Oliwi wuri xinde, naxan bogi to-
fan.»

Kɔnɔ yakɔsi wo fama nɛ gbeleg-
belede

barima tɛ sama nɛ wo salonyie ma.

¹⁷ Mange Alatala naxan wo tixi,
a bara yaamari fi wo xa paxankata
Isirayila bɔnsɔɛ nun Yudaya bɔnsɔɛ
xa yunubi xa fe ra.

E bara n naxɔnɔ e xa sɛrɛxɛɛ ra,
e naxee baxi Bali kuye bɛ.»

Annabi Yereimi xa masenyi

¹⁸ «Alatala bara e waxɔnfe masen n
bɛ.

N bara a kolon e nu wama naxan
nabafe n na.

19 N nu luxi ne alo yexesyore e naxan xaninma a faxade.
 N mu nu a kolon e nu wama naxan nabafe n na.
 E nu bara a fala n ma fe ra,
 <Won xa yi wuri bili nun a bogi kana.
 Won xa a nii ba duniya bendε fupi fari,
 alako mixi yo naxa ratu a xili ma.>
 20 Kono Mange Alatala findixi kiitisa tinxinxi nan na,
 naxan mixi bope nun a sondonyi ma fe kolon.
 N na n gberoxofe luxi i tan nan ma, barima n xaxili tixi i tan nan na.
 21 Na nan a ra Alatala bara nate tongo Anatotikae xa fe ra,
 naxee wama n faxafe, naxee n yamari,
 <I naxa namijonme masenyi ti Alatala xili ra,
 xa na mu a ra muxu i faxama ne.>
 22 Mange Alatala bara a masen,
 <N e paxankatama ne.
 E xa fonikee fama ne faxade santidegema ra,
 e xa die faxa kaame ra.
 23 E xa mixi yo mu luma duniya ma, barima n fa temui n Anatotikae halakima ne.>>

12

Ala xa natee mixi paaxie xa fe ra Annabi Yerehi xa masenyi Alatala be
 1 «Alatala, i tinxin, kono n wama i maxorinfe i xa nate nde xa fe ra.
 Munfe ra mixi paaxie xa fe luma sooneya ra?
 Munfe ra bope na yanfantee be?
 2 I tan nan e daaxi, i tan nan e baloxi. E sigama yare, e fe rabama e xa duniyeigiri kui.
 E i xili falama e de ra,
 kono i xa fe mu na e bope kui.
 3 Alatala, i n sondonyi ma fe kolon. I xa nate tongo mixi paaxie faxafe ra,
 alo yexee naxee xaninma e kon naxaba yire.
 4 Boxi luma sunnunyi kui han mun loxoε?
 Tunde tondima fade han mun temui?

Subee nun xonie na faxafe mixi xa paaxuna saabui ra,
 barima e naxε, <Ala mu muxu toma.>>
Alatala xa masenyi Annabi Yerehi be
 5 «Xa i tagan i gide adamadie ya ma, i fa i gima di soe ya ma?
 Xa i bira taa kui, i jereama Yuruden wula kui di?
 6 I ngaxakerenyi naxee kelixi i baba xonyi,
 e fama ne i yanfadi, e sonxoε rate i ma.
 I naxa la e xa woyen joxunme ra.
 7 N nan n ma banxi bepinma ne, n nan n ma pama raboloma ne, n xanuntenyie fi e yaxuie ma.
 8 N na rabama ne barima n ma pama bara lu
 alo yete xaape wulai.
 N bara e xon.
 9 N ma pama bara lu
 alo xoni maxonoxi segee birama naxan foxo ra.
 <Wulai subee, wo xa fa n ma pama sontode.>
 10 Xuruse demadonyie bara n ma laakoe kana,
 e n ma xe fanyi maboron, a findi yire xaraxi ra.
 11 N ma boxi bara findi gbaloe yire ra.
 A na sunnunyi kui n ya xori,
 sese mu fanma menni, mixi yo mu kinikinima a ma.
 12 Soori paaxie na fafe kelife gbengberen yire,
 barima Alatala bara a ragiri santidegema xa boxi birin li,
 mixi yo naxa lu bopea kui.
 13 E bara sansi xori si,
 kono e tunbe gbansan nan sotoma.
 E e yete rataganma ne fufafu.
 Alatala bara xono wo ma,
 na birin xa findi yaagi ra wo be.>
Alatala xa masenyi Isirayila yaxuie be
 14 Alatala bara a masen,
 «Si naxee sabatixi Isirayila rabilinyi, si naxee n ma Isirayila pama xa boxi xun nakanama,
 n naxan fixi e ma,
 wo xa a kolon n fama ne wo fan keride wo xonyi,
 n fa n ma pama ba wo yi ra.

15 N na ge e bade wo yi ra,
n man kinikinima ne e ma,
n fa e ragbilen e xa boxi ma naxan
findixi e ke ra.

16 Xa na sie n ma pama xa seriye
matinkan,
e fa e rakali n xili ra, <Alatala jipe,>
n e rasoma ne n ma pama ya ma.
E nu bara n ma pama matinkan e
kalide Bali xili ra,

n ma pama fan noma ne e
matinkande kali ra n xili ra.

17 Kono xa a sa li na sie mu e tuli
mati n ma masenyi ra,
n e xun nakanama ne, n fa e sonto.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

13

Annabi Yeremi xa beleti

1 Alatala naxa a masen n be, «Sa
beleti dugi daaxi sara, i tagi xiri. I
naxa a bunda ye ra.» 2 N naxa siga
beleti sarade alo Alatala a fala n be
ki naxe. N naxa n tagi xiri.

3 Na dangi xanbi, Alatala man
naxa a masen n be, 4 «Beleti tongo
i naxan saraxi, i naxan xirixi i
tagi. Keli, i siga Efirati xure mabiri.
Menni i xa na beleti noxun gemε lon-
gori ra.» 5 N naxa siga, n naxa beleti
noxun Efirati mabiri alo Alatala a
masenxi n be ki naxe.

6 Kike wuyaxi dangi xanbi, Alatala
man naxa a masen n be, «Keli, i
siga Efirati i beleti tongo i naxan
noxunxi.» 7 N naxa siga Efirati xure
beleti noxunxi tongode. N naxa a
to a bara nu boro, n mu noma a
rawalide sono.

Alatala xa masenyi

8 Alatala naxa yi masenyi ti n be,

9 «Alatala bara a masen,
a na na ki ne Yudaya nun
Darisalamu xa yete igbona xa
fe ra.

10 Nama paaxi nan e ra naxan tondi
n ma masenyi suxude,
naxan bone xorocho,
E birama ala gbeteε nan foxo ra, e
tuubi e be.

E fama ne lude alo na beleti
naxan kanaxi, naxan mu fanxi
sono.»

11 Alatala xa masenyi nan ya:
«N nu bara Isirayila nun Yudaya
bonsoe xiri n tagi,
alo mixi beleti xirima a tagi ki naxe.
N nu wama ne e xa findi n ma pama
ra,
e xa fe xa findi binye nun matoxoe
ra n be,
kono e mu tin n ma masenyi ra.»

12 «Na kui i xa a fala e be,
Isirayila Marigi Alatala bara a
masen,
<Weni fepe birin nafe weni ra.>
E fama ne i yaabide,
<Muxu a kolon a lanma weni fepe xa
rafe weni ra.>

13 I man xa e yaabi,
Alatala bara a masen,
<Mange birin naxee na Dawuda xa
kibanyi kui,
a nun serexedubee, nun namiponmee,
nun Darisalamukae,
n fama ne e birin lude alo siisilae.»

14 Alatala xa masenyi nan ya:
«N fama ne gere sode pama ya ma,
n die nun e babae tagi iso.
N mu kinikinima, n mu dipema.
N fama ne e birin xun nakanade.
15 Wo xa wo tuli mati n na,
wo naxa wo yete igbo,
barima Alatala xa masenyi nan na
ki.

16 Wo xa wo Marigi Alatala matoxo,
beenu a xa dimi rasin boxi ma,
beenu wo xa bira geyae fari koe ra.
Wo wama naiyalanyi xon ma,
kono Alatala dimi paaxi nan
nagoroma wo ma.

A luxi ne alo nuxui naxan fooroxi
a findi faxe ra wo be.

17 Xa wo mu wo tuli matima yi
masenyi ra,
n fama ne wade n kerenyi ma wo xa
yete igbona xa fe ra.

Ya ye fama ne minide n yae ra,
barima Alatala xa pama bara xanin
konyiya kui.»

Alatala xa masenyi Annabi Yeremi be

18 «A fala mange nun a xa gine be,
wo goro boxi ma,
barima mangeya bara ba wo yi ra.

Mange tɔnxuma mu luma wo xun
ma sɔnɔn.

19 Negewi xa taæ balanxi,
mixi yo mu nɔma e naadæe rabide.
Yudaya bɔnsɔe birin bara xanin
namanɛ ma.

20 Wo a mato, pama nde na fafe
kelife kɔɔla ma.

Nama na minden, n naxan taxuxi i
ra,

naxee luxi alɔ i xa xurusee gali i
nelexinxi naxee ra?

21 Wo munse falama
wo defanbooree tima wo xun ma
temui naxɛ yanfanteya ra?

Na tɔɔre mu luma xɛ alɔ di bari xa
tɔɔre?

22 Xa wo wo yete maxɔrin,
munfe ra yi bara muxu li,
wo xa a kolon wo yaagi nun fe jaaxi
sɔtɔma nɛ

wo xa yunubi wuyaxi xa fe ra.

23 Mixi fɔɔre kiri nɔma fiixede?
Barate xa makatunyi nɔma masa-
rade?

Wo tan go, wo tan naxee darixi fe
jaaxi ra?

Wo nɔma lude kira fanyi xɔn ma?

24 N fama nɛ wo rayensende
alɔ maale lagi naxan lɔɛma gbeng-
berenyi foye kui.»

25 Alatala xa masenyi nan ya:

«N bara na paxankate mɔɔli nate wo
bɛ,

barima wo bara nɛemu n ma,
wo bara la wule ra.

26 N fama nɛ wo rayaagide a jaaxi
ra.

27 N bara wo xa yɛnɛ nun wo xa
langoɛna to,

wo birama naxan fɔxɔ ra geyæ fari
nun daaxæe kui.

N bara wo xa fe jaaxie to.

Naxankate na wo bɛ Darisalamuka
seniyentaree.

Wo luma na kira xɔn ma han mun
temui?»

14

*Kaamɛ ragorofe Isirayila bɔxi ma
Alatala xa masenyi*

1 Alatala xa masenyi nan ya
a naxan tixi Annabi Yereimi bɛ,
kaamɛ to sin Isirayila bɔxi ma.

2 «Yudaya na sunnunyi kui,
a xa taa kanaxie na gbelegbelefe
bɔxi ma.

3 Denbaya kanyie e xa walikæe
xɛɛma ye fende,

kɔnɔ ye mu na kɔlɔnyie kui,
e fa gbilen feɲɛ igelixi ra.

E sunnun donma ragoroma e ma
yaagi xa fe ra.

4 Bɔxi bara ibɔɔ folɔ,
barima tune yo mu faxi a ma.

Walikæe fan luxi na yaagi nan kui,
e fa sunnun donma ragoro e ma.

5 Tɔɔkɛ a xa di raboloma wula i,
barima jooge mu na e naxan
donma.

6 Sofale tixi geyæ fari,
e foye mamɛma alɔ wulai baree.

E jooge fenma
kɔnɔ e mu sese toma.»

Isirayila xa masenyi Alatala bɛ

7 «Alatala, hali muxu xa yunubi gbo,
i xa muxu rakisi i xili xa fe ra.

Muxu bara fe jaaxi gbegebe raba,
muxu bara yunubi raba i ra.

8 Isirayila xaxili tixi i tan nan na,
i findixi muxu rakisima nan na
muxu xa tɔɔre kui.

Munfe ra i bara lu alɔ xɔɲɛ muxu
xɔnyii?

Munfe ra i bara lu alɔ biyaasila
naxan na dangife tun?

9 Munfe ra i bara lu alɔ sɔɔri
senbetare

naxan mu nɔma muxu rakiside?
Alatala, i na muxu ya ma,

i xili na muxu xun ma.
I naxa muxu rabolo.»

Alatala xa masenyi Isirayila bɛ

10 Alatala bara a masen yi pama bɛ,
«Neretie nan lanxi wo ma,

wo mu nɔma wo yete suxude.»
Annabi Yereimi xa masenyi

«E mu rafan Alatala ma.
A e xa yunubie kolon,

a fama e paxankatade na nan ma.»
Alatala xa masenyi Annabi Yereimi

bɛ,
11 Alatala bara a masen n bɛ,
«I naxa Ala maxandi fe fanyi ra yi
pama bɛ.

12 Xa e sunyi suxu, n ma tongoma.
Xa e sɛrɛxɛe ba, n mu e suxuma,
barima n wama e xun nakanafe nɛ

santidegema, kaame, nun fure jaaxi ra.»

Annabi Yeremi xa masenyi Alatala be

¹³ N bara Ala yaabi,

«N Marigi Alatala, namijonmee bara a fala e be,

«Wo mu santidegema toma,

wo mu kaame kolonma.

Wo bojesa nan tun sotoma be.»»

Alatala xa masenyi Annabi Yeremi be

¹⁴ Alatala bara a masen n be,

«Na namijonmee na wule nan falafe n xili ra.

N tan mu e xexi,

n tan mu yaamari fixi e ma,

n tan mu woyenxi e be.

E xa wule masenyi fatanxi laa-
matunye nan na

naxee mu findixi nondi ra,

a fatanxi se matoe nun kuyee xa wali nan ma,

a fatanxi e yete xaxili madaxuxi nan na.

¹⁵ Na nan a ra, Alatala bara a masen,
«Namijonme naxan masenyi tima n

xili ra

n mu naxan fixi a ma,

a fa a fala «Santidegema nun kaame mu yi boxi lima,»

na namijonme mooli sontoma ne santidegema nun kaame ra.

¹⁶ A masenyi tima pama naxan be,

e fama ne faxade Darisalamu kirae xon ma santidegema nun kaame ra.

Mixi yo mu luma naa naxee e ratagatama,

mixi yo mu na naxee e xa ginne nun e xa die ratagatama.

N fa e xa fe jaaxi sare ragbilende e ma.»

¹⁷ I xa a fala e be,

«Ya ye minima n ya ra kee nun yanyi temui birin,

barima n ma pama seniyenxi bara toore belebele soto,

gbaloe bara e li.

¹⁸ Xeme na daaxa naxee faxaxi santidegema ra.

Furema kaamexie na taa kui.

Namijonmee nun serexedubee fan boxi iperema,

konon e xaxili mu na sonon.»»

Isirayila xa masenyi Alatala be

¹⁹ «Alatala, i bara Yudaya rabolo kerenyi ra?

Siyon mu rafanxi i boje ma sonon?

Munfe ra i muxu jaxankatama,

i tondi muxu rayalande?

Muxu bara wa bojesa xon, konon muxu mu a sotoxi.

Muxu bara wa yalanyi xon, konon wa xui gbansan nan minixi.

²⁰ Alatala, muxu bara muxu xa jaaxupa kolon,

muxu bara muxu babae xa yunubie to.

Muxu bara yunubi raba i ra.

²¹ Konon i naxa xonon i xili xa fe ra.

I naxa a lu nde xa ba i xa binye nun i xa yaragaaxui ra.

I xa ratu saate ma naxan na won tagi.

²² Wule kuye nde na dunipa naxan tune ragoroma? Ade.

Koore noma tune rafade? Ade.

Muxu xaxili tixi i tan nan na,

barima i tan nan gbansan noma na fe mooli rabade.»

15

Ala xa nate

Alatala xa masenyi Annabi Yeremi be

¹ Alatala bara a masen n be,

«Hali Annabi Munsu nun Annabi Samuweli

n maxandi ne yi pama xa fe ra,

n boje mu tin na duba suxude.

E xa e makuya n na, e xa siga.

² Xa yi pama i maxarin, «Muxu xa siga minden»,

i xa e yaabi, «Alatala nan a masenxi, naxan lanma a xa faxesa, na kanyi xa

faxesa,

naxan lanma a xa faxesa santidegema ra,

na kanyi xa faxesa santidegema ra,

naxan lanma a xa faxesa kaame ra,

na kanyi xa faxesa kaame ra,

naxan lanma a xa xanin konyiya kui,

na kanyi xa xanin konyiya kui.»

³ Alatala xa masenyi nan ya:

«N fama ne e jaxankatade toore naani ra.

Santidegema fama ne ndee faxade.

Baree fa ndee ibode.

Xoni naxee na koore ma nun wulai sube naxee na boxi,

e fama ne ndee sontode, e e don.
⁴ Duniya mangeya birin na na fe to,
 e luma gaaxui nan kui.
 E fama ne a kolonde Yudaya mange
 Xesekiya xa di Manasi,
 a fe jaaxi naxan nabaxi Darisalamu,
 na bara a niya Alatala xa e
 jaxankata.
⁵ Darisalamu, nde kinikinima i ma?
 Nde noma dipede i xa fe ra?
 Nde i xa fe maxarinma?>
⁶ Alatala xa masenyi nan ya:
 <Wo bara n naboloo,
 wo bara gbilen n foxo ra.
 Na fe na a ra n fama wo suxude, n
 mu kinikini wo ma.
⁷ N fama ne e rayensende alo maale
 lagi,
 n fa e xa die bade e yi ra,
 n fa n ma jama xun nakanade
 barima e mu gbilenxi e xa wali kobi
 foxo ra.
⁸ E xa kaape ginne wuyama ne
 alo meyenya naxan na baa de ra.
 Kasara ti fama ne dingee ma yanyi
 ra,
 a fa fe magaaxuxi raba e ra.
⁹ Nga naxan bara di solofere bari,
 a fama ne tagande,
 a faha yaagi kui a xa waxati mu a
 lixi.
 Isirayila yaxuie fama ne e sontode
 santidegema ra.>
 Alatala xa masenyi nan na ki.»
Annabi Yeremi xa masenyi
¹⁰ «N nga, jaxankate na n be.
 I bara n naso dunija
 kono n ma fe mu rafanxi beka yo
 ma.
 N mu doni tongoma, n mu doni fima,
 kono mixi birin luma n danka ra.»
Alatala xa masenyi
¹¹ Alatala bara a masen,
 «N mu wo rakisixi xe?
 N mu yaxuie bonbo xe wo xa fe ra
 wo toro temui?
¹² Wure nun yoxui bolonma? Ade.
 Mixi naxan kelima koola ma go?
¹³ N bara wo xa harige nun wo xa
 naafuli birin fi mixi ma
 wo xa yunubie xa fe ra wo naxee
 rabaxi yi boxi ma.
¹⁴ N wo sama ne wo yaxuie sagoe,

e xa wo xanin boxi ma wo mu
 dennaxe kolon,
 barima n bara xono wo ma a jaaxi
 ra.»
Annabi Yeremi xa masenyi Alatala be
¹⁵ «Alatala, i bara a birin kolon.
 I xa ratu n ma, n mali, n gberoxo n
 yaxuie ma.
 I naxa n faha, i tan kinikininte,
 barima n na torofe i xili xa fe ra.
¹⁶ N to i xa masenyi me, n bara a
 suxu.
 I xa seriyee rafan n ma,
 barima n findixi i gbe nan na, i tan
 Mange Alatala.
¹⁷ N mu lu mixi ya ma naxee nu
 yoma i ma,
 barima i xa fe nu na n boje kui.
 N nu bara lu n keren,
 n nu xonoxi yi jama ma alo i tan.
¹⁸ Munfe ra n luma torere kui?
 Munfe ra n mu yalanyi sotoma?
 I naxa i xa laayidi kana
 alo kolonyi naxan mu ye raminima
 sonon.»
Alatala xa masenyi Annabi Yeremi be
¹⁹ Na nan a ra Alatala bara a masen,
 «Xa i gbilen n ma,
 n i ragbilenma ne i walide.
 Xa i ba woyen jaaxi falafe,
 n man i findima ne n ma xera ra.
 Nama xa bira i foxo ra,
 i tan naxa bira e foxo ra de.
²⁰ Yi jama fama ne i gerede,
 kono e mu noma i ra,
 barima n i luma ne alo tete xoxoxe
 e ya ra.
 N na i seeti ma, alako n xa i rakisi, n
 xa i ratanga.
 Alatala xa masenyi nan na ki.
²¹ N i bama ne mixi jaaxi belexe,
 n i ratanga mange senbema ma.»

16

Gbaloe Isirayila boxi ma
Alatala xa masenyi Annabi Yeremi be
¹ Alatala bara yi masenyi ti n be,
² «I naxa gine doko, i naxa die soto,
³ barima Alatala bara a masen die xa
 fe ra
 naxee fama baride yi boxi ma,
 a nun e nga naxee e barixi,
 a nun e baba naxee e sotoxi,
⁴ e fama ne faxade fure ma,

kɔnɔ ɲɔnfe mu rabama e be, e mu
ragatama boxi ma.
E findima ɲaɲe nan na bendɛ fuɲi
fari.
E na faxa santidegema nun kaame
ra,
xɔnie nun wulai subee fa e binbie
donde.»

⁵ Alatala bara a masen n be,
«I naxa so banxi kui mixi na sun-
nunyi kui dennaxe,
i naxa siga ɲɔn yire, i naxa mixi
kunfa ba,
barima n bara boɲesa ba n ma ɲama
yi ra,
n bara tondi hinne nun kinikini ma
e be.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

⁶ «Mixi xungbee nun mixi lanmae
faxama ne yi boxi ma.
E mu ragatama, e ɲɔnfe mu rabama.
E xa mixie mu e yete maxabama
sunnunyi kui,
e mu e xunyi bima faxa mixie be.
⁷ E mu taami doxɔma sunnun mixie
be alako e xa madundu.
E mu minse doxɔma sunnun mixie
be,
naxee baba xa na mu a ra e nga bara
faha.

⁸ I naxa ɲɔn fe bande don,
i naxa lu sunnun mixie fe ma e
madundufe ra,

⁹ barima Isirayila Mange Alatala
bara a masen,
«N bara fa yi waxati wo tagi
alako ɲelexinyi sigie xa dan,
xulunyie xa ɲɔn futi xirimae tagi.»

Annabi Yeremi xa masenyi Alatala be

¹⁰ «N na ge yi masenyi tide ɲama be,
e fama ne n maxɔrinde,
«Munfe ra Alatala bara a masen a xa
muxu ɲaxankata?
Munse findixi muxu xa yunubi ra?
Muxu fe ɲaaxi mundun nabaxi
muxu Marigi Alatala ra?»»

Alatala xa masenyi Annabi Yeremi be

¹¹ «I xa e yaabi,
«Alatala xa masenyi nan ya:
Wo babae bara n nabolɔ,
e bara bira ala gbeteɛ foxɔ ra,
e bara e batu, e bara tuubi e be.»

E bara n tan nabɛɲin, e mu n ma
seriye suxu.

¹² Wo tan bara fe ɲaaxi raba dangife
wo babae ra.

Wo bara bira wo sondonyi ɲaaxi
waxɔnfe foxɔ ra,
wo mu wo tuli mati n na.

¹³ N xa wo kerɪ yi boxi ma,
wo xa siga yire nde wo nun wo
babae mu dennaxe kolon.

Menni wo nɔma ne ala gbeteɛ
batude kɔe nun yanyi ra,
barima n mu kinikinima wo ma
sɔnɔn.»»

¹⁴ Alatala xa masenyi nan ya:
«Loxɔe fama fade, mixi mu a falama
sɔnɔn,

«Alatala ɲiɲe bara Isirayilakae
ramini Misira boxi ra.»

¹⁵ Mixie fama ne a falade,
«Alatala ɲiɲe bara Isirayilakae
ramini kɔɔla boxi ma,
a nun boxi birin ma e rayensenxi
dennaxe.

N fama ne e ragbilende e xa boxi ma,
n naxan fi e babae ma.»»

¹⁶ Alatala xa masenyi nan ya:
«N fama ne mixi suxuie xede e yire,
e xa e suxu.

N fama ne koyinmae xede e yire,
e xa e fen geyae fari gemee
longori ra,

¹⁷ barima n bara e ɲere ki to.

E rabafe mu noxunxi n ma,
n e xa yunubie birin toma.

¹⁸ N fama ne e xa yunubi sare
ragbilende e ma doxɔ firin,
barima e bara n ma boxi findi boxi
seniyentare ra,

n naxan fixi e ma ke ra.
E bara na boxi rafe fe ɲaaxi nun fe
ratonxi ra.»

Annabi Yeremi xa masenyi

¹⁹ «Alatala findixi n senbe nan na,
a findixi n kantama nan na,
a findixi n ma kantari nan na n ma
toore kui.

Sie fama ne fade i yire kelife duniɲa
tuxui birin.

E fama ne a falade, «Muxu babae
biraxi wule nan foxɔ ra,
wule naxan mu findixi munafanyi
ra e be.»

20 Adamadi noma alae yailande?
E naxan yailanma, Ala mu a ra.»

Alatala xa masenyi

21 «Na nan a ra,
yi biyaasi n fama ne n senbe maga-
axuxi masende e be,
alako e xa a kolon Alatala nan n na.»

17

Sondonyi seniyentare

Alatala xa masenyi

1 «Yudaya xa yunubi sebexi wure
sebeli ti se xoxoxe nan na.
A sebexi e sondonyi ma,
a sebexi e xa serexebade ferie ma,
alo sebeli tima walaxe ma ki naxe.
2 E xa die fan natuma e xa
serexebadee ma na ki ne,
a nun e xa Aseri wuri masolixie ma
naxee luxi sansi bun ma geyae fari.
3 N ma geya naxan na wo xa boxi
ma,
a nun wo harige, nun wo xa naafuli
birin,
nun wo xa kuye batude naxee na
geyae fari,
n na birin soma ne wo yaxuie yi ra
wo xa yunubi xa fe ra,
wo naxan nabaxi wo xa boxi birin
ma.
4 Wo yete yati fama ne wo ke
beinde,
n naxan fixi wo ma.
N wo findima ne wo yaxui xa konyie
ra boxi nde ma,
wo mu naxan kolon,
barima wo bara n naxono a jaaxi
ra,
n ma xone luxi ne alo te xubentare.»

5 Alatala bara a masen,
«Danke na mixi be naxan xaxili tixi
adamadi ra,
naxan a yete taxuma mixi nde ra,
naxan boje bara Alatala bepin.

6 A luma ne alo kungsi naxan tixi
gbengberenyi ma.

A xa fe mu sooneyama na boxi xare
ma,
mixi mu sabatixi dennaxe.

7 Nelexinyi na mixi be naxan xaxili
tixi Alatala ra,
naxan a yete taxuma Ala ra.

8 A tan luxi ne alo sansi naxan sixi
xure fe ma,

naxan sanke ye sotoma a fanyi ra.
Wuyenyi mu a lima menni,
a burexe fanma ne tun.
Hali sogofure temui, a burexe mu
lisima,
a bogima ne temui birin.»

9 «Adama xa tinxintareya kobi fe
birin be.

A mu noma matinxinde.
Nde na fahaamuma?

10 N tan Alatala, n mixi boje nan
matoma,
n adama sondonyi kui nan fenma,
alako n xa kankan xa fe rabaxi sare
ragbilen a ma.

11 Naafuli tinxintare kanyi luxi ne
alo donme naxan xele rasegema a
gbe mu na naxee ra.

A xa naafuli loema a xa duniyeigiri
nan kui,
a faxa temui a fa kolonde a lonnitare
nan a ra.»

Annabi Yereimi xa masenyi

12 «Won Marigi Alatala xa kibanyi na
nore kui,
a xa horomolingira itexi na na kabi
fole.

13 Alatala, Isirayila xaxili tixi i tan
nan na.
Mixi naxan i bepinma, e luma yaagi
nan kui.»

Alatala xa masenyi

«Mixi naxan n bepinma, e loema ne
bende fuji fari,
barima e bara tondi Alatala ra,
naxan maniyaxi ye ra mixi baloma
naxan na.»

Annabi Yereimi xa masenyi Alatala be

14 «Alatala, n nayalan, n nakisi.
N lama ne i ra, tantui na i be.

15 Alatala a falama n be,
<Alatala xa masenyi mu kamalima
xe? A xa kamali.>

16 N mu tondima findide pama
yarerati ra.

I a kolon n mu wama gbaloe xa
muxu li.

I n ma masenyi birin kolon.

17 I naxa n magaaxu,
barima n ma kantari nan i ra gbaloe
kui.

18 I xa n yaxuie rayaagi,
kono i naxa n tan lu yaagi kui.
I xa n yaxuie raseren,

kɔnɔ i naxa n lu gaaxui kui.
I xa gbaloe rasanba e ma,
i xa e halaki a jaaxi ra.»

¹⁹ Alatala bara a masen n be,
«Siga, i sa ti naade seeti ma naxan
xili falama, <Nama xa naade,> Yu-
daya mangee soma dennaxe, e min-
ima dennaxe ra. I man xa siga
Darisalamu sode de birin na, ²⁰ a
fala nama be, <Yudaya mangee, Yu-
dayakae, nun Darisalamukae, wo
tan naxee birin soma yi naade ra,
wo wo tuli mati Alatala xa masenyi
ra.>»

²¹ Alatala bara a masen,
«Wo xa a mato a fanyi ra,
wo naxa kote xanin malabui loxo,
wo naxa kote raso Darisalamu taa
kui.

²² Wo naxa kote ramini wo xa banxi
kui malabui loxo,
wo naxa wali yo raba na loxo.
Wo xa malabui loxo binya
alo n wo babae yamarixi ki naxe.

²³ E mu n xui ramexi, e mu e tuli
matixi n na.
E e kobe rasoxi n na, e tondi n ma
seriye ra.»

²⁴ Alatala xa masenyi nan ya,
«Xa wo wo tuli mati n na,
xa wo mu kote yo raso taa kui
malabui loxo,
xa wo malabui loxo binya,
xa wo mu wali yo raba na loxo,

²⁵ mangee nun mangedie soma ne
taa sode dee kui soe nun soori
ragisee fari,

e fa doxo Dawuda xa kibanyi kui.
Yudayakae nun Darisalamukae fan
soma ne taa kui,
Darisalamu fa sabati abadan.

²⁶ Mixi fama ne kelife Yudaya taae
kui,
kelife Darisalamu rabilinyi,
kelife Bunyamin boxi ma,
kelife Sefela boxi ma,
kelife geyae nun Negewi gbeng-
berenyi ma.

E fama ne alako e xa serexe
mooli birin ba Alatala xa
horomobanxi kui,
alo serexe gan daaxi, xanunteya
serexe,
surayi serexe, nun tantui serexe.

²⁷ Kɔnɔ xa wo mu wo tuli mati n na,
xa wo tondi malabui loxo binyade,
xa wo kote xanin na loxo,
wo e raso Darisalamu taa kui mal-
abui loxo,
n wo xa taa sode dee ganma ne te ra
naxan mu xubenma,
a fa Darisalamu yire makantaxi
birin kana.»

18

Feye yailanyi
Alatala xa masenyi

¹ Alatala naxa yi masenyi ti Annabi
Yeremi be,

² «Keli, i xa siga feye yailanyi xonyi.
Menni i fama ne n ma masenyi
mede.»

Annabi Yeremi xa masenyi

³ «Awa, n naxa siga feye yailanyi
xonyi.

A nu na feye yailanfe,

⁴ kɔnɔ na feye to bo yire nde,
a man naxa gbilen a yailan na,
alako a xa lu alo a nu wama a xon
ma ki naxe.»

⁵ «Alatala naxa a masen n be,

⁶ <Alatala xa masenyi nan ya:
Isirayila bonsode, n tan fan fe rabama
ne wo ra,
naxan maniyaxi yi feye yailanyi xa
wali ra.

Isirayila bonsode, wo na n belexe kui
alo boora na feye yailanyi belexe ki
naxe.

⁷ Xa n nate tongo si, xa na mu a ra
mangeya, rabirafe ra,

n xa e halaki, n xa e xun nakana,
⁸ kɔnɔ e fa gbilen e xa fe jaaxi foxo
ra,

na temui n fan gbilenma ne n ma
nate foxo ra,

n mu e paxankatama sonon.

⁹ Xa n nate tongo si, xa na mu a ra
mangeya, tife ra,

¹⁰ kɔnɔ e fa fe jaaxi raba n na,

e gbilen n xui foxo ra,
na temui n fan gbilenma ne fe fanyi
foxo ra

n nu wama naxan nabafe e be.»»

¹¹ «A fala Yudayakae nun Darisala-
mukae be,

Alatala bara a masen,
 <N bara nate tongo wo xili ma,
 n xa wo jaxankata.
 Wo xa gbilen wo xa kira jaaxi foxo
 ra,
 wo xa wo jere ki masara.>
 12 Kono e naxa a yaabi,
 <Na mu fama sooneyade,
 barima muxu tan birama muxu xax-
 ili nan foxo ra.
 Muxu tan birama muxu waxonfe
 nan foxo ra,
 hali a jaaxu.>>

13 «Alatala man bara e yaabi,
 <Wo xa a mato xa yi mooli nu bara
 raba sie tagi.
 Nde bara na fe mooli me sinden?
 Isirayila seniyenxi bara fe xonxi
 raba.

14 Xinbeli noma kelide Liban geya
 fari?
 Xure xunxuri naxee ye goroma naa,
 e noma xoride?>

15 Kono n ma nama tan bara nemu
 n ma fe ra,
 e surayi gan serexe ra kuyee be,
 e bira kira gbete yailantaree foxo ra,
 e kira fori lu na.

16 E bara a niya e xa boxi xa gbaloe
 soto.
 Dangi mixie na na to, e de ixarama
 ne, e fa e mabere.

17 N fama ne e rayensende e yaxuie
 ya ra,
 alo foye naxan kelima sogetede.
 N nan n kobe rasoma e ra gbaloe
 loxo.

Annabi Yereimi yaxuie xa masenyi

18 Mixi ndee bara a fala,
 «Won xa Annabi Yereimi xa fe
 mabere barima
 serexedubee mu jonma naxee Ala
 xa seriye masenma,
 lonnilae mu jonma naxee mixi
 rasima,
 namijonmee mu jonma naxee
 masenyi tima.
 Won xa wule sa a xun ma, won tondi
 a xa masenyi ra.»

Annabi Yereimi xa masenyi Alatala be

19 «Alatala, n mali, i tuli mati n
 yaxuie woyen xui ra.

20 E lanma e xa fe fanyi masara fe
 jaaxi ra?

E wama n faxafe ne.
 I xa ratu a ma n findixi i xa xera
 nan na,
 alako e xa ratanga i xa xone ma.
 21 Na kui i xa e xa die faxa kaame ra,
 i xa e faxa santidegema ra.
 E xa ginnee xa findi dibaritaree ra,
 xa na mu a ra kaape ginnee.
 I xa a lu e xa morie xa faxa,
 e xa fonikee xa bira santidegema ra.
 22 I na e yaxuie xee e yire,
 wa xui xa mini e xa banxie kui,
 barima e bara wa n nabirafe yili kui,
 e bara wa n suxufe gantanyi ra.
 23 I tan Alatala, i e xa manoxunyi
 kobi birin kolon,
 e wama naxan nabafe n na.
 I naxa e xa yunubi xafari.
 I naxa dipe e xa yunubi ma.
 I xa e rabira i ya tode ra, i xa xono e
 ma a jaaxi ra.»

19

Tofeti xa gbaloe Alatala xa masenyi

1 Alatala naxa a masen, «Siga,
 i sa feje sara feje yailanyi xonyi.
 Nama forie nun serexedube forie xa
 i mati. 2 I na ge na sarade, wo
 xa mini Beti Hinoma biri ra, <Feje
 naade> na dennaxe biri. Menni i
 xa yi masenyi ti, 3 <Yudaya mange
 nun Darisalamukae, wo wo tuli mati
 Alatala xa masenyi ra.>>

«Isirayila Mange Alatala bara a
 masen,

<N fama ne bekae jaxankatade a
 jaaxi ra.

N naxan nabama e ra, mixi yo mu
 na fe mooli mexi sinden.

4 N na rabama ne barima e bara n
 nabepin,

e bara yi boxi findi yire seniyentare
 ra,

surayi ganma serexe ra kuyee be
 dennaxe.

A singe e mu nu darixi na mooli ra.
 E babae nun Yudaya mangee mu nu

na mooli rabama,
 kono yakosi e bara mixie nii ba,
 naxee mu fe jaaxi yo rabaxi.

5 E bara batudee ti Bali kuye be
 geyae fari,

e e xa die bama sɛrɛxɛ gan daaxi ra
dɛnnaxɛ.
N tan mu e yamarixi na mɔɔli ra,
n mu na mɔɔli falaxi,
na mɔɔli mu luxi n ma mapɔxunyi
ya ma.»»

6 «Alatala xa masenyi nan ya:
Na nan a ra lɔxɔɛ fama a lide
yi bɔxi xili mu falama Tofeti nun
Ben Hinoma sɔnɔn,
a fama falade nɛ <Gbaloe gulunba.>

7 Be n Yudaya nun Darisalamu
waxɔnfe kanama nɛ,
n e rabira e yaxuie xa santidegema
ra,
naxee wama e sɔntɔfe.
N e binbie luma xɔnie nun wulai
subee nan bɛ.

8 N yi taa kanama nɛ,
a fa findi yaagi ra bekae bɛ.
Dangi mixie na yi taa kanaxi to,
e dɛ ixarama nɛ, e fa yo wo ma.

9 E yaxui naxee wama e sɔntɔfe,
e fama nɛ e tɔɔrɔde taa kui
han bekae e yetɛ xa die nun e
dɔxɔbooree don.»

10 «I na gɛ na masenyi tide, i
xa fɛɲɛ ibɔɔ forie ya xɔri naxee i
matixi. I xa a fala e bɛ,

11 <Mangɛ Alatala xa masenyi nan
ya:
N yi jama nun e xa taa xun
nakanama na ki nɛ,
alɔ fɛɲɛ ibɔɔxi ki naxɛ.
Na fɛɲɛ mu yailanma sɔnɔn.
Tofeti findima mixi faxaxie ragatade
nan na.»»

12 Alatala xa masenyi nan ya:
«N yi yire nun a xa mixie luma nɛ
alɔ Tofeti.

13 Darisalamu banxie nun Yudaya
mangɛ xa banxie,
e birin findima yire seniyentare nan
na alɔ Tofeti.
Singe ra, mixie bara surayi gan
sɛrɛxɛ ra banxie fari,
e bara tunbuie batu,
e bara minse ba sɛrɛxɛ ra ala gbɛtɛɛ
bɛ.»

14 Annabi Yeremi naxa fa kelife
Tofeti, Alatala masenyi soxi a yi
ra dɛnnaxɛ. A naxa ti Alatala xa
banxi naadɛ ra, a a fala jama bɛ,

15 «Isirayila Mangɛ Alatala bara a
masen, <N yi taa nun a rabilinyi
jaxankatama nɛ. N fama nɛ gbaloe
ra e bɛ barima e bara e kobe raso n
na, e tondi n ma sɛriyɛ ra.»»

20

Annabi Yeremi xa tɔɔrɛ

1 Sɛrɛxɛdubɛ Pasura, Imeri xa di,
naxan findixi hɔrɔmɔbanxi yarerati
ra, a to Annabi Yeremi xa kawandi
mɛ, 2 a naxa a suxu, a a bɔnbɔ, a a
sa kutunyi ra hɔrɔmɔbanxi sɛti ma
Bunyamin sode dɛ ra. 3 Kuye to iba,
Pasura naxa a ramini, kɔnɔ Annabi
Yeremi naxa a yaabi, «Alatala bara
i xili masara. A mu falama sɔnɔn
Pasura, a falama nɛ fa <Magori Mis-
abiba,> <Naxankatɛ yire.> 4 Alatala
naxa a masen, <N gaaxui luma nɛ i
tan nun i booree bɔɲɛ ma. I yaxuie
i booree faxama nɛ santidegema ra
i ya xɔri. N Yudaya bɔxi fan sama
nɛ Babilɔn mangɛ belexɛ, a e bɔnbɔ
santidegema ra, a fa e xanin Babilɔn.

5 Harige nun naafuli naxan birin na
yi taa kui, a nun naxan na Yudaya
mangɛ yi ra, n na birin soma nɛ wo
yaxuie yi ra yi gere kui, e xa a xanin
Babilɔn. 6 I tan Pasura, nun i xa
mixie, wo fan sigama nɛ konyiya kui
Babilɔn bɔxi ma. I faxama mɛnni
nɛ, i ragata naa, i tan nun i booree i
naxee kawandixi wule ra.»»

Annabi Yeremi xa masenyi

7 «Alatala, i bara n natantan,
n fan bara n yetɛ lu na tantanyi kui.
I bara n suxu, i bara nɔ n na.
Lɔxɔɛ yo lɔxɔɛ e n maberema, e
birin yoma n ma.

8 N ma masenyi birin findima
jaxankatɛ nun gbaloe nan na.
N na Alatala xa masenyi ti, jama
birin yo n ma.

9 Xa n na a fala,
<N mu a xa fe kawandima sɔnɔn,
n mu wɔyɛnma a xili ra sɔnɔn,>
Alatala xa masenyi luma nɛ alɔ tɛ n
bɔɲɛ kui.

N mu nɔma na tɛ raxubende,
fo n xa Alatala xa masenyi ti.

10 N bara tɔɔɲɛgɛ gbege mɛ.
Xa n a fala, <Gbaloe na fafe,>

mixi ndee a fala, <Won xa a masen mangasanyi be.>

N booree birin na n matofe, alako e xa n suxu tantanyi kui.

E a falama, <Temunde won noma ne a suxude gantanyi ra, won xa no a ra, won xa won gbeɲɔɔ a ma.>

¹¹ Kɔno Alatala Senbema na n seeti ma.

N yaxuie fama ne birade, e mu noma n na.

Na findima ne yaagi ra e be, e xaxili ifu.

¹² Mange Alatala tinxintɔee kolon, a e boɲe nun e sondonyi matoma.

N a kolon Alatala fama ne n gbeɲɔɔde e ma,

n xaxili tixi a tan nan na.

¹³ Wo Alatala matɔɔ, wo beeti ba a be,

barima a setaree rakisima ne e yaxuie belexe.

¹⁴ N bari loxɔe dankaxi.

N nga n barixi loxɔe naxe, loxɔe fanyi mu a ra.

¹⁵ Xɛera naxan n bari fe fala n baba be,

mixi dankaxi nan nu a ra.

N baba nu bara seewa na xibaaru ra,

¹⁶ kɔno na xɛera xa lu alo yi taee, Alatala naxee halakixi kinikinitareɲa kui.

A xa e gbelegbele xui me geesege nun yanyi ra.

¹⁷ A nu lan ne a xa n faxes n nga teɛge, n xa ragata menni abadan.

¹⁸ Munfe ra n fa minixi dunɲa ma, n xa yi toore nun yi fe xone soto, n ma dunɲeigiri xa findi yaagi ra n be?»

21

Darisalamu xa gbaloe masenyi

¹ Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi be, mange Sedekiya to Malakiya xa di Pasura nun Maaseya xa di Sefaniya serexedube xee a yire. E naxa a fala a be, ² «I xa Alatala maxandi muxu be barima Babilon mange Nebukadansari na won gerefe. Temunde Alatala noma kaabanako nde rabade won be alako Nebukadansari xa makuya won na.»

³ Annabi Yeremi naxa e yaabi, «Wo xa a fala Sedekiya be, ⁴ Isirayila Marigi Alatala bara a masen, <Wo Babilon mange nun a xa soorie gere geresose naxan na, n a niyama ne e xa findi wo xun nakanama ra. Naxee na wo gerefe taa fari ma, e fama ne sode taa kui. ⁵ N tan yati gere tima ne wo be senbe ra, barima n xonɔxi wo ma a jaaxi ra. N boɲe bara te. ⁶ N fama ne yi taakae bonbode, xeme nun xurusee, alako e xa faxes fure jaaxi ma. ⁷ Na dangi xanbi, Yudaya mange Sedekiya, a xa mixie, nun jaama naxan mu fama faxade fure, santidegema, nun kaame ra yi taa kui, n fama ne e sode e yaxui Babilon mange Nebukadansari yi ra, naxan wama e nii bafe. A fama ne e bonbode santidegema ra, a mu kinikinima e ma fefe ma. Alatala xa masenyi nan na ki.»

⁸ «I xa a fala jaama be, Alatala bara a masen, <N wo tima ne kira firin xon ma. Keren findi kisi kira ra, boore findi faxe kira ra. ⁹ Naxan luma yi taa kui, a fama ne faxade santidegema, kaame, nun fure ra, kɔno naxan a yete fima Babilonkae ma naxee bara wo xa taa rabilin, na kanyi kisima ne. ¹⁰ N bara nate tongo n xa fe jaaxi raba yi taa ra. N mu hinnema a ra. N a soma ne Babilon mange yi ra, a fa a gan te ra. Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹¹ «I xa a fala Yudaya mange bonsoe be,

Wo wo tuli mati Alatala ra.

¹² Dawuda bonsoe, Alatala bara a masen,

wo xa kiiti tinxinxi sa geesege yo geesege,

wo xa tooromixi ratanga mixi kobi ma,

alako n naxa xono wo ma,

a fa lu alo te naxan mu xubenma wo xa kobɲa xa fe ra.

¹³ N bara xono wo ma,

wo tan naxee sabatixi yi gulunba yire,

wo tan naxee luxi alo gemee filii ma, wo tan naxee a falama,

«Nde nɔma won na? Nde nɔma sode won xɔnyi?»

Alatala xa masenyi nan na ki.

14 «N fama nɛ wo ɲaxankatade wo xa yunubie xa fe ra, n tɛ so wo xɔnyi ra naxan wo birin ganma.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

22

Yudaya mange xa gbaloe

1 Alatala bara a masen, «Siga Yudaya mange xɔnyi yi masenyi ra.

2 I xa a fala a bɛ, «Yudaya mange, i tan naxan na Dawuda xa kibanyi kui, i tan, i xa mixie, nun i xa pama naxan soma yi naade ra, wo wo tuli mati Alatala ra. 3 Alatala bara a masen, wo xa tinxin, wo xa seriye rabatu. Wo xa tɔɔɔmixi ratanga mixi kobi ma. Wo naxa xɔɲɛ, kiridi, nun kaɲɛ gine tɔɔɔ. Wo naxa fe ɲaaxi raba, wo naxa kobi, wo naxa mixi nii ba yi bɔxi ma. 4 Xa a sa li wo naxa bira yi seriye fɔxɔ ra, mange naxee dɔxɔma Dawuda xa kibanyi kui, e fama nɛ sode taa kui soe nun sɔɔri ragisee fari, e tan nun e xa mixie, nun e xa pama. 5 Kɔnɔ xa wo mu yi seriye rabatu, n bara n kali n yete ra, yi bɔnsɔɛ xun nakanama nɛ. Alatala xa masenyi nan na ki.»

Alatala xa masenyi

6 Alatala bara a masen Yudaya mange bɛ a bɔnsɔɛ xa fe ra, «I bara lu alɔ Galadi n bɛ, i bara lu alɔ Liban geya, kɔnɔ n bekae kerima nɛ, n be findi gbengberenyi ra.

7 N sɔɔrie xɛɛma nɛ geresosee ra, e xa sɛdiri wurie xaba, e xa e gan.

8 Si gbege dangima nɛ naa, e fa a fala e boore bɛ,

«Munfe ra Alatala yi mɔoli rabaxi yi taa xungbe ra?»

9 Nde e yaabima nɛ, «E Marigi Alatala na rabaxi nɛ barima e bara a xa saate rabɛɲin, e fa ala gbetɛɛ batu, e tuubi e bɛ.»

Annabi Yereimi xa masenyi

10 «Wo naxa ɲɔnfe raba mixi faxaxie bɛ,

wo naxa sunnun.

Wo xa wa mixie bɛ naxee xaninma ɲamanɛ ma,

barima e mu gbilenma e xɔnyi abadan.

11 Alatala bara a masen Yosiya xa di Salumu xa fe ra,

naxan nu bara ti mange ra a baba ɲɔxɔɛ ra,

«A mu gbilenma abadan.

12 A faxama ɲamanɛ nan ma e a xaninma dɛnnaxɛ.

A mu yi bɔxi toma sɔnɔn.»

Alatala xa masenyi

13 «Naxankatɛ na mixi bɛ naxan banxi tima tinxintareya kui, naxan a fari idɔxɔma muɲɛ saabui ra,

naxan mixi rawalima tɔɔɛ kui, a tondi sare sode a xa walikɛ yi ra.

14 Naxankatɛ na mixi bɛ naxan a falama,

«N xa banxi belebele ti n yetɛ bɛ,

naxan kui gbo, wunderi wuya naxan ma,

naxan xunmasaxi sɛdiri wuri ra,

naxan masoxi se gbeeli ra.»

15 I findixi mange ra sɛdiri wuri nan ma fe ra?

I baba mu baloe nun minse sɔtɔxi xɛ?

Kɔnɔ a naxa tinxinyi nun fe fanyi raba,

na nan findixi sɔɔneya ra a bɛ.

16 A naxa setare nun tɔɔɔmixi ratanga,

na nan findixi sɔɔneya ra a bɛ.

Na birin a masenxi nɛ a bara n kolon.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

17 «Kɔnɔ i tan birama i yetɛ xa geeni nan tun fɔxɔ ra,

hali na fa findi faxɛ tife ra,

hali na fa findi mixi tɔɔɔfe ra.

18 Na nan a toxi Alatala masenyi tixi Yosiya xa di Yehoyakimi xa fe ra,

Yudaya mange,

«E mu nɔma a binyade ɲɔnfe ra, e mu a falama, N taara, N marigi.»

19 E mu a ragatama,

a luma nɛ alɔ sofale faxaxi naxan wolema Darisalamu fari ma.»

20 «Wo xa te Liban,
wo xa wo xui ite Basan boxi ma,
wo xa gbelegbele Abarimi,
barima wo defanboore birin bara
bira.

21 Beenun toore xa wo suxu,
n nu bara masenyi ti wo be,
konɔ wo mu tin na ramede.
Wo na na ki ne kabi wo dimedi
temui,

wo mu wama n ma seriye rabatufe.

22 Wo xa yareratie bara loe alo foye,
wo meenimae bara siga konyiya kui.
Wo tan bara yaagi, wo xaxili bara ifu
wo xa kobija xa fe ra.

23 Wo tan naxee na Liban,
naxee luxi alo xonie e tee kui sediri
wuri kon na,
wo fama ne toorde a jaaxi ra
gbaloe xa fe ra.

Wo fama ne lude toore kui alo gine
naxan na di barife.»

24 Alatala xa masenyi nan ya:

«N bara n kali,
hali Yehoyakimi xa di Yekoyakini,
Yudaya mange,
sa fatu n ma alo n ma xurunde fanyi,
n mu tondima na bade n belexe ra.

25 N i soma i yaxuie nan yi ra naxee
wama i sontofe,
i gaaxuma naxee ya ra,
Nebukadansari, Babilon mange, nun
Babilonkae.

26 N wo kerima ne pamanɛ ma, i tan
nun i nga,
wo mu barixi dennaxe.

Wo faxama naa ne.
27 Wo mu gbilenma wo xonyi sonon,
wo wama lufe dennaxe.
Wo mu gbilenma naa abadan.»

28 «Yehoyakini bara lu alo feje
iboxi,

mixi mu wama naxan xon?
Munfe ra e a tan nun a xa die kerima
pamanɛ ma, e mu dennaxe
kolon?

29 N ma pama naxan sabatixi n ma
boxi ma,
wo xa wo tuli mati Alatala ra.

30 Alatala bara a masen,
«Wo xa sebeli ti yi mixi xa fe ra,
a mu di sotoma,
a xa duniyeigiri mu sooneyama,

a xa di yo mu luma Dawuda xa
kibanyi kui,
a xa di yo mu Yudaya yamarima
sonon.»

23

Alatala xa xera tinxixi
Alatala xa masenyi

1 Alatala xa masenyi nan ya:

«Naxankate na n ma pama
yareratie be
naxee bara n ma pama raloe, e bara
e rayensen.

2 Isirayila Marigi Alatala bara a
masen a xa pama yareratie xa
fe ra,
wo bara n ma pama rayensen ne, wo
bara e keru.

Wo mu meenixi e ma.
N fama wo naxankatade wo xa
kobija nan ma.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

3 «N fama ne n ma pama birin na,
n nu bara naxan xanin pamanɛ ma.
N fama ne e ragbilende e xonyi
alako e man xa wuya, e xa fe man
xa sooneya.

4 N yareratie tima ne e be naxee
meenima e ma.
E mu gaaxuma sonon, e mu
serenma.
N e hayi birin fanma ne e be.»
Alatala bara na masen.

5 Alatala xa masenyi nan ya:

«Loxoe fama ne fade n Dawuda xa di
tinxixi rakelima loxoe naxe.
A pama yamarima ne lonni, tinxinyi,
nun seriye ra boxi kui.

6 Na waxati Yudaya kisima ne,
Isirayila bojesa soto,
mixie a fala, «Alatala findixi won ma
tinxinyi nan na.»

7 Alatala xa masenyi nan ya:

«Loxoe fama fade mixi mu a falama,
«Alatala piye naxan Isirayilakae
raminixi Misira boxi ra.»

8 E a falama ne, «Won bara won kali
Alatala xili ra,
naxan Isirayila bonsoe rakelixi,
a e ramini pamanɛ ra naxan na
koola ma

a nun yire birin a e kerixi dennaxe.
E man fama ne e xa boxi
rasabatide.»»

Annabi Yeremi xa masenyi

⁹ «Masenyie nan ya namijonmee xa
fe ra:

N boje bara kinikini.

N xori birin na serenfe,

n luxi ne alo siisila barima Alatala xa
masenyi seniyenxi xoxoxo.»

Alatala xa masenyi

¹⁰ «Yi boxi rafexi yenelae nan na.

Boxi yati yati na danke kui na nan
ma,

fili bara xara,

nooge bara jon.

Mixi mafura tinxintareya rabade.

E suusama na ra a fanyi ra.

¹¹ Namijonmee nun serexedube mu
tinxin.

N bara kobija to n ma banxi kui.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

¹² «Na nan a ra e xa kira xoxoxo.

Dimi bara sin e xun ma.

E luma ne bira ra,

barima n bara nate tongo n xa e
naxankata.

Na waxati na fafe.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

¹³ «N bara fe jaaxie to namijonmee
Samarikae ya ma.

E na masenyi tife Bali xili ra,

e bara n ma jama Isirayila raloe.

¹⁴ N man bara fe ratonxie to
namijonmee Darisalamukae
ya ma.

E findixi yenelae nan na, e jere
ma wule ra,

e tinxintaree malima alako e naxa
gbilen e xa wali kobi foxo ra.

E bara lu n be alo Sodomakae,

e xa mixie maniyaxi Gomorakae nan
na.»

¹⁵ Na nan a ra Mange Alatala a
masenxi namijonmee xa fe
ra,

«N fe xone soma ne i yi ra baloe ra,

n ye jaaxi so i yi ra minse ra,

barima Darisalamu namijonmee
bara a niya

n ma boxi birin xa findi boxi
seniyentare ra.»

¹⁶ Alatala bara a masen,

«Wo naxa wo tuli mati namijonmee
xa masenyi ra.

E naxan masenma wo be a findixi
wule nan na.

E laamatunyie xa fe falama wo be

naxee fatanxi e yete xaxili ma.

Alatala xa mu a masenxi.

¹⁷ E bara suusa a falade n matandi-
lae be,

«Alatala naxe wo bojesa sotoma ne.»

E man nu a fala mixie be,

naxee birama e yete waxonfe foxo
ra,

«Fe jaaxi yo mu wo sotoma.»

¹⁸ Nde bara ti Alatala seeti ma, a xa
a xa masenyi rame?

Nde bara a tuli mati a xa masenyi
ra?

Nde bara na me?

¹⁹ Alatala bara xone mixi jaaxi ma.

Na luxi ne alo foye xungbe naxan
dangima e xun ma.

²⁰ Alatala xa xone mu gbilenma,

fo a xa kamali,

fo a xa nate birin xa raba.

Na birin na jon, wo xaxili sotoma
ne.

²¹ N tan xa mu yi namijonmee xexxi,
e e yete xaxili nan nawalife.

N mu masenyi tixi e be, e masenyi
tixi e yete nan na.

²² Xa a sa a li e nu na n tan nan seeti
ma,

e n ma masenyi nan masenma n ma
jama be,

alako e xa gbilen e xa kira jaaxi foxo
ra,

e xa kobija lu na.»

²³ Alatala xa masenyi nan ya:

«Ala nan n na naxan makore wo ra,
n mu na yire makuye.

²⁴ Adamadi noma a noxunde n ma?»
Alatala xa masenyi nan na ki.

«N mu na koore nun boxi birin ma
xe?»

Alatala xa masenyi nan na ki.

²⁵ «N bara na namijonmee xui me.

E wule nan falama,

e naxe, «N bara laamatunyi to, n
bara laamatunyi to.»»

²⁶ «Namijonmee luma wule fala ra
han mun temui?»

E e yete madaxuma han mun temui?

27 E manoxunxi ne a pama noma
neemude n xili ra
e xa laamatunye saabui ra, e naxan
falama e boore be,
alo e babae neemuxi n xili ma ki
naxe e fa Bali batu.

28 Naxan bara xiye sa, a xa na nan
fala.

Naxan bara n ma masenyi soto, a xa
na fala nondi ra.

Munse na maale xori nun maale lagi
tagi?»

Alatala xa masenyi nan na ki.

29 «N ma masenyi mu luxi xe alo te?»

Alatala xa masenyi nan na ki.

«N ma masenyi mu luxi xe
alo derema naxan geme
ibooma?»

30 Alatala xa masenyi nan ya:

«Yi namijonme mu rafanxi n ma.
E masenyi mupama e boore ma,
e fa a fala Ala xa masenyi na a ra.»

31 Alatala xa masenyi nan ya:

«Yi namijonme mu rafanxi n ma.
E a falama, <Ala xa masenyi nan ya,>
konon e de nan tun wuyaxi.»

32 Alatala xa masenyi nan ya:

«Yi namijonme mu rafanxi n ma,
naxee laamatunyi wule falama,
naxee n ma pama raloma e xa wule
fufafue ra.

N mu e xexi, n mu yaamari yo fixi
e ma,

pama hayi mu na e ma feo.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

33 «Xa pama i maxorin,

xa na mu a ra namijonme, xa na mu
a ra serexedube,

<Munse findixi Alatala xa nate ra,>

i xa yi nate fala e be,

<Alatala bara wo rabepin.>

34 Xa namijonme, xa na mu a ra
serexedube,

xa na mu a ra mixi nde a fala pama
be,

<Alatala xa masenyi nan ya,>

n fama ne na kanyi nun a bonsoe
paxankatade.

35 Wo wo boore maxorinma,

<Alatala munse yaabixi? Alatala
munse masenxi?»

36 Konon a mu lanma wo xa a fala,
<Alatala xa masenyi nan ya,>

barima na findixi wo yete xa
masenyi nan na.

Wo wama Mangede Alatala xa masenyi
nan masarafe.

37 Wo namijonme maxorinma,

<Alatala munse yaabixi? Alatala
munse masenxi?»

38 Xa wo man a falama,

<Alatala xa masenyi nan ya,>

n to a fala wo be a wo naxa na mooli
fala,

39 n wo rabepinma ne kerenyi ra,

n wo makuya n na,

wo tan nun wo xa taa n naxan fixi
wo nun wo babae ma.

40 N wo rayaagima ne abadan.

Na yaagi mu bama wo ma, mixi mu
neemuma a ra.»

24

Xore paani firin

1 Babilon mange Nebukadansari
to ge Yudaya mange Yehoyakini,
Yehoyakimi xa di, a xa kuntigie,
Yudaya kamuderie nun xabuie
xaninde konyiya kui Babilon boxi
ma, Alatala naxa laamatunyi nde
masen n be. Paani firin nu na
Alatala xa horomobanxi ya ra. E nu
rafexi xore ra. 2 Xore bogi fanyie,
naxee luxi alo xore bogi ba singee, e
nu saxi paani keren kui. Xore bogi
paaxie, naxee kanaxi, nee fan nu
saxi paani boore kui. 3 Alatala naxa
a masen n be, «Annabi Yereimi, i
munse toxi?» N naxa a yaabi, «N
xore nan toxi. Ndee fan han, ndee
fan kanaxi. Xore naxee kanaxi, e
mu noma donde.»

4 Alatala naxa yi masenyi ti n
be, 5 «Isirayila Marigi Alatala xa
masenyi nan ya: I xore bogi fanyie
toxi ki naxe, n tan fan Isirayilakae
toxi na ki ne, naxee xaninxi konyiya
kui Babilon boxi ma. 6 N nan n pengi
sama ne e xon ma a fanyi ra. N e
ragbilenma ne yi boxi ma, n e xa
fe soneyama ne. N mu e halakima
sonon. 7 N xaxili fanyi fima ne e
ma alako e xa a kolon n tan nan na
Alatala ra. Xa e yete ragbilen n ma

e boƚe birin na, e tan nan findima n ma ƚama ra, n tan fan findi e Marigi Ala ra.»

⁸ Alatala naxa a masen, «Yi xɔre bogi ƚaaxi naxee mu donma, e misaalixi Yudaya mange Sedekiya nun a xa kuntigie nan na, a nun Darisalamukae naxee birin luxi yi boxi ma, nun naxee sabatixi Misira boxi ma. ⁹ N e findima ƚama xɔnxi nan na dunɔna birin. E luma yaagi kui. Mixi yoma ne e ma, e e danka yire birin n e xaninma dennaxe. ¹⁰ N e rapɔnma ne santidegema, kaame, nun fure ƚaaxi ra. E mu luma yi boxi ma, n dennaxe fixi e nun e babae ma.»

25

Isirayila xa konyiya

¹ Alatala naxa masenyi nde ti Annabi Yeremi be, Yosiya xa di Yehoyakimi xa mangeya ƚe naani nde kui Yudaya boxi ma. Na nu findixi Nebukadansari xa mangeya ƚe singe nan na Babilɔn boxi ma.

² Annabi Yeremi naxa yi masenyi ti Yudayakae nun Darisalamukae be, ³ «Kabi Amon xa di Yosiya xa mangeya ƚe fu nun saxan nde Yudaya boxi ma, han to, na ƚe mɔxɔɔn nun saxan nan ya. Na waxati Alatala nu bara masenyi nde ti n be. N bara na fala wo be temui birin, kɔnɔ wo mu tinxi wo tuli matide n na. ⁴ Alatala bara a xa konyi namɔɔnmee xee wo ma waxati birin, kɔnɔ wo mu e xui ramexi, wo mu e xa masenyi suxuxi. ⁵ E naxa a masen wo be wo xa gbilen wo xa ƚere ki ƚaaxi foɔ ra, alako wo xa bu yi boxi ma, Alatala naxan fixi wo nun wo babae ma, a xa findi wo gbe ra abadan.»

⁶ «Wo naxa bira ala gbete foɔ ra, wo naxa e batu, wo naxa tuubi e be. Wo naxa n naxɔnɔ, alako n naxa wo ƚaxankata. ⁷ Kɔnɔ wo mu n xui suxuxi. Wo ƚere ki bara n naxɔnɔ, n xa wo ƚaxankata. Alatala xa masenyi nan na ki.»

⁸ Na nan a ra Mange Alatala naxa a masen, «Wo to tondi n ma

masenyi ra, ⁹ n gali fenma ne kɔɔla ma, naxan na n ma konyi Babilɔn mange Nebukadansari xa yaamari bun ma. N e xee ma ne wo nun wo doxo boore sontode. Mixi de ixarama ne wo xa fe ra, e fa yo wo ma. Wo luma naa xunnakanɔ nan kui abadan. ¹⁰ Sigi mu sama wo xɔnyi sɔnɔn, xulunyi mu rabama. Mixi mu maale din xui mema, e mu lanpui xa naiyalanyi toma. ¹¹ Gbaloe yi boxi lima ne, se birin kana. Wo nun wo doxo booree luma konyiya nan kui Babilɔn mange xa nɔe bun ma ƚe tongo solofere.»

¹² «Alatala xa masenyi nan ya: Kɔnɔ na ƚe tongo solofere na kamali, n Babilɔn mange nun a xa ƚama ƚaxankatama ne e xa fe ƚaaxi xa fe ra. N e xa boxi xun nakanama ne abadan. ¹³ N fe naxan birin falaxi yi ƚamae xili ma yi kitaabui kui Annabi Yeremi saabui ra, n fama ne na birin nakamalide. ¹⁴ Babilɔnkae fama ne lude si senbema wuyaxie xa yaamari bun ma. N e xa wali sare ragbilenma ne e ma.»

Alatala xa masenyi

¹⁵ Isirayila Marigi Ala bara a masen n be,

«N ma xɔne xa fe fala si birin be n i xee ma dennaxe.

¹⁶ E na n ma xɔne to,

e luma ne alo siisilae santidegema ya ra.»

Annabi Yeremi xa masenyi

¹⁷ «N bara Alatala xa xɔne masen si birin be,

a n xee xi dennaxe.

¹⁸ N bara a masen Darisalamu nun Yudaya taae kui,

e xa mangee nun kuntigie be.

Mixie de fama ne ixarade e xa gbaloe sotoxie xa fe ra,

e fa yo e ma, e e danka alo a rabafe ki naxe to loxoɔ.

¹⁹ N bara a masen Misira mange firawuna be,

a xa konyie, a xa kuntigie, nun a xa ƚama birin be.

²⁰ N bara a masen sie be

naxee na sogegode mabiri.

N bara a masen Usi mangee be, a nun Filisita mangee be,

naxee na Asikalɔn, Gasa, Ekiron,
nun Asidodi.

²¹ N bara a masen Edon, Mowaba,
nun Amoni mangɛɛ bɛ.

²² N bara a masen Tire nun Sidon
mangɛɛ bɛ,

naxee na baa dɛ ra.

²³ N bara a masen Dedan, Tema, nun
Busi mangɛɛ bɛ,

naxee na yire makuye.

²⁴ N bara a masen Arabu mangɛɛ bɛ,
naxee na gbengberen yire.

²⁵ N bara a masen Sabidi, Elama,
nun Mediya mangɛɛ bɛ,

²⁶ a nun mangɛ birin naxee na kɔɔla
ma,

naxee makɔrɛ nun naxee makuya
duniya yire birin.

Nee birin dangi xanbi,

n man bara a masen Seesaki mangɛ
bɛ.»

Alatala xa masenyi

²⁷ «I xa a masen e bɛ,
‹Isirayila Mangɛ Alatala bara a
masen,

wo xa a xa xɔnɛ kolon,
wo xa lu na xɔnɛ kui han san-
tidɛgɛma xa gɛ wo sɔntɔde

n naxan xɛɛma wo tagi.›

²⁸ Xa e tondi n ma xɔnɛ kolonde, a
fala e bɛ,

Alatala bara nate xɔrɔxɔɛ tongo,

e xa n ma xɔnɛ kolon.»

²⁹ Alatala xa masenyi nan ya:

«N bara nate tongo

n xa n ma taa sugandixi naxankata,
n xili falama naxan xun ma.

Wo naxɛ a wo mu fe jaaxi yo rabaxi
kɔnɔ wo bara fe jaaxi raba.

Na nan a ra n bara nate tongo,

wo xa sɔntɔ santidɛgɛma ra.»

Mangɛ Alatala xa masenyi nan na ki.

³⁰ «I xa yi birin fala e bɛ.

I xa a fala e bɛ Alatala xui magaax-
uxi bara mini

a xa hɔrɔmɔlingira kui koore ma a
xa bɔxi xili ma.

A bara a xui ramini a jaaxi ra
duniya xili ma.

³¹ Na xui bara duniya birin li.

Alatala na kiiti safe si birin ma
naxee na duniya.

Naxan jaaxu, a sɔntɔma nɛ san-
tidɛgɛma ra.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

³² Alatala bara a masen,

«Alatala xa xɔnɛ bara keli
alɔ foye xungbe naxan sigama si

birin ma duniya bɛndɛ fupi
fari.

³³ Alatala naxee sɔntɔma duniya ma
na lɔxɔɛ,

jaɔn fe mu rabama e bɛ, e mu gaburi
sɔtɔma,

e findima jaɔnɛ nan na bɛndɛ fupi
fari.

³⁴ Nama yareratie, wo xa gbelegbele,
wo xa wo wa xui ramini,

barima gbaloe lɔxɔɛ bara wo li.

Wo fama nɛ yensende, wo bira,

alɔ se xunxuri naxan tide mu na.

³⁵ Wo xa yareratie mu kisima sɔnɔn,
wo mu yigiya sɔtɔma.

³⁶ Wo wo xa yareratie wa xui mema
nɛ,

wo e gbelegbele xui mɛ,

barima Alatala na e xa bɔxi kanafe.

³⁷ Alatala xa xɔnɛ magaaxuxi bara a
niya

xui yo mu minima sɔnɔn e xa bɔxi
ma.

³⁸ Alatala bara lu alɔ yetɛ naxan
bara a yire masara.

A bara bɔxi kana a xa xɔnɛ xa fe ra.»

26

Annabi Yeremi makiitife

¹ Yosiya xa di Yehoyakimi xa
mangɛya fɔlɛ Yudaya kui, Alatala

naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi
bɛ, a naxɛ,

² «I xa ti n ma
hɔrɔmɔbanxi tɛtɛ kui, i sa wɔyɛn

jaama bɛ naxan kelixi Yudaya taaɛ
kui fafe ra Alatala batude a xa

hɔrɔmɔbanxi kui. I xa fe birin
masen e bɛ n naxan falama i bɛ. I

naxa sese lu. ³ Temunde e e tuli
matima nɛ na ra, e gbilen e xa wali

kobie fɔxɔ ra. Na temui n fan gbilen
n ma nate fɔxɔ ra e xa fe jaaxi xa fe

ra. ⁴ I xa a fala e bɛ, ‹Alatala bara a
masen, xa wo mu wo tuli mati n ma

seriye ra n wo yamarixi naxan na,
⁵ xa wo mu wo tuli mati n ma konyi

namijaɔnmɛɛ ra, n naxee xɛɛxi wo

ma, wo tondixi naxee xa masenyi ra,
⁶ na temui n fe rabama ne wo ra
 alo n naxan nabaxi Silo ra. Yi taa
 findima ne taa dankaxi ra dunija si
 birin tagi.»

⁷ Serexedubee, namijonmee, nun
 pama birin naxa Annabi Yeremi xa
 masenyi me Alatala xa banxi kui.
⁸ Annabi Yeremi to ge Alatala xa
 masenyi tide pama be, serexedubee,
 namijonmee, nun pama birin naxa
 a suxu, e fa a fala, «Won xa a faxa,
 won xa a faxa!» ⁹ E naxa a maxorin,
 «Munfe ra i a masenxi Alatala xili
 ra a falafe, yi banxi fama ne lude
 alo banxi naxan na Silo, yi taa fan
 fa kana, mixi yo mu lu a kui?» Gali
 birin nu bara Annabi Yeremi rabilin
 Alatala xa banxi kui.

¹⁰ Yudaya kuntigie to na fe me,
 e naxa keli mange xonyi, e siga
 Alatala xa banxi, e sa doxo Naade
 Neene seeti ma Marigi xa banxi
 sode de ra. ¹¹ Serexedubee nun
 namijonmee naxa a fala kuntigie
 nun pama be, «A lanma yi xeme
 xa faxa, barima a bara yi taa xa fe
 naaxi fala. Wo bara na me wo yete
 ra.»

¹² Annabi Yeremi naxa a fala
 kuntigie nun pama be, «Alatala nan
 n xexi yi masenyi tide yi banxi nun
 yi taa xa fe ra. ¹³ Yakosi wo tan xa
 wo jere ki masara, wo xa wo tuli
 mati wo Marigi Alatala xui ra, alako
 a xa gbilen a xa nate foxo ra wo xa
 fe ra. ¹⁴ N na wo sagoe. Wo xa wo
 waxonfe raba n na. ¹⁵ Konjo wo xa
 a kolon, xa wo n faxa, wo tan nun
 Darisalamukae bara yunubi soto n
 ma faxe xa fe ra, barima n tan mu fe
 naaxi yo rabaxi. Alatala nan n xexi
 yi masenyi falade wo be.»

¹⁶ Kuntigie nun pama naxa a fala
 serexedubee nun xerae be, «Wo
 mu noma yi xeme faxade, barima a
 woyenxi won be Alatala nan xili ra.»

¹⁷ Fori ndee naxa keli, e fa a
 fala pama be, ¹⁸ «Mika Moresetika
 fan nu namijonme masenyi tima ne
 Yudaya mange Xesekiya xa waxati.
 A nu bara a fala,
 <Mange Alatala bara a masen,

Siyon fama ne lude alo xe naxan
 buxaxi,
 Darisalamu findi geme malanxie ra,
 Alatala xa horomobanxi findi
 fotonyi ra.»

¹⁹ «Yudaya mange Xesekiya bara
 faxa? A mu Alatala maxandixi xe?
 Na temui Alatala naxa gbilen a xa
 nate foxo ra. Yakosi, won naxa won
 yete yo toro.»

²⁰ Mixi gbete fan nu na, naxan nu
 bara yi masenyi mooli ti Alatala xili
 ra Darisalamu nun Yudaya xili ma,
 alo Annabi Yeremi a rabaxi ki naxe.
 A nu xili Uriya Semaya xa di Kiriya-
 ati Yeyarimi. ²¹ Mange Yehoyakimi
 nun a xa kuntigie nun a xa soorie
 to na masenyi me, e naxa kata a
 faxade, konjo Uriya to a me, a naxa
 gaaxu, a gi sigafe ra Misira boxi ma.
²² Mange Yehoyakimi naxa Akibori
 xa di Elinatan nun mixi ndee xee a
 foxo ra Misira. ²³ E naxa fa Uriya
 ra kelife Misira, e a xanin mange
 Yehoyakimi yire. Yehoyakimi naxa
 a faxa santidegema ra, a fa a ragata
 setaree xa gaburi yire.

²⁴ Na kui Safan xa di Axikama
 naxa Annabi Yeremi mali, alako
 pama naxa a faxa.

27

Annabi Yeremi xa karafoe

¹ Yosiya xa di Yehoyakimi xa
 mangeya fole Yudaya kui, Alatala
 naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi
 be, a naxe, ² «I xa karafoe ragoro
 i kon ma. ³ I xa xera xee Edon,
 Mowaba, Amon, Tire, nun Sidon
 mangee xon e xa mixie saabui
 ra, naxee faxi Darisalamu, Yudaya
 mange Sedekiya yire. ⁴ E xa a fala
 mangee be, <Isirayila Mange Alatala
 bara yi masenyi ti mangee be, ⁵ n
 tan nan boxi, adamadie, nun daalise
 birin daaxi naxan na dunija bende
 fupni fari. N e daaxi n senbe magaax-
 uxi nan na. N a birin fima mixi nan
 ma n wama naxan xon.»

⁶ «Yakosi n bara yi boxi birin so
 Babilon mange Nebukadansari yi ra.
 A tan nan findixi n ma konyi ra.
 N bara wulai subee fan lu a sagoe.

⁷ Namane birin fama lude a tan nan ma yaamari bun ma. E man luma ne a xa di nun a xa mamadi fan ma yaamari bun ma, beenun a xa waxati xa kamali. Na temui jama ne senbema e nun mange xungbee fama ne dusude a xun na.»

⁸ «Xa jama ne mange nde tondi Babilon mange Nebukadansari rabatude, n tan nan fama santidegema, kaame, nun fure jaaxi ra na kanyi ma, han a xa jama ne jon Nebukadansari saabui ra. Alatala xa masenyi nan na ki. ⁹ Wo naxa wo tuli mati wo xa namijonmee, wo xa sematoe, wo xa duuree, nun wo xa mandurulae ra, naxee a falama wo be, <Wo mu luma Babilon mange sagoe.> ¹⁰ E na wule nan falafe wo be, alako wo xa makuya wo xa boxi ra, wo xa lu konyiya kui, han wo xa jon. ¹¹ Konon jama naxan na a yete magoro Babilon mange be, a a rabatu, n na jama xun nafaama ne a xa boxi ma, a xa wali menni, a sabati naa. Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹² N naxa yi masenyi ti Yudaya mange Sedekiya be, «Wo xa lu Babilon mange xa yaamari bun ma, wo xa wo magoro a tan nun a xa jama be alako wo xa kisi. ¹³ Munfe ra i nun i xa jama wama faxafe santidegema, kaame, nun fure jaaxi ra, alo Alatala a masenxi ki naxe jama birin be naxan mu tin a magorode Babilon mange be? ¹⁴ Wo naxa wo tuli mati namijonmee ra naxee a falama, <Wo mu luma Babilon mange xa yaamari bun ma.> E wule nan tun falafe. ¹⁵ Alatala xa masenyi nan ya: <N tan xa mu e xexxi. E wule nan tun falafe wo be n xili ra, alako n xa wo keru, n man xa wo xun nakana, wo tan nun namijonme naxee woyenfe wo be.>»

¹⁶ N bara yi masenyi ti serexedubee nun jama be, «Alatala naxa a masen, <Wo naxa wo tuli mati wo xa namijonmee ra naxee a falama wo be a Alatala xa banxi yirabasee fama ne ragbilende wo yire kelifa ra Babilon boxi ma. E

na wule nan tun falafe. ¹⁷ Wo naxa wo tuli mati e ra, wo wo magoro Babilon mange be, alako wo xa kisi. Munfe ra wo wama yi taa xa kana? ¹⁸ Xa namijonmee nan e ra, xa e na Alatala xa masenyi nan tife, e xa Mange Alatala maxandi alako yirabase naxee luxi Alatala xa banxi kui, Yudaya mange xa banxi kui, nun Darisalamu kui, e naxa e xanin Babilon boxi ma. ¹⁹ Mange Alatala bara fe nde fala a xa banxi sanyie xa fe ra, na ye ragatade xungbe, nun na ye ragatade xunxurie, nun se gbete xa fe ra naxee na taa kui, ²⁰ Babilon mange Nebukadansari mu naxee xanin, a to nu Yehoyakimi xa di Yudaya mange Yehoyakini, Yudaya kuntigie, nun Darisalamukae xaninfe a xonyi. ²¹ Isirayila mange Alatala naxa masenyi ti yirabasee xa fe ra naxee nu luxi a xa banxi kui, Yudaya mange xa banxi kui, nun Darisalamu kui, ²² e birin xaninma ne Babilon boxi ma. E luma ne naa han a nate tongoma temui naxe, a man xa e ragbilende Darisalamu.>»

28

Annabi Xananiya xa masenyi

¹ Yudaya mange Sedekiya xa mangeya je naani, kike suuli nde ra, Asuru xa di Annabi Xananiya Gabayonka naxa woyen Alatala xa horomobanxi kui serexedubee nun jama ya xori. ² A naxe, «Isirayila Marigi Alatala bara a masen, <N fama ne Babilon mange xa yaamari kanade. ³ Beenun je firin xa kamali, n man fama ne Alatala xa horomolingira xunmase birin nagbilende be, Babilon mange Nebukadansari naxan tongo, a e xanin Babilon boxi ma. ⁴ Alatala xa masenyi nan ya, n man fama ne Yehoyakimi xa di, Yudaya mange Yehoyakini ragbilende, a nun mixi birin naxee nu xaninxi Babilon. N Babilon mange xa yaamari kanama ne.>»

⁵ Annabi Yeremi naxa Annabi Xananiya yaabi serexedubee nun jama ya xori Alatala xa

hōromōbanxi kui. ⁶ Annabi Yeremi naxa a fala, «Amina, Alatala xa a raba na ki. Alatala xa i xa masenyi rakamali. A xa a xa hōromōbanxi xunmasee ragbilen be kelife Babilōn bōxi ma, a nun Isirayila pama naxee na konyiya kui menni. ⁷ Kōnō n xa a fala i bē, a nun pama birin bē, wo xa wo tuli mati n na. ⁸ Kabi tēmui xōnnakuye beenun won ma waxati, namijōnmēe bara masenyi ti pamanēe nun mangēyae xili ma, a falafe ra e xa gere soto, tōrē, nun fure jaaxi. ⁹ Kōnō xa a sa li namijōnmēe nde masenyi ti bōpēsa xa fe ra, fo na masenyi xa kamali nē beenun mixie xa a kolon Alatala nan na namijōnmēe xēxi.»

¹⁰ Annabi Xananiya naxa karafōe ba Annabi Yeremi kōn ma, a naxa a igira. ¹¹ Na kui a naxa a fala pama bē, «Alatala xa masenyi nan ya. Beenun jē firin, n fama nē Babilōn mangē Nebukadansari xa yaamari bade pamanē birin ma.» Annabi Yeremi naxa siga.

¹² Annabi Xananiya to gē Annabi Yeremi xa karafōe igirade, Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi bē, ¹³ «Siga, i sa a fala Xananiya bē, «Alatala bara a masen i bē, i bara karafōe wuri daaxi igira, kōnō n fama karafōe wure daaxi nan nagorode i kōn ma.» ¹⁴ Isirayila Mangē Alatala xa masenyi nan ya, «N fama karafōe wure daaxi nan sade pamanē birin kōn ma, alako e xa lu Babilōn mangē Nebukadansari xa yaamari bun ma. N man bara wulai sube birin sa a sagoe.»

¹⁵ Annabi Yeremi naxa a fala Xananiya bē, «I tuli mati Xananiya. Alatala xa mu i xēxi. I xaxilisa wōyenyi naxan falafe pama bē, a findixi wule nan na. ¹⁶ Alatala naxa a masen, «N xa a fala i bē, n i kerima nē yi bōxi ma, i fa faxa toofare, barima i bara Alatala xa masenyi matandi.» ¹⁷ Annabi Xananiya naxa faxa na jē kui, kike solofere nde.

Annabi Yeremi xa bataaxe

¹ Bataaxe nan ya, Annabi Yeremi naxan nasamba kelife Darisalamu, sigafe Babilōn. A a sēbē forie, sēxēdubēe, namijōnmēe, nun Isirayila pama birin nan ma, Nebukadansari nu bara naxee xanin Babilōn kelife Darisalamu. ² Singe nu, mangē Yehoyakini, a nga, mangē batulae, Yudaya nun Darisalamu kuntigie, nun walike fanyie nu bara keli Darisalamu sigafe ra Babilōn. ³ Annabi Yeremi naxa yi bataaxe taxu Safan xa di Elaasa ra, a nun Xilikiya xa di Gēmaraya ra. Yudaya mangē Sedekiya nu bara Xilikiya singe xēe mangē Nebukadansari xōn Babilōn bōxi ma.

⁴ Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya, katarabi mixi ma naxee xaninxi konyiya kui Babilōn bōxi ma: ⁵ «Wo xa banxie ti, wo xa sabati naa. Wo xa laakōe sa, wo xa balo a bogi xun na. ⁶ Wo xa ginēe dōxō, wo xa die soto. Wo xa ginēe fen wo xa die bē, wo xa wo xa di ginēe fi xēmēe ma futi ra, alako nee fan xa die soto. Wo xa wuya naa, wo naxa xurun. ⁷ Wo xa xunnafanyi fen na taa bē n wo xaninxi dēnnaxe. Wo man xa Alatala maxandi e bē, barima wo xa hēeri fatanxi e xa hēeri nan na.»

⁸ Isirayila Marigi Alatala naxa a masen, «Wo naxa tin wo xa namijōnmēe xa wo madaxu. Wo naxa wo tuli mati se matoe ra, wo naxa la wo yete xa xiye ra. ⁹ Wo xa namijōnmēe xa masenyi findixi wule nan na. E wōyēnma n xili nan na, kōnō n tan xa mu e xēxi. Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹⁰ Alatala tan naxan masenxi na nan ya, «Wo na gē jē tongo solofere rabade Babilōn, n nan n ma laayidi rakamalima nē wo ragbilenfe ra be. ¹¹ N a kolon n fe naxan janigexi wo bē, fe fanyi na a ra, tōrē mu na naxan kui. N a ragirima nē wo ma alako wo xa hēeri soto yare. Alatala xa masenyi nan na ki. ¹² Wo na n xili, n fama nē wo ragbilende. Wo na n maxandi, n fama nē wo xa duba

suxude. ¹³ Wo na n fen, wo fama ne n tode, barima wo n fenma wo bope birin nan na. ¹⁴ N mu tinma n noxunde wo ma. N fama ne wo xa mixie raminide konyiya kui, n fa e ragbilende be kelife jamanε birin ma, n e xanin dennaxe. Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹⁵ Wo a falama, «Ala bara namijonme ndee ramini won ya ma Babilon boxi ma.» ¹⁶ Alatala xa masenyi nan ya a naxan masenxi mange be naxan doxoxi Dawuda xa kibanyi kui, a nun jama naxan sabatixi yi taa kui, wo ngaxakerenyi naxee mu xaninxi konyiya kui. ¹⁷ Mange Alatala xa masenyi nan ya: «N fama ne santidegema, kaame, nun fure jaaxi ra e xili ma. N e luma ne alo xore kanaxi naxan mu noma donde. ¹⁸ N birama ne e foxo ra santidegema, kaame, nun fure jaaxi ra. N e findima ne mixi dankaxie ra dunija birin ma. Mixie de ixarama ne e xa fe ra, e yo e ma. E yaagima ne si birin tagi n nee rayensenxi dennaxe. ¹⁹ Alatala xa masenyi nan ya. N na birin nabaxi ne barima e mu n ma masenyi suxuxi. N bara n ma konyi namijonmee xee e yire kabi fole, konε e mu e tuli matixi e xui ra. Alatala xa masenyi nan na ki.»

²⁰ «Konε wo tan, n naxee xeexi Babilon, kelife Darisalamu, wo xa wo tuli mati Alatala xa masenyi ra. ²¹ Isirayila Mange Alatala xa masenyi nan ya Kolaya xa di Akabu, a nun Maaseya xa di Sedekiya xa fe ra, naxee namijonme masenyi wule daaxi falaxi wo be n xili ra. N e sama ne Babilon mange Nebukadansari sagoe, a e faxesa wo ya xori. ²² Yudayakae naxee xaninxi konyiya kui Babilon boxi ma, e fama danke tide yi ki ne: «Alatala xa i xa fe raba alo a Sedekiya nun Akabu xa fe raba ki naxe.» Babilon mange naxa e gan te ra, ²³ barima e nu bara fe jaaxi raba Isirayila boxi ma. E nu yene raba e doxooree xa ginε ra, e man nu wule fala n xili ra, hali n mu yaamari naxan soxi e yi.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

²⁴ I xa a masen Semaya Nexelamika be, ²⁵ «Isirayila Marigi Alatala bara a masen, «I bara bataaxee rasanba i xili ra Darisalamu jama birin ma, a nun serexedube Maaseya xa di Sefaniya, nun serexedube birin ma. Yi nan sebexi e kui: ²⁶ «Alatala bara i findi serexedube ra Yehoyada joxoe ra, alako i xa mixie mato Alatala xa banxi kui naxee wama e yete findife namijonme ra. A lanma na kanyie xa xiri wuri ma, xa na mu a ra yolonxonyi xa sa e ma. ²⁷ Munfe ra i mu Annabi Yeremi Anatotika tan suxu, naxan bara a yete findi namijonme ra wo tagi, ²⁸ naxan bara bataaxee rasanba won ma Babilon a falafe ra won buma ne, a lanma won xa banxie ti, won xa sabati be, won xa laakoe sa, won xa e bogi don.»»

²⁹ Serexedube Sefaniya naxa na bataaxee xaran Annabi Yeremi ya xori. ³⁰ Alatala naxa yi masenyi so Annabi Yeremi yi ra: ³¹ «A masen Isirayilakae birin be naxee na konyiya kui Babilon boxi ma, «Alatala xa masenyi Semaya Nexelamika xa fe ra, na nan ya: Semaya to bara a yete findi namijonme ra, hali n tan xa mu a xeexi, a nu fa wo madaxu wule ra, ³² n tan Alatala bara nate tongo n xa Semaya Nexelamika nun a bonsoe jaxankata. N e birin bama ne yi jama ya ma. A mu fama n ma fe fanyi tode n naxan nabama yi jama be, barima a xa masenyi bara a niya mixie xa n matandi. Alatala xa masenyi nan na ki.»

30

Ala xa laayidi Isirayila be

¹ Alatala xa masenyi nan ya a naxan masenxi Annabi Yeremi be. ² Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: «N ma masenyi sebe kitaabui. ³ Alatala xa masenyi nan ya: N xa a fala wo be, loxoe fama a lide n nan n ma jama raminima konyiya kui temui naxe. N Isirayila

nun Yudaya ragbilenma ne bōxi ma n dennaxe fixi e benbae ma. Na bōxi man xa findi e gbe ra.»

⁴ Alatala xa masenyi nan ya Isirayila nun Yudaya xa fe ra:

⁵ Alatala bara a masen,
«Won bara sōnxōe xōrōxōe me,
a magaaxu, bōnesa yo mu na.

⁶ Wo a kolon xeme mu di barima,
kōnō yi waxati xeme e furi suxuma
e belexe ra

alō ginē e furi suxuma ki naxe e di
bari temui.

Munfe ra e yatagi masaraxi?

⁷ Gbaloe lōxōe na a ra naxan dangima a birin na.

A xōrōxō Yaxuba bōnsōe be, kōnō e
kisima ne.»

⁸ Mangē Alatala xa masenyi nan ya:

«Na waxati na li,
n fama ne Babilon xa nōe bade wo
fari.

N wo xa yōlōnxōnyi bolonma ne,
wo mu luma jamane gbete sagoe
sōnōn.

⁹ Wo fama ne wo Marigi Alatala
batude,

a nun wo xa mangē Dawuda n
naxan nakelima.»

¹⁰ Alatala xa masenyi nan ya:

«N ma konyi Yaxuba, wo naxa
gaaxu.

Isirayila, wo naxa serēn.

N fama ne wo xōreyade,
n wo bōnsōe ramini konyiya kui yire
makuye,

Yaxuba fa sabati bōnesa kui yi bōxi
ma.

Mixi yo mu i tōrōma sōnōn,

¹¹ barima won birin na a ra.

N wo tan nakisima ne,
kōnō n si gbete tan paxankata,
n wo rayensen ye dennaxe.

N wo paxankatama ne tinxinyi kui,

alō a lan a xa raba ki naxe,
kōnō n mu fama wo sōntōde.

¹² Alatala naxa a masen:

Wo xa gbaloe mu kanama, fo wo xa
tōrō.

¹³ Mixi mu na naxan wo malima,

naxan wo xa tōrē dandanma.

Seri mu na wo be.

¹⁴ Wo xanuntenyie bara neemu wo
ma,

e mu wo fenma sōnōn,
barima n tan bara wo bōnbō a jaaxi
ra,

n bara paxankate xōrōxōe dōxō wo
ma,

wo xa yunubi wuyaxie nun wo xa
kobija xa fe ra.

¹⁵ Munfe ra wo na wafe na gbaloe xa
fe ra?

Munfe ra wo mu tinma na
paxankate ra?

N na birin nabaxi wo xa kobija nun
wo xa yunubi wuyaxie nan
ma fe ra.

¹⁶ Na nan a ra, mixi naxee bara wo
tōrō,

e fan tōrē nan sōtōma.

Wo yaxui birin sigama ne konyiya
kui.

Mixi naxee bara wo harige ba wo yi,
e fan harige bama ne e yi ra.

Mixi naxee bara wo xa tae kana,
n a niyama ne e tan fan xa tae xa
kana.»

¹⁷ Alatala xa masenyi nan ya:

«N fama ne wo rakelide, n fa wo
rayalande.

E bara wo xili Siyon rabejinxi,

¹⁸ kōnō Alatala bara a masen,
n Yaxuba harige ragbilenma ne a
bōnsōe ma,

n e xa lingirae rakelima ne,
n e xa tae tima ne taa fori kanaxi
fari,

n e xa mangē banxi yailan a yire
fori.

¹⁹ E fama ne n matōxōde e xui itexi
sēwee kui.

N e rawuyama ne, e mu xurunma.

N e binyama ne, alako e naxa lu
yaagi kui sōnōn.

²⁰ Yaxuba xa die man luma ne alō a
singe,

a bōnsōe senbe sōtō n ya xōri.

N e yaxuie gerema ne.

²¹ Mangē minima ne Yaxuba bōnsōe,
e xa mangē fama findide e xa mixi
nde nan na.

N tan na a ramanima, a xa a makōre
n na,

xa na mu a ra mixi yo mu nōma na
rabade a yete ra.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

22 «Wo findima ne n ma nama ra,
n fan findi wo Marigi Ala ra.

23 Alatala xa xone nan ya,
a bone tema ne alo foye belebele,
a fa mixi jaaxi xun nakana.

24 Alatala xa xone mu bama
han a ge wali birin nabade a wama
naxan xon.
Wo fama ne na birin fahaamude a
waxati.»

31

*Isirayila xa kisi
Alatala xa masenyi*

1 Alatala xa masenyi nan ya,
«Waxati nde fama, n findima ne
Isirayila bonsoe birin Marigi
Ala ra.
E tan fan findima ne n ma nama ra.»

2 Alatala bara a masen,
«Alatala bara hinne Isirayila ra
a naxan natangaxi santidegema ra
gbengberen yire.
Isirayila fama ne malabui sode.»

3 Alatala bara a masen n be kelife
yire makuye,
«N i xanuma ne abadan.
N ma hinne mu nonna i be.

4 Isirayila, n i rakelima ne, n i yailan.
I man beeti bama ne seewe kui
maxasee xui nun fare ra.

5 I man sansi sima ne Samari geyae
fari.
Boxi rawalimae sansi sima ne,
e man a bogi ba.

6 Loxoe fama a lide,
kantamae xili tima ne Eframi geya
fari,
«Wo keli, won xa te Siyon geya fari
won Marigi Ala na dennaxe.»

7 Alatala bara a masen,
«Wo xa seewa Yaxuba xa fe ra,
wo xa si birin xun ti Ala matoxoe ra.
Wo wo xui ramini, wo xa Alatala
tantu,
naxan bara Isirayila rakisi, a xa
nama naxan luxi.

8 N e ragbilenma ne kelife kola ma,
kelife dunja yire birin.
Donxui nun mabolonyie na e tagi.

Furi ginne nun gine naxee na di
barife na e ya ma.

Nama gbegbe gbilenma ne be.

9 E fama ne wa ra, e Ala maxandi.
N e ragbilenma ne ye yire kira fanyi
xon ma.

E mu birama barima n tan nan
findixi Isirayila baba ra,
Eframi bonsoe n ma di singe na a
ra.

10 Si birin, wo xa wo tuli mati Alatala
xa masenyi ra,

wo sa a masen dunja birin be.

Wo xa a fala,

«Naxan Isirayila rayensenxi,
a fama ne e malande, a fa e kanta
alo xuruse demadonyi a xa goore
makantama ki naxe.»

11 Wo xa na fala, barima Alatala
fama Yaxuba xoreyade,
a e xun sara mixi ma naxan senbe
gbo e be.

12 E gbilenma ne, e xunnakeli soto
Siyon fari.

E barake soto ma ne Alatala belexe,
alo mengi, weni neene, ture, yexee,
nun ningee.

E luma ne alo laakoe yire ye na
dennaxe,
e mu tooroma sonon.

13 Gine dimedie luma ne fare boron
na,
segetalae nun xemoxie fan xulunyi
raba.

E xa sunnunyi findima ne jalexinyi
ra.
N e madunduma ne e xa toore kui, e
xa seewa.

14 N sube turaxi fima ne serexedubee
ma,
n ma nama fa luga n harige ra.»

15 Alatala bara a masen,
«Wa xui minima ne Rama sunnunyi
na dennaxe.

Raxele wama ne a xa die xa fe ra,
a mu noma dundude barima a xa die
mu na.»

16 Alatala bara a masen,

«I sabari, i naxa wa sonon.
N i xa wali sare ragbilenma ne i ma,
i xa die man gbilenma ne kelife e
yaxuie yire.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

17 «Yigi na i be yare,
i xa die gbilenma ne e xonyi.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

18 «N bara Efirami wa xui me a a falama,

«I bara n jaxankata, i bara n tɔɔɔ, alɔ ninge naxan mu xuruxi.

Yakosi, n mali n xa gbilen, barima i tan nan n Marigi Alatala ra.

19 Singe n nu bara gbilen i fɔxɔ ra, kɔnɔ na dangi xanbi, n bara tuubi.

N to n jere ki mato fa, n bara xɔnɔ n yete ma.

N bara yaagi, n xaxili bara ifu, barima kabi n dimedi temui n jere ki mu fan.»

20 Efirami n ma di, fisamante xa mu a ra, n naxan xanuxi?

N mu noma dundude a xa fe ma, a xa fe luma ne n boje kui, n kinikinima ne a ma.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

21 «Isirayila seniyenxi, i xa tonxuma ti kira xon ma,

i xa sebeli ti kira de ra naxan i ragbilenma i xa taae kui.

Isirayila, i xa gbilen i xonyi.

22 N ma di xurutare, i n matandima han mun temui?

Alatala wama fe neene raminife dunjama,

fe neene, gine nan fa xeme tan fenma.»

23 Isirayila Mange Alatala bara a masen,

«N na Yudayakae ragbilen e xonyi kelife konyiya kui,

mixi fama ne a falade Yudaya xa fe ra,

«Marigi xa hinne i ra yire tinxinxi, geya seniyenxi fari.»

24 Yudayakae fama ne sabbatide e xa boxi ma e xa taae kui,

e xa walikse nun e xa xuruse makantamae.

25 N fama ne mixi taganxie malide, n tɔɔɔ ba e ma.»

Annabi Yereimi xa masenyi

26 Na temui n naxa xunu. N nu bara xi a fanyi ra.

Alatala xa masenyi

27 Alatala xa masenyi nan ya:

«Lɔxɔe fama fade n a niyama ne Isirayila nun Yudaya bɔnsɔe xa wuya,

e xa xurusee xa gbo.

28 Temui dangixi n bara bira e fɔxɔ ra

alako n xa e rapɔn, n xa e tɔɔɔ, n xa e xun nakana,

n xa e keri, n xa e jaxankata.

Kɔnɔ yakosi n birama ne e fɔxɔ ra

alako n xa e ti, n xa e xun nafan.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

29 «Na temui yi taali mu falama sɔnɔn,

«Babae na bogi se yɔxɔe don,

e xa die de barabarama ne.»

30 Kankan faxama ne a yete kan ma yunubi xa fe ra.

Mixi yo naxan na bogi se yɔxɔe don, na kanyi nan de barabarama.»

31 Alatala xa masenyi nan ya:

«Waxati fama a lide, n saate neene tongoma ne Isirayila nun Yudaya bɔnsɔe be.

32 A mu luma alɔ saate naxan nu tongoxi e babae be,

n to e suxu, n e ramini Misira boxi ra.

E naxa na saate kana hali n to findixi e Marigi ra.

33 Saate nan ya n naxan tongoma Isirayila bɔnsɔe be:

Na waxati na dangi,

n na n ma seriye luma ne e boje ma, n a sebe e sondonyi ma.

N findima ne e Marigi Ala ra,

e fan findi n gbe nama ra.

34 Na waxati, mixi mu a boore xaranma sɔnɔn,

mixi mu a falama a ngaxakerenyie be,

«Wo xa Alatala fen,»

barima a birin n kolonma ne,

kelife dimedi ma a sa dɔxɔ fori ra.

N e xa yunubie xafarima ne, n mu ratuma e xa wali kobi ma sɔnɔn.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

35 Alatala bara a masen,

«Mange Alatala nan a niyama soge xa yanba yanyi ra,

kike nun tunbuie xa yanba kɔe ra.

A mɔɔɔnyi rakelima, a mɔɔɔnyi ramaxama.»

36 Alatala xa masenyi nan ya,

«Xa a sa li na mooli mu rabama
sonon,
na waxati, Isirayila bonsoe fan mu
findima si ra n ya ra.»

³⁷ Alatala bara a masen,
«Xa a sa li koore noma maniyade,
xa a sa li boxi doxo ki noma kolonde,
na waxati n bara mee Isirayila
bonsoe ra e xa wali kobi xa fe
ra.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

³⁸ Alatala xa masenyi nan ya:
«Waxati fama fade yi taa man tima
ne Alatala be,
kelife Xananeli xa yire itexi ma han
taa sode de tuxui yire.

³⁹ Luuti man italama ne a tinxinxira
han Garebe geya fari,
han Gowa mabiri ra.

⁴⁰ Gulunba, binbi nun te xube
wolema dennaxe,
a nun xe naxee baxi Sediron gu-
lunba ra,
han taa sode de naxan xili falama
Soe naade,
naxan na tete tuxui fuge ra,
na yire birin findima ne Alatala gbe
ra.
A mu kanama sonon.»

32

Annabi Yeremi xe sarafe

¹ Alatala naxa masenyi ti Annabi
Yeremi be Yudaya mange Sedekiya
xa mangeya ne fu. Nebukadansari
xa mangeya nu bara ne fu nun
solomasaxan li. ² Babilon mange
xa soorie nu bara Darisalamu
suxu. Annabi Yeremi nu saxi geeli
kui Yudaya mange Sedekiya xonyi
³ a xa namiponme masenyi xa fe
ra. Sedekiya nu bara a maxarin,
«Munfe ra i a masenma a Alatala yi
taa luma ne Babilon mange sago?
⁴ I man a fala a Alatala naxe, n
tan Yudaya mange Sedekiya mu
fama fotigolide Kalidikae yi, n fama
lude Babilon mange nan sagoe, n
xa n dentege a ya xori. ⁵ Munfe
ra i a falama a Alatala a masenxi,
«Babilon mange Sedekiya xaninma
ne Babilon boxi ma. A luma ne
naa han n fa temui. Xa wo so

Kalidikae gerefe, na mu findima wo
be xunnakeli ra.»»

⁶ Annabi Yeremi naxa a fala,
«Alatala xa masenyi nan ya: ⁷ I soxo
Salumu xa di Xanameli fama ne i
yire, a fa a fala i be, «N ma xe sara
naxan na Anatoti, barima i tan nan
noma a xun sarade ke seriye ki ma.»»

⁸ N soxo xa di Xanameli naxa fa
n yire alo Alatala a masenxi n be ki
naxe. A naxa n li geeli tete kui, a a
fala n be, «N ma xe sara naxan na
Anatoti, Bunyamin bonsoe xa boxi,
barima i tan noma a xun sarade ke
seriye ki ma. A xun sara.» N naxa
a kolon Alatala xa masenyi kamalixi
nan nu a ra. ⁹ N naxa n soxo xa
di Xanameli xa xe sara, naxan nu
na Anatoti. N naxa gbeti kilo firin
maniya a be. ¹⁰ N naxa keedi sebe,
n nan n ma tonxuma doxo a ma, n fa
gbeti maniya sikeeli ra seede ya xori.
¹¹ N naxa na keedi matonxumaxi
tongo, seriye sebexi naxan kui, a
nun keedi gbete naxan maniyaxi na
singe ra. ¹² N naxa na keedi so
Baruki yi ra, Neriya xa di, Maxaseya
xa mamadi. N bara na raba n soxo
xa di Xanameli nun seede ya xori,
naxee nu bara e belexe foxi sa keedi
ma naxan xe sarafe, na xa fe sebexi
keedi naxan ma. Yuwif naxee nu na
geeli tete kui, e birin na toxi.

¹³ N naxa a fala Baruki be,
¹⁴ «Isirayila Marigi Mange Alatala
xa masenyi nan ya: Yi keedi firin
tongo, xe sara fe sebexi naxee kui,
tonxuma doxoxi naxan ma, a nun
boore tonxumatare, i xa e sa feje
di kui alako e naxa kana, e xa bu.»
¹⁵ Isirayila Marigi Alatala naxa a
masen, «Waxati fama fade, banxie,
xee, nun weni sansie man matima
ne yi boxi ma.»

¹⁶ N to na xe sara keedi so Neriya
xa di Baruki yi ra, n naxa Alatala
maxandi yi ki,

¹⁷ «N Marigi Alatala,
naxan bara koore nun boxi daa i xa
senbe magaaxui ra,
i tan noma fe birin na.

¹⁸ I hinnema mixie ra han e bonsoe
wulu nde,

kɔnɔ i man nɔma die ɲaxankatade e babae xa yunubie ma.

I tan nan Ala kalanke ra naxan senbe gbo, naxan xili Mangɛ Alatala.

¹⁹ I xa lonni gbo, i fe rabama senbe ra.

I yae tixi ibunadama die ra kira birin xɔn,

alako i xa e birin sare fi e xa wali ra.

²⁰ I bara laamatunyie ramini,

i bara kaabanakoe raba Misira boxi ma han to.

I man bara na raba Isirayila nun dunɲa birin ma,

han i bara xili xungbe sɔto yi waxati.

²¹ I bara i xa ɲama Isirayila ramini Misira laamatunyie nun kaabanakoe ra.

I senbe magaaxuxi bara e birin naseren.

²² I bara yi boxi fi e ma,

i i kalixi naxan na e benbae be,

xɲe nun kumi gboxi dennaxe.

²³ E to fa, e bara boxi sɔto,

kɔnɔ e mu i xui rabatuxi,

e mu biraxi i xa seriye foxo ra,

e mu i xa yaamarie suxuxi.

Na nan a niyaxi i bara e lu yi gbaloe kui.

²⁴ Kalidikae bara bendɛ malan alako e xa te tɛtɛ fari.

Yi taa fama nɛ lude e sagoe.

A fama nɛ kanade santidɛgɛma, kaame, nun fure ɲaaxi ra.

I naxan masenxi a bara kamali i ya xɔri.

²⁵ Hali na birin to rabaxi,

i tan Marigi Alatala naxa a masen n be,

n xa xɛ sara gbeti ra seede ya xɔri.

N na birin nabaxi Kalidikae gere temui nɛ.»

²⁶ Alatala man naxa yi masenyi fi Annabi Yeremi ma:

²⁷ «N tan nan daalise birin Marigi Alatala ra.

Fe nde na na n mu nɔma naxan na?

²⁸ Na nan a ra Alatala yi masenyi tima:

N fama nɛ yi taa sode Kalidikae yi ra.

Babilɔn mange Nebukadansari fama nɛ a suxude.

²⁹ Kalidikae naxee soma yi taa kui,

e fama nɛ a birin gande tɛ ra.

Wo surayi ganxi serɛxɛ ra Bali kuye be dennaxe,

e na kanama nɛ.

Wo minse serɛxɛ baxi ala gbɛtɛe be dennaxe,

e na fan kanama nɛ.

Wo xa kuye batui bara n naxɔnɔ.

³⁰ Kabi Isirayilakae nun Yudayakae dimɛdi temui,

e bara fe raba naxan mu rafan n ma. E bara n naxɔnɔ e xa wali kobi ra.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

³¹ «Kabi e naxa yi taa ti han to,

e fe rabama naxan n naxɔnɔma.

Na nan na ki n bara n kobe raso e ra,

³² Isirayilakae, Yudayakae, Darisalamukae,

e xa mangɛe, e xa kuntigie,

e xa serɛxɛdubɛe, nun e xa namɲɔnmɛe,

e birin xa kewali kobie xa fe ra.

³³ E bara e kobe raso n na.

N nu bara e matinkan temui birin,

kɔnɔ e mu n ma seriye suxu.

³⁴ E bara kuyee dɔxɔ n ma banxi kui, n xili falama dennaxe.

E bara n ma banxi manɔxɔ na fe mɔoli ra.

³⁵ E bara salidee ti Bali kuyee be Ben Hinoma gulunba kui.

Mɛnni e bara e xa die ba serɛxɛ ra Mɔlɔkɔ be.

N mu naxan fala e be,

naxan mu nɔma findide n ma maɲɔxunyi ra,

e bara na fe xɔnxi mɔoli birin naba, a fa findi yunubi ra Yudaya be.»

³⁶ «Wo a falama a yi taa fama lude Babilɔn mange nan sagoe,

santidɛgɛma, kaame, nun fure ɲaaxi saabui ra.

Kɔnɔ Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya:

³⁷ «N fama nɛ Isirayilakae raminide ɲamanɛe ma,

n e rayensenxi dennaxe n ma xɔnɛ xungbe kui.

N boɲɛ nu bara te e ma,

kɔnɔ n man fama nɛ e rasode yi taa kui boɲɛsa ra.

³⁸ E man findima nɛ n ma ɲama ra,

n man findi e Marigi Ala ra.

³⁹ N fama ne e lude xaxili keren nun
kira keren xon,
alako e xa gaaxu n ya ra,
e tan nun e bonsoe xa lu heeri kui
abadan.

⁴⁰ N fama ne saatε tongode e be
naxan mu kanama abadan.

N mu gbilenma e foxo ra.

N fe fanyi rabama ne e be.

N nan n ma yaragaaxui luma ne e
boje ma,

alako e naxa e makuya n na.

⁴¹ N seewama ne fe fanyi rabafe ra e
be.

N e rasabatima ne yi boxi kui
n boje nun n nii birin na.»

⁴² Alatala xa masenyi nan ya:

«N yi fe fanyi birin nabama ne e be,
alo n naxankate rabaxi e ra ki naxe.
Na sese mu kanama.

⁴³ Mixi man fama ne xe sarade yi
boxi ma,

wo a falama naxan na,
be bara findi gbaloe yire ra adama
nun sube be.

Birin bara lu Kalidikae sago.»

⁴⁴ Kono Alatala xa masenyi nan ya:

«Wo man fama ne xee sarade gbeti
ra yi boxi ma.

Xe sara keedi man yailanma,
tonxuma doxo e ma seede ya xori
Bunjamin bonsoe xa boxi ma,
Darisalamu rabilinyi, Yudaya xa
taae kui,

geya taae kui, Sefela boxi kui, nun
Negewi gbengberen yire.

N e xa mixi ragbilenma ne kelife
konyiya kui.»

33

Darisalamu xa kisi

¹ Alatala man naxa masenyi nde ti
Annabi Yeremi be geeli tete kui:

² «Alatala xa masenyi nan ya,
naxan fe birin nabama,
naxan fe birin nagirima,
naxan xili Alatala.

³ N maxandi alako n xa i yaabi.
N fe xungbee masenma ne i be,
fe noxunxie i mu naxee kolon.

⁴ Isirayila Marigi Alatala bara a
masen yi taa banxie xa fe ra,
a nun Yudaya mange xa banxie xa
fe ra,

e birin fama ne birade alako mixie
xa e yete ratanga yaxuie ma,
naxee tema taa tete fari santidegema
ra.

⁵ Gere na mini Kalidikae xonyi,
na banxie fama ne rafede binbie ra,
Alatala naxee faxama a xa xone kui.
N na n ya noxunma ne yi taa ma e
xa wali kobi xa fe ra.

⁶ Kono n fama ne yalanyi fide a ma,
alako e xa lu bojesa nun heeri kui.

⁷ N Yudayakae nun Isirayilakae
raminima ne konyiya kui,
e man xa sabati be alo singe.

⁸ N e raseniyenma ne e xa kewali
kobi birin ma,

e naxan nabaxi n na.

N e xa yunubie xafarima ne,

e naxan nabaxi n na e xa matandi
kui.

⁹ N seewama ne yi taa xa fe ra.

Si birin fama ne n matoxode,

e n binya heeri xa fe ra,

n fama naxan nabade Isirayilakae
be.

Duniya na a to n naxan nabama
bekae be,

e de ixarama ne, e kaaba.»

¹⁰ Alatala xa masenyi nan ya:

«Wo a falama a be bara findi gbaloe
yire ra,

adamadi mu na, sube mu na.

Kono mixi xui man fama ne ramede
Yudaya taae kui,

a nun Darisalamu xa kirae xon ma.

¹¹ Nelexin sigi sama ne,
gine doxo xulunyi raba,

tantui fan rasiga Mange Alatala ma,
barima Alatala fan, a xa hinne mu
kanama abadan.

Mixi beeti bama ne naxee tantui
serexee xaninma Alatala xa
horomobanxi kui.

N Isirayilakae raminima ne konyiya
kui,

e xa sabati be alo singe.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹² Mange Alatala xa masenyi nan ya:

«Yakōsi adamadi nun sube yo mu na
yi taa kanaxi kui,
kōnō n man fama nε a niyade gōōrε
xa wuya be,
xuruse makantamae xa lu e fε ma.
13 Taa naxee na geyae fari,
naxee na Sefela bōxi ma nun Negewi
gbengberenyi ma,
naxee na Bunyamin bōnsōε xa bōxi
ma nun Darisalamu rabilinyi,
naxee na Yudaya bōxi ma,
xurusee man xa lu e birin yi ra e
kantamae fε ma.
Alatala xa masenyi nan na ki.»

14 Alatala xa masenyi nan ya:
«Waxati fama nε a lide n ma
masenyi fanyi kamalima
temui naxε,
n naxan tongo Isirayila nun Yudaya
bōnsōε be.
15 Na lōxōε n Dawuda xa di nde
raminima nε,
naxan tinxinyi nun seriye wali
rabama yi bōxi kui.
16 Na lōxōε Yudaya kisima nε,
Darisalamu fa lu bōnεsa kui.
Na di xili falama nε:
Alatala nan won ma tinxinyi ra.»

17 Alatala bara a masen,
«Dawuda xa di nde luma nε Isirayila
xa kibanyi kui temui birin.
18 N ya mu bama Lewika
serεxεdubεε ra,
alako e xa serεxε gan daaxie ba,
e xa surayi gan serεxε ra,
e xa serεxε nde fan ba lōxō yo lōxō.»

19 Alatala bara yi masenyi ti Annabi
Yeremi be:
20 «Alatala bara a masen,
lōxō yo lōxō n yanyi nun kōε ramin-
ima.
Xa a sa li nu, na yanyi nun kōε
raminife kanama,
21 na temui n ma saate n naxan
tongo n ma konyi Dawuda be,
na fan kanama nε,
a lima Dawuda xa di nde mu luma a
xa kibanyi kui,
Lewika serεxεdubεε fan mu luma n
ma wali raba ra.

22 N a ragirima nε n ma konyi
Dawuda xa die nun Lewika
serεxεdubεε ma,
e wuya alo tunbui naxee na koore
ma,
alo mεyenyi naxan na baa dε ra.»

23 Alatala bara yi masenyi ti Annabi
Yeremi be:
24 «I mu a mεxi mixie naxan falama?
E naxε a Alatala bara a xa pama
sugandixi firinyi rabεnin.
E bara yo n ma pama ma na wōyenyi
ra,
e mapōxunxi nε a n ma pama mu
findixi si ra sōnōn.»

25 Alatala bara a masen,
«Alo n saate tongoxi yanyi nun kōε
raminife ra ki naxε,
alo n saate tongoxi koore nun bōxi
rapεrεfe ra ki naxε,

26 n man saate tongoxi na ki nε
mεenife ra Yaxuba bōnsōε
ma.
Na mu kanama feo.
N ma konyi Dawuda xa di nde
luma nε Iburahima, Isiyaga,
nun Yaxuba bōnsōε xun na
abadan.
N e raminima nε konyiya kui,
n kinikinima nε e ma.»

34

Darisalamukae xa kewali

1 Babilōn mange Nebukadansari, a
xa sōorie nun pamanε birin naxee
nu na a xa yaamari bun ma, e to
gere so Darisalamu nun a rabilinyi,
Alatala naxa yi masenyi ti Annabi
Yeremi be, 2 «Isirayila Marigi Alatala
bara a masen i be i xa siga Sedekiya
yire. I xa a fala a be, <Yudaya mange
Alatala xa masenyi nan ya: N yi taa
sama nε Babilōn mange sagoe, a fa
a gan tε ra. 3 I tan mu i bama a
yi ra. Mixi i suxuma nε a paaxi ra,
e i ti Babilōn mange ya i, wo fa dε
masara. Na dangi xanbi a i xaninma
nε Babilōn bōxi ma. 4 Kōnō Yudaya
mange Sedekiya, i tuli mati Alatala
xa masenyi ra. Alatala bara a masen
i mu faxama santidegema ra. 5 I
faxama bōnεsa nan kui. I ragatama

ne alo i benbae mangɛe naxee singe faxa. Surayi ganma ne i be, e i jonfe binya. N ma masenyi nan na ki.»

⁶ Annabi Yeremi yi masenyi nan ti Yudaya mangɛ Sedekiya be Darisalamu. ⁷ Babilon soori gali nu na Darisalamu gerefe, nun Yudaya taa gbete, alo Lakisi nun Aseka naxee nu findixi taa senbema ra Yudaya boxi ma.

⁸ Mangɛ Sedekiya to saate tongo Darisalamukae be e xa xoreya fi e xa konyie ma, Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi be. ⁹ Sedekiya nu bara e yamari e xa e xa konyie Eburu xoreya, alako Eburu yo naxa lu konyiya kui. ¹⁰ Kuntigi nun jama birin naxee nu bara lan na ma, e naxayaamari rabatu, e naxa e xa konyie xoreya. ¹¹ Kono a donxo ra, e naxa gbilen na nate ma, e man naxa e xa konyie rasuxu, e nu bara naxee xoreya.

¹² Na temui Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi be, ¹³ «Isirayila Marigi Alatala bara a masen, «N naxa saate tongo wo babae be n e ramini konyiya kui temui naxe Misira boxi ma. N nu bara a masen e be, ¹⁴ je solofere yo je solofere wo xa wo ngaxakerenyi Eburu xoreya naxan nu bara a yete findi konyi ra wo be. A noma walide i be je senni bun ma, kono a solofere nde wo xa a ragbilen a xonyi. Kono wo babae mu n xui suxu, e mu e tuli mati n na. ¹⁵ To wo tan bara n ma yaamari rabatu a seriye ki ma, wo bara wo xa konyie xoreya. Na kui wo bara saate tongo n be n ma banxi kui n xili matoxoma dennaxe. ¹⁶ Kono wo man bara gbilen na nate foxo ra, wo fa wo xa konyie makankan alako e man xa lu wo xa yaamari bun ma. Na kui wo bara yo n xili ma.»

¹⁷ Na nan a ra Alatala bara a masen wo be, «Wo mu n xui rabatu xoreya fife ra wo xa konyie ma. Alatala xa masenyi nan ya: N fan bara nate tongo wo xa lu santidegema, fure paaxi, nun kaame sagoe alako si birin naxee na dunija

xa wo xa jaxankate to. ¹⁸ Mixi naxee bara n ma saate kana, e mu a rabaxi a seriye ki ma, n e luma ne alo na ninge e naxan ixaba a tagi, e fa dangi a xuntunyi firinyi tagi. ¹⁹ Yudaya kuntigie, Darisalamu kuntigie, mangɛ xa mixie, serexedubee, nun jama birin naxee bara dangi ninge xuntunye tagi saate xirife ra, ²⁰ n e sama ne e yaxuie sago naxee wama e faxafe, e binbie fa findi xonie nun subee xa donse ra. ²¹ N Yudaya mangɛ Sedekiya nun a xa kuntigie sama ne e yaxuie sago, naxee wama e faxafe. N e luma ne Babilon mangɛ xa soorie yi ra, naxee jan bara keli wo xun ma. ²² Alatala xa masenyi nan ya: N yaamari fima ne alako e man xa fa yi taa xili ma, e xa a gere, e a suxu, e a gan te ra. N Yudaya xa taa findima ne gbaloe yire ra, mixi yo mu lu naa.»

35

Rekabu bonsoe

¹ Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi be Yosiyi xa di Yehoyakimi, Yudaya mangɛ xa waxati. ² «I xa siga Rekabu bonsoe xilide, e xa fa Alatala xa hoxomobanxi. E na menni li, i xa e raso konkoe nde kui, i xa weni so e yi ra.»

³ N naxa siga Yeremi xa di Yaasaniya tongode, Xabasaniya xa mamadi, a nun a xunya xememaee nun a xa di xememaee. Nee findixi Rekabu bonsoe nan na. ⁴ N naxa e xanin Alatala xa banxi, Yigidaliya xa di Hanan xa konkoe kui. Hanan findixi Ala xa konyi nan na. A xa konkoe nu na kuntigie xa konkoe nan seti ma. Na konkoe nu doxoxi Salamu xa di Maaseya xa konkoe nan fari, naxan findixi naade kantama ra. ⁵ N naxa weni so Rekabu bonsoe xa mixie yi ra, n fa a fala e be e xa a min.

⁶ Kono e naxa n yaabi, «Muxu tan mu weni minma, barima muxu baba Yonadabo, muxu benba Rekabu xa di, a bara muxu yamari, «Wo naxa

weni min, wo tan nun wo xa die. ⁷ Wo naxa banxi ti, wo naxa sansi si, wo naxa weni bili si. Na sese naxa lu wo yi ra. A lanma wo xa lu kiri banxie nan kui wo xa dunij̄eigiri birin kui, alako wo xa bu yi b̄oxi ma wo faxi dennaxe.» ⁸ Muxu bara bira Rekabu xa di Yonadabo xui birin f̄oxo ra, naxan findixi muxu baba ra. Muxu tan mu weni minma muxu xa dunij̄eigiri kui, muxu nun muxu xa gin̄ee nun muxu xa die. ⁹ Banxi yo, weni bili yo, xe yo, daaxae yo, na sese mu na muxu yi ra. ¹⁰ Muxu tan luma kiri banxie nan bun ma, alo muxu baba Yonadabo muxu yamarixi ki naxe. ¹¹ Babilon mange Nebukadansari to gere so Isirayila, muxu naxa a fala, <Won x̄ee Darisalamu, won xa won makuya Kalidikae nun Siriyakae xa soorie ra.> Na nan a ra muxu naxa fa sabati Darisalamu.»

¹² Na temui Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi be, ¹³ «Isirayila Marigi Alatala naxa a masen, siga, a fala Yudayakae nun Darisalamukae be, <Wo mu fahaamui sōto yi masenyi kui? Wo mu n ma seriȳe rabatuma? Alatala xa masenyi nan na ki. ¹⁴ Rekabu xa di Yonadabo to a xa die yamari e naxa weni min, e mu a minxi han to, e bara e baba xa yaamari rabatu. N tan bara w̄oyen wo be sanya wuyaxi, k̄on̄o wo mu n xui suxu. ¹⁵ N bara n ma konyi namij̄onm̄ee x̄ee wo yire sanya wuyaxi a falafe ra wo be, wo xa gbilen wo xa kira jaaxi f̄oxo ra, wo xa tuubi, wo naxa ala gbetēe batu, alako wo xa n̄o lude yi b̄oxi kui n naxan fixi wo ma nun wo babae ma. K̄on̄o wo mu wo tuli matixi n na, wo mu n xui rabatuxi. ¹⁶ Rekabu xa di Yonadabo xa die biraxi e baba xa seriȳe nan f̄oxo ra, k̄on̄o yi pama bara n tan matandi. ¹⁷ Na nan a ra Isirayila Marigi Alatala bara a masen, n fama ne gbaloe ra Yudaya nun Darisalamuka birin ma alo n a masenxi ki naxe, barima n nu bara w̄oyen, k̄on̄o e mu n xui suxu, n nu bara e xili, k̄on̄o e mu n ma xili ratin.»»

¹⁸ Annabi Yeremi naxa a masen Rekabu b̄ons̄oe be, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Wo to wo baba Yonadabo xa yaamari suxu, wo to bira a xa seriȳe birin f̄oxo ra, ¹⁹ Rekabu xa di Yonadabo xa die mu ganma a ra abadan. Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan na ki.»

36

Mange Yehoyakimi xa kitaabui ganyi

¹ Yosiya xa di Yehoyakimi xa mangeya je naani nde Yudaya b̄oxi ma, Alatala naxa a masen Annabi Yeremi be, ² «N naxan fala Isirayila nun Yudaya xa fe ra kabi Yosiya xa waxati han to, i xa na birin sebe keedi makuntanxi kui. ³ Temunde Yudayakae fama ne gaaxude n ma masenyi ya ra, a nun n ma fe jaaxi n naxan nabama e ra, han e gbilenma e xa kira kobi f̄oxo ra temui naxe. Na nan n̄oma a niyade n xa dije e xa yunubi ma.»

⁴ Annabi Yeremi naxa Neriya xa di Baruki xili, alako Alatala naxan masen Annabi Yeremi be, Baruki xa na birin sebe keedi makuntanxi ma. ⁵ E to ge na wali ra, Annabi Yeremi naxa yi yaamari fi Baruki ma, «E bara n makankan be, n mu n̄oma sigade Alatala xa banxi kui. ⁶ I tan xa siga Alatala xa banxi kui sunyi lox̄oe, i xa yi sebeli birin xaran pama be, a nun Yudayakae naxee kelixi taa gbetēe, alako e xa Alatala xa masenyi kolon, n naxan fala i be, i naxan sebe keedi makuntanxi kui. ⁷ Alatala bara x̄on̄o e ma a jaaxi ra, k̄on̄o temunde xa e gbilen e xa kira kobi f̄oxo ra, Alatala n̄oma ne e xa maxandi suxude.» ⁸ Neriya xa di Baruki naxa Alatala xa masenyi xaran Alatala xa banxi kui, alo Annabi Yeremi a yamarixi ki naxe.

⁹ Yosiya xa di Yehoyakimi xa mangeya je suuli, kike solomanaani nde Yudaya b̄oxi ma, a naxa Darisalamukae nun Yudayakae maxili e xa sunyi raba Alatala be Darisalamu. ¹⁰ Na lox̄oe Baruki naxa Annabi Yeremi xa w̄oyenyi

birin xaran Alatala xa banxi kui pama ya xori. A nu na mange xa sebeliti Gemaraya xa konkoe nan kui, Alatala xa banxi koore ra, sode neene de ra. Safan xa di Gemaraya nan nu a ra. ¹¹ Gemaraya xa di Mike to Alatala xa masenyi me naxan sebexi kitaabui kui, ¹² a naxa goro, a siga mange xa sebeliti xa konkoe mange xa banxi kui, kuntigi birin nu e malanma dennaxe. Mange xa sebeliti Elisama, Semaya xa di Delaya, Akibori xa di Elinatan, Safan xa di Gemaraya, Xananiya xa di Sedekiya, a nun kuntigi gbete nu na na. ¹³ Mike naxa Baruki xa masenyi birin tagi raba e be, a naxan xaranxi kitaabui kui pama ya xori.

¹⁴ Na temui kuntigie naxa Netaniya xa di Yehudi xee, Selemiya xa mamadi, Kuusi bonsoe, a xa sa a fala Baruki be, «Kitaabui tongo i naxan xaranxi pama birin tagi, i fa a ra.» Neriya xa di Baruki naxa kitaabui tongo, a naxa siga e yire. ¹⁵ E naxa a fala a be, «Doxo, i xa yi sebeli xaran muxu be.» Baruki naxa a xaran. ¹⁶ E to ge na masenyi ramede, e naxa kontofli, e fa a fala Baruki be, «Muxu xa yi birin tagi raba mange be.» ¹⁷ E naxa Baruki maxorin, «A tagi raba muxu be i yi sebexi ki naxe? Yeremi nan na falaxi i be?» ¹⁸ Baruki naxa e yaabi, «Annabi Yeremi nan yi woyenyi birin fala n be a xui itexi ra. N naxa a sebe kitaabui kui dube ra.» ¹⁹ Kuntigie naxa a fala Baruki be, «Wo nun Yeremi, wo sa wo noxun. Mixi yo naxa a kolon wo na dennaxe.»

²⁰ Kuntigie naxa siga mange yire a xa tete kui, e fa Yeremi xa masenyi birin tagi raba a be. E nu bara kitaabui lu mange xa sebeliti Elisama xa konkoe kui. ²¹ Mange naxa Yehudi xee a xa sa fa kitaabui ra. Yehudi naxa a tongo mange xa sebeliti Elisama xa konkoe kui, a fa a xaran mange nun a xa kuntigie be. ²² Na waxati mange nu na a xa jeme banxi kui, a magoroxi kolopoti fe ma te ra a kui. Na temui kike solomanaani nde nan nu a ra. ²³ Yehudi

to ge yire ndee xarande, mange naxa menni xaba a xa sebeliti xa fine ra, a a wole te i. A lu na nan naba ra han kitaabui birin naxa ge gande. ²⁴ Na kui mange nun a xa mixi naxee na masenyi me, e mu gaaxu, e mu e xa donmae iboo sunnunyi kui. ²⁵ Kono Elinatan, Delaya, nun Gemaraya nu bara mange mayandi alako a naxa na kitaabui gan, kono a mu e xui rame. ²⁶ Mange naxa a fala a xa di Yrameeli be, a nun Asiriyeli xa di Seraya nun Abedeeli xa di Selemiya be, e xa sebeliti Baruki nun Annabi Yeremi suxu, kono Alatala nu bara e noxun e ma.

²⁷ Mange to bara ge kitaabui gande, Annabi Yeremi naxan sebexi Baruki saabui ra, Alatala naxa a masen Annabi Yeremi be, ²⁸ «I man xa keedi makuntanxi tongo, i xa woyenyi birin sebe a ma naxan nu na boore kitaabui kui, Yudaya mange Yehoyakimi naxan ganxi. ²⁹ I xa a fala Yudaya mange Yehoyakimi be, «Alatala xa masenyi nan ya: I tan nan kitaabui ganxi, i nu fa a fala munfe ra a sebexi Babilon mange fama ne yi boxi birin kanade, adamadie nun subee birin sonto?» ³⁰ Na nan a toxi, Alatala yi masenxi Yudaya mange Yehoyakimi xa fe ra: «A xa mixi yo mu fama doxode Dawuda xa mange kibanyi kui. A fure fama rabepinde soge nan ma, a fa lu xinbeli kui koe ra. ³¹ N fama ne a jaxankatade, e nun a bonsoe nun a xa walikoe, e xa wali kobi xa fe ra. N man fama ne jaxankate doxode Darisalamukae nun Yudayakae ma alo n a masenxi ki naxe, barima e mu n xui suxuxi.»

³² Annabi Yeremi naxa keedi makuntanxi gbete tongo, a a so sebeliti Neriya xa di Baruki yi ra. Annabi Yeremi naxa gbilen masenyi ti ra Baruki be, Yudaya mange Yehoyakimi naxan ganxi. A man naxa woyen gbete sa na fari.

37

Sedekiya nun Annabi Yeremi

¹ Babilon mange Nebukadansari naxa Yosiya xa di Sedekiya ti Yudaya mange ra Yehoyakimi xa di Yehoyakini joxoe ra. ² Sedekiya, a xa kuntigie, nun boxi pama mu e tuli mati Alatala xa masenyi ra Annabi Yeremi naxan masenxi.

³ Sedekiya naxa Selemiya xa di Yehukala nun Maaseya xa di Sefaniya xee Annabi Yeremi yire a falafe ra, «Muxu Marigi Alatala maxandi muxu be.» ⁴ Annabi Yeremi mu nu saxi geeli kui sinden, a nu noma jereede pama ya ma alo a nu wama a xon ma ki naxe.

⁵ Misira mange xa soorie to mini Misira boxi ra, Kalidikae naxa na xibaarui me, e naxa keli Darisalamu e nu na gerefe dennaxe. ⁶ Na waxati Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi be, ⁷ «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Wo a masen Yudaya mange be, naxan wo xeexi n yire alako n xa Alatala maxandi wo be, Misira mange xa soori naxee minixi wo malide, e fama ne gbilende e xonyi Misira. ⁸ Na temui Kalidikae man gbilenma ne be, e fa yi taa suxu, e a gan te ra. ⁹ Alatala xa masenyi nan na ki. Wo naxa wo yete madaxu, wo naxa a maroxun Kalidikae bara makuya wo ra. E mu fama wo lude. ¹⁰ Hali wo Kalidikae xa soorie bonbo, naxee na wo gerefe, e xa soori maxonoxi ndee fama ne kelide alako e xa yi taa gan te ra.»

¹¹ Kalidikae xa soorie to keli Darisalamu Misira mange xa soorie xa fe ra, ¹² Annabi Yeremi naxa wa kelife Darisalamu, a xa siga Bunyamin bonsoe xa boxi ma alako a xa a ke nde tongo naa. ¹³ A to Bunyamin naade li kelife Darisalamu, Selemiya xa di Yiriya, Xananiya xa mamadi naxa a suxu, a a fala a be, «I na sigafe Kalidikae nan yire.» ¹⁴ Annabi Yeremi naxa a yaabi, «I wule. N mu sigafe Kalidikae xa yire.» Kono Yiriya mu la a ra, a naxa Annabi Yeremi suxu, a a xanin kuntigie xon ma. ¹⁵ Kuntigie naxa xono Annabi Yeremi ma, e a bonbo,

e a sa geeli kui, dennaxe findixi Yonatan sebeliti xa banxi ra. ¹⁶ E naxa Annabi Yeremi raso yire jaaxi nde kui menni, a luxi dennaxe temui xonnakuye.

¹⁷ Mange Sedekiya naxa Annabi Yeremi xili, a fa a maxorin gundo ra, «Alatala bara masenyi nde fi i ma?» Annabi Yeremi naxa a yaabi, «Iyo. Babilon mange fama ne i suxude.» ¹⁸ Annabi Yeremi man naxa a fala mange Sedekiya be, «N haake mundun nabaxi i ra, xa na mu i xa kuntigie ra, xa na mu pama ra, wo n saxi geeli kui naxan ma?

¹⁹ Wo xa namijonmese na minden, naxee a falama Babilon mange mu fama wo tan nun yi boxi suxude?

²⁰ Yakosi i xa i tuli mati n na. Mange, n bara i mayandi, i xa n ma woyenyi suxu. I naxa n naso Yonatan sebeliti xonyi soton, alako n naxa faxa!»

²¹ Mange Sedekiya naxa yaamari fi e xa Annabi Yeremi lu geeli tete kui, e man xa taami xuntunyi so a yi ra loxo yo loxo kelife taami gande. E xa na raba han taami jonma taa kui temui naxe. Na nan a toxi Annabi Yeremi naxa lu geeli tete kui.

38

Annabi Yeremi wolife kolonyi kui

¹ Matan xa di Sefataya, Pasura xa di Gedalaya, Selemiya xa di Yehukala, Malakiya xa di Pasura, e naxa Annabi Yeremi xa masenyi me a naxan masenxi pama be a falafe ra, ² «Alatala bara a masen, mixi yo naxan luma yi taa kui, na kanyi faxama santidegema, kaame, xa na mu a ra fure jaaxi nan na. Kono naxan a yete dentegema Kalidikae be, na kanyi tan kisima ne. ³ Alatala bara a masen, yi taa fama ne lude Babilon mange xa soorie sagoe.»

⁴ Kuntigie naxa a fala mange be, «A lanma yi mixi xa faxa, barima a taa geresoe senbe nan bama. A xa masenyi na limaniya bafe pama ma. A mu wama taa xa xunnafanyi xon, a wama a xa toore nan xon.»

⁵ Mange Sedekiya naxa e yaabi,

«Awa yire, n bara a lu wo yi ra.»

⁶ Na kui e naxa Annabi Yeremi suxu, e a ragoro luuti ra mange xa di Malakiya xa kolonyi kui soorie xa tete tagi. Ye nu bara jon naa, konɔ Annabi Yeremi naxa biri boora kui.

⁷ Mange batula Ebedi Meleki Etiyopika naxa a me e nu bara Annabi Yeremi ragoro kolonyi kui. Mange nu doxoɔi Bunyamin sode de ra.

⁸ Ebedi Meleki naxa mini mange xa banxi, a sa a fala mange be, ⁹ «N ma mange, yi mixie bara fe jaaxi raba Annabi Yeremi ra, e a ragoroxi kolonyi nan kui. A faxama ne kaame ra menni, barima taami bara jon taa kui.»

¹⁰ Mange naxa Ebedi Meleki Etiyopika yamari, «I xa mixi tongo saxan tongo, wo sa Annabi Yeremi rate kolonyi kui beenu a xa faxa.»

¹¹ Ebedi Meleki naxa na mixie tongo, e naxa siga mange xa banxi kui, naafuli ragata yire bun ma. E to dugi fori ndee tongo, e naxa e ragoro Annabi Yeremi ma kolonyi kui luuti ra. ¹² Ebedi Meleki Etiyopika naxa a fala Annabi Yeremi be, «Yi dugi fori sa luuti fari i belexee bun ma.» Annabi Yeremi naxa na raba. ¹³ E naxa Annabi Yeremi rate luuti ra, han a naxa te naa ra. Na temui a naxa lu soorie xa tete kui.

¹⁴ Mange Sedekiya naxa xera ti Annabi Yeremi ma, e xa naralan Alatala xa horomolingira naade saxan nde. Mange naxa a fala Annabi Yeremi be, «N wama i maxorinfe fe nde ma, konɔ i naxa sese noxun n ma.» ¹⁵ Annabi Yeremi naxa Sedekiya yaabi, «Xa n sa i yaabi nondi ra, i mu n faxama xe? I tondima ne n ma marasi suxude.»

¹⁶ Na temui Sedekiya naxa a kali gundo ra Annabi Yeremi be, «N bara n kali Alatala pipe ra naxan won nakisima, n mu i faxama, n man mu i soma mixie yi ra naxee wama i faxafe.»

¹⁷ Na kui Annabi Yeremi naxa a fala Sedekiya be, «Isirayila Marigi Alatala bara a masen, xa i yete dentege Babilon mange xa kuntigie be, i tan nun i xa denbaya kisima ne, yi taa fan mu ganma te ra sonon.

¹⁸ Konɔ xa i tondi i yete dentegede Babilon mange xa kuntigie be, yi taa fama ne lude Kalidikae sagoe, e fa a gan te ra, i fan lu e yi ra.»

¹⁹ Mange Sedekiya naxa a fala Annabi Yeremi be, «N gaaxuxi Yuwifie nan ya ra naxee na Kalidikae yi ra, barima xa e sa n so nee yi ra, e n tooroma ne a jaaxi ra.»

²⁰ Annabi Yeremi naxa a yaabi, «E mu na rabama. A lanma i xa Alatala xa yaamari suxu n naxan falaxi i be. Na kui fe birin sooneyama ne i be, i kisima ne.

²¹ Konɔ xa i tondi i yete sode e yi ra, i fama ne yi jaxankate sotode Alatala naxan masenxi n be.

²² Gine naxee na Yudaya mange xa banxi kui, e xaninma ne Babilon mange xa kuntigie yire. Na ginee fama ne a falade,

«Wo xanuntenyie bara wo madaxu, wo bara biri boora kui, wo defanboore bara wo yanfa.»

²³ I xa ginee nun i xa di birin fama ne xaninde Kalidikae xon ma. Wo mu ratangama e ma. Babilon mange fama ne wo suxude, a yi taa gan te ra.»

²⁴ Sedekiya naxa a fala Annabi Yeremi be, «Won ma de masare xa findi gundo ra, alako i naxa faxa.

²⁵ Xa a sa li kuntigie naxa a kolon won bara de masara, e fa i maxorin, «Wo nun mange munse falaxi wo boore be? Na fe birin fala muxu be alako i naxa faxa,»

²⁶ i xa e yaabi, «N nu bara mange mayandi a xa n namini Yonatan xa banxi kui, alako n naxa faxa.»

²⁷ Kuntigie naxa fa Annabi Yeremi yire, e naxa maxorinyi ndee ti a ma. Annabi Yeremi naxa e yaabi alo mange a yamarixi ki naxe. E naxa gbilen dundui kui.

²⁸ Annabi Yeremi naxa lu soorie xa tete kui han Darisalamu suxu temui naxe.

39

Darisalamu suxufe

¹ Darisalamu suxu yi ki ne: Sedekiya Yudaya mange xa mangeya je solomanaani nde kike fu nde kui, Babilon mange Nebukadansari nun a xa soori gali

naxa Darisalamu rabilin. ² Sedekiya xa mangeya ꞑe fu nun keren kike naani xi solomanaani nde kui, Babilonkae naxa taa tete yire nde kana. ³ Na kui Babilon kuntigie naxa so, e doxo taa naade xungbe ra, Nerigali Sareseri, Sangari Nebo, Saresekimi soori yareratie xa mangɛ, a nun Babilon kuntigi gbetɛe. ⁴ Yudaya mangɛ Sedekiya nun a xa soorie to e to, e naxa e gi. E naxa mini taa kui koɛ ra mangɛ xa laakoɛ yire, naade ra naxan na tete firin tagi, Araba kira xon ma. ⁵ Kalidi soorie naxa bira e foxo ra, e naxa Sedekiya li Yeriko gulunba yire. E to a suxu, e naxa a xanin Babilon mangɛ Nebukadansari xon ma Ribila Xamata boxi ma. Nebukadansari naxa yaamari nde fi a xa fe ra.

⁶ Babilon mangɛ naxa Sedekiya xa die nun Yudaya kuntigi birin kon naxaba Ribila, Sedekiya ya xori. ⁷ Na dangi xanbi a naxa Sedekiya tan yae soxo, a fa yolonxonyi sa a ma a xaninfe ra Babilon. ⁸ Kalidikae naxa te sa mangɛ nun pama xa banxie ma, e fa Darisalamu tete birin nabira. ⁹ Soori mangɛ Nebusaradan naxa mixi donxooe xanin Babilon, naxee nu bara e yete ragbilen a ma a nun naxee nu bara lu taa kui. ¹⁰ Kono a naxa setaree lu Yudaya boxi ma, alako e xa meeni weni bilie nun daaxae ma.

¹¹ Babilon mangɛ Nebukadansari nu bara yaamari fi soori mangɛ Nebusaradan ma Annabi Yeremi xa fe ra, ¹² «I xa meeni Yeremi ma, i naxa fe jaaxi yo raba a ra. I xa a waxonfe birin naba a be.» ¹³ Soori mangɛ Nebusaradan, kuntigi Nebusasiban, mandurulae xa mangɛ Nerigali Sareseri, nun Babilon mangɛ xa kuntigie, ¹⁴ e naxa Yeremi tongo geeli tete kui, e a so Axikama xa di Gedalaya yi ra, Safan xa mamadi, alako e xa a xanin a xonyi. Na ki Annabi Yeremi naxa lu a xa mixie ya ma.

¹⁵ Annabi Yeremi nu na geeli tete kui temui naxe, Alatala naxa a masen a be, ¹⁶ «Sa a fala Ebedi

Meleki Etiyopika be, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: N fama ne gbaloe ra yi taa xili ma alon a masenxi ki naxe. Na findima fe jaaxi nan na wo be, fe fanyi mu a ra. Na birin nabama i ya xori ne. ¹⁷ Alatala xa masenyi nan ya: Na loxoɛ n i ratangama ne i yaxuie ma. ¹⁸ N i rakisima ne, alako i naxa faxa santidegema ra. Alatala xa masenyi nan na ki.»»

40

Annabi Yeremi xoreyafe

¹ Soori mangɛ Nebusaradan to Annabi Yeremi ramini Rama, Alatala naxa masenyi ti a be. A a tongo Rama temui naxe, Yeremi nu xirixi yolonxonyi ra Darisalamukae nun Yudayakae tagi naxee nu na xaninfe Babilon boxi ma. ² Soori xunyi naxa Annabi Yeremi xili, a a fala a be, «I Marigi Alatala nu bara yi jaxankate xa fe fala yi taa xili ma. ³ Alatala bara a xa masenyi rakamali barima wo bara yunubi raba a ra. Wo yi birin sotoxi ne barima wo bara tondi a xui suxude. ⁴ N bara i xoreya yi yolonxonyi ma naxee na i belexe ma. Xa i wama fafe Babilon, n meenima i ma. Xa i mu wama na xon, i xa lu be, i xa siga i wama dennaxe xon.»

⁵ A to bu a yaabide, soori xunyi naxa a fala a be, «Gbilen Axikama xa di Gedalaya xon, Safan xa mamadi, Babilon mangɛ naxan tixi mangɛ ra Yudaya taae xun. I noma lude pama ya ma, xa na mu a ra i noma sigade i wama dennaxe xon.» Soori xunyi naxa baloe nun bunse fi a ma, a naxa a lu a xa siga. ⁶ Annabi Yeremi naxa siga Axikama xa di Gedalaya xon Misipa, a naxa lu pama ya ma naxan nu bara lu boxi ma.

⁷ Soori mangɛe nun soori naxee nu na boxi ma, e naxa a kolon Babilon mangɛ nu bara Axikama xa di Gedalaya ti mangɛ ra boxi fari, a man bara tin setare ndee, xemee, ginɛe, nun die, e xa lu boxi ma. ⁸ Netaniya xa di Sumayila, Kareya xa die Yoxanan nun Yonatan,

Tanxumeti xa di Seraya, Efayi Neto-faka, nun Makatika xa di Yaasaniya, a nun e xa mixie, e birin naxa siga Gedalaya xon Misipa. ⁹ Axikama xa di Gedalaya, Safan xa mamadi, naxa a kali e tan nun e xa mixie be, «Wo naxa siike Kalidikae rabatufe ra. Wo xa lu be, wo xa Babilon mange rabatu alako fe birin xa sooneya wo be. ¹⁰ N tan xa lu be Misipa, n xa Kalidikae rabatu naxee n lima be. Wo tan xa nu weni bogie ba, sogofure bogi see, nun ture. Wo xa sabati wo xa taae kui.»

¹¹ Yuwifi naxee nu na Mowaba, Amoni, Edon, nun yire gbete, e naxa a kolon a Babilon mange nu bara nama donxoe lu Yudaya Axikama xa di Gedalaya, Safan xa mamadi xa yaamari bun ma. ¹² E naxa gbilen Yudaya Gedalaya xonyi Misipa, kelife boxie ma e nu bara yensen ye dennaxe. E naxa weni bogi gbege ba, a nun sogofure bogi se wuyaxie.

¹³ Kareya xa die Yoxanan nun soori yareratie naxee nu noxunxi wula i, e naxa siga Gedalaya xon Misipa, ¹⁴ e fa a fala a be, «I bara a kolon a Amoni mange Baali bara Netaniya xa di Sumayila xee i yire alako a xa i faxes?» Axikama xa di Gedalaya mu la e ra. ¹⁵ Kareya xa die Yoxanan naxa a fala Gedalaya be gundo ra Misipa, «I xa tin n xa Netaniya xa di Sumayila faxes. Mixi yo mu a kolonma. Munfe ra i a luma a xa i faxes? Munfe ra a a luxi Yudayakae naxee na i seeti ma e xa yensen ye?» ¹⁶ Axikama xa di Gedalaya naxa Kareya xa di Yoxanan yaabi, «I naxa na raba. I naxan falafe Sumayila xun ma na ki, wule na a ra.»

41

Gedalaya faxes ki

¹ Kike solofere nde, Netaniya xa di Sumayila, Elisama xa mamadi, mange xa kuntigi nde naxan fanxi mange bonsoe ra, a naxa siga Axikama xa di Gedalaya yire Misipa, a nun kuntigi fu. E to ge e degede

yire keren, ² Netaniya xa di Sumayila nun a xa mixi fu, e naxa Axikama xa di Gedalaya faxes santidegema ra. Safan xa mamadi Gedalaya, Babilon mange nu bara naxan doxo mange ra, a faxes na ki ne. ³ Sumayila naxa Yuwifie nun Kalidi soorie birin faxes naxee nu na Gedalaya fe ma.

⁴ Na waxati mixi yo mu a kolon Gedalaya nu bara faxes. Na kuye iba, ⁵ mixi tongo solomasaxan naxa fa kelife Sikemi, Silo, nun Samari. E de xabe nu bixi, e xa dugie ibooxi, e fate nu maxabaxi. E fa serexee nun surayi nan na Alatala xa banxi yire. ⁶ Netaniya xa di Sumayila naxa mini Misipa e ralande. E nu na wafe. A naxa a fala e be, «Wo fa Axikama xa di Gedalaya yire.» ⁷ E to taa tagi li, Netaniya xa di Sumayila nun a xa mixie naxa e kon naxaba, e fa e woli kolonyi kui. ⁸ Kon mixi fu naxa Sumayila mayandi, «I naxa muxu faxes, barima donse gbege na muxu yi ra, a ragataxi wula i, alo fundenyi maniyee, ture, nun kumi.» Na kui a mu tin e nun e ngaxakerenyie faxes. ⁹ Sumayila Gedalaya xa mixie furee ragoro kolonyi naxan kui, mange Asa nu bara na ge Isirayila mange Baasa xa fe ra. ¹⁰ Sumayila naxa nama donxoe suxu Misipa, mange xa di ginnee nun mixi gbete, Babilon soori mange Nebusaradan nu bara naxee taxu Axikama xa di Gedalaya ra. Sumayila naxa e xanin Amonikae xon.

¹¹ Kareya xa di Yoxanan nun soori yareratie naxee nu na a fe ma, e naxa Netaniya xa di Sumayila xa kewali paaxi kolon. ¹² E naxa mixie malan alako e xa Netaniya xa di Sumayila gere. E naxa a li Gabayon xure xungbe yire. ¹³ Sumayila nu mixi naxee suxuxi Misipa, e to Kareya xa di Yoxanan nun soori yareratie to, e naxa seewa, ¹⁴ e naxa keli Sumayila xun ma, e bira Kareya xa di Yoxanan foxo ra. ¹⁵ Netaniya xa di Sumayila nun a xa mixi solomasaxan naxa e gi Yoxanan ya ra, e siga Amonikae yire.

¹⁶ Kareya xa di Yoxanan nun soori yareratie naxa Misipa pama donxoe xanin Gabayon, Netaniya xa di Sumayila nu bara naxee suxu. Geresoe, ginεe, nun mange xa mixie nu na e ya ma. Sumayila nu bara Axikama xa di Gedalaya faxes. ¹⁷ E naxa jere han Kimehami Beteleemu seeti ma. E nu na sigafe Misira boxi ma, ¹⁸ alako e xa e makuya Kalidikae ra. E nu bara gaaxu e ya ra, barima Netaniya xa di Sumayila nu bara Axikama xa di Gedalaya faxes, Babilon mange nu bara naxan ti mange ra.

42

Annabi Yeremi xa marasi

¹ Soori yareratie, Kareya xa di Yoxanan, Hosaya xa di Yesaniya, nun pama birin keli dimedie ma, sa doxo forie ra, e naxa siga ² Annabi Yeremi yire, e a fala a be, «Yandi, i xa i Marigi Alatala maxandi muxu be, yi pama donxoe xa fe ra naxan luxi. Singe muxu nu wuya, konο yakosi muxu bara xurun alo i a toxi ki naxe. ³ I Marigi Alatala, a xa kira masen muxu be muxu jere ma naxan ma.»

⁴ Annabi Yeremi naxa e yaabi, «N bara a me. N wo Marigi Alatala maxandima wo be alo wo a fala ki naxe. N nondi birin masenma ne wo be Alatala wo yaabima naxan na.»

⁵ E naxa a fala a be, «Alatala bara findi muxu xa seede fanyi ra, naxan mu seriye kanama. Muxu birama i Marigi Alatala xa masenyi nan foxo ra a naxan falama muxu be. ⁶ Xa a findi fe joxunxi ra, xa a findi fe xoxoe ra, muxu fama ne muxu Marigi Alatala xui rabatude muxu naxan fenxi i saabui ra. Fe birin sooneyama ne muxu be xa muxu bira muxu Marigi Alatala waxonfe foxo ra.»

⁷ Xi fu to dangi, Alatala naxa masenyi ti Annabi Yeremi be.

⁸ Annabi Yeremi naxa Kareya xa di Yoxanan xili, soori yareratie, nun pama birin kelife dimedie ma, sa doxo forie ra. ⁹ A naxa a fala e be, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi

nan ya, wo n xexi naxan foxo ra. ¹⁰ Xa wo lu yi boxi ma, n wo xun nakelima ne, n mu wo xun nakanama. Wo luma ne alo sansi n naxan sixi, naxan mu talama sonon, barima n naxan nabaxi wo ra, a bara findi nimise ra n be. ¹¹ Wo naxa gaaxu Babilon mange ya ra, naxan wo raserenxi. Wo naxa gaaxu a ya ra, barima won birin na a ra, n mu wo sama a sagoe. Alatala xa masenyi nan na ki. ¹² N kinikinima ne wo ma, a fan fa kinikinide wo ma. A fama ne wo ragbilende wo xa boxi ma.»

¹³ «Konο xa wo a fala, «Muxu tan mu luma be,» xa wo mu wo tuli mati wo Marigi Alatala xui ra, ¹⁴ xa wo a fala, «Ade, muxu sigama ne Misira, gere mu na dennaxe, gere feri fe xui mu mema dennaxe, kaame mu muxu suxuma dennaxe. Muxu xa sabati menni,» ¹⁵ awa na kui Isirayila Marigi Alatala bara a masen Yudaya bonsoe donxoe be, «Xa wo nate tongo sigafe ra Misira, xa wo sa sabati na boxi ma, ¹⁶ santidegema wo lima ne naa, wo gaaxuma naxan ya ra. Kaame wo suxuma, wo kontoflixixi naxan na. Wo faxama ne Misira boxi ma. ¹⁷ Naxan birin nate tongoma sabatife ra Misira, e birin faxama ne santidegema, kaame, xa na mu a ra fure paaxi ra. Mixi yo mu kisima, mixi yo mu ratangama na jaxankate ma n fama naxan doxode e ma. ¹⁸ Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Xa wo sigama Misira, n xonoma ne wo ma alo n xonoxi Darisalamukae ma ki naxe. Wo gbaloe nan sotoma, wo xili findi konbi woyenyi ra, wo yaagi, wo mu yi boxi to sonon.» ¹⁹ Alatala bara a masen wo tan Yudayaka donxoe be, «Wo naxa siga Misira de! Wo xa n ma masenyi fahaamu a fanyi ra.»

²⁰ «Wo to n xee wo Marigi Alatala maxandide, wo bara tantan. Wo bara a fala n be, «Muxu Marigi Alatala maxandi muxu be. Muxu Marigi Alatala naxan masenma muxu be, i xa nu na fala muxu be, muxu mu tondima na rabade.» ²¹ To n bara na masenyi ti wo be,

kɔnɔ wo mu wama wo tuli matife Alatala xui ra. A naxan masenxi n be wo xa fe ra, wo mu wama na ramefe. ²² Wo xa a kolon a wo na sabati Misira bɔxi ma, wo faxama ne santidɛgema, kaame, xa na mu a ra fure jaaxi ra.»

43

Annabi Yeremi xaninfe Misira

¹ Annabi Yeremi to ge Marigi Alatala xa masenyi tide nama be, alo Alatala a yamarixi ki naxe, ² Hosaya xa di Asaraya, Kareya xa di Yoxanan, nun yete igboe gbete, e naxa a fala Annabi Yeremi be, «I wule! Muxu Marigi Alatala mu i xexi a falafe ra wo naxa sabati Misira. ³ Neriya xa di Baruki tan na i tutunfe alako i xa muxu lu Kalidikae sagoe, e xa muxu faxa, xa na mu a ra e xa muxu xanin Babilon.»

⁴ Kareya xa di Yoxanan, soori yareratie, nun nama, e naxa tondi Marigi xa yaamari ra lufe Yudaya bɔxi ma. ⁵ Kareya xa di Yoxanan nun soorie yareratie naxa Yudaya nama donxoe xanin Misira, naxee nu bara gbilen Yudaya ke-life pamanee ma e nu yensenxi dennaxe. ⁶ E naxa xemee, ginnee, dimedie, mange xa di ginnee, nun mixi birin xanin, soori mange Nebusaradan naxee taxuxi Axikama xa di Gedalaya ra, Safan xa mamadi. Annabi Yeremi nun Neriya xa di Baruki fan nu na e ya ma. ⁷ E to tondi e tuli matide Alatala ra, e naxa nama birin xanin Misira bɔxi ma Tapanxesi.

⁸ Alatala naxa a masen Annabi Yeremi be Tapanxesi, ⁹ «Geme xungbe ndee sa Misira mange xa buntunyi tima dennaxe Tapanxesi. I xa na raba Yudayakae ya xori, ¹⁰ i fa yi masenyi ti e be: «N tan Isirayila Marigi Alatala a niyama ne n ma konyi Babilon mange Nebukadansari xa a xa kibanyi ti be yi geme noxunxie fari, ¹¹ a fama Misira gerede temui naxe. Na kui naxee lan e xa faxa, nee faxama ne. Naxee lan e xa suxu, nee

suxuma ne. Naxee lan e xa soxo santidɛgema ra, nee soxoma ne. ¹² N te sama ne Misira xa kuyee xa banxie. Nebukadansari e ganma ne, a kuyee xaninma ne. A no Misira ra alo xuruse demadonyi noma a xa dugi ra ki naxe, a fa keli bɔnesa kui. ¹³ A kuye batudee kanama ne Beti Semesi Misira bɔxi ma, a Misira kuyee xa banxie ganma ne te ra.»

44

Misira xa xunnakane

¹ Masenyi naxan tixi Annabi Yeremi be Yuwifie xa fe ra, naxee bara sabati Misira bɔxi ma, Migidoli, Tapanxesi, Nofi, nun Patirosi taa kui: ² «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Wo bara a to n jaxankate naxan doxo Darisalamu nun Yudaya taa birin ma. To menni birin kanaxi, mixi yo mu na. ³ Na rakelixa e xa fe jaaxie nan ma, e n naxonɔ naxan na, alo surayi bafe serexe ra kuyee be, a nun kuyee batufe, wo tan nun wo babae mu naxee kolon. ⁴ N bara n ma konyi namijonmee xee wo yire temui birin a falafe ra wo naxa yi kewali raba n naxan xonxi. ⁵ Kɔnɔ e mu na ramexi, e mu e tuli matixi na masenyi ra. E mu gbilenxi e xa fe jaaxi foxo ra, e mu baxi surayi ganfe e xa kuyee be. ⁶ N ma xone bara yensen Yudaya taae nun Darisalamu xa kirae ma, dennaxe findixi gbaloe ra alo wo a toma ki naxe to.»

⁷ «Na nan a ra Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Munfe ra wo na yi fe jaaxi rabafe wo yete ra? Wo na a niyafe xemee, ginnee, dimedie, nun diyore keren mu luma Yudaya bɔxi ma. ⁸ Wo na n naxonofe wo xa surayi serexe ra wo naxan bama kuyee be Misira bɔxi ma, wo wo gi dennaxe. Na kui wo fama ne yaagi sotode si birin tagi naxee na dunija. ⁹ Wo bara nɛemu wo babae xa fe jaaxie ra, Yudaya mangee xa kewali kobie ra, e xa ginnee xa fe jaaxie ra, wo xa fe jaaxie nun wo xa ginnee xa fe jaaxie

ra, e naxan nabaxi Yudaya bɔxi ma nun Darisalamu kirae xɔn? ¹⁰ Han to e mu e yete ragbilenxi n ma, e mu gaaxuxi n ya ra, e mu biraxi n ma seriye nun n ma yaamarie fɔxɔ ra n naxan fixi wo nun wo babae ma.»

¹¹ «Na nan a ra Isirayila Marigi Alatala bara a masen, n bara nate tongo fe jaaxi rabafe ra wo ra, n xa Yudaya birin sɔto. ¹² Yudayaka dɔnxɔe naxee bara nate tongo sabatife ra Misira bɔxi ma, e birin faxama ne naa santidegema nun kaame ra, kelife dimedie ma, a sa dɔxɔ forie ra. Santidegema nun kaame a niyama ne e xili xa findi konbi wɔyenyi ra, e xa gbaloe nun yaagi sɔto. ¹³ N fe rabama ne mixie ra naxee sabatixi Misira bɔxi ma, alɔ n naxan nabaxi Darisalamu santidegema, kaame, nun fure jaaxi ra. ¹⁴ Mixi naxee e gixi Misira kelife Yudaya, keren mu kisima. E nu wama gbilenfe Yudaya bɔxi nan ma, kɔnɔ e mu gbilenma sɔnɔn, fo mixi keren keren.»

¹⁵ Xeme birin naxee nu a kolon e xa ginɛe nu surayi bama serexe ra ala gbete be, nun ginɛ naxee nu na na malanyi kui, nun jama naxan nu sabatixi Misira bɔxi ma Patirosi taa kui, e naxa Annabi Yeremi yaabi, ¹⁶ «Muxu mu wama muxu tuli matife yi masenyi ra i naxan masenxi Alatala xili ra. ¹⁷ Muxu wama birafe muxu xa masenyi nan fɔxɔ ra. Muxu wama surayi bafe serexe ra Koore Mange Gine nan be, muxu wama minse fan bafe serexe ra a tan nan be, alɔ muxu nun muxu babae, a nun muxu xa mangɛe nun kuntigie a rabaxi ki naxe Yudaya xa taae nun Darisalamu kui. Na waxati baloe nu na muxu yi ra a fanyi ra, muxu nu seewaxi, tɔɔre yo mu nu na. ¹⁸ Kɔnɔ kabi muxu naxa ba surayi nun minse bafe serexe ra Koore Mange Gine be, se birin naxa jɔn muxu yi ra bafe gere nun kaame ra.» ¹⁹ Ginɛe man naxa a fala, «Muxu to nu surayi nun minse bama serexe ra Koore Mange Gine be, muxu xa mɔrie nu tinma muxu xa taami yailan Mange Gine misaali

ra, muxu xa minse ba serexe ra a be.»

²⁰ Annabi Yeremi naxa jama birin yaabi, xeme nun ginɛe, ²¹ «Wo surayi naxan ganxi Yudaya taae kui nun Darisalamu, wo tan nun wo babae, wo xa mangɛe nun wo xa kuntigie, nun jama birin, Alatala mu kolon sɔto xe na ma? Na fe mu luxi xe a bɔje kui? ²² Alatala mu nu nɔma tinde wo xa fe jaaxie nun wo xa fe xɔnxie ra wo nu luma naxan naba ra. Na kui wo xa bɔxi bara kana, a findi gbaloe yire ra. Wo bara yaagi sɔto, wo xa mixie bara faha alɔ wo a toma ki naxe to. ²³ Na birin nabaxi ne barima wo bara surayi gan serexe ra, na findi yunubi ra Alatala mabiri. Wo mu tin Alatala xui suxude, wo mu tin jɛrede a xa seriye, a xa yaamari, nun a xa marasi fɔxɔ ra. To lɔxɔe wo yi tɔɔre sɔtoxi na nan ma.»

²⁴ Annabi Yeremi man naxa a fala jama nun ginɛe be, «Wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra, wo tan Yudayaka naxee faxi Misira bɔxi ma. ²⁵ Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Wo tan nun wo xa ginɛe bara nate tongo wo xa wo yete waxɔnfe raba. Wo bara a fala, «Muxu wama muxu xa laayidi raka-malife, muxu xa surayi nun minse ba serexe ra Koore Mange Gine be.» Awa, yakɔsi wo fama na birin nabade alɔ wo a fala ki naxe. ²⁶ Na kui, wo xa wo tuli mati Alatala xa masenyi ra, wo tan Yudayaka naxee sabatixi Misira bɔxi ma. «N bara n kali n xili binye ra, n tan Alatala, Yudayaka yo naxan sabatixi Misira, a mu n xili falama sɔnɔn, a mu a falama Alatala jije. ²⁷ N jɔxɔ sama ne e xɔn ma alako e xa jaxankata, e naxa hɛeri yo sɔto. Xeme Yudayaka naxee birin na Misira, e fama ne faxade gere nun kaame ra. ²⁸ Keren keren naxee mu faxama naa, nee kelima ne Misira gbilenfe ra Yudaya. Kɔnɔ naxee birin kelixi Yudaya alako e xa sabati Misira bɔxi ma, e fama ne a kolonde masenyi naxan kamalima, n gbe, xa na mu a ra e gbe.» ²⁹ Alatala xa masenyi

nan na ki. Tɔnxuma nan ya alako wo xa a kolon n wo jaxankatama nɛ, n ma masenyi birin kamalima nɛ. ³⁰ Alatala xa masenyi nan ya: N Misira mange Hofora luma nɛ a yaxuie sagoe, naxee wama a faxafe. N a rabama nɛ alɔ n Yudaya mange Sedekiya luxi Babilon mange Nebukadansari sago ki naxɛ, naxan bara wa a faxafe.»

45

Annabi Yeremi xa masenyi Baruki bɛ

¹ Yudaya mange Yosiya xa di Yehoyakimi xa mangɛya jɛ naani nde, Neriya xa di Baruki to Annabi xa masenyi sɛbɛ kitaabui kui, Annabi Yeremi naxa a fala Baruki bɛ, ² «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya i tan Baruki bɛ, ³ I bara a fala, <Tɔɔrɛ na n bɛ, barima Alatala bara fe xɔrɔxɔɛ dɔxɔ n xun ma. N bara tagan a mayandide, malabui yo mu na n bɛ.»»

⁴ «Alatala naxa a masen n bɛ n xa yi wɔyenyi fala i bɛ, <I bara a to, n naxan birin yailanxi, n na birin kanama nɛ. N naxan birin sixi, n na birin talama nɛ. N na birin nabama nɛ yi bɔxi ra. ⁵ Awa, i tan i wama munse xɔn? I naxa fe tofanyi fen, barima n fama nɛ dunɔna birin jaxankatade. N naxan nabama i bɛ, na nan ya: I sigama dɛdɛ, n i luma nɛ simaya kui. Alatala xa masenyi nan na ki.»»

46

Masenyi Misira bɛ

¹ Alatala xa masenyi nan ya sie xa fe ra:
² «Masenyi nan ya Misira xa fe ra. Masenyi nan ya Misira mange Neko xa sɔorie xa fe ra, naxee nu na Efirati xure seeti ma Karakemisi, Babilon mange Nebukadansari e bɔnbɔ temui naxɛ, Yosiya xa di Yehoyakimi, Yudaya mange xa mangɛya jɛ naani nde.»

³ «Wo sɔori makantase lanmadie nun a xungbee tongo.

Wo xa wo maso gere xili ma.

⁴ Wo xa soe dɔxɔ see yailan.

Soe ragimae, wo xa te soe fari.

Xunyi makantase xa lu wo yi ra,

wo xa tanbɛɛ suxu wo yi ra,

wo xa sanyi makantase sa wo sanyie ma.»

⁵ «Munse dangife?

E na serɛnfe gaaxui ra, e na gbilenfe xanbi.

E xa sɛnbɛmae bara bira, e na gbilenfe e gi ra gaaxui kui.

Alatala xa masenyi nan na ki.

⁶ Sɛnbɛmae mu kisima, suusa mixie mu e ratangama.

E birin birama nɛ kɔɔla ma Efirati xure dɛ ra.»

⁷ Nde tema alɔ Nili xure, naxan ye banbaran xɛ?

⁸ Misira nan tefe alɔ Nili xure naxan ye banbaran xɛ.

A bara a fala,

«N tema nɛ dunɔna birin ma,

n xa taa birin kana, n xa jamae sɔntɔ.

⁹ Soe ragimae, wo te!

Sɔori ragisee, wo xa gere ti sɛnbɛ ra!

Etiyopikae nun Putikae gbangbalanyie,

wo xa mini wo xa sɔori makantasee ra!

Lidikae, wo xa mini xalie ra!

¹⁰ Mange Alatala xa gbɛrɔxɔɛ lɔxɔɛ nan ya.

Marigi a gbɛrɔxɔma nɛ a yaxuie ma santidɛgɛma ra.

E wuli raminima nɛ,

a findi serɛxɛ ra Mange Alatala bɛ jamaɛ ma naxan na kɔɔla ma Efirati mabiri.

¹¹ Misiraka dimɛdie, wo xa te Galadi mabiri seri fende,

kɔnɔ na mu nɔma wo rayalande.

¹² Dunɔna birin bara wo xa yaagi to, e bara wo xui mɛ,

barima wo xa sɔorie na e ya isofe e bore ra,

e birin bara bira.

¹³ Alatala xa masenyi nan na ki

Babilon mange Nebukadansari xa gere Misira xili ma.»

14 «Wo xa na masenyi ti Misira bɔxi ma.
Migidoli xa na mɛ, Nofi nun Tapanxɛsi xa na mɛ.
Wo xa a fala, <Wo keli, wo xa gere-
sose rafala,
barima santidɛgɛma kanyie bara wo rabilin!>
15 Munfe ra wo xa sɔorie mu nɔma e yaxuie ra?
E mu nɔma barima Alatala nan e rabirafe.
16 Sɔori wuyaxie bara bira.
E bara gbilen a fala ra,
<Won xa gbilen won xɔnyi,
won ma mixie na dennaxɛ,
alako won xa won makuya gere
ɲaaxi ra.>
17 Mɛnni e fama nɛ a falade,
<Misira mange sɛnbɛ mu na,
a wɔyɛnma nɛ tun, kɔnɔ a mu fata
gere sode.>»

18 «Mange Alatala xa masenyi nan ya,
N ɲiɲɛ.
Naxan sɛnbɛ gbo alɔ Taboro geya,
naxan sɛnbɛ gbo alɔ Karemele geya
baa sɛɛti ma,
a na fafe.
19 Misirakae, wo xa kote yailan
sigafe ra konyiya kui.
Nofi findima nɛ gbaloe yire ra,
a ganma nɛ, a xa mixi yo mu kisima.
20 Misira maniya ninge tofanyi ra,
kɔnɔ tugitugi ɲaaxi na fafe kelife
kɔla ma a xili ma.
21 Misira xa sɔori xɔɲɛ,
naxee gere soma kɔbiri xa fe ra,
e fan gbilenma nɛ Misira fɔxɔ ra e
siga e gi ra.
Na gbaloe gbo e bɛ,
e mu nɔma na ɲaxankatɛ ra.
22 Misira a gima nɛ alɔ bɔximase a
yaxuie ya ra,
naxee fama sɛnbɛ ra,
alɔ beera kanyie naxee fama wondi
sɛgɛde.
23 Alatala xa masenyi nan ya:
E fama nɛ na wondi sɛgɛde, hali a
sɛnbɛ gbo.
E nɔma nɛ na ra barima e wuya alɔ
tugumie.

24 Misira bara yaagi,
e bara lu ɲamane sagoe naxan na
kɔla ma.»

25 Isirayila Mange Alatala bara a
masen,
«N fama nɛ Amon Tebeseka
ɲaxankatade.
N fama nɛ Misira mange,
a xa alae nun a xa kuntigie halakide.
N mixi birin tɔɔrɔma nɛ naxee xaxili
tixi Misira mange ra.
26 N nee luma nɛ e yaxuie sagoe,
naxee wama e faxafe,
alɔ Babilɔn mange Nebukadansari
nun a xa mixie.
Na dangi xanbi, mixi man sabatima
nɛ Misira bɔxi ma.
Alatala xa masenyi nan na ki.»

27 «I tan, n ma konyi Yaxuba, i naxa
gaaxu.
Isirayila, i naxa sɛrɛn,
barima n i rakisima nɛ ɲamane
makuye ma.
N i bɔnsɔɛ raminima nɛ e xa konyiya
kui.
Yaxuba bɔnsɔɛ gbilenma nɛ,
e fa lu bɔɲɛsa kui e yaxuie xanbi.
28 Alatala xa masenyi nan ya:
I tan, n ma konyi Yaxuba, i naxa
gaaxu,
barima n si birin sɔntɔma nɛ n wo
rayensen yɛ dennaxɛ.
Kɔnɔ n mu i tan sɔntɔma.
N i ɲaxankatama a sɛriye ki nan
gbansan ma,
barima n mu nɔma nɔndi kiiti lude
na.»

47

Masenyi Filisitakae bɛ

1 Alatala bara yi masenyi ti Annabi
Yerehi bɛ
Filisitakae xa fe ra beenu Misira
mange xa Gasa gere.
2 «Alatala xa masenyi nan ya:
Mixi fama nɛ kelife kɔla ma
naxee luxi alɔ ye xungbe xure kui,
naxan banbaranma, a fa taae kana.
Taakae birin e wa xui raminima nɛ.
3 Soe nun sɔori ragisee xui na taa li,
babae mu e xa die malima,
sɛnbɛmae mu sɛnbɛtaree malima.
4 Filisitakae gbaloe lɔxɔɛ bara a li.

Tire nun Sidon mu Filisitakae xa
mali sotoma sonon,
barima Alatala bara e sonto a nun
Kafatorokae.

⁵ Gasa bara kana, Asikalon bara a
sabari.»

«Mixi naxee luxi fili ma,
wo wo yete maxabama sunnunyi kui
han mun temui?»

⁶ Wo a falama, «Alatala xa san-
tidegema walima han mun
temui?»

A raso a tee kui, i bope magoro!»

⁷ N xa a fala wo be, a santidegema
malabuma di?

Alatala nan a yamarixi,
a xa siga han Asikalon baa de ra.
A xa wali nan na ki.»

48

Masenyi Mowabakae be

¹ Isirayila Mange Alatala xa masenyi
nan ya:

«Naxankate na Nebo be, na taa bara
kana.

Yaagi na Kiriyatayimi be, na taa bara
suxu,

a xa yire makantaxi bara findi
gbaloe magaaxuxi ra.

² Matoxe mu na Mowaba be sonon.
Xesibonkae luma sunnunyi nan kui.
Ndee naxe, «Won xa a rapon dunipa
mixie tagi.»

Wo tan xaxilitaree, wo fan ma fe
nonna ne,
santidegema na wo foxo ra.

³ Xoronayimi gbelegbelema ne,
a birin bara bira, a birin bara kana.

⁴ Mowaba bara kana, a xa die e wa
xui raminima.

⁵ E tema ne Luxiti geya fari wa ra.
Wa xui mema ne Xoronayimi kira
xon gbaloe xa fe ra.

⁶ Wo wo gi, wo xa wo nii ratanga,
wo xa wo noxun wula i.

⁷ Wo tan naxee wo xaxili tixi wo xa
naafuli ra,
wo fan suxuma ne.

Kemosi soma ne konyiya kui,
a nun a xa serexedubee nun a xa
kuntigie.

⁸ Taa yo taa fama ne kanade, keren
mu kisima.

E xa daaxae fan kanama ne Alatala
xa yaamari saabui ra.

⁹ Mowaba xa a gi alo xoni naxan
perema koore ma.

A xa taae fama ne kanade, mixi yo
mu luma naa.

¹⁰ Danke na mixi be naxan mu
Alatala xa wali rabama.

Danke na mixi be naxan mu a xa
santidegema rawalima.»

¹¹ «Kabi a dimedi temui, Mowaba
bara lu bopea kui,

mixi yo mu a tooro,
mixi yo mu a rasoxi konyiya kui.

Kabi temui xonnakuye a naxa lu a
yete ra.

¹² Alatala xa masenyi nan ya:
Kono loxe na fafe, mixie a tooroma
ne, e a xun nakana.

¹³ Mowaba yaagima ne Kemosi xon
ma,

alo Isirayila yaagixi Beteli xon ma ki
naxe.

Singe Isirayila xaxili nu tixi Beteli ra.

¹⁴ Wo noma a falade di,
«Gbangbalanyi nan muxu ra,
soori gali na muxu yi ra?»

¹⁵ Mowaba bara kana, a xa taae na
ganfe,

a xa segetalae bara faxa.
Mange xa masenyi nan na ki,
naxan findixi Mange Alatala ra.»

¹⁶ «Mowaba xa gbaloe na fafe,
a gbe mu luxi a xa tooro a jaaxi ra.

¹⁷ Mowaba doxooree, wo yo a ma.
Wo tan naxee a kolon, wo xa
maxorinyi ti,

«Munse a niyaxi Mowaba xa
mangeya magaaxuxi xa
kana?»

¹⁸ Dibon, wo wo magoro, wo xa lu
boxi ma,

barima naxan Mowaba kana,
a fama ne wo xa yire makantaxie
fan foxo ra.

¹⁹ Arowerikae, wo mame ti kira de
ra,

wo xa gi mixi maxorin, «Munse
niyaxi?»

²⁰ Mowaba bara yaagi a jaaxi ra.

Wo xa gbelegbele,
wo xa a fala Arinon xure de ra,

a Mowaba bara kana.»

21 «Kiiti bara namane li naxan na
Xolon, Yaseri, Mefaati,

22 Dibon, Nebo, Beti Dibilatayima,

23 Kiriyaatayimi, Beti Gamulu, Beti
Meyoni,

24 Keriyoti, Bosara, nun Mowaba taa
birin,

naxee makore, naxee makuya.

25 Mowaba senbe bara kana,
Mowaba bara bira.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

26 «Mowaba bara a yete igbo Alatala
ma.

Na nan na ki fo a xa bira
alo mixi siisixi naxan na boxunfe.

A xa lu na yaagi kui.

27 Wo mu yoxi xe Isirayila ma?

Wo bara a to mune ti ra?

Munfe ra wo yoma a ma?

28 Mowabakae, wo xa wo gi,

kelife wo xa taae kui sigafe ra geyae
fari.

Wo xa lu alo ganbe naxan a tee sama
game longori ra.

29 Muxu bara Mowaba xa yete
igbona kolon.

A bone gbo, a laxi a yete ra,

a mu wama marasi xon, a sondonyi
mu fan.

30 Alatala xa masenyi nan na ki.»

«N a xa yete igbona kolon,

kon a mu findima a ra.

A xa woyen xungbe mu kamalima.

31 Na nan a ra Mowaba mu rafanxi
n ma.

N mu noma woyen fanyi falade a xa
fe ra,

n ma woyenyi xoxoxo Kire Xare-
setikae xa fe ra.

32 N bara kinikini sansi bilie ma
naxee na Sibima,

sigafe Yaaseri ma.

Wo xa sansie bara Yaaseri baa li, e
bara dangi na ra,

kon mixi ndee bara na birin kana.

Wo mu na weni bogi toma sonon.

33 Nalexinyi nun seewe mu luma wo
xa daaxae sonon.

Seewe bara jon Mowaba boxi ma.

Weni mu yailanma nalexinyi ra
sonon.

Gere sonxoe gbansan nan luma naa.

34 Xesibon xa sonxoe Eleyale lima ne,
Yahasikae na me.

Kelifi Sowari ma, sa dexo Xoronay-
imi ra han Egelati Selisiya, e
birin

na wa xui mema ne, barima Nimirin
xa xuree bara xori.

35 Alatala xa masenyi nan ya:

N wama Mowaba raponfe ne

a nun mixi naxan birin tema kuyee
batude yire itexie fari.

36 N bone toroma ne Mowaba be,
n bone toro Kiriya Xaresetikae be,
barima e harige bara kana.

37 E bara e xunyi bi, e bara e de xabe
maxaba,

e bara e fate yati maxaba,

e bara sunnun donma ragoro e ma
sunnunyi kui.

38 Mowaba banxi birin bara findi
jon yire ra,

barima n bara e kana alo fene fori.

Alatala xa masenyi nan na ki.

39 Wo xa wo xui ite, Mowaba bara
gaaxu,

e bara lu yaagi kui, e dexo boore
birin bara yo e ma.»

40 Alatala bara a masen,

«A jere ma ne koore ma alo sege, a
fa goro Mowaba xun ma.

41 Keriyoti bara suxu,

a xa yire makantaxie bara kana.

Mowaba senbema bone bara lu
alo gine naxan na di barife.

42 Mowaba kanama ne, a mu find-
ima si ra sonon,

barima a bara a yete igbo Alatala
ma.

43 Gaaxui luma ne Mowaba be,

a bira yili kui, a suxu gantanyi ra.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

44 «Naxan a gima gaaxui ra, a bi-
rama ne yili kui.

Naxan nate yili ra, a suxuma ne
gantanyi ra,

barima Mowaba naxankata waxati
bara a li.

45 Gi mixie tima ne Xesibon fari,
barima e senbe bara jon.

Te bara so Xesibon, a Mowabaka
mixi jaaxie xun nakanama
ne.

46 Gbaloe na Mowaba be.
Kemosikae bara loe,
e xa die bara siga konyiya kui.

47 Konon n Mowabakae ragbilenma
ne waxati ranonyi.

N bara na nate tongo Mowaba xa fe
ra.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

49

Masenyi Amonikae, Edonkae,

*Damasikae, Kedarikae, nun Ela-
makae be*

1 Alatala bara a masen Amonikae xa
fe ra:

«Di mu na Isirayilakae be?

Ke tongomae mu na e be?

Munfe ra Amoni mange Gadi boxi
sotoxi,

a xa mixie fa lu na taa kui?»

2 Alatala xa masenyi nan ya:

«Loxoe fama a lide,

n fama ne Raaba gere de Amoni boxi
ma.

A findima gbaloe yire nan na,
taa naxee na a rabilinyi e birin gan.
Na waxati Isirayila man boxi
masotoma ne

naxan nu bara ba a yi ra.

3 Xesibon, wo xa wa Ayi be naxan
bara kana.

Raabakae, wo xa wa, wo xa sunnun
donma ragoro wo ma,

non fe bara a li.

Wo xa wo gi tete fari,

barima wo xa mange bara
xanin konyiya kui, a nun
serexedubee nun kuntigie.

4 Munfe ra wo xaxili tixi wo xa
laakoe wali ra?

Munfe ra wo laxi wo yete xa naafuli
ra, matandilae?

Wo a falama, «Nde noma won na?»

Konon wo senbe fama ne kanade.

5 Mange Alatala xa masenyi nan ya:

N fama ne wo magaaxude

a nun wo rabilinyi.

Wo birin xaninma ne, mixi keren
mu kisma.

6 Na dangi xanbi, n man Amonikae
xun nakelima ne.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

7 Masenyi nan ya Edonkae be:

Mange Alatala bara a masen,

«Lonni mu na Teman sonon?

Marasi bara non a xa die ya ma?

Fahaamui bara kana?

8 Wo wo gi, wo xa wo kobe raso.

Dedankae, wo xa wo noxun geyae
fari,

barima n fama ne Esayu xa gbaloe
ra.

A paxankata waxati bara a li.

9 Naxee fama wo xa bogise bade, e
mu sese luma naa.

Naxee fama wo mupade,

e se birin kanama ne alo e wama a
xon ma ki naxe.

10 N fama ne se birin bade Esayu yi
ra.

A mu noma a noxunde, barima n na
yire birin kolon.

A bonsoe, a ngaxakerenyie, nun a
doxo booree,

e birin xun nakanama ne, e birin loe.

11 Wo xa kiridie lu na, n tan nan
fama e balode.

Wo xa kaape ginne xa e xaxili ti n
tan nan na.

12 Alatala bara a masen:

Hali naxan mu fe paaxi rabaxi, a
fama ne tooro de.

Wo tan naxee fe paaxi rabaxi, a mu
lanma xe wo fan xa tooro?

Wo tooroma ne.»

13 Alatala xa masenyi nan ya:

«N bara n kali n yete ra,

Bosara kanama ne, a yaagi soto.

Bosara nun a rabilinyi danke nan
sotoma,

naa fa findi gbaloe yire ra.»

14 Alatala bara xibaaru fi n ma,

a bara xerae xee si birin ma:

«Wo xa fa, wo xa wo malan,
wo xa gere ti.»

15 A naxe Edonkae be, «N bara wo
xurun sie ya ma,

wo bara yaagi soto adamadie tagi.

16 Wo xa yete igbona, wo xa bojete
bara wo yanfa.

Wo tan naxee sabatixi geyae fari,

wo tan naxee xa banxie na yire itexi
alo sege tee,

n wo rabirama ne.
Alatala xa masenyi nan na ki.»

17 «Edon findima ne gbaloe yire ra.

Dangi mixie de ixarama ne,
e kaaba na naxankate tofe ra.

18 Alatala bara a masen wo be,
wo xun nakanama ne
alo Sodoma nun Gomora xun
nakanaxi ki naxe.

Mixi yo mu luma naa sonon.

19 N luma ne alo yete naxan kelima
Yuruden xure fe ma,
a siga sube fende yire gbete.

N Edon kerima ne a xonyi, n fa
mange sugandixi ti naa.

Nde maniya n na? Nde n nasima?

20 Na kui wo xa a rame
a Alatala nate naxan tongoxi Edon
nun Temankae xili ma.

A e xaninma ne alo xurusee, a fa e
xonyi kana.

21 Dunija birin fama ne e xa biru
kolonde,
na xibaaru rayensen ye han Xulun-
yumi baa yire.

22 Na loxe e yaxuie maniyama sege
nan na

naxan jere ma koore ma e matofe ra,
e fa dusu Bosara xun na.

Na loxe Edon senbema luma ne
alo gine naxee na di barife.»

23 Masenyi, naxan masenxi Damasi
be, na nan ya:

«Xamata nun Arapadi bara yaagi,
barima e bara xibaaru naaxi me.

E boje bara ramaxa alo moronyi
naxan na baa ma,

naxan mu noma a raxarade.

24 Damasi senbe bara jon, a wama a
gife gaaxui kui.

Kontofili nun tore bara a suxu alo
gine naxan na di barife.

25 Na taa tofanyi n nu jexinxi
naxan na,

na bara findi taa rabepinxi ra?

26 Na loxe, naa fonikee birama ne
taa kui,

naa soorie fan dundu.

Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

27 N te sama ne Damasi tete ma,
Ben Hadada xa yire makantaxi gan.»

28 Masenyi nan ya Kedari nun Xasori
xa mangeya xa fe ra,

Babilon mange Nebukadansari
naxan gerexi:

Alatala bara a masen,

«Wo keli, wo xa Kedari gere.

Wo xa jaman kana naxan na fuge
ra.

29 Wo xa e xa kiri banxie, e xa
xurusee,

e xa kote birin, nun e xa joxomee
suxu.

Wo xa a fala e be,

«Fe xoxoxe na wo life yire birin.»

30 Alatala xa masenyi nan ya:

Xasorikae, wo xa wo gi,

wo xa yili ge wo wo noxunma
dennaxe,

barima Babilon mange Nebukadansari
bara nate tongo wo xa fe ra,

a bara a janige a xa wo gere.»

31 Alatala bara a masen,

«Wo keli, wo xa si nde gere naxan
boje saxi.

A xa naade mu balanxi, a yiree mu
makantaxi.

A na a kerenyi nan ma.

32 Wo fama ne e xa joxomee nun e
xa xuruse wuyaxie sotode.

Yi mixi naxee e de xabe seti bima,
n e raloma ne foye kui, e xa toro
yire birin.

33 Xasori findima ne wulai bare yire
ra, gbaloe na dennaxe.

Mixi yo mu sabatima menni sonon.»

34 Alatala nan yi masenyi tixi Annabi

Yeremi be Elama xa fe ra

Yudaya mange Sedekiya xa
mangeya fole temui:

35 Mange Alatala bara a masen,

«N Elama xa xali kanama ne, naxan
findixi a senbe ra.

36 N gere tima ne a be yire birin,

n xa a raloe foye kui.

Na gere dangi xanbi, si birin fama ne
gi mixi nde sotode kelife Edon.

37 N fama ne Elamakae raserende e
yaxuie ya ra

naxee wama e faxafe.

N e naxankatama ne n ma xone kui,
n ma santidegema fa e birin sontode.

Alatala xa masenyi nan na ki.

38 N ma kibanyi luma ne Elama,
n e xa mange nun e xa kuntigie faxa.
Alatala xa masenyi nan na ki.

39 Kɔnɔ waxati dɔnxɔe ra,
n man Edonkae ragbilenma ne kelife
konyiya kui.
Alatala xa masenyi nan na ki.»

50

Masenyi Babilon be

1 Alatala xa masenyi a naxan
fixi Annabi Yeremi ma Ba-
bilonkae xa fe ra,
naxee na Kalidi bɔxi ma.

2 «Wo xa a fala si birin be, wo xa e
rakolon a ra,
wo xa tɔnxuma ti na xa fe ra, wo
naxa a nɔxun.

Wo xa a fala, <Babilon bara suxu,
a xa ala kuye Beli nun Merodaki
bara yaagi, e bara gaaxu,

3 barima si nde kelife kɔɔla ma, na
tefe e xili ma.

Si nan a ra naxan findixi gbaloe raba
ra,
mixi yo, sube yo, sese mu luxi sɔnɔn,
e birin bara e gi.»

4 Alatala xa masenyi nan ya:
«Na waxati Isirayilakae nun Yu-
dayakae gbilenma ne.
E fama ne wa ra, e e Marigi Alatala
fen.

5 E maxɔrinyi tima ne Siyon xa fe ra,
e e xunti naa ra.
<Won xee, won xa saate xiri won
nun Alatala tagi,
saate naxan mu neemuma won na
sɔnɔn.>

6 N ma pama nu luxi ne alo xuruse
lɔexie.
E kantamae bara e ralɔe geyae fari.
E nu te, e nu goro, e mu a kolon e na
dede.

7 Naxee na e to, e e tɔɔɔ.
E yaxuie bara a fala, <Muxu fɔxi mu
a ra.

E yi sɔtɔxi ne barima e bara yunubi
raba Alatala ra,
naxan nu bara tinxinyi masen e be,
e babae xaxili nu tixi naxan na.»

Alatala xa masenyi Isirayilakae be

8 «Wo wo gi, wo xa mini Babilon,
wo mini Kalidi bɔxi ra.

Wo xa lu alo sikote naxan tixi xu-
rusee ya ra.

9 N tan yati sie rakelima ne Babilon
xili ma, kelife kɔɔla ma.

E fama ne gere xɔɔxɔe tide e be.
E xa tanbee senbe gbo, e xa gere
sɔɔneyama ne.

10 Kalidi bɔxi fama ne kanade,
e yaxuie fa e waxɔnse tongode.
Alatala xa masenyi nan na ki.»

Alatala xa masenyi Babilon be

11 «Iyo, wo xa seewa, wo xa jɛlexin,
wo tan naxee bara n ke xun nakana.
Iyo, wo xa tukan alo ningee,
wo xa wo xui ramini alo soee.

12 Wo nga bara yaagi,
naxan wo barixi a bara lu yaagi kui.
A bara findi si dɔnxɔe ra,
a xa bɔxi bara findi gbengberenyi ra,
yire maxaraxi ra.

13 Alatala bara xɔnɔ a ma,
a xa bɔxi mu rasabatima sɔnɔn.
A bara findi gbaloe yire ra.

Mixi naxan ne dangima naa,
na kanyi de ixarama ne,
e kaaba na gbaloe ma.»

Alatala xa masenyi Babilon yaxuie be

14 «Wo xa ti Babilon ya ra gere ki ma.
Xali kanyie, wo xa tanbee woli e ma.
Wo xa gere ti senbe ra,
barima a bara yunubi raba Alatala
ra.

15 Wo xa sɔnxɔe rate a ma.
A wama a yete nan fife wo ma, a xa
banxie bara kana,
a xa tete bara bira Alatala gbepɔxɔe
saabui ra.

Wo fan xa wo gbepɔxɔ.
Wo xa a raba a ra alo a a rabaxi wo
ra ki naxe.

16 Wo xa xee sae nun xee xabamae
faxes Babilon.
Santidegema xa a niya e birin xa e
gi e xɔnyi ma.

17 Isirayila luxi ne alo xuruse lɔexi,
yete bara naxee keru.
Asiri mange nan singe a tɔɔɔ,
Babilon mange fan fa a halaki a
dɔnxɔe ra.»

18 Na nan a ra Isirayila Marigi
Alatala a masenxi,
«N Babilon mange nun a xa pama
paxankatama ne

alɔ n a rabaxi Asiriya mange ra ki naxe.

19 N Isirayila ragbilenma ne a xɔnyi, a xa gɔɔre man xa lu Karemele nun Basan, a xa wasa fe fanyi ra Efirami nun Galadi geyae fari.

20 Alatala xa masenyi nan ya: Na waxati n dijɛma ne Isirayila xa yunubie ma, n dijɛ Yudaya xa yunubie fan ma, barima n bara mixi dɔnxɔe xa yunubie xafari.»

Alatala xa masenyi Babilɔn yaxuie be

21 «Wo te Meratayimi bɔxi ma Pekodikae xili ma.

Wo xa e ratɔn, wo xa n ma yaamari birin nakamali.

22 Gere sɔnxɔe na e xa bɔxi ma, gbaloe na a ra.

23 Babilɔn senbema bara kana, naxan nu luxi alɔ derema dunjɔna birin kui.

Yakɔsi a bara findi gbaloe yire ra.

24 N bara Babilɔn suxu gantanyi ra a mu naxan toxi.

N bara i to, n bara i masɔto barima Ala matandi nan nu i ra.

25 Alatala nan gere soxi Babilɔn a xa xɔne kui.

Mange Alatala na walife Kalidi bɔxi ma.

26 Dunjɔna birin xa fa Babilɔn, wo xa e xa banxie rabi e sansi bogie ragatama dennaxe.

Na birin xa ratɔn, sese naxa lu.

27 Wo xa e xa tuurae birin kɔn naxaba xuruse kɔn naxabama dennaxe.

Naxankate na e be, e xa kiiti waxati bara a li.

28 Mixi naxee kelixi Babilɔn konyiya kui,

e na masenyi tife Siyon, <Muxu Marigi Alatala bara a gbeɔxɔ,

a bara a xa hɔrɔmɔlingira gbeɔxɔ.>

29 Xali kanyie xa fa Babilɔn xili ma, naxee fata tanbe wolide.

Wo xa Babilɔn nabilin, mixi yo naxa mini.

Wo xa a xa kewali sare ragbilen a ma,

wo xa a raba a ra alɔ a rabaxi mixi gbete ra ki naxe.

A bara a yete igbo Alatala ma, Isirayila seniyeɔtɔe.

30 Na nan a ra a xa fonikee fama birade taa kui,

a xa soorie dundu na temui. Alatala xa masenyi nan na ki.»

Alatala xa masenyi Babilɔn be

31 «I tan yete igboe,

n xa i jaxankata.

I xa kiiti lɔxɔe bara a li.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

Alatala xa masenyi

32 «Na yete igboe birama ne, mixi yo mu a rakelima.

N a xa taae ganma ne, n a rabilinyi birin kana.

33 Mange Alatala bara a masen, Isirayilakae nun Yudayakae na jaxankate kui.

Mixi naxee e rasoxi konyiya kui e tondima ne e rabɛpinde.

34 Kɔnɔ e xunsarama senbe gbo, a xili Mange Alatala.

A e xun mafalama ne alako e xa bɔnesa sɔto,

Babilɔnkae xun xa rakana.

35 Santidegema xa Kalidikae faxa, a xa Babilɔnkae, e xa kuntigie, nun e xa karamɔxɔe sɔntɔ.

36 Santidegema xa e xa namijɔnme wule false faxa.

Xaxilitaree nan e ra.

Santidegema xa e xa soorie faxa.

E xa lu gaaxui kui.

37 Santidegema xa e xa soee faxa,

a xa e xa soori ragisee kana.

Santidegema xa e xa soori saraxie faxa.

E xa lu alɔ ginɛe.

Santidegema xa e xa naafuli kana, e xa xanin.

38 E xa xuree xa xɔri.

Kuye bɔxi na a ra.

Kuyee nan mixi madaxuma.

39 Na nan a ra wulai subee luma naa, wulai baree, baratɛe, nun xɔni jaaxie.

Mixi yo mu sabatima naa sɔnɔn.

40 A luma ne alɔ Sodoma nun Gomora Ala naxan kana.

Mixi mu toma naa, adamadi yo mu sabatima naa.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

41 «Nama na fafe kelife koola ma.
Si senbema na a ra, naxan xa
mangɛ na dunija yire birin.
42 Xali nun tanbe na e yi ra.
E jaaxu, e mu kinikini kolon.
E xui gbo alo mɔrɔnyi xui.
E jɛrema soe nan fari, e fata gere ra.
E na fafe Babilon nan fɔxɔ ra.
43 Babilon mangɛ to na mɛ,
a senbe naxa kana, a boje naxa
gaaxu,
alo gine naxan na di barife.
44 N luma ne alo yete naxan kelima
Yuruden xure fe ma,
a siga sube fende yire gbete.
N Babilon kerima ne a xonyi, n fa
mange sugandixi ti a xun.
Nde maniya n na? Nde n nasima?
Nde noma n natondide?
45 Na kui wo xa wo tuli mati Alatala
xa nate ra,
a naxan tongoxi Babilon xili ma,
a naxan janigexi Kalidi xa boxi xa
fe ra.
A e xaninma ne alo xurusee, a fa e
xonyi kana.
46 Dunija na a kolon a Babilon bara
suxu,
e serema ne, e fa lu gaaxui kui.»

51

Babilon ranonyi *Alatala xa masenyi*

1 Alatala bara a masen,
«N turunnaade xema ne Babilon
xili ma,
2 turunnaade naxan findixi a yaxuie
ra.
E fama ne a rayensende foye kui,
e a harige birin ba a yi ra,
e ti a kanke a yire birin.
3 Xali woli xa a kanke makantase
tongo.
A naxa kinikini Babilon segetalae
ma, a xa e sonto.
4 Kalidika faxaxie toma ne e xa boxi
ma yire birin,
e rabiraxi kirae ma, e soxoxi a jaaxi
ra.»
5 «Mange Alatala mu Isirayila nun
Yudaya raboloma,

hali e xa yunubie to bara gbo e ma
e xonyi Isirayila seniyeɛtoe ya
xori.

6 Wo xa keli Babilon boxi ma.
Kankan xa a yete rakisi,
barima Alatala fama ne a gbe
joxode,
a e sare ragbilen e ma.

7 Singe, Alatala nan nu findixi saabui
ra Babilon be,
dunija birin xa jaxankata,
e xa madaxu alo siisilae.

8 Kono yakosi a gbe mu luxi a xa
bira, a xun xa rakana.

Wo xa a kunfa ba,
wo xa kata seri sotode a be alako a
xa yalan.»

Isirayilakae xa masenyi

9 «Won bara kata Babilon rayalande,
kono a mu sooneyaxi.

Won xa a lu naa, won xa siga won
xonyi,

barima a xa yunubie bara gbo ye.

10 Alatala bara won nakisi tinxinyi
ra.

Won xa won Marigi Alatala xa kaa-
banakoe dentegge Siyon.

11 Tanbee yailan, xali sase rafe.

Alatala bara a niya Mede mange
boje xa te,

a xa Babilon jaxankata a Marigi be.
Alatala gbenoxoe nan na ki a xa
horomobanxi xa fe ra.

12 Wo xa tonxuma rate Babilon xa
tete xili ma,

wo xa soorie xa wuya, e xa e yete
yailan gere xili ma.

Alatala fama ne a sago rabade,
a a xa nate rakamali Babilonkae xili
ma.»

Namijonme xa masenyi

13 Wo tan Babilonka naafuli kanyi
naxee sabatixi xure de ra,
wo jon waxati bara a li.

14 Mange Alatala bara a kali a yete
xili ra,

«N fama ne soorie ra wo xili ma,
e wuya alo tugumi gali, e fa sonxoe
belebele rate.»

15 Alatala dunija daaxi a senbe nan
na,

a xare sa a xa lonni ra,
a koore itala a xa fe kolonyi ra.

16 A na galanyi rabula, tunde ye ke-
lima ne koore ma,
nuxui te boxi xun ma.
A seyamakonyi raminima tunde,
a foye ramini a kelide.

17 Adamadi findixi xaxilitare nan na
naxan mu fahaamui soto,
xεεma xabui yaagi sotoma ne a xa
kuyee saabui ra,
naxee findixi kuye wule jengitaree
ra.

18 Se fufafu nan na e ra, lonnila
yoma naxan ma.

E fama ne jonde e xa kiiti waxati.

19 Annabi Yaxuba Marigi tan mu na
ki xe,
barima Daali mange na a ra naxan
xili Alatala Senbema,
naxan a xa jama daa a yete be.

Alatala xa masenyi Isirayila be

20 «I tan findixi n ma geresose nan
na,
n sie rayensenma naxan na,
n mangeya xun nakanama naxan
saabui ra,

21 n soe nun a ragima xa fe danma
naxan na,
n soori ragise kanama naxan saabui
ra,

22 n xεεε nun gine sontoma naxan
na,
n segetala nun ginεdimedi faxama
naxan saabui ra,

23 n xurusee nun a demadonyie
rayensenma naxan na,
n xe sae nun e xa ninge rayensenma
naxan saabui ra,
n mange nun kuntigie rayensenma
naxan na.

24 N sare ragbilenma ne Babilon boxi
nun Babilonkae ma,
e xa fe jaaxie xa fe ra e naxan
nabaxi Siyon na.

Alatala xa masenyi nan na ki.

25 N tixi i kanke, i tan mangeya
xungbe naxan dunija xun
nakana.

Alatala xa masenyi nan na ki.
N na n xonye italama ne i xili ma,
n i radin tentenyi ra,
n i findi geya ra naxan kui igeli.

26 Tide yo mu luma i ma sonon, sese
mu tima i xonyi.

I mu findima a ra abadan.
Alatala xa masenyi nan na ki.»

27 «Wo xa tonxuma rate dunija ma.
Wo xa gere sara xui ramini sie tagi.
Wo xa keli, gere xa ti Babilon xili ma.
Mangeya birin xa fa kelife Ararati,
Mini, nun Asikenasi.

Soori mange xa sugandi wo ya ma,
wo xa soe xa wuya alo tugumi gali.

28 Sie xa fa gere xili ma,
Mede xa mangee nun a xa kuntigie,
a nun e yamarima jamanε naxee
ma.

29 Babilon boxi serεnma ne toore kui,
barima Alatala xa natεε mu
kanama.

Na boxi fama ne xun nakanade,
mixi yo mu sabatima menni sonon.

30 Babilon xa soorie mu gere tima
sonon,
e luma e xa yire kantaxie nan kui
tun.

E senbe bara jon, e fa luxi ne alo
ginεε.

E xa banxie birin ganxi, e xa tete
naade kanaxi.

31 Xεεrae lu ra ne fa ra mange xonyi,
e a fala a be a yaxuie bara dennaxe
suxu.

32 E bara xure igiridee suxu,
e bara te so xεε ra,
Babilon soorie bara lu gaaxui kui.

33 N tan Isirayila Marigi Alatala xa
masenyi nan ya,
Babilon taa luxi ne alo lonyi sansi
xori boronma dennaxe.

A xa xe xaba temui na fafe.»

Isirayilakae xa masenyi

34 «Babilon Mange Nebukadansari
bara won tooro,
a bara won xaxili ifu,
a bara won lu alo beki igeli.

A luxi ne alo sube magaaxuxi naxan
bara won don,
naxan luga won na, a won boxun.

35 A fe jaaxi naxan nabaxi won tan
Siyonkae ra,

na xa gbilen Babilon ma.

A nii naxee baxi Darisalamu,
na sare xa gbilen Babilonkae ma.»

Alatala xa masenyi

36 Na kui Alatala naxe,
«Wo xa a mato, n fama ne wo xun
mafalade,

n fa wo gbe joxode.

N Babilon baa xorima ne, n a xa
dulonyie xarama ne.

37 Babilon findima ne yire kanaxi ra
wulai baree luma dennaxe.
Mixie mu tinma lude na yire maga-
axuxi.

38 A xa pama xaapexi alo yetee,
e e xui raminiya alo yete yore,

39 kono e na keli, n e findima siisilae
nan na,
naxee yeleva han, kono e na xi, e
mu xunuma sonon.
Alatala xa masenyi nan na ki.»

40 «N e ragoroma ne alo yexee naxee
kon naxabama,
alo yexee nun si kontonyie.

41 Babilon xungbe, dunija birin
naxan matoxoma,
na biraxi di?
Munse a niyaxi a xa findi gbaloe ra
sie tagi?

42 Baa fama ne a makotode,
moronyie din a ra.

43 A xa taae bepinma ne, e findi
gbengberenyi ra,
mixi mu sabatima dennaxe.
Hali biyaasilae mu luma naa.

44 N e xa kuye Beli jaxankatama ne,
n fa a niya a xa mixie bepin a naxee
soto.

Mixie mu kelima jamanee ma fafe
a batude sonon.

Babilon xa tete birama ne kerenyi
ra.»

45 «N ma pama, wo xa keli naa.
Wo xa wo gi, barima Alatala xa xone
bulama menni ne.

46 Limaniya naxa ba wo yi ra,
wo naxa gaaxu woyenyi ra naxee
fama mede naa.

Woyenyi luma fala ra ne senbema
xa fe ra nun gere xa fe ra.

47 Waxati fama a lide n Babilon
xa kuyee jaxankatama temui
naxe.

A xa boxi birin luma yaagi kui na
temui ne,

a xa mixie fa sontode.

48 Na kui koore nun boxi fama ne
nelxinde a xa bire xa fe ra,
a yaxuie sago ma, yaxui naxee kelixi
koola ma.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

Namijonme xa masenyi

49 «Babilon xa bira Isirayilaka mixi
faxaxie xa fe ra,
alo mixi gbegbe faxaxi dunija ma ki
naxe Babilon belexe foxi ra.

50 Wo tan naxee bara wo yete
ratanga santidegema ma,
wo naxa dugundi, wo xa siga.

Hali wo na yire makuye,
wo xa ratu Alatala ma, wo joxo xa
sa Darisalamu xon.»

Isirayila xa masenyi

51 «Won bara yaagi soto, won bara
konbi,
won mu noma won xun nakelide
sonon,

barima si gbetee bara so yire
seniyenxie kui Alatala xa
horomobanxi yire.»

Alatala xa masenyi

52 Alatala xa masenyi nan ya,
«N na ge Babilon xa kuyee
jaxankatade,

a xa pama luma wa ra ne boxi birin
ma.

53 Hali Babilon xa fe fama sooneyade
nu,

a xa xunnakeli soto,
n fama ne a niyade a xa fe birin xa
kana.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

54 «Xui xoxoxoe minima Babilon
boxi ma a xa kanari nan xa fe
ra.

55 Alatala fama ne Babilon xun
nakanade,

a e xa sonxoe dan.

E yaxuie dinma ne e ra alo baa
moronyie,

e xui xaape a jaxi ra.

56 Kanaritie birama ne Babilonkae
foxo ra,

e e xa soorie suxu, e e xa xalie igira,
barima Alatala gbenoxoe tima ne,
a e sare birin nagbilen e ma.

57 N e xa mangee, kuntigie, lonnilae
nun soorie findima siisilae
nan na,

naxee luma xi ra abadan,

e mu xunuma fefe ma.

Mange xa masenyi nan na ki,

naxan xili Alatala Senbema.»

58 «Alatala xa masenyi nan ya,

Babilon xa tete xungbe birama ne,

a xa naade itexie gan,
a xa pama a yete ratagan fe fufafu
ma,
a wali naxan nabaxi, na birin gan te
ra.»

⁵⁹ Annabi Yeremi to Yudaya mange Sedekiya mati Babilon a xa mangeya je naani nde ra, a naxa yi masenyi so Neriya xa di Seraya yi ra, naxan findixi Maxaseya xa mamadi ra. ⁶⁰ A nu bara Babilon xa gbaloe xa fe birin sebe keedi nde ma, a nu lanma e xa naxee soto. ⁶¹ A naxa a fala Seraya be, «I na Babilon boxi li, i xa yi masenyi birin xaran i xui itexi ra. ⁶² Na temui, i xa a fala, «Alatala, i bara a masen a yi yire birin fama ne kanade, mixie nun xuruse mu toma be sonon, yi boxi fa findi gbengberenyi ra.» ⁶³ I na ge yi sebeli xarande, i xa a xiri gema nde ra, i fa na gema woli Efirati xure xora. ⁶⁴ Na temui i xa a fala, «Babilon fan dulama na ki ne, a mu tema sonon gbaloe xa fe ra Alatala naxan nagirixi a ma. A xa pama xun mu rakelima sonon.»

Annabi Yeremi xa masenyi danxi be ne.

52

Darisalamu birafe

¹ Sedekiya mangeya soto a je moxonen nun keren nan ma, a fa je fu nun keren mangeya raba Darisalamu. A nga nu findixi Yeremi xa di Xamutali naxan keli Libina ma. ² Sedekiya naxa fe paaxi raba a Marigi Alatala ya xori alo Yehoyakimi nu bara a raba ki naxe. ³ Darisalamu nun Yudaya nu bara fe xoxoxe soto Alatala xa xone xa fe ra. A raponyi Alatala naxa a gbilen e foxo ra.

Na temui Sedekiya naxa mange Nebukadansari matandi. ⁴ Na kui a xa mangeya je solomanaani nde, kike fu, xi fu nde ra, Babilon mange Nebukadansari naxa fa a nun a xa soori gali ra Darisalamu gere xili ma. E naxa yonkin taa rabilinyi ra, e se nde ti alako e xa no tede tete fari. ⁵ Taa naxa lu suxui kui han

mange Sedekiya xa mangeya je fu nun keren nde ra.

⁶ Kike naani nde xi solomanaani nde ra, kaame nu bara senbe soto taa kui, donse yo mu nu na pama yi ra sonon. ⁷ Taa tete to kana, soorie naxa e gi naade ra naxan na tete firinyie tagi, mange xa malabude fe ma, e fa siga Araba filii ma. Kalidikae nu yonkinxi taa rabilinyi.

⁸ Kalidikae to taa soorie to e gi ra, e naxa bira e xa mange foxo ra, e fa a suxu Yeriko filii ma. Mange xa soorie naxa e gi a xun ma, e yensen ye. ⁹ Kalidikae naxa mange suxu, e a xanin Babilon mange xon ma Ribila a makitife ra. ¹⁰ E naxa Sedekiya xa die kon naxaba a ya xori, e fa a tan yae kana. ¹¹ Na dangi xanbi, Babilon mange naxa a xiri wure gbeeli yolonxonyi ra, a a xanin Babilon. Menni a naxa lu geeli kui han a faxesa temui naxe.

¹² Kike suuli nde xi fu nde ra, Nebukadansari xa mangeya je fu nun solomanaani nde Babilon xun ma, Nebusaradan Babilon mange xa soori xunyi naxa siga Darisalamu. ¹³ A naxa Alatala xa banxi, mange xa banxi, nun Darisalamu banxi xungbe birin gan. ¹⁴ Kalidikae xa soori naxee nu na a foxo ra, e naxa tete rabira naxan nu Darisalamu rabilinxi. ¹⁵ Nebusaradan, Babilon soori mange naxa Darisalamu pama donxoxe xanin Babilon, alo setaree, walikae, nun mixi naxee e yete so Babilon mange yi ra. ¹⁶ Kono a naxa tin setare ndee tan xa lu naa, e xa nu boxi rawali, e nu weni bilie si.

¹⁷ Kalidikae naxa see tongo naxee yailanxi wure gbeeli ra, e e raxunu alako e xa na wure gbeeli xanin Babilon. Na kui, e naxa kinki firin, ye sase xungbe, nun a doxodee kana. ¹⁸ E naxa Alatala xa banxi tundee, pelie, finne, tonbilie, nun yirabase birin tongo, naxee nu yailanxi wure gbeeli ra. ¹⁹ A naxa yirabasee nun pootie fan birin tongo naxee nu yailanxi xema nun gbeti ra. ²⁰ Banxi kinki firinyie, ye sase xungbe naxan xili «baa,» a doxode

fu nun firinyi naxee nu na a bun ma, e masolixi tuurae ra, Sulemani naxee yailan Alatala xa banxi be, na birin findixi wure gbeeli gbege nan na, naxan xasabi mu nu no ma kolonde. ²¹ Na banxi kinki firinyie xa maiteya nu nongon ya fu nun solomasaxan lima, e rabilinyi nu nongon ya fu nun firin lima. Nee nu yailanxi wure gbeeli nan na naxan tilinyi suxui tagi lima, e kui igelixi. ²² Na kinki xunyie nu yailanxi wure gbeeli nan na, e masoli koo be bogi maniyee ra. Nee xa maiteya nu nongon ya suuli lima. ²³ Koo be bogi maniyee tongo solomanaani nun senni nu na tande mabiri, naani nu na banxi kui mabiri, naxee birin nalanxi lan keme ma.

²⁴ Babilon soori mange naxa serexedube kuntigi Seraya, serexedube firin nde Sefaniya, nun horomobanxi naade makante saxanyie xanin a xun ma. ²⁵ A naxa yi mixi xungbee fan xanin: soori mange, mange rasima solofere naxee toxi taa kui, kuntigi nde naxan nu soorie sugandima, nun na taakae mixi tongo senni. ²⁶ Babilon soori mange Nebusaradan naxa na mixi birin xanin Babilon mange xon ma Ribila. ²⁷ Babilon mange naxa e faxa Ribila, Xamata boxi ma. Yudayakae tongoxi e xa boxi ma na ki ne.

²⁸ Mixi xasabi nan ya Nebukadansari naxan xanin konyiya kui Babilon boxi ma:

A xa mangeya ne solofere nde, Yudayaka mixi wulu saxan mixi moxonen nun saxan.

²⁹ A xa mangeya ne fu nun solomasaxan nde, Darisalamuka mixi keme solomasaxan, mixi tongo saxan nun firin.

³⁰ A xa mangeya ne moxonen nun saxan nde, Yudayaka mixi keme solofere, mixi tongo naani nun suuli.

Na birin lanxi mixi wulu naani, mixi keme senni nan ma.

³¹ Yudaya mange Yehoyakini xa sigene tongo saxan nun solofere nde ra Babilon boxi ma, a kike fu nun

firin nde, xi moxonen nun suuli nde ra, Efil Merodaki naxa findi Babilon mange ra, a fa Yudaya mange Yehoyakini ramini geeli. ³² A naxa hinne a ra, a a xa kibanyi radangi mange gbetee ra, a tan nun naxee nu a ra Babilon boxi ma. ³³ Yehoyakini naxa a xa geelamani sosee masara, a nu fa a dege mange xa teebili ra temui birin. ³⁴ Babilon mange naxa a joxo sa a xa fe xon ma a fanyi ra, a naxa a ki a xa simaya birin kui.

Ala xa masenyi firin nde Annabi Yeremi bɛ Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Yeremi naxa kitaabui firin seɓɛ. Keren xili “Ala xa masenyi Annabi Yeremi bɛ.” Boore xili, “Ala xa masenyi firin nde Annabi Yeremi bɛ.” E xa masenyi maniya. E seɓɛ waxati, Isirayila yaxuie nu na nofe Yudaya nun a xa mangɛ taa Darisalamu ra. Alatala yati nu bara na ragiri e xa yunubie xa fe ra. Na jaxankate nu xɔɔxɔ a gbe ra barima a nu fatanxi Ala xa xɔnɛ nan na.

Na kui won nɔma seriye saxan tode. A singe, yunubi mu rafan Ala ma. Ala to seniyeɓxi, a mu nɔma lande seniyeɓtareɓa ma. Fo adama xa a fahaamu a yunubi rapaaxu Ala ma, barima a mu findixi a yuge seniyeɓxi ra.

A firin nde, Ala yunubi sare rag-bilenma ne yunubitɔɛ ma. Ala to tinxixi, a mu nɔma a lude yunubitɔɛ mu a xa fe jaaxi sare sɔɔ. Alatala xa tinxinyi a niyama ne mixi xa e yunubi sare sɔɔ. Ala mu nɔma gbilende na tinxinyi fɔxɔ ra.

A saxan nde, Ala wama yunubitɔɛ rakisife. Ala to mixi xanuxi, a fe birin nabama ne alako a xa adama matinxin, a xa a yunubie xafari, a xa a rakisi a xa xanunteya saabui ra. Yi masenyi, naxan toma Annabi Yeremi xa seɓeli tagi (Sora 3:21-32), a senɓe gbo.

Ala xa won mali na seriye birin fahaamude. Amina.

Ala xa masenyi firin nde Annabi Yeremi bɛ

*Darisalamu xa jɔnyɩ beɛti
Annabi Yeremi xa masenyi*

¹ Munse Darisalamu sɔɔxi?

Singe mixi nu wuya,
kɔnɔ yakɔsi e mu wuya.

A bara lu alɔ kaape gine.
Singe a xili nu xungbo pamanɛɛ tagi,
a findi mangɛ taa nan na e ya ma,
kɔnɔ yakɔsi a na konyiya kui.

² Kɔɛ birin a wafe,
a yaye nu a xereɛ maxa.

A xanuntenyie mu na sɔnɔn naxee a
madunduma.

A boore birin bara a yanfa, e findi
a yaxuie ra.

³ E bara Yuda bɔnsɔɛ xanin konyiya
kui,
e a rayaagi.

Yakɔsi a dɔxɔxi sie tagi, malabui yo
mu na a bɛ.

A yaxuie a tɔɔɔma.

⁴ Mixi yo mu na Siyon kirae xɔn ma
sɔnɔn, sigafe salide.

Siyon xa naadeɛ birin bara kana,
a xa serɛɛdubɛɛ tɔɔɔfe,
a xa ginedimeɓie sunnunfe.

Siyon na fe xɔnɛ nan kui.

⁵ A yaxuie bara nɔ a ra, e fa lu
bɔɓesa kui.

Alatala na ragirixi, Siyon xa fe
jaaxie nan ma fe ra.

A gerefae bara a xa die xanin
konyiya kui.

⁶ Siyon senɓe birin bara kana.

A xa kuntigie bara lu alɔ xeli,
naxee mu jooɓe toma,
naxee bara tagan koyinma ya ra.

⁷ Darisalamu xa yaagi nun a xa kui
ifui kui,

a bara a maɔxun a xa se fanyie
birin xa fe,

naxee nu na a yi ra temui dangixi.

A xa jama to sa a gerefae belexe,
a malima yo mu nu na.

A yaxuie naxa yele a xa kasare ma.

⁸ Darisalamu xa yunubi bara gbo,
a bara findi seniyeɓtare ra.

Naxee birin nu a matɔxɔma,
e na yofe a ma yakɔsi.

A bara lu alɔ mixi mageli,
a yaagi, a fa a yete nɔxun.

⁹ Nɔxɔɛ nu na a xa dugi ma,

kɔnɔ a mu a maɔxun a xa fe
rapɔnyɩ ma.

Kasare naxan a masɔɔ, a magaaxu.

Mixi yo mu na, naxan a madunduma.

Siyon xa masenyi

«Alatala, n ma marayaagi mato, barima n yaxuie bara xunnakeli soto.»

Annabi Yeremi xa masenyi

¹⁰ A yaxuie bara a xa se fanyi birin tongo.

A si gbete to ne so ra a xa salide kui, naxee mu daxa e xa so naa.

¹¹ A xa jama birin bara kontofili baloe fende.

E bara e xa naafuli birin masara donse ra, alako e xa balo.

Siyon xa masenyi

«Alatala, n ma yaagi mato.

¹² Ala xa dangi mixi ratanga na fe mooli ma.

Wo a mato xa n ma toore maniyen na fe ra,

Alatala naxan doxoxi n ma a xa xone kui.

¹³ A bara te ragoro kelife koore, naxan bara n fate gan.

A bara gantanyi ti n be, a yele itala n santide.

A bara n nabira boxi, a n halakixi lu naa.

¹⁴ A bara n ma yunubie sare sa n kon ma alo karafoe.

A bara n senbe xun nakana.

Alatala bara n sa n yaxuie belexe, naxee senbe gbo n be.

¹⁵ A bara n ma geresoe birin matutun, naxee nu na n be.

A bara n yaxuie maxili, alako e xa n ma fonikee senbe kana. Alatala bara Yuda bonsoe xa di halaki a jaaxi ra.

¹⁶ N na wafe yi toore nan ma, n yaye raminima e be.

Naxan n madunduma, a gbilen li maniya fi ra n ma.

Na bara makuya n na.

N ma die bara halaki, barima yaxui senbe nu gbo n be.

¹⁷ Siyon bara a belexe itala, kon mixi yo mu na naxan a madunduma.

Alatala bara yaamari fi Yaxuba doxobooree xa findi a grefae ra.

Darisalamu bara findi seniyentare ra e tagi.

¹⁸ Alatala xa maragiri tinxin, barima n bara a xa yaamarie matandi.

Wo tan si birin, wo wo tuli mati, wo xa n ma toore mato.

N ma ginedimedie nun n ma fonike xeme birin bara xanin konyiya kui.

¹⁹ N bara n xanuntenyie xili, kon e bara n yanfa.

N ma serexedubee nun n ma forie bara faxa taa kui.

E faxi donse fende naxan noma senbe di fide e ma.

²⁰ Alatala, n ma toore mato.

N boje mu rafanxi n ma, barima n a kolon n mee ne i xa seriyen ra,

n findi matandila yati nan na.

Santidegema mixi sonto taa fari ma, fure jaaxi mixi faxama taa kui.

²¹ Mixie bara n wa xui me, kon mixi yo mu na naxan n madunduma.

N yaxuie birin bara n ma toore xa fe me,

e bara jalexin i belexe foxi ra.

I bara fa loxe ra, i loxe naxan ma fe fala.

A niya n yaxuie fan xa lu alo n tan.

²² I xa e xa jaaxura birin mato.

I xa a niya e fan na alo i a niyaxi n na ki naxe,

n ma fe kobi rabaxi ma.

N ma kontofili wuya, n boje tooro a gbe ra.»

2

Hormobanxi xa kan

Annabi Yeremi xa masenyi

¹ Alatala xa xone bara a niya kuye xa iforo Darisalamu xun ma.

A bara barake ba Isirayila ma.

A to xono, a naxa Isirayila rabolo, a nu jere ma jama naxan ya ma.

² Marigi mu kinikini e ma.

A bara Yaxuba xa banxi birin kana, a bara Yudaya taa makantaxie rabira,

a e xa mangeya masara yaagi ra a xa xone kui.

³ A to xono e ma, a bara Isirayila senbe birin kana.

E yaxuie to nu e ixetenfe,

Ala bara tondi Isirayila malide.

Na xunnakanε bara lu alɔ tε soxi,
a Yaxuba xa bɔxi birin gan.
4 A bara a xa xali suxu won xili ma
alɔ won yaxui a rabama ki naxe.
A bara won bɔnbɔ sɛnbε ra
alɔ a findi won gerefa nan na.
A bara won ma mixi birin faxa,
won nu jɛlɛxinma naxee ra.
A xa xɔnε bara lu alɔ tε
naxan bara so Darisalamu
hɔrɔmɔbanxi kui.
5 Alatala bara lu alɔ won yaxui.
A bara Isirayila nun a xa banxi
fanyie birin kana.
A bara a xa yire makantaxie rabira.
A bara Yudaya xa kinikini nun sun-
nunyi xunmasa.
6 A bara a sɛnbε ramini na ma,
a a xa mixie malande kana.
Alatala bara a niya
sali xungbe nun malabui lɔxɔε sali
xa nεemu Siyon na.
A bara mange nun sɛrɛxɛdubε
rayaagi a xa xɔnε kui.
7 Alatala bara makuya a xa
sɛrɛxɛbade ra,
a mεε a xa yire sɛniyenxi ra.
A bara Siyon banxi fanyie sa won
yaxui bɛlɛxε.
Won yaxuie bara gere sɔnxɔε rate
Alatala xa banxi kui.
Na xui nu gbo alɔ xui naxan itema
sali lɔxɔε.
8 Alatala nan a janige a xa Siyon tɛtε
rabira.
A mu siikε a rabafe ma.
A bara tɛtε fari nun a bunyi birin
nabira.
9 A bara taa naadεε rabira bɔxi,
e balandee birin bara kana.
Mangεε nun kuntigie bara xanin
pamanε gbɛtε ma.
Seriye rabatufe mu na,
xεɛraya fan mu na namipɔnmεε bε.
10 Siyon forie dɔxɔxi bɔxi, e dε bara
bobo,
e bara xube maso e xunyiye ma
sunnunyi xa fe ra,
e bara sunnun donmae ragoro e ma.
Darisalamu ginɛdimɛdie bara e xun
sin bɔxi.
11 N yaye bara mini han, n bɔjε bara
n tɔrɔ,

n sondonyi bara sunnun n ma jama
xa gbaloe xa fe ra.
Dimεε nun diyɔrεε na faxafe taa kui.
12 Dimεε a falama e ngae bε,
«Donse nun minse sɔtɔma min-
den?»
E nu siga tuxunsan na alɔ mixi
maxɔnɔxie,
e bira taa kui kirae ra,
e jɛngi bolon e ngae bɛlɛxε.
13 N fa munse falama i bε kɔrε?
Siyon, i maniyε mu na n bε.
N i madunduma di?
I xa jaxankatε bara gbo dangi baa
ra.
Nde noma i rayalande?
14 I xa namipɔnmεε bara wule laa-
matunyiye masen,
e mu i xa yunubi fiixε i bε,
alako i naxa fa lu konyiya kui.
E bara wo madaxu wule laamatun-
yie ra.
15 Dangi mixi birin e bɛlɛxε
bɔnbɔma i ma,
e kolinma, e e xunyiye malintanma
Darisalamu xa fe ra.
E a falama, «Singe yi taa tofanyi
maniyε mu nu na dunija,
kɔnɔ yakɔsi go?»
16 I yaxuie birin na wo mafalafe,
e kolinma, e e jɛnyie maxinma wo
xa fe ra,
e nu a fala, «Won bara e xun nakana
alɔ won nu wama a xɔn ma ki naxe.
Na bara sɔɔneya won bε.»
17 Alatala naxan janige, a na nan
nabaxi.
A bara a xa wɔyenyi rakamali,
a naxan masen tɛmui xɔnnakuye.
A bara kanari raba, a mu kinikini.
A bara a niya i yaxuie xa i mayele.
A bara i gerefae sɛnbε ragbo ye.
18 Mixie na wafe Marigi ra e bɔjε
birin na.
Siyon jama, yaye ramini alɔ xure.
I naxa i malabu, i xa wa tun.
19 Keli, sɔnxɔε rate kɔε ra.
I bɔjε rayensen ye alɔ ye, Marigi ya
tode ra.
I bɛlɛxε ti a bε i xa die xa simaya xa
fe ra,
barima e na halakife kaame ra tunx-
unyiye birin na.

20 Alatala, i ya ti i bara yi niya naxee ra.
 A lan ginɛe xa e xa die don, e naxee bari?
 A lan serɛɛdubɛe nun namijonmɛe xa faxa Marigi xa hɔrɔmɔbanxi kui?
 21 Fonikee nun xɛmɔxie, e birin lantaxi bɔxi ma taa tunxunye ra.
 N ma ginɛdimɛdie nun n ma sɛgetalae, santidɛgema bara e birin faxa.
 I bara faxe ti i xɔnɔ lɔxɔɛ.
 I bara e kɔn naxaba, I mu kinikini.
 22 I bara n yaxuie malan n xili ma, alɔ mixie malanma ki naxe sali lɔxɔɛ.
 Alatala xɔnɔ lɔxɔɛ, mixi yo mu lu, mixi fan mu a imini.
 N naxee xanu, n naxee ramɔ, n yaxuie bara e birin faxa.

3

*Tɔɔre nun Ala xa marafanyi
 Annabi Yereji xa masenyi*

1 Mixi nan n na, naxan bara tɔɔre kolon Ala xa xɔne saabui ra.
 2 A bara n tongo kuye iyalanxi, a n nɔɔɛɛ dimi kui.
 3 A n tɔɔrɔma lɔxɔɛ birin.
 Danyi yo mu na n ma tɔɔre ma
 4 A bara n naxɔsi kelife n xunyi ma sa dɔxɔfe n sanyie ra.
 A bara n xɔrie birin magira.
 5 A bara n tɔɔrɔ, a n nabilin naxankate ra.
 6 A bara n lu dimi kui alɔ singe ra mixi faxaxie.
 7 A bara n nabilin sansanyi ra, a yɔlɔnxɔnyi sa n ma, alako n naxa fa mini.
 8 N bara gbelegbele, n bara xili ti demeri ra, kɔnɔ a bara naade balan n ma maxandi ma.
 9 A bara kira balan n ya ra gɛmɛ belebelee ra, a n ti tɔɔre kira xɔn ma.
 10 A bara lu alɔ sube xaɔɛ naxan n mamefe burunyi, alɔ yete naxan a nɔxunxi n ya ra.
 11 A bara dunipa ixutu n ma, a bara n kana.

12 A bara a xa xali itala a a xa tanbɛe ti n na.
 13 A to a xa tanbɛe bɛjin, e naxa n bɔɔɛ sɔxɔ.
 14 N bara findi n ma mixi birin ma mayele se ra, lɔxɔɛ birin, e n findima e xa sigie ra.
 15 A bara n naluga ɔooge xɔne ra, a bara xɔne findi n ma donse ra.
 16 A bara a niya n xa gɛmɛ xɔrie maxin, han n pinyie birin bara magira.
 A bara n maboron xube xɔra.
 17 A bara bɔɔesa makuya n na han fe fanyi mɔɔli birin bara nɛemu n na.
 18 Na nan a toxi n bara a fala, «N ma fe bara kana.
 Alatala bara n kuma se birin na n xaxili nu tixi naxee ra.»
 19 N bara n maɔɔxun n ma marayaagi ma, n bara n maɔɔxun n ma simaya naxasixi ma.
 20 N mu nɔma nɛemude n ma tɔɔre ma.
 A xun bara masa han a bara ge n kuntinde.
 21 Kɔnɔ na birin kui, n nan n xaxili tima fe naxan na, a tan nan ya:
 22 Alatala xa hinne mu ɔonma, danyi yo mu na a xa xanunteya ma.
 23 A gbilenma a ra gɛɛɛge yo gɛɛɛge.
 «Alatala, i mu mɛema i xa mixie ra abadan!»
 24 N a kolon n bɔɔɛ kui, Alatala nan na n harige ra.
 N xaxili tixi a tan nan na.
 25 Alatala fe fanyi rabama a fenma bɛ, naxan xaxili tixi a ra.
 26 Mixi lan a xa sabari Alatala ya i naxan fama a rakiside.
 27 A lanma adama xa tɔɔre kolon a fonike temui.
 28 A xa dundu, a xa dɔxɔ a xati ma, barima Alatala nan a ragirixi a ma.
 29 A xa a xun sin bɔxi, temunde Ala fama nɛ a xa dube suxude.
 30 A xa a xere ti mixi bɛ, naxan a ragarinma, a xa tin na yaagi ra.

31 Marigi mu mixi ratutunma abadan.

32 A na mixi nde tóóró, a man fama ne hinnede a ra a xa fonisireya kui.

33 A waxonfe xa mu a ra, a xa mixi rayaagi, a xa ibunadama tóóró.

34 Mixi na geelimanie tóóró a jaaxi ra bōxi kui,

35 e na tinxintareya raba mixi ra Ala Xungbe ya i,

36 e na mixi tóórēge a makiiti temui, Alatala mu a birin toma xε?

37 Nde noma fe ra, xa Ala xa mu a ragirixi?

38 Fe fanyi nun fe jaaxi, a birin mu kelima Ala Xungbe xui xa ma?

39 Munfe ra ibunadama a mawama, xa a tóóre soto a yete xa yunubi saabui ra?

40 Won xa won jere ki mato, won xa a igbe, won xa gbilen Alatala ma.

41 Won xa Ala maxandi won bōje birin na, won xa won belexe ite Ala be naxan na koore ma.

Nama xa Ala maxandi

42 «Muxu xa yunubi nun matandi bara gbo, i fan mu dipexi muxu ma.

43 I xa bōje xone bara lu muxu fōxo ra, i bara faxe ti, i mu kinikini.

44 I bara nuxui ti won tagi, alako muxu xa maxandi naxa i li.

45 I bara muxu findi suuti ra namanse tagi.

46 Muxu yaxuie birin bara e de ibi muxu xili ma.

47 Gaaxui nun bōje mini bara no muxu ra, muxu xa fe findixi kanari nun gbaloe nan tun na.

48 N ya suusama yaye ra, n ma mixie xa gbaloe xa fe ra.

49 Danyi yo mu na n wafe ma, malabui yo mu na n be,

50 han beenun Alatala xa a ya ragoro won ma.

51 N bara kinikini ginēdimēdie xa tóóre ma.»

Annabi Yeremi xa Ala maxandi

52 Mixie bara n keru alo xoni, hali n mu fe jaaxi yo rabaxi e ra.

53 E bara n nagoro kolonyi kui, e nu fa gemēe ragoro n ma.

54 Ye to din n xun na, n naxa a fala, «N bara loe!»

55 N naxa i tan Alatala xili kolonyi gbaata ma.

56 I fan naxa n xui me n to a fala, «I naxa tondi n xui ramede. Yandi, n mali.»

57 N to i maxandi, i naxa i maso n na, i a fala n be, «I naxa gaaxu.»

58 Alatala, i bara n ma fe suxu, i bara n nii rakisi.

59 Alatala, i a toxi e fe naxee niyaxi n na. I xa n ma nondi makenen.

60 I bara a to e konkoxi n ma ki naxe, e yanfanteya naxan birin xirima n xun ma.

61 Alatala, i bara e xui me konbi ti ra, e yanfanteya naxan birin xirima n xun ma.

62 N gerefae xa woyenyi nun e xa mapoxunyi na n tan nan fōxo ra loxoe birin.

63 A mato, xa e dōxoxi, xa e tixi, e n tan nan findixi e xa sigie ra.

64 Alatala, i xa n gbepoxo e ma. E naxan niyaxi n na, i xa na ragbilen e ma.

65 I xa e xaxili donxu, i e danka, barakatareja xa bira e fōxo ra.

66 Alatala, i xa bōje xone xa lu e fōxo ra, i xa e ba dunija bende fupi fari.

4

Darisalamu nama xa naxankate

1 Xεema mu yilenma sonon, a mu seniye.

Geme tofanyie bara ralantan ye taa tunxunye birin na.

2 Siyon die tide nu gbo alo xεema, konō yakosi e tide bara xurun alo feje naxee yailanxi bende ra.

3 Hali wulabare gine xipe fima a xa die ma,

kɔnɔ n ma ɲama bara lu alɔ dingɛ
naxee mu mixiɲa rakamalixi.

E kobi alɔ sɛgɛ.

⁴ Kaame bara a niya, diyɔrɛ nɛnyi
bara kankan a naxare.

Dimɛɛ taami maxɔrinma, kɔnɔ mixi
yo mu e kima.

⁵ Naxee nu donse fanyi donma,
kaame bara e rabira taa kui.

Naxee ramɔxi fe fanyi kui,
e fa na ɲooge nan yegelenfe e
belexɛe ra.

⁶ N ma ɲama xa ɲaxankatɛ bara gbo
dangife Sodomakae gbe ra,

naxee halaki ya magirɛ keren kui,
mixi keren belexɛ mu din e ra.

⁷ E xa mangɛdie nu tofan dangi
xɛɛma ra,

e nu fiixɛ dangi xijɛ ra.

E fate rayabu alɔ ye xɔɔra sinbonyi,
e yatagi nu luxi nɛ alɔ diyaman.

⁸ Kɔnɔ yakɔsi e fate bara fɔɔrɔ dangi
tige ra,

e mu kolonma taa kui sɔnɔn.

E kiri fatuxi e xɔrie ma, a bara xara
alɔ bole.

⁹ Naxee faxa santidɛgɛma ra,

e tan nan xun nu rafan dangi
mixi birin na kaame naxee
ɲaxankatafe.

Kaamɛtɔɛɛ bara xɔsi, e taganxi,

e mu donse yo sɔtɔma kɔrɛ.

¹⁰ Dingɛɛ, marafanyi nu na naxee bɛ,

e bara e yɛtɛ xa die ɲin, e e don,

alako e xa balo alibalawi kui.

¹¹ Alatala xa xɔnɛ bara kamali.

A bara a ralantan yɛ, a tɛ xuru Siyon,
naxan bara yire tixie birin gan.

¹² Bɔxi mangɛɛ mu la a ra,

dunijɲa mixie sese fan mu la a ra,
xa yaxuie nɔma sode Darisalamu
naadɛe ra.

¹³ Yi gbaloe kelixi a xa namijɔnmɛɛ
xa yunubie nan ma,

a nun a xa sɛrɛxɛdubɛɛ xa fe kobi
rabaxie ma,

e tan naxee tinxintɔɛɛ nii baxi.

¹⁴ Kɔnɔ yakɔsi e ɲɛrɛma taa kui alɔ
dɔnxuie,

mixi yo mu a belexɛ dinma e ra

barima wuli naxan goroma e ma,

a bara e findi seniyɛntaree ra.

¹⁵ Mixie luma gbelegbele ra,

«Wo keli be! Wo tan mixi
seniyɛntaree!

Wo keli be, wo keli be! Wo wo
makuya muxu ra!»

Na kui e naxa e gi sigafe ra ɲamanɛɛ
ma.

Naakae fan bara a fala,

«E mu luma muxu xɔnyi kɔrɛ!»

¹⁶ Alatala yɛtɛ yati nan e rayensen
yɛ,

a mu fa a ɲɔxɔ saxi e xɔn ma sɔnɔn.

A bara binyɛ ba sɛrɛxɛdubɛɛ yi,

xunnakeli mu na forie bɛ sɔnɔn.

¹⁷ Muxu bara mali nde mame,

kɔnɔ mixi yo mu fa.

Muxu bara muxu ya ti kira ra han
muxu ya bara rafɔɔrɔ,

kɔnɔ si yo mu fa muxu ratangade.

¹⁸ Muxu yaxuie nu muxu ɲɛrɛ ki
birin toxi,

alako muxu naxa fa mini taa kui.

Muxu xa fe danyi nu bara makɔrɛ,

lɔxɔɛ gbegebe mu nu luxi muxu bɛ
sɔnɔn,

barima muxu xa fe danyi nu bara ge
a lide.

¹⁹ Muxu kerimae nu xulun dangi
sɛgɛɛ ra,

naxee na koore ma.

E naxa muxu kerɪ han geyae fari,

e e nɔxun muxu ya ra, e muxu
mame burunyi.

²⁰ E naxa muxu rakisima fan suxu,
Ala xa Mixi Sugandixi.

Won nu bara a fala a xa fe ra,

«Muxu yiriwama nɛ a niini bun ma
ɲamanɛɛ tagi.»

²¹ I tan Edon ɲama naxan sabatixi
Usu bɔxi ma ɲɛlexin yire,

yakɔsi i na sɛɛwɛ kui,

kɔnɔ i fan xa kiiti waxati na fafe.

I fama nɛ ɲaxankatɛ nun yaagi
sɔtɔde.

²² Siyon ɲama, a gbe mu luxi i xa
ɲaxankatɛ xa dan.

Ala mu i xa konyiya rabuma,

kɔnɔ i tan Edon ɲama,

Alatala fama nɛ i makiitide i xa
yunubie ma,

a xa i ɲaxankata nee xa fe ra.

5

Nama naxankataxi xa sali

Nama xa Ala maxandi

¹ Alatala, muxu xa tɔɔɛ mato, muxu xa yaagi igbɛ!

² Xɔɔɛ bara muxu ke tongo.
Mixie bara sabati muxu xa banxie kui,
muxu kolonmae mu naxee ra.

³ Muxu bara findi misikiine babataree ra,
muxu ngae bara lu alo kaɔɛ ginɛe.

⁴ Muxu mu nɔma muxu xa ye minde,
fo muxu xa a sara kɔbiri ra.

Muxu mu nɔma muxu xa yege fan gande,
fo muxu xa a sara.

⁵ Muxu naxankatamae dɔxɔxi muxu fari.

Muxu bara tagan, malabui yo mu na.

⁶ Muxu bara muxu bɛɛɛ itala
Misira nun Asiriya biri ra,

alako e xa muxu ki taami ra.

⁷ Muxu babae bara yunubi raba,
kɔnɔ e mu na dunɔna sɔnɔn.

Muxu tan nan fa e xa fe kobie tɔɔɔɔɔ xanife.

⁸ Konyie nan fa tixi muxu xun ma,
mixi yo mu na naxan muxu bama e yi ra.

⁹ Muxu baloe fenma wula i gaaxui kui,
barima santidɛgɛma kanyie na yire birin.

¹⁰ Kaame bara muxu suxu.

¹¹ Muxu yaxuie bara e waxɔnfe raba
Siyon nun Yudaya ginedimedie ra.

¹² E bara kuntigie gbaku wurie ma,
e binyɛ ba forie yi.

¹³ Fonikee mɛngi dinma,
e yege maxanin han yege kote bara bira e ma.

¹⁴ Forie bara ba e malanfe,
fonikee fan bara ba naxanaxafe.

¹⁵ Muxu bɔɔɔɔɔ bara ba sɛɛwafe,
muxu xa xulunyi bara masara sunnunyi ra.

¹⁶ Xunnakeli bara ba muxu yi,
muxu bara makinikini muxu xa yunubie xa fe ra.

¹⁷ Na nan a toxi, muxu bɔɔɔɔɔ
tɔɔɔɔɔxi,
muxu ya fan bara rafɔɔɔɔ.

¹⁸ Siyon geya bara findi gbengberenyi ra,
a bara findi xulumasee mapɛɛɛde ra.

¹⁹ Kɔnɔ i tan, Marigi Alatala, i tan nan mangɛ ra tɛmui birin.

Danyi mu na i xa mangɛya ma,
keli lanfanmae ma, sa dɔxɔ lanfanmae birin na.

²⁰ Munfe ra, i fa nɛɛmuxi muxu ma yi mɔɔli ra,
ka i muxu rabɛɛninma nɛ muxu xa simaya birin kui?

²¹ Alatala, muxu ragbilen i ma,
muxu xa fa i ma alo a singe.

²² I mɛɛxi nɛ muxu ra kerenyi ra?
I xɔnɔma nɛ muxu ma abadan?

Ala xa masenyi Annabi Esekiyeli be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Esekiyeli findixi Ala xa namipɔnmɛ nan na Yudaya bɔxi ma. Ala nu bara natɛ tongo Yudayakae birin xa xanin konyiya kui Babilɔn bɔxi ma, alɔ a naxan naba Isirayilakae ra naxee nu sabatixi kɔɔla mabiri. Na birin fatanxi e xa yunubie nan ma.

Ala mu na rabaxi tɛmɔi keren xa ra. A naxa a ragiri Babilɔnkae xa jama saxan xanin jɛ fu nun solofere bun ma, beenun e xa Darisalamu kana kerenyi ra. Annabi Esekiyeli nu na jama firin nde ya ma, naxan sabati Babilɔn.

Na jama a maɔɔxun nɛ a e mu buma konyiya kui. E xa diinɛ mixie nu a falama nɛ e bɛ, a e gbilenma nɛ e xɔnyi hɛeri kui. Kɔnɔ Ala naxa a masen e bɛ Annabi Esekiyeli saabui ra, a e mu gbilenma mafuren mafuren e xa yunubie xa fe ra. E xa kuye batui nan a niyaxi e xa xanin Babilɔn bɔxi ma, e xa Ala xa jaxankatɛ xungbe sɔtɔ konyiya kui.

Kɔnɔ Ala xa namipɔnmɛ xa masenyi mu danma mɛnni xɛ. Annabi Esekiyeli naxa a masen e bɛ a Ala fama nɛ kaabanakoe rabade e ragbilenfe ra Darisalamu. A naxɛ Alatala Xaxili Seniyɛnxi fama nɛ gorode e ma, a a niya e xa tuubi, e man xa Ala xa marafanyi kolon e bɔjɛ kui. A ngaxakerenyie gbege mu nu laxi na masenyi ra, kɔnɔ ndee naxa e xaxili ti na xibaaru fanyi ra, e e tun nabɛxi na kui.

Annabi Esekiyeli naxa a masen e bɛ, Ala fama a xa hɔrɔmɔbanxi tide a firin nde ra ki naxɛ. Na tide nu gbo Isirayilakae bɛ. Babilɔnkae to e xa salide xungbe kana, e naxa a maɔɔxun Ala nu bara a rabolo. Yi kitaabui nu a masenma nɛ e bɛ a Ala nu bara e rabolo e xa yunubie xa fe ra, kɔnɔ a mu tondima

e raminide na jaxankatɛ kui, a e rakisi. Ala tantu, mixi naxan Ala xa hɛeri fenma, a a toma nɛ. Ala sago nan na ki.

Ala xa won mali birade a xa kira fɔxɔ ra, kira naxan won xaninma ariyanna. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Esekiyeli be

Ala a yetɛ masenfe Annabi Esekiyeli be

¹ Nɛ tongo saxan nde, a kike naani nde, xi suuli nde ra, n nu na Isirayilaka suxuxie ya ma Kebara xure fɛ ma. Koore naxa rabi, n naxa Ala xa laamatunyi to. ² Na jɛ nu findixi Yudaya Mange Yehoyakini xa jɛ suuli nde nan na konyiya kui. Na xi suuli nde ³ Alatala naxa masenyi ti n tan serɛxɛdubɛ Esekiyeli bɛ, Busi xa di. N nu na Kalidi bɔxi nan ma Kebara xure fɛ ma. Alatala xɔnye nu na n ma.

⁴ N naxa turunnaadɛ to kelife kɔɔla mabiri, nuxui xungbe yanbama naxan nabilinxi naiyalanyi magaaxuxi ra. A xɔri nu luxi nɛ alɔ wure raxunuxi. ⁵ Daalise naani nu na na tɛ xɔɔra. E nu maniyaxi xɛmɛɛ nan na, ⁶ kɔnɔ yatagi naani nun gabutenyi naani nan nu na kankan ma. ⁷ E sanwurie nu tinxin, e sanbɔnbɔlae nu maniyaxi ninge toree nan na naxee yanbaxi alɔ wure gbeeli. ⁸ Mixi bɛlɛxɛɛ nu na e bɛ e gabutenyie bun ma e sɛti naanie ma. Yatagie nun gabutenyie nu na e naani birin ma, ⁹ e gabutenyie nu dɔxɔxi e bore ra. Na ki e mu nu e ya ragbilenma sigafe ra, e nu siga yare tun.

¹⁰ E yatagie nu na yi ki nɛ: yatagi adama daaxi, yatagi yetɛ daaxi, yatagi ninge daaxi, nun yatagi sege daaxi nan nu na kankan bɛ. ¹¹ E yatagie nu na na ki nɛ. Gabutenyi naani nu na kankan ma. Firin na sɛti keren ma, naxee nu italaxi e bore fɛ ma. Gabutenyi firin nan fan nu e fatee makotoxi.

¹² Kankan nu biraxi Ala Xaxili nan fɔxɔ ra. Na kui, e mu nu e ya

ragbilenma, e nu fa siga yare tun. ¹³ Na daalisee lahalɛ nu luxi nɛ alɔ tɛ wolee nun tɛ fulefulee. Na tɛ yanbaxi nu a lintanma na daalisee longori ra alɔ seyamakɔnyie. ¹⁴ Na daalisee nu siga e gi ra, e xulun alɔ seyamakɔnyi.

¹⁵ N to nu yi daalisee matofe, n naxa sanyie radigilinxi keren to bɔxi ma kankan sɛɛti ma. ¹⁶ Nee nu yanbama alɔ diyaman, e birin nu maniya. E rafala ki nu luxi nɛ alɔ sanyie radigilinxi nu na sanyie radigilinxi gbɛtɛ kui. ¹⁷ E nɛ sigama, e nu e jɛrɛma e sɛɛti naani nan ma, e mu nu e mafindima e xa jɛrɛ kui. ¹⁸ E nu ite, e tofan, e luxi alɔ yae nu na e bɛ.

¹⁹ Daalisee na e jɛrɛ, e sanyie fan e jɛrɛ. E na te koore ma, e sanyie fan te. ²⁰ Ala Xaxili nu siga dɛdɛ, e fan nu birama nɛ a fɔxɔ ra, a nun e sanyie, barima na daalisee xaxili nu na e sanyie nan kui. ²¹ Na daalisee na siga, e sanyie fan siga. Daalisee na ti, e sanyie fan ti. Daalisee na te koore ma, e sanyie fan te, barima na daalisee xaxili nu na e sanyie nan kui.

²² Koore walaxɛ tofanyi alɔ diyaman nu italaxi e xun ma. ²³ Na daalisee gabutenyi firin nu italaxi e bore sɛɛti ma, gabutenyi firin nu e fate makotoxi. ²⁴ E e jɛrɛ tɛmɔi naxɛ, xui nde nu minima alɔ baa mɔrɔnyi xui, alɔ Ala Sɛnbɛma xui, alɔ sɔɔri gaali xui. Daalisee na ti, e nu fa e gabutenyie iso.

²⁵ Na tɛmɔi xui nde naxa mini koore walaxɛ fari naxan nu na daalisee xun ma, e gabutenyie isoxi. ²⁶ Se nde nu na na koore walaxɛ fari naxan nu luxi alɔ kibanyi naxan yailanxi diyaman na. Se nde nu na kibanyi kui naxan nu maniyaxi adamadi nde ra. ²⁷ A kanke nu yanbama alɔ wure raxunuxi, a sanyie fan nu yanba alɔ tɛ. Naiyalanyi magaaxuxi nu na a rabilinyi birin ma. ²⁸ A yanbɛ nu luxi nɛ alɔ senkui naxan minima koore ma tunɛ furu tɛmɔi. N to na to, n naxa bira n na

n yatagi rafelen bɔxi ma, n naxa xui nde mɛ.

2

Alatala Annabi Esekiyeli xɛɛfe

¹ Alatala naxa a masen n bɛ, «Adamadi, keli, n xa masenyi ti i bɛ.» ² A fɛfɛ na wɔyɛnyi fala n bɛ, Xaxili Sɛniyɛnxi naxa goro n ma, a n ti n sanyie xun ma. N naxa a xui mɛ a falafe ra n bɛ, ³ «I tan adamadi, n tan nan i xɛɛfe Isirayilakae ma, naxee bara muruta n ma, kelife e benbae xa tɛmɔi ma han yi waxati. ⁴ N i xɛɛma naxee xɔn, e tuli xɔrɔxɔ. I xa a fala e bɛ, <Alatala yi masenyi nan tixi.> ⁵ Bɔnsɔɛ murutaxi nan e ra, kɔnɔ e fama nɛ a kolonde namijɔnmɛ nde bara lu e ya ma, hali e tondi i xui suxude. ⁶ I tan adamadi, i naxa gaaxu e ya ra, i naxa kɔntɔfili e xa wɔyɛnyi xa fe ra, hali na birin fa findi tɔɔrɛ ra i bɛ, e fa lu alɔ talie. I naxa gaaxu na bɔnsɔɛ murutaxi ya ra. ⁷ Fo i xa n ma masenyi ti e bɛ, hali e tondi e tuli matide i ra e xa matandi kui. ⁸ Kɔnɔ i tan adamadi, i xa i tuli mati n xui ra, i naxa muruta alɔ yi bɔnsɔɛ a rabama ki naxɛ. I xa i dɛ rabi, i xa donse don n naxan soma i yi ra.»

⁹ Na tɛmɔi n naxa bɛlɛxɛ italaxi nde to n ya i, kɛɛdi mafilinxi nu na a kui. ¹⁰ A naxa a itala n ya i, sɛbɛli nu tixi a kui nun a fari naxan tɔɔrɛ xɔrɔxɔɛ xa fe masenma.

3

Annabi Esekiyeli xa xɛɛraya

¹ Alatala naxa a masen n bɛ, «Adamadi, i xa yi kɛɛdi don, i sa masenyi tife Isirayila bɔnsɔɛ bɛ.» ² Awa, n naxa n dɛ rabi, a naxa na kɛɛdi raso n dɛ kui. ³ A man naxa a masen n bɛ, «Adamadi, i xa yi kɛɛdi birin don n naxan soxi i yi ra.» N to a don, a nu jɔxun n dɛ i alɔ kumi.

⁴ Na tɛmɔi Alatala naxa a masen n bɛ, «Adamadi, siga Isirayila bɔnsɔɛ yire, i sa n ma masenyi ti e bɛ. ⁵ N mu na i xɛɛfe jama xa ma, i mu naxan xa xui xɔrɔxɔɛ mɛma. N bara i xɛɛ Isirayila bɔnsɔɛ nan ma. ⁶ N

mu na i xεεfe bɔnsɔε wuyaxi xa ma, i mu naxee xa xui falama, i mu naxee xa xui mema. Xa a sa li n i xεε ne nee fan ma nu, e i xui suxuma ne keren na. ⁷ Kɔnɔ Isirayila tan mu wama a tuli matife i ra, barima e mu tinma n ma masenyi ra. E xaxili xɔrɔxɔ, matandi bara e bɔje suxu. ⁸ Kɔnɔ n i ya xɔrɔxɔma ne dangife e tan na, n i xa limaniya xun masama ne. ⁹ N a niyama ne i xa i tun nabexi alɔ fanye, i xa senbe sɔtɔ naxan xɔrɔxɔ alɔ gemε. I naxa gaaxu e ya ra, i naxa ifu e ya i de, hali e to findixi bɔnsɔε murutaxi ra.»

¹⁰ Alatala naxa a masen n be, «Adamadi, I tuli mati n ma masenyi ra n naxan masenfe i be. I xa e ragata i bɔje ma. ¹¹ Yakɔsi i xa siga i xa pama yire, naxan na konyiya kui, i sa wɔyen e ra. I xa a fala e be, «Ala xa masenyi nan ya.» Xa e sa e tuli mati ba, xa e mu e tuli mati ba, i tan xa n ma masenyi ti.»

¹² Na temui Alatala Xaxili naxa n tongo, n naxa xui nde me n xanbi ra a falafe ra, «Matɔxɔε na Alatala nɔre kanyi be a sabatixi dennaxe!»

¹³ N naxa na daalisee gabutenyie xui me e garinfe e bore ra, a nun e sanyi digilinxie xui. Na senbe gbo.

¹⁴ Ala xaxili naxa n nate koore ma, a n xanin. Xɔne nu bara n bɔje rate, kɔnɔ Ala xɔnye naxa nɔ n na.

¹⁵ Na kui n naxa n ma pama li naxan nu na konyiya kui Teli Abibi taa kui Kebara xure fe ma. N naxa xi solofere raba e tagi, n nakorixi kɔfu.

¹⁶ Xi solofere to dangi, Alatala naxa yi masenyi ti n be, a naxe,

¹⁷ «Adamadi, n bara i findi Isirayila bɔnsɔε kantama ra. I na n ma masenyi me, i xa na fala e be. ¹⁸ N na a masen mixi jaaxi be, «I faxama ne,» xa i mu a rasi a xa gbilen fe jaaxi fɔxɔ ra alako a xa kisi, n a faxama ne a xa yunubi xa fe ra. Na kui n a nii sare maxɔrinma i tan nan ma. ¹⁹ Kɔnɔ xa i bara a rasi, a fa lu a mu a yete ragbilen n ma, a faxama ne a xa yunubi kui, kɔnɔ a lima ne i tan nii bara rakisi.»

²⁰ «Xa tinxintɔε nde sa gbilen tinxinyi fɔxɔ ra, a kira gbete suxu, n a tɔɔrɔma ne na kira xɔn, alako a naxa fa faxa. Xa i mu a rasi, a faxama ne a xa yunubi kui. A xa wali fanyie birin luma ne fu. Na kui n a nii sare maxɔrinma i tan nan ma. ²¹ Kɔnɔ xa i bara a rasi alako a naxa yunubi raba, a fa a tuli mati i ra, a kisima i tan nan saabui ra. Na kui i bara i yete fan nakisi.»

²² Alatala xɔnye nu na n ma menni, a fa a masen n be, «Keli, mini fili ma. N sa wɔyenma i be menni ne.» ²³ N naxa keli, n siga fili ma. Menni n naxa Alatala xa nɔre to, alɔ n a toxi Kebara xure de ra ki naxe. N naxa n yatagi rafelen bɔxi ma. ²⁴ Alatala Xaxili naxa so n bɔje kui, a naxa n nakeli. A naxa a masen n be, «Siga i xɔnyi, i so banxi, i naade balan i yete xun na. ²⁵ I tan Adamadi, e i xirima ne luuti ra alako i naxa so pama ya ma. ²⁶ N i nenyi xirima ne, alako i naxa nɔ sese falade na bɔnsɔε murutaxi be. ²⁷ Kɔnɔ n ne wɔyenma i be, n i nenyi fulunma ne, alako i xa a fala e be, «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi wo be.» Xa a naxan kenɛn, a xa na rame. Xa a mu naxan kenɛn, a xa na lu na. Bɔnsɔε murutaxi nan e ra.»

4

Darisalamu suxuxi

¹ «I tan adamadi, i xa walaxe bende daaxi tongo, i fa pirinti korin a ma naxan misaalixi Darisalamu taa ra. ² I xa se ndee yailan na walaxe rabilinyi ma naxan misaalixi gere ra Darisalamu xili ma. Bende nde malan misaali ra yaxuie fama tede tete ra naxan fari. Wuri die tongo naxee misaalixi wurie ra yaxuie naxee rawalima naade kanafe ra. Yonkindee yailan misaali ra yaxuie luma dennaxe. ³ Wure nde ti i tan nun na walaxe tagi. Na xa findi misaali ra Darisalamu suxuma ki naxe. A xa findi tonxuma ra Isirayila bɔnsɔε be.»

⁴ «I xa i sa i kɔɔla seeti ma na walaxe ya i. Na misaalima Isirayila xa yunubie nan na, naxee luma i ma

i xa xi xasabi. ⁵ I xa xi xasabi lanma e xa yunubi raba ꝓe xasabi nan ma. Na findixi xi keme saxan xi tongo solomanaani nan na. Isirayilakae xa yunubi kote dɔxɔma i xun ma na ki ne.»

⁶ «I na ge na rabade, i man xa i sa i yirefanyi seeti ma. Na kui i xa Yuda bɔnsɔe xa yunubi kote tongo xi tongo naani bun ma, naxan a masenma e lu yunubi raba ra na ꝓe nan na. ⁷ I xa i ya ti na walaxe ra, i i belexe itala, i wɔyen Darisalamu be n xili ra. ⁸ N i xirima ne luutie ra alako i naxa fa i mafindi i seeti nde ma, han i ge na waxati rakamalide.»

⁹ «Mengi xorie, toge, tenge, nun na maniye tongo, i e sa se sase kui taami yailanfe ra i be na waxati. I fama ne na donde i saxi i seeti ma na xi keme saxan xi tongo solomanaani bun ma. ¹⁰ I xa na donse maniya giramu keme firin, keme firin ma, i naxan donma lɔxɔ yo lɔxɔ a waxati ma. ¹¹ I xa ye fan litiri tagi maniya, i naxan minma lɔxɔ yo lɔxɔ a waxati. ¹² I xa taami yailan na mengi ra ꝓama ya xori. I na gan mixi gbi ra.»

¹³ Na temui Alatala naxa a masen, «Na kui Isirayilakae fama ne taami seniyentare donde ꝓamane gbete tagi, n e rayensenma dennaxe.» ¹⁴ N naxa a yaabi, «N Marigi Alatala astɔfulahi! N tan luma seniyenyi nan kui. Kabi n dimedi temui n mu sese raharamuxi don, alo sube naxan faxaxi a yete ma, xa na mu a ra sube naxan ibɔɔxi sube xaꝓe nde saabui ra.» ¹⁵ Na nan a ra, a naxa a fala n be, «Awa yire, i i xa taami ganma ninge ꝓape nan fari, n bara mixi gbi fe lu na.»

¹⁶ Na temui a naxa a fala n be, «Adamadi, n mu tinma baloe xa Darisalamu li. Taakae fama donse nun ye sotode a xuri xuri nan na, e fa lu tɔɔre nun kɔntɔfili kui. ¹⁷ Baloe nun ye xurunma ne e yi, e fate ꝓɔn e gaaxu e bore tofe ra. Na birin e lima e xa yunubi nan xa fe ra.»

5

Isirayila xa ꝓaxankate

¹ «I tan adamadi, i xa i xunyi nun i dexabe bi. I na ge na rabade, i xa na xunsexe nun na dexabe itaxun dɔxɔ saxan na. ² Darisalamu xa suxui xi konti na ge kamalide, i xunsexe nun dexabe dɔxɔ keren gan taa pirinti ma. I xa dɔxɔ keren maxaba santidegema ra pirinti rabilinyi ma. I xa dɔxɔ keren woli koore ma, foye xa a rayensen. Na birin a masenma ne n fama i keride santidegema ra ki naxe. ³ Kɔnɔ i xa xunsexe dondoronti tongo, i nee nɔxun i xa dugi kui. ⁴ I man xa xunsexe nde woli te xɔɔra, naxan a masenma yi ꝓaxankate fama ne dinde Isirayila bɔnsɔe birin na.»

⁵ «N tan Marigi Alatala nan yi masenxi: Darisalamu nan ya n naxan dɔxɔ sie tagi. Namanee nan na a rabilinyi birin ma. ⁶ Kɔnɔ a bara muruta n ma seriye nun n ma yaamarie ma a xa ꝓaaxupa kui. A bara a kobe raso n na, a gbilen n fɔxɔ ra.»

⁷ «N tan Marigi Alatala nan yi masenxi: Wo bara ꝓaaxu dangife wo dɔxɔbooree birin na. Wo to mu tinxi birade n ma kira fɔxɔ ra, wo mu n ma seriye suxu. Hali wo dɔxɔbooree xa seriye, wo mu a binyama.»

⁸ «N tan Marigi Alatala nan yi masenxi: N tan bara ti wo kanke Darisalamukae. N fama ne wo ꝓaxankatade sie ya xori. ⁹ Wo to bira kuye xɔnxie batufe ra, n fe rabama ne wo ra n mu naxan singe rabaxi, n mu naxan nabama yare. ¹⁰ Wo babae fama ne e xa die donde, wo xa die fama ne e babae donde. N wo ꝓaxankatama na ki ne, naxee luxi n fa e rayensen ꝓamanee ma.»

¹¹ «N tan Marigi Alatala n bara n kali: Wo to n ma hɔɔmɔbanxi rafe kuye ꝓaaxie ra, wo fa batui raba n naxan xɔnxi, n na n ma hinne bama ne wo yi ra, n mu kinikinima wo ma, n mu wo rakisima fefe ma. ¹² Wo xa ꝓama dɔxɔ keren faxama ne wuganyi nun kaame ra. A dɔxɔ firin nde faxama santidegema nan na taa fari ma. A dɔxɔ saxan nde rayensen ye ꝓamanee ma, n e keride santidegema ra.»

¹³ «Na temui, n ma xone danma ne. N gbe fama ne joxode na kui. N na xono e ma na ki, e fama ne a kolonde n tan Alatala boje na ki naxe. ¹⁴ N i findima yire kanaxi nan na, si gbete na naa to, e fa wo mabere. ¹⁵ N na ge wo jaxankatade n ma xone kui, e fe jaaxi falama ne wo xun ma, e wo konbi. Wo findima masenyi magaaxuxi nan na sie be naxee na wo rabilinyi. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

¹⁶ «N na n ma xali faxatise wolima ne wo ma, naxan lanxi kaame ma. Nee wolima ne alako n xa wo sonto. N luma ne wo xa kaame xun masa ra, wo xa baloe xa jon feo. ¹⁷ N kaame radinma ne wo ma, n sube xaape xema ne wo yire. Na birin wo xa die sontoma ne. Wuganyi, faxe, nun gere mu jonna wo tagi. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

6

Naxankats geyae fari

¹ Alatala naxa yi masenyi ti n be, ² «Adamadi, i ya rafindi Isirayila geyae ma, i xa n xui radangi e ma. ³ I xa a fala, «Isirayilakae, wo wo tuli mati wo Marigi Alatala xa masenyi ra. N naxe wo tan naxee na geyae fari nun gulunbae kui, n fama ne wo sontode santidegema ra, n wo xa kuye batudee kana. ⁴ Wo xa serexebadee kanama ne, wo xa surayi serexebadee yensen, wo faha wo xa kuyee ya xori. ⁵ N wo tan Isirayilakae binbie luma ne na serexebadee rabilinyi, wo xorie rayensenma ne naa. ⁶ Wo sabati dede, wo xa taee nun wo xa batudee kanama ne. Wo xa serexebadee nun wo xa kuyee butuxunma ne, wo xa surayi serexebadee rabira. Wo xa wali birin xun nakanama ne. ⁷ Mixi gbege na faha wo ya ma, wo fama a kolonde a Alatala na n tan nan na.»

⁸ «Kono n wo donxoe ratangama ne santidegema ma, n fa wo lu pamanee ma. ⁹ Na temui wo xa mixi naxee xaninxi konyiya kui, e fama ne ratude n ma. E fa e xa yanfanteya kolon n mabiri, e xa bire kuyee foxo

ra, na birin bara n boje tooro. E na fahaamui soto e xa jaaxuna ma, e boje fan tooroma ne. ¹⁰ Na temui e a kolonma ne a Alatala na n tan nan na. N mu woyenxi fufafu ra n to yi gbaloe fe fala e be.»

¹¹ «Wo Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Wo wo belexe bonbo, wo wo sanyi ramaxa, a falafe ra, «Isirayila bonsoe xa jaaxuna birin bara a niya e xa faha gere, kaame, nun wuganyi ra. ¹² Naxee makuya, wuganyi nan nee faxama. Naxee makore, nee faxama gere nan kui. Naxee na ratanga na gbaloe ma, kaame nan nee fan faxama. N na n ma xone fulunma ne e xili ma. ¹³ E na e xa mixi binbie to e xa kuyee seeti ma na serexebadee yire geyae fari wurie bun ma e nu surayi fanyi ganma dennaxe serexe ra e xa kuyee be, e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra. ¹⁴ N fama ne n belexe italade e xili ma, e xa boxi fa kana kelife gbengberenyi ma han Dibila. Na kui e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

7

Isirayila xa fe raponyi

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «I tan adamadi, wo Marigi Alatala xui nan yi ki Isirayila bonsoe be, «Wo xa fe raponyi bara wo xa boxi tunxun naani birin li! ³ A gbe mu luxi n xa n ma xone radin wo ma, wo xa wo xa wali jaaxi sare soto, wo xa fe xa jon. ⁴ N mu kinikinima wo ma fefe ma. N wo xa wali kobi birin nagbilenma ne wo ma. Na kui wo fama ne a kolonde n tan nan na Alatala ra.»

⁵ «Wo Marigi Alatala xui nan yi ki, wo xa gbaloe magaaxuxi bara wo li. ⁶ Wo xa fe raponyi bara fa, a bara wo yire li, a bara keli wo xili ma! ⁷ Fe xoxoxoe bara wo li, wo tan naxee sabatixi Isirayila boxi ma. N ma kiiti loxoe bara fa. Seewe bara masara kontofili ra wo xa geyae fari. ⁸ A gbe mu luxi n xa n ma xone radin wo ma a jaaxi ra. N wo makiitima ne wo xa wali jaaxi xa fe ra, n wo xa yunubie sare ragbilen wo ma. ⁹ N

mu kinikinima wo ma fefe ma. N wo xa wali kobi birin nagbilenma ne wo ma. Na kui wo fama ne a kolonde n tan nan na Alatala ra.»

¹⁰ «Na loxo ne nan yi ki! Gbaloe bara ramini alo fuge minima sansi wuri ma ki naxe. Wo xa yete igbona bara dange. ¹¹ Wo xa fe kobi bara findi luxusinyi ra n belexe kui. Nama yo mu luma wo xonyi, e harige birin nonma ne. ¹² Kiiti waxati bara fa, na loxo bara a li. Saresoe naxa seewa, saremati naxa sunnun, barima Alatala xa xone na tefe pama birin xili ma. ¹³ Saresoe mu sese fima sarematie ma e xa dunijeigiri kui, barima Ala xa nate mu masarama. E birin faxama ne e xa yunubie xa fe ra. ¹⁴ Hali e sara fe, e gere fe yailan, mixi yo mu sigama gere sode barima n ma xone bara din e birin na sinnanyi ma.»

¹⁵ «Gere na taa fari ma, wuganyi nun kaame na taa kui. Naxan na daaxa na faxama gere nan kui, naxan na taa kui na kanyi faxa kaame nun wuganyi ra. ¹⁶ Naxee na ratanga na ma, nee sa e noxonma geyae nan fari. E wama ne alo kolokonde e xa yunubie xa fe ra. ¹⁷ E senbe nonma ne, e xinbie rakori. ¹⁸ E sunnunyi dugi nan nagoroma e ma, e e xunyi nun e dexabe bi yaagi kui. ¹⁹ E gbeti nun xema wolima ne tande alo se seniyentare, konon na sese mu findima kisi ra e be Ala xa xone loxo. Na naafuli mu findima donse ra e be, barima a findi ne e ratantanse ra. ²⁰ E nu bara jalexin e xa xunmase fanyie ra, e naxee rawalixi kuye paaxie yailanfe ra. Na kui n nee findima ne se seniyentaree ra, ²¹ n nee so e yaxui paaxie yi ra naxee e rawalima fe kobi ra paman ma. ²² N na n kobe soma ne e ra. E fama ne sode n ma hromobanxi kui, e fe seniyentare raba naa, e n ma see mupa.»

²³ «Yolonxonnye xa yailan, barima wo xa boxi rafexi suute nun faxetie nan na. ²⁴ N mixi paaxie nan nafama kelife pamanee ma, alako e xa wo xa banxie tongo, e xa wo rayaagi, e xa wo xa batudee mabere.

²⁵ Fe xoxoxe na wo li, wo bonesa fenma ne, konon wo mu na toma fefe ma. ²⁶ Gbaloe luma fa ra ne a bore foxo ra. Wo luma ne fe xoxoxe me ra. Wo xibaaru fanyi fenma ne namijonme ra, konon marasi yo mu luma serexedubee nun forie yi ra. ²⁷ Mange luma ne sunnun na, a xa kuntigie nimisa, a xa pama birin seren gaaxui kui. N e makiitima e jere ki nan ma, alo e darixi a ra ki naxe. Na temui e a kolonma ne n tan nan na Alatala ra.»

8

Kuye batufe Ala xa hromobanxi kui

¹ A je senni nde, kike senni, xi suuli nde ra, n nu doxoxi n ma banxi nan kui, Yuda forie fan nu na n seeti ma. Na temui Muxu Marigi Alatala naxa a senbe masen n be. ² N naxa laamatunyi to naxan lanxi xeme nde ma naxan sanyie nu luxi alo te, a kanke nu yanbama alo bafata raxunuxi. ³ A naxa a belexe itala, a n xunxexe suxu. Ala Xaxili Seniyenxi naxa n tongo, a n ite koore nun boxi tagi, a fa laamatunyi masen n be. N naxa Ala xa hromobanxi to Darisalamu. N to na sode de li naxan nu na koola ma, n naxa kuye nde to naa naxan Ala raxonoma. ⁴ Isirayila Marigi Ala xa nore fan nu na menni, alo n a to ki naxe a singe ra fiili ma.

⁵ Ala naxa a masen n be, «I tan Adamadi, i ya ti koola biri ra.» N to n ya rasiga naa, n naxa na kuye to hromobanxi sode de koola biri ra, naxan Alatala raxonoma. ⁶ Ala naxa a masen n be, «Adamadi, i bara Isirayila bonsoe xa wali paaxi to, wali naxan a niyama n xa n makuya n ma hromobanxi ra? I fama ne fe gbete tode naxee paaxu na be.»

⁷ Ala naxa n xanin hromobanxi sode de gbete ra. Menni n naxa yale nde to tete ma. ⁸ A naxa a masen n be, «Adamadi, i xa na yale raxungbo.» N to na raba, n naxa naade nde to. ⁹ A naxa a masen n be, «I xa so naa pama xa wali paaxi matode.» ¹⁰ N to so menni kui, n naxa bubusee, sube raharamuxie,

nun Isirayila bɔnsɔɛ xa kuye birin xa pirinti to na banxi xalɛ rabilinyi ma. ¹¹ Isirayila fori tongo solofere nun Safan xa di Yaasaniya nu na menni, surayi ganse suxuxi kankan yi ra, tuuri nu fa te a fa menni rafe.

¹² Ala naxa a masen n bɛ, «Adamadi, i bara Isirayila bɔnsɔɛ forie xa wali to, e naxan nabafe dimi kui e xa kuyee ra? E naxɛ, «Alatala mu won toxi feo. A bara won ma bɔxi rabolo.» ¹³ Ala man naxa a masen n bɛ, «I fama nɛ fe gbɛtɛ tode naxee jaaxu na bɛ.»

¹⁴ Na tɛmɛi a naxa n xanin Alatala xa hɔrɔmɔbanxi sode dɛ ra kɔɔla mabiri. N naxa ginɛ ndee li menni, e dɔxɔxi, e jɔnfe rabafe kuye nde bɛ naxan xili Tamusu. ¹⁵ A naxa a masen n bɛ, «Adamadi, i bara a to? I fama nɛ fe gbɛtɛ tode naxee jaaxu na bɛ.»

¹⁶ A naxa n naso Alatala xa hɔrɔmɔbanxi xa tɛtɛ kui. N naxa mixi mɔxɔɔnɛn nun suuli to hɔrɔmɔbanxi sode dɛ ra, gbɛtɛnɛni nun sɛrɛxɛbade tagi, e kobe soxi Alatala xa banxi ra, e ya rafindixi sogetede ma e nu suyidi soge bɛ.

¹⁷ Ala naxa a masen n bɛ, «Adamadi, i bara a to? Fe xuri di nan yi ra Yudayakae na naxee rabafe be? E man na fe jaaxi nan nabama bɔxi birin kui, fe naxan n naxɔnɔma han. A mato e na kuye salonsee sunbufe ki naxɛ. ¹⁸ Na kui n na n gbe jɔxɔma n ma xɔnɛ kui. N mu kinikinima e ma, n mu gbilenma na jaxankatɛ fɔxɔ ra. Hali e n maxandi e xui itexi ra, n mu n tuli matima e ra fefe ma.»

9

Kuye batuie xa faxɛ

¹ Na tɛmɛi n naxa Ala xui itexi mɛ, a naxɛ, «Taa kantamae, wo xa fa wo xa geresosee ra!» ² Xɛmɛ senni naxa mini naadɛ fuge biri ra, naadɛ naxan ya rafindixi kɔɔla ma, birin nun a xa geresose ra a bɛlɛxɛ i. Xɛmɛ gbɛtɛ nu na e ya ma, dugi fiixe ragoroxi a ma, sɛbeli ti se nu na a bɛlɛxɛ i. E naxa fa, e ti sɛrɛxɛbade fɛ ma, naxan yailanxi wure gbeeli ra.

³ Isirayila Marigi Ala xa nɔrɛ naxa keli malekɛɛ sawurɛɛ xun, a nu magoroxi naxee fari, a a xun ti banxi sode dɛ ra. Alatala naxa na xɛmɛ xili dugi fiixe ragoroxi naxan ma, sɛbeli ti se nu na naxan bɛlɛxɛ, ⁴ a a masen a bɛ, «I xa i jɛrɛ Darisalamu taa kui tɔnxuma safe ra xɛmɛɛ birin tigi ra, naxee na tɔɔrɔfɛ, naxee na wafe yi fe jaaxie xa fe ra naxee rabama Darisalamu.»

⁵ A man naxa a masen a booree bɛ n ya xɔri, «Wo bira yi xɛmɛ fɔxɔ ra, wo xa faxɛ ti kinikinitareja kui! ⁶ Wo xa mixi birin faxa, forie, sɛgɛtalae, sungbutunyie, ginɛ nun dimɛdie. Kɔnɔ tɔnxuma na naxee tigi ma, wo nee lu na! Wo xa yi wali fɔlɔ n ma hɔrɔmɔbanxi seniyenxi yire.» Na kui e naxa na forie faxa naxee nu tixi hɔrɔmɔbanxi ya ra.

⁷ A man naxa a masen e bɛ, «Hali a findixi fe seniyentare nan na, wo xa n ma hɔrɔmɔbanxi xa tɛtɛ rafe binbie ra! Yakɔsi, wo siga!» Na kui e naxa mini, e faxɛ belebele ti taa kui.

⁸ E nu faxɛ tima tɛmɛi naxɛ, n naxa n felen bɔxi ma n keren. N nu n mawafe Ala bɛ a falafe ra, «N Marigi Alatala, i wama Isirayila bɔnsɔɛ birin sɔntofɛ nɛ i xa xɔnɛ kui naxan na tefe Darisalamu taa kui?» ⁹ A naxa n yaabi, «Isirayila nun Yuda bɔnsɔɛ xa yunubi gbo! E luma faxɛ ti ra tɛmɛi birin, e fe tinxintaree raba bɔxi birin kui. E naxɛ, «Alatala bara yi bɔxi rabolo, a mu won ma fe toma sɔnɔn.» ¹⁰ Na kui n mu kinikinima e ma fefe ma. N e xa wali jaaxi sare ragbilenma nɛ e ma a xɔrɔxɔɛ ra.»

¹¹ Na tɛmɛi na xɛmɛ dugi fiixe ragoroxi naxan ma, sɛbeli ti se suxuxi naxan yi ra, a naxa gbilen, a dentɛgɛ sa a xɛɛma bɛ, «N bara ge i xa yaamari rabade.»

10

Ala xa nɔrɛ xa keli a xa hɔrɔmɔbanxi xun

¹ Na laamatunyi kui n naxa kibanyi nde to malekɛɛ xun ma naxan nu luxi alɔ diyaman maniyɛ.

² Alatala naxa a masen xɛmɛ bɛ dugi

fixe nu ragoroxi naxan ma, «I xa so malekee bun ma, sanyi radigilinxie na dennaxe, i xa te wolee tongo, i e rayensen taa ma.» A naxa na raba n ya xori.

³ Na malekee nu tixi horomobanxi yirefanyi ma na xeme so temui naxe. Kunda nu na horomobanxi tete kui. ⁴ Alatala xa nore naxa keli na malekee xun ma, a siga horomobanxi sode de ra. Kunda naxa horomobanxi rafe, Alatala xa nore xa yanbe fanyi nu na tete birin kui. ⁵ Na malekee gabutenyie xui nu mema boore tete kui, a nu gbo alo Ala Senbema woyen xui.

⁶ Alatala to xeme yamari, dugi fixe nu ragoroxi naxan ma, a xa te wolee tongo se digilinxie tagi malekee bun ma, a naxa so, a sa ti naa. ⁷ Na maleke keren naxa te wole ndee ko, a a sa na xeme belexe i. Na naxa a rasuxu, a mini. ⁸ Mixi belexe maniyen nan nu minima na malekee gabutenyie bun ma.

⁹ N naxa sanyi radigilixi naani to malekee fe ma, keren keren nu na kankan bun ma. E nu mayanbama alo diyaman maniyen. ¹⁰ Na sanyi radigilixi naani birin nu maniya, kankan luxi alo a nu na sanyi radigilixi gbete nan kui. ¹¹ E ne sigama, maleke yatagi nu tixi dennaxe ra e nu e jere ma menni biri ne, hali na sanyi to nu a mafindima. ¹² Yae nu na na maleke naanie birin fatee ma, a nun e farie ma, e belexe ma, e gabutenyie ma, nun e sanyi radigilixi naanie ma. ¹³ N naxa a me, e na sanyi radigilinxie xilima «sanyi firi firi.» ¹⁴ Yatagi naani nan nu na na malekee birin be. Keren nu luxi ne alo maleke yatagi, a firin nde nu luxi ne alo mixi yatagi, a saxan nde nu luxi ne alo yete yatagi, a naani nde nu luxi ne alo sege yatagi.

¹⁵ Na temui na malekee naxa keli. E nu maniyaxi na daalisee nan na n nu bara naxee to Kebara xure de ra. ¹⁶ Na malekee ne e jere ma, e nun na sanyi radigilinxie nan a ra. E na e gabutenyie itala e xa keli, e nun na sanyie nan a ra. ¹⁷ E na ti, e nun

e sanyie nan a ra, e na te, e nun e sanyie nan a ra, barima na daalisee nii nu na e sanyi radigilinxie nan kui.

¹⁸ Na temui Alatala xa nore naxa keli horomobanxi sode de ra, a sa a magoro na malekee xun ma. ¹⁹ E naxa e gabutenyie itala, e keli boxi ma n ya xori e nun e sanyi radigilinxie ra. E naxa e sa ti Alatala xa horomobanxi de ra sogetede biri ra. Isirayila Marigi Ala xa nore nu na e xun ma.

²⁰ A raponyi n naxa a kolon n na daalise naani n naxee toxi Kebara xure de ra, e nu maniyaxi malekee nan na. ²¹ Yatagi naani nun gabutenyie naani nu na e birin ma. Belexe fan nu na e gabutenyie bun ma. ²² E yatagie nu maniyaxi yatagie nan na n naxee to Kebara xure de ra. E birin nu sigama yare nan tun.

11

Darisalamu xa jaxankate nun Isirayila xa boje masare

¹ Na temui Ala Xaxili Seniyenxi naxa n tongo menni, a n xanin Alatala xa horomobanxi naade ra, naxan na sogetede biri ra. Xeme moxoren nun suuli nu na menni. Nama kuntigie Asuru xa di Yaasaniya nun Benaya xa di Pelataya fan nu na e ya ma. ² Alatala naxa a masen n be, «Adamadi, yi mixie na fe paaxi kui. E wama jama ratantanfe e xa marasi ra. ³ E naxe, «Hali won mu banxi ti, barima yi taa luxi ne alo tunde won pinma naxan kui.» ⁴ Na kui i tan adamadi, i xa n ma woyenyi radangi e ma.»

⁵ Na temui Alatala Xaxili Seniyenxi naxa goro n ma, a yi masenyi ti n be n xa a radangi e ma, «Alatala xa masenyi nan ya: Wo tan Isirayila bonsae, n wo xa mapoxunyi kolon. ⁶ Wo bara mixi gbege faxa yi taa kui, wo bara e binbie lu kira ra. ⁷ Na kui n tan, wo Marigi Alatala yi nan masenxi: Wo binbie naxee wolixi kira ra, e findixi subee nan na naxan fama gande yi tunde kui, konon n wo tan kerima ne. ⁸ Wo to

gaaxuxi gere ya ra, n gere rafama ne wo ma! N tan Alatala xui nan ya. ⁹ N wo raminima ne taa kui, n wo sa si gbete sagoe. Na nan findima wo xa jaxankate ra. ¹⁰ Wo faxama gere nan kui Isirayila naaninyi ra. Na kui wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra. ¹¹ Yi taa mu findima wo be tunde ra, wo tan mu findima sube ra naxan ganma be taa kui. N wo tan makiitima Isirayila naaninyi nan na. ¹² Wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra, wo tondi birade naxan xa yaamarie foxo ra. Wo bara n ma seriye rabolo, wo bira si gbete xa seriye foxo ra.»

¹³ N to ge na masenyi falade, Benaya xa di Pelataya naxa faxes. N naxa n yatagi rafelen boxi ma keren na, n fa a fala n xui itexi ra, «N Marigi Alatala, i wama Isirayila mixi donxoe birin sontofe ne?» ¹⁴ Alatala naxa n yaabi, ¹⁵ «Adamadi, Darisalamukae na a falafe i baribooree nun Isirayila bonsoe birin be e xa e makuya Alatala ra, barima e naxe yi boxi findixi e gbe nan na. ¹⁶ Na kui i xa a fala e be, <Alatala xa masenyi nan ya. Hali n e makuya, n e xanin pamanee ma, n luma ne e seeti ma menni fan.»»

¹⁷ «I xa yi masenyi ti: <Wo Marigi Alatala xa masenyi nan ya. N wo malanma ne kelife pamanee tagi wo yensenxi dennaxe, n man Isirayila boxi so wo yi ra.»»

¹⁸ «E gbilenma ne e xa boxi ma, e fa kuye paaxie birin ba naa. ¹⁹ N e boje findima boje keren nan na. N xaxili neene so e yi ra. N e xa boje xoroxoe bama ne, n boje fanyi so e yi ra, ²⁰ alako e xa bira n ma yaamarie foxo ra, e xa n ma seriye binya. E findima n ma pama nan na fa, n tan findi e Marigi Ala ra. ²¹ Konso mixi naxee birama e xa kuye batufe foxo ra, n e xa wali paaxi sare ragbilenma ne e ma. Alatala xui nan na ki.»

²² Na temui na malekee naxa e gabutenyie itala nun e sanyi radigilixie, Isirayila Marigi Alatala xa

nore nu na e xun ma. ²³ Alatala xa nore naxa keli taa kui, a sa a magoro geya fari naxan nu na sogetede. ²⁴ Na laamatunyi kui, Ala Xaxili Seniyenxi naxa n tongo menni, a n xanin Isirayila bonsoe yire naxan nu na konyiya kui Kalide boxi ma. Laamatunyi to jon, ²⁵ n naxa Alatala xa masenyi birin nadangi e ma, a naxee masen n be.

12

Taali konyiya xa fe ra

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, i na bonsoe murutaxi nan tagi yi ki. E ya na na, konso e mu se toma. E tuli na na, konso e mu fe mema, barima bonsoe murutela nan e ra. ³ Adamadi, i naxan nabama, i xa kote yailan alo i na sigafe konyiya nan kui. I xa mini e ya xori yanyi xare ra alo mixi suxuxi naxan xaninfe pamanee ma. Na kui, hali e findixi bonsoe murutaxi nan na, e fama ne fahaamui sotode i xa taali kui. ⁴ I xa i xa kote yailan yanyi ra e ya xori. Nunmare temui i xa mini taa kui e ya xori alo i na sigafe konyiya nan kui pamanee ma. ⁵ I xa yale ti taa tete ma e ya xori, i fa mini na kui a nun i xa kote. ⁶ I xa i xa kote doxo i tunki ma e ya xori, i mini nunmare temui. I xa i yatagi makoto alako i naxa no boxi tode. Na birin bara findi tonxuma ra Isirayila bonsoe be.»

⁷ N naxa na raba alo Ala a masen n be ki naxe. N naxa n ma kote yailan yanyi xare ra. Nunmare ra, n naxa yale ti taa tete ma n belexe ra, n fa mini n ma kote ra e ya xori. ⁸ Na kuye iba, Alatala naxa n maxorin, ⁹ «Adamadi, yi bonsoe murutaxi mu i maxorin nu, i na fe naxan nabafe? ¹⁰ A fala e be, <Alatala yi nan masenxi: Yi kiiti saxi Darisalamu mangee nun Isirayila bonsoe nan birin ma naxee sabatixi be.» ¹¹ A fala e be, <N tan findixi wo be tonxuma nan na. N naxan nabaxi na ki, na nan fama rabade wo fan na. E wo suxuma ne, e wo xanin konyiya kui pamanee ma.»»

¹² «Mange naxan na e xun ma, a a xa kote dɔxɔma a tunki nan ma nunmare temui, a a gi. E yale tima ne taa tete ma alako a xa mini na ra. A a yatagi makotoma ne alako a naxa bɔxi to. ¹³ N na n ma yeɛ italama ne a xun ma, n ma gantanyi a suxu. N a xaninma ne Babilɔn, Kalidi bɔnsɔe xa bɔxi ma, kɔnɔ a mu mɛnni toma a ya ra. A faxama naa. ¹⁴ N fama ne a xa mixi birin nayensende, a xa kuntigie nun a xa sɔɔrie. N e birin nakerima ne santidegema ra.»

¹⁵ «N na e kerɩ jamanɛe ma dunɩja yire birin, e a kolonma ne na kui a n tan nan na Alatala ra. ¹⁶ Kɔnɔ n mixi ndee ratangama ne e ya ma gere kui, n e ratanga kaame nun wuganyi ma, alako e xa nɔ e xa wali kobie mataalide si gbeteɛ be e na lu dennaxe. E a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

¹⁷ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ¹⁸ «Adamadi, i ne i degema temui naxe, i xa serɛn gaaxui ra. I ne ye minma temui naxe, i imaxa kontofili ra. ¹⁹ A fala jama be, <Wo Marigi Alatala yi nan masenxi Darisalamukae nun Isirayilakae xa fe ra. A naxe e e degema gaaxui nan kui, e ye min kontofili ra, barima gbaloe jaaxi a niyama ne harige birin ba e xa bɔxi ma. ²⁰ Taae kanama ne, bɔxi xara. Na kui wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

²¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ²² «Adamadi, munse na yi taali woyenyi ra, naxan na falafe wo tagi Isirayila bɔxi ma? Na taali naxe, <Lɔxɔe na e ikuyafe de, kɔnɔ Alatala xa laamatunyi mu kamalixi fefe ma.» ²³ A fala e be, <Alatala yi nan masenxi: N fama ne na taali woyenyi ifale dande. Mixi yo mu na falama sɔnɔn Isirayila bɔxi ma.» A fala e be, <A gbe mu luxi laamatunyi birin xa kamali. ²⁴ Wule laamatunyi nun wule masenyi jɔnma ne sematɔe yi ra Isirayila bɔnsɔe ya ma. ²⁵ Kɔnɔ n tan Alatala na naxan masen, na kamalima ne a waxati

ma. N fama n ma masenyi raka-malide wo tan murutelae nan be. Alatala xui nan na ki.»

²⁶ Alatala naxa a masen be, a naxe, ²⁷ «Adamadi, Isirayila bɔnsɔe luma ne a fala ra i xa laamatunyi fe masen naxan buma a fa raba. A naxe namɩɔnme xa masenyi mu kamalima fo je wuyaxi na dangi. ²⁸ Na kui, a fala e be, <Alatala yi nan masenxi: N mu dugundima n ma masenyi rakamalide sɔnɔn. N naxan masenxi, na fama ne rabade. Alatala xui nan na ki.»

13

Sematɔe wule faleɛ

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, i xa masenyi ti n xili ra Isirayila namɩɔnme be. A fala e be, naxee masenyi tima e yete bɔɩe ma fe ma, i naxe, <Wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra! ³ Alatala xa masenyi nan ya: Naxankate na namɩɔnme wule faleɛ be, naxee birama e yete xaxili foxɔ ra, e mu laamatunyi yo toxi. ⁴ Isirayila, wo xa namɩɔnme wule faleɛ luma ne alo xulumasee banxi kanaxi kui. ⁵ Wo mu Isirayila xa tete yailanxi alako a xa ti gere kui Alatala xa lɔxɔe. ⁶ E xa laamatunye findixi wule nan na. E xa masenyi mu findixi nɔndi ra fefe ma. E naxe, Alatala xui nan na ki, a fa li Alatala xa mu e xɛxi. E wama na xa kamali tun. ⁷ Fu xa mu na wo xa laamatunye nun wo xa masenyie ra? Wo a falama, Ala xui nan na ki, a fa li n tan Ala xa xui mu a ra!»

⁸ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi wo xa fe ra, a naxe: <N bara keli wo xili ma wo xa wule masenyie nun wo xa wule laamatunye xa fe ra. Alatala xui nan na ki. ⁹ N na n beɛɛ italama ne namɩɔnme wule faleɛ be, naxee wule laamatunye nun wule masenyie xa fe falama. E mu luma n ma jama kuntigie ya ma, e xili bama ne Isirayila xa taruxui kui, e mu soma Isirayila bɔxi ma sɔnɔn. Na kui wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

¹⁰ «E to fa na n ma pama ralɔɛfe ne na ki a falafe ra, <Wo bɔɛe xa sa,> kɔɔ a fa li gbaloe na na. E tete kobi nan ti, e fa a penti a fiixe ra. ¹¹ A fala e be na tete birama ne. Turunnaade nun tune xungbe na fa, balabalanyi goroma ne. ¹² Na tete na bira, a mu falama xe wo be, <Wo mu a pentixi xe? Munse fa niyaxi?>»

¹³ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: <N turunnaade xungbe radinma ne wo ma n ma xɔɛe kui, tune belebele nun balabalanyi sinma ne wo ma senbe ra, a kasare ti. ¹⁴ N tete rabirama ne, wo naxan pentixi, n a sanbunyi maba. A na bira wo ma, wo faxa a bun ma. Na temui, wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra. ¹⁵ N na n ma xɔɛe birin naminima ne na tete ma, nun mixi naxee a pentixi. N a falama ne wo be, Tete mu na sɔɔn, naxee fan a pentixi, nee fan mu na sɔɔn. ¹⁶ Nee findixi na namipɔnme wule falee nan na, naxee nu wɔyɛnma Darisalamu xa fe ra, a bɔɛsa xa fe fala e be, a fa li gbaloe nan tun nu na fafe e ma. Alatala xui nan na ki.>»

¹⁷ «Yakɔsi adamadi, i ya rafindi i xa pama xa gine dimedie ma, naxee namipɔnme masenyi tima e yete bɔɛe ma fe ma. I xa masenyi ti e xili ma, ¹⁸ a falafe ra, <Alatala yi nan masenxi e be, «Naxankate na ginee be naxee belexekɔnnasoe yailanma karafili ra, xa na mu a ra e mafelenyie yailan mixi ratantanfe ra. Wo a mapɔxunxi ne a wo na n ma mixie ratantan, wo mu tɔɔre sɔɔma na kui? ¹⁹ Wo bara n mabere donse di xa fe ra. Wo to wule fala n ma pama be naxan a tuli matima wule ra, wo bara mixi faxa naxan mu nu lanma a xa faxa, wo bara mixi lu naa naxan mu nu lanma a xa lu naa.>»»

²⁰ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: <Wo xa karafilie mu rafan n ma, wo mixi ratantanma naxan na alɔ gantanyi sama xɔɛe be ki naxe. N na karafilie bama ne wo belexee ra, n xɔɛya fima ne mixi ma wo naxan suxu gantanyi kui alɔ xɔɛe. ²¹ N wo xa mafelenyie bama ne wo

ma, n na n ma pama ba wo xa nɔɛ bun ma. Na kui wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra. ²² Wo bara limaniya ba tinxintɔɛe yi ra wo xa wulee ra, n nu wama naxan malife. Wo bara tinxintare rasi e xa lu e xa fe jaaxie kui, n nu wama naxan nakisife. ²³ Wo to na mɔɔli raba, wo mu wule masenyi tife sɔɔn, wo mu luma sematoe xa wali kui. N fama ne n ma pama ratangade wo belexe. Na kui wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.>»

14

Ala xa kate Isirayila bɔɛe rag-bilenfe a ma

¹ Isirayila fori ndee naxa fa n xɔɛni. E to dɔɔɔ, ² Alatala naxa a masen n be, ³ «Adamadi, yi mixie bara kuyee fe tongo e a sa e nii ra, e fe jaaxie suxu naxee e rabirama. A lanma n xa tin e xa n maxandi? ⁴ A fala e be, <Wo Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Isirayilaka naxan yo kuye fe sa a nii ra, a fe jaaxi suxu naxan a rabirama, a na siga namipɔnme yire Ala maxandide, n a xa duba mafindima a xa yunubi raba xasabi nan ma. ⁵ N yi rabama ne alako n xa Isirayila bɔɛsɔɛ bɔɛe rafindi n ma, hali e to bara e makuya n na e xa kuye batufe ra.>»

⁶ «A fala Isirayila bɔɛsɔɛ be, <Wo Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Wo tuubi, wo gbilen wo xa kuye batufe fɔɔɔ ra, wo wo kobe so wo xa fe jaaxie ra! ⁷ Isirayilakae birin, xa na mu a ra wo xa xɔɛe, mixi yo naxan kuye fe sama a nii ra, a fe jaaxi suxu naxan a rabirama, na kanyi na siga namipɔnme yire n maxandife ra, n tan Alatala yati fama na kanyi yaabide. ⁸ N tima ne a kanke, n a findima misaali nan na pama be, a xili findi konbi ra e ya ma. N a kerima ne n ma pama ya ma. Na kui wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.>»

⁹ «Xa na namipɔnme fa tin masenyi falade n xili ra, n tan yati bara a madaxu a xa na raba. Na kui n na n belexe itala a xili ma, n a xa

fe xun nakana n ma pama Isirayila ya ma. ¹⁰ E bara yunubi soto na kui, namijonme yo, nun mixi yo naxan maxandi tima a saabui ra. ¹¹ Na temui Isirayila bonsœ mu luma e makuya ra n na, e seniyentarepa bejinma ne. E findima ne n ma pama ra, n fan findi e Marigi Alatala xui nan na ki.»

¹² Alatala naxa a masen n be, a naxe, ¹³ «Adamadi, xa pama nde n bejin e xa yunubie xa fe ra, n fama ne n belexe italade e xili ma, n e xa baloe jon, n kaame radin e ma, n e xa mixie nun e xa xurusee faxes. ¹⁴ Hali Annabi Nuha, Annabi Daniyeli, nun Annabi Ayuba nu na e ya ma nu, pama noma kiside e xa tinxinyi gbansan nan saabui ra. Alatala xui nan na ki.»

¹⁵ «Xa n sube xaape radin na boxi ma e xa dimœ faxes, mixi birin xa keli naa na subee xa fe ra, ¹⁶ hali na namijonme saxan sa lu naa, n tan wo Marigi Alatala bara n kali, pama mu noma e xa die rakiside. Na namijonme gbansan nan kisima, boxikae tan loe.»

¹⁷ «Xa n gere rabula na boxi ma, n fa a fala <Santidegema xa be kana,> n fa a niya na boxikae nun e xa xurusee birin xa soto, ¹⁸ hali na namijonme saxan sa lu naa, n tan wo Marigi Alatala bara n kali, pama mu noma e xa die rakiside. Na namijonme gbansan nan kisima.»

¹⁹ «Xa n wuganyi radin na boxi ma e xa mixi birin nun e xa xurusee faxes fe ra n ma xone xa fe ma, ²⁰ hali Annabi Nuha, Annabi Daniyeli, nun Annabi Ayuba sa lu naa, n tan wo Marigi Alatala bara n kali, pama mu noma e xa die rakiside. Nama noma kiside e xa tinxinyi gbansan nan saabui ra.»

²¹ «Wo Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Wo xa fe xoxoma ne dangife na tan na n na n ma kasare naani ti wo be, naxee findixi gere, kaame, sube xaape, nun wuganyi ra. Na birin wo xa mixie nun wo xa xurusee soto ma ne. ²² Kono wo xa di ndee fama ne ratangade na ma. E fama ne wo yire, wo fa seewa e jere

ki matofe ra, wo fa madundu gbaloe xa fe ra n naxan nagirixi Darisalamu ma. ²³ Wo madundi soto ma ne e jere ki matofe ra, barima wo fama ne a kolonde a n na birin naba fe nde nan ma. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

15

Darisalamu xa paxankate

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe: ² «Adamadi, weni bili fan fotonyi wuri salonyi be? ³ Weni bili wuri rawalima a xa findi se gbaku se ra, xa na mu a ra se gbete naxan tide na na? ⁴ Na wuri mooli na gan, keli a xunyi ma han a sa doro a xore ra, a noma rawalide se nde ra fa? ⁵ Xa a mu nu noma rawalide se nde ra a to nu sixi, a na gan, tide yo mu luma a ma soton.»

⁶ «Na kui, wo Marigi Alatala xa masenyi nan ya: N fe rabama ne Darisalamukae ra, alo n fe naxan naba na weni bili wuri ra n naxan ganxi. ⁷ N tima ne e kanke. Hali e mini te i, na te fanma e donde. N na ti e kanke ma, wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra. ⁸ N e xa boxi xun nakanama ne, barima e bara n yanfa. Alatala xui nan na ki.»

16

Isirayila xa yene Ala mabiri

¹ Alatala naxa yi masenyi ti n be, a naxe: ² «Adamadi, Darisalamu rakolon a xa fe kobie ra. ³ A fala a be, <I Marigi Alatala yi nan masenxi: I barixi Kanaan boxi nan ma, Amerika nan nu na i baba ra, i nga findixi Xitika nan na. ⁴ I barixi loxoe naxe, mixi yo mu wo furixuli xaba, e mu i maxa ye nun foxe ra alako i xa seniyen, e mu i mafilin dugi kui. ⁵ Mixi yo mu kinikini i ma na fe mooli rabafe ra. E i woli burunyi, barima i nu mapaaxin birin be.»

⁶ «N nu na dangife i yire temui naxe, n naxa i to i na i nii magagafe i saxi wuli xora. N naxa a fala i be, <I xa kisi.> ⁷ N naxa i ramalo sansi noma ki naxe. I bara findi ginemedi tofanyi ra. I fate bara

mɔ, i xunsexɛ bara kuya, kɔnɔ han na temui dugi mu nu nu ragoroxi i ma. I mageli nan nu a ra.»

⁸ «Temui nde to dangi, n naxa a to i findixi sungbutunyi ra. Na kui n naxa n ma dugi sanbunyi felen i ma i suturafe ra, a findi saatɛ ra won tagi. Na kui i findixi n tan nan gbe ra, i Marigi Alatala.»

⁹ «N naxa i maxa ye ra, n wuli ba i ma, n fa ture xiri fanyi so i ma. ¹⁰ N naxa dugi fanyi dɛgɛ i bɛ, n na ragoro i ma. N naxan sankiri fanyi so i sanyi. ¹¹ N naxa i raxunma bɛlɛxɛ rasoe nun kɔnmagore ra. ¹² N naxa xurundɛ sa i jɔɛ ra, n tulirasoe sa i tulie ra, n mangɛ tɔnxuma dusu i xun na. ¹³ I nu raxunmaxi xɛɛma nun gbeti nan na, i nu maxirixi dugi tofanyie nan na, i nu donse fanyi donma naxan findi kumi nun ture ra. I xa tofanyi xun nu fa masa tun, mangɛya naxa radaxa i bɛ. ¹⁴ I xili naxa din pamanɛ ra i xa tofanyi xa fe ra, barima tofanyi kamalixi nan nu a ra i xa nɔrɛ saabui ra n naxan fixi i ma. Alatala xui nan na ki.»

¹⁵ «Kɔnɔ na temui i naxa la fɔlɔ i xa tofanyi nun i xili fanyi ra, i fa so langoeɓa rabafe. I nu i yetɛ soma mixi birin yi ra, i lu e sagoe. ¹⁶ I naxa i xa dugi tofanyie itala geya fari i langoeɓa raba dɛnnaxɛ. Na fe mɔoli mu lanma feo. Na rabafe mu fan. ¹⁷ I naxa i xa xunmase xɛɛma nun gbeti daaxie tongo, n naxee fixi i ma, i e yailan kuye xɛmɛɛ ra, i fa langoeɓa raba nee ra. ¹⁸ I naxa i xa dugi tofanyie ragoro e ma, i fa n ma ture nun n ma surayi ba sɛrɛxɛ ra e bɛ. ¹⁹ N donse naxan so i yi ra, i bara na taami fanyi, na ture, nun na kumi birin ba sɛrɛxɛ gan daaxi ra e bɛ. I na nan nabaxi. Alatala xui nan na ki.»

²⁰ «I naxa i xa die tongo, n naxee fixi i ma, i e fan ba sɛrɛxɛ ra na kuyee bɛ. I xa langoeɓa mu nu i wasama nu? ²¹ I bara n ma die kɔn naxaba, i e ba sɛrɛxɛ ra kuyee bɛ! ²² I xa fe kobie nun i xa langoeɓa birin kui, i mu ratu a ma n naxan nabaxi i bɛ i mageli to nu a ra, i

nu i nii magagafe i wuli xɔɔra temui naxɛ?»

²³ «Naxankatɛ na i bɛ! Alatala xui nan na ki. Safe i xa wali jaaxi xun ma, i bara fe gbɛtɛ fan naba. ²⁴ I bara yiree ti taa tagi kira dɛ ra, ²⁵ i fa i fate xa tofanyi masen pama bɛ kɛnɛ ma, alɔ langoe naxan wama xɛmɛ mabɛndunfe a ma. ²⁶ I bara langoeɓa raba Misir-akae ra, i dɔxɔboore naxee xa gine fe xɔrɔxɔ. I xa langoeɓa radangixi bara n naxɔnɔ. ²⁷ Na kui n bara n bɛlɛxɛ itala i xili ma, n fa nde ba i xa bɔxi ra, n a sa i yaxuie Filisitakae sagoe, i xa wali kobie xa fe ra naxee bara e raterenna. ²⁸ I bara langoeɓa raba Asiriyakae fan na, barima sese mu i wasama. ²⁹ Na dangi xanbi i bara langoeɓa raba Babilɔn yulɛɛ ra, kɔnɔ nee fan mu i wasa.»

³⁰ «I bɔjɛ kobi! Alatala xui nan na ki. I yi langoeɓa mɔoli rabama di? ³¹ I to i xa langoe yiree ti taa kui kira dɛ ra, i mu nu luxi alɔ langoe yati barima i nu langoeɓa rabafe nɛ tun kɔbiri xanbi!»

³² «Yɛnɛ gine, xɔjɛɛ rafan i ma dangife i xa mɔri ra. ³³ Langoe birin wama langoe sare xɔn, kɔnɔ i tan nan luma i jɛngɛɛ ki ra, alako i xa e mabɛndun i ma a mɔoli birin na. ³⁴ I mu luxi alɔ langoe gbɛtɛɛ. Mixi yo mu i mayandima i xa wali ra. I tan nan e mayandima, i fa e sare fi, i mu se sɔtɔ.»

³⁵ «I tan langoe gine, i tuli mati Alatala xa masenyi ra! ³⁶ I Marigi Alatala yi nan masenxi: I to i xa naafuli ba alako i xa langoeɓa raba i jɛngɛɛ ra, i to kuyee mɔoli birin ti, i fa i xa die wuli ba sɛrɛxɛ ra e bɛ, ³⁷ n fama nɛ i jɛngɛɛ birin malande, naxee nu rafan i ma nun naxee mu nu rafan i ma, n i jaibɔɛ masen e bɛ a kɛnɛ ma, i xa yaagi. ³⁸ N i makiitima nɛ alɔ gine yenɛla nun faxɛti makiitima ki naxɛ. N nan n gbe jɔxɔma nɛ i ma n ma xɔnɛ nun n ma tɔɔnɛ xɔrɔxɔɛ ra. ³⁹ Na temui n i sama nɛ i jɛngɛɛ sagoe, e i xa langoe yiree kana, e i xa dugie nun i xa xunmasee ba

i ma, e fa i lu i mageli ra fœn. ⁴⁰ E e malanma nε i xili ma, e i magoŋo gēmεε ra, e i masoχo e xa santidεgemaε ra. ⁴¹ E i xa banxie ganma nε, e i paxankata ginε gbegebe ya xœri. N i xa langoeŋa danma nε, i mu i jεngεε kima sœnœn. ⁴² N na gε na rabade i ra, n ma xœnε goroma nε i xa yanfanteya xa fe ra.»

⁴³ «N fama nε i xa wali sare birin nagbilende i ma, barima i mu i ratu i fonike tœmui ma. I Marigi Alatala xui nan na ki. I mu langoeŋa xa sa i xa fe kobi gbetεε fari?»

⁴⁴ «Taali faleε fama yi taali falade i xun ma, <Nga lu ki yo ki, a xa di ginε fan luma na ki nε!> ⁴⁵ I nga xa di yati nan i ra, naxan mε a xa mœri nun a xa die ra. I taara ginεmaε fan mε nε e xa mœrie ra, nun e xa die ra. I nga findixi Xitika nan na, i baba findixi Amorika nan na. ⁴⁶ Samari findixi i taara ginεma nan na naxan sabatixi i kœla ma, a nun a xa taa gbetεε kui. Sodoma nan findixi i xunya ginεma ra naxan sabatixi i yirefanyi ma, a nun a xa taa gbetεε ra. ⁴⁷ I bara bira e xa wali jaaxi fœχo ra, i man bara jaaxu dangife e tan na. ⁴⁸ N bara n kali, Sodoma nun a xa taaε mu i xa jaaxuna lixi. Alatala xui nan na ki.»

⁴⁹ «I xunya Sodoma xa yunubie findixi yi nan na: yetε igboŋa, bannaya, nun kinikinitareŋa tœœromixie mabiri. ⁵⁰ E de igbo, e fe jaaxie rabama n ya xœri. Na kui, n naxa e xa fe ŋœn! ⁵¹ Samari mu yunubi raba alo i tan. I xa fe kobi raba gbo dangi a gbe ra ŋœn! Na taa jaaxi tinxin i bε. ⁵² I xa yaagi tun! I xa jaaxuna kui, a luxi nε alo i xunyaε na fisa i bε. I xa na kote xanin.»

⁵³ «Kœnœ a rapœnyi, n fama nε Sodoma nun a xa taaε nun Samari nun a xa taaε xa fe xun nakelide. I fan luma nε na xunnakeli kui. ⁵⁴ I bara yaagi soto i xa wali kobi xa fe ra. Na bara a niya Sodoma nun Samari xili xa fan dondoronti. ⁵⁵ I xunya Sodoma nun a xa taaε nun i taara Samari nun a xa taaε xun nakelima nε alo singe. I fan nun i xa taaε luma na xunnakeli nan kui. ⁵⁶ I

nu i yetε igboma tœmui naxε, i mu tin fe fanyi falade i xunya Sodoma xa fe ra, ⁵⁷ beenun i xa jaaxuna xa sa kœnε ma. Yakœsi Edon nun a xa taaε nun Filisita nun a xa taaε, e birin i maberema. ⁵⁸ Na langoeŋa nun fe kobie yaagi luma nε i ma. Alatala xui nan na ki.»

⁵⁹ «I Marigi Alatala yi nan masenxi: N i sare ragbilenma nε i ma sœriye ki ma, barima i bara n ma kali mabere n ma saate kanafe ra. ⁶⁰ Kœnœ n tan mu nœemuma won ma saate ma, won naxan tongo i fonike tœmui. N fama nε saate tongode i bε naxan mu ŋœnma abadan. ⁶¹ Na kui, i taara nun i xunya na gbilen i ma, i ratuma nε i xa kira jaaxi ma yaagi ra. N e fima nε i ma, kœnœ na fe mu na won ma saate singe kui. ⁶² N saate tongoma nε i bε, i a kolonma nε a n tan nan na Alatala ra. ⁶³ N na gε i xun sarade i xa yunubie xa fe ra, i fama nε ratude fe dangixie ma yaagi kui, i fa i dε ragali i xa yaagi xa fe ra. Alatala xui nan na ki.»

17

Taali wœyenyi Isirayila bε

¹ Alatala naxa a masen n bε, a naxε, ² «Adamadi, i xa yi taali fala Isirayila bœnsœε bε. ³ A fala e bε, <Won Marigi Alatala yi nan masenxi: Sœge xungbe, gabutenyi senbemaε, xabe kuye tofanxie, naxa fa Liban, a sediri bili salonyi bolon a kœn na. ⁴ A naxa na xanin yule bœxi ma, a a si e xa taa kui.»>

⁵ «A naxa sansi xœri nde tongo Isirayila bœxi ma, a sa na si bœxi fanyi ma, ye gboxi dennaxε. ⁶ Na sansi xœri naxa bula, a findi weni sansi dunke ra naxan salonyie nu kuyama a gbe ra. A salonyie nu fa e ramaxa koore ma, a sanke nu goro ye fenfe ra. Na sansie naxa fan, a salonyie naxa wuya a burexεε naxa fan.»

⁷ «Sœge xungbe gbete naxa mini naa ra, a gabutenyie xungbo, a xabee wuya. Weni bili naxa a sankee nun a salonyie rapœre kelife bœxi ma a nu sixi dennaxε, sigafe

ra sege mabiri ye sotofe ra. ⁸ A nu sixi boxi fanyi nan ma, ye gbegbe nu na dennaxe, alako a xa findi a ra, a weni bogi fanyi ramini.»

⁹ «A fala e be, <Won Marigi Alatala yi nan masenxi: Na weni bili fanma? A mu fama a italade, a bogi bira, a xara? A salonyie nun a burexe kanama ne. A italafe mu xoxoxo. ¹⁰ Hali a itala, a si yire gbete, foye naxan kelima sogetede mabiri a mu a xarama xe gbiki?>»

¹¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ¹² «A fala yi bonsoe murutaxi be, <Wo mu na taali fahaamuxi? Babilon mange bara siga Darisalamu, a naa mange nun a kuntigie suxu, a e xanin Babilon. ¹³ A bara mixi keren sugandi mange bonsoe ya ma, a saate xiri a nun na tagi, a a ti mangeya ra kali ra. A man bara boxi kuntigie tan xanin, ¹⁴ alako boxi senbe xa xurun, han a mu no a ikelide sonon, fo a nu saate rabatu tun.>»

¹⁵ «Konon na mange sugandixi fan naxa muruta, a xerae rasiga Misira mange ma soee nun soorie fende. Na fe mooli sooneyama? Naxan matandi tima na ki, a mu tooroma yare? ¹⁶ N bara n kali, n tan Alatala nan xui a ra, a faxama Babilon boxi nan ma, mange fe ma naxan mangeya soxi a yi ra, a naxan xa saate maberexi, a a kana. ¹⁷ Misira mange mu noma a malide gere kui, a yaxuie see yailanma taa tete kanafe ra temui naxe. ¹⁸ A to a xa kali mabere saate kanafe ra, a fama ne na sare sotode.»

¹⁹ Na xa fe ra, Alatala yi nan masenxi, a naxe, «N bara n kali n yete ra, a to n ma kali mabere, a to n ma saate kana, n na sare ragbilenma ne a ma. ²⁰ N na n ma yele italama ne a ya ra, n a suxu n ma gantanyi ra. N a xaninma ne Babilon boxi ma, n fa a paxankata a xa yanfanteya xa fe ra menni, a naxan nabaxi n na. ²¹ A xa soorie sontoma ne santidegema ra, mixi donxoe yensenma ne. Wo a kolonma

ne na kui a n tan Alatala nan na nate tongoxi.»

²² Won Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe, «N sediri salonyi bama ne a kon na, salonyi fanyi naxan na koore ma, n fa a si geya itexi fari. ²³ N a sima ne Isirayila geya ma, a salonyie fan, e bogi gbegbe ramini. A findima ne sediri wuri bili tofanyi ra. Xoni mooli birin fama ne e malabude, a salonyie niini bun ma a kon na. ²⁴ Na kui wuri bili birin a kolonma ne, a n tan Alatala nan wuri bili itexi igoroma, n wuri bili igoroxi ite. N wuri xinde xara, n wuri xare rafan. N tan Alatala xui nan na ki. N fama ne na rakamalide.»

18

Yunubitoe sare

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Wo yi taali woyenyi falama ne Isirayila boxi ma. Wo naxe, <Forie na mangoe yoxoe don, e xa die nan pinyie muluxunma.> Wo na falama munfe ra? ³ N bara n kali n yete ra, a mu lanma wo xa yi taali fala Isirayila boxi ma sonon. ⁴ N tan nan gbe na nii birin na, babe ba, di ba. N tan nan gbe e birin na. Nii naxan na yunubi raba, na nii nan bonoma.»

⁵ «Mixi naxan tinxin, naxan fe fanyi rabama,

⁶ naxan mu serexe donma kuye be geyae fari, naxan mu a ya tima Isirayila xa kuyee ra, naxan mu yene rabama a doxoboore gine ra,

naxan mu gine masama a xa kike wali kui,

⁷ naxan mu mixi rawalima a yete xa geeni xa fe ra,

naxan donifa xa seeke ragbilenma a ma,

naxan mu mune tima,

konon a fa setare ki, a dugi fi misikiine ma,

⁸ naxan mu geeni mooli yo fenma doni kui,

naxan a yete suxuma fe jaaxi rabafe ra,
naxan kiiti tinxinxi sama mixie tagi,
9 naxan n ma yaamarie rabama, a n ma seriye rabatu,
na kanyi findixi tinxintoe nan na.
Na kisima ne.
Alatala xui nan na ki.»

10 Kono xa a sa li a xa di nde na na, naxan mixi bonboma, a faxe tima, a fe jaaxi gbete raba 11 a baba mu darixi naxan na, a xa fe na di? A serexe donma kuye be geya fari, a yene raba a dɔxoboore xa gine ra, 12 a setare nun misikiine tɔrɔma, a muje tima, a tondi seeke ragbilende, a a yae tima kuyee ra, a fe jaaxie rabama, 13 a geeni fenma doni kui. Na mixi mooli kisima? Ade, a a yete nii sare fima ne faxe ra a xa fe jaaxie ma!

14 «Kono xa na di jaaxi di nde soto, naxan bara a baba xa yunubie to, a fa lu a mu tin na wali mooli rabade, a xa fe luma di?

15 A mu serexe donma kuye be geya fari.

A mu a ya tima Isirayila kuyee ra.
A mu yene rabama a dɔxoboore gine ra.

16 A mu mixi rawalima a yete xa geeni xa fe ra.

A mu seeke maxorinma.

A mu muje tima,
kono a setare kima, a dugi fima misikiine ma,

17 a a yete suxuma fe jaaxi rabafe ra,

a mu geeni mooli yo fenma doni kui. Na di mu bonoma a baba xa fe jaaxi xa fe ra. A kisima ne. 18 Kono a baba tan, naxan findi funmala ra, naxan a boore muja, naxan fe jaaxie raba a xa mixie tagi, a tan nan bonoma a xa yunubie xa fe ra.»

19 «Kono wo n maxorinma, <Mun-fera na di mu a baba xa yunubi kote tongoma?> N xa a fala wo be, na di tinxintoe, naxan bara n ma seriye rabatu, a kisima ne. 20 Naxan na yunubi raba, na nan bonoma. Di mu a baba xa yunubi kote xaninma.

Baba fan mu a xa di xa yunubi kote xaninma. Tinxintoe fama ne tinxinyi sare soto. Yunubie tan fama yunubi sare soto.»

21 «Kono xa yunubie gbilen a xa yunubie foxo ra, a bira Ala xa seriye foxo ra tinxinyi kui, a kisima ne, a mu bonoma. 22 A fe kobi naxee birin naba, na birin bama ne a ma, a fa kisi a xa tinxinyi saabui ra. 23 N tan wo Marigi Alatala jlexinma yunubie xa jaxankate ra? A xa gbilen a xa yunubi foxo ra, a xa kisi, na nan napan n ma.»

24 «Kono xa tinxintoe gbilen a xa tinxinyi foxo ra, a fa fe jaaxi raba alo yunubie a rabama ki naxe, a kisima? A fe fanyi naxee birin naba, na birin bama ne a ma, a yunubi soto, a fa bono a xa fe jaaxie saabui ra.»

25 «Wo naxe, <Marigi xa kira mu tinxin.> Isirayila bonsoe, wo wo tuli mati n na. N ma kira mu tinxinxi xe, ka wo tan nan xa kira mu tinxin?

26 Xa tinxintoe a kobe so fe fanyi rabafe ra, a bonoma a xa yunubie nan ma fe ra. 27 Kono xa tinxintare a kobe so fe jaaxi rabafe ra, a bira tinxinyi foxo ra, a kisima ne. 28 A to a xa wali kobie birin mato, a nate tongo a xa gbilen nee foxo ra, na nan a ra a kisima, a mu bonoma. 29 Kono Isirayila bonsoe naxe, <Ala xa kira mu tinxin.> N tan nan ma kira mu tinxin ba, ka wo tan nan xa kira mu tinxin?»

30 «Na kui Isirayila bonsoe, n wo kankan makiitima a xa fe rabaxi bere nan ma. Wo xa tuubi! Wo gbilen wo xa yunubie rabafe foxo ra, alako nee naxa wo bono. 31 Wo xa wo makuya wo xa yunubie ra wo naxee rabaxi, wo wo boje masara, wo xaxili neene tongo. Isirayila bonsoe, wo tima bonoe kira ra munfe ra? 32 N mu wama mixi yo xa bono. Wo tuubi alako wo xa kisi! Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

19

Isirayila mangee

1 Wo xa kinikini Isirayila mange suukibae ma yi ki:

2 «Wo nga findi yete gine fanyi nan na yete tagi.
A saxi a xa die tagi, a e xuru.
3 A naxa a xa di nde ramɔ, a findi senbema ra.
Na di naxa fata a baloe fende, a mixie yati faxa.
4 Namanee to a xa fe me,
e naxa a suxu e xa gantanyi ra,
e a xanin Misira wure ra a jɔe kui.»

5 «Na yete gine to a to, a xa fe mu sooneyaxi,
a naxa a xa di gbete tongo,
a a findi yete senbema ra.
6 Na di nu a jere ma yete tagi a senbe ma.
A naxa fata a baloe fende, a mixie faxa.
7 A naxa nee xa tete kana, a taakae faxa.
Nama birin nu bara gaaxu a xa yirindinyi yara.
8 Namanee man naxa keli a rabilinyi,
e naxa e xa yele itala, e a suxu gantanyi ra.
9 E naxa a raso kule kui wuree ra,
e a xanin Babilon mange xon ma.
Menni e naxa a raso geeli kui.
A yirindin xui mu me Isirayila geyae fari sonon.»

10 «Wo nga nu luxi ne alo weni bili naxan sixi xure de ra.
A nu bogima, a salonyie nu wuya, barima ye nu gbo a yire.
11 Salon fanyie nu na a be,
naxee fan mange sawuri ra.
A nu tixi sansie birin xun ma a xa maite nun a salon wuyaxie xa fe ra.
12 Konɔ a bara tala xone kui, a rabira boxi ma.
Sogetede foye naxa a xara, a bogie kana.
A salon fanyie naxa lisi, te naxa e gan.
13 Yakosi a sixi gbengberenyi nan ma,
boxi xoxoxe, ye mu na dennaxe.
14 Te bara mini a salonyi nde kui, a a bogie gan.
Salon fanyi yo mu na a be sonon,

naxan findima mange sawuri ra.»
Kinikini suuki nan na ki naxan bama nimise kui.

20

Isirayila bonsɔe xa matandi

1 A je solofere nde, kike suuli, xi fu nde ra, Isirayila fori ndee naxa fa n yire, e xa Alatala xa marasi fen.
2 Alatala naxa a masen n be, a naxe,
3 «Adamadi, Isirayila forie maxorin munfe ra e faxi n ma marasi fende, n to a fala e be n mu tin e xa n maxandi na ki. Alatala xui nan na ki.»
4 «Adamadi, i xa e makiiti e xa fe jaaxie nun e benbae xa fe jaaxie xa fe ra. 5 A fala e be, <Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N Isirayila sugandi temui naxe, n na n kali ne n belexe itexi ra Yaxuba bonsɔe be a n tan nan na e Marigi Alatala ra. N na n yete masen e be Misira boxi ma, 6 n fa n kali e be a n e ramini nae menni sigafe ra boxi fanyi ma, n dennaxe sugandixi e be, kumi nun xipe xe lema boxi naxan ma. 7 N a masen e be, e xa Misira kuyee wole, alako e naxa fa e yete findi seniyyentaree ra. N tan nan na e Marigi Alatala ra.»

8 «Konɔ e naxa n xui matandi. E mu Misira kuyee wole, e mu gbilen nee foxo ra. Na kui n naxa a masen e be a n fama ne n ma xone radinde e ma Misira boxi ma. 9 Na dangi xanbi, n naxa nate tongo n xa e ramini naa, alako n xili naxa fa mabere pamanee tagi e nu dennaxe.
10 N naxa e ramini Misira boxi ra, n fa e xun ti gbengberenyi ra. 11 Menni n naxa n ma yaamarie so e yi ra, n e rakolon n ma seriye ra. Mixi naxee birama nee foxo ra, e kisima ne. 12 N naxa malabui loxoe xa yaamari fan fi e ma tonxuma ra n tan nun e tan tagi, alako e xa a kolon n tan Alatala nan e rasenyenma.»

13 «Konɔ Isirayila bonsɔe naxa e kobe raso n na gbengberenyi ma. E n ma malabui loxoe xa yaamari mabere. E mu bira n ma yaamarie foxo ra, e mu n ma seriye suxu,

naxee nu noma e rakiside. Na kui n naxa a nate, n xa n ma xone birin namini e ma, n xa e sonto gbengberen yire. ¹⁴ Hali n mu na raba, alako n xili naxa fa mabere pamanee tagi, n e ramini naxee ya xori Misira boxi ra, ¹⁵ n naxa n kali n belexe itexi ra gbengberenyi ma, a n mu e xaninma na boxi fanyi ma sonton, n nu bara naxan fi e ma, xipe nun kumi xelema dennaxe. ¹⁶ N na nate tongo ne, barima e nu n ma yaamarie nun n ma seriye nan maberema, e tondi n ma malabui loxe xa yaamari suxude a ki ma. E xa kuye fe nan nu na e boje ma. ¹⁷ Kono n naxa kinikini e ma, n mu e sonto gbengberenyi ma. ¹⁸ N naxa a masen e xa die be menni, n naxe, <Wo naxa bira wo benbae xa yaamarie nun e xa seriye foxo ra de. Wo naxa wo yete findi seniyentaree ra e xa kuyee batufe ra. ¹⁹ N tan nan na wo Marigi Alatala ra. Wo xa bira n tan nan ma yaamarie foxo ra, wo xa n ma seriye suxu. ²⁰ Wo xa n ma malabui loxe raseniyen, alako na xa findi tonxuma ra won tagi. Na kui wo a kolonma ne a n tan nan na wo Marigi Alatala ra.>>

²¹ «Kono Isirayila die naxa muruta n ma, e mu n ma yaamarie rabatu, e mu e joxo sa n ma seriye xon ma naxan mixi rakisima, e fa n ma malabui loxe xa yaamari mabere. Na kui n naxa a masen, n xa n ma xone birin namini e ma gbengberen yire. ²² Kono n mu na raba, alako n xili naxa fa mabere pamanee tagi, n e ramini naxee ya xori Misira boxi ra. ²³ Kono n na n kali n belexe itexi nan na gbengberenyi ma, n xa e rayensen ye pamanee tagi, ²⁴ barima e mu n ma seriye rabatu, e n ma yaamarie matandi, e n ma malabui loxe xa yaamari mabere, e man fa e ya rafindi e benbae xa kuyee ma. ²⁵ N naxa e lu e xa bira e yete xa yaamari jaaxie foxo ra, seriye mooli nde naxan mu noma sooneyade. ²⁶ N naxa a lu e xa findi seniyentaree ra serexe mooli nde xa fe ra, mixi xa di singe faxama

serexe naxan ma fe ra. N nu wama ne e xa na foxi magaaxuxi to, alako e xa a kolon a n tan nan na Alatala ra.»

²⁷ «Adamadi, i xa a fala Isirayila bonsoe be, i naxe, <Wo marigi Alatala yi nan masenxi: Wo benbae bara n finsiriwali, e bara n yanfa. ²⁸ N to bara e raso boxi ma, n na n kali naxan na fife ra e ma, e naxa serexe ba folo kuyee be geyae fari nun wurie bun ma. E nu surayi ganma e be, e minse fan ba serexe ra. Na birin naxa na xono ki fanyi ra, ²⁹ n fa e maxorin, Munse na yi yire itexi ra wo sigafe dennaxe? Han ya na batudee xili falama Yire itexie.>>

³⁰ «Na nan a ra, a fala Isirayila bonsoe be, <Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: Wo wama findife seniyentaree ra alo wo benbae, wo fa bira e xa kuye jaaxie foxo ra? ³¹ Wo na wo xa die ba serexe ra te xora, wo na wo xa seniyenyi nan kanafe na ki. A lanma n xa tin wo xa n maxandi? N tan wo Marigi Alatala, n bara n kali n mu wo luma wo xa n maxandi.>>

³² «Wo naxe wo wama ne lufe alo dunija pamanee, naxee wuri nun gemé batuma. ³³ N tan wo Marigi Alatala, n bara n kali a n na n ma mangeya rapere ma ne wo xun ma senbe ra, n na n ma xone birin namini wo ma. ³⁴ N wo raminima ne pamanee ya ma senbe ra, n wo malan yire keren n ma xone kui. ³⁵ N wo xaninma ne gbengberenyi ma pamanee tagi, n wo jaxankata menni. ³⁶ N naxan nabaxi wo benbae ra Misira gbengberenyi ma, n na fan nabama ne wo fan na. Wo Marigi Alatala xui nan na ki. ³⁷ N wo radangima ne n ma yisuxuwuri bun ma, n fa wo rapere n ma saate ra. ³⁸ N murutelaie nun matandilae bama ne wo ya ma, naxee na n gerefe. N e raminima ne boxi ra e sabatixi dennaxe konyiya kui, kono n mu e xaninma Isirayila boxi ma. Na kui wo fama ne a kolonde a n tan nan na Alatala ra.»

³⁹ «Wo tan Isirayila bonsoe, wo Marigi Alatala yi nan masenxi wo

be: <Xa wo wama sigafe wo xa kuyee batude, awa yire, kono xa a sa li wo wo tuli matima n xili seniye nxi nan na, wo naxa n mabere sonon wo xa kuye batui ra. ⁴⁰ Wo Marigi Alatala xui nan yi ki: Isirayila bonsoe fama ne n batude yi geya itexi seniye nxi fari. N e rasenema ne a fanyi ra, n e xa serexe seniye nxi tongo a nun e xa hadiya birin. ⁴¹ N na wo ramini pamanee tagi wo rayensenxi dennaxe, n wo rasenema ne a fanyi ra, alo surayi xiri fanyi. N na n ma seniye nyi masenma ne pamanee be wo saabui ra. ⁴² N na wo ragbilen wo xa boxi ma Isirayila, n na n kalixi naxan fife ra wo benbae ma, wo fama ne a kolonde a n tan nan na Alatala ra. ⁴³ Menni, wo wo ratuma ne wo xa fe paaxie birin ma, naxee wo findi mixi seniye ntaree ra, wo fa lu na yaagi kui tun. ⁴⁴ N na wo rakisi n xili xa fe ra, n mu wo xa wali paaxie sare fi wo ma, wo fama ne a kolonde a n tan nan na Alatala ra. Isirayila bonsoe, wo Marigi Alatala xui nan na ki.>>

21

Naxankats Negewi boxi be

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, i ya rafindi i yirefanyi ma, i kawandi ti Negewi fotonyi be. ³ A fala: <Negewi fotonyi, i i tuli mati i Marigi Alatala xa masenyi ra. A xui nan ya: N te radexema ne i xonyi, naxan i xa wuri xindee nun wuri xaree birin ganma. Na te mu tuma. A foxi toma ne keli yirefanyi ma han koola ma. ⁴ Mixi birin a kolonma ne a n tan Alatala nan na te radexexi. A mu tuma.>>

⁵ Na temui n naxa a fala a be, «N Marigi Alatala, pama naxe, a n taali woyenyi nan tun falama.» ⁶ Alatala naxa a masen n be, ⁷ «Adamadi, i ya rafindi Darisalamu ma, i xa kawandi ti hromolingira xa fe ra. I xa masenyi ti n xili ra Isirayila xili ma. ⁸ A fala Isirayila pama be: <Alatala yi nan masenxi: N tixi wo kanke. N na n ma santidegema bama ne a tee

i, n fa wo xa tinxintosee nun wo xa tinxintaree faxa. ⁹ N to nate tongo tinxintosee nun tinxintaree xili ma, n ma santidegema bama ne a tee i yi pama birin xa fe ra, naxee na yirefanyi nun koola ma. ¹⁰ Na kui, birin a kolonma ne, a n tan nan n ma santidegema ramixi a tee i wo xilima. N mu a rasoma sonon.>>

¹¹ «Adamadi, i xa i wa xui ramini i boje toroxi sunnuxi xoroxoe xa fe ra. ¹² E na i maxorin i wafe fe naxan ma, i xa e yaabi, <Xibaaru xoroxoe bara n li. Limaniya bama ne mixi birin yi ra na xa fe ra. Mixi birin boje kontofilima ne, mixi birin sanyi seren gaaxui kui.> N xa a fala i be, a na fafe. I Marigi Alatala xui nan na ki.»

¹³ Alatala naxa a masen n be, ¹⁴ «Adamadi, n ma xera iba, a falafe ra, <Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe:

Santidegema fanyi, santidegema xapenxi!

¹⁵ Santidegema naxan gbaloe rabama, santidegema naxan dangima alo seyamakonyi.

Won noma jalexinde n ma di xa mange sa wuri ra?

Ade, santidegema fama ne birin xun nakanade.

¹⁶ Santidegema faxi ne a fe xa sooneya,

a xapen, a suxuxi faxeti yi ra.

¹⁷ Adamadi, i wa xui ite,

barima na santidegema tima ne n ma pama kanke,

a Isirayila mangee faxa, a nun n ma pama.

Na kui, i kanke madin sunnunyi kui.>>

¹⁸ «Matoe nan a ra.

Munse fama rabade xa Yudaya mangeya mu fa no tide yi santidegema yara?

Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

¹⁹ «Adamadi, i xa masenyi ti n xili ra.

I xa i belexe bonbo keren.

Santidegema man xa bonbo firin, a
xa bonbo saxan.

Santidegema nan a ra naxan gbaloe
rabama,

naxan faxe tima yire birin.

²⁰ Na kui limaniya bama ne mixie yi
ra,

mixi gbegbe sonto.

N ma santidegema tima ne naadæ
birin na faxe tife ra.

A dangima ne alo seyamakonyi.

²¹ Santidegema xabe tima ne yire-
fanyi ma,

a xabe ti koola ma,

a de ya rafindixi yire birin ma.

²² Na temui, n tan Alatala fama ne n
belexæ bonbode,

n ma xone fa dan.

Alatala xui nan na ki.»

²³ Alatala naxa a masen n be, a
naxe, ²⁴ «Adamadi, i naxan nabama,
i xa kira firin naboo Babilon mange
xa santidegema jere ma naxee ra.
E firin xa keli yire keren, tonxuma
xa ti yire nde e fatanma dennaxe.

²⁵ Kira keren xa siga Amoriakæ xonyi
naxan xili Raaba. Kira firin nde
xa siga Yudaya xa taa makantaxi
naxan xili Darisalamu. ²⁶ Babilon
mange tima ne na kira firin xunyi
ra, a xa sematoe wali raba alo
xalie mawolife, kuyee maxorinfe,
nun sube boje matofe. ²⁷ Na se-
matoe wali a masenma ne a be a
xa siga Darisalamu mabiri, a xa
geresosee tongo tete longori ra, a
xa na naadæ rabira, a fa gbaloe
ti taa kui. ²⁸ Darisalamukæ to
saate xiri e nun Babilon mange ra,
e na sematoe wali toma wule nan
na. Kono Babilon mange mu a tuli
matima e ra, barima a naxe e fan
bara haake soto a mabiri. Na nan
a ra, a e xaninma konyiya kui.»

²⁹ «Wo Marigi Alatala yi nan
masenxi: Wo xa wali paaxi bara
a niya n xa ratu wo xa yunubi
dangixie ma, n xa wo xanin konyiya
kui. ³⁰ I tan Isirayila mange tinx-
intare, i xa paxankate loxo bara
a li. ³¹ I Marigi Alatala yi nan
masenxi, a naxe, «Mange tonxuma
ba i xunyi ma! Mangeya bara ba i
yi ra. Mixi magoroxi xa fe itema ne,

mixi matexi xa fe magoro. ³² I xa
mangeya xun nakanama ne, a jon.
Na mangeya mu gbilenma a ra fo
mixi fa, a lan a xa so naxan yi ra.
Na fima na kanyi nan ma.»»

³³ «Adamadi, i xa masenyi ti n
xili ra a falafe ra, «Alatala yi nan
masenxi Amonikæ xa konbie xa fe
ra, a naxe:

Santidegema bara ba a tæ i gbaloe
xa fe ra.

A bara raxapen alako a xa faxe ti alo
seyamakonyi.

³⁴ Wo bara la wule laamatunyie ra,
wo bara wo tuli mati sematoe wule
fale ra.

Na kui na santidegema tima ne tinx-
intaree kon na,

naxee lanma e xa paxankata e xa
yunubi kamalixie xa fe ra.

³⁵ Wo xa wo xa santidegema rag-
bilen a tæ i.

N wo makiitima ne wo xa boxi ma
wo daaxi dennaxe.

³⁶ N na n ma xone xoxoxe raminima
ne wo ma,

n wo so xeme paaxie yi ra naxee fata
gbaloe ra.

³⁷ Wo luma ne alo yege te xora,
wo wuli ifili wo xa boxi ma,
wo xili jon feo.

Alatala xa masenyi nan na ki.»»

22

Darisalamu xa yunubie

¹ Alatala naxa a masen n be, a
naxe, ² «Adamadi, a mu lanma xe
i xa yi taa faxeti makiiti, i xa a
rakolon a xa wali kobie birin na?

³ A fala a be, «Wo Marigi Alatala yi
nan masenxi: Taa nan yi ki, naxan
xun nakanama a xa faxe tife ra,
naxan a findima taa seniyentare ra
a xa kuye batufe ra. ⁴ Wo bara
yunubi soto na faxe tife kui, wo bara
seniyentarepa soto na kuyee batufe
ra, wo naxee yailanxi wo belexe ra.

A gbe mu luxi wo xa simaya xa jon,
si gbete xa wo xili mabere. ⁵ Si
naxee na rabilinyi nun si naxee na
yire makuye, e birin wo mayelema
ne wo xa yunubie xa fe ra. Wo xa fe
xoxoxo!»»

⁶ «Wo xa mangēe faxe tima e xa nōe saabui ra, ⁷ e mixie baba nun e nga maberema, e wo xa xōje nun wo xa kiridie tōōroma. ⁸ Wo n ma se seniye nxi bōte baxi, wo n ma malabui lōxōe maberema. ⁹ Tōōnegelae na wo ya ma naxee faxe tima. Kuye batue na wo ya ma naxee serexe bama geya fari, e fa yene jaaxi raba naa. ¹⁰ Xeme na na naxee sama e baba xa gine fe ma, e gine masama naxan mu seniye nxi a xa kike wali xa fe ra, ¹¹ e yene rabama e dōxōboore xa gine ra, e yene rabama e xa di xa gine ra, e yene rabama e maagine yati ra e nun naxan baba keren. ¹² Mixie na wo ya ma naxee sare rasuxuma mixi faxafe ma. Ndee na na naxee geeni sama doni fari, e fuma e ngaxakerenyi ma. Wo bara nēmu n tan ma! Alatala xui nan na ki.»

¹³ «N na n belexe bōnbōma ne xōne kui wo xa naafuli tinxintare nun wo xa faxe tife xa fe ra ¹⁴ Senbe luma wo be n ma kiiti sa lōxōe? Wo suusama n na? N xa a fala wo be, n wo jaxankatama ne. Alatala xui nan na ki. ¹⁵ N wo rayensenma ne pamanee ma, n wo rayensen ye bōxi birin ma. N wo xa seniye ntarepa jōnma ne. ¹⁶ Wo na lu yaagi kui pamanee tagi, wo fama ne a kolonde a n tan nan na Alatala ra.»

¹⁷ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ¹⁸ «Adamadi, Isirayila bōnsōe bara lu n be alo gbeti gbi xabude. E maniyaxi na wure gbeeli nan na, yōxui, wure, nun sunbui naxan bama gbeti raxunuxi ra. ¹⁹ Na kui, Marigi Alatala yi nan masenxi: «Wo to bara lu alo gbeti gbi, n wo malanma ne Darisalamu, ²⁰ n ma xōne fa wo raxunu alo gbeti, wure gbeeli, wure, yōxui, nun sunbui raxunuma ki naxe te ra. ²¹ N wo malanma ne n ma bōjete kui, n fa wo raxunu Darisalamu taa kui. ²² Wo na raxunu naa, wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra, naxan a xa xōne radinxi wo ma.»»

²³ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ²⁴ «Adamadi, a fala Isirayila

bōxi be, i naxe: «Bōxi nan i ra, naxan mu tūne toma n ma xōne lōxōe. ²⁵ I xa mangēe xaxili luma ne alo yete xaaje naxan sube ibōoma. E na na mōoli rabafe mixie ra. Gine na findife kaaje ra e xa faxe tife xa fe ra. E na mupe tife alo fe. ²⁶ I xa serexedubee n ma seriye matandima, e see seniye nxi findima se seniye ntare ra. E mu se seniye nxi nun se seniye ntare tagi rasama, e mu mixie fan nakolonma na tagi rasa ra. E mu n ma malabui lōxōe xa yaamari suxuma. Na birin kui, e n xili maberema e ya ma. ²⁷ I xa kuntigie luxi ne alo wulai bare naxee sube ibōoma. E mixie faxa mupe tife ma. ²⁸ I xa namijōnmee dugi felenma na birin ma e xa wule laamatunyie nun e xa wule masenyie ra. E naxe, «Ala nan a masenxi,» a fa li Ala mu sese masenxi e be. ²⁹ Bōxikae e bore rawalima tinxintareya kui. E mupe tima, e setaree nun xōje tōōroma. E mu tinxi feo.»»

³⁰ «N bara mixi nde fen e ya ma, naxan nōma tete rakelide, a fa ti naade ya ra n ya i, alako na bōxi naxa kana. Kōnō n mu na mixi soto. ³¹ Na nan a ra, n fama n ma xōne raminide e ma alo te, n e sōnto e xa wali jaaxi sare ma. Marigi Alatala xui nan na ki.»

23

Di gine firin

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, gine firin xa taruxui nan yi ki, e birin nga keren. ³ E fonike temui, e naxa e yete findi langoe gine ra Misira bōxi ma. Na ginēdimēdie naxa tin xeme xa e xije masuxu. ⁴ Gine naxan fori, a nu xili Ohola, a xunya xili Oholiba. E nu na n ma pama nan ya ma, e fa die bari. Ohola misaalixi Samari nan na, Oholiba misaalixi Darisalamu nan na.»

⁵ «Ohola naxa a yete mati langoe ra a nu na n ma niini bun ma temui naxe. A naxa a jenge maxanu naxee findi Asiriyakae ra, soori tofanyi naxee ⁶ gere dugi ragoroma

e ma, e findi mangɛe ra, e findi soe ragie ra. ⁷ A naxa a yete fi e ma langoeɲa ra e tide to nu gbo, a man fa bira e xa kuyee fɔxɔ ra. ⁸ A mu a xa langoe fe lu na, a naxan fɔlɔxi Misira bɔxi ma, xemɛe xa a xijɛ fanyie masuxu, e e waxɔnfe raba a ra.»

⁹ «Na nan a to, n naxa a lu a jenge Asiriyakae sagoe, a naxee maxanu. ¹⁰ Nee nan a rageli ti, e naxa a xa die tongo, e a fan faxa santidegema ra. A xili naxa findi konbi ra ginɛe tagi a xa jaxankate xa fe ra.»

¹¹ «A xunya Oholiba naxa na to, kɔnɔ a tan xa jenge suxufe nu xɔrɔxɔ a taara bɛ, a naxa bu langoeɲa kui. ¹² A fan nu wama sɔori Asiriyakae xɔn, naxee findi mangɛe ra, naxee findi soe ragie ra. E birin tofan e xa sɔori dugi kui. ¹³ N naxa a to a fan nu na seniyentareɲa kui alɔ a taara.»

¹⁴ «Kɔnɔ a tan bara fe gbete sa na fari. A to Kalidikae xa pirinti gbeeli to banxi xale nde ma, ¹⁵ beleti xirixi e tagi, xun sase dɔxɔxi e xun, naxee findi sɔori mangɛe Kalidikae ra, naxee sɔori ragise ragima, ¹⁶ a naxa xɛrae xɛe Kalidi bɔxi ma e xilide barima a nu wama e xɔn. ¹⁷ E to fa a yire, e naxa sa e bore fe ma, e e sago raba. E to na fe seniyentare raba, e xa fe naxa rapaaxu a ma, a gbilen e fɔxɔ ra. ¹⁸ A to nu na na langoeɲa yaagitareya kui, a naxa rapaaxu n fan ma, n fa a rabolo alɔ n na rabaxi a xunya ra ki naxe. ¹⁹ A to ratu a xa fonikeya seniyentareya ma Misira bɔxi ma, a naxa lu langoeɲa raba ra dangife a singe ra. ²⁰ A jenge xa fe nu xɔrɔxɔ a ma. E senbe to gboxi yene rabade alɔ sofalee nun soee. ²¹ Na nan na ki, wo xa langoeɲa wo fonike ra na xɔli bara wo suxu alɔ a singe ra, Misira xemɛe nu wo xijɛ masuxuma temui naxe.»

²² «Oholiba, Alatala yi nan masenxi na xa fe ra: <N i jenge bɔɲe ratema nɛ i gerefe ma, i mexi naxee ra. N e rakelima yire birin fafe ra i gerefe. ²³ Babilonkae

Kalidikae, Pekodikae, Sowakae, Kowakae, nun Asiriyakae xa sɔori senbɛmae, mangɛe nun soe ragie, ²⁴ e birin fama nɛ i xili ma nun e xa geresosee ra, e xa sɔori ragisee ra, e xa kote xanin see ra, nun e xa sɔori gaali ra. E i rabilinma nɛ, wure lefae na e bɛlexɛe, makantasee na e xunyi ma. N i soma nɛ e yi ra, alako e xa i jaxankata e gbe ki ma. ²⁵ N n ma xɔnɛ raminima nɛ i ma, e fan i gerema nɛ e xa xɔnɛ ra. E i xa mixie jɔɛ nun tulie xabama nɛ. Naxee luxi, e e tan faxama nɛ santidegema ra. E i xa die xaninma nɛ. Naxee luxi, e e tan ganma nɛ. ²⁶ E i xa sosee nun i xa xunmasee tofanyie xaninma nɛ. ²⁷ N i xa langoeɲa danma nɛ, i naxan fɔlɔxi Misira. I mu i jɔxɔ rasigama na ma sɔnɔn.»

²⁸ «I Marigi Alatala yi nan masenxi: <A gbe mu luxi n xa i sa i yaxuie sagoe, naxee nu rapaaxu i ma a singe ra, i fa gbilen e fɔxɔ ra. ²⁹ E i gerema nɛ, e i harige birin ba i yi ra. E i luma i mageli nan na i xa langoeɲa xa yaagi kui. ³⁰ I xa wali seniyentare bara yi gbaloe fi i ma, barima si gbete xɔli nu na i ma, i fa fe jaaxi raba e xa kuyee ra. ³¹ I to ipere i taara xa kira xɔn ma, n a xa jaxankate tɔnbili nan soma i yi ra.»

³² «Alatala yi nan masenxi:

<I i taara xa jaxankate tɔnbili xungbe tongoma nɛ,

i fa jaxankate gbegbe sɔtɔ, naxan na a kui,

a fa findi yaagi belebele ra i bɛ.

³³ Na jaxankate nan a niyama i fa lu alɔ siisila nimisaxi.

Na findima kasare nun kanari nan na i bɛ,

alɔ a nu na ki naxe i xunya Samari bɛ.

³⁴ I fama nɛ na birin sɔtode han a dangi a i,

i fa i yete xijɛ ibɔɔ sunnunyi kui.

I Marigi Alatala xui nan na ki.»

³⁵ «Alatala yi nan masenxi na xa fe ra: <I to bara nɛemu n ma, i fa i kobe raso n na, a lanma nɛ i xa i xa langoeɲa kote xanin.»

³⁶ Alatala naxa a masen n be, a naxe, «Adamadi, i Ohola nun Oholiba makiitima ne? E rakolon e xa wali jaaxie ra. ³⁷ E bara yene raba, e bara faxe ti, e bara yene raba e xa kuyee ra, e bara e xa die fan gan serexe ra na kuyee be. Na die nu findixi n tan nan gbe ra. ³⁸ E man yi nan nabaxi n na: E bara n ma horomobanxi findi yire seniyentare ra, e n ma malabui loxoee fan mabere. ³⁹ E to nu e xa die bama serexe ra e xa kuyee be loxoee naxe, e man so ne n ma horomobanxi kui, e a findi yire seniyentare ra. E na nan nabaxi n ma banxi kui.»

⁴⁰ «E naxa xerae xee yire makuye, alako mixie xa fa. E to i yire li, i naxa i maxa, i lini ti i yae ra, i i xa xunmase tofanyi gbaku i kon ma alako i xa rafa e ma. ⁴¹ I naxa e rasene sade fanyi ma, i n ma surayi nun ture doxo tebili ra.»

⁴² «Nama nu na i rabilinyi. Sebake fan nu na naxee keli gbengberenyi ma. E nu belexerasoe soma i tan nun i xunya belexe ra, e fa mange nimate tofanyi dusu wo xunye ma. ⁴³ Na temui n naxa a fala na gine xa fe ra naxan nu bara tagan a xa langoeja rabafe ra, «Wo xa a tongo langoe gine ra, barima a na gbansan nan kolon.» ⁴⁴ E naxa sa na gine fe ma langoe ki ma. E e sa Ohola nun Oholiba fe ma na ki ne. ⁴⁵ Konɔ tinxintoe e makiitima ne e xa yene xa fe ra, a nun e xa faxe tife xa fe ra.»

⁴⁶ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: «Gali nde xa te e xili ma, e xa e xun nakana, e harige birin xanin. ⁴⁷ Na gali e magonoma ne gemee ra, a e faxesa e xa santidegemae ra. A e xa die faxesa, a e xa banxie gan te ra.»»

⁴⁸ «N langoeja nonma na ki ne wo xa boxi kui, alako ginee xa a kolon a mu lanma e xa jere wo gbe ki ma. ⁴⁹ Wo xa yene kote nun wo xa kuye batui kote na doxo wo xun ma, wo a kolonma ne a n tan nan na wo Marigi Alatala ra.»

24

Tunde taali

¹ A je solomanaani nde, kike fu, xi fu nde ra, Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, i xa yi je, yi kike, nun yi loxoee sebe, barima to Babilon mange gere foloma ne Darisalamu. ³ I xa yi taali woyenyi fala yi bonsoe murutaxi be. A fala e be:

«Alatala yi nan masenxi:

Ye sa tunde kui, tunde doxo te ma.

⁴ Sube xuti fanyie sa a kui, xutie naxee fan a birin be alo tabe nun tunki sube,

⁵ naxan xabaxi xuruse fate fanyi ra. Yege sa te han tunde xa satun, sube xa jin.»»

⁶ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: Gbaloe bara yi boxi li.

Ye bara so sube ra tunde kui.

Sube xuti birin ba keren kerenyi ra.

⁷ Mixi kon to raxaba, a raba fanye nan fari.

Xa a sa raba boxi ne nu, bende nu noma a makotode.

⁸ N fan fama ne wo wuli rafilide n gbenoxoe ra fanye fari, alako a naxa makoto.»

⁹ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: «Naxankate na yi taa faxeti be.

N yege gbegbe sama ne na te xora.

¹⁰ Wo fan yege sa te, a xa xungbo.

Sube jin a fanyi ra, bore se sa a fari, a xorie xa gan feo.

¹¹ Na dangi xanbi, tunde igeli xa doxo tige wolenxi fari,

han tunde xa fura alo wure gbeeli naxan wama raxunufe,

alako se birin naxan luxi tunde kui a xa jon.

¹² Konɔ na mu sooneyama.

Te mu noma se birin xoride naxan luma tunde kui.»»

¹³ «Wo bara findi seniyentaree ra wo xa yene xa fe ra. N bara kata wo rasenyende, konɔ wo mu tin. Na kui wo mu seniyenyi sotoma han n ge n ma xone birin naminide wo ma.

¹⁴ N tan Alatala xa a fala wo be, na waxati bara a li. N mu kinikinima wo ma, n mu gbilenma n ma nate

ma. N wo makiitima wo jere ki nun wo xa wali nan ma. Wo Marigi Alatala xui nan nan ki.»

¹⁵ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ¹⁶ «Adamadi, a gbe mu luxi n xa a niya a naxan nafan i ma dangife i yae yati ra, n fama ne na ralɔede i ma keren na. Kɔnɔ i naxan nabama, i naxa wa xui yo ramini, i naxa ya ye keren namini. ¹⁷ I xa i sabari i xa sunnunyi kui, i naxa i xui ramini alɔ mixie darixi a raba ra faxa mixie be ki naxe. I naxa i xunyi mageli ti, i naxa sankiri ba i sanyi, i naxa i yatagi makoto, i naxa donse don mixie darixi naxan don na jɔn fe temui.»

¹⁸ N ma gine naxa faxa na nunmare ra. Na kuye iba geesege, n naxa a raba alɔ Alatala nu bara n yamari ki naxe. ¹⁹ Nama naxa n maxɔrin, «I na yi jɔn fe rabafe ki naxe, na munse masenma muxu tan be?» ²⁰ N naxa e yaabi, «Alatala naxa a masen n be, a naxe, ²¹ <A fala Isirayila bɔnsɔe be, wo Marigi Alatala naxe, a gbe mu luxi n xa a niya n ma hɔrɔmɔbanxi xa findi yire seniyentare ra, na banxi naxan nafan wo ma ki fanyi ra. Wo xa die man faxama ne santidegema ra.> ²² Na temui wo fama na jɔn fe suxude alɔ n a suxu ki naxe. Wo mu wo yatagi makotoma, wo mu jɔn fe donse donma, ²³ wo mu wo xunyi mageli tima, wo mu sankiri bama wo sanyi. Wo mu jɔn fe rabama wa xui ra. Wo xa yunubie nan tun wo xun nakanama. ²⁴ Ala man naxe, <Annabi Esekiyeli findima wo be misaali nan na. A naxan nabaxi, wo fan fama na nan nabade. Na fee na raba, wo a kolonma ne a n tan nan na wo Marigi Alatala ra.>»

²⁵ «Adamadi, n xa a fala i be, n e xa hɔrɔmɔbanxi, naxan nafanxi e ma ki fanyi ra, a nun e xa die, n nee bama e yi ra lɔxɔe naxe, ²⁶ na lɔxɔe yati mixi ratangaxi fama ne i yire, a na xibaarui fala i be. ²⁷ Na lɔxɔe, i nenyi fulunma ne na mixi ratangaxi ya xɔri, i mu findima boboe ra sɔnɔn. Na birin findima

misaali nan na jama be, e fa a kolonde a n tan nan na Alatala ra.»

25

Amon, Mowaba, Edon, nun Filisita xa jaxankate

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, i xa n ma masenyi ti Amonikae xili ma. ³ A fala e be, <Wo wo tuli mati wo Marigi Alatala xui ra. A yi nan masenxi: Wo to yele n ma hɔrɔmɔbanxi xa seniyenyi kanafe ra, a nun Isirayila xa bɔxi xa kanari, a nun Yuda bɔnsɔe sigafe ra konyiya kui, ⁴ n wo sama ne sogetedekae sagoe. E yonkinma ne wo tagi, e wo xa donse don, e wo xa xipe min. ⁵ N Raaba findima jɔxɔme gɔɔre nan na, n Amoni bɔxi findi yexee malabude ra. Wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.>»

⁶ «Wo Marigi Alatala yi masenxi, a naxe, <Wo tan bɔne jaaxie to fare boron jɔlexinyi kui n ma jama xa gbaloe xa fe ra, ⁷ n fama ne n belexe italade wo xili ma, n wo sa si gbete sagoe. N wo si jɔnma ne dunɔna ma. N na ge na rabade, wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.>»

⁸ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe, <Mowaba nun Seyiri to bara a fala a Yuda bɔnsɔe luxi ne alɔ pamanee birin, ⁹ n fama ne a niyade a xa bɔxi fanyi keli Beti Yesimoti ma, Bali Meyoni, han Kiriyatayimi, birin xa lu a yaxuie sagoe. ¹⁰ N a fima ne sogetedekae ma, a nun Amoni bɔxi n fama naxan xili jɔnde dunɔna ma. ¹¹ N na ge Mowaba jaxankatade, e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.>»

¹² «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe, <Edon bɔnsɔe to a gbepɔxɔ Yuda bɔnsɔe ma, e bara haake sɔto. ¹³ Na kui, Alatala yi nan masenxi: N Edon gerema ne santidegema ra, n mixi nun xuruse birin sɔntɔ kelife Teman ma han Dedan. ¹⁴ N na n gbepɔxɔma ne Edon ma n ma jama Isirayila saabui ra n ma xɔne bere ra. E fama

ne gbeṛoxo kolonde. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

¹⁵ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe, <Filisitakae to e gbeṛoxo Yudaya ma e naxan xonxi kabi temui xonkuye, ¹⁶ n tan wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N Filisitakae gerema ne, n Keriti bonsoe non, n mixie sonto naxee sabatixi baa de ra. ¹⁷ N na n gbeṛoxoma ne e ma n ma xone kui. Na temui e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

26

Tire xa naxankate

¹ A je fu nun keren nde, kike xi singe ra, Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, Tire to bara a kolon a Darisalamu na safe si gbete sagoe, a fa a mapoxun a noma naafuli sotode na gbaloe raba xa fe ra, ³ wo Marigi Alatala yi nan masenxi, <Tire, n tixi wo kanke! N fama ne si gbete ra wo yire, e din wo ra alo baa moronyie. ⁴ E Tire tete birin yensenma ne, e wo xa yire makantaxie kana, wo xonyi fa findi fanye mageli ra, ⁵ yexesuxuie e xa yele raxarama dennaxe. Alatala xui nan na ki. N a xa naafuli fima ne si gbete ma, ⁶ a xa mixie faxama ne santidegema ra. Na kui, e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

⁷ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe, <N fama ne Babilon mange xungbe Nebukadansari ra kelife kola ma, a xa wo tan Tirekae gere a xa soori gali nun a xa soe ragi gali ra. ⁸ A wo xa mixie sontoma ne santidegema ra. A yiree mate wo xa tete seeti ma alako a xa naa kana. Wo mu noma a toode a xa wure lefae xa fe ra. ⁹ A dinma ne wo xa naadee nun wo xa yire makantaxie ra a xa geresosee ra, han e bira. ¹⁰ A xa soe gali xube ratema ne han. Wo xa tete serenma ne e xa soe, e xa soori ragisee, nun e xa se xanin see xui ra, e na so wo xa tete biraxi tagi temui naxe. ¹¹ E wo xa kirae boronma ne, e wo xa mixie faxesanta santidegema ra, e wo xa banxi fanyie rabira. ¹² E wo xa

naafuli xaninma ne, e wo harige xun nakana. E wo xa tete rabira, e wo xa banxie kana, naxan na lu, e na wole baa ma. ¹³ N wo xa sigi sa danma ne, wo xa kora xui mu mema sonon. ¹⁴ N i findima fanye mabaxi nan na, ye raxarama dennaxe. Wo xa taa mu gbilenma ti ra sonon, barima n xui nan na ki. Wo Marigi Alatala na nan masenxi.»

¹⁵ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi Tire be, a naxe, <Si gbete naxee sabatixi baa de ra, e fama ne wo wa xui mede yi gbaloe xa fe ra. ¹⁶ E xa mangee goroma ne e xa kibanyie kui, e e xa dugi fanyie ba e ma, e fa sunnun dugi ragoro e ma, alako e xa doxo wo seeti ma boxi ma yaragaaxui kui. ¹⁷ E sunnun suuki nde xabuma ne wo xun ma, naxan a falama,

Wo xa fe xun bara rakana, wo tan taa senbema kunkui rapere. Wo senbe nu gbo baa ma, birin nu gaaxuma wo ya ra.

¹⁸ Kono yakosi si naxee sabatixi baa de ra,

e bara gaaxu a fanyi ra wo xa gbaloe xa fe ra.»

¹⁹ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe, <N na wo xa taa kana, mixi yo mu lu naa sonon, baa ye fa din na yire ma, ²⁰ na luma ne alo mixi dangixi naxee bara siga aligiyama. N wo noxonma ne boxi bun ma, wo mu gbilen dunija ma sonon. ²¹ N wo raponma ne yi gbaloe kui feo. Mixi naxan wo fenma, a mu wo toma sonon. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

27

Sunnun suuki Tire be

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, sunnun suuki ba Tire be. ³ I xa a fala yi bonsoe be, naxan sabatixi baa de ra, naxan yuleya raba dunija birin, <Alatala yi nan masenxi:

Wo tan Tire, wo naxe wo tofan dangi birin na.

⁴ Wo senbe nu gbo baa ma,

wo xa kunkui yailanyie nu walima a fanyi ra.

⁵ E nu sipire wuri rawalima kelife Seniri boxi ma, e nu sediri wuri rawali kelife Liban bela ra.

⁶ E nu konde wuri yailan laala ra naxan kelixi Basan.

E nu santali wuri rawali kelife Sipiri boxi ma kunkui raxunmase ra,

e fa geme tofanyie raso na wuri kui.

⁷ I xa bela yailanxi tasoxoe tofanyi nan na kelife Misira.

Dugi gbetee fan nu gbakuma wo xa kunkuie ra

naxee findixi gare dugi ra kelife Elisaha boxi ma.

⁸ Sidonkae nun Arawadakae nan nu na wo xa laalabae ra,

Tirekae nan nu na wo xa kunkui rapere ra.

⁹ Gebalikaе nan nu na wo xa kunkui yailanyie ra.

Kunkuie nu fama wo yire kelife dunija birin ma yuleya rabade.»»

¹⁰ «Perisekae, Lidikaе, nun Putikaе nan nu na wo xa soori galie ra,

e xa geresosee nun e xa makantasee nu gbakuma wo xonyi ne.

Na birin findixi xili fanyi nan na wo be.

¹¹ Arawada nun Helexi soorie nan nu wo xa tete makantama,

Gamadikaе nan nu mænima wo xa yire makantaxie ma,

e xa geresosee nun e xa makantasee nu gbakuma wo xonyi ne.

Na birin findixi xili fanyi nan na wo be.»

¹² Tarasisikaе nu gbeti, wure, yoxui, nun sunbui nan masarama wo xa yirabasee ra.

¹³ Girekikaе, Tubalikaе, nun Mesekikaе nu konyie nun wure gbeeli nan masarama wo xa yirabasee ra.

¹⁴ Togaramakaе nu soe nun sofale mooli birin nan masarama wo xa yirabasee ra.

¹⁵ Dedankaе nu sare soma wo xonyi sili jinyie nun wuri fanyi nan na.

¹⁶ Wo tan nun Aramikaе nu yuleya rabama wo bore tagi. E nu geme tofanyi, gare dugi, dugi rawalixi, dugi masoxoxie, baa bun ma geme, nun geme tofanyi gbeelie nan masarama wo xa yirabasee ra.

¹⁷ Yudakaе nun Isirayilakaе nu mengi nun fundenyi maniye naxee kelixi Miniti boxi ma, donse joxunmee, kumi, ture, nun seri nan masarama wo xa yirabasee ra.

¹⁸ Damasikaе nu fama weni nan na kelife Xelebon nun yexee xabe kelife Saxaru, e nu e masarama wo xa yirabasee ra.

¹⁹ Danakaе nun Yawanikaе naxee kelixi Usali, e nu wure, kasiya wuri, nun seri nan masarama wo xa yirabasee ra.

²⁰ Dedankaе nu fama soe maxiri dugie nan na.

²¹ Arabikaе nun Kedari mangee nu yuleya rabama wo xonyi yexeee, si kontonyie, nun sie nan na. ²² Seeba nun Rama yulee nu se xiri joxunme, geme tofanyie, nun xeeма nan masarama wo xa yirabasee ra.

²³ «Xaranikaе, Kannekaе, Edenkaе, Seebakaе, Asiriyakaе, nun Kilimadakaе birin nu yuleya rabama wo xonyi ne. ²⁴ E nu fama dugi tofanyie, gare dugie, dugi tasoxoe, nun dugi masoxoxie mooli birin nan na.»

²⁵ «Tarasisi kunkuie nan wo xa yuleya see maxaninma wo be. Wo xa kote gbo naxan jereма baa ma.

²⁶ Wo xa laala bae wo xaninma yire makuye baa ma, kono foye naxan kelima sogetede mabiri, a wo madulama ne baa ma.

²⁷ Wo xa naafuli, wo xa yuleya see, wo xa yirabasee, wo xa kunkui ragie, wo xa kunkui yailanyie, wo xa soorie, wo xa yulee,

mixi birin naxee na wo xa kunkuie kui, e madulama ne na gbaloe loxoe.

28 Kunkui rapere e gbelegbele xui mema ne kelife baa de ra.
 29 Laala bae, kunkui rapere birin tima baa de ra na fe ma.
 30 E wama, e xa sunnunyi xui ratema wo xa gbaloe xa fe ra, e xube so e xunyie ma wo xa non fe temui.
 31 E e xunyie bima ne sunnunyi kui, e sunnun dugie ragoro e ma. E wa e xui itexi ra, e bore toroma ne ki fanyi ra.»

32 «Na birin kui e sunnun suuki nde bama ne wo be, a falafe ra, <Si mundun nonma yi ki alo Tire nonxi ki naxe?>

33 Wo xa yuleya kote to perema baa ma, jamanee nu jalexinma ne wo xa yirabasee ra. Wo xa naafuli nun wo harige nan nu a niyama dunja mangee xa bannaya soto.

34 Konso yakosi baa tan bara wo xun nakana, a bara wo xa kote nun wo xa mixie don gbiki.

35 Mixi naxee sabatixi baa de, e bara gaaxu, hali mangee de bara ixara.

36 Yule naxee na dunja, e birin bara kaaba wo xa gbaloe xa fe ra. Wo xa fe bara non kerenyi ra.»

28

Masenyi Tire mange nun Sidon be

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, a fala Tire mange be, <I Marigi Alatala yi nan masenxi: I bara la i yete ra a falafe ra, «Ala nan n tan na! N doxoxi alae xa kibanyi nan kui baa de ra!» Konso i mu findixi ala yo ra, hali i to a manoxunxi a i xaxili luxi ne alo Ala gbe. Ibunadama tun nan na i ra. ³ I nonso a ma a i xaxili fan dangi Annabi Daniyeli gbe ra? I gundo fe birin kolon?»

4 I xa xaxilimaya bara a niya i xa bannaya soto, xema nun gbeti gboxi i xa naafuli ya ma.
 5 I fata yuleya rabade. Na bara findi bannaya ra i be, konso a man bara a niya i xa findi yete igboe ra.»

6 «Na fe ma, i Marigi Alatala yi nan masenxi: I nonso a ma i xaxili luxi ne alo Ala gbe,
 7 n i yaxui kobie radinma ne i ma, alako e xa e xa santidegema ba e tee kui, e xa wo xa tofanyi nun wo xaxilimaya ragoro, i xa fe fanyi xun fa rakana.
 8 E i madulama ne baa ma, i fa faxe xoxoxoe soto, i goro aligiyama.
 9 I fama ne a falade faxetie ya i, <Ala na n na?> Mixi nan tun na i ra naxan faxama mixie belexe ra.
 10 I faxama ne yaagi kui alo bilakore. I Marigi Alatala xui nan nan ki.»
¹¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ¹² «Adamadi, sunnun suuki nde ba Tire mange be, a falafe ra, <I Marigi Alatala yi nan masenxi: I nu kamalixi xaxilimaya nun tofanyi nan na.
 13 A nu luxi ne alo i sabatixi Ala xa yire fanyi nan kui naxan xili Eden boxi. Gema tofanyi naxee sare gbo e nu na i yi ra. E xili nu falama: sariduwani, topasi, diyaman, kiroso, onixi, yasape, safiri, esikaribukulu, nun emerode. Nee nu saxi xema raxunmasee nan tagi, e findi xurunde, belexerasoe, nun konmagoree ra. Ala na nan birin rafalaxi i be i daa temui.
 14 N to i ti mange ra, n maleke senbe so i yi ra. I nu perema te nan tagi n ma geya fari.
 15 I nu seniyeen kabi i daa loxoe, konso tinxintareya bara i suxu.»

16 I xa yuleya xa gboe bara i findi yunubitɔe jaaxi ra.

Na kui n naxa i keru Ala xa geya fari, n naxa maleke senbe ba i yi.

17 I xa tofanyi nan a niya i xa findi yete igboe ra.

I xa fe kolonyi nan a niya i xun xa rakana.

Na kui n naxa i xa fe magoro boxi ma alako mangɛe xa i to.

18 I xa yunubie nun i xa tinxintareya i xa yuleya kui,

na bara i xa salidee findi yire seniyentaree ra.

N bara te ramini i xili ma naxan i xun nakanama,

n bara i findi xube ra jama ya xori.

19 Mangɛ naxee nu i kolon, e birin bara makaaba i xa gbaloe xa fe ra.

I xa fe bara jon kerenyi ra.»

20 Alatala naxa a masen n be, a naxe,

21 «Adamadi, i xa ti Sidon kanke, i xa masenyi ti a be n xili ra, a falafe ra,

22 «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi:

N bara keli i xili ma Sidon!

N na n ma nore masenma ne wo tagi.

N na wo jaxankata, mixie a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.

Na loxoɛ n na n ma seniyenyi masenma ne wo ya ma.

23 N wuganyi radinma ne wo ma, mixi gbegbe xa faxa taa kui.

N santidegema rawalima ne wo xili ma, mixi gbegbe xa sonto yire birin.

Na kui mixie a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

24 «Na temui wo mu luma alo tunbee Isirayila bonsɔe seeti ma sonon, e fa a kolon a n tan nan na e Marigi Alatala ra.»

25 Alatala naxa a masen n be, a naxe, «N na ge Isirayila bonsɔe birin tongode jamanee tagi e rayensenxi dennaxe, n na n ma seniyenyi masenma ne e be jamanee ya xori. Na temui e sabatima ne fa e xa boxi ma, n naxan fixi n ma konyi Yaxuba ma.

26 E luma ne naa xaxilisa kui, e banxie ti, e sansie si. E doxo naa xaxilisa kui, n na e doxo booree jaxankatama temui naxe, naxee nu bara e tooro ki fanyi ra. Na temui, e a kolonma ne a n tan nan e Marigi Alatala ra.»

29

Misira xa jaxankate

1 A je fu nde, kike fu, xi fu nun firin nde ra, Alatala naxa a masen n be, a naxe, 2 «Adamadi, i xa n ma masenyi ti Misira mangɛe nun a xa jama be. 3 A fala a be, «Alatala yi nan masenxi:

N bara keli i xili ma, i tan Misira Firawuna,

naxan luxi alo soje magaaxuxi xure senkinɛe ma.

I naxe, «N bara Nili xure daa n yete be.»

4 Kono n konyi belebele sotima ne i banganyie kui,

n a niyama ne yexɛe xa boni i xalee ma,

n fa i rate xure kui, i tan nun na yexɛe birin na.

5 N i luma gbengberenyi nan ma, i tan nun na yexɛe birin.

Wo luma naa, mixi yo mu wo makoma.

Wo findima donse nan na wulai subee nun xonie be.

6 Na temui Misirakae birin a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

«Wo bara lu alo kale Isirayila bonsɔe naxan suxu mali se ra,

7 kono wo fa iboo a belexɛe kui, wo a tunki soxo.

E to e xaxili ti wo ra, wo e yanfa ne, e fa lu toore kui.

8 Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N fama ne santidegema ra wo xa mixie nun wo xa xuruse faxafe ra.

9 Misira boxi na findi yire maxaraxi ra naxan nabepinxi, e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

«Wo to a fala, «N bara Nili xure daa n yete be,»

10 n kelima ne wo xili ma nun wo xa xuree xili ma.

N Misira boxi raxarama ne, n a rabepin, kelife Migidoli ma, han a sa doxo Asuwan ra, han Kusi naaninyi ra.

11 Mixie mu dangima naa, subee mu dangima naa.

Mixi yo mu sabatima naa han je tongo naani.

12 N Misira boxi rabepinma alo yire gbetee,

n a xa taae xun nakanama ne alo taa gbetee.

N Misirakae rayensenma ne dunija yire birin.»

13 Kono wo Marigi Alatala man yi nan masenxi: «Ne tongo naani dangi xanbi, n man Misirakae malanma ne, kelife pamanee ma n e rayensen dennaxe. 14 N e ragbilenma ne e xonyi Patiroso mabiri kelife konyiya kui. N e luma ne e xa e yete yamari, kono e xa mangeya mu senbe gbege sotoma. 15 E mu e xunyi itema boxi gbete yo xun ma sonon. N e magoroma ne, alako e naxa no pamanee ra. 16 E mu limaniya fima Isirayila ma sonon. Isirayila na Misira fe mapoxun, e ratuma e xa yunubie nan tun ma, e to e xaxili ti e ra. Na temui, e a kolonma ne a n tan nan na e Marigi Alatala ra.»

17 A je moxonon nde, kike singe, xi singe ra, Alatala naxa masen n be, a naxe, 18 «Adamadi, Babilon mange Nebukadansari nun a xa soorie bara kata Tire ragorode, kono e mu no a ra fefe ma. E toro ne tun, e mu naafuli yo soto na kui. 19 Na nan a ra, wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N Misira boxi tan fima ne Babilon mange Nebukadansari ma, a xa e xa naafuli birin xanin a xa soori gali sare ra. 20 N na birin fima ne a ma, barima a tan nun a xa soorie na nan nabaxi n tan be. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.

21 Na loxo, n Isirayila bonsoe senbe gboma ne, n i xee ma masenyi tide e be. Na temui, e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

30

Sunnun suuki Misira be

1 Alatala naxa a masen n be, a naxe, 2 «Adamadi, i xa yi masenyi ti n xili ra: <Wo Marigi Alatala yi nan masenxi:

Wo gbelegbele! Gbaloe loxo bara fa!

3 Alatala xa loxo bara makore, dimi bara fa gbaloe loxo ra pamanee be.

4 Santidegema fama ne Misira xili ma,

toore dinma ne Kusikae ra. Misirakae faxama ne, e xa naafuli xanin, e xa tete bira.»

5 Kusi, Puti, Ludu, Arabu, Libiya, nun Ala xa pama a saate tongoxi naxan be, e birin faxama ne santidegema ra a nun Misira.

6 «Alatala yi nan masenxi: <Misira malimae birama ne, a yete senbe jonma ne, a nu laxi naxan na.

Kelife Migidoli, han Asuwan, e faxama ne santidegema ra.

Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

7 «N Misira boxi rabepinma ne alo yire gbetee,

n a xa taae xun nakana alo taa gbetee.

8 N na te so Misira ra, n na no e malimae ra,

e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

9 «Na loxo, n xerae xee ma ne kunkuie kui, e xa Kusikae magaaxu, alako a xa bira n foxo ra. Kontofli dusuma ne e xun na Misirakae xa gbaloe loxo naxan fafe, a mu kanama.»

10 «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi:

<N Misira xa pama wuyaxi sontoma ne Babilon mange Nebukadansari senbe ra.

11 A tan nun a xa soori gali, naxan magaaxuxi soori gali birin be, n e fama ne na boxi xun nakanade. E Misirakae faxama ne santidegema ra,

e boxi rafema ne na binbie ra.

12 N Nili xure xorima ne, n a boxi mati mixi paaxie ma,

naxee a niya na bɔxi birin xun xa rakana.

Alatala xui nan na ki.»»

13 «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi:

N wo xa kuyee kanama ne,

n wo xa kuyee rapɔnma ne Nofi taa kui.

Mange yo mu luma Misira bɔxi ma sɔnɔn.

N gaaxui luma ne na bɔxi birin ma.

14 N Patirosi xun nakanama ne,

n te din Sowan na,
n Tebese paxankata.

15 N na n ma xɔne raminima ne Sini ma, Misira senbe na dennaxe,
n Tebese xa pama birin sɔntɔ.

16 N te soma ne Misira ra,

n Sini raseren tɔɔre kui,

n Tebese xun nakana,
n Nofi so a yaxuie yi ra.

17 Oni nun Pi Beseti sɔɔrie birin faxama ne santidegema ra,
taakae xaninma ne konyiya kui.

18 Tapanxesi bira lɔxɔe xɔɔxɔma ne Misira be,

barima na temui, a senbe pɔnma ne,
a senbe a nu laxi naxan na.

19 N Misira paxankatama ne,
e fa a kolon a n tan nan Alatala ra.»

20 A je fu nun keren nde, kike singe, xi solofere nde ra, Alatala naxa a masen n be, a naxe,

21 «Adamadi, n bara Misira Firawuna belexe gira. A mu maxirima, seri mu sama a ma, sese mu rabama a yalanfe ra, a fa no santidegema tongode. 22 Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N fafe Misira Firawuna xili ma, n xa a belexe firinyie gira, a belexe fanyi nun a belexe kanaxi, alako a xa santidegema lu naa abadan. 23 N Misirakae rayensenma ne dunipa birin ma. 24 N na n ma santidegema soma ne Babilon mange yi, n senbe fi a ma, kɔnɔ n Firawuna belexee girama ne, a nuunu a ya i alo mixi naxan na faxafe. 25 N senbe fima ne Babilon mange ma, kɔnɔ n Firawuna tan belexee igoro. N na n ma santidegema sa Babilon mange belexe temui naxe, a naxa a

ite Misira xili ma, e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra. 26 N Misirakae rayensenma ne dunipa birin ma. Na temui, e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

31

Taali wɔyenyi Misira xa fe ra

1 A je fu nun keren nde, kike saxan, xi singe ra, Alatala naxa a masen n be, a naxe, 2 «Adamadi, a fala Misira Firawuna nun a xa pama be,

«Wo maniyɛ na minden?

3 Asiriya bɔxi nu luxi ne alo sediri wuri bili nde naxan nu na Liban wondi.

A salonyie nu tofan, a niini gbo, a ite dangi wuri birin na.

4 Tunɛ ye nu bara a ramɔ,
ye naxan na bɔxi bun, na nu bara a rakuya.

A nu ye radinma a sankee ma,
a fa ye xanin fɔtonyi birin kui.

5 Na nan a niya, a tan nu ite na fɔtonyi wuri bilie birin be,
a salonyie nu bara wuya,
e nu fa kuya ra na ye saabui ra.

6 Xɔnie nu e xelee sama a salonyie ma,
burunyi subee nu di barima a niini bun ma,

pamanɛ nu sabatixi a sɛeti ma.

7 A nu tofan a xa xungbe xa fe ra,
a salonyie nu kuya han, a sanke nu birixi bɔxi bun ma pon ye fenfe ra.

8 Sediri bili naxee nu na Ala xa bɔxi ma Eden mabiri,
nee mu a xa kuyɛ soto.

A salonyie nu kuya Sipiri salonyie be, e kuya wuri mɔoli birin be.

A tofanyi maniyɛ yo mu nu na Ala xa bɔxi ma.

9 N tan nan a ratofan, n tan na a salonyie wuya,
dangife wuri bili birin na Ala xa bɔxi ma Eden mabiri.»»

10 «Na nan a to, wo Marigi Alatala naxa yi masen: A to nu ite dangi wuri birin na, yete igboja fa lu a boje kui, 11 n a saxi pamanɛ xa mangɛe sagoe na nan ma, e xa a paxankata a xa paaxupa bere ra. N

to a bejin, ¹² mange nde naxan kobi a birin be, a bara a fon, a fa a lu naa. A salonyie bara bira geyae fari nun gulunbae kui. A salonyi giraxie nu na boxi birin ma. Namanee naxa keli a niini bun ma. ¹³ Xonie nun burunyi subee gbansan nan nu luxi a salonyie tagi. ¹⁴ Na kui, a mu lanma wuri yo xa kuya na ki dangi wuri birin na. Wuri naxee ye soto a fanyi ra, a mu lan e xa na kuyeya li. Seriyē ki ma, e xa faxa alo ibunadama naxan sigama aligiyama.»

¹⁵ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: A faxa loxoe naxe, n a jon fe raba ne ye birin na, ye fa xori. N naxa dimi rasin Liban ma a xa fe ra, fotonyi naxa xara. ¹⁶ N naxa pamanee ragaaxu a bira xui ma, n to a faxa alo mixi naxee faxaxi sigama aligiyama. Na temui Eden wuri bilie birin, naxee fan Liban wuri bilie birin be, naxee ye soto a fanyi ra, nee naxa raxara. ¹⁷ Mixi naxee nu sabatixi na wuri xungbe niini bun ma, e nun naxee nu saataxi, e fan naxa siga aligiyama, e fa mixie li e nu bara naxee faxa santidegema ra.»

¹⁸ «Eden wuri mundun maniyama wo xa tofanyi nun wo xa senbe ra? Hali wo tan goro aligiyama, wo fa lu sunnataree ya ma naxee faxama santidegema ra. Na birin misaalixi Misira mange Firawuna nun a xa soori gali nan na. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

32

Sunnun suuki Firawuna be

¹ A je fu nun firin nde, kike fu nun firin, xi singe ra, Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi suuki nde sa Misira mange Firawuna be, a falafe ra:

«I luxi ne alo yete pamanee tagi, alo yexe magaaxuxi baa ma, naxan ye imaxama a bele ra han a dunda.

³ I Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe:

N na n ma yele dusuma ne i xun na, gali fa i bendun n ma.

⁴ N i ratema ne xare ma, n i woli fili ma, xonie nun burunyi subee luga i ra.

⁵ N i sube sama ne geyae fari, i xuntunyie lu gulunbae kui,

⁶ boxi bunda i wuli ra han geyae fari, i sube to folee kui.

⁷ N na i xun nakana, n koore makotoma ne, n tunbuie xa yanbe ba.

N sogē makotoma ne nuxui ra, kike fan mu yanbama.

⁸ N yanbasee birin makotoma ne i xa fe ra,

n dimi rasin i xa boxi ma.

I Marigi Alatala xui nan na ki.»

⁹ «N na i xa kanari masen pamanee ma,

n pama gbege raxonoma ne i xili ma,

i mu naxee kolon.

¹⁰ N na n ma santidegema ba a tee kui,

n si gbege raterennama ne i xa fe ra,

e xa mangee fa gaaxu.

E na i xa bise to,

e birin gaaxuma ne e yete xa fe ra.

¹¹ E Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe:

Babilon mange xa santidegema i lima ne.

¹² N i xa soori galie ragoroma ne jalamae xa santidegema ra,

jalamae naxee paaxu soorie birin be.

E Misirakae xa yete igbona kanama ne,

e e xa soori galie sonto.

¹³ N i xa xurusee faxama ne Nili xure de ra.

Mixi yo, xuruse yo, sese mu lu na ye dunda ra.

¹⁴ N na ye raxarama ne, a xele alo ture.

I Marigi Alatala xui nan na ki.»

¹⁵ «N na Misira boxi findi yire maxaraxi ra,

n na a harige birin ba naa,

n na a xa mixie birin faxa,

na temui, e a kolonma ne a n tan nan na e Marigi Alatala ra.»

16 «Sunnun suuki nan na ki, pamanɛ fama naxan bade Misira nun a xa soori galie bɛ. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

17 A ɲɛ fu nun firin nde, kike fu nun firin, xi fu nun suuli nde ra, Alatala naxa a masen n bɛ, a naxɛ,
18 «Adamadi, wa xui rate Misira xa soori galie nun pamanɛ xa fe ra, naxee birin sigama aligiyama.
19 A fala e bɛ, <Wo tan xa fe dangi wo booree ra? Wo faxama nɛ, wo nun sunnatatee ragata yire keren.>
20 Misira nun a xa soori galie faxama santidegema nan saabui ra. 21 E ɲamanɛ mange ɲalamae lima nɛ aligiyama, naxee a falama Misira xa fe ra, <E fan bara siga aligiyama, e fa lu sunnatatee fɛ ma naxee man faxaxi santidegema ra.>»

22 «Asiriya nun a xa soori gali birin na menni gaburie tagi, a xa mixie birin naxee faxaxi santidegema ra. 23 Asiriyakae ragataxi aligiyama, e xa soori galie saxi e sɛɛti ma, e tan naxee birin gbaloe radin dunija ma e xa santidegema saabui ra.»

24 «Elama nun a xa soori galie fan na e xa gaburie sɛɛti ma. E fan faxaxi santidegema nan na, e tan naxee gbaloe radin dunija ma, e fan sama nɛ sunnatatee sɛɛti ma aligiyama, yaagi na e fɔxɔ ra. 25 A tan nun a xa soori galie birin saxi mixi faxaxie ya ma menni, e gaburie a rabilinxi. Na sunnatatee birin faxaxi santidegema nan na. E to gbaloe radin dunija ma, e fan sigama nɛ aligiyama yaagi kui, e fa lu mixi faxaxie ya ma.»

26 «Meseki nun Tubali xa soori galie fan na naa gaburie kui. Na sunnatatee birin faxaxi santidegema nan na, barima e nu gbaloe radinma dunija ma. 27 E mu saxi soori sunnatatee gbɛtɛɛ fɛ ma, naxee sigaxi aligiyama e xa geresosee ra, e xa santidegema saxi e xunyi bun ma? E xa yunubi sare bara gbilen e xorie ma gbaloe xa fe ra, e naxan nabaxi dunija ma.»

28 «Misira mange Firawuna fan birama nɛ, a fa sa sunnatatee ya ma naxee faxaxi santidegema ra.»

29 «Edon xa mangɛɛ nun a xa kuntigie fan na naa. Hali e sɛnbɛ nu gbo, yakɔsi e saxi sunnatatee ya ma naxee faxaxi santidegema ra.»

30 «Mange naxee kelixi kɔɔla mabiri ra, nun Sidonkae fan na naa. Hali e sɛnbɛ nu gbo, e fa gbaloe raba dunija ma, e fan saxi sunnatatee ya ma naxee faxaxi santidegema ra. Na yaagi na e xun ma aligiyama.»

31 «Misira xa Firawuna nun a xa soori galie nee toma nɛ, e fa madundu e xa soorie xa fe ra naxee faxaxi santidegema ra. Wo Marigi Alatala xui nan na ki. 32 Hali n to a lu a gbaloe raba dunija ma, Firawuna nun a xa soori galie sama nɛ sunnatatee fɛ ma naxee faxaxi santidegema ra. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

33

Makantama

1 Alatala naxa a masen n bɛ, a naxɛ, 2 «Adamadi, a fala i ngaxakerenyie bɛ, <N na fa santidegema ra wo xa boxi xili ma, na a lima nɛ wo ɲan bara mixi nde sugandi taa makantama ra. 3 Xa na taa makantama yaxuie to fa ra, a lanma a xa sara fe ɲama rakolonfe ra. 4 Xa a na raba, kɔnɔ mixi nde fa a bɔtɛ raba na marakolonyi xui ma, a fa faxa gere kui, a bara na faxɛ ragiri a yetɛ ma. 5 A to sara fe xui mɛ, kɔnɔ a fa a bɔtɛ raba, a nii kote na a yetɛ nan xun ma. Kɔnɔ mixi naxan na marakolonyi mɛ, a fa a suxu soobe ra, na kanyi a nii rakisima nɛ. 6 Kɔnɔ xa taa makantama yaxuie to fa ra, a mu sara fe a xa mixie rakolon, na temui mixi naxan faxama na gere kui, hali e xa yunubie bara a niya e xa sɔntɔ, n e nii kote sama taa makantama nan xun ma.>»

7 «Adamadi, n bara i sugandi taa makantama ra Isirayila bɔnsɔɛ bɛ. I xa i tuli mati n ma masenyi ra, i fa e rakolon a ra n tan xili ra. 8 N na a fala mixi kobi bɛ a faxama nɛ, xa

i mu a rakolon a xa gbilen a xa kira kobi fɔxɔ ra, na mixi ɲaaxi faxama nɛ a xa yunubi xa fe ra, kɔnɔ n na nii kote sama i tan xun ma. ⁹ Kɔnɔ xa i a rakolon a xa gbilen a xa kira kobi fɔxɔ ra, a fa lu a mu tin na ra, a faxama a xa yunubi xa fe nan na, kɔnɔ i tan bara i nii rakisi.»

¹⁰ «Adamadi, a fala Isirayila bɔnsɔɛ bɛ, i naxɛ, <Wo yetɛ a falama, wo wo xa murutɛ nun wo xa yunubie kolon wo bɔɲɛ kui. Wo wama a kolonfe nɛ wo kisi sɔtɔma ki naxɛ. ¹¹ Wo Marigi Alatala naxɛ, «N bara n kali n yetɛ ra, n mu wama mixi kobi xa faxes, n wama nɛ a xa gbilen a xa kira kobi nan fɔxɔ ra, a xa kisi. Yandi, wo xa gbilen wo xa kira kobie fɔxɔ ra. Isirayila bɔnsɔɛ, wo buma faxɛ kira xɔn ma munfe ra?»»

¹² «Adamadi, a fala i ngaxakerenyie bɛ, <Tinxintɔɛ xa tinxinyi mu a rakisima a na muruta lɔxɔɛ naxɛ. Mixi tinxintare xa tinxintareya mu a ralɔɛma a na gbilen a xa kira kobi fɔxɔ ra lɔxɔɛ naxɛ. Tinxintɔɛ mu a yetɛ rakisima a xa tinxinyi dangixi saabui ra, xa a bira fe kobi fɔxɔ ra. ¹³ N na a masen tinxintɔɛ nde bɛ a kisima nɛ, kɔnɔ a fa la a xa tinxinyi dangixi ra, a so fe kobi rabafe, a xa tinxinyi luma nɛ a ma fu. Yakɔsi a faxama nɛ a xa fe kobi xa fe ra. ¹⁴ N na a masen mixi kobi nde bɛ a mu kisima, kɔnɔ a fa gbilen a xa yunubi fɔxɔ ra, a so fe tinxinxie rabafe, ¹⁵ alɔ sɛɛkɛ ragbilenfe donima ma, se mupaxi ragbilenfe a kanyi ma, ɲɛrɛfe seriye kui, gbilenfe fe kobi fɔxɔ ra, na tɛmui a kisima nɛ, a mu faxama. ¹⁶ A yunubi naxan birin naba tɛmui dangixi, na birin xafarima nɛ. Xa a bara ɲɛrɛ seriye nun tinxinyi ra, a kisima nɛ.»

¹⁷ «I ngaxakerenyie a falama, <Marigi mu tinxin.> Kɔnɔ n xa a fala i bɛ, e tan nan mu tinxin. ¹⁸ Xa tinxintɔɛ a kobe so a xa tinxinyi ra, a so tinxintareya rabafe, a faxama nɛ. ¹⁹ Xa mixi tinxintare gbilen a xa fe kobie fɔxɔ ra, a so fe tinxinxie rabafe, a kisima nɛ na saabui ra. ²⁰ N

xa a fala e bɛ, <Isirayila bɔnsɔɛ naxe n mu tinxin, kɔnɔ n fama nɛ wo tan makiitide, kankan xa a ɲɛrɛ ki sare fi.»

²¹ A ɲɛ fu nun firin nde ra, kike fu, xi fu nun suuli nde ra muxu xa konyiya kui, mixi nde kelife gere yire, a naxa fa, a fala n bɛ, a e bara Darisalamu suxu. ²² Na kɔɛ ra beenun na mixi xa fa, Alatala nu bara a bɛlɛɛ sa n dɛ ma, a n nenyi rafulun alako n xa nɔ wɔyɛnde, n naxa lu boboya kui sɔnɔn.

²³ Na tɛmui Alatala naxa a masen n bɛ, a naxɛ, ²⁴ «Adamadi, pama dɔnxɔɛ naxee sabatixi Darisalamu kanaxi tagi, nee na a falafe, <Ibrahim naxa nɔ yi bɔxi sɔtɔde a keren. Won tan naxan findixi pama ra, Ala tondima yi bɔxi fide won ma?» ²⁵ Na kui a lanma i xa a fala e bɛ, <Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: Wo to sube donma wuli na a kui, wo to kuye batuma, wo to faxɛ tima, a lanma yi bɔxi xa findi wo gbe ra? ²⁶ Wo laxi wo xa santidɛgɛma gbansan nan na, wo fe ɲaaxie rabama tɛmui birin, wo yɛnɛ rabama wo dɔxɔboore xa gine ra. Hali wo to na birin nabama, wo wama nɛ yi bɔxi man xa findi wo gbe ra?»

²⁷ «A fala e bɛ, <Wo Marigi Ala yi nan masenxi: N bara n kali n yetɛ ra, naxee luxi Darisalamu kanaxi tagi, nee faxama nɛ santidɛgɛma ra. Mixi naxee luxi wulai, burunyi subee nee faxama nɛ. Mixi naxee e nɔxunxi geya fari gɛmɛ longori ra, nee faxama nɛ wuganyi ra. ²⁸ N na bɔxi findima nɛ yire maxaraxi ra, n yetɛ igboe xa fe xun nakana, n a niyama nɛ si gbɛtɛ mixie mu dangi Isirayila geyae ra. ²⁹ N na na bɔxi kana e xa fe ɲaaxie xa fe ra, e a kolonma nɛ a n tan nan Alatala ra.»

³⁰ «Adamadi, i tan to a ra, i ngaxakerenyie na a makɔyikɔyife e xɔnyi a falafe ra, <Wo fa, wo fa wo tuli mati. Alatala na masenyi mundun tife yi ki?» ³¹ N ma ɲama fama nɛ i yire, e e tuli mati i xa masenyi ra, kɔnɔ e mu a rabatuma feo. E a

falama e wama n ma fe xɔn, kɔnɔ e bɔɲe biraxi naafuli tinxintare nan fɔxɔ ra. ³² I luxi nɛ e bɛ alɔ sigisa xui ɲɔxunmɛ, naxan fe fanyie falama. E i xa masenyi mɛma, kɔnɔ e mu tinma birade a fɔxɔ ra.»

³³ «N ma masenyi birin na kamali nɔndi ki ma tɛmui naxɛ, e a kolonma nɛ a namijɔnɛmɛ nde nu na e ya ma.»

34

Xurusee nun a demadonyi xa taali

¹ Alatala naxa a masen n bɛ, a naxɛ, ² «Adamadi, i xa n ma masenyi ti Isirayila yareratie bɛ naxee luxi alɔ xuruse demadonyie, a falafe ra, <Wo Marigi Ala yi nan masenxi: Naxankatɛ na wo bɛ, wo tan Isirayila xuruse demadonyie. Wo wo ɲɔxɔ sama wo yetɛ nan tun xɔn ma. Xuruse demadonyi mu lanma xɛ a xa xurusee makanta? ³ Wo xurusee xiɲɛ minma, wo e xabe yailanma dugi ra, wo e sube donma, kɔnɔ wo mu wo ɲɔxɔ sama e xɔn ma. ⁴ Wo mu xuruse senbetare ralimaniyama, wo mu xuruse furaxi dandanma, wo mu xuruse maxɔnɔxi maxirima seri ra. Wo mu xuruse lɔɛxie fenma, e xa gbilen gɔɔrɛ kui. Wo e yamarima nɔɛ xɔɔxɔɛ nan tun na. ⁵ E yensenxi, barima xuruse demadonyi mu nu na e fɔxɔ ra. Na kui wulai sube bara ndee ibɔɔ. ⁶ N ma xuruse gali bara yensen ye geya itexie ma, e lɔɛ dunɲa birin ma, kɔnɔ mixi yo mu mini e fende.»

⁷ «Xuruse demadonyie, wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra: ⁸ N tan wo Marigi Alatala, n bara n kali n yetɛ ra, wo to n ma xurusee rabɛɲin, e findi wulai subee xa baloe ra, wo to mu wo ɲɔxɔ saxi e xɔn ma, wo mɛɛni wo yetɛ gbansan ma, ⁹ wo tan xuruse demadonyie xa wo tuli mati Alatala xa kiiti ra. ¹⁰ Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N fafe na xuruse demadonyie nan xili ma, e xa n sare fi gɔɔrɛ xa fe ra. N e bama nɛ xuruse demadonyi wali kui, alako e naxa na raba e yetɛ

xa geeni gbansan ma. N na n ma xurusee ratangama nɛ e ma, alako e naxa n ma xurusee tɔɔrɔ.»

¹¹ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N tan yati sigama nɛ n ma xurusee fende, ¹² alɔ xuruse demadonyi a rabama a xa xuruse rayensenxie bɛ ki naxɛ. N e ragbilenma nɛ yire birin e lɔɛxi dennaxɛ na lɔxɔɛ. ¹³ N e raminiima nɛ ɲamanɛɛ birin longori ra, n e xanin e xɔnyi. N mɛɛniima nɛ e ma e xa geyae fari nun e xa gulunbae kui, e xa lu e yetɛ xa bɔxi ma. ¹⁴ N e demadonma nɛ fili fanyie ma Isirayila geyae fari. Mɛɛni e e malabuma nɛ yire fanyi ma, e balo Isirayila geyae fari. ¹⁵ N tan nan yati n ma xurusee demadonma, n malabui fima e ma. Wo Marigi Alatala xui nan nan ki. ¹⁶ N xuruse lɔɛxi fenma nɛ, n xuruse maxɔnɔxi dandanma nɛ, n xuruse senbetare ralimaniyama nɛ. Kɔnɔ xuruse naxee bara xungbo, naxee bara nɔ booree ra, n nee tan faxama nɛ kiiti tinxinxi ra.»

¹⁷ «Wo tan n ma xurusee, wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N kiiti sama nɛ xurusee tagi, yeɛɛ kontonyie nun sikɔtɛɛ tagi. ¹⁸ Wo na sɛɛɛ fanyi don fili ma, na mu wo wasama, fo wo xa a dɔnɔxɔɛ fan iboron? Wo na ye tinsexi min, na mu wo wasama, fo wo xa a dɔnɔxɔɛ dunda? ¹⁹ A lanma n ma xurusee xa sɛɛɛ don wo naxan iboronxi? A lanma e xa ye min, wo naxan dundaxi?»

²⁰ «Na kui wo Marigi Alatala yi nan masenxi nee xa fe ra: N yetɛ yati nan fama kiiti sade xuruse xungbee nun a lanmae tagi. ²¹ Wo bara din n ma xuruse senbetaree ra wo ferie ra, han e bara mini gɔɔrɛ kui. ²² N fama nɛ n ma xurusee rakiside, alako mixi naxa fu e ma sɔnɔn. N kiiti sama nɛ xurusee tagi. ²³ N xuruse demadonyi nde tima nɛ n ma xurusee xun ma, naxan fama e demadonde a ki ma. N ma konyi Dawuda nan na ki. ²⁴ N tan findima nɛ e Marigi Ala ra, n ma konyi Dawuda findi mange ra e tagi. N tan Alatala xui nan na ki.»

²⁵ «N bɔɔɛsa saate tongoma nɛ e bɛ. N wulai sube xaapɛe ɲonma nɛ bɔxi ma, alako mixi xa nɔ sabatide yire birin bɔɔɛsa kui. ²⁶ N baraka ragoroma nɛ e ma. N tunɛ rafama nɛ a waxati, alako bɔxi xa fan n ma geya seniyenxi rabilinyi. ²⁷ Wurie bogima nɛ, bɔxi xɛe fan. N ma pama sabatima nɛ bɔɔɛsa kui a xa bɔxi ma. Na temui, e a kolonma nɛ a n tan nan na Alatala ra, a n tan nan yɔlonxɔnyie bolonma, n e ratanga e yaxuie ma. ²⁸ Namanɛe mu e tɔɔɔɔma sɔnɔn, sube xaapɛe fan mu e donma sɔnɔn. E sabatima xaxilisa nan kui, mixi yo mu e magaaxuma. ²⁹ N e xa sansi bilie rafanma nɛ pamanɛe ya xɔri. Kaamɛ mu e suxuma sɔnɔn, e xa yaagi e xa setareɲa kui. ³⁰ Na temui, e a kolonma nɛ a n tan e Marigi Alatala na e fɔxɔ ra, e man a kolon a e tan Isirayila bɔnsɔɛ findixi n ma pama nan na. Wo Marigi Alatala xui nan na ki. ³¹ Wo tan n ma xurusee, n naxee dɛ madonma, adamadi nan wo ra. N tan nan na wo Marigi ra. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

35

Naxankate na Edon be

¹ Alatala naxa a masen n bɛ, a naxɛ, ² «Adamadi, i xa n ma masenyi ti n xili ra Edonkae bɛ, naxee sabatixi Seyiri geya ma, ³ a fala e bɛ, <Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N fama nɛ wo tan Edonkae xili ma, n na n senbɛ ramini wo ma, n Seyiri geya findi yire maxaraxi ra. ⁴ N wo xa taaɛ xun nakanama nɛ, nee xa findi yire rabɛɲinxi ra. Na temui, wo a kolonma nɛ a n tan nan na Alatala ra.»»

⁵ «Wo to Isirayilakae xɔn kabi temui xɔnkuye, han wo bara e yanfa, wo e sa wo yaxuie sagoe e xa paxankate waxati, ⁶ n tan wo Marigi Alatala naxɛ, <N bara n kali n yetɛ ra, n a niyama nɛ wo xa bu gere kui. Wo to gbata wuli raminide, n a ragirima nɛ na fe mɔoli xa bira wo fɔxɔ ra temui birin. ⁷ N Seyiri geya findima nɛ yire maxaraxi ra

mixi mu sigama dennaxɛ. ⁸ Binbie luma nɛ wo xa bɔxi birin ma, naxee faxaxi santidegema ra wo xa geyae fari, wo xa gulunbae kui, nun wo xa folee longori ra. ⁹ N wo xa bɔxi findima nɛ yire maxaraxi ra, mixi yo mu sabatima wo xa taaɛ kui. Na temui, wo a kolonma nɛ a n tan nan na Alatala ra.»»

¹⁰ «Wo to a fala Yudaya nun Isirayila findima nɛ wo gbe ra, hali n nu na e fɔxɔ ra, ¹¹ n bara n kali n yetɛ ra, n tan wo Marigi Alatala yi nan masenxi: <N fan wo gerema nɛ wo xa xɔnɛ nun tɔɔnɛ bɛrɛ ma, naxan nu na wo bɔɔɛ kui e tan mabiri. N na wo makiiti temui naxɛ, n na n yetɛ masenma nɛ e tan bɛ. ¹² Na kui, wo a kolonma nɛ a n tan Alatala bara wo xa konbie birin mɛ, wo naxee ilanxi Isirayila xa geyae ra. Wo nu bara a fala, Mennikae xun bara rakana, alako na bɔxi xa findi muxu gbe ra. ¹³ Wo xa yetɛ igboya kui, wo bara n mabere n ma yaragaaxuitareɲa kui. N na birin mɛ nɛ.»»

¹⁴ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: Dunɲa birin na lu sɛɛwe kui, n wo xun nakanama nɛ a ɲaxi ra. ¹⁵ Seyiri geya nun Edonkae birin, n wo xun nakanama nɛ feo. Na temui wo a kolonma nɛ, a n tan nan na Alatala ra!»

36

Masenyi Isirayila bɔxi be

¹ «Adamadi, i xa masenyi ti n xili ra Isirayila xa geyae bɛ, i naxɛ, <Isirayila geyae, wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra. ² Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxɛ: Wo yaxuie bara a fala wo xa geyae findima nɛ e gbe ra. ³ Na kui, i xa masenyi ti n xili ra, a falafe ra, Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: E to bara wa wo xun nakanafe, e wo raxeten alako wo xa lu si gbɛtɛe sagoe naxee wo maberema, e wo mafala, ⁴ n tan wo Marigi Alatala n xa a masen wo bɛ, wo tan geyae, gulunbae, folee, taa kanaxi naxee harige birin bara xanin si gbɛtɛe saabui ra, ⁵ n bara

nate tongo n ma xone kui si gbeteē nun Edon xili ma, barima e tan bara n ma boxi findi e gbe ra seewe birin na e boje paaxi kui, alako e xa e xa xuruse de madon naa.»

⁶ «Na kui, i xa masenyi ti n xili ra Isirayila boxi be. A fala geyae, folee, nun gulunbae be, i naxe, «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N na masenyi tife xone nun tone nan kui, barima si gbeteē bara yo wo ma. ⁷ Na xa fe ra, wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N bara n kali n belexe itexi ra, pamanē naxee wo rabilinxi, e xa marasotee gbilenma ne e ma.»

⁸ «Wo tan Isirayila geyae, wo fama ne wuri bilie raminide, naxee salonyie bogi fanyie fima n ma pama Isirayila ma, barima a gbe mu luxi e xa gbilen e xonyi. ⁹ N meenima ne wo ma. N hinnema ne wo xa xe safe ma, ¹⁰ nun wo xa taa tife ra. N wo xa mixie rawuyama ne, Isirayila bonsoe xa sabati naa. ¹¹ N mixi nun xuruse rawuyama ne wo be, e findi di barie ra dangi a singe ra. Na temui, wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra. ¹² N ma pama Isirayila a xa noe rapere ma ne wo fari, wo findi e ke ra, wo mu e xa die ba e yi ra sonon.»

¹³ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe: «Mixie to a falama, a wo tan Isirayila boxi mixie donma, wo a niya e xa xanin konyiya kui, ¹⁴ n a niyama ne na mixi donfe mu fala wo xun sonon, nee birin faxa. Wo Marigi Alatala xui nan na ki. ¹⁵ N si gbeteē xa marasotee danma ne wo mabiri, e mu yo wo ma sonon, wo mu wo sabati boore rabira sonon. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

¹⁶ Alatala man naxa a masen n be, a naxe, ¹⁷ «Adamadi, Isirayila bonsoe to nu sabatixi a xa boxi ma, a jere ki naxa a findi seniyantare ra n ya i, alo gine naxan na a xa kike wali tofe. ¹⁸ N naxa n ma xone dusu e xun na e xa faxe tife nun e xa kuye batufe xa fe ra. ¹⁹ N naxa e rayensen ye pamanee ma e jere ki xa fe ra. ²⁰ E siga dennaxe dunija ma, mixie bara n

xili seniyenxi mabere e xa fe ra, a falafe ra, «Ala xa pama nan yi ki, naxan kelixi a xa boxi ma!» ²¹ N nu wama ne n xili seniyenxi matangafe, Isirayila bonsoe nu naxan maberefe pamanee tagi.»

²² «Na nan a ra, i xa a fala Isirayila bonsoe be, «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N fama ne fe nde rabade, kono n mu a rabama wo tan be, n a rabama n xili seniyenxi nan xa fe ra, wo bara naxan mabere pamanee ma. ²³ N na n xili xungbe xa seniyenxi masenma ne, wo naxan maberexi. N na n ma seniyenxi masenma wo saabui ra e ya xori, dunija pamanee a kolonma ne a Alatala nan n na. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

²⁴ «N wo tongoma ne pamanee tagi, n wo ragbilen wo xa boxi ma. ²⁵ N ye seniyenxi kasanma ne wo ma wo raseniyenfe ra. N wo xa seniyantarepa birin bama ne wo ma naxee fatanxi wo xa wali kobie nun wo xa kuye batufe ra. ²⁶ N boje neene nun xaxili neene fima ne wo ma. N wo xa boje xoxoxe masara boje fanyi ra. ²⁷ N na n xaxili sama ne wo boje ma, n fa a niya wo xa n ma yaamarie rabatu, wo xa bira n ma seriye foxo ra. ²⁸ Wo sabatima ne boxi ma, n naxan fi wo benbae ma. Wo findima ne n ma pama ra, n fan findi wo Marigi Ala ra. ²⁹ N wo rakisima ne wo xa seniyantarepa ma, n baloe rawuyama ne wo be, alako wo naxa lu kaame kui sonon. ³⁰ N wuri bogie nun xe sansie rawuyama ne, alako kaame naxa wo rayarabi pamanee tagi sonon. ³¹ Na temui, wo wo ratuma ne wo jere ki paaxie ma, wo nimisa wo xa yunubie xa fe ra. ³² Wo xa a kolon a n mu yi rabama wo tan xa fe xa ra. Wo Marigi Alatala xui nan na ki. Isirayila bonsoe, wo wo xun sin, wo xa yaagi wo xa fe paaxi rabaxie ra.»

³³ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe: N na wo raseniyen wo xa yunubie ma loxe naxe, n wo xa tae rafema ne pama ra, n wo xa

yire kanaxie yailan. ³⁴ Xee fama ne sade boxi ma, naxan nu bara xara dangi mixie ya tode ra. ³⁵ E man a falama ne, <Yi boxi naxan nu xaraxi, na man bara lu alo Eden sansi yire. A taa kanaxie man bara ti senbe ra, mixie bara sabati e kui.> ³⁶ Na temui, pamanε naxee luma wo rabilinyie, nee a kolonma ne a n tan Alatala bara yire kanaxi yailan, n bara xee sa boxi ma naxan nu bara xara. N tan Alatala xui nan na ki. N naxan fala, n na nan nabama.»

³⁷ «Wo Marigi Ala yi nan masenxi, a naxe: N man Isirayila xa maxandi suxuma ne yi fe rabafe ra e be. N e rawuyama ne alo xuruse gali ³⁸ naxan toma Darisalamu sali loxoεe. Isirayila taa kanaxie rafema ne mixi gali ra, e fa a kolonde a n tan nan na Alatala ra.»

37

Xori xaraxie

¹ Alatala senbe naxa goro n ma, a Xaxili Seniyenxi naxa n tongo, a sa n ti gulunba nde tagi xorie gbegebe nu na dennaxe. ² A naxa n napere na xorie longori ra, e birin xaraxi gben. ³ A naxa n maxorin, a naxe, «Adamadi, yi xorie man noma balode?» N naxa a yaabi, «N Marigi Alatala, i keren nan a kolon!»

⁴ Na temui a naxa a masen n be, «I xa masenyi ti yi xorie be n xili ra. I xa a fala e be, <Xori xaraxie, wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra. ⁵ Wo Marigi Alatala yi nan masenxi wo tan xori xaraxie be, a naxe: N xa nii foye rafa wo ma, wo man xa balo. ⁶ N fasee yailanma ne wo be, n fate sube nun fate kiri sa wo ma, n jengi raso wo fate i, wo fa gbilen balo ra. Na temui, wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»>

⁷ N naxa a xa masenyi radangi alo a n yamari a ra ki naxe. N to nu woyenma a namiponme ki ma, xui nde naxa mini xorie tagi, e wundu, e fa so e masofe e bore ra. ⁸ N naxa fasee, sube, nun kiri to e ma, kononii foye mu nu rasoxi e fate.

⁹ Na temui a naxa a masen n be, a naxe, «Adamadi, i xa n ma masenyi ti nii foye be a falafe ra, <I Marigi Alatala yi nan masenxi: I tan nii foye, i xa keli dunipa tunxun naanie ra, i xa so yi mixi faxaxie fatee, e xa keli faxe ma, e xa balo!» ¹⁰ Awa, n naxa na masenyi radangi alo a n yamari ki naxe. N to na raba, nii foye naxa so e fate i, e naxa balo, e keli, e ti e sanyi xun na. Nama gbegebe nan nu nee ra.»

¹¹ Na temui a naxa a masen n be, a naxe, «Adamadi, yi xorie misaalixi Isirayila bonsoe nan na. E naxe, <Muxu xorie bara xara, muxu xaxili tidee bara jon, muxu bara rabolo.>

¹² I xa yi masenyi ti e be n xili ra, <Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N ma pama, n wo xa gaburie rabima ne, n wo rate e kui, n wo xanin Isirayila boxi ma. ¹³ N na ge na rabade, wo tan n ma pama, wo a kolonma ne a Alatala nan n na. ¹⁴ N na n Xaxili Seniyenxi ragoroma ne wo ma, wo man gbilen balo ra, n wo rasabati wo xa boxi ma. Na temui, wo a kolonma ne a n tan Alatala bara woyen, a n tan Alatala bara na rakamali. Alatala xui nan na ki.»>

¹⁵ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ¹⁶ «Adamadi, i xa wuri nde tongo, i a sebe a ma, <Yuda nun a malan boore Isirayilakae gbe.> I xa wuri gbetε tongo, i a sebe na tan ma, <Yusufu xa di Efirami nun a malan boore Isirayila bonsoe gbe.> ¹⁷ Na temui i xa e suxu i belexe ra, e xa lu alo wuri keren.»

¹⁸ «I ngaxakerenyie na i maxorin na fatanfasife ra e be, ¹⁹ i xa e yaabi, <Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N Yusufu xa wuri tongoma ne, naxan na Efirami nun a malan boore Isirayila bonsoe yi ra, n xa doxo Yuda xa wuri ra, e xa findi keren na n belexe kui. ²⁰ I xa na wurie itala e mabiri, sebeli tixi naxee ma, ²¹ i a fala e be, Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N Isirayilakae tongoma ne pamanee kui, n e ragbilen e xa boxi ma. ²² N e birin findi si keren na Isirayila geyae fari. Mangε keren nan e birin

yamarima. E mu mæema e bore ra sɔnɔn findife si firin na. ²³ E mu findima seniyantaree ra sɔnɔn, kuye batufe ra nun fe jaaxi rabafe ra. N e ratangama nɛ na birin ma, n e raseniye. E findima nɛ n ma pama ra, n fan findi e Marigi Ala ra.»

²⁴ «N ma konyi Dawuda nan findima e xa mangɛ ra, xuruse kante keren lu e birin bɛ. E birama nɛ n ma yaamarie fɔxɔ ra, e n ma seriye rabatu a ki ma. ²⁵ E sabatima nɛ bɔxi ma, n naxan fi n ma konyi Yaxuba ma, wo benbae sabati dennaxɛ. E tan, e xa die nun e xa mamadie sabatima nɛ menni, n ma konyi Dawuda nan findima e xa mangɛ ra abadan. ²⁶ N bɔnɛsa saatɛ tongoma nɛ e bɛ, naxan mu kanama abadan. N e rasabatima nɛ naa, n e bɔnsɔɛ rawuya. N ma hɔrɔmɔlingira luma nɛ e tagi abadan. ²⁷ E findima nɛ n ma pama ra, n fan findi e Marigi Ala ra, n ma hɔrɔmɔlingira fa lu e ya ma. ²⁸ N ma hɔrɔmɔlingira na sabati e tagi abadan, si gbɛtɛɛ a kolonma nɛ a n tan Alatala nan Isirayila raseniyeŋxi.»

38

Ala xa masenyi mangɛ Gogo bɛ

¹ Alatala naxa a masen n bɛ, a naxɛ, ² «Adamadi, i xa n ma masenyi ti Magogo bɔxi mangɛ Gogo bɛ, naxan Rosi, Meseki, nun Tubali taae yamarima. ³ A fala a bɛ, «Marigi Alatala yi nan masenxi: Rosi, Tubali nun Meseki xa mangɛ Gogo, n fafe i xili ma. ⁴ N wure rasoma nɛ i banyanyie kui, n i ramini, i tan nun i xa sɔɔri galie birin: i xa soee, e ragima tofanyie, i xa sɔɔrie nun e xa wure lefa yanbaxie, ⁵ sɔɔri Perisekae, sɔɔri Kusikae, sɔɔri Putikae, e birin nun e xa wure lefae nun e xun makanta see, ⁶ Gomeri nun a xa sɔɔri gali, Togarama nun a xa sɔɔri gali kelife kɔɔla ma.»

⁷ «I xa na sɔɔri galie birin yailan a fanyi ra i xa yaamari bun ma. ⁸ Temui xɔnkuye na dangi, n i xilima nɛ gere tife ra. I fama nɛ sigade bɔxi nde ma naxan bara gere raba, e

xanin konyiya kui pamane ma, e fa gbilen e xɔnyi, e sabati bɔnɛsa kui Isirayila geyae fari. ⁹ I menni lima nɛ alɔ turunnaade, i tan nun i xa sɔɔri galie naxee kelixi dunija birin ma. Wo luma nɛ alɔ nuxui ifɔɔrɔxi naxan tima bɔxi xun na.»

¹⁰ «Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxɛ: Na lɔxɔɛ, i nate jaaxi tongoma nɛ. ¹¹ I a falama nɛ, «N sigama nɛ bɔxi xili ma, tɛtɛ mu naxan nabilinxi. Naakae mu yailanxi gere tife ra, e birin sabatixi bɔnɛsa kui. Tɛtɛ mu na e xa taae rabilinyi, naade balanxie mu na e xɔnyi. ¹² N e harige birin tongoma nɛ e xa taa yailanxie kui, e gbilenxi dennaxɛ kelife pamane ma. Naafuli nun xuruse gbegbe na menni bɔxi tagi.» ¹³ Seebakae, Dedankae, Tarasisi yulɛɛ, nun e xa mixie birin i maxɔrinma nɛ, «I na sigafe naafuli nan tongode? I bara sɔɔri galie xili wo xa muɲɛ belebele ti, alɔ xɛɛma, gbɛti, xurusee, nun se fanyi gbɛtɛɛ?»

¹⁴ «Na nan a ra, adamadi, i xa n ma masenyi ti Gogo bɛ, i naxɛ, «Marigi Alatala yi nan masenxi: N ma pama Isirayila na sabati xaxilisa kui lɔxɔɛ naxɛ, i fama na tode. ¹⁵ I kelima nɛ i xɔnyi kɔɔla mabiri, i tan nun sɔɔri gali wuyaxie kelife dunija birin ma, e birin tixi soee fari, e bira i fɔxɔ ra. ¹⁶ I fama nɛ n ma pama Isirayila xili ma, alɔ nuxui ifɔɔrɔxi naxan dusuma bɔxi xun na. Na temui n i rafama nɛ n ma bɔxi xili ma, alako dunija xa n ma seniyeŋyi kolon i saabui ra.»

¹⁷ «Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxɛ: Temui dangixi n ma konyi namipɔnme Isirayilakae nu bara i xa fe fala, n i xɛɛma e gerede ki naxɛ. ¹⁸ Yi nan fama rabade na lɔxɔɛ: Gogo na din Isirayila ra, n ma xɔnɛ tema nɛ alɔ tɛ. ¹⁹ Isirayila bɔxi serenma nɛ n ma xɔnɛ xungbe kui. ²⁰ Yɛxɛɛ, xɔnie, wulai subee, bubusee, nun adamadie birin, e gaaxuma nɛ n ya ra. Geyae nun tenyie birama nɛ, banxie xalɛɛ kana. ²¹ N gere ya rafindima nɛ Gogo ma n

ma geyae birin fari! Marigi Alatala xui nan na ki. A xa sɔɔrie e xa santidegema raminima ne e tee kui e ngaxakerenyie xili ma. ²² N Gogo xun nakanama ne wuganyi nun faxe tife ra. N tune xɔɔxɔe, balabalanyi, nun te ragoroma ne a ma, a nun a xa sɔɔri galie ma kelife dunija birin ma. ²³ Na kui, n na n ma mangeya nun n ma seniyenyi masenma ne dunija si birin be. Na temui, e a kolonma ne a Alatala nan n na.»

39

Mange Gogo ranɔnyi

¹ «Adamadi, n ma masenyi xɔɔxɔe ti mange Gogo be, a falafe ra, <Marigi Alatala yi nan masenxi: Meseki nun Tubali mange Gogo, n bara ti i kanke! ² N i mafindima ne alo n wama a xɔn ki naxe. N i rakelima i xɔnyi koola ma, n fa i ra Isirayila geyae ma gere tife ra. ³ Menni n i xa xali nun i xa xali woli se rabirama ne. ⁴ I tan nun i xa sɔɔrie birin faxama ne na geyae longori. N wo findima yubee nun burunyi subee xa donse nan na, ⁵ wo binbie fa lu kene ma. Marigi Alatala xui nan na ki. ⁶ N te soma ne Magogo ra, nun yire raxaraxi baa de ra. Na temui, e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

⁷ «N na n xili seniyenxi masenma ne n ma nama Isirayila be, n man mu tinma sonon e xa n mabere. Si gbete fama ne a kolonde, a n tan Alatala nan na Isirayila xa Seniyentoe ra. ⁸ Na fe birin fama ne rabade. Marigi Alatala xui nan na ki. Loxoe na a ra, n naxan xa fe fala.»

⁹ «Isirayilaka naxee sabetixi taae kui, e minima geresosee matongode boxi ma, alo wure lefae, xalie, xalie woli see, tanbee, nun wuri faxeti see, e fa e gan yege fari. Na e hayi fanma je solofere nan bun ma. ¹⁰ E mu yege fenma fili nun fotonyi ma sonon, barima geresosee nan findima yege ra e be. Naxee bara wa harige bafe e yi ra, e tan nan fama harige bade nee yi ra. Marigi Alatala xui nan na ki.»

¹¹ «Na loxoe, n a niyama ne Gogo xa ragata Isirayila boxi ma, gulunba nde kui mixie dangima dennaxe sigafe ra baa de ra sogetede mabiri. Na gulunba kira ibolonma ne Gogo nun a xa sɔɔrie ragatade xa fe ra. E menni xili sama ne <Gogo xa nama xa gulunba.»

¹² «Isirayila bonsoe kike solofere nan nabama na mixie ragatafe ra, alako e xa boxi xa seniyen. ¹³ Nama birin luma ne na wali raba ra. N ma noxe to loxoe findima fe belebele nan na e be. Wo Marigi Alatala xui nan na ki. ¹⁴ E mixie sugandima ne boxi raseniyende. Nee tan nun e booree luma ne boxi birin ipere ra binbie ragatafe ra. Na wali buma ne je solofere. ¹⁵ E na ge na ra, e man boxi iperema ne mixi xorie fende. E na nde to, e tonxuma nde ti naa alako gaburi gemae xa a to, e xa na xorie xanin Gogo xa nama xa gulunba yire. ¹⁶ E boxi raseniyenma na ki ne. Taa nde tima naa, naxan xilima Hamona. Xili nan na ki naxan a falama <Nama> e gbe xui ra.»

¹⁷ «Adamadi, i Marigi Alatala yi nan masenxi: A fala wulai xonie nun sube mooli birin be, <Wo birin xa fa be, n xa n ma serexe xungbe rafala Isirayila geyae ma. Menni wo sube nun wuli donma ne. ¹⁸ Wo senbema sube donma ne, wo boxi mangee wuli min alo xuruse naxee raturaxi Basan boxi ma. ¹⁹ Na serexe temui, wo wasama ne e sube ra, wo siisi e wuli ra. ²⁰ Wo lugama ne soe nun a ragimae sube ra, mangee nun sɔɔri mooli birin sube. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

²¹ «N na n ma noxe masenma ne dunija birin be Gogo nama xa paxankate saabui ra. ²² Keli na loxoe ma, Isirayila bonsoe a kolonma ne a n tan nan na e Marigi Alatala ra. ²³ Si gbete a kolonma ne a Isirayila xa yunubie nan a niya e xa siga konyiya kui. E to n yanfa, n naxa n kobe raso e ra, n fa e sa e yaxuie sagoe. Na nan a ra, e naxa faxa santidegema ra. ²⁴ N e paxankataxi e xa yunubie

nun e xa seniwentarepa nan ma. Na nan a niyaxi n xa n kobe so e ra.»

²⁵ «Awa, i Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxε: Yakosi, n Yaxuba bɔnsɔε ragbilenma ne kelife konyiya kui. N kinikinima ne Isirayila bɔnsɔεe ma, n fa a ragiri n xili xa binya. ²⁶ E na sabati e xonyi xaxilisa kui, mixi yo mu e tɔɔɔ, yaagi man luma ne e ma e xa yanfanteya xa fe ra n tan mabiri. ²⁷ N na e raminiima ne pamanee kui, n fa e ra e xonyi, pamanee fa n ma seniwenyi tode na saabui ra. ²⁸ Na temui, Isirayila bɔnsɔε a kolonma ne a n tan nan na e Marigi Alatala ra, barima hali n to e rasiga konyiya kui pamanee tagi, n man bara e birin nagbilen, mixi yo mu lu e xanbi ra. ²⁹ N mu n kobe soma e ra sonon, barima n na n Xaxili luma ne Isirayila bɔnsɔε ma. I Marigi Alatala xui nan na ki.»

40

Hɔrɔmɔbanxi neene xa tete

¹ Muxu xa konyiya je mɔxɔɔn nun suuli nde ra, je kike singe ra, xi fu nde ra, naxan nu ilanxi Darisalamu xa kanε dangi xanbi je fu nun naani nde ma, na lɔxɔε yati yati, Alatala senbe naxa goro n ma, ² a n xanin laamatunyi ki ma Isirayila geya itexi nde fari. N naxa taa nde to kɔɔla mabiri. ³ Alatala to n xanin naa, n naxa xe me nde to, naxan fate nu yanbafε alɔ wure gbeeli. A nu tixi sode de ra, luuti nun maniya se wuri suxuxi a yi ra. ⁴ Na xe me naxa a fala n be, a naxε, «Adamadi, i ya ti a fanyi ra, i tuli mati n xui ra. N fe naxan birin masenma i be, i xa i jɔxɔ sa a xɔn ma, barima i rafaxi ne be alako i xa na kolon, i xa na birin tagi raba Isirayila bɔnsɔε be.»

⁵ N naxa tete nde to naxan hɔrɔmɔbanxi rabilinxi. Wuri maniya se nu na na xe me yi ra, naxan kuya nɔngon ya senni a nun suxui senni. A naxa tete xe le xa maigboe nun a xa maite maniya, e firinyi birin lan na wuri maniyase ya keren nan ma.

⁶ A naxa siga sode de ra, naxan ya rafindixi sogetede ma. A naxa te na tede ra naxee nu na a ya ra, a sode de xa maite maniya, naxan lan na wuri maniyase ya keren ma. ⁷ Hɔrɔmɔlingira kantamae xa tede nu na sode de seeti ma, kankan xa maite nun maigboe lan na wuri maniyase ya keren nan ma. Xe le naxan nu na e tagi, na lan nɔngon ya suuli nan ma. Buntunyi sode de xa maite fan lan na wuri maniyase ya keren nan ma, naxan ya nu rafindixi hɔrɔmɔbanxi ma.

⁸ A naxa buntunyi maniya, ⁹ naxan xa kuye lan nɔngon ya solomasaxan ma, a kinkie lan nɔngon ya firin ma. Na buntunyi ya nu rafindixi hɔrɔmɔbanxi nan ma tete kui.

¹⁰ Hɔrɔmɔbanxi kantamae tide senni nu na sogetede sode de seeti ma, seeti keren saxan, seeti boore fan saxan. Nee birin xa maniye xasabi lan, e kinkie fan birin xa maniye xasabi lan. ¹¹ A naxa sode de xa maigboe maniya, naxan lan nɔngon fu ma, a xa maite lan nɔngon fu nun saxan nan ma. ¹² Xe le di nu na hɔrɔmɔbanxi kantamae xa tidee ya ra, naxan nu ite nɔngon ya keren. Na tidee xa maigboe nun e xa maite lan nɔngon ya senni nan ma. ¹³ A naxa a maniya kelife kantama singe xa tide xanbi ra, han boore kantama xa tide xanbi ra, na fa lan nɔngon ya mɔxɔɔn nun suuli ma, kelife yire fanyi ma, han kɔɔla ma. ¹⁴ A naxa xe le birin maniya na sode de longori han tete kui, na lan nɔngon ya tongo senni nan ma. ¹⁵ Kelife sode de ra, han tete kui buntunyi xanbi ra, na lan nɔngon ya tongo suuli nan ma. ¹⁶ Wunderie nu na na xalee ma sode de mabiri, alɔ wunderi gbete to nu na xalee ma hɔrɔmɔbanxi mabiri. Tugi fencee nu masolixi na longori birin.

¹⁷ A to n naso tete kui, n naxa yire tongo saxan to naxee fatuxi tete ma. ¹⁸ Boxi nu yailanxi geme fanyie nan na naxan xa maite lan tete sode de ma. ¹⁹ Na xe me naxa a maniya kelife sode de folε ma, han tete gbete

sode de ra naxan nu na na tete singe kui. Na lan nongon keme nan ma sogetede mabiri nun koola mabiri.

²⁰ Na temui, na xeme naxa tete sode de maniya naxan nu na koola mabiri. ²¹ Horomobanxi kantamae tidee fan nu na menni alo boore sode de ra. Saxan nu na seeti keren, saxan nu na boore seeti. Na xa maite lan nongon tongo suuli nan ma, a maigboe lan nongon moxonen nun suuli nan ma. ²² A xa wunderie, a xa buntunyi, a xa tugi fense naxee masolixi a ma, nee nun sogetede sode de xa maniyе xasabi lan. Santide solofere nan nu na a be tede ra, a xa buntunyi nu na nee nan ya i. ²³ Tete firin nde sode de nu na tete singe sode de nan ya ra koola nun sogetede mabiri. Nongon ya keme nu na e tagi.

²⁴ Na temui, na xeme naxa n xanin tete sode de yirefanyi mabiri. Menni xa maniyе xasabi lan boore sode de xa maniyе nan ma. ²⁵ Wunderie nu na na sode de nun a xa buntunyi be e rabilinyi birin ma, alo boore sode de. Na sode de nu ite nongon ya tongo suuli, a nu igbo nongon ya moxonen nun suuli. ²⁶ Santide solofere nan nu na a be tede ra, a xa buntunyi nu na nee nan ya i. Tugi fense nu masolixi a kinkie seeti birin ma. ²⁷ Tete firin nde sode de fan nu na yirefanyi mabiri. Kelife na sode de ma han na tete singe sode de yirefanyi mabiri, a lan nongon ya keme nan ma.

²⁸ Na temui, na xeme naxa n xanin na tete firin nde kui naxan nu na boore tete kui. A naxa n naso na yirefanyi sode de ra. A naxa na maniya. A tan nun sode de boore birin nu lan. ²⁹ A kantamae tidee, a xa kinkie, nun a xa buntunyi xa maniyе xasabi lan boore xasabi nan ma. Wunderie nu na na sode de nun a xa buntunyi birin nabilinyi ra. Kelife na sode de folе ma, han tete kui lan nongon ya tongo suuli nan ma, a igboe lan nongon ya moxonen nun suuli nan ma. ³⁰ Buntunyi naxee nu na na tete firin nde kui, e xa maigboe lan nongon ya moxonen

nun suuli nan ma, e xa maite lan nongon ya suuli nan ma. ³¹ Na buntunyi ya nu rafindixi tete singe nan ma. Tugi fense nu masolixi e kinkie ma, tede solomasaxan nan nu na e be.

³² Na temui, na xeme naxa n xanin yi tete firin nde sode de ra naxan nu na sogetede mabiri. A naxa na maniya. A tan nun sode de boore birin nu lan. ³³ A kantamae tidee, a xa kinkie, nun a xa buntunyi xa maniyе nu lanxi boore xa maniyе nan ma. Wunderie nu na na sode de nun a xa buntunyi rabilinyi birin ma. A xa maigboe lan nongon ya moxonen nun suuli nan ma, a xa maite lan nongon ya suuli nan ma. ³⁴ Na buntunyi ya nu rafindixi tete singe nan ma. Tugi fense nu masolixi e kinkie ma, tede solomasaxan nan nu na e be.

³⁵ Na temui, na xeme naxa n xanin yi tete firin nde sode de ra, naxan nu na koola mabiri. A naxa na maniya. A tan nun sode de boore birin nu lan. ³⁶ A kantamae tidee, a xa kinkie, nun a xa buntunyi xa maniyе nu lanxi boore xa maniyе nan ma. Wunderie nu na na sode de nun a xa buntunyi rabilinyi birin ma. A xa maigboe lan nongon ya moxonen nun suuli nan ma, a xa maite lan nongon ya suuli nan ma. ³⁷ Na buntunyi ya nu rafindixi tete singe nan ma. Tugi fense nu masolixi e kinkie ma, tede solomasaxan nan nu na e be.

³⁸ Yire nde nu na kankan xa sode de ra, xuruse naxee bama serexe gan daaxi ra, nee nu maxama menni ne. ³⁹ Teebilie nu na sode de buntun firinyi kui, firin nu na seeti keren ma, firin nu na boore seeti fan ma. Xurusee kon naxabama na teebilie nan fari, naxee findi serexe gan daaxi ra, yunubi xafari serexe ra. ⁴⁰ Teebili gbetee nu na sode de tede seetie ma, firin seeti keren, firin boore seeti fan ma, tete fari ma buntunyi kui. ⁴¹ Na nan a ra teebili naani nu na sode de seeti keren na, naani nu na boore seeti ra. Xurusee nu rafalama na teebilie

nan fari beenun e xa ba serexe ra. ⁴² Na teebili naanie nu yailanxi gemee nan na, e nu kuya nongon ya keren nun a tagi, e nu igbo nongon ya keren. Yirabasee nu sama nee nan fari, naxee nu lanma e xa rawali xuruse rafalafe ra naxee nu findima serexe gan daaxie nun serexe mooli gbete ra. ⁴³ Wuree nu na banxi xele ma xurusee nu gbakuma dennaxe, e sube sa teebilie fari.

⁴⁴ Tete firin nde sode de seti firinyie ma, yire nde nu na naxan ya rafindixi yirefanyi ma, yire nde fan nu na naxan ya rafindixi koola ma. ⁴⁵ Na xeme naxa a fala n be, a naxe: «Yire naxan ya rafindixi yirefanyi ma, na findixi serexedubee gbe nan na, naxee horomobanxi makantama. ⁴⁶ Yire naxan ya rafindixi koola ma, na findixi serexedubee gbe nan na, naxee serexebade makantama. Nee findi Sadoki xa die nan na, naxee findi Lewi bonsoe mixi ra, naxee gbansan lan e xa makore Alatala yire ra e xa wali kui.»

⁴⁷ Na xeme naxa tete maniya. A xa kuye lan nongon ya keme nan ma, a xa gboe fan lan nongon ya keme nan ma. Serexebade nu tixi horomobanxi nan yatagi.

⁴⁸ Na xeme naxa n xanin horomobanxi xa buntunyi ra. A naxa buntunyi xele bun se maniya. Keren lan nongon ya suuli nan ma, boore fan naxa lan nongon ya suuli ma. Sode de xa gboe lan nongon ya fu nun naani nan ma. Banxi xele naxee nu na na seti firinyie ma lan nongon ya saxan nan ma. ⁴⁹ Na buntunyi xa maigboe lan nongon ya moxonen nan ma, a xa maite lan nongon ya fu nun firin nan ma. Tedee nu na a be. Kinki firin nu tixi buntunyi xele setie ma.

41

Horomobanxi neene xalee nun naadee

¹ Na xeme naxa n xanin horomobanxi yire seniyeenxi kui. A naxa a kinkie maniya naxee nu na naade setie ma. Kankan xa gboe

naxa lan nongon ya senni ma. ² Sode de xa gboe lan nongon ya fu nan ma. Banxi xele naxee nu na na seti firinyie ma, e lan nongon ya suuli nan ma. A naxa na horomobanxi maniya. A xa kuye lan nongon ya tongo naani nan ma, a xa gboe lan nongon ya moxonen nan ma.

³ Na temui, na xeme naxa so horomobanxi yire seniyeenxi fisamante kui. A naxa a kinkie maniya naxee nu na naade setie ma. Kankan xa gboe naxa lan nongon ya firin ma. A sode de lan nongon ya senni nan ma. Banxi xele naxee nu na na seti firinyie ma, e lan nongon ya solofere nan ma.

⁴ A naxa a xa kuye nun a xa gboe maniya, kankan naxa lan nongon ya moxonen ma. A naxa a fala n be, «Yire seniyeenxi fisamante nan yi ki.»

⁵ A naxa horomobanxi xele maniya. A xa marabinye naxa lan nongon ya senni ma. Yire naxee nu na horomobanxi rabilinyi ma, kankan xa gboe lan nongon ya naani nan ma. ⁶ Na yiree nu doxoxi e bore nan kon na deki saxan na. Konkoe tongo saxan nan nu na na deki keren keren birin ma. Bun se nu na horomobanxi rabilinyi, kon e mu nu rasoxi horomobanxi xele tan kui. ⁷ Dekie nu te igbo ra e bore be alako naxan na koore ma naxa igbo dangi lanbanyi daaxi ra. Tedee nu na keli lanbanyi ma a sa doxo deki donxoe ra.

⁸ N naxa a raben, sanbunyi nu na horomobanxi rabilinyi ma, naxan kuya nongon ya senni. Na yire naxee nu na horomobanxi rabilinyi, e nu tixi na sanbunyi fari. ⁹ Na yiree xele xa marabinye lan nongon ya suuli nan ma. Kene naxan nu na horomobanxi ¹⁰ nun serexedubee xa konkoe tagi, a lan nongon ya moxonen nan ma, a rabilinyi birin na. ¹¹ Na yire naxee nu na horomobanxi rabilinyi, e sode de keren nu na koola ma, keren fan nu na yirefanyi ma. Kene nu na e rabilinyi ma, naxan lan nongon ya suuli ma.

12 Banxi gbete nde nu na hōromōbanxi sogegode mabiri, naxan xa maigboe nu lanxi nōngon ya tongo solofere ma, a xa kuye nu lanxi nōngon ya tongo solomanaani nan ma. A xele xa marabinye nu lanxi nōngon ya suuli nan ma.

13 Na xeme naxa hōromōbanxi maniya. A xa kuye lan nōngon ya keme nan ma. Kene, banxi, nun a xele, nee fan xa kuye lan nōngon ya keme nan ma. 14 Kene naxan nu na hōromōbanxi sogetede mabiri, a lan nōngon ya keme nan ma.

15 Na xeme naxa banxi maniya, naxan nu na hōromōbanxi xanbi ra, nun dangide naxee nu na a seeti firinyi ma, na lan nōngon ya keme nan ma.

Hōromōbanxi, a xa buntunyi, 16 a sode dee, nun a wunderie, na birin nu ratofanxi wuri fanyi nan na, kelife lanbanyi ma han koore. 17 Sode de xun ma nun banxi xele birin nabilinyi, a kui nun a fari, 18 malekee nun tugi fensee nan nu masolixi a ma a raxunmase ra. Tugi fense keren nan nu masolixi maleke firin tagi. Yatagi firin nan nu na na maleke birin be, 19 a mixi daaxi nun a yete daaxi. Na mixi yatagi nu rafindixi tugi fense nan ma, na yete yatagi nu rafindixi tugi fense nan ma boore seeti mabiri. 20 Malekee nun tugi fensee nu masolixi kelife hōromōbanxi lanbanyi ma han koore.

21 Sode de nu na hōromōbanxi xa yire seniyanxi ma, a maniye fan nu na a xa yire seniyanxi fisamante ma. 22 Serexebade nde nu na menni, naxan nu rafalaxi wuri ra, a xa maite lan nōngon ya saxan nan ma, a xa kuye lan nōngon ya firin nan ma, a xa maigboe nu lanxi nōngon ya firin nan ma. A tunxunyie, a de kirie, nun a seetie birin nu yailanxi wuri nan na. Na xeme naxa a fala n be, «Yi teebili nan na Alatala ya i.» 23 Naade firin nan nu na hōromōbanxi yire seniyanxi sode de ra, naade firin nan nu na hōromōbanxi yire seniyanxi

fisamante sode de ra. 24 Naade bela firin nan nu na na sode de firinyi, naxee nu ragalima sode de ma. 25 Malekee nun tugi fensee nu masolixi hōromōbanxi naade ma, alo a nu masolixi a xele ma ki naxe. Wurie fan nu na buntunyi ma koore ma. 26 Wunderie nu na buntunyi xele ma a seetie ma, tugi fensee nu masolixi wunderie seetie ma. Wurie fan nu na na yiree xun na, naxee nu tixi hōromōbanxi rabilinyi.

42

Serexedubee xa banxi

1 Na dangi xanbi, na xeme naxa n namini na tete singe kui koola ma. A naxa n xanin banxi yire, naxan nu na tete singe xele koola mabiri nun hōromōbanxi tagi. 2 Na banxi xa sode de ya nu rafindixi koola nan ma. Na banxi nu kuya nōngon ya keme, a nu igbo nōngon ya tongo suuli. 3 Seeti naxan nu kuya tete mabiri nōngon ya mōxōnen, a nun seeti naxan nu na hōromōbanxi mabiri, konkoe yire deki saxan nde nu tixi na yire firinyi ma. 4 Nerede nu na na seeti firinyi ma naxee nu igbo nōngon ya fu, e nu kuya nōngon ya keme alo banxi. Konkoe sode dee nu rafindixi koola nan ma. 5 Konkoe naxee nu na koore deki saxan nde ma, nee nu ixutu dangife boore ra lanbanyi. 6 Kinki yo mu nu na na deki saxan nde be, e ixutuxi na nan ma. 7 Xele nu tixi konkoe nun tete singe tagi, a nu kuya nōngon ya tongo suuli. 8 Boore seeti hōromōbanxi mabiri a nu kuya nōngon ya keme. 9 Konkoe naxee nu na lanbanyi, e sode dee nu na sogetede mabiri.

10 Konkoe gbete nu na yirefanyi mabiri tete singe xele longori ra hōromōbanxi ya i. 11 Nerede nde nu na e ya ra. Na konkoe nu maniyaxi konkoe nan na naxee nu na koola mabiri. E firin nafala ki, e xa kuye nun e xa gboe, na birin lan. 12 E xa sode dee nu na yirefanyi nan ma. Naade xungbe nde nu na sogetede mabiri.

¹³ Na xeme naxa a fala n be, a naxe, «Konkoe naxee na yirefanyi nun koola ma tete ya i, nee findixi yire seniye nxi nan na, Alatala xa serexedubee serexe sube donma dennaxe. E serexe seniye nxi ragatama menni ne naxee findixi sansi xori serexee, yunubi xafari serexee ra. Yire seniye nxi nan menni ra. ¹⁴ Serexedubee na so yire seniye nxi, a mu lanma e xa mini nama ya ma tete kui, fo e xa e xa dugi seniye nxi ba.»

¹⁵ Na xeme to ge horomobanxi yire maniyade, a naxa n namini sogetede sode de ra, a fa na tete rabilinyi birin maniya. ¹⁶ A naxa a folo sogetede mabiri. Na seeti xa kuye lan nongon ya keme suuli nan ma. ¹⁷ Na temui, a naxa koola seeti maniya, naxan xa kuye fan lan a ya keme suuli ma. ¹⁸ Na temui, a naxa yirefanyi seeti maniya, naxan xa kuye fan lan a ya keme suuli ma. ¹⁹ A raponyi, a naxa sogegorode seeti maniya, naxan xa kuye fan lan a ya keme suuli ma. ²⁰ A naxa tete rabilinyi birin maniya a xa wuri maniyase ra. Tete seeti naanie birin lan wuri ya keme suuli nan ma. Na tete nu tixi yire seniye nxi nun yire seniye nxi nan tagi.

43

Alatala xa nore gbilenfe horomobanxi kui

¹ Na temui, na xeme naxa n xanin sogetede sode de ra. ² N naxa Isirayila Marigi Ala xa nore to fafe ra kelife sogetede mabiri. A nu xui naxan naminima, na nu luxi ne alo baa xungbe moronyie, boxi fan nu iyalanma a yanbe ra. ³ N laamatunyi naxan to, na nu luxi ne alo n naxan to Marigi fa loxoe Darisalamu kanade. A nu luxi ne alo n naxan to Kebara xure de ra. N to a to, n naxa n yatagi rafelen boxi ma. ⁴ Alatala xa nore naxa so horomobanxi kui sogetede sode de ra. ⁵ Na temui, Ala Xaxili Seniye nxi naxa n tongo, a n xanin horomobanxi tete firin nde

kui, Alatala xa nore nu bara gbo dennaxe.

⁶ N nu na na xeme seeti ma, kono n naxa xui nde me woyenfe n na kelife horomobanxi kui. ⁷ Na xui naxa a masen n be, a naxe, «Adamadi, n ma kibanyi yire nan ya, n sanyi tima dennaxe. N sabatima ne be Isirayilakae ya ma abadan. Isirayila bonsoe nun a xa mangee mu n xili seniye nxi maberema sonon e xa langoena ra, nun e xa gaburi tife ra e xa salide itexie ma. ⁸ Mangee na e xa banxi sode dee nun e xa banxi xalee ti n gbee seeti ma, e n xili seniye nxi maberexi na ki ne e xa wali kobi ra. N e sontoxi n ma xone kui na nan ma. ⁹ Yakosi fa, e xa e xa kuye batui nun e xa mangee furee makuya n na, alako n xa lu e ya ma abadan.»

¹⁰ «Adamadi, i xa yi horomobanxi xa fe masen Isirayilakae be, alako e xa yaagi e xa yunubie ra. E xa yi banxi ti ki mato. ¹¹ Xa e bara yaagi e xa wali kobie ra, yi banxi xa fe rakolon e ra, a tixi mooli naxan na, a sode dee nun a minide dee na ki naxe, nun a xa fe raba kena, alako e xa bira na yaamarie foxo ra.»

¹² «Horomobanxi xa seriye nan ya: Boxi naxan birin na yi geya fari, na birin seniye nxi. Horomobanxi xa seriye nan na ki.»

¹³ «Serexebade xa maniyee xasabi nan yi ki, naxan maniyaxi maniyase ra singe maniyase nu dangi naxan na belexe suxu keren. Fole naxan gexi serexebade rabilinyi, a tilin nongon ya keren, a igbo nongon ya keren. A de kiri igboe lanxi nongon tagi nan ma. Serexebade xa maite ¹⁴ kelife na fole ma han serexebade bunyi, a lanxi nongon ya firin nan ma. A igboe lanxi nongon ya keren nan ma. Serexebade xa maite kelife a bunyi ma han a koore, na lanxi nongon ya naani nan ma, a igboe lanxi nongon ya keren nan ma. ¹⁵ Serexebade xa te sade tilinyi lanxi nongon ya naani nan ma. Feri naani tixi serexebade tunxunyie ma. ¹⁶ Na te sade xa kuye lanxi nongon ya fu nun firin nan ma. A igboe

fan lanxi nongon ya fu nun firin nan ma. ¹⁷ A de rabilinyi xa kuye lanxi nongon ya fu nun naani nan ma, a igboe fan lanxi nongon ya fu nun naani nan ma. Na de rabilinyi de kiri lanxi nongon tagi nan ma, a dennaxe kui igexi a lanxi nongon ya keren nan ma. Serexebade santidee ya nu rafindixi sogetede nan ma.»

¹⁸ Na temui, na xeme naxa a fala n be, a naxe, «Adamadi, i Marigi Alatala yi nan masenxi: <Seriye nan yi ki serexe gan daaxi xa fe ra nun wuli kasanfe xa fe ra yi serexebade be a ti temui. ¹⁹ A lanma i xa tuura keren so Lewi serexedubee Sadoki bonsoe yi ra, naxee na bama yunubi xafari serexe ra. Wo Marigi Alatala xui nan na ki. ²⁰ E xa na wuli di sa serexebade ferie ma, a tunxun naani birin ma lanbanyi, nun a de rabilinyi birin ma. Serexebade raseniyenma na ki ne, a findi xunsare ra a be. ²¹ E xa na tuura tongo, naxan bama yunubi xafari serexe ra, a xa gan horomobanxi tete kui a lanma a xa gan dennaxe seriye ki ma.»»

²² «Na loxo kuye iba, e xa sikote keren tongo, lanyuru yo mu na naxan ma, e xa a ba yunubi xafari serexe ra serexebade raseniyenfe ra, alo e a raba ki naxe tuura ra. ²³ E na ge serexebade raseniyende na ki, e man xa tuura keren nun yexee kontonyi keren tongo, lanyuru yo mu naxee ma, ²⁴ e xa nee ba Alatala be serexe gan daaxi ra. Serexedubee lanma e xa foxe kasan na birin ma.»

²⁵ «Loxo yo loxo han xi solofere, e xa sikote keren ba yunubi xafari serexe ra, a nun tuura nun yexee kontonyi, lanyuru yo mu na naxee ma. ²⁶ Han xi solofere bun ma, yi serexebade raseniyenma na ki ne, a xa findi wo xa serexebade ra. ²⁷ Na loxoe na ba a ra, keli a xi solomasaxan nde ma, serexedubee luma wo xa serexe gan daaxie nun wo xa serexe panigexie ba ra ne menni fa. Na kui, n wo rasenema ne. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

44

Naade balanxi

¹ Na xeme naxa n xanin horomobanxi tete sode de ra, naxan nu na sogetede mabiri. Na naade nu balanxi. ² Alatala naxa a masen n be, «Na naade balanxi, a mu rabima. Ibunadama yo mu soma naa, barima, n tan Isirayila Marigi Alatala nan soxi menni ra. ³ Kono Isirayila mange nan gbansan noma doxode na sode de ra a serexe don n ya i. A soma buntunyi sode de nan na, a man mini menni ra.»

⁴ Na dangi xanbi, na xeme naxa n xanin horomobanxi tete sode de koola biri ra horomobanxi ya i. Menni n naxa Alatala xa nore to so ra a xa horomobanxi kui, n fa n yatagi rafelen boxi ma. ⁵ Alatala naxa a masen n be, a naxe, «Adamadi, i xa i tuli mati n ma masenyi ra a gbengbenyi, n tan Alatala naxan masenma i be n ma horomobanxi xa fe ra. I xa i joxo sa na sode dee nun a minidee xon ma. ⁶ I xa a fala Isirayila matandilae be, <N tan Marigi Alatala yi nan masenxi: Na lan. Wo xa fe jaaxie bara dangi a i! ⁷ Wo man bara a xunmasa, sunnataree rasofe n ma horomobanxi seniyenxi kui, naxee bope makuya n na. Na kui wo bara fe raharamuxi raba n ma banxi ra, hali wo to nu donse, ture, nun wuli bafe serexe ra a kui. Wo bara n ma seriye kana na mooli ra. ⁸ Wo bara tondi n ma wali seniyenxi rabade, wo fa na wali so mixi gbete yi ra. ⁹ Marigi Alatala yi nan masenxi: Sunnatare yo naxa so n ma horomobanxi kui, naxan bope makuya n na, hali e sabatixi Isirayilakae ya ma.»»

¹⁰ «Lewi bonsoe to e makuya n na, e bira e xa kuyee foxo ra, a nun Isirayila pama, n nee sare ragbilenma ne e ma. ¹¹ N e luma ne e xa wali kui n ma horomobanxi yire, e xa na sode dee kanta, e xa serexe gan daaxi nun serexe gbete ba pama be. ¹² Kono e to n ma wali raba e xa kuyee ya i, e a niya Isirayila bonsoe fan xa bira yunubi foxo ra, n bara n kali

n belɛxɛ itexi ra, e fama nɛ na sare sɔtɔde. Wo Marigi Alatala xui nan nan ki. ¹³ Yakɔsi n mu tinma e xa e maso n na serɛxɛ bade, n mu tinma e xa e maso n ma se seniyenxie ra, n mu tinma e xa e maso n ma se seniyenxi fisamantee ra. A lanma e xa yaagi sɔtɔ e xa fe jaaxie xa fe ra. ¹⁴ Kɔnɔ n e luma nɛ e xa wali nde raba n ma hɔrɔmɔbanxi yire, e xa e jɔxɔ sa naa xɔn ma.»

¹⁵ «Isirayilakae to nu e makuyama n na, Lewi bɔnsɔɛ serɛxɛdubɛe tan, Sadɔki xa mixie, e nu bara e tun nabexi n ma hɔrɔmɔbanxi xa wali kui. Na nan a ra, n naxa a lu nee peti xa e maso n na, e xa ture nun wuli ba serɛxɛ ra n bɛ. Marigi Alatala xui nan na ki. ¹⁶ Nee nan gbansan soma n ma yire seniyenxi kui, e fa n ma wali raba n ma teebili ya i.»

¹⁷ «E na so n ma hɔrɔmɔbanxi xa tɛtɛ kui naxan na na tɛtɛ singe kui, a lanma e xa suwa dugi ragoro e ma. E naxa dugi binye ragoro e ma e nɛ walima hɔrɔmɔbanxi tɛtɛ sode dɛe yire tɛmɔi naxɛ, xa na mu a ra hɔrɔmɔbanxi kui. ¹⁸ A lanma e xa suwa dugi nan xiri e xunyi e raxunmase ra, e man xa suwa dugi xiri e tagi. E naxa sese ragoro e ma, naxan kuyefure raminima e fate ma. ¹⁹ Beenu e xa mini boore tɛtɛ kui pama tixi dɛnnaxɛ, e xa e xa sose seniyenxie ba e ma, e xa e lu e xa konkoe kui hɔrɔmɔbanxi yire. Na ki e mu mixi raseniyenma e xa dugie ra.»

²⁰ «A mu lanma e xa e xunyi bi, a mu lanma e xa e xunserɛxɛ rakuya. E xa a maxaba a seriye ki ma. ²¹ A mu lanma serɛxɛdubɛe xa bere yo min, e na so hɔrɔmɔbanxi tɛtɛ kui tɛmɔi naxɛ. ²² Serɛxɛdubɛe mu lan e xa kaapɛ ginɛ dɔxɔ, a mu lan e xa ginɛ dɔxɔ, xɛmɛ nde mɛxi naxan na. E xa Isirayila ginɛ dimɛdi gbansan nan dɔxɔ, xa na mu serɛxɛdubɛe nde xa kaapɛ ginɛ. ²³ E xa n ma pama xaran se radaxaxi nun se raharamuxi tagi raba kolonde. E xa a masen e bɛ naxan findi se seniyenxi nun se seniyentare ra.»

²⁴ «Jɔxɔnsɔsɔɛ na mini pama tagi, serɛxɛdubɛe nan kiiti sama n ma seriye ki ma. E xa n ma yaamarie suxu, e xa n ma salie raba, e xa n ma malabui lɔxɔɛɛ binya.»

²⁵ «Serɛxɛdubɛe naxa a maso fure ra, xa na mu a ra a findima nɛ seniyentare ra. Kɔnɔ xa a baba, a nga, a xa di xɛmɛma, xa na mu a ra ginɛma sa faxa, na tɛmɔi a nɔma a masode nee tan fure ra. ²⁶ Na dangi xanbi, a xa a yetɛ raseniyen, a fa mamɛ ti xi solofere bun ma. ²⁷ A na so hɔrɔmɔbanxi tɛtɛ kui a xa wali seniyenxi rabade, a xa fɔlɔ yunubi xafari serɛxɛ ma a yetɛ bɛ. Marigi Alatala xui nan na ki.»

²⁸ «N tan nan findixi serɛxɛdubɛe kɛ ra. Wo naxa bɔxi fi e ma Isirayila bɔxi ma, barima n tan nan findixi e kɛ ra. ²⁹ E baloma serɛxɛɛ nan na, alɔ sansi xɔri serɛxɛ, yunubi xafari serɛxɛ, yunubi sɔtɔɛ serɛxɛ, nun se birin naxee fixi Ala ma Isirayila bɔxi ma. ³⁰ E gbe nan sansi bogi singe ra, a nun hadiya birin naxee fima wo ya ma. A man lanma wo xa taami fi e ma serɛxɛ ra, alako wo xa denbaya xa baraka sɔtɔ. ³¹ Serɛxɛdubɛe mu lanma e xa xɔni nun xuruse sube yo don naxan faxa a yetɛ ma, xa na mu a ra, wulai sube naxan ibɔɔxi.»

45

Bɔxi seniyenxi

¹ «Wo na Isirayila bɔxi itaxun Isirayila bɔnsɔɛɛ ma tɛmɔi naxɛ, wo xa yire nde ragata a xati ma Alatala bɛ, a xa findi a xa yire seniyenxi ra. Na yire xa kuyɛ lanma nɔngɔn ya wulu mɔxɔɔnɛn nun suuli nan ma, a xa gboe lan nɔngɔn ya wulu fu ma. ² Na kui, yire gbɛtɛ xa maniya hɔrɔmɔbanxi tima dɛnnaxɛ. Na xa kuyɛ lanma nɔngɔn ya kɛmɛ suuli nan ma, a xa gboe fan lan nɔngɔn ya kɛmɛ suuli ma, nun yire nde naxan xa tilinyi nɔngɔn ya tongo suuli lima, na xa lu na rabilinyi. ³ Wo xa Alatala xa hɔrɔmɔbanxi seniyenxi ti na yire kui, naxan xa kuyɛ nɔngɔn ya wulu mɔxɔɔnɛn nun suuli lima, a igboe nɔngɔn ya wulu

fu. ⁴ Yire seniyeŋxi na a ra, naxan bama Isirayila bɔxi ra serexedube be, naxee tima Alatala ya i a xa wali rabafe ra a xa hɔrɔmɔbanxi kui. E xa banxie fan tima naa ne Alatala xa yire seniyeŋxi seeti ma. ⁵ Na bɔxi naxan xa kuye nɔngɔn ya wulu mɔxɔnɛn nun suuli lima, naxan xa gboe nɔngɔn ya wulu fu lima, na findima Lewi bɔnsɔe gbe nan na, naxee walima hɔrɔmɔbanxi kui. E sabatide nan na ki.»

⁶ «Wo xa yire gbetɛ maniya yire seniyeŋxi fe ma, naxan findima taa gbe ra. A xa kuya nɔngɔn ya wulu mɔxɔnɛn nun suuli, a igboe nɔngɔn ya wulu suuli. Isirayila bɔnsɔe birin gbe nan na ki.»

⁷ «Isirayila mange xa bɔxi luma na yire seniyeŋxi nun taa xa bɔxi seetie nan ma sogetede nun sogegorode mabiri, han Isirayila bɔnsɔe naaninyie ra. ⁸ Na bɔxi findima a gbe nan na. A hayi mu na sɔnɔn Isirayila bɔnsɔe tɔɔrɔfe ma e xa bɔxi xa fe ra. Isirayila bɔnsɔe birin xa e gbe sɔɔ.»

⁹ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: «Isirayila mangee, na xa wo wasa! Wo naxa n ma pama tɔɔrɔ, wo naxa fe xɔrɔxɔe raba e ra! Wo xa bira seriye nun tinxinyi fɔxɔ ra! Wo xa ba n ma pama ke mupafe! Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»»

¹⁰ «Wo xa maniyasee xa kamali. Wo xa busali xa findi busali yati nan na. Wo xa fifa xa findi fifa yati nan na. ¹¹ Na firinyie xa lan, hali keren to rawalima sansi xɔri maniyafe nan na, boore rawali ture maniyafe ra. Na busali nun na fifa, e birin xa maniyase nde ya fu li a seriye ki ma. ¹² Kɔbiri kole naxan xili «sikili,» na xa lan maniyase nde ya mɔxɔnɛn ma, naxan xili «gera.» Sikili tongo senni lanxi maniyase nde nan ma, naxan xili «mina.»»

¹³ «Wo xa hadiyae xa findi yi see nan na: mengi maniyɛ xɔri konbo ya mɔxɔnɛn kui, wo xa konbo ya saxan ba a ra, fundenyi maniyɛ xɔri konbo ya mɔxɔnɛn kui, wo xa konbo ya saxan ba a ra, ¹⁴ ture fifa keren

kui, wo xa litiri firin ba a ra (fifa keren findi litiri keme firin litiri mɔxɔnɛn nan na), ¹⁵ yexɛe keme firin ya ma, wo xa yexɛe keren ba a ra Isirayila bɔxi fanyi birin ma. Yie nan bama sansi xɔri serexɛe ra, serexɛ gan daaxie ra, xanunteya serexɛe ra pama xunsare xa fe ra. Wo Marigi Alatala xui nan na ki. ¹⁶ Isirayila pama birin xa lu na fe kui e xa mange malife ra. ¹⁷ Mange lanma a xa serexɛ gan daaxie nun sansi xɔri nun minse serexɛe ba kike salie nun malabui lɔxɔe sali temui. A man xa yunubi xafari serexɛe, sansi xɔri hadiyae, serexɛ gan daaxie, nun xanunteya serexɛe ba Isirayila bɔnsɔe xunsare xa fe ra.»

¹⁸ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxɛ, «Kike singe, xi singe, wo xa tuura keren ba serexɛ ra, lanyuru yo mu na naxan ma, hɔrɔmɔbanxi raseniyeŋfe ra. ¹⁹ Serexedube nde xa xuruse wuli tongo, naxan baxi yunubi xafari xa fe ra, a a maso hɔrɔmɔbanxi sode de seetie ra, serexɛbade tunxui naani ra, a nun hɔrɔmɔbanxi tete sode de seetie ra. ²⁰ Wo man xa na raba na kike xi solofere nde ra, barima xa mixi nde bara yunubi raba a mu naxan kolon, na serexɛ hɔrɔmɔbanxi raseniyeŋma ne.»»

²¹ «Kike singe, xi fu nun naani nde ra, wo xa Sayamaleke Dangi Sali raba xi solofere bun ma. Wo naxa taami lebinitare yo don na temui. ²² Na sali lɔxɔe, mange xa tuura keren ba yunubi xafari serexɛ ra a yetɛ be a nun pama be. ²³ Na sali xi solofere bun ma lɔxɔ yo lɔxɔ, mange xa tuura solofere ba serexɛ gan daaxi ra, a nun yexɛe kontonyi solofere lanyuru yo mu na naxee ma. A man xa sikɔte keren ba yunubi xafari serexɛ ra lɔxɔ yo lɔxɔ na xi solofere bun ma. ²⁴ A man xa sansi xɔri konbo ya saxan nun ture litiri ya naani ba serexɛ ra na tuuraa nun na yexɛe kontonyie birin seeti ma.»

²⁵ «Na sali waxati, na xi solofere bun ma, a man xa na mɔɔli ba

serexɛ ra yunubi xafari serexɛɛ sɛɛti ma, a nun serexɛ gan daaxie sɛɛti ma, a nun sansi xɔri nun ture hadiyae sɛɛti ma. Na sali fɔlɔma kike solofere, xi fu nun suuli nde nan na.»

46

Serexɛɛ

¹ Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxɛ: «Sode dɛ xa naadɛ, naxan na hɔrɔmɔbanxi tɛtɛ kui sogetede biri ra, na balanma nɛ xi senni bun ma, kɔnɔ a rabima malabu lɔxɔɛ nun kike nɛnɛ sali tɛmɛi nɛ. ² Mange a maso naa buntunyi sode dɛ ra, a ti mɛnni. Serexɛdubɛ a xa serexɛ gan daaxi nun a xa xanunteya serexɛɛ bama tɛmɛi naxɛ, a xa a xinbi sin. A na gɛ na rabade, a xa mini. Sode dɛ naadɛ mu balanma, fo nunmare. ³ Nama e xinbi sinma nɛ naa Alatala ya i malabui lɔxɔɛ nun kike nɛnɛ sali lɔxɔɛɛ ra. ⁴ Mange tan xa yɛxɛɛ xɛmɛ senni nun yɛxɛɛ kontonyi keren ba serexɛ ra malabui lɔxɔɛ. Lanyuru yo naxa lu e ma. ⁵ Sansi xɔri busali keren xa ba hadiya ra yɛxɛɛ kontonyi sɛɛti ma. A man xa sansi xɔri nde ba hadiya ra yɛxɛɛ booree sɛɛti ma, a wama xasabi naxan xɔn, a nun ture litiri naani sansi xɔri busali keren bɛ. ⁶ Kike nɛnɛ xi singe, a xa tuura keren, yɛxɛɛ xɛmɛ senni, nun yɛxɛɛ kontonyi keren nan ba serexɛ ra, lanyuru yo mu na naxɛɛ ma. ⁷ A xa sansi xɔri busali keren ba tuura bɛ, a xa keren ba yɛxɛɛ kontonyi bɛ, a nun a wama naxan xɔn yɛxɛɛ xɛmɛ booree fan bɛ. A xa ture litiri naani sa busali keren keren sɛɛti ma. ⁸ Mange xa so buntunyi sode dɛ ra, a man xa mini mɛnni nan na.»

⁹ «Nama na fa tɛmɛi naxɛ Alatala batude sali lɔxɔɛɛ ma, naxan na so kɔɔla sode dɛ ra, a xa mini yirefanyi sode dɛ ra. Naxan na so yirefanyi sode dɛ ra, a xa mini kɔɔla sode dɛ ra. Mixi yo naxa mini a soxi dɛnnaxɛ ra. A xa mini naadɛ gbɛtɛ ra. ¹⁰ Mange fan xa lu e ya ma, e so tɛmɛi nun e mini tɛmɛi.»

¹¹ «Sali lɔxɔɛɛ nun lɔxɔɛ sugandixie, mangɛ xa sansi xɔri busali keren ba tuura bɛ, a xa keren ba yɛxɛɛ kontonyi bɛ, a nun a wama naxan xasabi xɔn yɛxɛɛ xɛmɛ booree bɛ. A xa ture litiri naani sa busali keren keren sɛɛti ma. ¹² Mange na wa serexɛɛ janigexi bafe Alatala bɛ, naxan findixi serexɛ gan daaxi, xa na mu a ra, xanunteya serexɛɛ, a lanma sogetede naadɛ xa rabi a bɛ. A xa a xa serexɛɛ ba alɔ a a bama ki naxɛ malabui lɔxɔɛ. A na gɛ na ra, a xa mini, naadɛ fa balan.»

¹³ «Gɛɛsɛgɛ birin wo xa yɛxɛɛ jɛ keren daaxi ba serexɛ ra, lanyuru mu na naxan ma. ¹⁴ Wo xa sansi xɔri konbo ya saxan nun ture litiri keren ba na yɛxɛɛ sɛɛti ma gɛɛsɛgɛ birin. Yaamari na a ra naxan mu kanama abadan. ¹⁵ Na kui gɛɛsɛgɛ birin, yɛxɛɛ, sansi xɔri, nun ture xa ba serexɛ gan daaxi ra.»

¹⁶ «Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxɛ: Xa mangɛ bɔxi nde fima a xa di nde ma, na findima a xa di bɛ kɛ nan na, a fa lu a xa di xa die bɛ. ¹⁷ Kɔnɔ xa a bɔxi nde fi a xa konyi nde ma, na luma nɛ na yi ra han xɔrɛya jɛ waxati. Na tɛmɛi, na bɔxi man gbilenma mangɛ nan ma. Mange xa bɔxi findima a xa die kɛ nan gbansan na. ¹⁸ Mange mu lanma a xa mixi yo kɛ ba a yi ra jama ya ma, a a keri a xɔnyi. A xa a yɛtɛ kɛ fi a xa die ma, alako n ma jama naxa fa makuya e xa bɔxi ra.»

¹⁹ Na tɛmɛi, na xɛmɛ naxa n xanin hɔrɔmɔbanxi tɛtɛ sode dɛ ra, naxan na kɔɔla biri ra, a serexɛdubɛɛ xɔnyi masen n bɛ. A naxa yire nde masen n bɛ mɛnni sogegorode mabiri, ²⁰ a a fala n bɛ: «Serexɛdubɛɛ xa xuruse subɛ jɛnma bɛ nɛ, naxan bama yunubi xafari serexɛɛ ra, nun yunubi sɔtɔɛ serexɛ ra. E man sansi xɔri serexɛ ganma bɛ nɛ, alako na se sɛniyenxie naxa jama tan nasɛniyen.»

²¹ Na xɛmɛ naxa n namini tɛtɛ xungbɛ kui, a a tunxun naanie birin masen n bɛ. Tɛtɛ gbɛtɛɛ nu na na tunxun naani birin na, ²² naxɛɛ xa kuyɛ nɔngɔn ya tongo naani lima, e

igboe nongon ya tongo saxan. Na tete naani birin nu lan. ²³ Teebili geme daaxie nu fatuxi na tete xele ma. Yiree nu na na teebilie bun ma te nu xuruma dennaxe. ²⁴ Na xeme naxa a fala n be, a naxe, «Kuri nan ya, serexedubee jama xa serexee jinma dennaxe.»

47

Xure naxan minima horomobanxi yire

¹ Na xeme naxa n nagbilen horomobanxi sode de ra sogetede mabiri, banxi ya nu rafindixi dennaxe ma. Menni n naxa ye to mini ra. Na ye nu kelima serexebade koola mabiri ne. ² Na xeme naxa n namini koola sode de ra, muxu tete mabilin tande biri ra, han tete sode de ra sogetede mabiri. Ye nu xalema sode de yirefanyi biri ra.

³ Na xeme to mini sogetede biri ra, luuti nu na a yi ra, a naxa nongon ya wulu keren maniya menni. A fa n nagiri ye ma, naxan nu bara te han n san konyi. ⁴ A man naxa nongon ya wulu keren maniya, a n nagiri ye ma, naxan nu bara te han n xinbi. A man naxa nongon ya wulu keren maniya, a n nagiri ye ma, naxan nu bara te han n tagi. ⁵ A to nongon ya wulu keren gbete maniya, na ye nu bara findi xure ra mixi mu nu noma naxan igiride, fo a xa ye masa. ⁶ Na temui a naxa n maxarin, «Adamadi, i bara yi fe to a fanyi ra? A naxa n xanin xure de ra. ⁷ Menni n naxa wuri bili gbegbe to, e tixi xure de firin na.» ⁸ Na xeme naxa a fala n be, «Yi xure xun tixi sogetede nan na, a sa goro Yuruden fare ma, a sa sin baa ma, naxan ye mu fanxi. Xure ye na baa li dennaxe, baa ye fanma ne a fanyi ra, ⁹ yexee fa balo. Yexe wuyama ne menni na xure ye xa fe ra, naxan baa ye fanma. Na xure ye na lu dennaxe, nimasee baloma ne a fanyi ra. ¹⁰ Keli En Gedi ma, han a sa doxo Egelayimi ra, yexesuxuie dinma ne menni birin na, e e xa yele sa. Yexe mooli birin nan suxuma naa, alo naxee toma

Baa Xungbe ma. ¹¹ Ye yire ndee mu fanma, alako foxoe xa lu naa. ¹² Wuri bili mooli birin nan bulama na xure de firinyi ma. E burexe mu lisima, e bogi fan. Kike yo kike e bogima ne a fanyi ra na xure ye xa fe ra naxan kelima horomobanxi kui. E bogi findima baloe nan na, e burexe findi seri ra.»

¹³ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe: Wo xa yi boxi itaxun Isirayila bonsoe fu nun firinyie ma, a xa findi e ke ra. N xa na naaninyie masen wo be. Yusufu bonsoe boxi itaxunxi firin nan sotoma, ¹⁴ naxee birin lan. Isirayila boxi findima wo birin ke nan na, alo n na n kali wo benbae be ki naxe.»

¹⁵ Boxi naaninyie nan ya: A koola seeti foloma Baa Xungbe nan ma, a siga Xetelon kira ra, a dangi Lebo Xamata ra, Tisedadi, ¹⁶ Berota, Sibirayima, naxan na Damasi nun Xamata tagi, han a sa doxo Xasari Tikoni ra, naxan na Xawuran naaninyi ra. ¹⁷ Na kui, na naaninyi kelima baa xungbe nan ma, a siga han Xasari Enan, naxan na Damasi koola mabiri. Tisafoni boxi na koola nan ma. Isirayila naaninyi nan na ki koola mabiri.

¹⁸ Isirayila boxi naaninyi sogetede mabiri kelima Damasi ne, a siga Xawuran. Yuruden xure findixi naaninyi nan na Galadi boxi nun Isirayila boxi tagi, a sa baa li sogetede biri ra. Isirayila naaninyi nan na ki sogetede mabiri.

¹⁹ Isirayila boxi naaninyi yirefanyi mabiri kelima Tamari, a siga han Meriba Kadesi, han Misira xure nun baa xungbe ma. Isirayila naaninyi nan na ki yirefanyi mabiri.

²⁰ Isirayila boxi naaninyi sogegorode mabiri kelima baa xungbe nan ma, han Lebo Xamata longori. Isirayila naaninyi nan na ki sogegorode mabiri.

²¹ «Wo xa yi boxi itaxun wo bore ma Isirayila bonsoe ki nan ma. ²² A xa findi wo ke ra, a nun mixie ke ra naxee sabatixi wo xonyi a nun e

xa die. Wo xa e tongo alo Isirayila lasiri, naxee ke sotoma Isirayila boxi ma wo ya ma. ²³ Na xonee sabatixi bonsoe naxan ya ma, e xa e ke soto menni ne. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

48

Isirayila bonsoe naaninyie

¹ «Bonsoe xilie nan ya: Dana bonsoe xa boxi na koola mabiri ne Xetelon kira ra, kelifa Lebo Xamata, a sa dexo Xasari Enan ra, naxan na Damasi nun Xamata naaninyi ra koola mabiri. A keli naaninyi ra naxan na sogetede mabiri han baa xungbe.»

² «Aseri bonsoe xa boxi na Dana bonsoe xa boxi naaninyi seeti nan na, kelifa sogetede naaninyi ma han sogegorode naaninyi.»

³ «Nafatali bonsoe xa boxi na Aseri bonsoe xa boxi naaninyi seeti nan na, kelifa sogetede han sogegorode.»

⁴ «Manasi bonsoe xa boxi na Nafatali bonsoe xa boxi naaninyi seeti nan na, kelifa sogetede han sogegorode.»

⁵ «Eframi bonsoe xa boxi na Manasi bonsoe xa boxi naaninyi seeti nan na, kelifa sogetede han sogegorode.»

⁶ «Ruben bonsoe xa boxi na Eframi bonsoe xa boxi naaninyi seeti nan na, kelifa sogetede han sogegorode.»

⁷ «Yuda bonsoe xa boxi na Ruben bonsoe xa boxi naaninyi seeti nan na, kelifa sogetede han sogegorode.»

⁸ «Yire seniye naxi na Yuda bonsoe xa boxi naaninyi seeti nan na, kelifa sogetede han sogegorode. Na boxi xa gboe nongon ya wulu moxonen nun suuli, a kuya kelifa sogetede naaninyi han sogegorode naaninyi. Alatala xa horomobanxi tixi a tagi.»

⁹ «Na yire seniye naxi naxan sama a xati ma Alatala be, a xa kuye lanma nongon ya wulu moxonen nun suuli nan ma, a xa gboe lanma nongon ya wulu fu nan ma. ¹⁰ Serexedubee luma na yire seniye naxi nan kui,

naxan xa kuye lanma nongon ya wulu moxonen nun suuli ma koola biri ra, a xa gboe nongon ya wulu fu sogegorode biri ra, a xa gboe sogetede biri ra nongon ya wulu fu, a xa kuye yirefanyi biri ra nongon ya wulu moxonen nun suuli. Alatala xa horomobanxi tima na yire seniye naxi nan tagi. ¹¹ Menni findima serexedubee nan gbe ra, naxee sugandixi Sadoki bonsoe ya ma. E nu n nabatuma a fanyi ra, e mu n yanfa alo Lewi bonsoe mixi gbete naxee e makuya n na Isirayilakae muruta temui. ¹² Na yire seniye naxi saxi a xati ma e tan nan be Lewi bonsoe xa yire seeti ma.»

¹³ «Na yire xa kuye nongon ya wulu moxonen nun suuli, a xa gboe nongon ya wulu fu, serexedubee xa boxi. ¹⁴ A mu lanma e xa na boxi mati, a mu lanma e xa na masara boxi gbete ra, a mu lanma e xa na fi mixi yo ma, barima boxi hagige na a ra naxan seniye naxi Alatala be.»

¹⁵ «Boxi naxan luxi, naxan xa gboe lanma nongon ya wulu suuli ma, a xa kuye nongon ya wulu moxonen nun suuli, na findima taa gbe nan na banxie nun mere luma dennaxe. Taa yati luma ne na boxi tagi. ¹⁶ Na boxi seeti naanie birin lan nongon ya wulu naani ya keme suuli nan ma, a koola seeti, a yirefanyi seeti, a sogetede seeti, nun a sogegorode seeti. ¹⁷ Na boxi naxan luma taa seeti ra, na boxi seeti naanie fan birin lan nongon ya keme firin ya tongo suuli nan ma, a koola seeti, a yirefanyi seeti, a sogetede seeti, nun a sogegorode seeti. ¹⁸ Boxi donxoe naxan luma boxi seniye naxi xa kuye seeti firinyi ra, naxan nongon ya wulu fu lima a sogetede nun a sogegorode, na findima mere nan na taa walikee be, ¹⁹ naxee kelima Isirayila bonsoe birin ma. ²⁰ Na boxi birin xa kuye lanma nongon ya wulu moxonen ya wulu suuli nan ma, a xa gboe fan lanma nongon ya wulu moxonen ya wulu suuli nan ma. Na birin saxi a xati nan ma taa

nun hōrōmōbanxi xa fe ra.»

²¹ «Bōxi naxan na yire seniyeŋxi nun taa seeti ra, na findima mange nan gbe ra. A kelima bōxi seniyeŋxi nē, naxan kuya nōngōn ya wulu mōxōjēn nun suuli sogetede mabiri, a siga han Isirayila naaninyi sogetede mabiri. A man kelima bōxi seniyeŋxi nē naxan kuya nōngōn ya wulu mōxōjēn nun suuli sogegorode mabiri, a siga han Isirayila naaninyi sogetede mabiri. Na bōxi luma Isirayila bōnsōe xa bōxi seeti nan na. Yire seniyeŋxi nun hōrōmōbanxi luma na bōxi nan tagi.

²² Na kui, taa yire nun Lewi bōnsōe xa bōxi luma mange xa bōxi nan tagi, naxan na Yuda bōnsōe nun Bunyamin bōnsōe xa naaninyie seeti ra.»

²³ «Bunyamin bōnsōe xa bōxi na Yuda bōnsōe xa bōxi naaninyi seeti nan na, kelife sogetede han sogegorode.»

²⁴ «Simeyōn bōnsōe xa bōxi na Bunyamin bōnsōe xa bōxi naaninyi seeti nan na, kelife sogetede han sogegorode.»

²⁵ «Isakari bōnsōe xa bōxi na Simeyōn bōnsōe xa bōxi naaninyi seeti nan na, kelife sogetede han sogegorode.»

²⁶ «Sabulon bōnsōe xa bōxi na Isakari bōnsōe xa bōxi naaninyi seeti nan na, kelife sogetede han sogegorode.»

²⁷ «Gadi bōnsōe xa bōxi na Sabulon bōnsōe xa bōxi naaninyi seeti nan na, kelife sogetede han sogegorode.»

²⁸ «Gadi bōnsōe xa bōxi xa naaninyi yirefanyi mabiri, a kelima Tamari nē han Meriba Kadesi xa ye yire, Misira xure goroma baa xungbe ma dēnaxē.»

²⁹ «Bōxi nan yi ki, wo fama naxan itaxunde Isirayila bōnsōe ma, a xa findi e kē ra. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

³⁰ «Taa sode dēe xilie nan yi ki: Naadē naxee na taa kōōla seeti, naxan kuya nōngōn ya wulu naani keme suuli, ³¹ Isirayila bōnsōe

Ruben, Yuda, nun Lewi xilie nan sama e xun ma.»

³² «Naadē naxee na taa sogetede seeti, naxan kuya nōngōn ya wulu naani keme suuli, Isirayila bōnsōe Yusufu, Bunyamin, nun Dana xilie nan sama na naadē saxanyi xun ma.»

³³ «Naadē naxee na taa yirefanyi seeti, naxan kuya nōngōn ya wulu naani keme suuli, Isirayila bōnsōe Simeyōn, Isakari, nun Sabulon xilie nan sama na naadē saxanyi xun ma.»

³⁴ «Naadē naxee na taa sogegorode seeti, naxan kuya nōngōn ya wulu naani keme suuli, Isirayila bōnsōe Gadi, Aseri, nun Nafatali xilie nan sama na naadē saxanyi xun ma.»

³⁵ «Taa rabilinyi lanma nōngōn ya wulu fu nun solomasaxan nan ma. Fōlōfe na lōxōe ma, na taa xili falama nē, «Alatala na menni.»»

Ala xa masenyi Annabi Daniyeli be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Daniyeli xa Kitaabui fee masenma naxee dangixi Babilon boxi ma. Ala nu bara a niya Babilon mange xa Isirayilakae xanin, e xa lu konyiya kui e xa yunubie xa fe ra. Na mange naxa segetala xaranxi ndee tongo, e xa findi a xa walike xungbee ra a xa banxi kui. Annabi Daniyeli nu na na mixie ya ma.

Alatala naxa a masen Babilonkae be Daniyeli saabui ra, senbe luma ne mixi yi ra naxan Ala xa seriye rabatuma temui birin. Daniyeli to tondi se raharamuxi donde, Ala naxa yalanyi fi a ma dangife a booree ra. A to tondi kuyee batude, Ala naxa a ratanga faxe paaxi ma. A to tondi sali rabepinde, Ala naxa a rakisi yete xaapexie ma. Ala naxa kaabanakoe gbegebe raba Daniyeli saabui ra a xa danxaniya xa fe ra.

Bafe na fe mooli ra, yi kitaabui fe gbegebe masenma ne mixie be dunija jere ki xa fe ra. Alatala findixi dunija mange birin xa mange xungbe nan na. Na kui a dunija si mangeyae rapere ma ne alo a wama a xon ma ki naxe. Na fe toma yi kitaabui kui, a fa findi fahaamui ra won be Ala xa mangeya xa fe ra. Won noma ne limaniya sode na marakolonyi kui.

Ala xa won mali alako won xa fahaamui nun limaniya soto yi kitaabui saabui ra. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Daniyeli be

Annabi Daniyeli sigafe Babilon boxi ma

¹ Yudaya mange Yehoyakimi xa mangeya je saxan nde ra, Babilon mange Nebukadansari naxa siga Darisalamu gere, a xa soorie fa

menni rabilin gere ki ma. ² Marigi naxa Yudaya mange Yehoyakimi sa e belexe, a nun Ala xa hromobanxi yirabase seniyenxi ndee. Mange Nebukadansari naxa nee xanin Babilon boxi ma a xa ala xa banxi kui, naafuli ragatama dennaxe.

³ Mange naxa a fala Asipenasi be, a xa walikee xa mange, a xa Isirayila fonike ndee sugandi mange xabile ya ma, xa na mu kuntigi denbaye ya ma. ⁴ A xa xaxilima xaranxie sugandi naxee fate yalanxi, naxee tofan, alako e xa no walide mange xa banxi kui, e man xa Babilon xui nun a sebeli xori xaran. ⁵ Mange naxa donse nun weni itaxun e ma, e baloma naxan na je saxan bun ma. Na dangi xanbi, e xa so walife mange be. ⁶ Yudayaka naxee nu na e ya ma, nee nan ya: Daniyeli, Xananiya, Mikayeli, nun Asaraya. ⁷ Mange xa walikee xunyi naxa xili neene sa e xun ma. A naxa Daniyeli xili sa «Beletesasari.» A naxa Xananiya xili sa «Sadiraki.» A naxa Mikayeli xili sa «Mesaki.» A naxa Asaraya xili sa «Abedinego.»

⁸ Daniyeli naxa nate tongo a xa a yete ratanga mange xa donse raharamuxie nun a xa weni ma. A naxa walikee xa mange mayandi a xa tin na ra. ⁹ Ala to nu bara a ragiri Daniyeli xa rafan a ma, walikee xa mange naxa dije a ma. ¹⁰ A naxa a fala a be, «N bara gaaxu n ma mange ya ra, naxan bara donse nun minse itaxun wo ma. Xa a sa wo to, wo fate baxi wo ma, wo fate mu fan alo booree, mange fama ne n xunyi bade n de i.»

¹¹ Daniyeli naxa a kantama yaabi, walikee xa mange nu bara naxan ti Daniyeli, Xananiya, Mikayeli, nun Asaraya xun ma, ¹² «I xa muxu mato xi fu bun ma. Sansi bogie nun ye gbansan so muxu yi ra. ¹³ Na dangi xanbi, i xa muxu lahale nun booree lahale mato, naxee mange xa donse donma. Na temui, i xa nate tongo i rabafe ma.» ¹⁴ E kantama naxa tin na ra, a xa e mato xi fu bun ma. ¹⁵ Xi fu to dangi, e lahale nu fan dangi

booree ra, naxee nu mange xa donse donma. ¹⁶ Na nan a toxi, e kantama naxa sansi bogie so e yi ra mange xa donse nun weni ɲɔxɔe ra.

¹⁷ Ala naxa fe kolonyi, lɔnni, nun fahaamui fi yi fonike naani ma. Daniyeli naxa nɔ laamatun-yie nun xiye fasaride. ¹⁸ Waxati to ɲɔn, mange nu bara naxan fala, walikee xa mange naxa e mati Nebukadansari yire. ¹⁹ Mange xungbe to ge woyende e ra, a naxa a kolon e maniyɛ mu nu na boore fonikee ya ma. Mixi yo mu a kenɛn alɔ Daniyeli, Xananiya, Mikayeli, nun Asaraya. Na kui, e naxa so walife mange bɛ. ²⁰ Mange to e maxɔrin fe kolonyi, lɔnni, nun fahaamui ma, a naxa a kolon e xa yaabie fan Babilɔn karamɔxɔe nun sematoe gbe bɛ dɔxɔ fu. ²¹ Daniyeli naxa lu na wali kui han Sirusi xa mangeya ɲɛ singe ra.

2

Mange xa xiye

¹ Nebukadansari xa mangeya ɲɛ firin nde ra, a naxa xiye nde sa. A xaxili naxa ifu han a mu nɔ xide. ² A naxa karamɔxɔe, sematoe, mandurulae, nun Babilɔn sɛrɛxɛdubɛɛ xili alako e xa a xa xiye tagiraba a bɛ. E naxa fa, e ti a ya i. ³ Mange naxa a masen e bɛ, «N xiye nde nan saxi, naxan bara n xaxili ifu. A xɔli n ma n xa na xiye kui ife kolon.»

⁴ Babilɔn sɛrɛxɛdubɛɛ naxa mange yaabi Arami xui ra, «Muxu xa Mange, Ala xa simaya fi i ma. I xa xiye yaba i xa konyie bɛ, alako muxu xa na tagiraba i bɛ.» ⁵ Mange naxa a fala sɛrɛxɛdubɛɛ bɛ, «N ma nate tongoxi nan ya: Xa wo mu n ma xiye nun a kui ife tagiraba n bɛ, n wo ibolonma nɛ a xuntun xuntunye ra, n wo xa banxie fan kana. ⁶ Kɔnɔ xa wo nɔ n ma xiye nun a kui ife tagirabade n bɛ, n harige nun binyɛ gbege fima nɛ wo ma. Awa, wo n ma xiye nun a kui ife tagiraba n bɛ keren na.»

⁷ E naxa mange yaabi, «Mange, i xa na xiye masen muxu bɛ alako muxu xa a tagiraba i bɛ.» ⁸ Mange naxa a fala e bɛ, «N a kolon wo wama waxati tongofe a fe ma, barima wo a kolon n mu n ma nate tongoxi kanama! ⁹ Kɔnɔ xa wo mu n ma xiye tagiraba n bɛ, wo birin fama nɛ na ɲaxankate sɔtɔde. Wo wama n madaxufe wule nan na han n xa n ma nate masara. Wo n ma xiye tagirabama n bɛ na nan ma keren na, alako n xa a kolon wo fata na rabade.»

¹⁰ Sɛrɛxɛdubɛɛ naxa mange yaabi, «Mange, mixi yo mu na yi dunɲa bende fupi fari naxan nɔma yi yaamari rabade. Na nan a toxi mange yo mu na naxan yi fe mɔoli maxɔrinma a xa karamɔxɔe, sematoe, nun sɛrɛxɛdubɛɛ ma, hali a senbe to gboxi. ¹¹ I naxan maxɔrinxi, na xɔrɔxɔ. Mixi yo mu nɔma na yaabi sode i yi ra fo alae, kɔnɔ nee mu dɔxɔxi adamadie tagi.»

¹² Na kui, mange naxa xɔnɔ e ma, a bɔɲɛ naxa te han a yamari fi Babilɔn lɔnnilae birin xa faxa. ¹³ Mange to yaamari fi lɔnnilae birin xa faxa, xɛɛrae naxa siga Daniyeli nun a booree fende alako e xa e fan faxa.

¹⁴ Mange kantamae xunyi Ariyoki to mini Babilɔn lɔnnilae faxade, ¹⁵ Daniyeli naxa a maxɔrin mayandi ra, «Munfe ra mange yi yaamari xɔrɔxɔe mɔoli fixi?» Ariyoki naxa na tagi raba Daniyeli bɛ. ¹⁶ Na temui Daniyeli naxa siga mange yire, a fa a mayandi a xa temui nde fi a ma alako a xa nɔ na xiye nun a kui ife fasaride a bɛ.

¹⁷ Daniyeli naxa siga a xɔnyi, a yi fe birin masen a boore Xananiya, Mikayeli, nun Asaraya bɛ. ¹⁸ A naxa a fala e bɛ, e xa Koore Ala makula a xa kinikini e ma, a xa yi gundo masen e bɛ, alako Daniyeli, a booree, nun Babilɔn lɔnnilae birin naxa faxa. ¹⁹ Na kɔɛ ra, Ala naxa na xiye xa gundo masen Daniyeli bɛ laamatunyi ra. Daniyeli naxa Koore Ala tantu ²⁰ yi masenyi ra,

«Ala xili xa tantu temui birin,
dan mu na naxan ma,

²¹ barima a tan nan gbe na fe kolonyi
nun senbe ra.

A tan nan waxati nun a kepa
masarama.

A tan nan mangee bama,
a tan nan mangee rasabatima.

A lonni fima lonnilae ma,
a xaxili fanyi fima xaxilimae ma.

²² A gundo tilinxi makenenma,
a fe noxunxi raminima naiyalanyi
ra.

²³ N benbae Marigi Ala,
n i matoxoma, n i tantuma,
lonni nun senbe xa fe ra i naxan fixi
n ma.

I bara n nakolon fe ma, muxu naxan
maxorinxi i ma,
i bara muxu rakolon mange xa xiye
ra.»

²⁴ Na temui Daniyeli naxa siga
Ariyoki yire, mange yaamari fi
naxan ma a xa Babilon lonnilae
faha. A naxa a fala a be, «I naxa
Babilon lonnilae faha. I xa n mati
mange xonyi, n xa a xa xiye tagi raba
a be.» ²⁵ Ariyoki naxa Daniyeli mati
mange yire keren na, a fa a fala a
be, «Mange, n bara Yudayaka nde to
na mixi suxuxie ya ma, naxan noma
i xa xiye tagi rabade.» ²⁶ Mange
naxa Daniyeli maxorin, naxan xili
Beletesari, «I tan noma n ma xiye
nun a kui tagirabade n be?»

²⁷ Daniyeli naxa mange yaabi,
«Mange, i fe noxunxi naxan
maxorinxi lonnilae, sematoc,
karamoxoe, nun mandurulae ma,
e mu noma na tagirabade. ²⁸ Konɔ
Ala, naxan na koore ma, a tan nan
noma fe noxunxie makenende. A
bara Mange Nebukadansari rakolon
naxan fama rabade. I xa xiye nun i
xa laamatunyie nan ya, i naxan toxi
i xa sade ma. ²⁹ Mange, i to i sa, i
naxa i mapoxun fee ma, naxee fama
rabade. Na kui, naxan fe noxunxie
makenenma, a bara i rakolon fee
ma naxee fama rabade. ³⁰ Xa yi fe
noxunxie bara makenen n be, na
mu rabaxi xe barima n ma lonni
to gboxi boore gbe be. Yi bara
makenen n be alako mange xa na

kui kolon a naxan mapoxunxi a
xaxili ma.»

³¹ «Mange, i bara geme masolixi
belebele to i xa laamatunyi kui. A
nu tixi i ya ra, a nu yanbafae, a nu
magaaxu. ³² A xunyi nu yailanxi
xeema ra, a kanke nun a belexe gbeti
ra, a furi nun a tabe yoxui ra, ³³ a
belenyi wure ra, a sanyi wure nun
bende ra. ³⁴ I nu a matofe temui
naxe, geme nde naxa iboo, konɔ
adama belexe xa mu a booxi. Geme
ibooxi naxa sin na geme masolixi
sanyi ma, naxan nu yailanxi wure
nun bende ra. A naxa e i wuru.
³⁵ Wure yo, bende yo, yoxui yo, gbeti
yo, xeema yo, na birin naxa iwuru, a
lu alo sansi xori fenta lonyi ma, foye
naxan fama sogofure ra. Konɔ geme
naxan sinxi geme masolixi ma, na
naxa findi geya belebele ra, a boxi
birin nafe.»

³⁶ «Xiye nan na ki. Yakosi muxu
xa a tagiraba mange be. ³⁷ Mange,
mange xa mange na i tan na,
barima Koore Ala nan na mangeya
fixi i ma senbe nun binye ra. ³⁸ A
tan nan i doxoxi mixi, sube, nun
xonni birin xun ma. A bara na ne
fi i ma. Na nan na ki, i tan nan
na xeema xunyi ra. ³⁹ I na dangi,
mangeya gbete kelima ne naxan
senbe xurun i be. Na dangi xanbi,
mangeya saxan nde naxan luma alo
yoxui, na fan fama ne dunipa birin
yamaride. ⁴⁰ Mangeya naani nde
nan fan fama, naxan xoxoxo alo
wure. Wure se birin butuxunma
ki naxe, na mangeya fan a boore
butuxunma na ki ne. ⁴¹ I bara a
sanyie nun a sansolee to. E rafalaxi
wure nun bende masunbuxi nan
na. Na nan a masenxi lanyi mu
luma na mangeya kui. Konɔ senbe
nde tan luma ne na mangeya kui
alo na wure xoxoxo a masenma
ki naxe. ⁴² Sansole naxee yailanxi
wure nun bende ra, a masenma ne
a na mangeya senbe gbo, konɔ senbe
yo mu a ra yire ndee. ⁴³ I bara
wure nun bende masunbuxi to, na
findixi na mixie nan na, naxee lanyi
xirima e boore tagi, konɔ na lanyi

mu xirima a fanyi ra, alɔ wure nun bendɛ mu a bore suxuma a fanyi ra ki naxɛ.»

⁴⁴ «Na mangɛɛ xa waxati, Koore Ala mangɛya nde raminima nɛ naxan mu kanama abadan. Na mangɛya mu luma jama gbɛtɛ xa yaamari bun ma. A fama nɛ na mangɛya birin iwurude. A mu kanama abadan. ⁴⁵ Na kui i bara na gɛmɛ to, naxan kelixi geya ma kɔnɔ mixi bɛlɛxɛ xa mu a bɔɔxi. Na gɛmɛ bara wure, yɔxui, bendɛ, gbeti, nun xɛɛma iwuru. Ala Xungbe bara mangɛ rakolon yi fee ma naxee fama rabade. Yi xiye nɔndi yati nan a ra. N naxan birin tagirabaxi i bɛ, i lanma i xa la a ra.»

⁴⁶ Na tɛmɛi Mangɛ Nebukadansari naxa a yatagi rafelen bɔxi ma Daniyeli bun ma. A naxa yaamari fi a sɛrɛxɛ nun surayi xa ba a bɛ.

⁴⁷ Mangɛ naxa a masen Daniyeli bɛ, «Wo Marigi Ala xungbo alae birin bɛ, a tan nan na mangɛɛ birin Marigi ra. A gundoe makɛnɛnma, alɔ a yi gundo makɛnɛnxi i bɛ ki naxɛ.»

⁴⁸ Mangɛ naxa Daniyeli binya, a naafuli gbege fi a ma. A naxa a findi xunyi ra Babilɔn bɔxi nun lɔnnilae birin xun ma. ⁴⁹ Daniyeli naxa mangɛ maxandi a xa a lu Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego fan xa mangɛ wali raba Babilɔn bɔxi ma. Daniyeli naxa findi mangɛ Nebukadansari rasima ra.

3

Nebukadansari xa kuye

¹ Mangɛ Nebukadansari naxa kuye nde yailan xɛɛma ra. A xa kuye nɔngɔn ya tongo senni, a xa gboe fan nɔngɔn ya senni. A naxa a ti Dura geya bunyi Babilɔn bɔxi ma. ² Mangɛ Nebukadansari naxa a rasimae, kuntigie, gominae, sɛriyɛsae, naafuli ragatae, sɛbelitie, kiitisaɛ, nun bɔxi mangɛdie birin maxili alako e xa fa mangɛ xa kuye mato. ³ Awa, mangɛ rasimae, kuntigie, gominae, sɛriyɛsae, naafuli ragatae, sɛbelitie, kiitisaɛ, nun bɔxi

mangɛdie birin naxa e malan mangɛ xa kuye matode. E naxa ti kuye ya i, Mangɛ Nebukadansari nu bara naxan ti.

⁴ Mangɛ xa xui madangi naxa a fala a xui itexi ra, «Si birin, bɔnsɔɛ birin, xui birin falae, mangɛ xa yaamari nan ya: ⁵ Wo na sarae, xulee, kɔrae, nun maxase mɔɔli birin xui mɛ tɛmɛi naxɛ, wo xa wo felen bɔxi, wo kuye batu, Mangɛ Nebukadansari naxan yailanxi xɛɛma ra. ⁶ Naxan yo mu bira a bun ma, a a batu, na kanyi wolima nɛ tɛ belebele xɔɔra keren na.»

⁷ Na nan a to, si nun bɔnsɔɛ birin to sarae, xulee, kɔrae, nun maxase mɔɔli birin xui mɛ, e naxa e felen kuye bɛ, e a batu, Mangɛ Nebukadansari naxan yailanxi xɛɛma ra, a a ti naa.

⁸ Na waxati yati kui, sɛrɛxɛdube ndee naxa fa Yuwifie kalamude. ⁹ E naxa a fala Mangɛ Nebukadansari bɛ, «Mangɛ, simaya xa lu i bɛ! ¹⁰ I bara yaamari fi mixi birin xa e felen kuye bɛ, e a batu, e na sarae, xulee, kɔrae, nun maxase mɔɔli birin xui mɛ tɛmɛi naxɛ. ¹¹ I man yaamari fixi nɛ a mixi naxan yo mu a felen bɔxi ma, a na kuye batu, na kanyi wolima nɛ tɛ belebele xɔɔra. ¹² Kɔnɔ Yuwifi ndee na, i bara naxee ti mangɛdie ra Babilɔn bɔxi ma, naxee xili Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego, nee bara tondi i xa yaamari rabatude. Mangɛ, e mu i xa alae batufe. Hali yi kuye i naxan yailanxi xɛɛma ra, i a ti be, e mu tinxi a batude!»

¹³ Nebukadansari bɔɔɔɛ naxa te, a xɔnɔ a jaaxi ra. A naxa yaamari fi e xa fa Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego ra. Xɛɛrae naxa fa na xɛmɛɛ ra mangɛ xɔn. ¹⁴ Nebukadansari naxa a fala e bɛ, «Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego, nɔndi na a ra, wo mu n ma alae batufe, wo man mu yi kuye fan batufe n naxan yailanxi xɛɛma ra, n a ti be? ¹⁵ Yakɔsi, wo na fa sarae, xulee, kɔrae, nun maxase mɔɔli birin xui mɛde, wo xa wo felen bɔxi ma yi kuye bɛ. N kuye naxan yailanxi, wo xa a batu, xa na

mu a ra n wo wolima ne te belebele xɔɔra keren na. Ala mundun nɔma wo ratangade n belexe i?»

¹⁶ Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego naxa Mange Nebukadansari yaabi, «Hali muxu mu muxu yete xun mafala. ¹⁷ Xa wo muxu woli te belebele xɔɔra, muxu Marigi Ala, muxu naxan batuma, na nɔma muxu ratangade i belexe i. ¹⁸ Hali a mu sa a raba, mange, i xa a kolon muxu mu nɔma i xa alae batude, muxu mu nɔma muxu felende yi kuye be, i naxan yailanxi xema ra.»

¹⁹ Nebukadansari naxa xɔɔɔ e ma a jaaxi ra, a yatagi naxa masara Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego xili ma. Nebukadansari naxa yaamari fi e xa te xa wolenyi xun masa dɔɔɔ solofere dangi a forima ki ra. ²⁰ A naxa a xa sɔɔri gbangbalanyi ndee yamari, e xa Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego xiri, e xa e woli te belebele xɔɔra. ²¹ E naxa na xeme saxanyi xiri, nun e xa sosee ra, e xa donma xungbee ragoroxi e ma, e e woli te belebele xɔɔra. ²² Mange to bara a fala te xa wolenyi xun xa masa, sɔɔri naxee Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego woli te xɔɔra, e tan yati naxa gan, e faxa te xa wolenyi ma. ²³ Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego naxa bira te belebele xɔɔra, e xirixi.

²⁴ Na temui gaaxui naxa mange Nebukadansari suxu, a keli keren na. A a fala a rasimae be, «Won mu mixi xirixi saxan xa woli te xɔɔra?» E naxa mange yaabi, «Iyo mange!» ²⁵ A naxa a fala e be, «Kɔɔɔ n mixi naani nan tofe yi ki, e mu xirixi, e na e jerefe te xɔɔra, e mu tɔɔɔfe hali. Na naani nde tan jan maniye maleke ra.»

²⁶ Nebukadansari naxa a makɔɔre te belebele ra, a e xili a xui itexi ra, «Sadiraki, Mesaki, Abedinego, Ala Xungbe xa konyie, wo mini, wo fa be.» Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego naxa mini te xɔɔra.

²⁷ Mange rasimae, kuntigie, gominæ, nun mange xa lonnilæ naxa e maso e ra. E naxa a to, te mu sese rabaxi e fate ra. E xunsexee nun e

xa sosee sese mu ganxi. Te xiri yati mu nu na e ma. ²⁸ Nebukadansari naxa a masen, «Tantui na Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego Marigi Ala be. A tan nan a xa maleke xexi a xa konyie ratangade. E nu bara la a ra han e naxa tin faxafe ra, alako e naxa mange xa yaamari rabatu, naxan findi ala gbete batufe ra bafe e Marigi Ala ra. ²⁹ N ma yaamari neene nan ya: mixi yo fe nde kobi fala Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego Marigi Ala be, na kanyi faxama ne, a ibolon a xuntun xuntunyie ra, a xa banxi fan kana, barima ala yo mu na bafe Ala ra naxan nɔma mixi ratangade yi mɔɔli ra.»

³⁰ Na temui mange naxa Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego xa fe mate Babilon bɔxi ma.

Nebukadansari xa xiye firin nde

³¹ «Mange Nebukadansari nan yi masenyi tife si birin be, bɔnsɔe birin be, xui birin falae be: Bɔnesa xa lu wo be a fanyi ra. ³² A lanma n xa tonxumæ nun kaabanakoe masen wo be, Ala xungbe naxee rabaxi n be.

³³ A xa tonxumæ wuya, a xa kaabanakoe senbe gbo.

A xa mangeya mu jɔnma abadan, danyi mu na a xa bui ma.»

4

¹ «N tan Nebukadansari, n nu na n ma mange banxi kui, n bɔne saxi, n seewaxi ki fanyi. ² N naxa xiye mag-aaxuxi nde sa. N naxan mapɔxunxi, a nun n laamatunyi naxan toxi n ma sade ma, nee bara n nagaaxu ki fanyi. ³ N yaamari fi Babilon lonnilæ ma na nan ma e xa fa n yire, alako e xa n ma xiye tagiraba n be.»

⁴ «Karamɔxɔee, sematɔe, Babilon serexedubee, nun mandurulae naxa fa. N naxa n ma xiye yaba e be, kɔɔɔ e mu nɔ na tagirabade. ⁵ Daniyeli naxa fa n yire a dɔnxɔe ra, n ma kuye Beletesasari xili saxi naxan xun ma. Ala seniyenxie xaxili na a be. N naxa n ma xiye madɔɔ a be.»

⁶ «Beletesasari, karamoxoe xunyi, n a kolon ala seniyeñxie xaxili na i be. Gundo mu na naxan kolonfe xoxoma i be. Awa, i xa n ma laamatunyie tagiraba n be, n naxee toxi xiye kui. ⁷ N nu na n ma sade ma temui naxe, n xaxili naxa yi laamatunyie to:

Wuri bili itexi nu tixi boxi ma,

⁸ a belebele, a senbe gbo.

A xunyi nu na koore ma, dunja mixi birin nu noma a tode.

⁹ A burexe nu tofan,

a bogi nu wuya,

a nu mixi birin baloma.

Wula subee nu e malabuma a niini bun ma,

xonie nu e tee yailanma a salonyie ma.

Daalise birin nu baloe sotoma a ra.»

¹⁰ «N nu na n ma sade ma temui naxe, n xaxili naxa yi laamatunyie to:

Seniyentoe nde naxa keli koore ma,

¹¹ a fa a fala a xui itexi ra,

«Wo yi wuri rabira,

wo xa a salonyie sege,

wo xa a burexe ba a ma,

wo xa a bogie rayensen.

Sube naxee na a bun, e xa e gi,

xoni naxee na a salonyie ma, e xa keli naa.

¹² Konwo wo xa a bili xuntunyi nun a sankee lu boxi,

e xirixi yoloxonyi wure daaxi nun yoxui daaxi ra.

A xa lu xe ma nooge xora,

xini xa a bunda,

a xa a balo nooge ra alo subee.

¹³ Adama xaxili naxan na a be, na masarama ne, sube xaxili lu a be.

A luma na ki ne ne solofere bun ma.

¹⁴ Seniyentoe naxee mixi kantama, nee nan yi nate masenxi, alako adama birin xa a kolon a Ala Xungbe nan mangeyae yamarima.

A mangeya soma mixi yi ra a wama naxan xon ma,

hali na mixi xurun birin be.»

¹⁵ «N tan, Mange Nebukadansari, n ma xiye nan ya. I tan Beletesasari, i xa na tagiraba n be, barima lonnila yo mu na n ma boxi ma naxan noma na rabade. I tan nan gbansan noma

na rabade, barima ala seniyeñxie xaxili na i be.»

¹⁶ Na temui Daniyeli, naxan xili Beletesasari, a naxa kaaba, a man naxa gaaxu. Mange naxa a fala a be, «Beletesasari, hali i mu gaaxu yi xiye nun a kui ife ya ra.» Beletesasari naxa a yaabi, «N marigi, hali yi xiye nun a kui ife findi i yaxuie gbe ra nu! ¹⁷ Na wuri bili i naxan toxi, naxan xungbo, a senbe gbo, a xunyi koore lima, a toma dunja yire birin ma, ¹⁸ a burexee tofan, a bogie wuya, a birin rabaloma, subee na naxan bun ma, xonie na naxan salonyie kon na, ¹⁹ i tan nan misaalixi na wuri ra. I bara senbe gbege soto, i xa noe bara gbo han a bara koore li, i xa mangeya fan bara dunja yire birin li. ²⁰ I tan mange, i bara seniyeñtoe to, a kelima koore ma, a a falama, «Wo yi wuri rabira, wo xa a kana, konwo wo a bili xuntunyi nun a sankee lu boxi. Wo a xiri yoloxonyi wure daaxi nun yoxui daaxi ra. A xa lu xe ma nooge xora. Xini xa a bunda. A xa nooge don alo subee ne solofere bun ma.»»

²¹ «Mange, n xa na tagiraba i be. Ala Xungbe bara yi nate tongo i xa fe ra. ²² I kerima ne adamadie tagi, i sa lu wulai subee ya ma. I nooge maxin alo ningee, xini i bunda. I luma na ki ne ne solofere bun ma, han i xa a kolon a Ala Xungbe nan adamadie xa mangeyae yamarima. A mangeya fima a kenene mixi nan ma. ²³ Wuri bili xuntunyi nun a sankee lufe boxi ma, na a masenxi ne i be, a i xa mangeya ragbilenma ne i ma. Konwo na mu rabama han i a kolon a Koore Kanyi nan fe birin yamarima. ²⁴ Na nan a ra mange, i xa tin n ma marasi ra. I xa ba yunubi rabafe. I xa tinxin. I xa kinikini misikiinee ma, alako i xa bu bonesa kui.»

²⁵ Na fe birin naxa kamali Mange Nebukadansari be. ²⁶ Kike fu nun firin to dangi, mange nu na a manerefe a xa banxi kui Babilon, ²⁷ a naxa a fala, «Babilon senbe gbo de! N tan nan a tixi mange yigiyade ra n yete senbe xungbe ra, alako n ma

binye nun n ma nɔɔɛ xa gbo.» ²⁸ A fefe na wɔyenyi fala, xui nde naxa keli koore, «Mange Nebukadansari, n xa a fala i be, to n bara i xa mangeya ba i yi ra. ²⁹ I kerima ne mixie tagi, i sa lu wulai subee ya ma. I fama jooge nan donde alo ningeɛ je solofere bun ma han i a kolon a Ala Xungbe nan adamadie xa mangeyae yamarima. A mangeya soma mixie nan yi ra a wama naxee xɔn.»

³⁰ Na wɔyenyi naxa kamali Mange Nebukadansari ma keren na. A naxa kerimixie ya ma, a jooge don alo ningeɛ. Xini naxa a fate bunda, a xunsexe naxa kuya alo sege xabee, a sanxalee fan naxa kuya alo xɔni sanxalee.

³¹ «Na waxati to jɔn, n tan Nebukadansari, n naxa n ya rate koore ma, n xaxili naxa gbilen n ma. N naxa tantui rasiga Ala Xungbe ma, n naxa a matɔxɔ, n naxa a binya, barima Ala na na temui birin, a xa mangeya mu jɔnma abadan, a xa yaamari buma ne waxati birin.

³² Ala a yete waxɔnfe rabama ne dunija ma hali adama mu tin na ra. A wama naxan xɔn, a na nan nabama adama nun malekee ra. Mixi yo mu nɔma a matandide, a fa a fala, «I na munse rabafe?» ³³ N xaxili to gbilen n ma, n ma mangeya binye nun nɔɔɛ fan naxa gbilen n ma. N nasimae nun n ma mixi xungbee naxa n xili, e n dɔxɔ n ma mange kibanyi kui. N senbe naxa gbo dangi a singe ra. ³⁴ Yakɔsi, n tan Nebukadansari, n Koore Mange tantuma ne, n a matɔxɔ, n a binya. A xa kewali birin tinxin, a xa kirae birin findixi nɔndi nan na. A tan nan mixi xa fe magoroma, naxan a yete igboma.»

5

Sebeli magaaxuxi

¹ Lɔxɔɛ nde, mange Belisasari naxa xulunyi belebele ti a xa kuntigi wulu be. A naxa weni min han ² a siisi folo e ya xɔri. Na temui Belisasari naxa yaamari fi e xa fa

xɛɛma nun gbeti pootie ra, a baba Nebukadansari naxee tongoxi Ala xa hɔɔmɔbanxi kui Darisalamu. Mange bara wa a yete, a xa ginɛɛ, a xa konyi ginɛɛ, nun a xa kuntigi birin xa na see rawali xulunyi kui. ³ E to fa xɛɛma pootie ra, naxee tongo Ala xa hɔɔmɔbanxi kui Darisalamu, mange yo, a xa kuntigie yo, a xa ginɛɛ yo, nun a xa konyi ginɛɛ, e birin naxa weni min nee ra, ⁴ e man fa e xa kuyee batu, naxee yailanxi gbeti, yɔxui, wure, wuri, nun gɛmɛ ra.

⁵ E nu na na rabafe temui naxɛɛ, mixi belexesolee naxa mini, a nu sebeli ti banxi kanke, lanpui yatagi. Mange to belexe to sebeli ti ra, ⁶ a yatagi naxa masara. A naxa gaaxu han a xinbie nu bɔnbɔ e boore ra. ⁷ A naxa sematɔe, serexedubee, nun mandurulae xili a xui itexi ra. A naxa a fala Babilɔn lɔnnilae be, «Naxan na yi sebeli xaran, a a fasari n be, n na kanyi maxirima ne mange dugi ra, n xɛɛma kɔnmagore ragoro a kɔn ma, n fa senbe so a yi ra n ma mangeya kui a findi mange saxan nde ra n tan nun n femati xanbi ra.»

⁸ Mange xa lɔnnilae birin naxa so, kɔnɔ e mu nɔ na sebeli xarande, e mu nɔ sese fasaride mange be. ⁹ Na kui mange Belisasari naxa gaaxu han a yatagi naxa masara, a xa kuntigie fan naxa ifu.

¹⁰ Mange xa ginɛɛ to mange nun a xa kuntigie xui mɛ, a naxa so banxi kui xulunyi nu tife dennaxɛɛ. A naxa a fala, «Mange, i xa simaya xɔn xa kuya. Hali i mu gaaxu, i yatagi naxa masara. ¹¹ Mixi nde na i xa bɔxi ma, ala seniyeɔnie xaxili na naxan be. I baba xa waxati, muxu bara a to fahaamula nan na kanyi ra, a xaxili fan, a xa lɔnni luxi ne alo alae gbe. Na nan a ra, i baba Mange Nebukadansari nu bara a findi karamɔxɔɛɛ, sematɔe, serexedubee, nun mandurulae xunyi ra. I baba, naxan nu mange ra, a tan ¹² a to ne a Daniyeli, Beletesasari xili saxi naxan xun, a xaxili, a xa fe kolonyi, nun a xa fahaamui

fan booree birin be. A noma xiye tagirabade, a taali woyenyi fatanfasi, a maxorinyi xoroxoe yaabi. I xa Daniyeli xili, a fama ne yi fe birin tagirabade i be.»

¹³ Na temui e naxa fa Daniyeli ra mange yire. Mange naxa a maxorin, «I tan nan na Daniyeli ra, n baba faxi naxan na kelife Yudaya? ¹⁴ N bara a me a alae xaxili na i be, naxan lonni nun fahaamui belebele fima i ma. ¹⁵ E bara fa lonnilae nun karamoxoe ra, e xa yi sebeli xaran, e xa a fasari n be, konɔ e mu no na rabade. ¹⁶ N bara a me a i noma fee tagi rabade, a nun maxorinyi xoroxoe yaabide. Yakosi, xa i noma yi sebeli xarande, i a fasari n be, n i maxirima mange dugi ra, n xema konmagore ragoroma i kon ma, n fa i findi mange ra naxan dangima birin na, fo n tan nun mange gbete, n femati.»

¹⁷ Daniyeli naxa mange yaabi, «I xa naafuli ragata i yete be, i xa bupae fi mixi gbete ma. N yi sebeli xaranma ne mange be, n man a fasari a be. ¹⁸ Mange, Ala Xungbe nan mangeya, senbe, binye, nun nore fixi i baba Nebukadansari ma. ¹⁹ Na nan a ra, si nun bonsoe birin nu serenma gaaxui ra i baba ya ra. A na wa naxan faxafe nu, a nu na faxama ne. A na wa naxan natangafe nu, a nu na ratangama ne. A na wa naxan natefe nu, a nu na ratema ne. A na wa naxan nagorofe nu, a nu na ragoroma ne. ²⁰ Konɔ a to a yete igbo a naxa dangi a i, Ala naxa a xa mangeya nun a nore ba a yi ra. ²¹ A naxa a keru adamadie ya ma. A adamadi xaxili naxa masara, a findi sube xaxili ra. A naxa lu wula i sofalee foxo ra, a sexe don alo ningee. Xini nu a fate bunda, han a a kolon a Ala Xungbe nan adamadie xa mangeyae yamarima, a tan nan mangeya soma mixi yi ra a wama naxan xon.»

²² «I tan, a xa di Belisasari, i bara na birin kolon, konɔ i mu i yete magoro feo. ²³ I bara i yete ite Koore Marigi xili ma. I bara a xa horomobanxi potie rawali. I tan,

i xa kuntigie, i xa ginsee, i xa konyi ginsee, wo birin bara weni min na potie ra. I bara kuyee batu naxee yailanxi gbete, xema, yoxui, wure, wuri, nun game ra. E mu see toma, e mu fee mema, e mu sese kolon, konɔ i bara e batu. I xa duniɲigiri birin na Ala belexe i, konɔ i tan mu a tantuma. ²⁴ Na nan a toxi, Ala naxa yi belexe nun yi sebeli masen i be.»

²⁵ «Yi sebeli nan tixi: <Mene, mene, tekele, parisin.> ²⁶ Na wama naxan masenfe na nan ya: <Mene>, na nan na ki <konti>. Ala bara i xa mangeya loxoe konti, a bara danyi sa e ma. ²⁷ <Tekele>, na nan na ki <maniyee>. Ala bara i maniyee, i yelevu. ²⁸ <Parisin> na nan na ki <maitaxunyi>. Ala bara i xa mangeya itaxun Medekae nun Perisekae ma.»

²⁹ Belisasari naxa yaamari fi keren na, a Daniyeli xa maxiri mange dugi ra, a nun xema konmagore ra, a man xa findi mange saxan nde ra boxi birin xun ma.

³⁰ Na koe kerenyi kui mixi nde naxa Babilon mange Belisasari faxa.

6

Ala Daniyeli ratangafe yetee ma

¹ Dariyusi Medeka naxa findi mange ra a je tongo senni nun firin ma. ² A naxa marasi ti e xa mixi kemee mixi moxonen sugandi e xa a xa boxi yamari. ³ A man naxa mixi saxan ti e xun na, marasitie e dentegema naxee be alako mange xa fe birin xa sooneya. Daniyeli nu na na mixi saxanyie nan ya ma. ⁴ Xaxili fanyi mooli naxan nu Daniyeli be, na nu dangi marasimae nun e xa mangee gbe birin na. Maroxunyi naxa lu mange be a Daniyeli xa a xa boxi birin yamari.

⁵ Na xa fe ra, boore yareratie nun marasimae naxa kata e xa Daniyeli kalamu a xa mange wali kui, konɔ e mu tantanyi yo to a ra. A nu tinxin, e dugutege na a ra, a fata walide. ⁶ Na temui e naxa a fala, «Won mu kalamui yo toma Daniyeli mabiri, fo a Marigi Ala xa seriye kui.»

⁷ Na kui marasimae nun e xunyie naxa siga keren na mange yire, e fa a fala a be, «Mange Dariyusi, simaya xa lu i be. ⁸ I xa boxi mangee, mange rasie, gominae, nun kuntigie birin a mapoxunxi a a lanma yi tonyi xa doxo: «Mixi yo naxan tuubima ala nde be, xa na mu a ra mixi nde be, bafe i tan mange ra xi tongo saxan bun ma, na kanyi xa raso yetee tagi.» ⁹ Yakosi mange, i xa tin yi tonyi ra, i xa i belexe foxi sa a ma alako a xa findi yaamari ra naxan mu masarama alo Medekae nun Perisekae darixi a ra ki naxe.» ¹⁰ Mange Dariyusi naxa a belexe foxi sa keedi ma yaamari sebexi a ma, a a findi tonyi ra.

¹¹ Daniyeli to a kolon a mange nu bara a belexe foxi sa na yaamari keedi ma, a naxa te a xonyi. A xa wunderi nu rabixi Darisalamu mabiri. Sanmaya saxan loxo yo loxo a nu a xinbi sinma, a a Marigi Ala maxandi, a a matoxo alo a nu darixi a ra ki naxe. ¹² Yi mixie naxa siga a xonyi keren na, e fa li a na a tuubife a Marigi Ala be maxandi kui.

¹³ E naxa siga mange yire keren na, e fa a maxorin a xa yaamari ma, «Mange i mu tonyi doxo xe a mixi yo naxan tuubima ala nde be, xa na mu a ra mixi nde be, bafe i tan na xi tongo saxan bun ma, a na kanyi xa raso yetee tagi.» Mange naxa e yaabi, «Iyo. Yaamari na a ra naxan mu masarama alo Medekae nun Perisekae darixi a ra ki naxe.» ¹⁴ E naxa fa a fala mange be, «Mange, Daniyeli naxan kelixi Yudaya a mu i xui binyaxi, a mu i xa yaamari suxuxi. A Ala maxandima sanya saxan loxo yo loxo.»

¹⁵ Na woyenyi naxa mange tooo ki fanyi ra. A nu wama Daniyeli ratangafe seriye ma. A naxa fe birin naba beenun koe xa so alako Daniyeli xa kisi. ¹⁶ Kono na xemee man naxa siga mange yire, e fa a fala a be, «Mange, i xa ratu Medekae nun Perisekae xa seriye ma. Mange xa seriye mu noma masarade.» ¹⁷ Na kui Mange naxa

yaamari fi e xa Daniyeli woli yetee tagi. Mange naxa a fala Daniyeli be, «I Marigi Ala, i birama naxan foxo ra tunnabexiya kui, a xa i rakisi.»

¹⁸ E naxa geme xungbe sa yetee yire naade ra, mange fan naxa a xa tonxuma sa naade ma a xa xurunde ra, alako sese naxa masara Daniyeli xa fe ra. Kuntigie fan naxa na raba.

¹⁹ Mange naxa gbilen a xonyi. A mu a dege, a mu tin fefe rabade, na koe birin a mu xi feo. ²⁰ Kuye to iba, a naxa kurun, a siga yetee yire. ²¹ A to menni li, a naxa Daniyeli xili a xui makinikinixi ra, «Daniyeli, Ala nipe xa konyi. I Marigi Ala, i birama naxan foxo ra tunnabexiya kui, a bara no i ratangade yetee ma?» ²² Daniyeli naxa mange yaabi, «Mange, i xa simaya xon xa kuya. ²³ N Marigi Ala bara a xa maleke xee yetee dee balande. E mu n tooo fefe ma, barima Ala a kolon a n mu fe paaxi yo rabaxi. Hali i tan mabiri mange, n mu fe kobi yo rabaxi.» ²⁴ Mange naxa seewa ki fanyi, a fa yaamari fi e xa Daniyeli rate naa kui. E to na raba, e naxa a to a fate mu maxonoxi, barima a nu bara la a Marigi Ala ra. ²⁵ Mange naxa yaamari fi, a na xemee naxee Daniyeli kalamu, e xa woli yetee tagi, e nun e xa ginnee nun e xa die ra. Beenu e xa yili botini li, yetee nu bara ge e faxade, e e xori birin magira.

²⁶ Na dangi xanbi, Mange Dariyusi naxa yaamari sebe sie nun bonsoe birin ma, a nun xui birin falae naxee na dunjina ma, «Borjesa fanyi xa lu wo be. ²⁷ N bara n ma mangeya birin yaamari, wo xa gaaxu Daniyeli Marigi Ala ya ra, wo xa a binya.»

«Ala nipe na a ra. A na na temui birin.

A xa mangeya mu kanama abadan. A xa yaamari buma ne han dunjina jon.

²⁸ A tan nan mixi rakisima, a e ratanga.

A tonxumae nun kaabanakoe rabama koore nun boxi ma.

A tan nan Daniyeli ratangaxi yete ma.»

²⁹ Daniyeli xa munafanyi xun naxa masa Dariyusi nun Sirusi Periseka xa mangeyae bun ma.

7

Daniyeli xa laamatunyi: Sube naani

¹ Belisari xa mangeya je singe ra Babilon, Daniyeli naxa xiye sa, laamatunyi naxa ragoro a ma a saxi temui naxe. Na dangi xanbi, a naxa na xiye kui ife sebe. ² Daniyeli naxa a fala, «N bara laamatunyi to xiye kui koe ra, foye kelixi koore ma dunja tunxun naanie ra, a din baa ra, a a i maxa.»

³ «Sube magaaxuxi naani naxa mini baa ma, e sese keren mu a ra.

⁴ A singe nu luxi ne alo yete, sege gabutenyie na naxan ma. N a to ne, e a gabutenyie italama, e a ti boxi ma alo mixi, e adama sondonyi raso a fate.»

⁵ «Sube firin nde nu luxi ne alo wulai bare xungbe. A saxi a seeti ma, ganyanxori saxan na a de i, a e xinma. E naxa a fala a be, «Keli, i xa sube gbege don.»»

⁶ «Na dangi xanbi, n naxa sube nde to naxan luxi alo barate, kono xoni gabutenyi naani na a be, xunyi naani fan na a be. A naxa noe soto. ⁷ Na dangi xanbi, n naxa sube naani nde to xiye kui koe ra. Na fan nu magaaxu ki fanyi, a gbangbalan han. A nu sube donma a wure jinyi gbangbalanyie nan na, sube donxoe naxan lu, a naxa na maboron a sanyi ra. A tan mu nu luxi alo sube booree. Feri fu nu na a xunyi ma. ⁸ N to n ya rasiga n xa a ferie igbe, feri lanmadi naxa mini booree tagi. Feri saxanyie naxa tala na feri lanmadi ya ra. Ya nu na na ferie be naxee nu luxi alo adamadi yae. De fan nu na na ferie be, naxan nu na yete igboe woyenyie falafe.»

⁹ «N naxa a to, kibanyie doxoxi, Ala, folo mu na naxan be, a naxa a magoro.

A xa dugi birin fiixe alo xipe,

a xunsexe luxi alo gese fute, a xa kibanyi luxi ne alo te, sanyi digilinxie nu na a xa kibanyi ma.

¹⁰ Xure te nu goroma a ya ra.

Mixi wulu wulu nu na a batufe.

Mixi wulu wulu nu tixi a ya ra.

Kiitise naxa e magoro, e bukie rabi.

¹¹ N naxa a to, na ferie lanmadi nu na yete igboe woyenyie falafe.

N naxa a to, e sube naani nde faxaxi n ya xori,

e fa a binbi wole te xora, a xa gan.

¹² Senbe naxa ba sube booree yi ra, kono waxati nde naxa sa e xa simaya tan xun ma.

¹³ N naxa a to xiye kui koe ra,

Adamadi maniyie kelima nuxui fari, a a masoma Ala ra, folo mu na naxan be.

¹⁴ Ala naxa senbe, binye, nun mangeya so a yi,

alako sie birin, bonsoe birin, nun xui birin falee

xa lu a xa yaamari bun ma.

A xa yaamari mu jonma abadan, a xa mangeya buma ne temui birin, danyi yo mu na a ma.»

¹⁵ «N tan Daniyeli, n xaxili naxa ifu, n ma xiye naxa n magaaxu. ¹⁶ N naxa n maso mixi nde ra naxan nu na menni n ma xiye kui, n naxa a maxorin, a xa na fe fiixe n be. ¹⁷ A naxa na tagi raba n be, «Yi sube magaaxuxi naanie, dunja mange naani nan na e ra naxee fama bulade boxi ma. ¹⁸ Kono Ala Xungbe xa seniyentoe fama ne mangeya soto, a mu bama e yi ra abadan.»»

¹⁹ «Na dangi xanbi, n naxa wa na sube naani nde xa fe fahaamufe. A mu nu luxi alo sube booree. A magaaxu, wure jinyie nun yoxui sanxalee nan nu na a be. A na ge sube donde, a naxan luma, a na maboronma ne. ²⁰ N man naxa wa na ferie xa fe kolonfe. Feri fu nu na a xunyi ma, kono ferie gbete to mini, ferie saxan naxa bira na ferie booree ya ra. Ya nu na ferie be, a de fan nu na yete igboe woyenyie falafe. A nu gbo boore ferie birin be.»

²¹ «N naxa na ferie to seniyentoe gere ra, a naxa no e ra, ²² han Ala

Xungbe, fole mu na naxan be, na fa kiiti sade e tagi temui naxe, a fa nondi fi a xa seniyeŋtɔɛ ma, alako e xa mangeya soto.»

²³ «A naxa na fasari n be yi ki, «Na sube naani nde findixi dunija mangeya nde nan na, naxan mu luxi alo boore mangeyae. A fama ne dunija birin sotoɔde, a a halaki, a a maboron. ²⁴ Na feru fu findixi mange fu nan na, naxee fama tide na mangeya xun ma. E na dangi, mange gbete tima ne. A mu luma alo e tan, a fama mange saxan nagorode. ²⁵ A woyenma ne Ala Xungbe xili ra, a seniyeŋtɔɛ paxankata, a wa waxatie nun seriyee masarafe. Seniyeŋtɔɛ fama ne lude a belexe waxati saxan nun a tagi bun ma. ²⁶ Na dangi xanbi, kiiti sama ne, mangeya bama ne a yi ra, a halaki kerenyi ra. ²⁷ Mangeya, yaamari, nun binye naxan birin na dunija, na fama ne fide Ala Xungbe xa seniyeŋtɔɛ ma. Ala xa mangeya mu nonma abadan. Senbe kanyi birin fama ne a xa yaamari suxude, e a rabatu.»»

²⁸ «Masenyi danyi nan yi ki. N tan Daniyeli, n naxa gaaxu n ma mapoxunyie ra han n yatagi naxa masara. N naxa yi masenyi birin nagata n boje ma.»

8

Daniyeli xa laamatunyi: yexee kontonyi nun sikote

¹ Mange Belisasari xa mangeya je saxan nde ra, n tan Daniyeli naxa xiye gbete sa. ² N nu na Suse ne, Elama boxi mange taa, xure nde de ra naxan xili «Ulayi xure.» ³ N to n ya rakeli, n yexee kontonyi nan to, a tixi xure de ra. Feru kuye firin nu na a xunyi. Naxan bula a donxoe ra, na nu kuya boore be. ⁴ N naxa yexee kontonyi to, a kuye botima a ferie ma sogekorode biri, koola biri, nun yirefanyi biri. Sube yo mu nu noma tide a kanke, birin nu na a xa noe nan bun ma. A nu a waxonfe birin

nabama, a senbe fan nu gboma nan tui.

⁵ N nu na n mapoxunfe na ma temui naxe, sikote nde naxa fa keli sogekorode. A naxa boxi birin ijeje, konon a sanyi mu din boxi ra. Feru magaaxuxi nde nu na a yae tagi. ⁶ A naxa fa han yexee kontonyi feru firin kanyi yire, n naxan to xure de ra. A naxa a gi, a bonbo a ra a senbe birin na. ⁷ N naxa a to a yexee kontonyi gerema, a naxa a feru firinyi kana. Kontonyi mu non a ra. Sikote naxa a rabira boxi, a a maboron, mixi yo mu non e tagi ibade.

⁸ Sikote naxa xungbo a fanyi ra, konon a senbe to gbo, a feru magaaxuxi naxa gira. Feru magaaxuxi naani gbete naxa bula a joxoe ra. E ya nu rafindixi dunija tunxun naanie biri ra.

⁹ Feru lanmadi naxa mini feru nde ma, a kuya folo yirefanyi biri, sogetede biri, nun boxi nde mabiri ra naxan tofan boxi birin be. ¹⁰ A naxa kuya han a te koore maleke galie xili ma. A naxa na maleke ndee nun tunbui ndee rabira boxi ma, a e maboron. ¹¹ A naxa a yete ite han koore maleke galie xa mange fan xili ma, a fa na mange xa serexe ba a yi ra, naxan nu bama loxo yo loxo. A man naxa a xa yire seniyeŋxi fan mabere. ¹² Koore maleke galie naxa lu sikote xa noe bun. Serexe naxan nu bama loxo yo loxo, na fan naxa kana matandi saabui ra. Feru naxa nondi wole. A xa fe naxa sooneya.

¹³ N naxa seniyeŋtɔɛ nde xui me, a woyenfe a boore seniyeŋtɔɛ be, «Yi laamatunyi naxan findixi serexe kanafe ra, tinxintareya xa gbaloe, yire seniyeŋxi maberefe, nun koore maleke galie lufe na noe bun, e maboron, na birin buma xi yire?» ¹⁴ A naxa n yaabi, «Xi wulu keren xi keme xi tongo suuli, na dangi xanbi, na yire seniyeŋxi man naseniyeŋma ne.»

¹⁵ N tan Daniyeli, n to nu na laamatunyi xa fe mapoxunma, alako n xa a fahaamu, daali nde naxa ti n ya i naxan nun mixi maniyee. ¹⁶ N

naxa mixi nde xui mɛ keli xure ra naxan xili «Ulayi xure,» a a falama a xui itexi ra, «Yibirila, laamatunyi tagiraba a bɛ.» ¹⁷ A naxa a maso n na. N naxa gaaxu a ya ra ki fanyi, n nan n felen bɔxi ma. A naxa a fala n bɛ, «Adamadi, i xa a kolon yi laamatunyi waxati dɔnxɔɛ nan ma fe masenma.» ¹⁸ A nu wɔyɛnfe n bɛ tɛmɔi naxɛ, n naxa matu a ra, n nan n yatagi rafelen bɔxi ma, kɔnɔ a naxa a bɛlɛxɛ din n na, a n nakeli.

¹⁹ A man naxa a fala n bɛ, «N xa i rakolon fe ma naxan fama rabade xɔnɛ nɔn tɛmɔi, barima waxati bara sugandi na nɔnfe ma. ²⁰ I yɛxɛɛ kontonyi ferɪ firinyie naxee toxi, nee misaalixi Mede nun Perise mangɛɛ nan na. ²¹ Sikɔtɛ xabe kanyi tan misaalixi Gireki bɔxi mangɛɛ nan na. Feri belebele naxan na a yatagi, na misaalixi mangɛɛ singe nan na. ²² Feri singe to gira, ferɪ naani naxa mini a nɔxɔɛ ra. Nee misaalixi na bɔxi mangɛya naanie nan na, kɔnɔ e sɛnbɛ mu gbo alɔ na singe.»

²³ «Na mangɛyɛ na nɔn, yunubitɔɛɛ xa fe kobie na kamali, mangɛ gbɛtɛ kelima nɛ, a a yɛtɛ igbo, a mixie madaxu. ²⁴ A sɛnbɛ fama nɛ gbode, kɔnɔ na mu kelima a tan xa ma. A gbaloe magaaxuxie rabama nɛ, a waxɔnfe birin sɔɔnɛyama nɛ, a sɛnbɛmaɛ nun sɛniyɛntɔɛ halakima nɛ. ²⁵ A a yɛtɛ igboma nɛ a xa naafuli nun a xa yanfantɛya xa fe ra. A mixi gbege faxama nɛ, naxee bɔnɛ nu saxi. A kelima nɛ mangɛɛ xa mangɛɛ xili ma. Kɔnɔ na birin dangi xanbi, a fama nɛ halakide, halaki naxan mu kelixi adama ma. ²⁶ Na laamatunyi naxan xi xasabi xa fe falaxi, na mu kanama, kɔnɔ i xa a ragata gundo ra, barima a tɛmɔi xɔnnakuye nan ma fe masenma.»

²⁷ «N tan Daniyeli, n sɛnbɛ birin naxa nɔn, n man fa fura xi wuyaxi bun ma. N to yalan, n naxa keli, n fa mangɛɛ xa walie suxu. Na laamatunyi naxa n ifu, n mu nɔ a fahaamude.»

9

Daniyeli Ala maxandife

¹ Dariyusi, Asuyerusu xa di naxan keli Mede bɔnsɔɛ, a naxa findi Kalidi mangɛɛ ra. ² A xa mangɛya nɛ singe, n tan Daniyeli, n naxa a kolon kitaabui saabui ra a Alatala nu bara a fala Annabi Yeremi bɛ, a Darisalamu xa kasare buma nɛ nɛ tongo solofere. ³ Na na a to, n naxa sunyi suxu, n sunnun donma ragoro n ma, n tɛ xube maso n xunyi ma, n naxa n ya rafindi n Marigi Ala ma, n a maxandi.

⁴ N naxa n Marigi Alatala maxandi yi ki, «N Marigi Ala, naxan sɛnbɛ gbo, naxan magaaxu, naxan a xa saate rakamalima, naxan hinnema a xanuntenyie ra nun a fɔxirabirɛɛ ra, ⁵ muxu bara yunubi raba, muxu bara tantan, muxu bara findi mixi nɔaxi nun matandilae ra, muxu bara gbilen i xa sɛriyɛ nun i xa yaamarie fɔxɔ ra. ⁶ Muxu mu i xa konyie xui suxu, i xa namijnɔnmɛ naxee wɔyɛn i xili ra muxu xa mangɛɛ bɛ, a nun muxu xa mangɛdie, muxu babae, nun muxu xa nɔama birin bɛ.»

⁷ «I tan Marigi, i tinxin, kɔnɔ muxu nu bara i yanfa. To lɔxɔɛ muxu birin yaagixi na nan ma, Yudayakae, Darisalamukae, Isirayilakae, naxee na be, naxee na yire makuye, naxee na nɔamane birin i muxu rayensenxi dɛnnaxɛ. ⁸ Alatala, muxu birin yaagixi, muxu xa mangɛɛ, muxu xa mangɛdie, nun muxu babae. Muxu yaagixi barima muxu bara yunubi raba i ra. ⁹ Kɔnɔ i tan muxu Marigi Ala, i bara hinne muxu ra, i bara diɛɛ muxu ma, hali muxu to i matandi. ¹⁰ Muxu mu muxu Marigi Alatala xui suxu. Muxu mu bira a xa sɛriyɛ fɔxɔ ra, a naxan masenxi a xa konyi namijnɔnmɛ saabui ra. ¹¹ Isirayila nɔama birin bara i xa sɛriyɛ matandi, muxu bara muxu makuya i ra, muxu mu i xui suxu.»

«Na nan a ra, danke naxee sɛbɛxi Tawureta Munsa kui a bara goro

muxu ma. Muxu bara Ala xa konyi Munsa xa seriye kana, na bara findi yunubi ra muxu be Ala mabiri. ¹² I naxan fala muxu xa fe ra, a nun muxu xa mange xa fe ra, naxee nu muxu yamarima, i bara na woyenyi rakamali. I bara muxu paxankata a paaxi ra. I naxan nabaxi Darisalamu ra, pama yo mu nu na paxankate mooli singe soto. ¹³ Na toore birin bara muxu li alo Tawureta Munsa a masenxi ki naxe. Kono muxu mu muxu Marigi Alatala maxandi, muxu mu gbilen muxu xa fe paaxie foxo ra, muxu mu i xa nondi suxu. ¹⁴ Na nan a ra, Alatala bara yi toore ragoro muxu ma, barima muxu Marigi Alatala xa kewali tinxin, kono muxu mu a xui suxu.»

¹⁵ «Muxu Marigi Ala, i bara i xa pama ramini Misira boxi ma i belexe senbema ra. Han to i xili itexi falama na xa fe ra. Kono muxu tan bara yunubi raba, muxu bara yunubi soto. ¹⁶ Marigi, i to darixi fe tinxinxie raba ra, i xa dije Darisalamu nun i xa geya seniyenxi ma. I boje xa xinbeli, i naxa xono. Muxu xa yunubie nun muxu babae xa yunubie bara Darisalamuka birin nayaagi muxu dɔxɔbooree xon ma.»

¹⁷ «Yakosi, muxu Marigi Ala, yandi, i xa i xa konyi xa dube suxu, i xa tin yi maxandi ra i xili fanyi xa fe ra. I xa i xa noore ragoro i xa hɔrɔmɔbanxi ma, naxan birin kanaxi. ¹⁸ N Marigi Ala, i tuli mati n na. I xa muxu xa taa kanaxi mato, i xili saxi naxan xun ma. Muxu mu i maxandima muxu xa kewali tinxinxie xa saabui ra. Muxu i maxandima i xa kinikini xungbe nan saabui ra. ¹⁹ Marigi, i xa muxu xa dube suxu. Marigi, i xa dije. Marigi, i xa jengi sa muxu xon ma. N Marigi Ala, i naxa dugundi, fe nde raba i xili fanyi xa fe ra, barima i xili saxi yi taa nun yi pama nan xun ma.»

²⁰ N naxa woyen n Marigi Alatala be, n naxa n ma yunubie nun Isirayila pama xa yunubie masen a be. N man naxa n Marigi Alatala maxandi

a xa geya seniyenxi be. ²¹ N to nu na Ala maxandife, Yibirila, n maleke naxan to n ma xiye singe kui naxa fa a gi ra keli koore ma nunmare serexe ba temui. ²² A naxa n xaran yi woyenyi ra, «Daniyeli n bara fa yakosi alako i xa fahaamui soto. ²³ I to Ala maxandi folo tun, Ala naxa n xee alako n xa masenyi ti i be, barima Ala xanuntenyi nan na i ra. I xa yi woyenyi rame, i xa yi laamatunyi fahaamu.»

²⁴ «Ala bara nate tongo i xa pama nun i xa taa seniyenxi xa lu konyiya kui loxoxun tongo solofere bun ma, alako e xa fe paaxie nun e xa yunubie xa dan. Na waxati bun ma e e xa yunubi sare fima ne, e Ala xa tinxinyi soto naxan mu jonma abadan.

Na kui, laamatunyi nun namiponme xa woyenyi kamalima ne, Ala man gbilen a xa yire seniyenxi.

²⁵ I xa a kolon, i xa a fahaamu. Darisalamu tife yaamari ma temui naxe, han mange sugandixi fa temui, loxoxun solofere nan dangima. Beenun loxoxun tongo senni nun firin xa dangi,

taa nun a tete fama ne tide, hali na fa rabama toore nan na.

²⁶ Na loxoxun tongo senni nun firin dangi xanbi,

e Ala xa mixi sugandixi faxama ne, mixi yo mu a xun mafalama. Na dangi xanbi, mange nde xa pama fama ne,

a na taa nun na yire seniyenxi kana. Na gbaloe mixie terennama ne, alo banbaranyi mixie terennama ki naxe.

Gere paaxi mu jonma han a jon waxati naxan natexi.

²⁷ Na mange fama ne saate xiride a tan nun mixi gbegbe tagi loxoxun keren bun ma.

Na loxoxun tagi, a tonyi dɔxoma ne serexe bafe ma.

A xa kane kamalima fe raharamuxi paaxi ndee nan na.

A luma ne na fe birin kui han a faxa temui, alo a natexi ki naxe.»

10

Daniyeli xa xiye saxan nde

¹ Perise mange Sirusi xa mangeya ne saxan nde ra, Ala naxa masenyi nde so Daniyeli yi ra, naxan xili Beletesasari. Masenyi hagige nan nu na ra, a gere belebele nan ma fe masenma. Daniyeli naxa na me, a na xiye fahaamu.

² Na temui, n tan Daniyeli, n naxa loxoxun saxan naba sunnunyi kui.

³ N mu donse fanyi yo don, n mu sube don, n mu weni min, n mu ture xiri noxunme yo maso n ma, han na loxoxun saxan kamali temui naxe.

⁴ Kike singe xi moxoren nun naani nde ra, n nu na Tigiri xure de ra.

⁵ N to n ya rakeli, n naxa mixi nde to, dugi fiixe fanyi ragoroxi a ma, a tagi ixirixi beleti xema daaxi ra naxan keli Ufasi. ⁶ A fate nu yanbama alo diyaman geme, a yatagi alo seyamakonyi, a yae alo te, a belexee nun a sanyie alo yoxui fanyi. A xui nu luxi ne alo galanyi.

⁷ N tan, Daniyeli, n keren nan na laamatunyi toxi. Mixi naxee nu na n seeti ma, e mu laamatunyi to, konɔ gaaxui naxa e suxu, e naxa e gi, e sa e noxun. ⁸ N naxa lu naa n keren. N to na laamatunyi fanyi to, n naxa matu a ra, n yatagi fan naxa masara.

⁹ N to na mixi woyen xui me, n naxa n felen boxi ma, n de naxa ixara.

¹⁰ Belexee nde to din n na, n naxa n felen, n xinbi nun n belexee xun na, konɔ n fate birin nu serenfe n ma.

¹¹ A naxa a masen n be, «Daniyeli, mixi xanuxi, i xa n ma masenyi fahaamu. Keli, i ti, barima n xexxi i tan nan ma.» A to na fala n be, n naxa keli n serenfe ra. ¹² A naxa a masen n be, «Daniyeli i naxa gaaxu, barima i to wa fahaamui fenfe yete magoroe kui Ala ya i, Ala bara i xa maxandi suxu. N faxi be na nan ma. ¹³ Konɔ Sentane xa maleke naxan na Perise boxi ma, a naxa ti n ya ra xi moxoren nun keren, han Mikayeli, Ala xa malekee xa mange

xungbe nde, naxa fa n malide. Na kui n bara bu Perise mange yire, ¹⁴ konɔ yakosi n bara fa i rakolonde fe ma naxan fama rabade i xa pama ra temui naxan sa fama, barima laamatunyi keren luxi na waxati xa fe ra.»

¹⁵ A to nu na woyenfe n be, n naxa n yatagi rafelen boxi ma, n dundu yen. ¹⁶ Na xanbi, adamadi maniye nde naxa fa, a a belexee din n de kiri ra. N naxa n de rabi, n fa a fala na be, «N marigi, na laamatunyi bara n yatagi masara, a n matu a ra. ¹⁷ N tan i xa konyi di woyenma n marigi ra di? N senbe birin bara jon, jengife yati bara xoxoxo n be.»

¹⁸ Na temui na adamadi maniye naxa a belexee din n na a firin nde ra, n fa senbe soto. ¹⁹ A naxa a masen n be, «Ala Xanuntenyi, i naxa gaaxu, i boje xa sa. Limaniya gben, i i senbe so.» A to na fala n be, n naxa senbe soto keren na. N naxa a fala a be, «N marigi, i xa i xa masenyi ti n be, barima n bara senbe soto i saabui ra.»

²⁰ A naxa a masen n be, «N faxi i yire fe naxan ma i a kolon? Yakosi n xa gbilen, n xa sa Perise mange gere. N na siga, Gireki mange fama ne.

²¹ Wo xa mange Mikayeli gbansan na n malife na gere kui. Konɔ beenu n xa siga, n xa nondi buki masenyi masen i be.»

11

Maleke xa masenyi Daniyeli be

¹ «N to nu na Mede mange Dariyusi malife a xa mangeya ne singe ra. ² Yakosi n xa nondi fala i be. Mange saxan fama ne Perise yamaride. Mange naani nde fama ne naafuli gbege sode dangife booree ra. A na senbe soto temui naxe a naafuli ki ma, a kelima ne Gireki mangeya xili ma.»

³ «Konɔ mange senbema nde fama ne kelide, a boxi yamari senbe belebele ra. Naxan yo a kenen, a na rabama ne. ⁴ Konɔ na dangi xanbi, a xa mangeya fama ne kanade, a rayensen dunija birin ma. A mu

luma a bɔnsɔɛ bɛ, a mu findima mangɛya sɛnbɛma ra alo a singe. A xa mangɛya bama nɛ a yi ra, a lu mixi gbɛtɛɛ bɛ.»

⁵ «Mangɛ naxan na yirefanyi ma, na findima nɛ sɛnbɛma ra, kɔnɔ a xa mangɛdi nde fa sɛnbɛ sɔtɔde dangife a tan na, a bɔxi yamari nɔɛ xungbe ra.»

⁶ «Nɛ ndee na dangi, mangɛ naxan na yirefanyi ma, a fama nɛ a xa di gine fide mangɛ ma naxan na kɔɔla ma, alako saate xa lu e tagi. Kɔnɔ na gine sɛnbɛ mu a ikuyama. A tan yo, a xa mɔri yo, a baba yo, nun a xa mixi birin bɔnɔma nɛ. ⁷ Na gine xa di nde fama nɛ kelide, a fa findi a baba nɔxɔɛ ra. A fama nɛ nɔde na mangɛ ra naxan na kɔɔla ma, a findi sɛnbɛma ra. ⁸ A e xa kuyee nun e xa xɛɛma nun gbeti birin xaninma nɛ Misira bɔxi ma. A makuyama nɛ kɔɔla mangɛ ra nɛ ndee bun ma. ⁹ Mangɛ naxan na kɔɔla ma, na yirefanyi mangɛ gerema nɛ, a fa gbilenma a xɔnyi.»

¹⁰ «Na mangɛ naxan na kɔɔla ma, na xa die sɔri gɛgbɛ malanma nɛ, e xa gere ti a ifure ra alo banbaranyi dinma bɔxi ra ki naxɛ. E fama nɛ gere ti ra han e tan nun e yaxuie xa naaninyi ra. Na dangi xanbi, e man gbilenma nɛ e xɔnyi. ¹¹ Mangɛ naxan na yirefanyi ma, na fama nɛ xɔnɔde, a mini kɔɔla mangɛ xili ma, sɔri gɛgbɛ na naxan yi ra. A na nɔ na sɔri gali ra tɛmɛi naxɛ, ¹² a e xaninma nɛ konyiya kui. A a yɛtɛ igboma nɛ na xa fe ra. A sɔri wulu faxama nɛ, kɔnɔ a mu xunnakeli yo sɔtɔma.»

¹³ «Mangɛ naxan na kɔɔla ma, a sɔri gɛgbɛ malanma nɛ dangife a naxan singe malan na. Nɛ ndee na dangi, a man gere tima nɛ sɔri nun naafuli gɛgbɛ ra. ¹⁴ Mixi gɛgbɛ fama nɛ kelide yirefanyi mangɛ xili ma. I xa mixi kalabante ndee kelima nɛ alako laamatunyi xa kamali, kɔnɔ a mu sɔneyama e bɛ. ¹⁵ Mangɛ naxan kelima kɔɔla ma, a bɛndɛ malanma nɛ tɛtɛ sɛɛti ma alako a xa

nɔ taa makantaxi masɔtɔde. Boore xa sɔri fanyie mu nɔma e yɛtɛ makantade, e fama lude e yaxuie nan belɛxɛ. ¹⁶ Mangɛ naxan kelima kɔɔla ma, na fama nɛ a waxɔnfe birin nabade a yaxuie ra. A na ti na bɔxi tofanyi ma, a wama naxan yo rabafe, a nɔma nɛ na ra.»

¹⁷ «A nate tongoma nɛ a xa na bɔxi yamari a sɛnbɛ birin na, a lanyi xiri a nun na mangɛ. A a xa di gine nde soma nɛ a yi ra, alako a xa nɔ na mangɛya sɔtɔde, kɔnɔ na mu sɔneyama. ¹⁸ Na dangi xanbi, a katama nɛ bɔxie sɔtɔde naxee na baa dɛ ra. A ndee sɔtɔma nɛ, kɔnɔ sɔri mangɛ nde a xa yɛtɛ igbɔna kanama nɛ, a a rayaagi. ¹⁹ Na nan a niyama, a gbilen a xɔnyi, a xa taa makantaxie na dɛnnaxɛ. Na kui a sɛnbɛ kanama nɛ, a bira, a mu kelima sɔnɔn.»

²⁰ «Mangɛ naxan tima na xanbi ra, na duuti maxili naaxi nde xɛɛma nɛ bɔxi yire nde ma, dɛnnaxɛ tofan a birin bɛ. A mu buma, na mangɛ fan birama nɛ, kɔnɔ a xa bire mu fatanma gere xa ra, xa na mu a ra xɔnnanteya.»

²¹ «Mixi naaxi nde tima nɛ a nɔxɔɛ ra, naxan mu fatanxi mangɛ xabile ra. A soma nɛ bɔxi ra bɔpɛsa tɛmɛi, a mangɛya masɔtɔ yanfanteya ra. ²² Sɔri gali katama nɛ nɔde a ra, kɔnɔ a e birin faxama nɛ, e tan nun mangɛ saate na e nun naxan tagi. ²³ A tan nun naxee yo saata, a fama nɛ nee yanfade. Na kui, hali a xa gali mu gbo, a sɛnbɛ sɔtɔma nɛ. ²⁴ A man soma nɛ bɔxi fanyie kui, a naafuli birin ba bannaɛ yi ra, a a so a xa mixie yi ra. A fe rabama nɛ a babae nun a benbae singe mu nu naxan naba. A na birin nabama yanfanteya nan na waxati nde bun ma.»

²⁵ «A sɔri gali belebele rakelima nɛ, e xa a sɛnbɛ masen yirefanyi mangɛ bɛ. Sɔri gali belebele luma nɛ na mangɛ fan yi ra, kɔnɔ e mu tima kɔɔla mangɛ ya ra yanfanteya saabui ra. ²⁶ Mangɛ naxan kelima yire fanyi ma, a xa mixie nan yati

fama a yanfada. A yaxuie geen-
ima ne, e a xa soori gbegebe faxa.
27 Na mange firinyi fama ne lude
yire keren, e xa e boore tooro. E
wule falama ne e boore be, konso
e bore faxafe mu sooneyama han
waxati sugandixi xa a li. 28 Koola
mange gbilenma ne a xonyi a nun
naafuli belebele ra. A kelima ne
saate seniye nxi xili ma, a fa gbilen.»

29 «Waxati na kamali, a man
sigama ne yirefanyi ma gere sode.
Konso yi biyaasi mu luma alo a singe.
30 Mixie fama ne kunkuie kui a
gerede kelife sogegorode. E na no a
ra, a man gbilen a xonyi. A xa xone
kui, a fe naaxi rabama ne mixie ra
naxee na saate seniye nxi kui, konso
naxee na saate seniye nxi rabejin, a
fe fanyi rabama ne nee tan be.»

31 «A soorie yamarima ne, e xa
horomobanxi kana. Na kui serexe
mu bama loxoe birin alo a nu darixi
raba ra ki naxe. Yaxuie fama ne fe
haramuxi rabade menni. 32 A saate
kanse sotoma ne wule matoxoe ra,
konso naxee tan e Marigi Ala kolon,
nee tondima ne. 33 Lonnilae jama
xaranma ne, konso e yaxuie fa e
faxade santidegema nun te ra, xa na
mu a ra e e xanin konyiya kui, e e
xa se birin ba e yi ra. 34 Ndee fama
ne lonnilae malide, konso a gbegebe e
yanfama ne. 35 Lonnila ndee birama
ne, alako e xa seniye nxi toore saabui
ra beenun waxati xa kamali.»

36 «Na mange fama ne a waxonfe
rabade. A a yete itema ne, a a yete
igbo dangife alae birin na, a woyenyi
magaaxuxi fala Ala xili ma, naxan
gbo alae birin be. A na fe mooli
birin nabama ne han Ala xa xone xa
waxati xa kamali. 37 A mu ala yo
binyama, hali a babae gbee nun a
xa ginne gbee. A mu ala yo binyama
barima a a yete igboma ne dangife
e birin na. 38 A xa taa makantaxie
findima ne a xa alae ra, a fa e batu
xema, gbeti, gemme tofanyie, nun
naafuli mooli birin na. A babae mu
nu darixi na fe mooli ra. 39 A gere
tima bonsoe nde xa ala nan xa mali
ra. A mixi binyama ne naxan a
yete magoroma a be, a a niya mixi

gbegebe xa lu e fan bun ma. A boxie
itaxunma ne mixie ma naxee kobiri
soma a yi ra.»

40 «Waxati donxoe na a li, yire-
fanyi mange kelima ne koola mange
xili ma. Mange fama ne kelide koola
ma, a din boore ra alo banbaranyi
dinma boxi ra ki naxe. Soori ragisee,
soe ragie, nun kunkui gbegebe na a yi
ra. 41 A fama ne boxi ma dennaxe to-
fan dangi boxi birin na, mixi wuyaxi
halaki, konso Edon, Mowaba, nun
Amoni kuntigie e yete sotoma ne.
42 Boxi gbegebe luma ne a xa noe
bun ma, hali Misira, a mu noma a
yete sotode a yi. 43 A Misira xema,
gbeti, nun naafuli birin tongoma
ne. Libiyakae nun Etiyopikae fan
birama ne a foxo ra. 44 Konso xibaaru
naxan kelima sogetede nun koola
biri ra, na fama ne a magaaxude han
a siga a boje texi ra, a xa jama
wuyaxi halaki. 45 A a xa mange
leele tima baae nan longori ra, geya
seniye nxi mabiri naxan tofan geya
birin be. Faxe a terennama menni
ne, mixi yo mu fa a malide.»

12

Maleke xa masenyi raponyi

1 «Na waxati, maleke mange
Mikayeli kelima ne,
maleke naxan i xa jama makan-
tama.

Na findima waxati xoro xoe nan na,
naxan maniyee singe mu nu to,
kabi jamanee folle han yakosi.

Na waxati, naxee xilie sebexi buki
kui,

e kisi sotoma ne.

2 Mixi gbegebe naxee faxaxi e na
gaburi kui,

e kelima ne.

Ndee sigama ne ariyanna,
ndee siga yahannama yaagi kui.

3 Lonnilae yanbama ne alo koore
xori,

karamoxo tinxinxi naxee jama
rafama tinxinyi ma,

nee yanbama ne alo tunbuie,

naxee mu xubenma abadan.»

4 «Daniyeli, i xa yi masenyi findi
gundo ra. Yi buki ragali han waxati

raɓɓɓɓi. Na temui mixi gbegebe a xaranma ne, e xa fahaamui xun masa.»

⁵ N tan Daniyeli, n naxa xeme gbeɓe firin to xiye kui. Keren tixi xure de ra be biri, boore tixi naakiri ma. ⁶ Keren naxa xeme maxarin naxan nu na xure xun ma, dugi fiixe ragoroxi naxan ma, «Na fe magaaxuxie jɓnma temui mundun?»

⁷ Dugi fiixe kanyi, naxan nu tixi xure xun ma, na naxa a belexe firinyie ite koore ma, a fa a fala, «N bara n kali Ala xili ra naxan na abadan, yi fe xa bui, waxati saxan nun a tagi nan a ra. A fama kamalide jama seniyeɓxi senbe na jɓn temui naxe.» ⁸ N na me ne, koɓo n mu a fahaamu. N naxa a maxarin, «N marigi, yi fe jɓnma di?» ⁹ A naxa n yaabi, «Daniyeli, siga, barima yi masenyi gundo na a ra, a noxunxi han waxati raɓɓɓi. ¹⁰ Mixi wuyaxi seniyeɓma ne, e fiixe, noxoɓe birin ba e ma. Koɓo mixi jaaxie mu sese fahaamuma, e luma ne fe jaaxi raba ra. Lonnilae tan fahaamui soɓoma ne.»

¹¹ «Lɔxo yo lɔxo seɓeɓe dan temui ma, han fe raharamuxi donxoɓe raba temui, xi wulu keren, xi keme firin tongo solomanaani nan na e tagi. ¹² Seewe na mixi be naxan a tunnabexima han xi wulu keren, xi keme saxan, xi tongo saxan a nun suuli xa kamali. ¹³ I tan Daniyeli, i xa i tunnabexi han a jɓnma temui naxe. Na temui i fama ne i malabude, i man gbilen keli ra alako i xa i ke soɓo saamin ti lɔxoɓe.»

Ala xa masenyi Annabi Hose bε Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Alatala naxa masenyi xɔɔxɔe ti Isirayilakae bε Annabi Hose saabui ra. Ala nu bara Isirayila sugandi a xa findi a xa ɲama ra, a xa lu a xa niini bun ma, a xa lu a xa yaamari bun ma. Kɔɔ Isirayila mu tin na ra. E naxa bira ala gbeteε fɔxɔ ra, e findi kuye batui ra. Ala naxa xɔɔ e ma a ɲaaxi ra, han a nate tongo a xa e lu kaafiri sagoe, e xa lu konyiya kui.

Annabi Hose na masen nε Isirayila bε misaali nde ra naxan nɔma findide terenna ra won bε. A naxa Isirayila xa wali maniya langoeɲa ra, a naxan nabama a xa mɔri ra naxan nu bara a dɔxɔ seriye ki ma. A naxe langoe gine naxan mεema a xa mɔri fanyi ra, naxan bara fe fanyi mɔoli birin naba a bε alako futi xa sabati, na gine mɔoli bara finsiriwaliya ɲaaxi raba. Isirayila a na mɔoli raba nε Ala ra. Ala to e sugandi, a nu lan nε e xa lu a sagoe, kɔɔ e mu tin na ra. E birafe kuye fɔxɔ ra, na bara lu alo yanfanteya langoe naxan nabama a xa mɔri fanyi ra.

Na birin kui, Ala nu nɔma xɔɔde a xa ɲama ma a ɲaaxi ra, a fa e birin sɔntɔ e xa yunubi xa fe ra. Kɔɔ yi kitaabui wama a masenfe nε, Ala xa xanunteya gbo adama bε hali na findi yunubitɔe ra. Ala mu taganma kira fanyi masenfe yunubitɔe bε alako a man xa gbilen Ala xa niini bun ma. A fe birin nabama nε alako adama xa kisi, a xa lu kira fanyi xɔn ma.

Ala laayidi naxan tongo Isirayila bε, a xa e ragbilen e xa wali kobi fɔxɔ ra, a na laayidi tongoma nε won fan bε. Ala wama won naminife Sentane xa yaamari bun ma, a wama nε won xa lu a xa denbaya

kui kisi nun hεeri na dennaxe. Ala xa won mali tinfe na ra. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Hose bε

Annabi Hose xa denbaya

¹ Alatala naxa masenyi ti Beeri xa di Hose bε, Yusiya, Yotami, Axasi, nun Xesekiya mange xa waxatie kui Yudaya. Yerobowami nan nu na Isirayila mange ra.

² Alatala xa masenyi nan ya Annabi Hose bε: Alatala naxa a fala Annabi Hose bε, «Siga, i sa langoe gine nde tongo, a man xa die bari i bε, barima bekae langoeɲa nan nabama Alatala rabεpinfe kui!»

³ Hose naxa siga, a sa Gomeri tongo, Dibilayimi xa di gine. Na naxa teege, a di bari a bε. ⁴ Alatala naxa a masen Hose bε, «I xa a xili sa Yisireeli, a gbe mu luxi n xa Yehu xa denbaya ɲaxankata, barima e faxe ti nε Yisireeli. N Isirayila xa mangeya ɲɔnma na ki nε. ⁵ Na lɔxɔe n Isirayila xa geresoe senbe kanama nε Yisireeli taa kui.»

⁶ Gomeri man naxa teege, a di gine bari. Alatala naxa a masen Hose bε, «A xili sa <Mixi xɔnxi,> barima n mu kinikinima Isirayila ma, n mu a xa yunubi xafarima sɔnɔn. ⁷ Kɔɔ n kinikinima nε Yudaya tan ma, n fa a rakisi a Marigi Alatala senbe ra. N mu e rakisima tanbe ra, xa na mu a ra santidegema ra, gere ra, soee ra, nun soe ragie ra.»

⁸ Gomeri to «Mixi xɔnxi» de ba, a man naxa teege, a di bari a xa mɔri Hose bε. ⁹ Alatala naxa a masen, «I xa a xili sa <N gbe mu a ra,> barima n ma ɲama mu wo ra sɔnɔn, wo Marigi mu n na sɔnɔn.»

2

Isirayila gbilenfe Ala ma

¹ Isirayilakae fama nε wuyade alo baa de ra meyenye, naxan mu nɔma maniyade, naxan mu nɔma kontide. Singe ra, a nu a falama e bε dennaxe, «N ma ɲama mu wo ra,»

a a falama ne e be,
«Ala Nije xa die.»

2 Yuda bonsōe nun Isirayila
bonsōe malanma ne,
e mange keren sugandi e birin be.
Na loxe xungbe Ala e raminima ne
konyiya kui,
a e rasabati e xonyi.

3 «Wo xa a fala wo taarae xa fe ra,
«Ala xa nama.»
Wo xa a fala wo xunyae xa fe ra, «Ala
xanuntenyie.»

4 Wo xa wo nga Isirayila kalamu,
barima n ma gine mu a ra,
a xa mōri mu n fan na!
A xa a xa langoeja maxiri see ba a
yatagi ma,
a a xa jengeya maxiri see ba a xijee
tagi.

5 Xa na mu a ra, n Isirayila luma a
rageli nan na,
alo a nu ki naxe a bari loxe.
N e xa boxi mafindima ne gbeng-
berenyi ra,

6 a findima yire maxare nan na.
N e faxama ye xoli nan na.
N mu kinikinima a xa die ma,
barima langoe di nan e ra.

7 E nga e soto langoeja nan kui.
Na bara findi yaagi ra e be.
A naxa a fala, «N birama ne n jengee
foxo ra,
naxee donse nun ye soma n yi,
naxee dugi fima n ma,
naxee n kima ture nun minse ra.»

8 N i xa kira findima tunbe kungsi ra
na nan ma,
n i rabilin tete ra, alako i naxa kira
to.

9 A sigama a jengee foxo ra,
kono a mu e masotoma.
A e fenma, kono a mu e toma.
A a falama ne, «N xa gbilen n ma
mōri xon,
barima jalexinyi nu na n be menni
dangi yakosi ra.»

10 A mu a kolon fa fala n tan nan nu
mengi, ture, nun minse.
N tan nan nu gbeti nun xema fan
soma a yi,
kono a naxa na birin nawali Bali
kuye be.

11 Na nan a to n ma mengi na mo, n
a bama a yi.

Weni bogi bundu temui, n na fan
bama a yi.

Xuruse xabe xaba temui, n mu
tinma e xa se soto,
naxan noma findide e xa dugie ra.

12 Yakosi n xa a rayaagi a jengee ya
xori,

alako mixi yo naxa a ba n yi ra.

13 N jalexinyi birin bama ne e yi,
alo e xa malabui loxe sali,
e xa kike neene sali,
a nun e xa sali birin.

14 N xa e xa weni bilie, nun e xa xore
bilie kana.

E naxe a na findixi e xa langoeja
sare nan na.

N na sansi birin kanama ne,
a xa findi wula ra subee sabatima
dennaxe.

15 N Isirayila naxankatama ne,
barima a serexe bama Bali kuye be,
a lu alo langoe naxan a yete maxir-
ima dugi fanyi ra,
a bira a jengee foxo ra.

Na kui a naxa neemu n tan ma.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

16 «N a xaninma gbengberenyi ma
na nan ma,
n fa woyenyi joxunme fala a be.

17 A na keli menni, n man wuri
bogilae fi a ma.

Akori gulunba findima ne xaxilisa ra
a be,

a fa sigi sa alo a fonike temui
alo a mini loxe Misira boxi ra.»

18 Alatala xa masenyi nan ya,
«Na loxe i n xilima ne «N ma mōri.»
I mu n xilima «N kanyi» sōnōn.

19 N Bali kuye xilie bama ne i de i,
alako i xa neemu e ma.

20 Na loxe n saate tongoma ne e be,
nun wulai subee, xonie, a nun
bubusee ra.

N xali, santidegema, nun gere bama
ne e xa boxi ma,

alako e xa sabati naa bojesa kui.

21 N i findima n ma gine nan na
tinxinyi, dugutegēja, nun hinne kui.
N mu meema i ra abadan.

22 Lanlanteya luma ne won tagi,
i fa Alatala kolon.»

23 Alatala xa masenyi nan ya.
«Na loxoε, n i xa dube suxuma ne.
24 Koore tunc ye ragoroma ne boxi ma.
Boxi baloe raminima ne wo be.
Sansie weni nun ture fima ne wo ma.
Yisireeli hayi birin fanma ne.
25 N Isirayila rasabatima ne na boxi ma n yete be.
N nu naxan ma <Mixi xonxi,>
n kinikinima ne a ma.
N nu naxan ma, <N ma pama mu a ra,>
n a xilima ne, <N ma pama.>
E fan fama n tan nan xilide, <N Marigi Ala.>»

3

Ala xa xanunteya Isirayila be

1 Alatala naxa a masen n be, «I man xa i xa gine xanu, hali a to yene rabama a nun a jengεe ra. Na luma ne alo Alatala xa xanunteya Isirayilakae be, e tan naxee birama ala gbeteε foxo ra, e nu serexεe ba e be.» 2 N naxa gbilen na gine xa kote doxo ra gbete kole fu nun suuli ra, nun mengi busali keren nun a tagi.
3 N naxa a fala a be, «I xa i raxara n xonyi. I naxa langoeɓa raba sonon, i naxa xeme gbete yo kolon fa. N fan luma i be na ki ne.»
4 Waxati xonnakuye kui, Isirayila fama ne lude mangε mu na, yareratie, serexεe, kuyee, nun Ala maxorin se xanbi. 5 Na dangi xanbi, Isirayilakae gbilenma ne, e fa e Marigi Alatala fen, a nun e xa mangε Dawuda. Na temui, e fama ne gaaxude Alatala ya ra, e man lu a xa hinne bun ma temui birin.

4

Isirayila xa tinxintareya

1 Isirayilakae, wo Alatala xa woyenyi rame,
barima kiiti na wo nun Alatala tagi.
«Nondi nun hinne bara jon wo ya ma.
Wo mu n kolonxi Ala ra wo xonyi sonon.
2 Danke matife, wule, faxe ti, mupe,
langoeɓa

nan gbansan gboxi wo yi ra.
Faxε tima temui birin.
3 Wo xa boxi fama lude sunnunyi kui na nan ma.
Naxee birin sabatixi a ma,
e faxama ne e nun subee, xonie, nun yexεe ra.
E birin faxama ne.»

4 «Kono mixi yo naxa kalamui ti, mixi yo naxa pama rakiiti.
Wo xa pama nan wo tan serexedubεe kalamuma.

5 Wo birama ne yanyi ra, wo bira koε ra.

Hali namiponmεe, e tantanma.
N fama wo nga Isirayila faxade na nan ma.

6 N ma pama na faxafe, a kolontareya ma.

Wo to bara wo makuya n kolonfe ra, n fan bara wo makuya n ma serexedubεna ra.

Wo to bara wo Marigi Ala xa seriye rabepin,

n fan bara wo xa die rabepin.

7 Serexedubεe wuyaxi ki naxε,
e xa yunubie fan wuyaxi na ki ne.
N e xa binyε masarama yaagi ra na nan ma.

8 E baloma n ma pama xa serexεe ra.
Na kui, e man nee radin ye yunubi rabafe ma

e tan yete naxan nabama,
alako e man xa serexεe gbeteε soto.

9 Nama yo, serexedubεe yo,
n e birin jaxankatama ne e xa yunubie xa fe ra,
n e sare ragbilenma ne e ma.»

10 «E e degema ne, kono e mu fama lugade.

E kuyee batuma ne, kono nee mu e rageenima,
barima e bara Alatala rabepin.

11 E langoeɓa rabama,
e beere mooli birin minma.
Na nan e xaxili kanaxi.

12 N ma pama maxorinyi tima kuye ma.
E yaabi nde sotoma na wuri xuntunyi ra.

Langoeɓa rabafe bara lu e boɓe kui.
Na bara e ralε,
na bara e makuya Ala ra.

13 E serexe bama geyae fari,
menni e surayi fan ganma serexe ra.
E na rabama wuri xungbee bun ma,
niini gbo dennaxe.
Na kui wo xa di ginsee langoeja
rabama,
wo xa mamadie fan bara findi yene
rabae ra.»

14 «N mu fama wo xa di ginsee nun
wo xa mamadie jaxankatade
e xa langoeja xa fe ra,
barima wo tan fan jengee suxuma.
Wo birin serexe bama kuyee be.
Nama xaxilitare luma na gantanyi
kui.

15 Xa Isirayila bara bira langoeja
foxo ra,
wo tan Yudayakae, wo naxa na
mooli raba.

Wo naxa siga Giligali, wo naxa te
Beti Aweni.

Wo naxa wo kali Alatala xili ra
menni.

16 Xa Isirayila luma alo ninge kala-
bante,
Alatala mu noma e rabalode alo
yexee fanyie,
e naxee de madonma fiili xungbee
ma.

17 Eframikae bara kankan kuye ma.
Wo xa e lu na.

18 E xa beere na jon, e xa langoeja
fan tongo.

E xa mangee waxi yaagi nan tun xon
ma.

19 Foye fama e ra fanafanande na
nan ma.

E fama ne yaagide e xa serexee xa fe
ra.»

5

Ala Isirayila makiitife

1 «Serexedubee, wo yi rame.
Isirayilakae, wo a mato.
Mange xa denbaya, wo wo tuli mati.
Kiiti na won tagi,
barima wo bara findi gantanyi ra
Misipa,
wo bara findi yele ra Taboro geya
fari.

2 Wo na mixi nan tun mafaxafe yi ki,
n xa n yaxaseri masa wo be.»

3 «N Efirmi kolon, Isirayila mu
noxunxi n ma.

Efirmi na langoeja rabafe, Isirayila
fan bara so seniyantareja kui.

4 E xa fe kobie bara e makuya e
Marigi Ala ra.

Langoeja xaxili bara lu e ya ma.

E mu Alatala kolon.

5 Isirayila xa yete igboya nan a
niyama

e xa bira, e nun Efirmi.

Yudaya fan birama ne e xa yunubi
saabui ra.

6 E xurusee xaninma serexe ra, e xa
Alatala fen,

konon e mu a toma barima a makuya
e ra.

7 E bara Alatala yanfa, e jenge die
bari.

Beenun kike keren, e xa boxi fama
ne kanade, e fa halaki.»

8 «Wo sara fe Gibiya. Wo xa a fe
Rama.

Wo gere sonxoe ite Beti Aweni.

Bunyaminkae, yaxuie na wo xanbi
ra.

9 Efirmi jaxankatama ne na loxoe.
Isirayila bonsoe, n xa nondi masen
wo be.»

10 «Yudaya kuntigie fama ne n ma
xone kolonde,

barima e ifu boxi naaninyie ma.

11 Eframikae fan fama ne
jaxankatade,

barima e biraxi e yete waxonfe nan
foxo ra.

12 N findima suuri nan na Efirmi
bonsoe be,

N lu Yuda bonsoe be alo fi jaaxi.

13 Efirmi nun Yudaya a kolon e
furaxi.

Efirmi sigama Asiriya,

a xerae xema naa mange xungbe
xon ma,

konon a mu noma wo rayalande,

a mu noma wo xa fie baride.

14 N luma ne alo yete Efirmi be,

alo yete yore Yudaya be.

N nee iboma ne, n siga e ra,

mixi yo mu e bama n yi.

15 N xa gbilen n xonyi,

han e xa e xa yunubi kolon, e fa n
fen.

E fama nɛ n fende e xa tɔɔrɛ kui.»

6

Alatala waxɔnfe

1 Wo fa be, won xa gbilen Alatala ma!

A bara won tɔɔrɔ, kɔnɔ yakɔsi a won nayalanma nɛ.

A bara won bɔnbɔ, kɔnɔ yakɔsi a won ma fie maxirima nɛ.

2 Xi firin na dangi, a fama nɛ won nayalande,

a xi saxan nde a won nakeli, won fa lu a sɛti ma.

3 Won xa Alatala fen, won xa a kolon. Ala fafe mu kanama.

Lɔxɔ yo lɔxɔ kuye ibama, jɛmɛ birin tunɛ fama.

Ala fan mu tondima fade won yire.

4 «N munse rabama i tan na, Efirami?

N munse rabama i ra, Yudaya?

I xa hinne n mabiri, luxi nɛ alɔ xini naxan goroma gɛɛsɛgɛ,

kɔnɔ beenun soge xa xɔnɔ, a jɔn.

5 N wo gerema namijɔnmɛɛ xa masenyie ra na nan ma,

n wo faxama nɛ n ma masenyie ra.

N ma kiitie fiixe alɔ naiyalanyi.

6 Hinne rafan n ma dangife sɛrɛxɛ ra,

Ala kolonfe dangi sɛrɛxɛ gan daaxie ra.

7 E bara n ma saatɛ kana, alɔ adamadie darixi a ra ki naxɛ. E bara n yanfa.

8 Mixi jaaxi wuya Galadi, faxetie bara gbo naa.

9 Sɛrɛxɛdubɛɛ baganma mixi ma Sikemi kira xɔn ma alɔ mupɛtie.

Na faxɛ tife, fe jaaxi na a ra.

10 N bara fe jaaxie to Isirayilakae tagi:

Efirami bara langoeɲa raba, Isirayila bara nɔxɔ.

11 Yudaya, n na gɛ n ma jama ragbilende konyiya kui,

n wo fan jaxankatama nɛ.»

7

Efirami xa yunubie

1 «N to wa Isirayila rayalanfe,

Efirami xa yunubi man naxa makenɛn.

Samari xa fe jaaxi naxa mini kɛnɛ ma.

Na yanfantee mupɛ tima, e yensen yɛ yire birin.

2 E e maɲɔxun n mu ratuxi e xa kobija ma,

kɔnɔ n e xa wali birin toma nɛ.

3 Yi mixi kobie rafan mangɛ ma, kuntigie tinma e xa wali ra.

4 E xa langoeɲa gbo alɔ tɛ xungbe, taami ganyi naxan nadɛxɛma,

a fa wolen han a gɛ farin nafalade.

5 Kuntigie siisima nɛ mangɛ xa xulunyi,

mangɛ fan tinxi na fe mɔɔli ra.

6 E bɔɲɛ bara te alɔ tɛ xungbe, e e maso mangɛ ra, e xa a yanfa.

E na fe birin xirima kɔɛ nan na alako gɛɛsɛgɛ e xa wali jaaxi xa kamali.

7 E bɔɲɛ naxa te han e kiitisae birin nabira,

e e xa mangɛ birin faxa.

Na mixi mɔɔli mu n ma kiiti mamɛma fefe ma.

8 Efirami wama lufe nɛ alɔ si gbɛtɛɛ, kɔnɔ a luxi nɛ alɔ taami naxan ganxi a jaaxi ra.

9 Si gbɛtɛɛ a senbɛ kanama, kɔnɔ a mu a kolon.

A forixi, kɔnɔ a mu na rakɔrɔsi.

10 Isirayila a yetɛ igboma, a mu gbilen a Marigi Alatala ma,

a mu bira a xa sɛriyɛ fɔxɔ ra.

11 Efirami luxi nɛ alɔ ganbɛ xaxilitare.

A Misirakae xilima, a saatɛ tongoma Asiriyakae bɛ.

12 E na siga naa, n fama nɛ n ma yeɛ wolide e ma,

e xa bira alɔ xɔni.

N e jaxankatama nɛ, alɔ a masenxi e bɛ e xa malanyi kui ki naxɛ.

13 Naxankatɛ na e bɛ, barima e bara e gi n xun ma.

Gbaloe na e bɛ, barima e bara n matandi.

N nu waxi nɛ e xun sarafe, kɔnɔ e wulee sama n xun ma.

14 E yaye raminima e xa sade ma, kɔnɔ e mu sunnunxi e bɔɲɛ ma.

E e malanma alako e xa donse nun
weni fen,
kɔnɔ e e makuyama n tan na.
15 N tan nan e xuru, n tan nan senbe
fi e ma,
kɔnɔ e finsiriwaliya rabama n na.
16 E mu e ya tima koore ra,
e yanfe tima alɔ yanfe yili.
Na nan a ra, e kuntigie faxama
santidegema ra,
e yaagi Misira bɔxi ma e xa wɔyenyi
xa fe ra.»

8

Isirayila xa kuye batui

1 «Wo xa gere sara fe!
Yaxui goroma ne Alatala xa banxi
ma alɔ sege,
barima jama bara n ma laayidi
kana,
e naxa muruta n ma seriyɛ ma.
2 E n xilima,
<Muxu Marigi Ala, muxu i kolon,
muxu tan, Isirayila.>
3 Isirayila to bara fe fanyi bepin,
yaxui birama ne a fɔxɔ ra.
4 E bara mangɛe ti n ma yaamari mu
naxan na,
e bara kuntigie ti e mu n maxɔrin.

E bara kuyee rafala e xa gbeti nun
xeema ra.
Nee halakima na nan ma.
5 Samarikae, wo wo xa ninge kuye
wɔle.
N bara xɔnɔ wo ma a jaaxi ra.
Wo wo yete manɔxɔma yi fe mɔɔli
ra han mun temui?
6 Yi kuye fatanxi wo tan Isirayila nan
na.
Mixi nde nan a rafalaxi, Ala mu a ra!
Samari xa ninge kuye fama ne bu-
tuxunde.
7 Naxan jɛrema fe jaaxi kui,
gbaloe fama ne a lide.
Hali mengi tɔnsɔe keren, e mu a
sɔtɔma xe ma.
Sansi naxan bulama, a mu findima
baloe ra.
Hali nde findi a ra, si gbete nan a
donma.

8 E bara Isirayila xun nakana,
e e xanin jamanɛ konyiya kui.

9 Isirayilakae bara siga Asiriya bɔxi
ma,
alɔ sofale naxan luma a keren.
10 Hali e mixi naxee saraxi sie tagi e
kantafe ma,
n e birin malanma ne,
alako e xa tɔɔɔ mangɛe xa kote bun
ma.

11 Efirami bara serexɛbadee rawuya
alako e xa yunubie xa xafari,
kɔnɔ na serexɛbadee bara a niya
e xa yunubie sɔtɔ.

12 N bara n ma seriyɛe birin sebe, e
xa na kolon,
kɔnɔ e mu tide toxi a ma.

13 E serexɛe bama n be, e na sube
don,
kɔnɔ na mu rafan Alatala ma.
Yakɔsi, Alatala fama ne e
jaxankatade e xa yunubie xa
fe ra,
e xa gbilen Misira bɔxi ma.

14 Isirayila bara neemu Ala ma,
naxan e daaxi.
E na mangɛ banxie tife.
Yudaya fan na taee tife, naxee senbe
gbo,
kɔnɔ n na birin ganma ne te ra.»

9

Isirayila xa jaxankate

1 Isirayila, i naxa jɛlexin,
i naxa seewa alɔ si gbeteɛ.
I to i Marigi Ala bepin, i bara findi
langoe ra.
Langoe masundi bara rafan i ma,
i naxan sɔtɔma lonyi yire.
2 Wo mu baloe sɔtɔma lonyi yire,
wo mu weni sɔtɔma weni bogi
bundu se kui.
3 E mu luma Alatala xa bɔxi ma,
Efirami gbilenma ne Misira,
e fama donse haramuxie donde
Asiriya bɔxi ma.
4 E mu serexɛ ye daaxie bama
Alatala be.
E xa serexɛe mu rafanma a ma,
e luma alɔ jɔn yire taami.
Naxee nee donma e findima
seniyentaree nan na.
Na findima donse nan na e be,
kɔnɔ a mu findima serexɛe ra Alatala
be a xa hɔɔmɔbanxi kui.

5 Wo munse rabama sali lɔxɔɛ Alatala ya i?

6 Hali e sa e ratanga gbaloe ma, Misirakae fama nɛ e faxade, e e ragata Nofi.

E xa harige birin lɔɛma nɛ, e xɔnyi findima nɛ wula ra.

7 Naxankatɛ lɔxɔɛ na fafe, yunubi sare ragbilenma tɛmui naxɛ. Isirayila xa na kolon.

Isirayila xa yunubi gbo, na na a ra e namijɔnmɛɛ xɔnma, e daxui xili sa e xun ma.

8 Ala nun namijɔnmɛɛ Efirami kantama, kɔnɔ mixie tan gantanyi tema namijɔnmɛɛ bɛ.

E mu rafan mixie ma Ala xa hɔrɔmɔbanxi kui.

9 Eframikae bara so yanfanteya kui, alɔ naxan nabaxi Gibiya.

Ala mu nɛɛmuxi e xa yunubi ma, a fama e naxankatade na nan ma.

10 «N to Isirayila to, a nu fan alɔ bogi se naxan toma wula i.

Wo benbae nu luxi nɛ alɔ xɔrɛ bogi singee,

kɔnɔ e naxa bira kuye xɔnxi fɔxɔ ra naxan nu na Peyori.

11 Efirami xa binyɛ sigama nɛ alɔ xɔni naxan tunganma.

Di bari mu na, tɛɛɛ mu na.

12 Xa a sa a li e naxa die xuru, n e birin bama nɛ e yi.

E fe jaaxi sɔtoma nɛ n na e rabolo tɛmui naxɛ.

13 N bara Efirami to a sabatixi yire fanyɪ, alɔ Tire na ki naxɛ, kɔnɔ Efirami xa die soma nɛ faxetie yi ra.»

14 Alatala, a lanma i xa munse raba e bɛ?

I xa ginɛ furuxie furi kana, i xa e xijɛ xara.

15 E jaaxui birin masenxi nɛ Giligali. Menni n bara e xɔn fɔlɔ e xa fe jaaxie xa fe ra.

E mu rafanma n ma sɔnɔn.

E xa kuntigie findixi matandilae nan na.

16 «N bara Efirami bɔnbɔ.

A luxi nɛ alɔ sansi naxan sanke bara xara,

a mu bogima sɔnɔn.

Xa Eframikae fa die bari,

n e halakima nɛ.»

17 N Marigi Ala fama nɛ e rabɛpinde, barima e mu e tuli matixi a ra.

E findima nɛ biyaasilae ra sie tagi.

10

Isirayila xa makiiti

1 Isirayila luxi nɛ alɔ sansi bili fanyɪ naxan bogima a fanyɪ ra.

Kɔnɔ a xa bogi to wuya, a naxa sɛrɛxɛbade fan rawuya.

A xa bɔxi to tofan, a naxa tɔnxuma gɛmɛ ti kuye bɛ.

2 E bɔjɛ mu na Alatala gbansan xa ra,

na na a ra e bara yunubi sɔtɔ.

Alatala e xa sɛrɛxɛbadee rabirama nɛ,

a e xa tɔnxuma gɛmɛ kana.

3 Yakɔsi e a falama,

«Mangɛ mu na muxu xun ma, barima muxu mu gaaxuma Alatala ya ra sɔnɔn.

Mangɛ nɔma munse rabade muxu bɛ?»

4 E wɔyɛnma, e e kalima, e saate tongoma,

kɔnɔ na birin fufafu.

Kiiti fanyɪ mu luma e yi,

alɔ jooge jaaxi naxan bulama xɛ ma.

5 Samarikae fama nɛ kɔntɔfilide e xa ninge kuyee xa fe ra

naxee na Beti Aweni.

Nama wa tima, sɛrɛxɛdubɛɛ fan sunnunma,

barima e jɛlɛxinxi naxan na, na fama nɛ bade e yi ra.

6 Na kuyee xaninma nɛ Asiriya bɔxi ma,

a fa lu Mangɛ xungbe ma.

Efirami yaagima nɛ,

birin fama nɛ yode Isirayila xa kɛwali ma.

7 Samari nun a mangɛ xaninma nɛ, alɔ wuri xuntunyi ye naxan xaninma.

8 Kuye batudee naxee na Beti Aweni, e kanama nɛ.

Na serexebadee, Isirayilakae yunubi
raba dennaxe,
e findima tunbe yiree nan na.
E fama ne a falade geyae be,
«Muxu makoto, muxu ragata!»

9 «Isirayila, kabi wo naxa na yunubi
naaxi raba Gibiya,
wo na yunubi sotofe tun.

Naxankate fama e lide Gibiya na
nan ma.

10 A bara n kenén n xa e halaki.
Sie fama ne e gere, e e suxu e xa
yunubi gbege xa fe ra.

11 Eframi luxi ne alo ninge xuruxi,
wali rafa naxan ma.
N fama ne luuti xiride a xunyi ma, a
xa wali raba n be.

Yudaya fan xa wali, Yaxuba bonsœ
xa kote xanin.

12 Wo xa wali tinxixi raba,
alako wo xa fe fanyi soto.
Wo xa wakili neene tongo,
wo xa Alatala fen han a fa temui wo
yire,
a tinxinyi lu wo boje kui.

13 Kono wo tan mu tin na wali
tinxixi ra.
Wo bara fe naaxi raba.
Yanfante ya nun yete igbona bara
gbo wo yi ra.

Wo bara la wo xa soorie senbe ra,
14 kono e ya fama isode,
e xa yire kantaxie fama ne kanade,
alo na gere loxe Salaman xutu soto
Beti Arabeli xun ma temui
naxe.

Na loxe ginne nun e xa di birin faxa
ne.

15 Na molli fama ne Beteli lide
a xa yunubie xa fe ra.
Subaxe na a li, Isirayila mange
faxama ne.»

11

Ala xa kinikini

1 «N Isirayila xanu ne a dimedi
temui.

N naxa n ma di xili a xa keli Misira
boxi ma.

2 Kono n to nu e xilima, e naxa e
makuya n na,
e serexe ba Bali kuyee be, e surayi
gan geme masolixie be.

3 N tan nan nu Eframi malife a xa
jere kui,

kono e mu a kolonxi a n tan nan nu
meenife e ma.

4 N nu na e mabendunfe marafanyi
nun xanunte ya ra.

N tan nan e ramini konyiya kui,
alako e xa balo a fanyi ra.

5 Yakosi, hali e mu fa sa gbilen Misira
boxi ma,

Asiriya nan noe soto ma e xun na,
barima e bara tondi gbilende n ma.

6 Na nan a ra santidegema fama e xa
taae lide,
a fa e xonyi birin kana.

E waxonfe mu soonyama sonon.

7 N ma jama bara gbilen n foxo ra.
Hali e birin n xili, n mu e xun
nakelima.»

8 «Kono Eframi, n xa i rabepin di?

N xa Isirayila rabolo di?

N mu noma fe rabade i ra
alo n naxan nabaxi Adamaha.

N xa i lu alo Seboyimi?

Toore bara n boje suxu.

N bara kinikini wo ma.

9 N bara n ma nate masara,

n boje bara xinbeli.

N bara dije Eframi ma, barima Ala
nan n na.

Adama mu na n tan na.

Seniyentoe nan n na wo tagi.

N bara n ma xone lu na.

10 E fama ne birade Alatala foxo ra.

Ala na a xui ramini senbe ra alo yete
magaaxuxi,

e fama ne lude a xanbi ra kelife
sogegode mabiri.

11 E kelima ne Misira boxi ma alo
xonie,

e kelima ne Asiriya boxi ma alo
ganbee.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

12

Isirayila xa yanfante ya

1 «Eframi wama n madaxufe.

Isirayila wama n yanfafe.

Yudaya tan birama ne Ala foxo ra,
a mu lanlanteya kana Ala seniyenxi
mabiri.

2 Eframi fe fufafu fenma,

a birama mixie foxo ra naxee na
fuge ra.

A xa wulee nun fe jaaxie gbo.
A saate tongoma Asiriya be,
a oliwi ture fima ne Misira mange
ma.

³ Ala Yudayakae makiitima ne,
a Yaxuba bonsɔe jaxankatama ne,
a fa a xa kewali sare ragbilen a ma.»

⁴ E na e nga furi kui,
Yaxuba naxa a taara tingilinyi suxu.
A to fori, e nun Ala naxa gere so.

⁵ E nun maleke naxa gere so, a xutu
soto a ma.
A naxa wa, a a mayandi a xa hinne
a ra.

Yaxuba a to ne Beteli.
E nun Ala woyen menni ne.

⁶ Alatala nan Mange ra.
Xili xungbe kanyi nan Alatala ra.

⁷ I tan xa fa i Marigi Ala ma,
i naxa dugutegeɲa kana,
i xa seriye tinxinxi suxu.
I xaxili ti i Marigi Ala ra temui birin.

⁸ Yule sikeeli wule rawalima, a mixi
tɔɔɔ.

⁹ Efirami bara a fala,
«N bara banna han!
N bara naafuli soto n yete senbe ra.
N mu yunubi yo rabaxi.»

¹⁰ «N tan nan i Marigi Alatala ra,
naxan i ramini Misira boxi ma.
N man i radɔxoma ne kiri banxie
kui,

alo won ma sali temui dangixie.

¹¹ N nu woyenma namijonmee be,
n laamatunyie wuyaxi so e yi ra.
N nu taalie masenma wo be
namijonmee saabui ra.

¹² Galadikae luma ne fe jaaxi raba
ra.

Na fe na a niyama n fama e xun
nakanade.

E ningee bama serexe ra Giligali,
konɔ n fama ne e xa serexebadee
kanade,
e xa lu alo gemɛ malanxie xee ma.»

¹³ Yaxuba naxa a gi Arami boxi ma.
Isirayila naxa findi xurusee
demadonyi ra,
alako a xa gine nde soto.

¹⁴ Alatala naxa Isirayila ramini
Misira boxi ma

namijonmee nde saabui ra.

Alatala naxa menni Isirayila ma a xa
xerae saabui ra.

¹⁵ Efirami bara Alatala raxono a
jaaxi ra.

E Marigi fama ne e jaxankatade e
xa faxe tixie xa fe ra,
a fa e rayaagi.

13

Ala xa xone

¹ Nama nu gaaxuma ne Efirami xa
woyenyi ya ra,

barima mixi binye nan nu a ra,
konɔ a naxa yunubi soto Bali kuye
batufe ra, a fa faxa.

² Yakosi e man yunubie nan nabama,
e kuye rafalama gbeti ra.

E kuye yailanma,
konɔ xabui wali gbansan nan a ra.

E adamadie bama serexe ra,
e ninge kuye sunbuma.

³ Na na a niyama e fama jonde alo
kunda naxan goroma geesege,

alo xini naxan yolonma geesege,
alo maale lagi foye naxan xaninma
foye ra,

alo tuuri naxan minima kuri kui.

⁴ «N tan nan i Marigi Alatala ra,
naxan i ramini Misira boxi ma.

I naxa ala gbete kolon fo n tan.
Marakisima mu na i be ba n tan na.

⁵ N jengi saxi i xon gbengberen yire.

⁶ E to baloe soto, e naxa luga.

E to luga, e naxa findi yete igboe ra.
Na nan a ra e neemuxi n ma.

⁷ N luma ne e be alo yete,
naxan a noxunma kira xon han a
sube soto.

⁸ N e suxuma ne alo sube xaape,
naxan ma die baxi a yi.

N e iboma ne alo yete, naxan wulai
sube faxama.

Wula subee man e iboma ne.

⁹ Isirayila, i bara i yete kana,
barima i bara i malima yanfa, naxan
findi n tan na.

¹⁰ I xa mange na minden,
naxan nu lanma a xa wo rakisi?

I xa kiitise na minden,
i nu wama naxee xon alako i xa
mange nun mangedie soto?

11 N to xɔnɔ wo ma, n bara mänge so wo yi ra.

Yakosi n a bama ne wo yi ra n ma xɔne kui.

12 Efirami xa fe jaaxi birin sebexi, Ala mu neemuma a xa yunubie ma.

13 Tɔɔre fama ne a lide, alo gine naxan di barima.

Kɔnɔ di xaxilitare na a ra.

A bari temui na a li, a mu tinma minide a nga tɛɛge.»

14 «N xa e xun sara aligiyama senbe yi?

N xa e rakisi saya ma?

Saya, i xa xɔne na minden?

Aligiyama, i xa senbe na minden?

N mu kinikinima wo ma feo!

15 Hali a senbe gbo a ngaxakerenyie tagi,

Alatala foye xare rafama ne keli gbengberenyi sogetede mabiri, a fa xuree nun kolonyie xɔride.

Harige birin bama ne a yi ra.»

14

Isirayilakae xa tuubi Alatala ma

1 Samarikae bara yunubi soto e Marigi Alatala matandife ra.

Na nan a ra e faxama santidegema ra,

e xa diyɔre wolima ne boxi ma,

e xa gine furuxie furi rabɔɔma ne.

2 Isirayila, gbilen i Marigi Alatala ma,

barima i xa wali kobi bara i rabira.

3 Wo tuubi Alatala ma, wo fa yi wɔyen fanyi fala a be,

«I xa dije muxu xa yunubie ma,

i xa hinne muxu ra.

Muxu xa tantui ba serexe ra, tuurae xa lu na.

4 Asiriya mu noma muxu rakiside,

muxu mu tema soee fari gere xili ma.

Muxu mu kuyee xilima <Muxu Marigi Ala>

naxee yailanxi mixi belexe ra.

I tan nan gbansan kinikinima kiridie ma.»

5 «N e xa yanfanteya yailanma ne.

N e xanuma ne fonisireya ra,

barima n ma xɔne bara gbilen e fɔxɔ ra.

6 N luma ne Isirayila be alo xini, e tofanma ne alo sansi fugaxi.

E sabatima ne alo wuri bili fanyi naxan na Liban.

7 A salonyi kuyama ne.

A tofanma ne alo oliwi wuri,

a xiri fanyi raminima ne alo wondi naxan na Liban.

8 Nama man sabatima ne Isirayila boxi ma Ala xa niini bun ma.

E xa mengi fanma ne.

E xa fe joxunma ne alo weni bogi, e fa xili fanyi soto alo Liban xa weni.

9 Efirami bɔnsɔɛ, munse na n nun kuyee tagi?

N tan nan wo xa dube suxuma,

n nan n jengi sama ne wo xɔn.

N luma ne wo be alo wuri xinde fanyi.

Wo baloe sɔtoma n tan nan saabui ra.»

10 Lonnila yi wɔyenyi kolonma ne.

Xaxilima yi masenyi fahaamuma ne.

Alatala xa kirae tinxin,

tinxintɔɛɛ jɛrɛma nee nan xɔn,

kɔnɔ matandilae dinkonma nee nan na.

Ala xa masenyi Annabi Yoweli be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui kui Ala masenyi nde tima Isirayila jama be Annabi Yoweli saabui ra. A naxe Isirayilakae xa yunubie bara a niya Ala xa jaxankate jaaxi doxo e ma. Yi jaxankate misaalixi soori gali mag-aaxui nan na, konɔ a findixi kaame xungbe nan na Alatala naxan nad-inxi Isirayila boxi ra. Katoe to xe birin kana, Isirayila naxa lu kaame kui, Ala fa a masen e be na fatanxi e xa yunubie nan ma.

Konɔ Alatala to mu tin a xa jama xun nakanade tun e xa yunubie xa fe ra, a man naxa laayidi tongo e be a fama e malide. A na raba a Xaxili Seniyenxi nan saabui ra a naxan nagoroma mixi mooli birin ma naxan wama birafe a foxo ra. Kisi nan na ki Ala nu wama naxan fife a xa jama ma.

Na masenyi dangi xanbi, Ala woyenyi mooli gbete nan masenma dunija sie be naxee nu bara Isirayila tooro a jaaxi ra. A naxe a fama e makiitide e xa yunubie xa fe ra, e fa jaxankate xoxoxe sotode.

Yi masenyi saxanyi findima nondi hagige nan na ibunadama birin be. Alatala bara a xa seriye ragoro dunija ma a xa namiponmee saabui ra. Xa mixi tondi birade Ala waxonfe foxo ra, na findima fe xoxoxe nan na e be. Konɔ xa e gbilenma Ala ma, a mu tondima e kide, a e xa yunubi xafari. Na kisi findixi kaabanakoe belebele nan na Ala naxan nabama mixie be naxee boje wama makorefe Ala ra. Ala xa won mali na kisi sotofe! Amina.

Ala xa masenyi Annabi Yoweli be

Isirayila xa boxi xa kanari

¹ Masenyi nan yi ki Alatala naxan masen Petuweli xa di Yoweli be:

² Forie, wo yi fe rame,
boxikae, wo wo tuli mati.

Yi fe mooli bara raba nu wo xa waxati,

xa na mu wo benbae xa waxati?

³ Wo yi ya maxaran wo xa die be,
wo xa die fan xa a ya maxaran e gbe die be,

e gbe die fan xa a ya maxaran e gbe die be e fama naxee baride.

⁴ Kulie naxan lu, katoe xunxurie bara na don.

Katoe xunxurie naxan lu, katoe xungbee bara na don.

Katoe xungbee naxan lu, katoe mooli gbete fan bara na don.

⁵ Wo tan siisilae, wo xunu, wo xa wa. Beere minyie, wo xa wo xui ite, barima wo mu fama weni neene sotode sonon.

⁶ Namanen senbema nde naxan xa mixi konti mu kolon,

na bara din n ma boxi ra.

A pinyie luxi ne alo yete pinyi,
a banganyie luxi ne alo yete gine banganyie.

⁷ A bara n ma weni xee kana,
a n ma xore bilie ibolon.

A bara e kobole ba han e salonyi bara fiixe fon.

⁸ Wo xa wa alo sungbutunyi naxan xa xeme bara faha.

⁹ Alatala xa serexedubee sunnunxi,
barima hadiya donse mu na Alatala xa banxi kui sonon.

¹⁰ Xee bara kana, boxi fan na sunnunyi kui,

barima donse xun bara rakana,
weni nun ture mu na.

¹¹ Xe sae wama ne, weni sansi sie sunnunma ne,

barima naxan birin bogixi xee ma,
na birin bara kasara.

¹² Weni bilie bara xara, xore bilie bara loxosin.

Weni bilie, tugi bilie, mangoe bilie,
nee birin bara xara.

Mixie xa jalexinyi bara jon.

¹³ Na kui a lanma wo tan serexedubee,
wo xa sunnunyi dugi ragoro wo ma.

Wo tan naxee serexe ganma
serexebade fari, wo xa wa.

Wo xa koe radangi nimise kui, wo
tan naxee walima n Marigi
Ala be,

barima hadiya donse bara non Ala
xa banxi kui.

14 Wo xa sunyi suxu, wo xa sali raba.

Wo xa forie nun nama malan wo
Marigi Alatala xa banxi kui,
wo fa a maxandi wo boje birin na.

15 Alatala xa loxe xoxoxe bara
makore.

A fama ne kanari belebele tide Ala
Senbema xili ra.

16 Wo mu a toxi won ma donse bara
non,

seewe nun jalexinyi mu na Ala xa
banxi yire sonon?

17 Sansi xorie bara xara bende bun
ma.

Sansi xorie ragatadee bara bira,
donse bara non.

18 Xurusee wama donse fe ra.

Yexee tooroma barima nooge mu na.

19 Alatala, n i tan nan maxandima,
barima te bara filie nun bu-
runyi gan.

20 Hali burunyi subee ya tixi i ra,
barima xuree bara xori, te bara filie
gan.

2

Marigi xa loxe bara makore

1 Wo sarae fe n ma geya seniye nxi
Siyoni fari!

Boxikae birin xa seren gaaxui ra,
barima Alatala xa loxe na fafe, a
bara makore.

2 Dimi nun kuye ifore loxe nan a
ra.

A luxi ne alo kunda nun nuxui ifore
naxan dinma geya ra,
alo subaxe naiyalanyi yensenma ki
naxe.

Nama senbema belebele fama ne,
naxan maniyu mu toxi temui dan-
gixi,

a man mu toma temui naxan sa
fama.

3 Te saxi e ya ra, te saxi e xanbi ra.

Boxi naxan na e ya ra,

a tofan alo sansi yire Ala naxan
daaxi Adama be,

konon e na dangi, na boxi fa findi
gbengberenyi magaaxuxi yire
ra.

E a birin kana!

4 E luxi alo soe galie, soorie doxoxi
naxee fari.

5 E tunganma ne alo soori ragisee
naxee goroma geyae tagi.

E xui maniya te wundui xui ra
naxan sexe ganma.

E maniya soori gali senbema ra
naxan tixi gere ki ma.

6 Mixie na e to, gaaxui luma ne e
suxu ra, e yatagie birin ifore.

7 E e gima ne alo jalamae,
e tema taa tete ma alo korogbae.

Kankan siga a xa kira ra, e mu e
bama kira ma feo.

8 E mu dinma e boore ra,
kankan biraxi a xa kira nan foxo ra.
Hali e gerefae ti e ya ra, e soma ne
nee ra e xa safe mu kana.

9 E dinma ne taa ra, e e gima ne tete
fari.

E tema ne banxie fari, e so wunderie
ra alo mujetie.

10 Boxi serenma ne e ya ra, koore a
imaxa.

Soge nun kike ifore ma ne, tunbuie
mu yanbama sonon.

11 Alatala a xui ramini ma ne a xa
geresoe ya ra.

E wuya, e a xa yaamari suxu senbe
ra.

Alatala xa loxe xungbe magaaxu.
Nde noma na loxe raxande?

12 Alatala xa masenyi nan ya,
«Wo xa wo yete ragbilen n ma
yakosi.

Wo xa na raba wo panige fixe ra,
sunyi ra, wa ra, nun mayandi ra!

13 Wo naxa wo xa dugie iboo sun-
nunyi kui,

wo xa wo boje nan masara.

Wo xa wo yete ragbilen wo Marigi
Alatala ma,

barima a hinnema ne wo ra, a
kinikini wo ma,

a mu xonoma mafuren, a xa mixi
xanui gbo,

a gbilenma a xa gbaloe ƒoxo ra.

¹⁴ Nde a kolon xa a mu a xa nate masarama, xa a mu dijema, a fe fanyi raba wo be?

Na temui wo fama ne donse nun minse hadiya ra wo Marigi Alatala be.

¹⁵ Wo xa sarae fe Siyoni!

Wo xa sunyi suxu, wo sali xungbe raba.

¹⁶ Wo xa jama malan seniyenyi kui. Wo xa forie, dimee, nun diyoree xili. Xeme naxan bara gine dɔxo, a tan nun a xa gine xa lu na malanyi kui.

¹⁷ Serexedubee, wo tan naxee walima Alatala be, wo xa wo mawa Ala be serexebade nun hɔromɔbanxi tagi, a falafe ra, <Alatala, i xa i xa jama ratanga.

I naxa i ke tongomae rayaagi, e xa findi mayele se ra jamanee be, mixi fa a fala, E Marigi Ala na minden?>>

¹⁸ Alatala wama a xa jama xa lu a yi ra.

A kinikinima e ma.

¹⁹ Alatala bara a xa jama yaabi, a bara a masen a xa jama be:

«N donse, weni, nun ture fima ne wo ma han wo wasa.

N mu luma sie xa wo rayaagi sɔnɔn.

²⁰ N wo yaxuie makuyama ne wo ra, naxee kelima koola ma, n e radin gbengberen yire dennaxe kanaxi.

E xa geresoe naxee tima yare, n nee madulama sogetede baa nan xora,

naxee tima xanbi, n nee tan madulama sogedorode baa nan xora.

E boro xiri mini, a din yire birin na.»

Alatala bara kaabanakoe raba!

²¹ Isirayila boxi, hali i mu gaaxu!

I xa jalexin, i xa lu seewe kui, barima Alatala fe xungbee rabama.

²² Burunyi subee, hali wo mu gaaxu, barima pooge man gbilenma ne fili ma,

sansi bilie man bogima ne,

xore bilie nun weni bilie fan daxamui raminima ne.

²³ Wo tan Siyoni jama, wo xa seewa, wo xa jalexin wo Marigi Alatala xili ra,

barima a tune fanyi rafama ne wo be,

a tune gbegbe ragoroma ne wo be a waxati ma,

alo a nu a rabama ki naxe a singe.

²⁴ Lonyie rafema ne sansi xori ra, fifae rafema ne weni neene nun ture ra.

²⁵ N wo xa daxamui joxoe fima ne, n ma geresoe senbema naxan kana, n ma geresoe naxee lanxi kulie, katoe, nun katoe maniyee ma, n naxee rasanba wo xili ma.

²⁶ Wo fama ne wo degede han wo luga.

Wo n matoxoma ne, n tan wo Marigi Ala,

naxan bara kaabanakoe raba wo be. N ma jama mu rayarabima sɔnɔn.

²⁷ Na kui wo a kolonma ne a n na Isirayila ƒoxo ra,

a n tan nan na wo Marigi Alatala ra, a Ala gbete mu na.

N ma jama mu rayarabima sɔnɔn.

3

Alatala Xaxili ragorofe dunija ma

¹ Na dangi xanbi, n na n Xaxili ragoroma ne mixi birin ma.

Wo xa di xeme nun di ginee namijonmeja rabama ne,

wo xa forie xiye sama ne, laamatunyie goroma ne wo xa fonikee ma.

² N na n Xaxili ragoroma ne konyi xeme nun konyi ginee ma.

³ N tonxumae raminima ne koore nun boxi ma,

naxee findima wuli, te, nun tuuri ra.

⁴ Soge dimima ne, kike masarama ne a findi wuli ra, beenun Marigi xa loxo xungbe ma-gaaxuxi xa a li.

⁵ Na kui, naxan yo na Alatala xili, na kanyi kisima ne.

Mixi kisixie luma ne Siyoni nun Darisalamu,

alo Alatala a masenxi ki naxe.

Alatala kisi ragirixi naxee ma, nee
luma ne kisi mixie dɔnxɔe ya
ma.

4

Ala sie makiitima ne

1 Na temui, n na Yuda nun
Darisalamu ragbilen e xonyi,

2 n si birin malanma ne Yehosafati
gulunba kui.

Menni n e makiitima ne n ma pama
Isirayila xa fe ra,

naxee findixi n ke tongomae ra.

Duniya si naxee rayensen ye
pamanee ma,

e n ma bɔxi itaxun e boore ma,

3 e n ma pama raba e sago ra.

E xeme dimɛe mati langoeɲa sare ra,
e ginɛ dimɛe mati beere sare ra

alako e xa siisi.

4 «Wo tan Tirekae, Sidɔnkae, nun
Filisitakae, wo wama munse xɔn
ma n be? Wo wama wo gbe nan
ɲɔxɔfe n ma? Xa na na a ra, n
wo sare fima ne wo xa wali ra
mafuren mafuren. 5 Wo bara n ma
xɛɛma nun n ma gbeti tongo n ma
hɔrɔmɔbanxi kui, wo fa a raso wo xa
kuye banxie kui. 6 Wo bara Yudakae
nun Darisalamukae mati Girekikae
ma, alako e xa makuya e xonyi ra.»

7 «N e ramaxama ne alako e xa keli
yire wo e matixi dennaxe, n fa wo
sare fi wo xa wali ɲaaxi ra. 8 N wo
xa di xeme nun di ginɛ matima ne
Yudakae ma, alako e fan xa e mati
Sebakae ma naxee makuya wo ra.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

9 «Wo yi fala duniya sie be:

<Wo xa fe yailan gere xili ma,

wo xa wo xa sɔorie malan.

Geresoe birin xa e maso, e xa gere
rakeli!

10 Wo xa wo xa kerie yailan san-
tidɛgɛmae ra,

wo xa wo xa wɔrɔtɛe fan yailan
tanbeɛ ra.

Senbetare xa a fala, «N senbe gbo!»

11 Wo xa fa be,

wo tan si naxee na muxu rabilinyi.»

Alatala, i xa sɔorie ragoro menni fa!

12 Sie xa keli, e xa malan Yehosafati
gulunba kui,

barima n e birin makiitima ne.

13 Wo xa wɔrɔtɛe tongo, barima xe
bara mɔ!

Wo xa weni bogi bundu, barima e
bara gbo ye,

mixie xa ɲaaxuya xa fe ra.

14 Namae, wo xa goro kiitisa gu-
lunba kui,

barima Alatala xa lɔxɔe bara
makɔe naa.

15 Soge nun kike dimima ne,

tunbuie mu yanbama sɔnɔn.

16 Alatala fama ne a xaɲe xui
raminide kelife Siyoni,

a xui magaaxuxi minima ne kelife
Darisalamu.

Koore nun bɔxi sɛrenma ne,

kɔnɔ Alatala findixi kantari nan na
a xa pama be,

a findi yire makantaxi ra Isirayila
be.

17 Na kui, wo a kolonma a n tan nan
wo Marigi Alatala ra,

naxan yigiyaxi n ma geya seniyenxi
Siyoni fari.

Darisalamu findima yire seniyenxi
nan na,

si gbɛtɛe mu menni gerema sɔnɔn.

18 Na lɔxɔe, weni neene nun xiɲe
gboma ne geyae ma.

Ye toma ne Yudaya birin ma,

ye dulonyi bulama ne Alatala xa
banxi kui,

a goro Kasiya gulunba kui.

19 Kɔnɔ Misira bɔxi luma ne kana ra,
Edon findi gbengberenyi ra gbaloe

xa fe ra,

e naxan dɔxɔ Yudakae ma e faxafe
ra fufafu.

20 Kɔnɔ pama sabatima ne Yudaya
nun Darisalamu waxati birin.

21 N e xa yunubi xafarima ne e nu
bara naxan naba.

N tan Alatala, n yigiyama Siyoni ne.

Ala xa masenyi Annabi Amosi be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Amosi namipɔnmɛ nan nu a ra naxan kawandi ti Yudaya Mange Yusiya xa waxati. Na temui Isirayila bɔxi, Ala naxan fixi a xa pama ma kabi Annabi Munsa xa temui, a nu bara taxun dɔxɔ firin. A yirefanyi seeti xili Yudaya, a kɔɔla seeti xili Isirayila. Mange Yerobowami nu na Isirayila bɔxi ma. A mu tin birade Ala xa seriye fɔxɔ ra, a xa pama fan mu lu kira fanyi xɔn ma.

Annabi Amosi naxa kawandi ti Isirayilakae be, alako e xa gbilen e xa yunubie fɔxɔ ra. A naxa tɔnyi dɔxɔ kuyee batufe ra. E mu Alatala batufe rabɛnin, kɔnɔ e nu bara kuye batui fan sa na fari. Na nan a ra Ala naxa a masen e be Annabi Amosi saabui ra, a e xa sali birin bara findi sali fufafu ra. Ala mu wama a firin nde xɔn ma.

Na waxati Isirayilaka wuyaxie nu bara naafuli gbege soto. E naxa a maɔxun a na birin findixi Ala xa barake nan na e tan mabiri. Annabi Amosi naxa a masen e be a na naafuli mu nu kelixi Ala xa ma, a kelixi e xa fe kobie nan ma e naxee rabaxi setaree ra.

Annabi Amosi to ge e kalamude na fe ma, a naxa a fala e be a Alatala fama ne e paxankatade a jaaxi ra e xa yunubie xa fe ra. Isirayilakae nu a maɔxunxi ne a fe xɔrɔxɔe yo mu noma e lide, kɔnɔ Amosi naxa e mayandi e xa gbilen Ala xa seriye ma, xa na mu a ra e birin fama ne halakide.

Alatala naxa Isirayilakae paxankata alo Annabi Amosi a fala e be ki naxe. E yaxuie naxa e gere a jaaxi ra. Isirayilaka naxee mu faxesantidegema ra, e naxa lu konyiya kui pamane ma. Alatala xa masenyi birin naxa kamali.

Yi kitaabui xa masenyi tide gbo to mixie be. A lanma won xa won tuli mati yi kawandi ra alako won xa danxaniya Ala ma alo a wama a xɔn ma ki naxe. Xa na mu a ra won fan fama ne paxankate soto alo Isirayilakae. Ala xa won natanga na ma. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Amosi be

Annabi Amosi xa masenyi

¹ Annabi Amosi, Tekowaka xuruse kanyi, naxa laamatunyi to Isirayila xa fe ra Yudaya mange Yusiya nun Isirayila mange Yerobowami, Yowasi xa di xa waxati, je firin beenun bɔxi xa seren.

Annabi Amosi xa masenyi nan ya:

² «Alatala a xaape xui raminima
Siyoni ma alo yete,
a a xui itexi raminima keli
Darisalamu.
Sexe mu na filie ma xurusee naxan
donma,
Karemele geya fan bara xara.»

Damasi xa yunubi sare

³ Alatala naxa a masen,
«Damasi xa yunubi rabaxi saxanyi,
xa na mu a ra naani xa fe ra,
n mu gbilenma n ma nate fɔxɔ ra.
E bara Galadi kana a jaaxi ra,
alo bɔxi buxama ki naxe.

⁴ N te dinma Xasayeli xa banxi ra na
nan ma.

Na te nan fama Ben Hadada xa yire
makantaxie gande.

⁵ N Damasi xa naade balan se girama
ne.

N Awenikae halakima ne gulunba
kui,

a nun mange naxan na Beti Eden.
Siriya pama xaninma ne Kiriya
konyiya kui.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

Gasa xa yunubi sare

⁶ Alatala naxa a masen,
«Gasa xa yunubi rabaxi saxanyi,
xa na mu a ra naani xa fe ra,
n mu gbilenma n ma nate fɔxɔ ra.
E bara taa ndee xa pama birin xanin
Edon konyiya kui.

⁷ N tɛ dinma Gasa tɛtɛ ra na nan ma.
Na fama nɛ a yire makantaxie gande.

⁸ N Asidodikae halakima nɛ, a nun mangɛ naxan na Asikalɔn.
N Ekiron jaxankatama nɛ, Filisita-
takeae birin faxama nɛ.»
Marigi Alatala xa masenyi nan na ki.

Tire xa yunubi sare

⁹ Alatala naxa a masen,
«Tire xa yunubi rabaxi saxanyi, xa
na mu a ra naani xa fe ra,
n mu gbilenma n ma natɛ fɔxɔ ra.
E bara taa ndee xa jama birin xanin
Edon konyiya kui,
e saatɛ kana e naxan tongo e nun
e ngaxakerenyi Isirayilakae
tagi.

¹⁰ N tɛ dinma Tire tɛtɛ ra na nan ma.
Na tɛ fama nɛ a yire makantaxie
gande.»

Edon xa yunubi sare

¹¹ Alatala naxa a masen,
«Edon xa yunubi rabaxi saxanyi,
xa na mu a ra naani xa fe ra,
n mu gbilenma n ma natɛ fɔxɔ ra.
E bara e ngaxakerenyie gere san-
tidɛgema ra.
E mu kinikini e ma,
e xa xɔnɛ xun nan tun masama.

¹² N tɛ dinma nɛ Teman na.
Na tɛ nan fama Bosara yire makan-
taxie gande.»

Amoni xa yunubi sare

¹³ Alatala naxa a masen,
«Amonikae xa yunubi rabaxi sax-
anyi,
xa na mu a ra naani xa fe ra,
n mu gbilenma n ma natɛ fɔxɔ ra.
E bara Galadi ginɛ furuxie furie
rabɔɔ santidɛgema ra,
alako e xa bɔxi xun xa masa.

¹⁴ N tɛ radɛxema Raaba tɛtɛ ra na
nan ma.
Na tɛ nan fama a yire makantaxie
gande.

¹⁵ E xa mangɛ nun a xa kuntigie
fama nɛ xaninde konyiya kui,
gere sɔnxɔɛ rate gere so lɔxɔɛ,
turunnaade foye mini xui lɔxɔɛ.»
Ala xa masenyi nan na ki.

2

Mowaba xa yunubi sare

¹ Alatala naxa a masen,
«Mowaba xa yunubi rabaxi saxanyi,
xa na mu a ra naani xa fe ra,
n mu gbilenma n ma natɛ fɔxɔ ra.
E bara Edon mangɛ xɔrie gan
han e bara findi xube ra.

² N tɛ dinma Mowaba ra na nan ma.
Na tɛ fama nɛ Keriyoti yire makan-
taxie gande.

Mowaba xa fe jɔnma gere sɔnxɔɛ
nan kui,
gere feri fe xui kui.

³ N e xa kiitisa xungbe halakima nɛ
nun a xa kuntigie ra.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

Yudaya xa yunubi sare

⁴ Alatala naxa a masen,
«Yudaya xa yunubi rabaxi saxanyi,
xa na mu a ra naani xa fe ra,
n mu gbilenma n ma natɛ fɔxɔ ra.
E bara n ma seriye matandi,
e mu n ma yaamarie suxu,
barima e bara e yetɛ ralɔɛ lafe ra ala
wule daaxie ra,
e babae la naxee ra.

⁵ N tɛ dinma Yudaya ra na nan ma.
Na tɛ nan fama Darisalamu yire
makantaxie gande.»

Isirayila xa yunubi sare

⁶ Alatala naxa a masen,
«Isirayila xa yunubi rabaxi saxanyi,
xa na mu a ra naani xa fe ra,
n mu gbilenma n ma natɛ fɔxɔ ra.
E tinxintɔɛ matima kɔbiri ra,
e misikiine matima sankiri sare xa
fe ra.

⁷ E tɔɔrɔmixie xa fe mayo,
e tondi setare xa kiiti sade.
Babe nun a xa di, ginɛdimɛdi keren
masama.

Na kui e bara n xili seniyenxi rasɔtɔ.

⁸ E dugi italama e naxan nasuxuxi
sɛɛke ra,
e e sa na ma sɛrɛxɛbade fɛ ma.
E weni sɔtɔma tinxintareya ra,
e na min e xa alae xa banxie kui.»

⁹ «E na finsiriwaliya birin nabama n
ya i,
n tan naxan Amorikae halaki e bɛ,

Amorikae naxee xungbo e senbe gbo
alo konde bili.

N naxa Amorikae foxi birin ba naa,
alako e naxa no senbe sotode sonon.

¹⁰ N man naxa wo ramini Misira
boxi ra,

n fa wo rapere je tongo naani bun
ma gbengberenyi ma,

alako wo xa Amori boxi soto.

¹¹ N naxa namijonmee rakeli wo ya
ma,

a nun Nasari segetalae naxee bara fi
n ma.

Isirayilakae, a mu na na ki xe?»

Alatala xa woyenyi nan na ki.

¹² «Konon wo tan bara beere so
Nasari mixie yi ra.

Wo bara tonyi dxoxo namijonmee ra
a e naxa Ala xa masenyi masen.»

¹³ «N fama wo butuxunde na nan
ma,

alo kote binye a maxanin se butux-
unma ki naxe.

¹⁴ Mixi xulunxi mu noma a gide.

Senbema senbe bama ne a yi ra.

Geresoe faxama ne gere kui.

¹⁵ Tanbe woli mu tima.

Naxan xulun a gide na sanyi mu a
bama e i.

Soe ragi mu kisima.

¹⁶ Na loxoe geresoe suusaxi a gima a
mageli nan na.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

3

Ala naxan janigexi Isirayila be

¹ Wo wo tuli mati yi masenyi ra,
Alatala naxan masenma Isirayilakae
be,

a xabile naxan namini Misira boxi
ra.

² «N wo tan nan gbansan sugandi
duniya xabilee birin ya ma.

Na nan a ra, n a janigexi wo xa
jaxankate soto wo xa yunubie
xa fe ra.»

³ Mixi firin noma jere ralande
xa e mu lanxi na ma?

⁴ Yete a xui ramini wula i
xa a mu sube nde sotoxi?

⁵ Xoni goroma yele kui
xa donse mu na yele ra?

Gantanyi noma fulade

xa xoni mu suxuxi a ra?

⁶ Feri fema taa nde kui jama kui mu
ifu?

Gbaloe taa nde lima, xa Alatala xa
mu a ragiri?

⁷ Marigi Alatala mu fefe rabama,
a mu a xa gundo masen a xa konyi
namijonmee be.

⁸ Yete na a xui ramini, nde mu
gaaxuma?

Marigi Alatala na woyen, nde
tondima na masende?

⁹ Wo xa yi fala Asidodi yire makan-
taxie kui,

wo man xa yi fala Misira yire
makantaxie kui,

«Wo xa wo malan Samari geyae fari,
wo xa a mato mennikae kontofilixi
ki naxe,

a nun e e boore tooroma ki naxe.»

¹⁰ Alatala xa masenyi nan ya:

«E mu tinxinyi yo kolon,

e xa fe jaaxi nun muje xun nan tun
masafe.

E naxan sotoma, e na malanma e xa
yire makantaxie nan kui.»

¹¹ Marigi Alatala naxan masen, na
nan yi ki.

«Wo wo ya rabi, wo yaxui na fafe wo
xa boxi kanade.

E fama ne wo xun nakanade,

e fa wo xa yire makantaxie kana.»

¹² Alatala naxa a masen,

«Yete na yexee iboo,

xuruse demadonyi noma yexee
sanyi firin,

xa na mu a ra a tuli xuntunyi raki-
side yete ma.

Isirayilakae fan kisima na ki ne.

Samarika naxee e malabuma sade
ma,

naxee e magoroma Damasi magoro
see kui,

wo tan mu kisima.»

¹³ Mange Alatala xa masenyi nan ya:

«Wo wo tuli mati n na,

wo na masen Yaxuba bonsoe be.

¹⁴ N na Isirayila jaxankata

a xa yunubie xa fe ra temui naxe,

n man e jaxankatama ne e xa
serexebadee xa fe ra naxee na
Beteli.

Na serexebadee suxusee birama ne
boxi.

¹⁵ N man e xa banxi tofanyie rabi-
rama ne,

jemε nun sogofure banxi birin,
naxee ratofanxi sili jinyi ra.

N na birin kanama ne.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

4

*Ala naxan nabaxi alako Isirayila
xa gbilen a ma*

¹ Wo wo tuli mati yi masenyi ra,
wo tan gine naxee luxi alo ningee,
ninge tofanyie naxee na Basan boxi
ma.

Wo tan naxee sabatixi Samari geya
fari,

wo tan naxee misikiine tōōroma,
wo tan naxee tima setaree fari.

Wo nu fa a falama wo xa mōrie be,
«Wo fa beere ra, won naxan
minma.»

² Marigi Alatala bara a kali a xa
seniyenyi ra,
«Kiiti loxōe na fafe.

E fama ne wo suxude wure
kōnkōronxie ra, e wo nun wo
xa die xanin.

³ Wo minima ne wo xa tete kanaxi
kui,

kankan tixi a boore xanbi ra.
E wo xaninma ne yire makantaxi.»

Alatala xa wōyenyi nan na ki.

⁴ «Wo siga Beteli, alako wo xa
yunubi raba naa.

Wo siga Giligali, alako wo man xa
yunubi soto.

Wo xa serexe ba geesege birin,
wo man xa farile ba je saxan yo je
saxan.

⁵ Wo lebini taami ba tantui serexe ra.
Wo wo xa janige serexe masen birin
be,

barima na fe mōolie rafan wo ma,
wo tan Isirayilakae.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

⁶ «N nu bara kaame raso wo xa tae
kui.

Taami yo mu lu wo xōnyi.

Kōō hali n to na birin naba, wo mu
tuubi n be.»

Alatala xa wōyenyi nan na ki.

⁷ «Kike saxan to nu luxi xe xa xaba,
n tondi ne tune ragorode wo ma.

N bara a niya taa ndee xa tune soto,
taa ndee naxa a soto.

N bara a ragiri ndee xa tune soto,
xe ndee naxa tune soto.

⁸ Mixie bara keli taa ndee,
e siga ye fende taa gbete kui,
kōō ye xōli mu ba e ma.

Hali n to na birin naba, wo mu tuubi
n be.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

⁹ «N bara fure ragoro wo xa sansie
ma,

n bara e xara foye ra.

Katoee bara wo xa laakōe kana,
a nun wo xa weni sansie, wo xa
xōre sansie, nun wo xa oliwi
sansie.

Hali n to na birin naba, wo mu tuubi
n be.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁰ «N bara fure jaaxie ragoro wo
ma,

alo n a rabaxi Misira boxi ma ki
naxe.

N bara wo xa segetalae faxe san-
tidegema ra,

e bōō xiri naxa te wo ra.

Wo yaxuie bara e xa soee tongo.

Hali n to na birin naba, wo mu tuubi
n be.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

¹¹ «N bara wo jaxankata,
alo n Sodoma nun Gomora
jaxankataxi ki naxe.

Wo luxi ne alo wuri naxan naminixi
te.

Hali n to na birin naba, wo mu tuubi
n be.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

¹² «N fama i tan Isirayila
jaxankatade na nan ma.

N na yi raba i ra, i fama ne i Marigi
Ala kolonde.»

¹³ Naxan geyae nun foye daaxi,
naxan adama xa mapōxunyi birin
kolon,

naxan subaxe findima kœe ra,
naxan ñerema yire itexi fari,
a xili Mangɛ Alatala.

5

Ala wama naxan xɔn

- 1 Wo wo tuli mati yi masenyi ra.
N bara yi beeti ba Isirayila bɔnsœ
ñon fe ma.
- 2 «Isirayila seniyantœ bara faxa, a
mu kelima sɔnɔn,
a bara bira, mixi yo mu a rakelima.»
- 3 Marigi Alatala naxa a masen,
«Isirayila bɔnsœ,
Taa naxan xeme wulu keren xema
gere sode,
a xeme keme nan gbansan toma
gbilen na.
Taa naxan xeme keme xema gere
sode,
a xeme fu nan gbansan toma gbilen
na.»
- 4 Alatala naxa a masen Isirayila
bɔnsœ be,
«Wo fa n fen alako wo xa kisi.
5 Wo naxa n fen Beteli, wo naxa siga
Giligali,
xa na mu a ra Beriseeba,
barima Giligalika birin sigama ne
konyiya kui,
Beteli fan halakima ne.»
- 6 Wo Alatala fen alako wo xa kisi.
Xa na mu a ra, Yusufu bɔnsœ,
Alatala wo sɔntɔma ne te ra.
Betelika yo mu na naxan na te
raxubenma.
- 7 Wo tan bara tinxinyi mafindi n
naxɔnfe ra,
wo bara yo seriye ma.
- 8 Alatala nan tunbuie sa koore ma,
a dimi iyalan subaxe ma,
a soge radula, kœe xa so,
a ye tongo baa ma,
a na findi tune ra, a goro bɔxi ma.
Naxan na birin nabama, a xili ne
Alatala.
- 9 Alatala mixi xungbee halakima ne,
a e xa yire makantaxie kana.

- 10 E mixi xɔnma naxan kiiti sama
seriye ra,
nɔndi fale mu rafan e ma.
- 11 Wo misikiine tɔɔrɔma,
wo baloe bama e yi ra duuti ra.
Wo bara banxi tofanyie ti gemœe ra,
kɔnɔ wo mu fama sabatide nee kui.
Wo bara weni sansi fanyie si,
kɔnɔ wo mu fama na weni minde.
- 12 N a kolon wo xa haake nun wo xa
yunubi gbo.
Wo tinxintœ tɔɔrɔma,
wo seriye bepinma kɔbiri xa fe ra,
wo mu setaree makiitima nɔndi ra.
- 13 Na nan a toxi xaxilima dunduma,
barima yi waxati mu fan.
- 14 Wo fe fanyi fen, wo wo yi ba fe
ñaaxi ra,
alako wo xa kisi, Mangɛ Alatala xa
lu wo seeti ma,
alɔ wo a falama ki naxe.
- 15 Wo xa fe ñaaxi xɔn.
Fe fanyi xa rafan wo ma.
Wo xa kiiti xa tinxin.
Xa wo na raba, temunde,
Mangɛ Alatala kinikinima ne wo tan
Yusufu bɔnsœ dɔnxœe ma.
- 16 Na nan a toxi won Marigi Alatala,
Dunipa Daa Mangɛ naxa a masen,
«E e wa xui itema ne taa kui,
e e wa xui itema ne kira xɔn ma.
E xe sa xilima ne e xa e wa xui ite
ñon fe ma,
e beetibae xilima ne e xa faxe beeti
ba.
- 17 N ne dangima xe ra temui naxe,
n wa xui nan tun mema.»
Alatala xa masenyi nan na ki.
- Naxankate diinelaɛ be*
- 18 Naxankate na mixi be
naxan wama Alatala xa kiiti lɔxœ xa
fa.
Wo wama munse xɔn ma na lɔxœ?
Na findima dimi nan na wo be,
Na mu findima naiyalanyi xa ra.
- 19 Na luma ne alɔ mixi naxan a gima
yete ya ra,
a fa sɔne li.
A na so banxi kui, a a kilɔn banxi ra,
bɔximase fa a xin.
- 20 Alatala xa kiiti lɔxœ mu findixi
dimi xa ra?
- Naiyalanyi yo mu na wo be na lɔxœ.
- 21 «N bara wo xa sali xɔn,

e mu rafan n ma fefe ma.
 N mu wama e xɔn feo.
 22 Wo xa sɛrɛxɛ gan daaxi yo,
 wo xa farile sɛrɛxɛ yo,
 wo xa xanunteya sɛrɛxɛ yo,
 e sese mu rafan n ma.
 N mu tinma e rasuxude, hali keren.
 23 Wo bɛɛti xui makuya n na.
 N mu wama wo xa kɔra bɛɛti xui
 ramɛfe.
 24 N wama naxan xɔn,
 tinxintɔɛɛ xa gbo wo ya ma alɔ ye
 naxan na baa ma.
 Wo xa fe fanyi xa lu alɔ xure naxan
 mu xɔrima.
 25 Wo to nu na gbengberen yire jɛ
 tongo naani bun ma,
 wo sɛrɛxɛɛ ba nɛ? Ade.
 26 Wo kuye maxanin nɛ,
 alɔ wo xa mangɛ ala, naxan xili
 Sikoti,
 xa na mu a ra wo xa tunbui ala,
 naxan xili Kiyun,
 wo naxee yailanxi wo yɛtɛ ra? Ade.
 27 N fama nɛ wo xaninde konyiya kui
 Damasi xanbi ra.»
 Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

6

Naxankatɛ banna mixie bɛ

1 Naxankatɛ na wo bɛ,
 wo tan naxee laxi wo yɛtɛ ra Siyoni
 nun Samari geyae fari,
 Isirayila bɔnsɔɛ a xaxili tima wo tan
 naxee ra.
 2 Wo sa Kalene mato, a nun Xamata,
 na taa xungbee.
 Wo man xa goro Filisita bɔxi ma Gati
 matode.
 Nee fisa wo bɛ?
 E xa bɔxi gbo wo gbe bɛ?
 3 Wo a mapɔxunxi nɛ a jaxankatɛ
 lɔxɔɛ mu wo lima,
 kɔnɔ wo a niyama nɛ fe jaaxi xa wo
 sɔtɔ.
 4 Wo wo malabuma sade tofanyi ma,
 wo yɛxɛɛ nun ninge fanyi donma,
 5 wo sigi sa kɔra ra.
 Wo jɔxɔ a ma a wo fata na rabade
 alɔ Annabi Dawuda.
 6 Wo weni gbegbe minma, wo ture
 fanyi maso wo fate ma.
 Na kui, wo mu kɔntɔfilima Yusufu
 bɔnsɔɛ xa jaxankatɛ xa fe ra.

7 Na nan a toxi, wo singe sigama
 konyiya kui.
 Wo xa xulunyie danma nɛ.

8 Marigi Alatala bara a kali a yɛtɛ ra.
 Mange Alatala xa masenyi nan ya:
 «N Yaxuba bɔnsɔɛ xa yɛtɛ igboja
 xɔnxi.
 E xa yire makantaxie mu rafan n
 ma.
 N fama nɛ e birin halakide.»

9 Xa xɛmɛ fu na banxi nde kui,
 e birin fama nɛ faxade.
 10 E barenxi na so na banxi kui e
 furee tongode, a xa e gan,
 a fama nɛ mixi maxɔrinde naxan
 nɔxunxi banxi kui,
 «Mixi gbɛtɛ na be bafe i tan na?»
 A a yaabima nɛ, «Ade.»
 A man gbilenma nɛ a fala ra, «I
 sabari,
 a mu lanma Alatala xili xa fala,
 11 barima Alatala nan yaamari fima
 a banxi xungbe yo, banxi lanma yo,
 e birin xa rabira, e xa kana.»

12 Soee nɔma e gide gɛmɛ yire?
 Ningee nɔma mɛnni buxade?
 Awa, munfe ra wo tinxinyi mafind-
 ima tinxintareya ra,
 wo sɛriyɛ mafindi fe jaaxi ra?
 13 Wo sɛɛwama fe fufafu ra.
 Wo naxɛ a wo xa fe bara sɔnɛya wo
 yɛtɛ sɛnbɛ ra.
 14 Mange Alatala xa masenyi nan ya:
 «Na nan a toxi, n fama kelide wo xili
 ma, Isirayila bɔnsɔɛ.
 Wo tan naxee na Xamata han Araba
 xure,
 si nde fama nɛ wo tɔɔrɔde.»

7

Ala xa laamatunyi singe Annabi Amosi bɛ

1 Marigi Alatala naxa yi laamatunyi
 masen n bɛ:
 Xɛ to xaba, mangɛ xa sansi nɛɛnɛ
 fan nu na minife,
 Alatala naxa katɔe ramini.
 2 E to gɛ sansi birin donde bɔxi ma,
 n naxa a fala,
 «Marigi Alatala, n bara i mayandi,
 i xa e xa yunubi xafari,

xa na mu a ra Yaxuba bɔnsɔɛ fa
baloma di?
A senbɛ mu gbo.»

³ Alatala naxa kinikini e ma, a fa a
masen,
«Awa, yi mu rabama kɔrɛ.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

*Ala xa laamatunyi firin nde
Annabi Amosi bɛ*

⁴ Marigi Alatala naxa yi laamatunyi
masen n bɛ:
Marigi Alatala naxa a janige tɛ xa
dexɛ.
Tɛ naxa bɔxi birin gan, bɔxi ye birin
naxa xara.

⁵ N naxa a fala,
«Marigi Alatala, n bara i mayandi,
dan menni,
xa na mu a ra Yaxuba bɔnsɔɛ fa
baloma di?
A senbɛ mu gbo.»

⁶ Alatala naxa kinikini e ma, a fa a
fala,
«Awa, yi mu rabama kɔrɛ.»
Marigi Alatala xa masenyi nan na ki.

*Ala xa laamatunyi saxan nde
Annabi Amosi bɛ*

⁷ Marigi Alatala naxa yi laamatunyi
masen n bɛ:
Marigi nu tixi bilixi tinxinxi fari,
biriki matinxin se nu suxuxi a yi ra.
⁸ Alatala naxa n maxɔrin,
«Amosi, i munse toxi?»
N naxa a yaabi,
«Biriki matinxin se.»
Marigi naxa a masen,
«N wama n ma pama xa matinxin.
N mu dipɛma sɔnɔn.

⁹ Kuye batudee kanama nɛ Isiyaga
xa bɔxi ma.
Isirayila xa salidee rabirama nɛ.
N kelima nɛ Yerobowami bɔnsɔɛ xili
ma santidɛgɛma ra.»

Amosi nun Amasiya

¹⁰ Beteli sɛrɛxɛdubɛ Amasiya,
naxa a masen Isirayila mange
Yerobowami bɛ, «Amosi na i yanfafe
Isirayila bɔnsɔɛ ya ma. A naxan
falama a mu fan bɔxi bɛ. ¹¹ Amosi
naxɛ, «Yerobowami fama nɛ faxade
santidɛgɛma ra. Isirayila sigama nɛ
konyiya kui pamanɛ ma.»

¹² Amasiya naxa a fala Amosi bɛ,
«I tan naxan laamatunyi toma, keli
be i siga Yudaya. I xa sa i baloe
fen menni namijɔnmɛ wali kui,
¹³ kɔnɔ i naxa namijɔnmɛ masenyi
ti Beteli de, barima mange xa salide
na menni nɛ, a xa mangataa nan naa
ra.»

¹⁴ Amosi naxa Amasiya yaabi,
«Namijɔnmɛ mu na n na. N baba
fan namijɔnmɛ mu a ra. Xuruse
kanyi nan n na. N sikomoro sansi
fan nawalima. ¹⁵ Alatala naxa n xili
xurusee tagi, a fa a masen n bɛ,
«Siga, i sa namijɔnmɛ masenyi ti n
ma pama Isirayila bɛ.» ¹⁶ Yakɔsi, i
tuli mati Alatala xa masenyi ra, i
tan naxan a falama n bɛ, «I naxa
namijɔnmɛ masenyi ti Isirayila bɛ,
i naxa wɔyɛn Isiyaga bɔnsɔɛ bɛ.»

¹⁷ Na wɔyɛnyi ma, Alatala naxɛ, «I
xa gine findima nɛ langoe ra taa kui.
I xa die faxama nɛ santidɛgɛma ra.
I xa bɔxi bama nɛ i yi ra, a itaxun
misi gbetɛɛ ma. I tan, i faxama nɛ
bɔxi seniɛntare ma. Isirayila fan
xaninma nɛ yire, naxan makuya a
xa bɔxi ra.»

8

*Ala xa laamatunyi naani nde
Annabi Amosi bɛ*

¹ Marigi Alatala naxa yi laamatunyi
masen n bɛ:
Debe nan nu a ra naxan nafexi sansi
bogi mɔxi ra.

² A naxa n maxɔrin,
«Amosi, i munse toxi be?»
N naxa a yaabi,
«Debe rafexi sansi bogi mɔxi ra.»

Alatala naxa a masen n bɛ,
«N ma pama Isirayila fan bara mɔ.
N mu dipɛma sɔnɔn.»

³ Alatala xa masenyi nan ya:
«Na lɔxɔɛɛ sigi naxan sama mange
xa banxi kui,
na masarama nɛ wa xui ra.
Furee ralantanma nɛ yire birin,
birin dunduma nɛ na lɔxɔɛ.»

⁴ Wo wo tuli mati yi masenyi ra,
wo tan naxee setare tɔɔrɔma,
wo tan naxee tɔɔrɔmisi paxankatama.

5 Wo naxe, «Kike neene sali nonma mun temui, alako won xa sare mati? Malabui loxe nonma mun temui, alako won xa maale mati? Won xa nde ba won ma se maniya see ra, won xa nde sa won ma saresoe xun ma.

Won xa sikeeli kamalitare yailan.

6 Won xa misikiine mati kobiri ra, won setare mati sankiri sare ra. Won xa maale xori mati a lagi ra a xun ma.»

7 Alatala naxa a kali a yete ra, Yaxuba bonsoe a yete igboma Ala naxan na:

«N mu neemuma e raba fee ma, han dunipa non.

8 Yi boxi fama kanade na nan ma. Bekae birin luma sunnunyi nan kui. Boxi serenma ne alo Misira xure, naxan banbaranma, a man gbilen.»

9 Marigi Alatala xa masenyi nan ya: «N fama ne a ragiride na loxe, soge goro a goro temui mu a lixi, dimi sin boxi ma yanyi ra.

10 Wo xa salie masarama non soe nan na, wo xa sigie masarama wa xui nan na. N sunnun donma ragoroma ne wo ma, n wo xunyi bi sunnun fe ma. N fama ne sunnunyi xungbe ragorode boxi ma, alo di kerenyi na faxa. Na xone mu bama wo ma abadan.»

11 Marigi Alatala xa masenyi nan ya: «Na loxe kaame sinma ne boxi ma, konɔ donyi kaame mu a ra, ye xoli fan mu a ra. Wo kaamema Alatala xa masenyi nan ma fe ra.

12 Wo boxi birin igirima ne, kelife kola ma han sogetede, Alatala xa masenyi fende, konɔ wo mu a toma.

13 Na loxe wo xa ginedimadie nun wo xa segetalae faxama ne na kaame ma.

14 Singe, e nu e kalima Samari xa ala wule daaxi nan na.

E nu a fala, «N bara n kali Dana xa ala ra.»

«N bara n kali Beriseeba xa ala ra.» Konɔ e fama ne birade, e mu kelima abadan.»

9

Ala xa laamatunyi donxe Annabi Amosi be

1 N naxa laamatunyi nde to, Marigi nu na serexebade fari.

A naxa a yamari, «Salide xunyi rabira, salide sanyi itala.

A birin xa bira mixie xun ma. N e xa die halakima ne santidegema ra.

Mixi keren mu kisima.

Mixi keren mu a noxunma n ma.

2 Hali e goro aligiyama, n nee suxuma ne.

Xa e te koore ma, n nee ragoroma ne.

3 Xa e e noxun n ma Karemele geya fari,

n e fenma ne, n e suxu.

Xa e e noxun n ma baa bun ma, n boximasee yamarima ne a xa e xin.

4 Xa e yaxuie e xanin konyiya kui, n yaamari fima ne e xa e faxa santidegema ra.

N nan n ya tima ne e ra,

konɔ na mu findima munafanyi ra e be,

a findima naxankate nan na e be.»

5 Marigi Alatala, naxan na Mange ra, xa a a panige a xa din boxi ra, boxi serenma ne, mixi birin lu sunnunyi kui, a itema ne, a man a igoro alo Misira xure Nili na banbaran je.

6 A bara a xa lingira ti koore ma.

A bara koore walaxe lu boxi xun ma. A ye rakelima baa ma, a radin boxi ma.

A xili ne Alatala.

7 Alatala xa masenyi nan ya:

«Isirayilakae, wo tide mu gbo n be alo Etiyopikae?

N mu wo ramini xe Misira boxi ra,

alɔ n Filisitakae ramini Kafatoro ki
naxɛ?

N mu wo ramini xɛ Misira bɔxi ra,
alɔ n Siriyakae ramini Kiro ki naxɛ?

⁸ Wo wo yae rabi:

Marigi Alatala bara yunubitɔɛɛ xa
mangɛya to,
a fama nɛ na halakide yi duniɲɛ
bɛndɛ fuɲi fari.»

⁹ Alatala xa masenyi nan ya:

«Kɔnɔ n mu Yaxuba bɔnsɔɛ birin
halakima.

N yaamari fima nɛ alako Isirayila
bɔnsɔɛ xa mayegeti.

N a ifema nɛ alɔ maale ifema ki
naxɛ,

alako xɔri fanyi keren naxa bira.

¹⁰ Kɔnɔ yunubitɔɛɛ naxɛɛ birin na n
ma pama ya ma,

n e faxama nɛ santidegɛma ra,

e tan naxɛɛ a falama,

«I mu fama muxu paxankatade,
na paxankatɛ mu muxu lima.»»

Isirayila xa kisi

¹¹ «Na lɔxɔɛ n Dawuda xa mangɛya
kanaxi itema nɛ.

N fama nɛ na yailande,

n fama nɛ a rakelide alɔ a singe.

¹² E man Edon masɔtɔma nɛ,

a nun si birin n xili saxi naxɛɛ xun
ma.»

Alatala xa masenyi nan na ki,

a fama nɛ na birin nakamalide.

¹³ Alatala xa masenyi nan ya:

«Wo wo yae rabi:

Lɔxɔɛɛ fama a lide,

xɛ sae nun xɛ xabae walima waxati
keren nɛ.

Wɛni bae nun xɛ sae, fan walima
waxati keren nɛ.

Wɛni gboma nɛ geyae fari,

han geyae birin bunda.

¹⁴ N nan n ma pama ragbilenma nɛ
a xɔnyi kelife ra konyiya kui.

E fama nɛ taa kanaxie tide, e saba-
tima dennaxɛ.

E wɛni bilie sima nɛ, e a wɛni min.

E laakɔɛ sama nɛ, e a bogi don.

¹⁵ N man e rasabatima nɛ e xa bɔxi
ma.

E mu kelima bɔxi ma sɔnɔn
n dennaxɛ fixi e ma.»

Wo Marigi Alatala xa masenyi nan
na ki.

Ala xa masenyi Annabi Abadiyasi be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui kui, Annabi Abadiyasi a Ala xa kalamui masenma Edon bɔnsɔɛ xa fe ra. A nɔndi naxan fala a findi nɔndi hagige nan na ibunadama birin be. A masenyi fanyi tima ngaxakerenya xa fe ra. A lanma won xa won tuli mati na seriye ra.

Edon benba singe findixi Esayu nan na, Isiyaga xa di singe Rebeka naxan barixi a be. A guli boore findixi Yaxuba nan na. Na di firinyie to nu na e nga tɛɛge, Ala naxa a masen Rebeka be a e findima si firin nan na naxee fama e bore gerede (Fe Fɔlɔ Fɔle 25:23). A naxe na di singe luma a xanbiratoe xa nɔɛ bun ma. Na kui Ala naxa barake sa Isiyaga xa di Yaxuba ma, a findi benba ra a xa pama Isirayila be. Esayu tan findi Edonkae benba singe nan na. E xa bɔxi nu na Isirayila nun Yudaya bɔxi nan fuge ra.

Ne wuyaxi dangi xanbi, Isirayila nun Yudaya naxa e kobe raso Alatala ra, a fa e xanin konyiya kui Babilon bɔxi ma. Ala xa pama nu na na tɔɔre kui temui naxe, e ngaxakerenya naxee findixi Edonkae ra, e mu tin e malide fefe ma, e jan naxa nde sa e xa tɔɔre xun. Hali Ala to nu wama Yudaya jaxankatafe e xa yunubie xa fe ra, na maraɲaaxui xa fe ra Edonkae naxan naminixi Ala xa pama ma, na mu a kenɛn. Ngaxakerenya fanyi mu nu na na ra.

Yi masenyi xɔrɔxɔɛ Esayu bɔnsɔɛ be a fatanxi na yunubi mɔɔli nan na. Ala xa won mali ngaxakerenya binyade alɔ Ala wama a xɔn ma ki naxe. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Abadiyasi be

Alatala xa masenyi Edon pama be

1 Annabi Abadiyasi xa laamatunyi nan ya.
Marigi Alatala xa masenyi Edon pama xa fe ra.
Muxu bara xibaaru nde me kelife Alatala ma.
Mixi nde xɛɛxi pamanɛ ma yi yaa-mari ra:
«Wo keli! Won xa siga Edon gerede!»

2 «N i magoroma ne sie tagi, i fa lu yaagi kui.

3 I xa yete igboya bara i madaxu, i tan naxan sabatixi fɔnmɛe ra geyae kɔn na.

I a falama, «Nde nɔma n nagorode lanbanyi?»

4 Hali i te koore ma alɔ sege, i sa i tɛɛ sa tunbuie ya ma, n tan i ragoroma ne han bɔxi.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

5 «Xa mupɛtie soma i xɔnyi kɔɛ ra, e mu e waxɔnse tongoma xe e hayi na naxan ma?

Xa sansi xabee fama i xɔnyi, e mu tɔnsɔɛ ndee luma xe naa?

6 Kɔnɔ Esayu bɔnsɔɛ tan, e harige birin bama ne e yi, e xa naafuli nɔxunxi tongoma ne.

7 Wo saata tongo booree wo kerima ne wo xa bɔxi ma.

Wo mali booree wo yanfama ne, wo nun naxee nu wo deɲema lenge keren kui,
nee gantanyi tema ne wo ya ra.»

8 Alatala xa masenyi nan ya:

«N lɔnnilae sɔntɔma ne Edon bɔxi ma na lɔxɔɛ,

n xaxilimae faxama ne Edon benba Esayu xa geyae fari.

9 E benba Teman xa sɔɔrie gaaxuma ne,

e birin fa sɔntɔ Esayu xa geya longori.

10 Wo na gbaloe sɔtɔma ne wo xa fe jaaxi ma

wo naxan nabaxi wo ngaxakerenya Yaxuba bɔnsɔɛ ra.

Yaagi dusuma ne wo xun na, wo fa jɔn abadan.

11 Na ԼՈՒՅԷ e yaxuie to e xa bannaya xanin,

e na raba nԷ wo ya xօri.

E to so e xa taa kui, e xa Darisalamu findi e gbe ra,

wo nu saxi e yaxuie dԷ ra.

12 Wo mu lan wo xa յԷլօxin wo ngaxakerenyie xa tօօրԷ ra.

Wo mu lan wo xa sԷԷwa Yuda bօnsօԷ xa gbaloe ra.

Wo mu lan wo xa wo yetԷ igbo e xa tօօրԷ kui.

13 Wo mu lan wo xa so n ma յama xa taa kui a kasare ԼՈՒՅԷ.

Wo mu lan wo xa yo e ma e kasare ԼՈՒՅԷ.

Wo mu lan wo xa e harige ba e yi e kasare ԼՈՒՅԷ.

14 Wo mu lan wo xa wo nօxun kira dԷ ra e xa mixie faxafe ra

naxee e gixi gere ma.

Wo mu lan wo xa e sa e yaxuie sagoe e xa kasare ԼՈՒՅԷ.»

15 «Alatala xa kiiti ԼՈՒՅԷ na fafe si birin bԷ.

I naxan naba, na nan nabama i fan na.

I xa wali sare gbilenma nԷ i ma.

16 Wo n ma xօnԷ naxan sօtօxi n ma geya sԷniyenxi fari,

sie fan fama nԷ na mօօli sօtօde han e bօnsօԷ յօn.

17 Kօnօ mixi fama kisi sօtօde Siyoni geya fari.

Menni findima yire sԷniyenxi nan na.

Yaxuba bօnsօԷ fama nԷ a ke masօtօde.

18 Yaxuba bօnsօԷ nun Yusufu bօnsօԷ luma nԷ ալօ tԷ,

naxan Esayu bօnsօԷ ganma ալօ sԷxԷ.

Mixi yo mu kisima Esayu bօnsօԷ ya ma.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

19 «Negewikae Esayu xa geyae suxuma nԷ,

Sefelakae Filisitakae xa bօxi ton-goma nԷ,

a nun Efirami nun Samari bօxie.

Bunyamin bօnsօԷ fan Galadi bօxi sօtօma nԷ.

20 Yi Isirayilaka naxee gbilen e fama nԷ nօde Kanaan bօxi ra han Sarepeta.

Darisalamukae naxee gbilen Se-farada,

nee fama nԷ Negewi taaԷ suxude.

21 Mixi naxee geenima nu fama nԷ tede Siyoni geya fari,

e xa Esayu xa geyae yamari.

Mangeya luma Alatala nan bԷ.»

Annabi Yunusa xa taruxui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Yunusa xa taruxui findixi masenyi belebele nan na ibunadama be. Alatala bara si wuyaxi daa, a e rasabati yire keren dunija ma. E to findi a xa daalisee ra, a wama ne e xa fe birin xa sooneya, e xa lu bojesa kui, e man xa a xa nondi kolon. Ala mu tinma si yo xa fisa boore be. E birin lan a ya i.

Kono adamadie luma tantan na menni ne, e fa a mapoxun e fisa e boore be, e man Ala kolon dangife booree ra. Na yete igbona findixi fe naaxi nan na Ala mabiri. A wama ne a xa xibaarui xa yensen dunija birin ma, kono ndee mu tinma na ra. Annabi Yunusa findixi na misaali nan na.

Alatala to Annabi Yunusa xee Asiriya boxi ma a xa nondi kawandi e be, Annabi Yunusa mu tin na rabade xonnanteya xa fe ra. Asiriyakae nu findixi Isirayilakae yaxuie nan na. Na nan a toxi, Annabi Yunusa naxa nate tongo a xa a gi, alako a naxa Ala xa xeraya raba. Tondife Ala waxonfe ra, na findi ne fe xoxoxe ra Annabi Yunusa be, a fa a kolon a nu lan ne a xa bira Ala xa yaamari nan foxo ra.

Annabi Yunusa to na raba, kaabanakoe belebele naxa raba. Asiriya nama naxa fa bora Alatala foxo ra, e fa a batu. Annabi Yunusa fan naxa a kolon a boje kui a Ala xa xanunteya gbo si birin be. E rafan a ma, a man wama e rakisife e xa yunubie ma.

A lanma won tan fan xa na masenyi hagige fahaamu, a xa so won sondonyi kui. Xonnanteya gbo sie tagi to loxo. Na mu findima fe fanyi ra ibunadama be. Ala mu wama na xon, barima a kolon na gere nan tun naminima naxan findima toore xungbe ra. Xanunteya

nan fan. Won si birin lan Alatala ya i. Won birin xa won xinbi sin a bun ma. Ala xa a niya won xa kafu won boore ma xanunteya kui. Amina.

Annabi Yunusa xa taruxui

Annabi Yunusa a gife Ala xa xeraya ma

¹ Alatala naxa a masen Amitayi xa di Yunusa be, ² «Keli, i siga taa xungbe naxan xili Ninewe, i xa n ma nate xoxoxe masen e be naxan fatanxi e xa fe naaxie ra n naxee toxi n na dennaxe.» ³ Kono Annabi Yunusa to wa a gife Ala xa xeraya ma, a naxa nate tongo a xa siga Tarasisi. A naxa goro Yafa wafu ra, a kunkui to naxan nu sigafe Tarasisi. A naxa kunkui masundi fi, a baki kunkui kui mixie xun ma sigafe ra Tarasisi, alako a xa a makuya Alatala ra.

⁴ Na kui Alatala naxa foye xungbe ramini baa ma, a findi turunnaade ra, a kunkui imaxa han a wa a kanafe. ⁵ Kunkuimae naxa gaaxu, kankan naxa a de rawa a xa ala be. E naxa nde ba kunkui xa kote ra, e a woli baa ma alako nde xa ba a binye ra. Yunusa naxa goro kunkui botini ma, a a sa menni, a xi paxi. ⁶ Kunkui kepini naxa siga a yire, a a fala a be, «I tan na xife ne? Keli, i xa i xa ala maxandi. Temunde a noma ne kinikinide won ma, a won natanga yi gbaloe ma.»

⁷ Kunkuimae naxa a fala e booree be, «Won xa kanda bun alako won xa a kolon, naxan yi gbaloe bendunxi won ma.» E to na raba, a naxa ilan Yunusa ra. ⁸ E naxa a maxarin, «Nde yi gbaloe bendunxi muxu ma? I munse wali rabama? I kelixi minden? Si mundun na i ra?» ⁹ Annabi Yunusa naxa e yaabi, «Eburu nan n na. N Alatala nan batuma, Ala naxan na koore ma, naxan baa nun boxi daa.» ¹⁰ Na kui kunkuimae naxa gaaxu ki fanyi ra, e a fala a be, «I yi rabaxi munfe ra?» A naxa a fala e be a nu a gife Alatala nan ma.

¹¹ Baa xa xaape to nu gboma nan tun, e naxa a maxarin, «Muxu xa munse raba i ra, alako baa xa a raxara muxu be?» ¹² Annabi Yunusa naxa e yaabi, «N a kolon a yi turunnaade xungbe xun tixi wo ra n tan nan ma fe ra. Wo xa n woli baa ma. Na kui a raxarama ne.»

¹³ Kunkuimae naxa kata laala bade e xa xare masoto, konon na mu sooneya. Baa nu sigama xaape ra nan tun e xili ma. ¹⁴ Na temui e naxa Alatala maxandi, «Alatala, muxu bara i maxandi i xa muxu ratanga yi xeme xa faxe ma. Mixi fanyi nii bafe kote naxa doxo muxu xun ma, barima i tan Alatala na i waxonfe nan tun nabafe yi ki.» ¹⁵ Na fala xanbi, e naxa Yunusa tongo fa, e a woli baa ma. Baa xa xaape naxa dan. ¹⁶ Na fe naxa na mixie ragaaxu Alatala ya ra ki fanyi ra. E naxa serexe ba Alatala be, e kere tongo a be.

2

Annabi Yunusa xa Ala maxandi

¹ Alatala naxa yexe xungbe nde yamari baa ma a xa Yunusa gerun. Yunusa naxa lu yexe furi kui fejejen saxan, ke saxan. ² A naxa a Marigi Alatala maxandi yexe furi kui yi ki:

³ «Alatala, n to n xui rate i ma n ma boje mini kui,

i bara n yaabi.

N to i xili kelife aligiyama,

i bara n xui me.

⁴ I to n woli baa botini ma, ye bara n makoto, i nu fa i xa moronyie radin n ma.

⁵ N naxa a mapoxun i bara n keru, konon n a kolon n man fama ne i xa banxi seniye nxi tode.

⁶ N naxa madula ye xora, baa naxa non na.

Baa nooge naxa filin filin n konyi ma.

⁷ N goro ne baa botini ma han geyae folode.

N nu na geeli aligiyama,

konon i tan Marigi Alatala, i naxa n namini na yili tilinxi kui n pipe ra.

⁸ N nii to nu na bafe n fate i, n naxa n mapoxun Alatala ma. N ma maxandi naxa siga han a sa i li, i xa horombanxi seniye nxi.

⁹ Mixi naxee e nii taxu kuye senbetare ra, nee e yete raganma hinne fanyi nan na.

¹⁰ Konon n tan tantui beeti nan bama i be serexe ra, n na n ma kere tongoxi rakamalima ne.

Kisi fatanxi Alatala nan na.»

¹¹ Na dangi xanbi, Alatala naxa yexe yamari, a xa sa Annabi Yunusa boxun xare ma.

3

Annabi Yunusa Alatala xui rabatufe

¹ Alatala naxa gbilen masenyi ti ra Yunusa be, a naxe, ² «Keli, i siga yi taa xungbe naxan xili Ninewe. I xa sa n ma xera iba e be, n i tixi naxan na.» ³ Annabi Yunusa naxa keli a siga Ninewe, alo Alatala a masen a be ki naxe. Taa nan nu Ninewe ra naxan xungbo ki fanyi ra xi saxan jere rabama dennaxe.

⁴ Annabi Yunusa to fejejen keren jere raba taa kui, a naxa yi masenyi ti folo, «Xi tongo naani nan luxi, Ninewe taa xa kana.» ⁵ Ninewekae naxa la Ala ra, e birin fa sunyi suxu, e sunnunyi dugi ragoro e ma tuubi fe ra, keli bannae ma han misikiine.

⁶ Yi xibaarui to Ninewe mange li, a fan naxa keli a xa kibanyi kui, a a xa mange donma rate a ma, a a sunnun dugi ragoro a ma, a fa sa doxo te xube xora tuubi fe ra.

⁷ Na kui a naxa yi masenyi ti Ninewe be, «Mange nun a xa kungtie xili ra, sunyi bara maxandi mixie nun xurusee birin ma. ⁸ Mixie nun xurusee birin xa sunnun dugi ragoro e ma, e xa Alatala xili senbe ra, birin xa gbilen a xa kira jaaxi nun e xa kobina foxo ra. ⁹ Nde a kolon xa Ala mu a xa nate tongoxi masarama, a won natanga a xa xone gbe ma, a fa won nakisi faxe ma?»

¹⁰ Ala to a to Ninewekae bara tuubi, e bara e kobe so e xa kira jaaxi ra, a naxa kinikini e ma, a mu gbaloe ragoro e ma sɔnɔn, alo a nu bara a jaanige ki naxe.

nun a xanbi na dennaxe, naxee mu fe fanyi nun fe jaaxi tagi raba kolon, xurusee gbegbe fan na dennaxe?»

4

Annabi Yunusa xɔnɔfe

¹ Na fe mu nu rafanxi Annabi Yunusa ma fefe ma, a fa xɔnɔ. ² A naxa a fala Alatala be, «Alatala, n mu nu yi fe xa falama n to nu na n xɔnyi temui naxe? N na n gi yi nan ma sigafe ra Tarasisi, barima n nu a kolon Ala nan i ra, naxan hinne nun kinikini masenma mixie be, naxan mu xɔnɔma mafuren, naxan xa xanunteya gbo, naxan gbilenma a xanate tongoxi foxo ra, a gbaloe lu na a nu wama naxan nabafe. ³ Yakosi Alatala, n nii tongo, barima n faxaxi nan fisa n baloxi be.» ⁴ Alatala naxa a maxarin, «A lanma i xa xɔnɔ yi fe ma yi ki ne?»

⁵ Annabi Yunusa naxa mini taa fari ma, a sa doxo taa sogetede mabiri leele bun ma, a naxan yailan a yete be. A nu wama a tofe ne fe naxan fama rabade Ninewe ra.

⁶ Alatala naxa wuri bili nde rabula a a ti Yunusa xun ma, alako a niini xa ti a xun, a naxa soge xa xone kolon. Yunusa naxa jalexin ki fanyi ra na wuri bili niini xa fe ra. ⁷ Kono na loxo kuye iba, Ala naxa a niya kuli nde xa sa na wuri bili don, a xa xara. ⁸ Soge to mini, Ala naxa foye fure ramini kelifa sogetede, a sogexoxoxe ti Yunusa ma. Na naxa a niya Yunusa ya naxa iforo, a fa wa faxafe. A naxa Ala maxandi, «N faxaxi fisa n baloxi be to.»

⁹ Ala naxa Annabi Yunusa maxarin, «A lanma i xa xɔnɔ yi wuri bili xa fe ma yi ki?» Yunusa naxa a yaabi, «Iyo. N xonoxi han n jaan wama ne n xa faha!» ¹⁰ Alatala naxa a masen a be, «I tan menixi yi wuri bili nan ma, i mu naxan sixi, i mu naxan namoxi. A bulaxi koe keren nan na, na kuye iba, a man naxa faha. ¹¹ A mu lanma xe n tan xa kinikini Ninewe ma, yi taa xungbe, mixi wulu keme moxonen

Ala xa masenyi Annabi Mika be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Mika xa kitaabui nondi hagige masenma to mixie be. Ala mu wama fe naaxi xon, a yunubi birin xonma a boje birin na. Na kui ibunadama na keli Ala xa kira xon ma, Ala xa tinxinyi a niyama ne a xa na mixie paxankata e xa fe rabaxi ma. E na findi a xa pama ra, e na findi pama ra naxan mu a kolon, e birin halakima ne na yunubie xa fe ra.

Na fahaamufe mu xoxoxo adamadie be, barima e fan na fe naaxi nde to, e boje tema ne han. E na a to e xa mangee na setaree toorofo alako nde xa sa e yete xa naafuli xon ma, e xonoma ne. Na xone maniya Ala xa xone tinxinxira. Fe naxan mu rafan Ala ma, fe fanyi mu a ra. A mixi tooroma ne!

Kono Ala xa xone fatanxi a xa boje fanyi nan na. A to wa ibunadama xa fe xa sooneya, a na Sentane xa kasare wali to, a xonoma ne, a man gere ti na xili ma. Yunubi raba paxankatafe kelixi na nan ma. Kono na boje fanyi man a niyama ne Alatala xa kate birin naba alako a xa ibunadama ragbilen a xa kira fanyi ma. A mu wama e paxankatafe tun. A wama ne e xa gbilen a ma, e xa kisi soto kira fanyi xon ma.

Annabi Mika nu Ala xa masenyi tife Isirayila nun e yaxuie be, kono a tide gbo to mixie fan be. Won fan xa fahaamui soto yi masenyi kui: a yunubi mu rafan Ala ma, a fama yunubitoe paxankatade, a nun a wama mixi rakisife e xa yunubie ma alako e xa jere a waxonfe fanyi kui. Ala xa won mali na kisi tinxinxira sotofo ra. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Mika be

Ala xa xone Isirayila nun Yudaya

be

¹ Alatala xa masenyi nan ya a naxan ti Annabi Mika Moresetika be Samari nun Darisalamu xa fe ra. A ti a be Yudaya mange Yotami, Axasi, nun Xesekiya xa waxati ne.

² Dunija si birin, wo xa wo tuli mati n na.

Ibunadama birin naxee na yi bende fuji fari,

wo xa n ma masenyi rame,

won Marigi Alatala fama wo kala-mude naxan na,

kelife a xa horomobanxi seniyenxi kui.

³ Wo xa a mato, Alatala na fafe kelife a xa lingira,

a na gorofe geyae fari, a a jere.

⁴ Geyae na xunufe a sanyi bun ma, alo kumi dole naxan sama te fe ma, alo ye naxan susufe kelife yire itexi.

Geyae na ibofo, e findi gulunbae ra.

⁵ Na birin kelixi Yaxuba bonsoe xa murute nan ma,

a fatanxi Isirayila pama xa yunubie nan ma.

Nde Yaxuba bonsoe ramurutaxi?

Samari xa mu a ra?

Nde kuye batude tixi yire itexi fari Yudaya?

Darisalamu xa mu a ra?

⁶ Na kui n fama Samari findide geme malanxie nan na,

n a findi weni sansi side ra.

N a xa geme bilie rabira, n e radin gulunbae kui,

han a xa banxie bunyi lu kene ma.

⁷ N a xa kuyee butuxunma ne, n a xa batu see ganma ne te ra,

n a xa ala masolixie xun nakanama ne.

Nee foloxi bafata nan na naxan nawalixi langoe sare ra,

nee man findima bafata nan na langoe sare fima naxan na.

⁸ N fama sunnunde na nan ma, n na n kui iwa.

N na n jere ma ne n sanyi nun n fate mageli ra,

n na n gbelegbele xui itema ne alo wulai bare,

n na n kui iwa alo xundi.

⁹ Samari xa fure jaaxi mu noma dandande, a man bara din Yudaya boxi ra, han a bara Darisalamu masoto n ma nama sabatixi dennaxe.

¹⁰ Wo naxa na fe rakolon Gatikae ra de wo wa xui ra. N doxoxi xube xora sunnunyi kui Beti Leyafera.

¹¹ Safirikae, wo xa dangi wo mageli ra yaagi kui.

Saanan jama mu suusama minide. Wo mu noma wo xaxili tide Beti Eseli ra, e fan na wafe.

¹² Marotikae bara lu kontofili kui, barima gbaloe bara goro kelife e Marigi Alatala ma, a Darisalamu naade li.

¹³ Lakisikae, wo xa soori ragisee yailan.

Wo bara a niya Siyonikae xa muruta Ala ma, Isirayila bara bira wo xa yunubie foxo ra.

¹⁴ I tan nun Moreseti Gatikae fan-tanma na nan ma, Akisibukae fama ne Isirayila mange yanfade.

¹⁵ Maresakae, n gerefa gbete xema ne a xa wo gere.

Isirayila mange jalama sigama ne Adulama.

¹⁶ Wo wo xunye bi alo yube, sunnunyi xa fe ra, barima wo xa di xanuxie fama xaninde konyiya kui paman ma.

2

Naxankate nun kisi

¹ Naxankate na mixie be, naxee e mapoxunma maifuya nun fe jaaxi rabafe ma e sa temui, kuye nefi iba, e fa fe kobie raba, barima na noe na e yi ra.

² E na mile xee ma, e nee ba e kanyie yi ra.

E na mile banxie ma, e nee tongo e senbe ra.

E fu mixi ma, e a xa banxi mupa.

E fu mixi ma, e a ke rasuxu a yi.

³ Na xa fe ra, Marigi Alatala naxe,

«N jaxankate doxoma ne na mixi mooli ma, wo mu noma wo ratangade naxan ma.

N fama wo xun gorode na jaxankate temui.

⁴ E wo xa fe ifalama taali daaxi ne na loxoe,

e wo masigi a mayele ki ma,

e nu fa a fala,

«Muxu xa fe bara kana feo.

Muxu xa boxie bara ba muxu yi ra.

A bara e ba muxu yi, a e so muxu yaxuie yi ra.»

⁵ Na nan a ra, wo mu mixi yo sotoma Alatala xa jama ya ma,

naxan noma boxi itaxunde wo be Ala xa tonxumae saabui ra.

⁶ E xa namijonmee a falama,

«Ba yi masenyi mooli tife,

namijonme mu lanma a xa na fala.

Won mu fama lude yaagi yo kui.

⁷ Yaxuba bonsoe, a lanma a xa fala,

Alatala xonoma a bonje ma?

A darixi na wali mooli raba ra?»

Alatala naxa e yaabi,

«N ma masenyie mu fanxi xe tinxintoe be?

⁸ Yi waxati n ma jama bara lu alo n yaxui.

Wo donma fanyi bama dangi mixie ma,

naxee fafe bonjesa kui kelife gere sode.

⁹ Wo n ma jama xa ginse kerima e xa banxi fanyie kui,

wo e xa die xa xunnakeli bama e yi ra n naxan fi e ma.

¹⁰ Wo keli, wo siga,

n bara yi boxi ba wo yi ra sabatide ra,

barima a mu seniye, a bara kana kerenyi ra.

¹¹ Xa wule fale nun mixi madaxui fa a fala wo be,

«Wo fama beere nun weni sotode»,

na mixi mooli nan nafan wo ma namijonme ra.»

¹² «Yaxuba bonsoe, n wo birin malanma ne.

Isirayila mixi donxoe, n wo xun lanma ne.

N wo malanma ne, alɔ yexese naxee
malanma goore kui,
alɔ xurusee naxee na fili ma e de
madonde.
Nama gbege sabatima ne naa.
13 E xa mange fama ne taa tete
ibode,
a fa ti nama ya ra,
a e birin naminima ne naa.
Alatala nan findi e xunyi ra.»

3

Isirayila yareratie xa yunubie

1 N naxee, «Yaxuba bɔnsɔe mangee,
Isirayila yareratie, wo xa wo tuli
mati.
Wo tan xa mu daxa wo xa seriye
kolon?
2 Kɔnɔ wo fe fanyie xɔnma, fe jaaxie
nan nafan wo ma.
Wo mixie tɔɔɔma han,
a luxi ne alɔ wo e xa kiri nun sube
bama e fatee ma,
3 wo na ibolon a xuntunyie ra,
wo a jin tunde kui, wo fa a don.»
4 Na mixi mooli fama ne Alatala
xilide,
kɔnɔ a mu e yaabima.
Na lɔxɔe a a kobe soma ne e ra,
barima e jere ki mu fan.
5 Alatala xa masenyi nan ya,
«Wo tan namijɔnmɛ naxee n ma
nama rafantanma,
naxee bɔjɛsa masenma mixie be
naxee wo kima,
kɔnɔ wo mixie tan gere naxee wo
kuma.
6 Na xa fe ra, kɔe soma ne wo xun,
wo mu toe tima, wo mu laamatunyie
sɔɔma, wo luma dimi nan kui
tun.
Soge dulama ne na namijɔnmɛ
xun,
yanyi fan ifɔɔɔ e be.
7 Se matoe yaagima ne, naxee yare
toma, e xun sinma ne,
e e yatagi nɔxun,
barima n tan Ala mu e yaabima.»
8 Kɔnɔ Ala Xaxili Seniyenxi bara
senbe fi n ma,
tinxinyi nun limaniya bara lu n yi
ra,

alako n xa Yaxuba bɔnsɔe rakolon
e xa murute ra,
n xa Isirayila xa yunubie masen a
be.

9 Wo tan Yaxuba bɔnsɔe yareratie,
wo tan Isirayila nama xa mangee,
wo xa wo tuli mati n na.
Wo na tinxinyi xɔnfe,
wo a mafindi.

10 Wo na mixie nii bafe Siyoni tife ra,
wo na Darisalamu tife tinxintareya
kui.

11 E xa mangee kiiti sama kobiri
sɔtofe nan ma.
E xa serexedubee xaranyi tima naa-
fuli xa fe nan na.
E xa namijɔnmɛ masenyie tima e
xa geeni nan ma.

Kɔnɔ e birin e ya tima Alatala ra,
e nu a fala mixie be,
«Alatala mu na xe won ya ma?
Naxankate yo mu won lima.»

12 Wo xa fe nan yati a niyama Siyoni
fama buxade alɔ xe,
Darisalamu findima ne geme
malanxie ra,
fotoɔnyi fa bula hoɔmɔbanxi ra-
bilinyi ma.

4

Alatala xa xunnakeli

1 Temui fama a lide,
Alatala xa banxi tixi geya naxan fari,
na fama ne tide geya birin xun ma.
A itema ne tentenyi birin be,
pamae luma ne siga ra menni.

2 Si gbege e xun tima ne naa ra, e a
fala,

«Won xa siga Alatala xa geya fari,
Yaxuba Marigi Ala xa banxi.
A won xaranma ne a xa seriye ra,
alako won xa won jere a xa kira xɔn
ma.»

Seriye fatanma Siyoni nan na,
Alatala xa masenyi kelima
Darisalamu nan kui.

3 A findima ne kiitisa ra si gbege
tagi,

a fa si senbema e xa gere rapɔnde
duniya birin kui.

E e xa santidegema e xabuma sari xa
kerie nan na,
e e xa wɔɔɔtee yailan tanbee ra.

Si yo mu a xa santidegema itema si
gbete xili ma sonon.

Na waxati, mixie mu gere mooli yo
matinkanma.

⁴ E tima e xa weni sansi nan seeti
ma,

e doxo e xa xore bili niini bun ma.
Mixi yo mu fama e boje raminide,
barima Alatala Senbema bara
woyen.

⁵ Si birin noma jerede e xa alae
waxon ki ne,

konon won tan won jereama Alatala
nan waxon ki abadan.

⁶ Alatala naxa a masen,
«Loxoe nde fama, n lanyurutoe
malanma ne.

N mixie xunlanma ne, n naxee
rayensenxi toore kui.

⁷ N lanyurutoe findima ne mixi
kisixi donxoe ra,
n mixi rayensenxie findima ne si
senbema ra.

Alatala nan tima e xun ma Siyoni
geya fari abadan.

⁸ I tan Siyoni, naxan a joxo sama
nama xon ma,

naxan findixi taa makanta xi ra,
noe fisamante gbilenma i tan nan
ma,
mangeya fa lu Darisalamu yi ra.»

⁹ Wo fa gbelegbelema munfe ra?

Mange mu na wo xonyi sonon?

Wo rasima bara faxa?

Na bara a niya wo xa tooro alo gine
naxan na ditinyi ra?

¹⁰ Siyonikae, wo furie xa wo matolin
alo furi gine,

barima e wo raminima ne taa kui,
wo fa xi burunyi.

E wo xaninma Babilon konyiya kui,
konon menni wo fama ne fulunde.

Alatala wo bama ne wo yaxuie
belexe i.

¹¹ Konon yakosi si gbegbe tixi wo xili
ma,

a falafe ra, «Siyoni xa yaagi won ya
xori!»

¹² Nee mu Alatala xa mapoxunyi
kolonxi, e mu a xa wali fahaamuxi.

Alatala bara e malan lonyi ma maale
bonboma dennaxe.

¹³ Siyonikae, wo keli wo xa e bonbo.
N wo senbe gboma ne alo tuura,

naxan ferie yailanxi wure ra, naxan
tore findixi wure gbeeli ra.

Na kui wo jamane wuyaxi butuxu-
nma ne,

wo e xa naafuli findima n tan
Duniya Marigi Alatala nan
gbe ra.

¹⁴ Yakosi wo xa wo fatee maboo
sunnunyi ma,

barima e na won ma taa suxufe,
e na Isirayila jama xa mange
bonbofe a yatagi ma wuri ra.

5

Isirayila Nakisima

¹ «I tan, Beteleemu Efarata, naxan
xurun Yuda xabilee ya ma,
mixi nde minima ne i ya ma naxan
Isirayila yamarima n be.

A xa fe foloxi temui dangixi ne
naxan makuya pon.»

² Na na a toma, Alatala Isirayila
raboloma,

han furi gine fa a xa di baride.

Na temui, na di ngaxakerenyie
donxoe fama ne gbilende
Isirayila.

³ A kelima ne, a ti a xa xurusee ya
ra,

a e de madon a Marigi Alatala Xili
Xungbe Kanyi senbe ra.

E sabatima ne a fanyi ra,
barima a xa xunnakeli duniya birin
lima ne.

⁴ A tan nan findima won ma bojesa
ra.

Asiriyakae na fa won ma boxi ma,
e so won ma yire makantaxie kui,
won kantama solofere nun mange
solomasaxan nan kelima e xili
ma.

⁵ E Asiriya boxi yamarima ne san-
tidegema ra,

e doxo Nimirodi xa boxi xun ma
tanbe ra.

Won ma mange won bama ne
Asiriyakae yi ra,

e na tungan won ma naaninyi xun ma, e so won ma boxi kui.

⁶ Yaxuba bɔnsɔɛ dɔnxɔɛɛ luma nɛ dunija sie ya ma, alɔ xini naxan kelima Alatala ma, alɔ tunɛ ye naxan dɔxɔma burexɛ ra.

E mu e xaxili tima ibunadama ra, e mu e yetɛ taxuma mixi yo ra.

⁷ Yaxuba bɔnsɔɛ dɔnxɔɛɛ luma nɛ dunija si gbegbe ya ma, alɔ yetɛ naxan tima wulai subee tagi, alɔ yetɛ yɔrɛ naxan jɛrɛma xurusee ya ma,

a fa dutun ndee ma, a e ibɔɔ, mixi yo mu nɔma e bade a yi ra.

⁸ I xun nakelima nɛ i yaxuie ya i, e birin sɔntɔ.

⁹ Alatala naxa a masen, «Lɔxɔ nde fama a lide, n wo xa soee nun wo xa sɔɔri ragisee xa fe kanama nɛ.

¹⁰ N wo xa boxi xa taae kanama nɛ, n wo xa yire makantaxie rabira.

¹¹ N wo xa duureya kanama nɛ, n wo xa se matoe rayensen ye.

¹² N wo xa kuyee nun wo xa gɛmɛ masolixi birin kanama nɛ. Na tɛmui, wo mu suydima se yailanxie bɛ sɔnɔn.

¹³ N wo xa Aseri wuri masolixie talama nɛ wo tagi, n wo xa taae kanama nɛ,

¹⁴ n n gberɔxɔma xɔnɛ nan kui, sie ma naxee mu tin n xui suxude.»

6

Alatala xa kalamui

¹ Wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra:

«Keli, wo xa wo xa kalamui ti geyae ya xɔri, dunija birin xa i xui mɛ.

² Geya naxee na dunija ma kabi a fɔlɛ, wo xa n tan Alatala xa kalamui mɛ, n naxan tima n ma jama Isirayila xili ma.»

³ «N ma jama, n munse rabaxi wo ra? N kote mundun dɔxɔxi wo xun ma?

Wo xa n yaabi.

⁴ N wo raminixi nɛ Misira boxi ra, n wo xun sara konyiya kui.

N naxa Munsa, Haruna, nun Mariyama xɛɛ wo raminide.

⁵ N ma jama, wo xa wo ratu a ma, Mowaba mange Balaki nu wama naxan nabafe wo ra,

a nun Beyori xa di Balami xa yaabi.

Wo xa wo ratu wo xa biyaasi ma kelife Sitimi han Giligali,

Alatala xa fe tinxinxie a naxee rabaxi wo bɛ.»

⁶ N fama munse ra Alatala bɛ n xa Mange Ala batu?

A lanma n xa fa sɛrɛxɛ nan na a bɛ, sɛrɛxɛ gan daaxi alɔ ninge naxee bara jɛ keren sɔtɔ?

⁷ Alatala wama yɛxɛɛ kontonyi gali nan xɔn ma,

xa na mu a ra, ture gbegbe naxan mu jɔnma?

A lanma n xa n ma di singe ba sɛrɛxɛ ra n ma yunubi sare ra?

N di naxan sɔtɔ, na nɔma findide na xafari se ra?

⁸ Ala bara adamadi rakolon fe ra naxan fan,

a wama i xa naxan naba?

A wama nɛ i xa tinxin, dugutɛgɛya xa rafan i ma,

i man xa bira Alatala fɔxɔ ra yetɛ magore kui.

⁹ Alatala na taakae xilife.

Xaxilima fama na tode, a fa gaaxu Ala ya ra.

«Wo wo tuli mati a xa kiiti ra, wo naxa wo kobe so na kiitisa ra.

¹⁰ Naafuli na wo xɔnyi wo naxan sɔtɔ tinxintareya kui?

Maniya se kamalitaree na wo xɔnyi n naxee xɔnxi?

¹¹ N nɔma dijɛde maniya se tinxintaree kanyi ma?

¹² Taa bannae findixi fe kobi rabae nan na,

taakae wule nan tun falama, e mixie madaxu.»

¹³ «Na kui n bara wo tɔɔrɔ fɔlɔ, n xa wo halaki wo xa yunubie xa fe ra.

14 Wo wo degema ne, kono wo mu fama lugade, wo donse ragatama ne, kono a mu luma naa.
Na bama ne wo yi ra santidegema ra.
15 Wo xe sama ne, kono wo mu a xabama, wo oliwi bogi bunduma ne, kono wo mu a ture donma, wo weni bogi dunduma ne, kono wo mu a minma.
16 Wo bira ne Omiri xa yaamarie foxo ra, wo Akabu xa naamunye findi wo gbe ra.
N wo sontoma na nan ma, n wo xa jama findima ne mayele se ra dunjia ya xori, n wo luma ne yaagi kui sie tagi.»

7

Ala xa jaxankate nun a xa kisi

1 N na toorofo yi ki!
N luxi ne alo mixi naxan sigama sansi bogi bade a ba temui, kono a mu weni bogi toma naa, a mu xore fanyi lima wuri kon na alo a wama a xon ma ki naxe.
2 Ala xanuntenye bara jon boxi ma, tinxintoe keren mu luma naa. E birin na e boore toorofo a jaaxi ra, kankan gantanyi tema a ngaxakere nyi be.
3 E birin fata fe jaaxi rabade. Mangee, nee wama buna tinxintare xon ma. Kiitiseae, nee kiiti sama kobiri nan tun ma fe ra. Kuntigie, nee fan e xa wasabaliya masenma. E birin na fe keren ne.
4 Naxan na fisamante ra wo ya ma, na tan luma ne alo tunbe xone.

Ala xa kiiti loxo bara a li, alo jama makante a fala ki naxe. Nama boje mini temui bara fa.
5 Wo naxa la wo de fan boore ra, wo naxa la wo xanuntenyi ra, hali wo xa gine naxan a sama wo fe ma, wo naxa wo xa gundo birin masen a be.

6 Na waxati di xeme a baba maberema ne, di gine ti a nga kanke i, mamadi nun a xa mori nga konpema ne.
Kankan yaxui findima a bari boore yati nan na.
7 Kono n tan, n ya tima Alatala nan na, n na n xaxili tima n nakisima Alatala nan na, barima n Marigi n xui suxuma ne.

8 I tan Isirayila yaxui, i naxa jalexin n ma toore ra. Hali n bira ne, n man kelima ne. Hali n lu ne dimi xora, Alatala nan na n ma yanbe ra.
9 N to yunubi raba Alatala ra, n fama ne a xa xone sotode han a kamali, a fa n xun mafalade, a a xa tinxinyi masen n be.
10 N yaxuie na na to, e yaagima ne. Singe e nu a falama, «I Marigi Alatala na minden?»
Kono na temui n tan nan e xa bire toma, e maboron sanyi ra alo boora naxan na kira ra.

11 I tan Isirayila, wo xa tete rakeli loxo fama ne, wo xa naaninyie igboma ne.
12 Na loxo mixie fama ne wo yire, kelife Asiriya nun Misira taae kui, kelife Misira boxi han Efirati xure, kelife baa nde ma a sa doxo baa gbete ra, kelife geya nde ma a sa doxo geya gbete ra.
13 Dunjia boxi fama ne kanade mixie xa wali jaaxie xa fe ra.

14 Meeni i xa jama ma, barima e findixi i ke nan na, naxee sabatixi e kerenyi ma fotonyi kui filli fanyi seeti ma. E xa e de madon a fanyi ra, alo e nu a rabaxi Basan nun Galadi boxi ma temui dangixi ki naxe.
15 N kaabanakoe masenma ne e be, alo e mini Misira boxi ra loxo naxe.

- 16 Sie na wo senbe to, e yaagima ne
e xa senbetareya kui.
- 17 E xube donma ne alo boximase,
e luma gaaxui nan kui won Marigi
Alatala ya ra, e fa seren.
- 18 Ala mundun na naxan maniya i
ra,
naxan yunubi xafarima,
naxan dijema a xa ke tongomae
donxose ma?
I mu xone ragatama abadan,
barima dugutegeya masenfe muxu
be a rafan i ma.
- 19 I man kinikinima ne muxu ma,
i fama ne muxu xa yunubie lude
naa,
i fa e woli baa botini ma.
- 20 I i xui rakamalima ne Yaxuba
bonsoe be,
i hinnema ne Iburahima bonsoe ra,
alo i i kali a ra muxu benbae be ki
naxe temui dangixi.

**Ala xa masenyi
Annabi Naxumu be
Masenyi nde yi
Kitaabui xa fe ra**

Asiriya xa mangeya nu bara senbe soto ne keme solomasaxan beenu Annabi Isa xa bari Isirayila boxi ma temui naxe. Na waxati pamane birin nu na a xa yaamari xorochoe bun ma. Ninewe nu findixi a xa mangataa nan na. Asiriyakae mu nu birama Alatala xa seriye foxo ra fefe ma.

Na kui Annabi Naxumu Isirayilaka naxa yi masenyi ti e xa fe ra. Masenyi na a ra naxan xorocho, barima e xa fe mu nu rafanxi Ala ma. Annabi Naxumu to ge Ala xa senbe magaaxuxi masende Asiriyakae be, a naxa a fala e be e fama gbaloe jaaxi sotoe e xa yunubie xa fe ra. Na kiiti nu fatanxi Ala nan na. Ala naxa Babilonkae xee Ninewe kanade ne keme senni beenu Annabi Isa xa waxati.

Na masenyi nu xorocho Asiriyakae be, kono a nu findixi fe fanyi nan na Isirayilakae be, naxee nu tooroama e yaxuie xa yaamari bun ma. Annabi Naxumu naxa a masen e be a yunubitoe fama e xa kobipa sare sotoe Alatala yi ra. Ala xa kiiti xorochoe Asiriyakae be, a nu limaniya fima Isirayilakae ma.

Hali to, Ala xa pama noma seewade na xa fe ra. E xa a kolon Alatala fama mixi jaaxie makiitide, a fa e sare ragbilen e ma. Won birin a kolon tinxinyi fan, kono a noma lude won be alo tinxintareya na sooneyafe yi dunipa kui, barima fe jaaxi gbo, tinxintoe fan na toorofe. Yi kitaabui a masenma won be tinxintare mu geenima, Alatala xa tinxinyi nan mixi geenima dunipa bende fupi fari nun aligiyama. Ala xa mixi birin makiiti a xa seriye ra. Amina.

Ala xa masenyi

Annabi Naxumu be

Ala xa xone Ninewe xili ma

¹ Masenyi xorochoe nan ya Ninewe xa fe ra, Ala naxan masen Annabi Naxumu Elekosika be.

Alatala magaaxu, a gberoxofe mu kanama.

² Alatala a gberoxoma ne, a xa xone senbe gbo a yaxuie mabiri, a mu dipema e ma mafuren mafuren.

³ Kono Alatala mu xonoma mafuren mafuren,

a senbe gbo han.

Alatala mixi jaaxi sare ragbilenma ne fe jaaxi rabae ma.

A xa jere luma ne alo turunnaade naxan xube ratema,

a tixi nuxuie fari.

⁴ A na xaape baa ma, a xorima ne,

a xure birin naxara,

a Basan nun Karemele findi gbengberenyi ra,

a Liban sansie lisima ne.

⁵ A geyae raserenma ne, e xunu alo kumi ture.

Boxi serenma ne a ya i, dunipa mixie boje minima ne.

⁶ Nde noma tide a xa xone ya ra?

Nde noma tide a xa bojete ya i?

A xa xone luma ne alo te, naxan gemse bulama.

⁷ Alatala fan, a kantari fima ne tooromixie ma,

a meenima ne mixie ma naxee e yete taxuma a ra.

⁸ Kono a Ninewe xun nakanama ne, a a yaxuie kerima dimi nan kui.

⁹ Ninewe, wo fere mundun fenfe Alatala xili ma?

A tan nan sontoe tima kerenyi ra.

¹⁰ E fama ne lude alo e kankanxi tunbe kunsie nan na,

alo e siisixi beere nan na,

alo sexe xaraxi naxan ganxi feo.

¹¹ Nineweka nde bara fe jaaxi raba Alatala ra,

a mixie rasixi fe kobi nan ma.

¹² Ala xa masenyi nan ya e xa fe ra:

«Hali wo yaxuie wuya, e xun fama ne rakanade, e jon.

N bara wo tan Yudayakae tóóró,
kónó n mu na rabama sónón.

¹³ Yakósi n wo bama né wo yaxuie
xa nóé bun ma,
n luutie bolon wo xirixi naxee ra.»

¹⁴ Alatala xa masenyi nan ya wo tan
Ninewekae xa fe ra:
«Wo bónsóé fama né jónde.
N wo xa kuye masolixie nun wo xa
kuye naxee yailanxi wure ra,
naxee na wo xa alae xa banxie kui,
n nee birin kanama né.
N wo sántóma né, barima wo
jaaxu.»

2

Ninewe xa jaxankate

¹ Xéera na fafe geyae fari,
a fafe xibaarui fanyi ra wo bé,
a bójesa masenyi nan tima wo bé.
Yudayakae, wo xa wo xa salie raba,
wo xa wo xa laayidie rakamali Ala
bé,
barima mixi jaaxie mu fama wo
sántóde sónón.

² Ninewekae, wo yaxuie na fafe wo
xili ma.
Wo wo xa tété makanta,
wo méeni wo xa kira ma,
wo wo tagi ixiri,
wo xa limaniya, wo xa senbé soto,
³ barima Alatala fama né Yaxuba
xun nakelide,
a fama né Isirayila itede,
hali kasaré to ti e xa bóxi ma, e xa
sansie naxa tuxunsan.

⁴ Wo yaxuie xa sóorie na wure lefae
gbeelixi xaninfe,
donma gbeeli ragoroxi e ma.
E xa sóori ragisee yanbama a fanyi
ra,
e xa tanbé xaaxéxi gere xili ma.
⁵ Na gisee e gima kirae ra,
e gbataxi sofe ra gere kui.
E luxi alo seyamakonyi naxan dan-
gima koore ra.

⁶ Sóori sugandixie xéema naa,
e xulun sigafe ra taa tété yire, e sa
gere so.

⁷ E mange xa banxi naade rabi, e
birin so na kui.

⁸ Yaamari fixi taakae xa xanin
konyiya kui.

A xa giné sigama né wa ra sun-
nunyi kui.

⁹ Ninewe bara lu alo ye ragatade
ibóoxi,
a ye fa mini bóxi ma.

Nde a falama, «Wo ba na rabafe, wo
keli naa.»

Kónó mixi yo mu gbilenma na fóxo
ra.

¹⁰ Booree a falama, «Wo gbeti nun
xéema tongo.

Naafuli gbegebe na e yi ra.»

¹¹ Kasaré, tuxunsanyi, nun gbaloe!

Limaniya bara ba e yi ra,
e sanyie mu xanfe e bun ma,
e bóje na tóórófe,
e lahale bara masara.

¹² Taa senbéma naxan nu luxi alo
yéte lude,

yéte yóree nun e nga nu malabuxi
xaxilisa kui dennaxe,
na taa munse sótoxi yi ki?

¹³ Na yéte senbéma nu sube faxama
a xa gine nun a xa die bé,
a nu a xonyi rafema sube ibóoxi ra.

¹⁴ Mange Alatala xa masenyi nan ya:
«N kelima né wo xili ma,
n wo xa sóori ragisee ganma né,
n wo xa yéte yóree faxama né san-
tidégema ra,
n sube birin bama né wo yi ra
dunija.

Wo xa xéerae xui mu méma sónón.»

3

Ninewe xa jonyi

¹ Jaxankate na yi taa faxeti bé,
naxan nafexi yanfanteya, se
mupaxie, nun tóórómixie ra.

² Luxusinyi xui minima naa,
sóori ragise sanyie xui minima,
soee e gima, sóori ragise e imaxama.

³ Soe ragie geresoma,
santidégema lintanma alo té luutie,
tanbé wolima alo seyamakonyie,
mixi faxaxie ralantanxi yire birin
ma,

fure saxie mu jɔnma,
 mixie e sanyi radinma furee ra.
 4 Na birin fatanxi a xa seniyantarepa
 nan ma.
 A sie mabɛndunma a xa langoeɓa ra,
 a pamanɛe madaxuma a duureya ra.

5 Mange Alatala xa masenyi nan ya:
 «N kelima nɛ wo xili ma,
 n wo rayaagima nɛ si birin ya xɔri,
 n wo mageli ti pamanɛe birin ya i.
 6 N wo makotoma nɛ nɔxɔɛ ra, n wo
 rayaagi.
 7 Na kui, mixi yo na wo to, a a gima
 nɛ wo ma,
 a fa a fala, «Ninewe bara kana.
 Nde kinikinima a ma?
 Nde a madunduma?»»

8 Ninewe, wo fisa Tebese bɛ,
 taa naxan dɔxɔxi Nili xure salonyie
 tagi,
 ye gbo dɛnnaxɛ?
 Baa nu findixi a xa tɛtɛ makantaxi
 nan na.
 9 Kusi nun Misira nu sɛnbɛ fima nɛ
 a ma,
 Puti nun Libiya nu a malima.
 10 Kɔnɔ Tebese fan bara xanin
 konyiya kui pamanɛ ma,
 a xa die bara faxa kira xunye ra,
 a xa kuntigie bara mayegeti sigafe ra
 konyiya kui.
 11 Wo tan dagalanma nɛ alɔ siisilae,
 wo wo nɔxunma nɛ wo yaxuie ya ra.

12 Wo xa banxi makantaxie luxi nɛ
 alɔ xɔrɛ bilie,
 foye naxee bogi rayolonma mixie xa
 debe kui naxee wama e donfe.
 13 Ginɛ doro nan fa luxi wo xa bɔxi
 ma,
 sɔɔrie mu na sɔnɔn naxee wo
 makantama,
 wo xa naadɛe rabixi wo yaxuie ya
 ra, tɛ bara na balansee gan.

14 Wo ye ba, barima gere na fafe,
 wo nde sa wo xa tɛtɛ fari.
 Wo boora rafala, wo biriki bɔnbɔ.
 15 Menni, tɛ fama nɛ wo xa taa gande
 alɔ tugumie,
 santidɛgɛma fama nɛ wo sɔntɔde.
 Wo wo malan alɔ tugumie,
 wo wo malan alɔ katɔe.

16 Wo bara yulɛ rawuya wo xɔnyi
 dangife tunbuie ra koore ma.
 Wo bara lu alɔ tugumie naxee tu-
 ganma, e siga.
 17 Wo xa sɔɔrie luxi nɛ alɔ tugumi
 naxee na tɛtɛ fari gɛɛɛgɛ,
 kɔnɔ soge na te, e tukan,
 e siga yire mixi mu dɛnnaxɛ kolon.

18 Asiriya mange, i xa yareratɛ na
 xife,
 i xa kuntigie saxi,
 i xa pama bara yensen yɛ geyae fari,
 mixi yo mu nɔma e xunlande.
 19 I xa gbalɔe gbo, i xa fi mu
 yalanma.
 Mixi naxee birin i xa tɔɔrɛ xa fe
 mɛma,
 e e bɛlɛxɛ bɔnbɔma nɛ jɛlɛxinyi ma,
 barima mixi yo mu na wo mu
 kobija rabaxi naxan na.

Ala xa masenyi Annabi Habakuku bε Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Habakuku xa kitaabui fɔloma maxorinyi nan ma a naxan ti Alatala ma: «Munfera i xa pama na tɔɔre kui?» Alatala naxa a yaabi a xɔɔxɔe ra, a falafe ra e xa tɔɔre fama ne a xun masade. Ala nu bara nate tongo a xa kaafiri rawali na paxankate dɔxɔfe ra a xa pama ma.

Kɔnɔ na kelixi munse ma? Annabi Habakuku xa kitaabui na tagi rabama a fanyi ra. Ala naxa a masen namijonme saabui ra, na tɔɔre birin fatanxi Isirayilakae xa wali jaaxi nan na, alɔ muɛ tife, yene rabafe, siisife, nun kuye batufe. E to nu na mɔoli rabama, na bara a niya Alatala xa nate xɔɔxɔe tongo e xili ma.

Alatala xa yaragaaxui naxa lu Annabi Habakuku bɔɛ ma. A naxa a maxandi a xa diɛ a xa pama xa yunubie ma. Alatala senbe gbo, a magaaxu, kɔnɔ a xa xanunteya gbo na birin bε. Na nan a ra, Annabi Habakuku naxa a xaxili ti Ala ra. A naxa nate tongo a xa lu Ala sagoe hali na findi paxankate xɔɔxɔe ra a bε.

Ala xa won mali alako na xaxili xa lu won birin yi ra. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Habakuku bε

Annabi Habakuku xa yaxaseri masa singe

¹ Annabi Habakuku xa masenyi nan ya, Alatala naxan masen a bε:

² «Alatala, n xa i maxandi han temui mundun?

Munfe ra i mu n ma dube suxuxi? N bara n mawa i bε gere xa fe ra, kɔnɔ han ya i mu nu muxu ratanga.

³ Munfe ra i tinxi n ya xa kobina to? I tinxi yi tɔɔre mɔoli ra munfe ra?

Gbaloe nun gere na n ya ra temui birin.

Lantareya nun kalamui bara gbo ye.
⁴ Mixie bara gbilen i xa seriye fɔxo ra.

E bara i xa yaamari lu na.
Tinxintare fuma tinxintɔe ma.
Seriye mu na sɔnɔn.»

Alatala xa yaabi singe

⁵ «Wo wo ya ti pamanse ra, wo e mato.

Wo kaabama ne, wo de ixara, barima fe nde na rabafe wo xa waxati kui

wo mu lama naxan na, hali na sa fala wo bε.

⁶ N na Kalidikae xun nakelife.

Si kinikinitare nan e ra.

E pamanse gbetee isama

alako e xa bɔxie rasuxu, e gbe mu naxan na.

⁷ E magaaxu, e mu fan.

E yaamari tima yete igboja nan na.

⁸ E xa soee xulun baratse bε.

E xaape wulai baree bε naxee min-ima kɔe ra.

E xa soee fama senbe ra kelife yire makuye.

E mafura alɔ sege, naxan goroma toxɔe yɔre fɔxo ra.

⁹ Yi pama fama kanari nan xili ma, e yae banbanxi e sigade ra.

E mixi suxuxie malanma alɔ meyenyi.

¹⁰ E yoma mangee ma, e kuntigie mayelema.

E mu gaaxuma yire makantaxi ya ra. E bende matema tete ra, alako e xa so naa kui.

¹¹ E dangima alɔ foye belebele.

E gbataxi fe jaaxi rabade.

E bara e senbe findi e xa ala ra.»

Annabi Habakuku xa yaxaseri masa firin nde

¹² N Marigi Seniyentɔe, n Marigi Alatala,

i na na kabi fe fɔlɔ fɔle.

E mu fama muxu faxade.

Alatala, i fama e tan nan makiitide.

N Kanta Geme na i tan nan na,

i e paxankatama ne.

¹³ I yae seniye, i mu wama kobina tofe,

i fe jaaxi xɔnxi.

Awa, munfe ra i mu yanfantee ha-
lakima?
Munfe ra i mu sese niyama tinxinta-
ree ra
e tinxintɔɛ tɔɔrɔma tɛmui naxɛ?
14 I bara adamadie lu alɔ yɛɛ naxee
na baa ma,
alɔ subee mangɛ mu na naxee bɛ.
15 Muxu yaxuie muxu suxuma kɔnyi
ra,
e muxu suxuma yɛɛ ra.
E na gɛ muxu malande bɛki kui, e
nɛlɛxin.
16 Na tɛmui e sɛrɛɛ mɔɔli birin
bama a xa yɛɛ bɛ,
barima na nan bara a niya e xa fɛɛrɛ
gbegbe sɔɔ.
E donse fanyi donma a tan nan
saabui ra.
17 A lanma e xa yɛɛ xa nu siga yɛɛɛ
suxu ra,
e xa nu bɔnsɔɛ rahalaki
kinikinitarepa kui?

2

Alatala xa yaabi firin nde

1 «N fa tima tɛtɛ nan fari. N xa
mame ti.
N xa a kolon a naxan masenma n bɛ,
a n ma yaxaseri masa yaabima ki
naxɛ.»
2 Alatala naxa n yaabi yi masenyi
ra:
«I xa n ma masenyi sɛbɛ,
i xa a sɛbɛ a fanyi ra walaxɛɛ ma,
alako naxee a xaranma,
e xa nɔ birade a fɔxɔ ra sɛnbɛ ra.
3 Yi masenyi kamali waxati fafe,
a mu kanama, wule mu a ra.
Xa i a to a taaxirima kamalide,
i xa mame ti.
A kamalife mu buma.»
4 «Yɛtɛ igboe mato. A waxɔnfe mu
tinxin,
kɔnɔ tinxintɔɛ tan kisima a xa danx-
aniya nan saabui ra.
5 Beere mixi mayanfama.
Yɛtɛ igboe mu raxaraxi.
A mu wasama, alɔ aligiyama mu
wasama ki naxɛ.
A namane birin findima a gbe nan
na,
a si birin sa a xa nɔɛ bun ma.
6 Na sie mu yoma a ma xɛ?

E mu a mayelema xɛ, e a findi dɛi
sigi ra?»

Dankari singe

«E fama nɛ a falade,
Naxankatɛ na mixi bɛ
naxan se malanma a gbe mu naxan
na.
A xa doni xun nan tun luma masa
ra.
Yi fe mɔɔli buma han mun tɛmui?
7 Naxee xa doni na i ma, nee mu
kelima xɛ,
e i raxunu, e i suxu, e e gbe jɔxɔ i
ma?
8 I to bara si gbegbe xun nakana,
naxee luxi fa, nee nan fama i fan
xun nakanade.
E na rabama nɛ i to bara mixi wuli
ifili,
i to bara bɔxie nun taaɛ kana, i
naakae fan faxa.»

Dankari firin nde

9 «Naxankatɛ na mixi bɛ
naxan geenima tinxintareya kui
alako a xa banxi fanyi ti a yɛtɛ bɛ
tɔɔrɛ yo mu na dennaxɛ.
10 I naxan nabaxi a findima yaagi
nan na i xa mixie bɛ.
I jaxankatɛ naxan saxi jamae ma,
a fama gbilende nɛ i ma.
11 I xa banxi tixi gɛmɛ naxan na,
wuri naxan banbanxi a fari,
e fama nɛ seedejɔxɔya bade i xili
ma.»

Dankari saxan nde

12 «Naxankatɛ na mixi bɛ
naxan taa tima faxɛ ti saabui ra,
naxan a xa taa ragboma fe kobi
saabui ra.
13 Mange Alatala bara a niya,
jamae xa wali birin xa gan,
e xa wakili findima fe fufafui nan
na.
14 Dunipa birin fama nɛ Alatala xa
nɔrɛ kolonde,
alɔ banbaranyi gboma ki naxɛ baa
ma.»

Dankari naani nde

15 «Naxankatɛ na mixi bɛ
naxan a boore rasiisima
alako sade fe xa lu e tagi.
16 I xa xunnakeli findima nɛ yaagi ra.
I fan xa beere min, i xa sade fe kolon.
Alatala xa xɔnɛ fafe i ma,

a i xa xunnakeli mafindima yaagi
nan na.

17 I fe kobi naxan nabaxi Liban,
na sare fama ne gbilende i ma.
I bara xurusee kasara,
i bara mixie faxesa,
i bara boxi nun taae kana, a nun e
xa mixie.
Na jaxankate birin fama ne
gbilende i ma.»

Dankari suuli nde

18 «Kuye munse fanxi mixi ma?
Mixi xa mu a yailanma?
A wule nan tun masenma.
A yailanma man fa a yete taxu a ra.
A bara ala boboe yailan.
19 Jaxankate na mixi be
naxan a falama wuri masolixi be,
<Keli,>
naxan woyenma geme boboxi be,
<Xunu.>
Kuye munse masenma i be?
Hali xema nun gbeti lu a ma,
xaxili tan yo mu na a be.
20 Konɔ Alatala na a xa hɔrɔmɔbanxi
kui.
Duniya birin xa a sabari a ya i.»

3

Annabi Habakuku xa Ala maxandi

1 Annabi Habakuku xa Ala
maxandi nan ya, naxan bama beeti
ki ma.
2 Alatala, n bara i xa masenyi me,
n bara kaaba i xa wali ma.
I xa a ragiri yi waxati ma,
i xa a rakamali mixie ya xori.
Konɔ i naxa nɛmu i xa kinikini ma
i xa xone kui.
3 N bara Ala Seniyenxi to fa ra kelife
Temamabiri,
kelife Paran geya ma.
Kooore naxa rafe a xa nore ra,
duniya naxa rafe a xa matoxoe ra.
4 Ala xa yanbe senbe gbo.
Naiyalanyi nu kelima a belexe kui,
a senbe noxunxi dennaxe.
5 Wugan fure nu a jereama a ya ra,
jaxankate fan na a foxo ra.
6 A naxa ti, a duniya raseren.
A nefe a mato, bɔnsɔee bara halaki.
Geya naxee ti duniya fole ra,

nee naxa seren,
e e igoro Alatala ya ra.
Fole mu na Alatala be.
7 N naxa Kusankae to jaxankata ra,
n naxa Madiyankae to seren na.

8 Alatala, i nu xonoxi ne xuree ma?
I to ti i xa geresoe ya ra,
e nun e xa soee nun e xa gisee,
i nu xonoxi ne baa ma?

9 I naxa i xa xali ramini,
i naxa tanbe wuyaxi suxu.
I naxa xuree raboo boxi ma.

10 Geyae to i to,
e naxa seren.
Tune xungbe naxa fa.
Baa naxa a xui ramini,
mɔronyie naxa te.

11 Soge nun kike naxa e xa wali iti
e to i xa tanbee to yanba ra kooore alo
seyamakonyi.

12 I naxa ti boxi fari, i fa jamanee
raboron je i xa xone kui.

13 I naxa i xa pama rakisi,
i man fa i xa Mixi Sugandixi ratanga.
I naxa bɔnsɔe kobie xa mange bu-
tuxun,
i a xa see birin findi xube ra.

14 A xa soorie naxa mini muxu xili
ma,
e xa tɔɔromixie halaki jalexinyi kui
gundo ra,
konɔ i tan naxa e xa mange soxo a
yete xa tanbe ra.

15 I naxa kira raboo i xa soee be,
e xa dangi baa tagi.

16 N to i xa masenyi me,
n bɔne naxa mini a i, n de naxa
ixara,
n xorie naxa tagan, n sanyie naxa
seren.

N na loxoe mamefe i muxu yaxuie
jaxankatama loxoe naxe.

17 Hali fuge mu na xore bili ma,
hali weni bogi mu na a firi ma,
hali bogi yo mu bama wuri bilie kon
na,

hali sansie mu fanma xe ma,
hali xurusee mu na kule kui,
hali ninge keren mu lu goore,

18 na birin kui, n Alatala matoxoma
ne,
n seewa Ala ra, n ma Marakisima.

19 N senbe na n Marigi Alatala nan
na.
A n ma jere sooneyama ne fe
xoroxoe kui,
alo xeli xa jere sooneyama geyae
fari ki naxe.

Yi sebexi beetiba mange nan be. A
xa a ba kora xui ra.

Annabi Sofoni xa kitaabui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Sofoni naxa kawandi ti mange Yosiya xa waxati Yudaya bɔxi ma. Isirayilakae nu bara so fe jaaxi kui na waxati, han Alatala nu wama e jaaxankatafe. Beenu a xa na raba, a naxa Annabi Sofoni xee alako a xa na tagi raba e be, a xa kata Isirayilakae ragbilende e waxonfe jaaxi foxo ra.

Na masenyi maniyaxi Isirayila namijonme gbege xa masenyi nan na. Na kui e mixie xa yunubie masenma e be a fiixe ra, alako e xa a kolon e na fe nan kui na ki naxan mu rafanxi Ala ma. Isirayilakae nu birama kuyee nan foxo ra, e naxee lixi Kanaan bɔxi ma e mini Misira bɔxi ra temui naxe. Na fe naxa Ala raxono, barima a mu wama a firin nde xon ma. Isirayilakae man nu fe jaaxi raba ra e booree ra. Mixi naxan nu bara senbe soto mangeya kui, xa na mu a ra naafuli fe kui, a nu setaree tooro ma. Na fe mooli mu rafan Ala ma, barima a a jengi saxi adamadi xa fe xon ma, a mu tinma a xa tooro.

Annabi Sofoni to ge na yunubi masende Isirayilakae be, a naxa a fala a Alatala fama ne e jaaxankatade na xa fe ra. Na kiiti magaaxu. Ala xa xone senbe gbo. Ala xa jaaxankate mu noma mixi nde rafisade a boore be. Na kui Isirayilakae nun si gbete birin na na kiiti bun ma. Adama birin naxan Alatala matandima, e fama ne a xa xone kolonde kiiti waxati.

Kono masenyi gbete fan nu saxi na woyenyi xoxoe fari. Annabi Sofoni naxa a fala a Alatala wama mixi rakisife. A wama e malife alako e xa gbilen fe jaaxi foxo ra, e xa lu Ala xa kira xon ma naxan noma findide bɔnesa ra e be. Ala xonoma ne mixi jaaxie ma barima e xa yunubie mu rafanxi a ma, kono a man e xanuma ne a bɔje birin na.

Na nan a toxi Annabi Sofoni bara kisi masenyi sa jaaxankate masenyi fari. Won xa a kolon Ala yunubie xonxi, kono a yunubitoe xanuma ne, a wama e ragbilenfe e xa fe jaaxie foxo ra. Ala xa na lonni raso won sondonyi kui. Amina.

Annabi Sofoni xa kitaabui

Alatala xa xone Yudaya be

¹ Alatala xa masenyi nan ya, a naxan tixi Annabi Sofoni be. Sofoni findi Kuusi xa di nan na, Gedalaya xa mamadi, Amaraya tolobite, Xesekiya bɔnsɔe. A masenyi ti ne Yudaya mange Yosiya xa waxati, naxan findixi Amon xa di ra.

² «Alatala xa masenyi nan ya: N birin jonma ne dunija bende fupi fari.

³ N adama nun sube jonma ne, n xoni ba koore ma, n yexe ba baa ma.

N maratantanyi nun mixi jaaxi jonma ne, n adamadie ba dunija bende fupi fari.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

⁴ «N nan n belexe italama ne Yudaya nun Darisalamukae xili ma. N Bali kuye bama ne, naxee luxi bɔxi ma.

N e xa batui yareratie nun serexedubee sontoma ne.

⁵ N mixie halakima ne, naxee tunbuie batuma e xa banxi fari.

N filankafuie jaaxankatama ne, naxee e kali Alatala xili ra, e man e kali Molo ko kuye xili ra.

⁶ N mixie rabepinma ne naxee bara gbilen Alatala foxo ra, naxee mu Alatala fenma, naxee mu birama a xa marasi foxo ra.»

⁷ «Wo sabari Marigi Alatala be, barima a xa loxoe xungbe na fafe. Alatala tan serexe nan bama. A mixi ndee sugandixi na nan ma.

⁸ Alatala xa serexe loxoe,

n mange xa die nun kungtie ha-
lakima ne,
a nun mixi naxee si gbetse xa dugie
ragoroma e ma.

⁹ N mixie halakima ne naxee tu-
ganma sode de ra,
naxee e marigi xa banxi rafema gere
nun yanfanteya ra.»

¹⁰ «Alatala xa masenyi nan ya:
Na loxe mixi gbelegbelema ne,
kelife taa naade ma naxan xili Yexe
Naade,

han taa neene,
kelife taa fari geyae ma,

¹¹ han makiti yire,
barima yulee xa fe bara kana,
n bara e birin faxa.

¹² Na waxati n Darisalamu yire birin
matoma ne a fanyi ra,
alako n xa mixi sonto,
naxee doxoxi e xa naafuli
makantafe ra,
e a falafe e boje kui,
<Fe fanyi yo, fe jaaxi yo,
Ala mu fama fefe rabade n na.>

¹³ E xa naafuli loema ne,
e xa banxie kana.
E bara banxi ti, kono e mu sabatima
na kui.
E bara weni bogi si, kono e mu na
weni minma sonton.»

¹⁴ Alatala xa loxe xungbe bara
makore,
a gbe mu luxi a xa fa.
Senbema fama ne gbelegbelede
Alatala xa loxe magaaxuxi ma.

¹⁵ Xone loxe na a ra, toore loxe na
a ra,
gbaloe loxe na a ra, dimi loxe na
a ra,
nuxui ifooroxi loxe na a ra.

¹⁶ Gere xui minima ne na loxe taa
senbema xili ma,
e xa yire makantaxie xili ma.

¹⁷ Alatala naxe,
«N adamadie tooroma ne na loxe,
e fa jere alo donxue,
barima e bara yunubi raba Alatala
ra.
Na kui e sontoma ne a jaaxi ra,
e wuli ramini boxi ma a gbegebe ra,
e binbie wole jooge xora.

¹⁸ E xa xema nun gbeti mu noma e
ratangade

Alatala xa xone loxe ma.
Dunipa birin ganma ne na loxe a
jaaxi ra

Alatala xa xone xa fe ra,
barima a xa pama bara bira ala
gbetse foxo ra.

Na kui dunipa mixi birin sontoma
ne.»

2

*Alatala xa xone Yudaya nun si
gbetse ma*

¹ «Si yaagitare, wo xa wo yete mato,

² beenu waxati xa kamali,
beenu Alatala xa xone xa wo li,
beenu Alatala xa loxe xoxoxe xa fa
wo ma.

Na loxe dangima ne alo maale lagi
foye naxan tutunma.

³ Wo tan mixi magoroxi naxee na
Isirayila,
wo xa Alatala fen, wo xa a xa seriye
rabatu,

wo xa tinxinyi, nun yete magore fen.
Temunde na kui wo noma ne ratan-
gade

Alatala xa xone loxe ma.»

⁴ «Gasa rabepinma ne, Asikalon
kana,
Asidodi keri pama ya xori, Ekiron
tala.

⁵ Naxankate na wo be,
wo tan naxee sabatixi baa de ra,
wo tan naxee kelixi Kireti.
Alatala bara nate tongo wo xa fe ra,
Kanaanka naxee na Filisita boxi ma,
n wo xun nakanama ne han mixi
birin jon wo yi.

⁶ Xurusee fama ne lude wo xa boxi
ma,
wo xonyi findi goore ra xuruse
demadonyie be.

⁷ Na boxi findima Yudayaka mixi
donxose nan gbe ra,
e fa e xa xurusee de madonde naa.
Nunmare temui e e malabuma ne
Asikalon xa banxie kui,
barima e Marigi Alatala fama ne e
malide,
a e xa mixi suxuxie ragbilen e
xonyi.»

8 «N bara Mowabakae xa konbie me,
Amonikae xa woyen bexuxie bara n
li.

E bara n ma nama rayaagi,
e bara dangi naaninyi ra.»

9 «N tan Isirayila Marigi Alatala, Xili
Xungbe Kanyi,
n bara n kali Mowaba luma ne alo
Sodoma,

Amonikae lu alo Gomorakae,
e xa boxi kana, jooge jaaxi nun
foxe lu naa.

10 E na sotoma e xa yete igboja nan
ma.

E bara Alatala Xili Xungbe Kanyi xa
nama rayaagi,
e bara te a xa nama xili ma.

11 Alatala magaaxu, a e jaxankatama
ne a jaaxi ra.

A kuye birin kanama ne dunija ma,
si birin fa Alatala batu e xonyi.»

12 «Wo tan Kusikae,
wo fan soxoma ne n ma santidegema
ra.»

13 «Ala a senbe raminima ne koola
ma,
a fa Asiriya sonto.

A Ninewe xun nakanama ne, a na
findi gbengberen yire ra.

14 Xurusee luma ne e de madon na
na taa kui,
a nun wulai sube mooli birin.
Yube nun xundi koe radangima ne
na banxi kanaxie fari.

Naade nun wonderi birin kanaxi, e
xa wuri bara boru.

15 Yi taa xungbe naxan nu luma
nelixin na,

naxan boje nu saxi,
naxan nu bara a fala a yete be,
<N keren nan tide gbo,>

a xun bara rakana han a bara findi
wulai subee xonyi ra.

Dangi mixi birin yoma ne a ma
sonon,

a findi dei sigi ra e be.»

3

Alatala xa xanunteya

1 «Naxankate na i be, taa matandila
seniyentare,

naxan luma mixi toro ra.

2 A mu n xui suxuma, a mu n ma
marasi rabatuma,
a mu a xaxili tima Alatala ra, a mu
makorexi a Marigi Ala ra.

3 A xa kuntigie luma ne alo yete
naxee e xui raminima nama tagi,
a xa kiitisamae luxi alo wulai bare
naxee sube donma keren na.

4 A xa namijonmee findixi yete ig-
boee nun yanfantee nan na,
a xa serexedubee bara fe seniyenxi
noro,

a bara Ala xa seriye matandi.

5 Koro Ala nan tinxin na mixie ya
ma.

A mu mixi madaxuma, loru yo loru
a xa nondi yanbama.

A tan mu lanlanteya kanama,
koro tinxintare mu yaagi kolon.»

6 «N bara sie jaxankata,
n bara e xa yire makantaxie rabira,
n bara e xa kirae kana.
Mixi yo mu na e xa taae kui sonon,
e birin xun nakanaxi.

7 N nu bara a fala e be,
<Xa wo gaaxu n ya ra,
xa wo n ma marasi suxu,
wo xun mu rakanama.>
Koro e gbata fe jaaxi rabade.

Na nan a toxi n bara e jaxankata.

8 Alatala xa masenyi nan ya:
Wo xa mame ti, loru fama a lide
n ma nate kamalima temui naxe.
N bara a fala wo be,
na loru n sie jaxankatama ne n ma
xone jaaxi ra,
dunija birin xa kana.»

9 «N fama sie raseniyende,
alako e xa Alatala xili fala,
e birin xa a rabatu lanyi kui.

10 Kelifie yire makuye dangife Kusi
xuree ra,

n batulae fama ne serexe ra n be.

11 Na loru wo mu yaagima sonon
wo xa fe rabaxie ra,

wo fe jaaxi naxee rabaxi n na,
barima n yete igboee bama ne wo ya
ma,

alako yete igboja xa non n ma geya
seniyenxi yire.

12 N toromixie nun mixi magoroxie
luma ne wo ya ma,

naxee xaxili tima Alatala ra.

¹³ Isirayila dɔnɔɔe mu fe jaaxi
rabama sɔnɔn,
e mu wule falama, e mu mixi
madaxuma.

E luma ne e malabu ra bojesa kui,
mixi yo mu e tɔɔroma sɔnɔn.»

¹⁴ Siyon mixie, wo xa Ala matɔɔɔ.

Isirayila, wo xa seewa.

Darisalamu, wo xa jɛlexin wo boje
birin na.

¹⁵ Alatala xa xɔne bara gbilen wo
fɔxɔ ra,

a bara wo yaxuie ragbilen e xɔnyi.

Isirayila Mange Alatala bara lu wo
tagi.

Wo naxa gaaxu, wo mu tɔɔroma
sɔnɔn.

¹⁶ Na lɔxɔe a a falama ne Darisalamu
be,

«Siyon mixie, wo naxa gaaxu,
limaniya naxa ba wo yi ra.»

¹⁷ Wo Marigi Alatala wo Rakisima na
wo ya ma.

A seewama ne wo xa fe ra,
a wo madundu a xa xanunteya ra,
a jɛlexin wo ra a xui itexi ra.

¹⁸ Alatala naxe, «N sunnunyi bama
ne wo xa salie kui,

n wo ba wo xa yaagi xɔɔɔɔe kui.

¹⁹ Na lɔxɔe n wo yaxuie
jaxankatama ne,

n tɔɔromixie rakisi,

n mixi kerixie ragbilen e xɔnyi.

N e xa yaagi jɔxɔma ne matɔɔɔe
nun binye ra yire birin.

²⁰ Na lɔxɔe n wo ragbilenma ne wo
xɔnyi.

N wo malanma ne alako wo xa
matɔɔɔe nun binye sɔɔɔ,

dunija pamane birin kui.

N wo ragbilenma ne, wo fa na tode.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

Ala xa masenyi Annabi Hage be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Ala naxa Annabi Hage xee Darisalamu Perise mange Dariyusi xa waxati (ne keme suuli beenu Isa xa bari). Isirayilakae nu bara ne tongo solofere raba konyiya kui Perise boxi ma e xa kuye batui xa fe ra, kono Ala naxa a niya Dariyusi xa e bejin gbilenfe ra Isirayila boxi ma. E to menni li, e xa taae nun Ala xa horomobanxi birin nu bara kana. E naxa wali suxu nee yailanfe ra, kono e yaxuie naxa e toro. Na kui Ala naxa Annabi Sofoni nun Annabi Hage xee Darisalamu alako e xa Isirayilakae ralimaniya.

Annabi Hage to woyen Isirayila kuntigie ra, a naxa a to e mu gexi nate tongode sinden e xa Ala xa horomobanxi ti. Ala naxa a masen e be namionme saabui ra, a nu lan e xa senbe so Ala xa banxi tife nan ma, dangi e gbe banxie tife ra. Na nu bara a niya boxi xa lu tore kui sansi bogi xa fe ra. Baloe nu bara xurun na wakilitarepa xa fe ra.

Annabi Hage to kuntigie ralimaniya, e naxa Ala xa wali suxu a fanyi ra. A naxa a fala e be Ala xa horomobanxi firin nde fama tofande dangife na singe ra. Alatala naxa laayidi tongo e be a xa baraka ragoro e ma na xa fe ra.

Yi namionme masenyi findima lonni belebele nan na to mixie be. Xa won tondi Ala xa wali suxude, a fan tondima ne won malide. Kono xa won bara nate tongo Ala be, won xa a sago raba, a niyama ne won ma dunigigiri birin xa soonya. Ala wama na nan xon ma won be, kono fo won xa danxaniya a ma. Ala xa na nate raso won bope kui. Amina.

Annabi Hage xa Kitaabui

Dunigigiri soonyatarepa fatanxi fe naxan na

¹ Mange Dariyusi xa mangeya ne firin nde, kike senni nde, xi singe ra, Alatala naxa yi masenyi ti Salatiyeli xa di Sorobabeli be, Yudaya gomina, Annabi Hage saabui ra. A man naxa yi masenyi ti serexedube kuntigi Yosadaki xa di Yosuwe be. ² Alatala xa masenyi nan ya, «Yi jama a falama, <A mu lan won xa Alatala xa banxi yailan sinden.>» ³ Na kui, Alatala naxa yi masenyi ti e be Annabi Hage saabui ra,

⁴ «A lanma wo tan xa lu banxi raxunmaxi kui,

n tan ma horomobanxi kanaxi?»

⁵ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «Wo wo xa wali mato.

⁶ Wo sansi xori gbegbe sima, kono wo naxan sotoma, na xurun.

Wo wo degema, kono wo mu lugama.

Wo wo minma, kono a mu wo ralima.

Wo xinbeli donma ragoroma wo ma, kono xinbeli mu bama wo ma.

Wo wo xa wali sare sotoma, kono yale na wo xa yubae ma.»

⁷ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «Wo wo xa wali mato.

⁸ Wo te geya fari wuri fende,

wo xa n ma banxi ti

alako n xa binye soto naxan nafanxi n ma.»

Alatala xa masenyi nan a ra.

⁹ «Wo bara wa harige gbegbe xon ma,

kono wo dondoronti gbansan nan sotoxi.

Wo bara na xanin wo xonyie,

n bara na fan nayensen ne.

Na kelixi munse ma?

Na kelixi n ma banxi xa kane nan ma fe ra.

A fa li, kankan singanxi wakili ma a gbe wali tan na,

kono wo mu sese rabama n gbe wali tan xa fe ra.»

Mange Alatala xa masenyi nan a ra.

¹⁰ «Na fe bara a niya tune ye mu goroma,

bɔxi mu daxamui raminima.

¹¹ N bara a niya bɔxi nun geyae xa xara,
wo xa mengi, wo xa weni nɛɛnɛ, wo xa ture,
wo xa sansie, wo xa mixie, wo xa xurusee,
nun wo xa wali birin xa naxasi.»

¹² Salatiyeli xa di Sorobabeli, sɛrɛxɛdubɛ kuntigi Yosadaki xa di Yosuwe, nun pama dɔnxɔɛ birin naxa e Marigi Alatala xui suxu, a naxan fixi Annabi Hage ma. Nama naxa gaaxu Alatala ya ra. ¹³ Alatala xa xɛɛra Annabi Hage naxa Alatala xa yi masenyi fala pama bɛ, «Won birin nan a ra.» Alatala xa masenyi nan a ra.

¹⁴ Alatala naxa Salatiyeli xa di Sorobabeli, Yudaya gomina bɔɛ rawutun. A man naxa sɛrɛxɛdubɛ kuntigi Yosadaki xa di Yosuwe nun pama dɔnxɔɛ bɔɛ rawutun. Na naxa a niya e xa e Marigi Alatala xa banxi ti wali suxu, ¹⁵ Dariyusi xa mangeya ɲɛ firin nde, kike senni nde, xi mɔxɔɲɛn nun naani nde ra.

2

Ala xa hɔrɔmɔbanxi nɛɛnɛ xa nɔrɛ

¹ A kike solofere nde, xi mɔxɔɲɛn nun keren nde ra, Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Hage saabui ra,
² «A fala Salatiyeli xa di Sorobabeli bɛ, Yudaya gomina, nun sɛrɛxɛdubɛ kuntigi Yosadaki xa di Yosuwe, nun pama dɔnxɔɛ bɛ,

³ «Nde na wo ya ma naxan bara yi banxi to nu a forima ki a xa nɔrɛ kui? Yakɔsi tan go, wo a toma di? Tide yo mu na a ma wo bɛ sɔnɔn, ka?»

⁴ Alatala xa masenyi nan ya, «Sorobabeli, i i senbɛ so. Sɛrɛxɛdubɛ kuntigi Yosuwe Yosadaki xa di, i i senbɛ so. Nama birin, wo wo senbɛ so.»

Alatala xa masenyi nan ya,
«Wo wali suxu,
won birin na a ra.»

Mangɛ Alatala xa masenyi nan na ki.
⁵ «N to wo ramini Misira bɔxi ma, n nu bara yi saate tongo wo bɛ. N xaxili na wo tagi, wo naxa gaaxu fefe ma.»

⁶ Mangɛ Alatala xa masenyi nan ya, «A gbe mu luxi n xa koore nun bɔxi raserɛn,
n xa baa nun xare ramaxa.

⁷ N si birin nasɛrɛnma nɛ, e fama nɛ harige gbegbe ra n bɛ naxee fan a birin bɛ. Yi banxi kui rafema nɛ nɔrɛ ra.» Mangɛ Alatala xa masenyi nan na ki.

⁸ «N tan nan gbe na gbeti ra, n tan nan gbe na xɛɛma ra.» Alatala xa masenyi nan na ki.

⁹ «Nɔrɛ naxan fama lude n ma banxi ma,
na dangima nɛ a singe ra.»

Mangɛ Alatala xa masenyi nan na ki. «N yi banxi findima bɔɲɛsa yire nan na mixie bɛ.»

Mangɛ Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁰ Dariyusi xa mangeya ɲɛ firin nde, kike solomanaani, xi mɔxɔɲɛn nun naani nde ra, Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Hage bɛ,
¹¹ «Alatala xa masenyi nan ya. Sɛrɛxɛdubɛɛ maxɔrin, ¹² «Xa mixi nde sube seniyɛnxi sa a xa sose kui, a fa na sose din taami, weni, ture, xa na mu a ra donse gbete ra naxan mu seniyɛnxi, na seniyɛnma na sube seniyɛnxi saabui ra?» Sɛrɛxɛdubɛɛ i yaabima nɛ, «Ade.»»

¹³ Annabi Hage naxa e maxɔrin, «Xa mixi nde din fure ra, a fa findi seniyɛntare ra, a din sese ra, na fan findima nɛ se seniyɛntare ra?» Sɛrɛxɛdubɛɛ naxa a yaabi, «Iyo, na fan findima nɛ se seniyɛntare ra.»

¹⁴ Na kui, Annabi Hage man naxa a masen,
«Yi pama na na ki nɛ. Si naxan na n ya tode ra, e na na ki nɛ.»

Alatala xa masenyi nan na ki.
«E belexɛ foxi mu seniyɛn, e naxan bama sɛrɛxɛ ra se seniyɛntare nan a ra.»

15 «Yakɔsi, wo fe mato a fanyi ra N bara i sugandi.»
 naxan fama rabade keli to ma Mange Alatala xa masenyi nan na ki.
 han yare.

Beenun wo xa gεmε dɔxɔ a boore
 fari

Alatala xa hɔrɔmɔbanxi wali kui,
 wo xa ratu yi ma:

16 Wo to nu busali mɔxɔɔɛn fenma,
 wo nu fu gbansan nan sɔtɔma.

Wo to nu ture litiri tongo suuli
 fenma,

wo nu litiri mɔxɔɔɛn gbansan nan
 sɔtɔma.

17 N bara wo xa wali birin kana fure
 nun balabalanyi ra,

kɔnɔ wo mu tin gbilende n ma.»
 Alatala xa masenyi nan na ki.

18 «Yakɔsi, wo a mato a fanyi ra,
 fe naxan fama rabade keli to ma han
 yare,

keli yi kike solomanaani xi mɔxɔɔɛn
 nun naani ma,

keli Alatala xa hɔrɔmɔbanxi xa
 gεmε singe dɔxɔ lɔxɔε ma.

Wo xa wo ɲɔxɔ sa na xɔn ma a fanyi
 ra.

19 Mengi ragataxi mu na wo xa
 sentie kui, ka?

Weni bili, xɔɛ bili, kɔɔɛ bili, nun
 oliwi bili,

nee fan mu bogife hali keren.

Kɔnɔ, fɔlɔ to ma, n fama nε barakε
 sade wo ma.»

20 Alatala man naxa masenyi firin
 nde ti Annabi Hage bε, xi mɔxɔɔɛn
 nun naani nde ra.

21 «A fala Sorobabeli bε Yudaya gom-
 ina,

<N koore nun bɔxi raserenma nε.

22 N mangεε ragoroma nε e xa
 kibanyi kui.

N si gbεtεε sεnɛ kanama nε.

N sɔɔri ragisee nun e ragimae rabi-
 rama nε.

N soe nun soe ragie faxama nε

e ngaxakerenyi xa santidεgεma ra.»»

23 Alatala xa masenyi nan ya,

«Na lɔxɔε, Sorobabeli Salatiyeli xa
 di

n i findima nε n ma konyi ra,

i luma nε alɔ n ma xurundε
 tɔnxuma.

Annabi Sakari xa Kitaabui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Ala naxa Annabi Sakari xεε Darisalamu Perise mangε Dariyusi xa waxati. Isirayilakae nu bara jε tongo solofere raba konyiya kui Perise bɔxi ma e xa kuye batui xa fe ra, kɔnɔ Ala naxa a niya Dariyusi xa e bεpin gbilenfe ra Isirayila bɔxi ma. E to mɛnni li e xa taaε nun Ala xa hɔrɔmɔlingira banxi birin nu bara kana. E naxa wali suxu nee yailanfe ra, kɔnɔ e yaxuie naxa e tɔɔɔ. Na kui Ala naxa Annabi Sakari nun Annabi Hage xεε Darisalamu alako e xa Isirayilakae ralimaniya.

Annabi Sakari xa masenyi fɔlɔma laamatunyi solomasaxan nan ma, naxee a masenma a Ala fama nε Isirayilakae malide e xa wali kui. A man a masenma a Ala fama nε sie paxankatade naxee na a xa jama tɔɔɔfe. Ala limaniya fima nε a xa mixie ma Annabi Sakari xa masenyi saabui ra.

Isirayila xa xunnakeli mu findima fe fanyi ra e tan gbansan bε. Dunija na a to Ala mεenima Isirayila ma ki naxε, e fan danxaniyama nε Ala ma, e bira Isirayilakae fɔxɔ ra. Ala Isirayilaka nde rakelima naxan misaalima sεrεxεdubε kuntigi ra. Na xεmε findima Isirayila mangε xungbe nan na, Ala xa Mixi Sugandixi, naxan e xun tima Ala xa kira ma.

Yi saate Ala naxan tongoxi Isirayila bε a findima nε lonni belebele ra to mixie bε. Ala wama nε dunija birin xa bira a xa sεriyε fɔxɔ ra, e xa la Ala xa xanunteya ra alako e xa kisi sɔtɔ. Xa a sa li adamadie tondima Ala xa mali ra, e sare jaaxi sɔtɔma nε e jεrε ki xa fe ra. Ala wama mixi rakisife. Na nan a ra a naxa Marakisima xεε won ma alako lanyi xa lu Alatala nun adama tagi.

Ala xa na sɔɔneya won birin bε, won fan xa tin na ra. Amina.

Annabi Sakari xa Kitaabui

Laamatunyi singe: Gbilenfe Ala ma

¹ Dariyusi xa mangeya jε firin nde kike solomasaxan nde kui, Alatala naxa a masen Annabi Sakari bε, Bεrεkaya xa di, Ido xa mamadi fanyi, a naxε, ² «Alatala bara xɔnɔ wo benbae ma. ³ Kɔnɔ, i xa a fala, Mangε Alatala xa masenyi nan ya: <N tan Mangε Alatala bara a fala wo bε, wo xa gbilen n ma. Na temui n fan gbilenma nε wo ma. ⁴ Wo naxa lu alɔ wo benbae. Singe namijɔnmεε nu bara a masen e bε, «Mangε Alatala xa masenyi nan ya, wo gbilen wo xa fe jaaxie nun wo xa kewali jaaxie fɔxɔ ra.» Kɔnɔ e mu e tuli mati n ma masenyi ra, e mu n xui suxu. N tan Alatala xa masenyi nan na ki. ⁵ Wo benbae na minden? Namijɔnmεε go? E mu faxama xε? ⁶ N ma masenyi nun n ma sεriyε, a mu wo benbae lixi?»

A to gε na masenyi ra, jama naxa tuubi, e fa a fala e boore bε, «Mangε Alatala bara won ma fe rabaxie sare ragbilen won ma.»

⁷ Kike fu nun keren nde xi mɔxɔjɛn nun naani nde, Sebati kike, Dariyusi xa mangeya jε firin nde, Alatala naxa a masen Annabi Sakari bε, Bεrεkaya xa di, Ido xa mamadi, ⁸ «To kɔε ra n bara yi laamatunyi to. Xεmε nde nu na soe gbeeli fari, a nu tixi miriti wurie tagi fole kui. Soe gbeelie, soe fɔɔrεε, nun soe fiixεε nu na a xanbi ra. ⁹ N naxa a maxɔrin, <N Marigi, munse na yee tan na?> Malekε naxan nu wɔyɛnma n na, a naxa a fala, <N a masenma nε i bε.> ¹⁰ Mixi naxan nu tixi miriti wurie tagi, a naxa a fala, <Alatala xa xεrεaε nan e ra naxee dunija ipεrεma.> ¹¹ E naxa dentege sa Alatala xa malekε bε naxan nu tixi miriti wurie tagi, <Muxu bara dunija birin ipεrε, dunija mixi birin raxaraxi, e na bɔjɛsa kui.>

12 Alatala xa maleke naxa a fala, <Mange Alatala, i fama kinikinide Darisalamu nun Yudaya xa taae ma mun temui? I xonoxi e ma kabi je tongo solofere.> 13 Alatala naxa na maleke ralimaniya, a a madundu, maleke naxan nu woyenma n na.»

14 «Na maleke naxa a fala n be, <I xa a fala, Mange Alatala xa masenyi nan ya: Darisalamu nun Siyon rafan n ma. N mu tinma e xa bira xanuntenyi gbete foxo ra. 15 N bara xonoxi si gbete ma naxee joxo a ma toore yo mu noma e lide. Singe n nu xonoxi dondoronti n ma pama ma, konoxi sie tan bara nde sa n ma pama xa toore xun ma.»>

16 «Na nan a ra, Alatala naxa a masen, <N man kinikinima ne Darisalamu ma, n man n ma banxi tima ne. Luuti ibendunma ne Darisalamu taa xun ma alako na xa maniya, na taa man xa gbilen ti ra.> Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

17 I man xa a fala, <Mange Alatala xa masenyi nan ya: Harige man luma n ma taae kui, n man Siyon madundu ma ne, n man Darisalamu sugandima ne.»>

2

Laamatunyi firin nde: Ferie nun xabuie

1 N naxa yi laamatunyi to: N bara feri naani to. 2 N bara maleke maxorin, naxan nu woyenma n na, «Munse na yee ra?» A naxa n yaabi, «Senbema nan yee ra naxee Yudaya, Isirayila, nun Darisalamu rayensenxi.»

3 Na temui, Alatala naxa xabuie naani masen n be. 4 N naxa maxorinyi ti, «Yee faxi munse rabade be?» A naxa n yaabi, «Yi feri naani misaalixi senbema nan na naxee Yudaya rayensenxi mixi yo mu no a xunyi rakelide. Konoxi yi xabuie faxi e magaaxude ne, e si gbete senbema rabira, naxee kelixi Yudaya boxi xili ma alako e xa Yudayakae rayensen.»

Laamatunyi saxan nde: Maniya luuti

5 N naxa yi laamatunyi to: Xeme nde nu na, maniya luuti nu suxuxi a yi ra. 6 N naxa a maxorin, «I siga minden?» A naxa n yaabi, «N Darisalamu nan maniyafe, alako n xa a gboe nun a kuyeya kolon.»

7 Maleke naxan nu woyenma n na, a naxa siga yare, maleke gbete naxa fa a ralande. 8 A naxa a fala a be, «I gi, sa a fala yi segetala be, a Darisalamukae nun xurusee fama ne wuyade han tete mu no e rabilinde sonon.» 9 Alatala xa masenyi nan ya: «N tan yati e makantama ne. N luma ne e be alo tete te daaxi, n ma noore fa lu e tagi.»

10 Alatala xa masenyi nan ya:

«Wo wo gi, wo wo gi!

Wo xa keli pamane ma

naxan na koola ma.»

Alatala xa masenyi nan ya:

«Singe n nu bara wo rayensen ye duniya ma.

11 Siyon mixie, wo wo gi.

Wo tan naxee na Babilon, wo xa keli naa.»

12 Mange Alatala naxa a masen n be, a naxan xeexi binye kui, fe falafe yi sie xa fe ra naxee wo tooroxi:

«Naxan a belexe dinma wo ra, a luxi ne alo na kanyi bara a belexe din Ala ra.»

13 N na keli e xili ma, e findi e xa konyie xa konyie ra.

Na kui wo a kolonma ne a Mange Alatala nan n xeexi.

14 «Darisalamukae, wo wo xui ite seewe kui, barima n fama ne lude wo tagi.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

15 Si wuyaxi fama ne Alatala ma na loxoe,

e fa findi n ma pama ra.

N luma ne wo tagi,

wo fa a kolon

a Mange Alatala nan n xeexi wo ma.

16 Yudaya man findima Alatala gbe nan na

a xa boxi seniye nxi kui.

A man fama ne Darisalamu sugandide.

17 Adamadi birin xa a sabari Alatala be,
a na kelife a xa yire seniyeñxi.

3

Laamatunyi naani nde: Serexedube kuntigi

1 A naxa serexedube kuntigi Yosuwe masen n be, a nu tixi Alatala xa maleke ya i. Sentane nu tixi a yirefanyi ma a xa a tɔɔrege.

2 Alatala naxa a fala Sentane be, «N tan, Alatala naxan Darisalamu sugandixi, n bara a fala i be Sentane, i sabari! Yege xuntunyi xa mu na yi xeme ra naxan baxi te de i?»

3 Yosuwe nu tixi maleke ya i, dugi noxoñxi nan nu ragoroñxi a ma.

4 Maleke naxa a fala a booree be naxee nu tixi Yosuwe seeti ma, «Wo dugi noxoñxi ba a ma.» A man naxa a fala Yosuwe be, «A mato, n bara i xa yunubi ba, n bara dugi tofanyie ragoro i ma.» 5 N naxa a fala, «Wo xa xunyi ratofan se seniyeñxi doxo a xunyi ma.» E naxa xunyi ratofan se seniyeñxi doxo a xunyi ma, e naxa dugie ragoro a ma. Alatala xa maleke nu tixi naa.

6 Alatala xa maleke naxa yi masenyi ti Yosuwe be, 7 «Mange Alatala xa masenyi nan ya: Xa i jere n ma kirae xon, xa i n ma yaamarie suxu, i fama ne n ma banxi rapereede, i fa n ma tete makantade. Na temui i yire sotoma ne be yee tagi. 8 Serexedube kuntigi Yosuwe, i tan nun naxee doxoñxi i ya i, wo wo tuli mati. Wo bara findi misaali ra. N fama n ma konyi xeede, naxan xili <Salonyi.> 9 Wo xa geme mato n naxan doxoñxi Yosuwe ya i. Ya solofere na na geme kerenyi ma. N sebeli tima ne a ma, n man fa yi boxi xa yunubi ba loxoe keran kui.» Mange Alatala xa masenyi nan na ki. 10 «Na loxoe, wo wo boore xilima ne, wo xa lu yire keran wo xa weni bili nun xore bili bun ma.» Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

4

Laamatunyi suuli nde: Lanpui doxo se

1 Maleke naxan nu woyenma n na, a naxa fa n naxunude, alo e mixi raxunuma ki naxe xixoli ma. 2 A naxa n maxorin, «I munse toxi?» N naxa a yaabi, «N lanpui doxo se xema daaxi nan toxi, bitire na a xuntagi, ture ra a kui. Lanpui solofere gbakuxi a ma, ture gorode solofere, ture rasoma na lanpui soloferee kui. 3 Oliwi wuri bili firin tixi ture bitire seeti firinyie ma, keran a yirefanyi ma, keran a koola ma.» 4 N naxa maleke maxorin, naxan nu woyenma n na, «N marigi, munse na yee ra?» 5 A naxa a fala n be, «I mu a kolon?» N naxa a yaabi: «N marigi, n mu a kolon.» 6 Na temui a naxa a masen n be, «Alatala xa masenyi nan ya, a naxan tixi Sorobabeli be, <Wo senbe mu noma sese ra. N tan nan Xaxili noma a rabade.> Mange Alatala xa masenyi nan ya.»

7 «Geya xungbe naxan na Sorobabeli ya ra, n na findima ne fili ra. A fama ne geme fanyi raminide banxi ti se ra, jama fa a fala e xui itexi ra, <Ala xa hinne a ra, Ala xa hinne a ra!>»

8 Alatala naxa yi masenyi ti n be, 9 «Sorobabeli bara yi banxi ti folo, a man a raponma ne.» Na kui wo a kolonma ne a Mange Alatala nan n xexi wo yire. 10 Nde yoma fe folo xuri ma? Nama na wali se to Sorobabeli belexe, e jlexinma ne.

Maleke naxa a fala n be, «Na lanpui solofere findixi Alatala yae nan na naxee dunipa iperema.» 11 N naxa a maxorin a ma, «Munse na na oliwi wuri bili firinyi ra, naxee na lanpui doxo se yirefanyi ma nun a koola ma?» 12 N man naxa a maxorin a ma, «Munse na na oliwi salonyi firinyie ra, naxee na ture gorode xema daaxi firinyie seeti ma, oliwi ture dangima naxee kui?»

13 A naxa a fala n be, «I mu a kolon e naxee misaalixi?» N naxa a yaabi, «N marigi, n mu a kolon.» 14 A naxa

a fala n be, «Mixi firin nan e ra Ala naxee sugandixi, a ture ifili e xunyie ma, e xa wali dunija birin Marigi be.»

5

Laamatunyi senni nde: Danke keedi

¹ N man naxa laamatunyi to naxan findixi keedi makuntanxi ra koore ma. ² Maleke naxa n maxorin, «I munse toxi?» N naxa a yaabi, «N keedi makuntanxi nan toxi koore ma, a kuya nongon ya maxoren, a igbo nongon ya fu.» ³ A naxa a fala n be, «Danke sebexi na keedi ma naxan masenxi boxi yire birin. A sebexi mupeti nun mixie nan be, naxee e kalima wule ra, e birin fama ne keride yi boxi ma. ⁴ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «N yi danke rasoma ne mupetie xa banxie kui, a nun mixi naxee e kalima n xili ra konɔ e fa wule fala. Na danke luma ne e xa banxie kui han a birin kana.»»

Laamatunyi solofere nde: Gine na busali kui

⁵ Maleke naxan nu woyenma n na, a naxa makore n na, a fa a fala n be, «A mato naxan na minife yakosi.» ⁶ N naxa a maxorin, «Munse a ra?» A naxa n yaabi, «Busali nan a ra, pama xa fe jaaxie na naxan kui.» ⁷ Derakote binye to ba a de ra, a naxa a to gine nde dɔxɔxi a kui. ⁸ Maleke naxa a fala n be, «Fe jaaxi misaali nan yi gine ra.» A man naxa gine radin busali kui, a fa a de rakoto derakote binye ra.

⁹ N to n ya rakeli, n naxa gine firin to. Gabutenyi gbongboe daaxie nu na e ma, e nu na perefe koore ma. E naxa na busali tongo, e a xanin koore ma. ¹⁰ N naxa maleke maxorin, naxan nu woyenma n na, «E na busali xaninfe minden?» ¹¹ A naxa n yaabi, «E na a xaninfe Babilon boxi nan ma, e banxi tima a be dennaxe, a xa lu naa.»

6

Laamatunyi solomasaxan nde: Soori ragise naani

¹ N man naxa laamatunyi to. Soori ragise naani nu na minife geya firinyie longori ra. Na geyae nu yailanxi yoxui nan na. ² Soe gbeelie nan nu na soori ragise singe bendunfe, soe fɔore nan nu na soori ragise firin nde bendunfe, ³ soe fiixee nan nu na soori ragise saxan nde bendunfe, soe makatunxie nan nu na soori ragise naani nde bendunfe. ⁴ N naxa maleke maxorin, naxan nu woyenma n na, «N marigi, munse yee ra?»

⁵ Maleke naxa n yaabi, «Foye naani nan e ra, Dunija Marigi na naxee raminife. ⁶ Soe fɔore sigama jamane koola nan ma, soe fiixee sigama jamane sogedorode nan ma, soe makatunxie sigama jamane yirefanyi nan ma.» ⁷ Yi soe senbema to nu wama sigafe dunija iperede, maleke nde naxa a fala e be, «Wo siga boxi iperede.» E naxa keli keren na. ⁸ Ala naxa a fala n be a xui itexi ra, «I bara a mato, naxee sigaxi jamane koola ma, e bara n waxonfe raba naa.»

Yosuwe xa mangeya

⁹ Alatala xa masenyi nan ya: ¹⁰ «Xeledayi, Tobiya, nun Yedaya na fa kelife konyiya kui Babilon boxi ma, i xa e xa fangadamae rasuxu. Na lɔxɔe i xa siga Sofoni xa di Yosiya yire ¹¹ na gbeti nun na xema ra. I xa mangeya tonxuma rafala na ra, i fa a dɔxɔ serexedube kuntigi Yosuwe xun ma, Yehosadaki xa di. ¹² I xa a fala a be, «Mange Alatala xa masenyi nan ya: Yi mixi naxan xili «Salonyi.» Na salonyi bulama ne, a fa Alatala xa horomobanxi ti. ¹³ A tan nan Alatala xa horomobanxi tima, mangeya tonxuma luma ne a yi, a dɔxɔ a xa kibanyi kui, a pama yamari. Serexedube nde fan dɔxoma ne a xa kibanyi kui. Bɔnesa lu e firinyi tagi.» ¹⁴ Mangeya tonxuma luma ne Alatala xa horomobanxi kui

Helemi, Tobiya, Yedaya, nun Sofoni xa di Heni yi ra.»

¹⁵ «Mixi naxee makuya, nee fama ne Alatala xa hōromōbanxi tide. Na kui wo a kolonma ne a Mange Alatala nan n xēxi wo ma. Na birin fama ne rabade xa wo wo Marigi Alatala xui suxu a fanyi ra.»

7

Sunyi

¹ Dariyusi xa mangeya ne naani nde, Kisilewi kike solomanaani nde, xi naani nde lōxōe, Alatala naxa masenyi ti Annabi Sakari be.

² Betelikae nu bara Sareseri nun Regemi Meleki nun e xa mixie xēe Alatala maxandide. ³ E man xa Mange Alatala xa serexedubee, naxee nu na hōromōbanxi kui, a nun namijōnme maxōrin, «Muxu lan muxu xa muxu wa xui ramini kike suuli nde ra, muxu xa sunyi suxu alo muxu a rabaxi ne wuyaxie ra ki naxe?»

⁴ Mange Alatala naxa masenyi ti n be yi ki, ⁵ «Nama nun serexedubee maxōrin n be, <Wo to nu sunyi suxuma sunnunyi kui na kike suuli ndee nun na kike solofere ndee ne tongo solofere bun ma, wo nu sunma n tan nan be? ⁶ Wo to nu wo degema nun wo wo minma, wo mu a rabaxi wo yete xa be?»

⁷ Alatala mu na masenyi mōli ti a xa namijōnme singee saabui xa ra, Darisalamu nun a rabilinyi nu sabatixi bōpēsa kui temui naxe? Na temui, mixie nu na Negewi nun Sefela bōxi ma.»

⁸ Alatala naxa masenyi ti Annabi Sakari be yi ki, ⁹ «Mange Alatala xa masenyi nan ya: <Wo xa kiiti sa tinxinyi kui. Wo xa hinne wo boore ra kinikini kui. ¹⁰ Wo naxa kaape ginēe, kiridie, bōxi xōpēe, nun setaree tōrō. Wo naxa nate jaaxi tongo wo bōne kui wo booree xa fe ra.> ¹¹ Kōnō e mu tin na masenyi ra, e naxa e kobe so, e mu e tuli mati na ra. ¹² E bōpēe naxa xōrōxō alo diyaman, e naxa tondi Mange Alatala xa seriye suxude, a Xaxili Seniyenxi

nu bara naxan nasamba namijōnme singee ma. Na nan a ra Mange Alatala naxa xōnō e ma a belebele ra. ¹³ A to e xili, e naxa tondi a xui suxude. Yakōsi, xa e tan bara a xili, a mu e xa maxandi suxuma de.» Mange Alatala xa masenyi nan ya, ¹⁴ «N e rayensen ne sie birin ya ma e mu naxee kolon. E to keli e xa bōxi ma, dennaxe nu bara rabepin, mixi yo mu dangima dennaxe, mixi yo mu sigama dennaxe. Bōxi fanyi findi gbaloe bōxi ra e tan nan saabui ra.»

8

Ala xa laayidi Darisalamu xa fe ra

¹ Mange Alatala xa masenyi nan ya: ² Mange Alatala naxa a masen, «N mu wama n firin nde xōn Siyon. N ma pama xa fe xōrōxō n ma ki fanyi.» ³ Alatala naxa a masen, «N man fama ne Siyon, n xa lu wo tagi Darisalamu. Darisalamu fama ne xilide <Taa nōndila.> Mange Alatala xa geya fama ne xilide <Geya Seniyenxi.>»

⁴ Mange Alatala xa masenyi nan ya: «Xēmōxie nun jēlexeforie man luma ne Darisalamu malan yire, yisuxuwuri suxu e yi e xa simaya xōnnakuye xa fe ra. ⁵ Dimēdie fan luma ne bere ra taa malandee.»

⁶ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «Hali a fa findi tērenna ra yi waxati pama dōnxōe be, Mange Alatala mu nōma kaabade na fe ma.»

⁷ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «N nan n ma pama rakisima ne jamanee ma naxee kelima sogetede nun sogegorode. ⁸ N e ragbilenma ne Darisalamu. E findima ne n ma pama ra, n fan findi e Marigi Ala ra nōndi nun tinxinyi kui.»

⁹ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «Wo wo senbe so, wo tan naxee nu bara yi masenyi me namijōnmee saabui ra Mange Alatala xa banxi kōōrin temui naxe. Wo wo senbe so alako yi banxi xa jōn. ¹⁰ Beenu na wali xa folo, wali sare yo mu nu na walikēe be. Hali ningee mu

donse soto e xa wali kui. Wali birin mu nu noma sooneyade, barima n nu bara yaxuija ramini mixie tagi.

¹¹ Kono yakosi n mu yi jama donxoe tooroma alo singe.» Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

¹² «Bonesa luma ne boxi ma. Weni bilie bogima ne, boxi daxamui raminima ne, tune ye fama ne. N na birin soma ne yi jama donxoe yi ra e ke ra. ¹³ Singe Yudaya bonsoe nun Isirayila bonsoe findi ne danke ra sie tagi, kono yakosi, n to wo rakisi, wo findima ne e be saabui ra e barake soto. Wo naxa gaaxu, wo wo senbe so.»

¹⁴ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «Wo benbae to n naxono, n naxa nate tongo n xa wo jaxankata. N mu tin gbilende na nate foxo ra. ¹⁵ Kono yakosi n bara nate tongo, n xa fe fanyi raba wo be, Darisalamu nun Yudaya bonsoe. Wo naxa gaaxu.

¹⁶ Wo xa yi masenyi rabatu: Wo xa nondi fala wo boore be, wo xa kiiti sa nondi nun tinxinyi kui.

¹⁷ Naaxuija naxa lu wo bone kui wo booree mabiri. Wo naxa wo kali wule kui, barima na fe mooli mu rafan n ma.» Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁸ Mange Alatala xa masenyi nan ya, ¹⁹ «Mange Alatala naxa a masen wo sunyi naxee suxuma kike naani nde, kike suuli nde, kike solofere nde, nun kike fu nde ra, nee xa findi sali seewe daaxie ra. Nondi nun bonesa xa rafan wo ma.»

²⁰ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «Mixi gbege fama ne fade ke-life jamanε gbetee ma. ²¹ Mixie luma siga ra yire gbete e sa a fala mennikae be, «Won xee Mange Alatala maxandide, won birin na a ra.» ²² Senbema wuyaxie ke-life jamanε gbetee ma, e fama ne Mange Alatala fende Darisalamu, e a maxandi.»

²³ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «Na loxoe jamanε gbetee mixi fu fama ne kankande Yuwifii keren ma, e fa a fala a be, «Won birin na

a ra, barima muxu bara a kolon Ala na wo fe ma.»»

9

Si gbetee xa kiiti

¹ Alatala bara masenyi xorochoe ti Xadaraki xa boxi xa fe ra.

Na masenyi bara Damasi taa fan li. Alatala gbe nan adamadi birin na, Isirayila bonsoe fan a gbe.

² Na masenyi bara Xamata taa li, naxan na Damasi naaninyi mabiri. A bara Tire nun Sidon fan li, hali lonnilae nan to e ra.

³ Tire bara taa makantaxi ti, a xa gbeti bara gbo alo meyeniyi, a xa xema bara gbo alo boora.

⁴ Kono Marigi na birin bama ne a yi, a a xa tete radin baa ma, a fa taa gan.

⁵ Asikalon na na to, a fan luma ne gaaxui kui.

Gasa nun Ekiron fan gaaxuma ne, e serenma ne barima e xa xunnakeli bara findi yaagi ra.

Gasa mange faxama ne, mixi yo mu luma Asikalon sonon.

⁶ Si masunbuxi fama ne sabatide Asidodi.

«N Filisitakae xa yete igbona ragoroma ne.

⁷ N faxe tife jonma ne menni.»

Nama donxoe fama ne birade muxu Marigi Ala foxo ra.

E sabatima ne Yudaya xabilae ya ma. Ekiron luma ne alo Yebusu.

⁸ «N na n ma banxi kanta ma ne, alako soori gali yo naxa a kana.

Naxan fama, naxan dangima, e mu noma sese ra, barima yakosi n jengi saxi a xon ma.»

⁹ Siyonkae, wo xa jalexin.

Darisalamukae, wo xa wo xui ite seewe kui.

Wo xa mange na fafe wo yire.

A tinxin. A kisixi.

A mu a yete igboma, a soma taa kui sofale nan fari, sofale xemema, sofale ginema xa di.

¹⁰ «N soori ragise bama ne Efirami boxi ma,

n soee bama ne Darisalamu. Gereso xalie mu luma naa.»

A bɔɲɛsa nan masenma sie bɛ.
A xa mangɛya xungboma nɛ yire
birin,
kelife baa xungbe ma, a sa dɔxɔ xure
xungbe ra.

11 «N bara wo xa mixi suxuxie xun
sara
won ma saate xa fe ra
naxan xirixi sɛrɛxɛ wuli daaxi ra.
E nu na fe xɔrɔxɔɛ kui,
alɔ mixi naxee ragoroxi kɔlonyi nde
kui, ye mu na naxan kui.

12 Wo xa gbilen taa makantaxi kui,
wo tan geelimani naxee xaxili tixi n
na.

To n xa a fala wo bɛ,
n wo harige ragbilenma nɛ wo ma,
n man fa a xunmasa.

13 Yudaya findima nɛ n ma xali ra.
Efirami luma nɛ alɔ n ma tanbɛɛ.
Siyonikae findima nɛ n ma sɔorie ra
Girɛkikae xili ma.
N ma santidɛgema nan i ra.»

14 Alatala a yetɛ makenɛnma nɛ e bɛ,
a xa tanbɛ lu alɔ seyamakonyi.
Marigi Alatala sara fema nɛ,
a lu alɔ turunnaadɛ.

15 Mangɛ Alatala e makantama nɛ.
E xa geresosee kanari rabama nɛ,
e wuli ifili alɔ sɛrɛxɛdubɛɛ
naxan xuruse kɔn naxabama,
e fa na wuli kasan sɛrɛxɛbade ma.

16 E Marigi Alatala e rakisima nɛ na
lɔxɔɛ,
alɔ xuruse dɛmadonyi a xa xurusee
kantama ki naxɛ.
Ala xa ɲama luma nɛ alɔ diyaman
naxan yanbama bɔxi ma.

17 E tofanma nɛ, e rayabu.
Baloe fanyi sɛgetalae xungboma nɛ,
minse fanyie sungbutunyie rayabu.

10

Ala xa hinɛ

1 Wo xa Alatala maxandi ɲemɛ
tɛmɛi.
Alatala fama nɛ tunɛ belebele ra wo
bɛ,

alako wo xa xɛɛ xa fan.

2 Kuyee wule falama,
sematoee mu nɔndi toma,
e xiyeɛ fasarima wule ra,
e xa madundui fufafu na a ra.

Na birin bara a niya ɲama xa lɔɛ alɔ
xurusee.

E na tɔɔrɛ kui barima xuruse
dɛmadonyi mu na e bɛ.

3 N bara xɔnɔ na xuruse dɛmadonyie
ma.

N e xa yareratɛ ɲaxankatama nɛ.
Yudaya luma nɛ alɔ Mangɛ Alatala
xa xurusee,

a mɛɛnima nɛ e ma.
E fama nɛ binyɛ sɔtɔde,
alɔ sɔori mangɛ xa soe.

4 Mixi nde kelima nɛ Yudaya
naxan misaalima gɛmɛ ra banxi tixi
naxan fari,
naxan misaalima wuri ra kiri banxi
xirixi naxan na,

naxan misaalima xali geresose ra.
Mangɛ birin fatanxi Yudaya bɔnsɔɛ
nan na.

5 Yudayakae findima nɛ sɛnbɛmae
ra,
naxee e yaxuie maboronma gere
kui,

barima Alatala na e fɛ ma.
E yaxuie xa soe ragimae luma nɛ
yaagi kui.

6 «N Yudaya bɔnsɔɛ xun nakelima
nɛ,

n Yusufu bɔnsɔɛ rakisi,
n e xa taaɛ yailan,
barima n bara kinikini e ma.
E fama nɛ lude alɔ n mu e rabɛɲin.
E Marigi Alatala nan n na,
n e xa duba suxuma nɛ.

7 Efirami bɔnsɔɛ fan findima nɛ
sɛnbɛmae ra.

E sɛɛwama nɛ dangife siisilae ra.
E xa die na birin toma nɛ, e fan
ɲɛlɛxin.

E birin bɔɲɛ sɛɛwama nɛ Alatala xa
fe ra.

8 N nan n ma ɲama maxilima nɛ, n
xa e xun sara,
e xa wuya dangife singe ra.

9 Hali n to e rayensenxi sie ya ma,
e e ratuma nɛ n ma fe ma yire
makuye.

E tan nun e xa die kisima nɛ,
e man fa gbilen e xonyi.

10 N e rafama nɛ kelife Misira bɔxi
ma,
n e malan kelife Asiriya bɔxi ma.
N man Galadi nun Liban bɔxi fima
nɛ e ma,

kɔnɔ e kɔnti dangima nɛ na birin na.
 11 E xa tɔɔrɛ bara lu alo baa mɔrɔnyie,
 kɔnɔ Ala na mɔrɔnyie ragoroma nɛ.
 Nili xure bara a niya e xa lu konyiya
 kui,
 kɔnɔ na xure bara xɔri.
 Asiriya xa yetɛ igboɲa goroma nɛ,
 Misira xa mangɛya ɲɔn.
 12 N tan nan e sɛnbɛ soma,
 e fama nɛ ɲɛrɛde n xili ra.»
 Alatala xa masenyi nan na ki.

11

Xuruse demadonyie

1 Liban bɔxi, i xa wuri birin fama nɛ
 gande.
 2 Wo fama nɛ wade wo xui itexi ra,
 barima sipirɛ, sɛdiri, nun konde
 bilie fama nɛ birade.
 Basan wondi belebele bara kana.
 3 Xuruse demadonyie wama nɛ,
 barima fili bara kana.
 Yetɛe xaɲnema nɛ,
 barima Yurudɛn fɔtonyi bara kana.
 4 N Marigi Alatala a masen nɛ,
 «Wo xa xurusee dɛ madon,
 naxee fama faxade.
 5 Mixi naxee e sarama
 e fama nɛ e kɔn naxabade
 kinikinitareɲa kui.
 Naxee e matima e a falama nɛ,
 <Ala tantu.
 N bara banna.>
 Xuruse demadonyie mu kinikinima
 e ma.»
 6 Alatala xa masenyi nan ya:
 «N fan mu kinikinima yi ɲama ma.
 N bara e birin lu e boore yi ra,
 e xa mangɛ yi ra,
 alako ɲama xa ɲaxankata.
 N mu mixi yo ratangama na ma.»

7 Na kui n naxa xurusee tɔɔrɔxi
 dɛ madon, naxee nu lanxi e xa faxa.
 N naxa yisuxuwuri firin tongo. N
 naxa keren xili sa «Hinne,» boore
 «Lanyi.» N naxa xurusee dɛ madon.
 8 N naxa xuruse demadonyi saxan
 keru kike keren bun, barima e mu
 rafanxi n ma sɔnɔn, n fan mu
 rafanxi e ma. 9 N naxa a fala
 xurusee bɛ, «N mu wo dɛ madonma
 sɔnɔn. Naxan lan a xa faxa, a xa

faxa. Naxan lan a xa siga, a xa siga.
 Naxan lan a xa lu be, a xa a boore
 faxa.» 10 N naxa n ma yisuxuwuri
 tongo naxan xili «Hinne,» n naxa
 a igira. Na misaalixi saate nan na
 naxan xirixi n tan nun sie birin tagi.
 Na saate bara kana. 11 N to na kana
 xurusee tɔɔrɔxi ya xɔri, e naxa a
 kolon n nu bara Alatala xa masenyi
 fala. 12 N naxa a fala e bɛ, «Xa a wo
 kenɛn, wo n ma wali sare fi n ma,
 xa na mu a ra wo a lu na.» E naxa
 kɔbiri kole tongo saxan fi n ma wali
 sare ra. 13 Alatala naxa a fala n bɛ,
 «Xa e n ma wali tide toma na ki nɛ, a
 sare mu gbo, a wɔlɛ. Fɛɲɛ yailanma
 xa na tongo.» N naxa na kɔbiri kole
 tongo saxan tongo, n naxa e wɔlɛ
 Alatala xa banxi kui mixi nde bɛ
 naxan fɛɲɛ yailanma. 14 Na dangi
 xanbi, n naxa n ma yisuxuwuri igira
 naxan nu xili «Lanyi,» barima lanyi
 mu na Yudaya nun Isirayila tagi
 sɔnɔn.

15 Alatala naxa a fala n bɛ, «I
 man xa xuruse demadonyi xaxil-
 itare xa walisee tongo. 16 N xuruse
 demadonyi rakelima nɛ yi bɔxi ma
 naxan mu a ɲengi sama xurusee xɔn
 ma. Xa xuruse keren bara lɔɛ, a
 mu sigama a fende. Xa keren bara
 maxɔnɔ, a mu a dandanma. Xa
 keren bara xungbo fɔlɔ, a a sube
 birin donma nɛ han a a tore li.»

17 «Naxankatɛ na xuruse demadonyi
 ɲaaxi bɛ,
 naxan xurusee rabɛɲinma.
 Santidɛgɛma xa a belexɛ sɛgɛ,
 a xa a ya sɔxɔ.
 A belexɛ naxa nɔ fefe ra,
 a ya naxa fe yo to.»

12

Yudaya xa xunnakeli

1 Alatala bara masenyi xɔrɔxɔɛ ti
 Isirayila xa fe ra.
 Alatala xa masenyi nan ya,
 naxan koore nun bɔxi daaxi,
 naxan xaxili so adamadi yi ra:
 2 «N fe xungbe rabama nɛ
 Darisalamu bɛ, dunipa sie
 tagi.

Mixi na fa Darisalamu gereḁe,
n kaabanako rabama ne Yudaya be.

³ Na loxoḁe, n Darisalamu findima ne
geḁe binye ra si birin be.

Naxan katama na itefe ra,
na kanyi maxonoma ne.

Duniya si birin malanma ne a xili
ma.»

⁴ Alatala xa masenyi nan ya:

«Na loxoḁe, n soori nun a xa soe
radaxuma ne.

N nee findi donxui ra.

N Yudaya bonsoḁe matoma ne,
n nan n pengi sa e xon ma.

⁵ Yudaya mangḁe a falama ne e boḁe
kui,

«Darisalamukae senbe gboxi
e Marigi Alatala nan saabui ra.»

⁶ Na loxoḁe, n Yudaya mangḁe luma
ne

alo te wolenxi yege xora,
xa na mu alo te na din seḁe ra.
E fama ne si birin halakide naxan na
e rabilinyi.

Darisalamu mu kanama.

⁷ Alatala Yudaya tae nan singe rak-
isima,

alako Dawuda xabile nun Darisala-
mukae

xa binye naxa dangi Yudaya mixie
ra.

⁸ Na loxoḁe, Alatala Darisalamukae
makantama ne.

Ala a niyama ne mixi taganxi xa
Dawuda senbe soḁo.

Dawuda xabile senbe gboma ne Ala
saabui ra.

Alatala xa maleke a perema ne e ya
ra.

⁹ Na loxoḁe, n si birin halakima ne
naxee Darisalamu gerema.

¹⁰ N hinne nun kinikini luma ne
Dawuda xabile nun Darisalamukae
xaxili ma.

E fama ne e ya rafindide n ma, e n
tan naxan soxoxi.

E sunnunma ne n ma fe ra,
alo mixi naxan xa di singe bara faxes.

E e wa xui raminima na ki ne.

¹¹ Na loxoḁe, sunnunyi gboma ne
Darisalamu,

alo Hadada Rimon sunnunxi Megido
gulunba kui ki naxe.

¹² Nama birin sunnunma ne xabile
ki ma.

Dawuda xabile luma ne a xati ma.
Natan xabile fan luma ne a xati ma.
Xemeḁe nun ginḁe mu sunnunma
yire keren.

¹³ Lewi xabile luma ne a xati ma.

Simeyi xabile luma ne a xati ma.

Xemeḁe nun ginḁe mu sunnunma
yire keren.

¹⁴ Xabile birin luma ne a xati ma.»

13

Nama seniyenxi

¹ Na loxoḁe, dulonyi minima ne
naxan noma Dawuda xabile nun
Darisalamukae
yunubi bade.

² Mangḁe Alatala xa masenyi nan ya:
«Na loxoḁe, n kuyee xili bama ne wo
de kui,

wo neḁmu e ma.

N e xa namijonmeḁe nun e xa
seniyentareja kerima ne.

³ Xa mixi nde suusama namijonme
masenyi tide,

a nga nun a baba naxan a barixi e a
falama a be,

«I xa faxes, barima i bara wule fala
Alatala xili ra.»

A nga nun a baba naxan a barixi,
e a soxoma ne na masenyi xa fe ra.

⁴ Na loxoḁe, namijonmeḁe birin yaag-
ima ne

e xa masenyie xa fe ra.

E mu namijonme dugi ragoroma e
ma sonon

alako e xa mixi madaxu.

⁵ E birin a falama ne,

«Namijonmeḁe mu n na.

Kabi n dimedi temui n xe nan tun
safe.»

⁶ Konḁo e a maxorinma ne,

«Munse na yi nari ra i belexee ma?»

A e yaabima ne:

«N xanuntenyi nan n maxonoxi.»»

⁷ «Santidegema, keli n ma xuruse
demadonyi xili ma,

keli mixi xili ma naxan na n seeti
ma.»

Mangḁe Alatala xa masenyi nan ya:

«Santidegema, xuruse demadonyi
faxes,

yeḁee rayensen ye.

N fama ne yeḁeyoreḁe paxankatade.»

⁸ Alatala xa masenyi nan ya:

«Nama dɔxɔ firin faxama nɛ,
 kɔnɔ a dɔxɔ saxan nde baloma nɛ.
 9 N na dɔxɔ saxan nde sama nɛ tɛ i,
 n e raxunu alɔ gbeti.
 N xa e mato alɔ xɛɛma.
 A na n maxandi, n a xa duba sux-
 uma nɛ.
 N fama nɛ a masende, <N ma pama
 nan ya,>
 a fan a masen, <Alatala nan muxu
 Marigi Ala ra.>»

14

Alatala fa lɔxɔɛ

1 Alatala xa lɔxɔɛ fafe.
 Wo yaxuie wo harige itaxunma nɛ e
 boore ma wo ya xɔri.
 2 N si birin malanma nɛ Darisalamu
 gere xili ma.
 E soma nɛ taa kui, e banxi kana, e
 dutun ginɛɛ ma.
 E pama sɛɛti xaninma nɛ konyiya
 kui,
 e boore sɛɛti lu taa kui.
 3 Alatala kelima nɛ a sa na sie gere a
 gere ki ma.
 4 Na lɔxɔɛ Ala tima nɛ Oliwi geya
 fari,
 naxan na Darisalamu ya ra sogetede
 mabiri.
 Oliwi geya ibɔɔma nɛ a tagi,
 kelife sogetede han sogegorode.
 Gulunba luma nɛ geya firin tagi,
 keren na kɔɔla ma, keren na yire-
 fanyi ma.
 5 Na tɛmɛi wo wo gima nɛ gulunba
 kui
 n ma geyae tagi han Aseli.
 Wo wo gima nɛ
 alɔ wo wo gixi bɔxi xa sɛrenyi ya ra
 ki naxɛ,
 Yudaya mange Yusiya xa waxati.
 Na tɛmɛi n Marigi Alatala fama nɛ,
 a nun a xa seniyentɔɛɛ ra.
 6 Na lɔxɔɛ, naiyalanyi mu luma
 dunɔpa ma,
 yanbasee xunuma nɛ.
 7 Yanyi nun kɔɛ mu na na lɔxɔɛ.
 Alatala nan na lɔxɔɛ mɔɔli kolon.
 Kɔnɔ nunmare tɛmɛi naiyalanma
 nɛ.

8 Na lɔxɔɛ, kisi ye minima nɛ
 Darisalamu,
 sɛɛti te sogetede baa mabiri,
 sɛɛti goro sogegorode baa mabiri.
 A minima nɛ soge fure nun pɛmɛ
 tɛmɛi.
 9 Alatala nan findima dunɔpa birin
 mange ra.
 Na lɔxɔɛ, Alatala nan keren fama
 batude,
 a xili nan gbansan falama.
 10 Darisalamu bɔxi rabilinyi birin
 findima nɛ mɛɛɛ ra,
 kelife Geba, sa dɔxɔ Rimɔn na,
 Darisalamu yirefanyi ma.
 Darisalamu xa fe itema nɛ, a xa nɔɛ
 fa yensen yɛ
 kelife Bunyamin naade ma, sa dɔxɔ
 naade singe ra,
 han tunxui naade, han Xananɛli
 koore banxi,
 han mange xa weni yailande.
 11 Mixie sabatima nɛ taa kui,
 e mu halakima sɔnɔn.
 Darisalamu luma nɛ bɔpɛsa kui.
 12 Alatala fama nɛ fure paaxi sinde
 sie ma
 naxee Darisalamu gerexi.
 E fate kiri birin bɔrɔma nɛ beenu e
 xa faxa.
 E yae bɔrɔma nɛ e ya yili kui,
 e nɛnyi bɔrɔma nɛ e dɛ kui.
 13 Na lɔxɔɛ, Alatala mixie ya isoma
 nɛ,
 e e boore suxu, e e boore bɔnbɔ.
 14 Yudayakɛ gere tima nɛ
 Darisalamu.
 E naafuli bama nɛ sie yi ra naxee na
 e rabilinyi,
 xɛɛma, gbeti, nun dugi gbegbe.
 15 Na fure paaxi mɔɔli nde fan sinma
 nɛ xuruse birin ma:
 soee, sofalee, pɔxɔmɛɛ.
 16 Darisalamu yaxui naxee mu fax-
 axi na kui,
 nee luma nɛ te ra pɛ birin Mange
 Alatala batude,
 e xa Bage Ti Sali raba na.
 17 Xa dunɔpa xabilɛ nde tondi sigade
 Darisalamu
 Mange Alatala batude,
 tunɛ mu sinma e xa bɔxi ma.

18 Xa Misira xabile nde tondi sigade,
tune mu goroma menni.

Alatala xa fure jaaxi nan na ki,
a naxan nagoro sie ma,
naxee tondixi sigade Bage Ti Sali
rabade.

19 Alatala Misira nun si birin
jaxankatama na ki ne,
naxee tondi sigade Bage Ti Sali
rabade.

20 Na loxoε, birin findima Alatala
gbe nan na.

A fama ne sebede tolonyie ma naxee
gbakuxi soee ra,

«Alatala gbe.»

Tunde naxee sube gbansan jinma
Alatala xa horomobanxi kui,
nee seniye nma ne alo yirabasee
naxee rawalima serexebade seeti
ma.

21 Tunde birin naxee na Darisalamu
nun Yudaya,

nee birin seniye nma ne,
nee birin findima ne Mange Alatala
gbe ra.

Mixi birin naxee fama serexe bade,
nee fama ne tunde ndee ra alako e
xa kuri so.

Na loxoε, Kanaan kaafiri yo mu
soma

Mange Alatala xa banxi kui.

Annabi Malaki xa Kitaabui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Malaki yi kitaabui nan sebexi Isirayilakae ma temui dangixi. E to gbilen Isirayila boxi ma, kelife yire makuye Ala e naxankataxi dennaxe e xa yunubie xa fe ra, namijonmsee naxa kawandi ti e be. E naxa limaniya, e naxa Darisalamu ti a nun e xa horomobanxi.

Na xanbi, e man bara bira yunubi fe foxo ra. Alatala naxa e yaabi Annabi Malaki xa kitaabui saabui ra. A naxa ratu e ma alo a e xanuxi ki naxe dangife si birin na, konoo e mu na kolon a be. Ala naxa e xa yunubi masen e be keren keren yi ra. E nu darixi serexe jaaxi ba ra Ala be. E mu nu wama farile fife Ala ma. E nu setaree toooo, e man nu fa yene raba. Awa, na birin kui Alatala naxa a xa nate tongoxi masen e be. A naxe e fama ne naxankate sotode xa e mu gbilen yunubi rabafe foxo ra. A man naxe, mixi naxan gaaxuma a ya ra, na fama ne ratangade Ala xa xera saabui ra naxan nu na fafe.

Yi kitaabui xaxili belebele masenma to mixie be. Yunubi mu rafan Ala ma feo. Xa mixi birama kira jaaxi foxo ra, e Ala xa naxankate sotoma ne. Konoo xa mixi gaaxuma Ala ya ra, Alatala yete yati nan e rakisima. Amina.

Annabi Malaki xa Kitaabui

Alatala xa woyenyi xoxoxe

¹ Alatala xa woyenyi xoxoxe Isirayilakae be Annabi Malaki saabui ra: ² Alatala xa masenyi nan ya, «N bara wo xanu, konoo wo maxorinyi tima n ma, «Ala, muxu xa marafanyi na minden?»» Ala naxe, «Yaxuba taara xa mu lanxi Esayu ma? Yaxuba tan a rafan n tan Ala ma, ³ konoo

n bara Esayu tan napaaxu. N bara a xa boxi geya yire mafindi gbengberen yire ra. N bara a ke so wulai baree yi ra naxee na gbengberenyi ma. ⁴ Xa Edonkae, naxee kelixi Esayu bonsoe, a fala, «Won bara gbaloe soto, konoo won na yailanma,» Mange Alatala e yaabima ne, «Xa wo banxi ti, n na rabirama ne.» E xili fama ne falade, «Naaxuna boxi.» E a falama ne jama na a ra Alatala xonoxi naxan ma temui birin. ⁵ Wo yae fama ne a tode. Wo yete yati a falama ne, «Alatala xa mangeya senbe gbo dunina birin, hali Isirayila boxi fari ma.»»

Marigi batui naxan xonxi

⁶ «Di tan a baba binyama ne, konyi fan a marigi binya. Xa n tan nan na wo baba ra, n ma binye na minden? Xa n tan nan na wo marigi ra, n ma binye na minden? N tan wo xa Mange Alatala, n xa a fala wo be, wo na n xili yelebufe. Konoo wo n maxorinfe, «Muxu i xili yelebuxi di?» ⁷ Wo na n xili yelebufe wo xa serexe seniyentaree nan na wo naxee sama n ma serexebade fari. Wo man n maxorinma, «Muxu faxi serexe seniyentare mundun na?» N xa a fala wo be, wo bara n ma serexebade xa fe yelevu. ⁸ Wo na xuruse donxui ba serexe ra, na fan? Wo na fa xuruse mabenxi ra, xa na mu xuruse furaxi ra, na fan? Xa wo bara na serexe mooli so wo xa mange yi ra, a jalexinma ne wo ra? A wo rasenema ne a fanyi ra? Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

⁹ «Xa wo Ala makula na serexe mooli ra, a hinnema wo ra, a wo rasenema a fanyi ra? Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹⁰ «A lanma mixi nde wo ya ma a xa n ma horomobanxi naade balan, alako wo naxa te radexe n ma serexebade fari fufafu. Wo xa fe mu rafan n ma. N tan Mange Alatala, n xa a fala wo be a n mu wama wo xa serexe xon, n mu a tongoma! Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹¹ «Kelife sogetede, sigafe han so-gegorode n xili xungbo si birin tagi.

Yire birin, e fama ne surayi gande n xili ra, e fa serexe seniyenxi ra n ma binye xa fe ra. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹² «Kono wo tan n xili yelebuma. Wo nu fa a fala, <Marigi xa serexebade mu seniyenxi, serexe naxan bama menni a mu fan.> ¹³ Wo wo xunyi suxuma, wo nu fa sonxo, <Taganyi mundun yi ki!> N tan Mange Alatala, n xa a fala wo be, n mu fama wo xa xuruse maxonoxi, wo xa xuruse mabenxi, nun wo xa xuruse furaxi tongode n ma serexebade sonon. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹⁴ «Danke na mixi korintexi be yexee kontonyi na naxan xa goore ya ma, kono a fa xuruse maxonoxi tan ba serexe ra a xa marakali rakamalife ra. Mange xungbe na n na, naxan xili magaaxu si birin tagi. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

2

Serexedubee rakorɔsife

¹ «Yakosi, serexedubee, wo xa wo tuli mati. ² Xa wo mu wo tuli mati n na, xa wo mu janige tongo n xili binyafe ma, n tan Mange Alatala wo dankama ne. N wo xa dube mafindima ne danke ra. N bara wo xa duba kana barima n ma binye mu na wo janige ma. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

³ «Wo a toma ne! N wo bonsoe paxankatama ne. Wo xuruse naxee bama serexe ra, n e gbi kasanma ne wo yatagi. Wo nun na yaagi nan sigama. ⁴ N tan Mange Alatala bara yi woyenyi xoroxoe fala wo be alako n ma saate, n naxan tongoxi wo benba Lewi be, a naxa kana sonon. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

⁵ «N naxa saate tongo a be. N naxa simaya nun bonesa fi a ma, alako a xa gaaxu n ya ra. Na temui a bara gaaxu n ya ra, a bara seren n xili ra. ⁶ N ma seriye yati nu na a de kui, maifui yo mu nu na a bone kui. A bira ne n foxo ra bonea nun tinxinyi kui, a mixie ragbilen

kira jaaxi foxo ra. ⁷ Serexedube de lonni nan nagatama. Ala xa seriye minima ne a de i, barima Mange Alatala xa xera nan na a ra.»

⁸ «Kono wo tan, wo bara gbilen Ala xa kira foxo ra. Wo bara mixi wuyaxi ramini na kira ra wo xa xaranyi ra. N tan Mange Alatala naxe wo bara Lewi xa saate kana. Mange Alatala xa masenyi nan na ki. ⁹ N wo rayaagima ne, n wo xa fe magoro nama ya xori, barima wo mu n ma kira kolon. Wo bara mixi rafisa e boore be wo xa kiiti kui.»

Seriye tongoxi futi xa fe ra

¹⁰ Annabi Malaki naxe, won birin baba keren xa mu a ra? Ala keren xa mu won birin daaxi? Munfe ra won won boore yanfama? Munfe ra won bara won benba xa saate kana? ¹¹ Yudayakae naxa Ala yanfa, barima fe jaaxi bara raba Isirayila nun Darisalamu boxi ma. Yudaya bara Alatala batude yelevu naxan nafan a ma. A bara kuye batui xa di gine doxo. ¹² Alatala na xeme mooli, nun a xa die, a nun a xa denbaya birin kerima ne Yaxuba xa kiri banxi kui. A na xeme mooli kerima ne, a nun a serexe naxan bama Mange Alatala be.

¹³ Na xanbi, wo tan wo ya ye gbege ramini Alatala xa serexebade, barima wo naxe a mu wo xa serexe tongoma, a mu wama a xon sonon. ¹⁴ Wo n maxorinma «Munfe ra?» N a falama wo be. Wo gine naxan sugandi wo fonike temui, wo naxan xa futi xiri Alatala xa seedepoxoya kui, wo bara na gine yanfa. ¹⁵ Alatala xa mu adama daaxi, a a nii raso a fate? Adama mu die fenma xe Ala naxee ragirima a ma? Wo meeni wo nii ma, wo naxa wo xa gine yanfa, wo naxan soto wo fonike temui. ¹⁶ Isirayila Marigi Alatala naxe, meefe i xa gine ra, nun gere tife, fee nan e ra n naxee xonxi. Wo meeni wo nii ma, wo naxa findi yanfante mixie ra.

Alatala xa kiiti

¹⁷ Wo bara Alatala ratagan wo xa woyenyi ra, kono wo fa maxorinyi

tife, «Muxu a rataganxi di?» N xa wo yaabi. Wo a rataganxi a falafe ra, «Fe kobi rabama nan nafan Alatala ma, a na mixi mooli nan fenma.» Wo man a rataganxi a falafe ra, «Ala kiitisa na minden?»

3

Ala xa kiiti

¹ «Wo wo ya ti, n fama ne n ma xera xeede naxan kira yailanma n be. Wo Marigi, wo naxan fenfe, a fama ne sode a xa horomobanxi kui keren na. Saate xera, wo wama naxan xon, a na fafe. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

² «A na fa, nde noma suusade a ra? Nde noma tide a ya i? Barima a luma ne alo xabure te naxan se raxunuma. A luma ne alo xosi base dugi xae naxan nawalima. ³ A fama ne gbeti raxunude, a a gbi ba. A Lewi xa die raseniyenma ne. A e raxunuma ne alo xema a nun gbeti, a e gbi ba. E xa findi serexedubee ra Alatala be naxee serexe bama tinxinyi kui.»

⁴ «Na temui, Yudaya nun Darisalamu xa serexe raganma ne Alatala ma alo temui dangixi, alo waxati fori. ⁵ N fama ne wo xa kiiti sade. N kiiti sama ne keren na mandurulae, yenlae, wule falee, nun mixi kobie ma naxee walike sare donma, naxee kaape ginne, kiridie, nun xonne toroma. N kiiti sama ne mixie ma naxee mu gaaxuma n ya ra. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

⁶ «N to findixi Alatala nan na, naxan mu a xui masarama, wo tan Yaxuba xa die tan mu faha. ⁷ Kabi wo benbae xa temui, wo bara n ma seriye kana, wo bara a matandi. Yakosi, wo xa gbilen n ma, n fan gbilenma ne wo yire. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

«Kono wo na n maxorinfe, <Muxu xa gbilen i ma di?> ⁸ N fan xa wo maxorin. Adamadi noma a Marigi Ala mupade? Kono wo tan yati bara n mupa. Wo nu fa n maxorin, <Muxu bara munse mupa i ma?> N xa wo yaabi. Wo bara n ma farilee nun

n ma serexe mupa. ⁹ N bara wo bonsae birin danka na mupe xa fe ra. ¹⁰ Wo xa fa farile birin na Ala xa banxi, farile ragatade, alako baloe xa lu n ma banxi kui. Wo xa n tan Mange Alatala mato, xa n mu fama barake gbegbe ragorode wo ma ke-life koore naxan dangi wo xa se ragatadee ra. ¹¹ N nimasee faxama ne naxee wo xa xee nun wo xa weni bilie kanama. Mange Alatala xa masenyi nan na ki. ¹² Na temui si birin fama ne wo xa boxi xili falade jalexin boxi, barima barake na wo xonyi. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹³ Alatala naxe, «Wo bara woyenyi xoxoxe fala n be, kono wo n maxorinfe, <Muxu bara woyenyi xoxoxe mundun fala i be?> ¹⁴ N xa wo yaabi. Wo naxe, <Geeni yo mu na Ala xa batui kui. Muxu bara a xa seriye suxu, muxu bara toro a xa fe ra, kono muxu geeni mundun sotoxi Mange Alatala ra? ¹⁵ Muxu tan be, mixi naxan a yete itema, a jalexinma ne, mixi kobi nan geenima, Ala matandila mu jaxankatama.»

¹⁶ Na woyenyi xanbi, mixi naxan nu gaaxuma Ala ya ra, e bara lu yire keren, e woyen e boore ra. Alatala bara e xui me a fanyi ra. Na Ala yaragaaxuie xili bara sebe sebeli nde ra Ala ya i, barima e nu bara Alatala xili binya. ¹⁷ Mange Alatala naxe, «Nee findixi n ma jama yati yati nan na. N e ratangama ne kiiti sa loxoe alo baba naxan kinikinima a xa di fanyi ma. ¹⁸ Na kui wo man fama ne mixi kobi nun mixi fanyi tagi rasa kolonde, Ala batulae nun Ala matandilae.»

¹⁹ «Na loxoe fama ne. Ala fama ne te belebele ra yete igboe nun mixi kobie be. A e ganma ne alo sese. Mange Alatala xa masenyi nan na ki. E xa fe sese mu luma naa. ²⁰ Kono wo tan naxee gaaxuma n xili ya ra, n yalanyi rafama wo ma alo soqe yalanyi naxan naminima geesege. Wo birama ne Ala foxo ra jalexinyi kui alo ninge yore naxan birama jooge neene foxo ra. ²¹ Wo mixi

ɲaaxuie maboronma nɛ alɔ xube
naxan luma wo sanyi bun ma. N
na na lɔxɔɛ rafalafe wo bɛ. Mangle
Alatala xa masenyi nan na ki.»

²² «Wo xa ratu n ma konyi Munsa
xa sɛriyɛ ma, n yaamarie naxee fixi
a ma Xorebe geya fari Isirayilakae
birin bɛ. ²³ N fama nɛ Annabi
Eliya xɛɛde wo ma, beenu Alatala
xa lɔxɔɛ belebele magaaxuxi xa fa.
²⁴ A babae nun e xa die dɛ rafanma
nɛ, xa na mu a ra, n fa wo xa bɔxi
halakide.»

Inyila Isa
Annabi Matiyu naxan
sebexi
Masenyi nde yi
Kitaabui xa fe ra

Kitaabui naxan xili «Inyila Isa,» a dɔxɔ naani na a ra. Namijɔnme naani nan taruxuie sebe Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra naxee lanxi Inyila Isa nan ma. E xili ne Matiyu, Maraki, Luki, nun Yaya.

Isa keli xanbi dunija, Annabi Matiyu naxa yi Kitaabui sebe, a xa Isa xa dunijeigiri birin masen alako mixie xa a kolon, a Isa findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na. A a sebe Gireki xui ne, kɔnɔ muxu bara a madangi Soso xui alako Sosoe fan xa nɔ a fahaamude.

Isa xa kaabanako gbegbe sebexi yi Kitaabui kui alako mixie xa a senbe kolon, Ala senbe naxan fixi a ma. A furemae rayalan ne, a jinne ragbilen mixie fɔxɔ ra. Annabi Matiyu bara wa mixie xa Isa xa kawandie fan kolon. Isa to mixie xaran Ala xa masenyi ra, e naxa a kolon, a a nondi yati yati nan masenma. A dɔnxɔe ra, yi Kitaabui Isa faxa ki nan dentegɛ sama nun a keli ki faxe ma.

Na birin nɔma fahaamui fide won ma, won xa a kolon nde na Isa ra. Won lɔnni naxan sɔtɔma yi Kitaabui kui, a nɔma won malide won ma dunijeigiri kui, a man nɔma won malide aligiyama. Ala xa a lu won xaxili ma. Amina.

Inyila Isa
Annabi Matiyu naxan
sebexi

Isa benbae
(Luki 3:23-38)

¹ Isa, Ala xa Mixi Sugandixi naxan fatan Dawuda nun Iburahima bɔnsɔe ra, a benbae xilie nan yi ki:

² Iburahima naxa Isiyaga sɔtɔ.
 Isiyaga naxa Yaxuba sɔtɔ.

Yaxuba naxa Yuda nun a taarae nun a xunyae sɔtɔ.

³ Yuda naxa Peresi nun Sera sɔtɔ,
 Tamari xa die.

Peresi naxa Xesiron sɔtɔ.

Xesiron naxa Arami sɔtɔ.

⁴ Arami naxa Aminadabo sɔtɔ.

Aminadabo naxa Naxason sɔtɔ.

Naxason naxa Salimon sɔtɔ.

⁵ Salimon naxa Boosu sɔtɔ, Raxabi xa di.

Boosu naxa Obedo sɔtɔ, Ruti xa di.

⁶ Obedo naxa Yisayi sɔtɔ.

Yisayi naxa Dawuda sɔtɔ.

Mange Dawuda naxa Sulemani sɔtɔ
 Uriya xa gine saabui ra.

⁷ Sulemani naxa Robowami sɔtɔ.

Robowami naxa Abiya sɔtɔ.

Abiya naxa Asa sɔtɔ.

⁸ Asa naxa Yehosafati sɔtɔ.

Yehosafati naxa Yehorami sɔtɔ.

Yehorami naxa Yusiya sɔtɔ.

⁹ Yusiya naxa Yotami sɔtɔ.

Yotami naxa Axasi sɔtɔ.

Axasi naxa Xesekiya sɔtɔ.

¹⁰ Xesekiya naxa Manasi sɔtɔ.

Manasi naxa Amon sɔtɔ.

Amon naxa Yosiya sɔtɔ.

¹¹ Yosiya naxa Yekoniya nun a xun-
 yae sɔtɔ,

Isirayilakae xaninxi Babilon temui
 naxe.

¹² E to siga Babilon, Yekoniya naxa
 Salatiyeli sɔtɔ.

Salatiyeli naxa Sorobabeli sɔtɔ.

¹³ Sorobabeli naxa Abiyudi sɔtɔ.

Abiyudi naxa Eliyakimi sɔtɔ.

Eliyakimi naxa Asoro sɔtɔ.

¹⁴ Asoro naxa Sadɔki sɔtɔ.

Sadɔki naxa Aximi sɔtɔ.

Aximi naxa Eliyudi sɔtɔ.

¹⁵ Eliyudi naxa Eleyasari sɔtɔ.

Eleyasari naxa Matan sɔtɔ.

Matan naxa Yaxuba sɔtɔ.

¹⁶ Yaxuba naxa Yusufu sɔtɔ.

Yusufu naxa Mariyama dɔxɔ.

Mariyama nan findi Isa nga ra,
 naxan xili Ala xa Mixi Sugandixi.

¹⁷ A birin nalanxi benba dɔxɔ fu
 nun naani, keli Iburahima ma sa
 dɔxɔ Dawuda ra. A birin nalanxi
 benba dɔxɔ fu nun naani, keli
 Dawuda ma, han Isirayilakae siga

temui naxe Babilon. A birin nalanxi benba doxo fu nun naani, keli Isirayilakae siga temui ma Babilon, han a sa doxo Ala xa Mixi Sugandixi xa waxati ra.

Isa bari ki naxe
(Luki 1:26-38, 2:1-7)

¹⁸ Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa bari raba yi ki ne: Yusufu nu bara Isa nga Mariyama xa kote doxo, konon beenun e xa kafu, Mariyama naxa teege Ala Xaxili Seniyenxi xa kaabanako saabui ra. ¹⁹ A xa mori Yusufu to findixi tinxintoe ra, a mu nu waxi Mariyama xili kanafe. A naxa nate tongo e xa fatan gundojoxona kui. ²⁰ A nu a mapoxunma na fe ma temui naxe, Marigi xa maleke nde naxa mini a ma xiye kui, a a masen a be, «Yusufu, i tan naxan kelixi Dawuda bonsoe, i naxa gaaxu i xa gine Mariyama futife ra, barima a teegexi di naxan ma, a fatanxi Ala Xaxili Seniyenxi xa kaabanako nan na. ²¹ Mariyama fama di xeme nan baride. I xa a xili sa Isa, barima a tan nan fama a xa pama rakiside e xa yunubie ma.»

²² Na birin naba ne alako Marigi naxan masen namijonme saabui ra, a xa kamali alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe,

²³ «Ginedimedi teegema ne, a di xeme bari.

E a xili falama ne Emanuweli.»
Na nan na ki, «Ala na won ya ma.»

²⁴ Yusufu to xunu, a naxa Marigi xa maleke xa yaamari rabatu, a a xa gine xa futi xiri. ²⁵ Konon a mu a kolon gine ra han Mariyama xa di xeme bari xanbi. A naxa na di xili sa Isa.

2

Karamoxoe Isa binyafe

¹ Isa bari Beteleemu taa nan kui, Yudaya boxi ma, mange Herode xa pamanen. Na waxati, karamoxo ndee naxa fa Darisalamu keli sogetede biri ra, ² e naxa maxorinyi ti, e naxe, «Yuwifie xa mange naxan baxi baride, a na minden?

Muxu faxi ne muxu xa fa suyidi a be, barima muxu bara a xa tunbui to sogetede biri.» ³ Mange Herode to na fe me, a tan nun Darisalamuka birin naxa kontofili. ⁴ A naxa serexedube kuntigie nun seriye karamoxoe malan, a xa e maxorin Ala xa Mixi Sugandixi barima dennaxe. ⁵ E naxa a yaabi, «A barima Beteleemu taa nan kui, Yudaya boxi ma, barima namijonme a sebexi,

⁶ «I tan Beteleemu, naxan na Yudaya boxi ma,

i tide mu xurun Yudaya taa xungbee ya ma,

barima mange fama kelide i tan Beteleemu ne,

naxan n ma Isirayila pama raperema,

alo xuruse demadonyi xurusee raperema ki naxe.»

⁷ Na kui, Herode naxa na karamoxoe xili gundo ra, a e maxorin tunbui minixi waxati naxan ma. ⁸ Na dangi xanbi, a naxa e xee Beteleemu yi xeraya ra, «Wo siga, wo xa sa wakili yi diyore fenfe ra. Wo na a to, wo xa fa n nakolon alako n fan xa sa suyidi a be.»

⁹ Karamoxoe to ge mange xui ramede, e naxa siga. E man naxa tunbui to, e sa naxan to sogetede biri ra. Tunbui naxa jere e ya ra han a naxa ti diyore yire xun ma. ¹⁰ E to tunbui to, e naxa seewa ki fanyi ra. ¹¹ E naxa so banxi kui, e naxa diyore to a nga Mariyama yi ra. E naxa e magoro boxi, e suyidi diyore be. Na temui, e naxa sanbasee ramini e xa kote kui, e xema, surayi fanyi, nun miri labunde fi diyore ma. ¹² Na dangi xanbi, Ala to nu bara e rakolon xiye kui a a mu lanma e xa gbilen Herode yire, e naxa gbilen e xa boxi ma kira gbete ra.

Isa xaninfe Misira

¹³ Karamoxoe siga xanbi, Marigi xa maleke naxa mini Yusufu ma xiye kui, a a masen a be, «Keli. Diyore nun a nga xanin Misira boxi ma. Wo xa lu menni han n woyenma

i be temui naxe, barima Herode diyore fenma ne alako a xa a faxa.»
¹⁴ Yusufu naxa keli koe ra, a diyore nun a nga xanin Misira. ¹⁵ E naxa lu menni han Herode naxa faxa, alako Marigi naxan masen namijonme saabui ra, a xa kamali, «N bara n ma di xili, a xa keli Misira.»

Herode diyore faxafe

¹⁶ Herode to a kolon a karamoxoe bara a madaxu, a boje naxa te a naaxi ra. A naxa yaamari fi, di xeme birin xa faxa Betelsemu nun a rabilinyi birin, naxee mu nu je saxan soto sinden. A na nate tongo na karamoxoe xa tunbui to temui nan ma. ¹⁷ Na kui, Annabi Yere mi xa masenyi naxa kamali, ¹⁸ «Xui nde bara me Rama, wa xui nun sunnunyi gbegbe na a ra. Raxele wama a xa die nan ma fe ra, a mu tinxi mixi yo xa a madundu barima die mu a be sonon duniye.»

Isa nun a barimixie gbilenfe

¹⁹ Herode to faxa, Marigi xa maleke naxa mini Yusufu ma xiye kui Misira boxi ma. ²⁰ A naxa a masen a be, «Keli, diyore nun a nga tongo, i xa gbilen e ra Isirayila boxi ma, barima naxee nu waxi diyore faxafe, e bara faxa.» ²¹ Yusufu naxa keli, a naxa diyore nun a nga tongo, e gbilen Isirayila boxi ma. ²² Kono Yusufu to a me a Araxelusi nan findixi Yudaya mange ra a baba Herode noxae ra, a naxa gaaxu sode naa. Ala to woyen a ra xiye kui, a naxa siga Galile boxi ma, ²³ a sa sabati Nasareti. Na raba ne alako namijonmee xa masenyi xa kamali, naxan a masenxi, «A xili falama ne, <Nasaretika.»»

3

Annabi Yaya kawandi tife
(Maraki 1:2-11, Luki 3:1-22, Yaya 1:19-34)

¹ Na waxati Annabi Yaya Xunxa naxa kawandi ti folo Yudaya gbengberen yire. ² A nu a masen, «Wo tuubi, barima Ala xa mangeya niini

bara makore.» ³ Annabi Esayi nu Annabi Yaya nan ma fe falafe, a to a masen, «Mixi nde a xui itema gbengberen yire, <Wo kira yailan Marigi be, wo kirae matinxin a ya ra.»»

⁴ Noxome xabe donma nan nu ragoroxi Yaya ma, beleti kiri daaxi nu xirixi a tagi. A nu baloma katoe nun wula kumi nan na. ⁵ Darisalamukae, Yudayakae, nun mixi naxee birin nu sabatixi Yuruden xure rabilinyi, e nu sigama a yire. ⁶ E nu e xa yunubie masenma kene ma, Yaya fan nu e xunxama Yuruden xure xora Ala xa fe ra.

⁷ Kono Annabi Yaya to Farisenie nun Saduseni gbegbe to fa ra e xa e xunxa ye xora, a naxa a masen e be, «Wo tan boximase bonsoe! Nde wo rakolonxi wo xa wo gi Ala xa xone ma naxan na fafe? ⁸ Wo xa fe fanyi nan naba naxan a masenma a wo bara tuubi. ⁹ Wo naxa a fala wo yete ma, <Ibrahimana nan na muxu benba ra,> barima Ala noma yi gemee mafindide Ibrahimana xa die ra. ¹⁰ Beera jan na wurie sanke ma a xa e bilie sege. Wuri naxan yo mu bogi fanyi raminima, a segema ne, a woli te i. ¹¹ N tan wo xunxama ye nan xora wo xa tuubi xa fe ra, kono naxan fama fade n xanbi ra, na senbe gbo n tan be. Na binye mu na n tan yi ra hali a xa sankiri maxaninfe ra. A tan nan Ala Xaxili Seniyenxi ragoroma wo ma, a tan nan wo xunxama te ra. ¹² A xa segerenyi suxuxi a yi ra, a maale nun a lagi yegetima naxan na lonyi ma. A maale rasoma a xa bili kui, kono a lagi tan ganma te ra naxan mu xubenma.»

Isa xunxafe

(Maraki 1:9-11, Luki 3:21-22, Yaya 1:32-34)

¹³ Na temui Isa naxa keli Galile, fafe ra Yaya yire Yuruden xure, alako Yaya xa a xunxa ye xora. ¹⁴ Kono Yaya mu nu tinxi na fe ra. A naxa a fala, «N tan nan hayi a ma i tan xa n xunxa ye xora, kono i

tan nan fa faxi n tan xa i xunxa ye xɔɔra?» ¹⁵ Isa naxa a yaabi, «Yakɔsi, a xa raba yi ki, barima a lanma won xa fe birin naba a sɛriyɛ ki ma.» Na kui, Yaya naxa tin a ra. ¹⁶ Isa xun to xa, a naxa te ye xɔɔra, koore naxa rabi, a naxa Ala Xaxili Seniyɛnxi to goro ra a ma alo ganbɛ. ¹⁷ Xui nde naxa mɛ keli koore ma, a a masen, «N ma Di maxanuxi nan yi ki naxan n kenɛnxi ki fanyɛ ra.»

4

Sentane katafe a xa Isa ratantan (Maraki 1:12-13, Luki 4:1-13)

¹ Ala Xaxili naxa Isa xun ti gbengberenyi ma alako Ibulisa xa sa kata a xa a ratantan. ² Isa to nu bara sun xi tongo naani, kɔɛ nun yanyi, kaame nu na a ma. ³ Maratantanma to maso a ra, a naxa a fala a bɛ, «Xa Ala xa Di nan i ra, yaamari fi yi gemɛe xa findi taami ra.» ⁴ Isa naxa a yaabi, «A sɛbɛxi Kitaabui kui, <Mixi mu baloma taami gbansan xa ra. Ala xa masenyi birin findixi baloe nan na adama bɛ.»»

⁵ Ibulisa naxa a xanin Darisalamu, taa seniyɛnxi, a a ti Ala xa hɔrɔmɔbanxi fari, yire itexi. ⁶ A naxa a fala a bɛ, «Xa Ala xa Di nan lanxi i ma, tugan, barima a sɛbɛxi, <Ala yaamari fima nɛ a xa malekɛɛ ma i xa fe ra,> <e e belexɛɛ rasoma nɛ i bun ma, e i ralaxun alako i sanyi naxa din gemɛ ra.»»

⁷ Isa naxa a yaabi, «Iyo, kɔnɔ a man sɛbɛxi Kitaabui kui, <I naxa i Marigi Ala mato.»»

⁸ Ibulisa man naxa a xanin geya itexi fari, a fa dunɔpa mangɛya birin masen a bɛ, e nun e xa dariyɛ. ⁹ A naxa a fala a bɛ, «N yi birin fima nɛ i ma xa i suyidi n bɛ, i n batu.» ¹⁰ Isa naxa a yaabi, «Sentanɛ, keli be! A sɛbɛxi Kitaabui kui, <I xa i Marigi Ala gbansan nan batu, i xa suyidi a keren nan bɛ.»» ¹¹ Na wɔyɛnyi dangi xanbi, Ibulisa naxa keli a xun. Malekɛɛ naxa e maso Isa ra, e a sɛnbɛ so.

Isa a xa wali fɔlɔfe Galile bɔxi ma (Maraki 1:14-20, Luki 4:14-15)

¹² Isa to a mɛ a Yaya bara sa geeli, a naxa gbilen Galile bɔxi ma. ¹³ A naxa keli Nasareti taa kui, a sa sabati Kapɛrenamu, taa nde naxan nu na baa dɛ ra, Sabulon nun Nafatali bɔxi ma. ¹⁴ Na naxa raba alako Annabi Esayi xa masenyi xa kamali, ¹⁵ «Sabulon nun Nafatali bɔxi, naxee na kira ra sigafe baa dɛ ra Yuruden naakiri, wo findixi Galile bɔxi nan na naxan na si gbɛtɛɛ belexɛ.»

¹⁶ Namanɛ naxan dɔxɔxi dimi kui, e bara naiyalanyi belebele to. Naxee dɔxɔxi faxɛ xa dimi kui, naiyalanyi bara mini e bɛ.»

¹⁷ Keli na tɛmɛi ma, Isa naxa kawandi ti fɔlɔ, a nu a fala, «Wo tuubi, barima Ala xa mangɛya niini bara makɔrɛ.»

Isa a fɔxirabirɛ singɛɛ xilife (Maraki 1:16-20, Luki 5:1-11)

¹⁸ Isa to nu pɛrɛfe Galile baa dɛ ra, a naxa xɛmɛ firin to e na yeɛ wolife. Yɛxɛsuxuie nan nu e ra, Simɔn, naxan xili Piyeri, a nun a xunya Andire. ¹⁹ Isa naxa a fala e bɛ, «Wo bira n fɔxɔ ra. Tɛmɛi dangixi wo nu yɛxɛ nan suxuma, kɔnɔ yakɔsi n a niyama wo xa nu mixie nan sɔtɔ n bɛ.» ²⁰ E naxa e xa yeɛɛ lu na keren na, e bira Isa fɔxɔ ra. ²¹ E to siga, e naxa xɛmɛ firin gbɛtɛ to, Sebede xa di Yaki nun a xunya Yaya. E nu na yeɛɛ madɛgɛfe kunkui kui e baba Sebede fɛ ma. Isa naxa e xili, ²² e fan naxa kunkui nun e baba lu na keren na, e bira Isa fɔxɔ ra.

Isa mixie kawandife nun furemaɛ rayalanfe (Luki 6:17-19)

²³ Na xanbi Isa naxa Galile bɔxi birin isa fɔlɔ. A nu mixie xaranma e xa salidee kui, a nu e kawandi Ala xa mangɛya niini xa xibaaru fanyi ra, a nu furema mɔɔli birin nayalan jama ya ma. ²⁴ A xili naxa te Siriya bɔxi birin ma. Mixie naxa fa furema mɔɔli birin na a xɔn ma. E nu fama mixie ra naxee nu na tɔɔrɔfe

a jaaxi ra, jinne nu naxee fɔxɔ ra, bira fure nu na naxee ma, a nun namatɛe. Isa nu e birin nayalanma. ²⁵ Nama gbegbe naxa bira a fɔxɔ ra kelife Galile bɔxi ma, Taa Fu bɔxi, Darisalamu, Yudaya, nun bɔxi naxan na Yuruden naakiri ma.

5

Isa xa kawandi geya fari
(Maraki 3:13, Luki 6:12-13)

¹ Isa to jama to, a naxa te geya fari, a a magoro. A fɔxirabiree naxa e makɔre a ra. ² A naxa masenyi ti folo e be.

Ala seewe fima naxee ma
(Luki 6:20-26)

³ «Seewe na mixie be naxee e yete magoroma, barima e fama ne sode Ala xa mangeya niini bun ma.

⁴ Seewe na mixie be naxee wama, barima e fama ne madundude.

⁵ Seewe na mixie be naxee dipema, bɔxi findima e tan nan ke ra.

⁶ Seewe na mixie be naxee wama tinxinyi xon, alo kaametɔe wama donse xon ma ki naxe, barima e a sɔtoma ne.

⁷ Seewe na mixie be naxee kinikinima e booree ma, barima Ala kinikinima ne e fan ma.

⁸ Seewe na mixie be naxee boje fixe, barima e Ala toma ne a xa fonisireya kui.

⁹ Seewe na mixie be naxee lanyii fenma e nun mixie tagi, barima e xili falama ne Ala xa die.

¹⁰ Seewe na mixie be naxee paxankataxi tinxinyi xa fe ra, barima e soma ne Ala xa mangeya niini bun ma.»

¹¹ «Seewe na wo be e na wo konbi, e na wo paxankata, e na wule nun fe kobi mooli birin fala wo xun ma n ma fe ra. ¹² Wo xa jɛlexin, wo xa seewa, barima wo baraayi gboma ne ariyanna. Beenun wo xa bari, e namijonmee fan paxankata na ki ne.»

Fɔxe nun naiyalanyi

(Maraki 9:50, 4:21, Luki 14:34-35, 8:16, 11:33)

¹³ «Wo maniyaxi fɔxe nan na yi dunija adamadie ya ma, konɔ xa fɔxe mexemexenyi bara ba, a fa mexemexenma di? A tide yo mu na kɔre, fo a woli tande, mixie jere a fari. ¹⁴ Wo maniyaxi naiyalanyi nan na yi dunija adamadie ya ma. Taa naxan doxoxi geya fari, na mu noma noxunde. ¹⁵ Lanpui mu radexema a xa doxo debe bun ma. A doxoma lanpui doxose nan fari alako a xa banxi kui iyalan birin be. ¹⁶ Wo xa naiyalanyi fan xa yanba na ki adamadie ya ma, alako e xa wo xa kewali fanyie to, e wo Baba matoxo naxan na ariyanna.»

Annabi Munsu nun namijonmee xa seriye

¹⁷ «Wo naxa a mapoxun a n faxi ne n xa Tawureta Munsu nun namijonmee xa seriye ba a i. N mu faxi e bade xe, n faxi ne alako n xa e rakamali. ¹⁸ N xa nondi fala wo be, danmi koore nun bɔxi na na, hali sigire keren mu bama Ala xa seriye ra, fo a birin kamali. ¹⁹ Na kui, mixi yo Ala xa yaamari keren matandi, na yaamari xurun kiyoki, a man fa mixi gbete ratantan na kui, a kanyi fan xili xurunma ne birin be Ala xa mangeya niini bun ma. Konɔ mixi yo Ala xa seriye rabatu, a mixi gbete xaran na ra, na kanyi xunnakeli nan sɔtoma Ala xa mangeya niini bun ma. ²⁰ N xa a fala wo be, xa wo xa tinxinyi mu dangi seriye karamoxoe nun Farisenie gbe ra, wo mu soma Ala xa mangeya niini bun ma abadan.»

Faxe tife, xone, nun lanyii

(Maraki 11:25, Luki 12:57-59)

²¹ «Wo a kolon wo benbae yamari naxan na, <Wo naxa faxe ti. Faxeti makiitima ne.> ²² Konɔ n tan xa a fala wo be, naxan yo boje na te a ngaxakerenyi xili ma, na kanyi makiitima ne. Naxan na a fala ngaxakerenyi be, <I tan dugula>, na kanyi makiitima ne kiitisa xungbee

ya i. Naxan na a fala a be, <I tan xaxilitare!>, na kanyi wolima ne yahannama te xora.»

²³ «Na kui, xa wo bara siga serexe bade, wo fa ratu a wo ngaxakerenyi xonxi wo ma fe nde ma, ²⁴ wo xa wo xa serexe lu serexebade fe ma sinden, wo siga wo ngaxakerenyi yire. Wo xa lanyi xiri wo nun wo ngaxakerenyi tagi, wo fa gbilen wo xa serexe bade.»

²⁵ «I xa kata wo nun i kalamuma xa lan sinnanyi ma, wo na kira xon ma temui naxe. Xa na mu a ra a i xaninma kiitisa yire, kiitisa fan i so kosibili yi ra, na fan i sa geeli. ²⁶ N xa nondi fala i be, i mu minima menni fo i kobiri birin fi han batanka donxe.»

Yene nun mixi ratantanse
(*Matiyu 18:8-9, Maraki 9:43, 9:47-48*)

²⁷ «Wo a kolon wo benbae yamari naxan na, <Wo naxa yene raba.> ²⁸ Konon n tan xa a fala wo be, naxan yo a ya ti gine nde ra mile kui, na kanyi bara ge yene rabade a bobe kui. ²⁹ Xa i yirefan ya findima i ratantanse ra, a ba na, a wole. Fate yire nde bafe na, na fisa dine i fate gundi birin wolife yahannama. ³⁰ Xa i yirefan belexe findima i ratantanse ra, a bolon, a wole. Fate salonse nde bolonfe, na fisa dine i fate gundi birin wolife yahannama.»

Xeme nun gine fatanfe
(*Matiyu 19:7-9, Maraki 10:4-5, 10:10-12, Luki 16:18*)

³¹ «A man masenxi ne, <Naxan wama meefe a xa gine ra, a xa fatan keedi so a yi ra.> ³² Konon n tan xa a fala wo be, naxan yo mee a xa gine ra, xa a xa gine mu yene xa rabaxi, na kanyi bara a niya na gine xa findi yenela ra a na doro xeme gbete xon ma temui naxe. Xeme naxan fan na gine doroma e meexi naxan na, a fan bara findi yenela ra.»

Marakali

³³ «Wo a kolon wo benbae yamari naxan na, <Wo naxa wo xa marakali kana, wo xa a rakamali ne Marigi

be.> ³⁴ Konon n tan xa a fala wo be, wo naxa wo kali feo! Wo naxa wo kali koore ra, barima Ala xa kibanyi nan a ra. ³⁵ Wo naxa wo kali bori ra, barima Ala sanyi tide na a ra. Wo naxa wo kali Darisalamu ra, barima Mange Xungbe xa taa nan a ra. ³⁶ Wo naxa wo kali wo yete xunyi ra, barima wo mu noma xunsexe keren nafugade, wo mu noma a foorode. ³⁷ Wo xa nondi fala. Xa iyo nan a ra, wo xa a fala <iyo>. Xa ade nan a ra, wo xa a fala <ade>. Sese sa na xun ma, a fatanxi Sentane nan ma.»

Gberoxe
(*Luki 6:29-30*)

³⁸ «Wo a kolon wo yamari naxan na, <Wo xa ya joxo ya ra, wo xa jinyi joxo jinyi ra.> ³⁹ Konon n tan xa a fala wo be, wo naxa mixi kobi gere. Xa mixi nde wo xere garin, wo xa boore seeti fan ti a be. ⁴⁰ Xa mixi nde wama wo xanife kiiti banxi, alako a xa donma ba wo yi ra, wo xa wo xa guba fan lu a yi. ⁴¹ Xa mixi nde wo karaxan wo xa a mati jere kui kilo keren, wo xa a mati kilo firin. ⁴² Naxan na i makula, i xa a ki. Naxan wama se nde yofufe i ma, i naxa tondi a be.»

Yaxuie xanufe
(*Luki 6:27-28, 6:32-36*)

⁴³ «Wo a kolon wo yamarixi naxan na, <Wo xa wo boore xanu, wo xa wo yaxui xon.> ⁴⁴ Konon n tan xa a fala wo be, wo xa wo yaxuie xanu, wo xa Ala maxandi mixie be naxee wo paxankatama. ⁴⁵ Na kui, wo findima wo Baba xa die ra naxan na ariyanna, naxan kuye ibama tinxintoe nun tinxintaree be, naxan tune ragoroma mixi fanyie nun mixi kobie be. ⁴⁶ Xa wo sa mixie gbansan nan xanuma, naxee wo fan xanuxi, wo baraayi mundun sotoma na kui? Hali duuti maxili kobie na moli rabama. ⁴⁷ Xa wo sa wo ngaxakerenyie gbansan nan xebuma, wo munfe rabafe naxan findi fe neene ra na kui? Hali kaafirie na moli rabama. ⁴⁸ Na kui, wo xa tinxinyi nun marafanyi xa

kamali, alɔ wo naxan toxi wo Baba ra naxan na ariyanna.»

6

Mixi kife

¹ «Wo naxa fe fanyi raba mixie ya tode ra e xa wo xa tinxinyi to, xa na mu a ra wo mu baraayi yo sɔtɔma wo Baba ra, naxan na ariyanna. ² Na kui, i nɛ mixi kima, i naxa a sigi sa dunɔna birin bɛ alɔ filankafuie a rabama ki naxɛ salide nun taa ma, alako mixie xa e matɔxɔ. N xa nɔndi fala wo bɛ, e bara gɛ e xa wali sare birin sɔtɔde. ³ I nɛ mixi kima i yirefanyi ra, kɔɔla naxa a kolon. ⁴ I xa mixi ki suture nan na. Na kui, i Baba Ala naxan gundo birin kolon, a fama nɛ na sare ragbilende i ma.»

Ala maxandife (Luki 11:2-4)

⁵ «Wo nɛ salima, wo naxa lu alɔ filankafuie naxee salima, e tixi salidee kui nun kira dɛ ra alako mixie xa e to. N xa nɔndi fala wo bɛ, e bara gɛ e xa wali sare birin sɔtɔde. ⁶ Kɔnɔ i tan nɛ salima, siga i xa banxi yire nde nɔxunyi kui, i naadɛ ragali, i Ala maxandi naxan mu toma. Na kui, i Baba Ala naxan gundo fe birin toxi, a fama nɛ i sare fide.»

⁷ «Wo nɛ Ala maxandima, wo naxa wo xa wɔyenyi rawuya fufafu, alɔ kaafiri naxee laxi a ra a e xa duba suxuma e xa wɔyenyi radiganxie nan saabui ra. ⁸ Wo naxa lu alɔ e tan, barima wo Baba Ala wo hayi kolon beenun wo xa a maxandi.»

⁹ «Wo lan wo xa sali yi ki nɛ: <Muxu Baba naxan na ariyanna, dunɔna birin xa i xili seniyeŋxi kolon.

¹⁰ I xa mangɛya xa fa. I sago xa raba dunɔna ma, alɔ a rabama ariyanna ki naxɛ.

¹¹ Baloe fi muxu ma to lɔxɔɛ, muxu hayi na naxan ma.

¹² Diŋɛ muxu xa yunubie ma, alɔ muxu fan diŋɛxi mixie haakɛ ma ki naxɛ, naxee bara fe kobi niya muxu ra.

¹³ I naxa muxu ti maratantanyi kira xɔn,

i xa muxu ratanga Sentanɛ ma. I tan nan gbe na mangɛya, sɛnbɛ, nun binyɛ ra abadan.

Amina.»»

¹⁴ «Xa wo diŋɛ mixie haakɛ ma, wo Baba naxan na ariyanna, a fan diŋɛma nɛ wo ma, ¹⁵ kɔnɔ xa wo mu diŋɛ mixie ma, wo Baba naxan na ariyanna, a fan mu diŋɛma wo xa yunubie ma.»

Sunyi suxufe

¹⁶ «Wo nɛ sunyi suxuma, wo naxa wo yatagi ixɔnɔ alɔ filankafuie e yatagi ixɔnɔma ki naxɛ, mixie xa a kolon a e na sunyi. N xa nɔndi fala wo bɛ, e bara gɛ e xa wali sare birin sɔtɔde. ¹⁷ Kɔnɔ i tan nɛ sunyi suxuma, i xa ture sa i xunyi ma, i i yatagi maxa, ¹⁸ alako mixie naxa a kolon a i na sunyi. Na kui, i Baba Ala naxan mu toma, naxan man gundo fe birin toxi, a fama nɛ i sare fide.»

Harige (Luki 11:33-36, 16:13)

¹⁹ «Wo naxa wo harige malan dunɔna ma, nimasee nun xɔrixɔri a xun nakanama dennaxɛ, xa na mu a ra muŋɛtie nɔma a muŋade banxi kui dennaxɛ. ²⁰ Wo xa wo harige malan ariyanna nɛ, nimasee nun xɔrixɔri mu kanari sama dennaxɛ, muŋɛtie fan mu muŋɛ tima dennaxɛ. ²¹ Wo harige na dennaxɛ, wo bɔŋɛ fan luma naa nɛ.»

²² «Ya nan na fate xa lanpui ra. Xa i ya fan, i fate birin iyalanma nɛ, ²³ kɔnɔ xa i ya mu fan, i fate luma dimi nan kui. Na kui, xa i xa naiyalanyi bara findi dimi ra, na dimi ifɔɔrɔ de!»

²⁴ «Mixi yo mu nɔma lude marigi firin xa yaamari bun ma, barima a fama marigi keren xɔnde, a boore maxanu. A xirima keren na, a boore rabolo. Wo mu nɔma Ala nun naafuli batude tɛmui keren.»

Kontɔfli (Luki 12:22-32)

²⁵ «Na nan a toxi, n xa a fala wo bɛ, wo naxa kontɔfli baloe xa fe ra wo hayi na naxan ma yi dunɔnɛigiri kui, xa na mu a ra, dugie xa fe ra

wo naxee ragoroma wo fate ma. Wo xa dunijɛigiri tide mu gbo donse be? Wo fate tide mu gbo dugie be? ²⁶ Wo xɔnie mato koore ma. E mu sansi sima, e mu xe xabama, e mu donse ragatama bilie kui, kɔnɔ wo Baba naxan na ariyanna, a e baloma. Wo tan mu dangi na xɔnie ra? ²⁷ Nde nɔma hali xi keren sade a xa simaya xun a xa kɔntɔfli saabui ra? ²⁸ Munfe ra wo kɔntɔfilima wo xa sosee xa fe ra? Wo sansi fuge tofanyie mato, e minima wula sansie ma ki naxe. E mu walima, e mu wologese yailanma, ²⁹ kɔnɔ n xa a fala wo be, hali mange Sulemani xa dariye birin kui, a xa sosee mu nu tofan alɔ na sansi fuge keren. ³⁰ Xa Ala sansi mɛɛnima yi ki ne, sansi naxan na na to, tina a gan, a mu mɛɛnima wo fan ma? Wo xa danxaniya xurun!»

³¹ «Na kui, wo naxa kɔntɔfli a falafe ra, <Muxu munse donma? Muxu munse minma? Muxu munse ragoroma muxu ma?» ³² Kaafirie birama na fe mɔɔli nan tun fɔxɔ ra. Anun, wo Baba naxan na ariyanna, a a kolon wo hayi na na se birin ma. ³³ Na kui, wo xa Ala xa mangeya niini nun a xa tinxinyi nan singe fen, a na se dɔnxɔe birin fan fima ne wo ma. ³⁴ Wo naxa kɔntɔfli tina xa fe ra, barima tina a jɔxɔ sama a yete xɔn. Lɔxɔe birin nun a xa tɔɔre nan a ra.»

7

Wuri fuɓi nun xebeɓni (Luki 6:37-42)

¹ «Wo naxa wo yete findi wo boore adama keɓalie makiitima ra, alako kiiti naxa kana wo fan na Ala yi. ² Wo mixi makiitima ki naxe, wo fan makiitima na ki ne. Wo maniyase naxan nawalima booree be, na nan nawalima wo fan be. ³ Munfe ra i wuri fuɓi toma i ngaxakerenyi ya ma, a fa li i mu xebeɓni toxi naxan na i tan yete ya ma? ⁴ I nɔma a falade i ngaxakerenyi be di, <A lu n xa wuri fuɓi ba i ya ma,> xa a sa li xebeɓni nan na i tan yete ya ma? ⁵ I

tan filankafui, xebeɓni nan singe ba i yete ya ma. Na ba xanbi, i nɔma ne se igbede a fanyi ra, alako i xa wuri fuɓi ba i ngaxakerenyi fan ya ma.»

Se seniyeɓxi sofe baree yi ra

⁶ «Wo naxa se seniyeɓxi so baree yi ra, xa na mu a ra e e ya rafindima ne wo ma, e wo maxin. Wo naxa geɓe tofanyie woli xɔsee bun ma, xa na mu a ra e e maboronma nan tui.»

Baba Ala maxandife (Luki 11:9-13)

⁷ «Wo maxandi ti, wo a sɔtoma ne. Wo fenyi ti, wo a toma ne. Wo naade kɔnkɔn, a rabima ne wo be.

⁸ Mixi naxan birin maxandi tima, a a sɔtoma ne. Mixi naxan fenyi tima, a a toma ne. Mixi naxan naade kɔnkɔnma, a rabima ne a be.»

⁹ «Babe mundun na wo ya ma naxan xa di taami maxɔrinma a ma, a sa geɓe so a yi ra? ¹⁰ Xa na mu a ra, a boximase so a yi, a xa di na a maxɔrin yete ma? ¹¹ Xa wo tan mixi kobie fata se fanyie fide wo xa die ma, wo Baba Ala naxan na ariyanna, a dangi wo ra pon! A fe fanyie fima ne a maxandimae ma.»

Mixi lanma a xa naxan naba a boore adama be (Luki 6:31)

¹² «Wo wama mixie xa naxan birin naba wo be, wo fan xa na nan naba e be. Tawureta Munsa nun namijɔnmee xa Kitaabuie birin nalanxi nan na ki.»

Naade ixutuxi nun a igbe (Luki 13:23-24)

¹³ «Wo xa so naade ixutuxi nan na, barima naade igbe mixi rasigama gbaloe nan ma. Kira naxan mixi xaninma gbaloe ma, a jere mu xɔnɔ. Mixi gbegebe soma naade igbe nan na, mixi gbegebe gbaloe kira nan suxuma. ¹⁴ Kɔnɔ naade ixutuxi rabima kisi nan ma. Kira naxan mixi xaninma kisi ma, a jere xɔnɔ. Mixi mu gbo naxee na naade nun na kira toma.»

*Wuri bili kolonma a bogi nan ma
(Luki 6:43-44)*

¹⁵ «Wo wo yete ratanga wule false ma naxee e yete findixi namijnɔnmɛe ra. E fama wɔyɛnyi jɔxunmɛ ra wo ma, kɔnɔ e janige mu fan feo! ¹⁶ Wo e kolonma e xa kewali nan ma. Kusu bama baagi bili kɔn na? Xɔre bama tunbe bili ma? ¹⁷ Sansi fanyi bogi fanyi nan naminima, sansi kobi fan bogi kobi nan naminima. ¹⁸ Sansi fanyi mu nɔma bogi kobi raminide, sansi kobi fan mu nɔma bogi fanyi raminide. ¹⁹ Sansi naxan mu bogi fanyi raminima, a seɣema ne, a woli te i. ²⁰ Na kui, wo na mixie kolonma e xa kewali nan ma.»

*Naxee mu Ala sagoe rabama
(Luki 6:46, 13:25-27)*

²¹ «Mixi naxee a falama n be, <N Marigi, n Marigi,> e birin xa mu soma Ala xa mangeya niini bun ma, fo naxee n Baba sago rabama naxan na ariyanna. ²² Na loxɔe mixi gbegebe a falama ne n be, <Muxu Marigi, muxu Marigi, muxu mu wɔyɛn xe i xili ra? Muxu mu jinnɛe keri xe i xili ra? Muxu mu kaabanako gbegebe raba xe i xili ra?> ²³ Na temui n nee yaabima ne, <N mu wo kolon feo! Wo tan fe kobi rabae, wo keli n ya i.>»

*Banxiti firin xa taali
(Luki 6:47-49)*

²⁴ «Na kui, mixi naxan na n ma masenyi rame, a fa a rabatu, na kanyi maniya xaxilima ra naxan a xa banxi bili ti fanye ma. ²⁵ Tunde naxa fa, xuree naxa banbaran ye, foye naxa mini a nu banxi mabɔnbɔ, kɔnɔ banxi mu bira, barima a nu tixi fanye nan fari. ²⁶ Kɔnɔ mixi naxan n ma masenyi rame, a mu a rabatu, na kanyi maniya mixi xaxilitare ra naxan a xa banxi tixi meyɛnyi fari. ²⁷ Tunde naxa fa, xuree naxa banbaran ye, foye naxa mini a nu banxi mabɔnbɔ, banxi fan naxa bira, a kana a paaxi ra.»

²⁸ Isa to ge yi fe birin masende, jama naxa kaaba a xa xaranyi ma, ²⁹ barima a mu nu luxi alo e xa seriye karamɔxɔe. A tan nu wɔyɛnma mange senbe nan na.

8

*Isa kune kanyi rayalanfe
(Maraki 1:40-45, Luki 5:12-14)*

¹ Isa to goro geya fari, jama gbegebe naxa bira a foxo ra. ² Kune kanyi nde naxa a maso Isa ra, a suyidi a be, a a fala a be, «N Marigi, xa i tin, i nɔma n naseniyende.» ³ Isa naxa a belexe itala, a a sa kune kanyi ma, a a fala a be, «N tinxi. Findi mixi seniyenxi ra.» Kune fure naxa ba a ma keren na. ⁴ Isa man naxa a masen a be, «I naxa yi fe fala mixi yo be. Siga i sa i yete dentɛge serɛxɛdube be, i serɛxe ba alo Annabi Munsa a yamarixi ki naxe. Na findima seedenɔxɔya nan na e be.»

*Sɔɔri xunmati xa danxaniya
(Luki 7:1-10)*

⁵ Isa to so Kaperɛnamu, sɔɔri mixi keme xunmati naxa fa a yire, a a maxandi, ⁶ «Marigi, n ma walike saxi banxi, a bara namata, a paxankataxi ki fanyi ra.» ⁷ Isa naxa a fala a be, «N xa siga, n xa sa a rayalan.» ⁸ Sɔɔri mixi keme xunmati naxa a yaabi, «Marigi, na binye mu na n yi ra i tan xa so n ma banxi kui. I xa yaamari gbansan nan fi, n ma konyi yalanma ne. ⁹ N a kolon barima n fan na mange ndee nan xa yaamari bun ma, sɔɔri ndee man na n fan yi, naxee na n ma yaamari bun ma. N na a fala sɔɔri nde be, <Siga,> a sigama ne. N na a fala, <Fa,> a fama ne. N na n ma konyi nde yamari, <Yi fe raba,> a a rabama ne.»

¹⁰ Isa to na sɔɔri xa masenyi me, a naxa kaaba, a fa a fala a foxirabiree be, «N xa nɔndi fala wo be, n mu yi danxaniya mooli toxi Isirayila boxi dede. ¹¹ N xa a fala wo be, mixi gbegebe fama ne keli sogetede nun sogegorode biri, e e dege e nun

Ibrahim, Isiyaga, nun Yaxuba Ala xa mangeya niini bun ma. ¹² Kono mange xa die tan wolima ne tande dimi kui, wa nun jinyi raxinyi na dennaxe.» ¹³ Na temui Isa naxa a fala soori mixi keme xunmati be, «Siga, a xa raba i be alo i laxi a ra ki naxe.» Na waxati kerenyi yati, soori xa konyi naxa yalan.

Isa mixi gbegbe rayalanfe
(Maraki 1:21-34, Luki 4:31-41)

¹⁴ Na dangi xanbi, Isa naxa siga Piyeri xonyi. A naxa Piyeri bitanyi ginema to, a saxi, a fate wolenxi ki fanyi. ¹⁵ Isa to a belexe suxu, fure naxa a bejin keren na. A naxa keli, a fa kuri so e be.

¹⁶ Nunmare temui, e naxa fa mixi gbegbe ra Isa xon ma jinne nu naxee foxo ra. A naxa jinne keri a xa woyenyi ra, a furemae birin nayalan. ¹⁷ Na kui, Annabi Esayi xa masenyi naxa kamali, naxan sebexi, «A naxa won ma toore ba won ma, a won ma furee doko a xun.»

Birafe Isa foxo ra
(Luki 9:57-62)

¹⁸ Isa to jama gbegbe to a rabilinyi, a naxa a foxirabiree yamari e xa baa igiri. ¹⁹ Seriyee karamoxo nde naxa a maso Isa ra, a a fala a be, «Karamoxo, i siga dede, n na i foxo ra.» ²⁰ Isa naxa a yaabi, «Xulumase xima a yili kui.

Xoni xima a tee kui.

Kono dede mu na Adama xa Di be a a xunyi sama dennaxe.»

²¹ A foxirabiree nde fan naxa a fala a be, «Marigi, a lu n xa siga n baba ragatade sinden.» ²² Kono Isa naxa a yaabi, «Bira n foxo ra. A lu faxamixie xa e xa faxamixie ragata.»

Isa foye belebele raxarafe
(Maraki 4:35-41, Luki 8:22-25)

²³ Isa naxa baki kunkui kui, a foxirabiree naxa bira a foxo ra. ²⁴ Foye belebele naxa keli baa ma, moronyi nu fa sa kunkui kui. Kono Isa tan nu na xife. ²⁵ A foxirabiree naxa fa a raxunu, e a fala a be, «Marigi, won nakisi, won faxafe ne

yi ki!» ²⁶ A naxa e yaabi, «Wo gaaxuxi munfe ra? Wo xa danxaniya xurun!» A naxa keli, a foye nun baa yamari, baa naxa xinbeli yen! ²⁷ A foxirabiree naxa kaaba, e e bore maxarin, «Mixi mooli mundun lanxi yi ma? Hali foye nun baa, e a xui rabatuma.»

Ninne kanyi rayalanfe
(Maraki 5:1-20, Luki 8:26-39)

²⁸ E to naakiri li Gadara boxi ma, mixi firin naxa mini gaburi longori ra jinne nu naxee foxo ra, e sa Isa ralan. E nu magaaxu ki fanyi, mixi yo jan mu nu noma dangide na biri. ²⁹ E naxa sonxo, «Ala xa Di, i waxi munse xon ma muxu be? I faxi be muxu jaxankatade ne beenun a loxo xa a li?» ³⁰ Xose gali nu na e demadonfe na longori. ³¹ Jinnee naxa Isa mayandi, «Xa i sa muxu keri, muxu raso yi xose gali.» ³² Isa naxa a fala e be, «Wo siga.» E naxa mini na xeme firinyie, e so na xosee i. Xose gali birin naxa goro e gi ra tentenyi ra, e sa sin baa ma, e madula. ³³ Naxee nu na xosee demadonfe, e naxa e gi. E to so taa kui, e naxa dentege sa fe ma naxan dangixi, e a fala taakae be jinne gbilenxi na xeme firin foxo ra ki naxe. ³⁴ Na temui taa birin naxa mini Isa ralande. E to a to, e naxa a mayandi a xa keli e xa boxi ma.

9

Namate rayalanfe
(Maraki 2:1-12, Luki 5:17-26)

¹ Isa to baki kunkui kui, a naxa baa igiri, a so a xonyi taa kui. ² Mixi ndee naxa fa namate nde ra Isa xon ma, a saxi dagi ma. Isa to e xa danxaniya to, a naxa a fala namate be, «N ma di, limaniya tongo, i xa yunubie bara xafari.» ³ Na kui, seriyee karamoxo ndee naxa a fala e boje ma, «Yi xeme na Ala rasotofe ne yi ki.» ⁴ Kono Isa to nu e xa mapoxunyi kolon, a naxa a masen e be, «Munfe ra mapoxunyi kobie na wo boje ma?» ⁵ Woyenyi mundun

sɔɔnɛya, a falafe <I xa yunubie bara xafari,> ka a falafe <Keli, i xa i ɲɛɛ?>

⁶ N xa a masen wo bɛ a Adama xa Di nɔma yunubi xafaride duniɲa ma.»

Isa naxa a masen namatɛ bɛ, «Keli, i xa i xa dagi tongo, i xa siga i xɔnyi.»

⁷ Namatɛ naxa keli, a siga a xɔnyi.

⁸ ɲama to na to, e naxa gaaxu, e nu fa Ala matɔxɔ, naxan na senbɛ mɔɔli fixi adamadie ma.

Matiyu birafe Isa fɔxɔ ra

(Maraki 2:13-17, Luki 5:27-32)

⁹ Isa to keli na, a naxa xɛmɛ nde to naxan xili Matiyu, a dɔxɔxi duuti maxilide. Isa naxa a fala a bɛ, «Bira n fɔxɔ ra.» Matiyu naxa keli, a bira a fɔxɔ ra.

¹⁰ Lɔxɔ nde Isa nun a fɔxirabirɛɛ nu na e dɛgefe Matiyu xɔnyi. Duuti maxilie nun yunubitɔɛ gbegbe naxa fa, e birin naxa e dɛge fɔlɔ yire keren.

¹¹ Farisenie to na to, e naxa Isa fɔxirabirɛɛ maxɔrin, «Munfe ra wo karamɔxɔ nun duuti maxilie nun yunubitɔɛɛ e dɛgema yire keren?»

¹² Isa to na mɛ, a naxa a fala, «Mixi yalanxi hayi mu na seriba ma. Furema nan hayi na seriba ma. ¹³ Wo siga, wo sa fahaamui sɔtɔ yi masenyi ma, <Hinne rafan n ma dangife sɛrɛxɛ ra.> N mu faxi tinxintɔɛɛ xa xilide. N faxi yunubitɔɛɛ nan xilide.»

Isa maxɔrinfe sunyi ma

(Maraki 2:18-22, Luki 5:33-39)

¹⁴ Na temui Annabi Yaya fɔxirabirɛɛ naxa fa Isa yire, e a maxɔrin, «Munfe ra muxu tan nun Farisenie sunyi suxuma, kɔnɔ i fɔxirabirɛɛ tan mu sunma?» ¹⁵ Isa naxa e yaabi, «Ginefenyi xa futixiri xulunyi, a booree nɔma sunnunde a na e fɛ ma temui naxɛ? Lɔxɔɛ fama, ginefenyi bama nɛ e yi ra. Na waxati tan, e sunyi suxuma nɛ. ¹⁶ Mixi yo mu dugi fori lonpoma dugi nɛɛnɛ ra, xa na mu a ra na dugi nɛɛnɛ xuntunyi nan dugi fori ibɛndunma, dugi ibɔɔ dangi a singe ra. ¹⁷ Mixi man mu weni nɛɛnɛ sama lɛbɛ fori kui, xa na mu a ra na weni nɛɛnɛ na funtu, weni lɛbɛ fori bulama nɛ, weni fili, a sase fan kana. Weni

nɛɛnɛ sama lɛbɛ nɛɛnɛ nan kui, alako weni yo, weni sase yo, e birin xa ragata a fanyi ra.»

Ginedimedi rakelifɛ faxɛ ma

nun ginɛ gbɛtɛ rayalanfe

(Maraki 5:21-43, Luki 8:40-56)

¹⁸ Isa to nu na na fee masenfe e bɛ, mangɛ nde naxa fa, a suyidi Isa bɛ, a a fala a bɛ, «N ma di ginɛ baxi faxade ya, kɔnɔ xa i siga, i naxa i bɛlɛxɛ sa a ma, a man kelima nɛ.»

¹⁹ Isa naxa keli, e nun a fɔxirabirɛɛ naxa bira na mangɛ fɔxɔ ra.

²⁰ Na temui, ginɛ nde naxan xa kike wali mu nu a itima ɲɛ fu nun firin bun ma, a naxa fa Isa xanbi ra, a a bɛlɛxɛ din a xa donma sanbunyi ra, ²¹ barima a nu a falafe a yetɛ ma, «Xa n nɔ n bɛlɛxɛ dinde Isa xa donma gbansan na, n yalanma nɛ.»

²² Isa to a mafindi, a ginɛ to, a naxa a fala a bɛ, «N ma di, limaniya, i xa danxaniya bara i rayalan.» Keren na, ginɛ naxa yalan.

²³ Isa to so mangɛ xɔnyi, a naxa ɲama li naa, e sɔnxɔfɛ, xule femae fan bara fa ɲɔn yire. A naxa a fala e bɛ, ²⁴ «Wo siga, barima yi ginedimedi mu faxaxi. A na xife nɛ.» E naxa yo a ma, e a mayele. ²⁵ A to ɲama ramini tande, a naxa so banxi kui. A naxa ginedimedi bɛlɛxɛ suxu, ginedimedi naxa keli. ²⁶ Na xibaaru naxa yensen na yire birin na.

Isa dɔnxui firin nayalanfe

²⁷ Isa to keli mɛnni, dɔnxui firin naxa bira a fɔxɔ ra, e nu e xui ite a bɛ, «Dawuda xa Di, kinikini muxu ma!» ²⁸ Isa to so banxi, dɔnxuie naxa e maso a ra. A naxa e maxɔrin, «Wo laxi a ra a n nɔma wo rayalandɛ?» E naxa a yaabi, «Iyo, Marigi.»

²⁹ Isa naxa a bɛlɛxɛɛ sa e ya ma, a a fala e bɛ, «Wo waxɔnfe xa raba wo bɛ alɔ wo laxi a ra ki naxɛ.»

³⁰ E yae naxa rabi keren na. Isa naxa a matintin e ra a xɔrɔxɔɛ ra, «Mixi yo naxa yi fe kolon.» ³¹ Kɔnɔ e to mini, e naxa siga Isa xa fe fala ra na bɔxi yire birin.

Boboe rayalanfe
(Luki 11:14-15)

³² Isa nun a fɔxirabirɛɛ to nu kelife naa, mixi nde naxa fa xɛmɛ nde ra a xɔn ma jinne nu bara naxan findi boboe ra. ³³ Isa to na jinne keri, boboe naxa wɔyɛn. Nama naxa kaaba, e a fala, «Yi fe mɔoli singe mu nu to Isirayila bɔxi ma.» ³⁴ Kɔnɔ Farisenie tan naxa a fala, «A jinnɛɛ kerima jinne mangɛ nan saabui ra.»

Isa kinikinife pama ma
(Maraki 6:6, 6:34, Luki 8:1)

³⁵ Isa naxa taaɛ birin ipɛrɛ, a xungbe nun a xuri. A nu mixie xaranma e xa salidee kui, a nu e kawandi Ala xa mangɛya xa xibaaru fanyi ra, a nu furema mɔoli birin nayalan. ³⁶ A nu pama toma tɛmɛi naxɛ, a nu kinikinima e ma, barima sɛnbɛ nun limaniya birin nu baxi e yi. E nu luxi nɛ alɔ yɛxɛɛ naxɛɛ makantama mu na. ³⁷ Na kui, a naxa a fala a fɔxirabirɛɛ bɛ, «Xɛ xaba wali belebele nan na, kɔnɔ walikɛɛ tan xurun. ³⁸ Wo xɛ kanyi maxandi alako a xa walikɛɛ rasanba a xa xɛ xabade.»

10

Isa xa xɛɛra fu nun firinyie
(Maraki 3:13-19, Luki 6:12-16)

¹ Isa naxa a fɔxirabirɛɛ fu nun firinyie xili, a nɔɛ so e yi ra alako e xa nɔ jinnɛɛ keride mixie fɔxɔ ra, e man xa nɔ furema mɔoli birin nayalande.

² Na xɛɛra fu nun firinyi xilie nan ya: a singe, Simɔn, naxan man xili Piyeri, nun a xunya Andire, Sebede xa di Yaki, nun a xunya Yaya, ³ Filipu nun Barotolome, Tomasi nun Matiyu duuti maxili, Alifa xa di Yaki nun Tadayo, ⁴ Simɔn naxan xili Seloti, nun Yudasi Isikariyoti naxan Isa yanfa.

Isa a xa xɛɛra fu nun firinyie xɛɛfe
(Maraki 6:7-13, Luki 9:1-6)

⁵ Isa naxa yi xɛmɛ fu nun firinyie xɛɛ yi yaamari ra: «Wo naxa siga mixie yire Yuwifie mu naxɛɛ ra, wo naxa so Samarikɛɛ xa taaɛ kui.

⁶ Wo xa siga Isirayilakɛɛ nan xɔn, naxɛɛ luxi alɔ yɛxɛɛ lɔɛxie. ⁷ Wo xa kawandi ti kira xɔn a Ala xa mangɛya niini bara makɔrɛ. ⁸ Wo xa furemaɛ rayalan, wo xa faxamixie rakeli, wo xa kune kanyie rasɛniyɛn, wo xa jinnɛɛ keri. Wo kixi nɛ, wo mu sese fi. Wo fan xa mixi ki na ki. ⁹ Wo naxa xɛɛma, gbeti, xa na mu a ra kɔbiri xanin wo xun ma. ¹⁰ Wo man naxa gbɔnfɔɛ, donma firin nde, sankiri, xa na mu a ra xuli xanin wo xun ma. A lanma baloe xa fi walikɛɛ ma.»

¹¹ «Wo na so taa naxan kui, wo xa mixi fanyi nde fen naxan wo yigiyama, wo lu naa han wo siga taa gbɛɛ. ¹² Wo na so mixie xɔnyi, wo xa e xɛɛbu. ¹³ Xa na fɔxɔɛ mixie fan, Ala xa wo xa duba suxu e xa fe ra. Kɔnɔ xa naakɛɛ mu fan, Ala naxa na duba suxu. ¹⁴ Xa mixie mu tin wo rasɛnɛɛɛ, xa na mu a ra e tondi e tuli matide wo xa masɛnyi ra, wo nɛ kelima na banxi xa na mu a ra na taa kui, wo xa menni bɛndɛ rakɔnkɔn wo sanyie ra. ¹⁵ N xa nɔndi fala wo bɛ, kiiti sa lɔxɔɛ, kiiti fanma Sodoma nun Gomora taakɛɛ ra dangife na taa mixie ra.»

Isa fɔxirabirɛɛ fama paxankatade
(Maraki 13:9-13, Luki 12:11-12, 21:12-19)

¹⁶ «Wo wo tuli mati, n na wo xɛɛfe nɛ alɔ yɛxɛɛ naxɛɛɛ soma wula bareɛ tagi. Na kui, wo xa kɔɔta alɔ yere, wo yuge xa fan alɔ turunna xɔni.

¹⁷ Wo xa wo yetɛ matanga mixie ma, barima e wo soma nɛ kiitisaɛ yi ra, e wo bɔnbɔma nɛ sɛbɛrɛ ra e xa salidee kui, ¹⁸ e wo xaninma nɛ gominaɛ nun mangɛɛ yire n ma fe ra. Na kui, wo findima nɛ n ma seɛɛɛ ra e tan bɛ, a nun si gbɛtɛɛ bɛ. ¹⁹ E na wo so nee yi ra, wo naxa kɔntɔfili wo xa masɛnyi xa fe ra, wo naxan falama nun wo a falama ki naxɛ, barima na birin fima nɛ wo ma na waxati yati. ²⁰ Wo tan xa mu wɔyɛnma, wo Baba Ala Xaxili nan wɔyɛnma wo saabui ra.»

²¹ «Mixi fama a ngaxakerɛnyi yanfade, a a sa mixie bɛlɛxɛ, e xa a faxa. Babe fan na mɔoli niyama a xa di

ra, die fan kelima ne e barimae xili ma, e xa e faxa. ²² Mixi birin fama wo xonde n xili xa fe ra, kono naxan na wakili han a ranonyi, na kanyi kisima ne. ²³ Xa e wo paxankata yire nde, wo xa wo gi, wo siga taa gbete. N xa nondi fala wo be, wo mu gema Isirayila taa birin iperede a fa lu Adama xa Di mu fa.»

²⁴ «Taalibi mu dangima a karamoxo ra, konyi fan mu dangima a marigi ra. ²⁵ A lanma taalibi xa lu alo a karamoxo, konyi fan xa lu alo a marigi. Xa foxoe xunyi xili fala pinne Belesebulu, e naxan falama a xa foxoe mixie xun ma, a jan dangima na ra.»

Gaaxufe Ala ya ra

(Maraki 8:38, Luki 9:26, 12:2-9)

²⁶ «Wo naxa gaaxu mixie ya ra, barima fefe noxunxi mu na naxan mu fama makenende, gundo yo mu na naxan mu fama kolonde. ²⁷ N naxan falama wo be koe ra, wo xa na masen yanyi ra. Wo naxan mema makoyikoyi ra, wo xa dunjia birin nakolon a ra. ²⁸ Wo naxa gaaxu mixie ya ra naxee noma mixi fate bende nan tun faxade, a fa li e mu noma wo nii tan masotode. Wo xa gaaxu Ala nan ya ra, naxan noma fate bende nun nii sontode yahannama. ²⁹ Turunna firin xa mu sarama batanka keren na? Kono hali xoni di keren mu birama boxi ma xa wo Baba Ala sago mu a ra. ³⁰ Wo xunxexe yati kontixi. ³¹ Na kui, wo naxa gaaxu, barima wo tide gbo dangi turunna xoni gali ra.»

³² «Mixi yo naxan n kolonma a Marigi ra adamadie ya xori, n fan na kanyi kolonma n Baba ya xori ariyanna. ³³ Kono naxan na tondi n kolonde a Marigi ra adamadie ya ma, n fan tondima ne na kanyi rakolonde n Baba ra naxan na ariyanna.»

Isa foxirabiree nun toore

(Luki 12:51-53, 14:26-27, 9:23-24, Maraki 8:34-35)

³⁴ «Wo naxa a manoxun a n faxi bojesa nan na dunjia. N mu faxi bojesa xa ra, n faxi santidegema

nan na. ³⁵ N faxi fatanyi nan na di xeme nun a baba tagi, di gine nun a nga tagi, mamadi nun a mama tagi.

³⁶ Mixi ngaxakerenyie nan findima a yaxuie ra. ³⁷ Mixi naxan a baba nun a nga xanuma dangife n tan na, na kanyi mu daxa a xa lu n seeti ma. Mixi naxan a xa di xanuma dangife n tan na, na kanyi mu daxa a xa lu n seeti ma. ³⁸ Xa mixi naxan mu tin toore nun faxe ra, a mu bira n foxo ra, na kanyi mu daxa a xa lu n seeti ma. ³⁹ Mixi naxan wama a yete rakisife, na kanyi loema ne. Naxan a yete raloma n tan ma fe ra, na kanyi kisima ne.»

Isa foxirabiree rasenefe

(Maraki 9:37,41, Luki 9:48, 10:16, Yaya 13:20)

⁴⁰ «Mixi naxan na wo rasene, a n tan nan nasenexi. Mixi naxan na n nasene, a n xema nan nasenexi.

⁴¹ Mixi naxan na namijonme rasene a xa namijonmera ma, a baraayi sotoma ne alo namijonme. Mixi naxan na tinxintoe rasene a xa tinxinyi ma, a baraayi sotoma ne alo tinxintoe. ⁴² Mixi naxan na hali ye xinbeli pooti ya keren fi yi mixi xuri keren ma a to findixi n foxirabire ra, n xa nondi fala wo be, na kanyi mu ganma a baraayi ra muku.»

11

Annabi Yaya xa maxorinyi

(Luki 7:18-35)

¹ Isa to ge yi yaamarie fide a foxirabire fu nun firinyie ma, a naxa keli menni, a siga Yuwifie xa taae alako a xa mixie xaran, a e kawandi.

² Annabi Yaya to Isa Ala xa Mixi Sugandixi xa fe me geeli kui, a naxa a foxirabire ndee xee Isa ma. ³ E naxa a maxorin, «I findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na naxan lanma a xa fa, ka muxu xa mixi gbete nan mame?»

⁴ Isa naxa e yaabi, «Wo fe naxan mexi nun wo fe naxan toxi, wo sa na dentege sa Yaya be.

⁵ Donxui se toma, namatee perema, kune kanyie yalanma, tulixorie fe

mema, faxamixie kelima, fuxari-lae kawandima xibaaru fanyi ra. ⁶ Σεεωε na mixi be naxan mu siikema n ma fe ra.»

⁷ Annabi Yaya foxirabirsee to siga, Isa naxa pama maxorin Yaya xa fe ma, «Wo siga munse matode wula i? Kale, foye naxan namaxama?

⁸ Xa na mu a ra, wo siga munse matode? Dugi tofanyi kanyi? Dugi tofanyi kanyie toma mange banxie nan kui. ⁹ Wo fa siga munse matode? Namijonme? Iyo, n xa a fala wo be, a jan dangi namijonme ra. ¹⁰ A tan nan xa fe sebexi Kitaabui kui, <N fama n ma xera rasanbade i ya ra alako a xa kira yailan i be.> ¹¹ N xa nondi fala wo be, gine yo mu di bari naxan dangi Yaya Xunxa ra. Kono n man xa a fala wo be, mixi naxan na Ala xa mangeya niini bun ma, a xurun kiyoki, a fan dangi Yaya ra. ¹² Kabi Yaya Xunxa xa waxati han to, Ala xa mangeya senbe nan tun sotoma. Senbema nan luma a niini bun ma. ¹³ Namijonmee birin nun Tawureta Munsa bara Ala xa mangeya niini xa fe fala han Annabi Yaya waxati. ¹⁴ Xa wo tinma nondi ra, wo xa a kolon Kitaabui to a fala a Annabi Eliya gbilenma fa ra, a nu Yaya nan ma fe falafe. ¹⁵ Xa wo tuli fe mema, wo xa wo tuli mati yi masenyi ra.»

¹⁶ «N noma to mixie misaalide munse ra? E maniyaxi dimedie nan na naxee doxoxi taa kui, e nu a fala e booree be, ¹⁷ <Muxu bara xule fe wo be, kono wo mu fare boronxi. Muxu bara jon beeti ba, kono wo mu sunnunxi.>»

¹⁸ «Annabi Yaya to nu sunma, e naxa a fala a xa fe ra, <Ninne na a foxo ra.> ¹⁹ Adama xa Di to fa, a tan mu tondi sigade xulunyi yire. Na kui, e bara a fala, <Furi jaaxi siisila mato! E nun duuti maxilie nun yunubitsee nan a ra!> Kono xaxilimaya kolonma a kewali nan ma.»

Taa danxaniyataree xa gbaloe
(Matiyu 10:15, Luki 10:12-15)

²⁰ Na temui Isa naxa xono mixie ma naxee nu sabatixi taae kui a kaabanako gbegbe rabaxi dennaxe, barima e mu tuubi. ²¹ «Gbaloe na wo be, Korasinkae! Gbaloe na wo fan be, Betesayidakae! Kaabanako naxee raba wo tagi, xa nee sa raba Tire nun Sidon ne nu, a a lima e tan bara tuubi nu a rakuya, e sunnun donma ragoro e ma, e te xube maso e ma e xa tuubi tonxuma ra. ²² Na nan a ra n xa a fala wo be, kiiti sa loxo xoxoma wo tan ma dangi Tirekae nun Sidonkae ra. ²³ I tan Kaperenamu go, i joxo a ma a i tema han ariyanna kui? Ade, i ragoroma ne han yahannama, barima kaabanako naxee raba i tagi, xa nee sa raba Sodoma ne nu, a a lima na taa mu sotoma nu. ²⁴ Na nan a ra, n xa a fala wo be, kiitisa loxo xoxoma wo tan ma dangi Sodomakae ra.»

Fafe Isa ma
(Luki 10:21-22)

²⁵ Na temui Isa naxa a fala, «Baba Ala, koore nun boxi Marigi, n bara i tantu i to yi fee noxunxi lonnilae nun xaxilimae ma, i e masen dimedie be. ²⁶ Iyo, n Baba, n bara i tantu barima i kenen fe nan ya.»

²⁷ «N Baba bara fe birin taxu n na. Mixi yo mu Ala xa Di kolon, fo Baba Ala. Mixi yo mu Baba Ala kolon, fo Ala xa Di, a nun Di nu tin a masende naxan be. ²⁸ Wo fa n ma, wo tan naxee taganxi, kote binye naxee xun, n xa malabui fi wo ma. ²⁹ Wo xa n ma karafoe nan nagoro wo kon ma, wo xa findi n ma taalibie ra, barima n boje beexi, a mu tema. Na kui, wo boje malabui sotoma ne, ³⁰ barima n karafoe naxan nagoroma wo kon, a mu xoxoxo, n kote naxan doxoma wo xun, a mu binya.»

12

Malabu loxo xa seriye
(Maraki 2:23-28, Luki 6:1-11)

¹ Na waxati, malabu loxo ma, Isa nu perefefe xee tagi. Kaame

to nu a fɔxirabirɛɛ suxuxi, e naxa mengi tɔnsɔɛ ndee ba, e xa e don. ² Farisenie to na to, e naxa wɔyɛn Isa bɛ, «A mato, i fɔxirabirɛɛ na malabu lɔxɔɛ sɛriyɛ matandife.» ³ A naxa e yaabi, «Wo mu nu a xaran Dawuda naxan naba kaamɛ to a suxu, a tan nun naxee nu na a fɔxɔ ra? ⁴ A so nɛ Ala xa banxi kui, a taami don naxan fixi Ala ma, hali a to mu daxa a tan nun a fɔxirabirɛɛ xa na don, fo sɛrɛxɛdubɛɛ. ⁵ Wo man mu nu a xaran Tawureta Munsa kui, a sɛrɛxɛdubɛɛ walima malabu lɔxɔɛ hɔrɔmɔbanxi kui, kɔnɔ e mu yunubi sɔtɔma na kui? ⁶ N xa a fala wo bɛ, naxan na wo yire bɛ, a tide gbo hɔrɔmɔbanxi bɛ. ⁷ Xa wo fahaamui sɔtɔxi sɛbeli ma nu, naxan a masenxi, «Hinne rafan n ma dangife sɛrɛxɛ ra,» wo mu tinxintɔɛɛ tɔɔnɛgɛma nu. ⁸ Adama xa Di nan na malabu lɔxɔɛ marigi ra.»

⁹ Isa to keli menni, a naxa so e xa salide kui. ¹⁰ A naxa xɛmɛ nde li naa, naxan bɛlɛxɛ tuuxi a ma. E naxa Isa maxɔrin, «A daxa mixi xa furema rayalan malabu lɔxɔɛ?» E nu katafe nɛ e xa nɔ Isa kalamude. ¹¹ Isa naxa e yaabi, «Xa wo xa yɛxɛɛ nde sin yili kui malabu lɔxɔɛ ma, nde na wo ya ma naxan tondima a ratede? ¹² Adama tide gbo dangi yɛxɛɛ ra pon! Na nan a ra, fe fanyi rabafe daxa malabu lɔxɔɛ ma.» ¹³ Na kui, a naxa a fala bɛlɛxɛ tuuxi kanyi bɛ, «I bɛlɛxɛ itala.» A naxa a itala, a naxa yalan alɔ a bɛlɛxɛ boore. ¹⁴ Kɔnɔ Farisenie to mini, e naxa e malan, e xa sa kira fen Isa faxafe ma.

Isa, Ala xa walikɛ sugandixi

¹⁵ Isa to na kolon, a naxa keli naa. Mixi gbɛgbe naxa bira a fɔxɔ ra. A naxa furema birin nayalan, ¹⁶ a naxa e ratɔn e naxa a xa fe fala mixie bɛ. ¹⁷ Na kui, Annabi Esayi xa masenyi naxa kamali, a to a masen, ¹⁸ «N ma walikɛ sugandixi nan ya, n xanuntenyi naxan nafanxi n bɔɔɛ ma. N nan n Xaxili ragoroma nɛ a ma, a fan tinxinyi masen sie bɛ. ¹⁹ A mu sɔnxɔɛ ratema, a mu gbelegbelema,

mixi yo mu a xui itexi mɛma taa kui. ²⁰ A mu kale kɔnkɔrɔnxi girama, a mu lanpui dɛxɛ xuri raxubenma, han a tinxinyi xunnakelima tɛmui naxɛ.

²¹ Si birin e xaxili tima nɛ a xili ra.»

Xaxili Seniyenxi matandife

(Maraki 3:20-27, 7:16-17, Luki 11:14-23, 6:44-45)

²² Mixi nde naxa fa xɛmɛ nde ra Isa xɔn pinne nu bara naxan findi dɔnxui nun boboe ra. Isa naxa a rayalan, a ya naxa se to, a tuli naxa fe mɛ. ²³ Nama birin naxa kaaba, e nu e bore maxɔrin, «Dawuda xa Di xa mu yi ra?» ²⁴ Farisenie to e xui mɛ, e naxa a fala, «Yi xɛmɛ pinne kerima pinne mange Bɛlɛsɛbulu nan saabui ra.» ²⁵ Isa to e xaxili ma fe kolon, a naxa a masen e bɛ, «Namane yo a yetɛ gere lantareya kui, na jamane xun nakanama nɛ feo! Taa fan, xa na mu a ra denbaya, xa e e yetɛ gere lantareya kui, e mu xanma. ²⁶ Xa Sentane Sentane kerɛ, a na a yetɛ nan gerefe. A xa mangeya fa xanma di? ²⁷ Xa n tan pinne kerima Bɛlɛsɛbulu nan saabui ra, wo tan xa mixie e kerima nde saabui ra? Na kui e tan nan yati wo makiitima. ²⁸ Kɔnɔ xa n tan pinne kerima Ala Xaxili nan saabui ra, na nan na ki Ala xa mangeya niini yati nan bara wo li. ²⁹ Mixi nɔma sode sɛnbɛma xa banxi kui, a a harige ba a yi ra, xa a mu a xiri sinden? Kɔnɔ xa mixi banxi kanyi xiri, a nɔma nɛ a harige birin mupade.»

³⁰ «Mixi naxan mu birama n fɔxɔ ra, a tixi n kanke nɛ. Naxan mu n malima mixi malande, a na mixie rayensenfe nɛ. ³¹ Na nan a toxi, n xa a fala wo bɛ, adamadie xa yunubie nun marasɔtɔɛ birin nɔma nɛ xafaride, kɔnɔ Ala Xaxili rasɔtɔfe tan mu xafarima mixi bɛ muku. ³² Mixi na Adama xa Di rasɔtɔ, na yunubi nɔma nɛ xafaride a kanyi bɛ. Kɔnɔ mixi na Ala Xaxili Seniyenxi rasɔtɔ, na yunubi mu nɔma xafaride na kanyi bɛ dunɔpa, a mu nɔma xafaride aligiyama.»

³³ «Xa sansi findi a fanyi nan na, a bogi fanyi nan naminima. Xa sansi findi a kobi nan na, a bogi kobi nan naminima. Sansi kolonma a bogi nan ma. ³⁴ Wo tan bɔximase bɔnsɔɛ, wo mu nɔma wɔyɛn fanyi falade, barima wo bɔɛ kobi. Mixi bɔɛ rafexi naxan na, na nan minima a de i. ³⁵ Fe fanyi to ragataxi mixi fanyi bɔɛ kui, a fe fanyi nan naminima. Fe kobi to ragataxi mixi kobi bɔɛ kui, a fe kobi nan naminima. ³⁶ N xa a fala wo be, kiitisa lɔxɔɛ, adamadie dentɛge sama ne wɔyɛn kobi birin ma naxee mini e de i. ³⁷ I wɔyɛnyi naxan falama dunɛigiri kui, na nan kiiti fanma i ra, na nan kiiti kanama i ra.»

Annabi Yunusa xa tɔnxuma
(*Matiyu 16:1-4, Maraki 8:11-12,*
Luki 11:29-32)

³⁸ Na xanbi, seriyɛ karamɔxɔɛ nun Farisenie naxa wɔyɛnyi tongo, e a fala Isa be, «Karamɔxɔ, muxu wama i xa kaabanako nde tofe, a xa findi tɔnxuma ra muxu be.» ³⁹ Isa naxa e yaabi, «To mixie kobi, e bara gbilen Ala fɔxɔ ra. E wama tɔnxuma makaabaxi tofe, kɔnɔ tɔnxuma yo mu fima e ma bafe Annabi Yunusa xa tɔnxuma ra. ⁴⁰ Annabi Yunusa xi saxan, kɔɛ saxan nadangi yɛɛɛ xungbe furi kui ki naxɛ, Adama xa Di fan xi saxan, kɔɛ saxan nadangima na ki ne bɔxi bun ma. ⁴¹ Kiiti lɔxɔɛ, Ninewekae tima ne e nun to mixie, e seederɔxɔya ba wo xili ma, barima e tan tuubi ne Annabi Yunusa xa kawandi saabui ra, a fa li naxan na wo yire yi ki be, a tide gbo Annabi Yunusa be. ⁴² Kiiti lɔxɔɛ, Seeba mange gine fan tima ne e nun to mixie, a seederɔxɔya ba wo xili ma, barima a tan fa ne kelife yire makuye Sulemani xa lonni ramede, a fa li naxan na wo yire yi ki be, a tide gbo Sulemani be.»

Ninne gbilenfe a lingira fori
(*Luki 11:24-26*)

⁴³ «Ninne na gbilen mixi fɔxɔ ra, a sigama yire maxare ne lingira gbete fende, kɔnɔ a mu a toma.

⁴⁴ Na temui a a falama a yete be, «N xa gbilen n ma banxi kui n kelixi dennaxe.» A na gbilen menni a a lima ne na banxi makɔxi, a raxunmaxi a fanyi ra, pinne gbete yo mu na. ⁴⁵ Na temui, a sigama ne a sa fa pinne solofere gbete ra naxee jaaxu a be, e birin so na banxi kui, e sabati naa. Na kui, na mixi xa fe jaaxuma ne dangife a singe ra. Na nan mooli rabama to mixi kobie be.»

Isa nga nun a xunyaɛ
(*Maraki 3:31-35, Luki 8:19-21*)

⁴⁶ Beenun Isa xa ge wɔyɛnde pama be, a nga nun a xunya xemema naxa fa, e ti tande, e nun Isa xa de masara. ⁴⁷ Mixi nde naxa a fala a be, «I nga nun i xunyaɛ na tande, e wama wo xa de masara.» ⁴⁸ Kɔnɔ Isa naxa na kanyi yaabi, «Nde findixi nga ra? Nde findixi n xunyaɛ ra?» ⁴⁹ Na temui Isa naxa a beɛɛ ti a fɔxirabiree ma, a a masen, «A mato, n nga nun n xunyaɛ nan ya. ⁵⁰ Mixi yo naxan n Baba sago rabama naxan na ariyanna, na kanyi nan findixi n xunya xemema, n maagine, nun n nga ra.»

13

Xɛ rawali xa taali
(*Maraki 4:1-20, Luki 8:4-15*)

¹ Na lɔxɔɛ, Isa naxa mini banxi, a sa dɔxɔ baa de ra. ² Nama gbege to malan a yire, a naxa sa dɔxɔ kunkui kui, pama naxa lu baa de ra. ³ A naxa fe wuyaxi masen e be taalie ra.

A naxa a masen, «Wo wo tuli mati. Xɛ rawali nde nan mini sansi xɔri garansande. ⁴ A to nu sansi xɔri garansanma, xɔri ndee naxa bira sankira xɔn, xɔnie naxa fa, e e don gbiki. ⁵ Xɔri ndee fan naxa bira gemɛ yire, bende mu gbo dennaxe. Nee naxa bula mafuren na, barima na bende mu tilin. ⁶ Kɔnɔ soge to xɔnɔ, na sansie naxa ragan, e xara gben, barima sanke mu nu na e be. ⁷ Sansi xɔri ndee fan naxa bira tunbe kunsie tagi. Tunbe kunsie naxa gbo, e sansie ixɛɛn, e e kana. ⁸ Sansi xɔri ndee fan naxa bira bende fanyi ma. Na xɔrie tan, e keren keren birin

naxa sansi tɔnsɔɛ ramini, ndee naxa xɔri kemɛ ramini, ndee xɔri tongo senni, ndee xɔri tongo saxan. ⁹ Xa wo tuli fe mɛma, wo wo tuli mati yi masenyi ra.»

¹⁰ Isa fɔxirabirɛɛ naxa e maso a ra, e a maxɔrin, «Munfe ra i wɔyɛnma pama bɛ taali ra?» ¹¹ Isa naxa e yaabi, «Ala bara fahaamui fi wo ma wo xa a xa mangɛya niini gundo kolon, kɔnɔ na fahaamui mu fixi mixi gbɛtɛɛ tan ma. ¹² Mixi fahaamuxi xa fahaamui xun masama, kɔnɔ mixi fahaamutare, hali a naxan maɔɔxun a gbe ra, na fama bade a yi ra. ¹³ Na nan a toxi n wɔyɛnma mixie bɛ taali wɔyɛnyi ra, barima e ya se toma, kɔnɔ e mu a igbɛma, e tuli fe mɛma, kɔnɔ e mu a fahaamuma. ¹⁴ Na kui, Annabi Esayi xa masenyi bara rakamali e xa fe ra, naxan a masenxi,

«Wo fe mɛma,
kɔnɔ wo mu a fahaamuma.

Wo fe toma,
kɔnɔ wo mu a igbɛma.

¹⁵ Yi pama bɔɔɛ bara xɔrɔxɔ.

E bara e tuli dɛsɛ, e bara e ya raxi,
alako e ya naxa fa fe igbɛ, e tuli naxa
fa fe mɛ,

e bɔɔɛ naxa fa fe kolon,
e naxa fa e ya rafindi n ma n xa e
rayalan.»

¹⁶ «Kɔnɔ jɛlɛxinyi na wo tan bɛ, barima wo yae se igbɛma, wo tulie fe mɛma. ¹⁷ N xa nɔndi fala wo bɛ, namijɔnmɛ nun tinxintɔɛ gbege bara wa e xa fee to wo naxee tofe, kɔnɔ e mu e to. E bara wa e xa fee mɛ wo naxee mɛfe, kɔnɔ e mu e mɛ.»

¹⁸ «Wo wo tuli mati, wo xa fahaamui sɔtɔ xɛsa xa taali ma. ¹⁹ Mixi na Ala xa mangɛya niini xa masenyi mɛ, a mu a fahaamu, Sentanɛ fama nɛ na masenyi bade a bɔɔɛ ma. Na kanyi misaalixi sansi xɔri nan na naxan biraxi kira xɔn ma. ²⁰ Sansi xɔri naxee bira gɛmɛ yire, nee misaalixi mixi nan na naxan Ala xa masenyi mɛma, a a suxu mafuren sɛɛwɛ ra. ²¹ Kɔnɔ sanke to mu na a bɛ, a xa danxaniya mu buma. Tɔɔrɛ nun paxankatɛ na a li Ala xa masenyi xa fe ra, a gbilenma Ala

xa fe fɔxɔ ra keren na. ²² Sansi xɔri naxan bira tunbe kunsie tagi, na misaalixi mixi nan na naxan Ala xa masenyi mɛma, kɔnɔ yi dunjina kɔntɔfli nun naafuli xɔli a suxu han a Ala xa masenyi bɛɔin. Na kui, Ala xa masenyi mu nɔma a bɔɔɛ masarade. ²³ Sansi xɔri naxan bira bende fanyi tan ma, na misaalixi mixi nan na naxan Ala xa masenyi mɛma, a a fahaamu, a a bɔɔɛ masara. Na sansi xɔri a bogi raminima nɛ, nde xɔri kemɛ ramini, nde tongo senni, nde tongo saxan.»

Nooge jaaxi xa taali

²⁴ Isa naxa taali gbɛtɛ masen e bɛ, «Ala xa mangɛya luxi nɛ alɔ xɛmɛ naxan a xa xɛ garansan sansi xɔri fanyi ra. ²⁵ Kɔnɔ mixie nu xife temui naxɛ, a yaxui naxa fa, a jooge jaaxi xɔri garansan sansi fanyi xɔri longori ra, a siga. ²⁶ Sansie to bula, e te han e dendenyi bara mini fɔlɔ, walikɛɛ naxa jooge jaaxi fan to sansie longori ra. ²⁷ E naxa xɛ kanyi maxɔrin, «Marigi, i mu sansi xɔri fanyi xa garansan i xa xɛ ma? Na jooge jaaxi fa kelixi minden?» ²⁸ A naxa e yaabi, «N yaxui nde nan na rabaxi.» Walikɛɛ naxa a maxɔrin, «I wama muxu xa sa a tala?» ²⁹ A naxa a fala, «Ade, xa na mu a ra sansi fanyi fan talama nɛ jooge jaaxi fɔxɔ ra. ³⁰ Wo xa a lu e birin xa mɔ han xɛ xaba lɔxɔɛ. Na temui n a falama nɛ xɛ xabae bɛ, wo jooge jaaxi nan singe tala, wo a raxiri alako a xa gan. Kɔnɔ wo sansi fanyi tan xaba, wo a xɔri ragata n ma bili kui.»

Konde xɔri nun lɛbini xa taalie (Maraki 4:30-32, Luki 13:18-21)

³¹ Isa naxa taali gbɛtɛ masen e bɛ, «Ala xa mangɛya maniyaxi konde xɔri nan na, mixi naxan si a xa daaxa. ³² A xɔri xurun sansi xɔri birin bɛ, kɔnɔ a na mɔ, a bili xungbo bɔxi sansi birin bɛ. A findima wuri bili nan na, xɔnie fama e tɛɛɛ sade naxan salonyie kɔn na.»

³³ Isa naxa taali gbɛtɛ masen e bɛ, «Ala xa mangɛya maniyaxi lɛbini

nan na, gine naxan sa farin busali tagi xun ma, na fa farin birin nate.»

*Isa nun taali woyenyie
(Maraki 4:33-34)*

³⁴ Isa naxa na fe birin masen pama be taalie ra. A jan mu nu masenyi yo tima e be a mu a fala taali daaxi. ³⁵ Na kui, namijonme xa masenyi naxa kamali, «Taali woyenyie nan minima n de i. N fee masenma ne naxee nu noxunxi kabi dunija daa temui.»

Isa nooge jaaxi xa taali tagi rabafe

³⁶ Na temui, Isa naxa keli pama xun ma, a so banxi. A foxirabiree naxa e makore a ra, e a fala a be, «Nooge jaaxi xa taali tagi raba muxu be.» ³⁷ A naxa e yaabi, «Naxan sansi fanyi garansanma, na misaalixi Adama xa Di nan na. ³⁸ Xe misaalixi dunija nan na. Sansi fanyi misaalixi mixie nan na, naxee na Ala xa mangeya niini bun ma. Nooge jaaxi misaalixi Sentane xa die nan na. ³⁹ Yaxui naxan nooge xori garansan, a misaalixi Ibulisa nan na. Xe xabe misaalixi dunija rajonyi nan na. Xe xabae misaalixi malekee nan na. ⁴⁰ Na nooge jaaxi talama ki naxe, a woli te i, dunija rajonyi fan luma na ki ne. ⁴¹ Adama xa Di fama a xa malekee xeede, e mixi ratantanyie nun mixi kobie ba mixi gbete ya ma, naxee na Ala xa mangeya niini bun ma. ⁴² E e wolima ne te mankane xora, wa nun jin maxinyi na dennaxe. ⁴³ Na temui tinxintose tan yanbama ne alo soge e Baba xa mangeya niini bun ma. Xa wo tuli fe mema, wo wo tuli mati yi masenyi ra.»

Harige xungbe xa taalie

⁴⁴ «Ala xa mangeya man luxi ne alo naafuli xungbe naxan nu noxunxi xe ma. Mixi nde to mini a ma, a naxa gbilen a noxun na, a siga jalexinyi kui. A naxa a sotose birin mati a fa na xe sara.»

⁴⁵ «Ala xa mangeya man luxi ne alo yule naxan diyaman tofanyi fenfe. ⁴⁶ A to diyaman hagige keren to, a naxa sa a sotose birin mati, a fa na diyaman sara.»

Yele xa taali

⁴⁷ «Ala xa mangeya man luxi ne alo yele naxan bara sa baa ma, a yexe mooli birin suxu. ⁴⁸ Yele to rafe, mixie naxa a mabendun baa de ra. E naxa doxo, e yexee mayegeti, e a fanyie sa paanie kui, e a paaxie wole. ⁴⁹ Dunija rajonyi luma na ki ne. Malekee fama mixi kobie nun mixi tinxinxie mayegetide, ⁵⁰ e mixi kobie woli te mankane xora, wa nun jin maxinyie na dennaxe.»

Lonni fori nun a neene

⁵¹ Isa naxa e maxorin, «Wo bara na birin fahaamu?» E naxa a yaabi, «Iyo.» ⁵² A naxa a masen e be, «Na nan a toxi, seriye karamoxo naxan bara fahaamui soto Ala xa mangeya niini xa fe ma, a luxi alo banxi kanyi naxan se neene nun se forie raminima a harige ya ma.»

*Nasaretikae tondife lade Isa ra
(Maraki 6:1-6, Luki 4:16-30)*

⁵³ Isa to ge na taalie masende, a naxa siga, ⁵⁴ a sa so a xonyi, a moxi dennaxe. A to na mixie xaran e xa salide kui, e de naxa ixara. E naxa e bore maxorin, «Yi xeme yi lonni sotoxi minden? A noxi yi kaabanako fee rabade di? ⁵⁵ Kamuderi xa di xa mu yi ki? A nga xa mu xili Mariyama? A xunxae xa mu findi Yaki, Yusufu, Yuda, nun Simon na? ⁵⁶ A xunya ginemae fan mu na won ya ma be? A fa yi birin sotoxi minden?» ⁵⁷ Na kui, e naxa xono a ma, e tondi lade a ra.

Isa naxa a masen e be, «Namijonme binyaxi yire birin fo a xonyi, a ngaxakerenyie tagi.» ⁵⁸ A mu kaabanako gbegbe raba naa e xa danxaniyatarepa xa fe ra.

14

*Annabi Yaya xa faxe
(Maraki 6:14-29, Luki 9:7-9)*

¹ Na waxati, Galile mange Herode naxa Isa xa fe me. A naxa a fala a xa mixie be, ² «Yaya Xunxa nan kelixi faxe ma. Na nan a toxi noe na a yi a xa kaabanakoe raba.»

³ A na fala ne, barima a tan Herode nu bara yaamari fi Yaya xa suxu, yolonxonni xa sa a ma, a xa sa geeli Herodiyasi xa fe ra, a taara Filipu xa gine. ⁴ Yaya nu a falama Herode be, «A mu daxa i xa yi gine tongo.» ⁵ Herode nu wama Yaya faxafe ne, konko a nu gaaxuxi nama ya ra, barima e nu laxi a ra a namiponme nan nu Yaya ra.

⁶ Na temui, e to nu Herode bari je xungbilenyi xulunni tife, Herodiyasi xa di gine naxa fare boron mixie be. A naxa rafan Herode ma ⁷ han a naxa a kali a a na sese maxorin a ma, a a fima ne a ma. ⁸ Herodiyasi xa marasi ma, a xa di naxa a fala Herode be, «Yaya Xunxa xunyi so n yi ra pileti ma.» ⁹ Mange naxa nimisa, konko a xa marakali nun a xa xone xa fe ra, a naxa yaamari fi e xa Yaya xunyi so na ginemedi yi ra. ¹⁰ A naxa mixie xee geeli, e xa Yaya xunyi bolon a de i. ¹¹ E naxa fa a xunyi ra pileti ma, e a so ginemedi yi ra. Ginemedi fan naxa a xanin a nga xon ma. ¹² Yaya foxirabiree naxa sa a fure tongo, e sa a ragata, e naxa sa na dentege sa Isa be.

Isa donse fife xeme mixi wulu suuli ma

(Maraki 6:30-44, Luki 9:10-17)

¹³ Isa to na fe me, a naxa keli menni kunkui kui, a siga a kerenyi ma wula i. Nama to a kolon, e fan naxa keli e xa taae, e siga a foxo ra e sanyi ra. ¹⁴ Isa to goro kunkui kui, a naxa pama gbegbe to naa. A naxa kinikini e ma, a e xa furemae rayalan.

¹⁵ Nunmare to so folo, Isa foxirabiree naxa e maso a ra, e a fala a be, «Won na wula ne yi ki, koe fan bara so. Nama rayensen alako e xa siga donse sara taae kui.» ¹⁶ Isa naxa e yaabi, «Hali e mu siga. Wo tan nan xa donse fi e ma.» ¹⁷ Konko e naxa a fala a be, «Taami gundi

suuli nun yexe firin gbansan nan na muxu yi ra.» ¹⁸ A naxa a fala e be, «Wo fa nee ra n xon ma be.» ¹⁹ Isa naxa pama yamari e xa e magoro na jooge xinde ma. A naxa na taami suuli nun na yexe firin tongo, a a ya rate koore ma, a fa Ala nuwali sa. A naxa taamie igira, a fa e so a foxirabiree yi ra, e xa e itaxun pama ma. ²⁰ Nama birin naxa e dege han e wasa. Donse donxoe xuntunye to matongo, debe fu nun firin nan nafe. ²¹ Mixi naxee e dege, xeme wulu suuli pondon nan nu e ra, bafe ginee nun dimee ra.

Isa perefe ye fari

(Maraki 6:45-52, Yaya 6:15-21)

²² Na xanbi Isa naxa a fala a foxirabiree be, a e xa baki kunkui kui, e xa siga a ya ra naakiri ma, a tan xa nu pama ragbilin. ²³ Isa to ge pama ragbilende, a naxa te geya fari a kerenyi ma, alako a xa Ala maxandi. Koe naxa a li naa, a kerin. ²⁴ A a lixi kunkui nu bara makuya xare ra, moronyie nu na a mabonbofe ki fanyi ra barima foye ya nu rafindixi a ma.

²⁵ Subaxe ma, Isa perefe baa fari. ²⁶ A foxirabiree to a to pere ra ye fari, e naxa gaaxu ki fanyi. E naxa gbelegbele, e a fala, «Tubari nan a ra!» ²⁷ Konko Isa naxa a masen e be kerin na, «Wo naxa kontofili, n tan nan a ra. Wo naxa gaaxu.» ²⁸ Piyeri naxa a yaabi, «Marigi, xa i tan nan a ra, yaamari fi n xa siga i yire ye fari.» ²⁹ Isa naxa a fala a be, «Fa.» Piyeri to goro kunkui kui, a naxa pere ye fari sigafe ra Isa yire. ³⁰ Konko a to foye belebele mato, a naxa gaaxu, a madula folo. A naxa gbelegbele, «N Marigi, n nakisi!» ³¹ Isa naxa a belexe itala kerin na, a Piyeri suxu. A naxa a masen a be, «I xa danxaniya xurun. I siikexi munfe ra?» ³² E to baki kunkui kui, foye naxa raxara. ³³ Isa foxirabiree naxee nu na kunkui kui, e naxa suyidi Isa be, e a fala, «Ala xa Di yati nan lanxi i ma.»

*Isa Genesareti furema birin nay-
alanfe*

(Maraki 6:53-56)

³⁴ E to ge baa igiride, e naxa so Genesareti. ³⁵ Naakae to a kolon Isa nan a ra, e naxa na rabilinyi mixi birin nakolon. Mixie naxa fa furemae birin na Isa xon. ³⁶ E nu a mayandima furemae xa e belexe din a xa donma sanbunyi gbansan na. Furema birin naxee na raba, e birin naxa yalan.

15

Ala xa seriye nun adama xa naamunyi

(Maraki 7:1-23)

¹ Fariseni nun seriye karamoxo ndee naxa fa Isa yire kelife Darisalamu. E naxa a maxorin, ² «Munfe ra i foxirabiree luma forie xa naamunyiye matandi ra? E mu e belexe raxama beenun e xa e dege alo forie xa naamunyiye a masenxi ki naxe.» ³ Isa naxa e yaabi, «Munfe ra wo tan Ala xa seriye matandima wo xa naamunyiye xa fe ra? ⁴ Ala bara a masen, <Wo xa wo baba nun wo nga binya.> A man bara a masen, <Mixi yo naxan na a baba nun a nga konbi, a lan ne na kanyi xa faxes.> ⁵ Konon wo tan naxe, xa mixi nde a fala a baba xa na mu a nga be, <I nu lanma i xa naxan soto n na i malise ra, n bara a fi Ala ma,> ⁶ hali na kanyi mu fefe raba a baba be. Na kui, wo Ala xa seriye matandima wo xa naamunyi saabui ra. ⁷ Wo tan filankafuie! Annabi Esayi nondi yati nan masen wo xa fe ra, ⁸ <Yi pama n binyama e de ne, konon e boje makuya n na pon! ⁹ E xa sali fufafu nan a ra, barima e mixi xaranma adamadie xa mapoxunyiye nan na alo na mapoxunyiye findixi n tan ma seriye nan na.>»

¹⁰ Isa naxa pama xili, a a masen e be, «Wo wo tuli mati, wo xa fahaamui soto. ¹¹ Se naxan soma mixi de kui, na xa mu a findima mixi seniarentare ra. Naxan minima

a de kui, na nan a findima mixi seniarentare ra.»

¹² Na temui Isa foxirabiree naxa e maso a ra, e a fala a be, «I mu a kolon i xa masenyi bara Farisenie raxono?» ¹³ Isa naxa e yaabi, «N Baba naxan na ariyanna, a sansi birin talama ne a tan mu naxan sixi. ¹⁴ Wo e lu na. Donxui nan na e ra naxee donxui rapere. Xa donxui donxui rapere, e firin birin birama ne yili kui.»

¹⁵ Piyeri naxa a fala a be, «Yi taali tagi raba muxu be.» ¹⁶ Isa naxa a yaabi, «Han ya wo fan mu fahaamui soto? ¹⁷ Wo mu a kolon a se naxan birin soma mixi de kui, a goroma furi nan kui, a fa mini fate i? ¹⁸ Konon masenyi naxan minima mixi de kui, a kelima a boje nan ma. Na nan noma a findide mixi seniarentare ra. ¹⁹ Barima mapoxun kobie, faxe tife, yene, langoena, mure, tojege, mixi xili kanafe, nee birin fatanma mixi boje nan na. ²⁰ Nee nan mixi findima mixi seniarentare ra, konon mixi a degefe a belexe raxatare ra, na xa mu a findima mixi seniarentare ra.»

Kanaan gine xa danxaniya

(Maraki 7:24-30)

²¹ Isa naxa keli menni, a siga Tire nun Sidon boxi ma. ²² Kanaan gine nde naxan kelixi na longori, a naxa fa Isa yire a a xui ite, «Marigi, Dawuda xa Di, kinikini n ma. Ninne bara n ma di gine paxankata feo!» ²³ Konon Isa mu sese fala a be. A foxirabiree naxa e maso Isa ra, e a fala a be, «Yi gine keri, a na gbelegbelefe won foxo ra.» ²⁴ Isa naxa a masen, «N xeexi Isirayila bonsoe gbansan nan ma, naxee luxi alo yexee loxie.» ²⁵ Konon gine naxa fa a suyidi a be, a a fala, «Marigi, i xa n mali!» ²⁶ Isa naxa a yaabi, «A mu lan taami xa ba dimedie yi ra, a sa baree bun ma.» ²⁷ Gine naxa a fala, «Marigi, i nondi, konon hali baree, e donse xuntunyi nde sotoma naxan birama e kanyi xa teebili ra.» ²⁸ Na kui, Isa naxa a masen a be, «Gine, i xa danxaniya

gbo! I waxɔnfe bara raba i be.» A xa di ginε naxa yalan keren na.

Isa nεmε fife xεmε mixi wulu naani ma

(Maraki 8:1-10)

²⁹ Isa to keli mɛnni, a naxa jεrε Galile baa dε ra han a naxa geya li. A naxa te geya fari, a dɔxɔ. ³⁰ Nama gbege naxa fa a yire naa, e fa namatεε ra, a nun dɔnxuie, mabenyie, boboe, nun furema gbεtεε gbege ra. E naxa furemae sa Isa bun ma, a fan naxa e rayalan. ³¹ Nama to a to boboe wɔyεnma, mabenyie yalanma, namatεε jεrεma, dɔnxuie se toma, e naxa kaaba. E naxa Isirayila Marigi Ala matɔxɔ.

³² Isa naxa a fɔxirabirεε xili, a a masen e be, «N bara kinikini yi nama ma, barima xi saxan nan yi ki, e na n yire be, kɔnɔ donse mu na e naxan donma. N mu wama e xa gbilen e xɔnyi kaamε ra e ma, xa na mu a ra e tɔɔrɔma nε kira xɔn ma.» ³³ A fɔxirabirεε naxa a maxɔrin, «Won donse sɔtɔma yi nama gbege be minden? Won na wula nε yi ki.» ³⁴ Isa naxa e yaabi, «Taami gundi yeri na wo yi?» E naxa a fala, «Solofere, a nun yεxε xunxuri ndee.»

³⁵ Isa naxa a fala pama be e xa dɔxɔ bɔxi. ³⁶ A naxa na taami gundi solofere nun na yεxεε tongo, a Ala nuwali sa. A to e igira, a naxa e so a fɔxirabirεε yi ra, e xa e itaxun pama ma. ³⁷ Nama birin naxa e dεge han e wasa. Donse dɔnxɔε fan naxa matongo han debe solofere naxa rafe. ³⁸ Xεmε mixi wulu naani nan e dεge, bafe ginεε nun dimεε ra.

³⁹ Isa to gε pama ragbilende, a naxa baki kunkui kui, a siga Magadan bɔxi ma.

16

Farisenie nun Sadusenie xa danxaniyatareja

(Maraki 8:11-21)

¹ Farisenie nun seriye karamɔxɔε naxa fa Isa yire. E to nu wama gantanyi safe a be, e naxa a maxɔrin a xa tɔnxuma makaabaxi nde masen

e be kelife koore ma. ² Isa naxa e yaabi, «Nunmare na a li wo naxε, <Kuye fanma tina, barima koore igbeelixi.> ³ Kuye nε iba wo naxε, <Tunε nun foye minima nε to, barima koore igbeelixi, nuxuie ifɔɔrɔ.> Wo fata koore jingi tagi rabade, kɔnɔ wo mu fata yi waxati fee tan tagi rabade. ⁴ To mixie kobi, e bara gbilen Ala fɔxɔ ra. E wama tɔnxuma makaabaxi tofe, kɔnɔ tɔnxuma yo mu fima e ma bafe Annabi Yunusa xa tɔnxuma ra.»

Na xanbi Isa naxa keli e xun ma, a siga.

⁵ Isa fɔxirabirεε naxa giri naakiri ma, e nεemu taami ma. ⁶ Isa naxa a masen e be, «Wo wo yetε ratanga Farisenie nun Sadusenie xa lebini ma.» ⁷ Isa fɔxirabirεε naxa na fe mato, e fa a fala e bore be, «A na falaxi nε barima won mu faxi taami ra.» ⁸ Isa to nu e xa mapɔxunyi kolon, a naxa a masen e be, «Wo taami fe falama wo bore be munfe ra? Wo xa danxaniya xurun. ⁹ Han ya wo mu xaxili sɔtɔ? Ka wo nεemuxi nε taami gundi suuli to xεmε wulu suuli wasa? Wo to na taami dɔnxɔε matongo, wo debee yeri rafe? ¹⁰ Ka wo man nεemuxi nε taami gundi solofere to xεmε wulu naani wasa? Wo to na fan dɔnxɔε matongo, wo debee yeri rafe? ¹¹ Munse a toxi wo mu a kolon a n mu taami fe xa falafe wo be? Wo xa wo yetε ratanga Farisenie nun Sadusenie xa lebini ma.» ¹² Na kui, e naxa a fahaamu a Isa mu a falaxi xε e be a e xa e yetε ratanga taami lebini daaxi ma. A nu a falafe nε e xa e yetε ratanga Farisenie nun Sadusenie xa xaranyi ma.

Isa findixi nde ra?

(Maraki 8:27-30, Luki 9:18-21)

¹³ Isa to Sesareya Filipi bɔxi li, a naxa a fɔxirabirεε maxɔrin, «Mixie munse falama Adama xa Di xa fe ra? Nde lanxi a ma?» ¹⁴ E naxa a yaabi, «Ndee a falama Annabi Yaya Xunxa. Ndee a falama Annabi Eliya. Ndee a falama Annabi Yeremi, xa na mu a ra namipɔnme gbεtε.» ¹⁵ Isa naxa e maxɔrin, «Kɔnɔ wo tan naxε a di?

Nde n na?» ¹⁶ Simon Piyeri naxa a yaabi, «Ala xa Mixi Sugandixi nan na i ra, Abadan Ala xa Di.» ¹⁷ Isa naxa a fala a be, «Seewe na i be, i tan Yunusa xa di Simoŋ, barima ibunadama xa mu na masenxi i be. N Baba naxan na ariyanna, na nan a masenxi i be. ¹⁸ N xa a fala i be, i findixi Piyeri nan na, naxan falaxi <geme.> N nan n ma danxaniyatɔɛ pama tima na geme nan fari. Hali faxe, a mu noma n ma pama ra. ¹⁹ N Ala xa mangeya saabi soma ne i yi ra. I na tɔnyi dɔxɔ fe naxan ma dunja, Ala naxan na ariyanna, a fan tɔnyi dɔxoma ne na fe ra. I na tin fe naxan na dunja, Ala naxan na ariyanna, a fan tinma ne na fe ra.» ²⁰ Na temui a naxa a matintin a foxirabiree ra, a e naxa a fala mixi yo be, a a tan nan findixi Ala xa Mixi Sugandixi ra.

Isa a xa faxe nun marakeli xa fe masenfe

(Maraki 8:31-33, Luki 9:22)

²¹ Keli na temui ma, Isa naxa a tagi raba folo a foxirabiree be, a fo a xa siga Darisalamu, a xa tɔɔre gbegebe soto Yuwifie xa forie, serexedube kuntigie, nun seriye karamoxɔe ra, e a faxes, kɔnɔ a man xa keli faxe ma a xi saxan nde ma. ²² Piyeri to a bendun, e sa ti e xati ma, a naxa so woyenfe Isa ra, a a fala a be, «Ala xa i tanga na ma, n Marigi! Na fe mɔoli mu i sɔtoma feo!» ²³ Isa naxa a ya rafindi Piyeri ma, a a fala, «Keli n ya i, i tan Sentane! I katafe ne i xa n natantan, barima i xaxili mu tixi Ala fee xa ra, a tixi adama fee nan na.»

Birafe Isa foxo ra

(Maraki 8:34-9:1, Luki 9:23-27)

²⁴ Na temui Isa naxa a masen a foxirabiree be, «Xa mixi wa birafe n foxo ra, a xa a yete waxonfe gere, a xa tondi a yete ma, a tin tɔɔre nun faxe ra, a bira n foxo ra. ²⁵ Mixi naxan wama a yete rakisife, na kanyi loema ne. Naxan a yete ralɔema n tan ma fe ra, na kanyi kisima ne. ²⁶ Dunja birin

sɔtɔɛ munse fanma mixi ma, xa a sigama yahannama? Fe mundun na, mixi noma a xa ariyanna masarade naxan na? ²⁷ Adama xa Di fama fade a Baba xa nɔre kui, e nun a xa malekee. Na temui a mixi birin sare fima ne, kankan nun a kewali. ²⁸ N xa nɔndi fala wo be, mixi ndee tixi wo ya ma be, naxee mu faxama fo e Adama xa Di to fa ra a xa mangeya kui.»

17

Isa nɔɔfe

(Maraki 9:1-13, Luki 9:28-36)

¹ Xi senni dangi xanbi, Isa naxa Piyeri, Yaki, nun Yaki xunya Yaya xanin e doro ma geya itexi nde fari. ² Menni Isa naxa masara, a nɔɔ e ya xori. A yatagi naxa yanba alo soge, a xa sosee naxa fiixe alo naiyalanyi. ³ Na temui, Annabi Eliya nun Annabi Munsa naxa mini foxirabiree ya xori, e naxa e to e nun Isa woyenfe.

⁴ Piyeri naxa a fala Isa be, «Marigi, fe fanyi nan a ra muxu to na be yi ki. Xa i wa, n lingira saxan yailanma be, keren i gbe, keren Annabi Munsa gbe, keren Annabi Eliya gbe.» ⁵ A nu woyenfe temui naxe, nuxui yanbaxi naxa goro e xun na, xui nde fan naxa mini nuxui kui, a a masen, «N ma Di maxanuxi nan yi ki naxan n kenenxi ki fanyi ra. Wo wo tuli mati a ra.»

⁶ Foxirabiree to na xui me, e naxa gaaxu ki fanyi, e e yatagi rafelen boxi ma. ⁷ Kɔnɔ Isa naxa a maso e ra, a a belexe sa e ma, a a fala, «Wo keli. Wo naxa gaaxu.» ⁸ E to e ya rakeli, e mu mixi yo to fo Isa.

⁹ E to nu na gorofe geya fari, Isa naxa a matintin e ra, «Wo fe naxan toxi, wo naxa a fala mixi yo be, han beemanun Adama xa Di xa keli faxe ma.» ¹⁰ Isa foxirabiree naxa a maxarin, «Munfe ra seriye karamoxɔe a falama a fo Annabi Eliya nan singe xa fa?» ¹¹ A naxa e yaabi, «Nɔndi nan a ra. Annabi Eliya nan singe fama yati, a fe birin yailan. ¹² Kɔnɔ n xa a fala wo be,

Annabi Eliya nan bara fa, kɔnɔ e mu a kolonxi, e bara e waxɔnfe birin niya a ra. E man fafe Adama xa Di tɔɔrɔde na ki nɛ.»¹³ Na kui, Isa fɔxirabirɛe naxa a kolon a a nu na Yaya Xunxa nan ma fe falafe e bɛ.

Ninne kerife naxan nu dimɛdi fɔxɔ ra

(Maraki 9:14-32, Luki 9:37-45)

¹⁴ E to pama yire li, xɛmɛ nde naxa fa Isa xɔn, a a xinbi sin a bun ma,¹⁵ a a fala, «Marigi, kinikini n ma di ma, xaxili fure a paxankataxi ki fanyi. A luma bira ra tɛ xɔɔra, a nun ye xɔɔra. A na rabama han.¹⁶ N bara fa a ra i fɔxirabirɛe xɔn, kɔnɔ e mu nɔxi a rayalande.»¹⁷ Isa naxa e yaabi, «Wo tan bɔnsɔɛ danxaniyatare, wo kobi! N xa lu wo sɛɛti ma han mun tɛmɛi? N xa ti wo bun ma han mun lɔxɔɛ? Wo fa na di ra n xɔn.»¹⁸ Isa naxa jinne yamari, jinne naxa gbilen dimɛdi fɔxɔ ra, dimɛdi naxa yalan keren na.

¹⁹ Isa fɔxirabirɛe naxa e maso Isa ra, e a maxɔrin e doroma, «Munfe ra muxu tan mu nɔ na jinne keride?»²⁰ Isa naxa e yaabi, «Wo xa danxaniya nan xurun. N xa nɔndi fala wo bɛ, xa danxaniya na wo bɛ, hali a xurun alɔ konde xɔri, wo na a fala yi geya bɛ, <Keli be, i i masiga mɛnni,> a masigama nɛ. Fefe mu na wo mu nɔma naxan nabade.»²¹ Kɔnɔ yi jinne mɔoli tan mu kerima fo Ala maxandi nun sunyi saabui ra.»

Isa a xa faxɛ nun marakeli xa fe masɛnfe sanmaya firin nde

(Maraki 9:30-32, Luki 9:43-46)

²² Isa fɔxirabirɛe to malan Galile, Isa naxa a fala e bɛ, «Adama xa Di sama nɛ mixie belexɛ,²³ e a faxa. A xa faxɛ xi saxan nde ma, a man kelima nɛ faxɛ ma.» A xa wɔyɛnyi naxa a fɔxirabirɛe nimisa ki fanyi.

Isa nun Piyeri hɔrɔmɔbanxi duuti fife

²⁴ Isa nun a fɔxirabirɛe to so Kapɛrenamu, hɔrɔmɔbanxi duuti maxilie naxa Piyeri maxɔrin, «Pe, i karamɔxɔ mu hɔrɔmɔbanxi duuti

fima?»²⁵ Piyeri naxa e yaabi, «Iyo, a a fima.» Piyeri to so banxi, Isa nan singe wɔyɛn a bɛ, «Piyeri, i a toxi di? Dunija mangɛe duuti maxilima nde ma, e xa die ka mixi gbɛtɛɛ?»²⁶ Piyeri naxa a yaabi, «Mixi gbɛtɛɛ.» Isa fan naxa a masen, «Na kui, mangɛe xa die tan mu duuti fima.»²⁷ Kɔnɔ alako won naxa yi mixie raxɔnɔ, i xa siga baa dɛ ra, i kɔnyi woli. I na yɛxɛ naxan singe suxu, a rate, i a dɛ rabi. I kɔbiri kole toma nɛ a dɛ kui. I xa na so duuti maxilie yi ra, a xa findi won firin ma duuti ra.»

18

Mixi naxan tide gbo

(Maraki 9:33-37, Luki 9:46-48)

¹ Na tɛmɛi Isa fɔxirabirɛe naxa e maso Isa ra, e a maxɔrin, «Nde binyaxi dangi birin na Ala xa mangɛya niini bun ma?»² Isa naxa dimɛdi nde xili, a a ti e tagi,³ a a masen e bɛ, «N xa nɔndi fala wo bɛ, xa wo mu wo yetɛ magoro, wo lu alɔ dimɛdie, wo mu soma Ala xa mangɛya niini bun ma.»⁴ Na kui, mixi yo naxan a yetɛ magoroma alɔ dimɛdi, na nan findixi mixi xungbe ra dangi birin na Ala xa mangɛya niini bun ma.»⁵ Mixi yo naxan yi dimɛdi mɔoli rasɛnema n xili ra, na kanyi bara n tan yetɛ yati rasɛnɛ.»

Mixi ratantan saabui

(Maraki 9:42-48, Luki 17:1-2)

⁶ «Mixi yo yi mixi xuri keren natantan, naxan danxaniyaxi n ma, a fisa na kanyi bɛ gɛmɛ binye xa xiri a kɔn ma, a rasin baa ma.»⁷ Gbaloe na dunija mixie bɛ e xa maratantanyi xa fe ra. A fɛɛɛ mu na tan, fo maratantanyi xa mini, kɔnɔ gbaloe na mixi bɛ naxan findima na saabui ra.»⁸ Xa i belexɛ, xa na mu i sanyi findi i ratantanse ra, a bolon, i a wɔlɛ. I sofe ariyanna i belexɛ, xa na mu i sanyi bolonxi, na fisa i bɛ dine i belexɛ firin nun i sanyi firin luxi na, kɔnɔ i woli yahannama, tɛ mu xubenma dennaxɛ.»⁹ Xa i ya findi i ratantanse ra, a ba na, i a wɔlɛ. I

sofe ariyanna i ya keren kanaxi, na fisa i be dine i ya firin lu na, kɔnɔ i woli yahannama.»

*Yexee lɔxi xa taali
(Luki 15:3-7)*

10-11 «Wo naxa yo yi mixi xuri sese ma, barima n xa a fala wo be, e xa malekee n Baba yatagi toma temui birin, naxan na ariyanna.»

12 «Wo a toxi di? Xa yexee keme na mixi nde yi ra, keren fa lɔe e ya ma, a mu na yexee tongo solomanaani nun solomanaani luma xe geya fari, a siga na kerenyi fende? 13 N xa nɔndi fala wo be, xa a sa a to, a jɛlexinma ne na yexee kerenyi xa fe ra, dangife yexee tongo solomanaani nun solomanaani boore ra, naxee mu lɔe. 14 A na na ki ne fan, wo Baba naxan na ariyanna, a mu tinma yi mixi xuri sese xa lɔe.»

Haake bafe

15 «Xa i ngaxakerenyi bara haake soto i ra, siga, wo firin xa sa lu yire keren, i xa a masen a be a tantanxi ki naxe. Xa a sa i xui me, i ngaxakerenyi bara ragbilen i ma. 16 Kɔnɔ xa a tondi i xui mede, i xa mixi keren xa na mu mixi firin fen, wo birin xa siga a yire alako kiiti xa sa seede firin, xa na mu seede saxan xui ma. 17 Xa a tondi nee fan xui mede, na fe masen danxaniyatɔe nama be. Xa a tondi danxaniyatɔe nama xui fan mede, a xa lu wo be alo kaafiri, xa na mu a ra, duuti maxili. 18 N xa a fala wo be a nɔndi ki ma, wo na naxan xiri dunija, a xirima ne koore fan ma. Wo na naxan fulun dunija, a fulunma ne koore fan ma. 19 N man xa a fala wo be, xa mixi firin lan fefe ma wo ya ma yi dunija ma, e Ala maxandi, n Baba naxan na ariyanna, a na fe rabama ne e be. 20 Mixi firin, xa na mu a ra mixi saxan nu malan n xili ra dede, n na e ya ma.»

Dijɛfe ngaxakerenyi ma nun dijɛtareja xa taali

21 Na temui, Piyeri naxa a maso Isa ra, a a fala a be, «N Marigi, n lanma n xa dijɛ n ngaxakerenyi xa haake

ma sanmaya yeri? Han sanmaya solofere?» Isa naxa a yaabi, 22 «N xa a fala i be, sanmaya solofere xa mu a ra de! I xa dijɛ a ma sanmaya solofere dɔxɔ tongo solofere.»

23 «Ala xa mangeya maniyaxi mange nde nan na, naxan nu wama a xa kɔbiri fe ya ibafe a tan nun a xa walikɛe tagi. 24 A to a folo, e naxa fa a xa walikɛe nde ra a xɔn, mange xa doni nu naxan ma han gbeti kilo wulu keme saxan, kilo wulu tongo naani. 25 Konyi to mu nu nɔma a xa doni fide, a xa mange naxa yaamari fi, a tan yo, a xa gine yo, a xa die yo, e nun a harige birin xa mati alako na doni xa fi. 26 Na walikɛe naxa a igoro bɔxi, a suyidi mange be, a a maxandi, «Yandi, dijɛ n ma. N fama i xa doni birin fide.» 27 Na kui, mange naxa kinikini a xa walikɛe ma, a dijɛ na doni birin ma, a a xa walikɛe rabɛpin.»

28 «Kɔnɔ a tan walikɛe to mini, a naxa a boore walikɛe nde to a xa gbeti kilo tagi doni nu na naxan ma. A naxa bagan a ma, a a konyi dekun, a sɔnxɔ a ra, «N ma doni fi!» 29 A boore naxa suyidi a be, a a maxandi, «Yandi, dijɛ n ma. N i xa doni fima.» 30 Kɔnɔ a naxa tondi. A naxa a raso geeli kui, a xa lu menni han a xa ge doni fide.»

31 «A boore walikɛe to na to, e naxa kinikini. E naxa na birin dentɛge sa mange be naxan nu e birin xun ma. 32 Na kui, mange naxa na walikɛe singe xili, a a fala a be, «I tan walikɛe kobi! I to n mayandi, n tan dijɛ ne i xa doni birin ma. 33 A di, a mu lanma xe nu i fan xa kinikini i boore ma, alo n kinikinixi i tan ma ki naxe?» 34 A xa mange to xɔnɔ a ma, a naxa a so kɔsibilie yi, e xa a sa geeli, e xa a jaxankata han a xa ge doni birin fide.»

35 «N Baba naxan na ariyanna, a na nan niyama wo fan na, xa wo mu dijɛ wo ngaxakerenyi ma wo bɔje birin na.»

Futi nun fatanyi
(Maraki 10:1-12)

¹ Isa to ge yi fe birin masende, a naxa keli Galile boxi ma, a siga Yudaya boxi nde ma naxan nu na Yuruden naakiri ma. ² Nama gbegbe naxa bira a foxo ra naa, a fan naxa furemae rayalan.

³ Farisenie naxa fa a yire alako e xa gantanyi te a be. E naxa a maxorin, «A daxa xeme xa mee a xa gine ra fe birin ma?» ⁴ Isa naxa e yaabi, «Kitaabui naxan masenxi wo mu nu a xaran? Fe folo fole ra, Daali Mange naxa xeme nun gine daa, ⁵ a fa a masen, «Na kui, xeme kelima a baba nun a nga xun ma, a a xa gine xa futi xiri, e firin findi keren na.» ⁶ Na nan a toxi, mixi firin xa mu e ra sonon, e firin bara findi keren na. Ala bara naxee xiri e boore ra, adama naxa nee rafatan.»

⁷ E man naxa Isa maxorin, «Munfe ra fa Annabi Munsa a yamarixi, xeme naxan wama meefe a xa gine ra, a lan a xa fatan keedi so a yi ra, a mee a ra?» ⁸ Isa naxa e yaabi, «Wo bonne nan xoroxo, na nan a niyaxi Annabi Munsa naxa feere fi wo ma, wo xa no meede wo xa gine ra, konon a mu nu na na ki xe a fole ra. ⁹ N xa a fala wo be, naxan yo mee a xa gine ra, xa a xa gine mu yene xa rabaxi, a fa gine gbete doko, na xeme bara yene raba.»

¹⁰ Isa foxirabiree naxa a fala a be, «Xa a na na ki ne xeme be a xa gine mabiri ra, hali a mu gine doko.»

¹¹ Isa naxa a masen e be, «Birin xa mu noma yi masenyi suxude, fo Ala a feere fi naxan ma. ¹² Wo a kolon, xeme ndee bari ki nan a niyaxi e mu noma gine dokode. Ndee na na e e banaxi ne. Ndee fan na, e nate nan tongoxi e naxa gine doko Ala xa wali xa fe ra. Mixi naxan noma yi masenyi suxude, a xa a suxu.»

Isa nun dimedi xunxurie
(Maraki 10:13-16, Luki 18:15-17)

¹³ Na temui mixie naxa fa dimedie ra Isa xon, alako a xa a belexe sa e ma, a duba e be. Konon a foxirabiree naxa woyen na mixie ma. ¹⁴ Na kui,

Isa naxa a masen, «Wo a lu dimedie xa fa n yire. Wo naxa tonyi doko e ma, barima naxee maniyaxi e ra, nee nan na Ala xa mangeya niini bun ma.» ¹⁵ A naxa a belexe sa e ma, a duba e be. Na xanbi, a naxa siga.

Segetala bannaxi
(Maraki 10:17-31, Luki 18:18-30)

¹⁶ Segetala nde naxa fa Isa xon, a a maxorin, «Karamoko, a lan n xa fe fanyi mundun naba alako n xa abadan kisi soto?» ¹⁷ Isa fan naxa a maxorin, «I n maxorinma fe fanyi ma munfe ra? Ala keren peti nan fan. Xa i wama i xa kisi, Ala xa seriye nan nabatu.» Xeme naxa a maxorin, «Ala xa seriye mundue?» ¹⁸ Isa naxa a yaabi, «I naxa faxe ti. I naxa yene raba. I naxa mure ti. I naxa mixi tojerege. ¹⁹ I baba nun i nga binya. I xa i ngaxakerenyi xanu alo i yete yati.»

²⁰ Segetala naxa Isa yaabi, «N bara na birin nabatu. Munse fa luxi?» ²¹ Isa naxa a masen a be, «Xa i wama i xa ge kamalide i xa kewalie kui, siga, sa i sotose birin mati, i a kobiri fi setaree ma. Na kui, i fama bannaya sotide ariyanna. I na na raba, fa, i bira n foxo ra.» ²² Segetala to na me, a naxa siga sunnunyi kui, barima harige gbegbe nu na a yi ra.

²³ Isa naxa a masen a foxirabiree be, «N xa nondi fala wo be, naafuli kanyi sofe Ala xa mangeya niini bun ma a xoroxo. ²⁴ N man xa a fala wo be, joxome so joxun senbe yale ra, dine bannamixi sofe Ala xa mangeya niini bun ma.» ²⁵ E to na me, Isa foxirabiree de naxa ixara ki fanyi ra, e maxorinyi ti, «Nde, fa noma kaside?» ²⁶ Isa naxa e mato, a fa a masen, «Adama mu noma a yete rakaside, konon Ala tan noma fe birin na.»

²⁷ Na kui, Piyeri naxa a fala a be, «A mato, muxu bara keli se birin xun ma, muxu bira i foxo ra. Munse fa luma muxu be?»

²⁸ Isa naxa e yaabi, «N xa nondi fala wo be, dunipa fe birin na masara a neene ra, Adama xa Di naxa magoro a xa nore kibanyi kui,

wo tan n fɔxirabirɛɛ fan magoroma nɛ kibanyi fu nun firin kui, wo fa Isirayila bɔnsɔɛ fu nun firin makiiti. ²⁹ Mixi yo naxan na sa keli a xa se nde xun ma n tan ma fe ra, a findi banxie ra ba, xunyaɛ ba, taaraɛ ba, baba ba, nga ba, bɔxie ba, na kanyi nee ɲɔɔ kɛmɛ kɛmɛ nan sɔtɔma, a man abadan kisi sɔtɔ kɛ ra. ³⁰ Yarerati wuyaxi fama findide xanbiratie ra, xanbirati fan findi yareratie ra.»

20

Wali sare xa taali

¹ «Ala xa mangɛya misaalixi xɛ kanyi nan na, naxan mini subaxɛ ma alako a xa walikɛɛ tongo a xa xɛ walife ra. ² E to lan a ma fɛɛɲɛn keren xa wali sare xa findi gbeti kɔbiri kole keren na, xɛ kanyi naxa walikɛɛ xɛɛ a xa xɛ yire. ³ A man to mini gɛɛsɛgɛ, soge to nu bara mate, a naxa walikɛ gbetɛɛ li, e tixi taa kui, wali yo mu e yi. ⁴ A naxa a fala e bɛ, «Wo fan xa siga walide n ma xɛ ma. N wali sare tinxinxi fima nɛ wo ma.» ⁵ E fan naxa siga. Xɛ kanyi man naxa mini yanyi tagi, a walikɛ gbetɛɛ man tongo. Nunmare, a man naxa mixi gbetɛɛ sɔtɔ. ⁶ A dɔnxɔɛ ra, lɛɛri ndee beenu kɔɛ xa so, a naxa mini, a walikɛ gbetɛɛ li, e tixi. A naxa e maxɔrin, «Fɛɛɲɛn, wo tixi be, wo mu walife. Munfe ra?» ⁷ E naxa a yaabi, «Mixi yo nan mu muxu tongoxi walide.» Xɛ kanyi naxa a fala e bɛ, «Wo fan xa siga walide n ma xɛ yire.»»

⁸ «Nunmare to so, xɛ kanyi naxa a fala a xa walikɛ xunyi bɛ, «Walikɛɛ xili, i xa e sare fi. A fɔlɔ dɔnxɔɛ rasoe ma, a rapɔn a singe ma.» ⁹ Naxee wali fɔlɔxi lɛɛri ndee beenu kɔɛ xa so, kankan naxa gbeti kɔbiri kole keren sɔtɔ. ¹⁰ Na kui, walikɛɛ naxee singe tongo, nee to fa e ɲɔɔ a ma a e kɔbiri sɔtɔma dangi booree ra, kɔnɔ e fan naxa gbeti kɔbiri kole keren sɔtɔ. ¹¹ E to a rasuxu, e naxa wɔyɛn xɛ kanyi ma, ¹² e a fala, «Yi walikɛ dɔnxɔɛɛ, e waxati keren

gbansan nan walixi, kɔnɔ i bara wali sare fi e ma naxan nun muxu gbe lan. Anun, muxu tan nan fɛɛɲɛnxi wali ra soge xɔnɛ bun!» ¹³ A naxa mixi keren yaabi e ya ma, «N boore, n mu fefe kobi niyaxi i ra. Won mu lan gbeti kɔbiri kole keren xa ma? ¹⁴ I gbe tongo, i siga. N tan nan waxi a xɔn yi walikɛ dɔnxɔɛ xa wali sare xa lan i gbe ma. ¹⁵ N mu nɔma n waxɔnfe rabade n ma kɔbiri ra? Ka i tɔɔnɛxi nɛ n to fe fanyi rabaxi mixi gbetɛɛ nde bɛ?» ¹⁶ Na kui, xanbiratie fama findide yareratie ra, yareratie fan findi xanbiratie ra.»

Isa a xa faxɛ nun marakeli xa fe masenfe sanmaya saxan nde

(Maraki 10:32-34, Luki 18:31-34)

¹⁷ Isa nun a xɛɛra fu nun firinyie to nu tefe Darisalamu, Isa naxa e xun lan, a fa a masen e dorɔ be kira xɔn ma, ¹⁸ «Wo a mato, won na tefe Darisalamu nɛ yi ki. Adama xa Di sama nɛ sɛrɛxɛdubɛ kuntigie nun sɛriyɛ karamɔxɔɛ belexɛ, e a makiiti a xa faxa, ¹⁹ e a so kaafirɛ yi ra. E a mayelema nɛ, e a bɔnbɔ sɛbere ra, e fa a mabanban wuri magalanbuxi ma, kɔnɔ a xa faxɛ xi saxan nde ma, a man kelima nɛ faxɛ ma.»

Yaki nun Yaya nga xa maxandi

(Maraki 10:35-45, Luki 22:25-27)

²⁰ Na tɛmɛi Sebede xa die nga naxa fa Isa yire, a nun a xa die. A naxa suyidi a bɛ, a xa a maxandi fe nde ma. ²¹ Isa naxa ginɛ maxɔrin, «I wama munse xɔn?» A naxa a fala Isa bɛ, «I xa tin, i na i xa mangɛya sɔtɔ, n ma yi di firinyie xa dɔxɔ i sɛɛti ma, keren i yirefanyi ma, boore i kɔɔla ma.» ²² Isa naxa a masen di firinyie bɛ, «Wo mu a kolon wo fe naxan maxɔrinfe. N fafe tɔɔrɛ naxan tode, wo tinma na ra?» E naxa a yaabi, «Iyo, muxu tinma a ra.» ²³ Isa naxa a masen e bɛ, «Wo fan yati fama ɲaxankatɛ sɔtɔde alo n tan, kɔnɔ dɔxɔfe n yirefanyi nun n kɔɔla ma, na mu fatanma n tan xa ra. Na na mixie nan bɛ, n Baba naxee sugandixi.»

²⁴ Isa fɔxirabirɛ fu dɔnxɔɛɛ to na fe mɛ, e naxa xɔnɔ na ngaxakerenyi firin ma. ²⁵ Kɔnɔ Isa naxa e xili a yire, a a masen e bɛ, «Namane mangɛɛ mixie yamarima a xɔrxɔɛ ra, e e sɛnbɛ raminima mixie ma alako e xa mangɛya xa kolon. ²⁶ Kɔnɔ a naxa lu na ki wo tan tagi. Mixi naxan wama a tide xa gbo wo ya ma, a xa findi wo xa konyi nan na. ²⁷ Mixi naxan wama findife wo xa yarerati ra, a xa findi wo xa konyi nan na. ²⁸ Wo xa lu nɛ alɔ Adama xa Di. A tan mu faxi xɛ mixie xa wali a tan bɛ. A faxi nɛ alako a tan nan xa wali mixie bɛ, a xa mixi gɛgɛbe xunsara a xa faxɛ saabui ra.»

Dɔnxui firin nayalanfe Yeriko

(Maraki 10:46-52, Luki 18:35-43)

²⁹ Isa nun a fɔxirabirɛɛ to mini Yeriko, nama gɛgɛbe naxa bira a fɔxɔ ra. ³⁰ Dɔnxui firin nu dɔrxɔxi kira dɛ ra. E to a mɛ a Isa na dangife, e naxa e xui ramini, «Marigi, Dawuda xa Di, kinikini muxu ma!» ³¹ Nama naxa wɔyɛn e ma, e xa e sabari, kɔnɔ e jan naxa e xui ite dangi a singe ra, «Marigi, Dawuda xa Di, kinikini muxu ma!» ³² Isa naxa ti, a e xili, a e maxɔrin, «Wo wama n xa munse raba wo bɛ?» ³³ E naxa a yaabi, «Marigi, muxu wama muxu yae xa se to.» ³⁴ Isa naxa kinikini e ma, a a bɛlɛxɛ sa e yae ma. Keren na, e yae naxa se to, e naxa bira Isa fɔxɔ ra.

21

Isa sofe Darisalamu

(Maraki 11:1-11, Luki 19:28-40, Yaya 12:12-16)

¹ Isa nun a fɔxirabirɛɛ to makɔrɛ Darisalamu ra, e naxa Betifage li, Oliwi geya mabiri. Isa naxa a fɔxirabirɛ firin xɛɛ, ² a a fala e bɛ, «Wo xa so taa kui naxan na yare. Wo nɛfɛ so naa, wo sofale ginɛ nde lima a xirixi naa, a xa di na a fɛ ma. Wo xa e fulun, wo fa e ra n xɔn ma. ³ Xa mixi nde fa wo maxɔrin, wo xa a fala a bɛ, «Marigi nan hayi na e ma. A e ragbilenma ya.»»

⁴ Na rabaxi nɛ, alako namijɔnme xa masenyi xa kamali, naxan a falama,

⁵ «Wo a fala Siyoni di ginɛ bɛ, <A mato, i xa mange na fafe i ma. A fama yetɛ magore kui, a dɔrxɔxi sofale nun a yɔrɛ fari.»»

⁶ Isa fɔxirabirɛɛ naxa siga, e sa Isa xa xɛɛraya raba. ⁷ E to fa sofale nun sofale xa di ra, e naxa e xa donmae sa e fari, Isa fa a magoro sofale fari. ⁸ Nama gɛgɛbe naxan nu na, e fan naxa e xa donmae itala kira xɔn ma, ndee fan naxa fɛnsɛ sɛgɛ, e nee fan sa kira xɔn ma Isa binyafe ra. ⁹ Nama naxɛɛ nu jɛrɛfɛ Isa ya ra, a nun naxɛɛ nu jɛrɛfɛ a xanbi ra, e birin nu e xui itefe, e a fala, «Tantui na won Nakisima bɛ, Dawuda xa Di!

Baraka na a bɛ naxan fafe Marigi xili ra!

Tantui na won Nakisima bɛ naxan na koore ma!»

¹⁰ Isa to so Darisalamu, taakae birin naxa kaaba, e nu maxɔrinyi ti, «Nde yi ki?» ¹¹ Nama naxa e yaabi, «Annabi Isa nan yi ki, naxan kelixi Nasarɛti, Galile bɔxi ma.»

Isa sigafe hɔrɔmɔbanxi kui

(Maraki 11:15-19, Luki 19:45-48, Yaya 2:13-22)

¹² Isa naxa so hɔrɔmɔbanxi kui, a sarematie nun saresoe birin kerɛ naxɛɛ nu na na. A naxa kɔbiri masarɛɛ xa teebilie a nun ganbe matie xa dɔrxɔsee rabira, ¹³ a a masen e bɛ, «A sɛbɛxi, <N ma banxi xili falama nɛ, salide banxi,> kɔnɔ wo tan bara a findi mupɛtie dɔrxɔɛ ra.»

¹⁴ Dɔnxuie nun namatɛɛ naxa fa Isa xɔn hɔrɔmɔbanxi kui, a naxa nee rayalan. ¹⁵ Kɔnɔ sɛrɛxɛdube kuntigie nun sɛriyɛ karamɔxɔɛ tan naxa xɔnɔ ki fanyi e to Isa xa kaabanakoe to, e man to dimɛɛ to e xui itema hɔrɔmɔbanxi kui, «Tantui na won Nakisima bɛ, Dawuda xa Di!» ¹⁶ E naxa a fala Isa bɛ, «I mu e xui mɛxi?» Isa naxa e yaabi, «Iyo. Wo fan mu nu a xaran Kitaabui kui a to sɛbɛxi, <I bara a niya dimɛdie nun diyɔrɛɛ xa i matɔxɔ?»» ¹⁷ Na tɛmɛi,

Isa naxa keli e xun taa kui, a siga Betani, a kɔɛ radangi naa.

*Isa xɔɛ bili dankafe
(Maraki 11:12-14,20-25)*

¹⁸ Na kuye iba, Isa to nu gbilenfe taa kui, kaame naxa a suxu. ¹⁹ A to xɔɛ bili nde to kira ra, a naxa a maso a ra kɔnɔ a mu bogi yo to a kɔn na, fo a burexɛe. Isa naxa a fala xɔɛ bili bɛ, «I tan mu bogima sɔnɔn!» Xɔɛ bili naxa xara keren na. ²⁰ Isa foxirabiree to na to, e naxa kaaba, e a maxɔrin, «Yi xɔɛ bili xaraxi a ikɔɛxi ra di?» ²¹ Isa naxa e yaabi, «N xa nɔndi fala wo bɛ, xa danxaniya na wo bɛ, wo mu siike, wo nɔma nɛ yi fe mɔɔli nabade n naxan nabaxi xɔɛ bili ra. Kɔnɔ dangi na ra, xa wo a fala yi geya bɛ, <Keli bɛ, i sa sin baa ma,> a rabama nɛ. ²² Na nan a ra, xa danxaniya na wo bɛ, wo fefe maxandi Ala ma, wo a sɔtɔma nɛ.»

*Isa walima nde xa yaamari ma?
(Maraki 11:27-33, Luki 20:1-8)*

²³ Isa man naxa so hɔrɔmɔbanxi kui. A to nu na mixie xaranfe, sɛrɛxɛdubɛ kuntigie, nun Yuwifie xa forie naxa fa a yire, e a maxɔrin, «I yi fee rabama nde xa yaamari ma? Nde yi sɛnbɛ fixi i ma?» ²⁴ Isa naxa e yaabi, «N fan xa wo maxɔrin fe keren ma. Xa wo n yaabi, n a falama nɛ wo bɛ n yi fee rabama naxan ma yaamari ma. ²⁵ Yaya nu mixie xunxama ye xɔɔra nde xa yaamari ma? Ala nan a xɛxi ba, ka adama?» Na kui, e naxa so wɔyɛnfe e bore tagi, «Xa won na a yaabi, won naxɛ, <Ala,> a a falama nɛ won bɛ, <Munfe ra wo mu fa la a ra?» ²⁶ Kɔnɔ xa won na a yaabi, won naxɛ, <Adama,> won gaaxuma nɛ pama ya ra, barima birin Yaya mapɔxunxi namipɔnme nan na.» ²⁷ Na kui, e naxa Isa yaabi, «Muxu mu a kolon.» A fan naxa a masen e bɛ, «N fan mu a falama wo bɛ n yi fee rabama naxan ma yaamari ma.»

Di xɛmɛ firinyie xa taali

²⁸ «Wo yi taali toxi di? Di xɛmɛ firin nu na xɛmɛ nde yi. A naxa a

fala di singe bɛ, <N ma di, siga i sa wali xɛ ma to.> ²⁹ Di naxa a yaabi, <N tondi.> Kɔnɔ na dangi xanbi, a xaxili naxa masara, a siga walide. ³⁰ Babɛ to na yaamari fi a xa di firin nde fan ma, a naxa a yaabi, <N Baba, awa, n sigafe.> Kɔnɔ a mu siga. ³¹ Yi mixi firinyie ya ma, nde a baba sago rabaxi?» E naxa a yaabi, «Na di singe.» Isa man naxa a masen e bɛ, «N xa nɔndi fala wo bɛ, duuti maxilie nun langooe singe soma wo bɛ Ala xa mangeya niini bun ma. ³² Annabi Yaya fa nɛ kira tinxinxi masende wo bɛ, wo mu fa la a ra. Kɔnɔ duuti maxilie nun langooe tan la nɛ a ra. Hali wo to na to, wo mu tin nate masarade, wo xa la a ra.»

*Bɔxi rawali kobie xa taali
(Maraki 12:1-12, Luki 20:9-19)*

³³ «Wo wo tuli mati taali gbete fan na. Xɛ kanyi nde naxa weni bilie si. A naxa tɛtɛ rabilin bɔxi ra, a baye ti, a yili ge weni bogi bunduma dennaxɛ. Na xanbi, a naxa na heri bɔxi rawalie ma, a fa biyaasi. ³⁴ Weni bogi ba tɛmui to a li, bɔxi kanyi naxa konyi ndee xɛɛ bɔxi rawalie xɔn ma, e xa a gbe weni bogi so a yi ra. ³⁵ Kɔnɔ bɔxi rawalie naxa na konyie suxu. E naxa keren bɔnbɔ, e boore faxa, e boore magɔnɔ gemɛe ra. ³⁶ Bɔxi kanyi man naxa konyi gbeteɛ xɛɛ dangi a singe ra. Bɔxi rawalie naxan naba booree ra, e naxa na raba nee fan na. ³⁷ A dɔnxɔɛ ra, bɔxi kanyi naxa a mapɔxun, a a fala, <E n ma di tan binyama nɛ.> Na kui, a naxa a xa di xɛɛ bɔxi rawalie xɔn ma. ³⁸ Kɔnɔ e to bɔxi kanyi xa di to, e naxa a fala e bore bɛ, <Yi nan na ke tongoma ra. Wo fa, won xa a faxa alako a ke xa findi won gbe ra.> ³⁹ E to a suxu, e naxa sa a xanin tɛtɛ xanbi ra, e a faxa.»

⁴⁰ «Na kui, bɔxi kanyi na siga e yire, a munse rabama na bɔxi rawalie ra?» ⁴¹ E naxa Isa yaabi, «A na bɔxi herie sɔntɔma nɛ a paaxi ra, a a xa bɔxi so bɔxi heri gbeteɛ yi, naxee a mabiri soma a yi ra a waxati ma.»

⁴² Isa naxa e yaabi, «Wo mu nu yi masenyi xaran Kitaabui kui? <Banxitie mɛɛ gɛmɛ naxan na, a bara findi tuxui gɛmɛ hagigɛ ra. Marigi fɔxi nan a ra. Fe makaabaxi nan ya won bɛ.»

⁴³ «Na nan a toxi, n xa a fala wo bɛ, wo bama nɛ Ala xa mangɛya niini bun ma, si gbɛtɛ fa raso naa naxan birama Ala xa yaamarie fɔxɔ ra. ⁴⁴ Naxan na bira yi gɛmɛ ma, a kanyi magirama nɛ gbɛsɛxu. Yi gɛmɛ na bira naxan fan ma, a kanyi butuxunma nɛ.»

⁴⁵ Sɛrɛxɛdubɛ kuntigie nun Farisenie to a xa taalie mɛ, e naxa a kolon a Isa nu na wɔyɛnfɛ e tan nan ma fe ra. ⁴⁶ E nu katafe e xa a suxu, kɔnɔ e nu gaaxuxi jama ya ra, barima jama nu laxi a ra, a namijɔnmɛ nan na Isa ra.

22

Futixiri xulunyi xa taalie (Luki 14:15-24)

¹ Isa man naxa so wɔyɛnfɛ e bɛ taalie ra. A naxa a masen, ² «Ala xa mangɛya misaalixi mangɛ nan na, naxan xulunyi ti a xa di xa futi xirife ma, donse fanyi gbegbe donma dennaxɛ. ³ A naxa a xa konyie xɛɛ e xa mixie xili, yi fe binyɛ nu bara ragbilen naxee ma, kɔnɔ na mixie mu tin fade. ⁴ Mangɛ man naxa konyi gbɛtɛɛ xɛɛ, e xa a fala na mixi maxilixie bɛ, <Wo ya ti, donse bara gɛ rafalade, n bara n ma ninge bɔrɔgɛxie faxa, fe birin bara gɛ yailande. Wo fa n ma di xa futixiri xulunyi.» ⁵ Kɔnɔ e mu xɛɛrae danxun. Ndee naxa siga e xa xɛ yire, ndee fan naxa siga e xa yuleya rabade. ⁶ Naxee lu, e naxa mangɛ xa konyie suxu, e e jaxankata, e e faxa.»

⁷ «Mangɛ naxa xɔnɔ, a a xa sɔɔrie xɛɛ, a e xa na faxatie birin faxa, e e xa taa gan. ⁸ Na dangi xanbi, a naxa a fala a xa konyie bɛ, <N ma di xa futixiri xulunyi xa fe birin bara gɛ yailande. Donsee birin nafalaxi, kɔnɔ mixi naxee nu maxilixi, a mu

daxa e xa na binyɛ sɔtɔ. ⁹ Na kui, wo xa siga taa kui, wo sa mixie xili wo naxee yo toma naa, e xa fa n ma di xa futixiri xulunyi.» ¹⁰ Konyie naxa mini kirae ma, e naxa mixi birin xili e xa fa. Mixi fanyi yo, mixi kobi yo, e birin naxa fa futixiri xulunyi, mangɛ xɔnyi naxa rafe jama ra.»

¹¹ «Mangɛ to so na mixi maxilixie ya ma, a naxa xɛmɛ nde to xulunyi donma mu nu ragoroxi naxan ma. ¹² A naxa a fala a bɛ, <N ma di, i soxi be di, i to mu maxirixi a xulunyi ki ma?> Kɔnɔ xɛmɛ mu nɔ yaabi yo fide. ¹³ Na kui, mangɛ naxa a fala a xa walikɛɛ bɛ, <Wo a sanyie nun a belexɛɛ xiri, wo a woli tande dimi kui, wa nun jin maxinyi na dennaxɛ.» ¹⁴ Mixi gbegbe maxilixi, kɔnɔ naxee sugandixi, e xurun.»

Gantanyi tefe Isa bɛ duuti xa fe ra (Maraki 12:13-17, Luki 20:20-26)

¹⁵ Na temui, Farisenie naxa sa e malan, e nate tongo e gantanyi tema Isa bɛ ki naxɛ, e xa a masɔtɔ wɔyɛnyi kui. ¹⁶ E naxa e fɔxirabireɛ nun Herode xa mixi ndee xɛɛ Isa xɔn. Nee naxa a fala Isa bɛ, «Karamɔxɔ, muxu a kolon nɔndi fale nan i ra. I mixie xaranma Ala xa kira ra a nɔndi ki ma. I mu gaaxuma mixi yo xɔn, barima i mu mixi rafisama e booree bɛ. ¹⁷ Na kui, a fala muxu bɛ, i a toxi di? A lanma ka a mu lanma muxu xa duuti fi Roma mangɛ ma?» ¹⁸ Isa to nu e xaxili kobi kolon, a naxa e yaabi, «Wo tan filankafuie, wo katafe n masɔtɔde munfe ra? ¹⁹ Wo kɔbiri kole masen n bɛ duuti fima naxan na.» E naxa gbeti kole ramini a bɛ. ²⁰ Isa naxa e maxɔrin, «Nde xili nun nde misaali na yi kɔbiri kole ma yi ki?» ²¹ E naxa a yaabi, «Roma Mangɛ.» A fan naxa a fala e bɛ, «Wo mangɛ gbe ragbilen mangɛ ma, wo Ala fan gbe ragbilen Ala ma.» ²² E to a xa yaabi mɛ, e naxa kaaba. E naxa keli a xun, e siga.

Sadusenie Isa maxɔrinfe faxamixie xa marakeli ma
(Maraki 12:18-27, Luki 20:27-40)

²³ Na λῶξε kerenyi, Sadusenie naxa fa Isa xῶn. E tan nan a falama a faxamixie mu kelima faxe ma. E naxa Isa maxῶrin, ²⁴ «Karamῶxῶ, Annabi Munsa a masen ne, <Xa xeme nde taara faxa, a naxa a xa gine lu a mu di yo bari, a na xunya nan na gine dῶxῶma, alako a xa bῶnsῶe fi a taara ma.> ²⁵ Na kui, xeme nde naxa di xeme solofere sῶto muxu ya ma be. A xa di singe naxa gine dῶxῶ, a faxa, a mu bῶnsῶe yo lu. A xanbiratῶe naxa a xa kaape gine tongo, ²⁶ kῶnῶ na fan naxa faxa, a mu bῶnsῶe yo lu. Na nan man naba na fan xanbiratῶe ra, a nun na mixi naani dῶnxῶe birin. E birin naxa faxa, e sese mu bῶnsῶe lu. ²⁷ A dῶnxῶe ra, gine fan naxa faxa. ²⁸ Na kui, marakeli λῶξε, na gine to dῶxῶxi yi mixi solofere birin xῶn ma, a findima nde gbe ra?»

²⁹ Isa naxa e yaabi, «Wo na tantanyi kui, barima wo mu Kitaabui kolon, wo mu Ala senbe fan kolon. ³⁰ Mixie na keli faxe ma marakeli λῶξε, xeme mu gine dῶxῶma, gine fan mu dῶxῶma xeme xῶn. E luma ne alῶ malekee na ariyanna ki naxe. ³¹ A falafe tan, a faxamixie mu kelima faxe ma, Ala naxan masen wo be, wo mu nu a xaran? ³² A a masen ne, <N tan nan na Marigi Alatala ra, Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba naxan batuma.> Faxamixie xa mu Ala batuma, fo mixi jipe.» ³³ Nama to Isa xa yaabi me, e naxa kaaba a xa fasari ma.

Yaamari naxan tide gbo a birin be
(Maraki 12:28-34, Luki 10:25-37)

³⁴ Farisenie to a me a Isa nu bara Sadusenie de balan yaabi fanyi ra, e naxa e malan. ³⁵ Ala xa seriye lonnila nde nu na e ya ma. Na naxa kata Isa masῶtode maxῶrinyi ra, a naxe, ³⁶ «Karamῶxῶ, yaamari mundun tide gbo a birin be Tawureta Munsa kui?» ³⁷ Isa naxa a yaabi, «<I xa i Marigi Ala xanu i bῶne birin na, i nii birin na, a nun i xaxili birin na.> ³⁸ Na nan tide gbo, a findi yaamari singe nan na Ala xa seriye birin ya ma. ³⁹ A

firin nde maniya na singe ra, <I xa i ngaxakerenyi xanu alῶ i i yete xanuxi ki naxe.> ⁴⁰ Tawureta Munsa nun namijῶnmee xa seriye birin gbakuxi yi yaamari firin nan na.»

Dawuda nun Ala xa Mixi Sugandixi

(Maraki 12:35-37, Luki 20:41-44)

⁴¹ Farisenie to nu malanxi naa, Isa naxa e fan maxῶrin, ⁴² «Wo Ala xa Mixi Sugandixi xa fe toxi di? Nde xa di a ra?» E naxa a yaabi, «Dawuda nan xa di a ra.» ⁴³ Isa fa e maxῶrin, «Munfe ra fa, Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, Dawuda yete naxa Ala xa Mixi Sugandixi xili <N Marigi?» A tan Dawuda naxa a masen, ⁴⁴ «Marigi bara a masen n Marigi be, “I magoro n yirefanyi ma, han beemanun n xa i yaxuie ragoro i sanyi bun.”>»

⁴⁵ «Xa Dawuda yete yati naxe a be <N Marigi>, a tan Ala xa Mixi Sugandixi nῶma findide Dawuda xa di ra di?» ⁴⁶ Mixi yo mu nῶ yaabi yo fide. Fῶlῶ na λῶξε ma, mixi yo mu suusa maxῶrinyi tide Isa ma sῶnῶn.

23

Diinla kobie
(Maraki 12:38-40, Luki 11:38-52, 20:45-47)

¹ Isa naxa a masen pama nun a fῶxirabiree be, ² «Sebelitie nun Farisenie mixie xaranma Annabi Munsa xa seriye nan na. ³ Na kui, wo xa nu e xui rabatu, wo jere a ma. Kῶnῶ wo naxa e wali fῶxi tan naba de, barima e naxan falama, e mu na xa rabama. ⁴ E kote binyee raxirima, e e sa mixie fari, kῶnῶ e tan mu tinma e malide hali e belexesole keren na. ⁵ E e xa kewalie birin nabama alako mixie xa e to. E e xa sebee rabelebelema e naxee xirima e tigi nun e belexe ra. Luuti denbexie naxee singanma donma sanbunyi ra Ala xa fe ma, e nee rakuyama han a dangi a i. ⁶ E na siga e degede mixi xῶnyi malanyi na dennaxe, xa na mu e na so salide banxi, binye dῶxῶde rafan e ma ki fanyi. ⁷ E na siga taa kui, a rafan e

ma mixie xa e xεebu binye ra, e na a fala e be, <Karamoxo.>»

⁸ «Kono mixie naxa a fala wo tan be <Karamoxo,> barima karamoxo keren peti nan na wo be, wo fan birin findixi ngaxakerenmae nan na. ⁹ Wo naxa yi dunja adamadi xili <N Baba,> barima Babe keren peti nan na wo be, wo Baba naxan na ariyanna. ¹⁰ Mixie man naxa a fala wo tan be <Mange,> barima Mange keren peti nan na wo be, Ala xa Mixi Sugandixi. ¹¹ Naxan na mixi xungbe ra wo ya ma, a xa findi wo xa walike nan na. ¹² Naxan na a yete igbo, a xa fe fama ne igorode. Naxan a yete magoroma, a xa fe fama ne itede.»

¹³⁻¹⁴ «Kono gbaloe na wo be, wo tan seriye karamoxoe nun Fariseni filankafuie, barima wo naade balanma mixie ya ra alako e naxa so Ala xa mangeya niini bun ma. Na kui, wo tan yete mu soma, wo man mu tinma mixi gbete fan xa so naa naxee waxi sofe.»

¹⁵ «Gbaloe na wo be, wo tan seriye karamoxoe nun Fariseni filankafuie! Wo baa igirima, wo boxi birin isa alako wo xa mixi keren naso wo xa dine, kono a na so, wo a findima yahannama di nan na, naxan kobi doxo firin wo tan na.»

¹⁶ «Gbaloe na wo be, wo tan yarerati donxue! Wo a falama, <Xa mixi a kali horomobanxi ra, fefe mu a ra, hali a kanyi mu a xui rakamali. Kono xa mixi a kali xema ra naxan na horomobanxi kui, fo a kanyi xa a xui rakamali tekun.> ¹⁷ Wo tan donxui xaxilitaree! Mundun tide gbo, xema, ka horomobanxi naxan xema findixi se seniye nxi ra? ¹⁸ Wo man a falama, <Xa mixi nde a kali serexebade ra, fefe mu a ra hali a kanyi mu a xui rakamali. Kono xa mixi a kali serexe ra naxan na serexebade fari, fo a kanyi xa a xui rakamali tekun.> ¹⁹ Wo tan donxue! Mundun tide gbo, serexe, ka serexebade naxan serexe findixi se seniye nxi ra? ²⁰ Na kui, naxan yo na a kali serexebade ra, a bara a kali na ra, a nun serexe fan naxan

birin saxi a fari. ²¹ Naxan yo na a kali horomobanxi ra, a bara a kali na ra, a nun naxan fan sabatixi a kui. ²² Naxan yo na a kali ariyanna ra, a bara a kali Ala xa kibanyi ra, a nun naxan fan magoroxi a kui.»

²³ «Gbaloe na wo be, wo tan seriye karamoxoe nun Fariseni filankafuie! Wo sansi xunxurie farile bama, alo salaxui, suloni, nun digiyanyi, kono fe naxee findixi a havigee ra Ala xa seriye kui, alo tinxinyi, kinikini, nun danxaniya, wo gbilenxi nee nan foxo ra. A lanma ne nu wo xa na seriye havigee rabatu, wo man mu neemu na seriye xunxurie donxoe ma. ²⁴ Yarerati donxue! Wo minse rasensenma kuli di xa fe ra, wo fa joxome gundi gerun!»

²⁵ «Gbaloe na wo be, wo tan seriye karamoxoe nun Fariseni filankafuie! Wo potti nun pileti fari maxama, kono e kui rafexi balose naxan na, wo a sotoxi mune nun wasatareya nan saabui ra. ²⁶ I tan fariseni donxui! Potti nun pileti kui raseniye nxi sinden, na temui a fari fan seniye nxi ma ne.»

²⁷ «Gbaloe na wo be, wo tan seriye karamoxoe nun Fariseni filankafuie! Wo maniyaxi gaburie nan na, naxee fari ratofanxi, kono e kui rafexi faxamixi xorie nun seniye nxi ma moli birin na. ²⁸ Wo fan, mixi na wo to, e wo mapoxunma tinxintoe nan na, kono wo boje kui rafexi filankafuina nun kobina ra.»

²⁹ «Gbaloe na wo be, wo tan seriye karamoxoe nun Fariseni filankafuie! Wo gaburi fanyie yailanma namiponme be, wo tinxintoe xa gaburie raxunmama, ³⁰ wo a fala, <Xa muxu nu na dunja ma muxu benbae waxati, muxu mu kafuma e ma nu namiponme faxafe ra.> ³¹ Na kui, wo bara seedexoya ba wo yete xili ma, a falafe ra a wo findixi namiponme faxee xa die nan na. ³² Wo wo benbae xa kewalie rakamali yire! ³³ Wo tan boximase bonsoe, wo ratangama yahannama ma di?»

³⁴ «Na kui, n xa a fala wo be, n fafe namijonmee, lonnilae, nun karamoxoe xeede wo yire, konɔ wo ndee faxama ne, wo jan nee ndee mabanbanma ne wuri magalanbuxie ma. Wo ndee bonboma ne sebere ra wo xa salidee kui, e man siga taa yo kui, wo birama e foxo ra e naxankatafe ra. ³⁵ Na nan a ra, tinxintoe xa wuli naxan ifilixi dunije, a birin luma wo tan nan ma, kelife Habila ma doxo Berekiya xa di Sakari ra, wo naxan faha horomobanxi nun serexebade tagi. ³⁶ N xa nondi fala wo be, yi naxankate birin fama ne to mixie sotode.»

Isa sunnunfe Darisalamu xa fe ra (Luki 13:34-35)

³⁷ «Darisalamu, Darisalamu, taa naxan namijonmee faxama, naxan Ala xa xerae magonoma. Sanmaya wuyaxi n bara wa i xa die malanfe n yire, alo toxoe a xa die rasoma a gabutenyi bun ma ki naxe, konɔ wo naxa tondi! ³⁸ Na kui, Ala bara keli wo xa banxi xun ma. ³⁹ N xa a fala wo be, wo mu n toma sonon, han wo a falama temui naxe, «Baraka na mixi be naxan fafe Marigi xili ra!»»

24

Horomobanxi xa kanɛ (Maraki 13:1-2, Luki 21:5-6)

¹ Isa naxa mini horomobanxi kui. A nu sigafe temui naxe, a foxirabiree naxa e maso a ra, e woyen a be a xa horomobanxi mato a nun banxie naxee na a rabilinyi, e ti ki to tofanxi. ² Konɔ Isa naxa a masen e be, «Wo yi birin toxi? N xa nondi fala wo be, yi geme keren mu fama lude a boore fari be, a birin nabirama ne.»

Dunija rajonyi tonxumae (Maraki 13:3-23, Luki 21:7-24)

³ Isa nu magoroxi Oliwi geya fari temui naxe, a foxirabiree naxa siga a yire, e a maxorin e doro ma, «Na fe sa rabama mun temui? A man sa kolonma tonxuma mundun ma a i fa waxati nun dunija rajonyi bara makore?» ⁴ Isa naxa e yaabi, «Wo menni wo yete ma, mixi yo naxa fa

wo ratantan. ⁵ Mixi wuyaxi fama n xili falade e yete xun ma a falafe ra, «N tan nan na Ala xa Mixi Sugandixi ra.» Na kui, e fama mixi gbegbe ratantande.»

⁶ «Wo gere fe mema ne, wo gere ndee xili me, konɔ wo naxa kontofili, barima fo na fe moolie xa raba. Na xa mu findima dunija rajonyi ra sinden. ⁷ Sie kelima ne e boore xili ma, pamanee e boore gere. Kaame sinma ne boxi wuyaxi ma, boxi fan seren yire gbegbe. ⁸ Na fe birin findima mantoorolie folɛ nan na.»

⁹ «Na temui, mixie wo soma ne mangasanyi yi, e xa wo naxankata, e wo faha. Sie birin wo xonma ne n xili xa fe ra. ¹⁰ Danxaniyatoe gbegbe birama ne tantanyi kui na waxati, e e booree yanfa xonnanteya kui. ¹¹ Wule fale gbegbe fan e yete findima ne namijonmee ra, e mixi gbegbe ratantan. ¹² Kobina gboma ne han mixi gbegbe xa xanunteya xinbeli, ¹³ konɔ naxan na a tunnabexi han a rajonyi, na kanyi kisima ne. ¹⁴ Ala xa mangeya niini xibaaru fanyi kawandima ne dunija birin kui, a findi seedepoxoya ra sie birin be. Na xanbi, dunija rajonyi fama a lide.»

¹⁵ «Wo tan naxee na yi xaranfe, wo wo tuli mati de! Wo na se haramuxi naaxi to kasare na naxan xanbi ra, a tixi yire seniye nxi kui, Annabi Daniyeli naxan ma fe fala, ¹⁶ wo tan naxee na Yudaya, wo lanma wo xa wo gi geyae fari. ¹⁷ Naxan na tande, a naxa so sese tongode a xa banxi kui. ¹⁸ Naxan na xe ma, a naxa gbilen a xa xinbeli donma tongode. ¹⁹ Na waxati findima gbaloe nan na furuginɛe nun dingɛe be! ²⁰ Wo Ala maxandi na naxa wo li jeme temui, xa na mu a ra malabu loxoɛ. ²¹ Barima toore a lima na waxati ma naxan maniyɛ singe mu nu to kabi dunija daa, a man mu gbilenma to ra abadan. ²² Xa Marigi mu a ragirixi nu nde xa ba na xi konti ra, adama yo mu kisima nu. Konɔ a nde bama a konti ra mixi sugandixie nan ma fe ra.»

²³ «Na waxati, xa mixi nde sa a fala wo be, <A mato, Ala xa Mixi Sugandixi na be>, xa na mu a ra, <Ala xa Mixi Sugandixi na menni>, wo naxa la a ra. ²⁴ Barima wule false fama Ala xa Mixi Sugandixi xili falade e yete xun, xa na mu e e yete findi namijonmee ra. E fama tonxuma makaabaxie nun kaabanakoe rabade alako e xa Ala xa mixi sugandixie ratantan, xa e sa noma. ²⁵ Wo wo tuli ti, n bara a masen wo be beenun a waxati xa a li.»

²⁶ «Na kui, xa e sa a fala wo be, <A mato, a sa na wula i>, wo naxa siga de! Xa e sa a fala wo be, <A mato, a na banxi kui be>, wo naxa la a ra de! ²⁷ Adama xa Di na fa, a luma ne alo seyamakonyi naxan yanbama koore ma kelife sogetede han sogegorode. ²⁸ <Binbi na lu dennaxe, yubee sa e malanma menni ne.»»

Isa xa gbilenyi nun xore bili xa misaali
(Maraki 13:24-31, Luki 21:25-33)

²⁹ «Na naxankate waxati dangi xanbi,
<soge ifooroma ne,
kike yanbe bama ne,
tunbuie birama ne boxi,
se naxan birin na koore ma e serenma ne.»»

³⁰ «Na temui, Adama xa Di xa tonxuma minima ne koore ma. Dunija bonsoe birin sunnunma ne. E Adama xa Di toma ne fa ra nuxui kui senbe nun nore ra. ³¹ A a xa malekee xema ne han dunija dande, e xa sa a xa mixi sugandixie malan sara xui ra keli dunija tunxun naani birin ma.»

³² «Wo xore bili mato misaali ra, wo xa xaxili soto. A salonyi na pingi, a burexe neene mini, wo a kolonma jeme temui bara makore. ³³ Adama xa Di fafe fan na na ki ne. Wo na yi fe birin to, wo xa a kolon a a bara makore, a pan tixi naade ra. ³⁴ N xa nondi fala wo be, to mixie mu dangima fo na fe birin naba. ³⁵ Koore nun boxi dangima ne, konon ma masenyi tan mu dangima abadan, a mu kanama muku.»

Dunija raponyi waxati kolonfe
(Maraki 13:32-37, Luki 17:26-30, 17:34-36, 12:41-48)

³⁶ «Mixi yo mu a kolon yi fee sa rabama loxoe nun waxati yo ma. Hali maleke naxee na ariyanna, e mu a kolon, Ala xa Di fan mu a kolon, fo Baba Ala keren peti. ³⁷ Adama xa Di fa loxoe luma ne alo Annabi Nuha xa waxati. ³⁸ Beenun na banbaranyi belebele xa dunija li, mixie nu e degema, e nu e minma, e nu ginee doxoma, e nu e xa die fima xemee ma, han Annabi Nuha so kunkui kui loxo naxe. ³⁹ E mu nu kontofilixi fefe ra, han banbaranyi naxa e li, a e birin xanin. Adama xa Di fafe fan nabama na ki ne. ⁴⁰ Xa xeme firin na xe ma na waxati, keren tongoma ne, boore lu naa. ⁴¹ Xa gine firin na se dinfe mulunyi keren kui, keren tongoma ne, boore lu naa. ⁴² Na kui, wo naxa yanfa, barima wo mu wo Marigi fa loxoe kolon. ⁴³ Wo xa a fahaamu a fanyi ra, xa banxi kanyi a kolon ne nu mujeti fama temui naxe koe kui, a mu xima nu, alako mujeti naxa no sode a xonyi. ⁴⁴ Na nan a ra, wo fan xa wo tagi ixiri, wo naxa yanfa, barima Adama xa Di fama waxati nan ma wo joxo mu naxan ma.»

⁴⁵ «Nde luma alo konyi naxan findixi xaxilima dugutegere ra? A marigi bara a ti a xa banxi walikee birin xun ma, a xa donsee taxun e ra a waxati. ⁴⁶ Nelexinyi na na konyi be, naxan marigi a lima na wali ra. ⁴⁷ N xa nondi fala wo be, na marigi a harige birin taxuma ne na konyi ra.»

⁴⁸ «Konon xa na konyi findi a kobi ra, a a falama ne a yete ma, <N marigi buma ne fafe ra,> ⁴⁹ a fa a boore konyie bonbo folo, a nu lu a dege ra, a a min, e nun siisilae. ⁵⁰ Loxo nde fama, a tan konyi mu naxan kolon, a joxo man mu loxoe naxan ma, a marigi gbilenma ne. ⁵¹ A na fa, a na konyi naxankatama ne a jaaxi ra, konyi gbaloe soto e nun filankafuie, a woli wa nun pin maxinyi na dennaxe.»

25

Ginɛdimɛdi fu xa taali

¹ «Na waxati, Ala xa mangɛya luma nɛ alɔ ginɛdimɛdi mixi fu, naxee e xa lanpuie tongo sigafe ra ginɛdɔxɔɛ ralande, e xa sa lan a xa futi xiri ma. ² Na ginɛdimɛdie ya ma, suuli, xaxilitaree, suuli, xaxilimae. ³ Naxee findi xaxilitaree ra, e naxa e xa lanpuie xanin, kɔnɔ e mu ture xanin e xun naxan sama lanpuie kui. ⁴ Naxee tan findi xaxilimae ra, kankan naxa ture bitire xanin a xun, a nun e xa lanpuie.»

⁵ «Ginɛdɔxɔɛ to bu fafe ra, xi xɔli naxa ginɛdimɛdie suxu, e naxa xi. ⁶ Kɔɛ tagi, sɔnxɔɛ xui naxa mini, <Ginɛdɔxɔɛ bara fa! Wo sa a ralan!> ⁷ Ginɛdimɛdie naxa keli, e e xa lanpuie yailan. ⁸ Xaxilitaree naxa a fala xaxilimae bɛ, <Wo muxu ki wo xa ture nde ra, barima muxu xa lanpuie na xubenfe.> ⁹ Kɔnɔ xaxilimae naxa e yaabi, <Ade, a mu won birin nalima. Wo siga ture matie xɔn wo xa sa wo gbe sara.> ¹⁰ Nee to siga ture sarade, ginɛdɔxɔɛ naxa fa. Ginɛdimɛdi naxee nu bara ture sa e xa lanpuie kui, nee tan naxa bira a fɔxɔ ra, e so futixiri xulunyi, naade fa balan e xanbi ra.»

¹¹ «Na dangi xanbi, ginɛdimɛdi xaxilitaree fan naxa fa, e a fala, <Marigi, marigi, naade rabi muxu bɛ.> ¹² Kɔnɔ a naxa e yaabi, <N xa nɔndi fala wo bɛ, n mu wo kolon.»

¹³ «Na kui, wo naxa yanfa, barima wo mu na lɔxɔɛ nun na waxati kolon.»

Harige taxuxi xa taali

(Luki 19:11-27)

¹⁴ «A luma nɛ alɔ xɛmɛ nde naxan nu fafe biyaaside. A naxa a xa konyie xili, a a harige taxu e ra. ¹⁵ A naxa xɛɛma kilo suuli so konyi keren yi, a firin so boore yi, a keren so a saxan nde yi ra. A to kankan bɛrɛ so a yi, a naxa biyaasi.»

¹⁶ «Xɛɛma kilo suuli taxu konyi naxan na, a naxa siga keren na, a xa sa na harige rawali. A naxa xɛɛma kilo suuli gbɛtɛ sɔtɔ geeni ra.

¹⁷ Xɛɛma kilo firin taxu konyi naxan na, a fan naxa na harige rawali, a xɛɛma kilo firin gbɛtɛ sɔtɔ geeni ra.

¹⁸ Kɔnɔ xɛɛma kilo keren taxu konyi naxan na, a tan naxa sa yili ge, a a marigi xa kɔbiri nɔxun na kui.»

¹⁹ «A to bu han, konyie marigi naxa gbilen e yire alako e xa dɛntɛge sa a bɛ. ²⁰ Xɛɛma kilo suuli taxu konyi naxan na, a naxa fa a marigi harige ra, a a fala, <N marigi, i xɛɛma kilo suuli nan taxu n na. A mato, n bara kilo suuli man sa a xun geeni ra.> ²¹ A marigi naxa a fala a bɛ, <I nuwali. Konyi dugutɛge nan i ra, walikɛ fanyi. N to harige dondoronti taxu i ra, i mu lanlanteya kana, n fa harige gbɛgbe nan taxuma i ra. Fa n xɔnyi, wo nun i marigi xa lu sɛɛwe kui.»

²² «Na xanbi, xɛɛma kilo firin taxu konyi naxan na, a fan naxa fa, a a fala, <N marigi, i xɛɛma kilo firin nan taxu n na. A mato, n bara kilo firin man sa a xun geeni ra.>

²³ A marigi naxa a fala a bɛ, <I nuwali. Konyi dugutɛge nan i ra, walikɛ fanyi. N to harige dondoronti taxu i ra, i mu lanlanteya kana, n fa harige gbɛgbe nan taxuma i ra. Fa n xɔnyi, wo nun i marigi xa lu sɛɛwe kui.»

²⁴ «A dɔnxɔɛ ra, xɛɛma kilo keren taxu konyi naxan na, a fan naxa fa, a a fala, <N marigi, n a kolon i xa fe maxɔrɔxɔ. I sansi xabama, i mu naxan garansan. I sansi bogi bama, i mu naxan si. ²⁵ N gaaxu nɛ. N naxa sa i xa xɛɛma kilo keren nɔxun yili kui. A mato, a tan nan yi ki. I harige sese mu lɔɛxi.> ²⁶ A marigi naxa a yaabi, <I tan konyi kobi tunnaxɔnɛ! I nu a kolon a n sansi xabama, n mu naxan garansan, n man sansi bogi bama, n mu naxan si? ²⁷ A lan nɛ nu i n ma kɔbiri so kɔbiri rawalie yi ra, alako n na fa i yire temui naxɛ, i n harige ragbilen n ma, geeni saxi a xun ma. ²⁸ Na kui, wo xɛɛma kilo rasuxu a yi, wo a so konyi yi ra, xɛɛma kilo fu na naxan yi, ²⁹ barima a na naxan yo

yi ra, a gbe xun masama ne, a gbo ki fanyi. Kono a mu na naxan yi ra, hali naxan di na a yi, na yati bama ne a yi ra. ³⁰ Wo yi konyi fufafu woli tande dimi kui, wa nun jin maxinyi na dennaxe.»

Kiiti donxɔ

³¹ «Adama xa Di na fa a xa nɔre kui, a nun a xa malekee, a a magoroma ne a xa kibanyi nɔɔxi kui. ³² Si birin malanma ne a ya ra. A mixi mayegetima ne alo xuruse demadonyi yexee nun sie mayegetima ki naxe. ³³ A yexee tima ne a yirefanyi ma, a sie fan ti a koola ma.»

³⁴ «Na temui, mange a falama ne mixie be naxee na a yirefanyi ma, <Wo fa, n Baba naxee barakaxi. Wo fa mangeya soto wo ke ra, mangeya naxan yailanxi wo be kabi dunipa folɛ. ³⁵ Barima kaame to nu n ma, wo naxa n ki donse. Ye xoli to nu n ma, wo naxa n ki ye. Xɔɔɔ to nu n na, wo naxa n yigiya. ³⁶ N mageli to nu a ra, wo naxa dugie fi n ma. N to nu furaxi, wo naxa fa meeni n ma. N to nu saxi geeli, wo naxa fa n yire matode.»

³⁷ «Na temui, tinxintɔee a maxɔrinma ne, <Marigi, muxu i to kaame kui mun temui, muxu fa i ki donse, xa na mu ye xoli ra, muxu fa i ki ye? ³⁸ Muxu i to xɔɔɔɔ ra mun temui, muxu fa i yigiya, xa na mu i mageli ra, muxu fa dugie fi i ma? ³⁹ Muxu i furaxi to mun temui, xa na mu i saxi geeli, muxu fa siga i yire matode?» ⁴⁰ Mange e yaabima ne, <N xa nɔndi fala wo be, wo naxan yo raba n ngaxakerenyi mixi xuri nde be, wo a rabaxi n tan nan be.»

⁴¹ «Na xanbi, a a falama ne mixie be naxee na a koola ma, <Wo wo makuya n na, wo tan mixi dankaxie, wo sa so te xɔɔra naxan yailanxi Ibulisa nun a xa malekee be, naxan mu xubenma abadan. ⁴² Barima kaame to nu n ma, wo mu n ki donse. Ye xoli to nu n ma, wo mu n ki ye. ⁴³ Xɔɔɔ to nu n na, wo mu n yigiya. N mageli to nu a ra, wo mu dugie fi n ma. N furaxi to nu a

ra, n man to nu saxi geeli, wo mu fa meenide n ma.»

⁴⁴ «Na temui, e fan a maxɔrinma ne, <Marigi, muxu i to mun temui kaame na i ma, xa na mu ye xoli, xa na mu i findixi xɔɔɔ ra, xa na mu i mageli ra, xa na mu i furaxi, xa na mu i saxi geeli, muxu fa tondi i malide?» ⁴⁵ Mange e yaabima ne, <N xa nɔndi fala wo be, wo mu naxan yo raba n ngaxakerenyi mixi xuri nde be, wo tondixi a rabade n tan nan be.» ⁴⁶ Naxankate nan nagataxi na mixie be abadan, kono tinxintɔee tan abadan kisi nan sotoma.»

26

Yanfanteya Isa be

(Maraki 14:1-2, Luki 22:1-2, Yaya 11:45-53)

¹ Isa to ge yi fe birin masende, a naxa a fala a foxirabiree be, ² «Wo a kolon, xi firin nan luxi Sayamaleke Dangi Sali xa a li. Na temui, Adama xa Di sama ne mixie belexe e xa a banban wuri magalanbuxi ma.»

³ Na waxati, serexedube kuntigie nun Yuwifie xa forie nu malanxi Kayafa xonyi, serexedube kuntigie xunyi. ⁴ E naxa lan a ma e xa Isa suxu yanfanteya saabui ra, e xa a faxa. ⁵ Kono e naxa a fala, «Won naxa a suxu sali loxɔɔ, xa na mu a ra jama a xunyi ikelima ne.»

Gine nde fe fanyi rabafe Isa be

(Maraki 14:3-9, Yaya 12:1-8)

⁶ Isa to nu na Betani, Simon kune kanyi xonyi, ⁷ gine nde naxa fa a yire. Labunde ture nu na a yi ra, naxan sare xɔɔɔɔ ki fanyi. A nu saxi a bitire tofanyi kui naxan nu rafalaxi alabatira geme ra. Isa nu na teebili ra temui naxe, gine naxa fa, a na labunde ture ifili Isa xunyi ma. ⁸ Isa foxirabiree to na to, e naxa xono, e a fala, «Yi birin makanaxi munfe ra? ⁹ Xa yi labunde ture sa mati nu, kobiri gbegebe nan sotoma nu a xa fe ra, na fan no fide setaree ma.»

¹⁰ Isa to nu a kolon e naxan falafe e bore be, a naxa a masen e be, «Wo na yi gine toɔɔɔfe munfe ra? Kewali

fanyi nan yi ki, a naxan nabaxi n be. ¹¹ Setaree luma ne wo ya ma temui birin, konon n tan mu luma wo yi ra be abadan xe. ¹² Yi gine to labunde ture saxi n fate ma, a a rabaxi n fure ragatafe nan xa fe ma. ¹³ N xa nondi fala wo be, Ala xa xibaaru fanyi sa kawandima dede dunija birin kui, yi gine xa kewali xa fe fan falama ne, mixie xa e ratu a xa fe ma.»

Yudasi xa yanfanteya
(Maraki 14:10-11, Luki 22:3-6)

¹⁴ Na temui, Yudasi Isikariyoti, naxan nu na Isa foxirabire fu nun firinyie ya ma, a naxa siga serexedube kuntigie xon ma, ¹⁵ a e maxorin, «Wo munse soma n yi n xa Isa sa wo belexe?» E fan naxa gbeti kole tongo saxan so a yi. ¹⁶ Keli na temui ma, a naxa so waxati fenfe a noma Isa sode e yi ra temui naxe.

Sayamaleke Dangi Sali
(Maraki 14:12-21, Luki 22:7-13, 22-23, Yaya 13:21-30)

¹⁷ Taami Lebinitare Sali to a li, a loxe singe ma, Isa foxirabiree naxa sa a maxorin, «I wama muxu xa Sayamaleke Dangi Sali donyi rafala i be minden?» ¹⁸ A naxa e yaabi, «Wo siga taa kui xeme nde xon, wo a fala a be, «Karamoxo naxe a a xa waxati bara makore. A wama Sayamaleke Dangi Sali rabafe i xonyi, a nun a foxirabiree.» ¹⁹ Isa foxirabiree naxa a raba alo Isa e yamari ki naxe, e Sayamaleke Dangi Sali donyi rafala.

²⁰ Nunmare to so, Isa nun a foxirabire fu nun firinyie nu na teebili ra. ²¹ E nu e degefe temui naxe, a naxa a masen, «N xa nondi fala wo be, mixi keren na wo ya ma naxan fama n yanfade.» ²² Na naxa e sunnun ki fanyi, kankan naxa a maxorin, «Konon n Marigi, n tan mu a ra de, ka?» ²³ A naxa e yaabi, «N nun naxan bara belexe ragoro paani keren kui, na kanyi nan n yanfama. ²⁴ Adama xa Di sigama ne alo a xa fe sebexi ki naxe, konon gbaloe nan na Adama xa Di yanfama be. A fisa na kanyi be hali a mu bari nu.»

²⁵ Yudasi naxan nu fafe a yanfade, a naxa Isa maxorin, «Karamoxo, n tan mu a ra de, ka?» Isa naxa a yaabi, «I tan nan a falaxi.»

Marigi xa serexe tonxuma
(Maraki 14:22-26, Luki 22:14-20, Korinti I 11:23-25)

²⁶ E to nu e degefe, Isa naxa taami tongo. A to tantui rasiga Ala ma, a naxa taami igira, a a so a foxirabiree yi ra, a a masen e be, a naxe, «Wo n ko, wo a don. Yi findixi n fate nan na.» ²⁷ Na dangi xanbi, Isa naxa tonbili fan tongo. A man to tantui rasiga Ala ma, a naxa tonbili so e yi ra, a a fala e be, «Wo birin xa a min. ²⁸ Yi findixi n wuli nan na, saate wuli naxan baxi mixi gbege be e xa yunubie xafarife ra. ²⁹ N xa a fala wo be, n to yi weni minma, n mu yi minma sonon, han won birin man sa a minma loxo naxe n Baba xonyi ariyanna.»

³⁰ E to ge beeti bade, e naxa te Oliwi geya fari.

Isa a falafe Piyeri be a a yete rasanma ne a ma
(Maraki 14:27-31, Luki 22:31-34, Yaya 13:36-38)

³¹ Na temui Isa naxa a masen e be, «Wo birin gbilenma ne n foxo ra to koe ra, wo mee n ma fe ra, barima a sebexi, «N xuruse demadonyi faxama ne, yexese fan yensen.» ³² Konon n na keli faxe ma, n sigama wo ya ra Galile.» ³³ Piyeri naxa a fala a be, «Hali birin gbilen i foxo ra, n tan mu gbilenma i foxo ra.» ³⁴ Isa naxa Piyeri yaabi, «N xa nondi fala i be, to koe yati, beenun konkore xa a rate, i i yete rasanma ne n ma sanmaya saxan.» ³⁵ Piyeri man naxa a yaabi, «Hali won birin nan sa faxama, n mu n yete rasanma i ma!» Isa foxirabire birin naxa na woyen keren fala.

Isa Ala maxandife Getesemani
(Maraki 14:32-42, Luki 22:39-46)

³⁶ Na dangi xanbi Isa nun a foxirabiree naxa siga yire nde, dennaxe xili Getesemani. Isa naxa a fala e be, «Wo doxo be. N tan

xa siga menni Ala maxandide.» ³⁷ A naxa Piyeri nun Sebede xa di firinyie xanin a xun ma. Sunnunyi nun kontofili to Isa boɲe suxu, ³⁸ a naxa a masen e be, «Sunnunyi bara no n boɲe ra alo a xa n faxa. Wo lu be, kono wo naxa xi.»

³⁹ Isa naxa a masiga dondoronti, a a yatagi rafelen boxi ma, a Ala maxandi, «N Baba, xa a sa noma rabade, i xa n natanga yi jaxankate ma. Kono n sago naxa raba, i tan nan sago xa raba.» ⁴⁰ A to gbilen a foxirabiree yire, a naxa e li e na xife. A naxa a fala Piyeri be, «I mu noxi waxati keren xi xoli kanade n ma fe ra? ⁴¹ Wo naxa xi. Wo Ala maxandi ne alako wo naxa bira tantanyi kui. Manoxun fanyi na adama be, kono a fate bendɛ tan senbe mu na.»

⁴² Isa man to a masiga e ra, a naxa gbilen Ala maxandi ra, «N Baba, xa yi jaxankate mu noma bade n yi ra, fo n xa tin a ra, i sago nan xa raba.» ⁴³ A to gbilen a foxirabiree yire, a man naxa e li e xife, barima xi xoli nu bara no e ra. ⁴⁴ A naxa e lu naa, a siga sanmaya saxan nde, a sa Ala maxandi na maxandi kerenyi ra. ⁴⁵ Na temui, a naxa gbilen a foxirabiree yire, a a masen e be, «Wo xife ne? Wo na wo malabufe han ya? Wo a mato, waxati bara a li. Adama xa Di fafe sade yunubitoe belexe. ⁴⁶ Wo keli, won xee. Wo a mato, n yanfama bara fa.»

Isa suxufe
(Maraki 14:43-50, Luki 22:47-53, Yaya 18:3-12)

⁴⁷ Isa nan mu nu gexi woyende, Yudasi, naxan nu na a foxirabire fu nun firinyie ya ma, a naxa fa e nun pama gbegbe, santidegema e nun gbengbetae suxuxi e yi ra. Serexedube kuntigie nun Yuwifie xa forie nan nu e xexi. ⁴⁸ Isa yanfama nun na pama nu bara lan a ma, a a xa Isa matonxuma e be. A nu bara a fala e be, «N na mixi naxan sunbu, a tan nan na ki. Wo na suxu.»

⁴⁹ Na kui, Yudasi naxa a maso Isa ra keren na, a a fala, «Karamoxo, i nuwali,» a fa a sunbu. ⁵⁰ Isa

naxa a masen a be, «N boore, i faxi naxan nabade, a raba.» Na temui, na mixie naxa e maso Isa ra, e a suxu. ⁵¹ Isa foxirabire nde naxa a xa santidegema ramini, a serexedube kuntigi xa konyi tuli bolon. ⁵² Isa naxa a fala a be, «Santidegema raso a tee i. Naxan yo na findi a xa geresose ra, na kanyi fan faxama santidegema nan saabui ra. ⁵³ Ka i joxo a ma a n mu noma n Baba xilide, a malekee rasanba n ma keren na, naxee dangi maleke gali fu nun firin na? ⁵⁴ Kono xa na raba, Kitaabuie xa masenyie fa kamalima di? Barima e a masenxi ne a fo a xa raba yi ki ne.»

⁵⁵ Na xanbi, Isa naxa a fala pama be, «Wo to minixi n xili ma santidegema nun gbengbeta suxuxi wo yi ra, suute nan na n na? Loxo yo loxo, n doxoxi horomobanxi kui, n kawandi tima, wo mu n suxu. ⁵⁶ Kono yi birin nabaxi ne alako namijonmoe naxan sebexi Kitaabui kui, a xa kamali.»

Na xanbi, Isa foxirabiree birin naxa e gi a xun ma.

Isa tife Yuwifie kuntigie ya i
(Maraki 14:53-65, Luki 22:54-55,63-71, Yaya 18:12-24)

⁵⁷ Mixi naxee Isa suxu, e naxa a xanin serexedube kuntigi Kayafa xonyi, seriyɛ karamoxoe nun forie nu malanxi dennaxe. ⁵⁸ Piyeri fan, a nu biraxi Isa foxo ra, kono a ndedi nu makuyaxi pama ra. A naxa bira a foxo ra han a so serexedube kuntigie xunyi xa tete kui. A naxa doxo horomobanxi kantamae fe ma, alako a xa a mato Isa xa fe dangima ki naxe.

⁵⁹ Serexedube kuntigie nun Yuwifie xa kiitisa donxoe birin, e nu wule seede nde nan fenfe naxan bama Isa xili ma, e sa noma a faxade naxan ma. ⁶⁰ Kono e mu se to, hali tojɛgeti gbegbe to fa. A donxoe ra, xeme firin naxa fa, ⁶¹ e a fala, «Yi xeme a fala ne, «N tan noma Ala xa horomobanxi kanade, n man fa a ti xi saxan bun ma.» ⁶² Serexedube kuntigi xunyi naxa keli, a Isa maxorin, «Pe, i mu e

yaabima? Yi xeme munse safe i xun ma yi ki?» ⁶³ Kono Isa mu sese fala. Serexedube kungtie xunyi naxa a fala a be, «N bara i yamari i xa i kali Ala Nije ra, i a fala muxu be xa i findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na, Ala xa Di.» ⁶⁴ Isa naxa a yaabi, «I tan nan a falaxi. N man xa a fala wo be, keli yi waxati ma, wo fama Adama xa Di tode, a dɔxɔxi Ala Senbema yirefanyi ma, wo a toma fa ra nuxuie kui.»

⁶⁵ Na kui, serexedube kungtie naxa a yete xa donma suxu, a iboɔ xone ra, a a fala, «A bara Ala rasoto! Won hayi na seede gbete ma yire? Wo bara a me a Ala rasotoxi ki naxe. ⁶⁶ Wo kiiti toxi di?» E naxa a yaabi, «A lanma a xa faxe ne.» ⁶⁷ Na temui, e naxa deye boɔxun Isa yatagi, e kamui sin a ma. Ndee naxa a de ragarin, e nu a fala, ⁶⁸ «I tan, Ala xa Mixi Sugandixi, namijonmeɔa raba! A fala ba, naxan i bonboxi!»

Piyeri a yete rasanfe Isa ma
(Maraki 14:66-72, Luki 22:56-62, Yaya 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Piyeri nu dɔxɔxi tande, serexedube kungtie xa tete kui. Konyi gine nde naxa a makore a ra, a a fala, «I tan, wo nun Isa Galileka birin nan nu a ra.» ⁷⁰ Kono Piyeri naxa a matandi birin ya xori, a a fala, «N mu a kolon i na fefe falafe!» ⁷¹ Piyeri to mini folo tete naade ra, konyi gine gbete nde naxa a to, a a fala mixie be naxee nu na naa, «Yi xeme naxan yi ki, e nun Isa Nasaretika nan nu a ra.» ⁷² Piyeri man naxa a matandi, a a kali, «N mu na xeme kolon!» ⁷³ A mu bu, naxee nu tixi naa, e naxa e maso Piyeri ra, e a fala a be, «Nondi nan a ra, a tan mixi nde nan yati i ra, barima i woyenma alo Galileka.» ⁷⁴ Piyeri naxa so a kalife, a a fala «Ala xa n dank! N tan mu na xeme kolon feo!» Na fala xanbi, konkore naxa a rate. ⁷⁵ Piyeri naxa ratu fa Isa xa woyenyi ma, «Beemanun konkore xa a rate, i i yete rasanma ne n ma sanmaya saxan.» Na kui, a naxa mini, a sa wa han.

27

Yuwife Isa xanife Pilati xon
(Maraki 15:1, Luki 22:63-71, Yaya 18:28-32)

¹ Kuye to iba, serexedube kungtie birin nun Yuwife xa forie to nu malanxi, e naxa nate tongo e xa Isa faxe. ² E to Isa xiri, e naxa a xanin gomina Pilati xon.

Yudasi xa faxe

³ Yudasi, Isa yanfama, a to a to e bara Isa makiiti a lan a xa faxe, a naxa nimisa a xa yanfanteɔa xa fe ra. A naxa na gbeti kole tongo saxan nagbilen serexedube kungtie nun forie ma, ⁴ a a fala, «N bara yunubi raba! Xeme naxan faxama yi ki, seniyentoe nan a ra, a fa li n tan nan a yanfaxi!» E naxa a yaabi, «Na mu muxu tan matoxi. Na i tan nan matoxi.» ⁵ A to gbeti kolee woli horomobanxi kui, Yudasi naxa siga a yete gbakude wuri kon na. ⁶ Serexedube kungtie to gbeti kolee matongo, e naxa a fala, «A mu daxe muxu xa yi gbeti kolee sa horomobanxi xa kobiri xun ma, barima nii sare nan a ra.» ⁷ E to woyen, e naxa feɔe yailanyi xa xe yire sara na kobiri ra, na xa findi gaburi yire ra xone be. ⁸ Na nan a toxi, han to na xe xili falama «Wuli Boxi.» ⁹ Na kui, Annabi Yeremi xa masenyi naxa kamali, a to a masen, «E naxa gbeti kole tongo saxan tongo, Isirayilakae ndee sare naxan saxi a xun, ¹⁰ e feɔe yailanyi xa xe sara na kobiri ra, alo Marigi n yamari ki naxe.»

Isa tife Pilati ya i
(Maraki 15:2-15, Luki 23:2-5,13-25, Yaya 18:28-19:16)

¹¹ Isa to ti gomina Pilati ya i, gomina naxa a maxarin, «I tan nan findixi Yuwife xa mange ra?» Isa naxa a yaabi, «I tan nan a falaxi.» ¹² Kono serexedube kungtie nun forie nu a toɔnegema temui naxe, Isa mu yaabi yo fi. ¹³ Na temui Pilati naxa a maxarin, «I mu yi fee mexi e naxan birin safe i xun ma yi

ki?» ¹⁴ Kɔnɔ Isa mu e xa wɔyɛnyi yo yaabi. Na naxa gomina kaaba ki fanyi.

¹⁵ Nɛ yo nɛ, sali tɛmui, gomina darife nan nu a ra, a xa geelimani keren nabɛpin nɔma bɛ, e na wa naxan yo xɔn. ¹⁶ Na waxati, geelimani nde nu na, birin nu naxan kolon a xa nɔaxɔna ma. A nu xili Barabasi. ¹⁷ Nama to malan, Pilati naxa e maxɔrin, «Wo wama n xa nde rabɛpin wo bɛ, Barabasi ba, ka Isa, naxan xili falama Ala xa Mixi Sugandixi?» ¹⁸ Pilati nu a kolon a sɛrɛxɛdubɛ kuntigie nu Isa saxi a bɛlɛxɛ tɔɔnɛ nan ma. ¹⁹ Ba na ra, a to nu dɔxɔxi kiiti sade, a xa gine naxa xɛɛra rasiga a ma, a a fala a bɛ, «I naxa so yi tinxintɔɛ xa fe kui fefe ma, barima n bara xiye sa a xa fe ra, xiye naxan bara n tɔɔrɔ to ki fanyi.»

²⁰ Kɔnɔ sɛrɛxɛdubɛ kuntigie nun Yuwifie xa forie naxa nɔma kui iso e xa Barabasi maxɔrin Pilati ma, Isa tan xa faxa. ²¹ Gomina man naxa e maxɔrin, «Yi mixi firin ya ma, wo wama n xa mundun nabɛpin wo bɛ?» E naxa a yaabi, «Barabasi!» ²² Pilati fan naxa e maxɔrin, «N xa munse raba Isa ra, naxan xili falama Ala xa Mixi Sugandixi?» Nama birin naxa a yaabi, «A banban wuri magalanbuxi ma!» ²³ A man naxa e maxɔrin, «Munfe ma? A fe nɔaxi mundun nabaxi?» Kɔnɔ e tan sɔnxɔɛ nan tun xun masa, «A banban wuri ma!»

²⁴ Pilati to a to a a mu nɔxi fefe ra, nɔma fan nu waxi kelife a ra, a naxa ye tongo, a a bɛlɛxɛ raxa e ya xɔri, a a fala e bɛ, «Yi xɛmɛ faxafe mu na n tan ma de! A luma wo tan nan ma.» ²⁵ Nama birin naxa a yaabi, «A xa faxɛ wuli xa lu muxu nun muxu xa die xun ma!» ²⁶ Na kui, Pilati naxa Barabasi rabɛpin e bɛ. A naxa yaamari fi sɔorie xa Isa bɔnbɔ sɛbɛrɛ ra. Na xanbi, a naxa Isa so e yi e xa sa a banban wuri magalanbuxi ma.

*Sɔorie Isa mayelefe
(Maraki 15:16-20, Yaya 19:2-3)*

²⁷ Rɔma sɔorie to Isa xanin gomina xɔnyi, e naxa e boore sɔorie birin xili, e gali naxa ti a rabilinyi.

²⁸ E naxa Isa xa sose ba a ma, e mangɛ guba gbeeli ragoro a ma. ²⁹ E naxa tunbee maflin, e e yailan mangɛ katanyi maniye ra, e a sa a xun ma. E naxa wuri raso a yirefanyi bɛlɛxɛ kui, e a mayele, e nu e xinbi sin a bun ma, e nu a fala, «I kena, Yuwifie xa mangɛ.» ³⁰ E naxa dɛye bɔxun a ma, e na wuri ba a yi, e nu a xunyi bɔnbɔ a ra. ³¹ E to gɛ Isa mayelede, e naxa mangɛ guba rate a ma, e a gbe dugi ragoro a ma, e fa a ramini e xa sa a banban wuri magalanbuxi ma.

*Isa banbanfe wuri magalanbuxi ma
(Maraki 15:21-32, Luki 23:26-43, Yaya 19:17-27)*

³² E to nu minife taa ra, e naxa Sirenika xɛmɛ nde to naxan nu xili Simɔn. Sɔorie naxa a yamari, a tan xa Isa xa wuri magalanbuxi xanin. ³³ E to yire li naxan xili Gologota, na nan falaxi e xa xui, «xunkonkota yire,» ³⁴ e naxa weni so a yi, seri saxi naxan xun, kɔnɔ a to a nɛmunnɛmun, a mu tin a minde.

³⁵ E to gɛ a mabanbande wuri ma, e naxa kanda bun a xa dugie xa fe ra, alako e xa a kolon kankan naxan sɔtɔma. ³⁶ Na dangi xanbi, e naxa dɔxɔ a kantade.

³⁷ E to nu wama birin xa a kolon e a banbanxi fe naxan ma, e yi sɛbɛli nan gbaku a xun ma, «Isa nan ya, Yuwifie xa mangɛ.» ³⁸ Na tɛmui, e naxa suute mixi firin fan banban wuri magalanbuxie ma Isa fɛ ma, keren a yirefanyi ma, boore a kɔɔla ma.

³⁹ Mixie nu dangima Isa konbi ra, e nu e xunyi lintan a ma, ⁴⁰ e a fala, «I tan naxan hɔrɔmɔbanxi rabirama, i man fa a ti xi saxan bun ma, i yetɛ rakisi! Xa Ala xa Di nan i ra, goro wuri kɔn na!» ⁴¹ Sɛrɛxɛdubɛ kuntigie, seriye karamɔxɔɛ, nun Yuwifie xa forie fan nu a mayelefe, e nu a fala, ⁴² «A bara mixi gbɛtɛ rakisi, kɔnɔ a mu nɔma

a yete tan nakiside. Isirayila mange xa mu a ra? A xa goro wuri kon na be ya, alako muxu xa la a ra. ⁴³ A bara a xaxili ti Ala ra, a man fa a fala, «N findixi Ala xa Di nan na.» Yakosi, xa a rafanxi Ala ma, a xa a rakisi!» ⁴⁴ Suute naxee nu banbanxi a fe ma, e fan nu Isa konbife na ki ne.

Isa xa faxe
(Maraki 15:33-41, Luki 23:44-49, Yaya 19:28-30)

⁴⁵ Yanyi tagi, dimi naxa sin boxi birin ma laeri saxan bun ma. ⁴⁶ Na waxati ma, Isa naxa gbelegbele senbe ra, «Eloyi, Eloyi, lema sabaxatani?» Na nan falaxi e xa xui, «N Marigi Ala, n Marigi Ala, i n nabepinxi munfe ra?» ⁴⁷ Mixi naxee nu na naa, e to a xui me, e naxa a fala, «A na Annabi Eliya nan xilife!» ⁴⁸ Mixi nde naxa a gi, a sa dunkobi rasin weni xone xora, a a so wuri de i, a fa a ti Isa be alako a xa a min. ⁴⁹ Kon booree naxa a fala, «Wo a lu, won xa a mato xa Annabi Eliya fama a rakiside.» ⁵⁰ Isa man naxa a xui ite senbe ra, a fa laaxira.

⁵¹ Na waxati, dugi xungbe naxan singanxi horomobanxi kui, a naxa iboo firin na, keli a fuge han a laabe. Boxi naxa seren, gemee naxa iboo, ⁵² gaburie fan naxa rabi. Seniyentoe laaxiraxi gbegbe naxa keli faxe ma, ⁵³ e mini gaburie kui. Isa to keli faxe ma, e so ne Darisalamu, taa seniyenxi kui, e fa mini mixi wuyaxi ma. ⁵⁴ Soori mange nun a boore soorie naxee nu Isa kantafe, e to boxi xa serenyi to, a nun naxan naba Isa faxesa temui, e naxa gaaxu ki fanyi, e a fala, «Nondi nan a ra yati, Ala xa Di nan nu yi xeme ra!»

⁵⁵ Gine wuyaxi fan nu na naa, e ndedi makuyaxi Isa yire ra, e yi fe birin matoma. E nu bara bira Isa foxo ra kelife Galile boxi ma, e nu a mali. ⁵⁶ Mariyama Magidalaka nu na e ya ma, a nun Mariyama Yaki nun Yusufu nga, a nun Sebede xa die nga.

Isa xa maragate
(Maraki 15:42-47, Luki 23:50-56, Yaya 19:38-42)

⁵⁷ Nunmare to so, Arimateka ban-namixi nde naxa fa naxan nu xili Yusufu. Isa foxirabire nde nan nu a fan na. ⁵⁸ A naxa siga Pilati yire, a Isa fure maxandi a ma. Pilati naxa yaamari fi e xa a so a yi ra. ⁵⁹ Yusufu naxa Isa fure tongo, a a mafilen kasange fanyi kui, ⁶⁰ a a bele gaburi neene kui, naxan nu gexi gemme kui a tan Yusufu be. A to gemme xungbe mapindigilin, a a doxo gaburi de ma, a naxa siga. ⁶¹ Mariyama Magidalaka nun boore Mariyama nu na naa, e doxoxi gaburi ya ra.

Soorie tife Isa xa gaburi kantade

⁶² Malabu loxoe see rafala loxoe kuye iba, serexedube kuntigie nun Farisenie naxa siga Pilati yire. ⁶³ E naxa a masen a be, «Mange, muxu ratuxi a ma yi wule fale, beenun a xa faxesa, a a fala ne, «Xi saxan dangi xanbi, n kelima ne faxe ma.» ⁶⁴ Na kui, i xa yaamari fi a xa gaburi xa makanta han a xi saxan nde, alako a foxirabiree naxa fa a fure muja, e fa a fala jama be, «A bara keli faxe ma.» Xa na sa raba, wule donxoe dangima ne wule singe ra.» ⁶⁵ Pilati naxa e yaabi, «Awa, n bara soorie so wo yi. Wo sa gaburi makanta alo wo wama a xon ma ki naxe.» ⁶⁶ E naxa siga, e sa tonxuma sa gemme ma naxan nu na gaburi de ma, alako xa gaburi fa sa rabi, a kolonma ne. E naxa soorie lu naa, na kantafe ra.

28

Isa xa marakeli faxe ma
(Maraki 16:1-10, Luki 24:1-12, Yaya 20:1-10)

¹ Malabu loxoe kuye iba, sande loxoe subaxe ma, Mariyama Magidalaka nun boore Mariyama, e naxa siga gaburi matode. ² Na temui, boxi naxa seren senbe ra, barima Marigi xa maleke nde nu bara goro keli koore, a gemme mapindigilin, a a ba gaburi de ma, a fa doxo a fari. ³ Maleke nu yanbama alo

seyamakonyi, a xa sosee nu fiixe fɔɛn. ⁴ Soori naxee nu na kantafe, e naxa gaaxu han e serɛn, e lu alo faxamixie. ⁵ Kɔnɔ malekɛ naxa a masen ginɛɛ bɛ, «Wo naxa gaaxu, barima n a kolon wo na Isa nan fenfe, e naxan banban wuri magalanbuxi ma. ⁶ A mu be, a bara keli faxɛ ma, alo a a fala ki naxɛ. Wo fa, wo a mato a nu saxi dennaxɛ. ⁷ Wo man xa siga mafuren, wo sa a masen a fɔxirabirɛɛ bɛ, «A bara keli faxɛ ma. A na sigafe wo ya ra Galile. Wo a toma menni nɛ.» A tan nan na ki, n bara a ragbilen wo ma.»

⁸ Ginɛɛ naxa e xulun, e keli gaburi yire, gaaxui nun sɛɛwɛ gbegbe ra, e siga e gi ra na xibaaru masende Isa fɔxirabirɛɛ bɛ. ⁹ Kɔnɔ Isa naxa e ralan, a e xɛɛbu, «Wo mama.» E to e maso a ra, e naxa suyidi a bɛ, e a sanyie suxu. ¹⁰ Isa naxa a masen e bɛ, «Wo naxa gaaxu. Wo sa a fala n ngaxakerenyie bɛ e xa siga Galile. E n toma menni nɛ.»

Sɔorie nun Yuwifi kuntigie wule xabufe

¹¹ Ginɛɛ nu sigafe temui naxɛ, soori nde naxee nu gaburi kantafe, e naxa so taa kui. Fe naxan birin naba, e naxa sa a dentege sɛrɛxɛdubɛ kuntigie bɛ. ¹² Nee nun forie fan to e malan yire keren, e naxa natɛ tongo, e kɔbiri gbegbe fi soorie ma ¹³ yi yaamari ra, «Wo xa yi nan fala, «Isa fɔxirabirɛɛ nan fa kɔɛ ra, e a fure mɔpa muxu nu na xife temui naxɛ.» ¹⁴ Xa a sa li gomina naxa yi fe mɛ, muxu sa wɔyɛnma a bɛ alako sese naxa wo to.» ¹⁵ Na kui, soorie naxa kɔbiri rasuxu, e fe birin naba alo a falaxi e bɛ ki naxɛ. Na masenyi naxa yensen yɛ Yuwifie tagi. Han to na fe mɛma.

*Isa xɛɛraya fife a fɔxirabirɛɛ ma
(Maraki 16:14-18, Luki 24:36-49,
Yaya 20:19-23, Taruxui 1:6-8)*

¹⁶ Isa fɔxirabirɛɛ fu nun kerenyie naxa siga Galile bɔxi ma, e te geya fari Isa dennaxan masen e bɛ. ¹⁷ E to a to, e naxa suyidi a bɛ, kɔnɔ e man nu siikɛxi. ¹⁸ Isa naxa a maso e ra, a

a masen e bɛ, «Senbɛ birin bara so n yi ra koore nun dunija ma. ¹⁹ Na kui, wo xa siga, wo sa si birin findi n fɔxirabirɛɛ ra. Wo xa e xunxa ye xɔɔra Baba Ala, a xa Di, nun a Xaxili Seniyenxi xili ra. ²⁰ Wo xa e tinkan n ma yaamari birin nabatude. Wo a mato, n na wo fe ma temui birin, han dunija rapɔnyi.»

Inyila Isa
Annabi Maraki naxan
seβexi
Masenyi nde yi
Kitaabui xa fe ra

Kitaabui naxan xili «Inyila Isa,» a doxo naani na a ra. Namijonme naani nan Inyila Isa xa taruxui seβe Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra. E xili ne Matiyu, Maraki, Luki, nun Yaya.

Annabi Maraki yi Kitaabui seβe ne je tongo saxan jondon Isa faxa xanbi. A naxa Isa xa dunijeigiri birin masen alako mixie xa a kolon, a Isa findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na. A a seβe Gireki xui ne, konɔ muxu bara a madangi Soso xui ra alako Sosoe fan noma a fahaamude a fanyi ra.

Isa xa kaabanako gbege seβexi yi Kitaabui kui alako mixi xa a senbe kolon, Ala naxan fixi a ma. A furemae rayalan ne, a jinne ragbilen mixie foxo ra. Annabi Maraki bara wa mixie xa Isa xa xaranyi fan kolon. Isa to mixie xaran Ala xa masenyi ra, e naxa a kolon, a a nondi yati yati nan kawandima. A donxoe ra, yi Kitaabui dentege sama Isa faxa ki naxe, a man kelixi faxe ma ki naxe.

Na birin noma fahaamui fide won ma, won xa a kolon nde na Isa ra. A lonni naxan fixi won ma yi Kitaabui kui, a noma won malide won ma dunijeigiri kui, a man noma won malide aligiyama. Ala xa a raso won xaxili ma. Amina.

Inyila Isa
Annabi Maraki naxan
seβexi

Annabi Yaya kawandi tife
(Matiyu 3:1-12, Luki 3:1-22)

¹ Inyila Isa fole nan ya, naxan Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa fe masenma, naxan findixi Ala xa Di ra. ² A seβexi Annabi Esayi xa Kitaabui kui,

«N fama n ma xera rasanbade i ya ra,

a xa kira raboo i be.

³ A a xui itema gbengberen yire,

«Wo kira yailan Marigi be,

wo sankirae matinxin a ya ra.»

⁴ Na kui, Yaya Xunxa naxa to gbengberenyi ma. A nu kawandi tima mixie be, e xa e xunxa ye xora tuubi ra, alako Ala xa e xa yunubie xafari.

⁵ Yudayakae nun Darisalamuka birin nu sigama a yire. E nu e xa yunubie masenma kene ma,

Yaya fan nu e xunxama Yuruden xure xora.

⁶ Noxome xabe donma nan nu ragoroxi Yaya ma, beleti kiri daaxi nu xirixi a tagi. A nu baloma katoe nun wula kumi nan na.

⁷ A nu kawandi tima, a nu a fala, «Naxan fama fade n xanbi ra, na senbe gbo n tan be. Na binye mu na n tan yi ra, n pan xa n felen a xa sankiri luuti yati fulunde.

⁸ N tan bara wo xunxa ye xora, konɔ a tan Ala Xaxili Seniyenxi nan nagoroma wo ma.»

Isa xunxafe
(Matiyu 3:13-17, Luki 3:21-22, Yaya 1:32-34)

⁹ Na waxati ma, Isa naxa fa keli Nasareti, Galile boxi ma, Yaya naxa a xunxa Yuruden xure xora.

¹⁰ A fefe te ye xora temui naxe, a naxa koore to rabi ra, Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro a ma alo ganbe.

¹¹ Xui nde naxa me keli koore ma, a a masen, «N ma Di maxanuxi nan na i ra. I n kenenxi ki fanyi ra.»

Sentane katafe a xa Isa ratantan
(Matiyu 4:1-11, Luki 4:1-13)

¹² Na xanbi Ala Xaxili naxa Isa xanin gbengberenyi ma. ¹³ Xi tongo naani bun ma, a nu na gbengberen yire, Sentane nu katafe a ratantande. Wula subee nu na naa. Malekee naxa a bun ti.

Isa xa wali fole nun a foxirabire
singee
(Matiyu 4:12-22, Luki 4:14-5:11)

¹⁴ Yaya sa xanbi geeli, Isa naxa siga Galile boxi ma Ala xa xibaaru fanyi kawandi ra. ¹⁵ A nu a

masenma, «Waxati sugandixi bara a li, Ala xa mangeya niini bara makore. Wo tuubi, wo la Ala xa xibaaru fanyi ra.»

¹⁶ A to nu dangife Galile baa de ra, a naxa Simoṇ nun a xunya Andire to, e yeḗ wolife, barima yeḗsuxuie nan nu e ra. ¹⁷ Isa naxa a fala e be, «Wo bira n foxo ra. Temui dangixi, wo nu yeḗ nan sotoma, kono yakosi n a niyama wo xa nu mixie nan soto n be.» ¹⁸ E naxa e xa yeḗ lu na keren na, e bira Isa foxo ra. ¹⁹ E to dangi na ra dondoronti, a naxa Sebede xa di Yaki nun a xunya Yaya to, e nu na yeḗ madegefe e xa kunkui kui. ²⁰ Isa naxa e xili keren na, e fan naxa e baba Sebede nun walikee lu kunkui kui, e bira Isa foxo ra.

*Isa pinne kerife
(Luki 4:31-37)*

²¹ Isa nun a foxirabirsee naxa so Kaperenam. Malabu loxo ma, Isa naxa so salide kui, a kawandi ti folo. ²² Mixie naxa kaaba a xa xaranyi ma, barima a mu nu luxi alo e xa seriye karamoxe. A tan nu woyenma mange senbe nan na. ²³ Na waxati yati, xeme nde pinne nu naxan foxo ra, a naxa sonxo rate folo e xa salide banxi kui, ²⁴ «Isa Nasaretika, i waxi munse xon ma muxu be? I faxi muxu sontode ne? N a kolon mixi naxan lanxi i ma. Ala xa Seniyentoe nan na i ra.» ²⁵ Isa naxa woyen a ma a xorochoe ra, «I sabari. Gbilen yi xeme foxo ra.» ²⁶ Ninne naxa xeme raketun a ra, a sonxo, a fa gbilen a foxo ra. ²⁷ Birin de naxa ixara, e nu fa e bore maxarin, «Munse yi ki? Xaranyi neene a nun senbe! Hali pinnee, a e yamarima, e a xui rabatu.» ²⁸ A mu bu, a xili naxa din Galile boxi yire birin na.

*Isa Simoṇ bitanyi nun furema gbegbe rayalanfe
(Matiyu 8:14-17, Luki 4:38-41)*

²⁹ E to mini salide kui, Isa nun Yaki nun Yaya naxa siga Simoṇ nun Andire xonyi. ³⁰ Simoṇ bitanyi ginema nu saxi, a fate wolenxi. E

naxa a xa fe fala Isa be keren na. ³¹ Isa naxa a maso gine ra, a a beḗe suxu, a a rakeli. Fure naxa a beḗin, a naxa e bun ti folo.

³² Nunmare to so, soge naxa dula, mixie naxa fa furemae birin na a xon, a nun pinnee biraxi naxee foxo ra. ³³ Taa birin naxa e malan naade ra. ³⁴ A naxa furema gbegbe rayalan, fure mooli wuyaxi nu naxee ma. A naxa pinne gbegbe fan keru mixie foxo ra, kono a mu tin pinnee xa woyen, barima e nu a kolon.

*Isa kawandi tife Galile boxi ma
(Matiyu 4:23, Luki 4:42-44)*

³⁵ Subaxe ma, Isa naxa keli, a naxa mini wula i Ala maxandide. ³⁶ Simoṇ nun a booree ya koto naxa mo Isa fende. ³⁷ E to a to, e naxa a fala a be, «Birin na i fenfe.» ³⁸ Isa naxa e yaabi, «Won xee taa gbete naxee na be rabilinyi alako n xa kawandi raba menni fan, barima n faxi na nan ma.» ³⁹ A naxa siga Galile boxi birin ma, a nu kawandi ti e xa salide banxi kui, a nu pinnee fan keru mixie foxo ra.

*Kune kanyi rayalanfe
(Matiyu 8:1-4, Luki 5:12-14)*

⁴⁰ Kune kanyi nde naxa fa Isa yire, a a xinbi sin a bun ma, a a mayandi, «Xa i tin, i noma n naseniyende.» ⁴¹ Isa naxa kinikini a ma. A naxa a beḗe itala, a a sa kune kanyi ma, a a fala a be, «N tinxi. I xa seniyen.» ⁴² Kune fure naxa ba xeme ma keren na, a naxa seniyen. ⁴³ Isa to a ragbilen, a naxa a matintin a ra ⁴⁴ yi masenyi ra, «I naxa yi fe fala mixi yo be. Siga i sa i yete dentege serexedube be, i serexe ba i xa seniyenyi xa fe ra, alo Annabi Munsu a yamarixi ki naxe. Na findima seedepoxoya nan na e be.» ⁴⁵ Kono xeme to siga, a naxa so yi fe tagi rabafe birin be, a nu a xibaaru rayensen ye. Na naxa a niya Isa mu no sode taa kui sonon kene ma. Fo a to nu sa luma taa fari ma mixi yo mu sabatixi dennaxe. Mixie fan nu kelima yire birin fafe ra a yire.

2

Namate rayalanfe

(Matiyu 9:1-8, Luki 5:17-26)

¹ Xi ndee to dangi, Isa man naxa gbilen Kapere namu, mixie fa a me a a na banxi. ² Nama gbegbe naxa fa a yire, banxi kui naxa rafe, tide naxa jon tande birin ma. Isa naxa e kawandi Ala xa masenyi ra. ³ Mixi ndee naxa fa namate ra Isa xon. Xeme naani nan nu a xaninfe. ⁴ Konɔ jama to nu gbo, e mu nu noma e makorede Isa ra. Na kui, e naxa banxi fari yire nde maba Isa yailanyi. E naxa namate ragoro menni ra a xa sade fari. ⁵ Isa to e xa danxaniya to, a naxa a fala namate be, «N ma di, i xa yunubie bara xafari.» ⁶ Seriyɛ karamoxo ndee nu doxoxi naa, e naxa e xaxili rapere, ⁷ «Yi woyenma yi mooli ra munfe ra? A na Ala rasotofe ne yi ki! Nde noma yunubie xafaride, bafe Ala keren na?» ⁸ Isa naxa e xa mapoxunyi kolon a xaxili ma keren na. A naxa a fala e be, «Munfe ra yi mapoxunyi mooli na wo boje ma? ⁹ Woyenyi mundun sooneya, a falafe yi namate be, <I xa yunubie bara xafari,> ka a falafe a be, <Keli, i xa sade tongo, i jere?» ¹⁰ N xa a masen wo be a Adama xa Di noma yunubi xafaride duniya ma.» Isa naxa a masen namate be, ¹¹ «N naxe i be, keli, i i xa sade tongo, i siga i xonyi.» ¹² A naxa keli keren na, a a xa sade tongo, a mini birin ya xori. Nama birin de naxa ixara, e nu fa Ala matoxo, «Han to muxu singe mu nu yi jondon to.»

Lewi birafe Isa foxo ra

(Matiyu 9:9-13, Luki 5:27-32)

¹³ Isa man naxa goro baa de ra. Nama birin naxa fa a yire, a nu e kawandi. ¹⁴ A to nu dangife, a naxa Alifa xa di Lewi to, a doxoxi duuti maxilide. A naxa a fala a be, «Bira n foxo ra.» Lewi naxa keli, a bira a foxo ra.

¹⁵ Loxo nde Isa nun a foxirabiree nu na e degefe Lewi xonyi. Duuti maxilie nun yunubitoe gbegbe fan

nu na, e birin nu e degefe yire keren, barima na mixi mooli wuyaxi nu bara bira Isa foxo ra. ¹⁶ Seriyɛ karamoxo naxee nu na Farisenie ya ma, e to Isa to a dege ra e nun duuti maxilie nun yunubitoe, e naxa a foxirabiree maxorin, «Munfe ra Isa nun duuti maxilie nun yunubitoe e degema yire keren?» ¹⁷ Isa to na me, a naxa e yaabi, «Mixi yalanxi hayi mu na seriba ma. Furema nan hayi na a ma. N mu faxi tinxintoe xa xilide. N faxi yunubitoe nan xilide.»

Isa maxorinfe sunyi ma

(Matiyu 9:14-17, Luki 5:33-39)

¹⁸ Annabi Yaya foxirabiree nun Farisenie to nu na sunyi, mixie naxa fa Isa maxorinde, «Munfe ra Yaya foxirabiree nun Farisenie foxirabiree sunyi suxuma, konɔ i gbee tan mu sunma?» ¹⁹ Isa naxa e yaabi, «Ginefenyi xa futixiri xulunyi, a booree noma sunyi suxude a na e fe ma temui naxe? Xa e nun ginefenyi na a ra, e mu noma sunde. ²⁰ Loxoe fama, ginefenyi bama ne e ya ma. Na waxati tan, e sunyi suxuma ne. ²¹ Mixi yo mu dugi fori lonpoma dugi neene ra, xa na mu a ra na dugi neene xuntunyi dugi fori ibendunma, dugi iboo dangi a singe ra. ²² Mixi yo man mu weni neene sama lebe fori kui, xa na mu a ra na weni neene na funtu, weni lebe fori bulama ne. Na kui, weni yo, lebe yo, a kanyi ganma ne e birin na. A lan ne weni neene xa sa lebe neene nan kui.»

Malabu loxo xa seriyɛ

(Matiyu 12:1-21, Luki 6:1-11)

²³ Malabu loxo nde, Isa nun a foxirabiree nu jerefe sankira ma xee tagi. E to nu dangife, a foxirabiree naxa mengi tonsoe nde ba folo. ²⁴ Na kui, Farisenie naxa woyen Isa be, «Munfe ra e na malabu loxo seriyɛ matandife?» ²⁵ Isa naxa e yaabi, «Wo mu nu a xaran Dawuda naxan naba kaame to a suxu, a tan nun naxee nu na a foxo

ra? ²⁶ A so ne Ala xa banxi kui, Abiyatari nu findixi serexedube kuntigi ra temui naxe, a taami don naxan fixi Ala ma, a nde so a foxirabiree fan yi ra, hali a to mu nu daxa mixi yo xa na don, fo serexedubee.» ²⁷ Isa man naxa a masen e be, «Malabu laxe na mixi nan be, mixi xa mu daaxi malabu laxe be. ²⁸ Na kui, Adama xa Di findixi Marigi nan na hali malabu laxe xun ma.»

3

Fe fanyi rabafe malabu laxe ma (Matiyu 12:9-21, Luki 6:6-11)

¹ Isa man naxa so salide kui. A naxa xeme nde li naa, naxan belexe tuuxi a ma. ² Farisenie nu e ya tixi Isa ra e xa a mato xa a rayalanma malabu laxe ma, alako e xa no a kalamude fe nde ma. ³ Isa naxa a fala xeme be naxan belexe tuuxi a ma, «Keli, i fa ti be, jama tagi.» ⁴ A naxa e maxarin, «A daxa fe fanyi nan xa raba malabu laxe, ka fe naaxi? Nii rakisife nan daxa ka nii sontofe?» Kono mixi yo mu a yaabi. ⁵ Isa xonoxi naxa e mato, a boje tooroxi ki fanyi barima kinikinitare nan nu e ra. A naxa a fala xeme be naxan belexe tuuxi a ma, «I belexe itala.» A naxa a itala, a belexe naxa yalan. ⁶ Farisenie naxa mini keren na, e tan nun Herode foxirabiree naxa sa malanyi raba Isa xili ma. E naxa kira fen folo Isa faxafe ma.

Nama malanfe Isa yire

(Matiyu 4:23-25, 12:15-16, Luki 6:17-19)

⁷ Isa naxa keli naa e nun a foxirabiree, e naxa siga baa de ra. Nama gbege naxa bira e foxo ra kelife Galile, Yudaya, ⁸ Darisalamu, Idumeya, Yuruden naakiri, a nun Tire nun Sidon nabilinyie. Nama nu bara a me Isa nu na fee naxee rabafe. Na nan a to e gbege naxa fa a yire. ⁹ Isa naxa a fala a foxirabiree be, e xa kunkui nde xiri a be baa de ra, alako jama naxa fa a xeten. ¹⁰ Barima a to nu bara mixi gbege rayalan, furemae birin nu katama e xa e belexe din a ra. ¹¹ Ninnee nefee

Isa to, e nu birama a bun ma, e nu gbelegebe, «Ala xa Di nan na i ra.» ¹² Kono Isa naxa tonyi doko e ma e naxa mixie rakolon a xa fe ma.

Isa foxirabire fu nun firin sugandife

(Matiyu 10:1-4, Luki 6:12-16)

¹³ Na xanbi, Isa naxa te geya fari. A naxa mixie xili a waxi naxee xon, e fan naxa fa a fe ma. ¹⁴ A naxa foxirabire fu nun firin sugandi, alako e xa lu a seti ma, a man xa e xee kawandi rabade, ¹⁵ a man xa senbe fi e ma pinne kerife ra mixie foxo ra. ¹⁶ A mixi fu nun firin nan sugandi: Simon, a naxan xili sa Piyeri, ¹⁷ Yaki, Sebede xa di, nun Yaya, Yaki xunya, (a naxa yi firinyie fan xili sa Bowanerige, na nan falaxi «sesarinyi xa die»), ¹⁸ Andire, Filipu, Barotolome, Matiyo, Tomasi, Alifa xa di Yaki, Tadayo, Simon Kanaanka, ¹⁹ nun Yudasi Isikariyoti naxan Isa yanfa, a a sa mixi kobie belexe.

Xaxili Seniyenxi rasotofe

(Matiyu 12:22-33, Luki 11:14-23, 12:10)

²⁰ Na xanbi, e naxa gbilen banxi, kono jama man naxa e malan e yire. E jan mu no e degede. ²¹ Isa xa mixie to a me, e naxa siga a foxo ra, barima e nu a falafe, «A bara daxu.»

²² Seriyee karamoxo naxee keli Darisalamu, nee fan nu a falafe, «A pinnee kerima pinne mange Belesebulu nan saabui ra.» ²³ Isa naxa e xili, a taali sa e be, «Sentane noma Sentane keride? ²⁴ Xa jamanee a yete gere lantareya kui, na jamanee mu xanma. ²⁵ Xa denbaya fan a yete gere lantareya kui, na denbaya mu xanma. ²⁶ Sentane fan, xa a a yete gere lantareya kui, a xa fe bara jon, a a yete kanama ne. ²⁷ Wo xa a kolon, mixi yo mu noma sode senbema xa banxi kui, a a harige ba a yi ra, xa a mu a xiri sinden. Na temui, a noma ne a harige birin mupade.»

²⁸ «N xa nondi fala wo be, Ala dipema ne adamadie xa yunubi

nun marasotɔe birin ma, ²⁹ kɔnɔ mixi naxan Ala Xaxili Seniyenxi rasotɔma, na yunubi tan mu nɔma xafaride na kanyi be abadan.» ³⁰ Isa yi fe birin masen ne e be, barima e nu a falafe ne, «Ninne kanyi na a ra.»

Isa xa denbaya

(Matiyu 12:46-50, Luki 8:19-21)

³¹ Isa nga nun a xunya xemema naxa fa, e ti tande, e mixi xee Isa xilide. ³² Nama nu doxoɔi Isa rabilinyi. E naxa a fala a be, «I nga nun i xunyae na tande, e wama wo xa de masara.» ³³ Isa naxa e yaabi, «Nde findixi n nga nun n xunyae ra?» ³⁴ A naxa a ya rage mixie tagi naxee nu doxoɔi a rabilinyi, a fa a masen, «A mato, n nga nun n xunyae nan ya. ³⁵ Mixi yo naxan Ala waxɔnfe rabama, na kanyi nan findixi n xunya xemema, n maagine, nun n nga ra.»

4

Xe rawali xa taali

(Matiyu 13:1-23, Luki 8:4-15)

¹ Isa man naxa kawandi ti folo baa de ra. Nama gbege to e malan, a naxa sa doxo kunkui kui, jama naxa lu baa de ra. ² A naxa fe wuyaxi masen e be taalie ra. A xa kawandi kui, a naxa a masen e be, ³ «Wo wo tuli mati. Xe rawali nde nan mini sansi xori garansande. ⁴ A to nu sansi xori garansanma, xori ndee naxa bira sankira xon, xonie naxa fa, e e don gbiki. ⁵ Xori ndee fan naxa bira gemɛ yire, bende mu gbo dennaxe. Nee naxa bula mafuren na, barima na bende mu tilin. ⁶ Kɔnɔ soge to xonɔ, na sansie naxa ragan, e xara gben, barima sanke mu nu na e be. ⁷ Sansi xori ndee fan naxa bira tunbe kunsie tagi. Tunbe kunsie naxa gbo, e sansie ixeten, e e kana, e mu bogi yo ramini. ⁸ Sansi xori ndee fan naxa bira bende fanyi ma. Na xorie tan, e keren keren birin sansie naxa tonsɔe ramini, ndee naxa xori tongo saxan namini, ndee xori tongo

senni, ndee xori kemɛ.» ⁹ Na xanbi, a naxa a masen, «Xa wo tuli fe mema, wo wo tuli mati yi masenyi ra.»

¹⁰ Isa to lu a xati ma, a foxirabire fu nun firinyie a nun naxee nu na a rabilinyi, e naxa a maxɔrin a xa taalie ma. ¹¹ A naxa a masen e be, «Ala bara fahaamui fi wo ma wo xa a xa mangɛya niini gundo kolon, kɔnɔ mixi gbetɛe tan fe birin mema taali woyenyie nan na, ¹² alako <E xa fe to a fanyi ra, kɔnɔ e naxa a igbe.

E xa fe me a fanyi ra, kɔnɔ e naxa a fahaamu.

Na rabaxi ne alako e naxa fa e ya rafindi Ala ma, Ala fa dijɛ e ma.»

¹³ A naxa e maxɔrin, «Wo to mu fa yi taali kui kolonxi, wo taali gbetɛe kolonma di? ¹⁴ Xe rawali naxan sansi xori garansanma, a maniya mixi ra naxan Ala xa masenyi kawandima. ¹⁵ Mixi ndee maniyaxi na sansi xorie ra naxee bira kira xon. E nefɛ Ala xa masenyi me, Sentane a ba e xaxili ma. ¹⁶ Sansi xori naxee bira gemɛ yire, nee misaalixi mixie nan na naxee Ala xa masenyi mema, e a suxu mafuren seewe ra. ¹⁷ Kɔnɔ sanke to mu na e be, e xa danxaniya mu buma. Tɔɔre nun jaxankate na e li Ala xa masenyi xa fe ra, e gbilenma ne Ala xa fe foxo ra keren na. ¹⁸ Sansi xori naxee bira tunbe kunsie tagi, nee misaalixi mixie nan na naxee Ala xa masenyi mema, ¹⁹ kɔnɔ yi dunjɔa kontɔfli, nun naafuli xoli, nun fe gbetɛe xoli nan e suxuma han e Ala xa masenyi bejin. Na kui, Ala xa masenyi mu nɔma e boje masarade. ²⁰ Sansi xori naxee bira bende fanyi tan ma, nee misaalixi mixie nan na naxee Ala xa masenyi mema, e man a suxu, a e boje masara. Xori keren bogi tongo saxan naminima, ndee bogi tongo senni, gbetɛe fan bogi kemɛ.»

Lanpui xa taali

(Luki 8:16-18)

²¹ Isa man naxa a masen e be, «Lanpui nɔma doxoɔe debe bun

ma, xa na mu sade bun ma? A mu dɔxɔma lanpui dɔxɔse xa fari? ²² Barima se naxan birin nɔxunxi, fo a birin xa makenen. Se naxan birin findixi gundo ra, fo a birin xa sa kenɛ ma. ²³ Xa wo tuli fe mɛma, wo wo tuli mati yi masenyi ra.»

²⁴ Isa man naxa a masen e bɛ, «Wo wo jɔxɔ sa n ma masenyi xɔn. Wo maniyase naxan nawalima booree bɛ, na nan nawalima wo fan bɛ, Ala man nde sa a xun. ²⁵ Fahaamui kanyi xa fahaamui xun masama, kɔnɔ fahaamutare, hali a naxan di maɔxunxi a gbe ra, na fama bade a yi ra.»

Sansi xɔri xa taali

²⁶ Isa man naxa a masen, «Ala xa mangeya maniyaxi xeme nan na naxan sansi xɔri garansanma xe ma.

²⁷ Xa a xife, xa a mu xife, kɔɛ nun yanyi, sansi bulama nɛ, a te, kɔnɔ a tan mu a kolon na rabama kiyoki.

²⁸ Bɔxi nan sansi ramɔma a yete ma. A bulama nɛ sinden, a te, a tɔnsɔɛ mini, a xɔri fa rafe. ²⁹ A nɛfɛ mɔ, a kanyi a xabama nɛ, barima a xaba temui bara a li.»

Konde xɔri xa taali

(Matiyu 13:31-35, Luki 13:18-19)

³⁰ Isa man naxa a masen, «Won nɔma Ala xa mangeya misaalide munse ra? Won nɔma a xa fe masende taali wɔyenyi mundun na?

³¹ A maniyaxi konde xɔri nan na. A nɛ sima bɔxi temui naxɛ, a xɔri xurun bɔxi sansi birin bɛ, ³² kɔnɔ xa a bara bula, a findi a ra, a bili nun a salonyie gboma dangife sansi birin na, xɔnie nu fa e tɛɛ sa a kɔn na, niini bun ma.»

³³ A nu mixie kawandima yi taali wɔyenyi mɔɔli gbegebe nan na e xaxili bɛɛ ra. ³⁴ A jan mu nu masenyi yo tima e bɛ xa taali daaxi xa ma ra. Kɔnɔ xa e nun a fɔxirabiree doro bara lu a ra, a nu a birin tagi rabama nɛ e bɛ.

Isa foye belebele raxarafe

(Matiyu 8:23-27, Luki 8:22-25)

³⁵ Nunmare to so na lɔxɔɛ kerenyi, Isa naxa a fala a fɔxirabiree bɛ, «Won xɛɛ naakiri ma.» ³⁶ A

fɔxirabiree naxa keli jama xun, e Isa xanin kunkui kui a nu naxan kui. E naxa kunkui gbɛtɛɛ fan xanin. ³⁷ Foye belebele naxa keli baa ma, mɔronyi nu fa sa kunkui kui. ³⁸ Kɔnɔ Isa tan nu na xife kunkui xɔɛ ra, a xunyi saxi xunsase ma. A fɔxirabiree naxa fa a raxunu, e a fala a bɛ, «Karamɔxɔ, i mu kɔntɔfilixi won faxafe ra?» ³⁹ Isa to xunu, a naxa xaɔɛ foye ma, a fa baa yamari, «Dundu! I raxara!» Foye naxa iti, baa naxa raxara yen! ⁴⁰ Isa fa e maxɔrin, «Wo gaaxuxi munfe ra? Han ya danxaniya mu na wo bɛ?» ⁴¹ E fan naxa gaaxu ki fanyi, e nu a fala e bore bɛ, «Nde lanxi yi ma? Hali foye nun baa, e a xui rabatuma.»

5

Isa jinnɛ kerife Gadaraka fɔxɔ ra

(Matiyu 8:28-34, Luki 8:26-39)

¹ Isa nun a fɔxirabiree naxa fa naakiri ma, Gadara bɔxi ma. ² Isa to goro kunkui kui, xeme nde naxa fa a ralande, jinne nu naxan fɔxɔ ra. A nu kelixi gaburie yire, ³ barima a nu sabatixi menni nɛ. Mixi yo mu nu nɔma a xiride sɔnɔn, hali yɔlɔnxɔnyi ra. ⁴ Sanya wuyaxi, e nu bara wure balan a sanyie ma, e yɔlɔnxɔnyi balan a belexɛɛ fan ma. Kɔnɔ a nu yɔlɔnxɔnyie bolonma nɛ, a wuree fan birin igira. Mixi yo mu nu na naa naxan nɔma a ra. ⁵ Kɔɛ nun yanyi a nu na gaburie yire nɛ, a nun geyae fari. A nu gbelegbelema, a nu a yete maxɔnɔ gɛmɛ ra.

⁶ A to Isa to keli yire makuye, a naxa a gi, a sa suyidi a bɛ. ⁷ A naxa gbelegbele, «Isa, i tan Ala Xili Xungbe Kanyi xa Di, i wama munse xɔn ma n bɛ? N bara i mayandi Ala xa fe ra, i naxa n jaxankata.»

⁸ Isa nu bara a yamari, «I tan jinne, gbilen yi xeme fɔxɔ ra.» ⁹ Isa man naxa a maxɔrin, «I xili di?» A naxa a yaabi, «N xili nɛ Gali, barima muxu gali nan a ra.» ¹⁰ A naxa Isa mayandi ki fanyi, a a naxa e kerɛ na bɔxi ma.

¹¹ Xɔsɛ gali nu na e demadonfe geya nde ma. ¹² Ninnɛe naxa Isa mayandi, «Muxu raso yi xɔsɛe alako muxu xa lu e fate.» ¹³ Isa naxa tin. Ninnɛe naxa gbilen na xɛmɛ fɔxɔ ra, e so xɔsɛe. Xɔsɛe naxa goro e gi ra tentenyi ra, e sin baa ma. E wulu firin nan nu a ra. E birin naxa madula, e faxa.

¹⁴ Naxee nu na xɔsɛe demadonfe, e naxa e gi. E naxa sa na fe fala taakae nun daaxakae bɛ, mixie fan naxa siga na fe matode. ¹⁵ E to Isa yire li, e naxa na xɛmɛ to jinne gali nu naxan fɔxɔ ra, a dɔxɔxi, sose ragoroxi a ma, a bara xaxili sɔtɔ. Na naxa e gaaxu. ¹⁶ Naxee nu bara a to Isa jinnɛe kerixi xɛmɛ fɔxɔ ra ki naxɛ, a nun naxan naba xɔsɛe ra, e naxa a tagi raba e birin bɛ. ¹⁷ Na xanbi, naakae naxa so Isa mayandife alako a xa keli e xa bɔxi ma.

¹⁸ Isa to nu bakife kunkui kui, jinnɛe nu xɛmɛ naxan fɔxɔ ra, a naxa Isa mayandi a e birin xa lu a ra. ¹⁹ Kɔnɔ Isa mu tin, a a fala a bɛ, «Gbilen i xɔnyi, i xa mixie yire. Sa dentɛgɛ sa e bɛ, Marigi fe naxan birin nabaxi i bɛ, a nun a kinikinixi i ma ki naxɛ.» ²⁰ Xɛmɛ naxa siga, a sa na bɔxi isa fɔlɔ, naxan xili Taa Fu. Isa naxan birin nabaxi a bɛ, a naxa a tagi raba naakae bɛ, birin naxa kaaba.

Ginɛdimɛdi rakelifɛ faxɛ ma

nun ginɛ gbɛtɛ rayalanfɛ (Matiyu 9:18-26, Luki 8:40-56)

²¹ Isa man to giri naakiri ma kunkui kui, pama gbege naxa e malan a yire baa dɛ ra. ²² Salide yarerati nde naxa fa a xɔn naxan xili Yayiru. A to Isa to, a naxa suyidi a bɛ. ²³ A naxa a mayandi ki fanyi, «N ma di ginɛ na a nii magagafe! Yandi, fa i fa i bɛlɛxɛ sa a ma alako a xa yalan, a xa kisi.» ²⁴ Isa naxa siga a fɔxɔ ra. Nama gbege fan naxa bira Isa fɔxɔ ra, e nu fa a xɛtɛn.

²⁵ Ginɛ nde nu na e ya ma naxan xa kike wali mu nu a itima jɛ fu nun firin bun ma. ²⁶ A nu bara tɔɔɔ

seriba wuyaxi yi, a a harige birin so e yi ra, kɔnɔ a mu fisa. A xa fure xun nu masama nan tui. ²⁷ A to nu bara Isa xa fe mɛ, a naxa so pama tagi, a fa Isa xanbi ra, a a bɛlɛxɛ din a xa donma ra. ²⁸ Barima a nu bara a fala a yɛtɛ bɛ, «Xa n nɔ n bɛlɛxɛ dinde Isa xa donma ra gbansan, n yalanma nɛ.» ²⁹ A xa kike wali naxa dan keren na, a naxa a kolon a fate ma a a bara yalan. ³⁰ Isa naxa a kolon keren na a sɛnbɛ nde bara mini a fate yi kaabanako rabafe ra. A naxa a ya rafindi pama ma, a maxɔrinyi ti, «Nde a bɛlɛxɛ dinxi n ma donma ra?» ³¹ A fɔxirabirɛɛ naxa a fala a bɛ, «I mu pama toxi e i xɛtɛnfe ki naxɛ? I man nu fa maxɔrinyi ti, <Nde dinxi n na?>» ³² Kɔnɔ Isa naxa a ya rage a xa a kanyi kolon.

³³ Ginɛ to a kolon fe naxan a sɔtɔxi, a naxa gaaxu han a sɛrɛn. A naxa suyidi Isa bɛ, a nɔndi birin fala a bɛ. ³⁴ Isa naxa a fala ginɛ bɛ, «N ma di, i xa danxaniya bara i rayalan. Siga bɔpɛsa kui, i xa tɔɔrɛ bara ba i ma.»

³⁵ Isa to nu wɔyɛnfe, mixi ndee naxa fa kelife salide yarerati xɔnyi, e a fala a bɛ, «I xa di ginɛ bara faxa. Hali i mu karamɔxɔ tɔɔrɔ sɔnɔn.»

³⁶ Kɔnɔ Isa mu e xui danxun. A naxa a fala salide yarerati bɛ, «I naxa gaaxu. I tan xa la Ala ra tun.» ³⁷ Isa mu tin mixi yo xa bira a fɔxɔ ra, fo Piyeri, Yaki, nun Yaya, Yaki xunya. ³⁸ E to salide yarerati xɔnyi li, Isa naxa mixie li, e wafe, e gbelegbelefe. ³⁹ A to so banxi kui, a naxa e maxɔrin, «Wo wafe munfe ra? Wo gbelegbelema mun ma? Yi dimɛdi mu faxaxi. A na xife nɛ.» ⁴⁰ Kɔnɔ e tan naxa so a mayelefe.

Isa to e birin namini, a naxa so dimɛdi saxi dennaxɛ, a tan nun a fɔxirabirɛɛ, a nun di baba, nun a nga. ⁴¹ Isa naxa a suxu a bɛlɛxɛ ma, a a fala a bɛ, «Talita kumi». Na nan falaxi e xa xui, «Ginɛdimɛdi, n naxɛ i bɛ, keli!» ⁴² Ginɛdimɛdi naxa keli keren na, a a jɛrɛ. A jɛ fu nun firin nan nu a ra. Naxee nu na, e naxa kaaba ki fanyi, e birin dɛ naxa ixara. ⁴³ Isa naxa a matintin e ra, a e naxa

yi fe tagi raba mixi yo be. A naxa a fala e be e xa donse fi temedi ma.

6

*Nasaretikae tondife lade Isa ra
(Matiyu 13:53-58, Luki 4:16-30)*

¹ Isa naxa keli menni, a siga a xonyi, a moxi dennaxe. A foxirabiree naxa bira a foxo ra. ² Malabu loxo, a naxa mixie kawandi folo salide kui. Mixi gbegbe naxa a xui me. E de naxa ixara, e e bore maxorin, «Nde yi masenxi yi be? A lonni mundun sotoxi yi ki? A noxi yi kaabanako fee rabade di? ³ Kamuderi xa mu a ra, Mariyama xa di? Yaki, Yusufu, Yuda, nun Simon taara xa mu a ra? A xunya ginemae fan mu na won ya ma be?» Na kui, e mu la a ra, e xono a ma.

⁴ Isa fan naxa a masen e be, «Namijonme binyaxi yire birin, fo a xonyi, a baribooree, nun a ngaxakerenyie tagi.» ⁵ Isa mu no kaabanako yo rabade naa, fo a to a belexe sa furema keren keren ma, a e rayalan. ⁶ Isa naxa kaaba e xa danxaniyatarena ma.

Isa a foxirabire fu nun firinyie xeeffe

(Matiyu 10:5-42, Luki 9:1-6)

⁷ Isa naxa a foxirabire fu nun firinyie xili, a e xee firin firin na. A naxa no fi e ma e xa no jinnee keride mixie foxo ra. ⁸ A naxa a fala e be, «Wo naxa sese xanin wo xun ma, hali taami, gbomfoe, nun kobiri. Wo xuli gbansan nan xanin. ⁹ Wo sankirie so, kono wo naxa donma firin xanin wo xun.» ¹⁰ A naxa a fala e be, «Wo na so banxi naxan kui, wo xa yigiya menni ne han wo sigama yire gbete temui naxe. ¹¹ Xa mixi ndee tondi wo rasenede, e mu e tuli mati wo ra, wo ne kelima naa, wo xa menni bende rakonkon wo sanyie ra, a xa findi seedejoxoya ra e be, wo bara e rabolo.»

¹² Na kui, Isa foxirabiree naxa siga kawandi tide mixie be alako e xa tuubi. ¹³ E naxa jinnee keru mixi gbegbe foxo ra. E naxa ture sa furema gbegbe ma, e e rayalan.

Annabi Yaya xa faxe

(Matiyu 14:1-12, Luki 9:7-9)

¹⁴ Galile mange Herode naxa yi fe me, barima Isa xili nu bara te, a din yire birin na. Ndee nu a falama, «Yaya Xunxa nan kelixi faxe ma. Na nan a toxi noe na a yi a xa kaabanakoe raba.» ¹⁵ Gbete fan nu a falama, «Annabi Eliya na a ra.» Ndee fan nu a falama, «Namijonme nan a ra naxan luxi alo namijonme dangixie.» ¹⁶ Kono Herode to Isa xa fe me, a naxa a fala, «N Yaya naxan xunyi bolon, na nan kelixi faxe ma.»

¹⁷ A na fala ne, barima a tan Herode yati nan mixie xee Yaya suxude, yolonxonyi xa sa a ma, a xa sa geeli Herodiyasi xa fe ra, a taara Filipu xa gine, Herode naxan doxo. ¹⁸ Yaya nu a falama Herode be, «A mu daxa i xa i taara xa gine tongo.» ¹⁹ Na naxa a niya Yaya naxa rapaaxu Herodiyasi ma, a naxa wa a xa faxe xon. Kono a faxe feere mu nu na a be, ²⁰ barima Herode mu nu suusama Yaya ra. A nu a kolon mixi na a ra, naxan tinxin, a man seniye. Na na a toxi, a nu a makantama. Herode nu a tuli tima Yaya ra temui naxe, a nu kontofilima a xa woyenyi ra, kono a man nu rafan a ma a xa nu a tuli mati a ra.

²¹ Loxo nde, Herodiyasi naxa feere soto Yaya faxafe ma. Herode naxa jlexin xulunyi ti a bari loxo igbilenyi xa fe ra. A naxa mixi binyee xili, a xa soorie xa mangee, a nun Galile boxi mixi xungbee. ²² Herodiyasi xa di gine to so menni, a fare boron mixie be, a naxa rafan Herode nun a xa xone ma. Mange naxa a fala yi ginedimedi be, «I wama naxan yo xon, a fala n be n xa a fi i ma.» ²³ A naxa a kali, a a fala a be, «I na naxan yo maxorin n ma, n na soma ne i yi ra, hali a findi n ma mangeya seeti ra.» ²⁴ Ginedimedi naxa mini a sa a nga maxorin, «A lan n xa munse maxorin a ma?» A nga naxa a yaabi, «Yaya xunyi.» ²⁵ Ginedimedi naxa a xulun mafuren sigafe mange yire, a a fala a be, «N wama a xon ma ne, i xa Yaya

xunyi so n yi ra pileti ma keren na.» ²⁶ Mange naxa nimisa na ma ki fanyi, kɔnɔ a xa marakali nun a xa xɔɲɛe xa fe ra, a mu nɔ tondide a bɛ. ²⁷ A naxa sɔɔri xɛɛ keren na, a xa sa fa Yaya xunyi ra. Sɔɔri naxa siga geeli kui, a sa Yaya xunyi bolon a dɛ i. ²⁸ A naxa fa a xunyi ra pileti ma, a na so ginɛdimɛdi yi ra. Ginɛdimɛdi fan naxa a xanin a nga xɔn ma. ²⁹ Yaya fɔxirabirɛe to yi fe mɛ, e naxa sa a fure tongo, e a ragata.

Isa donse fife xeme mixi wulu suuli ma

(Matiyu 14:13-21, Luki 9:10-17)

³⁰ Xɛɛrae man naxa naralan Isa yire. E fe naxee raba, e kawandi naxee ti, e naxa a birin dɛntɛgɛ sa a bɛ. ³¹ Isa naxa a fala e bɛ, «Won xɛɛ yire madunduxi alako won doro xa lu yire keren, wo xa wo malabu.» A na fala nɛ, barima mixie xa fa nun sigɛ gbo e yire. E ɲan mu nu nɔma e yɛtɛ sɔtɔde, e xa e dɛgɛ. ³² Na kui, e naxa baki kunkui kui, e doro xa siga wula i.

³³ Mixi wuyaxi naxa e to siga ra, e naxa e kolon. E gbegbe naxa keli na taae, e e gi e sanyi ra han e tan singe sa so Isa nun a fɔxirabirɛe nu sigafe dɛnnaxɛ. ³⁴ Isa to goro kunkui kui, a naxa ɲama gbegbe to naa. A naxa kinikini e ma, barima e nu luxi nɛ alɔ yɛxɛɛ naxee makantama mu na. A naxa e kawandi fɔlɔ fe gbegbe ra.

³⁵ Nunmare to so fɔlɔ, Isa fɔxirabirɛe naxa e maso Isa ra, e a fala a bɛ, «Won na wula nɛ yi ki, kɔɛ fan bara so. ³⁶ ɲama rayensen alako e xa siga taae nun daaxae naxee na be rabilinyi, e xa sa donsee sara.»

³⁷ Kɔnɔ Isa naxa e yaabi, «Wo tan xa donse so e yi.» E tan naxa a fala a bɛ, «Xa muxu sa taami sara yi ɲama birin bɛ, na kɔbiri sigama han walike xa kike solomasaxan sare!»

³⁸ A naxa e maxɔrin, «Taami yeri na wo yi ra? Wo sa na mato.» E to a mato, e naxa a yaabi, «Taami suuli, a nun yɛxɛ firin.»

³⁹ A naxa yaamari fi mixi birin ma, e xa e magoro e xunde xunde ma ɲooge xinde fari. ⁴⁰ Na kui, mixie naxa siga dɔxɔ ra e kɛmɛ kɛmɛ nun e tongo suuli suuli ma. ⁴¹ Isa naxa na taami suuli nun na yɛxɛ firin tongo, a a ya rate koore ma, a fa Ala nuwali sa. A naxa taamie igira, a fa a so a fɔxirabirɛe yi ra, e xa e itaxun ɲama ma. A naxa na yɛxɛ firinyie fan itaxun birin ma. ⁴² ɲama birin naxa e dɛgɛ han e wasa. ⁴³ Taami nun yɛxɛ dɔnxɔɛ to matongo, debe fu nun firin nan nafe. ⁴⁴ Mixi naxee taami don, xeme wulu suuli nan nu e ra.

Isa ɲɛɛfe ye fari

(Matiyu 14:22-33)

⁴⁵ Na xanbi, Isa naxa a fala a fɔxirabirɛe bɛ, e xa baki kunkui kui, e giri naakiri ma. E xa siga a ya ra Betesayida, a tan xa nu ɲama ragbilen. ⁴⁶ A to gɛ a ɲungude ɲama ma, a naxa te Ala maxandide geya fari.

⁴⁷ Kɔɛ to so, kunkui nu na baa tagi. Isa keren nan nu na xare ma. ⁴⁸ A naxa a fɔxirabirɛe to e na tɔɔrɔfe a ɲaaxi ra laala bade, barima foye ya nu rafindixi e ma. Subaxɛ, Isa naxa fa a fɔxirabirɛe ma, a ɲɛɛfe baa fari. A gbe mu nu luxi a xa dangi e ra, ⁴⁹ e fa a to ɲɛɛ ra ye fari. E naxa a ɲaɲɔxun tubari ra, e sɔnxɔɛ rate, ⁵⁰ barima e birin nu Isa toxi, e birin gaaxuxi. Kɔnɔ Isa naxa a masen e bɛ keren na, «Wo naxa kɔntɔfli, n tan nan a ra. Wo naxa gaaxu.» ⁵¹ Isa naxa te e xa kunkui kui, foye fan naxa a raxara. E birin naxa kaaba, e dɛ ixara. ⁵² E mu nu taamie xa kaabanako fe fahaamuxi, barima e xaxili mu nu rabixi.

Isa furema gbegbe rayalanfe Genesareti

(Matiyu 14:34-36)

⁵³ E to gɛ baa igiride, e naxa so Genesareti bɔxi, e kunkui xiri naa. ⁵⁴ E to goro kunkui kui, mixie naxa Isa kolon keren na, ⁵⁵ e naxa na bɔxi birin isa. E nu Isa xili mema dɛdɛ, e nu fama e gi ra furemae

ra a xon, e saxi e xa sadee ma.
⁵⁶ Isa nu soma daaxa nun taa yo kui, mixie nu furemae sama a ya ra yire makenenxie, e a mayandi e xa e belexe din a xa donma sanbunyi gbansan na. Furema birin naxee na raba, e birin naxa yalan.

7

Ala xa seriye nun Adama xa naamunyi

(Matiyu 15:1-20)

¹ Farisenie naxa e malan Isa yire, e nun seriye karamoxo ndee naxee nu bara fa kelife Darisalamu. ² E naxa a to, a foxirabiree ndee e degema e belexe seniyyentaree ra, e mu e raxaxi naamunyi ki ma.

³ Farisenie nun Yuwifi birin ne e degema fo e e belexe raxa sinden e xa naamunyi ki ma naxan fatanxi e benbae ra. ⁴ Xa e keli pama yire, e mu e degema sinden, fo e ge e maxade a diine ki ma. Naamunyi wuyaxi man na e yi ra, alo tonbili, tunde, nun paani maxa ki.

⁵ Na kui, Farisenie nun seriye karamoxoe naxa Isa maxorin, «Munfe ra i foxirabiree mu biraxi forie xa naamunyi foxo ra, e nu e dege e belexe seniyyentaree ra?» ⁶ Isa naxa e yaabi, «Wo tan flankafuie, Annabi Esayi nondi yati nan masen wo xa fe ra a xa Kitaabui kui, <Yi pama n binyama e de ne, konoo e boje makuya n na pon!

⁷ E xa sali fufafu na a ra, barima e mixi xaranma adamadie xa mapoxunyi nan na alo na naamunyi nan findixi n tan ma seriye nan na.»

⁸ «Wo bara Ala xa seriye bepin, wo bira mixie xa naamunyi foxo ra.»

⁹ Isa man naxa a masen e be, «Wo fataxi de! Wo gbilenxi Ala xa seriye nan foxo ra alako wo xa bira wo gbe naamunyi foxo ra! ¹⁰ Annabi Munsa bara a masen, <Wo xa wo baba nun wo nga binya.> A man bara a masen, <Mixi yo naxan a baba nun a nga konbi, a lan ne na kanyi xa faxes.> ¹¹ Konoo wo tan naxe, xa

mixi nde a fala a baba xa na mu a nga be, <I nu lanma i xa naxan soto n na i malise ra, n bara a fi Ala ma,> ¹² hali na kanyi mu fefe raba a baba nun a nga be. ¹³ Na kui, wo Ala xa seriye matandima wo xa naamunyi saabui ra, wo man fa nee nan masenma wo xa die be. Wo na fe mooli gbege nan nabama, bafe yi ra.»

¹⁴ Isa man naxa pama xili, a a masen e be, «Wo birin xa wo tuli mati n na, wo xa fahaamui soto. ¹⁵⁻¹⁶ Donse naxan keli a fari ma, a so mixi fate i, a sese mu na naxan noma a kanyi findide mixi seniyyentare ra. Fe kobi naxee kelima mixi boje ma, nee nan a kanyi findima mixi seniyyentare ra.»

¹⁷ Isa to bara keli pama xun, a so banxi, a foxirabiree naxa a maxorin yi taali woyenyi ma. ¹⁸ A naxa a masen e be, «Yaxa wo fan mu fahaamui soto? Wo mu a kolon, a donse yo keli a fari ma, a so mixi fate i, na mu noma a kanyi findide mixi seniyyentare ra? ¹⁹ Barima na mu soma boje xa kui, a goroma furi ne, a fa mini mixi fate i.» Na kui, Isa a masen ne, a donse birin seniyyen. ²⁰ A man naxa a masen, «Fe kobi naxan kelima mixi boje ma, na nan a kanyi findima mixi seniyyentare ra. ²¹ Barima xaxili kobi fatanma mixi boje nan na, alo langoepa, mure, faxe tife, ²² yene, wasatareya, paaxui, yanfanteya, jengeya, tone, konbi, yete igboe, nun daxuna. ²³ Na fe kobie birin kelima mixi boje nan ma, e a kanyi findi mixi seniyyentare ra.»

Siriya Fenisiya gine xa danxaniya
(Matiyu 15:21-28)

²⁴ Isa naxa keli menni, a siga Tire boxi ma. A naxa so a yigiyade. A mu nu wama mixi yo xa a yire kolon, konoo a mu no a noxunde. ²⁵ Gine nde nu na, jinne nu naxan xa di gine foxo ra. A to Isa xa fe me, a naxa fa a yire, a suyidi a be. ²⁶ Yuwifi xa mu nu yi gine ra, a nu barixi Siriya Fenisiya ne. A naxa Isa

mayandi, a xa jinne keri a xa di gine fɔxɔ ra. ²⁷ Isa naxa a yaabi, «A lu dimɛe nan singe xa e dege, barima a mu lan taami xa ba dimɛdie yi ra, a sa baree bun.» ²⁸ Gine fan naxa a yaabi, «Marigi, i nɔndi, kɔnɔ baredi naxee na teebili bun ma, e fan dimɛe xa donse donma naxan birama bɔxi.» ²⁹ Isa naxa a fala a bɛ, «I xa yaabi xa fe ra, siga, jinne bara gbilen i xa di gine fɔxɔ ra.» ³⁰ Gine to gbilen a xɔnyi, a naxa a xa di li a saxi sade ma, jinne bara gbilen a fɔxɔ ra.

Isa tulixɔri boboxi rayalanfe

³¹ Isa naxa keli Tire bɔxi, a dangi Sidɔn, a gbilen Galile baa mabiri, Taa Fu bɔxi ma. ³² E naxa fa tulixɔri nde ra a xɔn ma, wɔyɛnfe xɔrɔxɔxi naxan ma, e Isa mayandi a xa a bɛlɛxɛ sa a ma. ³³ Isa naxa tulixɔri tongo pama yire, e sa ti e xati ma. Isa naxa a bɛlɛxɛsolee raso tulixɔri tulie kui, a a yetɛ kan deye sa a nɛnyi ma. ³⁴ A naxa a ya rate koore, a a pɛngi rate a belebele ra. A fa a fala tulixɔri bɛ, «Efafata!» Na nan falaxi e xa xui, «I xa rabi!» ³⁵ A tulie naxa fe mɛ keren na, a nɛnyi fan naxa keli, a naxa wɔyɛn fɔlɔ a fanyi ra.

³⁶ Isa naxa e yamari, a e naxa yi fe fala mixi yo bɛ. Kɔnɔ hali Isa to nu tɔnyi dɔxɔma e ma kiyoki, e tan nu sigama a xa xibaaru fala ra nan tui. ³⁷ E nu bara kaaba ki fanyi, e nu a fala, «A fe fanyi mɔɔli birin nabama! A a niyama tulixɔri xa fe mɛ, boboe fan xa wɔyɛn!»

8

Isa donse fife xɛmɛ mixi wulu naani ma (*Matiyu 15:32-39*)

¹ Na saxanyi, pama gbege man nu bara e malan. Donse to mu nu e yi ra, Isa naxa a fɔxirabiree xili, a a masen e bɛ, ² «N bara kinikini yi pama ma, barima a xi saxan nan yi ki, e na n yire. Donse yo mu e bɛ yi ki. ³ N na a fala ya, e xa siga e xɔnyi kaame ra e ma, e tɔɔrɔma nɛ kira xɔn ki fanyi. Ndee na e ya ma,

e kelide makuya.» ⁴ Isa fɔxirabiree naxa a yaabi, «Taami sɔtɔma di yi wula kui naxan yi pama wasama?»

⁵ Isa naxa e maxɔrin, «Taami gundi yeri na wo yi?» E naxa a yaabi, «Solofere.»

⁶ Isa naxa a fala pama bɛ e xa dɔxɔ bɔxi. A naxa na taami gundi solofere tongo, a Ala nuwali sa. A to e igira, a naxa e so a fɔxirabiree yi ra, e xa e itaxun pama ma. E fan naxa a raba na ki. ⁷ Yɛxɛ lanma ndee fan nu na e yi ra. Isa to Ala nuwali sa e xa fe ra, a naxa a fala, a e fan xa itaxun. ⁸ Nama naxa a dege han e wasa. Donse dɔnxɔɛ fan naxa matongo han debe solofere naxa rafe. ⁹ Mixi wulu naani pɔndɔn nan nu na naa. Isa to e ragbilen, ¹⁰ a naxa te kunkui kui keren na, e nun a fɔxirabiree naxa siga Dalamana bɔxi ma.

Farisenie nun Sadusenie xa danxaniyatarepa

(*Matiyu 16:1-12*)

¹¹ Farisenie naxa fa, e nun Isa naxa wɔyɛn fɔlɔ. E to nu wama a matofe, e naxa a maxɔrin a xa tɔnxuma makaabaxi nde masen e bɛ kelife koore ma. ¹² Na naxa Isa bɔpɛ tɔɔrɔ ki fanyi. A naxa a masen, «Munfe ra yi waxati mixie n maxɔrinma tɔnxuma makaabaxi ma? N xa nɔndi fala wo bɛ, tɔnxuma yo mu fima yi waxati mixie ma.» ¹³ Na xanbi a naxa keli e xun ma, a man baki kunkui kui girife ra naakiri ma.

¹⁴ A fɔxirabiree nu bara nɛemu fade taami nde ra e xun. Taami gundi keren peti nan nu na e yi ra kunkui kui. ¹⁵ Isa naxa yi matintin e ra, «Wo wo yetɛ ratanga Farisenie nun Herode xa lɛbini ma.» ¹⁶ E naxa so wɔyɛnfe e bore bɛ na fe ma, a a na falaxi nɛ barima taami mu na e yi ra. ¹⁷ Isa to e xa wɔyɛnyi kolon, a naxa a masen e bɛ, «Wo taami fe falama wo bore bɛ munfe ra? Han ya wo mu xaxili sɔtɔ, wo mu fe fahaamu? Wo xaxili mu rabixi? ¹⁸ Ya na wo bɛ, kɔnɔ wo mu se toma. Tuli na wo bɛ, kɔnɔ wo mu fe mɛma. Wo nɛemuxi nɛ? ¹⁹ N taami gundi suuli

itaxun mixi wulu suuli ma dennaxe, wo debe yeri rafe taami dɔnxɔe ra?» E naxa a yaabi, «Fu nun firin.» ²⁰ «N man to taami gundi solofere itaxun xeme wulu naani ma, wo debe yeri rafe taami dɔnxɔe ra?» E naxa a yaabi, «Solofere.» ²¹ A fa e maxorin, «Han ya wo mu fahaamui sɔtɔ?»

Dɔnxui rayalanfe

²² E to so Betesayida, mixie naxa fa dɔnxui nde ra Isa xɔn, e a mayandi a xa a belexe sa a ma. ²³ Isa naxa dɔnxui belexe suxu, a mini a ra taa fari ma. A naxa a deye sa a ya ma, a a belexe sa a ma, a fa a maxorin, «I se nde toma?» ²⁴ Dɔnxui naxa a ya rabi, a fa a fala, «N bara mixie to jere ra, kɔnɔ e luxi alɔ wuri bilie.» ²⁵ Isa man naxa a belexe sa a ya ma. Dɔnxui to a ya rabi sɔnɔn, a nu bara yalan, a se birin igbema a fanyi ra. ²⁶ Na temui, Isa naxa a fala a be, «Gbilen i xɔnyi keren na, hali i mu so taa kui.»

Piyeri Isa kolonfe Ala xa Mixi Sugandixi ra

(Matiyu 16:13-20, Luki 9:18-21)

²⁷ Isa nun a fɔxirabiree man naxa mini sigafe ra taa naxee na Sesareya Filipi rabilinyi. Kira xɔn, Isa naxa a fɔxirabiree maxorin, «Mixie munse falama n ma fe ra? Nde lanxi n ma?» ²⁸ E naxa a yaabi, «Ndee a falama, Annabi Yaya Xunxa. Ndee a falama, Annabi Eliya, xa na mu a ra namipɔnmɛ gbete.» ²⁹ Isa man naxa e maxorin, «Kɔnɔ wo tan naxe di? Nde n na?» Piyeri naxa a yaabi, «Ala xa Mixi Sugandixi nan na i ra.» ³⁰ Isa naxa a matintin e ra, a e naxa a xa fe fala mixi yo be.

Isa a xa faxe nun marakeli xa fe masenfe

(Matiyu 16:21-28, Luki 9:22)

³¹ Isa naxa a masen folɔ e be, a fo Adama xa Di xa tɔɔre gbege sɔtɔ. Yuwifie xa forie, sɛrɛxɛdube kuntigie, nun sɛriye karamɔxɔe mu lama a ra, e a faxa, kɔnɔ xi saxan dangi xanbi, a man kelima nɛ faxe ma. ³² A naxa yi wɔyenyi birin masen e be a fiixe ra. Piyeri to a

bendun, e sa ti e xati ma, a naxa so wɔyɛnfe Isa ma, a xa ba na mɔoli falafe. ³³ Kɔnɔ Isa naxa a ya rafindi a fɔxirabiree ma, a fa a fala Piyeri be, «Keli n ya i, i tan Sentanɛ! I xaxili mu tixi Ala fee xa ra, a tixi adama fee nan na.»

³⁴ Na xanbi, Isa naxa jama xili a nun a fɔxirabiree, a a masen e be, «Xa mixi wa birafe n fɔxɔ ra, a xa tondi a yete ma, a tin tɔɔre nun faxe ra, a bira n fɔxɔ ra. ³⁵ Mixi naxan wama a yete rakisife, na kanyi lɔɛma nɛ. Naxan a yete ralɔɛma n tan ma fe ra a nun n ma xibaaru fanyi xa fe ra, na kanyi kisima nɛ. ³⁶ Dunija birin sɔtɔe munse fanma mixi ma, xa a sigama yahannama? ³⁷ Fe mundun na, mixi nɔma a xa ariyanna masarade naxan na? ³⁸ Naxan yo yaagima n tan nun n ma wɔyenyi xa fe ra yi waxati mixi kobie nun yunubitɔee tagi, n tan Adama xa Di fama n Baba xa nɔre kui temui naxe n nun maleke seniyenxie, n fan yaagima nɛ na kanyi xa fe ra.»

9

¹ Isa man naxa a masen e be, «N xa nɔndi fala wo be, mixi ndee tixi wo ya ma be, naxee mu faxama fo e Ala xa mangeya niini to fa ra senbe kui.»

Isa nɔɔfe

(Matiyu 17:1-13, Luki 9:28-36)

² Xi senni dangi xanbi, Isa naxa Piyeri, Yaki, nun Yaya xanin e doro ma geya itexi nde fari. Menni Isa naxa masara, a nɔɔ e ya xɔri. ³ A xa sosee naxa fiixe a mɔoli nde ra naxan mu toma dunija ma. ⁴ Annabi Eliya nun Annabi Munsa naxa mini fɔxirabiree ya xɔri, e naxa e to naa e nun Isa wɔyɛnfe.

⁵ Piyeri naxa a fala Isa be, «Karamɔxɔ, fe fanyi na a ra muxu to na be yi ki. Muxu xa lingira saxan yailan, keren i gbe, keren Annabi Munsa gbe, keren Annabi Eliya gbe.» ⁶ Piyeri na fala nɛ a to mu nu sese kolon a naxan falama,

barima a tan nun a booree nu bara gaaxu ki fanyi ra. ⁷ Na xanbi, nuxui naxa goro e xun ma, xui nde naxa mini nuxui kui, a a masen, «N ma Di maxanuxi nan yi ki. Wo wo tuli mati a ra.» ⁸ Na ikoroxi ra, Isa foxirabiree to e ya rage, e mu mixi yo to e yire fo Isa.

⁹ E to nu na gorofe geya fari, Isa naxa a matintin e ra, e fe naxan toxi e ya ra, e naxa a fala mixi yo be, han beemanun Adama xa Di xa keli faxe ma. ¹⁰ E naxa na ragata e xaxili ma, e nu e bore maxorin, «A to a fala a a kelima faxe ma, na munse masenxi?»

¹¹ E naxa Isa maxorin, «Munfe ra seriye karamoxoe a falama a fo Annabi Eliya nan singe xa fa?» ¹² A naxa a masen e be, «Nondi na a ra. Annabi Eliya nan singe fama yati, a fe birin yailan. A man sebexi munfe ra, a fo Adama xa Di xa toore gbege soto, mixie a mabere? ¹³ Kono n xa a fala wo be, Annabi Eliya nan bara fa, kono e bara e waxonfe birin niya a ra, alo a xa fe sebexi ki naxe.»

*Isa jinne kerife dimedi foxo ra
(Matiyu 17:14-23, Luki 9:37-45)*

¹⁴ Na xanbi, e naxa sa foxirabire booree li, e nun seriye karamoxoe nu na xoroxofe e xa woyenyie kui, nama gbege fan nu na e rabilinyi. ¹⁵ Nama fefe Isa to, e naxa kaaba, e e gi, e xa sa a xebu. ¹⁶ Isa naxa e maxorin, «Wo nun yee na woyenfe yi mooli ra munfe ma?» ¹⁷ Xeme nde naxa a yaabi nama tagi, «Karamoxo, n faxi n ma di xeme nan na i xon, barima jinne na a foxo ra naxan bara a de bobo. ¹⁸ A na keli a ra dede, a a rabirama ne boxi, a de xunfe nu fa mini, a nu a jinyi raxin, a fate birin xoroxo a ra. N bara i foxirabiree mayandi e xa yi jinne keri a foxo ra, kono e mu no.»

¹⁹ Isa naxa e yaabi, «Wo tan danxaniyare bonsoe, n xa lu wo seeti ma han mun temui? N xa ti wo bun ma han mun loxo? Wo fa na di ra n xon.» ²⁰ E naxa fa a ra a xon. Ninne to Isa to, a naxa di rabira keren na, a nu fa a mapindigilin boxi, a de

xunfe nu mini. ²¹ Isa naxa a baba maxorin, «Yi rabama a ra kabi mun temui?» A naxa a yaabi, «Kabi a dimedi temui. ²² Sanmaya wuyaxi yi jinne a rabirama te xora, xa na mu ye, alako a xa a faxa. Kono xa i noma fe nde ra, muxu mali. Kinikini muxu ma!» ²³ Isa naxa a masen a be, «I naxe, xa n noma. Fefe mu na naxan mu noma rabade mixi be xa danxaniya na a be.» ²⁴ Di baba fan naxa a xui ite keren na Isa mayandife ra, «Danxaniya na n be, kono n mali n ma danxaniyatarepa xa fe ra!»

²⁵ Isa to jama to, e fafe e gi ra, a naxa woyen jinne ra, «I tan jinne naxan bara yi di de bobo, i a tuli xori, n bara i yaamari, gbilen a foxo ra, i man naxa a tooro sonon!»

²⁶ Ninne naxa sonxo, a di raketun a ra a jaaxi ra, a fa gbilen a foxo ra. Di naxa lu alo a faxaxi ne. Mixi gbege naxa a fala, «A bara faxa.»

²⁷ Kono Isa naxa a suxu a belexe ma, a a rakeli, di fan naxa ti.

²⁸ Isa to so banxi, a foxirabiree naxa a maxorin e doro ma, «Munfe ra muxu tan mu no na jinne keride?» ²⁹ Isa naxa a masen e be, «Yi jinne mooli tan kerima mixi foxo ra Ala maxandi nan tun na.»

Isa a xa faxe nun marakeli xa fe masenfe sanmaya firin nde

(Matiyu 17:22-23, Luki 9:43-46)

³⁰ E naxa keli menni, e Galile boxi igiri. Isa mu nu wama mixie xa a yire kolon, ³¹ barima a nu na a foxirabiree xaranfe ne. A naxa a masen e be, «Adama xa Di sama ne mixie belexe, e a faxa. A xa faxe xi saxan dangi xanbi, a man kelima ne faxe ma.» ³² Kono a foxirabiree mu a xa woyenyi fahaamu, e man mu suusa a maxorinde.

Mixi naxan tide gbo

(Matiyu 18:1-5, Luki 9:46-48)

³³ E naxa so Kaperenam. E man to so banxi kui, Isa naxa e maxorin, «Wo nu na woyenyi mundun kira xon?» ³⁴ Kono e mu sese fala, barima e to nu woyenma e bore be kira xon, e nu wama a kolonfe ne naxan tide

gbo e ya ma. ³⁵ Na kui, Isa to a magoro, a naxa yi mixi fu nun firin xili, a a masen e be, «Xa mixi yo wa findife yarerati ra, fo na kanyi xa findi birin xa xanbirati ra, a findi birin hayi fanma ra.»

³⁶ Isa naxa dimedi nde tongo, a a ti e tagi. A naxa dimedi doxo a san ma, a fa a masen a foxirabiree be, ³⁷ «Mixi yo naxan yi dimedi mooli rasenema n xili ra, na kanyi bara n tan yete yati rasene. Mixi yo n nasene, na kanyi mu n tan gbansan xa rasenexi. A bara n xema fan nasene.»

*Findife Isa foxirabire ra
(Luki 9:49-50)*

³⁸ Yaya naxa a fala a be, «Karamoxo, muxu bara xeme nde to a jinne kerima mixi foxo ra i xili saabui ra. Muxu bara kata a xa ba na ma, barima a mu biraxi won foxo ra.» ³⁹ Isa naxa a masen, «Wo naxa a raton, barima mixi yo kaabanako raba n xili saabui ra, na kanyi mu noma fe paaxi falade n ma fe ra mafuren. ⁴⁰ Na kui, mixi naxan mu a ikelixa won xili ma, a kanyi na won be ne. ⁴¹ Mixi yo wo ki ye n xili ra wo to biraxi Ala xa Mixi Sugandixi foxo ra, n xa nondi fala wo be, na kanyi mu ganma a baraayi ra muku.»

*Maratantanyi saabui
(Matiyu 18:6-9, Luki 17:1-2)*

⁴² «Mixi yo yi mixi xuri keren natantan, naxan danxaniyaxi n ma, a fisa na kanyi be geme binye xa xiri a konyi ra, a rasin baa ma. ⁴³⁻⁴⁴ Xa i belexe findi i ratantanse ra, a bolon. I sofe ariyanna i belexe keren bolonxi, na fisa i be dine i belexe firin luxi na, i fa siga yahannama, te mu xubenma dennaxe. ⁴⁵⁻⁴⁶ Xa i sanyi findi i ratantanse ra, a bolon. I sofe ariyanna i sanyi keren bolonxi, na fisa i be dine i sanyi firin luxi na, i fa woli yahannama. ⁴⁷ Xa i ya findi i ratantanse ra, a ba na. I sofe ariyanna i ya keren kanaxi, na fisa i be dine i ya firin luxi na, i fa

woli yahannama, ⁴⁸ kuli mu faxama dennaxe, te fan mu xubenma.»

(Matiyu 5:13, Luki 14:34-35)

⁴⁹ «Te sama ne mixi birin ma, alo foxe sama donse ma ki naxe. ⁵⁰ Foxe findixi fe fanyi nan na, konon xa foxe mexemexenyi bara ba, a fa mexemexenma di? Foxe xa lu wo i, wo xa lu bonesa kui wo bore tagi.»

10

*Futi nun fatanyi
(Matiyu 19:1-9, Luki 16:18)*

¹ Isa naxa keli menni, a siga Yudaya bonxi a nun Yuruden naakiri ma. Nama gbegebe man naxa e malan a yire, a fan naxa e kawandi folo, alo a nu darixi a ra ki naxe.

² Farisenie naxa fa Isa yire alako e xa gantanyi te a be. E naxa a maxorin, «A daxa xeme xa mee a xa gine ra?» ³ Isa naxa e yaabi, «Annabi Munsa wo yamari munse ra?» ⁴ E fan naxa a yaabi, «Annabi Munsa a fala ne, a xa xeme wa mefe a xa gine ra, a xa fatan keedi nan nafala, a fa mee gine ra.»

⁵ Isa naxa a masen e be, «Annabi Munsa yi yaamari sebexi ne wo be wo xaxili to xoroxo. ⁶ Konon dunjina folo folo ra, Ala naxa xeme nun gine daa. ⁷ «Na kui, xeme kelima a baba nun a nga xun ma, a a xa gine xa futi xiri, ⁸ e firin findi keren na.» Na nan a toxi, mixi firin xa mu e ra sonon, e firin bara findi keren na. ⁹ Ala bara naxee xiri e boore ra, adama naxa e rafatan.»

¹⁰ E to so banxi, Isa foxirabiree man naxa a maxorin na masenyi ma. ¹¹ Isa naxa a masen e be, «Mixi yo mee a xa gine ra, a sa gbete doxo, a kanyi bara yene raba. ¹² Xa gine fan mee a xa xeme ra, a sa doxo xeme gbete xon, a fan bara yene raba.»

*Isa nun dimedie
(Matiyu 19:13-15, Luki 18:15-17)*

¹³ Mixie nu fafe dimedie ra Isa xon, alako a xa a belexe sa e ma, konon a foxirabiree naxa woyen na mixie ma. ¹⁴ Isa to na fe to, a naxa xonon, a fa a masen a foxirabiree be,

«Wo a lu dimedie xa fa n yire. Wo naxa tonyi dɔxɔ e ma, barima naxee maniyaxi e ra, nee nan soma Ala xa mangeya niini bun ma. ¹⁵ N xa nɔndi fala wo be, mixi naxan mu tinma Ala xa mangeya niini ra alo dimedi, na kanyi mu soma Ala xa mangeya niini bun ma feo!» ¹⁶ A naxa dimedie dɔxɔ a san ma, a a belexe sa e ma, a duba e be.

Segetala bannaxi

(Matiyu 19:16-30, Luki 18:18-30)

¹⁷ Isa to nu bara kira suxu, xeme nde naxa fa a gi ra a fɔxɔ ra, a a xinbi sin a bun ma. A naxa Isa maxɔrin, «Karamɔxɔ fanyi, a lan n xa munse raba alako n xa abadan kisi sɔtɔ ke ra?» ¹⁸ Isa naxa a masen a be, «Munfe ra i n xilima karamɔxɔ fanyi? Mixi yo mu fan. Ala keren peti nan fan. ¹⁹ I seriye kolon: «I naxa faxe ti. I naxa yene raba. I naxa mure ti. I naxa mixi tɔɔpɛge. I naxa fu mixi ma. I baba nun i nga binya.»

²⁰ Xeme naxa Isa yaabi, «Karamɔxɔ, n bara na birin nabatu kafi n dimedi temui.» ²¹ Isa naxa xeme mato, a naxa a xanu. A naxa a masen a be, «Fe keren nan fa luxi i be. Siga, se naxan birin na i yi ra, i sa a mati, i a kɔbiri fi setaree ma. Na kui, i fama bannaya sɔtɔde ariyanna. I na na raba, fa, i bira n fɔxɔ ra.» ²² Xeme to na woyenyi me, a naxa siga sunnunyi kui, barima harige gbegbe nu na a yi ra.

²³ Isa naxa a ya rage a rabilinyi, a fa a masen a fɔxirabiree be, «Sofe Ala xa mangeya niini bun ma, a xɔrɔxɔ naafuli kanyie be ki fanyi!» ²⁴ A fɔxirabiree naxa kaaba a xa woyenyi ma, kɔnɔ Isa man naxa a masen e be, «N ma die, sofe Ala xa mangeya niini bun ma, a xɔrɔxɔ ki fanyi! ²⁵ Nɔxɔme so nɔxun senbe yale ra, dine bannamixi sofe ra Ala xa mangeya niini bun ma.» ²⁶ Isa fɔxirabiree de naxa ixara ki fanyi ra, e nu e bore maxɔrin, «Nde fa nɔma kisode fa?» ²⁷ Isa naxa e mato, a fa a masen e be, «Adama mu nɔma a

yeɛe rakiside, kɔnɔ Ala tan nɔma fe birin na.»

²⁸ Piyeri naxa woyen folo Isa be, «A mato, muxu bara keli se birin xun ma, muxu bira i fɔxɔ ra.» ²⁹ Isa naxa a masen, «N xa nɔndi fala wo be, mixi yo naxan na keli a xa se nde xun ma n tan nun n ma xibaaru fanyi xa fe ra, a findi banxi ra ba, xunya ba, taarae ba, baba ba, nga ba, die ba, bɔxie ba, ³⁰ na kanyi fama na birin nɔxɔe keme keme nan sɔtɔde. Fɔxɔee yo, xunya yo, taarae yo, babae yo, ngae yo, bɔxie yo, a e sɔtɔma yi dunja ma a nun naxankate ra, a man fa abadan kisi sɔtɔ aligiyama. ³¹ Yarerati wuyaxi fama findide xanbiratie ra, xanbiratie fan findi yareratie ra.»

Isa a xa faxe nun marakeli xa fe masenfe sanmaya saxan nde

(Matiyu 20:17-19, Luki 18:31-34)

³² Isa nun a fɔxirabiree naxa kira suxu tefe Darisalamu, Isa tixi e ya ra. A fɔxirabiree nu kɔntɔflixi, naxee fan nu biraxi e fɔxɔ ra, nee fan nu gaaxuxi. Isa man naxa a fɔxirabiree fu nun firin xun lan, a so fe tagi rabafe e be naxan fama a tan lide. ³³ A naxa a masen, «Wo a mato, won na tefe Darisalamu ne yi ki. Adama xa Di sama ne serexedube kungie, nun seriye karamɔxɔe belexe, e a makiiti faxe kiiti ra, e a so kaafirie yi ra. ³⁴ E a mayelema ne, e deye bɔxun a ma, e a bɔnbɔ sebere ra, e man fa a faxa. Kɔnɔ a xa faxe xi saxan dangi xanbi, a man kelima ne faxe ma.»

Sebede xa die xa maxɔrinyi

(Matiyu 20:20-28, Luki 22:24-47)

³⁵ Na xanbi, Sebede xa die, Yaki nun Yaya, e naxa e maso Isa ra, e a fala a be, «Karamɔxɔ, muxu wama a xɔn ma ne, muxu na fe naxan yo maxɔrin i ma, i xa na raba muxu be.» ³⁶ Isa naxa e maxɔrin, «Wo wama n xa munse raba wo be?» ³⁷ E naxa a yaabi, «Tin muxu be, keren xa dɔxɔ i yirefanyi ma, boore fan xa dɔxɔ i kɔla ma i xa nɔre kui.» ³⁸ Isa naxa a masen e be, «Wo mu a kolon wo fe naxan maxɔrinfe. Wo nɔma tinde tɔɔre ra, alo n tan tinma a ra

ki naxe? Wo noma tide toore ya i naxan fafe n lide?»³⁹ E naxa a yaabi, «Muxu noma.» Isa fan naxa a fala e be, «Wo fan yati fama jaxankate sotode alo n tan. Wo fan fama tide n ma toore bun ma naxan fafe n lide.⁴⁰ Kono dɔxɔfe n yirefanyi nun n koola ma, na mu fatanma n tan xa ra. Na na mixie nan be, a ragataxi naxee be.»

⁴¹ Foxirabire fu donxɔe to na fe me, e boje naxa te folo Yaki nun Yaya ma.⁴² Isa naxa e xili a yire, a a masen e be, «Wo a kolon, naxee kolonxi pamanɛ mangɛe ra, e mixie yamarima a xɔɔxɔe ra, e e senbe raminima e ma alako e xa mangɛya xa kolon.⁴³ Kono a naxa lu na ki wo tan tagi. Mixi naxan wama a tide xa gbo wo ya ma, a xa findi wo malima nan na.⁴⁴ Mixi naxan wama findife wo xa yarerati ra, a kanyi xa findi birin xa konyi nan na.⁴⁵ Hali Adama xa Di a faxi na nan ma. A mu faxi xe mixie xa wali a tan be. A faxi ne alako a tan nan xa wali mixie be, a xa mixi gbegbe xunsara a xa faxe saabui ra.»

*Isa Yeriko donxui rayalanfe
(Matiyu 20:29-34, Luki 18:35-43)*

⁴⁶ E naxa so Yeriko. Isa nun a foxirabiree man to nu kelife naa, e nun pama gbegbe, Timeyo xa di xeme Baritimeyo nu dɔxɔxi kira de ra kule matide. Donxui nan nu a ra.⁴⁷ A to a me a Isa Nasaretika nan nu dangife naa, a naxa so a xilife a xui itexi ra, «Isa, Dawuda xa Di, kinikini n ma.»⁴⁸ Nama naxa woyen donxui ma a a xa a sabari, kono a jan naxa a xui ite dangi a singe ra, a nu xili ti, «Dawuda xa Di, kinikini n ma.»⁴⁹ Isa naxa ti, a a fala, «Wo a xili.» E naxa donxui xili, e a fala a be, «Limaniya! Keli, Isa na i xilife!»⁵⁰ Donxui naxa a xa donma binye wole keren na, a keli, a tukan, a siga Isa yire.⁵¹ Isa naxa a maxɔrin, «I wama n xa munse raba i be?» Donxui naxa a yaabi, «Karamɔxo, n wama ne n ya xa se to.»⁵² Isa naxa a masen a be, «Siga, i xa danxaniya bara i rakisi.» A ya naxa se to keren na, a fa bira Isa foxo ra kira xon.

11

*Isa sofe Darisalamu
(Matiyu 21:1-11, Luki 19:28-44,
Yaya 12:12-16)*

¹ E to makore Darisalamu ra, e na Betifage nun Betani yire li, Oliwi geya mabiri, Isa naxa a foxirabire mixi firin xee,² a a fala e be, «Wo xa so taa kui naxan na yare. Wo nefɛ so naa, wo sofale lanma lima a xirixi na, mixi singe mu nu dɔxo naxan fari. Wo xa a fulun, wo fa a ra n xon ma.³ Xa mixi nde fa sa wo maxɔrin, «Wo a fulunfe munfe ra,» wo xa a yaabi, «Marigi nan hayi na a ma. A a ragbilenma ya.»

⁴ E to siga, e naxa a li sofale lanma xirixi naade nde seeti ma kira de ra. E to a fulun,⁵ mixi naxee nu tixi naa, e naxa e maxɔrin, «Wo munse rabafe, wo to yi sofale lanma fulunxi?»⁶ E naxa e yaabi alo Isa a masen e be ki naxe. Nee fan naxa e lu e xa siga.⁷ E to fa sofale lanma ra Isa xon, e naxa e xa donmae sa a fari, Isa fa a magoro a ma.

⁸ Mixi gbegbe naxa e xa donmae itala kira xon ma, ndee fan naxa fense sege, e nee fan sa kira xon ma Isa binyafe ra.⁹ Nama naxee nu jerefe Isa ya ra, a nun naxee nu jerefe a xanbi ra, e birin nu e xui itefe, e a fala,

«Tantui na won Nakisima be!
Baraka na a be naxan fafe Marigi xili ra!

¹⁰ Baraka na won Baba Dawuda xa mangɛya be naxan na fafe!

Tantui na won Nakisima be naxan na koore ma!»

¹¹ Isa to so Darisalamu, a naxa siga hɔɔmɔbanxi kui. A to ge naa rabilinyi birin matode, e nun a foxirabire mixi fu nun firinyie naxa siga Betani, barima kɔe nu bara so.

*Isa xore bili dankafe
(Matiyu 21:18-22)*

¹² Na kuye iba, e to nu kelife Betani, kaame naxa Isa suxu.¹³ A to xore bili nde to, a ndedi makuyaxi e ra, a burexe na a kon na, a naxa sa na mato, xa a noma a bogi nde masotode. Kono a to makore xore

bili ra, a mu sese li a kɔn na fo a burexe, barima xɔre bogi temui mu nu a lixi. ¹⁴ Isa naxa a fala xɔre bili be, «Mixi yo naxa i tan bogi don sɔnɔn!» A fɔxirabiree fan naxa a xui me.

Isa sarematie kerife hɔrɔmɔbanxi kui

(Matiyu 21:12-17, Luki 19:45-48, Yaya 2:13-16)

¹⁵ E to siga Darisalamu, Isa naxa so hɔrɔmɔbanxi kui, a sarematie nun saresoe kerɔ fɔlɔ, naxee nu na naa. A naxa kɔbiri masaree xa teebilie nun ganbe matie xa dɔxɔsee rabira. ¹⁶ A man mu tin mixi yo xa dangi hɔrɔmɔbanxi sansanyi kui, e na findi e xa kote maxanin kira ra. ¹⁷ A naxa e kawandi, a a masen, «A mu seɓexi xe, <N ma banxi xili falama ne, si birin ma salide banxi>? Kɔnɔ wo tan bara a findi mupetie dɔxɔde ra.» ¹⁸ Serexedube kuntigie nun seriye karamɔxɔe to yi fe me, e naxa feere fen fɔlɔ e nɔma Isa faxade ki naxe. E nu gaaxuxi a ya ra, barima a nu jama birin de ixarama a xa kawandi ra. ¹⁹ Nunmare to so, Isa nun a fɔxirabiree man naxa keli taa kui.

Xɔre bili xare nun Ala maxandife

(Matiyu 21:20-22)

²⁰ Na kuye iba, e to nu dangife, a fɔxirabiree naxa xɔre bili to a bara xara han a sanke. ²¹ Piyeri to ratu, a naxa a fala Isa be, «Karamɔxɔ, a mato, i xɔre bili naxan danka, a bara xara ghen.»

²² Isa naxa a masen e be, «Wo xa danxaniya Ala ma. ²³ N xa nɔndi fala wo be, xa wo a fala yi geya be, <Keli be, i sa sin baa ma,> xa na kanyi mu siike a bɔne ma, a la a ra, a naxan falaxi a rabama ne, na fe rabama ne na kanyi be. ²⁴ Na nan a ra, n xa a fala wo be, wo na Ala maxandi fefe ra, xa wo la a ra a wo bara a sɔtɔ, wo a sɔtɔma ne. ²⁵⁻²⁶ Wo na ti Ala maxandide temui naxe, xa fe nde na wo nun mixi nde tagi, wo xa dipe a ma, alako wo Baba naxan na ariyanna, a fan xa dipe wo xa yunubie ma.»

Isa walima nde xa yaamari ma?

(Matiyu 21:23-27, Luki 20:1-8)

²⁷ E man naxa so Darisalamu. Isa to nu a perefe hɔrɔmɔbanxi kui, serexedube kuntigie, seriye karamɔxɔe, nun Yuwifie xa forie naxa fa a yire, ²⁸ e a maxɔrin, «I yi fee rabama nde xa yaamari ma? Nde yi senbe fixi i ma, i xa yi fee raba?» ²⁹ Isa naxa e yaabi, «N fan xa wo maxɔrin fe keren ma. Xa wo n yaabi, n a falama ne wo be n yi fee rabama naxan ma yaamari ma. ³⁰ Yaya to nu mixie xunxama ye xɔra, Ala nan a xexi ba, ka adama? Wo n yaabi.»

³¹ Na kui e naxa so wɔyɛnfe e bore tagi, «Xa won na a yaabi, won naxe, <Ala,> a a falama ne won be, <Munfe ra wo mu fa la a ra?> ³² Kɔnɔ won na a yaabi, <Adama,> na fan findima fe nan na won be.» E nu gaaxuxi jama nan ya ra, barima birin Yaya mapɔxunxi namijɔnme yati nan na. ³³ Na kui, e naxa Isa yaabi, «Muxu mu a kolon.» Isa fan naxa a masen e be, «N fan mu a falama wo be n yi fee rabama naxan ma yaamari ma.»

12

Bɔxi rawali naaxie xa taali

(Matiyu 21:33-46, Luki 20:9-19)

¹ Isa man naxa so taali wɔyɛnyie falafe e be, a a masen, «Xeme nde naxa weni bilie si. A naxa tete rabilin bɔxi ra, a baye ti, a yili ge weni bogi bunduma dennaxe. Na xanbi, a naxa na heri bɔxi rawalie ma, a fa biyaasi.»

² «Weni bogi ba temui to a li, bɔxi kanyi naxa konyi nde xee bɔxi rawalie xɔn ma, e xa weni bogi nde so a yi ra. ³ Kɔnɔ, bɔxi rawalie naxa na konyi suxu, e a bonbo, e a ragbilen a belexe igeli ra.»

⁴ «Bɔxi kanyi man naxa konyi gbete xee e xɔn ma. E naxa na fan bonbo a xunyi ma, e a konbi a mayaagixi ra. ⁵ Bɔxi kanyi man to mixi gbete xee, e naxa na tan faxa. Bɔxi kanyi mixi wuyaxi gbete xee

ne e xon ma na ki. E naxa ndee bonbo, e ndee faxa.»

⁶ «Boxi kanyi xa di xanuxi kerenyi nan nu fa luxi. A donxoe ra, a naxa na xee e xon ma, barima a nu bara a fala, <E n ma di tan binyama ne.> ⁷ Konon yi boxi rawalie naxa a fala e bore be, <Yi nan na ke tongoma ra, wo fa, won xa a faxa alako ke xa findi won gbe ra.> ⁸ E naxa a suxu, e a faxa, e fa a woli tete xanbi ra.»

⁹ «Na kui, boxi kanyi munse rabama fa? A sigama ne naa, a boxi rawalie faxa, a a xa boxi so mixi gbetee yi. ¹⁰ Wo mu nu yi masenyi xaran Kitaabui kui?

<Banxitie mee geme naxan na, a bara findi tuxui geme hagige ra.

¹¹ Marigi foxi nan a ra.

Fe makaabaxi nan ya won be.»

¹² A nu woyenfe naxee be, e naxa a kolon a Isa yi taali woyenyi masenxi e tan nan be. E nu katafe e xa a suxu, konon e nu gaaxuxi jama nan ya ra. Na kui, e naxa keli a xun, e siga.

*Gantanyi tefe Isa be duuti xa fe ra
(Matiyu 22:15-22, Luki 20:20-26)*

¹³ E naxa Fariseni nun Herode foxirabire ndee xee Isa xon alako e xa gantanyi te a be, e xa a masoto woyenyi kui. ¹⁴ E to siga a yire, e naxa a fala a be, «Karamoxo, muxu a kolon nondi fale nan i ra. I mu gaaxuma mixi yo xon, barima i mu mixi rafisama e booree be. I mixie xaranma Ala xa kira nan na a nondi ki ma. A lanma ka a mu lanma muxu xa duuti fi Roma mange ma? Muxu xa a fi, ka muxu naxa a fi?»

¹⁵ Isa to e xa filankafuina kolon, a naxa e yaabi, «Wo katafe n masotode munfe ra? Wo fa gbeti kobiri kole keren na n xon ma, n xa a mato.»

¹⁶ E to fa keren na, a naxa e maxorin, «Nde xili nun misaali na yi kobiri kole ma yi ki?» E naxa a yaabi, «Roma Mange gbe.» ¹⁷ Isa naxa a fala e be, «Wo mange gbe ragbilen mange ma, wo Ala fan gbe ragbilen Ala ma.» E fan naxa kaaba Isa xa fe ma.

Sadusenie Isa maxorinfe faxamixie xa marakeli ma

(Matiyu 22:23-33, Luki 20:27-40)

¹⁸ Sadusenie, naxee a falama a faxamixie mu kelima faxe ma, e naxa fa yi maxorinyi ra Isa xon ma, ¹⁹ «Karamoxo, Annabi Munsa yi nan sebe muxu be Kitaabui kui, <Xa xeme nde taara faxa, a naxa a xa gine lu a mu di yo bari, a na xunya nan na gine doxoma, alako a xa bonsoe fi a taara ma.> ²⁰ Na kui, xeme nde naxa di xeme solofere soto. A xa di singe naxa gine doxo, a faxa, a mu bonsoe yo lu. ²¹ A xanbiratoe naxa na kaape gine tongo, konon a fan naxa faxa, a mu bonsoe yo lu. Na nan man naba na fan xanbiratoe ra. ²² Yi mixi solofere birin, e sese mu bonsoe lu. A donxoe ra, gine fan naxa faxa. ²³ Na kui, marakeli loxoe, na gine to doxoxi yi mixi solofere birin xon ma, a sa findima nde gbe ra?»

²⁴ Isa naxa a masen e be, «Wo mu Ala xa Kitaabui kolon, wo mu Ala senbe fan kolon. Wo xa tantanyi kelide xa mu na ki? ²⁵ Mixie na keli faxe ma marakeli loxoe, xeme mu gine doxoma, gine fan mu doxoma xeme xon. E luma ne alo malekee na ariyanna ki naxe. ²⁶ A falafe tan, a faxamixie mu kelima faxe ma, wo mu nu Annabi Munsa xa Kitaabui xaran, wuri bili xa fe falaxi dennaxe? Ala a masen ne a be, <N tan nan na Marigi Alatala ra, Ibrahim, Isiyaga, nun Yaxuba naxan batuma.> ²⁷ Faxamixie xa mu Ala batuma, fo naxee baloxi. Na tan findixi wo be tantanyi nan na.»

*Yaamari naxan tide gbo a birin be
(Matiyu 22:34-40, Luki 10:25-37)*

²⁸ Seriyee karamoxo nde naxa a maso e ra, a a tuli mati e xa woyenyi ra. A to a to a Isa bara yaabi fanyi fi, a naxa a maxorin, «Seriyee mundun tide gbo seriyee birin ya ma?» ²⁹ Isa naxa a yaabi, «A singe nan yi ki, <Isirayila, i tuli mati, won Marigi Ala, Marigi keren peti na a ra. ³⁰ I xa i Marigi Ala xanu i bope birin na, i nii birin na, i xaxili birin na, a nun

i senbe birin na.» ³¹ A firin nde nan yi ki, «I xa i ngaxakerenyi xanu alo i i yete xanuxi ki naxe.» Seriyε gbete yo mu na naxan dangi nee ra.»

³² Seriyε karamoxo naxa a fala Isa be, «I nondi, karamoxo. I bara nondi masen a Ala keren peti nan a ra, a boore mu na, fo a keren. ³³ Mixi xa a xanu a boje birin na, a xaxili birin na, a nun a senbe birin na. Mixi man xa a ngaxakerenyi xanu alo a a yete xanuxi ki naxe. Nee rabatufe dangi serexe gan daaxi nun serexe birin na.» ³⁴ Isa to a to, a a bara xaxilimaya yaabi fi, a naxa a masen a be, «A gbe mu luxi i xa so Ala xa mangeya niini bun ma.» Na xanbi, mixi yo mu suusa Isa maxorinde sonon.

Dawuda nun Ala xa Mixi Sugandixi

(Matiyu 22:41-46, Luki 20:41-44)

³⁵ Isa naxa kawandi ti folo horomobanxi kui. «Munfe ra seriyε karamoxoe a falama, a Ala xa Mixi Sugandixi findixi Dawuda xa di nan na? ³⁶ Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, Dawuda yete a masen ne, «Marigi bara a masen n Marigi be, «I magoro n yirefanyi ma, han beemanun n xa i yaxuie ragoro i sanyi bun.»»

³⁷ «Dawuda yete yati a falama a be, «N Marigi». Dawuda fa noma findide a baba ra di?»

Nama gbegebe nu e tuli matima a ra, a xa kawandi nu rafan e ma.

Diinela kobie
(Matiyu 23:1-39, Luki 11:37-52, 20:45-47)

³⁸ Isa naxa a masen e be a xa kawandi kui, «Wo wo yete ratanga seriyε karamoxoe ma. A rafan e ma e xa e manere guba xungbe ragoroxi e ma, mixie xa nu e xebu taa kui binye xebuie ra. ³⁹ E wama doxofo salide safe singee, e man xa binye soto xulunyi. ⁴⁰ E kaape ginεe harige mupama. E salima a xonkuye ra, alako mixie xa e to. Gbaloe naxan nagataxi e be, a gbo ki fanyi.»

Kaape gine xa hadiya
(Luki 21:1-4)

⁴¹ Isa naxa doxo salide kui, a ya rafindixi kobiri kankira ma, a nu mixie mato e kobiri sama a kui ki naxe. Bannamixi wuyaxi nu kobiri gbegebe safe. ⁴² Kaape gine misikiine fan to fa, a tan naxa kobiri kole firin sa naxee yusi mu gbo. ⁴³ Na kui, Isa naxa a foxirabiree xili, a a masen e be, «N xa nondi fala wo be, yi kaape gine misikiine xa kobiri saxi gbo dangi birin gbe ra naxee bara kobiri sa kankira kui. ⁴⁴ E tan xa hadiya kelixi e xa naafuli nan kui, konon yi kaape gine tan xa hadiya kelixi a xa baloe nan kui.»

13

Horomobanxi xa misaali
(Matiyu 24:1-2, Luki 21:5-6)

¹ Isa to mini horomobanxi, a foxirabire keren naxa a fala a be, «Karamoxo, yi banxie mato, e tixi geme xungbe naxee ra, e ti ki man tofanxi ki naxe!» ² Isa naxa a yaabi, «I yi banxi belebelee toxi? Yi geme keren mu luma a boore fari be, a birin nabirama ne.»

Maratantanyi, tɔɔɛ, nun jaxankats
(Matiyu 24:3-14, Luki 21:7-19)

³ Isa to nu magoroxi Oliwi geya fari, a ya rafindixi horomobanxi ma, Piyeri, Yaki, Yaya, nun Andire naxa a maxorin e doro ma, ⁴ «Na fe sa rabama mun temui? A man sa kolonma tonxuma mundun ma a a fafe rabade?»

⁵ Isa naxa so woyenfe e be, «Wo wo meeni. ⁶ Mixi wuyaxi fama n tan xili falade e yete xun ma a falafe ra, «N tan nan na Ala xa Mixi Sugandixi ra!» Na kui, e fama mixi gbegebe ratantande. ⁷ Wo na gere fe me, wo na gere nde xili me, wo naxa kontofili, barima fo na fe moolie xa raba. Na xa mu findima dunjira raponyi ra sinden. ⁸ Sie kelima ne e boore xili ma, jamanee e boore gere. Bɔxi fama ne serende yire wuyaxi, kaame fan sin bɔxi ma. Na

birin findima mantɔɔrɔli fɔle nan na.»

⁹ «Wo xa mɛɛni wo yete ma, barima e wo soma nɛ kiitisee yi ra, e wo bɔnbɔ salide banxie kui. Wo tima nɛ gominae nun mangɛe ya i n tan ma fe ra, wo findima nɛ n ma seedee ra e tan bɛ. ¹⁰ Fo xibaaru fanyi xa kawandi si birin bɛ sinden. ¹¹ E na wo xanin wo makiitide tɛmɛi naxɛ, wo naxa kɔntɔfli wo xa masenyi xa fe ra beenun wo xa a ti. Ala na wɔyenyi naxan yo fi wo ma na waxati ma, wo xa na nan fala, barima wo tan xa mu wɔyɛnma, Ala Xaxili Seniyɛnxi nan fama wɔyɛnde.»

¹² «Mixi fama a ngaxakerenyi yanfade, a a sa mixie bɛlɛxɛ, e xa a faxa. Babɛ fan na mɔɔli niyama a xa di ra, die fan kelima nɛ e barimae xili ma, e xa e faxa. ¹³ Mixi birin fama wo xɔnde n tan ma fe ra, kɔnɔ naxan na a tun nabɛxi han a rapɔnyi, na kanyi kisima nɛ.»

*Se haramuxi jaaxi
(Matiyu 24:15-28, Luki 21:20-24)*

¹⁴ «Wo tan naxee na yi xaranfe, wo wo tuli mati de! Wo na se haramuxi jaaxi to kasare na naxan xanbi ra, a tixi yire a mu lan a xa ti dennaxɛ, wo tan naxee na Yudaya na tɛmɛi, wo xa wo gi geyae fari. ¹⁵ Naxan na tande, a naxa so sese tongode a xa banxi kui. ¹⁶ Naxan na xɛ ma, a naxa gbilen a xa xinbeli donma tongode. ¹⁷ Na waxati findima gbaloe nan na furuginɛe nun dingɛe bɛ! ¹⁸ Wo Ala maxandi na naxa wo li jɛmɛ tɛmɛi! ¹⁹ Barima tɔɔrɛ a lima na waxati ma, naxan maniye singe mu nu to kabi Ala naxa dunija daa, a man mu gbilenma to ra abadan. ²⁰ Xa Marigi mu a ragirixi nu nde xa ba na xi kɔnti ra, adama yo mu kisima nu. Kɔnɔ a nde baxi a kɔnti ra mixi sugandixie nan xa fe ra.»

²¹ «Xa mixi nde sa a fala wo bɛ, <A mato, Ala xa Mixi Sugandixi na bɛ>, xa na mu a ra, <Ala xa Mixi Sugandixi na mɛnni,> wo naxa la a ra. ²² Barima wule falɛe fama Ala xa Mixi Sugandixi xili falade e yete xun,

xa na mu e e yete findi namijɔnmɛe ra. E fama tɔnxuma makaabaxie nun kaabanakoe rabade alako e xa Ala xa mixi sugandixie ratantan, xa e sa nɔma. ²³ Wo mɛɛni wo yete ma. N bara fe birin masen wo bɛ beenun a waxati xa a li.»

*Adama xa Di gbilenfe
(Matiyu 24:29-31, Luki 21:25-28)*

²⁴ «Na jaxankate waxati dangi xanbi,
<soge ifɔɔrɔma nɛ,
kike yanbɛ bama nɛ,

²⁵ tunbuie birama nɛ bɔxi,
se naxan birin na koore ma a sɛrɛnma nɛ.»

²⁶ «Na tɛmɛi Adama xa Di toma nɛ fa ra nuxui kui, sɛnbɛ nun nɔrɛ ra. ²⁷ A a xa malekɛe xɛɛma nɛ dunija tunxun naani birin na, e xa sa a xa mixi sugandixie malan keli sɛɛti han sɛɛti.»

*Xɔrɛ bili xa misaali
(Matiyu 24:32-35, Luki 21:29-33)*

²⁸ «Wo xɔrɛ bili mato misaali ra, wo xa xaxili sɔtɔ. A salonyi na jingi, a burɛxɛ nɛɛnɛ naxa mini, wo a kolonma nɛ jɛmɛ bara makɔrɛ. ²⁹ Adama xa Di fafe fan na na ki nɛ. Wo na yi fe birin to raba ra, wo xa a kolon Adama xa Di bara makɔrɛ, a jan tixi naade ra. ³⁰ N xa nɔndi fala wo bɛ, to mixie mu dangima fo na fe birin naba. ³¹ Koore nun bɔxi dangima nɛ, kɔnɔ n ma masenyi tan mu dangima abadan.»

*Dunija rapɔnyi waxati kolonfe
(Matiyu 24:36-44)*

³² «Mixi yo mu a kolon yi fee sa rabama lɔxɔɛ nun waxati yo ma. Hali malekɛ naxee na ariyanna, e mu a kolon, Ala xa Di fan mu a kolon, fo Baba Ala keren peti. ³³ Wo mɛɛni wo yete ma, wo naxa yanfa, barima wo fan mu a kolon yi fee sa kamalima tɛmɛi naxɛ.»

³⁴ «A maniyaxi xɛmɛ nan na, naxan na sigafe biyaasi. A na keli a xa fɔxɔɛ xun, a na birin taxuma a xa konyie ra, a kankan ti a xa wali dɛ, a man a fala naade kante bɛ, a a naxa yanfa. ³⁵ Na kui, wo naxa yanfa. Xa fɔxɔɛ kanyi gbilenma nunmare

nan na ba, xa na mu kɔɛ tagi, xa na mu konkore dɛya singe, xa na mu gɛɛsɛgɛ, wo mu a waxati yo kolon. ³⁶ Xa a fa wo tɛrɛnna, a naxa a li de wo xife! ³⁷ N naxan falama wo bɛ, n na nan a falama birin bɛ: Wo naxa yanfa!»

14

Yanfanteya Isa bɛ (Matiyu 26:1-5, Luki 22:1-6)

¹ Xi firin nan nu luxi beenun Sayamalekɛ Dangi Sali xa a li, naxan man xili falama Taami Lɛbinitare Sali. Sɛrɛxɛdubɛ kuntigie nun sɛriyɛ karamɔxɔɛ nu na fɛɛrɛ fenfe e xa Isa suxu yanfanteya saabui ra, e xa a faxesa. ² E naxa lan a ma, «Won naxa a suxu sali lɔxɔɛ, xa na mu a ra jama a xunyi kelima nɛ.»

Ginɛ nde labundɛ ture safe Isa ma (Matiyu 26:6-13)

³ Isa to nu na Betani, Simɔn kune kanyi xɔnyi, a a dɛgefe teebili ra, ginɛ nde naxa fa. Narada labundɛ ture nu na a yi ra, naxan sare xɔrɔxɔ ki fanyi. A nu saxi a bitirɛ tofanyi kui naxan nu rafalaxi alabatira gemɛ ra. Ginɛ to bitirɛ dɛ rabi, a naxa labundɛ ture sa Isa xunyi. ⁴ Kɔnɔ mixi ndee nu na naa, e naxa xɔnɔ, e a fala e bore bɛ, «Yi labundɛ ture makanaxi yi mɔoli ra munfe ra? ⁵ Xa a sa mati nɛ nu, a sare nɔma dangide walikɛ xa jɛ keren wali sare ra, na kɔbiri fan nɔ fide setaree ma.» E bɔjɛ naxa te ginɛ xili ma.

⁶ Kɔnɔ Isa naxa a masen, «Wo yi ginɛ lu na. Wo na a tɔɔrɔfe munfe ra? Kɛwali fanyi nan yi ki, a naxan nabaxi n bɛ. ⁷ Setaree luma nɛ wo ya ma tɛmɛi birin. Wo na wa a xɔn ma tɛmɛi yo, wo nɔma fe fanyi rabade e bɛ, kɔnɔ n tan mu luma wo yi ra be abadan xɛ. ⁸ Yi ginɛ nɔxi naxan na, a na nan nabaxi. A labundɛ saxi n ma n ma maragate lɔxɔɛ nan ma fe ra. ⁹ N xa nɔndi fala wo bɛ, Ala xa xibaaru fanyi sa kawandima dɛdɛ dunɔpa birin kui, yi ginɛ xa kɛwali

xa fe fan falama nɛ, mixie xa e ratu a xa fe ma.»

Yudasi xa yanfanteya (Matiyu 26:14-16, Luki 22:1-6)

¹⁰ Na tɛmɛi, Yudasi Isikariyoti, naxan nu na Isa fɔxirabirɛ fu nun firinyie ya ma, a naxa siga sɛrɛxɛdubɛ kuntigie yire, e xa wɔyɛn alako a xa Isa sa e bɛlɛxɛ. ¹¹ E to a mɛ, e naxa jɛlɛxin ki fanyi ra, e kɔbiri laayidi tongo a bɛ. Na kui, Yudasi naxa so waxati fenfe a nɔma Isa sade e bɛlɛxɛ tɛmɛi naxɛ.

Sayamalekɛ Dangi Sali (Matiyu 26:17-25, Luki 22:7-34)

¹² Taami Lɛbinitare Sali to a li, a lɔxɔɛ singe, yɛxɛyɔrɛ bama sɛrɛxɛ ra lɔxɔ naxɛ, Isa fɔxirabirɛ naxa a maxɔrin, «I wama muxu xa sa Sayamalekɛ Dangi Sali donyi rafala i bɛ minden?» ¹³ A naxa a fɔxirabirɛ mixi firin xɛɛ, a a fala e bɛ, «Wo siga taa kui. Wo naralanma xɛmɛ nde ra, ye fɛjɛ dɔxɔxi a xun. Wo xa bira a fɔxɔ ra. ¹⁴ A na so dɛnnaxɛ, wo xa a fala na banxi kanyi bɛ, «Karamɔxɔ wama a kolonfe a nɔma Sayamalekɛ Dangi Sali donyi donde dɛnnaxɛ, a tan nun a fɔxirabirɛ.» ¹⁵ A fama banxi kui xungbe masende wo bɛ koore ra, se birin yailanxi naa a fanyi ra. Wo xa Sayamalekɛ Dangi Sali donyi rafala mɛnni.» ¹⁶ A fɔxirabirɛ naxa siga, e so taa kui, e fe birin li alɔ Isa a masen e bɛ ki naxɛ. E naxa Sayamalekɛ Dangi Sali donyi rafala.

¹⁷ Nunmare to so, Isa nun a fɔxirabirɛ fu nun firinyie naxa fa. ¹⁸ E nu na e dɛgefe teebili ra tɛmɛi naxɛ, Isa naxa a masen, «N xa nɔndi fala wo bɛ, wo tan naxɛe na wo dɛgefe n fe ma yi ki, mixi keren na wo ya ma naxan fafe n yanfade.» ¹⁹ A fɔxirabirɛ naxa sunnun fɔlɔ, kankan nu fa Isa maxɔrin, «N tan mu a ra?» ²⁰ Isa naxa e yaabi, «A kanyi na wo tan mixi fu nun firinyie ya ma, n nun naxan bɛlɛxɛ ragoroma paani keren kui. ²¹ Adama xa Di sigama nɛ alɔ a xa fe sɛbɛxi ki naxɛ, kɔnɔ gbalɔe nan na Adama xa

Di yanfama be. A fisa na kanyi be hali a mu bari nu.»

Marigi xa serexe tonxuma
(Matiyu 26:26-30, Luki 22:14-20, Korinti I 11:23-25)

²² E to nu e degefe, Isa naxa taami tongo. A to tantui rasiga Ala ma, a naxa taami igira, a a so a foxirabirɛe yi ra, a a fala e be, «Wo n ko, wo a don. Yi findixi n fate nan na.» ²³ Na dangi xanbi, Isa naxa tonbili fan tongo. A man to tantui rasiga Ala ma, a naxa tonbili so e yi ra, e birin naxa a min. ²⁴ Isa naxa a masen e be, «Yi findixi n wuli nan na, saate wuli naxan baxi mixi gbegbe be. ²⁵ N xa nondi fala wo be, n to yi weni minfe yi ki, n mu yi minma sonon, han won birin man sa a minma loxo naxe Ala xa mangeya niini bun ma.»

²⁶ E to ge beeti bade, e naxa te Oliwi geya fari.

Isa a falafe Piyeri be a a yete rasanma ne a ma
(Matiyu 26:31-35, Luki 22:31-34, Yaya 13:36-38)

²⁷ Isa naxa a masen a foxirabirɛe be, «Wo birin gbilenma ne n foxo ra, barima a sebexi, <N xuruse demadonyi faxama ne, yexee fan yensen.> ²⁸ Kono n na keli faxe ma, n sigama wo ya ra Galile.»

²⁹ Piyeri naxa a fala a be, «Hali birin gbilen i foxo ra, n tan mu gbilenma i foxo ra!» ³⁰ Isa naxa Piyeri yaabi, «N xa nondi fala i be, to ke yati, beenun konkore xa a rate deya firin, i i yete rasanma ne n ma sanmaya saxan.» ³¹ Kono Piyeri naxa a fala senbe ra, «Hali won birin nan sa faxama, n mu n yete rasanma i ma!» Isa foxirabirɛe birin naxa gbilen na woyen keren fala ra.

Isa Ala maxandife Getesemani
(Matiyu 26:36-46, Luki 22:39-46)

³² Na dangi xanbi Isa nun a foxirabirɛe naxa siga yire nde, dennaxe xili Getesemani. Isa naxa a fala e be, «Wo doxo be. N tan xa sa Ala maxandi.» ³³ A naxa Piyeri, Yaki, nun Yaya xanin a xun ma. Naxankate nun kontofili naxa Isa

boje suxu. ³⁴ A naxa a masen e be, «Sunnunyi bara no n boje ra alo a xa n faxes. Wo lu be, kono wo naxa xi.»

³⁵ Isa naxa a masiga dondoronti, a a yatagi rafelen boxi ma, a Ala maxandi na waxati xa makuya a ra, xa na sa noma rabade. ³⁶ A naxa Ala maxandi, «N Baba, i noma fe birin na. I xa n natanga yi naxankate ma. Kono n sago naxa raba, i tan nan sago xa raba.» ³⁷ A to gbilen a foxirabirɛe yire, a naxa e li e na xife. A naxa a fala Piyeri be, «Simon, i xife ne yi ki? I mu noxi waxati keren xi xoli kanade n ma fe ra? ³⁸ Wo naxa xi. Wo Ala maxandi ne alako wo naxa bira tantanyi kui. Manoxun fanyi na adama be, kono a fate bende tan senbe mu na.»

³⁹ Isa man to a masiga e ra, a man naxa Ala maxandi na maxandi kerenyi ra. ⁴⁰ A to gbilen a foxirabirɛe yire, a man naxa e li e xife, barima xi xoli nu bara no e ra. Yaabi yo mu nu e yi Isa be.

⁴¹ Isa man to gbilen e yire a sanmaya saxan nde, a naxa a fala e be, «Wo xife ne? Wo na wo malabufe han ya? A tan nan na ki, waxati bara a li. Adama xa Di fafe sade yunubitoe belexe. ⁴² Wo keli, won xee. Wo a mato, n yanfama bara fa.»

Isa suxufe
(Matiyu 26:47-56, Luki 22:47-53, Yaya 18:3-11)

⁴³ Isa pan mu nu gexi woyende, Yudasi, naxan nu na a foxirabirɛe fu nun firinyie ya ma, a naxa fa keren na e nun pama, santidagama nun gbengbeta suxuxi e yi ra. Serexedube kuntigie, seriye karamoxoe, nun Yuwifie xa forie nan nu e xexi. ⁴⁴ Isa yanfama nun na pama nu bara lan a ma, a xa Isa matonxuma e be. A nu bara a fala e be, «N na mixi naxan sunbu, a tan nan na ki. Wo a suxu, wo a xanin, wo a kanta.» ⁴⁵ Yudasi fefe fa, a naxa a maso Isa ra, a a fala a be, «Karamoxo,» a fa a sunbu. ⁴⁶ Na kui, pama naxa Isa suxu.

⁴⁷ Mixi nde nu tixi naa, a naxa a xa santidegema ramini, a serexedube kuntigi xa konyi tuli bolon. ⁴⁸ Isa naxa a masen e be, «Wo to minixi n xili ma santidegema nun gbengbeta suxuxi wo yi ra, suute nan na n na?»

⁴⁹ Loxo yo loxo, n nu na wo ya ma, n nu kawandi ti horomobanxi kui, wo mu n suxu. Kono naxan sebexi Kitaabui kui, fo a xa kamali.» ⁵⁰ Na xanbi, Isa foxirabiree birin naxa e gi a xun ma.

⁵¹ Segetala nde fan nu na naxan nu biraxi Isa foxo ra, dugi nan gbansan nu felenxi a ma. E naxa a suxu, ⁵² kono a naxa mini a xa dugi kui, a a gi a mageli ra.

Yuwife Isa makiitife
(*Matiyu 26:57-68, Luki 22:63-65, Yaya 18:12-24*)

⁵³ E naxa Isa xanin serexedube kuntigie xunyi xon. Serexedubee kuntigie, Yuwife xa forie, nun seriye karamoxo birin nu malanxi naa. ⁵⁴ Piyeri nu bara bira Isa foxo ra, kono a mu nu a makorema a gbe ra. A naxa bira a foxo ra han a so serexedube kuntigie xunyi xa tete kui. E nun horomobanxi kantamae naxa doxo te ra, e nu fa e maxara. ⁵⁵ Serexedube kuntigie nun Yuwife xa kiitisa donxoe birin, e nu seede fenfe Isa xili ma, alako e xa a faxes, kono e mu se to. ⁵⁶ Mixi gbege naxa fa Isa topegede, kono e xa wulee mu nu lanma e boore ma. ⁵⁷ Mixi ndee to keli wule seede bade a xili ma, e naxa a fala, ⁵⁸ «Muxu a xui mexi ne, a a falama, «N yi horomobanxi rabirama ne, adama belexe naxan tixi, n gbete ti xi saxan bun ma, naxan mu tixi adama belexe ra.» ⁵⁹ Kono hali na woyenyi kui, e xa seederoxoya mu nu lanxi a boore ma.

⁶⁰ Na kui, serexedube kuntigie xunyi naxa keli jama tagi, a Isa maxarin, «Pe, i mu e yaabima? Yi xemee munse safe i xun ma yi ki?»

⁶¹ Kono Isa mu yaabi yo fi, a mu sese fala. Serexedube kuntigi xunyi man naxa a maxarin, «I tan nan na Ala xa Mixi Sugandixi ra, Batu Mange xa

Di?» ⁶² Isa naxa a masen, «N tan nan na a ra. Wo fama Adama xa Di tode, a doxoxi Ala Senbema yirefanyi ma, wo a to fafe ra nuxuie kui.»

⁶³ Na kui, serexedube kuntigi naxa a yete xa donma suxu, a iboo xone ra, a a fala, «Won hayi na seede gbete ma yire? ⁶⁴ Wo bara a me a Ala mabexuxi ki naxe! Wo kiiti toxi di?» E birin naxa a fala a lanma a xa faxes ne. ⁶⁵ Ndee naxa deye boxun folo a ma. E naxa a ya maxiri, e nu a madin, e nu fa a fala a be, «Naminonmera raba! A fala ba, naxan i bonboxi!» A to sa kosibilie belexe, nee fan naxa a bonbo.

Piyeri a yete rasanfe Isa ma
(*Matiyu 26:69-75, Luki 22:55-62, Yaya 18:15-25*)

⁶⁶ Piyeri nu na tete kui temui naxe lanbanyi, serexedube kuntigie xunyi xa konyi gine keren naxa fa. ⁶⁷ A to Piyeri to, a a maxarafe te ra, a naxa a igbe, a a fala, «I tan, wo nun Isa Nasaretika birin nan nu a ra.» ⁶⁸ Piyeri naxa a matandi, a a fala, «N mu a kolon i na fefe falafe!» A naxa mini tete kui. ⁶⁹ Kono konyi gine man to a to, a man naxa woyen folo mixie be naxee nu na naa, «A xa mixi nde nan ya.» ⁷⁰ Piyeri man naxa a matandi. A mu bu, naxee nu na naa, e man naxa a fala Piyeri be, «Nondi na a ra, a tan mixi nde nan yati i ra, barima Galileka nan i ra.» ⁷¹ Kono Piyeri naxa so a kalife, a a fala «Ala xa n danka! Wo yi xemee naxan ma fe falafe, n tan mu a kolon feo!» ⁷² Konkore naxa a rate keren na a deya firin nde. Piyeri naxa ratu fa Isa xa woyenyi ma a be, «Beemanun konkore xa a rate deya firin, i i yete rasanma ne n ma sanmaya saxan.» Na kui, a naxa so wafe.

15

Isa xaninfe Pilati xon
(*Matiyu 27:1-2,11-26, Luki 23:1-7,13-25, Yaya 18:28-19:16*)

¹ Kuye to iba, serexedube kuntigie, Yuwife xa forie, seriye karamoxoe, nun Yuwife xa kiitisa donxoe birin,

e to nu bara γε e xa malanyi ra, e naxa Isa xiri, e a xanin Pilati xon.

² Pilati naxa Isa maxorin, «I tan nan findixi Yuwifie xa mange ra?» Isa naxa a yaabi, «I tan nan a falaxi.»

³ Serexedube kuntigie naxa fa Isa tounge fe gbege ma. ⁴ Pilati man naxa a maxorin, «I mu e yaabima? I mu a mexi e fe naxan birin safe i xun ma?» ⁵ Konon Isa mu yaabi gbete yo fi sonon. Pilati fan naxa kaaba na ma.

⁶ Ne yo ne, sali na a li, Pilati dari fe nan nu a ra, a xa geelmani keren nabepin nama be, e na wa naxan yo xon. ⁷ Na waxati, geresoe ndee nu na geeli naxee nu bara keli mangasanyi xili ma. Naxasi to bira, e nu bara faxe ti. Xeme nde nu na e ya ma naxan nu xili Barabasi. ⁸ Awa nama naxa fa Pilati xon, e a maxorin, a xa a raba e be, alo a darixi a ra ki naxe. ⁹ Pilati naxa e maxorin, «Wo wama n xa Yuwifie xa mange bepin wo be?» ¹⁰ Pilati nu a kolon a serexedube kuntigie nu Isa saxi a belexe tone nan ma.

¹¹ Konon serexedube kuntigie naxa nama kui iso, alako Pilati xa Barabasi nan bepin e be. ¹² Pilati man naxa e maxorin, «Wo fa wama a xon ma n xa munse raba yi xeme ra, wo naxan ma, a Yuwifie xa mange?» ¹³ Nama man naxa sonxo, «A banban wuri magalanbuxi ma!»

¹⁴ Konon Pilati naxa e maxorin, «Munfe ma? A fe naaxi mundun nabaxi?» Konon e tan sonxoe nan tun xun masama, e nu a fala, «A banban wuri magalanbuxi ma!» ¹⁵ Na kui, Pilati to wa nama bone rafaufe e ma, a naxa Barabasi rabepin e be. A naxa yaamari fi soorie xa Isa bonbo sebere ra. Na xanbi, a naxa Isa so e yi e xa sa a banban wuri magalanbuxi ma.

Soorie Isa mayelefe

(Matiyu 27:27-31, Yaya 19:2-3)

¹⁶ Soorie naxa Isa xanin gomina xonyi, na tete kui, e e boore soorie birin xili. ¹⁷ E naxa mange guba gbeeli ragoro Isa ma, e fa tunbee mafilin, e e yailan mange katanyi

maniye ra. E naxa na sa a xun ma, ¹⁸ e nu a xebu, «I kena, Yuwifie xa mange.» ¹⁹ E nu a xunyi bonboma wuri ra, e deye boxun a ma, e e xinbi sin, e suyidi a be. ²⁰ E to γε Isa mayelede, e naxa mange guba rate a ma, e a gbe dugi ragoro a ma, e fa a ramini e xa sa a banban wuri magalanbuxi ma.

Isa banbanfe wuri magalanbuxi ma

(Matiyu 27:32-44, Luki 23:26-49, Yaya 19:16-24)

²¹ Sirenika xeme nde nu na dangife kira ra, a kelixi daaxa. A nu xili Simon, Alesandire nun Rufu baba. Soorie naxa a yamari, a xa Isa xa wuri magalanbuxi xanin. ²² E naxa Isa xanin yire dennaxan xili falama Gologota, na nan falaxi e xa xui, «xunkonkota yire». ²³ E naxa weni so a yi, miri seri saxi a xun, konon a mu tin a minde. ²⁴ E naxa a mabanban wuri magalanbuxi ma, e kanda bun a xa dugie xa fe ra, alako e xa a kolon kankan naxan sotoma. ²⁵ E nu a banbanfe temui naxe, geesege tagi nan nu a ra. ²⁶ E to nu wama birin xa a kolon e a banbanxi fe naxan ma, e yi sebeli nan gbaku a xun ma, «Yuwifie xa mange.»

²⁷⁻²⁸ E naxa suute mixi firin fan banban wuri magalanbuxie ma Isa fe ma, keren a yirefanyi ma, boore a koola ma. ²⁹ Mixie nu dangima Isa konbi ra, e nu e xunyi lintan a ma, e a fala, «Ee, i tan naxan horomobanxi rabirama, i man fa a ti xi saxan bun ma, ³⁰ i yete rakisi! Goro wuri magalanbuxi kon na!»

³¹ Serexedube kuntigie nun seriye karamoxoe fan nu a mayelefe, e nu a fala, «A bara mixi gbete rakisi, konon a mu noma a yete tan nakiside.

³² Isirayila mange xa mu a ra, Ala xa Mixi Sugandixi? A xa goro wuri magalanbuxi kon be ya, muxu xa a to, muxu xa la a ra.» Naxee nu banbanxi a fe ma, nee fan nu Isa konbife ne.

*Isa xa faxe**(Matiyu 27:45-56, Luki 23:44-49, Yaya 19:28-30)*

³³ Yanyi tagi to a li, yanyi xare ra, dimi naxa sin bɔxi birin ma lɛeri saxan bun ma. ³⁴ Na waxati ma, Isa naxa gbelegbele senbe ra, «Eloyi, Eloyi, lɛma sabaxatani?» Na nan falaxi e xa xui, «N Marigi Ala, n Marigi Ala, i n nabɛninxi munfe ra?»

³⁵ Mixi naxee nu na naa, e to a xui mɛ, e naxa a fala, «Wo a mato, a na Annabi Eliya nan xilife!» ³⁶ Mixi nde naxa a gi, a sa dunkobi rasin weni xɔnɛ xɔɔra, a a so wuri de i, a fa a ti Isa be alako a xa a min. A naxa a fala, «Wo a lu, won xa a mato xa Annabi Eliya fama a ragorode.» ³⁷ Isa naxa a xui ite senbe ra, a fa laaxira.

³⁸ Na waxati, dugi xungbe naxan singanxi hɔrɔmɔbanxi kui, a naxa ibɔɔ firin na, keli a fuge han a laabe.

³⁹ Sɔɔri mange naxan nu tixi Isa ya i, a to Isa laaxira ki to, a naxa a fala, «Nɔndi nan a ra yati, Ala xa Di nan nu yi xeme ra!» ⁴⁰ Gine ndee fan nu na naa, e ndedi makuyaxi Isa yire ra, e yi fe birin matoma. Mariyama Magidalaka nu na e ya ma, a nun Salome, a nun Mariyama, Yaki lanmadi nun Yusufu nga. ⁴¹ Isa nu na Galile temui naxe, yi ginɛ nan nu birama a fɔxɔ ra, e nu walie raba a be. Gine gbete gbegbe fan nu na naa naxee nu bara Isa mati han Darisalamu.

*Isa xa maragate**(Matiyu 27:57-61, Luki 23:50-56, Yaya 19:38-42)*

⁴² Nunmare to so, beenun malabu lɔxɔɛ xa fɔlɔ, ⁴³ Yusufu Arimateka naxa siga Pilati xɔn. Yuwifie xa kitisa binye nde nan nu a ra naxan nu Ala xa mangɛya niini mamefe. Li-maniya kui, a naxa sa Pilati maxandi Isa fure ma. ⁴⁴ Pilati naxa terenna a kolonfe ra a Isa pan bara faxes. A naxa sɔɔri mange xili, a a maxɔrin na fe ma. ⁴⁵ Sɔɔri mange fan to a rakolon a Isa bara faxes, Pilati naxa Isa fure so Yusufu yi ra. ⁴⁶ Yusufu to kasange sara, a naxa Isa fure ragoro

wuri magalanbuxi kɔn, a a kasange, a fa a beɛ gaburi kui, naxan nu gexi gɛmɛ kui. Na xanbi, a naxa gɛmɛ xungbe mapindigilin, a a dɔxɔ gaburi de ma. ⁴⁷ Mariyama Magidalaka nun Mariyama Yusufu nga, e naxa a to e Isa ragatafe dennaxe.

16*Isa kelife faxe ma**(Matiyu 28:1-15, Luki 24:1-12, Yaya 20:1-20)*

¹ Malabu lɔxɔɛ to ba a ra, Mariyama Magidalaka, Mariyama Yaki nga, nun Salome, e naxa labunde ture sara alako e xa a sa Isa fure ma. ² Sande lɔxɔɛ, kuye baxi ibade, e naxa kurun gaburi yire ra. ³ Kira ra, e naxa e bore maxɔrin, «Nde gɛmɛ bama won be gaburi de ma?»

⁴ Gɛmɛ naxan nu dɔxɔxi gaburi de ma, a nu xungbo ki fanyi. Kɔnɔ e to e ya rasiga, e naxa a to gɛmɛ bara ba naa. ⁵ E to so gaburi kui, e naxa segetala nde to a dɔxɔxi yirefanyi ma, guba fixɛ ragoroxi a ma. E naxa gaaxu. ⁶ A naxa a fala e be, «Wo naxa gaaxu. Wo na Isa Nasaretika nan fenfe, e naxan banban wuri magalanbuxi ma. A mu be, a bara keli faxe ma. Wo a mato, e nu a saxi menni nɛ. ⁷ Kɔnɔ wo siga, wo sa a fala a fɔxirabirɛ be, a nun Piyeri, a Isa na sigafe wo ya ra Galile. Wo a toma menni nɛ alo a a maɛen wo be ki naxe.» ⁸ Gine naxa mini gaburi kui, e siga e gi ra, e kaabaxi fo e serɛnma. E mu sese fala mixi yo be, barima e nu bara ge gaaxude.

*Isa minife mixie ma a nun a xa te koore**(Matiyu 28:9-10, Yaya 20:11-18)*

⁹ Isa to keli faxe ma sande lɔxɔɛ kuye iba, a mini Mariyama Magidalaka nan singe ma, a pinne solofere kerɛ naxan fɔxɔ ra. ¹⁰ Mariyama naxa siga Isa xibaaru falade mixie be e nun naxee nu a ra. E birin nu sunnunxi, e man nu wafe

Isa xa jɔnfe ma. ¹¹ E to a mɛ a a Isa jɔjɛ to nɛ, e mu la a ra.

(Luki 24:13-35)

¹² Na fee dangi xanbi, Isa naxa mini keɲa gbete ra a fɔxirabire mixi firin ma, e to nu na daaxa nde kira xɔn. ¹³ Nee fan naxa gbilen yi fe tagi raba ra booree bɛ, kɔnɔ e mu la nee fan xui ra. ¹⁴ Na xanbi, Isa naxa mini a fɔxirabire fu nun keren ma, e nu e dɛgefe teebili ra temui naxɛ. Isa naxa wɔyɛn e ma e xa danxaniyatareɲa nun xaxili xɔrɔxɔya xa fe ra, barima e mu nu laxi mixie ra naxee Isa to, a to nu bara keli faxɛ ma.

(Matiyu 28:16-20, Luki 24:44-53)

¹⁵ Isa naxa a masen e bɛ, «Wo siga dunija birin kui, wo daali birin kawandi xibaaru fanyi ra. ¹⁶ Naxan na danxaniya n ma, a xunxa ye xɔɔra, na kanyi kisima nɛ. Kɔnɔ xa naxan mu danxaniya n ma, na kanyi bɔnɔma nɛ. ¹⁷ Naxee na danxaniya n ma e yi kaabanako fee rabama nɛ n xili ra. E fama nɛ jinnɛe keride mixie fɔxɔ ra, e xui nɛɛnɛe falama nɛ, ¹⁸ e bɔximasee suxuma nɛ e bɛlɛxɛ ra e mu e xin, e sefi minma nɛ se mu e to, e e bɛlɛxɛ sama nɛ furemae ma, furemae yalan.»

¹⁹ Na kui, Marigi Isa to gɛ wɔyɛnde e bɛ, a naxa te koore ma. A naxa sa a magoro Ala yirefanyi ma. ²⁰ E tan naxa siga kawandi tide yire birin, e nun Marigi naxa wali. Marigi naxa fɛɛɛ fi e ma, e xa tɔnxuma makaabaxie raba, mixie xa la e xa kawandi ra.

Inyila Isa
Annabi Luki naxan
sebexi
Masenyi nde yi
Kitaabui xa fe ra

Kitaabui naxan xili «Inyila Isa,» a dɔxɔ naani na a ra. Namijonme naani nan Isa xa taruxui sebe Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra. E xili Matiyu, Maraki, Luki, nun Yaya.

Luki naxa yi Kitaabui sebe je tongo saxan jondɔn Isa xa faxe xanbi. A naxa Isa xa fe birin mato alako a xa dentege kamalixi ya xaran dunjɔna be. A naxa a sebe Gireki xui ra. Muxu bara a madangi Soso xui ra alako Sosoe nɔma a kolonde a fanyi ra.

Yi Kitaabui xa masenyi singe findi Isa bari ki nan na. Ala bara Isa xee dunjɔna ginɛdimɛdi Mariyama saabui ra. Isa xa dunjɛigiri kui, a naxa xaranyi gbegbe ti mixi be. A man naxa kaabanakoe gbegbe raba. Luki na birin masenxi ne a xa Kitaabui kui. A dɔnxɔe ra, a dentege sama ne Isa xa faxe, nun a xa marakeli xa fe ra.

Na birin nɔma won nakolonde nde na Isa ra. A lonni naxan fixi won ma yi Kitaabui kui, a nɔma won malide dunjɛigiri kui. Ala xa na raso won xaxili ma. Amina.

Inyila Isa
Annabi Luki naxan
sebexi

Annabi Luki xa masenyi fɔle

¹ Mixi wuyaxi bara kata e xa dentege sa fee ma naxee dangixi muxu tagi. ² E a sebexi ne alo muxu fan a mexi mixie ra ki naxe, naxee a birin to kabi a fɔle, e man fa findi xibaaru fanyi xa masenyi kawandilae ra. ³ Na kui, n fan to bara na fe birin mato ki fanyi naxee rabaxi kabi a fɔle, n bara a mapɔxun fe fanyi ra, n xa a birin sebe i be, n ba Teyofilo. ⁴ N yi rabaxi ne, alako i

xa a kolon, a i xaranxi naxan na, a findixi nɔndi nan yati ra.

Maleke xa masenyi Annabi Yaya xa fe ra

⁵ Yudaya mange Herode xa waxati, serexedube nde nu na naxan xili Sakari. A nu na Abiya xa serexedube lanxunde nan kui. A xa gine Elisabeti fan kelixi Haruna bɔnsɔe ne. ⁶ E firin birin nu tinxin Ala ya i. E nu perema Ala xa seriye nun yaamari birin ma seniyenyi kui. ⁷ Di yo mu nu na e yi ra barima Elisabeti mu nu nɔma di baride, e firin birin man nu bara fori.

⁸ Sakari xa lanxunde wali temui to a li, a naxa serexedube walie suxu Ala ya i. ⁹ Alo serexedubee nu darixi a ra ki naxe, Sakari booree nu bara a sugandi Ala xa mali ra, a tan nan xa so horɔmɔbanxi kui surayi gande Ala ya i. ¹⁰ Surayi gan temui, jama birin nu na salife tande.

¹¹ Na temui, Marigi xa maleke nde naxa mini Sakari ma surayi serexebade yirefanyi ma. ¹² Na naxa Sakari terenna, a naxa a gaaxu ki fanyi. ¹³ Kɔnɔ maleke naxa a masen a be, «Sakari, i naxa gaaxu, barima Ala bara i xa duba suxu. I xa gine Elisabeti fama di xeme sɔtɔde i be. I xa a xili sa Yaya. ¹⁴ Na findima seewe nun jɛlexinyi nan na i be, mixi gbegbe fan jɛlexinma ne a barife ra, ¹⁵ barima a binye sɔtɔma ne Ala ya i. A mu weni nun sese gbete minma naxan mixi siisima. Ala Xaxili Seniyenxi luma ne a ma kabi a na a nga teege temui naxe. ¹⁶ A Isirayila di gbegbe ragbilenma ne e Marigi Ala ma. ¹⁷ Senbe nun Ala Xaxili Seniyenxi fima ne a ma alo a fi Annabi Eliya ma ki naxe. Marigi a xema ne a ya ra, a xa babae bɔje rafindi e xa die ma, a yunubitɔe ya rafindi tinxintɔe xa fahaamui ma. A sigama ne jama xɔn ma Marigi ya ra alako a xa e ya rafindi a ma.»

¹⁸ Na kui, Sakari naxa maleke maxɔrin, «N yi fe kolonma di? N tan bara fori a nun n ma gine.»

¹⁹ Maleke naxa a yaabi, «Yibirila nan

n tan na, naxan tima Ala ya i a xa yaamari rabafe ra. A n xεεxi nε yi xibaaru fanyi masende i bε. ²⁰ Na kui, a mato, i boboma nε, i mu nɔ wɔyende han yi fee sa rabama lɔxɔ naxan ma, barima i mu laxi n ma masenyi ra, naxan sa kamalima a waxati.»

²¹ Nama to nu na Sakari mamεfe tande, e naxa kɔntɔfili Sakari bufe ma hɔrɔmɔbanxi kui. ²² A to mini a mu nɔ wɔyende e bε, e naxa a kolon a a laamatunyi nan toxi hɔrɔmɔbanxi kui. A boboxi ra a nu katafe a xa masenyi ti e bε a bεlexε ra.

²³ Sakari to gε a xa sεrεxεdubε wali ra, a naxa siga a xɔnyi.

²⁴ Na waxati dangi xanbi, Sakari xa ginε Elisabeti naxa tεεgε. A naxa a ya manɔxun mixie ma kike suuli. A naxa a fala, ²⁵ «Marigi yi nan nabaxi n bε, a to a ya ragoroxi n ma a xa fonisireya kui! A bara yaagi ba n ma, mixie tagi.»

*Malekε xa masenyi Isa xa fe ra
(Matiyu 1:18-25)*

²⁶ Elisabeti xa tεεgε to kike senni li, Ala naxa malekε Yibirila xεε Galile bɔxi taa nde ma, naxan xili «Nasareti». ²⁷ A a xεε ginεdimedi nde nan xɔn ma, xεmε nu bara naxan xa kote dɔxɔ. Na xεmε nu fatanxi Dawuda bɔnsɔε nε, a nu xili Yusufu. Ginεdimedi fan nu xili Mariyama. ²⁸ Malekε to siga a xɔn, a naxa a masen a bε, «I kεna, i tan Marigi hinnεxi naxan na. Marigi na i fε ma!»

²⁹ Mariyama naxa ifu na wɔyenyi ma. A mu nu a kolon yi findixi xεεbui mɔoli yo ra. ³⁰ Malekε naxa a masen a bε, «Mariyama, i naxa gaaxu, barima Ala bara hinne i ra. ³¹ A mato, i fama tεεgede di xεmε ma. I na a bari, i xa a xili sa Isa. ³² A binyε sɔtɔma, a xili fala Ala Xili Xungbe Kanyi xa Di. Marigi Ala fama nε a benba Dawuda xa mangeya fide a ma. ³³ A findima nε Yaxuba bɔnsɔε xa mangε ra abadan, danyi yo mu luma a xa mangeya ma.» ³⁴ Mariyama naxa malekε

maxɔrin, «Yi fe nɔma rabade di, n to fa findixi ginεdimedi nan na?»

³⁵ Malekε naxa a yaabi, «Ala Xaxili Seniyenxi nan fama i ma, Ala Xili Xungbe Kanyi senbε fa i xun ma. Na nan a toxi, i fama yi di naxan baride, a findima seniyentɔε ra, a xili fala Ala xa Di. ³⁶ A mato, i barenyi Elisabeti fan bara tεεgε di xεmε ma a xa foriɲa kui. E nu a xili falama dibaritare, kɔnɔ a furi kike senni nan a ra yi ki. ³⁷ Sese mu na Ala mu nɔma naxan nabade.»

³⁸ Mariyama naxa a yaabi, «Marigi xa konyi nan n na. A xa raba n bε alɔ i a falaxi ki naxε.» Na xanbi, malekε naxa keli a xun ma.

*Mariyama sigafe Elisabeti xɔnyi,
nun Mariyama xa masenyi*

³⁹ Na temui Mariyama naxa siga mafuren taa nde Yudaya geya yire. ⁴⁰ A to so Sakari xɔnyi, a naxa Elisabeti xεεbu. ⁴¹ Elisabeti to Mariyama xa xεεbui mε, diyɔrε naxa a ramaxa a tεεgε, Ala Xaxili Seniyenxi fa goro Elisabeti ma. ⁴² A naxa a fala a xui itexi ra, «Ala bara baraka sa i ma dangi ginε birin na, a bara baraka sa i xa di ma naxan na i tεεgε. ⁴³ N tan yi hεeri sɔtɔxi di, n Marigi nga xa fa n xɔnyi? ⁴⁴ A mato, n to i xa xεεbui mε, n ma diyɔrε bara a ramaxa n tεεgε sεεwε ra. ⁴⁵ Sεεwε na i bε, i tan naxan laxi a ra a Marigi xa masenyi kamalima nε, a naxan masen i bε.»

⁴⁶ Mariyama naxa fa a masen, «N nii birin Marigi matɔxɔma!

⁴⁷ N xaxili bara sεεwa Ala n Nakisima ra,

⁴⁸ a to a ya ragoroxi a xa konyi magoroxi ma.

Keli yi waxati ma han waxati naxan birin sa fama,

mixie n xili falama nε <sεεwatɔε>,

⁴⁹ barima Senbε Kanyi bara fe xungbee raba n bε.

A xili seniyen.

⁵⁰ A kinikinima waxati birin mixie ma,

naxee gaaxuma a ya ra.

⁵¹ A xa walie bara a senbε masen. A bara yetε igboe rayensen.

52 A bara mangɛɛ ba e xa kibanyie
kui,
a mixi magoroxie xa fe ite.
53 A bara kaamɛtɔɛ rawasa se fanyi
ra,
a bannamixie rasiga e yi igeli ra.
54 A bara a xa konyi Isirayila mali,
a mu nɛɛmuxi kinikinide a ma.
55 A kinikinima nɛ Iburahima nun a
xa die ma abadan,
alɔ a a fala won benbae bɛ ki naxɛ.»
56 Mariyama naxa lu Elisabeti yire
kike saxan ɲɔndɔn, a fa gbilen a
xonyi.

Yaya bari ki

57 Elisabeti xa di bari tɛmɛi to
a li, a naxa di xɛmɛ sɔtɔ. 58 A
dɔxɔbooree nun a barenyie to a mɛ
a Marigi bara kinikini a ma ki fanyi,
e nun Elisabeti naxa sɛɛwa.
59 A xi solomasaxan lɔxɔɛ, mixie
naxa fa diyɔrɛ sunnade. E nu waxi
di xili safe a baba Sakari xun ma,
60 kɔnɔ a nga naxa a fala, «Ade, a
xili sama nɛ Yaya.» 61 E naxa wɔyɛn
a bɛ, «Mixi yo mu na i xa mixie ya
ma yi xili na naxan xun ma.» 62 E
naxa tɔnxuma raba di baba bɛ e xa
a kolon a wama a xili xa sa ki naxɛ.
63 Sakari to walaxɛ maxɔrin, a naxa
a sɛbɛ, «A xili Yaya.» E birin naxa
kaaba. 64 Keren na, Sakari nɛnyi
naxa keli, a wɔyɛn, a so Ala tantufe.
65 E dɔxɔboore birin naxa gaaxu na
fe ma. Yudaya geya bɔxi birin ma,
mixie nu na fee nan ifalama. 66 E to
a mɛ, birin nu e ɲɔxɔ saxi yi fee xɔn
ma, e nu a fala, «Yi di findima nde
ra?» E a kolon Marigi bɛlɛxɛ nu na
a xun ma.

Sakari xa masenyi

67 Ala Xaxili Seniyɛnxi naxa goro a
baba Sakari ma, a naxa yi masenyi
ti Ala xili ra,
68 «Tantui na Ala bɛ, Isirayila Marigi
Ala!
A bara fa a xa mixie xunmatode, a e
xunsara.
69 A bara Marakisima Senbɛma
rakeli
a xa konyi Dawuda bɔnsɔɛ ya ma,
70 alɔ a nu a masenxi ki naxɛ tɛmɛi
dangixi,

a xa namijɔnmɛ seniyɛntɔɛ saabui
ra.
71 A a masen nɛ, a a won nakisima
won yaxuie yi ra,
a won ba won xɔnmae birin bɛlɛxɛ.
72 A bara kinikini won benbae ma,
a bara ratu a xa saate seniyɛnxi ma.
73 A laayidi nan tongo won benba
Iburahima bɛ,
74 a a won bama won yaxuie bɛlɛxɛ,
alako won xa nɔ a batude bɔɲɛsa
kui,
75 won xa nɔ ɲɛrɛde seniyɛnyi nun
tinxinyi kui,
won ɲɛrɛ a ya i won ma simaya
lɔxɔɛ birin.
76 I tan, n ma di,
i xili falama nɛ Ala Xili Xungbe
Kanyi xa Namijɔnmɛ,
barima i sigama nɛ Marigi ya ra
kirae yailande a bɛ,
77 alako Marigi xa mixie xa kisi
kolon,
e naxan sɔtɔma e xa yunubie na
xafari.
78 Na kisi kelima won Marigi Ala xa
kinikini xungbe nan ma.
A naiyalanyi xɛɛma won ma keli
ariyanna,
79 alako a xa yanba mixie bɛ naxee
na dimi kui,
naxee dɔxɔxi faxɛ xa dimi kui,
alako a xa won ɲɛrɛde bɔɲɛsa kira
xɔn.»
80 Na kui, di naxa mɔ, a nu sɛnbɛ
nun xaxili sɔtɔ. A naxa sabati wula i
han a a yetɛ masen Isirayila bɛ lɔxɔ
naxɛ.

2

Isa bari ki naxɛ (Matiyu 1:18-25)

1 Na tɛmɛi, Rɔma mangɛ xungbe
Ogusutu naxa yaamari fi dunja
birin xa xili sɛbɛ raba. 2 Yi xili sɛbɛ
singɛ raba tɛmɛi naxɛ, Kirinyusi
nan nu findixi Siriya gomina ra.
3 Birin naxa siga a bari taa a xili
sɛbɛde.
4 Yusufu fan naxa keli Nasarɛti,
taa naxan na Galile bɔxi ma,
sigafe ra Bɛtɛlɛɛmu, mangɛ Dawuda
baride naxan na Yudaya bɔxi ma.
Yusufu siga naa nɛ, barima a nu

kelixi Dawuda bɔnsɔɛ nun a xabile nan kui, ⁵ a siga a xa sa a xili seɓɛ, e nun Mariyama, a nu bara naxan xa kote dɔxɔ. Mariyama tɛɛgɛxi nan nu a ra. ⁶ E nu na mɛnni tɛmɛi naxɛ, Mariyama di sɔtɔ tɛmɛi naxa a li, ⁷ a fa a xa di singe bari, di xɛmɛ. A naxa a maflin dugi kui, a a sa xuruse dɛgedɛ kui, barima yigiya fanyi mu nu na e bɛ.

Malekɛ xa masenyi xuruse dɛmadonyie bɛ

⁸ Mɛnni xuruse dɛmadonyi ndee nu na wula i, xurusee kantade kɔɛ ra. ⁹ Marigi xa malekɛ nde naxa mini e ma, e naxa Marigi xa nɔrɛ to yanba ra e rabilinyi. E naxa gaaxu ki fanyi ra. ¹⁰ Malekɛ naxa a masen e bɛ, «Wo naxa gaaxu barima n faxi xibaaru fanyi nan masende wo bɛ, naxan findima sɛɛwɛ xungbe ra nama birin bɛ. ¹¹ To, wo Rakisima, Ala xa Mixi Sugandixi, a bara bari Dawuda xa taa kui. Wo Marigi nan a ra. ¹² Wo a kolonma yi tɔnxuma nan na, wo diyɔrɛ lima a maflinxi dugi kui, a man saxi xuruse dɛgedɛ kui.»

¹³ Malekɛ gɛ wɔyɛnde tan mu a ra, malekɛ gali naxa fa boore fɛ ma. E nu Ala matɔxɔfɛ, e nu a fala, ¹⁴ «Matɔxɔɛ na Ala bɛ han koore ma! Bɔnsa na adamadie bɛ duniɲa ma, a hinnɛxi naxee ra!»

¹⁵ Malekɛ to keli e xun ma tefe ra koore ma, xuruse dɛmadonyie naxa a fala e bore bɛ, «Won xɛɛ Betɛlɛɛmu, won xa sa yi fe mato naxan nabaxi naa, Marigi bara naxan masen won bɛ.»

¹⁶ E naxa siga e xulun na, e Mariyama nun Yusufu li, e nun diyɔrɛ, a saxi xuruse dɛgedɛ kui. ¹⁷ E to na to, e naxa fe birin tagi raba, malekɛ naxan masen e bɛ na di xa fe ra. ¹⁸ Mixi naxee xuruse dɛmadonyie xui mɛ, e birin naxa kaaba e xa wɔyɛnyi ma. ¹⁹ Mariyama fan naxa yi fe birin nagata a bɔrɛ ma, a nu a ɲɔxɔ sa a xɔn. ²⁰ Xuruse dɛmadonyie naxa gbilen Ala matɔxɔ ra, e nu a tantu

fe birin ma e bara naxee mɛ, e man bara naxee to. E a birin lixi nɛ alɔ a masen e bɛ ki naxɛ.

²¹ Xi solomasaxan to kamali, diyɔrɛ naxa sunna. A xili naxa sa Isa, malekɛ nu bara xili naxan masen a nga bɛ beenun a xa tɛɛgɛ a ma.

Isa sigafe Darisalamu a yɔrɛ ra

²² Marasenyenyi waxati to kamali Annabi Munsa xa seriye ki ma, Yusufu nun Mariyama naxa Isa xanin Darisalamu, a xa masen Marigi bɛ, ²³ alɔ a seɓɛxi ki naxɛ Marigi xa seriye kui, «Wo di xɛmɛ singe birin fima n tan nan ma.» ²⁴ E man siga nɛ e xa sa sɛrɛxɛ ba alɔ a seɓɛxi Marigi xa seriye kui ki naxɛ, «ganbɛ firin, xa na mu a ra kolokonde lanma firin.»

²⁵ Xɛmɛ nde nu na Darisalamu, naxan xili Simeyɔn. Diinɛla tinxinxi nan nu a ra, naxan nu Isirayila Rakisima mamefe. Ala Xaxili Seniyenxi nu na a xun ma. ²⁶ Ala Xaxili Seniyenxi nu bara a masen a bɛ, a a mu faxama fo a Marigi xa Mixi Sugandixi to. ²⁷ Ala Xaxili Seniyenxi naxa a niya a xa siga hɔrɔmɔbanxi kui. Isa barimae fan to so naa e xa di ra, alako e xa Ala xa seriye rabatu a xa fe ra, ²⁸ Simeyɔn naxa Isa rasuxu, a a sa a kanke ma. A naxa Ala matɔxɔ, a a masen,

²⁹ «Marigi, i bara fa i xa laayidi rakamali n bɛ to,

i xa konyi xa taa masara bɔnsa kui, ³⁰ barima n ya bara i xa kisi to,

³¹ i naxan xɛɛxi adamadie birin ya xɔri.

³² Naiyalanyi nan a ra

naxan Ala makenɛnma si gbetɛe bɛ, a findi nɔrɛ ra i xa Isirayila nama bɛ.»

³³ Isa baba nun a nga to a mɛ naxan masenxi a xa fe ra, e naxa kaaba. ³⁴ Simeyɔn to duba e bɛ, a naxa a fala Isa nga Mariyama bɛ, «Ala bara ɲanige tongo yi di xa fe ra. Isirayilakae xa fe gbege magoroma nɛ a saabui ra, ndee fan xa fe itema nɛ. A findima tɔnxuma nan na, kɔnɔ mixi wuyaxi fama nɛ

a matandide. ³⁵ Na kui, mixi gbegbe bɔɔɛ ma fee fama makenende. I tan fan, sunnunyi fama i bɔɔɛ tunbade alo santidegema.»

³⁶ Namijɔnmɛ gine fori fan nu na, naxan xili Anna. A xa simaya nu bara masiga ki fanyi. Fanuweli xa di nan nu a ra kelife Aseri bɔnsɔɛ. A nu bara dɔxɔ xeme taa a ginedimedi ra, kɔnɔ jɛ solofere dangi xanbi, a xa mɔri naxa laaxira. ³⁷ Kabi na temui, a nu bara lu kaape kui han a xa simaya nu bara jɛ tongo solomasaxan nun naani li. A mu nu kelima hɔrɔmɔbanxi kui, a nu Ala batu naa, kɔɛ nun yanyi, sunyi nun sali ra. ³⁸ Na waxati kerenyi, Anna naxa fa naralan Isa nun a xa mixie ra. A naxa so Ala matɔxɔfe, a nu fa yi di xa fe fala birin bɛ, naxee nu e ya tixi Ala ra Darisalamu xunsarafe ra.

³⁹ Yusufu nun Mariyama to gɛ fe birin nakamalide alo Marigi xa sɛriye a masenxi ki naxɛ, e naxa gbilen Nasareti, e xɔnyi Galile bɔxi ma. ⁴⁰ Di naxa mɔ, a nu senbɛ sɔtɔ, a xa lonni xun nu siga masa ra ki fanyi. Ala xa hinne nu na a xun ma.

Isa sigafe Darisalamu a dimedi temui

⁴¹ Nɛ yo jɛ, Isa barimae nu sigama Sayamaleke Dangi Sali rabade Darisalamu. ⁴² Isa jɛ fu nun firin sɔtɔ jɛ naxan na, e birin naxa te sali rabade Darisalamu alo e darixi a ra ki naxɛ. ⁴³ Sali lɔxɔɛ birin to dangi, Isa barimae naxa biyaasi folo gbilenfe e xɔnyi, kɔnɔ e xa di Isa naxa lu Darisalamu, e tan mu a kolon. ⁴⁴ E nu bara a maɔxun a a na e biyaasibooree ya ma. E to gɛ fɛɛɛɛn keren jɛɛɛ rabade, e nu a fenfe e barenyie nun e booree ya ma. ⁴⁵ Kɔnɔ e to mu a to, e naxa gbilen Darisalamu a fende. ⁴⁶ Xi saxan dangi xanbi, e naxa fa a to hɔrɔmɔbanxi kui karamɔxɔɛ ya ma, a a tuli matife e ra, a nu maxɔrinyi tife e ma. ⁴⁷ Naxan birin nu na Isa xui mɛfe, e nu kaabama a xa xaxili fanyi nun a xa yaabie ma.

⁴⁸ A barimae to a to, e fan naxa kaaba. A nga naxa a fala a bɛ, «N ma di, i yi fe mɔoli rabaxi muxu ra munfe ra? N tan nun i baba kɔntɔfilixi nan i fenxi yi ki.» ⁴⁹ A naxa a fala e bɛ, «Wo n fenma munfe ra? Wo mu a kolon fo n xa n Baba xa wali raba?» ⁵⁰ Kɔnɔ e mu fahaamui sɔtɔ a xa wɔyenyi ma. ⁵¹ Na temui, Isa naxa bira e fɔxɔ ra gorofe ra Nasareti, a nu e sago raba. A nga naxa yi fe birin nagata a bɔɔɛ ma. ⁵² Isa naxa mɔ lonni nun hinne ra. A naxa rafan Ala nun mixie ma.

3

Annabi Yaya kawandi tife (Matiyu 3:1-12, Maraki 1:2-11)

¹ Rɔma mange xungbe Tiberiyo nu na a xa mangɛya jɛ fu nun suuli nde kui. Ponsi Pilati nan nu findixi Yudaya gomina ra. Herode nan nu findixi Galile mange ra, a taara Filipu fan nu findixi Itureya nun Tirakoniti bɔxie mange ra. Lisaniya nan nu findixi Abilen mange ra.

² Anani nun Kayafa nan nu findixi sɛɛɛɛdubɛ kuntigie ra. Na waxati, Ala xa masenyi naxa fa Sakari xa di Yaya ma, a to nu na wula i. ³ Na kui, a naxa siga kawandi rabade Yuruden xure longori birin. A nu kawandi tima mixie bɛ, e xa e xunxa ye xɔɔra tuubi ra, alako Ala xa e xa yunubie xafari. ⁴ A sebɛxi Annabi Esayi xa Kitaabui kui,

«Mixi nde a xui itema gbengberenyi ma,

<Wo kira yailan Marigi bɛ, wo sankirae matinxin a ya ra.

⁵ Fole birin nafema nɛ. Geya xungbe nun a lanma, a birin igoroma nɛ.

Kira madalinxi tinxinma nɛ, kira jaaxi yailanma nɛ.

⁶ Adamadi birin fama nɛ Ala xa kisi tode.»

⁷ Na kui, jama to nu sigama Yaya xɔn ma a xa e xunxa ye xɔɔra, a naxa a fala e bɛ, «Wo tan bɔximase bɔnsɔɛ! Nde wo rakolonxi wo xa wo gi Ala xa xɔnɛ ma naxan na fafe?

⁸ Wo kɛpa xa wali fanyi ramini alo wuri bili fanyi bogi fanyi raminima

ki naxe, bogi naxan a masenma a wo bara tuubi. Wo naxa a fala wo yete ma, «Ibrahimana nan na muxu benbara,» barima fεere na Ala yi a xa yi gemεe mafindi Ibrahimana xa die ra. ⁹ Beera jan na wurie sankee ra a xa e bilie sege. Wuri naxan yo mu bogi fanyi raminima, a fonma ne, a woli te i.»

¹⁰ Nama naxa a maxarin, «Muxu xa munse raba fa?» ¹¹ A naxa e yaabi, «Donma firin na naxan yi ra, a kanyi xa keren fi boore ma, se mu na naxan yi. Donse na naxan yi ra, a kanyi fan xa a raba na ki.» ¹² Duuti maxilie fan naxa fa e xunxade ye xora, e a maxarin, «Karamoxo, a lanma muxu xa munse raba?» ¹³ A naxa e yaabi, «Wo naxa duuti xun masa dangi yaamari ra.» ¹⁴ Soori ndee fan naxa a maxarin, «Muxu tan go? A lanma muxu fan xa munse raba?» A naxa e yaabi, «Wo naxa mixi yo mupa, wo naxa mixi yo tɔɔrege. Wo xa wo wasa so wo wali sare nan na.»

¹⁵ Mixie naxa e xaxili ti Yaya ra, e nu e maɔoxun, a temunde Ala xa Mixi Sugandixi na a ra. ¹⁶ Yaya naxa a fala e birin be, «N tan wo xunxama ye nan xora, kono naxan fama n xanbi ra, na senbe gbo n tan be. Na binye mu na n tan yi ra, n jan xa a xa sankiri luuti yati fulun. A tan nan Ala Xaxili Seniyenxi ragoroma wo ma, a tan nan wo xunxama te ra. ¹⁷ A xa segere suxuxi a yi ra, a maale nun a lagi yegetima naxan na lonyi ma. A maale rasoma a xa bili kui, kono a lagi tan ganma te ra naxan mu xubenma.» ¹⁸ Yaya man nu mixie rasima a mooli wuyaxi ra, a nu e kawandi xibaaru fanyi ra.

¹⁹ Kono Yaya to woyen mange Herode ma, a taara xa gine Herodiyasi xa fe ra, a nun a nu bara fe jaaxi naxan birin naba, ²⁰ Herode man naxa yi fe kobi keren sa na birin xun: A naxa Yaya sa geeli.

*Isa xunxafe ye xora
(Matiyu 3:13-17, Maraki 1:9-11,
Yaya 1:32-34)*

²¹ Nama birin to nu bara e xunxa ye xora, Isa fan naxa a xunxa ye xora. A to nu Ala maxandife, koore naxa rabi, ²² Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro a ma alo ganbe. Xui nde naxa keli koore ma, a a masen, «N ma Di maxanuxi nan na i ra. I n kenenxi ki fanyi ra.»

*Isa benbae
(Matiyu 1:1-17)*

²³ Isa to je tongo saxan jondon soto, a naxa a xa wali folo. Mixie nu laxi a ra Yusufu xa di nan a ra.

Yusufu findixi Heli xa di nan na,
²⁴ Heli findixi Matahatai xa di nan na,
Matahatai findixi Lewi xa di nan na,
Lewi findixi Meliki xa di nan na,
Meliki findixi Yannayi xa di nan na,
Yannayi findixi Yusufu xa di nan na,
²⁵ Yusufu findixi Matahisa xa di nan na,
Matahisa findixi Amosi xa di nan na,
Amosi findixi Naxumu xa di nan na,
Naxumu findixi Esili xa di nan na,
Esili findixi Nagayi xa di nan na,
²⁶ Nagayi findixi Maati xa di nan na,
Maati findixi Matahisa xa di nan na,
Matahisa findixi Semeyin xa di nan na,
Semeyin findixi Yoseke xa di nan na,
Yoseke findixi Yoda xa di nan na,
²⁷ Yoda findixi Yohana xa di nan na,
Yohana findixi Resa xa di nan na,
Resa findixi Sorobabeli xa di nan na,
Sorobabeli findixi Salatiyeli xa di nan na,
Salatiyeli findixi Neri xa di nan na,
²⁸ Neri findixi Meliki xa di nan na,
Meliki findixi Adi xa di nan na,
Adi findixi Kosan xa di nan na,
Kosan findixi Elemadan xa di nan na,
Elemadan findixi Eru xa di nan na,
²⁹ Eru findixi Yosuwe xa di nan na,
Yosuwe findixi Eliyeseri xa di nan na,
Eliyeseri findixi Yorimi xa di nan na,
Yorimi findixi Matahatai xa di nan na,
Matahatai findixi Lewi xa di nan na,
³⁰ Lewi findixi Simeyon xa di nan na,
Simeyon findixi Yuda xa di nan na,
Yuda findixi Yusufu xa di nan na,
Yusufu findixi Yonan xa di nan na,

Yonan findixi Eliyakin xa di nan na,
³¹ Eliyakin findixi Meleya xa di nan na,
 Meleya findixi Mena xa di nan na,
 Mena findixi Matata xa di nan na,
 Matata findixi Natan xa di nan na,
 Natan findixi Dawuda xa di nan na,
³² Dawuda findixi Yisayi xa di nan na,
 Yisayi findixi Obedo xa di nan na,
 Obedo findixi Boosu xa di nan na,
 Boosu findixi Salimon xa di nan na,
 Salimon findixi Naxason xa di nan na,
³³ Naxason findixi Aminadabo xa di nan na,
 Aminadabo findixi Adimin xa di nan na,
 Adimin findixi Arini xa di nan na,
 Arini findixi Xesiron xa di nan na,
 Xesiron findixi Peresi xa di nan na,
 Peresi findixi Yuda xa di nan na,
³⁴ Yuda findixi Yaxuba xa di nan na,
 Yaxuba findixi Isiyaga xa di nan na,
 Isiyaga findixi Iburahima xa di nan na,
 Iburahima findixi Tera xa di nan na,
 Tera findixi Naxori xa di nan na,
³⁵ Naxori findixi Serugu xa di nan na,
 Serugu findixi Rewu xa di nan na,
 Rewu findixi Pelegi xa di nan na,
 Pelegi findixi Eberi xa di nan na,
 Eberi findixi Selaha xa di nan na,
³⁶ Selaha findixi Kayinan xa di nan na,
 Kayinan findixi Arafaxadi xa di nan na,
 Arafaxadi findixi Semi xa di nan na,
 Semi findixi Nuha xa di nan na,
 Nuha findixi Lemeki xa di nan na,
³⁷ Lemeki findixi Metusela xa di nan na,
 Metusela findixi Enoki xa di nan na,
 Enoki findixi Yeredi xa di nan na,
 Yeredi findixi Mahalaleli xa di nan na,
 Mahalaleli findixi Kenan xa di nan na,
³⁸ Kenan findixi Enosi xa di nan na,
 Enosi findixi Seti xa di nan na,
 Seti findixi Adama xa di nan na,
 Adama findixi Ala xa di nan na.

4

Sentane katafe a xa Isa ratantan (Matiyu 4:1-11, Maraki 1:12-13)

¹ Isa to keli Yuruden, Ala Xaxili Seniyenxi nu goroxi a ma, a Isa xun ti gbengberenyi ra. ² Xi tongo naani bun ma, a nu na naa, Ibulisa nu katafe a ratantande. Isa mu sese don na waxati birin bun. Na xi konti to kamali, kaame nu na a ma. ³ Ibulisa naxa a fala a be, «Xa Ala xa Di nan i ra, yaamari fi yi geme xa findi taami ra.» ⁴ Isa naxa a yaabi, «A sebexi Kitaabui kui, <Mixi mu baloma taami gbansan xa ra.>»

⁵ Ibulisa naxa fa a xanin geya fari, a dunija mangeya birin masen a be kerenyi ra. ⁶ A naxa a fala a be, «N yi mangeya birin fima ne i ma a nun a dariye, barima a soxi n tan nan yi. N fan noma a fide, n na wa a fife naxan yo ma. ⁷ Na kui, xa i i felen n be, i n batu, n a birin findima ne i gbe ra.» ⁸ Isa naxa a yaabi, «A sebexi Kitaabui kui, <I xa i Marigi Ala gbansan nan batu, i xa suyidi a keren nan be.>»

⁹ Ibulisa man naxa a xanin Darisalamu, a a ti Ala xa hɔrɔmɔbanxi fari, yire itexi. A naxa a fala a be, «Xa Ala xa Di nan lanxi i ma, tungan be ra, ¹⁰ barima a sebexi, <Ala yaamari fima ne a xa malekee ma i xa fe ra, e xa i kanta.> ¹¹ A man sebexi, <E e belexee rasoma ne i bun ma, e i rate alako i sanyi naxa din geme ra.>» ¹² Isa naxa a yaabi, «Kitaabui man a masenxi, <I naxa i Marigi Ala mato.>»

¹³ Ibulisa to ge kate birin nabade a xa Isa ratantan, a naxa keli a xun ma, han beenun a xa waxati gbete xa a li.

Isa a xa wali fɔlɔfe Galile bɔxi ma (Matiyu 4:12-25, Maraki 1:14-20)

¹⁴ Isa naxa gbilen Galile bɔxi ma. Ala Xaxili Seniyenxi xa senbe nu na a ma. A xa fe xibaaru naxa siga rayensen na yire birin. ¹⁵ Isa nu mixie xaranma e xa salidee kui, birin nu a matɔxɔ.

*Nasaretikae tondife lade Isa ra
(Matiyu 13:53-58, Maraki 6:1-6)*

¹⁶ Isa naxa siga Nasareti, a xuruxi dennaxe. Malabu loxoε ma, a naxa so salide kui alo a nu darixi a ra ki naxe, a ti, a xa Kitaabui xaran mixie be. ¹⁷ E naxa Annabi Esayi xa Kitaabui so a yi. A to a itala, a naxa yire to a sebexi dennaxe,

¹⁸ «Marigi Xaxili na n xun ma, barima a bara n sugandi, a a ragoro n ma, n xa setaree kawandi xibaaru fanyira.

A n xεεxi ne

n xa xεera iba mixi suxuxie be, e xoreyama ne,

n xa xεera iba donxuie be, e ya se toma ne,

n xa tooromixie xoreya naxee na noε bun ma,

¹⁹ n xa xεera iba mixie be,

Ala xa hinne waxati bara a li.»

²⁰ A naxa fa Kitaabui makuntan, a a so taalibi yi, a doxo. Birin e ya banbanxi a ra salide kui. ²¹ A naxa masenyi ti folo e be, «To, yi sebeli naxan xaranxi wo be yi ki, a bara kamali.»

²² Birin nu a xa fe fanyira falama, e nu kaaba woyen fanyie ma naxee nu minima a kere i. E naxa so e bore maxorinfe, «Yusufu xa di xa mu yi ki?» ²³ Isa naxa a fala e be, «N na a kolon wo yi taali sama ne n be, «Seriba, i yete dandan.» Wo man a falama ne n be, «Muxu bara fe naxan birin me i naxan nabaxi Kapere namu, i man xa a mooli raba i xonyi be.» ²⁴ N xa nondi fala wo be, namionme yo mu binyama a xonyi tan. ²⁵ Wo man xa wo tuli ti nondi ra. Kaape gine wuyaxi nu na Isirayila boxi ma Annabi Eliya xa waxati, kaame to sin boxi ma, tune ye mu bira ne saxan kike senni.

²⁶ Kono Ala mu Annabi Eliya xee e tan Isirayilaka ginee sese ma, fo a to a xee kaape gine nde nan gbansan ma naxan nu na Sarepeta, Sidon boxi ma. ²⁷ Kune kanyi wuyaxi fan nu na Isirayila boxi ma Annabi Elise xa waxati, kono a mu e tan

sese rayalan, fo Naaman Siriyaka gbansan, a na nan nayalan.»

²⁸ E to yi fee me, mixi birin naxee nu na salide kui, e bope naxa te Isa xili ma. ²⁹ E naxa keli, e a ramini taa fari ma. E xa taa to nu tixi geya ra, e naxa a xanin yire nde e xa a radin ye geleni ra. ³⁰ Kono Isa naxa mini e tagi, a a xa kira suxu.

*Isa mixi gbegbe rayalanfe
(Matiyu 8:14-17, Maraki 1:21-34)*

³¹ Isa naxa goro Kapere namu, Galile boxi taa nde. A to nu na mixie kawandife malabu loxoε, ³² e naxa kaaba a xa xaranyi ma, barima a nu woyenma mange senbe nan na. ³³ Na salide kui, xeme nde nu na jinne nu naxan foxo ra. A naxa sonxoε rate folo, a gbelegbele, ³⁴ «Ee! Isa Nasaretika, i waxi munse xon ma muxu be? I faxi muxu sontode ne? N na a kolon mixi naxan lanxi i ma. Ala xa Seniyentoe nan na i ra.» ³⁵ Isa naxa woyen a ma a xoroxoe ra, a a yamari, «I sabari. Gbilen yi xeme foxo ra.» Ninne naxa xeme rabira boxi pama tagi, a fa gbilen a foxo ra. Xeme mu maxono hali keren. ³⁶ Birin de naxa ixara, e nu fa e bore maxorin, «Masenyi mooli mundun yi ki? A jinnee yamarima noε nun senbe ra, nee gbilen mixi foxo ra!» ³⁷ Na kui, Isa xa fe xibaaru naxa yensen ye na boxi rabilinyi yire birin.

³⁸ Isa to mini salide kui, a naxa siga Simon xonyi. Simon bitanyi mu nu yalanxi. A fate nu ganxi a ma. E naxa Isa maxandi a xa a mali. ³⁹ Isa to ti a xun ma, a naxa woyen na fure ma, fure naxa a bepin. A naxa keli keren na, a kuri so e be.

⁴⁰ Soge to dula, e naxa fa furema mooli birin na Isa xon ma. A naxa a belexe sa e ma keren keren, a fa e rayalan. ⁴¹ A naxa jinnee fan keru mixi wuyaxi foxo ra. Ninnee nu furemae bepinma, e nu gbelegbele e nu a fala, «Ala xa Di nan na i ra!» Kono Isa naxa e yamari, a e raton woyenfe ra, barima e nu a kolon a Ala xa Mixi Sugandixi nan a ra.

⁴² Na kuye iba, a naxa mini, a siga yire madunduxi nde. Nama naxa a fen han e a to. E nu katafe ne e xa kankan a ma, a naxa fa keli e xun. ⁴³ Kɔnɔ a naxa a masen e be, «Fo n xa taa gbete fan kawandi Ala xa mangeya niini xa xibaaru fanyi ra, barima n xeexi na nan ma.» ⁴⁴ Na kui, a nu kawandi tima salidee kui Yudaya boxi ma.

5

Isa foxirabire singee

(Matiyu 4:18-22, Maraki 1:16-20)

¹ Isa nu na Genesareti baa de ra. Nama fan nu e bore xetenma alako e xa a xui me Ala xa masenyi kawandide. ² Isa naxa kunkui firin to baa de ra. Yexesuxuie nu bara goro e kui, e nu e xa yelee raxafe. ³ Isa naxa baki Simɔn xa kunkui kui, a a maxɔrin a xa kunkui ndedi mamini xare de ra. Na xanbi, Isa naxa doxo kunkui kui, a so jama kawandife.

⁴ Isa to ge masenyi tide, a naxa a fala Simɔn be, «Won xee dula ma. Wo yelee sa naa, wo xa sa yexe suxu.» ⁵ Simɔn naxa a yaabi, «Karamoxo, muxu koe birin nan nadangixi yakotomoe nan na, muxu mu sese suxu. Kɔnɔ i tan nan to a falaxi, n man sa yelee sama.»

⁶ E to na raba, e naxa yexe gbegbe suxu yelee kui, yelee naxa boɔ folo. ⁷ E naxa e belexe magira booree be naxee nu na kunkui booree kui, e xa fa e mali. E to fa, e naxa na kunkui firinyie rafe yexe ra han e firin birin naxa wa dulafe.

⁸ Simɔn Piyeri to na fe to, a naxa bira Isa bun ma, a a fala, «Marigi, i xa i makuya n na, barima yunubitoe nan n na!» ⁹ A na fala ne barima a tan nun a boore birin nu bara ge kaabade na yexe suxufe ra, ¹⁰ Simɔn walibooree, Sebede xa di firinyie Yaki nun Yaya, e fan nu bara kaaba. Na kui, Isa naxa a fala Simɔn be, «I naxa gaaxu. I darixi yexe nan suxu ra, kɔnɔ keli yi waxati ma, i fama mixie nan sotode n be.» ¹¹ E to kunkui rate xare ma, e naxa se birin lu naa, e bira Isa foxo ra.

Kune kanyi rayalanfe

(Matiyu 8:1-4, Maraki 1:40-45)

¹² Isa to nu na taa nde kui, a naxa xeme nde li naa, kune dinxi a fate birin na. A to Isa to, a naxa a yatagi rafelen boxi ma, a a mayandi, «N Marigi, xa i tin, i noma n naseniyende.» ¹³ Isa naxa a belexe itala, a a sa kune kanyi ma, a a fala a be, «N tinxi. Findi mixi seniyenxi ra.» Kune fure naxa a bejin keren na. ¹⁴ Na xanbi, Isa naxa a yamari, «I naxa yi fe fala mixi yo be. Siga i sa i dentege serexedube be, i serexe ba i xa seniyenyi xa fe ra, alo Annabi Munsa a yamarixi ki naxe. Na findima seedeɔoxoya nan na e be.» ¹⁵ Kɔnɔ Isa xa fe xibaaru jan naxa yensen ye dangi a singe ra. Nama gbegbe nu e malanma e xa a xui rame, a man xa e rayalan e xa furee ma. ¹⁶ Kɔnɔ Isa fan nu luma siga ra yire madunduxie, a sa Ala maxandi.

Isa Namate rayalanfe

(Matiyu 9:1-8, Maraki 2:1-12)

¹⁷ Loxo nde, Isa nu kawandi tife. Farisenie nun seriye karamoxoe nu bara fa doxo, naxee kelixi Darisalamu, a nun Galile nun Yudaya taa birin. Marigi xa senbe nu na Isa ma furemae rayalanfe ra. ¹⁸ Na temui, mixi ndee naxa fa namate nde ra, a saxi sade ma. E nu katafe ne e xa fa a sa Isa bun, ¹⁹ kɔnɔ jama xa fe naxa a niya e mu no sode a ra. Na kui, e naxa te banxi fari, e a fari yire nde maba, e fa namate ragoro menni ra, a saxi a xa sade fari, a goro jama tagi Isa ya i. ²⁰ Isa to e xa danxaniya to, a naxa a fala namate be, «N boore, i xa yunubie bara xafari i be.» ²¹ Farisenie nun seriye karamoxoe naxa so e mapoxunfe, «Pe, nde yi ra, a to Ala rasotoma yi ki? Nde noma yunubie xafaride, bafe Ala keren na?»

²² Isa to e xa mapoxunyi kolon, a naxa e maxɔrin, «Munfe ra yi mapoxunyi mooli na wo boje ma?» ²³ Woyenyi mundun sooneya, a

falafe <I xa yunubie bara xafari,> ka a falafe <Keli, i ƚεε?> ²⁴ N xa a masen wo be a Adama xa Di noma yunubi xafaride duniƚa ma.» A naxa fa a fala namate be, «N naxe i be, keli, i xa sade tongo, i xa siga i xonyi.»

²⁵ Namate naxa keli mixie ya xori keren na. A naxa se tongo a nu saxi naxan ma, a fa siga a xonyi Ala matoxo ra. ²⁶ Nama birin de naxa ixara ki fanyi, e nu Ala matoxo. Ala xa yaragaaxui fan naxa lu e boƚe ma, e a fala, «To, muxu bara kaabanako fee to.»

Lewi birafe Isa foxo ra
(*Matiyu 9:9-17, Maraki 2:13-22*)

²⁷ Na dangi xanbi, Isa naxa mini, a duuti maxili nde to naxan xili Lewi, a doxoxi duuti maxilide. Isa naxa a fala a be, «Bira n foxo ra.» ²⁸ Lewi naxa keli, a fe birin naboloo, a bira a foxo ra.

²⁹ Na temui, Lewi naxa xulunyi belebele ti a xonyi Isa be. E birin nu na e degefe yire keren, duuti maxili wuyaxi nun mixi gbete fan nu na naa. ³⁰ Farisenie nun seriye karamoxoe naxa Isa foxirabiree maxorin, «Munfe ra wo nun duuti maxilie nun yunubitoe wo degema yire keren?» ³¹ Isa naxa e yaabi, «Mixi yalanxi hayi mu na seriba ma. Furema nan hayi na a ma. ³² N mu faxi tinxintoe xa xilide. N faxi yunubitoe nan xilide, e xa tuubi.»

Isa maxorinfe sunyi ma
(*Matiyu 9:14-15, Maraki 2:18-20*)

³³ Mixi ndee naxa fa a fala Isa be, «Annabi Yaya nun Farisenie foxirabiree sunyi nun salie rabama han, konoo i gbee tan e degema tun.»

³⁴ Isa naxa e yaabi, «Xa futixiri xulunyi a li, wo noma a falade ginefenyi booree be e xa sunyi suxu a na e fe ma temui naxe? ³⁵ Waxati fama, ginefenyi bama e yi ra temui naxe. Na waxati tan, e sunyi suxuma ne.»

³⁶ Isa man naxa taali nde sa e be, «Mixi yo mu dugi xuntunyi bama dugi neene ra a xa dugi fori lonpo a ra. Xa na raba, dugi neene kanama

ne, na xuntunyi fan mu lanma dugi fori ma. ³⁷ Mixi yo man mu weni neene sama lebe fori kui, xa na mu a ra weni neene na funtu, na lebe fori bulama ne, weni fili, a sase fan kana. ³⁸ A lan ne weni neene xa sa lebe neene nan kui. ³⁹ Mixi yo man mu wama weni neene xon xa a bara weni fori min, barima a a falama ne, <Weni fori nan fan.>»

6

Malabu loxo xa seriye,

nun xeme nde belexe rayalanfe
(*Matiyu 12:1-14, Maraki 2:23-3:6*)

¹ Malabu loxo nde, Isa nun a foxirabiree nu jerefe sankira ra xee tagi. Isa foxirabiree naxa mengi tonsoe ndee ba, e e tuxutuxu e belexe, e a xorie don. ² Farisenie ndee naxa woyen, «Munfe ra wo na malabu loxo seriye matandife?»

³ Isa naxa e yaabi, «Wo mu nu a xaran Dawuda naxan naba kaame to a suxu, a tan nun naxee nu na a foxo ra? ⁴ A so ne Ala xa banxi kui, a taami don naxan fixi Ala ma, a nde so a foxirabiree fan yi ra, hali a to mu nu daxa mixi yo xa na don, fo serexedubee.» ⁵ Isa man naxa a fala e be, «Adama xa Di nan findixi marigi ra malabu loxo xun ma.»

⁶ Malabu loxo gbete ma, Isa man naxa so salide kui, a mixie kawandi. A naxa xeme nde li naa, naxan yire fan belexe tuuxi a ma. ⁷ Farisenie nun seriye karamoxoe nu e ya tixi Isa ra e xa a mato xa a mixi rayalanma malabu loxo ma, alako e xa no a kalamude fe nde ma. ⁸ Konoo Isa to nu e xa mapoxunyi kolon, a naxa a fala xeme be naxan belexe tuuxi a ma, «Keli, i fa ti be pama tagi.» A naxa keli, a ti.

⁹ Isa naxa a masen e be, «N xa wo maxorin. A daxa fe fanyi nan xa raba malabu loxo ma, ka fe jaaxi? Nii rakisife nan daxa ka nii sontofe?» ¹⁰ A to ge a ya rapereede mixi birin kanke ma, a naxa a fala na xeme be, «I belexe itala.» A naxa a itala, a belexe naxa yalan. ¹¹ Konoo Farisenie tan naxa xono ki fanyi. E

naxa so woyenfe e bore be, e xa lan fe ma, e noma naxan niyade Isa ra.

Isa a xa xera fu nun firinyi sugandife

(Matiyu 10:1-3, Maraki 3:13-19)

¹² Na waxati ma, Isa naxa siga geya fari Ala maxandide, a koe birin nadangi a Ala maxandima. ¹³ Kuye to iba a naxa a foxirabiree xili. A naxa fu nun firin sugandi e ya ma, a e xili sa xerae. E tan nan ya: ¹⁴ Simon, Isa naxan xili sa Piyeri, Piyeri xunya Andire, Yaki, Yaya, Filipu, Barotolome, ¹⁵ Matiyyu, Tomasi, Alifa xa di Yaki, Simon naxan xili nu falama Seloti, ¹⁶ Yaki xa di Yudasi, nun Yudasi Isikariyoti naxan findi yanfante ra, a Isa sa mixi kobie belexe.

Isa pama kawandife

(Matiyu 5-7)

¹⁷ Isa nun na mixi fu nun firinyie to goro, a naxa ti kene nde ma. A foxirabiree gali nu na naa, a nun pama gbegbe naxee nu kelixi Yudaya nun Darisalamu, a nun baa de ra, Tire nun Sidon nabilinyi. ¹⁸ E birin nu faxi Isa xui ramede, a man xa e rayalan e xa furee ma. Ninne nu naxee tooroma, a nu e rayalanma. ¹⁹ Nama birin nu katafe e xa din a ra, barima senbe nu minife a i, a nu e birin nayalan.

Seewe nun Gbaloe

(Matiyu 5:1-12)

²⁰ Na temui Isa naxa a ya ti a foxirabiree ra, a a masen e be, «Seewe na wo be, wo tan setaree, barima wo jan na Ala xa mangeya niini bun ma.

²¹ Seewe na wo be, wo tan naxee kaamexi yakosi, barima wo fama ne wasade. Seewe na wo be, wo tan naxee wama yakosi, barima wo fama ne yeled.

²² Seewe na wo be, mixie na wo xon temui naxe, e na wo keru, e na wo konbi, e na wo xili kana Adama xa Di xa fe ra.

²³ Wo xa seewa na loxe, wo tungan jexinyi ra,

barima wo baraayi gboma ne ariyanna.

E benbae nu namijonmee fan tooroma na ki ne.»

²⁴ «Konon gbaloe na wo be, wo tan bannae,

barima wo jan bara wo xa fe fanyi soto.

²⁵ Gbaloe na wo be, wo tan naxee wasaxi yakosi,

barima kaame fama ne wo suxude. Gbaloe na wo be, wo tan naxee yeleva yakosi,

barima sunnunyi nun wa fama ne wo suxude.

²⁶ Gbaloe na wo be, mixi birin na wo xili fanyi fala temui naxe,

barima e benbae nu wule false fan xunmafalama na ki ne naxee nu e yete findixi namijonmee ra.»

Yaxuie xanufe

(Matiyu 5:38-48)

²⁷ «N xa a fala wo be, wo tan naxee na wo tuli matife n na,

wo xa wo yaxuie xanu,

wo fe fanyi nan naba wo xonmae be,

²⁸ wo Ala maxandi wo dankamae be,

wo Ala maxandi wo tooromae be.

²⁹ Xa mixi i xere garin,

i xa boore seeti fan ti a be.

Xa mixi i xa donma tongo,

i naxa tondi a xa i xa mafelenyi fan tongo.

³⁰ Naxan yo na i makula, i xa a ki.

Naxan na see ba i yi, i naxa a maxarin a xa a ragbilen.

³¹ Wo wama mixie xa naxan birin naba wo be,

wo fan xa na nan naba e be.»

³² «Xa wo sa mixi gbansan nan xanuma, naxee wo fan xanuxi, wo baraayi mundun soto na kui? Hali yunubitoe, e mixie nan xanuma naxee e tan fan xanuxi.

³³ Xa wo sa fe fanyi rabama mixie be, naxee fe fanyi rabama wo fan be, wo baraayi mundun soto na kui? Na tan, hali yunubitoe a rabama. ³⁴ Xa wo sa doni tima mixi nan be, wo laxi naxan na a wo xa doni fima,

wo baraayi mundun sɔtɔma na kui? Hali yunubitɔɛ, e doni tima e boore bɛ, alako e man xa doni birin sɔtɔ. ³⁵ Kɔnɔ wo tan xa wo yaxuie xanu. Wo xa fe fanyi nan naba. Wo xa doni ti, hali wo mu laxi a fife ra. Na kui, wo baraayi gboma nɛ, wo findi Ala Xili Xungbe Kanyi xa die ra, barima a tan fe fanyi rabama finsiriwalie nun mixi kobie bɛ. ³⁶ Wo fan xa kinikini mixi ma, alɔ wo Baba Ala kinikinima mixi ma ki naxɛ.»

Wuri fuɗi nun xebenyi
(Matiyu 7:1-5)

³⁷ «Wo naxa wo yetɛ findi wo boore adama kɛwalie makiitima ra, alako kiiti naxa fa kana wo fan na Ala yi. Wo naxa mixi makiiti kiiti xɔɔxɔɛ ra, alako wo fan naxa makiiti kiiti xɔɔxɔɛ ra. Wo diɗɛ mixi ma, alako Ala xa diɗɛ wo fan ma. ³⁸ Wo mixi ki, alako Ala fan xa wo ki. Wo kima ki naxɛ, a luma nɛ alɔ maale na maniya, a maniyase rafe a fanyi ra, maale madɛtɛn, a xeyɛ xeyɛ, nde man fa sa a xun han a fili a ma. Na kui, wo maniyase naxan nawalima booree bɛ, na nan nawalima wo fan bɛ.»

³⁹ Isa man naxa yi taali wɔyɛnyi fala e bɛ, «Dɔnxui nɔma xuli suxude dɔnxui bɛ yire? A di, e firin birin mu birama xɛ yili kui? ⁴⁰ Taalibi mu dangima a karamɔxɔ ra, kɔnɔ taalibi naxan birin nu gɛ a matinkande, a luma nɛ alɔ a karamɔxɔ.»

⁴¹ «Munfe ra i wuri fuɗi toma i ngaxakerenyi ya ma, a fa li i mu xebenyi toxi naxan na i tan yetɛ ya ma? ⁴² I nɔma a falade i ngaxakerenyi bɛ di, «A lu n xa na wuri fuɗi ba i yetɛ ya ma,» a fa li i tan mu xebenyi toxi naxan na i tan ya ma? I tan filankafui, xebenyi nan singe ba i ya ma! Na ba xanbi, i nɔma nɛ se igbede a fanyi ra, alako i xa wuri fuɗi ba i ngaxakerenyi fan ya ma.»

Wuri bili kolonma a bogi nan ma
(Matiyu 7:16-20, 12:33-35)

⁴³ «Sansi fanyi mu na naxan bogi kobi raminima, sansi kobi fan mu na naxan bogi fanyi raminima. ⁴⁴ Sansi

birin kolonma a bogi nan ma. Xɔre mu bama tunbe bili ra, kusu fan mu bama baagi bili kɔn na. ⁴⁵ Fe fanyi to ragataxi mixi fanyi bɔɗɛ kui, a fe fanyi nan naminima. Fe kobi to ragataxi mixi kobi bɔɗɛ kui, a fe kobi nan naminima. Naxan na gbo mixi bɔɗɛ kui, na nan dɔnxɔɛ minima a dɛ i.»

Banxiti firinyie xa taali
(Matiyu 7:24-27)

⁴⁶ «Munfe ra wo n xilima «N Marigi, n Marigi,» kɔnɔ wo mu n xui rabatuma? ⁴⁷ Mixi yo fa n ma, a n ma masenyi rame, a fa a rabatu, wo wo tuli mati n xa a masen wo bɛ na kanyi maniyaxi mixi naxan na. ⁴⁸ A maniyaxi banxiti nan na, naxan bɔxi ge han a sa fanye li, a fa a xa banxi bili ti na fanye fari. Lɔxɔ nde, xure naxa banbaran ye han a din banxi ma, kɔnɔ a mu nɔ sese niyade a ra, barima a nu tixi a fanyi ra. ⁴⁹ Kɔnɔ mixi yo naxan n ma masenyi rame, a fa li a mu a rabatu, na kanyi tan maniyaxi xeme nan na naxan banxi ti bɔxi fari ma, bili mu a bɛ. Xure to banbaran, a din banxi ma, a naxa a rabira keren na, banxi naxa kana a ɗaaxi ra.»

7

Sɔɔri xunmati xa danxaniya
(Matiyu 8:5-13)

¹ Isa to gɛ a xa masenyi birin tide ɗama bɛ, a naxa so Kapɛrenamu. ² Sɔɔri mixi keme xunmati nde nu na naa, naxan ma konyi xeme nde nu furaxi, a gbe mu nu luxi a xa faxa. Konyi nan nu a ra naxan nu rafan a marigi ma ki fanyi. ³ Sɔɔri xunmati to Isa xa fe mɛ, a naxa Yuwifi kuntigi ndee xɛɛ Isa xɔn, a xa fa a xa konyi rayalan. ⁴ Yuwifi kuntigie to Isa yire li, e naxa a mayandi ki fanyi, e a fala, «Mixi na a ra, a lan nɛ i xa yi fe raba a bɛ, ⁵ barima won si rafan a ma. A tan nan salide tixi muxu bɛ.»

⁶ Isa naxa bira e fɔxɔ ra. A to makɔre banxi ra, na sɔɔri mixi keme xunmati naxa a boore ndee xɛɛ e xa a fala a bɛ, «Marigi, i naxa i yetɛ

tooro, barima na binye mu na n yi ra i tan xa so n ma banxi kui. ⁷ Na nan a niya, n jan mu tin n yete xa fa i xon. I xa yaamari gbansan nan fi, n ma konyi xa yalan. ⁸ N a kolon barima n fan na mange ndee xa yaamari bun ma, soori ndee man na n yi, naxee na n fan ma yaamari bun ma. N na a fala soori nde be, <Siga,> a sigama ne. N na a fala, <Fa,> a fama ne. N na n ma konyi nde yamari, <Yi fe raba,> a a rabama ne.»

⁹ Isa to a xa woyenyi me, a naxa kaaba a xa fe ma. A naxa a ya rafindi pama ma naxan nu biraxi a foxo ra, a a masen e be, «N xa a fala wo be, n mu yi danxaniya mooli toxi hali Isirayila boxi ma.» ¹⁰ Xerae to gbilen soori xunmati xonyi, e naxa konyi li, a yalanxi.

Isa kaaje gine xa di rakelife faxema

¹¹ Na dangi xanbi, Isa naxa siga taa nde, dennaxe xili Nayin, a foxirabirsee nun pama gbegbe nu na a foxo ra. ¹² A to makore taa sode de ra, Isa naxa a to mixie minife xeme nde fure ra. Kaaje gine nde xa di kerenyi nan nu faxaxi, na taa pama gbegbe fan nu perefe kaaje gine fe ma. ¹³ Marigi to kaaje gine to, a naxa kinikini a ma, a a fala a be, «I naxa wa.» ¹⁴ A naxa a maso fure ra, a a belexe sa a xaninse fari, a xaninmae naxa ti. Isa naxa a masen, «I tan segetala, n naxe i be, keli!» ¹⁵ Faxamixi naxa keli, a so woyenfe. Isa naxa a ragbilen a nga ma. ¹⁶ Gaaxui naxa e birin suxu, e nu Ala matoxo, e nu a fala, «Ala namijonme xungbe nan nakelixa won tagi!» E man nu a fala, «Ala bara fa a xa mixie xunmatode!» ¹⁷ Isa xa xibaaru naxa siga rayensen na Yudaya boxi birin ma a nun naa rabilinyi.

Annabi Yaya xa maxorinyi (Matiyu 11:1-30)

¹⁸ Yaya foxirabirsee naxa yi fe birin fala Yaya be. ¹⁹ A fan naxa mixi firin xili e ya ma, a e xee Isa maxorinde, «I findixi Ala xa Mixi

Sugandixi nan na naxan lanma a xa fa, ka muxu xa mixi gbete nan mame?» ²⁰ E to Isa yire li e naxa a maxorin, «Yaya Xunxa nan muxu xeexi i maxorinde. I findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na naxan lanma a xa fa, ka muxu xa mixi gbete nan mame?» ²¹ Na temui yati, Isa nu furemae, jinne kanyie, nun donxui gbegbe rayalanfe. ²² Na kui, a naxa Yaya xa xerae yaabi, «Wo fe naxan mexi nun wo fe naxan toxi, wo sa na dentege Yaya be. Donxui se toma, namatee perema, kune kanyie yalanma, tulixorie woyenyi mema, faxamixie kelima, fuxarilae kawandima xibaaru fanyi ra. ²³ Seewe na mixi be naxan mu siikema n ma fe ra.»

²⁴ Yaya xa xerae to siga, Isa naxa pama maxorin Yaya xa fe ma, «Wo siga munse matode wula i? Foye kale naxan namaxama? ²⁵ Xa na mu a ra, wo siga munse matode? Dugi tofanyi kanyi? Naxee maxirixi a fanyi ra, e xa dunije igiri bannaya kui, nee toma mange banxie nan kui. ²⁶ Wo fa siga munse matode? Namijonme? Iyo, n xa a fala wo be, a jan dangi namijonme ra. ²⁷ A tan nan xa fe sebexi Kitaabui kui, <N fama n ma xera rasanbade i ya ra alako a xa kira yailan i be.> ²⁸ N xa a fala wo be, gine yo mu di bari naxan dangi Yaya ra. Konon man xa a fala wo be, mixi naxan na Ala xa mangeya niini bun ma, a xurun kiyoki, a fan dangi Yaya ra.»

²⁹ «Nama nun duuti maxilie to a xui me, e la ne Ala ra, e fa lu Yaya xa e xunxa ye xora. ³⁰ Konon Farisenie nun seriye karamoxoe tan tondi ne Ala waxonfe ra e be barima e tondi ne Yaya xa e xunxa ye xora.»

³¹ «N noma to mixie misaalide munse ra? E maniyaxi nde ra? ³² E maniyaxi dimedie nan na naxee doxoxi taa kui, e nu a fala e booree be,

<Muxu bara xule fe wo be, konon wo mu fare boronxi. Muxu bara jon beeti ba, konon wo mu wa.>»

³³ «Yaya Xunxa to bara fa, a mu taami don, a mu weni min. Wo bara a fala, «Ninne na a fɔxɔ ra.»
³⁴ Adama xa Di to fa, a tan mu tondi sigade xulunyi yire. Na kui, wo bara a fala, «Furi jaaxi siisila mato! E nun duuti maxilie nun yunubitɔe nan a ra!»
³⁵ Kɔnɔ xaxilimaya kolonma a kewali nan ma.»

Gine yunubitɔe nde xa yunubie xafarife

³⁶ Fariseni nde naxa Isa xili e xa e dege a xɔnyi. Isa naxa so naa, a a magoro. ³⁷ Gine yunubitɔe nde nu na taa kui, a naxa a me a Isa a degefe na Fariseni xɔnyi. Na kui, a naxa labunde ture suxu a yi ra, na saxi a bitire tofanyi kui naxan nu rafalaxi alabatira geme ra. ³⁸ A to so naa, a naxa ti Isa xanbi ra a sanyi yire. A to wa fɔlɔ, a naxa Isa sanyie bunda a yaye ra. A naxa e mafuruku a xunsexe ra, a e sunbu, a fa labunde maso e ma.

³⁹ Fariseni naxan Isa xili a degede a xɔnyi, a to na fe to, a naxa a fala a yete ma, «Xa yi xeme findixi namijonme nan na nu, a yi gine xa fe kolonma ne nu, a a kolonma ne nu a yunubitɔe nan dinfe a ra yi ki.»
⁴⁰ Isa naxa a fala a be, «Simɔn, n xa fe nde masen i be.» Na naxa a yaabi, «Karamɔxɔ, a masen n be.»
⁴¹ Isa naxa yi taali sa a be, «Kɔbiri kanyi nde nu bara mixi firin doni. A singe xa doni findixi gbeti kɔbiri kole keme suuli nan na, a firin nde, gbeti kɔbiri kole tongo suuli.»
⁴² Fɛere to mu nu na e sese yi ra, kɔbiri kanyi naxa dije e firin birin xa doni ma. Na mixi firinyi tagi, kɔbiri kanyi rafanma nde ma dangi boore ra?»
⁴³ Simɔn naxa a yaabi, «N laxi a ra, naxan xa doni nu gbo boore be.» Isa naxa a fala a be, «I nondi.»

⁴⁴ Na temui a naxa a ya rafindi gine ma, a fa a masen Simɔn be, «I yi gine to? N so ne i xɔnyi, i mu ye fi n ma n xa n sanyie maxa, kɔnɔ a tan n sanyie maxaxi a yaye nan na, a e mafuruku a xunsexe

ra. ⁴⁵ I tan mu n sunbu, kɔnɔ a tan, kabi n soxi i xɔnyi, a mu baxi n sanyie masunbufe. ⁴⁶ I tan mu ture maso n xunyi ma, kɔnɔ a tan labunde ture nan masoxi n sanyie ma. ⁴⁷ Na na a ra, n xa a fala i be, a xa yunubie naxee gboxi na ki, e bara xafari a be, barima a xa xanunteya fan gbo. Kɔnɔ naxan xa yunubi xafarixie xurun, na kanyi xa xanunteya fan xurun.»

⁴⁸ Isa naxa fa a masen gine be, «I xa yunubie bara xafari.»
⁴⁹ Naxee nu magoroxi e degede, nee fan naxa so a falafe e yete ma, «Nde yi ra a to yunubi xafarima?»
⁵⁰ Isa man naxa a masen gine be, «I xa danxaniya bara i rakisi. Siga bɔɔesa kui.»

8

Ginee naxee Isa malife

¹ Na dangi xanbi, Isa naxa siga taa birin isa ra, a xungbe nun a xuri, a nu mixie xaran, a nu e kawandi Ala xa mangeya niini xa xibaaru fanyi ra. A fɔxirabire fu nun firinyie nu na a fɔxɔ ra, ² a nun gine nde naxee nu bara rayalan jinne nun fure gbete ma. E xilie nan ya: Mariyama, a nu falama naxan be Magidalaka, Isa jinne solofere kerri naxan fɔxɔ ra, ³ a nun Yohanna, naxan nu dɔxɔxi Herode xa walikɛe xunyi Kusa xɔn, a nun Susanna, a nun mixi gbete wuyaxi. E nu Isa nun a fɔxirabiree malima e yete harige ra.

Xe rawali xa taali

(Matiyu 13:1-23, Maraki 4:1-20)

⁴ Nama gbege to malan Isa yire kelife taa wuyaxi, a naxa yi taali woyenyi masen e be, ⁵ «Xe rawali nde nan mini sansi xori garansande. A to nu sansi xori garansanma, a xori ndee naxa bira sankira xɔn, mixie naxa nee maboron, xonie man fa e don gbiki. ⁶ Sansi xori nde fan naxa bira geme yire. A to bula, a naxa ragan barima ye mu nu na a be. ⁷ Sansi xori ndee fan naxa bira tunbe kunsie tagi. Tunbe kunsie naxa gbo, e sansie ixeten, e e kana.

8 Sansi x̄ori nde fan naxa bira bende fanyi ma. Na x̄ori keren keren birin sansie to te, e naxa e t̄ons̄oe ramini, x̄ori keme keme.» Isa to ge na w̄oyenyi ra, a naxa a xui ite, a a fala, «Xa wo tuli fe mema, wo wo tuli mati yi masenyi ra.»

9 Isa f̄oxirabiree to a max̄orin a xa na taali ya iba e be, 10 a naxa e yaabi, «Ala bara fahaamui fi wo ma wo xa a xa mangeya niini gundo kolon, k̄on̄o mixi gbete tan a mema taali w̄oyenyie nan na, alako <E xa fe to, k̄on̄o e naxa a igbe.

E xa fe me, k̄on̄o e naxa a fahaamu.»

11 «Na taali w̄oyenyi ya ibama yi ki ne. Sansi x̄ori misaalixi Ala xa masenyi nan na. 12 Sansi x̄ori naxee bira kira x̄on, nee misaalixi mixie nan na naxee bara Ala xa masenyi me, k̄on̄o Ibulisa nan fama fa, a a ba e b̄oje ma, alako e naxa fa danxaniya, e kisi. 13 Sansi x̄ori naxee bira geme yire, nee misaalixi mixi nan na naxee Ala xa masenyi mema, e a suxu seewe ra. K̄on̄o sanke to mu na e be, e xa danxaniya mu buma. Maratantanyi waxati na a li, e mu xanma. 14 Sansi x̄ori naxee bira tunbe kunsie tagi, nee misaalixi mixie nan na naxee Ala xa masenyi mema, k̄on̄o k̄ont̄ofili, bannaya, nun yete rafan fee nan a niyama e mu ge e bogi ramini Ala be. 15 Sansi x̄ori naxee bira bende fanyi tan ma, nee misaalixi mixie nan na naxee Ala xa masenyi mema, e a ragata e b̄oje fanyi ma tinxinyi kui, e e bogi ramini Ala be tunnabexiya kui.»

Lanpui xa taali
(Maraki 4:21-25)

16 «Mixi yo mu lanpui radexema, a man fa feje felen a xun na, xa na mu a ra a a raso sade bunyi. A a d̄ox̄oma lanpui d̄ox̄ose nan fari alako naxee soma banxi, e xa a te dex̄e to. 17 Fe n̄ox̄unxi birin fama kolonde. Gundo birin makenenma ne. 18 Na na a ra, wo lan wo xa wo tuli mati a fanyi ra. Fahaamui kanyi xa fahaamui xun masama, k̄on̄o fahaamutare, hali a

naxan di map̄ox̄unxi a gbe ra, na fama bade a yi ra.»

Isa nga nun a xunya
(Matiyu 12:46-50, Maraki 3:31-35)

19 Isa nga nun a xunya xemema naxa siga a yire, k̄on̄o e mu nu noma makorede a ra jama xa fe ra. 20 Mixi nde naxa a fala Isa be, «I nga nun i xunya na tande, e wama i tofe.» 21 K̄on̄o Isa naxa a yaabi, «Mixi naxee Ala xa masenyi ramema, e a rabatu, nee nan findixi n nga nun n xunya ra.»

Isa foye raxarafe
(Matiyu 8:23-27, Maraki 4:35-41)

22 Lox̄o nde, Isa naxa a fala a f̄oxirabiree be, «Won x̄ee baa naakiri ma.» E birin naxa baki kunkui kui, e siga. 23 Na j̄ere kui, Isa naxa xi. Foye belebele naxa keli baa ma, kunkui naxa rafe folo ye ra. Gbaloe nu bara makore e ra. 24 Na kui, a f̄oxirabiree naxa fa Isa raxunu e a fala a be, «Karamox̄o, karamox̄o, won faxafe ne yi ki!» Isa to xunu, a naxa w̄oyen foye nun m̄oronyie ma, a e yaamari. Foye nun m̄oronyie naxa a iti, baa naxa raxara. 25 Isa naxa fa a f̄oxirabiree max̄orin, «Wo xa danxaniya na minden?» E fan naxa gaaxu, e kaaba, e nu a fala e bore be, «Nde lanxi yi ma? Hali foye nun baa, a e yamarima, e a xui rabatu.»

Isa jinn̄ee kerife Gadara xeme nde f̄ox̄o ra
(Matiyu 8:28-34, Maraki 5:1-20)

26 Isa nun a f̄oxirabiree to so Gadara b̄oxi ma, dennaxe na Galile naakiri ma, 27 Isa to goro xare ma, a naxa jinn̄ee kanyi li naa. Singe a nu sabatixi taa kui, k̄on̄o kabi temui x̄onkuye a sabatixi gaburi yire a mageli ra. 28 A to Isa to, a naxa gbelegbele, a sa bira a bun ma, a a fala a xui itexi ra, «Isa, i tan Ala Xili Xungbe Kanyi xa Di, i wama munse x̄on ma n be? N bara i mayandi, i naxa n j̄axankata.» 29 A na fala ne, barima Isa nu bara jinn̄ee yamari a xa gbilen na xeme f̄ox̄o ra. Sanmaya wuyaxi, mixie nu bara ȳol̄on̄onyi

sa a sanyie nun a belexe ma, alako a naxa a maxo, ko jinne nu luma yolonxonyie bolon na, a fa a rakonkon wula ra.

³⁰ Isa naxa a maxorin, «I xili di?» A naxa a yaabi, «N xili ne Gali.» A na fala ne barima jinne gbegbe nan nu a foxo ra. ³¹ Ninnee naxa Isa mayandi alako a naxa e rasanba yahannama.

³² Xose gali nu na e demadonfe geya nde ma. Ninnee naxa Isa mayandi a xa tin e xa sa so na xose. Isa to tin, ³³ jinne naxa gbilen na xeme foxo ra, e sa so xose. Xose naxa goro e gi ra tentenyi ra, e sin baa ma. E birin naxa madula, e faxes.

³⁴ Xose demadonyie to na fe to, e naxa siga e gi ra, e sa a fala taakae nun daaxakae be, ³⁵ mixie fan naxa siga e xa sa a mato naxan nabaxi. E to Isa yire li, e naxa xeme fan li naa, jinne nu bara kerin naxan foxo ra, a doxoxi Isa bun ma, sose ragoroxi a ma, a bara yalan. Na naxa e ragaaxu. ³⁶ Naxee nu bara a to Isa jinne kerin xeme foxo ra ki naxe, e naxa a tagi raba birin be.

³⁷ Na temui, Gadarakae birin naxa Isa mayandi a xa keli e xonyi, barima gaaxui nu bara e suxu ki fanyi. Na kui, Isa naxa baki kunkui kui, a xa gbilen. ³⁸ Ninne kerixi xeme naxan foxo ra, a naxa Isa mayandi a e birin xa lu a ra. Ko Isa naxa a ragbilen, a a masen a be, ³⁹ «Gbilen i xonyi. Ala fe naxan birin nabaxi i be, sa na dentegesa.» Xeme naxa siga, a sa na taa birin isa. Isa naxan nabaxi a be, a naxa sa na tagi raba birin be.

Di gine nde rakelife faxe ma

*nun gine gbete rayalanfe
(Matiyu 9:18-26, Maraki 5:21-43)*

⁴⁰ Isa to gbilen naakiri ma, jama birin nu a mamefe. E naxa a ralan. ⁴¹ Salide yarerati nde naxa fa a xon naxan nu xili Yayiru. A naxa fa a suyidi Isa be, a a mayandi a xa siga a xonyi, ⁴² barima a xa di gine kerenyi

nu fa na faxafe ne. A je konti nu bara je fu nun firin pondon li.

Isa to nu sigafe Yayiru xonyi, jama gbegbe nu na a xetenfe. ⁴³ Gine nde nu na e ya ma naxan xa kike wali mu nu a itima je fu nun firin bun ma, mixi yo mu no a dandande. ⁴⁴ Na gine naxa fa Isa xanbi ra, a a belexe din a xa donma sanbunyi ra. Keren na, a xa kike wali naxa dan. ⁴⁵ Isa naxa maxorinyi ti, «Nde dinxi n na?» Birin to a fala a e tan mu a ra, Piyeri naxa a fala Isa be, «Karamoxo, jama i rabilinxi, birin nan i xetenfe!» ⁴⁶ Ko Isa naxa a masen, «Mixi nde bara din n na, barima n a kolon senbe nde bara mini n fate.» ⁴⁷ Gine to a kolon a a mu nu noma a noxunde, a naxa fa a serenma, a suyidi Isa be. A a belexe dinxi a ra fe naxan ma, a man yalanxi a ikorexi ra ki naxe, a naxa na birin tagi raba jama ya xori. ⁴⁸ Isa naxa a masen a be, «N ma di gine, i xa danxaniya bara i rayalan. Siga bonesa kui.»

⁴⁹ Isa to nu woyenfe, mixi nde naxa fa kelife salide yarerati xonyi, a a fala a tan Yayiru be, «I xa di gine bara faxes. I naxa karamoxo tooro sonon.» ⁵⁰ Isa to a me, a naxa a masen Yayiru be, «I naxa gaaxu. I xa danxaniya tun. I xa di kisima ne.»

⁵¹ Isa to Yayiru xonyi li, a mu tin mixi yo xa so banxi kui fo Piyeri, Yaya, Yaki, di gine baba nun a nga. ⁵² Isa to a to birin nu wafe di gine xa fe ra sunnunyi kui, a naxa a masen e be, «Wo naxa wa. Yi di gine mu faxaxi xe, a na xife ne.» ⁵³ Nama naxa yo Isa ma, e a mayele, barima e nu a kolon a temedi bara faxes. ⁵⁴ Ko Isa naxa temedi belexe suxu, a a fala a be a xui itexi ra, «N ma di, keli!» ⁵⁵ A nii naxa gbilen a i, a keli keren na. Isa naxa a fala e be e xa donse fi a ma. ⁵⁶ Temedi barimae de nu ixaraxi, ko Isa naxa a matintin e ra fa a fala, a fe naxan nabaxi, e naxa a fala mixi yo be.

Isa a fɔxirabire fu nun firinyie xεεfe

(Matiyu 10:5-42, Maraki 6:7-12)

¹ Isa to a fɔxirabire fu nun firinyie malan, a naxa senbe nun nɔe fi e ma alako e xa nɔ jinnεe keride mixie fɔxɔ ra, e man xa nɔ furema mɔoli birin nayalande. ² A naxa e xεε mixie kawandide Ala xa mangeya niini xa masenyi ra, e man xa furemae rayalan. ³ A naxa a masen e be, «Wo ne biyaasima, wo naxa sese xanin wo xun ma, alo xuli, gbɔnfɔe, taami, kɔbiri, xa na mu a ra donma firin nde. ⁴ Wo na so banxi naxan kui, wo xa yigiya menni ne han wo sa sigama taa gbete temui naxe. ⁵ Xa na taakae mu wo rasene, wo xa keli naa. Wo xa menni bende rakonkon wo sanyie ra, a xa findi seedeɔɔɔya ra e be, wo bara e rabolo.» ⁶ Na kui, Isa fɔxirabiree naxa siga, e sa taae birin isa. E nu mixie kawandima Ala xa xibaaru fanyi ra, e nu furemae rayalan yire birin.

Mange Herode ifuxi Isa xa fe ra
(Matiyu 14:1-12, Maraki 6:14-29)

⁷ Galile mange Herode to fe birin me naxee nu rabafe a xa bɔxi ma, a naxa ifu Isa xa fe ra, barima ndee nu a falama a Yaya Xunxa nan kelixi faxe ma, ⁸ ndee a fala a Annabi Eliya nan gbilenxi, ndee a fala a namipɔnme gbete naxan nu na duniye temui dangixi, na nan man kelixi. ⁹ Herode naxa a fala, «Yaya tan, n bara na xunyi bolon a de i. Konɔ nde fa yi tan na, n naxan xa fe mema yi ki?» Na kui, a naxa so katafe a xa Isa to.

Isa donse fife mixi wulu suuli ma
(Matiyu 14:13-21, Maraki 6:30-44)

¹⁰ Xεεrae to gbilen, e fe naxee rabaxi, e naxa a birin dentεge sa Isa be. A fan naxa e xanin Betesayida e xa lu e xati ma yire keren. ¹¹ Konɔ pama to a kolon, e naxa bira Isa fɔxɔ ra. A fan naxa e ralan, a wɔyen e be Ala xa mangeya niini xa fe ra, a furemae rayalan.

¹² Nunmare to so fɔlɔ, Isa fɔxirabire fu nun firinyie naxa e

maso a ra, e a fala a be, «Nama rayensen alako e xa sa so taae nun daaxae naxee na be rabilinyi, e xa sa yigiyadee nun donsee fen, barima won na wula ne yi ki.» ¹³ Isa naxa a fala e be, «Wo tan nan xa donse fi e ma.» A fɔxirabiree naxa a yaabi, «Sese mu na muxu yi bafe taami suuli nun yeεe firin na. Ka muxu tan nan xa siga donse sarade yi pama birin be?» ¹⁴ Mixie naxee nu na naa, xεmεe konti naxa siga han wulu suuli jɔndon.

Isa naxa a fala a fɔxirabiree be, «Wo a fala mixie be e xa dɔxɔ e tongo suuli suuli ma.» ¹⁵ E fan naxa a raba na ki, e mixi birin nadɔxɔ. ¹⁶ Isa naxa na taami suuli nun na yeεe firin tongo, a a ya rate koore ma, a fa Ala nuwali sa. A naxa taamie igira, a fa e so a fɔxirabiree yi ra, alako e xa e itaxun pama ma. ¹⁷ Nama birin naxa e dege han e wasa. Donse donxɔe xuntunyie to matongo, debe fu nun firin nan nafe.

Piyeri Isa kolonfe Ala xa Mixi Sugandixi ra,

nun Isa a xa faxe nun marakeli xa fe masenfe

(Matiyu 16:13-28, Maraki 8:27-30)

¹⁸ Lɔxɔ nde Isa nu na Ala maxandife a xati ma. A fɔxirabiree fan nu na naa. A naxa e maxɔrin, a naxe, «Mixie munse falama n ma fe ra? Nde lanxi n ma?» ¹⁹ E naxa a yaabi, «Ndee a falama, Annabi Yaya Xunxa. Ndee a falama, Annabi Eliya. Ndee a falama, namipɔnme gbete naxan faxes waxati dangixi, na nan man kelixi.» ²⁰ Isa man naxa e maxɔrin, «Konɔ wo tan naxe di? Nde n na?» Piyeri naxa a yaabi, «Ala xa Mixi Sugandixi nan na i ra.»

²¹ Isa naxa a matintin e ra, a e yamari, e naxa a xa fe fala mixi yo be. ²² A man naxa a masen e be, «Fo Adama xa Di xa toore gbege soto. Yuwifie xa forie, serexedube kuntigie, nun seriyε karamɔxɔe mu fama lade a ra, e a faxama ne, konɔ a man xa keli faxe ma a xi saxan nde.»

²³ Isa naxa a masen birin be, «Xa mixi wa birafe n fɔxɔ ra, a xa tondi

a yete ma, a xa tin tɔɔre nun faxe ra lɔxɔe birin, a bira n fɔxɔ ra. ²⁴ Mixi naxan wama a yete rakisife, na kanyi lɔema ne. Naxan a yete ralɔema n tan ma fe ra, na kanyi kisima ne. ²⁵ Dunija birin sɔtɔe munse fanma mixi ma, xa a sigama yahannama? ²⁶ Naxan yo yaagima n tan nun n ma wɔyenyi xa fe ra, n tan Adama xa Di fama a nɔre kui temui naxe nun a Baba Ala nun a xa maleke seniye xie xa nɔre, n fan yaagima ne na kanyi xa fe ra. ²⁷ N xa nɔndi fala wo be, mixi ndee tixi wo ya ma be, naxee mu faxama fo e Ala xa mangeya niini to.»

Isa nɔrɔfe

(Matiyu 17:1-3, Maraki 9:1-13)

²⁸ Yi masenyi dangi xanbi xi solo-masaxan jɔndɔn, Isa naxa Piyeri, Yaya, nun Yaki xanin geya fari Ala maxandide. ²⁹ Isa to nu Ala maxandife, a yatagi naxa masara. A xa dugie fan naxa fiixe alɔ naiyalanyi. ³⁰ Na temui, Annabi Munsa nun Annabi Eliya naxa mini e ma, e nun Isa naxa wɔyen. ³¹ E mini nɔre xungbe nan kui, e nu wɔyenge Isa be a xa faxe xa fe ma, naxan nu fafe kamalide Darisalamu.

³² Xi xɔli nu bara nɔ Piyeri nun a booree ra, kɔnɔ e to xunu, e naxa Isa xa nɔre to, a nun na xeme firin naxee nu na a fe ma. ³³ Na xeme firinyie to nu kelife Isa xun, Piyeri naxa a fala a be, «Marigi, fe fanyi na a ra muxu to na be yi ki. Muxu xa lingira saxan yailan, keren i gbe, keren Annabi Munsa gbe, keren Annabi Eliya gbe.» Piyeri mu nu a kolonxi a nu sese naxan falafe. ³⁴ A to nu na wɔyenge, nuxui naxa goro e ma. Piyeri nun a booree naxa gaaxu e to a to nuxui bara din e ma. ³⁵ Xui nde naxa mini nuxui kui, a a masen, «N ma Di nan ya, n ma Mixi Sugandixi. Wo wo tuli mati a ra.» ³⁶ Na xui to ge wɔyende, e naxa Isa to a keren. A fɔxirabiree fe naxan toxi e ya ra, e naxa dundu a fe ma, e mu a fala mixi yo be na waxati.

Isa jinne kerife dimedi nde fɔxɔ ra

(Matiyu 17:14-23, Maraki 9:14-32)

³⁷ Na kuye iba, Isa nun a fɔxirabiree naxa goro geya fari, jama gbegbe naxa fa a ralande. ³⁸ Na temui, xeme nde naxa a xui ite jama tagi Isa mayandife ra, «Karamɔxɔ, yandi, fa n ma di xeme mato, barima yi di kerenyi nan na n be! ³⁹ A mato, jinne nan na a fɔxɔ ra. A na keli a ra, a sɔnxɔma ne, a a raketun a ra, n ma di dexunfe nu fa mini. A mu a bejinma mafuren, fo a ge a rahalakide. ⁴⁰ N bara i fɔxirabiree mayandi e xa yi jinne keru a fɔxɔ ra, kɔnɔ e mu nɔxi.»

⁴¹ Isa naxa e yaabi, «Wo tan bɔnsɔe danxaniyatara, wo kobi. N xa lu wo sɛeti ma han mun temui? N xa ti wo bun ma han mun lɔxɔe? Wo fa na di ra n xɔn.»

⁴² A jan mu nu Isa yire li sinden, jinne naxa di rabira bɔxi ma, a a raketun a ra. Kɔnɔ Isa to jinne yamari, di naxa yalan, Isa fa a ragbilen a baba ma. ⁴³ Nama birin naxa kaaba Ala xa senbe ma.

Isa a xa faxe xa fe masenfe a sanmaya firin nde

(Matiyu 17:22-23, Maraki 9:30-32)

Birin to nu kaabaxi Isa wali fɔxi birin ma, a naxa a fala a fɔxirabiree be, ⁴⁴ «Wo tan xa yi masenyi nan name a fanyi ra: Adama xa Di sama ne mixie belexe.» ⁴⁵ Kɔnɔ e mu na wɔyenyi fahaamu, barima a nu bara nɔxun e ma alako e naxa a kolon. E man mu suusa Isa maxɔrinde a ma.

Mixi naxan tide gbo

(Matiyu 18:1-11, Maraki 9:33-50)

⁴⁶ Isa fɔxirabiree naxa so wɔyenyi kui, e xa a kolon naxan tide gbo e ya ma. ⁴⁷ Kɔnɔ Isa to nu e bɔje ma fe kolon, a naxa dimedi nde tongo, a a ti a fe ma. ⁴⁸ A naxa a masen e be, «Mixi yo naxan yi dimedi mɔɔli rasenema n xili ra, na kanyi bara n tan yete yati rasene. Mixi yo naxan n tan nasene, na kanyi bara n xema fan nasene. Naxan findixi mixi xuri ra wo birin ya ma, a tan nan tide gbo.»

*Findife Isa fɔxirabire ra
(Maraki 9:38-41)*

⁴⁹ Yaya naxa a yaabi, «Karamɔxɔ, muxu bara xeme nde to a pinne kerima mixi fɔxɔ ra i xili saabui ra. Muxu bara kata a xa ba na ma, barima a mu biraxi won fɔxɔ ra.»
⁵⁰ Isa naxa e yamari, «Wo naxa a ratɔn, barima xa naxan mu kelixi wo xili ma, na tan na wo tan na be.»

Samari taa nde tondife Isa rasenede

⁵¹ Waxati to nu bara makɔre Isa xa te koore, a naxa nate tongo a xa Darisalamu kira suxu. ⁵² A naxa mixi ndee xee a ya ra. E to siga, e naxa so Samari taa nde e xa sa yigiya nde fen a be. ⁵³ Kɔnɔ naakae mu tin a rasenede barima a nu sigafe Darisalamu ne. ⁵⁴ A fɔxirabiree Yaya nun Yaki to na fe to, e naxa a fala a be, «Marigi, muxu xa yaamari fi te xa goro keli koore, a xa e ratɔn?»
⁵⁵ Kɔnɔ Isa naxa a ya rafindi e ma, a wɔyɛn xɔrɔxɔe fala e be. ⁵⁶ Na temui, e naxa siga taa gbete.

*Birafe Isa fɔxɔ ra
(Matiyu 8:19-22)*

⁵⁷ E to nu kira xɔn ma, xeme nde naxa fa a fala Isa be, «I siga dede, n na i fɔxɔ ra.» ⁵⁸ Isa naxa a yaabi, «Xulumase xima yili kui. Xɔni xima a tee kui. Kɔnɔ dede mu na Adama xa Di be a a xunyi sama dennaxe.»

⁵⁹ Isa man naxa a masen mixi gbete nde be, «Bira n fɔxɔ ra.» Kɔnɔ a kanyi naxa a yaabi, «Marigi, a lu n xa siga, n xa sa n baba ragata sinden.» ⁶⁰ Isa naxa a yaabi, «A lu faxamixie nan xa e xa faxamixie ragata. I tan xa siga, i xa sa mixie kawandi Ala xa mangeya niini ra.»
⁶¹ Mixi gbete fan naxa a fala a be, «Marigi, n birama ne i fɔxɔ ra, kɔnɔ a lu n xa siga n xɔnyi, n xa sa n pungu n ma mixie ma.» ⁶² Kɔnɔ Isa naxa a yaabi, «Mixi yo naxan saari suxuma a nu fa a xanbi mato, a kanyi mu daxa a xa wali suxu Ala xa mangeya niini be.»

10

Isa a fɔxirabiree tongo solofere a nun firin xee fe

¹ Yi fee dangi xanbi, Marigi naxa mixi gbete sugandi, mixi tongo solofere a nun firin. A naxa e xee firin firin na, e xa siga a ya ra taa birin kui a nun yire birin a tan yete nu fafe sigade dennaxe. ² A naxa a masen e be, «Xe xaba wali belebele nan na, kɔnɔ walikee tan xurun. Wo xe kanyi maxandi alako a xa walikee rasanba a xa xe xabade. ³ Wo siga. N na wo xee fe ne alo yexeyore naxee soma wula baree tagi. ⁴ Wo naxa kɔbiri, gbɔnfɔe, xa na mu a ra sankiri xanin wo xun ma. Wo naxa bu mixie xeebu ra kira xɔn ma.»

⁵ «Wo nu so banxi naxan kui, beenun wo xa se gbete fala wo xa a masen sinden, «Ala xa bɔnesa fi yi fɔxɔe ma.» ⁶ Xa bɔnesa mixi nde sabatixi naa, Ala wo xa duba suxuma ne a be, kɔnɔ xa na mixi mɔoli mu na, Ala wo xa duba ragbilenma wo tan nan ma. ⁷ Wo xa lu na banxi kerenyi nan kui. E se naxan soma wo yi ra, wo xa a don, wo xa a min, barima a lanma walike xa a sare soto. Wo naxa keli na banxi kui wo xa sa yigiya banxi gbete.»

⁸ «Wo nu so taa naxan yo kui e naxa wo rasene, e na naxan so wo yi ra, wo xa na don. ⁹ Wo xa na furemae rayalan, wo a masen naakae be, «Ala xa mangeya niini bara makɔre wo ra.» ¹⁰ Kɔnɔ wo nu so taa naxan yo kui e mu wo rasene, wo xa siga taa tagi ne, wo a masen mixie be, ¹¹ «Hali wo xa taa xube naxan kankanxi muxu sanyie ra, muxu bara a rakɔnkɔn a xa findi seedenɔxɔya ra naxan baxi wo xili ma. Kɔnɔ wo xa a kolon ne, a Ala xa mangeya niini bara makɔre.» ¹² N xa a fala wo be, kiiti sa lɔxɔe, kiiti fanma Sodoma be dangife na taa ra.»

*Taa danxaniyatarae xa gbaloe
(Matiyu 11:21-24)*

¹³ «Gbaloe na wo be, Korasinkae! Gbaloe na wo fan be, Betesayidakae!

Kaabanako naxee raba wo tagi, xa nee sa raba Tire nun Sidon ne nu, a a lima e tan bara tuubi nu a rakuya, e doxo sunnun donma ragoroxi e ma, e te xube maso e ma e xa tuubi tonxuma ra. ¹⁴ Kiiti sa loxo xoroxoma wo tan ma dangi Tirekae nun Sidonkae ra. ¹⁵ I tan Kaperenamu go, i joxo a ma a i tema han ariyanna kui? Ade, i ragoroma ne han yahannama.»

¹⁶ Isa man naxa a fala a foxirabiree be, «Naxan na a tuli mati wo ra, a kanyi a tuli matixi n tan nan na. Naxan na tondi lade wo ra, na kanyi tondixi lade n tan nan na. Naxan na tondi lade n tan na, na kanyi tondixi lade n xema nan na.»

Isa foxirabire tongo solofere a nun firinyie gbilenfe

¹⁷ Isa foxirabire tongo solofere a nun firin naxa gbilen seewe kui, e a fala a be, «Marigi, muxu na yaamari fi i xili ra, hali jinnee, e muxu xui rabatuma.» ¹⁸ Isa naxa a masen e be, «N bara Sentane to bira ra keli koore ma alo seyamakonyi. ¹⁹ A mato, n bara noe fi wo ma wo xa nere boximase nun tali ma, n noe fi wo ma yaxui Sentane xa senbe birin xun. Na birin kui, sese mu wo toma. ²⁰ Kono wo naxa seewa xe jinnee to wo xui rabatuma. Wo xa seewa ne barima wo xili sebexi ariyanna.»

*Isa seewafe Ala sagoe ra
(Matiyu 11:25-27, 13:16-17)*

²¹ Na waxati, Isa naxa seewa Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, a a fala, «Baba Ala, koore nun boxi Marigi, n bara i tantu i to yi fee noxunxi lonnilae nun xaxilimae ma, i e masen dimedie be. Iyo, n Baba, n bara i tantu barima i kenen fe nan ya.»

²² «N Baba bara fe birin taxu n na. Mixi yo mu Ala xa Di kolon, fo Baba Ala. Mixi yo mu Baba Ala kolon, fo Ala xa Di, a nun Ala xa Di nu tin a masende naxan be.» ²³ A naxa a ya rafindi foxirabiree ma, a a fala e be e xati ma, «Seewe na mixi be, naxan fee toma wo ya naxan toxi! ²⁴ N xa a

fala wo be, namijonme nun mange wuyaxi bara wa e xa fee to wo na naxee tofe, kono e mu a to. E bara wa e xa fee me wo na naxee mefe, kono e mu a me.»

Yaamari naxan tide gbo a birin be,

nun Samarika mixi fanyi nde xa taali

(Matiyu 22:34-40, Maraki 12:28-34)

²⁵ Loxo nde, seriye lonnila nde to nu wama Isa matofe, a naxa ti, a a fala a be, «Karamoxo, a lanma n xa munse raba alako n xa abadan kisi soto?» ²⁶ Isa fan naxa a maxorin, «Munse sebexi Munsa xa seriye kui? I a fahaamuxi di?» ²⁷ Seriye lonnila naxa a yaabi, «I xa Ala xanu i boje birin na, i nii birin na, i senbe birin na, a nun i xaxili birin na. I man xa i ngaxakerenyi xanu alo i i yete xanuxi ki naxe.» ²⁸ Isa naxa a fala a be, «I xa yaabi fan. Xa i na raba, i kisima ne.»

²⁹ Kono seriye lonnila to nu wama a tan xa kolon tinxintoe ra, a man naxa Isa maxorin, «Kono nde findixi n ngaxakerenyi ra?» ³⁰ Isa naxa woyenyi tongo, a a yaabi, «Xeme nde nu na kira xon kelifa Darisalamu gorofe ra Yeriko. Mujetie naxa dutun a ma, e a xa dugie birin ba a ma, e a bonbo, e a lu alo faxamixi. ³¹ A naxa a li, serexedube nde nan nu fafe na kira xon ma. A to na xeme to saxi kira ra, a naxa dangi kira seeti boore ra. ³² Na molli man na, Lewi di nde fan naxa fa kira xon ma. A to na li, a xeme to saxi kira ra, a fan naxa dangi kira seeti boore ra.»

³³ «Kono Samarika nde fan naxa fa a xa biyaasi kui, a na xeme li kira ra. A to a to, a naxa kinikini ki fanyi. ³⁴ A to a maso a ra, a naxa ture nun weni sa a xa fie ma, a e maxiri. A naxa a tongo, a a sa a xa sofale fari. A naxa a xanin yigiya banxi nde kui, a meeni a ma. ³⁵ Na kuye iba, a naxa gbeti kobiri kole firin so na yigiya banxi kanyi yi ra, a a fala a be, «Meeni yi xeme ma. Xa i kobiri ba a xa fe ra dangi yi ra, n man ne

dangima be n na kōbiri ragbilenma i ma.»»

³⁶ Isa naxa fa seriye lōnnila maxōrin, «Yi mixi saxanyi ya ma, nde findixi ngaxakerenyi ra na xeme be mupetie dutun naxan ma?»

³⁷ Seriyē lōnnila naxa a yaabi, «Naxan kinikini a ma.» Isa naxa a masen a be, «I fan xa na mōoli nan naba.»

Marata nun Mariyama xōnyi

³⁸ Isa nun a fōxirabirēe to so taa nde kui, ginē nde naxa e yigiya naxan xili Marata. ³⁹ A xunya ginema fan nu na naxan nu xili Mariyama. Na naxa sa dōxō Marigi sēeti ma, a a tuli mati a xa masenyi ra, ⁴⁰ kōnō Marata tan ya koto nu mōxi a xa xōpēe bun tife ra. Na kui, Marata naxa sa a fala Isa be, «Marigi, i mu n xunya toxi? A bara wali birin lu n tan keren ma. Wōyēn a be, a xa fa n mali.» ⁴¹ Marigi naxa a yaabi, «Marata, Marata, i kōntofilixi, i man ya koto mōxi fe gbegebe ma, ⁴² kōnō i hayi na fe keren peti nan ma. Mariyama tan, a tan nan fe fanyi sugandixi. Na man mu bama a yi feo!»

11

Ala maxandife

(Matiyu 6:9-13, 7:7-11)

¹ Lōxō nde, Isa nu na Ala maxandife yire nde. A to gē, a fōxirabirēe nde naxa a fala a be, «Marigi, muxu tinkan Ala maxandide alō Yaya a fōxirabirēe tinkanxi ki naxe.» ² Isa naxa a masen e be, «Wo nē Ala maxandima, wo xa a fala, <Baba Ala, dunjā birin xa i xili seniye nxi kolon.

I xa mangēya niini xa fa.

³ Baloe fi muxu ma lōxōe birin, muxu hayi na naxan ma.

⁴ Dipe muxu xa yunubie ma, barima muxu fan dipema mixie haake ma, naxan yo bara fe kobi niya muxu ra. I naxa muxu ti maratantanyi kira xōn.»»

⁵ Isa man naxa a masen e be, «Xa a sa li, wo ya ma mixi nde naxa siga a boore nde xōn kōe tagi, a a fala a be, <N boore, taami saxan doni n be, ⁶ barima xōpēe nde nan faxi n be keli biyaasi, a fa li donse yo mu na n naxan soma a yi.»»

⁷ «Xa a sa li go, banxi kanyi a yaabi, <Ba n tōōrōfe! Naade balanxi, n tan nun n ma die birin saxi. N mu nōma kelide fa n xa taami so i yi!» ⁸ N xa a fala wo be, banxi kanyi mu kelima a xa a boore mali e xa dōxōbooreya ma. Kōnō a boore xa lixirinyi tan, na nan a niyama banxi kanyi xa keli, a a boore hayi birin fan.»

⁹ «N xa a fala wo be, wo maxandi ti, wo a sōtōma nē. Wo fenyi ti, wo a toma nē. Wo naade kōnkōn, a rabima nē wo be.

¹⁰ Mixi naxan birin maxandi tima, a a sōtōma nē.

Mixi naxan se fenma, a a toma nē. Mixi naxan naade kōnkōnma, a rabima nē a be.»

¹¹ «Baba mundun na wo ya ma naxan xa di yexe maxōrinma a ma, a sa bōximase so a yi ra? ¹² Xa a sa tōxele nan maxōrin wo ma, wo nōma tali sode a yi ra? ¹³ Xa wo tan mixi kobie fata se fanyie fide wo xa die ma, Baba Ala naxan na ariyanna, a dangi wo ra pon! A a Xaxili Seniye nxi fima nē a maxandimae ma.»

Ala Xaxili Seniye nxi matandife

(Matiyu 12:22-37, Maraki 3:20-27)

¹⁴ Isa naxa pinne nde keru xeme fōxō ra naxan nu bara a kanyi findi boboe ra. Isa to na pinne keru, boboe naxa wōyēn, pama naxa kaaba. ¹⁵ Kōnō mixi ndee nu na e ya ma, nee a fala, «A pinne kerima pinne mange Belesēbulu nan saabui ra.» ¹⁶ Mixi gbeteē naxa gantanyi sa a ya ra a maxōrinfe ra Ala xa tōnxuma nde ma. ¹⁷ Isa to e xa mapōxunyi birin kolon, a naxa a masen e be, «Lantareya na mangēya naxan kui, a mu buma. Denbaya lantaree fan, e kanama nē. ¹⁸ Sentane xa mangēya nōma bude

xa lantareya na a kui? Wo naxe a n pinne kerima Belesɛbulu saabui nan na. ¹⁹ Xa n tan pinnee kerima Belesɛbulu nan saabui ra, wo tan xa mixie fa e kerima nde saabui ra? Na kui, e tan nan yati wo makiitima. ²⁰ Kɔnɔ xa n tan pinne kerima Ala senbe nan saabui ra, Ala xa mangeya niini yati nan bara wo li.»

²¹ «Xa senbema a xa banxi kantama geresose ra, a harige birin na kantari nan kui. ²² Kɔnɔ xeme gbete na fa naxan senbe gbo a be, a noma ne a ra, a a xa geresosee ba a yi a nu laxi naxee ra, a a harige birin itaxun mixi gbete ra.»

²³ «Mixi naxan mu n fɔxo ra, a tixi n kanke ne. Naxan mu n malima mixi sotode, a na mixie rayensenfe ne.»

Ninne gbilenfe a sabatide fori
(Matiyu 12:43-45)

²⁴ «Ninne na gbilen mixi fɔxo ra, a sigama yire maxare lingira gbete fende, kɔnɔ a mu a toma. Na temui a a falama a yete be, «N xa gbilen n ma banxi kui n kelixi dennaxe.» ²⁵ A na gbilen menni, a a lima ne na banxi makɔxi, a raxunmaxi a fanyi ra. ²⁶ Na temui, a sigama ne a sa fa pinne solofere gbete ra naxee paaxu a be, e birin so na banxi kui, e sabati naa. Na kui, na mixi xa fe paaxuma ne dangife singe ra.»

Seewe na mixi naxee be

²⁷ Isa to nu yi fee falafe, gine nde naxa a xui ite pama tagi, «Seewe na gine be naxan i bari, a xije fi i ma!» ²⁸ Kɔnɔ Isa naxa a yaabi, «Seewe na mixie nan be naxee Ala xa masenyi ramema, e a rabatu.»

Annabi Yunusa xa tɔnxuma
(Matiyu 12:38-42)

²⁹ Nama to nu Isa xetenfe, Isa naxa a masen e be, «To mixie kobi. E wama tɔnxuma makaabaxi tofe, kɔnɔ tɔnxuma yo mu fima e ma bafe Annabi Yunusa xa tɔnxuma ra. ³⁰ Annabi Yunusa findi tɔnxuma ra Ninewekae be ki naxe, Adama xa Di fan findima tɔnxuma ra na ki ne yi waxati mixie be. ³¹ Kiiti

lɔxoɛ, Seeba mange gine fan tima ne e nun to mixie, a seedeɔɔxoɔya ba wo xili ma, barima a tan fa ne kelife yire makuye Sulemani xa lonni ramede, a fa li naxan na wo yire yi ki be, a tide gbo Sulemani be. ³² Kiiti sa lɔxoɛ, Ninewekae fan kiiti tinxinxi sama ne yi waxati mixie ma, barima Ninewekae tuubi Yunusa xa kawandi nan saabui ra, kɔnɔ yakɔsi mixi nde na be naxan xa fe gbo Annabi Yunusa be.»

Danxaniya xa naiyalanyi
(Matiyu 5:15, 6:22-23)

³³ «Mixi yo mu lanpui radexema a man fa a noxun yire nde, xa na mu a ra a debe felen a xun. A a doxoma lanpui doxose nan fari alako naxee soma banxi, e xa a te dexe to.»

³⁴ «I ya nan na i fate xa lanpui ra. Xa i ya fan, i fate birin iyalanma ne, kɔnɔ xa i ya mu fan, i fate luma dimi nan kui. ³⁵ Na kui, i mapoxun ki fanyi xa naiyalanyi naxan na i boje kui mu findixi dimi ra. ³⁶ Xa i fate birin iyalanxi, dede mu fa na dimi kui, a birin luma ne naiyalanyi kui alo lanpui dexe na ti i ma.»

Diinla kobie
(Matiyu 23:1-39, Maraki 12:38-40)

³⁷ Isa to ge woyende, Fariseni nde naxa Isa maxarin e xa sa e dege. Isa to so Fariseni xonyi, a naxa a magoro. ³⁸ Fariseni naxa kaaba, a to a to Isa mu a belexe raxa Yuwifie xa naamunyi ki ma beenun a xa a dege. ³⁹ Na kui, Marigi naxa a fala a be, «Wo tan Farisenie, wo pooti nun piletie fari maxama e xa raseniyen, kɔnɔ mixi see mupafe nun seniyentarepa nan tun na wo boje ma. ⁴⁰ Wo tan xaxilitaree! Wo mu a kolon Ala naxan se fari daa, a tan nan mixi boje fan daa? ⁴¹ Xa wo setare ki baloe ra naxan na wo xa piletie kui, wo xa fe birin naseniyenma ne.»

⁴² «Gbaloe na wo be, wo tan Farisenie! Wo sansi xunxurie birin farile bama, alo salaxui nun gbengbe, kɔnɔ wo gbilenxi tinxinyi nun Ala xanufe fɔxo ra. A lanma ne nu wo xa na seriye hagigee rabatu,

wo man mu nɛɛmu boore seriye xunxurie fan ma. ⁴³ Gbaloe na wo bɛ, wo tan Farisenie! Barima a rafanxi wo ma, wo xa dɔxɔ binye yire salide banxi kui, mixie man xa nu wo xɛɛbu taa kui binye xɛɛbuie ra. ⁴⁴ Gbaloe na wo bɛ, barima wo maniyaxi gaburie nan na naxee mu matɔnxumaxi, mixie jɛrɛma naxan fari e mu a kolon!»

⁴⁵ Seriyɛ lɔnnila nde naxa a fala a bɛ, «Karamɔxɔ, i to yi fee falama yi ki, i na muxu fan nasɔɔfe nɛ.» ⁴⁶ Isa naxa a yaabi, «Gbaloe na wo fan bɛ, wo tan seriye lɔnnilae! Barima wo kote dɔxɔma mixi xun ma naxan xanin xɔnɔ ki fanyi, kɔnɔ wo tan mu tinma e malide hali wo bɛlɛxɛsole keren na. ⁴⁷ Gbaloe na wo bɛ, barima wo gaburi fanyie yailanma namijɔnmɛɛ bɛ, a fa li wo benbae nan e faxa! ⁴⁸ Na kui, wo bara findi wo benbae xa kɛwalie seede ra, e xa na kɛwalie man bara wo kɛnɛn, barima e tan bara namijɔnmɛɛ faxa, wo fan na namijɔnmɛɛ xa gaburie raxunmama. ⁴⁹ Na nan a ra, Ala xa lɔnni fan a masenxi nɛ, «N namijɔnmɛɛ nun xɛɛrae rasanbama nɛ e ma, e tan ndee faxa, e ndee paxankata.» ⁵⁰ Na kui, namijɔnmɛɛ birin wuli naxan filixi kabi dunija fɔlɛ, yi waxati mixie nan a sare fima, ⁵¹ kelifɛ Habila wuli ma han Sakari, naxan faxa sɛrɛxɛbade nun hɔrɔmɔbanxi tagi. Iyo, n xa a fala wo bɛ, to mixie nan a birin sare fima. ⁵² Gbaloe na wo bɛ seriye karamɔxɔɛ, barima wo bara saabi tongo naxan lan a xa lɔnni naade rabi. Kɔnɔ wo mu soma, wo man mu tinma mixi gbɛtɛ fan xa so naa.»

⁵³ Isa to keli naa, Farisenie nun seriye karamɔxɔɛ naxa ti fɔlɔ a kanke a xɔnɛ ra. E naxa maxɔrinyi mɔoli birin ti a ma, ⁵⁴ alako e xa a suxu tantanyi nde kui.

12

*Isa a fɔxirabirɛɛ rasife
(Matiyu 10:26-33, 12:32, 10:19-20)*

¹ Yi fee nu dangife tɛmɛi naxɛ, mixi wulu wulu nan nu bara e malan, han e nu e bore maboronfe. Isa wɔyɛn fɔlɔ a fɔxirabirɛɛ nan singe bɛ, a naxɛ, «Wo wo yetɛ ratanga Farisenie xa lɛbini ma, naxan findixi filankafuija ra. ² Fefe nɔxunxi mu na naxan mu fama makɛnɛnde, gundo yo mu na naxan mu fama kolonde. ³ Na kui, wo naxan yo falama kɔɛ ra, a mɛma nɛ yanyi ra. Wo fefe makɔyikɔyima banxi kui, dunija birin fama rakolonde a ra kɛnɛ ma.»

⁴ «N boore, n xa a fala wo bɛ, wo naxa gaaxu mixie ya ra naxee nɔma mixi fate bendɛ faxade, kɔnɔ e mu nɔma fefe ra na xanbi ra. ⁵ N xa a masen wo bɛ, a lan wo xa gaaxu naxan ya ra. Wo xa gaaxu Ala nan ya ra, barima a tan nan mixi faxama, a tan nan man nɔma mixi wolide yahannama. Iyo, n xa a fala wo bɛ, a lanma wo xa gaaxu a tan nan ya ra.»

⁶ «Turunna suuli xa mu sarama batanka firin na? Kɔnɔ Ala tan mu nɛɛmuma e sese ma. ⁷ Hali xunxɛɛ naxan na wo xunyi ma, Ala a birin kɔnti kolon. Wo naxa gaaxu, barima wo munafanyi gbo dangi turunna xɔni gali ra.»

⁸ «N xa a fala wo bɛ, mixi yo naxan n kolonma a Marigi ra adamadie ya ma, n tan Adama xa Di fan na kanyi kolonma nɛ Ala xa malekɛɛ ya i. ⁹ Kɔnɔ naxan na tondi n kolonde adamadie ya i, n fan tondima nɛ na kanyi kolonde Ala xa malekɛɛ ya i.»

¹⁰ «Mixi naxan birin wɔyɛn kobi falama Adama xa Di xa fe ra, na yunubi nɔma nɛ xafaride na kanyi bɛ, kɔnɔ mixi naxan Ala Xaxili Sɛniyenxi rasɔɔma, na yunubi tan mu nɔma xafaride na kanyi bɛ.»

¹¹ «E na wo xanin salide kiitisaɛ yire, xa na mu a ra mangasanyi xɔn, wo naxa kɔntɔfili wo e yaabima ki naxɛ, xa na mu a ra wo naxan masenma e bɛ, ¹² barima Ala Xaxili Sɛniyenxi wo rakolonma nɛ na waxati yati ma, a lan wo xa naxan fala.»

Banna xaxilitare xa taali

13 Mixi nde naxa a fala Isa be nama tagi, «Karamoxo, a fala n taara be a xa muxu ke itaxun, a n gbe so n yi.» 14 Isa naxa a yaabi, «Nde n findixi kiitisa ra wo xun ma, xa na mu a ra wo ke taxunma ra?» 15 A man naxa a masen e be, «Wo a i ki fanyi, wo wo yete ratanga xoyife se mooli birin ma, barima i banna kiyoki, dunijeigiri tide mu kelima se sotoe xa ma.»

16 Na xanbi, Isa naxa yi taali sa e be, «Xeme bannaxi nde xa xe naxa fan ki fanyi. 17 A naxa a mapoxun a yete ma, «N munse rabama, barima yire mu n be n noma n ma donse birin nagatade dennaxe?» 18 A naxa nate tongo, «N yi nan nabama. N na n ma bilie rabirama ne, n gbete ti naxee gbo e be. N na n ma donse nun n ma se birin malanma nee nan kui. 19 Na temui n na a falama ne n yete be, N bara se gbegbe ragata naxan buma je wuyaxi. N xa n malabu fa, n xa n dege, n xa n min, n xa jalexin.» 20 Konon Ala naxa a masen a be, «I tan xaxilitare! To ke yati ra, i nii bama ne i fate. I naxan birin malanxi, a fa luma nde be?» 21 A na na ki ne mixi be naxan se malanma a yete be, konon a mu bannaxi Ala be.»

Xaxili tife Ala ra

22 Na dangi xanbi Isa naxa a masen a foxirabirae be, «Na nan a toxi, n xa a fala wo be, wo naxa kontofili baloe xa fe ra wo hayi na naxan ma yi dunijeigiri kui, xa na mu a ra, dugie xa fe ra wo naxee ragoroma wo fate ma. 23 Wo xa dunijeigiri tide gbo donse be, wo fate tide gbo dugie be. 24 Wo wo mapoxun xaaxae ma. E mu sansi sima, e mu xe xabama. Saga nun bili sese mu e yi, konon Ala e rabaloma. Wo tan tide gbo xonie be pon! 25 Nde noma hali xi keren sade a xa simaya xun a xa kontofilife saabui ra? 26 Xa wo mu noma na fe lanma ra, wo fa kontofilima fe gbete ra munfe ra?»

27 «Wo wula sansi fuge tofanyie mato e minima ki naxe. E mu walima, e mu wolgese yailanma,

konon xa a fala wo be, hali mange Sulemani xa dariye birin kui, a xa sosee mu nu tofan alo na sansi fuge keren. 28 Xa Ala wula sansi meenima yi ki ne, naxan na na to, tina a gan, a meenima ne wo tan ma dangi na ra pon! Wo xa danxaniya xurun. 29 Wo naxa wo xaxili birin ti donse nun minse ra. Wo naxa kontofili. 30 Kaafiri birin birama na fe mooli nan tun foxo ra. Konon wo tan Baba Ala a kolon, a wo hayi na na see ma. 31 Wo xa Ala xa mangeya niini singe fen. Wo hayi na naxan birin ma, a na fan fima ne wo ma.»

Harige malanfe ariyanna (Matiyu 6:19-21)

32 «Wo naxa gaaxu, wo tan naxee luxi alo n ma xuruse goore lanma, barima a bara wo Baba Ala kenen a xa mangeya niini fi wo ma. 33 Se naxan na wo yi ra, wo xa sa a mati, wo a kobiri fi setaree ma. Wo xa kobiri booto soto naxan mu kanama, wo harige soto naxan mu jonma, naxan na ariyanna, mupeti mu dennaxe lima, nimasee fan mu kanari sama dennaxe. 34 Wo harige na dennaxe, wo boje fan luma menni ne.»

Wali suxufe Marigi ya ra (Matiyu 24:43-51)

35 «Wo tagi ixirixi nan xa lu a ra, wo xa lanpuie radexexi. 36 Wo xa lu ne alo mixi naxee e marigi mamefe kelife futixiri xulunyi. A na fa, a naade konkon, e a rabima ne a be keren na. 37 Seewe na konyie be, marigi naxee lima e mu xixi a fa temui. N xa nondi fala wo be, marigi yati fama a tagi ixiride, a fa magorode fen a xa na konyie be, a fa e bun ti. 38 Seewe na e be, marigi naxee lima e mu xixi, hali a gbilen ke tagi, xa na mu a ra a jan dangi na ra.»

39 «Wo xa a fahaamu a fanyi ra, xa banxi kanyi a kolon ne nu mupeti fama temui naxe, a mu a luma mupeti xa so a xonyi. 40 Wo fan, wo xa wo tagi ixiri, wo naxa yanfa, barima Adama xa Di fama waxati nan ma wo joxo mu naxan ma.»

⁴¹ Piyeri naxa a maxorin, «Marigi, i yi taali saxi muxu tan nan be, ka birin be?» ⁴² Marigi naxa a yaabi, «Nde luma alo walike xunmati naxan findixi xaxilima dugutege ra? A marigi a tima a xa banxi walikee birin xun ma, a xa donse taxun e ra a waxati. ⁴³ Nelexinyi na na konyi be, naxan marigi a lima na wali ra. ⁴⁴ N xa nondi fala wo be, na marigi a harige birin taxuma ne na konyi ra. ⁴⁵ Konɔ xa a sa li go, na konyi a fala a yete be, «N marigi buma ne fafe ra», a fa marigi xa konyi xemee nun konyi ginee bonbo, a xulunyi ti, a siisi? ⁴⁶ Loxo nde fama, a tan konyi mu naxan kolon, a joxo mu saxi naxan ma, a marigi gbilenma ne. A na fa, a na konyi jaxankatama ne a jaaxi ra, konyi gbaloe soto e nun kaafirie.»

⁴⁷ «Konyi naxan a marigi sago kolon, konɔ a mu a tagi ixiri, a man mu a sago raba, a fama ne bonboe gbegbe sotode. ⁴⁸ Konɔ naxan mu a marigi sago kolon, xa a bara fe raba a lanma a xa bonbo naxan ma, a mu bonboe gbegbe sotoma. A gbegbe bara so naxan yi, a gbegbe man maxorinma ne a ma. A gbegbe bara taxu naxan na, na gbegbe man maxorinma ne a ma, nde man fa sa na xun.»

*Isa faxi fatanyi nan na
(Matiyu 10:34-36)*

⁴⁹ «N faxi te nan sade boxi ma. A rafa nma n ma xa a jan bara dexe! ⁵⁰ Fo n xa toore belebele soto. N boje mu sama fo na kamali temui naxe. ⁵¹ Wo joxo a ma a n faxi bojesa nan na dunjina? Ade, n faxi fatanyi nan na. ⁵² Keli yi waxati ma, xa mixi suuli na denbaya kui, gere luma mixi saxan nun mixi firin tagi. ⁵³ Baba a xa di xeme gerema ne, di xeme fan a baba gere. Nga a xa di gine gerema ne, di gine fan a nga gere. Mama a xa mamadi gerema ne, mamadi fan a mama gere.»

*Waxati tonxumae kui kolonfe
(Matiyu 16:2-3)*

⁵⁴ Isa man naxa a fala jama be, «Wo na nuxui to a malan na sogegorode, wo a falama keren na, «Tune nan kelixi,» a fa li na nan man yati rabama. ⁵⁵ Foye na keli kola ma, wo a falama, «Kuye ifurama ne,» a fa li na nan man yati rabama. ⁵⁶ Wo tan filankafuie! Wo fata boxi nun koore jingi kui kolonde, konɔ munfe ra wo mu fata yi waxati fee tan tagi rabade?»

*Lanyi xirife sinnanyi ma
(Matiyu 5:25-26)*

⁵⁷ «Munfe ra wo tan yete mu fe matoma, wo xa a kolon naxan findixi tinxinyi ra? ⁵⁸ Xa wo nun i kalamu mixi na sigafe kiitisa yire, kata wo xa lanyi xiri kira xon, xa na mu a ra a i bendunma ne han kiitisa xon, kiitisa fan i so kosibili yi ra, kosibili i sa geeli. ⁵⁹ N xa a fala i be, i mu minima menni fo i kobiri birin fi han batanka donxoe.»

13

Tuubife

¹ Na temui, mixi ndee naxa dentege sa Isa be a mange Pilati bara Galileka ndee faxesa, a e wuli masunbu e xa serexe ra. ² Isa naxa e yaabi, «Wo a marjoxunxi ne a na mixie tooroxi ne na ki barima e xa yunubi dangi Galileka booree ra? ³ N xa a fala wo be na mu a ra feo! Konɔ xa wo mu tuubi, wo birin halakima ne alo e tan. ⁴ Na Darisalamuka fu nun solomasaxanyi go, Silomu koore banxi bira naxee ma? Wo joxo a ma a na toore e lixi ne yunubitoe nan to e ra dangi Darisalamuka boore birin na? ⁵ N xa a fala wo be na mu a ra feo! Konɔ xa wo mu tuubi, wo birin sontoma ne alo e tan.»

⁶ Isa man naxa yi taali masen e be. «Xore bili to nu sixi xeme nde xa boxi ma, a naxa siga a xa sa a bogi ba, konɔ a mu sese to a kon na. ⁷ Na kui, a naxa a fala a xa walike be, «A mato, a je saxan nan yi ki n fama xore bogi fende yi xore bili kon na, n mu se to. A side bara findi boxi makanaxi nan na! A sege!»

⁸ Walike naxa a yaabi, «Marigi, i man xa dipe toofare xa dangi, alako n xa a rabilinyi buxa, n jape sa a ma. ⁹ Xa a bogi tamuna, awa. Xa a mu bogi, i a sege.»

Isa gine nde rayalanfe malabu loxo ma

¹⁰ Malabu loxo nde ma, Isa nu na kawandi tife salide nde kui. ¹¹ A naxa gine nde li naa pinne nu bara naxan kuntin a ra. Kabi je fu nun solomasaxan a mu nu noma a rakelide feo! ¹² Isa to a to, a naxa a xili, a a fala a be, «N nga, i bara fulun yi fure ma to.» ¹³ Isa to a belexe sa a ma, gine naxa a rakeli keren na, a so Ala matoxofe.

¹⁴ Kono Isa to a rayalanxi malabu loxo ne, salide xunmati naxa xono a ma, a a fala jama be, «Xi senni nan na a daxa mixi xa wali naxan kui. Wo xa fa marayalanyi fende na loxo ne, kono wo naxa fa malabu loxo tan ma.» ¹⁵ Marigi naxa a yaabi, «Wo tan filankafuie! Malabu loxo ma, wo birin mu wo xa ninge xa na mu wo xa sofale fulunma xe a xiride, wo a xanin ye minde? ¹⁶ Iburahima xa di nan yi gine ra, kono Sentane bara a xiri kabi je fu nun solomasaxan. A mu lanma n xa a fan fulun malabu loxo ma?» ¹⁷ A to na fala, a yaxui birin naxa yaagi, kono jama tan naxa seewa a xa kaabanako fe birin na.

Konde xori nun lebini xa taalie (Matiyu 13:31-35, Maraki 4:30-32)

¹⁸ Isa man naxa a masen e be, «Ala xa mangeya maniyaxi munse ra? N noma a misaalide tali woyenyi mundun na? ¹⁹ A luxi ne alo konde xori xurudi xeme naxan si a xa boxi ma. A naxa te, a findi wuri bili ra, xonie fa e tee sa a kon na.»

²⁰ A man naxa a masen, «N xa Ala xa mangeya misaali munse ra? ²¹ A luxi ne alo lebini, gine naxan sa farin busali tagi xun ma, na fa farin birin nate.»

Naade ixutuxi (Matiyu 7:13-14, 21-23, 8:11-12)

²² Isa nu sigama kawandi ti ra taae birin kui, a xungbe nun a

xuri. Na birin, a nu na Darisalamu kira nan xon. ²³ Mixi nde naxa a maxarin, «Marigi, nondi nan a ra, a mixi gbegbe mu kisima?» A naxa a yaabi, ²⁴ «Wo kata wo xa so naade ixutuxi nan na, barima n xa a fala wo be, mixi wuyaxi katama ne sode naa, kono e mu noma. ²⁵ A waxati a lima banxi kanyi kelima ne a naade balan. Wo tan fama ne tide tande wo nu naade konkon na, wo a fala, «Marigi, naade rabi muxu be.» Na temui, a wo yaabima ne, «N mu wo kolon, n mu wo kelide kolon.» ²⁶ Wo man a falama ne a be, «I mixie xaranxi muxu xonyi ne, won birin nan won degexi, won birin nan won min.» ²⁷ Kono a wo yaabima ne, «N xa a fala wo be, n mu wo kolon, n mu wo kelide kolon. Wo keli n ya i, wo tan fe kobi rabae!» ²⁸ Iburahima, Isiyaga, Yaxuba, nun namiponme birin, wo e toma ne Ala xonyi ariyanna, kono wo tan naminima tande, wa nun pinyi raxinyi na dennaxe. ²⁹ Mixie kelima sogetede nun sogedorode, e keli kola nun yirefanyi biri, e e dege Ala xa mangeya niini bun ma. ³⁰ Na kui, xanbiratie findima ne yareratie ra, yareratie fan findi xanbiratie ra.»

Isa sunnunfe Darisalamu xa fe ra (Matiyu 23:37-39)

³¹ Na waxati ma, Fariseni ndee naxa fa Isa xon, e a fala a be, «I xa keli be. Siga yire gbete, barima Herode wama i faxafe.» ³² A naxa e yaabi, «Wo siga, wo sa a fala na xulumase kotaxi be, n na pinnee kerife mixie foxo ra, n na mixie rayalanfe, to a nun tina. Xi saxan nde ma, n gema ne n ma wali ra. ³³ Kono fo n xa n jere to, tina nun tina bora, barima a mu lanma tan namiponme xa faxa fo Darisalamu.»

³⁴ «Darisalamu, Darisalamu, taa naxan namiponmee faxama, naxan Ala xa xerae magonoma. Sanmaya wuyaxi n bara wa i xa die malanfe n yire, alo toxo a xa die rasoma a gabutenyi bun ma ki naxe, kono wo naxa tondi! ³⁵ Na kui, Ala bara keli wo xa banxi xun ma. N xa a fala wo

be, wo mu n toma sɔnɔn, han wo a falama tɛmɔi naxɛ, <Baraka na a be naxan fafe Marigi xili ra!>»

14

Isa mixi rayalanfe malabu lɔxɔɛ ma

¹ Malabu lɔxɔɛ nde ma, Isa to nu a dɛgefe Fariseni kuntigi nde xɔnyi, e birin nu Isa rabɛnfe nɛ. ² Xɛmɛ nde nu na naa naxan fate nu mafuntuxi. ³ Na kui, Isa naxa Farisenie nun sɛriyɛ lɔnnilae maxɔrin, «A daxa ka a mu daxa furema xa rayalan malabu lɔxɔɛ ma?» ⁴ Kɔnɔ e mu sese fala. Isa naxa a bɛlɛxɛ sa furema ma, a a rayalan, a a ragbilen a xɔnyi.

⁵ Na xanbi, Isa man naxa e maxɔrin, «Xa a sa li go, wo xa di, xa na mu wo xa ninge bara bira gulunba ra malabu lɔxɔɛ ma, wo mu a ratema xɛ keren na?» ⁶ E mu nɔ na yaabi yo fide.

Yɛtɛ magore nun yɛtɛ igboe

⁷ Isa to a rakɔrɔsi xɔnɛɛ nu magorode fanyie nan tongoma e yɛtɛ be, a naxa yi taali wɔyɛnyi fala e be, ⁸ «Mixi na i xili a xa xulunyi, i naxa magorode fanyi fen, barima xa mixi fa naxan tide gbo i be, ⁹ i yatigi a falama nɛ i be, <I xa dɔxɔɛ so na mixi binye yi ra.> Na kui, i kelima nɛ yaagi ra sigafe dɔxɔɛ gbɛtɛ fende, binye mu na dɛnnaxɛ. ¹⁰ Kɔnɔ mixi na i xili a xa xulunyi, i xa magorode binyɛtare nan tongo. Na kui, xa i yatigi bara fa, a a falama nɛ i be, <N boore, sa magorode fanyi nan tongo yare.> Na findima binye nan na i be mixie birin ya ma wo nun naxee dɔxɔxi naa. ¹¹ Naxan yo na a yɛtɛ igbo, a fama nɛ igorode. Naxan yo na a yɛtɛ magoro, a xa fe itema nɛ.»

¹² Isa naxa a fala xulunyi kanyi be, «Xa a li i xulunyi tima, i naxa i boore, i bariboore, i barenyie, nun i dɔxɔboore bannaxie gbansan xa xili, barima e nɔma nɛ i xa wali fanyi birin nagbilende i ma. ¹³ Donse fanyie na rafala i xɔnyi, a lanma i xa setaree, mabɛnyie, namatɛɛ, nun dɔnxuie nan xili e

xa fa e dɛge. ¹⁴ Na kui, i findima sɛɛwatɔɛ nan na, barima fɛɛrɛ mu e tan be e xa i xa na fe fanyi ragbilen i ma, kɔnɔ i fama nɛ a sare sɔtɔde mixi tinxinxie rakelima faxɛ ma lɔxɔ naxɛ.»

Donyi xungbe maxili xa taali (Matiyu 22:1-14)

¹⁵ Xɛmɛ nde Isa nun naxan nu a dɛgefe, a to na fe mɛ, a naxa a fala a be, «Sɛɛwɛ na mixi be naxan fama a dɛgede Ala xɔnyi ariyanna!»

¹⁶ Isa fan naxa a masen a be, «Xɛmɛ nde naxa mixi gbegbe rakolon, a e xa fa a xɔnyi, e xa e dɛge a fanyi ra. ¹⁷ A tɛmɔi to a li, a naxa a xa konyi xɛɛ mixie xilide, yi fe binye nu bara ragbilen naxee ma, a xa a fala, <Wo fa, fe birin bara gɛ yailande.>

¹⁸ Kɔnɔ e birin naxa e yɛtɛ maxandi. A singe naxɛ, <N baxi xɛ nan sarade, fo n xa sa a mato. Dɔjɛ n be.>

¹⁹ Boore fan naxɛ, <N baxi ninge firin dɔxɔ suuli nan sarade, fo n xa sa e mato. Dɔjɛ n be.> ²⁰ Gbɛtɛ fan naxɛ, <N baxi ginɛ nan dɔxɔde. N mu nɔma fade.>»

²¹ «Konyi to gbilen a marigi xɔnyi, a naxa na fee dɛntɛgɛ sa a be. Na kui, banxi kanyi naxa xɔnɔ, a a fala a xa konyi be, <Siga mafuren, i sa setaree, mabɛnyie, dɔnxuie, nun namatɛɛ xili naxee na taa kui yire birin. I xa fa e ra n xɔnyi be.>»

²² «Konyi man to gbilen a naxa a fala, <Marigi, n bara i xa yaamari raba, kɔnɔ han ya dɔxɔde luxi i xa banxi kui.> ²³ Banxi kanyi naxa a fala a xa konyi be, <I man xa mini, i sa taa fari yire birin isa. I xa fe birin naba mixie xa fa, n ma banxi xa rafe. ²⁴ N xa a fala i be, mixi naxee singe xilixi, e tan sese mu e dɛgema n xɔnyi feo!>»

Birafe Isa fɔxɔ ra (Matiyu 10:37-39, 5:13, Maraki 9:50)

²⁵ Isa man to nu kira ra, jama gbegbe nu a fɔxɔ ra. A naxa a ya rafindi e ma, a a masen e be, ²⁶ «Xa mixi wa birafe n fɔxɔ ra, fo a xa n xanu nɛ dangi a baba ra, a nga ra, a

taara ra, a xunya ra, a xa gine ra, a xa die ra, nun a yete yati fan na. Xa na mu a ra, a kanyi mu noma findide n foxirabire ra. ²⁷ Xa mixi mu a yete waxonfe gere, a fa tin n waxonfe ra, a mu noma findide n foxirabire ra.»

²⁸ «Xa mixi nde sa wa koore banxi xungbe tife wo ya ma, fo a xa dɔɔ ne sinden, a a mato kɔbiri xasabi naxan noma na banxi tide, alako a xa a kolon xa a xa fere noma na wali ranonde. ²⁹ Xa na mu a ra, a kanyi na banxi kɔrin a mu fa nɔ a ranonde, mixie nu na to, e a mayelema ne, ³⁰ e a fala, «Yi xeme bara banxi ti folo, kɔnɔ a mu nɔxi a ranonde.»»

³¹ «Xa mange nde wa minife e nun mange gbete xa gere, fo a xa dɔɔ ne sinden, a a mapɔxun xa a xa soori mixi wulu fu noma tide mange boore xa soori mixi wulu mɔxɔnen kanke. ³² Xa a bara a kolon a e mu noma, beemanun mange boore nun a xa soorie xa makore, a xera nan nasigama a ma alako lanyi nan xa xiri e tagi. ³³ Na kui, xa mixi yo na wo ya ma naxan mu noma mede fe birin na n tan ma fe ra, a kanyi mu noma findide n foxirabire ra.»

³⁴ «Fɔxe fan, kɔnɔ xa fɔxe mexemexenyi bara ba, a fa mexemexenma di? ³⁵ A mu fan xe be, a mu fan nape ra. A wolema ne tun. Xa naxan tuli fe mema, a xa a tuli mati yi masenyi ra.»

15

Yexee lɔxi xa taali (Matiyu 18:12-14)

¹ Lɔɔ nde, duuti maxilie nun yunubitɔee birin nu e makorefe Isa ra e xa e tuli mati a ra. ² Farisenie nun seriye karamɔɔe naxa so a mafalafe, e nu a fala, «Yi xeme yunubitɔee rasenema, a man a degema e xɔnyi.»

³ Na kui, Isa naxa yi taali woyenyi masen e be, ⁴ «Xa mixi nde na wo ya ma, yexee keme na naxan yi ra, keren fa lɔe e tagi, a mu yexee tongo solomanaani nun solomanaani luma e demadonde, a siga

na kerenyi fende han a sa a to? ⁵ A na a to, a jɛlexinma ne ki fanyi, a a sa a tunkie ma. ⁶ A na so a xɔnyi, a a xanuntenyie nun a dɔɔbooree xilima ne, a a fala e be, «Wo fa, won birin xa seewa, barima n bara n ma yexee to, naxan nu bara lɔe!» ⁷ Na kui, n xa a fala wo be, seewe gboma ne ariyanna yunubitɔe tuubixi keren xa fe ra, dangife tinxintɔe tongo solomanaani nun solomanaani ra naxee hayi mu tuubi ma.»

Gbeti kɔbiri kole lɔxi xa taali

⁸ «Xa a sa li gbeti kɔbiri kole fu na gine nde yi ra, keren fa lɔe a yi, a mu lanpui radexema xe, a banxi makɔ, a na kɔbiri kole fen han a a to? ⁹ A na a to, a a xanuntenyie nun a dɔɔbooree xilima ne, a a fala e be, «Wo fa, won birin xa seewa, barima n bara n ma gbeti kɔbiri kole to naxan nu bara lɔe n ma!» ¹⁰ Na kui, n xa a fala wo be, seewe na Ala xa malekee xɔnyi yunubitɔe keren gbansan tuubife ma.»

Di lɔxi xa taali

¹¹ Isa man naxa a masen, «Xeme nde nu na, di xeme firin nu naxan yi ra. ¹² A xa di firin nde naxa a fala a baba be, «Won ma denbaya harige seeti so n yi ra, naxan lanma a xa findi n gbe ra.» Na kui, babe naxa a harige itaxun a xa di xeme firinyie ma.»

¹³ «A mu bu di firin nde naxa a xa se birin malan, a fa biyaasi jamane makuye. A naxa a harige makana menni, fuyanteya kui. ¹⁴ A birin to jɔn, kaame fan naxa sin na jamane ma a xɔɔɔe ra, sese mu lu na di yi ra. ¹⁵ A to siga wali fende naaka nde xɔn, na naxa a xee xɔsee demadonde. ¹⁶ Wuri bogi naxan nu soma xɔsee yi, a tan nu wama na nan donfe, kɔnɔ mixi yo mu tin a kide nde ra.»

¹⁷ «Na kui, a naxa xaxili sɔto fa, a a fala a yete be, «N baba xa walike birin lugama a fanyi ra, e donse donxɔe lu, a fa li n tan na faxafe kaame nan na be! ¹⁸ Fo n xa gbilen n baba xɔnyi, n xa a fala a be, N baba,

n bara yunubi soto Ala ra, n bara haake soto i fan na. ¹⁹ A mu daxa sonon n xa findi i xa di ra. I xa n findi i xa walike nan na.> ²⁰ A naxa keli, a siga a baba xon.»

«Beenun a xa naa li, a baba naxa sa a to fa ra, a makuyaxi a ra sinden. A baba naxa kinikini ki fanyi. A naxa a gi, a sa a xa di ralan, a a masunbu. ²¹ Di naxa a fala a be, <N baba, n bara yunubi soto Ala ra, n bara haake soto i fan na. A mu daxa sonon n xa findi i xa di ra.>»

²² «Kono a baba naxa a fala a xa konyie be, <Wo wo xulun, wo fa guba fanyi ra, wo a ragoro a ma. Wo belexerasoe so a belexe ra, wo sankiri so a sanyi. ²³ Wo fa ninge turaxi ra, wo a faxesa. Won xa won dege, won xa xulunyi ti, ²⁴ barima n ma yi di nu bara lu alo a nu faxaxi ne, kono a nii man bara gbilen a i. A nu bara loe, kono a man bara to.> Na kui, e naxa xulunyi ti folo.»

²⁵ «Na waxati, di singe nu na xe ma. A to nu sofe, a a makore banxi ra, a naxa xulunyi xui me. ²⁶ A naxa konyi nde xili, a a maxarin, <Munse rabaxi yi ki?> ²⁷ Na naxa a yaabi, <I xunya nan faxi. I baba bara ninge turaxi faxesa, barima a man bara a xa di masoto a yalanxi.> ²⁸ Di singe naxa xono, a tondi sode banxi. A baba naxa mini, a so a mayandife, ²⁹ kono a xa di naxa a fala a be, <A mato, kabi je wuyaxi n tan walima i be alo i xa konyi, n mu i xa yaamari matandi hali keren. Kono na birin kui, hali si lanma, i mu nu a fi n ma, muxu nun n booree xa xulun di ti. ³⁰ Kono i xa di tan to faxi, naxan i harige birin makanaxi e nun langoe ginse ra, i ninge turaxi nan faxaxi a tan be!>»

³¹ «A baba naxa a fala a be, <N ma di, i tan na n fe ma temui birin. Se naxan birin na n yi, i tan nan gbe a ra. ³² Kono a lan ne won xa seewa, won xulunyi ti, barima i xunya nu bara lu alo a nu faxaxi ne, kono a nii man bara gbilen a i. A nu loxi ne, kono a man bara to.>»

16

Walike xunmati kootaxi xa taali (Matiyu 6:24)

¹ Isa man naxa a fala a foxirabiree be, «Xeme bannaxi nde nu bara a xa fe birin taxu a xa walike xunmati ra, a xa a rapere. Loxo nde, a naxa a me, a na walike xunmati nu na a harige makanafe. ² A naxa a xili, a a maxarin, <N nanse mexi i xa fe ra? I xa i xa wali dentegere sa n be, barima n bara xunmati wali ba i yi ra.> ³ Walike xunmati naxa a fala a yete be, <N munse rabama fa? N ma mange bara n namini walide. Senbe mu n yi n xa siga yire buxade, n man yaagima ne kule matide. ⁴ N bara fa a kolon n naxan nabama, alako n ma wali na ba n yi, mixie xa nu n nasene e xonyi.>»

⁵ «A naxa a marigi xa donitie birin xili keren keren yi ra. Naxan singe fa, a naxa a maxarin, <N marigi xa yeri na i ma?> ⁶ Na naxa a yaabi, <Oliwi ture sunbui ya keme.> Walike xunmati naxa a fala a be, <I xa i xa keedi tongo mafuren, doxo, i a sebe tongo suuli.> ⁷ Na xanbi, a naxa a fala gbete be, <I tan go? Yeri na i ma?> Na naxa a yaabi, <Maale busali wulu keren.> A naxa a fala a be, <I fan xa keedi tongo, i xa a sebe keme solomasaxan.> ⁸ Na kui, na walike xunmati tinxintare xa mange naxa a matoxo, a to koota rabaxi.»

«Yi dunja mixi naxee jerema dimi kui, e koota e booree mabiri, dangife mixie ra naxee jerema naiyalanyi kui. ⁹ N xa a fala wo be, wo xa defanja fen yi dunja tinxintare xa naafuli saabui ra. Na naafuli na jon, wo fama rasenede banxie kui naxee mu kanama abadan.»

¹⁰ «Naxan mu lanlanteya kanama fe xurudi kui, a mu lanlanteya kanama fe xungbe fan kui. Naxan mu tinxin fe xurudi kui, a mu tinxinma fe xungbe fan kui. ¹¹ Xa wo bara lanlanteya kana yi dunja tinxintare xa naafuli fe kui, nde fa lama wo ra a xa ariyanna bannaya taxu wo ra? ¹² Xa wo bara lanlanteya

kana se taxuxi xa fe kui, nde fa wo gbe soma wo yi?»

¹³ «Konyi yo mu noma lude marigi firin xa yaamari bun ma, barima a fama marigi keren xonde, a boore maxanu. A xirima ne keren na, a boore rabolo. Wo mu noma Ala nun naafuli rabatude.»

Isa xa masenyi ndee

(Matiyu 11:12-13, 5:31-32, 5:18, Maraki 10:11-12)

¹⁴ Farisenie, kobiri nu rafanxi naxee ma, e fan naxa e tuli mati na fe birin na, e nu Isa mayele.

¹⁵ Isa naxa a masen e be, «Wo wama wo yete masenfe tinxintoe nan na adamadie ya i, kono Ala wo boje ma fe kolon. Naxan tide gbo mixie be, Ala na xonxi.»

¹⁶ «Annabi Munsa xa seriye nun namijonmee xa Kitaabuie nan kawandi han Yaya xa waxati. Keli na temui ma, Ala xa mangeya niini xa xibaaru fanyi nan kawandima fa, mixie fe birin nan nabafe, alako e xa so Ala xa mangeya niini bun ma.

¹⁷ Koore nun boxi loema ne beenun sigire keren xa ba Ala xa seriye ra.»

¹⁸ «Xeme yo mee a xa gine ra, a sa gbete doxo, a kanyi bara yene raba. Naxan na gine doxo xeme bara mee naxan na, a fan bara yene raba.»

Banna xeme nun Lasaru xa taali

¹⁹ «Xeme bannaxi nde nu na, naxan nu luma a maxiri ra dugi sare xoxoxoe ra. Temui birin, a nu xulunyi nan tife. Loxo yo loxo, a nu lugama donse joxunme nan na.

²⁰ Misikiine nde nu saxi yi banna xa tete sode de ra, naxan nu xili Lasaru. Suurie nu na a fate birin ma. ²¹ A nu wama donse xuntunyi ndee nan sotofe naxee nu birama na banna xa teebili ra. A to nu saxi naa, baree nan nu fama a yire, e nu a xa suurie makon.»

²² «Loxo nde misikiine naxa laaxira, malekee naxa sa a xanin Annabi Iburahima yire. Na banna xeme fan naxa faxa, a ragata, ²³ a siga yahannama. A xa jaxankate kui menni, a naxa a ya rate a sa Annabi Iburahima to yire makuye, e

nun Lasaru. ²⁴ A naxa a xui ramini, «N baba Iburahima, kinikini n ma! Yandi, Lasaru xee n yire, a xa a belexesole rasin ye xora, a n nenyi maxinbeli, barima n na yi te naxan xora, a n jaxankatafe a paaxi ra!»

²⁵ «Kono Annabi Iburahima naxa a yaabi, «N ma di, i xa i ratu, i tan bara fe fanyi soto i xa dunijeigiri kui, kono Lasaru tan toore nan soto. Yakosi, a tan bara madundu be, i tan na jaxankatafe. ²⁶ Sa na birin xun, gulunba belebele nan saxi won tagi, alako mixi naxa no kelide be sigafe ra i yire, mixi man naxa no kelide menni girife ra muxu fan yire.»

²⁷ «Na kui, banna naxa a fala a be, «Awa n baba, n bara i mayandi, i xa Lasaru xee n baba xonyi, ²⁸ barima xunya suuli nan na n be. A xa sa e rasi, alako e naxa fa be, yi jaxankate ma.»

²⁹ Kono Annabi Iburahima naxa a yaabi, «Annabi Munsa nun namijonmee xa Kitaabuie na e yi. E xa e tuli mati nee xa masenyie ra.» ³⁰ Banna naxa a fala, «N baba Iburahima, na mu sooneyama, kono xa mixi nde keli faxamixie ya ma sigafe ra e xon, e tuubima ne.»

³¹ Kono Annabi Iburahima naxa a masen a be, «Xa e mu Annabi Munsa nun namijonmee xui ramema, hali mixi keli faxe ma, e mu lama a ra.»

17

Isa a foxirabiree rasife

(Matiyu 18:6-7, 15, 21-22, 17:20, Maraki 9:42, 11:22-23)

¹ Isa naxa a fala a foxirabiree be, «Maratantanyi fafe mu kanama, kono jaxankate na mixi be naxan findima na saabui ra. ² A fisa na kanyi be geme binye xa xiri a konyi ra, a rasin baa ma, beemanun a xa yi mixi xuri keren natantan. ³ Wo meeni wo yete ma de!»

«Xa i ngaxakerenyi bara haake soto i ra, woyen a be. Xa a tuubi, i xa dije a ma. ⁴ Xa a haake soto i mabiri sanmaya solofere loxoe keren bun, a tuubixi man gbilen i madipede sanmaya solofere, fo i xa dije a ma.»

⁵ Xεεrae naxa a fala Marigi βε, «Muxu xa danxaniya xun masa!»

⁶ Marigi naxa e yaabi, «Xa danxaniya na wo βε nu, hali a xurun alo yenten xori, wo noma ne a falade yi konde bili βε, <Tala be, i sa sin baa ma,> a wo xui rabatuma ne.»

⁷ «Xa a sa li konyi na mixi nde yi wo tagi, na konyi na keli yire buxade xa na mu xurusee demadonde, a kanyi noma a falade a βε keren na, <Fa, i fa i magoro, i i dege?» ⁸ Ade, wo a falama a βε, <N ma donse rafala. I xa i xa donma masara alako i xa fa donse nun ye ra n βε. I na ge na ra, i fan noma i degede.> ⁹ Mixi mu a xa konyi tantuma yaamari rabatufe ma. ¹⁰ Wo tan fan, wo na ge fe birin nabade wo yamarixi naxan na, wo xa a fala ne, <Konyi nan tun na muxu ra. Muxu muxu xa wali gbansan nan nabaxi.»

Isa kune kanyi fu rayalanfe

¹¹ Isa to nu Darisalamu kira xon, a naxa dangi Samari nun Galile boxi tagi. ¹² A to so taa nde kui, kune kanyi fu naxa fa a xon. E naxa sa ti e ndedi makuyaxi a ra, ¹³ e e xui ite a βε, «Karamoxo Isa, kinikini muxu ma!» ¹⁴ A to e to, a naxa a fala e βε, «Wo siga, wo sa wo yete masen serexedubee βε.» Na kui, e nu sigafe temui naxe, e naxa yalan. ¹⁵ Na temui, mixi keren e ya ma, a to a to a yalanxi, a naxa gbilen Ala matoxo ra a xui itexi ra. ¹⁶ A naxa suyidi Isa βε, a a tantu. Samarika nan nu a ra. ¹⁷ Isa naxa a fala a βε, «Mixi fu xa mu rayalan? Na solomanaanie tan go? ¹⁸ Mixi yo mu gbilen Ala tantude fo yi Samarika?» ¹⁹ Isa naxa a fala a βε, «Keli, i siga. I xa danxaniya bara i rakisi.»

Ala xa mangeya niini nun Isa xa gbilenyi

(Matiyu 24:23-28,37-41, Maraki 13:21-22, 15-16)

²⁰ Farisenie to Isa maxorin, a Ala xa mangeya niini fama mun temui, a naxa e yaabi, «Mixi mu Ala xa mangeya niini fa temui kolonma.

²¹ Mixie mu a falama xe de, <A mato,

a tan nan ya,> xa na mu a ra, <A tan nan sa na ki,>, barima Ala xa mangeya niini na wo ya ma ne.»

²² Na temui, Isa naxa a fala a foxirabiree βε, «Waxati fama ne, Adama xa Di to xoli wo suxuma ne, a xa lu wo ya ma hali loxo keren peti, konjo wo mu a toma.

²³ Mixie a falama ne wo βε, <A mato, a tan nan sa na ki,> xa na mu a ra, <A tan nan yi ki!» Wo naxa wo gi na matode, wo naxa bira nee foxo ra. ²⁴ A fa loxoe, Adama xa Di luma ne alo seyamakonyi naxan minima, kuye birin yanba. ²⁵ Konjo beenun na loxoe xa a li, fo a xa toore gbege soto. To mixie mu lama a ra.

²⁶ Adama xa Di fa loxoe luma ne alo Annabi Nuha xa waxati. ²⁷ Mixie nu e degema, e nu e minma, e nu ginne doxoma, e nu e xa die fima xemee ma, han Annabi Nuha so kunkui kui loxo naxe. Banbaranyi belebele to din boxi ma, e birin naxa sonto.

²⁸ Na nan man naba Loti xa waxati. Mixie nu e degema, e nu e minma, e nu sare matima, e nu sansi sima, e nu banxie tima. ²⁹ Konjo Loti keli Sodoma loxo naxe, te nun sooda ye nu goroma ne kelife koore ma alo tune, birin naxa sonto. ³⁰ A man sa rabama na ki ne Adama xa Di na makenen loxo naxe.»

³¹ «Na loxoe, naxan na tande, a naxa so a harige tongode banxi kui. Naxan na xe ma, a fan naxa gbilen a xonyi. ³² Wo xa ratu ne Loti xa gine ma. ³³ Mixi yo katafe a yete ratangade, na kanyi loema ne, konjo mixi yo a yete raloma, na kanyi ratangama ne. ³⁴ N xa a fala wo βε, na temui ma, xa mixi firin saxi sade keren ma koe ra, mixi keren tongoma ne, boore lu naa. ³⁵⁻³⁶ Xa gine firin na se dinfe mulunyi keren kui, keren tongoma ne, boore lu naa.» ³⁷ E naxa a maxorin, «Marigi, na rabama minden?» A naxa e yaabi, «Binbi na lu dennaxe, yubee sa e malanma menni ne.»

18

Kaape gine nun kiitisa xa taali

¹ Na dangi xanbi, Isa naxa yi taali woyenyi masen e be e xa a kolon a fo e xa Ala maxandi temui birin tun nabexi kui. ² A naxa a masen, «Kiitisa nde nu na taa nde kui, naxan mu nu gaaxuma Ala ya ra, a gbe fe man mu nu mixi yo xa fe ma.

³ Kaape gine nde fan nu na na taa kui, naxan nu luma fa ra kiitisa xon, a nu a fala, «Kiiti tinxixi sa n tan nun n yaxui tagi.» ⁴ A naxa bu na ki, kiitisa mu tin a be, kon loxo nde a naxa a fala a yete be, «Nondi na a ra, n tan mu gaaxuma Ala ya ra, n gbe fe man mu mixi yo xa fe ma. ⁵ Kon yi kaape gine tan na n bope rapaaxufe n ma. N xa kiiti tinxixi so a yi ra, alako a xa ba fafe n xon, a naxa fa n tooro.»

⁶ Na kui, Marigi naxa a masen, «Wo yi kiitisa kobi xui rame. ⁷ Ala mu kiiti tinxixi soma xe a xa mixi sugandixie yi ra, naxee a maxandima ke nun yanyi? A buma e malife ra? ⁸ N xa a fala wo be, a kiiti tinxixi soma e yi ra mafuren. Kon Adama xa Di na fa, a danxaniya lima ne dunija ma?»

Fariseni nun duuti maxili xa taali

⁹ Isa man naxa yi taali woyenyi masen mixi ndee be naxee nu laxi e yete ra, a tinxintoe nan na e tan na dangi boore ra e yoxi naxee ma.

¹⁰ A naxa a masen, «Xeme firin naxa siga Ala maxandide horomobanxi kui. Keren nu findixi Fariseni nan na, boore, duuti maxili. ¹¹ Fariseni naxa ti, a Ala maxandi a bope ma, a nu a i, «Ala, n bara i tantu barima n mu luxi alo mixi gbetee, naxee findixi mupetie, fe kobi rabae, nun yenelae ra. N bara i tantu barima n mu luxi alo yi duuti maxili. ¹² N sunma sanmaya firin loxun keren bun ma, n man farile fima n sotoe birin na.» ¹³ Kon duuti maxili tan naxa ti a xati ma. A jan mu nu suusama a xa a ya rate koore ma. A nu a belexe saxi a kanke ma, a nu a fala, «Ee, Ala! Kinikini n ma, barima yunubitoe nan n na!»

¹⁴ «N xa a fala wo be, yi mixi firin to gbilen e xonyi, na duuti maxili

nan nu tinxixi Ala ya i, barima mixi yo a yete igbo, a kanyi fama ne igorode. Kon mixi naxan a yete magoroma, a xa fe itema ne.»

Isa nun dimedie

(Matiyu 19:13-15, Maraki 10:13-16)

¹⁵ Mixie nu fafe dimedie ra Isa xon, alako a xa a belexe sa e ma. A foxirabiree to na to, e naxa woyen na mixie ma. ¹⁶ Kon Isa naxa e xili, a a masen e be, «Wo a lu dimedie xa fa n yire. Wo naxa tonyi doxo e ma, barima naxee maniyaxi e ra, e tan nan soma Ala xa mangeya niini bun ma. ¹⁷ N xa nondi fala wo be, mixi naxan mu tinma Ala xa mangeya niini ra alo dimedi, na kanyi mu soma Ala xa mangeya niini bun ma feo!»

Segetala bannaxi

(Matiyu 19:16-30, Maraki 10:17-31)

¹⁸ Mange nde naxa Isa maxorin, «Karamoxo fanyi, a lan n xa munse raba alako n xa abadan kisi soto ke ra?» ¹⁹ Isa naxa a masen a be, «Munfe ra i n xilima karamoxo fanyi? Mixi yo mu fan. Ala keren peti nan fan. ²⁰ I seriye kolon: «I naxa yene raba. I naxa faxe ti. I naxa mupe ti. I naxa mixi topege. I baba nun i nga binya.»

²¹ Mange naxa Isa yaabi, «N bara na birin nabatu kafi n dimedi temui.» ²² Isa to na me, a naxa a fala a be, «Fe keren nan fa luxi i xa fe. Siga, se naxan birin na i yi ra, sa a mati, i a kobiri fi setaree ma. Na kui, i fama bannaya sotoe ariyanna. I na na raba, fa, i bira n foxo ra.»

²³ Kon a to na me, a naxa sunnun, barima a nu bannaxi ki fanyi. ²⁴ Isa to a sunnunxi to, a naxa a masen a be, «Sofe Ala xa mangeya niini bun ma, a xoroxo naafuli kanyie be ki fanyi! ²⁵ Noxome so noxun senbe yale ra, dine bannamixi sofe ra Ala xa mangeya niini bun ma.» ²⁶ Mixi naxee a xui me, e naxa a maxorin, «Nde fa noma kiside?» ²⁷ Isa naxa e yaabi, «Mixie mu noma naxan na, Ala tan noma na ra.»

²⁸ Piyeri naxa a fala Isa be, «A mato, muxu bara keli muxu xa se birin xun ma, muxu bira i fɔxɔ ra.»

²⁹ Isa naxa a masen e be, «N xa nɔndi fala wo be, mixi yo naxan na keli a xa se nde xun ma Ala xa mangeya niini xa fe ra, a findi banxi ra ba, gine ba, ngaxakerenyie ba, barimae ba, die ba, ³⁰ na kanyi a ɲɔxɔe wuyaxi sɔtɔma ne yi duniɲa ma, a man fa abadan kisi sɔtɔ aligiyama.»

Isa a xa faxe nun marakeli xa fe masenfe sanmaya saxan nde

(Matiyu 20:17-29, Maraki 10:32-34)

³¹ Isa naxa a xa xɛɛra fu nun firinyie xun lan, a a fala e be, «Wo a mato, won na tefe Darisalamu ne yi ki. Namijnɔnmɛe fe naxee seɓexi Adama xa Di xa fe ra, a birin fama ne kamalide naa. ³² A sama ne kaafirie belexe, e a mayele, e a konbi, e dɛye bɔxun a ma. ³³ E na ge a bɔnbɔde seɓere ra, e a faxama ne, kɔnɔ a xa faxe xi saxan nde, a man kelima ne faxe ma.» ³⁴ Kɔnɔ Isa fɔxirabirɛe mu na sese fahaamu. Na masenyi bara findi wɔyenyi nɔxunxi ra e be, e mu naxan kui kolon.

Isa Yeriko dɔnxui rayalanfe

(Matiyu 20:29-34, Luki 18:35-43)

³⁵ Isa to makɔre Yeriko ra, dɔnxui nde nu dɔxɔxi kira de ra kule matide. ³⁶ A to pama xui me kira ra, a naxa maxɔrinyi ti, «Munse rabaxi?» ³⁷ E naxa a fala a be, «Isa Nasaretika nan dangife.» ³⁸ Na kui, a naxa gbelegbele, «Isa, Dawuda xa Di, kinikini n ma!» ³⁹ Mixi naxee nu yare, e naxa wɔyen a ma a xa sabari, kɔnɔ a tan ɲan naxa so a xui itefe dangi singe ra, «Dawuda xa Di, kinikini n ma!»

⁴⁰ Isa naxa ti, a a fala mixie be e xa fa dɔnxui ra a xɔn. Dɔnxui to a maso a ra, Isa naxa a maxɔrin, ⁴¹ «I wama n xa munse raba i be?» A naxa a yaabi, «Marigi, n wama n ya xa se to.» ⁴² Isa naxa a masen a be, «Se to. I xa danxaniya bara i rayalan.» ⁴³ A ya naxa se to keren na, a fa bira Isa

fɔxɔ ra Ala matɔxɔ ra. Nama birin to na to, e fan naxa Ala matɔxɔ.

19

Isa nun Sakeye

¹ Isa to so Yeriko, a nu taa ipɛɛfe. ² Xɛmɛ nde nu na naxan nu xili Sakeye. Duuti maxilie kuntigi nan nu a ra, a bannaxi. ³ A nu katafe ne a xa Isa kolon, kɔnɔ a mu nu nɔma a tode pama xa fe ra, barima mixi dunke nan nu a ra. ⁴ Na kui, a naxa a gi yare, a sa te wuri bili kɔn na alako a xa Isa to dangi ra.

⁵ Isa to a yire li, a naxa a ya rate, a a fala a be, «Sakeye, goro mafuren, barima n sa yigiyama i xɔnyi ne to.» ⁶ Sakeye naxa a xulun gorode, a Isa rasene ɲelɛxinyi kui. ⁷ Mixie to na to, e birin naxa so Isa mafalafe, e nu a fala, «A bara sa yigiya yunubitɔe xɔnyi.» ⁸ Kɔnɔ Sakeye naxa ti, a a fala Isa be, «Marigi, n bara nate tongo, n xa n sɔtɔse tagi fima ne fuxarilae ma. Xa a sa li n bara se ba naxan yi funmaya ra, n a ragbilenma ne a kanyi ma dɔxɔ naani.» ⁹ Isa fan naxa a masen a xa fe ra, «Yi fɔxɔe bara kisi sɔtɔ to, barima Iburahima xa di nan na yi xeme fan na. ¹⁰ Adama xa Di bara fa a xa mixi lɔɛxie fen, a xa e rakisi.»

Mange xa kɔbiri taxuxi xa taali
(Matiyu 25:14-30)

¹¹ Isa to nu bara makɔre Darisalamu ra, pama ɲɔxɔ nu a ma, a Ala xa mangeya niini fafe makenende ne keren na. Na kui, mixie to nu Isa xui ramɛfe, a naxa yi taali wɔyenyi masen e be. ¹² «Kuntigi nde naxa sa biyaasi yire makuye, alako mange xungbe naxan nu sabatixi naa, a xa a tan kuntigi xɔnyi mangeya so a yi, a man xa gbilen a xɔnyi. ¹³ Beenun a xa siga, a naxa a xa konyi mixi fu xili, a gbeti kɔbiri kole kɛmɛ so e birin yi ra, a fa a fala e be, «Wo yuleya raba yi kɔbiri ra beenun n fa temui.»

¹⁴ «Kɔnɔ a to mu nu rafanxi a xɔnyi mixi ndee ma, e fan naxa xɛɛrae xɛɛ mange xungbe ma, e xa a

fala, «Muxu mu wama a xɔn yi xeme xa findi mange ra muxu xun ma.»»

¹⁵ «Na xeme to mangeya sɔtɔ, a naxa gbilen a xɔnyi. A naxa yaamari fi na konyie xa xili, a nu bara kɔbiri so naxee yi, alako a xa a kolon e geeni naxan sɔtɔxi yuleya kui. ¹⁶ Konyi singe naxa fa, a dentege sa, a naxe, «N marigi, i i xa gbeti kɔbiri kole keme naxan so ne n yi, a nɔxɔe dɔxɔ fu bara sa a xun geeni ra.» ¹⁷ Mange naxa a fala a be, «I nuwali! Konyi fanyi nan i ra! I to mu lanlanteya kana fe xuri kui, n bara mangeya so i yi taa fu xun ma.»»

¹⁸ «Konyi firin nde naxa fa, a dentege sa, a naxe, «N Marigi, i i xa gbeti kɔbiri kole keme naxan so ne n yi, a nɔxɔe dɔxɔ suuli bara sa a xun geeni ra.» ¹⁹ Mange naxa a fala na fan be, «N bara mangeya so i fan yi taa suuli xun ma!»»

²⁰ «Konyi gbete fan naxa fa, a dentege sa, a naxe, «N marigi, a mato, i xa gbeti kɔbiri kole keme nan ya. N sa a ragata dunkobi nan kui, ²¹ barima n gaaxu ne i ya ra. Xeme nan i ra, i xa fe maxɔrɔxɔ. I se tongoma i gbe mu naxan na. I xe xabama i mu naxan garansan.» ²² Mange naxa a yaabi, «I tan konyi kobi, n i makiitima i yete kan xui nan yati ma! A di, i mu a fala a i nu a kolon a n ma fe maxɔrɔxɔ? I naxe, a n se tongoma n gbe mu naxan na, n xe xabama n mu naxan garansan. ²³ Munfe a to i mu n ma kɔbiri so kɔbiri rawalie yi ra, alako n na fa, i a ragbilen n ma geeni saxi a xun?» ²⁴ A naxa a fala mixie be naxee nu tixi na, «Wo na gbeti kɔbiri kole keme rasuxu a yi, wo a so boore yi naxan gbeti kɔbiri kole wulu keren sɔtɔxi.» ²⁵ E naxa a fala mange be, «Marigi, gbeti kɔbiri kole wulu keren pan na a yi!» ²⁶ A naxa e yaabi, «N xa a fala wo be, a na naxan yo yi ra, a gbe xun masama ne. Kɔnɔ a mu na naxan yi ra, hali naxan di na a yi, na yati bama ne a yi ra. ²⁷ Kɔnɔ n yaxuie tan, naxee mu nu wama n xa findi

mange ra e xun ma, wo fa e ra be, wo e faxa n ya xɔri.»»

Isa sofe Darisalamu

(Matiyu 21:1-11, Maraki 11:1-10)

²⁸ Isa to ge na masenyi ra, a naxa siga yare, sigafe ra Darisalamu. ²⁹ A to makɔre Betifage nun Betani taae ra, Oliwi geya fe ma, a naxa a foxirabiree mixi firin xe, ³⁰ a a fala e be, «Wo xa so taa kui naxan na yare. Wo nefee so naa, wo sofale lanma lima a xirixi naa, mixi mu nu dɔxɔ naxan fari. Wo xa a fulun, wo fa a ra be. ³¹ Xa mixi nde fa wo maxɔrin, «Wo a fulunfe munfe ra» wo xa a yaabi, «Marigi nan hayi na a ma.»»

³² E to siga xeeraya rabade, e naxa fe birin li alo Isa a fala e be ki naxe. ³³ E nu na sofale lanma fulunfe temui naxe, a kanyie naxa e maxɔrin, «Wo yi sofale fulunfe munfe ra?» ³⁴ E naxa a masen, «Marigi nan hayi na a ma.» ³⁵ E to sofale xanin Isa xɔn, e naxa e xa donmae sa a fari, e fa Isa mali a xa a magoro a ma. ³⁶ A to nu sigama, mixie nu e xa donmae italama kira xɔn ma, Isa binyafe ra.

³⁷ A to nu makɔrefe Darisalamu ra, a gorofe Oliwi geya ra, a foxirabiree gali birin naxa seewa, e so Ala matɔxɔfe e xui itexi ra kaabanako birin xa fe ra e nu bara naxee to. ³⁸ E nu a falafe ne, «Baraka na Mange be naxan fafe Marigi xili ra!

Bɔnesa na ariyanna, matɔxɔe na Ala be han koore ma!»

³⁹ Fariseni nde naxee nu na nama tagi, e naxa a fala Isa be, «Karamɔxɔ, wɔyen i foxirabiree be!» ⁴⁰ Isa naxa e yaabi, «N xa a fala wo be, xa e tan e sabari, gemee yati fama ne e xui raminide.»

⁴¹ Isa to makɔre Darisalamu ra, a naxa na taa to, a naxa wa folo naa xa fe ra, ⁴² a a masen, «I tan Darisalamu, to tan, hali i fan a kolon ne nu fee naxee bɔnesa fima! Kɔnɔ na bara nɔxun i ma. ⁴³ Temui fama a lide, wo yaxuie bendee malanma ne taa tete fari ma alako e xa nɔ sode taa kui. E fama

wo rabilinde maraxetenyi ra. ⁴⁴ E fama i tan Darisalamu rabirade, e i xa die sonto. I xa banxie tixi gemee naxee ra, keren mu luma a boore fari. Yi birin fama i tan Darisalamu lide barima Ala to faxi kisi ra i xon, i mu a kolonxi.»

Sarematie kerife hɔrɔmɔbanxi kui
(*Matiyu 21:12-17, Maraki 11:15-19*)

⁴⁵ Isa to so hɔrɔmɔbanxi kui, a naxa sarematie kerɩ fɔlo, ⁴⁶ a a fala e be, «A sebexi, <N ma banxi xili falama ne, salide banxi,> kono wo tan bara a findi mupetie dɔxode ra.»

⁴⁷ Lɔxo yo lɔxo Isa nu mixie kawandima hɔrɔmɔbanxi kui. Serexedube kuntigie, seriye karamoxoe, nun nama yareratie nu na fere fenfe e noma Isa faxade ki naxe. ⁴⁸ Kono e mu nu fere yo kolon barima nama birin nu a tuli matixi a ra.

20

Isa walima nde xa yaamari ma?
(*Matiyu 21:23-27, Maraki 11:27-33*)

¹ Lɔxo nde, Isa to nu mixie kawandife hɔrɔmɔbanxi kui, a nu Ala xa xibaaru fanyi masenfe e be, serexedube kuntigie, seriye karamoxoe, nun Yuwifie xa forie naxa fa a yire, ² e a maxorin, «A fala muxu be, i yi fee rabama nde xa yaamari ma? Nde yi senbe fixi i ma?» ³ A naxa e yaabi, «N fan xa wo maxorin fe keren ma. Wo a fala n be, ⁴ Yaya to nu mixie xunxama ye xora, Ala nan a xexi ba, ka adama?» ⁵ E fan naxa so woyenfe e bore tagi, «Xa won na a yaabi, <Ala,> a a falama ne won be, <Munfe ra wo mu fa la a ra?» ⁶ Kono xa won na a yaabi, <Adama,> nama birin won magonoma ne e xa won faxa, barima e laxi a ra a namiponme nan nu Yaya ra.» ⁷ Na kui, e naxa a yaabi a e mu a kolon naxan yo Yaya xexi. ⁸ Isa naxa a masen e be, «N fan mu a falama wo be n yi fee rabama naxan ma yaamari ma.»

Bɔxi rawali jaaxie xa taali
(*Matiyu 21:33-46, Maraki 12:1-12*)

⁹ Na xanbi, Isa naxa so yi taali woyenyi masenfe nama be. «Xeme nde naxa weni bilie si. A naxa na heri bɔxi rawalie ma, a fa biyaasi xonkuye ramini. ¹⁰ Weni bogi ba temui to a li, bɔxi kanyi naxa konyi nde xee bɔxi rawalie xon ma, e xa weni bogi nde so a yi ra. Kono bɔxi rawalie naxa na konyi bonbo, e a ragbilen a belexe igeli ra. ¹¹ Bɔxi kanyi man naxa konyi gbete xee. E naxa na fan bonbo, e a konbi a mayaagixi ra, e a ragbilen a belexe igeli ra. ¹² Bɔxi kanyi naxa a saxan nde man xee. E naxa na fan maxono, e a kerɩ.»

¹³ «Na kui, bɔxi kanyi naxa a fala, <N munse rabama fa? N xa n ma di maxanuxi nan xee. Temunde, e fama na tan binyade.> ¹⁴ Kono bɔxi rawalie to a to, e naxa a fala e bore be, <Yi nan na ke tongoma ra. Won na a faxa alako ke xa findi won gbe ra.> ¹⁵ Bɔxi rawalie naxa a ramini bɔxi ra, e sa a faxa.»

«Na bɔxi kanyi munse rabama fa? ¹⁶ A sigama ne naa, a na bɔxi rawalie faxa, a a xa bɔxi so mixi gbete yi.» Nama to na masenyi me, e naxa a fala, «Astofulahi!» ¹⁷ Kono Isa naxa a ya ti e ra, a e maxorin, «Yi naxan sebexi Kitaabui kui, a fa fasarima di? <Banxitie mee gemee naxan na, a bara findi tuxui gemee hagige ra.>»

¹⁸ «Naxan birama na gemee ma, a igirama ne. Na gemee birama naxan ma, na fan butuxunma ne.» ¹⁹ Seriye karamoxoe nun serexedube kuntigie naxa a kolon a Isa yi taali woyenyi masenxi e tan nan be. E naxa kata e xa a suxu keren na, kono e gaaxu nama nan ya ra.

Gantanyi tefe Isa be duuti xa fe ra
(*Matiyu 22:15-22, Maraki 12:13-17*)

²⁰ E nu wama ne e xa a sa gomina belexe, a xa lu a tan nan xa noe bun ma. Na kui, e naxa Isa raben, e mixi ndee xee a yire e xa e yete findi tinxintoe ra, e xa sa Isa masoto a xa woyenyi kui. ²¹ Na

kui, e naxa Isa maxorin yi masenyi ma, «Karamoxo, muxu a kolon i xa masenyi tinxin. I mu mixi e rafisama e bore be, i Ala xa kira masenma a nondi ki ma. ²² A lanma ka a mu lanma muxu xa duuti fi Roma mange ma?»

²³ Kono Isa to nu e xa koota kolon, a naxa e yaabi, ²⁴ «Wo gbeti kobiri kole masen n be. Nde xili nun misaali na a ma?» E naxa a yaabi, «Roma Mange.» ²⁵ A naxa a masen e be, «Wo mange gbe ragbilen mange ma, wo Ala fan gbe ragbilen Ala ma.» ²⁶ Nee fan mu no a masotode a xa woyenyi kui, nama birin ya xori. Fo e to kaaba a xa yaabi ma, e sabari.

Sadusenie Isa maxorinfe faxamixie xa marakeli ma
(*Matiyu 22:23-33, Maraki 12:18-27*)

²⁷ Sadusenie, naxee a falama a faxamixie mu kelima faxe ma, e naxa fa yi maxorinyi ra Isa xon ma, ²⁸ «Karamoxo, Annabi Munsa yi nan sebexi muxu be Kitaabui kui, «Xa xeme nde taara faxa, a naxa a xa gine lu a mu di yo bari, a na xunya nan na gine doxoma, alako a xa bonsoe fi a taara ma.» ²⁹ Na kui, xeme nde naxa di xeme solofere soto. A xa di singe naxa gine doxo, a faxa, a mu bonsoe yo lu. ³⁰ A xanbiratoe naxa na kaape gine tongo, kono a fan naxa faxa. ³¹ Na nan man naba na fan xanbiratoe ra, a nun na di solofere birin na. E birin naxa faxa, e sese mu bonsoe lu. ³² A donxoe ra, gine fan naxa faxa. ³³ Na kui, marakeli loxoe, na gine to doxoxi yi mixi solofere birin xon ma, a sa findima nde gbe ra?»

³⁴ Isa naxa a masen e be, «Yi dunijeigiri kui, xeme gine doxoma, gine fan doxoma xeme xon. ³⁵ Kono mixi naxee binye sotoma e xa keli faxe ma, e xa sa so waxati kui naxan sa fama, e tan xeme mu ginnee doxoma, ginnee fan mu doxoma xeme xon. ³⁶ E mu faxama sonon, barima e luma ne alo malekee. E to bara keli faxe ma, e findima Ala xa die nan na.»

³⁷ «Kono a falafe tan, a faxamixie kelima faxe ma, Annabi Munsa yati na masen ne Kitaabui kui wuri bili xa fe falaxi dennaxe, a to Marigi xili fala, «N tan nan na Marigi Alatala ra, Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba naxan batuma.» ³⁸ Faxamixie xa mu Ala batuma, fo a mixi jipe. Mixi yo findi Ala batui ra, na kanyi jipe nan a ra.» ³⁹ Seriyee karamoxo ndee naxa a fala a be, «Karamoxo, i xa masenyi fan,» ⁴⁰ barima Sadusenie mu suusa maxorinyi yo tide a ma sonon.

Dawuda nun Ala xa Mixi Sugandixi
(*Matiyu 22:41-46, Maraki 12:35-37*)

⁴¹ Isa naxa e maxorin, «Munfe ra e a falama a Ala xa Mixi Sugandixi findixi Dawuda xa di nan na? ⁴² Dawuda yete a masen ne Yabura Kitaabui kui, «Marigi bara a masen n Marigi be, «I magoro n yirefanyi ma, ⁴³ han beemanun n xa i yaxuie findi i sanyi kilonse ra.»» ⁴⁴ «Xa Dawuda a xili «N Marigi», Dawuda fa noma findide a baba ra di?»

Yete ratangafe diinela kobie ma
(*Matiyu 23:1-39, Maraki 12:38-40*)

⁴⁵ Nama birin to nu e tuli tixi a ra, Isa naxa a masen a foxirabiree be, ⁴⁶ «Wo wo yete ratanga seriyee karamoxoe ma. A rafan e ma e xa e mapere guba xungbe ragoroxi e ma, mixi xa nu e xeebu taa kui binye xeebui ra. E wama doxofe salide safe singee, e man xa binye soto xulunyi. ⁴⁷ E kaape ginnee harige bama e yi. E salima a xonnakuye ra, alako mixie xa e to. Gbaloe naxan nagataxi e tan be, a gbo ki fanyi.»

21

Kaape gine xa hadiya
(*Maraki 12:41-44*)

¹ Isa to a ya rasiga, a naxa ban-namixie to, e e xa hadiya sama hadiya a sase kui. ² A naxa kaape gine misikiine nde fan to, naxan a gbe hadiya sa, wure gbeeli kobiri

kole firin gbansan. ³ A naxa a masen, «N xa nɔndi fala wo be, yi kaape gine misikiine xa hadiya gbo dangi na boore birin gbe ra, ⁴ barima e tan xa hadiya kelima e xa naafuli nan kui, kɔnɔ yi kaape gine xa hadiya kelima a xa baloe nan kui.»

Hɔrɔmɔbanxi xa kanɛ
(*Matiyu 24:1-2, Maraki 13:1-2*)

⁵ Mixi ndee nu wɔyɛnfe hɔrɔmɔbanxi xa fe ra, a to nu ratofanxi gɛmɛ sare xɔrɔxɔɛɛ ra, a nun se gbɛtɛɛ, mixi naxee baxi sɛrɛxɛ ra. Na kui, Isa naxa a masen, ⁶ «Wo yi se naxee birin toxi yi ki, lɔxɔɛ fama a lide, gɛmɛ keren mu luma a boore fari be, a birin nabirama nɛ.»

Maratantanyi, tɔɔrɛ, nun
ɲaxankatɛ

(*Matiyu 24:3-14, Maraki 13:3-24*)

⁷ E naxa a maxɔrin, «Karamɔxɔ, na fe sa rabama mun temui? A man sa kolonma tɔnxuma mundun ma a a fafe rabade?» ⁸ Isa naxa yi yaabi ti, «Wo wo yetɛ ratanga alako mixi yo naxa fa wo ratantan. Mixi wuyaxi fama n xili falade e yetɛ xun ma, a falafe ra, «N tan nan na Ala xa Mixi Sugandixi ra. Waxati bara makɔrɛ.» Wo naxa bira e fɔxɔ ra. ⁹ Wo na gereɛ nun ɲaxasie xa fe mɛ, wo naxa gaaxu, barima fo na fe mɔɔlie xa raba sinden. Kɔnɔ na waxati ma, dunɲa rapɔnyɪ mu a lima keren na.»

¹⁰ Na xanbi, a naxa a masen e be, «Sie kelima nɛ e boore xili ma, ɲamanɛɛ e boore gere. ¹¹ Bɔxi fama nɛ sɛrɛnde a xungbe ra, kaame nun fure sin yire wuyaxi. Fe ma-gaaxuxie nun tɔnxuma makaabaxie fama minide kuye ma.»

¹² «Kɔnɔ beemanun na birin xa raba, e fama nɛ wo suxude, e wo ɲaxankata. E wo sama nɛ salide kuntigie belexɛ, e man wo sama nɛ geeli. E wo xaninma nɛ mange nun gominae yire n xili xa fe ra. ¹³ Kɔnɔ na birin kui, wo findima n ma seedee nan na. ¹⁴ Wo naxa kɔntɔfili wo yetɛ xunmafalafe ra, ¹⁵ barima

n masenyi nun xaxilimaya fima wo ma, alako wo yaxuie naxa nɔ wo ra, e naxa nɔ wo matandide. ¹⁶ Wo barimae, wo ngaxakerenmae, wo baribooree, nun wo defanbooree, e fama nɛ wo yanfade, e wo sa mixie belexɛ. Nee tan mixi ndee faxama nɛ wo ya ma. ¹⁷ Birin fama nɛ wo xɔnde n tan ma fe ra, ¹⁸ kɔnɔ wo ratangama nɛ. Hali wo xunsexɛ keren, a mu lɔɛma. ¹⁹ Wo xa tunnabɛxiya kui, wo kisima nɛ.»

²⁰ «Wo na Darisalamu to, sɔɔri gali bara a rabilin, wo xa a kolon nɛ a a xa kasare bara makɔrɛ. ²¹ Na temui, mixi naxee na Yudaya, e xa e gi geyae fari. Naxee na Darisalamu taa kui, e xa keli naa. Naxee fan na daaxae, e naxa so taa kui, ²² barima na lɔxɔɛɛ findima gbɛɲɔxɔ waxati nan na, alako naxan sɛbɛxi Kitaabui kui a birin xa kamali. ²³ Na waxati findima gbaloe nan na furuginɛɛ nun dingɛɛ be! Barima tɔɔrɛ gboma nɛ bɔxi ma, Ala xa xɔnɛ makenɛnma yi ɲama xili ma. ²⁴ Ndee faxama nɛ santidegema ra, ndee xaninma nɛ, e sa findi konyie ra ɲamanɛ birin kui. Si gbɛtɛɛ fama nɛ Darisalamu maboronde, han e xa waxati kamalima temui naxɛ.»

Isa xa gbilenyi nun xɔrɛ bili xa taali

(*Matiyu 24:29-35, Maraki 13:24-31*)

²⁵ «Na temui, tɔnxumae minima nɛ sogɛ, kike, nun tunbuie ma. Si birin gaaxuma nɛ, e kɔntɔfili baa wundu xui nun a mɔrɔnyie xa fe ra. ²⁶ Mixie na a kolon fe naxan fama rabade bɔxi ma, e birama nɛ gaaxui saabui ra, barima koore fama nɛ imaxade. ²⁷ Na temui, Adama xa Di toma nɛ fa ra nuxui kui, sɛnbɛ nun nɔrɛ ra. ²⁸ Na fee na raba folɔ, wo ti, wo wo xun nakeli, barima wo xa kisi bara makɔrɛ.»

²⁹ Isa naxa taali wɔyɛnyɪ masen e be, «Wo xɔrɛ bili mato, a tan nun wuri bili birin. ³⁰ Wo na a to, e bara e burexɛ nɛɛnɛ ramini, wo a kolonma ɲɛmɛ temui ɲan bara makɔrɛ. ³¹ Adama xa Di fafe fan na na ki nɛ. Wo na yi fe birin to raba

ra, wo xa a kolon a Ala xa mangeya niini bara makore. ³² N xa nɔndi fala wo be, to mixie mu dangima fo na fe birin naba. ³³ Koore nun boxi dangima ne, kono n ma masenyi tan mu dangima abadan, a mu kanama muku.»

«Wo naxa yanfa!»

³⁴ «Kono wo meeni wo yete ma! Wo naxa yanfa xurutarepa nun sisife ma, wo man naxa yanfa yi dunijeigiri xa kontofili ma, alako na loxo naxa fa wo terenna, ³⁵ alo gantanyi xoni suxuma ki naxe. Barima na loxo tan fama dunipa mixi birin lide. ³⁶ Wo naxa yanfa! Wo xa Ala maxandi ne temui birin alako wo xa senbe soto, wo xa no ratangade fe birin ma naxee fama a lide, wo man xa no tide Adama xa Di ya i.»

³⁷ Isa nu mixie kawandima horomobanxi kui yanyi ra, a nu sa koe radangi Oliwi geya fari. ³⁸ Nama birin nu kurunma sigafe ra a xon ma, e xa sa a xui rame horomobanxi kui.

22

Yudasi nun kuntigie xa lany

(Matiyu 26:1-5, 14-16, Maraki 14:1-2, 10-11)

¹ Taami Lebinitare Sali naxa makore, naxan man xili falama Sayamaleke Dangi Sali. ² Serexedube kuntigie nun seriyee karamoxoe nu na feere fenfe e xa Isa suxu, e xa a faxesa, kono e nu gaaxuxi pama nan ya ra.

³ Na temui Sentane naxa bira Isa foxirabire Yudasi Isikariyoti foxo ra, naxan nu na Isa xa xera fu nun firinyie ya ma. ⁴ A tan Yudasi naxa siga serexedube kuntigie nun kosibili mangee xon, e naxa woyen, a sa noma Isa sade e belexe ki naxe. ⁵ E fan naxa jalexin ki fanyi ra, e kobiri laayidi tongo a be. ⁶ Yudasi naxa tin na ra, a so waxati fenfe a Isa sama e belexe temui naxe pama xanbi.

Sayamaleke Dangi Sali

(Matiyu 26:17-35, Maraki 14:12-31)

⁷ Taami Lebinitare Sali naxa a li, yexee lanma faxama loxo naxe Sayamaleke Dangi Sali xa fe ra. ⁸ Isa naxa Piyeri nun Yaya yamari a falafe ra, «Wo xa siga Sayamaleke Dangi Sali yire rafala won be, alako won birin xa Sayamaleke Dangi Sali donyi don.» ⁹ E naxa a maxarin, «I wama muxu xa sa a rafala minden?» ¹⁰ A naxa a masen e be, «Wo nu so taa kui, wo nun xeme nde naralanma, ye feje doxoxi a xun ma. Wo xa bira a foxo ra han a sa soma banxi naxan kui. ¹¹ Wo xa a fala na banxi kanyi be, «Karamoxo wama a kolonfe a noma Sayamaleke Dangi Sali donyi donde dennaxe, a tan nun a foxirabiree.» ¹² A fama banxi kui xungbe masende wo be koore ra, na se birin yailanxi a fanyi ra. Wo xa Sayamaleke Dangi Sali donyi rafala menni.» ¹³ E naxa siga, e sa fe birin li alo Isa a masen e be ki naxe. E naxa Sayamaleke Dangi Sali donyi rafala.

Marigi xa serexe tonxuma

(Matiyu 26:26-30, Maraki 14:22-26, Korinti I 11:23-25)

¹⁴ Waxati to a li, Isa naxa a magoro a xa a dege e nun a xa xera fu nun firinyie. ¹⁵ A naxa a masen e be, «Kabi temui dangixi, a xoli n ma ki fanyi won xa yi Sayamaleke Dangi Sali donyi don yire keren beenun n xa paxankate soto. ¹⁶ Barima n xa a fala wo be, yi na dangi, n mu a donma sonon fo a kamali Ala xonyi ariyanna.» ¹⁷ A to tonbili nde tongo, a naxa tantui rasiga Ala ma, a fa a masen, «Wo xa yi tonbili tongo, wo birin xa a min. ¹⁸ N xa a fala wo be, n mu yi weni minma fo Ala xa mangeya niini na fa temui naxe.»

¹⁹ Na dangi xanbi Isa naxa taami tongo. A to tantui rasiga Ala ma, a naxa taami igira, a a so a foxirabiree yi ra a falafe ra, «Wo n ko, wo a don. Yi findixi n fate nan na, naxan fixi wo be. Wo xa ratu n ma fe ma yi saabui ra.» ²⁰ Na mooli man na, e to ge e degede, Isa naxa tonbili fan tongo, a a masen, «N wuli nan ya, saate neene wuli naxan

baxi mixi gbegbe be. ²¹ Kɔnɔ n xa a fala wo be, yanfante naxan n sama mixie belexe, a magoroxi yi teebili ra. ²² Adama xa Di sigama alo Ala a ragirixi ki naxe, kɔnɔ gbaloe na xeme be naxan Adama xa Di yanfama.» ²³ E fan naxa so e bore maxorinfe, «Nde noma na mooli rabade won ya ma?»

Naxan tide gbo Isa foxirabiree ya ma

(*Matiyu 18:1, 20:24-28, 19:28, Maraki 9:34, 10:41-45*)

²⁴ Woɣenyi naxa mini Isa foxirabiree tagi e xa a kolon naxan tide gbo e ya ma. ²⁵ Isa naxa a masen e be, «Naman mangee mixie yamarima a xoroɔɔe ra. E tan naxee e senbe raminima mixie ma, e <fe fanyi rabae> xili nan natema e yete xun. ²⁶ Kɔnɔ wo tan naxa lu na ki. Naxan tide gbo wo ya ma, a xa lu alo wo birin xunya. Yarerati man xa lu alo birin ma walike. ²⁷ Nde tide gbo, naxan a magoroxi a xa a dege, ka naxan donyi radangima a ma? Naxan magoroxi a degede, na nan tide gbo, kɔnɔ n tan na wo ya ma alo mixi naxan walima wo be.»

²⁸ «Wo tan nan findixi n foxirabiree ra naxee mu nu keli n xun n ma toore kui. ²⁹ N fan bara mangeya fi wo ma, alo n Baba Ala a fixi n ma ki naxe. ³⁰ Na kui, won birin won degema ne n xonyi n ma mangeya kui, wo man wo magoroma ne kibanyie ma, wo Isirayila bonsae fu nun firin makiiti.»

Isa a falafe Piyeri be a a yete rasanma ne a ma

(*Matiyu 26:31-35, Maraki 14:27-31, Yaya 13:36-38*)

³¹ «Simon, Simon, a kolon Sentane bara Ala maxorin wo tan xa sa a belexe, a xa wo ife alo maale ifema ki naxe. ³² Kɔnɔ n bara Ala maxandi i be, alako danxaniya naxa ge bade i yi. I na gbilen n ma, i xa i ngaxakerenyie ralimaniya.» ³³ Piyeri naxa a fala a be, «Xa won birin nan a ra, n tinxi, hali a findi geeli ra, hali a findi faxe ra!» ³⁴ Isa naxa a masen,

«Piyeri, n xa a fala i be, beenun konkore xa a rate, i a falama ne doxo saxon, a i mu n kolon.»

Isa a foxirabiree rasife

³⁵ Isa man naxa a masen a foxirabiree be, «N to wo xee kobiri, gbɔnfɔe, nun sankiri mu wo xun, wo tooro ne?» E naxa a yaabi, «Ade.» ³⁶ A man naxa a masen e be, «Kɔnɔ yakosi tan, xa kobiri nun gbɔnfɔe na naxan yi, a xa e tongo. Xa santidegema mu na naxan yi ra, a xa a xa xinbeli donma mati, a santidegema sara, ³⁷ barima n xa a fala wo be, yi masenyi naxan sebexi Kitaabui kui, fo a xa n li, <A paxankate nan sotoma fe kobi rabae ya ma.> Naxan nagirixi n ma, na n lima ne. Naxan sebexi, na fama ne kamalide.» ³⁸ A foxirabiree naxa a masen, «Marigi, a mato, santidegema firin nan ya.» A naxa e yaabi, «Na bara wasake.»

Isa Ala maxandife Getesemani

(*Matiyu 26:36-46, Maraki 14:32-42*)

³⁹ Isa to mini, a naxa siga Oliwi geya ma alo a nu darixi a ra ki naxe, a foxirabiree fan naxa a mati. ⁴⁰ E to menni li, Isa naxa a fala e be, «Wo Ala maxandi ne, wo naxa fa bira tantanyi kui.» ⁴¹ A naxa a ndedi masiga e ra, a a xinbi sin, a Ala maxandi, ⁴² «N Baba, xa i sago na a ra, i xa n natanga yi paxankate ma. Kɔnɔ n sago naxa raba, i tan nan sago xa raba.» ⁴³ Na temui maleke nde naxa mini a ma keli koore, a a senbe so. ⁴⁴ Isa bope to nu paxankatafe, a naxa a xa Ala maxandife senbe xun masa. A yilenfure naxa silon boxi alo wuli. ⁴⁵ A to keli Ala maxandide, a naxa gbilen a foxirabiree yire, a naxa e li e na xife nimise xa fe ra. ⁴⁶ A naxa e maxorin, «Wo xife munfe ra? Wo keli, wo Ala maxandi, alako wo naxa bira tantanyi kui.»

Isa suxufe

(*Matiyu 26:47-56, Maraki 14:43-50, Yaya 18:3-11*)

⁴⁷ Isa ñan mu nu gexi woyende, mixi gali naxa a yire li. Yudasi, naxan nu na Isa foxirabire fu nun firinyie ya ma, a tan nan nu tixi e ya ra. A naxa a maso Isa ra, a xa a sunbu. ⁴⁸ Isa naxa a masen a be, «Yudasi, i Adama xa Di yanfama sunbui nan na?» ⁴⁹ Naxee nu na Isa foxo ra, e to a to naxan fafe rabade, e naxa a maxorin, «Marigi, muxu xa gere so santidegema ra?» ⁵⁰ A foxirabire nde naxa serexedube kuntigi xa konyi yirefanyi tuli bolon. ⁵¹ Konɔ Isa naxa a fala, «Wo a lu!» A naxa fa a belexe sa na xeme tuli ma, a a rayalan.

⁵² Na temui, Isa naxa woyen serexedube kuntigie, horomolingira kosibili mangee, nun forie be naxee nu faxi a xili ma. A naxa a fala e be, «Wo to minixi n xili ma santidegema nun gbengbeta suxuxi wo yi ra, suute nan n na? ⁵³ Loxo yo loxo n nu na wo ya ma horomobanxi kui, wo mu n suxu. Konɔ yi waxati tan findixi wo gbe nun dimi noe kanyi gbe nan na.»

Piyeri a yete rasanfe Isa ma
(*Matiyu 26:57-58,69-75, Maraki 14:53-54,66-72, Yaya 18:12-18,25-27*)

⁵⁴ E to Isa suxu, e naxa a xanin serexedube kuntigie xunyi xonyi. Piyeri fan naxa bira e foxo ra, konɔ a mu nu a makorema a gbe ra. ⁵⁵ E to so, e naxa te xuru tande, e birin doxo menni, serexedube kuntigi xa tete kui. Piyeri fan nu doxoxi e ya ma. ⁵⁶ Konyi gine nde to Piyeri to te fe ma, a naxa a ya ti a ra, a fa a fala, «Isa nun yi xeme nan nu a ra.» ⁵⁷ Konɔ Piyeri naxa a matandi, a a fala, «N tan mu na xeme kolon feo!»

⁵⁸ A mu bu, mixi gbeta fan naxa Piyeri to, a a fala a be, «I fan findixi a xa mixi nde nan na.» Piyeri naxa a yaabi, «Ade, n tan mu na ki!» ⁵⁹ Waxati keren to dangi, mixi gbeta naxa a maxoroxo, a a fala, «Yi mixi nun Isa nan nu a ra, barima Galileka nan a ra.» ⁶⁰ Piyeri naxa a yaabi, «N tan mu a kolon i na fefe falafe!» A ñan mu nu gexi woyende,

konkore naxa a rate keren na. ⁶¹ Na temui, Marigi naxa a mafindi, a a ya ti Piyeri ra. Piyeri fan naxa ratu Marigi xa masenyi ma, a to a fala a be, «Beemanun konkore xa a rate to, i i yete rasanma ne n ma doxo saxan.» ⁶² Piyeri naxa mini, a wa a xoroxoe ra sunnunyi kui.

Isa tife Yuwifii kiitisae ya ra
(*Matiyu 26:57-68, Maraki 14:53-65, Yaya 18:12-24*)

⁶³ Xeme naxee nu Isa suxuxi, e naxa a rasoto, e naxa a bonbo. ⁶⁴ E naxa a ya maxiri, e nu fa a fala, «Namiñonmepa raba! A fala ba, naxan i bonboxi!» ⁶⁵ E man naxa konbi mooli birin sa a fari.

⁶⁶ Kuye to iba, Yuwifii xa forie, serexedube kuntigie, nun seriye karamoxoe naxa Sanederen malanyi raba Isa makiitife ra. E to fa Isa ra, ⁶⁷ e naxa a maxorin, «Xa i findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na, a fala muxu be.» Isa naxa a masen e be, «N na a fala wo be, wo mu lama a ra. ⁶⁸ Xa n maxorinyi ti, wo mu n yaabima. ⁶⁹ Konɔ keli yi waxati ma, Adama xa Di doxoma Ala Senbe Kanyi yirefanyi ma.» ⁷⁰ E birin naxa fa a maxorin, «Na kui, i findixi Ala xa Di nan na?» A naxa e yaabi, «Wo tan nan yati a falaxi na ki, a n findixi Ala xa Di nan na.» ⁷¹ E fan naxa a fala, «Won hayi mundun na seede gbeta ma sonon? Won bara a tan yete yati woyen xui me.»

23

Yuwifii Isa xaninfe Pilati xon
(*Matiyu 27:1-2,11-31, Maraki 15:1-5, Yaya 18:28-19:16*)

¹ Na temui pama birin naxa keli, e Isa xanin mange Pilati xon. ² E naxa so a kalamufe, e nu a fala, «Muxu bara yi xeme li a na muxu xa pama ramurutafe. A bara a fala e be a e naxa duuti fi Roma mange xungbe ma. A man naxe, a a tan yete findixi mange nan na, Ala xa Mixi Sugandixi.»

³ Pilati naxa Isa maxorin, «I tan nan findixi Yuwifii xa mange ra?»

Isa naxa a yaabi, «I tan nan a falaxi.»
⁴ Pilati naxa fa a fala serexedube kuntigie nun jama be, «N mu fe kobi yo toxi yi xeme xa fe.»
⁵ Kono jama man naxa a karaxan, e nu a fala, «A bara mixie kui iso a xa xaranyi ra Yudaya boxi birin ma, kelife Galile boxi ma, han be.»

⁶ Pilati to Galile xili me, a naxa maxorinyi ti xa Isa Galileka nan a ra.
⁷ A to a kolon a Isa nu na Galile mange Herode xa yaamari nan bun ma, a naxa a rasanba Herode ma, naxan fan nu na Darisalamu taa kui na waxati.

Isa xaninfe Herode xon

⁸ Herode naxa seewa Isa tofe ra, barima kafi temui xonkuye a nu wama a tofe. A to nu bara a xa fe me, a xoli nu a ma Isa xa tonxuma makaabaxi nde raba a ya xori.
⁹ Na kui, Herode naxa maxorinyi gbegbe ti Isa ma, kono Isa mu yaabi keren fi.
¹⁰ Serexedube kuntigie nun seriye karamoxoe nu tixi naa, e nu Isa kalamu a jaxi ra.
¹¹ Herode nun a xa soorie fan naxa a konbi a mayaagixi ra, e nu a mayele. E to guba tofanyi ragoro a ma mayele se ra, Herode naxa a ragbilen Pilati ma.
¹² Singe, Pilati nun Herode de mu nu fan, kono na loxoe boorepa naxa lu e tagi.

Isa tife Pilati ya i

(Matiyu 27:11-31, Maraki 15:1-20)

¹³ Pilati naxa serexedube kuntigie, mangee, nun jama malan,
¹⁴ a a masen e be, «Wo bara fa yi xeme ra n xon a kalamufe ra a a na mixie boje ratefe. Muxu bara de masara wo ya xori, kono n mu fe kobi yo toxi a ra, wo a kalamuxi naxan ma.
¹⁵ Herode fan mu se toxi, barima a bara a ragbilen won ma. A mato, yi xeme mu fefe rabaxi a lanma a xa faxa naxan ma.
¹⁶⁻¹⁷ Na kui, n yaamari fima ne a xa bonbo, n fa a rabepin.»

¹⁸ Kono birin naxa sonxoe rate, e a fala, «Yi xeme faxa! Barabasi rabepin muxu be.»
¹⁹ Geresoe nde nan nu Barabasi ra naxan nu bara

sa geeli a to keli mangasanyi xili ma. Naxasi to bira taa kui, a naxa faxe ti.

²⁰ Pilati to nu wama Isa rabepinfe, a man naxa woyen jama be,
²¹ kono e nu sonxofe nan tui, «A banban! A banban wuri magalanbuxi ma!»

²² Pilati man naxa woyen e be a sanmaya saxan nde, «Munfe ma? A fe jaxi mundun nabaxi? N mu sese rakorosixi a xa fe, a lanma a xa faxa naxan ma. Na kui, n yaamari fima ne a xa bonbo, n fa a rabepin.»

²³ Kono jama nu sonxoe ratefe nan tui, e Pilati karaxan, Isa xa banban wuri magalanbuxi ma. Na kui, e xui naxa no mange ra.
²⁴ Pilati naxa nate tongo, e waxonfe xa raba.
²⁵ A naxa Barabasi rabepin, naxan nu na geeli kui gere sofe nun faxe tife ma, a fa Isa sa jama sagoe.

Isa banbanfe wuri magalanbuxi ma

(Matiyu 27:32-56, Maraki 15:21-42, Yaya 19:16-30)

²⁶ E to nu Isa xaninfe, e naxa Simon Sirenika li, a sofe taa kui keli daaxa. E naxa a suxu, e wuri magalanbuxi sa a fari, a tan xa a xanin Isa be a xanbi ra.

²⁷ Nama gbegbe nu biraxi Isa foxo ra. Gine ndee fan nu na e ya ma, naxee nu wafe a gbegbe ra.

²⁸ Isa naxa a ya rafindi e ma, a a masen e be, «Darisalamu di ginee, wo naxa wa n tan ma fe ra. Wo wa wo yete nun wo xa die nan ma fe ra,
²⁹ barima waxati fafe, mixie a falama ne, «Seewe na dibaritaree be, naxee mu xipe fi diyore ma.»»

³⁰ «E man fama ne a falade geyae be, <Wo bira muxu ma!»

E a fala tentenyie be, «Wo muxu makoto, muxu xa ragata!»»

³¹ «Xa yi fe mooli nan nabama wuri xinde ra, wuri xare tan fa luma di?»

³² E naxa suute firin fan xanin, e xa e faxa e nun Isa.
³³ E to yire nde li, dennaxe xili xunkonkota yire, e naxa Isa banban wuri magalanbuxi ma. E naxa na geelimanu firin fan mabanban, e keren ti Isa yirefanyi ma, e boore ti Isa koola ma.

³⁴ Isa naxa a masen, «N Baba, dije yi mixie ma, barima e mu a kolon e fefe naxan nabafe.» E naxa kanda bun a xa dugie xa fe ra, alako e xa a kolon kankan naxan sotoma. ³⁵ Nama naxa ti naa, e nu e ya ti na fe birin na. Kuntigie fan nu na Isa mayelefe, e nu a fala, «A bara mixi gbetee rakisi. A xa a yete fan nakisi, xa a findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na!»

³⁶ Soorie fan naxa a mayele, e fa, e weni muluxunxi ti a be, ³⁷ e a fala, «Xa i findixi Yuwifie xa mange nan na, i yete rakisi!» ³⁸ Yi sebeli nan nu gbakuxi a xun ma, «Yuwifie xa mange nan ya.»

³⁹ Suute keren naxan nu banbanxi a fe ma, a nu Isa makonbife, a nu a fala, «I mu findixi Ala xa Mixi Sugandixi xa ra? I yete rakisi, i muxu fan nakisi!» ⁴⁰ Kono a boore suute naxa woyen a ma, a a maxarin, «Won birin to gbaloe nan sotoxi yi ki, i mu gaaxuma Ala ya ra? ⁴¹ A lanxi tan won firin xa yi fe soto, barima a findixi won ma kewali kobie sare nan na. Kono yi tan mu fefe kobi rabaxi.» ⁴² A to ge na falade a boore be, a naxa a fala Isa be, «Isa, i xa ratu n ma i soma i xa mangeya kui temui naxe.» ⁴³ Isa naxa a yaabi, «N xa nondi fala i be, to yati, i soma ne n foxo ra ariyanna.»

Isa xa faxe

(Matiyu 27:45-56, Maraki 15:33-41, Yaya 19:28-30)

⁴⁴ Yanyi tagi jondon to a li, dimi naxa sin boxi birin ma, leeri saxon bun ma. ⁴⁵ Soge naxa ifoxo. Dugi xungbe naxan singanxi horomobanxi kui, a naxa iboo firin na. ⁴⁶ Na temui Isa man naxa a xui rate senbe ra, a a fala, «N Baba, n bara n nii sa i belexe.» A to na fala, a naxa laaxira.

⁴⁷ Soori keme xunmati naxan nu na naa, a to a to naxan nabaxi, a naxa Ala matoxo yi masenyi ra, «Nondi na a ra yati, tinxintoe nan nu yi xeme ra!» ⁴⁸ Nama naxan birin nu malanxi na faxe matode, e fan to fe

birin to naxee rabaxi, e nu gbilenfe sunnunyi nan kui, e belexe saxi e xunyi. ⁴⁹ Kono Isa kolonmae birin nun gine naxee bira a foxo ra keli Galile, e tan nu tixi, e na fe birin matoma, e ndedi nu makuyaxi naa ra.

Isa xa maragate

(Matiyu 27:57-66, Maraki 15:42-47, Yaya 19:38-42)

⁵⁰ Xeme fanyi tinxintoe nde nu na, naxan nu xili Yusufu. Yuwifie xa kiitisa nde nan nu a ra, ⁵¹ kono a tan mu tin a boore kiitise xa nate kobi ra, e fe naxan niya Isa ra. A nu kelixi Arimate ne, Yudaya boxi ma. A nu na Ala xa mangeya niini mamefe. ⁵² A tan yi xeme naxa siga Pilati yire, a sa Isa fure maxandi a ma. ⁵³ Na temui, a to Isa fure ragoro wuri magalanbuxi kon na, a naxa a kasange, a a bele gaburi, naxan nu gexi geme kui, fure yo mu nu ragata dennaxe. ⁵⁴ Yi fe birin nabaxi malabu loxo nan ya ra.

⁵⁵ Gine naxee nu bara bira Isa foxo ra keli Galile, e naxa siga Yusufu xanbi ra, e sa gaburi to, e man a to Isa fure ragata ki naxe. ⁵⁶ Na dangi xanbi, e naxa gbilen se xiri joxunme nun labunde rafalade. Malabu loxo e naxa e malabu, alo a sebexi Ki-taabui kui ki naxe.

24

Isa xa marakeli faxe ma

(Matiyu 28:1-15, Maraki 16:1-8, Yaya 20:1-20)

¹ Sande loxo subaxe ma, ginee naxa kurun siga ra gaburi yire, e labunde ture xanin, e nu bara naxan nafala. ² Kono e naxa a li, geme naxan nu doxoxi gaburi de ma, a nu bara ba naa. ³ E to so gaburi kui, e mu Marigi Isa fure to. ⁴ E kontofilixi to nu tixi, xeme firin naxa mini e ma, e xa sosee mayilenma. ⁵ Ginee naxa gaaxu, e e xun sin boxi. Na xeme firin naxa a fala e be, «Munfe ra wo mixi pipe fenma faxamixie ya ma? ⁶ Isa mu na be, a bara keli faxe ma. Wo xa wo ratu a naxan masenxi

wo be Galile. ⁷ A a masen ne, a fo Adama xa Di xa sa yunubitsee belexe, a banban wuri magalanbuxi ma, a man fa keli faxe ma a xi saxan nde ma.» ⁸ Na kui, e naxa ratu Isa xa woyenyie ma.

⁹ E to gbilen kelife gaburi yire, e naxa na fe birin masen Isa foxirabire fu nu kerenyie be, a nun a foxirabire boore birin be. ¹⁰ Mariyama Magidalaka, Yohanna, Yaki nga Mariyama, a nun gine gbetee naxee nu na e foxo ra, e tan nan na fe birin fala Isa xa xerae be. ¹¹ Kono nee mu la e ra, barima na masenyi naxa lu e be alo daxu woyenyi. ¹² Kono Piyeri tan naxa keli, a a gi han gaburi yire. A naxa a felen na kui matofe ra, kono a mu sese to fo kasange, a saxi a kui igeli. A naxa gbilen a xonyi, a kaabaxi na fe ma naxan bara raba.

*Isa nun a foxirabire firinyi ndee
(Maraki 16:12-14)*

¹³ Na loxoe kerenyi, Isa foxirabire mixi firin ndee nu na kira ra sigafe Emayusi, taa lanma naxan makuya Darisalamu ra kilometiri fu nun keren jondon. ¹⁴ E nu na woyenfe e bore be yi fe birin ma naxee nu bara raba. ¹⁵ E nu woyenfe temui naxe, Isa naxa a maso e ra, e birin naxa siga kira keren xon, ¹⁶ kono e mu a kolon a Isa nan a ra.

¹⁷ Isa naxa e maxarin, «Wo nu na munse falafe kira xon?» Na maxarinyi ma, e naxa ti kira ra, e sunnunxi. ¹⁸ Kelopa naxa a yaabi, «I keren nan mu a kolonxi fe naxan dangixi yi waxati Darisalamu?»

¹⁹ Isa naxa a maxarin, «Munse niyaxi?» E naxa denteege sa a be fe naxan Isa Nasaretika lixi. E naxa a fala a be, «Namionme xungbe nan nu a ra a kewali ki ma nun a xa masenyi ki ma Ala nun pama be.

²⁰ Serexedube kuntigie nun muxu xa mangee bara a sa mixie belexe, e xa a makiiti faxe kiiti ra, e a banban wuri magalanbuxi ma. ²¹ Kono muxu tan nan nu laxi a ra, a a tan nan nu fama Isirayila xoreyade. Sa na birin xun ma, a xa faxe xi saxan

nde nan to, ²² kono gine ndee na muxu ya ma, e bara muxu rakaaba e xa denteege ra. E to kurun siga ra gaburi yire, ²³ e mu a fure li naa. E naxa fa a fala muxu be, a maleke ndee nan mini e ma, e a fala e be a Isa jipe na a ra. ²⁴ Mixi gbetee muxu ya ma, e fan naxa siga gaburi yire, e a birin li alo ginee a masenxi ki naxe, kono e mu a tan Isa to.»

²⁵ Na kui, Isa naxa a masen e be, «Ee, wo xaxili xoxoxo! Namionme naxan birin masenxi, wo boje mu lama a ra mafuren! ²⁶ Wo mu a kolon a fo Ala xa Mixi Sugandixi xa na toore soto, a fa so a xa noje kui?» ²⁷ A naxa fa a folo Annabi Munsu ma, doko namionme birin na, a Kitaabuie yire birin fasari e be, a tan yete xa fe masenxi dennaxe.

²⁸ E to makore na taa lanma ra e nu sigafe dennaxe, Isa naxa lu alo a nu wama dangife ne, ²⁹ kono e naxa a mayandi, e a fala a be, «Lu muxu xonyi ne. Nunmare na a ra yi ki, koe jan bara so.» Na kui, a naxa so e xonyi a xa lu naa. ³⁰ E birin to doko e degede, Isa naxa taami tongo, a tantui rasiga Ala ma, a a igira, a a itaxun e ma. ³¹ A naxa makenen e xaxili be keren na, e a kolon a Isa na a ra, kono a man naxa loje e ma yen! ³² E naxa a fala e bore be, «A to nu Kitaabui kui fasarima won be kira xon, a mu nu luxi xe alo a te nan xuruxi won boje kui?»

³³ E naxa keli keren na, e gbilen Darisalamu. E naxa sa Isa foxirabire fu nun kerenyie li, a nun naxee nu na e foxo ra, e birin malanxi yire keren. ³⁴ Nee naxa a fala e be, «Marigi bara keli faxe ma yati! A bara mini Simon ma!» ³⁵ E fan naxa denteege sa nee be fe birin ma naxee dangixi kira xon, a nun Isa makenen e be ki naxe a to taami igira.

*Isa nun a foxirabire fu nun kerenyi
(Matiyu 28:16-20, Maraki 16:14-18, Yaya 20:19-23, Taruxui 1:6-8)*

³⁶ E to nu woyenfe na fe birin ma, Isa yete naxa mini e ma, a tixi e tagi. A naxa e xeebu, «Ala xa wo boje

sa.» ³⁷ E bɔɔɛ naxa mini, e gaaxu, barima e nu a maɔɔxunxi tubari nan na. ³⁸ Kɔɔɔ Isa naxa a masen e bɛ, «Munfe ra wo kɔɔɔfilixi, wo bɔɔɛ man siikexi? ³⁹ Wo n bɛlɛxɛ nun n sanyie mato, wo xa a kolon n tan nan yati a ra. Wo xa n masuxu, wo xa n mato, barima sube nun xɔri mu na tubari bɛ, alɔ wo naxan toma n ma yi ki.» ⁴⁰ A to na fala e bɛ, a naxa a bɛlɛxɛ nun a sanyie masen e bɛ, ⁴¹ kɔɔɔ na fe sɛɛwɛ nun kaabe nu gbo e bɛ. E to mu nu gɛxi lade a ra, Isa naxa e maxɔrin, «Donse na wo yi ra be?» ⁴² E to yɛxɛ ganxi nde so a yi, ⁴³ a naxa a tongo, a a don e ya xɔri.

Isa tefe koore

(Matiyu 28:16-20, Maraki 16:15-20)

⁴⁴ Na tɛmui, a naxa a masen e bɛ, «N nu na wo tagi tɛmui naxɛ, n yi fe birin masen nɛ wo bɛ. N a masen nɛ wo bɛ, fa fala naxan birin sɛbɛxi n tan ma fe ra Annabi Munsa xa sɛriyɛ kui, a nun namijɔnmɛɛ xa Kitaabuie kui, a nun Yabura Dawuda kui, fo na birin xa kamali nɛ.» ⁴⁵ Na tɛmui, a naxa e xaxili rabi alako e xa Kitaabuie fahaamu. ⁴⁶ A naxa a masen e bɛ, «A sɛbɛxi nɛ, a fo Ala xa Mixi Sugandixi xa tɔɔɔ, fo a man xa keli faxɛ ma a xi saxan nde. ⁴⁷ A tan xili ra, fo si birin xa kawandi nɛ tuubi fe nun yunubi xafarife ra, fɔlɔfe Darisalamu ma. ⁴⁸ Wo tan bara findi yi fee seedee ra. ⁴⁹ N Baba naxan laayidixi, n na rasanbama nɛ wo ma. Wo tan xa lu be taa kui, han sɛnbɛ xa keli koore gorofe wo ma.»

⁵⁰ Na xanbi, Isa naxa e xanin han Betani biri ra. A naxa a bɛlɛxɛ ite, a duba e bɛ. ⁵¹ A nu dubama e bɛ tɛmui naxɛ, a naxa keli e xun, a rate koore. ⁵² E to gɛ a suyidide, e naxa gbilen Darisalamu sɛɛwɛ xungbe kui. ⁵³ E nu na hɔɔɔmɔbanxi kui tɛmui birin Ala tantude.

Inyila Isa Annabi Yaya naxan sebexi Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Kitaabui naxan xili «Inyila Isa,» a dɔxɔ naani na a ra. Namijɔnme naani nan Inyila Isa xa taruxui sebe Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra. E xili ne Matiyu, Maraki, Luki, nun Yaya.

Annabi Matiyu, Annabi Maraki, nun Annabi Luki, e Inyila Isa naxan sebe, e maniya e boore ra. Na saxanyi findixi taruxui nan na, naxan Isa bari ki, a jere ki, nun a faxa ki masenma won be. Inyila Isa Annabi Yaya naxan sebe, na fan Isa xa taruxui masenma, kɔnɔ kawandi nan gbo a kui. A Isa nan xa fe tagi rabama, alako mixie xa a kolon a Isa findixi Ala xa Mixi Sugandixi yati yati nan na.

Annabi Yaya a masenma dunija birin be a a lanma won xa la Isa ra, won xa danxaniya a ma. Na findima kisi nan na ibunadama be, kisi naxan mu kanama abadan. Annabi Yaya mixi ralimaniyama yi Kitaabui kui alako e naxa siike Ala xa laayidi xa fe ma. Isa findixi serexe xungbe nan na naxan dunija xunsarama. Won xa na kolon, won xa la a ra.

Inyila Isa Annabi Yaya naxan sebexi, a wama Isa tide nan masenfe won be. A tali woyenyi gbegbe rawalima na falafe ra. A a falama a Isa findixi «ibunadama xa naiyalanyi ra.» A a masenma a Isa luxi ne alo «xurusee demadonyi» danxaniyatose be. A Isa misaalima «naade» nun «kira» ra. Isa luxi alo «ye» nun «baloe» mixie be. Isa munafanyi gbo adama be.

Ala xa won mali na kolonfe ra alako Isa xa fe xa lu won boje kui. Amina.

Inyila Isa Annabi Yaya naxan sebexi

Ala Xui findife ibunadama ra

¹ A folo folɛ, Ala Xui nu na, Ala Xui nu na e nun Ala, Ala Xui nu findixi Ala yete kan nan na.

² Kabi a folɛ, Ala nun a Xui nan nu a ra.

³ Ala se birin daaxi a tan nan saabui ra, sese mu na naxan mu daaxi a tan saabui ra.

⁴ Marakisi sotoma a tan nan na, kisi naxan findixi naiyalanyi ra adamadie be.

⁵ Na naiyalanyi yanbama dimi kui, dimi fan mu tin a ra.

⁶ Ala naxa xeme nde xee, naxan nu xili Yaya.

⁷ Seede nan nu a ra, naxan fa seedejɔxɔya bade na naiyalanyi xa fe ra, alako birin xa danxaniya a saabui ra.

⁸ A tan xa mu findixi na naiyalanyi ra, kɔnɔ a tan fa ne a xa seede ba na naiyalanyi xa fe ra.

⁹ Naxan findixi naiyalanyi ra, naiyalanyi yati na a ra, naxan fama dunija ma, a xa adamadie birin iyalan.

¹⁰ Ala Xui naxa sabati dunija ma. Dunija daa a tan nan saabui ra, kɔnɔ dunija tondi ne a kolonde.

¹¹ A fa ne a xonyi, kɔnɔ a xa mixie mu a rasene.

¹² Kɔnɔ naxan tan birin a rasene, e danxaniya a ma, a naxa noe fi nee tan ma, e xa findi Ala xa die ra.

¹³ Na mu keli e bonsɔe xa ma, xa na mu fate bende waxonyi ma, xa na mu mixi nde waxonyi ma. Ala yete nan a niya e xa bari a neene ra, e findi a xa die ra.

¹⁴ Ala Xui naxa findi ibunadama ra, a sabati muxu ya ma.

Muxu bara a xa noxe to, a Baba noxe naxan fixi a xa Di kerenyi ma, hinnenteya nun nondi kamalixi naxan yi.

¹⁵ Yaya naxa a xui ite, a seedeṛoṅɔya ba a xa fe ma, «N yi nan ma fe masen wo be, n to a fala, <Naxan fama n xanbi ra, a tide gbo n be, barima beenun n tan xa daa, a tan nu na.>»

¹⁶ Won birin bara hinne soto a saabui ra.

A xa hinne bara gbo ye won yi ra.

¹⁷ Ala seriye Kitaabui fi won ma Annabi Munsa nan saabui ra. A xa hinne nun nondi tan faxi won ma a xa Mixi Sugandixi Isa nan saabui ra.

¹⁸ Adama yo mu na naxan bara Ala to, kono Ala xa Di kerenyi, naxan na a Baba Ala fe ma, a tan bara a masen.

Annabi Yaya xa seedeṛoṅɔya (Matiyu 3:1-12, Maraki 1:1-8, Luki 3:1-18)

¹⁹ Yaya xa seedeṛoṅɔya nan ya. Darisalamu Yuwififi kuntigie naxa serexedubee nun Lewi di ndee xee Yaya xon ma, e xa a maxorin, «Nde i tan na?» ²⁰ Yaya mu tondi e yaabide, a naxa a masen e be a fiixe ra, «Ala xa Mixi Sugandixi mu n tan xa ra.» ²¹ E man naxa a maxorin, «I fa findixi nde ra? Annabi Eliya nan na i ra?» Yaya naxa e yaabi, «Ade, Eliya mu n na.» E naxa a maxorin, «Namiṅonme nan i ra muxu naxan mamefe a xa fa?» Yaya naxa e yaabi, «Ade.» ²² Na kui, e naxa gbilen a maxorin na, «Nde i ra? I i yete maṅoxunxi nde ra? A yaba muxu be, muxu xa sa dentegge sa muxu xeeṃae be.»

²³ Yaya naxa a masen e be alo a seḅexi Annabi Esayi xa Kitaabui kui ki naxe, «N tan findixi mixi nan na naxan a xui itema gbengberenyi ma, <Wo kira matinxin Marigi be!>»

²⁴ Fariseni nde naxee nu bara xee Yaya xon, ²⁵ e naxa a maxorin, «Xa i mu findixi Ala xa Mixi Sugandixi ra, i mu findixi Eliya ra, i mu findixi namiṅonme ra muxu naxan

mamefe, i fa mixie xunxama ye xora munfe ra?» ²⁶ Yaya naxa e yaabi, «N tan mixie xunxama ye nan xora, kono mixi keren na wo ya ma, wo mu naxan kolon. ²⁷ Na nan fama n xanbi ra. Na binye mu na n tan yi ra, n jan xa a xa sankiri luuti yati fulun.» ²⁸ Na fe birin dangi Betani ne, Yuruden xure naakiri ma, Yaya nu mixie xunxama ye xora dennaxe.

Isa nan na Ala xa serexe ra (Matiyu 3:13-17, Maraki 1:9-11, Luki 3:21-22)

²⁹ Na kuye iba, Yaya naxa Isa to fa ra a yire, a naxa a masen, «Ala xa serexe nan yi ki, dunipa xa yunubi xafarima naxan na. ³⁰ N nu yi nan ma fe masenfe wo be n to a fala, n naxe, <Xeme naxan fama n xanbi ra, a tide gbo n be, barima beenun n tan xa daa, a tan nu na.> ³¹ N tan yati mu nu na kanyi kolon, kono n fa mixie xunxade ye xora ne alako a tan xa makenen Isirayilakae be.»

³² Yaya naxa seedeṛoṅɔya ba, a a masen, «N bara Ala Xaxili Seniyenxi to goro ra kelife koore ma alo ganbe, a doxo a ma. ³³ N tan yati mu nu a kolon, kono Ala naxan n xee mixie xunxade ye xora, a nu bara a masen n be, <I n Xaxili Seniyenxi toma goro ra naxan ma, a lu a ma, na kanyi nan n Xaxili Seniyenxi ragoroma mixie ma.> ³⁴ N tan bara a to. N bara findi seede ra a Ala xa Di nan a ra.»

Isa foxirabire singee

³⁵ Na kuye iba, Yaya man nu na naa, a nun a foxirabire mixi firin. ³⁶ Yaya to Isa to dangi ra, a naxa a masen, «Ala xa serexe nan yi ki!» ³⁷ A foxirabire firinyie to a xui me, e naxa bira Isa foxo ra. ³⁸ Isa to a kobe rato, a naxa e to a foxo ra, a naxa e maxorin, «Wo munse fenfe?» E fan naxa a yaabi, «Rabuni, i yigiyaxi minden?» E to a xili «Rabuni», na nan falaxi e xa xui «Karamoxo». ³⁹ A naxa a fala e be, «Won xee, wo xa sa na kolon.» Nunmare temui

nan nu a ra. E naxa siga na yire kolonde, e fa lu Isa fe ma.

⁴⁰ Simōn Piyeri xunya Andire nu na na mixi firinyie ya ma, naxee Yaya xa masenyi me, e fa bira Isa fōxō ra. ⁴¹ A naxa siga a taara yire keren na, a a fala a be, «Muxu bara Al Masiihu to!» Na nan falaxi e xa xui, «Ala xa Mixi Sugandixi». ⁴² Andire naxa Piyeri xanin Isa yire. Isa to a to, a naxa a fala a be, «Yunusa xa di Simōn nan i ra, kōnō i xili fama falade Kefasi, na nan na ki <Piyeri,> naxan wama a falafe <fanye>.»

⁴³ Na kuye iba, Isa naxa nate tongo a xa siga Galile. A to Filipu to, a naxa a fala a be, «Bira n fōxō ra.» ⁴⁴ Filipu, Andire, nun Piyeri birin findi Betesayidakae nan na. ⁴⁵ Filipu naxa siga Natanayeli yire, a a fala a be, «Mixi naxan ma fe falaxi Munsa nun namijōnmee xa Kitaabuie kui, muxu bara a to. Isa Nasaretika nan a ra, Yusufu xa di!» ⁴⁶ Natanayeli naxa a maxōrin, «Fe fanyi nde nōma minide Nasareti?» Filipu naxa a yaabi, «Fa, i yete yati xa a to.» ⁴⁷ Isa to Natanayeli to fa ra, a naxa a fala a xa fe ra, «Isirayilaka yati nan yi ki, maifuya yo mu na naxan bōne ma!» ⁴⁸ Natanayeli naxa a maxōrin, «I n kolonxi di?» Isa naxa a yaabi, «Beenun Filipu xa i xili, i to nu xōre bili bun ma, n tan i to ne.» ⁴⁹ Natanayeli naxa a fala a be, «Karamōxō, i tan findixi Ala xa Di yati nan na! Isirayila Mange nan i ra!» ⁵⁰ Isa naxa a fala a be, «N to a falaxi, a n i to ne xōre bili bun ma, i laxi n na na fe nan ma? I fe gbetee toma ne naxee dangi na ra.» ⁵¹ A man naxa a masen a be, «N xa a fala wo be a nōndi ki ma, wo fama ne koore tode, a rabixi, Ala xa malekee nu te e nu goro Adama xa Di ma.»

2

Futixiri xulunyi

¹ Na xi saxan nde ma, futixiri xulunyi nde naxa raba Kaana, naxan na Galile bōxi ma. Isa nga nu na na

xulun mixie ya ma. ² Isa fan nu xilixi naa, a nun a fōxirabiree. ³ Weni to jōn, Isa nga naxa a fala a be, «Weni bara jōn yi mixie yi ra.» ⁴ Isa naxa a maxōrin, «N nga, i wama munse xōn ma n na? N ma waxati mu nu a li sinden.» ⁵ A nga naxa a fala banxi konyie be, «A na naxan yo fala wo be, wo a raba.»

⁶ Feje senni gemē daaxi nu na menni, naxee rafema ye ra Yuwifie e yete raseniyenma naxan na. Litiri tongo solomasaxan han litiri keme mōxōnen nu nōma sade feje keren kui. ⁷ Isa naxa a fala konyie be, «Wo yi fejee rafe ye ra.» E naxa e birin nafe tapu. ⁸ A man naxa a fala e be, «Yakosi, wo a nde ba, wo a xanin xulun xunyi xōn ma.» E naxa na fan naba. ⁹ Xulun xunyi to na ye min Isa nu bara naxan mafindi weni ra, a mu nu a kelide kolon, kōnō konyi naxee ye baxi, nee tan a kolon. A to a min, a naxa ginefenyi xili, ¹⁰ a a fala a be, «Xulun kanyi birin weni fanyi nan singe raminima, mixie na siisi, e fa weni gbete ramini. Kōnō i tan bara weni fanyi ragata han yi temui!»

¹¹ Na naxa findi Isa xa tōnxuma singe ra. A a raba Kaana ne, Galile bōxi ma. Na fe kui, a a xa nōre nan makenen, a fōxirabiree naxa la a ra.

¹² Na xanbi, a naxa sa goro Kaperenamu, a nun a nga, a xunya, nun a fōxirabiree. E naxa sa xi ndee radangi naa.

Isa yulēe kerife hōrōmōbanxi kui (Matiyu 21:12-13, Maraki 11:15-17, Luki 19:45-46)

¹³ Yuwifie xa Sayamaleke Dangi Sali to makōre, Isa naxa te Darisalamu. ¹⁴ A naxa sa li, ninge, yexee, nun ganbe matie nu na hōrōmōbanxi yire, kōbiri masaree fan nu dōxōxi naa. ¹⁵ Isa naxa luuti ndee yailan luxusinyi ra, a yulēe birin keru hōrōmōbanxi kui, a nun e xa ningee nun yexee. A naxa kōbiri masaree xa kōbiri rayensen bōxi, a e xa teebilie rabira. ¹⁶ A naxa a fala ganbe matie fan be, «Wo yee tongo be! Wo ba n Baba xa banxi findife

makiti ra!» ¹⁷ A fɔxirabirɛɛ naxa ratu na Kitaabui sɛbɛli ma naxan a falama, «Xanunteya bara gbo yɛ n bɔɲɛ kui i xa banxi xa fe ra.»

¹⁸ Na kui, Yuwifi kuntigie naxa a maxɔrin, «I tɔnxuma makaabaxi mundun nabama naxan a masenma muxu bɛ a a lan i xa yi mɔɔli raba?» ¹⁹ Isa naxa e yaabi, «Wo yi hɔrɔmɔbanxi rabira. Xi saxan bun ma n tan a rakelima.»

²⁰ Yuwifi kuntigie naxa a fala, «Yi hɔrɔmɔbanxi naxan tixi ɲɛ tongo naani nun senni bun ma, i tan na rakelima nɛ xi saxan bun ma?» ²¹ Kɔnɔ Isa to hɔrɔmɔbanxi xa fe fala, taali wɔyɛnyi nan nu a ra. A nu a fate nan ma fe falafe. ²² A to keli faxɛ ma, a fɔxirabirɛɛ naxa ratu a xa wɔyɛnyi ma. Na kui, e naxa la Kitaabui xui ra, e naxa la Isa xui ra.

²³ Isa to nu na Darisalamu, Sayamalekɛ Dangi Sali waxati, mixi gbege naxa danxaniya a ma e to tɔnxuma makaabaxie to, a nu naxee rabama. ²⁴ Kɔnɔ Isa mu nu lama e ra, barima a nu adamadi birin kolon. ²⁵ A hayi yo mu nu a ma, mixi yo xa ibunadama xa fe fala a bɛ, barima a tan nu adamadi bɔɲɛ kolon.

3

Isa nun Nikodemu xa sumunyi

¹ Yuwifi kuntigi nde nu na Farisenie ya ma, naxan xili Nikodemu. ² A naxa siga Isa xɔn ma kɔɛ ra, a a fala a bɛ, «Karamɔxɔ, muxu a kolon karamɔxɔ nan i ra Ala naxan xɛxi. I tɔnxuma makaabaxi naxee rabafe, mixi yo mu nɔma e rabade xa a kanyi nun Ala xa mu a ra.»

³ Isa naxa a masen a bɛ, «N xa nɔndi yati fala i bɛ, xa mixi mu bari a nɛɛɛ ra, a mu nɔma sode Ala xa mangɛya niini bun ma.» ⁴ Nikodemu naxa a maxɔrin, «Mixi mɔxi nɔma gbilende a nga tɛɛɛ, a man gbilen bari ra?» ⁵ Isa naxa a yaabi, «A nɔndi i ma n xa a fala i bɛ, xa mixi mu bari a nɛɛɛ ra, ye nun Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, a mu nɔma sode Ala xa mangɛya niini bun ma.»

⁶ «Fate bɛndɛ nan mixi fate bɛndɛ barima. Kɔnɔ mixi xaxili tan barima Ala Xaxili Seniyenxi nan saabui ra.

⁷ N to a falaxi i bɛ a fo wo xa bari a nɛɛɛ ra, na naxa i tɛrenna. ⁸ Foye minima a na wa minife dɛdɛ biri ra. I a xui nan mɛma, kɔnɔ i mu a kelide kolon, i mu a sigade fan kolon. Mixi na bari a nɛɛɛ ra Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, a luma na ki nɛ.»

⁹ Nikodemu naxa a maxɔrin, «Na rabama di?» ¹⁰ Isa naxa a yaabi, «I tan naxan findixi Isirayila karamɔxɔ xungbe ra, i mu na kolon? ¹¹ N xa nɔndi yati fala i bɛ, muxu fee nan falama muxu naxee kolon. Muxu man fee nan seede bama muxu naxee toxi, kɔnɔ wo bara tondi muxu xa seedeɲɔxɔya ra. ¹² Xa wo mu la n xui ra, n to yi dunɲa fee falafe wo bɛ, xa n sa ariyanna fee nan fala wo bɛ, wo lama a ra di? ¹³ Mixi yo mu nu te ariyanna, fo Adama xa Di naxan kelixi ariyanna.»

¹⁴ «Annabi Munsa to nu na gbengberenyi ma, a naxa bɔximase misaali nde yailan wure gbeeli ra, a a ite wuri kuye ma. Adama xa Di fan lanma a xa ite wuri kɔn na na ki nɛ, ¹⁵ alako naxan yo danxaniya a ma, na kanyi xa kisi sɔtɔ naxan mu ɲɔnma abadan. ¹⁶ Ala dunɲa xanu nɛ han a naxa a xa Di kerenyi fi, alako mixi yo naxan na danxaniya a ma, a naxa lɔɛ, a xa kisi nɛ abadan. ¹⁷ Ala mu a xa Di xɛɛ dunɲa xa ratɔnde, a a xɛɛ nɛ a xa fa dunɲa rakisi. ¹⁸ Naxan yo na danxaniya a ma, kiiti mu kanama na kanyi ra, kɔnɔ naxan yo mu danxaniya a ma, kiiti ɲan bara gɛ kanade na kanyi ra, barima a mu danxaniyaxi Ala xa Di kerenyi ma. ¹⁹ Kiiti nan ya: Ala xa naiyalanyi bara fa dunɲa, kɔnɔ dimi rafan adamadie ma dangi na naiyalanyi ra, barima e kewali mu fan. ²⁰ Naiyalanyi mu rafan fe kobi raba yo ma. E mu minima naiyalanyi ma, e xa wali kobie naxa fa sa kɛnɛ ma. ²¹ Kɔnɔ naxan yo ɲɛrɛma Ala xa nɔndi ma, a tan

minima naiyalanyi ma, alako Ala waxɔnfe e naxan nabafe, na xa sa kɛnɛ ma.»

Annabi Yaya seede bafe Isa xa fe ra

²² Na xanbi, Isa nun a fɔxirabirɛɛ naxa keli Darisalamu e so Yudaya bɔxi ma. Isa naxa waxati nde raba menni a nun a fɔxirabirɛɛ, e nu mixie xunxama ye xɔɔra. ²³ Yaya fan nu mixie xunxama ye xɔɔra Enon nɛ, Salimon fe ma, barima ye gbegbe nu na naa. Mixie nu sigama a xɔn, a tan nu e xunxa ye xɔɔra. ²⁴ A a lixi na temui, a mu nu saxi geeli sinden.

²⁵ Lɔxɔ nde, wɔyenyi naxa mini Yaya fɔxirabirɛɛ nun Yuwifi nde tagi marasenyenyi xa fe ra. ²⁶ E naxasiga Yaya yire, e a fala a bɛ, «Karamɔxɔ, wo nun xɛmɛ naxan nu a ra Yuruden naakiri ma, i bara naxan ma fe seede ba, a na mixie xunxafe ye xɔɔra. Birin na sigafe a yire.» ²⁷ Yaya naxa e yaabi, «Mixi mu fefe sɔtɔma, fo Ala na naxan fi a ma. ²⁸ Wo tan yati bara findi n ma seede ra, a n a masen nɛ, <N tan xa mu findixi Ala xa Mixi Sugandixi ra. N xɛxi a ya ra nɛ.> ²⁹ Xɛmɛ naxan ginɛ fenxi, a tan nan findima ginɛ kanyi ra. A defanboore tan luma a fe ma nɛ, a a tuli mati a ra pɛlexinyi kui. N tan luma na ki nɛ Isa bɛ. N ma sɛwɛ bara kamali. ³⁰ Fo Isa xa fe xa ite nɛ, n gbe xa igoro.»

³¹ «Naxan kelixi koore, a tan dangi birin na. Naxan kelixi dunija ma, dunija mixi nan a ra naxan wɔyɛnma a dunija ki ma, kɔnɔ naxan tan kelixi ariyanna, a tan dangi birin na. ³² A tan fe nan seede bama, a bara naxan to, a man bara naxan mɛ, kɔnɔ mixi yo mu lama a xa seedeɔxɔya ra. ³³ Mixi naxan lama na seedeɔxɔya ra, a bara a kolon a Ala nɔndi nan falama. ³⁴ Ala xa Xɛɛra Ala xa masenyi nan tima, barima a kamalixi Ala Xaxili Seniyenxi ra. ³⁵ Baba Ala a xa Di xanuxi nɛ, a fe birin sa a bɛlexɛ. ³⁶ Naxan na danxaniya Ala xa Di ma, a bara abadan kisi sɔtɔ. Kɔnɔ naxan na Ala xa Di xui matandi, na kanyi

tan mu kisima. Ala xa xɔnɛ nan birama a fɔxɔ ra.»

4

Samari ginɛ nde nun Samarikae danxaniyafe Isa ma

¹ Isa naxa a kolon a Farisenie bara a mɛ, a fɔxirabirɛɛ na wuyafe, a man na mixie xunxafe ye xɔɔra dangi Yaya ra. ² Kɔnɔ a fa li Isa yete xa mu nu mixie xunxama ye xɔɔra, a fɔxirabirɛɛ nan nu a rabama. ³ Isa to rakolon na fe ma, a naxa keli Yudaya, a gbilen Galile bɔxi ma.

⁴ Na biyaasi kui, a nu lan a xa Samari bɔxi igiri sigafe ra Galile.

⁵ A naxa Samari taa nde li naxan xili Sukaru, dennaxɛ makɔrɛ xɛ ra, Yuwifie benba Yaxuba naxan fi a xa di Yusufu ma. ⁶ Yaxuba xa kolonyi na menni nɛ. Isa to nu bara tagan a xa biyaasi kui, a naxa a magoro na kolon dɛ ra. Yanyi tagi nan nu a ra.

⁷ Samari ginɛ nde to fa ye bade, Isa naxa a fala a bɛ, «N ki ye, n xa a min.» ⁸ A a lixi Isa fɔxirabirɛɛ nu bara siga donse sarade taa kui.

⁹ Ginɛ naxa a fala Isa bɛ, «I tan Yuwifi, n tan Samari ginɛ. I n maxɔrinma ye min daaxi ma munfe ra?» Ginɛ na fala nɛ barima Yuwifie nun Samarikae mu sese masarama e bore tagi. ¹⁰ Isa naxa a fala, «Xa i sa a kolon nu, Ala wama i kife naxan na, i tan nan a makulama kisi ye ra nu, a fa na fi i ma. Xa i sa a kolon nu mixi naxan a falafe i bɛ yi ki, <n ki ye ra,> i tan fan a makulama nɛ ye ra nu naxan i rakisima.» ¹¹ Ginɛ naxa a maxɔrin, «N ba, ye base yo mu i yi ra, yi kolonyi fan tilin. I fa na kisi ye sɔtɔma minden? ¹² Ka i tan dangi muxu benba Yaxuba ra? A tan nan yi kolonyi fi muxu ma. A tan yete bara a ye min, a nun a xa die, a nun a xa gɔɔrɛ.» ¹³ Isa naxa a yaabi, «Naxan yo yi kolon ye min, ye xɔli man gbilenma a suxu ra. ¹⁴ Kɔnɔ naxan ye minma n naxan fima a ma, ye xɔli mu a suxuma sɔnɔn. Na ye findima dulonyi nan na a bɔpɛ ma, a gbo a i, a findi abadan kisi ra.» ¹⁵ Ginɛ naxa a fala a bɛ, «N ba, na ye

fi n ma, alako ye xoli naxa n suxu, n naxa fa ye bade sɔnɔn.»

¹⁶ Isa naxa a fala a bɛ, «Siga i sa i xa mɔri xili, wo fa be.» ¹⁷ Gine naxa a yaabi, «N mu dɔxɔxi xeme xɔn.» Isa naxa a fala, «I nɔndi nan falaxi, a i mu dɔxɔxi xeme xɔn. ¹⁸ I bara dɔxɔ xeme suuli birin xɔn ma, i man nun xeme naxan a ra yi temui, futi mu wo tagi. Na tan, i nɔndi nan falaxi.»

¹⁹ Gine naxa a fala Isa bɛ, «Awa, n bara a kolon fa, a namipɔnme nan na i ra. ²⁰ Muxu benbae Ala batu yi geya nan fari, kɔnɔ wo tan Yuwifie a falama a fo Ala xa batu Darisalamu nɛ.» ²¹ Isa naxa a fala a bɛ, «N ma di, i xa la n na, waxati na fafe Baba Ala mu batuma yi geya ma, a mu batuma Darisalamu fan. ²² Wo tan Samarikae, wo salima, kɔnɔ wo mu Ala kolon. Muxu tan Yuwifie, muxu salima, muxu man Ala kolon, barima Ala xa kisi fatanma Yuwifie nan na. ²³ Kɔnɔ waxati na fafe, a jan bara a li, Baba Ala batulae a batuma a nɔndi ki ma e xaxili fiixe nan na. Baba Ala wama na batula mɔɔlie nan xɔn ma. ²⁴ Ala findixi Xaxili nan na. A batulae lan nɛ e xa a batu e xaxili fiixe nan na a nɔndi ki ma.»

²⁵ Gine naxa a fala a bɛ, «N a kolon a Al Masiihu fafe, Ala xa Mixi Sugandixi. A tan na fa, a fe birin tagi rabama nɛ won bɛ.» ²⁶ Isa naxa a fala a bɛ, «N tan nan na ra, n tan Ala xa Mixi Sugandixi nan wɔyɛnfe i bɛ yi ki.»

²⁷ Isa fɔxirabirɛe to Isa li, a na wɔyɛnfe na gine ra, e dɛ naxa ixara, kɔnɔ e mu a maxɔrin, «I wama munse xɔn» xa na mu a ra «Wo na munse falafe?»

²⁸ Gine naxa a xa feɲɛ lu naa, a siga taa kui, a sa a fala mixie bɛ, ²⁹ «Wo fa. Wo xa xeme nde mato naxan bara n ma kɛwali birin fala n bɛ, a mu n kolon. Ala xa Mixi Sugandixi na a ra ba, ka?» ³⁰ Na kui, taakae naxa mini sigafe ra Isa yire.

³¹ Na waxati bun ma, Isa fɔxirabirɛe nu wɔyɛnfe a bɛ, e a fala, «Karamɔxɔ, i dɛge.» ³² Kɔnɔ Isa naxa a masen e bɛ, «Baloe na n tan yi ra, wo tan mu naxan kolon.» ³³ A

fɔxirabirɛe naxa e bore maxɔrin, «Pe, mixi nde nan faxi donse ra a xɔn ma ba?» ³⁴ Isa naxa a masen e bɛ, «N tan ma baloe findixi n Xɛema waxɔnfe rabafe nan na, n xa a xa wali rakamali a bara naxan so n yi. ³⁵ Wo tan mu a falama xɛ, «Kike naani nan luxi beenun xɛ xabɛ xa a li?» N xa a fala wo bɛ, wo wo ya rasiga, wo xɛe mato, e ragbeelixi ki naxɛ. Xɛ xaba temui bara a li. ³⁶ Xɛ xabɛ jan bara a xa wali sare sɔtɔ fɔɔ. A xa wali a niyama nɛ mixi xa kisi sɔtɔ abadan. Na kui, naxan xɛ bima nun naxan xɛ xabama, e birin luma sɛɛwɛ keren nɛ. ³⁷ Yi masenyi findixi nɔndi nan na, «Mixi nde xɛ garansanma, gbɛtɛ a xabama.» ³⁸ N tan wo xɛɛxi xɛ xabade nɛ, wo mu naxan nawalixi. Mixi gbɛtɛɛ nan walixi, kɔnɔ wo tan nan e xa wali rapɔnyɛ toma.»

³⁹ Samarika naxee nu sabatixi na taa kui, e gbegbe naxa danxaniya Isa ma na gine xa seedeɲɔxɔya xa fe ra, a to a fala, «N bara kɛwali naxan birin naba, a bara a birin tagi raba n bɛ.» ⁴⁰ Na kui, Samarikae to fa Isa yire, e naxa a mayandi a xa lu e xɔnyɛ. Isa naxa xi firin naba naa. ⁴¹ Mixi gbegbe man naxa danxaniya a xa masenyi saabui ra. ⁴² E naxa a fala na gine bɛ, «Singe muxu nu danxaniyaxi i tan nan xa wɔyɛnyɛ xa fe ra, kɔnɔ yakɔsi muxu tan yetɛ bara a xui mɛ. Muxu bara a kolon fa, a yi findixi dunija rakisima nan yati ra.»

Isa xeme nde xa di rayalanfe

⁴³ Na xi firin dangi xanbi, Isa naxa keli naa, a siga Galile, ⁴⁴ barima a tan yati a a masen nɛ a namipɔnme sese yo mu binyama a xɔnyɛ. ⁴⁵ A to so Galile, naakae naxa a rasɛnɛ a fanyɛ ra, barima e fan nu bara Sayamaleke Dangi Sali raba Darisalamu, e a xa kaabanakoe to, a naxee raba naa.

⁴⁶ Na kui, Isa man naxa so Kaana, Galile boxi ma, a ye mafindi weni ra dennaxɛ. Mange xa walike xungbe nde nu na naa, naxan xa di nu furaxi Kaperenam. ⁴⁷ A to a mɛ a Isa bara fa Galile kelife Yudaya, a naxa

siga a yire, a a maxandi a xa fa a xa di xeme rayalan naxan nu saxi saya fure ma. ⁴⁸ Isa naxa a fala a be, «Wo tan mu danxaniyama feo, fo wo tonxumae nun kaabanakoe to!» ⁴⁹ Mange xa walike naxa a mayandi, «Marigi, talu n xonyi beenun n ma di xa faxes!» ⁵⁰ Isa naxa a yaabi, «Siga, i xa di bara kisi.» Na walike naxa la Isa xa masenyi ra, a naxa siga. ⁵¹ A nu na gbilenfe temui naxe, a xa konyie naxa a ralan, e a fala a be, «I xa di bara kisi!» ⁵² A fan naxa e maxorin, «A fisa mun temui?» E naxa a yaabi, «A fate xinbelixi xoro yanyi tagi nondon.» ⁵³ Na di baba naxa a kolon a xa di yalan folo kabi Isa a fala a be temui naxe, «I xa di bara kisi.» Na nan a ra, na xeme nun a xa denbaya birin naxa danxaniya Isa ma.

⁵⁴ Na naxa findi Isa xa tonxuma makaabaxi firin nde ra. A a raba Galile ne, a to gbilen kelife Yudaya.

5

Isa namate rayalanfe

¹ Na dangi xanbi, Yuwifie xa sali nde to a li, Isa naxa te Darisalamu. ² Ye yire nde nu na Darisalamu, naxan xili Betesda Eburu xui. A nu na taa naade xungbe nan fe ma, naxan xili Xurusee Naade. Leele suuli nan nu na na ye yire. ³⁻⁴ Furema wuyaxi nu saxi na leele bun ma, alo donxue, namate, nun naxee salonyie birin tuuxi a ma. ⁵ Xeme nde nu na naa, naxan nu namataxi kabi ne tongo saxan nun solomasaxan. ⁶ Isa to nu a kolon a yi xeme nu bara bu a namataxi ra, a to a saxi to, a naxa a maxorin, «I wama a xon i xa yalan?» ⁷ Namate naxa a yaabi, «Marigi, ye na imaxa, mixi yo mu na naxan n nagoroma a xora. Beenun n tan xa ye yire li, mixi gbete bara goro a xora.» ⁸ Isa naxa a fala a be, «Keli, i i xa dagi tongo, i i nere.» ⁹ A naxa yalan keren na. A naxa a xa dagi tongo, a a nere.

Na laxe to nu findixi malabu laxe nan na, ¹⁰ Yuwifie kuntigie naxa a fala na xeme rayalanxi be,

«Malabu laxe nan to, a mu lanma i xa i xa dagi xanin i xun.» ¹¹ Kono a tan naxa e yaabi, «Xeme naxan n nayalanxi, na nan a fala n be, «I i xa dagi tongo, i i nere.»» ¹² E naxa a maxorin, «Nde na falaxi i be?» ¹³ Kono xeme mu nu a kolon naxan a rayalanxi, barima Isa nu bara lxe a ma nama ya ma. ¹⁴ Na dangi xanbi, Isa man naxa na xeme li horomobanxi, a naxa a fala a be, «Yakosi i bara yalan, kono a lanma i xa gbilen yunubi foxo ra alako fe gbete naxa i soto naxan dangi na fure singe ra.» ¹⁵ Xeme naxa siga a sa a fala Yuwifie kuntigie be, a Isa nan a rayalanxi.

¹⁶ Isa to na fe raba malabu laxe ne, Yuwifie kuntigie naxa so Isa gerefe. ¹⁷ Isa naxa a fala e be, «Han to n Baba na walife, n fan na walife.» ¹⁸ Na temui, Yuwifie naxa fe birin naba alako e xa a faxes, barima a nu malabu laxe scriye kanama, a man nu a falama a Ala nan a Baba ra. Na na a ra e birin tide lanxi.

Ala xa Di walima a Baba nan xa yaamari ma

¹⁹ Na kui, Isa naxa a masen e be, «N xa nondi yati fala wo be, Ala xa Di mu noma fefe rabade a yete ra, fo a na naxan to a Baba Ala ra. Ala xa Di, a Baba Ala nan foxi rabama. ²⁰ Barima Baba Ala a xa Di xanuxi ne, a man fe naxan birin nabama, a a masenma a xa Di be. A jan fama fee masende a be naxee makaaba dangi yee ra, alako wo de xa ixara. ²¹ Baba Ala mixie rakelima faxe ma ki naxe, a e rakisi, Ala xa Di fan kisi fima a na wa a fife naxee ma. ²² Baba Ala jan mu mixi yo makiitima, a mixi makiitife birin luxi a xa Di nan ma, ²³ alako birin xa Ala xa Di binya alo e Baba Ala binyama ki naxe. Naxan yo mu Ala xa Di binya, a mu Baba Ala fan binyaxi naxan a xa Di xexi dunja.»

²⁴ «N xa nondi fala wo be, naxan a tuli matima n na, a fa la n Xema ra, na kanyi bara kisi abadan. Na kanyi mu kiiti xoxoxe sotoma, a bara ge ratangade yahannama ma, a bara

kisi soto. ²⁵ N xa a fala wo be a nondi ki ma, waxati fafe a lide, a jan bara a li, faxamixie Ala xa Di xui mema ne. Naxee na a xui me, nee kisima ne. ²⁶ Baba Ala to findixi kisi kanyi ra kisi soto ma naxan na, a bara a xa Di fan findi kisi kanyi ra kisi soto ma naxan na. ²⁷ A man bara noe so a yi ra adamadie makiitife ma, barima Adama xa Di nan a ra. ²⁸ Wo naxa kaaba yi fe ma, barima waxati fafe a lide, naxee na gaburi kui, e birin a xui mema ne, ²⁹ e mini e xa gaburie kui. Naxee findi fe fanyi rabae ra, nee na keli, e kisi nan soto ma. Kono naxee findi fe kobi rabae ra, nee tan na keli, e gbaloe nan soto ma.»

³⁰ «N tan mu noma fefe rabade n yete ra. N a mema Baba Ala ra ki naxe, n tan kiiti sama na ki ne. Na kui, n ma kiiti tinxin, barima n mu birama n yete waxonfe xa foxo ra, n biraxi n Xema nan waxonfe foxo ra.»

³¹ «Xa n sa seede ba n yete be, a mu lanma. ³² Baba Ala nan seede bama n be. N fan a kolon a tan seederoxoya naxan bama n ma fe ra, a findixi nondi nan na. ³³ Wo tan yati bara mixie xee Yaya xon, a fan naxa seederoxoya ba nondi xa fe ra. ³⁴ N hayi mu na adama tan xa seederoxoya ma, kono n yi fee masenxi ne wo be alako wo xa kisi. ³⁵ Yaya nu luxi ne alo lanpui radexexi naxan yanbama. Wo bara ssewa na naiyalanyi ra waxati nde bun ma.»

³⁶ «Kono seederoxoya nde na n be naxan dangi Yaya gbe ra. N fee naxee rabama, Baba Ala bara naxee so n yi n xa e raba, nee nan findixi seederoxoya ra n ma fe ra, a Baba Ala nan n xexi. ³⁷ Baba Ala naxan n xexi, a fan yati bara seede ba n ma fe ra. Wo singe mu nu a xui me, wo mu nu a yatagi to, ³⁸ a xa masenyi man mu sabatixi wo boje ma, barima wo mu laxi a xa xera ra. ³⁹ Wo luma Kitaabuie mato ra, barima wo joxo a ma, a wo abadan kisi soto ma e tan nan saabui ra. A fa li, na Kitaabuie yati nan n ma fe

seede bama, ⁴⁰ kono wo tondixi fade n ma wo xa kisi soto.»

⁴¹ «N mu wama adamadie xa matoxoe xon. ⁴² N wo kolon. Ala xa xanunteya mu na wo boje kui. ⁴³ N faxi n Baba nan xili ra, kono wo mu n nasenexi. Xa mixi gbete sa fa a yete kan nan xili ra, wo mu tondima na tan nasenede. ⁴⁴ Wo to wama wo xa matoxoe soto wo bore ra, kono wo mu matoxoe fenma naxan fatanxi Ala Kerenyi tan na, wo fa danxaniyama di?»

⁴⁵ «Wo naxa a mapoxun de a n tan nan wo kalamuma Baba Ala xon. Annabi Munsa, wo xaxili tixi naxan na, na nan wo kalamuma. ⁴⁶ Xa wo sa laxi Munsa ra nu, wo lama ne n fan na nu, barima Munsa n tan nan ma fe sebe. ⁴⁷ Kono xa wo mu laxi a xa Kitaabui ra, wo fa lama n tan ma masenyi ra di?»

6

Isa donse fife xeme mixi wulu suuli ma

(Matiyu 14:13-21, Maraki 6:30-44, Luki 9:10-17)

¹ Na xanbi, Isa naxa giri Galile Baa naakiri ma, e naxan xili falama Tiberiyasi Baa. ² Nama gbegbe nu biraxi a foxo ra, barima e nu a xa tonxuma makaabaxie toxi, a nu naxee rabama furemae be. ³ Isa naxa te geya fari, a sa doxo naa a nun a foxirabire. ⁴ Yuwifie xa Sayamaleke Dangi Sali nu bara makore.

⁵ Isa to a ya rasiga, a naxa pama gbegbe to fa ra a yire, a naxa Filipu maxarin, «Won sa noma taami sarade minden alako yi mixi birin xa e dege?» ⁶ A na fala ne alako a xa Filipu mato, barima Isa jan nu a kolon a fafe naxan nabade. ⁷ Filipu naxa a yaabi, «Hali won taami sara xi keme firin wali sare nan na, na mu a niyama yi pama mixi birin xa no taami xuntundi soto de.» ⁸ Isa foxirabire Andire, Simon Piyeri xunya, a naxa a fala, ⁹ «Mengi taami suuli na yi xeme dimedi yi ra, a nun yexe firin, kono na findixi munse ra yi pama be?»

¹⁰ Isa naxa a masen, «Wo a fala

pama be e xa e magoro.» Nooge xinde gbegebe to nu na naa, mixie naxa dɔxɔ bɔxi, e xeme mixi wulu suuli nɔndɔn. ¹¹ Na temui, Isa naxa na taami suuli tongo, a Ala tantu, a e itaxun pama magoroxi ma, a a raba na ki ne yexe fan na. Birin naxa a sɔɔ, han e birin naxa wasa. ¹² Nama to luga, Isa naxa a fala a fɔxirabirɛe be, «Wo donse dɔnxɔe xuntunyie malan, alako sese naxa makana.» ¹³ Na kui, e naxa mixie xa donse dɔnxɔe xuntunyie malan han debe fu nun firin naxa rafe. Na birin fatan mengi taami gundi suuli nan na.

¹⁴ Nama to Isa xa tɔnxuma makaabaxi to, e naxa a fala, «Muxu bara namɔnɔnme naxan mame a xa fa duniɔa ma, a tan nan yati yi ki!» ¹⁵ Isa to a kolon a e nu fafe a suxude ne e xa a findi mange ra, a naxa keli e xun ma, a sa lu a kerenyi ma geya fari.

Isa jerefe ye fari

¹⁶ Nunmare to so, Isa fɔxirabirɛe naxa goro baa de ra, ¹⁷ e baki kunkui kui, e xa baa igiri sigafe ra Kaperɛnamu. Dimi nu bara sin, kɔnɔ Isa mu nu gbilen e yire sinden. ¹⁸ Foye belebele naxa mini, baa naxa xaape. ¹⁹ E to laala ba kilo suuli xa na mu senni nɔndɔn, e naxa Isa to jere ra ye fari, a fafe e mabiri kunkui yire. E naxa gaaxu. ²⁰ Kɔnɔ Isa naxa a fala e be, «N tan nan a ra. Wo naxa gaaxu.» ²¹ E to nu wama a xa te kunkui kui, kunkui naxa e sigade li keren na.

Kisi taami naxan fatanxi Ala ra

²² Kuye naxa iba pama ra baa de, Isa fɔxirabirɛe kunkui tongo dennaxe. E nu a kolon a na kunkui kerenyi nan nu na naa, a fa li Isa mu baki a kui, fo a fɔxirabirɛe doro. ²³ Kunkui gbete naxee keli Tiberiyasi, nee naxa e li menni, e taami don dennaxe, Marigi naxan so e yi a to ge Ala tantude. ²⁴ Mixie to a kolon a Isa mu nu na menni sɔnɔn, a fɔxirabirɛe fan mu na, e

fan naxa baki kunkuie kui, e giri Kaperɛnamu, Isa fende.

²⁵ E to Isa li baa naakiri ma, e naxa a maxɔrin, «Karamɔxɔ, i faxi be mun temui?» ²⁶ Isa naxa e yaabi, «A nɔndi ki ma n xa a fala wo be, wo mu n fenfe xe n to tɔnxuma makaabaxi raba wo ya xɔri. Wo n fenfe ne wo to lugaxi taami ra. ²⁷ Wo naxa wali duniɔa baloe xa fe ra, naxan bɔroma. Wo xa wali baloe nan ma fe ra naxan buma, a abadan kisi fi wo ma. Adama xa Di nan na baloe fima wo ma, barima Baba Ala bara a tan nan matɔnxuma a xa Mixi Sugandixi ra.»

²⁸ Na kui, pama naxa Isa maxɔrin, «Muxu lanma muxu xa munse raba alako muxu xa nu kewalie raba Ala wama naxee xɔn?» ²⁹ Isa naxa e yaabi, «Ala wama kewali naxan xɔn, a findixi yi nan na: Wo xa danxaniya a xa xɛera ma.» ³⁰ E man naxa a maxɔrin, «I tɔnxuma makaabaxi mundun nabama muxu ya xɔri alako muxu xa la i ra? I fa kewali mundun nabama? ³¹ Muxu benbae taami nde don ne gbengberenyi ma naxan goro kelife koore ma. A sebeɔi Kitaabui kui, «Ala naxa taami fi e ma baloe ra, naxan keli koore ma.»» ³² Isa man naxa a masen e be, «N xa a masen wo be a nɔndi ki ma, Annabi Munsa mu koore taami fi wo ma. N Baba nan koore taami yati fima wo ma. ³³ Barima taami naxan fatanxi Ala ra, a tan nan goroma keli koore, a kisi fi duniɔa ma.»

³⁴ Na kui, e naxa a fala a be, «Marigi, muxu ki na taami ra temui birin.» ³⁵ Isa naxa e yaabi, «N tan nan na kisi taami ra. Naxan na fa n tan ma, a mu kaame kolonma abadan. Naxan na danxaniya n tan ma, a mu ye xɔli kolonma sɔnɔn. ³⁶ Kɔnɔ alɔ n a falaxi wo be ki naxe, hali wo to bara n to, wo mu laxi n na. ³⁷ Baba Ala mixi naxan birin fima n ma, a fama ne n ma, n mu meema e ra abadan, ³⁸ barima n kelixi koore ma n Xeema waxɔnfe nan nabade. N mu faxi n yete waxɔnfe xa rabade. ³⁹ N Xeema wama ne n xa a xa mixi birin nakeli faxe ma lɔxɔ dɔnxɔe.

A mixi naxee fixi n ma, hali keren naxa loe. ⁴⁰ Na nan findixi n Baba sagoe ra, a naxan yo na danxaniya a xa Di ma, na kanyi xa abadan kisi soto, n man xa a rakeli faxe ma loxo donxoe ma.»

⁴¹ Na kui, Yuwifie naxa so a mafalafe, barima a nu bara a fala, «N tan nan na taami ra naxan goro keli koore.» ⁴² E nu a falama ne, e naxe, «Isa xa mu yi ki, Yusufu xa di? Won mu a nga nun a baba kolon? A fa a falama di, a a goroxi ne keli koore?» ⁴³ Isa naxa e yaabi, «Wo ba woyenfe wo bore tagi na mooli ra. ⁴⁴ Mixi yo mu noma fade n ma, xa Baba Ala, naxan n xexi, mu a kanyi mabendun n ma. N fan fama a kanyi rakelide faxe ma loxo donxoe. ⁴⁵ A sebexi namijonmee xa Kitaabui kui, «Ala fama ne e birin xarande.» Naxan yo na Baba Ala xui rame, a a xa masenyi suxu, na kanyi tan fama ne n ma. ⁴⁶ Mixi yo mu na naxan bara Baba Ala to, bafe mixi ra naxan fatanxi Ala ra. Na keren nan bara Baba Ala to.»

⁴⁷ «N xa a fala wo be a nondi ki ma, naxan na danxaniya n ma, a bara abadan kisi soto. ⁴⁸ N tan nan na kisi taami ra. ⁴⁹ Wo benbae taami don ne gbengberenyi ma, kon e birin naxa faxes. ⁵⁰ Taami naxan goroxi keli koore, a na be. Naxan yo na yi tan don, na kanyi mu faxama. ⁵¹ N tan nan na na kisi taami ra naxan goroxi keli koore. Naxan yo na yi taami tan don, a kisima ne abadan. Yi taami findixi n fate nan na, n naxan fima serexe ra alako duniya xa kisi soto.»

⁵² Na kui, sonxoe naxa mini Yuwifie tagi, e nu a fala, «Pe, yi xeme noma a fate sube sode won yi ra di, won xa a don?» ⁵³ Isa naxa a masen e be, «N xa a fala wo be a nondi ki ma, xa wo mu Adama xa Di fate sube don, xa wo mu a wuli min, kisi mu wo be. ⁵⁴ Naxan n sube donma, a n wuli min, na kanyi kisima ne abadan, n a rakelima ne faxe ma loxo donxoe. ⁵⁵ N fate nan findixi baloe yati ra. N wuli nan findixi minse yati ra. ⁵⁶ Naxan n sube

donma, a n wuli min, n bara sabati na kanyi i, a fan bara sabati n fan i. ⁵⁷ Baba Ala to n xexi, kisi fatanma naxan na, kisi na n fan yi a tan saabui ra. Na mooli man na, naxan baloma n tan ma, na kanyi kisima n saabui ra. ⁵⁸ Taami naxan goroxi keli koore, a na be. A mu luxi alo wo benbae taami naxan don. E tan faxes ne. Naxan yi taami tan donma, na kanyi kisima ne abadan.» ⁵⁹ Isa yi masenyi ti ne a nu mixie kawandima temui naxe Kaperenamun salide kui.

Isa foxirabire gbegbe janige masarafe

⁶⁰ E to a xa masenyi me, a foxirabire wuyaxi naxa a fala, «Yi masenyi tan xoxoxo de! Nde noma tinde a ra?» ⁶¹ Isa to a kolon a a foxirabire na yi woyenyi falafe e bore tagi, a naxa e maxorin, «N ma masenyi bara wo raxono? ⁶² Xa a sali go, wo sa Adama xa Di to te ra koore ma, a kelixi dennaxe? ⁶³ Ala Xaxili Seniyenxi nan kisi fima mixi ma. Fate bende tan mu noma sесе ra. N masenyi naxan tixi wo be, a Ala Xaxili Seniyenxi nun kisi soto ki nan masenma. ⁶⁴ Kon mixi ndee na wo ya ma, naxee mu danxaniyaxi.» Isa na fala ne barima kabi a folе, a nu a kolon naxee mu danxaniyaxi, a nun naxan fama a yanfade, a a sa kuntigie belexe. ⁶⁵ A man naxa a masen, «Na nan a ra, n a falaxi ne wo be, a mixi yo mu noma fade n xon ma, xa Baba Ala mu na danxaniya fi a ma.»

⁶⁶ Na xanbi, a foxirabire gbegbe naxa janige masara, e gbilen a foxo ra. ⁶⁷ Na kui, Isa naxa a foxirabire fu nun firinyie maxorin, «Wo tan go? Wo fan wama kelife n xun ma?» ⁶⁸ Simon Piyeri naxa a yaabi, «Marigi, xa muxu gbilen i foxo ra, muxu fa sigama nde xon ma? Abadan kisi masenyi na i tan nan yi. ⁶⁹ Muxu bara la a ra, muxu man bara ge a kolonde, a i tan nan na Ala xa Seniyentoe ra.» ⁷⁰ Isa naxa e yaabi, «N tan xa mu wo sugandi, wo tan mixi fu nun firinyie? Kon mixi

keren na wo ya ma, adama sentane nan a ra.» ⁷¹ A nu Simon Isikariyoti xa di Yudasi nan ma, naxan nu na a foxirabire fu nun firinyie ya ma. A tan nan nu fama a yanfade, a a sa kuntigie belexe.

7

Isa xunyae xa danxaniyatareja

¹ Na xanbi, Isa naxa Galile boxi isa folo. A mu nu Yudaya tan iperema, barima Yuwifi kuntigie nu katafe ne e xa a faxa. ² Yuwifie xa Bage Ti Sali to nu bara makore, ³ Isa xunyae naxa a fala a be, «A lan ne i xa keli yi boxi ma, i siga Yudaya, alako i foxirabiree naxee sa na naa, e fan xa i xa walie to, i naxee rabama. ⁴ Mixi mu a xa wali noxunma xa a wama dunija xa a kolon. I to yi tonxumae rabama, a lanma i xa e raba kene ma.» ⁵ E na fala ne, barima hali e to findixi a xunyae ra, e mu nu laxi a ra. ⁶ Isa naxa a masen e be, «N ma waxati mu nu a li sinden, konon waxati yo mu na wo tan xa fe ma. ⁷ Dunija mu noma wo tan xonde, konon e n tan xonma, barima n seederoxoya bama e xa fe ra, a e xa walie kobi. ⁸ Wo tan xa te Darisalamu, wo sa sali raba naa. N tan mu sigama, barima n ma waxati mu gexi a lide sinden.» ⁹ A na fala xanbi, a naxa lu Galile.

Isa kawandi tife Darisalamu

¹⁰ A xunyae to te sali rabade Darisalamu, Isa fan naxa siga, konon a gundo ki ma. ¹¹ Sali to nu rabafe, Yuwifi kuntigie nu a fenfe Darisalamu, e nu maxorinyi ti, «A na minden?» ¹² Mixie nu woyen gbegbe makoyikoyima e bore tuli Isa xa fe ra. Ndee a falama a mixi fanyi nan a ra, ndee a falama a a na pama ratantanfe nan tui. ¹³ Konon e to nu gaaxuxi Yuwifi kuntigie ya ra, mixi yo mu nu suusama a xa fe falade kene ma.

¹⁴ Yuwifie nu sali naxan nabafe, loxon keren na a ra. Na to nu bara siga han a tagi, Isa naxa te horomobanxi kui, a kawandi ti folo.

¹⁵ Yuwifi kuntigie naxa kaaba, e nu a fala, «Yi xeme lonnixa yi mooli ra di, a to mu xaranxi?» ¹⁶ Isa naxa e yaabi, «N kawandi naxan tima, a mu kelixi n tan xa ma. A kelixi n Xesema nan ma. ¹⁷ Mixi naxan wama Ala waxonfe rabafe, a noma ne a kolonde xa yi xaranyi fatanxi Ala nan na. Xa n gbe gbansan na a ra, mixie a kolonma ne nu. ¹⁸ Mixi naxan woyenma a yete xaxili ma, a matoxoe fenfe a yete nan be. Konon naxan matoxoe fenfe a Xesema be, nondi fale nan na kanyi ra, tinxintareya yo mu naxan boje ma. ¹⁹ Annabi Munsa yati nan Ala xa seriye soxi wo yi ra, konon wo mu a ratinmexi. Munfe ra wo wama n faxafe?» ²⁰ Nama naxa a fala, «Ninne nan na i foxo ra! Nde katafe i faxade?» ²¹ Isa naxa e yaabi, «N kaabanako keren nan naba, a fa wo birin de ixara. ²² Munsa a benbae xa seriye falaxi ne wo be a wo xa wo xa di xeme sunna. Wo na rabama hali malabu loxoe. ²³ Xa xeme sunnama malabu loxoe alako Annabi Munsa xa seriye naxa fa kana, wo xonoma n tan ma munfe ra, n to furema fate birin nayalan malabu loxoe ma? ²⁴ Wo xa fee kui mato a fanyi ra beenun wo xa kiiti sa. Kiiti xa tinxin.»

²⁵ Darisalamuka ndee nu a falafe, «Kuntigie mu na katafe yi xa faxade? ²⁶ A mato, a tan nan woyenfe kene ma yi ki, konon e mu sese falama a be! Ka e bara la a ra, a Ala xa Mixi Sugandixi na a ra? ²⁷ Konon won birin Isa baride kolon. Ala xa Mixi Sugandixi tan na fa, a baride mu kolonma.»

²⁸ Na kui, Isa naxa kawandi ti a xui itexi ra horomobanxi kui, «Wo n kolon, wo n kelide fan kolon? Konon n tan mu faxi n yete kan panige xa ma. Nondi Kanyi nan n xexi, konon wo tan mu a kolon. ²⁹ N tan a kolon, barima n fatanxi a tan nan na. A tan nan n xexi.»

³⁰ Na kui, e naxa kata a suxude, konon e mu no, barima a xa waxati mu nu a lixi sinden. ³¹ Konon pama ya ma mixi gbegbe naxa danxaniya Isa ma, e nu a fala, «Ala xa

Mixi Sugandixi na fa, a tɔnxuma makaabaxie rabama dangi yi xeme ra?»

³² Farisenie to a me, pama nu naxan makoyikoyife Isa xa fe ra, e tan nun serexedube kuntigie naxa horomobanxi kosibilie xee, e xa sa Isa suxu. ³³ Isa naxa a masen, «N na wo ya ma sinden dondoronti, n fa siga n Xema yire. ³⁴ Wo fama ne n fende, konɔ wo mu n toma. N sa luma dennaxe, wo mu noma naa lide.» ³⁵ Yuwifi kuntigie naxa e bore maxorin, «Yi wama sigafe minden, won mu sa noma a tode dennaxe? Ka a waxi ne a xa sa sabati pamanɛ gbete alo muxu xa mixi ndee, alako a xa sa si gbete xaran? ³⁶ A to a masenxi a muxu fama a fende konɔ muxu mu a toma, a a sa luma dennaxe, muxu mu noma naa lide, a waxi munse falafe?»

Kisi ye

³⁷ Na sali waxati loxo donxoe ma, naxan tide gbo boore birin be, Isa naxa keli, a a masen a xui itexi ra, «Ye xoli na naxan yo ma, a xa fa n xon, a xa a min. ³⁸ Alo Kitaabui a masenxi ki naxe, naxan yo na danxaniya n ma, kisi ye bulama ne a bope kui, alo xure naxan susuma.» ³⁹ A nu na Ala Xaxili nan ma fe masenfe, a xa danxaniyatooe nu fama naxan sotode. Na waxati, Ala Xaxili mu nu faxi sinden, barima Isa xa xunnakeli mu nu makenenxi sinden.

⁴⁰ Nama to a xa masenye me, ndee naxa a fala, «Muxu nu namijonme naxan mamexi a xa fa, a tan nan yati yi ki!» ⁴¹ Gbete fan naxa a fala, «Ala xa Mixi Sugandixi nan na yi ra!» Konɔ ndee fan naxa a fala, «Ala xa Mixi Sugandixi findima Galileka ra? ⁴² Kitaabui mu a masenxi xe, a Ala xa Mixi Sugandixi kelima Dawuda bonsoe ne, a keli Beteleemu, Dawuda xonyi?» ⁴³ Na kui, pama mu nu lanxi Isa xa fe ma. ⁴⁴ Ndee nu wama a suxufe, konɔ mixi yo mu no.

⁴⁵ Na kui, kosibilie naxa gbilen serexedube kuntigie nun Farisenie yire. Na kuntigie naxa e maxorin,

«Munfe ra wo mu faxi a ra be?» ⁴⁶ Kosibilie naxa e yaabi, «A xa masenye dangi adamadie xa masenye birin na.» ⁴⁷ Farisenie fan naxa e yaabi, «Pe, a bara wo fan madaxu? ⁴⁸ Mixi keren na kuntigie xa na mu Farisenie ya ma naxan laxi a ra? ⁴⁹ Yi pama tan mu seriye Kitaabui kolon. Mixi dankaxie nan e ra.»

⁵⁰ Konɔ Nikodemu, naxan nu bara siga Isa yire, a naxa a fala a boore kuntigie be, ⁵¹ «Won ma seriye ki ma, mixi ne makiitima, a mu maxorinma xe alako a xa kolon sinden a fe naxan nabaxi?» ⁵² E naxa a yaabi, «Galileka nan na i fan na? A mato Kitaabui kui, namijonme yo mu kelima Galile boxi!» ⁵³ Na xanbi, kankan naxa siga a xonyi.

8

Gine yenela makiitife

¹ Isa naxa siga Oliwi geya ma. ² Kuye to iba, a naxa siga horomobanxi. Nama to fa a yire, a naxa doxo, a so e kawandife.

³ Seriyɛ karamoxoe nun Farisenie fan naxa fa gine nde ra, e naxan suxuxi a na yene rabafe. E naxa a ti mixi birin ya i, ⁴ e a fala Isa be, «Karamoxo, muxu yi gine suxuxi yene nan xun. ⁵ Seriyɛ ki ma, Annabi Munsa muxu yamarixi ne muxu xa yi gine moli magono geme ra han a faha. I tan a toxi di?»

⁶ E nu na gantanyi nan tefe a be na maxorinyi ra, a xa fe nde fala, e noma a kalamude naxan ma. Isa naxa a igoro, a nu fa sebeli ti boxi ma a belexesole ra. ⁷ E to doxo a ra, a naxa keli, a a fala e be, «Yunubi mu na naxan ma wo ya ma, na singe xa yi gine gono.» ⁸ A man naxa a igoro, a nu fa sebeli ti boxi ma. ⁹ E to a xa woyenyi me, e birin naxa siga keren keren, folofe forie ma. Gine gbansan to lu Isa ya i, ¹⁰ Isa naxa keli, a gine maxorin, «Naxee fa i ra, e na minden? Mixi yo mu lu naxan i makiitima?» ¹¹ Gine naxa a yaabi, «N marigi, mixi yo mu lu.» Isa naxa a fala a be, «Awa, n fan mu i

makiitima. Siga, i naxa yunubi raba sɔnɔn.»

Isa nan na duniya naiyalanyi ra

¹² Isa man naxa wɔyɛnyi tongo, a a masen pama bɛ, «N tan nan na duniya naiyalanyi ra. Naxan na bira n fɔxɔ ra, a mu pɛrɛma dimi kui muku. Kisi naiyalanyi nan yanbama na kanyi bɛ.» ¹³ Na kui, Farisenie naxa a fala a bɛ, «I na i yɛtɛ kan nan seede bafe. I xa seedeɔxɔya mu findixi nɔndi ra.» ¹⁴ Isa naxa e yaabi, «Hali n seede ba n yɛtɛ bɛ, n ma seedeɔxɔya findixi nɔndi nan na, barima n a kolon n kelixi dennaxɛ, n man a kolon n sigafe dennaxɛ. Kɔnɔ wo tan mu n kelide kolon, wo mu n sigade fan kolon. ¹⁵ Wo tan mixi makiitima adama xaxili nan na. N tan mu mixi yo makiitima. ¹⁶ Kɔnɔ xa n sa mixi makiitima, n ma kiiti findima nɔndi nan na, barima n keren xa mu a ra. N tan nun Baba Ala nan a ra, a tan naxan n xɛxi. ¹⁷ A sɛbɛxi wo xa seriyɛ Kitaabui kui, a xa mixi firin xa seedeɔxɔya baxi lan e bore ma, na xa suxu nɔndi ra. ¹⁸ N tan nan na n yɛtɛ seede ra. Baba Ala fan, a tan naxan n xɛxi, a fan seedeɔxɔya bama n ma fe ra.» ¹⁹ E naxa Isa maxɔrin, «I baba na minden?» A naxa e yaabi, «Wo mu n kolon, wo mu n Baba fan kolon. Xa wo n kolon nɛ nu, wo n Baba fan kolonma nɛ nu.» ²⁰ Isa yi masenyi ti hɔrɔmɔbanxi, hadiya sase yire nɛ, kɔnɔ mixi yo mu a suxu, barima a xa waxati mu nu a lixi sinden.

Isa findixi Ala xa Xɛra nan na

²¹ Isa man naxa a masen e bɛ, «N fama nɛ sigade. Wo n fenma nɛ, kɔnɔ wo lɔɛma nɛ wo xa yunubie xa fe ra. N sigama dennaxɛ, wo tan mu nɔma sigade naa.» ²² Yuwifi kuntigie naxa a fala e bore tagi, «Pe, a to a falama, a a sigama dennaxɛ, won tan mu nɔma sigade naa, a waxi a yɛtɛ nan faxafe ba?» ²³ Isa naxa a masen e bɛ, «Duniya mixie nan na wo ra. Kɔnɔ n tan kelixi koore nɛ. Wo xɔnyi findixi yi duniya nan na, kɔnɔ n tan xɔnyi mu a ra.

²⁴ N a falaxi wo bɛ na nan ma, a wo lɔɛma nɛ wo xa yunubie xa fe ra. Xa wo mu la a ra, a n tan nan na naxan na abadan, wo faxama nɛ wo xa yunubie na wo ma.» ²⁵ E naxa a maxɔrin, «I findixi nde ra?» Isa naxa e yaabi, «Kabi a fɔlɛ, n na falama wo bɛ. ²⁶ Marakɔrɔsi gbegebe nan n yi ra wo tan mabiri, naxan findima kiiti xɔrɔxɔɛ ra wo bɛ. Nɔndi fale nan n Xɛma ra. N naxan mexi a ra, n na nan falama duniya bɛ.» ²⁷ E mu a fahaamu a Isa nu wɔyɛnfe e bɛ Baba Ala nan ma fe ra. ²⁸ Na kui, Isa naxa a masen e bɛ, «Wo na Adama xa Di rate wuri kɔn na tɛmui naxɛ, wo a kolonma nɛ, a n tan nan na naxan na abadan, n man mu fefe rabama n yɛtɛ ra, n mu fefe falama fo n Baba na naxan masen n bɛ. ²⁹ N tan nun n Xɛma nan a ra. A mu n nabɛpinxi, barima n a waxɔnfe nan nabama tɛmui birin.» ³⁰ Isa to nu yi fee masenma, mixi gbegebe naxa danxaniya a ma.

Iburahima xa die nun Ibulisa xa die

³¹ Na kui, Isa naxa a masen Yuwifie bɛ naxee nu bara danxaniya a ma, «Xa wo lu n xui rabatu ra, wo findixi n fɔxirabireɛ yati nan na. ³² Wo na nɔndi kolon, a wo xɔreyama nɛ.» ³³ E naxa a yaabi, «Annabi Iburahima bɔnsɔɛ nan na muxu ra. Han to, muxu tan mu nu findi mixi yo xa konyie ra! Munfe ra i a falaxi a muxu xɔreyama nɛ?» ³⁴ Isa naxa a fala e bɛ, «N xa nɔndi fala wo bɛ, mixi naxan yunubi rabama a bara lu yunubi xa konyiya kui. ³⁵ Mixi xa konyi mu luma fɔxɔɛ ra abadan. Kɔnɔ mixi xa di tan, a xɔnyi nan na fɔxɔɛ ra abadan. ³⁶ Na kui, xa Ala xa Di wo xɔreya, a lima wo xɔreya nan yati sɔtɔxi.»

³⁷ «N a kolon tan, a Iburahima bɔnsɔɛ nan na wo ra, kɔnɔ wo katafe n faxade nɛ wo to tondixi n ma masenyi ra. ³⁸ N tan bara naxan to Baba Ala ra, n na nan falama. Wo fan bara naxan mɛ wo baba ra, wo na nan nabama.» ³⁹ E naxa a yaabi, «Annabi Iburahima nan na muxu baba ra.» Isa naxa a masen

e be, «Xa Iburahima xa die nan yati wo ra nu, wo luma Iburahima foxi nan naba ra nu. ⁴⁰ Kono wo tan na katafe n faxade, n tan naxan nondi falama wo be n naxan mexi Ala ra. Iburahima wali ki mu lanxi na ma. ⁴¹ Wo na wo baba nan foxi rabafe.» E naxa a fala a be, «Yene die xa mu na muxu tan na de! Ala keren nan na muxu Baba ra.» ⁴² Isa naxa a masen e be, «Xa Ala nan wo Baba ra nu, wo n xanuma ne nu, barima n to na wo ya ma be, n kelixi Ala nan ma. N mu faxi n yete xa ra, a tan nan n xexi. ⁴³ Munfe ra wo mu n xui fahaamuma? Wo mu noxi n ma masenyi ramede. ⁴⁴ Wo tan baba findixi Ibulisa nan na, a xoli man wo ma wo xa a tan nan sago raba. Kabi a fole, faxeti nan a ra. A mu tinma nondi ra, barima nondi yo mu na a xa fe kui. A to wule falama, a a yete xui nan yati falafe, barima wule fale nan a ra naxan findixi wule birin baba ra. ⁴⁵ Kono n tan to nondi nan falama, wo mu lama n na. ⁴⁶ Nde noma n kalamude yunubi ma? Xa n nondi nan falama, munfe ra wo mu laxi n na? ⁴⁷ Mixi naxan kelixi Ala ma, na Ala xui mema. Na kui, wo tan mu a mema barima wo mu kelixi Ala ma.»

⁴⁸ Yuwifi kuntigie naxa a fala, «Nondi na muxu be. Samarika pinne kanyi nan i tan na.» ⁴⁹ Isa naxa e yaabi, «Ninne mu n tan foxo ra. N tan n Baba nan binyama, kono wo tan n yelebuma. ⁵⁰ N mu n yete igboma. Ala nan n ma fe itema. Kiiti birin na a tan nan yi ra. ⁵¹ N xa a fala wo be a nondi ki ma, xa naxan yo n xui suxu, na kanyi mu saya kolonma abadan.»

⁵² Yuwifie naxa a fala a be, «Muxu bara ge a kolonde fa a pinne nan na i foxo ra. Iburahima nun namiponmee birin laaxira ne, kono i tan naxe, «Xa naxan yo n xui suxu, a kanyi mu saya kolonma abadan.» ⁵³ Pe, muxu benba Iburahima to fa laaxira ne, i tan dangi a ra? Namiponmee fan laaxira ne. I tan fa i yete findixi nde ra?» ⁵⁴ Isa naxa e yaabi, «Xa n tan nan n yete matoxoma, matoxoe fufafu nan na

ki. N Baba nan n ma fe itexi, wo naxan ma, a wo Marigi Ala! ⁵⁵ Wo mu a tan Ala kolon, kono n tan a kolon. Xa n a fala, a n mu a kolon, n bara findi wule fale ra, alo wo tan. N tan Ala kolon, n man a xa masenyi rabatuma. ⁵⁶ Wo benba Iburahima seewa ne n fa loxoe tofe ra. A a to ne yati, a jlexin.» ⁵⁷ Yuwifi kuntigie naxa a yaabi, «Hali je tongo suuli, i mu nu a soto sinden. Munse a niyaxi i xa a fala a i tan bara Iburahima to?» ⁵⁸ Isa naxa a masen e be, «N xa a fala wo be a nondi ki ma, beenun Iburahima xa bari, n tan na.» ⁵⁹ E naxa gemee tongo keren na, e xa a magono na masenyi xa fe ra, kono Isa naxa a noxun, a mini horomobanxi kui.

9

Isa donxui ya raboofe

¹ Isa to nu kira xon, a naxa donxui nde to naxan barixi donxuya kui. ² A foxirabiree naxa a maxorin, «Karamoxo, nde xa yunubi a niyaxi yi xeme xa bari a donxuxi, a tan ka a barimixie?» ³ Isa naxa e yaabi, «A xa yunubi mu a ra, a barimixie fan gbe mu a ra. A rabaxi ne alako Ala xa wali xa makenen a xa fe kui. ⁴ Fanni kuye ibaxi, fo won xa n Xema xa wali raba, barima koe na fafe. A na so, mixi mu noma walide sonon. ⁵ N to na dunija ma yi ki, n tan nan na dunija naiyalanyi ra.»

⁶ A na fala xanbi, Isa naxa deye boxun boxi, a bende yogon a ra. A naxa na maso donxui ya ma, ⁷ a fa a fala a be, «Sa i ya raxa Silomu ye yire.» Na Silomu xili nan falaxi e xa xui, «Xera». Na kui, donxui naxa sa a ya raxa, a gbilen, a ya se toma.

⁸ A doxobooree nun naxee nu darixi a to ra kule matide, e naxa a fala, «Yi xeme xa mu nu doxoma be, a nu kule mati?» ⁹ Ndee naxe, «Iyo, a tan nan a ra.» Gbetee naxe, «Ade, e maniyaxi ne.» Kono a tan xeme naxa woyen e be, a a fala, «N tan nan yati a ra!» ¹⁰ Na kui, e naxa a maxorin, «I ya fa rabooxi di?» ¹¹ A naxa e yaabi, «Xeme naxan

xili falama Isa, na nan bende yogon deye ra, a a sa n ya ma, a fa a fala n be, «Sa i ya raxa Silomu ye yire.» Na kui, n to sa n ya raxa, n naxa se to.»

¹² E naxa fa a maxorin, «Yi xeme na minden?» A naxa e yaabi, «N mu a kolon.»

¹³ E naxa donxui rayalanxi xanin Farisenie yire. ¹⁴ Isa deye masunbuxi bende ra loxo naxe, a donxui ya raboo, malabu loxoe nan nu a ra. ¹⁵ Na kui, Farisenie fan naxa so a maxorinfe, a ya rabooxi ki naxe. A naxa e yaabi, «A bende yogonxi nan sa n ya ma, n e raxa, e se to.» ¹⁶ Fariseni ndee naxa a fala, «Yi xeme Isa, a mu kelixi Ala xa ma, barima a mu malabu loxoe seriye rabatuma.» Kono gbetee nu a falama, «Yunubitoe noma yi kaabanako moolie rabade?» Na kui, Farisenie mu nu lanxi e bore ma. ¹⁷ E man naxa donxui rayalanxi maxorin, «A to i tan nan ya rabooxi, I tan a xa fe toxi di?» A naxa e yaabi, «Namijonme nan a ra.»

¹⁸ Yuwifiki kungie nu siikexi na donxui xa fe ra. E mu nu a kolon xa donxui yati yati nan nu a ra. Na kui, e naxa a barimixie xili, ¹⁹ e e maxorin, «Wo xa di nan ya, wo naxan ma a a donxuxi nan barixi? A ya fa rabooxi di?» ²⁰ A barimixie naxa e yaabi, «Muxu a kolon, a muxu xa di nan a ra. Muxu man a kolon, a a barixi donxuya nan kui. ²¹ Kono a ya fa rabooxi ki naxe, muxu mu na tan kolon. Muxu man mu a kolon mixi yo na rabaxi a be. Wo a tan nan maxorin. Dimedi xa mu a ra, a yete a xa dentege sama.» ²² A xa mixie na yaabi ti ne, barima e nu gaaxuxi Yuwifiki kungie ya ra. Nee nu bara lan a ma a mixi yo naxan na a fala Isa Ala xa Mixi Sugandixi nan a ra, e xa tonyi doxo na kanyi ma a naxa so salide kui. ²³ Na nan a niya a barimixie naxa a fala, «Dimedi xa mu a ra, wo a tan nan maxorin.»

²⁴ Na kui, Farisenie naxa na donxui rayalanxi xili a firin nde, e a fala a be, «I i kali Ala ra, i nondi fala. Muxu tan a kolon a yunubitoe

nan na na xeme ra.» ²⁵ A naxa e yaabi, «Xa yunubitoe nan a ra, n tan mu a kolon. Kono n fe keren tan kolon: N nu donxuxi ne, kono n ya bara fa se to.» ²⁶ E man naxa a maxorin, «A munse raba i ra? A i ya rabooxi di?» ²⁷ A naxa e yaabi, «N jan bara na fala wo be, kono wo mu tin n xui ramede. Wo man fa wama n xa gbilen a ma munfe ra? Ka wo fan waxi findife a foxirabiree nan na?» ²⁸ E naxa a konbi, e a fala a be, «I tan nan findixi a foxirabire ra! Annabi Munsa foxirabiree nan na muxu tan na! ²⁹ Muxu a kolon tan, a Ala woyen ne Annabi Munsa be, kono yi xeme Isa tan, muxu mu a kelide kolon.» ³⁰ Xeme naxa e yaabi, «Fe makaabaxi nan ya! A bara n ya raboo, kono wo tan mu a kelide kolon! ³¹ Won a kolon tan, a Ala mu yunubitoe xa duba tongoma. Naxan gaaxuma a ya ra, a a sago raba, a na nan xa maxandi suxuma. ³² Dunija birin a kolon mixi mu noma donxui ya rabooxe naxan barixi donxuya kui. ³³ Xa yi xeme mu kelixi Ala xa ma nu, a mu noma fefe rabade.» ³⁴ E naxa a yaabi, «I tan naxan barixi yunubi kui, i waxi findife muxu karamoxo ra?» E naxa fa a kerisalide.

³⁵ Isa to a me, a e bara a kerisalide, a naxa sa a fen, a a maxorin, «I danxaniyaxi Adama xa Di ma?» ³⁶ A naxa a yaabi, «Marigi, a fala n be mixi naxan a ra, alako n xa danxaniya a ma.» ³⁷ Isa naxa a fala a be, «I jan bara a to. A tan nan man woyenfe i be yi ki.» ³⁸ A naxa a fala Isa be, «Marigi, n bara danxaniya.» A fa a suyidi a be. ³⁹ Isa naxa a masen, «N faxi yi dunija ma mixie makiitife nan ma, alako donxui xa se to, ya kanyi xa donxu.» ⁴⁰ Fariseni naxee nu na naa, e naxa a xui me, e a maxorin, «Pe, donxui nan na muxu fan na?» ⁴¹ Isa naxa a masen e be, «Xa donxui nan na wo ra nu, yunubi mu luma wo ma. Kono wo to a falama, a wo ya fan, wo xa yunubi bara lu wo ma.»

Xuruse demadonyi xa taalie

¹ «N xa nondi fala wo be, mupeti nun suute mu soma goore naade ra. E tunganma ne sansanyi xun ma.

² Naxan soma goore naade ra, na nan findixi xuruse demadonyi ra.

³ Naade kantama nan naade rabima a be. A na woyen xurusee ra, e birin bira a foxo ra. A kankan xili a xili ra, e birin mini tande. ⁴ A na a gbe birin namini, a sa tima e ya ra ne, e fan bira a foxo ra, barima e a xui kolon.

⁵ Xa mixi gbeta na a ra e mu naxan kolon, e mu birama a foxo ra muku. E e gima ne na tan ya ra, barima e mu a xui kolon.» ⁶ Isa naxa na taali woyenyi fala e be, konon e mu a xa masenyi fahaamu.

⁷ Na kui, Isa man naxa a masen, «N xa a fala wo be a nondi ki ma, n tan nan na yexese xa naade ra.

⁸ Naxee singe fa n be, mupetie nun suutee nan na e birin na. Yexese mu e tan xui rame. ⁹ N tan nan na goore naade ra. Naxan yo na so n saabui ra, a kanyi kisima ne, a nu so, a nu mini, a nu baloe soto. ¹⁰ Mupeti tan mu fama fefe ma bafe mupete tide, faxe tide, nun kasare sade. N tan faxi ne, alako mixie xa kisi soto, e xa dunipeigiri xa fan a fanyi ra.»

¹¹ «N misaalixi xuruse kantama fanyi nan na, naxan mu tondima faxade a xa xuruse kante kui.

¹² Walike nan a gima wula bare ya ra, barima xurusee mu findixi a gbe ra, a boje mu na e kantafe ra. A xurusee rabepinma ne, wula bare ndee faha, a ndee rayensen ye.

¹³ Walike mu a jengi sama xurusee xa fe xon. ¹⁴ N tan misaalixi xuruse kante fanyi nan na. Xurusee kante nun a xa xurusee, e e bore kolon,

¹⁵ alo n tan nun Baba Ala muxu muxu bore kolonxi ki naxe. N fan bara tin faxade n ma xurusee be.»

¹⁶ «Yexese gbetae fan na n be naxee mu na yi goore kui. Fo n xa fa ne nee fan na. E fan n xui ramema ne, yexese birin findi goore keren na, xuruse demadonyi keren be.

¹⁷ Na nan a toxi Baba Ala n xanuxi, barima n nan n nii fima, alako n man xa a rasuxu. ¹⁸ Mixi xa mu n

tan nii bama de, n tan yete yati a fima. Nxe na n be, n xa n nii fi. Nxe man na n be, n xa gbilen a rasuxu ra. N Baba n yamarixi na nan na.»

¹⁹ Yuwifie man mu nu lanxi e bore ma na masenyi xa fe ra. ²⁰ Mixi gbegbe nu a falafe ne, «Ninne nan na yi foxo ra. A bara daxu. Wo wo tuli matima a ra munfe ra?» ²¹ Konon booree nu e yaabima, «Ninne na mixi naxan foxo ra, a mu woyenma yi mooli ra de! Ka pinne noma donxui ya rabode?»

Yuwifie xa danxaniyatarepa

²² Xinbeli temui to nu a ra, Darisalamukae nu na Horomobanxi Rabi Sali nan nabafe. ²³ Isa nu jerefe horomobanxi yire nde, dennaxe xili «Mange Sulemani xa buntunyi.»

²⁴ Yuwifie naxa Isa rabilin menni, e a fala a be, «I siike bama muxu ma mun temui? Xa i tan nan findixi Ala xa Mixi Sugandixi ra, a fala muxu be a fiixe ra.» ²⁵ Isa naxa e yaabi, «N jan bara a fala wo be, konon wo mu laxi n na. N fe naxee rabama n Baba xili ra, nee nan findixi seedepoxoya ra n ma fe ra. ²⁶ Konon wo mu danxaniyaxi, barima n ma yexese xa mu wo ra.

²⁷ N gbe yexese tan n xui mema, n e kolon, e birama n foxo ra. ²⁸ N tan abadan kisi nan fima e ma. E mu loema abadan, sese man mu e bama n yi ra. ²⁹ N Baba, a tan naxan e so n yi ra, a dangi birin na. Sese mu noma e bade a tan Baba Ala yi ra. ³⁰ N tan nun Baba Ala, muxu birin keren.»

³¹ Yuwifie man naxa gemee tongo, e xa Isa magono a faha xili ma,

³² konon a naxa a fala e be, «N bara wali fanyi gbegbe raba wo ya xori, naxee fatanxi Baba Ala ma. Wo a fala n be ba, wo fa waxi n faxafe n ma wali fanyi mundun ma?» ³³ E naxa a yaabi, «Muxu mu i magonofe xe i xa wali fanyi nde xa ma. Muxu i magonoma i to Ala rasotofe. I tan ibunadama waxi i yete findife Ala ra!»

³⁴ Isa naxa e yaabi, «A mu sebexi xe wo xa seriye Kitaabui kui, a Ala a masen ne, <N tan Ala bara

a fala, alae nan wo ra?»³⁵ Kitaabui xui tan mu kanama. A xa masenyi faxi naxee ma, Ala bara e xili fala, <alae>.³⁶ N bara a fala Ala xa Di nan n na, kɔnɔ a mu lanma wo xa a fala n bara Ala rasɔtɔ, barima Baba Ala n tan nan sugandixi, a n xɛɛ dunija ma.³⁷ Xa n mu n Baba xa walie xa rabama, wo naxa la n na.³⁸ Kɔnɔ xa n a raba, wo xa la na wali ra, hali wo mu la n tan na. Wo xa la n ma wali ra, alako wo xa a kolon a Baba Ala na n i, n fan na Baba Ala i.»³⁹ Isa to na fala, mixie man naxa kata a suxude, kɔnɔ a naxa mini e belexe.

⁴⁰ Isa naxa gbilen Yuruden naakiri ma, a lu menni, Yaya mixie xunxa ye xɔɔra fɔlɔ dennaxe.⁴¹ Mixi gbege naxa siga a yire, e nu a fala e bore be, «Annabi Yaya tan mu tɔnxuma makaabaxi yo raba, kɔnɔ a naxan birin masen yi xeme xa fe ra, a birin findixi nɔndi nan na.»⁴² Mennika gbege naxa danxaniya Isa ma.

11

Lasaru rakelife faxe ma

¹ Xeme nde nu furaxi Betani naxan xili Lasaru. A maaginee fan nu sabatixi naa, Mariyama nun Marata.² Mariyama nan labunde ture sa Marigi sanyie ma, a fa e mafuruku a xunxexe ra. A tan nan maaxeme findi Lasaru ra, naxan nu furaxi.³ Na kui, Lasaru maaginee naxa xera xee Isa ma, a xa sa a fala a be, «Marigi, i xanuntenyi furaxi.»⁴ Isa to a me, a naxa a masen, «Yi fure mu sa rapɔnma faxe xa ma, a fama Ala xa nɔre nan makenende, alako Ala xa Di fan xa matɔxɔe sɔtɔ a saabui ra.»

⁵ Isa nu Marata nun Mariyama nun e maaxeme Lasaru xanuxi ki fanyi.⁶ A to Lasaru furafe me, a mu siga dede, a naxa lu naa xi firin man.⁷ Na xanbi, a naxa a fala a foxirabiree be, «Won xa gbilen Yudaya bɔxi ma.»⁸ A foxirabiree naxa a fala, «Karamɔxɔ, Yuwifie kataxi i faxade dennaxe ya, i tan gbilenfe menni ne?»⁹ Isa naxa e yaabi, «Waxati fu nun firin xa mu na feɛɛn keren kui? Xa naxan yo a

ɲerema yanyi ra, a mu a sanyi radinma barima yi dunija naiyalanyi yanbama a be.¹⁰ Kɔnɔ xa naxan yo a ɲerema kɔe ra, a a sanyi radinma ne, barima naiyalanyi yo mu a be.»

¹¹ A na fala xanbi, Isa man naxa a masen, «Won xanuntenyi Lasaru bara xi, kɔnɔ n sigafe a raxunude.»

¹² A foxirabiree naxa a fala a be, «Marigi, xa a na xife, a yalanma ne.»¹³ Isa to Lasaru xife fala, a nu a faxafe nan ma, kɔnɔ a foxirabiree tan ɲɔxɔ a ma, a a nu malabui xi xɔli nan ma.

¹⁴ Na kui, Isa naxa wɔyen e be a fiixe ra, «Lasaru bara laaxira

¹⁵ kɔnɔ na rabafe n xanbi, a bara findi seewe ra n be, barima a xɔli n ma wo xa danxaniya sɔtɔ yi fe kui. Yakɔsi, won xa siga a yire.»¹⁶ Na temui Tomasi, a nu falama naxan be

«Guli», a naxa a fala Isa foxirabire booree be, «Won birin xee, won nun karamɔxɔ birin xa faxa!»

¹⁷ Isa to so naa, a naxa a li Lasaru fure bara xi naani raba gaburi kui.¹⁸ Kilo saxan ɲɔndɔn nan nu na Betani nun Darisalamu tagi. E to makɔre,¹⁹ Yuwifie gbege nu bara fa Marata nun Mariyama xɔnyi, e maaxeme ɲɔnfe kunfa bade.

²⁰ Marata to Isa fafe me, a naxa sa a ralan, kɔnɔ Mariyama tan dɔxɔxi naxa lu banxi.²¹ Marata naxa a fala Isa be, «Marigi, xa i nu na be nu, n maaxeme mu faxama nu.²² Kɔnɔ hali yakɔsi, n a kolon a i na fefe maxɔrin Ala ma, a a rabama ne i be.»²³ Isa naxa a fala a be, «I xunya kelima ne faxe ma.»²⁴ Marata naxa a yaabi, «N a kolon tan, a kelima ne faxe ma dunija rapɔnyi, faxamixie kelima temui naxe.»²⁵ Isa naxa a masen a be, «N tan nan na marakeli nun kisi ra. Naxan na danxaniya n ma, a kisima ne, hali a faxa.

²⁶ Naxan yo baloxi, a danxaniyaxi n ma, na kanyi mu loema abadan. I laxi na ra?»²⁷ A naxa a yaabi, «Iyo, Marigi! N laxi a ra a i tan nan na Ala xa Mixi Sugandixi ra, Ala xa Di, naxan lan a xa fa dunija ma.»

²⁸ Marata na fala xanbi, a naxa siga a xunya Mariyama foxɔ ra, a a fala a be e doro ma, «Karamɔxɔ

bara fa, a na i xilife.» ²⁹ Mariyama to a mε, a naxa keli keren na, a siga Isa ralande. ³⁰ Na tɛmɛi, Isa mu nu soxi taa kui. Marata a li dennaxe, a nu na menni nε sinden. ³¹ Yuwifi naxee faxi kunfa bade, naxee nu na Mariyama fε ma banxi kui, e to a to keli ra mafuren na, e naxa bira a fɔxɔ ra tandɛ. E nɔxɔ a ma a a na sigafe gaburi yire nε, a xa sa wa naa.

³² Mariyama to Isa yire li, a fεfε a to, a naxa suyidi a bε, a a fala, «Marigi, xa i nu na be nu, n maaxeme mu faxama nu!» ³³ Isa to Mariyama to, a na wafe, Yuwifi naxee nu na a fɔxɔ ra, nee fan wafe, a naxa sunnun, a bɔnε naxa rapaaxu a ma. ³⁴ A naxa maxɔrinyi ti, «Wo a ragataxi minden?» E naxa a yaabi, «Marigi, fa, muxu xa na masen i bε.» ³⁵ Isa naxa wa. ³⁶ Na kui, Yuwifie naxa a fala, «A mato, Lasaru nu rafanxi a ma ki naxe!» ³⁷ Kɔnɔ ndee e ya ma, e naxa a fala, «Pε, yi naxan dɔnxui ya rabɔɔ, a mu nu nɔma Lasaru ratangade faxe ma xe?»

³⁸ Isa bɔnε man naxa rapaaxu a ma. A naxa siga gaburi yire. Fɔnme nde nan nu a ra, gεmε belebele dɔxɔxi na dε ra. ³⁹ Isa naxa a fala, «Wo gεmε ba naa.» Marata, faxamixi maagine, a naxa a fala, «Marigi, a xa maragate xi naani nan to! A a lima a fure xiri bara mini yi waxati ma.» ⁴⁰ Isa naxa a fala a bε, «N mu a fala xe i bε, a xa i danxaniya, i Ala senbe makaabaxi toma nε?» ⁴¹ Na kui, e naxa gεmε ba fɔnme gaburi dε ma. Isa naxa a ya rate koore, a a fala, «N Baba Ala, n bara i tantu i to n xui ramexi. ⁴² N tan pan a kolon, i n xui ramema tɛmɛi birin, kɔnɔ n na falaxi pama nan ma fe ra naxee tixi be, e xa la a ra a i tan nan n xεxi.» ⁴³ A na fala xanbi, Isa naxa a xui ite senbe ra, a a fala, «Lasaru, mini!» ⁴⁴ A tan faxamixi naxa mini a sanyie nun a belɛxee maxirixi kasange kui, a yatagi man makunfukunfuxi dugi gbete fan na. Isa naxa a fala mixie bε, «Wo kasange ba a ma, wo a

mafulun, a xa nɔ a nεrede.»

Yuwifi kuntigie nate tongofe Isa faxafe ra

(Matiyu 26:1-5, Maraki 14:1-2, Luki 22:1)

⁴⁵ Yuwifi naxee nu bara fa Mariyama yire, e Isa xa kaabanako to, e gbegbe naxa danxaniya a ma. ⁴⁶ Kɔnɔ ndee naxa sa dentεge sa Farisenie bε, Isa fe naxan nabaxi. ⁴⁷ Na kui, sεrɛxɛdubε kuntigie nun Farisenie naxa Yuwifie xa kiitisa xungbee malan. E naxa a fala, «Won munse rabama? Yi xeme na kaabanako gbegbe nan nabafe. ⁴⁸ Xa won a lu a yete yi, birin danxaniyama nε a ma, Rɔmakae fan fama won ma hɔrɔmɔbanxi kanade, e won si sontɔ!» ⁴⁹ E xa sεrɛxɛdubε kuntigi Kayafa, naxan nu na e xunyi ra na waxati, a naxa a fala e bε, «Wo tan mu sese kolon yi fe kui. ⁵⁰ Ka wo mu a fahaamuxi a mixi keren faxafe pama bε, na nan fan wo bε, dine won si birin xa sontɔ?»

⁵¹ Kayafa xa na wɔyenyi mu fatan a tan yete xa ra. A to nu findixi na waxati sεrɛxɛdubε kuntigie xunyi ra, Ala nan na masenyi fi a ma, a Isa nu fafe faxade Isirayila pama bε. ⁵² Kɔnɔ na man mu raba Isirayilakae gbansan xa bε. Isa nu fafe faxade nε alako Ala xa a xa die fan malan, naxee rayensenxi yire birin, a xa e birin findi pama keren na.

⁵³ Na kui, kabi na malanyi lɔxɔε, Yuwifi kuntigie naxa nate tongo Isa faxafe ra. ⁵⁴ Na nan a ra Isa mu nɔ minide kεnε ma sɔnɔn. A tan nun a fɔxirabiree naxa keli naa, e siga Eframi taa kui gbengberenyi fε ma.

⁵⁵ Yuwifie xa Sayamaleke Dangi Sali to nu bara makɔre, mixi gbegbe naxa keli daaxae tefe ra Darisalamu, e xa e yete raseniyen beenun sali xa a li. ⁵⁶ E nu na Isa fenfe. E naxa e bore maxɔrin hɔrɔmɔbanxi tete kui, «Wo xa mapɔxunyi ma, Isa fama salide, ka a mu fama?» ⁵⁷ Sεrɛxɛdubε kuntigie nun Farisenie nu bara yaa-mari fi, a mixi yo naxan na Isa to,

na kanyi xa a fala e be alako e xa a suxu.

12

Mariyama labunde ture masofe Isa sanyi ma

¹ Xi senni beenun Sayamaleke Dangi Sali xa a li, Isa naxa siga Betani, Lasaru xonyi, a nu bara naxan nakeli faxe ma. ² E naxa donse fanyi yailan, e fa pama xili, e xa e dexe yire keren Isa xa binye bun ma. Marata nu donse itaxunma mixie ma, Lasaru nun Isa naxa lu teebili ra.

³ Mariyama naxa sa narada labunde ture litiri tagi tongo. Narada tinsexi nan nu a ra, naxan sare xoxoxo ki fanyi. A naxa a maso Isa sanyie ma, a e mafuruku a xunxexe ra. Labunde ture xiri naxa din banxi birin na. ⁴ Yudasai Isikariyoti, Isa foxirabire naxan nu fama a yanfade, a naxa a fala, ⁵ «A nu lanma yi labunde xa mati kobiri kole keme saxan na, a fi setaree ma.» ⁶ A yi fala ne barima a tan nan nu Isa foxirabiree xa kobiri ragatama, a nu fa nde mupa. Setaree xa fe mu nu na a bope kui feo! ⁷ Na kui, Isa naxa a fala, «Gbilen Mariyama foxo ra. Yi nu ragatami a yi ra ne, n ma maragate nan ma fe ra. ⁸ Setaree luma ne wo ya ma temui birin, konon tan mu luma wo ya ma abadan xe.»

⁹ E to a me a Isa bara fa Betani, Yuwifie pama gbege fan naxa siga. E mu siga Isa xa fe gbansan xa ma. E nu wama Lasaru fan tofe, Isa naxan nakeli faxe ma. ¹⁰ Na kui, serexedube kuntigie naxa nate tongo e xa Lasaru fan faxesa, ¹¹ barima Yuwifie gbege nu gbilenfe e foxo ra a tan nan ma fe ra, e nu fa danxaniya Isa ma.

Isa sofe Darisalamu

¹² Na kuye iba, pama gbege naxan nu faxi Sayamaleke Dangi Sali rabade, e naxa a me a Isa na fafe Darisalamu. ¹³ E naxa tugi fensee tongo, e siga a ralande e xui ite ra, «Tantui na won Nakisima be!

Baraka na a be naxan fafe Marigi xili ra,

Isirayila mange!»

¹⁴ Isa naxa sofale lanma nde soto, a dodoxo a fari, alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe,

¹⁵ «Siyonikae, wo naxa gaaxu.

Wo xa mange na fafe,

a dodoxi sofale fari.»

¹⁶ Na waxati Isa foxirabiree mu fahaamui soto na fe ma, konon Isa to keli faxe ma, e naxa ratu Kitaabui sebeli ma naxan nu bara kamali na fe kui.

¹⁷ Nama naxan Lasaru to keli ra faxe ma, e naxa seede ba Isa be.

¹⁸ Na nan a niya, pama naxa siga a ralande, barima e nu bara na tonxuma makaabaxi xa fe me. ¹⁹ Na kui, Farisenie naxa a fala e bore be, «Wo bara a to, won mu noma sese ra. Dunija birin bara bira a foxo ra!»

Isa a xa faxe xa fe masenfe

²⁰ Gireki mixi ndee fan nu bara te sali rabade Darisalamu, e xa sa Ala batu. ²¹ E naxa fa Filipu xon, naxan keli Betesayida, Galile boxi ma, e a fala a be, «N ba, muxu wama Isa tofe.» ²² Filipu naxa sa a fala Andire be, e firin birin naxa siga e sa a fala Isa be. ²³ Isa naxa e yaabi, «Waxati bara a li Adama xa Di xa xunnakeli xa makenen. ²⁴ N xa a fala wo be a nondi ki ma, xa maale xori mu si, a mu dipe a yete ma boxi bun, a luma na ki, a keren gbansan. Konon xa a sa dipe a yete ma boxi bun, a a bogi gbege nan naminima. ²⁵ Naxan gbakuma a yete xa dunija fe ra, a loema ne. Naxan mu kankanma a yete xa fe ma yi dunijeigiri kui, a abadan kisi nan soto. ²⁶ Xa naxan yo wama n ma wali suxufe, a xa bira n foxo ra ne, n tan na lu dede, n ma walike fan na naa. Xa naxan yo n ma wali suxu, Baba Ala a kanyi binyama ne.»

²⁷ «N bope toroxi ne yi ki, konon fa munse falama? N xa a fala Baba Ala be a xa n natanga yi paxankate waxati ma? Ade, yi paxankate naxan fafe n lide, n faxi na nan yati ma. ²⁸ N Baba Ala, a niya i xili xa

ite.» Isa to na fala, xui nde naxa keli koore ma, a a fala, «N bara a ite, n man gbilenma ne a ite ra.» ²⁹ Nama naxee nu tixi naa, e to a me, ndee naxa a fala a galanyi nan xui a ra, konɔ gbete naxa a fala, «Maleke nan woyenxi a be!» ³⁰ Isa naxa a masen e be, «Na xui mu minixi n tan n ma fe xa ma, a minixi wo tan nan ma fe ma. ³¹ Yi duniya makiiti waxati bara a li. Mangeya fafe bade yi duniya nola yi ra. ³² Mixie na n nate wuri magalanbuxi kon na n faxafe ra, n mixi birin nafama ne n ma.» ³³ Isa a faha ki masen na ki ne.

³⁴ Na kui, jama naxa a fala Isa be, «Muxu tan bara a me seriye Kitaabui kui, a Ala xa Mixi Sugandixi buma abadan. Munfe ra i tan a falama a fo Adama xa Di xa rate? Nde findixi yi Adama xa Di ra?» ³⁵ Isa naxa e yaabi, «Ala xa naiyalanyi man luma ne wo ya ma dondoronti. Wo xa jere na naiyalanyi kui, alako dimi naxa wo terenna. Naxan jere ma dimi kui a mu a sigade toma. ³⁶ Naiyalanyi to yanbama wo be yi ki, wo xa la a ra ne, alako wo xa findi naiyalanyi xa die nan na.»

Nama danxaniyatare

Isa to ge na falade, a naxa siga, a sa a noxun e ma. ³⁷ A nu bara tonxuma makaabaxi gbegbe raba e ya xori, konɔ na birin kui, e mu danxaniya a ma. ³⁸ Na raba ne alako Annabi Esayi xui xa kamali, a to a masen, «Marigi, nde laxi masenyi ra, e bara naxan me muxu ra?

Ala senbe bara makenen nde be?»

³⁹ Na kui, e mu no danxaniyade Isa ma, barima Esayi a masen ne,

⁴⁰ «Ala bara e ya donxu, a e xaxili balan, alako e ya naxa fa se igbe, e xaxili naxa fa fe kolon, e naxa fa e boje rafindi n ma, n xa e rayalan.»

⁴¹ Annabi Esayi na fala ne a to nu bara Isa xa nore to. Na kui, a nu Isa xa fe nan falafe.

⁴² Konɔ na birin kui, hali kuntigie ya ma, e gbegbe naxa la Isa ra. Konɔ e mu nu suusama a falade kene ma barima e nu gaaxuxi Farisenie ya ra, nee naxa fa tonyi doxo e ma, sofe ra salide kui. ⁴³ Adamadie xa matoxoe sotofe nan nu rafan e ma dangi Ala xa matoxoe ra.

Isa xa masenyi donxoe jama be

⁴⁴ Isa naxa a xui ite, a a fala, «Naxan na danxaniya n ma, a mu danxaniyaxi n tan xa ma, a danxaniyaxi n Xesema nan ma. ⁴⁵ Naxan na n tan to, a bara n Xesema to. ⁴⁶ N to fahi duniya, naiyalanyi nan n na, alako naxan yo na danxaniya n ma, na kanyi naxa lu dimi kui sonon. ⁴⁷ Xa naxan yo n xui me, konɔ a mu a rabatu, n tan mu na kanyi makiitima, barima n mu fahi duniya makiitide xe. N fahi duniya rakiside ne. ⁴⁸ Naxan na tondi n na, a mu tin n ma masenyi ra, na kanyi makiitima na na. N masenyi naxan tima, na nan findima a makiitima ra loxo donxoe. ⁴⁹ Barima n ma masenyi mu fatanxi n tan xa ra. A fatanxi Baba Ala nan na, naxan n xexi yaamari ra, a lanma n xa naxan fala, n xa naxan masen. ⁵⁰ N a kolon a xa seriye findima kisi nan na, naxan mu jonma abadan. Na nan a ra, n fe masenma wo be alo Baba Ala a masenxi ki naxe.»

13

Isa a foxirabiree sanyi maxafe

¹ Beenun Sayamaleke Dangi Sali xa a li, Isa naxa a kolon a gbe mu nu luxi a xa keli duniya ma gbilenfe ra Baba Ala ma. A foxirabiree a naxee soto duniya ma, nee nu rafan a ma. Han a faha temui naxe, e xa xanunteya nu na a be.

² Nunmare, e birin nu e degefe. Ibulisa jan nu bara so Simon Isikariyoti xa di Yudasi xaxili kui, a xa Isa yanfa. ³ Isa to nu a kolon a Baba Ala bara fe birin sa a sagoe, a man to a kolon a a kelixi Ala nan ma, a man gbilenfe a tan nan ma, ⁴ a naxa keli e degede, a a xa donma fari igoroe ba a ma, a fa dugi nde

xiri a tagi. ⁵ A naxa ye sa paani kui, a fa so a foxirabiree sanyie maxafe, a nu e mafuruku na dugi ra. ⁶ A to Simɔn Piyeri li, na naxa a fala a be, «Marigi, i waxi ne i xa n tan sanyie maxa?» ⁷ Isa naxa a yaabi, «N naxan nabafe yi ki, i mu a fahaamuma yi waxati tan ma, kɔnɔ i fama ne a kui kolonde yare.» ⁸ Piyeri naxa a fala a be, «Ade, i tan mu n sanyi maxama feo!» Isa naxa a yaabi, «Xa n mu i sanyie maxa, won mu luma fe keren sɔnɔn.» ⁹ Simɔn Piyeri naxa a fala a be, «N Marigi, xa a na na ki ne, i naxa n sanyi gbansan xa maxa. I xa n belexee nun n xunyi birin maxa.» ¹⁰ Isa naxa a yaabi, «Mixi naxan bara a maxa, a hayi mu na a fate maxafe ma bafe a sanyi ra. A jan bara seniyen feo! Wo seniyenxi, kɔnɔ wo birin mu a ra.» ¹¹ A a fala ne a e birin mu seniyenxi, barima a a foxirabire kolon naxan fama a yanfade.

¹² Isa to ge e sanyie maxade, a man naxa a xa donma fari igoroe ragoro a ma, a man a magoro e degede, a a fala e be, «N naxan nabaxi wo be yi ki, wo a fahaamuxi? ¹³ Wo to a falama n be <Karamɔxo>, xa na mu a ra <Marigi>, wo nɔndi nan a ra, barima na nan yati n na. ¹⁴ Na kui, n tan naxan findixi wo Marigi nun wo Karamɔxo ra, xa n tan bara wo sanyie maxa, wo fan lan ne wo xa wo bore sanyie maxa. ¹⁵ N naxan nabaxi wo be, a xa findi misaali nan na, alako wo fan xa na mɔoli nan naba wo bore tagi. ¹⁶ N xa a fala wo be a nɔndi ki ma, konyi mu dangi a marigi ra, xɛera fan mu dangi a xɛema ra. ¹⁷ Wo to bara fahaamui soto yi fee ma, heeri na wo be xa wo e raba.»

¹⁸ «N mu wo birin xa ma. N tan naxan wo sugandixi, n wo kolon. Kɔnɔ naxan na Kitaabui kui, fo a xa kamali ne, a to sebexi, <Muxu nun naxan belexe na lenge keren kui, na bara a kobe so n na.> ¹⁹ N na fe falaxi ne wo be beenun a xa raba, alako a raba temui wo xa a kolon a n tan nan na naxan na abadan. ²⁰ N xa a

fala wo be a nɔndi ki ma, naxan yo na n ma xɛera rasene, a n tan nan nasenexi. Naxan yo na n fan nasene, na kanyi n Xɛema nan nasenexi.»

Yudasi xa yanfanteya

(Matiyu 26:20-25, Maraki 14:17-21, Luki 22:21-23)

²¹ A na fala xanbi, Isa boje naxa sunnun, a fa a fala, «N xa a fala wo be a nɔndi ki ma, mixi keren na wo ya ma, a n yanfama ne, a n sa kuntigie belexe.» ²² A foxirabiree naxa e bore mato, e mu a kolon Isa nu mixi yo xa fe falafe. ²³ Isa foxirabire, a naxan xanuxi, a nu na a fe ma teebili ra. ²⁴ Na kui, Simɔn Piyeri naxa a belexe magira na be, a xa Isa maxarin a kanyi ma, Isa nu baxi naxan ma fe falade. ²⁵ Na foxirabire naxa a maso Isa ra, a a maxarin, «Marigi, nde a ra?» ²⁶ Isa naxa a yaabi, «N nu taami ragoro bore xɔra, n a so mixi naxan yi ra, a tan nan na ki.» Isa to ge na falade, a naxa taami rasin bore xɔra, a a so Simɔn Isikariyoti xa di Yudasi yi ra. ²⁷ Yudasi to na taami rasuxu, Sentane naxa a boje masara keren na. Isa naxa a fala a be, «I wama naxan nabafe, a raba mafuren mafuren.» ²⁸ Naxee nu magoroxi e degede, e sese mu a kolon Isa na falafe a be fe naxan ma. ²⁹ Yudasi to findi e xa kobiri ragate ra, ndee naxa a manɔxun a Isa nu a xɛefe sare nde sode sali xa fe ra, xa na mu a ra a xa sa misikiinee ki. ³⁰ Yudasi to na taami xuntunyi rasuxu, a naxa mini keren na. Kɛe nu bara so.

Yaamari neene

³¹ Yudasi to mini, Isa naxa a masen, «Waxati bara a li fa, Adama xa Di xa xunnakeli xa makenen, Ala fan xa nɔre xa makenen a saabui ra. ³² Ala xa nɔre to makenenma a saabui ra, Ala yete fan Adama xa Di xa xunnakeli makenenma ne. A fafe na nan nabade yakosi. ³³ N ma die, a gbe mu luxi n xa keli wo xun ma. Wo n fenma ne, kɔnɔ n naxan fala Yuwifi kuntigie be, n fa na nan falama wo fan be, <N sigama

dennaxe, wo tan mu noma sigade naa.»

³⁴ «N xa yaamari neene fi wo ma: Wo xa wo bore xanu ne. N tan wo xanuxi ki naxe, wo fan xa wo bore xanu na ki. ³⁵ Dunija birin wo kolonma n foxirabirere ra na fe nan ma, xa wo wo bore xanu.»

Isa a falafe Piyeri be a a yete rasanma ne a ma

(Matiyu 26:31-35, Maraki 14:27-31, Luki 22:31-34)

³⁶ Simon Piyeri naxa a maxarin, «Marigi, i sigama minden?» Isa naxa a yaabi, «N sigafe dennaxe, i mu noma birade n foxo ra sinden, konko i fan fama birade n foxo ra han naa.» ³⁷ Simon Piyeri man naxa a maxarin, «Marigi, munfe ra n mu noma birade i foxo ra yakosi? N tinxi n xa faxa i xa fe ra!» ³⁸ Isa naxa a yaabi, «I tinxi i xa faxa n ma fe ra? N xa nondi yati nan fala i be, beenun konkore xa a rate, i i yete rasanma ne n ma sanmaya saxan.»

14

Isa nan na kira, nondi, nun kisi ra

¹ Isa naxa a fala a foxirabirere be, «Wo naxa kontofili. Wo wo xaxili ti Ala ra, wo xa wo xaxili ti n fan na. ² Lingira gbegbe nan na n Baba xonyi, xa na mu a ra n mu a falama wo be nu, a n sigafe yigiya yailande wo be. ³ Xa n siga, n naxa sa na yailan wo be, n man fama ne wo foxo ra, alako won birin xa sa lu yire keren. ⁴ N sigafe dennaxe, wo na kira kolon.»

⁵ Tomasi naxa a fala a be, «Marigi, muxu mu i sigade kolon. Muxu fa na kira kolonma di?» ⁶ Isa naxa a yaabi, «N tan nan na kira ra, nondi ra, nun kisi ra. Mixi yo mu soma Baba Ala xonyi xa n tan saabui xa mu a ra. ⁷ Xa wo bara n tan kolon, wo n Baba fan kolonma ne. Keli yi waxati ma, wo bara a kolon, wo man bara a to.»

⁸ Filipu naxa a fala a be, «Marigi, Baba Ala masen muxu be. A lima na bara muxu wasa.» ⁹ Isa naxa a fala a be, «Filipu, n bara bu wo tagi ki fanyi, konko han ya i mu n kolon? Naxan na n tan to, a bara Baba Ala

to. I tan fa a falama di, a n xa Baba Ala masen wo be? ¹⁰ I mu laxi a ra a Baba Ala nun n tan nan a ra, n fan nun Baba Ala nan a ra? N tan masenyi naxee tima wo be, e mu fatan n tan yete xa ra. E fatanma Baba Ala nan na. N tan nun Baba Ala naxan a ra temui birin, a tan nan yete na a xa wali rabafe. ¹¹ Wo xa la n na, a Baba Ala nun n tan nan a ra, n fan nun Baba Ala nan a ra. Xa wo siikexi na ma, wo xa la a ra n ma walie tan xa fe ra.»

¹² «N xa a fala wo be a nondi ki ma, n tan wali naxee rabama, xa naxan danxaniya n ma, na kanyi fan na wali moolie rabama ne. A jan a rabama ne naxee dangi n tan gbe ra, barima n tan sigafe Baba Ala nan yire. ¹³ Wo naxan birin maxandima n xili ra, n a rabama ne wo be alako Baba Ala xa matoxoe soto a xa Di saabui ra. ¹⁴ Xa wo n maxandi fefe naxan ma n xili ra, n a rabama ne.»

Ala Xaxili Seniyenxi

¹⁵ «Xa wo n xanu, wo n ma yaamarie rabatuma ne. ¹⁶ N tan fan, n Baba Ala maxandima ne a xa Saabui Fanyi gbeta xee wo ma, naxan luma wo fe ma abadan. ¹⁷ Na nan findixi Ala Xaxili ra, naxan nondi makenenma. Dunija tan mu noma a sotide, barima e mu a toma, e man mu a kolon. Konko wo tan a kolon, barima a sabatima wo i.»

¹⁸ «N mu wo raboloma xe de, wo xa lu alo kiridie. N man fama ne wo yire. ¹⁹ A gbe mu luxi n xa loe dunija ma, konko wo tan fama ne n tode. N tan to baloxi, wo fan baloma ne. ²⁰ Wo a kolonma ne na loxoe, a n tan nun n Baba nan a ra, wo fan nun n tan nan a ra, n fan nun wo tan nan a ra. ²¹ Naxan n ma yaamarie suxuxi, a e rabatu, na kanyi nan n xanuxi. Anun, naxan na n tan xanuxi, n Baba a kanyi xanuma ne, n fan a xanu, n nan n yete makenen a be.»

²² Yudasi, naxan mu findi Isikariyoti ra, a naxa Isa maxarin, «Marigi, munfe rabaxi i to fafe i yete makenende muxu tan be, i mu i yete makenen dunija tan be?» ²³ Isa naxa a yaabi, «Xa naxan yo n xanu,

a n xui suxuma nɛ. N Baba a kanyi xanuma nɛ, muxu nun n Baba fa a yire, muxu sabati a i. ²⁴ Naxan mu n xanuxi, a mu n xui suxuma. Wo masenyi naxan mefe n na, n gbe xa mu a ra. A fatanxi Baba Ala nan na, naxan n xɛɛxi.»

²⁵ «N to wo ya ma, n bara na birin masen wo bɛ, ²⁶ kɔnɔ Baba Ala fama nɛ Saabui Fanyi xɛɛde wo yire n xili ra. Na saabui lanxi Ala Xaxili Seniyɛnxi nan ma. Na nan fama wo ratude n ma masenyi birin na, a fa wo xaran na ra.»

²⁷ «N bɔɛsa fima wo ma naxan fatanxi n tan na, naxan mu kelixi dunija ma. Wo naxa kɔntɔfli, wo naxa gaaxu. ²⁸ Wo bara n xui mɛ, <N na sigafe, kɔnɔ n man fama wo yire>. Xa wo n xanu, a lanma wo xa sɛɛwa n ma sige ra Baba Ala yire, barima a dangi n tan na. ²⁹ N a falaxi nɛ wo bɛ, beenun a xa raba, alako a na raba, wo xa danxaniya n ma.»

³⁰ «N mu wɔyɛn gbege falama wo bɛ sɔnɔn, barima yi dunija na nola naxan yi, a na fafe. A mu nɔma n tan na a mɔoli yo ra, ³¹ kɔnɔ alako dunija xa a kolon a n tan Baba Ala xanuxi nɛ, Baba Ala n yamarixi naxan na, n a rabama nɛ. Wo keli, won xɛɛ.»

15

Sansi bili nun a salonyie

¹ «N misaalixi wuri bili nan na, n Baba Ala nan findixi a mɛɛnima ra. ² Wuri bili salonyi naxee mu bogi raminima n bɛ, Ala e sɛgɛma nɛ. Salonyi naxee bogima, Ala xa e magbaran, alako e bogi xa gbo. ³ Wo tan naxee findixi na salonyie ra, wo nan bara raseniye n ma masenyi saabui ra. ⁴ Wo lu n ma fe nɛ, alɔ n fan luma wo xa fe ki naxɛ. Sansi salonyi mu nɔma bogide a yɛtɛ ra xa a mu fatuxi sansi bili xa ma. Wo fan luma na ki nɛ, xa wo mu lu n ma fe. ⁵ N tan nan na Ala xa sansi bili ra, wo fan findixi na sansi salonyie nan na. Naxan na lu n ma fe, n fan lu a xa fe, a lu nɛ alɔ sansi salonyi naxan a bogi gbege raminima. Xa wo nun n tan xa mu a ra, wo tan

mu nɔma fefe ra. ⁶ Xa naxan mu lu n ma fe, a luma nɛ alɔ sansi salonyi masegɛxi naxan wɔlɛma, a xara. Walikɛe nee malanma nɛ, e e wɔlɛ tɛ xɔɔra, e gan. ⁷ Xa wo lu n ma fe, n ma masenyie fan lu wo bɔɛ ma, wo na wa fefe xɔn, wo a maxandi. A rabama nɛ wo bɛ. ⁸ N Baba matɔxɔɛ sɔtɔma, wo tan na lu alɔ sansi salonyi naxee bogima a fanyi ra, wo a masen na wali fanyie kui, a wo findixi n fɔxirabiree nan na. ⁹ N Baba Ala n tan xanuxi ki naxɛ, n fan wo xanuxi na ki nɛ. Wo lu n ma xanunteya kui. ¹⁰ Xa wo n ma yaamarie rabatu, wo luma n ma xanunteya kui, alɔ n fan luxi n Baba xa xanunteya kui ki naxɛ, n to a xa yaamarie rabatuxi.»

¹¹ «N yi fee masenxi nɛ wo bɛ, alako n ma sɛɛwɛ xa lu wo bɛ, wo xa sɛɛwɛ xa kamali.»

¹² «N ma yaamari findixi yi nan na: Wo wo bore xanu alɔ n wo xanuxi ki naxɛ. ¹³ Xa mixi a nii fi a xanuntenyie xa fe ra, xanunteya yo mu na naxan dangi na tan na. ¹⁴ Wo tan findixi n xanuntenyie nan na, xa wo n ma yaamarie rabatu. ¹⁵ N mu fa nɔma a falade wo bɛ <konyie>, barima konyi mu a kolon a marigi naxan yo rabafe. N tan bara a fala wo bɛ <n xanuntenyie>, barima n naxan birin mɛxi n Baba ra, n bara wo rakolon a birin na. ¹⁶ Wo tan xa mu n sugandi. N tan nan wo sugandi, n wo findi n ma xɛɛrae ra, wo xa sa lu alɔ sansi salonyie naxee bogima, wo sa wali fanyie raba naxee mu kanama. Na kui, wo na fefe maxɔrin Baba Ala ma n tan xili ra, a a soma nɛ wo yi. ¹⁷ N wo yamarixi nɛ yi fee ma, alako wo xa wo bore xanu.»

Dunija Isa fɔxirabiree xɔnfe

¹⁸ «Xa dunija wo xɔn, wo xa a kolon a n tan nan singe xɔn. ¹⁹ Xa wo findi dunija mixie nan na nu, wo rafanma nɛ dunija ma nu, alɔ a gbe mixie. Kɔnɔ dunija mixie mu wo ra, barima n tan bara wo sugandi e ya ma. Na nan a toxi, dunija wo xɔnxi. ²⁰ Wo xa ratu

wɔyenyi ma n naxan masen wo be, <Konyi mu dangima a marigi ra.> Xa e bara n tan paxankata, e wo fan paxankatama ne. Xa e n tan xui suxu, e wo fan gbe suxuma. ²¹ E yi fe birin niyama ne wo ra n tan xili xa fe ra, barima e mu n Xɛɛma kolon. ²² Xa n mu sa fa wɔyende e be nu, e mu yunubi sɔtoma nu. Kɔnɔ yakɔsi, e mu fa nɔma sese falade naxan kiiti fanma e ra. ²³ Naxan na n tan xɔn, a bara n Baba fan xɔn. ²⁴ Xa n mu kaabanakoe raba e tagi nu naxee singe mu nu raba, e mu yunubi sɔtoma nu. Kɔnɔ yakɔsi, e bara na birin to, e man fa n tan nun n Baba xɔn. ²⁵ Kɔnɔ naxan sɛbɛxi e xa sɛriye Kitaabui kui, fo a xa kamali, a to a masenxi, <E n xɔnxi ne tun.>»

²⁶ «N Saabui Fanyi naxan xɛɛma wo ma kelife Baba Ala yire, naxan findixi Baba Ala Xaxili ra, naxan nɔndi makenɛnma, a tan na fa, a seede bama ne n ma fe ra. ²⁷ Wo fan seede bama ne, barima wo na n fɔxɔ ra kabi a fɔle.»

16

¹ «N yi fe birin masenxi ne wo be, alako wo naxa fa bira tantanyi kui. ² E fama ne tɔnyi dɔxɔde wo ma, sofe ra salidee kui. Waxati jan fafe, naxan na wo faxa, a na faxɛ maɔxunma kɛwali fanyi nan na Ala be. ³ E na fee rabama ne, barima e mu Baba Ala kolon, e mu n fan kolon. ⁴ Kɔnɔ n yi fee birin masenxi ne wo be, alako e waxati na a li, wo xa ratu, a n e xa fe fala ne wo be.»

Ala Xaxili Sɛniyenxi xa wali

«N mu yi fe birin masen wo be a fɔle ra, barima n nu na wo fe ma. ⁵ Kɔnɔ yakɔsi, n fa sigafe n Xɛɛma yire, wo mu n maxɔrinma, <I na sigafe minden?> ⁶ N to yi fee masenxi wo be, na nan wo bɔpɛ sunnunxi. ⁷ Kɔnɔ n xa a fala wo be a nɔndi ki ma, n ma sigɛ nan munafanyi gbo wo be, barima xa n mu siga, Saabui Fanyi mu fama wo ma. Kɔnɔ xa n siga, n a xɛɛma ne wo ma. ⁸ A na fa, a mixie rakolonma

ne yunubi xa fe ra, tinxinyi xa fe ra, nun kiiti xa fe ra. ⁹ A e rakolonma ne yunubi xa fe ra, barima e mu danxaniyaxi n ma. ¹⁰ A e rakolonma ne tinxinyi xa fe ra, barima n na sigafe Baba Ala yire, wo mu n toma fa. ¹¹ A e rakolonma ne kiiti xa fe ra, barima yi dunija na nɔla kobi naxan yi ra, a jan bara makiiti.»

¹² «Masenyi gbetɛe man na, kɔnɔ wo mu nɔma e birin fahaamude yakɔsi. ¹³ Ala Xaxili na fa wo ma, a na nɔndi birin ya mabɔɔma wo be. A xa masenyi mu fatanxi a yetɛ kan na. A naxan mɛma n Baba ra, a na nan masenma wo be. Fe naxee fama rabade, a nee nan masenma wo be. ¹⁴ A fama n ma xunnakeli makenɛnde, barima a naxan sɔtoma n tan na, a na nan kawandima wo be. ¹⁵ Naxan birin na Baba Ala yi, a findixi n fan gbe nan na. N a fala na nan ma, <A naxan sɔtoma n tan na, a na nan kawandima wo be.>»

Sunnunyi masarama ne sɛɛwe ra

¹⁶ Isa man naxa a fala e be, «Waxati di nan luxi beenun n xa lɔe wo ma, kɔnɔ waxati di man na dangi, wo man n toma ne.» ¹⁷ A foxirabirɛe naxa e bore maxɔrin, «Isa wama munse falafe yi ki, <A gbe mu luxi n xa lɔe wo ma dondoronti, kɔnɔ wo man fama n tode.> A xa wɔyenyi na di a to a falaxi, <N na sigafe Baba Ala yire?>» ¹⁸ E man nu e bore maxɔrinfe, «A munse ma, a <waxati di?> Won tan mu a kolon a sese falafe yi ki.»

¹⁹ Isa to a kolon a e nu wama a maxɔrinfe, a naxa a masen e be, «N to a falaxi, <Waxati di nan luxi beenun n xa lɔe wo ma, kɔnɔ waxati di man na dangi, wo man n toma ne,> wo wo bore maxɔrinfe na nan ma? ²⁰ N xa a fala wo be a nɔndi ki ma, wo wama ne, wo gbelegbele, kɔnɔ dunija tan jɛlexinma ne. Wo sunnunma ne na fe ma, kɔnɔ wo xa sunnunyi fama masarade sɛɛwe ra. ²¹ Gine naxan na ditinyi ra, a tɔɔrɔma ne ki fanyi a xa waxati to bara a li. Kɔnɔ xa a gɛ di baride, a jan mu ratuma na tɔɔrɛ ma, a to sɛɛwaxi di nɛɛɛ barife ra dunija.

22 Na kui, wo fan na sunnunyi nan kui yi waxati ma. Kɔnɔ n gbilenma nɛ wo to ra, wo bɔɔɛ sɛɛwa, mixi yo mu na sɛɛwɛ bama wo yi. 23 Na lɔxɔɛ na a li, wo mu n maxɔrinma sese ma sɔnɔn. N xa a fala wo bɛ a nɔndi ki ma, wo na Baba Ala maxandi fefe ma n xili ra, a a soma nɛ wo yi. 24 Han ya, wo singe mu nu Ala maxandi fefe ma n tan xili ra. Wo maxandi ti. Wo a sɔtɔma nɛ, alako wo xa sɛɛwa a kamalixi ra.»

Isa xa xunnakeli makenɛnfe

25 «N yi fe birin masenxi wo bɛ taali wɔyɛnyi nan na, kɔnɔ waxati na fafe, n mu wɔyɛnma wo bɛ taali wɔyɛnyi ra sɔnɔn, n Baba Ala xa fe masen wo bɛ a fiixɛ ra. 26 Na waxati ma, wo Baba Ala maxandima n xili nan na. N mu a falafe xɛ de, a n tan nan Baba Ala maxandima wo bɛ, 27 barima Baba Ala yɛtɛ yati wo xanuxi nɛ. A wo xanuxi nɛ n to rafan wo ma, wo man to laxi a ra a n kelixi a tan Ala nan ma. 28 N kelixi Baba Ala nan ma, n fa dunija ma. N man fa kelife nɛ dunija ma, sigafe ra Baba Ala yire.»

29 Isa fɔxirabirɛɛ naxa a fala a bɛ, «A mato, i mu wɔyɛnfe taali wɔyɛnyi xa ra sɔnɔn, i fa na wɔyɛnfe a fiixɛ nan na! 30 Muxu bara a kolon fa, a i fe birin kolon, hali mixi yo mu i maxɔrin. Na kui, muxu laxi a ra a i kelixi Ala nan ma.» 31 Isa naxa e yaabi, «Wo bara danxaniya yakɔsi? 32 Waxati na fafe, a jan bara a li, wo yensenma nɛ, wo fa n nabolɔ. Kɔnɔ Baba Ala tan mu n naboloma. A luma nɛ n sɛɛti ma. 33 N yi fe birin masenxi nɛ wo bɛ, alako bɔɔɛsa xa lu wo yi ra n saabui ra. Wo mantɔɔrɔli sɔtɔma nɛ dunija ma, kɔnɔ wo xa limaniya, n tan bara nɔ dunija ra.»

17

Isa Ala maxandife

1 Isa to gɛ na fee falade, a naxa a ya rate koore, a a fala, «N Baba Ala, waxati bara a li. I xa i xa Di xa xunnakeli makenɛn, alako i xa Di fan xa i xa nɔrɛ makenɛn. 2 I bara mangɛya fi a ma dunija mixie

birin xun na, alako a xa abadan kisi fi mixi birin ma, i naxee fixi a ma. 3 Abadan kisi findixi yi nan na: E xa i kolon, i tan keren naxan findixi Ala yɛtɛ ra, e man xa i xa Mixi Sugandixi Isa kolon i xa xɛɛra ra. 4 N bara i xa nɔrɛ makenɛn dunija ma, n gɛ wali ra i n ti naxan na. 5 N Baba Ala, yakɔsi, n nɔrɔ i fɛ ma, alɔ n nu nɔrɔxi i fɛ ma ki naxɛ, beenun dunija xa daa.»

6 «N bara i xa fe masen mixie bɛ, i naxee fixi n ma dunija. I xa mixie nan e ra i naxee taxuxi n na. E bara i xui ratinmɛ. 7 E bara a kolon fa, a i naxan birin soxi n yi ra, a fatanxi i tan nan na, 8 barima n bara i xui radangi e ma, e fan bara la a ra. E bara a kolon yati, a n kelixi i tan nan ma, e la a ra, a i tan nan n xɛɛxi. 9 N mu dubama dunija bɛ. N dubama i xa mixie nan bɛ, i naxee taxuxi n na. 10 Naxee birin findixi n gbe ra, i gbe na e ra. Naxee birin findixi i gbe ra, n gbe na e ra. N ma fe itema nɛ e tan saabui ra. 11 N mu fa luma dunija sɔnɔn. N fafe i yire nɛ yi ki, kɔnɔ e tan luma be nɛ. N Baba Seniyɛnxi, e makanta i xili sɛnbɛ ra, i naxan fixi n ma, alako e fan xa findi keren na alɔ won tan findixi keren na ki naxɛ. 12 N to nu e ya ma, n bara e kanta i xili sɛnbɛ ra, i naxan fixi n ma. N to e makanta, mixi keren mu lɔɛ e ya ma fo gbaloe ragataxi naxan keren bɛ, alako Kitaabui sɛbeli xa kamali. 13 Kɔnɔ n to fafe i yire nɛ yi ki, n yi fee falama dunija ma, alako n ma sɛɛwɛ xa lu e bɛ, a xa lu e bɔɔɛ ma a kamalixi ra. 14 N to i xa masenxi fala e bɛ, dunija bara e xɔn, barima e tondixi birade dunija fe fɔxɔ ra alɔ n fan to mu tinxi birade dunija fe fɔxɔ ra. 15 N mu i maxandima xɛ i xa e tongo dunija ma. N i maxandife nɛ i xa e ratanga Sentanɛ ma. 16 E mu birama dunija fe fɔxɔ ra, alɔ n fan to mu luma na fe mɔɔli kui. 17 I xa e sa i yɛtɛ nan sagoe nɔndi kui. I xui nan findixi nɔndi ra. 18 N bara e xɛɛ dunija, alɔ i fan n xɛɛ ki naxɛ. 19 N bara n yɛtɛ sa i sagoe e bɛ, alako e tan fan, e xa sa i sagoe nɔndi kui.»

20 «N mu dubama na mixie gbansan xa be. N man dubama mixie be naxee fama danxaniyade n ma e saabui ra. 21 N dubama ne e be alako e xa findi keren na, alo n nun i tan n Baba Ala findixi keren na ki naxe. N man dubama e be alako e xa findi keren na won foxo ra, won birin xa findi keren na. Na kui, dunija noma a kolonde a i tan nan n xexi. 22 I bara xunnakeli naxan fi n ma, n fan bara a fi e ma, alako e fan xa findi keren na, alo won tan findixi keren na ki naxe. 23 N tan na e i, i fan na n i, alako e xa kerensa xa kamali. Na kui, dunija a kolonma ne a i tan nan n xexi, a i man e tan xanuxi alo i n fan xanuxi ki naxe.»

24 «N Baba Ala, beenun dunija xa daa, i nu bara nore fi n ma i xa xanunteya xa fe ra. A xoli n ma n ma mixie, i naxee fixi n ma, nee fan xa lu n seeti ma ariyanna, e xa n ma nore to. 25 N Baba, i tinxin. N i kolon. Dunija tan mu i kolon, kono e a kolon a i tan nan n xexi. 26 N bara e rakolon i xa fe ra, n man nde sama ne a fari, alako xanunteya xa lu e boje ma i n xanuxi naxan na, alo n fan na e boje i ki naxe.»

18

Isa suxufe

(*Matiyu 26:47-56, Maraki 14:43-50, Luki 22:47-53*)

1 Isa to ge Ala maxandide, a tan nun a foxirabiree naxa siga Sediron xure naakiri ma sansi yire. 2 Yudasi, naxan findi Isa yanfama ra, a fan nu na kolon, barima Isa nun a foxirabiree nu darixi e malan na menni ne. 3 Yudasi naxa Romakae, serexedube kuntigie, nun Farisenie xa soori gali xanin naa, lanpuie nun geresosee na e yi ra. E man naxa sexe maxiri wuri ma, e a radexe alako e xa kira to. 4 Isa to nu fe birin kolon naxan nu fafe a lide, a naxa e ralan, a e maxorin, «Wo nde fenfe?» 5 E naxa a yaabi, «Muxu Isa Nasaretika nan fenfe.» Isa naxa a fala, «N tan nan na a ra.» Yudasi, naxan findi a yanfama ra, a fan nu tixi na gali ya ma. 6 Isa to a fala

e be, «N tan nan na a ra», e naxa gbilen xanbi, e bira boxi. 7 Isa man naxa e maxorin, «Wo nde fenfe?» E man naxa a yaabi, «Isa Nasaretika.» 8 Isa naxa e yaabi, «N bara a fala wo be, n tan nan a ra. Xa wo n tan nan fenfe, wo a lu yi booree tan xa siga.» 9 Na kui, Isa xa masenyi nan nu fafe kamalide, a to nu bara a fala, «I mixi naxee fi n ma, keren mu loe e ya ma.»

10 Simon Piyeri naxa a xa santidegema ramini, a serexedube kuntigi xa konyi Maliku yirefanyi tuli bolon. 11 Isa naxa a fala Simon Piyeri be, «Santidegema raso a tee i. Fo n xa tin toore ra Baba Ala naxan nagiri n ma.»

Isa xaninfe Anani nun Kayafa yire

Piyeri a yete rasanfe Isa ma

12 Roma soori mange nun a xa soorie, a nun Yuwifie xa soorie naxa Isa suxu, e a xiri, 13 e a xanin Anani xon ma. Anani xa di gine nan doxo Kayafa xon. Kayafa nu bara findi serexedube kuntigi ra na je ra. 14 Kayafa nan nu bara Yuwifi kuntigie rasi, a a fan e be, mixi keren nan xa faxa pama be.

15 Simon Piyeri naxa bira Isa foxo ra, a nun Isa foxirabire gbete nde. Na foxirabire to nu findixi serexedube kuntigi kolon mixi ra, a naxa no sode serexedube kuntigi xa tete kui, e Isa xanin dennaxe. 16 Piyeri naxa lu tande naade de ra, han a boore, serexedube kuntigi kolonma, a naxa woyen naade kantama ra a xa tin Piyeri fan xa so. 17 Konyi gine naxan nu naade kantafe, a naxa Piyeri maxorin, «Na xeme Isa foxirabire nde xa mu i fan na?» A naxa a yaabi, «Ade, n tan mu a ra!» 18 Xinbeli to mini, konyie nun kosibilie naxa te xuru, e fa lu na fe ma. Piyeri fan naxa a maso e ra.

19 Serexedube kuntigi naxa Isa maxorin a foxirabiree xa fe ma, a nun a xa kawandie. 20 Isa naxa a yaabi, «N tan masenyie tixi kene nan ma, dunija birin be. N nan n ma kawandi birin tixi salidee

nan kui, xa na mu hɔrɔmɔbanxi kui, Yuwifie birin e luma malan na dennaxe. N mu sese fala dunxui ra. ²¹ I n tan maxɔrinma munfe ra? Naxee n xui rame, nee nan maxɔrin. E tan nan a kolon n bara fee naxee fala.» ²² Isa to na fala, kɔsibili nde naxan nu tixi naa, a naxa a de ragarin, a a fala, «Pe, I serexedube kuntigi yaabima na ki ne?» ²³ Isa naxa a yaabi, «Xa n wɔyen kobi nan falaxi, a masen. Kɔnɔ xa n mu wɔyen kobi xa falaxi, i n de ragarinxi munfe ra?» ²⁴ Na temui, Anani naxa a xirixi rasanba Kayafa ma, serexedube kuntigie xunyi.

²⁵ Simɔn Piyeri nu dɔxɔxi te ra, a na a maxarafe. Na temui e naxa a maxɔrin, «Isa fɔxirabire xa mu i fan na?» Piyeri naxa e yaabi, «Ade, a fɔxirabire mu na n tan na.» ²⁶ Serexedube kuntigi xa konyi nde nu na naa, Piyeri nu bara naxan barenxi tuli bolon. A naxa Piyeri maxɔrin, «N mu i to xe na sansi yire, wo nun Isa?» ²⁷ Piyeri man naxa na matandi, konkore fan naxa a rate keren na.

Isa tife gomina Pilati ya i
(*Matiyu 27:1-2, 11-14, Maraki 15:1-5, Luki 23:1-5*)

²⁸ Na temui, e naxa Isa tongo Kayafa xɔnyi, e a xanin gomina xɔnyi. Kuye nu baxi ibade. Yuwifi kuntigie tan mu tin sode gomina xɔnyi, alako e xa seniyenyi naxa fa kana, e mu fa nɔ Sayamaleke Dangi Sali donyi donde. ²⁹ Na kui, gomina Pilati naxa mini e yire tande, a e maxɔrin, «Wo yi xeme kalamufe munse ma?» ³⁰ E naxa a yaabi, «Xa yi xeme mu findi fe kobi raba xa ra, muxu mu fama a ra i xɔn ma nu.» ³¹ Pilati naxa a fala e be, «Wo a xanin, wo xa sa a makiiti wo xa seriye ki ma.» Yuwifie naxa a fala, «Wo xa seriye mu tinma muxu xa mixi faxa muxu yete ra.» ³² Na kui, Isa xa wɔyenyi nan nu fafe kamalide, a to nu bara a yete faxa ki masen.

³³ Pilati man naxa so a xɔnyi, a Isa xili, a a maxɔrin, «I tan nan

findixi Yuwifie xa mange ra?» ³⁴ Isa naxa a yaabi, «I wɔyenfe i yete xaxili nan ma ba, ka mixie nan n ma fe fala i be?» ³⁵ Pilati naxa a yaabi, «Pe, Yuwifi nan na n fan na? I boore Yuwifie nun serexedube kuntigie nan i saxi n belexe. I munse rabaxi?» ³⁶ Isa naxa a yaabi, «N ma mangeya mu findixi dunjina daaxi xa ra, xa na mu a ra n ma mixie gere soma ne nu, e tondi n xa lu Yuwifie sago. N ma mangeya mu findixi dunjina daaxi ra.» ³⁷ Na kui, Pilati naxa a maxɔrin, «I tan nan na Yuwifie xa mange ra?» Isa naxa a yaabi, «I tan nan a falaxi. N barixi ne dunjina bende fupi fari, alako n xa nondi masen a birin be. Mixi naxan wama nondi xɔn, a n xui suxuma ne.» ³⁸ Pilati man naxa a maxɔrin, «Nondi na di?» Pilati to na fala, a naxa mini tande Yuwifie yire, a a fala e be, «N mu fe jaaxi yo toxi yi xeme lan a xa paxankata naxan ma. ³⁹ Wo to darixi a ra n xa geelimani keren bejin wo be Sayamaleke Dangi Sali lɔxɔe, wo wama n xa Yuwifie xa mange bejin wo be?» ⁴⁰ E naxa sɔnxɔe rate, «Ade, na mu a ra! Barabasi nan xa rabolo.» Suute nan nu Barabasi ra.

19

Isa faxafe nate tongo ki

¹ Na temui Pilati naxa yaamari fi a soorie xa Isa bulan sebere ra. ² Soorie naxa mange katanyi maniye yailan tunbee ra, e a sa a xun ma, e fa mange donma gbeeli ragoro a ma. ³ E nu e masoma a ra, e nu a fala, «I kena, Yuwifie xa mange,» e nu fa a madin.

⁴ Pilati man naxa mini tande, a a fala Yuwifi jama be, «N bara yi xeme masen wo be, alako wo xa a kolon a n mu fefe toxi a ma a paxankatama naxan ma.» ⁵ Na kui, soorie naxa Isa ramini tande, na tunbe mange katanyi saxi a xun ma, burumusi gbeeli ragoroxi a ma. Pilati naxa a fala e be, «A tan nan yi ki!» ⁶ Serexedube kuntigie nun hɔrɔmɔbanxi kɔsibilie to a to, e naxa sɔnxɔ, «A faxa! A banban wuri

magalanbuxi ma!» Pilati naxa a fala e be, «Wo a tongo, wo tan nan xa sa a banban wuri magalanbuxi ma, barima n tan mu fefe toxi a lan a xa faxa naxan ma.»⁷ Yuwifie naxa a yaabi, «Seriye na muxu fan yi. Na seriye ki ma, a lan a xa faxa, barima a bara a yete findi Ala xa Di ra.»

⁸ Pilati to na me, a naxa gaaxu ki fanyi ra. ⁹ A man naxa so a xonyi, a Isa maxarin, «I tan, i kelixi minden?» Kono Isa mu yaabi yo fi. ¹⁰ Pilati naxa fa a fala a be, «I tondixi n tan nan yaabide? I mu a kolon a noe naxan na n tan be, n noma i rabolode, n man noma i faxade wuri magalanbuxi ma?» ¹¹ Isa naxa a yaabi, «Noe yo mu i be n tan xun ma fo Ala naxan fixi i ma. Na nan a ra, naxan n saxi i belexe, na nan xa yunubi gbo.»

¹² Pilati to na me, a naxa so katafe a xa Isa rabepin, kono Yuwifie naxa sonxo, «Xa i yi xeme bepin, i bara gere giri Roma mange xungbe ma. Naxan yo a yete findi mange ra, a bara ti Roma mange xungbe kanke.»

¹³ Na kui, Pilati to e xui me, a naxa Isa ramini tande. Pilati naxa dxo buntunyi ra, kiitisa kibanyi kui, dennaxe xili falama Eburu xui «Gabata». ¹⁴ Na loxo Yuwifie nu na fee yailanfe Sayamaleke Dangi Sali xa fe ra. Yanyi tagi Pilati naxa a fala Yuwifie be, «Wo xa mange nan ya!»

¹⁵ E man naxa sonxo, «A faxa! A faxa! A banban wuri magalanbuxi ma!» Pilati naxa a fala, «N xa wo xa mange faxa wuri magalanbuxi ma?» Serexedube kuntigie naxa a yaabi, «Mange yo mu na muxu tan be bafe Roma mange xungbe ra!»

¹⁶ Na temui a naxa Isa sa e sagoe, a yaamari fi Isa xa banban wuri magalanbuxi ma.

Isa banbanfe wuri magalanbuxi ma

(Matiyu 27:32-44, Maraki 15:21-32, Luki 23:26-43)

Sorie to Isa suxu,¹⁷ e naxa a ramini taa kui sigafe ra «xun konkota yire,» naxan xili falama Eburu xui «Gologota.» Isa naxa siga

naa, a wuri magalanbuxi ratexi a ma. ¹⁸ E Isa banban wuri magalanbuxi ma menni ne. E naxa mixi firin gbete fan banban, e keren ti yirefanyi ma, e boore ti koola ma, e Isa ti e tagi. ¹⁹ Pilati naxa yaamari fi a yi sebeli xa gbaku Isa xun ma wuri magalanbuxi ma, «Isa Nasaretika, Yuwifie xa mange». ²⁰ Yuwifie gbege naxa na sebeli xaran, barima Isa nu banbanxi dennaxe, na makore taa ra. Na sebeli fan nu sebexi Eburu xui, Lateni xui, a nun Gireki xui. ²¹ Na kui, serexedube kuntigie naxa a fala Pilati be, «I naxa a sebe <Yuwifie xa mange>. I xa a sebe ne, <Yi xeme a fala ne, a Yuwifie xa mange nan a ra.>» ²² Pilati naxa e yaabi, «N naxan sebexi, n bara ge na sebede.»

²³ Sorie to ge Isa banbande, e naxa a xa dugie tongo, e e itaxun na sori naani ma. E naxa a xa donma fari igoroe fan tongo. Na donma to mu nu degexi,²⁴ e naxa a fala e bore be, «Won naxa a iboo. Won xa a tongoma sugandi bere nde ra.» Na birin naba ne, alako naxan sebexi Kitaabui kui, na xa rakamali:

«E bara n ma dugie itaxun e bore ma,

e n ma donma tongoma sugandi bere ra.»

Sorie a raba na ki ne.

²⁵ Isa nga fan nu na a xa wuri magalanbuxi fe ma, a nun a nga xunya. Kolopa xa gine Mariyama, nun Mariyama Magidalaka fan nu na menni. ²⁶ Isa to a nga to a foxirabire maxanuxi fe ma, a naxa a fala a nga be, «N nga, yi bara findi i xa di ra.» ²⁷ A naxa fa a fala a foxirabire fan be, «A mato, i nga nan ya.» Keli na waxati ma, na foxirabire naxa Isa nga xanin a xonyi.

Isa xa faxe

(Matiyu 27:45-56, Maraki 15:33-41, Luki 23:44-49)

²⁸ Na xanbi, Isa to nu a kolon a fe birin bara kamali, a naxa a fala, «Ye xoli na n ma.» A na fala ne alako Kitaabui xa masenyi xa kamali. ²⁹ Se

sase nde nu na menni, naxan nu rafexi weni muluxunxi ra. E naxa se nde rasin na weni i, e a xiri hisopi wuri kuye ra, e a maso Isa de ra. ³⁰ A to nde min, a naxa a fala, «A birin bara kamali!» A naxa a xun sin, a fa laaxira.

³¹ Na loxoƵe Yuwifie nu see rafalama Sayamaleke Dangi Sali xa fe ra. E mu tin furee xa lu wuri magalanbuxi ma na malabu loxoƵe, barima sali xungbe nan nu a ra. Na kui, e naxa Pilati mayandi a xa na mixi banbanxie sanyie gira, alako e xa faxa mafuren, e xa ba na. ³² Soorie naxa fa, e fa na mixi firinyi sanyie gira, naxee nu banbanxi Isa yirefanyi ma, a nun a koola ma. ³³ Kono e to Isa li, e naxa a to a nan bara faxa. Na kui, e mu a tan sanyie gira, ³⁴ kono soori nde naxa a seeti soxo tanbe ra, ye nun wuli naxa mini keren na. ³⁵ Naxan na fe toxi, a bara na fe seede ba. A xa seederoxoya findixi nondi nan na. A tan yete a kolon, a a na nondi nan falafe wo be, alako wo fan xa danxaniya. ³⁶ Na fee raba ne alako Kitaabui xa masenyi xa kamali, naxan a masenxi, «A xori keren mu girama.» ³⁷ A man sebexi yire gbete, «E e ya tima ne mixi ra, e bara naxan soxo.»

Isa xa maragate

(*Matiyu 27:57-66, Maraki 15:42-47, Luki 23:50-56*)

³⁸ Na fe birin xanbi, Yusufu Ari-mateka naxa sa Isa fure maxandi Pilati ma. Isa foxirabire nde nan nu a ra, kono a mu nu a masenma kene ma, a to nu gaaxuxi Yuwifi kuntigie ya ra. Pilati to tin, Yusufu naxa sa Isa fure tongo. ³⁹ Nikodemu, naxan nu bara siga Isa yire gundo kui koe ra temui dangixi, na fan naxa labunde kilo tongo saxan miri nun alowe daaxi xanin Isa fure yire. ⁴⁰ E naxa Isa fure mafilin dugie ra, e labunde sa a ma, alɔ Yuwifie darixi a ra ki naxe. ⁴¹ Boxi nde nu makore Isa faxade ra, gaburi neene nu bara yailan dennaxe. Fure yo mu nu ragataxi a kui sinden. ⁴² E naxa Isa

ragata na yire makorexi, barima e gbataxi Sayamaleke Dangi Sali xa fe ra. A nu lan ne Yuwifie xa ge fe birin yailande beenun koe xa so na loxoƵe.

20

Isa xa marakeli
(*Matiyu 28:1-8, Maraki 16:1-8, Luki 24:1-12*)

¹ Sande loxoƵe Mariyama Magidalaka naxa siga gaburi yire subaxe ma beenun kuye xa mayalan. A to menni li, a naxa a to na geme xungbe nu bara ba gaburi de ma. ² Na kui, a naxa siga a gi ra Simon Piyeri nun Isa foxirabire boore yire, Isa nu naxan xanuxi, a a fala e be, «E bara Marigi fure tongo gaburi kui, muxu fan mu a kolon e a saxi dede.» ³ Na kui, Piyeri nun Isa na foxirabire boore fan naxa mini sigafe ra gaburi yire. ⁴ E firinyi naxa siga e gi ra, kono Isa foxirabire maxanuxi naxa gaburi li beenun Piyeri singe xa naa li. ⁵ A to a felen alako a xa gaburi kui mato, a naxa kasange dugie to, kono a mu so na kui. ⁶ Simon Piyeri to menni li, a naxa so fonme kui keren na, a fa dugi bentenyi to naxan nu saxi Isa fure ma, ⁷ a nun dugi naxan nu makunfukunfuxi Isa yatagi ma. Na dugi nu saxi a xati ma, a sa ki yailanxi a fanyi ra. ⁸ Na temui, Isa foxirabire boore, naxan singe gaburi yire li, a fan naxa so na kui. A naxa a birin to, a danxaniya. ⁹ E mu nu fahaamui sotoxi Kitaabui xa masenyi ma sinden, fa fala a fo Ala xa Mixi Sugandixi xa keli faxe ma. ¹⁰ Na dangi xanbi na foxirabire firinyie naxa gbilen e xonyi.

Isa minife Mariyama Magidalaka ma
(*Maraki 16:9-11*)

¹¹ Mariyama to nu tixi gaburi sode de ra, a nu na wafe. A to a felen a xa gaburi kui mato, ¹² a naxa maleke firin to. E maxirixi dugi fiixe ra, e doxoxi Isa fure nu saxi dennaxe. Keren nu na a xunsade ra, boore nu na a sanlaabe ra. ¹³ E naxa Mariyama maxorin, «N ma di, i wafe munfe ma?» A naxa e yaabi, «E bara

n Marigi fure tongo, n mu a kolon e a saxi dɛdɛ.»

¹⁴ A to ɛ na falade, a naxa a kobe rato, a fa mixi nde to, a tixi naa. A mu a kolon a Isa nan a ra. ¹⁵ Isa naxa a maxorin, «N ma di, i wama munfe ra? I na nde fenfe?» Mariyama ɲɔɔ a ma, sansi mɛnima nan nu a ra. Na kui, a naxa a yaabi, «N ba, xa i tan nan na fure tongoxi, i xa na yire masen n bɛ alako n xa siga a tongode.»

¹⁶ Isa naxa a fala a bɛ, «Mariyama.» Mariyama to a mafindi, a naxa a ratin, «Rabuni!» Na nan falaxi Eburu xui, «Karamɔɔ.» ¹⁷ Isa naxa a fala a bɛ, «I naxa i bɛlɛxɛ din n na, barima n mu nu te Baba Ala yire sinden. Siga n ngaxakerenyie yire, i a fala e bɛ, a n fafe tede n Baba xonyi, n Marigi Ala naxan findixi wo fan Baba ra, wo fan Marigi Ala.»

¹⁸ Mariyama Magidalaka naxa siga xibaaru ra Isa fɔxirabirɛe yire, a a fala e bɛ, «N bara Marigi to!» A man naxa Isa xa xɛra iba e bɛ.

Isa minife a fɔxirabirɛe ma

(Matiyu 28:16-20, Maraki 16:14-18, Luki 24:36-49)

¹⁹ Na sande lɔxɔɛ kerenyi, Isa fɔxirabirɛe nu malanxi banxi kui nunmare ra, naade birin mabalanxi Yuwifii kuntigie xa yaragaaxui ma. Isa naxa mini e ma, a ti e tagi, a a fala, «Ala xa wo bɔɲɛ sa.» ²⁰ A to na fala e bɛ, a naxa a bɛlɛxɛe nun a sɛɛti masen e bɛ. E naxa sɛɛwa Marigi tofe ra. ²¹ Isa man naxa a masen e bɛ, «Bɔɲɛsa xa lu wo bɛ. N bara wo xɛɛ alɔ Baba Ala n xɛɛxi ki naxɛ.» ²² A to ɛ na falade, a naxa foye felun e ma, a a fala, «Wo xa lu Ala Xaxili Seniyenxi xa goro wo ma. ²³ Xa wo diɲɛ mixi haake ma, na haake bara ɲɔn, kɔnɔ xa wo mu diɲɛ, na haake luma a ma.»

Tomasi Isa tofe

²⁴ Isa mini a xa xɛra fu nun firinyie ma tɛmui naxɛ, Tomasi, e naxan xilima «guli», a mu nu na e ya ma mɛnni. ²⁵ Na kui, booree naxa a fala a bɛ, «Muxu bara Marigi to!» Kɔnɔ a tan naxa e yaabi, «Xa n tan

mu lantuma fɔxi to a bɛlɛxɛ kui, n nan n bɛlɛxɛsole raso naa, xa n man mu n bɛlɛxɛ sa a sɛɛti ma e dennaxɛ sɔxɔ, n tan mu lama a ra feo!»

²⁶ Xi solomasaxan dangi xanbi, Isa fɔxirabirɛe man to nu malanxi banxi kui, Tomasi nu na e ya ma. Hali naade birin to nu mabalanxi, Isa naxa mini e ma mɛnni, a ti e tagi, a e xɛɛbu, «Bɔɲɛsa xa lu wo bɛ.»

²⁷ Na tɛmui, Isa naxa a fala a bɛ, «N bɛlɛxɛ mato. I xa i bɛlɛxɛsole sa n sɛɛti ma e dennaxɛ sɔxɔ. I naxa tɛɛɛ n i. I xa danxaniya.» ²⁸ Tomasi naxa a fala a bɛ, «N Marigi Ala!» ²⁹ Isa naxa a masen a bɛ, «I danxaniyaxi nɛ, i to bara n to? Hɛɛri na mixie bɛ naxɛe bara danxaniya, hali e mu n toxi.»

Yi Kitaabui sɛbɛ fe naxan ma

³⁰ Isa kaabanako gbegbe raba nɛ a fɔxirabirɛe ya xɔri, naxɛe mu sɛbɛxi yi Kitaabui kui. ³¹ Kɔnɔ naxɛe xa fe tan sɛbɛxi yi ki, e sɛbɛxi nɛ alako wo xa la a ra, a Isa nan na Ala xa Mixi Sugandixi ra, Ala xa Di. Na kui, wo na danxaniya a ma, wo kisi sɔtɔma nɛ a saabui ra.

21

Isa minife a fɔxirabirɛe ndee ma

¹ Na fee dangi xanbi, Isa man naxa mini a fɔxirabirɛe ma Tiberiyasi baa dɛ ra. A a yete makenen e bɛ yi ki nɛ. ² Simɔn Piyeri, Tomasi e naxan xilima «guli», Natanayeli naxan keli Kaana taa Galile bɔxi ma, Sebede xa die, nun Isa fɔxirabirɛe firin gbɛtɛe, nɛe birin nu na yire keren. ³ Simɔn Piyeri naxa a fala e bɛ, «N tan sigafe yɛxɛ suxude.» E naxa a fala a bɛ, «Won birin na a ra.» Na kui, e naxa mini, e baki kunkui kui, kɔnɔ na kɛɛ birin na, e mu sese suxu.

⁴ Kuye to nu ibafe, Isa nu tixi baa dɛ ra, kɔnɔ a fɔxirabirɛe mu nu a kolon a a tan nan a ra. ⁵ Isa naxa e maxorin, «N ma die, wo bara yɛxɛ nde sɔtɔ?» E naxa a yaabi, «Ade, muxu mu sese suxuxi.» ⁶ A naxa a fala e bɛ, «Wo yɛɛ woli kunkui yirefanyii ma, wo a nde sɔtɔma nɛ.» E to a woli, e mu nu nɔma yɛɛ

ratede, barima yexe gbo a kui. ⁷ Na kui, Isa foxirabire, a naxan xanuxi, a naxa a fala Piyeri be, «Won Marigi na a ra.» Simon Piyeri to na me, a naxa donma ragoro a ma, a bagan ye ma sigafe ra Isa yire. ⁸ Booree fan naxa a li kunkui kui, yele naxan nafexi yexee ra, a xirixi kunkui ra. E mu nu makuya xare de ra, fo nongon keme firin jondon.

⁹ E to te xare de ra, e naxa te xuruxi to, yexe saxi a te wole ra, taami fan na na. ¹⁰ Isa naxa a fala e be, «Wo fa yexe nde ra wo baxi naxan suxude.» ¹¹ Na kui Simon Piyeri naxa te kunkui kui, a yele bendun xare ma. A nu rafexi yexe xungbee nan na, a gundi keme tongo suuli nun saxan. Konɔ hali yexe to nu gboxi yele kui na ki, yele mu iboo.

¹² Isa naxa a fala e be, «Wo fa wo dege.» A foxirabiree mu suusa a maxorinde nde a ra, barima birin nu a kolon Marigi nan a ra. ¹³ Isa naxa fa taami tongo, a a itaxun e ma, a man naxa yexe so e yi ra. ¹⁴ A saxan nde nan nu na ki, Isa a yete masenma a foxirabiree be, kabi a keli faxe ma.

Isa nun Piyeri

¹⁵ E to ge e de ibade, Isa naxa Simon Piyeri maxorin, «Simon, Yaya xa di, i n xanuxi dangi yee birin na?» A naxa a yaabi, «Iyo, Marigi. I tan a kolon n i xanuxi ki naxe.» Isa naxa a fala a be, «Meeni n ma yexee yoree ma.» ¹⁶ A man naxa gbilen a maxorin na a firin nde, «Simon, Yaya xa di, i n xanuxi?» A naxa a yaabi, «Iyo, Marigi. I tan a kolon n i xanuxi ki naxe.» Isa naxa a fala a be, «Meeni n ma yexeee ma.» ¹⁷ A man naxa gbilen a maxorin na a saxan nde, «Simon, Yaya xa di, i n xanuxi?» Piyeri naxa sunnun Isa to a maxorin sanmaya saxan nde, «I n xanuxi?» A naxa a yaabi, «Marigi, i tan fe birin kolon. I tan a kolon n i xanuxi ki naxe.» Isa naxa a fala a be, «Meeni n ma yexeee ma.» ¹⁸ N xa nondi yati nan fala i be, i fonike temui, i tan nan nu i yete

tagi ixirima, i wa sigafe dede, i siga. Konɔ i na fori, i i belexe italama ne, mixi gbete i tagi xiri, a i xanin yire i mu wama sigafe dennaxe.» ¹⁹ Isa na fala ne alako a xa Piyeri faxesa ki nan masen, Piyeri fama Ala matoxode naxan saabui ra. A na fala xanbi, a naxa a fala Piyeri be, «Bira n foxo ra.»

Isa nun a foxirabire maxanuxi

²⁰ Piyeri to a kobe rato, a naxa Isa foxirabire to e foxo ra, Isa nu naxan maxanuxi. Sayamaleke Dangi Sali, a tan nan a maso Isa ra e dege temui, a a maxorin, «Marigi, nde fama i yanfade?» ²¹ Piyeri to a to, a naxa Isa maxorin, «Marigi, na tan go?» ²² Isa naxa a yaabi, «Xa n wama a xa simaya xa bu han n gbilen temui, na munse fanma i tan ma? I tan xa bira n foxo ra.» ²³ Na kui, danxaniyatoe ndee joxo naxa lu a ma a na foxirabire tan mu faxama, konɔ Isa mu na fala. A a fala ne, «Xa n wama a xa simaya xa bu han n gbilen temui, na munse fanma i tan ma?»

Sebeli donxoe

²⁴ Na foxirabire yati nan yi fe birin sebe, a findi seede fanyi ra. Muxu a kolon a xa seedejoxoya findixi nondi nan na.

²⁵ Isa fe gbegbe raba ne naxee mu sebexi yi Kitaabui kui. Xa na birin sebe ne nu, n laxi a ra a na Kitaabuie birin sade mu sotoma dunija ma nu.

Isa xa xɛɛrae xa taruxui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Luki naxan Inyila Isa sɛbɛ, a naxa Kitaabui firin nde sɛbɛ naxan xili «Isa xa xɛɛrae xa taruxui». Inyila Isa a masenma won bɛ Isa fe naxan nabaxi a xa simaya kui. Yi Kitaabui firin nde foloxi boore Kitaabui danxi dennaxe, a fan a masenma won bɛ Isa foxirabirɛɛ nun a xa xɛɛrae naxan naba alako Isa xa masenyi xa yensen dunija birin na.

Beenun Isa xa a xa xɛɛrae xɛɛ e xa a xa masenyi kawandi dunija birin bɛ, a naxa Ala Xaxili Seniyenxi ragoro e ma alako e xa senbɛ soto a xa wali rabafe ma. E to na soto, e naxa kawandi ti folo Darisalamu. Mixi gbegebe naxa la e xa masenyi ra, e findi Isa foxirabirɛɛ ra. Kaabanako gbegebe naxa raba alako mixi xa la Isa xa xɛɛrae xa masenyi ra.

Na kawandi nu senbɛ sotofe Darisalamu temui naxe, Isa yaxuie naxa danxaniyatɔɛɛ tɔɔɔ folo. Na kui, Isa foxirabirɛɛ naxa yensen Darisalamu fari ma. E naxa siga kawandi ti ra Yudaya nun Samari boxi ma. Sora singe han sora fu nun firin nde, na wali nan masenxi won bɛ. Piyeri tide gbo na taruxui kui.

Na xanbi Ala naxa xɛɛra gbete xili naxan findixi Polu ra. Beenun Ala xa a xili, Polu nu Isa foxirabirɛɛ paxankatama Isirayila xa diine xili ra. Kono Isa naxa a yete masen Polu bɛ, a fa a xɛɛ jamanɛ gbetɛe ma. Na kui, Isa xa xibaaru bara dangi Isirayila naaninyi ra sigafe ra boxie ma si gbetɛe nu na dennaxe.

Polu naxa na wali raba yire wuyaxi, keli Darisalamu han Roma. Yuwifie naxa a paxankata ki fanyi, kono e mu no a ra. A nu kawandi tima Yuwifie xa salidee nan kui, a man nu a ti si gbetɛe xa salidee kui. A na raba ne alako dunija birin xa a kolon Isa bara naxan naba e bɛ.

Na birin kui, to danxaniyatɔɛɛ noma a kolonde Isa foxirabirɛɛ singee dunija igirixi ki naxe. E xa wali xa findi misaali ra won bɛ. Ala xa won mali xaxili sotofe ra yi Kitaabui saabui ra. Amina.

Isa xa xɛɛrae xa taruxui

Isa tefe koore ma

¹ Teyofilo, n bara a masen n ma Kitaabui singe kui Isa naxan birin falaxi nun a naxan nabaxi kabi a folɛ ² han a te loxoɛ koore ma. Beenun a xa te koore ma, a naxa yaamari fi a xa xɛɛra sugandixie ma, Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra.

³ A xa paxankate xanbi, a naxa mini e ma xi tongo naani bun ma, a a yete masenma e bɛ kiraya wuyaxi a a jipe na a ra. A nu fa Ala xa mangeya niini fe fala e bɛ. ⁴ A nu e ya ma temui naxe, a naxa a fala e bɛ, «Wo naxa wo makuya Darisalamu ra. Wo xa lu be han Baba Ala a xa laayidi rakamalima temui naxe, alo n na masenxi wo be ki naxe. ⁵ Yaya wo xunxa ye nan xora, kono Ala Xaxili Seniyenxi nan fama gorode wo ma yi saxanyi.»

⁶ Awa, xɛɛrae to e malan, e naxa Isa maxorin, «Marigi, i Isirayila mangeya ragbilenma a ra yi temui ne?» ⁷ Isa naxa e yaabi, «Na waxati kolonfe mu na wo tan xa ma. Na nate na Baba Ala keren peti nan yi ra. ⁸ Kono, wo senbɛ sotoɔma Ala Xaxili Seniyenxi na fa wo ma temui naxe. Wo findima n ma seedee nan na Darisalamu nun Yudaya birin, Samari, han dunija dande.»

⁹ A to ge na masenyi tide, Ala naxa a rate koore ma e ya xori, nuxui fa a noxun e ya tode ra. ¹⁰ E to nu a matoma a tefe koore ma, xeme firin naxa mini e ma, sose fiixe ragoroxi e ma. ¹¹ E naxa a masen Isa foxirabirɛɛ bɛ, «Wo tan Galilekae, munfe ra wo tixi be wo nu fa koore mato? Yi Isa naxan tongoxi wo tagi tefe koore ma, a man fama ne alo wo a toxi siga ra ki naxe.»

Yudasi joxɛ

¹² Na xanbi e naxa gbilen Darisalamu, kelife geya ma naxan xili Oliwi geya. Kelife na geya ma han Darisalamu, yaamile keren na a ra. ¹³ E naxa so koore banxi kui, e nu darixi e malan na dennaxe. Naxee nu na na: Piyeri, Yaya, Yaki, Andire, Filipu, Tomasi, Barotolome, Matiyu, Yaki Alifa xa di, Simɔn naxan findi Seloti ra, nun Yudasi, Yaki xa di. ¹⁴ E birin nu Ala maxandima janige keren na, e nun ginɛe, a nun Mariyama, Isa nga, a nun Isa xunyae.

¹⁵ Lɔxɔ nde Piyeri naxa keli, a ti a ngaxakerenyie tagi. Mixi kemɛ mixi mɔxɔnɛn jɔndɔn nu malanxi naa. A naxa a fala e bɛ, ¹⁶ «N ngaxakerenyie, Ala Xaxili Seniyenxi naxan masenxi Kitaabui kui Dawuda saabui ra, Yudasi xa fe ra, naxan ti mixie ya ra Isa suxufe ma, na birin bara kamali. ¹⁷ A nu na muxu tan xɛɛrae nan ya ma. Muxu birin nan nu xɛɛra wali rabama. ¹⁸ E naxa bɔxi sara yi xemɛ xa fe kobi rabaxi sare ra. Yudasi naxa faxa menni, a bira, a furi bula, a furingɛe naxa mini a ra. ¹⁹ Darisalamukae birin naxa yi fe kolon. E naxa na bɔxi xili fala Akeledama, na nan falaxi e xa xui <Wuli Bɔxi>.»

²⁰ «A sɛbɛxi Yabura Dawuda kui, <A xa banxi xa balan, mixi yo naxa sabati naa.> A man sɛbɛxi, <Xɛɛra gbete xa ti a jɔxɔɛ ra.> ²¹⁻²² Awa na kui, a lanma xemɛ keren xa sugandi naxan nɔma muxu malide seedeya rabade Isa xa marakeli xa fe ra. A lanma won xa mixi sugandi naxan nu na won ya ma, won nun Marigi Isa to nu a ra, kelife Yaya Isa xunxa ye xɔɔra tɛmɛi naxe, han Isa te koore ma tɛmɛi naxe.»

²³ E naxa mixi firin masen: Yusufu naxan nu xili Barasaba, e man nu naxan xili falama Yusutu, a nun Matiyasi. ²⁴ Na xanbi e naxa Ala maxandi, «Marigi, i tan naxan birin bɔjɛ ma fe kolon, a masen muxu bɛ i mixi naxan sugandixi yi firinyie tagi. ²⁵ Na xa findi Yudasi jɔxɔɛ ra xɛɛraya nun wali rabafe ra, barima Yudasi bara siga a sigade.» ²⁶ E naxa

Matiyasi sugandi Ala xa mali ra. A naxa sa yi xɛɛra fu nun kerenyie xun ma.

2

Ala Xaxili Seniyenxi gorofe danx-aniyatɔɛe ma

¹ Xɛ Xabɛ Sali to a li, Isa fɔxirabirɛɛ birin nu malanxi yire keren. ² Xui nde naxa mini koore ma keren na alɔ foye xungbe xui. A naxa banxi kui birin nafe e nu dɔxɔxi dennaxe. ³ E naxa se ndee to naxee maniya nɛnyie ra, tɛ na e ma. Na see naxa itaxun, keren keren naxa dɔxɔ kankan xunyi ma. ⁴ Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro fɔxirabirɛɛ birin ma, e naxa so xui gbeteɛ falafe Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra.

⁵ Yuwifɛ diinɛlae kelife jamane birin ma, e nu malanxi Darisalamu na saxanyi. ⁶ Nama to yi xui mɛ, e naxa fa e gi ra. E naxa kaaba barima kankan nu Isa fɔxirabirɛɛ xui mema e bari xui yati nan na. ⁷ E dɛ naxa ixara, e fa a fala, «Pe, yi mixie naxee wɔyɛnma yi ki, Galilekae xa mu e birin na? ⁸ Won fa won bari xui mɛfe e ra di? ⁹ Paratokae, Medekae, Elamakaɛ, naxee sabatixi Mesopotamiya, Yudaya, Kapadose, Pontu, Asi, ¹⁰ Firigiya, Panfiliya, Misira, Libiya, Sireni bɔxi fɛ ma, a nun naxee keli Rɔma, Yuwifɛ a nun mixi naxee soxi e xa diinɛ ya ma, Kirɛtikae a nun Arabue, ¹¹ won birin na e xui mɛfe won bari xui yati nan na. E na Ala xa kaabanako fee falafe won ma xuie. Na rabaxi di?» ¹² E birin dɛ naxa ixara, e naxa ifu. E nu a fala e bore bɛ, «Munfe yi ki?» ¹³ Kɔnɔ ndee naxa e mayele, e nu fa a fala, «E siisixi nɛ yi ki.»

Piyeri xa kawandi

¹⁴ Na xanbi Piyeri nun yi xɛɛra fu nun kerenyie naxa keli. Piyeri naxa a masen pama bɛ a xui itexi ra, «Yuwifɛ, a nun wo tan naxan birin na Darisalamu, wo xa wo tuli mati n na. Wo xa a kolon, ¹⁵ yi mixie mu siisixi xɛ de alɔ wo a mapɔxunxi ki naxe, barima gɛɛsɛge na a ra yi ki.»

16 «Annabi Yoweli yi masenyi nan ti.

17 <Ala naxe,
n fama n Xaxili taxunde mixi birin
na λoxoe dōnxoe.

Wo xa di xemeε nun wo xa di ginεε
wōyenma ne n tan Ala xili ra.

Wo xa segetalae to tima ne fee ra,
wo xa forie fan xiyeε sa.

18 Na waxati,
n fama n Xaxili ragorode n ma konyi
xemeε

nun n ma konyi ginεε ma.

E wōyenma ne n tan Ala xili ra.

19 N kaabanakoeε rabama ne koore
ma,

n tōnxumae masenma ne bōxi fari,
naxee findima wuli, te, nun tuuri ra.

20 Soge dimima ne,

kike gbeelima ne alō wuli

beenun Marigi xa λoxoe xa a li,
na dariye λoxoe xungbe.

21 Mixi yo naxan Marigi xili
maxandima,
na kanyi kisima ne.»

22 «Isirayilakae, wo wo tuli mati
yi masenyi ra. Isa Nasaretika Ala
xa Mixi Sugandixi nan nu a ra.
Ala naxa na masen kaabanakoeε, fe
magaaxuxie, nun tōnxumae ra, Isa
naxan nabaxi wo tagi. Wo birin
na fee kolon. 23 Ala bara a ragiri
kaafirie xa kafu wo ma, alako wo xa
yi xemeε faxe, wo a banban wuri ma-
galanbuxi ma, alō Ala nu a janigexi
ki naxe. 24 Kōnō na xanbi, Ala bara a
rakeli, a faxe luuti ba a ma, barima
faxe mu nu nōma kankande a ma.»

25 «Dawuda nu Isa xa fe nan falafe
yi masenyi ra.

<N Marigi toma temui birin n ya i.

A to na n seeti ma, n mu nōma
birade.

26 Na nan a toxi n bōne na seeweε kui,
n de fan a xa fe masenma jεlexinyi
ra.

N fate fan malabuma ne bōnesa kui,

27 barima i mu n nii bejinma
aligiya,

i mu i xa seniyentoe luma gaburi kui,
a xa bōro.

28 I bara a niya n xa kisi kira kolon.

I seeweε fima ne n ma i yire.»

29 Piyeri man naxa a fala, «N ngax-
akerenyie, wo a lu n xa won benba
Dawuda xa fe fala wo be. A faxe ne,
a naxa ragata, a xa gaburi man na
won tagi be han to. 30 Namijōnme
to nu a ra, a nu a kolon Ala bara
laayidi tongo a be. Ala naxa a kali
a Dawuda xa mamadi nde dōxōma
ne a xa mangε kibanyi. 31 Na kui,
Dawuda nu a kolon Ala xa Mixi
Sugandixi fama ne kelide faxe ma.
Ala mu neemuma a ma aligiya, a
fate mu bōrōma gaburi kui. 32 Ala
nan Isa rakeliki faxe ma. Won birin
findixi seede ra na fe ma. 33 A to rate
Ala yirefanyi ma, a naxa Ala Xaxili
Seniyenxi soto Baba Ala ra, alō Ala
laayidi tongoxi ki naxe. A man bara
Ala Xaxili Seniyenxi ragoro won ma.
Wo na nan tofe, wo na nan mefe yi
ki.»

34 «Dawuda mu texi koore ma,
kōnō a tan nan a fala,

<Marigi naxa a fala n Marigi be,

Dōxō n yirefanyi ma,

35 han n xa i sanyi ti i yaxuie fari.»

36 «Na kui, Isirayilaka birin xa la a
ra, Ala bara Isa findi Marigi ra, nun a
xa Mixi Sugandixi ra. Kōnō wo bara
a banban wuri magalanbuxi ma.»

37 Yi masenyi naxa jama bōne
tōro ki fanyi ra. E naxa a fala
Piyeri nun xεera booreε be, «N
ngaxakerenyie, a lanma muxu xa
munse raba fa?»

38 Piyeri naxa a
fala e be, «Wo xa tuubi, wo birin
xa wo xunxa ye xōra Isa xili ra,
Ala xa Mixi Sugandixi, alako wo
xa yunubie xa xafari, wo man xa
Ala Xaxili Seniyenxi soto. 39 Ala
bara yi laayidi tongo wo be, wo xa
die be, nun mixi birin be a naxee
xilima, hali naxee na yire makuye.»

40 Piyeri man naxa e rasi, a naxa e
ralimaniya masenyi wuyaxi ra. A
naxa e maxandi, «Wo wo meeni yi
waxati mixi tinxintareε ma.»

41 Naxee tin a xa masenyi ra, e
naxa e xunxa ye xōra. Na λoxoe
mixi wulu saxan jōndōn naxa sa
Isa fōxirabireε xun ma. 42 E nu e
tunnabexima xεeraε xa xaranyi ma.
E naxa lu ngaxakerenya kui. E man

naxa e tunnabexi taami itaxunfe nun Ala maxandife ma. ⁴³ Gaaxui naxa e birin suxu. Xɛɛrae naxa kaabanako nun tɔnxuma gbegebe raba. ⁴⁴ Danxaniyatɔɛ birin nu malanxi yire keren. Xa mixi keren se sɔtɔ, na bara findi e birin gbe ra. ⁴⁵ E e xa see matima, e nu e harige itaxun e bore ma, kankan nu a hayi fan na kui. ⁴⁶ Lɔxɔ yo lɔxɔ e nu e malanma hɔrɔmɔbanxi kui, e nu donse don e xɔnyi sɛɛwɛ nun bɔɛsa kui. ⁴⁷ E nu Ala matɔxɔma. E naxa rafan birin ma. Lɔxɔ yo lɔxɔ Marigi nu nde sama danxaniyatɔɛ pama kɔnti xun ma.

3

Namate rayalanfe

¹ Lɔxɔ nde Piyeri nun Yaya nu tefe hɔrɔmɔbanxi kui, sali temui gɛɛsɛgɛ. ² Hɔrɔmɔbanxi naade ra naxan xili «Naade Tofanyi», xeme nde nu na naxan nu namataxi kabi a bari lɔxɔɛ. E nu a dɔxɔma na lɔxɔɛ birin alako a xa nu kɔbiri makula mixie ma naxee soma hɔrɔmɔbanxi kui. ³ A to Piyeri nun Yaya to so ra hɔrɔmɔbanxi kui, a naxa kɔbiri makula e ma.

⁴ Piyeri nun Yaya naxa e ya ti a ra. Piyeri naxa a fala a bɛ, «Muxu mato.» ⁵ Xeme naxa e mato, a pɔxɔ naxa lu a ma e na kɔbiri nan fife a ma. ⁶ Piyeri fa a fala a bɛ, «Gbeti mu na n yi, xɛɛma mu na n yi, kɔnɔ naxan na n yi ra, n a fima i ma. N bara i yaamari Isa Nasaretika xili ra, naxan findixi Ala xa Mixi Sugandixi ra, keli, i i pɛrɛ!» ⁷ A naxa a suxu a yirefanyi bɛlɛxɛ ma, a a rakeli. A sanyie nun a sankɔnyie naxa sɛnbɛ sɔtɔ keren na. ⁸ Na ikɔrɛxi ra, a naxa keli, a naxa so a pɛrɛfe. A naxa so Piyeri nun Yaya fɔxɔ ra hɔrɔmɔbanxi kui. A pɛrɛma, a tunganma, a Ala tantuma.

⁹ Birin naxa a to, a a pɛrɛma, a Ala matɔxɔma. ¹⁰ E naxa a kolon a tan nan nu dɔxɔma hɔrɔmɔbanxi «Naade Tofanyi» de ra kule matide. Birin naxa kaaba, e tɛrɛnna yi fe ra naxan bara raba a bɛ. ¹¹ A fan naxa bira Piyeri nun Yaya fɔxɔ ra. Nama

birin naxa kaaba, e naxa e gi sigafe ra e yire Sulemani xa buntunyi ra.

¹² Piyeri to na to, a naxa pama maxɔrin, «Wo tan Isirayilakae, munfe ra wo kaabama yi fe ma? Munfe ra wo wo yae banbanxi muxu ra alɔ muxu yi xeme rapɛrɛxi muxu yetɛ sɛnbɛ nan na, xa na mu a ra muxu xa tinxinyi ra? ¹³ Annabi Iburahima, Annabi Isiyaga, nun Annabi Yaxuba Marigi Ala, won benbae Marigi Ala, a bara a xa dariyɛ fi a xa konyi Isa ma, wo naxan yanfa, wo fa mɛɛ a ra Pilati ya i, naxan nu wama a rabɛɛnife. ¹⁴ Wo bara Ala xa seniyɛntɔɛ nun a xa tinxintɔɛ yanfa. Wo man fa maxandi ti Pilati xa faxɛti nde rabɛɛn wo bɛ. ¹⁵ Wo bara Marakisima faxa, Ala naxa a rakeli faxɛ ma. Muxu na na fe seede ra. ¹⁶ Yi xeme naxan yi ki, wo naxan kolon, wo naxan toxi, a bara sɛnbɛ sɔtɔ danxaniya kui Isa xili saabui ra. A xa danxaniya Isa ma, na nan a yalanxi wo birin ya xɔri.»

¹⁷ «Yakɔsi, n ngaxakerenyie, n a kolon wo naxan nabaxi Isa ra, wo bara a raba a kolontareya ma, wo nun wo xa mangɛɛ. ¹⁸ Kɔnɔ Ala nan yi birin nagirixi, alako a xa wɔyenyi xa rakamali, a nu bara naxan masen waxati dangixi a xa namipɔnmɛɛ de ra, a falafe a a xa Mixi Sugandixi fama nɛ tɔɔrɔde. ¹⁹ Awa, wo tuubi, wo gbilen Ala ma, alako wo xa yunubie xa xafari, ²⁰ alako Marigi xa fa bɔɛsa waxati ra, a man xa Isa xɛɛ, a bara naxan sugandi wo bɛ. ²¹ Kɔnɔ Isa, Ala xa Mixi Sugandixi xa lu koore ma sinden, han beenun fe birin xa yailan, alɔ Ala a masen ki naxɛ a xa namipɔnmɛɛ seniyɛnxie kɛrɛ ra kafi a xɔnnakuyɛ ra.»

²² «Annabi Munsa naxa a fala, <Wo Marigi Ala namipɔnmɛɛ nde xɛɛma nɛ wo ma alɔ n tan. Won ngaxakerenyi nan lanxi a ma. A naxan birin falama wo bɛ, wo xa a suxu. ²³ Naxan yo mu na namipɔnmɛɛ xui suxu, na kanyi bama nɛ Ala xa pama ya ma, a faxa.»

²⁴ «Namijɔnmɛ naxee birin bara wɔyɛn kabi Annabi Samuweli xa tɛmɔi, e birin bara yi lɔxɔɛɛ xa fe fala. ²⁵ Saate die nun namijɔnmɛ die nan na wo ra. Ala bara saate tongo won babae bɛ. A a fala nɛ Iburahima bɛ, <Dunija birin fama hɛɛri sɔtɔde i bɔnsɔɛ nan saabui ra.> ²⁶ Ala to bara a xa konyi rakeli faxɛ ma, a a xɛɛ wo tan nan singe ma, a xa duba wo bɛ, a xa kankan nagbilen fe kobie fɔxɔ ra.»

4

Piyeri nun Yaya makiitife

¹ Yaya nun Piyeri to nu wɔyɛnma mixie bɛ, sɛrɛxɛdubɛɛ, hɔrɔmɔbanxi sɔɔri yarerati, nun Sadusenie naxa fa. ² E bɔɔɛ naxa te barima Piyeri nun Yaya nu pama xaranfe, a falafe mixi faxaxie fama nɛ rakelide alɔ Isa rakelixa ki naxɛ. ³ E naxa e suxu, e e sa geeli han na kuye iba, barima kɔɛ nu bara so. ⁴ Kɔnɔ mixi wuyaxi naxee na wɔyɛnyi mɛ, e naxa a suxu. Danxaniyatɔɛɛ xun naxa masa, han xɛmɛ kɔnti naxa wulu suuli nɔndɔn li.

⁵ Na kuye iba, Yuwifii yareratie, forie, nun sɛriyɛ karamɔxɔɛ naxa e malan Darisalamu, ⁶ a nun Anani sɛrɛxɛdubɛ kuntigi, nun Kayafa, Yaya, Alesandire, a nun naxee birin na sɛrɛxɛdubɛ kuntigi bɔnsɔɛ. ⁷ E naxa Piyeri nun Yaya ti e tagi, e naxa e maxɔrin, «Wo nɔxi yi rayalande di? Wo a rayalanxi saabui mundun na?»

⁸ Piyeri naxa a masen e bɛ muxu a rayalanxi Ala Xaxili Seniyɛnxi nan saabui ra, ⁹ «Isirayila forie nun kuntigie, wo bara muxu maxɔrin yi namate xa fe fanyɛ sɔtɔɛ ma, a yalanxi ki naxɛ. ¹⁰ Wo tan nun Isirayilakae birin xa a kolon yi xɛmɛ yalanxi Isa Nasaretika, Ala xa Mixi Sugandixi, xili saabui nan na. Wo Isa naxan banban wuri magalanbuxi ma, Ala naxan nakeli faxɛ ma, a tan nan xili yi namate rayalanxi. ¹¹ Isa maniyaxi <gɛmɛ nan na naxan

tide gbo dangi gɛmɛ birin na, kɔnɔ wo tan banxitiɛ bara mɛɛ na gɛmɛ ra.> ¹² Kisi mu sɔtɔma ndende ra fo a tan, barima xili gbɛtɛ yo mu na dunija, won kisima naxan saabui ra.»

¹³ E naxa kaaba Piyeri nun Yaya xa limaniya ma, barima xarantaree nan nu e ra. E naxa a kolon e nu bara bira Isa fɔxɔ ra a nu na dunija ma tɛmɔi naxɛ. ¹⁴ Kɔnɔ xɛmɛ to nu tixi e sɛɛti ma, a yalanxi, e mu nɔ sese falade. ¹⁵ E naxa Piyeri, Yaya, nun na xɛmɛ yaamari e xa mini Yuwifii kiitiseɛ ya ma. E nu fa wɔyɛn e bore tagi. ¹⁶ E naxa e bore maxɔrin, «Won xa munse raba yi mixie ra? Darisalamukae birin bara a kolon e kaabanako xungbe nan nabaxi. Won fan mu nɔma na matandide. ¹⁷ Kɔnɔ alako yi fe naxa yensen yɛ mixie ra, won xa e ratɔn a xɔrɔxɔɛ ra, e naxa wɔyɛn Isa xili ra sɔnɔn.»

¹⁸ E naxa Piyeri, Yaya, nun na xɛmɛ xili. E naxa wɔyɛn e bɛ a xɔrɔxɔɛ ra, a e naxa masenyi yo ti, e naxa mixi yo xaran Isa xili ra sɔnɔn. ¹⁹ Piyeri nun Yaya naxa e yaabi, «Wo a mato, a lanma muxu xa bira wo tan nan fɔxɔ ra ba, ka Ala? ²⁰ Muxu mu nɔma dundude fe ma muxu bara naxan to, muxu bara naxan mɛ.» ²¹ E man naxa xaɔɔɛ e ma, kɔnɔ pama birin to nu Ala matɔxɔma fe ma naxan bara raba, e mu nɔ lande a ma a lanma e xa e paxankata ki naxɛ. E naxa e rabɛɔin. ²² Yi xɛmɛ naxan nayalanxi, a xa simaya nu bara dangi jɛ tongo naani ra.

Togondiyatɔɛɛ Ala maxandife

²³ E to e bɛɔin, Piyeri nun Yaya naxa siga e booree yire. E naxa fe birin yaba e bɛ sɛrɛxɛdubɛ kuntigie nun forie naxan fala e bɛ. ²⁴ E to na mɛ, e birin naxa e xui ite Ala ma janige keren fari. E naxa a maxandi, «Marigi, i tan naxan koore daa, a nun bɔxi, a nun baa, a nun se naxan birin na dunija, ²⁵ i tan nan a fala Ala Xaxili Seniyɛnxi saabui ra, i xa konyi Dawuda dɛ ra, muxu baba,

«Munfe ra sie bɔɲɛ texi fufafu?
Munfe ra ɲamae matandi tife?»

²⁶ Dunija mangɛɛ bara keli,
xunmatie bara ti Marigi
nun a xa Mixi Sugandixi kanke.»»

²⁷ «Nɔndi na a ra, Herode, Ponsi
Pilati, xɔɲɛ, a nun Isirayila bɔnsɔɛ
bara ti i xa konyi seniyeɲxi Isa
kanke, i naxan sugandixi, ²⁸ alako
e xa fe birin naba i singe nu bara
nate tongo a nu lan naxan xa raba.
²⁹ Yakɔsi, Marigi, i xa a mato e
xaapɛxi ki naxɛ. Senbe fi i xa konyie
ma, alako e xa nɔ i xa wɔyɛnyi
masende limaniya ra. ³⁰ I belexɛ
itala, alako mixi xa rayalan, kaa-
banakoeɛ nun tɔnxumae xa raba i
xa konyi seniyeɲxi Isa xili ra.»

³¹ E to gɛ Ala maxandide, e nu
malanxi dennaxɛ, na naxa sɛrɛn.
Ala Xaxili Seniyeɲxi naxa goro e
birin ma. E naxa so Ala xa wɔyɛnyi
masenfe limaniya ra.

Togondiyatɔɛɛ xa lanyɪ

³² Danxaniyatɔɛ ɲama birin bɔɲɛ
ma fe naxa lu keren. Mixi yo mu a
falama a keren gbe nan na se nde
ra, kɔnɔ se birin naxa findi birin
gbe ra. ³³ Xɛɛrae naxa Marigi Isa
xa marakeli masen mixie be senbe
ra. Ala naxa hinne e ra a fanyi
ra. ³⁴ Setare yo mu nu na e ya ma,
barima xɛɛ nun banxie nu na naxee
birin yi ra, e nu e matima nɛ, ³⁵ e nu
a sare dentɛgɛ xɛɛrae be. Nee nu fa
a itaxun kankan hayi bere ma.

³⁶ Mixi nde nu na naxan xili
Yusufu, Lewi di naxan barixi Sipiri.
Xɛɛrae nu a xili falama nɛ Baran-
abasi, na nan falaxi «mixi rali-
maniya». ³⁷ A naxa xɛ mati naxan
nu na a yi, a naxa fa a kɔbiri ra, a a
dentɛgɛ xɛɛrae be.

5

Ananiyasi nun Safira

¹ Xɛmɛ nde naxan xili Ananiyasi,
a nun a xa gine Safira, nee fan naxa
e xa xɛ mati. ² Ananiyasi nun a xa
gine naxa lan a ma e xa xɛ sare nde
ragata e yetɛ be. Ananiyasi naxa

kɔbiri dɔnxɔɛ xanin, a a dentɛgɛ
xɛɛrae be. ³ Piyeri naxa a fala a
be, «Ananiyasi, munfe ra Sentane i
madaxuxi han i bara wule fala Ala
Xaxili Seniyeɲxi be yi xɛ sare nde
nɔxunfe ra? ⁴ Beenun i xa yi xɛ mati,
i gbe xa mu nu na xɛ ra? I kɔbiri
naxan sɔtɔxi, i gbe xa mu nu na fan
na? Munfe ra i yi fe mɔoli rabaxi? I
mu wule falaxi mixie xa be, i wule
falaxi Ala nan be.»

⁵ Ananiyasi to na wɔyɛnyi mɛ, a
naxa bira keren na, a faxa. Naxee
birin na fe mɛ, e naxa gaaxu.
⁶ Segetalae to keli, e naxa a kasange,
e a xanin, e sa a ragata.

⁷ Waxati saxan to dangi, a xa gine
naxa so, a mu nu a kolon fe naxan
nabaxi. ⁸ Piyeri naxa a fala a be, «A
fala n be, xa wo xɛ matixi yi xasabi
nan na, wo naxan dentɛgɛxi yi ki?»
A naxa a yaabi, «Iyo, muxu a matixi
yi kɔbiri nan na.» ⁹ Awa, Piyeri naxa
a fala a be, «Munfe ra wo lanxi a
ma wo xa Ala Xaxili madaxu? Naxee
i xa mɔri ragataxi, e tan nan tixi
naade ra yi ki, e i fan xaninma ya.»

¹⁰ A naxa bira xɛɛra bun ma keren
na, a faxa. Segetalae to so, e naxa
a li a fan bara faxa. E naxa a
xanin, e sa a fan nagata a xa mɔri
fe ma. ¹¹ Gaaxui xungbe naxa danx-
aniyatɔɛ ɲama birin suxu, a nun
naxee birin yi fe mɛ.

Tɔnxumae nun kaabanakoeɛ

¹² Kaabanako wuyaxi nun
tɔnxumae nu rabama ɲama tagi
xɛɛrae saabui ra. Togondiyatɔɛ
birin nu e malanma Sulemani xa
buntunyi ra. ¹³ Mixi gbete yo mu nu
suusama sunbude e ra, kɔnɔ mixie
nu e binyama a fanyi ra. ¹⁴ Naxee
nu danxaniyaxi Marigi ma, xɛmɛ
nun gineɛ, e kɔnti xun nu masama
temui birin. ¹⁵ Na fee ma, mixie
nu fama nɛ furemae ra sade nun
dagie ma kira xɔn, alako Piyeri nɛ
dangima temui naxɛ, a niini xa ti e
ma. ¹⁶ ɲama nu kelima Darisalamu
rabilinyi, e nu fa furemae ra nun
ɲinne fure kanyie. E birin naxa
yalan.

Xɛɛrae makankanfe

¹⁷ Na temui sɛrɛxɛdubɛ kuntigi, a nun naxee nu na a fɔxɔ ra, naxee findixi Sadusenie ra, e naxa nate tongo tɔɔnɛ ma. ¹⁸ E naxa xɛɛrae suxu, e e woli geeli. ¹⁹ Kɔnɔ Marigi xa malekɛ naxa fa kɔɛ ra, a naxa geeli naadɛ rabi, a fa e ramini. A naxa a fala e bɛ, ²⁰ «Wo siga, wo sa ti hɔrɔmɔbanxi kui, wo Ala xa kira nɛɛnɛ xa fe birin tagi raba pama bɛ.» ²¹ E to na mɛ, e naxa so hɔrɔmɔbanxi kui subaxɛ ma, e kawandi ti fɔlɔ.

Sɛrɛxɛdubɛ kuntigi nun naxee nu na a fɔxɔ ra, e to fa, e naxa Yuwifi kiitisae nun Isirayila fori birin malan. E naxa mixie rasiga xɛɛrae tongode geeli kui. ²² Sɔrie to siga, e mu e li geeli kui. E naxa gbilen, e sa dɛntɛgɛ sa. ²³ E naxɛ, «Muxu bara geeli li a balanxi a fanyi ra, geeli kantamae tixi naadɛ ra, kɔnɔ muxu to a rabi, muxu mu mixi yo lixi a kui.»

²⁴ Hɔrɔmɔbanxi sɔorie xa mange nun sɛrɛxɛdubɛ kuntigie to na fe mɛ, e dɛ naxa ixara. E nu fa e bore maxɔrin, «Munfe yi ra?» ²⁵ Mixi nde naxa fa a fala e bɛ, «Wo fa a mato, wo xɛmɛ naxee sa geeli, e na hɔrɔmɔbanxi kui e mixie xaranfe.» ²⁶ Awa, sɔori xunmati nun a xa sɔorie naxa siga, e sa fa xɛɛrae ra. Kɔnɔ e mu e sɛnbɛ ramini e ma, barima e nu gaaxuxi pama fa e magɔɔfɛ gemɛ ra.

²⁷ E to bara e xanin Yuwifi kiitisae yire, sɛrɛxɛdubɛ kuntigi naxa e maxɔrin, ²⁸ «Muxu bara wo ratɔn a xɔrɔxɔɛ ra, wo naxa xaranyi raba yi xɛmɛ xili ra, kɔnɔ wo bara wo xa xaranyi ralantan Darisalamu birin na. Wo wama a xa faxɛ safe muxu tan nan xun!» ²⁹ Piyeri nun xɛɛrae naxa e yaabi, «A lanma muxu xa Ala xui nan nabatu dangife mixie xui ra. ³⁰ Won babae Marigi Ala bara Isa rakeli, wo naxan faxes, wo naxan banban wuri ma. ³¹ Ala bara a rate a yirefanyi ma a xa findi Mange nun Marakisima ra, alako Isirayila xa nɔ tuubide, e xa yunubi xa xafari. ³² Muxu nun Ala Xaxili Seniyenxi na

yi fe seedee ra. Ala Xaxili Seniyenxi fima mixi nan ma, naxan na a xui rabatu.»

³³ E to yi masenyi mɛ, e naxa xɔnɔ han e naxa wa xɛɛrae faxafe. ³⁴ Kɔnɔ Fariseni nde naxan xili Gamaliyeli, sɛriyɛ karamɔxɔ kuntigi naxan nu rafan pama birin ma, na naxa keli Yuwifi kiitisae tagi. A naxa yaamari fi e xa xɛɛrae ramini sinden. ³⁵ Awa, a naxa a fala kiitisae bɛ, «Isirayilakae, wo mɛeni fe ma wo naxan nabama yi mixie ra. ³⁶ Waxati dangixi xɛmɛ nde naxan xili Tudasi naxa a yetɛ igbo. Mixi kɛmɛ naani nan nu biraxi a fɔxɔ ra, kɔnɔ a to faxes e birin naxa yensen yɛ. A xa fe mu findi fefe ra.»

³⁷ «Na to dangi, Yudasi Galileka naxa mini xili sɛbɛ temui. A naxa mixi wuyaxi bendun a ma, kɔnɔ a fan naxa faxes, a fɔxirabirɛ birin naxa yensen yɛ. ³⁸ Yakɔsi n a falama wo bɛ, wo naxa fefe raba yi mixie ra. Wo gbilen e fɔxɔ ra. Xa yi fe birin fatanxi mixie nan na, a mu sɔɔneyama. ³⁹ Kɔnɔ, xa a fatanxi Ala nan na, wo mu nɔma a xun nakanade. Wo wo jɛrɛ ki mato a fanyi ra, wo nun Ala naxa fa gere.»

⁴⁰ E to lan fe keren ma, e naxa xɛɛrae xili, e e bɔnbɔ. E naxa e ratɔn wɔyɛnfɛ ra Isa xili ra, e fa e rabɛpin.

⁴¹ Xɛɛrae to mini Yuwifi kiitisae tagi, e naxa jɛlɛxin barima Ala e tan nan sugandixi, e xa tɔɔrɔ Isa xili xa fe ra. ⁴² Lɔxɔ yo lɔxɔ, e nu kawandi tima hɔrɔmɔbanxi kui, e man mixie xaranma e xɔnyi. E nu Isa, Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi masenma nɛ temui birin.

6*Xɛɛra malima solofere*

¹ Na temui, Isa fɔxirabirɛ kɔnti xun to nu masama, Yuwifie naxee Girɛki xui falama, e naxa e mawa Yuwifie xɔn naxee Eburu xui falama, barima lɔxɔ yo lɔxɔ donse itaxunma temui naxɛ, e nu nɛɛmuma nɛ kaapɛ ginɛɛ ma naxee Girɛki xui falama. ² Xɛɛra fu nun firinyi naxa Isa fɔxirabirɛ malan, e naxa a fala e bɛ, «A mu lan muxu xa

Ala xa masenyi kawandife rabolo donse itaxun fe ra. ³ Na nan a ra, n ngaxakerenyie, wo xεmε solofere sugandi wo ya ma, mixi binyee, xaxilimaya nun Ala Xaxili Seniyenxi na naxee bε. Muxu xa yi donse itaxunfe so e yi ra, ⁴ alako muxu tan xa nu lu Ala maxandi ra nun Ala xui kawandi ra.»

⁵ Na masenyi naxa rafan birin ma. E naxa Etiyen sugandi, xεmε naxan xa danxaniya nu gbo, Ala Xaxili Seniyenxi man nu goroxi naxan ma. E man naxa Filipu, Pirokoru, Nikanoro, Timon, nun Paramenasi sugandi, a nun Nikolasi Antiyokika naxan soxi Yuwifie xa diine ya ma. ⁶ E naxa e dentεge xεεραε bε. Xεεραε naxa e bεlexε sa e xunyie ma, e naxa Ala maxandi e bε.

⁷ Ala xa masenyi naxa yensen ye. Isa foxirabireε xun nu masama a gbegebe ra Darisalamu. Serexedube wuyaxi fan nu danxaniyafe.

Etiyen suxufe

⁸ Ala naxa a xa hinne nun senbe fi Etiyen ma. A nu tɔnxumae nun kaabanako xungbee rabama jama tagi. ⁹ Sirenikae nun Alesandireka naxee nu salima salide kui, naxan xili «xɔreya mixi xa salide», a nun Yuwifie naxee kelixi Silisi nun Asi, e naxa sɔnxɔ Etiyen ma. ¹⁰ Kɔnɔ e mu nɔ Etiyen xa wɔyenyi ra, barima Ala Xaxili Seniyenxi nan nu xaxilimaya fima a ma.

¹¹ Awa, e naxa xεmε ndee sare fi, e xa a fala, «Muxu bara a xui mε a wɔyenyi falama naxan mu daxa Annabi Munsa nun Ala mabiri.» ¹² E naxa jama, forie, nun seriye karamɔxɔe kui iso. E naxa bagan a ma, e a suxu, e a xanin Yuwifi kiitisae yire. ¹³ E naxa tɔɔnegelae ramini, naxee a fala, «Yi xεmε mu bama wɔyenyi jaaxie falafe hɔrɔmɔbanxi nun Ala xa seriye xa fe ra. ¹⁴ Muxu bara a xui mε, a a falama Isa Nasaretika fama yi hɔrɔmɔbanxi kanade, a man naa-munyie masarama Annabi Munsa

naxee fixi won ma.» ¹⁵ Yuwifi kiitisae birin naxa e ya banban Etiyen na, a yatagi naxa lu e bε alo malekε.

7

Etiyen xa masenyi

¹ Serexedube kuntigi naxa Etiyen maxorin, «Naxan falaxi i xun ma, nɔndi na a ra?» ² Etiyen naxa e yaabi, «N ngaxakerenyie nun n babae, wo wo tuli mati n na. Ala dariye kanyi mini ne won baba Ibrahima ma a nu na Mesopotamiya bɔxi ma temui naxε, beenun a xa sabati Xarani. ³ Ala naxa a fala a bε, «Keli i xa bɔxi nun i xabile xun, siga bɔxi ma n dennaxε masenma i bε.» ⁴ Awa, a naxa mini Kalidi bɔxi ra, a sa sabati Xarani. Menni, a baba faxa xanbi, Ala naxa a radangi yi bɔxi ma wo sabatixi dennaxε yi ki to. ⁵ A mu lingira yo fi a ma yi bɔxi kui hali santide. Kɔnɔ a naxa laayidi tongo a bε, a fama yi bɔxi fide a tan nun a bɔnsɔε nan ma, hali a faxa xanbi. Na waxati di yo mu nu na a bε sinden.»

⁶ «Ala naxa a fala a bε, «I bɔnsɔε sabatima bɔxi gbete nan ma. Menni e findima ne konyie ra. E e jaxankata je kεmε naani bun.»

⁷ Ala man naxa a fala, «N fama na si makiitide naxan e rasoma konyiya kui. Na dangi xanbi, e kelima ne naa, e fa n batu be.»

⁸ «Awa, Ala naxa sunna saate fi Ibrahima ma. Ibrahima to Isiyaga bari, a naxa a sunna a xi solo-masaxan nde ma. Isiyaga to Yaxuba bari, a naxa a fan sunna. Yaxuba fan naxa won benba fu nun firinyie sunna.»

⁹ «Won benbae naxa Yusufu tɔɔne, e naxa a mati, a naxa findi konyi ra Misira bɔxi ma. ¹⁰ Kɔnɔ Ala naxa lu a foxɔ ra. A naxa a ramini a xa kɔntɔfli birin kui. A naxa hinne nun xaxilimaya fi a ma, alako a xa rafan Misira mange ma, naxan a findi Misira gomina nun a xa banxi birin xunmati ra.»

¹¹ «Kaame xungbe naxa so Misira bɔxi ma a nun Kanaan bɔxi. Won babae mu nu baloe sɔtɔma, tɔɔre

naxa gbo. ¹² Yaxuba naxa a mɛ a mengi na Misira bɔxi ma. A naxa won babae xɛɛ naa a singe. ¹³ E xa sigɛ firin nde, Yusufu naxa a yetɛ masen a fafaxakerenyie bɛ, Misira mangɛ fan naxa Yusufu xabile rakolon. ¹⁴ Awa, Yusufu naxa e xɛɛ a baba Yaxuba tongode nun a xa denbaya birin. E kɔnti nu sigaxi han mixi tongo solofere a nun suuli. ¹⁵ Yaxuba naxa goro Misira, a faxa dɛnnaxɛ a nun won babae. ¹⁶ E furee naxa ragbilen Sikemi, e e ragata gaburi nan kui, Iburahima naxan sara kɔbiri ra Xamori xa die ma.»

¹⁷ «Ala xa laayidi rakamali waxati to makɔrɛ, laayidi naxan tongoxi Iburahima bɛ, won ma pama xun naxa masa Misira bɔxi ma. ¹⁸ Kɔnɔ na xanbi mangɛ gbɛtɛ naxa ti naxan mu nu Yusufu xa fe kolon. ¹⁹ Na mangɛ naxa won ma pama yanfa. A naxa won benbae paxankata, han a naxa e yaamari e xa e xa diyɔrɛɛ wɔlɛ, alako e xa faxa. ²⁰ Na tɛmɛi Annabi Munsa naxa bari, Ala hinne naxan na. Kike saxan a rabalofe a baba xa banxi kui. ²¹ Na xanbi a naxa a bɛlɛxɛ ba a ma. Misira mangɛ xa di ginɛ fa a tongo, a naxa a ramɔ alo a xa di. ²² Annabi Munsa naxa kolon sɔtɔ Misira xa fe birin ma. A wɔyɛn ki nun a jɛrɛ ki naxa senbɛ sɔtɔ.»

²³ «A to jɛ tongo naani sɔtɔ, a naxa wa a ngaxakerenyie kolonfe. A naxa siga a boore Isirayilakae yire matode. ²⁴ A to Misiraka to a fe jaaxi niyafe Isirayilaka nde ra, Annabi Munsa naxa a ngaxakerenyi xa gere so, a naxa Misiraka faxa. ²⁵ A naxa a mapɔxun a a ngaxakerenyie a kolonma nɛ Ala xɔrɛya fima e ma a saabui nan na, kɔnɔ e mu kolon sɔtɔ na ma. ²⁶ Na kuye iba, Annabi Munsa naxa Isirayilaka firin to, e na gerefe. A naxa kata e xa lan e bore ma, a naxa a fala e bɛ, «Ngaxakerenmae nan na wo ra. Munfe ra wo fe jaaxi niyama wo bore ra?» ²⁷ Kɔnɔ naxan nu fe jaaxi rabafe a ngaxakerenyi ra, a naxa Annabi Munsa radin yɛ, a a fala a

bɛ, «Nde i tixi mangɛ nun kiitisa ra muxu xun ma? ²⁸ I waxi n faxafe nɛ alo i Misiraka faxaxi ki naxɛ xoro?» ²⁹ Annabi Munsa to na wɔyɛnyi mɛ, a naxa a gi. A naxa sabati Madiyan bɔxi ma, a naxa di firin bari mɛnni.»

³⁰ «Nɛ tongo naani dangi xanbi, malekɛ naxa mini a ma tɛ xɔɔra naxan nu sansi bili ganfe gbengberenyi ma, Sinayi geya fari.

³¹ Annabi Munsa to na fe to, a naxa kaaba. A to a maso a ra, a xa a igbɛ, a naxa Marigi xui mɛ. ³² «I babae Marigi Ala nan n na, Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba Marigi Ala.»

Annabi Munsa naxa sɛrɛn, a naxa gaaxu a igbɛfe ma. ³³ Marigi naxa a fala a bɛ, «Sankiri ba i sanyi, barima i tixi dɛnnaxɛ, bɔxi sɛniyɛnxi na a ra. ³⁴ N bara n ma pama xa tɔɔrɛ to Misira, n bara e kutun xui mɛ. N bara goro n xa xɔrɛya fi e ma. Yakɔsi, n xa i xɛɛ Misira.»

³⁵ Ala Annabi Munsa xɛɛ nɛ, e a fala naxan bɛ, «Nde i tixi mangɛ nun kiitisa ra muxu xun ma.» Malekɛ naxan minixi a ma tɛ xɔɔra a naxa a masen a bɛ a xa findi mangɛ nun marakisima ra.»

³⁶ «Annabi Munsa nan Isirayilakae ramini Misira bɔxi ra. Nɛ tongo naani bun ma, a naxa tonxumae nun kaabanakooe raba Misira, Xulunyumi Baa, nun gbengberenyi ma. ³⁷ Annabi Munsa tan naxa a fala Isirayila bɛ, «Ala namijɔnɛ raminima wo ngaxakerenyie nan ya ma naxan luma alo n tan.» ³⁸ Won benbae pama e to nu malanxi gbengberenyi ma, malekɛ naxa wɔyɛn Annabi Munsa bɛ Sinayi geya fari. A sɛriyɛ naxan mɛxi, a naxa na radangi won ma.»

³⁹ «Kɔnɔ won benbae mu tin a xa yaamari suxude. E naxa a matandi, e e bɔjɛ ti Misira ra. ⁴⁰ E naxa a fala Haruna bɛ, «Alae yailan won bɛ, naxɛɛ jɛrɛma won ya ra, barima yi Munsa naxan won naminixi Misira, won mu a kolon se naxan a sotoxi.»

⁴¹ E naxa kuye yailan ninge misaali ra, e fa sɛrɛxɛ ba a bɛ. E naxa jɛlɛxin na ra, e naxan yailanxi e bɛlɛxɛɛ ra.»

⁴² «Awa, Ala naxa a kobe so e ra, a naxa e rabolo, e xa tunbuie batu, alo a seɓexi namijonme xa Kitaabui kui ki naxe.

«Isirayila bonsoe,
wo serexee ba n tan nan be
je tongo naani bun ma gbeng-
berenyi ma?

⁴³ Wo bara Mɔlɔkɔ kuye batu,
wo bara Remefan tunbui kuye batu,
wo kuye naxee yailanxi wo belexe
ra.

Na nan a toxi n fan wo xaninma
Babilon xanbi ra.»

⁴⁴ «Ala xa horomolingira, a xa seedejoxoya seбели na dennaxe, na nu na won benbae tagi gbengberenyi ma. Ala nu bara a misaali masen Annabi Munsa be, a naxa a yaamari a xa a yailan na ki. ⁴⁵ Won benbae to horomolingira soto, e naxa a xanin boxi ma Ala si gbete keri dennaxe, Yosuwe xa yaamari bun ma. A naxa lu naa han Dawuda xa waxati.»

⁴⁶ «Dawuda naxan naxanxi Ala ma, na naxa a maxarin a xa lingira ti a tan Yaxuba Marigi Ala be. ⁴⁷ Kono Sulemani nan fa na lingira ti Ala be.

⁴⁸ Kono Ala Xili Xungbe Kanyi mu sabatima adama xa banxi tixi kui. Namijonme na nan masenxi,

⁴⁹ «Wo Marigi naxe,
koore, n ma kibanyi,
boxi, n santide.
Wo banxi mundun tima n be?
Wo yire mundun findima n ma mal-
abude ra?

⁵⁰ N tan xa mu na birin yailanxi?»

⁵¹ «Wo xaxili nun wo tuli xoxoxo, wo sondonyi mu fan. Wo Ala Xaxili Seniyenxi matandima temui birin alo wo benbae a raba ki naxe.

⁵² Wo benbae namijonmee birin naxankata ne. E namijonmee faxa ne, naxee nu Ala xa Tinxintoe xa fafe falama. Yakosi wo bara na fan faxa. ⁵³ Wo tan naxee bara Ala xa seriye soto malekee saabui ra, wo mu a rabatuxi!»

Etiyen xa faxe

⁵⁴ E to yi masenyi me, e naxa xono han e nu e pinyie raxin. ⁵⁵ Kono Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro Etiyen

ma. Etiyen to a ya banban koore ma, a naxa Ala xa dariye to, a man naxa Isa to a tixi Ala yirefanyi ma. ⁵⁶ A naxa a masen, «N bara koore rabixi to, Adama xa Di tixi Ala yirefanyi ma.» ⁵⁷ Nama naxa sonxoe rate, e naxa e tuli dese. E birin naxa bagan a ma. ⁵⁸ E naxa mini a bubu ra sigafe ra taa fari ma, e a magono han a naxa faxa. Seede naxa e xa donmae sa segetala nde san ma, naxan xili Solu. ⁵⁹ E nu na a magonofe temui naxe, Etiyen naxa Ala maxandi, «N Marigi Isa, n nii rasene.» ⁶⁰ Na xanbi a naxa a xinbi sin, a naxa a xui ite, «N Marigi, i naxa e suxu yi yunubi ma!» A ge na falade tan mu a ra, a naxa taa masara. Solu fan nu na Etiyen faxafe kui.

8

Danxaniyatoe xa tooe

¹ Na loxoe, naxankate xungbe naxa Darisalamu danxaniyatoe pama suxu. E birin naxa yensen Samari nun Yudaya boxi ma fo xerae, nee nan gbansan lu naa. ² Xeme tinxinxie naxa Etiyen nagata. E naxa wa a xa faxe ma. ³ Kono Solu tan naxa danxaniyatoe pama tooe. A nu soma banxie kui, a nu danxaniyatoe xeme nun ginse ramini, a nu fa e sa geeli. ⁴ Danxaniyatoe to yensen ye, e naxa xibaaru fanyi kawandi ti yire birin.

Xibaaru fanyi kawandife Samari

⁵ Filipu to goro Samari taa nde kui, a naxa Ala xa Mixi Sugandixi xa fe masen naakae be. ⁶ Nama to Filipu xa kaabanakoe to, e naxa e tuli mati a ra a fanyi ra. ⁷ Ninnee naxa gbilen furemae foxo ra, e nu fa gbelegbele. Mabenyi nun namate wuyaxi naxa yalan. ⁸ Naakae naxa seewa a fanyi ra.

⁹ Xeme nde nu na na taa kui naxan xili Simon. A nu duureya rabama naxan Samarikae birin nakaabama, a nu fa a yete igbo. ¹⁰ E birin, dimedie nun forie, a xui ramexi a fanyi ra. E nu a fala, «Yi xeme Ala

senbe na a ra, won naxan xili falama Senbe Xungbe.» ¹¹ E nu bara bira a foxo ra kabi a xonnakuye barima a nu e rakaabama a xa duureya ra. ¹² Kono e to la Filipu ra, naxan Ala xa mangeya niini nun Isa Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi kawandi rabama, xeme nun ginε naxa e xunxa ye xora. ¹³ Simon yati naxa danxaniya, a fan naxa a xunxa ye xora. A naxa bira Filipu foxo ra. A naxa kaaba a xa tonxumae nun kaabanako xungbee ma.

¹⁴ Xεεραε, naxee nu na Darisalamu, e to a me Samarikae bara tin Ala xa masenyi ra, e naxa Piyeri nun Yaya xee naa. ¹⁵ E to so naa, e naxa Ala maxandi alako Samarikae xa Ala Xaxili Seniyenxi soto, ¹⁶ barima Ala Xaxili Seniyenxi mu nu goroxi mixi yo ma e ya ma sinden. E nu xunxaxi ye nan gbansan xora Isa xili xa fe ra. ¹⁷ Awa, Piyeri nun Yaya naxa e belexe sa e ma, e naxa Ala Xaxili Seniyenxi soto.

¹⁸ Simon to a to Ala Xaxili Seniyenxi nu sotoma xεεραε belexee nan saabui ra, a naxa kobiri masen e be, a fa a fala, ¹⁹ «Wo yi senbe fi n fan ma, alako n na n belexee sa naxan ma, a xa Ala Xaxili Seniyenxi soto.» ²⁰ Piyeri naxa a yaabi, «I tan nun i xa kobiri xun xa rakana, barima i a mapoxunxi ne Ala xa ki sotoma kobiri nan na. ²¹ I gbe yo mu na yi fe ya ma, barima i sondonyi mu fiixexi Ala be. ²² Gbilen yi fe naaxi foxo ra. I man xa Marigi maxandi alako a xa dije i ma i xa yi mapoxunyi xa fe ra, xa a sa tinma. ²³ N a toxi ne yi ki, i na fe naaxi gbegbe kui. I bara findi Sentane xa konyi ra.»

²⁴ Simon naxa a yaabi, «Wo yete xa Marigi maxandi n be alako wo fe naxee birin falaxi a naxa n li.» ²⁵ E to ge seedepoxoya bade Marigi xa masenyi ra, Piyeri nun Yaya naxa gbilen Darisalamu. Kira fan na, e naxa xibaaru fanyi kawandi ti Samari taa wuyaxi kui.

Etiyopi xunmati nde xunxafe ye xora

²⁶ Marigi xa maleke naxa a fala Filipu be, «Keli, siga yirefanyi biri ra, gbengberen kira xon, naxan goroma Gasa, kelifε Darisalamu.» ²⁷ A naxa keli, a naxa Etiyopika nde li kira ra. Xeme nan nu a ra naxan mu nu noma gine fe rabade. A findixi Kandasi, Etiyopi mange gine xunmati nan na. A tan nan nu a xa naafuli birin kantama. A nu faxi salide ne Darisalamu. ²⁸ A na gbilenfe a xonyi, a doxoxi a xa mapereεe kui, a na Annabi Esayi xa Kitaabui xaranfe.

²⁹ Ala Xaxili Seniyenxi naxa a masen Filipu be, «Siga, i i makore na mapereεe ra.» ³⁰ Filipu naxa siga a gi ra. A naxa Etiyopika xui me, a nu Annabi Esayi xa Kitaabui xaranfe. A naxa a maxorin, «I naxan xaranfe yi ki, i a fahaamuxi?» ³¹ A naxa a yaabi, «N noma na ra di, xa mixi yo mu na naxan a tagi rabama n be?» A naxa a fala Filipu be a xa doxo a seeti ma. ³² A nu na yi sebeli nan xaranfe Kitaabui kui: «E a xaninxi temui naxe a xa faxa a naxa lu alo yexee naxan xaninma faxade.

A mu a xui yo ramini, alo yexee naxan tima a xabe maxabama ya ra.

³³ A xa marayaagi kui, e naxa a makiiti seriye xanbi. Nde noma a xa taruxui falade? A xa simaya bara non boxi fari.»

³⁴ Na Etiyopika naxa a fala Filipu be, «Yandi, a masen n be, Annabi Esayi nde xa fe falama yi ki? A yete ba, ka mixi gbete?» ³⁵ Awa, Filipu naxa a folo na sebeli ma, a naxa a kawandi Isa xa xibaaru fanyi ra.

³⁶ E na sigafe kira xon, e naxa ye li. Na Etiyopika naxa a fala Filipu be, «Ye nan ya. Nanse a niyama n mu xunxama ye xora?» ³⁷ Filipu naxa a yaabi, «Xa i danxaniya i boje birin na, i noma na ra.» Na Etiyopika naxa a yaabi, «N laxi a ra, Ala xa Di nan lanxi Isa ma.» ³⁸ A naxa mapereεe rati, e firin birin naxa goro ye ma. Filipu naxa na

Etiyopika xunxa ye xɔɔra. ³⁹ E to te ye xɔɔra, Marigi Xaxili naxa Filipu tongo, a a xanin. Na Etiyopika mu fa a to sɔnɔn. A naxa siga sɛɛwɛ kui.

⁴⁰ Filipu naxa mini Asotu taa kui. A man naxa siga Sesare. A naxa xibaaru fanyi kawandi ti taa birin kui a nu dangima dɛnnaxɛ.

9

Sɔlu xunxafe ye xɔɔra

¹ Na tɛmui birin, Sɔlu nu kɔnkɔxi Marigi fɔxirabirɛɛ ma, a xa e faxa. A naxa siga sɛrɛxɛdubɛ kuntigi xɔn ² kɛɛdi maxɔrinde katarabi Damasi salide yareratie ma, alako xa a naxee li naa, e biraxi Isa xa kira fɔxɔ ra, xɛmɛɛ nun ginɛɛ, a xa fa e xirixi ra Darisalamu. ³ A na makɔrɛfe Damasi ra, yanbɛ naxa mini a ma keli koore ma, a a rabilin. ⁴ A naxa bira bɔxi ma, a naxa xui nde mɛ, «Sɔlu, Sɔlu, i na n paxankatafe munfe ra?» ⁵ Sɔlu naxa a yaabi, «Marigi, nde i ra?» A naxa a yaabi, «Isa nan n na, i naxan paxankatafe. ⁶ Keli, so taa kui, e fama a falade i bɛ a lanma i xa naxan naba.» ⁷ Xɛmɛɛ naxee nu a fɔxɔ ra, nee dɛ naxa bobo a ra gaaxui bɛ. E nu xui mɛma, kɔnɔ e mu nu mixi yo toma. ⁸ Sɔlu naxa keli bɔxi ma, a ya rabixi, kɔnɔ a ya mu se toma. E naxa a bɛlɛxɛ suxu, e a mati Damasi.

⁹ A naxa lu xi saxan a mu sese to, a mu sese don, a mu sese min. ¹⁰ Isa fɔxirabirɛɛ nde nu na Damasi, naxan xili Ananiyasi. Marigi naxa a xili laamatunyi kui, «Ananiyasi!» Ananiyasi naxa a ratin, «Marigi, n tan nan ya.» ¹¹ Marigi naxa a fala a bɛ, «Keli, siga kira ra naxan xili <Kira Tinxinxi>, i xa xɛmɛɛ fen Yudasi xa banxi kui, naxan xili Sɔlu Tariseka. A na Ala maxandife. ¹² A bara mixi nde to laamatunyi kui, naxan xili Ananiyasi, a na a bɛlɛxɛ safe a ma alako a man xa se to.» ¹³ Ananiyasi naxa a yaabi, «Marigi, n bara yi xɛmɛɛ xa fe mɛ mixi wuyaxi ra, a bara fe kobi naxan naba i xa mixi seniyeɛnxiɛ ra Darisalamu. ¹⁴ Sɛrɛxɛdubɛ kuntigie bara nɔɛ so

a yi ra, a xa birin suxu naxee i xili maxandima.»

¹⁵ Kɔnɔ Marigi naxa Ananiyasi yaabi, «Siga, barima n bara yi xɛmɛ sugandi xɛɛra ra, a xa n xili masen si birin bɛ, e xa mangɛɛ bɛ, a nun Isirayila die birin bɛ. ¹⁶ N a masenma nɛ a bɛ, a fama tɔɔrɔde ki naxɛ n xili xa fe ra.» ¹⁷ Ananiyasi naxa siga na banxi. A to so, a naxa a bɛlɛxɛ sa Sɔlu ma. A naxa a fala a bɛ, «N ngaxakerenyi Sɔlu, Marigi Isa naxan mini i ma kira ra, a tan nan n xɛɛxi i ma, alako i xa se to, i man xa Ala Xaxili Seniyeɛnxi sɔto.» ¹⁸ Se nde naxa ba a ya ma keren na alɔ xalee, a ya naxa se to. A naxa keli, a fa a xunxa ye xɔɔra. ¹⁹ Na xanbi a naxa a dɛge, a fa senbɛ sɔto.

Sɔlu kawandi rabafe Damasi

Sɔlu naxa saxanyi raba Damasi a nun Isa fɔxirabirɛɛ. ²⁰ A naxa bɔnbɔ kawandi tife ra keren na salidee kui a nu a masen a Ala xa Di nan lanxi Isa ma. ²¹ Naxee birin a xui mɛ, e dɛ naxa ixara. E naxa a fala, «Yi xɛmɛɛ xa mu nu mixie paxankatama Darisalamu, naxee nu maxandi tima Isa xili ra? A mu faxi xɛ be, a xa e xanin e xirixi ra sɛrɛxɛdubɛ kuntigie xɔn?» ²² Sɔlu naxa senbɛ sɔto. A xa masenyi naxa Damasi Yuwifie ifu, a falafe a Isa nan lanxi Ala xa Mixi Sugandixi ma.

²³ Tɛmui nde to dangi, Yuwifie naxa lan a ma e xa Sɔlu faxa. ²⁴ Sɔlu naxa e xa gundo kolon. E nu taa sode dɛ kantama kɔɛ nun yanyi alako e xa a faxa. ²⁵ Kɔnɔ kɔɛ nde ra, Isa fɔxirabirɛɛ naxa a ragoro tɛtɛ fari ma saga kui.

Sɔlu sigafe Darisalamu

²⁶ Sɔlu to siga Darisalamu, a naxa wa bonife Isa fɔxirabirɛɛ ra, kɔnɔ e birin nu gaaxuxi a ya ra. E mu nu laxi a ra xa Isa fɔxirabirɛɛ nan yati a ra. ²⁷ Awa, Baranabasi naxa a xanin xɛɛrae xɔn. A naxa a tagi raba e bɛ Sɔlu Marigi toxi ki naxɛ, a man a xui mɛxi kira ra ki naxɛ. A naxa a masen e bɛ Sɔlu bara kawandi naxan naba Isa xili ra Damasi taa kui. ²⁸ E birin naxa

dɔxɔ yire keren Darisalamu. Solu nu Marigi xili kawandima senbe ra. ²⁹ E nun Yuwifie fan naxa wɔyɛn e nu xɔrɔxɔ, Yuwifie naxee Gireki xui falama, kɔnɔ nee nu katafe e xa Solu faxa. ³⁰ A ngaxakerenyi Isayankæe to na fe mɛ, e naxa a xanin Sesare, e fa a rasiga Tarise. ³¹ Danxaniyatɔɛ nama naxa lu bɔnɛsa kui Yudaya, Galile, nun Samari bɔxi birin ma. E nu luma e bore ralimaniya ra, e nu e jɛrɛ Marigi xa yaragaaxui kui. E xun nu masama Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra.

Piyeri sigafe Lida nun Yafa

³² Piyeri to nu bɔxi ijɛrɛma, a naxa goro seniyentɔɛe yire Lida. ³³ A naxa xɛmɛ namataxi nde li naa, naxan xili Ene, a nu saxi sade ma kabi jɛ solomasaxan. ³⁴ Piyeri naxa a fala a bɛ, «Ene, Isa Ala xa Mixi Sugandixi bara i rayalan. Keli, i i xa sade yailan.» A naxa keli keren na. ³⁵ Lidakæe nun Sarɔnka birin to yi fe to, e naxa tuubi Marigi ma.

³⁶ Ginɛ nde nu na Yafa Isa fɔxirabirɛe ya ma. A nu xili Tabita, naxan falaxi Dɔrakasi. A nu fe fanyɛ gɛgɛbe rabama, a nu tɔɔrɔmixie ki. ³⁷ Na tɛmɛ, fure naxa a suxu, a naxa faxa. E to a maxa, e naxa a sa koore banxi dɛki firin nde. ³⁸ Isa fɔxirabirɛe naxee nu na Yafa, e naxa a mɛ a Piyeri na Lida. Lida mu makuya Yafa ra. Awa, e naxa xɛmɛ firin xɛɛ Piyeri ma, e xa a mayandi a xa fa e xɔnyi mafuren. ³⁹ Piyeri naxa keli, e nun na xɛmɛ naxa siga. E to so, e naxa a xanin koore banxi kɔn na. Kaapɛ ginɛ naxa a rabilin, e wama. E naxa dugie nun sosee masen a bɛ Dɔrakasi naxee yailan a nu na e ya ma tɛmɛ naxɛ. ⁴⁰ Piyeri naxa e birin namini tande. A naxa a xinbi sin, a Ala maxandi. Na xanbi, a naxa a mafindi fure mabiri ra. A naxa a fala, «Tabita, keli.» Tabita naxa a ya rabi. A to Piyeri to, a naxa keli. ⁴¹ Piyeri naxa a belexɛ suxu, a a rakeli. A naxa seniyentɔɛe nun kaapɛ ginɛ xili. A naxa a jɛpɛ dentege e bɛ. ⁴² Yafakæe birin naxa na fe mɛ. Mixi wuyaxi naxa

danxaniya Marigi ma. ⁴³ Piyeri naxa xi wuyaxi raba Yafa, Simɔn garange xɔnyi.

10

Koroneliyo xunxafe ye xɔra

¹ Xɛmɛ nde nu na Sesare naxan nu xili Koroneliyo. Sɔɔri kɛmɛ xunmati nan nu a ra Itali sɔɔri gali ya ma. ² Diinɛla nan nu a ra. A tan nun a xa mixi birin nu gaaxuxi Ala ya ra. A nu setaree malima a gɛgɛbe ra, a man nu Ala maxandima tɛmɛ birin.

³ Nunmare ra, a naxa Ala xa malekɛ nde to laamatunyi ra, a sofe a xɔnyi. Malekɛ naxa a xili, «Koroneliyo.» ⁴ Koroneliyo to a to, a naxa gaaxu. A naxa a fala, «Marigi, munse niyaxi?» Malekɛ naxa a fala a bɛ, «Ala bara i xa maxandi suxu. A bara ratu i ma, i bara naxan naba setaree bɛ. ⁵ Yakɔsi, i xa mixi ndee xɛɛ Yafa e xa fa Simɔn na, naxan xili falama Piyeri. ⁶ A yigiyaxi Simɔn garange xɔnyi baa dɛ ra.»

⁷ Malekɛ to gɛ wɔyɛnde, a naxa siga. Koroneliyo naxa konyi firin xili, a nun a xa sɔɔri diinɛla, naxan nu walima a bɛ. ⁸ A naxa yi fe birin yaba e bɛ, a fa e xɛɛ Yafa. ⁹ Na kuye iba yanyi tagi jɔndɔn, e nu na kira xɔn ma tɛmɛ naxɛ, e makɔrɛ taa ra, Piyeri naxa te koore banxi fari a xa Ala maxandi. ¹⁰ Na tɛmɛ kaame naxa a suxu, a nu wama a dɛgɛfe. Beenun donse xa gɛ yailande, a naxa laamatunyi to.

¹¹ A naxa koore to a rabixi, se nde naxa goro bɔxi alɔ dugi, a xirixi a tunxun naanie ma. ¹² Subee, bubusee, nun xɔni birin nu na na dugi kui. ¹³ Xui nde naxa a fala, «Piyeri, keli, i sube nde faxa, i xa a don.» ¹⁴ Kɔnɔ Piyeri naxa a yaabi, «Ade, Marigi. N mu nu se raharamuxi don sinden, xa na mu a ra se seniyentare.» ¹⁵ Xui naxa wɔyɛn a bɛ a firin nde, «Ala bara se naxan naseniyen i naxa a fala a seniyentare.» ¹⁶ Na naxa raba sanya saxan. Na xanbi, na dugi man naxa te koore ma.

17 Piyeri to nu a maᵛoxunfe na laamatunyi ma, a wama naxan masenfe, Koroneliyo xa xεεραε nu bara Simᵛon xᵛonyi maxᵛorin. E naxa ti naade ra. 18 E naxa maxᵛorinyi ti xa Simᵛon yigiyaxi naa ne, e naxan xili falama Piyeri. 19 Piyeri nu a maᵛoxunfe laamatunyi ma temui naxe, Ala Xaxili naxa a masen a be, «Xeme saxan na i maxᵛorinfe. 20 Keli, i xa goro, wo birin xa siga. I naxa siike, barima n tan nan e xεεxi.» 21 Awa, Piyeri naxa goro, a naxa a fala na xeme be, «N tan nan yi ki wo naxan fenfe. Wo faxi munfe ma?» 22 E naxa dentegesa, «Koroneliyo, soori mixi keme xunmati, nan muxu xεεxi. Xeme tinxinx na a ra, naxan gaaxuxi Ala ya ra. Yuwifie birin a xili fanyi falama. Ala xa maleke seniyenxi bara a masen a be a xa i rafa a xᵛonyi alako a xa i xa masenyi rame.» 23 Awa, Piyeri naxa e yigiya. Na kuye iba, a naxa keli, e birin naxa siga. Yafaka danxaniyatᵛe ndee fan naxa e mati.

24 Na kuye iba, e naxa so Sesare, Koroneliyo nu e mamefe dennaxe. A nu bara a xa mixie nun a boore fanyie malan. 25 Piyeri to so, Koroneliyo naxa a ralan, a naxa a yete magoro a be. 26 Kᵛonᵛo Piyeri naxa a rakeli, a naxa a fala, «Keli, mixi nan na n fan na.» 27 E naxa so banxi e wᵛoyenma e bore ra. Piyeri naxa mixi gbegbe malanxi li naa. 28 A naxa a fala e be, «Wo a kolon tᵛonyi dᵛoxᵛoxi Yuwifie ma e nun si gbete bᵛonsᵛe naxa lu yire keren, xa na mu a ra sofe ra e xᵛonyi. Kᵛonᵛo Ala bara a masen n be a n naxa mixi yo maᵛoxun seniyentare ra. 29 Na na a ra, wo to n xili, n mu tondi fade. Awa, wo n xilixi munfe ma?» 30 Koroneliyo naxa a masen a be, «Na xi naani nan yi ki, n nu salife n ma banxi kui nunmare temui. Xeme nde naxa mini n ma, a xa sosee yanbama. 31 A naxa a masen n be, «Koroneliyo, Ala bara i xa maxandi suxu. A bara ratu a ma i bara naxan naba setaree be. 32 Awa, mixie xεε

Yafa, e xa fa Simᵛon Piyeri ra be. A yigiyaxi Simᵛon garange xa banxi kui, baa de ra.» 33 N naxa mixie xεε keren na. Muxu bara jεlexin ki fanyi i fafe ra. Awa, yakᵛosi muxu birin na Ala ya i. I xa masenyi ti muxu be, Marigi bara i yamari naxan birin na.»

34 Awa, wᵛoyenyi to so Piyeri yi, a naxa a masen, «Yakᵛosi n bara a kolon nᵛondi nan yati a ra, Ala mu mixi yo rafisaxi a boore be. 35 A wama mixi birin xᵛon, sie birin ya ma, naxee gaaxuma a ya ra, naxee tinxinx. 36 Ala bara xibaaru fanyi masen Isirayila jama be. A bara a masen e be a bᵛᵛesa sᵛotoma dunija Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi nan na. 37 Wo a kolon naxan nabaxi folᵛofe Galile bᵛoxi ma, dᵛoxᵛofe Yudaya birin na. Yaya nu bara kawandi ti mixie xa e xunxa ye xᵛora. 38 Na temui Ala naxa Isa Nasaretika sugandi, Ala Xaxili Seniyenxi nun senbe naxa goro a ma. Isa naxa siga yire birin, a nu fe fanyi raba, a nu mixi birin nayalan naxee nu na Ibulisa xa konyiya bun. Ala nu na a fᵛoxᵛo ra.»

39 «Yi fe birin seede nan muxu ra a naxan naba Yuwifie xa bᵛoxi ma nun Darisalamu. E naxa a banban wuri ma, a faxes. 40 Kᵛonᵛo Ala naxa a rakeli faxe ma xi saxan lᵛoxᵛe, dunija xa a to. 41 A mu tin a makenende birin be, kᵛonᵛo a naxa a yete masen muxu be, Ala naxee sugandixi e xa findi seedee ra. Muxu nun Isa bara donse don, muxu bara ye min a keli xanbi faxe ma. 42 Isa naxa muxu yamari, muxu xa kawandi ti mixie be, e xa a kolon Ala nan Isa tixi kiitisa ra mixi baloxie nun mixi faxaxie xun ma. 43 Namijᵛonme birin nu bara a xa fe fala, naxan na danxaniya a ma na kanyi xa yunubi xafarima ne a xili saabui ra.»

44 Piyeri to nu wᵛoyenma, naxee birin nu yi masenyi ramefe, Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro e ma. 45 Danxaniyatᵛe sunnaxie naxee Piyeri mati naa, e naxa kaaba yi fe ma, Ala Xaxili Seniyenxi gorofe sunnataree fan ma, 46 barima e naxa e

xui με e na Ala matoxofe xui gbetεε ra. ⁴⁷ Awa, Piyeri naxa maxorinyi ti, «Mixi nde noma tondide yi mixie xa xunxa ye xora? E fan bara Ala Xaxili Seniyenxi soto alo won fan a sotoxi ki naxe.» ⁴⁸ A naxa yaamari fi fa e xa e xunxa ye xora Isa xili ra. Na xanbi e naxa Piyeri mayandi a xa lu e xonyi na saxanyi.

11

Piyeri xunmafalafe

¹ Xεεραε nun ngaxakerenyie naxee nu na Yudaya, e naxa a με a si gbetεε fan bara tin Ala xa masenyi ra. ² Piyeri to te Darisalamu, Yuwifi danxaniyatεε naxa a kalamu, «I bara so sunnataree xonyi, ³ wo birin bara wo dege!»

⁴ Awa Piyeri naxa fe birin tagi raba e be a dangixi ki naxe. ⁵ A naxa a masen, «N nu na Yafa taa nan kui. N na Ala maxandife temui naxe, n naxa laamatunyi to. Se nde naxan maniyaxi dugi xungbe ra, a xirixi a tunxun naanie ma, na naxa goro keli koore ma han n yire. ⁶ N naxa a igbe a fanyi ra. N naxa xurusee, wula subee, bubusee, nun xoni birin to a kui. ⁷ Xui nde naxa a fala, «Piyeri, keli, i sube nde faxes, i xa a don.» ⁸ Kono n naxa a fala, «Ade, Marigi. N mu nu se raharamuxi don sinden, xa na mu a ra se seniyentare.» ⁹ Xui naxa woyen n be a firin nde, «Ala bara naxan naseniyen i naxa a fala a seniyentare.» ¹⁰ Na naxa raba sanya saxan. Na xanbi, a birin man naxa te koore ma.»

¹¹ «Na temui mixi saxan, naxee nu xεxi n yire kelife Sesare, e naxa ti muxu xa banxi naade ra. ¹² Ala Xaxili naxa a masen n be a muxu birin xa siga, a hali n mu siike. Yi xεme senni naxee yi ki, e fan naxa n mati naa. Muxu to so Koroneliyo xonyi, ¹³ a naxa a yaba muxu be a maleke toxi a xa banxi kui ki naxe. Maleke naxa a masen a be, «Mixi xεε Yafa, a xa fa Simon na, e naxan xili falama Piyeri. ¹⁴ A fama masenyi

tide i be, i tan nun i xa mixi birin kisima naxan saabui ra.»

¹⁵ «N to so woyenfe, Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro e ma alo a goro won ma ki naxe a folε. ¹⁶ N fa ratu Marigi xa masenyi ma, «Yaya bara mixi xunxa ye xora, kono Ala Xaxili Seniyenxi fama gorode wo ma.» ¹⁷ Ala to bara e ki alo a won kixi ki naxe, won tan naxee danxaniyaxi Isa Ala xa Mixi Sugandixi ma, a nu lan n xa Ala matandi?»

¹⁸ E to na με, e naxa dundu, e naxa Ala matoxo, «Ala bara tuubi ragiri si gbetεε fan be, alako e fan xa kisi.»

Baranabasi nun Solu sigafe Antiyoki

¹⁹ Isa foxirabire naxee yensen Etiyen faxes xanbi paxankate saabui ra, e naxa siga han Fenisiya, Sipiri, nun Antiyoki. E nu Ala xa masenyi kawandima Yuwifie nan be. ²⁰ Kono Sipirikae nun Sirenikae naxee nu na e ya ma, e to siga Antiyoki, e naxa Marigi Isa xa xibaaru fanyi masen Girekikae fan be. ²¹ Marigi xonye nu na e ma. Mixi gbege naxa danxaniya, e naxa tuubi Marigi ma.

²² Darisalamu danxaniyatεε nama to na fe με, e naxa Baranabasi xεε Antiyoki. ²³ A to so naa, a naxa jlexin Ala xa hinne tofe ra. A naxa e ralimaniya, e xa danxaniya Marigi ma. ²⁴ Baranabasi, mixi fanyi nan nu a ra. A nu rafexi danxaniya nun Ala Xaxili Seniyenxi ra. Nama gbege naxa danxaniya Marigi ma.

²⁵ Na xanbi, Baranabasi naxa siga Tarise Solu fende. ²⁶ A to a to, a naxa fa a ra Antiyoki. E nun danxaniyatεε nan nu e malanma naa je keren birin bun ma. E naxa mixi gbege xaran. Isa foxirabire naxee nu na Antiyoki, nee nan singe «Isayanka» xili soto.

²⁷ Na temui, namiponme ndee naxa goro Antiyoki, kelife Darisalamu. ²⁸ Naxan nu xili Agabu, na naxa ti, a fa a fala Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, a kaame xungbe fama sinde dunija birin ma.

Na fe raba mange Kilodi xa waxati ne. ²⁹ Isa foxirabirɛe naxa lan a ma e xa Yudaya ngaxakerenyie mali harige ra, kankan noma naxan na. ³⁰ E naxa a so Baranabasi nun Solu yi ra katarabi kuntigie ma.

12

Tɔɔre man xɛɛrae life

¹ Na temui mange Herode naxa so danxaniyatɔe pama mixi ndee tɔɔrɔfe. ² A naxa Yaki, Yaya taara, faxa santidegema ra. ³ A to a to na nu rafan Yuwifie ma, a man naxa Piyeri suxu Taami Lebinitare Sali. ⁴ A to a suxu, a naxa a sa geeli kui. A naxa soori naani naani tongo xunde naani kui, a nee yamari, e xa a kanta. Herode nu waxi Piyeri xa makiiti pama ya xori Sayamaleke Dangi Sali na ba a ra. ⁵ Piyeri nu na geeli kui, kono danxaniyatɔe pama nu na Ala maxandife a be.

⁶ Koe ra, beenun Herode xa Piyeri makiiti, a nu xife soori firin tagi, yolonxonyi balanxi a ma. Soori gbete fan nu geeli naade kantafe. ⁷ Marigi xa maleke nde naxa mini a ma terenna ra. Yanbe naxa geeli kui iyalan. Maleke naxa Piyeri sest mabonbo, a xa xunu, a fa a fala a be, «Keli, i xulun!» Yolonxonyie naxa yolon a belexe ra keren na. ⁸ Maleke naxa a fala a be, «I maxiri, i xa sankirie so.» A to na raba, maleke man naxa a fala a be, «Donma felen i ma, bira n foxo ra.» ⁹ Piyeri naxa mini, a bira maleke foxo ra, kono a mu a kolon xa na fe findixi nondi nan na. A nu bara a manoxun, temunde a findixi laamatunyi nan na. ¹⁰ E to bara dangi soorie singe e nun a firin ndee ra, e naxa wure naade li naxan de rabixi taa ma, na naxa rabi a yete ra. E naxa mini. E mu nu a ikuyaxi kira xon ma, maleke naxa keli Piyeri xun.

¹¹ Piyeri to xaxili soto na fe ma, a naxa a fala, «Yakosi, n bara a kolon Marigi nan a xa maleke xexi, a xa n ba Herode yi ra. A bara n natanga Yuwifie belexe.» ¹² A to

kolon soto yi fe ma, a naxa siga Yaya nga Mariyama xonyi, Yaya naxan man xili Maraki. Mixi wuyaxi nu malanxi naa, e na Ala maxandife. ¹³ A to naade konkon, konyi gine nde, naxan xili Roda, a naxa fa naade rabide. ¹⁴ A to Piyeri xui me, a naxa jlexin han a naxa nɛemu naade rabife ma. A naxa a gi a xa sa a fala booree be Piyeri na naade ra. ¹⁵ E naxa a fala a be, «I bara daxu.» Kono a to e karaxan, e naxa a fala, «A xa maleke na a ra.» ¹⁶ Na temui birin Piyeri nu na naade konkonfe. E to naade rabi, e naxa kaaba a tofe ma. ¹⁷ Piyeri to e masabari a belexe ra, a naxa a yaba e be Marigi a raminixi geeli kui ki naxe. A naxa a fala, «Wo yi fe ragbilen Yaki nun ngaxakerenyie ma.» Na xanbi, a naxa mini, a xa siga yire gbete.

¹⁸ Kuye to iba, soorie naxa lu maimaxe xungbe kui, a kolonfe ra Piyeri xa fe niyaxi ki naxe. ¹⁹ Herode naxa a fen, kono a mu a to. A naxa soorie makiiti, a naxa yaamari fi a e birin xa faxa. Na xanbi, a naxa keli Yudaya, a naxa goro Sesare, a xa saxanyi radangi menni.

Herode xa faxe

²⁰ Tirekae nun Sidonkae nu na lantareya kui e nun Herode ra na temui. E naxa lan e bore ma, e xa siga Herode yire, e xa woyen. E to bara Bilasitu masoto, mange xa batula kuntigi, e naxa Herode mayandi lanyi xirife ra e tagi, barima e xa boxi xaxili nu tixi Herode xa boxi baloe nan na. ²¹ Malan loxoe, Herode nu maxirixi a xa mange sosee kui, a naxa masenyi ti pama be, a doxoxi mange kibanyi kui. ²² Mixie naxa sonxoe rate, «Ala xui nan yi ki, adama xui mu a ra.» ²³ Marigi xa maleke nde naxa a rafura keren na, barima a mu Ala matoxo. Kulie naxa a don, a naxa faxa.

²⁴ Na waxati mixi gbegbe naxa Ala xa woyenyi rame, danxaniyatɔe konti xun naxa masa. ²⁵ Baranabasi nun Solu to ge xera ibade Darisalamu, e naxa gbilen Yaya

xanin na e xun ma, e naxan xili falama Maraki.

13

Baranabasi nun Solu sugandife

¹ Namijonmεe nun karamoxoe nu na Antiyoki danxaniyatoe pama tagi: Baranabasi, Simeyon naxan xili sa Nigeri, Lususi Sirenika, Manahen, nun Solu. Manahen nun mange Herode nan xuru yire keren. ² E to nu Marigi batufe, e man nu sunfe, Ala Xaxili Seniyenxi naxa a fala e be, «Wo Baranabasi nun Solu ti n be e xati ma, wali xa fe ma n e xilixi naxan ma.» ³ Awa, e to ge sunde, nun Ala maxandide, e naxa e belexe sa Baranabasi nun Solu ma, e xa e taxu Ala ra. Na xanbi, e naxa e bejin, e siga.

E sigafe Sipiri

⁴ Ala Xaxili Seniyenxi to Baranabasi nun Solu xee, e naxa goro Selusiya, e fa baki kunkui kui sigafe ra Sipiri suri ma. ⁵ E to so Salamin, e naxa so Ala xa masenyi kawandife Yuwifie xa salide kui. Yaya nan nu e malima ra. ⁶ E to bara suri igiri han Pafosi, e naxa duure nde li naa, Yuwifi naxan nu a yete findixi namijonme wule fale ra, naxan nu xili Bari Yesu xa di. ⁷ A nu na mange Serigu Polu seeti ma, naxan xaxili nu fan. Na tan naxa Baranabasi nun Solu xili, barima a nu wama Ala xa masenyi ramefe.

⁸ Konoo na duure e naxan ma Elimasi, a xili wama a masenfe a duure nan a ra, a naxa e matandi. A nu katafe ne alako a xa mange xa ba danxaniya kira xon ma. ⁹ Awa Solu, naxan man xili Polu, Ala Xaxili Seniyenxi to goro a ma, a naxa a ya banban a ra, ¹⁰ a naxa a fala a be, «Kalabante nun yanfante nan i ra. Ibulisa xa di, tinxintare, i mu bama Marigi xa kira tinxixi dalinfe? ¹¹ Awa yakosi, Marigi bara a belexe sa i ma. I fama ne donxude. Waxati nde bun ma, i mu soqe toma.» Dimi naxa dusu a xun na keren na. A naxa so milimalafe na ma, a nu mixie fen naxee a yi

rasuxuma. ¹² Awa, mange Serigu Polu to na to, a naxa danxaniya Marigi xa seriye ma.

E sigafe Pisidiya boxi ma

¹³ Polu nun a booree to baki kunkui kui Pafosi, e naxa siga Periga naxan na Panfiliya boxi ma. Yaya naxa a ba e ma, a naxa gbilen Darisalamu. ¹⁴ Menni e naxa ti kira xon. E naxa so Antiyoki naxan na Pisidiya boxi ma. E to so salide kui malabu loxoe, e naxa e magoro. ¹⁵ Tawureta Munsa nun namijonmεe xa Kitaabui xaranyi to ba a ra, salide xunmatie naxa xεera ti e ma, e nu a fala, «Won ngaxakerenyie, xa marasi nde na wo yi ra pama be, wo a fala.» ¹⁶ Polu to keli, a naxa e masabari, a fa a fala, «Isirayilakae nun wo tan naxee gaaxuxi Ala ya ra, wo wo tuli mati. ¹⁷ Isirayila pama Marigi Ala bara won babae sugandi. A naxa e rawuya Misira boxi ma. Na xanbi a naxa e ramini naa a senbe ra. ¹⁸ A naxa e rabalo ne tongo naani jonдон gbengberenyi ma. ¹⁹ A to si solofere halaki Kanaan boxi ma, a naxa na boxie fi Isirayilakae ma. ²⁰ Ne keme naani ne tongo suuli bun ma, a naxa mange ti e xun ma han Annabi Samuweli xa temui. ²¹ Awa, e to wa mange belebele xon ma, Ala naxa Kisu xa di, Solu, naxan fatan Bunyamin bonsoe ra, a naxa na ti e xun ma. A xa mangeya naxa bu ne tongo naani. ²² A to Solu ba mangeya ra, a naxa Dawuda findi mange ra e xun. A yi seedeya masen na nan ma, «N bara Dawuda to, Yisayi xa di, naxan kepa rafa n ma. A tan nan n sago birin nakamalima.»»

²³ «Ala Isirayila Rakisima raminixi Dawuda bonsoe nan ya ma, naxan lanxi Isa ma, alo a laayidi tongoxi ki naxe. ²⁴ Beenun Isa xa fa, Yaya nu bara mixie kawandi e xa tuubi, e xa e xunxa ye xora. ²⁵ A xa wali rajon temui, a naxa a fala, «N mu findixi mixi xa ra, wo naxan mapoxunxi. Na kanyi fama n xanbi ra. Na binye

mu na n yi ra n xa a xa sankiri mafulun.»»

²⁶ «N ngaxakerenyie, Iburahima bõnsõe xa die nun wo tan naxee gaaxuma Ala ya ra, yi kisi masenyi rasanbaxi won tan nan ma. ²⁷ Darisalamukae nun e xunmatie mu tin Isa ra. E mu fahaamui soto namijõnmæe xa masenyi ma, naxan xaranma malabu lõxõe birin. Kõõõ e naxa na masenyi yati rakamali Isa tõõõgegefe ra. ²⁸ Hali e to mu sese to a lanma a xa faxa naxan ma, e naxa Pilati maxandi a xa a faxa. ²⁹ Na kui, e naxa fe birin nakamali naxee sebexi a xun. E man naxa a ragoro wuri magalanbuxi ma, e a fure sa gaburi kui. ³⁰ Kõõõ Ala naxa a rakeli faxe ma. ³¹ Mixi gbegbe naxee Isa mati kelifè Galile sigafe Darisalamu, nee naxa a to xi wuyaxi bun ma. Yakõsi e bara findi a xa seedee ra jama tagi.»

³² «Awa, muxu tan fan yi xibaaru fanyi masenma ne wo be, Ala laayidi naxan tongo won benbae be. ³³ Ala bara a rakamali won tan be, e xa die. A bara Isa rakeli faxe ma alo a sebexi Yabura sora firin nde kui ki naxe. A naxe, «N ma di nan i ra. N bara findi i baba ra to.» ³⁴ A bara a rakeli faxe ma, alako a naxa bõõõ. A na nan masenxi yi ki, «Laayidi seniyenxie, naxee mu kanama, n naxee tongoxi Dawuda be, n nee tongoma ne wo fan be.» ³⁵ Na na a ra, a man na masenyi falaxi yire gbete. A naxe, «I mu i xanuntenyi luma gaburi kui.» ³⁶ Dawuda to ge Ala sago rabade a xa waxati, a faxa ne, a a benbae li gaburi kui, a man bõõõ naa. ³⁷ Kõõõ Ala mixi naxan nakelixa faxe ma, na tan mu bõõõ.»

³⁸ «N ngaxakerenyie, naxan kawandixi wo be, wo xa a kolon yunubi xafarima a tan nan saabui ra. ³⁹ Naxan yo danxaniya, na kanyi bara kisi yunubie ma, Annabi Munsa xa seriye mu nõ wo rakiside naxee ma. ⁴⁰ Na kui, wo wo mæeni naxan falaxi namijõnmæe xa Kitaabuie kui, a naxa fa wo li. E naxe, ⁴¹ «Wo a mato, wo tan mixi mayelee, wo de xa ixara, wo bara

lõe, barima n fama kewali rabade wo xa lõxõee nan ma, wo mu lama naxan na hali e a yaba wo be.»»

⁴² Solu nun Baranabasi to mini, mixie naxa e maxandi e man xa yi masenyi ti malabu lõxõe naxan man fama kore. ⁴³ Awa, jama to yensen, Yuwifii wuyaxi nun mixi naxee nu soxi Yuwifii xa diine kui, nee naxa bira Põlu nun Baranabasi fõõõ ra. Põlu nun Baranabasi naxa e rasi e xa lu Ala xa hinne kui. ⁴⁴ Na malabu lõxõe xungbilenyi, taakae birin naxa e malan Ala xa masenyi ramede. ⁴⁵ Yuwifii to jama to, tõõõe naxa e suxu. E naxa ti Põlu kanke, e nu a xa wõyenyi matandi, e nu a konbi. ⁴⁶ Põlu nun Baranabasi naxa a fala e be jama tagi, «A lanma Ala xa masenyi xa masen wo tan nan singe be, kõõõ wo bara tondi a ra. Na kui, wo yete bara a fala a mu daxa wo xa kisi soto. Yakõsi muxu muxu ya rafindima si gbete nan ma, ⁴⁷ alo Marigi muxu yamarixi ki naxe. A naxe,

«N bara i ti i xa findi naiyalanyi ra sie be, kisi xaninfe ra han duniya danyi.»»

⁴⁸ Mixi naxee mu findixi Yuwifii ra, nee to na me, e naxa seewa. E naxa e Marigi xa wõyenyi matõõõ. Naxee birin nu sugandixi kisi fe ra, nee naxa danxaniya.

⁴⁹ Marigi xa masenyi naxa yensen bõõõ birin kui. ⁵⁰ Kõõõ Yuwifii naxa gine hagigee, naxee nu soxi Yuwifii xa diine kui, nun na taa kuntigie, e naxa nee bõõõee rate. E naxa tõõõe dõõõ Põlu nun Baranabasi ma han e naxa e keri e xa bõõõ ma. ⁵¹ Põlu nun Baranabasi naxa e sanyi rakonkon, na xa findi seede ra a lantareya na e tagi. Na xanbi e naxa siga Ikoniyon. ⁵² Isa fõõõirabiree naxa seewa, e man nu fa Ala Xaxili Seniyenxi soto.

14

E sigafe Ikoniyon

¹ Põlu nun Baranabasi naxa so Yuwifii xa salide kui Ikoniyon. E naxa wõyen a fanyi ra han Yuwifii

nun Girekika gbege naxa danxaniya. ² Kono Yuwifie naxee mu danxaniya, nee naxa Girekikae kui iso, alako e bope xa te danxaniyatose xili ma. ³ Polu nun Baranabasi naxa temui xonkuye raba Ikoniyon, e nu woyen lanlanteya kui. Marigi naxa tonxumae nun kaabanakoe raba e saabui ra, e tan naxee findixi seede ra Ala xa masenyi be, a xa hinne xa fe ra. ⁴ Taakae naxa itaxun doxo firin. Ndee naxa lu Yuwifie xa seeti, ndee fan naxa lu xεεραε xa seeti. ⁵ Girekikae nun Yuwifie nun e xa mangee naxa lan e xa fe naaxi doxo e ma, e man xa e magono han e xa faxes. ⁶ Polu nun Baranabasi to na kolon, e naxa e gi, e siga Likayoni taae kui, Lisitire nun Deribe, a nun na rabilinyi. ⁷ E naxa xibaaru fanyi kawandi ti naa.

E Sigafe Lisitire

⁸ Mixi nde nu doxoxi Lisitire, namate nan nu a ra, a bari na ki ne lanyuru kui. A mu nu noma a perede hali keren. ⁹ A nu a tuli matima Polu xa masenyi nan na. Polu naxa a ya ti a ra. A naxa a to a danxaniyaxi a yalan fe ma. ¹⁰ A naxa a fala a xui itexi ra, «Keli, i ti i sanyie xun na. A naxa keli keren na, a perε.» ¹¹ Nama to na to, Polu naxan nabaxi, e naxa a fala Likayoni xui, «Alae bara e falin mixie, e goro won tagi.» ¹² E naxa xili nde xabu e xun, e Baranabasi xili naxa sa Seyusi, Polu fan Heremesi, barima a tan nan nu woyenma. ¹³ Seyusi xa serexedube, naxan xa salide nu na taa sode de ra, na naxa fa tuurae nun fugee ra naadεe biri ra. A tan nun jama naxa wa serexe bafe e be.

¹⁴ Xεεραε Baranabasi nun Polu to na kolon, e naxa e xa sosee iboo, e man fa gbelegbele jama ra. ¹⁵ E naxa a fala, «Wo tan, munfe ra wo yi fe mooli rabama? Mixi nan muxu ra, alo wo tan. Muxu faxi xibaaru fanyi nan na wo be. Muxu wo rasima wo xa ba yi fufafu fee ma alako wo xa bira Ala xa kira foxo ra, naxan koore nun boxi, baa nun se birin

daa. ¹⁶ Temui dangixi Ala a lu ne si birin xa bira e yete kan xa kirae foxo ra. ¹⁷ Hali na birin kui, a nu fe fanyi rabama naxan findi seede ra a xa fe ra. Tunes ye nu fama keli koore ma. Sansie nu fanma a temui alako wo xa balo, wo man xa seewa wo bope kui.» ¹⁸ Polu nun Baranabasi naxa kata ki fanyi ra alako e naxa serexe ba e be.

¹⁹ Awa, Yuwifie naxa fa keli Antiyoki nun Ikoniyon. E naxa jama kui iso han e naxa Polu magono a xa faxes. E naxa mini a bubu ra taa fari ma barima e tan be a bara ge faxes. ²⁰ Kono Isa foxirabiree to a rabilin, a naxa keli, a man naxa gbilen taa kui.

E gbilenfe Antiyoki Siriya boxi ma

²¹ Kuye to iba, Polu nun Baranabasi naxa siga Deribe. E to ge kawandi tide taa kui, mixi gbege naxa findi Isa foxirabiree ra. Na xanbi e naxa gbilen Lisitire, Ikoniyon, nun Antiyoki. ²² E nu Isa foxirabiree ralimaniya. E man nu e rasi e xa sabati danxaniya kui. E nu a fala, «Won mu soma Ala xa mangeya niini bun ma fo won xa tooo.» ²³ E naxa kuntigie sugandi danxaniyatoe jama keren keren ma be. E to ge salide nun sunde, e naxa e taxu Marigi ra, e nu danxaniyaxi naxan ma. ²⁴ Awa, e to Pisidiya igiri, e naxa fa Panfiliya. ²⁵ E naxa kawandi ti Periga, e naxa goro Ataleya.

²⁶ E to keli menni, e naxa baki kunkui kui sigafe ra Antiyoki, e nu taxuxi Ala xa hinne ra dennaxe. E nu bara ge na wali birin nabade. ²⁷ E to so, e naxa danxaniyatoe jama malan. E naxa fe birin dentege sa e be Ala naxan nabaxi e saabui ra, nun Ala danxaniya naade rabixi si gbete be ki naxe. ²⁸ E nun Isa foxirabiree naxa bu e bore ra.

15

Darisalamu malanyi

¹ Mixi ndee naxee keli Yudaya, e naxa a fala Isa foxirabiree be, «Xa wo mu wo sunna Annabi Munsa

xa naamunyi ki ma, wo mu noma kaside.»² Pɔlu nun Baranabasi naxa wɔyenyi xɔɔxɔe fala e be. E naxa nate tongo Pɔlu nun Baranabasi nun mixi ndee xa te Darisalamu xεεrae nun kuntigie maxɔrinde yi fe ma.³ Danxaniyatɔe pama naxa e xεε. E dangixi Fenisiya nun Samari ra temui naxe, e naxa a masen mennikae be, mixi naxee kelixi si gbete ma, nee danxaniyaxi ki naxe. Yi masenyi naxa Isa fɔxirabiree rapelɛxin.⁴ E to so Darisalamu, danxaniyatɔe pama nun xεεrae, nun kuntigie naxa e rasene. Ala naxan birin naba e saabui ra, e naxa na yaba e be.⁵ Awa, Fariseni nde naxee nu bara danxaniya, e naxa keli, e nu fa a fala, a lanma ne si gbete mixie xa sunna, e xa bira Annabi Munsa xa seriye fɔxɔ ra.

⁶ Xεεrae nun kuntigie naxa e malan e xa na fe mato.⁷ E to na fe isonxɔ sonxɔ, Piyeri naxa keli, a a fala e be, «N ngaxakerenyie, wo a kolon kafi temui xɔnkuye Ala bara n sugandi wo tagi, alako si gbete mixie xa xibaaru fanyi me n de ra, e xa danxaniya.⁸ Awa, Ala naxan mixi sondonyi kolon, na bara seedeya raba e be, a a Xaxili Seniyenxi fi e ma alo won tan.⁹ A mu mixi yo rafisa a boore be e tan nun won tan tagi, barima a bara e sondonyi raseniye danxaniya ra.¹⁰ Yakɔsi, munfe ra wo Ala matoma? Wo na kote dɔxɔfe Isa fɔxirabiree xun, won benbae nun won tan mu naxan noma.¹¹ Wo xa a kolon a won nakisixi Marigi Isa xa hinne nan na alo e tan fan.»

¹² Nama birin naxa dundu, e naxa e tuli mati Pɔlu nun Baranabasi ra. Pɔlu nun Baranabasi naxa a tagi raba boore be Ala kaabanakoe nun tɔnxumae naxee birin naba e saabui ra si gbete tagi.¹³ E to ge wɔyende, Yaki naxa wɔyenyi tongo, a naxe,¹⁴ «N ngaxakerenyie, wo wo tuli mati n na. Simɔn bara a yaba Ala mixie sugandima ki naxe sie ya ma, a xili sama naxee xun ma.¹⁵ Namipɔnmee birin xa masenyi

lanxi na nan ma. A sebexi,

¹⁶ «Na xanbi n fama ne Dawuda xa banxi biraxi rakelide. N na yire kanaxie rafalama ne, n na rakelima ne,

¹⁷ alako mixi naxee luxi e xa no Marigi fende, si gbete naxee birin findima n gbe ra.

¹⁸ Marigi xa masenyi nan na ki, naxan yi fe kolon kabi a fole, naxan yi fe birin nagirima.»

¹⁹ «Na na a ra, a mu lanma a xa findi fe xɔɔxɔe ra si gbete be naxee wama birafe Ala fɔxɔ ra.²⁰ Kɔnɔ won xa bataaxe sebe e ma, e naxa see don naxee baxi serexe ra kuyee be. E man xa ba yene ma, a nun e naxa sube yufaxi don, e man naxa wuli min.²¹ Barima kabi won benbae xa waxati, mixie na taa birin kui, naxee Annabi Munsa xa seriye xaranma salidee kui malabu lɔxɔe.»

²² Awa, xεεrae nun kuntigie nun danxaniyatɔe pama birin naxa lan a ma e xa mixi ndee xεε Antiyoki, naxee Pɔlu nun Baranabasi matima. E naxa Yudasi naxan xili Barasaba, nun Silasi sugandi, xeme binyee ngaxakerenyie ya ma.²³ E naxa bataaxe keren so e yi ra naxan sebexi, «Xεεrae nun kuntigie, naxee lanxi wo ngaxakerenyie ma, katarabi won ngaxakerenyie ma si gbete ya ma, naxee na Antiyoki, Siriya, nun Silisi, muxu bara wo xεebu.²⁴ Muxu bara a me a mixi ndee naxee kelixi muxu ya ma, muxu mu pungui saxi naxee ma, a nee bara wo rakontɔfli e xa wɔyenyi ra. E bara wo bope ifu.»

²⁵ «Na na a ra, muxu bara lan a ma muxu xa xεεrae xεε wo ma, sa Pɔlu nun Baranabasi fari, muxu xanuntenyie,²⁶ naxee bara mee e nii ra won Marigi Isa xa fe ra, Ala xa Mixi Sugandixi.²⁷ Muxu bara Yudasi nun Silasi fan xεε, naxee yi fee tagi rabama wo be.²⁸ Ala Xaxili Seniyenxi nun muxu tan bara lan a ma muxu naxa kote gbete dɔxɔ wo xun fo naxan daxe.²⁹ A tan nan yi ki: Wo naxa sube don naxan baxi serexe ra kuyee be, nun sube

yufaxie, wo naxa wuli fan min. Wo man naxa yεne fan naba. Wo lan wo xa gbilen yi fe birin fɔxo ra. Wo salamu.»

³⁰ Awa, e to bara e jundu jama ma, e naxa siga Antiyoki, e naxa sa bataaxe so danxaniyatɔe jama yi ra. ³¹ Ngaxakerenyie to a xaran, e naxa jɛlexin, e naxa limaniya. ³² Yudasi nun Silasi, naxee yati nu findixi namijɔnmɛe ra, e naxa e kawandi, e nu e ralimaniya wɔyen wuyaxi ra. ³³ Waxati nde to dangi, e ngaxakerenyie naxa e bɛjin bɔjɛsa kui gbilenfe e xεemaε ma. ³⁴ Kɔno Silasi tan naxa lu naa. ³⁵ Pɔlu nun Baranabasi naxa lu Antiyoki, e nun e boore wuyaxi e nu fa mixie xaran, e man nu Marigi xa xibaaru fanyi kawandi ti.

Pɔlu nun Baranabasi fatanfe

³⁶ Lɔxoε ndee to dangi, Pɔlu naxa a fala Baranabasi bε, «Won xa gbilen taa birin kui won Marigi xa masenyi kawandixi dennaxe, won xa a mato won ngaxakerenyie danxaniyatɔe na ki naxe naa.» ³⁷ Baranabasi nu wama Yaya fan xaninfe, naxan xili Maraki. ³⁸ Kɔno Pɔlu naxa a fala a mu lan e xa mixi xanin e xun ma naxan keli e xun ma Panfiliya, a mu tin birade e fɔxo ra e xa wali kui. ³⁹ Na lantareya naxa xɔrɔxo han a naxa findi fatanyi ra. Baranabasi naxa Maraki tongo, e naxa baki kunkui kui sigafe ra Sipiri suri ma. ⁴⁰ E ngaxakerenyie to e taxu Marigi xa hinne ra, Pɔlu naxa Silasi tongo, e naxa siga ⁴¹ Siriya nun Silisi bɔxie ma, e danxaniyatɔe jamaε ralimaniya.

16

Timote birafe Pɔlu nun Silasi fɔxo ra

¹ Pɔlu naxa siga Deribe nun Lisitire. Isa fɔxirabire nde nu na, a xili Timote. Yuwifigine danxaniyatɔe nde xa di nan nu a ra. A baba Girekika nan nu a ra. ² Lisitire nun Ikoniyon ngaxakerenyie nu a xili fanyi falama. ³ Pɔlu to wa a xaninfe

a xun, a naxa a sunna Yuwifigine xa fe ra naxee nu na menni, barima birin nu a kolon a baba Girekika na a ra.

⁴ E naxa xεεraε nun Isa fɔxirabireε kuntigi naxee nu na Darisalamu, e naxa nee xa nate masen danxaniyatɔeε bε na taaε kui, e xa a rabatu. ⁵ Danxaniyatɔe jamaε xa danxaniya senbε xun nu masama, danxaniyatɔe kɔnti fan xun nu masa lɔxo yo lɔxo.

Pɔlu laamatunyi tofe Tiroyasi

⁶ Ala Xaxili Seniyenxi to mu tin e xa kawandi ti Asi bɔxi ma, e naxa Firigiya nun Galati bɔxi igiri. ⁷ E to makɔre Misi bɔxi ra, e naxa wa sofe Bitiniya, kɔno Isa Xaxili mu tin e xa siga naa. ⁸ Awa, e naxa Misi igiri, e naxa goro Tiroyasi. ⁹ Kɔε ra, Pɔlu naxa laamatunyi to. Masedonka nde naxa keli, a fa a maxandi, «Fa Masedon bɔxi ma, i xa fa muxu mali.» ¹⁰ Pɔlu laamatunyi to xanbi, muxu naxa la a ra a Marigi bara muxu xili xibaaru fanyi kawandife ra naa. Muxu naxa kata sigafe ra Masedon keren na.

Lidi xunxafe ye xɔɔra

¹¹ Muxu to keli Tiroyasi, muxu naxa baki kunkui kui, muxu naxa muxu ya rafindi Samotirasi ma keren na. Na kuye iba, muxu naxa ti Neyapoli. ¹² Muxu to keli naa, muxu naxa siga Filipi, Masedon taa singe. E nu na Rɔmakae xa mangeya nan bun ma. Muxu naxa saxanyi radangi na taa kui.

¹³ Malabu lɔxoε, muxu naxa siga taa fari ma xure de ra, muxu dennaxe mapɔxun salide ra. Muxu to dɔxo, muxu naxa wɔyen ginεε ra naxee nu malanxi naa. ¹⁴ Gineε nde nu na e ya ma naxan xili Lidi, gare dugi mati. Tiyatireka nan nu a ra. A gaaxu Ala ya ra. A to a tuli mati, Marigi naxa a bɔjɛ rabi alako Pɔlu naxan falama a xa so a xaxili ma. ¹⁵ A to a xunxa ye xɔɔra, a nun a xa denbaya, a naxa muxu mayandi, «Xa wo sa laxi a ra n bara danxaniya Marigi ma, wo fa lu n ma banxi kui

yi saxanyi.» A naxa muxu karaxan mayandi ra.

E na geeli kui Filipi

¹⁶ Muxu to nu sigama salide, konyi ginε nde naxa fa muxu ya ra. Ninne kanyi nan nu a ra, pinne naxan xili Tine, naxan se matoma. Na ginε nu naafuli xungbe rasoma a kanyie ma. ¹⁷ A naxa so birafe muxu fɔxɔ ra, Pɔlu nun muxu tan. A nu sɔnxɔe rate, «Yi mixie Ala Xili Xungbe Kanyi xa konyie nan e ra. E wo tife kisi kira nan xɔn ma.» ¹⁸ A naxa na raba xi wuyaxi. Pɔlu to xɔnɔ, a naxa a ya rafindi, a naxa a fala pinne be, «N bara i yamari Isa xili ra, Ala xa Mixi Sugandixi, gbilen yi ginε fɔxɔ ra.» Ninne naxa gbilen a fɔxɔ ra keren na.

¹⁹ Na konyi ginε kanyie to a to e xa geeni bara kana, e naxa Pɔlu nun Silasi suxu. E naxa e xanin kiitisee yire. ²⁰ E naxa e dentεge kiitisee be, e naxe, «Yi mixie nan won ma taa ya isofe. ²¹ Yuwifi nan e ra naxee naamunyie xa fe masenma won mu tinxi naxee ra, won tan Romakae.» ²² Nama fan naxa keli e ra, nun kiitisee. E naxa e makoyen, e naxa yaamari fi e xa e bɔnbɔ luxusinyi ra. ²³ E to ge e bɔnbɔde, e naxa e woli geeli kui. E naxa kɔsibili yamari a xa e kanta a fanyi ra. ²⁴ Na kɔsibili to na yaamari sɔtɔ, a naxa Pɔlu nun Silasi sa geeli kui, a yɔlɔnxɔnyie sa e ma. ²⁵ Kɔe tagi to a li, Pɔlu nun Silasi nu Ala maxandife, e nu Ala matɔxɔfe bεsti ra. Geelimanie nu e xui mεxi. ²⁶ Bɔxi naxa seren keren na, geeli sanbunyi naxa a ramaxa. Na temui kerenyi kui, naade birin naxa rabi. Geelimanie birin xa yɔlɔnxɔnyie naxa mabolon. ²⁷ Kɔsibili naxa xunu. A to geeli naade to e rabixi, a naxa a xa santidegema bendun a tεε a xa a yete faxa, a ɔxɔ a ma a geelimanie nu bara e gi.

²⁸ Kɔnɔ Pɔlu naxa sɔnxɔ a xui itexi ra, «I naxa fe xɔne niya i yete ra, muxu birin na be.» ²⁹ Awa, kɔsibili to te maxili, a naxa so mafuren. A naxa a xinbi sin Pɔlu nun Silasi bun

ma, a serenma. ³⁰ A naxa e ramini, a e maxɔrin, «Marigie, a lanma n xa munse raba alako n xa kisi?»

³¹ Pɔlu nun Silasi naxa a yaabi, «I xa danxaniya Marigi Isa ma. Na nan a toma i kisima, i tan nun i xa denbaya.» ³² E naxa Marigi xa woyenyi masen a be a nun a xa mixie. ³³ A naxa e xanin a xun ma keren na kɔe kui, a naxa e xa fie yae xa. Na waxati yati a naxa xunxa ye xɔɔra, a tan nun a xa mixi birin. ³⁴ A naxa e yigiya a xa banxi kui, a man fa donse fi e ma. A naxa jɔlexin a fanyi ra, a nun a xa denbaya birin barima e bara danxaniya Ala ma.

³⁵ Kuye to iba, kiitisee naxa sɔorie xεε e xa sa a fala kɔsibili be a xa na mixie rabolo. ³⁶ Kɔsibili naxa a fala Pɔlu be, «Kiitisee bara xεera ti a wo xa rabɛpin. Awa, yakɔsi wo mini, wo xa siga bɔɔesa kui.» ³⁷ Kɔnɔ Pɔlu naxa a fala sɔorie be, «Muxu tan naxee findixi Romakae ra, e bara muxu sa geeli e mu muxu makiiti. E naxa muxu sa geeli, yakɔsi e wama muxu ramini gundo ra? Na mu lanma feo! E yete yati nan fama muxu rabolode.» ³⁸ Sɔorie naxa yi woyenyie ragbilen kiitisee ma. E to a mε a Romakae nan e ra, e naxa gaaxu. ³⁹ E naxa fa e mayandi, e e rabolo. E fan naxa e maxandi a e xa keli na taa.

⁴⁰ E to mini geeli kui, e naxa so Lidi xɔnyie. E to bara ge e ngaxakerenyie ralimaniyade, e naxa siga.

17

E sigafe Tesaloniki

¹ Pɔlu nun Silasi to dangi Anfipoli nun Apoloniya ra, e naxa so Tesaloniki taa kui, Yuwifie xa salide nde nu na dennaxe. ² Pɔlu naxa so naa alo a darixi naxan na. Malabu loxɔe xi saxan bun ma, e nun Pɔlu naxa Kitaabui xa fe fala. ³ A nu a tagi raba e be a a lanma Ala xa Mixi Sugandixi xa tɔɔrɔ ki naxe, a man xa keli faxe ma. A naxa a fala, «Isa, n naxan ma fe falafe wo be yi ki, a tan nan Ala xa Mixi Sugandixi ra.» ⁴ Ndee naxa la a

ra e ya ma. E naxa bira Pɔlu nun Silasi ɓɔxɔ ra. Girekika gbege fan naxee nu gaaxuxi Ala ya ra, nee fan naxa la a ra, e nun ginε hagige gbege. ⁵ Kɔnɔ Yuwifi tɔnɛxi ndee naxa mixi jaaxi ndee tongo e xa nama ya iso taa kui. E naxa siga Yason xɔnyi Pɔlu nun Silasi fende alako e xa e xanin kiitisae xɔn ma. ⁶ E to mu e to, e naxa Yason nun a ngaxakerenyie ndee mabendun na taa kiitisae yire. E nu sɔnxɔe rate, e naxε, «Yi mixie naxee dunija ifuma, e bara fa be fan. Yason bara e yigiya. ⁷ E birin Rɔmaka mange xa wɔyenyi nan gbesen bama, e man a falama a mange gbete nde na naxan xili Isa.» ⁸ E naxa nama nun kiitisae bɔne rate na wɔyenyie ra. ⁹ Beenun e xa Yason nun a booree bɛnin, fo e to kɔbiri ba.

E sigafe Beere taa

¹⁰ Na kɔe ra, e ngaxakerenyie naxa Pɔlu nun Silasi rasiga Beere taa. E to so naa, e naxa so Yuwifie xa salide kui. ¹¹ Na Yuwifie xaxili nu matinse dangi Tesalonikikae ra. E nan gbata nε na masenyi kolonde, e man Kitaabui kui mato ɓɔxɔ yo ɓɔxɔ alako e xa a kolon e naxan falama e be xa nɔndi yati nan a ra. ¹² Yuwifi wuyaxi naxa danxaniya e ya ma, nun Girekika ginε gorobone wuyaxi, nun xεmε wuyaxi.

¹³ Kɔnɔ Yuwifie Tesalonikikae to a kolon a Pɔlu na Ala xa wɔyenyi kawandife Beere taa fan, e naxa fa naa, e fa nama ya iso. ¹⁴ Awa, danxaniyatɔe naxa Pɔlu tongo keren na, e naxa siga a ra baa fe ma, kɔnɔ Silasi nun Timote naxa lu Beere taa. ¹⁵ Naxee Pɔlu mati, e naxa siga a ra han Aten. Na xanbi e naxa gbilen e jungui ra Silasi nun Timote xɔn ma, e xa Pɔlu li sinnanyi ma Aten.

Pɔlu kawandi tife Aten

¹⁶ Pɔlu nu Silasi nun Timote mamεfe Aten. A bɔne naxa maɲaaxu a ra na taa xa kuyee xa fe ra. ¹⁷ Na kui, a naxa de masara e nun Yuwifie ra, a nun mixie naxee gaaxuxi Ala ya ra salide kui. A man naxa wɔyen mixie ra a naralanma

naxee ra malan yire taa kui ɓɔxɔ yo ɓɔxɔ. ¹⁸ Epikuri nun Sitoyisi karamɔxɔe naxa so wɔyεnfe Pɔlu ra, e nu a fala, «Yi wɔyenla munse falafe?» Ndee to Pɔlu xui mε a Isa xa xibaaru masenma, a man nu fa marakeli fee falafe, e naxε, «A luxi nε alo a ala gbeteε nan ma fee falama.»

¹⁹ Awa, e naxa a tongo, e naxa siga a ra Areyopago malan yire, e naxa a maxɔrin, «Yi lonni nεεnε i naxan masenma, muxu nɔma a kolonde di? ²⁰ Barima muxu fe nεεnε nan mεfe yi ki, muxu wama na fasari nan kolonfe.» ²¹ Atenkae nun xɔne naxee sabatixi Aten, e nu darixi e tuli matife ra wɔyen nεεnε ra naxee masenma.

²² Pɔlu naxa ti Areyopago tagi, a naxa a fala, «Atenkae, n bara a to diinεlae yati yati nan wo ra. ²³ N bara see to wo naxee batuma. N man bara sεrεxεbade nde to, a sεbexi naxan ma, «Ala naxan mu kolonxi!» Wo naxan batuma, a fa lu wo mu a kolon, n na nan ma fe masenfe wo be. ²⁴ Ala naxan dunija daaxi, a nun se naxan birin na a kui, a tan naxan koore nun bɔxi Marigi ra, a mu sabatixi banxi kui mixi belexε naxan nafalaxi. ²⁵ A hayi mu na see ma adama naxan xaninma a xɔn ma. A tan nan baloe nun jengi nun se birin fima mixi ma. ²⁶ A tan nan a niya mixi birin xa mini benba keren fate. A naxa e rasabati bɔxi birin ma. A man naxa e xa waxati nun e lude naaninyie sa, ²⁷ alako e xa Ala fen, e xa kata a kolonde, hali a to mu makuya won na. ²⁸ Wo xa lonnilae yati fan bara a fala, «Won baloxi a tan nε, won fe birin nabama a tan nan saabui ra, nun won minixi a tan nε. A bɔnsɔe nan won na.» ²⁹ Awa xa won kelixi a bɔnsɔe nε, a mu lanma won xa a maɲɔxun a Ala maniyaxi xεema, gbeti, xa na mu gεmε nan na, mixi belexε naxan solixi e xaxili ra. ³⁰ Ala mu nu na fe kolontareya temui matoxi, kɔnɔ yakɔsi a bara a fala mixi birin be, yire birin, e xa tuubi, ³¹ barima a bara ɓɔxɔe keren sugandi, a fama dunija makiitide naxan ma tinxinyi

ra, mixi nde saabui ra a bara a ragiri naxan ma. A bara na kanyi matonxumaxi rakeli faxamixie ya ma.» ³² E to yi fe me, fa a fala mixi kelima faxe ma, ndee naxa so a mayelefe. Ndee naxa a fala, «Muxu fama muxu tuli matide i ra loxoe gbetee.» ³³ Awa, Polu naxa mini e ya ma. ³⁴ Ndee naxa lu a mabiri ra, e naxa danxaniya, alo Denisiyo, naxan nu na Areyopago mixie ya ma, nun gine nde naxan xili Damarisi, e nun mixi gbetee ra.

18

E sigafe Korinti

¹ Na xanbi, Polu naxa keli Aten, a naxa siga Korinti. ² A naxa Yuwifii keren li naa, a xili Akila, Pontuka nan a ra. A nu baxi fade keli Itali a nun a xa gine Pisisila, barima Kilodi nu bara Yuwifii birin yaamari e xa mini Roma. Polu naxa kafu e ma, ³ barima e nu wali keren nan nabama, kiri banxi rafalafe. A naxa lu e xonyi, e nu wali naa. ⁴ Polu nu woyenma salide kui malabu loxoe birin. A nu Yuwifii nun Girekikae radanxaniya. ⁵ Silasi nun Timote to so, keli Masedon, Polu naxa a yete fi kawandi rabafe gbansan ma. A nu a fala Yuwifii be a Isa nan Ala xa Mixi Sugandixi ra. ⁶ Konon Yuwifii to na matandi konbi ra, Polu naxa a xa donma ikonkon tonxuma ra, a naxa a fala e be, «Xa wo loe, wo tan nan foxi na na ra. N tan bara na kote ba n xun. Yakosi n sigama ne si gbetee ma.»

⁷ A to keli naa, a naxa so mixi nde xonyi, a kanyi xili Titi Yusutu, a gaaxu Ala ya ra. A xa banxi nu na salide fe ma. ⁸ Na temui, Kirisipu salide xunmati naxa danxaniya Marigi ma a nun a xa denbaya birin. Korintikae wuyaxi naxee nu Polu xui mexi, e fan naxa danxaniya, e naxa e xunxa ye xora.

⁹ Marigi naxa a fala Polu be laamatunyi ra koe kui, «I naxa gaaxu muku! Woyen! I naxa dundu, ¹⁰ barima n na i foxo ra. Mixi yo belexe mu i lima a xa fe naaxi raba

i ra, barima mixi gbegbe na n be yi taa kui.» ¹¹ Polu naxa lu naa je keren kike senni. A nu Korintikae xaran Ala xa masenyi ra.

¹² Galiyon to nu na Akayi mange ra, Yuwifii naxa yanfante ya xiri Polu xun, e naxa a xanin kiitisee yire. ¹³ E naxa a fala, «Yi di nan mixie kui isoma e xa Ala batu ki gbetee naxan mu seriye ki ra.» ¹⁴ Polu to woyen folo, Galiyon naxa a fala Yuwifii be, «Xa a sa li tinxintareya na a ra, xa na mu a ra wali kobi nde, n n tuli matima ne wo ra nu, ¹⁵ konon xa a sa li boore matandi na a ra woyenyi ma, xa na mu a ra xilie ma, a nun wo xa seriye ma, na na wo tan nan ma. N mu wama findife na fe makiitima ra.» ¹⁶ Na kui, a naxa e kerii kiiti banxi kui. ¹⁷ Nama naxa salide xunmati Sositene suxu, e a bonbo kiiti banxi tande ma, konon Galiyon mu e hansa.

E gbilenfe Antiyoki

¹⁸ Polu to bu Korinti ki fanyi ra, a naxa keli a ngaxakerenyie xun ma. A naxa baki kunkui kui a nun Pisisila nun Akila, e siga Siriya. A naxa a xunyi bi Senxereya, barima a nu bara laayidi tongo Ala be. ¹⁹ E to so Efese, Polu naxa a jerebooree lu naa. A naxa so salide kui, e nun Yuwifii naxa sumun. ²⁰ E naxa a mayandi a xa bu naa, ²¹ konon na mu a xunyi suxu. A naxa a pungu e ma. A naxe, «Fo n xa sa sali Darisalamu ne. Xa Ala tin, n man fama wo xonyi.» ²² Awa, a naxa baki kunkui kui, a keli Efese, a siga Sesare. A to ge danxaniyatoe nama xeebude, a naxa goro Antiyoki.

Polu xa biyaasi saxan nde

²³ Polu to bara saxanyi radangi Antiyoki, a naxa kira tongo, a naxa Galati nun Firigiya boxi birin isa, a nu Isa foxirabiree ralimaniya.

²⁴ Apolosi, Yuwifii nde naxan barixi Alesandire, a naxa Efese li. A nu fata woyende, a Kitaabui fan kolon. ²⁵ A nu xaranxi Marigi xa kiraya ra. A naxa Isa xa fe masen a fanyi ra, konon a nu Yaya xa xaranyi nan

gbansan kolon xunxa tife ye xōra. ²⁶ A naxa so woyenfe a rawasaxi ra salide kui. Akila nun Pirisila to a xui me, e naxa kafu a ma alako e xa Ala xa kiraya masen a be a ki ma. ²⁷ Na xanbi a to nu wama dangife Akayi, a ngaxakerenyie naxa a ralimaniya. E naxa bataaxe sebe Isa foxirabiræe ma a e xa a rasene. A xa sigæ naxa findi fe fanyi ra danxaniyatōe be Akayi boxi ma, naxee danxaniya Ala xa hinne saabui ra. ²⁸ Apolosi naxa Yuwifie matandi senbe ra kene ma, a naxa a masen Kitaabui ra a Isa nan Ala xa Mixi Sugandixi ra.

19

Pōlu sigafe Efese

¹ Apolosi nu na Korinti. Pōlu to bara ge Asi fuge biri isade, a naxa fa Efese. A to naralan Isa foxirabiræe ndee ra, ² a naxa e maxorin, «Wo bara Ala Xaxili Seniyenxi soto wo to danxaniya?» E naxa a yaabi, «Muxu nan mu nu na me sinden xa Ala Xaxili Seniyenxi na na.» ³ A naxa e maxorin, «Wo wo xunxa ye xōra munfe ma?» E naxa a yaabi, «Muxu bara muxu xunxa ye xōra alo Yaya a masenxi ki naxe.» ⁴ Awa, Pōlu naxa a fala, «Yaya nu mixi xunxama ye xōra ne tuubi xa fe ra. A nu a fala mixie be, e xa danxaniya mixi nde ma naxan fama a tan xanbi ra. Na nan lanxi Isa ma.» ⁵ Na masenyi ma e naxa e xunxa ye xōra Marigi Isa xili ra. ⁶ Pōlu to a belexe sa e ma, Ala Xaxili Seniyenxi naxa fa e ma. E naxa so xui gbete falafe, e man nu Ala xa masenyi fala. ⁷ E birin nalanxi, xeme fu nun firin nan nu e ra.

⁸ Na dangi xanbi, Pōlu naxa so salide kui, a kawandi ti. A nu fe tagi raba e be Ala xa mangeya niini xa fe ra kike saxan bun ma. A nu kata a xa mixie no naxee tuli nu matixi a ra. ⁹ Kono ndee xaxili nu xoxoxo, e mu la a ra. E naxa Marigi xa kira bexu pama ya i. Pōlu naxa mini e ya ma, a naxa Isa foxirabiræe tongo a xun, alako a xa e xaran loxo yo loxo Tiranusi xa xarande kui. ¹⁰ Na

naxa siga han ge firin. Yuwifie nun Girekika naxee birin nu sabatixi Asi, e Marigi xa masenyi rame na nan kui. ¹¹ Ala nu kaabanako xungbee rabama Pōlu belexe ra ¹² han e nu dugi nun xunxurie sa furemae ma, Pōlu nu bara din naxee ra. Fure nu ba ne e ma, pinne nu mini mixie i.

Seba xa Die

¹³ Yuwifie ndee naxee pinne raminima mixie yire birin, e naxa kata Marigi Isa xili rawalide pinne kanyie be. E a fala, «N bara wo yaamari Isa xili ra Pōlu naxan xa fe kawandima.» ¹⁴ Seba, Yuwifie serexedube kuntigi nde, xa di solofere nan nu na fe rabama. ¹⁵ Pinne naxa e yaabi, «N Isa nun Pōlu kolon, kono n mu wo tan kolon feo!» ¹⁶ Na pinne kanyi naxa bagan e ma, a naxa e bonbo han e naxa e gi banxi kui e rageli nun e maxoxi ra.

¹⁷ Yuwifin nun Girekika naxee birin nu sabatixi Efese, e naxa na fe kolon. Gaaxui naxa e birin suxu. Marigi Isa xili dariye naxa mate. ¹⁸ Danxaniyatōe wuyaxi naxa fa, e naxa e ti e xa yunubie ra, e naxa e xa fe paaxi birin fala kene ma. ¹⁹ Duuree fan naxa fa e xa bukie ra, e naxa e gan birin ya xori. E naxa bukie sare konti, kobiri kole wulu tongo suuli nan nu a ra. ²⁰ Marigi xa masenyi nu yiriwama na ki ne senbe ra.

Girinbanyi birafe Efese

²¹ Yi fee to dangi, Pōlu naxa nate tongo a xa siga Darisalamu. Na biyaasi kui fo a xa Masedon nun Akayi boxi ibolon. A naxa a fala, «N na siga Darisalamu, fo n xa Roma fan li.» ²² A naxa a malima firin xee Masedon, Timote nun Erasito, kono a tan naxa lu Asi sinden.

²³ Na temui sonxoe xungbe naxa raba naa Marigi xa kira xa fe ma. ²⁴ Xabui nde, naxan xili Demetiri, a nu ala Aritemi xa salide misaali lanmadi yailanma gbeti ra. Na xabui moolie nu kobiri gbegbe sotoma na wali kui. ²⁵ A naxa a walibooree malan, a a fala e be, «Wo a kolon, won baloxi yi wali nan kui. ²⁶ Wo

bara a to, wo bara a mɛ, yi Pɔlu bara mixi gbegbe madaxu Asi bɔxi birin ma, Efese gbansan xa mu a ra. A naxɛ a alae naxee rafalaxi mixie belexɛ ra, a ala mu e ra. ²⁷ Na kui won ma wali fama nɛ xili jaaxi sɔtɔde. Won ma ala Aritemi xa salide fan xun nakanama nɛ. Nde bama nɛ Aritemi xa binyɛ ra Asi bɔxi nun dunija ma.»

²⁸ A to na fala, e naxa xɔnɔ, e naxa so sɔnxɔɛ ratefe, «Efesekae xa ala Aritemi nan gbo.» ²⁹ Taa birin ya naxa iso. E naxa Gayu nun Arisitaraki, Pɔlu jɛrɛboore Masedonkae, xanin malande xungbe kui. ³⁰ Pɔlu naxa wa sigafe naa, kɔnɔ Isa fɔxirabirɛɛ mu tin. ³¹ A booree Asikae xunmatie fan naxa xɛra ti Pɔlu ma, e a mayandi a naxa siga malan yire. ³² Ndee nu sɔnxɔma e gbe ki ma. Booree fan sɔnxɔma e gbe ki. Lantareya nu na malanyi ya ma. Mixi wuyaxi mu nu a kolon e malanxi fe naxan ma.

³³ Awa, Yuwifie naxa Alesandire tutun yare a xa wɔyɛn. A naxa nama masabari a belexɛ ra alako a xa masenyi ti. ³⁴ Kɔnɔ, e to a kolon a Yuwifin nan a ra, e birin nalanxi naxa sɔnxɔɛ rate lɛeri firin bun ma. E naxɛ, «Efesekae xa ala Aritemi nan gbo.» ³⁵ Na xanbi, taa kuntigi nde naxa nama masabari, a naxa a fala, «Efesekae, dunija birin a kolon a Efese taa nan Aritemi xa salide kantama a nun Aritemi maniyɛ, naxan goroxi keli koore ma. ³⁶ Mixi yo mu na matandima. A lanma wo xa dundu. Wo naxa gbata fefe rabade. ³⁷ Wo bara fa yi mixie ra be, kɔnɔ e mu Aritemi mupa, e mu a konbi. ³⁸ Xa Demetiri nun a walibooree wama mixi nde kalamufe, e xa na masen kiitisae be kiiti lɔxɔɛ. ³⁹ Xa wo wama fe gbete nan xɔn, na fan ya ibama won ma malan lɔxɔɛ. ⁴⁰ E nɔma won suxude won ma bɔjɛte ma naxan dangixi to, barima nɔndi yo mu na won be yi malanyi rabafe ma.» A to gɛ, a naxa malanyi rayensen.

20

A sigafe Masedon nun Gireki bɔxie ma

¹ Sɔnxɔɛ to bara jɔn, Pɔlu naxa Isa fɔxirabirɛɛ malan e rasife ma. A to a jɔngu e ma, a naxa siga Masedon. ² A naxa na bɔxi isa, a nu Isa fɔxirabirɛɛ rasi marasi wuyaxi ra. Na dangi xanbi, a naxa siga Gireki bɔxi ma. ³ A to lu naa kike saxon, a naxa wa sigafe Siriya kunkui kui, kɔnɔ Yuwifie nu bara yanfanteya yailan a xili ma. Na kui, a naxa nate tongo a xa gbilen Masedon kira ra. ⁴ Naxee a mati han Asi nee nan yi ki: Sopateri, Beereka Pirusi xa di, Arisitaraki nun Sekondu Tesalonikikae, Gayu Deribeka nun Timote, Tikike nun Tirofimo Asikae. ⁵ Nee naxa ti yare, e naxa sa muxu mame Tiroyasi. ⁶ Taami Lebinitare Sali lɔxɔɛ dangi xanbi, muxu naxa baki kunkui kui Filipi. Beenun xi suuli, muxu naxa e li Tiroyasi. Muxu naxa lu naa xi solofere.

Pɔlu Eyutiki rakelife faxɛ ma

⁷ Sande lɔxɔɛ muxu naxa malan taami igirafe ra. Pɔlu naxa kawandi ti Isa fɔxirabirɛɛ be han kɔɛ tagi. A lan nɛ a xa siga kuye na iba. ⁸ Lanpui gbegbe nu na na koore banxi kui, muxu nu malanxi dennaxɛ. ⁹ Segetala nde naxan xili Eyutiki nu dɔxɔxi wunderi ra. Pɔlu xa kawandi xɔn to kuya, xi xɔli naxa a suxu a fanyi ra, a bira bɔxi ma kelife banxi deki saxon nde. E naxa a li, a bara faxa. ¹⁰ Pɔlu to goro, a naxa a felen a xun. A naxa a tongo, a a fala e be, «Wo naxa kɔntɔfili, barima a mu faxaxi.» ¹¹ Pɔlu to te, a naxa taami igira, a naxa a don. A man naxa wɔyɛn han gɛɛɛgɛ. Na gɛɛɛgɛ, a naxa siga. ¹² Danxaniyatɔɛ naxa segetala xanin a jipe ra bɔjɛsa kui.

Pɔlu a jɔngufe Efesekae ma

¹³ Muxu naxa kunkui bela rakeli sigafe ra Asosi Pɔlu ya ra alo muxu lanxi a ma ki naxɛ. A naxa wa sigafe a sanyi ra. ¹⁴ A to muxu li Asosi, muxu naxa a baki kunkui kui sigafe Mitilɛni. ¹⁵ Keli menni, muxu

naxa siga baa kira ra. Na fan kuye iba, muxu naxa Kiyo li. Na xanbi, muxu naxa siga han Samosi. Na loxo'e kuye iba, muxu naxa Mileto li. ¹⁶ Põlu nu bara nate tongo a xa dangi Efese mabiri alako a naxa bu Asi boxi ma. A nu gbataxi a xa so Darisalamu Xe Xabe Sali loxo'e xa a sa sooneyama a be.

¹⁷ Põlu to Mileto li, a naxa xera ti a Efese danxaniyatoe pama kuntigie xa fa. ¹⁸ E to fa a yire, a naxa a fala e be, «Wo a kolon n jerexi wo tagi ki naxe. Kabi n so Asi, ¹⁹ n Marigi xa wali raba yete magoroe nan kui. N yaye bara mini, n bara tooro Yuwifie xa wali jaaxi saabui ra. ²⁰ Wo a kolon a n mu wo munafan se yo noxun wo ma. N bara kawandi ti wo be kene ma nun wo xa banxie kui. ²¹ N nu a falama ne Yuwifie nun Girekikae be e xa togondiya Ala ma, e xa danxaniya won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi ma.»

²² «Yakosi Ala Xaxili Seniyenxi wama ne n xa siga Darisalamu, konõ n mu a kolon naxan sigama n soto'e naa. ²³ Taa birin kui Ala Xaxili Seniyenxi bara n nakolon a geeli nun toore fama ne n lide naa. ²⁴ Konõ n nii tide yo mu na n be. N xa n ma xeraya rakamali, n Marigi Isa naxan taxuxi n na. N xa findi Ala xa hinne seederõxo'ya ba ra, naxan findixi xibaaru fanyi ra.»

²⁵ «Yakosi n a kolon wo mu n yatagi toma sonõn, wo tan naxee birin wo tuli matixi n ma kawandi ra, Ala xa mangeya niini xa fe ra. ²⁶ Na na a ra, n a falama wo be to, wo xa kote yo mu na n xun, ²⁷ barima n bara Ala sago birin masen wo be, n mu sese noxun wo ma. ²⁸ Awa, wo xa meeni wo yete ma a nun danxaniyatoe birin, Ala Xaxili Seniyenxi wo findixi naxee xa xunmati ra, alako wo xa meeni Marigi xa danxaniyatoe pama ma, a naxan sotoxi a yete wuli ra. Wo xa e kanta alo xurusee demadonyi goore kantama ki naxe. ²⁹ N na kolon, n na siga, mixi jaaxie fama ne sode wo tagi, alo wula baree soma goore

ya ma ki naxe. ³⁰ Mixi ndee soma wo tagi, e xa xaranyi jaaxi ti alako e xa Isa foxirabiree bendun e ma. ³¹ Wo xa wo meeni. Wo xa ratu yi je saxanyi bun ma n mu wo kawandife iti koe nun yanyi. N na birin nabaxi yaye nan kui.»

³² «Awa yakosi, n wo taxuma Ala ra nun a xa hinne masenyi ra, naxan noma senbe nun ke fanyi fide seniyentoe birin ma. ³³ N mu nu wama wo xa kobiri xa xon, xa na mu a ra wo xa xema, wo xa sosee. ³⁴ Wo yete yati a kolon a n wali yi belexee nan na alako n xa balo n nun n jerebooree. ³⁵ N bara a masen wo be mooli birin na, a won lan ne won xa wali alako won xa setaree mali. Wo xa ratu Marigi Isa xa woyenyi ma, a naxe, «Nexinyi na ki nan kui, dangife a soto'e ra.»

³⁶ A to ge woyende, a naxa a xinbi sin, e birin naxa Ala maxandi. ³⁷ E birin naxa so wafe. E naxa findigilin Põlu konyi ma, e a masunbu. ³⁸ E sunnun ne barima a bara a fala e mu noma a tode sonõn. E naxa a mati han kunkui de ra.

21

Põlu sigafe Darisalamu

¹ Muxu to fatan, muxu naxa siga keren na Kosi kunkui kui. Na kuye iba, muxu naxa siga Rodi. Muxu to keli Rodi, muxu naxa siga Patara.

² Muxu to kunkui to naa, naxan nu baa igirife sigafe Fenisiya biri ra, muxu naxa baki na kui. ³ Muxu to bara Sipiri suri to, muxu naxa dangi na ra koola ma, sigafe Siriya biri ra. Muxu naxa ti Tire alako kote xa ragoro. ⁴ Muxu naxa Isa foxirabiree ndee li naa. Muxu naxa xi solofere radangi e xonyi. Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro Isa foxirabiree ma, e xa a fala Põlu be a naxa te Darisalamu.

⁵ Konõ xi solofere kamali loxo'e, muxu naxa kira tongo sigafe ra. E birin naxa muxu mati, a nun e xa ginnee nun e xa die ra, han taa fari ma. Muxu naxa muxu xinbi sin baa de ra Ala maxandife ra. ⁶ Nungui to jon, muxu naxa baki

kunkui kui. Booree tan naxa gbilen e xonyi. ⁷ Muxu naxa keli Tire sigafe ra Pitolomayi. Muxu naxa ngaxakerenyie xeebu menni, muxu naxa fæɛnɛn naa.

⁸ Na kuye iba, muxu naxa siga Sesare, Filipu xibaaru fanyi kawandila xonyi, naxan nu na mixi sugandixi solofere ya ma. ⁹ A xa di gine naani nu na naxee mu nu doxo xeme taa. E nu namijonme wali rabama. ¹⁰ Muxu to bara xi wuyaxi raba naa, Ala xa namijonme naxan xili Agabu, naxa fa muxu xonyi kelife Yudaya. ¹¹ A naxa Pɔlu xa beleti tongo, a naxa a yete kan sanyie nun a belexee xiri. A naxa a fala, «Ala Xaxili Seniyenxi yi nan masenxi. Xeme naxan gbe yi beleti ra, Yuwifie a xirima yi mooli nan na Darisalamu, e a so mixie yi ra naxee findi si gbete ra.»

¹² Muxu to na me, muxu nun naakae naxa Pɔlu maxandi a naxa te Darisalamu. ¹³ A naxa muxu yaabi, «Munfe ra wo wama n boje manaaxufe wo yaye ra? N bara tin e xa n xiri Darisalamu, e xa n faxa, Marigi Isa xili xa fe ra.» ¹⁴ A to mu tin muxu xui suxude, muxu mu tin a karaxande. Muxu naxa a fala, «Marigi sago xa raba.»

¹⁵ Na loxoee to dangi, muxu naxa muxu yailan, muxu naxa te Darisalamu. ¹⁶ Isa foxirabiree ndee Sesarekae naxa muxu mati. E naxa muxu xanin Menason Sipirika xonyi, naxan findixi Isa foxirabire ra a rakuya. A naxa muxu yigiya.

Pɔlu Yaki xeebufe

¹⁷ Muxu to so Darisalamu, Isa foxirabiree naxa muxu rasene jalexinyi ra. ¹⁸ Na kuye iba, muxu nun Pɔlu naxa siga Yaki xonyi. Danxaniyatæe jama kuntigi birin naxa e malan naa. ¹⁹ A to ge e xeebude, Pɔlu naxa a xa wali dentege sa Ala naxan nabaxi si gbete tagi a saabui ra. ²⁰ E to na me, e naxa Ala matoxo. E naxee, «Muxu ngaxakerenyi, i bara a to Yuwifi wulu wuyaxi bara danxaniya, konɔ

e man e tunnabexixi birafe Annabi Munsa xa seriye foxo ra. ²¹ Mixi ndee bara a fala e be a i Yuwifie xaranma, naxee na si gbete ya ma, a e xa gbilen Annabi Munsa xa seriye foxo ra, a e naxa e xa die sunna, a e naxa bira Yuwifie xa naamunyie foxo ra.»

²² «Won na ma di? Siike yo mu na, jama a kolonma ne a i bara fa. ²³ Na na a ra, muxu naxan falama i be i xa a raba. Mixi naani na muxu ya ma, naxee bara laayidi tongo Ala be. ²⁴ I xa kafu e ma, wo birin xa wo yete raseniye, i man xa e sare fi, e xa e xunyi bi. Na na a ra birin a kolonma a mixie naxan falaxi i xun ma, wule na a ra. E xa a kolon i fan biraxi Annabi Munsa xa seriye nan foxo ra. ²⁵ Muxu naxa nate tongo, muxu man fa na sebe. Danxaniyatæe naxee keli si gbete ma, e naxa sube don naxan baxi serexe ra kuyee be, nun sube yufaxie. E naxa wuli fan min. E man naxa yene fan naba.»

²⁶ Awa na kuye iba, Pɔlu naxa na mixie tongo, e naxa e yete raseniye. Na xanbi a naxa so horomobanxi kui, a xa a masen, maraseniye ni rakamalima loxoee naxan ma, a nun serexe naxan bama kankan be.

Pɔlu safe geeli kui

²⁷ Na xi solofere raponyi, Yuwifie Asikae to Pɔlu to horomobanxi kui, e naxa jama birin ya iso, e man naxa Pɔlu suxu. ²⁸ E nu sonxoee rate, «Isirayilakae, wo muxu mali! Na xeme nan yi ki naxan kawandi jaaxi rabama yire birin mixi birin be, Yuwifie, nun Annabi Munsa xa seriye, nun yi horomobanxi xa fe ra. A man bara Girekikae raso horomobanxi kui. Na bara yi yire seniye findi yire seniye tare ra.» ²⁹ E na fala ne barima e nu bara Pɔlu nun Tirofimo Efeseka to e boore foxo ra taa kui. E naxa a mapoxun a Pɔlu a raso ne horomobanxi kui.

³⁰ Taa kui birin ya naxa iso. Mixie naxa fa e gi ra keli yire birin. E naxa Pɔlu suxu, e naxa mini a bubu ra tande ma. E naxa naadee ragali keren na. ³¹ E nu

wama Pɔlu faxafe nɛ. Sɔɔri mange naxa a kolon Darisalamu birin ya isoxi. ³² Sɔɔri mange naxa sɔɔrie nun e xa xunmatie tongo, e siga Pɔlu fɔxɔ ra keren na. Nama to sɔɔrie to, e naxa ba Pɔlu bɔnbɔfe. ³³ Awa, sɔɔri mange naxa yaamari fi e xa a xiri yɔlɔnxɔnyi firin na. A naxa maxɔrinyi ti fa nde a ra, nun a munfe rabaxi. ³⁴ Nama sɛeti nde sɔnxɔma e gbe ki, booree fan sɔnxɔma e gbe ki. A to mu nɔ fe fiixe sɔtɔde e ra sɔnxɔe xa fe ra, a naxa a fala e xa Pɔlu xanin sɔɔri banxi kui. ³⁵ Pɔlu to ti banxi dɛ ra, sɔɔrie naxa a tongo nama xa jaaxui ma, ³⁶ barima mixi gali nan nu biraxi e fɔxɔ ra, e nu fa a fala e xui itexi ra, «A xa faxa!»

Pɔlu a yete xun mafalafe

³⁷ E wama a rasofe sɔɔri banxi kui temui naxe, Pɔlu naxa sɔɔri mange maxɔrin, «I noma n sago sade n xa fe nde fala i be?» Sɔɔri mange naxa a yaabi, «I Gireki xui mema? ³⁸ I tan xa mu na Misiraka ra, naxan mixie ya iso yi dɔnxɔe ra, a naxa suute wulu naani xanin wula kui?» ³⁹ Pɔlu naxa a yaabi, «Yuwifi nan n na, Tariseka. Na taa xungbe a munafanyi gbo Silisi bɔxi ma. N sago sa n xa wɔyen yi gali be.»

⁴⁰ Sɔɔri mange to a sago sa, Pɔlu tixi banxi tede dɛ ra, a naxa mixie masabari a belexe ra. Kuye naxa bolon yen! Pɔlu naxa wɔyen Eburu xui.

22

¹ «N ngaxakerenyie, n babae, wo xa wo tuli mati n na, n xa n yete kan xun mafala.» ² E to a mɛ a Eburu xui falama, e naxa dundu dangi singe ra. Pɔlu naxa a fala, ³ «Yuwifi nan n na, n barixi Tarise nɛ, Silisi bɔxi ma, kɔnɔ n mɔxi be nɛ. Gamaliyeli naxa n xaran alako n xa bira won babae xa seriye fɔxɔ ra. Ala xa fe nu n bɔɲe suxuma alɔ a wo fan suxuma ki naxe to. ⁴ N mixie tɔɔrɔ nɛ han n naxa e faxa, naxee nu biraxi Isa xa kira fɔxɔ ra. N naxa ginɛe nun xɛmɛe suxu, n naxa

e sa geeli kui. ⁵ Serɛxɛdube kuntigi nun diine forie birin na n seedee ra. E naxa kɛɛdie so n yi ra katarabi e ngaxakerenyie ma Damasi alako n na danxaniyatɔɛe to, n xa e xiri, n xa fa e ra Darisalamu, n xa e jaaxankata.»

⁶ «N to makɔre Damasi ra yanyi tagi, yanbe xungbe naxa goro n ma kelife koore ma. ⁷ N naxa bira bɔxi. N naxa xui mɛ naxan nu a falama n be, «Sɔlu, Sɔlu, munfe ra i n paxankatama?» ⁸ N naxa a yaabi, «Nde i ra, Marigi?» A naxa n yaabi, «Isa Nasaretika nan n na, i naxan jaaxankatafe.» ⁹ Naxee nu na n fɔxɔ ra, e naxa yanbe to, kɔnɔ naxan nu wɔyenfe, e mu na tan xui mɛ. Awa, n naxa a fala, ¹⁰ «N xa munse raba, Marigi?» Marigi naxa a fala n be, «Keli, i siga Damasi. Menni a fama falade i be i lan i xa naxan naba.» ¹¹ N mu nu se toma na yanbe xa naiyalanyi saabui ra. Naxee nu na n fɔxɔ ra, e naxa n belexe rasuxu han Damasi.»

¹² «Awa, xɛmɛ nde naxan xili Ananiyasi, mixi tinxinxi na a ra Ala xa seriye ki ma, naxan nafanxi Damasi Yuwifie ma, ¹³ a naxa fa n yire. A naxa a fala, «N ngaxakerenyi Sɔlu, to ti.» N ya naxa rabi keren na, n naxa se birin to. ¹⁴ A naxa a fala, «Won babae Marigi Ala bara i sugandi i xa a sago kolon, i xa Tinxintɔe to, nun i xa a wɔyenyi me a tan yati dɛ ra, ¹⁵ barima i findima a xa seede nan na mixi birin ya i, i fee naxee toxi nun i naxee mɛxi. ¹⁶ Yakosi, i munse mamɛfe? Keli, i xa i xunxa ye xɔɔra, i xa yunubi xa ba i ma, i xa Marigi xili maxandi.»»

¹⁷ «N naxa gbilen Darisalamu. N to nu na Ala maxandife hɔrɔmɔbanxi kui, n naxa laamatunyi to. ¹⁸ Marigi naxa a fala n be, «I xa mini mafuren Darisalamu, barima e mu tinma i xa seedeya ra n ma fe ra.» ¹⁹ N naxa a fala, «Marigi, e yati a kolon a n nu sigama salidee kui danxaniyatɔɛe fende alako n xa e sa geeli, n man xa e bɔnbɔ. ²⁰ E to nu i xa seede Etiyen faxama, n

tan yati nu na, n nu jɛlexinxi na ra. N tan nan man nu booree xa dugie suxuxi.» ²¹ Awa, Marigi naxa a fala n bɛ, «Siga, n i xɛɛma yire makuye si gbɛtɛɛ ma.»»

²² E naxa e tuli mati a xa masenyi birin na, han a yi wɔyɛnyi falaxi tɛmui naxɛ. E fa gbelegbele, «Wo yi xɛmɛ faxa. A mu lan a xa balo.»

²³ E naxa sɔnxɔɛ rate, e nu e xa donmae rate e ma, e nu xube ite kuye i. ²⁴ Sɔɔri mangɛ naxa a fala a e xa Pɔlu raso sɔɔri banxi kui, e man xa a bɔnbɔ luxusinyi ra alako e xa a kolon jama sɔnxɔma fe naxan ma.

²⁵ E to nu a xirife alako e xa a bɔnbɔ, Pɔlu naxa sɔɔri mixi kɛmɛ xunmati maxɔrin naxan nu tixi naa, «Seriye na wo yi ra naxan a masenxi a wo xa Rɔmaka bɔnbɔ luxusinyi ra hali a mu makiitixi?» ²⁶ Sɔɔri kɛmɛ xunmati to na mɛ, a naxa sa sɔɔri mangɛ rakolon. A naxɛ, «Yi xɛmɛ Rɔmaka lasiri na a ra. Won na ma di?» ²⁷ Sɔɔri mangɛ naxa fa, a naxa Pɔlu maxɔrin, «A fala n bɛ xa Rɔmaka na i ra?» Pɔlu naxa a yaabi, «Iyo xɛ.» ²⁸ Sɔɔri mangɛ man naxa a fala, «N tan naafuli gbege nan baxi, n fa findi Rɔmaka lasiri ra.» Pɔlu naxa a fala a bɛ, «N tan barixi lasiriya nan kui nɛ.» ²⁹ Kabi na raba, naxee nu wama a bɔnbɔfe alako a xa wɔyɛn, e birin naxa e magbilen. Sɔɔri mangɛ yetɛ naxa gaaxu a kolonfe ra Pɔlu Rɔmaka na a ra, a naxan xiri yɔlonxɔnyi ra.

Yuwifɛ Pɔlu makiitife

³⁰ Na kuye iba, sɔɔri mangɛ to wa a kolonfe a fiixɛ ra Yuwifɛ Pɔlu kalamuxi fe naxan ma, a naxa a fulun. A naxa yaamari fi, sɛrɛxɛdubɛ kuntigie nun Yuwifɛ kiitisae birin xa malan. A naxa Pɔlu ragoro, a ti e tagi.

23

¹ Pɔlu naxa a ya ti Yuwifɛ kiitisae ra. A naxa a masen, «N ngaxakerenyie, n naxan nabaxi han to, n a rabaxi n bɔɔɛ fiixɛ nan na Ala ya xɔri» ² Sɛrɛxɛdubɛ

kuntigi, Ananiyasi naxa mixie yaa-mari, naxee nu na a fɛ ma, e xa a dɛ ragarin. ³ Awa, Pɔlu naxa a fala a bɛ, «Ala nan fama i tan bɔnbɔde. I luxi nɛ alo banxi naxan fari fiixɛ kɔnɔ a kui nɔxɔxi. I bara wa n makiitife kiiti seriye ra, kɔnɔ i to yaamari fixi e xa n bɔnbɔ, i bara seriye matandi.»

⁴ Naxee nu na a fɛ ma, e naxa a fala a bɛ, «I Ala xa sɛrɛxɛdubɛ kuntigi nan konbima yi ki!» ⁵ Pɔlu naxa a fala, «N ngaxakerenyie, n mu nu a kolon xa sɛrɛxɛdubɛ kuntigi na a ra, barima a sɛbɛxi, «I naxa wɔyɛn kobi fala jama mangɛ bɛ.»»

⁶ Pɔlu to a kolon Sadusenie nun Farisenie nu na Yuwifɛ kiitisae xa malanyi kui, a naxa a fala a xui itexi ra, «N ngaxakerenyie, Fariseni nan n na. N baba fan Fariseni nan nu a ra. To n na kiiti banxi barima n laxi a ra Ala fama won nakelide faxɛ ma kiiti lɔxɔɛ.» ⁷ A to na fala, boore matandi naxa lu Farisenie nun Sadusenie tagi. Nama naxa itaxun. ⁸ Sadusenie tan bɛ, mixi mu kelima faxɛ ma. E man mu laxi malekɛ nun jinnɛɛ xa fe ra. Kɔnɔ Farisenie tan la nee birin xa fe ra. ⁹ Sɔnxɔɛ xungbe naxa mini. Seriye karamɔxɔ ndɛɛ Farisenie tagi e naxa wɔyɛn xɔrɔxɔɛ fala. E naxɛ, «Muxu mu fefe jaaaxi yo rakɔrɔsixi yi xɛmɛ ma. Tɛmunde jinnɛ ndɛ, xa na mu a ra malekɛ ndɛ, nan wɔyɛnxi a ra.» ¹⁰ Sɔnxɔɛ to nu sigama gbo ra, sɔɔri mangɛ naxa gaaxu e fa Pɔlu faxafe. A naxa sɔɔrie ragoro e xa Pɔlu tongo e tagi, e xa a xanin sɔɔri banxi kui.

¹¹ Na kɔɛ ra, Marigi naxa mini Pɔlu ma. A naxa a fala a bɛ, «I xa limaniya barima i findima n ma seede nan na Roma alo i a rabaxi Darisalamu ki naxɛ.»

E lanyi xirife Pɔlu faxafe ra

¹² Kuye to iba, Yuwifɛ naxa lanyi xiri kali ra, e naxa e dɛge, e naxa e min sinden, a fo e xa Pɔlu faxa. ¹³ Naxee na lanyi xiri, e nu dangi mixi tongo naani ra. ¹⁴ E naxa a masen sɛrɛxɛdubɛ kuntigie nun forie bɛ, «Muxu bara muxu kali Ala ra, muxu mu sese donma sinden fo

muxu xa Pòlu faxa. ¹⁵ Awa, yakòsi, wo tan nun Yuwifì kiitisaè xa mange mayandi a xa fa a ra alako wo xa a xa fe mato a fanyi ra. Na kui, muxu tan a faxama kira ra.»

¹⁶ Pòlu maagine xa di naxa na yanfe kolon. A naxa siga sòori banxi kui, a naxa na birin masen Pòlu bε. ¹⁷ Pòlu naxa sòori mixi keme xunmati nde xili, a naxε, «Yi segetala xanin sòori mange xòn ma, alako a xa fe nde fala a bε.» ¹⁸ Sòori keme xunmati naxa segetala tongo, a naxa a xanin sòori mange xòn ma. A naxε, «Pòlu, geelimani nan n xilixi, a naxa n mayandi a n xa fa yi segetala ra i xòn ma, a xa fe nde masen i bε.» ¹⁹ Sòori mange naxa segetala tongo, e naxa e mamini. Mange naxε, «I wama munse falafe n bε?» ²⁰ A naxa a yaabi, «Yuwifìe bara lan a ma, e xa i maxandi i xa Pòlu xanin Yuwifì kiitisaè yire, alako e man xa maxòrinyi nde ti a ma. ²¹ I naxa i tuli mati e ra, barima mixi tongo naani nun nde bara yanfe xiri a xun e ya ma. E bara e kali a e mu sese donma, e mu sese minma a fo e na Pòlu faxa tømui naxε. Yakòsi e bara gε e yailande, e fa i sago nan mamefe.» ²² Sòori mange naxa segetala rabolo, a naxa tònnyì dòxò a ma, fa fala, a fe naxan falaxi a bε, a naxa na fala mixi yo bε.

E Pòlu xεefe Mange Felisi xòn

²³ A naxa sòori mixi keme xunmati firin xili, a naxa a fala e bε, «Wo sòori keme firin yailan, sòori soe ragie tongo solofere, nun xali woli keme firin. Wo xa e yailan sigafe ra Sesare to kòe ra. ²⁴ Wo xa soe nde yailan Pòlu bε, alako a xa mange Felisi li hεeri kui.»

²⁵ Sòori mange naxa yi fe sebe bataaxe ra. ²⁶ «N tan Kilòdi Lisiya, i tan Mange Felisi mafanxi, n bara i xεebu. ²⁷ Yi xeme Yuwifìe nan a suxuxi. E naxa wa a faxafe. N to a kolon a Ròmaka na a ra, n nun sòorie naxa fa, muxu naxa a ba e yi. ²⁸ N to wa a kolonfe e a suxuxi naxan ma, n naxa siga a ra e xa kiitisaè yire. ²⁹ N naxa a li e a kalamuxi

e xa sèriye xa fe nan ma, kòno a mu fe kobi yo rabaxi a lanma a xa faxa naxan ma, xa na mu a ra a xa sa geeli kui. ³⁰ N to bara a mε a Yuwifìe bara gali malan a xili ma, n naxa a rasanba i ma keren na. N a kalamumae rakolonma e yete kan xa sa a kalamu i xòn a xa fe ra. Wo salamu.»

³¹ Sòorie naxa Pòlu tongo alo e yamarixi ki naxε. E naxa a xanin kòe ra han Antipatiri. ³² Na kuye iba, sòorie naxa gbilen sòori banxi. Soe ragie naxa Pòlu tongo. ³³ E to so Sesare, soe ragie naxa bataaxe nun Pòlu so mange yi ra. ³⁴ Mange to gε bataaxe xarande, a naxa Pòlu maxòrin a keli dennaxε. A to bara a mε a Silisika na a ra, a naxa a fala, ³⁵ «N fama nε i makiitide i tòppegelae na fa tømui naxε.» A naxa yaamari fi e xa Pòlu xanin geeli banxi Herode naxan tixi.

24

Felisi kiiti safe Pòlu xa fe ra

¹ Xi suuli dangi xanbi, Ananiyasi, naxan findixi sèrεxεdubε kuntigi ra, nun forie naxa fa e nun xunmafale nde, naxan xili Teritulo. E naxa Pòlu kalamu mange xòn ma. ² E to Pòlu xili, Teritulo naxa so a tòppegεfe yi masenyi ra.

«Felisi mange fanyi, yi bòxi birin dòxòxi bònεsa kui i xa fe kolonyi nun i xa xaxili fanyi nan saabui ra. ³ I bara muxu raseewa hεeri xungbe ra. ⁴ N mu wama i rabufe, kòno n bara i maxandi i xa i tuli mati muxu xa masenyi ra dondoronti. ⁵ Muxu bara a to yi xeme mixi jaaxi na a ra. A Yuwifìe tagi isoma naxee na dunija birin. A tan nan na Isa Nasaretika xa jaama xunyi ra. ⁶ A man naxa wa hòròmòbanxi maberefe. Muxu naxa a suxu. Muxu naxa wa a makiitife muxu xa sèriye ki ma, ⁷ kòno sòori mange Lisiya naxa fa, a naxa a ba muxu yi senbe xungbe ra. ⁸ A naxa a kalamulae yaamari e xa fa i xòn ma. Xa i fan Pòlu maxòrin, i fama a kolonde muxu a suxuxi fe naxan

ma.» ⁹ Yuwifie naxa tin na masenyi ra, e fan naxa a fala a na na ki ne.

¹⁰ Mange naxa Põlu yaamari a fan xa wøyen. Põlu naxa a masen a be, «N a kolon, yi bõxi makiitima nan i ra kabi je wuyaxi. Na kui, n nan ma fe xunmafalama ne i be lanlanteya kui. ¹¹ Xi fu nun firin mu dangi kabi n naxa siga Darisalamu salide. ¹² E mu nu muxu nun mixi li sõnxõ ra hõromõbanxi kui, xa na mu a ra salide xunxurie kui. N mu sõnxõe ratexi taa kui, n mu gali kui isoxi. ¹³ E mu nõma sese masende, e n kalamuma naxan ma. ¹⁴ N naxan masenma i be na nan ya. N nan n benbae Marigi Ala nan batuma alo Isa xa kira a masenxi ki naxe, e a falama kira naxan be a wule kira. Naxan sebexi Tawureta Munsa nun namijõnmæe xa Kitaabui kui, n la na birin na. ¹⁵ N laxi Ala xa masenyi ra naxan masenxi a tinxintõee nun tinxintare birin fama ne kelide faxe ma. Yuwifie fan laxi na ra. ¹⁶ Na nan a toxi n nan n yete karaxanma alako n xa n ma simaya radangi bõje fiixe kui Ala nun mixie tagi. ¹⁷ N mu nu na be je wuyaxi bun ma, kõõ yakõsi n faxi harige nde ra n bõnsõe be. N fan faxi serexe bade Ala be. ¹⁸ E n lixi na temui ne hõromõbanxi kui, n seniyeñxi, gali mu na n fõõõ ra, sõnxõe yo fan mu keli n saabui ra. ¹⁹ Kõõõ Yuwifii nde naxee keli Asi bõxi ma, e mu tin n ma fe ra. E tan xa e yete masen i be, xa fe nde na e be n ma fe ra. ²⁰ Xa na mu a ra naxee na be, e xa a masen i be e n toxi fe jaaxi naxan xun, n to siga Yuwifii kiitisae yire. ²¹ N wøyenyi naxan falaxi e tagi na nan ya: «Wo n makiitima ne to barima n laxi a ra Ala fama ne mixi faxaxie rakelide.»»

²² Felisi naxan nu Isa xa kira kolon a fanyi ra, a naxa e xa fe sa sinden. A naxe, «Mange Lisiya na fa, n wo xa fe matoma.» ²³ A naxa sõõri mixi kemẽ xunmati yamari a xa Põlu kanta, a naxa a tõõõ, a man naxa a xa mixi yo ratõn fe fanyi rabafe ra a be.

²⁴ Xi ndee to dangi, Felisi nun a xa gine Dirusila, naxan na Yuwifii ra, e naxa fa. Felisi naxa Põlu

xili kawandi rabade Isa Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra. Põlu naxa danxaniya xa fe fala e be Isa ma, ²⁵ kõõõ a xa masenyi to nu binyaxi tinxinyi ma, nun yete xurufe ma, nun Ala xa kiiti naxan fama, Felisi naxa gaaxu. A naxe, «Siga sinden. N na n yete masõõõ temui naxe, n man i xilima.» ²⁶ A man nu waxi ne Põlu xa kõõõri fi a ma. A nu a xilima na nan ma temui birin, e xa sa e bore to.

²⁷ Ne firin to dangi, Felisi masarama naxa fa, Põrusu Fesitu. Felisi to wa a yete mafanfe Yuwifie be, a naxa Põlu lu geeli kui.

25

Fesitu Põlu makiitife

¹ Fesitu naxa xi saxan naba Sesare. Na xanbi, a naxa te Darisalamu.

² Serexedube kuntigi nun Yuwifii kuntigie naxa Põlu kalamu Fesitu be.

³ E naxa Fesitu mayandi a xa fa a ra Darisalamu. E nu wama ne e xa a faxa kira ra. ⁴ Fesitu naxa e yaabi, «Põlu makantaxi Sesare. A gbegebe mu luxi n tan fan xa siga naa. ⁵ Wo xa yarerati ndee xa n mati, wo xa Põlu kalamu naa xa a bara sa fe jaaxi nde raba.»

⁶ Fesitu mu se sa xi solomasaxan fari, xa na mu a ra xi fu Darisalamu, a naxa goro Sesare. Na kuye iba, a naxa dõõõ a xa kiiti kibanyi ma. A naxa yaamari fi e xa fa Põlu ra. ⁷ A to fa, Yuwifie naxee fa keli Darisalamu, e naxa a rabilin. E naxa tõõõge gbegebe sa a xun, e mu nu nõma naxan masende nõõõõ ra.

⁸ Põlu naxa so a yete xunmafalafe, a nu a fala, «N mu fe jaaxi yo rabaxi Yuwifie xa seriye ra, xa na mu hõromõbanxi ra, xa na mu a ra Rõma mange ra.» ⁹ Fesitu to wa a yete mafanfe Yuwifie xõn, a naxa Põlu maxõrin, «I wama tefe Darisalamu i xa sa makiiti yi fee ma n ya xõri?»

¹⁰ Põlu naxa a yaabi, «N lanma n xa makiiti mangasanyi xa kiiti banxi nan kui, n tixi dennaxe yi ki. N mu fe kobi yo rabaxi Yuwifie ra. I fan na kolon a fanyi ra. ¹¹ Xa n bara fe jaaxi raba a lanma n xa

faxa naxan ma, n mu tondima n xa faxa, kɔnɔ xa e naxan falama wule na a ra, a mu lan mixi yo xa n so e yi ra. Mange xungbe xa sa n makiiti Rɔma.»¹² Fesitu to wɔyɛn a rasimæe ra, a naxa a fala Pɔlu bɛ, «I bara wa sigafe mange xungbe xɔn. Awa, i sigama nɛ.»

Pɔlu masenfe Agiripa nun Berinisi bɛ

¹³ Xi nde to dangi, mange Agiripa nun Berinisi naxa so Sesare Fesitu xɛɛbude. ¹⁴ E to bara xi wuyaxi radangi naa, Fesitu naxa Pɔlu xa fe fala mange Agiripa bɛ. A naxɛ, «Felisi bara geelimanɛ nde lu be. ¹⁵ N nu na Darisalamu tɛmɛi naxɛ, sɛrɛxɛdubɛ kuntigie nun Yuwifie forie naxa a kalamu, e man naxa wa a xa faxa. ¹⁶ N naxa e yaabi a Rɔmakæe xa sɛriyɛ mu mixi faxama, fo a xa a gbe fala kalamusæe bɛ kiitisa ya xɔri. ¹⁷ Na fe nan e rafaxi be. N fan mu dugundi. Na kuye iba, n naxa dɔxɔ n ma kiiti banxi. N naxa yaamari fi e xa fa na xɛmɛ ra. ¹⁸ Kalamusæe to e dentɛgɛ, e mu fe naaxi yo fala a xun ma, n nu naxɛɛ maɲɔxunxi. ¹⁹ E nu xɔrɔxɔma e xa diinɛ nan ma fe ra, a nun Isa xa fe ra. E naxɛ a bara faxa, kɔnɔ Pɔlu naxɛ a baloxi. ²⁰ Awa, n to mu a kolon a lan n xa naxan naba, n naxa a maxɔrin xa a wama sigafe Darisalamu, a xa makiiti naa. ²¹ Kɔnɔ Pɔlu naxa wa a xa fe xanɛnfe mange xungbe xɔn ma. Na tɛmɛi n naxa yaamari fi e xa a kanta han n a rasanbama mange xungbe ma tɛmɛi naxɛ.»

²² Agiripa naxa a fala Fesitu bɛ, «N fan wama n tuli matife na xɛmɛ ra.» Fesitu naxa a yaabi, «Tina, i a xui mɛma.» ²³ Awa, na kuye iba, Agiripa nun Berinisi naxa so malan yire e nun taa kuntigie. E nu maxirixi a fanyi ra. Fesitu xa yaamari ma, e naxa fa Pɔlu ra. ²⁴ Fesitu naxa a fala, «Mange Agiripa nun wo tan naxɛɛ birin na be, wo bara yi xɛmɛ to Yuwifie naxan birin kalamuxi n xɔn Darisalamu nun be. E naxɛ a a xa faxa. ²⁵ N tan bɛ, a mu fefe rabaxi a lan a xa faxa naxan ma, kɔnɔ a

tan yati bara mayandi ti sigafe ra mange xungbe xɔnyi Rɔma. Awa, n fan bara tin na ra. ²⁶ N mu fe xɔri yo sɔtɔxi naxan sɛbɛma mange xungbe ma a xa fe ra. Na na a ra, n a raminixi wo ya i, a gbengbenyi i tan mange Agiripa, alako won na gɛ a maxɔrinde n xa a kolon a lanma n xa naxan sɛbɛ. ²⁷ N mu noma geelimanɛ rasanbade mange ma, n mu a masen a naxan nabaxi.»

26

Pɔlu a yetɛ xun mafalafe

¹ Agiripa naxa a fala Pɔlu bɛ, «I xa i yetɛ xun mafala.» Pɔlu to a belexɛ ite, a naxa a yetɛ rafixɛ yi masenyi ra. ² «Mange Agiripa, to n nɛlexinxi n ma fe rafixɛfe ra Yuwifie n kalamuxi naxan ma. ³ I e xa diinɛ nun e xa sɛriyɛ kolon ki fanyi ra. Awa yandi, i xa i tuli mati n na. ⁴ Kabi n dimɛdi tɛmɛi, n nu na Darisalamu n bɔnsɔɛ ya ma. Yuwifie birin n nɛrɛ ki kolon ⁵ a rakuya. E man a kolon Fariseni nan nu n na diinɛla tagi naxɛɛ xa fe maxɔrɔxɔ. E noma na seɛdɛnɔxɔya bade. ⁶ Yakɔsi, e n nakiitife barima n laxi Ala xa laayidi ra a naxan tongoxi muxu benbae bɛ, ⁷ muxu bɔnsɔɛ fu nun firinyi naxan mamɛfe. E Ala batuma tɛmɛi birin, kɔɛ nun yanyi. N laxi na laayidi nan na. Mange, Yuwifie n kalamuxi na nan ma. ⁸ Wo noma lade a ra a Ala mixi faxaxie rakelima?»

⁹ «N tan kata nɛ kira mɔoli birin na n xa Isa Nasaretika xili kana. ¹⁰ N na nan naba Darisalamu. Sɛrɛxɛdubɛ kuntigie naxa tin n xa sɛniyɛntɔɛ wuyaxi sa geeli kui. N man naxa tin e xa faxa. ¹¹ N nu sigama salide banxie kui alako n xa e tɔrɔ, e xa gbilen e xa danxaniya fɔxɔ ra. N ma xɔnɛ kui, n nu e tɔrɔ hali taa gbɛtɛɛ kui.»

¹² «Sɛrɛxɛdubɛ kuntigie naxa tin n xa siga Damasi na fe ma. ¹³ Mange, yanyi tagi n naxa yanbɛ to kira xɔn ma kelife koore, n tan nun n booree rabilinyi. A yanbɛ nu dangi soge ra. ¹⁴ Muxu naxa bira bɔxi ma. N naxa xui nde mɛ naxan nu a falama n bɛ Eburu xui, <Sɔlu, Sɔlu, munfe ra i n

naxankatama? Na fe xwrxwma ne i be.» ¹⁵ N naxa a yaabi, «Marigi, nde i ra?» Marigi naxa n yaabi, «Isa nan n na, i naxan naxankatafe. ¹⁶ Keli, ti i sanyie xun na. N minixi ne i ma alako n xa i findi walike nun seede ra fee ma i naxee toxi nun i fama naxee tode. ¹⁷ N i ratangama ne Yuwifie ma nun si gbete ma, n i xεema naxee ma, alako i xa e yae rabi, ¹⁸ e xa mini dimi kui, e xa so naiyalanyi kui. E xa keli Sentane xa nwe bun, e xa so Ala xa mangeya niini bun ma. Na kui, e xa yunubi xafarima ne, e man fama ne ke sotode seniyentwe ya ma naxee danxaniyaxi n ma.»

¹⁹ «Na kui, mange Agiripa, n mu tondi na xεeraya ra naxan keli koore ma. ²⁰ N naxa na kawandi ti Damasi, Darisalamu, Yudaya, nun si gbete tagi. N naxa a masen e be e xa tuubi, e xa danxaniya Ala ma, nun e xa wali fanyi raba naxan e xa togondiya masenma.»

²¹ «Yuwifie naxa n suxu hwmobanxi kui, e waxi n faxafe na nan ma. ²² Kwnw, Ala tantu, n baloxi a tan nan saabui ra han to. N naxa na seederwxya ba dimwe nun forie birin be. N mu fefe gbete falaxi fo namjwnmwe nun Annabi Munsa nu naxee falama a e fama ne rabade. ²³ E naxa a masen Ala xa Mixi Sugandixi twwoma ne, a singe nan kelima faxamixie ya ma, a nun a Yuwifie nun si gbete kawandima kisi ra.»

²⁴ A to nu woyenfe a yete rafixefe ra, Fesitu naxa a fala a xui itexi ra, «Pwlu, i daxu! I xa fe gbege kolonyi bara i findi daxui ra.» ²⁵ Pwlu naxa a yaabi, «Fesitu mafanxi, daxui mu na n na. N nwndi nun lwnni nan masenfe. ²⁶ Mange Agiripa tan yi fee kolon. N yi birin falama a tan nan be, barima a jan a kolon, a a mu raba gundo xa kui.» ²⁷ Pwlu naxa a fala Agiripa be, «Mange Agiripa, i laxi namjwnmwe ra? I la e ra, n na kolon.»

²⁸ Agiripa naxa a fala Pwlu be, «A gbe mu luxi i xa n fan findi Isayanka ra!» ²⁹ Pwlu naxa a yaabi, «A fa findi

yakwi ra, xa na mu temui gbete, n Marigi maxandima ne alako i tan yo, a nun naxan birin n xui ramefe be to, wo fan xa lu alo n tan, ba yi ywlonxwnyi ra naxan na n ma.»

³⁰ Mange Agiripa, mange Fesitu, Berinisi, nun naxee birin nu dwxwi e seeti ma, e naxa keli. ³¹ E to nu sigama, e naxa a fala e bore be, «Yi xeme mu fefe rabaxi a lanma a xa faxa naxan ma, xa na mu a ra a lanma a xa sa geeli kui naxan ma.» ³² Agiripa naxa a fala Fesitu be, «Yi xeme nu lan a xa bepin, kwnw a bara maxandi ti Mange Xungbe xa a makiiti.»

27

Pwlu sigafe Rwa

¹ E to nate tongo muxu xa baki kunkui kui sigafe ra Itali, e naxa Pwlu nun geelimani ndee so swori mixi keme xunmati yi ra naxan xili Yuliyusi, naxan na mange xungbe xa sworie ya ma. ² Muxu nun Arisitaraki, naxan keli Tesaloniki Masedon bwi ma, naxa baki kunkui kui naxan keli Adiramiti. A nu lan a xa dangi Asi seeti ma. ³ Na kuye iba, muxu naxa kilon Sidon. Yuliyusi, naxan nu a jwxw saxi Pwlu xon ma a fanyi ra, a naxa a sago sa a xa siga a booree xwnyi biyaasi fande fende. ⁴ Muxu to keli naa, muxu naxa dangi Sipiri suri ma, barima foye mu nu tinxi muxu be. ⁵ Muxu to Silisi nun Panfiliya baa igiri, muxu naxa so Mira, Lisi bwi ma. ⁶ Menni, swori mixi keme xunmati naxa kunkui to naxan keli Alesandire, a sigafe Itali. Muxu naxa baki na kui.

⁷ Xi wuyaxi bun ma kunkui nu twwoma jerede. Kata nun kata muxu fa Sinidi li kwnw foye mu tin muxu xa kilon naa. Na nan a to muxu naxa dangi Kireti suri laabe ra, Salemon seeti ma. ⁸ Naa jperefe nu xwrxw. Muxu naxa yire nde li, naxan xili Wafu Tofanyi, Laseya fe ma.

⁹ Muxu naxa bu naa. Nere man nu xwrxw barima sunyi temui nu bara dangi. ¹⁰ Na na a ra, Pwlu naxa a fala,

«N biyaasibooree, n bara a kolon won ma jere fama ne xoroxode. Kotee, kunkui, nun mixie fama ne tcorode.» ¹¹ Sori keme xunmati naxa a tuli mati kepini nun kunkui kanyi xa woyenyi ra, a tondi Polu xa marasi ra. ¹² Mixi gbegebe naxa wa Feniki life, barima e nu na wafu dennaxe, menni mu nu fan jeme radangide ra. Feniki, Kireti suri wafu nan a ra, naxan ya rafindixi sogedorode biri ma. E naxa wa e xa jeme radangi naa.

¹³ Foye di nde naxa mini keli kola ma. E naxa a mapoxun a biyaasi bara fan. E naxa hanga bendun, e kunkui radangi Kireti suri fe ma. ¹⁴ Konon na temui foye xungbe, naxan xili Yurakilon, a naxa fa keli suri ma. ¹⁵ Foye naxa kunkui tutun, han kunkui mu nu noma matinxinde. Muxu naxa muxu raxara foye yi ra. ¹⁶ Muxu naxa dangi suri lanmadi laabe ra, naxan xili Kiloda. Muxu naxa tcoron kunkui lanma masotofe ra. ¹⁷ E to ge a ratede, e naxa luuti mafilin kunkui ma. E to nu gaaxuxi doxofe ra Sirite benki ma, e naxa bela ragoro, foye nu fa siga muxu ra. ¹⁸ Foye naxa muxu bonbo a fanyi ra. Na kuye iba, muxu naxa kote nde woli baa ma. ¹⁹ Xi saxan to dangi, muxu yati naxa kunkui isee birin nagoro ye ma. ²⁰ Xi wuyaxi naxa dangi, soge mu na, tunbuie mu na, foye senbe nu gboma nan tui. Muxu mu nu laxi muxu kisife ra sonon.

²¹ Kabi xi wuyaxi muxu mu nu donse donma. Awa Polu naxa ti mixie tagi, a naxa a fala e be, «N booree, xa wo wo tuli mati n na nu, won mu kelima Kireti nu, won mu yi kasare nun losi sotoma nu. ²² Konon yakosi, n wo rasima ne, wo xa limaniya, barima mixi yo mu faxama wo ya ma, kunkui nan gbansan kasarama. ²³ N Marigi Ala, n walima naxan be, a xa maleke nde bara mini n ma yi ke ra. ²⁴ A naxa a fala n be, «Polu, i naxa gaaxu, fo i xa ti ne mangexungbe ya i. Ala bara tin i biyaasiboore birin natangade.»

²⁵ Na na a ra, wo xa limaniya barima n laxi Ala xa masenyi ra. ²⁶ Won fama suri nde lide.»

²⁷ Ke fu nun naani nde, muxu naxa Adiriyatike baa li. Na ke tagi kunkui rapere naxa sogi a muxu bara makore boxi nde ra. ²⁸ E to ye tilinyi maniyase ragoro, e naxa kanke ya moxonen soto. E to makuya dondoronti, e man naxa a ragoro, e naxa kanke ya fu nun suuli soto. ²⁹ E to gaaxu garinde fanye nde ra, e naxa hanga naani woli kunkui xanbi ra. E naxa gbata kuye ibafe ra. ³⁰ Konon kunkui rapere nu wama kelife kunkui xun. E naxa kunkui lanma ragoro baa ma alo e na hangae nan nagorofe kunkui ya ra. ³¹ Polu naxa a fala sori mixi keme xunmati nun sorie be, «Xa yi mixie mu lu kunkui kui, wo mu noma kaside.» ³² Awa, sorie naxa kunkui lanma luuti bolon, e naxa a rabejin a xa siga.

³³ Beenun kuye xa iba, Polu naxa e birin nasi e xa donse don. A naxa a fala e be, «A xi fu nun naani nan to wo mame tife, wo mu tinxi wo degede. ³⁴ N bara wo rasi wo xa donse don, barima na nan fan wo fate be. Mixi yo mu halakima, hali wo xunxexe keren mu loema.» ³⁵ A to na fala, a naxa taami tongo, a Ala nuwali sa e birin ya xori, a taami igira, a naxa a don folo. ³⁶ Na temui e birin naxa limaniya, e fan naxa so taami donfe. ³⁷ Muxu mixi keme firin mixi tongo solofere a nun senni nan nu na kunkui kui. ³⁸ E to wasa donse ra, e naxa farin woli baa ma alako kunkui xa yelevu.

³⁹ Kuye to iba, e mu a kolon e na dennaxe, konon e naxa boxi nde to. E naxa nate tongo e xa kata kunkui rasigade naa. ⁴⁰ E naxa hangae fulun, e xa sin baa ma. E naxa feya luutie fan bolon. E naxa yare bela rate, e xa e xun sa xare ma. ⁴¹ Konon e naxa benki li, kunkui naxa kankan. Kunkui xunyi to kankan, moronyi naxa a xore kana senbe ra. ⁴² Sorie naxa lan geelimanie faxafe ma, alako e naxa ye masa, e e gi.

⁴³ Kɔnɔ sɔɔrie keme xunmati, naxan nu wama Pɔlu rakisife, a naxa e ratɔn. A naxa yaamari fi e ma a naxee fata ye masade, e singe xa bagan ye ma alako e xa xare masɔtɔ.

⁴⁴ Booree xa gbaku xebenyie ra, xa na mu a ra kunkui xuntunyie ra. E birin naxa xare masɔtɔ hεeri kui.

28

Pɔlu Malita suri life

¹ Muxu to xare masɔtɔ, muxu naxa a kolon a na suri xili Malita.

² Malitakae naxa sεεwa muxu ra ki fanyi ra. E naxa muxu birin malan tε xungbe fε ma, e nu naxan xuruxi, barima tunε nu fafe nun xinbeli gbegebe ra. ³ Pɔlu to bolee matongo safe tε i, bɔximase naxa mini na tε wuyenyi xa fe ra, a naxa a belexε xin. ⁴ Malitakae to bɔximase to, a bara a belexε xin a singanxi a ra, e naxa a fala e bore bε, «Nɔndi ra, niba nan yi mixi ra, barima haake mu tinxi a xa balo, hali a to tangaxi baa ma.» ⁵ Pɔlu naxa bɔximase ralisn tε, sese mu a to. ⁶ Na mixie nu mamε tife nε a xinde xa funtu, xa na mu a ra a xa faxa keren na, kɔnɔ sese mu a to. E to mamε ti, e naxa e xa mapɔxunyi masara. E naxa a fala ala nde nan a ra.

⁷ Suri kuntigi xungbe, naxan xili Pubiliyu, naxa muxu yigiya a fanyi ra a xɔnyi xi saxan bun ma. ⁸ Pubiliyu baba nu saxi, a furaxi, mangafaxε nu na a ma. Pɔlu to a makɔre a ra, a naxa a belexε sa a ma, a Ala maxandi, a naxa a rayalan. ⁹ Na xanbi, suri furema gbeteε naxa fa, Pɔlu naxa e fan nayalan. ¹⁰ E naxa muxu binya a fanyi ra. Muxu to keli sigade, e naxa fandε fi muxu ma.

Pɔlu Sigafe Rɔma

¹¹ Muxu to kike saxan nadangi naa, muxu naxa baki kunkui kui, naxan keli Alesandire. A nu bara neme radangi suri ma. Tɔnxuma nu a ma naxan findixi kuye masolixi firinyi ra. ¹² Muxu to so kilɔn Sirakusi, muxu naxa lu naa xi saxan. ¹³ Muxu to keli naa, muxu naxa siga

Regiyo baa dε ra. Foye to keli yirefanyi ma na kuye iba, muxu naxa xi firin jεre raba han Pusoli. ¹⁴ Muxu naxa ngaxakerenyie li naa naxee muxu mayandi xi solofere radangife ra e xɔnyi. Na temui muxu siga nε han Rɔma. ¹⁵ Muxu ngaxakerenyi Rɔmakae, naxee muxu xa fe mε, e naxa fa muxu ralande, keli Rɔma han Apiyusi malan yire nun taa naxan xili Banxi Saxanyie. Pɔlu to e to a naxa Ala nuwali sa, a naxa limaniya.

¹⁶ Muxu to so Rɔma, sɔɔri mixi keme xunmati naxa geelimanie so mangε yi ra, kɔnɔ a naxa Pɔlu lu a kerenyi ma, a nun sɔɔri keren naxan a kantama. ¹⁷ Xi saxan to dangi, Pɔlu naxa Yuwifi kuntigie xili. E to malan, a naxa yi wɔyenyi ti e bε, «N ngaxakerenyie, hali n to mu fefe rabaxi won ma mixie ra, nun won benbae xa naamunyie ra, Yuwifie bara n sa geeli kui Darisalamu, na xanbi e man fa n so Rɔmakae yi ra. ¹⁸ E to gε n maxɔrinde, e nu wama n nabolofe nε, barima e mu sese toxi n faxama naxan ma. ¹⁹ Kɔnɔ Yuwifie mu tin. Na ma, n naxa mange xungbe xa kiiti maxandi, kɔnɔ n mu wa n bɔnsɔε nan kalamufe. ²⁰ Na na a ra, n naxa wa wo tofe alako n xa wɔyεn wo ra, barima Isirayilakae xaxili tixi xεera naxan na, na xa fe nan a toxi e yi yɔlɔnxɔnyi saxi n ma.»

²¹ E naxa a yaabi, «Muxu mu bataaxe yo sɔtɔxi i xa fe ra keli Yudeya. Won ngaxakerenyi yo mu faxi fe jaaxi falade i xa fe ra. ²² Kɔnɔ, muxu wama a kolonfe nε i naxan mapɔxunxi, barima muxu a kolon e yi diine xa fe ibaxantinma yire birin.»

²³ Pɔlu naxa lɔxɔε keren so e yi. Mixi wuyaxi to fa a xɔnyi, Pɔlu naxa Ala xa mangeya seedejɔxɔya ba. A naxa Isa xa fe masen e bε Tawureta Munsa nun namijɔnmee xa Kitaabui saabui ra keli gεesege han nunmare. ²⁴ Ndee naxa la a ra, kɔnɔ booree mu danxaniya. ²⁵ E to nu fatanma lantareya kui, Pɔlu

naxa yi masenyi sa a fari, «Ala Xaxili Seniyenxi a fala ne wo benbae be nondi ki ma Annabi Esayi saabui ra.

A naxe,

²⁶ <Siga yi mixie xon ma, i xa a fala e be:

“Wo a mema wo tulie ra, konɔ wo mu a fahaamuma.

Wo a toma wo yae ra, konɔ wo mu a igbema.”

²⁷ Barima yi mixie sondonyi bara xoxoxo.

E bara e tulie desɛ.

E bara e yae raxi,

alako e naxa a to e yae ra,

e naxa a me e tulie ra,

e naxa a fahaamu e xaxili ra.

Xa na mu a ra e e sondonyi mafind-ima ne,

alako Ala xa e rayalan.>>

²⁸ «Awa, wo xa a kolon a Ala xa kisi bara rasanba si gbete ma. E fama e tuli matide a ra.» ²⁹ A to na fala, Yuwifie naxa siga xoxoxe kui e booree tagi.

³⁰ Polu naxa lu banxi nde kui je firin, a nu a sare fi. Naxee birin nu fama a tode, a nu e birin nasenema.

³¹ A nu Ala xa mangeya niini xa fe nan kawandima a nun Marigi Isa xa fe, Ala xa Mixi Sugandixi. A naxa na birin naba limaniya ra, mixi yo mu a tooro.

**Ala xa masenyi
Annabi Pōlu naxan
sebe
Rōma danxaniyatōe
nama ma
Masenyi nde yi
Kitaabui xa fe ra**

Isa xa fe fōlō Isirayila bōxi nē, kōnō a mu bu na xibaaru fa rayensen yire makuye. Mixi naxee kawandi mexi Isa xa fe ra Darisalamu, e naxa siga yire birin na masenyi ra. Mixi gbege naxa danxaniya Isa ma na mixi mōolie saabui ra. Annabi Pōlu fan nu biyaasi raminima alako a xa kawandi ti, si birin xa Isa xa fe kolon. A xa wali nu bara sōneya ki fanyi ra, han Isayankae nu toma bōxi birin ma naxee nu na Rōma xa mangeya bun ma. A xa biyaasi saxan nde kui, a naxa bataaxe sebe Isayankae ma naxee nu na Rōma mangataa. A nu wama sigafe e xēebude, e fan xa a mali a xa kawandi ti yire makuye.

Na bataaxe findixi yi Kitaabui nan na. Pōlu nu wama Ala xa kisi xa masenyi xaranfe Rōmakae ra yi sebeli saabui ra. A bara na kisi xa fe tagi raba a fanyi ra, a xa fiixe mixie be naxee nu Yuwifie xa diine kolon, a nun mixi naxee mu gexi a kolonde. Na masenyi fōlōma yunubi xa fe xaranyi nan ma. Beenun mixi xa kisi kolon, fo a xa a kolon a findixi yunubitōe nan na naxan lanma a xa naxankata yahannama a xa yunubie xa fe ra. Diinela yo, diinetare yo, e birin na yunubi xa nōe nan bun ma.

Na nan a toxi, Pōlu a masenma won be a a lanma won xa won xaxili ti Ala ra alako won xa kisi soto. Mixi mu nōma a yete rakiside a xa yunubie ma. A hayi na Marakisima ma naxan nōma na rabade a be. Yi Kitaabui na tagi rabama a fanyi ra. A naxe a Isa xa serexe nan gbansan nōma findide adamadie xunsare ra,

e xa yunubie xa xafari. A lanma mixie xa na fe kolon, e xa la a ra.

Na dangi xanbi, Pōlu masenyi gbege tima naxan danxaniyatōe nere ki tagi rabama. Mixi na danxaniya Isa ma, Alatala a Xaxili Seniyenxi ragoroma ne a bōne ma, a fa bira Alatala waxōnfe fōxō ra. Na kanyi gbilenma ne fe jaaxi fōxō ra, a ti kira fanyi xōn, a findi misaali ra birin be. Ala na fōlō Isirayila bōnsōe ne, kōnō a wama si birin fan xa so a xa niini bun ma.

Ala xa won mali yi Kitaabui saabui ra alako won fan xa yigiyade soto Alatala xōnyi. Amina.

**Ala xa masenyi
Annabi Pōlu naxan
sebe
Rōma danxaniyatōe
nama ma**

Pōlu, Isa xa Xibaaru Fanyi kawandila

¹ N tan Pōlu nan yi ki, Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa konyi di. Ala bara n xili n xa findi a xa xēera ra, a n sugandi n xa a xa xibaaru fanyi rayensen ye.

² Temui dangixi, Ala nu bara a xa yi xibaaru fanyi laayidi a xa namipōnmee xui ra Kitaabui seniyenxi kui. ³ Yi xibaaru fanyi findixi a xa Di nan xa fe ra, naxan bari Dawuda bōnsōe kui a adama ki ma. ⁴ Xaxili Seniyenxi fan bara a masen senbe ra a Ala xa Di na a ra. A na masen a xa marakeli nan saabui ra faxe ma. Won Marigi nan na Isa ra, Ala xa Mixi Sugandixi. ⁵ A tan nan saabui a niyaxi Ala hinnexi muxu ra muxu xa findi xēerae ra a xili xa fe ra, alako si birin xa danxaniya a ma, e xa bira a fōxō ra.

⁶ Wo fan na na ya ma, Ala xa Mixi Sugandixi Isa wo tan naxee xilixi.

⁷ N yi sebefe wo tan Rōmakae nan ma Ala naxee xanuxi, a naxee xilixi wo xa findi a xa seniyentōee ra. Won Baba Ala nun a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xa hinne nun bōnesa fi wo ma.

⁸ A fɔɓe ra, n nan n Marigi Ala tantuma ne wo birin xa fe ra a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra, barima wo xa danxaniya xili bara din dunipa birin na. ⁹ N Marigi Ala, n naxan batuma n nii birin na n to a xa Di xa xibaaru fanyi rayensenma, a tan a kolon a n na nɔndi nan falafe wo be. A tan nan n seede ra, fa a fala, n a maxandima wo be temui birin. ¹⁰ N man Ala maxandima, xa a sago na a ra, a xa a niya n xa nɔ sigade wo xɔnyi fa. ¹¹ Barima wo to xɔli na n ma ki fanyi, alako n xa nɔ wo senbe sode Ala xa ki ndee ra. ¹² A xɔli n ma won xa won bore ralimaniya won ma danxaniya saabui ra, won birin xa senbe sɔɔ won bore ra.

¹³ N ngaxakerenyie, n wama wo xa a kolon a sanmaya wuyaxi nan yi ki n bara nate tongo n xa siga wo xɔnyi n xa sa n ma wali tide nde to wo tagi alo n a toxi ki naxe jamane gbete tagi, kɔnɔ han to a mu sɔɔneya n be. ¹⁴ Fo n xa wɔyen mixi birin be, taa idɔxɔee nun daaxa idɔxɔee, xaran mixie nun xarantaree. ¹⁵ Na na a ra a xɔli n ma ki fanyi n xa xibaaru fanyi kawandi wo tan Romakae fan be.

¹⁶ N mu yaagima Marigi xa xibaaru fanyi masende mixi yo be, barima a tan nan saabui a niyama Ala danxaniyatɔe birin nakisima. Yi kisi fixi Yuwifie nan singe ma, a fa fi si gbete fan ma. ¹⁷ Yi xibaaru fanyi bara a makenen a tinxinyi naxan kelima Ala ma a sɔɔma danxaniya nan tun saabui ra, alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe: «Mixi tinxinxi kisima danxaniya nan saabui ra.»

Adamadie tondife Ala xa nɔndi ra

¹⁸ Ala xa xɔne goroma keli koore tinxintaree nun kaafirie xili ma. Yi mixie nɔndi nɔxunma e xa tinxintareya saabui ra. ¹⁹ Anun mixi nɔma naxan kolonde Ala xa fe kui, a fiixexi e be fɔen, barima Ala bara a makenen e be. ²⁰ Kabi dunipa daa temui, Ala naxan mu toma, a naxa a yete masen. Adamadi birin nɔma a kolonde a Ala na na yati, naxan

senbe mu danma, barima yi bara makenen e be a fiixe ra a xa wali fɔxi saabui ra. Na kui, tinxintaree mu nɔma sese falade naxan kiiti fanma e be, ²¹ barima hali e to Ala kolonxi, e bara tondi a tantude, e tondi a binyade a xa mangeya kui. E xaxili bara bira fe fufafu fɔxɔ ra, e bɔɔe bara lu dimi kui. ²² E e yete matɔxɔma e xa xaxilimaya ra, kɔnɔ e bara findi daxuie ra. ²³ E bara tondi Ala batude naxan na na abadan, e kuye masolixie batu naxee misaalixi adamadi ra naxan faxama, a nun naxee misaalixi xɔni, sube, nun bubuse ra.

²⁴ Na nan a niya Ala naxa e rabolo e xa yunubi fee kui, e bɔɔe kenenyi ma. Na kui, e naxa fe mayaagixie raba e bore ra. ²⁵ E naxa Ala xa nɔndi masara wule ra, e man fa daali batu, beenun e xa Daali Mange nan batu, a tan naxan lan a xa batu abadan. Amina.

²⁶ Na na a ra Ala naxa e rabolo e xa bira e waxɔnfe mayaagixie fɔxɔ ra. E xa ginɛe naxa e nun xeme xa kafuɔxɔya masara ginɛ firin xa kafuɔxɔya ra. ²⁷ Xeme fan naxa mee ginɛe xa kafuɔxɔya ra, e fa bira e boore xeme kafuɔxɔya fɔxɔ ra. E naxa fe mayaagixie raba e bore ra, e e xa wali kobi sare sɔɔ naxan daxa.

²⁸ E to tondi Ala kolonde Ala ra, a naxa e rabolo e yete kan xaxili kobie yi, e nu fee raba naxee mu radaxa. ²⁹ E bɔɔe rafexi tinxintareya mɔɔli birin na: wali kobi rabafe, wasatareya, jaaxuna. Milanteya, mixi faxafe, mixi tagi isofe, mixi mayendenfe, nun ya ixareya mu jɔnma e tagi. ³⁰ Naafixie, mixi mafalee, Ala yaxuie, konbitie, yete igboee nun de igboee nan e ra. E fe kobie xabuma naxee singe mu nu kolon, e jan mu e barimixie danxunma. ³¹ Xaxilitare, dugutege yanfe, kinikinitare, nun hinnɛtare nan na e ra. ³² Ala xa seriye a masenxi ne, a naxee na fee rabama, faxe nan daxaxi e be. Hali e to na kolon, e na fe haramuxie nan yati

rabama, e man mixi ralimaniyama naxee fan na fe mooli rabama.

2

Ala xa kiiti

¹ Na kui, xa i mixi yuge makiitima, diɓe yo mu na i be, i findi mixi yo ra. I ne i boore yuge makiitima, i na i yete nan safe geeli, barima i tan naxan mixi yuge makiitima, wo birin wali kobi keren nan xun ma. ² Won birin a kolon a Ala xa kiiti tinxin a na yi mixi moolie xa wali kobie sare fi. ³ I tan naxan mixi yuge makiitima, a man fa li wo birin na wali kobi keren nan xun ma, i ɓoxo a ma a i fama tangade Ala xa kiiti ma? ⁴ Ka i yoxi ne Ala ma ba, a xa fanyi nun a xa diɓe nun a xa boɓe beɓi to gboxi? I mu a kolon a Ala a xa fanyi nan masenma i be alako i xa tuubi? ⁵ Kono i to i tuli xoxoxoxi, i tondi tuubide, i na Ala xa xone nan nagbofe i yete xili ma kiiti sa loxoɓe, Ala xa kiiti tinxinxi makenenma temui naxe. ⁶ Ala kankan xa wali sare fima ne. ⁷ Naxee e tun nabexi wali fanyi rabafe ma, e xunnakeli, yigi, nun kisi fen Ala ra, Ala kisi fima ne e ma. ⁸ Kono naxee e yete kenefenfe tun nabama, e tondi nondi nun tinxinyi ra, e bira fe kobi foxo ra, Ala xa xone nun gbaloe nan tun nagataxi e be. ⁹ Naxankate nun boɓekane nan luma adamadi birin be naxee fe kobi rabama, a folo Yuwifie ma, a sa doko si gbeteɓe ra. ¹⁰ Kono xunnakeli, binye, nun boɓesa luma mixi birin be naxee fe fanyi rabama, a folo Yuwifie ma, a sa doko si gbeteɓe ra, ¹¹ barima Ala tan mu mixi yo rafisa a boore be.

¹² Yunubitoe naxee birin mu Ala xa seriye kolon Annabi Munsa naxan fixi, e bonoma ne, kono e mu makiitima na seriye ra. Yunubitoe naxee seriye kolon Annabi Munsa naxan fixi, e tan nan makiitima na seriye ra. ¹³ Naxee e tuli matima Ala xa seriye ra, nee xa mu findixi tinxintoe ra Ala ya i. Naxee Ala xa seriye rabatuma, nee nan findima tinxintoe ra. ¹⁴ Annabi Munsa mu

Ala xa seriye so si gbeteɓe yi, naxee mu findi Yuwifie ra. Kono e na Ala xa seriye rabatu temui naxe e yete janige ma, e bara a kolon a lanma e xa naxan naba, hali e to mu Ala xa seriye soto. ¹⁵ E bara a masen a Ala xa seriye sebexi e boɓe ma. Won a kolon a nondi na a ra barima e xaxili e rasima, «Yi janige mu fan,» xa na mu, «Yi janige nan fan.» ¹⁶ A rabama na ki ne, Ala ne kiiti sama loxo naxe a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra, a mixie gundo birin makiiti. N xibaaru fanyi naxan kawandima, a na nan masenxi.

Yuwifie nun Munsa xa seriye

¹⁷ Kono i tan naxe a Yuwifie nan na i ra. I xaxili tixi Munsa xa Seriye nan na. I a mapoxunxi a i kisima na nan saabui ra. I to bara Ala kolon, na na a ra i i yete igboma. ¹⁸ I Ala sago kolon. I fata fe fanyi sugandide barima i Ala xa seriye xaranxi. ¹⁹ I laxi a ra a i tan nan findixi donxuie rapereɓa ra, a i tan nan findixi te radexe ra mixie be naxee na dimi kui. ²⁰ I laxi a ra a i tan nan findixi xaxilitaree rasima nun dimɓe karamoxoe ra, barima lonni nun nondi birin na i yi ra i to diine seriye kolonxi. ²¹ I tan naxan boore xaranma, i mu i yete xaranma! I tan naxan mixie tuli ibama muɓe tife ra, i muɓe tima! ²² I tan naxan a falama a mixie naxa yene raba, i yene rabama! I tan naxan ye le na kuye batufe ra, i kuye batude see mupama! ²³ I tan naxan i yete igboma i to Ala xa seriye kolonxi, i na Ala yelebufe ne na ki, i na a xa seriye matandife! ²⁴ Na na a ra, a sebexi Kitaabui kui, «Si gbeteɓe Ala beɓuma wo tan Isirayilakae xa fe ra.»

²⁵ Sunne tide na na ne xa i sa Ala xa seriye rabatuxi. Kono xa i sa a xa seriye matandima, i xa sunne bara findi i be sunnatareya ra. ²⁶ Na kui, xa a sa li sunnatara sa pere Ala xa seriye ma, a a rabatu, a xa sunnatareya mu findima a be sunne xa ra? ²⁷ Naxee mu sunnaxi e fate bende ma, kono e Ala xa seriye

rabatuxi, nee wali ki nan fama i makiitide. Mixi sunnaxi nan i ra, Ala xa seriye sebexi na i yi, kono i Ala xa seriye matandima. ²⁸ I naxan masenma kene ma mixie ya i, na xa mu i findixi Yuwifi ra. Tonxuma naxan toma i fate ma, na xa mu a masenxi a i sunnaxi yati. ²⁹ Mixi findife Yuwifi ra, na kolonma boje nan ma. Sunne yete yete fan, sunne na a ra naxan sotoma boje ma, Xaxili Seniyenxi saabui ra. A mu kelima diine seriye sebexi xa ma. Sunne na mixi naxan boje ma, a xa matoxoe mu kelima mixi xa ma, a kelima Ala nan ma.

3

¹ Tide mundun fa na findife Yuwifi ra? Sunne tide na na yire? ² Iyo, yi fee tide gbo ki fanyi. A fole ra, Ala a xa masenyi taxu Yuwifie nan na. ³ Kono xa a sa li go, ndee na e ya ma e kobe rasoxi Ala ra, na noma a niyade Ala fan xa a kobe raso e ra? ⁴ Astofulahi. Adamadi birin findixi wule fale nan na, kono a xa kolon a Ala nondi kanyi mu noma wule falade. A sebexi Kitaabui kui: «Na kui, i xa woyenyi findima nondi nan na.

Kiiti luma i tan nan be temui birin.»

⁵ Kono xa won ma tinxintareya fa a masenma ne mixie be a Ala tinxin, won fa na ma di? Ala na xono won ma, won xa a fala a mu tinxin? (N woyenfe ne alo mixie woyenma ki naxe.) ⁶ Astofulahi! Xa Ala mu tinxin, a duniya makiitima di?

⁷ Nde noma a falade, «Xa n ma wule Ala xa nondi makenenma duniya be alako Ala xa tantui soto, munfe ra a fa n findima yunubitoe ra?» ⁸ Won pan xa a fala, «Won xa fe paaxi raba alako a xa sa findi fe fanyi ra.» Muxu xili kanee na nan falama muxu xun ma, a muxu xa masenyi nan na ki. Kono Ala na e makiiti, e fan e sare sotoma ne.

Adamadi xa tinxintareya

⁹ Won munse falama fa? Won xa a fala a won tan Yuwifie tinxin dangi si gbete ra? Ade, na mu a ra feo, barima alo won pan bara a

to, Yuwifie ba, si gbete ba, birin na yunubi nan xa noe bun ma. ¹⁰ A sebexi:

«Mixi yo mu tinxin,

hali mixi keren.

¹¹ Fe kolonyi yo mu na, mixi yo mu Ala fenfe.

¹² Birin bara kira fanyi bejin, e birin xun bara rakana.

Mixi yo mu na naxan fe fanyi rabama, hali mixi keren, a mu na.

¹³ E de findixi gaburi de ibixi nan na, e nenyi findixi mixi mayenden se nan na.

Boximase xone nan minima e de kiri ra,

¹⁴ danke nun woyen xone nan e de rafexi.

¹⁵ E sanyi xulun wuli raminife ra,

¹⁶ e dangi dede, e kanari nun nimise nan luma e xanbi ra.

¹⁷ E mu bojesa kira kolon,

¹⁸ e mu Ala yaragaaxui kolon.»

¹⁹ Won a kolon Ala xa seriye naxan birin masenxi, a a masenxi mixie nan be naxee na a xa seriye noe bun ma, alako de birin xa balan, seriye xa birin suxu Ala ya i. ²⁰ Na kui, adamadi yo mu findima tinxintoe ra Ala ya i seriye rabatufe saabui ra, barima seriye tan yunubi nan tun makenenma, adamadi xa a kolon a yunubitoe na a ra.

Tinxinyi naxan kelima Ala ma,

naxan sotoma danxaniya saabui ra

²¹ Kono yakosi, tinxinyi bara makenen naxan mu kelima seriye rabatufe ma. A kelima Ala yete nan ma, alo a sebexi seriye nun namiponmee xa Kitaabuie kui ki naxe. ²² Yi tinxinyi naxan kelima Ala ma a sotoma danxaniya nan saabui ra, birin a soto naxee danxaniyaxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma. Ala mu mixi yo rafisaxi a boore be, ²³ barima birin findixi yunubitoe nan na, birin bara gan

Ala xa noxe ra, ²⁴ birin tinxinyi sotoma Ala xa hinne nan tun saabui ra. Ala adama kima yi tinxinyi ra won xunsarama Isa nan saabui ra, a

xa Mixi Sugandixi. ²⁵ Ala a tan nan findi serexe ra, a wuli ramixi ne alako naxee na danxaniya a ma, e xa yunubie xa xafari. Yi a masenxi ne a Ala tinxin, barima a xa dije kui, a nu bara adamadie xa yunubie lu na e mu makiiti, e naxee rabaxi waxati dangixi. ²⁶ Kɔnɔ yi waxati Ala bara a xa tinxinyi masen alako birin xa a kolon a a tinxin, e man xa a kolon a a tan nan tinxinyi fima mixi ma naxan danxaniyaxi Isa ma.

²⁷ Na kui, mixi fa a yete igboma munse xa fe ra? Fefe! Munfe ra? Mixi noma a yete matoxode a to diine seriye rabatuxi? Ade, barima tinxinyi sotoma danxaniya nan tun saabui ra. ²⁸ Won a kolon a danxaniya nan mixi matinxinma Ala ya i, seriye xa kewalie xa mu a ra. ²⁹ Ka Ala findixi Yuwifie gbansan nan Marigi Ala ra? Si gbete fan Marigi Ala xa mu a ra? Iyo, si gbete fan Marigi Ala nan yati a ra, ³⁰ barima Ala keren peti na a ra. A tan nan mixi sunnaxie matinxinma a ya i danxaniya saabui ra, a man tinxinyi fima sunnatatee fan ma na danxaniya kerenyi nan saabui ra. ³¹ Won fa na ma di? Won xa a fala a Ala xa seriye tide mu na won to danxaniyaxi Isa ma? Astofulahi! Won jan bara Ala xa seriye tide ramini.

4

Ibrahim findife tinxintoe ra Ala ya i danxaniya saabui ra

¹ Won xa misaali tongo Ibrahim ma, won tan Yuwifie benba. A munse kolon yi xa fe ra? ² Xa a sa li nu Ibrahim findi tinxintoe ra a xa wali nan saabui ra, a nu noma a yete matoxode, kono Ala tan ya i mu a ra. ³ Kitaabui munse falaxi na xa fe ra? «Ibrahim naxa danxaniya Ala ma, Ala naxa na findi tinxinyi ra a be.» ⁴ Walike na a sare soto, na mu findima a be ki xa ra, barima a xa wali sare na a ra a lanma a xa naxan soto. ⁵ Kono mixi naxan xaxili mu tixi a xa wali ra, naxan danxaniyaxi Marigi ma naxan mixi

kobi findima tinxintoe ra, Ala na kanyi xa danxaniya findima a be tinxinyi nan na. ⁶ Dawuda fan a masen ne a heeri na mixi be Ala bara naxan findi tinxintoe ra a ya i, bafe a xa walie ra:

⁷ «Heeri na mixie be,

Ala bara dije naxee xa wali kobie ma,
naxee xa yunubie bara xafari.

⁸ Heeri na mixi be,

Ala mu naxan xa yunubi rabaxi maxarinma.»

⁹ Na kui, yi heeri naxan ma fe falaxi, mixi sunnaxie gbansan nan a soto, ka mixi sunnatatee fan noma a soto? Won jan bara a fala a Ibrahim to danxaniya Ala ma, Ala a xa danxaniya nan findi tinxinyi ra a be. ¹⁰ Na rabaxi a be mun temui? A to nu sunnaxi ba, ka a to mu nu sunnaxi? Ala na rabaxi a be temui naxe, Ibrahim mu nu sunnaxi. ¹¹ Na xanbi, a naxa sunna alako a xa findi tonxuma ra naxan a masenma a Ala bara a xa danxaniya findi tinxinyi ra a be beenun a xa sunna. Na kui, a naxa findi danxaniyatoe birin benba ra naxee mu sunnaxi, Ala bara naxee xa danxaniya findi tinxinyi ra e be. ¹² A tan nan findixi mixi sunnaxie fan benba ra naxee mu e xaxili tima e xa sunne ra, kono naxee man jere ma danxaniya kui alo won benba Ibrahim jere ki naxe beenun a xa sunna.

¹³ Ala laayidi tongo ne Ibrahim nun a bonsoe be, a e fama dunja soto ke ra. Kono na laayidi mu keli a xa diine seriye rabatufe xa ma. A kelixi tinxinyi nan ma a naxan soto danxaniya saabui ra. ¹⁴ Xa a sa li nu seriye rabatufe nan a niyama mixie xa findi ketongoe ra, danxaniya tide yo mu luma na fa, Ala xa laayidi fan bara kana na temui. ¹⁵ Barima seriye fama Ala xa xone nan na, kono seriye mu na dennaxe, seriye matandi fan mu na.

¹⁶ Na kui, Ala xa laayidi soto ma danxaniya nan saabui ra, alako a xa findi Ala xa hinne ra Ibrahim xa die birin be, birin xa a soto. A mu findima seriye rabatumae gbansan

xa gbe ra, kɔnɔ birin gbe na a ra naxee danxaniyaxi alo Iburahima. A bara findi won birin benba ra ¹⁷ alo a sebexi ki naxe, «N bara i findi si gbegbe benba ra.» A findixi won benba ra Ala nan ya i, a danxaniya naxan ma, naxan nii rasoma faxamixie fate, naxan se birin daaxi.

¹⁸ Iburahima to danxaniya, a naxa la a ra a Ala fama a xa laayidi rakamalide alo a falaxi a be ki naxe, «I bɔnsɔe wuyama yi ki ne.» A naxa a xaxili ti na ra hali a ya to mu nu tixi sese ra naxan a masenma a be a na fe fama ne rakamalide. Na kui, a naxa findi si gbegbe benba ra. ¹⁹ Iburahima nu bara simaya je keme jondɔn soto, a xa simaya nu bara xurun, a xa gine Sara fan mu nu noma di baride sonon. Kɔnɔ hali a to na birin fahaamu, sese mu ba Iburahima xa danxaniya ra. ²⁰ A mu siike Ala xa laayidi ma, a xa danxaniya nan naxa senbe soto, a nu Ala batu. ²¹ A nu laxi a ra feo, a Ala noma a xa laayidi rakamalide. ²² Na na a ra «Ala naxa na findi tinxinyi ra a be.» ²³ Kɔnɔ Kitaabui naxan masenxi a falafe ra, «Ala naxa na findi tinxinyi ra a be,» na mu sebe Iburahima gbansan xa be. ²⁴ A sebexi won tan nan fan yati be, won tan naxee danxaniyaxi Ala ma naxan won Marigi Isa rakeli faxe ma. Ala won fan ma danxaniya findima ne tinxinyi ra won be. ²⁵ Won Marigi faxe won ma yunubie nan ma fe ra, a man naxa keli faxe ma, alako won xa findi tinxintɔe ra Ala ya i.

5

Lanyi luxi won nun Ala tagi Isa nan saabui ra

¹ Na kui won to bara findi tinxintɔe ra Ala ya i danxaniya saabui ra, lanyi nun bɔpɛsa bara lu won nun Ala tagi won Marigi Isa saabui ra, Ala xa Mixi Sugandixi. ² Won ma danxaniya Marigi Isa ma, na bara won naso Ala xa hinne kui won fa sabatixi naxan ma. Won seewaxi nan fa a ra won xaxili to tixi Ala xa

nɔre ra. ³ Dangi na fan na, won man seewama won ma tɔɔre kui, barima won a kolon a tɔɔre duluxotɔya nan naminima. ⁴ Won ma tun nabexi fan a niyama ne won xa yuge fanyi soto naxan Ala kenema. Na yuge mɔoli fan a niyama ne won xa won xaxili ti Ala ra. ⁵ Won man mu yaagima won xaxili to tixi Ala ra, barima Ala bara a xa xanunteya xeɛ won bɔne kui a Xaxili Seniyenxi saabui ra a bara naxan fi won ma.

⁶ Waxati to kamali, won senbe yo mu nu na temui naxe, Ala xa Mixi Sugandixi naxa faxe yunubitɔe be. ⁷ A xɔɔxɔ ki fanyi mixi dijefe a nii ma tinxin mixi xa fe ra. Kɔnɔ temunde, mixi nde fan noma limaniyade a xa faxamixi fanyi nde be. ⁸ Kɔnɔ Ala a xa xanunteya masenxi won be yi nan na: Won nu findixi yunubitɔe ra temui naxe, Ala xa Mixi Sugandixi naxa dije a nii ma won ma fe ra.

⁹ Na kui, won to bara findi tinxintɔe ra Ala ya i Isa xa serexe saabui ra, won xa a kolon a man mu taganma won nakiside Ala xa gbaloe ma. ¹⁰ Barima won nu findixi Ala yaxuie ra temui naxe, a xa Di xa faxe saabui naxa won tagi yailan, yakosi won nun Ala tagi to bara yailan, won a kolon a won nakisima ne a xa Di xa kisi saabui ra. ¹¹ Na man fari, won seewaxi ne Ala ra a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa saabui ra, naxan bara won nun Ala tagi yailan.

Adama fafe faxe ra,

Isa fafe kisi ra

¹² Na kui, yunubi naxa so dunija mixi keren saabui ra. Faxe fan naxa so dunija yunubi xa fe ra, a din mixi birin na barima adamadie birin bara yunubi raba. ¹³ Yunubi nu na dunija ma beenun Ala xa a xa seriye fi Annabi Munsa ma, kɔnɔ xa seriye mu na, yunubi fan mu na mixi yo ma. ¹⁴ Kɔnɔ faxe tan nu na dunija ma, keli won benba Adama ma han Annabi Munsa, hali na mixie xa yunubi to mu nu luxi alo won benba Adama gbe naxan Ala xui yati matandi.

Adama nu misaalixi mixi nan na naxan nu fafe. ¹⁵ Kɔnɔ Ala won kixi naxan na, na nun Benba Adama xa yunubi keren mu a ra. Iyo, adamadi gbegbe faxaxi yi mixi keren xa yunubi nan saabui ra, kɔnɔ Ala xa hinne dangi na ra ki fanyi, barima a adamadie kixi a xa Mixi Sugandixi Isa naxan na, na bara mixi gbegbe rakisi a xa hinne saabui ra. ¹⁶ Adama xa yunubi nun Ala adamadie kixi naxan na, e foxi tagi ikuya. Mixi keren xa yunubi to makiiti, gbaloe nan fa. Kɔnɔ Ala adamadie kixi naxan na, a fa mixi gbegbe xa yunubi raba xanbi ne, a fa fɛere ra mixi matinxinma ki naxe Ala ya i. ¹⁷ Mixi keren xa yunubi raba naxa a niya faxe xa nɔ dunija ra, kɔnɔ Ala xa Mixi Sugandixi Isa wali foxi dangi na ra pon! Adamadie naxee bara Ala xa hinne sɔtɔ naxan dande mu na, a nun a xa tinxinyi a won kixi naxan na, nee nɔe sɔtɔma kisi kui mixi keren nan saabui ra, naxan findi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ra.

¹⁸ Na kui, mixi keren xa yunubi naxa a niya adamadie birin xa lu yunubi xa gbaloe bun ma, kɔnɔ mixi keren xa wali tinxinxi nan man tinxinyi nun kisi fima adamadie birin ma. ¹⁹ Alo mixi keren to Ala xa yaamari matandi, adamadi birin naxa findi yunubitɔee ra na mixi kerenyi saabui ra, adamadi gbegbe man findima tinxintɔee ra Ala ya i mixi keren nan fan saabui ra a to Ala xa yaamari rabatu.

²⁰ Seriyɛ fi ne yunubi xa gbo. Kɔnɔ yunubi to gbo, Ala xa hinne naxa gbo ki fanyi dangi na ra! ²¹ Na kui, yunubi xa nɔe findixi faxe nan na, kɔnɔ Ala xa hinne xa nɔe findima tinxinyi nan na alako mixi xa kisi abadan. Na birin nabama won Marigi Isa nan saabui ra, Ala xa Mixi Sugandixi.

6

Konyiya naxan mixi xaninma faxe ma,

nun konyiya naxan mixi xaninma kisi ma

¹ Won fa munse falama fa? Won man xa nu lu yunubi raba ra, alako Ala xa hinne xun xa masa?

² Astofulahi! Won bara won kobe so yunubi ra alo faxamixi a kobe soma dunija ra ki naxe. Won man fa noma jɛrede yunubi kui di?

³ Won tan birin naxee bara won xunxa ye xɔɔra, won nun Ala xa Mixi Sugandixi Isa nan fa a ra fa. Wo mu a kolon a won xunxafe ye xɔɔra na bara misaali Isa xa faxe ra? ⁴ Won xunxafe ye xɔɔra saabui ra, won nun Marigi Isa bara faha, won man bara sa gaburi a seeti ma. Yi rabaxi ne alako won fan xa dunijeigiri neene tongo, alo Ala xa Mixi Sugandixi keli faxamixie tagi ki naxe Baba Ala senbe makaabaxi saabui ra.

⁵ Na kui, xa won nun Marigi Isa bara findi keren na won won xunxaxi ye xɔɔra temui naxe a xa faxe ma misaali ra, won man fama ne rakelide faxe ma alo a tan. ⁶ Won xa a kolon a won ma fe fori bara banban wuri magalanbuxi ma a nun Marigi Isa ra, alako won yuge fori xa masara naxan nu yunubi rabama, won naxa findi yunubi xa konyie ra sɔnɔn. ⁷ Barima xa mixi bara faha, a kanyi bara gbilen yunubi rabafe foxɔ ra. ⁸ Yakɔsi, xa won bara faha won nun Ala xa Mixi Sugandixi, won man laxi a ra a won kisima ne won nun a tan, ⁹ barima won a kolon a Ala xa Mixi Sugandixi to bara rakeli faxe ma na ki a mu faxama sɔnɔn. Faxe xa nɔe yo mu na a fari sɔnɔn.

¹⁰ A to faha, yunubi mu sese noma a ra sɔnɔn. A to bara rakeli faxe ma, a fa kisixi Ala nan be. ¹¹ Na kui, wo xa wo yete to faxamixi ra yunubi tan mabiri. Wo man to kisixi, wo bara findi Ala nan xa kisi mixi ra a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra.

¹² Na nan a toxi a mu lan yunubi xa nɔ wo nii ra sɔnɔn, alako wo naxa bira wo nii waxɔnfe kobie foxɔ ra.

¹³ Wo naxa wo fate rabolo yunubi yi, a xa findi fe kobi rabase ra. Wo xa wo yete birin sa Ala sagoe alo mixi naxee kelixi faxe ma, e kisi. Wo fate

birin xa findi tinxinyi rabase nan na Ala be ¹⁴ Na kui, wo naxa a lu yunubi xa no wo ra, barima seriye xa noe mu wo fari sonon. Wo fa na Ala xa hinne nan kui.

¹⁵ Won fa na ma di? Seriye xa noe to mu won fari sonon won to fa na Ala xa hinne nan kui, won xa yunubi raba yire? Astofulahi! ¹⁶ Wo mu a kolon a wo na wo yete findi mixi nde xa konyi ra, fo wo xa a xa yaamari birin nabatu? Wo mu a kolon a wo na naxan xa yaamari rabatu, na nan findixi wo marigi ra, a na fa findi yunubi ra naxan wo xaninma faxe ma, xa na mu a findi Ala ra naxan wo xaninma kisi ma? ¹⁷ Konon Ala tantu! Wo tan naxee nu findixi yunubi xa konyie ra, nondi to kawandi wo be, wo na nan nabatufe fa wo bope birin na. ¹⁸ Wo bara xoreya yunubi xa konyiya ma, wo fa findixi Ala xa konyie nan na, alako wo xa bira tinxinyi foxo ra. ¹⁹ N woyenfe ne wo be alo mixie woyenma ki naxe, alako wo xa fahaamui soto. Singe ra nu, wo nu wo yete findixi yunubi xa konyie nan na, wo xa wali kobie nu siga xun masa ra tun. Konon yakosi, wo xa findi tinxinyi nan xa konyie ra, wo lu seniyeanyi kira xon.

²⁰ Wo to nu na yunubi xa konyiya kui, tinxinyi xa noe yo mu nu na wo fari. ²¹ Wo nu perema fe kobi naxee kui, wo fa yaagixi naxee ra to, nee munse fanxi wo ma? Faxe gbansan nan fama na fe moolie xanbi ra. ²² Konon yakosi, wo to bara mini yunubi xa konyiya kui, wo findi Ala xa konyie ra, wo seniyeanyi nan sotofe yi ki naxan a niyama wo xa kisi abadan. ²³ Barima yunubi sare findixi faxe nan na, konon Ala xa ki findixi a xa hinne nan na: Won xa kisi abadan won Marigi Isa saabui ra, Ala xa Mixi Sugandixi.

7

Danxaniyatɔe xa yete sotɔe seriye yi

¹ N ngaxakerenyie, wo to seriye kolon, wo mu a kolon a seriye xa noe na mixi fari han a xa simaya dande gbansan ne? ² Na kui, gine naxan xa futi bara xiri, a na futi seriye bun ma han a xa mɔri xa simaya dan temui ne. Konon xa a xa mɔri xa simaya dan, na futi seriye fan bara dan. ³ Xa a sa li a xa mɔri na dunipa ma, a tan fa doxo xeme gbete xon, a bara findi yenela ra. Konon xa a xa mɔri faxa, a fan bara fulun na futi seriye ma. Hali a doxo xeme gbete xon ma kore, yenela mu a ra.

⁴ N ngaxakerenyie, a na na ki ne wo fan be. Wo fan bara lu alo faxamixie seriye tan mabiri, Ala xa Mixi Sugandixi xa faxe saabui ra. Wo fa findixi gbete nan gbe ra, a tan naxan kelixi faxamixie tagi, alako won xa wali fanyi raba Ala be. ⁵ Barima, won to nu perema won yete waxonfe kobie ma, seriye nu won bope ratema yunubi rabafe ma. Won to nu biraxi na waxonfe kobie foxo ra, nee nu won xun tixi faxe nan na. ⁶ Konon yakosi fa, won bara xoreya soto seriye xa konyiya ma, won lu alo faxamixie seriye tan mabiri. Na kui, won mu fa walima Ala be a kepa fori xa ma sonon, alo won to nu na seriye sebexi xa noe bun ma temui naxe. Won fa walima Ala be a kepa neene nan na, Ala Xaxili Seniyeanyi saabui ra.

Seriye nun yunubi

⁷ Won fa na ma di? Seriye findixi yunubi nan na? Astofulahi! Seriye nan a niya n xa yunubi kolon, barima n mu milanteya kolonma nu xa seriye xa mu a fala n be nu, «I naxa mila.» ⁸ Konon yunubi naxa feere soto yaamari ra, a milanteya mooli birin naso n bope ma, barima seriye mu na dennaxe, yunubi fan mu luma naa. ⁹ Singe ra n nu baloxi seriyetareya nan kui, konon seriye to fa, yunubi naxa balo n bope kui fa, a n findi faxamixi ra. ¹⁰ Yaamari naxan nu lan a xa findi kisi ra, na naxa findi n be faxe ra, ¹¹ barima yunubi to feere soto yaamari ra, a

naxa n mayenden, a n faxa yaamari saabui ra.

¹² Na kui, seriye seniyen, yaamari fan seniyen, a tinxin, a man fan.

¹³ Won xa a fala fa, a fe fanyi bara findi faxe ra n be? Astofulahi! Yunubi nan findixi faxe ra n be fe fanyi saabui ra, alako yunubi xa makenen yunubi ra, a xa mini a yunubi ki yati ma yaamari saabui ra.

¹⁴ Won a kolon a seriye kelixi Ala nan ma, konon n tan findixi adamadi nan na, yunubi xa konyi. ¹⁵ N naxan nabama, n mu a ya yo kolon, barima n wama n xa naxan naba, n mu na xa rabama. N fe naxan xonxi, n na nan yati rabama. ¹⁶ Xa a sa li n fe rabama n mu wama n xa naxan naba, na a masenma ne a n bara la a ra a seriye fan. ¹⁷ Na kui, n tan yete yati xa mu yi fe rabafe. Yunubi naxan na n boje ma, na nan a rabafe, ¹⁸ barima n a kolon, a fe fanyi yo mu na n boje ma n yete fate bende tan kerna ma. Nate na n be n xa fe fanyi raba, konon noe mu na n be n xa a raba. ¹⁹ N wama fe fanyi naxan nabafe, n mu na xa rabama. N mu wama fe kobi naxan nabafe, n na nan yati rabama. ²⁰ Na kui, xa a sa li n fe rabama n mu wama naxan nabafe, n tan yete yati xa mu a rabafe. Yunubi naxan na n boje ma, na nan na a rabafe.

²¹ Na kui, n yi fe nan toxi n ma dunijeigiri kui: N na wa fe fanyi rabafe, n mu noma fefe ra fo fe kobi.

²² N boje tan kui, Ala xa seriye rafa n ma, ²³ konon n fe gbete nan toma n ma, naxan a niyama n xa yunubi raba. Yi fe naxan n xaninma yunubi ma, a seriye gerema naxan nafan n xaxili ma, a n findi a xa konyi ra. ²⁴ N jaxankataxi mato! Nde noma n nakiside yi fate bende xa noe ma naxan na n xaninfe faxe ma? ²⁵ Tantui xa rasiga Ala ma naxan won nakisima won Marigi Isa saabui ra, a xa Mixi Sugandixi!

Na kui, n xaxili tan ma, n bara findi Ala xa seriye xa konyi ra, konon n fate bende tan ma, n findixi seriye

xa konyi nan na naxan n natutunma yunubi ma.

8

Isayankae xa kalamutareja

¹ Na kui, kiiti mu kanama mixie ra sonon naxee danxaniyaxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma, naxee na Isa i, ² barima Ala Xaxili Seniye naxi xa seriye naxan kisi fima, a bara won namini yunubi nun faxe xa seriye xa noe bun ma Marigi Isa saabui ra. ³ Diine seriye mu no naxan na, barima mixi waxonfe kobi nu bara a rahalaki, Ala tan na nan nabaxi. A naxa mixi xa yunubi senbe xun nakana a to a xa Di xee yunubitoe fate bende maniye ra a xa findi yunubi serexe ra. ⁴ Na rabaxi ne, alako seriye tinxinyi naxan masenxi, a xa no rakamalide won be, won tan naxee mu jerefe adama waxonfe kobi ma, won tan naxee na jerefe Ala Xaxili Seniye naxi ma.

⁵ Naxee jerefe adama waxonfe ma, e xaxili rafexi adama waxonfe nan na. Konon naxee jerefe Ala Xaxili Seniye naxi ma, e tan nafexi Ala Xaxili Seniye naxi waxonfe nan na. ⁶ Naxee e xaxili luxi fe kobi rabafe ma, e xun tixi faxe nan na. Konon naxee e xaxili luxi Ala Xaxili Seniye naxi xa fe ma, e kisi nun bojesa nan sotoma. ⁷ Naxee e xaxili luxi e yete waxonfe yi, e findixi Ala yaxuie nan na. E mu Ala xa seriye rabatuma, e jan mu noma a rabatude. ⁸ Naxee biraxi e yete waxonfe foxo ra, e xa fe mu noma Ala kenende.

⁹ Konon wo tan mu na wo yete sagoe sonon. Xa Ala Xaxili Seniye naxi sabatixi wo i, wo fa na Ala Xaxili Seniye naxi nan sagoe. Ala xa Mixi Sugandixi Xaxili mu na naxan yo yi ra, na kanyi mu findixi Isa gbe ra. ¹⁰ Xa wo nun Ala xa Mixi Sugandixi bara findi keren na, wo fate bende tan faxama yunubi nan ma fe ra, konon Ala Xaxili Seniye naxi tan wo rakisima ne barima wo bara matinxin Ala ya i. ¹¹ Ala nan Isa rakeli faxamixie tagi. Xa a tan Ala

Xaxili nan sabatixi wo i, a tan naxan a xa Mixi Sugandixi rakeli faxe ma, a man fama ne wo fate bende rakiside a Xaxili saabui ra naxan sabatixi wo i.

¹² Na kui, n ngaxakerenyie, doni nde na won ma, kono a mu na won ma won yete fate bende xa seeti xe. A mu lan won man xa lu a sagoe sonon won man xa a waxonfe kobi raba. ¹³ Xa wo jere fate bende waxonfe kobie ma, wo faxama ne, kono xa wo gbilen e foxo ra Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, wo kisima ne, ¹⁴ barima Ala Xaxili Seniyenxi mixi naxee birin naperema, e tan findixi Ala xa die nan na. ¹⁵ Ala mu xaxili fixi wo ma naxan man wo findima gaaxui xa konyie ra. A a yete Xaxili Seniyenxi nan fixi wo ma naxan wo findixi a xa die ra, naxan a niyama won xa no won xui itede Ala ma, won na a xili, «N Ba, n Ba!» ¹⁶ Na kui, Ala Xaxili Seniyenxi nun won yete xaxili a masenma a won findixi Ala xa die nan na. ¹⁷ Anun, won to findixi a xa die ra, won bara findi Ala xa ketongoe ra, won nun a xa Mixi Sugandixi. Barima, xa won tooro a xa toore, won man fama ne xunnakeli sotoe alo a tan.

Danxaniyatsee xaxili tide

¹⁸ N laxi a ra won toore naxan tima yi dunjina ma yi ki, a nun won fama xunnakeli naxan sotoe, e tagi ikuya ki fanyi! E jan mu noma sade e boore ma. ¹⁹ Daali birin mame tife waxati ra, Ala a xa die makenenma temui naxe, ²⁰ barima dunjina birin na Sentane xa noe bun ma, tide yo mu naxan ma. Na mu kelixi dunjina yete xa ma, a kelixi Ala nan ma. Kono na birin kui xaxili tide luxi birin be. ²¹ Waxati fama fade daali fulunma temui naxe kanari xa konyiya bun, a fan xoreya nun xunnakeli soto a nun Ala xa die ra. ²² Won a kolon, a kabi a fole han to, daali birin na a kui iwafe ne toore kui, alo gine di furi na keli a ra. ²³ Kono daali gbansan xa mu a ra. Hali won tan naxee bara Ala Xaxili Seniyenxi soto a xa ki singe ra, won tan yati na won kui iwafe, han Ala

won findima a xa die ra temui naxe, a won fate noro. ²⁴ Won xaxili to ti a ra, na nan a ra won bara kisi, kono won xaxili man tixi a ra. Kono xa mixi ya fe to a xaxili nu tixi naxan na, na kanyi mu a xaxili tima na ra sonon. Mixi noma a xaxili tide fe nde ra a jan bara naxan soto? ²⁵ Kono xa won xaxili tixi fe nde ra won mu naxan toxi sinden, won na mamema tunnabexi nan kui.

²⁶ Ala Xaxili Seniyenxi fan fama ne won malide won ma senbetareya kui. Won mu a kolon a lan won xa maxandi naxan naba, kono Ala Xaxili Seniyenxi nan Ala maxandima won be mayandi xui ra naxan mu noma masarade woyenyi ra. ²⁷ Anun, Ala, naxan won boje ma fe kolon, a a Xaxili Seniyenxi xa maxandie kolon, barima Xaxili Seniyenxi maxandi tima seniyentsee be Ala sagoe nan ma.

²⁸ Won man a kolon a Ala walima fe birin kui a xanuntenyie xa munafanyi nan be, a bara naxee xili a yete sagoe ma. ²⁹ Barima Ala bara mixi naxee sugandi, a nu e kolon kabi fe folo fole, a naxa a ragiri e ma e xa findi a xa Di maniyee ra, alako a xa Di tan xa findi di singe ra a ngaxakerenyi gbegbe tagi. ³⁰ A bara na ragiri naxee ma, a man bara e xili. A bara naxee xili, a man bara e findi tinxintsee ra a ya i. A bara naxee findi tinxintsee ra, a man bara xunnakeli fi e ma.

Ala xa xanunteya a xa die be

³¹ Won munse falama na kui fa? Ala to na won be, nde fa noma tide won kanke? ³² A tan naxan mu tondi a xa Di yati ma, a a ba serexe ra won birin be, a mu fama xe won kide se birin na safe ra a xa Di xun ma? ³³ Nde noma Ala xa mixi sugandixie kalamude? Ala yete nan e findixi tinxintsee ra a ya i. ³⁴ Nde fa kiiti rakanama e ra sonon? Ala xa Mixi Sugandixi Isa naxan faxes ma, a magoroxi Ala yirefanyi ma, a nu a maxandi won be. ³⁵ Nde fa won bama Ala xa Mixi Sugandixi xa xanunteya yi? Munse noma na ra? Toore, ka xoxoxe, ka

naxankate, ka kaame, ka lufe xere ra, ka fitine, ka santidegema? ³⁶ Alo a sebexi ki naxe,

«Fεεpεn, e muxu faxama i tan nan ma fe ra.

E muxu findixi yexeee nan na e naxee kōn naxabama.»

³⁷ Kōnō na birin kui, won bara nōe soto na fe birin xun ma won xanuntenyi saabui ra. ³⁸ Barima n laxi a ra, a sese mu nōma won bade Ala xa xanunteya yi. A findi faxe ra ba, gbaloe ba, maleke ba, pinnεe ba, yi waxati ba, waxati naxan sa fama ba, senbema naxee kuye ma ba, ³⁹ naxan birin na dunipa xun ma, naxan birin na bōxi bun ma, a findi daali yo ra, e sese mu nōma won nun Ala xa xanunteya rafatande, a bara naxan masen won be won Marigi Isa saabui ra, a xa Mixi Sugandixi!

9

Ala xa sugandi

¹ N xa nōndi fala wo be. N mu wule falama barima n findixi Ala xa Mixi Sugandixi gbe nan na. N sondonyi nun Ala Xaxili Seniyenxi fan findixi seedee nan na, a nōndi nan a ra ² n bōpe sunnunxi ki fanyi, danyi mu naxan ma, ³ n ngaxakerenyie xa fe ra. Xa a sa e malima ne nu, n tinxi a ra n tan yete yati xa danke soto, muxu nun Ala xa Mixi Sugandixi xa fatan e tan ma fe ra, n barenyie muxu nun naxee si keren a ra. ⁴ Yuwifie nan na e ra, Ala naxee sugandi e xa findi a xa die ra, a naxa a xa nōre masen e be. Ala saatεe nun laayidie tongo e tan nan be, a a xa seriyεe nun a batu ki fi e ma. ⁵ E tan nan bōnsōe benbae na Kitaabuie kui, Ala xa Mixi Sugandixi fan kelixi e tan nan bōnsōe tagi a fate bende ki ma. Tantui nun batui xa rasiga Ala ma abadan, a tan naxan na birin xun ma. Amina.

⁶ Kōnō a mu luxi xe alo Ala xa laayidi kanaxi ne. Barima naxee keli Isirayila bōnsōe, e birin xa mu findi Isirayila die yati ra. ⁷ E to barixi Iburahima bōnsōe, na mu a falaxi xe de a e birin nan findixi a

xa die yati ra, barima Ala a masen ne Iburahima be, «Isiyaga nan fama findide i bōnsōe ra n naxan laayidi i be.» ⁸ Yi a masenxi ne, a di naxee bari Iburahima be a fate bende ki ma, nee xa mu findixi Ala xa die ra. Kōnō di naxee bari Ala xa laayidi saabui ra, nee nan findi Iburahima bōnsōe ra Ala ya i. ⁹ Barima Ala yi nan laayidi Iburahima be, «N gbilenma tamuna yi temui pōndōn, n a lima Sara bara di xeme soto.»

¹⁰ Na gbansan fan mu a ra. Won benba Isiyaga nan findixi Rebeka xa di firin birin baba ra. ¹¹ Kōnō beenun gulie xa bari e xa fe fanyi xa na mu fe paaxi nde raba, Ala naxa di keren sugandi e firin tagi alako a sagoe xa raba. ¹² Yi di mu sugandi kewalie yo xa fe ra. Na sugandi findixi Ala xa xili nan na. Na kui, Ala naxa a masen Rebeka be, «Fori nan luma a xunya xa nōe bun ma.» ¹³ Alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe, «N bara Yaxuba xanu, kōnō n bara mee Esayu tan na.»

¹⁴ Won fa na ma di? Won xa a fala a Ala mu tinxi? Astofulahi! ¹⁵ Ala a masen ne Munsa be, «N hinnema mixi nan na n na wa hinnεe naxan na. N kinikinima mixi nan ma n na wa kinikinife naxan ma.» ¹⁶ Na kui, Ala xa sugandi mu kelima mixi waxōnfe xa ma, xa na mu mixi xa kate ma. A kelima Ala xa hinnεe ne. ¹⁷ A sebexi Kitaabui kui, Ala naxa a fala Firawuna be, «N i rakelixi ne, n mangeya fi i ma, alako n xa n senbe masen i saabui ra, dunipa birin xa n xili kolon.» ¹⁸ Na kui, a hinnema mixi ra a na wa hinnεe naxan yo ra, a man mixi sondonyi raxōrōxōma a na wa naxan sondonyi raxōrōxōfe.

¹⁹ Nde nōma a falade n be, «Ala fa kote sama mixi xun ma munfe ra? Mixi nōma tondide a xa maragiri ra yire?» ²⁰ Kōnō i tan adamadi findixi nde ra i to fa Ala matandima? Fepe yailanxi xa a fala a yailanma be, «Munfe ra i n yailanxi yi ki?» ²¹ A di, fepe yailanyi na fepe firin yailan bende keren na, a mu nōma fepe keren yailande wali nde xa fe ra naxan tide gbo, a boore fan yailan

wali nde xa fe ra naxan tide mu gbo?
²² Xa a sa li Ala wama a xa xone nun a senbe masenfe, a mu noma na rabade xe? Kono a xa sabari xungbe kui, Ala dijexi mixie ma a xonoxi naxee ma, gbaloe ragataxi naxee be. ²³ A yi rabaxi ne alako a xa a xa nore makaabaxi masen a to hinnema mixie ra, a nu bara naxee sugandi kabi a fole, e xa nore soto.
²⁴ Won tan nan findixi na mixie ra a bara naxee xili keli si birin kui. Yuwifie gbansan mu a ra. ²⁵ A a masenxi Annabi Hose xa Kitaabui kui,
 «Naxee mu findixi n ma mixie ra, n e xili falama <n ma mixie.>
 Naxan mu findixi n ma jama xanuxi ra,
 n a xili falama <n ma jama xanuxi.>»
²⁶ «Ala man a fala e be dennaxe, <N ma jama mu wo ra,>
 a e xili falama ne naa, <Ala xa die, Ala naxan na na.>»
²⁷ Annabi Esayi fan a xui ite ne a to nu kawandi tima Isirayila xa fe ra,
 «Hali Isirayila mixie wuya alo meyem xori naxan na baa de,
 a donxoe di nan tun kisima,
²⁸ barima Ala naxan masenxi,
 a a rabama ne dunjina ma,
 a a rakamali kerenyi ra.»
²⁹ Annabi Esayi man a masen ne,
 «Xa Ala Senbe Birin Kanyi mu bonsoe nde lu won be nu,
 won luma ne nu alo Sodoma,
 won maniyama Gomora nan na nu.»
³⁰ Won fa na ma di? Si gbete naxee mu nu katama e xa tinxinyi soto Ala ya i, e tan bara fa a soto danxaniya saabui ra, ³¹ kono Isirayila jama naxan nu katama e xa seriye rabatu alako e xa tinxinyi soto Ala ya i, e tan mu no na seriye rabatude. ³² Munfe ra? Barima e mu bira tinxinyi foxo ra danxaniya saabui ra, e joxo a ma a e noma a sotide e xa kewalie saabui ra. E bara e sanyi radin geme ra naxan xili falama, «mixi rabira geme». ³³ Alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe,
 «Wo a mato, n bara geme dexo Siyoni,
 mixie e san nadinma naxan na,

geme naxan mixie rabirama.
 Kono naxan yo danxaniya a ma, na kanyi mu yaagima.»

10

Isirayila tinxinyi naxan sotoma danxaniya saabui ra

¹ N ngaxakerenyie, n boje waxonfe birin na naxan na, Yuwifie xa kisi soto. N ma Ala maxandi nan na ki e be. ² N na e seede ra, a e senbe saxi Ala xa fee kui, kono na mu kelixi lonni xa ma. ³ E to mu a kolon Ala mixi matinxinma a ya i ki naxe, e naxa kata e xa e yete kan matinxin. Na kui, e mu e yete magoro Ala be a tan xa tinxinyi fi e ma. ⁴ Ala xa Mixi Sugandixi bara ge Munsa xa seriye rakamalide, alako naxan yo na danxaniya a ma, na kanyi xa tinxinyi soto.

⁵ Annabi Munsa to nu tinxinyi xa fe masenfe naxan sotoma seriye rabatufe ma, a yi nan sebe Kitaabui kui, «Mixi naxan yi seriye rabatuma a simaya sotoma ne a saabui ra.»

⁶ Kono a to nu tinxinyi xa fe masenfe naxan sotoma danxaniya saabui ra, a yi nan sebe,

«I naxa i yete maxorin,

<Nde tema koore?>»

Ala xa Mixi Sugandixi mu goroxi xe keli koore ma?

⁷ «Xa na mu a ra i i yete maxorin,

<Nde goroma boxi bun?>»

Ala xa Mixi Sugandixi mu kelixi faxamixie xa tagi?

⁸ Kitaabui munse masenxi?

«Ala xa masenyi makore i ra.

A na i de kiri ma,

a na i boje fan ma.»

Na masenyi findixi danxaniya masenyi nan na muxu naxan kawandife: ⁹ A i na a fala i de ra a Marigi nan na Isa ra, i man naxa la a ra i boje kui a Ala bara a rakeli faxamixie tagi, i kisima ne. ¹⁰ Mixi danxaniyama yi masenyi ma a boje nan kui, a tinxinyi soto Ala ya i. A na la a ra, a a falama a de nan na, a kisi soto. ¹¹ Kitaabui a masenxi, «Mixi yo danxaniya a ma, a kanyi mu yaagima.» ¹² Tagi rasa yo mu na

Yuwife nun si gbetee tagi. Marigi keren nan na e birin be, a man mixi birin kima ki fanyi ra naxee na a xili. ¹³ Alo Kitaabui a masenxi ki naxe, «Naxan yo na Alatala xili, na kanyi kisima ne.»

¹⁴ Kono na kui, e noma a xilide di xa e mu danxaniyaxi a ma? E fa danxaniyama a ma di xa e mu nu a xa fe me? E fa a xa fe mema di xa mixi yo mu e kawandima?

¹⁵ Na kawandi fan tima e be di xa mixie mu xeexi na fe ma? A sebexi, «Xerae, naxee fama xibaaru fanyi ra, e fafe fan ki fanyi!»

¹⁶ Kono birin xa mu yi xibaaru fanyi suxuxi, barima Annabi Esayi a masen ne, «Marigi, nde laxi muxu xa masenyi ra?» ¹⁷ Na kui, mixie danxaniyama ne e to bara Ala xa masenyi rame. E Ala xa masenyi ramema a xa Mixi Sugandixi xa masenyi nan saabui ra. ¹⁸ Kono n xa maxorinyi ti, e mu yi masenyi ramexi xe? Iyo xe, barima Kitaabui naxe,

«E xui bara mini dunija birin ma, e xa masenyi bara siga han dunija dande.»

¹⁹ N man xa maxorinyi ti, Isirayila nama mu masenyi fahaamuxi xe? Yaabi fole ra, Ala yi nan masen Annabi Munsa saabui ra, «N a niyama ne wo mixie toone naxee pan mu findixi si yati ra. N a niyama ne wo bope xa te si fahaamutare ma.»

²⁰ Annabi Esayi fan naxa xera iba limaniya ra Ala to yi masenyi fi a ma, «Mixie bara n to naxee mu nu n fenma.

N bara n yete masen mixie be naxee mu nu n maxorinma sese ma.»

²¹ Kono Isirayila xa fe ra, a naxe, «Keli sogetede ma han sogegorode, n belexee italaxi yi pama be, naxan n xui matandima, naxan tondima n be.»

11

Ala mu mæxi Isirayila ra

¹ Na kui, n xa maxorinyi ti, Ala mæxi ne a xa pama ra? Astofulahi! N tan yete findixi Isirayilaka nan na, Iburahima xa mamadi, kelife Bunyamin bonsæ. ² Ala mu mæxi a xa pama ra a bara naxan sugandi nu. Wo mu a kolon Kitaabui naxan masenxi Annabi Eliya xa fe ra, a to a xui rasiga Ala ma Isirayila xili ma? ³ A naxe, «Marigi, e bara i xa namijonmee faxa, e bara i xa serexebadee rabira. N keren peti nan fa luxi, e katafe e xa n tan fan faxa.» ⁴ Ala fa a yaabi di? A naxe, «N bara mixi wulu solofere ragata n yete be naxee mu nu e xinbi sin Baali kuye be.» ⁵ A man na na ki ne yakosi. Ala xa pama donxæ luxi, a bara naxee sugandi a xa hinne saabui ra. ⁶ Kono xa a bara e sugandi hinne saabui ra, kewali saabui xa mu a ra sonon, xa na mu Ala xa hinne mu findima hinne yati yati ra nu.

⁷ Won fa na ma di? Isirayila nu naxan fenfe a mu a soto, kono Ala nu bara naxee sugandi, nee tan bara a soto. A donxæe tan bope naxa balan. ⁸ A sebexi, «Ala naxa e xaxili donxu, a a niya e yae mu se to, e tulie mu fe me, han yi to loxæ.»

⁹ Annabi Dawuda fan naxa a masen, «E xa xulunyie xa findi gantanyi ra e be,

yele naxan e suxuma, gemæ naxan e rabirama.

Na xa findi e xa wali sare ra.

¹⁰ E ya xa raforo, e xa donxu.

E xa kunkurun e xa toore bun ma waxati birin.»

¹¹ Na kui, n man xa maxorinyi ti, Isirayilakæ to bara tantan, e bira, e mu noma rakelide sonon? Astofulahi! Kono e xa tantanyi bara a niya si gbetee birin xa no kisi sotope, alako na kisi xoli xa Isirayilakæ fan suxu. ¹² A di, xa e xa tantanyi findixi heeri xungbe nan na dunija be, a findi barake ra si gbetee fan be, e xa fe na rakamali, heeri nun barake xun mu masama xe ki fanyi?

¹³ N xa fa wōyēn wo bē, wo tan naxee mu findixi Isirayilakae ra. N to findixi xēera ra wo tan si gbētē bē, n sēewama nē n ma wali ra, n a matōxō, ¹⁴ alako tēmundē na xa a niya n boore Yuwifīe xa mila n ma masenyi ma, ndee xa nō kaside e ya ma. ¹⁵ Ala a kobe sofe e ra, xa na bara a niya lanyi xa so Ala nun duniya tagi, a di, Ala e ragbilenfe a yetē ma, na mu luma xē alō mixi na rakeli faxamixie ya ma? ¹⁶ Xa sansi xōri xun singe bara fi Ala ma, a dōnxōe birin bara findi a gbe ra. Xa wuri bili sanke bara fi Ala ma, a salonyie fan bara findi a gbe ra.

¹⁷ A luxi nē alō oliwi bili salonyi ndee na xaba a bili ma alako wula oliwi salonyie xa dafu na xabade ra. I tan misaalixi na wula oliwi salonyi nan na, naxan baloma na oliwi bili saabui ra, i dafuxi naxan na. ¹⁸ Na kui, i naxa i yetē igbo na salonyi xabaxie ma. Beenun i xa i yetē igbo, i maṗōxun sinden, a i tan xa mu wuri bili sanke rabaloxi. Wuri bili sanke nan i tan nabaloxi. ¹⁹ Kōnō i fama nē a falade, «Wuri salonyie xabaxi nē alako n tan xa dafu e xabade ra.» ²⁰ Nōndi na a ra. E xaba e xa danxaniyatāreṗa nan ma, i fan dafuxi naa i xa danxaniya nan ma fe ra. Kōnō i naxa i yetē igbo. I ṗan xa gaaxu, ²¹ barima xa Ala mu oliwi bili fanyi salon singee lu na, a mu i fan luma na de! ²² Na kui, i ṗōxō sa a xōn ma a Ala xa fanyi gbo, kōnō a xa fe man maxōrōxō. A xa fe maxōrōxō mixie nan ma naxee bara a xa kira bēṗin, kōnō a xa fanyi gbo i tan bē xa i luma a xa fanyi kira xōn ma. Xa na mu a ra a i fan ma fe rabama nē alō a na oliwi salonyi xa fe raba ki naxē. ²³ Yuwifīe fan, xa e e xa danxaniyatāreṗa bēṗin, e man fama dafude wuri bili ra, e xaba naxan ma, barima Ala senbē gbo. A tan nōma e ragbilende e lude fori. ²⁴ I tan nu findixi wula oliwi salonyi nan na, naxan xabaxi a dafu oliwi bili gbētē ma, wo nun naxan keren mu a ra. Xa Ala bara na raba i bē, a mu taganma oliwi bili fanyi salonyi ragbilende a lude fori, a a

dafu na oliwi bili fanyi ma, e nun naxan keren a ra.

²⁵ N ngaxakerenyie, n waxi nē wo xa yi gundo kolon, alako wo naxa wo yetē maṗōxun lōnnilae ra. Isirayilakae bōṗe balanxi nē sinden, han beenun si gbētē danxaniyatōe kōnti xa kamali. ²⁶ Na kui, Isirayila birin fama nē rakiside, alō a sebexi ki naxē:

«Mixi xunsarama fama nē keli Siy-
oni,
a Yaxuba bōnsōe ba Ala kolontareya
fōxō ra.

²⁷ Saate nan na ki n naxan tongoma e bē,

n na e xa yunubie xafari lōxō naxē.»

²⁸ Yuwifīe to tondixi Ala xa Xibaaru Fanyi ra, e findixi Ala yaxuie ra wo tan nan ma munafanyi xa fe ra. Kōnō Ala to e sugandi a yetē bē, a e xanuxi e benbae nan ma fe ra, ²⁹ barima xa Ala bara a ṗanige a xa mixi ndee xili, a xa e baraka, na fe mu kanama feo! ³⁰ Singe ra nu wo nu findixi Ala matandilae nan na, kōnō yakōsi wo hinne sōtōxi Yuwifīe nan ma Ala matandi saabui ra. ³¹ E tan bara fa findi Ala matandilae ra alako wo tan xa hinne sōtō Ala yi, na xanbi, a man xa hinne e fan na. ³² Na kui, Ala bara adama birin lu tinxintareya xa nōe bun ma alako a xa hinne e birin na.

Ala batui

³³ Ee! Danyi mu na Ala xa munafanyi ma!

A xaxili nun a xa fahaamui tilinyi dan mu na!

A xa nate tongoxi kui mu kolonma, a ṗere ki mu fahaamuma!

³⁴ Nde Marigi xa maṗōxunyi kolon? Nde nōma a raside?

³⁵ Nde bara a doni, a naxan xa doni ragbilenma a ma?

³⁶ Se birin kelixi a tan nan ma, se birin baloxi a tan nan saabui ra, a se birin daaxi a yetē nan bē.

Tantui na a bē abadan! Amina.

12

Ala xa ṗama ṗere ki

¹ Na kui, n ngaxakerenyie, Ala to bara hinne wo ra, n bara wo maxandi wo xa wo yete ba serexe ra Ala be, serexe seniyenxi naxan bama a jipe ra, naxan nafanxi Ala ma. Na nan findima wo xa batui xori ra. ² Wo naxa wo jere yi duniya mixie jere ki ma. Wo xa a lu Ala xa wo jere ki fori masara, a boje neene nun xaxili neene fi wo ma. Na kui, wo noma ne Ala waxonfe fanyi kolonde, naxan a kenengi, naxan kamalixi.

³ Ala to hinne n na, a n findi a xa xera ra, n xa wo rasi: Wo naxa wo yete sa yire, wo xa fe mu dennaxande lixi. Wo naxa wo yete igbo, wo xa wo yete mato danxaniya xasabi nan ma, Ala bara naxan fi kankan ma. ⁴ Fate keren nan na kankan be, konon na fate salonsee wuya. Fate salonsee birin nun a gbe wali. ⁵ Won fan na na ki ne. Hali won to wuyaxi, won birin bara findi fate keren na Ala xa Mixi Sugandixi saabui ra. Won luxi ne alo fate salonsee naxee fatuxi Isa fate ra won man fatu won bore ra, won birin findi fate keren na.

⁶ Ala won kima kie ra naxee donon wuya. A na rabama a xa hinne bere nan ma a bara naxan janige kankan be. Xa a mixi nde kixi a xa non woyende Ala xili ra, na kanyi xa woyen Ala xili ra a xa danxaniya xasabi ma. ⁷ Xa a nde kixi mixi mali wali nan na, na kanyi xa mixie mali. Xa a nde kixi mixi kawandife nan na, na kanyi xa kawandi ti. ⁸ Xa a nde kixi mixi ralimaniyafe nan na, na kanyi xa mixie ralimaniya. Xa a nde findi mixi ra naxan ki tima, na kanyi xa mixie ki a fanyi ra. Xa a nde findi yarerati ra, a kanyi xa na raba a ki ma. Xa a nde findi tononmixie malima ra, a kanyi xa na raba seewe ra.

⁹ Wo xa mixie xanu boje fiixe ra. Wo xa fe kobi xon, wo xa fe fanyi suxu wo senbe birin na. ¹⁰ Wo xa wo bore xanu ngaxakerenya xanunteya nan na. Wo xa wo bore binya dangife wo yete ra. ¹¹ Wo tun naxa raxonon, wo xa wo tunnabexi. Wo xa wakili wo boje birin na. Wo xa

wali wo Marigi be. ¹² Wo xa seewa fe ma wo xaxili tixi naxan na. Wo xa duluxoton wo xa tonon kui. Wo naxa tagan Ala maxandide. ¹³ Wo xa seniyentose mali e xa tonon kui. Wo xa xonon rasene.

¹⁴ Wo xa Ala maxandi mixie be naxee wo jaxankatama. Wo xa duba e be, wo naxa e danka. ¹⁵ Wo xa seewa booree xa seewe, wo xa sunnun boore xa sunnunyi. ¹⁶ Wo xa lan wo bore ma. Wo naxa wo yete igbo, yete magore nan xa rafan wo ma. Wo naxa wo yete manonxon lonnilae ra.

¹⁷ Wo naxa fe kobi nonon fe kobi ra. Wo xa kata mixie xa wo kolon fe fanyi rabae nan na. ¹⁸ Wo xa wo non fe birin naba alako lanyi xa lu wo nun mixi birin tagi. ¹⁹ N xanuntenyie, wo naxa wo gberonxon wo yete ra, wo xa na lu Ala ma, barima a sebexi Kitaabui kui, «Ala naxe, n tan nan wo gberonxonon, n tan nan fe kobi ragbilenma a rabama ma.»

²⁰ A man sebexi, «Xa kaame na i yaxui ma, i xa a ki donse ra.

Xa ye xoli na a ma, i xa a ki ye ra. Na kui a luxi ne alo i na te wolee ibaganfe a xunyi ma.»

²¹ Wo naxa tin fe kobi xa non wo ra, wo tan nan xa fe kobi non, fe fanyi raba ra.

13

Ala waxonfe

¹ Birin xa a yete magoro a xa mangee be, barima mangeya birin kelima Ala nan ma, a na a ragiri naxan ma. ² Na nan a ra, mixi naxan na mange matandi, na kanyi Ala nan xa yaamari matandixi. A fama ne a xa na wali kobi sare sotonde. ³ Wali fanyi rabae mu gaaxuma mangee ya ra, wali kobi rabae nan gaaxuma e ya ra. Xa i mu wama i xa gaaxu mange ya ra, i xa lu kira fanyi nan xon ma. Na kui, mange fama ne i matonode, ⁴ barima mange walima Ala nan be wo xa munafanyi xa fe ra. Konon xa i fe kobi raba, a lanma i xa gaaxu, barima santidegema mu

na mange yi fufafu xa ra. A to na Ala xa wali nan na, a Ala xa xone nan masenma fe kobi rabae xili ma. ⁵ Na nan a toxi, fo wo xa wo yete magoro ne mange be. Wo na rabama na naxankate xa fe gaaxui ma, a nun man wo bope nan yati wama wo xa a raba na ki.

⁶ Wo lan wo xa duuti fi na nan ma, barima duuti maxilie fan na Ala xa yaamari nan na. ⁷ Wo kankan gbe so a yi, a lan a xa naxan soto. Wo duuti so duuti maxilie yi, wo wo magoro mixie be wo lanma wo xa wo magoro naxee be, wo mixie binya wo lan wo xa naxee binya.

⁸ Mixi yo xa doni naxa lu wo ma, wo xa xanunteya nan lan a xa lu wo bore be, barima naxan na a boore maxanu, a bara seriye rakamali. ⁹ Ala xa yaamarie alo, «I naxa yene raba, i naxa mixi faxa, i naxa mupe ti, i naxa mila,» a nun yaamari gbete birin, nee malanxi findixi masenyi keren nan na: I xa i boore xanu alo i yete yati. ¹⁰ I na i boore xanu, i mu fefe kobi niyama a ra. Na na a ra, i boore xanufe findixi Ala xa seriye birin nabatufe nan na.

¹¹ Na fe birin kui, wo a kolon won na waxati naxe. Xunu temui bara a li xi xoli ma, kisi bara makore won na dangi waxati ra won danxaniyaxi temui naxe. ¹² Ke bara masiga, a gbe mu luxi kuye xa iba. Won xa Sentane xa dimi walie bepin, won fa Ala xa naiyalanyi ma, won xa a xa geresosee tongo. ¹³ Won xa jere tinxinyi kui alo a lanma won xa jere ki naxe Ala xa naiyalanyi kui. Won naxa siga xulun jaaxi, won naxa siisi, won naxa yene nun langoepa raba, won xa gere nun tone lu na. ¹⁴ Wo xa Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa fe nan suxu, wo naxa bira wo fate bende waxonfe foxo ra.

14

¹ Wo xa danxaniyatoe rasene hali a xa danxaniya mu tilin. Wo naxa a rakiiti a xa mapoxunyi birin xa fe ra. ² Mixi nde noma lade a ra, a donse birin radaxaxi a be, konon

mixi gbete naxan xa danxaniya mu tilin, a noma lade a ra a sansi bogi gbansan nan nadaxaxi a be. ³ Mixi naxan donse moli birin donma, na mu lan a xa a boore rapaaxu naxan tondima donse nde donfe ra. Mixi naxan mu sube donma, na kanyi fan mu lan a xa a boore makiiti naxan sube donma, barima Ala na kanyi fan nasenema ne. ⁴ Nde i findixi kiitisa ra mixi gbete xa konyi xun ma? A na ti a marigi ya i a xa wali xa fe ra, a xan ba, a mu xan ba, na na a tan nun a marigi nan tagi. Anun, a xanma ne, barima Marigi Ala noma a raxande.

⁵ Mixi nde noma lade a ra a loxoe tide gbo e boore be, konon mixi gbete tan be, loxoe birin lan. Kankan laxi naxan na, a xa la a ra a bope nan yati ma. ⁶ Naxan laxi a ra a loxoe tide gbo e boore be, na kanyi laxi a ra Marigi nan be. Naxan donse moli birin donma, a kanyi a rabama Marigi nan be, barima a tantui rasigama Ala ma a xa baloe xa fe ra. Mixi naxan mu donse nde donma, na kanyi fan na rabama Marigi nan be, barima a fan tantui rasigama Ala ma.

⁷ Mixi yo gbe mu a yete ra, keli yi dunja, han laaxira. ⁸ Xa won balo, xa won faxa, na birin nabama Marigi nan be. Xa won baloxi, xa won faxaxi, won findixi Marigi gbe nan na, ⁹ barima Ala xa Mixi Sugandixi faxa ne, a man keli faxe ma, alako a xa findi mixi faxaxie nun a baloxie Marigi ra. ¹⁰ Munfe ra i tan fa i boore makiitima? Munfe ra i a rapaaxuma? Won birin mu fama tide xe Ala ya i kiiti loxoe? ¹¹ A sebexi Kitaabui kui, Marigi naxe, «N xa nondi masen wo be.

Birin fama ne e xinbi sinde n be. Adamadi de birin fama a masende, a n tan nan na Ala ra.»

¹² Kankan fama ne a xa wali dentegede Ala be.

¹³ Na kui, won naxa won bore makiiti. Won xa fe birin nan naba alako won naxa won ngaxakerenyi ratantan. ¹⁴ N to danxaniyaxi Marigi

Isa ma, n a kolon, n man laxi a ra, a donse yo mu na naxan findixi donse seniyyentare ra. Kōnō xa i xaxili bara siike donse nde xa seniyyentarepa ma, na bara findi i be se seniyyentare ra. ¹⁵ Xa a sa li i donse nde donma naxan i ngaxakerenyi tōōroma, i mu perefefe xanunteya xa ma. I xa donse xa fe naxa a niya i ngaxakerenyi xa gan kisi ra, Ala xa Mixi Sugandixi faxa naxan ma fe ra. ¹⁶ Na kui, a mu lan mixie xa fe kobi fala se nde xa fe ra, naxan findixi a fanyi ra wo be. ¹⁷ Ala xa mangeya niini mu findixi donse nun minse fe xa ra. A findixi tinxinyi nun sēewe fe nan na, Ala Xaxili Seniyyenxi saabui ra. ¹⁸ Mixi naxan walima Ala xa Mixi Sugandixi be yi mōoli ra, a rafanma ne Ala ma, a rafan mixie fan ma.

¹⁹ Na kui, won xa fe birin naba alako lanyi xa lu won tagi, won xa won bore xa danxaniya senbe so. ²⁰ I naxa Ala xa wali xun nakana donse nde xa fe ra. A nōndi ki ma, donse birin daxa, kōnō a mu lan mixi yo xa donse nde don naxan a ngaxakerenyi ratantanma. ²¹ Hali mixi mu sube yo don, a mu weni yo min, a mu fefe yo raba naxan a ngaxakerenyi ratantanma, na nan fan.

²² Maṛoxunyi yo na i be yi xa fe ra, i xa a lu i nun Ala tagi. Sēewe na mixi be naxan mu a yete ratonma a xa maṛoxunyi saabui ra. ²³ Kōnō xa mixi donse nde donma a siikexi naxan ma fe ra, na kanyi bara kiiti kana a yete be, barima a bara fe raba a mu laxi naxan na. Mixi mu laxi fe naxan na, na tan bara findi yunubi fe ra a be.

15

Danxaniyatōe malife

¹ Won tan naxee xa danxaniya tilin, a lanma won xa dije mixie be naxee xa danxaniya mu tilin. Won naxa won yete waxonfe gbansan xa fen. ² Kankan xa a boore nan xa hēeri fen, naxan nōma a malide a xa danxaniya xun xa masa. ³ Ala xa Mixi Sugandixi mu a yete waxonfe

xa fen. A a fala ne alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe, «Konbie naxee ilanxi i ra, nee n tan nan lixi.»

⁴ Fe naxan birin sebexi Kitaabui kui waxati dangixi, e sebexi ne alako won xa fahaamui soto, won xa won tunnabexi, won xa limaniya, alako xaxili tide xa lu won be. ⁵ Ala, a tan naxan tunnabexiya nun limaniya fima, a xa lanyi raso wo tagi alo a xa Mixi Sugandixi Isa a masenxi wo be ki naxe, ⁶ alako wo xa Ala matōxo xaxili nun xui keren na, a tan naxan findixi a xa Mixi Sugandixi nun won Marigi Isa Baba ra.

⁷ Na kui, wo xa wo bore rasene alo Ala xa Mixi Sugandixi wo rasene ki naxe, alako Ala xa matōxōe soto.

⁸ N xa a fala wo be, Ala xa Mixi Sugandixi wali ne Yuwifie be alako a xa a masen a Ala na a xui xanbi ra a to bara a xa laayidie rakamali a naxee tongo e benbae be. ⁹ Si gbete fan Ala matōxōma a xa hinne xa fe ra, alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe, «Na nan a ra n i matōxōma si birin tagi,

n beeti bama ne i xili xa binye bun ma.»

¹⁰ A man sebexi, «Si gbete, wo nun Ala xa pama xa sēewa.»

¹¹ A man sebexi, «Wo tan pamanee birin, wo Marigi matōxo, si birin xa a tantu.»

¹² Annabi Esayi man naxa a masen, «Yisayi xa di fama ne.

A findima ne mange ra si birin xun ma,

e fan e xaxili tima ne a ra.»

¹³ Ala, a tan naxan xaxili tide fima, a xa wo rafe sēewe nun bōnesa ra danxaniya kui a mōoli birin na. Na kui, xaxili tide luma ne wo be temui birin, Ala Xaxili Seniyyenxi xa senbe saabui ra.

Pōlu xa wali

¹⁴ N ngaxakerenyie, n tan a kolon wo bōne fan, wo bara lonni soto a fanyi ra, wo fata wo bore raside.

¹⁵ Kōnō n to sebēli tixi wo ma, n ma masenyi ndee findixi masenyi xōrōxōee nan na alako n xa wo ratu,

barima Ala to hinnexi n na, ¹⁶ a bara n findi a xa Mixi Sugandixi Isa xa walike ra sigafe ra si gbete ma. Na kui, n serexedube wali nan nabama n to Ala xa xibaaru fanyi kawandima si gbete be, alako Ala Xaxili Seniyenxi xa e findi serexe seniyenxi ra naxan Ala kenema.

¹⁷ Na birin kui, n nun Ala xa Mixi Sugandixi Isa to a ra, n noma seewade n ma wali ra Ala be, ¹⁸ barima n mu suusama fefe xa fe falade fo Ala xa Mixi Sugandixi bara naxan naba n saabui ra, alako si gbete xa Ala xui rabatu. A bara na raba n ma masenyie nun n ma kewalie saabui ra, ¹⁹ kaabanakoe nun tonxumae xa senbe saabui ra, a nun Ala Xaxili Seniyenxi senbe saabui ra. Na kui, kelife Darisalamu han a sa doxo Iliri ra, n bara Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi rayensen ye. ²⁰ Na birin kui, n kataxi ne n xa mixie kawandi Isa xa xibaaru fanyi ra naxee mu Ala xa Mixi Sugandixi kolon. N mu wa na rabafe kawandila gbete dangi foxi. ²¹ Alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe, «A xa fe singe mu nu fala naxee be, e fama ne a kolonde. Mixi naxee singe mu nu a xa fe me, e fama ne a fahaamude.»

²² Yi wali nan a niyaxi n mu noxi sigade wo yire.

²³ Yakosi n ma wali bara jon yi boxie ma. N nu bara wa sigafe wo yire kabi je wuyaxi. ²⁴ A xoli n ma n xa dangi wo yire n na kira suxu sigafe ra Sipanyi boxi ma. Won xa lu yire keren waxati nde ma alako n xa jlexin wo tofe ra, a xoli n ma wo xa n mali sigafe ra Sipanyi. ²⁵ Yakosi n na sigafe Darisalamu seniyentoe malide, ²⁶ barima danxaniyatoe jamae naxee na Masedon nun Akayi boxi ma, e a janige ne e xa e harige nde malan, e xa a rasanba Darisalamu misikiinee ma naxee na na seniyentoe ya ma. ²⁷ E tan nan a janigexi. Anun, a lanma e xa na nate tongo barima Yuwifie to findi saabui ra e tan si gbete be Ala xa fee kui, a lan ne e fan

xa Yuwifie mali baloe fe ra. ²⁸ Na kui, n na ge na wali ra, n yi kobiri so e yi danxaniyatoe bara naxan nasamba, n dangima wo yire sigafe ra Sipanyi boxi ma. ²⁹ N a kolon n to sigafe wo yire, na findima Ala xa Mixi Sugandixi xa barake nan na wo be.

³⁰ N ngaxakerenyie, n bara wo mayandi won Marigi Isa Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra, a nun xanunteya xa fe ra naxan kelima Ala Xaxili Seniyenxi ma, wo xa n mali, wo xa wakili n be Ala maxandi kui. ³¹ Wo Ala maxandi n be a xa n natanga Yudaya danxaniyatree ma, a nun man, Darisalamu seniyentoe xa jlexin e malise ra n sigafe naxan na e xon. ³² Na kui, xa Ala tin, n wo yire lima seewe kui, won no won bore senbe sode. ³³ Ala, a tan naxan bopesa fima, a xa lu wo birin seeti ma. Amina.

16

Xeebui

¹ N bara wa won ngaxakerenyie ginema Fowebe masenfe wo be, naxan danxaniyatoe jama malima Senxereya taa kui. ² Wo xa a rasene Isayanka ki ma, alo a lanma seniyentoe xa a raba ki naxe. Xa a hayi na se nde ma, wo xa a mali, barima a fan bara n tan nun mixi gbege mali.

³ Wo xa Pirisila nun Akila xeebu n be, n walibooree Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa fe kui. ⁴ E fe birin naba ne e xa n nii ratanga beenun e xa e yete ratanga. Bafe n tan na, si gbete danxaniyatoe jamae birin e tantuma na fe ma. ⁵ Wo man xa danxaniyatoe jama xeebu naxan e malanma e xonyi.

Wo xa n xanuntenyi Epeneto xeebu n be. A tan nan singe danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi ma Asi boxi ma. ⁶ Wo xa Mariyama xeebu n be, naxan bara wali wo ya ma ki fanyi. ⁷ Wo xa n boore Yuwifie Andironiku nun Yuniya xeebu, muxu nun naxee bara sa geeli. Ala xa xerae nan e ra, naxee bara kolon

a fanyi ra, naxee singe danxaniya n be Ala xa Mixi Sugandixi ma. ⁸ Wo xa Anpiliyatu xeebu n be, n xanuntenyi Marigi foxo ra. ⁹ Wo xa muxu waliboore Urubano nun n xanuntenyi Sitaxusi xeebu. ¹⁰ Wo xa Apelesi xeebu, naxan bara a xa danxaniya masen Ala xa Mixi Sugandixi ma. Wo xa Arisitobulo xa mixie xeebu n be. ¹¹ Wo xa n boore Yuwifia Herodiyon xeebu n be. Wo xa Narisiso xa mixie xeebu n be, naxee danxaniyaxi Marigi ma.

¹² Wo xa Tirifena nun Tirifosa xeebu n be. Ginee naxee e ra, e walima Marigi be. Wo xa n xanuntenyi Peresidi xeebu. A fan bara wali Marigi be ki fanyi. ¹³ Wo Rufu xeebu, naxan sugandixi Marigi xa fe kui. Wo a nga fan xeebu n be, naxan bara lu n be alo n fan nga. ¹⁴ Wo xa Asinkirito, Felegon, Heremesi, Patiroba, nun Heremasi xeebu n be, a nun ngaxakerenyie birin naxee na e xonyi. ¹⁵ Wo xa Filologo, Yuli, Nerewu nun a maagine xeebu, a nun Olimipa nun seniyentoe birin naxee na e xonyi. ¹⁶ Wo xa wo bore xeebu sunbui seniyenxi ra. Ala xa Mixi Sugandixi xa danxaniyatoe jamae birin wo xeebu.

¹⁷ N ngaxakerenyie, n xa wo rasi, wo xa wo yete ratanga mixie ma, naxee lanyi kanama wo tagi, e nu fa mixi ratantan xaranyi ma wo bara naxan soto. Wo xa wo makuya e ra. ¹⁸ Na mixi moolie mu walima won Marigi Ala xa Mixi Sugandixi xa be. E birama e yete furi nan foxo ra, e nu fa lonnitaree madaxu woyen joxunmee nun matoxoe ra. ¹⁹ Mixi birin a kolon a wo Ala xui rabatuma. N jalexinxi wo ra, kono a xoli n ma wo xa fahaamui soto fe fanyi ma, wo naxa wo manoxo fe kobi ra. ²⁰ Ala, a tan naxan bopesa fima, a gbe mu luxi a xa Sentane ibutuxun wo sanyi bun. Won Marigi Isa xa hinne wo ra.

²¹ N waliboore Timote wo xeebu, a nun Lususi, Yason, nun Sosipateri, n boore Yuwifia. ²² N tan Teriyo naxan bara yi bataaxe sebe, n fan bara wo xeebu Marigi xili ra.

²³⁻²⁴ Gayu fan wo xeebu, naxan findixi n tan nun danxaniyatoe jama birin yatigi ra. Erasito, naxan findixi taa naafuli ragatama ra, a fan wo xeebu, a nun won ngaxakerenyi Karatusi.

²⁵ Matoxoe na Ala be, naxan noma wo senbe sode danxaniya kui, alo n Marigi Isa xa xibaaru fanyi naxan kawandima a masenxi ki naxe. Na xibaaru fanyi gundo fe nan masenma naxan nu ragataxi kabi temui xonnakuye, ²⁶ kono naxan bara fa makenen alako si birin xa a kolon namijonmee xa sebelie saabui ra, Ala naxee yamarixi. Na kui, birin xa danxaniya Ala ma, Ala naxan na na, e a xui rabatu. ²⁷ Ala, a tan keren naxan fe birin kolon, matoxoe na a be a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra abadan. Amina!

**Ala xa masenyi singe
Annabi Pɔlu naxan
sebe
Korinti danxaniyatɔe
pama ma
Masenyi nde yi
Kitaabui xa fe ra**

Yi Kitaabui findixi Annabi Pɔlu xa bataaxe singe nan na danxaniyatɔe pama be, naxan nu na Korinti taa kui Gireki boxi ma. A nu bara kawandi ti naa a xa biyaasi firin nde kui. Mixi gbege naxa danxaniya Isa ma, konɔ e jere ki mu nu gexi fande. Ndee mu nu lanxi e bore ma, ndee nu fe jaaxie rabama ginse ra, ndee nu wama e yete igbofe boore danxaniyatɔe ya ma. Na birin findixi yaagi nan na diinelae tagi.

Konɔ Annabi Pɔlu bara a kolon a adamadi birin noma suxude Sentane xa gantanyi ra. Na nan a toxi a mu tondi Korintikae mafurukude alako e xa danxaniya xa sabati Ala xa kira xon. A bara bataaxe sebe e ma, naxan findixi marasi fanyi ra e be. Ala Xaxili Seniyenxi nu bara na masenyi so a yi ra.

Na na a ra, Annabi Pɔlu xa masenyi findixi Kitaabui yati yati nan na danxaniyatɔe birin be. Won noma lonni gbege sotode na sebeli saabui ra, naxan noma won malide Ala xa kira kolonde a fiixe ra. Ala xa won mali alako won xa so na xaranyi kui, a fa findi won ma jere ki ra. Amina.

**Ala xa masenyi singe
Annabi Pɔlu naxan
sebe
Korinti danxaniyatɔe
pama ma**

Danxaniyatɔe xa lanyi

¹ N tan Pɔlu, Ala naxan janigexi a xa findi a xa Mixi Sugandixi Isa xa xera ra, a nun Sositene, muxu

yi bataaxe sebexi wo tan nan ma, ² Ala xa danxaniyatɔe pama, naxan na Korinti. Ala xa Mixi Sugandixi Isa bara wo xili wo xa findi Ala gbe ra, wo xa findi seniyentɔe ra. Muxu bara yi sebe wo ma, a nun mixi birin ma naxee e xaxili tima Ala xa Mixi Sugandixi Isa ra, naxan findixi e tan nun won tan Marigi ra. ³ Won Baba Ala nun a xa Mixi Sugandixi Isa, naxan findixi won Marigi ra, e xa hinne nun bojesa fi wo ma.

⁴ N Ala tantuma temui birin wo xa fe ra, a to hinne wo ra a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra. ⁵ A bara wo xa fe birin nakamali masenyi nun fahaamui kamalixi ra. ⁶ Ala xa Mixi Sugandixi xa nɔndi to sabatixi wo ya ma, ⁷ wo bara Ala xa ki birin soto, wo hayi mu na fe gbete ma sonon, beemanu won Marigi Isa fa waxati wo naxan mamefe. ⁸ A senbe fima ne wo ma han dunja raponyi, alako yunubi yo naxa lu wo ma Ala xa Mixi Sugandixi won Marigi Isa fa temui. ⁹ Ala na a xui xanbi ra, a tan naxan wo xilixi alako lanyi xa lu wo nun a xa Di tagi, won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi.

¹⁰ N ngaxakerenyie, n bara wo rasi won Marigi Isa xili ra, Ala xa Mixi Sugandixi, lanyi xa lu wo tagi. Wo naxa mee wo bore ra, wo xa lan xaxili nun janige keren ma. ¹¹ N ngaxakerenyie, Xolowe xa mixie bara a fala n be, a lantareya na wo tagi. ¹² N bara a me a nde a falama, «N tan biraxi Pɔlu nan foxo ra,» nde fan a falama, «N tan biraxi Apolosi nan foxo ra,» nde a falama, «N tan biraxi Kefasi nan foxo ra,» a nde fan a falama, «N tan biraxi Ala xa Mixi Sugandixi nan foxo ra.» ¹³ Ala xa Mixi Sugandixi keren xa mu a ra? Pɔlu nan banban wuri magalanbuxi ma wo be? Wo wo xunxaxi ye xora Pɔlu xili nan na? ¹⁴ N bara Ala tantu n mu mixi yo xunxaxi ye xora wo ya ma, bafe Kirisipu nun Gayu ra. ¹⁵ Na kui, mixi yo mu noma a falade a xunxa ye xora n xili nan na. ¹⁶ N bara Sitefana xa denbaya fan xunxa ye xora, konɔ na donxoe,

n mu laxi a ra xa n bara mixi gbete xunxa ye xɔɔra fa. ¹⁷ Ala xa Mixi Sugandixi mu n xεε mixi xunxade ye xɔɔra. A n xεεxi nε n xa a xa xibaaru fanyi kawandi ti. Na mu rabama adamadi xa lɔnni ra de, xa na mu a ra Ala xa Mixi Sugandixi xa wuri magalanbuxi tide yelebuma nε.

¹⁸ Isa faxafe wuri magalanbuxi ma, na masenyi findixi xaxilitarepa nan na mixi lɔexie bε, kɔnɔ a findixi Ala xa senbε nan na muxu tan kisi mixie bε. ¹⁹ A sebexi Kitaabui kui, «N lɔnnilae xa lɔnni xun nakanama nε, n xaxilimae xaxili findi fuyan na.» ²⁰ Lɔnnila go? Seryie karamɔxɔ go? To xaxilima go? Ala bara yi dunipa xa lɔnni mafindi xaxilitarepa ra. ²¹ Dunipa mixie to mu nɔ Ala xa lɔnni kolonde e yete xa lɔnni saabui ra, Ala naxa tin danxaniyatɔεε rakiside a xa kawandi saabui ra, dunipa mixie naxan mapɔxunma xaxilitarepa ra. ²² Yuwifie wama tɔnxumae tofe, Girekikae na lɔnni fenfe, ²³ kɔnɔ muxu tan Ala xa Mixi Sugandixi xa faxe nan kawandima. Yuwifie birama nε barima e mu lama na ra, si gbete fan ɔxɔ a ma a daxupa na a ra. ²⁴ Kɔnɔ Ala naxee xilixi Yuwifie nun si gbete ya ma, e lama nε a ra a Ala xa Mixi Sugandixi Ala senbε nun Ala xa lɔnni nan masenma nε. ²⁵ Adamadie e mapɔxunxi a Ala xa lɔnni findixi xaxilitarepa nan na, kɔnɔ a nɔndi ki ma a dangi adamadie xa lɔnni ra. E mapɔxunxi a Ala senbε mu gbo, kɔnɔ a senbε dangi e gbe ra pon!

²⁶ N ngaxakerenyie, wo xa a mato Ala mixi mɔoli mundun xilixi wo ya ma. Lɔnnila gbege mu na, adamadi ki ma. Senbemaε fan mu gbo. Bannamixie fan mu wuya. ²⁷ Kɔnɔ Ala bara dunipa lɔnnilae rayaagi. A na raba mixie nan saabui ra, e naxee findixi lɔnnitaree ra. Ala bara dunipa senbemaε rayaagi. A na raba mixie nan saabui ra, naxee luxi e bε alɔ senbetaree. ²⁸ Ala bara mixi sugandi, naxan tide mu gbo dunipa mixie bε, naxee mu xili

xungbe sɔtɔ, naxee mu kolonxi sese ra, alako na xa findi yaagi ra booree bε. ²⁹ Na kui, mixi yo mu nɔma a yete matɔxɔde Ala ya i. ³⁰ Ala nan a niyaxi wo xa lu a xa Mixi Sugandixi Isa i. Ala bara Isa findi won ma lɔnni, won ma tinxinyi, won ma marasenyenyi, nun won xunsare ra. ³¹ Na nan na ki, won xa a raba alɔ a sebexi Kitaabui kui ki naxε, «Xa mixi wama a yete matɔxɔfe fe nde ma, a xa a yete matɔxɔ a Marigi xa fe nan na.»

2

Ala xa lɔnni

¹ N ngaxakerenyie, n to fa wo yire, n mu Ala xa seedeɔxɔya masenxi wo bε wɔyenyi xungbee xa ra, xa na mu a ra adamadi xa lɔnni ra. ² N nu bara nate tongo n xa Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa fe nun a xa faxe xa fe gbansan nan masen wo bε. ³ N naxa ti wo ya i senbetareya ra. Na temui n nu na serenfe gaaxui ra.

⁴ N ma masenyi nun n ma kawandi mu nu fatanxi adamadi xa lɔnni ra. N mu kawandi tixi wɔyenyi xungbee ra. N na ti Ala Xaxili senbε nan na, ⁵ alako wo naxa danxaniya adamadi xa lɔnni saabui ra, wo xa danxaniya Ala senbε nan saabui ra.

⁶ Muxu lɔnni masenma mixi kamalixie bε, kɔnɔ lɔnni naxan mu fatanxi to mixie nun to mangεε ra. E tan xa fe xun fama nε rakanade. ⁷ Muxu Ala xa lɔnni nan masenma, Ala lɔnni naxan nɔxunxi kabi dunipa fɔle, naxan findima won bε nɔre ra. ⁸ To mangεε mu nu fahaamui sɔtɔ na xa fe ma, xa na mu a ra e mu Marigi Nɔre Kanyi mabanbanma wuri magalanbuxi ma nu. ⁹ Na fe luxi alɔ Kitaabui a masenxi ki naxε, «Ala naxan yailanxi a xanuntenyie bε,

adama ya mu a toma,
adama tuli mu a mεma,
adama xaxili mu a kolonma.»

¹⁰ Ala bara na masen won bε a yete Xaxili saabui ra. Ala Xaxili fe birin kolon, hali Ala yati xa fe tilinxie. A nee birin kolon. ¹¹ Nde adama xa

fe kolon, xa a yete xaxili mu a ra? Ala xa fe fan, mixi yo mu a kolon. Ala Xaxili gbansan nan na fe mooli kolon.

¹² Won mu noma Ala xa hinne fahaamude adamadi xaxili saabui ra. Ala, a Xaxili naxan fixi won ma, na nan noma na masende won be. ¹³ Won mu na fe masenma adamadi xa lonni ra, won na masenma Ala Xaxili nan ma lonni ra. Ala xa fe nan masenma Ala Xaxili saabui ra. ¹⁴ Kono adama naxan mu Ala Xaxili soto, a mu noma Ala Xaxili xa fe fahaamude. Na luma ne a be alo daxupa, barima a mu noma sode a kui Ala Xaxili xanbi. ¹⁵ Adama naxan Ala Xaxili sotoxi, na kanyi nan noma fe birin fahaamude. A boore mu noma a makiitide na fee kui. ¹⁶ Na nan a toxi a sebexi Kitaabui kui, «Nde Marigi Xaxili kolon, a xa marasi nde fi a ma?» Kono Ala xa Mixi Sugandixi Xaxili na won tan boje i.

3

Ala xa walikée

¹ N mu nu noma woyende wo be alo n nu wama a xon ma ki naxe, barima wo mu luxi alo Ala Xaxili kanyie. Wo luxi ne alo dunija mixie, naxee xa danxaniya mu gexi kamalide sinden. ² N nu bara wo xaran fe singee ra, alo dinge xipe fima a xa diyore ma ki naxe. N mu wo xaran fe xoroxoe ra, barima wo mu nu noma na fahaamude. Dinge fan mu sube fima diyore ma. Han ya wo mu noma xaranyi xoroxoe kolonde, barima wo na birafe dunija fee nan foxo ra. ³ Tcone nun lantareya to gbo wo ya ma, na mu a masenma xe a dunija mixie nan wo ra, naxee na birafe adamadi waxonfe foxo ra? ⁴ Mixi nde to a falama wo ya ma, «N biraxi Polu nan foxo ra,» mixi gbete fan a fala, «N tan biraxi Apolosi nan foxo ra,» na mu a masenma xe a wo luxi ne alo dunija mixie? ⁵ Nde na Apolosi ra? Nde na Polu ra? Muxu findixi Ala xa walikée nan tun na Ala naxee xexi alako wo xa danxaniya. Ala wali naxan soxi muxu yi ra, muxu bara na raba.

⁶ N tan bara sansi xori si, Apolosi bara ye sa a ma, kono Ala nan a niya a xa bula, a xa mo. ⁷ Mixi naxan sansi xori sima, a nun mixi naxan ye sama a ma, e tide mu gbo. Ala nan tide gbo, barima a tan nan a niya sansi xa mo. ⁸ Naxan sansi xori sima, nun naxan ye sama a ma, e birin lan, e birin fama ne e xa wali sare sotide. ⁹ Muxu tan findixi Ala xa walikée nan na. Wo tan luxi ne alo Ala xa xe, xa na mu a ra a xa banxi. ¹⁰ Ala bara a janige a xa hinne kui, n xa wali suxu a be. Na misaalixi banxi ti wali nan na. N bara lu alo banxiti. N tan nan banxi korinma, boore biriki doko. Kono kankan xa meeni a wali ki ma. ¹¹ Mixi yo mu noma fe gbete findide na banxi bunyi ra, bafe Ala xa Mixi Sugandixi Isa ra. ¹² Mixi naxee banxi tima na bunyi fari xema ra, xa na mu a ra gbeti, xa na mu a ra geme tofanyi, xa na mu a ra wuri, xa na mu a ra sexe fanyi, xa na mu a ra sexe fori ra. Kankan xa wali matoma ne. ¹³ Kiiti loxoe na wali birin makenenma ne. Na kiiti luma ne alo te naxan fama kankan xa wali makenende. ¹⁴ Xa banxiti xa wali sa na te imini, a fama ne wali sare sotide. ¹⁵ Kono xa a sa li a xa wali naxa gan na te ra, a toroma ne. A fama ne kaside alo mixi naxan natangaxi te ma.

¹⁶ Wo mu a kolon wo findixi Ala xa horomobanxi nan na? Ala Xaxili sabatixi wo boje i. ¹⁷ Xa mixi nde Ala xa horomobanxi kana, Ala na kanyi fan kanama ne, barima a xa horomobanxi seniye. Wo tan nan findixi na horomobanxi ra.

¹⁸ Wo naxa wo yete madaxu. Xa mixi nde a yete findixi lonnila ra dunija ki ma, a xa a yete magoro alako a xa lonni yati kolon. ¹⁹ Yi dunija mixie xa lonni findixi daxupa nan na Ala be. A sebexi Kitaabui kui, «Ala gantanyi tema ne lonnilae be e yete xa lonni nan na.» ²⁰ A man sebexi, «Marigi a kolon dunija mixie xa lonni findixi fe fufafu nan na.»

²¹ Wo naxa wo xaxili ti mixi yo ra, barima e findixi wo malima nan

na. ²² Pɔlu yo, Apolosi yo, Kefasi yo, e birin findixi wo malima nan na. Fe naxan birin na dunija, fe naxan birin na wo xa dunijɛigiri kui, fe naxan birin na na, a nun fe naxan birin sa fama, hali faxɛ, na birin na na wo tan nan malife ra. ²³ Wo tan na Ala xa Mixi Sugandixi nan bɛ, Ala xa Mixi Sugandixi fan na Ala nan bɛ.

4

Ala xa kiiti

¹ Na na a ra, wo xa a kolon muxu tan findixi Ala xa Mixi Sugandixi xa walikɛɛ nan na, Ala xa gundoe taxuxi naxee ra. ² Xa fe nde taxuxi mixi ra, a lanma a xa na rawali a rawali ki ma. ³ Xa wo wama n makiitife, xa na mu a ra kiitisa gbɛtɛ wama n makiitife, fefe mu a ra. N mu n yete yati makiitima. ⁴ N tan bɛ, n mu fe jaaxi yo rabaxi, kɔnɔ n yete makiitife tan mu findixi tinxinyi ra n bɛ. N Marigi nan findixi n ma kiitisa ra. ⁵ Na kui, wo naxa kiiti yo sa beenun Marigi xa kiiti waxati. A tan nan fe makenɛnma naxan nɔxunxi dimi kui. A tan nan janige makenɛnma naxan na mixi bɔjɛ ma. Na waxati, Ala mixie matɔxɔma e xa wali bɛrɛ nan na.

⁶ N ngaxakerenyie, n bara misaali nde masen wo bɛ n tan nun Apolosi xa fe ra, alako wo xa yi sebɛli fahaamu, «Wo naxa yaamari sebɛxi matandi.» Na kui, wo naxa wo yete igbo lufe ra mixi nde xanbi ra. ⁷ Nde i findixi fisamante ra? Munse na i yi ra, i mu naxan sɔtɔxi Ala saabui ra? Xa wo na sɔtɔxi Ala nan saabui ra, munfe ra wo wo yete igboma alɔ a fatanxi wo tan nan na? ⁸ A luxi alɔ wo bara wo waxɔnfe birin sɔtɔ muxu xanbi, wo bara banna, wo bara findi mangɛɛ ra. Xa a sa na na ki nɛ, na birin xa soɔneya wo bɛ, alako muxu fan xa lu wo sɛɛti ma mangɛya kui. ⁹ A luxi n bɛ alɔ Ala bara a ragiri muxu tan xɛɛrae ma, muxu xa findi xanbiratie ra, alɔ mixie e naxee faxama dunija birin ya tode ra, malekɛɛ nun adamadie ya xɔri. ¹⁰ A luxi alɔ muxu bara daxu Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra, kɔnɔ

wo tan bara findi xaxilimae ra a xa fe ra. Muxu sɛnbɛ bara jɔn, kɔnɔ wo tan gbe xun bara masa. Muxu bara mayele sɔtɔ, kɔnɔ wo tan bara binyɛ sɔtɔ.

¹¹ Han ya muxu tɔɔrɔma kaame nun ye xɔli ma. Dugi mu na muxu yi ra. Mixie muxu bɔnbɔma, e bara muxu findi mixi rabɛjinxie ra.

¹² Muxu baloxi muxu yete xa wali nan na. Mixie na muxu konbi, muxu dubama nɛ e bɛ. Mixie na muxu jaxankata, muxu dijɛma nɛ e ma.

¹³ Mixie na muxu xili kana, muxu wɔyɛn fanyi falama nɛ e bɛ. Han ya muxu tide mu na dunija mixie bɛ, muxu bara lu e bɛ alɔ mixi fufafu.

¹⁴ N mu wama wo ifufe nɛ, kɔnɔ n wama wo rasife nɛ alɔ n ma di maxanuxie. ¹⁵ Wo nɔma karamɔxɔ gbege sɔtɔde Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra, kɔnɔ n keren peti nan findixi wo baba ra, naxan bara Inyila Isa masen wo bɛ, wo xa danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi ma.

¹⁶ N ma marasi nan ya wo bɛ: Wo xa bira n ma misaali nan fɔxɔ ra. ¹⁷ Na na a ra, n bara Timote xɛɛ wo yire, alako a xa wo ratu n napɛrɛ ki ma Isa xa fe kui, n danxaniyatɔɛ jamae birin xaranma naxan na yire birin. N ma di maxanuxi Timote danxaniyaxi Marigi keren nan ma.

¹⁸ Ndee bara e yete igbo wo ya ma. E jɔxɔ a ma n mu sigama wo yire, ¹⁹ kɔnɔ, xa Ala tin, a gbe mu luxi n xa wo xɔnyi li. Na temui n fama a kolonde xa na yete igboe xa wɔyɛnyi fama findide nɔndi ra. ²⁰ Ala xa mangɛya mu findixi wɔyɛnyi gbansan xa ra, a findixi sɛnbɛ yati nan na. ²¹ Wo wama munse xɔn? N xa siga wo xɔnyi luxusinyi ra, ka n xa siga xanunteya nun dijɛ ra?

5

Yunubi jaaxi bafe

¹ N bara a mɛ a fe jaaxi mɔɔli nde na wo ya ma, naxan mu toma hali kaafirie ya ma. A xɛmɛ nde luma a baba xa gine kolon na gine ra. ² A nu lan nɛ yi fe xa wo bɔjɛ tɔɔrɔ, wo

fa na kanyi ramini wo tagi, kɔnɔ wo na wo yete igbofe tun. ³ Hali n tan mu na wo yire, n xaxili tan na wo tagi. N jan bara na kanyi makiiti ⁴ Marigi Isa xili nun a senbe ra. N na wo xanbi ra. ⁵ Yi mixi mooli xa so Sentane yi ra, na fe jaaxi xun xa rakana yakosi, alako na kanyi nii xa kisi Marigi xa loxo.

⁶ Yete igbofe mu fan. Wo mu a kolon lebini siyadi farin gbegbe ratema ne? ⁷ Wo lebini fori ba wo ya ma, alako wo xa lu alo farin neene lebini mu saxi naxe i. A nondi ki ma wo na na ki ne. Ala xa Mixi Sugandixi bara findi won ma serexe ra, naxan misaalixi yexee ra naxan kon naxabama Sayamaleke Dangi Sali. ⁸ Won xa na sali raba seniyenyi kui. Won xa fe kobi nun fe jaaxi ba won ya ma, alo lebini fori bama won ma banxie kui ki naxe na sali. Nondi nun boje fiixe xa lu won yi ra. Na kui won misaalima taami lebinitare nan na.

⁹ N bara a sebe wo ma bataaxe kui, wo nun yenela naxa lu defanbooreya kui. ¹⁰ Kono n mu wama a falafe xe wo be a wo nun yenela birin naxee na dunija, a nun milantee, mupetie, nun kuye batuie, wo nun nee naxa de masara. Xa a sa na na ki ne, a lima na fan fo wo keli dunija ma de! ¹¹ N waxi a sebefe ne wo ma, defanja naxa lu wo nun mixi tagi, naxan a yete findima wo boore danxaniyatoe ra, kono a fa findi yenela ra, xa na mu a ra milante, kuye batuie, konbiti, siisila, xa na mu a ra mupeti. Wo nun na mixi mooli, wo naxa wo dege yati yire keren. ¹² N tan mu noma mixie makiitide naxee mu na danxaniyatoe jama ya ma, kono a lanma won xa won boore danxaniyatoe nan makiiti. ¹³ Naxee mu na danxaniyatoe jama ya ma, Ala nan nee makiitima, kono a lanma wo tan xa «mixi jaaxi keri wo tagi.»

6

Danxaniyatoe xa kiiti

¹ Fe nde na mini wo tan danxaniyatoe tagi, wo noma sigade di na kalamui sade kaafirie xa kiiti banxi kui? Wo mu sigama seniyentoe xa yire? ² Wo mu a kolon seniyentoe nan fama dunija birin makiitide? Xa wo tan nan dunija makiitima, wo fa taganxi yi kiiti xunxurie sade di? ³ Wo mu a kolon a won fama ne malekee yati makiitide? Na kui, won fa taganxi yi dunija fee makiitide munfe ra? ⁴ Xa yi dunija fe nde bara mini wo tagi gere ra, hali wo mixi xuri nde tongo danxaniyatoe jama ya ma, na noma ne na kiiti sade wo be.

⁵ Wo mu yaagima na ra? Lonnila yo mu na wo ya ma naxan noma kiiti sade danxaniyatoe tagi? ⁶ Kono danxaniyatoe e boore kalamuma kaafiri xa kiiti banxi kui. ⁷ Gere to na wo tagi, na bara a masen a wo xun bara rakana. Munfe ra wo mu dipema wo bore haake ma, hali na findixi kasare nan na wo be? ⁸ Kono wo tan harige bama wo boore danxaniyatoe yi ra tinxintareya ra.

⁹ Wo mu a kolon a mixi jaaxi mu ariyanna sotoma ke ra? Wo naxa wo yete madaxu. Langoe gine yo, kuye batuie yo, yenela yo, langoe xeme yo, xeme naxan nun xeme kafuma, ¹⁰ mupeti, milante, siisila, konbiti, nun mixi madaxui, e sese mu ariyanna sotoma ke ra. ¹¹ Ndee na wo ya ma naxee nu na na fe mooli kui, kono wo bara rafixe, wo bara raseniye, wo bara matinxin, won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi xili ra, a nun Ala Xaxili saabui ra.

¹² Fe birin nadaxaxi n be, kono a birin xa mu fan n be. Fe birin nadaxaxi n be, kono n mu tinma na fe mooli nde xa no n na. ¹³ Ala nan donse daaxi adama xa baloe ra, a adama daaxi ne a xa na donse don, kono Ala na birin jonna ne. Ala mu adama fate daaxi a xa yene raba. A adama daaxi a Marigi nan be. Marigi man menima ne adama fate ma. ¹⁴ Ala naxan won Marigi rakelixi faxe ma, a fama ne won tan fan nakelide faxe ma a senbe ra.

¹⁵ Wo mu a kolon wo fatuxi Ala xa Mixi Sugandixi nan ma, alɔ wo fate salonyie fatuxi e bore ra ki naxɛ? Xa mixi fatuxi Ala xa Mixi Sugandixi ma, a mu lan na kanyi nun langoe xa kafu. ¹⁶ Astɔfulahi! Wo mu a kolon mixi naxan nun langoe kafuma, a tan nun na langoe findima fate keren nan na? A seɓexi Kitaabui kui, «Xeme nun gine findima fate keren nan na.» ¹⁷ Kɔnɔ mixi naxan bara fatu Marigi ma, e xaxili findima keren nan na.

¹⁸ Wo wo gi langoeɓa ma. Yunubi gbete mu findixi haake ra mixi fate ma, kɔnɔ langoeɓa tan haake sɔtɔma mixi fate nan na. ¹⁹ Wo mu a kolon wo fate findixi Ala Xaxili Seniyenxi xa hɔrɔmɔbanxi nan na? Ala bara a Xaxili raso wo bɔɓe i. Wo mu findixi wo yete gbe xa ra sɔnɔn. ²⁰ Ala nan wo xunsaraxi xunsare xɔrɔxɔe ra. Na nan a toxi wo xa Ala matɔxɔ wo fate nun wo xaxili ra, naxee findixi Ala gbe ra.

7

Futi seriye

¹ N wama wo xa seɓeli yaabife. A fan xeme be a lufe a mu gine dɔxɔ, ² kɔnɔ yene to bara gbo, a lanma xeme tan, kankan xa a gbe gine sɔtɔ. Gine fan, kankan xa a gbe mɔri sɔtɔ. ³ Xeme lanma a xa gine waxɔnfe raba futi ki ma. Gine fan lanma a xa a xa mɔri waxɔnfe raba futi ki ma. ⁴ Gine fate luma a xa mɔri xa yaamari nan bun ma, xeme fan fate luma a xa gine xa yaamari nan bun ma. ⁵ Wo naxa tondi wo bore be, fo wo firin nalan a ma wo xa Ala maxandi temui naxɛ waxatidi nde bun ma. Na dangi xanbi, wo man xa lu yire keren, xa na mu a ra, xa wo mu fata wo yete suxude, Sentane fama ne wo ratantande. ⁶ N xa marasi nde fi wo ma, kɔnɔ yaamari mu a ra. ⁷ A xoli n ma mixi birin xa lu alɔ n tan, kɔnɔ Ala mu mixi birin kima keɓa keren. A a ragirixi nde xa nɔ fe nde rabade, boore fan xa nɔ fe gbete rabade.

⁸ N xa a fala xeme be, naxee mu nu gine dɔxɔ sinden, xa na mu a ra

gine naxee mu na xeme taa sinden, xa na mu a ra kaape gine, xa na mu a ra xeme naxan xa gine laaxirayaxi, e fan xa bira n ma misaali fɔxɔ ra. ⁹ Kɔnɔ xa wo mu nɔma wo yete suxude, wo xa futi xiri. Futi xirife fisa fate waxɔnfe be.

¹⁰ N bara xeme nun a xa gine yamari, gine naxa mee a xa mɔri ra. Na yaamari mu fatanxi n tan na, a fatanxi Marigi nan na. ¹¹ Xa a sa li gine naxa mee a xa mɔri ra, a xa lu xemetareɓa kui, xa na mu a ra a xa gbilen a xa mɔri xɔn ma. Xeme fan naxa mee a xa gine ra.

¹² Wo tan naxee luxi, n bara wo fan nasi, Marigi xa yaamari mu a ra. Xa a sa li danxaniyatɔe bara gine danxaniyatare dɔxɔ, na gine fa tin lude a yi ra, na xeme naxa mee a ra. ¹³ Xa na mu a ra, xa a sa li gine bara dɔxɔ xeme danxaniyatare xɔn, na xeme fa tin na gine ra, na gine naxa mee a xa mɔri ra. ¹⁴ N a falama fe naxan ma, na gine xa mɔri danxaniyatare nɔma seniyende a xa gine danxaniyatɔe saabui ra, xa na mu a ra na gine danxaniyatare nɔma seniyende a xa mɔri danxaniyatɔe saabui ra. Xa danxaniyatɔe meema a xa denbaya ra, a xa die mu seniyenma nu, kɔnɔ xa a lu a xa denbaya xun ma, e seniyenma ne. ¹⁵ Xa danxaniyatare bara mee a xa gine ra, xa na mu a ra a xa mɔri ra, a xa siga. Xeme danxaniyatɔe, xa na mu a ra gine danxaniyatɔe, a mu xirixi mixi danxaniyatare ma. Ala wama ne won xa lu bɔɓesa kui. ¹⁶ Gine, i a kolon xa i nɔma a niyade i xa mɔri xa kisi? Xeme, i a kolon xa i nɔma a niyade i xa gine xa kisi?

¹⁷ Kankan xa jere kira xɔn ma Marigi a tixi naxan xɔn. Kankan xa wali raba Marigi be a naxan soxi a yi ra. N na yaamari nan masenma danxaniyatɔe jama birin be. ¹⁸ Xa Ala bara mixi sunnaxi xili danxaniya ma, na kanyi xa tin a xa sunne ra. Xa Ala bara sunnatate xili danxaniya ma, na kanyi xa lu a sunnatateya kui. ¹⁹ Sunnate nun

sunnatareya, fefe mu a ra. Ala xa yaamari rabatufe, na nan tide gbo. ²⁰ Kankan xa lu a keɓa, alo Ala a xilixi temui naxe. ²¹ Konyi nan nu na i ra, Ala i xilixi temui naxe? I naxa kontofili. Xa i noma xoreya sotode, na fan. ²² Hali i Marigi Ala i xilixi konyiya nan kui, lasiri nan i ra i Marigi Ala mabiri. Hali i Marigi Ala i xilixi lasiriya nan kui, konyi nan i ra Ala xa Mixi Sugandixi mabiri. ²³ Wo xunsaraxi sare xoxoxe nan na. Wo naxa findi adama xa konyie ra. ²⁴ N ngaxakerenyie, kankan xa lu a keɓa, alo Ala a xilixi temui naxe.

²⁵ Marigi mu n yamarixi ginedimedi xa fe ra, kono n wama marasi nde fife wo ma, n tan, Ala kinikinixi naxan ma, a naxan matinxinxi. ²⁶ N tan be, a fisa xa ginedimedi mu doko xeme taa sinden, barima yi waxati a xoxoxo. ²⁷ Xa gine kanyi nan i ra, i naxa a bepin. Xa ginetare nan i ra, i naxa gine fen. ²⁸ Xa i gine fenma, na mu findima yunubi ra. Xa ginedimedi doko xeme taa, na fan mu findima yunubi ra. Kono mixi naxee na mooli rabama, e fama toorde yi dunijeigiri kui. N wama e ratangafe na toore nan ma.

²⁹ N ngaxakerenyie, n wama naxan masenfe wo be, waxati gbege mu luxi sonon. Keli yakosi ma, gine na naxan yi, a xa lu alo ginetare. ³⁰ Naxan na wafe, a xa lu alo a mu wafe. Naxan seewaxi, a xa lu alo a mu seewaxi. Naxan na se sarafe, a xa lu alo se mu a yi. ³¹ Naxan na dunija fe rawalife, a xa lu alo a tide mu na, barima yi dunija na nonfe ne yi ki. ³² A xoli n ma wo xa kontofili birin bepin. Naxan mu futi xirixi, a xa bira Ala xa fee nan foxo ra, alako Marigi xa jalexin a xa wali ra. ³³ Kono naxan futi xirixi, a tan nan birama dunija fee foxo ra, alako a xa gine xa jalexin a xa wali ra. ³⁴ Na temui a na fe firin nan kui na ki. Gine fan, naxan mu na xeme taa, a findi ginedimedi ra, a birama Marigi xa fee nan foxo ra, alako a fate nun a xaxili xa seniyen.

Kono naxan doko xi xeme taa, a tan nan birama dunija fee nan foxo ra, alako a xa mori xa jalexin a xa wali ra. ³⁵ N yi fe falama wo xa munafanyi nan xa fe ra. N mu a falama yanfanteya xa ma. A xoli n ma wo xa lu fe fanyi nan kui, wo xa gbaku Marigi ma, kontofili gbete yo naxa lu wo ma.

³⁶ Mixi naxan bara gine fen folo, a fa a kolon a mu noma a yete suxude, a a maroxunxi ne a a lanma a xa na gine doko, a lanma a xa na raba. A mu findixi yunubi ra. Ginefenyie xa futi xiri e nun a xa gine tagi. ³⁷ Kono ginefenyi naxan noma a yete suxude, naxan bara nate tongo a yete ra a naxa gine doko, na kanyi bara fe fanyi raba. ³⁸ Na kui, naxan ginedimedi fenxi dokoma, na bara fe fanyi raba, kono naxan mu a dokoma, na bara fe fanyi raba dangife boore ra.

³⁹ Gine nun a xa mori luma a ra han a xa simaya danyi ne. Kono xa a xa mori faha, a noma dokode xeme gbete xon ma. A noma dokode xeme xon a nu wa naxan yo xon, kono a xa findi Ala xa mixi nan na. ⁴⁰ Kono n tan be, a xa seewe xun masama ne xa a sa lu kaape kui. N laxi a ra a Ala Xaxili na n boje i.

8

Serexe donfe naxan baxi kuye be

¹ Won birin bara fahaamui soto serexe sube xa fe ma naxan baxi kuyee be. Fahaamui noma findide yete igbona ra, kono xanunteya nan mixie ralimaniyama. ² Mixi naxan joko a ma a bara ge fahaamui sotode, nde luxi a xa fahaamui ra. ³ Kono mixi naxan Ala xanuma, Ala bara na kanyi kolon.

⁴ N xa fe nde masen wo be serexe sube donfe ma naxan baxi kuyee be. Won a kolon kuye yo mu na dunija naxan findixi Ala ra. Ala keren peti nan na. ⁵ Dunija mixie fe gbege findima alae ra koore nun boxi ma. E e xilima «alae,» e e xilima «marigie.» ⁶ Kono won tan be Ala keren peti nan na, Baba Ala naxan se birin

daaxi, won findixi naxan gbe ra. Marigi keren peti nan na, naxan findixi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ra, se birin daaxi naxan saabui ra, won fan jengima naxan saabui ra.

⁷ Kɔnɔ mixi birin mu gexi fahaamui sɔtode na fe ma. Mixi naxee nu bara dari kuye fee ra, han yakɔsi e nɛ sɛrɛxɛ sube donma, e tan bɛ a baxi kuye nan bɛ. E xaxili to mu gexi fee fahaamude sinden, e yunubi sɔtoma na sube donfe kui. ⁸ Donse mu mixi makɔrema Ala ra. Xa won bara a don, xa won bara a lu na, a birin keren. ⁹ Wo xa a mato a fanyi ra, alako wo xa xɔreya naxa a niya fahaamutare xa yunubi sɔtɔ. ¹⁰ Xa fahaamutare nde bara wo tan fahaamui kanyi to, wo dɔxɔxi teebili ra kuyee banxi kui, na noma a niyade fahaamutare fan xa kuye sɛrɛxɛ sube don. ¹¹ Na kui, fahaamutare, Ala xa Mixi Sugandixi faxa naxan bɛ, a fama lɔede i tan nan ma fahaamui saabui ra. ¹² Na kui, wo bara yunubi raba wo ngaxakerenyi fahaamutaree ra, wo man bara yunubi raba Ala xa Mixi Sugandixi ra. ¹³ Na nan a toxi, xa donse nde a niyama n ngaxakerenyi xa yunubi tongo, n tan bara dijɛ na donse ma, alako n naxa n ngaxakerenyi rabira.

9

Kawanditi xa wali

¹ Lasiri xa mu na n na? Xɛɛra xa mu na n na? N mu won Marigi Isa toxi xɛ? Marigi mu n xɛɛxi wo yire xɛ, alako wo xa danxaniya?

² Temunde booree mu n kolon xɛɛra ra, kɔnɔ wo tan n kolon, barima wo xa danxaniya findixi n ma xɛɛraya tɔnxuma nan na Marigi xa fe ra. ³ N ma xunmafale nan na ki mixie bɛ naxee wama n makiitife.

⁴ A mu daxa muxu xa muxu dege, muxu xa muxu min? ⁵ A mu daxa muxu xa gine danxaniyaxi dɔxɔ, naxan luma muxu sɛɛti ma muxu xa jɛrɛ kui, alɔ xɛɛra booree a rabama ki naxɛ, a nun Marigi ngaxakerenyie nun Kefasi? ⁶ Ka n

tan nun Baranabasi gbansan nan lan muxu xa wali muxu xa baloe xa fe ra? ⁷ Sɔɔri mundun a yete rabaloma? Bɔxi rawali mundun mu a xa sansi bogi donma? Xuruse demadonyi mundun mu a xa xuruse xijɛ minma? ⁸ Adama xaxili gbansan nan na ki? Ala xa sɛriyɛ fan mu na mɔɔli masenma xɛ?

⁹ A sɛbɛxi Tawureta Munsa kui, «Ninge nɛ mengi luxutama, wo mu lan wo xa a dɛ xiri.» Na kui, Ala wama mɛɛnife ningee nan gbansan ma, ¹⁰ ka a na fala won tan nan fan ma fe ra? Iyo, a na sɛbɛ won tan nan ma fe ra. Walikɛ walima fe nde nan ma. Mixi maale boronma nɛ alako a xa baloe sɔtɔ. ¹¹ Xa muxu bara wakili wo bɛ alako wo xa Ala kolon, a mu lanma xɛ muxu xa se sɔtɔ wo yi ra? ¹² Xa mixi gbɛtɛɛ na mɔɔli sɔtoma wo ra, a mu lanma xɛ muxu singe xa na sɔtɔ? Kɔnɔ muxu mu na findixi tekun ra wo mabiri. Muxu bara dijɛ na birin ma, alako Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi kawandife naxa matɔɔɔ.

¹³ Wo mu a kolon sɛrɛxɛdubɛɛ fan baloma sɛrɛxɛɛ nan na naxee baxi Ala xa hɔrɔmɔbanxi bɛ? Sɛrɛxɛdubɛ naxee sɛrɛxɛ sama sɛrɛxɛbade, e xa baloe minima na sɛrɛxɛɛ nan kui. ¹⁴ Na ki Marigi bara yaamari fi a Ala xa xibaaru fanyi kawanditie xa balo e xa kawandi ti kui.

¹⁵ N tan mu na findixi tekun ra fefe ma. N man mu yi bataaxɛ sɛbɛxi xɛ alako wo xa n ki. Kawandi tife kɔbiri xanbi a bara findi jɛlɛxinyi ra n bɛ. N mu tin mixi yo xa na jɛlɛxinyi ba n yi ra, hali na findi faxɛ nan na n bɛ. ¹⁶ N mu noma n yete igbode n ma kawandi wali xa fe ra. Kawandi tife findixi Ala xa yaamari nan na n bɛ. Naxankate na n bɛ, xa n mu Ala xa xibaaru fanyi kawandi. ¹⁷ Xa n keren nan a janigexi nu, a lanma n xa sare sɔtɔ. Kɔnɔ xa a mu fatanxi n yete janige xa ra, n na xɛɛraya nan nabafe tun, naxan taxuxi n na. ¹⁸ Na kui, n sare findima munse ra? N sare findima na jɛlɛxinyi nan na, naxan fatanxi Ala xa xibaaru fanyi

kawandife ra sare xanbi n nu noma naxan maxorinde.

¹⁹ Hali lasiri nan n na, n nan n yete findima mixi birin xa konyi nan na alako n xa mixi gbegbe soto Ala be. ²⁰ N nan jere ma Yuwifi ki nan ma Yuwifie ya ma alako n xa e soto Ala be. N nan jere ma Munsa xa seriyе ki nan ma, hali n mu na na yaamari bun ma, alako n xa mixie soto Ala be naxee na na seriyе bun ma. ²¹ Xa n na mixie ya ma naxee mu na Munsa xa seriyе bun ma, n fan luma e gbe ki ne, alako n xa na mixi mooli soto Ala be. N nan jere ma na ki ne hali n tan to na Ala xa seriyе bun ma. N na a xa Mixi Sugandixi xa yaamari nan bun ma. ²² N bara jere fahaamutarepa ki ma fahaamutaree ya ma, alako n xa e fan soto Ala be. N bara fe mooli birin naba, n bara jere mixi mooli birin gbe ki ma, alako n xa mixi ndee soto Ala be. ²³ N fe birin nabama alako Ala xa xibaaru fanyi xa kawandi, n fan xa lu na neme kui.

²⁴ Wo mu a kolon gi mixi naxee gbatama nama ya xori, mixi keren gbansan nan geenima, a sare soto? Wo fan xa jere a fanyi ra wo xa duniyeigiri kui, alako wo xa sare soto Ala ra. ²⁵ Gi mixi naxee gbata rabama, e fe xoxoxe mooli birin nabama, alako e xa geeni, hali na sare mu bu. Won tan nan sare nde sotoma naxan buma abadan. ²⁶ Na nan a toxi n luma n jere ki mato ra a fanyi ra, n mu bonboma fe fufafu ra. ²⁷ N nan n yete suxuma ne senbe ra, alako n tan kawanditi fan naxa fa Ala xa masenyi matandi, n xa loe.

10

Isirayila xa misaali

¹ N ngaxakerenyie, n mu wama wo xa neemu a ma won babae naxan nabaxi. E naxa jere nuxui bun ma, e naxa baa igiri. ² E nun Annabi Munsa, e birin naxa fe keren idangi nuxui kui a nun baa igiri kui. ³ E birin naxa donse don naxan fatanxi Ala ra. ⁴ E birin naxa minse min, Ala naxan namini fanye ma.

Na fanye, Ala xa Mixi Sugandixi nan a ra, naxan nu biraxi e foxo ra. ⁵ Kono mixi gbegbe nu na e ya ma, naxee mu nu gexi rafande Ala ma, na nan a to e naxa faha gbengberenyi ma.

⁶ E xa jere birin findixi misaali nan na won be, alako won naxa bira fe jaaxi foxo ra alo e a rabaxi ki naxe. ⁷ Wo naxa kuyee batu, alo ndee a raba ki naxe e tagi. A sebexi Kitaabui kui, «Nama naxa doko e degede, e naxa e min, e fa keli yene rabade.» ⁸ Won naxa bira yene foxo ra alo ndee a raba ki naxe e ya ma. Na kui, mixi wulu moxoren mixi wulu saxan naxa soto laxe keren kui. ⁹ Won naxa Marigi mato alo ndee a mato ki naxe e ya ma, boximasee naxee faha. ¹⁰ Wo naxa wo mawa, alo ndee e mawa ki naxe e ya ma, sayamaleke fa e faha. ¹¹ Na fe mooli e lixi ne, a xa findi misaali ra won tan mixie be naxee na waxati donxoe. A birin sebexi na nan ma.

¹² Na kui, naxan laxi a ra a tixi, a xa meeni a yete ma alako a naxa bira. ¹³ Maratantanyi yo mu wo lixi, adamadi mu noma naxan na. Ala na a xui xanbi ra. A mu a luma maratantanyi yo xa wo li, naxan noma wo ra. Maratantanyi na wo li, Ala fere nde fima ne wo ma, alako wo xa no minide a kui, wo xa no a ra.

¹⁴ Na kui, n xanuntenyie, wo xa gbilen kuye batufe foxo ra. ¹⁵ N na woyenfe xaxilimae nan be, wo xa wo tuli mati n ma masenyi ra. ¹⁶ Won Ala tantuma minse naxan ma, na minse mu a masenma xe won nun Ala xa Mixi Sugandixi wuli na a ra? Won taami naxan itaxunma won bore ma, na taami mu a masenma xe won nun Ala xa Mixi Sugandixi fate na a ra? ¹⁷ Taami keren nan a ra. Won fan, hali won wuya, won bara boni won bore ra, won bara findi mixi keren na, barima won birin taami keren nan donma.

¹⁸ Wo Isirayilakae yati mato. Naxee serexe sube donma, e mu lama xe na wali ra naxan nabama serexebade? ¹⁹ N wama munse masenfe na kui? Serexe sube naxan

fixi kuye ma a tide gbo? Xa na mu a ra na kuye tide gbo? Astofulahi. ²⁰ N xa a fala wo be, kuye batuie serexe bama pinnēe nan be, e mu a bama Ala xa be. N tan mu tinma wo nun pinnēe xa lu fe keren. ²¹ Wo mu noma minse minde Marigi xili ra, wo man xa minse min pinnēe xili fan na. Wo mu noma taami donde Marigi xili ra, wo man xa taami don pinnēe xili ra. ²² Wo wama Marigi raxonofe ne, naxan mu wama a firin nde xon? Wo joxo a ma won senbe dangi a gbe ra?

²³ A birin daxa, konon a birin mu fe fanyi raminima. A birin daxa, konon a birin mu findima munafanyi ra. ²⁴ Mixi naxa a yete kan xa munafanyi gbansan xa fen, a xa a boore xa munafanyi fan fen. ²⁵ Wo noma sube mooli birin donde naxan matima makiiti. Hali wo mu gaaxu, na sese mu findixi yunubi ra, ²⁶ barima «Alatala nan gbe na boxi nun a ise birin na.»

²⁷ Xa danxaniyatara nde wo xili wo xa wo dege yire keren, xa wo wama sigafe, wo xa siga, wo xa donse mooli birin don a naxan fima wo ma. Na sese mu findima yunubi ra. ²⁸ Konon xa a sa li mixi nde fa a fala wo be, «Yi donse baxi serexe nan na,» wo naxa na don na kanyi xa fe ra, barima yunubi nan a ra a be a xaxili ki ma. ²⁹ Yunubi fe mu a ra i tan be i xaxili ki ma, konon a mu lanma i naxan nabama i xa yeteralu kui, i boore xa na mapoxun i be yunubi ra. ³⁰ A mu lanma mixi xa fe jaxi mapoxun n ma donse xa fe ra, n Ala tantuma naxan ma fe ra.

³¹ Na nan na ki, wo naxan yo donma, wo naxan yo minma, wo naxan yo rabama, wo xa na birin naba alako Ala xa matoxoe soto. ³² Wo naxa mixi yo ratantan, Gireki yo, Yuwifi yo, Ala xa danxaniyatara yo. ³³ N fan jere ma na ki ne, alako n ma fe birin xa rafan mixi birin ma. N mu na n yete xa munafanyi xa fenfe. N na mixi gbe gbe xa munafanyi nan fenfe, alako e xa kisi.

11

Danxaniyatara xa malanyi raba ki

¹ Wo xa bira n ma misaali foxo ra, alo n fan biraxi Ala xa Mixi Sugandixi xa misaali foxo ra ki naxe.

² N bara wo matoxo barima wo ratuma n ma fe ma temui birin, wo man n ma yaamarie rabatuma.

³ A xoli n ma wo xa a kolon xeme birin na Ala xa Mixi Sugandixi xa yaamari nan bun ma, gine birin na xeme xa yaamari nan bun ma, a nun Ala xa Mixi Sugandixi fan na Ala xa yaamari nan bun ma. ⁴ Xeme naxan birin salima, xa na mu a ra a woyenma Ala xili ra, a xunyi makotoxi, a bara a Marigi yelevu.

⁵ Gine naxan birin salima, xa na mu a ra a woyenma Ala xili ra, a xunyi mu makotoxi, a bara a xa mange yelevu. A luxi ne alo a xunyi bara bi.

⁶ Gine naxan mu a xunyi makotoma, hali a xunyi bi. Gine xunyi bife to findixi yaagi ra, xa na mu a ra a xunsexe maxabafe, a lanma ne a xa a xunyi makoto. ⁷ Xeme tan mu lanma a xa a xunyi makoto, barima a findixi Ala misaali nun a nore nan na, konon gine tan findixi xeme xa nore nan na. ⁸ Xeme xa mu minixi gine i. Gine nan minixi xeme i. ⁹ Xeme xa mu daaxi gine xa fe ra. Gine nan daaxi xeme xa fe ra. ¹⁰ Na nan a toxi gine lanma a xa a xunyi makoto malekee xa fe ra. A xunyi makotofe findixi tonxuma nan na a a na xeme xa yaamari nan bun ma.

¹¹ Konon Marigi xa fe kui, gine hayi na xeme ma, xeme fan hayi na gine ma. ¹² Gine minixi xeme i ki naxe, xeme fan barima gine nan saabui ra.

Na birin kelixi Ala nan ma. ¹³ Wo xa na kiiti sa wo yete ra. A daxa gine xa sali a xunyi mu makotoxi?

¹⁴ Wo daa ki yete yati a masenxi wo be a xeme xunsexe na kuya a findixi yaagi nan na a be, ¹⁵ konon gine tan xunsexe na kuya, na findixi a be nore nan na. Xunsexe kuye fixi gine ma a xunyi makotose nan na. ¹⁶ Xa mixi nde wama na fe matandife, a xa a kolon muxu nun

Ala xa danxaniyatɔɛ pamae birama na seriye nan fɔxɔ ra.

¹⁷ Kɔnɔ fe nde na na wo naxan nabama wo xa malanyie kui, n mu nɔma naxan matɔxɔde. Na nde bama wo xa fe fanyi nan na, a findi fe jaaxi ra wo be. ¹⁸ A fɔle, n bara a me a wo mu lanma wo bore ma wo wo malanma temui naxe. N laxi a ra nɔndi nde na na kui. ¹⁹ Lantareya na mini wo tagi, na nɔma ne a masende nɔndi na naxee be wo ya ma.

²⁰ Wo na wo malan, wo naxan donma a mu findixi Marigi xa serexe tɔnxuma xa ra, ²¹ barima ndee e degema e booree xanbi. Donse nun minse luma ndee yi ra, kɔnɔ e booree tan luma kaame ra. ²² Banxie mu na wo yi ra wo wo degema a nun wo wo minma dennaxe? Munfe ra wo yoma Ala xa danxaniyatɔɛ pama ma, wo fa setaree rayaagi? N xa munse fala wo be? N xa wo matɔxɔ? N mu wo matɔxɔma na xa fe ra.

²³ Marigi naxan masenxi n be, n bara na dentegɛ wo be. E Marigi Isa yanfa kɔɛ naxan na, a naxa taami tongo, ²⁴ a naxa tantui rasiga Ala ma, a fa taami igira, a a so a fɔxirabirɛe yi ra a falafe ra, «Wo n ko, wo a don. Yi findixi n fate nan na, naxan fixi wo be. Wo xa ratu n ma yi saabui ra.» ²⁵ E to ge e degede, Isa man naxa tɔnbili tongo, a a fala, «N wuli nan ya, saate wuli naxan baxi mixi gbegbe be. Wo na a min temui yo temui, wo xa ratu n ma yi saabui ra. ²⁶ Temui yo temui, wo ne na taami donma, wo ne na minse minma, wo luma Marigi xa faxe nan masen na han a gbilen waxati.»

²⁷ Na na a ra, mixi yo naxan na taami don, a na minse min binyetareja kui, a bara yunubi sɔto Marigi fate nun a wuli ra. ²⁸ Beenun mixi xa na taami don, beenun mixi xa na minse min, a lanma a xa a yete mato, ²⁹ barima naxan na taami don, a na minse min, a mu a kolon Marigi fate nan a ra, a bara kiiti jaaxi sɔto.

³⁰ Na nan a toxi furemae nun senbetaree wuyaxi wo ya ma. Ndee nan bara bele. ³¹ Xa won luma

won yete mato ra, won mu fama kiiti jaaxi sɔtoɔde. ³² Marigi won makiitima ne, alako a xa won matinxin, won naxa kiiti jaaxi sɔto alo dunija mixie. ³³ N ngaxakerenyie, na kui, wo xa wo bore mame, wo wo malanma temui naxe Marigi xa serexe tɔnxuma donde. ³⁴ Xa kaame na mixi ma, a xa a dege a xɔnyi, alako a naxa findi kiiti jaaxi ra wo xa malanyi kui. N na fa, n fama na fe gbeteɛ yailande naxee kanaxi wo tagi.

12

Ala Xaxili danxaniyatɔɛ malife

¹ N ngaxakerenyie, a xɔli n ma wo xa fahaamui sɔto fee ra Ala Xaxili Seniyenxi wo kima naxee ra. ² Wo to nu na kaafirija kui, fe nde naxa a niya wo xa bira kuye dunduxie fɔxɔ ra. ³ Na na a ra, n xa a fala wo be, mixi naxan wɔyenma Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, a mu nɔma a falade, «Isa dankaxi.» Mixi yo fan mu nɔma a falade, «Isa findixi Marigi nan na,» xa Ala Xaxili Seniyenxi saabui xa mu a ra.

⁴ Ala xa ki dɔxɔɛ wuya, kɔnɔ a birin fatanxi Ala Xaxili keren nan na. ⁵ Ala xa wali dɔxɔɛ wuya, kɔnɔ a birin fatanxi Marigi keren nan na. ⁶ Ala xa fe rabaxi dɔxɔɛ wuya, kɔnɔ a birin fatanxi Ala keren nan na. Ala keren nan a ragirima wo xa nɔ na fee rabade.

⁷ Ala Xaxili a yete masenma kankan be pama xa munafanyi xa fe ra. ⁸ Ala Xaxili ndee kima xaxilimaya masenyi ra, a ndee kima fe kolonyi masenyi ra, ⁹ a ndee kima senbe ra naxan fatanxi danxaniya ra, a ndee kima senbe ra naxan a niyama e xa nɔ mixi rayalande, ¹⁰ a ndee kima senbe ra naxan findima kaabanakoe rabafe ra, a ndee kima masenyi ra e xa wɔyen Ala xili ra, a ndee kima kolonyi ra alako e xa fata Ala xa fe nun Sentane xa fe tagi rasade, a ndee kima senbe ra e xa nɔ xui gbeteɛ falade, a ndee kima na xuie madangife ra. ¹¹ Ala Xaxili keren nan na wali mɔoli birin

nabama. A kankan kima alo a a panigexi ki naxe.

¹² Mixi salonsee wuya, kono e findixi fate gundi keren nan na. E birin nadoxoxi e bore ra, e findi keren na. Won nun Ala xa Mixi Sugandixi na na ki ne. ¹³ Won tan danxaniyatoe birin bara Ala Xaxili kerenyi soto. Won birin bara findi fate keren na. Yuwifi yo, Gireki yo, konyi yo, lasiri yo, won birin baloma Xaxili keren nan saabui ra.

¹⁴ Fate mu findixi salonse keren gbansan xa ra, e wuya. ¹⁵ Xa a sa li i sanyi a fala, «N mu na i fate ma, barima n mu findixi belexe ra,» na mu a niyama a xa ba i fate ma. ¹⁶ Xa a sa li i tuli a fala, «N mu na i fate ma, barima n mu findixi ya ra,» na mu a niyama a xa ba i fate ma. ¹⁷ Xa fate birin sa findixi ya nan na, mixi fe mema di? Xa fate birin sa findixi tuli nan na, mixi se xiri mema di?

¹⁸ Ala bara salonse birin doko mixi fate ma, alo a wama a xon ma ki naxe. ¹⁹ Xa na birin findi salonse keren na, fate fa findima a ra di? ²⁰ Salonsee wuya, kono fate gundi keren na a ra. ²¹ I ya mu noma a falade i belexe be, «N hayi mu na i ma.» I xunyi mu noma a falade i sanyi be, «N hayi mu na i ma.»

²² Na mu noma rabade feo! Hali fate salonse naxee senbe mu gbo, fate hayi na e ma. ²³ Won won fate salonse naxee mapoxunxi a e tide xurun, won meenixi nee ma dangi booree ra. Won won fate salonse naxee suturaxi, won meenixi nee ma dangi booree ra. ²⁴ Salonse naxee mu suturaxi, e hayi mu na a ma mixi xa menni e ma a gbe ra. Ala naxa mixi fate yailan alako salonse naxee mapoxunxi a e tide xurun, e tide xa dangi booree ra. ²⁵ A mu wama won xa fate salonse nde rafisa a boore be. A wama ne won xa meeni e birin ma. ²⁶ Xa a sa li salonse keren toro, salonse booree fan toroma ne. Xa a sa li salonse keren bara tide soto, salonse birin sewama ne na kui.

²⁷ Wo findixi Ala xa Mixi Sugandixi fate nan na. Wo birin bara findi salonsee ra na fate

kerenyi ma. Kankan xa wali na na. ²⁸ A fole, Ala bara ndee ti Isa xa xerae ra danxaniyatoe jama ya ma. Na dangi xanbi, a bara ndee ti namiponmee ra. A saxan nde, a bara ndee ti karamoxoe ra. A man bara a niya ndee xa no kaabanako rabade, ndee xa no mixi rayalande, ndee xa no e booree malide ki gbete. A bara ndee ti yareratie ra, a bara ndee ki alako e xa no xui gbete falade. ²⁹ Nee birin findixi xerae nan na? Nee birin findixi namiponmee nan na? Nee birin findixi karamoxoe nan na? Nee birin noma kaabanako rabade? ³⁰ Nee birin fata mixi rayalande? Nee birin noma xui gbete falade? Nee birin noma na xui madangide e booree be? ³¹ Wo xa fe birin naba alako Ala xa wo ki fee ra naxee dangi fe birin na. Yakosi n xa kira fisamante masen wo be.

13

Xanunteya

¹ Hali n noma adamae nun malekee xui falade, xa xanunteya mu na n boje kui, n xui luma ne alo paani nun tolonyi bonbo xui. ² Hali n masenyi ti Ala xili ra, n gundo birin kolon, n man fe tilinxi birin fahaamu, xa xanunteya mu na n boje kui, mixi fufafu nan n na. Hali n ma danxaniya gbo han n fa no geya tongode a tide, xa xanunteya mu na n boje kui, n tide yo mu na. ³ Hali n nan n harige birin itaxun setaree balofe ra, hali n faxes te xora Ala xa fe ra, xa xanunteya mu na n boje kui, na mu findima geeni yo ra n be.

⁴ Xanunteya a niyama ne mixi xa findi mixi dipexi ra, a findi mixi malima ra. A mu milama, a mu a yete matoxoma, a mu a yete igboma, ⁵ a mu xurutareja rabama, a mu a yete xa geeni fenma, a mu xonoma. Gbesenxonneya mu luma a boje kui, ⁶ a mu jlexinma wule ra, a jlexinma nondi nan na. ⁷ Xanunteya na naxan be, a dipema fe birin ma, a mu tege fefe, a a

xaxili tima fe fanyi ra temui birin, a tun nabexi fe birin ma.

⁸ Xanunteya mu jɔnma abadan. Wɔyɛnfe Ala xili ra a jɔnma nɛ, xui gbɛtɛ falafe danma nɛ, kolonyi fan jɔnma nɛ. ⁹ Won mu fe birin kolon, won mu gɛma namijɔnmɛ masenyi birin falade, ¹⁰ kɔnɔ fe kamalixi na a li, fe kamalitare jɔnma nɛ. ¹¹ N dimɛdi temui, n ma wɔyɛnyi yo, n ma mapɔxunyi yo, n xaxili yo, a birin nu findixi dimɛdipa nan na. Kɔnɔ n to mɔ, n bara dimɛdi fee lu na. ¹² To won mu fee igbɛma a fanyi ra. A luxi alɔ won na won yɛtɛ matofe kike ma naxan mu igbɛma a fanyi ra. Kɔnɔ waxati na fafe, won fee igbɛma nɛ a fanyi ra, a luma nɛ alɔ won nun na fee na ti yire keren. To n mu fe birin kolon, kɔnɔ waxati na fafe, n ma fahaamui fama kamalide, n fa fe kolon alɔ Ala n kolonxi ki naxɛ.

¹³ Fe saxan nan buma: danxaniya, xaxili tide, nun xanunteya. Kɔnɔ xanunteya nan dangi nee birin na.

14

Xui gbɛtɛ falafe nun wɔyɛnfe Ala xili ra

¹ Xanunteya xa lu wo bɔɛ kwi. Wo kata wo xa Ala xa kie sɔto a Xaxili Seniyɛnxi saabui ra. Wɔyɛnfe Ala xili ra, wo xa na nan singe fen. ² Mixi naxan xui gbɛtɛ falama, a mu wɔyɛnfe adama xa bɛ, a wɔyɛnma Ala nan bɛ, barima adamadi mu na xui mɔoli mɛma. Na xui naxan findima gundo ra, Ala Xaxili na nan falama. ³ Mixi naxan wɔyɛnma Ala xili ra, a tan fe nan falama adamadi bɛ naxan nɔma e xa danxaniya rasabatide, a e ralimaniya, a sunnunyi ba e ma. ⁴ Kɔnɔ mixi naxan wɔyɛnma xui gbɛtɛ ra, a a yɛtɛ gbansan nan malima. Naxan wɔyɛnma Ala xili ra, a danxaniyatɔɛ pama nan malima.

⁵ A xɔli n ma wo birin xa xui gbɛtɛ fala, kɔnɔ n wama naxan xɔn dangife na ra, wo xa nɔ wɔyɛnde Ala xili ra. Na nan tide gbo dangife xui gbɛtɛ falafe ra, fo na xui gbɛtɛ

xa madangi danxaniyatɔɛ pama bɛ, alako e xa danxaniya xa sabati. ⁶ Yakɔsi, n ngaxakerenyie, xa a sa li n naxa fa wo yire n xui gbɛtɛ falafe ra wo mu naxee mɛma, na wo malima di? Kɔnɔ xa n fa laa-matunyi, kolonyi, Ala xa masenyi, nun xaranyi masende wo bɛ, na nan findima munafanyi ra wo bɛ.

⁷ Hali xule nun kɔra, se naxee mu jɛngima, xa e sigi sa xui mu fiixɛ, mixi mu nɔma a kolonde. ⁸ Xa sara xui mu fiixɛ, sɔori gali mu nɔma a kolonde gere waxati bara a li. ⁹ Wo tan fan, xa wo xui fala mixie mu naxan kolon, e fa fahaamui sɔtoma na ma di? Wo wɔyɛnma fufafu.

¹⁰ Xui wuyaxi nan na dunjpa, kɔnɔ e birin masenyi nde nan tima.

¹¹ Xa mixi wɔyɛn n bɛ xui nde ra n mu naxan kolon, muxu birin bara findi xɔɛ ra muxu bore bɛ.

¹² Na kui, wo tan naxee wama Ala xa wo ki, wo xa kata a xa wo ki ki ra naxan danxaniyatɔɛ pama rasabatima. ¹³ Naxan xui gbɛtɛ falama, a xa Ala maxandi alako a man xa fata na xui madangide a booree bɛ.

¹⁴ Xa n salima xui gbɛtɛ ra, n bɔɛ salima, kɔnɔ n salima fahaamutareɛna nan kui. ¹⁵ A lanma n xa munse raba? A lanma n xa sali n bɔɛ ra, n man xa sali fahaamui ra. N xa bɛɛti ba n bɔɛ ra, n man xa bɛɛti ba fahaamui ra. ¹⁶ Xa na mu a ra, i na Ala tantu i bɔɛ ra, mixi naxan dɔxɔxi i sɛɛti ma, a mu nɔma «Amina» ratinde, barima a mu i xa xui fahaamuma. ¹⁷ I tantui fanyi rasigama Ala nan ma, kɔnɔ boore xa danxaniya mu nɔma sabbatide na saabui ra. ¹⁸ N bara Ala tantu, barima n xui gbɛtɛ falama dangife wo birin na, ¹⁹ kɔnɔ mixi wɔyɛn suuli naxan fahaamuma, e tide gbo xaranyi ki ma dangife wɔyɛn wulu ra, naxee falaxi xui gbɛtɛ danxaniyatɔɛ pama mu naxee kolon.

²⁰ N ngaxakerenyie, wo naxa wali alɔ dimɛdie, wo xa wali nɛ alɔ kuntigie. Fe paaxi ma, wo xa lu alɔ diyɔɛ gbeeli. Kɔnɔ xaxili ma, wo

xa lu alo mixi moxi. ²¹ A sebexi Kitaabui kui, «Marigi naxa a masen, <N fama woyende yi pama be xui gbete ra naxan fatanxi xonee ra, konɔ hali n woyen na ki, e mu n xui suxuma.»»

²² Na nan a toxi, xui gbete falafe findixi tonxuma ra danxaniyatarae nan be, danxaniyatarae xa mu a ra. Konɔ woyenfe Ala xili ra, na nan findixi tonxuma ra danxaniyatarae be, danxaniyatarae xa mu a ra. ²³ Xa a sa li danxaniyatarae pama birin na yire keren xui gbete falafe ra, danxaniyatarae ndee na so, xa na mu a ra mixi gbete naxee wama wo xa fe ramefe, e mu a falama xe a wo bara daxu? ²⁴ Konɔ xa wo birin na woyenfe Ala xili ra, danxaniyatarae nde na so, xa na mu a ra mixi gbete naxan wama wo xa fe ramefe, a a yete kolonma ne yunubitarae ra, a wo xa masenyi kolon nɔndi ra, ²⁵ a gundo birin makenen. Na kui, a a yete igoro boxi, a Ala batu, a a fala, «Ala yati na wo ya ma.»

²⁶ N ngaxakerenyie, a lanma won xa munse raba? Wo na wo malan, ndee xa beɛti ba, ndee xa mixie xaran, ndee xa laamatunyi masen, ndee xa woyen xui gbete ra, ndee xa na xui gbete madangi. Na birin xa raba alako danxaniyatarae pama xa sabati. ²⁷ Xa mixie xui gbete falama, e naxa dangi mixi firin na, xa na mu a ra mixi saxan. Kankan xa woyen a woyen temui, kankan xa mixi soto naxan na xui madangima booree be. ²⁸ Xa mixi mu na naxan na xui madangima, na kanyi xa a sabari malanyi kui, a xa woyenyi xa lu a tan nun Ala gbansan tagi.

²⁹ Xa mixie woyenma Ala xili ra, e fan naxa dangi mixi firin na, xa na mu a ra mixi saxan. Booree xa na masenyie mato a fanyi ra. ³⁰ Xa Ala masenyi fi mixi nde ma a xili ra, boore na woyenfe temui naxe, naxan na woyenfe a lanma a xa dundu sinden. ³¹ Kankan noma woyende Ala xili ra a xa waxati, alako birin xa xaranyi nun limaniya

soto. ³² Namijonme tan, a masenyi tima a janige nan na. ³³ Ala mu wama xurutarepa xon, a wama ne fe birin xa raba a raba ki ma bojesa kui.

Seniyentarae pama birin bara lan a ma, ³⁴ a ginɛe xa e sabari malanyie kui. E mu lan e xa woyen, e xa lu magore kui alo Ala xa seriye a masenxi ki naxe. ³⁵ Xa e wama maxorinyi tife, e xa e xa mɔri maxorin banxi, barima a mu daxa ginɛe xa woyen malanyi kui.

³⁶ Ala xa masenyi fatanxi wo tan nan na? A masenxi wo tan nan gbansan be? ³⁷ Xa mixi nde a mapoxun a namijonme na a ra, xa mixi nde a mapoxun a Ala bara a ki, a xa n ma sebeli kolon Marigi xa yaamari ra. ³⁸ Xa a mu na kolon nɔndi ra, Ala fan mu na kanyi kolonma a xa mixi ra.

³⁹ Na kui, n ngaxakerenyie, woyenfe Ala xili ra a xa rafan wo ma. Wo naxa tonyi doxo xui gbete falafe ra, ⁴⁰ konɔ wo xa na raba a raba ki ma seriye ra.

15

Marakeli

¹ N ngaxakerenyie, n bara wo ratu Ala xa xibaaru fanyi ra, n naxan masenxi wo be, wo danxaniyaxi naxan ma, wo biraxi naxan foxo ra. ² Xa wo lu na foxo ra alo n a masenxi wo be ki naxe, wo fama ne kaside na saabui ra. Xa wo mu lu na foxo ra, wo xa danxaniya bara findi fe fufafu ra wo be.

³ N nu bara masenyi hagige ti wo be, n naxan soto. A tan nan ya. Ala xa Mixi Sugandixi naxa faxes won ma yunubie xafari fe ra, alo a nu sebexi ki naxe. ⁴ A naxa ragata gaburi kui, a man naxa keli faxes ma a xi saxan nde, alo a nu sebexi ki naxe. ⁵ A naxa mini Kefasi nun Isa xa xera fu nun firinyie ma. ⁶ Na dangi xanbi, a naxa mini danxaniyatarae keme suuli ma temui keren. Han ya na danxaniyatarae gbegbe baloxi, konɔ ndee bara laaxira. ⁷ Na dangi xanbi, a

naxa mini Yaki ma, a man naxa mini a xa xɛera birin ma.

⁸ A dɔnxɔɛ ra, a naxa mini n fan ma. N mu nu findixi a xa xɛera ra, a booree sugandixi temui naxɛ. ⁹ N tide mu nu gbo alɔ xɛera booree. Xɛera xili mu lanma a xa fala n xun, barima n nu bara Ala xa danxaniyatɔɛ nɔama naxankata. ¹⁰ Kɔnɔ n bara findi Isa xa xɛera ra Ala xa hinne saabui ra. Na hinne mu findixi fe fufafu ra n bɛ. N bara wali dangife xɛera birin na, kɔnɔ n tan mu a ra. Ala xa hinne nan walixi n bɛ n ma dunjɛigiri kui. ¹¹ Xa n tan nan na kawandi tixi ba, xa e tan nan na kawandi tixi ba, na nan kawandixi wo bɛ. Wo bara gɛ danxaniyade na nan ma.

¹² Xa kawandi sa tife a Ala xa Mixi Sugandixi bara keli faxɛ ma, munfe ra ndee a falama wo ya ma a mixi mu kelima faxɛ ma? ¹³ Xa mixi mu kelima faxɛ ma nu, Ala xa Mixi Sugandixi fan mu kelixi faxɛ ma. ¹⁴ Xa Ala xa Mixi Sugandixi mu kelixi faxɛ ma nu, muxu xa kawandi nun wo xa danxaniya findixi fe fufafu nan na. ¹⁵ Na kui, muxu bara findi seede wule falɛ ra Ala bɛ, barima muxu bara seedeɔxɔya raba a Ala bara a xa Mixi Sugandixi rakeli faxɛ ma. Kɔnɔ xa nɔndi na a ra mixie mu kelima faxɛ ma nu, Ala fan mu a rakelima nu. ¹⁶ Xa mixie mu kelima faxɛ ma nu, Ala xa Mixi Sugandixi fan mu kelixi faxɛ ma. ¹⁷ Xa Ala xa Mixi Sugandixi mu kelixi faxɛ ma nu, wo xa danxaniya findixi fe fufafu nan na, wo xa yunubie man na wo ma, ¹⁸ a nun Isa xa danxaniyatɔɛ laaxiraxie fan bara lɔɛ. ¹⁹ Xa won won xaxili tima Ala xa Mixi Sugandixi ra yi dunjɛigiri gbansan nan ma fe ra, a lima nu won ma fe bara makinikini dangi adamadi birin na.

²⁰ Kɔnɔ n xa a fala wo bɛ, Ala xa Mixi Sugandixi nan kelixi faxɛ ma. A bara findi mixi singe ra naxan kelixi faxamixie ya ma. ²¹ Faxɛ to so dunjɔa adama saabui ra, marakeli fan soxi adama nde nan saabui ra. ²² Mixi birin faxama Benba Adama nan xa fe ra. Mixi birin man kelima

faxɛ ma Ala xa Mixi Sugandixi nan ma fe saabui ra. ²³ Kɔnɔ kankan kelima a waxati nɛ. Ala xa Mixi Sugandixi singe nan keli. A na fa temui naxɛ, a xa mixie fan kelima nɛ. ²⁴ A na mangɛya ragbilen Baba Ala ma, a na gɛ nɔde mangɛya nun sɛnbɛ birin na, dunjɔa nɔnma nɛ na waxati. ²⁵ Ala xa Mixi Sugandixi xa ti mangɛ ra, han Ala xa a sanyi ti a yaxui birin ma. ²⁶ A yaxui dɔnxɔɛ a naxan ibutuxunma, na findixi faxɛ nan na. ²⁷ Ala nan na birin saxi a xa yaamari bun ma. A to a fala a birin saxi a xa yaamari bun ma, a kolonxi a Ala naxan birin saxi a xa Mixi Sugandixi xa yaamari bun ma, Ala tan mu na na yaamari bun ma. ²⁸ Ala xa Mixi Sugandixi na na birin nagbilen Ala ma, a tan fan fama lude Ala xa yaamari nan bun ma, naxan singe nu bara yaamari so a yi ra. Ala fama yaamari rabade na temui fe birin xun ma.

²⁹ Xa marakeli mu na nu, munfe ra ndee fa e xunxama ye xɔɔra faxamixie bɛ? Xa faxamixie mu kelima faxɛ ma nu, munfe ra ndee e xunxama ye xɔɔra e bɛ? ³⁰ Munfe ra muxu tan bara tin lude fe xɔɔxɔɛ kui temui birin? ³¹ N ngaxakerenyie, n xa a fala wo bɛ a nɔndi ki ma, lɔxɔ yo lɔxɔ n na faxɛ nan dɛ ma. N a falama wo tan bɛ, n sɛɛwaxi wo tan naxee xa fe ra, barima wo danxaniyaxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa nan ma, naxan findixi won Marigi ra. ³² Munafanyi mundun na n bɛ adama ki ma, xa n bara sube xaɔɔɛ gere Efɛsɛ? Xa faxamixie mu kelima faxɛ ma nu, «won xa won dɛge, won xa won min, barima tina won faxama nɛ.»

³³ Wo naxa tantan. Nɛrɛboore kobie nan yuge fanyi masarama. ³⁴ Wo xa sɔɔbɛ suxu, wo xa yunubi lu na. Ndee wo ya ma e mu Ala kolon. N xa a fala wo bɛ, na bara findi yaagi ra wo bɛ.

³⁵ Nde nɔma a yetɛ maxɔrinde, a naxɛ, «Mixi faxaxie kelima di? Fate mɔɔli mundun luma e ma?» ³⁶ Xaxilitaree, wo mu a kolon sansi xɔri mu nɔma findide sansi ra, fo

a faha sinden? ³⁷ Sansi x̄ori naxan sima b̄oxi, a nun a soli naxan tema, e keren mu a ra. Sansi x̄ori tan, a x̄ori gbansan na a ra, temunde maale x̄esta, xa na mu a ra sansi x̄ori gbete. ³⁸ Ala sansi x̄ori birin findima sansi ra alɔ a wama a x̄on ma ki naxe. Sansi x̄ori mooli birin a soli nan naminima.

³⁹ Nimase fate birin mu luma ki keren. Mixi fate na ki keren. Sube fate na ki gbete. X̄oni fate nun yexe fate fan na e xati ma. ⁴⁰ Se naxee na b̄oxi ma, a nun se gbete naxee na koore ma, e tagi rasa. E birin daaxi e gbe ki ne. ⁴¹ Soge yanbama ki naxe, a nun kike yanbama ki naxe, a nun tunbuie yanbama ki naxe, e birin keren mu a ra. Hali tunbuie na a ra e mu yanbama ki keren.

⁴² Faxamixi rakelixie luma na ki ne. Mixi na dunija temui naxe, a fate noma kanade, k̄onɔ a na keli faxe ma, a fate mu noma kanade s̄onon. ⁴³ Mixi ragataxi gaburi kui temui naxe, a b̄oroma ne, a senbe non, k̄onɔ a kelima faxe ma senbe nun nore nan na. ⁴⁴ Mixi na ragata a fate na dunija ki nan ma, k̄onɔ a kelima a laaxira ki nan ma. Dunija fate na na, laaxira fate fan na.

⁴⁵ Na nan a toxi a sebexi, «Adama singe findixi nimase nan na.» Adama donx̄oe findixi xaxili nan na naxan mixi rakisima. ⁴⁶ Adama singe findixi dunija mixi nan na, koore ma daaxi mu a ra. Koore ma daaxi nan fama dunija ma daaxi xanbi ra. ⁴⁷ Adama singe fatanxi dunija bende fupi nan na. Adama firin nde fatanxi koore nan na. ⁴⁸ Adamadie maniyaxi won benba Adama nan na, naxan daaxi bende ra. Mixi naxee tema koore, e masarama ne, e fa lu alɔ na Adama naxan kelixi koore. ⁴⁹ Won to maniya won benba Adama ra dunija, won man fama maniyade na Adama nan na naxan kelixi koore ma.

⁵⁰ N ngaxakerenyie, n xa a fala wo be, dunija fate mu noma Ala xa ariyanna sotode ke ra. Nimasee fate mu noma ariyanna sotode ke ra. E fate b̄oroma ne, k̄onɔ fate b̄oroxi

mu noma sode ariyanna. ⁵¹ N xa gundo fala wo be. Won birin mu faxama, k̄onɔ won birin masarama ne ⁵² mafuren mafuren sara donx̄oe xui ma. Na sara na fe, faxamixie kelima ne faxe ma fate neene ra e ma naxee mu b̄oroma s̄onon. Won fama ne masarade. ⁵³ Naxan lan a xa b̄oro, na mu b̄oroma s̄onon. Naxan lan a xa faha, na mu faxama s̄onon.

⁵⁴ Fate b̄oroxi na findi fate b̄orotare ra, fate faxaxi na findi fate faxatare ra, yi sebeli fama kamalide na temui ne:

«Wo bara xunnakeli s̄oto faxe ma.

⁵⁵ Faxe xa xunnakeli na minden?

Faxe xa toore na minden?»

⁵⁶ Yunubi findixi toore nan na naxan bara mixi faha. Yaamari findixi yunubi xa senbe nan na.

⁵⁷ Ala tantu, naxan bara won xun nakeli won Marigi Isa Ala xa Mixi Sugandixi saabui ra. ⁵⁸ Na kui, n ngaxakerenyie, wo xa danxaniya xa sabati. Wo naxa a lu limaniya xa ba wo yi ra. Wo xa wakili Marigi be temui birin, barima wo a kolon a wo naxan nabama a be fe fufafu xa mu a ra.

16

Polu xa jungui

¹ Wo xa kobiri malan seniyentoe be, alɔ n Galati b̄oxi danxaniyatoe jamae yamarixi ki naxe. ² Kankan xa kobiri nde sa a xati ma a harige bere ra sande lox̄oe birin, alako kobiri xa ge malande beenun n fa temui. ³ N na fa, n bataaxe soma mixie yi ra wo naxee sugandima kobiri xanife ra Darisalamu. ⁴ Xa a lanma n fan xa siga, muxu birin na a ra.

⁵ N na dangi Masedon b̄oxi ra, alɔ n wama a x̄on ma ki naxe, n fama ne wo yire. ⁶ Temunde n saxanyi raba wo x̄onyi, xa na mu a ra n jeme radangi naa, alako wo xa nɔ n malide n ma biyaasi kui. ⁷ Xa Ala tin, n mu findima dangimixi tun na. A xoli n ma n xa lu wo yire dondoronti. ⁸ K̄onɔ n xa lu be Efese han Xe Xabe Sali xa ba a ra, ⁹ barima n ma wali na sooneyafe, hali n yaxuie to wuyaxi n be.

¹⁰ Xa Timote fa wo yire, wo a rasene alako a naxa fa gaaxu wo ya ra, barima a walima Marigi nan be alo n tan. ¹¹ Mixi yo naxa yo a ma. Wo xa a mali a xa biyaasi kui alako a xa n li bojesa kui. N tan nun n ngaxakerenyie na a mamefe.

¹² Wo xa a kolon n bara won ngaxakerenyi Apolosi karaxan a xa siga wo yire a nun danxaniyatoe ndee. A singe a mu nu tinxi, kono yakosi a bara nate tongo a xa siga a na feere soto temui naxe.

¹³ Wo xa wo yete mato, wo xa wo xa danxaniya rasabati, wo xa limaniya, wo xa wo senbe so. ¹⁴ Wo xa fe birin naba xanunteya ra. ¹⁵ N ngaxakerenyie, n xa marasi nde sa na xun ma. Wo a kolon a Sitefana xa denbaya nan singe danxaniya Akayi boxi ma. E bara wali seniyentoe be ki fanyi ra. ¹⁶ Wo xa lu na mixi mooli xa yaamari bun ma, a nun mixi naxan birin Ala xa wali rabama.

¹⁷ N bara jalexin Sitefana, Forotunatu, nun Axayikusu fafe ra, barima e bara n mali wo xanbi. ¹⁸ E bara limaniya fi won birin ma. Wo xa na kolon e be.

¹⁹ Danxaniyatoe nama naxee na Asi boxi ma e bara wo xeebu. Akila, Pisisila, nun danxaniyatoe nama naxan e malanma e xonyi, e fan bara wo xeebu Marigi xili ra. ²⁰ Ngaxakerenyi naxee na be, e birin wo xeebu. Wo xa wo bore xeebu danxaniyatoe xa xanunteya kui.

²¹ N tan Polu bara yi xeebui sebe n yete belexe ra. ²² Naxankate xa lu mixi be naxan mu Marigi xanuma. Won Marigi xa fa. ²³ Marigi Isa xa hinne wo ra. ²⁴ N bara wo xanu Ala xa Mixi Sugandixi Isa xili ra. Amina.

**Ala xa masenyi firin
nde
Annabi Pɔlu naxan
sebe
Korinti danxaniyatɔe
ɲama ma
Masenyi nde yi
Kitaabui xa fe ra**

Yi Kitaabui findixi Annabi Pɔlu xa bataaxe firin nde nan na danxaniyatɔe ɲama be, naxan nu na Korinti taa kui Gireki boxi ma. A nu bara kawandi ti naa a xa biyaasi firin nde kui. Mixi gbege naxa danxaniya Isa ma, kono e jere ki mu nu gexi fande. Ndee mu nu lanxi e booree ma, ndee nu fe ɲaaxie rabama ginɛ ra, ndee nu wama e yete igbofe danxaniyatɔe booree ya ma. Na birin findixi yaagi nan na diinɛlae tagi. Na nan a toxi Annabi Pɔlu naxa a xa bataaxe singe sebe e ma.

Korintikae to na bataaxe singe xaran, ndee naxa Annabi Pɔlu xui suxu, e fa gbilen yunubie foxo ra. Ndee mu tin na ra. E naxa findi Pɔlu yaxuie ra, e fe birin naba a xili kanafe ra. E naxa e yete findi xera fisamantee ra, kono yete igboe nan tun nu e ra. Na kui, Annabi Pɔlu naxa a xa bataaxe firin nde sebe Korinti danxaniyatɔe ɲama ma.

Yi bataaxe a masenxi ne a Annabi Pɔlu nan findixi Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa xera ra. A naxa fe gbege masen danxaniyatɔe be, alako na wule false naxa e madaxu a falafe ra e naxa e tuli mati Pɔlu ra sonon.

Bafe na ra, yi bataaxe marasi fanyi fima Korintikae ma wali ndee xa fe ra e nu bara naxan folo Darisalamukae be. Danxaniyatɔe ndee nu na toore kui kaame xa fe ra Isirayila boxi ma. Na kui, danxaniyatɔe ɲama naxee nu na yire gbetee, e naxa kobiri malan e ngaxakerenyie malife ra. Korintikae singe nan na

folo, kono Pɔlu e rasima yi bataaxe ra e xa na wali rapon.

Yi bataaxe findixi Kitaabui nan na naxan seriye fanyi masenma to danxaniyatɔe be. A lanma won xa won tuli mati Ala xa xerae ra naxee nondi masenma. Xa a sa li mixi nde fa a fala a Ala xa mixi na a ra, kono a xa masenyi mu lanxi Isa xa xerae xa masenyi singee ma, a mu lanma mixi xa bira na kanyi foxo ra. Ala xa won natanga na saabui ɲaaxi mooli ma. A man lanma won xa fe birin naba danxaniyatɔe booree malife ra e xa toore kui. Ala xa xanunteya mooli xa lu won boje kui.

Ala xa won mali alako won xa lu a waxonki. Amina.

**Ala xa masenyi firin
nde
Annabi Pɔlu naxan
sebe
Korinti danxaniyatɔe
ɲama ma**

Danxaniyatɔe xa limaniya

¹ N tan Pɔlu, Ala bara tin naxan xa findi a xa xera ra, n nun n ngaxakerenyi Timote, muxu bara wo xebu, wo tan Ala xa danxaniyatɔe naxee na Korinti, a nun seniyentɔe birin naxee na Akayi. ² Won Baba Ala nun won Marigi, Ala xa Mixi Sugandixi Isa, e xa hinne nun boresa fi wo ma.

³ Tantui na Ala be, naxan findixi won Marigi Isa Baba ra, a xa Mixi Sugandixi. Baba kinikininte na a ra, naxan mixie ralimaniyama e xa fe birin kui. ⁴ Ala won nalimaniyama won ma toore kui, alako won fan xa no tooromixi gbetee ralimaniyade na ki. ⁵ Won ma toore xun masama Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra ki naxe, won ma limaniya fan xun masama a saabui ra na ki ne.

⁶ Muxu na toorofe alako wo tan xa limaniya nun kisi soto. Muxu xa limaniya a niyama ne wo fan xa limaniya soto alako wo fan xa no wo xa toore ra. Won birin na toorofe ki keren. ⁷ Muxu a kolon a fanyi ra wo xa danxaniya sooneyama ne,

barima wo limaniya sɔtɔma wo xa tɔɔre nan kui.

⁸ N ngaxakerenyie, muxu wama wo xa a kolon muxu jaxankate naxan sɔtɔ Asi. A nu gbo dangi muxu senbe ra, muxu fa a mapɔxun muxu na faxafe ne. ⁹ Na mapɔxunyi bara lu muxu xunyi alako muxu naxa muxu xaxili ti muxu yete ra, muxu xa muxu xaxili ti Ala nan na naxan faxamixie rakelima. ¹⁰ A tan nan gbansan muxu ratangaxi na faxe jaaxi ma. A man fama na rabade muxu be. Muxu bara la a ra a man fama ne muxu ratangade. ¹¹ Wo fan nɔma muxu malide na kui wo xa Ala maxandi ra. Mixi gbegbe na Ala maxandi muxu be, mixi gbegbe fama ne Ala tantude a xa hinne xa fe ra a naxan fima muxu ma.

¹² Muxu seewaxi yi nan ma. Muxu a kolon muxu boje kui a muxu bara jere dunipa kui wo ya ma seniyenyi nun boje fixe kui, naxan fatanxi Ala ra. Muxu jere xi na ki ne wo ya ma dangife yire birin na. Na jere mooli mu kelixi adamadi xa lonni xa ma. A kelixi Ala xa hinne nan ma. ¹³ Muxu mu sese sebe wo ma wo mu nɔma naxan tode nun a kolonde a fixe ra. A xoli n ma wo xa fahaamui xa kamali na xa fe ra. ¹⁴ Wo jan bara nde kolon, konɔ wo xa fahaamui fama ne kamalide a kolonfe ra a won birin binye sɔtɔma ne won Marigi Isa fa temui won bore xa fe ra.

¹⁵ N to na kolon, n naxa wa sigafe wo yire alako wo man xa hinne sɔtɔ. ¹⁶ N naxa wa dangife wo yire n sigama Masedon temui naxe, n man xa dangi wo yire n kelima Masedon temui naxe. Na ki wo nɔma n malide n ma biyaasi kui sigafe ra Yudaya. ¹⁷ Wo jɔxɔ a ma nate tongoxi na a ra adamadi ki ma, naxan woyen firin falama? ¹⁸ N bara a fala wo be Ala tinxixi xili ra, n mu wule falama n ma masenyi kui. ¹⁹ Ala xa Mixi Sugandixi Isa, naxan findixi Ala xa Di ra, muxu naxan masenxi wo be, a fan mu a yete matandima. N tan, Silasi, nun Timote, muxu naxan

kawandixi wo be, na birin findixi nɔndi nan na.

²⁰ Ala fama a xa laayidi birin nakamalide Isa saabui ra. Na nan a ra won «Amina» ratinma Isa xili ra Ala xa nɔre xa fe ra. ²¹ Ala nan won birin ma danxaniya rasabatixi a xa Mixi Sugandixi saabui ra. A bara won sugandi, ²² a fa a xa tonxuma sa won ma, naxan a masenxi a won findixi a gbe nan na. A bara a yete Xaxili raso won boje i naxan a masenma a fama ne won kide ariyanna ra.

²³ Ala na n seede ra. N mu gbilenxi Korinti, alako a naxa findi tɔɔre ra wo be. ²⁴ Muxu mu wama danxaniyatɔee yamarife, konɔ muxu wama kafufe ne wo ma alako wo xa seewa barima wo sabatixi danxaniya kui.

2

Pɔlu xa biyaasie

¹ Na kui, n nu bara nate tongo a mu lanma n xa siga wo yire sunnunyi kui. ² Xa n bara wo tan tɔɔrɔ, nde nɔma n naseewade sɔnɔn? N wo tan naxee rasunnunxi, wo tan nan fa nɔma na ra? ³ N nu bara na bataaxe sebe alako wo jere ki, n naxan lima wo yi ra, a naxa findi sunnunyi ra n be. A lanma wo xa findi seewe nan na n be. N a kolon naxan na findi seewe ra n be, a findima ne seewe ra wo fan be. ⁴ N to na bataaxe sebe wo ma, n boje nu n tɔɔrɔxi, n yaye nu minima. N mu na sebexi xe alako n xa wo tɔɔrɔ. N a sebexi ne alako wo xa a kolon n wo xanuxi ne yati.

⁵ N xa a fala wo be, mixi naxan findixi yi tɔɔre saabui ra, a mu n tan xa tɔɔrɔxi. A wo tan nan tɔɔrɔxi, xa na mu a ra a bara ndee tɔɔrɔ wo ya ma. ⁶ Mixi gbegbe wo ya ma e jan bara na kanyi jaxankata. Na bara wasake. ⁷ Wo dije a ma, wo xa a ralimaniya, alako na tɔɔre naxa gbo ye, a fa nɔ a ra. ⁸ Wo naxan nabama, wo xa xanunteya masen a be.

⁹ N bara na bataaxe sebe wo ma, alako n xa a kolon xa wo tinma n ma yaamari birin suxude. ¹⁰ Xa wo

bara diɓe mixi nde ma, n fan bara diɓe na kanyi ma. Xa fe nde bara lu wo tagi, n bara diɓe na birin ma wo xa fe ra Ala xa Mixi Sugandixi ya xori ¹¹ alako Sentane naxa no won na. Won bara a wali ki kolon.

¹² N to siga Tiroyasi Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi kawandide, n naxa a to Marigi nu bara sooneya raba n be. ¹³ Konon n boɓe mu nu saxi, barima n mu n ngaxakerenyi Tito lixi naa. Na nan a toxi n naxa pungu rabira e ma, n fa siga Masedon.

¹⁴ Tantui na Ala be, naxan won xun nakelima a xa Mixi Sugandixi saabui ra. Isa kolonfe fan alo labunde xiri fanyi. Ala won tan nan xexi alako yire birin xa rakolon na masenyi ra. ¹⁵ Won luxi ne alo labunde xiri fanyi Ala naxan nayensenma kisi mixie nun kisitaree tagi. ¹⁶ Won findixi mixi xiri paaxi nan na kisitaree be naxee na yahannama kira xon ma. Won findixi mixi xiri joxunme nan na kisi mixie be naxee na ariyanna kira xon ma. Konon adamadi mundun noma na wali mooli rabade? ¹⁷ Muxu tan mu Ala xa masenyi masenma kobiri xa fe ra alo kawanditi ndee. Muxu kawandi tima boɓe fiixe nan na Ala ya xori naxan muxu xexi. Muxu na rabama Ala xa Mixi Sugandixi nan saabui ra.

3

Ala xa waliksee

¹ A lanma muxu man xa muxu yete xunmafala? Ade. Muxu hayi na bataaxee nan ma naxee muxu xunmafalama wo be? Ade. Muxu hayi na wo xa bataaxee nan ma naxee muxu xunmafalama mixi gbetee be? Ade. ² Wo naxan nabama wo xa dunipeigiri kui a luxi ne alo bataaxe naxan muxu xunmafalama mixi birin be. Na masenyi ragataxi muxu boɓe kui, alo masenyi sebexi bataaxe kui ki naxe alako mixi birin xa a kolon. ³ Wo tan findixi Ala xa Mixi Sugandixi xa bataaxe nan na. Muxu xa wali bara a niya na bataaxe xa sebe wo boɓe ma. A mu sebexi

dube xa ra, a sebexi Ala Xaxili nan na, naxan na na. A mu sebexi geme walaxe xa ma, a sebexi wo boɓe nan ma.

⁴ Lanlanteya na muxu be Ala ya i, a xa Mixi Sugandixi saabui ra. ⁵ Won mu fata fefe ra won yete senbe ra. Won ma fate fatanxi Ala nan na. ⁶ Ala nan a niyaxi won xa no a xa saate neene kawandide. Na saate mu fatanxi Ala xa yaamarie xa ra naxee sebexi. A fatanxi Ala Xaxili nan na, naxan mixi rakisima. Ala xa yaamari sebexie mu mixi rakisima.

⁷ Ala xa yaamarie to sebe geme walaxee ma, Annabi Munsa yatagi naxa noron han Isirayilakae mu no e ya tide a ra. Hali na yaamarie to fa findixi faxe nan na mixie be, e xa nore nu gbo. Konon nde nu luma ba ra na nore ra. ⁸ Ala Xaxili naxan nabaxi, na wali noroma dangife na nore singe ra naxan fatanxi na yaamari sebexie ra. ⁹ Na yaamarie sebexi geme walaxee nan ma, naxee nu noroxi, konon e findi faxe nan na mixie be. Ala Xaxili naxan nabaxi, naxan a niyama mixie xa tinxinyi soto, na nore gbo na nore singe be. ¹⁰ Naxan singe nu noroxi, a xa nore bara non nore fisamante seeti ma. ¹¹ Na fe singe nu noroxi, konon a mu bu. Ala Xaxili naxan nabaxi, na buma ne abadan. Na nore gbo na nore singe be pon!

¹² Won to won xaxili tixi na ra, won bara limaniya soto a fanyi ra. ¹³ Won mu luxi alo Annabi Munsa naxan a yatagi makoto mafelenyi ra alako Isirayilakae naxa e ya ti na nore ra, naxan nu luma ba ra. ¹⁴ Konon e xaxili xoroxo. Han to e mu fe fahaamuma a fanyi ra, e saate fori xaranma temui naxe. A luxi ne alo na mafelenyi, naxan nu Annabi Munsa yatagi makotoxi, a man na e yatagi ma, e mu fefe igbema. Na fahaamutarena mu noma bade, fo mixi na la Ala xa Mixi Sugandixi ra. ¹⁵ Han to e luxi alo na mafelenyi na e yatagi makotofe, e mu fahaamui soto e boɓe kui, e Tawureta Munsa xaranma temui naxe.

¹⁶ Kɔnɔ mixi na a ya rafindi Marigi ma, na luxi nɛ alɔ na mafelenyi bara ba na kanyi yatagi ma, a fa fahaamui sɔtɔ. ¹⁷ Won Marigi findixi Ala Xaxili Seniyenxi nan na. Marigi Xaxili nan xɔrɛya fima mixi ma. ¹⁸ Xa na mafelenyi baxi won yatagi ma, Marigi xa nɔrɛ naxan yanbama won ma, won fama nɛ na nɔrɛ masende mixi gbɛtɛɛ bɛ. Won Marigi Xaxili won masarama nɛ a misaali ra, won ma nɔrɛ xun nu masa.

4

Kawandila wali ki

¹ Ala to a xa wali soxi muxu yi ra a xa hinne saabui ra, limaniya mu bama muxu yi ra. ² Muxu wali ki mu nɔxunxi, yaagi yo mu na a kui. Muxu mu mixi madaxuma, muxu mu Ala xa masenyi mafindima. Muxu nɔndi nan masenma mixi birin bɛ, alako e xa la muxu ra Ala ya i. ³ Muxu xa xibaaru fanyi fiixɛ mixi birin bɛ, fo kisitaree, ⁴ barima e mu danxaniyaxi. Yi waxati mixie marigi bara a ragiri e xaxili naxa fahaamui sɔtɔ xibaaru fanyi ma Ala xa Mixi Sugandixi nɔrɔxi xa fe ra, naxan findixi Ala misaali ra.

⁵ Muxu mu muxu yɛtɛ kan xa fe xa kawandima. Muxu xa kawandi a masenma nɛ a Ala xa Mixi Sugandixi Isa nan findixi muxu Marigi ra, a nun muxu fan findixi wo xa konyie nan na Isa xa fe ra. ⁶ Ala naxan a masenxi, «Naiyalanyi xa yanba dimi kui,» a tan bara a xa nɔrɛ masen muxu bɛ a xa Mixi Sugandixi saabui ra. ⁷ Kɔnɔ na nɔrɛ hagige saxi muxu bɔɲɛ ma, bɔɲɛ naxan senbɛ xurun alɔ fɛɲɛ, alako mixie xa a kolon na senbɛ xungbe fatanxi Ala nan na, a mu fatanxi muxu tan xa ra.

⁸ Kɔntɔfli bara muxu xɛtɛn, kɔnɔ muxu mu butuxunxi. A bara muxu xaxili ifu, kɔnɔ limaniya mu baxi muxu yi ra. ⁹ Muxu bara paxankatɛ sɔtɔ, kɔnɔ Ala mu muxu raboloxi. Fe xɔrɔxɔɛ bara muxu rabira, kɔnɔ a mu nɔxi muxu ra. ¹⁰ Muxu xa tɔɔrɛ muxu xa dunijɛigiri kui, a

maniyaxi Isa gbe nan na naxan faxa wuri magalanbuxi ma. Muxu na tɔɔrɛ sɔtɔxi nɛ alako muxu xa Isa xa xunnakeli fan masen muxu xa dunijɛigiri kui. ¹¹ Muxu na tɔɔrɔfe Isa xa fe nan na muxu xa dunijɛigiri kui, alako Isa xa xunnakeli fan xa makenɛn muxu xa simaya kui.

¹² Na nan na ki muxu na saya kira nan xɔn ma, alako wo tan xa kisi sɔtɔ. ¹³ A sɛbɛxi Kitaabui kui, «N to danxaniya, na nan a to n naxa wɔyɛn.» Muxu fan to danxaniyaxi, muxu wɔyɛnxi na nan ma. ¹⁴ Muxu na rabaxi nɛ, barima muxu bara a kolon naxan Marigi Isa rakelixi faxɛ ma, a fama nɛ muxu fan nakelide faxɛ ma Isa xa fe ra, a won birin xanin a yire. ¹⁵ Muxu tinxi na tɔɔrɛ birin na wo xa fe ra. Muxu tɔɔrɔma nɛ alako mixi gbɛgbe xa Ala xa hinne kolon, e fa tantui nun matɔxɔɛ rasiga a ma.

¹⁶ Na kui, limaniya mu bama muxu yi ra. Hali muxu fate to na kanafe, muxu bɔɲɛ na fanfe lɔxɔ yo lɔxɔ, ¹⁷ barima muxu xa tɔɔrɛ xunxuri naxan mu buma, a na xunnakeli xungbe raminife muxu bɛ, xunnakeli naxan maniyɛ mu na, naxan mu ɲɔnma abadan. ¹⁸ Muxu xaxili mu tixi fe toxi xa ra. Muxu xaxili tixi fe nan na naxan mu toma. Fe toxi mu buma, kɔnɔ fe naxan mu toma na tan buma nɛ abadan.

5

Ariyanna kira

¹ Won a kolon, won fate luxi nɛ alɔ bage, won nii sabatixi dennaxɛ. Na bage na kana, won banxi gbɛtɛ sɔtɔma nɛ ariyanna, won luma dennaxɛ abadan. Ala nan na banxi yailanxi won bɛ, adamadi mu naxan tixi. ² Won wa xui minima yi bage kui, barima won sabatide naxan na koore, na xɔli na won ma, taa fanyi naxan na ariyanna. ³ Na banxi nɛɛnɛ misaalixi donma nan na. Won wama donma nɛɛnɛ ragorofɛ won ma, alako won naxa lu won mageli ra. ⁴ Danmi won na yi bage kui, won wa xui raminima, barima won mu

wama donma xa ba won ma. Won wama ne donma neene xa ragoro won ma, alako kisi xa no faxe ra. ⁵ Ala won daaxi na kisi nan ma fe ra. A bara a yete Xaxili ragoro won ma naxan a masenma a fama ne won kide ariyanna ra.

⁶ Na nan a toxi won limaniyaxi. Won a kolon, danmi won nii sabatixi yi fate i, won makuya Marigi ra. ⁷ Won ma jere kui won xaxili tixi fe nan na won mu naxan toxi sinden. ⁸ Won ma limaniya xa fe ra, won wama kelife yi fate kui, won xa sabati Marigi xonyi. ⁹ Na kui, xa won nii na won fate kui, xa na mu a ra won nii bara keli won fate kui, won fe birin nabama Ala sago raka-malife nan na. ¹⁰ Won na rabama ne barima Ala xa Mixi Sugandixi fama ne won birin makiitide, alako kankan xa a sare soto a xa fe fanyie nun a xa fe jaxaxie ma, a naxee rabaxi a xa dunijeigiri kui.

¹¹ Muxu to Marigi xa yaragaaxui kolon, muxu katama mixie nan nafade Ala ma. Ala muxu jere ki kolon. N wama lafe a ra, wo fan muxu jere ki kolon wo boje kui. ¹² Muxu mu wama gbilenfe muxu xunmafalafe ra wo be. Muxu wama ne tun wo xa jalexin muxu xa fe ra, alako wo xa no mixie yaabide naxee e yete igboma fee fufafu ra, naxee mu kelima e boje kui. ¹³ Xa muxu bara so fe ndee kui naxan luxi alo daxupa dunija mixie be, muxu na rabaxi Ala nan be. Kono xa muxu bara jere xaxili fanyi bere ra, muxu na rabaxi wo tan nan be.

¹⁴ Ala xa Mixi Sugandixi xa xanunteya nan muxu tutunma. Muxu bara a kolon mixi keren bara faxa adama birin be. Na kui, mixi birin bara faxa. ¹⁵ A bara faxamixi birin be, alako naxee jije a ra e xa e yete waxonfe lu na, e xa wali Isa be naxan faxa e be, naxan man keli faxe ma e be. ¹⁶ Na nan a toxi, kelife yakosi, won mu mixi toma alo dunija mixie e toma ki naxe. Singe won nu Ala xa Mixi Sugandixi toma ne alo dunija mixie a toxi ki naxe,

kono yakosi won mu a kolonxi na ki sonon.

¹⁷ Mixi nun Ala xa Mixi Sugandixi na lu fe keren kui, a findima mixi neene nan na. A xa fe fori bara masara fe neene ra. ¹⁸ Na birin fatanxi Ala nan na, naxan won nagbilenxi a yete ma a xa Mixi Sugandixi saabui ra. A man bara wali taxu won na adamadie ragbilenfe ra a ma. ¹⁹ Ala bara dunija ragbilen a ma a xa Mixi Sugandixi saabui ra, a dije adamadie xa yunubie ma. A man bara na masenyi so won yi ra naxan a niyama mixie xa gbilen a ma. ²⁰ Na kui, won bara findi Ala xa Mixi Sugandixi xa xerae ra. A luxi ne alo Ala na kawandi tife won tan nan saabui ra. Muxu bara wo mayandi Ala xa Mixi Sugandixi xili ra, wo xa gbilen Ala ma. ²¹ Isa naxan mu yunubi yo rabaxi, Ala bara a findi won ma yunubi sare ra. Na nan a toxi won findixi tinxin mixie ra Ala ya tode ra Isa saabui ra.

6

Ala xa walikse xa marasi

¹ Muxu tan, Ala xa walikse, muxu bara wo rasi wo naxa Ala xa hinne soto fu ra. ² Ala bara a masen Kitaabui kui, «N bara wo xa duba suxu n ma hinne waxati, n bara wo mali wo xa kisi loxo.» Wo xa a kolon Ala xa hinne waxati bara a li. To nan findixi kisi loxo ra wo be.

³ Muxu tan mu sese rabama naxan noma mixi ratantande, mixie fa a fala a muxu wali kobi nan nabaxi. ⁴ Muxu bara fe birin naba xili fanyi sotofe ra Ala xa walike lanma a xa naxan naba. Muxu bara tun nabexiya raba jaxankate, setareja, nun kontofili kui. ⁵ E bara muxu bonbo, e muxu raso geeli kui, e gali boje rate muxu xili ma. Muxu bara wali xoxoxe raba, muxu mu xi, muxu bara kaame. ⁶ Muxu bara muxu tun nabexi seniyenyi, fahaamui, dije, fe fanyi, xaxili seniyenxi, nun xanunteya fiixe kui. ⁷ Muxu mu ba nondi falafe, muxu fe birin nabama Ala senbe saabui nan na. Muxu bara Ala xa gere fanyi suxu

tinxinyi kui muxu belexe firin na. ⁸ Muxu walima binye nun yelebui sotoe nan kui. Muxu bara xili fanyi nun xili kane soto. Ndee bara muxu findi wule falee ra, kono muxu nondi gbansan nan falama. ⁹ Hali e muxu kolon, e fe rabama muxu ra alo e mu mixi naxan kolon. Muxu maniyama mixi ra naxan na saya kira xon ma, kono muxu mu faxaxi. Muxu bara jaxankata, kono muxu mu faxaxi. ¹⁰ Sunnun mixie nan muxu ra, kono seewe na muxu boje kui. Setaree nan muxu ra, kono bannaya na muxu yi ra. Misikiinee nan muxu ra, kono fe birin na muxu yi ra.

¹¹ Muxu mu masenyi yo noxunxi wo ma. Wo xa fe bara lu muxu sondonyi ma. ¹² Muxu boje mu balanxi wo ma, kono wo tan bara wo boje balan muxu mabiri. ¹³ N ma die, yandi, wo fan xa xanunteya xun xa masa muxu mabiri.

¹⁴ Lanyi naxa lu wo nun danxaniyataree tagi. Munse na tinxinyi nun tinxintareya tagi? Naiyalanyi nun dimi noma lude yire keren? ¹⁵ Ala xa Mixi Sugandixi nun Sentane lanma fe keren ma? Danxaniyatoe nun danxaniyatare lanma munse ma? ¹⁶ Kuye toma Ala xa horomobanxi kui? Won tan nan findixi Ala Nije xa horomobanxi ra. Ala yati a fala ne, «N jerema ne wo ya ma. Wo Marigi Ala nan n na, wo fan findima ne n ma jama ra.» ¹⁷ Na nan a toxi Marigi naxa a fala, «Wo xa mini e ya ma, wo xa lu wo xati ma. Wo naxa din fe seniyentare ra, alako n xa wo rasene.» ¹⁸ Ala Xili Xungbe Kanyi xa masenyi nan ya, «N findima wo baba nan na, wo tan fan findi n ma die ra.»

7

Polu xa xanunteya Korintikae be

¹ N xanuntenyie, Ala to na laayidi moolie tongo won be, won fate nun won boje xa lu seniyenyi kui. Won ma seniyenyi xa kamali Ala xa yara-gaaxui kui.

² Wo xa tin muxu xa fe ra. Muxu mu fe jaaxi yo rabaxi wo ra, muxu mu wo xun nakana, muxu mu wo rawali. ³ N mu wama kiiti jaaxi safe wo ma. N jan bara a fala wo be xanunteya na won tagi han muxu bara tin fe birin nabade wo be, hali na findima faxe nan na. ⁴ Lanlanteya fanyi na won tagi. N bara jalexin wo xa fe ra, na fan bara findi limaniya ra n be. Hali n na toore kui, wo bara a niya n ma seewe xa kamali.

⁵ Muxu to fa Masedon, muxu mu malabui soto, muxu toore mooli birin nan li naa: Gere na muxu rabilinyi, gaaxui fan na muxu boje ma. ⁶ Kono Ala, naxan mixi limaniyatare ralimaniyama, a bara muxu fan nalimaniya Tito fafe saabui ra. ⁷ A fafe gbansan xa mu a ra. Wo meenixi a ma ki naxe, na fan bara findi limaniya ra muxu be. A bara a fala muxu be n xoli bara wo suxu, han na bara findi yaye ra wo be. A bara wo xa marafanyi xa fe fala muxu be n tan mabiri. Na bara n naseewa a fanyi ra.

⁸ N a kolon n ma bataaxe bara wo rasunnun, kono a mu jaaxu n be. Hali n to mu nu wama n ma bataaxe xa wo rasunnun, n a kolon na sunnunyi xon mu kuya fa. ⁹ Yakosi n bara jalexin na xa fe ra. N mu jalexin wo xa sunnunyi xa ra, kono n jalexinxi ne barima na sunnunyi bara a niya wo xa tuubi. Na kui, n a kolon na sunnunyi fatanxi Ala nan na, a mu fatanxi muxu tan xa ra. ¹⁰ Ala mixie rasunnunma ne alako e xa tuubi, e fa kisi. Na sunnunyi mooli mu findima mone ra, kono sunnunyi naxan fatanxi dunija ra, na findima faxe nan na.

¹¹ Ala bara na sunnunyi rawali wo xa fe ra, alako wo xa wo tunnabexi, wo xa wo yete xunmafala, wo xa xono fe jaaxi ma, wo xa gaaxu Ala ya ra, wo xa fe fanyi suxu senbe ra, wo xa fe jaaxi makiiti. Wo bara a masen wo boje fiixe ra fe dangixi kui. ¹² N to bataaxe sebe wo ma, n mu a sebexi na fe jaaxi rabae xa fe xa ra, n mu a sebe na mixi xa

fe ra naxan bara fe jaaxi soto. N a sebe ne alako muxu xa marafanyi naxan na wo be a xa mini kene ma Ala be. ¹³ Na birin bara muxu ralimaniya. Muxu man bara jalexin Tito xa seewe xa fe ra, wo naxan boje ralimaniyaxi a fanyi ra. ¹⁴ N nu bara fe fanyi fala a be wo xa fe ra. Wo mu n nayaagixi na kui. Muxu naxan falaxi wo be, a birin findixi nondi nan na. Muxu naxan falaxi Tito be wo xa fe ra, na fan birin findixi nondi nan na. ¹⁵ Wo xa marafanyi a be, a xun bara masa, barima wo to a rasene, a bara wo xa batui nun wo xa yaragaaxui to. ¹⁶ N bara jalexin na lanlanteya ra naxan na won tagi, a mu kanama fefe ma.

8

Danxaniyatse jama xa mali

¹ N ngaxakerenyie, n xa a fala wo be Ala hinnexi Masedon danxaniyatse jamae ra ki naxe. ² Hali e to nu na paxankate xoxoxe kui, e xa seewe xungbe nun e xa setarepa xoxoxe a niyaxi ne e xa ki ti a fanyi ra. ³ N bara findi e xa seede ra. E bara mixi ki alo e nu noma naxan na, e man dangi na ra. ⁴ E naxa muxu mayandi e yete janige ra, a e fan xa seniyentose mali alo booree a rabama ki naxe. ⁵ Na bara dangi muxu waxonfe ra. A singe e naxa e yete fi Marigi ma. Na dangi xanbi, e man naxa e yete fi muxu ma alo Ala nu wama a xon ma ki naxe.

⁶ Muxu bara Tito rasi, a xa na wali fanyi rakamali wo be a naxan foloxi. ⁷ Wo bara xunnakeli soto fe birin kui, alo wo xa danxaniya, wo xa masenyie, wo xa lonni, wo xa tunnabexi, nun wo xa xanunteya muxu xa fe ra. Wo xa xunnakeli soto yi wali fanyi fan xa fe ra. ⁸ N mu wo yamarife xe. N wama a kolonfe ne xa wo xa xanunteya fiixe alo booree gbe fiixexi ki naxe.

⁹ Wo a kolon won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi, a hinnexi won na ki naxe. Fe birin nu na a yi ra, konso a naxa dipne na birin ma wo tan be, alako wo xa banna a xa

setarepa saabui ra. ¹⁰ N bara wo rasi na ma alako a xa findi fe fanyi ra wo be. Yaala wo tan nan singe na nate tongo, wo tan nan singe kobiri malan folo. ¹¹ Yakosi fa, wo xa na rapon, alako wo janige fanyi xa kamali wo xa fere bere ra. ¹² Xa wo mixie kima janige fanyi ra, wo e mali wo noma naxan na, na findima fe fanyi ra. Xa na fere mu na wo yi ra, fefe mu a ra.

¹³ Muxu mu wama wo tan xa tooro alako booree xa se soto. Wo birin xa lan. ¹⁴ Yi waxati, wo harige fanyi noma ne e malide e xa setarepa kui. Waxati gbete, e tan fan harige fanyi noma ne wo fan malide wo xa setarepa kui. Na kui, wo birin bara lan, ¹⁵ alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe, «Naxan a gbegbe malanxi, a mu dangi a i. Naxan dondoronti malanxi, a a hayi lixi ne.»

¹⁶ Ala tantu, barima Ala bara a niya wo xa fe xa lu Tito boje kui, alo muxu tan. ¹⁷ A bara muxu xa marasi suxu. A man bara nate tongo a yete ra jalexinyi kui, a xa siga wo yire. ¹⁸ Muxu na muxu ngaxakerenyi nde xefe a matide, danxaniyatse jama naxan birin matoxoma a xa kawandi xa fe ra. ¹⁹ Danxaniyatse jamae bara a sugandi a xa muxu fan mati na kobiri xaninde. Muxu na birin nabama ne alako Ala xa matoxoxe soto, a nun man muxu xa janige fanyi xa raba. ²⁰ Muxu mu wama mixi yo xa fe jaaxi to muxu wali ki ma, muxu na kobiri ya rafanyi rawalima ki naxe. ²¹ Muxu fe fanyi nan tun fenma na wali kui Marigi nun adamadie ya xori.

²² Muxu na won ngaxakerenyi gbete fan xefe booree matide. Muxu bara a to sanya wuyaxi, muxu xa fe na a boje ma senbe ra. Yakosi, nde bara sa na senbe fari, barima a man bara la wo tan na. ²³ N waliboore Tito findixi n tan nan ma xera ra wo be. A matimae findixi danxaniyatse jamae nan ma xerae ra Ala xa Mixi Sugandixi xa binye xa fe ra. ²⁴ Na kui, wo xa wo xa xanunteya masen yi mixie be alako

danxaniyatɔɛ n̄ama birin xa a kolon muxu fe fanyi naxee falaxi wo xa fe ra, a n̄ondi na a ra.

9

Danxaniyatɔɛ mixi malima ki naxɛ

¹ Hali n mu bataaxɛ sɛbɛ wo ma seniyentɔɛ malife xa fe ra. ² N nan bara wo nanige fanyi kolon. N bara wo matɔxɔ Masedonkae bɛ, a falafe ra wo tan Akayikae rɛdixi na kɔbiri malanfe ra kabi yaala. Wo to na nate suxu sɛnbɛ ra, e fan bara wa sofe na kui. ³ Yakɔsi n na n ngaxakerenyie xɛfe wo yire, alako n matɔxɔɛ naxan nabaxi wo xa fe ra, a naxa findi wule ra. Wo xa kɔbiri malan sinnanyi ma, alako e xa a li naa alɔ n wo xa fe fala e bɛ ki naxɛ. ⁴ Xa a sa li n nun Masedonkae mu wo xa laayidi tongoxi rakamalixi lima naa, na findima yaagi nan na n bɛ, a findima yaagi belebele nan na wo fan bɛ. ⁵ Na kui, n bara n ngaxakerenyie xɛ wo yire sinnanyi ma, alako wo xa laayidi xa kamali. Na ki wo nɔma na rabade wo waxɔnki, alako a naxa findi fe xɔrɔxɔɛ ra wo bɛ.

⁶ Wo xa ratu a ma, a naxan sansi xɔri xuri rawalima, a fan sansi xuri di nan sɔtɔma. Naxan sansi xɔri gbege rawalima, a fan sansi gbege sɔtɔma nɛ. ⁷ Kankan xa mixi ki a yetɛ nanige ra. Teku mu a ra. A naxa mixi ki nimisɛ kui. Naxan mixi kima sɛwɛ kui, na nan nafan Ala ma. ⁸ Ala nɔma barakɛ mɔoli birin nagorode wo ma. Nee wo hayi lima nɛ, e man dangi a ra, alako wo xa nɔ wali fanyi mɔoli birin nabade. ⁹ A sɛbɛxi Kitaabui kui, «A bara setaree ki a fanyi ra. A xa tinxinyi buma abadan.» ¹⁰ Ala naxan sansi xɔri fima sansisi ma, a a rabalo taami ra, a man wo tan ma fɛɛrɛ rawuyama nɛ, alako wo xa wali tinxinxie fan xa wuya. ¹¹ Ala wo kima fɛɛrɛ gbege nan na, alako wo fan xa mixie ki a fanyi ra. Mixie fama nɛ Ala tantude wo xa mali xa fe ra, muxu naxan soma e yi ra wo xili ra. ¹² Wo naxan fima seniyentɔɛ ma, a e hayi

lima nɛ, a man findi tantui gbege ra Ala bɛ. ¹³ Mixie na wo xa wali to, e Ala tantuma nɛ, barima wo xa danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi ma, a bara findi batui ra. E Ala tantuma nɛ wo xa mali xa fe ra, wo hinnɛxi e ra naxan na, a nun mixi birin. ¹⁴ E fama nɛ Ala maxandide wo bɛ xanunteya ra, barima e a kolon Ala bara hinne wo ra a fanyi ra. ¹⁵ Ala tantu a xa hinne xa fe ra naxan dangi fe birin na.

10

Pɔlu wɔyɛn ki

¹ N tan Pɔlu, n wama wo rasife Ala xa Mixi Sugandixi xa diɲɛ nun a xa fanyi nan saabui ra. Wo naxɛ a n sɛnbɛ mu gbo n na wo ya ma temui naxɛ, fo n na makuya wo ra, n fa wɔyɛn xɔrɔxɔɛ fala wo bɛ. ² N bara wo mayandi, wo naxa a niya n ma wɔyɛnyi xa xɔrɔxɔ n fa temui wo yire. Ndee ɲɔxɔ a ma muxu na ɲɛrɛfe adama ki nan tun ma. N wɔyɛnma a xɔrɔxɔɛ ra na mixie nan bɛ.

³ Adamadi nan muxu ra, kɔnɔ muxu mu gere soma adama ki xa ma. ⁴ Muxu mu gere soma adamadi xa geresosee xa ra. Muxu gere soma Ala xa geresosee nan na naxee nɔma Sentanɛ sɛnbɛɛ kanade. Muxu maɲɔxunyi birin xun nakanama nɛ ⁵ naxan Ala xa fe kolonyi matandima yetɛ igboɲa kui. Maɲɔxunyi birin xa lu Ala xa Mixi Sugandixi xa yaamari bun ma. ⁶ Wo na wo xa batui rakamali, naxan na tondi na ra, muxu fama nɛ na kanyi ɲaxankatade.

⁷ Wo xa na fe mato a fanyi ra. Xa mixi la a ra a findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan gbe ra, a xa a kolon muxu tan fan na na ki nɛ. ⁸ N mu yaagima wɔyɛnyi xungbe falafe ra wo bɛ Marigi xa yaamari xa fe ra, a naxan fixi n ma alako n xa wo mali sɛnbɛ sɔtɔde. A mu n xɛxi wo xun nakanade xɛ. ⁹ N mu findixi mixi xa ra naxan nɔma wo magaaxude n ma sebeli ra, alɔ wo a maɲɔxunxi ki naxɛ. ¹⁰ Ndee a falama, «A xa bataaxɛ sɛnbɛ gbo, e xɔrɔxɔ, kɔnɔ a gundi yati na fa, a sɛnbɛ mu

gbo, a xa masenyi yusi yo mu na.»
¹¹ Na kanyie xa a kolon muxu naxan falama muxu xa bataaxee kui, muxu fama ne na birin nakamalide muxu fa temui.

¹² Muxu mu suusama muxu yete misaalide yete igboe ra. Muxu mu wama muxu yete maniyafe e ra. E na e yete igbo e yete xa mapoxunyi ra, e bara ge e xa lonnitarepa masende. ¹³ Muxu mu wama muxu yete xa fe falafe han pon! Ala yaamari naxan fixi muxu ma mixie be muxu naxee xaranma, muxu na nan falama wo be. ¹⁴ A mu luxi alo muxu mu siga wo yire. Muxu singe nan wo lixi Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi ra. ¹⁵ Muxu mu matoxoe fenma han a dangi a i mixi gbetee xa walie xa fe ra, fo wali naxan soxi muxu tan yi ra. Muxu wama naxan xon, wo xa danxaniya xun xa masa, muxu xa wali xa gbo wo ya ma. ¹⁶ Na ki muxu noma ne Ala xa xibaaru fanyi masende yire gbetee naxee dangi wo ra. Muxu mu matoxoe fenma mixi gbetee xa wali foxie ra. ¹⁷ Xa mixi wa a yete matoxofe, Marigi wali naxan nabaxi a xa dunipeigiri kui, a xa a yete matoxo Marigi xa fe ne i. ¹⁸ Barima yete matoxoe xa mu rafan Marigi ma, fo Marigi yete naxan matoxoma.

11

Polu xa wali

¹ Wo xa wo haake to n be, alo wo nan na a rabafe ki naxe, n xa n ma daxupa nde fala wo be. ² Wo rafan n ma Ala xa xanunteya ra, naxan mu wama a firin nde xon. N wo soxi Ala xa Mixi Sugandixi gbansan nan yi ra, alo gine naxan fixi xeme ma a dimedi. ³ Konon n gaaxuxi ne mixi ndee fa wo madaxufe, e fa wo xaxili makuya Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra, wo biraxi naxan foxo ra bonje fixie ra. Na kui, wo luma ne alo Neene Mahawa boximase naxan madaxu yunubi xa fe ra. ⁴ N a falama na fe nan ma, wo wo tuli matima mixi nan na, naxan Isa xa fe masenma wo be ki gbetee, bafe muxu

gbe ki ra. Wo man tinma xaxili gbetee suxude, bafe Ala Xaxili Seniyenxi ra wo naxan sotoxi. Wo masenyi nde rabatuma naxan mu lanxi muxu xa masenyi ma, wo laxi naxan singe ra.

⁵ Konon n a kolon n mu xurun na mixie be, naxee e yete findixi wo be xera fisamantee ra. ⁶ Hali n woyen ki mu tofan a gbe ra, konon n xaxili tan gbo. Muxu bara na masen wo be a fanyi ra. ⁷ N to n yete magoro Ala xa xibaaru fanyi masenfe ra wo be sare xanbi, alako wo tan xa fe xa mate, na findixi tantanyi nan na wo be? ⁸ N bara danxaniyatoo pama gbetee makula, alako n xa no walide wo be sare xanbi. N mu n ma kontofili dotoxi mixi yo xun ma wo ya ma. ⁹ Masedon danxaniyatooe nan fa n malide n ma tooe kui. N na birin naba ne alako n naxa findi kote ra wo be. Han ya na xaxili na n yi ra. ¹⁰ N xa nondi fala wo be Ala xa Mixi Sugandixi xili ra, n walixi wo be sare xanbi ki naxe, n man walima na ki ne Akayi boxi birin ma, barima na findixi xunnakeli nan na n be. ¹¹ Munfe ra? N mu na rabaxi wo tan be xanunteya xa ra? Ala a kolon. ¹² N naxan nabaxi, n man gbilenma ne na raba ra, alako mixi yo naxa no e misaalide muxu ra. Ndee wama na binye nan xon. ¹³ Na mixie e yete findixi wo be xera fisamantee ra, konon wule falee nan e ra, naxee mixi madaxuma, a falafe ra e tan nan findixi Ala xa Mixi Sugandixi xa xerae ra. ¹⁴ Konon na mu findima de ixare ra, barima hali Sentane a mixi madaxuma, a a yete kan misaali maleke noroxi ra. ¹⁵ Sentane xa walikoo fan birama na misaali nan foxo ra, e fa e yete masen walike tinxinxie ra. E fama ne e sare sotode. ¹⁶ Wo xa wo haake to n be, n fan xa n yete matoxo dondoronti, konon wo naxa a mapoxun daxupa ra de! Hali wo a mapoxun daxui na n na, wo xa dije alako n xa n gbe fala wo be. ¹⁷ Na kui, n mu woyenma Marigi waxonki ma. N woyenma daxui ki nan ma naxan wama a yete matoxofe. ¹⁸ Mixi gbegebe to so yete

igboja kui adamadi ki ma, n fan xa n kan matoxo. ¹⁹ Wo tan xaxilimae, wo tinma xaxilitaree ra temui birin. ²⁰ Wo tan tinma wo xa findi konyie ra, mixie xa wo rawali a jaaxi ra, e xa se birin ba wo yi ra, e xa e ya ragoro wo ma, e man xa wo de ragarin.

²¹ N bara a fala wo be yaagi ra, muxu tan mu na senbe mooli masenxi wo be. Kono e suusaxi e yete kan matoxo naxan na, fo n fan xa suusa na ra, hali a findi xaxilitarepa ra n be. ²² Eburu mixie nan e ra? N tan fan findixi Eburu mixi nan na. Isirayilakae nan e ra? N tan fan findixi Isirayilaka nan na. Iburahima bonsoe nan e ra? N tan fan Iburahima bonsoe nan n na. ²³ Ala xa Mixi Sugandixi xa walikoe nan e ra? Wo wo haake to n be de, n tan dangi e ra. N bara wali dangi e ra, n bara sa geeli dangife e ra, n bara bonboe soto dangife e ra, n bara makore faxe de ra dangife e ra.

²⁴ Sanmaya suuli Yuwifie n bonboma sebere ya tongo saxan nun solomanaani ra. ²⁵ Sanmaya saxan e n bonboma gbengbeta ra. Sanmaya keren e bara n magono gemee ra. Sanmaya saxan n ma kunkui dulama baa ma. Sanmaya keren n bara xi keren nun koe keren nadangi ye xora baa ma. ²⁶ N ma biyaasi wuyaxi kui, n bara tooro xure igrife ra, n bara tooro mupetie xa fe ra, n yete kan bonsoe mixie bara n tooro, kaafirie fan nu bara n tooro. N bara tooro taae, gbengberenyi, nun baa ma. Danxaniyatoe wule false fan bara n tooro. ²⁷ N bara tooro wali xoxoxoe xa fe ra. Sanmaya wuyaxi n mu xi, n mu baloe soto, n mu ye min, n lu kaame ra, n mu sose soto jeme ra. ²⁸ Naxan saxi na birin fari, loxo yo loxo n kontofilima danxaniyatoe namae xa fe ra. ²⁹ Senbe na ba mixi nde, a bara ba n fan na. Danxaniyatoe na yunubi fe raba, a n sondonyi tooroma ne alo te na sa a ma.

³⁰ Iyo, xa a lanma n xa n yete matoxo fe nde ra, n nan n yete

matoxoma n ma senbetareya nan na. ³¹ Ala, naxan findixi Marigi Isa baba ra, naxan matoxoma abadan, a a kolon n mu wule falama.

³² Damasi gomina, naxan nu na Mange Aretasi xa yaamari bun ma, a naxa taa naadee balan alako a xa n suxu, ³³ kono danxaniyatoe naxa n nagoro taa tete wunderi ra debe kui, n fa n ba a yi ra.

12

Polu xa matoxo

¹ N lanma n xa nde sa na matoxo fari? Na yusi mu na, kono n man xa laamatunyie nun masenyie xa fe fala wo be Marigi naxee fixi n ma.

² Isayanka nde nu na, naxan xanin koore walaxe saxan nde. Na je fu nun naani nan yi ki. N mu a kolon xa a fate yati nan siga, xa na mu a xaxili gbansan. Ala a kolon. ³ Hali Ala gbansan nan to a kolon, xa a fate yati nan siga, xa na mu a ra a xaxili gbansan, n fe keren nan kolon, ⁴ na xeme xaninxi ne ariyanna. Menni a naxa fee me, naxee mu daxa adama xa e masen a boore be. ⁵ N bara na xeme matoxo. N tan nan lanxi na xeme ma, kono n mu wama n yete matoxofe. N nan n ma senbetareya gbansan nan matoxoma.

⁶ Kono xa n bara wa n yete matoxofe, na mu findima xaxilitarepa ra, barima n naxan birin falama a findixi nondi nan na. N mu na birin falama xe, alako mixie naxa n ma fe ite dangife e naxan toma a nun e naxan mema n xun ma. ⁷ Na laamatunyie to magaaxu, n naxa dundu.

Ala naxa toore nde doxo n ma, naxan fatanxi Sentane xa maleke ra, alako n naxa n yete igbo na laamatunyi magaaxuxie xa fe ra. ⁸ N naxa Ala maxandi sanmaya saxan a xa na toore ba n ma, ⁹ kono a naxa a masen n be, «N ma hinne bara i rali. I n ma senbe kamalixi kolonma i xa senbetareya nan kui.» Na nan a toxi n nan n ma senbetareya matoxoma, alako Ala xa Mixi Sugandixi senbe xa lu n be.

¹⁰ Na nan a toxi senbetareya rafanxi

n ma. Hali na findi konbi ra, hali na findi fe x̄ox̄ox̄e ra, hali na findi naxankate nun t̄ox̄e ra n be Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra, na birin nafan n ma, barima n a kolon n senbe s̄ot̄oma n ma senbetareya nan kui.

¹¹ Wo bara a niya n xa w̄oyen alo daxui. A nu lanma ne wo tan yati xa fe fanyi fala n ma fe ra. Hali n ma fe to goroxi, n mu xurun na x̄era fisamantee ya i. ¹² N bara n ma x̄eraya f̄oxie masen wo be, n to t̄onxumae, fe magaaxuxie, nun kaabanakoe raba wo tagi dulux̄ot̄e xungbe kui. ¹³ Fe keren gbansan nan na, n mu naxan nabaxi wo ra alo n a raba danxaniyat̄e pama gbet̄e ra ki nax̄e. N mu tin findide kote ra wo tan be. Xa na mu rafan wo ma, wo xa dip̄e.

¹⁴ N redixi n ma biyaasi saxan nde rabafe ra wo x̄onyi. N mu findima kote ra wo be de, barima n mu wama wo harige x̄on ma. N wama wo tan yati nan x̄on ma. A mu lanma die xa f̄ere fen e barimixie be. A lanma barimixie nan xa f̄ere fen e xa die be. ¹⁵ N tan bara tin f̄ere fende wo be. N bara tin n yete fide wo be. N to wo xanuxi a gbe ra, wo tan nde bama na xanunteya nan na n tan be?

¹⁶ Awa yire, k̄on̄o n mu findixi kote ra wo be. Nde a falama a k̄ota mixi nan n na, a n bara wo mas̄ot̄o k̄ota wali ra. ¹⁷ K̄on̄o n xa wo max̄orin, n bara wo rawali n ma x̄erae saabui ra? ¹⁸ N naxa Tito mayandi a xa siga wo yire. N man naxa n ngaxakerenyi gbet̄e x̄e naxan a matima. Tito wo rawali ne? N nun Tito mu j̄ere xaxili keren xa fari? A mu n tan xa f̄oxi raba? ¹⁹ N xanuntenyie, kabi temui x̄onnakuye wo j̄ox̄o a ma muxu na muxu yete nan xunmafalafe, k̄on̄o muxu na Ala xa Mixi Sugandixi xa masenyi nan tife wo be Ala ya x̄ori alako wo xa danxaniya xa sabati.

²⁰ K̄on̄o n bara gaaxu n wo j̄ere ki nde life naa naxan mu rafan n ma. Temunde n fan j̄ere ki mu fama rafande wo ma. N bara gaaxu n na

siga wo x̄onyi n yi fee nan lima naa: lantareya, t̄one, x̄onnanteya, boore matandi, w̄oyen jaaxi, naafixiya, yete igbona, nun naxasi. ²¹ Yi biyaasi n bara gaaxu Ala fama ne n ma fe ragorode wo saabui ra, n fa nimisa wo xa yunubie xa fe ra, mixi ndee mu gbilen naxee f̄ox̄o ra, alo seniyentareya, yene, nun langoeja.

13

P̄olu xa biyaasi saxan nde

¹ N ma biyaasi saxan nde nan yi ki wo x̄onyi. «Fe birin makiitima seede firin, xa na mu, seede saxan nan xui ma.» ² N to n ma biyaasi firin nde raba wo x̄onyi, n naxa a fala wo be, «N na fa, n mu dip̄ema mixi yo ma.» Yak̄osi, hali n na yire makuye, n man bara gbilen na w̄oyenyi ma mixie be, naxee nu bara yunubi raba, a nun mixi gbet̄e. ³ Wo wama a kolonfe xa Ala xa Mixi Sugandixi na w̄oyenfe n saabui nan na. Wo fama na kolonde, barima a senbe mu xurun wo be. A senbe gbo wo ya ma. ⁴ Mixie naxa a mabanban wuri magalanbuxi ma a xa senbetareya kui, k̄on̄o Ala naxa a rakeli faxe ma senbe ra. Muxu tan fan, muxu senbe mu gbo, k̄on̄o muxu fama ne lude a seeti ma wo malife ra Ala senbe saabui ra.

⁵ Wo xa wo yete mato a kolonfe ra xa wo danxaniyaxi. Wo xa na mato a fanyi ra. Wo mu a kolon Ala xa Mixi Sugandixi Isa na wo b̄one i? K̄on̄o xa wo bara a to wo mu danxaniyaxi, Isa mu na wo b̄one i de! ⁶ Wo xa a kolon muxu tan danxaniyaxi. ⁷ Muxu Ala maxandima wo be alako wo naxa fe jaaxi yo raba. Muxu mu wama wo xa lu tinxinyi kui alako muxu xa xili fanyi s̄ot̄o. Muxu wama na nan x̄on wo tan be, alako wo xa lu kira fanyi x̄on, hali mixi nde kiiti jaaxi d̄ox̄oma muxu ma. ⁸ Muxu tan mu n̄oma n̄ondi matandide, fo muxu xa bira a f̄ox̄o ra. ⁹ Xa muxu senbe xurun, k̄on̄o wo gbe naxa gbo, muxu bara j̄ellexin. Muxu Ala maxandima ne alako wo xa danxaniya xa kamali. ¹⁰ N na bataaxe sebefe wo

ma yire makuye barima n mu wama fe xɔrɔxɔe falafe wo be wo ya xɔri. Marigi bara n xee a xili ra alako n xa wo mali, wo xun nakanafe mu na naxan na.

¹¹ N ngaxakerenyie, a dɔnxɔe ra, Ala, xanunteya nun bɔɔesa kanyi xa lu wo seeti ma, wo xa seewa, wo xa kamali, wo xa wo bore ralimaniya, wo xa lan wo bore ma, wo xa lu bɔɔesa kui. ¹² Wo xa wo bore xeebu sunbui seniyenxi ra. Seniyentɔe birin bara wo xeebu. ¹³ Ala xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xa hinne wo ra, Ala xa wo xanu, Ala Xaxili Seniyenxi xa lu wo bɔɔe i.

**Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan
sebe
Galati danxaniyatɔe
ɲama ma
Masenyi nde yi
Kitaabui xa fe ra**

Yi Kitaabui findixi bataaxe nan na Ala xa xɛera Pɔlu naxan sebe danxaniyatɔe ɲama ma, naxee nu sabaɲixi Galati boxi ma. Temui dangixi, Pɔlu nu bara kawandi ti naa, alako mixie xa danxaniya Isa ma. Na birin sebexi Isa xa Xɛerae xa Taruxui kui, Sora 13 nun 14.

Isaxa wali to folo Isirayila boxi ma, danxaniyatɔe singee Yuwifie nan nu gbo e ya ma. (Yuwifi xili ba, Isirayila xili ba, bonsoe keren nan xili a ra.) E naxa la a ra a Isa nan findixi Ala xa Mixi Sugandixi ra, e xa namiponmee naxan xa fe masen e xa Kitaabui kui. E mu Isa xa seriye tongoxi alo diine neene, barima e a toxi ki naxe, Isa xa seriye bara Yuwifie xa diine rakamali, alo Ala nu bara a masen ki naxe. Na kui, e to findi Isayankae ra, e mu e xa diine seriye rabepin naxan nu sebexi Tawureta Munsa nun Yabura Dawuda kui. E naxa Isa xa seriye sa seriye boore fari.

Na sese mu nu findixi fe xorochoe ra na kawandi nu tima temui naxe Yuwifie nan gbansan be, kono Isa xa xerae to na masenyi kawandi si gbete be, fe ndee naxa mini. Si gbete tan to findi Isayankae ra, e tan mu nu tinxi Yuwifie xa naamunye xa sa Isa xa seriye fari, barima Isa xa seriye nu bara e wasa.

Na kui, Yuwifi Isayanka ndee naxa si gbete Isayankae xili kana e xa sunnatareya xa fe ra. E naxa a fala a Isayanka naxan mu sunnaxi, a mu gexi kisi sotode. Pɔlu to na xaxili me, a naxa na fe matandi, a falafe ra xa kisi sotoma Isa xa serexe saabui nan na, mixi hayi mu na sunne ma kisi xa fe ra. A mu a fala sunne mu

fan. A a fala ne sunne, xa na mu a ra yaamari gbete, a mu noma mixi rakiside. Isa xa serexe nan gbansan noma na rabade.

Na galanbui naxan so Yuwifi Isayankae nun si gbete Isayankae tagi, a noma xaxili gbegbe fide won fan ma. Diine fee na na, a lanma won xa naxee raba, kono e mu won nakisima. Naamunyi ndee na na, won noma naxee rabade, kono a mu lanma won xa e findi tekuru kisi xa fe ra. Na birin tagi rasafe ndedi xorocho, kono Ala xa Kitaabuie noma lonni fide won ma nee xa fe ra.

Bafe na fe ra, Annabi Pɔlu xa Kitaabui Galati danxaniyatɔe be, a man danxaniyatɔe jere ki masenma won be. Xanunteya nan findixi Isayankae xa yaamari singe ra. Ala Xaxili Seniyenxi, naxan sabaɲixi danxaniyatɔe boje kui, na nan a rapere ma Ala xa kira xon ma. Na tide gbo, barima xa na mu a ra Sentane fe birin nabama ne alako a xa a rapere kira gbete xon ma, naxan findixi yunubi kira ra. Ala xa won natanga na ma. Amina.

**Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan
sebe
Galati danxaniyatɔe
ɲama ma**

Xɛebui

¹⁻² N tan Pɔlu nun n ngaxak-erenyie, muxu bara danxaniyatɔe ɲamae xeebu naxee na Galati boxi ma. Mixi yo mu n xexi. Ala xa Mixi Sugandixi Isa nun Baba Ala naxan a rakelixi faxe ma, e tan nan n xexi. ³ Won Baba Ala nun won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi, e xa hinne nun bojesa fi wo ma. ⁴ Isa a yete baxi serexe ra won ma yunubie xafarife nan na, a xa won natanga yi waxati ɲaaxi ma, alo won Baba Ala wama a xon ma ki naxe. ⁵ Tantui na Ala be abadan. Amina.

Galatikae gbilenfe Ala xa kira foxo ra

⁶ N de bara ixara wo to gbilenfe wo xilima fɔxɔ ra yi ikɔrexi ra, naxan bara wo xili a xa Mixi Sugandixi xa hinne saabui ra. Wo na birafe masenyi gbete nan fɔxɔ ra, ⁷ naxan mu findixi masenyi fanyi ra. Mixi ndee wama wo xaxili ifufe, e xa Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi mafindi.

⁸ Kɔnɔ xa a sa li muxu tan, xa na mu a ra Ala xa maleke nde naxa masenyi ti wo be, naxan mu lanxi na masenyi fanyi ma naxan masenxi wo be a singe ra, dankari na na kanyi be. ⁹ N xa gbilen na ma a firin nde. Xa mixi yo fa masenyi nde tide wo be, naxan mu lanxi na masenyi fanyi ma naxan masenxi wo be a singe ra, dankari na na kanyi be.

Pɔlu xa xɛɛɾaya

¹⁰ Na kui, n na nde sago rabafe, ibunadama ba ka Ala? Wo ɲɔxɔ a ma a n wama adamadi sago nan nabafe? Xa na na a ra nu, n mu findima Ala xa Mixi Sugandixi xa konyi ra. ¹¹ N ngaxakerenyie, n xa a fala wo be a n xibaaru fanyi naxan ibama a mu fatanxi adama xaxili xa ra. ¹² N mu a sɔtɔ mixi xa ra. Mixi yo mu n xaranxi a ra. Ala xa Mixi Sugandixi Isa yati nan a masenxi n be.

¹³ Wo bara a me a singe n nu biraxi Yuwifie xa diine fɔxɔ ra senbe ra ki naxe. N nu Ala xa danxaniyatɔe namae ɲaxankatama ne a ɲaaxi ra alako n xa e sɔntɔ. ¹⁴ N xaranyi naxan nabaxi Yuwifie xa diine kui, a dangi n booree xa xaranyi ra. N nu birama n benbae xa naamunye fɔxɔ ra senbe nan na.

¹⁵ Kɔnɔ Ala nu bara n sugandi kafi n bari temui. A naxa n xili a xa hinne ra, ¹⁶ a fa a xa Di masen n be, alako n xa a xa fe kawandi ti si gbete tagi. A to n xili na ma, n mu marasi fen mixi yo ra, ¹⁷ n mu siga Darisalamu mixie yire naxee singe findi Isa xa xɛɛɾae ra n tan be. N naxa siga keren na Arabu bɔxi ma. Na dangi xanbi n naxa gbilen Damasi taa kui.

¹⁸ Ne saxon to dangi, n naxa siga Darisalamu, alako n xa Piyeri kolon. N naxa lu a xɔnyi xi fu nun suuli.

¹⁹ N mu Isa xa xɛɛɾa gbete to na temui, fo Isa xunya Yaki. ²⁰ N xa a fala wo be Ala ya xɔri, n naxan sebefe wo ma, wule yo mu na a kui.

²¹ Na ɲere dangi xanbi, n naxa siga Siriya nun Silisi bɔxi ma. ²² Isayanka namae naxee nu na Yudaya, nee mu nu n kolonxi na temui, ²³ kɔnɔ e nu bara a me a mixi naxan nu e tɔɔɔma, a a bara findi danxaniya kawandila ra. «Singe a nu wama na danxaniya xun nakanafe, kɔnɔ yakɔsi a na a kawandife.» ²⁴ Na kui, e naxa Ala matɔxɔ n ma fe ra.

2

Pɔlu nun Isa xa xɛɛɾae

¹ Ne fu nun naani to dangi kelife na biyaasi singe ma, n man naxa gbilen Darisalamu. Baranabasi nun Tito nu na n fɔxɔ ra. ² Ala nu bara a masen n be n xa siga naa alako n xa dentege sa e be n xibaaru fanyi naxan ibama si gbete tagi. N mu na dentege sa e birin xa be, fo danxaniyatɔe kuntigie, barima n mu nu wama n ma wali xun xa rakana.

³ Kɔnɔ hali Tito Girekika naxan nu na n fɔxɔ ra, e mu a karaxan a xa sunna. ⁴ Mixi sunnafa nu bara findi ɲɔxɔnsɔsɔe ra muxu tagi, barima mixi nde naxee mu findixi danxaniyatɔe ra, nee naxa so muxu ya ma gundo kui. E nu wama won ma xɔɾeya nan nabefi, Ala xa Mixi Sugandixi Isa naxan fixi won ma, alako won man xa gbilen konyiya kui. ⁵ Kɔnɔ muxu mu tin na xaxili ra fefe ma, alako wo naxa ba Isa xa nɔndi kira xɔn ma.

⁶ N mu n xaxili tixi mixie ra pama biraxi naxee fɔxɔ ra, barima Ala mu mixi yo rafisama a boore be. E tan mu sese sa n ma masenyi fari. ⁷ E naxa a to Ala nan na xɛɛɾaya taxuxi n na, n xa Isa xa xibaaru fanyi iba si gbete be, alo Piyeri a rabama Yuwifie be ki naxe. ⁸ Ala naxan Piyeri xee a xa wali rabade Yuwifie tagi, a tan nan n fan

xεε a xa wali rabade si gbetεε tagi. ⁹ Yaki, Piyeri, nun Yaya naxee findixi kuntigi xungbee ra danxaniyatεε tagi, e naxa n nun Baranabasi rasεε a ngaxakeren ki ma e to a kolon Ala hinnεxi n na ki naxε. E naxa lan a ma a muxu xa xεεraya raba si gbetεε tagi, e tan fan xa a raba Yuwifie tagi. ¹⁰ E man naxa muxu mayandi muxu xa setaree mali muxu xa wali kui. Fe nan na ki n nu wama naxan nabafe a fanyi ra.

Yuwifie nun si gbetεε

¹¹ Piyeri to fa Antiyoki, n naxa a matandi, barima a nu bara tantan. ¹² Beenun Yaki xa mixi ndee xa siga a yire, a nu a dεgema a nun si gbetεε. Kεnε e to a xεnyi li, a naxa gbilen mixie fεxε ra naxee findixi si gbetεε ra. A nu bara gaaxu Yaki xa mixie ya ra, barima e nu laxi a ra a danxaniyatεε lanxi nε e xa sunna. ¹³ Yuwifi gbetεε naxa bira a xa filankafuija fεxε ra, han e naxa Baranabasi fan natantan.

¹⁴ N to e xa tinxintareya to, naxan mu lanxi Ala xa nεndi ma, n naxa a fala Piyeri bε e birin ya xεri, «Hali i to findixi Yuwifi ra, i na jεrefe si gbetεε xa naamunyi ki nan ma, naxan mu findi Yuwifi xa naamunyi ra. Munfe ra i a falama si gbetεε bε e xa jεre Yuwifie jεre ki ma?»

¹⁵ Won tan naxee barixi Yuwifiya kui, naxee mu findixi yunubitεε ra si gbetεε tagi, ¹⁶ won a kolon mixi yo mu nεma Ala xa seriye birin nabatude, a fa lu a mu tantan na xa a findi tinxintεε ra. A findima tinxintεε ra a to danxaniyaxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma. Na kui, won bara danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma, alako won xa tinxin na danxaniya saabui ra. Won mu nεma Ala xa seriye birin natinmede, han won xa findi tinxintεε ra. Mixi yo mu nεma Ala xa seriye birin natinmede, han a fa findi tinxintεε ra.

¹⁷ Xa won na tinxinyi fenfe Ala xa Mixi Sugandixi saabui ra, won fa yunubi nde raba, na a masenma yunubi rafan Ala xa Mixi Sugandixi

ma? Astεfulahi. ¹⁸ N mu lama a ra sεnεn n nεma Ala xa yaamari birin natinmede, han n xa findi tinxintεε ra. Xa a sa li n bara gbilen na xaxili ma, na mu findi Ala xa seriye ra. ¹⁹ N to a to n mu nεma Ala xa seriye birin natinmede, n naxa na xaxili lu na, alako n ma jεre ki fanyi xa findi tantui ra Ala bε. ²⁰ Ala xa Mixi Sugandixi faxa ki naxε wuri magalanbuxi ma, n waxεnfe fan bara faxa na ki. Yakεsi n mu birama n waxεnfe fεxε ra. Ala xa Mixi Sugandixi nan n ma dunijεigiri rapεrema. N n ma dunijεigiri rapεrema danxaniya nan saabui ra. N bara danxaniya Ala xa Di ma naxan a yetε baxi sεrεxε ra n bε a xa xanunteya xa fe ra. ²¹ N mu tinma Ala xa hinne rabolode. Xa a sa li n nεma Ala xa yaamarie ratinmede han n xa findi tinxintεε ra, a lima Ala xa Mixi Sugandixi xa faxε tide yo mu na won ma kisi xa fe ra.

3

Danxaniyatεε findixi Iburahima xa die nan na

¹ Wo tan Galatika xaxilitaree, nde wo madaxuxi? A masenxi nε wo bε a fiixε ra a Ala xa Mixi Sugandixi banban nε wuri magalanbuxi ma.

² Wo a fala n bε munse a niyaxi wo xa Ala Xaxili Seniyenxi soto. Wo a sotoxi Ala xa seriye ratinmεfe nan saabui ra, ka wo a sotoxi nε barima wo danxaniyaxi Ala xa masenyi ma wo naxan mεxi? ³ Wo xaxili mu na? Singe wo xaxili nu tixi Ala Xaxili Seniyenxi nan na, kεnε yakεsi wo laxi wo yetε kan sεnbε nan na. Munfe ra? ⁴ Wo bara tεεra Ala Xaxili sotofe ra, yakεsi munfe ra wo wama na bεjinfe? Na bara findi fe fufafu ra wo bε? ⁵ Ala a Xaxili Seniyenxi fima wo ma, a man kaabanakoe rabama wo tagi. A wo kima nε, barima wo bara a xa seriyeε rabatu, ka a wo kima nε barima wo bara danxaniya Ala xa masenyi ma wo naxan mεxi?

⁶ Wo xa Iburahima xa fe mato. A to danxaniya Ala ma, a naxa tinxinyi

soto Ala mabiri. ⁷ Na nan na ki, mixi naxan danxaniya Ala ma, na bara findi Ibrahima xa di ra. ⁸ Kitaabui na nan yati fala beenun a xa raba, a falafe ra Ala fama si gbetee ratinxinde e xa danxaniya saabui ra. A naxa na masenyi fanyi masen singe nu, a to a fala Ibrahima be, «Si birin fama ne duba sotode i tan saabui ra.» ⁹ Na kui, danxaniyatoe birin duba sotoma ne alo Ibrahima danxaniyatoe. ¹⁰ Mixi naxan katama Ala xa yaamarie ratinmede alako a xa kisi soto, na findixi mixi dankaxi nan na, barima a sebexi Kitaabui kui, «Mixi naxan mu yaamari birin nabama, naxee sebexi Ala xa seriye Kitaabui kui, a dankaxi.» ¹¹ Mixi yo mu noma Ala xa yaamarie birin nabatude, na xa a findi tinxintoe ra. A sebexi Kitaabui kui, «Tinxintoe kisima a xa danxaniya nan saabui ra.»

¹² A man sebexi, «Mixi naxan Ala xa yaamarie birin nabatuma, a kisima nee nan saabui ra.» Xaxili firin nan a ra. Naxan a xaxili tima danxaniya ra, a mu noma a xaxili tide yaamarie ratinmefe ra. ¹³ Ala xa Mixi Sugandixi bara won xunsara danke ma, won naxan soto barima won mu a xa yaamari birin natinmexi. A won xunsara ne, a to won ma danke tongo a xa kote ra. A findi mixi dankaxi ra a faxa ki nan ma, barima a sebexi Kitaabui kui, «Danke na mixi be naxan gbakuma wuri ma.» ¹⁴ A bara won xunsara alako Ala heeri naxan fixi Ibrahima ma, a xa dangi si gbetee ma Ala xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra. Na kui, won ma danxaniya saabui ra, won noma Ala Xaxili Seniyenxi sotode naxan laayidixi won be.

Ala xa saate nun ibunadama xa wali

¹⁵ N ngaxakerenyie, n xa misaali nde masen wo be. Mixi mu noma saate masarade, xa na mu a ra a kanade, saate naxan tongoxi ibunadama xa seriye ki ma. Annabi Ibrahima xa saate luma na ki ne. ¹⁶ Ala naxa laayidi ndee tongo Ibrahima nun a xa di be. Kitaabui mu a falama «die,» woyenyi naxan

wama a falafe «mixi wuyaxi.» Kitaabui a falama «a nun a xa di.» Woyenyi na a ra naxan wama a falafe «mixi keren.» Na mixi keren findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na. ¹⁷ N wama naxan falafe wo be, a Ala xa seriye, naxan sebexi je keme naani je tongo saxan dangi xanbi Ala xa saatetongoe Ibrahima be, na seriye mu noma na laayidi singe kanade. ¹⁸ Xa won kisi sotoma ke ra, barima won Ala xa yaamarie ratinmema, won mu a sotoma sonon Ala xa laayidi saabui ra. Ala a fi Ibrahima ma laayidi nan na a yete xa hinne xa fe ra.

¹⁹ Xa na nan a ra, munfe ra Ala a niya a xa yaamarie xa sebe Kitaabui kui? A a xa yaamarie sebe ne yunubie xa fe ra, beenun a xa Di laayidixi xa fa. Malekee naxa fa na seriye ra, e na so saabui nde yi ra. ²⁰ Saabui tan luma mixi firin nan tagi, konon Ala tan, keren nan a ra.

²¹ Ala xa seriye nun Ala xa laayidie e boore matandima? Ade de! Xa won nu noma kisi sotode Ala xa yaamarie rabatui nan na nu, na nu noma ne won findide tinxintoe ra. ²² Konon Ala xa Kitaabui a masenxi ne won be a dunjina mixi birin Ala xa yaamarie matandima, e findi yunubitoe ra. Na kui, Ala naxan laayidixi mixie be, naxee lama a ra, e fa danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma, e noma na sotode.

²³ Beenun mixi xa no kisi sotode danxaniya saabui ra, won nu na katafe Ala xa yaamarie ratinmede, alako won xa kisi, konon won mu no. ²⁴ Na kui, seriye bara won xuru han beenun Ala xa Mixi Sugandixi xa fa alako won xa tinxinyi soto danxaniya saabui ra. ²⁵ Konon danxaniya to bara fa, won mu na seriye xa xurui bun ma sonon, ²⁶ barima wo birin bara findi Ala xa die ra, wo to danxaniyaxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma. ²⁷ Wo tan naxee bara wo xunxa ye xora Ala xa Mixi Sugandixi xili ra, wo nun Ala xa Mixi Sugandixi nan fa a ra. ²⁸ Yuwifi nun Gireki, konyi nun xore, xeme nun gine, wo birin keren Ala xa Mixi

Sugandixi Isa i. ²⁹ Xa wo bara findi Isa Ala xa Mixi Sugandixi gbe ra, wo bara findi Iburahima xa die nun ketongoe ra alɔ Ala a laayidixi ki naxe.

4

Konyi nun di

¹ N wama naxan falafe, ke tongoma, a dimedi temui, hali a baba ke to findixi a gbe ra, a luxi alɔ konyi naxan mu gexi a yete sɔtɔde.

² A luma yatigie nun karamɔxɔe xa yaamari nan bun ma, han a baba na tin temui naxe a xa a yete sɔtɔ.

³ Won tan fan to mu nu Ala xa Mixi Sugandixi Isa kolon, won nu luxi ne alɔ dimedie. Won nu na dunɔpa fe kobie xa konyiya nan bun ma.

⁴ Waxati to kamali, Ala naxa a xa Di xɛɛ dunɔpa ma ginɛ nde saabui ra. A naxa bari Ala xa sɛriye bun ma,

⁵ alako a xa mixie xunsara naxee nu na Ala xa sɛriye xa kiiti bun ma. A naxa won xunsara alako won xa findi Ala xa die ra.

⁶ Wo to findi a xa die ra, Ala naxa a xa Di Xaxili raso wo bɔɛ i, xaxili naxan xili tima, «n Ba.» ⁷ Na nan a ra wo bara mini konyiya kui, wo bara findi Ala xa die ra. Wo to findixi a xa die ra, Ala man bara wo findi a ketongoe ra.

⁸ Singe wo mu nu Ala kolon. Dunɔpa fe kobie nan nu findixi wo marigi ra, a fa li nee nun Ala tagi ikuya. ⁹ Yakɔsi wo bara Ala kolon. Ala bara wo fan kolon. Munse fa a niyaxi sɔnɔn wo man gbilenma na dunɔpa fee ma naxee sɛnbe nun tide mu gbo? Wo man wama lufe e xa konyiya bun ma?

¹⁰ Wo man bara bira yaamarie fɔxɔ ra, naxee a falama lɔxɔe ndee nun kike ndee tide gbo e boore bɛ. Wo waxati ndee nun ɲɛ ndee rafisa e boore bɛ. ¹¹ N gaaxu ne wo naxa n ma xaranyi rabolo, n ma wali xa lu n ma fu.

¹² N ngaxakerenyie, n bara wo mayandi, wo lu alɔ n tan, barima n fan luxi ne alɔ wo tan. Wo mu fe kobi yo raba n na. ¹³ Wo a kolon a n ma fure nan a niya, a singe singe n xa wo kawandi Isa xa masenyi fany

ra. ¹⁴ Na nu xɔɔxɔ wo bɛ, kɔnɔ n ma fe mu wo bɔɲɛ rapaaxu wo ma, wo mu wo makuya n na. Wo n nasene ne alɔ Ala xa maleke nde, xa na mu a ra Ala xa Mixi Sugandixi Isa.

¹⁵ Wo xa na sɛɛwe fori na minden? Singe n ma fe nu rafan wo ma han wo nu nɔma tinde wo yae yati bade n bɛ.

¹⁶ N nɔndi falafe wo bɛ, na bara a niya n xa findi wo yaxui ra? ¹⁷ Na mixie wama wo xa bira e fɔxɔ ra, kɔnɔ na mu findima fe fany

ra wo bɛ. E wama won tagi isofe, alako wo xa lu e tan mabiri. ¹⁸ Xa wo gbata fe fany

rabafe ra, na mu ɲaaxu. Wo xa na mɔɔli raba temui birin, hali n mu na wo yire. ¹⁹ N

ma die, n man na tɔɔrofe wo bɛ alɔ ginɛ xa tɔɔre ditinyi ra, han Ala xa Mixi Sugandixi ɲere ki sabatima wo i temui naxe.

²⁰ A xɔli n ma won birin xa lu yire keren, alako won xa won bore fahaamu, barima yakɔsi n bara hanme wo xa fe ra.

Hagara nun Sara xa misaali

²¹ Wo tan naxee wama kisi sɔtɔfe Ala xa yaamarie ratinmefe saabui ra, wo mu a kolon Ala xa sɛriye naxan falaxi?

²² A sebexi Kitaabui kui a di firin nan nu na Iburahima yi ra. Konyi ginɛ naxa keren bari a bɛ, xɔre ginɛ fan naxa di gbete bari a bɛ.

²³ A naxan sɔtɔ konyi ginɛ saabui ra, na barixi ne alɔ ibunadama birin barixi ki naxe, kɔnɔ a naxan soto xɔre ginɛ saabui ra, a barixi laayidi nan kui.

²⁴ Na ginɛ firinyi misaalixi saate firin nan na. Saate naxan xirixi Sinayi geya fari nan a niyama mixi xa lu konyiya kui.

Hagara misaalixi na saate nan na, ²⁵ naxan xirixi Sinayi geya fari Arabu bɔxi ma. A misaalixi Darisalamu fan na, naxan na konyiya kui a nun a xa die.

²⁶ Kɔnɔ Darisalamu naxan na ariyanna, xɔre taa nan a ra. Won nga nan na ki. ²⁷ A sebexi Kitaabui kui,

«I tan naxan mu di barima, i xa ɲɛlexin.

I tan naxan mu di bari tɔɔre kolon, i xui ramini, a ite ɲɛlexinyi kui,

barima ginɛ naxan xa xeme bara mee a ra,

a xa di wuyama ne,
dangi xeme taa idoxoe ra.»

²⁸ Wo tan ngaxakerenyie, wo bara findi laayidi die ra alo Isiyaga. ²⁹ Na waxati, di naxan barixi ibunadama ki ma, a naxa di boore tooro, naxan barixi Ala Xaxili senbe saabui ra. Han ya a na na ki ne. ³⁰ Munse sebexi Kitaabui kui? A sebexi, «I xa konyi gine nun a xa di keri, barima konyi gine xa di nun xore gine xa di mu ke itaxunma.» ³¹ N ngaxakerenyie, na nan a ra won mu findixi konyi gine xa die xa ra. Won findixi xore gine xa die nan na.

5

Danxaniyatoe xa xoreya

¹ Ala xa Mixi Sugandixi bara won xunsara, alako won xa xoreya soto. Na kui, wo xa ti a fanyi ra. Wo naxa tin konyiya nde yo xa doxo wo fari sonon.

² N tan Polu, n xa nondi fala wo be, xa wo tin na mixie xa wo sunna, Ala xa Mixi Sugandixi xa wali tide yo mu na wo be sonon. ³ N man xa a fala wo be, xeme naxan tinma e xa a sunna, a lanma a xa Ala xa yaamari birin natinme. ⁴ Wo tan naxee wama tinxinyi sotofe yaamarie ratinmefe saabui ra, wo nun Ala xa Mixi Sugandixi tagi bara ikuya. Ala mu hinnema wo ra sonon. ⁵ Won won xaxili tima Ala Xaxili ra won ma danxaniya kui, alako won xa tinxinyi soto won xaxili tima naxan na. ⁶ Xa mixi biraxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa foxo ra, sunne nun sunnatareya tide yo mu na a be. Fe keren nan tide gbo: Mixi xa danxaniya Ala ma, a xa mixi xanu.

⁷ Wo nu na perefe a fanyi ra. Pe, nde a niyaxi wo xa nondi rabolo?

⁸ Naxan wo bendunxi na ki, na mu findixi Ala ra naxan wo xili. ⁹ Lebini dondoronti noma farin gbegbe rat-ede. ¹⁰ N bara la wo ra Ala saabui ra, mixi yo fa a xa fa wo ya iso, wo mu tinma na xaxili mooli ra. Na kanyi fama ne a sare sotope. ¹¹ N ngaxakerenyie, xa a li nu han ya n na kawandi tife mixie xa sunna,

munfe ra Yuwifie luma n paxankata ra? Xa a sa li nu n na kawandi mooli tima, Isa xa serexe wuri magalanbuxi ma, a mu findima woyen xoxoxoe ra mixie be nu. ¹² N wama ne naxee na wo ya isofe, hali e mu a dan sunne fe gbansan ma. E xa e xemeya birin ba na.

Danxaniyatoe jere ki

¹³ N ngaxakerenyie, Ala wama wo xa lu xoreya kui, konon wo naxa na xoreya mafindi yunubi ra. Wo wo bore mali xanunteya kui. ¹⁴ Ala xa seriye birin na yi yaamari kerenyi nan kui: Wo xa wo boore adamadi xanu alo wo yete. ¹⁵ Xa wo luma wo bore tooro ra, wo nu wo bore paxankata, wo a niya doyin, xa na mu a ra wo wo bore xa fe xun nakanama ne.

¹⁶ N wama naxan falafe wo be, wo xa a lu Ala Xaxili xa wo rapere. Wo naxa bira wo yete waxonfe naaxie foxo ra. ¹⁷ Adama waxonfe naaxi nun Ala Xaxili seniye nxi, a keren mu a ra. Na firinyi na e bore gerefe, alako wo naxa wo waxonfe raba. ¹⁸ Xa Ala Xaxili na wo raperefe, wo xaxili mu tima wo xa yaamari ratinmexie ra sonon.

¹⁹ Yunubitoe waxonfee nan ya: langoeja, seniyentareja, son kobi, ²⁰ kuye batufe, duureya, xonnanteya, lantareya, tone, boje tefe, geeni fenfe i yete be, sonxofe, boore rafisafe a boore be, ²¹ milanteya, siisife, xulunyi naaxie, nun na maniyee. N man xa a fala wo be, mixi naxee jere ma na ki, e mu ariyanna sotoma ke ra muku.

²² Konon Ala Xaxili Seniye nxi xa kewalie nan ya: xanunteya, seewe, bonesa, dije, yarawase, fanyi, lantanteya, ²³ boje bexiya, nun yete suxui. Tonyi yo mu na na fe moolie ma. ²⁴ Ala xa Mixi Sugandixi Isa foxirabiree bara yunubitoe waxonfe rabejin a nun fe naaxi birin. ²⁵ Won to kisi soto Ala Xaxili Seniye nxi saabui ra, won xa bira a foxo ra. ²⁶ Won naxa won yete igbo, won naxa won bore raxonon, won naxa mila won bore ma.

6

Danxaniyatɔɛe xa mali

¹ N ngaxakerenyie, xa wo bara mixi nde suxu yunubi kui, wo tan naxee xa danxaniya tilinxi, wo xa a mafuruku alako a xa gbilen Ala ma. Kɔnɔ wo xa wo ɲengi sa wo yete xɔn ma, alako wo fan naxa bira na yunubi kui. ² Wo wo bore mali wo xa kote xaninde. Na kui, wo Ala xa Mixi Sugandixi xa seriye nan natinmema. ³ Xa mixi a yete igboma, a na a yete madaxufe. ⁴ Kankan xa a yete ɲere ki mato, xa a fan, xa a mu fan. A naxa a boore ɲere ki mato, a fa a fala, «N fan boore be.» Na kui, a xa a yete keren gbansan mato, ⁵ alako kankan xa a yete xa kote xanin.

⁶ Mixi naxan xaranyi sɔtɔma Ala xa masenyi xa fe ra, a lanma a xa a karamɔxɔ ki fe fanyi mɔoli birin na.

⁷ Mixi yo naxa wo madaxu. Adamadi mu nɔma Ala madaxude. Kankan fama a yete xa wali sare sɔtɔde ne. ⁸ Mixi naxan birama a yete waxɔnfe ɲaaxi fɔxɔ ra, a fama ne sɔntode na xaxili kobi xa fe ra. Kɔnɔ mixi naxan birama Ala Xaxili waxɔnfe fɔxɔ ra, a fama kiside Ala Xaxili nan saabui ra. ⁹ Won naxa tagan fe fanyi rabafe ra. Xa won mu tagan, won fama ne sare fanyi sɔtɔde a waxati. ¹⁰ Xa won nɔma fe fanyi nde rabade, won xa a raba mixi birin be. A gbengbenyi won xa a raba won ngaxakerenyi danxaniyatɔɛe be dangife mixi birin na.

Nungui

¹¹ Wo yi sebeli mato, a xɔri xungbo, barima n na a sebefe n yete belexe nan na.

¹² Mixi naxee na wo karaxanfe wo xa sunna, e wama ne ɲama xa e matɔxɔ. E na na rabafe ne alako e naxa ɲaxankate soto kawandi xa fe ra, naxan Ala xa Mixi Sugandixi xa serexe masenma. ¹³ Sunnamixie yati mu Ala xa yaamari birin natinmema, kɔnɔ e wama wo tan xa sunna, alako e xa xili fanyi soto na xa fe ra. ¹⁴ Kɔnɔ n tan, n wama

xili fanyi sɔtɔfe won Marigi Isa Ala xa Mixi Sugandixi xa serexe nan ma fe ra, naxan bara a niya n ɲere ki nun dunɲa ɲere ki, e tagi xa ikuya.

¹⁵ Sunne nun sunnatareya tide yo mu na na. Findife mixi neene ra, na nan tide gbo. ¹⁶ Ala xa bɔɲesa nun hinne fi mixi birin ma naxee birama na seriye fɔxɔ ra, a nun a xa ɲama Isirayila.

¹⁷ A donxɔɛ ra, mixi yo naxa n tɔɔrɔ, barima Isa xa tɔɔre fɔxi na n fate ma. ¹⁸ N ngaxakerenyie, won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi xa hinne wo xaxili ra. Amina.

**Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan
sebe
Efese danxaniyatɔe
ɲama ma
Masenyi nde yi
Kitaabui xa fe ra**

Yi Kitaabui findixi bataaxe nan na Ala xa xera Pɔlu naxan sebe danxaniyatɔe ɲama ma naxee nu sabatixi Efese taa kui nun a rabilinyi. Temui dangixi, Pɔlu nu bara kawandi ti naa alako mixie xa danxaniya Isa ma. A lu ne na taa kui han je firin. Fe naxee dangi Efese na waxati bun ma, e sebei Isa xa Xerae xa Taruxui kui, Sora 19.

Pɔlu yi Kitaabui sebe temui naxe, a nu saxi geeli Ala xa masenyi kawandife ma. Ala Xaxili Seniyenxi naxa masenyi fi a ma naxan findi yi Kitaabui ra.

Ala a to Efese danxaniyatɔe rali-maniya, a lonni fi e ma, yi Kitaabui noma fe gbegebe masende won fan be. A Ala sago makenenma won be a naxan nakamali a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra. A sago na a ra mixi birin xa no kisi sɔtɔde Isa xa serexe saabui ra. Yi Kitaabui a masenma won be a mixi yo mu na naxan xa wali fanyie noma a rakiside. Mixi kisima Ala xa hinne nan tun saabui ra. Yi Kitaabui man a masenma won be a danxaniyatɔe ɲama tide gbo Ala be. A bara wali so e yi ra, e xa nu na raba han beenun a man fama e foxo ra loxo naxe. A bara fe fanyie masen, a lanma danxaniyatɔe xa nere naxee ma. A man bara fere fi e ma e xa no tide Sentane kanke ala geresoe tima a gerefa kanke ki naxe.

Yi Kitaabui xa masenyi senbe gbo ki fanyi. Ala xa a rasabati won sondonyi kui. Ala xa a Xaxili ragoro won ma naxan lonni fima, naxan fee makenenma, alako won ma Ala kolonyi xun xa masa. Ala xa senbe fi won ma won xa lonni sɔtɔ a xa Mixi Sugandixi xa xanunteya ma naxan

dangi lonni birin na. Ala xa won nakamali a xa fe kamalixi birin na. Amina.

**Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan
sebe
Efese danxaniyatɔe
ɲama ma**

Xebui

¹ N tan Pɔlu nan yi ki, Ala bara a ragiri naxan xa findi a xa Mixi Sugandixi Isa xa xera ra. N bara wo tan Efese seniyentɔe xebu, Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa danxaniyatɔe. ² Won Baba Ala nun won Marigi Isa Ala xa Mixi Sugandixi xa hinne nun bojesa fi wo ma.

Ala matɔxɔe

³ Tantui nan Ala be, naxan findixi won Marigi Isa Baba ra. Isa saabui ra, a bara barake birin nagoro won ma, naxan mooli mu kelima yi dunja ma, naxan mooli mu toma, naxan won malima ariyanna kira xon. ⁴ Beenun dunja geme singe jan xa doxo, Ala nu bara won sugandi Isa saabui ra alako won xa seniyen, won xa tinxin a ya i. A xa xanunteya kui, ⁵ a naxa janige tongo won xa findi a xa die ra a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra, Ala sago fanyi ma. ⁶ Na birin nabaxi ne alako won xa a xa hinne xungbe matɔxɔ, a naxan masenxi won be a xanuntenyi Isa saabui ra.

⁷ A tan Isa bara won xunsare fi a yete wuli ra. Won ma yunubie xafarixi a tan nan saabui ra. Na birin nabaxi Ala xa hinne makaabaxi nan kui, ⁸ a bara naxan fi won ma a yiriwaxi ra, lonni nun fahaamui ra. ⁹ A bara a sago gundo makenen won be, a to wa a xon a sago xa raba a xa Mixi Sugandixi saabui ra ¹⁰ waxati kamali temui. Ala sago findixi yi nan na: A xa se birin malan, naxee na koore a nun naxee na boxi, a xa a xa Mixi Sugandixi findi a birin xunyi ra. ¹¹ Won fan findixi ketongoe ra a tan nan saabui

ra, alo Ala a janige tongoxi ki naxe, naxan fe birin nagirima a yete sagoe nun a xa nate ma. ¹² Na birin nabaxi ne alako won tan naxee findi mixi singee ra naxee e xaxili ti Ala xa Mixi Sugandixi ra, won xa Ala Nore Kanyi matoxo.

¹³ Wo fan to nondi masenyi rame Isa xa fe ra, xibaaru fanyi naxan kisi fi wo ma, wo naxa danxaniya a ma. Isa saabui ra, Ala naxa wo matonxuma a Xaxili Seniyenxi ra alo a laayidi ki naxe. ¹⁴ A bara a Xaxili Seniyenxi fi won ma won ke fole ra. A fama won ke donxoe birin fide won ma a na fa a xa mixie foxo ra temui naxe. Yi birin nabaxi ne alako Ala Nore Kanyi xa matoxoe soto.

Polu xa Ala maxandi Efeskae be

¹⁵ Na kui, kafi n a me wo danxaniyaxi Marigi Isa ma ki naxe, wo man seniyentoe birin xanuxi ki naxe, ¹⁶ danyi yo mu na n ma tantui ma wo xa fe ra n ne Ala maxandima wo be. ¹⁷ N ma maxandi sigama Baba Ala Nore Kanyi nan ma, won Marigi Isa naxan batuma, a xa a Xaxili ragoro wo ma naxan fahaamui fima, naxan fee makenenma, alako wo xa Ala kolonyi xun xa masa. ¹⁸ N a maxandima wo boje xa fe to a fiixe ra alako wo xa kolon soto a ma a Ala bara wo xili, fe xa lu wo be wo wo xaxili tima naxan na, alako wo xa kolon soto Ala xa ke makaabaxi ma naxan findixi a xa seniyentoe birin gbe ra, ¹⁹ alako wo man xa kolon soto Ala xa senbe xungbe ma naxan na won tan danxaniyatoe be. Yi senbe findixi Ala xa senbe magaaxuxi nan na, ²⁰ a naxan namini a to a xa Mixi Sugandixi rakeli faxe ma, a a magoro a yirefanyi ma ariyanna. ²¹ Ala bara mangeya fi a ma naxan dangi mangeya, noe, nun senbe birin na. A bara xili fi a ma naxan dangi xili birin na naxan falama yi dunja ma a nun aligiyama. ²² Ala bara fe birin sa a xa yaamari bun, a man fa a findi fe birin xunyi ra danxaniyatoe pama be. ²³ Danxaniyatoe pama fan luxi

ne alo Ala xa Mixi Sugandixi fate. Naxan fe birin nakamalima a mooli birin na, a xa fe kamalixi birin na danxaniyatoe pama tagi.

2

Kisi sotoma Ala xa hinne nan saabui ra

¹ Wo fan nu findixi mixi faxaxie nan na wo xa fe kobie nun wo xa yunubie xa fe ra ² wo nu jerema naxee ma. Wo nu biraxi yi dunja fe kobie nan foxo ra. Wo nu biraxi Sentane nan foxo ra, jinnsee xa mange naxan na kuye ma. Wo nu biraxi a xaxili nan foxo ra naxan na walife Ala yaxuie tagi. ³ Singe, won birin nu jerema na mooli nan na, won bira won fate waxonfe nun won yete xaxili foxo ra. Na kui, a nu lanma won xa Ala xa xone nan tun soto alo booree.

⁴ Kono Ala xa kinikini gbo. A won xanuxi xanunteya tilinxi nan na. ⁵ Na kui, hali faxamixie nan to nu won na won ma fe kobi rabaxie xa fe ra, Ala naxa won nakeli na faxe ma, won nun a xa Mixi Sugandixi. Wo kisixi Ala xa hinne nan saabui ra. ⁶ Ala to bara won nakeli faxe ma won nun a xa Mixi Sugandixi ra, a bara won naso ariyanna, a won doxo a fe ma. ⁷ A xa fonisireya kui, Ala kisi fixi won ma a xa Mixi Sugandixi Isa nan saabui ra, alako birin xa a xa hinne makaabaxi to waxati birin naxan sa fama.

⁸ Wo kisixi Ala xa hinne nan saabui ra, wo xa danxaniya xa fe ra. Kisi mu kelima wo tan xa ma, Ala nan a fima mixi ma. ⁹ A mu kelima mixi xa wali fanyie xa ma. Na kui, mixi yo mu noma a yete matoxode. ¹⁰ Ala xa wali foxi nan na won na. Yakosi, a bara won daa a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra, alako won xa nu wali fanyie raba, a bara naxee ti won ya i won xa nu jere e ma.

Danxaniyatoe pama findife Ala xa mixie nun Ala Xaxili sabatide ra Isa xa serexe saabui ra

¹¹ Na kui, wo xa ratu a Yuwifie mu wo ra bari kepa ma. Naxee xili falama «sunnamixie», e wo fan xili falama «sunnataree». Wo xa a

kolon a sunne findixi adama xa wali nan na, naxan nabama mixi fate ra. ¹² Wo xa ratu a singe ra wo mu nu Ala xa Mixi Sugandixi xa fe yo kolon. Xɔɔɛ nan nu wo ra Isirayilakae ya ma. Laayidi nun saatɛ yo mu nu xirixi wo nun Ala tagi. Xaxili tide yo mu nu na wo yi ra, Ala kolontaree nan nu wo ra dunɔna ma.

¹³ Kɔnɔ yakɔsi, wo tan naxee danxaniyaxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma, wo tan naxee nu makuyaxi, Ala bara wo maso a ra a xa Mixi Sugandixi wuli saabui ra. ¹⁴ A tan nan lanyi rasoxi won tagi, jama firin xa findi keren na. A to a yetɛ fate ba serɛɛ ra, a bara yaxuya tɛtɛ rabira naxan nu tixi won tagi. ¹⁵ A bara Yuwifie xa seriye, e xa yaamarie, nun e xa tɔnyie senbe kana. A bara na jama firin tongo, a lanyi xiri e tagi, a e findi jama nɛɛnɛ keren na a xa yaamari bun ma. ¹⁶ A xa faxɛ saabui ra wuri magalanbuxi ma, a bara e xa yaxuya kana, a e firin birin findi keren na, a lanyi nun bɔɔɛsa lu e tan nun Ala tagi. ¹⁷ A to fa, a naxa wo kawandi lanyi nun bɔɔɛsa ra, wo tan naxee nu makuya. Naxee fan nu makɔɔɛ, a naxa nee kawandi lanyi nun bɔɔɛsa ra. ¹⁸ A tan nan naade rabixi won firin birin bɛ, won nun Baba Ala xa lu yire keren, a Xaxili Seniyenxi kerenyi saabui ra.

¹⁹ Na kui, wo tan naxee mu nu na Ala xa mixie ya ma, yakɔsi wo fan bara findi seniyentɔɛɛ ra, wo bara so Ala xa mixie ya ma. ²⁰ Wo bara lu alɔ banxi tixi naxan bunyi findi xɛɛrae nun namijɔnmɛɛ ra. Ala xa Mixi Sugandixi Isa nan findi na banxi gemɛ hagige ra naxan tide gbo a birin bɛ. ²¹ Banxi yire birin a boore suxuxi a tan nan saabui ra, a ite, a findi hɔɔɔmɔbanxi seniyenxi ra Marigi bɛ. ²² Isa bara a niya wo fan xa nu malan alɔ banxi biriki dɔxɔma a boore ra ki naxɛ. Ala na wo tife alɔ banxi a Xaxili sabatima dennaxɛ.

3

Ala xa gundo makenɛnfe

¹ Na nan a toxi, n Ala maxandima wo bɛ, n tan Pɔlu, naxan bara findi geelimani ra Ala xa Mixi Sugandixi Isa bɛ wo xa fe ra, wo tan naxee mu findixi Isirayilakae ra. ² N laxi a ra, wo bara a mɛ Ala naxa a xa hinne taxu n na n xa a masen wo bɛ. ³ N jan bara a nde tagi raba, Ala bara a xa gundo masen n bɛ naxan singe nu nɔxunxi. ⁴ Wo na n ma sebeli xaran, wo nɔma nɛ a kolonde a fahaamui bara fi n ma Ala xa Mixi Sugandixi gundo xa fe ra. ⁵ Yi gundo mu nu makenɛnxi a singe ra nu adamadie bɛ alɔ a fa makenɛnxi Ala xa xɛɛra seniyenxie nun namijɔnmɛɛ bɛ ki naxɛ to Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra. ⁶ A bara makenɛn fa, a si gbɛtɛɛ nun Isirayilakae bara findi jama keren na. E bara findi kɛ keren tongomae ra. Ala laayidi keren nan tongoxi e birin nalanxi bɛ, Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa xibaaru fanyi saabui ra.

⁷ Ala to hinnɛxi n na a senbe birin na, n fan bara findi yi xibaaru fanyi xa walike ra. ⁸ Hali n to xurunxi dangi seniyentɔɛ birin na, Ala bara hinne n na. A xa hinne findixi n bɛ yi nan na: N tan xa si birin kawandi Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi makaabaxi ra, ⁹ n xa Ala gundo makenɛn adamadie birin bɛ, naxan nu nɔxunxi Ala Daali Mange yi ra. Kafi fe fɔlɔ fɔlɛ yi gundo nu nɔxunxi Ala yi, ¹⁰ kɔnɔ yakɔsi, a sago na a ra danxaniyatɔɛ jama xa a xa lonni birin makenɛn mangɛɛ nun nɔlae bɛ naxee na kuye ma. ¹¹ Yi birin findixi Ala xa nate nan na naxan nu na a yi ra abadan. A a birin nakamalixi won Marigi Isa nan saabui ra, a xa Mixi Sugandixi. ¹² A tan saabui ra, won to danxaniyaxi a ma, won nɔma won makɔɔɛde Ala ra limaniya kui, siike xanbi. ¹³ Na kui, n bara wo maxandi limaniya naxa ba wo yi n ma tɔɔɔɛ kui wo xa fe ra, barima a findima wo bɛ xunnakeli nan na.

¹⁴ Na nan a toxi, n nan n xinbi sinma Baba Ala ya i, ¹⁵ bɔnsɔɛ birin fatanxi naxan na, naxee na koore

nun boxi. ¹⁶ N a maxandima a xa wo mali a xa nore makaabaxi saabui ra, a xa wo boje senbe so a Xaxili saabui ra. ¹⁷ N a maxandima a xa Mixi Sugandixi xa sabati wo boje i danxaniya saabui ra, wo man xa sabati xanunteya kui. Wo xa xanunteya suxu alo wuri bili sanke boxi suxuxi ki naxe. ¹⁸ N a maxandima a xa senbe fi wo ma, alako wo nun seniyeŋtɔe birin xa no Ala xa Mixi Sugandixi xa xanunteya gboya, a kuyeya, a iteya, nun a tilinyi kolonde wo mabiri. ¹⁹ Wo xa kolon soto a ma Ala xa Mixi Sugandixi wo xanuxi ki naxe, xanunteya naxan mu noma fahaamude a gboya xa fe ra, alako Ala xa wo rakamali a xa fe kamalixi birin na.

²⁰ Matɔxɔe na Ala be naxan noma fe birin na a senbe saabui ra a naxan fixi wo ma, naxan noma fe birin na, dangi won ma maxandi nun maɔoxunyi ra ²¹ Matɔxɔe na a tan nan be danxaniyatɔe pama nun a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra waxati birin, abadan. Amina.

4

Danxaniyatɔe jere ki:

Nerefe lanyi kui

¹ Na kui, n tan naxan bara findi geelimani ra Marigi xa fe ra, n bara wo mayandi wo jere ki xa a masen a Ala nan yati wo xilixi. ² Wo xa jere yete magore nun boje bexi kui, wo nu dije wo bore be, wo ti wo bore san na xanunteya kui. ³ Wo xa fe birin naba alako lanyi naxa kana wo tagi, Ala Xaxili Seniyeŋxi naxan fixi wo ma bojesa ra. ⁴ Won findixi fate keren nan na. Ala Xaxili Seniyeŋxi keren nan a ra. Ala wo fan xilixi ne wo xa wo xaxili ti fe keren nan na. ⁵ Marigi keren, danxaniya keren, nun xunxa keren nan na won be. ⁶ Ala keren nan na won be naxan findixi birin Baba ra, naxan na birin xun ma, naxan walima birin saabui ra, naxan na birin i.

⁷ Kono hinne fixi kankan ma won ya ma alo Ala xa Mixi Sugandixi a

xasabixi ki naxe. ⁸ Na nan a toxi a sebexi,

«A to te koore,
a naxa a yaxuie suxu,
a naxa adamadie ki.»

⁹ A to sebexi, «A bara te,» na nan na ki a bara goro han boxi ma sinden, beenun a man xa te. ¹⁰ Naxan goro, na nan man texi koore birin xun ma, alako a xa fe birin nakamali.

¹¹ A adamadie ki naxan na, a findi yi nan na: ndee xa findi xerae ra, ndee xa findi namijonmɛe ra, ndee xa findi xibaaru fanyi kawandilae ra, ndee xa findi danxaniyatɔe xunmatie nun karamoxɔe ra. ¹² A won kixi ne na birin na alako won xa seniyeŋtɔe mali e xa fata Ala xa Mixi Sugandixi xa danxaniyatɔe pama rapereɔe yare. ¹³ Won xa bira na foxo ra han won birin xa lu lanyi kui naxan kelima danxaniya nun Ala xa Di kolonfe ma, han won birin xa kamali alo Ala xa Mixi Sugandixi kamalixi ki naxe. ¹⁴ Na temui won mu luma sonon alo diyoree. Won mu lintanma sonon alo wuri naxan saxi ye fari, mɔronyi nun foye naxan tutunma, e a xanin yire birin. Na kui, mixie mu noma won natantande sonon e xa wule kawandi ra, e xa koota, nun e xa yanfanteya ra.

¹⁵ Won xa nɔndi nan fala xanunteya kui. Fe birin kui, won xa danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi ma, naxan findixi danxaniyatɔe pama xunyi ra. Won xa mo na danxaniya kui. ¹⁶ Xunyi nan fate salonse birin naperema. Kankan xirixi a boore ra, kankan a xa wali rabama, alako fate birin xa mo, a xa senbe soto xanunteya kui.

Nerefe lahale neene ma, tinxinyi nun seniyeŋyi kui

¹⁷ Na kui, n yi nan falama wo be, n man xa a mabanban Marigi xili ra: Wo naxa jere sonon alo danxaniyataree jereɔe ki naxe. E xaxilie birama fe fufafu nan tun foxo ra. ¹⁸ E xaxilie ifoɔroxi. E xa fe kolontareya nun e xa sondon xoxoxoya bara a niya e xa gan Ala xa kisi ra. ¹⁹ E mu yaagima fefe

ma sɔnɔn. E bara e yete rabolo langoeɓa xili ma. E mu wasama fe kobi mɔɔli birin nabafe ra.

²⁰ Kɔnɔ Ala xa Mixi Sugandixi mu wo tixi na kira xa xɔn! ²¹ Wo a xa fe mexi nɛ, wo man bara xaran a xa fe ra. Wo a kolon yati a nɔndi na Isa nan yi. ²² Wo tinkanxi nɛ wo xa wo yi ba wo jɛrɛ ki fori ra, naxan wo xun nakanama wo waxɔnfe kobi saabui ra. ²³ Wo bɔjɛ nun wo xaxili xa mafindi bɔjɛ nɛnɛ nun xaxili nɛnɛ ra. ²⁴ Wo xa wo lahale fori masara a nɛnɛ ra. Wo luma nɛ alɔ wo bara findi mixi nɛnɛ ra Ala naxan daaxi a xa jɛrɛ a xa tinxinyi nun seniyyeni yati kui.

²⁵ Na kui, won xa wule lu, won xa nɔndi nan fala won bore bɛ, barima won findixi fate keren salonyie nan na. ²⁶ Xa wo xɔnɔ, wo naxa yunubi raba. Wo naxa a lu sogɛ xa dula xɔnɛ na wo bɔjɛ kui, ²⁷ alako wo naxa santide lu lbulisa bɛ. ²⁸ Mupɛti xa mupɛ lu. A xa wali tinxinyi kui alako a xa munafanyi sɔtɔ a naxan fima setaree ma. ²⁹ Wo naxa a lu wɔyɛn kobi yo xa mini wo dɛ i. Wo xa wɔyɛn fanyi nan fala naxan nɔma mixi malide a hayi ki ma, alako wo xa wɔyɛni xa findi hinne ra e bɛ. ³⁰ Wo naxa Ala Xaxili Seniyyenxi tɔɔɔ, Ala wo matɔnxumaxi naxan na han a fama won fɔxɔ ra lɔxɔ naxɛ. ³¹ Wo xa wo yi ba yi fe mɔɔli birin na: xɔnɛ, bɔjɛte, jaaxuna, jɔxɔnsɔsɔɛ, konbi, a nun fe kobi mɔɔli birin. ³² Wo xa marafanyi nun bɔjɛ fanyi masen wo bore bɛ. Wo xa dijɛ wo bore ma alɔ Ala dijɛxi wo fan ma ki naxɛ a xa Mixi Sugandixi saabui ra.

5

Nɛrɛfe naiyalanyi kui

¹ Na kui, wo to bara findi Ala xa di xanuxie ra, wo xa a fɔxi nan naba. ² Wo xa jɛrɛ xanunteya kui alɔ Ala xa Mixi Sugandixi won xanuxi ki naxɛ, a a yete fi won ma fe ra, a findi won ma serexɛ ra naxan labunde xiri rafan Ala ma.

³ Kɔnɔ langoeɓa, mile, nun seniyyentareɓa mɔɔli yo naxa lu wo

yi ra. E xa fe jan naxa fala wo tagi, barima na mu lan seniyyentɔɛɛ ya ma. ⁴ Wɔyɛni masuturatate, daxuna wɔyɛni, wɔyɛn jaaxi, e sese naxa mɛ wo tagi. Na mu lan. Wo xa nu tantu wɔyɛni nan fala wo bore tagi. ⁵ Wo xa a kolon a fanyi ra, a langoe, seniyyentare, a nun milante (naxan maniya kuye batui ra), e sese mu findixi kɛ tongoma ra Ala nun a xa Mixi Sugandixi xa mangɛya niini bun ma. ⁶ Wo naxa a lu mixi yo xa wo madaxu wɔyɛni fufafu ra. Yi yunubi mɔɔlie xa fe ra, Ala xa xɔnɛ goroma nɛ mixie ma naxee mu a xui suxuma. ⁷ Na kui, wo naxa gbaku e ra.

⁸ Singe, dimi nan nu wo ra, kɔnɔ yakɔsi, wo bara findi naiyalanyi ra Marigi saabui ra. Wo xa wo jɛrɛ alɔ a lan naiyalanyi xa die xa e jɛrɛ ki naxɛ. ⁹ Naiyalanyi xa wali toma fe fanyi birin, tinxinyi birin, nun nɔndi birin kui. ¹⁰ Wo xa kata wo xa kolon sɔtɔ fee ma naxee Ala kenɛxi. ¹¹ Wo naxa wo gbe raso dimi xa wali kobi ya ma feo! Wo xa na fe mɔɔli ramini kenɛ ma. ¹² Barima na mixi mɔɔlie fe naxee rabama nɔxunyi kui, hali a ifalafe yete mayaagi. ¹³ Kɔnɔ naiyalanyi fe naxan birin makenɛnma, a toma nɛ ya ra. ¹⁴ Fe naxan birin toma ya ra, a fan bara findi naiyalanyi ra. A falaxi na nan ma,

«I tan naxan xife, xunu.

Keli faxamixie ya ma,

Ala xa Mixi Sugandixi xa yanbɛ xa ti i ma.»

¹⁵ Na kui, wo mɛni wo jɛrɛ ki ma. Wo naxa wo jɛrɛ alɔ xaxilitaree. Wo xa wo jɛrɛ nɛ alɔ xaxilimae. ¹⁶ Wo mɛni yi temui ma, barima yi temui mu fan. ¹⁷ Na na a ra, a mu lan wo xa wo jɛrɛ alɔ xaxilitare. Wo xa kolon sɔtɔ Marigi waxɔnfe ma. ¹⁸ Weni naxa wo rasiisi, barima xaxilitareɓa nan na ki. Wo xa kamali Ala Xaxili Seniyyenxi nan na. ¹⁹ Wo xa wɔyɛn wo bore bɛ suuki nun bɛeti ra. Wo xa suukie nun bɛetie ba Marigi bɛ naxee kelima wo bɔjɛ yati yati ma. ²⁰ Wo xa tantui rasiga Baba Ala ma fe

birin xa fe ra, temui birin. Wo xa na raba Ala xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xili saabui ra.

Nerefe yete magore kui

²¹ Wo xa wo yete magoro wo bore be Ala xa Mixi Sugandixi xa yaragaaxui kui.

²² Ginεe, wo xa wo yete magoro wo xa morie be, alo wo wo yete magoroma Marigi be ki naxe. ²³ Xeme findixi a xa gine xunyi nan na, alo Ala xa Mixi Sugandixi findixi danxaniyatεe pama xunyi ra ki naxe. Danxaniyatεe pama fan findixi a fate nan na, a bara naxan nakisi. ²⁴ Danxaniyatεe pama a yete magoroma Ala xa Mixi Sugandixi be ki naxe, ginεe fan lanma e xa e yete magoro e xa morie be na ki ne fe birin kui.

²⁵ Xemeεe, wo xa wo xa ginεe xanu alo Ala xa Mixi Sugandixi danxaniyatεe pama xanuxi ki naxe. A a yete fi danxaniyatεe pama xa fe ra ²⁶ alako a xa a raseniyeen, a xa a rafixe ye ra masenyi saabui ra, ²⁷ a xa a dentεge a yete be nore kui. Na kui, danxaniyatεe pama luma ne alo dugi tofanyi, xosi yo mu na naxan ma, naxan mu matεrεnxi. A xa seniyeen, tantanyi yo naxa lu a ma. ²⁸ Xemeεe lanma e xa e xa ginεe xanu na mooli nan na. E xa e xanu alo e e yete fate xanuxi ki naxe. Naxan a xa gine xanuma, a a yete nan xanuxi. ²⁹ Mixi yo mu na naxan a yete fate xonma, barima mixi birin a yete rabaloma, a meeni a yete fate ma. Ala xa Mixi Sugandixi fan meenima danxaniyatεe pama ma na ki ne, ³⁰ barima won findixi a fate salonyie nan na. ³¹ «Na kui, xeme fama ne kelide a baba nun a nga xun ma, a a maso a xa gine ra, e findi fate keren na.» ³² Gundo belebele nan na ki, konε n na Ala xa Mixi Sugandixi nun danxaniyatεe pama nan ma fe falafe. ³³ Konε kankan xa a xa gine xanu alo a yete yati. Gine fan lanma a xa a xa mori binya.

6

¹ Die, wo xa wo nga nun wo baba binya Marigi xa fe ra, barima na nan findi fe tinxinxi ra. ² Yaamari singe nan ya, barake laayidixi naxan xanbi ra: «I xa i nga nun i baba binya, ³ alako fee xa sooneya i be, i xa simaya soto dunija bende fuji fari.»

⁴ Babae, wo fan naxa wo xa die raxεnε. Wo xa e xuru, wo e rasi alo Marigi wama a xon ma ki naxe.

⁵ Konyie, wo xa wo marigie sago raba, naxee na wo xun ma yi dunija ma. Wo xa e binya, wo gaaxu e ya ra. Wo xa e sago raba wo nii ra, alo wo Ala xa Mixi Sugandixi sago rabama ki naxe. ⁶ Wo naxa a raba e ya tode gbansan xa ra, alo naxee katama e yete rafande mixi ma. Wo xa a raba ne alo Ala xa Mixi Sugandixi xa konyie naxee Ala sago rabama e boje birin na. ⁷ Wo a raba wo tinxi ra. Wo naxa wali e be alo wo na walife e tan gbansan nan ma fe ra. Wo xa wali ne alo wo na walife Marigi nan be, ⁸ barima wo a kolon, mixi fe fanyi yo raba, xa a findi konyi ra, xa a findi xore ra, Marigi a sare fima ne.

⁹ Konyi marigie, wo fan xa a raba na ki ne wo xa konyie be. Wo xa ba xaapefe e ma, barima wo a kolon Marigi keren nan na wo birin be koore ma, naxan mu mixi yo rafisa a boore be.

Ala geresose naxee fima danxaniyatεee ma

¹⁰ A donxεe ra, wo xa wo senbe so Marigi saabui ra nun a xa senbe magaaxuxi saabui ra. ¹¹ Wo xa Ala xa geresose birin tongo, alako wo xa no tide Ibulisa xa koota birin kanke. ¹² Barima won mu na ibunadama xa gerefe. Mangεe, nolae, yi dunija senbema jaaxie, pinne naxee na kuye ma, gere na won nun nee nan birin tagi. ¹³ Na nan a ra, wo xa Ala xa geresose birin tongo alako na lεxεe kobi na a li, wo xa no tide. Na gere raponyi xa wo li wo tixi. ¹⁴ Na kui, wo xa ti ne. Wo wo tagi ixiri nondi ra.

Wo tinxinyi findi wo kanke makan-tase ra. ¹⁵ Wakilife xibaaru fanyi masende naxan boŋesa fima mixi ma, wo xa na findi sankiri ra wo sanyie be. ¹⁶ Safe na birin xun ma, wo xa danxaniya suxu wo yi ra alo wure lefa. Na nan noma Sentane xa tanbe radexexie ratide, a e raxuben. ¹⁷ Wo man xa kisi suxu naxan findixi wo xun makantase ra. Wo Ala Xaxili Seniyenxi xa santidegema fan suxu naxan findixi Ala xa masenyi ra. ¹⁸ Wo xa Ala maxandi temui birin a Xaxili Seniyenxi saabui ra, duba nun maxandi mooli birin na. Na kui, wo naxa yanfa. Wo xa wo tun nabexi ne Ala maxandife ra seniyentoe birin be.

¹⁹ Wo xa Ala maxandi n fan be, alako n na n de ibi, Ala xa n mali a xa xibaaru fanyi gundo makenende birin be limaniya ra. ²⁰ N findixi Ala xa santigi nan na yolonxonyi bara balan naxan ma na xibaaru fanyi xa fe ra. Wo xa Ala maxandi n be alako n xa a masen limaniya ra alo n lan n xa a masen ki naxe.

Woyen donxoe

²¹ Tikike n ma fe nun n ma wali xa fe birin masenma ne wo be. Won ngaxakerenyi xanuxi nan a ra danxaniya kui. Tunnabexila nan a ra Marigi xa wali kui. ²² N a xexi wo ma na nan ma, alako a xa muxu xa fe tagi raba wo be, a man xa wo boŋe ralimaniya.

²³ Baba Ala nun a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xa boŋesa, xanunteya, nun danxaniya fi ngaxakerenyie ma. ²⁴ Ala xa hinne fi birin ma Marigi Isa xa xanunteya mu nonma mixi naxee be.

**Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan
sebe
Filipi danxaniyatɔe
ɲama ma
Masenyi nde yi
Kitaabui xa fe ra**

Yi Kitaabui findixi bataaxe nan na Isa xa xɛera Pɔlu naxan sebe Isayankae ma naxee nu sabatixi Filipi taa kui. Singe Pɔlu nu bara kawandi ti menni alako mixie xa danxaniya Isa ma. E xa danxaniya naxa sabati a fanyi ra, han e Pɔlu mali a xa wali kui yire gbete. Na taruxui sebexi Isa xa Xɛerae xa Taruxui kui, sora 16.

Pɔlu to balan geeli Rɔma a xa danxaniya xa fe ra, Ala naxa a niya a xa bataaxee sebe danxaniyatɔe ɲama ndee ma. Pɔlu naxa bataaxe keren sebe Filipi danxaniyatɔee ma. A naxa e ralimaniya alako e xa lu Ala sagoe, e man xa findi misaali fanyi ra naxan nɔma a niyade mixi gbete xa bira Isa fɔxo ra. Pɔlu naxa e ratu a e mu nɔma e yete rakiside e xa fe fanyi saabui ra, fo Isa saabui ra naxan a yete baxi serexe ra dunija birin be.

To Isayankae man nɔma limaniya sɔtɔde yi Kitaabui saabui ra. Ala xa masenyi xaxili fanyi nun senbe fima mixie ma e na e boje rabi a be. Ala xa won mali alako won xa seewe kolon naxan fatanxi Alatala ra. Amina.

**Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan
sebe
Filipi danxaniyatɔe
ɲama ma**

Xeebui

¹ N tan Pɔlu nun Timote, naxee findixi Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa konyie ra, muxu bara wo xeebu, Ala xa Mixi Sugandixi xa seniyentɔe

naxee na Filipi, a nun wo xa yareratie nun wo malimae. ² Won Baba Ala nun a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xa hinne nun bojesa fi wo ma.

³ Temui birin n na ratu wo ma, n Ala tantuma ne. ⁴ N Ala maxandima wo be seewe ra temui birin, ⁵ barima wo bara n mali Ala xa masenyi kawandife ra kabi a fole han yakosi. ⁶ N a kolon, Ala, naxan wali fanyi foloxi wo tagi, a fama ne a rakamalide a xa Mixi Sugandixi Isa fa loxo. ⁷ A lan ne yi xaxili xa lu n be barima wo rafan n ma. Xa n na geeli kui, xa n na Ala xa xibaaru fanyi xunmageresofe kawandi ra, Ala hinnema ne won birin na. ⁸ Ala a kolon n wo xanuxi alo a xa Mixi Sugandixi Isa wo xanuxi ki naxe.

⁹ N Ala maxandima ne wo be alako wo xa xanunteya xun xa masa fe kolonyi nun fahaamui tilinxi ra, ¹⁰ alako wo xa no a kolonde fe naxan tide gbo. Na kui, wo boje xa fiixe, marakɔɔsi yo naxa lu wo ma Ala xa Mixi Sugandixi fa loxo. ¹¹ Na loxo Isa fama ne wo matinxinde alako Ala xa matoxo, a senbe xa kolon.

Pɔlu nun kawanditie

¹² N ngaxakerenyie, wo xa a kolon, toore naxan n lixi, na bara Inyila Isa masenyi wali rasɔneya, ¹³ barima mange xa soorie nun mixie birin bara a kolon n na geeli kui Ala xa Mixi Sugandixi xa fe nan ma. ¹⁴ N ngaxakerenyie bara limaniya Marigi xa fe ma n ma ɲaxankate saabui ra. Yakosi e mu gaaxuma fefe ya ra, e Ala xa masenyi kawandima senbe ra.

¹⁵ Nɔndi nan a ra, ndee na Ala xa Mixi Sugandixi xa fe kawandife mile nun toone nan ma, kono ndee fan na kawandi tife boje fanyi nan na. ¹⁶ Nee a rabafe xanunteya nan na, barima e a kolon a n findixi Xibaaru Fanyi xunmagereso nan na. ¹⁷ Booree Ala xa Mixi Sugandixi xa fe kawandima e xa yete igbona nan na. E boje mu fiixe. E ɲoxo a ma a e nɔma n ma geeli ɲaxankate xun masade e xa kawandi ra. ¹⁸ Fefe mu

a ra. Xa e bɔɛ fiixe, xa e bɔɛ mu fiixe, e na Ala xa Mixi Sugandixi xa fe masenfe. Yi findima sɛwɛ nan na n bɛ to nun tina, ¹⁹ barima n a kolon fe naxee bara n li, e findima kisi nan na n bɛ wo xa Ala maxandi saabui ra nun a xa Mixi Sugandixi Isa Xaxili xa mali saabui ra.

²⁰ N a kolon n fe birin nabama alako n naxa yaagi fefe ra. N xa limaniya yakɔsi alɔ tɛmɔi dangixi alako Ala xa Mixi Sugandixi xa matɔxɔɛ sɔtɔ n ma simaya xa na mu n ma faxe saabui ra. ²¹ N ma dunijigiri kui, n birama nɛ Ala xa Mixi Sugandixi fɔxɔ ra. N ma faxe findima fe fanyi nan na n bɛ, ²² kɔnɔ xa n lu dunija, n nɔma nɛ wali gbege rabade Ala bɛ. Awa, n munse rabama? N mu a kolon. ²³ Na fe na n bɛndunfe yire firin. A xɔli n ma n xa keli be, n xa siga Ala xa Mixi Sugandixi yire. Na fan dangi fe birin na. ²⁴ Kɔnɔ a lanma n xa lu dunija wo tan ma fe ra. ²⁵ N bara a kolon n luma nɛ wo ya ma alako wo xa siga yare, wo man xa sɛewa danxaniya kui. ²⁶ N na gbilen wo yire, wo xa matɔxɔɛ Ala xa Mixi Sugandixi Isa bɛ, na xun fama masade n ma fe ra.

²⁷ Wo jɛrɛ ki xa lan Ala xa Mixi Sugandixi xa Xibaaru Fanyi ma tun, alako xa n na wo ya ma ba, xa n mu na ba, n nɔma a kolonde xaxili keren nan na wo bɛ, wo birin walife danxaniya keren nan na, danxaniya naxan fatanxi Ala xa Xibaaru Fanyi ra. ²⁸ Wo naxa gaaxu wo gerefɛ ya ra. Wo xa limaniya findixi tɔnxuma nan na e bɛ e lɔɛfe ra, wo fan xa a kolon wo kisima nɛ. ²⁹ Na kisi kelixi Ala nan ma, barima a bara hinne wo ra dɔxɔ firin: Wo danxaniyafe Ala xa Mixi Sugandixi ma, a nun wo man tɔɔɔfe a bɛ, ³⁰ alɔ wo n fan to tɔɔɔ ra ki naxɛ. Alɔ wo man bara a mɛ ki naxɛ, han ya n na na tɔɔɔ nan kui.

2

Isa xa misaali

¹ Ala xa Mixi Sugandixi to madundui nde fima wo ma, a xa xanunteya to limaniya nde fima wo ma, lanyi

to na wo nun Ala Xaxili Seniyenxi tagi, xanunteya nun kinikini nde to na wo yi ra, ² wo xa n ma jɛlɛxinyi rakamali. Wo lu lanyi kui. Xaxili keren, xanunteya keren, nun jɛrɛ ki keren nan xa lu wo tagi. ³ Wo naxa fefe raba tɔɔnɛ kui. Wo naxa wo yɛtɛ rafisa wo booree bɛ. Wo nde ba wo xa fe ra, wo a sa wo booree gbe xun yɛtɛ magore kui. ⁴ Wo naxa wo yɛtɛ xa munafanyi fen. Wo wo booree nan ma munafanyi fen.

⁵ Wo yuge xa lu alɔ Ala xa Mixi Sugandixi Isa.

⁶ Kabi abadan, a nu na Ala kɛpa nɛ, kɔnɔ a mu tin a xa a yɛtɛ tide sa Ala ilanyi.

⁷ A naxa dijɛ a yɛtɛ birin ma, a tin lude konyi kɛpa ma, a bari dunija ma alɔ adamadi, mixie fan naxa a kolon adamadi ra.

⁸ A naxa a yɛtɛ magoro, a xa Ala sago raba, han a naxa tin faxe ra wuri magalanbuxi ma.

⁹ Na nan a toxi Ala naxa a binya, a a xili gbo dangi xili birin na,

¹⁰ alako naxee na koore, naxee na bɔxi,

naxee na bɔxi bun ma, e na Isa xili mɛ tɛmɔi naxɛ, e birin xa e xinbi sin a bun,

¹¹ e xa a fala,

«Ala xa Mixi Sugandixi Isa nan na Marigi ra.»

Na xa findi matɔxɔɛ ra Baba Ala bɛ.

¹² N xanuntenyie, wo bara n xui suxu n nu na wo tagi tɛmɔi naxɛ. Yakɔsi fan, wo xa Ala xa yaamarie rabatu n xanbi dangife a singe ra. Wo xa gaaxu Ala ya ra, wo xa wakili wo xa kisi xa fe ra. ¹³ Ala nan fe ragirima wo ma alako wo janige xa lan a gbe ma, wo xa a waxɔnfe raba. ¹⁴ Wo nɛ fefe rabama wo naxa wo yaxaseri masa, wo naxa sɔnxɔ, ¹⁵ alako nɔndi nun seniyenxi xa lu wo bɛ, wo tan Ala xa die naxee yanbama alɔ tɛ dɛxɛ yi dunija mixi jaaxi tinxintaree ya ma, ¹⁶ wo nɛ kisi masenyi tima tɛmɔi naxɛ. Na kui, n matɔxɔɛ sɔtɔma Ala

xa Mixi Sugandixi fa ɔxɔɛ, barima n mu dunɔpa igirixi tɔɔre kui fufafu ra. ¹⁷ Hali n faxa wo be, n ma dunɔpɛigiri fama findide wo be serexe nan na naxan sama wo xa danxaniya serexe xun ma. Na n naseewama ne. ¹⁸ Wo fan xa seewa, won birin xa seewa.

Timote nun Epafrodite

¹⁹ N bara n xaxili ti Marigi Isa ra a xa n mali alako n xa Timote xee wo ma, alako a xa n nalimaniya wo xa xibaaru ra. ²⁰ Mixi yo mu na n yi ra, wo xa fe rafan naxan ma alo a tan. ²¹ Birin wama e yete kan xa geeni nan xɔn ma, e mu na Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa geeni xa fenfe. ²² Wo a kolon Timote bara a tunnabexi tɔɔre kui Ala xa Xibaaru Fanyi xa fe ra. Kabi a naxa wali folo n seeti ma temui naxe, a baralu alo di naxan birama a baba foxo ra. ²³ Na kui, a xoli n ma n xa a xee wo yire, n ma fe makenenma temui naxe. ²⁴ N a kolon a gbe mu luxi, Ala xa a ragiri n xa fa wo yire.

²⁵ Kɔnɔ n ma mapɔxunyi ma, fo n xa n ngaxakerenyi Epafrodite xee wo yire. A bara n mali ki fanyi ra Ala xa fe geremaso kui, alo wo a xeexi n ma fe naxan ma. ²⁶ Wo to xoli bara a suxu ki fanyi. A bara kɔntɔfili barima wo bara a xa fure fe me. ²⁷ A fura ne a paaxi ra. A gbe mu nu luxi a xa faxa, kɔnɔ Ala naxa kinikini a ma. Ala naxa kinikini n fan ma, alako na sunnunyi naxa sa n ma tɔɔre xun. ²⁸ Na na a ra n bara gbata a xee fe ra wo ma alako wo xa nelixin a tofe ra, n fan bɔne ndedi xa sa. ²⁹ Wo xa a rasene Marigi xili ra seewe kui. Wo xa yi mixi mɔoli binya, ³⁰ barima a mu tondi fefe yo ra Ala xa Mixi Sugandixi xa wali kui, hali a findi a be faxe ra. A bara n mali wo tan mu nu noma n malide naxee ra.

3

Kisi sɔtofe

¹ Yakosi, n ngaxakerenyie, wo xa seewa wo Marigi ra. N mu taganma gbilende fee tagi rabade wo be, n

naxee sebexi wo ma temui dangixi, alako na xa wo ratanga. ² Wo xa wo yete ratanga mixi paaxie ma, wali kobi rabae naxee wama fine rawalife tun mixi sunnafe ma. ³ Won tan nan na mixi sunnaxie ra a nɔndi ki ma, won tan naxee Ala batuma a Xaxili Seniyenxi saabui ra, naxee seewama Isa Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra, naxee mu e xaxili tima e yete ra.

⁴ Xa n wa, n fan noma n xaxili tide n yete ra. Xa mixi nde a mapɔxunxi ne a a noma a xaxili tide a yete ra, n dangi na kanyi ra pon! ⁵ N sunnaxi a xi solomasaxan ɔxɔɛ ne, Isirayilaka nan n na, naxan kelixi Bunyamin bɔnsɔɛ, Eburu yati yati nan lanxi n ma n bari ki ma. ⁶ N nu biraxi Ala xa seriye foxo ra a Fariseni ki ne, n nu fa Isa xa danxaniyatɔee paxankata. Marakɔrosi paaxi yo mu nu na n ma.

⁷ Kɔnɔ yakosi, n to bara danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi ma, n nu se naxan birin mapɔxunxi fe fanyie ra, e tide yo mu na n be sɔnɔn. ⁸ Marigi Isa kolonfe nan tide gbo nee birin be. Ala xa Mixi Sugandixi sɔtofe dangi na fe birin na, n bara naxee lu a xa fe ra. Na fee bara lu n be alo fee fufafu alako n xa Isa xa munafanyi sɔto. ⁹ N xa lu a tan nan ma fe, barima n yete senbe mu noma n findide mixi tinxinxi ra. N mu noma Ala xa seriye birin nabatude. Kɔnɔ xa n bara danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi ma, Ala tan noma ne n matinxinde. Ala nan mixi matinxinma danxaniya saabui ra. ¹⁰ Na kui, n wama naxan xɔn, n xa Isa kolon. N xa a xa marakeli senbe kolon, n man xa tɔɔro alo a tɔɔroxiki naxe. N wama lufe ne alo Isa nu na ki naxe a faxa temui, ¹¹ alako n fan xa keli faxe ma.

¹² N a kolon n mu nu ge na birin sɔtoɔde sinden, n ma fe mu gexi kamalide. Kɔnɔ n xa siga yare alako Isa n sugandixi fe naxan ma, n fan xa a xa fe suxu. ¹³ N ngaxakerenyie, n a kolon n mu gexi a suxude sinden, kɔnɔ n fe keren nan nabama: N mu n kobe ratoma, n sigama yare nan tun ma. ¹⁴ N birama ne n ma wali

fɔxɔ ra, alako n xa sare sɔtɔ Koore Mange Ala won xilixi naxan ma a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra.

¹⁵ Won tan naxee xa danxaniya bara tilin, a lanma na mapɔxunyi nan xa lu won birin yi ra. Kɔnɔ xa a sa li mixi nde mu lanxi na fe ma, Ala fama na fan fiixede na kanyi be.

¹⁶ Won xa siga yare alɔ won darixi a ra ki naxe.

¹⁷ N ngaxakerenyie, wo xa n fɔxi raba. Mixi naxee jere ki luxi alɔ muxu gbe, nee nan xa findi misaali ra wo be. ¹⁸ Ala xa Mixi Sugandixi yaxuie bara wuya, naxee mu lama a xa serexe ra wuri magalanbuxi ma. N jan bara na fala wo be sanya wuyaxi, kɔnɔ yakɔsi n a masenma ne wo be n yaye ra. ¹⁹ E bara lɔe. E yete waxɔnfe bara findi e xa ala ra. E naxan itema, na nan fama e ragorode. E birama yi duniya gbansan nan fɔxɔ ra. ²⁰ Kɔnɔ won tan xɔnyi na ariyanna nan na, won nakisima Marigi Isa kelima dennaxe fafe ra won fɔxɔ ra. Won na na nan mamefe. ²¹ A fama ne won fate makinikinixie masarade, e xa lu nɔre kui alɔ a gbe. A na rabama a senbe nan na, naxan dangi senbe birin nalanxi ra.

4

Marasi dɔnxɔee

¹ N ngaxakerenyie, a xɔli n ma n xa siga wo xeebude. N bara jɛlexin wo xa fe ra, naxan bara a niya n xa binye sɔtɔ. N xanuntenyie, wo bira Marigi fɔxɔ ra alɔ wo darixi a ra ki naxe.

² Ewodiye nun Sintike, yandi wo xa lan wo bore ma Marigi xa fe kui.

³ N malima fanyi, n bara i maxandi, i xa e mali, barima e fan bara n mali n ma kawandi tife geremaso kui. Kilementi fan bara n mali, alɔ n walibooree naxee xilie seɓexi kisi buki kui.

⁴ Wo seewa Marigi ra temui birin. N man xa a fala wo be, wo xa seewa.

⁵ Wo xa bɔje bexi xa makenen birin be. Marigi mu buma fafe ra sɔnɔn.

⁶ Wo naxa kɔntɔfli fefe ra, wo xa

Ala maxandi fe birin kui, wo xa a mayandi, wo xa a tantu. ⁷ Na kui, Ala bɔjesa nun xaxilisa fima ne wo ma naxan mɔɔli mu toma yi duniya fari. A na rabama a xa Mixi Sugandixi Isa nan saabui ra.

⁸ Dɔnxɔe ra, wo xa wo xaxili dɔxɔ yi fee nan xɔn ma: fe naxan yo findi nɔndi ra, naxan yo findi sɔɔbe ra, naxan yo tinxin, naxan yo seniyen, naxan yo fan, naxan yo findi seriye ra, naxan yo rafan Ala ma. Wo xa wo xaxili dɔxɔ yi fee nan xɔn binye nun tantui na naxee kui. ⁹ N naxan masenxi wo be, wo naxan toxi n ma misaali kui, wo bira na fɔxɔ ra. Na kui, Bɔjesa Mange luma ne wo seeti ma.

Xeebui

¹⁰ N bara Marigi tantu wo xa fe ra barima wo man bara wo jɔxɔ sa n xɔn. Singe wo nu bara wa n malife, kɔnɔ Ala mu a ragiri. ¹¹ N mu yi falaxi xe barima n hayi to na se nde ma. N bara n matinkan n xa wasa so se naxan na n yi ra. ¹² Xa sese yo mu na n yi ra, xa se gbege na n yi ra, a birin fan. Xa kaame n suxuxi, xa n lugaxi, n bara wasa a birin na. Xa n bannaxi, xa n tɔɔrɔxi, n bara seewa a birin na. ¹³ N nɔma fe birin na n Marigi saabui ra, naxan senbe fima n ma. ¹⁴ Kɔnɔ wo fan fe fanyi nan nabaxi n be n malife ra n ma tɔɔre kui.

¹⁵ Filipikae, wo a kolon, kabi n naxa keli Masedon bɔxi Inyila Isa kawandi tife ra, danxaniyatɔe pama yo mu n mali fe nde ra fo wo tan.

¹⁶ Wo tan nan na rabaxi. Wo naxa n mali sanya firin n nu na Tesaloniki temui naxe. ¹⁷ N mu na sese fenfe n yete be. A xɔli n ma wo tan nan xa fe fanyi sɔtɔ a kui. ¹⁸ N hayi na naxan birin ma, n bara a sɔtɔ. Wo naxan nasanbaxi n ma Epaforodite saabui ra, a bara n wasa han a bara dangi a i. Na serexe bara rafan Ala ma, a a kenɛn. ¹⁹ N Marigi Ala fama fe birin fide wo ma wo hayi na naxan ma. Fere birin na a tan nan yi ra, a na birin nabama a xa Mixi Sugandixi Isa nan saabui ra. ²⁰ Ala tantu, Ala

tantu. Ala naxan findi won Babara, won a tantuma ne han duniya ranonyi.

²¹ Wo xa Isa xa seniyentoe birin xeebu. ²² Seniyentoe birin naxee na n seeti ma, a gbengbenyi naxee walife Mange Sesare xonyi, e bara wo xeebu. ²³ Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi, xa hinne wo birin na.

**Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan
sebe
Kolosi danxaniyatɔe
ɲama ma
Masenyi nde yi
Kitaabui xa fe ra**

Yi Kitaabui findixi bataaxe nan na Isa xa xɛera Pɔlu naxan sebe Isayankae ma naxee nu sabatixi Kolosi taa kui. Pɔlu mu nu findixi kawandila singe xa ra naxan Isa xa fe masen e be, kɔnɔ a e kolon Rɔma ne, a nu na geeli dennaxe. Ala Xaxili Seniyenxi naxa masenyi nde fi Pɔlu ma Kolosikae be, a nun Isayankae birin be naxee nu sa fama lude dunja bende fuɲi fari. Yi Kitaabui kui, mixi noma lonni gbegbe sɔtode Isa xa fe ma a nun Isayankae ɲere ki xa fe ma.

Ala xa won mali a xa masenyi saabui ra alako won xa seewe soto dunja ma, won man xa seewe soto aligiyama. Amina.

**Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan
sebe
Kolosi danxaniyatɔe
ɲama ma**

Xɛebui

¹ N tan Pɔlu nan yi ki, Ala a ragirixi naxan xa findi Isa xa xɛera ra. Muxu nun Timote nan yi bataaxe sebefe ² wo tan ma, Kolosikae seniyentɔee. Wo bara findi n ngaxakerenyi danxaniyatɔe ra barima wo laxi Ala xa Mixi Sugandixi ra. Won Baba Ala xa hinne nun boɲesa fi wo ma.

Pɔlu Kolosikae tantufe

³ Muxu bara Ala tantu, won Marigi Isa Baba. Muxu Ala maxandima wo be temui birin. ⁴ Muxu yi nan mexi, wo bara danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma, wo man bara Ala xa seniyentɔe birin xanu.

⁵ Wo xaxili tixi fe ra Ala naxan nagataxi wo ya ra koore ma. Wo xa danxaniya nun wo xa xanunteya kelima na nan ma. Wo bara na birin me Ala xa nɔndi kui naxan findixi xibaaru fanyi ra. ⁶ Na xibaaru fanyi bara findi geeni ra dunja birin be. A man bara findi geeni ra wo be wo Ala xa hinne yati kolonxi temui naxe. ⁷ Won ngaxakerenyi, muxu waliboore Epafirasi nan wo xaranxi na nɔndi ra. A bara findi Ala xa Mixi Sugandixi xa walike tinxixi ra wo be. ⁸ A bara a masen muxu be a wo mixi xanuma Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra.

Pɔlu Kolosikae ralimaniyafe

⁹ Na nan a toxi, muxu fan, kafi muxu naxa na kolon, muxu Ala maxandife ne wo be temui birin, a xa fahaamui nun xaxili fanyi fi wo ma alako wo xa Ala sago kolon a fanyi ra. ¹⁰ Wo xa wo ɲere alo won Marigi wama a xon ma ki naxe. Wo xa fe fanyi mooli birin naba. Wo xa Ala kolon a fanyi ra. ¹¹ Wo xa senbe soto a xa senbe magaxuxi saabui ra, alako wo xa wo tunnabexi, wo man xa diɲe, ¹² wo man xa Baba Ala tantu seewe kui. A bara a ragiri wo xa no seniyentɔee ke sɔtode naiyalanyi kui. ¹³ A bara won namini Sentane xa noe bun ma, naxan findixi dimi ra, a won naso a xa Di xanuxi xa mangeya niini bun ma. ¹⁴ Na di bara won xunsara, a bara won ma yunubie xafari.

Ala xa Mixi Sugandixi

¹⁵ Ala mu toma, kɔnɔ a xa Di findixi a misaali nan na. Daali birin fisamante nan a ra. ¹⁶ A tan nan se birin daa, naxan na koore ma, naxan na boxi ma, naxan toma, naxan mu toma, mangɛe, yamaritɔee, nolae, senbema. Na birin daaxi a saabui nan na, na birin daaxi a yete nan be. ¹⁷ Beenun se keren xa daa, a tan nu na. A birin na na a tan nan saabui ra. ¹⁸ Danxaniyatɔe ɲama xunyi na a tan nan na. Na luma ne alo a fate yati yati. A tan nan na fe birin folɛ ra. A tan nan singe rakeli faxe ma,

alako a xa findi dunija fisamante ra. ¹⁹ A naxa rafañ Ala ma a xa Isa rakamali Ala xa fe birin na. ²⁰ A man bara tin fe birin masode a ra a xa Di xa faxe saabui ra. Boñesa xa lu Ala nun dunija birin tagi, naxan na koore nun boñi ma. Na lanyi bara lu e tagi Ala xa Di wuli saabui ra, naxan banban wuri magalanbuxi ma.

²¹ Singe ra, wo tan nun Ala, wo tagi nu ikuya. A yaxuie yati yati nan nu na wo ra, barima wo nu fe ñaaxie mañoxunma, wo man nu e rabama. ²² Koñɔ yakosi, lanyi bara lu wo tagi Ala xa Di xa faxe saabui ra, alako wo xa seniyeñ, wo xa ti Ala ya i, tantanyi nun marakɔɔsi yo mu na wo ma soñon. ²³ Koñɔ a lanma ne wo xa danxaniya xa sabati, a xa senbe soñɔ, alako wo naxa makuya fe fanyi ra naxan nagataxi wo be Ala xa xibaaru fanyi saabui ra. Na xibaaru fanyi wo naxan mexi, a masenxi ne dunija birin be. N tan yati walima na nan ma.

Polu xa wali

²⁴ Yakosi, n bara ñelexin n toɔrofe ma wo xa fe ra. N yete yati fama Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa toɔre rakamalide danxaniyatɔe ñama xa fe ra, naxan luxi alo a fate. ²⁵ N bara findi danxaniyatɔee ñama xa walike ra. Ala bara n xee n xa a xa masenyi birin tagi raba wo be. ²⁶ Na gundo nu noñunxi ne mixi birin ma, kabi temui xonnakuye. Koñɔ yakosi, Ala bara na masen a fiixe ra a xa seniyeñtoee birin be. ²⁷ A waxi ne na gundo xa masen e be si birin tagi, e xa a xa noɔre tofanyi to. Na gundo nan yi ki, Ala xa Mixi Sugandixi na wo i, a tan nan noñi a niyade wo xa a xa noɔre soñɔ. ²⁸ Muxu Ala xa Mixi Sugandixi nan ma fe masenma adamadi birin be. Muxu e birin xaranma ne lonni ra, alako mixi birin xa kamali Ala xa Mixi Sugandixi saabui ra. ²⁹ Na nan a toxi, n na walife Isa senbe ra, naxan n malima a fanyi ra.

2

¹ Wo xa a kolon n na gere masofe wo be, n na gere masofe Layodis-eyakae nun danxaniyatɔe birin be, naxee n kolon koñɔ e mu n toxi sinden. ² N na gere maso kui alako wo boñe xa limaniya, wo xa boni wo bore ra xanunteya kui, wo man xa xaxili fanyi soñɔ. Na kui, wo noñma ne Ala xa gundo kolonde. Na gundo findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na. ³ Lonni fanyi nun fe kolonyi noñunxi Isa nan ma fe kui.

⁴ N na falaxi ne, alako mixi yo naxa no wo madaxude woñenyi to-fanyie ra. ⁵ N makuya wo ra, koñɔ n boñe na wo seeti ma. N bara ñelexin, barima wo na ñerefe a fanyi ra wo xa danxaniya kui. Wo mu Ala xa Mixi Sugandixi beñinma fefe ma.

Polu Kolosikae ralimaniyafe a firin nde

⁶ Wo to bara tin wo Marigi Isa xa fe ra, Ala xa Mixi Sugandixi, wo lan ne wo xa bira a foxo ra. ⁷ Isa xa lu wo be alo sanke na sansi be ki naxe. A xa lu wo be alo fanye, banxi tima naxan fari. Wo xa danxaniya xa sabati alo muxu wo xaranxi ki naxe. Wo xa Ala tantu temui birin. ⁸ Wo naxa a lu mixi yo xa wo madaxu woñenyi noñunme ra. Na wulee findixi adamadi xa mañoxunyi nan na. Na fatanxi dunija fe nan na. A mu kelixi Ala xa Mixi Sugandixi xa ma feo!

Isa Marakisima

⁹ Ala xa fe keña birin na Isa yi ra. ¹⁰ Wo fan bara kamali Isa saabui ra, naxan findixi mange ra. Mangeya birin nun senbe mooli birin na a bun ma.

¹¹ Isa bara wo sunna, koñɔ a mu a rabaxi a adama ki xa ma. A mu sese ba wo fate ma. A wo sunna ki naxe, a wo sondonyi nan kui ixaxi. ¹² Wo bara wo xunxa ye xoo ra. Na bara maniya alo wo nun Isa bara ragata gaburi keren kui. Na xanbi wo fan bara keli ye xoo ra alo Isa kelixi gaburi kui ki

naxe. Na birin nabaxi ne barima wo bara la Ala senbe ra, naxan Isa rakelixi faxe ma. ¹³ Wo nu luxi ne alo faxamixie, wo xa yunubie xa fe ra nun wo xa sunnatareya xa fe ra, kono Ala bara wo rakisi Isa saabui ra. A bara dije won ma yunubi birin ma. ¹⁴ Kalamui naxan nu sebexi won xili ma, naxan nu noma won ma fe kanade, a bara na ba na a mabanbanfe wuri magalanbuxi ma. ¹⁵ Na kui, Ala bara no mangeya nun senbe mooli birin na dunija birin ya xori, naxee fatanxi Sentane ra, a naxa xunnakeli soto na wuri magalanbuxi saabui ra.

Xaranyi naxan findixi wule ra

¹⁶ Awa, wo naxa tin mixi yo xa kiiti naaxi sa wo ma wo xa donse nun minse xa fe ra, sali xungbee xa fe ra, kike neene sali xa fe ra, xa na mu malabu loxe xa fe ra. ¹⁷ Na birin findixi fe fanyi tonxuma nan na. A nu wama Ala xa Mixi Sugandixi xa fe nan masenfe won be, naxan findixi nondi yati ra. ¹⁸ Wo naxa tin mixi yo xa wo xa xunnakeli ba wo yi ra. Mixi ndee katama ne na rabade. A luma alo e e yete nan magoroma, kono wule na a ra. A luma alo e tan nun malekee Ala nan batuma, kono na fan wule nan a ra. E birama laamatunyie foxo ra, kono e e yete igboma fe fufafu ma. ¹⁹ E mu fatuxi Isa ma, naxan na xunyi ra. Fate xunyi salonse birin naperema. Kankan xirixi e boore ra, Ala senbe fima e birin ma alo a wama a xon ma ki naxe.

²⁰ Xa wo bara fatan dunija fee ma Isa saabui ra, munfe ra wo wo yete luma dunija fee xa yaamari bun ma? ²¹ Na yaamari naxe, «A mu lan wo xa yi tongo! A mu lan wo xa yi don! Wo man mu lan wo xa a masuxu!» ²² Na fe birin fama jonde. Na seriye mooli fatanxi adamadi nan na. ²³ Na fe mooli maniya lonni ra, barima batui, yete magore, nun fate torofe na a kui, kono e tide yo mu na, barima e mu

noma yunubi fee bade mixi boje ma.

3

Ala xa kira

¹ Xa nondi na a ra, wo nun Ala xa Mixi Sugandixi nan birin naxelixa faxe ma, wo xa ariyanna fen, Ala xa Mixi Sugandixi magoroxi Ala yirefanyi ma dennaxe. ² Wo xa ariyanna fe fen, dunija fe mu a ra. ³ Barima wo bara faxesa, wo xa simaya fa noxunxi Ala xa Mixi Sugandixi xa fe i Ala xa fonisireya kui. ⁴ Wo Rakisima Ala xa Mixi Sugandixi na fa, wo fan luma a xa noe nan kui.

⁵ Na nan a toxi wo lanma wo xa adamadi xa fe kobi birin nabepin: yene fe, langoe fe, fe seniyentare, korintepa naxan maniyaxi kuye batufe ra. ⁶ Ala xonoma ne na fe mooli ma, nun naxee e rabama. ⁷ Singe ra nu, wo yati nu perema na ki ne.

⁸ Kono yakosi, wo xa yi fe birin bepina: bojete, geresofe, fe naaxi, mixi xili kanafe, nun konbi. ⁹ Wo naxa wule fala wo bore be. Wo bara na jere ki fori bepina, ¹⁰ alako wo xa jere ki neene suxu, naxan lanma Ala jere ki ma. Na kui, wo fama Ala kolonde a fanyi ra. Na birin luma alo mixi naxan dugi fori bama a ma, a dugi neene ragoro a ma. ¹¹ Na kui, Gireki nun Yuwif e birin keren. Mixi sunnaxi nun mixi sunnatore e birin keren. Xununtaree, mixi xununxi, konyi, nun lasiri, e birin keren. Isa nan findixi a birin na, a man na a birin i.

¹² Ala wo tan nan sugandixi, wo bara findi seniyentoe ra, Ala xanuntenyie. Wo lan ne wo xa kinikini mixi ma, wo boje xa fan, wo xa wo yete magoro, wo boje xa bexi, wo xa dije. ¹³ Wo xa wo bore sutura, wo man xa hinne wo bore ra. Xa mixi nde bara fe naaxi raba a bore ra, na kanyi xa dije alo Ala xa Mixi Sugandixi dipexi wo ma ki naxe. ¹⁴ Naxan dangi a birin na, wo xa wo bore xanu barima na findima lanyi fanyi ra. ¹⁵ Ala xa Mixi Sugandixi nu wama lanyi naxan xon won be, won

bɔɛ xa bira na lanyi fɔxɔ ra. Ala bara wo xili wo xa findi fate keren na, lanyi xa lu wo tagi. Wo xa Ala tantu na ma.

¹⁶ Ala xa Mixi Sugandixi xa masenyi fanyi xa lu wo bɔɛ kui. Wo xa wo bore xaran, wo man xa marasi nun lonni fi wo bore ma. Wo xa na raba suuki nun bɛti ra naxan fatanxi Ala Xaxili Seniyenxi ra. Wo xa Ala tantu na bɛtie ra, e xa keli wo bɔɛ yati yati nan kui. ¹⁷ Wo fe naxan birin falama, wo fe naxan birin nabama, wo xa na birin naba wo Marigi Isa xili ra. Wo xa Baba Ala tantu Isa saabui ra.

Denbaya sɛriye

¹⁸ Ginɛ, wo xa lu wo xa mɔrie xa yaamari bun ma, alɔ Marigi wama a xɔn ma ki naxɛ. ¹⁹ Xɛmɛɛ, wo xa wo xa ginɛ xanu, wo naxa ɲaaxu e ra. ²⁰ Dimɛdie, wo xa wo barimixie xui ratinmɛ fe birin kui, barima na rafan Marigi ma. ²¹ Barimixie, wo naxa wo xa die bɔɛ rapaaxu e ma, alako limaniya naxa ba e yi. ²² Konyie, wo xa wo marigie xui birin natinmɛ. Wo naxa wali e ya tode xa gbansan na, alako wo xa rafan mixie ma. Wo xa wali e bɛ wo bɔɛ fiixɛxi ra, barima wo gaaxuxi wo Marigi Ala ya ra. ²³ Wo fe naxan birin nabama, wo xa a raba wo bɔɛ fiixɛxi nan na, alɔ wo a rabama Marigi bɛ ki naxɛ. Wo mu a rabama mixie xa bɛ. ²⁴ Na kui, wo xa a kolon Marigi na sare ragbilenma nɛ wo ma, naxan findima wo kɛ ra. Wo na walife Ala xa Mixi Sugandixi nan bɛ, wo Marigi yati yati. ²⁵ Naxan fe kobi rabama, Marigi na fan sare ragbilenma nɛ a ma. Mixi birin a gbe sɔtɔma nɛ, Ala mu mixi yo rafisa a boore bɛ.

4

¹ Konyi marigie, wo xa wo xa konyie masuxu tinxinyi ra, barima konyi nan wo fan na. Wo Marigi na koore ma.

Marasi dɔnxɔɛ

² Wo xa Ala maxandi temui birin. Wo xa wo yetɛ mato, wo xa Ala tantu. ³ Wo Ala maxandi muxu fan bɛ. Ala xa sɔɔneya raba won ma kawandi kui, alako n xa Ala xa Mixi Sugandixi xa gundo masen birin bɛ. N saxi geeli na fe nan ma. ⁴ Wo Ala maxandi n bɛ alako n xa na fala a fanyi ra, a xa fiixɛ fɔɛn, alɔ a lanma n xa a raba ki naxɛ.

⁵ Wo xa wo ɲɛɛ xaxilimaya ra danxaniyatarae ya tode ra. Wo xa na raba sinnanyi ma a raba waxati. ⁶ Wo xa masenyi fanyi ti mixie bɛ, naxan fan. Kuri so temui, fɔxɛ sama nɛ bande, alako a xa ɲɔxun. Wo fan xa fata mixi birin yaabide wɔyenyi ra naxan fan.

Xɛɛbui dɔnxɔɛ

⁷ N ngaxakerenyi Tikike findixi n xanuntenyi nan na naxan bara n mali a fanyi ra Marigi xa wali xa fe ra. A fama n ma fe birin tagi rabade wo bɛ. ⁸ N a xɛɛxi nɛ wo ma alako a xa muxu xa fe tagi raba wo bɛ, a man xa wo ralimaniya. ⁹ N man bara n ngaxakerenyi tinxinxi, n xanuntenyi Onesimo Kɔlɔsika xɛɛ a xa Tikike mati. E firinyi fama n ma fe birin dentɛɛɛ sade wo bɛ.

¹⁰ Arisitaraki, muxu nun naxan na geeli, a wo xɛɛbu. Baranabasi dɛɛxɔ Maraki fan wo xɛɛbu. Wo bara marasi sɔtɔ Maraki xa fe ma. Xa a fa wo xɔnyi, wo xa a rasɛnɛ a fanyi ra. ¹¹ Yesu, naxan xili falama Yusutu, a fan wo xɛɛbu. Yuwifidaxaniyatɔɛ ɲama birin ya ma, yi mixi saxanyi gbansan nan n malixi Ala xa mangɛya niini wali rabade. E bara limaniya fi n ma.

¹² Epafirasi, naxan findixi wo xɔnyika ra, a wo xɛɛbu. Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa walikɛ nan a ra. A Ala maxandima wo bɛ temui birin alako wo xa danxaniya xa sabati, wo xa Ala waxɔnfe kolon, wo man xa a raba. ¹³ A wali gbegebe rabama wo bɛ, wo tan danxaniyatɔɛ naxee na Kɔlɔsi, Layodiseya, nun Hiyerapoli. N na a seede ra. ¹⁴ Luki seriba, muxu xanuntenyi wo xɛɛbu, a nun Demasi.

¹⁵ Wo xa won ngaxakerenyi Layodiseya danxaniyatɔɛɛ xɛɛbu, nun Nimifa, a nun danxaniyatɔɛɛ pama naxan e malanma a xa banxi kui.

¹⁶ Wo na γε yi bataaxe xarande wo xɔnyi, wo xa a so Layodiseya danxaniyatɔɛɛ fan yi ra, e xa a xaran. Wo tan fan, wo xa bataaxe xaran n naxan nasanbaxi Layodiseyakae ma. ¹⁷ Wo xa a fala Arikipe be, «Fɛnten i xa wali ma, Marigi naxan soxi i yi ra alako i xa na raba a fanyi ra.»

¹⁸ Xɛɛbui nan yi ki, n tan Pɔlu naxan sɛbɛxi wo ma n yetɛ belexɛ ra. Wo xa ratu a ma n na geeli nan kui yi ki. Ala xa hinne wo birin na.

**Ala xa masenyi singe
Annabi Pɔlu naxan
sebe
Tesaloniki
daxxaniyatɔe jama
ma
Masenyi nde yi
Kitaabui xa fe ra**

Yi Kitaabui findixi bataaxe singe nan na Ala xa xɛera Pɔlu nun a walibooree naxan sebe daxxaniyatɔe jama ma naxee nu sabatixi Tesaloniki.

Beenun e xa yi bataaxe sebe, Pɔlu nun Silifanu nu bara kawandi ti Tesaloniki. Ala to e xa wali baraka, naa mixi wuyaxi naxa gbilen kuye batufe fɔxɔ ra, e daxxaniya Ala ma naxan a xa Mixi Sugandixi xɛɛxi dunja rakiside. Kɔnɔ Pɔlu nun Silifanu mu nɔ bude Tesaloniki taa kui, e gi kɛɛ nan na barima mixi kobi ndee nu bara jama bɔɓe rate e xili ma. Yi fe birin tagi rabaxi Isa xa Xɛerae xa Taruxui Kitaabui kui, Sora 17.

Pɔlu nun Silifanu to Aten li, e naxa kɔntɔfili Tesaloniki daxxaniyatɔe be barima e mu nu a kolon xa e xa daxxaniya sabatixi. Na kui, e naxa Timote xɛɛ alako a xa Tesaloniki daxxaniyatɔe janige kolon, a xa e ralimaniya e xa daxxaniya kui. Timote to gbilen, a naxa dentɛge sa Pɔlu nun Silifanu be. Ala Xaxili Seniyenxi naxa masenyi fi e ma Tesalonikikae be, e naxa yi bataaxe sebe.

Yi Kitaabui tide to bara mini Tesaloniki daxxaniyatɔe be, a lonni fi e ma, a e ralimaniya, a tide na won fan be. A a masenma won be a Ala won xilixi ne won xa won jere seniyenyi kui, won xa gbilen seniyentareja fɔxɔ ra. A man a masenma a wali tide gbo daxxaniyatɔe be. A lanma won xa balo won yilɛfure nan na. Yi Kitaabui man limaniya fima won ma barima a a masenma won be a Ala

xa Mixi Sugandixi Isa fama ne a xa daxxaniyatɔe fɔxɔ ra, e jipe nun a laaxiraxi, a e xanin Ala xonyi e sa luma dennaxe abadan.

Tesaloniki daxxaniyatɔe findixi misaali nan na won be barima hali e to jaxankate gbege soto, e xan ne daxxaniya kui, e e xaxili ti Ala ra. Ala xa won mali won ma daxxaniya xa tilin, won xa won tunnabexi Ala xa kira fanyi xɔn ma. Ala xa won natanga seniyentareja ma, won naxa fa yaagi Marigi gbilen lɔxɔe. Ala xa won mali ariyanna kira xɔn ma. Amina.

**Ala xa masenyi singe
Annabi Pɔlu naxan
sebe
Tesaloniki
daxxaniyatɔe jama
ma**

Xɛɛbui

¹ Pɔlu, Silifanu, nun Timote nan yi ki, katarabi Baba Ala nun a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xa daxxaniyatɔe jama ma naxee na Tesaloniki.

Ala xa hinne nun bɔɓesa fi wo ma.

Ala tantufe Tesalonikikae xa fe ra

² Waxati birin muxu Ala tantuma wo xa fe ra, muxu man a maxandima wo be. Temui birin ³ muxu wo xa fe falama won Baba Ala be. Muxu a tantuma ne wo xa wali ma naxan kelixi wo xa daxxaniya nun wo xa xanunteya ma. Muxu a tantuma ne barima wo wo tunnabexixi wo xaxili tife ra Ala xa Mixi Sugandixi Marigi Isa ra.

⁴ N ngaxakerenyie, wo tan Ala xanuntenyie, muxu a kolon a Ala bara wo sugandi. ⁵ Muxu to xibaaru fanyi masen wo be, a mu findi muxu de woyenyi gbansan xa ra. Ala Xaxili Seniyenxi naxa senbe fi muxu xa xibaaru fanyi kawandife ma, muxu daxxaniyaxi a ma. Wo a kolon yati muxu nu jere ma ki naxe wo xa fe ra, muxu nu na wo ya ma temui naxe. ⁶ Wo bara findi muxu nun Marigi fɔxi rabae ra. Hali

wo to jaxankate gbege soto, wo Ala xa masenyi suxu ne jalexinyi ra, jalexinyi naxan fatan Ala Xaxili Seniyenxi ra.

⁷ Na kui, wo bara findi misaali ra danxaniyatɔe birin be naxee na Masedon nun Akayi. ⁸ Ala xa masenyi bara rayensen ye wo saabui ra. A mu rayensenxi Masedon nun Akayi gbansan xa ma. Yire birin bara a kolon wo danxaniyaxi Ala ma ki naxe. Na kui, muxu mu sese falama sonon na xa fe ra. ⁹ Na mixi naxee bara wo xa fe me, e tan nan fama wo xa fe falade, wo muxu rasene ki naxe, wo man gbilen kuyee foxo ra ki naxe, wo fa bira Ala Nije foxo ra naxan findixi nondi ra. ¹⁰ E man wo xa fe falama, wo Ala xa Di mamexi ki naxe kelife kooe ma. Na nan findixi Isa ra, Ala naxan nakeli faxe ma, Isa naxan won natangama xone ma naxan na fafe.

2

Polu nun Tesaloniki danxaniyatɔe nama

¹ N ngaxakerenyie, wo tan yati a kolon a muxu fafe wo yire na mu findixi fe fufafu ra. ² Wo a kolon, muxu nu bara jaxankate nun toore soto Filipi. Kono muxu naxa muxu xaxili ti won Marigi Ala ra, muxu limaniya alako muxu xa wo kawandi Ala xa xibaaru fanyi ra, hali geresasoe gbege to nu naa. ³ Muxu xa kawandi mu fatanxi wule xa ra, a mu fatanxi janige seniyentare xa ra, a mu fatanxi yanfanteya xa ra. ⁴ Ala to bara muxu mato, a bara a xa xibaaru fanyi taxu muxu ra. Na kui, muxu mu woyenma xe de alako muxu xa rafan mixie ma. Muxu woyenma ne alako muxu xa Ala nan kenen naxan won sondonyie matoma. ⁵ Wo a kolon yati, Ala fan a kolon, muxu mu deinoxunyi woyenyi yo falaxi wo be. Muxu mu kawandi tixi xe alako muxu xa se nde soto. ⁶ Muxu hayi mu na mixie xa matoxoe ma, a na findi wo tan na, a na findi mixi gbetee ra.

⁷ Ala xa Mixi Sugandixi xa xerae to na muxu ra, muxu nu noma muxu xa fe kote doxode wo xun ma, kono muxu mu tin. Muxu naxa meeni wo ma, alo dinge meenima a xa die ma ki naxe. ⁸ Muxu wo xanuxi ne han muxu naxa muxu yete yati fi wo ma safe Ala xa xibaaru fanyi xun ma muxu wo kawandi naxan na. Wo xa fe nu bara xoxoxo muxu ma ki fanyi. ⁹ N ngaxakerenyie, wo xa wo mapoxun muxu xa wali nun muxu xa toore ma. Muxu wakili ne koe nun yanyi alako muxu xa kontofili naxa lu wo sese ma, muxu nu Ala xa xibaaru fanyi kawandife wo be temui naxe. ¹⁰ Muxu jerexi seniyenyi nun tinxinyi nan na wo xa fe ra, marakorosi yo mu na muxu ma. Wo bara findi na fe seedee ra, wo nun Ala. ¹¹ Wo a kolon yati, a muxu na wo birin be, alo babe nun a xa die na ki naxe. ¹² Muxu bara wo ralimaniya, muxu bara wo mafuruku, muxu bara wo mayandi alako wo jere ki xa Ala kenen, naxan wo xilixi wo xa lu a xa mangeya niini bun ma, wo xa a xa noore kolon.

¹³ Na nan a toxi muxu Ala nuwali sama temui birin barima muxu to wo kawandi Ala xa masenyi ra, wo mu a suxuxi xe alo mixi woyen xui. Wo a kolon ne a a findixi Ala xa masenyi nan yati ra naxan senbe na walife wo tan danxaniyatɔe ya ma. ¹⁴ N ngaxakerenyie, wo bara maniya Ala xa danxaniyatɔe namae ra naxee danxaniyaxi a xa Mixi Sugandixi Isa ma Yudaya boxi ma. Wo bariboore wo tooro ki naxe, Yuwifie fan Yudaya danxaniyatɔe namae tooro na ki ne. ¹⁵ E tan Yuwifie nan Marigi Isa nun namijonmee faxesa, e muxu fan jaxankata. E xa fe mu Ala kenenxi. E to muxu tooroma muxu xa kawandi wali kui, e jaaxuma mixi birin na. ¹⁶ E mu wama muxu xa si gbetee kawandi alako nee xa kisi. Na kui, e na e xa yunubi nan tun xun masafe. Kono Ala xa xone bara e suxu.

¹⁷ N ngaxakerenyie, muxu bara makuya wo ya tode ra waxati nde bun, kono muxu boje tan mu

makuyaxi wo ra. Wo xoli muxu suxuma ki fanyi ra. Muxu bara fe birin naba alako muxu man xa wo to. ¹⁸ Muxu nu bara wa gbilenfe wo yire. N tan Polu wa ne n xa wo yire li sanmaya wuyaxi, kono Sentane nan muxu matooo. ¹⁹ Marigi Isa gbilen loxo, muxu joxo tima Ala ra nde xa fe ra? Muxu jalexinma nde xa fe ra? Muxu matooxo sotoma nde xa fe ra? Wo tan xa mu a ra? ²⁰ Iyo, wo tan nan findixi muxu xa xunnakeli nun muxu xa seewe ra.

3

Polu Timote xeefe Tesaloniki

¹ Na kui, muxu boje to mu noxi sade, muxu bara a janige muxu tan xa lu Aten, ² muxu xa won ngaxakerenyi Timote xee wo ma. Muxu waliboore na a ra Ala xa wali kui naxan findi Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi kawandila ra. Muxu a xeexi ne alako a xa wo senbe so, a xa wo ralimaniya wo xa danxaniya kui, ³ alako wo xa paxankate naxa wo hanme. Wo fan yati a kolon, na paxankate nan nagirixi won ma. ⁴ Hali muxu nu na wo ya ma temui naxe, muxu nu a falama ne wo be, a mixie fama won paxankatade. Wo bara a to fa, na nan fa rabaxi.

⁵ Na nan a ra, n boje to mu nu saxi sonon, n naxa Timote xee naa alako a xa a kolon wo xa danxaniya na ki naxe. N nu gaaxuxi ne wo be Sentane mixi ratantanyi fa wo ratantanfe, muxu xa wali fa findi wali fufafu ra. ⁶ Kono Timote to baxi gbilende muxu yire keli wo xonyi, a bara xibaaru fanyi fala muxu be wo xa danxaniya nun wo xa xanunteya xa fe ra. A naxe, a wo ratuxi muxu xa fe ra seewe kui, a muxu to xoli na wo ma, alo wo fan to xoli to na muxu fan ma. ⁷ Na kui, n ngaxakerenyie, hali muxu to na tooore nun paxankate kui, muxu bara ralimaniya wo xa danxaniya xa fe ra. ⁸ Yakosi muxu boje bara sa sonon, barima muxu bara a kolon a wo xa danxaniya xanxi Marigi. ⁹ Muxu mu a kolon sonon muxu

noma Ala tantude ki naxe wo xa fe ra. Danyi yo mu na muxu xa seewe ma wo xa fe ra Ala xa fe ra. ¹⁰ Koe nun yanyi muxu na a maxandife muxu nii birin na, muxu xa no wo tode, alako naxan luxi wo xa danxaniya ra, muxu xa na rakamali.

¹¹ Ala yete yati, won Baba, a nun won Marigi Isa xa kira boo muxu be alako muxu xa wo yire masoto. ¹² Xanunteya naxan na wo be wo doro tagi, a nun wo nun mixi birin tagi, Ala xa na xun masa ki fanyi ra, alo muxu fan wo xanuxi ki naxe. ¹³ Ala xa wo sondonyie senbe so alako won Marigi Isa na gbilen loxo naxe a nun a xa seniyentoe ra, wo xa no tide won Baba Ala ya i seniyenyi nun tinxinyi kui.

4

Nerefe seniyenyi kui

¹ N ngaxakerenyie, muxu bara wo tinkan wo lan wo xa wo jere ki naxe Ala waxonyi ma. Han ya wo na na nan xun ma. Yakosi, muxu wo maxandima, muxu wo mayandi Marigi Isa xili ra, wo xa nu na xun masa. ² Wo a kolon yati muxu wo xaranxi naxan na Marigi Isa xili ra. ³ Ala sago na a ra wo xa seniyen. Wo naxa langoepa raba. ⁴ Kankan xa a yete suxu seniyenyi nun tinxinyi kui. ⁵ Wo naxa bira langoepa foxo ra, alo Ala kolontaree a rabama ki naxe. ⁶ Mixi yo naxa yunubi raba a ngaxakerenyi ra, a fu a ma na fe kui, barima Marigi na fe mooli birin makiitima ne. Muxu bara na fala wo be, muxu man gbilen ne a fala ra wo be. ⁷ Ala won xilixi ne won xa won jere seniyenyi kui, won xa gbilen seniyentarepa foxo ra. ⁸ Na kui, mixi naxan tondima yi fee rabatude, a mu tondixi ibunadama xa be, a tondixi Ala nan be naxan a Xaxili Seniyenxi fixi wo ma.

⁹ Hali muxu mu wo rasi ngaxakerenyie xanufe ma, barima Ala nan bara wo tinkan wo xa wo bore xanu. ¹⁰ Wo na nan yati rabafe ngaxakerenyie ra naxee na Masedon

bɔxi birin kui. Kɔnɔ muxu a falama nɛ wo bɛ, n ngaxakerenyie, wo man xa nu na xun masa. ¹¹ Wo xa fe birin naba alako wo xa lu bɔnɛsa kui. Wo xa mɛɛni wo yetɛ ma. Wo xa nu wali wo bɛlɛxɛ ra alɔ muxu a masen wo bɛ ki naxɛ. ¹² Na kui, wo ɲɛrɛ ki findima a fanyi nan na danxaniyataree tagi, wo man mu wo xa fe kote dɔxɔma mixi gbɛtɛ yo xun ma.

Danxaniyatɔɛ xa taa masarɛ

¹³ N ngaxakerenyie, muxu mu wama wo xa lu fahaamutareɲa kui mixie xa fe ra naxee bara laaxira. A mu lan wo xa sunnun alɔ mixi naxee mu e xaxili tixi Ala ra. ¹⁴ Won laxi a ra a Isa bara faxa, a man fa keli faxɛ ma. Na kui, won man laxi a ra a Ala fama faxamixie fan nakelide naxee nu danxaniyaxi Isa ma, a e rate e nun Isa. ¹⁵ Marigi xa masenyi nan ya, muxu naxan falama wo bɛ: Won tan naxee ɲiɲɛ a ra, Marigi fa tɛmɛi naxee lima dunɲa ma, won singe xa mu tema mixi faxaxie bɛ. ¹⁶ Marigi yetɛ yati nan fama gorode keli koore ma. Yaamari fima nɛ xui itexi ra. Malekɛ kuntigi fama nɛ a xui itede. Ala xa sara xui minima nɛ. Isa xa danxaniyatɔɛ naxee bara faxa, nee nan singe kelima. ¹⁷ Na dangi xanbi, won tan naxee ɲiɲɛ luxi dunɲa, won fan tema nɛ, won nee li nuxui kui, won birin sa naralan Marigi yire kuye ma. Won luma nɛ Marigi sɛɛti ma sɔnɔn abadan. ¹⁸ Na kui, wo xa wo bore ralimaniya na masenyi ra.

5

Marigi fa lɔxɔɛ

¹ N ngaxakerenyie, hali n mu sese fala wo bɛ waxati nun lɔxɔɛɛ xa fe ra yi fee sa rabama tɛmɛi naxɛ. ² Wo fan yati a kolon a fanyi ra, a Marigi xa lɔxɔɛ fama nɛ alɔ mɔɲɛti fama kɔɛ ra ki naxɛ. ³ Mixie nɛ lanyi nun bɔnɛsa xa fe falama tɛmɛi naxɛ, gbaloe dusuma e xun ma na tɛmɛi nɛ, alɔ furuginɛ difuri na keli a ra. E mu tangama a ma muku.

⁴ Kɔnɔ wo tan, ngaxakerenyie, wo mu na dimi xa kui. Na lɔxɔɛ mu lanma a xa wo tɛrɛnna alɔ mɔɲɛti. ⁵ Wo birin findixi naiyalanyi nun yanyi die nan na. Kɔɛ nun dimi die xa mu won na. ⁶ Na kui, won naxa xi alɔ booree. Won xa fee rasaxa a fanyi ra, won naxa yanfa. ⁷ Naxee xima, e xima kɔɛ nan na. Naxee siisima, e siisima kɔɛ nan na. ⁸ Won tan naxee findixi yanyi mixie ra, won xa mɛɛni won yetɛ ma. Won xa danxaniya nun xanunteya rasabati, won xa won xaxili ti kisi ra. Nee tide luma nɛ won bɛ alɔ kanke makantase nun xun makantase tide luma geresoe bɛ ki naxɛ. ⁹ Ala mu a ragirixi won ma, a xa xɔnɛ xa won li. A a ragirixi nɛ won tan xa kisi nan sɔtɔ Marigi Isa saabui ra, Ala xa Mixi Sugandixi ¹⁰ naxan faxa won ma fe ra. Na nan a toxi, xa muxu ɲiɲɛ nan a ra, xa muxu faxaxi nan a ra, muxu fama nɛ sabatide a i. ¹¹ Na kui, wo xa wo bore ralimaniya, wo xa wo bore sɛnbɛ so alɔ wo darixi a raba ra ki naxɛ.

Marasi nun xɛɛbui dɔnɔɛ

¹² N ngaxakerenyie, muxu bara wo mayandi wo xa mixie binya naxee na walife wo tagi, wo rasife nun wo rapɛrɛfe ra Marigi xa fe kui. ¹³ Wo xa e binya a fanyi ra xanunteya kui e xa wali xa fe ra.

Lanyi nan xa lu wo xa danxaniyatɔɛ ɲama tagi.

¹⁴ N ngaxakerenyie, muxu man bara wo maxandi, wo xa tun-naxɔnɛ rasi, wo xa limaniyataree ralimaniya, wo xa sɛnbɛtaree mali, wo diɲɛ mixi birin bɛ.

¹⁵ Wo xa a mato a fanyi ra mixi yo naxa fe kobi ɲɔxɔ fe kobi ra. Wo xa nu fe fanyi nan tun naba wo bore bɛ, a nun mixi birin bɛ.

¹⁶ Wo xa sɛɛwa tɛmɛi birin.

¹⁷ Wo xa Ala maxandi waxati birin.

¹⁸ Wo xa Ala tantu fe birin kui. Na findixi Ala sago nan na wo bɛ, wo tan naxee danxaniyaxi a xa Mixi Sugandixi Isa ma.

¹⁹ Wo naxa Ala Xaxili Seniyenxi xɔlɔn nagoro.

20 Wo naxa wo tuli xoxoxo
namijonmxe xa masenyie
ma,

21 konɔ wo xa fe birin mato a fanyi
ra.

Xa fefe fan, wo xa na suxu gben.

22 Xa fefe kobi, wo xa wo makuya na
ra pon!

23 Ala xa wo rasenyen a ki nun
a keɲa ma, a tan Ala naxan boɲesa
fima. Ala xa wo xaxili nun wo nii
nun wo fate ratanga, marakoxosi yo
naxa lu wo ma won Marigi Isa fa
temui. 24 Naxan wo xilixi, a na a xui
xanbi ra, a fama ne a rabade.

25 N ngaxakerenyie, wo Ala
maxandi muxu be. 26 Wo xa
ngaxakerenyie birin xebu sunbui
seniyenxi ra. 27 N bara wo yamari
Marigi xili ra wo xa yi bataaxe xaran
ngaxakerenyie birin be.

28 Ala xa hinne fi wo ma won
Marigi Isa saabui ra, a xa Mixi
Sugandixi.

**Ala xa masenyi firin
nde
Annabi Pɔlu naxan
sebe
Tesaloniki
danxaniyatɔe pama
ma
Masenyi nde yi
Kitaabui xa fe ra**

Yi Kitaabui findixi bataaxe firin nde nan na Ala xa xɛera Pɔlu nun a walibooree naxan sebe danxaniyatɔe pama ma naxee nu sabatixi Tesaloniki. Fe naxee nu dangife Tesaloniki Pɔlu bataaxe singe sebe temui, nee to mu nu gexi ya ibade, Pɔlu naxa gbilen bataaxe firin nde sebe ra.

Mixi kobi naxee nu na Tesaloniki danxaniyatɔe paxankatafe, e mu nu paxankate itixi. Na kui, Pɔlu naxa gbilen danxaniyatɔe pama ralimaniya ra a xa yi bataaxe firin nde kui. A naxa e rasi e xa e tun nabexi danxaniya kira xɔn ma, e naxa tagan wali fanyi rabade, e xa bira Ala xa nɔndi fɔxɔ ra alɔ Pɔlu e kawandi ki naxe. Pɔlu nu bara a me, a mixi ndee nu na e ya ma naxee mu nu tinma walide alako e xa e yete baloe sɔtɔ. Na kui, a naxa na kanyie rasi a xɔrɔxɔe ra e xa ba na ma, e naxa e xa kɔntɔfili dɔxɔ mixi gbete yo xun ma. Pɔlu man nu bara a me a Tesaloniki danxaniyatɔe nu bara xibaaru sɔtɔ mixi nde ra, a Marigi fa lɔxɔe pan nu bara a li. Na kui, a naxa nɔndi makenen e be na fe ma, a Marigi xa lɔxɔe mu a lima fo fe ndee raba sinden Ala naxee ragirixi.

Yi Kitaabui findixi masenyi nan na Ala Xaxili Seniyenxi naxan fi Pɔlu ma Tesaloniki danxaniyatɔe nun danxaniyatɔe birin be. Ala xa won mali yi masenyi xa so won xaxili kui, won xa a rasabati won bɔne kui. Ala xa senbe fi won ma, won ma wali nun wɔyenyi birin xa findi a fanyi nan na. Ala xa won sondonyie

xun ti kira fanyi xɔn, won xa won jere Ala xa xanunteya ma nun a xa Mixi Sugandixi xa tun nabexiya ma. Ala xa won mali won sanyie xa xan danxaniya kui. Amina.

**Ala xa masenyi firin
nde
Annabi Pɔlu naxan
sebe
Tesaloniki
danxaniyatɔe pama
ma**

Xɛebui

¹ Pɔlu, Silifanu, nun Timote nan yi ki, katarabi won Baba Ala nun Marigi Isa Ala xa Mixi Sugandixi xa danxaniyatɔe pama ma naxee na Tesaloniki.

² Won Baba Ala nun a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xa hinne nun bɔnesa fi wo ma.

*Ala dunija birin makiitife tinxinyi
kui*

³ N ngaxakerenyie, muxu lanma muxu xa Ala tantu wo xa fe ra temui birin. Muxu xa tantui lanxi barima wo xa danxaniya xun masafe ki fanyi, a nun wo xa xanunteya wo bore be. ⁴ Na kui, muxu wo matɔxɔma Ala xa danxaniyatɔe pamae be wo xa tun nabexiya nun danxaniya xa fe ra wo naxee masenfe wo xa paxankate nun tɔɔre birin kui.

⁵ Na bara Ala xa kiiti tinxinxi masen, barima wo na naxan iminife, na nan a masenma a wo daxa wo xa lu Ala xa mangeya niini bun ma, wo tɔɔrɔfe naxan xa fe ra. ⁶ Ala tinxin. Mixi naxee wo paxankatama, a e sare fima paxankate nan na. ⁷ Wo tan naxee bara paxankata, a malabui fima ne won birin ma Marigi Isa a nun a xa maleke senbemaefama temui naxe kelife koore ma. ⁸ E nun te wolenxi nan goroma. Ala kolontaree, naxee mu won Marigi Isa xa masenyi rabatuma, e sare fima paxankate nan na. ⁹ Na mixie xa kiiti findima gbaloe nan na dande yo mu naxan ma. Marigi e

makuyama ne a yete ra nun a senbe noroxi ra ¹⁰ a na fa temui naxe. Na loxoe a xa seniye tsee nun a mantonyie birin a toma ne, e kaaba, e a matoxo. Wo fan luma ne nee ya ma, barima wo danxaniya ne muxu xa seede noxoya ma.

¹¹ Na kui, muxu Ala maxandima wo be temui birin, alako won Marigi Ala xa wo lu alo a mixi naxan xilixi na daxa ki naxe. Muxu man a maxandima a xa wo xa janige fanyi birin nakamali a nun wo xa wali fanyi naxee kelima wo xa danxaniya ma. Na rabama a senbe nan saabui ra. ¹² Muxu na maxandi tima alako Marigi Isa xa matoxoe soto wo saabui ra, wo fan xa matoxoe soto Isa ra. Yi birin nabama Ala nun a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xa hinne saabui nan na.

2

Xeme seriyetare

¹ N ngaxakerenyie, muxu bara wo mayandi wo bope naxa mini wo to fee mema won Marigi Isa fa loxoe xa fe ra, a nun won fama a ralande ki naxe. ² Xa mixi nde a fala wo be a Marigi xa loxoe jan bara fa, wo xaxili naxa ifu de! Wo naxa la a ra hali na kanyi woyen wo be alo namiponme na a ra, xa na mu a kawandi ti wo be, xa na mu a fa bataaxe ra alo a fatanxi muxu tan nan na. ³ Wo naxa a lu mixi yo xa wo madaxu. Na loxoe mu a lima fo adamadi gbegebe mee Ala ra sinden, a nun, Seriyetare Xungbe, a naxa makenen, gbaloe ragataxi naxan be. ⁴ A fama ne a yete itede dangi adamadie xa batuse birin na. Adamadie sese xili falama «ala», a tan tima ne na kanke. Na kui, a fama ne doxode Ala xa horomobanxi kui, a a yete findi ala ra. ⁵ N to yi fee fala wo be n nu na wo yire temui naxe, wo neemuxi ne? ⁶ Yakosi wo a kolon naxan makankanxi Seriyetare Xungbe ma, alako a naxa mini beenun a xa waxati xa a li. ⁷ Seriyetareya jan na walife noxunyi kui. A luma na ki ne han naxan a makankanxi a a

bama naa temui naxe. ⁸ Na temui, Seriyetare Xungbe makenenma ne. Marigi na fa temui naxe, a yi xeme halakima ne a de foye ra, a xa fa nore a sontoma ne. ⁹ Yi Seriyetare Xungbe minima Sentane senbe nan saabui ra, a fa kaabanakoe, tonxumae, nun fe magaxuxie raba naxee mu findixi nondi ra. ¹⁰ A fama ne mixi kisitaree mayendende fe jaaxi mooli birin na, barima nondi mu rafan nee ma. Na na a ra e mu kisima. ¹¹ Na kui, Ala e xaxili ifuma ne senbe ra, alako e xa la wule ra. ¹² A rabama na ki ne alako mixi birin xa gbaloe soto naxee mu danxaniyaxi nondi ma, tinxintareya rafanxi naxee ma.

Ala xa xanunteya nun a xa kisi danxaniyatsee be

¹³ Konon ngaxakerenyie, fo muxu xa Ala tantu wo xa fe ra temui birin. Marigi wo xanuxi ne. Kabi fe folo folo, Ala bara wo sugandi alako wo xa kisi. A wo rakisima a Xaxili Seniyenxi xa wali nan saabui ra naxan wo raseniyenma, a nun wo xa danxaniya saabui ra wo to danxaniyaxi nondi ma. ¹⁴ A wo xilixi na nan ma. A wo xilixi muxu xa xibaaru fanyi xa kawandi nan saabui ra alako wo xa xunnakeli soto naxan kelima Ala xa Mixi Sugandixi ma, won Marigi Isa. ¹⁵ Na kui, n ngaxakerenyie, wo sanyie xa xan danxaniya kui. Muxu wo xaran naxan na muxu xa kawandi nun bataaxe saabui ra, wo xa na suxu ghen.

¹⁶ Won Marigi Isa yete yati, naxan findixi Ala xa Mixi Sugandixi ra, nun won Baba Ala, naxan bara won xanu, naxan hinnema won na alako limaniya nun xaxili tide naxa ba won yi ra abadan, ¹⁷ e xa wo sondonyie ralimaniya. E man xa senbe fi wo ma, wo xa wali nun woyenyi birin xa findi a fanyi ra.

3

Ala maxandife

¹ N ngaxakerenyie, a donxoe ra, wo Ala maxandi muxu be alako

Marigi xa masenyi xa yensen ye mafuren na, a man xa binya yire birin alo a binyaxi wo xonyi ki naxe. ² Wo Ala maxandi muxu man xa ba mixi kobie nun mixi paaxie belexe, barima mixi birin xa mu danxaniyaxi. ³ Kono Ala na a xui xanbi ra. A senbe fima ne wo ma, a wo ratanga Sentane ma. ⁴ Muxu laxi a ra Marigi saabui ra, a muxu yaamari naxee fixi wo ma, wo e rabatuma ne alo wo pan na rabafe ki naxe. ⁵ Marigi xa wo sondonyie xun ti kira fanyi xon alako wo xa Ala xanu, wo man xa wo tunnabexi alo Ala xa Mixi Sugandixi a rabaxi ki naxe.

Tunnaxonee rasife

⁶ N ngaxakerenyie, muxu bara wo yamari won Marigi Isa Ala xa Mixi Sugandixi xili ra wo xa wo makuya danxaniyatosee ra naxee findixi tunnaxonee ra. Na kui, e mu jerefe muxu xa masenyi ma muxu fa naxan na wo xon. ⁷ Wo a kolon yati wo lanma wo xa muxu foxi raba ki naxe. Muxu to nu na wo ya ma muxu mu findi tunnaxonee xa ra, ⁸ muxu man mu mixi yo xa bande don a fa lu muxu mu a sare fi. Muxu wakili ne kose nun yanyi ra, alako muxu xa fe naxa findi kote ra wo sese be. ⁹ Muxu nu noma muxu xa kontofili sade wo ya i, kono muxu mu tin na ra alako muxu xa findi misaali ra wo be, wo fan xa muxu foxi raba. ¹⁰ Muxu nu na wo ya ma temui naxe, muxu yi yaamari nan fi wo ma: «Naxan yo mu tinma walide, hali wo mu na kanyi ki bande.» ¹¹ Muxu bara a me a mixi ndee wo ya ma e bara e yete findi tunnaxonee ra. E mu wali yo suxuma bafe naafixiya ra. ¹² Muxu bara na mixie yamari, muxu e rasi Ala xa Mixi Sugandixi won Marigi Isa xili ra, e xa wali bopesa kui alako e xa no e yete balode.

¹³ N ngaxakerenyie, wo naxa tagan fe fanyi rabafe ma. ¹⁴ Wo a mato a fanyi ra, xa mixi nde mu tin muxu xa masenyi danxunde muxu naxan sebexi yi bataaxe kui, defanyi

naxa lu wo nun na kanyi tagi alako a xa yaagi. ¹⁵ Wo naxa a findi wo yaxui ra de, kono wo xa a rasi alo wo ngaxakerenyi.

Xebui donxe

¹⁶ N bara Marigi maxandi naxan findixi bopesa kanyi ra, a tan yete yati xa bopesa fi wo ma temui birin nun a mooli birin na. Marigi xa lu wo birin seeti ma.

¹⁷ N tan Polu nan yi xebui sebefe n yete belexe ra. N ma bataaxe birin matonxumaxi yi ki ne. N belexe foxi nan ya.

¹⁸ Won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi, a xa hinne xa lu wo birin be.

**Ala xa masenyi singe
Annabi Pɔlu naxan
sɛbɛ Timote ma
Masenyi nde yi
Kitaabui xa fe ra**

Annabi Pɔlu to Lisitire li, a naxa danxaniyatɔɛ nde to naxan nu xili Timote. Hali Timote to mu nu findixi fori ra, Annabi Pɔlu naxa a xanin a xun ma a xa biyaasi kui alako a xa a mali Ala xa masenyi kawandide. Timote naxa na wali suxu a fanyi ra. A naxa bira a karamɔxɔ fɔxɔ ra yire birin, alako a xa danxaniya xa sabati, a man xa fata kawandi tide. Annabi Pɔlu naxa la a ra, a a xɛɛ a xa sa wali nde raba a yetɛ ra. Ala nu bara na masen Pɔlu bɛ namijɔnme xa masenyi nde ra.

Timote to siga Efesɛ danxaniyatɔɛ nama malide, Annabi Pɔlu naxa bataaxe sɛbɛ a ma, naxan findixi yi Kitaabui ra. Na kui, Pɔlu naxa marasi gbegbe fi Timote ma alako a xa masenyi hagigɛ ti Efesɛkae bɛ Ala xa seriye xa fe ra. Mixi jaaxi ndee nu na menni naxee nu wama Ala xa wali xun nakanafe. Pɔlu naxa e xa fe birin makenen Timote bɛ, alako a xa nɔndi masen e bɛ sɛnbɛ ra. Pɔlu man naxa marasi nde fi Timote ma danxaniyatɔɛ nama jɛrɛ ki xa fe ra.

Seriye gbegbe na yi Kitaabui kui naxee nɔma to danxaniyatɔɛ fan malide. Annabi Pɔlu nu wama Timote nun Efesɛkae malife alako e xa lu Ala xa kira xɔn ma. Won fan na menni nɛ. Ala xa won mali alako yi Kitaabui xa findi lɔnni fanyi ra won bɛ won naxan nabatuma won ma dunijɛigiri kui. Won ma danxaniyatɔɛ namae xa lu alɔ Ala nu a masenxi Timote bɛ ki naxe Annabi Pɔlu saabui ra. Amina.

**Ala xa masenyi singe
Annabi Pɔlu naxan
sɛbɛ Timote ma**

Timote xa xɛɛraya

¹ Won Nakisima Ala nun Isa, won xaxili tima naxan na, e n tan Pɔlu tixi Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa xɛɛra nan na. ² N na yi bataaxe sɛbɛfe Timote nan ma, naxan findixi n ma di yati ra a danxaniya ki ma. Baba Ala nun won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi, e xa hinne nun bɔnɛsa fi i ma, e xa kinikini i ma.

³ N to keli sigade Masedon, n naxa i rasi i xa lu Efesɛ alako i xa mixi ndee yamari e naxa xaranyi gbɛtɛɛ masen mixie bɛ, ⁴ e naxa kiinie madɔxɔ, e man naxa bu e benbae xilie matengefe ra. Na fe mɔɔli wɔyenyi rawuyama nɛ, a mu Ala xa wali rasigama yare ma danxaniya kui.

⁵ N na yaamari fi nɛ alako xanunteya xa gbo, xanunteya naxan fatanxi bɔnɛ seniyenxi ra, a nun janige tinxinxɛ, nun danxaniya fiixe ra. ⁶ Mixi ndee bara gbilen danxaniya fɔxɔ ra, e fa lɔɛ, na wɔyenyi fufafu saabui ra. ⁷ E wama findife seriye karamɔxɔɛ nan na, kɔnɔ e wɔyɛnma fahaamutareja nan kui. E mu soxi fee kui e naxee masenma sɛnbɛ ra. ⁸ Won a kolon Ala xa seriye fan, xa a rawalima a seriye ki ma. ⁹ Won man a kolon Ala mu a xa seriye fixi tinxintɔɛɛ xa fe xa ra. A a fixi tinxintaree nan ma fe ra, a nun Ala matandilae. A a fixi kaafirɛ, yunubitɔɛɛ, diinetaree, Ala maberelae nan ma fe ra. A a fixi mixie nan ma fe ra naxee e baba nun e ngae faxama. Faxatie, ¹⁰ yɛnelae, xɛmɛ naxee nun xɛmɛ kafuma, mixi suxuie, wule falɛɛ, mixi naxee kali tima wule xun, a nun mixi birin naxee Ala xa seriye matandima, a a fixi nee nan ma fe ra. ¹¹ Ala Xili Xungbe Kanyi xa seriye lanxi a xa xibaaru fanyi nɔrɔxi nan ma, a naxan taxuxi n na.

¹² N bara won Marigi Isa tantu, Ala xa Mixi Sugandixi naxan bara sɛnbɛ fi n ma, a bara la n na han a naxa n naso a xa wali kui. ¹³ Singe n nu a rasɔtoma nɛ, n a tɔɔrɔ, n a konbi. Kɔnɔ a naxa kinikini n ma, barima a a kolon n nu na birin nabama kolontareya nun

danxaniyatareɲa nan kui. ¹⁴ Marigi xa hinne bara gbo ye. A danxaniya nun xanunteya fixi n ma Isa nan saabui ra, a xa Mixi Sugandixi. ¹⁵ Nɔndi masenyi nan ya won birin lan won xa la naxan na: Ala xa Mixi Sugandixi Isa faxi duniɲa ma yunubitɔe nan nakiside. N tan Pɔlu nu findixi yunubitɔe nan na naxan dangi mixi birin na, ¹⁶ kɔnɔ Ala naxa kinikini n ma hali n findixi yunubitɔe ra naxan dangi birin na, alako Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa diɲe gbegebe xa findi misaali ra mixie be naxee danxaniyama a ma alako e xa kisi sɔtɔ naxan mu ɲɔnma abadan. ¹⁷ Mange Ala Kerenyi, naxan mu faxama, naxan mu toma, binye nun nɔre xa lu a be abadan. Amina.

¹⁸ N ma di Timote, n bara yi marasi fi i ma, naxan lanxi na namipɔnme masenyie ma naxee nu falaxi i xa fe ra. I xa na masenyi rakamali, i xa gere fanyi so ¹⁹ danxaniya nun ɲanige tinxixi ra. Ndee bara na rabolo, e xa danxaniya fa kana. ²⁰ Humeneyo nun Alesandire na na mixie nan ya ma. N nee soxi ne Sentane yi ra, alako e xa a tinkan a mu lan e xa Ala rasɔtɔ.

2

Sali seriye

¹ N ma marasi singe na yi nan na: Wo xa Ala makula, wo xa Ala maxandi, wo xa mixie xakɔntɔfli masen Ala be, wo xa Ala tantu mixi birin xa fe ra. ² Wo xa na raba mangee nun yarerati birin be, alako won xa lu bɔɲesa kui, won ma duniɲeigiri xa raxara, won xa lu Ala xa kira xɔn ma, won xa xili fanyi sɔtɔ. ³ Na nan fan, na nan lanxi won Nakisima Ala waxɔnfe ma.

⁴ Ala wama adamadie birin xa kisi, e xa nɔndi kolon. ⁵ Ala keren na a ra. Xarisa fan keren nan a ra, Ala nun adamadie tagi. Na xarisa findixi Ala xa Mixi Sugandixi Isa nan na, naxan findi adamadi ra, ⁶ a fa a yete fi xunsare ra mixi birin be. Na nu findixi seedeɲɔxɔya nan na Ala nu

wama a xɔn ma temui naxe. ⁷ A n tan nan tixi kawandila, xɛera, nun karamɔxɔ ra si gbete be danxaniya nun nɔndi xa fe ra. N na na nɔndi nan falafe, wule mu a ra.

⁸ Na nan a toxi, a xɔli n ma adamadie xa e belexe seniyeɲie itala Ala maxandi kui yire birin xɔne nun sɔnxɔ mu naxan na. ⁹ N man wama ne ginɛe xa dugie nan so naxee e suturama. E naxa e yete raxunma xunxexe denbexi ra, xɛema ra, gɛme tofanyie ra, xa na mu a ra dugie ra, naxee sare xɔrɔxɔ. ¹⁰ A lanma e xa e yete raxunma kewali fanyi nan na, naxan lanma ginɛe ma naxee birama Ala fɔxɔ ra. ¹¹ Ginɛe xa nu fe xaran sabari nun magore kui. ¹² N mu a luma ginɛe xa xeme xaran, xa na mu a ra e xa e yamari. Ginɛe xa lu sabari kui, ¹³ barima Adama nan singe daa, beenun Mahawa xa daa. ¹⁴ Adama xa mu madaxu. Ginɛ nan madaxu, a fa findi yunubitɔe ra. ¹⁵ Kɔnɔ Ala ginɛe rakisima a xa di bari nan kui, xa a luma danxaniya, xanunteya, nun seniyeɲie kui, alo a lanma ki naxe.

3

Danxaniyatɔe ɲamae xa yareratie

¹ Nɔndi nan ya: Mixi naxan wama findife danxaniyatɔe ɲama xunmati ra, a wama wali fanyi xɔn. ² A lanma danxaniyatɔe ɲama xunmati xa findi mixi ra mixie mu nɔma fe ɲaaxi nde yo falade naxan xun ma. A xa a li a ginɛe keren gbansan nan dɔxɔxi, a findi taxasi mixi ra, naxan a yete xaninma xaxilimaya ra, binye na naxan ma, naxan fata xɔɲe masuxude, naxan fata mixi xarande. ³ A mu lanma a xa findi siisila ra, a mu lanma a xa mawolen. A lanma ne a xa findi mixi ra naxan lanyie fenma, naxan bɔɲe xinbeli, naxan mu mila. ⁴ A xa fata a yete xa denbaya rapereɲe, a xa die xa lu a xa yaamari bun ma xurui kui, ⁵ barima xa mixi mu fata a yete xa denbaya rapereɲe, a fa meɲnima Ala xa danxaniyatɔe ɲama ma di? ⁶ A naxa findi danxaniyatɔe neɲe ra

de, alako a naxa a yete igbo, a fa naxankate soto alo Ibulisa a sotoxi ki naxe. ⁷ A man xa findi xili fanyi kanyi nan na danxaniyataree tagi, alako mixie naxa yo a ma, a naxa suxu Ibulisa xa gantanyi ra.

⁸ Mixi naxee findixi danxaniyatoe pama malie ra, e fan xa findi xili fanyi kanyie nan na. E xa e makuya filankafuija ra, e naxa siisi, e naxa bira kobiri foxo ra yaagitareya kui. ⁹ E xa Ala xa danxaniya masenyi ragata e xaxili fanyi kui. ¹⁰ E xa mato sinden. Xa e tinxin, e noma findide danxaniyatoe pama malie ra.

¹¹ Ginee fan xa findi xili fanyi kanyie ra. E naxa findi naafixie ra, e xa findi taxasi mixi ra, e xa tinxin fe birin kui. ¹² Danxaniyatoe pama malie xa gine keren gbansan nan doxo, e xa e xa die nun e xa foxoe rapere a fanyi ra. ¹³ Mixi naxee danxaniyatoe pama malima a fanyi ra, e binye nun limaniya nan sotoma e xa danxaniya kui Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma.

¹⁴ N na yi bataaxe sebefe ne i ma, hali n to laxi a ra a gbe mu luxi n xa i yire li. ¹⁵ Xa a sa li n naxa dugundi, i xa Ala xa mixie jere ki fanyi kolon. Ala naxan na na, a xa mixie lanxi a xa danxaniyatoe pama nan ma, naxan na nondi xa kinki ra.

¹⁶ Fo won xa a kolon ne a Ala jere ki senbe gbo. A gundo makenenxi nan ya:

Ala xa Mixi Sugandixi masenxi adama fate nan na,
a xaxili nan tinxin.
A mini ne malekee ma,
a kawandixi pamanee nan tagi.
Dunija danxaniyaxi a tan nan ma,
a texi nore nan kui.

4

Nondi kanafe

¹ Ala Xaxili a masenma ne won be a fiixe ra, a ndee fama ne danxaniya rabolode waxati donxoe kui, e fa bira pinne wule falsee nun e xa xaranyie foxo ra. ² Wule fale

filankafuie mixie madaxuma. E xaxili balanxi gben. ³ E tonyi doxoma futi xirife ra, a nun donse ndee donfe ra, Ala naxee daaxi alako danxaniyatoe nun nondi falsee xa e don tantui ra. ⁴ Ala se naxan birin daaxi, a fan. A mu raharamuxi mixie be naxee a donma tantui ra, ⁵ barima Ala xa masenyi nun Ala maxandi na raseniyenma.

⁶ Xa i na nondi masen i ngaxakereenyie be, i bara findi Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa walike fanyi ra, naxan i baloma danxaniya masenyi nun xaranyi fanyi ra, i birama naxan foxo ra. ⁷ I naxa fe fufafu madoxo kiini ra danxaniya mu naxan kui. I xa Ala fe suxu soobe ra. ⁸ Mixie meenife e fate ma, na tide mu gbo alo e na e xaxili yaka ba. Na xaxili yaka ba nan fama findide mixie be munafanyi ra dunija nun aligiyama. ⁹ Nondi masenyi nan ya won birin lan won xa la naxan na: ¹⁰ Won walima tun nabexi nan na, barima won xaxili tixi Ala Nije ra, naxan findixi adamadi birin Nakisima ra, a gbengbenyi danxaniyatoe. ¹¹ Na nan na ki, i xa na yaamari birin masen mixie be, i xa e xaran na seriyee ra.

¹² Mixi yo naxa yo i xa fonikeya ma. I naxan nabama, i xa findi misaali ra danxaniyatoe be a lanma e xa woyen ki naxe, e xa jere ki naxe, e xa e bore xanu ki naxe, e xa danxaniya nun e xa seniyenyi xa lu ki naxe. ¹³ Han n sa fama temui naxe, i xa Kitaabui xaran mixie be, i xa e ralimaniya, i xa e xaran. ¹⁴ I naxa wali bepin naxan soxi i yi ra, masenyi tixi Ala xili ra i xa fe ra naxan ma, forie to e belexe sa i xunyi ma. ¹⁵ I xa na rabatu senbe ra, alako mixi birin xa i jere ki to i sigama yare ki naxe. ¹⁶ Meeni i yete ma, nun na xaranyi ma i naxan tima tun nabexi ra. Xa i na raba i kisima ne, i tan nun naxee i xui ramema.

5

Danxaniyatoe jere ki

¹ I naxa wøyen xöröxöe fala forie be. I xa e ralimaniya alo i baba. I xa xeme fonikee ralimaniya alo i xunya xemema. ² I xa ðelexeforie ralimaniya alo i nga. I xa fonike ginema ralimaniya alo i maagine seniyeñyi kui.

³ I xa kaape ginee binya, naxee na e kerenyi ma. ⁴ Xa kaape gine xa die na na, xa na mu a ra a xa mamadie, e tan xa Ala waxonfe matinkan e xa denbaya be. Die barimixie naxan nabaxi e be, e xa na sare ragbilen e ma. Ala wama na nan xon.

⁵ Kaape gine yati yati, naxan luxi a keren, a a xaxili tima Ala nan na. A salima, a Ala maxandima temui birin. ⁶ Konö kaape gine naxan birama a yete waxonfe foxo ra, a tan bara faxa hali a jipe to a ra.

⁷ I xa yi yaamarie masen mixie be, alako e xa lu tinxinyi kui. ⁸ Mixi naxan mu menima a xa mixie ma, a gbengbenyi a xa denbaya ma, na kanyi bara danxaniya bepin. A ñaaxu dangife kaafiri ra.

⁹ Kaape gine naxan xili lanma a xa sebe kaape ginee xilie ya ma, a lanma a xa simaya xa dangi ñe tongo senni ra. A xa a li a nu döxöxi xeme keren gbansan nan xon ma, ¹⁰ a nun man a kolonxi tinxintöe ra a xa wali fanyie xa fe ra, alo di xurufe, xöpe rasenefe, seniyeñtöe sanyi maxafe, töörömixie malife, a nun birafe fe fanyi mööli birin foxo ra.

¹¹ Konö kaape gine naxee findixi sungbutunye ra, e xili naxa sebe, barima xa a sa li e waxonfee e ragbilenma ñe Ala xa Mixi Sugandixi foxo ra, e fa döxö xeme taa, ¹² na temui e bara yunubi söto, barima e bara e xa laayidi singe kana. ¹³ Bafe na ra, e man findima tunnaxone nan na, e nu fa lu e mapere ra naafixiya rabade, e mixi mafalama, e fe fala naxan mu lanma a xa fala. ¹⁴ Na kui, a xöli n ma kaape gine sungbutunye xa döxö xeme taa, e fa die bari, e menie e xa denbaya ma, alako won yaxuie naxa no fe ñaaxi falade e xun ma. ¹⁵ Ndee ñan bara e kobe raso, e bira Sentane foxo ra.

¹⁶ Xa danxaniyatöe gine bara kaape gine ndee söto a xa mixie ya ma, a xa a yigiya alako a naxa findi kote ra danxaniyatöe ñama be. Na kui, danxaniyatöe ñama noma ñe kaape gine malide naxee na e kerenyi ma.

¹⁷ Danxaniyatöe ñama xa forie, naxee fee rapere ma a fanyi ra, e xa binye xungbe söto, a gbengbenyi naxee kawandi nun xaranyi tima.

¹⁸ A sebexi Kitaabui kui, «Ninge ñe mengi turuxunma, wo mu lan wo xa a de xiri.» A man sebexi, «Walike xa a wali sare söto.» ¹⁹ I naxa kalamui rame danxaniyatöe ñama xa fori nde xa fe ra, xa seede firin, xa na mu a ra saxan, mu na fe toxi. ²⁰ Naxee bara yunubi raba, i xa i yaxaseri masa e xa fe ra, birin ya xori, alako booree fan xa gaaxu.

²¹ N bara yi yaamarie fi i ma, Ala, a xa Mixi Sugandixi Isa, nun maleke sugandixie ya xori. I xa yi yaamarie rabatu tinxinyi kui. I naxa mixi yo rafisa a boore be. ²² I naxa gbata mixie sugandide, i fa i belexe sa e ma, xa na mu a ra i fan luma ñe e xa yunubie kui. I xa lu seniyeñyi kui. ²³ I naxa ye gbansan xa min. I xa weni nde min seri ra i furi xa fe ra, barima i luma fura ra. ²⁴ Mixi ndee xa yunubie makenenxi beenun e xa makiitide li, konö boore gbee mu toma fo yare. ²⁵ Wali fanyi fan makenenma na ki ñe, wali ñaaxi mu nöxunma.

6

Ala xa seriye danxaniyatöe be

¹ Danxaniyatöe naxee na konyiya kui, e xa e marigie binya, alako binye yo naxa ba Ala xili ra, a nun a xa seriye ra. ² Konyi naxee marigi findixi danxaniyatöe ra, na konyie naxa yo e marigi ma, a falafe ra a e ngaxakerenyie nan e ra. A lanma e xa e xa yaamari rabatu a fanyi ra dangife a singe ra, barima e na walife e ngaxakerenyi xanuxie nan be.

I xa mixie xaran yi yaamarie ra. ³ Xa a sa li mixi nde xaranyi gbete nan tima, a mu bira won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi xa masenyi tinxixi foxo ra, nun xaranyi naxan findixi Ala gbe ra, ⁴ na kanyi bara a yete igbo, a mu sese kolon. A xaxili mu fan. A xa woyenyi gbo, sonxoe rafan a ma. Na findima toone, lantareya, toonege, siike, ⁵ tinxintaree xa sonxo sonxoe, nun nondi kolontareya. E diine rawalima kobiri fe nan na. ⁶ Diine nan findima geeni ra mixie be, naxee e wasasoma e sotose. ⁷ Won faxi dunija ma won belexee igeli nan na, won man sigama na ki ne. ⁸ Xa baloe nun sose na won yi ra, won xa won wasaso na ra. ⁹ Kono mixi naxan wama bannafe, na kanyi tantanma ne, a suxu gantanyi ra, a fa mila a waxonfe jaaxie ma. Na waxonfe jaaxie nan mixie xun nakanama, e fa loe. ¹⁰ Kobiri xoli findixi fe kobi birin sanke nan na. Ndee to mila kobiri ma, e naxa danxaniya bejin, e fa tooro a jaaxi ra.

¹¹ Kono i tan naxan findixi Ala xa mixi ra, i xa gbilen na fe moolie foxo ra. I xa bira tinxinyi, Ala fe, danxaniya, xanunteya, dije, nun boje bexiya foxo ra. ¹² Danxaniya gere fanyi so. Kisi suxu, i xilixi naxan ma, i seedejoxoya tixi naxan ma fe ra seede wuyaxi ya xori. ¹³ N bara i yamari Ala ya xori, naxan nimase birin nabaloma, n bara i yamari Ala xa Mixi Sugandixi Isa ya xori, naxan bara seedejoxoya fanyi ti Ponsi Pilati be, ¹⁴ i xa Ala xa seriyε rabatu tinxinyi seniyenxi ra han won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi fa temui. ¹⁵ Ala nan fama Isa raminide a wama a xon ma waxati naxe.

Tantui Kanyi,

Mange Senbema,

firin mu kafuxi naxan ma,

Mangee xa Mange,

Marigie Marigi Ala,

¹⁶ naxan keren mu faxe kolon,
naxan xonyi na naiyalanyi ra,

adamadie mu naxan toxi,
adama mu noma naxan tode.
Binye nun senbe na a be abadan.
Amina.

¹⁷ I xa to bannamixie yamari a e naxa e yete igbo, e man naxa e xaxili ti naafuli ra, barima naafuli mu buma. E xa e xaxili ti Ala nan na, naxan won kima se birin na alako won xa seewa. ¹⁸ E xa fe fanyi raba. E xa kewali fanyi nan xa findi e xa bannaya ra. E xa mixi ki e harige ra e xa fonisireya xa fe ra. ¹⁹ Na birin kui e harige sotoma ne yare naxan findima kisi yati yati ra e be.

²⁰ Timote, i xa mēeni fe ma naxan taxuxi i ra. I xa woyenyi fufafu nun wule matanga. ²¹ Mixi ndee na falama a lonni, kono lonni mu a ra. Na bara a niya e xa e kobe so danxaniya ra.

Ala xa hinne wo ra.

**Ala xa masenyi firin
nde
Annabi Pɔlu naxan
sɛbɛ Timote ma
Masenyi nde yi
Kitaabui xa fe ra**

Annabi Pɔlu to nu na geeli kui Rɔma, a naxa bataaxe nde fan sɛbɛ a malima Timote ma. A jan nu bara keren sɛbɛ a ma nu, kɔnɔ a man naxa a firin nde sɛbɛ, alako a xa gbilen sɛriye ndee ma. Annabi Pɔlu nu bara tɔɔrɔ a gbe ra geeli kui, mixi yo mu nu na a fe ma naxan nu a malima. A na birin masenma yi bataaxe kui, barima Timote nu luxi nɛ alɔ Pɔlu xa di.

Annabi Pɔlu naxa sɛriye fala Timote bɛ na bataaxe singe kui naxan nu nɔma a malide danxaniyatɔɛ nama xa wali kui. Yi bataaxe kui, a luxi alɔ Pɔlu wama Timote rali-maniyafe a yete xa danxaniya xa fe ra. Pɔlu a yete xa tɔɔrɛ nun a jɛrɛ ki masenma a bɛ, alako e xa findi misaali ra Timote bɛ.

Annabi Pɔlu xa bataaxe firin nde kui, a Timote ratuma Timote danxaniyaxi ki naxe, a nun a Ala xa wali suxuxi ki naxe. Timote Kitaabui kolon a mama nun a nga nan saabui ra. Na xaranyi tide nu gbo Timote bɛ alako a xa findi Ala xa walikɛ ra a xa dunjɛigiri kui.

Na Kitaabui tide nu gbo Timote bɛ, a tide man nu gbo mixie bɛ a naxee kawandi. Ala xa masenyi naxan sɛbɛxi Kitaabui kui a findixi lɔnni belebele nan na, adamadi hayi na naxan ma. Xa mixie mu bira na fɔxɔ ra, e xa dunjɛigiri nun e xa aligiyama mu sɔɔneyama e bɛ.

Annabi Pɔlu na fan masenma yi Kitaabui kui. A waxati dɔnxɔɛ xa fee falama Timote bɛ alako a xa kawandi ti sɛbɛ ra, xa na mu a ra mixie luma tantanyi nan kui naxee fama e ralɔɛde abadan. Ala xa won natanga na ma. Ala xa lɔnni fanyi fi

won fan ma alako yare xa sɔɔneya won bɛ. Amina.

**Ala xa masenyi firin
nde
Annabi Pɔlu naxan
sɛbɛ Timote ma**

Limaniya

¹ N tan Pɔlu nan yi ki, naxan findixi Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa xɛɛra ra Ala waxɔnki. Laayidi tongoxi won bɛ kisi xa fe ra Ala xa Mixi Sugandixi Isa saabui nan na.

² N na yi bataaxe sɛbɛfe Timote nan ma, naxan findixi n ma di maxanuxi ra. Baba Ala nun won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi, e xa hinne, kinikini, nun bɔjɛsa fi i ma.

³ N bara Ala tantu, n naxan batuma janige fiixe ra alɔ n benbae a rabaxi ki naxe. N Ala maxandima nɛ i bɛ kɔɛ nun yanyi ra, ⁴ barima n nan n natuxi i yaye nan ma. N man nu wama i tofe han, alako n xa sɛɛwa a fanyi ra. ⁵ N man n natuxi i xa danxaniya nan ma, filankafuija mu na naxan kui, naxan nu na i mama Lowisi fan yi ra, a nun i nga Ewunise. N a kolon i fan danxaniyaxi na ki nɛ.

⁶ Na kui, n bara i ralimaniya i xa Ala sɛnbɛ rawali, a naxan fixi i ma n to n bɛlɛɛ sa i xunyi ma.

⁷ Ala mu gaaxu xaxili xa soxi won yi ra. A bara xaxili fi won ma naxan findixi sɛnbɛ, xanuntɛya, nun yete suxui ra. ⁸ I naxa yaagi won Marigi xa seedɛjɔxɔya bade. I man naxa yaagi n na, n tan naxan na geeli kui won Marigi xa fe ra. A lanma won birin xa tɔɔrɔ Isa xa xibaaru fanyi xa fe ra Ala sɛnbɛ saabui ra.

⁹ A tan nan won nakisixi, a tan nan won xilixi a xa seniyenyi ma. A mu na rabaxi won ma kewali saabui xa ra, a na janigexi a yete nan na. A hinnexi won na a xa Mixi Sugandixi Isa xa fe nan na kafi dunipa folɛ.

¹⁰ Yakɔsi won bara na hinne to won Nakisima Isa xa fa kui, Ala xa Mixi Sugandixi. A bara faxe sɛnbɛ kana, a kisi fe ramini a

xa xibaaru fanyi saabui ra, alako adama naxa faxa sɔnɔn. ¹¹ Ala n findixi kawandila, xɛɛra, nun karamɔxɔ nan na na xibaaru fanyi xa fe ra. ¹² N na tɔɔrɔfe na wali nan xa fe ra, kɔnɔ n mu yaagima na ra, barima n a kolon n danxaniyaxi naxan ma. N bara la a ra a nɔma n ma kisi ragatade han na lɔxɔɛ. ¹³ N nɔndi naxan masenxi i bɛ, na xa findi i xa misaali ra, i birama naxan fɔxɔ ra danxaniya nun xanunteya ra, alɔ Ala xa Mixi Sugandixi Isa wama a xɔn ma ki naxɛ. ¹⁴ Ala naxan taxuxi i ra, i xa mɛɛni na ma Ala Xaxili Seniyɛnxi saabui ra, naxan sabatixi won i.

¹⁵ I a kolon Asikae birin bara n nabolɔ, alɔ Figelo nun Heremogene. ¹⁶ Ala xa kinikini Onesiforo nun a xa denbaya ma, barima a nu luma n nalimaniya ra. A mu yaagi n na n to na geeli kui. ¹⁷ A to fa Roma, a naxa n fen han a naxa n to. ¹⁸ Marigi xa kinikini a ma na kiiti lɔxɔɛ. I a kolon dangi birin na a n malixi ki naxɛ Efɛsɛ.

2

Tɔɔrɛ

¹ N ma di, i xa i sɛnbɛ so Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa hinne xa fe ra. ² I naxan mɛxi n na seede gbege ya xɔri, i xa na masenyi taxu i dugutɛgɛɛ ra, naxee fan nɔma mixi gbɛtɛɛ raxarande na ra. ³ Won birin xa wakili tɔɔrɛ kui, barima Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa sɔɔri fanyie nan won na. ⁴ Sɔɔri naxan na gere kui, a mu birama dunija fe fɔxɔ ra, a birama a xa mangɛ waxɔnfe nan fɔxɔ ra. ⁵ Mixi naxan sigaxi gi gbata rabade, xa a mu a gi a sɛriyɛ ki ma, a mu geenima. ⁶ Mixi naxan xɛ rawalima, a tan nan lanma a xa bogi singee sɔtɔ. ⁷ I nɔxɔ sa n ma masenyi birin xɔn ma, Marigi fahaamui fima nɛ i ma na fee ma.

⁸ I xa ratu Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma, naxan kelixi faxɛ ma, naxan fatanxi Dawuda bɔnsɔɛ ra, alɔ Isa xa xibaaru fanyi a masenxi ki naxɛ, n naxan kawandife. ⁹ Na xibaaru fanyi nan ma fe a niyaxi, n na

tɔɔrɔfe geeli kui alɔ fe kobi rabama, kɔnɔ Ala xa masenyi tan mu bal-anxi. ¹⁰ Na nan a ra n tɔɔrɛ mɔɔli birin xaninma, alako mixi sugandixie xa kisi sɔtɔ Ala xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra, e lu a xa nɔrɛ kui abadan.

¹¹ Masenyi hagigɛ nan ya: Xa won nun Isa bara faxa, won nun Isa man kelima nɛ faxɛ ma.

¹² Xa won tun nabɛxi, won luma nɛ Isa xa mangɛya kui.

Xa won na a rabolo, a fan won naboloma nɛ.

¹³ Xa won mu lu won xui xanbi ra, a tan luma nɛ a xui xanbi ra, barima a mu nɔma a yetɛ rabolode.

¹⁴ I xa mixi birin natu Ala ya i, a a lanma e xa gere lu na masenyi ndee xa fe ra. Na wɔyɛnyi mɔɔli tide yo mu na. A a ramɛmaɛ nan xun nakanama tun. ¹⁵ I xa i yetɛ masen Ala bɛ, alɔ mixi naxan wali fɔxi mu mayaagi, a fata nɔndi masende mixie bɛ a masen ki ma. ¹⁶ Wɔyɛn jaaxi fufafu lu na, barima naxee na mɔɔli falama, e xa kaafirija xun nan tun masama. ¹⁷ E xa wɔyɛnyi gboma nɛ alɔ fure jaaxi, naxan mixi faxama. Humeneyo nun Fileto na nee nan ya ma. ¹⁸ E bara makuya nɔndi ra, e fa a fala mixie jan bara keli faxɛ ma. E bara mixi ndee xa danxaniya kana na wɔyɛnyi mɔɔli ra.

¹⁹ Kɔnɔ Ala xa banxi tixi yi masenyi nan fari: «Ala a kolon, mixi naxan findixi a gbe ra.» A man a masenxi: «Adamadi naxan Marigi xili falama, a xa tinxintareya rabɛnin.» ²⁰ Se sase mɔɔli gbege nan na banxi xungbe kui. Nde fan yailanxi xɛɛma nan na, xa na mu a ra gbeti. Nde yailanxi wuri nan na, xa na mu a ra bendɛ. Nde binyɛ wali rabama, nde fan binyɛtare wali rabama. ²¹ Mixi naxan a yetɛ raseniyanma, a luma nɛ alɔ wali binyɛ rabama se sase naxan kui. A to seniyan, a marigi nɔma a rawalide wali fanyi birin kui.

²² Fonike waxɔnfe lu na. Wo nun mixi naxee Marigi xilima bɔjɛ

seniyenxi ra, wo xa nu tinxinyi, danxaniya, xanunteya, nun bojesa fen. ²³ Wo yenyi tidetare fufafu lu na, barima i a kolon na mooli findima gere nan na. ²⁴ A mu lanma Marigi xa walike xa sonxo. A lanma a xa findi mixi dipexi ra naxan fata mixi xarande, a man wakili toore ra. ²⁵ A lanma a xa matandilae matinxin wo yenyi joxunme ra, alako Ala xa a niya e xa tuubi, e xa nondi kolon, ²⁶ e xa xaxili soto, e xa e ba Ibulisa xa gantanyi ra. Ibulisa bara e suxu gantanyi ra, alako e xa lu a xa yaamari bun ma.

3

Waxati donxoe

¹ I xa a kolon, fe xoxoxoe fama ne dunja lide waxati donxoe, ² barima adamadie birama e yete waxonfe nan foxo ra, kobiri rafanma ne e ma, e e yete igboma, e lama e yete ra, e Ala rasotoma, e e barimae matandima, e finsiriwaliya rabama, e mu Ala xa fe binyama, ³ e mu kinikinima, e mu dipema, e mixi mafalama, e xurutarepa rabama, e e boore tootoma, e mixi fanyi xonma, ⁴ e mixi yanfama, e bogonma fee ma, e boje gbo, e waxonfe rafan e ma dangi Ala xa fe ra. ⁵ A luxi ne alo e diine nan nabatuma, konon e bara e kobe raso a senbe ra. I xa i makuya na mixi moolie ra.

⁶ E soma denbayae kui, e fa gine senbetaree mabendun, naxee findixi yunubitoe ra, naxee birama fe jaaxi mooli birin foxo ra. ⁷ Na gine mooli xaranma temui birin, konon e mu fahaamui sotoma nondi ma. ⁸ Na mixi naxee soma denbayae kui, e luma ne alo Yanesi nun Yanberesi naxee Annabi Munsa matandi. Na mixie nondi fan matandima ne, e xaxili bara kana. E xa danxaniya xon mu kuyama. ⁹ Konon e mu sigama yare sonon, barima mixi birin fama ne e xa daxupa kolonde, alo Yanesi nun Yanberesi xa fe nu kolonxi ki naxe.

¹⁰ Konon i tan, i bara n ma xaranyi kolon, n jere ki, n janige, n ma

danxaniya, n ma dije, n ma xanunteya, n ma tunnabexi, ¹¹ n ma jaxankate, a nun n ma toore. Toore mooli mundun na, n mu naxan soto Antiyoki, Ikoniyon, nun Lisitire? Naxankate mundun mu n lixi naa? Marigi bara n nakisi na birin kui. ¹² Nondi na a ra a mixi naxan birin wama birafe Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa seriyefoxo ra, a na kanyi toore sotoma ne. ¹³ Konon mixi jaaxie nun filankafuie xa fe kobie xun nan tun luma masa ra, e fa boore madaxu, e e yete madaxu.

¹⁴ I xa i xiri seriyefoxo ra i naxan xaranxi, i danxaniyaxi naxan ma. I a kolon i na sotoxi naxan na. ¹⁵ Kabi i dimedi temui, i Kitaabui seniyenxie kolon, naxee noma lonni fide i ma. Na lonni findima kisi nan na mixie be, naxee danxaniyaxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma. ¹⁶ Kitaabui seniyenxi birin fatanxi Ala nan na. A fan xaranyi ra, a fan yaabi ra, a fan matinxinse ra, a fan tinxinyi masenfe ra, ¹⁷ alako Ala xa mixi xa no wali fanyi birin nabade.

4

Kawandi tife

¹ N bara i yamari Ala ya xori, n bara i yamari Ala xa Mixi Sugandixi Isa ya xori, naxan fama mixi jinee nun mixi faxaxie makiitide, naxan fama a xa mangeya niini raminide, ² i xa Ala xa masenyi kawandi, i xa wakili temui birin, i xa mixie matinxin, i xa mixie xa yunubie masen e be, i xa e ralimaniya, i xa e xaran. I xa na birin naba dije kui. ³ Waxati na fafe mixie mu tinma xaranyi tinxinxi ra temui naxe. E karamoxo wuyaxi fenma ne, naxee masenyi mooli nde tima naxan nafa e tuli ma. ⁴ E gbilenma ne nondi foxo ra, e fa e tuli mati kiinie ra. ⁵ Konon i tan, i xa i yete mataxasi fe birin kui, i xa i tunnabexi toore kui, i xa Ala xa xibaaru fanyi rayensen, i xa i xa wali rakamali.

⁶ N tan jan bara findi serexe ra Ala be. A gbe mu luxi n xa taa masara. ⁷ N bara n ma gere fanyi

so, n bara n ma ꝑερε ραῖον, n bara lu danxaniya kui. ⁸ Xunnakeli sare ragataxi n βε, naxan findixi tinxinyi ra Marigi kiitisa tinxixi naxan fima n ma na λοχῶε. N keren xa mu a ra, a na fima mixi birin nan ma, a fafe rafan naxee ma.

⁹ I xa kata fafe ra n yire mafuren mafuren, ¹⁰ barima Demasi bara n nabεᝑin duniᝑa fe xa fe ra, a siga Tesaloniki. Kiresen bara siga Galati, Tito bara siga Dalamatiya. ¹¹ Luki gbansan nan na n σεεti ma. I xa fa Maraki ra, barima a noma n malide n ma wali kui a fanyi ra. ¹² N bara Tikike χεε Efεσε. ¹³ I ne fama, i xa fa na xinbeli donma ra, n naxan luxi Tiroyasi, Karapo xonyi, a nun n ma bukie. Na σεβελι naxee tixi xuruse kiri ma, e tide gbo dangi birin na, i xa fa e fan na. ¹⁴ Alesandire xabui bara fe ꝑaaxi gbegbe raba n na. Marigi fama a sare ragbilende a ma. ¹⁵ I xa i yete ratanga a ma, barima a muxu xa kawandi matandi ne a ꝑaaxi ra.

¹⁶ N to n yete xunmafala kiiti banxi kui a singe, n malima yo mu nu na. Birin n nabololo ne. Ala xa diᝑe e ma e fe naxan nabaxi. ¹⁷ Alanan n malixi, a senβε so n yi ra, alako n xa kawandi ti a fanyi ra si birin βε. Ala naxa n natanga yete magaaxuxi ma. ¹⁸ Marigi man fama n natangade mixie xa wali kobi birin ma, a fa n nakisi, n xa so a xa mangeya niini bun ma ariyanna. Matoxῶε na Ala βε abadan.

¹⁹ Pisisila nun Akila χεεbu n βε, a nun Onesiforo xa denbaya. ²⁰ Erasito bara lu Korinti. N bara Tirofimo lu Mileto, barima a mu nu yalanxi. ²¹ I xa kata fafe ra beenun ꝑεμε xa so. Ewubulo, Pudεn, Linosi, Kelodiya, nun won ngaxakerenyi birin bara i χεεbu. ²² Marigi xa sabati i βῶᝑε i, Ala xa hinne wo birin na.

**Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan
sebe Tito ma
Masenyi nde yi
Kitaabui xa fe ra**

Yi Kitaabui findixi bataaxe nan na Ala xa xɛɛra Pɔlu naxan sebe danxaniyatɔɛ nde ma naxan nu xili Tito. Girekika nan nu a ra naxan nu kafuxi Pɔlu ma Ala xa wali kui.

Pɔlu yi bataaxe sebe a ma temui naxe, Tito nu na Kireti. Kireti findixi suri nan na naxan na Miditerane baa tagi. Pɔlu nun Tito nu bara siga Kireti kawandi tide, Pɔlu fa Tito lu naa a xa na danxaniyatɔɛ jamae mali e xa senbe soto. Pɔlu yi bataaxe sebe ne Tito ma a xa marasi nun limaniya fi a ma alako a fan xa Kireti danxaniyatɔɛ rasi, a e ralimaniya, a nondi makenen e be.

Yi Kitaabui fe gbegbe masenma won be danxaniya nun danxaniyatɔɛ jama xa fe ra. A a masenma a won sese mu noma kiside won ma wali fanyie saabui ra. Kisi soto ma Ala xa hinne nan tun saabui ra. Xa won bara danxaniya, won bara kisi, won fe birin nabama ne fa alako won jere ki xa tinxin, won xa wali fanyie suxu.

Ala xa yi Kitaabui xa masenyi rasabati won bope kui. Ala xa won mali won ma danxaniya xa tilin, won ma wali fanyie xun xa masa. Amina.

**Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan
sebe Tito ma**

Xɛɛbui

¹ N tan Pɔlu nan yi ki, Ala xa konyi nun a xa Mixi Sugandixi Isa xa xɛɛra. N na walife alako Ala xa jama sugandixi xa danxaniya, e man xa nondi kolon naxan e raperema Ala xa fe kui. ² Yi danxaniya nun yi nondi a niyama ne mixi xa a xaxili ti Ala xa kisi ra. Ala, naxan xa laayidi mu kanama, a tan

nan yi abadan kisi laayidi won be beenun duniya xa daa. ³ Waxati to kamali, a naxa a xa xibaaru fanyi makenen kawandi saabui ra, naxan bara taxu n na Ala won Nakisima xa yaamari ma.

⁴ N bara i tan Tito xɛɛbu, naxan bara findi n ma di yati yati ra won ma danxaniya kui. Baba Ala nun a xa Mixi Sugandixi Isa, won Nakisima xa hinne nun bope fi i ma.

*Tito xa wali Kireti danxaniyatɔɛ
jamae tagi*

⁵ N bara i lu Kireti alako i xa fee yailan naxee yailan daaxi luxi na, i xa mixie sugandi taae birin kui, e xa findi na danxaniyatɔɛ jamae xa kuntigie ra. Alo n i yamari ki naxe, ⁶ danxaniyatɔɛ jama kuntigi lanma ne a xa findi tinxintɔɛ ra xili fanyi na naxan xun, gine keren kanyi, naxan xa die danxaniyaxi, mixie mu naxee kolon kalabante xurutaree ra. ⁷ Fo yi xunmatie xa findi xeme tinxinxie nan na barima Ala xa wali nan taxuxi e ra. E naxa findi mixie ra naxee e yete igboma, naxee bope tema mafuren, naxee siisima, naxee mawolen, naxee biraxi geeni tinxintare foxo ra. ⁸ Fo e xa findi xeme ra naxee fata xone rasenede, fe fanyi rafan naxee ma, naxee e yete xaninma xaxilimaya ra, naxee tinxin, naxee seniyen, naxee noxi e yete ra. ⁹ Fo nondi masenyi xa lu e yi ra alo e xaranxi a ra ki naxe. Na nan a toma e fan noma kawandi tide a nondi ki ma, e man no na nondi matandie ra.

¹⁰ Na matanditi mooli gbegbe na na, a gbengbenyi sunna mixie ya ma. E de wuya, mixi yanfafe rafan e ma. ¹¹ Fo won xa e de balan. E bara denbaya ndee kana, barima e na e xaranfe fee nan na naxee mu daxa. E na birin nabama e yete xa geeni tinxintareya nan ma fe ra. ¹² E xa namiponme nde nan yati a fala, «Kiretikae wule nun e furi nan tun kolon. E tunnaxono, e man jaaxu alo boximase.» ¹³ Nondi nan yati na a ra. N na a falafe na nan ma, i xa woyen e ma a xoro xoe ra alako

e xa danxaniya a fiixe ra, ¹⁴ e xa ba Yuwifi xa kuye taalie danxunfe. E xa ba mixie xa yaamarie danxunfe naxee bara mɛɛ nɔndi ra. ¹⁵ Se birin seniyeɛn seniyeɛntɔɛɛ bɛ, kɔnɔ sese mu seniyeɛn seniyeɛntaree nun danxaniyataree tan bɛ. E xaxili nun e sondonyi birin bara manɔxɔ. ¹⁶ E Ala kolonfe falama e dɛ ra, kɔnɔ e xa wali a masenma a e mu a kolon feo! E xa fefe mu fan. Seriyɛ matandie nan e ra, naxee mu nɔma wali fanyi yo rabade.

2

Danxaniyatɔɛɛ xaranfe nɔndi ra naxan jɛrɛ ki masenma e bɛ

¹ Kɔnɔ i tan xa nu danxaniyatɔɛɛ xaran nɔndi masenyi nan na.

² I xa a masen xɛmɔxie bɛ e xa taxasi, e xa jɛrɛ a binyamixi ki ma, e xa e yetɛ xanin xaxilimaya ra, e xa bira nɔndi nan fɔxɔ ra e xa danxaniya kui, xanunteya kui, a nun tunnabɛxiya kui.

³ Na kui, i man xa a masen gine mɔxie bɛ, e xa jɛrɛ seniyeɛnyi kui, e naxa findi mixi mafalɛɛ ra, e naxa siisi. E xa nu marasi fanyi fi ⁴ sungbutunyie ma alako e xa e xa mɔrie nun e xa die xanu. ⁵ E man xa e rasi e xa e yetɛ xanin xaxilimaya ra, e xa seniyeɛn, e xa banxi walie suxu, e yuge xa fan, e xa e yetɛ magoro e xa mɔrie bɛ, alako Ala xa masenyi naxa bɛxu.

⁶ I man xa sɛgetalae fan nasi e xa e yetɛ xanin xaxilimaya ra ⁷ fe birin kui. I tan yetɛ xa findi misaali ra e bɛ i xa wali fanyie saabui ra. I xa kawandi xa findi nɔndi nun sɔɔbɛ ra. ⁸ I xa masenyi xa tinxin, alako i matandimae xa yaagi, barima e mu fefe kobi kolon e naxan falama won ma fe ra.

⁹ I xa a masen konyie bɛ, e xa e yetɛ magoro e marigie bɛ fe birin kui. E xa e rapɛlexin, e naxa e matandi, ¹⁰ e naxa sese mɔɔpa, e xa a masen a e marigie nɔma lade e ra ki fanyi. Na konyi mɔɔli binyɛ fima nɛ won Nakisima Ala xa masenyi ma fe birin kui.

¹¹ A lanma won xa jɛrɛ yi mɔɔli ra barima Ala xa hinne bara makenɛn, naxan nɔma findide kisi ra mixi birin bɛ. ¹² A xa hinne won xaranma alako won xa gbilen tinxintareya nun dunɔpa fee fɔxɔ ra, won xa won yetɛ xanin xaxilimaya ra, won xa won ma dunɔpɛigiri rapɛrɛ tinxinyi nun Ala yaragaaxui kui. ¹³ Won to na yi dunɔpa ma, won na fe fanyi nan mamɛfe won xaxili tixi naxan na. Won na Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa nɔrɛ nan mamɛfe, won Nakisima Marigi Ala. ¹⁴ A tan nan a yetɛ fi won bɛ, alako a xa won xunsara won ma yunubie xa fe ra, a xa jama nde raseniyeɛn e xa findi a yetɛ gbe ra, naxee senbɛ soxi wali fanyie rabafe ma.

¹⁵ I xa mixie kawandi yi fee ra. I xa mixie ralimaniya. I xa e rasi. I xa nɔndi makenɛn e bɛ i senbɛ birin na. Mixi yo naxa yo i ma.

3

Isayanka jɛrɛ ki

¹ I xa e ratu, e xa e yetɛ magoro mangɛɛ nun mangasanyi bɛ, e xa e xa yaamarie suxu. E xa gbata wali fanyi mɔɔli birin nabafe ra, ² e naxa mixi yo mafala, e naxa gere so, e xa marafanyi nun bɔɔpɛ fanyi masen birin bɛ.

³ A singe won fan nu daxɔpa nan nabama. Yaamari matandimae nan nu won na. Won nu bara lɔɛ kira xɔn. Won nu bara bira won yetɛ waxɔnfe fɔxɔ ra a nun dunɔpa fe mɔɔli birin fɔxɔ ra, han na nu bara won findi konyie ra. Won nu won ma dunɔpa xaninma jaaxɔpa, tɔɔnɛ, gbesɛnxɔnnanteya, nun maraɔpaaxɔpa nan kui. Won fan mu nu rafan mixie ma.

⁴ Kɔnɔ won Nakisima Ala to a xa bɔɔpɛ fanyi nun a xa xanunteya makenɛn, a naxa kisi fi won ma. ⁵ A mu won nakisixi won ma wali fanyie xa fe xa ma, a won nakisixi a xa kinikini nan ma, won xunxafe ye xɔɔra a nun a Xaxili Seniyeɛnxi saabui ra. Na bara a niya won xa bari a nɛɛnɛ ra, won ma dunɔpɛigiri

birin xa masara. ⁶ Ala bara won ki! A bara a Xaxili Seniyenxi ragoro won ma won Nakisima Isa saabui ra.

⁷ Na kui, won ma yunubie to bara xafari a xa hinne saabui ra, won bara no findide ketongoe ra, won bara won xaxili ti abadan kisi ra.

⁸ Nondi masenxi nan na ki. A xoli n ma i xa na fee masen a fanyi ra, alako naxee bara danxaniya Ala ma, e xa fe birin naba alako e xa bira fe fanyi raba foxo ra. Na fee findixi fe hagige fanyie nan na mixi birin be.

⁹ Kono i naxa i gbe raso mixie xa woyen fufafu ya ma. E naxan falama benbae xa fe ra, e xa gbesenxonneya, e xa gere woyenyi Ala xa seriye xa fe ra, e sese tide mu na. ¹⁰ Naxan yo mixie tagi isoma, i xa a rasi keren, i xa a rasi firin. Xa na birin kui a mu i xui me, i xa a rabolo, ¹¹ barima i a kolon a na mixi mooli mu fan. A bara a yete danka a xa tinxintareya ra.

Masenxi donxe

¹² N na Aritema xa na mu Tikike xee i ma, i xa fe birin naba alako i xa n li Nikopoli, barima n bara a janige n xa jeme radangi naa.

¹³ Fe birin naba alako i xa seriye karamoxo Senasi nun Apolosi mali e xa biyaasi kui. E mali, e hayi na se naxan birin ma, e xa a soto.

¹⁴ A lanma danxaniyatoe naxee na won ma konti ma, e xa e matinkan tunnabexi ra wali fanyie ma, alako e xa mixie hayi xoroxoe fan, e naxa fa lu na ki fufafu.

¹⁵ Naxee na n fe ma be, e birin i xebu. I xa won xanuntenyie danxaniyatoe birin xebu muxu be.

Ala xa hinne wo birin na.

Ala xa masenyi Annabi Pɔlu naxan sɛbɛ Filemon ma Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi Kitaabui findixi bataaxe nan na Ala xa xɛɛra Pɔlu naxan sɛbɛ danxaniyatɔɛ nde ma naxan nu xili Filemon. Kɔlɔsika nan nu a ra, naxan nu bara danxaniya Pɔlu saabui ra waxati dangixi.

A yi bataaxe sɛbɛ Filemon ma tɛmɔi naxe, Pɔlu nu bara sa geeli Ala xa masenyi kawandife ma. A xa geelimaniya kui, a naxa yi bataaxe sɛbɛ Filemon ma a xa konyi Onesimo xa fe ra. Onesimo nu bara a gi a marigi Filemon ma, kɔnɔ na kui, Ala naxa a ragiri Onesimo nun Pɔlu xa naralan, Onesimo xa danxaniya Pɔlu saabui ra. Onesimo xa fe birin to bara masara sɔnɔn, a naxa tin a xa gbilen a marigi Filemon xɔnyi. Kɔnɔ na waxati seriye ki ma, Filemon nu nɔma Onesimo faxade a xa yanfanteya xa fe ra. Na kui, Pɔlu naxa yi bataaxe sɛbɛ, Onesimo xa gbilen a ra Filemon xɔn ma, alako a xa a rakolon Onesimo bara masara ki naxe. A naxa a masen Filemon bɛ, a Onesimo to bara danxaniya Isa ma alo a tan Filemon fan danxaniyaxi ki naxe, a e birin bara findi ngaxakerenyie ra.

Yi Kitaabui a masenma won bɛ, a ngaxakerenya naxan kelima danxaniya ma, a sɛnbɛ gbo ki fanyi. Xa won bara danxaniya, a fa li won mu won boore danxaniyatɔɛ kolon won ngaxakerenyi ra, won mu gɛxi sode fe fanyi birin kui naxan na won yi ra Ala xa Mixi Sugandixi saabui ra.

Ala xa won mali won ma danxaniya xa tilin, won ma ngaxakerenya xun xa masa. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Pɔlu naxan sɛbɛ Filemon ma

Pɔlu xa bataaxe Filemon ma Onesimo xa fe ra

¹ N tan Pɔlu nan yi ki, naxan bara findi geelimani ra Ala xa Mixi Sugandixi bɛ. Muxu nun won ngaxakerenyi Timote nan yi bataaxe sɛbɛfe, katarabi Filemon ma muxu xanuntenyi nun muxu waliboore,² a nun Apiya muxu maagine, a nun Arikipe muxu gereso boore Ala xa gere xa fe ra, a nun danxaniyatɔɛ jama naxan e malanma i tan Filemon xɔnyi. ³ Won Baba Ala nun a xa Mixi Sugandixi, won Marigi Isa xa hinne nun bɔɛsa fi wo ma.

⁴ Tɛmɔi birin, n nɛ n Marigi Ala maxandima i bɛ, n a tantuma nɛ i xa fe ra, ⁵ barima n bara a mɛ i danxaniyaxi Marigi Isa ma ki naxe, i man seniyentɔɛɛ birin xanuxi ki naxe. ⁶ N Ala maxandife i bɛ alako ngaxakerenya naxan kelima i xa danxaniya ma, a xa a niya i xa fahaamui xa gbo, i xa nɔ fe fanyi birin kolonde naxan na won yi ra Ala xa Mixi Sugandixi saabui ra. ⁷ N ngaxakerenyi Filemon, i xa xanunteya bara n nasɛɛwa ki fanyi, a man bara limaniya fi n ma, barima seniyentɔɛɛ bɔɛ fan bara sɛɛwa i saabui ra.

⁸ Na kui, hali n to nɔma i yamaride Ala xa Mixi Sugandixi xili ra, i xa fe raba i lanma i xa naxan naba, n mu na rabama. ⁹ N i mayandima won ma xanunteya nan ma fe ra. N tan Pɔlu nan wɔyɛnfe i bɛ yi ki, xɛmɔxi naxan na geeli Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa fe ra. ¹⁰ N i mayandife n ma di Onesimo nan ma fe ra, n bara findi naxan baba ra n ma geelimaniya kui. ¹¹ Singe, a tide yo mu nu na i bɛ, kɔnɔ yakɔsi, a tide bara gbo i bɛ ki fanyi, alo a gboxi n fan bɛ ki naxe. ¹² Hali a to rafan n ma alo n ya firinyi, n na a ragbilenfe i ma. ¹³ N bara wa a xɔn a xa lu n yi ra, alako a xa n mali i tan jɔxɔɛ ra n ma geelimaniya kui, n bara naxan sɔto Ala xa xibaaru fanyi xa fe ra. ¹⁴ Kɔnɔ n mu waxi fefe rabafe n mu i maxɔrin. Na kui,

i xa fe fanyi raba kelima ne i panige nan ma, beenun n tan xa i yamari.

¹⁵ Temunde, Onesimo bara ba i yi ra waxati nde bun ma, alako a man xa gbilen i ma abadan. ¹⁶ I tan be yakosi, a tide bara dangi konyi ra. A bara findi i ngaxakerenyi yete yati ra. N tan bara a xanu ki fanyi, konɔ a lan i tan nan xa a xanu dangi n na a xa mixiɲa nun a xa danxaniya xa fe ra.

¹⁷ Na kui, xa i n kolonxi i ngaxakerenyi ra, i xa a fan nasene alo n tan yete nan faxi i ma. ¹⁸ Xa a fefe ɲaaxi niyaxi i ra, xa i xa doni yo a ma, na kote birin xa findi n tan gbe ra. ¹⁹ N tan Pɔlu nan yi seɓefe n yete beɓexe ra, i xa a kolon n a birin nagbilenma ne i ma. Konɔ hali n mu i ratu, i danxaniyaxi n tan nan saabui ra. ²⁰ N ngaxakerenyi, i fan xa yi fe raba n be Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra. I fan xa n boɲe rasεεwa, Marigi xa fe ra. ²¹ N to yi seɓefe, n a kolon i mu tondima n waxɔnfe rabade, i ɲan nde sama ne a xun.

²² Fe keren luxi: I xa nu n yigiyade yailan, barima n laxi a ra, n fama ne gbilende wo yire wo xa Ala maxandi saabui ra.

²³ Epafirasi i xεεbu, muxu nun naxan bara findi geelimani ra Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra. ²⁴ N wali-booree Maraki, Arisitaraki, Demasi, nun Luki, e fan i xεεbu. ²⁵ Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi, xa hinne wo birin na.

Ala xa masenyi Eburu bɔnsɔɛ bɛ Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Kabi dunija sa daa, Alatala na a xa seriye masenfe adamadie bɛ. Namijɔnmɛ xungbee naxa Ala xui mɛ, e fa na dentɛgɛ sa mixie bɛ. Iburahima, Isiyaga, Yaxuba, Yusufu, Munsa, Yosuwe, Dawuda, Sulemani, Esayi, nun Esidirasi, nee birin findixi mixi binyee nan na Ala naxee rawalixi alako a xa seriye xa kolon, a xa seɓe Kitaabui kui. A dɔnxɔɛ ra Ala naxa a xa masenyi nde so Annabi Isa yi ra, naxan findixi a xa Mixi Sugandixi ra dunija birin bɛ.

Isa fatanxi Eburu bɔnsɔɛ nan na alɔ namijɔnmɛ dangixie. A naxa na seriye birin natinmɛ alɔ Ala nu wama a xɔn ma ki naxɛ. Kɔnɔ Ala nu bara masenyi nɛnɛ nde so Isa yi ra, Eburu bɔnsɔɛ mu nu naxan kolon sinden. Na masenyi mu Ala xa seriye singe matandixi de, a a rakamalixi nɛ.

Singe ra Ala nu bara saate xiri a tan nun adamadie tagi, kɔnɔ yunubi keren gbansan nu nɔma na saate kanade, mixi fa lɔɛ. Isa to fa dunija ma, Alatala naxa saate nɛnɛ xiri a tan nun adamadie tagi, naxan nɔma yunubie xafaride, mixi fa nɔ kisode.

Singe ra Ala nu bara sɛrɛxɛdubɛɛ ti a tan nun adamadie tagi, e xa findi mixie xa saabui ra. Kɔnɔ e to nu findixi adamadie ra, e fan naxa yunubie raba alɔ booree, e naxa faxa. Na kui, e mu findi saabui fanyie ra. Isa to fa dunija ma, Alatala naxa a ti a tan nun adamadie tagi, a naxa findi dunija saabui fanyi ra. Yunubi yo mu nu na a ma. Faxɛ mu nu nɔma a makankande. Na kui, Ala naxa a xa fe ite, a xa dunija yamari sa keli Ala yirefanyi ma, a magoroxi dennaxɛ.

Singe ra Ala nu bara a masen mixie bɛ a e xa xurusee ba sɛrɛxɛ ra e xa yunubie xa fe ra. Na naxa

adamadie bɔnɛ raxara dondoronti, kɔnɔ a mu nɔ e xa yunubi xafaride yati yati. Isa to fa dunija ma, Alatala naxa a yamari a xa a yetɛ ba sɛrɛxɛ ra dunija bɛ. Na kui, adamadie xa yunubie naxa xafari, mixie naxa kisi sɔtɔ naxan mu kanama abadan.

Na birin a masenxi nɛ a Ala Isa xɛɛxi nɛ alako a xa a xa seriye rakamali, a findi kisi ra bɔnsɔɛ birin bɛ. Xibaaru fanyi nan na ki. Ala xa na raso won bɔnɛ kui, won xa fahaamui sɔtɔ na ma, a a findixi kisi nan na won bɛ. Amina.

Ala xa masenyi Eburu bɔnsɔɛ bɛ

Ala xa xɛɛra

¹ Temui dangixi Ala naxa masenyi ti won benbae bɛ namijɔnmɛɛ saabui ra. A na raba nɛ sanmaya wuyaxi, a na raba nɛ ki wuyaxi ra.

² Kɔnɔ yakɔsi, naxan findixi waxati dɔnxɔɛ ra, Ala a xa masenyi ti won bɛ a xa Di saabui ra. A bara a xa Di findi dunija kɛ tongoma ra, a dunija daa a xa Di nan saabui ra.

³ Yi Di findixi Ala xa nɔrɛ tofanyi nan na, a findixi Ala misaali yati nan na. A dunija bun tima a xa masenyi sɛnbɛma nan na. A to gɛ yunubie xafaride, a naxa a magoro Ala Nɔrɛ Kanyi yirefanyi ma ariyanna kui.

⁴ Na kui, a tide dangi malekɛ ra, a xili fisamante nan sɔtɔ. ⁵ Ala mu a masenxi malekɛ yo bɛ,

«N ma di nan i ra,
to n bara findi i Baba ra.»

A mu a masenxi malekɛ yo bɛ,
«N tan findima a Baba ra,
a tan findima n ma di ra.»

⁶ Ala to a xa Di fisamante ramini dunija, a naxa a fala,
«Ala xa malekɛ xa a batu.»

⁷ A a masenxi malekɛ xa fe ra,
«Ala xa malekɛ luma nɛ alɔ foye,
a xa walikɛ luma nɛ alɔ tɛ.»

⁸ Kɔnɔ a a masenxi nɛ a xa Di xa fe ra,
«Ala, i xa mangɛ kibanyi buma nɛ abadan.

Tinxinyi nan findixi i xa mangɛya tɔnxuma ra.

⁹ Tinxinyi nan nafan i ma.

Naaxupa mu rafan i ma fefe ma.
Na nan a toxi, Marigi, i Marigi Ala
bara i sugandi seewe kui.

I findixi fisamante nan na dangife i
booree ra.»

¹⁰ A man a masenxi ne,
«Marigi, i bara dunija ti a folɛ ra,
i tan nan koore daaxi.

¹¹ Koore nun boxi fama kanade,
konɔ i tan buma ne abadan.
E forima ne alo dugi.

¹² I koore nun boxi mafindima ne
alo donma mafindima ki naxe.
E fama ne masarade alo sose
masarama ki naxe.

Konɔ i tan mu masarama,
i xa fe mu jonma abadan.»

¹³ Ala mu a masenxi maleke yo be,
«I xa doxo n yirefanyi ma,
han n xa ge i yaxuie ragorode i sanyi
bun ma.»

¹⁴ Malekee tan findixi Ala xa wa-
likɛe nan na, fate mu na naxee be, a
naxee xɛɛma kisi ketongoe malide.

2

Ala xa serɛɛɛ

¹ Won xa won jɛngi sa na masenyi
xon ma a fanyi ra, won naxan
mɛxi, alako won naxa kira bejin.

² Ala xa masenyi senbe nu gbo, a
nu bara naxan so malekee yi ra.
Adamadi naxee na matandi, e naxa
sare xoroɔɔe soto. Xa nee sa sare
xoroɔɔe soto, ³ won tan go? Xa won
kisi xungbe rabolo, won ma fe fa
luma di? Won Marigi yati nan singe
a masenxi won be, mixi naxee a
xui mɛxi e fan bara findi na seedee
ra. ⁴ Ala bara e xa seedeɔɔɔya
fari isa tonxumae ra, fe magaaxuxie,
kaabanako mooli birin, nun buɔɔe
ra Xaxili Seniyenxi naxee fixi e ma a
waxonki.

⁵ Ala mu mangɛya fima malekee
ma tina e xa dunija yamari, muxu
dunija naxan xa fe falafe wo be yi
ki. ⁶ Yi seedeɔɔɔya seɔɔɔi Kitaabui
kui:

«Munse lanxi adama ma,
i to i maɔɔɔunma a xa fe ma?
Munse lanxi adama xa di ma,
i to i jɛngi sama a xa fe xon ma?»

⁷ I bara a ragoro malekee bun ma
waxati dondoronti kui.

I bara dariye nun binye fi a ma,

⁸ i bara se birin lu a sanyi bun ma.»

Na kui, Ala to se birin sa a xa
mangɛya bun ma, sese mu na a mu
naxan yamarima. Konɔ won mu se
birin toma a xa mangɛya bun ma
sinden. ⁹ Won munse toma? Ala
naxa Isa ragoro malekee bun ma
waxati dondoronti kui, konɔ Isa xa
faxe naxa findi xunnakeli nun binye
ra a be. Na kui, Ala naxa hinne won
na, a Isa faxa adamadi birin joxɔɔe
ra.

¹⁰ Ala nan se birin daaxi, se birin
na a tan nan be. A man wama
adamadi gbege xa so a xa noɔɔe kui.
Na kui, a nu lanma a xa e Rakisima
xa fe rakamali toɔɔe ra. ¹¹ Naxan
adamadi raseniyenma, nun naxee
raseniyenxi, e birin fatanxi Baba
keren nan na. Na kui, a mu yaagi
e xilide a ngaxakerenyie. ¹² A naxa
a masen, «N i xili masenma ne n
ngaxakerenyie be, n i matoxoma ne
jama tagi.» ¹³ A man naxa a masen,
«N nan n ma lanlanteya sama Ala
nan ma.» A man naxa a masen, «N
na be, muxu nun die Ala naxee fixi
n ma.»

¹⁴ Na die to findi fate nun fase
ra, Isa fan naxa a yete misaali e ra,
alako a xa no Ibulisa xun nakanade
a yete xa faxe saabui ra. Faxe senbe
nu na Ibulisa nan yi ra. ¹⁵ Isa
naxa a yete misaali a ngaxakerenyie
ra alako a xa e ratanga faxe xa
gaaxui ma e xa dunijeigiri kui,
naxan luxi alo konyiya. ¹⁶ A na
birin naba Iburahima bonsoɔe nan
malife ra, a mu a raba malekee
xa be. ¹⁷ Na nan a toxi a naxa
a yete maniya a ngaxakerenyie ra,
alako a xa no serɛɛɛdube kuntigi
wali rabade kinikini nun tinxinyi ra
Ala be, a fa findi pama xa yunubie
xafarima ra. ¹⁸ Isa fata mixie malide
e xa maratantanyi kui, barima a fan
maratantanyi nun toɔɔe kolon ne.

3

Isa nun Annabi Munsa

1 Na kui, n ngaxakerenyi seniyeŋxie, wo tan naxee xilixi ariyanna ma, wo xaxili xa ti Isa ra, Ala xa xεera nun a xa sεrεxεdube kuntigi, won danxaniyaxi naxan ma. 2 A tinxin nε Ala bε, naxan nu bara a ti na wali ra, alɔ Annabi Munsa fan a rabaxi ki naxε Ala xa banxi kui. 3 Isa xa binyε dangi Munsa gbe ra, alɔ banxiti xa binyε dangixi a xa banxi ra ki naxε. 4 Banxi birin tixi mixi nde nan saabui ra, kɔnɔ Ala nan dunɔna birin daaxi. 5 Annabi Munsa findixi konyi dugutege nan na Ala xa banxi kui, alako a xa seedeɔxɔya ba masenyi xa fe ra naxan fama tide. 6 Kɔnɔ Ala xa Mixi Sugandixi findixi Ala xa Di dugutege nan na, naxan Ala xa banxi yamarima. Won tan fan findixi na banxi nan na, xa won lama Isa ra, xa won won xaxili tima a ra, na nan findixi won ma matɔxɔε ra.

7 Na na a ra, wo xa wo ɔɛngi sa Ala Xaxili Seniyeŋxi xa masenyi xɔn ma. A sebexi,

«Xa wo bara a xui rame to,

8 wo naxa wo kobe raso a ra, alɔ wo a rabaxi ki naxε gbengberenyi ma.

Na temui a nu wo matofe nε, kɔnɔ wo naxa a matandi.

9 Menni wo benbae bara kata e xa n mato.

E naxa n ma wali to ɔɛ tongo naani bun ma.

10 Na kui, n naxa xɔnɔ na waxati mixie ma.

N naxa a fala, <E bɔɔɛ makuya n na temui birin,

e mu n ma seriye kolon.>

11 Na na a ra n naxa n kali xɔnε kui, <E mu soma n ma malabui kui feo!>

12 N ngaxakerenyie, wo xa mεeni wo yetε ma a fanyi ra alako wo bɔɔɛ naxa lu ɔaaxuna nun danxaniyatareɔa kui, wo fa gbilen Ala fɔxɔ ra, Ala naxan na na. 13 Lɔxɔ yo lɔxɔ wo xa wo bore ralimaniya. Wo xa gbilen na ma lɔxɔε birin alako yunubi naxa fa wo nɔ, wo bɔɔɛ fa balan Ala mabiri. 14 Xa won sa won xaxili tima Ala xa Mixi Sugandixi ra

alɔ won a fɔlɔxi ki naxε, lanyi bara lu won nun Isa tagi. 15 A sebexi Kitaabui kui,

«Xa wo bara a xui rame to,

wo naxa wo kobe raso a ra,

alɔ wo a rabaxi ki naxε wo to a matandi.»

16 Nde Ala matandi, e to ge a xui rameɔde? Mixie xa mu a ra naxee mini Misira bɔxi ra Annabi Munsa saabui ra? 17 Ala xɔnɔ nε ndee ma ɔɛ tongo naani bun ma? Mixie xa mu a ra naxee yunubi rabaxi, e fa sɔntɔ gbengberenyi ma? 18 Ala a kali nde bε a e mu soma a xa malabui yire? Mixie xa mu a ra naxee a matandixi? 19 Na kui, won bara a fahaamu a e xa danxaniyatareɔa nan a niya e mu so.

4

Malabui danxaniyatɔεε bε

1 Ala xa laayidi, a naxan tongo won bε sofe a xa malabude, na mu kanaxi. Wo xa fe birin naba alako sofe na malabude kui a naxa kana wo bε. 2 Won bara na xibaaru fanyi mε alɔ booree a mexi ki naxε, kɔnɔ a mu sese fanxi e ma e xa danxaniyatareɔa xa fe ra. 3 Kɔnɔ won tan naxee bara la a ra, won fama nε sode na malabude kui. A sebexi na xa fe ra,

«N to xɔnɔ e ma, n naxa n kali,

e mu soma n ma malabude.»

Kɔnɔ Ala xa wali bara ɔnɔn kabi dunɔna fɔlε, 4 barima a sebexi Kitaabui kui na lɔxɔε solofere nde xa fe ra,

«Lɔxɔε solofere nde Ala xa wali naxa kamali. A naxa a malabu.»

5 A man sebexi Kitaabui kui, «E mu soma n ma malabude.»

6 Ala nu bara a ɔanige mixi ndee xa so a xa malabude kui, kɔnɔ na mixi singe naxee na xibaaru mexi, e mu so e xa danxaniyatareɔa xa fe ra.

7 Na nan a toxi Ala bara lɔxɔε gbete sugandi naxan findixi to ra. Na fe singe to bara dangi a xɔnnakuya ra, Ala man naxa a masen Dawuda saabui ra,

«Xa wo bara a xui rame to, wo naxa wo kobe raso a ra.»

⁸ Xa a sa li Yosuwe nu bara malabui fi e ma nu, Ala man mu nu lɔxɔe gbete xa fe falama nu. ⁹ Han ya malabui luxi Ala xa pama be e mu naxan sotoxi sinden. ¹⁰ Naxan soma Ala xa malabui kui, a a malabuma ne a xa wali birin ma, alɔ Ala malabuxi a xa wali kui ki naxe.

¹¹ Won xa fe birin naba sofe ra na malabui kui, alako mixi yo naxa bira tantanyi kui alɔ Isirayilakae a rabaxi ki naxe. ¹² Ala xa masenyi senbe gbo, a walima mixi bope ma. A xaapeɗen dangife santidegema de firinyi ra. A soma won bope nun won sondonyi nan kui, a so won soora nun won nadɔxodee xon. A won sondonyi waxonfe nun mapoxunyi birin makiiti. ¹³ Nimase yo mu noma a noxunde Ala ma. Ala fe birin toma ne, fe birin dentegɛ fama sade a tan nan be.

¹⁴ Isa, won ma serexedube kuntigi xungbe, Ala xa Mixi Sugandixi, a to so ariyanna kui, won fan xa bira won ma danxaniya foxo ra won bara naxan makenen. ¹⁵ Won ma serexedube kuntigi won ma senbetareya kolon, a kinikinixi won ma na nan ma. Sentane naxa kata a ratantande mooli birin na alɔ won tan, konɔ a mu a no. ¹⁶ Na na a ra, won xa won maso a xa hinne kibanyi ra lanlanteya ra, alako won xa kinikini nun hinne soto a temui.

5

Isa won ma serexedube kuntigi

¹ Serexedube kuntigi birin tongoxi adamadie nan ya ma, a fa ti Ala xa wali ra adamadie be, alako a xa hadiya nun serexe mooli birin ba yunubie xa fe ra. ² A mixie xa fe kolon naxee na dimi kui, e loxi, barima a fan na e ya ma, a tantanma. ³ A xa senbetareya a niyama ne a xa serexe ba a yete xa yunubie be, a nun pama xa yunubie xa fe ra.

⁴ Mixi mu noma yi binye sotode a yete ra, fo Ala a xili alɔ a Haruna xili ki naxe. ⁵ Ala xa Mixi Sugandixi fan mu serexedube kuntigi binye soto a

yetɛ xa ra. Ala nan a fixi a ma, a falafe ra,

«To i bara findi n ma di ra.
N tan fan bara findi i Baba ra.»

⁶ A man sebexi Kitaabui kui,
«I bara findi serexedube ra abadan,
Melekisedeki mooli.»

⁷ Isa bara a xui ite Ala maxandi ra a xa dunipeigiri kui, a bara a makula, a na wafe. A na raba ne barima a a kolon a Ala nan nu noma a ratangade faxe ma. Ala bara a xa duba suxu, barima a nu bara tin lufe a xa yaamari bun ma. ⁸ Isa findixi Ala xa Di nan na, konɔ na kui a naxa a matinkan fo a xa Ala rabatu hali na findixi toore nan na a be. ⁹ Isa xa fe to kamali, a naxa findi saabui ra a mantonyie birin xa abadan kisi soto. ¹⁰ Ala naxa a ti serexedube kuntigi ra Melekisedeki daaxi.

¹¹ Fe gbege na na kui muxu wama naxan masenfe wo be, konɔ na tagi rabafe xoxoxo, barima wo mu soma fee kui mafurenyi ra. ¹² A nu lanma wo xa findi karamoxo ra yi waxati, konɔ han yakosi wo hayi na karamoxo nde ma naxan wo xaranma Ala xa masenyi singee ra. Wo mu fata fe tilinxi fahaamude sinden, alɔ diyore naxan mu fata sube donde, fo a xa xipe min sinden. ¹³ Mixi naxan hayi na Ala xa na masenyi singee ma, a mu gexi tinxinyi kolonde, a mu moxi a xa danxaniya kui. A luxi alɔ diyore naxan xipe gbansan minma. ¹⁴ Konɔ mixi naxan moxi a xa danxaniya kui, naxan bara ge tinxinyi nun tinxintareya tagi raba kolonde, a noma ne xaranyi tilinxi fan kolonde. A tan luxi alɔ xemoxi naxan baloma sube fanyi ra.

6

Ala xa seriyɛ tilinxi

¹ Na nan a toxi won lanma won xa siga yare ma Ala xa Mixi Sugandixi xa xaranyi kui. Won xa dangi na masenyi singee ra, won xa so fe tilinxie kui. Na masenyi singee nan ya: wali paaxi bepinfe naxan mixi xaninma yahannama, ² danxaniyafe Ala ma, xunxafe ye xora, belexe

safe mixie ma, kelife faxe ma, nun Ala xa kiiti dɔnxɔɛ. ³ Xa Ala tin, won xa siga yare ma won ma xaranyi kui.

⁴ Mixi naxan bara ge Ala xa naiyalanyi tode, naxan bara Ala xa ki nemunnemun, Ala Xaxili Seniyenxi bara lu naxan be, ⁵ naxan bara a kolon a Ala xa masenyi fan, naxan bara Ala senbe kolon naxan fama rawalide waxati naxan sa fama, ⁶ xa a sa li na mixi mooli bara danxaniya beɲin, a mu noma tuubide sonon. A luxi alo a man bara Ala xa Di mabanban wuri magalanbuxi ma, a fa a rayaagi jama ya xori.

⁷ Bɔxi naxan bara tune ye soto a fanyi ra, a fa sansi ramini a kanyi be, Ala baraka ragoroma ne a ma. ⁸ Kɔno bɔxi naxan tunbe nun nooge tun naminima, na bɔxi mu fan. A gbe mu luxi a xa danka, a rapɔnyi a fa gan.

⁹ Muxu xanuntenyie, hali muxu xa woyenyi xɔrɔxɔ, muxu bara la a ra wo na kira fanyi nan xon, naxan findi kisi kira ra. ¹⁰ Ala tinxin, a mu neemuma wo xa wali ma. A wo xa xanunteya kolon, wo naxan masenxi wo xa wali kui a xili ra, a nun wo naxan masenxi seniyentɔee be. Han ya wo na na wali nan kui. ¹¹ Muxu wama ne wo xa wo tunnabexi na birin kui han a rapɔnyi, alako wo xa fe soto wo wo xaxili tixi naxan na. ¹² Wo naxa wo tunnaxɔnɔ. Wo xa bira danxaniyatɔee xa misaali foxo ra, naxee ke sɔtoma Ala naxan laayidixi e be. E na sɔtoma e xa danxaniya nun e xa tunnabexi nan saabui ra.

¹³ Ala to laayidi tongo Iburahima be, a mu no a kalide fe nde ra naxan gbo a be. Na na a ra, a naxa a kali a yete ra, ¹⁴ a falafe ra,
«N baraka sama ne i xa fe. I bɔnsɔe wuyama ne.»

¹⁵ Iburahima to ge mame tide, Ala naxa a xa laayidi rakamali a be.

¹⁶ Adama a kalima fe nde ra naxan gbo a be. Na marakali senbe fima ne a xa woyenyi ma, alako mixi naxa no na matandide. ¹⁷ Na nan a toxi, Ala fan naxa a rakali alako mixie,

na laayidi tongoxi naxee be, e xa a kolon Ala xa nate mu masarama. ¹⁸ Ala naxa na laayidi tongo, a man naxa a rakali, alako won xa no limaniya xungbe sɔtode. Wule yo mu na na fe firinyi kui. Won bara fe birin nabolɔ a xa fe ra, won fa won xaxili ti a ra. ¹⁹ Mixi xaxili tife Ala ra, a luma ne alo hanga naxan banbanxi ye bun ma. Won fan won xaxili tima Ala ra na ki ne naxan na a xa horomolingira kui dugi gbakuxi xanbi ra, ²⁰ Isa soxi dennaxe won ya ra, a xa findi won ma serexedube kuntigi ra abadan, alo Melekisedeki.

7

Serexedube Melekisedeki

¹ Melekisedeki nan nu na Salamu mange ra, a man nu findixi Ala Xili Xungbe Kanyi xa serexedube nan na. Iburahima to ge mange ndee xun nakanade, Melekisedeki naxa sa naralan a ra, a duba a be. ² Iburahima naxa farile fi a ma. Melekisedeki xili fasarixi yi ki «mange tinxinxi.» A man nu findixi Salamu mange nan na, naxan xili fasarima yi ki «bɔɲesa mange.» ³ A baba mu kolon, a nga mu kolon, a xa taruxui mu kolon. A xa simaya foloxi temui naxe, a nun a jon temui, na fan mu kolon. Na kui, a luxi ne alo Ala xa Di, naxan findixi serexedube ra abadan.

⁴ Wo a mato Melekisedeki tide nu gboxi ki naxe. Hali won baba Iburahima, a naxan soto a wasaso se ra, a naxa na farile fi a ma. ⁵ Ala xa seriye a falama jama xa farile so Lewi bɔnsɔe yi ra, naxan findixi serexedubee ra. Na jama fan kelixi Iburahima bɔnsɔe ne, e findi Lewi ngaxakerenyie nan na.

⁶ Kɔno Melekisedeki tan, hali a to mu nu na Lewi bɔnsɔe xa taruxui kui, Iburahima naxa farile so a yi ra. Melekisedeki naxa duba Iburahima laayidi kanyi be. ⁷ Birin a kolon mixi naxan dubama a boore be, a tide gbo na kanyi be.

⁸ Lewi xa mixi naxee farile rasuxuma, e faxama ne, kɔno Melekisedeki tan mu faxaxi. ⁹ Na

kui, a luxi ne alo Lewi, naxan luma farile rasuxu ra, a nu bara farile fi Melekisedeki ma Iburahima saabui ra, ¹⁰ barima Lewi bɔnsɔɛ nu na a benba Iburahima fate i, a naralan Melekisedeki ra tɛmui naxɛ.

¹¹ Xa a sa li fe birin nu nɔma kamalide Lewi bɔnsɔɛ xa sɛrɛxɛdubɛna saabui ra nu, pama Ala xa sɛriyɛ sotoxi naxan na, e hayi mu nu na Melekisedeki xa sɛrɛxɛdubɛna ma nu, naxan mu fatanxi Haruna bɔnsɔɛ ra. ¹² Sɛrɛxɛdubɛna na masara, yaamari fan xa masara.

¹³ Yi masenyi birin falaxi mixi naxan ma fe ra, a kelixi bɔnsɔɛ ne sɛrɛxɛdubɛ mu na bɔnsɔɛ naxɛ. ¹⁴ Birin a kolon a won Marigi kelixi Yuda bɔnsɔɛ ne. Annabi Munsa mu yaamari yo fi na bɔnsɔɛ mixie ma e xa sɛrɛxɛdubɛ wali raba.

¹⁵ Muxu naxan masenxi, a fiixe, barima sɛrɛxɛdubɛ gbɛtɛ bara mini, naxan maniya Melekisedeki ra, ¹⁶ naxan mu findixi sɛrɛxɛdubɛ ra a bɔnsɔɛ xa fe ra. Na kanyi findixi sɛrɛxɛdubɛ ra, barima faxɛ mu nɔ a ra. ¹⁷ Yi seederɔxɔya bara raba a xa fe ra,

«I findixi sɛrɛxɛdubɛ nan na abadan, Melekisedeki daaxi.»

¹⁸ Yaamari singe bara ba na a xa sɛnbɛtareya xa fe ra, a mu nu nɔma a xa wali rabade. ¹⁹ Na yaamari mu nɔ fefe rakamalide, kɔnɔ fe nɛnɛ bara mini won xaxili tima naxan na, naxan nɔma won malide won makɔrede Ala ra.

²⁰ Na fe nɛnɛ mu tixi marakali xanbi. ²¹ Sɛrɛxɛdubɛ singee bara wali suxu marakali xanbi, kɔnɔ Isa nan findixi sɛrɛxɛdubɛ ra yi marakali ra Ala naxan masenxi,

«Marigi bara a kali, a mu a xa nate masarama:
I tan nan findixi sɛrɛxɛdubɛ ra abadan.»

²² Na kui, Ala bara saatɛ tongo won bɛ Isa saabui ra, naxan fan boore bɛ.

²³ Na xanbi, sɛrɛxɛdubɛ singee nu wuya, barima e to faxa, mixi gbɛtɛɛ nu tima e ɔxɔɛ ra. ²⁴ Kɔnɔ Isa tan mu faxama, a buma nɛ abadan. A xa sɛrɛxɛdubɛna mu radangima mixi gbɛtɛɛ ma. ²⁵ Na nan a toxi a nɔma

mixi rakiside naxan a makɔrema Ala ra a tan saabui ra. A ɔɔɔ to a ra, a nɔma findide e xa saabui fanyi ra Ala yire abadan.

²⁶ Won hayi na na sɛrɛxɛdubɛ kuntigi mɔoli nan ma naxan sɛniyɛn, yunubi mu na naxan ma, naxan mu fe ɔaaxi yo kolon, naxan mu luma yunubitɔɛɛ ya ma, naxan xa fe itexi dangife koore ra. ²⁷ Isa mu luma alo boore sɛrɛxɛdubɛ kuntigie, naxɛɛ lanma e xa sɛrɛxɛ ba lɔxɔ yo lɔxɔ e xa yunubie xa fe ra, a nun pama xa yunubie xa fe ra. A tan bara a yetɛ ba sɛrɛxɛ ra kerɛnyi ra. ²⁸ Yaamari singe nu mixi sɛnbɛtareɛ nan tima sɛrɛxɛdubɛ kuntigie ra, kɔnɔ na marakali nɛnɛ naxan faxi na yaamari singe dangi xanbi, a bara Ala xa Di ti sɛrɛxɛdubɛ kuntigi ra, naxan bara gɛ kamalide abadan.

8

Ala xa saatɛ nɛnɛ

¹ Masenyi xunyi nan ya: Won ma sɛrɛxɛdubɛ kuntigi magoroxi Ala Xili Xungbe Kanyi xa kibanyi yire-fanyi ma ariyanna kui. ² A walima Ala xa hɔrɔmɔlingira yati yati nan kui, Marigi naxan tixi, adamadie bɛlɛxɛ fɔxi mu naxan na.

³ Sɛrɛxɛdubɛ kuntigi birin lanma a xa sɛrɛxɛ mɔoli birin ba Ala bɛ. Na kui a nu lanma se nde xa lu yi sɛrɛxɛdubɛ fan yi ra a naxan bama sɛrɛxɛ ra. ⁴ Xa won ma sɛrɛxɛdubɛ kuntigi nu na dunija nu, a mu nu findima sɛrɛxɛdubɛ ra nu, barima Ala xa yaamari ɔan bara mixi gbɛtɛɛ ti na sɛrɛxɛ wali ra.

⁵ Na mixie Ala batuma hɔrɔmɔlingira nan kui, naxan misaalixi hɔrɔmɔlingira ra naxan na ariyanna. Na nan a toxi Ala naxa Annabi Munsa yamari hɔrɔmɔlingira tife ra, a falafe ra, «A mato a fanyi ra, i xa hɔrɔmɔlingira ti alo a masenxi i bɛ geya fari ki naxɛ.»

⁶ Kɔnɔ yakɔsi Ala xa Mixi Sugandixi bara wali soto naxan tide gbo boore sɛrɛxɛdubɛɛ xa wali bɛ tife ra Ala nun adamadie tagi. A tide gbo

barima a faxi saate naxan na, na fan saate fori be. A xa saate ma-banbanxi laayidie nan na, naxee fan dangi laayidi forie ra.

⁷ Xa na saate singe nu noma a xa wali rabade nu, Ala mu fama a firin nde ra nu. ⁸ Ala naxa yi marakorosi raba pama ra,

«Marigi xa masenyi nan ya:

Waxati na fafe,

n saate neene tongoma Isirayila nun Yudaya pama be temui naxe.

⁹ Na mu luma alo na saate singe

n naxan tongo e benbae be,

n e ramini Misira boxi ra temui naxe.

E to n ma saate bepin,

n fan naxa e bepin.

Marigi xa masenyi nan na ki.

¹⁰ Saate nan ya n naxan tongoma

Isirayila pama be,

na waxati dangi xanbi.

Marigi xa masenyi nan ya:

N nan n ma seriyε rasoma ne e xaxili kui,

n a sebe e sonduyi ma.

N findima e Marigi Ala nan na,

e fan findi n ma pama ra.

¹¹ Mixi yo mu a boore matinkanma, mixi yo mu a falama a ngaxakerenyi be,

«I xa Ala kolon,»

barima na waxati e birin n kolonma ne,

kelife mixi xuri ma han mixi xungbe.

¹² N dijema ne e xa tinxintareya ma, n e xa yunubie xafarima ne.»

¹³ A to yi saate xili fala saate neene, a bara boore findi saate fori ra. Saate fori tan lanma a xa ba na, a tide mu na sonon.

9

Ala xa Mixi Sugandixi xa serexe

¹ Saate singe bun ma, yaamari ndee nu na batui xa fe ra, nun Ala xa horomolingira xa fe ra, naxan nu na dunja. ² Na horomolingira to ti, yire nde nu na naxan nu xili yire seniyenxi. Lanpui nu na a kui, a nun tebili serexe taami nu

saxi naxan ma. ³ Yire seniyenxi firin nde nu na dugi gbakuxi xanbi ra, naxan nu seniyen dangife boore ra. ⁴ Surayi ganse xeema daaxi nun

saate kankira nu na na yire kui. Xeema nu saxi saate kankira birin ma.

Tonbili xeema daaxi mana nu ragataxi naxan kui, Haruna xa xuli naxan fuga, a nun walaxee, saate

sebexi naxee ma, e birin nu na na saate kankira kui. ⁵ Ala xa maleke

noroxi masolixi firinyi nu tixi saate kankira fari, e yunubi xafari yire

makoto. A mu lanma won xa so na woyenyi birin kui yakosi.

⁶ Na yire to ge yailande na ki, serexedubee nu luma so ra na yire seniyenxi singe nan kui, e e xa wali

raba naa. ⁷ Konon serexedube kuntigi nan gbansan nu noma sode na yire

seniyenxi firin nde kui. Ne yo ne a nu soma naa sanmaya keren, a

wuli xanin a xa yunubie nun pama xa yunubie xa fe ra e naxan naba

a kolontareya ma. ⁸ Na kui, Ala Xaxili Seniyenxi nu wama a masenfe

ne a yire naxan nu seniyen dangife yire birin na, a menni mu nu rabixi

mixie be na horomolingira singe xa waxati. ⁹ Na birin findixi misaali

nan na yi waxati mixie be. A a masenma a na serexe birin mu

noma batulae xaxili raseniyende. ¹⁰ Na yaamari singee, donse, minse,

nun sali ye xa fe ra, e nu fixi mixie ma e xa yunubie nan xa fe ra, han

waxati neene fama temui naxe. ¹¹ Ala xa Mixi Sugandixi to findi

won ma serexedube kuntigi ra, a bara fa heeri ra, a naxan soto won be.

A bara so Ala xa horomolingira fanyi kui, adamadi mu naxan yailanxi yi bende fupi

fari. ¹² Konon a mu so si kontonyi nun ninge wuli xa ra, a so na yire

seniyenxi fisamante kui a yete wuli nan na. A so ne kerenyi ra,

barima na nu findixi xunsare nan na adamadi be naxan mu jonma

abandan. ¹³ Xa si kontonyi nun tura wuli, a nun te xube naxan

fatanxi ninge serexe ra a sa mixi seniyentaree ma, xa na fe mooli

nɔma mixi raseniyende nu, ¹⁴ Ala xa Mixi Sugandixi wuli mu dangima xe na ra? A naxa a yete ba serexe kamalixi ra Ala be, Ala Xaxili Seniyenxi xa yaamari bun ma, alako a xa won xaxili raseniyen wali jaaxie ma, naxee won faxama. A na raba ne won be alako won xa Ala Nije batu.

¹⁵ Na kui, a bara findi saabui ra yi saate neene xa fe ra, mixi xilixie xa ke soto naxan buma abadan, alo a laayidixi e be ki naxe. A faxesa na nan ma, a findi xunsare ra yunubie xa fe ra naxee rabaxi na saate fori xa waxati bun ma. ¹⁶ Saate naxan findi ke fe ra, na mu kamalima sinden, fo saate tongoma faxesa. ¹⁷ Ke mu noma sotide beenun saatetongoe xa faxesa. A mu sotoma saatetongoe baloxi temui naxe. ¹⁸ Na nan a toxi na saate singe mu tongoma wuli xanbi. ¹⁹ Annabi Munsa to Ala xa seriye masen jama be, a naxa ningee nun si kontonyie wuli tongo, a nun ye, a fa na kasan Kitaabui nun jama ma se nde ra naxan yailanxi hisopi burexe nun yexee xabe gbeeli ra, a fa a fala, a naxe, ²⁰ «Wuli nan ya naxan saate xirima wo nun Ala tagi.» ²¹ Annabi Munsa man naxa wuli kasan horomolingira ma, a nun horomolingira yirabase birin ma. ²² A seriye ki ma, fayida se birin naseniyenma wuli nan na. Yunubi mu xafarima wuli ifili xanbi.

²³ A nu lanma se naxee misaalixi fee ra ariyanna kui, e xa raseniyen serexe ra. Ariyanna xa maraseniyenyi rabama serexe nan na naxee fan booree be. ²⁴ Ala xa Mixi Sugandixi mu soxi horomolingira xa kui adamadie naxan yailanxi, naxan misaalixi horomolingira ra naxan na ariyanna. A so ariyanna yati nan kui, alako a xa won ma dentegesa Ala be. ²⁵ A mu soxi naa sanya wuyaxi, alo serexedube kuntigi naxan soma Ala xa horomolingira kui je yo je wuli nde ra, naxan mu findixi a gbe ra. ²⁶ Xa a nu na ki ne nu, Ala xa Mixi Sugandixi

nu lanma ne a xa toro sanmaya wuyaxi kabi dunija fole ra. Kono na mu a ra. Yakosi yi waxati donxoe, a naxa mini sanmaya keren, alako a xa yunubi xa fe kana a yete serexe saabui ra. ²⁷ Adamadie faxama ne sanya keren, e fa makiiti. ²⁸ Ala xa Mixi Sugandixi fan bara faxesa sanmaya keren, alako a xa yunubi ba mixi gbegbe ma. A man fama ne a firin nde, kono na waxati a mu fama yunubie xa fe xa ra, a fama mixie nan be naxee xaxili tixi kisi ra.

10

Isa xa serexe

¹ Annabi Munsa xa seriye misaalixi fe fanyi nan na naxan fama fade. A findixi misaali gbansan nan na. Na nan a toxi a Annabi Munsa xa seriye mu noma Ala batulae raseniyende kerenyi ra, na serexee saabui ra naxee bama je yo je. ² Xa a sa li a nu noma e raseniyende nu, mixie mu nu luma serexee ba ra temui birin, barima serexe keren gbansan nu noma e xa yunubi birin xafaride kerenyi ra, na yunubi xa fe maroxunyi yati mu luma e xunyi. ³ Kono je yo je na serexee findima maratuse nan na mixie be a yunubie na e ma. ⁴ Tura nun si kontonyi wuli mu noma yunubie bade.

⁵ Na nan a toxi, Ala xa Mixi Sugandixi to so dunija, a naxa a masen Ala be,
«I mu wama serexe xon.
I mu wama hadiya xon.
I bara fate yailan n be.

⁶ I mu wama serexe gan daaxi xon ma,
i mu wama serexe yunubi xafari daaxi fan xon ma.

⁷ N naxa a masen, «N bara fa.
A sebexi n ma fe ra Kitaabui kui,
Ala, n na fafe i sago rabade.»

⁸ Singe a naxa a masen,
«I mu wama serexe yo xon ma.
E mu rafan i ma.
I mu wama hadiya yo xon ma.
I mu wama serexe gan daaxi xon ma,

i mu wama serexe yunubi xafari
daaxi fan xon ma.»

A nu bara na fala hali na yaamari to
nu toma a xa seriye kui. ⁹ Na dangi
xanbi, a bara a masen,

«Ala, n na be. N bara fa i sago
rabade.»

Na kui, a naxa fe singe ba na, alako
fe firin nde xa ti. ¹⁰ Na janige nan a
niyaxi won naseniyenxi Ala xa Mixi
Sugandixi Isa fate saabui ra, naxan
baxi serexe ra kerenyi ra.

¹¹ Serexedube birin e xa wali
rabama loxo yo loxo. E luma serexe
ba ra naxee mu noma yunubie xa-
faride. ¹² Kono Isa tan, a to ge
serexe keren bade yunubie xa fe
ra, a naxa a magoro Ala yirefanyi
ma, a luma dennaxe abadan. ¹³ A
na a mamefe a xa ti a yaxuie ma,
¹⁴ barima a bara mixie rakamali
kerenyi ra, a naxee raseniyenxi a xa
serexe kerenyi saabui ra.

¹⁵ Ala Xaxili Seniyenxi na tagi
rabama won be yi masenyi ra. A
singe, a naxa a masen,

¹⁶ «Saate nan ya n naxan tongoma
Isirayila bonsae be:

Na waxati na dangi,
n nan n ma seriye luma ne e boje
ma,

n na sebema ne e sondonyi ma.»

¹⁷ A man naxa a masen,

«N mu ratuma e xa yunubie

nun e xa wali kobie ma sonon.»

¹⁸ Yunubi na ge xafaride temui naxe,
serexe mu bama na yunubi xa fe ra
sonon.

¹⁹ N ngaxakerenyie, na kui won
bara limaniya soto sofe ra na yire
seniyenxi fisamante kui Isa wuli
saabui ra. ²⁰ Isa bara na kisi kira
neene rabi won be, alako won xa
dangi na dugi ra naxan gbakuxi
horomolingira kui a fate saabui ra.

²¹ Won ma serexedube kuntigi to
tixi Ala xa banxi xunyi ra, ²² won
xa won makore Ala ra boje fixe
nun danxaniya ra. Na danxaniya
won nalimaniyama ne, barima won
boje raseniyenxi won ma yunubie
ma, won fate fan maxaxi ye tinse
ra. ²³ Won xa won xaxili ti Ala ra

tunnabexi kui, barima naxan laayidi
tongoxi won be, a mu noma na
kanade. ²⁴ Won xa meeni won bore
ma, alako won xa won bore rali-
maniya won xa lu xanunteya nun
wali fanyi kui. ²⁵ Won naxa won ma
malanyie rabolo de, alo ndee na a
rabafe ki naxe. A lanma won xa won
bore ralimaniya. Won to a kolon Ala
xa loxo na fafe, won naxa tagan na
ma.

²⁶ Xa a sa li, won Ala xa nondi
kolon, kono won man nu fa lu
yunubi raba ra won janige ra,
serexe gbete mu na sonon naxan
noma won ma yunubie xafaride,
²⁷ fo gaaxui xungbe Ala xa kiiti ya
ra, naxan findima te mankan ra
a matandilae be. ²⁸ Xa mixi nde
Annabi Munsu xa seriye matandi,
e a faxama ne kinikinitarepa kui,
seede firin xa na mu a ra saxan
xa seedejoxoya saabui ra. ²⁹ Kono
jaxankate dangima na tan na mixie
be, naxee Ala xa Di maboronma e
sanyi ra, e a xa saate wuli rasoto
naxan e raseniyenxi, e Ala Xax-
ili rasotoma naxan hinnexi e ra.

³⁰ Won yi masenyi kanyi kolon,
«N tan nan mixi gberoxoma,
n tan nan e sare fima e ma.»
A man sebexi, «Marigi fama ne a
xa pama makiitide.» ³¹ Ala Nije xa
jaxankate magaaxu.

³² Wo xa ratu na loxo singee ma.
Wo to naiyalanyi to, wo naxa wo
tunnabexi gere xoxoxe kui naxan
findixi toore ra wo be. ³³ E naxa wo
konbi, e naxa wo jaxankata pama
ya xori. Wo fan naxa lu mixie seeti
ma, naxee bara na toore mooli soto.
³⁴ Wo naxa kinikini geelimanie ma,
wo naxa tin a ra seewe kui e xa
wo harige ba wo yi ra, barima wo
a kolon harige nde na wo be naxan
dangi na boore ra pon, a bu abadan.

³⁵ Wo naxa fe rabolo, wo xaxili tixi
naxan na, barima na sare gbo. ³⁶ Wo
hayi na tunnabexi ma, alako wo xa
Ala sago rakamali, wo fa fe soto a
naxan laayidixi wo be. ³⁷ A sebexi,
«A gbe mu luxi sonon.
Naxan lanma a xa fa, a fama ne,
a mu dugundima.

38 N ma tinxintɔɛ kisima nɛ danxaniya saabui ra.

Kɔnɔ xa a sa li a man naxa gbilen xanbi,

n mu jɛlɛxinma a xa fe ra.»

39 Won mu findixi fe rabɛjinyie xa ra, naxee xa fe xun nakanama. Won tan findixi danxaniyatɔɛɛ nan na, naxee kisima.

11

Danxaniya

1 Danxaniya kanyi, a a xaxili tima fe nde ra a laxi naxan na. Hali a mu na fe toma a ya ra, a a kolon nɔndi nan a ra. 2 Won benbae xili fanyi sɔtɔ na nan ma.

3 Danxaniya saabui ra, won a kolon a Ala nan dunija daaxi a xa masenyi ra. Se naxan toma naa a fatanxi fe nan na naxan mu toma.

4 Danxaniya saabui ra, Habila naxa sɛrɛxɛ ba Ala bɛ naxan nu fan dangife Kabila gbe ra. Ala naxa na sɛrɛxɛ suxu, a Habila findi tinxintɔɛ ra a xa danxaniya saabui ra. Hali Habila to faxaxi, a naxan nabaxi danxaniya ra na findima nɛ masenyi ra won bɛ.

5 Danxaniya saabui ra, Enoki naxa te koore ma, a mu faxa. Mixi yo mu nɔ a tode, barima Ala nu bara a rate koore ma. Beenun a xa te, Ala nu bara a masen a Enoki rafan a ma. 6 Mixi mu nɔma rafande Ala ma danxaniya xanbi. Mixi naxan a makɔrɛma Ala ra, a lanma a xa la a ra a Ala na na, a nun a xa la a ra a Ala mixie nan sare fima naxee a fenma.

7 Danxaniya saabui ra, Nuha naxa kunkui banban alako a xa denbaya xa kisi. Ala nu bara banbaranyi xa fe fala a bɛ beenun a xa dunija li. Nuha nu gaaxu Ala ya ra. A xa danxaniya a masenma kiiti bara kana dunija bɛ. Nuha naxa tinxinyi sɔtɔ kɛ ra a xa danxaniya saabui ra.

8 Danxaniya saabui ra, Iburahima naxa Ala xui ratinmɛ sigafe ra bɔxi ma a mu dennaxan kolon, alako a xa menni sɔtɔ kɛ ra. 9 Danxaniya saabui ra, Iburahima naxa sabati na bɔxi ma, Ala nu bara naxan laayidi

a bɛ. A naxa lu menni alɔ xɔjɛ a xa kiri banxie kui, alɔ Isiyaga nun Yaxuba, naxee findixi na ketongoe ra. 10 A nu na a mamɛfe a xa taa sɛnbɛma sɔtɔ, Ala taa naxan kɔɔrinxi, a a ti.

11 Danxaniya saabui ra, Sara dibaritare fan naxa nɔ di baride jɛlɛxɛforija kui, barima a nu laxi a ra a Ala mu a xa laayidi kanama. 12 Na nan a to, xɛmɛ keren saabui ra, xɛmɔxi naxan mu nu nɔma di sɔtɔde sɔnɔn, na naxa bɔnsɔɛ xungbe sɔtɔ, «naxan xasabi maniyaxi tunbuie xasabi ra naxee na koore ma, a nun mɛyenyi xasabi ra naxan na baa dɛ ra. E kɔnti mu nɔma kolonde.»

13 Yi mixie bara faxa e xa danxaniya kui, e mu fee sɔtɔ naxee nu laayidixi e bɛ. E nu laxi a ra a fanyi ra, a na laayidie mu kanama. E nu a kolon a e findixi «xɔjɛɛ nan na dunija bɛndɛ fupɛ fari.»

14 Mixi naxee na fe mɔɔlie falama, e a masenfe nɛ a e na taa gbɛtɛ fenfe e sɛbatima dennaxɛ. 15 Xa e kelide xɔli nu bara e suxu nu, e nu nɔma gbilende naa. 16 Kɔnɔ e nu taa gbɛtɛ fenma naxan fan e kelide bɛ, taa naxan na ariyanna. Na kui, Ala mu yaagixi e ra, e xa a xili e Marigi Ala, barima a nu bara taa yailan e bɛ.

17 Danxaniya saabui ra, Iburahima mu tondi Isiyaga bade sɛrɛxɛ ra, Ala nu a matoma temui naxɛ. A mu tondi a xa di kerenyi bade sɛrɛxɛ ra, di naxan nu laayidixi a bɛ, 18 Ala nu bara a fala naxan ma fe ra,

«Isiyaga nan findima i bɔnsɔɛ ra, i xili luma naxan xun ma.»

19 Iburahima nu a kolon a Ala sɛnbɛ gbo, hali Isiyaga faxa, a nu nɔma na rakelide faxɛ ma. Fayida na nan naba misaali ra, barima Ala a xa di ragbilen nɛ a ma.

20 Danxaniya saabui ra, Isiyaga naxa duba Yaxuba nun Esayu bɛ e xa simaya xa fe ra.

21 Danxaniya saabui ra, Yaxuba naxa duba Yusufu xa die bɛ, a nu luxi dondoronti a xa faxa. A naxa Ala batu, a yi masuxuxi a xa xuli ra.

²² Danxaniya saabui ra, Yusufu naxa masenyi ti a xa saya makore, a lanma e xa naxan naba a fure ra Isirayilakae minima Misira boxi ra temui naxe.

²³ Danxaniya saabui ra, Munsa to bari, a barimae naxa a noxun kike saxan bun ma a xa tofanyi xa fe ra, e mu gaaxu mange xa yaamari ya ra. ²⁴ Danxaniya saabui ra, Munsa to mo, a naxa tondi findide Firawuna xa di gine xa di ra. ²⁵ A naxa wa a xon ma, a xa toore soto Ala xa pama ya ma, dine a xa jalexin yunubi ra waxati dunkedi bun ma. ²⁶ A bara a kolon Ala xa Mixi Sugandixi xa magore nan fan dangi Misira naafuli ra. A nu sare matoma a fama naxan sotode yare. ²⁷ Danxaniya saabui ra, Munsa naxa keli Misira boxi ma, a mu gaaxu Firawuna xa xone ya ra. A naxa a tun nabexi, barima a nu gaaxuxi Ala nan ya ra, naxan mu toma. ²⁸ Danxaniya saabui ra, Munsa naxa Sayamaleke Dangi Sali raba, a wuli kasan naade ma, alako sayamaleke naxa Isirayilakae xa di singee faxes.

²⁹ Danxaniya saabui ra, Isirayilakae naxa Xulunyumi baa igiri a xaraxi ra. Misirakae to bira e foxo ra, e naxa madula ye xora.

³⁰ Danxaniya saabui ra, Yeriko tete naxa bira a yete ra, Isirayilakae to ge a rabilinde xi solofere bun ma.

³¹ Danxaniya saabui ra, langoe gine Raxabi naxa kisi kaafirie ya ma, barima a nu bara Isirayilaka yire rabenyie yigiya a fanyi ra.

³² N munse sama na fari sonon? Waxati mu luma n be n xa Gedeyon, Baraki, Samison, Yefite, Dawuda, Samuweli, nun namijonmee xa fee fala. ³³ Danxaniya saabui ra, e naxa no mangataae ra, e naxa jere tinxinyi kui, e naxa fe laayidixi soto, e naxa no yete xaapee ra, ³⁴ e naxa ratanga te xungbe nun santidegema ma, e xa senbetareya naxa findi senbe ra, e naxa senbe soto gere kui, e fa soori galie keru. ³⁵ Gine ndee naxa e ngaxakerenyi faxaxie to, naxee rakelixi faxe ma. Mixi ndee

naxa jaxankata, e tondi minide na toore kui, alako e xa marakeli fanyi soto. ³⁶ Mixi ndee naxa bonbo, e mayele soto, e lu geeli kui, e xirixi yolonxonnyi ra. ³⁷ Mixi ndee naxa magono, e naxa tooro, e naxa a ibolon, e naxa faxes santidegema ra. Ndee naxa lintan, yexee nun si kiri ragoroxi e ma, se birin baxi e yi ra, e jaxankataxi, e halakixi, ³⁸ e nu fa lintan gbengberenyi ma, geyae longori ra, fonmee nun yilie kui. A mu nu lanma dunija mixie xa na binye soto na danxaniyatose xa lu e ya ma. ³⁹ Na mixi naxan birin xili fanyi soto e xa danxaniya saabui ra, e mu fee soto naxee nu laayidixi e be. ⁴⁰ Ala mu tin e xa fe xa kamali won xanbi. A bara fe fanyi janige won be naxan dangi fe singe ra.

12

Tunnabexi

¹ Na danxaniyatose gali, naxee bara e xa danxaniya masen dunija be, e man xa findi misaali ra won be. Won xa fe birin nun yunubi birin nabolo naxan won tooroma won ma jere kui. Won xa won gi tun nabexi ra kira xon ma Ala naxan saxi won ya ra. ² Won xa won ya ti Isa ra, naxan danxaniya kira rabixi won be, naxan fama won ma danxaniya rakamalide. Isa tin ne wuri magalanbuxi xa toore ra, alako a xa seewa yare. A mu gaaxu na yaagi ra. Na kui, a xa faxe dangi xanbi, a naxa a magoro Ala xa kibanyi yirefanyi ma.

³ Wo xa ratu a xa misaali ma, a tooroxi ki naxe yunubitose saabui ra, alako wo naxa tagan, limaniya naxa ba wo yi ra. ⁴ Wo mu yunubi gerexi sinden, han wo wuli xa mini. ⁵ Wo tan, Ala xa die, wo bara neemu Ala xa masenyi ma wo ralimaniyaxi naxan na, a falafe ra, «N ma di, i naxa yo Marigi xa marakorosi ma, limaniya naxa ba i yi ra, a i xuruma temui naxe.

⁶ Marigi a xanuntenyi nan xuruma. A naxee birin kolonxi a xa die ra, a e jaxankata.»

⁷ Wo xa tin na ra, barima Ala na wo xurufe ne alo a xa die. Di mundun na, naxan baba mu a xuruma? ⁸ Xa Ala mu wo xuruma, alo di birin xuruma ki naxe, a luxi ne alo wo mu findixi a xa die ra, a lima a halale mu wo ra. ⁹ Won babae won xuruma dunija, won fan e binya. A mu lanma won xa tin a ra, Baba Ala naxan na ariyanna, a xa won xuru alako won xa kisi? ¹⁰ Won babae nu won xuruma waxati di nan bun ma e yete xaxili ra, kono Ala tan won xuruma won ma munafanyi yati nan ma fe ra, alako won xa lu Ala xa seniyyenyi kui. ¹¹ Na xurui xoxoxo, a mu mixi raseewama a fole, kono a donxoe ra, a foxi tinxixi raminima ne yare bonesa kui.

¹² Na na a ra, wo xa wo senbe so, wo tan naxee belexee taganxi, naxee xinbi tsooxi. ¹³ Wo xa wo jere kira tinxixi xon ma, alako mabenye naxa telexun, e xa yalan. ¹⁴ Lanyi xa lu wo nun mixie tagi. Wo xa lu seniyyenyi kui, xa na mu a ra wo mu Marigi toma. ¹⁵ Wo xa meeni wo bore ma, alako mixi yo naxa mini Ala xa hinne kui. Wo naxa lu xono ra wo bore ma, na fa mixi gbegbe tsoo wo ya ma. ¹⁶ Wo meeni de! Wo naxa yene raba. Wo naxa seriye kana alo Esayu, naxan a xa forija tide masaraxi bande lenge keren xa fe ra. ¹⁷ Wo a kolon a to nu waxi a baba xa duba a be, a xa forija ke soto, a baba naxa tondi. Esayu naxa a mayandi yaye ra, kono a baba mu tin na ra.

¹⁸ Wo mu wo makore na yire ra wo xa wo belexe din a ra alo Isirayilakae fe naxan to gbengberenyi ma. Te nun nuxui fore nu na geya fari dennaxe, foye xungbe nu bonbo a ra. ¹⁹ Wo mu sara xui nun Ala xui magaaxui mexi. Isirayilakae to na me, e naxa Munsa mayandi alako e naxa na xui me sonon. ²⁰ E naxa gaaxu Ala xa yaamari ya ra, «Mixi nun sube yo din yi geya ra, na kanyi fama ne magonode, a faxes.» ²¹ Na fe nu magaaxu han Annabi Munsa naxa a fala, «N bara gaaxu han n bara seren.»

²² Kono wo tan bara wo maso Siyoni geya yire ra, Ala Nije xa taa naxan na ariyanna, Darisalamu naxan na koore ma, maleke wulu wulu malanxi dennaxe seewe kui. ²³ Ala xa pama fan na na, naxee xili sebexi buki kui ariyanna. E findixi Ala xa di singee nan na. Dunija Makiitima Ala na menni ne, a nun tinxintoe nii naxee xa fe bara kamali. ²⁴ Isa fan na naa, naxan bara findi saabui ra saate neene rakamalife ra, naxan wuli bara findi serexe ra. Na fan dangi Habila gbe serexe ra.

²⁵ Wo naxa tondi Ala xa masenyi ra. Mixi naxee tixi dunija bende fupi fari, e to tondi na masenyi ra, e naxa paxankate soto. Yakosi, won munse sotoma sonon xa a sa li won tondima masenyi ra, naxan fatanxi Ala yati yati ra naxan na koore ma?

²⁶ Singe Ala xui naxa boxi raseren, kono yakosi a bara laayidi tongo, «N man boxi raserenma ne, kono yi biyaasi n koore fan naserenma ne.» ²⁷ A to a fala, «n man,» na nu wama a masenfe ne a se daaxi birin naserenma ne, a fa kana. Fe naxan mu raserenma, na nan luma, a mu kana. ²⁸ Won fama lude mangeya niini naxan bun ma, na tan mu serenma, na mu kanama. Na kui, won xa Ala tantu, won xa a batu yaragaaxui nun binye ra a wama naxan xon, ²⁹ barima won Marigi Ala luxi ne alo te naxan se birin ganma.

13

Marasi danxaniyatoe be

¹ Wo xa wo tunnabexi wo bore maxanufe ra ngaxakerenya kui.

² Wo xa xone rasene a fanyi ra. Mixi ndee xone yigiyama ne, a fa sa li e mu a kolon xa maleke na a ra. ³ Wo xa ratu geelimanie ma nun mixie ma naxee paxankataxi. Wo xa fe fanyi raba e be alo wo birin na fate bende keren nan kui.

⁴ Wo birin xa futi binya. Yene nun langoena naxa lu wo ya ma, barima Ala fama ne na seniyyentareja makiitide. ⁵ Wo naxa a lu kobiri xa fe

mile xa wo rapere. Naxan na wo yi, wo xa wo wasa so ne. Ala yati naxa a masen, «N mu i rabejinma, n mu i raboloma.» ⁶ Na nan a toxi won noma a falade limaniya ra, «N Marigi n demenma, n mu gaaxuma. Adama tan noma munse rabade n na kore?» ⁷ Wo xa ratu wo xa yareratie ma, naxee bara Ala xa masenyi masen wo be. Wo xa e pere ki mato, e xa danxaniya xa findi misaali ra wo be.

⁸ Ala xa Mixi Sugandixi Isa mu masarama. A nu na ki naxe xoro, a man na na ki ne to, a man luma na ki ne abadan, na birin kepa keren. ⁹ Wo naxa bira xaranyi mooli gbete foxo ra. Wo bope xa senbe so Ala xa hinne saabui ra. Yaamarie, donse raharamuxie xa fe ra, nee mu noma wo malide. ¹⁰ Horomolingira walikee mu noma serexe donde naxan baxi won tan be. ¹¹ Serexedube kuntigi xuruse wuli bama ne serexe ra horomolingira kui yunubie xa fe ra, kono na xuruse fate tan ganma ne taa fari ma. ¹² Na nan a toxi, Isa fan to wa pama raseniyenfe a yete wuli saabui ra, a naxa naxankata taa fari ma. ¹³ Won fan xa bira a foxo ra na yaagi kui taa fari ma, ¹⁴ barima won na taa naxan kui, a mu buma. Won taa nan fenfe naxan fama fade.

¹⁵ Won xa tantui fi Ala ma serexe ra temui birin Isa saabui ra. Na serexe findima won ma masenyi nan na naxan a xili matoxoma. ¹⁶ Wo man naxa nemu fe fanyie rabade mixie be. Wo xa wo booree ki, barima na fe moolie findima serexe nan na naxee rafanxi Ala ma. ¹⁷ Wo xa wo xa yareratie xui ratinme, wo xa e xa yaamarie suxu, barima e na menife wo ma, alako wo naxa gbilen Ala foxo ra, xa na mu a ra na dentege sa fama ne e torode. Wo xa fe birin naba alako e xa no na dentege sade sewe kui bope mawa xanbi, barima na nan findima wo xa munafanyi ra.

¹⁸ Wo xa Ala maxandi muxu be, barima muxu a kolon muxu xaxili fiixe, muxu wama perefe fe fanyi mooli birin nan kui. ¹⁹ Wo man xa

Ala maxandi muxu be, alako n xa no gbilende wo yire mafuren mafuren.

²⁰ Ala naxan bopea fima mixi ma, Ala naxan won Marigi Isa rakeli faxe ma, Isa naxan menima a xa mixie ma a xa saate wuli saabui ra, saate naxan mu kanama abadan, ²¹ Ala xa feere birin fi wo ma alako wo xa no a sago rabade. Ala xa fe lu won bope ma naxan nafan a ma a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra. Matoxoe na a be abadan. Amina.

²² N ngaxakerenyie, wo xa wo haake to n be yi masenyi xa fe ra, barima n mu woyenyi xonkuyaxi a gbe ra. ²³ Wo xa a kolon won ngaxakerenyi Timote bara a yete soto. Xa a mu bu fade, muxu birin fama ne wo yire. ²⁴ Wo xa wo xa yareratie nun seniyentoe birin xebu muxu be. Italikae naxee na be, e fan bara wo xebu. ²⁵ Ala xa hinne wo birin na.

**Ala xa masenyi
Annabi Yaki naxan
sebe
Masenyi nde yi
Kitaabui xa fe ra**

Yi Kitaabui findixi bataaxe nan na Annabi Yaki naxan sebe Yuwifi danxaniyatɔɛe ma naxee nu yensenxi pamanɛe kui. Na waxati, fee nu xɔrɔxɔxi Isayankae ma. Hali mangasanyi, a nu e jaxankatama. Ala Xaxili Seniyenxi naxa yi masenyi fi Annabi Yaki ma alako a xa a sebe, a xa findi limaniya ra danxaniyatɔɛe be, e xa e tun nabexi Ala xa nɔndi kira xɔn.

Yi Kitaabui marasi gbegbe nan fima danxaniyatɔɛe birin ma. A a masenma ne won be a Ala xa fe falafe, a nun a xa seriye rabatufe, e sese keren mu a ra. Danxaniya mu findima nɔndi ra, xa a kanyi mu birama Ala xa yaamarie fɔxɔ ra a xa dunijeigiri kui. Yi Kitaabui naxe a danxaniya nun kewali fanyi nan jɛrema kira keren xɔn ma. E mu nɔma fatande e bore ra.

Yi Kitaabui won nasima a lanma won xa jɛre ki naxe won ma danxaniya kui. A mu lanma won xa mixie rafisa e boore be. Won xa won bore mali, won xa won bore binya, won xa won bore xanu. Won xa won de suxu, wɔyen kobi naxa mini won de i. Won xa won tun nabexi tɔɔre kui, won man naxa won yete igbo. Won naxa won xaxili ti yi dunija ra. Fe birin kui, won xa won xaxili ti Alatala nan na.

Ala xa won mali alako won birin xa yi seriye suxu a suxu ki ma. Amina.

**Ala xa masenyi
Annabi Yaki naxan
sebe**

Tunnabexiya, danxaniya, nun Ala xa seriye rabatufe

¹ N tan Yaki nan yi ki, Ala nun a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xa

konyi. N bara wo xeebu, wo tan Isirayila bɔnsɔɛ fu nun firinyi naxee yensenxi pamanɛe ma.

² N ngaxakerenyie, wo xa seewa tɔɔre mɔoli birin kui, ³ barima wo a kolon a wo tɔɔre naxan sɔtoma danxaniya kui, a wo duluxɔtoma ne. ⁴ Wo xa duluxɔtɔ han a rapɔnyi alako wo xa danxaniya xa tilin, wo xa findi mixi kamalixie ra, fefe mu luxi naxee xa fe ra.

⁵ Xa fahaamui mu na mixi nde yi ra wo ya ma, a kanyi xa Ala maxandi. A a sɔtoma ne, barima Ala mixi birin kima a yiriwaxi ra a xa fonisireya ma. ⁶ Kɔnɔ fo mixi xa Ala maxandi danxaniya ra, a naxa siike, barima mixi siikexi luma ne alɔ mɔrɔnyi, foye naxan bɔnbɔma, a a matutun. ⁷ Na kanyi naxa a mapɔxun a a se nde sɔtoma Ala ra, ⁸ barima a xaxili mu tixi Ala gbansan xa ra, a sanyie na kira wuyaxi nan xɔn.

⁹ Danxaniyatɔɛe setare xa seewa barima Ala bara a xa fe ite. ¹⁰ Kɔnɔ banna tan xa seewa Ala to bara a xa fe magoro, barima a xa fe jɔnma ne alɔ sansi fuge tofanyi. ¹¹ Soge xɔne na te, sansi lisima ne han a fuge bira, a xa tofanyi jɔn. A na na ki ne banna fan be. A na a xa walie kui temui naxe, a birima na leeri ne.

¹² Nelexinyi na mixi be naxan a tun nabexima tɔɔre kui, barima xa a bara ge na tɔɔre raxande, Ala kisi xunnakeli fima ne a ma. Ala na nan laayidixi a xanuntenyie be.

¹³ Mixi ne wama tantanfe, a naxa a fala a Ala nan a ratantanfe, barima Ala mu birama fe jaaxi fɔxɔ ra, a man mu adama yo ratantanma fe jaaxi ra. ¹⁴ Adama yete waxɔnfe jaaxi nan a ratantanma. Na nan a mabendunma han a a rabira. ¹⁵ Adama waxɔnfe jaaxi xa di findixi yunubi nan na. Yunubi fan na raba, a xa di findima faxe nan na.

¹⁶ N ngaxakerenyi xanuxie, wo naxa la wule ra. ¹⁷ Ki hagige birin fatanxi Daali Mange nan na naxan na koore, naxan soqe, kike, nun tunbuie daaxi, naxan mu masarama abadan. ¹⁸ A yete sagoe ma, Ala

bara won nakisi a xa nɔndi masenyi saabui ra, a won findi a xa die ra, alako won xa binye soto dangife a xa daalise birin na.

¹⁹ N ngaxakerenyi xanuxie, wo xa yi woyenyi me: Wo birin xa wo tuli mati wo bore ra, wo naxa gbata woyenyi ra, wo boje naxa te mafuren na, ²⁰ barima adamadi xa xone mu a tutunma Ala xa tinxinyi ma. ²¹ Na na a ra, wo xa tondi fe jaaxi nun fe kobi mooli birin nabade. Wo xa wo yete magoro, wo xa nɔndi suxu naxan bara masen wo be, barima na nan noma wo rakiside.

²² Wo xa Ala xa masenyi rabatu. Xa wo a rame gbansan kono wo mu a raba, wo bara wo yete madaxu. ²³ Xa mixi nde Ala xa masenyi rame, kono a mu bira a foxo ra, a luma ne alo mixi naxan a yatagi matoma kike ma, ²⁴ a fa siga, a nesemu a yatagi ma a na ki naxe. ²⁵ Kono mixi naxan Ala xa seriye kamalixi matoma a fanyi ra, a a tun nabexi, a mu nesemu seriye ma kono a a rabatu, na kanyi barakama ne. Ala xa seriye xoreya fima ne adamadie ma.

²⁶ Mixi yo a yete mapoxun diinela ra, kono a mu a de noxi, na kanyi na a yete madaxufe ne. A xa diine tide yo mu na. ²⁷ Diine fiixe naxan nafan Baba Ala ma, a tan nan ya: won xa meeni kiridie nun kaape ginnee ma e xa toore kui, dunija fe man naxa wo madaxu.

2

Mixi rafisafe a boore be

¹ N ngaxakerenyie, wo naxa mixie rafisa e boore be, barima wo danxaniyaxi won Marigi Isa Nore Kanyi nan ma, Ala xa Mixi Sugandixi. ² Wo xa wo mapoxun yi ma: Mixi nde naxa fa wo malanxi dennaxe, xurunde xesema daaxi na a belexe ra, dugi tofanyi ragoroxi a ma. Setare fan naxa fa, dugi fori topaaxi ragoroxi a ma. ³ Xa wo dugi tofanyi kanyi xesebu a fanyi ra, wo fa a fala a be, «I magorode fanyi nan yi ki,» kono wo fa a fala setare tan be, «Ti

menni,» xa na mu a ra, «Doxo boxi, n bun ma be,» ⁴ wo mu mixi rafisaxi a boore be xe na ki? Wo mu jerexi mapoxun kobi xa ra na ki?

⁵ N ngaxakerenyi xanuxie, wo wo tuli mati n na. Ala bara mixie sugandi naxee findixi setaree ra dunija ki ma, alako e xa findi banmixie ra danxaniya ki ma. Ala bara e sugandi alako e xa findi ketongoe ra a xa mangeya kui. Na nan laayidixi mixie be naxee Ala xanuxi. ⁶ Kono wo tan, wo bara setaree mabere. Bannamixie xa mu wo tooroma, e wo xanin kiitisa xon ma? ⁷ E tan xa mu wo Marigi xili fanyi rasotoma?

⁸ Wo xa Mange Alatala xa seriye nan nabatu, alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe, «I xa i boore xanu alo i yete kan gundi.» Xa wo na raba, wo bara bira fe fanyi foxo ra. ⁹ Kono xa wo mixi ndee rafisa e boore be, wo bara yunubi raba. Seriye nan wo makiitima, barima wo bara findi seriye matandilae ra. ¹⁰ Xa mixi seriye birin nabatu kono a yire keren matandi, na kanyi bara seriye birin matandi, ¹¹ barima naxan a falaxi, «I naxa yene raba,» a tan nan man a falaxi, «I naxa faxe ti.» Hali i mu yene raba, kono xa i faxe ti, i findixi Ala xa seriye matandila nan na.

¹² Na kui, wo xa woyen, wo man xa wo jere alo naxee fama makiitide seriye ra naxan xoreya fima mixi ma. ¹³ Kiiti loxoe, Ala mu kinikinima mixi ma naxan mu kinikini a boore adama ma. Kinikini senbe gbo kiiti be.

Danxaniya nun a kewali

¹⁴ N ngaxakerenyie, a tide yo mu na xa mixi a fala a a danxaniyaxi, kono a mu kewali fanyi rabama. Yi danxaniya mooli noma mixi rakiside? ¹⁵ Xa wo ngaxakerenyi mageli na a ra, loxoe keren baloe mu na a yi ra, ¹⁶ mixi nde fa lu wo ya ma a fala a be, «Siga, i naxa kontofili, i xa dugi nde ragoro i ma, i xa i dege,» kono a fa lu a mu a xa kontofili ba, na kanyi xa woyenyi tide yo mu na.

¹⁷ Danxaniya na na ki ne. Xa a mu mixi tutunma wali fanyie rabafe ma, a tide yo mu na.

¹⁸ Kono mixi nde noma a falade, «I tan, danxaniya kanyi nan i ra, kono n tan fe fanyi raba nan n na.» Kata i xa i xa danxaniya masen n be wali fanyi xanbi. N tan n ma danxaniya masenma i be n ma kewali fanyi nan saabui ra. ¹⁹ I laxi a ra, a Ala keren na a ra. Na fan ki fanyi, kono hali jinnese laxi na ra, e seren gaaxui ra. ²⁰ I tan xaxilitare, i mu a kolon danxaniya naxan mu kewali fanyi raminima, a tide yo mu na? ²¹ Munfe a niya won baba Ibrahima naxa findi tinxintse ra Ala ya i? A mu fatan a xa kewalie xa ma, a to a xa di Isiyaga fi Ala ma serexebade fari? ²² I bara a to, danxaniya nu walife ne a nun a xa kewali. Kewali nan danxaniya rakamalima. ²³ Na kui, a naxa raba alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe, «Ibrahima naxa la Ala ra. Alatala fan naxa na findi tinxinyi ra a be.» Ibrahima xili naxa fala «Ala xanuntenyi». ²⁴ Wo bara a to, adamadi xa kewali findima tinxinyi nan na a be, a xa danxaniya gbansan xa mu a ra.

²⁵ Langoe gine Raxabi fan xa kewali xa mu findi tinxinyi ra a be, a to xerae rasene a xonyi, a kira masen e be e e gima naxan na? ²⁶ Mixi nii na siga, a fate faxama ne. Na kui, xa kewali fanyi mu na, danxaniya fan jonma ne.

3

Adama woyen ki

nun xaxilimaya naxan kelima koore ma

¹ N ngaxakerenyie, a mu lanma mixi wuyaxi xa findi karamoxo ra wo ya ma, barima karamoxoe fama makiitide ne a xoxoxoe ra dangi mixi gbetee ra. ² Won birin tantanma fe wuyaxi ma. Xa mixi nde mu tantanma a xa woyenyi kui, a mu tantanma dede. Na kanyi noma a yete birin suxude tinxinyi kui. ³ Mixi

na wa soe xa a waxonfe raba, a karafoe nan nasoma a de i. Na nan noma a fate birin naperede.

⁴ Kunkui fan na na ki ne. Hali kunkui belebele, foye xungbe naxan tutunma, mixi a rapere ma feya xurudi nan na, a a ragi a na wa sigafe dennaxe. ⁵ Nenyi fan xurun, kono a fe igboma.

Wo a mato, te dondoronti di noma wondi belebele gande. ⁶ Te nan na nenyi fan na, naxan findixi dunija fe kobi ra. Fate birin noxoma fe jaaxi ra a xa wali saabui nan na. Mixi nenyi noma te sode a xa dunijegiri birin na, barima te nan na nenyi ra, te naxan kelima yahannama. ⁷ Adamadi noma daalise mooli birin xurude. Sube xaajee, xonie, bubusee, nun baa ma yexee, adamadi bara e birin xuru, ⁸ kono mixi yo mu noma adamadi nenyi xurude. Xone na a ra naxan ma lintanyi mu danma, naxan xa kasare mu jonma. ⁹ Won won Baba, won Marigi, batuma nenyi kerenyi naxan na, won man adamadi dankama a tan nan na, Ala naxan daaxi a yete misaali ra. ¹⁰ N ngaxakerenyie, dube nun danke minife de keren na, a mu fan. ¹¹ Ye xone nun ye bexi noma minide dulonyi keren na? ¹² N ngaxakerenyie, xore bili noma tugi bogi raminide? Mangoe bili noma xore bogi raminide? Faxe ye minima dulonyi naxan na, ye bexi mu minima menni ra.

¹³ Nde findixi fahaamula nun xaxilima ra wo ya ma? A xa na masen a pere ki fanyi nun a xa kewalie ra, a naxee rabama boje bexi kui, naxan fatanxi fahaamui ra. ¹⁴ Xa tone jaaxi nun mile na wo boje kui, wo naxa wo yete igbo na fee kui, wo naxa nondi masara wule ra. ¹⁵ Na xaxili mooli mu kelixi koore xe. A kelixi dunija ne, Ala kolontareya, nun Ibulisa ma. ¹⁶ Tone nun mile na dennaxe, ya isoe nun fe kobi mooli birin toma na ne. ¹⁷ Kono fahaamui naxan kelixi koore ma, a seniyen, a mixi boje sama, a dipema, a kinikinima, a kewali fanyi raminima, a mu mixi rafisama a

boore be, a mu filankafuija rabama. ¹⁸Maale bogi minima a garansanma be ki naxe, tinxinyi fan minima mixi be na ki ne naxan birama lanyi nun bojesa foxo ra.

4

Waxonfe nun yete igboja

¹ Wo sonxoma, wo gerema. Na rakelima mun ma? A mu kelima wo waxonfe kobie xa ma naxee e boore gerema wo boje kui? ² Wo wama se nde xon, konwo wo mu a sotoma. Wo faxe tima, wo mila wo boore xa se ma, konwo wo mu noma wo waxonfe sotode. Wo sonxoma, wo gerema, konwo na birin, wo mu sese sotoma barima wo mu Ala maxandima. ³ Wo na Ala maxandi fan, wo man mu sese sotoma, barima wo xa maxandi mu fan. Wo maxandi tima alako wo na naxan yo soto wo xa a rawali wo waxonfe kobie kui. ⁴ Wo tan danxaniyatarae, wo mu a kolon naxan dunija maxanuma na bara Ala findi a yaxui ra? Dunija xanun-tenyi findixi mixi nan na naxan Ala xonxi. ⁵ Wo mu Ala xa Kitaabui xa masenyi kolon? Ala wama ne won xaxili, a bara naxan fi won ma, a xa bira a tan keren nan foxo ra. ⁶ Konwo na birin kui, Ala xa hinne gbo dangi fe birin na. Kitaabui a masenma, «Ala mu tinma yete igboe ra, konwo a hinnema yete magore ra.»

⁷ Na kui, wo xa wo yete magoro Ala be. Wo tondi Ibulisa be, a fan a gima ne wo ya ra. ⁸ Wo wo maso Ala ra, a fan a masoma ne wo ra. Yunubitoe, wo wo yete raseniye. Filankafuie, wo wo boje rafixe. ⁹ Wo wa, wo sunnun, wo nimisa. Wo xa yele xa findi wo be wa ra, wo xa seewe xa findi sunnunyi ra. ¹⁰ Wo wo magoro Marigi be, a fan wo xa fe itema ne.

¹¹ N ngaxakerenyie, wo naxa fe kobi fala wo bore xa fe ra. Mixi naxan fe kobi falama a ngaxakerenyi xa fe ra, a a yete rafisa a be, na kanyi bara Ala xa seriye matandi. A a yete rafisaxi Ala xa seriye nan be na ki. Xa i bara na raba, i mu na Ala xa seriye rabatufe xe, i na a

matandife ne. ¹² Seriyesa keren peti na a ra, kiitisa fan keren peti na a ra. A tan nan noma mixi rakiside, a tan nan noma mixi ralode. Konwo i tan, nde na i ra, i to i yete findixi i boore makiitima ra?

¹³ Wo wo tuli mati, wo tan naxee a falama, «To, xa na mu tina, muxu sigama ne taa nde, muxu je keren ti na yuleya raba kui, muxu geeni soto.» ¹⁴ Wo na fe mooli falama konwo wo pan mu a kolon naxan fama rabade tina. Wo xa dunijeigiri findixi munse ra? Wo luxi ne alo wuyenga naxan toma dondoronti, a fa loe. ¹⁵ A lanma ne wo xa yi nan fala, «Xa Ala tin, muxu tina toma ne, muxu yi nun yi raba.» ¹⁶ Konwo yete igboe nan na wo ra. Na mu fan. ¹⁷ Na kui, xa mixi fe fanyi kolon a lanma a xa naxan naba konwo a mu a rabama, na bara findi na kanyi be yunubi ra.

5

Bannaya kobi

Tunnabexiya toore kui

Ala maxandife danxaniya ra

¹ Yakosi wo wo tuli mati, wo tan bannae. Wo xa wo wa xui ite, barima gbaloe nan fafe wo ma. ² Wo xa bannaya xun bara rakana, wo xa dugie bara borwo. ³ Wo xa xesema nun gbeti bara xorixori. Na findima seede nan na wo xili ma, a a niya wo fate xa gan te ra. Wo bara naafuli malan yi waxati, konwo waxati donxoe na a ra. ⁴ Wo wo tuli mati, wo tan naxee tondixi wo xa xe xabae sare fide. Wo xa walikee wa xui bara Ala, Daali Mange, tuli li. ⁵ Wo xa dunijeigiri kui, wo mu tonyi doxoxi wo waxonfe sese ma. Wo wo yete nan tun nalugama. Wo fa luxi ne alo xuruse turaxi a konwo naxaba loxoe ma. ⁶ Wo bara kiiti jaaxi sa tinxintoe ma naxee mu nu tixi wo kanke, wo e faxa.

⁷ Na kui, n ngaxakerenyie, wo xa dije han Marigi fa loxoe. Wo xa a raba alo xesa a rabama ki naxe. A dije han tunebire, naxan a niyama sansi xa mo, a bogi. ⁸ Wo fan

xa diɲɛ. Wo xa limaniya, barima Marigi fa lɔxɔɛ bara makɔɛ. ⁹ N ngaxakerenyie, wo naxa fe kobi fala wo bore xa fe ra, xa na mu a ra kiiti na sa, a mu fanma wo bɛ. A gbe mu luxi kiitisa xa fa. ¹⁰ N ngaxakerenyie, wo xa lu alɔ namijɔnme naxee kawandi ti Marigi xili ra, e e tun nabɛxi tɔɔɛ kui. ¹¹ Won a kolon barakɛ na mixi bɛ naxan a tun nabɛxima tɔɔɛ kui. Wo bara a mɛ Ayuba a tun nabɛxi ki naxɛ. Wo man bara a to Marigi naxan nabaxi a bɛ a xa tɔɔɛ dangi xanbi. Marigi xa xanunteya nun a xa kinikini gbo.

¹² N ngaxakerenyie, naxan dangi fe birin na, wo naxa wo kali koore ra, wo naxa wo kali bɔxi ra, wo naxa wo kali sese ra. Wo na «iyo» fala, a xa findi nɔndi ra. Wo na «ade» fala, a xa findi nɔndi ra. Xa na mu a ra kiiti na sa, a mu fanma wo bɛ.

¹³ Mixi na wo ya ma naxan tɔɔɔxi? A kanyi xa Ala maxandi. Mixi na wo ya ma naxan jɛlɛxinxi? A kanyi xa Ala tantu bɛɛti ra. ¹⁴ Mixi na wo ya ma naxan furaxi? A kanyi xa danxaniyatɔɛ jama kuntigie xili, e xa Ala maxandi a bɛ, e xa ture nde maso a ma Marigi xili ra. ¹⁵ Ala maxandi naxan fatanxi danxaniya ra, a furema rayalanma nɛ. Marigi furema rakelima nɛ. Xa a bara yunubi raba, Marigi a xafarima nɛ. ¹⁶ Na kui, wo xa wo xa yunubie fala wo bore bɛ, wo xa Ala maxandi wo bore bɛ, alako wo xa yalan. Tinxintɔɛ Ala maxandi naxan tima, na Ala maxandi xa wali senbɛ gbo. ¹⁷ Eliya nu findixi adamadi nan na alɔ won tan. A to Ala maxandi a bɔɲɛ birin na alako tunɛ naxa fa, Ala naxa a xa dubɛ suxu. Tunɛ mu fa bɔxi jɛ saxan kike senni. ¹⁸ Na dangi xanbi, Eliya man naxa Ala maxandi tunɛ man xa fa. Koore naxa tunɛ bɛjin, bɔxi sansie naxa bogie ramini.

¹⁹ N ngaxakerenyie, xa mixi nde wo ya ma a bara nɔndi kira bɛjin, kɔnɔ mixi gbɛɛ fa a ti kira fanyi xɔn ma, ²⁰ wo xa a kolon, mixi naxan yunubitɔɛ bama a xa yunubi fe ma,

a bara a niya yunubitɔɛ xa kisi, a xa yunubi birin bara xafari.

**Ala xa masenyi singe
Annabi Piyeri naxan
σεβε
Masenyi nde yi
Kitaabui xa fe ra**

Isa xa xεera Piyeri nan yi Kitaabui σεβε Isayankae ma, naxee nu yensenxi yire wuyaxi Rōma mangeya bun ma. Na waxati Rōma nu bara nō pamanε gbegbe ra. Rōma na pamanε nεene masoto, a mu tondima na pamanε xa a gbe diine rabatu, kōnō a nu wama nε na pamanε xa Rōma xa kuyee fan batu. Isayankae mu tin na rabade Ala xa seriye xa fe ra. E nu a kolon Ala keren nan a ra. Na kui, Rōma mangasanyi naxa e paxankata a paaxi ra.

Piyeri yi Kitaabui σεβεxi nε, alako a xa Isayankae ralimaniya naxee nu na na tōore mōoli kui. A naxa a fala e be a tōore naxan fatanxi fe fanyi rabafe ra, a na mu paaxu, yaagi mu na a kui. A man naxa Isa xa faxe masen e be misaali ra, alako e xa a kolon Alatala na e seeti ma e xa tōore kui, a man fama nε e rakelide faxe ma. Na birin nōma findide limaniya ra Isayanka birin be naxee tōorōma e xa danxaniya xa fe ra.

Piyeri fe gbegbe masenma danxaniyatōee be e jere ki xa fe ra. A won yamarima won xa bira Ala xa seniyenyi fōxō ra. Xa won findixi Ala fōxirabiree nan na, a lanma won xa jere a xa kira xōn ma. Ala xa won mali na kui. Amina.

**Ala xa masenyi singe
Annabi Piyeri naxan
σεβε**

Xεebui

¹ N tan Piyeri, Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa xεera, n bara wo xεebu yi sebeli ra, wo tan mixi sugandixi naxee yensenxi pamanεe ma alō Pontu, Galati, Kapadose,

Asi, nun Bitiniya, e findi xōneε ra dennaxε. ² Baba Ala nu bara wo sugandi kabi a rakuya alō a nu wama a xōn ma ki naxε. A Xaxili bara wo raseniyen, alako wo xa Ala xa Mixi Sugandixi Isa xui ratinmε, wo man xa seniyen a wuli saabui ra. Ala xa hinne nun bōpεsa xa gbo wo yi ra.

Ala xa kisi

³ Tantui na Ala be, won Marigi Isa Ala xa Mixi Sugandixi Baba. A bara kinikini won ma, a a niya won xa bari a nεene ra Isa xa marakeli saabui ra. A to Isa rakelide faxe ma, a naxa a niya won fan xa a kolon kisi na won be yare. ⁴ Na kisi findixi ke seniyenxi nan na naxan mu jōnma, naxan mu kanama, naxan nagataxi won be ariyanna kui. ⁵ Wo to danxaniyaxi Ala ma, a wo makantama nε a senbe ra, alako wo xa kisi soto, a fama naxan naminide wo ma waxati dōnxōe.

⁶ Na kui, seewe na wo be, hali wo to na tōore mōoli birin kui yi saxanyi. ⁷ Na fe xōrōxōee a niyama nε fe paaxi birin xa ba wo xa danxaniya kui, a xa findi danxaniya sabatixi ra. A maniyaxi xεema nan na naxan gbi bama te ra. Wo xa danxaniya tide gbo xεema be. Ala xa Mixi Sugandixi Isa na fa, a wo matōxōma nε, a wo xun nakelima nε, a wo binyama nε wo xa danxaniya xa fe ra. ⁸ Wo bara Isa xanu, hali wo to mu a toxi. Hali wo to mu a toxi fa, wo lama a ra. Seewe xungbe naxan tagi mu nōma rabade, a bara gbo ye wo yi, ⁹ barima wo bara kisi soto, wo xa danxaniya nu wama naxan xōn.

Namijōnmεe xa masenyi

¹⁰ Namijōnmεe yati nu katama ki fanyi ra na kisi xa fe kolonfe wo naxan sotoxi Ala xa hinne saabui ra. ¹¹ E nu wama na kisi fa temui nun a fa ki kolonfe Ala xa Mixi Sugandixi Xaxili naxan xa fee masen e be. Na Xaxili naxan nu sabatixi e i, a naxa Ala xa Mixi Sugandixi xa tōore nun a xa xunnakeli masen e be beenun nee xa raba. ¹² Ala a masen nε

namijonmɛɛ bɛ, a e mu nu na xɛɛra ibafe e xa waxati mixie xa bɛ. E nu na a ibafe wo tan nan bɛ. E xɛɛra naxan ibaxi, mixi gbɛtɛɛ bara na xibaaru fanyi ti wo bɛ Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, naxan kelixi koore ma. Hali malekɛɛ yati wama na masenyi kolonfe.

Danxaniyatɔɛ xa seniyenyi

¹³ Na nan a ra, a lan wo xa wo xaxili yailan fe ma wo naxan nabama, wo xa wo joxo sa wo yetɛ xon ma, wo xa wo xaxili birin ti Ala xa hinne ra, a naxan fima wo ma Ala xa Mixi Sugandixi Isa fa loxoɛ. ¹⁴ Wo naxa bira wo waxonfe jaaxi foxo ra alo wo nu a rabama ki naxɛ beenun wo xa Isa kolon. Wo xa wo Baba Ala xui rabatu. ¹⁵ Wo jɛɛɛ ki xa seniyen alo Ala naxan wo xilixi a seniyenxi ki naxɛ. ¹⁶ A sɛbɛxi Kitaabui kui, «Wo xa seniyen, barima n tan seniyen.» ¹⁷ Wo nɛ Ala maxandima, wo a falama a bɛ a wo Baba, Ala naxan mixi birin makiitima a wali ra tinxinyi ra. Na kui, waxati donxoɛ naxan luxi wo bɛ yi dunija bende fupi fari, wo a masen wo jɛɛɛ ki ma a wo a binyaxi.

¹⁸ Wo xun mu saraxi se ra naxan kanama alo xɛɛma nun gbeti. Ala bara wo ratanga wo babae jɛɛɛ ki kobi ma. ¹⁹ Wo xunsaraxi Ala xa Mixi Sugandixi wuli nan na, naxan baxi sɛɛɛɛ ra, alo yɛɛɛɛ fanyi lanyuru yo mu na naxan ma. ²⁰ Ala nu bara a sugandi beenun dunija xa daa, kono a naxa a masen dunija bɛ yi waxati donxoɛ wo tan nan xa fe ra. ²¹ Wo danxaniyaxi Ala ma a tan nan saabui ra, Ala naxan nakeli faxɛ ma, a fa a xun nakeli. Na kui, wo la Ala ra, wo xa wo xaxili ti a ra.

²² Wo to bira nondi foxo ra, wo bara seniyen, xanunteya fiixe bara lu wo bojɛ ma wo ngaxakerenyie bɛ. Na na a ra wo xa wo bore xanu wo bojɛ birin na. ²³ Wo bara bari a nɛɛɛ ra Ala xa masenyi saabui ra. Na masenyi misaalixi sansi xori nan na, naxan mu kanama abadan. A mu kanama alo sansi xori boore naxan sama boxi ma.

²⁴ Ibunadama misaalixi sansi nan na. A xa nɔɛ luxi alo sansi fugaxi. Sansi tan lisima nɛ, a fuge fa bira, ²⁵ kono Marigi xa masenyi tan buma abadan. Na masenyi nan findixi xibaaru fanyi ra naxan ibaxi wo bɛ.

2

Ala xa Nama

¹ Wo xa fe jaaxi, wule, flankafuina, milanteya, nun xili kane bejin. ² Wo xa bira Ala xa masenyi foxo ra alo diyore wama xijɛ xon ki naxɛ. Na noma a niyade wo xa kisi xa sabati, ³ barima wo bara Ala xa hinne kolon.

⁴ Wo wo makore Isa ra naxan misaalixi gɛɛɛ kende ra banxi tima naxan fari. Adamadie bara mɛɛ a ra, kono Ala tan na gɛɛɛ nan sugandixi barima a rafan a ma ki fanyi ra.

⁵ Wo fan misaalixi gɛɛɛ kendɛɛ nan na naxɛɛ tixi Ala Xaxili xa banxi ra. Wo bara findi sɛɛɛɛdube seniyenxiɛ ra alako wo xa wo bojɛ ba sɛɛɛɛ ra Ala xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra. Na nan nafan Ala ma.

⁶ A sɛbɛxi Kitaabui kui, «N bara gɛɛɛ nde sugandi, naxan tide gbo.

N a doxoma Siyoni nɛ, a findi tuxui gɛɛɛ nan na.

Naxan lama a ra, na kanyi mu yaagima.»

⁷ Wo tan naxɛɛ danxaniyaxi, naxɛɛ lama a ra a na gɛɛɛ sugandixi tide gbo, xunnakeli na wo bɛ. Kono yi masenyi sɛbɛxi danxaniyataree nan bɛ, «Banxitie mɛɛ gɛɛɛ naxan na, na nan findixi gɛɛɛ kende ra banxi tuxui ma.»

⁸ A man masenxi, «Mixie e sanyi radinma na gɛɛɛ ra, e fa bira.»

E birama nɛ barima e mu tinma Ala xa masenyi ratinmede. Ala bara na ragiri e ma. ⁹ Kono Ala wo bonsoɛ nan sugandixi, a xa findi mange xa sɛɛɛɛdubɛɛ ra. A wo si raseniyen, a wo xunsara. A naxa wo ramini dimi kui, wo xa lu a xa nɔɛ bun ma. A na birin naba nɛ alako wo xa a matoxo dunija ma. ¹⁰ Singe wo mu

nu findixi si ra, kɔnɔ yakɔsi wo bara findi Ala xa ɲama ra. Singe Ala mu nu kinikinixi wo ma, kɔnɔ yakɔsi a xa kinikini bara kamali wo be.

¹¹ N xanuntenyie, wo xa limaniya. Wo naxa bira dunɲa fee fɔxɔ ra, barima nee wo bama Ala xa kira nan xɔn ma. Bekae mu na wo ra. Wo xɔnyi mu na yi dunɲa bendɛ fupɲi fari xa ra. ¹² Wo xa dunɲa mixie xa tɔɔɲege xun nakana wo xa wali fanyi saabui ra, alako e fan xa Ala matɔxɔ lɔxɔɛ dɔnɔxɔɛ ma.

Mangasanyi

¹³ Wo wo yetɛ magoro dunɲa mange birin be Marigi xa fe ra. Yaamari soxi e tan nan yi, a findi mange xungbe ra, ¹⁴ a findi mange xa xɛrae ra, alɔ gomina. E fe kobi rabae makiitima, e fe fanyi rabae matɔxɔ. ¹⁵ Ala wama ne wo xa xaxilitaree de balan wo xa wali fanyi saabui ra. ¹⁶ Wo xa ɲere alɔ mixi naxee bara xɔreya sɔtɔ, kɔnɔ na xɔreya naxa a niya wo xa lu fe ɲaaxi kui. Wo xa findi Ala xa konyie ra. ¹⁷ Wo xa mixi birin binya. Wo xa wo ngaxakerenyie xanu. Wo xa gaaxu Ala ya ra. Wo xa mange xungbe binya.

Isa xa tɔɔre misaali

¹⁸ Konyie, wo xa wo yetɛ magoro wo marigie be binye kui, hali e findi mixi xa fe maxɔrɔxɔxi ra. Wo naxa mixi fanyie xa gbansan xui ratinme, ¹⁹ barima fe fanyi nan a ra tinfe e xa i tɔɔrɔ tinxintareya ra Ala xa fe ra. ²⁰ Xa wo tɔɔre nde sɔtɔ wo xa wali kobi xa fe ra, fe fanyi mu a ra. Kɔnɔ xa wo tɔɔre nde sɔtɔ wo xa fe fanyi xa fe ra, Ala na kolonma ne wo be.

²¹ Wo xilixi na nan ma, barima Isa fan tɔɔrɔ ne wo be, na fa findi misaali ra wo be wo birama naxan fɔxɔ ra. ²² «A mu yunubi raba, a mu wule fala.» ²³ E to a konbi, a mu a gbepɔxɔ. E to a tɔɔrɔ, a mu wɔyen xɔrɔxɔɛ fala. A naxa kiiti so kiitisa tinxinxi yi ra. ²⁴ A naxa faxa wuri magalanbuxi ma won ma yunubie xa fe ra, alako won xa fe ɲaaxi lu na, won xa ɲere tinxinyi kui. A

xa fie nan wo rayalanxi. ²⁵ Wo nu luxi ne alɔ xuruse rabepinxie, kɔnɔ yakɔsi wo bara gbilen wo kantama ma, naxan a ɲɔxɔ saxi wo nii xɔn ma.

3

Futi xiri

¹ Wo tan ginɛe, wo fan xa wo yetɛ magoro wo xa mɔrie be, alako wo xa mɔri danxaniyataree xa nɔ danxaniyade wo tan e xa ginɛe wali ki saabui ra, hali wo mu sese fala e be, ² e xa wo xa marasenyenyi nun yaragaaxui gbansan to.

³ Ginɛe, wo naxa kata wo yetɛ rayabude xunmasee ra, alɔ xun denbe, tulirasoe xɛema daaxi, xa na mu dugi tofanyie. ⁴ Ginɛe xa tofanyi xa findi bɔɲe fanyi nan na. Tofanyi nan na ki naxan mu kanama. Na nan tide gbo Ala be. ⁵ Singe ra gine seniyenxie nu na ki ne. E xaxili nu tixi Ala ra, e e yetɛ magoroxi e xa mɔrie be, ⁶ alɔ Sara naxan nu Iburahima xui rabatuma, a nu fa a xili «n marigi». Wo findixi a tan nan bɔnsɔɛ ra, xa wo fe fanyi raba, wo mu tin gaaxui yo xa wo xaxili ya iso.

⁷ Wo tan fan, xɛmɛe, wo nun wo xa ginɛe, wo xa lu lanyi kui. Wo xa wo bore fahaamu. Xɛmɛe xa a kolon a a senbe gbo a xa gine be. Xɛmɛe xa ginɛe binya barima wo birin nan ke keren tongoma, naxan findi kisi ra, Ala naxan fima a xa fonisireya kui. Wo xa wo xa ginɛe binya, alako Ala xa wo xa maxandi suxu.

Xanunteya

⁸ Wo xa lan wo bore ma, wo xa wo bore fahaamu. Ngaxakerenya xanunteya xa lu wo tagi. Wo kinikini wo bore ma, wo man xa wo yetɛ magoro wo bore be. ⁹ Wo naxa fe ɲaaxi ɲɔxɔ fe ɲaaxi ra, wo naxa konbi ɲɔxɔ konbi ra. Wo lan ne wo xa duba wo bore be, barima wo xilixi na nan ma, alako wo xa dube sɔtɔ ke ra. A sebexi Kitaabui kui,

¹⁰ «Naxan wama simaya ɲɔxunme xɔn ma, hɛeri gbo naxan kui, na kanyi naxa fe kobi fala,

wule naxa mini a de kui.

¹¹ A xa gbilen fe jaaxi foxo ra.

A nere ki xa fan.

A xa bira bojesa foxo ra tunnabexi kui,

¹² barima Marigi ya tixi tinxintoe nan na,

a tuli matixi e xa maxandi ra.

Kono, a a kobe rasoxi ne fe kobi rabae tan na.»

Kawandi tife

¹³ Nde noma wo tooroode xa fe fanyi rabafe bara wo boje suxu?

¹⁴ Hali wo tooro tinxinyi xa fe ra, wo heeri nan sotoma. Wo naxa gaaxu fe ya ra dunija mixie gaaxuma naxan ya ra, wo boje naxa ifu. ¹⁵ Kono wo xa Ala xa Mixi Sugandixi findi wo Marigi ra wo boje kui. Wo xa fata a xa fe tagi rabade mixie be wo laxi wo xa kisi ra fe naxan ma, ¹⁶ kono wo xa na masenyi ti doyindoyin binye kui. Wo xa na raba boje fiixe ra alako wo yaxui naxee wo tooregema Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra, e xa lu yaagi kui.

¹⁷ Xa Ala a ragirima, a fisa i xa tooro fe fanyi xa fe ra, dine i xa tooro fe jaaxi xa fe ra.

¹⁸ Isa tinxintoe fan faxa ne kerenyi ra tinxintaree xa yunubie xa fe ra, alako a xa wo maso Ala ra. E naxa a fate faxa, kono Ala Xaxili naxa a nii ragbilen a ma. ¹⁹ Ala Xaxili siga ne kawandi tide mixie be naxee nu na geeli kui laaxira, naxee singe nu bara tondi Ala xui ratinmede. ²⁰ Ala nu na e mamefe Annabi Nuha nu kunkui banbanma temui naxe. Mixi solomasaxan gbansan nan kisi kunkui kui ye ma. ²¹ Na fe bara findi misaali ra danxaniyatoe xunxa fe ra, naxan mixi rakisima yi waxati Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa marakeli saabui ra. Na xunxafe ye xora, a mu noxo bama mixi fate, kono a findima nate tongoe nan na Ala mabiri. ²² Isa bara te Ala yirefanyi ma ariyanna. Malekee, pinnee, nun senbema birin na a xa yaamari bun ma.

4

Keja masarafe

¹ Isa xa toore dunija bende fupi fari, a xa findi misaali ra wo be, naxan a niyama wo xa limaniya. Danxaniyatoe naxan fate jaxankatama, na bara yunubi fe lu na. ² Na kui, a bara dunija waxonfe lu na, a xa bira Ala waxonfe foxo ra a xa simaya kui naxan luxi. ³ Wo temui naxan nabaxi dunija waxonfe foxo ra, na bara wasake. Wo bara bu dunija fe kobi kui alo yene rabafe, siisife, xulunyi jaaxi, beere minfe, nun kuye batufe, naxan findixi fe jaaxi ra. ⁴ Dunija mixie de bara ixara, barima wo mu birama e foxo ra sonon na dunija fee rabade. Na kui, e wo xili kanama, ⁵ kono e dentege sama ne kiitisa be, naxan fama mixi baloxie nun faxamixie makiitide. ⁶ Na nan a ra, Ala xa xibaaru fanyi naxa iba faxamixie fan be, alako Ala xa e nii rakisi, hali mixie to bara ge e fate tan makiitide.

Wo bore malife

⁷ Loxo donxo bara makore. Wo xa wo xaxili raxara, wo xa wo yete suxu, alako wo xa no Ala maxandide. ⁸ A gbengbenyi wo xa wo bore xanu a fanyi ra, barima xanunteya yunubi gbegbe nan makotoma. ⁹ Wo xa wo bore rasene boje fanyi ra, hali wo mu a findi woyen xunxuri ra. ¹⁰ Ala hinnexi wo ra ki naxe, wo fan xa hinne wo bore ra na ki ne, alako wo xa findi Ala xa walike fanyie ra, naxee a xa hinne itaxunma. ¹¹ Xa mixi wama masenyi nde tife, a xa Ala xa masenyi ti. Xa mixi wama a boore malife, a xa na raba Ala senbe ra, alako Ala xa matoxoe soto a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra. Matoxoe nun senbe na a be abadan. Amina.

Isayankae xa toore

¹² N xanuntenyie, na jaxankate naxa wo terenna, wo naxan tofe. Fe neene mu a ra. ¹³ Toorofo alo Ala xa Mixi Sugandixi tooro ki naxe, na xa findi seewe ra wo be, alako wo

man xa jɛlexin a xa nɔrɛ masen lɔxɔɛ. ¹⁴ Xa e wo konbi Ala xa Mixi Sugandixi xili xa fe ra, hɛeri na wo bɛ, barima Ala Xaxili nɔrɔxi na wo ma. ¹⁵ Wo naxa jaxankatɛ sɔtɔ nii bafe ma, muɲɛ tife ma, fe kobi rabafe ma, xa na mu a ra naafixiya ma. ¹⁶ Kɔnɔ xa wo jaxankatɛ sɔtɔ barima Isayankae nan wo ra, wo naxa yaagi, wo xa Ala matɔxɔ Isayanka xili xa fe ra.

¹⁷ Naxankatɛ waxati bara wa fɔlɔfe Ala xa jama ma. Xa a fɔlɔ won tan ma, a rapɔnma danxaniyataree ma di? ¹⁸ «Xa tinxintɛ kisife xɔrɔxɔ, Ala kolontare nun yunubitɛ tan luma di?» ¹⁹ Mixi naxee jaxankatama, barima e na Ala waxɔnfe rabafe, e xa e xaxili ti e Daali Mangɛ ra naxan xa lanlanteya mu kanama.

5

Marasie

¹ Danxaniyatɛ kuntigie, n bara wo ralimaniya. Kuntigi nan n fan na alɔ wo tan. N seedeɲɔxɔya bama Isa xa tɔrɛ xa fe ra. Isa na fa a xa nɔrɛ masende dunija bɛ, n fan a sɔtɔma nɛ. ² Wo xa wo jɛngi sa Ala xa jama xɔn ma naxan na wo xa kantari bun ma, alɔ xuruse kante mɛɛnima a xa gɔrɛ ma ki naxɛ. Wo xa danxaniyatɛɛ danxun wo janige ra alɔ Ala wama a xɔn ma ki naxɛ. Wo naxa na raba alɔ e na wo karaxan. Wo naxa a raba kɔbiri geeni xa fe ra, wo xa a raba wo bɔɲɛ birin na. ³ Wo naxa danxaniyatɛɛ yamari a xɔrɔxɔɛ ra, naxee bara taxu wo ra. Wo xa findi misaali ra e bɛ. ⁴ Xuruse kantama xungbe na fa, a wo binyama nɔrɛ ra naxan mu masarama.

⁵ Fonikee, wo fan xa wo yetɛ magoro forie bɛ. Wo xa wo yetɛ magoro wo bore bɛ, barima a sebɛxi, «Ala yetɛ igboe gerema nɛ, kɔnɔ a hinnɛma yetɛ magoree ra.»

⁶ Wo xa wo yetɛ magoro Ala senbɛ bun ma, alako a xa wo xa fe ite a waxati.

⁷ Wo xa wo xa kɔntɔfili birin so a yi ra, barima a jɛngi sama wo

xɔn ma. ⁸ Wo wo jɔxɔ sa wo yetɛ xɔn ma. Wo naxa yanfa. Wo yaxui Ibulisa na fe birin nabafe alako a xa wo xa fe kana. A luxi alɔ yetɛ naxan mixi fenfe a xa a don. ⁹ Wo ti a kanke i wo sabatixi ra wo xa danxaniya kui. Wo a kolon a Sentane danxaniyatɛ birin tɔrɔfe na ki ne dunija kui. ¹⁰ Wo na gɛ tɔrɔde dondoronti, Ala hinnɛntɛ fama wo xa fe yailande, a wo ralimaniya, a senbɛ so wo yi naxan mu kanama. Ala wo xilixi nɛ a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra wo xa lu a xa nɔrɛ bun ma abadan.

¹¹ Senbɛ na Ala nan bɛ abadan. Amina.

Nungui

¹² N bara yi bataaxɛ sebɛ wo ma, n ngaxakerenyi duluxɔtɔxi Silasi saabui ra, alako n xa wo ralimaniya, n xa seedeɲɔxɔya ba a wo na Ala xa hinne yati nan bun ma. ¹³ Isayanka naxee na Babilɔn, Ala naxee sugandixi alɔ wo tan, nee bara wo xɛɛbu, a nun n ma di Maraki. ¹⁴ Wo wo bore xɛɛbu xanunteya sunbui ra. Ala xa wo bɔɲɛ sa, wo tan naxee na Isa fɔxɔ ra.

**Ala xa masenyi firin
nde
Annabi Piyeri naxan
sebe
Masenyi nde yi
Kitaabui xa fe ra**

Isa xa xεera Piyeri naxa yi Kitaabui firin nde sebe danxaniyatεe ma alako e xa limaniya, e xa lu Ala xa kira xεn ma. A naxa e ratu a e xa danxaniya mu fatanxi fe fufafu xa ra. A fatanxi Isa xa taruxui nan na, naxan findixi nondi yati yati ra. Piyeri seederεxεya bama na taruxui xa fe ra. A naxan toxi Isa xa dunijeigiri kui, a nun a naxan kolonxi namijeonmεe xa Kitaabuie kui, na birin bara findi seede ra a nondi ki ma.

Piyeri to γε na masende, a man naxa a fala danxaniyatεe be a mixie noma minide naxee e yete xili falama namijeonmεe, xa na mu a ra karamεxε, kεnε wule false nan e ra. Na mixi mεoli na na. Won noma e kolonde e xa wali nun e xa wεyenyi saabui nan na. Xa e xa masenyi nun e jere ki mu lanxi Ala xa Kitaabui xa seriye ma, wule false nan e ra.

A ranonyi Piyeri a falama Isayankae be e xa e tun nabexi, barima Isa fama ne gbilende dunija ma e fεxε ra, a fa e xanin ariyanna. Ndee nu wama Isa xili kanafe, a falafe ra a Isa bara dugundi, a a mu fa alε a laayidixi ki naxe. Piyeri naxa a tagi raba e be a Isa dugundife fatanxi a xa xanunteya nan na, barima a wama mixi gbegbe xa so a xa niini bun beenun a xa fa kiiti dεnxεe sade.

Na masenyi birin findixi limaniya nun lonni nan na won be. Ala xa won mali na kolonfe ra. Amina.

**Ala xa masenyi firin
nde
Annabi Piyeri naxan
sebe**

Xεebui

¹ N tan, Simon Piyeri, Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa konyi nun a xa xεera, n bara yi bataaxe sebe wo ma. Won tan naxee bara danxaniya Isa ma, won birin bara danxaniya keren soto won Marigi Ala nun won Nakisima Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa tinxinyi saabui ra. ² Ala xa hinne nun bεnesa gbegbe fi wo ma Ala nun won Marigi Isa kolonfe saabui ra.

Isayankae jere ki

³ Won to bara Ala kolon, naxan won xilixi a xa nore nun a xa fanyi saabui ra, a bara fe birin so won yi a senbe ra, won hayi na naxan ma jerefe ra a waxonki. ⁴ Ala xa nore nun a xa fanyi bara a niya won xa fe laayidixi soto naxan maniye mu na, a falafe ra a won xa won gi fe jaaxie ma dunija ma, naxee fatanxi mixi waxonfe kobi ra, won fa lu Ala xa nore kui.

⁵ Na kui, wo xa kate birin naba jere ki fanyi xa sa wo xa danxaniya xun ma, Ala kolonfe xa sa wo jere ki fanyi xun ma,

⁶ wo xa yete suxui xa sa Ala kolonfe xun ma, wo xa tun nabexi xa sa wo xa yete suxui xun ma, wo xa Ala yaragaaxui xa sa wo xa tun nabexi xun ma,

⁷ ngaxakerenya xa sa wo xa Ala yaragaaxui xun ma, xanunteya fan xa sa wo xa ngaxakerenya xun ma.

⁸ Xa na fe mεoli xun luma masa ra wo be, na a niyama ne wo xa no walide Marigi Isa be, Ala xa Mixi Sugandixi, na man a niya wo xa no a kolonde a fanyi ra. ⁹ Kεnε xa na mu a ra, wo bara neemu Ala wo xa yunubi dangixie xafarixi ki naxe. Na kui, wo bara lu alε dεnxui naxan mu se igbema a fanyi ra.

¹⁰ N ngaxakerenyie, Ala bara wo xili, a bara wo sugandi. Wo kate birin naba alako wo xa danxaniya xa sabati. Xa wo na raba, wo mu birama abadan. ¹¹ Na kui, Ala wo rasenema ne a fanyi ra a xa Mixi

Sugandixi Isa xa mangeya niini bun ma, naxan findixi won Marigi nun won Nakisima ra.

Ala xa masenyi kolonfe

¹² N mu taganma wo ratufe ra na fe ma, hali wo to nɔndi kolon, a man sabatixi wo bɔɛ i. ¹³ Fanni n na dunija, a lanma n xa nu wo ratu na fee ra, ¹⁴ barima won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi bara a masen n be n mu buma dunija ma sɔnɔn. ¹⁵ Kɔnɔ n kate birin nabama ne, alako n na keli wo xun ma lɔxɔ naxe, wo xa nɔ ratude na fee ma temui birin.

¹⁶ Muxu to won Marigi Isa senbe nun a fa ki masen wo be, a mu findixi kiini madɔxɔxi xa ra. Muxu naxan masen wo be Isa xa nɔre xa fe ra, a findixi nɔndi yati yati nan na, muxu naxan toxi muxu ya ra. ¹⁷ Baba Ala Nɔre Xungbe Kanyi bara a binya, a xunnakeli fi a ma yi masenyi ra, «N ma Di xanuxi nan yi ki, n seewaxi naxan na.» ¹⁸ Muxu na xui me ne, naxan keli koore ma, muxu to nu na a seeti ma geya seniyenxi fari.

¹⁹ Muxu a kolon namijɔnmee xa masenyie findixi nɔndi yati nan na. Wo lan wo xa wo jɔxɔ sa na xɔn ma a fanyi ra, alɔ mixi a jɔxɔ sama lanpui xa yanbe xɔn ma ki naxe kɔe ra han subaxe. Wo na na masenyi fahaamu wo bɔɛ kui, na luma ne alɔ looloe xa naiyalanyi naxan makenenma subaxe ma. ²⁰ Wo xa a kolon a fanyi ra a namijɔnme yo xa sebeli mu fatanxi a yete ra. ²¹ Namijɔnme xa masenyi mu fatanxi adamadi janige xa ra, a fatanxi Ala Xaxili yati nan na, naxan na masen namijɔnmee be.

2

Karamɔxɔ kobie

¹ Mixi ndee nu na Isirayila jama ya ma, naxee nu a falama e yete be, a namijɔnmee, kɔnɔ wule false nan nu nee ra. Karamɔxɔ wule false fama lude wo fan ya ma, naxee xa xaranyi mixi ralɔema. Na kui,

na wule false bara e Marigi rabolo, naxan e xunsaraxi. Na fe bara e xun nakana. ² Mixi gbege birama ne e fɔxɔ ra e xa fe jaaxi kui. Ala xa nɔndi maberema ne e tan xa fe ra. ³ E wo madaxuma wulee ra e xa milanteya xa fe ra, kɔnɔ kiiti dɔxɔxi e ya ra a rakuya. E xa xunnakane mu kanama.

⁴ Malekee to yunubi raba, Ala mu dije e ma de! A naxa e woli yahanama, a yɔlonxɔnyie sa e ma na dimi kui beenun kiiti lɔxɔe xa a li. ⁵ Ala mu dije dunija ma Annabi Nuha xa waxati, a kaafirie sɔntɔ ne barbaranyi ra. Kɔnɔ a naxa Nuha rakisi, naxan nu tinxinyi kawandima, a nun a xa mixi solofere.

⁶ Ala Sodoma nun Gomora ratɔn ne, a e birin gan, e xa findi misaali ra mixi kobie be. ⁷ Kɔnɔ a naxa Loti ratanga na gbaloe ma. Loti findixi tinxintɔe nan na, naxan bɔɛ nu bara rapaaxu a ma na mixi jaaxie xa wali kobie xa fe ra. ⁸ Yi mixi tinxixi nu sabatixi e tagi, a bɔɛ rapaaxuxi a ma temui birin e xa jaaxura xa fe ra.

⁹ Na nan a masenxi, a won Marigi fata mixi fanyi fulunde fe xɔrɔxɔe kui, a man fata tinxintaree ragatade han kiiti lɔxɔe na fa temui naxe. ¹⁰ A gbengbenyi, a yi rabama mixie nan na naxee biraxi e waxɔnfe jaaxi tun fɔxɔ ra, e fa Marigi xa mangeya matandi.

Nee e yete igboma. E suusa ariyannakae rasɔtɔde. ¹¹ Hali malekee, naxee senbe gbo e be, nee mu suusa adamadie rasɔtɔde Marigi ya xɔri. ¹² Na xurutaree luxi alɔ wula sube naxee xaxili mu na, naxee suxuma, e faxa. E konbi tima fee ma, e mu naxee kolon. E xa fe rapɔnma ne alɔ na wula sube naxee xaxili mu na. ¹³ E tinxintareya sare nan sɔtɔma. E jɛlexinma wanduya rabafe ra yanyi xare ra. E luma ne wo xa xulunyie ya ma alɔ nɔxɔe na sa se seniyenxi ma. E jɛlexinma ne wo ratantanfe ra. ¹⁴ E yene rabama temui birin. E mu taganma yunubi rabade. E mixie madaxuma naxee xa danxaniya mu sabatixi.

Milanteya na e bɔɔɛ kui. E birin dankaxi. ¹⁵ E bara kira tinxinxi bɛɔin, e fa bira Beyori xa di Balami xa kira fɔɔɔ ra, naxan nu wama wali tinxintare sare xɔn ma. ¹⁶ Ala naxa a xa yunubi masen a bɛ a xa sofale saabui ra naxan wɔyɛn adamadi xui ra, a fa Annabi Balami xa daxupa iti.

¹⁷ Na mixie luxi nɛ alɔ tigie ye mu na naxee kui. E luxi nɛ alɔ nuxuie, turunnaadɛ naxee tutunma. Dimi nan dɔxɔxi e ya ra. ¹⁸ E wɔyɛn xungbe nan falama naxan tide yo mu na, e e yetɛ igboma, e mixie madaxuma fe sɛniyɛntaree ra, mixi naxee baxi bade yunubitɔɛɛ ya ma. ¹⁹ E xɔrɛya laayidi mixie bɛ, kɔnɔ e yetɛ kan findixi dunija xa konyie ra, barima e mu nɔma e yetɛ bade e waxɔnfe ɲaaxie yi ra naxee fama e xun nakanade. Mixi naxan birin luma a waxɔnfe ɲaaxi xa nɔɛ bun ma, a bara findi a waxɔnfe ɲaaxi xa konyi ra.

²⁰ Xa mixi bara ba dunija fe kobie ya ma Ala xa Mixi Sugandixi Isa kolonfe saabui ra, won Nakisima nun won Marigi, e man gbilen na fee ma, han nee man nɔ e ra, awa e xa tɔɔrɛ dangima a singe ra. ²¹ E lufe e mu tinxinyi kira kolon, na fisa e bɛ, dinɛ e xa na kira kolon, e fa e kobe so sɛriyɛ sɛniyɛnxi ra, naxan nu bara fi e ma. ²² Yi taali e xa fe masenma a fanyi ra: «Bare bara a xa bɔxunyi don. Xɔsɛ maxaxi, a man bara a yetɛ manɔxɔ.»

3

Isa gbilenfe dunija ma

¹ N xanuntenyie, n ma bataaxe firin nde nan yi ki, n naxan sɛbɛ wo ma. N bara wa xaxili fanyi fife wo ma yi bataaxɛɛ saabui ra, naxee wo ratuma na xaranyi ra wo naxan sɔtɔxi temui dangixi. ² N man bara wa wo ratufe namijɔnmɛ sɛniyɛnxi singee xa masenyi ma, a nun won Marigi nun won Nakisima xa yaamari ma, a xa xɛɛrae naxan nadangixi wo ma. ³ Kɔnɔ a gbengbenyi, wo xa a kolon a mixie fama nɛ dunija rapɔnyɛ, naxee yoma mixie

ma, e bira e yetɛ waxɔnfe fɔɔɔ ra. ⁴ E a falama nɛ, «Isa bara a xa laayidi kana, barima han ya a mu gbilen dunija ma alɔ a a fala ki naxɛ. Kafi won benbae faxa, dunija luxi alɔ a fɔlɛ.»

⁵ Na mixie bara nɛɛmu a Ala koore nun bɔxi daaxi a xa masenyi nan na. A fɔlɛ ra, Ala xa masenyi nan a ragiri bɔxi xa maba ye xɔɔra. ⁶ Ala xa masenyi man naxa a ragiri ye xa din dunija ma Annabi Nuha xa waxati. ⁷ Na masenyi kerenyi man fama nɛ a ragiride koore nun bɔxi xa gan kiiti lɔxɔɛ, tinxintaree ɲaxankatama temui naxɛ.

⁸ Kɔnɔ, n xanuntenyie, wo naxa nɛɛmu fe keren ma: Won Marigi tan bɛ, lɔxɔɛ keren luxi nɛ alɔ ɲɛ wulu keren, ɲɛ wulu keren fan luxi nɛ alɔ lɔxɔɛ keren. ⁹ Marigi mu dugundima a xa laayidi rakamalide, alɔ mixi ndee a mapɔxunma ki naxɛ. A xa dipɛ gbo wo mabiri, barima a mu wama mixi keren xa lɔɛ. A wama nɛ dunija mixi birin xa tuubi.

¹⁰ Marigi fa lɔxɔɛ findima tɛrɛnna nan na mixie bɛ. Na lɔxɔɛ koore lɔɛma nɛ xui magaaxuxi ra, dunija birin ganma nɛ, adamadie xa wali nan tun luma Ala ya i. ¹¹ Wo to a kolon dunija ɲɔnma na ki nɛ, a lanma wo xa ɲɛrɛ Ala waxɔnyɛ ra sɛniyɛnyɛi kui. ¹² Wo mame tima ki naxɛ, a xa a niya na lɔxɔɛ xa fa sin-nanyɛ ma. Na lɔxɔɛ koore nun bɔxi ganma nɛ tɛ ra, e fa xunu. ¹³ Won koore nɛɛnɛ nun bɔxi nɛɛnɛ nan mamefe, tinxinyi sabatima dennaxɛ, alɔ a laayidixi won bɛ ki naxɛ.

¹⁴ N xanuntenyie, wo xa katɛ birin naba na mame ti kui, alako na lɔxɔɛ xa wo li bɔɲɛsa kui, a naxa wo li fe ɲaaxi kui. ¹⁵ Wo xa a kolon a won Marigi xa dipɛ findixi kisi nan na wo bɛ, alɔ won xanuntenyi Pɔlu fan a sɛbɛxi wo ma ki naxɛ. Ala yati nan na lɔnni fixi a ma. ¹⁶ A na nan masenma a xa bataaxe birin kui. A xa sɛbeli ndee fahaamu xɔnɔ. Xaxilitaree, naxee xa danxaniya mu raxaraxi, e na sɛbelie mafindima e waxɔnki. E na mɔɔli rabama

Kitaabui gbetee ra, kɔnɔ na fe fama e ralɔede.

¹⁷ N xanuntenyie, wo to bara na birin kolon, wo xa wo jɔxɔ sa wo yete xɔn ma, alako kaafirie naxa wo ba wo xa danxaniya sabatixi kui.

¹⁸ Wo xa senbe sɔtɔ won Marigi nun won Nakisima Isa xa hinne nun a kolonfe saabui ra. Tantui na Ala xa Mixi Sugandixi Isa be abadan. Amina.

**Ala xa masenyi singe
Annabi Yaya naxan
σεβε
Masenyi nde yi
Kitaabui xa fe ra**

Annabi Yaya naxan yi bataaxe σεβε, a nu na Isa xa xεερα fu nun firinyie nan ya ma. A naxa Inyila Isa σεβε, a man naxa bataaxe saxan σεβε danxaniyatōee be, alako e xa Ala xa lonni nun limaniya soto. A donxōe ra, Annabi Yaya naxa Kitaabui nde σεβε naxan xili «Ala xa Waxayi.» A na σεβε Isayankae nan ma naxee nu na jaxankate soto fe e xa danxaniya xa fe ra.

Yi bataaxe singe σεβε ne Isayankae ma alako e naxa e madaxu wule xaranyi ra, naxan nu yensenxi na waxati, a falafe ra Isa mu nu faxi dunija a adama ki ma. Annabi Yaya a masenxi a Isa findixi adamadi yati yati nan na, Ala naxan xεexi kelife koore ma a sago rabafe ma. Isa fatanxi Ala nan na, konō Ala naxa a ragiri a xa findi xeme ra dunija bendε fupri fari, alako a xa nō a yete bade serexe ra ibunadama be.

Isa xa serexe tide gbo adama be, barima na gbansan nōma a niyade adamadie xa kisi soto. Mixi naxan bara kisi soto Isa wuli saabui ra, a a kolon a bōpe kui a a kisixi abadan. Siike yo mu luma a yi ra sōnōn, barima a a kolon Ala fama ne a xa laayidi rakamalide.

Na serexe man findima misaali ra danxaniyatōee be. Annabi Yaya a masenma a won xa won bore xanu alo Ala won xanuxi ki naxe. Ala wama a foxirabirεe xa findi mixie ra naxee e bore xanuma. Mixi naxan a falama a Ala xanuma, konō a mu a boore ibunadama xanuxi, na kanyi bara findi wule fale ra.

Ala kolonfe munafanyi gbo adama be. Na nōma a niyade a xa ariyanna soto yare, a man xa dunipeigiri fanyi soto be. Ala xa won mali a xa

xanunteya kolonfe ra, alako won xa kisi soto, won man xa findi mixie ra naxee e bore xanuxi. Amina.

**Ala xa masenyi singe
Annabi Yaya naxan
σεβε**

Kisi Masenyi

¹ Kisi masenyi,
naxan nu na kabi a fole,
muxu tuli naxan mexi,
muxu ya naxan toxi,
muxu belexe naxan masuxuxi,
muxu bara na seede ba.

² Naxan na kisi ra, na bara a yete masen.

Muxu bara a to,
muxu bara na kisi xa fe kawandi ti,
naxan mu jōnma abadan,
naxan nu na Baba Ala fe ma,
beenun a xa a yete masen muxu be.

³ Muxu naxan toxi,
muxu naxan mexi,
muxu wo fan kawandife na nan na,
alako won birin xa lu lanyi kui,
won nun Baba Ala nun a xa Di Isa,
a xa Mixi Sugandixi.

⁴ Muxu yi fe sebefε ne wo ma,
alako muxu xa seewe xa kamali.

⁵ Muxu naxan mexi Isa ra, muxu xa na dentege sa wo be. Ala findixi naiyalanyi nan na. Dimi yo mu na a i. ⁶ Xa won a fala won nun Ala na a ra, konō won jεrema dimi kui, won bara wule fala, won mu jεrefe nōndi kira xōn ma. ⁷ Konō, xa won jεrema naiyalanyi kui Ala xa kira xōn, won nun danxaniyatōee nan luma lanyi kui. Ala xa Di Isa wuli nan won naseniyenma yunubi birin ma.

⁸ Xa won a fala yunubi yo mu na won ma, won bara won yete madaxu, nōndi yo mu na won be. ⁹ Xa won na won ti won ma yunubie ra, Ala e xafarima ne, a won naseniyen won ma tinxintareya ma. Ala tinxin, won nōma won xaxili tide a ra. ¹⁰ Xa won a fala yunubi yo mu na won ma, won bara Ala findi wule fale ra, a xa masenyi mu na won bōpe kui.

2

Won xunmafalama

¹ N ma die, n bara na birin sebe wo ma, alako wo naxa yunubi raba, kɔnɔ xa a sa li mixi nde naxa bira na kui, Ala xa Mixi Sugandixi Isa fama won xunmafalade Baba Ala be. Isa tinxin. ² A tan nan findixi serexe ra won ma yunubie xafarife ra. A mu won ma yunubie gbansan xafarixi, a na nan nabaxi dunija mixi birin be.

³ Xa won sa Ala xa yaamarie rabatu, na nan a masenma a won Ala kolon. ⁴ Xa mixi nde a fala, «N tan Ala kolon», kɔnɔ a mu a xa yaamarie rabatuma, wule fale nan a ra, nɔndi mu na a be. ⁵ Kɔnɔ mixi naxan Ala xui suxuma, Ala xa xanunteya bara ge kamalide na kanyi be. Na kui, won nɔma a kolonde won na Ala fɔxɔ ra. ⁶ Naxan yo a falama a nun Ala nan a ra, a lanma a xa a jere Isa xa kira xɔn.

⁷ N xanuntenyie, n yaamari naxan masenma wo be, fe neene mu a ra. Wo a kolon kabi a fole. Yaamari fori nan a ra, wo naxan singe me nu. ⁸ Kɔnɔ i man na mato n yaamari neene nan sebefe wo ma. Nɔndi nan a ra naxan makenenxi Isa jere ki kui a nun wo tan fan jere ki kui, barima dimi na jɔnfe, Ala xa naiyalanyi laxixe bara mini fole.

⁹ Naxan a falama a a na Ala xa naiyalanyi kui, kɔnɔ a a ngaxakerenyi xɔnxi, na kanyi man na dimi nan kui. ¹⁰ Naxan a ngaxakerenyi xanuma, na kanyi sabatixi Ala xa naiyalanyi nan kui, fefe mu na naxan a rabirama. ¹¹ Kɔnɔ naxan a ngaxakerenyi xɔnma, na kanyi na dimi nan kui. A jere ma dimi nan kui, a mu a sigade yati toma, barima dimi bara a ya dɔnxu.

¹² N ma die, n xa a masen wo be yi sebeli ra:

Wo xa yunubie bara xafari Isa xili saabui ra.

¹³ Forie, n xa a masen wo be yi sebeli ra:

Wo bara a kolon a tan naxan nu na kabi a fole.

Fonikee, n xa a masen wo be yi sebeli ra: Wo bara no Sentane ra.

¹⁴ N ma die, n bara na masen wo be yi sebeli ra,

barima wo bara Baba Ala kolon.

Forie, n bara na masen wo be yi sebeli ra,

barima wo a kolon naxan na na kabi a fole.

Fonikee, n bara na masen wo be yi sebeli ra:

barima wo senbe gbo.

Ala xa masenyi sabatixi wo boje kui. Wo bara noe soto Sentane xun ma.

¹⁵ Wo naxa dunija fe xanu, xa na mu a ra wo mu noma Baba Ala xanude. ¹⁶ Naxan findixi dunija fe ra, alo ibunadama waxɔnfe kobi,

mile, nun yete igbona naxan kelixi see sotofe ma, na sese mu kelixi Baba Ala ma. A kelixi yi dunija nan ma. ¹⁷ Dunija nun a waxɔnfe jɔnma ne, kɔnɔ naxee Ala waxɔnfe rabama, e kisima ne abadan.

Ala xa Mixi Sugandixi yaxui

¹⁸ N ma die, won na waxati dɔnxɔe ne yi ki. Wo bara a me, a Ala xa Mixi Sugandixi yaxui nde na fafe. Wo bara a kolon a yaxui gbegbe bara fa. Won a kolon na nan ma a won na waxati dɔnxɔe ne yi ki. ¹⁹ Na mixie kelixi won tan nan xun ma, kɔnɔ won ngaxakerenyi mu nu e ra, xa na mu a ra e mu nu kelima won xun ma nu. Kɔnɔ e to mu tin lude won ya ma, e bara a masen a won ngaxakerenyie mu nu e ra.

²⁰ Ala xa Seniyentɔe bara wo sugandi, a Xaxili Seniyenxi fi wo ma. Na nan a toxi wo birin nɔndi kolonxi. ²¹ N mu yi bataaxe sebexi wo ma wo xa nɔndi kolontareya xa ma. N a sebexi wo xa nɔndi kolonyi xa fe nan ma, wule yo mu na naxan kui.

²² Wule fale na nde ra? Naxan a falama a Isa mu findixi Ala xa Mixi Sugandixi ra. Na kanyi bara findi Ala xa Mixi Sugandixi yaxui ra. A bara tondi Baba Ala nun a xa Di ra.

²³ Mixi naxan tondima Ala xa Di ra, a bara tondi Baba Ala fan na. Naxan bara tin Ala xa Di ra, a bara tin Baba Ala fan na.

²⁴ Wo masenyi naxan me a fole, wo xa na ragata wo boje ma. Xa a na na ki ne, a lima wo bara sabati Baba Ala xa Di nun Baba Ala i. ²⁵ Ala xa Mixi Sugandixi bara kisi laayidi tongo won be, kisi naxan mu jonma abadan.

²⁶ N bara yi bataaxe sebe wo ma mixi ndee nan ma fe ra naxee wama wo madaxufe. ²⁷ Ala bara a Xaxili fi wo ma, a na wo boje i. Wo hayi mu na karamoxo gbete ma. Ala Xaxili nan wo matinkanma nondi birin na. Wule yo mu na a xa masenyi kui. Wo xa bira a foxo ra tun.

²⁸ N ma die, wo nun Isa xa lu a ra, alako a na gbilen temui naxe yaagi yo naxa won makuya a ra. Won xa la a ra temui birin. ²⁹ Wo to a kolon a tinxin, wo xa a kolon fan a tinxintoe birin fatanxi a tan nan na.

3

Ala xa die

¹ Wo xa a kolon, Baba Ala won xanuxi ne han a won xili «a xa die». Won findixi a xa die yati yati nan na. Dunipa mu noma won kolonde na ra, barima e mu Ala kolon. ² N xanuntenyie, yakosi Ala xa die nan won na. A mu masenxi sinden won luma ki naxe, konon won a kolon, a Isa na fa, won masarama ne, won fa lu alo a tan, barima won a toma ne a na ki naxe yati. ³ Mixi naxan a yigi tixi Isa ra, a a yete raseniyenma, alo Isa seniyenxi ki naxe.

⁴ Mixi naxan yunubi rabama, a findixi seriye matandila nan na, barima yunubi, seriye matandi nan a ra. ⁵ Wo a kolon a Isa fa won ma yunubi nan xafaride. Yunubi yo mu nu na a tan ma. ⁶ Mixi naxan sabatixi Isa i, na kanyi mu luma yunubi raba ra sonon. Naxan luma yunubi raba ra, na kanyi mu Isa toxi, a man mu a kolon.

⁷ N ma die, mixi yo naxa wo madaxu. Mixi naxan tinxinyi rabama, a tinxin alo Marigi tinxinxi ki naxe. ⁸ Yunubitoe tan fatanxi Ibulisa nan na, barima Ibulisa nan yunubi raba kabi dunipa fole. Ala xa Di fa ne alako a xa Ibulisa xa wali kana.

⁹ Mixi yo findi Ala xa di ra, a mu luma yunubi raba ra, barima Ala bara wali nde fole a boje kui. A mu noma lude yunubi kui, barima a fatanxi Ala nan na. ¹⁰ Ala xa die nun Ibulisa xa die tagi rasama yi ki ne: Naxan mu tinxin, Ala xa di mu a ra. Naxan mu a boore adamadie xanuma, a mu Ala kolon.

Xanunteya

¹¹ Masenyi nan ya wo naxan mexi kabi a fole: Won xa won bore xanu. ¹² Won naxa lu alo Kabila, naxan fatan Sentane ra, a fa a xunya yati faxa. A na raba munfe ra? A na raba ne barima a jere ki mu nu gexi tinxinde alo a xunya jere ki.

¹³ N ngaxakerenyie, wo naxa wo mapin dunipa xa xonnanteya xa fe ra wo mabiri. ¹⁴ Xanunteya naxan luma won boje kui won boore adamadie be, a a masenma a won bara faxe kira lu na, won ti kisi kira xon ma. Xanunteyatare tan tixi faxe kira nan xon ma. ¹⁵ Mixi naxan a boore adamadi xonma, na kanyi luxi ne alo faxeti. Wo a kolon a kisi mu na faxeti be.

¹⁶ Won xanunteya kolonma Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa misaali nan saabui ra, naxan tixi a nii fide won be. Won fan lan ne won xa tin na rabade won boore adamadie be. ¹⁷ Se kanyi naxan a boje balanma toromixi ya ra, a mu Ala xa xanunteya kolon. ¹⁸ N ma die, won ma xanunteya naxa findi woyenyi tun na, a xa findi maraba nan na, xa na mu a ra nondi yo mu na a kui.

¹⁹ Na kui, won noma a kolonde a nondi na won yi, won boje fa sa Ala mabiri. ²⁰ Hali won boje sa won makiiti, Ala gbo won boje be, a fe birin kolon. ²¹ N xanuntenyie, xa won boje mu won makiiti, won bara xaxilisa soto Ala ya i. ²² Ala won ma duba birin suxuma ne, barima won birama a xa seriye nun a waxonfe nan foxo ra.

²³ A xa seriye nan ya: Won xa danxaniya a xa Di ma, a xa Mixi Sugandixi Isa. Won man xa won bore xanu, alo Ala won yamarixi ki

naxe. ²⁴ Mixi naxan Ala xa seriye rabatuma, na kanyi nun Ala na a ra. A a kolonma Ala Xaxili Seniyenxi nan ma, Ala naxan fixi won ma.

4

Tagi rasa Ala Xaxili nun Sentane Xaxili

¹ N xanuntenyie, wo naxa la xaxili birin na. Wo xa a mato a fanyi ra xa na xaxili fatanxi Ala nan na, barima wule false bara gbo dunija naxee e yete findixi namijonmee ra. ² Mixi naxan birin laxi a ra a Ala xa Mixi Sugandixi Isa bara fa dunija ma a adama ki ma, wo noma ne a kolonde a na kanyi tan xaxili fatanxi Ala nan na. ³ Konɔ mixi naxan birin mu laxi Isa ra, na gbe xaxili mu fatanxi Ala ra, a fatanxi Ala xa Mixi Sugandixi yaxui nan na, wo bara naxan ma fe me, a a na fafe dunija ma. N xa a fala wo be, a jan bara fa.

⁴ N ma die, wo tan, Ala nan gbe wo ra. Wo bara no na namijonme wule false ra, barima Ala Xaxili naxan na wo foxo ra, na senbe gbo Sentane xaxili be naxan na dunija mixie foxo ra. ⁵ E tan dunija nan gbe e ra. Na nan a ra e woyenma dunija ki ma, dunija fa e xui suxu. ⁶ Konɔ won tan, Ala nan gbe won na. Na nan a ra Ala kolonyie won xui suxuma. Ala kolontaree tan mu won xui suxuma. Nɔndi xaxili nun wule xaxili tagi rasama na ki ne.

Xanunteya fatanma Ala nan na

⁷ N xanuntenyie, won xa won bore xanu, barima xanunteya fatanxi Ala nan na. Mixi naxan a boore adamadi xanuma, na bara findi Ala xa di ra, a Ala kolon.

⁸ Mixi naxan mu a boore adamadi xanuma, na kanyi mu Ala kolon, barima Ala, xanunteya nan a ra.

⁹ Ala xa xanunteya kolonma yi nan ma:

Ala naxa a xa Di kerenyi xee dunija, alako won xa kisi a tan saabui ra.

¹⁰ Xanunteya yati yati nan ya:

Won tan xa mu Ala xanuxi,

a tan nan won xanuxi,

a fa a xa Di kerenyi xee

a xa findi won ma yunubi xafari serexe ra.

¹¹ N xanuntenyie, Ala to bara won xanu na ki, won fan lan ne won xa won bore xanu. ¹² Mixi yo mu na naxan Ala toxi, konɔ xa won won bore xanu, Ala luma ne won i. A xa xanunteya kamalima ne won i.

¹³ Won a kolon won nun Ala na a ra, barima a bara a Xaxili fi won ma. ¹⁴ Muxu tan bara a to, muxu bara findi seede ra, a Baba Ala a xa Di xee ne dunija ma adamadie rakiside. ¹⁵ Mixi naxan a falama a Isa findixi Ala xa Di nan na, na kanyi nun Ala na a ra. ¹⁶ Won bara Ala xa xanunteya kolon, won bara la a ra. Ala findixi xanunteya nan na. Mixi naxan jere ma xanunteya kui, na kanyi nun Ala na a ra.

¹⁷ Na kui, xanunteya bara kamali won tagi, alako gaaxui naxa lu won yi ra kiitisa loxo, barima won birama Isa xa misaali foxo ra yi dunija bende fuji fari. ¹⁸ Gaaxui mu luma xanuntenyie tagi xa e xa xanunteya bara kamali. Mixi gaaxuma jaxankate nan xa fe ra, konɔ xanunteya kamalixi kanyi mu gaaxuma. ¹⁹ Won noma mixi xanude, barima Ala singe nan bara won xanu. ²⁰ Mixi naxan a falama a Ala xanuxi, konɔ a luma mixi xon na, na kanyi bara findi wule fale ra. Mixi naxan mu fata a boore adamadi xanude a naxan toma, na mu noma Ala xanude a mu naxan toxi. ²¹ Ala won yamarixi yi nan na: Naxan Ala xanuxi, a xa nu a boore adamadi fan xanu.

5

Danxaniyafe Ala xa Di ma

¹ Mixi naxan lama a ra a Isa nan findixi Ala xa Mixi Sugandixi ra, na kanyi bara findi Ala xa di ra. Naxan babe nde xanuma, a na babe xa di fan xanuma ne. ² Won na Ala xanu, won fa a xa yaamari birin nabatu, na nan a masenma a won Ala xa die fan xanuma. ³ Ala xanufe a niyama

won xa a xa yaamarie fan nabatu. Na mu findima kote x̄ox̄ox̄e ra, ⁴ barima Ala xa die n̄oma dunija birin na e xa danxaniya saabui ra. ⁵ Nde xunnakeli s̄ot̄oma dunija xun na, xa danxaniyat̄ox̄e mu a ra, naxan lama a ra a Ala xa Di nan Isa ra?

⁶ Ala xa Mixi Sugandixi Isa nan fa ye nun wuli ra. A mu faxi ye gbansan xa ra, a faxi ye nun wuli nan na. Ala Xaxili nan na seede baxi, barima Ala Xaxili n̄ondi nan a ra. ⁷ Seede saxan nan na: ⁸ Ala Xaxili Seniyeñxi, ye, nun wuli. Na saxanyi birin seedeɓ̄ox̄oya keren nan bama. ⁹ Won tinma mixie xa seedeɓ̄ox̄oya ra, k̄on̄o Ala xa seedeɓ̄ox̄oya dangi na birin na. Ala nan seede bama a xa Di xa fe ra. ¹⁰ Mixi naxan lama Ala xa seedeɓ̄ox̄oya ra, na kanyi danxaniyama Ala xa Di ma, k̄on̄o mixi naxan mu lama Ala ra, na kanyi bara Ala findi wule fale ra, barima a mu laxi Ala xa seedeɓ̄ox̄oya ra, a naxan baxi a xa Di xa fe ra. ¹¹ Na seedeɓ̄ox̄oya a masenma a Ala kisi fixi won ma a xa Di nan saabui ra. Na kisi mu ɓ̄on̄ma abadan. ¹² Mixi naxan birama Ala xa Di fox̄o ra, na kanyi bara kisi, k̄on̄o mixi naxan mu birama Ala xa Di fox̄o ra, na kanyi mu kisima.

¹³ N bara yi fe birin seɓe wo ma, wo tan naxee danxaniyaxi Ala xa Di ma, alako wo xa a kolon a wo bara kisi s̄ot̄o, naxan mu ɓ̄on̄ma abadan. ¹⁴ Won ma lanlanteya na a ma ki naxe, won bara a kolon a won ma duba birin suxuma ne naxan findixi a wax̄onfe ra. ¹⁵ Won to a kolon a won ma maxandi birin mema, won man a kolon a Ala won ma duba birin suxuma ne.

¹⁶ Mixi naxan a boore nde toma yunubi raba ra, yunubi naxan mu mixi b̄on̄oma abadan, a xa Ala maxandi a be. Ala a rakisima ne xa yunubi na a ra naxan mu mixi b̄on̄oma abadan. Yunubi nde na naxan mixi b̄on̄oma abadan. N mu a fala wo xa Ala maxandi na m̄ooli xa fe ra. ¹⁷ Seriyɛ matandife birin findixi yunubi nan na, k̄on̄o yunubi birin xa mu mixi b̄on̄oma.

¹⁸ Won a kolon mixi naxan findixi Ala xa di ra, a mu luma yunubi raba ra, barima Ala xa Di, a a kantama. Sentane mu n̄oma a ra. ¹⁹ Won a kolon a Ala xa die nan won na, k̄on̄o dunija mixi d̄on̄x̄ox̄e birin na Sentane sago nan bun ma.

²⁰ Won man a kolon a Ala xa Di bara fa. A xaxili fanyi nan fixi won ma, alako won xa Ala N̄ondi Kanyi kolon. Won nun Ala N̄ondi Kanyi nan a ra a xa Di Isa saabui ra, a xa Mixi Sugandixi. A tan nan na Ala N̄ondi Kanyi ra, naxan kisi fixi won ma abadan.

²¹ N ma die, wo wo yete ratanga kuyee ma.

**Ala xa masenyi firin
nde
Annabi Yaya naxan
sebe
Masenyi nde yi
Kitaabui xa fe ra**

Annabi Yaya naxa yi bataaxe firin nde sebe danxaniyatɔɛ nama nde ma, nɔndi nu rafanxi naxee ma. Wule xaranyi nde nu yensenxi na waxati, a falafe ra a Isa mu nu faxi duniɗa adama ki ma. Annabi Yaya a masenma danxaniyatɔɛɛ be a a lanma e xa tondi mixie ra naxee na xaranyi mooli tima.

Yi bataaxe a masenma danxaniyatɔɛ birin be a xanunteya findixi Ala kolonmae xa tɔnxuma nan na. Ala wama won xa findi mixie ra naxee e bore xanuxi. Mixi naxan na tondi na yaamari ra, a bara tondi Ala fan na. Ala xa won mali alako xanunteya xa lu won boɗe ma. Amina.

**Ala xa masenyi firin
nde
Annabi Yaya naxan
sebe**

Nɔndi

¹ N tan wo xa kuntigi bara wo xeɓbu, wo tan naxee findixi danxaniyatɔɛ nama sugandixi ra, a nun wo boore naxee bara nɔndi kolon. Wo rafan n tan nun nɔndi kolonyi birin ma, ² barima nɔndi luma won boɗe ma abadan. ³ Baba Ala nun a xa Di Isa, a xa Mixi Sugandixi, e xa hinne won na, e xa kinikini won ma, e xa boɗesa fi won ma nɔndi nun xanunteya kui.

⁴ N bara seewa ki fanyi, barima ndee na wo ya ma naxee ɗerefe Baba Ala xa nɔndi kira xɔn ma a xa seriye ki ma. ⁵ Danxaniyatɔɛ fanyie, n bara wo mayandi, won xa won bore xanu. N na naxan sebefe yi ki, yaamari neene mu a ra. Won

bara na seriye kolon kabi a foɓe. ⁶ Xanunteya nan ya, wo xa bira Ala xa seriye foɓo ra. Wo lan ne wo xa Ala xa yaamarie rabatu, alo wo a mexi ki naxe kabi a foɓe.

⁷ Mixi gbegebe wama wo madaxufe, a falafe ra a Ala xa Mixi Sugandixi Isa mu faxi duniɗa adama ki ma. Na mixi madaxui mooli findixi Ala xa Mixi Sugandixi yaxui nan na. ⁸ Wo xa fe birin naba alako wo naxa gan wo xa wali munafanyi ra. Wo xa kata wo xa sare kamalixi soto.

⁹ Mixi naxan fe gbete suxuma, a mu bira Ala xa Mixi Sugandixi xa xaranyi foɓo ra, na kanyi mu Ala kolon. Naxan birama a foɓo ra, a bara Baba Ala nun a xa Di kolon. ¹⁰ Xa karamɔɔo nde sa fa wo yire yi xaranyi xanbi, wo naxa a rasene, wo naxa a xeɓbu, ¹¹ xa na mu a ra wo fan bara lu a xa wali ɗaaxi kui.

¹² N wama fe gbegebe falafe wo be, koɔo n mu wama na rabafe seɓeli ra, fo won xa lu yire keren, won xa de masara, alako won ma seewe xa kamali. ¹³ Wo boore danxaniyatɔɛɛ bara wo xeɓbu.

**Ala xa masenyi saxan
nde
Annabi Yaya naxan
sebe
Masenyi nde yi
Kitaabui xa fe ra**

Annabi Yaya nan yi bataaxe saxan nde sebe danxaniyatɔe nde ma, naxan xili Gayu. A naxa a matɔxo barima a nu jɛrema nɔndi nan kui, a tondi ne na wule xaranyi ra naxan nu yensenxi na waxati.

Karamɔxo fanyie to siga Gayu xɔnyi, a naxa e rasene xanunteya ra. Na fe naxa rafan Annabi Yaya ma. Mixi naxan luma na mɔoli raba ra, a bara nɔndi nun xanunteya kolon. Ndee nu na danxaniyatɔe ya ma naxee mu nu wama na mɔoli rabafe.

Ala xa won mali alako won boje naxa balan Ala xa mixie mabiri. Amina.

**Ala xa masenyi saxan
nde
Annabi Yaya naxan
sebe**

Nɔndi kolonyie

¹ N tan danxaniyatɔe jama xa kuntigi, n bara i xeebu, n xanuntenyi Gayu, n naxan xanuxi nɔndi xa fe ra. ² N xanuntenyi, Ala xa fe birin soɔneya i be. I fate xa lu yalanyi kui alo i xa danxaniya yalanxi ki naxe.

³ Won boore danxaniyatɔe ndee to fa n yire, e naxa a fala n be i jɛrema nɔndi kui. N naxa seewa ki fanyi ra.

⁴ Seewe yo mu dangima na mɔoli ra, a kolonfe ra a n ma die na nɔndi kira nan xɔn ma.

⁵ N xanuntenyi, i meenima xɔje danxaniyatɔe ma hali wo mu wo bore kolon. ⁶ Ndee bara i xa xanunteya xa fe dentegɛ sa danxaniyatɔe jama be. Danxaniyatɔe naxan yo dangima i xɔnyi, i xa e mali e xa biyaasi kui, alo Ala wama

a xɔn ma ki naxe. ⁷ E na Ala xa wali nan kui, danxaniyataree tan mu e kima. ⁸ Won lan won xa kafu na mixi mɔoli ma, alako won fan xa won gbe raba Ala xa nɔndi xa fe ra.

⁹ N bara bataaxe nde sebe danxaniyatɔe jama ma, kɔno Diyoterefi mu tinxi muxu rasende barima a wama findife xunyi ra. ¹⁰ N

na fa wo yire, n dentegɛ sama ne wo be a xa kewali xa fe ra. A muxu xili kanama, a man mu tinma danxaniyatɔe yigiyade. Hali naxee wama e yigiyafe, a tonyi dɔxoma nee fan ma, a e kerri danxaniyatɔe ya ma.

¹¹ N xanuntenyi, i fe jaaxi naxan toma, i naxa bira na mɔoli fɔxo ra. I fe fanyi naxan toma, i xa bira na nan fɔxo ra. Fe fanyi rabae na Ala nan be, kɔno fe jaaxi rabae tan mu Ala kolon. ¹² Birin fe fanyi falama Demetiri xa fe ra. Nɔndi yati a yete kan seede baxi. Hali muxu tan muxu noma a xa fe seede bade. I a kolon muxu mu wule falama.

¹³ N wama fe gbege falafe i be, kɔno n mu wama na rabafe sebeli ra. ¹⁴ A gbe mu luxi won xa lu yire keren, won xa sumun. ¹⁵ Ala xa bojesa fi i ma. Muxu booree bara i xeebu. I fan xa won xanuntenyi xeebu muxu be keren keren.

Ala xa masenyi Annabi Yude naxan sebe Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Yude nan yi bataaxe sebe Ala xanuntenyie ma, a findi Kitaabui nan na mixi birin be naxee wama birafe Ala xa seriye foxo ra. Na danxaniyatoe nama, Annabi Yude yi bataaxe sebexi naxan ma, mixi ndee nu bara so e tagi alako e xa Ala xa xaranyi mafindi e waxonki ra. Na mixi paaxie jere ki nu bara findi fe xungbe ra na Isayankae be, ndee fa bira e xa wule masenyi foxo ra.

Na na a ra, Annabi Yude naxa woyenyi xoxoxoe fala e be na xaranyi xa fe ra. A naxa danxaniyatoe rasi a fanyi ra, e naxa lu seniyentarepa kui. A naxa a masen e be a fiixe ra, a na mixi mooli yahanama nan sotoma. Temui dangixi mixi gbegbe naxee nu na Ala xa kira xon ma, e mee ne Ala xa seriye ra, na naxa findi naxankate xungbe ra e be. Annabi Yude mu tinxi na mooli xa raba na danxaniyatoe ra.

Won fan xa nu na marasi rame. Mixi gbegbe na dunipa naxee Ala xili falama, konon e mu Ala xa seriye rabatuma. Alatala Kitaabui luxi won yi ra na nan ma alako won xa masenyi birin sa sikeeli ma, won xa a mato xa a findixi nondi nan na, xa na mu a ra xa Sentane xa wule na a ra. Ala xa won natanga na diinela wule false ma. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Yude naxan sebe

¹ N tan Yude nan yi ki, Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa konyi, nun Yaki ngaxakerenma. N na yi bataaxe sebefe mixie nan ma, Baba Ala naxee xilixi, a naxee xanuxi, nun Ala xa Mixi Sugandixi Isa naxee

makantaxi. ² Ala xa kinikini, bojesa, nun xanunteya gbo wo yi.

³ N xanuntenyie, n bara wa bataaxe sebefe wo ma won ma kisi xa fe ra. N bara wa na rabafe alako n xa wo ralimaniya, wo xa gere so won ma danxaniya xa fe ra, naxan nan bara ge masende kerenyi ra seniyentoe be. ⁴ Mixi ndee bara so wo tagi, naxee xa naxankate nan bara sebe a rakuya. Kaafirie nan e ra, naxee won Marigi Ala xa hinne mafindima, alako e xa lu fe paaxie kui, e xa e kobe raso won Karamoxo kerenyi ra, won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi.

⁵ Hali wo a kolon, n wama wo ratufe fe dangixi ndee nan ma. Marigi to ge Isirayila nama raminide Misira boxi ma, a naxa Isirayilaka danxaniyataree sonto. ⁶ Maleke ndee fan to e yete lu binyetarepa kui, e e xonyi berin, Ala naxa e raso geeli kui, e xa lu dimi kui han kiiti xungbe sa loxoe. ⁷ Sodoma nun Gomora, a nun e rabilinyi, e to e yete rafi fe paaxie ma, e nun e boore nu kafu mooli nde ra naxan mu lanma adamadie tagi, Ala naxa e findi misaali ra, a e raso te xora naxan mu xubenma abadan.

⁸ Konon na mixi naxee bara so wo tagi, e laamatunyi ndee toma naxee a niya e xa seniyentarepa raba, e Marigi xa yaamari matandi, e malekee konbi. ⁹ Maleke mange Minkayilu to woyen Ibulisa be Annabi Munsa fure xa fe ra, Minkayilu mu suusa Ibulisa xa woyenyi yaabide konbi ra. A a fala ne gbansan, «Ala xa i makiiti.» ¹⁰ Konon na mixie konbi tima fe nde xa fe ra, e mu naxan kolon. E naxan kolon e yete ra, a wula sube xaxilitaree daaxi, na fan mu findi sese ra fo e kanase. ¹¹ Naxankate na e be. E bara bira Kabila xa misaali foxo ra. E bara bira kobiri foxo ra alo Balami, e fa loe. E bara matandi ti alo Kora, e xun fa rakana.

¹² Na mixie bara wo xa ngaxakerenya malanyie manoxo. E e degema wo ya ma, e meenima e

yete nan gbansan ma, e mu yaag-ima. E luxi alo nuxuie, foye naxee rapere ma, kono e mu fama tune ra. E luxi alo sansi naxee mu bogi raminima e bogi temui. E to tala, e bara faxa sanmaya firin. ¹³ E luxi alo baa moronyie naxee xunfe raminima. Na xunfe misaalixi na mixie xa fe jaaxie nan na. E luxi alo tunbui naxee ragataxi koore ma, e nu lintan dimi kui abadan.

¹⁴ Enoki, Adama tolobite solofere nde, naxa yi masenyi fala Ala xili ra e xa fe ra, «Marigi na fafe, a nun a xa seniyentoe wulu wulu, ¹⁵ alako a xa adamadi birin makiiti. Kaafirie xa makiiti e xa fe jaaxi rabaxie ma. Kaafirie xa makiiti e xa konbie xa fe ra, e naxan falama Marigi xun ma.» ¹⁶ Na mixi moolie luma ne sonxo ra, e mu jalexinma, e birama e yete waxonfe nan tun foxo ra, e de igbo, e mixi madaxuma woyenyi joxunme ra alako e xa se soto.

¹⁷ Kono wo tan, n xanuntenyie, wo xa ratu won Marigi Isa xa xerae xa masenyie ma. ¹⁸ E nu bara a fala wo be, «Waxati donxoe, mixie fama ne yode Ala ma, e bira e waxonfe tinxintaree foxo ra.» ¹⁹ Na mixi moolie na wo tagi. E wo xa lanyi kanama ne. E birama e yete xaxili nan foxo ra. Ala Xaxili Seniyenxi mu na e boje i.

²⁰ Kono wo tan, n xanuntenyie, wo xa wo xa danxaniya seniyenxi rasabati. Wo xa Ala maxandi a Xaxili Seniyenxi saabui ra. ²¹ Wo xa lu Ala xa xanunteya bun ma, alako wo Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi, xa kinikini wo ma, a xa wo rakisi. ²² Wo xa kinikini mixie ma naxee siikexi, ²³ wo xa e ratanga te ma. Wo man xa kinikini booree fan ma gaaxui kui, kono wo xa meeni wo yete ma e ya ma, alako wo fan naxa fa wo yete findi seniyentaree ra.

²⁴ Ala tantu, naxan noma won nakiside won ma yunubi birin ma, naxan noma won masende seniyenyi nun seewe ra a xa noxe kui. ²⁵ Ala tantu, naxan firin nde mu na, naxan bara won nakisi a

xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra. Noxe, xunnakeli, senbe, nun noxe na a be beenun dunija xa folo, yakosi, nun waxati naxan sa fama abadan. Amina.

Ala xa Waxayi Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Yaya naxa yi Kitaabui seɓe waxati xɔɔɔɔɔ bun ma. Man-gasanyi jaaxi nu na Isayankae jaxankatafe temui naxe, Ala naxa e yaabi yi masenyi ra naxan noma findide madundui xungbe ra danxaniyatɔɔe be naxee na tɔɔɔɔfe Sentane saabui ra.

Isa yi Kitaabui fɔlɔma bataaxe solofere nan na danxaniyatɔɔe jama ndee be. A a masenma a a e xa wali birin kolon, naxan fanxi, a nun naxan mu fanxi. Na findixi seriye nan na adamadie be. Ala fe birin kolon. A lanma won xa a kolon a won ma fe yo mu nɔxunxi Ala ma. A mu neemuma won ma wali yo ma. Na masenyi mɔoli nan noma won madundude xa won na tɔɔɔɔfe Ala xa fe ra, kɔnɔ a man noma won magaaxude xa won na fe jaaxi nde kui.

A firin nde, yi Kitaabui a masenma ne won be a Ala fe kolon naxan fama rabade dunja ma. Ala Sentane xa wali kolon, a mixi madaxuma ki naxe. Sentane jɔɔɔ a ma a a noma nde Ala senbe ra. Wule nan na ki. Yi Kitaabui xa masenyi xungbe findima Ala xa xunnakeli nan na. Sentane fama ne Ala nun danxaniyatɔɔe gereɓe, a fa mixi seniyeɓe tɔɔɔɔde a gbegbe ra. Kɔnɔ a rapɔnyi, Ala fama ne Sentane nun a fɔxirabiree birin xa fe xun nakanade, a e woli yahannama te nun soda xɔɔra, e luma dennaxe abadan. A fa a xa jama tongo, a e raso ariyanna kui, dennaxan xili falama «Darisalamu Neene.» Menni, adamadi kisi kolonma ne naxan maniye mu na. Faxɔe mu na, tɔɔɔe mu na. Heeri nan tun na menni Alatala seeti ma.

Yi Kitaabui xaranfe ndedi xɔɔɔɔɔ, barima sebeli na a ra naxan taali woyenyi rawalima a gbegbe ra. Misaali gbegbe na a kui naxee a niyama a fahaamu xa xɔnɔ. A

mu lanma mixi xa kankan misaali nde ma naxan xɔɔɔɔɔ. Won xa na birin xaran, alako won xa masenyi xungbe to naxan minima yi Kitaabui kui. Na mu xɔɔɔɔɔ alo misaali xunxuri nde naxee rawalima yi Kitaabui kui.

Ala xa lonni fi won ma yi xaranyi kui. Amina.

Ala xa Waxayi

Isa xa masenyi fɔle

¹ Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa laamatunyi nan ya, Ala naxan fixi a ma. A xa maleke naxa na rasanba a xa konyi Yaya ma, alako Ala xa konyi di birin xa a kolon fe naxan fama rabade yi waxati. ² Yaya findixi seede nan na Ala xa masenyi xa fe ra a nun Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa seedeɓɔɔɔya xa fe ra. A naxan to, a naxa na birin masen. ³ Heeri na a xaran mixi be, a nun naxee e tuli matima yi masenyi ra naxan tixi Ala xili ra, e man fa yi sebeli ratinme, barima waxati bara makɔɔe.

⁴ N tan Yaya, n bara yi sebeli ti Isa xa danxaniyatɔɔe jama dɔɔɔ solofere ma, naxee na Asi bɔxi ma. Ala xa hinne nun bɔɓesa fi wo ma, Ala naxan na xoro, to, a nun tina. Xaxili solofere naxee na a xa mange kibanyi ya i, nee fan bara hinne wo ra, ⁵ a nun Ala xa Mixi Sugandixi Isa, naxan findixi seede tinxinxi ra, naxan singe keli mixi faxaxie tagi, naxan dangi bɔxi mange birin na. Matɔɔɔɔe na Isa nan be, naxan won xanuxi, naxan won nakisixi won ma yunubie ma a wuli saabui ra.

⁶ A bara won naso Ala xa mangeya niini bun ma, a bara won findi serexedubee ra a Baba Ala be. Nore nun senbe na a be abadan! Amina.

⁷ Wo wo ya rate koore ma, a na fafe nuxuie kui. Adamadi birin a toma ne, hali naxee a masɔɔɔ. Dunja si birin fama sunnunde a xa fe ra.

Iyo, a na na ki ne. Amina!

⁸ Marigi Ala xa masenyi nan ya: «N tan nan na a fɔle ra, n tan nan na

a raṅonyi ra, n tan naxan na xoro, to, nun tina, Senbe Birin Kanyi.»

⁹ N tan Yaya, wo ngaxakerenyi, won birin na tōrōfe, won birin na Ala xa mangeya niini nan bun ma, won birin tunnabexixi Isa xa fe i. N nu na Patimosi suri nan ma Ala xa masenyi nun Isa xa seedeṅoxoya xa fe ra. ¹⁰ Ala xa loxoe, Ala Xaxili Seniyenxi to n suxu, n naxa xui nde me n xanbi ra. A senbe gbo alo sara xui. ¹¹ A naxa a masen n be, «I naxan toxi, a sebe Kitaabui kui, i xa a rasanba danxaniyatōe nama dōxo solofere ma, naxee na Efese, Simirina, Peregamo, Tiyatire, Saradesi, Filadelifiya, nun Layodiseya.»

¹² N naxa n mafindi alako n xa a to naxan woyenxi n na. N to n mafindi, n naxa lanpui xema daaxi solofere to. ¹³ N naxa adamadi maniyē to na lanpuie tagi, donma kuye ragoroxi a ma, beleti xema daaxi balanxi a kanke ra. ¹⁴ A xunyi nun a xunsexe nu fiixe alo yexee xabe fiixe, xa na mu a ra balabalanyi. A yae nu yanbama alo te. ¹⁵ A sanyie nu gbeelixa alo wure gbeeli raxunuxi, a xui nu gbo alo baa mōronyi xui. ¹⁶ Tunbui solofere nu na a yirefanyi belexe, santidegema de firin daaxi xepenxi nu na a de i, a yatagi mayanbama alo soge xone.

¹⁷ N to a to n naxa bira a bun ma, n fa lu alo mixi faxaxi. A naxa a yirefanyi belexe sa n ma, a fa a fala, «Hali i mu gaaxu. N tan nan na a foḷe nun a raṅonyi ra. ¹⁸ N nipe na a ra. N nu bara faxa, kōno yakōsi n nipe na a ra abadan. Faxē nun aligiyama saabi kanyi na n tan nan na. ¹⁹ I xa fe nan sebe i naxan toxi, naxan na rabafe, a nun naxan fama rabade. ²⁰ Yi tunbui solofere i naxee toxi n yirefanyi belexe kui, e misaalixi Isa xa danxaniyatōe nama dōxo solofere xa malekee nan na. Yi lanpui xema daaxi solofere, e misaalixi Isa xa danxaniyatōe nama dōxo solofere nan na.»

2

Bataaxe danxaniyatōe namae be

¹ A sebe Efese danxaniyatōe nama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Isa ra tunbui solofere suxuxi naxan yirefanyi belexe kui, naxan jereṅema lanpui xema daaxi solofere tagi: ² «N wo xa fe rabaxi kolon, n wo xa wali kolon, n wo xa tunnabexi kolon. N a kolon mixi jaaxie mu rafan wo ma. N a kolon wo bara mixie makiiti naxee e yete findixi Ala xa xerae ra, han wo fan fa e kolon wule false ra. ³ Wo bara wo tunnabexi, wo bara tōrō n xili xa fe ra, kōno limaniya mu baxi wo yi ra.»

⁴ «Kōno fe keren na na naxan mu rafanxi n ma wo xa fe ra. Wo mu n xanuxi a fanyi ra yakōsi alo wo nu n xanuxi ki naxe singe ra. ⁵ Wo xa wo ratu a ma, wo nu na ki naxe beenun wo xa wo san nadin. Wo xa tuubi, wo man xa wali suxu alo wo nu a rabama singe ra ki naxe. Xa wo mu tuubi n fama ne wo xonyi, n fa wo xa lanpui bade a yire.»

⁶ «Kōno wo bara fe nde raba naxan fan. Wo bara Nikolasi xa nama xa fe xon, alo n fan a xonxi ki naxe.»

⁷ «Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatōe namae be. Naxan na geeni, n na nan luma a xa simaya wuri bogi don, naxan tixi Ala xa ariyanna kui.»

⁸ A sebe Simirina danxaniyatōe nama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Isa ra, Isa naxan na a foḷe nun a raṅonyi ra, naxan nu faxaxi a man fa keli faxe ma: ⁹ «N wo xa paxankate nun setareṅa kolon, hali bannaya nde to na wo yi ra. N Yuwifie xa tōṅege kolon wo mabiri. E a falama e yete be a Yuwifie, a fa li Yuwifie mu e ra. E findixi Sentane xa mixie nan na. ¹⁰ Wo naxa gaaxu paxankate ya ra, wo fama naxan sōtode. Ibulisa a niyama ne wo xa mixi ndee xa sa geeli, alako a xa wo mato. Wo fama ne paxankatade xi fu bun ma. Kōno wo xa lu danxaniya kui han wo faxe loxoe. Na temui n kisi fima ne wo ma wo sare ra.»

11 «Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatɔe pamae be. Naxan na geeni, a mu faxe firin nde kolonma.»

12 A sebe Peregamo danxaniyatɔe pama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Isa ra, santidegema de firin xepenxi kanyi: 13 «N a kolon wo xa taa findixi Sentane senbe yire nan na, kɔnɔ wo xirixi n xili ra, wo mu danxaniya raboloxi. Hali waxati ma, n dugutegge seede Antipasi faxa temui naxe wo xɔnyi Sentane yire, wo mu n ma kira rabeɓin.»

14 «Kɔnɔ fe ndee na na naxee mu rafanxi n ma wo xa fe ra. Wo xa mixi ndee birama Balami xa misaali nan foxɔ ra, naxan nu bara Balaki rasi a xa gantanyi te Isirayilakae be, e xa subee don naxee baxi serexe ra kuyee be, e xa yene fan naba. 15 Wo xa mixi ndee fan biraxi Nikolasi xa pama xa xaranyi foxɔ ra. 16 Na kui, wo xa tuubi, xa na mu a ra n fama ne gere tide na mixie be n ma santidegema ra, naxan na n de i.»

17 «Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatɔe pamae be. N <mana> donse noxunxi fima ne geeni mixi ma, a nun geme fiixe, xili neene sebexi naxan ma. Mixi yo mu na xili kolon, bafe na geme kanyi ra.»

18 A sebe Tiyatire danxaniyatɔe pama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Ala xa Di ra, naxan yae yanbama alo te, a sanyie luxi alo wure gbeeli raxunuxi: 19 «N wo xa fe rabaxi kolon, wo xa xanunteya, wo xa danxaniya, wo xa wali fanyi, wo xa tunnabexi, a nun wo naxan birin nabaxi a donxɔe ra naxan gbo dangi wo xa wali singee ra.»

20 «Kɔnɔ fe keren na na naxan mu rafanxi n ma wo xa fe ra. Wo bara a lu Yesabela, gine naxan a yete findixi namijonme ra, a xa xaranyi ti naxan n ma konyie ratantanma, alako e xa fe kobi raba, e xa subee don naxee baxi serexe ra kuyee be. 21 N bara diɓe alako a xa tuubi,

kɔnɔ a mu tinxi a yuge jaaxi masarade. 22 Na na a ra, n a rasoma ne jaxankate kui, a tan nun a yene raba booree, xa e mu tuubi. 23 N fama ne a xa die fan faxade. Na kui, danxaniyatɔe pama birin a kolonma ne a n tan nan mixi boɓe nun a sondonyi matoma, n tan nan e xa fe rabaxi sare ragbilenma e ma.»

24 «Kɔnɔ wo tan, Tiyatireka mixi donxɔe naxee mu na yi fe kui, naxee mu soxi Sentane xa gundo kui, n mu kote gbete donxoma wo xun ma kore. 25 Wo naxan sotoxi, wo na suxu gben, han n fama temui naxe. 26 Naxan na geeni, naxan n ma wali suxuma han a rapɔnyi, n mangeya fima na kanyi nan ma, a xa sie yamari. 27 <A e yamarima sawuri wure daaxi nan na, a e kanama ne alo feɓe ibɔɔma ki naxe>, 28 alo n senbe sotoxi ki naxe n Baba Ala ra. N man subaxa looloe fima ne na kanyi ma.»

29 «Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatɔe pamae be.»

3

Bataaxe danxaniyatɔe pama gbete be

1 A sebe Saradesi danxaniyatɔe pama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Isa ra, naxan Xaxili solofere yamarima, tunbui solofere suxuxi naxan yi ra:

«N wo xa wali kolon. Mixi joxo a ma a wo jipe na a ra, kɔnɔ wo bara faxa. 2 Wo naxa yanfa, wo xa wo bore ralimaniya, naxee na faxe kira xɔn, barima nde luxi wo xa wali ra n Marigi Ala be. 3 Wo xa ratu na masenyi ma, wo naxan masotoxi, wo naxan mexi. Wo xa a ragata wo boɓe kui, wo xa tuubi. Xa wo mu wo jengi sa yi xɔn, n fama ne waxati nde kui wo mu naxan kolon, na fa findi terenna ra wo be alo mupeti fa temui. 4 Kɔnɔ mixi ndee na Saradesi naxee mu noxoxi fe jaaxi ra. Nee fama ne jereɓe n seeti ma, donma

fiixe ragoroxi e ma, barima na nan findixi e xa wali sare ra.»

⁵ «Naxan na geeni, donma fiixe ragoroma a ma. N mu a xili bama simaya buki kui, n a xa fe falama ne n Baba Ala be a xa malekee ya xori. ⁶ Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatoe namae be.»

⁷ A sebe Filadelifiya danxaniyatoe nama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Seniyentoe nondi fale ra, Dawuda xa saabi na naxan yi ra, naxan naade rabima mixi mu no a balande, naxan naade balanma mixi mu no a rabide: ⁸ «N wo xa wali kolon. N a kolon wo senbe mu gbo, konon wo bara n ma masenyi rabatu, wo mu n yanfa. Na kui, n bara naade nde rabi wo ya ra, mixi mu noma naxan balande. ⁹ N fama ne mixie sade wo belexe naxee a falama e yete be a Yuwifie, konon e findixi Sentane xa nama nan na. E na wule nan falafe. N fama ne e ra, e xa e magoro wo be, e xa a kolon wo rafan n ma. ¹⁰ Wo to n ma masenyi rabatu tun nabexi kui, n fan wo ratangama ne na waxati xoroxoe ma naxan fama dunija lide, a fa dunija mixi birin mato. ¹¹ A gbe mu luxi n xa fa. Wo naxa wo xa danxaniya bejin, alako mixi yo naxa wo sare fanyi ba wo yi ra.»

¹² «Naxan na geeni, n a findima n Marigi Ala xa horomobanxi kinki ra, a xa lu menni abadan. N nan n Marigi Ala xili nun n Marigi Ala xa taa xili sebema ne a ma. Na taa findixi Darisalamu neene nan na, Ala naxan nagoroma kelife koore ma. N nan n xili neene fan sebema ne a ma. ¹³ Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatoe namae be.»

¹⁴ A sebe Layodiseya danxaniyatoe nama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Isa ra, naxan findixi Ala sago rakamali ra, a xa seede laxixe, Ala xa daalie daaxi naxan saabui ra: ¹⁵ «N wo xa wali kolon. Wo mu xinbeli, wo mu wolen. A xoli n ma wo xa nate tongo, wo

xa xinbeli, xa na mu a ra wo xa wolen. ¹⁶ Wo to fa luxi a tagi, wo mu wolen, wo mu xinbeli, n wo raboloma ne. ¹⁷ Wo bara a fala, «Bannamixie nan muxu ra, muxu hayi mu na fefe ma.» Wo mu a kolon a wo findixi toromixie nan na, a nun misikiinee, setaree, donxuiie, nun mixi mageli. ¹⁸ N marasi naxan fima wo ma, wo xa xema fanyi sara n ma, xema naxan gbi baxi te ra, alako wo xa findi bannamixie yati ra. Wo xa donma fiixe sara n ma, wo xa na ragoro wo ma, alako wo xa ba tixi wo mageli ra, yaagi xa ba wo ma. Wo man xa ya seri sara n ma, alako wo xa fe igbe. ¹⁹ N nan n xanuntenyie nan xuruma, n e matinxin. Wo xa wakili, wo xa tuubi. ²⁰ N tixi naade ra, n na a konkofe. Xa mixi nde n xui me, a naade rabi n be, n soma ne a xonyi, muxu fa muxu dege yire keren.»

²¹ «Naxan na geeni, a luma n seeti ma n ma kibanyi kui, alo n tan fan to geeni, n fa n magoro n Baba Ala seeti ma a xa kibanyi kui. ²² Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatoe namae be.»

4

Ala xa kibanyi ariyanna

¹ Na birin to dangi, n naxa ariyanna naade rabixi to koore ma. N man naxa xui nde me, n nu bara naxan singe me. A senbe nu gbo alo sara. A naxa a masen n be, «I xa te bebiri, n xa fe masen i be naxan fama rabade.» ² Ala Xaxili Seniyenxi naxa n suxu keren na. N naxa kibanyi nde to ariyanna, mange magoroxi a kui. ³ A nore nu yanbama alo geme tofanyi mayilenxie, senkui tofanyi nu na a xa kibanyi rabilinyi.

⁴ Kibanyi moxonon nun naani nu na Ala xa kibanyi rabilinyi, fori moxonon nun naani magoroxi e kui. Donma fiixe nu ragoroxi e ma, mange katanyi xema daaxi nu saxi e xun na. ⁵ Seyamakonyi

nun galanyi xuie nu minima kibanyi kui. Lanpui solofere nu dexema kibanyi ya i. Nee misaalixi Ala Xaxili kamalixi nan na. ⁶ Baa tinse fan nu na kibanyi ya i.

Nimase naani nu na Ala xa kibanyi rabilinyi, yae nu na e yatagi nun e kobe ma. ⁷ Nimase singe nu maniyaxi yete nan na, a firin nde nu maniyaxi ningeyore nan na, a saxan nde nu maniyaxi adamadi nan na, a naani nde nu maniyaxi xaruma nan na, naxan jere ma koore ma. ⁸ Na nimase naani birin, gabutenyi senni nu na e ma. Yae fan nu na e be yire birin, e gabutenyie fari nun e bun ma. Koe nun yanyi e nu luma a fala ra,

«Marigi Ala seniyeen,

Marigi Ala seniyeen,

Marigi Ala seniyeen.

A findixi Senbe Kanyi nan na naxan na xoro, to, nun tina.»

⁹ Na nimase naani nu fa Mange matoxo, e mange binya naxan magoroxi kibanyi kui, e mange tantu, naxan jipe a ra abadan, ¹⁰ na fori moxoren nun naani, e felenma boxi ma Mange ya i, naxan magoroxi kibanyi kui, e fa a batu naxan jipe a ra abadan. E nu e xa mange katanyi ba e xun na, e nu e sa kibanyi san na, e nu fa a fala, ¹¹ «Muxu Marigi Ala, matoxo, binye, nun senbe na i tan nan be, barima i tan nan se birin daaxi, i tan nan na birin janigexi, i tan nan na birin nagirixi.»

5

Buki nde rabife

¹ Na dangi xanbi, n naxa Ala to a xa kibanyi kui, buki nde nu na a xonye, sebeli tixi a kui nun a fari, a mabalanxi a balanse solofere ra. ² N naxa maleke senbema nde to, a a falama a xui itexi ra, «Nde noma yi buki rabide, nde noma a balanse bade a ma?» ³ Nimase yo mu nu na koore ma, boxi ma, xa na mu a ra boxi bun ma, naxan nu noma na buki rabide, a a kui mato. ⁴ Na kui, n

naxa wa a gbegebe ra, barima nimase yo mu nu na, naxan nu noma na buki rabide, a a kui mato. ⁵ Fori nde naxa a fala n be, «I naxa wa, Yuda bonsoe xa yete, naxan findixi Dawuda bonsoe ra, a bara geeni. A tan nan noma na buki nun a balanse solofere rabide.»

⁶ Na temui n naxa Yexeyore to a tixi kibanyi nun na nimase naani nun na forie tagi. Na Yexeyore nu luxi ne alo a kon naxabaxi. Feri solofere nun ya solofere nu na a be, naxee misaalixi Ala Xaxili Seniyeenxi kamalixi ra, naxan nu bara xee dunja yire birin ma. ⁷ Yexeyore naxa a maso Ala ra, naxan nu magoroxi kibanyi kui, a fa buki rasuxu Ala yirefanyi xonye.

⁸ A to buki masoto, na nimase naani nun na fori moxoren nun naani, e naxa suyidi Yexeyore be. Kora nu na e birin yi ra, a nun surayi sase xema daaxi naxee rafexi surayi ra, naxan misaalixi seniyeentoe xa Ala maxandie ra. ⁹ E naxa beeti neene nde ba, e nu a fala, «I tan nan daxa yi buki tongode, i tan nan daxa a balanse rabide, barima i bara i yete ba serexe ra, i bara adamadie xunsara Ala be i wuli saabui ra, adamadi naxee kelixi bonsoe birin, naxee xui birin falama, naxee fatanxi pamanen nun si birin na.

¹⁰ I bara na adamadie findi serexedubee ra muxu Marigi Ala be.

I bara e raso Ala xa mangeya niini bun ma.

E fama ne dunja yamaride.»

¹¹ Na temui n naxa maleke wulu wulu wuyaxi to, n naxa e xui me Ala xa kibanyi, na forie, nun na nimasee rabilinyi. ¹² E naxa a fala e xui itexi ra, «Yexeyore naxan baxi serexe ra, a daxa a xa senbe, bannaya, lonni, noe, binye, matoxo, nun tantui soto.» ¹³ Nimase naxan birin na koore ma, boxi fari, boxi bun ma, baa ma, a nun daalise birin, n nee birin xui me ne, e nu fa a fala, «Matoxo, binye, tantui, nun senbe

na Ala be naxan magoroxi kibanyi kui, a nun Yexeyore be abadan.»

¹⁴ Na nimase naani naxa a ratin, «Amina.» Forie naxa e felen boxi ma, e Ala nun Yexeyore batu.

6

Buki balansee

¹ N naxa Yexeyore to buki balanse singe rabi ra. N naxa nimase nde xui me kelife na nimase naani tagi. A xui senbe nu gbo alo galanyi. A naxa a fala, «Fa.» ² Na dangi xanbi, n naxa soe fiixe nde to, xali suxuxi a ragima yi, mange katanyi saxi a xun ma, a fa siga xunnakeli kui, a man xa sa geeni.

³ A to buki balanse firin nde rabi, n naxa nimase firin nde xui me. A naxa a fala, «Fa.» ⁴ Soe gbeeli naxa mini. E naxa a ragima yamari a xa bopesa ba dunija kui, alako adamadie xa nu e bore kon naxaba. Santidegema belebele naxa so a yi ra.

⁵ A to buki balanse saxan nde rabi, n naxa nimase saxan nde xui me. A naxa a fala, «Fa.» N naxa soe fore to. Sikeeli nu suxuxi a ragima yi ra. ⁶ N naxa xui nde me na nimase naani tagi, «Mengi kilo keren sare lanma loxe keren wali sare nan ma. Fundenyi maniyε kilo saxan lanma loxe keren wali sare nan ma. I naxa ture nun weni xun nakana.»

⁷ A to buki balanse naani nde rabi, n naxa na nimase naani nde xui me. A naxa a fala, «Fa.» ⁸ N naxa soe burexe xinde daaxi to. A ragima xili ne «Faxε,» laaxira nu biraxi a foxo ra. Noe naxa so e yi ra dunija seeti keren xun ma a seeti naani ya ma, alako e xa mixie faxa santidegema ra, kaame ra, wuganyi ra, a nun sube xaapexie ra, naxee na wula i.

⁹ A to buki balanse suuli nde rabi, n naxa mixie nii to serexebade bun ma, mixi naxee kon nu bara raxaba barima e nu birama Ala xa masenyi nan foxo ra, e findi a xa seedee ra. ¹⁰ E naxa a fala e xui itexi ra, «Marigi seniyanxi nondi fale, i buma han temui mundun fafe ra kiiti sade, alako muxu gbe xa joxo dunija mixie ma naxee bara muxu

faxa?» ¹¹ Donma kuye fiixe naxa so e birin yi ra. Mixi nde naxa a fala e be e xa mame ti sinden, han e walibooree nun e ngaxakerenyie xasabi xa kamali naxee lanma e xa faxa alo e tan.

¹² A to buki balanse senni nde rabi, boxi naxa seren senbe ra, soge naxa iforo alo sunnun donma fore, kike naxa lu alo wuli, ¹³ tunbuie naxa bira boxi ma, alo foye belebele xore bogi rabirama ki naxe. ¹⁴ Koore naxa ba na, alo keedi makuntanma ki naxe a xa ragata. Geyae nun surie fan naxa keli e yire. ¹⁵ Dunija mangee, kuntigie, soori yareratie, bannae, senbemaε, konyie, nun lasirie, e birin naxa e noxun yilie kui a nun geya gemε longori ra. ¹⁶ E nu fa a fala geyae nun fanyee be, «Wo bira muxu ma, wo xa muxu noxun Ala ma, naxan magoroxi mange kibanyi kui, a nun Yexeyore xa xone ma.» ¹⁷ E xa xone loxe xungbe bara a li. Nde noma a yete ratangade na ma?

7

Ala xa nama

¹ Na dangi xanbi, n naxa maleke naani to, e tixi dunija tunxui naani ra. E nu dunija foye naani ratima, alako foye naxa mini boxi ma, baa ma, xa na mu sansie ma. ² N naxa maleke gbete fan to a kelife sogetede mabiri, Ala Nije xa tonxuma suxuxi a yi ra. A naxa a masen a xui itexi ra, na maleke naanie be, naxee nu yamarixi fe xone rabade boxi nun baa ra, ³ «Wo naxa wo belexe din boxi nun baa nun wuri bilie ra sinden, han muxu xa ge tonxuma sade Ala xa walikee tigi ma. ⁴ N naxa na walikee konti xasabi me, Ala xa tonxuma saxi naxee ma. E findi mixi wulu kemε wulu tongo naani nun wulu naani nan na, kelife Isirayila bomsε birin ya ma.

⁵ Mixi wulu fu nun firin Yuda bomsε ya ma naxee matonxumaxi, mixi wulu fu nun firin Ruben bomsε ya ma,

mixi wulu fu nun firin Gadi bõnsõe ya ma,
⁶ mixi wulu fu nun firin Aseri bõnsõe ya ma,
 mixi wulu fu nun firin Nafatali bõnsõe ya ma,
 mixi wulu fu nun firin Manasi bõnsõe ya ma,
⁷ mixi wulu fu nun firin Simeyõn bõnsõe ya ma,
 mixi wulu fu nun firin Lewi bõnsõe ya ma,
 mixi wulu fu nun firin Isakari bõnsõe ya ma,
⁸ mixi wulu fu nun firin Sabulon bõnsõe ya ma,
 mixi wulu fu nun firin Yusufu bõnsõe ya ma,
 mixi wulu fu nun firin Bunyamini bõnsõe ya ma naxee matõnxumaxi.»

⁹ Na dangi xanbi, n naxa pama gbege to, naxan mu nu nõma kontide, kelife si birin, bõnsõe birin, xabile birin, nun xui birin. E nu tixi Ala xa kibanyi nun Yexeyõre ya i, donma kuye fiixe ragoroxi e ma, tugi fense suxuxi e yi. ¹⁰ E naxa a masen e xui itexi ra, «Kisi na muxu Marigi Ala be naxan magoroxi kibanyi kui, nun Yexeyõre be.» ¹¹ Malekee nu tixi kibanyi, forie nun nimase naanie rabilinyi, e naxa e yatagi rafelen boxi ma, e Ala batu ¹² yi fe fale ra, «Amina. Matõxõe, nõre, lonni, tantui, binye, nõe fanyi, nun senbe na muxu Marigi Ala nan be abadan. Amina.»

¹³ Na temui fori nde naxa n maxõrin, «Nde na na mixie ra donma fiixe ragoroxi naxee ma? E kelixi minden?» ¹⁴ N naxa a yaabi, «N Marigi, i tan nan a kolon.» A naxa a masen n be, «Mixie nan e ra, naxee kelixi na paxankate xungbe kui. E bara e xa donmae xa Yexeyõre wuli ra, na nan a toxi e xa donmae fiixexi. ¹⁵ Na nan a toxi e tixi Ala xa kibanyi ya i, e fa a batu kõe nun yanyi a xa hõromõlingira kui. E na Ala xa niini bun ma, naxan magoroxi kibanyi kui. ¹⁶ Kaame nun ye xõli mu e suxuma sõnõn, soqe nun kuye fure mu e tõõroma

sõnõn, ¹⁷ barima Yexeyõre naxan na kibanyi seeti ma, na nan fama e dõgede, a e xun ti kisi ye yire ra. Ala fama ne e yaye birin nafurukude.»

8

Buki balanse solofere nde rabife

¹ A to buki balanse solofere nde rabi, kuye naxa lu yen waxati tagi jõndõn bun ma. ² N naxa maleke solofere to, naxee nu tixi Ala ya i, sara solofere naxa so e yi ra.

³ Maleke gbete naxa fa, a ti serexebade fari, surayi sase xema daaxi nu na a yi ra. E naxa surayi gbege so a yi ra, a nun seniyentõe birin xa Ala maxandie ra. A naxa na surayi gan serexebade xema daaxi ma Ala xa kibanyi ya i. ⁴ Surayi tuuri naxa te Ala ya i, a nun seniyentõe xa Ala maxandie, kelife maleke belexe. ⁵ Maleke naxa surayi ganse tongo, a naxa serexebade te sa a kui, a fa a woli dunija ma. Galanyie naxa bula, xui naxa me, seyamakonyie naxa mini, boxi naxa seren.

⁶ Maleke solofere, sarae nu na naxee yi ra, nee naxa keli, e xa sarae fe. ⁷ Maleke singe to a xa sara fe, balabalanyi nun te naxa goro dunija ma, e masunbuxi wuli ra. Boxi itaxunxi saxan na, na dõxõde saxan nde naxa gan. Wuri bilie itaxunxi saxan na, na dõxõde saxan nde naxa gan. Nooge xinde birin naxa gan.

⁸ Maleke firin nde to sara fe, geya xungbe, te naxan ganfe, a naxa sin baa ma. Baa itaxunxi saxan na, na dõxõde keren naxa findi wuli ra. ⁹ Baa nimasee itaxunxi saxan na, na dõxõde saxan nde naxa fana. Kunkuie itaxunxi saxan na, na dõxõde saxan nde fan naxa kana.

¹⁰ Maleke saxan nde to sara fe, tunbui dexexi belebele naxa bira. Xuree itaxunxi saxan na, na tunbui naxa bira na saxan nde ma a nun dulonyie ma. ¹¹ Na tunbui xili ne «Xõne.» Dunija ye itaxunxi saxan na, na dõxõde saxan nde to findi xõne ra, adamadi gbege naxa fana na ma.

¹² Maleke naani nde to sara fe, soge, kike, nun tunbui itaxunxi saxan na, na doxode saxan nde naxa findi dimi ra. Nde naxa ba yanyi nun koε xa naiyalanyi ra.

¹³ Na temui n naxa xaruma nde xui me koore ma, a naxa a fala a xui itexi ra, «Naxankate na dunija mixie be, naxankate na e be sara fe temui, maleke saxanyie fama naxee fede.»

9

Malekee xa sara fe donxoe

¹ Maleke suuli nde to sara fe, n naxa tunbui to bira ra boxi kelife koore ma. E naxa yili tilinxi naade saabi so a yi ra. ² A naxa na yili naade rabi, tuuri gbege naxa mini a kui alo te belebele tuuri han soge naxa makoto, kuye naxa idimi. ³ Tugumie naxa mini tuuri kui, e fa goro boxi ma. E nu bara senbe soto alo tali. ⁴ E nu bara yaamari soto a falafe ra e naxa din boxi pooge ra, nun se xinde, a nun wuri bili yo ra. A nu lanma e xa adamadie gbansan nan tooro Ala xa tonxuma mu saxi naxee tigi ma. ⁵ E nu bara yaamari soto a falafe ra e naxa adamadie faxes, e xa e tooro tun kike suuli bun ma. E nu mixi bunma ne alo tali. ⁶ Na loxoe, mixie faxe xoli mawama ne na toore xa fe ra, konε e mu noma faxade. Faxe xoli e suxuma ne, konε faxe a makuyama ne e ra.

⁷ Na tugumie maniyaxi soe nan na, naxee rawalima gere kui. Mange katanyi xema daaxi nu dusuxi e xun na, e yatagie nu luxi ne alo mixie. ⁸ E xunsexε nu luxi ne alo ginεe xunsexε. E jinyie nu luxi ne alo yete jinyie. ⁹ Wure makantase nu na e kanke ma, e gabutenyie nu xui raminima alo soori ragise xui, soe gbege naxan bendunma. ¹⁰ E xuli nu mixi bunma alo tali, na xone nu fa mixi tooro kike suuli bun ma. ¹¹ E xa yarerati nu findixi na yili tilinxi xa maleke nan na, naxan xili nu falaxi Eburu xui «Abadon,» a nu falaxi Gireki xui «Apoliyon,» na nan na ki «Yire Kanε.» ¹² Naxankate singe bara dangi, firin nan luxi.

¹³ Maleke senni nde to sara fe, n naxa xui nde me kelife serexebade xema daaxi feritunxun naanie ma, naxan na Ala ya i. ¹⁴ Na xui naxa a fala maleke senni nde be, sara nu suxuxi naxan yi, «Na maleke naani raberin, naxee xirixi Efirati xure ma.» ¹⁵ Na maleke naanie nu na waxati yati nan mamema, alako e xa adamadi ndee faxes. Adamadie itaxunxi saxan na, e xa na doxode saxan nde faxes. E naxa fulun na wali xili ma.

¹⁶ Na soe ragi gali xasabi nu dangi miliyon keme firin na. N naxa na konti me. ¹⁷ Na laamatunyi kui n naxa na soe nun e ragie to. E kanke makantase nu mapingixi ne a gbeeli, a foore, nun a nerefunyi daaxi. Soe xunyie nu luxi alo yete xunyi. Te, tuuri, nun soda nu minima e de kui. ¹⁸ Dunija mixi itaxunxi saxan na, na doxode saxan nde naxa faxes na gbaloe saxanyi mooli ra: te, tuuri, nun soda naxan nu minima e de kui. ¹⁹ Na soe senbe nu na e de nun e xuli nan kui. E xuli nu maniyaxi boximase nan na, xunyi nu na a be naxan mixi toorama. ²⁰ Mixi naxee mu faxes na gbaloe saabui ra, e mu gbilen e xa wali kobie foxo ra. E nu jinnεe nan batuma, a nun kuyee xema daaxi, gbeti daaxi, wure gbeeli daaxi, geme daaxi, nun wuri daaxi, naxee mu noma se tode, naxee mu noma fe mede, naxee mu noma jere. ²¹ Na mixie mu gbilen e xa faxes tife foxo ra, e xa manduru walie, e xa fe jaaxie, nun e xa muree xa fe foxo ra.

10

Malekee xa buki lanmadi

¹ N naxa maleke senbema gbete to goro ra kelife koore nuxui kui. Senkui nu na a xunyi rabilinyi, a yatagi nu yanbama alo soge, a sanyie nu maniyaxi te nan na. ² Buki lanmadi nu na a belexe, a rabixi. Maleke yirefanyi sanyi nu tixi baa fari, boore fan nu tixi xare ma. ³ A naxa a xui ramini senbe ra, naxan maniya yete xui ra. Galanyi solofere naxa a xui ratin. ⁴ Na galanyi

solofere xui to mini, n nu wama na sebefe, kɔnɔ xui nde naxa keli koore ma, a a fala n be, «Galanyi solofere xa masenyi nɔxun, i naxa a sebe.»

⁵ Maleke naxan sanyi nu tixi baa nun xare fari, a naxa a yirefanyi belexe itala koore ma, ⁶ a fa a kali Ala ra naxan jipe a ra abadan, naxan koore, bɔxi, nun baa daa, a nun e kui se birin. A naxa a masen a waxati mu fa dugundife sonon. ⁷ Maleke solofere nde na a xa sara fe temui naxe, Ala gundo fama ne kamalide alo a nu bara a masen a xa konyi namijonme be ki naxe.

⁸ Na xui naxan nu bara woyen n be kelife koore ma, na man naxa a masen n be, «Siga, i sa buki lanmadi rabixi tongo naxan na maleke belexe, maleke naxan sanyi tixi baa nun xare fari.» ⁹ N naxa siga na maleke yire, n fa a maxandi a xa na buki lanmadi so n yi ra. A naxa a fala n be, «I xa a tongo, a don. A xone rasoma ne i furi, kɔnɔ a joxunma ne i de kui alo kumi.» ¹⁰ N naxa na buki lanmadi tongo maleke belexe, n naxa a don. A nu joxun n de kui alo kumi, kɔnɔ a to n furi kui li, a naxa findi xone ra. ¹¹ Na temui a naxa a fala n be, «A lanma i man xa woyen Ala xili ra jamanee xa fe ra, sie xa fe ra, xui gbete false xa fe ra, nun mange gbege xa fe ra.»

11

Taa seniyenxi nun seede firinyie

¹ Maleke nde naxa se manyase wuri daaxi so n yi ra, a nu fa a fala, «Keli, i xa Ala xa horomobanxi nun serexebade maniya, i man xa batulae konti. ² I naxa yire maniya naxan na tande, barima si gbete fama menni nan tongode, e fa taa seniyenxi kana kike tongo naani nun firin bun ma. ³ N masenyi soma n ma seede firinyie nan yi ra, e naxan tima n xili ra xi wulu keren xi keme firin nun xi tongo senni bun ma, sunnun donma ragoroxi e ma. ⁴ Na seede firinyie misaalihi oliwi wuri firin nan na, a nun lanpui firin

naxee tixi Daali Marigi ya i. ⁵ Xa mixi nde fa wa fe jaaxi rabafe e ra, te nan minima e de kui, a e yaxuie xa fe kana. Iyo, xa mixi nde wama e toorofo, na kanyi faxama na mooli nan na. ⁶ Senbe na e be koore balanfe ra, alako tune naxa fa e xa namijonme wali raba temui. Senbe na e be ye masarafe wuli ra, a nun fure jaaxi mooli wuyaxi raminife dunjina ma e wama a xon ma temui naxe.»

⁷ Na seede firinyie na ge e xa seedejoxoya ra, na sube naxan minixi yili tilinxi kui, na nan e gerema, a no e ra, a e faxa. ⁸ E furee sama ne taa belebele malande, e Marigi banban wuri magalanbuxi ma dennaxe. Na taa maniyaxi Sodoma nan na, xa na mu a ra Misira. ⁹ Mixie kelima si, bonsoe, xui, nun jamanee birin nan ma, e fa e fure matode xi saxan nun a tagi bun ma. E mu tinma mixi xa e ragata.

¹⁰ Mixie fama seewade dunjina ma na mixi firinyie nan faxafe ra, barima na namijonme firinyie nu bara mixie tooro. E se ndee fi e booree ma na seewe xa fe ra.

¹¹ Na xi saxan nun a tagi to dangi, Ala naxa nii raso e fate, e man xa ti e sanyie xun na. Naxan birin e to, e naxa gaaxu ki fanyi ra. ¹² Na seede naxa xui senbema nde me kelife koore ma a falafe ra, «Wo xa te han be.» E naxa te koore ma nuxui kui e yaxuie ya xori. ¹³ Na temui, bɔxi naxa seren. Taa itaxunxi fu ra, na doxode fu nde naxa bira. Na bɔxi xa serenyi naxa mixi wulu solofere faxa, mixi donxose naxa kaaba, e fa Ala matoxo, naxan na koore ma.

¹⁴ Naxankate firin nde bara dangi, a gbe mu luxi a saxan nde fan xa fa.

¹⁵ Maleke solofere nde to sara fe, xui itexie naxa mini koore ma a falafe ra, «Mangeya naxan nu na dunjina ma, na bara findi muxu Marigi nun a xa Mixi Sugandixi gbe ra. A xa mangeya buma ne abadan.»

¹⁶ Na fori moxonpen nun naani, naxee nu magoroxi kibanyie kui Ala ya i, e naxa e felen bɔxi ma, e Ala batu. ¹⁷ E naxa a fala, «Muxu

bara muxu Marigi Ala Senbe Kanyi tantu, naxan nu na singe han to, barima i bara i senbe magaaxuxi ramini, i xa mangeya xa ti dunija. ¹⁸ Namanee nu bara xono, kono i xa xone bara e li, kiiti waxati bara fa. Na kui, mixi faxaxie maki-itima ne, i xa konyi namijonmee e sare sotoma ne, a nun seniyeentoe, nun naxee gaaxuma i xili ya ra, dimedie nun forie. Naxee bara dunija kana, e fan xun nakanama ne.» ¹⁹ Ala xa horomolingira naxan na koore ma, a naxa rabi, birin naxa Ala xa saate kankira to naxan na horomolingira kui. Na temui seyamakonyie, galanyi xuie, boxi serenyi, nun balabalanyi belebele naxa mini senbe ra.

12

Gine, dimedi, nun sube magaaxuxi

¹ Tonxuma belebele naxa mini koore ma. Soge nu na na gine nde rabilinyi, kike nu na a sanyi bun ma, tunbui fu nun firin nu na a xun na alo mange katanyi. ² A nu na gbelegbelefe toore kui, barima a nu na di barife a tegegi naxan ma.

³ Tonxuma gbete fan naxa mini koore ma. Sube magaaxuxi xungbe nde nu na, a gbeelixi alo te, xunyi solofere nu na a be, a nun feri fu. Mange katanyie nu na a xunyi solofere birin fari. ⁴ Tunbui itaxunxi saxan na, a xuli naxa din na doxode saxan nde ra, a e woli boxi ma.

Sube magaaxuxi naxa keli, a fa ti gine ya i naxan nu na di barife, alako a xa na diyore don. ⁵ Gine naxa di xeme bari, naxan fama si birin yamaride a xoxoxe ra. Gine to di bari, na di naxa te Ala yire, a xa mange kibanyi na dennaxe. ⁶ Gine naxa a gi, a siga yire nde gbengberenyi ma Ala nu bara naxan yailan a be, alako a xa balo menni xi wulu keren xi keme firin nun tongo senni bun ma.

⁷ Gere naxa mini koore ma. Minkayilu nun a xa malekee naxa na sube magaaxuxi nun a xa malekee

gere, ⁸ kono na sube mu no Minkayilu nun a xa malekee ra. Na kui, sube magaaxuxi nun a xa malekee mu no sabatide koore ma soton. ⁹ E naxa na sube magaaxuxi xungbe woli boxi ma, a nun a xa malekee. A tan nan findixi na boximase fori ra, naxan xili Ibulisa, xa na mu a ra Sentane. A bara dunija birin madaxu.

¹⁰ Na temui, n naxa xui itexi me koore ma, a a falama, «Yakosi, kisi temui bara a li, muxu Marigi Ala senbe nun a xa mangeya, nun a xa Mixi Sugandixi xa mangeya bara fa, barima naxan nu muxu ngaxakerenyie kalamuma muxu Marigi Ala ya i ke nun yanyi ra, na bara bira.

¹¹ Muxu ngaxakerenyie xutu sotoxi a ma Yexeyore wuli nun e xa seedenoxoya nan saabui ra. E mu kankan e xa simaya ma, e mu gaaxu faxe ya ra.

¹² Na kui, koore nun naxee sabatixi naa, e xa jlexin. Kono jaxankate bara lu boxi nun baa ma,

barima Ibulisa bara bira wo mabiri. A xonoxi barima a bara a kolon a temui gbegbe mu luxi a be kore.»

¹³ Sube magaaxuxi to a kolon, e bara a woli boxi ma, a naxa bira na gine foxo ra, naxan na di xeme bari.

¹⁴ Kono xaruma gabutenyi naxa lu na gine be, alako a xa tukan sigafe ra gbengberenyi ma, a luma balo ra dennaxe waxati saxan nun a tagi bun ma. Menni a nu bara makuya na boximase ra. ¹⁵ Kono boximase naxa xure ramini a de kui, a xa gine madula. ¹⁶ Na temui boxi naxa na xure ye min, sube magaaxuxi nu bara naxan namini a de kui, alako a xa na gine rakisi. ¹⁷ Sube magaaxuxi to xono na gine ma, a naxa siga na gine bonsoe donxoe gere, naxee Ala xa seriyie rabatuma, e man la Isa

xa seedenoxoya ra. ¹⁸ Na sube magaaxuxi naxa ti baa de ra meyeniyi fari.

13

Sube naxan texi ye xora

¹ Na dangi xanbi n naxa sube magaaxuxi nde to te ra ye xora, feri fu na a xunyi solofere ma, mange katanyie duxoxi na feri fu fari. Marasoto xilie fan nu sebexi a xunyi ma. ² Na sube magaaxuxi nu maniyaxi barate nan na, a sanyie senbe nu gbo, a de nu luxi ne alo yete de. Na sube magaaxuxi naxa a senbe, a xa noe, nun a xa kibanyi lu sube boore yi ra. ³ Fi naaxi to lu a xunyi keren ma, a naxa yalan. Na fi to mu a faha, dunija naxa kaaba, e birin naxa bira a foxo ra. ⁴ Dunija mixie naxa tuubi sube magaaxuxi be, barima a tan nan nu bara noe so sube boore yi ra. E man naxa tuubi sube boore be, e nu a fala, «Nde maniya yi sube ra, nde noma a gere?»

⁵ Na sube naxa noe soto a xa yete igboe masenyi nun marasote fale ra. A naxa noe soto, a xa wali kike tongo naani nun firin bun ma. ⁶ A naxa Ala rasoto, a Ala xili kana, a Ala xa horomolingira rasoto, a nun naxee sabbatixi koore ma. ⁷ A naxa noe soto alako a xa seniyentoe gere, a xa no e ra. A naxa noe soto bomsae, si, xui, nun jamane birin xun ma. ⁸ Dunija mixi birin fama tuubide a tan nan be, naxee xili mu sebexi Yexeyore kon naxabaxi xa kisi buki kui kabi dunija fole.

⁹ Tuli na naxan be, a xa a tuli mati yi masenyi ra. ¹⁰ Konyiya ragirixi mixi naxan ma, a sigama ne konyiya kui. Santidegema faxe ragirixi mixi naxan ma, na kanyi fan faxama ne santidegema ra. Seniyentoe xa tunnabexi nun danxaniya kolonma na nan kui.

¹¹ Na dangi xanbi n man naxa sube magaaxuxi gbete to a tefe boxi bun ma, feri firin nu na a be alo

yexee, a nu woyenma alo sube magaaxuxi. ¹² A nu na sube magaaxuxi singe senbe nan nawalife na ya xori, a a niya dunija mixi birin xa tuubi na sube magaaxuxi singe be, naxan xa fi naaxi nu bara yalan. ¹³ A nu luma kaabanakoe belebele raba ra, han a te ragoro boxi ma kelife koore ma mixie ya xori. ¹⁴ A to na senbe soto, a naxa dunija mixie madaxu a xa kaabanakoe ra na sube magaaxuxi singe ya xori. A naxa a fala dunija mixie be e xa kuye yailan naxan maniya na sube magaaxuxi singe ra, naxan nu bara maxono santidegema ra, kon a mu faha. ¹⁵ E to na kuye yailan, a naxa noe soto a xa a niya na kuye xa woyen, mixi birin xa faha naxan mu tuubima na kuye be. ¹⁶ A naxa yaamari fi, dimedie nun forie, bannae nun setaree, lasirie nun konyie, tonxuma xa sa e birin yirefanyi belexe ma, xa na mu e tigi ma, ¹⁷ alako mixi matonxumataree naxa sare so, e naxa sare mati. Na tonxuma findixi sube xili nan na, xa na mu a ra yi konti nan findixi xili ra. ¹⁸ Lonni na naxan be, a xa na konti kolon, barima a adamadi xa fe masenma. Na konti naxan findixi xili ra a findixi keme senni, tongo senni nun senni nan na.

14

Yexeyore nun a xa mixi rakisixie

¹ N to n ya rage, n naxa Yexeyore to a tixi Siyoni geya fari. Mixi wulu keme wulu tongo naani nun naani nu na a seeti ma, Yexeyore xili nun a Baba xili sebexi e tigie ma. ² N naxa xui nde me koore ma, alo xure xungbe, xa na mu a ra alo galanyi. A nu luxi ne alo mixie nan nu koru bonbofe. ³ E nu na beeti neene bafe mange kibanyi ya i, a nun na nimase naani nun na forie. Mixi yo mu nu noma na beeti matinkande, fo na dunija mixi wulu keme wulu tongo naani nun naani naxee xun nu bara sara. ⁴ E mu nu yene rabaxi gine ra, e nu seniyen. E birama na Yexeyore foxo ra yire birin. E xun

nu bara sara mixie tagi, alako e xa findi Ala gbe nun Yexeyore gbe ra, alo serexe singe naxan bama Ala be xe xaba temui. ⁵ E de mu nu wule falaxi, marakorosi yo mu nu e ma.

⁶ N naxa maleke gbete to a jere ra koore ma. Xibaaru fanyi nu na a yi ra dunija mixie be, si, bomsae, xui, nun jaman e birin be abadan. ⁷ A naxa a fala a xui itexi ra, «Wo xa gaaxu Ala ya ra, wo xa a matoxo, barima a xa kiiti waxati bara a li. Wo xa wo igoro a be, naxan koore, boxi, baa, nun dulonyie daaxi.»

⁸ Maleke firin nde nu biraxi a foxo ra, a nu fa a fala, «Babilon belebele bara bira. Babilon bara bira, naxan jaman e rasiisixi a xa fe jaaxie ra.»

⁹ Maleke saxan nde nu biraxi e foxo ra, a nu fa a fala a xui itexi ra, «Xa mixi nde a igoroma na sube be, xa na mu a ra na kuye be naxan yailanxi a misaali ra, a fa sa li tonxuma na a tigi ma, xa na mu a belexe ma, ¹⁰ na kanyi fan Ala xa xone kolonma ne, a fa lu alo siisila naxan beere xoroxoe minxi. A fama toorode te nun soda xora, maleke seniyenxie nun Yexeyore ya xori. ¹¹ Tuuri naxan tema na te xora a mu jonna abadan. Na mixie, naxee e igoroma na sube be, xa na mu a ra na kuye be naxan yailanxi a misaali ra, a fa sa li na sube xili tonxuma saxi e ma, na kanyie mu malabui soto ma koe nun yanyi. ¹² Seniyentoe xa tunnabexi nan na ki, naxee Ala xa seriye rabatuma, naxee danxaniyaxi Isa ma.»

¹³ N naxa xui nde me koore ma a falafe ra, «I xa a sebe a seewe na mixie be, naxee faxama Ala xa fe kui yakosi han dunija ranonyi.» Ala Xaxili Seniyenxi naxa a masen, «Iyo, nondi na a ra. E lan e xa e malabu e xa wali xoroxoe ma, e xa na wali sare soto.»

¹⁴ N naxa nuxui fiixe to. Daali nde nu magoroxi a fari, naxan maniya adamadi ra. Mange katanyi xema daaxi nu saxi a xun ma, warate xepenxi nu na a belexe. ¹⁵ Maleke gbete naxa mini horomolingira kui, a a fala a be a xui itexi ra, «I xa

warate rawali, xe xaba, barima na waxati bara a li, dunija xe xa xaba.

¹⁶ Naxan nu magoroxi nuxui fari, a naxa warate rawali dunija ma, dunija xe naxa xaba.»

¹⁷ Maleke gbete naxa mini koore horomolingira kui, warate xepenxi nu na a belexe. ¹⁸ Maleke gbete, naxan nu te yamarima, a naxa keli serexebade yire, a a fala a xui itexi ra warate xepenxi kanyi be, «Warate xepenxi rawali, weni bogie xaba dunija, barima e bara mo.» ¹⁹ Na maleke naxa warate rawali, a fa dunija weni bogi birin ba, a e sa a sase kui Ala xa xone e maboronma dennaxe. ²⁰ Na wali naxa raba taa fari ma. Mixi wuli naxa na se sase rafe, a fili a ma han na wuli naxa ikuya kilo keme saxan na, a xa tilinyi fan soe de suxuma.

15

Maleke solofere nun gbaloe donxoe

¹ Na dangi xanbi, n man naxa tonxuma xungbe to naxan bara n de ixara. Maleke solofere naxa mini gbaloe donxoe solofere ra, Ala xa xone kamalima naxee ra. ² N naxa baa nde to, a luxi alo diyaman, a sunbuxi te ra. Mixi naxee nu bara no na sube ra, a nun na kuye naxan yailanxi a misaali ra, a nun a xili xa konti ra, e nu tixi baa fari, Ala xa korae nu na e belexe. ³ E nu Ala xa konyi Munsa xa beeti nan bama, a nun Yexeyore xa beeti, a falafe ra, «Muxu Marigi Ala Senbe Kanyi, i xa walie senbe gbo! E makaaba! Dunija Mange, i xa kira nondi na a ra, a man tinxin. ⁴ Marigi, nde mu gaaxuma i ya ra? Nde mu i xili matoxoma? I keren peti nan seniyen. Naman e birin fama ne e magorode i be, barima i bara i xa tinxinyi makenen.»

⁵ Na to dangi, n naxa Ala xa horomolingira rabixi to koore ma, saate kankira na naxan kui. ⁶ Maleke solofere, toore donxoe solofere nu na naxee yi ra, e naxa mini horomolingira kui, serexedube

dugi fiixe mayanbaxie ragoroxi e ma, belti xεema daaxi balanxi e kanke ma. ⁷ Nimase keren na nimase naani ya ma, a naxa tɔnbili xεema daaxi solofere so na maleke solofere yi ra. Na tɔnbilie nu rafexi Ala xa xɔne nan na, Ala naxan jɔje a ra abadan. ⁸ Tuuri naxa hɔrɔmɔlingira rafe Ala xa nɔre nun a senbe xa fe ra. Mixi yo mu nu nɔma sode hɔrɔmɔlingira kui, fo tɔre solofere xa wali xa kamali naxee nu na maleke soloferee yi ra.

16

Tɔnbili solofere

¹ N naxa xui xungbe nde me, naxan kelixi hɔrɔmɔlingira kui, a a falama malekee be, «Wo siga, wo xa Ala xa xɔne tɔnbili soloferee ifili dunija ma.» ² Maleke singe naxa siga, a sa a xa tɔnbili ifili dunija ma. Na kui, fi jaaxi naxa mini mixie ma, na sube xa tɔnxuma nu saxi naxee ma, naxee nu tuubima kuye be naxan yailanxi a misaali ra.

³ Maleke firin nde naxa a xa tɔnbili ifili baa ma. Baa naxa lu alo mixi faxaxi wuli. Nimase birin naxa faha, naxee nu na baa ma.

⁴ Maleke saxan nde naxa a xa tɔnbili ifili xuree nun dulonyie ma. E fan naxa findi wuli ra. ⁵ N naxa maleke xui me, naxan nu ye yamarima. A naxa a fala, «I tan naxan na to, i tan naxan na xoro, i tan naxan seniyen, i bara kiiti tinxixi sa, ⁶ barima e nu bara seniyentɔe nun namjɔnmɛe wuli ramini. I fan bara wuli so e yi ra, e naxan minma. A lanxi na ki ne.» ⁷ N naxa serexebade fan xui me. A naxa a fala, «Iyo, Ala Senbe Kanyi, i xa kiiti birin tinxin, e findixi nɔndi nan na.»

⁸ Maleke naani nde naxa a xa tɔnbili ifili soje ma. Soje naxa yaamari sɔto a xa adamadie gan a te ra. ⁹ Wuyenyi jaaxi naxa mixie gan. E naxa Ala xili rasɔto, naxan na tɔre birin nasanbaxi. E mu tuubi, e tondi Ala matɔxɔde.

¹⁰ Maleke suuli nde naxa a xa tɔnbili ifili na sube xa kibanyi ma. A xa mangeya naxa lu dimi kui, mixie

naxa e nenyie xin jaxankate ma, ¹¹ e fa Ala xili rasɔto, naxan na koore ma, e xa tɔre nun e xa fie xa fe ra. E tondi gbilende e xa wali kobie fɔxo ra.

¹² Maleke senni nde naxa a xa tɔnbili ifili Efirati xure xungbe ma. Na xure naxa xara, alako a xa findi kira ra mangɛe be, naxee fama kelife sogetede. ¹³ N naxa jinne seniyentare saxan to mini ra na sube magaaxuxi de kui, na sube boore de kui, a nun na namjɔnmɛe wule fale de kui. Na jinne nu maniyaxi xuujee nan na. ¹⁴ Sentane xa jinne nan nu e ra, naxee tɔnxumae rabama, e man sigama dunija mangɛe maxilide, alako e xa e malan, e xa gere so Ala Senbe Kanyi xa lɔxɔe xungbe ma. ¹⁵ «Wo bara a to, n fama tɛrenna nan na, alo mujɛti a gbe wali rabama ki naxe. Seewe na mixi be naxan mu xima, naxan mu a xa dugi bama. Na kanyi naxa lu a mageli ra, alako a naxa yaagi.» ¹⁶ Ninne naxa dunija mangɛe malan yire nde naxan xili falama Eburu xui ra «Aramagedon.»

¹⁷ Maleke solofere nde naxa a xa tɔnbili ifili kuye ma. Xui xungbe nde naxa mini hɔrɔmɔlingira kui Ala xa kibanyi mabiri, a a masen, «A bara jɔn.» ¹⁸ Galanyi naxa bula, xue naxa mini, seyamakonyie naxa mini, bɔxi naxa serɛn, naxan maniyɛ mu nu raba sinden kafi dunija fɔle. ¹⁹ Na taa xungbe naxa kana alo se naxan giraxi dɔxo saxan. Dunija taa birin naxa bira. Ala naxa ratu Babilɔn taa gbe ma, a weni tɔnbili fi a ma a xa Ala xa xɔne mankanɛ min. ²⁰ Surie nun geyae naxa lɔe. ²¹ Balabalanyi belebelee naxa keli koore ma, e bira mixie ma. A xɔri keren binya kilo tongo saxan nun naani jɔndɔn. Mixie naxa Ala xili rasɔto na balabalanyi xa fe ra, barima na tɔre nu gbo a gbe ra.

17

Babilɔn xa kanɛ

¹ Na dangi xanbi, maleke keren naxan nu na na maleke tɔnbili kanyi solofere ya ma, a naxa a fala n be, «Fa be, alako n xa langoe xungbe xa kiiti masen i be, na langoe naxan dɔxɔxi xure xungbee de ra.»

² Dunija mangɛe nun na langoe ginɛ naxa fe kobi raba. E xa mixie fan naxa bira fe jaaxie fɔxɔ ra han e naxa lu alɔ siisilae.

³ Na maleke naxa laamatunyi nde masen n be. N naxa ginɛ nde to gbengberenyi ma, a dɔxɔxi sube gbeeli fari, marasɔto xilie nu seɓɛxi naxan ma. Xunyi solofere nu na a ma, feri fu tixi a xun ma. ⁴ Na ginɛ nu maxirixi donma gbeeli tofanyi nan na, kɔnmagore, belexerasoe, nun xurunde tofanyie nu na a yi ra naxee yailanxi xɛɛma nun gɛmɛ tofanyie ra. Pɔɔti xɛɛma daaxi suxuxi a yi ra, fe xɔnxi seniyentaree nu na a kui, naxee misaalixi a xa wali jaaxi ra. ⁵ Xili nde seɓɛxi a tigi ma gundo daaxi: «Babilɔn xungbe, yenɛlae nun fe jaaxie nga.» ⁶ N naxa na ginɛ to, a siisixi seniyentɔɛe wuli ra, naxee nu findixi Isa xa seedee ra. N to a to, n de naxa ixara ki fanyi.

⁷ Na maleke naxa a fala n be, «Munfe ra i de ixaraxi? N fama ne yi gundo tagi rabade i be, yi ginɛ xa fe ra nun yi sube xunyi solofere nun feri fu kanyi xa fe ra a dɔxɔxi naxan fari. ⁸ I sube naxan to, a nu na na, kɔnɔ a mu na yakɔsi. A fama ne tede yili tilinxi kui, a fa bɔnɔ. Adamadi naxee xili mu seɓɛxi kisi buki kui, kabi dunija fɔle, e kaabama ne yi sube xa fe ra, barima singe a nu na, yakɔsi a mu na, kɔnɔ temui naxan sa fama, a man minima ne.»

⁹ Xaxilima nɔma yi fahaamude: Na xunyi solofere misaalixi geya solofere nan na, ginɛ dɔxɔxi naxee fari. ¹⁰ Nee man misaalixi mange solofere nan na. Suuli bara bira, keren na na, boore mu nu fa sinden. A na fa, a buma ne dondoronti. ¹¹ Sube naxan nu na na, kɔnɔ a mu na yakɔsi, na misaalixi mange solomasaxan nde nan na. A fan na

na na mange solofere nan ya ma naxan fama bɔnɔde.

¹² Na feri fu i naxee toxi, nee fan misaalixi mange fu nan na, naxee mu nu mangɛya sɔto sinden. E tan nun na sube, e fama mange nɔɛ nan sɔtɔde waxati keren bun ma. ¹³ E waxɔnfe birin lan. E e xa senbe nun e xa mangɛya ragbilenma ne na sube ma. ¹⁴ E Yɛxɛyɔre gerema ne, kɔnɔ Yɛxɛyɔre nan geenima, barima a tan nan findixi marigie Marigi ra, mangɛe xa Mangɛ. A xa mixi sugandixie, a xa danxaniyatɔɛe na a seeti ma. ¹⁵ A naxa a fala n be, «Na xuree i naxee toxi, na langoe ginɛ dɔxɔxi xure naxee de ra, e misaalixi jamanɛe, bɔnsɔɛe, sie, nun xuiɛ nan na. ¹⁶ Na feri fu nun nasube, i naxee toxi, e na langoe ginɛ xɔnma ne. E fama ne se birin bade a yi ra, e fa a ti a mageli ra, e a sube don, e a dɔnxɔɛ woli te xɔɔra, ¹⁷ barima Ala nan a ragirixi e xa a waxɔnfe raba. E xa e xa mangɛya ragbilen na sube ma, han Ala xa masenyi kamalima temui naxe. ¹⁸ Na ginɛ i naxan toxi, a misaalixi dunija mangɛe xa mangataa xungbe nan na.»

18

Babilɔn birafe

¹ Na dangi xanbi, n naxa maleke gbete to goro ra keli koore ma. Nɔɛ xungbe nu na a yi, a xa nɔre naxa dunija iyalan. ² A naxa a fala a xui itexi ra, «Babilɔn xungbe bara bira. Babilɔn bara bira, a bara findi jinne xɔnyi ra, jinne seniyentaree nun xɔni raharamuxie luma dennaxe. ³ A kanaxi ne barima si birin bara bira a xa fe jaaxie fɔxɔ ra. Dunija mangɛe bara lu a seeti ma a xa wali kobi kui. Dunija yulee fan bara banna a waxɔnfe saabui ra. E birin luxi ne alɔ siisilae.»

⁴ N naxa xui gbete me keli koore ma a falafe ra, «N ma pama, wo xa mini a ya ma, alako wo fan naxa lu a xa yunubie kui, wo xa a xa toore fan sɔto. ⁵ A xa yunubie bara gbo a gbegbe ra. Ala bara ratu a

xa tinxintareya birin ma. ⁶ Wo xa a xa wali sare ragbilen a ma doxo firin. A naxan nabaxi wo ra, wo xa na raba a tan fan na doxo firin. ⁷ A waxonfe xun to nu masaxi temui birin, wo fan xa a xa toore xun masa na ki, a xa sunnun, barima a a fala ne a boje kui, <Mange gine nan n na. Kaare gine mu na n na, n mu luma sunnunyi kui abadan.> ⁸ Na masenyi xa fe ra, a fama yi gbaloe tode loxoere keren: faxe, sunnunyi, nun kaame. A ganma ne te ra, barima Marigi Ala Senbema nan a makiitixi.»

⁹ Dunija mange birin naxee bara bira a xa fe jaaxie nun a waxonfee foxo ra, e fama ne wade. E na a to a xa taa na ganfe, e sunnunma ne. ¹⁰ E lu yire makuye barima e gaaxuxi a xa toore ya ra. E nu fa a fala, «Naxankate na Babilon be. Naxankate na na taa xungbe senbema be. A bara makiiti leeri keren bun ma.»

¹¹ Dunija yulce wama ne a xa fe ra, e sunnunma ne, barima mixi mu na naxan e xa kotee sarama sonon, ¹² kote naxan findixi xema ra, gbeti, geme tofanyie, dugi gese daaxi, dugi gbeeli, wuri fanyi, sili jinyi masolixi, wuri fanyi masolixi, yoxui, wure, geme xoxoxe, ¹³ donse joxunme, surayi mooli birin, labunde, weni, ture, farin fanyi, ningee, yexeee, soee, soori ragisee, nun konyie. ¹⁴ «I waxonfe birin bara makuya i ra, na se fanyie bara loe i ma. I mu nee sotoma sonon.» ¹⁵ Yule naxee bannaxi a saabui ra, e fan luma ne yire makuye, barima e gaaxuxi a xa toore ya ra. E wama ne, e lu sunnunyi kui. ¹⁶ E nu a fala, «Naxankate na na taa xungbe be, jaxankate na a be, naxan nu wama dugi fiixe, dugi gbeeli, xema, nun geme tofanyie xon.»

¹⁷ A xa naafuli birin bara kana na waxati kerenyi kui. Kunkui rapere nun mixi naxan birin kunkui wali nde rabama, e luma ne yire makuye, ¹⁸ e fa a fala e xui itexi ra na taa xungbe ganxi ya ra, «Yi taa, a maniyie mu na.» ¹⁹ E fama ne

xube masode e xunyi ma, e wa, e lu sunnunyi kui, e a fala, «Naxankate na na taa xungbe be, jaxankate na na taa be kunkui kanyie bannaxi dennaxe. Na taa bara findi gbengberenyi ra na waxati kerenyi kui.»

²⁰ «Naxee na koore, wo xa jalexin na taa xa jaxankate xa fe ra. Seniyentoe, Ala xa xerae, nun namijonmee, wo tan xa jalexin, barima Ala bara wo gberoxo.» ²¹ Na temui maleke senbema nde naxa geme xungbe tongo naxan nu luxi alo se luxutase, a naxa a woli baa ma a falafe ra, «Babilon taa xungbe birama ne a jaaxi ra alo yi geme. Mixi mu a toma sonon.»

²² «I xa sigie mu mema sonon, naxee sama kora, xule, nun sara xui ra. Wali xui mu minima i xonyi sonon, maale din xui fan mu luma i xonyi sonon. ²³ Lanpui xa naiyalanyi mu toma i xonyi sonon. Futi xirimae xa jalexin xui mu mema i xonyi sonon, barima i xa yulce nu bara findi mixi xungbee ra dunija, i bara si birin natantan i xa fe jaaxie saabui ra. ²⁴ Namijonmee nun seniyentoe wuli bara mini i xonyi, a nun naxee kon bara raxaba boxi ma.»

19

Ala xa tantui

¹ Na to dangi, n naxa nama xungbe xui me koore ma a fala ra, «Ala tantu. Kisi, xunnakeli, nun senbe na muxu Marigi Ala be, ² barima a xa kiiti tinxin, a findixi nondi nan na. A bara langoe gine makiiti, naxan nu bara dunija ratantan a xa fe jaaxie ra. Ala bara a xa konyie wuli gberoxo a ma.»

³ Nama man naxa a fala a firin nde, «Ala tantu. Babilon tuuri tema ne abadan.»

⁴ Na fori moxopen nun naani, nun na nimase naani naxa e felen boxi, e Ala batu naxan nu magoroxi kibanyi kui, a falafe ra, «Amina, Ala tantu.»

⁵ Xui nde naxa mini kibanyi, a falafe ra, «Ala xa konyie, wo xa won Marigi Ala matoxo, wo tan naxee

gaaxu a ya ra, wo tan dimæe nun forie.»

⁶ N naxa jama xungbe xui me naxan senbe gbo alo xure wundu xui, xa na mu a ra galanyi xui. E naxa a fala, «Ala tantu, barima Ala Senbe Kanyi, won Marigi Ala bara so a xa mangeya kui. ⁷ Won xa seewa, won xa jalexin, won xa a binya, barima Yexseyore xa futi xiri temui bara a li. A naxan doxoma, a bara ge a yete yailande. ⁸ A naxan doxoma a bara dugi fiixe tofanyi ragoro a ma, naxan misaalixi seniyentose xa kewali tinxinxie ra.»

⁹ Maleke naxa a fala n be, «I xa a sebe, jalexinyi na mixie be naxee maxilixi Yexseyore xa futi xiri malanyi.» A naxa a fala n be, «Ala xa nondi nan na ki.» ¹⁰ N naxa n xinbi sin a bun ma n xa a batu, konso a naxa a fala n be, «Ade, i naxa na raba. N fan findixi Ala xa konyi nan na alo i tan nun i ngaxakerenyi naxee bara la Isa xa seedepoxoya ra. I xa Ala nan batu. Isa xa seedepoxoya findixi namijonme xa masenyi xori nan na.»

¹¹ Na dangi xanbi n naxa koore to rabi ra, soe fiixe tixi na, a ragima xili Dugutege nun Nondi fale. A gere soma tinxinyi nan na, a kiiti sa tinxinyi kui. ¹² A yae nu luxi ne alo te, mange katanyi naxan yailanxi geme tofanyi ra nu dusuxi a xun na. A xili sebexi a ma, xili mixi yo mu naxan kolon bafe a tan na. ¹³ A xa dugi bundaxi wuli ra. A xili ne Ala xa Masenyi. ¹⁴ Koore soori gali nu biraxi a foxo ra e xa soe fiixee fari, dugi fiixe tofanyie fan nagoroxi e ma. ¹⁵ Santidegema xerpenxi nu minixi a de i, alako a xa jamanee gere, a xa e yamari sawuri senbema ra, Ala Senbe Kanyi xa xone xa kamali. ¹⁶ A sebexi a xa dugi xungbe ma, a nun a tabe ma, «Mangee xa Mange, marigie Marigi.»

¹⁷ N naxa maleke to, a tixi sogee fari. A naxa a fala a xui itexi ra xoni birin be naxee nu na koore ma, «Wo fa Ala xa xunnakeli yire, ¹⁸ wo xa mangee sube don, a nun

soori mangee sube, senbema sube, soee sube, soe ragie sube, lasiri nun konyie sube, dimæe nun forie sube.»

¹⁹ N naxa na sube to, a nun dunija mangee nun e xa soorie. E birin nu malanxi alako e xa na soe fiixe ragima nun a xa soori gali gere.

²⁰ Soe fiixe ragima naxa na sube jaaxi suxu, a nun na namijonme wule fale, naxan nu bara mixie madaxu tonxumae ra, sube xa tonxuma nu saxi mixi naxee ma, a nun naxee nu bara na sube xa kuye batu. Na firinyie birin naxa woli te nun soda xora. ²¹ Santidegema naxan nu minima soe fiixe ragima de kui, a naxa booree faxe, xonie fa e sube don.

20

Sentanë rajonyi

¹ Na dangi xanbi, n naxa maleke to goro ra kelife koore ma, yili tilinxi naade saabi nun yolonxonyi belebele nu na a yi ra. ² A naxa na sube magaaxuxi suxu, na boximase fori, naxan findixi Ibulisa ra, na nan na ki Sentanë. A naxa a xiri, a xa lu na ki je wulu keren bun ma. ³ A naxa a woli yili tilinxi kui, a naade balan, a tonxuma sa naade ma, alako a naxa mini sie madaxude han na je wulu keren xa kamali. Na xanbi a lanma a xa fulun waxati dunkedi bun ma.

⁴ N naxa kibanyi ndee to. Mixi naxee magoroxi e kui, nee nu bara yaamari soto e xa kiiti sa. N naxa mixie to naxee xunye nu bara ba e de i Isa xa seedepoxoya nun Ala xa masenyi xa fe ra. N man naxa mixie to naxee mu nu tuubi na sube nun a xa kuye be, na sube xili mu nu sebexi e tigi ma, xa na mu a ra e belexe ma. E nu bara keli faxe ma, e jipe, e yaamari raba Ala xa Mixi Sugandixi seeti ma je wulu keren bun ma. ⁵ Boore mixi faxaxie mu nu kelixi faxe ma sinden, fo na je wulu keren xa kamali. Marakeli singe nan na ki. ⁶ Nelexinyi nun seniyenyi na mixie be naxee bara lu na marakeli singe kui. Saya firin nde mu noma e lide sonon. E findima ne Ala nun Ala

xa Mixi Sugandixi xa serexedubee ra, e fa yaamari ti a seeti ma je wulu keren bun ma.

⁷ Na je wulu keren na kamali temui naxe, Sentane minima ne a xa geeli kui, ⁸ a siga dunija birin sie madaxude, alo Gogo nun Magogo, a e malan gere xili ma. E xasabi luma ne alo meyenyi naxan na baa de ra.

⁹ Sie kelima ne dunija yire birin, e fa Ala xa pama rabilin a xa taa xanuxi kui. Kono na temui te goroma ne kelife koore ma, a fa e sonto. ¹⁰ Ibulisa naxan nu sie madaxuma, a tan bara woli te nun soda xora, na sube nun na namiponme wule fale na dennaxe. E paxankatama ne naa kee nun yanyi ra abadan.

¹¹ Na dangi xanbi, n naxa kibanyi xungbe fiixe to, Ala magoroxi a kui. Boxi nun koore naxa e gi a ya ra, e loe. ¹² N naxa mixi faxaxie to, forie nun dimee, e birin tixi kibanyi ya i. Bukie naxa rabi, boore buki fan naxa rabi naxan findixi kisi buki ra. Mixi faxaxie naxa makiiti e kewali ra naxan nu sebexi na bukie kui. ¹³ Mixi faxaxie naxee nu na baa ma, nee naxa keli. Mixi faxaxie naxee nu na aligiyama, nee fan naxa keli, e birin naxa makiiti e kewali ma. ¹⁴ Faxee nun aligiyama naxa woli te xora, naxan findixi faxee firin nde ra. ¹⁵ Mixi naxan birin xili mu nu sebexi kisi buki kui, e naxa woli te xora.

21

Koore neene nun boxi neene

¹ N naxa koore nun boxi neene to, barima koore nun boxi singe nu bara loe, baa fan mu nu na sonon. ² N naxa taa seniyanxi to, Darisalamu neene, naxan nu na gorofe keli koore ma Ala seeti ma. A nu rafalaxi a fanyi ra alo gine naxan sigama a xa mori ralande a xa futi xiri loxe. ³ N naxa xui senbema nde me kelife kibanyi yire, a falafe ra, «Ala xa horomolingira nan ya naxan tixi adamadie ya ma. Ala sabatima ne adamadie tagi, e findi a xa pama ra, a fan findi e Marigi Ala ra, a

lu e tagi. ⁴ A e yaye birin bama ne. Faxee, sunnunyi, wa xui, nun toore mu luma naa sonon, barima na fe mooli naxee nu na singe ra, nee birin bara jon.»

⁵ Naxan magoroxi kibanyi kui a naxa a fala, «Yakosi, n bara fe birin masara.» A man naxa a fala, «A sebe, barima masenyi na a ra naxan findixi nondi ra, a mu kanama abadan.» ⁶ A naxa a fala n be, «A bara jon. N tan nan na fe singe nun fe donxe ra, a fole nun a raponyi. Ye xoli na naxan ma, n kisi ye fima ne a ma, a mu sarama. Na ye misaalixi kisi nan na. ⁷ Mixi naxan geenima, a ke nan na ki. N bara findi a Marigi Ala ra, a fan bara findi n ma di ra. ⁸ Kono mixi gaaxuxie, danxaniyataree, mixi jaaxie, faxetie, yenelae, mandurulae, kuye batuie, wule falee, e birin luma ne te nun soda xora. Na findima faxee firin nde nan na.»

⁹ Maleke nde naxan nu na na maleke solofere ya ma, tonbili solofere nu na naxee yi ra, mankane solofere saxi e kui, a naxa fa n yire, a a fala n be, «Fa be, n xa Yexeyore xa gine masen i be, naxan xa futi fama xiride.» ¹⁰ A naxa n xaxili xanin geya xungbe itexi ma. Menni a naxa na taa seniyanxi masen n be, naxan findixi na Darisalamu ra, naxan nu bara goro kelife koore ma Ala seeti ma. ¹¹ Ala xa noore nu na a ma, a nu yanbama alo geme tofanyi naxan maniyaxi diyaman na. ¹² A xa tete nu ite, naade fu nu firin nu na a ma, maleke fu nun firin nu tixi na naadee ra e makantafe ma. Isirayila bonsoe fu nun firin xili nu sebexi na naadee ma. ¹³ Naadee saxan nu na sogetede mabiri, naadee saxan nu na koola mabiri, naadee saxan nu na yirefanyi mabiri, naadee saxan nu na sogorode mabiri. ¹⁴ Taa tete nu tixi na geme safe fu nun firin nan fari, Yexeyore xa xera fu nun firin xilie nu sebexi e ma. ¹⁵ Maniyase xema daaxi nu na na maleke yi ra, naxan nu woyenma n be, alako a xa no taa, a naadee, nun a tete maniyade. ¹⁶ Taa kuye,

taa igboja, nun taa iteya, a birin nu lanxi kilo wulu firin, kilo keme firin, kilo moxonen nan ma. ¹⁷ Maleke naxa tete fan maniya adama ki ma. Na naxa lan kanke ya tongo saxan nun senni ma.

¹⁸ Tete nu yailanxi geme tofanyi nan na naxan maniya diyaman na. Taa tan nu yailanxi xema xori fanyi nan na naxan tinse alo ye. ¹⁹ Taa tete nu tixi geme xungbee nan fari. Geme tofanyi mooli birin nan nu na geme xungbee raxunmaxi. Geme xungbe singe raxunmaxi gema tofanyi nde nan na naxan xili falama yasipe, a firin nde raxunmaxi gema tofanyi nde nan na naxan xili falama safiri, a saxan nde kalisedone, a naani nde emerode, ²⁰ a suuli nde sarodonixi, a senni nde sarodone, a solofere nde kirosolite, a solomasaxan nde berili, a solomanaani nde topasi, a fu nde kirisopirase, a fu nun keren nde hiyasinti, a fu nun firin nde ametisite. ²¹ Tete naade fu nun firin nu yailanxi gema tofanyie nan na naxee na baa ma. Naade birin findixi gema keren nan na. Taa malande nu yailanxi xema xori fanyi nan na naxan tinse alo ye.

²² N mu Ala xa horomolingira toxi taa kui, barima Marigi Ala Senbe Kanyi nun Yexeyore nan na horomobanxi ra. ²³ Na taa hayi mu nu na soge ma, xa na mu a ra kike ma, alako a xa naiyalanyi soto. Ala xa nore nan findima a xa naiyalanyi ra, Yexeyore findima a xa lanpui nan na. ²⁴ Sie jere ma a xa naiyalanyi nan kui, duniya mangee fama ne a binyade. ²⁵ Na taa naade mu balanma, barima ke mu soma naa. ²⁶ Sie fama ne Ala binyade naa, e a matoxo. ²⁷ Se seniyentare yo mu soma naa, mixi naxan fe xonxi rabama nun mixi naxan wule falama, e fan mu soma naa. Mixi naxee xili sebexi Yexeyore xa kisi buki kui, e gbansan nan soma na.

22

Ala xa kisi

¹ Na maleke naxa kisi xure masen n be. A nu tinse alo diyaman, a nu minima Ala nun Yexeyore xa kibanyi nan kui, ² a fa findi xure ra taa tagi. Kisi sansie nu tixi a de firin na, e nu bogi kike yo kike, sanmaya fu nun firin je kui. E burexe findixi seri nan na jamanee be. ³ Danke yo mu na sonon. Ala nun Yexeyore xa kibanyi na taa kui. Ala xa konyie a xui rabatuma, ⁴ e a yatagi to, a xili sebexi e tigi ma. ⁵ Ke mu soma naa, e hayi mu na lanpui nun soge naiyalanyi ma sonon, barima Marigi Ala nan findixi e xa naiyalanyi ra. Ala xa konyie yaamari tima ne naa abadan.

⁶ Maleke naxa a fala n be, «Yi masenyi nondi nan a ra, a mu kanama. Marigi Ala, naxan namijonme xaxili rapere ma, a naxa a xa maleke xee alako a xa a masen a xa konyie be naxan fama rabade waxati makorexi ra.»

⁷ Isa naxa a masen, «I xa a kolon, a gbe mu luxi n xa fa. Nelexinyi na mixi be naxan yi masenyi rabatuma, naxan sebexi yi Kitaabui kui Ala xili ra.»

⁸ N tan Yaya, n bara na fe birin me, n bara na fe birin to. N to na me, n to na to, n naxa bira na maleke bun ma naxan nu bara na fee masen n be, alako n xa a batu. ⁹ Konjo a naxa a fala n be, «Ade, i naxa na raba. N fan findixi Ala xa konyi nan na alo i tan nun i ngaxakerenyi naxee findixi namijonmee ra, a nun mixi naxee yi Kitaabui xa masenyi rabatuma. I xa Ala batu.»

¹⁰ Na dangi xanbi na maleke naxa a fala n be, «I naxa yi masenyi balan tonxuma ra sinden, naxan sebexi yi Kitaabui kui Ala xili ra, barima waxati bara makore. ¹¹ Tinxintare xa lu tinxintareya kui, seniyentare xa lu seniyentarepa kui, tinxintoe xa lu tinxinyi kui, seniyentoe xa lu seniyenyi kui.»

¹² Isa naxa a masen, «I xa a kolon, a gbe mu luxi n xa fa, n man fama ne mixi birin xa kewali sare ra. ¹³ N tan nan findixi fe singe nun fe donxoe ra, a fole nun a raponyi

ra. ¹⁴ Nɛlɛxinyi na mixi bɛ naxee e yetɛ sɛniyenma, alako e xa kisi sansi bogi don, e man xa nɔ sode na taa kui naadɛ ra. ¹⁵ Fe jaaxi rabae na taa fari ma, mandurulae, yɛnɛlae, faxɛtie, kuye batuie, nun wule fale birin wule rafan naxee ma. ¹⁶ N tan Isa, n bara n ma malekɛ xɛɛ seedeɲɔxɔya ra danxaniyatɔɛ namae ma. N tan findixi Dawuda bɔnsɔɛ sanke nan na, n tan findixi Dawuda bɔnsɔɛ nan na. N luma nɛ alɔ subaxɛ loolɔe.»

¹⁷ Ala Xaxili Sɛniyenxi nun ginɛ naxan xa futi xirima, e birin a falama, «Fa.» Naxan na a mɛ, na fan xa a fala, «Fa! Ye xɔli na naxan ma, a xa fa. Naxan wama a minfe, a xa kisi ye tongo, a xa a min, a mu sarama!»

¹⁸ N tan Yaya bara findi seede ra mixi birin bɛ naxee bara yi masenyi mɛ naxan sɛbɛxi yi Kitaabui kui Ala xili ra. Xa a sa li mixi nde fama fe gbɛtɛ nde sade yi masenyi fari, Ala nan fama tɔɔrɛ sade na kanyi ma, alɔ tɔɔrɛ naxan ma fe sɛbɛxi yi Kitaabui kui. ¹⁹ Xa a sa li mixi nde naxa wɔyɛnyi nde ba yi namijɔnɲmɛ xa masenyi ra naxan sɛbɛxi yi Kitaabui kui, Ala nan fama kisi sansi kɛ bade a yi ra, a fa lu taa sɛniyenxi fari ma, alɔ a sɛbɛxi yi Kitaabui kui ki naxɛ. ²⁰ Yi seede naxan seedeɲɔxɔya baxi, a xa masenyi nan ya, a naxɛ, «Iyo, a gbe mu luxi n xa fa.» Amina. Marigi Isa, i xa fa!

²¹ Marigi Isa xa hinne birin na.